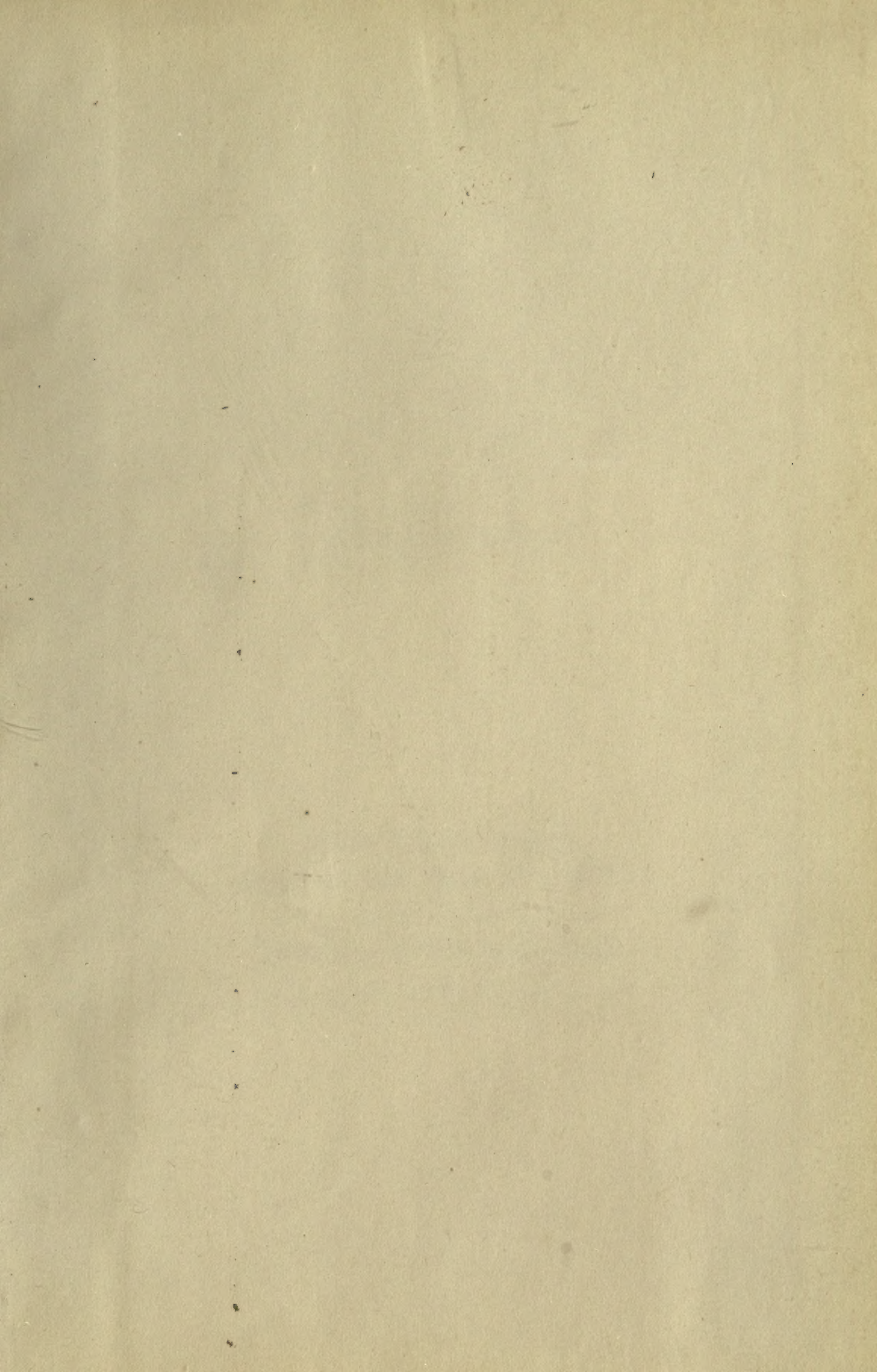

Fā'ik 'Ömer

آلمانجه‌دن تركجه‌يه لغات كتابى

DEUTSCH-TÜRKISCHES WÖRTERBUCH

Almāncadan Türkceye Luġāt kitābı

مقدّمه

جلوس میامن مقرون حضرت ولی النعمت اعظمیدن بودقیقه‌یه دکین هر یرده وهرشیده کوریلان ترقی وتعالینك تعداد وبیاننك غیر قابل ایدوکی وارسته قید واشارتدر . محضا بوفکر صائبك اثر جلیلی اوله‌رق طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن کافهٔ امور وعلی الخصوص بالجمله ترقی وتکملە اساس محض اولان امر تحصیل ومعارفك نشر وتعمیمی لطفاً نظر مطالعه‌یه آلنه‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك همان هر بر کوشه‌سنده مکاتب متعدده ومکمله تأسیس وکشاد بیورلمش وبونلرك زمانله متناسب اصلاح وتکثیری دخی نظر شهریاریلرندن دور طوتلمامشدر .

بومیانده اردوی همایونلرینك دخی یکیدن تنسیق وتعلیمی آرزو ومطلوب شاهانه‌لرندن اولمغله بالجمله علوم وفنون وصنایعده وخصوصیله عسکرلك مسلك جلیلنده پك زیاده ترقی ایتمش اولان آلمانیادن بوندن اون بش سنه مقدم صنوف مختلفهٔ عسکریه‌دن متعدد معلملر جلب وبونکله‌ده اکتفا بیورلمیه‌رق شمدی‌یه دکین اللی قدر ضابطان شاهانه‌لری توسیع معلومات عسکریه ایلمك اوزره پروسیا اردوسنده استخدام قلنمق ایچون آلمانیایه ارسال بیورلمشلردر . عاجزلریده (۱۳۰۳) سنه‌سنده آلمانیایه اعزام بیورلمغله مباهی ایکنجی پوسته ضابطانندن اولوب عودتمزه یقین محضا آلمانجه‌یی دها اساسلیجه تحصیل وتتبع ایلمك فکریله الیوم بولسانده موجود لغات کتابلرینك اك مکملرندن برینی قارشدیرمغه وکتاب مزبورك صورت ترتیب وتألیفیله محتویاتنه عقلم ایردکجه برازده ترجمه‌یه باشلدم . فکر ونیت عاجزانهم بروجه معروض اوکرنمك ، استفاده ایتمك اولوب آلمانجه ترکجه براثر میدانه چیقارمق جهتنه معطوف دکل ایکن کتاب مزبورك اساسنك متانت ومکملیتی ایشه دوامی ایجاب ایتدیره‌رك نهایت بعونه تعالی سایهٔ توفیقاتوایهٔ حضرت خلافتپناهیده سکز سنه صکره اشبو اثر ناچیزانه‌یی میدانه کتیرمکه موفق اولدم .

من غیر حدٍ بویله براثر ترتیب وتألیف ایلدیکم عتبهٔ فلکمرتبهٔ جناب ملوکانه‌یه عرض وبیان قلندقده طرف اشرف شاهانه‌لرندن اثر مزبورك درحال مطبعهٔ عثمانیه‌ده طبع وتمثیلی امر وفرمان بیوریله‌رق لطفاً همیشه‌رایکان بیوریلان اثر شفقت وعنایت جناب جهانداریلری بوصورتله دخی حق چاکرانه‌مده یکیدن لمعه‌پاش اولمشدر .

اليوم آلمان لسانىنك هر يرده وعلى الخصوص ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده كورديكى رغبت پك زياده‌در . سببى ايسه لسان مذكورك براز كوچ اولمسنه مقابل مضبوط وغايت زنكين وهمده اصول املا وقرائتجه السنهٔ اجنبيهٔ حاضره‌نك همان كافه‌سندن اسهل واسلم اوليشى ونهايت اليوم اكثر احوالده آلمان لسان ومعارفنه مراجعتدن وارسته قالنه‌مامسيدر .

بناءً عليه اميد ايدرمكه ترتيب كردهٔ عاجزى اولان بولغات كتابى لسان مزبورى تحصيل ايتمك آرزوسنده اولان ذوات كرامه برچوق نقصانيله برابر اصول وقواعدى حقنده شمديلك معلومات لازمه وكافيه اعطا ايده‌بيله‌جكدر . چونكه لسان مذكورك اقسام مهمه‌سندن برى صورت تلفظى اولديغندن اول امرده بركلمه‌نك على العموم وبعده معانىٔ مختلفه‌سنه كوره صورت تلفظى (اشارات) ؛ وافعالنك تصريفلريله كلمات سائره‌سنك صورت تحول ومطابقتلرى دخى يانلرينه قونيلان ودائره ايچروسنده بولنان نومرولرك دلالت ايتديكى (جدول عمومى) ايله تعيين وتفسير قلنمشدركه بونلر الده اولدقجه بركلمه‌يى ياكلش تلفظ ويا تصريف واستعمال ايتمككلك اوكى آلنمش وبوصورتله دقت ايدن ايچون آز زمانده بيوك برترقى تأمين ايدلمش اولييور . بوندن بشقه اكثرى كلماتك هانكى لساندن استعاره وقبول ايدلدكلرى وصورت اشتقاقلرى ايله جمعلرى اولميان ونادراً استعمال اولنان وياهيچ دكشميان كلمات حقنده دخى ايضاحات ويرلمشدر .

واقعا بوكتاب شمديلك وهله مستقبلاً هر بر احتياجه كافى دكلدر . فقط سايهٔ ترقيوايهٔ حضرت حكمدار اعظميده بركون اولوركه يا بو اثر توسيع واكمال ايديلور وياخود ارباب وقوف طرفندن دها مكمللى ميدانه قونيلور هرحالده وقوعه كلان خطيئاتك دامن عفو ايله سترينى تمنى ايدرم ومن الله التوفيق .   فى ١١ حزيران سنه ١٣١٤

ياور حضرت شهريارى وعموم
پياده معلمى معاونى قائممقام
عمر فائق

Die Bitte des Herrn Verfassers, meines langjährigen Adjutanten, das Werk desselben mit einigen Worten zu begleiten, betrachte ich als die Erfüllung einer angenehmen Pflicht.

Oberstlieutenant Omer Faïk Bey hat, als er vom Jahre 1887—1890 im Regiment Fürst Karl Anton von Hohenzollern (Hohenzollernsches) № 40 in Cöln behufs seiner militärischen Ausbildung Dienste that, sich die Deutsche Sprache so zu eigen gemacht, daß er den Muth in sich fühlte, ein solches umfangreiches, unermüdliche Arbeitskraft forderndes Werk zu beginnen. Dem Muthe hat der zur Durchführung und endlichen Vollendung nöthige eiserne Fleiß und eine Ausdauer während 8 Jahren zur Seite gestanden, welche alle Schwierigkeiten überwunden haben.

Es ist zu hoffen, daß der Wunsch des Verfassers, seinem Vaterlande einen Dienst zu leisten und die vielfachen Beziehungen zwischen den beiden befreundeten Völkern im Gedankenaustausch und in der Praxis des Lebens zu erleichtern und zu fördern, in Erfüllung gehen möge.

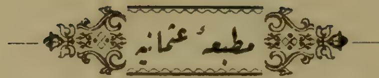
Konstantinopel, 31. August 1898.

Kamphövener,

Kaiserlich Ottomanischer Marschall,

General-Adjutant Seiner Majestät des Sultans,

Kgl. Preuß. Generalmajor z. D.

مطبعهٔ عثمانیه

— اشارات —

،. مترادف ویا یکدیکرینی مؤکد ومفسر کلمات وتعبیرات آره‌سنه وضع اولنور .
: مثلا کلمه‌سی مقامنه قائم اولور ؛ وکذا برکلمه‌نك اوکنده ویا آرقه‌سنده بولنغله جهت قرائتی اشعار ایدر .
؛ بربرندن براز فرقلی معنالر آره‌سنه قونیلور .
—— فقره‌نك باشنده اولان کلمه‌یه دلالت ایدر .
( ) ایکی وجهله تحریر اولنه‌بیلان برکلمه‌نك ترکی جائز اولان صورتنی ویا الفاظ وجمل متممه ومفسره‌یی حاویدر .
‖ کلماتك معانیٔ مختلفه‌سی میانته قونیلور .
= مساواتی کوستر .
[ ] حاوی اولدیغی کلمه‌نك محل اشتقاقنی (علم‌الاشتقاق) بیلدیرر .
+ یاردمجی فعللرندن haben } ایله تصریف اولنه‌جق افعالك یاتی باشنه قونیلورلر .
— » » sein }
برکلمه‌نك اتصالنده هیچ‌بر اشارتك بولنمامسی کندوسنك علی‌العموم استعمال اولنه بیلدیکنه دلالت ایدر .

صورت تصریف، تلفظ وقرائتی مشعر اشارات

(43)‘.a.(21) کبی نومرولر یا برکلمه‌نك تحولات وتبدلاتنی ویا برفعلك صورت تصریفنی کوستر جدول نومرولرینه دلالت ایدر .
(ˇ) قیصه برهیجا ؛ (ˇ́) قیصه وقوتلی ؛ (ˇ̈) قیصه ودها قوتلی (بوراده قوت Accent دیمك اوله‌جق) .
(-) مد اولنه‌جق هیجا ؛ (-́) اوزون وقوتلی ؛ (-̈) اوزون ودها قوتلی .
(-) اشارت ربطیه‌سی بلا انقطاع تلفظ ویا قرائت اولنمسی لازمکلان ایکی هیجا آره‌سنه وضع اولنور .
(‚’) ویرکول اشارتلرندن صوکره کلمه‌لر ویرکوللرك ترکجه واجنبی صورتیله یازیلیشنه کوره صوله ویا صاغه طوغری تعاقب ایدر .

مقطعات :

(ا) اسم .
(اخا) اسم خاص .
(ام) اسم مذکر .
(امؤ) اسم مؤنث .
(الا) اسم لازم .
(اساطیر) اساطیر .
(استحکا) استحکام .
(اجزا) اجزاجیلق .
(اسپانیولجه) اسپانیولجه .
(اسلاوجه) اسلاوجه .
(ایتالیانجه) ایتالیانجه .
(انکلیزجه) انکلیزجه .
(اورمان) اورمان اصطلاحاتی .
(بحر) بحریه .
(بیطر) بیطریه .
(باغچو) باغچوانلق .
(تا طبیع) تاریخ طبیعی .
(تشر) تشریح .
(تیاترو) تیاترو .
(جرا) جراحلق .
(جمع) جمع .
(جغر) جغرافیا .
(حکم) حکمت .
(حا) حال .
(حرند) حرف ندا .

(حر جر) حرف جر .
(حرعا) حرف عاطف .
(حر تعر) حرف تعریف .
(روم) رومجه .
(ریا) ریاضیه .
(زرا) زراعت .
(شعر) شعر .
(ع) عسکری .
(عد) عدلیه .
(عر) عربجه .
(عمو) بلا تکلف قوللانیلان الفاظ ویا تعبیرات .
(عو) عوام ناسك لسانی .
(فر) فرانسزجه .
(فارس) فارسی .
(فع) فعل .
(فع متع) فعل متعدی .
(فع لا) فعل لازم .
(فع مطا) فعل مطاوعت .
(فع مجهو) فعل مجهول .
(فع یکشخ) فعل یکشخصی .
(فلسفه) فلسفه .
(قبا تعبیر) قبا تعبیر .
(قوزمو) قوزموغرافیا .
(کیم) کیمیا .
(لا) لازم .

(لاتينجه) لاتينجه .
(م) مذكر .
(مؤ) مؤنث .
(مجا) مجازى .
(معما) معمارى .
(معاد) معادن .
(ماكينه) ماكينه .
(مفر) مفرد .
(موسيق) موسيق .
(نبا) نباتات .
(صه) صفت .
(صنع) صنعت .
(ضرمثل) ضرب مثل .
(ضمير) ضمير .
(طب) طبابت .
(مطبعة) مطبعه‌جيلق .
(صه اعد اصليه) صفت اعداديهٔ اصليه .
(صه اعد رتبه) صفت اعداديهٔ رتبيه .

Jemand = J.
Jemandem = J. — m.
Jemands = J. — s.
etwas = et.

(آيريلور = *sép.*)
(آيرلماز = *insép.*)
(جمعسز = *sans pl.*)

(*sép.*) افعال مركبه‌نك ابتدالرنده بولنان اداتك اثناى تصريفده فعلدن آيرلديغنى كوسترر مثلا [**Ab-marschi(e)ren** (آيريلور) (ع)] حركت ايتمك؛ يوريشه باشلامق! **marschi(e)ren Sie ab!** يوريكز ! ، حركت ايديكز ! كبى .

(*insép.*) افعال مركبهٔ مذكوره‌نك اثناى تصريفنده اداتنك آيرلمديغنى كوسترر مثلا [Be-jahen (⏑–⏑ فه متع) a. ㉑ (آيرلماز)] اوت ديمك، يكى ديمك ؛ تصديق ايتمك be-jahen Sie) (Das? بوكا اوت دييورميسكز ، پك ايومى ديديكز ؛ تصديق ايدرميسكز ? كبى .

كذلك افعال مركبه دن بعضيلرينك اداتلرى فعلك كوسترديكى معنايه كوره بعضا (آيريلور) وبعضا (آيرلماز) كه مصدرينك صورت تلفظيده بوكا كوره تبدل وتحول ايدر مثلا Über-setzen (⏑⏑ ȝ ⏑⏑ فعلا—) (آيريلور) برشى اوزرندن آشمق، كچمك ، آتلامق؛ اوته‌يه كچمك ؛ كذا (فه متع) ‖ Über-setzen (⏑⏑ ȝ ⏑– فه متع) (آيرلماز) ترجمه ايتمك كبى :

(تنبيه) صورت تلفظ وقرائتى كوسترن اشارات كذلك كلماتك صورت تحريرى وجهله صولدن صاغه مطالعه اولنمليدرلر .

آلمانجه‌دن ترکجه‌یه لغات کتابی

DEUTSCH-TÜRKISCHES
WÖRTERBUCH

اثر

یاوران حضرت شهریاریدن

قائممقام

عمر فائق

VON

Omer Faik

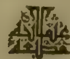
Oberstlieutenant

Flügel-Adjutant S. K. M. des Sultans,
Dienstthuender Adjutant S. E. Marschall Kamphövener Pascha

باارادۀ سنیه درسعادتده مطبعۀ عثمانیه‌ده طبع اولنمشدر

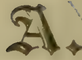
معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك ١٨ مایس سنه ١٣١٤ تاریخلو (٢٢٤)
نومرولی رخصتنامه‌سنی حائزدر

درسعادت

١٣١٤

KONSTANTINOPEL
Druckerei: Ossmanieh
N° 9. Tschenberli-Tasch N° 9.

A (ـ الا) (55) آلمانجه الفبانك برنجی حرف وهجاسی || (مجا) بدایت ، ابتدا : (Von A bis Z) بدایتندن ، نهایتنه ولندن آخرینه دکین ، باشدن آشاغی یه ، من الباب الی المحراب .

Aachen (ـ اخا . لا) b. (40) آلمانجه (آخن) تسمیه اولنوب مقدما (شارلمانك) اقامتیله والیوم مدفنی اولمغله شهرتشعار Aix-la-Chapelle شهری .

Aal (ـ ام) (60) ییلان بالغی ، suppe— (امؤ) ییلان بالغی چورباسی .

Aar (ـ ام) (58) [Geschöpf] (شعر) قرتال قوشی ، — weizen (ام) (نبا) عادی بغدای ، حنطه..

Aas (ـ الا) (26) [essen] حیوان لاشه سی، جیفه ، قوقمش ات || (عو) انسان ایچون شتم مقامنده استعمال اولنور || (ضرمث) Wo ein—ist, da sammeln sich die Raben لاشه نك اولدیغی یره قارغه لر اوشر .

Afen=Aafen (ـ فعلا +) c. (21) اوتلامق، اوتلاتمق ، اسراف ایتمك || (صنع) دباغجیلقده درینك اتی صیروب تمیزلمك || (فعمتع) (اوجیلقده) یملك ، جلب ایتمك (ätzen äsen=) .

Ab (ـ حا) سقوط ، اخراج ، طرح وتنزیل || — Hut شپقه یی چیقارمه || (ع) —!Gewehr راحت طور ! (قومانداسی) || دن ، اعتباراً :— Von heute بوکوندن اعتباراً بوندنبویله ، فیما بعد || فعل ایله برلشدکده دائما (sép) .

Abakus (ـ ام) (56) [لاتینجه] (معما) دیرك باشلغی ، طبله سی || قیچ تحته سی .

Ab-änderlich (ـ صـ) b c (21) متحول، متبدل تغیر ایدیجی ، دکیشان ؛ قابل تغییر .

Ab-änderlichkeit (ـ امؤ) (49) متحوللك ، تبدل وتغیر ایدیجیلك ، دکیشیش .

Ab-ändern (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) تحویل، تبدیل ایتمك ، دکشدرمك . || اصلاح وتصحیح ایتمك .

Ab-änderung (ـ امؤ) (49) تبدل ، تحول || اصلاح وتعدیل || (غرا) کلمانك تصریفات مختلفه لرنده نهایتلرینك دوچار اولدقاری تبدلات وتحولات ، اعراب

Ab-ängst(ig)en (ـ) (ـ) (ـ فعمتع) a.b. (21) (sép.) مراق واندیشه یی ، راحتسزلغی موجب اولمق . || —sich (فعمطا) راحتسز ، اندیشه لی اولمق || **Ab-ängstigung** (امؤ) (49) خوف ، اك شدتلی درجه ده : دهشت .

Ab-arbeiten (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) حذف وتخفیف ایتمك ؛ قباسی کیدرمك || چالیشه چالیشه اتمام ایتمك . || (بارکیرحقنده) چالشمقله یورمق ، اتعاب ایتمك ؛ پك یورمق || —sich (فعمطا) چالیشه چالیشه کندی قوتنی محو وافنا ایتمك ، توکتمك

Ab-art (ـ امؤ) (49) دکیشمه ، تحول || جنس || آزمه ، تنوع ؛ درلو درلو اولش || چشید .

Ab-arten (ـ فعلا-) b. (21) (sép.) نسل، وجنس اصلی بوزمق ، تغییر ایتمك . (Aus-arten =) .

Abassidisch (ـ صـ) b. c. (21) عباسی .

Ab-äften (ـ فعمتع) b. (21) (sép.) (باغجو) بودامق ، داللرینی کسمك .

Ab-barbieren (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) صقالی تراش ایتمك ؛ تراش ایدرك قیللی کیدرمك .

Ab-bau (ـ ام) (26) in—bringen (زرا) اکوب بیچمامك ، بر اراضی یی اعمار وتربیه ایتمامك || (معد) برمعدنك حفری وایشلدلمسی .

Ab-bauen (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) برمعدنی حفر ایتمك ، آچمق || (فعلا +) — sich برلشمك ، کندی مجاورینك اوزاغنده بر یره برلشمك ، قورلمق . || (ع) چکلمك ، رجعت ایتمك ، ترك ایتمك (استحکا) قورلمش برکوپری یی بوزمق.

Ab-beeren (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) حبوباتی باشاغندن ویا اوزومی صالقمندن یولمق ، قوپارمق ، آییرمق ، دانه لمك ، طوپلامق .

Ab-beißen (ـ فعمتع) n. (20) (sép.) ایصیروب قوپارمق || —sich einen Zahn ایصررر ایکن بردیشنی قیرمق.

Ab-berufen (ـ فعمتع) q. (20) (sép.) انفصال ایتدیرمك ، کیرو چاغرمق ، || عزل ایتمك || فسخ ولغو ایتمك.

Ab-bestellen (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) اولجه ایدیلان بر امر وسپارشی کیرو آلمق ، اشبو امر وسپارشی ابطال ایده جك دیکر بر امر ویرمك .

Ab-betteln (ـ فعمتع) a. (21) (sép.) تصدق ایدرك برشی طوپلیه بیلمك ، یالواره یالواره برفکر ویامقصده موفق اوله بیلمك ، ویا الده ایده بیلمك .

Ab-betten (ـ فعمتع) b. (21) (sép.) (نهرحقنده) einen Fluß— برنهرك یتاغنی ، مجراسی تبدیل وتغییر ایتمك ، دکشدیرمك

Ab-beugen (ـ فعمتعد) a. (21) (sép.) = Ab biegen بوکمك ، اکمك || انحراف ایتدیرمك || (غرا) تصریف واعراب ایتمك .

Ab-(be)zahlen (ـ فعمتعد) a. (21) (sép.) بالتقسیط ویا کاملاً تأدیه ایتمك || Ab-(be)zahlung (ـ)(ـ) (امؤ) (49) پارچه پارچه ، ویاتقسیطله تأدیه وتضمین ایدیش || بردینك رأس المالی ویریش .

Ab-bilden (ـ فعمتع) b. (21) (sép.) تصویر وتشکیل ایتمك ، رسمی آلمق ؛ صورتنی چیقارمق ، استنساخ

ایتمك || — sich تصور وتخیل ایتمك || كندوینی ترسیم وتصویر ایتمك .

Ab-bimsen (ـَـ فعمتعد) c. (21) (sép.) سونكر طاشیله سیله‌رك تسویه ایتمك || كمور طوزی كیسه‌سیله دلیكلی كاغد اوزرینه اوره‌رق بررسم ویا شكلی آلتنده بولنان آخر كاغد ویاطاش اوزرینه چیقارمق || استنساخ ایتمك .

Ab-binden (ـَـ فعمتعد) (20) (sép.) چوزمك آییرمق، قویو ویرمك || افراز ایتمك . افراغ ایتمك .

Ab-bitten (ـَـ فعمتعد) i. (20) (sép.) استرحام ایتمك، عفو طلب ایتمك || رجا ونیاز ایله برشیئه موفق اوله‌بیلمك .

Ab-blatten (ـَـ فعمتعد) b. (21) (sép.) اكین ویا آغاجلرك یاپراقلرینی دوكمك ویاكسوب بیچمك .

Ab-bleichen (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) آغارتمق ، بیاضلاتمق ، صولوقلغی كیدرته‌رك آغرتمق . (فعلا-) صولمق .

Ab-blühen (ـَـ فعلا ±) a. (21) (sép.) (باغچو) چیچكك دوشمسی ، كچمسی || (مجا) شوكت وسطوتك زواله ایرمسی .

Ab-borgen (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) اودونج آلمق استعاره ایتمك .

Ab-brechen (ـَـ فعمتعد) b. (20) (sép.) قیرمق ، قوپارمق || آییرمق، افرازایتمك، قطع ایتمك || (احوال‌خصوصیه‌ده) (باغچو) چیچك ومیوه قوپارمق وطوپلامق || (ع) قالدیرمق ، اردوكاهی بوزمق ، || برمانغه ویا طاقم .. الخ نك یكدیكری كیروسنه كیره‌رك قول نظامنه كچمسی . قیرلمسی || (تجا) فیئاتی تنقیص ایتمك || قطع علاقه ومناسبت ایتمك .

Ab-brennen (ـَـ فعمتعد) a. (22) (sép.) كاملاً احراق ایتمك ، احراقله محو وافنا ایتمك || پشوتجیه‌ده كین ویاخود قزل درجهٔ حرارته كلنجه‌یه دكین یاقمق .

Ab-bringen (ـَـ فعمتعد) a. (22) (sép.) كیدرمك || (بركیسه‌یی فكروتیتندن) چویرمك ، عادتندن واز كچورمك .

Ab-bruch (ـَـ ام) (31) قیرلمه ، انهدام ، ییقلمه، انكسار وانقطاع || (مجا) ضرر وزیان . || (ع) قالقمه ، حركت

Ab-bürsten (ـَـ فعمتعد) b. (21) (sép.) سوپورمك ، فورچه‌لمق، سوپوره‌رك برلكه ویاچاموری چیقارمق وكیدرمك.

Ab-büßen (ـَـ فعمتعد) c. (21) (sép.) توبه وكفارت ایتمك ، استغفار ایتمك ، بوصورتله طلب ونیاز عفو ایتمك || بر اذا وجفا ویاخود مجازاتی چكمك ، قاتلانمق || دیت ویرمك .

Abc (ـَـ - - الا) (55) الفبا || (مجا) علوم وفنونك اصول ومبادیسی ؛ قواعد ابتدائیه .

Ab-dachung (ـَـ امؤ) (49) میـل ، سطح مائل یوقوش ، بایر || (ع) (استحكا) شیو . || (جغر) ورسان .

Ab-dämmung (ـَـ امؤ) (49) صوویاكوشك طوپراغی طوتمق اوزره انشا اولنان قازیق ویا طوپراق سد || كذلك شمندوفرك املا قسملرنده یالكز طوپراقدن انشاقلنان اقسامنه دخی اطلاق اولنور .

Ab-dampfen (ـَـ فعلا ±) a. (21) (sép.) دومانلاتمق توتمك ، — lassen قوقدیرمق ،دومانلاتمق، || واپور ویا شمندوفر قطاری حقنده استعمال اولندقده) قالقمق، حركت ایتمك || (فعمتعد) (طوزله‌حقنده) تبخیر ایتمك ، قوروتمق .

Ab-dämpfen (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) (مایعاتدن بحث اولندقده) تبخیر ایتمك || (میوه حقنده) قیناتمق .

Ab-danken (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) رد ایتمك ، عـدم قبول || (ع) اذن ، رخصت ویرمك ، عزل ایتمك ، چیقارمق || استبدال ایتمك ، تقاعد ایتمك || (مجا) ترك ایتمك ، استعمال ویا استخدامدن كیرو قومق || (فعلا +) استعفا ایتمك ، تقاعد اولمق .

Ab-decken (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) آچمق بر شیئك اورتوسنی آلمق، (سفره‌ویا ماصه حقنده) سفره مالزمه‌سنی آلمق ، سفره‌یی قالدیرمق .

Ab-dicken (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) قویولتمق، تكثیف ایتمك .

Ab-dienen (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) (وظیفه وخدمت مكافه‌سنی) ایفا ایتمك || (ع) كوكللو اوله‌رق موظف اولدیغی خدمت وقتنی سلاح آلتنده كچوره‌رك اتمام ایتمك .

Ab-dörren (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) قوروتمق، تجفیف ایتمك .

Ab-drehen (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) بوكوب قوپارمق ، بوكه‌رك سوكمك || (ماكینه) چویرمك ، دوندرمك .

Ab-drucken (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) طبع ایتمك ، باصمق || (رسم حقنده) برشكل ویا رسمی ایكنه‌لیه‌رك عینی عینته چیقارمق .

Ab-drücken (ـَـ فعمتعد) a. (21) (sép.) باصه‌رق قالبنی چیقـارمق || دوزلتمك || بر (ایشك مشكلاتنی) برطرف ایتمك || (برتفنكی) آتمق ، بوشالتمق ، تتكی چكمك .

Abend (ـَـ ام) a. (36) [قدیم آلمانجه aben مصدرینك اسم فاعلی= abnehmen] اقشام ، مساء ، — guten اقشام شریفلر خیر اولسون . || (مجا) اختیارلق ، شیخوخت || — land مغرب، غرب طرفی || — länder غربلی ، اوروپالی، ممالك غربیه‌دن اولان كیمسه .

Abends (ـَـ حا) اقشاملین ، اقشام اوزری .

Abenteuer (ـ ـَـ الا) a. (40) [Aventure = فر] وقعه ، حادثه ، ماجرا ؛ سركذشت ؛ قضا ؛ تصادف .

Aber (ـَـ حرعا) فقط ، لكن ، اما || (ام) تعلل (8) mal — (حا) بتكرار ، ینه ، یكیدن .

Ab-erkennen (ـَـ فعمتعد) a. (22) (sép.) تصدیق وقبول ایتامك ، امتناع ایتمك ، طانیامق .

Ab-essen (ـَـ فعمتعد) b. (20) (sép.) اكل ایتمك؛ ییوب بیتورمك بركیسه‌نك شرفنه ضیافت ویره‌رك وداع یمكی یمك .

Abessinien (ـَـ الا) b. (40) (جغر) حبشستان Habesch = .

Ab-fahren (ـَـ فعلا -) r. (20) (sép.) عربه‌ویاخود واپور ایله حركت ایتمك (بحر) قالقمق ، یلكنلنمك || آقینتی اشاغی ایتمك .

Ab-fahrt (ـَـ ام) (49) حركت ، قالقمه .

Ab-fall (ـَـ ام) (31) دوشمه ، سقوط ، دوشش || (مجا) مباینت || Ab-fälle (جمع) قرپنتی ، كسنتی ، آرتق || مولوز سوپرنتی .

Ab-fallen (ـَـ فعلا -) a. (21) (sép.) دوشمك ، دوكولمك ، ایتمك || طوكمامق ، اویمامق ، فرق ایتمك ، مباین

اولمق ‖ ترك ايتمك ، آيرلمق، براقمق ‖ (مجا) es fällt يته سكا پاى چيقدى ، چيقەجق . etwas für Dich ab

Ab-fangen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .p ⑳ (.sép) قبض ايتمك ، قاپمق ، يقالمق، طوتمق، دردست ايلمك . (معما ومعد) دستك وطياق اورمق .

Ab-fassen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .c ㉑ (.sép) قلمه آلمق ، تحرير ايتمك ‖ جمع وترتيب ايتمك .

Ab-federn (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) يولمق توكى قوپارمق ‖ (فعـ لا +) توكى دوكمك .

Ab-fertigen (ـَـُـَـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) سوق واعزام ايتمك ، سرو-ا كوندرمك ‖ بجرمك ، ياپوب بتورمك ‖ (اقلام ودوائرجه) براوراقك صورتنى چيقاروب تصديق ايتديرمك . ‖ صرف واستهلاك ايتمك ‖ آخرته كوندرمك .

Ab-feuern (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) آتشلمك ، ويرمك ‖ آتش (ع) (اسلحهٔ ناريه‌يى) آتش ايتمك ، آتش ايدرك بوشالتمق ‖ آتشى كسمك ، آتشه ختام ويرمك ، آتشى سونديرمك ‖ آتش ايدرك صرف ايتمك .

Ab-finden (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ⑳ (.sép) راضى ايتمك ، كوكلنى يابمق ‖ — sich آلشمق ، انسيت ايتمك ‖ اويوشمق ، اوزلاشمق ‖ تخصيصات كوسترمك

Ab-fliessen (ـَـُـَ فعـ لا ــ) .e ⑳ (.sép) آقمق ، جريان ايتمك، دوكلك ‖ (زمان حقنده) مرور ايتمك ، كچمك ‖ رواج بولمق ، تداول ايتمك ، سوروملى اولمق .

Ab-fordern (ـَـُـَ. فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) طلب واستدعا ايتمك ، استمك ، برندن برشى طلب ايتمك . ‖ (ع) پاروله‌يى صورمق ، آلمق ‖ .Gott hat ihn abgefordet جناب حق انك روحنى قبض ايتدى ، اووفات ايتدى .

Ab-formen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) برشيئك هيئت وشكلنى دكشدرمك، تحويل ايتمك ‖ قالبه چكمك ؛ قالبنى آلمق .

Ab-fragen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) صورمق سؤال ايتمك ، استجواب ايلمك ‖ تقرير ، نقل وحكايه ايتديرمك .

Ab-fuhr (ـَـُ ام) ㊾ ارابه ويا كمى ايله حركت ، قالقش.

Ab-führen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) ايصال ايتمك، برنكده‌كوتورمك ، نقل ايتمك = .J. in das Gefängniß- برينى محبسه كوتورمك ‖ يولدن ، چويرمك ، باشدن چيقارمق ، قاچيرمق ‖ انحراف ايتديرمك ‖ (طب) تصفيه وتطهير ايتمك ، اسهال، عمل ويردرمك ‖ خالص وصافى قيلمق ‖ تبريه ايتمك .

Ab-führend (ـَـُـَ ص) ㉔ (طب) عمل ويرن، اسهالى موجب اولان « مسهل »

Ab-gabe (ـَـُـَ امؤ) ㊸ تسليم ، واعاده ، ترك ‖ ويركو ، ورخ ، وسم ، نظام ‖ حواله ، سپارش ، پوليچه .

Ab-gang (ـَـُ ام) ㉛ كيديش، عزيمت، حركت، خروج ‖ (مجا) برسفينه وياخود دونمانك حركت ايتمك اوزره قره ايله قطع مناسبه ايتمسى ‖ محل ومأموريتندن انفكاك ‖ متروكيت ، بطالق ‖ آزالمه اكسيله ، صرف وخرج ، سوروم

Ab-gängig (ـَـُـَ ص) ㉔ سوروملى رواجلى، مقبول ‖ نادر ‖ اسكى ، موده‌سى كچمش

Ab-geben (ـَـُـَ فعـ متعـ) .I ㉑ (.sép) ويرمك ، ترك وتسليم ايتمك ‖ —Gepäck واپور ويا شمندوفرلره يوك واشيا تسليم ايتمك ‖ ايديله تسليم ايتمك ‖ .seine Meinung über et (برشيئه دائر) فكر ويرمك ؛ سويلمك ، بيان رأى ايتمك ‖ حواله ايتمك ، ترك ايتمك — sich اوغراشمق، قاريشمق، مشغول اولمق .

Ab-gefeimt (ـَـُـَ ص) ㉔ حيله ، خدعه ودسيسه‌لو .

Ab-gehen (ـَـُـَ فعـ لا ــ) .s ⑳ (.sép) كيتمك ‖ (واپور حقنده) حركت ايتمك ، قالقمق ‖ وفات ايتمك ‖ Auf=und ab=gehen ‖ كيدوب كلمك zu=und ab=gehen آشاغى يوقارى كزنمك ‖ مفارقت ايتمك ، آيرلمق ، استعفاسى آلمق ، برمأموريتدن وياخود عسكرلكدن چيقمق ‖ (طريق حقنده) آيرلمق، صاپمق ‖ (مسافه‌حقنده) اولچمك .

Ab-gelebt (ـَـُـَ ص) ㉔ اختيارلمش ، قوجه‌مش ، هرم .

Ab-gelegen (ـَـُـَ ص) ㉔ اوزاق ، بعيد ، ‖ مطلق ، مجرد ، يالكز ، منزوى .

Ab-gelegenheit (ـَـُـَـَ امؤ) ㊾ (.sans pl) تجرد، اوزاقلق ، مباعدت ‖ يالكزلق ، انزوا .

Ab-gemessenheit (ـَـُـَـَ امؤ) ㊾ (.sans pl) (انسانيتدن بحث اولندقده) احتراز ، احتياط، تيقظ ‖ (اشيادن بحث اولندقده) صحت تامه ، دقت ، تميز ، اختصار ، ايجاز .

Ab-geneigt-heit (ـَـُـَـَ امؤ) ㊾ (.sans pl) نفرت ، استكراه ‖ مباعدت ، عدم ميل .

Ab-geordnete(r) (ـَـُـَـَ ام) ㊾ وياخود **Ab-geordnete** (امؤ) .b ㉔ مرسول، منتخب ‖ مبعوث، مرخص . ‖ nhaus— مجلس مبعوثان ، پارلمنتو .

Ab-gesandte(r) (ـَـُـَ ام) ㊾ ، **Ab-gesandte** (امؤ) .b ㉑ بر فكر ومقصد خصوصيه‌يه كوندريلان كيمسه ‖ مبعوث ، مرخص ‖ (بعضا) سفير .

Ab-geschieden (ـَـُـَـَ ص) ㉔ منزوى ، يالكز ، مجرد ، تك وتنها ‖ آيرلمش ‖ (ع) متقاعد .

Ab-geschliffen (ـَـُـَ ص) .b., c ㉔ مراجعت .Ab-schleifen

Ab-geschmackt (ـَـُـَ ص) .b., c ㉔ طاتسز ، لذتسز ، ‖ ظرافتسز ، لطافتسز ‖ طادى قاچمش ، طادسز طوزسز .

Ab-gestanden (ـَـُـَـَ ص) .b., c ㉔ قوجه‌مش اختيارلمش ‖ چوق طورمش ، ياتمش ، بيات .

Ab-gespannt (ـَـُـَ ص) ㉔ زياده يورلمش ، كوچ وقوتدن دوشمش ‖ ضعيف .

Ab-gestorben (ـَـُـَـَ ص) .b ㉔ مراجعت : Ab-sterben

Ab-gewöhnen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) آيريلور برخوى ويا عادتدن كچورمك ، تبديل طبيعت ايتديرمك ‖ (فعـ مطا) — sich برعادت ويا طبيعتدن واز كچمك .

Ab-gießen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .e ⑳ (.sép) فضله‌سنى دوكمك ، جريان ايتديرمك ‖ (سبزه‌واتك درونده خاشلانديغى صويى) دوكمك ‖ (صنعـ) قالبه دوكمك .

Ab-gleichen (ـَـُـَ فعـ متعـ) .n ⑳ (.sép) مساوى قيلمق ، دوزلتمك ‖ مقايسه وموازنه ايتمك ، قارشولشديرمق .

Ab-gleiten (ـَـُـَ فعـ لا ــ) .n ⑳ وبعضا .b ㉑ (.sép) قايمق

Ab-gott (⏑⏑ ام) ㉕ صنم ، بت ، اله ، معبود اتخاذ اولنان رسم ويا هيكل .

Ab-götterei (–⏑⏑ امؤ) ㊾ بت پرستلك، عبادت اصنام.

Ab-graben (⏑⏑ فعـ متعـ) r. ⑳ (sép.) قازه‌رق تسويه وتنزيل ايتمك ‖ اوفق خندقلر حفريله ترلالرك حدودينى كوسترمك وتحديد ايتمك .

Ab-grämen (⏑⏑ فعـ مصا) a. ㉑ (sép.) sich — كدر وتأسف وكندوينى خراب وپريشان ، هلاك ايتمك، بوصورتله هلاك اولمق .

Ab-grenzen (⏑⏑ فعـ متعـ) c. ㉑ (sép.) تحديد ايتمك ، آيرمق تفريق ايتمك ‖ حدود چكمك .

Ab-grund (⏑⏑ ام) ㉛ ورطه ، فلاكت ‖ حفره ، كرداب اوچوروم ‖ پك‌زياده مصرفلو ، باتاق ‖ مخاطره ، خرابيت ‖ نكبت .

Ab-gürten (⏑⏑ فعـ متعـ) b. ㉑ (sép.) (قليج قايشنى) چوزمك ، (قليجى) چيقارمق ، ein Pferd — (باركيرك قولانى) چوزمك وياكوشتمك .

Ab-guß (⏑⏑ ام) ㉜ دوكمه ، قالبه دوكوم .

Ab-hacken (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) قيمق، كسمك طوغرامق ، آيرمق، پارچه پارچه كسمك .

Ab-haken (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) برشيئك قوپچه ، طوقه وياخود چنكالنى چوزمك وياچيقارمق .

Ab-halten (⏑⏑ فعـ متعـ) p. ⑳ (sép.) برينى برشيدن اوزاق طوتمق ، كيروطوتمق ‖ تعويق وتأخير ايتمك ، منع ويساغ ايتمك (ايش حقنده) آلى قومق ‖ تجهيز ايتمك ‖ eine Rede— بر نطق ايراد ايتمك ، eine Parade— بر رسم كچيدى قبول ايتمك ، آلمق ‖ (بحـ) vom Lande— آچيقده طيور آتمق .

Ab-handeln (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) مباحثه، مذاكره ايتمك، برشيئه دائر قونوشمق ‖ كرك شفاها وكرك قلماً بريسيله مخابره ومقاوله ايتمك ‖ معاهده ايتمك ‖ پازارلق ايتمك .

Ab-handen (⏑⏑ حا وصـ) b. ㉔ —kommen غائب وضايع اولمق ‖ محو وزائل اولمق .

Ab-hang (⏑⏑ ام) ㉛ صرت ، يماج (معما) سقف ‖ (جغ) ورسان ‖ (شمندوفر حقنده) رامپه ‖ (ع) استحكامده شيو .

Ab-hängen (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) آصغيدن ايندرمك ‖ چيقارمق ‖ (ع) (عسكر حقنده) چانطه وفشنكلرينى چيقارمق .

Ab-hängig (⏑⏑ صد) b. c. ㉔ (اراضى حقنده) ميللو، يقوشلى ‖ — machen سطح مائل اوله‌رق بنا انشا ايتمك ‖ (مجا) تابع ، منوط ، متوقف ، باغلى ‖ (غرامر) مضاف ، مفعول ، (جمله حقنده) متبوع ، جمله جمل ، اضافيه .

Ab-hängigkeit (–⏑⏑ امؤ) ㊾ مائللك ، يوقوشلق ‖ مربوطيت ، متبوعيت ، باغلولق ، وابسته‌لك .

Ab-härten (⏑⏑ فعـ متعـ) b. c. ㉑ (sép.) سرتلشدرمك ، قاتيلشديرمق .

Ab-hauen (⏑⏑ فعـ متعـ) g. ⑳ كسوب وياقيروب دوشورمك ، قطع ايتمك ‖ (باغجو) برآغاجك دالنى ، كودەسنه يقين كسمك ، يودامق

Ab-heben (⏑⏑ فعـ متعـ) h. ⑳ (sép.) قالدرمق، لغو وفسخ ايتمك ‖ (سفره حقنده) يمك طاقملرينى وسفره متعلقاتنى قالديرمق، ‖ (اسقامبيل اويوننده) قوز ايله ديكرينك بركاغدينى آلمق ‖ اويون كاغدلرينى كسمك ، ايكى‌يه آيرمق .

Ab-helfen (⏑⏑ فعـ متعـ) d. ⑳ (sép.) ياردم واعانه ايتمك ‖ (فعـ لا +) J-m von et. — برينى برشيدن قورتارمق، خلاص ايتمك ‖ برشى احيا ايتمك، تصحيح وتنظيم ايتمك.

Ab-hetzen (⏑⏑ فعـ متعـ) c. ㉑ (آو حقنده) صيقشدرمق ، قوغاليه‌رق صيقشدرمق ‖ (مجا) قوشديره قوشديره يورمق .

Ab-hilfe (⏑⏑ امؤ) ㊼ Ab-hülfe = .

Ab-hobeln (⏑⏑ فعـ متعـ) رنده‌لمك ، رنده‌دن كچورمك (مجا) برينى اصلاح وتربيه ايتمك ‖ (فعـ مطا) sich— يونتولمق ‖ (مجا) تمدن ايتمك ، مدنيته كيرمك .

Ab-holen (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) برشيئى كيدوب بريردن آلمق، اخذ ايتمك lassen — صاتون النان برشيئى وياخود على العموم برنسنه‌يى بريسى واسطه‌سيله كتورتمك ، آلديرمق

Ab-hören (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) برينك سوزندن برشى آلمق، اوكرنمك ، بومقصدله برينك لقرديسنه دقت ايتمك ‖ (محكمه‌جه) شاهدلره ايراد سؤال ايله آنلرى سويلتمك، استنطاق ايتمك ‖ مكتبده برشاكرده ازبرلديكى شيئى اوقودوب ديكلمك.

Ab-hülfe (⏑⏑ امؤ) ㊸ واسطه، چاره ‖ دوا، علاج ‖ امداد .

Ab-irren (⏑⏑ فعـ لا –) a. ㉑ (sép.) يولنى غائب ايتمك ، غائب اولمق .

Abiturient (⏑⏑––⏑ ام) ㊶ [لاتينجه] مكتب اعداديك تكميل صنفلرنده بالتحصيل مدت تحصيليه‌سنى اكمال ايدن . Abiturienten„... (...⏑⏑––⏑) — examen مكاتب متوسطه‌ده اجرا قلنان خروج امتحانى ، بيوك امتحان .

Ab-jagen (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) مثلا (باركير حقنده استعمال اولندقده) باركيرى قوشديره يورمق، كوپكلتمك ‖ (فعـ لا +) آوه ختام ويرمك ‖ sich— (فعـ مط) آوده درمانسز قالق ، كندوينى پك زياده يورمق .

Ab-kanzeln (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) واعظ وديپلوماتلره مخصوص منبر ، كرسى ويا صدردن برشى نشر واعلان ياخود تكدير ، تقبيح ومناقشه ايتمك ‖ (مجا) باش آغريتمق ، جان صيقمق ، ديكلتمك .

Ab-karten (⏑⏑ فعـ متعـ) b. ㉑ (sép.) برپلان قورمق، حيله ودسيسه ترتيب ايتمك ‖ Ab-gekarteter Handel = كيزلو ترتيب ، پلان .

Ab-kaufen (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) برندن برشى صاتون آلمق ‖ sich von einer Strafe— (فعـ مطا) پاره‌يى ويروب برمجازاتدن قورتلمق ، جزاى نقدى ويرمك .

Ab-kehren (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) سيلمك سوپورمك ‖ تميزلمك ‖ دوندرتمك، يوزچويرتمك ‖ (مجا) وازكچيرمك، آليقومق.

Ab-klatschen (⏑⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép) (مطبعه) (مرتب حقنده) برصحيفه‌نك قالبنى آلمق، باصمق، قليشه آلمق ‖ (فعـ لا —) كورولتى پاتردى وشماتته ايله آلت ايتمك، مات ايتمك ‖ شاقلاتمق ‖ sich — (فعـ مطا) كوه‌زه‌لك ايتمك ، يوره‌كى بوشالتمق ‖ چوق سويلمك ، چكه چالمق ‖ سونجله اكلنمق .

Ab-kleiden (سـّـت فعمتع) b. ㉑ (sép.) ستر ايتمك ، (معما) اوفق ويا خفيف بر ديوار ايله برمحلى قپامق ، اخفا ايتمك ، براوطه ويا ابنيه داخلنده بر يرى بولمك ، آيرمق .

Ab-knallen (سـّـت فعلا —) a. ㉑ (sép.) چاتلامق ، پاطلامق ، شاقلتمق || (فعمتع) (تفنك حقنده) برتفنكى پاطلاتمق ، بوشالتمق ، آتشلمك .

Ab-kochen (سـّـت فعمتع) a. ㉑ (sép.) طبخ ايتمك ، || (ع) ويا مانوره محاربه اثناسنده يمك پشورمك .

Ab-kommandi(e)ren (سـّـت فعمتع) (sép.) ㉑ a. عزل ايتمك ، عزل وجلب ايتمك || (ع) افراز ايتمك ، مأموراً آخر برمحله (كرك موقتاً ويا دائمى) كوندرمك ، Ab-kommandirt (اسم مفعول وصفت) ㉑ (ع) معزول || بالمأموريه برمحله تعيين ، اعزام ، افراز اولنمش ، نصب اولنمش .

Ab-kommen (سـّـت فعلا —) c. ㉑ (sép.) اوزاقلاشمق ، مباعدت ايتمك || انفصال ايتمك ، آيرلمق || (يول حقنده) vom Wege— يولى غائب ايتمك ، شاشيرمق || (نطق ايرادى اثناسنده) بشقه شيدن بحث ايتمك ، صددك خارجنه چيقمق || برشيدن اوجوز قورتيله بيلمك || قاچق ، يقايى قورتارمق || (ع) (انداخت اثناسنده) آتش ايتدكده نشان خطنك هدف اوزرنده (هرقنغى) برنقطه يه تصادف ايتمسى || (— Gut) تكى چكوبده آتش ايدلدكدنصكره خط نشانى يته (مسافات مختلفه يه كوره) اوليه توجيه اولنان نقطهٔ نشان اوزرنده بولنديره بيلمك ، (عكس تقديرده) — rechts وياخود — links يعنى خط نشانك آتش ايدلدكدنصكره اولجه اوزرينه نشان آلنان نقطه اوزرنده بولنميوبده صاغنده ويا صولنده بولنمسى ، (انحراف) .

Ab-kommenschaft (سـّـت ام) ㊾ (sans pl.) نسل ، ذريت || اخفاد .

Ab-köpfen (سـّـت فعمتع) a. ㉑ (sép.) باشى كسمك ، || (باغچو) آغاج ، فدان ويا سائره نك باشلرينى ، اوجلرينى كسمك ويا قيرمق ، قويارمق .

Ab-koppeln (سـّـت فعل متع) a. ㉑ (sép.) (آوجيلقده) آوكوپكلرينك طاسمه لرينى چوزوب صاليويرمك .

Ab-kratzen (سـّـت فعمتع) c. ㉑ قازييه رق چيقارمق ، قازيمق ، طيرمالامق .

Ab-kühlen (سـّـت فعمتع) a. ㉑ (sép.) صوغوتمق ، سرينلتمك || ترينى قوروتمق || — sich (فعمطا) كندوسى سيلمك ، قورولتمق ، سرينلمك ، سيلمك ، ترينى قوروتمق .

Ab-kürzen (سـّـت فعمتع) c. ㉑ (sép.) اختصار ايتمك ، قيصالتمق || (حسابده) برعددى اختصار ايتمك ، آزالتمق ، تقليل وتنزيل ايتمك .

Ab-laden (سـّـت فعمتع وفعلا +) r. ⑳ (sép.) بوشالتمق ، تخليه ايتمك ، چيقارمق ، اخراج ايتمك || يولده ايندرمك .

Ab-lader (سـّـت ام) a. ㊵ يوك چيقاران ، ايندرن .

Ab-laß (سـّـت ام) ㉛ (مايعات حقنده) آقيتمق ، صاليويرمك ، سزدرمق || (قتولك مذهبنجه) قصور وكناهلرك عفو ومسامحه سى || كرك پاپا ويا وكالةً ديكر پاپاسلرك ويردكلرى عفو دتوب .

Ab-lassen (سـّـت فعمتع) p. ⑳ (sép.) ترك واعاده ايتمك ، بردها تصاحب ايتمامك || برشيدن ال چكمك ، صاليويرمك ؛ قويوويرمك || Jemandem Blut— قان آلمق || (مكتوب حقنده) ارسال واسرا ايتمك ، توديع ايتمك || يوله چيقارمق || (كمى حقنده) بركمى يى قيزاقدن صويه ايندرمك || (مايعات حقنده) فوچى وسائره دن آقتمق ، بوشالتمق || (آليش ويريشده) بيع ايتمك || فيئاتدن براز تنزيل ايتمك ، اوجوزنه ويرمك || ترك وحواله ايتمك ، براقمق || (فعلا +) كسلمك ، بتمك || تسليم ، تابع ، راضى اولمق || برشيدن قطع علاقه ، فراغت ايتمك .

Ab-lauern (سـّـت فعمتع) a. ㉑ (sép.) كوزلمك ، بكلمك ، انتظار ايتمك || جاسوسلق ايتمك .

Ab-laufen (سـّـت فعلا —) e. ⑳ (sép.) (قوشه رق) اشاغى ايتمك || die Treppen auf und ablaufen اينوب چيقمق ، —lassen (مجا) صاومق ، ab-und zu-laufen كيدوب كلمك || بالتقريب باشدن صاومق ، دفع ايتمك ، تزاكتله قوومق || (مايعات حقنده) آقوب توكنمك ، جريان ايتمك ، سيلان ايتمك || (وقت حقنده) مرور ايتمك ، منقضى اولمق ، كچمك || نهايته واصل اولمق ساعتنك حركت رقاصه سى ختام seine Uhr ist abgelaufen بولدى ، ساعتى ايشلميوب حركت رقاصه يى اتمام ايتدى . (مج) نفسى توكندى || (يول حقنده) آيرلمق . hier läuft ein Weg von der Chaussee ab بوراده شوسه دن بريول آيرلور . || (فعمتع) برمسافه يى نهايتنه دكين قوشمق وياخود باركيرله نهايتنه دكين قطع ايتمك || چكنيه چكنيه شندبرمق ، اسكيتمك || (فعمطا) — sich قوشه قوشه يورلمق ، بتمك . || — die Läden تكميل دكان ومغازه لرى طولاشمق ، اراشديرمق .

Ab-lauten (سـّـت فعمتع) b. ㉑ (sép.) برصوت ويا حركه نك صداسى تبديل وتحويل ، تعديل ايتمك .

Ab-läuten (سـّـت فعمتع) b. ㉑ (sép.) كليسالرده كرك برينك وفاتى وكركسه يومى اوقات مقننهٔ سائره يى اعلان ايتمك اوزره چاك چالمق .

Ab-leben (سـّـت) a. ㉑ (sép.) (sich) (فعمطا) (وقتدن بحث اولندقده) بتمك ، توكنمك ، ختام ونهايت بولمق (اشخاص حقنده) دوشمك ، خرابه يوزطوتمق ، خراب وهلاك اولمق ، تلف اولمق || صولمق ، بوزلمق ، فنا لشمق || (فعلا —) اولمك ، وفات ايتمك .

Ab-lecken (سـّـت فعمتع) a. ㉑ (sép.) يلامق || (فعلا -) آقمق .

Ab-legen (سـّـت فعمتع) (البسه حقنده) a. ㉑ (sép.) چيقارمق ، (سلاحى) بريره قويمق ، چيقارمق || die Kinderschuhe— (مجا) چوجقلقدن چيقمق ، صباوتدن شبابته داخل اولمق || ترك ايتمك ، براقمق . einen Eid— يمين ايتمك || حساب ويرمك || (فعلا +) طوغورمق ، وضع حمل ايتمك ، ياورولمق ، يومورطلمق .

Ab-leger (سـّـت ام) a. ㊵ (باغچو) كوكندن كسلمكسزين يره طالديروب بوجهله اوره ديلان دال ، طالديرمه || آنا قوغاندن آيريلان وديكر قوغانده يرلشان آرى سوريسى .

Ab-lehnen (سـّـت فعمتع) a. ㉑ (sép.) برشيى دوندرمك ، چويرمك || (مجا) رد ايتمك ، قبول ايتمامك ، كيرو كوندرمك || برمحكمه نك برحاكم ويا شاهدى قبول ايتمامك .

Ab-leiten (سـّـت فعمتع) b. ㉑ (sép.) صاپديرمق ، چويرمك ، دوندرمك ، بشقه طرفه توجيه ايتمك ، (نهرحقنده) برنهرك صوينى آخر برمحله ويا قناله چويرمك ، آقتمق ، بوشالتمق || اصلنه ارجاع ايتمك || (غرا) بركلمه دن آخر بركلمه اشتقاق ايتديرمك

Ab-leiter (سـّـت ام) a. ㊵ (حكمه) —der Elektrizität ناقل ، || (طب) بدنك برمحلنده اولان التهابى دفع ايدر مصرف — tabelle [Ableiten] (سـّـت...) Ableitungs"... (ا مؤ) (غرا) اشتقاق جدولى || (احوال خصوصيه ده) (ع) — angriff (ا م) دشمنك نظردقتى آخر برمحله جلب ايتمك ، وهجوم حقيقتك اجراسى متصور نقطه يى كندوسنه بيلديرمامك

اوزره موضعنك هرقنغى بر نقطه سنه قصداً وعمداً اجرا قلنان هجوم‌صنعى، هجوم غيرحقيقى. stange — (ا مؤ) پراطوتر صيريغى .

Ab-lenkbar (– ˘ – ص) b. ㉑ تبديل وتعديل اولنه‌بيلور ‖ چوريلور ، دونديريلوب ، صاپديريله بيلور ، قانديريله‌بيلور ‖ صورت وقالب آخره قونيله بيلور .

Ab-lenken (˘ – ˘ فع متع) a ㉑ (*sép.*) چويرمك ، صاپدرمق ، چويره‌بيلك ، آييره بيلك .

Ab-lernen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) ايشيده‌رك ، باقه‌رق ويا كوره‌رك برشيئى اوكرنمك .

Ab-lesen (˘ – ˘ فع متع) l. ⑳ (*sép.*) يازلمش بر صحيفه ، برشيئى ، شعر وسائره‌يى اوقومق ‖ جهراً اوقومق .

Ab-leugnen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) انكار ايتمك .

Ab-liefern (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) تسليم ايتمك ، ويرمك ‖ ترك ايتمك ، براقمق ‖ تدارك ايتمك .

Ab-liften (˘ – ˘ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) حيله وقورنازلقله برندن برشى آلمق ، قوپارمق .

Ab-locken (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) دسيسه وخدعه ايله برندن برشى آشرمق ، مداهنه ايله ايدنمك ، طولاندرمق ، چكمك .

Ab-lohnen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برينك مطلوباتنى ، آيلق ، كونده‌لك ويا هفته‌لغنى ويرمك .

Ab-lösen (˘ – ˘ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) آييرمق ، قوپارمق، چيقارمق ‖ (جرا) براعضايى كسمك ‖ قورتارمق ، بر تعهـدن تخليص ايتمك ‖ قالدرمق ، رفع ايتمك ‖ (ع) قره‌غول ، نوبتجى‌يى دكشدرمك .

Ab-lösung (˘ – ˘ امؤ) ㊾ (حقوق) ديت ، جزاى نقدى ‖ (ع) اسكى پوسته ، قره‌غول ويا نوبتجى‌يى دكشديريجى اولان پوسته ، قره‌غول ، ويا نوبتجى .

Ab-machen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) چيقارمق، آلمق ‖ ياپمق ، تمام قيلمق ، رسيدهٔ ختام ايتمك ‖ يولنه‌قومق ‖ مختلف فيه اولان برحسابى تسويه ايتمك ‖ das ist abgemacht بو (ايش)... اولوب بتدى ‖ اويوشدرمق .

Ab-magern (˘ – ˘ فع لا –) a. ㉑ (*sép.*) صعيفلمق ، قوتدن دوشمك ‖ (فع متع) ضعيفلتمك ، قوتدن دوشورمك .

Ab-malen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) ترسيم ايتمك، بركمسه‌نك رسمنى ياپمق ‖ قوپيه ايتمك ، بررسمك عينى آلمق ‖ (مجا) تصوير وتعريف ايتمك .

Ab-marsch (˘ – ا م) ㉛ حركت ، يوله چيقمق ‖ (ع) برمحلدن حركت ايديش، يوله چيقش ‖ عزيمت ‖ چكيليش .

Ab-marschi(e)ren (˘ ˘ – ˘ فع لا –) a ㉑ (*sép.*) (ع) حركت ايتمك ، يوله چيقمق ‖ عزيمت ايتمك ‖ چكلمك .

Ab-matten (˘ – ˘ فع متع وفع مطا) b. ㉑ (*sép.*) يورمق (يوراق) ‖ (معد) (التونجيلقده) جلاسز ، صولوق وطونوق ايتمك .

Ab-melden (˘ – ˘ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) اولجه ويريلان امرى وايديلان سپارشى فسخ وابطال ايتمك ‖ (ع) برمحل ويا مأموريت آخره تعيين قلنان كمسه طرفندن مرجعنه اورادن مفارقت ومباعدت ايده‌جكنه دائر كرك تحريراً وكرك شفاهاً وفقط رسماً بيلديرمك ، عرض ايتمك .

Ab-messen (˘ – ˘ فع متع) m. ⑳ (*sép.*) اولچك ايله حبوبات ومشروبات ومأكولاتى اولچمك وياخود مقياسله طول ويا ابعاد سائره‌يى مساحه ايتمك ‖ حركت ايتمكده اولان برجسمك سرعت ووزننى اولچمك ، بولمق ‖ برينك كلامنى اولچمك يعنى تقدير ايتمك ، يوقلمق ، وزن ايتمك ‖ (بر فكر حقنده) حكم وقرار ويرمك ‖ روحلى درجه ايله تسويه ايتمك .

Ab-miethen (˘ – ˘ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) كرايه ويرمك، ايجار ايتمك ‖ كرا ايله طوتمق، استيجار ايتمك، كرالمق

Ab-miether (˘ – ˘ ام) a. ㊵ كراجى ‖ مستأجر .

Ab-modeln (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) مودلنى آلمق، شكلنى‌چيقارمق ، قالبنى چيقارمق ، قالبه دوكمك .

Ab-mucken (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) كيزلوجه اولدرمك، قتل‌وتلف ايتمك ‖ (مجا) برشيئى‌يرينه‌اوطورتمق، قويمق.

Ab-müden (˘ – ˘ فع متع ، فع مطا) b. ㉑ (*sép.*) يورمق ، يورلق ، حالدن دوشورمك ، حالدن دوشمك .

Ab-nahme (˘ – ˘ امؤ) (55) آشاغى آلمه ، تنزيل ايتمه، ايندريمه ‖ چيقارمه ‖ (جرا) كسمه ، قطع ايتمه ، آلمه ‖ آزالمه ، خفيفلمه ‖ رسوم ، ويركو ‖ (صو حقنـده) ايمه ، آزالمه ، چكلمه ، تناقص ‖ زوال، انحطاط ‖ (قوزمو) آيك بدر حالندن هلال حالنه كچمسى ‖ خط استواى سماوى‌يه اولان ميلك ازالمسى .

Ab-nehmen (˘ – ˘ فع متع) d. ⑳ (*sép.*) آلمق ، ضبط ايتمك، چيقارمق ‖ طرح وتنزيل ايتمك ، آزالتمق ‖ (سـفره وسائره حقنده) قالدرمق ‖ (جرا) بر اعضايى قطع ايتمك ، آلمق ، چيقارمق ‖ (فع لا +) آزالمق ، اكسلمك ‖ ضعيفلمك ‖ زواله يوز طوتمق .

Ab-neigung (˘ – ˘ امؤ) ㊾ اوزاقلشمه ، انحراف ‖ اكراه ونفرت ‖ واز كچمه .

Ab-nöthigen (˘ ˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) جبراً آلمق ، تركه مجبور ايتمك .

Ab-nutzen (˘ – ˘ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) صرف واستهلاك ايتمك ، خراب ايتمك ، اسكيتمك .

Abonni(e)ren (˘ ˘ – ˘ فع لا +) (— sich فع مطا) a. ㉑ آبونه آولمق، آبونه لنمق.

Ab-ordnen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép*) مبعوث‌مرخص تعيين وارسال ايتمك ‖ توكيل ايتمك ، مرخص ومأمور تعيين ايتمك ‖ حواله ايتمك ‖ قرارترتيب وتنظيمات اوليه‌يى فسخ ايتمك .

Ab-ort (˘ – ا م) ㊳ خلا ، آياق يولى ، ابدستخانه .

Ab-packen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép*) (برعربه ويايوك باركيرينك يوكنى) ايندرمك ، يوكى بوشالتمق ، حموله‌يى آلمق ، چيقارمق .

Ab-passen (˘ – ˘ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) (البسه حقنده) وجوده كوره اويديرمق : abgepaßtes Kleid وجوده كوره ياپيلان، اولان البسه ‖ (مجا) كوزتمك، بكلمك، فرصت بكلمك.

Ab-patrouilli(e)ren (˘ ˘ ˘ – ˘ فع متع) برموقعـده طولاشمق وتحرى ، تجسس ايتمك ‖ (ع) برمحـل ، موضعى كشف ايتمك ، تحرى وتجسس ايتمك ، كشافلق خدمتنى ايفا ايتمك .

Ab-pflücken (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) ميوه وچيچك وسـائره قوپارمق وطوپلامق .

Ab-plagen (˘ – ˘ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) معذب ايتمك اذيت ويرمك ‖ راحتسز ايتمك ، تعجيز ايتمك ‖ — sich (فع مطا) يورلمق ، معذب وراحتسز اولمق .

Ab-platten (سَتَ فعمتعه) b. ㉑ (*sép.*) یاصیلاتمق، یام یاصی ایتمك ‖ (تأطبی) (حیوانات حقنده) آلچق، باصیق، بودور ‖ (طب) سرعت طبیعیه‌سندن اشاغی اوران نبض، نبض هابط .

Ab-prallen (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (*sép*) فیرلامق، صیچرامق، فیشقرمق، فوران وانفجار ایتمك .

Ab-protzen (سَتَ فعمتعه) (ع) c. ㉑ (*sép.*) طوپچینك طوپ ایندیرمسی، طوپی قپاقلودن آیرمق .

Ab-putzen (سَتَ) c. ㉑ (*sép.*) سیلمك، سوپورمك، توز وچاموریی کیدرمك ‖ تمیزلمك، ییقامق ‖ (ابنیه حقنده) بویامق وصیوامغله نظیف برحاله کتورمك ‖ (عمو) برینه چیقشمق توبیخ ایتمك، آزارلمق .

Ab-quetschen (سَتَ فعمتعه) a. c. ㉑ (*sép.*) ازه‌رك قوپارمق .

Abraham (سَ-ـَ اخام) ⑯ ابراهیم (علیه‌السلام) ‖ (ع) Schoß —s اثنای حربده مهم وامین حاکم ونظارتلی نقطه، تپه، موقع .

Ab-rathen (سَتَ فعمتعه) p. ⑳ (*sép.*) برشیئی یاپمامق اوزره نصیحت ویرمك، واز کچیرمك ‖ ممانعت ایتمك ‖ اکلامق، کشف واستخراج ایتمك .

Ab-raum (تَ ام) ㉛ (معما) (جمعسز) ییقینتی، ییقینتی طوپراق، مولوز وسائره، انقاض .

Ab-räumen (سَتَ) a. ㉑ (*sép.*) تخلیه ایتمك ‖ (معما) مولوز ییقینتی وانقاضی قالدیرمق نقل ایتمك ‖ بوش بریر وجوده کتوره بیلك اوزره تخلیه ایتمك، اشیا وسائره‌یی آخر برمحله نقل ایتمك .

Ab-rechnen (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) حسابه داخل ایتمامك، برابر صایمامق، طرح وتنزیل ایتمك، برمبلغ ویا حسابدن برمقداریی چیقارمق ‖ (تجا) Tara — (اشیا ومواد تجاریه‌نك ثقلت وجنس ونوع والحاصل مقدارنجه نقصان ویا فضله‌سی حساب ایتمك) طره‌سی آلمق ‖ محسوب ایتمك ‖ ایدیلان بر حسابی بتورمك ‖ (فع لا +) تأدیهٔ دیون ایتمك .

Ab-rede (سَتَ امؤ) ㊿ سوزلشمه، موافقت، اویوشمه ‖ اختلاف ومنازعه ‖ انکار ورد ایتمه .

Ab-reiben (سَتَ فعمتعه) o. ⑳ (*sép.*) سورته‌رك برشیئی کیدرمك، چیقارمق ویا اسکیتمك ‖ سیلمك، جلالمق، تمیزلمك .

Ab-reisen (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (*sép.*) یوله، سیاحته چیقمق، حرکت ایتمك .

Ab-reißen (سَتَ فعمتعه) n. ⑳ (*sép.*) ییرتمق، قوپارمق، چکوب چیقارمق ‖ قیرمق ‖ — sich (فعمطا) آیرلمق، مفارقت ایتمك ‖ (فع لا —) قیرلمق ‖ بوزشمق، قطع علاقه ایتمك .

Ab-richten (سَتَ فعمتعه) b. ㉑ (*sép.*) (حیوانات حقنده) تربیه ایتمك ‖ (اشیا حقنده) یوله کتیرمك، قیلق وقیافت ویرمك .

Ab-riß (تَ ام) ㉝ پلان، رسم ‖ مسوده اوله‌رق یاپلمسی متصور اولان برشیئك صورتی، مسوده ‖ (بر اثردن بحث اولندقده) زبده، مجمل، خلاصه، تلخیص .

Ab-rücken (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) تبعید ایتمك، اوزاقلشدرمق، چکمك، ایته‌لمك ‖ (فع لا —) حرکت ایتمك، کیتمك ‖ (ع) تعلیم، مانوره ویا محاربه‌نك ختامندنصکره قشله، قوناق ویا قرارکاهه کیتمك، عودت ایتمك ‖ چکلمك، کذلك بالعکس تعلیم ویا سائر حرکات عسکریه اجراسیچون قشله ویا قوناقدن حرکت ایتمك .

Ab-rufen (سَتَ فعمتعه) q. ⑳ (*sép.*) چاغرمق، جلب ایتمك، کیرو آلمق ‖ یوکسك صدا ایله باغروب چاغیره‌رق اعلان ایتمك ‖ — sich (فعمطا) باغیره‌رق، حایقیره‌رق کندویی یورمق .

Ab-runden (سَتَ فعمتعه) b. ㉑ (*sép.*) مدورقیلمق، یوارلاق یاپمق ‖ (برعباره‌یی) تزیین وتوسیع ایتمك ‖ (موسیق) آهنکی دوزه‌نه قومق .

Ab-rüsten (سَتَ فعمتعه) b. ㉑ (*sép*) (معما) قله‌ویا کمی انشاسی ایچون بوشکلده اولان قالبلری ویاخود تقاشارك قوردوقلری اسکله‌یی سوکمك، بوزمق ‖ (بحر) کمینك آرمه وتجهیزات سائره‌سی، مالزمهٔ مختلفه‌سی آلمق ‖ سفر برحالنه وضع اولنان برادویی بتکرار حال حضری‌یه وضع ایتمك .

Ab-rutschen (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (*sép.*) قایمق ‖ (عمو) صاوشمق، باصمق .

Ab-sagen (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) برکمسه‌یه برشیئك فیمابعد وقوعبولمیه‌جغنی سویلمك ‖ منع ایتمك ‖ برسوزی، سپارشی کیرو آلمق ‖ (فعل لا +) واز کچمك، صرف نظر ایتمك .

Ab-satteln (سَتَ فعدمتعه) a. ㉑ (*sép*) بارکیر ویا دیکر بریوك حیوانك اکر ویا سمرینی آلمق .

Ab-satz (تَ ام) ㉛ براقمه، قومه ‖ کسمه، آره‌لق، فاصله، تعطیل ‖ قوندره‌اوکچه‌سی ‖ (موسیق) اثنای تغنیده ایدیلان وقف ‖ (ع) (استحکا) قفا سطحی (شعر) دردنجی ویاآلتنجی هجادن صکره‌کی وقف، سجع .

Ab-schaben (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) قاشیمق، یولمق، یوزمك، قازیمق ‖ اکمکك اوست قبوغنی قازیمق، آلمق ‖ — sich (فعمطا) قازیه قازیه سورته سورته کندو تونی کیدرمك ویا دریسی صویمق .

Ab-schaffen (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) قالدرمق، فسخ ولغو ایتمك، ابطال ایتمك ‖ حذف ایتمك ‖ (اصول وقوانین حقنده) فسخ ولغو ایتمك، قالدیرمق ‖ تنزیل وتقلیل وتنقیح ایتمك ‖ خدمتچی‌یه اذن ویرمك، صالیورمك ‖ (ع) (قطعاتدن بحث اولندقده) عسکره اذن ویرمکلك .

Ab-schälen (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) برشیئك قبوق ویادریسی صویمق، یوزمك، اقشار ایتمك .

Ab-schärfen (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) سیورلتمك، کسکینلتمك ‖ اویون کاغدلرینی قاریشدیررکن حیله ایتمك .

Ab-schatten (سَتَ فعمتعد) a. ㉑ (*sép.*) کولکه‌دن رسم چیقارمق ‖ رسمه کولکه ویرمك .

Ab-schätzen (سَتَ فعمتعه) c. ㉑ (*sép.*) تخمین وتقدیر ایتمك، دکرینی بولمق، فیأت قویمق .

Ab-schaum (تَ ام) ㉛ (*sans pl.*) کوپوك ‖ معدن بوقی، معدن جروقی .

Ab-scheu (تَ ام) ㊳ (*sans pl.*) نفرت، استکراه، دهشت .

Ab-scheulich (سَتَ صد) ㉔ مکروه، منفور ‖ دهشتلو

Ab-schicken (سَتَ فعمتعه) a. ㉑ (*sép.*) یوللامق ،

اعزام و ارسال ایتمك ، کوندرمك ، سوق ایتمك ‖ (ع) auf Kommando— بریره مأمور وتعیین ایتمك ، مأموراً ایصال ایتمك .

Ab-schied (ـُـٙ ام) (38) وداع ‖ آیرلمه ‖ اولوم ، وفات ، ارتحال ‖ seinen—nehmen استعفا ایتمك (ع) خدمتدن ، عسکرلکدن چیقمق .

Ab-schießen (ـٙـُـٙ فعـ متعـ) e. (20) (sép.) (تفنکی) آتوب بوشالتمق ، آتش ایتمك ‖ آتشله بریسنك براعضاسنی قوپاروب آتمق ‖ برینی ویا برشیئی آتشله اوروب دویرمك ، ییقمق ‖ (ع) انداخت تعلیمنده مقنن فشنك ویادانه‌یی آتوب بتورمك .

Ab-schiffen (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) a. (21) sép.) کمی ایله نقل ایتمك ‖ (فعـ لا ـ) بحراً حرکت ایتمك ، قالقمق .

Ab-schlag (ـُـٙ ام) (31) بودامه ‖ تقلیل ، آزالتمه ، طرح وتنزیل ‖ آشاغیلاتمه ، ایندیرمه ، اهونلتمه فیئاتی اوجوزلندرمه ‖ رد ایتمه ، عدم قبول ، ممانعت .

Ab-schlagen (ـٙـُـٙ فعـ متعـ) r. (21) (sép) بودامق ‖ آشاغی‌یه آلمق ‖ تخریب ایتمك ، ییقمق ‖ اعضانك برقسمنی کسمك ‖ قیرمق ، ایندیرمك ، تنزیل ایتمك ‖ رد ایتمك ، ممانعت ایتمك ‖ (ع) — einen Sturm دشمنك برهجوم وتعرضنی دفع ایتمك ‖ (فعـ لاـ) دوشمك ‖ فنالشمق ، بوزلمق .

Ab-schließen (ـٙـُـٙ فعـ متعـ) n. (20) (sép.) کلیدلمك ‖ قپامق ‖ بر اوطه‌یی ویاقپالو برمحلی پرده ، تحته حواله ، خفیف بردیوار ایله بولوب ، بوصورتله کیروده بولنان برمحلی ستر ایتمك ‖ ختام ویرمك ‖ مقاوله ، معاهده عقدایتمك ، قونترات ایتمك ‖ sich— (فعـ مطا) قپانمق ، تنهاده اولمق ، انزوایه چکلمك ‖ ختام بولمق ، بتمك .

Ab-schluß (ـُـٙ ام) (32) عقد ، قرار ‖ نتیجه ، ختام ، صوك ، نهایت ‖ بعد المذاکره قرارکیر اولان حکم ورأی ‖ برمحلی ستر واحاطه‌یه مخصوص دیوار ، چیت ، حواله ویاتحته پرده ‖ تسویهٔ حساب ، قطع محاسبه .

Ab-schneiden (ـٙـُـٙ فعـ متعـ) n. (20) (sép.) کاملاً کسوب چیقارمق ، کسوب آییرمق ‖ بیچمك ‖ (حیوانات حقنده) کسمك ، بوغازلمق ‖ (مجا) قطع ایتمك ، کسمك ، نهایت ویرمك .

Ab-schnit (ـُـٙ ام) (38) کسیلان ، قوپاریلان پارچه ، قوپون ‖ (کتاب حقنده) فصل ، (حقوق کتابلرنده) بند ، ماده ، (تاریخ حقنده) دور ، قرن ‖ (ع) منطقه .

Ab-schrecken (ـٙـٙـٙ فعمتعـ) a. (21) (sép.) قورقوتمق ، جسارتنی کسرایتمك ، تخویف ایتمك ، اورکوتمك ‖ (معد) چلیك وخام تیموره صو ویرمك .

Ab-schreiben (ـٙـُـٙ فعـ متعـ) v. (20) (sép.) قوپیه ایتمك ، عینیی یازمق ‖ تبییض ایتمك

Ab-schrift (ـُـٙ امؤ) (49) قوپیه ، عین ، صورت ، نسخهٔ ثانیه .

Ab-schütteln (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) صارصمق صاللامق ، سیلکمك ، صارصوب ، سیلکوب دوکمك ، دورشرمك .

Ab-schwächen (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ وفعـ مطا) a. (21) (sép.) sich— قوتدن دوشمك ‖ قوتدن دوشورمك ‖ —ein Ausdruck برتعبیری تخفیف وتعدیل ایتمك ، ملایملشدرمك .

Ab-schweifen (ـٙـُـٙ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) صویه قومق ، ایصلاتمق ، ییقامق ، صودن یکچورمك ، چالقامق ‖ (حیوانات ونباتات حقنده) صویه باصمق ، ییقامق ‖ (فعلا-) اصل واساسندن مباعدت .

Ab-schweifend (صـ) (24) صددن خارجه چیقان ، استطراد ایدیجی اولان .

Ab-schwindeln (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) a. (21) (sép) حیله وخدعه ایله برندن برشی چکمك ، آشرمق ، قوپارمق ، طولاندیرمق . بوغمق .

Ab-segeln (ـٙـُـٙ فعـ لا -) a. (21) (sép) (بحر) یلکن آچوب قالقمق ‖ حرکت ایتمك ‖ (مجا) (عو) اولمك ، وفات ایتمك ، طوپی آتمق .

Ab-sehen (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ -) l. (20) (sép.) انتظار ایتمك کوزلمك ، بکلمك ‖ (فعـ لا +) برشیدن صرف نظر ایتمك ‖ (مجا) نظر اعتباره آلمامق ، اهمیت ویرمامك .

Ab-sein (ـُـٙ فعـ لا) a. (19) (sép.) آیری اولمق ، برشیدن اوزاق اولمق ‖ عدم مقارنت .

Ab-seits (ـُـٙ حا) برطرفه ، برطرفده ، تنهاده ‖ مضاف الیه آلور (حرجر) یاننده ، قربنده ، اوته‌سنده .

Ab-senden (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) a. (22) (sép.) کوندرمك ایصال ایتمك ، یوللامك ‖ سوق واعزام ایتمك ‖ —einen Kurier سریعاً ارسال ایتمك

Ab-senker (ـٙـٙـٙ ام) a. (40) (زرا) طالدرمه . طالدرمه‌نك ویردیکی فلیز .

Ab-setzen (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) c. (21) (sép.) برشیئك یرینی تبدیل ایتمك ، یردن قالدیروب دیکر برمحله قومق ‖ آتدن آرابه‌دن ایندرمك یره صاپمق ‖ (ع) setzt ab ! انداخت اثناسنده : کیرو آل ! قومانداسی ‖ عزل ایتمك ‖ ایندرمك .

Ab-sicht (ـُـٙ امؤ) (49) فکرونیت ، مرام ، مقصد ، مطلوب ‖ قصد ، مراد .

Ab-sichtlich (ـٙـٙـٙ صـ) (24) قصدی بیله‌رك یاپیلان ‖ (حا) بیله بیله ، عنادینه ، قصداً عمداً .

Ab-sitzen (ـٙـٙـٙ فعلا -) i. (20) (sép.) بارکیردن اینمك ، یره اینمك ‖ (فعـ متعـ) اوطوره اوطوره برشیئی اسکیتمك ویا آشندرمق ‖ (محبسده) وقت معینی قدر قالوب مدت محبوسیتنی بتیرمك ‖ برشیئك نهایتنه ، صوکنه دکین اوطورمق .

Ab-solut (ـُـ ـ ـ صـ) (24) (relativ) ك مقابلی [لاتینجه] مطلق ، قطعی ‖ (حا) مطلقا ، قطعیاً ، بهمه حال ، البته

Ab-solvi(e)ren (ـٙـٙـٙـٙ فعـ متعـ) [لاتینجه] a. (21) تبریه ایتدرمك ، عفو ایتمك ‖ کلیساده قتولیك آیینجه کناه عفو ایتمك ‖ ختام ویرمك ، اتمام ایتمك ، بتورمك seine —Studien اتمام تحصیل ایتمك

Ab-sonderlichkeit (ـٙـٙـٙـٙ امؤ) (49) غرائب ، تخفلق ، بام بشقه حال وطور .

Ab-sondern (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) آییرمق ‖ اوزاقلشدرمق ‖ یالکز براقمق ‖ (ع) Abgesonderter Truppentheil قطعهٔ مفرزه ‖ — sich (فعـ مطا) آیرلمق ، انزوایه چکلمك ، تفرد ایتمك

Ab-spannen (ـٙـٙـٙ فعـ متعـ) a. (21) (sép.) (حیواناتی) قوشومدن چیقارمق ، قوشومنی آلمق ‖ (کریلمش برشیئی) کوشتمك ‖ (طـ) Abspannendes Mittel طمار ویا سائره‌یی کوشدیجی

واسطه ، مرخى || **Ab-gespannt** (ص) (24) يورغون .

Ab-spenstig (˘˘ ص) (24) قاندیریلان ، جایدیریلان ، آیارتیلان || دوكمش، دوكمه .

Ab-speisen (˘˘ فع متع) c. (21) (*sép.*) طعام ویا یم ویرمك || (مجا) لافله یمك ، لافه بوغمق . لقردی‌یه بوغه‌رق ایش بتورمك . سوزله قاندیرمق ، چكه دوكك .

Ab-sperren (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) (یول حقنده) قپامق، سد وبند ایتمك ، باغلمق، یول كسمك مواصله‌یی تعطیل وتأخیر ایتمك || (بخار حقنده) كسمك . — sich (فع مطا) انزوایه چكلمك . قپانمق .

Ab-spiegeln (˘˘ فع متع وفع مطا) a. (21) (*sép.*) عكس ایتدیرمك ، ضیاسنی، عكسنی بریره دوشورمك || (مجا) عكس ایتمك ، تبادر ایتمك .

Ab-spielen (˘˘ فع متع وفع مطا) a. (21) (*sép.*) — sich وقوعبولمق ، اولمق .

Ab-splittern (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) كورولتی ویاتیردی ایله چاتلاتمق، قوپارمق، پارچه‌لمق، فرلاتمق || (فع لا —) چاتلامق ، پارچه پارچه اولمق، قوپمق، فرلامق، آیرلمق، طارمه طاغین اولمق .

Ab-sprechen (˘˘ فع متع) b. (20) قبول ایتمامك ، ممانعت ایتمك ، رد ایتمك || سوزنی كیرو آلمق || برینی حسن وصلاحیتدن محروم ایتمك ، متصرف اولدیغی مال وملكی الندن آلمق || (فع لا +) برشیئه دائر بیان رأی وفكر ایتمك || سویلیوب بتورمك .

Ab-sprengen (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) پاطلاتمق، آتمق، طاغتمق، پارچه‌لمق || (ع) طاغتمق، پریشان وتارومار ایتمك || (چیچك وسائره حقنده) صولیه‌رق ویا صودوكه‌رك تمیزلمك ، توز وطوپراغنی كیدرمك ، صولیه‌رق تطهیر ایتمك .

Ab-springen (˘˘ فع لا —) a. (20) (*sép.*) آتلامق، صیچرامق || صیچرایه‌رق قیرلمق ویاپارچه‌لمق ، قیریلوب دوكولمك || (مجا) (بر آبونه‌یی) براقمق .

Ab-sprung (˘˘ ا م) (31) صیچرامه ، خوپلامه || فرق ومباینت .

Ab-spülen (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) یقامق، چالقامق، تمیزصودن كچیرمك ، غسل ایتمك || سیلمك ، صو ایله تطهیر ایتمك ، یقایه‌رق كیر ، چامور ، لكه و.. الخ كیدرمك.

Ab-stammen (˘˘ فع لا —) a. (21) (*sép.*) تنسل ایتمك، نسلندن ایتمك ، صویندن‌كلمك || Abstammend aus... دن كله ، ایچه ، بولنه ، مخترع ، چیقمه || مشتق اولمه .

Ab-stand (˘˘ ا م) (31) آره‌لق ، فاصله ، مسافه || (مجا) اوزاقلاشمه ، تباعد || فرق ومباینت || واز كچمه ، فراغت وقطع علاقه ، صرفنظر .

Ab-statten (˘˘ فع متع) b. (21) (*sép.*) قیلمق ، ایتمك — Jemandem seinen Glückwunsch برینی تبریك ایتمك ، تسعید ایتمك، مبارك اولسون (مباركی) دیمك .

Ab-stäuben (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) توزینی سیلمك ، توزنی آلمق ویا سیلكمك ، سوپورمك .

Ab-stechen (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) دورتوب اولدیرمك ، دورتمك ، صاپلامق، دورتوب آتدن آلمق، ایندیرمك || (قنال حقنده) آچمق || حیواناتی كسمك برینه شیشله دورتوب اولدیرمك || (مجا) غلبه ایتمك || (فع لا +) برشیئله تضادده بولنمق، اختلاف ایتمك ، اویوشمامق، مغایر اولمق || (رسم) (الوان حقنده) یكدیكرینی طوتمامق ، اویمامق || (بحر) sich vom Lande — قره دن اوزاقلاشمق، لیمان ویا ساحلدن آچیلمق .

Ab-stecher (˘˘ ا م) a. (40) سیر وتماشا ایچون طولاشمه، اوفق كزینتی، تفرج ، دور || هجوم ، آقین .

Ab-stecken (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép*) چكمك ، چیقارمق || یول اولچمك ، مساحه ایتمك || یول آچمق اوزره قازیقله خط چكمك || (ع) میدان حرب اوزرنده بیلنمسی لازمكلان مسافاتی مساحه ایلدكدنصكره نفراتك كوره بیله‌جكی وجهله ، دال، اغاج ویا قازیق كبی شیلرله تثبیت واشارت ایتمك .

Ab-stehen (˘˘ فع لا —) t. (20) (*sép.*) آچیـلق طورمق، بركیسه‌دن ویابرنسنه‌دن اوزاق طورمق، یاننه صوقولمامق || وازكچمك ، فراغت ایتمك || طوره طوره اسكیمك ، قوجه‌مق ، بیاتلامق || (فع متع) دیكلمك ، آیاقده طورمق || (فع مطا) — sich die Beine دیكیله دیكیله یورلمق ، باجاقلری قوپمق ، آیاقلرینه قره صو ایتمك .

Ab-steigen (˘˘ فع لا —) o. (20) (*sép.*) واپور ویا آرابه‌دن اینمك ، چیقمق || سقوط ایتمك || برسیاحتدنصكره برینك اوینه ، یاننه اینمك ، نازل اولمق، اوراده اقامت ایتمك .

Ab-sterben (˘˘ فع لا —) b. (20) (*sép.*) اولوب محـو اولمق ، كوكی كسلمك ، نسلی غائب اولمق ،منقرض اولمق || (بر اعضانك حسندن بحث اولنده) اولمك ، صاغر اولمق، حسی غائب ایتمك || قوتدن دوشمك || (مجا) محو وزائل اولمق، فنا بولمق، باقی اولمامق .

Ab-steu-ern (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) (بحر) (ساحلدن) آچیلمق || (فع لا +) برشیدن آچیلمق، آرابه‌سی چكمك .

Ab-stielen (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) (زرا) (آغاج ویا اكینك) تپه‌سی كسمك ، بودامق، اوجی آلمق .

Ab-stimmen (˘˘ فع متع) a. (21) (*sép.*) آرایه مراجعتـله تصدیق ایتمك ، قرارلشدیرمق ، رأی طوپلامق || (فع لا +) انتخاب ایچون رأی ویرمك || **Ab-stimmung** (امؤ) (49) (امؤ) رأی وقرار || حكم وانتخاب .

Ab-stoßen (˘˘ فع متع) p. (20) (*sép.*) ایته‌رك ویاقاقه‌رق قیرمق، قوپارمق، دوشورمك || ایتمك || یره چارپمق || (مجا) دفع وطرد ایتمك ، قوغمق .

Ab-strakt (˘˘ ص) (24) [لاتینجه] معنوی؛ وهم وخیال || مغلق || طالعین || مجرد .

Ab-strahi(e)ren (˘˘ فع متع) a. (21) [لاتینجه] تمییز وتفریق ایتمك || تجرید ایتمك .

Ab-streichen (˘˘ فع متع) n. (20) (*sép.*) صیغایه‌رق قالدیرمق ، بوزمق ، قازیمق || قازیمغله تمیزلیوب دوزلتمك || سیلمك .

Ab-streifen (˘˘ فع متعد) a. (21) (*sép.*) دریسنی صویمق، یوزمك ، صییرمق || اقشار ایتمك || چیقارمق .

Ab-streiten (˘˘ فع متع) n. (20) (*sép.*) زورله آلمق ، قبض ایتمك ، ضبط ایتمك || رد ایتمك ، قبـول ایتمامك ، انكار ایتمك .

Ab-stufung (˘˘ امؤ) (49) تدریجی اولمه، تغییر تدریجی ، درجه || الوانك درجات مختلفه سـندن بهری ، فرق لون || فرق

Ab-stumpfen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) كورلتمك، كسكينلكنى كيدرمك ‖ قيصالتمق، كوتلتمك ‖ (مجا) كسل وفتور ويرمك .

Ab-stürzen (فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) آتلمق ‖ هجوم ايتمك ‖ (فعـ لا —) يوقاريدن آشاغى يه آتلامق ، باير ويا اوچورومدن آشاغى دوشمك ، اوچمق .

Ab-stutzen (فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) برپارچه‌سنى قيرمق ويا كسمك ‖ تحريف ايتمك .

Ab-suchen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) آرامق ، آراشديرمق ، هرطرفى آرامق

Ab-sud (ا م) (38) [لاتينجه] (اجزا) طبخ ، قاينامه، غليان .

Abt (ا م) (31) باش راهب ، عائدات ورؤس صاحبى اولان ‖ مناستر رئيسى .

Ab-takeln (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (بحر) كمينك آرمه‌سيله تجهيزات سائره‌سنى آلمق ، ‖ (مجا) (عمو) Abgetakeltes Frauenzimmer ضعيف ، نحيف ، قورو ، چركين، بيچمسزقارى، مزار قاچقينى .

Ab-tei (ا مؤ) (49) راهب ، ويا مناستر رئيسى طرفندن اداره اولنان مناستر ‖ مناستر واردات وملحقاتى .

Ab-theilen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) توزيع وتقسيم ايتمك ، بولمك ، آييرمق ‖ جنس جنس آييرمق، انواع ودرجاته افراغ ايتمك .

Ab-theilung (ا مؤ) (49) توزيع ، وتقسيم ، افراغ، بولمه ، آييريش ‖ فرقه ، قسم ، جنس ‖ كومه ‖ دائره ‖ (ع) قطعه (مفرزه) .

Ab-tödten (فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) اولديرمك ، تلف وهلاك ايتمك ‖ افنا ايتمك ‖ (مجا) قيرمق، اويوشديرمق.

Ab-trag (ا م) (31) برمحلك تسويه‌سى ايچون قالديريلان طوپراق ‖ بومقوله طوپراغك قالديرلمسى ‖ تأديه ، ادا ، تسويه ‖ تزكيه ، تصفيه ‖ اسكيتمه .

Ab-tragen (فعـ متعـ) r. (20) (*sép.*) آلوب كوتورمك ، قالديرمق، طاشيمق ‖ تأديه ايتمك ، (اوده‌مك) ‖ كيوب اسكيتمك ‖ (مجا) تخفيف ، تسكين ايتمك ‖ بردينك رأس المالنى ويرمك ، اوده‌مك .

Ab-treiben (فعـ متعـ) o, (20) (*sép.*) قوولمق، تعقيب ايتمك ‖ آولامق ‖ آوك پشنه دوشه‌رك سورمك ‖ طرد ايتمك ، سوروب چيقارمق ‖ (اراضى وترلا حقنده) آچمق ، ايشلتمك ‖ (فعـ لا —) (بحر) (كمى حقنده) يولندن صاپمق ‖ (ط) سوكدرمك .

Ab-trennen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) آييرمق ‖ سوكمك .

Ab-treten (فعـ متعـ) l. (20) (*sép.*) باصمق ، چكنه‌مك ‖ اوزرنده يورييه يورييه بريولى ويا على العموم بر اراضيى دوزلتمك ‖ ترك ، وتسليم ايتمك، حواله قيلمق ‖ (فعـ لا -) كيتمك ، چكلمك ‖ (ع) تقاعد اولمق ، استعفا ويرمك .

Ab-treter (ا م) a. (40) فارغ ، حقندن واز كچن، براقان .

Ab-triefen (فعـ لا -) e. (20) (*sép.*) طادينى قاچيرمق ‖ اشتهايى كيدرمك ‖ تنفر ايتمك ‖ ايكرنديرمك .

Ab-trinken (فعـ متعـ) a. (20) (*sép.*) آغزينه دكين طولو برقابك اوزرندن طاشميه‌جق برحاله كانجيه دكين ايچمك

Ab-tritt (ا م) (34) چكلمه ، رجعت ‖ ترك ، وتسليم ، وحواله ، فراغت ‖ آبدستخانه .

Ab-trocknen (فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) قوروتمق ‖ (فعـ لا -) قورومق ‖ قورويوب دوشمك .

Ab-tropfen (فعـ لا-) a. (21) (*sép.*) طاملامق ، طاملا طاملا دوشمك ويا آقمق .

Ab-trotzen (فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) جبراً آلمق ‖ برشيئه اجبار ايتمك .

Ab-trumpfen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (كاغد اويوننده) قارشوسنده‌كنك كاغدندن دها بر بيوكنى آتمق .

Ab-trünnig (صـ) (24) غير صادق ‖ دونمه ‖ بر پولتيقه طرفدارانك مخالف طرفدارلغى .

Ab-tuschen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) چينى مركبى ايله ترسيم ايتمك وياخود قوبيه‌سنى آلمق .

Ab-ur-theilbar (صـ) (24) حكم اولنه‌بيلور ، قرار ويريله‌بيلور .

Ab-ur-theilen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) طوغريدن طوغرى‌يه حكم وقرار ويرمك ‖ برينى دعواسندن ويا تصرفاتندن محروم ايتمك ‖ بلا محاكمه رأى وقرار ويرمك ‖ (فعـ لا +) (مجا) جرأتله حكم ايتمك ‖ عقلى كسمك، عقل ايرديرمك .

Ab-verdienen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) برينه هرقنغى برصورتله خدمت ايدرك آلدن پاره قزانمق .

Ab-vieren (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) تربيع ايتمك ‖ زاويهٔ قائمه اوزره (كونيه‌سنده) كسمك .

Ab-wägen (فعـ متعـ) g. (20) (*sép.*) وزن ايتمك، طارتمق ، ال ايله طارتمق ‖ (مجا) تقدير وتخمين ايتمك .

Ab-walzen (فعـ متعـ) c. (21) (*sép*) دميرسيلنديره يوارلاق ايله تسويه ايتمك ، دوزلتمك ‖ (فعـ لا -) يوارلانه‌رق اوزاقلشمق ، يوارلانه يوارلانه ، دونه دونه يتمك .

Ab-wälzen (فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) يوارلامق آشاغى‌يه طوغرى يوارلايوب ، چويروب صاليويرمك ‖ (مجا) etwas von sich— برشيدن كندويى قورتارمق ، كندندن دفع ايتمك ، باشندن صاومق .

Ab-wamsen (فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) (عمو) كوتك ، طياق آتمق .

Ab-wandeln (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) (غرا) تصريف واعراب ايتمك ‖ (فعـ لا -) (شعر) :Auf und— اكينه بوينه كزينمك .

Ab-wärmen (فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) بالتدريج ايصتمق .

Ab-warten (فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) بر شيئك نهايتنى صوكنى بكلمك ‖ منحل برمحله تعيين اولنه‌بيلك اوزره وقت معيننه دكين بكلمك ‖ بكجيلك ، كوزجيلك ايتمك .

Ab-wärts (حا) آشاغى ، آشاغى‌يه طوغرى ، اشاغيسنده .

Ab-wartung (ا مؤ) (49) دقت ، تيقظ .

Ab-waschen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) r. ⑳ (*sép.*) يقامق ، بوصورتله تطهير وتنظيف ايتمك .

Ab-wechseln (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) (*sép.*) a. ㉑ دكشديرمك ، تحويل وتبديل ايتمك ، نوبت نوبت ايتمك ، بر قرارده براقمامق ‖ abwechselnd (صـ) ㉔ مناوبة اولان ، نوبت نوبت ، آره صره ‖ برقرارده اولميان ، دكيشان .

Ab-wechselung (ـٕ ـٕ ـٕ ا مؤ) ㊾ دكيشمه ، تحول وتبدل ‖ تداول وتناوب ‖ قرارسزلق .

Ab-weg (ـٕ ـٕ ا م) ㊳ طولاشمه ، طولاشيق ، اوزون يول ‖ (مجا) طريق نامستقيم .

Ab-wehen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) (روزكار حقنده) اسمكله برشيئي قيروب قوپارمق ، شكست ايدوب يره چالمق ‖ (فعـ لا +) هبوب ايدوب بتمك ، كسلمك .

Ab-wehr (ـٕ ـٕ ا مؤ) ㊾ مقابله ، قارشو قويمه ‖ (استحكا) مدافعه ‖ حمايه ، اعانه ‖ جواب ‖ دشمنی كيرويه آتمه ، پوسكورتمه .

Ab-weichen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) يوشاتەرق ملايملشديرەرك برشيئك اجزاسنی كندوسندن آيرمق ‖ (مجا) يوز چويرمك ، واز كچورمك ، كيرو چويرمك ‖ (فعـ لا -) (غرا) قاعدەيه مخالف اولمق ، غيرمطرد ، شاذوغيرقياس بولنمق ، اختلاف ايتمك ‖ —d. (اسم فاعل وصفت) ㉑ اوزاقلشان ‖ مختلف ، متبدل ‖ (غرا) شاذ ، غيرقياس ، غيرمطرد .

Ab-weichung (ـٕ ـٕ ا مؤ) ㊾ اوزاقلشمه ‖ يولی غائب ايتمه ، اختلاف ‖ (غرا) غيرقياسيلك ‖ (قوزمو) اجرام سماويەنك حركت صوريەسی .

Ab-weiden (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) (حيوان حقنده) اوتلامق ، (چوبان حقنده) — eine Wiese برچايری اوتلادوب بتورمك .

Ab-weisen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) d. ⑳ (*sép.*) كيروكوندرمك ‖ عنف وشدتله رد ايتمك ‖ (عد) بردعوايی قرار محكمه ايله رد وابطال ايتمك ‖ ممانعت ايتمك ، قبول ايتمامك (دها شدتلی اولەرق) پروتستو ايتمك .

Ab-weisung (ـٕ ـٕ ا مؤ) ㊾ (مرا) Ab-weisen .

Ab-wenden (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉒ (*sép.*) دوندرمك ، كيرو چويرمك ‖ (مجا) آليقومق ، تأخير وتعويق ايتمك ، صاپدرمق ‖ — sich (فعـ مطا) ال چكمك ، قطع علاقه ايتمك .

Ab-wendig (ـٕ ـٕ صـ) ㉑ (مجا) قاچيق ، دلی ، چيلغين ، صاپتمش .

Ab-wendung (ـٕ ـٕ ا مؤ) ㊾ (مع وقلع تعليمنده) سپر ‖ بيع وفراغ ‖ (مجا) جنت .

Ab-werfen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) b. ⑳ (*sép.*) دوشيرمك ، اشاغی‌يه آتمق ، آتمق ‖ چيقارمق ‖ — den Reiter آتلويی يره چالمق ، آتندن اشاغی آتمق

Ab-wesend (ـٕ ـٕ صـ) ناموجود .

Ab-wesenheit (ـٕ ـٕ ا مؤ) ㊾ ناموجوديت ، غائبلك ، يوقلق ، غيبوبت ‖ (عد) محكمه حضورنده اثبات وجود ايتمايش .

Ab-wichsen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) سيلمك ‖ موملامق ، جلالمق ؛ لوستره‌لمق ‖ (مجا) (عمو) تيمار ايتمك ، قشاغيلامق .

Ab-wickeln (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) باغنی ، صارغيسنی چوزمك ‖ انكشاف ايتمك ، طوغريلتمق ، آچمق .

Ab-winden (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ⑳ (*sép.*) چيله ، طوره ، يوماغی صاغمق ، چوزمك ‖ برمقره واسطەسيله آشاغی‌يه ايندرمك .

Ab-winken (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) ال ويا كوزله اشارت رد ويرمك .

Ab-wischen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) سيلمك ، تطهير ايتمك ‖ سيلەرك توز ، طوپراق ، كير ويا چامورينی كيدرمك .

Ab-wisch=lappen (ـٕ ـٕ ـٕ ا م) b. ㊵ صحن ، طباق ، تپسی ، جام وسائره سيلكه مخصوص بز پاچاوره ، توزبزی

Ab-würgen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) بوغمق ، بوغازينی صيقوب اولديرمك ، اختناق ايتمك .

Abyssinien (ـٕ ـٕ ـٕ ا خا لا) b. ㊵ (جغر) حبشستان ، ديار حبش .

Ab-zahlen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) پارەسنی ويرمك ، تأديه ايتمك ، بورجنی اودەمك .

Ab-zählen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) صايمق ، تعداد ايتمك ‖ (حسابده) چيقارمق ، تنزيل وطرح ايتمك ، دوشمك ‖ (ع) ! abzählen صاغدن - صاى! (قوماندەسی) .

Ab-zahnen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) طاش يونتمق ، ديشلی چكيچ واسطەسيله طاشی تسويه ايتمك ‖ ساعت ويا آخر برماكينەده چرخه ديش آچمق .

Ab-zapfen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) فوچيدن شراب ، بيرا ويا سائره چكمك ، چيقارمق ‖ (عو) — Jemandem Geld برينك پارەسنی چكمك ، برندن پاره قوپارمق .

Ab-zäumen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) حيوانك كم طاقيمنی آلمق ، چيقارمق .

Ab-zäunen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) چيت چكمك ؛ چيتله آييرمق ، بولمك .

Ab-zehren (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) اسراف واضاعه ايتمك ‖ ضعيفلتمك ، زياده يورمق ، قوتنی كسمك ، تلف ايتمك .

Ab-zeichen (ـٕ ـٕ ا لا) b. ㊵ علامت فارقه ، اشارت مخصوصه ‖ علامت ويا اشارت مقامنه قائم اولان وحيوان اوزرنده موجود اولان لكه ، آلاجه .

Ab-zeichnen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) b. ㉑ على الاكثر قورشون قلمله رسم ايتمك ، رسمك عينی چيقارمق ‖ نشان قويمق ‖ ايكنه‌ليەرك بررسم ويا شكلك عينی آلتنه چيقارمق ، استنساخ ايتمك — sich كندو رسمی چيقارمق ‖ (مجا) — sich gegen etwas برشيئه قارشو اختلافده بولنمق ، بر شيدن ناخشنود اولمق .

Ab-ziehen (ـٕ ـٕ فعـ متعـ) f. ⑳ (*sép.*) آشاغی‌يه چكمك ، چكمك ‖ چكوب چيقارمق ، چكوب قوپارمق ‖ (عمو) البسەيی چيقارمق ، صويمق ‖ (حيوانات حقنده) دريسنی صويمق ، دكيشدرمك ‖ (تجار) — die Nässe قوروتمق ‖ (مجا) — die Hand von Jemandem بركيمسەيی ترك ايتمك ، آنكله قطع الفت ومناسبت ايتمك ، آندن الی چكمك ‖ (حسابده)

طرح وتنزيل ايتمك ، دوشمك ، چيقارمق ‖ (دباغخانه‌لرده) درينك ا تى صييرمق ‖(مطبعه)طبع ايتمك ، باصمق ، محكوك قالبه‌چكمك ‖ انبيقدن چكمك ، تقطير ايتمك ‖ (فعلا —) چكلمك ‖ (ع) رجعت ايتمك ، چكلمك ، ترك ايتمك ، —von der Wache قره غول نوبتندن چيقارمق ‖ (عمو) —mit langer Nase كال محجوبيتله چكيلوب كيتمك .

Ab-zieher (ـٌـٌ ا م) .a ⓸⓪ (تشر) مربوط بولنديغى عضوى خارجاً تحريك ايدن عضله ، مبعد .

Ab-zielen (ـٌـٌ فعه متع وفعلا +) .a ⓶⓵ (sép.) auf etwas— برشيئه كوز ديكمك ، مقصود ايدنمك ‖ برشيئه نشان آلمق

Ab-zirkeln (ـٌـٌ فعه متع) .a ⓶⓵ (sép.) پركار ايله اولچمك ‖(مجا) يولنه‌قومق ، تنظيم ايتمك ، ايشى يولنه ، طيقرينه قويمق .

Ab-zug (ـٌ وياخود ـٌـٌ ا م) ⓷⓵ (اشخاصدن بحث اولندقده) چيقمه ، كيتمه ، طاشينه ، چكلمه ‖ (ع) رجعت ايتمك ويا قالقمق ، حركت ايتمك ‖ (دكز ويا نهر حقنده) ايجه آزالمه ، جزر ‖ (ثقلتدن بحث اولندقده) پاكت ويا سائره‌نك طاره‌سى ‖ طبع ، باصمه ‖ تفنكك تتكى .

Ab-zugsgraben (ـٌـٌـٌ ا م) (ع) (استحكا)كوچك صو خندكى، كونت .

Ab-zwacken (ـٌـٌ فعه متع) .a ⓶⓵ (sép.) صيقه‌رق ويا قصقاجليه‌رق كسمك ، قوپارمق ‖(مجا)(عمو) =Jemandem برندن پاره قوپارمق ، صيزيرمق . —Geld

Ab-zweigen (ـٌـٌفعه متع) .a ⓶⓵ (sép.) آغاجك داللرينى كسمك ‖ آييرمق ، تشعب ايتديرمك ، قوللره آييرمق ‖ (فعلا +) تشعب ايتمك ، (شمندوفر حقنده) خطوط مختلفه‌يه آييرلمق .

Ab-zwingen (ـٌـٌ فعه متع) .a ⓶⓵ (sép.) جبر ايدرك زورلايه‌رق مجبور قيله‌رق برشيئى آلمق .

Accept (ـٌ ا لا) ⓷⓼ [لاتينجه] قبول ، اجابت ،رضا .

Accidenz (ـٌـٌ ا لا) ⓸⓽ [لاتينجه] كذلك —ien (جمع) طالع ، بخت ‖ قضا ، تصادف ‖ تهلكه ، مخاطره ‖ (اكثريا جمع اوله‌رق) عارضات ، تصادفات ، غير مقنن ، ناكهظهور .

Ach (ـٌ حر ند) (تعجب مقامنده) آه ! ، آ ! (كدر وآجيغى ارائه ايتمك اوزره) آى، ايواه ‖ o—Ach ها ، شويله ، يا ، عجائب، باقيندى بركره ، تحف شىء ، يكى ... الخ .

Achat (ـٌ ا م) ⓷⓼ [روم] عقيق طاشى ‖ قيوجى آلتى .

Achel (ـٌ ا مؤ) ⓹⓷ باشاغك توكى ، صقالى ‖ قبوغى آييقلامش كنوير ، كنوير ايلكى .

Acheron (ـٌـٌ ا م) ⓹⓺ (sans pl.) (اساطير) جهنمك برنهرى ‖ جهنم .

Achill (ـٌ ا خا لا) ⓷⓼ (تبا) بيك يپراق .

Achromatisi(e)rung (ـٌـٌـٌـٌ ا مؤ) (حكم)⓸⓽ رنكنى قاچيرمق،كيدرمك ، خالص رنكه قويمق .

Achse (ـٌ ا مؤ) ⓹⓷ تكرلك اوقى ‖ محور .

Achsel (ـٌ ا مؤ) ⓹⓷ اوموز ،كتف —stück اوزرنده آلاى لوا والخ نومروسيله رتب مختلفة عسكريه‌يى كوسترر (وغير رسمى زمانلرده طاشينور) اوموزلق .

Achseln (ـٌ فعه متع) .a ⓶⓵ اوموزينه آلمق، اوموزلمق، اوموزينه ، صرتنه اورمق .

Acht (ـٌ ا مؤ) ⓸⓽ اعلان ، برخبرك نشر وتعميمى ‖ دقت، تيقظ (.sans pl) sich in — nehmen صاقنمق .

Acht (ـٌ صف اعد اصل) سكز . je — سكزر سكزر .

Achte (ـٌ صه اعد رتبيه) ⓶⓵ سكزنجى .

Achtel (ـٌ الا) .a ⓸⓪ سكزده برى .

Achten (ـٌ فعه متع) .b ⓶⓵ حرمت ورعايت ، اعتبار ايتمك ‖ (فعلا) دقت ايتمك ، تيقظ اوزره بولنمق ، ديكلمك .

Achtens (ـٌ حا) سكزنجى اوله‌رق، ثامناً .

Achtenswerth (ـٌـٌ صف) ⓶⓵ شايان اعتبار ، شايان حرمت ورعايت ، شايان دقت .

Achtlos (ـٌ صه) ⓶⓵ دقتسز ، اهمال ايله ‖ (حا) بلاتيقظ ، اهمال ومسامحه ايله ،كليشى كوزل .

Achtung (ـٌ ا مؤ) ⓸⓽ (.sans pl) دقت ، تيقظ ، انتباه ‖ حرمت ورعايت، اعتبار ‖ (ع) ! achtung مافوقك قشله قفوشـلرندن برينه‌كيرديكى وياخود نفرات عسكريه‌نك ضابطانه قشله ، ديوانخانه ويا سائر محال مستوره‌سنده تصادف ايتدكلرى اثناده ديكر نفراتى ايفاى رسم تعظيم وسـلام ايتمك اوزره ايقاظه مخصوص اخبار قومانداسيدر .

Achtungsvoll (ـٌـٌ صه) ⓶⓵ اديب ، رعايتكار ‖ حرمت ورعايت وتربيـه يه موافق ‖ (حا) كال حرمت ورعايتـله ، تعظيكارانه .

Achtzig (ـٌ صف اعد اصل) سكسان .

Achtziger (ـٌـٌ ا م) .a ⓸⓪ سكسانلك ‖ (جم م) سكسان ياشنده .

Achzigste (ـٌـٌ صه اعد مرتبه) ⓶⓵ سكسانجى .

Achzigstel (ـٌـٌ الا) .a ⓸⓪ سكسانده برى، سكسانده بر.

Achzigstens (ـٌـٌ حا) سكسانجى اوله‌رق، سكسانجى ماده .

Acid (ـٌ ا لا) ⓷⓼ **Acidium** (ـٌـٌـٌ ا لا) .⓸⓸ [لاتينجه] (كيم) آسيد ، حامض ‖ اكشى .

Acidität (ـٌـٌـٌ ا مؤ) ⓸⓽ (.sans pl) [لاتينجه] اكشيلك ‖ (كيم) حامضيت .

Acker (ـٌ ا م) .a ⓷⓽ ترلا ‖ برپيچق دونملك اراضى اولچيسى .

Acker... (ـٌ...) —bau (ا م) زراعت ، فلاحت ، حراثت ، چفتچيلك ‖ —bau geräth (ا لا) ادوات وملازمهٔ زرعيه ‖ —mann (ا م) چفتچى، فلاح ‖ —pflug (ا م) صبان .

Ackern (ـٌ فعه متع وفعلا +) .a ⓶⓵ اكوب بيچمك، زرع ايتمك ، چفت سورمك ‖ (مجا) كال زحمتله چالشمق ويا يازمق .

Acquit (ـٌ الا) ⓷⓼ [فر] (فرانسزجه تلفظ اولنور) (تجا) —per قبض اولنديغى مبين ، اخذ وقبض اولنمشدر ! مقامنده (پاره‌نك النديغى مشعر)

Adagio (ـٌـٌ حا) (â-dâ'-djô تلفظ اولنور) [ايتا] (مؤ) يواش يواش، آهسته آهسته (شرقى سويلمك وياچالغى‌چالمق).

Adam (ـٌ ا خا م) ⓹⓺ حضرت آدم عليه‌السلام .

Addi(e)ren (ـٌـٌ فعه متع) .a ⓶⓵ [لاتينجه] (ريا) جمع ايتمك طوپلامق .

Abe (ـُـ حر ند) آديو ، اللهه اصمارلدق .

Adel (ـُـ ا م) a. (40) (sans pl.) اصالت ، نجابت ، زادكانلق || **Adelstand** اصيللك ، كشيزادهلك ، اصيلزادهلك || زادكان صنفى || شواليه‌لك .

Ad(e)lig (ـ (ـ) ـُ ص) (24) اصيل ، نجيب ، زادكاندن اولان .

Adeln (ـُـ فع متع) a. (21) زادكان صنفنه داخل ايتمك ، بوصنفه مخصوص عنوانى ويرمك .

Adept (ـُ ـ ا م) (51) [لاتينجه] شيخ طريق ، استادفن || كاذب كيمياكر .

Ader (ـُـ امؤ) (33) طمار ، نبض ، عرق ، وريد ، كذا آغاج ، طاش ، معدن طمارى || —(Schlag) (تشر) قانى بدنك هر طرفنه نشر ايدن شاه طمار ، شريان .

Ader=... (...ـُـ) —laß (ا م ا لا) (جرا) قان آلمه ، فصد ؛ —laß Becken (ا لا) (جرا) قان آلمغه مخصوص حجامت فنجانى ؛ —presse (ا مؤ) (جرا) بعض عمليات جراحيه ده طمارلرى تضييقه مخصوص آلت ، مضغط شرايين .

Ad-hä-sion (ـُـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] تلاصق ، ياپشمه || موافقت ، رضا .

Adjutant (ـُ ـ ـ ام) (51) [لاتينجه] معاون ، ياور (حرب) || امر چاوشى .

Adjunkt (ـُـ ا م) (51) معاون ، رفيق ، معيت مأمورى .

Adler (ـُـ ا م) a. (40) قارتال قوشى .

Adler=... (...ـُـ) —orden (ا م) قارتال‌قوشى‌نشانى . rother — orden (ا م) قرمزى قارتال قوشى نشانى || (ع) —träger (ا م) سنجاقدار ، علمدار ، بيراقدار .

Admiral (ـُ ـ ـ ا م) (38) [عر] آميرال ، بحريه مشيرى .

Admiralität (ـُـ ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [عر] ترسانه ، بحريه نظارتى ، قپودان پاشا دائره‌سى

Adonis (ـُـ ـ ا خام) (دكشماز) (ا سا) عشق الهه‌سى ، زهره‌نك علاقه‌ليسى اولان دليقانلى || (ا م) حسن وآن صاحبى اولان دليقانلى . (ا لا) —Röschen آوجى اوتى چيچكى ، دم زهره .

Adoptiv (ـُـ ـ ص) (24) [لاتينجه] آخرتلك —tochter آخرت اولادلغنه قبول اولنان قز ، كريمه ، آخرت قزى .

Adresse (ـُـ ـ ا مؤ) (53) [فر] مكتوب اوزرى ، آدرس || per— ... نك نزدنده ، ... واسطه‌سيله ... آندن فلانه .

Adri-anopel (ـُـ ـ ـ ـ ا خا لا) (56) ادرنه شهرى .

Advent (ـُـ ا م) (38) [لاتينجه] ميلاد عيسى عليه السلامدن درت اولكى پازار كونى || ايام مذكوره دعالريله بونلرى محتوى كتاب .

Advokat (ـُـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] دعوى وكيلى ، آووقات .

Advozi(e)ren (ـُـ ـ ـ فع لا-) a. (21) (sép.) [لاتينجه] آووقاتلق ايتمك .

Affe (ـُـ ا م) (52) (تاطبيعه) ميمون || (ع) عوام ناسك تسميه‌لرى وجهله عسكرك چانطه‌سى و ياخود طوبره‌سى .

Affekti(e)ren (ـُـ ـ فع متع) a. (21) [فر] يالاندن محبت كوسترمك ، سومك ، مرائيلك ايتمك || تقليد ايتمك ، جعلى بر صورتده ياپمق || برشيئى ايش ايدنمك || تعيين وتخصيص ايتمك || تأثير ايتمك || (طب) علتـه دوچار ايتمك ، طوقنمق || (حكم) برجسمك تبللرى اثناسنده برشكل مخصوص آلمق || (ريا) برعددك اوزرينه ويانـه اشارت وضعيله كميتنى تبديل ايتمك .

Affektlos (ـُـ ـ ص) (24) طاتسز ، صغوق ، جاذبه‌سز .

Affen (ـُـ فع متع) a. (21) ميمون كبى هرشيئى تقليد ايتمك || آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك ، اكلنمك ، ماهتاب ايتمك .

Afrika (ـُـ ـ ا خا لا) (56) (جغر) آفريقا قطعه‌سى .

Afrikaner (ـُـ ـ ـ ام) a. (40) آفريقالى ، آفريقا اهاليسندن اولان .

After (ـُـ ا م) a. (40) (تشر) كيرو ، قيچ ، مقعد ، دبر || آرى پيسلكى .

After... (..ـُـ) .. —dichter (ام) عجمى ومهارتسز شاعر ؛ —Regel (ا م) (ريا) شبه مخروط ؛ —Kind (ا م) پدرينك وفاتندنصكره طوغان چوجق || —welt (ا مؤ) فاحشه كروهى .

Agende (ـُـ ـ امؤ) (53) [لاتينجه] آيين كتابى ، (پروتستانلر حقنده) ليتوريا || جيب دفترى ، جزودان || (تجا) عقد دفترى .

Agent (ـُـ ا م) (51) فاعل ، واسطه || مأمور ، وكيل || (تجا) تجاروكيلى || اشياى تجاريه وپوسته مكتوبلرينك موزعى .

Aggregi(e)ren (ـُـ ـ ـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] بر شركت وياهيئته قبول ايتمك || (ع) برضابطى برقطعهٔ عسكريه‌يه مسافرةً ويرمك .

Agi(e)ren (ـُـ ـ فع لا +) a. (21) [لاتينجه] ايشلمك ، عمل وحركت ايتمك ، معامله ايتمك ، تأثير ايتمك ، ايجابى وجهله ايفا ايتمك || بر ايشده حائز اهميت اولمق .

Agio (ـُـ ـ ا لا) (56) (à-jī-ô) اوقونور) [ايتا] (تجا) آقچه فرق ، باشى || صرافيه || اسقونطو .

Agnatisch (ـُـ ـ ص) (24) [لاتينجه] پدردن ، اركك طرفندن اقربالغه مخصوص ومتعلق .

Agnes (ـُـ امؤ) (48) باكر ومعصومه قز || ساده دل .

Ägypten (ـُـ ـ ا خا لا) b. (جغر) مصر .

Ah (ـُ حرند) آه ، ايواه ، واى || —was آدم سنده ، اما ياپدك ها ، عجائب .

Ahl (ـُ ا م) (38) ودها زياده مستعمل .

Ahle (ـ ـ امؤ) (53) بيز ، دينلان قوندره‌جى آلتى || حكاك قلمى .

Ahn (ـُ ا م) a. (42) ايكنجى درجه‌ده اولان بيوك پدر ، پدرك پدرى || آباء واجداد .

Ahnden (ـ ـ فع متع) b. (21) ذم وتقبيح ايتمك || تأديب ، مجازات ايتمك ، اصلاح وتربيه ايتمك || تحت انتقامه آلمق .

Ahnen (ـُـ فع متع وفع لا +) a. (21) حكم ايتمك ، حس ايتمك || شبهه ايتمك || قلبنه طوغمق .

Ähnlich (ـ ـ ص) (24) مشابه ، بكزر || مطابق .

Ähnlichkeit (ـ ـُـ ا مؤ) (49) مشابهت ، بكزه‌ييش || مطابقت ، عين شكل وصورتده بولنيش .

Ahnung (ـُـ امؤ) (49) اولجه حس ايديش ، اولجه بيلميش || ظن ، شبهه || خبر || فكر .

Ahnungs-voll (ـُـ ـ ص) (اشيادن بحث اولندقده) غريب ، اسرار خفيه‌يى حاوى .

Ahnungslos (ـَـ ـَـ ص) (21) بلاحس وتفرس؛ بلاشبهه || (حا) شك وشبهه‌سزجه .

A-horn (ـَ ام) (38) (نبا) اسفندان آغاجى .

Ähre (ـَ امؤ) (53) (نبا) باشاق ، سنبله || (مجا) قوجه قز .

Ai (ـَ حرند) (آجى مقامنده) واى ، واه ، آى ، اوف ؛ (سوينج مقامنده) اوه ، آى .

Aichen (ـَ فع متع) a. (21) حجمنى اولچمك || اوزان و اكيالى نمونه‌سنه تطبيقاً معاينه وتدقيق ايتمك ؛ اوزان واولچيلرى عيار ايدوب تمغالمق .

Akademie (ـَ ـَ ـَ امؤ) (53) [روم] دار الفنون ، انجمن دانش ، آقاده‌مى .

Akademiker (ـَ ـَ ـَ ام) a. (40) آقاده‌مى‌يه انجمن دانشه منسوب ومتعلق .

Akazi-e (ـَ ـَ امؤ) (53) [روم] (نبا) صالقم آغاجى (قرمزى) || —unechte بياض يبانى صالقم .

Akajou (ـَ ـَ ام) (56) [فر] (نبا) ماهون، ماثون آغاجى.

Akrobat (ـَ ـَ ام) (51) [روم] ير وايپ جانبازى .

Akt (ـَ ام) (38) [لاتينجه] ايش ، كار ، فعل ، حركت ، عمل || علامت ، اثر || مضبطه ، تذكره ، اعلام ، حجت ، سند ، سجل || (تياترووده) اويناتيلان اويونك هربرفصل ، پرده‌سى .

Akti-e (ـَ ـَ امؤ) (53) (a'-kssi-e تلفظ اولنور) (تجا) حصه ، سهم .

Aktiv (ـَ ـَ ص) (21) [لاتينجه] (ع) موظف، سلاح آلتنده بولنان عسكر || (غرا) متعدى ، معلوم .

Akustik (ـَ ـَ امؤ) (49) [روم] قوۀ سامعه‌دن بحث ايدن علم ، حكمت طبيعيه‌نك صدايه متعلق بحثى ، مبحث صدا .

Akut (ـَ ـَ ص) (21) [لاتينجه] (علم امراض) حاد، خسته‌لغك شدتلى دورى .

Alabaster (ـَ ـَ ـَ ام) a. (40) [روم] بياض مرمر ، قايماق طاشى .

Alarm (ـَ ام) (38) [فر] قورقو، دهشت، گورلتى، تلاش || (ع) سلاح باشنه (قوماندا اشارتى) .

Alaun (ـَ ام) (38) [لاتينجه] (كيم) شاب .

Albani-en (ـَ ـَ الا) b. (40) (جغر) آرناودلق .

Albern (ـَ ـَ ص) (21) آحمق ، بون، بدلا ، ابله ، سرسم ، دها قوتلى اوله‌رق حيوان || (عمو) شقه‌جى ، لطيفه‌جى || (فعلا +) a. (21) بدلالق ، دليلك ايتمك ، صاچمه‌لمق .

Albin (ـَ ام) (38) پلين .

Album (ـَ الا) (56) جمى كذا (*inv.*) آلبوم، مشهودات ووقايع خصوصيه قيدينه مخصوص جزودان ، رسم جزودانى ، اشعار ويا نوطه مجموعه‌سى .

Alchimie (ـَ ـَ امؤ) (53) [عر] كيمياى باطل ، بالجمله اشيايى آلتونه تحويل ايده‌بيلك اقتدارينى حائز اولديغى زعم اولنان علم كاذب .

Ale (ـَ صورت تلفظى : ele امؤ) (56) انكليز بيراسى .

Aleppo (ـَ ـَ اخالا) (56) [جغر] حلب شهرى .

Alexandri-en (ـَ ـَ ـَ اخالا) b. (40) (جغر) اسكندريه شهرى .

Alfanzerei (ـَ ـَ امؤ) (49) (عمو) حقه بازلق ، مزورلك ، شيطانلق || آحمقلق || (عو) حيوانلق .

Algebra (ـَ ـَ امؤ) (54) [عر] الجبر، علم جبر؛ علم الجبر والمقابله .

Algeri-en (ـَ ـَ اخالا) b. (40) (جغر) جزايرمملكتى .

Algier (ـَ اخالا) a. (40) (جغر) جزاير شهرى .

Al-hambra (ـَ ـَ اخالا) (54) (جغر) [عر] الحمرا .

Alibi (ـَ ـَ الا) (56) [لاتينجه] (عد) محاكمه‌يه كيرن طرفدن برينك كنديسنه اسناد قباحت اولنديغى اثناده بشقه يرده بولنمسى ، غيبت حالى .

Alkali (ـَ ـَ الا) (56) [عر] (كيم) نباتات كوكندن چيقاريلان ومائى رنكى يشيله قلب وتحويل ايدن طوز، قلوى .

Alkohol (ـَ ـَ ام) (56) [عر] (كيم) آلقول ، اسپرتو ، (الكحل) ، كحل .

Alkoran (ـَ ـَ ام) (38) [عر] القرآن ، قرآن عظيم الشان.

Alkov (ـَ ام) (38) وياخود **Alkove** (ـَ ـَ ام) (52) ويا (امؤ) (53) [عر] القبه ، اوزرى قبه اولوب يتاق اوطه‌سى مقامنده مستعمل محل .

All (ـَ ص) (24) بتون ، هپ ، جميع ، هر ، كافه || (حا) بتون ، بسبتون ، كاملاً ، كافةً || (ام) مجموع ، كل، جمله || هپ ، هرشى .

All=.. (...ـَ) (حا) —bekannt (ص) مشهور ، ومسلم ، معلوم انام || — barmherzig (ص) رحمن ، رحيم ، غفور ، غفار ، كريم || — gemein (ص) عمومى ، عموم شمولى اولان ؛ — sehend (ص) بصير ؛ — wissend (ص) عليم

Allee (ـَ امؤ) (49) [فر] (اوفق مسافه‌ده) هرايكى طرفى آغاجله مركوز واكثريا كولكه‌لى اوفق پياسه يولى ، اورمان ايچروسندن كچن اوزونجه يول .

Allegorie (ـَ ـَ ـَ امؤ) (49) [روم] رمز وكنايه || تصوف .

Allein (ـَ ـَ ص) (21) يالكز ، مجرد || (حا) آنجق ، يالكزجه ، باشلو باشنه .

Allein=... (...ـَ) —händler (ام) برانحصارك صاحب امتيازى اولان ذات ؛ —herrscher (ام) حكمدار مستقل ، حاكم مطلق .

Allenfalls (ـَ ـَ حا) هرحالده ، || لزومى تقديرنده ، اك صوك درجه‌ده ، صوكنده || اولسه اولسه .

Allent-halben (ـَ ـَ ـَ حا) هر يرده ، هرحالده ، بالجمله خصوصاتده .

Aller=... (...ـَ) صفت ، حال واسمله برلكده استعمال اولنوب بونلردن ايكى اولكيلريله برلكده كلدكده برشيئك غايه‌سى ايما ايدر : angenehmste Spaziergang — پياسه‌نك، كزمنك اك اعلاسى، اك ايوكزمه ، das — schönste اك گوزلى، — erst (ص) اك اول ، اول امرده ، هرشيدن اول ، — gnädigst (ص) الرحم الراحمين ، اك كريم ، اك شفيق اوله‌رق ؛ لطفا وعنايةً ؛ — höchst (ص) اك عالى ، بالاتر ، شاهانه ، تاجدارانه ، — liebst (ص) اك سوكيلى ، پك زياده سوكيلى ، نهايت درجه سويملى ، پك لطيف ؛ — seits (حا) هرطرفدن، هرجهتجه || اسمله برلكده ، هركسله ، هركس طرفندن، بتون دنيانك كبى معنالرى اشعار ايدر مثلا — welts=Freund (ام) هركسله دوست ، هركسك ، عالمك دوستى كبى اولان ،

Allerdings (ـُـ ـُـ حا) البته ، مطلقا ، هر حالده ، بلاشبهه ، حقیقةً ، بهمه حال ، واقعا ، دیه‌جك یوق .

Allerlei (ـُـ ـُـ صـ) درلو بدرلو ، هر بردرلو ، هربرجنس ونوعدن .

Alle-wege (ـُـ ـُـ حا) هرحال وزمانده، دائما ، هروقت‖ aller=wegen— هر برده .

Alligi(e)ren (ـُـ ـُـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتینجه] (صنعـ) برلشمك ، اویمق ، طوتمق .

Alli-irte(r) (ـُـ ـُـ ام) ㊿ [فر] متفق ، متحد .

Alliteration (ـُـ ـُـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] سجع، قافیه.

Almose (ـُـ ـُـ امؤ) ㊸ [روم] صدقه .

Alphabet (ـُـ ـُـ الا) ㊳ [روم] الفبا .

Als (ـُـ حرعا) [also =] اوله‌رق ، کبی ، جه‌سنه ، کبیجه‌سنه ، ‖ وقتاکه ، چونکه ؛ ایکن ، ob — صانکه ، کویا ، wenn — کویا ؛ اکر ‖ (برمقداردن بحث اولندقده) نسبةً ، mehr—zwanzig Jahre یکرمی سنه‌دن دها زیاده؛ vier arbeiten mehr—zwei درت کشی ایکی کشیدن دها زیاده (چوق) چالیشر ، درت کشینك کوردیکی ایشی ایکی کشی کوره‌مز .

Alsbald (ـُـ حا) درعقب ، درحال ، همان ، فی‌الحال ، اوساعت .

Alsdann (ـُـ حا) وقتاکه ، اولوقت ‖ بعده ، صکره ، آندنصکره ، متعاقباً .

Alse (ـُـ امؤ) ㊸ (تاطبیعه) قره‌کوز بالغی .

Also (ـُـ حا) کذلك ، بوکبی ، بویله ، اکا ، شوکا ، بوکا مشابه ‖ (حرعا) ایمدی ، بوحالده ‖ (جمل استفهامیه‌ده) ای شمدی ؟ ، کوردکمی ؟ ، ای ؟

Alt (ـُـ صـ) ㉔ älter (صیغهٔ تفضیله‌سی : دها اسکی ، دها قدملی ، دها یاشلی ، älteſt صیغهٔ مبالغه ، : اك اسکی ، اك قدملی ، اك یاشلی) ، قدیم ، یاشلی ، قدملی ، اسکی ‖ قوللانلمش ، خراب ، پژمرده ‖ das alte Teſtament توراتِ شریف .

Altan (ـُـ ویاخود ـُـ ام) ㊳ [لاتینجه‌دن مأخوذ ایتالیانجه] (معما) بالقون ، پنجره اوکنده آچیق ، پارمقلقلی شاهنشین (تیا) صحنه اوزرنده اولان لوجه‌لر ‖ اوزون وطار دیوانخانه ، دهلیز غالری ‖ دوز چاتی ، تراسه ‖ (ع) طوپ طابیه‌سی .

Altar (ـُـ کذلك ـُـ ام) ㊳ und ㉛ [لاتینجه] محراب .

Alte (ـُـ امؤ) .b ㉔ اختیاره ، اختیار ، مسنه‌قادین .

Alter (ـُـ الا) .a ㊵ سن . یاش ‖ قدم .

Altern (ـُـ قولا ±) .a ㉑ اختیارلمق ، یاشلنمق ، مسن اولمق ‖ قدم پیدا ایتمك .

Alterthum (ـُـ ـُـ الا) ㉕ اسکیلك ، قدمیت ‖ قدم ‖ اسکی زمان ‖ آثار عتیقه .

Alterthümlich (ـُـ ـُـ صـ) ㉔ اسکی ، قدیم زمانه مخصوص ، عتیق ، کهنه ، موده‌سی یکمش .

Altiſt (ـُـ ام) ㊶ (موسیق) اك یوکسك پرده تحتنده بولنان پرده ، بو پرده‌ی تغنی ایده‌بیلان کیمسه .

Alumini-um (ـُـ ـُـ الا) *sans pl.* ㊻ [لاتینجه] (کیم) بیاض وپارلاق برمعدن وعنصر بسیط . (اساس شابك مرکباتندن بری) آلومینیوم .

Alumnus (ـُـ ـُـ ام) ㊼ und ㊺ [لاتینجه] برمکتبك لیلی شاکردی .

Am (ـُـ حرجر) an dem اجزالرندن مرکبدرکه : هه ، ده ‖ یقیننده ، جوارنده ، اوزرنده معنالرینی بیان ایدر Cöln a/Rh — اغستوس آینك اوچنده — dritten Auguſt (Rhein) نهری ساحلنده ویا اوزرنده مبنی کولن (قولونیا) شهری کبی .

Amarelle (ـُـ ـُـ امؤ) ㊸ [ایتا] (نبا) قیصه‌صاپلی ایری سیاه کراز .

Amber (ـُـ ام) .a ㊵ [عر] عنبر .

Amboß (ـُـ ام) ㉝ (صنعـ) اورس .

Ambroſia (ـُـ ـُـ امؤ) [روم] اساطیر یونانیه‌ده الهلر طعامی ‖ یایلا چیچکی ، عنبریه .

Ambulanz (ـُـ ـُـ امو) ㊾ [لاتینجه] (ع) سیار خسته‌خانه .

Ameiſe (ـُـ ـُـ امؤ) ㊾ (تاطبیعه) قاریجه ؛ = Ameiſen Löwe (ام) آتلو قاریجه .

Amelmehl (ـُـ ـُـ الا) نشاسته .

Amen (ـُـ ـُـ حا) [عبرانیجه‌دن مأخوذ] آمین ، zu Allem—ſagen هرشیئه موافقت ، هرتکلیفی قبول ایتمك، هرشیئه ایواه دیمك

Amerikaner (ـُـ ـُـ ام) .a ㊵ آمریقالی .

Amehyſt (ـُـ ـُـ ام) ㊷ und ㊳ [روم] (معد) منکشه رنکنده اولان جیلقوم ، قیمتدار طاش .

Amianth (ـُـ ـُـ ام) ㊳ [روم] (معد) یاموق طاشی ، حجرفتیله .

Amme (ـُـ امو) ㊸ سود آنا ، مرضعه .

Ammer (ـُـ امؤ) ㊸ (تاطبیعه) صو قوشی ‖ (ام) صاری آصمه قوشی .

Amneſtie (ـُـ ـُـ امؤ) ㊸ [روم] برحکمدارك محکومین وعصاته اعطا ایلدیکی عفو عمومی .

Ampfer (ـُـ ام) .a ㊵ (نبا) قوزوقولاغی، حماض.

Amputi(e)ren (ـُـ ـُـ فعمتعـ) .a ㉑[لاتینجه](جرا) هرقنغی برعضوی کسمك ، بترعملیاتی اجرا ایتمك .

Amſel (ـُـ امؤ) ㊸ (تاطبیعه) قره طاوق .

Amt (ـُـ الا) ㉕ [کات لساننده ambaktus] وظیفه، مأموریت ، ایش ‖ دائره ، قلم ، قپو .

Amtlich (ـُـ صـ) ㉔ رسماً ، رسمی، صورت رسمیه ده

Amts... (...ـُـ) blatt—(الا) جریدهٔ رسمیه tag—(ام) مجلسك ، هیئتك انعقادی کونی ؛ایش‌کونی . ſchreiber—(ام) اوراق‌مدیری ‖ ضبط کاتبی ‖ vogt —(ام) باش‌مأمور .

Amulet(t) (ـُـ الا) ㊳ [لاتینجه] حمایل، نسخه .

An (ـُـ حرجر) (مفعول‌الیه ومفعول به ایله ترکب‌ایدر) اکثریاده ، هه معنالرینه کلور der Thüre : — قپوده ؛ ſich —die Wand lehnen ، پنجره‌ده am (an dem) Fenſter دیواره طیانمق ، دیواره یاصلانمق ‖کذلك جه معناسنده دخی استعمال اولنور: es fehlt ihm —Geld پاره‌جه سیقنتیسی وارکی‖ (ع) نشان تعلیمنده، انداخت اثناسنده ویاخودنیشانیق

صره ايله ايديلان تعليمارى) - legt نشان- (آل) . معناسى متضمندر ‖ von jetzt— بوندنبويله بوآندن اعتباراً ، فيما بعد. ‖ فعل ايله برلشدكده دائما (.sép).

Analogisch (⏑⏑⏑⏑ صـ) ㉑ [روم] قياسى، تناسبى، تطبيق.

Analyse (⏑⏑⏑ ا مؤ) ㊿ [روم] حل، فصل، شرح ‖ مآل، مفهوم، خلاصهٔ مفاد ‖ كلامك اقسام اصليه‌سنه تقسيمى، اعراب ‖ (ريا) مسائل حسابيه‌نك قواعد جبريه واسطه سيله حلى ‖ (كيم) تحليل ، اجسامك كندوبى تركيب ايدن عناصره حل وتفريق .

Ananas (⏑⏑ ا مؤ) (.inv) (نبا) [امريقانك] آناناس ميوه‌سى ويا آغاجى .

Anatomie (⏑⏑ ا مؤ) ㉙ [روم] تشريح، اجسام انسانيه ويا حيوانيه‌نك كسيله‌رك ، آچيله‌رق تدقيق ومعاينه اولنسى ‖ علم تشريح ‖ برجسمك تشريحى كوسترر رسم ‖ (مجا) بر(عباره‌نك) شرحى .

An-bahnen (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) يول آچمق ‖ (مجا) احضار وتهيه ايتمك ‖ ارائهٔ طريق ايتمك ‖ اتخاذ تدابير ايتمك .

An-bau (⏑ ا م) ㊳ (زرا) زرع ، اكمه ، فلاحت ، حراثت ‖ يتشدرمه ‖ (مجا) نشرمعارف ، ترق ‖ (معما) بنا ، وانشا .

An-bauen (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) يتشدرمك ‖ نشر ايتمك ‖ تربيه ايتمك ‖ زرع واعمار ايتمك ‖ (معما) بنا وانشا ايتمك .

An-bei (⏑⏑ حا) (تجا) برلكده ، برلكنده ، مربوطاً ، ملفوفاً ، مظروفاً .

An-beißen (⏑⏑ فعـ متعـ) .n ⑳ (.sép) برشيئى ديشيله ايصيروب كسمك ، ايصيرمق ‖ (فعـ لا +) بالقجى تعبيرنجه اولطه‌يى ايصيرمق ، باش اورمق ‖ (الا Anbeißen) .b ㊵ (.sans pl) ايصيرمه . zum— schön همان ايصيريله‌جق قدر كوزل ، اوقدركوزل كه انسان همان ايصيره‌جغى يه‌جكى كليبور (اكثريا نسا حقنده مستعملدر) .

An-belangen (⏑⏑⏑ فعـ متعـ يكشخـ) .a ㉑ (.insép) عائد، راجع، متعلق اولمق، تعلق ايتمك؛ was mich anbelangt بكا قالنجه ، بن ايسه ، بكا كلنجه .

An-bellen (⏑⏑ فعـ لا +) .a ㉑ (.sép) حاولامق ، حاولامغه باشلامق ‖ (مجا) برى حقنده كوتوسوز سويلك ، باغرمق، چاغرمق .

An-beraumen (⏑⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) ثابت وبرقرار ايتمك ، برلشديرمك ‖ تعيين، تحديد ايتمك ‖ (عد) تعيين مدت ومهلت ايلك ، وعده كسمك .

An-beten (⏑⏑ فعـ متعـ وفعـ لا +) .b ㉑ (.sép) برينه يالوارمق، برينك اوكنده يالوارمق ‖ تمنى، رجا، تضرع، نياز ايتمك ،

An-betreffen (⏑⏑⏑ فعـ متعـ يكشخـ) .b ⑳ (.insép) (مراجعت اولنه **An-belangen**) :

An-bieten (⏑⏑ فعـ لا +) .f ⑳ زمان حالى .b ㉑ (.sép) آليش ويرشده اك اول برفيئات وقيمت ويرمك ، تكليف ايتمك ‖ ويرمك ، تقديم ايتمك .

An-binden (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ⑳ (.sép) باغلامق، ربط ايتمك ‖ صارمق ‖ كمى‌يى ساحله باغلامق ‖ (فعـ لا +) بريله ربط مناسبت ايتمك ‖ (بعضاً) برينه چاتمق اسـتمك ، چاتمق ايچون بهانه آرامق .

An-biß (⏑⏑ ا م) ㉝ ايصيرمق، ايصيريلان ير ‖ لقمه.

An-blecken (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) (عمو) ديش غيجيرداته‌رق برينـه باقمق ، بووجهله برينى كوزدن كچيرمك .

An-blick (⏑ ا م) ㊳ باقيش، نظر، عطف نظر ‖ منظره .

An-blicken (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) باقمق ، نظر ايتمك ، عطف نظر ايتمك .

An-blitzen (⏑⏑ فعـ متعـ) .c ㉑ (.sép) غضبله عطف نظر ايتمك ، خشم وغضبله باقمق ،

An-blöken (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) برينك آرقه‌سندن ايكلمك ، باغرمق، بوكورمك ، وياملامك .

An-bohren (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) بورغو ايله دلمكه، قازمغه باشلامق، دلمك، دليك آچمق ‖ ein Schiff—(بحر) كمى‌يه طوپ مازغالى، لومبارقپاغى آچمق ‖ سوندا صوقمق .

An-bolzen (⏑⏑ فعـ متعـ) .c ㉑ (.sép) جيواطه‌لق چيويلمك .

An-brechen (⏑⏑ فعـ متعـ) .b ⑳ (.sép) ايلك پارچه‌يى كسمك ، قوپارمق ‖ (فعـ لا—) باشلامق بدأ ومباشرت ايتمك ، طلوع وتبادر ايتمك .

An-brennen (⏑⏑ فعـ لا—) .a ㉒ (.sép) ياقمق ، طوتشمق ، ياتمغه باشلامق ‖ (فعـ متعـ) ياقمق ، طوتشديرمق ، ايقاد ايتمك .

An-bringen (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉒ (.sép) كتورمك ، چاليشه‌رق اله كتورمك ‖ يرلشديرمك ‖ تشكيل وتأسيس ايتمك، قورمق ‖ برشيئه ديكر برشى ضم وعلاوه ايتمك ‖ (محكم) اعلام ايتمك ‖ اقامهٔ دعوى ايتمك ‖ بر (قزى) تزويج ايتمك (ايده بيلك) ‖ (برمالى) صاته بيلك .

An-bruch (⏑ ا م) ㉑ وصول ، ظهور ، تبادر ، ايلك كورنمه ‖ طلوع ،

An-brühen (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) برشيئى صيجاق صويه صوقمق، بوصورتله برشيئك خلاصه‌سنى چيقارمق، صويه صالمق ، نقع ايتمك .

An-brummen (⏑⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ (.sép) برينـه سويلنمك ، مرلدانمق؛ چقيشمق، آتوب طوتمق .

An-brüten (⏑⏑ فعـ متعـ) .b ㉑ (.sép) يمورطه‌يه اوتورمق ، باصمق، قلوچقه قومق .

An-dacht (⏑ ا مؤ) ㊾ جمعيت خاطر، تأمل، ملاحظه ، مطالعه ، تفكر ‖ مراقبه ، دعا .

Andalusi-en (⏑⏑⏑⏑ ا خا لا) ㊿ (جغر) اندلس.

An-denken (⏑⏑ فعـ لا +) .a ㉒ دوشونمك ، تفكر وتخطر ايتمك، تصور وتخيل ايتمك ‖ ...zum Andenken an (فلانه) يادكار اولمق اوزره .

Ander (⏑ صـ) ㉔ بشـقه ، ديكر ، سـائر ، آخر ‖ am—n Tage ايرتسى كون . ، بشقه‌بركون

Ändern (⏑ فعـ متعـ) .a ㉑ دكيشديرمك ، تبديل وتحويل ايتمك ، تعديل ، تغيير ايتمك ‖ (تصحيح وتوسيع ايتمك اوزره) تبديل ايتمك ‖ بوزمق، آخر برشكله قومق ‖ (فعـ متعـ) بوزلمق، تبدل وتغير ايتمك ، دكشمك .

Anders (⏑ حا) بشقه‌جه ، ديكر كونا ، آخرصورتده ، ديكر وجه اوزره ‖ —wo بشـقه بر يرده ، —wie صورت آخرله ، ديكركونا ، بشقه يوردلو .

Andert-halb (ـَـَ ص) (*inv.*) بر بچق .

Änderung (ـَـَ امؤ) ㊾ تبدل وتحول، تغیر، دکشمه || بوزلمه .

An-deuten (ـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) ایما وارائه ایتمك ، اشارت ایتمك || اخبار واشعار ایتمك ، اوجله بیلدیرمك || کوسترمك .

An-deutung (ـَـَ ا مؤ) ㊾ اشارتکوسترش، ایما واشارت ، ارائه ایدیش .

An-dichten (ـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) اسناد واتهام ایتمك ؛ یالان سویلمك || محسوب ایتمك .

An-drang (ـَـَ ام) ㉛ (طب) قان بریکمسی ، تهاجم ، تراکم دم ، احتقان || طوپله ، بریکمه ، بیغلمه .

An-drängen (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طیامق ، صیقشدیرمق ، ایتهلمك ، بربری اوزرینه ییغمق ، قاقشدرمق ، || sich– (فع مطا) صوقولمق ، اوستنه طوغری یاصلانمق .

An-dringen (ـَـَ فعلا–) a. ⑳ (*sép.*)—auf Jemand بر شــه یناشمق ، صوقولمق || (قان حقنــده) das Blut قان باشه چیقار ، صیچرار . bringt gegen den Kopf an

An-drohen (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) تهدیدایتمك ، تخویف ایتمك ، قورقوتمق .

An-drucken (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طبع ایدرك ضم وعلاوه ایتمك .

An-drücken (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برشیئك اوزرینه تضییق ایتمك ، باصمق ، صیقشدرمق .

An-eig (e) nen (ـَ) (ـَ) ـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) کندوسنك قیلق ، ایدنمك ، قبوللنمك .

An-ein-ander (ـَـَ وياخود ـَـَ وياخود متفرق) اولەرق : an einander (حا) برلکده ، بربرله ، بربرینــه قارشو ، —fügung (امؤ) بربرینه قاوشدیرمه ، یرلشدیرمه ، الصاق ، قاینامه ، بتیشدیرمه .

Anekdote (ـَـَـَ امؤ) ㊳ [روم] وقعهٔ تاریخیه ، حکایه ، نادره ، غریبه ، عجیبه .

An-ekeln (ـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برینی ازعاج ، جان صیقمق ، طات قاچیرمق ، بیقدیرمق ، اوصاندیرمق || تنفیرایتمك || (عمو) کوکل ، یورك بولاندیرمق ، اکرندیرمك ،

Anemone (ـَـَـَ امؤ) ㊳ [روم] (نبا) کلنجك ، نعمان چیچکی .

An-empfehlen (ـَـَـَ فع متع) b. ⑳ (*sép.*) تنبیه واخطار ایتمك || امانت وحواله ایتمك || التماس وتوصیه ایتمك،

An-erben (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برخسته‌لق ویاعذری برندن قاپمق) آلمق || برینك وارثی اولمق، میراثی یمك .

An-erbieten (ـَـَـَ الا) b. ㊵ (*sans pl.*) و

An-erbietung (امؤ) ㊾ عرض وتقدیم ، تکلیف ، ویرمه ||کوندرمه .

An-erkennen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉒ (*sép.*) مقبول کورمك ، طانیمق ، قبول وتنسیب ، تقدیر ایتمك || —nicht طانیمامق،رد ایتمك || انکار ایتمك ، اعتراض ایتمك .

An-erkennung (ـَـَـَ امؤ) ㊾ قبول ، وتصدیق ایتمه || شکران نعمت ، اظهار تشکر || صح ، ویزه ، تصدیق رسمی || تصویب ، تصدیق ، تحسین تقدیر ، حسن شهادت ،

—würdig شایان تقدیر وتحسین، شایان تصویب وتصدیق ،

An-fahren (ـَـَ فع متع) r. ⑳ (*sép.*) (آرابه، واپور ، قایق وسائره ایله) کوتورمك وایصال ایتمك ،کوتورمك || (مجا) (برینه) شدتله چیقشمق ویا باغرمق || (فع لا –) واپور وآرابه وامثالیله کلمك ، واصل اولمق || (بحر) یناشمق ، چارپمق ، اوزرینه دوشمك ، یوکلنمك ، بنمك .

An-fahrt (ـَـَ امؤ) ㊾ یناشمه ، مواصلت || (واپور ویا آرابه اسکله‌لرنده) یناشیله‌جق محل ، موقف .

An-fall (ـَـَ ام) ㉛ دوشمه ، سقوط || (ع)هجوم، باصقین || چارپشمه .

An-fallen (ـَـَ فع لا–) p. ⑳ (*sép.*) دوشــه‌رك ییغلمق ، طوپلانمق || اصابت ایتمك ، پای چیقمق ، قالمق || (فع متع) هجوم ایتمك ، باصمق ، اوزرینه یوکلنمك ، چوللانمق || (خسته‌لق حقنده) یقالمق .

An-fang (ـَـَ ام) ㉛ بدایت ، ابتدا ، باشلانغج .

An-fangen (ـَـَفعمتع) زمان‌حالی.p. ⑳ (*sép.*) ؛باشلامق، بدأایتمك،ابتدارومباشرت‌ایتمك ، تشبث‌ایتمك|| یاپمق : ich weiß نه یاپه‌جغمی بیلیورم، نه یاپه‌جغمی nicht, was ich —soll شاشردم ، نه‌یاپه‌یم بیلم || کذلك (فع لا +) (فع مطا) و (فع یکشنز) در .

An-fänger (ـَـَ ام) a. ㊵ برشیئه یکی باشلایان || (مجا) عجمی مبتدی .

An-fangs (ـَـَ حا) بدایتده ، ابتدا ، ایلك دفعه || الك اول ، اولا ، اوللری .

An-fassen (ـَـَ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) طوتمق، یقالامق || اله آلمق ، الایله طوتمق || faßt das Gewehr an! (سلاح اوموزه وضعیتندن) حاضر — طور ! قومانداسیکه ۱۸۸۹ سنهٔ میلادیه‌سنده اسلحه تعلیمی تسهیل ایتمك اوزره پروسیاده بوقوماندا ویاخود اسلحه‌تعلیمنك بونظامی لغواولندی .

An-faulen (ـَـَ فع لا–) a. ㉑ (*sép.*) چورومکه یوز طوتمق .

An-fechten (ـَـَ فع متع) e. ⑳ (*sép.*) رد وجرح ایتمك || اورشمق ، چارپشمق (مجا) تصدیع ایتمك ، تعجیز ایتمك || was ficht ihn an ? نه‌سی وار ؟

An-feinden (ـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) برینك ضرر وزیاننی کوتولکنی، استمك|| دشمنلك ایتمك، ایراث خساره‌ومضرت ایتمك .

An-fertigen (ـَـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برشی‌یاپمق، فابریقه ویا بردستکاهده ایشلیوب میدانه‌کتورمك ، اعمال ایتمك.

An-fesseln (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) باغلامق ، ربط وتثبت ایتمك || بند ایتمك

An-fetten (ـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) یاغلامق؛سمیزلتمك.

An-feuchten (ـَـَ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) رطوبتلندیرمك، سرینلتمك || ایصلاتمق || (کیرج ، چامور خرج حقنده) ازمك ، قازمق ، آکیشدیرمق .

An-feu-ern (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) یاقمق ، طوتشــدرمق ؛ اوزرینه آتش ایتمك || (مجا) چانلاندیرمق جسارت ویرمك ، قزدیرمق .

An-flehen (ـَـَ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) یالوارمق ، نیاز وتضرع واسترحام ایتمك .

An-fletschen (فع متع) c. (21) (*sép.*) استهزا ايله كولمك ، بيق آلتندن كولمك .

An-forderung (امؤ) (49) مطلوب ، طلب واستدعا ‖ احتياج ، ضرورت ، ايجاب، لزوم.

An-fragen (فع متع) a. (21) (*sép.*)(برشيحقنده) سؤال ايتمك ، صورمق ، خبر المق اوزره مراجعت ايتمك ‖ (فع لا +) استخبار ايتمك ، برشيئه دائر معلومات آلمق .

An-fressen (فع متع) m. (20) (*sép.*) كميرمك ، كوهلمك ‖ يمك ، آشينديرمق .

An-frischen (فع متع) a. und. c. (21) (*sép.*) تازهلمك ‖ چانلانديرمق .

An-fügen (فع متع) a. (21) ضم وعلاوه ايتمك ‖ تطبيق ايتمك ، اويدرمق .

An-fühlen (فع متع) a. (21) (*sép.*) ال ايلهيوقلامق، لمس ايتمك .

An-führen (فع متع) a. (21) (*sép.*) قوماندا واداره ايتمك برشيئك باشنده ، رياستنده بولنمق ‖ ايراد وتوجيه ايتمك ‖ Gründe— سبب وعلت كوسترمك، عذردرميان ايتمك.

An-füllen (فع متع) a. (21) (*sép.*) طولديرمق ‖ (مجا) ايفا ايتمك .

An-gabe (امؤ) (53) اعلام واخبار، افاده، بيان معلومات وخبر ويرمه ، بيلديرمه‖ —nach seiner آنكديبيشنه، سوزينه كوره ، آنك سوزينه باقيلورسه .

An-gaffen (فع متع) a. (21) (*sép.*) (عمو) آليق آليق ، آغزى آچيق باقمق .

An-geben (فع متع) l. (20) (*sép.*) اعلام واخبار ايتمك، بيلديرمك ‖ كوسترمك ، ويرمك ‖ تقرير ايتمك ‖(موسيقى) سس وصدا ويرمك ويا چيقارمق .

An-geber (ام) a (40) موجد ، ناقل ، محرر ، مؤلف ، مصنف ، مقرر ، محكى .

An-gebinde (الا) a. (40) هديه ، بخشش ، پيشكش (برينه چاتمق ، يناشمق ايچون) .

An-geb-lich (صـ) (21) ادعا وفرض اولنان ‖ نشانلو ‖كويا ، صانكه ، سوزده ‖ ساخته ، كاذب .

An-geboren (صـ) (21) طبيعى ، ذاتى ، جبلى ، فطرى .

An-gebot (امؤ) (28) عرض وتقديم هديه ‖ تكليف ‖ وعد ‖ (آليش ويريشده) ايلك بها ، ايلك قيمت ، ايلك فيئات .

An-gedeihen (فع لا) a. (21) (*sép.*) (همان انجق مصدر اولهرق lassen فعليـله تصريف اولنور) Jmandem etwas —lassen برينـك بر فكر آرزوسـنه موافقت، مساعده ايتمك ، رخصت ويرمك ، اعطا واحسان ايتمك ،

An-gehen (فع لا —) s. (20) (*sép.*) و(فع متع)بدأ ايتمك ، باشلامق ‖ عائد وراجع اولمق ، طوقونمق ،اهميتى اولمق مثلا : was geht Das Sie an? بونك سزجه نه اهيتى وار بوسزك نكزه كرك ، بوكا سز نه قاريشـه بيلورسكز ؟ ‖ was mich angeht بكا كلنجه ، بن ايسه .

An-gehören (فع لا +) a. (21) (*sép.*) عائد ، متعلق ومنسوب اولمق ‖ راجع اولمق .

An-gehörig (صـ) (21) منسوب ، متعلق ، راجع ، عائد .

Angel (امؤ) c (42) قپو رزهسى ‖ اولطهايكنهسى.

Angeld (الا) (27) (*sans pl.*) پى ، رهن ، تأمينات .

An-gelegen (صـ) (21) يقيننه موضوع ‖ كائن ‖ اهميتلى اولان ‖كوكلك آرزو ايتديكى ، خواهشلى ، مهم .

An-gelgenheit (امؤ) (49) ايش ، وظيفه ‖ امور ، خصوص ، مصلحت ، ماده ، وقعه ‖ احوال‖ فائده ، منافع .

An-gelegentlich (صـ) (21) آنى، برلحظهلق ‖ (حا) درحال ، برلحظهلق اولهرق ، همان‖ پكلازم، پكمهم ، مطلقا (مطلوب وارزو ايديلان) .

Angeln (فع متع) (21) بالق ايكنهسيله بالق طوتمق (مجا) برينى (اوكسهلمك) يقالمق ، اكسهلمك ‖ (فع لا +) برشيئه صواشمق، آرزو ايتمك ، اوغراشمق .

An-geloben (فع متع) a. (21) (*sép.*) مراسم وادعيهٔ دينيه ايله وعد وتعهـد ايتمك ، آداق آدامق ، نذر ايتمك .

Angelpunkt (ام) (36) محور ‖ قازيق‖ (قوزمو) قطب ؛كذا (مجا) .

An-gemessen (صـ) (21) مناسب ، مطابق‖ (حا) ايجابنجه ، صورت مطلوبهده .

An-genehm (صـ) خوش ، لطيف ، مقبول ، لذيذ ، بكنيلهجك صورتده .

Anger (ام) a. (40) اوتلاق ، مرعى ‖ يم ، اوت ‖ اوتلاقيه ‖ چمنلك ، چاير .

An-geregt-heit (امؤ) (49) (*sans. pl.*) تلاشه‖ حدت ‖ هيجان .

An-gerissen (صـ واسم مفعول) (21) (عمو) نيم مست ، كيف حالنده اولمق ، سرخوش، چاقير كيف .

An-gesehen (صـ) (21) مقبول ، اعتبارلو ، اهميتلى ، خاطرى صاييلور .

An-gesessen (صـ واسم مفعول) (21) ساكن ، مقيم .

An-gesicht (الا) (38) كورونيش ، منظره ؛ مواجهه ، مقابله ‖ نظر ‖ قارشو قارشويه بولنيش .

An-getrunken (اسم مفعول وصفت) (21) براز سرخوشلق ، چاقير كيف .

An-gewöhnen (فع متع) a. (21) آلشديرمق ‖ عادت ايدنديرمك ‖ (فع مطا) آلشمق ‖ عادت ايدنمك .

An-glotzen (فع متع) a. (21) (*sép.*) (عمو) ايرى ، آچيق كوزله برشيئه باقمق ، كوزنى ديكمك .

An-greifen (فع متع) n. (20) هجـوم وتعرض وتسلط ايتمك ، آلمق ، دشمنى باصمق‖ قاپمق ، يقالمق ‖ طوتمق يورمق ، حالدن دوشورمك ، كسر قوت ايتمك ‖ اله آلمق ، باشلامق .

An-greifer (ام) a. (40) تعرض ايدن ، تجاوزى حركتده بولنان ، ايلك اوران

An-grenzen (‿‿ فعلا +) a. (20) همحدود اولمق ‖ جوار بولنمق .

An-griff (‿ ام) (38) هجوم وتعرض ، آتيله تعرض ‖ —**krieg** (ع) حرب تعرضی ، تجاوزی

An-grinsen (‿‿ فعمتع) c. (21) (sép.) صيريتمق ، صيريته‌رق باقمق .

Angst (‿ امؤ) (49) قورقو ، دهشت ، اورکه ، هيجان ، اضطراب ، خوف واندیشه .

Ängstigen (‿‿‿ فعمتع) a. (21) قورقوتمق خوف ودهشت ويرمك ‖ sich— قورقمق ، دهشته دوشمك .

Ängstlich (‿‿ ص) (20) قورقاق ، اورکك ‖ مخوف ، دهشتلو ، قورقونج .

An-gucken (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép.) (عمو) باقمق ، نظر ايتمك ، (كيزلوجه اوله‌رق) كوز اوجيله‌باقمق .

An-haben (فعمتع) b. (19) (sép.) (البسه‌وتزيينات وياتجهيزات بدنيه‌دن بحث اولندقده) اوزرنده بولنديرمق ، كيمش ، طاقمش اولمق وطاشيمق ، صرتنده بولنديرمق .

An-hacken (‿‿ فعلا +) a. (21) (sép.) (عمو) برينه طاقلمق ، اياقداش اولمق ‖ انكل‌اولمق ، چاتمق ‖ (فعمتع) (قوشلر حقنده) (ميوه‌يی) غاغه‌لمق

An-haken (‿‿ فعمتع) a. (21) ايليكمك ، حلقه‌لمق ، چنكلی ، قانجه‌يی طاقمق ‖ (كمی حقنده) تيمور آتمق .

An-halt (‿ ام) (38) طياق ، دستك ، متكا ؛ تمل ، اساس ‖ استنادكاه ‖ آرقه ،معاونت ، مظاهرت ‖ طوريله‌جق ير .

An-halten (‿‿ فعمتع) p. (21) (sép.) امتداد ايتديرمك ، دوامده طوتمق ‖ طوتمق ، توقيف ايتمك ‖ آره ويرمك ‖ (فعلا +) طورمق ، طيانمق ، دوام ايتمك ، اوزامق ممتد اولمق ، آردی آره‌سی كسلمامك . ‖ (فعمطا) sich an einer Sache— برشيئله اوغراشمق ، برشيئه دوام ايتمك

An-hang (‿ ام) (31) علاوه ، ذيل ، لاحقه تميمه ‖ طرفدار ، علاقه‌دار اولان طرف ويافرقه .

An-hängen (فعمتع) p. (20) آصمق ، تعليق ايتمك ‖ چنكله ويا برمحله برشی طاقمق ، آصمق ‖ (ع) (فعمطا) برقطعهٔ عسكريه‌نك آرقه‌سنه طاقلمق ، آنی تعقيب ايتمك پشی صره كيتمك .

An-hänger (‿‿ ام) a. (40) طرفدار ، علاقه‌دار .

An-hauchen (‿‿فعمتع) a. (21) (sép.) اوفلمك ، خوخلامق ،نفخ ايتمك ‖ (مجا) الـا وتلقين ايتمك ، الهام‌ايتمك ‖ اخطار ايتمك

An-hau-en (‿‿ فعمتع) q. (20) كسمكه ، ييقمغه ، دوبرمكه باشلامق .

An-häufen (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép.) جمع‌وتكثير ايتمك ‖ ييغمق ، طوپلامق ‖ تزييد وتوفير ايتمك

An-heben (‿‿ فعمتع) h. (20) (sép.) (فعلا +) يوكسلتمك ، قالديرمق ، اعلا ايتمك ‖ قالقمق ، يوكسلمك

An-heften (‿‿ فعمتع) b. (21) (sép.) باغلامق ، ربط ايتمك ‖ (كتاب حقنده) جلدلمك ، اجزايی بربريـه ديكمك

An-heim (‿ حا) يالكز بروجه‌آتی تركيباتده استعمال اولنور . fallen— تصادف ايتمك ، راست كلك ‖ حلول‌ايتمك . منقضی‌اولمق ‖ geben— وياخود stellen— بركيمسه‌يی برشيئك انتخاب وقبولنده سربست براقمق ، كندوسنه حواله ايتمك ‖ موافقت ايتمك

An-heischig (‿‿ ص) (21) sich-machen درعهده والتزام ايتمك ، اوزرينه آلمق ، ياپارم ديمك .

An-heitern (‿‿ فعمتع) c. (21) قيزيشديرمق ، جانلانديرمق ، شتلنديرمك ، كيف ، نشئه ويرمك .

An-heizen (‿‿ فعمتع) c. (21) (sép.) تسخين‌ايتمك ، ايصتمغه باشلامق ‖ ياقمق .

An-hetzen (‿‿ فعمتع) c. (21) (sép) (آوجی تعبيری اوله‌رق) برآوی قوغالمق ، سورمك ‖ (مجا) (برينی ديكر بركيمسه عليهنه) قيزشدرمق ، تحريك وتحريض ايتمك .

An-höhe (‿‿ امؤ) (50) يوكسكلك ، تپه ‖ ارتفاعلی محل .

An-hören (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép.) ديكلمك قولاق ويرمك ، سويلنيلان برشيئه دقت ايتمك ، قبول ايتمك ‖ (فعمطا) dieses Stück hört sich gut an. چالينان‌وياترنم اولنان اشبو قطعه سمعه لطافت ويريور ، استماع اولنه‌بيلور .

An-jochen (فعمتع) a. (21) (sép.) بيوندوريق اورمق .

An-kauf (‿ ام) (21) صاتون آلمه ، اشترا ‖ آلنان شی .

An-kaufen (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép) صاتون‌آلمق اشترا ايتمك ‖ واردات‌كثيره املاك واراضی صاتون آلمق ‖ قزانمق ‖ sich— (فعمطا) برچفتلك وياآخر محل اشترا ايدرك اورايه يرلشمك .

Anke (‿ امؤ) (50) (صنع) (آلتونجيلقده) قاپلامه ياپمغه مخصوص يوكسوك ، زار .

Anker (‿ امؤ) a. (40) كمی‌دميری ، چاپه ؛ grund— (ام) (بحر) كميلرك تيمور آتمه‌لرينه مخصوص ومناسب اولان محل .

Ankern (‿ فعلا+) a. (21) (sép.) تيمور آتمق ‖(مجا) auf etwas— برشيئه نائليت ومالكيته اميد وار اولمق ‖ (فعمتع) برسفينه‌يی ربط ايتمك ، خلاط وبالامارله باغلامق .

An-ketteln (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép) (عمو) زنجيرله باغلامق ، زنجير بند ايتمك .

An-ketten (‿‿ فعمتع) c. (21) (sép.) اسيرومفتون ايتمك ، جلب ، جذب وربط ايتمك ‖ ديزمك

An-klagen (‿‿ فعلا) a. (21) (sép.) اتهام ايتمك ؛ بری عليهنه اقامهٔ دعوی ايتمك ‖ sich— شكايت وتشكی‌ايتمك .

An-kläger (‿‿ ام) a. (40) اتهام وشكايت ودعوی ايدن .

An-klammern (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép.) و (فعمطا) sich an etwas— قانجه طاقمق ، طوتمق ‖ صارلمق طوتمق ، ياپشمق ، آيرلمامق آرقه‌سی براقمامق .

An-klang (‿ ام) (21) برصدانك باشـلانغجی ‖ (موسيقی) (چالغی وياترنمده) دوزن ، آهنك ‖ (مجا)عكس صدا ، همفكر اوليش ، موافقت

An-kleben (‿‿ فعمتع) a. (21) (sép.) ياپشدرمق ‖ (فعلا +) ياپشوب قالمق ، ياپشمق

An-kleiden (ـَـٌ فعمتع) b. (21) (*sép.*) كيديرمك . تلبيس ايتمك ‖ —sich كيتمك ، البسه كيمك ، تلبس ايتمك .

An-kleistern (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) (قوله ويادقيقدن ياپيلان) مايعى سورمك .

An-klettern a. (21) وياخود ‖ An-klimmen (ـَـٌ فعمتع) a. (20) بريره (آغاج ديوار الخ) طرماتوب چيقمق .

An-klingen (ـَـٌ فعلا +) a. (20) (*sép.*) شيشه ، بارداق ، قدح وامثالى شيلره اورەرق چيكلاتمق ، صداچيقارمق ‖ قدحله توقا ايتمك ، قدح طوقوشدېرمق ‖ (فعلا ±) عينى سس چيقارمق ، صداى ويرمك ‖ diese Melodie klingt an die Wacht am Rhein an بومقام (آهنك ، صدا) واخت ام راين مقامنه بكزيور .

An-klopfen (ـَـٌ فعلا +) a. und c. (21) (*sép.*) (قپو ، پنجره وياآخر برمحله) اورمق ، طيقردا تمق ، چالمق .

An-klopf-Ring (ـَـٌ ام) (38) قپو حلقه وياطوقماغى .

An-knüpfen (ـَـٌ فعمتع) a. und c. (21) (*sép.*) باغلامق ، ربط ايتمك ‖ (فعلا +) ارتباط ومناسبتى اولمق .

An-ködern (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) (نادراً مستعمل) طاتلى برشيئله جذب ايتمك ، داداندېرمق ، يمكك ، جلب ايتمك .

An-kommen (ـَـٌ فعلا ــ) c. (20) (*sép.*) واصل اولمق ، كلك ‖ (مجا) اهميق اولمق es kommt gar nicht darauf an آنك هيچ ضررى (اهميق ، دخلى) يوقدر ، ايش آنده دكلدر ، ايش آكا باقمز .

An-kömmling (ـَـٌ ام) (38) يكى كلش اولان ، يكى وصول بولان ‖ يبانجى ، عجمى .

An-künd(ig)en (ـَـ(ـَـ)ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) اولجه بيلديرمك ، اولجه معلومات ويرمك ، خبر ويرمك ‖ رسماً اعلان ، بيان ، اخبار وتبليغ ايتمك .

An-kunft (امؤ) (39) (*sans pl.*) وصول ، كلمه .

An-lächeln (فعمتع) a. (21) (*sép.*) (برينه) تبسم ايتمك .

An-lachen (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) كولەرك باقمق ، باقوب كولمك .

An-lage (ـَـٌ امؤ) (59) قويمه ، وضع ايتمه ‖ (پاره) قونلش ويا ياتيرلمش اولان پاره ، سرمايه ‖ ير ، اراضى ، محل ، موقع ‖ برشيئه قابليت ، استعداد ‖ اساس وتمل ‖ بنا ، انشا ، ياپمه .

An-landen (ـَـٌ فعلا ــ) (53) قرەيه چيقمق ، يناشمق ‖ (مجا) يناشمق ، ياقلاشمق ، واصل اولمق ، تقرب ايتمك .

An-langen (ـَـٌ فعلا ــ) a. (21) (*sép.*) وصول بولمق ، (كال زحمتله) واصل اولمق ، يتشمك ؛ نائل وموفق اولەبيلك ‖ فعمتع) تعلق ايتمك ، متعلق اولمق .

An-laß (ـَـٌ ام) (38) سبب ، فرصت ، موجب ، علت ‖ —geben سبب ، فرصت اولمق ، ويرمك ؛ —nehmen فرصت اتخاذ ايتمك .

An-lassen (ـَـٌ فعمتع) p. (20) (*sép.*) اوزرنده ، اوستنده براقمق ، چيقارمامق ‖ (آوده) كوپكلرى قويوويرمك ، صاليويرمك ‖ —sich (فعمطا) كورونمك ، كوزكمك ، محتمل وملحوظ اولمق .

An-lauf (ـٌ ام) (31) قوشمه ، صيچرامه ‖ حمله ، صولت ‖ ميل ، مائللك ، شيو ‖ (معما) برستونك كودەسيله آياغى آرەسنده اولان بوكمه قسمى ، كليدلمەسى ‖ صيچرامق وياخود آخر برشى ياپمق اوزره اولجه آلنان مسافه (صيچرامه يايى وياخود : كريله) خيز .

An-laufen (ـَـٌ فعلا ــ) p. (20) قوشمغه باشلامق ، قوشەرق كلك ، باركيرى lassen— آلەبيلديكنه صاليويرمك ، قاپوب قويوويرمك ‖ (بحر) (كمى حقنده) واصل اولمق ، ليمانه كيرمك ، داخل اولمق ، يناشمق ‖ (فعمتع) آتلمق ، هجوم وتعرض وحمله ايتمك ‖ اوصاندرمق ، تصديع وتعجيز ايتمك ‖ كذلك (فعلا) اولەرق (تيمورجيلك صنعتنده) (برشيئه طونج ، چليك والخ) رنكى ويرمك .

An-laut (ـٌ ام) (38) بركلمه وياهيجانك صداى ابتدائيسى ، ايلك صداسى .

An-legen (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) قومق ، برشيئه طيامق ، برشى يانته ، جوارينه وضع ايتمك ‖ (البسه ونشان حقنده) كيمك ، طاقمق ، آصمق ، تعليق ايتمك ‖ بنا وتأسيس وانشا ايتمك ‖ (پاره حقنده) ياتيرمق ، قومق ‖ (ع) legt-an! = نشان — آل !

An-leh(e)n (ـَـٌ(ـَـ) الا) b. (40) = An-leihe

An-lehren (فعمتع) a. (21) (*sép.*) تعليم وتدريس ايتمك ، كوسترمك ، اوكرتمك

An-leihe (ـَـٌ امؤ) (53) استقراض ؛ بورج ، اودونج آلمه .

An-leimen (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) طوتقال وسائره ايله ياپشدرمق .

An-leiten (ـَـٌ فعمتع) b. (21) (*sép.*) اداره ايتمك سوق وتوجيه ايتمك .

An-lernen (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) اوكرتمك ، تعليم وتدريس ايتمك ، كوسترمك ؛ اوكرتمك .

An-liegen (ـَـٌ فعلا +) f. (20) (*sép.*) يقينده ، جوارنده بولنمق ، جوارنده كائن ومبنى اولمق ‖ (البسه وچماشور حقنده) قولەلايوب وياخود اوتوليوب ياتيرمق ، بوروشيغنى كيدرمك ‖ (الا) b. (40) آرزو ، مطلوب ، مقصود .

An-locken (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) قانديرمق ، قانديرەرق جلب وجذب ايتمك ‖ چكمك ، مفتون ايتمك ‖ يملك .

An-löthen (ـَـٌ فعمتع) b. (21) (*sep.*) لهملك ، لهمله ياپشدرمق .

An-machen (ـَـٌ فعمتع) a. (21) (*sép.*) طاقمق ، يكچورمك ، ربط ايتمك ‖ (آتش وسائره حقنده) ياقمق ‖ (خرج وسائره حقنده) قارمق ، قاريشديرمق ، قاتمق ، آليشديرمق .

An-marsch (ـٌ ام) (31) (ع) دشمن ، قوناق وياسائرەيه طوغرى يورويش ، ايلروليش ، تقرب .

An-maßen (ـَـٌ فعمطا) c. (21) (*sép.*) sich einer Sache— بغير استحقاق كندوسيچون دعوى وادعا ايتمك ، سوسلى ويرمك ‖ جبراً وفضولاً ضبط وغصب ايتمك ‖ اوغراشمق .

An-melden (ـَـَ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) بيلديرمك ، اعلام واخبار ايتمك ، رسماً خبر ويرمك || (فعـ مطا) sich — كندوبى بيلديرمك ، رسماً خبر ويرمك .

An-merken (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) اشارت ايتمك ، نشان قومق || دقت ايدوب كورمك ، فرق وتمييز ايتمك ؛ اوكرتمك ، برشيئك فرقنه وارمق .

An-merkung (ـَـَ امؤ) (49) ملاحظه ، دقت ، مطالعه || نوطه ، علامت ، اشارت .

An-messen (ـَـَ فعـ متعـ) m. (20) (*sép.*) اولچمك ، اولچيسى آلمق .

An-muth (ـَـَ امؤ) (49) (*sans pl.*) مادةً وجسماً لطافت ، حلاوت ، ظرافت || (معناً) طاتليلق ، شيرينلك || (اشيادن بحث اولندقده) لطافت ، سلاست .

An-muthen (ـَـَ فعـ متعـ) b. (21) (*sép*) اسناد ، حكم ايتمك ؛ برشيئك صحتنى ادعا ايتمك ؛ ظن ايتمك .

An-nageln (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) چيويلمك ، چيوى چاقمق ويا قاقمق ، چيوى ايله ربط وتثبيت ايتمك .

An-nähen (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) برشيئى آخرينه ديكمك ، ديكمك .

An-nähern (ـَـَ فعـ متعـ وفعـ مطا) a. (21) (*sép.*) ياقلاشديرمق ، — sich ياقلاشمق ، يناشمق ، ايلرولمك || annähernd (صـ) (21) تقريبى ، تخمينى || (حا) تقريباً تخميناً ، على التقريب ، همان .

An-näherung (ـَـَ امؤ) (49) ياقلاشمه ، تقرب .

An-nehmen (ـَـَ فعـ متعـ) b. (20) (*sép.*) آلمق ، قبول ايتمك ، موافقت ايتمك || فرض وقبول ايتمك .

An-nehmlichkeit (ـَـَـَ امؤ) (49) (*sans pl.*) قرين قبول وتسليم اولمقلق || لذت ، حظ || ايولك ، كوزللك ، لطافت ، خوشلق || رضا .

Annekti(e)ren (ـَـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*insep.*) [لاتينجه] علاوه والحاق ايتمك ، ربط ايتمك .

An-ordnen (ـَـَ فعل متعـ) b. (21) (*sép.*) ترتيب وتنظيم ايتمك ، يولينه قومق || امر واراده ايتمك ، بيورمق .

An-packen (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) طوتمق ، يقالمق ، قاپوب قوجاقلامق .

An-passen (ـَـَ فعـ متعـ) c. (21) (*sép.*) اويديرمق ، اولديرمق ، ياقشديرمق ، تطبيق ايتمك || (فعـ لا +) اويمق ، ياقشمق ، مطابقت ايتمك || مناسبت آلمق .

An-pflanzung (ـَـَ امؤ) (49) آغاج وسائره ديكمه ، غرس || فدان وسائره ديكلمش ير ، معمور ، مزروع محل || چفتلك || (على الخصوص ارزواىله هجرت ايدن اهالينك هيئت مجموعه‌سى) قولونى .

An-pflöcken (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) چيويلمك ، ميلمك ، اوفاق شيشلرله ايلشديرمك .

An-pichen (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) زيفتلمك ، زيفت سورمك .

An-picken (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) غاغالمق .

An-pochen (ـَـَ فعـ لا +) a. (21) (*sép.*) اورمق ، قاقمق .

An-prallen (ـَـَ فعـ لا -) a. (21) (*sép.*) صيچرامق ، چارپمق ، برشى اوزرينه هجوم ايتمك ، آتلمق || اورمق ، ياپشديرمق .

An-preisen (ـَـَ فعـ متعـ) o. (21) (*sép.*) (زياده) ثنا ، مدح ايتمك || عيوقه چيقارمق .

An-probi(e)ren (ـَـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) تجربه ايتمك ، پرووا ايتمك .

An-pumpen (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) طولومبه‌يى چكمكه باشلامق || (مجا) (عو) || Jemand— بريندن اودنج آلمق .

An-rathen (ـَـَ فعـ متعـ) p. (20) برينه نصيحت ويرمك || توجه ايتمك .

An-räuchern (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) قوقوتمق || توتسيلمك ، دومانلامق

An-rechnen (ـَـَ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) حسابنه قومق ، داخل حساب ايتمك ، حساب ايتمك ، صايمق || عد وفرض ايتمك .

An-rede (ـَـَ امؤ) (55) برجماعت وياخود برذات حضورنده ايراد اولنان نطق || توجيه كلام ، خطاب .

An-reden (ـَـَ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) ايرادنطق وكلام ايتمك ، برينه توجيه خطاب ايتمك ، سويلمك .

An-regen (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) تحريك ، تشـويق ايتمك ، تحريض ايتمك || خرصلانديرمق ، حدتلنديرمك || برحسى اوياندیرمق || ظهوره وجوده كتيرمك ، باعث اولمق || جانلانديرمق || غليانه كتورمك .

An-regung (ـَـَ امؤ) (49) (مرا) An-regen .

An-reiben (ـَـَ فعـ متعـ) o. (20) (*sép.*) سورتمك ، ازمك .

An-reihen (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) ديزمك ، ايپ ويا ايپلكه كچورمك || صره‌سنه قومق .

An-reißen (ـَـَ فعـ متعـ) n. (20) (*sép.*) ايلك پارچه‌يى قوپارمق ، صرف وخرجه باشلامق .

An-reizen (ـَـَ فعـ متعـ) c. (21) تحريك ايتمك ، جانلانديرمق || (مجا) اويانديرمق ، باعث اولمق ، جلب وتحريك ايتمك .

An-rennen (ـَـَ فعـ لا —) a. (21) قوشه رق كلمك ، (برشيئك ويابرينك اوزرينه) قوشمق ، (قوشه رق كندويى) برپره چارپمق ، اورمق .

An-richten (ـَـَ فعـ متعـ) b. (21) (*sép.*) (طعام حقنده) طولاشديرمق ، قورمق ، حاضرلمق || سبب اولمق ، باعث اولمق .

An-riechen (ـَـَ فعـ متعـ) e. (21) (*sép.*) قوقلامق ، قوقوسندن آكلامق || (مجا) حس ايتمك .

An-ritt (ـَـَ ام) (38) باركيرله ياقلاشمه ، تقرب || (ع) سوارى هجومى || فن فروسيت اوكرتمك اوزره ايلك دفعه آته بنيش .

An-rollen (ـَـَ فعـ متعد) a. (21) (*sép.*) برشيئى آخرى اوزرينه يوارلامق ، يوارليوب آتمق || (فعـ لا —) يوارلانوب كلمك ، يوارلانمق .

An-rüch(t)ig (ـَـَ صـ) (21) (نادرا استعمال اولنور) بدنام ، شهرتسز .

An-rücken (ـَـَ فعـ متعـ) a. (21) (*sép.*) يناشديرمق ، ايلرولتمك || (فعـ لا —) تقرب ايتمك ، ياقلاشمق ، يناشمق ، ايلرولمك .

An-rufen (ـُـَـ فع متع) a. ⑳ (*sép.*) سسلنمك ، چاغیرمق ‖ جمع وجلب ایتمك ، چاغیروب طوپلامق .

An-rühmen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) زیاده مدح وثنا ایتمك .

An-rühren (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طوقونمق ، قیلداتمق ‖ اللمك ، ال ایله طوقونمق ‖ قاریشدیرمق ، حل ایتمك ، ازمك .

An-s (ـَ) = an das .

An-sä-en (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اکمك ‖ (برتارلایی) زرع ایتمك .

An-sagen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) اولجه سویلمك ، خبر ویرمك ، بیلدیرمك ، معلومات ویرمك ‖ بردعوته اجابت خبری ویرمك ، یکی دیمك ‖ sage an! سویله !

An-sässig (ـُـَـ صد) ㉑ ساکن ، مقیم ‖ یرلشمش .

An-satz (ـُـ ا م) ㉛ (برشیئه علاوه قلنان) پارچه ، علاوه ‖ (موسیق) چالغی آغزلغی .

An-schaffen (ـُـَـ فع متع) r. ⑳ (*sép*) وجوده ، میدانه کتورمك ‖ استحصال ایتمك ‖ (فع مطا) sich Möbel— کندوسی ایچون اواشیاسی صاتون آلمق (ایدنمك) .

An-schäften (ـُـَـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) صاپطاقمق ، قونداق کچیرمك ‖ (برچزمه‌یی) قونچلامق ، قونچ کچیرمك .

An-schau-en (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برشیئه نظر ایتمك ، تعیرله ویا برحکم وقرار ویرمك ، اتخاذ ایتمك اوزره باقمق ‖ An-schau-ung (ا مؤ) ㊾ فکر ، مطالعه .

An-schaulich (ـُـَـ صد) ㉑ عیان وآشکار ، واضح ، آچیق ؛ کورونه بیلور .

An-schein (ـُـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) کورینیش ، ظاهر کورونیشه نظراً ظاهرینه باقیلورسه ، dem—e nach کورونیشه کوره .

An-scheinen (ـُـَـ فع متع) e. ⑳ (*sép.*) اظهار وایضاح ایتمك ‖ (فع لا +) ظاهر اولمق ، کورونمك .

An-schicken (ـُـَـ فع مطا) a. ㉑ (*sép.*) —sich حاضرلنمق ، موافقت ایتمك ‖ (فع متع) = an-ordnen .

An-schieben (ـُـَـ فع متع) f. ⑳ (*sép.*) (برشیئی) ایتمك ، سورمك .

An-schielen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) شاشیلامق ، برینه ویا برشیئه شاشی باقمق ‖ (مجا) کیزلوجه ، کوز اوجیله باقمق .

An-schießen (ـُـَـ فع متع) e. ⑳ (*sép.*) برآلت ناریه ایله (برای تجربه) انداخت ایتمك ‖ بربیرام ویا اوقات سائرهٔ رسمیه‌یی اعلان ایتمك اوزره طوپ ویاتفنك آتمق ، شنلك آتشی ایتمك ‖ آو اوزرینه آتش ایدوب اولدیرمیه‌جك وجهله اورمق ‖ (عمو) (مجا) angeschossen sein اورلمق ، مفتون اولمق ‖ (فع لا —) —zu Kristallen in ویاخود قریستاللنمك ‖ کمال شدتله قوشمق ، پارچه‌لر ورجه‌سنه قوشوب کلمك ، آتیلق .

An-schiffen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) کمی ایله نقل ایتمك ‖ برشیئك ویابرینك اوستنه ایشه‌مك ‖ (فع لا —) کمی ایله واصل اولمق ، کلمك .

An-schirren (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) (برباركیره) طاقم قوشمق ؛ اکر اورمق .

An-schlag (ـُـ ویاخوم ـُـ ا م) ㉑ ضربه ، چارپمه ، اورمه ‖ (ع) نشان آلمه ‖ تفنکی قونداقلامه ‖ اعلان كاغدی ‖ پلان ، رسم ‖ (معما) انشاآت مصرف دفتری ، کشف دفتری .

An-schlagen (ـُـَـ فع متع) r. ⑳ (*sép.*) اوره‌رق ، چاقه‌رق ربط وتثبیت ایتمك ‖ (اعلان كاغدلری) یاپشدیرمق ‖ اورمق ، چارپمق ‖ چالمق ، اهتزاز ایتدیرمك ، طینغیرداتمق ، تفنکله نشان آلمق ‖ قورمق ، بنا ایتمك ‖ فیئات مختلفه مقدارینی تعیین ایتمك فیئات قومق ، نرخ قویمق ‖ (کوپك حقنده) حاولامق .

An-schleichen (ـُـَـ فع لا —) n. ⑳ (*sép.*) سورتونه‌رك ، سورونه‌رك ، یواش یواش صوقولوب کلمك .

An-schließen (ـُـَـ فع متع) a. ⑳ (*sép.*) ربط ، توصیل ایتمك ، بناشدیرمق ‖ آصمه کلیدله باغلامق ‖ (فع مطا) (sich) برینه یناشمق ، برلکده کیتمك ، موافقت ایتمك ‖ (فع لا +) یناشمق ، تقرب ایتمك ، برلشمك .

An-schluß (ـُـ ام) ㊷ بیتیشمه ، برلشمه ، التصاق ، التحاق ‖ مواصله ، مراسله ‖ علاوه .

An-schmeicheln (ـُـَـ فع متع) برینه قورنازلق ومداهنه ایله برشی قبول ایتدیرمك ، بوغمق ‖ (فع مطا) —sich Jemandem برینه اصولله ، بالتقریب صوقولمق ، یناشمق ، چاتمق .

An-schmieden (ـُـَـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) (تیمور حقنده) دوکه‌رك قایناتمق ، ربط ایتمك ‖ (برینه) تیموراورمق .

An-schmieren (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) سورمك ، صیفامق ‖ بولاشدیرمق ، تلویث ایتمك ‖ (مجا) برینی آلداتمق ، بوغمق ، اغفال ایتمك .

An-schnallen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép*) توقه‌لمق ، باغلامق .

An-schnauben (ـُـَـ فع متع) (مرا) b. ⑳ (*sép.*) (مرا . Schnauben)

An-schnauzen (ـُـَـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) (عمو) برینه چیقشمق ، سرتجه خطاب ایتمك ؛ خیرپالمق . تکدیر ایتمك

An-schnüren (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) غیطان ویاشریتله باغلامق .

An-schrauben (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ und g. ⑳ (sep.) ویده‌لمق . ویده ایله ربط ایتمك .

An-schreiben (ـُـَـ فع متع) d. ⑳ (*sép.*) یازمق ، یازوب اشارت ایتمك ‖ gut angeschrieben حسابه قومق . sein ‖ برینك عندنده حرمتلو اولمق ویاخود برینك حسن نظرینی قزانمش بولنمق ، توجهنه مظهر اولمق .

An-schrei-en (ـُـَـ فع متع) d. ⑳ (*sép.*) برینه باغیرمق ‖ یوکسك سسله اعلان ایتمك .

An-schrot (ـُـ ا مؤ) ㊳ (صنع) چوقه کناری .

An-schuhen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) (vorschuhen) (برچیزمه‌یی) تعمیر ایتمك ، قونده‌نك یوزینی دکشدیرمك .

An-schuldigen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برینه اسناد قباحت ایتمك ‖ (عد) اتهام ایتمك ، بری علیهنه اقامهٔ دعوی ایتمك برندن شکایت ، شکوا ایتمك .

An-schüren (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) یاری یانمش اودونلری طوتشدیرمق ‖ ایقاد ایتمك (مجا) تشویق ، تحریك ایتمك ، طوتشدیرمق ، علولندیرمك .

An-sprechen (ــَـَ فعل متعد) d. ⑳ (sép.) برينه توجيه كلام ايتمك ، برينه لقردى سويلمك .

An-springen (ــَـَ فعل متعد) a. ⑳ (sép.) اوستنه آتلمق ، صيچرامق ‖ (فعل لا ـ) صيچرامق ، آتلامق .

An-spritzen (ــَـَ فعل متعد) c. ㉑ (sép.) سرپمك ، پوسكورمك ، خفيفجه صولامق ‖ چامور صيچراتمق ، زيفوس آتمق ‖ (فعل لا ـ) فيرلامق ، صيچرامق ، فيشقيرمق .

An-spruch (ــَ ام) ㉛ ادعا ، مدعا ؛ دعواى استحقاق ويا اهليت ؛ مطلوب ايتمه ، استمه ؛ مراجعت in—nehmen طلب ايتمك ، مشغول ، مطلوب ايتمك ، استمك (ضبط ايتمك) ‖ حق وصلاحيت .

An-spruchlos (ـ ـَ ص) ㉔ حق واستحقاق دعواسنده بولنميان ، ادبلى ، حدينى بيلور ‖ يالكز (البسه حقنده) ساده ، باباياني ، كبار .

An-sprung (ــَ ام) ㉛ = anspringen (مرا (An-lauf

An-stalt (ــَ امؤ) ㊾ حاضرلق ، تهيه ، تدارك ‖ علوم وفنون وصنايعله افكار سائرهٔ خصوصيه‌يه مبنى انشا اولنان مكتب ، مدرسه ، خانه ، دار وسائره : Militär= Turnanstalt عسكرى جيمناستيق مكتبى ؛ Irren— (امؤ) دار الشفا ، تيمارخانه .

An-stand (ــَ ام) ㊳ اكثريا (sans pl.) موافقت حال ‖ ادب وتربيه ، اركان ‖ مناسبت ، توافق ، ياقيشيق آلمه ‖ طوريش ، طور واندام ‖ nehmen— قرار ويره‌مامك ، تردد ايتمك ، جسارت آله‌مامق ، تحاشى ايتمك ‖ مشكلات .

An-ständig (ــَـَ ص) ㉔ موافق حال وشان ‖ ادبلو ، تربيه‌لو ، ناموسلى ، حيثيتنى بيلور ‖ مناسب ، لايق ، ياقيشير ، جسبان ‖ آدم عقللو ‖ anstands=widrig (ص) ادبسزجه‌سنه ، نالايق ، مناسبتسز ، ياقشمز ، غيرموافق حال وشان ، جسبان اولميان .

An-starren (ــَـَ فعل متعد) a. ㉑ (sép.) كوزينى ديكه‌رك باقمق .

An-statt (ــَ حرجر) (اكثريا مضاف اليه آلور) يرينه ، بدل ‖ كذلك an meiner Statt بنم يرمده . . . (بشقه‌سى اولسه ايدى) كبى .

An-staunen (ــَـَ فعل متعد) a. ㉑ (sép.) تعجبله ، تحيرله باقمق ، شاشمق .

An-staunens=werth (ـ ــَـَ) ㉔ وياخود =würdig (ــَـَـَ) (ص) ㉔ شايان تعجب ، شايان حيرت .

An-stecken (ــَـَ فعل متعد) a. ㉑ (sép.) ايكنه وسائره طاقمق ، ايليشديرمك ، طوتديرمق ‖ (كبابى) شيشه طاقمق ، شيشه كچيرمك ‖ (سيغاره وسائره حقنده) ياقمق ‖ (بر يوزيكى) طاقمق ‖ (خسته‌لق حقنده) تماس ويا اختلاطله كچمك ، سارى اولمق ، سرايت ايتمك ؛ anstedende Krankheit علت ساريه .

An-stehen (ــَـَ فعل لا ±) t. ⑳ (sép.) برشيئه تماس ايتمك ، برشيئك اتصال وقربنده بولنمق ‖ (البسه حقنده) ياقشمق ، وجوده كوره اولمق ‖ مناسب وموافق اولمق ‖ تخلف وتردد ايتمك ، قرار ويره‌مامك ، تأخر ايتمك .

An-stellen (ــَـَ فعل متعد) a. ㉑ (sép.) (برينى

An-schwärmen (ــَـَ فعل لا +) a. ㉑ (sép.) (آرى حقنده) قوغاندن چيقمق ، اوچمق ‖ طاغيلمق ، يايلمق .

An-schwärzen (ــَـَ فعل متعد) c. ㉑ (sép.) قاره‌لامق ، سياهلاتمق ، تسويد ايتمك ‖ (مجا) فصل وذم ايتمك ، لكه‌لمك .

An-schwellen (ــَـَ فعل لا ـ) e. ⑳ (sép.) شيشمك ، قبارمق ‖ قينامق .

An-schwemmung (امؤ) ㊾ صولرك چكلمسيله حاصل اولان اراضى .

An-segeln (ــَـَ فعل لا ـ) a. ㉑ (sép.) (بحر) طولو يلكن ايله كلمك ‖ (مجا) (عمو) gegen etwas— برشيئه چارپمق ، اورمق .

An-sehen (ــَـَ فعل متعد) l. ⑳ باقمق ، نظر ايتمك ‖ كوزدن كچورمك ‖ (مجا) (عمو) sauer— اكشى صورتله باقمق ‖ als etwas— برينه بكزتمك ‖ für einen anderen— عد واعتبار ايتمك ‖ (فعل لا +) (عمو) sieh'mal an! باق بردفعه ! ، هله باق ! ، باقندى بركره ! ‖ angesehen (ص) ㉔ مقبول ، محترم ، اعتبارلو .

An-sehen (ــَـَ الا) b. ㊵ (sans pl.) باقمه ، نظر ‖ كورونيش ، سيما ، چهره ‖ حرمت ، رعايت ، اعتبار ‖ قدر ، قيمت .

An-sehnlich (ــَـَ ص) ㉔ قيمتلى ، اعتبارلو .

An-setzen (ــَـَ فعل متعد) c, ㉑ (sép.) اوطورتمق ، قومق ، قوندرمق ‖ قورمق ‖ ربط وعلاوه ايتمك ، ضم ايتمك ، (زمان حقنده) تعيين وتثبيت ايتمك ‖ (نظام وقانون حقنده) وضع ايتمك ‖ تطبيق ايتمك .

An-sicht (ــَ امؤ) ㊾ كورينيش ‖ كورمه ، نظر ‖ منظره ، نظارت ‖ فكر ، ظن ، رأى ‖ نيت .

An-siedeln (ــَـَ فعل مطا) a. ㉑ (sép.) sich— هجرتله يرلشمك .

An-spannen (ــَـَ فعل متعد) a. ㉑ (sép.) قورمق ، كرمك ‖ (باركيرى آرابه‌يه) قوشمق ‖ (مجا) alle seine Kräfte— بتون (كندى) قوتنى صرف ايتمك ، استعمال ايتمك .

An-spannung (ــَـَ امؤ) ㊾ (آرابه‌يه باركيرى) قوشمه ‖ عمد ، قصد ، غيرت ، جهد der geistigen Kräfte— قواى ذهنيه‌نك صرفى .

An-speien (ــَـَ فعل متعد) برشى اوستنه توكورمك ‖ (مجا) علناً تحقير ايتمك ويوزينه توكورمك .

An-spielen (ــَـَ فعل لا +) a. ㉑ (sép.) (فعل متعد) برشيئى اوينامغه (چالغى ايله چالمغه) باشلامق ، چالمق ‖ (مجا) auf etwas— ايما ايتمك ، كنايه ايله كوسترمك .

An-spielung (ــَـَ امؤ) ㊾ كنايه ، ايما ، رمز

An-spießen (ــَـَ فعل متعد) c. ㉑ (sép.) شيشلمك ، شيشه كچورمك ‖ قلنج ويامزراقله دورتمك .

An-spinnen (ــَـَ فعل متعد) b. ⑳ (sép) اكرمكه ، ايپلك ياپمغه باشلامق ‖ طوقومق ، نسج ايتمك ‖ كيزليجه حيله ترتيب ايتمك .

An-spitzen (ــَـَ فعل متعد) c. ㉑ (sép) سيوريلتمك .

An-spornen (ــَـَ فعل متعد) a. ㉑ (sép) دورتمك ، مهموزلمق ‖ (مجا) دورتمك ، تشويق وتحريك ايتمك ، غيرت ويرمك ، شوقلنديرمك .

براشه تعيين ايتمك ، نصب ومأمور ايتمك ، برمحل ومأموريته يرلشـديرمك || وضع وتأسيس ايتمك ، ترتيب وتنظيم ايتمك || خدمته آلمق || — ſich (فع مطا) يرلشمك||طاورانمق، ايتمك، يابمق .

An-stellig (ـ ـ ـ ص) ㉔ لايق || ماهر ، هنرلى ، ذكى || چويك .

An-stellung (ـ ـ ا مؤ) ㊾ يرلشمه ، نصب وتعيين ، يرلشديرمه ، خدمته قبول || خدمت ، رتبه .

An-stieren (ـ ـ فع متع) a. ㉑ (sép.) (عو) آليق آليق ، شاشقين شاشقين باقمق .

An-stiften (ـ ـ فع متع) b. ㉑ (sép.) سبب وباعث اولمق، موجب اولمق ؛ تحريك ودعوت ايتمك ، سببيت ويرمك ؛ يايمق ، ايتمك ، ايشلمك ، وجوده كتورمك || اوك آياق اولق || اوفاق چيوى ايله چيويلهمك .

An-stifter (ـ ـ ام) a. ㊵ برايشك مرتب ومسببى ، فاعل اصليسى اولان ، مشوق ، محرك ؛ اوك آياق .

An-stimmen (ـ ـ فع متع) a. ㉑ (sép) چالغى ويا ترنمه باشلامق || بسته يابمق .

An-stoß (ـ ـ ام) ㉛ دورتمه ؛ تحريك وتشويق ايتمه || — ohne بلا مانع ، بلا حائل || (ع) چارپشمه ، مضاربه .

An-stoßen (ـ ـ فع متع) p. ⑳ دورتمك ، ايتمك ، چارپمق ، اورمق ، (قدح ايله) طوقه ايتمك ، (برينك صحتنه ايچمك) || (فع لا+) (باركيرى) مهموزلمق — mit der Zunge بلتك سوئلك || (فع لا —) (ميوه حقنده) خفيفجه قوقمق وچوريمك .

An-stößig (ـ ـ ص) ㉑ (سس وصدا حقنده) بد صدا ، قولاغه ناخوش كلان || (عمو) (هرقنغى برتشبث حقنده) تهلكهلو ، مخاطرهلى ، صوكى فنا || مخالف حال وشان وتربيه .

An-streben (ـ ـ فع لا +) a. ㉑ (sép.) اوغراشمق، صواشمق ، چبالمق جهد وغيرت ايتمك ، سعى ايتمك .

An-streichen (ـ ـ فع متع) n. ⑳ (sép.) بويا سورمك، بويامق — mit Firniß ياغلى بويا وسائرهيى جلالنديرمق اوزره لاق سـورمك ويا رچـنهلمك || (ال ايله) صيغامق ، اوغمق، خفيفجه طوقنمق||(فع مطا) ſich — || (كدى حقنده) سورونمك ، سورتونمك || (عمو) دوزكون سورمك ؛ كندويه چكى دوزن ويرمك .

An-streifen (ـ ـ فع لا +) a. ㉑ (sép.) برشيئك يانندن سيلوب كچمك ، صييروب كچمك ، خفيفجه طوقونمق .

An-strengen (ـ ـ فع مطا) a.㉑(sép.)(ſich) چالشمق، اوغراشمق ، سعى وغيرت ايتمك ، جبالامق ، جهد ايتمك ، الندن كلديكى قدر يايغه صواشمق ، كندويى زورلامق ، تضييق ايتمك ، يورمق || (برتلى) كرمك .

An-strengung (ـ ـ امؤ) ㊾ چالشمه ، صواشمه ، غيرت || يورغونلق ، يورلمه ، تعب .

An-stricken (ـ ـ فع متع) a. ㉑ (sép) اورمرك علاوه ايتمك || (چورابى) آشلامق .

An-stürmen (ـ ـ فع لا -) a. ㉑ (sép.) آتلق ، هجوم ايتمك || (فع متع) برى اوزرينه هجوم ايتمك ، برمحلى باصمق .

An-stürzen (ـ ـ فع لا -) c. ㉑ (sép.) اوزرينه آتلق ، كال شـدتله وارمق || (فع متع) (ع) (دشمنى) اوروب بربرى اوزرينه ييقمق || يره چالمق .

An-suchen (ـ ـ فع لا+) a. ㉑ (sép.) طلب واستدعا ايتمك،برندن برشى رجا ايتمك، ايستمك؛ برشى ايچون مراجعت ايتمك.

An-takeln (ـ ـ فع متع) a. ㉑ (sép.) (بحر) (سفينهيى) تجهيز ايتمك . (مرا. Auf-takeln).

An-tasten (ـ ـ فع متع) b. ㉑ (sép.) ال ويا پارمق ايله اورمق ، يوقلامق ويا طوقونمق ، لمس ايتمك ، الملك .

An-theil (ـ ام) ㊳ پاى ، حصـه ، پارچه || —haber (تجا) اورتاق .

Anthologie (ـ ـ ـ ـ امؤ) ㊾ [روم] مبحث ازهار || شرقى مجموعهسى ، كلدستهٔ شعرا .

An-thun (ـ فع متع) b. ㉒ (sép) (البسه حقنده) اكسا ايتمك || يايمق || سبب اولمق ، ايجاب ايتديرمك .

Anti-christ (ـ ـ ام) ㊿ خرستيانلغك عليهنده بولنان.

An-ticken (ـ ـ فع متع) a. ㉑ (sép.) خفيفجه طوقونمق ، طيق طيق ايدهجك وجهله اورمق .

Antik (ـ ص) ㉔ [لاتينجه] آنتيقه ؛ پك اسكى ، قديم ، عتيق || (امؤ) آثار عتيقه ، آنتيقه .

Antiquar (ـ ـ ـ ام) ㊳ [لاتينجه] آنتيقـهجى || اوقونمش وياخود الدن اوجوزجه صاتيله بيلان كتابلرى صاتان كتابجى .

Antiqui(e)ren (ـ ـ ـ فع لا —) a. ㉑ [لاتينجه] اسكيمك ، مودهدن چيقمق ، قديملشمك || (فع متع) آنتيقه واسكى صرهسنه كچورمك .

Antlitz (ـ الا) ㊳ يوز ، وجه، روى || چهره ، سيما .

An-trag (ـ كذلك ـ ام) ㉛ تكليف ، درميان || عرض ، تبليغ .

An-tragen (ـ ـ فع متع) r. ⑳ (sép.) تكليف ودرميان ايتمك || عرض وتبليغ ايتمك .

An-trau-en (ـ ـ فع متع) a. ㉑ اولنـديرمك ، تزويج ايتمك ||=an-ver-trau-en .

An-treffen (ـ ـ فع متع) b. ⑳ (sép.) تصادف ايتديرمك ، بولمق ، كشـف ايتمك ، تصادف ايتمك ، راست كتيرمك ، بولمق .

An-treiben (ـ ـ فع متعد) o. ⑳ (sép.) سورمك ، ايتمك || (چيوى وسـائرهيى) چاقمق || دورتمك || دفع وطرد ايتمك .

An-treten (ـ ـ فع لا +) b. ⑳ صرهسنه كچمك || (ع) صرهلنمق ، ديزى وصره تشكيل ايتمك || (صول آياقله) يوريمكه باشـلامق || (فع متع) برينه يـناشمق ؛ باصمق ، چيكنمك || باشلامق ، بدأ ايتمك .

An-trieb (ـ ام) ㊳ سـوق ، تحريك وتشـويق (مجا) اغوا .

An-tritt (ـ ا م) ㊳ ديزلمه ، صرهلنمه ؛ (وقت وزمان حقنده) حلول، دخول؛ (مأموريت حقنده) باشلامه ، بدايت|| نردبانك برنجى وعلى الاكثر كيكش باصهماغى .

Antwort (ـ امؤ) ㊾ جواب —keine—ist auch eine هيچ برجواب (ويرمامك) ينه برجوابدر(سكوت اقرارى ايما ايدر)|| جوابه جواب || (عد) مدافعه .

Antworten (ـُـَـ فعلا +) b. ㉑ جواب ويرمك ‖ (مجا) مدافعه ايتمك ؛ قارشولق ويرمك .

An-versuchen (ـُـَـُـ فعمتعـ) a. ㉑ (sép.) (عمو) (نادراً مستعملدر) يوقلمق ، تجربه ايتمك ‖ (البسه‌يى) پرووا ايتمك .

An-vertrau-en (ـُـَـُـ فعمتعـ) a. ㉑ (sép.) برينه ايناتمق، امنيت ايتمك ‖ (فعمطا) sich Jemandem— كندويى برينك الينه براقمق، كندويى برينه تسليم ايتمك ، امنيت واعتماد ايتمك ‖ برينه درد واسرارينى آچمق، افشا ايتمك .

An-wachsen (ـُـَـ لا—) r. ⑳ بيومك ، اوره‌مك ، توره‌مك ‖ (نباتات حقنده) سورمك ، كوكلنمك ‖ زياده‌لشمك.

An-walt (ـُـ ام) ㉛ oder ㊳ دعوى وكيلى، آووقات ‖ وكيل ، مرخص .

An-wandeln (ـُـَـ فعلا —) a. ㉑ (sép.) (يايا) كلمك ، ياقلاشمق ‖ (فعيكشخصـ) طوتلمق، كرفتار اولمق، اوغرامق، يقالانمق .

An-wartschaft (ـُـَـ امؤ) ㊾ (sans pl.) مأمول، اميد ، انتظار .

An-weichen (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (sép.) يموشاتمق ، براز ايصلاتمق .

An-weisen (ـُـَـ فعمتعـ) o. ⑳ (sép.) ارائه واشعار ايتمك ، كوسترمك ، تعليمات ويرمك، سوق وتوجـه ايتمك ‖ angewiesen sein برشيئه محتاج اولمق، برشيئه توجيه وحواله قلنمش بولنمق ؛ معطوف اولمق .

An-weisung (ـُـَـ امؤ) ㊾ قاعده ونظام ‖ حكم وامر ، دستور ، تعليمات ‖ پوسته ايله كوندريلان اقچه وسائره ايله برلكده ويريلان ومذكور اقچه نك قيمت وتاريخ ارساليله مرسل ومرسل اليهك نام وشهرتنى والحاصل دها سائر قيودات لازمه‌يى حاوى بولنان : (حواله نامه —Post) سپارش كاغدى ؛ بونو ؛ تحويل، چك .

An-wendbar (ـُـَـ صـ) ㉔ استعمال اولنه بيلو، تطبيق، استعمالى جائز ؛ قابل اجرا ، قابل تطبيـق ، مرعى الاجرا اوله‌بيلور ‖ قوللانيلشلى .

An-wenden (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉒ استعمال ، استخدام ايتمك ‖ اجرا وتطبيق ايتمك .

An-wendung (ـُـَـ امؤ) ㊾ اجرا وتطبيـق ‖ استخدام واستعمال ، قوللانمه .

An-werben (ـُـَـ فعلا +) b. ⑳ (sép) چاليشوب اله كچورمك ‖ طالب اولمق ‖ (ع) عسكره آلمق، عسكره يازمق.

An-wesend (ـُـَـ صـ) ㉔ حاضر، موجود .

An-wesenheit (ـُـَـُـ امؤ) ㊾ (sans pl.) موجوديت، وجود ، حضور ‖ مقابله ، مواجهه .

An-widern (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (sép.) اوصانديرمق، بيقديرمق، تيكسينديرمك ، طات ولذتى قاچيرمق، اكراه ايتمك.

An-wohnen (ـُـَـ فعلا +) a. ㉑ (sép.) جـوار ويقيتده اوطورمق، اسكان ايتمك ‖ حاضر وموجود بولنمق .

An-wünschen (ـُـَـ فعمتعـ) a. und c. ㉑ (sép.) آرزو وتمنى ايتمك ، دعاجيسى اولمق ‖ تبريك ايتمك .

An-wurf (ـُـ ام) ㉛ ايلك آتيش، آتمغه باشلايش ‖ (معمـ) صيوا ، بادانه ، سرعه .

An-zahl (ـُـ امؤ) ㊾ (sans pl.) عدد ، مقدار.

An-zapfen (ـُـَـ فعمتعـ) a. und c. ㉑ (sép.) (فوچى حقنده) (شراب ، بيره ، سركه وسائره‌يى) بوشالتمغه بدأ ايتمك ، بوشالتمق ‖ (مجا) (عمو) پاره قوپارمق، چكمك ، صيزيرمق .

An-zeichen (ـُـَـ الا) b. ㊵ علامت، اشارت، اماره ‖ ايما .

An-zeichnen (ـُـَـ فعمتعـ) b. ㉑ (sép.) (بربرندن فرق وتمييز اولنه بيله‌جك وجهله) اشارت قومق .

An-zeige (ـُـَـ امؤ) (53) كوسترمه ؛ ارائه واخبار، اعلان ‖ دلالت ، اشارت ‖ (عد) حكم اعلامك مباشر معرفتيله مرجعنه تبليغى ‖ اخبارنامه .

An-zeigen (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (sép.) كوسترمك ، ارائه ايتمك ، اشارت ايتمك ‖ اشارت قومق ‖ اعـلان واعلام ايتمك ، بيلديرمك ، خبر ويرمك .

An-zeiger (ـُـَـ ام) a. ㊵ معلن ، مشعر ، اشارت واعـلان ايدن ‖ جريده نامى اوله‌رق دخى استعمال اولنور : —Stadt هر قنغى بر شهرده بالجمله اعـلاناتى حاوى اوله‌رق چيقاريلان (اعلان) غزته‌سى .

An-zetteln (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (sép.) طوقونه‌جق ايپكلرى دستكاهه قومق ‖ قورمق، ترتيب ايتمك ‖ خفياً ترتيب ايتمك .

An-ziehen (ـُـَـ فعمتعـ) f. ⑳ (sép.) چكمك ، جذب وجلب ايتمك ‖ (فعمطا) —sich كيينمك ، البسه‌يى كيمك.

An-zieher (ـُـَـ ام) a. ㊵ (قوندره وترلك كيمكده ايكن قوللانيلان) چكيجك .

An-zug (ـُـ وياخود ـُـ ام) ㉛ البسه ، ملبوسات سائره ‖ (اويونده) ايلك طاشى چكمه ، سورمه .

An-züglich (ـُـَـ صـ) ㉔ آجى، سرت، مؤثر، كسكين ‖ نكته ، طوقوناقلى

An-zünden (ـُـَـ فعمتعـ) b. ㉑ (sép.) ياقمق ، طوتشديرمق .

Apfel (ـُـ ام) a. ㊴ المـا ‖ es könnte kein— zur Erde fallen ايكنه آتسه‌ك يره دوشمز (ايدى) .

Apfel... (ـُـ...) —mus (الا) الما ازمه‌سى .

—säure (امؤ) (كيـ) حامض تفاح .

Apfelsine (ـُـَـُـ امؤ) (53) (نبا) پورتقال .

Apostel (ـُـَـ ام) a. ㊵ [روم] حضرت عيسا شاكردى، حواريوندن برى ‖ —pferd (الا) auf dem—pferde reiten طبان تپمك ، يايا كيتمك .

Apotheke (ـُـَـُـ امؤ) (53) [روم] اجزا خانه .

Apo-theker (ـُـَـُـ ام) a. ㊵ اجزاجى، اجزاخانه‌سى

Appell (ـُـ ام) ㊳ [فر] دعوت ، چاغيرمه ‖ (ع) يوقلمه ‖ نوبت ‖ (عد) استيناف .

Appetit (ـُـُـ ام) ㊳ [لاتينجه] اشتها (يمكه استك)

Appetitlich (ـُـَـ صـ) ㉔ [لاتينجه] اشتها ويرن ويا كتورن ؛ نفيس ، تميز .

Appetitlosigkeit (ـُـَـُـ امؤ) ㊾ (sans pl.) [لاتينجه] اشتهاسزلق .

Aprikose (ـُـَـُـ امؤ) (53) [لاتينجه] قايصى، زردالى ‖ قايصى ويا زردالى آغاجى .

April (ـُ ـَ ا م) .a ⑩ [لاتينجه] نيسان آيى .

Apti(e)ren (ـُ ـَ ـَ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجه] اويدرمق ، اولديرمق ‖ تعديل ايتمك ، تصحيح ايتمك .

Aqua-marin (ـُ ـَ ـَ ـَ ا م) ㊳ (معد) يشيل برقيتلى طاش .

Aqua-tinta (ـُ ـَ ـَ ـَ ا مؤ) ㊾ جمى : ~8» (ايتا) باقر اوزرينه ايديلان حك .

Äquator (ـَ ـَ ـَ ا م) ㊸ [لاتينجه] (قوزموجغر) خط استوا .

Aquavit (ـَ ـَ ا م) ㊳ [لاتينجه] رثافيه تعبير اولنان ايچكى .

Araber (ـَ ـَ ـَ ا م) .a ⑩ عرب، نسل عربه منسوب اولان .

Arabi-en (ـَ ـَ ـَ اخالا) .b ⑩ (جغر) ديار عرب .

Arabisch (ـَ ـَ ـَ ص) ㉑ عربه منسوب اولان ‖ (الا) (تصريف اولنماز) لسان عربى ، عربجه .

Arak (ـَ ـَ ام) ㊻ [عر] عرق ، راقى .

Arbeit (ـَ ـَ امؤ) ㊾ ايش ، عمل ‖ اشتغال ‖ خدمت ، وظيفه ‖ ال ايشى ‖ عمله ايشى .

Arbeiten (ـَ ـَ فعـ لا ±) .b ㉑ چالشمق ، ايشلمك ‖ مشـغول اولمق ‖ (فعـ متعـ) (صنع) ايشلمك ، ايشـليه‌رك ياپمق .

Arbeiter (ـَ ـَ ام) .a ⑩ چاليشان ، ايشـليان ‖ عمله ، ايشجى .

Arg (ـَ ص) ㉑ فنـا ، كوتو ‖ كوچ ‖ das ist —denn doch gar zu فقط بوده حدينى كچدى ها ! ، پك زياده !، اى اما آرتق !

Ärger (ـَ ـَ ام) .a ⑩ (sans pl.) [arg] حدت ، غضب ‖ aus— عنـاديـنه ، قيزغينلغنـدن ‖ seinen — an (حدت) حرصى ، اوفكه‌سى برندن Jemandem auslassen آلمق .

Ärgerlich (ـَ ـَ ـَ ص) ㉑ حدت آميز ؛ جان‌صيقان ، قيزديران ، كناهه صوقان .

Ärgern (ـَ فعـ متعـ وفعـ مطا) .a ㉑ قيزديرمق ، حدتلنديرمك ، پرغضب ايتمك ، جان صيقمق .

Ärgerniß (ـَ ـَ الا) ㊻ كورلق ، شماطه ‖ رذالت ‖ Ärger= .

Argwohn (ـَ ـَ ام) ㊳ (sans pl.) [arg Wahn] شبهه ، عدم اعتماد ، وسوسه

Arglos (ـَ ـَ ص) صافدلانه ، معصومانه ، سـاده‌دلانه ، كوتولكدن برى وعارى .

Ari-e (ـَ ـَ ـَ امؤ) ㊻ [ايتا] (موسيق) قبا وطرب انكيز برهوا ‖ هوا ، مقام ، پرده .

Aristokratie (ـَ ـَ ـَ ـَ ـَ امؤ) [روم] اصيلر ادارهسنده بولنان حكومت ‖ اصيلر ، زادكان صنفى ، اشراف ومعتبران .

Arm (ـَ ام) ㊳ قول ، قوجاق ‖ نهر قولى ‖ —band (الا) بيلزيك ‖ —brust (امؤ) قذاق ، تاتار اوق .

Arm (ـَ ص) ㉑ فقير ‖ بيچاره ‖ زوكورت .

Armadill (ـَ ـَ ـَ ام) ㊳ [اسپا] (تاطبيعه) ثدية عديمة الاسنان حيواناتدن طاطو ، آرماندبل .

Armatur (ـَ ـَ ـَ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (ع) (بحر) پرعسكرك ، دونمانك تجهيزاتى ، دونما .

Armee (ـَ ـَ امؤ) ㊾ [فر] (ع) اردو ‖ عسكر .

Ärmel (ـَ ـَ ام) .a ⑩ البسـه‌نك قولى ؛ —los (ص) قولسز (البسه) .

Armi(e)rung (ـَ ـَ ـَ امؤ) ㊾ [فر] (ع) اسلحه وتجهيزات . (بحر) سفينه آرمه‌سى .

Armuth (ـَ ـَ امؤ) ㊾ (sans pl.) ضرورت؛ فقيرلك يوقسوللق ، پاره‌سزلق ‖ بيچاره‌لك .

Arnaute (ـَ ـَ ـَ ام) ㊷ آرنبود ، آرناوود .

Arrest (ـَ ـَ ام) ㊳ حبس (اشيادن بحث اولندقده) توقيف ، طوتمه ‖ محبس ، حبسخانه ، زندان .

Arrestant (ـَ ـَ ـَ ام) ㊶ محبـوس ‖ (عد) توقيف اولنان ، محكوم ، موقوف .

Arreti(e)ren (ـَ ـَ ـَ ـَ فعـ متعـ) .a ㉑ [فر] حبس وتوقيف ايتمك ‖ طوتمق .

Arsch (ـَ ام) ㉛ قيچ ، كرى ‖ (معما) پرستونك آياغى ، كملى .

Art (ـَ امؤ) ㊾ صورت ، طرز ، سياق ‖ نوع ‖ auf diese—und Weise بوطرز وسـياق اوزره ، بومنوال اوزره ، بووجهله ، بوصورتله ‖ جنس ونوع .

Artesisch (ـَ ـَ ـَ ص) ㉑ آرتوازلى ، آرتوازمملكتنه منسوب —er Brunnen بئر صنعى (يورغو ايله انشـا اولنان صنعى قويو) .

Artig (ـَ ـَ ص) ㉑ [art] كبى ، مشابه ، مماثل ، طرز وشكلنده ، نوع وجنسندن —Silber كموش كبى ، كموشه مماثل ‖ اوصلو ، اديب ، تربيه‌لو ، سويملو ‖ ايو ، خوش ، كوزل ‖ مناسب ‖ نازلو .

Artigkeit (ـَ ـَ امؤ) ㊾ سـوكيلولك ، (چوجقلر حقنده) اوصلولق ، اديبلك ، تربيه‌ليلك ‖ ظرافت ، كوزللك ، نزاكت ‖ ناز .

Artikel (ـَ ـَ ـَ ام) .a ⑩ [لاتينجه] (غرا) حرف تعريف ‖ ماده ، بند ، بحث ، فقره ، مقاله ‖ اشيا ‖ (تشر) مفصل .

Artillerie (ـَ ـَ ـَ وياخود ـَ ـَ ـَ ـَ امؤ) ㊸ [فر] (ع) طوپچى صنفى؛ —Reitende سوارى طوپچيسى ‖ —Werkstätte (امؤ) طوپخانه (اعمالاتخانه‌سى) .

Artillerist (ـَ ـَ ـَ وياخود ـَ ـَ ـَ ام) ㊶ [فر] (ع) طوپچى (نفرى ، عسكرى) .

Artischocke (ـَ ـَ ـَ امؤ) ㊻ [عر ، ايتا] (نبا) انكينار ‖ —nkäse انكينارك ديبى ، يموشاق محلى .

Arz(e)nei (ـَ (ـَ) ـَ وياخود ـَ (ـَ) - امؤ) ㊾ [Arzt] علاج ، دوا ؛ —kunst (امؤ) ، —kunde (امؤ) —lehre. (امؤ) علم طبك علاج ترتيب وتحليلنه دائر بحث ايدن قسمى ، صيدله .

Arzt (ـَ وياخود ـَ ام) ㉛ [روم ، لاتينجه] طبيب ، حكيم ، دوقتور ‖ —Zahn ديش طبيبى ، ديش حكيمى .

Ärztlich (ـَ وياخود ـَ ـَ ص) ㉑ طبا ؛ طبى .

Asch (ـَ ام) ㉛ (چيچك ديكمكه مخصوص) ساقسى ؛ چوملك ‖ (نبا) = Esche .

Asche (ـَ امؤ) ㊸ كول ، رماد ‖ —nbecher (ام) توتون ، سيغاره طابلەسى ‖ —nfarbig (ص) كولرنكى ، كول

رنكنده ، بوز || —nlauge (امؤ) كوللى چماشور صويى ||
—nsalz (الا) (كيم) پوتاس .
Asi-en (اخالا) b. (40) (جغر) آسيا قطعه‌سى ،
آسيا .
Aß (الا)=**As** (الا) (53) جمى‌كذلك (inv.) [لاتينجه]
اسقامبيل كاغدينك برليسى ؛
Assessor (ام) (43) [لاتينجه] حاكم معاونى ، ملازمى ،
محكمه اعضاسى .
Assistenz-Arzt (ام) (31) (ع) ملازم ثانى
وملازم اول رتبه‌سنده عسكرى حكيملرى ، دوقتور معاونى ،
Ast (ام) (51) دال || قول ، شعبه ، دال بوداق ،
فرع || —loch (الا) بوداق دليكى .
After (امؤ) (53) (نبا) [روم] پات دينلان نبات .
Astig (صـ) (21) (نبا) داللى || بوداقلى .
Athem (ام) a. (40) (sans pl.) نفس ، صولوق ||
—noth (امؤ) طيقانيقلق || —holen صولوق آلمق ؛ تنفس
ايتمك || letzter Athemzug (ام) صوك نفس .
Äther (ام) a. (40) [روم] (شعر) جوهوا || (حكمه
كيم) اثر ،روح ، اثير ؛ —wage (امؤ) (حكمه) ميزان‌الاثير .
Athmen (فعلا +) b. (21) نفس آلمق ، صولومق ،
صولوق آلمق || تنفس ايتمك || (چيچك حقنده) بخار ويا قوقو
نشر ايتمك .
Atlant (ام) (51) [روم] = Atlas || (معما)
ديرك ويا طياق ، هيكل || (تا طبيعه) بحر آتلانتيقك صدق .
Atlas (53) جغرافيا خريطه‌لرى مجموعه‌سى ||
(طب) فقرهٔ عنقيهٔ اولى ، يبون كميكلرينك برنجيسى اولان
وحلقه شكلنده‌بولنان كميك || اطلاس‌تعبير اولان ايپك‌قماشى .
Atmosphäre (امؤ) (53) [روم] (فن) هواى
نسيمى ، جوهوا || (جر اثقالده) درجهٔ بخار .
Atom (الا) (51) [روم] (فن) جزؤ لايتجزا ، ذره ،
هبا ، جزء فرد || (كيم) وزن .
Atomist (ام) (51) [روم] (فن) كائناتك ذراتدن
مركب اولديغنه ذاهب اولنلر ، جزؤ فرديون .
Attentäter (ام) a. (40) (عمو)[لاتينجه] جانى ،
سؤ قصد ايدن
Attest وياخود **Attestat** (الا) (38) [لاتينجه]
شهادتنامه ، تصديقنامه .
Attisch (ام) (38) (نبا) يابانى موروهر آغاجى .
Attisch (صـ) (21) قديم آتنه‌لولره منسوب ، آتيق
اصولى .
Atzen (فعلا +) c. (21) يمك ، اوتلامق || (فعمتع)
يديرمك ، اوتلاتمق .
Ätzen (فعمتع) c. (21) كميرمك || آشنديرمق ،
يديرمك || (جرا) ياق آچمق ، طاغلامق .
Ätzmittel (الا) (جرا) كاوى ؛ محرق، آشنديريجى.
ياقيجى ماده || (حكمه) مركز اشعهٔ منعكسه .
Au (حرند) آى .
Auch (حرعا) كذا ، اويله‌جه، دخى ؛ es kann Ihnen—
so gehen بو سزه دخى واقع اوله بيلور ، سزكده باشكزدن
كچر ، بلكه سزه دخى عين حال واقع اولور || هرنقدر
Audi-enz (امؤ) (49) [لاتينجه] پر حكمدار

ويابربيوك‌ذاتك ديكرينى حضورينه‌قبول ايتمسى، مثول، ملاقات .
Auditeur (ام) (43) [لاتينجه] سامع ، ملازم ،
اعضا || (ع) محاكم مفتشى || عسكرى حاكمى .
Au-e (امؤ) يشيللك ، چاير وچمنلك || (مجا)
سمت لطيف .
Au-er (ام) a. (40) (تا طبيعه) آلمانيانك پولونيا
قطعه‌سيله روسيه‌ده بولنان يابانى بوغا ، ثورجبلى || —hahn
(ام) چالى خروسى ، بدنوس .
Auf (حر جر) اوزرينه، اوزرنده، اوستنده || (ظرفيت
معناسنه اوله‌رق) ده ، هه ، ايچنده ، درونتده‌معنالرينه‌كلور،
سفره ، ماصه — dem Tische ، سياحتده — der Reise
اوزرنده ، ماصه‌ده ، سفره‌ده || (عين مقامنده) — Ehre
ناموسمه‌قسم‌ايدرمكه،حقيقة || (ع) —der Stelle getreten!
— يرنده صاى ! || (اثناسنده) مثلا — dem Rückzuge
رجعت اثناسنده || (قدر) — sein Vermögen wird
20,000 Mark geschätzt آنك ثروتى يكرمى بيك مارق قدر
تخمين اولنمقده‌در || (اوله‌رق) — seine Kosten مصرف
كنديسنه عائد اولمق اوزره ؛ ضررى كندوسنه عائد اولمق اوزره ||
—und ab آشاغى يوقارى || (ع) ! —Gewehr حاضرطورا ! ؛
—daß (حرعا) شونك ايچونكه || فعل‌ايله‌برلكده‌داغما (sép.)
Auf-athmen (فعلا +) b. (21) (sép.) تنفس
ايتمك ، نفس آلمق ، صولوق آلمق ؛ كذلك (مجا) .
Auf-bäumen (فعمتع وفعمطا) a. (21) (sép.)
(باركير حقنده) —sich شاخه قالقمق .
Auf-bewahren (فعمتع) a. (21) (sép.)
(قالدروب) صاقلامق ، محافظه ايتمك .
Auf-bieten (فعمتع) f. (20) نشر واعلان ايتمك ||
برشيئى رسماً تعميم واعلان ايتمك || جلب ودعوت ايتمك ||
(ع) (عسكرى) سلاح باشنه چاغيرمق ، سلاح آلتنه
طوپلامق، جمع وتحشيد ايتمك || (مجا) alle seine Kräfte
— الدن كلانى ياپمق ، بتون قوتنى صرف ايتمك .
Auf-binden (فعمتع) a. (21) (sép.) چوزمك .
Auf-blähen (فعمتع) a. (21) (sép.) شيشيرمك ،
قبارتمق || (فعمطا) —sich (مجا) تكبر ايتمك ، قبارمق .
بوبورلنمك ، قورروم طاسلامق .
Auf-blasen (فعمتع) p. (20) اوفوروب شيشيرمك ||
هوا ايله طولديرمق || (فعمطا) (مجا) —sich تكبر وتعظم
ايتمك .
Auf-bleiben (فعلا —) o. (20) آچيق قالمق ||
يتاغه كيتمامك ، اويومامق .
Auf-blicken (فعلا +) a. (21) (sép.) كوزينى،
باشنى يوقارى‌يه ديكوب باقمق ، يوقارى‌يه نظر ايتمك .
Auf-blühen (فعلا —) o. (21) (sép.) (چيچك
حقنده) آچيلمق || (مجا) — die Schönheit آرتمقده ،
آچلقده ، نشو ونما بولمقده اولان كوزللك .
Auf-borgen (فعمتع) a. (21) (sép.) اودونج
آلمق ، استعاره ايتمك .
Auf-braten (فعمتع) p. (20) (sép.) تازه‌لمك
اوزره يكيدن قيزارتمق .
Auf-brauchen (فعمتع) a. (21) (sép.)
قوللانوب بتورمك ، صرف وخرج ايتمك .

Auf-brausen (⏑⏑– فعه لا ±) c. ㉑ (*sép.*) غليانه باشلامق ، كلك قاينامق || (مجا) جوش خروشه كلك || (بحر) (حوله حقنده) بوطرفه تراكم ايتمك || (مجا) فنا حالده حدتلنمك ، كوپورمك .

Auf-brechen (⏑⏑– فعه متعه) b. ⑳ (*sép.*) قيرمق، قوپارمق || آچمق ، (قپو وسائره حقنده) اوروب چوكرتمك || (فعه لا —) آچلمق ، چاتلامق || (ع) برقوناق ويا موضعدن حركته حاضرلنمق وحركت ايتمك .

Auf-brennen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉒ (*sép.*) كاملاً ياقمق || (فعه لا —) طوتشمق ، آتش آلمق || غضب ايتمك ، حدتلنمك .

Auf-bringen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉒ (*sép.*) زورله آچه بيلمك || قالديرمق || اعلا ايتمك || (چوجق وحيواناتى) بيوتمك ، يتشديرمك || (مجا) قيزديرمق ، حدتلنديرمك || آياقلنديرمق .

Auf-bringer (⏑⏑– ام) a. ㊵ (بحر) ضبط وغصب وغنيمت (پريز) ايدن كمى ، سفينه

Auf-bügeln (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) اوتولمك ، اوتودن كچيرمك ، اوتو ايله آچمق .

Auf-bürden (⏑⏑– فعه متعه) b. ㉑ (*sép.*) يوكلتمك || (مجا) يوكلتمك ، اسناد ايتمك .

Auf-bürsten (⏑⏑– فعه متعه) b. ㉑ (*sép.*) فورچه ايله سوپورمك || صاچى فورچه‌لمق .

Auf-damen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) (دامه اويوننده) دامه (طاش) چيقمق .

Auf-dämmen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) (برنهرى) سدلمك ، سد چكه‌رك قپامق .

Auf-decken (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) سرمك ، يايمق ، اورتمك || آچمق ، اورتوسنى آلمق .

Auf-drängen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) باصوب ، زورلايوب آچمق ، (برقپويى) اوروب ، چوكرتوب آچمق || (فعه مطا) sich Jemandem — برينه صوقولمق ، (كندى وجوديله) برينى ازعاج وتصديع ايتمك

Auf-drehen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) بر ويده‌يى آچه‌جق چيقاره‌جق وجهله چويرمك || براپى چوزمك ، آچمق ، بوكولمش بر شيئى ترسنه چويروب حال اصليسنه ارجاع ايتمك .

Auf-dringen (⏑⏑– فعه متعه) a. ⑳ (*sép.*) (برينه برشيئى آلمغه) جبر ايتمك ، زورلامق || (فعه مطا) = auf-drängen.

Auf-drücken (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) برشيئك اوزرينه باصمق ، تضييق ايتمك || طبع ايتمك || (برچبانى) آچمق ومحتوياتنى چيقارمق اوزره صيقمق .

Auf-dunsten (⏑⏑– فعه لا —) b. ㉑ (*sép.*) تبخر ايتمك ، اوچمق .

Auf-ein-ander (⏑⏑– حا) بربرى اوزرينه، يكديكرينى متعاقب .

Auf-ent-halt (⏑⏑– ام) ㉘ توقف ، بكلمه || اقامت ، امرار وقت ايتمه

Auf-erlegen (⏑⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) Jemandem — etwas برينى برشيئه باغلامق، برينه طاقمق، اجبار ايتمك || ويركويه باغلامق ، جزيه آلتنه قومق || تعيين جزا ايتمك .

Auf-erstehen (⏑⏑⏑– فعلا —) t. ⑳ (*sép.*) اولدكدنصكره يكيدن ديرلمك ، قالقمق، بعث || (مجا) يكيدن ميدانه ، موقع تداول واعتباره چيقمق

Auf-erziehen (⏑⏑⏑– فعه متعه) f. ⑳ (*sép.*) تربيه ايتمك، تعليم ايتمك || بسلمك ، يتشديرمك .

Auf-essen (⏑⏑– فعه متعه) m. ⑳ (*sép.*) كاملاً يمك، ييوب بتورمك .

Auf-fahren (⏑⏑– فعه لا —) r. ⑳ (*sép.*) پردنبره آچيلمق || (مجا) حدتلنمك ، آتش آلمق، فتيل آلمق || واپور ويا آرابه ايله يوقارى يه طوغرى چيقمق . (آرابه ايله طاغك تپه‌سنه ، واپور ايله برنهرك مجراسنه طوغرى كيتمك كبى) || (فعه متعه) (طوپچيلق) (بطريه حقنده) خط آچمق ، صف حرب نظامنه كيرمك

Auf-fahrt (⏑– امؤ) ㊾ صعود، عروج || رامپه || وصول ودخول رسمى .

Auf-fallen (⏑⏑– فعه لا —) p. ⑳ (*sép.*) برشيئك اوزرينه دوشمك || دوشوب آچلمق || (مجا) كوزه چارپمق، بللى اولمق || حيرت وتعجبى موجب اولمق .

Auf-fällig (⏑⏑– صـ) ㉑ = Auf-fallend دقت وتعجبى موجب اولان ، كوزه چارپان .

Auf-fangen (⏑⏑– فعه متعه) p. ⑳ (*sép.*) طوتمق ، يقالامق || اله كچورمك || برشيئى يره دوشركن طوتمق، يقالامق || طوپلامق || سبر آلمق .

Auf-fassen (⏑⏑– فعه متعه) c. ㉑ (*sép.*) ال ايله طوتمق || طوپلامق || آكلامق، فكراً قبول ايتمك ، فهم وادراك ايتمك ؛ ... وجهله ، صورتنده تلقى ايتمك .

Auf-fassung (⏑⏑– امؤ) ㊾ فهم وادراك ؛ عقل || مآل ومفهوم .

Auf-finden (⏑⏑– فعه متعد) a. ⑳ (*sép.*) آرايوب بولمق || كشف ايتمك .

Auf-fliegen (⏑⏑– فعه لا —) f. ⑳ (*sép.*) اوچمق ، هوايه اوچمق ، چيقمق || هوايه صيچرامق ، قالقمق .

Auf-fordern (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) (برينى برشيئه) تكليف ايتمك ، دعوت ايتمك || امر ومطلوب ايتمك || ميدان اوقومق || (ع) (ترك سلاح وتسليمه) دعوت ايتمك ، (بوخصوصى) تكليف ايتمك .

Auf-fressen (⏑⏑– فعه متعه) m. ⑳ (*sép.*) (حيوانات حقنده مستعملدر) كاملاً يمك، ييوب بتيرمك || (مجا) طيقنمق، يوتمق.

Auf-frischen (⏑⏑– فعه متعه) a. und c. ㉑ (*sép.*) تازه‌لنديرمك ، سرينلنديرمك || (مجا) يكيدن ميدانه كتورمك، تازه‌لمك .

Auf-führen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sep.*) بنا وتأسيس ايتمك || (ع) — die Wache نوبته كيره‌جك قره‌غولى محلنه ايصال ايتمك || (تيا) (براوپرا ويا سائر اويونى) اويناتمق.

Auf-führung (⏑⏑– امؤ) a. ㉑ (*sép.*) (تيا) اويناتمه ، ويرمه ، اجرا ؛ طور وحركت .

Auf-füllen (⏑⏑– فعه متعه) a. ⑳ (*sép.*) ايفا واجرا ايتمك ،

Auf-furchen (‿‿– فعمتع) a. ㉑ (sép.) چیزمك ، یارمق ؛ جدول وخندق آچمق ‖ ایز واثر براقمق ‖ اولك آچمق .

Auf-gabe (‿‿– ا مؤ) ㊼ ویرمه ، اعاده ، ترك وتسليم ‖ ایش، وظیفه ، درس، وجیبهٔ ذمت ‖ سعی وجهد ‖ امر .

Auf-gang (‿‿– ا م) ㉛ صعود ؛ یوقاریلمه ، یوکسلمه ‖ (مجا) بویومه ‖ طلوع ‖ آچلمه .

Auf-geben (‿‿– فعمتع) .ا ⑳ (sép.) ویرمك ، ترك وتسليم ایتمك ، براقمق، وازكچمك ، قطع ایتمك ، نهایت ویرمك، ال چكمك ، (برخدمق) ترك ایتمك .

Auf-geblasenheit (‿‿–‿ ا مؤ) . ㊾ (sans pl.) شیشمه ، قبارمه ‖ (مجا) قوروم (صاثمه) قوریلیش ، چالم صاتیش .

Auf-gebot (‿‿– ا لا) ㊳ اعلان وخبر؛ بیاننامه ‖ (ع) طوپلامه ، قالدیرمه ، قرعه کشیده‌سی ، جلب وجمع .

Auf-gebracht (‿‿– ص واسم مفعـول) ㉔ (مرا. Auf-bringen) .

Auf-gehen (‿‿– فع لا—) .3 ⑳ (sép.) یوقاری چیقمق ؛ یوکسلمك ، صعود ایتمك ‖ قبارمق ، شیشمك ‖ (قار وبوز حقنـده) اریمك ، قالقمق ‖ آچیلمق ‖ (ریا) 2 in 6 geht auf آلتی ایکی ایله تماماً قابل‌تقسیمدر ‖ رجوع ایتمك ، منقلب اولمق ‖ (کونش وآی حقنـده) طلوع ایتمك ‖ بتمك ، توکنمك .

Auf-geklärt (‿‿– ص) ㉔ (مجا) موضح ، آچیق ‖ (تاریخ جدیدجه) سربستیت ‖ عقللی، معلوماتلی،کوزی آچیق ‖ آچیق .

Auf-geld (‿– الا) ㉗ اقچه فرقی، صرافیه ‖ اسقونطو ‖ پی ، رهن .

Auf-gelegt (‿‿– ص) ㉔ zu etwas— sein برشیئه حاضر ومهیا بولنمق، جانته منت بیلك ؛کیفلو .

Auf-geregt (‿‿– ص) ㉔ تحریك اولنمش، دیره‌لنمش ‖ مضطرب ، راحتسز ‖ حدتلی‖ حرصلی ، جانلانمش ؛ اویناق .

Auf-geschaut (‿‿– حرند) دقت ایت ،کوزنی آچ ! .

Auf-gießen (‿‿– فعمتع) .e ⑳ (sép.) مایعاتی برشی اوزرینه دوکمك .

Auf-graben (‿‿– فعمتع) .r ⑳ (sép.) قازمه ایله قازمق، چقور، خندق آچمق .

Auf-guß (‿– ا م) ㉛ اوزرینه صو سرپمه، صودوکمه ‖ قائمه ‖ نقع ؛ مطبوخ .

Auf-haben (‿‿– فعمتع) .b ⑲ (sép.)کیتمش اولمق، (فس ویا شابقه حقنده) باشنه کیمش ویا اوطورتمش بولنمق ‖ den Mund — آغزینی آچمق (آغزی آچیق بولنمق) .

Auf-halten (‿‿– فعمتع) .p ⑳ (sép.) آچیق‌طوتمق ویا براقمق ‖ تأخیر وتعویق ایتمك ، آلیقومق، توقیف ایتمك ‖ (فعمطا) —sich بر پرده قالمق ، کجیکمك ، وقت کچورمك ، امرار ایام ایتمك ‖ — sich über Jemand بریله آلای ایتمك؛ برینی چکیشدیرمك .

Auf-hängen (‿‿– فعمتع) .p ⑳ آصمق ؛ تعلیق ایتمك ‖ طاقمق .

Auf-hau-en (‿‿– فعمتع) .q ⑳ اوروب آچمق ، یارمق، (بوزی) دلك ‖ اوزرینه اورمق .

Auf-häufen (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) ییغمق ، بریکدیرمك ، طوپلامق .

Auf-heben (‿‿– فعمتع) .h ⑳ (sép.) یوقاری قالدیرمق ‖ قالدیرمق ، فسخ ولغو ایتمك ‖ یوکسلتمك ‖ (مجا) hier ist man gut aufgehoben بوراده ایو بقیلیرلر، رعایت واعتبارده طوتیلینور‖ (ع) ضبط‌ایتمك‖ — die Tafel سفره‌دن قالقمق ‖ قالدیروب صاقلامق .

Auf-hebung (‿‿– ا مؤ) ㊾ قالدیرمه ، حفظ ، صاقلامه الخ .

Auf-heitern (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) نشئه‌لندیرمك، جانلاندیرمق ، شنلندیرمك ، فراحلندیرمق .

Auf-helfen (‿‿– فعمتع) .b ⑳ (sép.) برینه قالقمقده معاونت ایتمك ‖ (مجا) اعمار واعانه، احیا ایتمك .

Auf-hellen (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) آچیق، آشكار وموضح ومضیٔ قیلمق ‖ براقلندیرمق .

Auf-hetzen (‿‿– فعمتع) .c ㉑ (sép.) (آوجیلقده) آوی یرندن یووه‌سندن سورمك ، چیقارمق ‖ تحریك وتشویق ایتمك ، قیزشدیرمق ، فیت ویرمك .

Auf-hissen (‿‿– فعمتع) .c ㉑ (sép.) (بحر) (یلكن آچمق، (بایراق) چكمك ؛ بوجورداق ایله قالدیرمق .

Auf-hocken (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) (برشیئی) صرتنه آلمق ویا اورمق .

Auf-hock-Spiel (‿‿– الا) ㊳ بردر بر ، اوزون اشك اویونی .

Auf-horchen (‿‿– فعلا+) .a ㉑ (sép.) دیکلمك ، قولاق ویرمك .

Auf-hören (‿‿– فعلا+) .a ㉑ (sép.) ‗ دیکلمك، قولاق ویرمك ‖کسمك ، بتورمك ، نهایت ویرمك ‖ (مجا) (عمو) (تعبیراتیده) اکثریا حدت ویا حیرتی بیان ایدرك تقریبا : (بوده حدینی کچدی هـا ، آرتق بوكا دییه‌جك قالمدی! شاشیله‌جق‌شی!کی مستعملدر (na)da hört Alles auf! کی .

Auf-hülfe (‿‿– ا مؤ) ㊿ (sans pl.) یاردم ، معاونت ، امداد .

Auf-hüpfen (‿‿– فعلا—) .c und a. ㉑ (sép.) صیچرامق ، خوپلامق .

Auf-husten (‿‿– فعلا+) .b ㉑ (sép.) شدتله، زورله اوکسورمك (باشلامق) ‖ (فعمتع) (قان ویا بالغام) توکورمك ؛ (سـوکدرمك) اوزره اوکسـورمك (قان ویا بالغام) توکورمك .

Auf-kaufen (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) طوپدن صاتون آلمق ؛ قالدیرمق .

Auf-keimen (‿‿– فع لا —) .a ㉑ (sép.) سورمك، چیلشمك ، بیتمك ، فلیز سورمك .

Auf-klappen (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) صیقامق، ایچی طیشنه چیقارمق، ترسی یوزینه چویرمك (چاقی‌حقنده) آچمق ، برشیئك قپاق ، قول ، قنادنی آچمق ، قالدیرمق .

Auf-klären (‿‿– فعمتع) .a ㉑ (sép.) آچمق ، آشكار قیلمق ، (مایعاتی) تصفیه ایتمك ، براقلاندیرمق ‖ ایضـاح ایتمك ، عیان قیلمق ، شبهه‌دن قورتارمق ‖ (ع) کشف ایتمك ، تحری وتجسس ایتمك .

Auf-laufen (◡–́– فعلا —) p. (20) (sép.) يوقارى قوشمق ، قوشار آديمله چيقمق ‖ قبارمق ‖ (كمى حقنده) قره‌يه اوتورمق .

Auf-leben (◡–́– فعلا —) a. (21) (sép.) ديرلمك ، يكيدن جانلانمق ، تازه حيات بولمق .

Auf-lecken (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) يلامق ‖ (كوپك وكدى حقنده) ديليله ايچمك .

Auf-legen (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) اوزرينه قومق ، اوستنه طيامق ، وضع ايتمك ‖ (مجا) يوكلتمك ، تحميل ايتمك ‖ (كتاب حقنده) نشر ، طبع وتمثيل ايتمك ، چيقارمق ‖ (فروسيت) (فعمطا) das Pferd legt sich auf بو باركيرك باشى سرت ، باركيرسرت باشليدر ، كمه طيانير .

Auf-lehnen (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) طيامق ، استناد ايتديرمك ‖ (فعمطا) — sich طيانمق ‖ (مجا) قارشو قويمق ، عصيان ايتمك ؛ قارشولق ويرمك .

Auf-lesen (◡–́– فعمتع) l. (20) (sép.) طوپلامق ، جمع ايتمك ، دوشيرمك ، يردن قالديرمق .

Auf-liegen (◡–́– فعلا —) f. (20) (sép.) ياتمق ، اوزرنده بولنمق ‖ (آچيق) ياتمق ‖ (مجا) ثقلت ويرمك ، جان صيقمق .

Auf-lockern (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) يموشاتمق ، كوشتمك ‖ (فعمطا) — sich يموشامق ، كوشمك .

Auf-lodern (◡–́– فعلا —) a. (21) (sép.) بردنبره پارلامق وطوتشمق ، احتراق ايتمك ‖ (مجا) قيزمق ، آتش آلمق .

Auf-lösen (◡–́– فعمتع) c. (21) (sép.) چوزمك ، دوكومنى آچمق ، كوشتمك ‖ (برمجلس ويا هيئتى) طاغتمق ، لغو ايتمك ‖ (برمسئله ويا معمايى) حل ايتمك ‖ اوفاقلامق ؛ اريتمك ‖ (كيم) برجسمى آناليز ايتمك ‖ طاغتمق ‖ (فعمطا) — sich چوزلمك ، طاغلمق ، حل اولمق واريمك ، مذاب اولمق .

Auf-lösung (◡–́– امؤ) (49) (كيم) اريمه ويا اريتمه ، اذابه ، انحلال ‖ (مجا) حل وفصل ‖ طاغتمه ، لغو .

Auf-machen (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) آچمق ، كشاد ايتمك ، (شيشه وسائره‌نك طيقاجنى ، طباسنى) چيقارمق ‖ (برشيئك باغنى ، دوكومنى) چوزمك ‖ (فعمطا) — sich (قالقمق) يوله كيرمك ، يوله چيقمق .

Auf-marsch (◡́– ام) (31) (ع) قول نظامندن صف حرب نظامنه كيرمك ، خط آچمق ‖ حركت .

Auf-marschi(e)ren (◡◡◡́– فعلا —) a. (21) (sép.) (ع) يايلمق ، خط آچمق ، صولدويا صاغه (مانعه طاقم الخ..يه) حذايه يوريمك .

Auf-merken (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) نشان قومق ، نشانلامق ‖ (فعلا +) دقت ايتمك .

Auf-merksam (–◡́–ص) (24) دقتلى ‖ — auf etwas machen برينك برشيئه دقتنى جلب ايتمك ، اخطار وايما ايتمك ‖ دقتلو ، رعايت ايدر ؛ er Mann — دقتلو ، خاطرشناس آدم .

Auf-merksamkeit (–◡–́– امؤ) (49) (sans pl.) — (et avec pl.) رعايت واعتبار ، خاطرشناسلق .

Auf-muntern (◡◡́– فعمتعد) a. (21) (sép.) جانلا- نديرمق ‖ (مجا) نشئه‌لنديرمك .

Auf-munterung (◡◡◡́– امؤ) (49) جانلانديرمه ؛ جسارتلنديرمه ، غيرت ويرمه .

Auf-klärungs-dienst (–◡–́– ام) (38) (ع) كشف وتجسس خدمتى .

Auf-kleben (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) اوزرينه ياپشديرمق .

Auf-klettern (◡◡́– فعلا —) a. (21) (sép.) طيرمانمق ، چيقمق .

Auf-knacken (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) ديشله قيرمق .

Auf-knebeln (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) صيق صيقى‌يه باغلامق ، بوقاغى‌يه اورمق ‖ باغنى چوزمك .

Auf-knöpfen (◡◡́– فعمتع) a. und c. (21) (sép.) برشيئك دوكمه‌سنى چوزمك ، آچمق ‖ (فعمطا) — sich برينه آچيلمق ، كشف اسرار وخفايا ايتمك .

Auf-knüpfen (◡◡́– فعمتع) a. und c. (21) (sép.) چوزمك ، باغنى ، دوكومنى آچمق .

Auf-kochen (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) پشورمك ، ايصتمق ، قاينانمق .

Auf-kommen (◡◡́– فعلا —) c. (20) (sép.) بيومك ، يوكسلمك ، ترفع ايتمك ‖ (مجا) يكيدن (مثلا خسته‌لقدن) قالقمق ‖ تدريجاً عز ورفعته مالك اولمق ، بيومك ، ايلرولمك .

Auf-koppeln (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) توقه‌سنى آچمق ، چوزمك ، چيقارمق .

Auf-krämpen (◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) صيغامق ، بوكمك ، چويرمك .

Auf-kreischen (◡–́– فعلا +) a. und c. (21) (sép.) باغيروب چاغيرمق ، هايقيرمق ‖ شماته ايتمك .

Auf-kriechen (◡–́– فعمتع) c. (20) (sép.) سورونه‌رك چيقمق .

Auf-kriegen (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) (عمو) آچه بيلمك ‖ يوقارى آله بيلمك ، چكه بيلمك .

Auf-kündigen (◡◡◡́– فعمتع) a. (21) (sép.) (بر خدمتجى ويا ايشجى‌يه) رخصت ويرمك ، صاليويرمك ‖ (براوك صاحبنه اودن چيقيله‌جغنه وياخود هرقنغى برمال صاحبنه كندوسيله قطع مناسبه ايديله‌جكنه دائر) خبر ويرمك ‖ (ع) — den Waffenstillstand متاركه‌نك ختامنى منقضى اولديغنى اعلان ، اخطار ايتمك .

Auf-lachen (◡◡́– فعلا +) a. (21) (sép.) قهقهه ايله كولمك ، قهقهه صاليويرمك .

Auf-laden (◡–́– فعمتع) r. (20) يوكلك ‖ يوكلتمك .

Auf-lage (◡–́– امؤ) (55) يوك ، بار ، حموله ‖ وظيفه ‖ ويركى ومكلفات سائره ‖ (مطبعه) طبع ، باصمه zweite — طبع ثانى .

Auf-lassen (◡◡́– فعمتع) p. (20) (sép.) اويقويه صاليويرمامك ، اويوتمامق ‖ (شابقه ، فس ، كلاهى باشندن) چيقارمامق ‖ (قپو وسائره‌يى) آچيق براقمق ‖ (برمحل ومأموريتى) منحل ، آچيق براقمق .

Auf-lau-ern (◡–́– فعمتع) a. (21) (sép.) كوزلمك ‖ فرصت بكلمك ‖ جاسوسلق ايتمك ‖ پوصوده بكلمك .

Auf-lauf (–́– ام) (31) غلبه‌لق ، ييغلمه ، طوپلانمه ، تجمع ‖ قيام

Auf-müssen (ـ ـ فه لا +) ㉒ c. (auf stehen = müssen) آیاغه قالقمغه مجبور اولمق ؛ قالقمق مجبوریتنده بولنمق .

Auf-mutzen (ـ ـ فه متع) ㉑ c. (*sép.*) (عمو) برینك خطاسنی میدانه چیقارمق ، عیبنی میدانه قومق .

Auf-nähen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) اوزرینه ، اوستنه دیكمك || (فه مطا) — sich سوكولمك .

Auf-nahme (ـ ـ ا مؤ) (55) آلمه ، اخذ ایتمه || قبول || (فطو) — Moment فطوغراف آلتنك آچیلوب قپانمسیله (آن واحدده) آلنان ، چیقاریلان رسم || خریطه آلمه .

Auf-nehmen (ـ ـ فه متع) ⑳ b. (*sép.*) یردن قالدیرمق ویا آلمق || باشلامق || قبول ایتمك ، اخذ ایتمك (اوطه وسائره حقنده) احاطه واستیعاب ایتمك || حاوی ، جامع اولمق .

Auf-packen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) یوكلك ، تحمیل ایتمك .

Auf-passen (ـ ـ فه لا +) ㉑ c. (*sép.*) دقت ایتمك || دقتله دیكلمك ! Sie da! aufgepaßt! هی بورایه باق ! كوزنی آچ ! دقت ایت ! واردا ! || كوزلمك .

Auf-pflanzen (ـ ـ فه متع) ㉑ c. (*sép.*) دیكمك ، ركز ایتمك ! Seitengewehr pflanzt auf! سونكو—طاق !

Auf-pochen (ـ ـ فه لا +) ㉑ a. (*sép.*) (یورك حقنده) اوینامق ، اورمق ، چارپمق ، حوپ دیمك (مجا) برینه قارشو قومق ، مخالفت ایتمك .

Auf-probi(e)ren (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) فس ، كلاه ، شابقه‌یی باشه كیوب تجربه ایتمك .

Auf-protzen (ـ ـ فه متع) ㉑ c. (*sép.*) (ع) || طوپ بندیرمك .

Auf-putz (ـ ـ ا م) ㊳ سوس ، زینت ، چكی دوزن || تعمیر ، سیلوب سوپورمه .

Auf-quellen (ـ ـ فه لا —) ⑳ e. (*sép.*) فوران ایتمك ، صیچرامق ، تنبع ایتمك || شیشمك ، قبارمق .

Auf-raffen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) وهلهٔ هپسنی آلمق ، طوپلامق ، سیلوب سوپورمك .

Auf-räumen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) ترتیب وتنظیم ایتمك ، یولنه قومق ، تمیزلمك || (مجا) یغمالمق ، نهب وغارت ایتمك ، چالمق || بوشالتمق ، تخلیه ایتمك ، چیقارمق .

Auf-recht (ـ ـ صـ) ㉑ طوغری ، مستقیم ، دوز || (حا) مستقیمانه ، طوغریلقله || صداقت وحقانیتله . die Ehre seines Standes — halten مقام ومسلكنك قدر وحیثیتنی محافظه ایتمك ، بوكا غیرت ایتمك .

Auf-regen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) تحریك ایتمك || حدت وتلاشه دوشورمك || تحریك وتشویق ایتمك || حرصلاندیرمق || قزدیرمق .

Auf-reiben (ـ ـ فه متع) ⑳ o. (*sép.*) سورمك ، سورتمك ، اوغه‌لمق || سیلمك || سورته سورته یاره ایتمك || اوفاقلامق

Auf-reißen (ـ ـ فه متع) ⑳ n. (*sép.*) چكوب ، ایتوب آچمق || آچمق || ییرتمق ، قوپارمق || (معما) شكل ورسمنی یاپمق .

Auf-reizen (ـ ـ فه متع) ㉑ c. (*sép.*) تحریك ، تحریص ، ترغیب وتشویق ایتمك ، قزیشدیرمق || باعث وسبب اولمق ، ایجاب ایتدیرمك

Auf-rennen (ـ ـ فه لا —) ㉒ a. (*sép.*) اوزرینه اوغرامق ، (كمی حقنده) قره‌یه اوطورمق ، اوغرادق || (فه متع) (برشیئ اوزرینه قوشه‌رق وچارپه‌رق) قیرمق ، چوكرتمك ، پارچه‌لمق .

Auf-richten (ـ ـ فه متع) ㉑ b. (*sép.*) تأسیس وتشكیل ایتمك ، ركز ونصب ایتمك || طوغریلتمق ، دوزلتمك ، قالدیرمق .

Auf-richtig (ـ ـ صـ) ㉑ صحیح وصمیمی ؛ مستقیم ، طوغری ، ایچی نصلسه طیشیده اویله .

Auf-riegeln (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) قپونك سورمه‌سنی آچمق .

Auf-riß (ـ ا م) ㉛ پلان رسم ، بر ابنیه‌نك جبهه رسمی ، (فاساد) .

Auf-rollen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) صارمق ، طولاشدیرمق || آچوب یایمق ؛ طوماری آچمق ، صارلمش شیئی چوزمك .

Auf-rücken (ـ ـ فه لا —) ㉑ a. (*sép.*) یناشمق || ترفع ایتمك || (فه متع) یناشدیرمق ، یوقاری چیقارمق || ایلرولتمك ، ترفیع ایتمك .

Auf-ruf (ـ ا م) ㊳ باغیرمه چاغیرمه ، حایقیرمه ؛ دعوت || اعلان ؛ اعلاننامه ، بیاننامه .

Auf-rufen (ـ ـ فه متع) ⑳ q. (*sép.*) چاغیرمق ، دعوت ایتمك || (عد) كیرو آلمق ، فسخ ولغو ایتمك || اعلان ایتمك .

Auf-ruhr (ـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) عدم انتظام ، قاریشقلق || فساد ، فتنه ، اغتشاش .

Auf-rühren (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) (مجا) آیاقلاندیرمق ، فساد وفتنه‌یه باعث اولمق || قاریشدیرمق .

Auf-rührer (ـ ا م) ㊵ a. عاصی ، سركش ، فسادجی .

Auf-rütteln (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) صارصالیوب آچمق ویا قالدیرمق || صارصالمق ،

Auf-sagen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép.*) سویلیوب بتورمك ؛ قطع مناسبت ایتمك || فسخ وابطال ایتمك .

Auf-satz (ـ ا م) ㉛ (معما) باشلق ، صچاق || علاوه ، ضمیمه || مسوده .

Auf-saugen (ـ ـ فه متع) ⑳ g. (*sép.*) اموب ، ایچوب بتورمك ، امك .

Auf-schau-en (ـ ـ فه لا +) ㉑ a. (*sép.*) كوزنی یوقاری دیكمك وبوصورتله نظر ایتمك .

Auf-scheuchen (ـ ـ فه متع) ㉑ a. (*sép*) قورقوتمق ، اوركوتمك ، توحیش ایتمك .

Auf-schichten (ـ ـ فه متع) ㉑ b. (*sép.*) قات قات قویمق ، ییغمق || (فه مطا) — sich ییغلمق ، قات‌قات دیزلمك .

Auf-schieben (ـ ـ فه متع) ⑳ f. (*sép.*) سوروب آچمق || وقت آخره تعلیق ایتمك ، تعویق وتأخیر ایتمك || یوقاری سورمك ویا قالدیرمق

Auf-schießen (ـَـُـ فع متع) e. ⑳ (sép.) (طوپ آتشیله) آچمق ‖ (فع لا —) یوقاری فیرلامق، هوایه صیچرامق ‖ کمال سرعتله بیومك ‖ (مجا) lang aufgeschossener Mensch فصولیه صیریغی کبی اینجه اوزون آدم ‖ سروی بویلی .

Auf-schlag (ـُـَ وـَـُ ام) ㉛ اورمه، صدمه، چارپمه ‖ (ع) (مرمی حقنده) صیچرامه، ریقوشت ‖ فرلامه ‖ قورمه، بنا ‖ (آلیش ویریشده) ضم فیئات، بهالنمه ‖ (البسه‌نك یقا وقولنده اولان) دویرمه ویا قپاتمه .

Auf-schlagen (ـَـُـ فع متع) r. ⑳ (sép.) اوروب آچمق، آچمق ‖ (فیئاتی) یوکسلتمك، اوزرینه قومق ‖ بنا ایتمك (فع لا —) صیچرامق، فیرلامق .

Auf-schließen (ـَـُـ فع متع) e. ⑳ (sép.) کلیدینی آچمق، آچمق ‖ (ع) (قولده) یناشمق ‖ sich— (فع مطا) آچلمق .

Auf-schlitzen (ـَـُـ فع متع) c. ㉑ (sép.) یارمق، آچمق، آییرمق .

Auf-schluß (ـُـَ ام) ㉜ ایضاح وتفسیر ‖ معلومات .

Auf-schnallen (ـَـُـ فع متع) ㉑ a. (sép.) طوقه‌لق، طوقه ایله باغلامق ‖ طوقه‌سنی آچمق ویا چوزمك .

Auf-schnappen (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) یتیشوب طوتمق، یقالمق، چارپمق؛ (برشیئی یره دوشمز ایکن) طوتمق، قاپمق . ‖ هوا آلمق؛ auf-athmen = ‖ (مجا) اولمك، نفسی توکنمك .

Auf-schneiden (ـَـُـ فع متع) n. ⑳ کسوب آچمق : یارمق، شـق ایتمك ‖ کسمك، بیچمك ‖ (مجا) آتوب طوتمق، دیکلتمك، آتمق، اوکوتمك .

Auf-schnellen (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) فیرلاتمق، یوقاری صیچراتمق ‖ (فع لا —) فیرلامق، صیچرامق .

Auf-schößling (ـَـُـ ام) ㊳ (نبا) فدان، فلیز، سـورمه، پاتلاق ‖ (مجا) اوزون، فدان بویلی، انداملی (دلیقانلو ویا قیز) .

Auf-schrei (ـُـَ ام) ㊳ کسکین، قیصه حایقریش ویا باغیریش، (های دی یه) .

Auf-schreiben (ـَـُـ فع متع) o. ⑳ (sép.) یازمق، قید وضبط ایتمك ‖ تحریر وتسطیر ایتمك . sich etwas — برشیدن نصیحت ودرس آلمق، بلله‌مك، قولاغنه‌کوپه ایتمك .

Auf-schrei-en (ـَـُـ فع لا +) o. ⑳ (sép.) حایقرمق، باغرمق، نعره آتمق ‖ (مجا) ناله وفغان ایتمك .

Auf-schrift (ـُـَ امؤ) ㊾ آدرس (مکتوب ویاسائره اوزرینه یازیلان ومرسل الیهك اسم شهرتی ومحل اقامت ویا مأموریتی بیان ایدن عباره) ‖ یافتـه ‖ سرلوحه، بالایه یازیلان عباره ‖ عنوان .

Auf-schub (ـُـَ ام) ㉛ (sans pl.) مهلت، وعده ‖ تأخیر وتعلیق .

Auf-schütteln (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) صارصمق، سیلکمك، صاللامق .

Auf-schütten (ـَـُـ فع متع) b. ㉑ (sép.) (حبوباتی) چاغداغه دوکمك ‖ اوزرینه دوکمك ‖ دوکمك، سیلکمك .

Auf-schwatzen (ـَـُـ فع متع) c. ㉑ (sép.) (عمو) کومزه‌لك، بوش بوغازلق ایتمك .

Auf-schweben (ـَـُـ فع لا -) a. ㉑ (sép.) هوایه قالقمق، هوالنمق .

Auf-schwellen (ـَـُـ فع لا -) e. ⑳ (sép.) شیشمك، قبارمق .

Auf-schwingen (ـَـُـ فع متع) a. ⑳ (sép.) اورمق اوزره‌قالدیرمق ‖ (ـَـُـ فع مطا) sich— کذلك (فع لا -) یوقاری قالقمق، هوالنمق ‖ (یالکز مجا) چیقمق، اوچمق، یوکسلمك .

Auf-schwung (ـُـَ امؤ) ㉛ صیچرامه، آتلمه، یوکسلمه چیقمه ‖ خیز ‖ (مجا) ترفع، تعالی .

Auf-segeln (ـُـَـ فع لا ±) a. ㉑ (sép.) برنهرك مجراسنه طوغری کمی ایله چیقمق ‖ قره‌یه اوتورمق .

Auf-sehen (ـَـُـ فع لا +) I. ⑳ (sép.) یوقاری نظر ایتمك، یوقاری باقمق ‖ برشیئه نظارت ایتمك، کوز التنده بولندیرمق، مبصرلق ایتمك ‖ (ا لا) b. ㊵ معتاد اولمیان برشیدن متحصل دقت، تعجب؛ قیل وقال .

Auf-seher (ـَـُـ ام) ㊿ ناظر ‖ بکجی ‖ مربی، مبصر.

Auf-setzen (ـَـُـ فع متع) c. ㉑ (sép.) اوزرینـه اوتورتمق، قویمق ویا یراشدیرمق، (فس وشابقه‌یی) کیمك ‖ تسوید ایتمك، قلمه آلمق ‖ (مجا) طاقمق ‖ (فع مطا) sich— اوطورمق، بنمك .

Auf-seufzen (ـَـُـ فع لا +) c. ㉑ (sép.) ایچـنی چکمك . کوکس کچیرمك .

Auf-sicht (ـُـَ امؤ) ㊾ (sans pl.) اداره ونظارت.

Auf-sieden (ـَـُـ فع متع) e. ⑳ تکرار قایناتمق .

Auf-sitz (ـَـ ام) ㊳ (sans pl.) (ع) (بارکیره) بینمه .

Auf-sitzen (فع لا ±) i. ⑳ (sép.) بارکیره بنمك (ع) ! — ویاخود aufgesessen! آته — بین ! ‖ (بحر) قره‌یه، قومه اوتورمق .

Auf-spalten (ـَـُـ فع متع) b. ㉑ (sép.) یارمق، شق ایتمك ‖ (فع لا —) یارلمق، چاتلامق ؛

Auf-spannen (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) کرمك، (شمسیه‌یی) آچمق .

Auf-sparen (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) اداره ایتمك، احتیاطه براقمق؛ بریکدیرمك، طوپلامق .

Auf-speichern (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) مغازه، کیلاره قالدیرمق، قومق .

Auf-sperren (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) آچمق، ایوجه‌آییرمق (عمو) Augen— کوزینی آچمق و(دقت، حیرتله باقمق).

Auf-spielen (ـَـُـ فع متع فع لا +) a. ㉑ (sép.) اوینامق، اوینانوب بتورمك، چالغی چالمق ‖ نادرا (فع مطا) (عمو) کندینه اهمیت ویرمك .

Auf-spießen (ـَـُـ فع متع) c. ㉑ (sép.) (شیشه) صاپلامق، کچیرمك ‖ قازیقلامق .

Auf-sprengen (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) پاتلاتمق؛ هوایه صیچراتمق، فرلاتمق، ویا آچمق .

Auf-springen (ـَـُـ فع لا —) a. ㉑ (sép.) شدتله قالقمق، یرندن صیچرامق، حوپلامق ‖ (صغوق ویا صیجاغك تأثیریله) چاتلامق .

Auf-sprossen (ـَـُـ فع لا —) c. ㉑ سورمك (تخم وغنچه حقنده) پاتلامق .

Auf-sprung (ـُـَ ام) ㉛ صیچرامه، حوپلامه، آتلمه .

Auf-spüren (ـَـُـ فع متع) a. ㉑ (sép.) ایزینی بولمق، کشف اثر ایتمك، اراشدیرمق، جست وجو ایتمك ‖ یوقلامق.

Auf-stampfen (ـَـُـ فع متع) c. ㉑ (sép.) آیاقله اوره‌رق تپنه‌رك ویاخود چیکنیه‌رك تثبیت ایتمك ‖ (فع لا +) آیاقله اورمق، تپمك .

Auf-stand (ـَـَـ ام) ㉛ آياقلانمه ، عصيان .

Auf-stapeln (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) ييغمق ، استيف ايتمك .

Auf-stechen (ـَـَـ فعـ متعـ) d. ⑳ (*sép.*) چاق وسائره ايله دورته‌رك آچمق ويا يارمق، دلمك .

Auf-stehen (ـَـَـ فعـ لا +) t. ⑳ (*sép.*) قالقمق ، اياغه قالقمق ، قيام ايتمك || (كونش وسائره حقنده) (مجا) طلوع ايتمك || (اويقودن) قالقمق .

Auf-steigen (ـَـَـ فعـ لا —) a. ㉑ (*sép.*) بنمك ، صعود ايتمك ، بريره چيقمق .

Auf-stellen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) ديكمك ، قورمق، اوتورتمق || برشيئى آخر برشئ اوزرينه قومق || (ع) وضع ايتمك ، يرلشديرمك ، ديزمك ، عسكرى(هرقنغى برنظامده) ديزمك ، ترتيب ايتمك .

Auf-stemmen (ـَـَـ فعـ متعـ وفعـ مطا) a. ㉑ (*sép.*) صيقيه طيامق، استناد ايتديرمك || sich— ديره‌لمك، كريلوب صقيه طورمق ، قالقمق .

Auf-stempeln (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ⑳ (*sép.*) اوزرينه تمغا اورمق .

Auf-stieben (ـَـَـ فعـ لا —) f. ⑳ (*sép.*) (آوجيلقده) آوك بردن بره قالقوب قاچمسى || قالقمق، چيقمق، يوكسلمك .

Auf-stöhnen (ـَـَـ فعـ لا —) a. ㉑ (*sép.*) يوكسك صدا ايله ايكلمك || آه وانين، فغان ايتمك .

Auf-stören (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) (فرون آتشنى كوسكو ايله) قاريشديرمق || آلت اوست ايتمك || (برينى) راحتسز ايتمك .

Auf-stoßen (ـَـَـ فعـ متعـ) p. ⑳ (*sép.*) (ايتمكله، قاقمغله) آچمق، پاتلاتمق || قالديرمق || (فعـ لا ±) اختمار ايتمك، اكشيمك ، (بيرا حقنده) كوپورمك || كوكل بولانوب يديكى يوقارى كلمك ، ككرمك .

Auf-stößig (ـَـَـ صـ) ㉔ بولانيق، بوزلمش || (چوجق حقنده) كيفسز ، اشتهاسز .

Auf-streben (ـَـَـ فعـ لا +) a. ㉑ (*sép.*) يوقارى چيقه بيلكه ، يوكسلمكه جهد وغيرت ايتمك، قالقمق استمك .

Auf-stülpen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) (شابقه‌يى) تعمير ايتمك || صيغامق، قيويرمق .

Auf-stutzen (ـَـَـ فعـ لا +) c. ㉑ (*sép.*) حيرت وتعجبله كوزلرينى يوقارى قالديرمق|| قيويرمق || تعمير ايتمك، تزيين وتجهيز ايتمك .

Auf-stützen (ـَـَـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) اوزرينه طيامق || (فعـ مطا) sich— طيانمق .

Auf-suchen (ـَـَـ فعـ متعـ.) c ㉑ (*sép.*) آرامق ، آراشديرمق ؛ غائب اولان برشيئى آرامق .

Auf-sucher (ـَـَـ ام) a. ㊵ آراييجى || مدقق .

Auf-takeln (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) (بحر) بر كمى يى تجهيز ايتمك ، ديرك ، يلكن وسائره‌سنى طاقمق || sich— (عمو) مسخره كبى ، على العجائب كيينمك .

Auf-tauchen (ـَـَـ فعـ لا-) a. ㉑ (*sép.*) (صويك) يوزينه ، اوستنه چيقمق ، يوزنده صادر اولمق ، (مجا) ظهور ايتمك ، پيدا اولمق ، ميدانه چيقمق .

Auf-thau-en (ـَـَـ فعـ لا-) a. ㉑ (*sép.*) (بوزوقار حقنده) اريمك ، چوزلمك .

Auf-thun (ـَـ فعـ متعـ) b. ㉒ (*sép.*) آچمق || (فعـ مطا) sich— آچيلمق .

Auf-türmen (ـَـَـ فعـ مطا) a. ㉑ (*sép.*) sich— ييغلمق || يوكسلمك .

Auf-tischen (ـَـَـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) (يمك ويا ايچلمك اوزره) سفره ، ماصه اوزرينه قومق ، حاضرلمق ، اوكنه قومق .

Auf-trag (ـَـَـ ام) ㉛ (تجا) حواله ، سپارش ، قوميسيون || امر .

Auf-tragen (ـَـَـ فعـ متعـ) r. ⑳ (*sép.*) اوزرينه قويمق || بريره‌نقل ايتمك || حواله وسپارش ايتمك ، اصمارلمق|| توظيف ايتمك ، امر ايتمك || (رنكدن بحث اولندقده) اويديرمق، ياتيرمق ، طوتديرمق .

Auf-trampeln (ـَـَـ فعـ لا ـ) a. ㉑ (*sép.*) (عمو) اوزرنده تپمك .

Auf-treiben (ـَـَـ فعـ متعـ) o. ⑳ (*sép.*) سورمك ، قوغمق ، سوروب چيقارمق || (پاره‌حقنده) آرامق ، بولمق ، طوپلامق .

Auf-trennen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) سوكمك ، آييرمق|| (فعـ مطا) sich— (ديكلمش برشى حقنده) سوكولمك، (طوقونمش برشى حقنده) آتمق .

Auf-treten (ـَـَـ فعـ لا ±) l. ⑳ (*sép.*) باصمق ، آياغنى يره قومق || كوريمك ، ساحهٔ تماشايه چيقمق || حركت ايتمك || — (الا) b. ㊵ حال وشان ، طور وحركت || (فعـ متعـ) چيكنه‌مك آياق آلتنه آلمق .

Auf-tritt (ـَـَـ ام) ㊳ يوريمه ، باصمه ، آديم آتيش|| (تيا) چيقمه ، كوريمه || بصاماق .

Auf-wachen (ـَـَـ فعـ لا ـ) a. ㉑ (*sép.*) اويانمق || (مجا) حال يقظه‌يه ، عقلى باشنه كلمك .

Auf-wachsen (ـَـَـ فعـ لا ـ) r. ⑳ (*sép.*) بيومك|| (مجا) تراكم ، وتزايد ايتمك ، چوغالمق .

Auf-wallen (فعـ لا ـ ونادرا +) a. ㉑ (*sép.*) قاينامق || طالغه‌لنمق || (كيم) غليان ايتمك .

Auf-wällen (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) قاينانمق ، غليان ايتديرمك .

Auf-wand (ـَـَـ ام) ㉛ خرج وصرف ، مصرف || اسراف .

Auf-warten (ـَـَـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*sép.*) زيارت ايتمك ، بوصورتله عرض خلوص وعبوديت ايتمك ، خدمت ايتمك : Womit kann ich Ihnen — ? نه ايله سزه‌خدمت ايده‌بيلورم ؟ (مطلوبكز نه‌در ؟.) (نه آرزو بيوريبورسكز ؟ نه امر ايدرسكز ؟) || تقديم ايتمك .

Auf-wartung (ـَـَـ امؤ) ㊾ خلوص وعبوديت || (ويزيته) زيارت .

Auf-wärts (ـَـَـ حا) يوقارى‌يه طوغرى .

Auf-waschen (ـَـَـ فعـ متعـ) c. ⑳ (*sép.*) يقامق، تميزلمك .

Auf-wecken (ـَـَـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) اويانديرمق||

(مجا) ایقاظ ایتمك || جانلاندیرمق ، عقلی باشنه کتیرمك .

Auf-weichen (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) یموشاتمق ، چوزمك || (فعلا ـ) یموشامق ، چوزلمك .

Auf-weisen (ـٛـٛ فعمتعد) o. ⑳ (sép.) ارائه وابرا ایتمك ، کوسترمك || عرض وابراز واظهار ایتمك .

Auf-wenden (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉒ (sép.) یوقاری دوندیرمك ، یوقاری طوغری چویرمك || (مجا) صرف واستعمال ایتمك .

Auf-werfen (ـٛـٛ فعمتعد) b. ⑳ (sép.) شدتله آچمق || اوزرینه آتمق || (مجا) sich eine Frage— کندی کندینه صورمق .

Auf-wickeln (ـٛـٛ فعمتعد وفعمطا) a. ㉑ (sép.) صاراش برشیئك صارغیسی ، باغنی آچمق ، چوزمك || یایمق ، طاغیتمق || صارمق ، باغلامق . || آچیلق ، چوزلمك .

Auf-wiegeln (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) قارشی قومق ، عصیان ایتمك ، فساد چیقارمق .

Auf-winden (ـٛـٛ فعمتعد) a. ⑳ (sép.) (مقره ویاماکینه ایله) چکمك ، قالدیرمق ، چیقارمق .

Auf-wirbeln (ـٛـٛ فعلا ـ) a. ㉑ (sép.) قصیرغه کبی دوندیره‌رك قالدیرمق ، قوپارمق ، سوکمك .

Auf-wischen (ـٛـٛ فعمتعد) a. und c. ㉑ (sép.) (عمو) سیلمك ، کیزلمك .

Auf-wühlen (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) (حیوانات حقنده) قازمق ؛ قاریشدیرمق || آلت اوست ایتمك ، آرامق .

Auf-wurf (ـٛـٛ ام) ㉛ یوقاری آتیلان شی || قازیلوب برطرفه آتیلان ویا ییغیلان طوپراق ، ییغینی .

Auf-zählen (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) صایمق ، تعداد ایتمك || حساب ایتمك .

Auf-zäumen (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) (بارکیره) کم ، یولار طاقمق .

Auf-zehren (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) صرف واستهلاك ایتمك ؛ جذب وبلع ایتمك || (مجا) ییوب‌بتورمك ، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق .

Auf-zeichnen (ـٛـٛ فعلا) b. ㉑ (sép.) اوزرینه ترسیم ایتمك || قید واشارت ایتمك ، اشارت قومق .

Auf-ziehen (ـٛـٛ فعمتعد) f. ⑳ (sép.) چکوب‌آچمق ، (بایراق حقنده) چکمك || (خریطه‌یی) بزه چکمك ویا یاپیشدیرمق || یوقاری چکمك || (مجا) تعلیم وتربیه ایتمك ، بیوتمك ، یتشدیرمك || (فعلا ـ) سوروایله کچمك وپاچکلمك || (ع) (قره‌غول) نوبته کیرمك .

Auf-zug (ـٛـٛ ام) ㉛ کچمه || آقینله کچمه ، رسم کچید ایتمه || (ع) نوبته کیرمه || (قطعات عسکریه‌حقنده) یورومه ، کچمه || (صنع) دستکاه طراغی .

Auf-zwingen (ـٛـٛ فعمتعد) a. ⑳ (sép.) زورلامق ، اجبار ایتمك || زورلیه‌رق اوزرینه طاقه‌بلك || زورله آچمق .

Aug-apfel (ـٛـٛ ام) a. ㊴ کوزك بیکی ، حدقه || (مجا) کوز بیکی ، سوکیلو .

Auge (ـٛ الا) b. ㊷ کوز ، چشم ، عین ، دیده || (مجا) نظر ، باقیش || علامت ، حس وخصلت (ع) —n rechts ! صاغه ـ باق ! .

Augen... (... ـٛ) —arzt (ام) کوز حکیمی ؛ —blick (ام) کوز قرپمی || آن‌واحد ، لحظه ، یك لحظه ؛ —blicklich (صد ، حا) الحالة هذه ، شمدیلك ؛ —brau-e (امؤ) (غلط اوله‌رق) —braune (امؤ) قاش ، ابرو ، حاجب ؛ —glas (الا) کوزلك || دوربین ؛ —höle (امؤ) (تشر) کوزچقوری ، مدارالعین ، حجاج || —li(e)d (الا) ㉗ کوز قپاغی ، جفن ؛ —maß (الا) کوز ایله ایدیلان تخمین ، کوز کسیمی ؛ —merk (الا) دقت ، کوزله ایدیلان دقت واشارت ؛ —schein منظره ، صورت ، کوروتیش . —scheinlich (حا) کورینیشنه نظراً ، صورتا ؛ بداهةً ، آشکاره || (صد) کوریله‌بیلان || —weh (الا) کوز آغریسی؛ —wimper (امؤ) کرپیك ، مژکان ، هدب ؛ —zahn (ام) آزو دیشلریله اوك دیشلری اره‌سنده‌کی سیوری دیش ، سن کلبی .

August (ـٛ - ام) ㊱ [لاتینجه] آغستوس آیی .

Auktion (ـٛ - امؤ) ㊾ (âou-kssiô'ne) تلفظ اولنور) [لاتینجه] مزایده ایله صاتیش ، مزاد .

Aurikel (ـٛـٛ - امؤ) ㊾ [لاتینجه] (نبا) آیی‌قولاغی .

Auripigment (ـٛـٛـٛ - الا) ㊳ [لاتینجه] صاری زرنیخ .

Aus (ـٛ حرجر ، مفعول الیه ایله مستعملدر) خروج وتولد، نشأت ، صدور والخ معنالرینی کوسترر —der Stadt شهردن || —Holz اودون ، تخته‌دن || کذا برشیئك ختام وصوکنی کوسترر : —der Mode sein موده‌سی کچمش اولمق || فعل ایله برلشدکده دائما (sép.) .

Aus-arbeiten (ـٛـٛـٛ فعلا +) b. ㉑ (sép.) چالشمغه نهایت ویرمك || (فعمتعد) چالیشوب برشی وجوده کتورمك (صنایعده) یاپمق ، ایشلیوب میدانه کتورمك || شکل وقیافت ویرمك || (وجود حقنده) تعلیم ایتمك .

Aus-arten (ـٛـٛ فعلا ـ) b. ㉑ (sép.) جنس واصلی بوزمق ، تغیر ایتمك ، دکشمك .

Aus-athmen (ـٛـٛ فعلا +) b. ㉑ (sép.) تنفس ایتمك (یعنی ایچری آلنان هوایی ینه طیشاری صالیویرمك) || (مجا) وفات ایتمك .

Aus-baden (ـٛـٛ فعلا +) b. ㉑ (sép.) ییقامغی بتورمك || (فعمتعد) ییقامق ، چالقامق || (مجا) —müssen ایتدیکنی بولمق ، آجیسنی ، مجازاتنی کورمك ، چکمك .

Aus-baggern (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) کیرینی، چامورینی تمیزلمك ویاخود بالیق وساره‌نك ایچنی چیقارمق وتمیزلمك ، آییقلامق .

Aus-bau-en (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) بنا ایدوب بتورمك ، کذا (مجا) || بنا ایتمك .

Aus-bedingen (ـٛـٛـٛ فعمتعد) a. ⑳ (sép.) وضع شرائط ایتمك ، شرط قوشمق .

Aus-beißen (ـٛـٛ فعمتعد) n. ⑳ (sép.) دیشله ایصیروب قوپارمق ؛ ایصیروب قیرمق || (مجا) (بررقیبی) سورمك ، دفع وطرد ایتمك .

Aus-bessern (ـٛـٛ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) (خطا ونقصانی تصحیح واکمال ایله) تعمیر واصلاح ایتمك .

Ausbeute (ـٛـٛ امؤ) ㊸ قزانج ، کار ، فائده ، حاصلات || (تجار) تمتع حصه‌سی ، حصه بدلی .

Aus-beuteln (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) (عمو) پاره صرف وخرج ايتمك ‖ Jemand— برينك كيسه‌سنى بوشالتمق ، پاره‌دن چيقارمق .

Aus-beuten (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) استفاده وانتفاع ايتمك ، كار چيقارمق ؛ ايشلتمك .

Aus-bezahlen (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) پاره‌سنى صايمق ، ويرمك ، اوده‌مك .

Aus-biegen (⏑⏑– فعمتع) f. ⑳ (sép.) خارجه طوغرى اكمك، بوكمك ‖ (فعلا-) نكول ايتمك ‖ آخر بر يوله صاپمق ، برينه چيمك اوزره يول ويره‌جك وجهله صاغه ويا صوله طوغرى كيتمك .

Aus-bieten (⏑⏑– فعمتع) f. ⑳ (sép.) صاتمق اوزره سركى‌يه قومق — amtlich رسماً صاتمق اوزره اعلان ايتمك ‖ (مجا) (عمو) هركسك اوكنه قومق ، پشكش چكمك .

Aus-bilden (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) تعليم وتربيه ايتمك ؛ تشكيل وتنظيم ايتمك ‖ تأسيس ايتمك ‖ تعليم وتدريس ايتمك ، اوقوتمق ، اوكرتمك ‖ (ع) ausgebildete Mannschaften معلم نفرات Ausbildung (امؤ) ㊾ تعليم وتربيه ‖ تأسيس ، تشكيل ‖ توسيع ‖ اصلاح .

Aus-bitten (⏑⏑– فعمتع) i. ⑳ (sép.) (امر ايدرك) مطلوب ايتمك ‖ آرزو ايتمك ، استمك .

Aus-blasen (⏑⏑– فعمتع) p. ⑳ (sép.) اوفلمك ، اوفليوب سونديرمك .

Aus-bleiben (⏑⏑– فعلا-) o. ㊿ (sép.) طيشاريده قالمق ‖ كجيكمك ‖ كلمامك ‖ (ع) غير موجود اولمق ، اثبات وجود ايتمامك . اولمامق ، وقوعبولمامق ، قالمق .

Aus-blühen (⏑⏑– فعلا-) a. ㉑ (sép.) چيچك آچقدن وياخود (مجا) ترق ورواجدن كيرو قالمق ، كسلمك .

Aus-bluten (⏑⏑– فعلا+) b. ㉑ (sép.) قانامسى كسلمك ‖ lassen — قانى آقيتمق ‖ (فعمتع) sein Leben— كندى قانيله حياتنى غائب ايتمك ، فداى جان ايتمك .

Aus-bohren (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) اويمق ، ايچنى بوشالتمق ، اويوب چيقارمق ‖ قازمق ، اويوق آچمق ‖ آلات ناريه‌يه چاپ آچمق وتسويه ايتمك .

Aus-braten (⏑⏑– فعمتع) p. ⑳ ايوجه ولزومى قدر قيزارتمق .

Aus-brechen (⏑⏑– فعمتع) d. ⑳ (sép.) قيرمق ، قوپارمق ، چكوب چيقارمق ‖ (فعلا-) حبس ويا محاصره اولنمش برمحلدن قاچمغه و يا خروج ايتمكه زورلامق وچالشمق ‖ (مجا) سرتما اولمق ، بردنبره وجوده كلمك ، ميدانه‌چيقمق .

Aus-breiten (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) توسيع ايتمك ، يايمق ، ككشلتمك ‖ (فعمطا) sich— تعمم ايتمك ، طاغلمق ، يايلمق ؛ توسع وتكثر ايتمك .

Aus-brennen (⏑⏑– فعمتع) a. ㉒ (sép.) ياقمق ، ياقه‌رق محو وتلف ايتمك ، ياقوب كول ايتمك ‖ ياقه‌رق تسويه وتعمير ايتمك ودوزلتمك .

Aus-bruch (⏑– ام) ㉛ قيرلمه ، قوپمه ‖ (مجا) حدوث ، ظهور ؛ حدتلنمه ، پاتلامه .

Aus-brüten (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) قولوچقه‌يه اوتورمق ‖ (فعلا-) قولوچقه چيقارمق ، قولوچقه‌دن قالقمق ‖ (مجا) يومورطلمق ، برشى بولوب سويلك ، چيقارمق .

Aus-bügeln (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) اوتوليه‌رك بوت وقيويرلغنى كيدرمك ، اوتولمك ‖ (فعلا+) اوتولمكه نهايت ويرمك .

Aus-bund (⏑– ام) ㊳ (مجا) (وعلى الاكثر عمو) مودل، اورنك ، مشق ‖ نفيس . .

Aus-bürsten (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) سوپورمك، فورچه‌لمق ‖ فورچه ايله (توز وچامورى) چيقارمق .

Aus-dampfen (⏑⏑– فعلا +) a. und c. ㉑ (sép.) (بخار) چيقمق ، تبخر ايتمك ‖ چيقوب ، تبخر ايدوب بتمك .

Aus-dauer (⏑⏑– امؤ) ㊾ (sans pl.) صوكنه ، نهايتنه دكين دوام ، طيانمه استمرار ؛ صبر وتحمل .

Aus-dau-ern (⏑⏑– فعلا+) a. ㉑ (sép.) صوكنه قدر طيانمق وتحمل ايتمك ‖ (فعمتع) غايه‌سنه دكين واردیرمق واوزاتمق ، امتداد ايتديرمك .

Aus-dehnen (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) يايمق ، نشر ايتمك ، آچمق ؛ توسيع ايتمك ‖ كذا (مجا) تحديد ايتمك (حكم) انبساط ايتديرمك ‖ Ausdehnung (امؤ) ㊾ (sans pl.) وسعت وامتداد ، دوام ‖ (حكم) انبساط . ‖ (av. pl.) اك ، بوى ، وسعت .

Aus-denken (⏑⏑– فعمتع) a. ㉒ (sép.) بولمق چيقارمق ‖ اشكبه‌دن آتمق ، اويديرمق ، ايجاد ايتمك .

Aus-deuten (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) افاده واشعار ايتمك ‖ اظهار وايضاح ايتمك ، تفسير ايتمك .

Aus-dielen (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) تخته ايله دوشه‌مك ، قاپلامق .

Aus-dienen (⏑⏑– فعلا +) a. ㉑ (sép.) (seine Zeit) — خدمت موظفه‌سنى ايفا ايتمك ‖ (مجا) (البسه واشيا حقنده) (عمو) خدمتنى ايتمك .

Aus-dorren (⏑⏑– فعلا-) a. ㉑ (sép.) قورومق .

Aus-dörren (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) قوروتمق قاوورمق .

Aus-dreschen (⏑⏑– فعمتع) e. ⑳ (sép.) (اكينى) قاريشديرمق (انباره) بوشالتمق ، اكينى بشاغندن آييرمق ، خرمن دوكمك ‖ Jemand— (مجا) (عمو) برينى باصديرمه‌سنى چيقارنجه‌يه دكين كوتكلمك ، ايصلاتمق .

Aus-druck (⏑– ام) ㉛ تعبير و افاده ‖ (كلمه) اصطلاح ‖ (معنوى اوله‌رق) صورت ، شكل ؛ معنى ‖ geben— افاده واشعار ايتمك ‖ ايما واظهار ايتمك .

Aus-drücken (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) ايز ، اثر براقمق ، (ايوجه) تمغالمق ‖ (مجا) (فعمطا) sich— افاده ايتمك ، بيان ايتمك ، افادهٔ مرام ايتمك ؛ sich unklar— (عمو) (فرانسزجه لساننده مستعمل اولديغى وجهله) (روجه سويلك) يعنى سويلديكندن برشى آكلاشيله‌مامق .

Aus-drücklich (⏑⏑– صـ) ㉔ قطعى ؛ صريح ، حقيق ، محقق ، كرچك ‖ (حا) بداهةً ، صراحةً . كرچكدن ؛ قطعياً .

Aus-duften (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) قوقو ويا بخار نشر ايتمك ‖ (فعلا +) قوقمق ، تبخر ايتمك .

Aus-dünsten = **Aus-dunsten** (⏑⏑– فعلا +) b. ㉑ (sép.) تبخر ايتمك ، بوغويه ، بخاره منقلب اولمق ، هوايه قارشمق ، اوچمق .

Aus-ein-ander (◡◡-- حا) بربرندن ‖ —setzen آییرد ایتمك ؛ ایضاح وتفسیر ایتمك .

Aus-erkoren (◡´◡″ ص) ㉔ منتخب ‖ مقبول .

Aus-erlesen (◡´◡″ ص) l. ⑳ (*sép.*) منتخب ، سچمه ‖ مقبول .

Aus-ersehen = **Aus-erlesen** (◡´◡″ فعمتع) l. ⑳ (*sép.*) انتخاب ایتمك ، آییرمق ، سچمك ‖ تعیین ، تخصیص ایتمك .

Aus-erwählen (◡´◡″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) انتخاب ایتمك .

Aus-erzählen (◡´◡″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) صوکنه دکین نقل وحکایه ایتمك ، حکایه‌یی آکلاتمق .

Aus-essen (◡″ فعمتع) m. ⑳ (*sép.*) هپسنی یمك ، طباغی سیلوب سوپورمك .

Aus-fahren (◡´″ فعلا-) r. ⑳ (*sép.*) آرابه ، واپور وقیزاق ... الخ ایله کزمکه چیقمق .

Aus-fahrt (´″ امؤ) ㊾ آرابه وسائره ایله کزمکه ، طیشاری چیقمه ؛ تنزه .

Aus-fall (´″ ام) ㉛ حذف ‖ فسخ ولغو ‖ نقصان ، آچیق ، فرق ‖ خروج وهجوم ‖ آرد قپو ‖ — günstiger موفقیت .

Aus-fallen (◡´″ فعلا —) p. ⑳ (*sép.*) طیشاری دوشمك ‖ نقصان اولمق ‖ (ع) (دشمن اوزرینه) خروج وهجوم ایتمك ‖ (مجا) — gut ایو چیقمق ، نتیجهٔ حسنه‌یه اقتران ایتمك ‖ die Schule fällt heute aus بو کون مکتب یوق .

Aus-fase(r)n (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) تیفتیکلمك ، برقماشك ایپلکنی چیقارمق ‖ (فعلا — وفعمطا) —sich تیفتیکلنمك .

Aus-fechten (◡´″ فعمتع) e. ⑳ (*sep.*) (هرقنغی برماده‌یی فصل وحل ایتمك اوزره) سلاح ایله اوروشمق .

Aus-fegen (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) سوپروتی‌یی سوپوروب چیقارمق ‖ (براوطه و سائره‌یی) سوپورمك ، سوپوروب تمیزلمك .

Aus-feilen (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) اکه ایله دلمك ، اکه‌لمك (بردستره‌یه) دیش آچمق ‖ اکه‌لیوب چیقارمق .

Aus-fertigen (◡◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) سوق وارسال ایتمك ، نشروتعمیم ایتمك ‖ بتیرمك ‖ یاپمق .

Aus-feu-ern (◡´″ فعلا +) a. ㉑ (*sép.*) (بارکیر حقنده) شدتلی قیچ ، چفته آتمق .

Aus-finden (◡◡″ فعمتع) دها زیاده مستعمل (ـ **Aus-findig machen**) a. ⑳ (*sép.*) آرایوب بولمق ، بولوب چیقارمق . کشف ایتمك ‖ ایجاد ایتمك .

Aus-fischen (◡´″ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) (برکولك آولیه ، آولیه بالغنی توکتمك ‖ اولیوب طوتمق وچیقارمق .

Aus-fliegen (◡´″ فعلا ـ) f. ⑳ (*sép.*) اوچوب قاچمق ، یووه‌دن اوچمق ، کذلك (مجا) (عمو) نقل مکان ایتمك ، کوچمك ، قاچمق .

Aus-fließen (◡´″ فعلا-) e. ⑳ (*sép.*) (مایعات حقنده) آقمق ؛ آقه آقه بتمك .

Aus-flucht (´″ امؤ) ㉟ قاچمق اوزره چیقه‌بیله‌جك دلیك ، اویوق ، آچیق یر ‖ چیقمه ، قاچمه ‖ (مجا) صاپه یول ‖ لیت ولعل ، عذر واهی ، بهانه .

Aus-flug (´″ ام) ㉛ آری ، قوش وسائره‌نك یووه‌دن چیقمه‌سی ویااوچمه‌سی ‖ سیره ، کزمکه چیقمه ، تفرج ‖ مخرج .

Aus-fluß (´″ ام) ㉜ (صو) آقمه ، جریان ‖ (برچبان وسائره حقنده) ایشلمه ‖ (نهر حقنده) (منصبك عکسی) مخرج ، باشی .

Aus-fördern (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) دوئللویه دعوت ایتمك ، میدان اوقومق .

Aus-forschen (◡´″ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) کشف ایتمك اوزره آرامق تحری وتجسس ایتمك ، آراشدیرمق ، گیزلی برشیئی ، برسری بولمغه ، کشفه چالشمق ؛ یوقلمق ، تفتیش ایتمك .

Aus-fragen (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) سؤال ایتمك ، استجواب ایتمك ، جواب طلب ایتمك ‖ صوره صوره ایشـك کنهنه واقف اولمق ، جواب آلمق ‖ (فعلا +) صوروب بیتورمك ، صورمغه نهایت ویرمك .

Aus-fressen (◡´″ فعمتع) m. ⑳ (*sép.*) (حیوانات حقنده) یمك ، ییوب بتورمك ‖ (قبا تعبیر) یمك ، سیلوب سوپورمك ، طیقنمق ، زیقتلنمك .

Aus-frieren (◡´″ فعلا ـ) f. ⑳ (*sép.*) صوغوقدن طوکمق .

Aus-fuhr (´″ امؤ) ㊾ خارجه کمی وسائره ایله چیقمه ‖ نقل واخراج ‖ اخراجات .

Aus-führen (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) خارجه چیقارمق ویانقل ایتمك (خارجه یوللامق) ‖ اجرا وایفا ایتمك ، اتمام ایتمك ‖ Ausführung (امؤ) ایفا واجرا ‖ اتمام ‖ —skommando (ع) تعلیمده (اجرا) قومانداسی .

Aus-füllen (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) طولدیرمق ‖ ایفا واجرا ایتمك .

Aus-futtern — **Aus-füttern** (◡´″ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) ایوجـه یملك ، اوتلاتمق ، یدیرمك ‖ سمیزلتمك ‖ آستارلمق ‖ تجهیز ایتمك .

Aus-gabe (◡´″ امؤ) (53) صرف وخرج ایتمه ‖ مصرف (پوسته وسائره‌ده) توزیع ‖ (مطبعه) اخراج ، نشر .

Aus-gang (´″ ام) ㉛ (او ، دکان والخ محالده) چیقیله‌جق (مخرج) ‖ خروج ، چیقمه ‖ قپو ‖ نتیجه ، نهایت ، عاقبت ، صوك .

Aus-geben (◡´″ فعمتع) l. ⑳ (*sép.*) خرج وصرف ایتمك ‖ بتورمك ‖ نشر ایتمك ‖ توزیع ایتمك ‖ اخراج واصدار ایتمك ‖ ویرمك .

Aus-geber (◡´″ ام) a. ㊵ صرف وخرج ایدن ‖ طبع ونشر ایدن .

Aus-gehen (◡´″ فعلا ـ) s. ⑳ (*sép.*) طیشاری‌یه چیقمق ویاکیتمك ‖ (آتش ، ضیا ورنك حقنده) سونمك ، اوچمق ، زائل اولمق ‖ (صاچ حقنده) دوکولمك ‖ der Athem نفسم توکنیور ، طوتیلیور ، صولوق آله‌میورم ‖ geht mir aus (لکه حقنده) چیقمق .

Aus-gelassenheit (⏑⏑⏑ ‒ امؤ) (49) سركشلك ، ديزكينسزلك ، شطارت فوق‌العاده كيفليلك || كورلق ، شماته || باشى بوشلق ، زياده سربستلك ، عارسزلق .

Aus-gemacht (⏑⏑ ‒ صـ) (24) اولوب بتمش ، ياپلمش ، قرارى ويرلمش ، قبول اولنمش .

Aus-genommen (⏑⏑ ‒ صـ) مستثنا .

Aus-gewanderte (⏑⏑⏑ ‒ ام) b. (24) مهاجر ، هجرت ايتمش اولان .

Aus-gezeichnet (⏑⏑ ‒ صـ) (24) اعلا ، ممتاز ، پك ايو ، مكمل ، قياق .

Aus-gießen (⏑⏑ ‒ فعمتع) e. (20) (*sép.*) دوكمك || sein Herz— يوركنى بوشالتمق ، دردينى آكلاتمق .

Aus-gleichen (⏑⏑ ‒ فعمتع) n. (20) مساوى قيلمق || توحيد ايتمك || دوزلتمك ، تسويه ايتمك ، حل وفصل ايتمك .

Aus-gleiten (⏑⏑ ‒ فعلا ـ) n. (20) (آياغى) قايمق ، سورچمك .

Aus-graben (⏑⏑ ‒ فعمتع) r. (20) (*sép.*) حفر ايتمك ، قازمق؛ قازوب چيقارمق .

Aus-grübeln (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) اينجه‌دن اينجه‌يه دوشونوب بولمق ، بولمغه چالشمق ، آراشديرمق .

Aus-guß (⏑ ‒ ام) (32) دوكمه ، دوكله ، آقمه ، سفك ، سيلان || تكنه || برقابك محتوياتى قولايجه دوكه‌يه مخصوص اولان بوكوك محلى ، امزيك .

Aus-hacken (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) بالطه ايله اوروب قيرمق ، كسمك وياقوپارمق ، چيقارمق .

Aus-haken (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) طوقه وياقوبچه‌سى چوزمق ويا آچمق ، چنكلى چيقارمق .

Aus-halten (⏑⏑ ‒ فعمتع) p. (20) (*sép.*) چكمك ، طيانمق ، تحمل ايتمك ، صبر ايتمك || (فعلا +) طيانمق ، ثبات ، اقدام ايتمك || دوام ايتمك .

Aus-händigen (⏑⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) (برينه برشى) ويرمك ، تسليم ايتمك || ترك ايتمك ، براقمق .

Aus-hang (⏑ ‒ ام) (31) (صاتيله‌جق اشيا حقنده) (يايمه ، سرمه) آصمه || سركى ويادكانك اوك طرفى .

Aus-hängen (⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (سركيده صاتيله‌جق اشيايى) آصمق ، سرمك || طيشارى آصمق || آصلمش برشيئى چيقارمق || (فعلا +) آصيلق .

Aus-harren (⏑⏑ ‒ فعلا +) a. (21) (*sép.*) صوكنه دكين بكلمك ، انتظار ايتمك .

Aus-hauchen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) صولوق آلمق ، تنفس ايتمك ، خوخلامق .

Aus-heben (⏑⏑ ‒ فعمتع) h. (20) (*sép.*) يردن چكوب چيقارمق || (اشخاصدن بحثله) (عمو) das ganze Nest ist ausgehoben هپسيده اله كچدى ، هپسيده يقالاندى || (ع)(استحكا) Schützengräben— آوجى خندقلرى قازمق || عسكر طوپلامق || **Aushebung** (امؤ) (49) (ع) قيد عسكر ، عسكر طوپلامه‌سى . —skommission (امؤ) قرعه قوميسيونى ، قيد عسكر هيئتى .

Aus-hecken (⏑ ⏑ ‒ فعلا +) a. (21) (*sép.*) قولوچقه‌دن ، ياورولمقدن قالقمق || (فعمتع) ياورولمق || (مجا) بولوب چيقارمق ، يمورطلمق .

Aus-helfen (⏑⏑ ‒ فعمتع) b. (20) (*sép.*) اعانه ايتمك برينك ايشنه يرامق ، معاونتده بولنمق .

Aus-hellen (⏑⏑ ‒ فعمطا) a. (21) (*sép.*) sich— آچلمق ، براق وشفاف اولمق ، آچيق وموضح اولمق ، آشكار اولمق ، ميدانه چيقمق .

Aus-höhlen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) چقورلتمق ، دليك آچمق ، اويمق .

Aus-höhnen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) برينه آلاى واستهزا ايتمك .

Aus-holen (⏑⏑ ‒ فعلا +) a. (21) (*sép.*) اورمق ويابرشى آتمق اوزره الى قالديرمق || صيچرامق اوزره خيز آلمق ، خيزلانمق || (فعمتع) كشف ايتمك ، ظهورى ملحوظ اولان برشيئى حس ايتمك .

Aus-hülfe (⏑⏑ ‒ امؤ) (53) ياردم ، اعانه ، معاونت || يدك (اشيا) .

Aus-hungern (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) آچلقدن اولديرمك آچلقله تلف ايتمك || (ع) دشمنى (خارجدن استعانه ايده‌بيله‌جكى يوللرى كسه‌رك) آچلغه وبو صورتله تسليمه اجبار ايتمك .

Aus-jagen (⏑⏑ ‒ فعمبع) a. (21) (*sép.*) den ganzen Wald— اورمانك بر اوجندن ديكر اوجنه دكين آولامق || Jemandem den Angstschweiß— برينى قان‌تره باتيرمق .

Aus-kämmen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) طرامق .

Aus-kaufen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) جمله‌سنى صاتون آلمق .

Aus-kehren (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) (سوپروتنيى) سوپوروب چيقارمق .

Aus-keltern (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) صوينى ويا ياغنى چيقارمق اوزره تضييق ايتمك ، تعصير ايتمك .

Aus-kerben (⏑ ⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) ديش آچمق .

Aus-kernen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) (حبوبات وميوه حقنده) صويمق ، قبوغنى چيقارمق .

Aus-kitten (⏑ ⏑ ‒ فعمتع) b. (21) (*sép.*) جامجى معجونيله ، (لكونله) طولديرمق ويا طيقامق .

Aus-klagen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) (حقوق) Jemand— برى عليهنه اقامهٔ دعوى ايتمك ، برينى شكايت ايتمك .

Aus-klatschen (⏑⏑ ‒ فعمتع) c. (21) (*sép.*) كوه‌زه‌لك ايتمك ، بوش بوغازلقله برشيئى افشا ايتمك .

Aus-kleiden (⏑⏑ ‒ فعمتع) b. (21) (*sép.*) صويمق ، البسه‌سى چيقارمق .

Aus-klingeln (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) چيڭغراقله برشى اعلان واشاعه ايتمك ، اشارت ويرمك .

Aus-klopfen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. und c. (21) (*sép.*) اوره‌رق چيقارمق || كچه ، كليم ، البسه وسائره‌نك توزينى دكنكله اوروب سيلكمك || (مجا) (عمو) برينى كوتكلمك .

Aus-klügeln (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) قوهٔ ذكا ايله برشى بولمق ، كشف واختراع ايتمك كذا (مجا) يمورطلمق .

Aus-kochen (⏑⏑ ‒ فعمتع) a. (21) (*sép.*) برشيئى

قيناده‌رق خلاصه‌سنى چيقارمق || ايوجه قيناتمق ، ايوجه پشورمك .

Aus-kommen (⏑ – فع لا +) (20) c. (*sép.*) طيشارى چيقمق ، كلك || (يوموطه‌دن) جيوجى چيقمق || ظاهر اولمق || (يانغين وسائره حقنده) چيقمق || (پاره حقنده) اداره اوله بيلك ، كچينه بيلك || (بريله) اويوشمق || (الا) (*sans pl.*) (40) b. كلور ، پاره ، مدار تعيش ، كچينه‌جك .

Aus-körnen (⏑ – – فع متع) (21) a. (*sép.*) دانه‌يى باشاغندن چيقارمق .

Aus-kosten (⏑ – فع متع) (21) b. (*sép.*) برشيئى طاده‌رق بيوب (ايچوب) بتورمك .

Aus-kramen (⏑ – – فع متع) (21) a. (*sép.*) مالنى متاعنى سرمك ودكانك يوز طرفنه يرلشديرمك .

Aus-kratzen (⏑ – فع متع) (21) c. (*sép.*) قاشيوب ، قازيوب ، طرمالايوب چيقارمق .

Aus-kriechen (⏑ – فع لا —) (20) e. (*sép.*) (يوموطه‌دن) (صيريلوب) چيقمق || چيقمق .

Aus-kriegen (⏑ – فع متع) (21) a. (*sép.*) (عو) چيقاره بيلمك || بوشالده بيلمك .

Aus-kundschaften (⏑ – ⏑ فع متع) (21) b. (*sép.*) تحرى وتجسس ايتمك ، كشف ومعاينه ايتمك ، كوزتمك || (ع) لاجل الاستكشاف سيروسياحت ايتمك || صوروب سؤال ايتمك .

Aus-kunft (⏑ – امؤ) (35) معلومات ، خبر .

Aus-kuri(e)ren (⏑ – – – فع متع) (21) a. (*sép.*) كاملاً اعادهٔ صحت وعافيت ايتديرمك ، شفاياب ايتمك .

Aus-lachen (⏑ – فع متع) (21) a. (*sép.*) برينه كولمك ، بريله كولەرك استهزا ايتمك ، اكلنمك .

Aus-laden (⏑ – – فع متع) (20) r. (*sép.*) طولديرلمش ويا يوكلو اولان (آرابه وسائره‌يى) بوشالتمق وتخليه ايتمك .

Aus-lage (⏑ – – امؤ) (53) تسليمات ، تأديات || پشين پاره ، پشين ويريلان اقچه || مصرف .

Aus-land (⏑ – الا) (25) اجنبى مملكت .

Aus-länder (⏑ – ام) (40) a. ديكر ممالك اهاليسندن ومتعلق اولان ، اجنبى .

Aus-ländisch (⏑ – ص) (21) ممالك اجنبيه‌يه دائر اولان .

Aus-langen (⏑ – فع لا +) (21) a. (*sép.*) (عو) يتشمك ، كفايت ايتمك ، الويرمك .

Aus-lassen (⏑ – فع متع) (20) p. (*sép.*) ترك ايتمك ، صرف نظر ايتمك ، حذف ايتمك || صاليويرمك || seine Grausamkeit an Jemandem — برينه اجراى ظلم وتعدى ايتمك .

Aus-laufen (⏑ – فع لا +) (20) p. (*sép.*) قوشمق ويا آقمغه ختام ويرمك || (فع لا —) قوشوب چيقمق || (بحر) برليمان ويا كورفزدن چيقمق || (مايعات حقنده) آقمق ، طاشمق ، دوكولمك || (چيچك ونباتات حقنده) آچلمق ، پاطلامق .

Aus-läufer (⏑ – – ام) (40) a. (تجا) دكانلرده‌كى (صاتون آلنان اشيانك صاحبلرينه نقل و ايصالى مقصديله استخدام اولنان) چوجق || كلغان بكى .

Aus-laut (⏑ – ام) (38) هجا ويا صداى اخير .

Aus-läuten (⏑ – فع متع) b. (21) (*sép.*) چاك ايله برينك وفاتنى ويا برشيئك ختامنى اعلان ايتمك .

Aus-leeren (⏑ – – فع متع) a. (21) (*sép.*) كاملاً بوشالتمق ، تخليه ايتمك .

Aus-legen (⏑ – – فع متع) a. (21) (*sép.*) خارجه قويمق ، يايمق ، سرمك || پاره خرج وصرف ايتمك || تأديه وتسليم ايتمك ، پشين پاره ويرمك || تفسير وشرح وتحشيه ايتمك || (ع) —Soldaten عسكرى برقوناقدن ديكر برقوناغه يرلشديرمك .

Aus-leihen (⏑ – – فع متع) o. (20) (*sép.*) اودونج ويرمك ، اقراض ايتمك .

Aus-lenken (⏑ – فع متع) a. (21) (*sép.*) بر ويرمك ، يولدن ، استقامتدن چيقارمق ، آچمق .

Aus-lernen (⏑ – فع متع وفع لا +) a. (21) (*sép.*) اوكره‌نوب بتورمك ، كاملاً اوكرنمك || (فع متع) اوكره‌نوب بتورمك ، تماميله ، هپسنى اوكرنمك .

Aus-lese (⏑ – امؤ) (53) اعلا ، مشهور ، منتخب ، سچمه (شى) .

Aus-lesen (⏑ – فع متع) l. (20) (*sép.*) انتخاب ايتمك ، سچمك || اوقويوب بتورمك .

Aus-liefern (⏑ – فع متع) a. (21) (*sép.*) كوندرمك ، تسليم ايتمك ، ويرمك || ترك ايتمك .

Aus-losen (⏑ – فع متع) c. (21) (*sép.*) پياڭو چكمك || (ع) قرعه چكمك || **Auslosung** (امؤ) (49) قرعه .

Aus-lösen (⏑ – فع متع) c. (21) (*sép.*) چوزمك ، قورتارمق || خلاص ايتمك || (تشر) چيقارمق ، آيرمق .

Aus-lüften (⏑ – فع متع) b. (21) (*sép.*) هوالنديرمق ، هواسنى دكشديرمك .

Aus-machen (⏑ – فع متع) a. (21) (*sép.*) چيقارمق || (آتشى) سوندورمك || صويمق || بر ايشى يولنه قومق ، اولوب بتورمك ، باشه چيقمق || ايتمك ، بولمق ، وارمق ، بالغ اولمق || فرق ايتمك .

Aus-marsch (⏑ – ام) (31) (ع) يوله چيقمه ، حركت .

Aus-marschi(e)ren (⏑ – ⏑ فع لا —) a. (21) (*sép.*) (ع) برشهردن ويا آخر بر موضع عسكريدن يوله چيقمق ، حركت وعزيمت ايتمك || (فع لا +) بر يولى ويا مسافه‌يى يورويوب بتورمك ، قطع ايتمك .

Aus-melken (⏑ – فع متع) a. (21) صاغمق ، احلاب ايتمك .

Aus-merzen (⏑ – فع متع) c. (21) (*sép.*) رد ايتمك ، قبول ايتمامك || ترسلمك || خذف ايتمك .

Aus-messen (⏑ – فع متع) m. (20) (*sép.*) اولچمك || مساحه ايتمك || عياره اورمق .

Aus-miethen (⏑ – فع متع) b. (21) (*sép.*) برخانه ويا دكانى كرايه ويرمك || زياده كرا تكليفيله برينى چيقارمق .

Aus-möbli(e)ren (⏑ – ⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) [فر] دوشه‌مك .

Aus-münden (⏑ – فع لا -) b. (21) (*sép.*) تلاق ايتمك ، برلشمك ، (نهر) منصب اولمق .

Aus-müssen (⏑ – فع لا +) c. (22) (*sép.*) طيشارى كيتمكه (چيقمغه) مجبور اولمق .

Aus-mustern (⏑– فعل متع) a. ㉑ (sép.) یوقلمه ایتمك ، آیرو آیروب کوتوسنی چیقارمق ‖ (ع) تشکیل وتنسیق ایتمك .

Aus-nahme (⏑– امؤ) ㊿③ استثناء ‖ قاعده‌دن خارج اولان ‖ مستثنا .

Aus-nehmen (⏑– فع متع) b. ⑳ (sép.) برشیدن آلق ، چیقارمق ‖ استثنا ایتمك .

Aus-packen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) اشیایی چوزمك ، صندیقدن چیقارمق ‖ چیقارمق .

Aus-pari(e)ren (⏑⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) برطرف ایتمك ، دفع ایتمك .

Aus-pfeifen (⏑– فع متع) n. ⑳ (sép.) ایصلیق ودودوك چالمق ، برشرقی‌یی چالوب بتورمك ‖ یوها چاغیرمق ، ایصلیق چالمق .

Aus-pichen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) زیفتلمك ، زیفت‌سورمك ‖ (بحر) قطرانلامق ‖ (عمو) er hat einen ausgepichten Magen آتك معده‌سی طاشی (تیموری) بیله اریدر .

Aus-plaudern (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) نقل وحکایه ایتمك ‖ بوش بوغازلق ، کوه‌زه‌لك ایتمك ‖ ایوجه قونوشمق ‖ تواتر ایتمك .

Aus-plündern (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) غصب وغارت ویغما ایتمك ، صویمق .

Aus-pochen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) (آوده) یره اوروب ویاتپینوب آوی اورکوتمك وبوصورتله یووه‌سندن سوروب چیقارمق ‖ الچارپه‌رق وتپینه‌رك برینه‌یوها چاغیرمق .

Aus-geprägt (⏑– صـ) ㉑ عیان ، ظاهر ، وآشکار کوزه چارپار صورتده اولمق ‖ (پاره حقنده) ضرب اولنمش (سکه) .

Aus-pressen (⏑– فع متع) c. ㉑ (sép.) ازوب ، صیقوب یاغنی ، صوینی چیقارمق .

Aus-prügeln (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) ایوجه طیاق آتمق ، ایصلاتمق ، پوستکسنی چیقارمق .

Aus-pumpen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) طلومبه ایله چکمك ، بوشاتمق ‖ اودونج آلمق .

Aus-putzen (⏑– فع متع) c. ㉑ (sép.) (موم ، لامبه امثالی) فتیلی کسه‌رك سوندیرمك ‖ تعمیر واصلاح ایتمك ‖ سیلوب سوپورمك ، تمیزلمك .

Aus-quarti(e)ren (⏑⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) برقوناقدن چیقارمق ‖ (ع) قوناق محلنی دکشدیرمك .

Aus-radi(e)ren (⏑⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) قازیمق ، حك ایتمك ، قازیبوب چیقارمق .

Aus-rangi(e)ren (⏑⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) [فر] (g فرانسزجه ژکبی اوقونور) یوقلایوب ایشه یرامیانی ، کوتوسنی چیقارمق ‖ یکیدن ترتیب وتشکیل ایتمك .

Aus-räuchern (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) توتسیلمك ، دومانلامق ، دومانده قوروتمق ‖ برمحلی تعطیر ایتمك .

Aus-räumen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) برشیئی ویابرمحلی بوشالتمق ، تخلیه ایتمك ‖ (ع) برموضعی ترك وتخلیه ایتمك .

Aus-rechnen (⏑– فع متع) b. ㉑ (sép.) حساب ایتمك ، حساب ایدوب نتیجه‌سنی بولمق .

Aus-rede (⏑– امؤ) ㊿③ لاف ، بهانه .

Aus-reden (⏑– فع لا +) b. ㉑ (sép.) سویلیوب بتورمك ، سویلیه‌جکنی سویلیه‌بیلمك ، لقردیسی یارم قالمامق ‖ بیان ایتمك ‖ (فع متع) سویلمك ، تکلم ایتمك ‖ Jemandem etwas — بریسنك (سوزله) فکرینی چلمك ، فکرندن وازکچیرمك ، جایدیرمق . lassen Sie mich — سوزیمی کسمیکز ! ، طوریکز بتوره‌یم

Aus-reichen (⏑– فع لا +) a. ㉑ (sép.) یتیشمك ، کفایت ایتمك .

Aus-reißen (⏑– فع متع وفع لا —) c. ㉑ (sép.) چکوب چیقارمق ، سوکمك ، قوپارمق ، ییرتمق و یاقیرمق ‖ قیرلمق ، ییرتلمق ، سوکلمك ، چاتلامق ‖ (ع) فرار ایتمك ‖ آله بیلدیکنه کیتمك .

Aus-reiten (⏑– فع لا —) n. ⑳ (زمان حالك ماضی صورتیله صیغه امریه‌سی) b. ㉑ (sép.) بارکیرایله طیشاری ، کزمکه کیتمك ، بارکیرایله برمحلدن آخر برموقعه کیتمك ‖ (فعمتع) بر بارکیری (بنوب) کزدیرمك ‖ بنوب ایوجه تربیه ایتمك ‖ برمسافه‌یی آت اوزرنده اوله‌رق بارکیر خطوه‌سیله؛ اولچمك .

Aus-reuten (⏑– فع متع) b. ㉑ (sép.) برمحله ترلا آچمق ، چاپه اورمق .

Aus-richten (⏑– فع متع) b. ㉑ (sép.) (ع) (صره‌لری) حذا وبرابرلکه آلمق ‖ اجرا ایتمك ، میدانه کتورمك ‖ حواله وسپارش ایتمك .

Aus-ritt (⏑– ام) ㊳ بارکیرله کزمکه چیقش .

Aus-rollen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) (آیریلوب) صاریلمش برشیئی آچمق ، یایمق ، آچمق .

Aus-rotten (⏑– فع متع) b. ㉑ (sép.) (یبانی اوتی) آییقلمق ، کوکندن چیقارمق ‖ (انسان حقنده) دفع وطرد ایتمك ، صره‌دن ، دیزیدن تبعید ایتمك ؛ تمیزلمك ، آییقلامق .

Aus-rücken (⏑– فع لا —) a. ㉑ (sép.) (ع) بر (موقعدن) یوله چیقمق ، حرکت ایتمك .

Aus-ruf (⏑– ام) ㊳ نادراً جمعی ㉛ ندا ‖ فریاد وفغان ، ولوله ‖ استغراب .

Aus-rufen (⏑– فع لا +) q. ⑳ (sép.) ندا ایتمك ، استغراب ایتمك ‖ (فع متع) باغیرمق ، اشیانك جنس ونوع وفیئاتنی چاغیرمق ‖ جهراً اعلان ایتمك ‖ **Aus-ruf=(ung)szeichen** (⏑– (⏑) ⏑– الا) (غرا) (!) استغراب علامتی .

Aus-ruhen (⏑– فع متع) a. ㉑ (sép.) استراحت ایتدیرمك ، راحتلندیرمق ، دیکلندیرمك ‖ (فع لا +) استراحت ایتمك ، دیکلنمك .

Aus-rupfen (⏑– فع متع) a. und c. ㉑ (sép.) یولمق ، قوپارمق .

Aus-rüsten (⏑– فع متع) b. ㉑ (sép.) تجهیز ایتمك ، قوشاتمق ، طوناتمق ‖ (ع) و (بحر) تسلیح وتجهیز ایتمك ، کمینك آرمه‌سنی وآلات وادوات حربیهٔ سائره‌سنی طاقمق .

Aus-rüstung (⏑– امؤ) (ع) ㊾ تجهیز وتسلیح ایتمه ‖ (ع) اسلحه وتجهیزات حربیهٔ عسکریه .

Aus-rutschen (⏑– فع لا —) c. ㉑ (sép.) (عمو) قایمق ، سورچمك .

Aus-rütteln (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) صارصوب، سيلكوب، صاللايوب چيقارمق .

Aus-sä-en (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ b. (sép.) اكمك ، كذا (مجا) .

Aus-sage (ـُـُـ امؤ) (53) ديله‌يش ، سويله‌يش ‖ تقرير ، افاده ‖ سوز (غرا) عرض ، مسند .

Aus-sagen (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) سويليوب ، بتورمك ‖ (عد) اقرار ايتمك ‖ افاده وبيان ايتمك .

Aus-satz (ـُـ ام) ㉛ بيلاردو اويوننده كيمك باشلايه‌جغنى كسديرمك اوزره چكيلان قولپو ‖ مسكين علتى، جذام ، برص.

Aus-saugen (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ g. (sép.) امك ، امه‌رك چيقارمق ‖ اموب بتورمك .

Aus-schank (ـُـ ام) ㉛ (مشروباتى) آزار آزار صاتمه ، پراكنده صاتيش .

Aus-schau-en (ـُـُـ فعـ لا +) ㉑ a. (sép.) پنجره ويا آخر برمحلدن طيشارى باقمق ، نظر ايتمك ‖ traurig— حزن آميز ، مأيوس ومكدر كورنمك ‖ wie schaut es aus ? كيفكز نصلدر ، نه خبر ؟ ‖ كورنمك ، بكزه‌مك .

Aus-scheiden (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ o. آييرمق ، چيقارمق ‖ (فعـ لا —) آيريلمق ، چيقمق ، برمحل ويا مأموريتندن چيقمق ، انفصال ايتمك .

Aus-schelten (ـُـُـ فعل متعـ) ⑳ b. (sép.) برينه سويلنمك ، آزارلمق .

Aus-schicken (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) برينى طيشارى كوندرمك .

Aus-schießen (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ e. (sép.) (مثلا بركوزى تفنك وامثالى شيئله) اوروب چيقارمق ، برشيئى كيمك آله‌جغنى ميدانه چيقارمق اوزره ادعا ايله انداخت ايتمك ‖ (بغچو) (چيچك وآغاج والخ حقنده) سورمك ، چيقمق ، برتفنكى آتشله تجربه وقبول ايتمك ‖ sich— جبخانه‌يى توكتمك ‖ (فعـ لا -) چيقمق ، سورمك ، فيشقرمق .

Aus-schiffen (ـُـُـ فعـ لا —) ㉑ a. (sép.) (بحر) (كمى حقنده) قالقمق ، حركت ايتمك ‖ (فعـ لا +) (قبا تعبير) آبدست بوزمق ، ايشه‌مك ، صودوكمك ‖ (فعـ متعـ) كميدن بوشالتمق ، چيقارمق .

Aus-schlachten (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ b. (sép.) قوش، باليق ، صيغير وسائره‌يى صويمق ، يوزمك وتميزلمك .

Aus-schlafen (ـُـُـ فعـ لا +) ⑳ p. ايوجه اويومق ، يورغونلغى آلنجه‌يه دكين اويومق .

Aus-schlag (ـُـ ام) ㉛ (مرا. Aus-schlagen) .

Aus-schlagen (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ r. (sép.) اوروب چيقارمق ‖ دفع وطرد ايتمك ‖ (اوروب) قيرمق ، كسمك ، قوپارمق ‖ (چماشورى) صيقمق ، صوينى صيقمق ، (يمورطه‌يى) قيروب آقيتمق ‖ رد ايتمك ‖ (نبا) سورمك ، چيقمق ، پاطلامق .

Aus-schließen (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ e. (sép.) قپامق ، سد ايتمك ‖ ich schließe Niemand davon aus هيچ بركيمسه‌يى آندن مستثنا طوتمام ‖ خارج براقمق ، داخل حساب ايتمامك .

Aus-schließlich (ـُـُـ صـ وحا) ㉔ مستثنا اوله‌رق ، داخل حساب ايدلمديكى حالده ‖ قطعياً ؛ كاملاً ، تماميله ‖ خصوصى.

Aus-schluß (ـُـ ام) ㉖ (sans pl.) استثنا ، داخل حساب ايتمامه ، خارج براقمه ‖ رد ، عدم قبول وادخال .

Aus-schmücken (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) طوناتمق ، تزيين وتنظيم ايتمك ، سوسلمك .

Aus-schnappen (ـُـُـ فعـ لا +) ㉑ a. (sép.) طاغلمق ، كوشه‌مك ؛ (اوق حقنده) يايدن چيقمق .

Aus-schnauben (ـُـُـ فعـ +) ㉑ a. تنفس ايتمك ، نفس آلمق ‖ (فعـ متعـ ، فعـ مطا) sich die Nase — شدتله بورونى سيلمك وياسومكورمك .

Aus-schneiden (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ n. برپارچه كسوب چيقارمق ، كسمك ، اويمق .

Aus-schnitzen (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ c. كسمك ، اويمه‌جيلق ايتمك .

Aus-schöpfen (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. und c. (sép.) صو چكمك ، چكوب بوشالتمق ، صوينى قوروتمق .

Aus-schreiben (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ o. (sép.) يازوب بتورمك ، بلا نقصان ، كاملاً يازمق ‖ قوپيه ايتمك ، بريردن آلوب يازمق ‖ تعميماً يازمق ‖ كوسترمك ، بيلديرمك ، بللى ايتمك ايچون اوزرينه يازمق .

Aus-schrei-en (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ o. (sép.) حايقيرمق ، باغيرمق .

Aus-schuß (ـُـ ام) ㉜ (تجا) آتيله‌جق اولان وايشه يراميان اشيا ، دوكونتى ‖ سچمه ، منتخب ، باشدن باش ‖ (اشخاصدن بحث اولندقده) انجمن ، قوميسيون ، مجلس .

Aus-schütteln (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) سيلكمك ، صارصمق ، سيلكوب دوشورمك وياچيقارمق ، (سوپرونتى كوفه‌سنى) دوكمك .

Aus-schütten (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ b. (sép.) دوكمك ، بوشالتمق ‖ (مجا) sein Herz— (يوركنى) دردينى آچمق ، دردينى آكلاتمق ‖ (فعـ مطا) (مجا) sich vor Lachen— (عمو) كولمه‌دن بايلمق ، كوله كوله قاتلمق .

Aus-schwärmen (ـُـُـ فعـ لا ـ) ㉑ a. (sep.) طاغلمق ، يايلمق ، چيقمق ‖ (ع) يناشيق نظامدن آوجيلق (طاغنيق) نظامه كچمك ، آوه چيقمق .

Aus-schweifen (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) هلال شكلنده كسمك ، اويمق ، تقويس ايتمك ‖ (صنعـ) (طوغرامه‌جيلقده) اويمق ‖ (فعـ لا ±) اوته‌ده بروده طولاشمق ‖ صددك خارجنه چيقمق .

Aus-schwenken (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (sép.) ييقامق ، چالقامق ، صودن كچورمك .

Aus-schwitzen (ـُـُـ فعـ متعـ) ㉑ c. (sép.) ترلمك ، (ايچديكنى) ترليوب چيقارمق ‖ (مجا) (عمو) اونوتمق ‖ (فعـ لا ـ) انتتاخ وترشح ايتمك .

Aus-sehen (ـُـُـ فعـ متعـ) ⑳ l. (sép.) ختامنه دكين نظر ايتمك ، باقمق ‖ انتخاب ايتمك ‖ (فعـ لا +) كورونمك ، بكزه‌مك ‖ (الا) b. ㊵ (sans pl.) كورينش ، ظاهر شكل وصورت ، هيئت وسيما .

Aus-sein (ـُـ فعـ لا ـ) ⑲ a. (sép.) بتمش اولمق ، توكنمك ‖ طيشارى چيقمق ويا كيتمش اولمق ، اوده ، ايچروده اولمامق .

Außen (ـُـ حا) خارجاً طيشارى ، طيشاريده

(ع) — böschung (ع) (امؤ) — (استحكا) استارمقابلی ، (ع) —werk (الا) (استحكا) استحكامات منفردهٔ خارجه ، مفرزطابیه .

Aus-senden (ـَـَـ فعمتع) a. ㉒ خارجه یوللامق ، سوق ایتمك ، طیشاری گوندرمك .

Außer (ـَـحرجر)(مفعول الیه آلور) خارج Dienst sein— خدمتدن ، نوبتدن چیقمش اولمق ؛ تقاعد ایدلمش بولنمق || Acht lassen— نظر اعتباره آلمامق، اهمیت ویرمامك || ich habe keinen Freund— ihm نم آندن بشقه دوستم یوقدر || gewöhnlich—، ordentlich— (ص) خارج، خارجده || halb— فوق العاده ، خارق العاده || sich sein— كندوبی غائب ایتمش بولنمق ، فنا حالده حدتلنمك .

Äußere (ـَـ صوالا) (52) خارجی ، طیشاریسی ، طیشاریدن گورینشی ، حال وهیئت ظاهری || قیلیق ، قیافت .

Außer-dem (ـَـحا) بوندنبشقه ، بوندن فضله ؛ بوندن صرف نظر .

Äußerlich (ـَـص) ㉑ خارجاً، گورینشده .

Äußern (ـَـ فعمتع) گوسترمك ، اظهار ایتمك || بیان وافاده ایتمك || برشیئه دائر بیان (ایو ، گوتو) رأی وافكار ایتمك .

Aus-setzen (ـَـ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) (ع) eine Wache— برقره‌غول (نوبتچی) دیكمك || سركی‌یه قومق، تماشایه وضع ایتمك || (اعتراض یوللی) اخطار ودرمیان ایتمك || قطع ایتمك ، تعطیل ایتمك .

Aus-sicht (ـَـ امؤ) ㊾ منظره ، گورینیش || فكر ، نیت || نقطهٔ نظر || امید وانتظار .

Aus-singen (ـَـ فعمتع) a. ⑳ (*sép.*) برالحی ، تركی‌یی سویلیوب بتورمك ؛ نهایتنه دكین چاغیرمق .

Aus-sinnen (ـَـ فعمتع) b. ⑳ (*sép.*) دوشونوب بولمق ، اختراع ایتمك ؛ تعقل ایتمك .

Aus-söhnen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) اوزلاشدیرمق ، باریشدیرمق .

Aus-söhnung (ـَـ امؤ) ㊾ باریشمه .

Aus-sondern (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) سچوب آییرمق ، آییرمق .

Aus-spähen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) جاسوسلق ایتمك ، تجسس ایتمك ، گوزتلمك ، جاسوسلقله آخره معلومات ویرمك .

Aus-spannen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) گرمك ؛ اوزاتمق || (بارگیری) آرابه‌دن چیقارمق .

Aus-spei-en (ـَـ فعمتع) o. ⑳ (*sép.*) كذلك (فعلا +) اكثریا توكورمك ؛ پوسكورمك ، چیقارمق .

Aus-spielen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (بریارقی‌یی) اوینایوب بتورمك || مثلا : die Uhr— برساعتی قراتمق ایچون ادعاسنه اویون اوینامق .

Aus-spioni(e)ren (ـَـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (عمو) جاسوسلق ایتمك .

Aus-spötteln (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) اینجه‌دن اینجه‌یه استهزا ایتمك ، اوفاقدن آلای ایتمك .

Aus-spotten (ـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) بریله آلای ایتمك ، استهزا ایتمك ، اكلنمك .

Aus-sprache (ـَـ امؤ) (53) تلفظ ، تكلم || die— bezeichnung— صورت تلفظی || eines Wortes بركلمه‌نك (امؤ) اشارت تلفظیه .

Aus-sprechen (ـَـ فعمتع) b. ⑳ (*sép.*) تلفظ ایتمك || سویلمك ، تكلم ایتمك lassen Sie mich— سوزیمی گسمیگز ، براقیگزده لقردیمی بتوره‌یم || بیان فكر ایتمك || (فعمطا) sich für Jemand— برینك لهنده سوزسویلمك، لهنده ادارهٔ كلام ایتمك .

Aus-sprengen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) قیروب آتمق ویا صیچراتمق || (صویی) سرپمك ، پوسكورمك ، صیچراتمق || (مجا) یایمق، نشر ایتمك ، بوش بوغازلقله عالمه دستان ایتمك .

Aus-springen (ـَـ فعلا +) a. ⑳ (*sép.*) طیشاری صیچرامق ، قاچمق ؛ (محبوسین حقنده) فرار ایتمك ؛ (اشیا حقنده) چاتلامق ، قیرلمق ، بوصورتله برشیئك برپارچه‌سی دوشمك || (اعضای وجود حقنده) چیقمق .

Aus-spritzen (ـَـ فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) فیشقیرتمق ، صیچراتمق .

Aus-spucken (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) توكوروب چیقارمق ، طیشاری توكورمك .

Aus-spulen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) چالقامق (برقابی) ییقامق ، صودن گچیرمك .

Aus-spüren (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) بولوب چیقارمق ، ایزینی بولمق ، كشف ایتمك .

Aus-staffi(e)ren (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) تجهیز وتزیین ایتمك ، دوناتمق .

Aus-stand (ـَـ ام) ㉛ آله‌جق ، مطلوب || وعده ، مهلت .

Aus-statten (ـَـ فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) طوناتمق ، بزه‌مك ، تجهیز وتزیین ایتمك ، سوسلمك || چهاز ویرمك .

Aus-stechen (ـَـ فعمتع) b. ⑳ (*sép.*) برشیئله دورتوب چیقارمق || ein Glas Wasser— (عمو) برقدح صویی یووارلامق .

Aus-stecken (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) طیشاری چیقارتمق ویا اوزاتمق .

Aus-stehen (ـَـ فعلا ±) t. ⑳ (*sép.*) چكمك ، تحمل ایتمك، طیانمق || haben— آله‌جقلو اولمق، آله‌جغی اولمق .

Aus-steigen (ـَـ فعلا —) o. ⑳ (*sép.*) (آرابه، واپور وامثالی شیدن) ایتمك ویا چیقمق .

Aus-stellen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (اشیا وسائره حقنده) اشترایه چیقارمق ، سركی‌یه قومق || (پیانقو وامثالی) میدانه چیقارمق ، ایادئ تداوله ویرمك || (ذم وتقبیح ویا اعتراض ایتمك اوزره) درمیان ایتمك || (ع) (قره‌غولی) دیكمك .

Aus-stellung (ـَـ امؤ) ㊾ سركی ، معرض || die Welt— (دنیا سركیسی ، جهان معرضی) كرهٔ ارضك برنقطهٔ متمدنه‌سنده كشاد اولنان برسركی‌یه ممالك متمدنهٔ سائره‌نك دخی متفقاً دخالت واشتراكیله حصوله گلان (سركئ عموی) (۱۹۰۰ سنهٔ افرنجیه‌سنده (پارس) شهرنده آچیله‌جق سركئ عموی مثللو .)

Aus-sterben (ـَـَ فعلا —) b. ⑳ (sép.) die Familie (N.) ist ausgestorben فاملیاسی کاملاً وفات ایدوب نسل ونامی نابدید اولمشدر || ausgestor„bene Straße سکنه‌سی وفات ایتمش سوقاق .

Aus-steu-er (ـَـَ امؤ) ⑤③ کوچك اشیا || جهاز || (تشر) حزمهٔ الیاف .

Aus-steu-ern (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) تجهیز ایتمك || جهاز ویرمك || ایراد وسرمایه تخصیص ایتمك .

Aus-stochern (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) sich— die Zähne— دیشلرینی دیش هلالیله تمیزلمك .

Aus-stopfen (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. und c. (sép.) املا ایتمك ، برشیئك درونی قیتیق وساٸره ایله طولدیرمق وطیقامق || (حیوانك توکنی) یولمق .

Aus-stoßen (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ p. (sép.) ایتوب ، دورتوب ، سوروب ، تپوب طیشاری چیقارمق ویا آتمق || دفع وطرد ایتمك .

Aus-strecken (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) (وفعمطا) یایلق، توسع وامتداد ایتمك || کرینمك || sich— den Arm— قولنی اوزاتمق .

Aus-streichen (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ n. (sép.) چیزمك، (اسمی) بوزمق || سیلمك ، اوزرینه چیزکی چكمك ، چیزوب بطال ایتمك ، اوزرینه بطال چكمك .

Aus-strömen (ـَـَ فعلا —) ㉑ a. (sép.) سیل کبی آقمق، جریان ایتمك || انتشار ایتمك || آقین آقین (بریردن) چیقمق || (نهر حقنده) دکزه منصب اولمق || (ضیا وحرارت حقنده) انتشار ایتمك .

Aus-studi(e)ren (ـَـَـ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) برشیئی ایوجه وصوکنه دکین اوکرنمك ، تحصیل ایتمك || برشی حقنده تدقیقاتده بولنمق .

Aus-stürmen (ـَـَ فعلا —) ㉑ a. (sép.) طیشاری آتلمق ، صبرسزلقله طیشاری فیرلامق .

Aus-suchen (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) آرامق ، سچمك ، انتخاب ایتمك .

Aus-tausch (ـَ ام) ㊳ دکشمه ، مبادله || دکشدیرمه || برشیئك مقابلنده دیکر برشی ویرمه ، آلمه .

Aus-tauschen (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. und c. (sép.) دکشدیرمك || مبادله ایتمك || برشیئك قارشولغنی ویرمك || Grüße— برینه سلام ویرمك ، سلاملاشمق .

Auster (ـَ امؤ) ⑤③ [روم] (تاطبیعه) استریدیه .

Aus-thun (ـَ فعمتعـ) ㉒ b. چیقارمق ، اخراج ایتمك || (آتش حقنده) سوندیرمك .

Aus-tilgen (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) (مالیه‌جه) تصفیه ایتمك ، محا ، افنا ایتمك || بتورمك ، صوکنه ایردیرمك || لغو ایتمك .

Aus-tragen (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ r. (sép.) طیشاری کوتورمك ، نقل ایتمك || (فعلا +) بالغ اولمق .

Aus-treiben (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ o. (sép.) بریردن سوروب ، (قوغوب) چیقارمق || (حیوانات حقنده) (اوتلغه) چیقارمق || (فعلا —) سورمك ، چیقمق .

Aus-treten (ـَـَ فعلا —) ⑳ l. طیشاری کیتمك ، طیشاری چیقمق || طوغری یولدن صاپمق || برخدمت ویا مأموریتدن چیقمق || آبدست بوزمق .

Aus-trinken (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ a. (sép.) بر بارداق ویا قدحی بوشالدنجیه دکین ایچمك || ایچوب بتورمك .

Aus-tritt (ـَ ام) ㊳ چیقمه ، طیشاری چیقمه || ترك منصب ومأموریت || بالقون || فرار || آبدستخانه .

Aus-trocknen (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ b. (sép.) قوروتمق، قورولامق || (فعلا —) قورومق .

Aus-tröpfeln (ـَـَ فعلا —) ㉑ a. (sép.) طامله طامله آقمق || (فعلا +) (عمو) es hat ausgetröpfelt یغمور کسلدی .

Aus-tropfen (ـَـَ فعلا —) ㉑ a. und c. (sép.) طاملامق .

Aus-üben (ـَـَـ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) اجرا ایتمك || تعلیم ایتمك .

Aus-verkauf (ـَـَ ام) ㉛ طوپدن صاتمه || تصفیه ، بردکانك مالی اوجوز وفیئات عادیسندن دون برفیئاتله کاملاً صاتمه .

Aus-wachsen (ـَـَ فعلا —) ⑳ r. (sép.) بیومك || حد غایه‌سنه دکین بیومك ، وارمق .

Aus-wahl (ـَ امؤ) ㊾ سچمه ، انتخاب ، آییرمه .

Aus-wählen (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) آییرمق ، سچمك ، انتخاب ایتمك .

Aus-wand(e)rer (ـَ(ـ)ـَ ام) ㊵ a. مهاجر .

Aus-wandern (ـَـَ فعلا —) ㉑ a. (sép.) هجرت ایتمك ، برمحلدن آخر برمحله نقل مكان ومسكن ایتمك .

Aus-wärtig (ـَـَ صـ) ㉑ خارج ، خارجی || اجنبی .

Aus-wärts (ـَـ حا) خارجاً ، خارجه طوغری ، طیش طرف ، طیش طرفه .

Aus-waschen (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ r. (sép.) (برلکه‌یی) ییقایوب چیقارمق || ییقامق ، ییقایوب بتورمك .

Aus-wechseln (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ a. (sép.) برشیئی آخر برشیئله دکشدیرمك ، ترامپا ایتمك || (پاره‌یی) بوزمق .

Aus-weg (ـَ ام) ㊳ مخرج ، منفذ ، ممر || صوك ، عاقبت ، انجام || چاره ، واسطه ، یول، طریق ، اصول ، امكان .

Aus-weichen (ـَـَ فعلا —) ⑳ n. (sép.) برینه یول‌ویرمك؛ (موسیقی) برصدادن ویا مقامدن آخرینه کچمك || فرق ایتمك ، اختلاف ایتمك || اجتناب ایتمك ، برشیدن (قورنازلقله) ، بالتقریب چكلمك وایشك ایچندن چیقمق .

Aus-weiden (ـَـَ فعمتعـ) ㉑b. (sép.) (برآوك) اشكنبه‌سنی ، قارننك ایچنی چیقارمق .

Aus-weis (ـَـَ ام) ㊳ جمع ㊱ اثبات || دلیل ، برهان || رسماً وقانوناً طانیمه ، تصدیق .

Aus-weisen (ـَـَ فعمتعـ) ⑳ o. اثبات وتصدیق، طانیتمق || برمحلده اسكان وآرامی منع ایتمك؛ دفع وطرد ایتمك .

Aus-weiten (ـَـَ فعمتعـ) ㉑ b. (sép.) بوللاشدیرمق، کنکشلتمك .

Aus-wendig (ـَـَ صـ وحا) ㉑ خارجی ، خارجاً ، طیشاریدن || (مجا) —lernen ازبره اوکرنمك؛ —lesen ازبردن اوقومق .

Aus-werfen (⏑⏑– فعه متعه) a. ⑳ (*sép.*) طیشاری آتمق ، خارجه آتمق ، فیرلایوب چیقارمق ، فیشقیرتمق ‖ چیقارمق ، آتمق ، استفراغ ایتمك .

Aus-wetzen (⏑⏑– فعه متعه) c. ㉑ (*sép.*) سیوریلتمك ، کسکینلتمك ‖ انتقام آلمق ، اخذثار ایتمك ‖ مقابلهٔ بالمثل ایتمك .

Aus-wickeln (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) صارلمش بر پاکت ویا سائره‌یی آچمق ، صارغیدن چیقارمق ‖ آچمق ، حل ایتمك .

Aus-wischen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) سیلوب چیقارمق ‖ (مجا) (عمو) Jemandem die Augen— بریئك کوزینی بویامق ، الداتمق ، بوغمق .

Aus-wuchs (⏑– ام) ㉛ بیومه ، چوغالمه ، تکثر وتوسع .

Aus-wurf (⏑– ام) ㉛ طیشاری آتمه ، چیقارمه ‖ (بالغم) توکورمه .

Aus-zahlen (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) تأدیه ایتمك ، پاره‌سنی ویرمك .

Aus-zapfen (⏑⏑– فعه متعه) c. und. a. ㉑ (*sép.*) شراب (وسائره‌یی) فوچیدن چیقارمق ، فوچی‌یی بوشالتمق .

Aus-zehren (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) ییوب ایچوب بتورمك .

Aus-zeichnen (⏑⏑– فعه متعه) b. ㉑ (*sép.*) تمییز وتفریق ایتمك ؛ اوزرینه علامت واشارت قومق ‖ برینی نشان ویا سائره ایله تلطیف ایتمك .

Aus-zeichnung (⏑⏑– امؤ) ㊾ علامت ، اشارت ، مارقه ‖ تلطیف ومکافات اوزره ویریلان نشان وسائره ‖ امتیاز .

Aus-ziehen (⏑⏑– فعه متعه) f. ⑳ (*sép.*) چکوب چیقارمق ، طیشاری چکمك ، چکمك ‖ (براودن) چیقمق .

Aus-zieren (⏑⏑– فعه متعه) a. ㉑ (*sép.*) سوسلمك ، تزیین ایتمك .

Aus-zug (⏑– ام) ㉛ چیقمه ، خروج ‖ (اودن) طاشینمه ‖ هجرت ‖ خلاصه .

Automat (⏑⏑– ام) ㊿ [روم] آلات محرکه‌سی کندی داخلنده بولنان ماکینه ، قوریلمه ایله حرکت ایدن ماکینه ، متحرك بالذات ماکینه ‖ آحمق آدم .

Axt (⏑ امؤ) ㉟ بالطه ، ساطر .

Azur (⏑– الا) a. ㊷ [فارسی] آچیق مائی ، کوك رنکی .

Azur(e)n (⏑) (⏑– صـ) ㉔ [فارسی] کوك رنکی ، کوك رنکنده اولان .

B (– الا) ㊺ آلمانجه الفبانك ایکنجی حرف وحروف غیرصدائیه‌نك برنجیسی .

Ba (– حرند) آ! ، عجایب ! (تقبیح مقامنده‌ده مستعملدر) .

Ba(a)r (–صـ وحا) ㉔ (پاره حقنده) نقد اقچه ، نقداً .

Baba (– – امؤ) ㊻ (چوجق لساننده) یتاق ‖ — machen اویومق ، نی نی یاپمق ‖ [اسلاوجه] ㊹ بیوك‌والده؛ قوجه‌قاری ‖ ㊻ بابا دنیلان چورك ، طاتلی .

Babel (⏑– اخالا) ㊻ (جغر) « بابل » شهر مشهوری ‖ das neue— « پارس » شهر مشهوری ، « یکی بابل » .

Babylon (⏑⏑– اخالا) ㊻ (جغر) Babel= .

Bach (⏑ ام) [backen ویاخود : Becken] ㉛ دره .

Bache (⏑⏑ امؤ) ㊺ یبانی خنزیرك دیشیسی .

Bachstelze (⏑⏑⏑ امؤ) ㊺ (تاطبیه) قویروق‌صاللایان قوشی .

Back (⏑ حا) (بحر) کیرو ، آرقه ، آرقه‌دن ، آرقه‌یه ، کیرودن کیرویه ‖ (امؤ) ㊾ (بحر) بحریه افرادینك یمك قاراوانه‌سی .

Backbord (⏑⏑ الا) (بحر) کمینك صول یانی ، سنجاق ، کمینك سنجاق طرفی .

Backe (⏑⏑ امؤ) ㊺ Backen= b. ㊵ (امؤ) یناق ، زنخ .

Backen (⏑ فعه متعه) a. ㉑ قیزارتمق ‖ (فعلا ±) یاپشمق ، طوتوب قاتیلاشمق ، بربرینه قاپنامق .

Bäcker (⏑ ام) a. ㊵ اکمکجی .

Bad (⏑ ویاخود –) ㉕ حمام .

Baden (⏑– فعه متعه) b. ㊵ حمامده یقامق ‖ (فعه لا+) یقانمق .

Bagage (⏑⏑– امؤ) ㊺ [فر] اشیا (ع) آغرلق ، قافله .

Bagatelle (⏑⏑⏑⏑ امؤ) ㊺ [فر] هیچ اولان ، اوفاق تفك ‖ Das ist keine— بوچوجق ایشی دکل ، آزرشی دکل .

Bahn (– امؤ) ㊾ یول ، طریق؛ Eisen— تیمور یولی ، شمندوفر ‖ Eis— آیاقله طاقیلان اوفاق تیمور قیزاقلر واسطه‌سیله قیزاق قایله‌جق اولان وعلی الاکثر اوفاق کولجك وبیوك حوض کبی محللرده صویك طوکمسیله حاصل اولان محل ‖ (ع) Geschoß— محرك مرمی .

Bahnhof (– – ام) ㉛ شمندوفر موقفی ، استاسیون .

Bahnen (⏑– فعه متعه) a. ㉑ einen Weg— بریول آچمق ‖ (مجا) Jemandem den Weg— برینه اراثهٔ طریق ایتمك ، یول آچمق .

Bahre (⏑– امؤ) ㊺ حمال صیریغی ‖ اشیا و یاخسته ویا سائره نقلنه مخصوص ال (دستکیره) تسکره‌سی .

Bake (⏑– امؤ) ㊺ (ع) شاخص ، مسافه تخمین ومساحه‌سنه مخصوص اولان قازیق ‖ (بحر) نشان طاشی ‖ شماندیره .

Bald (ـُ حا) آزوقتـده ، درعقب ، همان ، يقيناً ‖ —thunlichst (حا) سرعت ممكنه ايله (ياپيله‌جق صورتده) ، فی الحال .

Baldig (ـُـَ صـ) ㉔ سريع ‖ يقين ‖ (حا) عن قريب ، يقيناً .

Baldri-an (ـَـَـُ ام) ㊳ [لاتينجه] (نبا) كدی اوتی ، حشيشة الهره .

Balg (ـُ ام) ㉛ قابوق، قوان ، قوز ، قشر . (حيوانات حقنده) دری ، كورك .

Balgen (ـُـَ فعمتعوفعمطا) :a㉑ توی دكيشديرمك ‖ صويمق ، صويلق ‖ بوغاز بوغازه كلك ، دوكشمك .

Balken (ـُـَ ام) .b ㊵ ديرك ، كيريش ‖ آره‌لك اورته شريدی .

Ball (ـُ ام) ㉛ يوارلاق ، طوپارلاق ، ييلاردو بالی ‖ فرانسزجه‌دن مأخوذ اولەرق (بالو) دانس شنلكی .

Ballast (ـُـَ ام) ㊳ (بحر) صقرا ، صابورا .

Ballen (ـُـَ ام) .b㊵ ال وآياق باش پرمقلرينك تحتنده بولنان قبا اتلی محل (حيوانات حقنده) طبان ‖ اوكچه ‖ تجارتده قماش ويا كاغدكبی شيلرك بر مقدار ويا برمقياس معينده اولەرق برآره‌يه كتوريلان طوپی (باليه) .

Bal(l)iste (ـَـُـَ امؤ) ㊳ (ع) [روم] زمان قديمده مستعمل آلات حربيه‌دن منجنيق .

Bal(l)istik (ـَـُـَ امؤ) ㊾ (ع) [روم] فن رمی ، فن انداخت ، باليستيق .

Balsam (ـُـَ ام) ㊳ [عر] بلسم ، پلسنك .

Bambus (ـُـَ ام) ㊱ هند قامشی ، هزاران .

Band (ـُ ام) ㉛ [binden] جمی (Bände) جلد (كتاب) ‖ (الا) جمی (Bänder) باغ ، عنان ‖ ايپ شريد ‖ قپو وساره رزه ومنتشه‌سی ‖ دمت .

Bandage (ـَـُـَ امؤ] ㊵ [فر](g=فرانسزجه j)(جرا) باغ ، صارغی .

Bande (ـُـَ امؤ) ㊵[فر] كنار ، چارچوه ‖ طوپ ، سوری ‖ von Räubern— خرسز سوريسی .

Bändiger (ـُـَـَ ام) .a㊵ ضبط ايدن ، تحت اطاعته آلان ، حيوان وحشيه‌يی رام ايدن كيمسه .

Bandit (ـَـُ ام) ㊿ [ايتا] حيدود ، قطاع طريق ، يول كسيجی .

Bang(e) (ـُـَ صـ) ㉔ [enge] قورقونج ، مدهش ، مخوف (قبا تعبير) ! machen gilt nicht — قورقوتمق پاره ايتمز ! ‖ قورقمش ، قورقاق اوركك .

Bange (ـُـَ امؤ) ㊵(sans pl.)(عو) قورقو ، خوف ، دهشت ، اوركه .

Bank (ـُ امؤ) ㉙ جمی (Bänke) صره ، رحله ، بغچه وساٸر محالده اوتورمغه مخصوص وعلی الاكثر كيروسيله يان طرفلرينه طياپيلورصره ‖ Auf die lange—schieben (مجا) صاوصالمق ، اوزاتمق ‖ (ع) طوپ بار يته‌سی ‖ بانقه ، حكومت ويا شركت بانقه‌سی .

Bank(e)rotti(e)ren (ـُـَـَـُ(ـَ)(ـَ)فعلا+) .a㉑ [ايتا] اعلان افلاس ايتمك ، باتمق ، طوپ آتمق .

Bankier (فرانسزجه‌ده اولديغی كبی تلفظ اولنور ام) ㊵ [فر] بانكر ، بانقه صاحبی اولان ‖ پك زنكين اولان كيمسه .

Banko (ـُ ا لا) ㊵ (sans pl.) [ايتا] (تجا) پاره .

Bann (ـُ ا م) ㊸ اوغرامه ، اصابت ، دوچار ‖ جاذبه ، افسون ، سحر .

Banse (ـُـَ ا مؤكذا ا م) ㊵ (زرا) (آلمانيای شمالی تعبيری اولەرق) ارزاق انباری ، صمانلق .

Bar (ـُ صـ) ㉔ چيپلاق ، عريان mit—em Haupte آچيق باش اولەرق ‖ (عمو) und bloß— چيرچيپلاق ، ديم‌ديزلاق ، عريان ‖ آچيق ، آشكار .

Bär (ـَ ا م) ㊿ ، .a ㊷ (تا طبيه) آيو ، Bärin (ا مؤ) ㊿ (قوزمو) ‖ der kleine— دب اصغر ، der große— دب اكبر .

Baracke (ـَـُـَ ا مؤ) ㊵ [فر] باراقه .

Baranke (ـَـُـَ ا مؤ) ㊵ [اسلاو] آستراقان قوزيسی .

Barbarisch (ـَـُـَ صـ) ㉔ بار بارجه‌سنه .

Barbe (ـُـَ ا م) ㊷ بربرستان باركيری ‖ (ا مؤ) كذا ㊵ (تا طبيه) سازان باليغی ‖ باربونيا .

Barbier (ـَـُ ا م) .㊸ [فر] بربر ، پروكار .

Barchent (ـُـَ ا م) ㊳ (تجا) ديمی ، وديمی بزی .

Baret(t) (ـَـُ الا) ㊳ [فر] تاكيه ، علی الاكثر قرديناللرك كيدكلری قرمزی تاكيه .

Barke (ـُـَ ا مؤ) ㊵ (بحر) صندال؛ الق‌دوزنهركميسی ، بوتوعدن اولان معونه .

Bärme (ـَـَ ا مؤ) ㊵(sans pl.) مايه ، خميره ‖ بيرا كوپوكی .

Barmherzig (ـُـَـَ صـ) ㉔ مرحمتلو ، شفقتلو ، رحيم ! seid—mit mir ! بكا عنايت ايديكز ، لطف ايديكز ، مرحمت ايديكز ، آجييكز .

Barock (ـَـُ صـ) ㉔[پورتكيز] عجيب غريب ، تحف ، بيچمسز ، غيرمنتظم .

Baronisi(e)ren (ـَـَـَـُـَ فع متع) .a ㉑ بارون‌عنوانی ويرمك ‖ (فع لا +) بارونلاشمق ، بارون عنوانی طاقنمق ، بورتبه‌يه ، اصيلرصنفنه كيرمك .

Barri-ere (ا مؤ) ㊵ [فر] (نهايتكی هجه تلفظ اولنور) پارمقلق ، سده ، پارمق‌قپو .

Barrikade (ـَـَـُـَ ا مؤ) ㊵ [فر] باريقـاد ، يول وساٸره يی كسمك اوزره طاش طوپراق آغاج وامثالی اشيادن متشكل‌سده ، متريس .

Barrikadi(e)ren (ـَـَـَـُـَ فع متع) .a ㉑ [فر] باريقادلمق .

Barsch (ـُ ا م) ㊳ [لاتينجه] (تا طبيه) طاتلی صو حاٸيه بالغی .

Barsch (ـُ صـ) ㉔ (لذتجه) سرت ، ككرك ، بوروق ‖ (مجا) سرت ، قبا ، نزاكتسز .

Bart(ـَ ام)㉛صقال‖(مجا) Jemandem einen—machen برينی بوتمق ، آلداتمق ، دوه يابمق .

Basalt (ـَـُ ا م) ㊱ [لاتينجه واصلاً قديم مصر] (معد) اراضیٔ بركانيه‌ده بولنان بازالت‌طاشی ، سياه مرمر ، محك‌طاشی .

Baschlik (ـُـَ ويا ـَـُ ا م) ㊻ [تركجه] باشليق ، برنوع قادين تاكيه ويا حوتوزی .

Base (⏑– ا مؤ) (53) [آلمانجه] (نسادن اولان خصم واقربا) خاله ، تیزه ، وبونلرك قیزچوجقلری .

Basis (⏑– ا مؤ) [روم] (معما ، کیه ، ریا) تمل ، اساس ، اصل .

Baß (– ا م) [ایتا] (مو) موسیقیده قبا ودرین صدا ، باسو ‖ چالغیده بوصدایی چالان ویاچاغیران کیمسه ؛ (38) و (31) geige — (ا مؤ) باسو کمانی .

Bast (– ا م (ا لا) (38) و (31) (نبا) آغاج ویا نباتات کتابیه‌سی ؛ اوست قابوغی ویادریسی ‖ (آوجیلقده) کیك وساڑه‌نك یکی چیقان بوینوزلری اوزرنده بولنان دری .

Bastard (⏑– ا م) (38) [فر *bâtard*] پیچ ، ولد نا مشروع ‖ (حیوانات ونباتات حقنده) آزمه .

Bastei (⏑– ا مؤ) (49) [ایتا] (ع) باستیون .

Bataillon (⏑⏑– الا) (38) [فر] (باتالیون اوقونور) طابور .

Batist (– ا م) پاتیسقه .

Bau (– ا م) جمعی (کذلك **Bauten**) بنا ، انشا ، تأسیس ‖ ابنیه ‖ فلاحت ، حراثت ‖ لاجل التذکار یاپیلان ابنیه ویا هیکل وساڑه ‖ meister — (ا م) معمار باشی ، قالفه ؛ stelle — ابنیه انشاسنه مخصوص یر ، عرصه .

Bauch (– ا م) (31) قارین ، بطن ‖ schmerz — (ا م) قارین آغریسی .

Bau-en (⏑– فع متع) a. (21) بنا وتأسیس قیلمق ، انشا ایتمك ‖ زرع وحرث ایتمك ‖ — sein Nest کندینه یر یورد حاصل ایتمك ، یاپمق ‖ (فع لا +) بنا ایتمك ، قورمق ‖ d— auf mein gutes Recht کندی حق وصلاحیتمه کوکنه‌رك .

Bau-er (⏑– ا م) a. (40) کویلی ، Bäuerin کویلی قاریسی ‖ Was versteht der — vom Gurkensalat اشك خوشابدن نه آکلار .

Bau-er (⏑– ا م) a. (40) بنا ایدن معمار ‖ بانی ‖ اکوب بیچان ‖ (41) (ام) **Bäu-erin** (امؤ) علی العموم کویلی (ارکك ، قادین) .

Baum (– ا م) (31) آغاج ، شجر hoch — (ص) آغاج کبی ، یوکسك ، طاغ کبی ، دیو کبی ؛ kuchen — (ا م) مخروطی الشکل یوکسك واورته‌سی بوش طاتلی پاسته ؛ schröter — (ا م) (تا طبیعه) اوصورغان بوجکی ؛ اوچورتمه ؛ Wolle — (ا مؤ) پاموق .

Bausch (– ا م) (31) **Bausche** (53) (ا مؤ) سمید واری قبارتمه پاصدق ؛ البسه‌ده یاقه ویا دیرسك قسمنده یاپیلان قبارتمه .

Bause (⏑– ا مؤ) (53) (رساملقده) صمان کاغدینك اطرافی ایکنه‌لنه‌رك نقل اولنان رسم ؛ دلیکلی مودل .

Bazar (– ا م) (38) پازار ، چارشو .

be (ادات ابتدا) [bei] دن مختصر اولوب افعال لازمه‌یی متعدی قیلار بناءً علیه مفعول به آلور ودائما (*insép.*). مثلا auf etwas achten برشیئه دقت ایتمك ، حرمت ورعایت ایتمك . دیمك ایکن اشبو be اداتی مصدر مذکورك ابتداسنه کلنجه اشبو مصدرك معناسی دکشدیره‌رك ومفعول به آلهرق — etwas be-achten برشیئی کوزدن کچورمك مطالعه ایتمك کبی معنالره کلور .

Be-absichtigen (⏑⏑–⏑ فع متع) b. (21) (*insép.*) برشیئی یاپمق نیت وفکرنده بولنمق ، تاصارلامق .

Be-achtens-werth (–⏑–⏑ ص) (24) شایان دقت ، شایان مطالعه .

Be-amte(r) (⏑–⏑ ام) (52) حکومت مأموری ‖ مصلحتکذار .

Be-anspruchen (⏑–⏑⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) طلب ایتمك ، ادعا ایتمك ، ایستمك ‖ استرداد دعواسی ایتمك .

Be-antworten (⏑–⏑⏑ فع متع) b. (21) (*insép.*) برسؤاله ویاآخر برشیئه جواب ویرمك ، (برمکتوبه) قارشولق یازمق .

Be-arbeiten (⏑–⏑⏑ فع متع) b. (21) (*insép.*) چالشمق ، برشیئله اوغراشمق ، برشیئی برشکل وهیئت مخصوصه ومطلوبه‌یه قویمق ‖ (زرا) اعمار ایتمك .

Be-aufsichtigen (⏑–⏑⏑⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) نظارت ایتمك . کوز آلتنده بولندیرمق .

Be-aufsichtiger (⏑–⏑⏑⏑ ام) a. (40) ناظر ، مفتش ، بکجی ، قولجی ، قوریجی .

Be-bau-en (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) (برتارلا ویااراضی‌یی) زرع وحرث ایتمك ‖ ایشلتمك .

Beben (⏑– فع لا +) a. (21) (حدتندن) تیتره‌مك ، تزلزل ایتمك ‖ (احوال خصوصیه‌ده) چارپمق ، اورمق معناسنه دخی کلور das Herz bebt mir یورکم چارپیور ، حوپ‌حوپ ایدییور .

Be-brüten (⏑–⏑ فع متع) b. (21) (*insép.*) قولوچقه یاتیرمق ، یاتمق .

Becher (⏑– ام) a. (40) [لاتینجه] بارداق ، صو وساڑه طاسی ‖ زار آتمق اوزره مشیندن معمول وبارداق شکلنده‌کی قاب ‖ Aschen— توتون طبله‌سی .

Becken (⏑– الا) b. (40) مدور ودوز طاس . قاب ، لکن ، لنکر ‖ حوض ، قورنه ‖ (موسیقی) زیل ‖ höle— (امؤ) (تشر) بطن اسفل چناغی ، حوصله .

Be-dacht (⏑– ام) (31) تفکر ، مطالعه ، دوشونوب طاشنمه ؛ تیقظ ، انتباه ، بصیرت .

Be-dächtig (⏑–⏑ ص) (24) تفکر ایدرك ، تیقظلی ، احتیاط وبصیرتلی .

Be-danken (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) برشی مقابلنده تشکر ایتمك ، تشکرله مقابله ایتمك .

Be-darf (⏑– ام) (38) (*insép.*) لزوم ، احتیاج ؛ nach— لزومی حالنده ، لزومنه کوره ، لزومی قدر .

Be-dau-ern (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) آجمق ، تأسف ایتمك .

Be-dau-erns-werth (⏑–⏑⏑ ص) (24) شایان تأسف .

Be-decken (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) اورتمك ، ستر ایتمك ‖ کتم واخفا ایتمك ، صاقلامق ‖ صارمق ‖ (ع) ستر ، وقایه ایتمك ، محافظه ایتمك .

Be-denken (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) ملاحظه وتفکر ایتمك ، مطالعه ایتمك ، نظر اعتباره آلمق ‖ تدقیق وتفتیش ایتمك die Folgen — صوکنی دوشونمك ‖ (الا) b. (40) (*sans pl.*) شبهه ، تردد ، اجتناب ، چکنمه ، احتراز .

Be-denklich (⏑–⏑ ص) (24) شایان تأمل وتفکر ‖ مشکل ، وخیم ، صوکی بوزوق ، قورقونج .

Be-deuten (⏑–⏑ فع متع) b. (21) (*insép.*) افاده واشعار ایتمك ، بیان ایتمك ، کوسترمك ؛ Was bedeutet das? بونه

Das bedeutet ! ? بو نەيى افادە ايدر ? ديمك اولەجق
Das hat (عمو) بوايو برشيئە علامت دكل ، nichts Gutes
was zu — بونده بر ايش وار ، بو ايش يوش دكل ‖
— gewinnen ‖ كسب اهميت ايتمك .

Be-deutung (امؤ) ㊾ افادە ، معنى مآل ‖

Be-dienen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) برينەخدمت ايتمك ، برينك ايشنى كورمك — die Tafel سفرەيى حاضرلمق واورادە خدمت ايتمك ‖ (طب) برخستەيە باقمق ‖ Bitte رجا ايدرم بيوريكز ، بيورك افندم ‖ bedienen Sie sich (كاغد اويونندە) عين رنكدن كاغد آتمق ، اوينامق ‖ in diesem Wirthshause ist die — schlecht بولوقانطەدە ايو خدمت ايتمزلر .

Be-dienung (امؤ) ㊾ خدمت

Be-diente(r) (ـ ـ ام) ㊿ خدمتجى ، اوشاق ‖ بيوك او وقوناقلردە ايريقدار ، قهوەجى فلان كبى اولان اوشاقلر .

Be-dienungsmannschaft (امؤ) مثلا (eines Geschützes) برطوپك نوبەتچى تفراقى .

Be-dingen (ـ ـ فعمتە وفعمطا) ⑳a. موافق اولمق ، توافق ايتمك ‖ وضع شرائط ايتمك ، شرط قوشمق ‖ etwas — لزوم ووجوب كوسترمك ‖

Be-dingung (امؤ) ㊾ شرط ، (ع) خصوصيە (انداختدە) وظيفە .

Be-drängen (ـ ـ فعمتە) ㉑ a. (*insép.*) صيقيشديرمق ، تضييق ايتمك ، قاقيشديرمق ‖ جبر وتضييق ايتمك ‖ ظلم وغدر ايتمك ، ازمك تعجيل ايتمك .

Be-drohen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) تهديد وتخويف ايتمك ، كوزينى قورقوتمق .

Be-drücken (ـ ـ فعمتە) ㉑ a. (*insép.*) ازمك ، اوزرينە باصمق .

Be-du-ine (ـ ـ ام) ㊿ [عر] بدوى .

Be-dürfen (ـ ـ فعمتە ، فعلا + وفعيكشخص) ich bedarf etwas (oder) einer Sache بكا برشى لازم (وياخود) بكا برشيئك لزومى وار ‖ ايجاب ايتمك .

Be-dürfniß (ـ ـ الا) ㉝ لزوم واحتياج ‖ ضرورت .

Be-dürftig (ـ ـ ص) ㉔ فقير ، ضرورتدە بولنان ، محتاج ، فقرا .

Beefsteak (الا *bi-f-stèk* ـ ـ) ㊺ [انكليز] بيفتك ، طاوە (طاوە) كولباصديسى .

Be-ehren (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) تشريف ايتمك ، مشرف قيلمق ‖ حرمت ورعايت ايتمك .

Be-eifern (ـ ـ فعمتە وفعمطا) ㉑a. (*insép.*) تشويق ، تحريض ايتمك ، تحريك وترغيب ايتمك .

Be-eilen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) چابوقلاشديرمق ، تعجيل ايتمك ‖ (فعمطا) — sich عجلە ايتمك .

Be-einflussen (ـ ـ فعمتە) ㉑ c. (*insép.*) تأثير وسرايت ايتمك ، يكمك ‖ نافذ اولمق .

Be-einträchtigen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) سوء تأثيرى اولمق ، ضرر ايراث ايتمك ، ضررى طوقونمق .

Be-enden (ـ ـ فعمتە) ㉑ b. بتورمك ، صوكنە ايرديرمك ، ختام بولديرمق .

Be-engen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) صيقمق ، صيقوبطارالتمق ‖ بونغمق ‖ (مجا) دارلاشديرمق ، حصروتحديد ايتمك ، آزالتمق .

Be-erben (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) برينك ميراثنى يمك ، ميراثە قونمق .

Be-erdigen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) كومك ، دفن ايتمك .

Be-erdigung (ـ ـ امؤ) ㊾ جنازە رسم وآلايى ‖ دفن ‖ —sanzeige (امؤ) برينك وفاتنى اعلان ايتمك اوزرەوفات ايدن كيمسەنك عائلەسى طرفندن غزتەيە باصديريلان وياخود اقربا واحباسنە كونديريلان اخبارنامە .

Beere (ـ ـ امؤ) ㊸ (نبا) ثمار عنبى ، يعنى اوزوم دانەسى كبى اولان برچوق ميوەلرە اطلاق اولنور ؛ دانە .

Beet (ـ الا) ㊳ [Bett=] (زراعتدە وبغچوانلقدە) سبزە وياچيچك ديكمك اوزرە ترتيب اولنان وتحتە تسميە قلنان اراضى پارچەسى ، ترلا .

Beete (ـ ـ امؤ) ㊸ (نبا) سلقيە ، پازى .

Be-fähigen (ـ ـ فعمتە) ㉑a. (*insép.*) برشيئە قابليت واستعداد كسب ايتديرمك ، قابل ومستعد ، مقتدر قيلمق .

Be-fahren (ـ ـ فعمتە) ⑳ آرابە ، كمى وامثالى شيلرلە برمحلدن كچمك ، اوزرندە كزمك ‖ بوكبى شيلرلە كرك قرەدە وكرك دكز .. الخ محللردە كيدوب كلمك ، ايشلمك .

Be-fallen (ـ ـ فعمتە) ⑳ p. (*insép.*) باصمق ، آكسزين هجوم وتعرض ايتمك .

Be-fangenheit (ـ ـ امؤ) ㊾ طوتوقلق ، عقل پريشانيق ، شاشقينلق ‖ حجاب ، صيقيلغانلق .

Be-fassen (ـ ـ فعمتە) ㉑ c. (*insép.*) طوتمق ، يقالمق ‖ (فعمطا) — sich mit etwas برشيئلە مشغول اولمق .

Be-fehl (ـ ام) ㊳ امر ‖ سپارش (ع) ! — zu بكى افندم ! ، اوت افندم ! .

Be-fehlen (ـ ـ فعمتە) ⑳ b. (*insép*) امرايتمك ، بيورمق ‖ سپارش ويرمك ‖ هرقنغى برمأموريتە تعيين ايتمك ‖ wenn Sie — اكر امر ايدرسەكز ، اكر امر بيوررسەكز ؛ was befehlen Sie ? نە امربيوررسكز ? ، نە امرايدييورسكز ? befehlen Sie noch Suppe? دها چوربا امر ايدرميسكز افندم ? (چوربا ايسترميسكز) .

Be-fehlerisch (ـ ـ ص) ㉔ امر ايدرجەسنە ‖ آمر طرزيلە ، آمر قليقلى ، آمرانە .

Be-fehligen (ـ ـ فعمتە) ㉑ a. (*insép.*) امر وقوماندا ايتمك .

Be-fehlshaber (ـ ـ ام) آمر ، قوماندان .

Be-festigen (ـ ـ فعمتە) ㉑ a. (*insép.*) تحكيم وتقويە ايتمك ‖ ربط وتثبيت ايتمك ؛ صيقيلاشدرمق ‖ (ع) استحكام وسائرە واسطەسيلە مستحكم قيلمق ‖

Be-festigung (امؤ) ㊾ تحكيم وتثبيت ، تقويە ‖ (ع) استحكام .

Be-feuchten (ـ ـ فعمتە) ㉑ b. (*insép.*) رطوبتلنديرمك ‖ نملنديرمك ، ايصلاتمق .

Be-finden (ـ ـ فعمتە) ⑳ a. (*insép.*) بولمق ؛ ايو بولمق ‖ (فعمطا) — sich بولنمق ؛ wie — für gut نە حالدەسكز ، كيفكز نصلدر ، نە حالدە بولنيورسكز? ‖ (الا) ㊵ b. (*sans pl.*) حال ، مزاج ، كيف .

Be-findlich (ـ ـ ص) ㉔ بولنان ، موجود اولان ، الدە اولان ، بولنان .

(sich—) (*insép.*) (20) l. (⏑–⏑ فع مطا) **Be-geben**
(بر یر ، برجهته) کیتمك ‖ sich an die Arbeit— ایشـه
ایشه باشلامق ، کیتمك ، sich in den Ehestand— اولنمك ،
تأهل ایتمك ‖ واقع اولمق ، حدوث ایتمك .
Be-gebenheit (–⏑–⏑ امؤ) (49) وقعه ، حادثه ،
ظهورات ، وقوع حال .
تصادف (*insép.*) (21) b. (—⏑–⏑ فع لا) **Be-gegnen**
ایتمك ، قارشو کلمك ، راست کلمك ‖ اوغرامق ‖ **Be-gegnung**
(امؤ) (49) (ع) (دشمن ایله آنسزین قارشـو قارشویه)
تصادف ایتمه ، جاتمه .
(بر یولی) (*insép.*) (20) i. (⏑–⏑ فع متع) **Be-gehen**
طوتوب) کیتمك ، کچمك ‖ (شـنلك ، بیرام) یاپمق ‖ (خطا
وقصور) ایتمك ، سهو ایتمك .
Be-gehr (⏑– ام) (الا) (38) ایستك ، آرزو، مطلوب،
خواهش ، هوس .
(*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع وفع لا +) **Be-gehren**
مطلوب ایتمك ، ایستمك ‖ آرزو وخواهش ایتمك ، دیلمك ، طلب
ایتمك ، اوزلمك ؛ هوسلنمك ، اوزنمك .
Be-gehrens-werth (–⏑–⏑ ص) (24) آرزویه شایان .
(*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-geistern**
جوشدیرمق، تحریك ایتمك ، جانلاندیرمق ، جوش وخروشـه
کتورمك ‖ مفتون ایتمك .
Be-geisterung (⏑–⏑⏑ امؤ) (49) جوش وخروش ‖
مفتون ایتمه .
Be-gier (⏑– امؤ) (49) (*sans pl.*) آرزو ، اشتها ،
ایستك ‖ مراق .
Be-gierde (⏑–⏑ امؤ) (53) شـدت آرزو ، ایستك ،
دیلك ‖ حرص .
Be-gierig (⏑–⏑ ص) (24) آرزولی ، آرزومند ؛ حریص‖
پك زیاده آرزو اولنور — ich bin zu erfahren ، (فلان
شـیئی) بیلمسنی پك زیاده آرزو ایدرم ، پك زیاده مراق
ایدییورم .
صولامق، (*insép.*) (20) e. (⏑–⏑ فع متع) **Be-gießen**
صو دوکوب ایصلاتمق ، اوزرینه صو دوکمك .
Be-ginn (⏑– ام) (38) (*sans pl.*) بدایت ، باشلانغج ؛
باشلامه ، ابتدا .
باشلامق، (*insép.*) (20) b. (⏑–⏑ فع متع) **Be-ginnen**
ابتدا ومباشرت ایتمك ، تشبث ایتمك ‖ (فع لا +) باشلامق .
(*insép.*) (21) a. (⏑⏑–⏑ فع متع) **Be-glaubigen**
ایناندیرمق ، تأمین ایتمك ، (امضا ویا سـائره ایله) شهادت
وتصدیق ایتمك .
رفاقت (*insép.*) (21) b. (⏑–⏑ فع متع) **Be-gleiten**
ایتمك ، برلکده کیتمك ‖ (ع) محـافظ ویا قلاغوزلق صفتیله
برلکده کیتمك ، رفاقت ایتمك .
Be-gleiter (⏑–⏑ ام) a. (40) رفیق ، آرقداش ،
یولداش ‖ (موسیقی وسائرهده) اش .
مسعود (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-glücken**
وبختیار قیلمق .
عفو (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑⏑ فع متع) **Be-gnadigen**
وعنایت ایتمك .

‖ لکهلمك (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-flecken**
پیسلتمك ‖ (مجا) (برینك نام وشهرتنی) لکهدار ایتمك .
(*insép.*) (21) a. (⏑⏑–⏑ فع مطا) **Be-fleiß(ig)en**
sich einer Sache— برشیئه چالشمق، جهد وغیرت ایتمك .
Be-flissen (⏑–⏑ صفت اسم مفعول) = be-fleißen .
Be-flißenheit (–⏑–⏑ امؤ) (49) چالشقانلق ، غیرت ،
اقدام .
‖ قناد (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-flügeln**
(یلکن وسائره) ایله تجهیز ایتمك ‖ (مجا) تسریع وتعجیل
ایتمك .
توافق ، (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-folgen**
ومتـابعت ایتمك ‖ ایجابنجه حرکت ایتمك ؛ einen Befehl
بر امری اجرا وایفا ایتمك .
یوللامق، (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-fördern**
سـوق و اسرا ایتمك ، کوندرمك ، اعزام ایتمك ‖ یاپوب
بتیریویرمك ‖ تسریع وتعجیل ایتمك ‖ حمایه ایتمك ‖ dieser
Zug befördert keine Güter بو قطار اشـیا نقل ایتمز ،
اشـیا نقلنه مخصوص دکلدر ، بوقطارله اشـیا نقل اولماز ‖
ترفیع رتبه ایتدیرمك ‖ **Be-förderung** (امؤ) (49) ترفیع ،
ایلرولتمه ‖ نقل —skosten (جمع) مصارف نقلیه .
یوکلمك، (*insép.*) (21) b. (⏑–⏑ فع متع) **Be-frachten**
تحمیل ایتمك ‖ حواله وسـپارش ایتمك ‖ ویرکو ضم ایتمك ‖
(برکمی‌یی) استیجار (تحمیل) ایتمك .
برینه (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-fragen**
بر شی صورمق ‖ معلومات طلب ایتمك ‖ استجواب ایتمـك ،
صورمق ‖ —sich um etwas برشـیئه دائر کسب معلومات
ایتمك اوزره صوریشدیرمق ، معلومات آلمق ، خبردار اولمق .
قورتارمق ، (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-freien**
خلاص ایتمك ‖ (فع مطا) قورتلمق ، خلاص اولمق ‖ قاچمق .
(*insép.*) (21) b. (⏑–⏑ فع متع) **Be-freunden**
sich mit einem Gedanken— ‖ دوستلق پیدا ایتدیرمك
(فع مطا) آلشمق ، کسب انسیت ایتمك .
راضی (*insép.*) (21) a. (⏑⏑–⏑ فع متع) **Be-friedigen**
وخشنود قیلمق ؛ کوکلی یاپمق ؛ کفایت ایتمك، کافی اولمق .
منبت (*insép.*) (21) b. (⏑–⏑ فع متع) **Be-fruchten**
ومحصولدار قیلمق ؛ ثمرهدار ایتمك ‖ تکثیر وتزیید ایتمك .
حکم (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-fugen**
و نفوذ ، مأذونیت ورخصت ویرمك .
Be-fugniß (⏑–⏑ امؤ) (34) حکم ونفوذ ؛ مأذونیت ،
اقتدار ، صلاحیت .
اللهمك ، (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-fühlen**
یوقلمق ، طوقونمق .
قورقمق ، (*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-fürchten**
خوف ایتمك ، برشیدن شبههلنمك، قورقو اوزره بولنمق .
(*insép.*) (21) b. (⏑–⏑⏑ فع متع) **Be-fürworten**
برشیئك لهنده بولنمق ، سویلمك ، برشیئی انجاز وترویج ایتمك ،
توصیه ایتمك ، قاپوسنی یاپمق، برشیئی بسلمك .
(*insép.*) (21) a. (⏑–⏑ فع متع) **Be-gaffen**
= an-gaffen .
Be-gatten (⏑–⏑ فع مشارکت) sich — چفتلشمك ،
برلشمك ‖ (انساندن بحث اولندقده) جماع ایتمك .

Be-gnügen (ـُـَـ فعه معطا) a. (21) (*insép.*) sich— اكتفا ايتمك ، راضى اولمق .

Be-graben (ـُـَـ فعه متعه) r. (20) (*insép.*) كومك ‖ دفن ايتمك .

Be-gräbniß (ـُـَـ ، ـَـُ الا) (33) كومه ؛ دفن وتكفين ‖ جنازه آلايى ‖ مزار .

Be-gränzen (ـُـَـ فعه متعه) c. (21) (*insép.*) Be-grenzen= حد وحدودينى تعيين واشارت ايتمك .

Be-greifen (ـُـَـ فعه متعه) n. (20) (*insép.*) اكلامق ، فهم وادراك ايتمك ‖ احاطه ايتمك ، محتوى اولمق ‖ طوتمق ، صارمق ‖ auf dem Marsche begriffen sein يوله چيقمق اوزره اولمق ، ويا همان چيقمش بولنمق .

Be-greiflich (ـُـَـ ص) (24) اكلاشيلور ، اكلاشيله‌جق صورتده .

Be-griff (ـُـ ام) (38) فكر ، تصور ‖ اكلايش ، فهم ؛ nach unseren—en بزجه ، بزم فكريزه ، اكلايشمزه كوره .

Be-gründen (ـُـَـ فعه متعه) b. (21) (*insép.*) تأسيس وبنا ايتمك ، تشكيل ايتمك ، قورمق ، انشا ايتمك ‖ استناد ايتديرمك ، ابتنا ايتمك .

Be-grüßen (ـُـَـ فعه متعه) c. (21) (*insép.*) سلاملامق ، سلاملامق اوزره قارشو چيقمق .

Be-gucken (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) (عو) باقمق ، كوزدن كچيرمك .

Be-günstigen (ـُـَـُـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) لهنده اولمق ، حمايه ايتمك ‖ ايولشديرمك ، تسهيل ايتمك ‖ ترجيح ايتمك .

Be-gut-achten (ـُـَـُـ فعه متعه) b. (21) (*insép.*) برشى حقنده ، برشيئه دائر فكرورأينى بيان ايتمك ‖ ترويج ايتمك .

Be-gütern (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) مال واملاك صاحبى قيلمق ‖ انعام واحسان ايتمك .

Be-gütigen (ـُـَـُـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) ملايم قيلمق ، طاتليلاشديرمق ‖ be-sänftigen=

Be-haart (ـُـ ص) (24) قيللى ، توكلى ، صاچلى .

Be-häbig (ـُـَـ ص) (24) (اشيا حقنده) قوللانيشلى ، مناسب ، سهولتلى ‖ (انسان حقنده) كندى كيف وراحتنده ، سربست .

Be-hacken (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) بالطه‌ليه‌رق آغاج واودون كبى اشيانك قبا وفضله‌سنى كيدرمك ‖ (زرا) قازمق ، چاپه‌لمق ، چاپه ايله تيمار ايتمك .

Be-hagen (ـُـَـ فعه لا +) a. (21) (*inép.*) خوشه كيتمك ، كيفه كيتمك ، بكنلمك ، مقبول اولمق .

Be-haglich (ـُـَـ ص) (21) راحت ‖ لطيف ، خوش .

Be-halten (ـُـَـ فعه متعه) p. (20) (*insép.*) آليقومق ؛ صاقلامق ، محافظه ايتمك ، صاليويرمامك ، ترك ايتمامك ‖ im Andenken— خاطردن دور ايتمامك ، اونوتمامق ‖ غائب وضايع ايتمامك ‖ das behält immer seinen Werth بونك قيمتى هيچ بروقت ضايع وزائل اولمز ، اعتباريته خلل كلمز .

Be-hälter (ـُـَـ ام) نادراً (الا) a. (40) محفظه ‖ ديو ‖ يتاق .

Be-handeln (ـُـَـ فعه متعه) a. (*insép.*) معامله ايتمك ‖ als Freund— دوست يرينه قومق ، دوستانه معامله ايتمك ‖ (خسته حقنده) باقمق ، تداوى ايتمك .

Be-handlung (ـُـَـ امؤ) (49) معامله ‖ (خسته‌نك) تداويسى .

Be-händigen (ـُـَـُـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) برشيئى برينك يدينه تسليم ايتمك ، ويرمك .

Be-hängen (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) برشيئله آصه‌رق اورتمك ، آصمق .

Be-harren (ـُـَـ فعه لا ±) a. (21) (*insép.*) صاقلامق ، محافظه ايتمك ، ابقا ايتمك ‖ اصرار ايتمك ، ثبات ايتمك ، طيانمق ، بكلمك .

Be-hauchen (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) برشى اوزرينه خوخلامق .

Be-hauen (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) اورمق ، كسمك ، يودامق ، يو صـورتله بيچمنه صوقمق ، يونتمق ؛ (طاشجيلقده) اويمق .

Be-haupten (ـُـَـ فعه متعه) b. (21) (*insép.*) الدن كيدرمامك ‖ اثبات وادعا ايتمك ‖ (ع) das Feld— ميدان محاربه‌نك صاحب وحاكمى اولمق .

Be-hausen (ـُـَـ فعه متعه) c. (21) (*insép.*) بركيمسه‌يى كندى نزدنده اسكان ايتمك ، اوينه آلمق .

Be-helf (ـُـ ام) (38) ياردم ، اعانه ‖ چاره ، واسطه ‖ عذر ، بهانه .

Be-helfen (ـُـَـ فعه معطا) b. (20) (*insép.*) كندويه ياردم ايتمك sie müssen sich— باشيككزك چاره‌سنه باقمليسكز ، ايشكزى اويديرمغه باقك .

Be-helligen (ـُـَـُـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) تصديع وازعاج ايتمك ، ثقلت ويرمك ، جان صيقمق .

Be-hend(e) ((ـُـ) ـُـ ص) (24) [Hand] سريع ، چابوق ، چويك ، الى تيز .

Be-herbergen (ـُـَـُـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) اسكان ايتديرمك ، مسكن ومنزل كوسترمك ، اقامت ايتديرمك .

Be-her(r)schen (ـُـَـ فعه متعه) c. (21) (*insép.*) حكم سـورمك ‖ يد ضبط واقتدارنده بولنديرمق ‖ von seinen Leidenschaften be-herrscht werden هوا وهوسـنه تابع اولمق ‖ (برموقع حقنده) حاكم اولمق .

Be-her(r)scher (ـُـَـ ام) a. (40) حاكم ، حكم سوريجى اولان ، سـلطنت وحكومت ايدن ‖ سـلطان ، پادشـاه ، حكمدار .

Be-herzigen (ـُـَـُـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) بللمك ، فكر وخيـالنه آلمق ‖ قولاغنه كوپه ايتمك ‖ نظر اعتباره آلمق .

Be-herzt (ـُـ ص) (24) جسور ، شجيع ، جرأتلى ، يوركلى .

Be-hexen (ـُـَـ فعه متعه) c. (21) (*insép.*) سحر وبوكو ايتمك ‖ بردرد وعلاقه‌يه مبتلا ايتمك ‖ كوز باغلامق ‖ عقلنى قاچمق .

Be-hindern (ـُـَـ فعه متعه) a. (21) (*insép.*) مانع وحائل اولمق .

Be-hohnlächeln (⏑⏑‒⏑ فعل متعد) a. ㉑ (*insép.*) (بریله) استهزا ، آلای ایتمك ، اكلنمك .

Be-hörde (⏑‒ اموٌ) ㊸ حكومت .

Be-huf (⏑‒ ام) ㊳ صورت استعمال ، قوللانیش ‖ فائده ‖ لزوم ‖ zum— مقصدیله ؛ (حرف جرمقامنده اولەرق) ... ، كلمه ... ایچون .

Be-hülflich (⏑‒ ص) ㉔ fein — یاردم واعانه ، امداد ایتمك ‖ قایرمق .

Be-hüten (⏑‒ فعل متعد) b. ㉑ (*insép.*) حفظ ، وقایه ایتمك، صاقلامق، صیانت ، حمایه ایتمك ‖ Gott behüte! الله اسیرگسون ، صاقلاسون .

Be-hutsam (‒⏑‒ ص) ㉔ متیقظانه ، عاقلانه ، بصیرتله ‖ احترازله ، چكینەرك ، كمال انتباه ایله .

Bei (حر جر) (تركیه) ده ، جوار ‖ فعل ایله برلشدكده (*sép.*) هه ، یقینده ، یاننده والخ معنالرینه كلور .

Bei-behalten (⏑⏑‒⏑ فعل متعد) p. ⑳ (*sép.*) آلیقومق ، محافظه ایتمك ، براقمامق .

Bei-blatt (⏑‒ الا) ㉕ (غزته وسائرەده علاوەً بولنان كاغد ویا یاپراق) علاوه .

Bei-bringen (⏑⏑‒ فعل متعد) a. ㉒ (*sép.*) برینه برشیئی اوكرتمك ، مشق وتعلیم ایتمك ‖ ذكر ودرمیان ایتمك ‖ ایراث ایتمك . Jemandem etwas—

Beichte (⏑‒ اموٌ) ㊸ قتولیكلرك كلیساده ایتدكلری اعتراف قصور ، توبه .

Beichten (⏑‒ فعل متعد) b. ㉑ توبه ایتمك ، اعتراف قصور ایتمك .

Beid (‒ ص اعد) ㉔ و **Beide** (⏑‒ اسم) ㊸ هر ایكیسیده ، هر ایكیسی ، — wir ایكیمزده .

Beiderlei (‒⏑‒ ص) (*inv.*) هر ایكی وجهله ، ایكی صورتلی ، ایكی نوع .

Beiderseits ، **Beiderseitig** (⏑⏑‒ ، ⏑⏑‒ ص ، حا) ایكی طرفلی ، هرایكی طرفدن ، طرفیندن .

Bei-ein-ander (⏑⏑‒⏑ حا) بربریله ، بربری یاننده اولەرق ، برلكده .

Bei-essen (⏑⏑‒ الا) b. ㊵ ات ایله میوه آرەسنده ویریلان بعض اطعمه ‖ اكثریا كوكج ایله ویریلان اطعمهٔ ملحقه ؛ چرز .

Bei-fall (⏑‒ ام) (*sans pl.*) ㊳ طرف طوتمه ، طرفدار اولمه ‖ قبول وتصدیق ‖ (انتخاباتله احوال سائرەده) ال چرپمه ؛ تقدیر .

Bei-fallen (⏑⏑‒ فعل لا —) p. ⑳ (*sép.*) خاطره توارد ایتمك ، كلمك ‖ (برینك فكرینی) تصدیق ایتمك ‖ برپارتی‌یه داخل اولمق .

Bei-fügen (⏑⏑‒ فعل متعد) a. ⑳ (*sép.*) ضم وعلاوه ایتمك .

Bei-fuß (‒⏑ ام) ㉛ (*sans pl.*) (نبا) مسك اوتی ، یبانی قرانفیل .

Bei-geschmack (⏑⏑‒ ام) ㉕ (*sans pl.*) لذت طبیعیه‌سنك غیری اولان برلذت ، لذت خصوصیه (كذلك مجازی اولەرق) .

Bei-hülfe (⏑⏑‒ اموٌ) ㊸ اعانه‌یه محتاج اولانك برینه ایدیلان اعانه ؛ یاردم ، معاونت .

Bei-kommen (⏑⏑‒ فعل لا —) c. ⑳ (*sép.*) یتشمك ، یناشمق ، تقرب ایتمك ‖ seinem Schaden— ضررینی دوزلتمك ، قپاتمق ، تسویه وتضمین .

Beil (‒ الا) ㊳ بالطه .

Bei-lag (⏑⏑‒ اموٌ) ㊸ ضم وعلاوه قلنان پارچه ‖ ضمیمه ، علاوه ‖ — eines Briefes ملفوف ، مظروف .

Bei-läufig (⏑⏑‒ ص) ㉔ لاحق ‖ (حا) تقریباً .

Bei-legen (⏑⏑‒ فعل متعد) a. ㉑ (*sép.*) یاننه قومق ، ضم وعلاوه ایتمك ‖ برطرف ایتمك ، اویوشدیرمق ، یاتیشدیرمق .

Bei-leid (⏑‒ الا) ㊳ (*sans pl.*) تعزیه Jemandem sein—bezeigen تعزیه ایتمك .

Bei-liegen (⏑⏑‒ فعل لا +) f. ⑳ (*sép.*) جوارنده ، یانی‌باشنده یاتمق ، بولنمق وكائن اولمق .

Bei-liegend (⏑⏑‒ ص) مظروف ، ملفوف .

Beim = bei dem (‒) برلكنده ، اتصالنده .

Bei-messen (⏑⏑‒ فعل متعد) m. ⑳ (*sép.*) = bei legen ‖ einer Sache Glauben— برشیئه اینانمق .

Bei-mischen (⏑⏑‒ فعل متعد) e. ㉑ (*sép.*) (ایله ویاایچنه) قاریشدیرمق، تخلیط ایتمك .

Bein (‒ الا) ㊳ كمیك ‖ بجاق ‖ آیاق ‖ Das hat lange—e بوشی یقینده اولەجغه (بیتەجكه) بكزەمیور ، اولەجق بیتەجك شی دكل .

Bei-nah (‒ ویاخود ‒⏑) —e (⏑⏑‒) (‒⏑) (حا) درعقب ، همان ‖ آزقالدیكه ‖ ich wäre—gefallen آزقالدی‌دوشیوردم ، آز قالدیكه دوشه یازدم .

Bei-name (⏑⏑‒ ام) ㊷ لقب .

Beinig (⏑‒ ص) ㉔ كمیكلی ‖ بجاقلی ، آیاقلی .

Beinkleid(er) (⏑⏑‒ جمع) مفردی (الا) ㉗ پانطولون ، دیزلك ، شالوار .

Bei-ordnen (⏑⏑‒ فعل متعد) a. ㉑ (*sép.*) ترفیق ایتمك ‖ عین صره‌یه ترتیب وادخال ایتمك .

Bei-packen (⏑⏑‒ فعل متعد) a. ㉑ (*sép.*) برلكده اولەرق (دنك ، یوك ، اشیا ایله) باغلامق .

Beiram (⏑⏑‒ الا ، ام) ㊻ [تركیه] بیرام .

Bei-sammen (⏑⏑‒ حا) برلكده اولەرق ‖ متفقاً، مجتمعاً .

Bei-satz (⏑‒ ام) ㉛ ضم وعلاوه ‖ mit dem—e ضمیمهً ، علاوهً آكا ضمیمه اولەرق .

Bei-schlaf (⏑‒ ام) ㊳ (*sans pl.*) بریله برلكده یاتمه ‖ فعل ازدواج ؛ جماع ‖ اوطەلق ایله یشامه .

Bei-schließen (⏑⏑‒ فعل متعد) e. ⑳ (*sép.*) برلكده اولەرق قپامق ‖ علاوەً ربط ایتمك ‖ لف ایتمك ، درج ایتمك .

Bei-sein (⏑‒ الا) b. ㊵ (*sans pl.*) حاضر وموجود اولمه ‖ حضور .

Bei-seit(e) (⏑) (‒⏑) (حا — Scherz) شقه برطرف ، شقەدن صرف نظر .

Bei-setzen (⏑⏑‒ فعل متعد) c. ㉑ (*sép.*) یاننه قومق ‖ (مطبخ اصطلاحی اولەرق) (آتشه) اوتورتمق ‖ (بحر) die Segel — یلكن آچمق ‖ دفن ایتمك ، كومك .

Bei-sitzen (⏑⏑‒ فعل لا +) i. ⑳ (*sép.*) einem = Prozesse — بردعوانك حل وفصلنده موجود بولنمق .

Be-kalken (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) كيرچ ايله صيوامق ، بادانه ايتمك .

Be-kämpfen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) c. und a. ㉑ (insép.) برينه (محاربه ومضاربه ايتمكله) غلبه ايتمك ‖ اوغراشمق ، چالشمق ، چبالمق ‖ جهد ايدوب قزانمق وغلبه چالمق .

Be-kannt (⏑́⏑ صـ) bekennen فعلنك اسم مفعولى) ㉔ — dieser Mensch ist mir — بن بو آدمى (حريفى) بيلوردم ، طانيرم ، بوشخص بنجه معلومدر ‖ معلوم ، مشهور ، نامدار ، آدى چيقمش ‖ —machen اعلام ، نشر واعلان ايتمك ‖ غير معلوم برشخصى (پره زانته) ايتمك ‖ ميدانه چيقارمق ، بيلديرمك ، خبر ويرمك ‖ in einem Orte— sein برموقعى طانيمق ‖ **Bekannte** (ام ، امؤ) ㉜ b. ㉔ بيلدك ‖ احباب، دوست ، آرقداش .

Be-kannter-maßen (⏑⏑́⏑⏑ حا) معلوم اولديغى وجهه اوزره ، هروقتكى كبى .

Be-kanntlich (⏑́⏑ حا) —ist er schon todt معلوم اولديغى اوزره او چوقدن وفات ايتدى .

Be-kanntschaft (⏑́⏑ امؤ) ㊾ طانيش ، بيليش ، اوكره نيش ‖ احبابلق ، بيلدك اوليش .

Be-kehren (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) دونديرمك، برينك فكرونيتنى ظن وذهابنى دكشديرمك ، تحويل وتبديل ايتمك ، ايمانه كتيرمك .

Be-kennen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉒ (insép.) ايمان وتصديق ايتمك ‖ قبول ، اقرار واعتراف ايتمك .

Be-kenner (⏑⏑́⏑ ام) a. ㊵ برشيئده ماهر واستاد اولان ، ايو بيلان ‖ برشيئه ايمان ايدن، ايناتان .

Be-kenntniß (⏑⏑́⏑ الا) ㉝ ايمان ‖ قبول ، تصديق، اعتراف ، اقرار .

Be-klagen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) تشكى ايتمك ‖ آغلامق‖ —sich (فعـ مطا) sich über Jemand — برندن شكايت ايتمك ، برينى آخر بركيمسه يه شكايت ايتمك ‖ **Beklagte(r)**‖ (ام) ㉜ متشكى ، متهم ، عليهنده اقامهٔ دعوى اولنان شخص .

Be-klagens-werth (⏑́⏑⏑ صـ) ㉔ شايان شكايت ‖ آجينه جق ، آغلنه جق برصورتده .

Be-klatschen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) c. ㉑ (insép.) (تياترو وسائره ده) ال چرپمق وتحسين ايتمك ، آلقشلامق .

Be-kleben (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) ياپشديرمق ، ياپشديره رق اورتمك .

Be-kleiden (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) b. ㉑ (insép.) كيديرمك ، تلبيس ايتمك ‖ ein Amt— برصفت ، مأموريتى حائز اولمق.

Be-klemmen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) صيقمق ، تضييق ايتمك ، قيصمق ، كوچلك ويرمك. mir ist beklommen. يوركم طاراليور ، نفسم طوتيليور .

Be-kneipen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) زيارت ايتمك ‖ —sich ايچمك ، سرخوش اولمق .

Be-kommen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) c. ⑳ (insép.) مالك وصاحب اولمق ، آلمق ، استحصال ايتمك ، ايدنمك ‖ —Durst صوصامق ، صو ايچه جكى كلمك ‖ —Reue پشيمان ونادم اولمق‖ (فعـ لا -) wie ist ihm die Arznei —? علاج اكا نصل

Bei-spiel (⏑́⏑ الا) ㊳ على الاكثر : مثال — Zum مثلا — Zweise مثلا ، مثال اوله رق .

Beißen (⏑́⏑ فعـ متعـ) n. ⑳ (فعـ لا + و فعـ مطا) ايصيرمق ، ديشلمك (كذا مجا) ‖ (عمو) — in's Gras اولمك ، وفات ايتمك ‖ (مجا) es ist im Hause Nichts zu — noch zu brechen اوده آغزه قونه جق برشى يوق .

Bei-stand (⏑́⏑ ام) ㉛ (sans pl.) ياردم ، اعانه ، امداد ، معاونت .

Bei-stehen (⏑́⏑⏑ فعـ لا +) b. ⑳ (sép.) ياردم ومعاونت ايتمك ‖ طرفدارى اولمق Gott stehe mir bei ! بكا اه ياردم ايتسون ، ايدر .

Bei-steu-er (⏑́⏑⏑ الا) ㊿ اعانهٔ نقديه ؛ معاونت‖ عارفانه ‖ تخصيص حصه ‖ ويركو ، رسم .

Bei-stimmen (⏑́⏑⏑ فعـ لا +) a. ㉑ (sép.) راضى اولمق ، موافقت ايتمك ‖ قبول وتصديق ايتمك .

Bei-trag (⏑́⏑ و ⏑́⏑ ام) ㉛ حصهٔ معينه ، ويركو ، رسم ، تكليف ‖ عارفانه ‖ سيغورطه اجرتى ‖ اكراميه ‖ باش، تمتع ‖ اعانه .

Bei-tragen (⏑́⏑⏑ فعـ متعـ) r. ⑳ (sép.) ياردم واعانه ايتمك ‖ مدخلى اولمق ‖ ويركو ويرمك .

Bei-treiben (⏑́⏑⏑ فعـ متعـ) a. ⑳ (sép.) (اقچه) استرداد ايتمك ، قورتارمق ‖ ايجاب واقتضا ايتديرمك .

Bei-treten (⏑́⏑⏑ فعـ لا -) l. ⑳ (sép.) كيرمك ، (برجمعيت وياطرفه) داخل اولمق ، (بيان فكر ايدرك برجمعيت) طرفدارى اولمق ، موافقت ايتمك .

Bei-tritt (⏑́⏑ ام) ㉘ دخالت ‖ رضا ، موافقت .

Bei-wohnen (⏑́⏑⏑ فعـ لا +) a. ㉑ (sép.) حاضر وموجود بولنمق ، يانندە اولمق ‖ —einem Weibe برقاريله جماع ايتمك .

Bei-wort (⏑́⏑ الا) ㉕ (غرا) صفت ، وصف ‖ لقب .

Bei-zählen (⏑́⏑⏑ فعـ متعـ) برلكده صايلمق ، حساب ايتمك ، .... صره سنده صايلمق ؛ داخل اولمق .

Beize (⏑́⏑ امؤ) ㊿ آشمه، ييمه ‖ (اجزا) ايصلاتمه ، تعطين ايتمه ‖ (آشجيلقده) طوزلامه ، مارينيانه تربيه سى ، مارينيانه تربيه سيله ياپيلان طعام، صالاموره .

Bei-zeit(en) (⏑) ⏑́⏑ حا) وقت مناسبنده ، صره سنده.

Beizen (⏑́⏑ فعـ متعـ) c. ㉑ [beißen=] كاوى، محرق، ياقيجى ‖ اكال ، آشنديريجى .

Be-jagen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) ein Rewier — برآو دائره سى داخلنده آولامق ، آولايمق ‖ (بحر) بركمى يى قوغالامق ، پشنه دوشمك .

Be-jahen (⏑⏑́⏑ معـ متعـ) a. ㉑ (insép.) برشيئه حسن رضا كوسترمك ، اوت ديمك ، قبول وتصديق ايتمك .

Be-jammern (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) a ㉑ (insép.) آغلمق ، ياس طوتمق ‖ تأسف ايتمك .

Be-jauchzen (⏑⏑́⏑ فعـ متعـ) c. ㉑ (insép.) كوله رك وچاغيروب باغيره رق ابراز ممنونيت وبشاشت ايتمك .

کلدی ، یرادیمی ؟ || (فع مشارکت) sie haben sich endlich— اك نهایت بربریله اولندیلر ، قاووشدیلر .

Be-köstigen (ـ ـ ـ فع متعد وفع مطا) ⑳ a. (*insép.*) بسلمك ، يديرمك ، طويورمق ، انفاق ايتمك .

Be kräftigen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) تقويه ايتمك ، قوت ويرمك || تصديق وتأمين ايتمك .

Be-kränzen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ c. (*insép.*) (چيچكدن معمول دائره شكلنده دمت ايله) تتويج ايتمك .

Be-kreuzen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ c. (*insép.*) اوزرينه صليب شكلى ياپمق || برشيئك اوزرينه يكديكرينى قاطع ايكى چيزكى چكمك .

Be-kriegen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) بريله حرب وجدال ايتمك .

Be-kritteln (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) فنا برصورتده مناقشه (قريتيك) ايتمك ، توبيخ ومؤاخذه ايتمك ، قصور بولمق .

Be-kritzeln (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) (برشيئك اوزرينى) چيزمك ، قازيمق .

Be-kümmern (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) برينى مأيوس ومكدر ايتمك || das bekümmert mich nicht بن بوكا قولاق آصمام ، اهميت ويرمام || sich— (فع مطا) um etwas— برشى ايچون دقت واعتنا ايتمك ، جبالامق ، جهد ايتمك ، اوغراشمق ، امور ايتمك .

Be-lächeln (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) (مستهزيانه) كولمك ، صيريتمق .

Be-lagern (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) (ع) محاصره ايتمك || (مجا) Jemand mit etwas— برينه برشيئله مسلط اولمق ، تعجيز ايتمك || Belagerung (امۇ) ㊾ (ع) محاصره || —sartillerie (امۇ) محاصره طوپچيسى —szustand (ام) ادارۀ عرفيه .

Be-lang (ـ ام) ㉛ اهميت ؛ مهم شى .

Be-langen (ـ ـ فع متعد) (محكمه) Jemand gerichtlich— برينى قانوناً جلب واحضار ايتمك .

Be-lasten (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ b. (*insép.*) تثقيل ، تحميل ايتمك ، يوكلتمك || (بانقه) حواله ايتمك .

Be-lästigen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) تعجيز وتصديع ايتمك ، صيقندى ويرمك .

Be-laubt (ـ صفت واسم مفعول) ㉔ (صيق) ياپراقلى ؛ ياپراقله مجهز .

Be-lauf (ـ ام) ㉛ (*sanspl.*) برحسابك بالغ اولديغى مقدار ، يكون .

Be-laufen (ـ ـ فع مطا) ⑳ p. (*insép.*) sich— بالغ اولمق ، چيقمق .

Be-lauschen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ c. (*insép.*) ديكلمك ، قولاق ويرمك ، قپو آره‌لغى وسائره‌دن قولاق ويروب ديكلمك .

Be-leben (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) احيا ايتمك ، جانلانديرمق || diese Straße ist sehr belebt بو سوقاق پك غلبه‌لقدر ، ايشلكدر .

Be-leg (ـ ام) مثبت ومصدق اولان شى ، تجربه‌ذمته يارار اولان اشيا ، اوراق مثبته ، حجت || مثال ، صورت || سند .

Be-legen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) برشيئك اوزرينه آخر برشى قومق ويااورتمك ، قومق || ein Butterbrot mit Käse— ياغلى اكمك اوزرينه پينرقومق || قاپلامق || آشمق .

Be-lehren (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) اوكرتمك || معلومات ويرمك ، طانيتمق ، كوسترمك || Belehrung (امۇ) ㊾ اوكرتمه || درس وتعليم ، تحصيل || تعليمات .

Be-leibt (ـ ص واسم مفعول) ㉔ وجودلى ، شيشمان ، سميز .

Be-leidigen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép,*) شتم وتحقير ايتمك ، جرح ايتمك ، ناموسنه طوقنمق .

Be-lesen (ـ ـ ـ فع متعد) ⑳ l. (*insép.*) (باصمه‌جيلقده) بزلرى آيقلامق ، قيللرينى توكلرينى كيدرمك || (ص) عالم ، چوق اوقومش اولان .

Be-leuchten (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ b. (*insép.*) اضائه وتنوير ايتمك || (مجا) تفصيل وايضاح ايتمك || (näher)— يقيندن تجسس وامتحان ايتمك || Be-leuchtung (امۇ) ㊾ ضيا ، نور ، آيدينلق .

Belfern (ـ فع لا +) ㉑ a. حاولامق || اكثريا (انساندن بحث اولندقده) خيرلامق || هركسله بلاسبب غوغا ، نزاع ، خيرخور ايتمك .

Be-lieben (ـ ـ ـ فع متعد وفع لا +) ㉑ a. (*insép.*) بكنمك ، خوشه كيتمك || بكنمك ، ايو ، خوش بولمق || (فع يكشخ) es beliebte ihr(mir) nicht, zu antworten جواب ويرمسى استميور ، جوابه تنزل يورميورلردى || beliebt (اسم مفعول وصفت) ㉔ سوكيلو ، سويكلى || نادر ، مقبول ، آرزو وخواهش اولنور ، خوش ، محترم ، مرغوب .

Be-liebig (ـ ـ ص) ㉔ آرزو اولنديغى كبى ، جان استديكى كبى ، هرقنغى بر ، استنلديكى وجهله .

Bellen (ـ فع لا +) ㉑ a. حاولامق || (كوپك ياوريسى ، تلكى وسائره حقنده) اينجه سسله حاولامق ، باغيرمق .

Be-loben (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) مدح وثنا ايتمك .

Be-lohnen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) مكافات ايتمك ، برينك مستحق اولديغى حق ويا استحقاقى ويرمك || Be-lohnung (امۇ) ㊾ مكافات || ويريلان حق ، استحقاق .

Be-lügen (ـ ـ ـ فع متعد) ⑳ f. (*insép.*) يلان سويلمك ، يلانله آلداتمق .

Be-lustigen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) اكلنديرمك ، جنبش ايتديرمك ، فراحلنديرمق || (فع مطا) sich— اكلنمك || sich— über... (=sich lustig machen) اكلنمك ، استهزا ايتمك || Be-lustigung (امۇ) ㊾ اكلنجه ؛ اكلنمه .

Be-mächtigen (ـ ـ ـ فع مطا) ㉑ a. (*insép.*) كندويى طوته‌بيلمك ، كندويى ضبط ايتمك .

Be-malen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) بويامق ، نقش وترسيم ايتمك .

Be-mannen (ـ ـ ـ فع متعد) ㉑ a. (*insép.*) (بحر) برسفينه‌يى لازمكلان طائفه‌سيله تجهيز واشغال ايتمك .

Be-meistern (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) (وفعمطا) حكم ايتمك ، صاحب اولمق || er kann sich nicht— اوكنديني ضبط ايده‌مز .

Be-merken (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) فرقنه وارمق ؛ كورمك ؛ اكلامق || فرق اولنه‌جق وجهله اشارت قومق || دركنار ايتمك || Bemerkung (امؤ) (49) اشارت ، علامت || تنبيه ، ملاحظه ، خاطره .

Be-merkens-werth (ـُـ ص) (24) شايان‌ذكر ، شايان اخطار .

Be-messen (ـُـ فعمتع) m. (insép.) اولچمك ، تخمين ومساحه ايتمك .

Be-mitleiden (ـُـ فعمتع) b. (21) (insép) برينه آجيمق ، رحم وشفقت ايتمك .

Be-mittelt (ـُـ ص) (24) زنكين ، مالدار || ذوق وصفاسنده ، راحتنده اولان || دنيا امورنده اولميان .

Be-mo(o)sen (ـُـ فعمتع) c. (21) (insép.) يوصونلق ، يوصونله اورتمك ، تجهيز ايتمك .

Be-mühen (ـُـ فعمتع) a (21) (insép.) يورمق ، زحمت ومشقت ويرمك || sich — (فعمطا) اوغراشمق ، چبالامق ، جهد وغيرت ايتمك || مشغول اولمق ، استحصال ايده‌بيلك اوزره چالشمق ، زحمت چكمك || wenn Sie sich gefälligst zu mir — wollen اكر لطفاً بنده‌كزه كله‌جك اولورسه‌كز || Be-mühung (امؤ) (49) غيرت ؛ زحمت .

Be-müßigen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) مجبور ايتمك ، زورلامق .

Be-nachbart (ـُـ صفت واسم مفعول) (24) قومشو || همجوار ، همحدود .

Be-nachrichtigen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) خبر ويرمك ، بيلديرمك || Be-nachrichrigung (امؤ) (49) خبر ، معلومات ويرمه .

Be-nachtheiligen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) مضرت ويرمك ، ايراث خسار ايتمك .

Be-nageln (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) چيويلمك ، چيويله تجهيز ايتمك .

Be-nagen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép) كميرمك ، كوملك || انجه دال تپه‌لريني قيرمق .

Be-nannt (ـُـ اسم مفعول وصفت) (24) مذكور(الاسم) تسميه اولنمش ، اسم قونلمش .

Be-nebeln (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) سيس و (دومانله) اورتمك ، قاپلامق || sich — (فعمطا) (عمو) قفايي دومانلامق .

Be-nehmen (ـُـ فعمتع) b. (21) (insép.) الندن آلمق ، ضبط ايتمك ، برشيدن‌محروم ايتمك || sich— (فعمطا) معامله ايتمك ... طور وحركتده بولنمق ، طورانمق || (الا) (sans pl.) (40) b. طور وحركت ؛ طورانيش ، كيديش ، طوتم ، حال .

Be-neiden (ـُـ فعمتع) b. (21) (insép.) غبطه ايتمك || حسد ايتمك ، چكه‌مامك .

Be-neidens-werth (ـُـ ص) (24) شايان غبطه ، آرزو اولنور .

Be-nennen (ـُـ فعمتع) a. (22) (insép.) ذكر وتوسيم ايتمك || نام وشهرت ويرمك .

Be-netzen (ـُـ فعمتع) c. (21) (insép.) رطوبتلنديرمك ، عملنديرمك || اصلاتمق ، صولامق .

Bengel (ـُـ ام) a. (40) (عمو) [اسكيدن bangen كله‌لرندن مأخوذدر] دكنك ، باستون || (مجا) قبا وظرافتسز كنج چوجق ، چاپقين || großer — قوجه حريف (دليقانلو) .

Be-nötigen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) لازم وواجب قيلمق ، احتياج كوسترمك ، حاجت قيلمق .

benützen, Be-nutzen (ـُـ فعمتع) c. (21) هرايكيسيده (insép.) استفاده ايتمك ، استحصال فائده ايتمك || استعمال واستخدام ايتمك || قوللانمق || Benutzung (امؤ) (49) استعمال ، استخدام ، قوللانمه || استفاده .

Be-ob-achten (ـُـ فعمتع) b. (21) (insép.) دقت ايتمك ؛ كوزدن كچيرمك || تحقيق وتفتيش ايتمك ، آرا-شديرمق ، امتحان ايدرك باقمق || باقمق ، سوزمك ، مطالعه ايتمك || نظر دقته آلمق ، دقت ورعايت ايتمك .

Be-ordern (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) امر وتعيين ايتمك ، مأموراً كوندرمك .

Be-panzern (ـُـ فعمتع) a. (21) (iusép.) زرهلمق ، زرهله تجهيز ايتمك .

Be-pflanzen (ـُـ فعمتع) c. (21) (insép.) (بغچو) ديكمك || ركز ايتمك ، ديكمك .

Be-quem (ـُـ ص) (24) [bekommen] راحت، مستريح || قوللانيلشلي ، سهولتلي .

Be-quemlichkeit (ـُـ امؤ) (49) راحتلق || سهولت ، قوللانيلشليلق || تنبللك .

Be-rappen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) (معما) (برديوارى)صيوامق || (صنع) (سختيانى) جلالمق || يونتمق ، دوزلمك پاره ايله تجهيز ايتمك || پاره ويرمك .

Be-rathen (ـُـ فعمتع وفعلا +) p. (20) (insép.) نصيحت ايتمك ، اخطار ايتمك || (فعمطا) مشاوره ومذاكره ايتمك || (فعلا) تفكر ايتمك || تصحيح ايتمك .

Be-rauben (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) چالمق ، آشيرمق ، صويمق || الندن آلمق || (فعمطا) sich einer Sache— محروم اولمق || الدن قاچيرمق .

Be-rauschen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) سرخوش ايتمك ، كيف ايتمك || (فعمطا) sich— قفايي توتسولمك ، كيف اولمق .

Be-rechnen (ـُـ فعمتع) b. (21) (insép.) حساب ايتمك ؛ دوشونوب طاشنمق || (فعمطا) sich mit Jemand— بريله حسابلاشمق .

Be-rechtigen (ـُـ فعمتع) a. (21) (insép.) حق وصلاحيت ويرمك || مستحق قيلمق || Be-rechtigung (امؤ) (49) حق‌وصلاحيت || استحقاق .

Be-reden (ـُـ فعمتع) b. (21) (insép.) برشيدن

بحث ايتمك || تحت مذاكره يه آلمق || (فع مطا) sich mit
Jemandem— بريله مذاكره ، مشاوره ، مباحثه ايتمك ||
قونوشمق ، كورشمك .

Be-redsamkeit (ـــُـ امؤ) (49) فصاحت ، بلاغت ؛
طلاقت لسان ؛ سلاست كلام .

Be-redt (ـُـ صـ) (24) فصيح ، بليغ ، سليس ||
sich—ausdrücken فصاحت وبلاغتله بيان افكار وادارهٔ كلام
ايتمك .

Be-regt (ـُـ صـ) (24) (لسان پوليتيقيده) e—(mehr)
Gegenstand مبحوث عنه ، موضوع بحث اولان ماده .

Be-reich (ـُـ ام والا) (38) عالم || درجه،مرتبه (فنون
وصنايعده) برعلم وفنك (صنعتك) دائرهٔ شمولى داخلنده بولنان
مواد ومعلومات || (عد) دائرهٔ صلاحيت || (وظيفه) مأذونيت
نظاميه درجه‌سى ، دائرهٔ اقتدار، وسعت اقتدار || (هرقنغى
برصورتله) يتيشيله‌بيلان محل ونقطه .

Be-reichern (ـُـ فع متع) a. (21) (insép.) زنكين،
وغنى قيلق .

Be-reisen (ـُـ فع متع) a. (21) (insép.) ein
Land— برمملكتى كزمك ، درونده سياحت ايتمك || دور
وتفتيش ايتمك .

Be-reit (ـُـ صـ) (24) حاضروآماده ، مهيا|| sich—halten
حاضر وآماده اولمق ، حاضر طورمق .

Be-reiten (ـُـ فع متع وفع مطا) b. (21) (insép.)
حاضرلمق ، آماده قيلمق || ياپمق || (reiten فعلندن اوله‌رق)
(فع متع) n. (22) (insép.) eine Gegend— برجوارى باركيرله
كزمك || (فروسيتده)—ein Pferd برباركيرى تربيه‌ايتمك .

Be-reiter (ـُـ ا م) a. (40) حاضر ومهيا قيلان ،
ياپان || باركير تربيه‌جيسى .

Be-reits (ـُـ حا) همان ، شمدى ، هنوز براز اوليسى .

Be-reitschaft (ـُـ امؤ) (49) (sans pl.)
حاضرلق .

Be-reit-willig (ـُـ صـ) (24) حاضر ،كندو استك
وآرزوسيله ، برشى ياپمغه كندودن حاضر اولمه .

Be-rennen (ـُـ فعمتع) a. (22) (insép.) (ع) قوشاتمق ،
هجوم ايتمك .

Be-reu-en (ـُـ فع متع) a. (21) (insép.) پشيمان
ونادم اولمق .

Berg (ـُ امؤ) (38) [قديم آلمانجه schützen=bairgan]
||طاغ ، جبل ، تپه || ستره || (عو) da steht der Ochs
am—e هايدى باقه‌لم حدك وارسه بونك ايلروسنه كيت ،
(شوى ياب) || —Ihr seid noch nicht über den
سز دها ايشك اصل چتاللى (كوچ) يرينه كلديكز ؛
دها بونكله هيسى اولدى بتدى ظن‌ايتميكز || ab— (ـُـ حا) ،
unter— (ـُـ حا) باير ، يوقوش ، ديك اشاغى (باش
اشاغى) || an— (ـُـ حا) ، auf— (ـُـ حا) يوقوش ،
يوقوش يوقارى ، ديكنه ، (باش يوقارى) || bau— (ام)
معدن ايشلتمسى || bewohner— (ام) طاغ سكنه‌سى اولان
(اهالى) leute— (جمع) معدنجيلر، معدن‌عمله‌لرى || fahrt—

(امؤ) طاغلرده كزمه ، طولاشمه ؛ طاغه چيقمه || huhn—
(الا) قزل ككليك || Kette— (امؤ) سلسلهٔ جبال ||
mann— (ام) معدنجى ، معدنده چاليشان عمله ؛ طاغى ،
جبلى || meister— (ام) معدن ديركتور ويا ناظرى ||
rücken— (ام) طاغ صرتى || werk— (الا) معدن ||
wesen—معدنجيلكه دائر مواد ومعلومات || معدنجيلك .

Bergen (ـُـ فعمتع ومعمطا) b. (20) ستر، وقايه‌ايتمك ،
محافظه ايتمك ، صاقلامق .

Berger (ـُـ ام) a.(40) (بحر) جان قورتاران || مخلص ،
منجى .

Bergig (ـُـ صـ) (24) طاغلق ، تپه‌لك|| مانعه‌لو ، صرپ .

Be-richt (ـُـ ام) (38) راپورط ، لايحه ، مضبطه ،
مذكره || ژورنال || (پولتيقه غزته‌لرنده) —Tages اجمال
(احوال ، وقوعات) يوميه || erstatter— (ام) (برغزته
ويا مقامك) مخبرى .

Be-richten (ـُـ فع متع) b. (21) (insép.) راپورط،
لايحه ، مضبطه . . الخ يازمق ، اخبار ايتمك || اعلان ايتمك .

Be-richtigen (ـُـ فع متعدى) a. (21) (insép.)
طوغرولتمق ، طوغرى ياپمق ، دوزلتمك ، تسويه ، ترتيب
وتنظيم ايتمك ، يولنه قومق || (مطبعه) ياكلش ، ترسينه
قونمش برحرفى قالديروب يرينه طوغريسى وضع ايتمك ،
تصحيح ايتمك .

Be-riechen (ـُـ فع متع) e. (20) (insép.) قوقلامق ،
استشمام ايتمك ، برونه كوتورمك || قوقوايله آلمق || سزمك ،
حس ايتمك .

Be-ritt (ـُـ ام) (28) (ع) سواريده اونباشى
(كوچك ضابط) طاقمى ، (مانغه) برسوارى مفرزه‌سى
طرفندن داخلنده كزينه‌جك ، دور اولنه‌جق منطقه .

Be-ritten (ـُـ امفعول وصفت) (24) (باركير حققنده)
تربيه اولنمش، بينلمش || آتلو، باركيراوزرنده اولمق || sein—
(ع) آتلو اولان (ضابطان ومأمورين عسكريه) || آتلو
اولمق .

Berken (ـُـ ام) (56) (تجا) دوه تويندن معمول
قماش .

Berline (ـُـ امؤ) (53) [Berlin] برلينده ايجاد
اولنمش ارقه‌سى آچيلور قپانور درت‌كشيلك آرابه ، برلينه .

Berliner (ـُـ ام) [Berlin] برلينلو blau—
(كيم) (الا) پروسيا مائيسى .

Berme (ـُـ امؤ) (53) [فر] (استحكا) ديوارديبيله
خندق آره‌سنده‌كى دار يول ، (سپر كيروسنده) راه مستور ||
قفا سطحى || Bärme = .

Bernstein (ـُـ ام) (38) (sans pl.)[brennen, Stein]
(معد) كهربا (طاشى) .

Berserker-Wuth (ـُـ امؤ) (49) (sans pl.)
حدت وشدت (غضب) حربيه || تهور عظيم || هجوم وصولت
شديده .

Bersten (ـُـ فع لا —) b. (20) چاتلامق ، يارلمق ،
ييرتلمق || (مجا) —vor Ärger حدت ، حرص وغضبندن
چاتلامق .

Bert(h)e (ـَـ امؤ) (53) [فر] (قادینلرك البسه‌سنده) دویرمه یقا .

Bertram (ـَـ اخام) (56) [قدیم آلمانجه اولوب glänzender Rabe = معناسنده‌در برتران ، برترام ‖ [لاتینجه pyrĕthrum] (نبا) نزله اوتی ، عاقرقرحا .

Be-rüchtigen (ـــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) بد نام ایتمك ، اسمنی کوتویه چیقارمق

Be-rücken (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) هجوم ایتمك ، تعرض ایتمك ، اوزرینه وارمق ‖ طوتمق ، یناشمق ‖ آنسزین اوزرینه دوشوب ضبط ایتمك ‖ آولامق ‖ sie hat sein Herz brückt او آنی اسیر زلفی ایتدی ، آنك کوکلنی قاپدی ، آنی کندویه مفتون ایتدی .

Be-rückſichtigen (ــــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) نظر دقت واعتبار ومطالعه‌یه آلمق ‖ رعایت ایتمك .

Be-ruf (ـَـ ام) (38) (جمعی نادر) میل ، هوس ؛ استعداد ‖ هدایت ، الهام ‖ حال ، وظیفه ، مأموریت ، کار ، صنعت ، ایش ومشغولیت ، صفت .

Be-rufen (ـَـ فعمتع) q. (20) (*inspé.*) چاغیرمق ، جلب ودعوت ایتمك ، طوپلامق ، جمع وجلب ایتمك ،کتورمك ‖ یاد ایتمك ، درخاطر ایتمك .

Be-ruhen (ـَـ فعلا +) a. (21) (*insép.*) اوزرنده بولنمق ، اوزرینه مبنی اولمق ‖ عائد ومتعلق اولمق ، ابتنا ایتمك ، مبتنی اولمق .

Be-ruhigen (ــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) تسکین ایتمك (فعمطا) sich— ساکنلمك ، کسب سکونت ایتمك ، یاتشمق ‖ Beruhigung (امؤ) (49) سکونت قلب ، امنیت ‖ تسلی ‖ des Gewissens— (یورکك ، قلبك) وجدانك راحتی ، سکونتی .

Be-rühmt (ـَـ ص) (24) مشهور ، نامدار ، شهرتشعار ، آکلش .

Be-rühren (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) طوقونمق ، یرندن اوینانمق ، اللمك ‖ (واپور شمندوفر الخ حقنده) اوغرامق وکچمك ‖ تماس ایتمك ‖ Be-rührung (امؤ) (49) تماس ‖ مناسبت .

Be-ſä-en (ـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) (یرترلایه برشی) اکمك ‖ (مجا) اکمك ، تخم آتمق .

Be-ſagter-maßen (ــَـ حا) بروجه بالا ، آنف الذکر ، آنف البیان ، دیکمز ، عرض اولندیغی وجهله .

Be-ſagt (ـَـ ص) (24) مذکور ، مرقوم ، بیان اولنمش اولان ، مومی الیه .

Be-ſaiten (ـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) (موسیقیده) برآلته کیریش طاقمق ‖ قورمق ،

Be-ſamen (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) تخم آتمق ، اکمك ، زرع ایتمك ‖ (فعمطا) sich— تخملنمق ، تخمدن آزمق ، اورەمك ‖ چوغالمق ، توره‌مك .

Be-ſänftigen (ــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) ملایم وحلیم قیلمق ‖ طاتلیلشدیرمق . تسکین ایتمك ، یاتیشدیرمق .

Be-ſatz (ـَـ ام) (31) البسه وپاسائره‌نك تجهیزینه یارایان اشیا ، مواد ، خرج ‖ جهاز ، طاقم ‖ (قوردله ، شرید وسائره واسطه‌سیله وجوده کتوریلان تزیینات) سوس.

Be-ſatzung (ـَـ امؤ) (49) (ع) برموقعده اقامت ایدن عسکر ، برموقعك محافظه‌سنه مأمور بولنان قطعات ، عساکر موقعیه ، فرقهٔ مستحفظه .

Be-ſchädigen (ــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) ضرر وزیانه اوغرامق ، ایراث خسار ایتمك . (ع) هدم وتخریب ایتمك ‖ برباد ایتمك ‖ Be-ſchädigung ضرر وزیان ‖ هدم وتخریب ‖ برباد ایتمه .

Be-ſchaffen (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) یاراتمق ، وجوده کتورمك ‖ استحصال ایتمك ‖ تحصیل وتدارك ایتمك ، بولمق .

Be-ſchaffenheit (ــَـ امؤ) (49) حال ، شکل ، هیئت ، طرز ، صورت ، کیفیت ، ترتیب .

Be-ſchäftigen (ـــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اشغال ایتمك ، مشغول قیلمق ‖ (فعمطا) sich— مشغول اولمق ، اشتغال ایتمك ، برشیئله اوغراشمق ، برشیئه حصر وقت ایتمك ، برشیئله وقت کچیرمك ‖ Be-ſchäftigung (امؤ) (49) اشتغال ‖ ایش ، کوچ ‖ (ع) zettel— (ام) خدمات (یومیه) جدولی .

Be-ſchäler (ـَـ ام) (40) a. قبوغنی صویان ، چیقاران ‖ (بارکیر وامثالی حقنده) آیغیر ، دامیزلق .

Be-ſchämen (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اوتاندیرمق ، محجوب ایتمك ، قزارتمق .

Be-ſchatten (ـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) کولکه‌لمك ، کولکه ویرمك ، سایه آتمق ‖ (مجا) ستر ومحافظه ایتمك ، سایه‌سی آلتنه آلمق .

Be-ſchau-en (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) دقتله باقمق ، کوزدن کچیرمك ‖ معاینه وتدقیق ایتمك اوزره‌باقمق ‖ نظر امعاندن کچیرمك .

Be-ſcheid (ـَـ ام) (38) قرار ، تصمیم ، جزم ، حکم ، عزم ‖ امر ‖ خبر ، معلومات ؛ جواب .

Be-ſcheiden (ـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) تعیین وتخصیص ایتمك ‖ قرار ویرمك ، حکم ایتمك (محکمه) تعیین جزا ایتمك ‖ (فعمطا) sich— اعتداله باشلامق ، آزله اکتفا ایتمك ، راضی اولمق ‖ توکل ایتمك ‖ (ص) (24) عاقل ، ادیب ، تربیه‌لو ‖ عاقبت اندیش ، صاحب بصیرت ‖ احتیاطلو ، حدینی بیلور .

Be-ſcheinigen (ــَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) سند ، تذکره وامثالو اوراق وسائره‌یی تصدیق ایتمك ‖ قبول ایتمك ‖ اثبات وشهادت ایتمك .

Be-ſcheinigung (ــَـ امؤ) (49) شهادت‌وتصدیقنامه ‖ مقبوض سندی .

Be-ſchenken (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) هدیه ویرمك ، عطیه واحسانله تسریر ایتمك ؛ انعام واحسانه غرق ایتمك .

Be-ſcheren (ـَـ فعمتع) h. (20) (*insép.*) (انسان حقنده) تراش ایتمك ‖ (حیوان حقنده) بورمق ‖ ویرمك ، بخش ایتمك ، هدیه ، عطیه ، ویرمك .

Be-ſchicken (ـَـ فعمتع) a. (21) (*insép*) کوندرمك ، بعث ایتمك ‖ ترتیب وتنظیم ایتمك .

Be-schienen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تکرلکه چنبر کچیرمك ‖ برتیمور یولنك رایلرینی قومق .

Be-schießen (⏑–⏑ فع متع) a. ⑳ (*insép.*) ‖ (ع) آتشه (طوپه) طوتمق ، اوزرینه آتش ایتمك ، آتش آلتنه آلمق .

Be-schiffbar (⏑⏑– صـ) ㉔ (بحر) سیر سفائنه مساعد .

Be-schiffen (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (بحر) کمی ایله کزمك ، سیاحت ایتمك ، کمی ایله مرور ایتمك ، کچمك .

Be-schimmelt (⏑⏑– صـ) a. ㉑ (*insép.*) کوفلی ، کوفلنمش ‖ مملو ، مرطوب .

Be-schimpfen (⏑⏑– فع متع) a. und c. ㉑ (*insép.*) سوکمك ، شتم ، کفر ایتمك ‖ رسوای ، بدنام ایتمك ‖ سوکوب صایمق ، تحقیر ایتمك ؛ آزارلمق ، تعذیر ، تکدیر ایتمك .

Be-schirmen (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) حفظ ، وقایه ایتمك ، عرض ملجأ ایتمك ، سپره آلمق ، مدافعه ایتمك .

Be-schissen (⏑⏑– اسم مفعول وصفت) ㉑ اوزرینه پیسلنمش ، نجاستلنمش (مجا) پیس ، مردار ، جنابت .

Be-schlafen (⏑–⏑ فع متع) p. ⑳ (*insép.*)(برقاریی) جماع ایتمك ‖ (عمو) (مجا) برشیئی ایرتسی کونه دکین دوشونمك ، اوزون اوزادی‌یه ، پك چوق ولزومسز دوشونمك .

Be-schlag (⏑⏑ نادراً ⏑– ام) ㉛ eines Pferdes— بارکیرك نعلی ‖ نعلمسی ‖einer Flinte— برتفنکك(تیمور) تجهیزاتی ‖ in—nehmen طوتمق ، ضبط ، توقیف ایتمك ؛ حبس ایتمك ‖ برشیئه ال قومق ، آلمق ‖ —nahme (امؤ) ضبط وتوقیف .

Be-schlagen (⏑–⏑ فع متع) r. ⑳ (*insép.*) برشیئی (تیمور) ایله تجهیز ایتمك ، (میخلامق) ‖ تیمور طاقمق ، کچیرمك (بارکیری) نعللەمق ‖ (فع مطا) —sich (شیشه بارداق وسائره حقنده) بوغولانمق ‖ رطوبت ونم قپاراق کوفلنمك ‖ (اوت وسائره) چیکلنمك ، شبنم ایله اورتلمك .

Be-schleunigen (⏑⏑–⏑ فع متع) c. ㉑ (*insép.*) تسریع وتعجیل ایتمك .

Be-schließen (⏑–⏑ فع متع) a. ⑳ (*insép.*) قرار ویرمك ، عزم ونیت ایتمك ‖ das Gebirge bschließt den Horizont طاغ (طاغلق) افق ایله تقاطع ایدر ، برلشور ، قپانیور ، برلشیور .

Be-schluß (⏑⏑ ام) ㉜ قرار ‖ نتیجه ، صوك ، نهایت ، عاقبت .

Be-schmieren (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) یاغلامق ، اوزرینه یاغ سورمك ‖ پیسلتمك ، کیرلتمك ‖ mit Theer— قاطرانلامق ، قاطران سورمك .

Be-schmutzen (⏑⏑– فع متع) c. ㉑ (*insép.*) کیرلتمك ، پیسلتمك .

Be-schneiden (⏑–⏑ فع متع) n. ⑳ (*insép.*) کسمك ‖ بیچمك ‖ سنت ایتمك ‖ Be-schneidung (امؤ) ㊾ کسمه ، بیچمه ‖ سنت ‖ beschnitten (صـ) ㉑ سنتلو .

Be-schnüren (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép*) (برالبسه‌یی) شرید ایله تجهیز ایتمك ‖ قوردلا ، شرید ، ایپ وسیجمله صارمق ، باغلامق ، صیقمق .

Be-schränken (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تحدید وتعدیل ایتمك ، حصر ایتمك ‖ آزالتمق (فع مطا) —sich اکتفا ایتمك ، ... ایله قالمق .

Be-schränkt-heit (–⏑– امؤ) ㊵ آزلق ، یوقسوللق ، طارلق ، فقدان ، ندرت ، محدودیت ‖ فقیرلك ‖ غباوة .

Be-schreiben (⏑–⏑ فع متع) o. ⑳ (*insép.*) وصف ، تصویر ، تعریف ایتمك ‖ (هندسه) چیزمك ‖ Be-schreibung (امؤ) ㊾ وصف وتعریف ، نقل .

Be-schreiten (⏑–⏑ فع متع) زمان اخباریه ماضیسیله صورت امریه‌سی b. ㉑ (*insép.*) اوزرینه وضع قدم ایتمك ، باصمق ، (برمحلك داخلنه) کیرمك .

Be-schuhen (⏑–⏑ فع متع ، فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) آیاق قابی ، قوندره کیدرمك ‖ قوندره یاپمق ‖ چامورلق طاقمق ،

Be-schuldigen (⏑⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) اتهام ایتمك ‖ عزو ، اسناد ایتمك ‖ بورجه دوشورمك ‖ Beschuldigung (امؤ) ㊾ اتهام ، اسناد .

Be-schummeln (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (عمو) بوغمق ، آلداتمق .

Be-schützen (⏑⏑– فع متع) c. ㉑ (*insép.*) حفظ وحمایه ، ستر ، وقایه ایتمك .

Be-schwatzen (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (عمو) سوزله آلداتمق ‖ لافه بوغمق .

Be-schwerde (⏑–⏑ امؤ) ㊸ یوك ‖ زحمت ، مشقت ، ثقلت ، اذیت ‖ راحتسزلق ، درد ‖ سفالت ، عذاب ‖ شکوی ، شکایت ، دعوی .

Be-schweren (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) آغرلشدیرمق ، زحمت ومشقت ویرمك ‖ (فع مطا) —sich شکایت (ودعوی) ایتمك .

Be-schwerer (⏑–⏑ ام) a. ㊵ Brief— اوراق ومکاتیبك (ماصه اوزرندن) دوشوب ویا اوچوب غائب اولملرینی منع ایتمك اوزره اوزرلرینه وضع اولنان واکثری کثیف هیکل ، آنتیقه ویا سائره‌دن عبارت اولان باصغی .

Be-schwichtigen (⏑⏑⏑⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تعدیل وتسکین ایتمك ، ضعیفلشدیرمق ‖ آزالتمق .

Be-schwindeln (⏑⏑– فع متع) a. ㉑ طولاندیرمق ، قورنازلق ایتمك ، بوغمق .

Be-schwören (⏑–⏑ فع متع) g. ⑳ (*insép.*) یمینله تصدیق وتأمین ایتمك ‖ استعاذه (دعاسنی) اوقومق ‖ آند ویرمك ، اه عشقنه دیمك .

Be-seelen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) جان ویرمك ، دیرلتمك ‖ جانلاندیرمق .

Be-sehen (⏑–⏑ فع متع) l. (*insép.*) (دقتله) باقمق ، کوزدن کچورمك ، نظر ایتمك :

Be-seitigen (⏑⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) دفع وبرطرف ایتمك .

Be-seligen (⏑⏑⏑– فع متع) a. ㉑ (*insép.*) زیاده مسعود وبختیار قیلمق ‖ (ارواح اموات) تقدیس ایتمك .

Besen (⏑– ام) b. ㊵ بیوك سوپورکه ‖ —heide (امؤ) سوپورکه‌لك ، چالی‌سوپورکه‌سنك یودیکی قیر ، فونده‌لق .

Be-sessen (⏑⏑– اسم مفعول وصفت) (ارواح غیر طیبه

Be-sorgniß (~~ اسمؤ) (34) اضطراب ، وخوف ، قایغی ؛ تاصه || قید واحتیاط ، دقت .

Be-spannen (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) (برآرابه‌یی) قوشمق ، (برتفنکی) قورمق || قورمق ، کرمك .

Be-spei-en (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) (برشیئك اوزرینه) توکورمك ؛ استفراغ ایتمك || پیسلتمك .

Be-spiegeln (~~ فعـ مطا) a. (21) (*insép.*) sich— آیینه‌لنمك ، پارلامق ، عکس ایتمك .

Be-sprechen (~~ فعـ متعـ) b. (20) (*insép.*) قونوشمق، سوزلشملك ، برشیئه دائر قونوشمق ، شفاهًا مناقشه ایتمك .

Be-sprengen (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) صو سرپمك ، صولامق ، اوزرینه صو فیشقرداتەرق ، ایصلاتمق .

Be-springen (~~ فعـ متعـ) a. (20) (*insép.*) فرلاتمق ، فیشقرتمق ، صیچراتمق || (ارکك دیشی‌یه) آشمق ، بنمك .

Be-spritzen (~~ فعـ متعـ) c. (21) (*insép.*) (برشی اوزرینه) صو سرپمك ، صو فیشقرتمق .

Be-spucken (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) (عمو) (اوزرینه) توکورمك .

Be-spülen (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) (برقاب ویا سائره‌یی) صوایله چالقامق ، ییقامق .

Besser (~ صـ وحا) (24) [ایو gut] دها ایو (اعلا)؛ es geht ، اعلادر ، سکوت دها ایو es ist—zu schweigen ؛ تقدر Je eher desto— || کیتدکجه ایولشیور immer— ایرکن اولورسه اولقدر ایو اولور .

Bessern (~ فعـ متعـ) a. (21) ایو واعلا قیلق ، ایولشدیرمك || دوزلتمك ، تنظیم وتصحیح قیلق || sich— (فعـ مطا) (اشخاصدن بحث اولندقده) تهذیب اخلاق ایتمك ؛ (خسته حقنده) اعادۀ صحت ایتمك ، ایولشمك || (هوا حقنده) آچیلق ، ایولشمك .

Besserung (~~ اسمؤ) (49) ایولشمه || gute— اه (خیرلو) شفا (لر) ویرسون .

Beste (~ صـ واسم) (25) اك ایو ، اك اعلا || الدایوسی ، اك اعلاسی || am—n اك ایوسی ، دها ایوسی .

Be-stallen (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) رسمًا برمأموریت ، برمحله یرلشدیرمك ، نصب وتعیین ایتمك .

Be-stand (~ اسم) (31) موجودیت || ثبات ، دوام|| امتداد ، سورمه .

Be-ständig (~~ صـ) (24) دائما || ثابت ، دائمی ، باقی .

Be-stärken (~~ فعـ متعـ) ä. (21) (*insép.*) تصدیق ایتمك ؛ قوت ویرمك .

Be-stätigen (~~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) اثبات ایتمك ، میدانه چیقارمق || تحقیق وتصدیق ایتمك || تقویه وتحکیم ، تأکید ایتمك .

Be-stätigungsurkunde (~~~~~ اسمؤ) (55) دلیل، برهان، حجت ، اثباته یارار شی .

Be-statten (~~ فعـ متعـ) b. (21) (*insép.*) (دفن) کومك .

طرفندن) ضبط اولنمش،جن چارپمش ؛ قاریشیق— vom Teufel شیطان ضبط ایتمش .

Be-setzen (~~ فعـ متعـ) c. (21) (*insép.*) برشیئی برشیئك اوستنه قومق ، اوتورتمق || (البسه حقنده) تجهیز، تعمیر ایتمك || (برمملکتی اهالی ایله) اسکان ایتمك ، اشغال ایتمك ؛ ضبط ایتمك ، تملك ایتمك || (ع) — eine Anhöhe برتپه‌یی (مرتفع) طوتمق ، اشغال ایتمك .

Be-sichtigen (~~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép*) تفتیش ایتمك ، کوزدن کچورمك ، امتحان ایتمك || (ع) عسکری ادوار مناسبه‌ده تفتیش وامتحان ایتمك || **Be-sichtigung** (اسمؤ) (49) تفتیش ویوقلمه ، معاینه ، امتحان .

Be-siegeln (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) مهرلمك، تمغالمق || تصدیق ایتمك اوزره مهرینی باصمق .

Be-siegen (~~ فعـ متعـ ، فعـ مطا) a. (21) (*insép.*) دشمنه غلبه چالمق ، مغلوب ایتمك || (اویونده) den Feind— آلت ایتمك ، بنمك .

Be-sieger (~~ اسم) a. (40) غالب ، مظفر || ینان، آلت ایدن || قزانان .

Be-sinnen (~~ فعـ مطا) b. (20) (*insép.*) sich— دوشنمك ، تفکر ایدوب بولمق ، خاطره کتوره بیلمك ، خاطرینه کلیور . دوشونوب بولمیورم ich besinne mich nicht

Be-sinnung || (اسمؤ) (49) عقل ، فکر || دوشونمه ، تخطر ایتمك ، die—verlieren عقلی غائب ایتمك ، کندوینی غائب ایتمك ، wieder zur—kommen تکرار عقلی باشنه کلمك ، کندویه کلمك || besonnen (ا مفعول وصفت) (21) .

Be-sitz (~ اسم) (38) تملك ، تصرف || —nahme (اسمؤ) اله آلمق ، ضبط وتصرف ایتمك .

Be-sitzen (~~ فعـ متعـ) i. (20) (*insép.*) صاحب ومالك اولمق ، ید تملك وتصرفنده بولندیرمق || اشغال ایتمك|| **Be-sitzer** (اسم) a. (40) صاحب ، مالك اولان (مال . . . الخ) صاحبی اولان شخص ، متصرف .

Be-sohlen (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) طبان کچیرمك ، پنچه اورمق .

Be-solden (~~ فعـ متعـ) b. (21) (*insép.*) (آیلق ، کوندلك ، هفته‌لق) معاش ویرمك طاغتمق .

Be-sonder (~~ صـ) b. b. (24) خصوصی ، آیروجه اولان ، مخصوص .

Be-sonders (~~ حا) خاصةً ، خصوصیله ، علی الخصوص || bist du zufrieden ? ممنونمیسك ? nicht—! آه پك آز !

Be-sonnen (~~ صـ) (21) و Besinnen قلنك اسم مفعولی) عاقل ، مدبر ، تمکینلی .

Be-sorgen (~~ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) قورقمق ، خوفده بولنمق ، قایغی ایتمك ، تاصه‌لنمق ، اضطرابده اولمق || باقمق ، کورمك ؛ برشیئك وقوعیچون قید ودقت ، غیرت ایتمك || ich werde Ihnen Das— اونی بن سزه ، شونی سزه بن‌یاپارم، یاپه‌ویریرم، er kann diese Arbeit allein— او بوایشی یالکز یاپه‌بیلور ، او بوایشك حقندن یالکز کلور || (اسم مفعول وصفت) besorgt (21) قایغولی ، تاصه‌لی ، مضطرب ، قورقان || دقتلو .

Be-ſtauben (⏑–⏑ فعلا -) a. ㉑ (*insép.*) توزلنمق، توز اولمق .

Be-ſtäuben (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) توزلمق ، توز ایتمك .

Be-ſtechen (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) یارمق ، دلیك آچمق ؛ (تزیلكده) (دوكمه ایلیكلرینی ایپك ویا ایپلكله) ایشلمك ‖ زعمبه‌لمق ‖ دورتوب ، صوقمق ، دلك ‖ (مجا) رشوتله قاندیرمق ، باشدن چیقارمق ، طمارینه كیرمك ، پاره یدیرمك .

Be-ſteck (–⏑ الا) ㊳ قاب ، ظرف ‖ طاقم ‖ (كلغان بكلرنجه برای استخفاف) حریف ‖ (قبا تعبیر) ذكر .

Be-ſtecken (⏑–⏑ فعمتعد) d. ⑳ (*insép.*) صوقمق ، طاقمق ، برشیئی بوصورتله سوسلمك وتجهیز ایتمك .

Be-ſtehen (⏑–⏑ فعمتعد) t. ⑳ (*insép.*) یاپمق ، باشدن یكیرمك ، برایشك حقندن كله‌بیلمك ‖ (امتحانی)ویرمك؛ یكمك ‖ (فعلا ±) —beleiben (مایعات حقنده) طوتمق، پیختیلانمق ، قاتیلاشمق ‖ (مجا) یشایه‌بیلمك ، دائم اولمق ‖ er kann nicht bei ſeinem Einkommen— بوایراد ایله او اداره اوله‌مز، پاره‌سی اكا كفایت ایتمز‖ wer kann vor Dir— سكا قارشو كیم طوره‌بیلور (سكا كیم قارشو قویه‌بیلور)

Be-ſtehlen (⏑–⏑ فعمتعد) d. ⑳ (*insép.*) چالمق ، سرقت ایتمك .

Be-ſteigen (⏑–⏑ فعمتعد) o. ⑳ (*insép.*) بریره ، برشیئك اوزرینه چیقمق ‖ (جماع) آشمق ‖ جلوس ایتمك ‖ (باركیره) بینمك وسوار اولمق ‖ یوقاری چیقارمق ، ترفیع ایتدیرمك ‖ (ع) (طوپی قونداغنه) بندیرمك .

Be-ſtellen (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) den Tiſch mit Speiſen— (سفره‌یی یمكله) دوناتمق ، تجهیز ایتمك ‖ ein Feld— برتارلایی زرع ایتمك ‖ سپارش ایتمك ، اصمارلمق ؛ امر ایتمك ، حواله ایتمك ‖ توظیف قیلمق ‖ (برینی بریره) چاغیرمق ، بریره كلمسنی (امر) آرزو ایتمك ‖ einen Auftrag— برامر ویا سپارش ، تبلیغ ایتمك .

Be-ſteu-ern (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) ویركویه ربط ایتمك ، ویركو ورسم آلمق ‖ (كمی) دومنی‌قوللانمق .

Be-ſtimmen (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) تعیین، تخصیص ایتمك ‖ تقدیر ایتمك ، مقدر قیلمق ‖ قطعیلشدیرمك، قرار ویرمك ‖ امر ونصب ایتمك ‖ beſtimmt (صفت واسم مفعول) ㉔ صحیح ، محقق ‖ معین ‖ Be-ſtimmung (امؤ) ㊾ نظام ، اصول وقاعده ، قرار ، امر ‖ قدر ، قسمت ‖ یقین .

Beſt-möglich(ſt) (⏑–⏑ ص) ㉔ خارق‌العاده ، اك اعلا، ممكن اولدیغی قدر ایو ، (الدن كلان) .

Be-ſtrafen (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) مجازات، تأدیب ایتمك .

Be-ſtrahlen (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) نشر ، ضیا (شعاع) ایتمك ‖ پارلامق ، لمعان ایتمك .

Be-ſtreben (⏑–⏑ فعمطا) a. ㉑ (*insép.*) ſich— كمال درجه سعی وغیرت ایتمك ، چالیشوب چبالامق .

Be-ſtreichen (⏑–⏑ فعمتعد) n. ⑳ (*insép.*) سیلمك ، صیغامق ‖ صیوامق ، بویامق ‖ (ع) (آتش حقنده)یالامق، سیلوب سوپورمك (فن اسلحه) beſtrichener Raum منطقهٔ مهلكه .

Be-ſtreiten (⏑–⏑ فعمتعد) n. ⑳ معارضه ایتمك ، نزاع ایتمك ، آتشمق ‖ برشیئك اولماسنی ارزو وادعا ایتمك ‖ اختلاف ایتمك ؛ راضی اولمامق ‖ لازم اولان پاره‌یی قزانمق ، طوپلامق ، ایدنمك .

Be-ſtreu-en (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) سرپمك، (قوم وسائره) دوكمك ، صاچمق .

Be-ſtricken (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) شرید ، قوردله ایله طوناتمق ، تجهیز ایتمك ‖ (مجا) صارمق، باغلامق، كوستكلمك ‖ ضبط ایتمك ، اسیر ایتمك .

Be-ſtürmen (–⏑⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) (اوزرینه) هجوم وصولت ایتمك ، آتلمق ‖ (مجا) (برینك اوزرینه) اوشوشمك ، تعجیز وتصدیع ایتمك ، اوزرینه ، (باشنه) ییغلمق .

Be-ſtürzen (–⏑⏑ فعمتعد) c. ㉑ (*insép.*) [=Stürze Deckel] برقابی آغزینه قپاغنی قویه‌رق قپامق ، اورتمك ‖ دهشت وحیرت ویرمك ‖ ضجرت وفتوره دوچار ایتمك ‖ آهنكی بوزمق ، تشویش ایتمك ، شاشیرتمق ، عقلنی باشندن كیدرمك ، نه یاپه‌جغنی بیلمیه‌جك درجه‌یه كتورمك ‖ هجوم ایتمك .

Be-ſuch (–⏑ ام) ㊳ زیارت ، ویزیته ‖ er hat— مسافری وار ، زیارتجیسی وار .

Be-ſuchen (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) كورمكه ، زیارته ، مسافرلكه كیتمك ، ویزیته‌ایتمك ، ویرمك die Schule— مكتبه دوام ایتمك .

Be-ſudeln (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) پیسلتمك، مردارلمق ‖ لكه‌دار ایتمك .

Bettag (–– ام) ㉔ یوم‌دعا Buß und— عبادت واوروج . (پرهیز) كونی ‖ Bethaus (الا) كوچك معبد ، مسجد .

Be-tagt (–⏑ ص) ㉔ كون كورمش ، كورمش یكیرمش ، اختیار ، مسن .

Be-taſten (⏑–⏑ فعمتعد) b ㉑ (*insép.*) اللمك ، لمس ایتمك ‖ قوللانمق ‖ ال ایله ازمك .

Be-täuben (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) صاغرلشدیرمق ؛ اویوشدیرمق ، حسنی كیدرمك . (جرا) استنشاق اتر ایتمك ‖ سكرلری اولدیرمك .

Be-täubt-heit (⏑–⏑ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) صاغرلق ، اویوشقلق .

Bete (–⏑ امؤ) (بنا) ㊸ =Beete .

Bête (⏑– امؤ) ㊾ (جمعی —.s) ویا (الا) ㊻ بت ، موش دینیلان خصوصی بركاغد اویونی .

Beten (⏑– فعلا +) b. ㉑ (*insép.*) [قدیم آلمانجه Bitte, peta] دعا ایتمك ؛ تضرع و نیاز ایتمك ، یالوارمق ، استرحام ایتمك ، استغفار ایتمك ‖ نماز قیلمق .

Be-the(e)ren (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) قطرانلمق . زیفلتمك .

Be-theiligen (⏑–⏑⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) اشتراك ایتدیرمك ، مشترك قیلمق (تجا) مشترك‌المنفعه قیلمق ‖ ſich— (فعمطا) اشتراك ایتمك ، قاریشمق ‖ مشترك‌المنفعه اولمق .

Be-theu-ern (⏑–⏑ فعمتعد) a. ㉑ (*insép.*) قویا وعد وتعهد ایتمك .

Be-thören (⏑–⏑ فعه متعد) a. (21) (*insép.*) اغفال واغوا ایتمك ، آیارتمق ، یولدن صاپدیرمق ‖ شاشیرتمق ، حیرتده براقمق ‖ کوزینی بویامق ، بوغمق .

Be-titeln (⏑–⏑ فعه متعد وفعه مطا) a. (21) (*insép.*) عنوان (لقب ، نام) ویرمك ، آد طاقمق ‖ القاب ، سرلوحه یازمق .

Be-tonen (⏑–⏑ فعه متعد) a. (21) (*insép.*) برهیجا اوزرینه قوت‌قومق ، قوتله، سسلی ، صدالی اوقومق ویا تلفظ ایتمك تلفظ ایتمك ‖ (موسیقیده) آلتنی (نظر دقق جلب ایتمك ویا یوکسك صدا ایله چالینه‌جغنی ایما ایتمك اوزره) چیزمك .

Be-trachten (⏑–⏑ فعه متعد) b. (21) (*insép.*) نظر اعتباره آلمق ؛ نظر ایتمك ، ملاحظه وتأمل ایتمك ‖ سیر وتماشا ایتمك ،

Be-trachtens-werth (–⏑–⏑ صـ) (24) شایان سیر وتماشا ‖ شایان دقت ومطالعه .

Be-trächtlich (⏑–⏑ صـ) (24) مهم معتنا ‖ کثیر ‖ عظیم ، جسیم ، بیوك .

Be-trag (⏑– ام) (31) مقدار ، مبلغ ، یکون ‖ (تجا) قیمت ، بها ، دکر .

Be-tragen (⏑–⏑ فعه لا +) r. (20) (*insép.*) بالغ اولمق ، چیقمق ‖ دکری اولمق ‖ —sich طور وحرکتده بولنمق ، طورانمق ، معامله ایتمك .

Be-trau-en (⏑–⏑ فعه متعد) a. (21) (*insép.*) برینه ایناتمق ، برشیدن طولایی اعتماد ایتمك ، اصمارلامق ‖ (تجا) برینه بر ایش حواله وسپارش ایتمك .

Be-trau-ern (⏑–⏑ فعه متعد) a. (21) (*insép.*) بری ایچون یاس ، ماتم ایتمك ، آجیمق وآغلامق .

Be-treff (⏑– ام) (38) یالکز (حال وحرف جر مقامنده مستعملدر) حالده ، کانجه .

Be-treffen (⏑–⏑ فعه متعد) d. (20) (*insép.*) راست کتیروب یقالامق ، اوزرینه آتیلوب طوتمق ‖ عائد وراجع اولمق ، طوقنمق ، تعلق ایتمك ‖ Das —de Wort اوکلمه ، مبحوث عنه اولان کلمه .

Be-treiben (⏑–⏑ فعه متعد) o. (20) (*insép.*) آرقه‌سنه دوشمك ، تعقیب ایتمك ‖ سعی واقدام ایتمك ‖ تسریع وتعجیل ایتمك ‖ یاپمق ، ایشلمك .

Be-treten (⏑–⏑ فعه متعد) b. (20) (برشی اوزرینه) آیاقله باصمق، کزمك وچیکنه‌مك ‖ er wird meine Schwelle nicht wieder— او بنم اویمك (قپومك) اشیکنه برده‌ها آیاغنی باصمیه‌جق ، باصمز ‖ —er Weg (ام) ایشلك یول .

Be-trieb (⏑– ام) (38) (*sans pl.*) ایشلتمه ‖ سعی و اقدام ‖ سوق و اداره ، بر ایشی ویا بر دکانی ایشلتمه ، چویرمه ‖ (تراموای ، شمندوفر وسائره حقنده) ایشلتمه .

Be-triebsam (–⏑– صـ) (24) ایشلدلکده اولان ؛ ایشلك ؛ ایشلدیله بیلور .

Be-trinken (⏑–⏑ فعه مطا) a. (20) (*insép.*) —sich سرخوش اولمق ‖ betrunken (صفت و ا مفعول) (24) سرخوش ، مست ؛ Knüppeldick— کوتوك کبی سرخوش ، مست لایعقل .

Be-trüben (⏑–⏑ فعه متعد) a. (21) (*insép.*) محزون ومکدر ایتمك ؛ یأس والمه دوشورمك .

Be-trug (⏑–⏑ و ⏑– ام) (31) (*sans pl.*) آلداتمه ‖ حیله وخدعه ، آل ، دوباره ، اویون ایتمه ، دسیسه .

Be-trügen (⏑–⏑ فعه متعد وفعه مط) f. (20) (*insép.*) آلداتمق ، حیله وخدعه ایتمك ، اویون ایتمك .

Be-trügerisch (⏑–⏑⏑ صـ) (24) دسیسه کارانه .

Be-trunkenheit (–⏑–⏑ امؤ) (49) سرخوشلق .

Bett (⏑ الا) a. (42) یتاق ، دوشك ، فراش ، قاریوله ‖ (نهرحقنده) مجری ، یتاق ‖ zu, (in's) —gehen یتاغه یاتمق ، اویقویه ، یاتمغه کیتمك ، das — hüten یاتمق ، خسته اولمق ‖ (چوجق لسانده) (مرا .Baba) ‖ (مجا) ازدواج ، تأهل ، زفاف ‖ —decke (امؤ) یورغان .

Bettel (⏑ ام) a. (*sans pl.*) = Bettelei (عمو) حیلازلق ، دیلنجیلك ‖ اسکی پوسکو شی ، سوقاغه آتیلسه کیمسه‌نك آلمیه‌جغی نسنه .

Betteln (⏑ فعه لا + وفعه متعد) a. (21) دیلنمك ، دیلنجیلك ایتمك (کذا مجا) .

Betten (⏑ فعه لا +) b. (21) یتاق یاپمق ‖ (فعه متعد) برینی یتاغه یاتیرمق ، (فعه مطا) —sich یاتمق .

Betze (⏑ امؤ) (53) دیشی کوپك ‖ دیشی قورد ‖ (مجا) (قبا تعبیر) ناموسسز ، فاحشه قاری ، روسپی .

Beuge (⏑– ام) (53) بوکولمه ، بوکمه ، اکیلمه ، اکمه ‖ بوکوك ودیرسکلی اولان یر ‖ اکری کرپتی .

Beu-gen (⏑– فعه متعد) a. (21) اکمك ، بوکمك ‖ den Nacken— بویون بوکمك ‖ Beugung (امؤ) (49) اکلمه، بوکلمه؛ اکمه ، بوکمه ‖ (غرا) تصریف و اعراب واعلال ‖ برای تعظیم (سلام) ایلرویه طوغری اکلمه ، باش کسمه .

Beule (⏑– ام) (53) حدبه ، قانبور ، اورکوج ، چیقیندی ‖ (طب) شیش ، ورم ‖ (صنع) اویمه . قبارتمه ‖ تمه باشی .

Be-unruhigen (⏑⏑–⏑ فعه متعد و فعه مطا) a. (21) (*insép.*) مضطرب ، راحتسز ایتمك، تجیزقیلق ‖ (ع) راحت ویرمامك ، مسلط اولمق ‖ sich über etwas ویاخود : wegen Jemands— برشیدنطولایی ، بری ایچون مضطرب وراحتسز اولمق ‖ Be-unruhigung (امؤ) (49) اضطراب ، راحتسزلق ؛ تجیز تصدیع ‖ (ع) مسلط اولمه ، بریسیچون صارقینتیلق ایتمه .

Be-urkunden (⏑⏑–⏑ فعه متعد) b. (*insép.*) بالحجة اثبات ایتمك ‖ برهان ودلیل کوسترمك ، اثبات ایتمك .

Be-urlauben (⏑–⏑–⏑ فعه متعد) a. (*insép.*) (ع) اذن ورخصت ویرمك ، صلهیه کوندرمك ‖ خدمتدن چیقارمق ‖ (فعه مطا) —sich استعفا ویروب خدمتدن چیقمق .

Be-urlaubtenstand (⏑–⏑–⏑ ام) (38) (*sans pl.*) (ع) اذن ایله صالیویرلمش اولان نفرات عسکریه ، احتیاط .

Be-urtheilen (⏑–⏑⏑ فعه متعد) a. (21) (*insép.*) حکم ایتمك ، حکم ویرمك ‖ مؤاخذه ومناقشه ایتمك ‖ معاینه ایتمك ‖ تحلیل ، تدقیق ایتمك .

Be-urtheilungskraft ویاخود **Be-urtheilungsver-mögen** (ا مؤ ⏑⏑–⏑⏑) (ا لا ⏑–⏑⏑–⏑⏑) قوهٔ حاکمه ‖ ادراك ، فراست ‖ عقل سلیم .

Beute (⏑– امؤ) (53) یغما ، غارت ، پلاچقه ‖ غنیمت ‖

آريلرك طوپلادقلرى مادهٔ عسليه ‖ كله‌پير ‖ چاچيلردن مصادره اولنان شى .

Beutel (⏑ـ ام) a. (40) كيسه ، پاره طوربه‌سى ‖ (ممالك عثمانيه‌ده) بشيوزغروش قيمتنده اولان كيسه ‖ طوربه .

Beuteln (⏑ـ فع معطا) a. (21) das Futter beutelt (ſich) استارطوپلانيور ، پوطلاشيور ‖ (فع متع) (ذكرمنجيلكده) الكله‌مك ، الكدن كچيرمك .

Beuten (⏑ـ فع متع) b. (21) برآرى‌قوواننى بيان آريسيله طولديرمق ، بيان آريسيله اسكان ايتمك .

Be-völkern (⏑⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) اهالى ايله اسكان ايتمك ، برمحلك اهاليسى توفير وتكثير ايتمك ‖ غلبه‌لقلاشديرمق ‖ **Be-völkerung** (ام) (49) برمحلك سكنه واهاليسى .

Be-vollmächtigen (⏑⏑⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) حكم ونفوذه مالك ايتمك ، مأذونيت ويرمك ‖ مأمور ومرخص تعيين ايتمك .

Be-vollmächtigte(r) (⏑⏑⏑ـ ام) (24) مرخص ، مأمور ؛ (على الاكثر وكيل اوله‌رق بردولت طرفندن كونديريلان، بولنديريلان) سفير .

Be-vor (⏑ـ حرعا) مقدم ، اول .

Be-vormunden (⏑⏑ـ فع متع) b. (21) (insép.) وليلك ، وصيلك ايتمك .

Be-vorrechten (⏑⏑ـ فع متع) b. (21) (insép.) موافقت ايتمك ‖ امتياز ويرمك .

Bevor-stehen (⏑⏑ـ فعلا+) i. (21) (sép.) يقيناً (مستقبلده) ظهور ووجود بوله‌جق ويا ياپيله‌جق اولمق ‖ ظاهر وشبهه‌سز اولمق ‖ وخامتلى اولمق .

Be-vortheilen (⏑⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) برينى حقندن محروم ايدرك ديكرينى آكا تقديم ايتمك ؛ اضرار ، غدر ايتمك .

Be-vorworten (⏑⏑ـ فع متع) b. (21) (insép.) (بركتابه) مقدمه ، مدخل يازمق ‖ اولجه ذكرواخطار ايتمك .

Be-vorzugen (⏑⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) تقدم ايتديرمك ، ترجيح ايتمك ‖ فائده‌لنديرمك ‖ حمايه والتماس ايتمك، ترفع ايتديرمك .

Be-wachen (⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) (برخزينه ، بر او وياسائرمبنى) محافظه ايتمك ، بكلمك ، نظارت ايتمك ، كوزتمك .

Be-wachsen (⏑ـ فع متع) r. (20) (insép.) das Moos bewächst das Dach يوصون بيويه‌رك طامى ستر ايديور ، طامى يوصون قاپلايور ‖ (فعلا ـ) mit Moos be„ wachsen يوصونله اورتلمك .

Be-waffnen (⏑ـ فع متع) f. (20) (insép.) تسليح ايتمك ‖ تجهيز ايتمك ‖ ſich— كندوينى سلاحله تجهيز ايتمك ، سلاح طاقنمق ، قوشانمق .

Be-wahren (⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) صاقلامق ، حفظ ووقايه ايتمك ‖ ſich vor etwas— ‖ صاقينمق ‖ Gott ſoll mich— الله صاقلسون ، الله اسركيه .

Be-währen (⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) اثبات ايتمك، تحقق ايتديرمك ‖ ſich— (فع معطا) صحيح چيقمق ‖ مجرب قيلنق .

Be-walden (⏑ـ فع متع) b. (21) (insép.) اورمانيتشديرمك ، اورمان حالنه قومق ؛ اورمانه دونديرمك .

Be-wältigen (⏑⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) برشيئه باشه چيقمق ، يحرمك ، بتورمك ، تغلب ايتمك .

Be-wandert (⏑ـ صفت و ا مفعول) (24) ماهر، الندن كلور ، يحركلى ، تعليلى ‖ كورمش كچيرمش ، تجربه‌ديده ، كار آزموده ، آكاه ، ارباب وقوفدن ، اهل خبره‌دن اولان .

Be-wandt (⏑ـ ص) (21) bei ſo—en Umſtänden بوكبى احوالده .

Be-wandniß (⏑ـ امؤ) (34) حال die Sache hat ihre (ganz) andere— ايش اويله كورنديكى كبى دكل ، بوايش بام باشقه ، مستثنا برشى .

Be-wäſſern (⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) صولامق، اسقا ايتمك ، صو ويرمك .

Be-wegen (⏑ـ فع متع) a (21) (insép.) تحريك ايتمك ، يرندن اويناتمق ، حركت ايتديرمك ‖ ſich— (فع معطا) حركت ايتمك ، يوريمك ، كيتمك ‖ صاللانمق ، يرندن اوينامق ‖ ſich um die Axe— محورى اطرافنده حركت ايتمك (دونمك) ‖ Das hat mich dazu bewogen, es zu glauben تحريك وتشويق ايتمك ‖ بوشى آنى بكا ايناندردى ، بو آكا اينانمامى موجب اولدى .

Be-weglich (⏑ـ⏑ ص) (24) يرندن اويناديله بيلور ، تحريك اولنه‌بيلور ؛ متحرك ، اويناق .

Be-weglichkeit (⏑ـ⏑ـ امؤ) (49) (sans pl.) اويناقلق ، متحركلك .

Be-wegt-heit (⏑ـ ـ امؤ) (49) (sans pl.) هيجان ، اضطراب .

Be-wegung (⏑ـ⏑ امؤ) (49) حركت ، سير ‖ (فروسيتده) باركيرك —en des Pferdes (افعال) حركاتى ‖ اضطراب ، تلاش ، هيجان .

Be-wehren (⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) تسليح وتجهيز ايتمك .

Be-weinen (⏑ـ فع متع) a. (21) (insép.) برشى ايچون ، (اوزرينه) آغلامق ‖ آجيمق ، تأسف ايتمك .

Be-weis (⏑ـ ام) (38) دليل ، برهان ، اثبات ‖ نشانه ، دليل ، علامت ، سند ، حجت .

Be-weiſen (⏑ـ فع متع) o. (20) (insép.) اثبات ايتمك ، ميدانه چيقارمق ‖ كوسترمك ، دلالت ايتمك ‖ ابراز واظهار ايتمك ‖ يدريغ ايتمك .

Be-wenden (⏑ـ فعلا ـ) b. (21) (insép.) برشيده طورمق ، قرار قيلمق ؛ اكتفا ايتمك ، برشيله قناعت ايتمك ، راضى اولمق .

Be-werben (⏑ـ فع معطا) b. (21) (insép.) ſich um etwas— برشيئى ايدنمكه چالشمق واوغراشمق ، آرامق ‖ ſich um ein Mädchen— برقزى آلمغه ، اولنمكه اوغراشمق وغيرت ايتمك ‖ شدتله آرزو ايتمك ، الده ايتمك اوزره برشيئك پشى قووالمق .

Be-werfen (⏑ـ فع متع) b. (20) (insép.) Jemand mit Steinen— برينك اوزرينه‌طاش آتمق ، برينى‌طاشلامق ‖ (زرا) طوپراقله اورتمك ، طوپراق آتمق .

Be-werkstelligen (ـُـَـَـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) ایشلمك ، وجوده ، میدانه کتورمك ، قوه‌دن فعله چیقارمق ، یاپمق .

Be-wickeln (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) طولامق ، برشیئله صارمق ، بورمك .

Be-willigen (ـُـَـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) رخصت ، مساعده ویرمك ؛ قبول ایتمك ، موافقت کوسترمك ‖ بکمك ‖ حق ویرمك .

Bewillkommen (ـُـَـَـ فع متع) b. ㉑ (*insép.*) سلاملامق ، برکلانی سلاملامق . قارشولمق ، (خوش کلدك دیمك .

Be-wimpeln (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (بحر) برکمی‌یی سنجاق (بیراق) ایله دوناتمق .

Be-wirken (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) سبب اولمق ، یاپدیرمغه سببیت ویرمك ، موجب اولمق ، حصوله کتورمك ، بادی اولمق ‖ تأثیر واجرای نفوذ ایتمك .

Be-wirthen (ـُـَـ فع متع) b. ㉑ (*insép.*) برینه (برمسافره) اوصاحبلك ایتمك ، قبول ایتمك ، مسافر (مشتری) آلمق ، آغیرلمق .

Be-wirthschaften (ـُـَـَـ فع متع) b. ㉑ (*insép.*) (زرا) براراضی‌یی استحصال ثمره اولنور برحاله قومق ویا کتورمك ، یتشدیرمك ‖ اداره ایتمك ، چویرمك ، قوللانمق .

Be-wohnbar (ـُـَـ ص) ㉑ اوتورمغه ، اسکانه قابلیتی اولان .

Be-wohnen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*ininv.*) براراضی (خانه)ده اوتورمق ، ساکن اولمق . ein ganzes Haus— تکمیل اوی اسکان ایتمك ، کاملاً اشغال ایتمك .

Be-wohner (ـُـَـ ام) a. ㊵ برمحلده ساکن اولان ، اقامت ایدن ، ساکن مقیم ، اولان شخص ‖ (جمع اولورق) اهالی ، سکنه .

Be-wölken (ـُـَـ فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) sich— (هوا حققنده) بلوط ایله اورتلمك ، بلوطلانمق ‖ قرارمق ‖ (مجا) (برشی حققنده) چتاللاشمق ، قراکلقلاشمق ، کسب وخامت ایتمك ، زورلاشمق .

Be-wundern (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) حیرتده ، تعجبده براقمق ، شاشیرتمق ، استغرابده براقمق ‖ Be-wunderung (امؤ) ㊾ حیرت ، تعجب ، استغراب ، شاشمه .

Be-wurzeln (ـُـَـ فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) sich— کوکلشمك ، کوك صالمق ‖ (مجا) یرلشمك .

Be-wußt (ـُـ ص) ㉑ —sein بیلك ، حس ایتمك ، (طویق) ‖ —los (ص) کندینی شاشیرمش (غائب ایتمش اولمق ، سویلدیکی بیلمامك ، آغزندن چیقانی ایشتمامك ؛ بایغین .

Be-zahlen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) پاره‌سنی ویرمك ، تأدیه ایتمك ‖ bezahlt (صفت واسم مفعول) تأدیه اولنمش ، پاره‌سی ویرلمش .

Be-zähmen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) یموشاتمق ، آلشدیرمق ‖ تحت اطاعته آلمق ، رام ایتمك ، عنانی اله آلمق ‖ یوله کتورمك .

Be-zaubern (ـُـَـ فع متع) q. ㉑ (*insép.*) سحر ایتمك ‖ (مجا) مفتون ایتمك ، بند ایتمك .

Be-zeichnen (ـُـَـ فع متع) b. ㉑ (*insép*) کوسترمك ، اشارت ایتمك ؛ علامت ، اشارت قومق ‖ ارائه ایتمك ، افاده ایتمك ‖ قید ایتمك ‖ (فع مطا) —sich کورنمك ، کلمك .

Be-zeigen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) بالفعل کوسترمك ، اشارتله کوسترمك .

Be-zetteln (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (صندیق ، شیشه وساٸره داخلنده بولنان شیئك جنس ویا مقدارینی کوسترمك اوزره) یافته‌لمق .

Be-zeugen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تصدیق ایتمك ، شهادت ایتمك .

Be-ziehen (ـُـَـ فع متع) f. ⑳ (*insép.*) ein براوه طاشینمق ، طاشیمق ، یرلشمك ‖ (تجا) Haus— پارسدن مال کتورتمك ، (مالی Waaren von Paris— پارسدن کتورتمك) ، آلمق ‖ (فع مطا) sich— متعلق ، معطوف بولنمق ، عائد ، راجع اولمق ‖ Be-ziehung (امؤ) ㊾ مناسبت in—stehen مناسبتی اولمق .

Be-ziffern (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تومرولمق ‖ ترقیم ایتمك ‖ (فع مطا) —sich بالغ اولمق ، مقدارنده بولنمق .

Be-zirk (ـُـ ام) ㊳ دائره Das liegt außer seinem— بو آنك دائرهٔ اقتداری داخلنده دکلدر . ‖ (ولایت ، ایالت ، سنجاق داخلنده) قضا ، ناحیه ‖ منطقه .

Be-zirken (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تعیین وتحدید ایتمك ؛ حصر ایتمك .

Be-zug (ـُـ ویاخود ـُـ ام) ㊳ برشیئك اورتو ، سرکیسی ‖ auf etwas—nehmen برشیئه عائد وراجع اولمق ، مناسبتده بولنمق .

Be-züglich (ـُـَـ ص) ㉑ متناسب ، معطوف ، متعلق ، راجع ، عائد ، دائر .

Be-zwecken (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) مرام ، مقصود ایتمك ، دیلك ؛ فکرنده بولنمق ‖ مراد ایتمك ، استمك .

Be-zweifeln (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) شبه‌لنمك ، شبهه ، تردد ایتمك .

Be-zwingen (ـُـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) [zwingen] تیمورچنبر ، چامورلق وامثالی شئ‌یکچیرمك ‖ غلبه ایتمك ، یکمك ، ظفریاب اولمق ‖ مجبور ایتمك ؛ زورلامق ‖ رام ایتمك ، ضبط وتسخیر ایتمك .

Be-zwungen (ـُـَـ صفت واسم مفعول) bezwingen) فعلندن) .

Bibel (ـُـ امؤ) ㊸ [رومجه ، کتاب] کتاب‌مقدس ، تورات وانجیل شریف .

Biber (ـُـ ام) a. ㊵ (تا طیبه) (قاستور) قوندوز ‖ —fell (الا) قوندوز دریسی ‖ —hut (الا) قوندوزدن یاپیلان شابقه ‖ —geil (ام) قوندوز خایه‌سی .

Bibi (ـُـ ام) ㊻ (عو) شابقه ، سرپوش ، (عو قاستور) قوندوزدن یاپیلان شابقه .

Biblio-graphie (ـُـَـَـ ام) ㊾ [روم] (کتب حققنده) معلومات ، علم احوال الکتب ؛ اسامیٔ کتب .

Biblio-thek (ـُـَـ امؤ) [روم] کتبخانه .

Bieder (ـُـ ص) ㉑ شجیع ، جسور ، یکیت ‖ ناموسلی ، فضیلتلی ، مستقیم ، عفیف .

Biegen (ـ٬ فع لا -) .f ⑳ بوکلك ، اکلك ‖ um— بوکلك ، اکلك ؛ die Ecke— کوشه‌یه صاپمق ‖ sich— بوکلك ، اکلك ؛ میل ایتمك ‖ (فع متع) اکمك ، بوکمك .

Biene (ـ٬ امؤ) ⑬ (تا طبیعه) آری ‖ (مجا) (عمو) خواه ناخواه یاپیشیجی ‖ der Bien'muß — nhaube (امؤ) آری صوقمسی منع ایچون یوزه کچیریلان ستره ، ماسکه ‖ — nhaus (الا) آری قوواغی .

Bienenhaft (ـ٬ـ ص) ㉑ آری مثللو ، آری کبیجه‌سنه .

Bier (ـ٬ الا) ㊳ [لاتینجه bibĕre] بیرا ، آرپه‌صویی ‖ — brauerei (امؤ) بیراخانه ، بیرا فابریقه‌سی ‖ — haus (الا) بیراخانه .

Biest (ـ٬ الا) ㉗ (عو) حیوان ‖ احمق ، اوکوز .

Bieten (ـ٬ فع متع) .f ⑳ عرض وتقدیم ایتمك ، ویرمك ‖ احضار ایتمك ‖ Das bietet Schwierigkeiten بو (شی ، ماده) موجب صعوبتدر ، بونده کوچلك واردر .

Bietz(e) (ـ٬ ام) ㊳ [اسلاو] (عو) ممه ، ثدی ‖ اینك ممه‌سی .

Bigott (ـ٬ ص) ㉑ [فر] زاهد باطل ، متعصب .

Bilanz (ـ٬ ام) ㊾ [فر] (تجا) موازنۀ حساب؛ موازنه دفتری ، بلانچو .

Bild (ـ٬ الا) ㉗ رسم ، صورت ، تصویر ‖ (مجا) فوق الحد کوزل (تصویر کبی) ein— von einem Mädchen برقیز ‖ منظره ‖ شکل ، خیال ‖ — hauer (ام) باقیر ، طاش وسائره‌دن رسم (هیکل) اویان رسام .

Bilden (ـ٬ فع متع) .b ㉑ تشکیل وترتیب ، تنظیم ایتمك ‖ تعلیم وتربیه ایتمك ‖ (فع مطا) — sich اوکرنمك ، تحصیل ایتمك ‖ gebildet (صفت و اسم مفعول) ㉑ مرتب ، متشکل ‖ تعلیم وتربیه وتحصیل کورمش — er Mensch تربیه‌لو ، معلوماتلی ذات ‖ مدنی .

Bildniß (ـ٬ الا) ㉝ رسم ، صورت ، شکل ‖ هیئت ‖ انسان چهره‌سنك رسمی ، تصویر .

Bildung (ـ٬ امؤ) ㊾ تعلیم وتربیه ؛ تحصیل ‖ ترتیب وتشکیل ‖ نظام .

Bill (ـ٬ امؤ) ㊾ [انکلیز] قانون لایحه‌سی .

Billard (ـ٬ الا) ㊻ [فر] (بیلیارداوقونور) بیلاردو .

Bille(t)t (ـ٬ الا) ㊻ [فر] (بیلیه‌ت اوقونور) بیلت .

Billig (ـ٬ ص) ㉑ اوجوز ، اهون ، معتدل ‖ حق وانصافه ، عدل وحقانیته مطابق ‖ مشروع ‖ طوغری .

Billigen (ـ٬ـ فع متع) .a ㉑ (حق ویرمك) راضی اولمق ، حسن قبول ایتمك ؛ اسعاف ایتمك ‖ Billigung (امؤ) ㊾ تصویب وتصدیق ، تنسیب ؛ اسعاف .

Bimmeln (ـ٬ فع لا +) .a ㉑ (عمو) چینلامق ‖ چاك چالنمق .

Bimsstein (ـ٬ ام) ㊳ (معد) سونکر طاشی .

Binde (ـ٬ امؤ) ㊿ باغ ، صارغی ‖ بند ، عقد ‖ — wort (الا) (غرا) حرف عاطف ، حرف ربط .

Binden (ـ٬ فع متع) .a ⑳ صارمق ، باغلامق ‖ بند وربط ایتمك ‖ (مجا) الی آیاغی باغلامق (منع ایتمك) ‖ جلدلمك ‖ (فع مطا) (مطبخ اصطلاحی) — sich قویولشمق .

Binnen (ـ٬ حرجر) آتاسنده ، ظرفنده ، — eines Monats بر ماه ظرفنده ، — Kurzem آز بر زمانده ، یقین وقتده ‖ (حا) داخلی ، ایچرویه منسوب ‖ — zoll (ام) ایچری کومرکی ، رسومات داخلیه ‖ — länder (ام) (بحر) ایچ دکزلرده وعلی الخصوص فلمنکده اشیا نقلنه مخصوص ایکی دیرکلی بیوك معونه .

Binse (ـ٬ امؤ) ⑬ (نبا) اسل ، حیزران ، ساز ، حصیر اوتی .

Bio-graphie (ـ٬ـ امؤ) ⑬ oder ㊾ [روم] ترجمۀ حال ، وصف احوال .

Bio-logie (ـ٬ـ امؤ) ⑬ oder ㊾ مبحث الحیات .

Birke (ـ٬ امؤ) ⑬ (نبا) قاین آغاجی .

Birma (ـ٬ اخالا) ㊻ (جغر) برمانیا .

Birmane (ـ٬ـ ام) ㊽ برمانیالو .

Birne (ـ٬ امؤ) ⑬ (نبا) آرمود .

Birnmost (ـ٬ ام) آرمود شرابی (شیره‌سی) ؛ آرمود ازمه‌سی .

Birsch (ـ٬ امؤ) ㊾ (آوجیلقده) آوجیلی ‖ آو ، صید ، شکار .

Bis (ـ٬ حرجر) قدر ، دکین ، وارنجه ، الی — hierher بورایه دکین ، بورایه وارنجیه دکین ‖ ? wann — نوقته دکین ? ‖ (حرعا) daß — اوقدرکه ، اولدرجه‌که ، دکین ، تا که .

Bisam (ـ٬ ام) ㊳ [عبرانیجه bésem رائحۀ طیبه] مسك ، مسك غزالی ‖ — Katze (امؤ) مسك کدیسی .

Bisch (ـ٬ حرند) (عمو) صوصدیرمق ، سس کسدیرمك اوزره اولنان ندا (پیست ، صوص مقامنده) .

Bischen (ـ٬ صو حا) (.inv) Bissen] اسمنك صورت تصغیریه‌سی اولان : Bißchen] — ein (ganz (عمو) klein براز ، بر پارچه ، آزاجق — Brot kein آغزه قونیله‌جق برلقمه اکمك یوق ، viel — ein براز زیاده‌جه (حدندن زیاده) .

Bischof (ـ٬ و ـ٬ ام) ㉛ [روم] پسقپوس ، مترو-پولید ‖ قرمزی شرابله شکردن معمول بونامده برایچکی .

Bise (ـ٬ امؤ) ⑬ [فر] شمال روزکاری ، یلدیز پویراز ‖ قیش .

Bisher (ـ٬ حا) شمدی‌یه دکین ، بو آنه قدر ، بورایه قدر .

Bisherig (ـ٬ـ ص) ㉑ شمدی‌یه دکین اولان ، بورایه قدر اولان .

Biscuit (ـ٬ ام) ㊻ oder ㊳ [فر] پکسمات ، کورك ، بیسکوی ‖ صوده اریمش کیرچ ‖ چینجی، چوملکجی خمیری .

Bislang (ـ٬ حا) = bisher .

Biß (ـ٬ ام) ㉝ ایصرمه ، دیشلمه ، (یلان حقنده) صوقمه ‖ ایصیریق .

Bißchen (ـ٬ الا) b. ㊵ Bissen کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی ‖ = bischen .

Bissel (ـ٬) bischen کله‌سنك آخر بر ایالتده تکلم اولنان برصورتی) .

Bissen (ـ٬ ام) b. ㊵ لقمه = (عو Happen)

لقمه . ich habe heute noch keinen—gegessen بوکون دها آغزیمه برلقمه قویمدم .

Bissig (̆ ́ ص) ㉔ ایصیریجی ‖ خیرچین ، تیتیز ، غاوغاجی ، خویسز ‖ —schreiben آجی وسرت یازمق .

Bittgesuch (̆ ́ ̆ الا) تضرعنامه، نیازنامه ، استرحام‌نامه ؛ استدعا .

Bittschrift (̆ ́ امؤ) استدعا ، نیازنامه ؛ عرضحال .

Bitte (̆ ́ امؤ) ㊸ رجا ، نیاز ‖ تضرع ، استرحام ‖ دعوت .

Bitten (̆ ́ فع متع) i. ⑳ رجا ونیاز ایتمك ‖ طلب واسترحام ایتمك ، ایستمك ‖ ich bitte Sie darum سزه (. .) دنطولایی رجا ایدرم ‖ دعوت ایتمك ، تکلیف ایتمك ‖ bitte,bitte افندم لطفاً بیوریکز ، رجا ایدرم آلیکز ، ویریکز ؛ قوزوم الخ ‖ ich bitte Sie! (تعجب و حیرتی ویا برحس آخری بیان ایتمك اوزره) امان افندم ! ‖ wenn ich—darf رجا ایدرم ، لطف ایدیکز ، عنایت بیوریکز ، کرم ایدیکز ‖ اکر مساعده ایدرسه‌کز .

Bitter (̆ ́ ̆ ص) ㉔ آجی ، مر ، تلخ (مجا) آجی، سرت، طوقوناقلی ‖ زور ، کوچ ‖ (الا) a. ㊵ (sans pl.) آجیلق ، آجی مایه ‖ (ام) ㊷ بیتر (ایچکی) .

Bitterlich (̆ ́ ̆ ̆ ص) ㉔ آجیلقه، آجی آجی ؛ آجیمسی ، ککرمسی .

Biwak (̆ ̆ ́ الا) ㊻ [فر] (ع) آچیق قوناق ‖ آچیقده قونمه ، کیجه‌له .

Biwaki(e)ren (̆ ̆ ̆ ́ فع لا +) a. ㉑ (ع) آچیقده قونمق ، آچیقده کیجه‌لمك .

Blach-feld (̆ ́ الا) a. ㉗ (آچیق ، دوز وچپلاق اووه .

Black (̆ ́ الا) ㊳ (sans pl.) (قبا آلمانجه) Tinte= .

Blähen (̆ ́ فع متع) a. ㉑ شیشرمك ، روزکار (هوا) طولدیرمق .

Bläh-sucht (̆ ́ امؤ) ㊾ (sans pl.) (طب) غاز ریکمسیله قارنده حصوله کلان شیشکینلك ، انتفاخ بطن ، تجمع ریح .

Blak (̆ ́ ام) ㊳ (sans pl.) برلامبه‌دن چیقان دومان .

Blaken (̆ ́ فع لا +) a. ㉑ لامبه‌دن دومان چیقمق ، توتمك ، ایس چیقمق .

Blami(e)ren (̆ ̆ ́ فع متع) a. ㉑ [فر] (عو) مسخره ، رذیل ورسوای ، کپازه ایتمك ‖ بوزمق ، اعتباردن دوشورمك ‖ (فع مطا) sich— مسئولیت آلتنه کیرمك ، لکه‌دار اولمق ، بولاشمق ‖ بوزلمق ‖ کندوکندوبی اعتباردن دوشورمك ، کندی اعتبارینی کندی قاچیرمق ، کندینی مسخره ، کپازه ایتمك .

Blank (̆ ́ ص) ㉔ [blinken] پارلایان ، لمعه فشان ، پارلاق ، مضی ، رونقدار ، منور ‖ e Waffen— اسلحهٔ جارحه ‖ (حیوانات حقنده) اعلا ، سمیز ، ایو بسیلی ‖ چپلاق ، عریان ‖ ziehen— سل سیف ایتمك ‖ تمیز ، قصورسز ، صاف ، پاك ، طاهر .

Blase (̆ ́ امؤ) ㊸ هوا قبارجغی ، قبارجق ، کوپوك قبارجغی ؛ یانیق واسطه‌سیله الده وسائره‌ده حصوله کلان قبارجق ‖ انفیه ، توتون کیسه‌سی ، کاغددن شکر قهوه .. الخ وضعنه مخصوص اوله‌رق یاپیلان کلاه ‖ die ganze— بوقارین آغریسنك هپسی ، تکمیل زیلق ‖ بوتکمیل جمعیت ‖ instrument— (الا) (موسیقی) هوا (نفس) ایله چالینان آلات موسیقیه ‖ balg— (ام) کوروك .

Blasen (̆ ́ فع لا + وفع متع) p. ⑳ اوفلمك ، اوفورمك ‖ اسمك ، هبوب ایتمك ‖ فسلدامق ‖ چالغی (بوری) چالمق ‖ es läßt sich nicht gleich— ها دینجه اولمز یا ‖ ich will ihm 'was— ایشی یوقسه بکلسون .

Blason(n)i(e)ren (̆ ̆ ̆ ́ فع متع) a. ㉑ [فر] علامت خاندانیه‌یی تعریف وتصویر ایتمك ‖ تعریض ومؤاخذه ایتمك .

Blaß (̆ ́ ص) ㉔ صولوق ، رنکی (تی بکزی) قاچمش ‖ ضعیف ، تی بکزی آتیق ، صارارمش ، صولمش .

Blatt (̆ ́ الا) ㉕ یاپراق، ورق ‖ غزته، ورقهٔ حوادث ‖ کاغد طبقه‌سی ، کتاب دفتر و سائره یاپراغی ‖ طبقه ‖ معدن صفحه‌سی ، لوحه ، تخته ‖ gold— (الا) آلتون ورق .

Blatten (̆ ́ فع متع) b. ㉑ (زرا) (مرا)
ab-blatten

Blätterkuchen (̆ ́ ̆ ̆ ̆ ام) بوغاچه ، بورك .

Blatt(e)rig (̆ (̆) ́ ص) ㉔ قبارجقلی وسیولجه‌لی .

Blättern (̆ ́ فع لا+) a. ㉑ (برکتابك) یاپراقلرینی آچوب قپامق ‖ (فع متع و فع مطا) طبقه طبقه ایتمك ، طبقه‌یه آییرمق ، قات قات ایتمك، یوفقه آچق ؛ sich— قات قات اولمق ، طبقه‌لنمق .

Blau (́ ص) ㉔ مائی ، کوك ‖ ازرق ، لاجورد ، موس مور ‖ es wird mir grün und— کوزم قراریبور ، باشم دونیور ‖ das—e Blut (آلمانیا) زادکانلغی ، اصالق ، اصالت ‖ صاچمه (عوام‌تعبیری‌اوله‌رق) ! so— بوصاچمه‌یه کیم اینانیر یه ! ، اویله قوفتی‌که ! ‖ (الا) ㊳ کذا (inv.) مائی رنك ، Berlinerblau (الا) پروسیا مائیسی ‖ in's Blaue hin-ein— هوایه ، بوشنه ، بیهوده ، krähe —' racke— (امؤ) (تا طبیعه) (آلای کچمك) ‖ (عادی قارغه‌دن کوچك مائی برقوش) آلاجه‌قارغه ‖ fuß— (ام) طوغان قوشی ‖ holz— (ام) بقام آغاجی ، بره زیلیا آغاجی .

Bläu-e (̆ ́ امؤ) ㊾ (sans pl.) چاشیرده مستعمل مائی (قوله) چیوید ‖ مائی بویا ، رنك .

Bläu-eln (̆ ́ فع متع) a. ㉑ چاشیری چیویدلمك ، مائی‌یه بویامق ، مائیلشدیرمك ‖ چاشیری طوقماقلامق .

Bläuen (̆ ́ فعلا +) a. ㉑ (فع مطا) sich— مائیلشمك ، ماس مائی اولمق ، مورارمق ‖ (فع متع) (مجا) Jemandem den Rücken— برینی ایوجه پاتاقلامق ، کوتکلمك (کوتکله صرتنی چوروتمك) .

Bläulich (̆ ́ ص) ㉔ مائیجسی ، ماو یمطراق .

Blech (́ الا) ㊳ تیمور تخته‌سی ؛ تنکه ، ساج ‖ تیمور پلاتینه ‖ (عو) مانغیر ، مانکیز ‖ (مجا) صاچمه ، مناسبتسز ، عبث ، Das ist reines— پك صاچمه ، پك مناسبتسز ‖ geschirr— (الا) تنکه‌دن معمول چناق چوملك (. . الخ) ‖ kuchen— (ام) تیمور طابله (صاچ) اوزرنده طبخ اولنان بورك ، کوزلمه .

Blechen (ـَـ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) (عمو) پاره ويرمك ، تأديه ايتمك ، پاره بايلتق .

Bleche(r)n (ـَـ صـ) (24) تنكه‌دن ، ساچدن معمول .

Blei (ـَ الا) قورشون ، رصاص ‖ قورشون وچينقودن معمول ادوات ‖ —stift (ام) قورشون قلمی، —im Munde —arbeiter آغير سويلك (آغير ديللی اولمق) ‖ haben قورشونجی ، قورشون معدننده چاليشان عمله ‖ —erz (الا) قورشون (معدن) كولچه‌سی ، فلز (قورشون) معدن ‖ —farbig (صـ) قورشون رنكنده ‖ —feder قورشون قلمی ‖ —glätte (امؤ) مرده‌سنك ، مرتك (حمض اول رصاص) —loth (الا) قورشونلی ديوارجی ايپی ، شاقول ‖ —stift=Zeichnung ‖ قورشون كبی آغير (صـ) —schwer (امؤ) قورشون قلمی رسم ‖ —weiß (الا) (تعتاق خميت رصاصك بين العوام مستعمل اولان اسمی) استوبج .

Bleiben (ـَ فعـ لا —) o. (20) [Leib] قالمق ، فضله وكيرو قالمق übrig , zurück— er ist ein halbes Jahr in B. geblieben او آلتی آی (ياريم سنه) B. ده قالدی ، اقامت ايتدی ، امرار وقت ايتدی ... الخ ‖ ثابت اولمق ، دوام ايتمك ‖ (حسابده) vier von sieben—drei يديدن درت چيقدی اوچ قالدی (كسورقالمق) ‖ bleiben Sie mir vom Leibe! بكا ياقلاشميكز، بندن اوزاق اوليكز، ياكمه صوقولمه ‖ Nichts bleibt ewig دنياده هرشی فانيدر (هيچ برشی باق دكلدر) ‖ laßt das— براقيكز شونی ، ياپميكز ، ايتميكز !

Bleich (ـَ صـ) (24) صولوق ، صارارمش ‖ —sucht (امؤ) (طب) فقرالدم ، قلاروز .

Bleichen (ـَ ـ فعـ لا ±) a. (21) oder n. (20) آغارمق ، رنكی اوچمق، صارارمق ، آق پاق اولمق ‖ (مجا) ، (شعر) اختيارلمق ، يكمك ‖ صولمق ‖ (فعـ متعـ) آغارتمق ، بياضلاتمق ، ييقامق .

Blei-ern (ـَ ـ صـ) (24) آلات و ادوات رصاصيه ، قورشوندن معمول .

Blende (ـَ ا مؤ) (52) كوز قماشمه‌سی ، كوزی آلمه ؛ حيران ايتمه ‖ كوز قرارمه‌سی ‖ (استحكا) محافظه (نظردن ستری) ‖ (معما) كور پنجره ، حجره ‖ (ع) (اثنای انداختده) استقامت مطلوبه‌دن (قضاء) تكول ايدن مرمی‌يی طوتمق اوزره علی‌الاكثر چليكدن اعمال قلنان لوحه .

Blenden (ـَ ـ فعـ متعـ) b. (21) [blind] كورلتمك (مجا) كورلتمك ‖ كوزلری ياقه‌رق ويا دورته‌رك كور ايتمك ‖ كوز قماشديرمق ‖ كوز قرارتمق ، افسون ايتمك ‖ كوزدن ستر واخفا ايتمك .

Blendling (ـَ ـ ا م) (38) ولدزنا ، پيچ ‖ صويسز ، آزمه ، ملز .

Blick (ـَ ا م) (28) [قديم آلمانجه plichan glänzen] نظر ، عطف نكاه ، باقه ‖ —böser (كوتو) اوغورسز كوز ، (نظركديران) كوز ‖ Auf dem ersten— (يكنظرده) ايلك نظرده ، باقار باقمز ، كورر كورمز ، بر باقيشده .

Blicken (ـَ ـ فعـ لا +) (21) a. und. b. نظر ايتمك ، نكاه انداز اولمق ‖ باقمق ، كوز كوره بيلديكنه باقمق ‖ —scharf كسكين باقمق ‖ كورمك .

Blind (ـَ صـ) (24) كور ، اعمی —geboren—(صـ) آنادن طوغمه كور ، —für seine Fehler sein كنـدی قصور وقباحتنی كورممك ‖ —auf einem Auge تك كوز، يك چشم ‖ —e Gräben (ع) نظردن مستور خندق ،كورخندق ‖ —laden قوری صيق ، (قورشـونسز) (آتش ايتمك) طولديرمق ‖ —e Rotte (ع) كور ديزی .

Blinde-kuh (ـَ ـ امؤ) (sans pl.) (inv.) كور اپنك (كور ابه) اويونی .

Blinken (ـَ فعـ لا +) a° (21) پارلامق ، ايشلدامق ، شمشك كبی پارلامق ، پيرل پيرل پيرلدامق .

Blinzeln (ـَ فعـ لا +) a. (21) كوز قرپمق ، غمزه آتمق ، كوزله اشارت ايتمك ‖ بلا اختيار كوز قرپمق .

Blitz (ـَ ا م) [Blick] يلديرم ، صاعقه ، شمشك ، وكذا رعد ، كوك كورلسی ‖ der—schlage drein! های اللهك خشمنه اوغراسون ، ها الله مستحقی ، جزاسی ويرسون ‖ —ableiter (ام) پراطوتر .

Blitzen (ـَ فعـ لا + وفعـ يكشخ) c. (21) شمشك چاقمق ‖ شمشك كبی پارلامق ‖ كوك كورلمك ‖ پارلامق، لمعه فشان اولمق .

Block (ـَ ا م) (31) ايری وبيچمسز برجسم ‖ كوتوك ، مرتك ، برمحبوسك آياقلرينی صوقوب كيلدلكه مخصوص آغاج ‖ بلوق ، كولچه ‖ —haus (الا) (ع) (استحكا) قالين آغاجلردن معمول كوچك استحكامجق ، بلوقهاوس ‖ —schrift (امؤ) مصر خطی ، مصر يازيسی .

Blo(c)kade (ـَ ـَ امؤ) (53) [فر] (ع) محاصره ، آبلوقه .

Blo(c)ki(e)ren (ـَ ـَ فعـ متعـ) a. (21) [فر] (ع) برشهری قپامق ، محاصره ، آبلوقه ايتمك .

Blöd(e) (ـ) ـَ صـ) (24) ضعيف، نارين ، في زماننا همان آنجق كوزه دلالت ايدوب : ein—s Auge haben ايو كوره‌ممك ، كوزی ضعيف اولمق ‖ قورقاق ، اوركك ، محجوب ، چكينكن .

Blödsinn (ـَ ـ ام) (38) بدلا ‖ احمقلق، عقلسزلق ‖ صاچمه .

Blöken (ـَ فعـ لا +) a. (21) (صيغيرحقنده) باغرمق ، بوكورمك (قويون حقنده) ملمك ‖ (كذلك انسان حقنده) (مجا) (عمو) اوكوز كبی باغيرمق .

Blond (ـَ صـ) (24) قومرال ‖ (صاچ وصقال حقنده) صاری، آچيق قومرال ، لپسقه .

Blonde (ـَ ا مؤ) (53) ايپكدن دانتله ‖ قومرال رنكلی (صاچلی) قيز ‖ (برلين لسـانجه) (عمو) —kühle (Stange Weißbier) بيوك برقدح بياض بيرا .

Blondine (ـَ ـَ امؤ) (53) [فر] blonde= ‖ (بغچو) شفتالينك برنوعی .

Bloß (ـَ صـ وحا) (24) عريان ، چيلاق ‖ مجرد ، يالكز ‖ عادی بسيط ‖ آنجق ، يالكز ‖ صوبلش ، آچيلش ‖ auf—em Pferd reiten اكرسز باركيره ، چبلاق باركيره بنمك .

Blöße (ـَ ـ امؤ) (53) چيلاقلق ‖ يوقلق ‖ (مجا) ضعيف طرق .

Blubbern (ـَ فعـ لا +) a. (21) (عمو) چابوق سويلك وكه‌كه‌لك ، آغزنده لقردی‌يی كوه لمك .

Blühen (‿́ فعه لا +) .a (21) چیچك آچمق، ویرمك ، چیچكلنمك ‖ شهرت بولمق ، ترقی ایتمك ، نفوذلو ومعتبر اولمق، رواجلنمق ‖ (مجا) یتشمك ، بیومك ‖ (مجا) پارلامق، موفقیت ومسعودیتده اولمق .

Blume (‿́ ا مؤ) (53) چیچك ، زهر، شكوفه ‖ كوپوكك پارلاغی، ‖ ایو شرابك رایحه‌سی ‖ لطافت ، برشیئك پارلاق، لطیف ، رونقدار ، تازه زمانی ‖ جناس ، كنایه ، رمز‖ —ntopf (ا م) صاقسی ‖ —nausstellung (ا مؤ) چیچك سرگیسی ‖ —nbeet (ا لا) چیچك ترلاسی ، (تحته‌سی) —ngarten (ا م) چیچك بغچه‌سی ‖ —ngöttin (ا مؤ) فلورا ‖ —nkohl (ا م) قرنبهار ‖ —nlese (ا مؤ) چیچك طوپلمه ، قوپارمه ، دوشیرمه ، وقت اقتطاف (حصاد زهریه) ‖ —nstrauß (ا م) چیچك دمتی ‖ —nvase (ا مؤ) چیچك وضعنه مخصوص قاب ، چیچكلك .

Blümerant (‿‿́ ص) (24) [فر] —mir wird es ganz كوزلرم قراریيور .

Bluse (‿́ ا مؤ) (53) [فر] ایش كوملكی ‖ كذا غوجوق، قاپوط .

Blüse (‿́ ا مؤ) (53) [شمالی آلمانجه] (بحر) فنار، فانوس.

Blut (́ ا لا) (38) (*sans pl.*) [blühen] قان ، دم ، خون ‖ جان ، حیات ‖ Gut und—auf-opfern مالنی جاننی ویرمك ، فدا ایتمك ‖ Fleisch und— انسان (كندویه نسبتله) جان جكر، اولاد ‖ ! —immer ruhig حدت وتلاش ایتمه !‖ —sie ist noch ein junges او (قیز، خاتون) دها چوجقدر ، دها پك كنجدر ‖ —arm (ص) پك فقیر ‖ —andrang (ا م) تراكم دم، احتقان ‖ —armuth (امؤ) فقر الدم ‖ —dürftig غدار، قانه صوصامش ، خونریز ‖ —egel (ام) سلوك، علق ‖ —fink (ا م) (تا طبیعه) یكی دنیا، شقراق قوشی ‖ —fluß (ام) سیلان دم ، نزف ‖ —geschwür (الا) قان چبانی ‖ —gierig (ص) غدار، خونریز ‖ —rache (ا مؤ) قان انتقامی ‖ —reinigend (ص) قانی تصفیه ایدیجی ، قان تمیزلیجی اولان ‖ —roth (ص) قان كبی قرمزی ‖ —schande (ا مؤ) زناء اقربا ، قزیلباشلق ‖ —sfreund (ام) خصم واقربا .

Bluten (‿́ فعه لا +) .b (21) قنامق ‖ (فعه متعه) قناتمق ، قان آقیتمق .

Blutung (‿́ ا مؤ) (49) قنامه ، جریان دم .

Blüt(h)e (‿́ ا مؤ) (53) اشتهار ، ترقی ، پارلاقلق ‖ آچیلقده ، بیومكده ، یتشمكده اولیش ‖ سعادت وبختیارلقده بولنیش ‖ هرشیئك اك ایو وقتی .

Blühte-zeit (́‿́ ا مؤ) (49) وقت تزهر ، چیچك آچه زمانی ‖ —des Lebens (مجا) عنفوان شباب ، ایام شبابت،

Blutig (‿́ ص) (24) قانلی ‖ Jemand—schlagen برینی (آغزندن بروندن ویا سائر بر محلندن) قان كلنجه یه‌دكین دوكمك ‖ (عمو) keinen —en (rothen) Heller haben فلور احمره مالك اولمامق ، بش پاره‌سی بیله بولنمامق .

Bö (́ ا مؤ) (49) [آلمانیای شمالی] آز برزمان امتداد ایدن سرت وشدید روزكار .

Boa (‿́ ا مؤ) (49) [برازیلیاجه دن محرف لاتینجه] (جمعی —s) بوآ ییلانی .

Bo-abab (́‿‿ ا م) (56) (نبا) = میمون اكمك آغاجی .

Bock (́ ا م) (31) بوینوزلی حیواناتك اركیكی؛ اركچ كچی ‖ (مجا) (ضر مثل) den —zum Gärtner setzen قوردی چوبان یاپمق ، كدی یه جكر ایناتمق ‖ („ Bier) — (ا لا) (قوتلی) سیاه بیرا ‖ einen —schießen طاقلاق قیلمق ، پرنده آتمق ، یوارلانمق ‖ (مجا) پوط قیرمق ؛ مناسبتسز برشی یاپمق ، بالطه‌یی طاشه اورمق ‖ —springen اشك اوستنده زیپلرتی اوینامق ‖ (جیمناستیقده) تحته بارگیر ‖ كره وت ‖ ماكنه طوقماغی ‖ آرابه‌جینك اوطوره‌جغی اوطوراق ‖ تحته‌دن معمول اسكمله ‖ ماچونه ، بوجورغاد ، وینچ ‖ (آوجیلقده) قوش آغی ، طوزاق ‖ —beinig (ص) اركك كچی (تكه) كبی غایت عنادجی وسرت اولان ‖ —brücke (ا مؤ) سهپا ، كمان كوپری ‖ —leiter (ا مؤ) اوچ ویادرت ایاقلی چفته نردبان .

Bocken = böcken (‿́ فعه لا +) .a (20) (قوچ وتكه حقنده) قیزمق ، بوینوزیله اوروشمق ، اورمق ‖ كچی كبی صیچرامق ‖ (مجا) (انسان حقنده) عنادجیلق ایتمك ، دیك باش اولمق .

Bockig (‿́ ص) (24) كچی كبی (قوقمق) ‖ قزغین، حرصلی، شهوتلی ، قیزمش .

Bocksbart (́ ا م) (31) (نبا) كچی صقالی، اشقورچینا ، قعبول .

Bockskraut (́ ا لا) (25) (نبا) كچی صدفی .

Boden (‿́ ا م) .b (39) طبان ، یر ، دیب ؛ طوپراق ، زمین؛ —auf Gottes (Erd„) دنیاده ، یریوزنده ، كرهٔ ارض اوزرنده ‖ (مجا) der—brennt ihm unter den Füßen طوروب دیكلنه‌میور ‖ اساس، تمل ‖ —Fuß (ا م) دوشمه ، طبان ‖ —kammer (ا مؤ) چاتی ، طوان آره سی ‖ —los (ص) التی آچیق ، دیلسز ، طبانسز (مجا) بی نهایه‌ده ، (عمو) —lose Gemeinheit درجهٔ نهایه‌ده ، حدندن آشیری كپازه‌لك، ادبسزلك ‖ —satz (ا م) طورتی ، رسوب .

Boden-see (́‿‿ ا خا م) .a (40) (*sans pl.*) قونستانس كولی.

Bog (́) (biegen فعلنك صورت اخباریه ماضیسی) .

Bogen (‿́ ا م) .a (39) [biegen] (جمعی اكثریا ثابت) طاق ، كمر ‖ یای ، كمان ، قوس ‖ —förmig (ص) مقوس ، یایواری ‖ —gang (ا م) كمر ، كمرلی یول ‖ —gewölbe (ا لا) قوسلی قبه ‖ —pfeiler (ا م) كمرلی دیوار ، قبه آیاغی ، دیركی ‖ —schütz(e) (ا م) تیرانداز ، كمانكش .

Bogig (‿́ ص) (24) = bogenförmig .

Bohemi-en (‿‿́ ا خا لا) (56) (جغر) بوهمیا .

Bohle (‿́ ا مؤ) (53) قالین تخته ‖ قالین میشه تخته‌سی .

Böhme (‿́ ا م) (53) بوهمیالی .

Bohne (‿́ ا مؤ) (53) (نبا) فصولیه ؛ باقله ‖ حبه ، دانه ‖ —(türkische : ویاخود) gewöhnliche عادی فصولیه ‖ große (dicke) —n بیاض قوری فصولیه ‖ trockene weiße— كذلك (Sau-bohnen) بقله ‖ Das ist keine—werth بو (برصمان چوپی) بش پاره ایتمز ؛ بونك هپسی بر اینجیر چكردكنی طولدیرماز .

Bohnen (‿́ فعه متعه) .a (21) [روم Bühne] (دوشمه‌یی) لوستره‌لمق ، بالمومیلامق ‖ —kap(p)er (ا مؤ) (نبا) كبره آغاجی ، كمیون بری .

Bö(h)n-hase (ـَـ ام) (52) اسكيجى || قواف ، خفاف || عجمى الكشى || دلال ، سمسار ، ميانجى ، قلاغوز .

Bohren (ـَـ فعمتعه) .a (21) بورغى ايله دليك آچمق ، بورغولمق || بورارق صوقمق || اويمق || چاپ آچمق .

Bojar (ـَـ ام) (38) [اسلاو] بك ، بويار ، (اولاحده) بكلك .

Boye ' Boje (ـَـ امؤ) (53) (بحر) نشان طاشى (نشان) شماندیره‌سى || (تیمور) شماندیره .

Bollengewächs (ـَـ الا) مفردى (26) جمى (36) بصل نباتات ، بصل .

Böller (ـَـ ام) .a (40) (ع) اوفاق هوان (طوپى) || Jemand mit—n (وياخود : mit—n Schüssen) empfangen برینى طوپ وتفنكله قارشولمق .

Bologna (ـَـ ا الا) (56) (جغر) (فرانسزجه تلفظ اولنور) بولونیا .

Boll=werk (ـَـ الا) (38) [Bohle وياخود Böller] (ع) (استحكا) باستیون ؛ سپر ، استحكام ، قلعه بدنى .

Bolzen (ـَـ ام) .b (40) اوق ، تیر ، سهم || جربه ، مزراق || محور || قامه ، چیوى || عمودى كیریش || (ع) —Schlag (ام) (فن اسلحه) ايكنه‌لى تفنكارك (ايكنه‌سيله قپاق قسمى داخلنده بولنان اوزون وچیوى كبى اسطوانه‌وى و ايكنه‌یه مربوط اولان تیمور پارچه || بوارلاق اوزون تیمور (آلات وادواتده) .

Bombardi(e)ren (ـَـ فعمتعه) .a (21) [فر] (ع) بومباردمانه (طوپه) طوتمق .

Bombe (ـَـ امؤ) (53) [لاتینجه] (ع) خمبره ، كله || (شتم مقامنده) Potz —n und Granaten ! (تقريباً) هاى الله (باشنه) طاش ياغدیرسون !

Boot (ـَـ الا) (31) (بحر) كمى ، سفینه || صندال ، بارقا ، فليقه || —smann (ام) صندالجى ، قایقجى || بركمى نفراتنى سوق واداره ايدن مأمور ويا ضابط .

Bor (ـَـ الا) (56) [لاتینجه] (sans pl.) (كیم) عناصر بسیطه‌دن بور ، تنكار .

Bord (ـَـ ام (الا) (38) [Brett==] (بحر) كمى || كمى كنارى ، بورداسى ، آلابانده || كنار ، پروازه ، شریت ، اتك ، اوج || قیى ، ساحل .

Bordell (ـَـ الا) (38) كارخانه ، كخشخانه .

Bordi(e)ren (ـَـ فعمتعه) .a (21) كمينك قابورغه‌لرينه تخته قاپلامق ؛ قیى كیتمك || كنار ، كتابه چیزمك (چكمك) || اطرافنى چویرمك .

Bording (ـَـ ام) (38) (بحر) آقطارمه معونه‌سى ، نقليه كمیسى || ايغريب آغى .

Borgen (ـَـ فعمتعه) .a (21) اودونج آلمق ، استعاره ايتمك ، استقراض ايتمك .

Borgweise (ـَـ حا) قرضاً ، اودونج آله‌رق .

Borke (ـَـ امؤ) (53) قبوق ، قشر .

Born (ـَـ ام) (38) [Brunnen==] قيو ، بئر ' چاه ؛ چشمه || منبع ، كذا (مجا) .

Borni(e)rt (ـَـ ص) (24) [فر] آحمق ، جاهل ، طاش‌قفالى .

Borrago (ـَـ ام) (56) [لاتینجه] و Borre(t)sch

(ـَـ ام) (38) ايكيسيده (نبا) خودان ، صلاطه‌لق ، (لذتى خيار كبى اولوب ياپراقلى واصلى اناطوليده اولان صلاطه) .

Borsdorfer (ـَـ ام) .a (40) (Apfel)— آلمانیانك (بورسدورفده يتيشان) فرنك الماسى ، ره‌نت .

Börse (ـَـ امؤ) (53) بورسه || —nblatt (الا) بورسه غزته‌سى || —ntag (ام) بورسه ، پياسه كونى || —nwucher (ام) بورسه معامله‌سى ، آلاوبره ' احتكار ، (اقچه فرقندن ايديلان كار ، مرابحه) .

Borst (ـَـ ام) (38) [bersten] چاتلاق ، ياريق ، ييريق ' ييرتيق .

Borste (ـَـ امؤ) (53) ديك طوران توى ' قيل ، خصوصيله طموز قيلى (كذلك نبا) خاو ، توى .

Borsten (ـَـ فعلا +) (فعمطا) .b (21) (حيوانات حقنده) توى وديكنى ديكمك ' ديك طوتمق || اورپرمك ' ديرلك وآياغه قالقمق .

Borstig (ـَـ ص) (24) ديك توى (حيوان توكى كبى قالقيق واورپريك) || (عمو) (مجا) قزغين || (كتابتده) كوج وثقيل (عباره) .

Borte (ـَـ امؤ) (53) كنار ، شريد ، زه الخ (مرا . Bord) .

Bös (ـَـ) (مرا . böse) .

Bösartig (ـَـ ص) (24) (انسان وحيوان حقنده) كوتو وچيركين طبيعتلى ، خائن || فاسد || يرامز || خبيث ، شرت (اشيا حقنده) مشئوم ، منحوس || مضر ، تهلكه‌لو ' قورقولو .

Böschen (ـَـ فعمتعه) شيولنديرمك ، شيولى اولمرق بنا وتسويه ايتمك .

Böse (ـَـ ص) (24) [قديم آلمانجه pôsi] كوتو ، فنا ، چيركين ، ناخوش || شرير ' فاسد ، خبيث || der —Feind وياخود (Geist) ابليس ، ارواح خبيثه‌دن شيطان لعين || (مصال واساطيرده) r Geist— جن ، پرى || مشئوم ، منحوس || ضررلى ، قورقولى || werden— طارلمق ' كوجنمك ، قيزمق ، حدت وغضب ايتمك .

Böse-wicht (ـَـ ام) (38) چاپقين ' تربيه‌سز || خبيث ، جانى ، شرير ، فاسد .

Boshaft (ـَـ ص) (24) (مرا . bösartig) || sehr— (عمو) پك قيزغين ، پك اوفكه‌لى ' اوكنه كلانى ايصيرر آرقه‌سنه كلانى تپارجه‌سنه ، بورنتدن دوشن بش پارچه اولورجه‌سنه .

Bosheit (ـَـ امؤ) (49) كوتولك ، شرت || خباثت || حدت وغضب || تهلكه ' ضرر .

Bosniak (ـَـ ام) (51) و **Bosnier** (ـَـ ام) .a (40) بوشناق ، بوسنه‌لى .

Bosporus (ـَـ ا خام) (inv.) (جغر) [روم] قره‌دكزايله مرمره دكزى آره‌سنده بولنان بوغاز (بوغاز ايچى) .

Boßhammer (ـَـ ام) .a (40) كولونك .

Bossi(e)ren (ـَـ فعمتعه) .a (21) [فر] قبارتمه نقش يايمق ، قبارتمه ايشلمك .

Botanik (ـَـ امؤ) (49) [روم] علم نباتات .

Botanisi(e)ren (ـَـ فعلا +) .a (21) اوت (نباتات) طوپلامق (تدقيق وتتبع مقصديله) .

Bote (ـُـ ام) (52) [bieten] خبر كتورن ، خبرجى ، مخبر ، ساعى ، تاتار ، قاصد || (Apostel) n — zwölf حواريون .

Botmäßigkeit (ـُـ‒ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) حكومت ، سلطنت ، تصرف ايتمه ؛ دولت ، نفوذ ، || unter seine — bringen تحت حكومت وسلطنته آلمق ، نفوذ واداره آلتنه ادخال ايتمك .

Botschaft (ـُـ امؤ) (49) سپارش ' پيام ، خبر || حكومت طرفندن مبعوثانه كونديريلان امر || حوادث || سفارت || die kaiserlich Türkische— (دولت عليه) سفارت سنيه‌سى .

Botschafter (ـُـــ ام) (40) a. (برنجى درجه مبعوث) ايلچى ، سفير || مرسول .

Böttcher (ـُـ ام) (40) a. [Bottich] فوچيجى || (بحر) ترسانه‌ده واريل ايشجيسى .

Bottich (ـُـ ام) (56) فوچى ، واريل .

Bouillon (ـُـ امؤ) (49) [فر] (بوليون اوقونور) ات صويى ، قوتلى ات صويى || حباب ، صو قبارجغى || mit Ei — يومورطه ايله قاريشيق ات صويى .

Bouquet(t) (ـُـ الا) (38) [فر] (بوكت اوقونور) چيچك دمتى ، دسته‌سى ويا باغى || رايحه .

Bowle (ـُـ امؤ) (53) [انكليز] (صورت تلفظى : Bole) كاسه ، چناق ، (وداخلنده بولنان مواد) || على الاكثر شراب شكر ايله (چيلك ، شفتالى) وامثالى شيلردن مخلوطا ياپيلان ايچكى ، بوله .

Boxen (ـُـ فعلا +) c. (21) [انكليز] يومروق ايله اوروشمق ، يومروق دوكوشى ايتمك .

Brach (ـُـ ص) (21) بوش و خاليلك حالنده بولنان وديكلمك اوزره موقتا زرع اولنميان (اراضى) || (مجا) (انسان و اشيا حقنده) تعطيلده بولنان ، ايشسز قالان ، بوش || amsel — (امؤ) (تاطبيه) يغمور قوشى || monat — (ام) حزيران آيى .

Brache (ـُـ امؤ) (53) (زرا) تعطيلده بولنان آراضى ، ترلا .

Brachmane (ـُـُـ ام) (52) برهمن .

Bracke (ـُـ ام) (52) ، (امؤ) (53) (آوجيلقده) براق ، زاغار || سرسم طاووق ، شاشقين .

Bracken (ـُـ) a. (21) كذلك braken (ـُـ) (فعمتعه) a. (21) (زرا) سحق ايتمك ، ازمك ، دوومك .

Bramarbasi(e)ren (ـُـُـُـ فعلا +) a. (21) شجاعت ادعاسنده بولنمق || فارفاره ايتمك .

Bramsegel (ـُـ الا) بابا فيتغو يلكنى .

Bramling (ـُـ الا) (38) (تاطبيه) كوچك طاغ اسپنوزى .

Brand (ـُـ ام) (31) بيوك يانغين || (مجا) بر مملكتده وقوعبولان قاريشقلق ، فتنه || يانمه ، احتراق || يانوب محو اولمق || يانغين ، حريق || in—gerathen آتشه طوتولمق ، دوچار اولمق ، آتش آلمق || in—stecken آتش ويرمك ، آتشه صالمق || حرارت ، صيجاق || (مجا) آتش عشق ، عشق || آبى بر شيدن حصوله كلان يانمه || اكين خسته‌لغى (يانمه‌سى) برقان || fackel — (امؤ) مشعله || fuchs — (ام) آل ، قوله طونلى باركير ، كستانه طوريسى || —geschwür (الا) غنغرن چيبانى || mal — (الا) قرغين ييوروله ياپيلان نمغا || (مجا) شين ، ناموس لكه‌سى || mauer — (امؤ) سنور ، حدود يانغين ديوارى (كيميا) غيرقابل احتراق جدار || meister — (ام) طلومبه‌جى (يانغين) رئيسى || roth — (ص) قزل درجه حرارتده اولان || sohle — (امؤ) ايكنجى كوسله ، طبان || wunde — (امؤ) يانيق ، يانمغله حصوله كلان ياره .

Branden (ـُـ فعلا +) b. (21) (بحر) قيا وسائره‌يه چارپوب سقطلنمق ؛ (مجا) حدتلنمك ، دارلمق || Brandung (امؤ) (49) قيى وساحلده بولنان ضرب قيالق .

Brandenburg (ـُـُـ اخالا) (56) (جغر) (برلين) جوارنده (براندنبورغ) شهرى .

brandig ' **Brandicht** (ـُـ ص) (21) يانيق يانيق قوقان ، قيزارق قوقان .

Brand-schatzen (ـُـُـ فعمتعه) c. (21) ويركو ورسم باغلامق ، خراجه كسمك ، باغلامق || Brand-schatzung (امؤ) (49) تكاليف حربيه .

Brandung (ـُـ امؤ) (49) (بحر) طالغه‌نك قياره چارپه‌رق چالقلانوب طاغلمسى .

Brannt(e)wein (ـُـ‒ ام) (38) راقى ، قونياق ، روم وامثالى مسكرات .

Brasili(an)er (ـُـُـ‒ ، ـُـُـ‒ ام) a. (40) بره‌زيليالى .

Brassen (ـُـ فعمتعه) b. (40) (بحر) سرنلرى يلكنلرك استقامتنه طوغريلتمق ، براصيه ايتمك || (ام) b. (40) (تاطبيه) ياپين بالغى .

Braten (ـُـ فعمتعه) b. (40) قيزارتمق ، اسقاره‌ده پشورمك || (فعلا +) قيزارمق ، اسقاره‌ده پشمك || (ام) b. (40) قيزارتمه ، كباب .

Bratkartoffel (ـُـُـ امؤ) (53) قيزارتلمش پاتاتس (پاتاتس قيزارتمه‌سى) .

Bratpfanne (ـُـُـ امؤ) (53) طاوه .

Brau (ـُـ ام) (38) بردفعه‌لق اعمال اولنان بيرا مقدارى .

Brauchbar (ـُـ ص) (24) قابل استعمال و استخدام ، قوللانلمغه الويريشلى || قابل استفاده .

Brauchbarkeit (ـُـ‒ امؤ) (49) (*sans pl.*) قابليت ، استعداد || نفع ، فائده .

Brauchen (ـُـ فعمتعه) a. (21) قوللانمق ، استعمال ايتمك || استفاده ، انتفاع ايتمك || Sie—nicht hinzugehen سزك اورايه كيتمكزه حاجت ولزوم يوق (يوقدر) || (فع يكشنز) was braucht es so viel Umstände? بو قدر تكليفاته نه حاجت وار ، بوقدر اذيت نه اوله‌جق ?

Brau-en (ـُـ فعمتعه) a. (21) بيرا ، سيركه ، پونچ وسائره اعمال واحضار ايتمك || كيزليجه ترتيب وتشكيل ايتمك ، ياپوب ياقشديرمق ؛ ياپمق ، وجوده كتورمك .

Brau-erei (ـُـُـ امؤ) (49) بيرا وسائره اعمالى صنعتى || بيرا فابريقه‌سى ، بيرا ياپيلان محل .

Braun (ـُـ ص) (24) اسمر ، اسمر اللون von der Sonne — werden كونشده يانمق ، اسمرلشمك (باركير حقنده) طورى || gelb — (ص) قويو صارى ، ياپراق صاريسى || kohl — (ام) (نبا) قزل‌لخنه || kopf — (ام) (تاطبيه) مارطى‌يه مشابه دكز قوشى ، مرزوم بحرى .

Bräune (ـ ام‍ؤ) ⑤③ (طب) خناق ، (بيطر) خناق تور .

Bräunen (ـ فعلا+) .a ②① اسمرلشمك || (فعمتعه) اسمرلتمك ، (قويو) اسمر رنكنه قومق .

Bräunlich (ـ ص) ②① اسمرمسی ، اسمر .

Brausen (ـ فعلا±) .c ②① شارلدامق، چاغلدامق، خيشلدامق ، اوغولدامق ، غورولدامق ، ويزلدامق ، دوامل دواملی اولرق آغيردن كوروِلدهمك || (فعيكشخص) es braust قولاقلارم اوغولدايور || جوش وخروش mir in den Ohren ايتمك || (كيم) غليان ايتمك ، قاينامق ، كوپورمك .

Braut (ـ امؤ) ③⑤ نشانلی ، نامزد (دوكون كوننده) كلين || anzug — (ام) كلين (دوكون) البسه‌سی || bett— (الا) كلين يتاغی || gabe— (امؤ) كوكسك كلينه ويرديكی نشان هديه‌سی (يوز كوروملكی) .

Bräutigam (ـ ام) ⑤⑥ und ③⑧ [Braut وغوتجه [Mann=guma نشانلی (دوكون كوننده) كوكی .

Brav (ـ ص) ②④ [ايتا] شجيع ، جسور ، يكيت || اديب ، ناموسلی ، تربيه‌لی ، اوصلو || مرد ، سخی ، كرمكار || das ist—von ihm افرين بكندم اونی (پك كوزل يامش ، ايمش ، الشلش) .

Bravo (ـ الا و ام) ⑤⑥ آفرين وتحسين ، تقدير .

Bravo! (ـ حرتد) [ايتا] براوو ، آفرين ، عشق اولسون !

Brechbohnen (ـ جع مؤ) .b ④⓪ تازه ، يشيل فصوليه (نك اورته‌سندن قيرلشی) .

Brechmittel (ـ الا) ④⓪ (طب) مقی ، قی ايتديران علاج .

Brechnuß (ـ امؤ)مفردی(.inv)جمعی②②(اجزا)جوزمقی.

Brechwurzel (ـ امؤ) ③⑤ (طب) (نبا) مقی چوبله ، خربق ، آلتون كوكی ، عرق ذهب .

Brechbar (ـ ص) ②① قابل انكسار .

Brechen (ـ فعمتعه وفعلا —) .b ②⓪ (فعمطا) كسر ايتمك ، قيرمق || قوپارمق || قطع وتعطيل ايتمك || sein آنك قولی قيرلدی || پارچه‌لمق ، پارچه ايتمك || Arm ist gebrochen (بو ايش ... آنك Das bricht ihm den Hals || بوينی قيرار) باشنه برمصيبت كتوره‌جك ، دوچار فلاكت ايدر || منكسر اولمق || gebrochenes Deutsch قنا آلمانجه ؛ اويراز، قنا آلمانجه سويلر(تكلم er spricht gebrochen Deutsch ايديور) آلمانجه‌سی ايو دكلدر || بوزمق || der Faden der صبرم توكنيور ، صبرم توكندی || Geduld bricht mir بوردت كسب خفت ايلدی || die Kälte hat sich gebrochen die Stimme bricht (sich) beim Mannbarwerden (بلوغه ايرنلرك) سسی قالينلاشور ، چتاللاشور || سوكمك ، چيقارمق ؛ سورمك ، يارمق ، كچمك ، كيرمك ، چيقمق ، اوغرامق || استفراغ ايتمك دها زياده مستعمل . er- brechen

Brecherei (ـ امؤ) ④⑨ (عمو) استفراغ ، قی ، قوصمه .

Bredulje (ـ امؤ) ⑤③ [فر] طاوله اويوننده مارس|| (مجا) صيقندی، in der—sein مشكلاتده ، ضقينديده اولمق.

Brei (ـ ام) ③⑧ (چوجقلر ايچون يوشاق يمك) لاپه ، بولاماچ ، تريد || ازمه ، رچل، مربا || اوز || (مجا) (عمو)

Kerl wie— قوف لاپه‌جی ، لاپه‌كی (قوتسز) حريف Jemandem den—um's Maul schmieren برينك آغزينه بر پارماق بولاماچ سوره‌رك بوتمق وبرشيدن محروم ايتمك || maul— (ام) (عمو) چابوق سويليوب لقرديسی آكلاشلميان، لقردی يی كوه لين ، تفشاغ .

Breit (ـ ص) ②④ اكلی ، كنيش ، آچيق brücken— باصوب ياصيلتق ، كنيشلتمك || weit und— اكنه بوينه || واسع ، بول . basig— (ص) اساسی ، تمكی ، طبانی ، آياغی كنيش ووأسع اولان fisch— (ام) پلاموط بالغی || spurig— (ص) كنيش اوموزلی || schulterig— (ص) كنيش (تكرلك) ايزلی || كنيش تراموای وشمندوفر خطی || (مجا) قورومل ، غرورلی ، يوركی بيوك ، اطرافنه خروسانان .

Breite (ـ امؤ) ⑤③ كنيشلك ، اك ؛ بوللق || فاصله || عرض ، (مجا) وسعت ، بوللق .

Bremse (ـ امؤ) ⑤③ بيكر ، صيغيرسينكی(فن فروسيت) باركيرك بورننه طاقيلان يواشه || (ماكينه) بر آلت ويا چرخی طورديرمق اوزره استعمال اولنان باصق . كم .

Bremsen (ـ فعمتعه) .c ②① بر باركيره يواشه طاقمق، آرابه تراموای وشمندوفر تكرلكلرينی صيقشديرمق، باصقيلمق .

Bremser (ـ ام) .a ④⓪ شمندوفرده ماكينه‌يی (باصق ، فرت) صيقشديران مأموری .

Brenn=... (ـ ...) [brennen] docht— (ام) (برلامبه‌نك) فتيلی || eisen— (الا) (قزغين) تمغا تيموری || holz— (الا) ياقيله‌جق اودون || material— (الا) محروقات || nessel— (امؤ) (نبا) ايصيرغان ، قراص || punkt— (ام) (حكم) نقطهٔ احتراق ، محراق || weite— (حكم) مسافهٔ احتراق .

Brennbar (ـ ص) ②④ قابل احتراق واشتعال .

Brennen (ـ فعلا+ ، فعمتعه وفعمطا) .a ②② ياقمق|| يانمق ، مشتعل ومحترق اولمق (فعيكشخص) es brennt يانغين وار || (مجا) der Kopf brennt mir باشم چاتلايور (يانيور) ، آغريور || ايچی يانمق، طوتوشمق، سودايه دوشمك || ضيادار، لمعه‌پاش اولمق|| Jemandem Eins auf den Pelz— برى اوزرينه آتش ايتمك || انبيقدن چكمك || (فعمطا) da brennst Du dich بيوك بر خطايه اوغرامق ، sich— (عمو) ياكليورسك ها ، خطا ايديورسك|| sich weiß , rein— صوچسز ، قباحتسز كورنمك ، قباحتی اوزرندن آتمق .

Brennerei (ـ امؤ) ④⑨ كيرچ اوجاغی || مسكرات فابريقه‌سی || تقطيرخانه || كره ميد خانه .

Brenzeln (ـ فع +) .a ②① ايس ويانيق قوقمق .

Bresche (ـ امؤ) ⑤③ [فر] اويوق ، كديك ، ديوار كچيدی || (ع) كديك ، رخنه .

Bret(t) (ـ الا) ②⑦ [Bord=] تخته ، پداوره، لوح|| auf dem schwarzen—e stehen برينه بورجلو اولمق، بربرده بورجلو اولمق|| (بيان تعجب واستغراب ايتمك اوزره)!—schwere های آناسی ، های اه جزاسی ويرسون || decke— (امؤ) تخته طوان || spiel— (الا) دامه ويا طاولا اويونی .

Brettchen (ـ الا) .b ④⓪ پلانچته || اينجه تخته .

Brettergerüst (ـ الا) ③⑧ تخته‌دن معمول اسكله ، بودورو امثالی شيلر .

Brettern (ـٌ ص) ㉔ تختەدن معمول، تختە ‖ (مجا) (عمو) سطحی .
Brevier (ـُ ا لا) ㊳ [لاتینجه] دعاکتابی ‖ هرکون اوقونان دعا .
Brezel (ـُ ا مؤ) ㊳ [ایتالیانجه] کورك ، یاغلیچورك
Bricke (ـٌ ا مؤ) ㊳ (تا طبیعه) بوفا بالیغی .
Brief (ـٌ ا م) ㊳ مکتوب، نامه ، تذکره ، تحریرات ‖ mit Jemandem— wechseln بریله مخابره ایتمك، مخابرەده بولنمق، مکتوبلاشمق ‖ رساله ‖ اوراق ، کاغد (اوراق، تحریرات) دستەسی ‖ —bogen (ام) (درت‌صحیفەلی) مکتوب کاغدی ‖ —ausgabe (ا مؤ) مکتوب توزیعی ‖ مکتوب توزیع اولنان محل ‖ —beschwerer (ا م) اوراق اوزرینه وضع اولنان باصقی ‖ —kasten (ا م) مکتوب قوطوسی ‖ —mappe (ا مؤ) مکتوب (اوراق) جزدانی ‖ —marke (ا مؤ) مکتوب پولی ‖ —taube (ا مؤ) مخابره کوکرجینی ‖ —träger (ا م) مکتوب موزعی ، پوستەجی ‖ —wechsel (ا م) مخابره ، مکتوبلاشمه .
Brieflich (ـٌ ص) ㉔ (وحا) تحریراً ، باتذکره ، باتحریرات، مکتوب واسطەسیله .
Briegade (ـٌ ا مؤ) ㊳ [فر] ایکی آلایك اجتماعندن حصوله‌کلان قطعهٔ عسکریه ، لوا ‖ —artillerie (ا مؤ) لوا طوپجیسی ، لوایه ملحق طوپجی قطعەسی ‖ —adjutant (ا م) لوا یاوری .
Brigadier (ـُ ا م) ㊹ [فر] (فرانسزجەاوقونور) لوا قوماندانی، میرلوا ‖ یالکز فرانسەده سواری کوچك ضابطی .
Brille (ـٌ ا مؤ) ㊳ [روم] کوزلك ‖ دوربین ‖ (ع) (استحکا) آی طابیه ‖ Jemandem eine— aufsetzen برینی بوتمق ، آلداتمق ‖ —nmacher (ا م) کوزلکجی .
Bringen (ـٌ فعمتعه) ㉒ a. کتورمك ، کوتورمك ‖ Glück— سعادت ، بختیارلق کتیرمك ‖ ایراث ، ایصال وایراد ایتمك ‖ اولاشدیرمق ‖ auf— آچمق ، کشاد ایتمك ‖ fertig— یاپەبیلمك ، الدن‌کتورمك ، موفق اولمق ‖ heim— اوه‌کتورمك ‖ hinaus— طیشاری‌کوتورمك ، طیشاری چیقارمق ‖ vorwärts— ایلرولتمك ، ترقی ایتدیرمك ‖ zusammen— طوپلامق ، جمع وتوحید ایتمك ، بریکدیرمك ‖ Jemand auf den rechten Weg— برینی طریق مستقیمه ادخال وایصال ایتمك ‖ er hat es bis zum Major gebracht بیکباشیلغه دکین چیقه بیلدی ‖ etwas auf's Höchste— برشیئی نقطهٔ متناهسنه دکین ایریشدیرمك ، ایصال ایتمك ‖ etwas mit sich— مربوط ومبتنی اولمق ، مناسبتی اولمق ‖ zum Gehorsam bringen تحت تابعیته آلمق، دائرهٔ اطاعته ادخال ایتمك ‖ zum Opfer— فدا ایتمك ‖ es zu Nichts— برشی یجرەمامك ، هیچ برشیئه موفق اولەمامق .
Bringer (ـٌ ا م) ㊵ a. ایصال ایدن، کتوران، کتیران ‖ der Zubringer (فن اسلحه) آلمانیانك (٨٨) (مودلی) تفنککده وصندق داخلنده فشنکلری متوالیاً یوقاری طوغری سوق ایدن یایلی قول ، موصل .
Brise (ـُ ا مؤ) ㊳ [فر] (بحر) خفیف ، سرین روزکار .
Bröckchen (ـٌ ا لا) ㊵ b. پارچەجق ، (اکمك) قرنتیسی .

Bröckeln (ـٌ فعمتعه) ㉑ a. پارچەلمق ، قیریقلمق ، اوفاقلامق .
Brocken (ـٌ ا م) ㊵ a. [brechen] پارچه،قسم،قیریق ‖ (یمك حقنده) قیرینتی ، آرتق .
Brocken (ـٌ فعمتعه) ㉑ a. قیرمق ، پارچەلمق ، اوفالامق .
Brod (ـُ) (مرا .) (Brot) .
Brodeln (ـُ فعلا +) ㉑ a. غلیانده ، تبخرده اولمق ، اوچمق ‖ قاینامق .
Broden ‘ **Brodem** (ـُ ا م) ㊵ b. صیجاق بخار، دومان ، بوغ ، بر جسمدن تبخر وطیران ایله اوچان ذرات ، سطوع .
Brombeere (ـٌـ ا مؤ) ㊳ بوکورتلن ، علیق .
Bromür (ـُ ا لا) ㊳ (کیم) برومك برجسم بسیط ایله احتیاطندن حاصل اولان مرکبات مستثنائیهٔ بروم .
Bronchitis (ـٌـ ا مؤ) (inv.) [روم] (طب) التهاب قصبات ، ذات الرئه .
Bronze (ـٌ ا مؤ) ㊳ [فر] تونج .
Bronzi(e)ren (ـٌـ فعمتعه) ㉑ a. تونج رنکی ویرمك ، تونجلامق .
Broschüre (ـٌـ ا مؤ) ㊳ [فر] کتاب اجزاسی طوپلایوب دیکمك ‖ جلدسزکتاب ، رساله .
Brot (ـُ ا لا) ㊳ اکمك، نان، عزیز ‖ —baum (ا م) (نبا) اکمك آغاجی ‖ —beutel (ا م) اکمك طوربەسی ‖ —korb (ا م) اکمك سپتی ‖ —los (ص) اکمکسز ، بوش ، بیهوده ، دیسز ‖ —wurzel (ا مؤ) (نبا) مانیوق .
Bruch (ـٌ ا م) ㉛ قیریق ‖ (مجا) قطع الفت ، طارغینلق ‖ انفصال ‖ قیریلە ، بوکوك ‖ پارچه ، قسم ‖ بلوك ، فرقه ‖ (ویا) کسر ‖ کوچه ، چوکه ، یارله ‖ (وجودده) فتق ، قاصیق یاریغی ‖ زوال ‖ زوال ‖ —band (ا لا) (جرا) قاصیق باغی ، لفافهٔ فتق ‖ —frei (ص) بلاکسر ‖ —gold یردن خالص معدن حالنده اولەرق چیقان آلتون ‖ —kraut (ا لا) (نبا) قاصیق اوتی، حشیشةالفتوق ‖ —theil (ام) پارچه، کسر ‖ قطعه ‖ قیرینتی ‖ (ـُ ام) ㉛، (الا) ㉕ [brechen] بطاقلق؛ بطاقلقله مستوربیوك‌اراضی .
Bruchig (ـٌ ص) ㉑ [Bruch] باتاقلقلو .
Brüchig (ـٌ ص) ㉔ قولایجه کسری قابل اولان ، [brechen] بطاقلق ؛ بطاقلقله مستوربیوك اراضی ، چابوق قیریلور ، کورك ،هشی ‖ قیریق ‖ قاصیق سقطلغی اولان .
Bruch-stein (ـٌ ام) ㊳ دیوار انشاسنه مخصوص عادی طاش .
Brücke (ـٌ ا مؤ) ㊳ کوپری ، جسر ، قنطره ‖ —stehende یرلی، ثابت‌کوپری ‖ hängende— آصمەکوپری ‖ —ngeld (ا لا) کوپری پارەسی ‖ —nkopf (ام) (ع) (استحکا) کوپری باشی .
Brudel (ـُ ام) ㊵ a. (آوجیلقده) خنزیر وسائرەنك کیردیکی بطاقلق .
Brudeln (ـُ فعلا +) ㉑ a. (مرا . Brodeln) .
Bruder (ـُ ام) ㉕ قرنداش ، برادر ، اخ ‖ مسلك، طریقت یولداشی ‖ راهب ‖ ارقداش ، یولداش .

Brüderlich (ـُـ ـُـ صـ) ㉔ قرنداشجه‌سنه ‖ ارقداشجه‌سنه ، رفيقانه .

Bruderschaft (ـُـ ـُـ امؤ) ㊾ قرنداشلق ‖ ارقداشلق ، يولداشلق ، رفيقلق .

Brudersfrau (ـُـ ـُـ امؤ) ㊾ قرنداش حرمى ، ينكه .

Brühe (ـُـ امؤ) ㊸ هرقنغى بر ماده‌يى حاوى بولنان مايع ‖ ات صويى ‖ (مجا) (عو) rothe— (امؤ) قان .

Brühen (ـُـ فعمته) a. ㉑ (طاووق وسائره‌يى) قاينار صوده خاشليوب تويى يولمق ‖ (برشيئى پيشورمزدن اول صوده ييقامق .

Brühl (ـُـ ام) ㊳ فوندالق ، چاليلق .

Brüllen (ـُـ فعلا +) a. ㉑ (صيغير حقنده) باغيرمق ، بوكورمك (انسان وعلى الاكثر فورطنه حقنده) باغيروب چاغيرمق ؛ كورلتى ايتمك ، ايكلمك ، اوغولدامق .

Brumm (ـُـ حرند) طان طان ، زونق زونق ، طازطاز .

Brummeisen (ـُـ ـُـ الا) b. ㊵ آغز طنبوره‌سى .

Brummen (ـُـ فعلا + و فعمته) a. ㉑ ديرلامق ، حومورداتمق ، مرلدامق ، سويلنمك ‖ كورلدمك ، اوتمك ‖ اهتزاز ايتمك ، طازلق ، mir brummt der Kopf davon قفامده اوتيور ‖ (عو) حبسده اوطورمق .

Brunft (ـُـ امؤ) ㉟ (آوجيلقده) حيواناتك قيزديغى موسم ، قيزغينلق وقتى .

Brunnen (ـُـ ام) b. ㊵ چشمه ، قيو ‖ (تحت الارض جارى اولان) منبع ، پيكار ‖ ader— (امؤ) صو طمارى ‖ becken— (الا) صو تكنه‌سى ، صو يلاغى ‖ haspel— (ام) قيو چيقريغى ‖ ort— (ام) قابليجه ، مياه حارهٔ طبيعيه بولنان محل ‖ kresse— (امؤ) (نبا) تره .

Brunst (ـُـ امؤ) ㉟ يانمه ، احتراق ، آرزو ، محبت ، سودا ، سوكى ‖ (حيوانات حقنده) قيزمه ، آزمه .

Brünstig (ـُـ صـ) ㉔ (حا) brünstiglich= ينارجه‌سنه ‖ قيزغين ، سوزان ، (انسان وحيوان حقنده) قيزغين ، آزغين .

Brussa (ـُـ اخالا) ㊻ (*sans pl.*) (جغر) بروسه شهرى .

Brüssel (ـُـ اخالا) ㊻ (*sans pl.*) (جغر) بلچيقانك پايتختى (بروكسل) شهرى .

Brust (ـُـ امؤ) ㉟ كوكس ، صدر ، سينه ‖ آق جكر ، يورك ، معده ‖ قوجاق ‖ قادينلرك ممه‌سى ‖ (مجا) قلب ، يورك ، وجدان ، فؤاد ، درون ، شفقت ‖ von der— entwöhnen ممه‌دن كسمك ‖ beklemmung— (امؤ) كوكس طيقنمه‌سى ، طوتوقلغى ، طيق نفس ‖ bild— (الا) كوكس فطوغرافى ، كوكسه قدر چيقاريلان رسم ‖ entzündung— (امؤ) (ط) كوكس التهابى ‖ harnisch— (ام) (ع) زرهدن كوكسلك ، صدريه ‖ krankheit— (امؤ) (طب) كوكس خسته‌لغى ‖ schild— (ام) و (الا) كوكس سپرى ، اكثريا مأمورين عسكريه‌نك اثناى خدمتده كوكسلرينه طاقدقلرى فراجى ‖ wehr— (امؤ) (ع) استحكام سپرى .

Brüsten (ـُـ فعمطا) b. ㉑ sich— قورولمق ، قبارمق ، عظمت ايتمك ، خروسلامق ، چالم صاتمق .

Brut (ـُـ امؤ) ㊾ قولوچقه (اوله) ‖ (كذا باجمله يومورطه‌دن چيقان حيوانات حقنده) يومورطه‌يه اوطورمه ‖ knospe— (امؤ) (نبا) چيچك صوغانى بيجى ، بصيله ‖ zeit— (امؤ) قولوچقه‌يه ياتمه وقتى .

Brüten (ـُـ فعلا ±) t. ㉑ قولوچقه‌يه ياتمق ‖ (مجا) auf Rache— انتقام آلمق نيتنده بولنمق ‖ (مستثنا اوله‌رق) über sein Geschick— كندى بخت وطالع و (قسمتنه) دائر مطالعه ايتمك ، تفكر وملاحظه‌ده بولنمق ، دوشونمك .

Brutto (ـُـ حا) [لاتينجه] داره‌سى ايچنده ، قابيله چواليله برلكده .

Bube (ـُـ ام) ㊷ كنج چوجق ، اوغلان ؛ دليقانلى ‖ (كاغد اويوننده) باجاق ‖ كلفانى ، كلفان بكى ، چاپقين ‖ nmäßig— (صـ) چاپقينجه‌سنه ، كلفان بكجه‌سنه .

Bubo (ـُـ ام) ㊻ [لاتينجه] (علم امراض) خيارجق ، خيار جل .

Bucentaur (ـُـ ـُـ ام) ㊿ (اساطير) [روم] و (بحر) ،

Bucentoro (ـُـ ـُـ ام) ㊻ [ايتاليانجه] (اساطيرده) يارى انسان يارى بوغا شكلنده بر خيال موهوم ‖ ونديك آلاى صندالى .

Buch (ـُـ الا) ㉕ كتاب ، رساله ‖ (دوائر وتجارتده) دفتر ‖ يكرمى طبقه‌لق كاغد دسته‌سى ‖ führen— قيد ايتمك ، دفتر طوتمق ‖ führer— (ام) دوائرده وعلى الخصوص تجارتده دفتر طوتان شخص ، مقيد ، يازيجى ‖ binder— (ام) مجلد ‖ druck— (ام) رسالهٔ مطبوعه ‖ druckerei— (امؤ) مطبعه ‖ handlung— (امؤ) كتابجى دكانى ‖ stabe— (امؤ) حرف ‖ fink— (ام) (تاطبيع) اسپنوز قوشى ‖ winde— (امؤ) (نبا) يبانى قهقهه ، عليق .

Buche (ـُـ امؤ) ㊸ (نبا) قاين آغاجى ، آق كوكلكن .

Buchen (ـُـ فعمته) a. ㉑ قيد وضبط ايتمك ، دفتره كچيرمك .

Bücher ... (ـُـ ...) (جمع) [Buch] niederlage— (امؤ) كتب ديبوى (كتبخانه) ‖ schrank— (ام) كتاب وضعنه مخصوص جامكان = كتبخانه ‖ sprache— (اصول) كتابت وادبيات ، اوقومش ديلى .

Buchs (ـُـ ام) مفردى ㉖ ، جمعى ㊱ [روم] ، baum— (ـُـ ام) ㉛ (نبا) شمشير ، شمشير آغاجى .

Büchse (ـُـ امؤ) ㊸ [روم] عن اصل هرقنغى برشى وضعنه مخصوص اوله‌رق اسطوانه شكلنده اعمال اولنان قاب ‖ قوطى ، اوفاق چكمجه ، پاره خبره‌سى ‖ in die blasen müssen— جزاى نقديه ويرمك ‖ كذلك عن اصل (هر بر اسلحهٔ ناريه) وبعده (قابل نقل تفنك) وفى زماننا (خفيف ويولى) تفنك ، قره‌بينه ‖ (آلمانياى شماليده عوام لساننده) شالوار ، پانطالون مثللو بجاغه اكتسا اولنان البسه (شالوار ، طون ، پانطالون) .

Büchsen ... (ـُـ ...) b. ㊵ [Büchse] lauf— (ام) تفنك ناملوسى ‖ frucht— (ام) (نبا) ثمرهٔ صون ‖ macher— (ام) تفنك يابان تفنكجى ؛ (ع) (طابورلرده) تفنكجى (اوسته‌سى) ‖ schaft— (ام) تفنكك آغاج قسمى .

Buchstab(e) (ــ) ـــ ام) (52) حرف ، كلمه‌يى تشكيل ايدن حروفاتك هرى .

Buchstabi(e)ren (ـــ فعمتع) a. (21) هجيالمك .

Buchstäblich (ــ ـ ص) (24) حرفياً ، حرف بحرف ، كاملاً ، عيناً .

Bucht (ـ امؤ) (49) [biegen] قوى، كورفز ، ليمان|| كوشه || تخته پرده ، صوندرمه .

Buchten (ــ فعمتع) b. (21) ايچى چقور ، مقوس اوله‌رق اويمق وكسمك || sich — (فعمطا) غايت اوفاق كورفز حالنه كيرمك ، تشكل ايتمك .

Buchweizen (ـــ ام) b. (40) قره بغداى .

Buckel (ـ ام) a. (40) [biegen] قنبور، هوركوچ || (معما) چيقمه ، قبارتمه ، بوكوتى || (مجا) sich den — voll lachen , sich einen — lachen (كوله‌دن قنبور اولمق) كوله كوله قاتلق ، || (عمو) انسان وحيوانك صرتى آرقه‌سى .

Buck(e)lig (ـ)(ـ) ص) (24) قنبور، هوركوجلى .

Bücken (ـ فعمتع) a. (21) [biegen] (باشى اوكنه طوغرى) اكمك ، بوكمك || sich — ايلرويه ، اوكنه طوغرى اكلك ، كنديى ايلرو بوكمك .

Bückling (ـ ام) (38) حرمت ، احترام ، تعظيم (ير ايله برابر كمنا) || (زرا) Senk = rebe = كذا Bücking || دومان (توتونده) قوريدلمش رينغا بالغى .

Buckskin (ـ ام) (56) [انكليز] غايت صاغلام انكليز چوقه‌سى .

Buda = P'est(h) (ـــ اخالا) (56) (جغر) مجارستانك (پشته) پاى تختى (Pest = Ofen =) .

Buddeln (ـ فعلا+) a. (21) (عو) كومك ، قازمق ، كوملك ، حفر ايتمك || (فعمتع) (زرا) چاپه‌لامق، چاپه اورمق .

Bude (ـ امؤ) (53) اوفاق (پازارجى) دكانى || مغازه، دكان || باراقه || (مجا) (عمو) اوطه .

Budget (ـ الا) (56) فرانسزجه ويا bödjet اوقونور [انكليز] موازنهٔ ماليه دفترى ، بودجه .

Budike (ـــ امؤ) (53) (عمو) [روجه Apotheke دن مخفف] اوفاق (كوتو) دكان ، مغازه .

Büffel (ـ ام) a. (40) (تاطبيه) جاموس ، مانده || — antilope (ام) آفريقا اوكوزى .

Büffeln (ـ فعلا+) a. (21) (عمو) پك چوق چالشمق، ازبرجيلك ايتمك .

Büffet (ـ الا) (56) [فر] اوسق آچيق وهردرلو اطعمه ايله مزين سفره ، يولجى (على الاكثر شمندوفر موقفلرنده) لوقانطه‌سى ، واپور قهوه اوجاغى ، بوفه .

Büffler (ـ ام) a. (40) (عمو) پك چوق چاليشان، ازبرجيلك ايدن .

Bug (ـ ام) (31) [biegen] بوكوتى (بجاغك) اك يرى ، مفصل (بعض حيواناتك) اوموزلرى || حيواناتك آرد آياغنك بوكوكى ، يومروسى .

Bügel (ـ ام) a. (40) [biegen] قوس شكلنده (كرك آغاجدن وكرك تيموردن) بوكولمش شى || (فروسيتده) اوزنكى ، ركاب || قولب ، صاپ ، حلقه || fest — اكره باغلامش ويا بغلانمشجه سنه صيق وصاغلام (اوتورمق) || los — اوزنكيسز ، بلاركاب || eisen — (الا) اوتو || riemen — (ام) اوزنكى قايشى .

Bügeln (ـ فعمتع) a. (21) اوتولمك || (عمو) صونسز اوله‌رق چوق ايچمك .

Bügler (ـ ام) a. (40)، in — (امؤ) (50) اوتوجى، اوتوجى قارى .

Bugsi(e)ren (ـــ فعمتع) a. (21) [قلمنكجه] (بحر) بركمى‌يى يدكده چكمك ، يدك چكمك ، يدمك .

Bugsi(e)rer (ـــ ام) a. (40) (بحر) رموركور واپورلرنده اولان كميجى ، طائفه || رموركور واپورى ، يدك چكن واپور .

Bug=spriet (ـــ ام) (38) (بحر) [قلمنكجه] جواديره || — stange (امؤ) جواديره باستوفى .

Bugt (ـ وـ امؤ) (49) (مرا. Bucht) .

Buhle (ـ ام) (52) [Bube] عاشق ، سودالى، بلالى .

Buhlen (ـ فعلا+) a. (21) سويشمك ، معاشقه‌ايتمك || (دها قوتلى اوله‌رق) غيرمشروع صورتده كوروشمك اجراى منهيات ايتمك || رقابت ايتمك .

Buhler (ـ ام) a. (40)، in — (50) (امؤ) (53) برقادينك نائل توجهى اولان ، عاشق ، سوكيلو || آشفته (قارى) .

Buhne (ـ امؤ) (53) [Boden] قنال ، جدول .. الخ انشاسى اثناسنده ساحلك محافظه‌سى امرنده انشا اولنان سد || (معما) ريختيم || (بالقجيلقده) يرلى باليق ليوارى ، بالق حوضى ، كول آغزلرينه ياپيلان بالق قارميغى .

Bühne (ـ امؤ) (53) [Boden] (تياترو) صحنه || كره‌وتمسى يوكسك محل || كرسىٔ خطابت ، منبر .

Bühnenkünstler (ـــ ام) a. (40)، in — (ـــ امؤ) (50) (تياترو) مشهوراويونجى ، اويونجى‌قارى ، مشهورآقتور ، اقتريس وياخود قوميدياجى .

Bühre (ـ امؤ) (53) [آلمانياى شمالى] („Bett) überzug ياتاق اورتوسى ياتاق چارشافى (فرانسه‌ده يوز ياصديغى قليفى) .

Bukarest [ــ وياخود ـــ اخالا] (56) (جغر) رومانيانك پايتختى اولان (بكرش) شهرى .

Bulle (ـ ام) (52) بوغا ، ثور .

Bullenbeißer (ـــ ام) a. (40) (تاطبيه) صامسون كوپكى ، بولدوق ، باشى ايرى ويصى يرونلى كوپك .

Bummeln (ـ فعلا+) a. (21) بوشنه ، سرسرى كزمك ، ايشسز كوجسز طولاشمق ، هيچ برشى ياپمامق ، آلاى كچمك ، بيقيدانه (تنبل) وقت كچيرمك ؛ سفيه وسفيل يشامق || Bummler (ام) a. (40) سفيه ، سرسرى ؛ ايش كوج كورميان ، بوش كزه‌نك بوش قالفه‌سى .

Bummelzug (ـــ ام) (31) (شمندوفرك) آغر حركت ايدن وچوق محله اوغرايان (اومنيبوس) قطارى .

Bund (ـ الا) (38) باغ ، دمت ، دسته || (ام) (21) اتفاق ، ارتباط ، ال بزلكى || der Drei— اتفاق مثلث || باغ ، صارغى ، صاريق || قوشاق .

Bündel (ـَ الا) a. (40) [Bund ك اسم تصغیری] دمت ، پاكت ، دسته ‖ باغ ‖ چنبر .

Bundes=... (... ـَ) [Bund] —genosse (ام) متفق ‖ —staat (ام) حكومت متفقه .

Bündig (ـَ صـ) (24) مرعی‌الحكم ، معمول‌به ، نظاماً مقبول ومعتبر ‖ مقنع ، مثبت ؛ مختصر ، اجمال صورتیله ‖ (معما) بربرینه ملاصق ایكی جسمك سطحلرینی (—machen) تسویه ایتمك ، اویدیرمق .

Bündler (ـَ ام) a. (40) (خفی) قومیته افرادندن بری .

Bündniß (ـَ الا) (33) اتفاق واتحاد .

Bunt (ـُ صـ) (24) مختلف اللون ، رنكارنك ، آلاجه ، الوان مختلفهٔ غریبه‌دن مركب ‖ —aal (ام) (تا طبیعه) بنكلی یلان ‖ —scheckig (صـ) آلاجه بولاجه .

Bunze (ـَ امؤ) (53) [ایتالیانجه] —l (امؤ) (53) —n (ام) b. (40) چلیك قلم ، حكاك قلمی ‖ یبز ‖ (عو) رحم یولی .

Bürde (ـَ امؤ) (56) یوك ، بار ثقیل ، حموله ‖ دمت ، دسته .

Büreau (ـَ الا) (56) [فر] قلم اوطه‌سی ، قلم ، یازیخانه ، قید اوطه‌سی ، ادارهٔ امور اوطه‌سی ، بورو .

Burg (ـُ امؤ) (49) [bergen] قلعه ، حصار ، برج ‖ (مجا) ملجأ ، مأوی ‖ —frau (امؤ) بر حصار وسرای صاحبه‌سی اولوب جوار نواحی‌یه حكم ایدن قادین ‖ —graf —، —gräfin (ام امؤ) قرون وسطاده آلمانیاده بر (قلعه ، حصار) شهر حكمداری عنوانی .

Bürge (ـَ ام) (52) كفالت ‖ كفیـل ، ضامن ‖ (كذلك نقداً ایدیلان ، ویریلان كفالت) كفالت اقچـه‌سی ، كفالت نقدیه ‖ كفالت ، ضامن اولیش ، تأمینات .

Bürgen (ـَ فعلا +) a. (21) كفالت ایتمك ، ضامن اولمق ، تأمین ایتمك .

Bürger (ـَ ام) a. (40) بر حصار (شهر مستحكم) سكنه‌سندن اولان شخص ، اهل بلده ، شهرلی ‖ اصناف (عوام) ‖ —krieg (ام) محاربهٔ داخلیه ‖ —meister (ام) بلدیه رئیسی ، ناحیـه مدیری —meister=Amt (الا) بلدیه دائره‌سی ‖ —schule (امؤ) شهر ویا ملكیـه مكتبی ‖ —stand (ام) سكنه‌نك اورته حاللیسی ویا عوام صنفی .

Bürgerlich (ـَـَ صـ) (24) عوام واصنافجه‌سنه ، باشی بوزوقجه‌سنه ، ملكی .

Bürgschaft (ـَ امؤ) (49) كفالت ، تأمینات .

Burgunder (ـَـَ ام) a. (40) بورغوندالی ‖ بورغوندا شرابی .

Burgvogt (ـُ ام) (31) حصار بكی ، دره بكی ‖ حصار بكجیسی .

Bursch (ـُ ام) (51) فقط جمعی كذلك (38) و **Bursche** (ـَ ام) (52) كنج آدم دلیقانلو ، اوغلان ‖ آرقداش ‖ شاكرد ‖ ضابط خدمتجیسی ‖ (عمو) كلغان بكی .

Burschikos (ـَـَ صـ) (24) طلبه ومكتبلی كاری ‖ (مجا) كلغان بكی كاری .

Bürste (ـَ ام) (53) فورچه .

Bürsten (ـَ فعمتعـ) b. (21) فورچه‌لمق ، البسه‌یی سوپورمك ‖ (مجا) (عمو) ایچمك (فعلا —) er bürstet gut او طاوشان كبی چابوق قوشار (قوشیور) .

Burzeln (ـَ فعلا —) a. (21) طـاقلاق قیلق ‖ تكرلنوب دوشمك .

Busch (ـُ ام) (31) اورمان ، اورمانجق ، قوری ‖ طوغ ‖ —affe (ام) اورانعو تانغ مایمونی ‖ —heide (امؤ) چالیلق ، فونده‌لق ، كیـك اوتلاغی ‖ —klepper (ام) حیدود ، شقی ، قطاع طریق ‖ —wald (ام) نوبتله كسیلان اورمان .

Büschel (ـَ ام و الا) a. (40) اورمانجق ‖ صیق قورولق ‖ پاكت ، دمت ، دسته ‖ طوغ ‖ (ع) هلم اوزرنده بولنان آت قیلی ‖ پوسكل ، پرچم ‖ —artig (صـ) قورو ، اورمان ، طوغ كبی ، بوكا مشـابه صورتده ‖ —tragend (صـ) (نبا) حزمیه .

Buschig ' buschicht ' buschhaft (هر اوچیده) (ـَـَ صـ) (24) اورمان كبی پك صیق (پك صیق اورمان) ‖ قورولق .

Busen (ـُـَ ام) b. (40) [biegen] كوكس ، سینه ، علی الخصوص قادینلرك ممه‌سی ‖ (مجـا) یورك ، قلب ، وجدان ، جان ‖ قوجاق ‖ —freund (ام) عزیز احباب ، جاندن احباب ، ارقداش .

Buß (ـُ ام) (38) ، صورت تصغیریه‌سی Busse(r)l (ـَ الا) a. (40) پوسه ، پوسه‌جك .

Buß... (...ـُ) [Buße] كلمه‌سنه معادل معناده مثلا . —tag (ام) پرهیز ، توبه واستغفار كونی ‖ —hemd (الا) تعذیب نفس ایچون كییلان قیل كوملك .

Buße (ـُـَ امؤ) (53) توبه واستغفار ‖ ندامت ‖ جزای نقدی ‖ پرهیز ، ریاضت ، كفارت ‖ چله .

Büßen (ـُـَ فعمتع ولا +) c. (21) دیت ویرمك ؛ جزای نقدی ویرمك ‖ جزای سزاسنی بولمق ، چكمك ‖ پرهیز ایتمك ، توبه واستغفار ایتمك ‖ چكمك ‖ یالكز (فعمتع) اوله‌رق نفسنی طویورمق ، اشتها وحرصنی تسكین ایتمك .

Bußhard ' **Bussard** (ـَ) (ام) (38) بونلردن برنجیسی [فر] (تا طبیعه) دكز قارتالی .

Büste (ـَ امؤ) (53) [فر] طونج ویا طاشدن معمول (انسان) هیكلی ‖ انسانك بلدن یوقاری اولان قسمی .

Butte (ـَ امؤ) (53) یان اوزری یوزن بالیق خصوصیله دیل بالیغی ، قالقان بالغی ‖ (نبا) طومورجق .

Bütte (ـَ امؤ) (53) فوچی ، كوچك كردل ‖ حمال كوفه‌سی .

Büttel (ـَ ام) a. (40) [bieten] قپوجی ، پرده دار ، حاجب ، امرچاوشی ‖ محضر ، قواص ‖ جلاد یماغی .

Butter (ـَ امؤ) (49) ایو یاغ ، تره یاغی ‖ —ähnlich (صـ) یاغ كبی ‖ —brot (الا) اوزرینه یاغ سورلمش اتمك دیلمی ‖ —blume (امؤ) (نبا) هندبای بری ‖ —büchse (امؤ) یاغ قابی ، یاغ قوطوسی ‖ —rahm (ام) قایمق .

Buttern (ـَ فعمتع) a. (21) سودی دوكوب تره یاغی یاپمق ‖ (مجا) (عمو) — Das will nicht بو ایشه ویریلان امكه یازیق ، بو ایشدن خیر یوق .

Butzig (ـَ صـ) (24) علی العجائب ، غریب ، تحف ‖ قیصه ، بودور ، قالین .

Byzanz (ـَ اخالا) (*inv.*) استانبولك قدیم اسمی .

Cu.., Cr.., Co.., Cl.., Ch..., Ca... ایله بدأ ایدوب بوبابده موجود بولنان کلمات K حرفنده و Ch.. ایله بدأ ایدنلر Sch.. حرفنده .. Ci.., Ce.. ویاخود Ch.. ایله باشلیانلر دخی 3 حرفنده آراشدیرلمیدرلر . کرك شکلا وکرکسه معناً آلمان لسانده دخی استعمال اولندیغی شکل ومعنایه تمامها مطابقت ایدن کلمات بورایه درج وادخال اولنمامشلردر .

C (ـ ا لا) ⑮ صورت تلفظی : «تسه» مثللو در (آلمان الفباسنك اوچنجی حرف وحروفات غیر صدائیه‌سنك ایکنجیسی) || **vogel** — (ا م) (تاطیبه) کلبك .

Ca. تخمیناً معناسنه اولوب (circa) کلمه‌سندن مخففدر .

Cälibat (ـ ـ ـ ts ا م) ⑱ [لاتینجه] بکارلق ، عزوبت ، عزبه .

Cantal-Käse (ـ ـ ـ k ا م) a. ⑳ قانتال ، (قانتال پینری) .

Caprice (ـ ـ امؤ kă-prî'-ssĕ اوقونور) ⑬ [فر] کیف ، هوس ، ارادهٔ کیفیه || توهوسلك ، هرجائیلك ، میمون اشتهالیلق || تخلق || مراق || عدم ثبات ، عدم انتظام || خویسزلق ، یارامازلق .

Cäsar (ـ ـ ts ا خا لا) ⑯ سزار .

Cäsur (ـ ـ ts ا مؤ) ⑲ [لاتینجه] سجع ، وزن|| پارچه ، کسمه || مقطع .

Cedent (ـ ـ ts ا م) ⑪ [لاتینجه] (تجا) کندی حقنی (آله جغنی) ترك ایدن ، واز کچن ، فارغ .

Cedi(e)ren (ـ ـ ـ ts فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] (عد) حقوق ذاتیه‌دن واز کچمك ، فارغ اولمق .

Celebri(e)ren (ـ ـ ـ ـ ts فعمتع) a. ㉑ تعظیم وتمجید ایتمك ، رسم وآیینی اجرا ایتمك || اعلان ایتمك || عیوقه چیقارمق ، مدح وثنا ایتمك || خطبه اوقومق .

Celelaten (ـ ـ ـ ـ جمع مذ) (*inv.*) ایتالیانك لیغوریا متوطنلری ، لیغوریاده مسکون اهالی .

Cellular-Pathologie (ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ امؤ) ⑬ [لاتینجه وروم] (تشر ، طب) علم امراض جرثومیه .

Celte (ـ ـ ts) ⑫ مقدما فرانسه اهالیٔ قدیمه‌سندن معدود بولنمش اولان (کلت) کلتلر .

Cement (ـ ـ ts ا م (ا لا) ⑱ [لاتینجه] چمنطو || خراسان .

Cementi(e)ren (ـ ـ ـ ts فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] خراسان وچمنطو ایله خرجلامق ، صیوامق || (معدنجیلکده) تیمور وسائره یه صو ویرمك چویکلشدیرمك ، طاولامق ، تیموری چلیکه تحویل ایتمك .

Cent (ـ ts ا م) ⑯ فلنك پاره‌سی ؛ امریقا پاره‌سی ، آمریقا (سانتیم) ی .

Centaur (ـ ـ ا م) ⑪ (اساطیر وقوزمو) انسان باشلی وحیوان وجودلی برخیال || شمال جهتنده قنطورس تسمیه اولنان جملهٔ کوکبیه .

Centime (ـ ـ ا م) ⑯ [فر] سانتیم .

Cento (ـ ـ ا م) ⑯ [لاتینجه] وکذلك جمع اوله‌رق **nen**— منتخبات شعریه ، اشعار منتخبه مجموعه‌سی || اوته‌دن بوردن طوپلنان اشعار .

Cerebral-... (ـ ـ ـ ts ...صـ) بینه ، دماغه منسوب ومتعلق || **fieber** — (ا لا) بین حماسی .

Ceremonie (ـ ـ ـ ـ ts ا مؤ) ⑬ [لاتینجه] آیین ، رسم ، تشریفات || تکلیفات ، رسم ، عادات .

Ceres (ـ ـ ts ا خا مؤ) (*inv.*) (اساطیر) (اکین) زراعت الهه‌سی || (شعرده) وقت زرع ، اکین ، اتمك .

Cerni(e)ren (ـ ـ ـ ts فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] (ع) چویرمك ، قپامق ، محاصره ایتمك ، اطرافنی آلمق .

Certi(e)ren (ـ ـ ـ ts فعلا +) a. ㉑ [لاتینجه] مسابقه ایتمك .

Certifici(e)ren (ـ ـ ـ ـ ts فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] تصدیق وشهادت ایتمك || برای تصدیق امضالمق .

Cessionär (ـ ـ ـ ts ا م) ⑱ [لاتینجه] فراغنی قبول ایدن ، مفروغ الیه || بر ایش (ویا دعوایی) اوزرینه آلان وتعهد ایدن کیمسه .

Cetace-e (ـ ـ ـ ـ ts ا لا) ⑪ [لاتینجه] فصیلهٔ قیطیسیه ، بالق جنسندن ممه‌لی حیوانات صنفی .

Ceterach (ـ ـ ـ ا م) ⑱ [لاتینجه] (نبا) فصیلهٔ سرخسیه‌دن طلاق اوتی ، خشیشة الذهب .

Chagrin فرانسزجه تلفظ اولنوب ا م) ⑯ [فر] (تجا وصنه) اشك واستر دریسندن معمول سختیان صاغری ، شاغرن .

Chaise (ـ ـ ا مؤ) ⑬ (chê'-zĕ اوقونور) [فر] (پوسته) آرابه‌سی .

Chalcedon (ـ ـ ـ ا م) ⑱ یاخود ⑯ (تلفظی k... ts) [روم] (معد) مائی ویا صاری عقیق ، آلاجه عقیق .

Chalkograph (ـ ـ ـ ch ا م) ⑪ [روم] معادن اوزرینه حك ایدن حکاك .

Chamäle-on (ـ ـ ـ ـ k ا م ویاخود الا) ⑯ [روم] بوقلمون دینیلان حیوان || کذلك (مجا) وقت وحاله کوره تبدل فکر ایدن آدم ، متلون الافکار کیمسه .

Chamotte (فرانسزجه تلفظ اولنوب ا م) ⑬ [فر] (صنع) طین متعاصی ، اریمز بالچیق ، طوپراق .

Champagner (ـ ـ ـ ام) (شامپانیه‌ر اوقونور) a. ⑳ [فر] شامپانیا .

Changi(e)ren (chăn-jî-rĕn اوقونور) [فر](فعلا+) a. ㉑ (فروسیته‌ده) حیوانی ویا الی دکشدیرمك ، ماژوك قطری اوزرنده حرکت ایتمك ویا صاغه درت نعلدن صوله درت نعله (ویا بالعکس) کچمك .

Cha-os (⏑– k وياخود ⏑– ch ا لا) (36) [روم] هيولا ، خلقت عالمدن اولكی بوشلق ، خلا ‖ (مجا) هرج ومرج ، آنا بابا كونی .

Char... (...– k ص) [اسكی آلمانجه chara = ياس وماتم] —freitag (ا م) خرستيانلرك قولنجه حضرت عيسانك چارميخه كريلديكی جمعه كونی .

Charakter (⏑⏑⏑ k ا م) a. (40) [روم] طبيعت ، اخلاق ، خوی ، خصلت ‖ طبيعت ، خاصه ‖ صفت ، صورت ‖ ثبات ، متانت ‖ مسلك ‖ يازی ، خط ، حرف .

Charakterisi(e)ren (⏑⏑–⏑⏑ k فعـ متعـ) a. (21) [روم] تعريف وتوصيف ايتمك ، (اوصاف وعلامت مخصوصه ايله) تفريق وتمييز ايتمك ، بر شيئك شكلنی ، صورتنی كوسترمك ، بيلديرمك .

Charakteristiker (⏑⏑⏑–⏑⏑ k ا م) a. (40) [روم] اوصاف واخلاقه دائر برشی قلمه آلمغله مشغول اولان ‖ (تيا) البسه وماسكه ، اطوار وحركات مخصوصه واسطه‌سيله برينك كرك شكلاً وكرك طوراً تقليدينی يپان ، ايدن اويونجی .

Charge (⏑⏑ امؤ chă'r-jĕ اوقونور) (53) [فر] بار ، يوك ‖ رتبه ، منصب ؛ مأموريت .

Chargi(e)ren (⏑–⏑ chăr-jî'-rĕn فعـ متعـ) a. (21) [فر] طولديرمق ، تحميل ايتمك ، يوكلتمك ‖ توظيف ايتمك ‖ (ع) سلاحی طولديرمق ‖ **Chargi(e)rung** (امؤ) (49) سلاح طولديريش (نظامی) .

Charmi(e)ren (⏑–⏑ ch فعـ لا +) a. (21) [فر] mit Jemandem— برينه طاتلی طاتلی باقمق ، محظوظ ومفتون اوله‌رق نكاه انداز اولمق .

Charpie (⏑– فرانسزجه تلفظ) (امؤ) (49) [فر] پاره‌يه قونمق اوزره پاپيلان تفتيك ، پاره تفتيكی ، نساله .

Chaussi(e)ren (⏑–⏑ ch فعـ متعـ) a. (21) [فر] منتظم يول ، شوسه حالنه قومق ، ماقادام اصولی كوچك طاشلی (قيرمه طاش دوكه‌رك) يول ياپمق .

Check (⏑ ا م tchek اوقونور) (56) [انكليز] چك ، حواله .

Chef (⏑ ا م) [فر] (56) (chef. فرانسزجه اوقونور) رئيس ، باش ، مدير ، ناظر ‖ —ingenieur (ا م) باش مهندس ، مهندس باشی .

Cheiloplastik (⏑⏑⏑– ch امؤ) (49) [روم] تصنيع شفه .

Chemie (–⏑– ch امؤ) (49) [عر وروم] فن كيميا .

Chemiker (–⏑⏑ ch ا م) a. (40) كيمياكر .

Chemisett (⏑⏑– ch ا لا) (38) [فر] (فرانسزجه اوقونور) يقالق وكوكسلكدن عبارت يارم كوملك ‖ ياقه‌سی آچيق قادين كوملكی .

Cherub (⏑– k ا م) (56) [عبر] كروبيون صنفندن ‖ قنادلی چوجق شكلنده ملك تصويری ‖ غايت كوزل چوجق .

Chester=Käse (⏑⏑⏑⏑ tch ا م) a. (40) [انكليز] چستر شهرندن چيقان پينر ، چستر (پينری) .

Chiffre ، كذلك **Chiffer** (⏑⏑ امؤ) (53) [فر] رقم ، مبلغ ، مقدار ‖ جفره (شفره) ‖ (بر اسمه اشارت اولمق اوزره يازيلان بر ويا ايكی حرف) مارقه ‖ —schrift (امؤ) شفره يازيسی ‖ —telegramm (ا لا) شفره‌لو تلغرام .

Chimära (⏑–– ch اخا امؤ) (53) [روم] غول يبانی ‖ خيال باطل ، وهم ، خيالات ، قوروتی .

China (⏑– ch اخا لا) (56) چين ممالكی ، چين حكومتی ‖ (امؤ) (54) ، كذا (الا) (56) —s (جمع) قينه‌قينه‌قابوغی .

Chinchilla=Pelz (⏑⏑⏑ tch ا م) (38) [اسپا] چينچيلا پوستی ، كوركی .

Chinese (⏑–⏑ ch ا م) (52) چينلی .

Chiromantie (⏑⏑⏑– ch امؤ) (49) [روم] علم كف ، آوجه باقه‌رق تفأل ، فالجيلق .

Chirurg (–– ch كذا ⏑– ا م) (51) [روم] جراح ، فصاد .

Chlamys (⏑– ch امؤ) (*inv.*) [روم] قديم يونانلی وروماليلرك برنوع قاپوتی .

Chlor (–– k ا لا) (56) (*sans pl.*) [روم] (كيم) اجسام بسيطه‌دن محنق برغاز ، قلور ‖ —säure (امؤ) حامض قلور .

Chloroform (⏑⏑– k ا لا) (38) [لاتينجه] (كيم) (عمليات اجراسيچون خستكانه قوقلاديلان روح) قلوروفورم ، قلور نمل .

Chloroformi(e)ren (⏑–⏑⏑– k فعـ متعـ) a. (21) [روم ، لاتينجه] قلوروفورم قوقلاتمق .

Chlorophyll (⏑⏑– k ا لا) (*sans pl.*) (38) (كيم) ياپراقلرده‌كی يشيل ماده ، حضريت اوراق ، قلوروپيل .

Chlorür (–– k ا لا) (38) (كيم) قلورك مولدالحموضه ومولد المادن غيری برجسمله امتزاجندن حاصل اولان تركيبی ، مركبات مثنائيهٔ قلور .

Chokolade (⏑⏑⏑ ch امؤ) (53) [مكسيقاجه] شوقولاته ‖ —eis (ا لا) شوقولاته دونديرمه‌سی .

Cholera (⏑⏑⏑ k امؤ) (49) (*sans pl.*) [روم] (طب) قولرا ، وبا ، هيضه .

Chor (– ام k و الا) (31) [روم] خواننده طاقمی ، بونلرك كليساده اوتوردقلری ير ‖ (عمو) der Rache— شيطانله آنك چولوق چوجغی ‖ كرسیٔ خطابت ، منبر ‖ —hemd (الا) پاپاس كوملكی .

Chorist (⏑– k ا م) (51) كايسا خواننده‌سی ‖ (تياترو) قوريست .

Chorographie (⏑⏑⏑– k امؤ) (49) برمملكتك وصف احوال مفصله‌سی .

Christ (⏑ k اخا لا) (38) (*sans pl.*) [روم] حضرت عيسی ، مسيح ‖ (ام و امؤ) (51) ، (50) عيسوی ، خرستيان ‖ der heilige— (ا م) ولادت عيسی (عليه السلام) ‖ —baum (ا م) ولادت عيسی كيجه‌سی خرستيان اولرنده اوزری يمش اويونجاق وسائر هديه وموملرله تزيين اولنه‌رق بعده اوزرنده بولنان اشياسی تقسيم وتوزيع قلنان چام اغاجی ‖ —kind (الا) بروجه بالا ييل باشی هديه‌سی كتورديكی فرض اولنان (باخصوص چوجقلر آره‌سنده) چوجق (حضرت عيسی) ‖ —wurz (امؤ) (نبا) صاری‌چوپله ، صاری حربق .

Christenheit (⏑⏑– k امؤ) (49) (*sans pl.*) اقوام وممالك عيسويه ؛ خرستيانلق عالمی .

Christenthum (‿–‿ k ا لا) ㉕ (*sans pl.*) دين عيسوى ، نصرانيت ، خرستيانلق .
Christus (‿– k ا خا م) ㊾ (مرا . **Christ**) .
Chrom (– k ا لا) ㊳ (*sans pl.*) [روم] (معد) قروم .
Chromatik (‿–‿ k ا مؤ) ㊾ [روم] (حكمه) الوان مختلفه‌يه متعلق .
Chromolithographie (–‿‿–‿ k ا مؤ) ㊾ الوان طاش باصمه .
Chronik (–‿ k ا مؤ) ㊾ [روم] تاريخ ‖ شئونات حوادث يوميه .
Chronogramm (‿‿– k ا لا) ㊳ [روم] ابجدحسابيله بروقعه‌نك تاريخنى كوسترن مصرع ، عباره .
Chronolog (‿‿– k ا م) ㊿ [روم] علم‌تاريخ زمانه آشنا اولان كيمسه ، اهل تاريخ ، وقعه نويس .
Chronometer (‿‿–‿ k ا م) ㊵ a. [روم] (حكمه وقوزمو) قرونومترو آلتى ‖ موقت ، وقتى تعيينه مخصوص آلت ويا مقياس .
Cicerone (‿‿–‿ ا م) ㊷ [ايتا] (چيچه رونه) اجنبى قلاغوزى (ترجمانى) .
Cichori-e (‿‿–‿ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] (نبا) هندبا ، آجى مارول (تسيخورى‌ئه اوقونور) .
Cider (–‿ ا ts ا م) ㊵ a. [فر] آرمود (الما) شرابى .
Cigarre (‿– ts ا مؤ) ㊸ [اسپا] (ياپراق) صيغاره ‖ —nspitze (امؤ) آغزلق ، سيغاره آغزلغى .
Ciga(r)rette (‿‿– ts ا مؤ) ㊸ [اسپا] كاغد سيغاره .
Cimolit (–‿– ts ا م) ㊳ [لاتينجه] (معد) لكه كيلى .
Cingalese (‿‿–‿ ts ا م) ㊷ سيلان اطه‌لى .
Circa (–‿ حا) [لاتينجه] تقريبا ، تخمينا (مختصرى : **Ca**) .
Cirkassi-en (‿‿–‿ ts ا خا لا) ㊻ (جغر) چركزستان .
Cirkassi-er (‿‿–‿ ts ا م) ㊵ a. چركس ، چركزستانلى (آدم) .
Clichi(e)ren (–‿ k ا لا) ㉑ a. (مطبعه) ديزلش برصحيفه‌نك قالبنى چيقارمق ، قليشه‌يه آلمق .
Cöln ㊻ (اخا لا) = **Köln** (جغر) راين (رن) نهرى ساحلنده كائن (قولونيا) شهرى .
Coiffeur (–‿ k ا مؤ) ㊾ [فر] جمعيت ، فرقه ، طاقم (معناريله كله‌رك طلبه‌لر آره‌سنده مستعملدر) .

Coupi(e)ren (‿–‿ k فعمته وفعولا +) a. ㉑ [فر] على‌الخصوص (كاغد اويوننده) كسمك ، آييرمق ، (شمندوفرده) بيلتلرى (كسمك) يوقلامق .
Cour (–‿ k ا مؤ) ㊾ [فر] ايچرو ، سراى ، مابين .
Courtine (‿–‿ k ا مؤ) ㊸ [فر] (ع ، استحكا) (طابيه وارى استحكامك) پرده خطى .
Couvert (‿– k ا لا) ㊳ [فر] مكتوب ظرفى ‖ سفره‌يه برى ايچون قونيلان حاولى وچتال قاشيق والخ نك هيئت مجموعه‌سى .
Cyan (–‿ ts ا لا) (*sans pl.*) ㊳ [روم] (كيم) كيانوس ، پروسيا ماثيسنك تركيبات ماده‌سنده موجود بر نوع غاز .
Cyklon (–‿ ts ا م) ㊻ و ㉞ [روم] خرطوم ، قاصيرغه .
Cyklop (–‿ ts ام) ㊿ [روم] (اسا) يونانليلرك يكچشم اولەرق تصور ايتدكلرى ديو ، جن .
Cylinder (‿–‿ ts ا م) ㊵ a. [روم] هندسه وماكينه) اسطوانه ‖ (كيم) جامدن معمول اوزون تجربه دكنكى ‖ لامبه شيشه‌سى .
Cylindrisch (‿–‿ ts صـ) ㉑ [روم] اسطوانه‌وى‖ —=konisch مخروط اسطوانه‌وى شكلنده اولان .
Cyniker (–‿‿ ts ا م) ㊵ a. [روم] (فلسفه) حكماى قديمه‌نك نعم دنيويه‌يى تحقير ايدن صنفى ، كلبى ، كلبيون ‖ كذا (مجا) اوتانمز ، عارسز ، حياسز آدم .
Cypern (–‿ ts ا لا) ㊻ (جغر) قبريس اطه‌سى .
Cypresse (‿–‿ ts ا مؤ) ㊻ [روم] (نبا) سروى آغاجى ، سروى .
Cypria (–‿‿ ts اخامؤ) ㊹ [روم] حسن الهه‌سى اولان ونوسك لقبى ، مخلصى .
Cypris (–‿ ts ا مؤ) (*inv.*) قبريسيه = **Cypria** .
Cythere (‿–‿ ts ا خا مؤ) ㊻ (اساطير) حسن الهه‌سى ونوسك ديكر بر اسمى .
Czar (– ts ا م) ㊿ [روس] روسيه ايمپراطورى (قيصر) ، چار ، —in (امؤ) ㊿ روسيه ايمپراطوريچه‌سى .
Czarewitsch (–‿‿ ts ا م) ㊳ [روس] روسيه ولى عهدى .
Czeche (–‿ ts ا م) ㊷ [اسلاو] بوهميالو ، چه ، ㊿ **Czechin** بوهميالو قارى ، چه قاريسى .
Czechisch (–‿ ts صـ) ㉑ [اسلاو] —e Sprache (امؤ) چه لسانى .
Czecho=slawisch (‿‿–‿ ts صـ) ㉑ چه واسلاوجه‖ چه واسلاوه متعلق ومنسوب .

D (– الا) ㊺ آلمانجه القبانك دردنجى حرف وحروف غيرصدائيه‌نك اوچنجيسى اولوب (ده) مثللو تلفظ اولنور .
Da (– حا) برموقعى كوستردكده على الاكثر اوراده ، اورايه ، اورا ، شورا والخ معناسنه كلور : ? —wer geht اوراده كيمدن كيدر ، اوراده كيم كيديور ؟ اورادن كچن كيدر ، كيم كچيور اورادن ، اوراده كيم كزنيور ؟ . . . والخ كبى ‖ —hier und سيرك ، شوراده بوراده ، بوراده واوراده ، تك توك ، بعض بعضى ‖ (ع) ? —wer كيدر

او؟ || ?— wer ist— كيم او؟ || hast Du es ! — اشته‌بيورك باقه‌لم ، هايدى باقه‌لم (نه يا په‌جقسك مقامنده) ، اشته كوردكمى شمدى ! || !— siehe— (ندا مقامنده) باق باق || Das ist nie —gewesen! || دها بوشمدى‌يه دكين هيچ وقوعه كلمامش (وجود بولمامش) كيمسه كورمامش ، بويله برشى دها شمدى‌يه دكين هيچ بركيمسه كورمدى ، بويله‌سيده باشمه كلمشيدى ، بن بويله برشى كورمامشيدم || (Das ist) Alles schon — gewesen بونى بيلمدك كيم وار ، آيول بو هركسه معلوم برشى ، بو وقوعبولمش برشيدر ، بونى هركس طانور ، هركس بيلور || von—ab بو آندنبرى ، اولوقتدن اعتباراً || اورادن اعتباراً ، شورادن بدأ ايله ، —lief Alles fort اشته اوراده (اولوقت) هركس قاچيشمغه (طاغلمغه) باشلادى || —irren Sie sich عفو ايدرسكز ، پاردون (بوخصوصده خطا ايديورسكز) ، ياكلشكز وار || (von ' ran ' bei) حرف جرلريله برلكده آنده ، اوراده ، آكا ، اورايه ، آنده ، آندن ، اورادن معنالرينه كلور || (ادات ابتدا) فعل لازم ايله برلشدكده دائما (*sép.*) .

Da-bei (ــ ـُ حا) آكا ، اورايه || wir sind ganz nahe— بز اورايه (آكا) پك يقينز ، تام (اوجوارده) اوراده‌يز ، همان اوراده‌يزكبى ؛ برشى قالمدى || wollen Sie —sein ? سزده اوراده اولمق (برلكده بولنمق) استرميسكز ؟ || da müßte ich auch—sein كاشكه بنده برلكده اولسه ايدم ، كاشكه بنده كورسه ايدم || ... das gute— ist (بوراده) اصل ايشك ايوسى ... || ?—was ist denn (آيول) بونده (قورقيله‌جق ، احتراز اولنه‌جق ، چكينيله‌جك ، بكنلميه‌جك) نه وار ، بونك نه (قصورى) سى وار؟ || بوده كوچ برايشمى؟ —kommt Nichts heraus || بوايشدن خير يوق ، بوايشك ديبى چيقماز || كذلك آندبشقه ، بونكله برابركبى دها برطاقم معنالرده مستعملدر .

Dach (ـُ الا) ㉕ [decken] طام ، سچاق ، چاتى ، سقف ، اورتو || (ضرمثل) ein Sperling in der Hand ist besser als eine Taube auf dem—e الده‌كى سرچه طامده‌كى كوكرجيندن ايودر || —und Fach ملجأ ومأوى || (مجا) bei ihm ist gleich Feuer im (عمو) (انسانك باشى) Dache او پك چابوق قيزار ، قفاسى پك چابوق قيزار ، اوصوروغى جيتليدر || —förmig (صـ) طام ، چاتى شكلنده —decker (ام) طامى ، چاتى‌يى اورتن ، اقطاران دولكر ، چاتيجى || —fenster (الا) طوان آره‌سى پنجره‌سى ؛ باجه دليكى || —reiter (الا) طوان آره‌سى قاتى — geschoß (ام) (معما) طام اوزرينه مبنى جهانما وياكوچك قله‌جك || —ziegel (ام) كرميد .

Dachs (kss. ـُ ام) مفردى ㉖ جمعى ㊱ (تاطيه) يره كوميلان پورسوق || er schläft wie ein — (عمو) او پورسوق كبى اويور (اولوكبى ياتار) || (ع) پروسيانك آوجى ونشانجى نفراتك چانطه‌لرى || —hund (ام) زاغار .

Dachtel (ـُـ امؤ) ㊸ (عو) توقات ، سله ، شمار .

Dädal (ـُ الا) ㊳ (مجا) قاريشيقلق ، مغالطه ، دغدغه ، تشويش .

Da-durch (ـُـ و ـُ حا) (آيرى آيرى كله اوله‌رق —mußt Du gehen (كچه‌رك) اورادن) يازلق اولادر

اورادن كچه‌رك كيتمليسك ، اورادن كچمليسك || آنك واسطه‌سيله ، آنك معاونتيله || .. مكله ، .. دنطولايى .

Da-für (ـُ ـ واكر دقت بوكله اوزرينه جلب اولنمق لازمكلورسه ـُ ـ حا) آنك ايچون ، آندنطولايى || —bekommen Sie es nicht سز آنى بو پاره ايله آله‌مزسكز || آكا ، بوكا بدل ، آكا مقابل || ?—sind Sie سز بومادده‌يى (بونى) قبـول ايدرميسكز ، بوكا موافقت ايدرميسكز ، بوكا رضاكز وارمى ؟ || —ich kann nichts بن نه يا په‌يم ، قباحت بنده دكل || ? —wer kann بوكا كيم نه يا په‌بيلور ؟ قباحت هيچ كيمسه‌ده دكل ، هيچ بركيمسه‌نك بونده قباحتى يوق .

Da-gegen (ـُـ ـ اهميت بوكله اوزرينه ويريله‌جك اولورسه ـُـ ـ حا) آكا ، بوكا مقابل ، بوكا قارشو ، قارشولق اوله‌رق ، مقابلةً || مخالفةً ، ضد اوله‌رق || —ich habe nichts بنم بوكا برديه‌جكم يوق ، بنجه بر || wenn Sie nichts —haben اكر مساعده ايدرسه‌كز ؛ اكر رضاكز وارسه || —hilft nichts برشيئك اوزرينه طوغرى || بوكا چاره يوقدر ؛ بوكا هيچ برشى چاره ايجز ، بوكا علاج يوقدر .

Da-heim (ـُ ـ حا) اوده ، مملكتده ، وطنده || —er ist überall بيلديكى طانيديغى بريوقدر || (الا) ㊵ b. (*sans pl.*) او ، مملكت ، وطن ، بريورد ، (فاميليا) ، او خلق عالمى .

Da-her (ـُ وايشه اهميت ويرمك لازمكلدكده ـ ـُ حا) اورادن ، آندن || اولطرفدن ، اولجانب وجواردن || (ـ ـُ) —kann er nicht kommen اورادن كلسى قابل دكلدر ، او اوطرفدن كله‌مز || (حرحا) (ـُ ـ) بناءً عليه ، بوسببله ، آندنطولايى .

Da-hin (ـُ دقق بوكله اوزرينه چكمك لازمكلدكده ـُ حا) اورايه ، اولطرفه ، اولجانبه ، اوسمته طوغرى ، اودون اورايه كيتدى || er ist gestern — gefahren — stürmen (اورايه) قوشوشمق ، هجوم ايتمك || — wirken ' — streben برشيئه ، برشى ايچون غيرت ، سعى ايتمك ، بذل مقدرت ايتمك ، چبالامق .

Da-hinaus (ـُـ و ـُـُ حا) اورادن طيشارى‌يه ، اورادن || (مجا) ?—will er شونيمى ، بونيمى ، اويله‌مى ديمك استيور .

Da-hinein (ـُـ و ـُـُ حا) اورايه ، ايچرويه .

Da-hinter (ـُـُ ، ـُـُ حا) آنك ، شونك كيروسنده ، آرقه‌سنده || (مجا) ich weiß was—ist بونك صوكنى بن بيليورم ، بن بونك نه‌يه منجر اوله‌جغنى ؛ بونده نه اولديغنى بيليورم || —viel Worte und wenig بوسوزلرك هپسى برانجير چكردكى طولديرمز ، قباكورلق ، آتوب طوتمه ، مالايعنى || —kommen (فعـ متـ) كشف ايتمك ، خبر آلمق ، برسرى بولوب چيقارمق .

Dahlen (ـُ فعـ لا +) ㉑ a. (عو) زوزكلمك ، لطيفه‌ايتمك .

Da-malig (ـُـ ـ صـ) ㉑ اولوقتكى ، سابق ، اسبق .

Da-mals (ـ ـُ حا) اولوقت ، اولزمانده ، اولعصرده || —schon تا اولوقت || همان اولوقت || اولوقت بيله .

Damast (ـُـ ام) ㊳ [Damaskus دمشق ، شام] داماسقو بزى (ايپكلى) ـ شام قماشى ، استوقه || شام طبان قليچى .

Damaszi(e)ren (ـُـ ـُـ فعمته) a. (21) (معدن ايشجيلكنده) تيموره آلتون، كومش قاقمق ‖ (شام) داماسقو قماشى اعمال ايتمك = Damassi(e)ren .

Dame (ـ ـُ امؤ) (53) [فر] (صورت تصغيريهسى Dämlein و Dämchen (الا) b. (40) خاتون ، خانم ، قادين ‖ (شمندوفر وواپورلرده) وباخصوص (استاسيونلرده) (Für—n) قادينلره مخصوص (قدمخانه) ‖ (دامه اويوننده) طاش ‖ (كاغد اويوننده) قز ، (سطرانجده) فرز ‖ ال طوقماغى .

Dämel (ـ ـُ ام) a. (40) (عمو) ، **Dämeler** (ـ ـُ ـُ ام) a. (40) (عمو) ، **Dämel(s)ack** (ـُ ـ ـ ام) (31) وياخود (عو) (56) آليق ، آحمق ، بدلا ، سرسم اوكوز ، ابله ، مانقفا .

Dämelei (ـُ ـ ـ امؤ) (49) (عمو) حماقت ، بدلالق ، سرسملك .

Damen=... (...ـ ـ) [Dame] —schneider (ام) قادين البسهسى ياپان ترزى ‖ —spiel (ام) دامه اويونى ‖ —brett (الا) دامه تختهسى ‖ —stein (ام) دامه طاشى.

Dämisch (ـ ـُ ص) (24) باشى دونمش ، عقلنى غائب ايتمش ‖ آليق ، سرسم .

Da-mit (ـ ـُ و ـُ ـ حا) آنكله ، بونكله ، شونكله ، او آنكله نه ياپيور؟ was macht er —? آنكله نه ياپهجق؟ ‖ ich bin — einverstanden بن آكا موافقت ايدرم ، بن آكا راضىيم ، قبول ايدرم ‖ — ist es aus (ـ ـُ) آنك ايشى بتدى ، آرتق آندن بحث ايتمه ! —heraus اى هايدى ، چابوق اول ! (آنى سويله وياخود وير !) نه سويليهجك ايسهك سويله ! نه ويرهجك ايسهك وير ! ‖ (حرعا) شونك ايچونكه ، شوسببه مبنىكه ، ايچون .

Dämlich (ـ ـُ ص) (24) (عمو) = dämisch .

Dämlichkeit (ـ ـ ـُ امؤ) (49) (عمو) حماقت (جهالت)، بيلهميش ؛ قوچه قفاليلق .

Damm (ـُ ام) (31) صو سدى ، ديك ‖ (مجا) مانع ‖ سپر ، سد ‖ ريختيم ، على الخصوص شمندوفرك املا قسمى ‖ Jemand auf den — bringen (عمو) ‖ طوله ، ييغينق بر ينى آدم ايتمك ، يوله كتورمك ، جانلانديرمق ، عقلنى باشنه كتورمك ‖ wieder auf den — kommen يكيدن شفاياب اولمق ، صحت بولمق ، ايولشمك ‖ —schlag=Ader (امؤ) (تشر) كيرو ايله آلت تناسليه آرهسنده اولان ييوك طمار ‖ —straße (امؤ) (املاايله حصوله كلان) ييوك جاده، يول .

Dammar(a) (ـ) (ـُ ـ الا) (56) (sans pl.) [مالايجه] دمارا ، رچينه ، دامارا چام ساقزى .

Dämmen (ـُ فعمته) a. (21) سد وكچيد انشا ايتمك ‖ (مجا) مانع اولمق ، سد چكمك ؛ تعويق وتأخير ايتمك .

Dämmern (ـُ فعلا+) a. (21) شفق آتمق ، اقشام اوزرى شفق وصباحلين فجر اولمق ‖ خفيف ضيا نشر ايتمك .

Dämmerung (ـُ ـ ـ امؤ) (49) شفق ، فجر ، آلاجه قراكلق .

Dämm(e)rig (ـُ ص) v. (24) (مجا) خيال ميال ، مبهم ‖ فجر وشفقه منسوب ومتعلق ، شفق كبيهسنه .

Dampf (ـُ ام) (31) بخار ، بوغو ‖ دومان ، توتون ‖ (مجا) بوش ، بيهوده ، فانى ‖ —heizung (امؤ) بخار ايله ايصتمه ‖ —maschiene (امؤ) بخار ماكنهسى ‖ —schiff-fahrt (امؤ) كمى ، واپور ايله سير وحركت ‖ —kessel (ام) بخار قزغانى ‖ —klappe (امؤ) (ماكينه) پروانه ، فرفور ؛ سوباب ‖ —schiff (الا) واپور .

Dampfen (ـُ فعلا ـ) a. und c. (21) (بخارى يوكسلمك) تبخر ايتمك ، بخارى ، دومانى ، بوغوسى چيقمق ‖ (واپور ، شمندوفر حقنده) حركت ايتمك .

Dämpfen (ـُ فعمته) a. und c. (21) تسكين وتخفيف ايتمك ‖ كورهلتمك ، صاغرلشديرمق ، ضعيف قيلمق ‖ mit gedämpfter Stimme قيصيق، بوغوق صدا ايله ‖ قيصمق ، طوتمق ‖ (يمك حقنده) بوغلامق ، بوغولايهرق پشورمك قاوورمق ‖ باصديرمق .

Dampfer (ـُ ام) a. (40) واپور .

Dämpfer (ـُ ام) a. (40) تخفيف وتسكين ايدن ‖ (موسيقى) آغر ، باصيق سس چيقارتديرمق اوزره آلتده بولنان كوپريجكلر ‖ آتش سونديرمكه مخصوص آلت ، موم مقاصى .

Dampfig (ـُ ص) (24) بخار و دومانله مملو ، بخارلى ، دومانلى .

Dämpfig (ـُ ص) (24) ضيق نفس، مبهور ، (على الخصوص باركير حقنده) آيقيليو باركير .

Da-nach (ـ ـُ و ـُ ـ حا) آندنصكره ، بعده ‖ آنك ايچون ‖ آكا كوره ‖ ich habe ihn—gefragt بن آنى آكا سؤال ايتدم ، بن آندن آنى صوردم .

Dandy (ـُ ام) (56) [انكليز] شيق .

Däne (ـ ـُ ام) (52) دانيمارقهلى .

Da-neben (ـ ـُ ـ حا) (آنك) يانى باشنده ، يانده ، اتصالنده ، بتيشيكنده ‖ بوندن بشقه .

Dänemarck (ـُ ـ اخالا) b. (40) (sans pl.) (جغر) دانيمارقه .

Da-nieder (ـ ـُ ـ حا) اشاغىيه ، يره ‖ —drücken بالتضييق تلف ايتمك ‖ جبر وتضييق ايتمك ‖ —kämpfen مغلوب ايتمك .

Dank (ـُ ام) (38) (sans pl.) حمد وثنا ، شكر ؛ تشكر ‖ Jemandem—zollen برينه تشكره بورجلو اولمق ‖ Gott sei— اللهه شكر ، جناب حقه چوق شكرلر اولسون ، جناب حقه حمد وثنا اولسون ، الحمد لله .

Dankbar (ـ ـُ ص) (24) حمد وثنا وشكر ايدن ، شاكر نعمت ، متشكر .

Dankbarkeit (ـ ـ ـُ امؤ) (49) (sans pl.) شكران نعمت ، محمدت .

Danken (ـُ فعلا+) a. (21) شكر ايتمك ، حمد وثنا ايتمك ، تشكر ايتمك ، متشكر اولمق .

Dankenswerth (ـُ ـ ـ ص) (24) شايان تشكر .

Danksagen (ـُ ـ فعمته) a. (21) بيان تشكر ايتمك ، تشكر ايتمك ‖ (فعلا+) شكران نعمتده بولنمق ، حمد وثنا ايتمك .

Dann (ـُ حا) صكره ، بعـده بونى متعاقب || ?— اى صكره ? || —selbst حق ، بيـله || ماعـدا ، آندنبشـقه (Sie werden ein Heidengeld bezahlen) und—werden Sie noch betrogen سز بر چوق پاره ويرهجكسكز ماعدا همده آلدانهجقسكز .

Dannen (ـُ ـُ حا) von — اورادن || —gehen اورادن كيتمك ، چكلمك .

Dar (ـَ حا) وجودى ايما ايدر || (ادات ابتدا) فعل متعدى ايله برلشدكده دائما (sép.) .

Dar-an (ـَ ـَ حا) مختصرى **dran** = da-bei || آندن || يقين || اوراده ، ده || —erkenne ich ihn بن آنى آندن طانيرم ، بيلورم ، فرق ايدرم || ich habe nicht—gedacht بن بونى دوشونمەدم ، خاطريمه كلدى || —neben يانى باشنده|| —ich bin بن آنى يايمق اوزرهيم ، همان آنكله مشغول اولهجغم || er war nahe صره بشـده ، صره بكا كلدى || es war drauf —zu sterben او آز قالدى اولهيازدى ، und dran' daß er abgereist wäre آز قالدى اوحركت عزيمت ايدهجكدى ، آز قالدى كيديويردى ، همان همان حركت ايتدى ايدى || er hat—glauben müssen او آكا اينانمغه مجبوراولدى، آنى تصديقه مجبور اولدى|| es liegt mir(viel)— آنك بنجه پك بيوك اهميتى وار، بنجه مهمدر || wer ist—? صره ، نوبت كيمده ?

Dar-angabe (ـَـُـَ - امؤ) ⑬ (sans pl.) قدا ايديش، اوغورنده صرف ايتمه .

Dar-auf (ـَ - و - ـَ حا) مختصر اولهرق : (ـَ **drauf**) اوستنده، اوزرنده،ده|| —rechnen آكا كوكنك|| —stolz sein آندنطولايى قولتقلرى قبارمق ، برشيئه مغرور اولمق ، برشيئله افتخار ايتمك || —soll es nicht ankommen ايش اورايه وارماملى || ich lasse mich nicht—ein بن آكا قاتمام ، بن آكا موافقت ايتمم ، راضى اولمام || —ich wette بن بونى ادعا ايدرم ، بن بونك ايچون بحث ايدرم || كذلك بونى متعاقب ، آندنصكره ، بعده معنالرينه كلورمثلا —wollte ich hinaus آندنصكره ، بونكاوزرينه ، آنى متعاقب طيشارى چيقمق ويا كيتمك استيور ايدم ، چيقهجقدم|| —es geht viel Zeit بوكا پك چوق وقت لازم، بونك ايچون پك چوق وقتضايع وغائب اولور ، بو پك چوق وقته محتاج .

Dar-aus (ـَ - و - ـَ حا) مختصرى(ـَ **draus**) بورادن، شومحلدن ،بوندن ، شوندن مثلا —es wird nichts بوندن خير يوق، بوندن برشى(نتيجه)چيقهجقدكل،—ich mache mir nichts بونك بنجه اهميتى يوق ؛ بن آندن پك خوشلانمام ، پك ارزو ايتمم ، ايستهمم .

Darben (ـُ فع لا +) a. ⑳ ضرورت واحتياجده بولنمق || آجلقدن اولمك || بالاختيار آزله اكتفا ايتمك ؛ چكمك .

Dar-bieten (ـَـُـَ فع متع) و(—sich فع مطا) f. ⑳ (sép.) ويرمك ، اظهار وابراز ايتمك ، عرض وتقديم ايتمك .

Dar-bringen (ـَـُـَ فع متع) (sép.) a. ㉑ عرض وتقديم ايتمك ، صونمق || ويرمك ، هديه ايتمك ، هبه ايتمك || كوسترمك .

Dar-ein (ـَ - ولزومنده - ـَ حا) مختصراً (ـَ **drein**) ايچروسنه ، ايچرويه ، ايچنه ، داخلنه ، آرهسنه ، ميانته والخ|| sich—(er) geben, finden, fügen, schicken تسليم وراضى اولمق، آلشمق، اويوشمق || —reden لقرديه قاريشمق ، برينك لقرديسنى كسمك، برينى سويلركن آنك سوزينهقاريشمق.

Dar-in (ـَ - و ـُ ـَ حا) مختصراً (ـَ **drin**) ايچنده؛ داخلنده درونده، es ist Das und Das—enthalten آنك داخلنده شو وشومذكور ومسطوردر، (موجوددر)|| —irren Sie sich سز بونده خطا ايديورسكز، بونده ياكلشكزوار|| der Unter = schied besteht—›daß.. فرق شودركه ... ، فرق شوندن عبارتدركه ...

Dar-legen (ـُـَـَ فع متع) a. ㉑ (sép.) اشعار ، تعريف وافاده ايتمك ، بيان واظهار واثبات ايتمك ،كوسترمك || —umständlich تفصيل وايضاح ايتمك ، تفصيلاتهكيرشمك .

Darleh(e)n (ـُـَـَ ا لا) قرض، ادانه ، بورج ، اودونج اقچه ، Jemandem ein—geben برينه اودونج ويرمك، پاره اقراض ايتمك .

Dar-leihen (ـُـَـَ فعمتع) v. ⑳ (sép.) اودونج‌ويرمك .

Darm (ـُ ا م) ㉛ بغرصاق، امعا || صوجوق دريسى|| —gicht (ا مؤ) وباخود —grimmen (ا لا) (تشر) باغرصاق‌صانجيسى (بوروتيسى) || —saite (ا مؤ)كيريش .

Dar-nach (ـَ و ـُ - حا) =da-nach .

Darre (ـُ ا مؤ) ⑬ فرون ، اوجاق ، تنور .

Dar-reichen (ـُـَـَ فع متع) a. ㉑ (sép.) عرض وتقديم ايتمك ، ويرمك ؛ ويرمك اوزره اوزاتمق ، صونمق .

Darren (ـُ فع متع) a. ㉑ فرونده قوروتمق، قاوورمق، فرونده قيزارتمق، قوروتمق .

Dar-stellen (ـُـَـَ فع متع) a. ㉑ (sép.) ميدانه قومق، وجوده كتورمك || عرض ايتمك ، اظهار ايتمك ، ميدانه چيقـارمق ، كوسترمك ؛ ابراز ايتمك || —de Geometrie هندسهٔ رسميه || تعريف وتوصيف ايتمك .

Dar-steller (ـُـَـَ ا م) a. ㊵ واصف||(اويون‌وسائرهده) اويونجى ، آكتور .

Dar-stellung (ـُـَـَ ا مؤ) ㊾ وصف وتعريف || ميدانه قومه ، ابراز واظهار ايتمه || وجود وحصولهكتورمه || خاطره .

Dar-thun (ـَ - فع متع) b. ㉒ (sép.) اثبات ايتمك ، كوسترمك ؛ آشكار قيلمق، اظهار ايتمك .

Dar-über (ـَ ـَ - و ـُ ـَ - حا) مختصراً (**drüber**) بونك اوزرينه ، بونك اوستنه ، اوستنه || فوقنه || بوكا دائر ، آندن باحث|| اوزرندن، اوستندن — er machte sich eiligst همان (على العجله) اوزرينه آتلادى صيچرادى ، اوستنه چيقدى || ich bin (über das Feld) —gegangen بن (تارلانك) اوزرندنكچدم|| —er beklagt sich او آندنشكايت ايديور || —ein Viertel (..ى) چاريك كچيور، كچه رك || برربعىفضله .

Dar-um (ـَ - و ـُ - حا) مختصراً (عمو) (ـُ **drum**) دائراً مادار || —binden صارمق || (مجا) es hängt viel (بونك) اوته بروسى(تفرعاتى) چوقدر || drum und dran (آنك ايچون) —ich bitte Dich سكا آنك ايچون، آندنطولايى رجا ايدرم|| اشته بونكايچون ، بوسببدنطولايى، بوكابناءً الخ.

Dar-unter (ـَـوـَـَـحا) مختصراً (عمو) (ـَـ **drunter**)
آلتنه ، تحتنه ، اشاغیسنه ، اشاغیسنده ، تحتنده ‖ میاننده ،
ماییننده ، آره‌سنده ، es sind einige— آره‌لرنده (ایچلرنده)
بعضیلری وار (که) ‖ (مجا) steckt etwas— بونده برشی
وار .

Das (ـَـ حرتعر) مذکر ومؤنثك غیری اولان لازمی‌کوستر
مثلا Buch—کتاب‌کبی‖ (ضمیراشا) sage ich nicht— بن آنی
سویلم ‖ ist es— اشته‌بو ، اشته (او) بودر ‖ heißt—
یعنی‖ (ضمیرنسبیه) das Haus,—ihm gehört.... آکا عائد
اولان او...، کندوسنك اولان خانه ...

Da-sein (ـَـ فع لا) a. (19) (*sép.*) موجود وحاضراولمق،
بولنمق ‖ (ا لا) وارلق موجودیت ، هستی ‖ حیات ، عمر ؛
یاشامه ، حال .

Das-jenige (ـَـَـ ضمیر) (لا) اولبر ، شولبر .

Daß (ـَـ حرعا) که ich glaube, —er fort ist ظن
ایدرسه م ، ایدرمکه اوکیتمشدر ‖ کاشکه ، صانکه .. الخ .

Das-selbe (ـَـَـ ضمیر) عینی اولان‖ (اسم‌کبی) عین‌شی.

Da-stehen (ـَـَـ فع لا +) t. (20) (*sép.*) اوراده
طورمق، اوراده دیکلمك‖ (مجا) er steht rein da آنك آلنی
آچیق یوزی پاك .

Dati(e)ren (ـَـَـ فع متع) a. (21) [لاتینجه] برشیئی
تاریخلمك ، تاریخ قومق‖ (فع مطا وفع لا +) (تاریخی) فلان
وقت وزماندن بدأ ایتمك .

Dativ (ـَـ ا م) (38) [لاتینجه] (غرا) مفعول‌الیه ،
مفعول غیرصریح .

Dattel (ـَـ ا مؤ) (53) (تبا) خرما ‖ baum— (ا م)
خرما آغاجی .

Datum (ـَـ ا لا) (59) oder (41) [لاتینجه] تاریخ .

Daube (ـَـ ا مؤ) (53) فوچی یان تخته‌سی ‖ خندق ،
برحوضك الخ دیواری .

Däuchten (ـَـ فع لا+) b. (21) اویله‌کلك ، اویله‌یه‌بکزمك .

Dauer (ـَـ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) دوام، امتداد مدت،
das ist auf die—nicht zu ertragen بوعلی‌الدوام چکیلور
(تحمل اولنور) شی دکل ، شیشه بکزه‌میور ‖ دوام ، امتداد‖
obst— (ا لا) قیش میوه‌سی .

Dauerhaft (ـَـَـ ص) (24) صاغلام ، طیاقلی ‖ ممتد
اولان ، دائم وثابت بولنان .

Dauern (ـَـ فع لا +) a. (21) امتداد ایتمك ، اوزامق،
سورمك ‖ طیانمق ‖ باقی اولمق ‖ Nichts dauert ewig
کل شیٔ فانی ‖ وقت کچمك es wird lange—,ehe diese
بو ایش بتیجه‌یه دکین پك چوق Arbeit vollendet wird
وقت کچه‌جك ، بوایش چوق‌امتداد ایده‌جك ، چوق‌اوزایه‌جق،
چوق سورر ، نادراً (فع متع) تحمل ایتمك ، چکه بیلك ‖
[theuer] (فع متع ویکشخص) آجیق، باقمق اهمیت ویرمك ،
mich dauert mein Geld nicht بن‌پاره‌مه‌آجیمام‖تأسف‌ایتمك.

Daumen (ـَـ ا م) b. (40) باش‌پارمق‖ (اولچوده) پارمق.

Däumling (ـَـ ا م) (38) (**Daumen**) کله‌سنك صورت
تصغیریه‌سی کوچك باش پارمقجق ‖ یاره لی پارمغه طاقیلان
لدیوانك باش‌پارمغی‖ قیصه‌بویلی آدم، بوجور، بودور‖(ماکینه)
برچرخك حرکتی ماکینه‌نك آلات سائره‌سنه نقله مخصوص دیش
ویاقول .

Daune (ـَـ ا مؤ) (53) [Düne] قوش وقاز تویی ‖
خاو ، اولکر .

Daus (ـَـ ا لا) (26) [روجه dyas] (زاروکاغد اویوننده)
ایکیلی(زار) دو (بارا) ‖ بیان تعجب اوزره ! ei der— آی
اناسی، وای ‖ das ist ein Junge wie ein— بواوغلان ،
دلیقانلی چوجق شیطانه بکزه‌یور، شیطان کبی .

Da-von (ـَـوـَـَـحا) آندن‌اوشیدن ist nicht die Rede—
آندن، اوشیدن بحث اولنمیور، ایش‌آنده دکل، nichts mehr—
ویاخود! still— آرتق آندن بحث ایتمه‌لم! ، آندن بحثی‌کس ! ،
بردها ایشیتمیه‌یم !

Da-vor (ـَـ و ـَـَـ حا) (آنك) اوکنده ، ایلروسنده ‖
آندن behüt' uns Gott— آندن بزی اه صاقلاسون ، محافظه
ایتسون .

Dazu (ـَـ و ـَـ حا) آکا ، بوکا ، شوکا ، آنك ایچون ‖
gehört Zeit— بوکا ، بونك ایچون وقت‌لازم، بووقته محتاج ‖
ich kann nicht—kommen بنم آکا وقتم یوق ‖ علاوةً
kommt,daß..— بوکا علاوةً ....

Da-zumal (ـَـَـ حا) damals=

Da-zwischen (ـَـَـ حا) بونلر، آنلر آره‌سنده ، بیننده ،
میانه‌سنده ، آره‌لغنده ‖ آره‌لغنه ، مابیننه .

Debatti(e)ren (ـَـَـ فع متع) a. (21) [فر] مباحثه
ایتمك ‖ مزایده‌یه چیقارمق ‖ منازعه ومعارضه ایتمك .

Debit (ـَـ ا م) (56) [فر] رواج ، سوروم ، صرفیات ،
آلیش ویریش .

Deblo(c)ki(e)ren (ـَـَـ فع متع) [فر](ع) آبلوقه‌یی
قالدیرمق، رفع محاصره ایتمك .

Dechant (ـَـ ch - ا م) a. (42) [لاتینجه] اسکی، برصنف
وهیئتده الك قدملی اولان ، باش .

Dechent 'Dechend (ـَـ ا لا) (38) [لاتینجه] و **Decher**
(ـَـ ا م) . و(الا) a. (40) [لاتینجه] اون پارچه‌دن عبارت
اولان هرقنغی برشی (دیزه‌ن) .

Deck (ـَـ ا لا) (38) (بحر)کوکرته ‖ اومینبوس ویاخود
پوسته آرابه‌سنك اوزری‖ rasen— (ا م)کرك بغچه‌لرده
وعلی‌الخصوص استحکامانده تازه طوپراغی قابلامغه مخصوص‌چن،
چیم ‖ offizier— (ا م) (بحر) برحرب سفینه‌سنك ملازم
ثالث رتبه‌سنده بولنان ضابطی ‖ stein— (ا م) (معما)
قپاق ودوشمه طاشی .

Decke (ـَـ ا مؤ) (53) اورتو ‖ ستره ، سپر ‖ اورتو ،
یورغان ‖ چاتی ‖ (بارکیرك) چول ، حاشه‌سی ‖ (مجا)
sich nach der—strecken یورغانـه‌کوره آیاغنی بجاغنی
اوزاتمق ‖کولکه‌لك تنته ‖ طوان ؛ قبه .

Deckel (ـَـ ا م) a. (40) قپاق .

Decken (ـَـ فع متع) a. (21) اورتمك ، ستر ایتمك‖ (هند)
تطابق‌ایتمك‖ (ع) ستر ایتمك ، سپر آلمق‖قپامق،قپاغنی‌قپامق‖
بردی تأدیه ایتمك ، اورتمك، قپامق ‖ (یبطر) آشمق ‖
sich— (فع مطا) کندوینی ستر ایتمك واورتمك ، قپامق ‖

Deckung (ـَـ ا مؤ) (49) سپر ، ستره ، اورتو ‖ اورتمه ،
قپاتمه ، وقایه ‖ (ع) محافظ .

Dedizi(e)ren (ـُـــ ذو متع) a. (21) [لاتينجه] اهدا ايتمك ، وقف ايتمك ، تبركاً ويرمك .

Deduzi(e)ren (ـُـــ فع متع) a. (21) طرح وتنزيل ايتمك || (عد ، فلسفه) تعداد وتفصيل ايتمك || استنتاج ايتمك .

Defektur (ـُـ ا م) (49) [لاتينجه] دار الاستحضار ، معمل ، لاپوراتوار .

Defensiv (ـُـ ص) (21) [لاتينجه] مدافعه‌يه مخصوص ومنسوب ، تدافعى .

Defensive (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] (ع) مدافعه .

Defini(e)ren (ـُـــ ص) a. (21) [لاتينجه] تعريف وتعيين ايتمك || قرار ويرمك || بترمك .

Definitiv (ـُـــ ص) (21) [لاتينجه] آشكار ، محقق || مطلق ، حقيقى ، قطعى || قاطع ، صوك حكم وقرار .

Defraudi(e)ren (ـُـــ فع متع وفع لا +) a. (21) [لاتينجه] (حيله وخدعه ايله) كمركدن مال قاچيرمق ، قچاقچيلق ايتمك .

Degen (ـُ ا م) b. (40) دوز قلنج ، مچ || (عمو) alter—(=knopf) اسكى محارب كيمسه || (تا طبيعه) —fisch قلنج بالغى || —quaste (ا مؤ) (ع) قلنج پوسكولى .

Dehnen (ـُ فع متع) a. (21) و —sich (فع مطا) اوزاتمق ، توسيع وتمديد ايتمك ، ياپمق || اوزامق ، كسب توسع ايتمك ، طولاً اوزونلاشمق || gedehnte Sylbe (ا مؤ) اوزون ، چكيلور هجا .

Deich (ـُ ا م) (38) صو بندى ، سد .

Deichsel (ـُ ا م) (53) آرابه اوقى ، دومن (صاپى) || ادارهٔ امور || —pferd (ا لا) (ع) ديب باركيرى .

Dein (ـُ du نك مضاف اليهى) سنك || سنى ، سندن ، —sie gedenken انلر سنى خاطرليورلر ، خاطرلرلر ، سنى دوشينيورلر || (ضميرملك) (ام dein)(امؤ deine) و(الا dein) سنك .

Deinet=halben (ـُـ و deinet=wegen (ـُـ) (حا) سنك ايچون ، سنك سببكه ، سندنطولايى .

Deinige (ـُـ اسم مقامنده) (der, die, das)— سنككى ، دائماء الى الابد سنك اولان .

Deining (ـُـ ا مؤ) (49) (بحر) صالينق ، طالغه .

Dei(n)sen (ـُ فع لا +) c. (21) (بحر) صيا ايتمك ، كيرويه يلكن چويرمك .

Deixel (ـُ ا م) c. (42) (sans pl.) (عمو) [شيطان كلمه‌سندن بوزمه براسم] —zum جهنمه ، دفع اول اورادن ، هاى اه بلاسنى ويرسون !

Dekade (ـُـ ا مؤ) (53) [روم] عشره ، اونلق ، اون پارچه || عسكره هر اون كونده بروريلان آقچه .

Dekan (ـُ ا م) (38) [لاتينجه] برصنف وهيئتك باشى ، الك قدمليسى .

Dekati(e)ren (ـُـ فع متع) a. (21) [فر] برقماشك قوله وجلاسنى كيدرمك ، طونوقلاشديرمق .

Deklami(e)ren (ـُـــ فع متع وفع لا +) a. (21) ايراد نطق ايتمك ، تقرير وبيان ايتمك ، خطابت ايتمك || (مكتبلرده) ازبرلنان برشيئى فصيح وبليغ صورتده اوقومق .

Deklaration (ـُ(ـ)--- ا مؤ) (49) [لاتينجه] بيان واعلان ايتمك || خبر ويرمك || رسماً اعلان ايتمك || بيلديرمك .

Dekret (ـُ ا لا) (38) [لاتينجه] امر رسمى ، فرمان ، حكم واراده ، بيورلدى .

Delegi(e)ren (ـُـــ فع متع) a. (21) مبعوث ومرخص كوندرمك || وكيل مأمور ايتمك || حواله ايتمك ، قارشولق كوسترمك .

Delikat (ـُــ ص) (21) [لاتينجه] دقيق ، رقيق ، اينجه || لذيذ ، نفيس || نازلى ، نازين ، نازك || ظريف || مهم ، مشكل ، مخاطره‌لى .

Delikatesse (ـُـــ ا مؤ) (53) [فر] ظرافت ، نزاكت || لذت || —n (جمع اوله‌رق) طاتلى اطعمه ؛ ميوه وسائره‌نك اعلاسى ، غايت نفيس بقاليه .

Delikatessen=handlung (ـُـــ ا مؤ) (49) غايت نفيس بقاليه ، مناو دكانى ، مغازه‌سى .

Delikt (ـُ ا لا) (38) [لاتينجه] (عد) جنحه ، جرم ؛ تهمت ، خلاف نظام حركت .

Delphin (ـُ ا م) (38) [روم] (تا طبيعه) يونس بالغى ، دلفين || دكز خنزيرى .

Delta (ـُ ا الا) (55) [روم] نهرمنبعلرنده مثلث الشكل ديل ، دلتا ، قره چتال || رومجه‌نك بوشكلده‌كى دردنجى حرفى .

Dem (ـُ حر تعر) der, das حرف تعريفلرينك مفعول اليه صورتى ، Buche—كتابه || (ضمير اشا) ich traue—, was Du sagst سنك سوزينه اينانيرم ، سنك سويلديكنه امنيت (اطمئنان) تامه‌م واردر ، سنك ديديكنه بن اينانيرم .

Dem-nach (ـُ و ـُ حا) آكا كوره ، بونك ايجابنجه ، بومثللو || بناءً عليه ، معذلك ، ايمدى اويله ايسه ، بوحالده .

Dem-nächst (ـُ وياخود ـُ حا) همان ، درعقب ، بوندنصكره || انك اوزرينه ، بونك اوستنه .

Demokrat (ـُـ ا م) (51) [روم] حكومت عوام طرفدارى .

Demoli(e)ren (ـُـــ فع متع) a. (21) هدم وتخريب ايتمك .

Demonti(e)ren (ـُـ فع متع) a. (21) آشاغى يه ايندرمك ، باركيردن قاپوب ايندرمك ، حيوانى الندن آلمق ، آل اشاغى ايتمك || طوپى طوپارلاغندن ايندرمك || طاغتمق ، شاشيرتمق || سوكمك .

De-mut(h) (ـُ امؤ) (49) (sans pl.) تواضع ، خضوع ، كوكل آلچاقلغى || اطاعت ، سرفرو ، انقياد ، تبعيت ، تسليم || حقارت ، مذلت .

Dem=ungeachtet (ـُـ حا) بالعكس ، (آكا) قولاق آصميه‌رق ، بلا فتور .

De-müt(h)ig (ـُ ص) (24) متواضع ، كوكلى آلچاق || مطيع ، تابع || حقير ، ذليل .

De-müt(h)igen (ـُـ فع متع) a. (21) متواضع قيلمق || تحقير وتذليل ايتمك || —sich (فع مطا) تواضع ايتمك ؛ تذلل ايتمك || (فع متع) خاطر قيرمق ، كوكل ييقمق || بورنى قيرمق .

Dem-zufolge (ـُـ حا) = Dem-nach

Den (ـَ حر تعر) der حرف تعريفنك مفعول بهى آنى || der, die,das حرف تعريفلرينك جمعلرينك مضاف اليهى in—Wäldern اورمانلرده .

Denk=... (ـُ...)[denken] —mal (الا) برشخص ويا هرقنغى بروقعه‌يى تخطر ايتديرمك اوزره ركز اولنان هيكل ويا ستون || —münze (امؤ) هرقنغى بر وقعه‌يه دلالت ايدن پاره ويا مداليه || —schrift (امؤ) بياننامه ، مخطره ، لايحه ، تقرير || —würdig (ص) شايان تذكار .

Denkbar (ـُ ص) ㉔ قابل تصور ؛ متحمل .

Denken (ـُ فعمتعوفعلا +) a. ㉒ صورت اخباريه ماضيسى (ich dachte) واسم‌مفعولى (gedacht) دوشونمك، تفكر وتصور ايتمك ، تخيل ومطالعه ايتمك || دوشونوب طاشنمق || ظن ايتمك .

Denn (ـُ حرعا) زيرا ، چونكه || —wo ist er اى تره‌ده او ، هانيا؟ || اويله ايسه (عو) —nicht (na) يكى اويله ايسه سنك ديديكك اولسون ! ، اويله ايسه دكل ! || auf—! هايدى قالق به ! هايدى قالق جانم ! اويله ايسه قالق باقه‌لم ! .

Dennoch (ـُـُ حرعا) مع هذا ، مع مافيه || از جمله ، اندنبشقه ، برده || حق ، بيله ؛ همده .

Denunzi(e)ren (ـَـُـ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] (عد) رسماً خبر ويرمك ، بيلديرمك ، اعلام ايتمك .

Depeschi(e)ren (ـَـُـ فعمتع) a. ㉑ و(فعلا +) سريعاً ارسال وانبا ايتمك || تبليغ ايتمك، اولشديرمق || تعجيل ايتمك .

Deponi(e)ren (ـَـُـ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] تقرير وافاده ايتمك، اداى‌شهادت ايتمك|| امانةً ويرمك، دپوزيتو ايتمك .

Deputat (ـَـُ الا) ㊳ [لاتينجه] تعيين ، استحقاق .

Deputi(e)rte(r) (ـَـُـ ام) (52) [لاتينجه] مبعوث .

Der (حر تعر معين م) a. ㉔ —Baum (ام) آغاج || (ضمير اشا) بو ، اول ، der Mann hier بو آدم || (ضمير نسبي) die Dame,von der ich spreche كندوسندن بحث ايتديكم قادين ، خانم .

Der-art (ـَـُ حا) اوصورتده، شوحالده، شويله‌كه|| اولقدر.

Der-artig (ـَـُـ ص) ㉔ اويله ، شويله ، شولوجهله ، اولوجهله .

Derb (ـُ ص) ㉔ صيق ، قاتى ، سرت || شديد ، يمان || (بعضا) شن وشطارتلو شخص || قبا .

Der-einst (ـَـُ حا) (مستقبل ايچون) كونك برنده ، بركون ، بروقت || (ماضى حقنده) بركون ، وقتيله .

Deren (ـُـ ضمير) آنلرك .

Derent=halben (ـُـُـ حا) آنلرك سببيله ، آنلر ايچون ، آنلردن طولايى .

Der-gleichen (ـَـُـ ص) (*inv.*) بوكبى ، بومثللو ، بوكا مماثل .

Der-jenige (ـَـُـ ضمير اشا م) —ist glücklich, welcher... اولان مسعود وبختياردر .

Der-malen (ـَـُـ حا) شمدى ، شمديلك ، شمديكى حالده ، الحالة هذه .

Der-malig (ـَـُـ ص) ㉔ شمديكى ، حاضر .

Der-maßen (ـَـُ حا) اولقدر ، اويله ، اوصورتده ، اويله‌كه ، اولصورت وشكلده ، اولطرزده .

Dero (ـُـ ضمير) (der دن منقلب) (مؤ وجمع) سزك ، آنلرك || سزه ، آنلره .

Der-selbe (ـَـُـ ضميراشا) عين كيمسه ، عين شى ، او .

Der-zeit (ـَـُ حا) ㉔ ، —ig (ـَـُـ ص) ㉔ = dermal و dermalig .

Des-falls (ـُـ حا) بوحالده، بوصورتده؛ بونقطهٔ نظردن .

Desinfizi(e)ren (ـَـُـُـ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] تعفنى كيدرمك ؛ توتسى‌يه طوتمق ، تبخير ايتمك .

Dessen, Deß (ـُ) (ـُ) (der) ك مفرد مضاف‌اليه صورتى ، آنك، آندن مثلا ضمير (اشا) ich habe—genug بنده آندن چوق وار . بن اكا طويدم ؛ مرسى || (ضمير نسبيه) مثلا (der Mann), —Haus ich kaufe اوينى صاتون آلهجغم آدم ، كمسه .

Deß-gleichen (ـُـُـ ص) (*inv.*) بويله ، بوكبى ، بومثللو .

Deß-halb (ـُـُ حا) بوسببله ، آندنطولايى ، آنك ايچون ، بوسببدن .

Deß-wegen (ـُـُـ حا) = Deßhalb .

Destilli(e)ren (ـَـُـُ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] تقطير ايتمك ، انبيقدن چكمك .

Desto (ـُـ حا) اولقدر ، اول نسبتده ، دها|| —nichts weniger بالعكس || حال بويله ايكن ؛ ولكن .

Deuten (ـُـ فعلا +) اشعار وافاده ايتمك ، ايما واراءه ايتمك ، اشراب ايتمك || كوسترمك .

Deutlich (ـُـ ص) ㉔ عيان بيان ، آشكار || براق ، آچيق ، صافى || ايوجه || (يازى حقنده) آچيق ، اوقوناقلى .

Deut-oxyd (ـُـ الا) ㊳ [روم] (كيميا) بوجسمك ايكنجى تحميضى ، تحميض ثانى .

Deutsch (ـُ ص) ㉑ آلمان ، آلمانجه ، آلمانيالى || —reden آلمانجه سويلمك ، (قونشمق ، كوروشمك) || —katholisch (ص) قتوليكلكه افكارجديده مزج وتأليف فكرومذهبنده بولنغه .

Deutung (ـُـ امؤ) ㊾ شرح وتفسير، معنى؛ معنى‌ويرمه.

Dey (ـُ ام) (56) [عر] تركجه بك || تونس ، طرابلس وجزاير حاكملرى عنوانى .

Dezember (ـُـُ ام) a. ㊵ [لاتينجه] كانون‌اول آيى .

Dgl. مختصر [dergleichen]

D.h. مختصر [das heißt] يعنى .

Dialekt (ـُـ ام) ㊳ [روم] برلسانك برمملكتده‌كى صورت تلفظى ، لغه ، شعبهٔ لسان ؛ ... ديلى ، آغزى .

Diakonus (ـُـُـ ام) [روم] دياقوس ، شماس (يالكز تپه‌سنى تراش ايدن نصارى پاپاسى) .

Diamant (ـُـ ام) (51) ياخود ㊳ [روم] || (معد) الماس .

Diarrhöe (ـُـ امؤ) (53) [روم] (علم‌امراض) اسهال؛ عمل ، لينت .

Diät (ـُ امؤ) ㊾ [روم] پرهيز ، حميه ؛ (ييوب ايچمك وسائره‌ده) حفظ صحته توفيق حركت .

Dich (ـُ ضمير شخص) سنى — ich sehe بن سنى كوريورم، كوريرم || —freue سوين .

Dicht (ـُ ص) ㉔ صيق ، صيق ، پك بتيشيك || (حكم)

صلب || —eisen (الا) قلفاتجی تیموری || —kunst (امؤ) اصول وصنعت شعریه .

Dichten (ـَـ فعمتعه) b. ㉑ صیقلاشدیرمق||(دیوارجیلقده) یاریقلری خرجله طولدیرمق ، درز ایتمك || die Fugen— (بحر) قلفاتلامق || شعر تنظیم ایتمك || [لاتینجه dicta're] (فعمتعه وفعلا +) قورمق، تصمیم ایتمك، تخیل ایتمك، تصارلامق، عقلی ، فكرینی . . . هه ویرمك .

Dichtung (ـَـ امؤ) ㊾ شعر ، نظم .

Dichter (ـَـ ام) a. ㊵ شاعر ، ناظم .

Dick (ـَ صـ) ㉔ قالین || سمیز ، شیشمان || شیش . ایری ، قوجه‌مان || قارنی شیش ، ایوجه طوییمش ، طوق (كذا مجا) || كبـه ، طولی || (قماش حقنـده) طوق || —backig (صـ) قوجه‌یناقلی ، شیش صورتلی ، ایری یوزلی || —fellig (صـ) دریسی قالین || حسسز ، معدوم الحس ، (مجا) غیر متـأثر ، یوركی پك || —kopf (ام) قوجه قفالی ، آحمق || دیك باشلی ، عنادجی .

Dicke (ـَـ امؤ) ㊸ قالینلق، ثخن || شیشمانلق|| قویولق .

Die (ـَ حرتعر و ضمیر) (مؤ ، جمع) او ، آنلر .

Dieb (ـَ ام) ㊳ سارق ، خرسز ، یان كسیجی || (ضرمثل) —die Gelegenheit macht فرصت خرسزلغی تولید ایدر || یانان فتیلك اوجی .

Diebisch (ـَـ صـ) ㉑ خرسزلغه میال؛ خرسزجه‌سنه || (مجا) خفیـاً ، كیزلوجه ، ال آلتندن ، عمان آلتندن صو یورودەرك .

Dieb-stahl (‐ ـَ ام) ㉛ [Dieb, stehlen] سرقت|| كذا سرقت اولنان شی || —litera'rischer بشقه بر اثردن چالەرق قید ونشر ایتمه ، انتحال .

Diele (ـَـ امؤ) ㊸ تخته لوحه‌سی ، بیچمه ، قپاق تخته‌سی ، طبان تخته‌سی .

Dielen (ـَـ فعمتع) a. ㉑ تخته قاپلامق، تخته دوشه‌مك .

Dienen ((ـَـ فعلا +) a. ㉑ عبدلك ، قوللق ایتمك|| خدمت ایتمك || عسكرده خدمت ایتمك || یارامق .

Diener (ـَـ ام) a. ㊵ خدمتجی ، —in (امؤ) ㊿ خدمتجی قیزی ویا قاریسی || قول || اوشـاق ، قپوجی || ! — مقام تعظیمده ایپلەرك (قولكز دیمك) تمنا ایتمك .

Dienlich (ـَـ صـ) ㉔ مفید || مناسب || باعث فلاح وسلامت .

Dienst (ـَ ام) ㊳ خدمت ، وظیفه || (ع) خدمت عسكریه || مأموریت ، یر || —beflissen (صـ) غیور ، وظیفه شناس || برخدمت ودوستلق اولمق اوزره ایش كورن ، كورمك استیان || —buch (الا) (ع) خدمات یومیه دفتری || —eifer (ام) برای خدمت كوستریلان غیرت ، اقدام || —leistung (امؤ) خدمت (كورمه) || —mädchen (الا) خدمتجی قیزی || —widrig (صـ) نظامه مخالف ، خدمت قوانینه موافق اولمیان .

Di(e)nstag (ـَـ ویاخود ـَـ ام) ㊳ صالی كونی (dienst„tag) .

Dienstbar (‐ ـَ صـ) ㉔ خدمته مجبور اولان|| آنغاریه‌جی.

Dienstlich (ـَـ صـ) ㉑ خدمتـه عائد وراجع اولان ، خدمته متعلق اولەرق || (ع) رسماً .

Dies (ـَ ضمیر اشا) [dieses] بو .

Diese (ـَـ ضمیر اشا) (مفرد مؤنث وهر اوچ جنسك جمعی) بو || بونلر || (امؤ) ㊸ Düse = .

Dieser (ـَـ ضمیر اشـا) a. ㉔ (مذكر) بو || den dritten dieses (مضاف الیه) بوآیك اوچی (اوچنده) .

Die(se)s (ـَـ ضمیر اشا) (لازم) بو .

Die-selbe (ـَـ ضمیر) (مؤ) عینی كیمسه ، ویا شی (der-selbe نك مؤنثی) .

Dieser-seits (ـَـ حا) بوطرفدن ، بوجهتدن .

Dies-mal (ـَـ حا) بودفعه ، بوكره .

Diet(e)richen (ـَـ (ـ) ـَ فعمتعه ، فعلا +) a. ㉑ میمونجق ایله (قپو) كلید آچمق .

Differenz (ـَـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] فرق ؛ اختلاف ، مباینت .

Differenzii(e)ren (ـَـ (ـ) ـَـ فعمتعه) a. ㉑ [لاتینجه] (ریا) تفاضلی بولمق .

Differi(e)ren (ـَـ فعلا +) a. ㉑ فرق ایتمك ، اویمامق ؛ اختلاف ایتمك ، مباین اولمق .

Diefteln (ـَـ) (مرا . düfteln) .

Dikti(e)ren (ـَـ فعمتعه) a. ㉑ [لاتینجه] تقریر ایدوب یازدیرمق || تلقین ایتمك .

Diktion (ـَـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] نطق ، تلفظ ، سوز || تقریر || علم بلاغت .

Dille (ـَـ امؤ) ㊸ (نبـا) = Dill (ـَ ام) رازیانه ، رزنه || قیصـه قوغان وبورو ، شمعـدانك موم یووه‌سی .

Diner (ـَ ‐ الا) ㊶ (فرانسزجه اوقونور) [فر] اقشام طعامی (همان بتون آلمانیاده اویله‌دن براز صكره ویا اویله وقتی ینیلان طعام) .

Ding (ـَ الا) ㊳ كذا (عموجمع اولەرق —er شی ، اشیا ، ماده || (ضرمثل) gut—will Weile haben ایوشی كیچ اولور ، ایو ایش آلتی آیده اولور || Herr—s da شی (فلان) افندی (برینك اسمی خاطرلنه‌مدیكی وقت) .

Dingen (ـَـ فعمتعه) a. ⑳ طوردیرمق ، طوتمق ، آلیقومق ، توقیف ایتمك || كرالمق ، طوتمق .

Dinger (ـَـ ام) a. ㊵ متعهد ، ملتزم ؛ ایش باشی ، كهیا .

Dini(e)ren (ـَـ ‐ فعلا +) a. ㉛ [فر] (اویله) اقشـام یكی ییك .

Dinkel (ـَـ ام) a. ㊻ (نبا) قزلجه بغدای .

Dinte (ـَـ امؤ) ㊸ = Tinte مركب .

Diorama (ـَـ ‐ الا) ㊹ [روم] كیبروسی متعرك ومتلون ضیالی جامدن سیر اولنان رسملر .

Dir (ـَ ضمیر شخص) سكا .

Direktor (ـَـ ام) ㊸ [لاتینجـه] ناظر ، مدیر ، دیركتور .

Dirigi(e)ren (ـَـ ‐ فعمتعه) a. ㉑ [لاتینجه] سوق واداره ایتمك || قلاغوزلق ایتمك، یول كوسترمك ، قوللانمق .

Dirne (˘ ˘́ امؤ) (53) (تازه ، دينج ، پاك) قيز || (بالعكس) قحبه ، قالتاق ، شيللق .

Diskant (˘́ ˘ ام) (38) [ايتا] (موسيق) يوكسك ، اوست پرده || يوكسك پرده‌دن تغنم ايدن خوانده ، شخص .

Diskonti(e)ren (˘˘́˘ فعـ متعـ) a. (21) [ايتا] اسقونطو ، تنزيل ايتمك ؛ قيروب تأديه ايتمك، پاره قيرمق || مقدما تأديه ايتمك .

Diskonto (-˘́˘ ام (الا) (56) [ايتا] اسقونطو ؛ پاره قيرمه .

Diskret (˘́˘ صـ) (24) [لاتينجه] محترز ، احتياطلى || سر صاقلايان ، محرم ؛ كتوم .

Diskus (˘ ˘́ ام) [لاتينجه] قرص || بوشكلده اولان اشيا .

Dispens (˘́˘ ام) (26) [لاتينجه] Dispensation (˘́(˘)-˘́˘ امؤ) (49) [لاتينجه] معافيت ، استثنا || رخصت ، مساعده ، اذن || تقسيم وتوزيع || (اجزا) ادويه‌نك صورت تهيه‌سى .

Disponibel (˘́-˘ ˘ صـ) (24) [فر] لزومنده قوللانلمق اوزره موقتاً برطرفه قونيلان ، يدك ، آچيقدن اولان ، الده بولنان ، بوشده .

Disponi(e)ren (˘́-˘ ˘ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] صره‌لمق ، يولنـه ، نظامنه قومق || تخصيص ايتمك ، براى استخدام برينـك تحت اراده‌سنه ويرمك || (فعـ لا +) über etwas— برشيئى تحت ارادتنده بولنديرمق ، تصرف ايتمك ، النـده ، يدنده بولنـديرمق ، قوللانه‌بيلور استخدام ايدر اولمق .

Disposition (˘́(˘)--˘ امؤ) (49) [لاتينجه] تنظيم وترتيب || تقسيم وتوزيع || كيف ، مزاج || مقصد ، مطلوب ، آرزو ؛ امر و اراده ؛ نيت وفكر || حاضرلق ، تداركات || zur—stehen برينك امر و اراده وترتيباتنه حاضر اولمق ، حاضر طورمق وبولنمق || (ع) (Offizier) Z. D. آچيغه چيقارلمش (ضابط) || —s=Urlauber (ام) نظاميه‌ده خدمت عسكريه اوچ سنه اولديغنه نظراًيالكز (ايكى) سنـه خدمت ايدرك حسن حال ، خدمت ولياقتنه مبنى مقتضاى حالده ينه آلنمق اوزره مأذوناً صاليويريلان عسكر ، عساكر مأذونه‌دن اولان .

Distel (˘́ ، عمو ˘́˘ امؤ) (53) (نبا) دوه ديكنى ، شوكه || —fink (ام) (تاطبيعـ) سقا قوشى .

Distilli(e)ren (˘́˘˘˘) (مرا . destilli(e)ren) .

Disziplin (˘́-˘ امؤ) (49) [لاتينجه] (خواجكانك) تعليمات وتدريساتنك بهرى || تعليم وتحصيل || تربيه ، اركان ، آداب || (ديندن بحث اولندقده) آداب واركان دينيه || (ع) نظام ، تعليم ، تربيهٔ عسكريه ؛ انضباط ، ضبط وربط ، نظام وانتظام || (تكدير وتوبيخ وامثالى كبى خفيف مجازاتلرله ايديلان جزا) مجازات تأديبيه ويا تكديريه .

Dito (- ˘́ حا) [ايتا] كذا ، دفعه ، بعينه .

Dividend (˘́˘˘ ام) (51) [لاتينجه] (ريا) مقسوم || تمتع ، حصه بدلى ؛ تمتع حصه‌سى .

Division (˘́(˘)-- امؤ) (49) (ريا) تقسيم || توزيع ، بولمه || تفرقه ، بوزشمه || قطعه ، جزؤ ، فرع || (ع) فرقه .

Divisor (˘́˘- ام) (43) [لاتينجه] (ريا) مقسوم عليه .

Döbel (˘́˘ ام) a. (40) (نبا) (بغداى آره‌سنده بيتان مضر اوت) قره‌مون || (تاطبيعـ) قيا بالغى || جيواطه .

Doblon (˘́˘ ام) (38) [اسپا] اسپانيول ليراسى .

Doch (˘ حرعا) ينه ، هرنقدر ، فقط , ich bat ihn — er wollte nicht هرنقـدر آكا رجا ايتدمسـه ده ينه استميوردى ، استمدى || (براى تصديق اوت البته مقامنده) مثلا (Sie kommen nicht?)—ich komme اوت، البته، هاى‌هاى بن كلورم ، كله‌جكم || nicht—! يوق ، ياپمه ، ايتمه جانم ، ايتمه يندى ، براق جانم ! || بالعكس ، فقط ينـه ، آرتق || Das ist — (gar) zu arg! فقط بوده پك زياده ، آرتق بوده حدينى كچدى (كچيور) ها .

Docht (˘ ام) (38) موم ولامبه فتيلى || (مجا) (عمو) er hat keinen—in seiner Lampe بينسز ، عقـل و ادراكسز .

Dock (˘ الا (ام) (38) und (56) (بحر) [انكليز] تجارت حوضى ، ليمان || ترسانه حوضى .

Docke (˘́˘ امؤ) (53) شاهمردان ، قلاغوز ديركى || طياق || برپارمقلغك بهر ديركى || چرخ ، چيقريق چاپرازلرى || طوره ، چله || اويونجاق ، ياپمه بيك .

Dodeka-eder (˘́˘˘˘- الا ، ام) a. (40) [روم] اون ايكى وجهلى (شكل) جسم منتظم ، ذواثنا عشرةالوجوه .

Dogge (˘́˘ امؤ) (53) [انكليز] (تاطبيعـ) ياصى و ايرى باشلى كوپك ، بولدوق ، ايرى صامسون .

Dogma (˘́˘ الا) (56) [روم] عقيده ، حكم || احكام وعقائد دينيه وفلسفيه .

Dohle (˘́- امؤ) (52) (تاطبيعـ) آلا قارغه .

Dohne (˘́- امؤ) (53) طوشان طوزاغى .

Doktor (˘́˘ ام) (43) هرقنغى برعلم وفنك مأذونى ، مدرس ، منـلا || حكيم ، دوقتور ، طبيب ، نطيس || فقـه وحقوق مأذونى .

Dokument (˘́-- الا) (38) [لاتينجه] حجت ، برات ؛ سند ، اثبات ، دليل ، اوراق مثبته .

Dolch (˘ ام) (38) [اسـلاو] خنچر ، قمـا || كذا (مجازى) .

Dolde (˘́˘ امؤ) (53) (نبا) صيوان .

Dollar (˘́˘ ام) [انكليز] (56) (آمريقانك تقريبـاً بش چاريك مقدارنده اولان سكه‌سى) دولار .

Dolman (˘́˘ ام) (56) [تركجه طولامه] اسكى سوارى البسه‌سى || هوسار چاكتى .

Dolmetscher (˘́˘˘ ام) a. (40) [اسلاو] ترجمان ، قلاغوز ، رهبر .

Dolus (˘́- ام) (57) [لاتينجه] (عد) خدعه ، حيله ، طولانديرمه .

Dom (˘́ ام) (38) [لاتينجه] (بيوك) كليسا || (معما) بيوك قبه ، كنبد .

Domäne (˘́- امؤ) (53) [فر] ملك ، اموال ، عقار || املاك ميريه || املاك همايون .

Domini(e)ren (˘́˘- فعـ لا +) و (فعـ متعـ) a. (21)

حاکم وغالب اولمق ، حکم ایتمك ‖ غلبه چالمق ، ضبط ایتمك ، ید اقتدارینه آلمق .

Dominikaner (ـ ـ ـ ـ ام) .a ④⓪ [لاتینجه] قتولیکلرك بوطریقده اولان برصنفی ،

Donau (ـ ـ اخامؤ) ④⑨ (*sans pl.*) (جغر) طونه نهری .

Donner (ـ ـ ام) .a ④⓪ کوك کورلسی ، رعد ‖ (مجا) **Wetter!** —هاى الله بلاسی ویرسون ! (های الله چارپسون) ! ‖ ییلدیرم ‖ (طوپ حقنده) طوپ پاطلامه‌سی ، طوپك کورلسی .

Donnern (ـ ـ فعلا +) .a ②① کورلمك ‖ (دکزحقنده) کورلده‌مك ، ایکلمك ، اورمق ، چارپمق ‖ (فع متع) mit Kanonen donnert er die Antwort او طوپ ایله جواب ویریور ، اوزرینه طوپى باص ایدیور .

Donnerstag (ـ ـ یاخود ـ ـ ام) ③⑧ پنجشنبه (کونی) .

Doppel... (ـ ـ ...) = (**doppelt**) ‖ —adler (ام) چفتــه قرتال ‖ —deutig (صـ) ایکی معنالی ‖ جناسلی ‖ —flinte (امؤ) چفتــه (تفنك) ‖ —krone (امؤ) آلمانیانك یکرمی مارقلق آلتونی ، آلمان لیراسی ‖ —schritt (ام) (ع) علی‌الاکثر مسافه مساحه‌سنده یاپیلان وبر صاییلان ایکی آدیم مثلا —150 = 300 خطوه ‖ —waise (امؤ) هم آناسندن وهمده باباسندن محروم اوکسز .

Dopp(e)ler (ـ(ـ) ـ ام) اویونده حیله ایدن .

Doppeln (ـ ـ فع متع) .a ④⓪ چفت ایتمك ، تضعیف ایتمك ‖ (فعلا +) اویونده قورنازلق ایتمك .

Doppelt (ـ ـ صـ) ②④ ضعف ، ایکی قاتلی ‖ (مجا) مشکوك ، ایکی معنالی ‖ er ist—so alt als ich او بنم ایکی مثلم یاشده‌در ‖ —gefiedert (صـ) (نبا) ریشیٔ مضاعف ‖ —konvex (صـ) هرایکی طرفنده محدب اولان .

Doppelt-sehen (ـ ـ ـ الا) .b ④⓪ اشیایی چفت کورمك خسته‌لغی ، بصر مضاعف .

Dorf (ـ الا) ②⑤ [لاتینجه turba] کوی ، قریه ‖ (مجا) Das sind ihm böhmische Dörfer (بونلر آکا بوهمیا کویی کبی کلور) او بوندن نه اکلار ، نه دیکلر ، بونلر آکا پك کوجدر ،کوره الوندن بحث ایتمکه بکزر ‖ —barbier (ام) کوی بربری ، (کویك بربری) ‖ (تیاترو) اکثری قومدیا اوله‌رق اوینانیلان کوی بربری نام قومدیا .

Dorn (ـ ام) ③② .a oder ②⑤ (نبا) دیکن ، شوك ‖ —enkrone دیکندن تاج .

Dornig و **Dornicht** (ـ ـ صـ) ②④ دیکنلی .

Dorren (ـ ـ فعلا +) .a ②① قورومق ‖ قوروتمق ‖ صولمق ، قورومق .

Dörren (ـ ـ فع متع) .a ②① آتشده ویا فرونده قوروتمق ، قاوورمق ‖ قیزارتمق .

Dort (ـ حا) اورا ، اوراده ‖ اورادن ‖ (مجا) او بر دنیاده (اوتده) .

Dort-her (ـ ـ حا) — (von) اورادن ، اولجواردن ، او برطرفدن .

Dort-hin (ـ ـ حا) اولطرفه ، اورایه ، اوته‌یه طوغری .

Dortig (ـ ـ صـ) ②④ اورالی ، اوجوارلی ، اوجــواردن اولان ، اورانك ، اوراده‌کی .

Dose (ـ ـ ا مؤ) ⑤③ [روم] قوطی ، چکمجه ، طبقه .

Dosis (ـ ـ ا مؤ) ④⑨ [روم] (اجزا) و (مجا) بردوایی ترکیب ایدن اجزادن بهرینك مقدار معینی ‖ بردن النان علاج (ترتیب) ‖ (مجا) برمقدار ، خیلی برمقدار .

Dost (ـ ام) ③⑧ (نبا) زرنکوش،زعتره ، فاره قولاغی .

Dotter (ـ ـ ا م) .a ④⓪ یموِرطه صاریسی ‖ اریك رجلی نوعی .

Doublé (ـ ـ ا لا) ⑤⑥ [فر] (بیلاردو اویونـنده) یووارلاغك اولا کناره اوردقدنصکره دیکر یووارلاغه تصادف ایتمسی ‖ (معدنجیلکده) قاپلامه .

Douche (ـ ـ ا مؤ) ⑤③ (نهایتکی‌هیعا اوقونور) یوقاریدن آقارصو التنده استحمام ایدیش ، تشلشل ،بومقصدله احضار ایدیلان دوش .

Dozent (ـ ـ ام) ⑤① [لاتینجه] خواجه ، واعظ، خطیب.

Dozi(e)ren (ـ ـ فع متع وفعلا +) .a ②① [لاتینجه] خواجه‌لق ایتمك ‖ وعظ وخطابت ایتمك .

Doktor = **Dr**

Drache (ـ ـ ام) ⑤② [روم] (تاطبیعه) اژدر ، دراغون، هندکرتنکله‌سی ‖ —papierner اوچورتمه .

Drachme (ـ ـ امؤ) ⑤③ قدیم‌یونانلیلرجه(3, 65 غراملق) درهم وکذا یمش ایکی سانتیم قیمتنده اولان سکه‌لری ‖ بوکونکی کونده یونانستانك برفرانق‌قیمتنده اولان پاره‌سی .

Dragoman (ـ ـ ـ ا م) ③⑧ und ⑤⑥ [عر] ترجمان .

Dragoner (ـ ـ ـ ام) .a ④⓪ [فر] دراغون‌سواریسی.

Draht (ـ ا م) ③① [drehen] تل ‖ خلاط ، زیقتلو ایپ وایپلك ‖ —antwort (امؤ) باتلغراف ویریلان‌جواب ‖ —bericht (ام) تلغرام ‖ —gitter (الا) تلدن معمول پارمقلق، چیت، قفس ‖ —saite (امؤ) تل‌کیریش ‖ —sieb (الا) تل الك ، قالبور ، سوزکچ ‖ —zange (ا مؤ) تل‌کسر کریدن ‖ —zieher (ا م) تل یاپان ایشجی، تلجی .

Draini(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) .a ②① (dreniren اوقونور) [انکلیز] (زرا) تحت الارض چقور ، لغم آچمق ؛ بطاقلق آراضی‌یی لغم آچه‌رق قوروتمق .

Drall (ـ صـ) ②④ [drillen] بورمه ‖ قاس قاتی ، قازیق کبی ‖ (مجا) صیق ، صاغلام ، دینج ،کوچلو قوتلو ‖ **Dralle** (ـ ـ امؤ) ⑤③ (فن اسلحه) (پیوك بوکولمسی) حلزون ‖ **Dralllänge** (ا مؤ) خطوهٔ حلزون .

Drama (ـ ـ ا لا) ⑤⑥ [روم] (تیا) فاجعه ، درام ، دهشتلی وقعه .

Drang (ـ ا م) ③① غلبه‌لق ، خینچه خینچ ‖ صیقنق ، مضایقه ‖ صیقشمه ‖ الجاء واغراء ، تحریك وتشویق ‖ کمال خواهش ‖ (طب) ایچ اغریســی ، صانجیلی اسهال ، زحیر ‖ صیچرامه ، اوغرامه ، فرلامه ، هجوم .

Drängen (ـ ـ فع متع) .a ②① [dringen] صیقمق ، تضییق ایتمك ، قاقیشدیرمق ، ایتمك ‖ (مجا) صیقشدیرمق ‖ (مجا) تضییق ایتمك ،

صیقمق || کیرو، ایلروسورمك || (فع یکشخص) es drängt mich (ایچندن کلك) پك اوزو ایدیوردم ! پك استیوردم || (فع لا+) اصرار ایتمك، نوح دیبوب پیغمبر دیمامك || auf etwas— (اسم مفعول وصفت) gedrängt (٢٤) پك غلبه‌لق، بربری اوستنه خینچه خیچ، پك صیقیشیق .

Drangsal (ـ ٰ ا لا) (٣٨) (ا مؤ) (٤٩) محنت ومشقت، عذاب || صیقیندی، مضایقه || کدر، تجرت .

Drauf (ـ حا) dar-auf= || (عمو) اوستنه، اوزرینه، اوزرینه طوغری || بونك، آنك اوزرینه .

Drauf=gabe (ـ ٰ ا مؤ) (٥٣) ، —geld (ـ ٰ ا لا) (٢٧) پی، رهن || اوسته ویریلان پاره .

Draußen (ـ حا) طیشاروده، (قپونك اوکنده) خارجده || آچیقده || ممالك، محال، مواقع اجنبیه‌ده .

Drechsler (ـ ٰ ا م kss) a. (٤٠) چرخجی، طورنه‌جی .

Dreck (ـ ٰ ا م) (٢٧) und (٣٨) پیسلك، مردارلق، کیر؛ سوپروندی || چامور || پیسلك، نجاست؛ حیوان ترسی .

Dreckig (ـ ٰ ص) (٢١) (عمو) پیس، مردار || بوقلو .

Dreg(g) (ـ ٰ ا م) (٣٨) (بحر) چنکالولنکر(چاپه)، چنکللو کمی دمیری .

Drehen (ـ ٰ فع متع) (b.) a. (٢١) دوندرمك، چویرمك || بوکمك، بورمق || (فع لا+) دونمك، چویرلمك، دور ایتمك .

Drehling (ـ ٰ ا م) (٣٨) (نبا) اذن، آس (منطار) .

Drei (ـ ص ا عد) اوچ || —es ist halb ساعت ایکی بچق || —Viertel auf zehn اونه چاریك وار، طقوزی قرق بش (اوچ چاریك) || ehe man—zählen konnte بچیور (بر ایکی اوچ دینجیه قدر)، کوزینی آچوب قپامه‌دن || (مجا) nicht—zählen können هیچ برشیدن خبری اولمامق، ایکی لقردی‌یی بر آره‌یه کتوروبده سویلیه‌مامك || —beinig (ص) اوچ آیاقلی، سهبا مثللو || —pfünder (ا م) (ع) اوچ فونده‌لق طوپ || —prozentig (ص) یوزده اوچ فائضلی || —stöckig (ص) اوچ قاتلی (ابنیه وامثالی حقنده) || —eck (ا لا) (ریا) مثلث || —fache(s) (ا لا) اوچ درلو، اوچ قات، اوچ مثلی || —fuß (ا م) صاچ آیاق || —härig (ص) آنجق اوچ توبی (صقال، بیق، صاچی) اولان || (مجا) حیله‌باز، کوسه || —männig (ص) (نبا) ثلاثی الذکور || —seitig (ص) اوچ طرفلی، اوچ وجهله || —weibig (ص) (نبا) اوچ عضو تأنیث بولنان نبات .

Dreier (ـ ٰ ا م) a. (٤٠) (اوچ) برقسمی || اوچوزلی اولان شی؛ اوچلك .

Dreierlei (ـ ٰ ص) (inv.) اوچ درلو، اوچ نوع، اوچ جنس، اوچ بوی .

Dreißig (ـ ٰ ص ا عد) اوتوز || (ا مؤ) (٤٩) اوتوزعددی || —er (ا م) a. (٤٠) اوتوزلق، اوتوزصولرنده اولان آدم (ویا اوتوزی کچمش اولوب اوتوزایله قرق آره‌سنده) || اوتوزنجی (آلایدن عسکر).

Dreist (ـ ص) (٢٤) بلافتور، هیچ باقمه‌دن، قورقمسزین؛ دستورسز، صالاپات، صیقلمقسزین .

Dreizehn (ـ ٰ ص ا عد) (inv.) اون اوچ .

Drell (ـ ٰ ا م) (٣٨) چوال بزی، قباکتان، کتان بزی .

Drempel (ـ ٰ ا م) (٣٨) آیاق، دستك .

Dreschen (ـ ٰ فع متع وفع لا+) b. c. (٢٠) کذا c. (٢١) دانه‌یی باشاغندن آیرمق، خرمن دوکمك .

Dressi(e)ren (ـ ٰ فع متع) a. (٢١) [افر] طوغریلتمق، دیکمك || اوکرتمك؛ (حیوانی) تربیه ایتمك .

Drift (ـ ٰ ا مؤ) (٤٩) (کذا ا لا) (٣٨) [انکلیز] چایلرك براقدقلری طوپراق || تشکیلات طوفانیه || (بحر) دکز اوزرنده صاحبسز اوله‌رق یوزن اشیا .

Drill (ـ ٰ ام) (تجا) (٣٨) Drell= || (تاطبیع) Mandrill=.

Drill=... (ـ ٰ...) [drillen] —platz (ا م) (ع) تعلیمخانه || —meister (ا م) (ع) معلم چاوش .

Drillen (ـ ٰ فع متع) a. (٢١) [drehen] فرلداق کبی چویرمك، سرعتله دور ایتدیرمك || (صنع) صارمق، طولامق، قیویرمق || (ع) —Rekruten عجمی نفراتی تعلیم وتربیه ایتمك (تعلیمده فیرل فیرل چویره‌رك تعلیم ایتمك) || تربیه ایتمك، آلیشدیرمق || اذیت ویرمك .

Drillich (ـ ٰ ا م) (٣٨) [drei] (تجا) Drell= .

Drilling (ـ ٰ ا م) (٣٨) [drei] اوچز (اوچی بردن طوغان چوجقلردن بهری)؛ اوچوزلی .

Dringen (ـ ٰ فع لا —) a. (٢٠) کچمك، دلوب اوته‌سنه کچمك || نفوذ ودخول ایتمك، کیرمك || یارمق durch die Menge— غلبه‌لغی یاروب کچمك || aus etwas— چیقمق، یاروب چیقمق || فیشلامق || چیقوب قاچمق der Schmerz dringt mir bis in den kleinen Finger آغریسی، آجیسی جکریمه چوکیور .

Drohen (ـ ٰ فع لا+) a. (٢١) تهدید وتخویف ایتمك، کوز داغی ویرمك .

Drohne (ـ ٰ ا مؤ) (٣٨) (تا طبیع) یبانی آری || (مجا) (عمو) تنبل، آواره .

Dröhnen (ـ ٰ فع لا+) a. (٢١) طنین انداز اولمق، طینلامق، اهتزازلی اوتمك || صارصلمق، اهتزاز ایتمك || کوملمك .

Drollig (ـ ٰ ص) (٢٤) [drehen] یالکز (مجا) غریب، تحف، اکلنجه‌لی، مضحك؛ صویتاریجه || (عمو) —er Kerl (ا م) صویتاری، مسخره، مقلد، تحف، غریب حریف .

Dromedar (ـ ٰ ـ ا م) (٣٨) und (٥١) [روم] هجین دوه‌سی || (مجا) سرسم، آلیق کیمسه .

Droschke (ـ ٰ ا مؤ) (٥٣) [روس] (سوقاق، کرا) بینك آرابه‌سی .

Drossel (ـ ٰ ا مؤ) (٥٣) (تا طبیع) آردج قوشی || —ader (ا مؤ) (تشر) وداج، شاه طماری .

Drost (ـ ٰ ا م) (٥١) und (٣٨) نائب || کذا متصرف، مدیر .

Drüben (ـ حا) (عمو) اوته‌ده، اوبرطرفده، شوراده .

Druck (ـ ٰ ا م) (٣٨) تضییق، باصمه || —der Hand (ا م) ال صیقمه || جبر وتضییق، صیقمه، باصمه || تأثیر || (مطبعه) باصمه، طبع ایتمه؛ طبع ونشر .

Drucken (ـ ٰ فع متع) a. (٢١) طبع ایتمك، باصمق .

Drücken (ـ ٰ فع متع) a. (٢١) باصمق، صیقمق، تضییق ایتمك || صیقشدیرمق || ازمك، جور وجفا ایتمك || (فع لا+) صیقمق، صیقندی ویرمك || (مأکولات حقنده) معده‌یه اوتورمق، معده‌یه آغرلق ویرمك || —sich (فع مطا) اصولجه قاچمق، صیویشمق .

Drucker (˘˘ ا م) a. (40) طابع ‖ (صاحب و) ناشر .

Druckerei (˘˘˘ ا مؤ) (49) مطبعه ؛ باصمه خانه ‖ اصول طبع ‖ (البسه) باصمه باصيلان یر .

Drucksen (˘˘ فع لا +) c. (21) (عمو) مزمزلنمق، کوشك طاورانمق .

Druse (˘˘ امؤ) (53) غیرییپه تعبیراولنان نزلهٔ مستولیه ؛ (بارکیرخسته‌لغی) حیوانك بورننك آقمسی، صقاغی ‖ (اوزوم) جبره‌سی ‖ جبل لبنان سکنه‌سی، دورزی ‖ (قرستال) قبارجغی .

Drüse (˘˘ ا مؤ) (53) (تشر) بز، اور، غده ‖ kleine— غدهٔ صغیره ‖ an den—n leiden صراجه خسته لغنه مبتلا اولمق .

Druseln (˘˘ ویاخود ˘˘ فعلا +) a. (21) (عمو) اویوقلامق .

Drüsig (˘˘ ص) (24) بزلی، قبارجقلی ؛ صراجه‌لی، اورلی .

Drusisch (˘˘ ص) (24) جبل لبنان سکنه‌سنه منسوب متعلق ‖ دورزیجه .

Dschungel (˘˘ الا) (56) و (ا مؤ) (53) [هند] هندستانده جسیم آغاجلی بیوك اورمان .

Dschunke (˘˘ ا مؤ) (53) [چین] چینده مستعمل کمی .

du, Du (˘ ضمیرشخص) سن، تو ‖ mit Jemandem auf Du und Du stehen بربرینه سزیرینه سن دیمك، سنلی بنلی کوروشمك، غایت تکلیفسز اولمق .

Ducht (˘ ا مؤ) (49) خلاط، ایپ .

Ducken (˘˘ فع متع) a. (21) [=tauchen] (عمو) (باشنی) اکمك ‖ (مجا) Jemand— برینی یوله کتورمك، یورنی قیرمق، آلچاقلاتمق، بوزمق ‖ sich— (فع مطا) باشنی اکمك، (کذا مجا) کیزلنمك، باشنی بریره صوقمق، صوقولمق، صاقلانمق .

Duck-mäuser (˘˘˘ ا م) a. (40) (عمو)، (—in ا مؤ) (50) مداهن، مرائی، حیله کار، قورنازتلکی ‖ متزاهد، صمان آلتندن صو یوریدن .

Duck-taube (˘˘˘ امؤ) (53) (تا طبیعه) غرونلاندکوکرجینی .

Dudelei (˘˘˘ ا مؤ) (49) (عمو) (هوا ونفس ایله چالینان بالجمله) موزیقه‌نك کوتوسی .

Dudelsack (˘˘˘ ا م) (31) (موسیق) طلوم، زورنا، غایده .

Du-ell (˘˘ الا) (38) [لاتینجه] دوئللو، حفظ ناموس وحیثیت املنده اوروشمه، چارپشمه .

Du-elli(e)ren (˘˘˘ فع مطا) a. (21) [لاتینجه] sich— دوئللو ایتمك، اوروشمق .

Du-ett (˘˘ ا لا) (38) [ایتالیانجه] (موسیق) ایکی کشی طرفندن سویلنیلان ویا چالنیلان شرقی، بسته .

Düffel (˘˘ الا) (56) [انکلیز] قیویرجق چوقه ‖ چوقه‌نك خاوی .

Duft (˘ ا م) (31) عطر، قوقو، رایحه ‖ بخار .

Düfteln (˘˘ فع لا + وفع متع) a. (21) تصفیه ایتمك، تبخیر ایتمك، هوالندیرمق .

Duften, düften (˘˘ فع لا —) b (22) (بخار وقوقو حقنده) چیقمق، انتشار ایتمك، یایلمق ‖ (فع لا +) قوقمق .

Duftig (˘˘ ص) (24) سیسلی ‖ ایوقوقولی، رایحهٔ طیبه‌لی، قوقولی .

Dukaten (˘˘˘ ا م) b. (40) | لاتینجه | مجار آلتونی، قره میچ، دوقاته ‖ آلتون (کموش) سکه .

Dulden (˘˘ فع متع وفع لا +) b. (21) تحمل ایتمك، صبر وتحمل ایتمك ؛ چکمك ‖ ایواه دیمك، مساعده، مسامحه ایتمك ‖ (اجرای مذهب وآیینده) سربست براقمق .

Dulle (˘˘ ا مؤ) (49) (بحر) اسقارموز .

Dumm (˘ ص) (24) آحمق، ابله، ابدال، سرسم، شاشقین، مانقفا، کش ‖ —er Mensch! مسکین حریف ! ‖ —es Zeug (عمو) صاچمه، ظیروه، مناسبتسز، جان صیقیجی .

Dummheit (˘˘ امؤ) (49) سرسملك، آلیقلق ‖ حیوانلق، اوکوزلك ‖ (عمو) عدم دقتدن طولایی وقوعه کلان قصور، خطا .

Dumpeln (˘˘ فعلا +) a. (21) (بحر) (کوچك کمی حقنده) یالپا اورمق .

Dumpf (˘ ص) (24) صاغر ‖ حسسز، بطی مشرب، اویوشوق ‖ نفس طوتان، صیقینتیلی ‖ مات ‖ کوف قوقان ‖ آغیر، آجی .

Dumpfig (˘˘ ص) (24) نملو، رطوبتلو، کوفلو ؛ میا سمالی .

Düne (˘˘ ا مؤ) (53) یالی قوملغی ‖ (بحر) تلاطم امواج .

Dung (˘ ا م) (ونادراً ا مؤ) (38) (*sans pl.*) حیوانلری سمیرتمك اوزره ویریلان شی، مسمن ‖ کوبره .

Düngen (˘˘ فع متع) a. (21) (زرا) آراضی‌یی کوبره‌لمك، کوبره ایله تربیه ایتمك .

Dünger (˘˘ ا م) a. (40) = Dung .

Dunkel (˘˘ ص) (24) قرانلق مظلم، غیرمضی، لوش ‖ مبهم، مشکوك، نامعلوم ‖ قویو رنکلی، اسمر .

Dünkel (˘˘ ا م) a. (40) | dünken | (Be-scheidenheit کلمه‌سنك مقابلی) کبروغرور، عظمت، کندینی آدم ظن ایدیش وبکنیش، قوروتی کچمه .

Dunkelheit (˘˘˘ امؤ) (49) قراکلق، ظلمت ‖ کذا (مجا) .

Dunkeln (˘˘ فع لا +) a. (21) و —sich (فع مطا) قرارمق، قرانلقلاشمق، کسب ظلمت ایتمك، ضیاسنی غائب ایتمك ‖ اسمرلشمك، سیاهلاشمق ‖ (فع متع) قویولتمق، قرارتمق کذا (مجا) .

Dünken (˘˘ فع لا + وفع یکشخ) a. (21) بکزه‌مك، اویله کلمك ‖ sich— (فع مطا) ظن ایتمك، فکرنده بولنمق .

Dünn (˘ ص) (24) اینجه ‖ ضعیف، قورو، نحیف، قوتسز ‖ سیرك، طاغنیق ‖ خفیف ‖ (مایعات حقنده) صولو، قویو اولمیان ‖ —es Blut (الا) صولوقان (قوامنده اولمیان) .

Dunst (˘ ا م) (31) تبخر ایتمه، انتشار ایتمه، چیقمه، یایلمه، صعود ‖ (مجا) هوا، بیهوده، دومان .

Dunsten (˘˘ فع لا —) تبخر ایتمك، اوچمق ‖ (فع لا +) بخاری چیقمق، بوغوسی چیقمق ‖ (انسان حقنده) ترلمك .

Dünsten (˘˘ فع لا ±) b. (21) = dunsten ‖ (فع متع) (مطبخ اصطلاحی) قیناتمق، بوغولمق .

Duodez (˘˘˘ الا) (38) [لاتینجه] (مطبعه) یکرمی

درت صحيفه‌لى جزؤ ، يكرمى درت صحيفه‌دن عبارت بركتاب ترتيبى ، يكرمى درت صحيفه‌لى فورمه .

Duplik (ـُ - امؤ) ㊾ [لاتينجه] اسكيدن (عد) جواب على‌الجواب .

Duplikat (ـُ - - الا) ㊳ [لاتينجه] صورت ونسخهٔ ثانيه ‖ (عد) نسخهٔ ثانيه ‖ مكرر ، ايكى قاتلى ، قاتمر شى .

Dupliʒi(e)ren (ـ‿ـُ - - فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] جواب، قارشولق ويرمك ، ايديلان‌مدافعه‌يه قارشومدافعه ايتمك .

Durch (ـُ حرجرمفعول‌به آلور وحا) (فعل ايله برلشدكده ...ـُ وجهله صدا كندى‌اوزرنده اولورسه دائما (sép.) و a. ㉓ مودلنه‌كوره تصريف اولنور ‖ ...ـُ وجهله صدا اساس كلمه اوزرنده‌اولورسه (insép.) و b. ㉓ مودلنه‌كوره‌تصريف‌اولنور) واسطه‌سيله ، ايله ، معاونتيله ، آره‌سندن ، كچه‌رك ‖ مدتنجه، امتدادنجه ‖ einen Fluß schwimmen— يوزه‌رك برنهرى كچمك ‖ (مجا) das geht mir—das Herz, Mark und Bein بوبنم جكريمه ايشليور، ايليكمه ، (كميكمه) كچيور، ايشليور ‖ die Schuhe sind— قوندره‌لر (آياق قابلرى) دلينمش، پاطلامش ‖ (مجا) Jemand — und —kennen برينى ايوجه، جكرينه وارنجه‌يه دكين طانيمق .

Durch-arbeiten (ـ‿ـُ‿ـ فع متع) a. ㉑ (sép.) ايوجه چالشمق ، تحصيل ايتمك ؛ بلافاصله چالشمق ، چاليشوب تحصيل ايدوب بتورمك ‖ باشه چيقارمق ‖ sich— (فع مطا) چاليشه چاليشه اللرينى ياره ايتمك، آغريتمق ‖ sich— (فع مطا) چاليشه چاليشه تلف اولمق ، بتمك .

Durch-aus (ـُـ حا) كاملاً ، قطعياً ، بالكليه ، مطلقا ، هرحالده ‖ بسبتون ، بتون ‖ nicht— اصلا ، هيچ بروقتده ، هيچ بر وجهله .

Durch-backen (ـ‿ـُ فع متع) r. ⑳ و a. ㉑ ايوجه (اكثريا خمور ايشى حقنده) پشورمك ، ايچروسى چيك قالميه‌جق وجهله قيزارتمق .

Durch-beißen (ـ‿ـُ فع متع) n. ⑳ (sép.) ديشله ايصيره‌رق دلمك ، قوپارمق ، ديش كچيره‌رك ايصيرمق ‖ sich— (فع مطا) (مجا) سرتلكله ، چاچارونلقله ، حاضر جوابلقله ايشنى يوروتمك .

Durch-bekommen (ـ‿ـ‿ـُ فع متع) c. ⑳ (sép.) كچيره بيلمك ، صوقه‌بيلمك ، طاقه‌بيلمك .

Durch-betteln (ـ‿ـُ فع متع) a. ㉑ (insép.) ein Land— برمملكتى ديلنه‌رك طولاشمق ‖ sich— (ـ‿ـُ فع‌مطا) (sép.) ديلنه‌رك (يالواره‌رق) نفقه‌سنى قزانمق، استديكنى آلمق.

Durch-blasen (ـ‿ـُ فع متع) p. ⑳ (sép.) برشيئى اوفوره‌رك دلمك، يارمق ‖ اوفوروب ايچندن ، آره‌سندن كچيرمك ‖ (موسيقى) ein Stück— برشرقى ويا سائره‌يى چالوب بتورمك ‖ (ـ‿ـُ) (insép.) اسه‌رك ، اوفوره‌رك تأثير ونفوذ ايتمك، تحريك ايتمك .

Durch-blättern (ـ‿ـُ وياخود ـ‿ـُ فع متع) a. ㉑ (ـ‿ـُ) و (insép.) ياپراقلرينى آچمق ، قاريشديرمق ، كوز كزديرمك ‖ (ـ‿ـُ) (insép.) ياپراقلره آييرمق.

Durch-blicken (ـ‿ـُ فعلا +) a. ㉑ (sép.) آره‌سندن، آره‌لقندن باقمق ‖ آره‌سندن كورنمك ، آره‌لقندن عرض ديدار ايتمك ‖ (مجا) تظاهر ايتمك ‖ (ـ‿ـُ) (insép.) (فع‌متع) آره‌لقندن باقوب‌كورمك، آره‌لقنه باقمق وكوز كزديرمك ، ايچنى كورمك .

Durch-bohren (ـ‿ـُ فع متع ، فع لا +) و sich — (فع مطا) a. ㉑ (sép.) دلمك ، دلوب كچمك ، دليك ، (ع) چاپ آچمق ‖ دلنمك .

Durch-braten (ـ‿ـُ فع متع) p. ⑳ (sép.) ايوجه قيزارتمق ‖ (فع لا —) قيزارمق ، پشمك .

Durch-brechen (ـ‿ـُ فع متع) b. ⑳ (sép.) برشيئى اورته‌سندن قيرمق ‖ زورله بر يول ، دليك ، كچيد ... الخ آچمق ، ياروب كچمك ‖ sich— (فع مطا) يارلمق ‖ (برمحبوس حقنده) فرار ايتمك ‖ (فع لا +) قيرلمق ، يارلمق ، ياريلوب چيقمق ، قوپوب كلمك ، سوكمك .

Durch-brennen (ـ‿ـُ فع متع) a. ㉒ (sép.) ياقوب دلمك ، ياقمق ، ياقوب كچمك ‖ (فع لا—) بردليك آچيله‌جق وجهله يانمق ، ايچنه آتش كچه‌جك صورتده يانمق ‖ (مجا) (عمو) كيزلوجه فرار ايتمك ، صيويشمق ، قاچمق .

Durch-bringen (ـ‿ـُ فع متع) a. ㉒ (sép.) بر يردن ، بر شيدن كچيروب كوتورمك ، ايصال ايتمك ‖ موفق ايتمك ‖ خلاص ايتمك ‖ كچيرمك ، انفاذ ايتمك ، احكامنجه اجرا ايتديرمك ‖ ممكن قيلمق ‖ (برثروتك) آلتندن كيروب اوستندن چيقمق ، اريتمك ، بتيرمك ‖ sich— كچمك ، موفق اولمق ، قورتلمق ، خلاص اولمق ‖ sich kümmerlich— كمال مشقت ومحنت ايله يشامق وامرار اوقات ايتمك .

Durch-bruch (ـُـ ام) ㉛ قيرلمه ، يارلمه ‖ بوزلمه ، زوال ، انهدام ‖ آچلمه ، دوكلمه ‖ des Blutes— (قان) بوشانمسى ، كلسى ، اصطباب ‖ آچيق ، ياريق .

Durch-denken (ـ‿ـُ و ـ‿ـُ فع متع) a. ㉒ (sép.) و (insép.) ايوجه دوشونمك ، دوشونوب طاشنمق ‖ مطالعه وامتحان ايتمك .

Durch-dringen (ـ‿ـُ فع لا-) a. ⑳ (sép.) ياروب، دلوب كچمك ، كچمك ، نفوذ ايتمك ، درونته داخل اولمق ، طالمق ‖ (فع متع) بر شيئى ديكر شيئه قاريشديرمق ، اشباع ايتمك ‖ ارتشاح ايتمك ‖ (مجا) كنهنه واقف اولمق .

Durch-drücken (ـ‿ـُ فع متع) a. ㉑ (sép.) باصوب كچيرمك، آره‌لغنه‌صوقمق، طالديرمق؛ چوكرتمك، كوچرتمك ‖ sich— (فع مطا)(غلبه‌لغى) ياروب كچمك ‖ خلاص ، وموفق اولمق.

Durch-eilen (ـ‿ـُ فع متع) a. ㉑ (insép.) (برمسافه‌يى كمال‌سرعتله قطع‌ايتمك ‖ (ـ‿ـُ) (sép.) (فع لا +) (آره‌سندن، ايچندن ، اورطه‌سندن) سرعتله كچمك ، مرور ايتمك .

Durch-einander (ـ‿ـُ‿ـ حا) آلت اوست ، قارمه قاريشق ، قاريشيق ، سچمكسزين، آييرمقسزين، نصل‌كلورسه .

Durch-fahren (ـ‿ـُ فعلا-) r. ⑳ (sép.) برموقعدن آرابه، واپورو سائره ايله‌كچمك ‖ (فع متع) بر يول ويامسافه‌يى قطع‌ايتمك ‖ يول آچمق ‖ eine Nacht— كيجه‌يى (آرابه، واپور، شمندوفر والخ ده) كچيرمك ‖ (ـ‿ـُ) (insép.) (فع متع) ein Schauder durchfuhr seine Glieder وجودندن (هر بر اعضاسندن) بردترمه كچدى، تكميل وجودى رعشه‌ناك اولدى.

Durch-fall (ـُـ ا م) ㉛ برآره‌لقدن دوشمك ‖ (مجا) انهزام، مغلوبيت ، عدم موفقيت، غائب ايتمه ‖ (طب) اسهال.

Durch-fallen (⏑⏑⏑ فع لا +) p. (20) بر آره‌لقـدن ، دليكدن دوشمك ‖ (مجا) (امتحاندن) دونمك ، (انتخابده) قبول اولنمامق ‖ غائب ايتمك ، بوزولمق .

Durch-feilen (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) تورپوليه‌رك دلمك ، تورپو ، اكه ايله دليك ، ياريق آچمق .

Durch-feuern (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) ايوجه ايصيتمق، قيزديرمق ‖ (فعلا+) . . . . . آره‌سندن، آره‌لغندن آتش ايتمك ‖ (⏑–⏑ فع متع) (*insép.*) ايچروسنه آتش صالمق ، سرايت ايتديرمك، طوتشديرمق ، آلولنديرمك، ياقمق.

Durch-flechten (⏑⏑⏑ فع متع) c. (20) (*sép.*) بر برينه كچيرمك ويا صارمق، كرفت ايتمك ، اورمك‖ (⏑⏑⏑) (*insép.*) das Haar mit Blumen— صاچنك آره‌سنه چيچك اورمك، صوقمق .

Durch-fliegen (⏑–⏑ فعلا-) f. (20) (*sép.*) آره‌لغندن اوچمق‖ (⏑⏑⏑) (*insép.*) (فع متع) (مجا) einen Brief— برمكتوبى سرعتله اوقومق ، چابوجاق كوزدن كچيرمك .

Durch-fließen (⏑–⏑ فعلا-) c. (20) (*sép.*) آره‌سندن آقمق، جريان ايتمك‖(⏑–⏑ فع متع) (*insép.*) اروا واسقا ايدرك كچمك .

Durch-forschen (⏑⏑⏑ و ⏑⏑⏑ فع متع) c. (21) (*sép.*) و (*insép.*) پك درين تدقيق وتحقيق ايتمك ، كمال دقتله آراشديرمق، صورشديرمق ‖—sich (فع مطا) كندويى دنه‌مك، تجربه ايتمك، يوقلمق.

Durch-führen (⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) كچيرمك ، آره‌لغندن، آره‌سنه كچيرمك‖ (مجا) اجرا ايتمك ، رسيدهٔ حسن ختام ايتمك ‖ قبول ايتديروب اجرا ايتديرمك ؛ تعميم ايتمك .

Durch-gang (⏑⏑ ا ام) (31) كچش ، آره‌لغندن كچمه ، مرور ‖ (بركچيدك) كچيد محلى ‖ مرور وعبور ‖ كچيله‌جك ير ، يول ، برمحلدن آخر برمحله كچيله‌جك قپو ويا آره‌لق ‖ hier ist kein—! بورادن كچمك ممنوعدر ! . بورادن مرور اولنماز ! ‖ (استحكا) پوترنه .

Durch-gängig (⏑⏑⏑ ص) (24) على العموم ، عموماً ، كاملاً ‖ عمومى ، عام ‖ ايچندن ، آره‌سندن اوته‌يه كچيلير .

Durch-gehen (⏑–⏑ فع لا—) s. (20) (*sép.*) كچمك ، برطرفندن كيروب او برطرفدن چيقمق، دلمك ، كچمك‖ قبول وتصديق اولنمق‖(مجا) —lassen آلديرمامق‖(برشخص حقنده) فرار ايتمك ، صيويشمق؛ (باركير حقنده) باشى ضبط اولنمامق، قاچمق، سواريسنى آلوب كوتورمك‖ (فع متع) die Sohlen— قوندره‌نك پنچه‌لرينى اسكيتمك. دلمك‖ (مجا) (اكثريا ⏑–⏑) تدقيق وتحقيق ايتمك ، صحتنه ، وقوفه چالشمق ، كوزدن كچيرمك .

Durch-gehends (⏑–⏑ حا) =durchgängig .

Durch-gießen (⏑–⏑ فع متع) e. (20) (*sép.*) آره‌سندن دوكمك ، آره لغندن آقيتمق .

Durch-greifen (⏑–⏑ فع لا +) u. (20) (*sép.*) النى طاقمق ويا كچيرمك. آره‌سندن كچيروب طوتمق‖ (مجا) يدضبط واقتـدارده بولنديرمق . يد استبداده آلمق ‖ تشبثات قطعيه وشديده‌ده بولنمق .

Durch-gucken (⏑⏑⏑ فع لا+) a. (21) (*sép.*) (عمو) آره‌لغندن باقمق وكوزتلمك .

Durch-hauen (⏑–⏑ فع متع) q. (20) (*sép.*) اوروب ايكى پارچه ايتمك ، ايكى يه بيچمك ‖ چوكرتمك ، آچمق، يارمق، دلمك ‖ ايوجه كوتسكلمك ، پاصديره‌مه‌سنى چيقارمق ايصلاتمق، پاطاقلامق.

Durch-hecheln (⏑⏑⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) الكدن. طراقدن كچيرمك ‖ (مجا) شدتله مناقشه ايتمك، چكشديرمك . توبيخ ومؤاخذه ايتمك .

Durch-helfen (⏑⏑⏑ فع لا+) d. (20) (*sép.*) كچمكه، (قاچمغه) ياردم ايتمك .

Durch-kämmen (⏑⏑⏑ و ⏑⏑⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) (طراقله) آچمق ، طرامق .

Durch-kneten (⏑–⏑ و ⏑–⏑ فع متع) b. (21) (*sép.*) و (*insép.*) ايوجه يوغورمق ، خمور ايتمك .

Durch-kochen (⏑⏑⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) ايوجه پشورمك .

Durch-kommen (⏑⏑⏑ فع لا —) c. (20) (*sép.*) كچمك ، كچه‌بيلمك ، كچمكه موفق اولمق ، آشمق ‖ قورتلمق ، خلاص اولمق . ايشك ايچنـدن چيقمق ‖ (امتحان حقنده) . . . . . دن امتحان ويره‌بيلمك .

Durch-können (⏑⏑⏑ فع لا +) c. (22) كچه بيلمك . كچه‌بيلمك ، قابليق (مقتدر) اولمق .

Durch-kosten (⏑⏑⏑ فع متع) b. (21) (*sép.*) برقاچ شيئك بربرينى متعاقب طادينه باقمق، بربرندنصكره (برر برر) طاتمق ، چاشنيسنه باقمق .

Durch-kriechen (⏑–⏑ فعلا—) c. (20) (*sép.*) سوزيلوب، سورونوب آره‌لغندن كچمك .

Durch-laß (⏑⏑ ا م) (22) كچيرمك . صاليويرمه ‖ (واپور. شمندوفر موقفلريله كوپرى وسائره كبى محللرده) مروره مخصوص ياپيلان ترتيبات (ماكينه وسائره) مدخل، مخرج ‖دخول ونفوذ .

Durch-lassen (⏑⏑⏑ فع متع) p. (20) (*sép.*) كچيرمك . كچمكه مساعده ايتمك ، صاليويرمك ‖ (امتحاندن) كچيرمك‖ dieser Stoff läßt kein Wasser durch بوقماشـدن صو كچمز ‖ (حكم) ضيا وسائره‌نك مرور وانتشارينه مانع اولمامق ، يعنى شفاف ويا ناقل اولمق .

Durch-laucht (⏑⏑ وياخود ⏑⏑ ا مؤ) (49) پرنس وپرنسـه معادل اشخاصه مخصوص عنواندر : فخامتلو ، ذات فخيمانه‌لرى ، جنابلرى ، حضرتلرى .

Durch-laufen (⏑–⏑ فعلا—) p. (20) (*sép.*) عجله ايله. قوشارق كچمك ‖ جريان ايتمك ‖ (فع متع) قطع مسافه ايتمك .

Durch-leben (⏑–⏑ و ⏑–⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) و (*insép.*) (بروقتى) كوروب كچورمك‖ (هر قنغى بروقتده) بولنمق، يشامق.

Durch-lesen (⏑–⏑ و ⏑–⏑ فع متع) l. (20) (*sép.*) و (*insép.*) كاملاً اوقومق ‖ بردفعه دها اوقومق ، كوز كزديرمك .

Durch-löchern (⏑⏑⏑ فع متع) a. (21) (*insép.*) دليك آچمق ، دلمك ؛ دليك دشيك ايتمك ، قالبور كبى ايتمك .

Durch-machen (⏑⏑⏑ فع متع) a. (21) (*sép.*) دلمك ‖ alle Klassen— بتون صنفلرده بولنمق ، صنفلرك كافه‌سنى (ترفيعاً) كچمك ‖ تجربه ايتمك . كچيرمك ، ياپمق.

Durch-marschi(e)ren (⏑–⏑– فع لا—) a. (21) (*sép.*) (برموقعدن) يوريمك . كچمك .

Durch-messer (⏑⏑⏑ ا م) a. (40) (ريا) قطر .

Durch-mischen (⏑⏑⏑ فع متع) c. (21) (*sép.*) ايوجه قاريشديرمق ‖ (⏑⏑⏑ فع متع) (*insép.*) (برشيئى آخر برشيئله) تخليط ايتمك .

Durch-müssen (ـَـَـ فعـ لا+) ⓶⓶ c. يريردن (مروره) كچمكه مجبور اولمق .

Durch-mustern (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ a. (*sép.*) و (*insép.*) بريرنى متعاقب كوزدن كچيرمك ، معاينه وتفتيش ايتمك .

Durch-nagen (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ a. (*sép.*) و (*insép.*) اشـەرك (طرماليەرق) دلمك ، اشەرك دليك ، كچيد ، يول آچمق .

Durch-nässen (ـَـَـ وـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ c. (*insép.*) و (*sép.*) ايچنه صو كچيرمك ، ايصلاتمق ، صويه باصمق ، ابلال ايتمك .

Durch-nehmen (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓪ b. (*sép.*) برشيئله اشتغال ايتمك ‖ افاده وايضاح ايتمك ‖ تكرار ايتمك .

Durch-peitschen (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ c. (*sép.*) قامچيلامق، قرباچلامق ‖ (عمو) (ـَـَـ و ـَـَـ) (*sép.*) و (*insép.*) كمال سرعتله قطع مسافه ايتمك ‖ عجله ايله يابمق كورمك ‖ (ـَـَـ) (*insép.*) (روزكار حقنده) شدتله اسمك ، آلت اوست ايتمك ؛ اسركن اوتمك .

Durch-prügeln (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ a. (*sép.*) ايوجه كوتكلمك ، اشك صودن كتجەيه قدر طياق آتمق .

Durch-rasen (ـَـَـ فعـ لا +) ⓶⓵ c. (*sép.*) كمال سرعت وشدتله كچمك ‖ (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) (*insép.*) و (*sép.*) چيلديرمشجەسنه (كمال شـدت ، حدت وغضبله) قوشـوب كچمك ، كچمك ، آشمق ‖ سرعت فوق العاده ايله برشيئى اتمام ايتمك .

Durch-räuchern (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ a. (*sép.*) ايوجه دومانى ، بخارىنى چيقـارمق ‖ دومانده قوروتمق ‖ (ـَـَـ) (*insép.*) توتسيلك ، دومان ايچنده براقمق ، دومانه بوغمق ، قوقوتمق .

Durch-regnen (ـَـَـ فعـ يكشخص +) ⓶⓵ b. (*sép.*) (يغمور) ياغوب كچمك ، نفوذ ايتمك ‖ دواملى اولەرق ياغمق مثلا es hat die ganze Nacht durchgeregnet بتون كيجه يغمور ياغدى (يعنى كيجەنك بتون امتدادنجه يغمور كسلمدى) ‖ (فعـ متعـ) ايوجه ياغوب ايصلاتمق مثلا „ich bin ganz durch(ge)regnet يغمور كميكاريمه وارنجيه دكين كچدى ، ايوجه ايصلاندم ، ياغمور ايليكيمه كچدى .

Durch-reisen (ـَـَـ فعلا —) ⓶⓵ c. (*sép.*) سياحتده بر يردن ، برموقعدن كچمك ‖ (فعـ متعـ ـَـَـ) (*insép.*) سياحتله بريرى كچمك ، سياحت ايدرك برموقعى ، برجوارى ، برمملكتى طولاشمق ، كزمك .

Durch-reißen (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓪ b. (*sép.*) و (*insép.*) اورتەسندن يرتمق، ييرتوب پارچەلمق، براوجندن او براوجنه دكين ييرتمق ‖ (ـَـَـ فعـ لا —) (*sép.*) ييرتلق، ييرلمق ، قيرلمق .

Durch-reiten (ـَـَـفعلا—).⓶⓪ n. (*sép.*) صورت اخباريه ماضيسيله صورت امريەسى .b ⓶⓵ باركيرله كچمك ‖— ein Pferd باركيرى (اكرله) اورمق ‖— seine Hose پانطولونى (آته بينه بينه) آشنديرمق ‖ بر باركيرى (بينه بينه) تربيه ايتمك ‖ (*insép.*) (ـَـَـ فعـ متعـ) ‖ باركيردن اورلمق (فعـ مطا) sich— باركيرله قطع ايتمك .

Durch-sägen (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ a. (*sép.*) و (*insép.*) دستره ايله كسمك ، ايكىيه بيچمك .

Durch-scheuern (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ a. (*sép.*) آشنديرمق ، دريسى يوزمك ‖ (ـَـَـ فعـ متعـ) (*insép.*) ايوجه تميزلمك ، اوغمق .

Durch-schieben (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓪ f. (*sép.*) آرەسنه سورمك .

Durch-schießen (ـَـَـ فعـ لا +) ⓶⓪ e. (*sép.*) آرەلغندن آتش ايتمك ‖ (فعـ لا —) يلديرم كبى بر سرعتله كچمك ، بر يره آتش كبى كيتمك ‖ (فعـ متعـ ـَـَـ) (*insép.*) اوق ايله (تفنك وامثالى) دلمك ‖ بشـقه برشيئله دلمك ، صوقمق ‖ كتـاب ياپراقلرى آرەسـنه بياض كاغد (ياپراق) ياپشديرمق ، (قومق) ‖ (مطبعه) سطر آرەسنى بوش براقمق (آنترلين قومق) .

Durch-schiffen (ـَـَـ فعـ لا—) ⓶⓵ a. (*sép.*) آرە- سندن كمى ايله كچمك ‖ (ـَـَـ فعـ متعـ) (*insép.*) (سفينه واشخاص حقنده) كچمك ؛ قطع ايتمك .

Durch-schimmern (ـَـَـ فعـ لا +) ⓶⓵ a. (*sép.*) آرەلغندن، كيروسندن پارلايەرق كورنمك ، پارلدايەرق كورنمك ‖ (ـَـَـ فعـ متعد) (*insép.*) آرەسنى، يعنى خفيف برضيا ايله اضائه ايتمك ، دروننه ضعيف برضيا دوشورمك .

Durch-schlagen (ـَـَـ فعـ لا +) ⓶⓪ r. (*sép.*) ايچنه ، آرەسنه نفوذ ايتمك ، كچمك (كاغد حقنده مركب) ايچمك ، چكمك ‖ (مطبعه) قنا باصلمق ، بوزلمق ‖ —sich (فعـ مطا) كندويه يول آچمق ‖ كچينوب ، ياشايوب كيتمك ‖ (ـَـَـ ونادراً ـَـَـ فعـ متعـ) (*sép.*) و (*insép.*) = durch= ‖ (فعـ متعـ) اوروب آچمق ، يارمق ودلمك prügeln .

Durchschlags=Kraft (ـَـَـ امؤ) ⓸⓽ (*sans pl.*) —eines Geschosses (فن اسلحه) برمرمينك قوهٔ نفوذيەسى .

Durch-schleichen (ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓪ n. (*sép.*) و— sich (فعـ مطا) سوروندرك ، سورتونەرك كچمك، كيرمك ‖ صيويشمق ‖ (ـَـَـ فعـ متعـ) (*insép.*) كيزلوجه بر يردن كچمك ، خفياً برموقعدن صاوشمق .

Durch-schlitzen (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓵ c. (*sép.*) و (*insép.*) يارمق ، شق ايتمك، ييرمق .

Durch-schneiden (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) ⓶⓪ n. (*sép.*) و (*insép.*) اورتەسندن كسمك يارمق، كسەرك ايكىيە بولمك ، ايكىيه بيچمك ‖ (ـَـَـ فعـ مطا) —sich تقاطع ايتمك .

Durch-schnitt (ـَـَـ ام) ⓷⓼ ياريق ، ييريق ، كسيم ، كسيك ‖ حفر ‖ مقطع عمودى ‖ پروفيل ‖ برشيئك وسطيسى ؛ (تجا) حساب متوسط ‖ —im (حا) وسطى اولەرق .

Durch-schnittlich (ـَـَـ صـ) ⓶⓵ وسـطى ‖ (حا) = im Durch-schnitt وسطى اولەرق .

Durch-schwimmen (ـَـَـ فعـ لا —) ⓶⓪ c. (*sép.*) و (ـَـَـ فعـ متعـ) (*insép.*) يوزەرك ، سبح ايدرك كچمك ‖ يوزەرك قطع ايتمك . آشمق .

Durch-sehen (ـَـَـ فعـ لا+) ⓶⓪ l. (*sép.*) آرەسندن باقمق ‖ آرەلغندن كورمك ‖ (ـَـَـ و ـَـَـ فعـ متعـ) (*sép.*) و (*insép.*) آرەسنه ، آرەلغنه باقمق ، وبراى تدقيق كوز كزديرمك؛ وتفتيش ايتمك .

Durch-seihen (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (sép.)
صیزمق ، سوزلمك ، ترشح ایتمك || (سَتَ و سَتَ فع متع)
(sép.) و (insép.) سوزمك ، سوزکچدن کچیرمك ،
صیزیرمق ، تقطیر ایتمك .

Durch-setzen (سَتَ فع متع) c. ㉑ (sép.) اجرا
ایتدیرمك ، تعمیم ایتمك ، قبول ایتدیرمك ، دیدیکنی یاپدیرمق ،
موفق اولمق ؛ بتورمك || (سَتَ فع متع) (insép.) آره‌سنه‌قومق ،
قوشمق .

Durch-sichtig (سَتَ ص) ㉑ شفاف (کذا مجا) ،
ایچنده ، کیروسنده اولانی کوستررر اولان || آچیق ، براق .

Durch-sickern (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (sép.)
(مرا . durch-seihen) .

Durch-sieben (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) قالبورلمق ، الهمك ، تدقیق ایتمك .

Durch-spießen (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) دورتوب او برطرفندن چیقارمق ، شیشلمك .

Durch-sprengen (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (sép.)
درت نعلله کچمك || (سَتَ فع متع) (insép.) (برمسافه‌یی)
درت نعلله قطع ایتمك .

Durch-springen (سَتَ فع لا —) a. ⑳ (sép.)
آره‌سندن ، آره‌لغندن ، آتلامق ، صیچرامق ، چیقمق || بسبتون
ییرتلمق ، یارلمق || (سَتَ فع متع) (insép.) آتلایه‌رق
صیچرایه‌رق آره‌سندن کچمك ، قطع ایتمك .

Durch-stänkern (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) (عو) قوقوتمق ، تعفین ایتمك .

Durch-stechen (سَتَ فع متع) d. ⑳ (insép.) بر
شیئله دلمك ؛ صوقمق ، صاپلامق || (مودل ایچون) ایکنه‌لمك ||
(فع لا +) آره‌لغندن چیقمق ، ییرتوب ، دلوب چیقمق ||
(سَتَ فع متع) (sép.) ایکنه‌یی ، قلنجی برشیئه صاپلامق ،
صوقوب اوته‌سنه کچیرمك .

Durch-stecken (سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.) صوقمق ،
صاپلامق .

Durch-stich (سَ ام) ㊳ =durch-stechen || دلینان
یر ، محل || (تحت‌الارض) تونل || (شمندوفرده) حفر ، یارمه .

Durch-stöbern (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) اجرای حفریات ایتمك ، آراشدیرمق .

Durch-stoßen (سَتَ فع متع) p. ⑳ (sép.) ایتوب ،
قاقوب صوقمق ، قاقوب دلمك .

Durch-strahlen (سَتَ فع لا +) a. ㉑ (sép.)
ضیاسی آره‌سنه کچیرمك || (سَتَ فع متع) (insép.) ضیاسیله
اضائه ایتمك .

Durch-streichen (سَتَ فع متع) u. ⑳ (insép.)
= aus-streichen || آره‌سندن کچمك || چیزمك ، بوزمق ||
قطع مسافه ایتدیرمك || (روزکارحقنده) —(die Straße)
(سوقاغی) سیلوب صاووروب کچمك ، برباشندن دیکر باشنه
دکین اسوب کیتمك .

Durch-streifen (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) = durch-streichen || (باغ ، صارغی ، پرواز)
قوردله ایله تجهیز ایتمك .

Durch-studi(e)ren (سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
وبرشیئی غایه‌سنه وارنجیه دکین تحصیل وتعلیم ایتمك || die)
Nächte) — (کیجه‌لری صباحلره وارنجیه دکین) چالشمق ،
تحصیل ایتمك || تدقیق ایتمك .

Durch-suchen (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) آراشدیرمق ، تجسس ایتمك ؛ برای زیارت (سیر
ایتمك اوزره) آرایوب بولمق || (ع) تحری وتجسس ایتمك ،
کشف ایتمك || den Boden— سوندەلمق .

Durch-trieben (سَتَ ص) ㉑ (sép.) بوزوق ،
اخلاقسز ، مسلکسز || قورناز ، شیطان ، عقللی ، مدقق .

Durch-wachen (سَتَ دها فصیح اوله‌رق : سَتَ فع متع)
a. ㉑ (sép.) و (insép.) die Nacht— صباحه دکین
اویومیه‌رق (کوزقرپمیه‌رق) نظارت ایتمك ، کوزلمك ، بکلمك .

Durch-wagen (سَتَ فع مطا) a. ㉑ (sép.) (sich—)
برشیدن ، بریردن ، برموقعدن کچمکه جسارت ایتمك .

Durch-wandeln (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (sép.)
و (سَتَ فع متع) (insép.) یایا اوله‌رق ، یورویه‌رك کچمك ،
قطع ایتمك ، کزینمك ، طولاشمق .

Durch-wandern (سَتَ فع لا —) a. ㉑ (sép.)
و (سَتَ فع متع) و (فع لا ±) (insép.) سیاحت ایدرك کچمك
قطع ایتمك .

Durch-weg (سَ ام) ㊳ کچید ، ممر .

Durch-weg (تَ و تَ حا) دائما وهروقت ، هر یرده ؛
کاملاً ، بلا استثنا ، کافه‌سی ، هپسی .

Durch-weichen (سَتَ و سَتَ فع لا —) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) یموشامق || (فع متع) یموشاتمق ؛ ایصلاتوب
یموشاتمق ، ایوجه ایصلاتمق .

Durch-wintern (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) قیشین بسلمك ، قیشلاتمق || اکثریا (سَتَ فع لا +)
قیشلامق ، قیشه طیانمق .

Durch-wollen (سَتَ فع لا +) a. ㉑ (sép.)
کچمك استمك .

Durch-zählen (سَتَ و سَتَ فع متع) a. ㉑ (sép.)
و (insép.) باشدن آشاغی صایمق ، صایوب بترمك .

Durch-zeichnen (سَتَ فع متع) c. ㉑ (sép.) صمان
کاغدی ایله قوپیه ایتمك || قالب چیقارمق .

Durch-ziehen (سَتَ فع متع) f. ⑳ (sép.) چکمك ،
برمحلدن کچیرمك ، کچیروب چکمك || برخط چیزمك ویا چکمك ،
(برخط ایله) آییرمق ، فصل ایتمك || (فع لا —) durch
ein Land— برمملکتدن کچمك ، مرور ایتمك ، برطرفندن
کیروب او برطرفندن چیقمق ، براوجندن او براوجنه قدر کزمك ||
(سَتَ فع متع) (insép.) یایلمق ، انتشار ایتمك .

Durch-zoll (سَ ام) ㉛ مروریه کمرکی (رسمی) .

Durch-zucken (سَتَ فع متع) a. ㉑ (insép.)
(یلدیرم کبی) کچمك || (مجا) صارصمق ، تیترتمك ، اویناتمق .

Durch-zug (سَ ویاخود سَ ام) ㉛ چکمه . کچیرمه ||
کچمه ، مرور .

Dürfen (سَ فع لا +) c. ㉒ اجتسار ، جرأت ایتمك ||
(اقتدار ، مساعده ومأذونیتی حائز بولنمق) hier darf nicht
geraucht werden بوراده توتون ایچمك ممنوعدر || darf
ich bitten ? مساعده ایدرمیسکز ؟ || لطفاً ، احسان ایدر-
میسکز ؟ آلیرمیسکز ؟ ویررمیسکز ؟ والخ || ich darf nur
daran denken, so gerathe ich in Wuth آنی دوشونور
دوشونمز قیزمغه باشلایورم ، خاطریمه کلنجه جانم صیقیلیور .

Dürftig (ـٮ صـ) (24) لزوملى ، احتياجلى ‖ آز ، غير كافى ‖ يوقسوللى ، فقير ، بيچاره

Dürr (ـٮ صـ) (24) قورو (كذا مجا) ‖ قوراق ‖ قوپ قورى ، پك ضعيف .

Dürre (ـٮ امؤ) (53) (sans pl.) قوراقلق، صوسزلق (كذا مجا) ‖ ضعيفلك .

Dürrsucht (ـٮ امؤ) (49) (طب) قحول ، تهلكه .

Durst (ـٮ ام) (38) (sans pl.) صوسزلق ، صوصامه. حرارت ‖ (مجا) آرزو ، صوصامه ‖ —löschend (صـ) حرارت سونديران .

Dursten, dürsten (ـٮ فع لا +) b. (21) صوصامق : آغزى قوريمق . حرارت باصمق ‖ (مجا) صوصامق .

Durstig (ـٮ صـ) (24) صوصامش اولان ، حرارتى اولان .

Dusel (ـٮـ ام) a. (40) (sans pl.) (عمو) باش دونمه‌سى، سرسملك ؛ طالغينلق اويوشقلق ‖ خيال ‖ بخت وطالع.

Düster (ـٮـ صـ) (24) قرانلق ، مظلم ‖ يوزى كولمز ، صورتسز .

Düte, Dute (ـٮـ امؤ) (53) كاغد كلاه ، دوات .

Dutzend (ـٮ الا) (38) [لاتينجه] دوزينه ، اون ايكى پارچه‌دن مركب) دسته ؛ طاقم .

Duzen (ـٮـ فع متع) c. (21) و (— sich فع مطا) سن ايله قونوشمق ، سز يرينه سن ديمك ، تكليفسز اولمق ، سنلى بنلى كوروشمك .

Dynamometer (ـٮـٮٮـ ام) a. (40) [روم] (حكمه) قوت اولچمكه مخصوص آلت، مقياس القوه .

Dysenterie (ـٮـٮٮ ام) (49) [روم] (طب) دوسا نطريا ، عفونت امعا ، اسهال ، قانلى باسور .

E (ـ الا) (55) آلمان الفباسنك بشنجى حرف وحروف صوتيه‌سنك ايكنجيسيدر ‖ (حرند) (آغـلاركن) او ‖ (استكراه مقامنده) اوه ‖ (استغراب ايچون) آى .

Ebbe (ـٮ امؤ) (53) (بحر) جزر ‖ (مجـا) چكلمه ، بوشالمه ؛ es ist — in seinem Geldbeutel كيسه‌سى بوش ، پاره‌سى صونى چكمش . چكدى ‖ — und Fluth (بحر) مد وجزر .

Eben (ـٮـ صـ) (24) دوز ، انيشى يقوشى اوليان ، مستوى : اووه ‖ (مجا) مناسب ، موافق ‖ — er Faden (ام) يوقاريدن آشاغى‌يه عين ثخنده اولان وپروسسز بولنان . دوزكون . ياغ كبى ‖ so — عين وجهله . كبى . اويله. اولقدر so reich als edelmüthig — كبار اولديغى كبى زنكينده ، هم زنكين هم نجيب ‖ — deswegen (حرعا) اشته اصل آنك ايچون ، آندنطولايى ‖ — bürtig (صـ) (ولادت جهتندن) مساوى . عين حق وصلاحيته مالك اولان ‖ — falls (حا) بووجهله ، اويله‌جه، كذلك ‖ — holz (الا) آبانوز (آغاجى) ‖ — maß (الا) حسن اندام . بويى بوسى كوزل اوله ، سوكلون كبى .

Eben (ـٮ الا) b. (40) [روم] نادراً مستعمل و (sans pl.) ابانوس ، سامه .

Eb(e)ne (ـ(ٮ)ـ امؤ) (53) دوزلك ير : اووه ‖ سطح مستوى ‖ schiefe — (امؤ) سطح مائل .

Eb(e)nen (ـ(ٮ)ـ فع متع) b. (21) و — sich (فع مطا) دوزلتمك ، تسويه ايتمك ‖ دوزلنمك ، مستوى اولمق .

Ebenheit (ـٮـ امؤ) (61) مساويلك ‖ دوزلك ‖ پرداخليلق .

Eber (ـٮـ ام) a. (40) يبان خنزيرينك (ارككى) ‖ عادى (اركك) خنزير ‖ — esche (امؤ) (نبا) (يبانى) اووز آغاجى ، شجر غبيرا .

Ebräer (ـٮـ) (مرا . Hebräer) .

Ebresche (ـٮـ امؤ) (53) (نبـا) Eber=esche .

Echo (ـٮـ وعمو ـٮ اخامؤ) (inv.) (اساطير) يونامده پرى ‖ (الا) (56) صداى منعكسه ، صدانك عكس ايتديكى محل ‖ آغيز خفاق .

Echt (ـٮ صـ) (24) خاص ، خالص ، صحيح ؛ طوغرى ، حقيق؛ نقصانسز، بلاقصور ؛ ايو .

Eck (ـٮ الا) (38) كوشه‌لى ، زاويه‌لى اولان شكل ‖ über — bringen دفع ايتمك، صاومق ، آتلامق، قالديرمق ‖ — haus (الا) كوشه باشنده اولان او ‖ — fenster (الا) كوشه پنجره‌سى ‖ — stein (ام) كوشه طاشى .

Ecke (ـٮ امؤ) (53) كوشـه . كوشه باشى ‖ زاويه ‖ um die — bringen (اشيا حقنده) يوق ايتمك ، دفع ايتمك ‖ (اشخاص حقنده) آشيرمق ، نفى ايتمك ، يوق ايتمك . اولديرمك، تلف ايتمك ، محو ايتمك .

Ecker (ـٮ امؤ) (53) Eichel= .

Eckig (ـٮ صـ) (24) كوشه‌لى ، زاويه‌لى . چيقينتيلى .

Ecuador (ـٮـ اخالا) (36) خط استوا .

Edel (ـٮـ صـ) (24) Adel | كبـار ، اصيل ، نجيب ، شريف ‖ ظريف ‖ آغير ‖ (نباتات وسائره حقنده) يبانى اوليان ‖ Edele(r) (ام) (21) اصيلزاده ‖ اديب، اصيل كيمسه ‖ — bürtig (صـ) اصيل ‖ — stein (ام) جوهر ، مجوهر .

Eden (ـٮ الا) (56) (sans pl.) [عبر] يريوزنده‌كى جنت، عدن ‖ (كذا مجا) ‖ — duft (ام) جنت قوقوسى .

Edi(e)ren (ـٮـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] نشر واعلان ايتمك .

Edikt (ـٮـ الا) (38) ‖ نظام. ترتيب ‖ امر. اراده . فرمان. يورلق .

Edle(r) (مرا . edel) .

Effekt (ـٮـ ام) (38) [لاتينجه] تأثير ، حكم ‖ اثر ‖ اجرا ‖ نتيجه ‖ اشيا ، البسه .

Effektiv (ـٮـ صـ) (24) [لاتينجه] حقيقى . بالفعل ‖ فاعل ‖ موجود ‖ — kraft موجود حقيقى، مقدارحقيقى، قوهٔ موجوده .

Effet (فرانسزجه تلفظ ا لا) (56) | فر | —geben (بيلاردو اويوننده) تأثيرمعلومى ويره جك صورتده دورتمك .

egen ' Egge (مرا . Egge ' eggen) .

Egel (⏑- ا م) a. (40) Blut-egel

Egge (⏑- ا مؤ) (زرا) (53) ترلاطوپراغنى قاريشديرن سوركى‖ طرابزان ، پارمق قپو ‖ چوقه كنارى ‖ صيغلق محل ، صيغ .

Eggen (⏑- فع متع وفع لا +) a. (21) اكين سوركيسيله قاريشديرمق اوزره چفت سورمك .

Ego-ismus (⏑--- ا م) (45) [لاتينجه] منفعت پرستلك.

Eh (- حرند) [فر] اه ، اى ، آى ‖ هى، ياهو، بكا باق.

ehe(r)'Eh (-، ⏑- حا) اول ، اولجه ، مقدما ‖ je—er desto besser نقدر ايركن (اول) اولورسه اولقدر ايودر، نقدر چابوق بيترسه اونسبتده ايودر .

Ehe (⏑- ا مؤ) (53) ازدواج، تأهل ، اولنمه ‖ نكاح دوكون ، وليمه ‖ —fähig (ص) بالغ ، بالغه ‖ —leute (جمع) قارى قوجه ‖ —paar (ا لا) كلين كوكى ‖ —stand (ا م) اوليلك (حالى) .

Ehe-dem (⏑⏑- حا) =ehemals .

Ehelich (⏑⏑- ص) (24) تأهل وازدواجه منسوب ، متعلق ‖ (على الخصوص) زوجه منسوب اولان .

Eh(e)-mals (-⏑- حا) اسكيدن،مقدما ، اولدن، اولجه .

Ehern (⏑- ص) (42) تونجدن، تونجدن معمول‖ (كذا مجا) .

Ehr... (...⏑) (ناموس، حيثيت ، وقار اعتبار، شان) —furcht (ا مؤ) كال درجه تعظيم واعتبار، صايغى‖ —geiz (ا م) طمع وحرص(شرف، شان، منصب ايچون) ‖ —liebe (ا مؤ) بغايت ناموسليلق، صفوت، استقامت، صداقت‖ —los (ص) ناموسسز، آلچق ‖ —verlust (ا م) حقوق مدنيه دن اسقاطله مجازات ، اسقاط مدنيت .

Ehrbar (-⏑ ص) (24) عفيف ؛ مستقيم ، صادق ؛ ناموس وحيثيتلى‖ شايان احترام .

Ehre (⏑- ا مؤ) (53) شان، شرف وفضيلت‖ سعادت ‖ auf—! ناموسمه قسم (ايدرمكه) ايدرم ! ‖ عرض، ناموس‖ عزت ، اعتبار، احترام ، حرمت ورعايت .

Ehren (⏑- فع متع) a. (21) تشريف وتفضيل ايتمك ‖ تعظيم واحترام ايتمك ، رعايتده بولنمق .

Ehren... (...⏑) —gericht (ا لا) قدر واعتبار وحيثيته دائر اولان محكمه ‖ —bezeigung (ا مؤ) وياخود —bezeugung (ا مؤ) رسم تعظيم ، رسم سلام ، تمنا ‖ —reich (ص) شرف وفضيلتله مالامال‖ —voll (ص) پك شرفلى، پك بيوك ‖ —wort (ا لا) ناموسه ويريلان سوز .

Ehrlich (⏑- ص) (24) ناموسلى، حيثيتلى ؛ طوغرى، مستقيم ، عرضلى ، عفيف .

Ehrlichkeit (-⏑- ا مؤ) (49) (*sans pl.*) طوغريلق ، استقامت ؛ عفت .

Ei (- حر ندا) (تعجب) آى ، واى ، هاى ، آه ، هله ، باق ... الخ .

Ei (- الا) (27) [قديم آلمانجه agi] يمورطه ، بيضه ‖ —dotter (ا م) (ا لا) يمورطه صاريسى ‖ —linie (ا مؤ) بيضى .

Eibe (⏑- ا مؤ) (53) (نبا) پورصوق آغاجى، شمرقضم.

Eibisch (⏑- ا م) (53) (نبا) ختمى ، كل خاتم .

Eich (⏑ ا مؤ) (49) عيار اولچكى ..

Eiche (⏑-) (53) (نبا) ميشه ، ميشه آغاجى .

Eichel (⏑- ا مؤ) (53) [Eiche] ميشه ميوه سى، قوزاغى، پلاموط ‖ ذكر باشى .

Eichen (⏑- ص) (24) ميشه ، ميشه دن معمول ومصنوع .

Eid (- ا م) (38) يمين ، قسم ‖ —leistung (ا مؤ) يمينك ادا ورسم اجراسى ، يمين ايتمه .

Eidam (⏑- ا م) (38) كوكى ، داماد ‖ قلمنك پيرى .

Eidechse (⏑⏑- ا مؤ) (53) (تا طبيعه) ضب ، كلر ، كرتنكله .

Eier... (...⏑⏑) (يمورطه كلمه سنك جمعى) ‖ —markt (ا م) يمورطه پازارى‖ —brot (ا لا) سودلى ويمورطه لى چورك ‖ —kuchen (ا م) چلبير، قيغانه، اومله ‖ —stock (ا م) (تشر) يمورطليان حيواناتك يمورطه لرينك حاصل اولديغى محل .

Eifer (⏑- ا م) a. (40) (*sans pl.*) سعى وغيرت، جهد، صواشمه، جبالامه ‖ تلاش ‖ blinder—schadet nur العجلة من الشيطان‖ —sucht (ا مؤ) استرقاب، حسد؛ چكه مامه، قيصقانمه ‖ غبطه ‖ حرص، طمع‖ —süchtig (ص) قصقانج؛ حسود ‖ مشتاق ومترقب ‖ غبطه كش .

Eifern (⏑- فع لا +) a. (21) حدت وغضب ايتمك ‖ برى عليهنه تحريك وتشويق ايتمك‖ رقابت ايتمك، برشيدنطولايى رقابتاً جهد ايتمك ‖ جهد وغيرت ايتمك ، بذل مقدرت ايتمك ، مساعيده بولنمق .

eiferig = Eifrig (⏑- ، ⏑⏑- ص) (24) غيرتلو ، ساعى ، چالشقان ‖ كمال آرزو وخواهشله ‖ غبطه كش اوله رق .

Eigen (⏑- ص) (21) [قديم آلمانجه eigan = مالك ومتصرف اولمق] كندى ، كنديك ، كنديه منسوب .. الخ ‖ —er Macht قوة ذاتيه ‖ Das ist mein— بو بنم كنديمدر، بو بنم مالمدر، تصرف وتملكمده در‖ (ضرمثل) ein—er Herd ist Goldes werth كشينك كندى كومسى كنديسنه آلتون كوشكندن يكدر ‖ خصوصى، يبانجى ، تحف ‖ تحف طبيعتلى، مراقلى ‖ نوهوس .

Eigen.. (...⏑) [eigen] —artig (ص) صورت خصوصيه ده ، غريب ، تحف برطرزده ، بشقه برشكلده ‖ —händig (ص ، حا) بالذات، كندى اليله ‖ —lob (ا لا) كندو كندوينى مدح، شيطان كبى كندوينى بكنوب اومه ‖ —nutz (ا م) منفعت شخصيه ‖ منفعت پرستلك ‖ —sinn (ا م) مراقلى، طبيعت خصوصيه ‖ ديك باشليلق، عنادجيلق .

Eigens (⏑- حا) صورت مخصوصه ده ‖ قصداً ، مخصوص.

Eigenthum (⏑-⏑ ا لا) (25) (*sans pl.*) مالكيت ، تملك ، تصرف ‖ مال، ملك ‖ (نادراً) حق تصرف .

Eigenthümer (⏑-⏑- ا م) a. (40) مال صاحبى .

Eigenthümlich (⏑-⏑- ص) (24) خاص ، مخصوص ‖ ذاتى ، اوز ‖ غريب ، تحف ، عجيب .

Eigentlich (⏑⏑- ص ، حا) (24) حقيق ، اصلى ، عينيله ‖ حقيقةً ، اصلاً ، حقيقتده ، اصلنده .

Eignen (⏑- فع متع) و —sich (فع مطا) b. (21) مناسب ، موافق وشايان اولمق ، ياراشير ، جسبان اولمق ، اويغق ، يارامق ‖ geeignet (اسم مفعول وصفت) (21) مناسب ، موافق يارار ، اويار .

Ei-jawohl! (– – – حرند) البته ، نه ظن ایتدك یا !

Eil... (–...) = [Eile] gut — (الا) سرعت وابوری ... الخ ایله کوندریلان اشیای تجاریه ‖ bote — (ام) تاتار ‖ marsch — (ام) صیق یورویش، سیرسریع .

Ei-land (⏑– الا) ㉕ اطه ‖ ابنیه اطه‌سی .

Eile (⏑– امؤ) (53) (sans pl.) عجله ، تلاش ‖ آتیکلك ، چویکلك ، چابوقلق ، سرعت .

Eilen (⏑– فعمطا وفعلا ±) a. ㉑ عجله وتلاش ایتمك ‖ عجله وتلاش و سرعت ایله کلوب کیتمك ، یاپمق ‖ Das eilt بو ایش چابوق یاپلمیدر ، بونك پك لزومی وار ‖ Jemandem zu Hülfe — برینه یاردم واعانه‌یه قوشمق وشتاب ایتمك .

Eilends (⏑– حا) على العجله .

Eilig (⏑– ص) ㉔ عجله و تلاشلی ‖ صیقشمش ، چابوق یاپلمسی لازمکلان ، لزوملی اولان ، چاپوق .

Eimer (⏑– ام) a. ㊵ قوغه ‖ غووه ، غواطه ‖ (مایعات اولچیسی) اولچك .

Ein (– ص اعد اصلا) a. ㉔ ، ein (م) ، eine (مؤ) ، Eins ‖ بر ، احد ، یك ‖ تك ، یکپاره ‖ ein (لا) a. ㉔ بر ؛ (inv.) (امؤ) ㊾ (برعددینك صورت تلفظی) برعددی ‖ (حرتعر غیرمعین) solch ein Mann بویله برحریف ، بویله برآدم ‖ was für — Unglück! آمان نه ، نصل فلاکت بو ! آمان (یارب) نه بد بختلقدر بو ! ‖ (ضمیر غیرمعین) Einer von Euch ایچکزدن بری ، بریسی .

Ein (– حا) ایچری ، آره‌سندن اورته‌سنه .

Ein,,... (–...) = [ein] bändig — (ص) یالکز برجلددن عبارت ‖ pfünder — (ام) (ع) برفوندلق طوپ ‖ spurig — (ص) تك یوللی ‖ fach — (ص) عادی ، بردرلو (کذا مجا) ‖ عادی ، بسیط ، قولای ، معتدل ، مغالطه‌سز ، ساده ‖ falt — (امؤ) ساده‌لك ‖ بونلك ، آحمقلق ، عقلسزلق ، شاشقینلق ‖ fältig — (ص) عادی ، بسیط ، ساده ‖ آحمق ، عقلسز ، بدلا ؛ چوجق کبی ‖ händig — (ص) چولاق ، تك قوللی ‖ تك ال ایله ‖ horn — (الا) (حیوان موهوم) کرکردان، ضرتیت ‖ hellig — (ص) متفق علیه، اتحاد آرا ایله مقرر، متفق الآرا ‖ jährig=Freiwilliger — (؛) (ام) کوکللو اوله‌رق عسکرلکه کیروب مصارفی کندینه عائد اوله‌رق برسنه خدمت ایدن عسکر، کوکللو ‖ mal eins — (ریا) (بردفعه بر، برکره بر) کرات ‖ samig — (ص) (بنا) وحید البرز ‖ seitig — (ص) برطرفلی، یالکز برطرفده اولان یالکز برطرفدن واقع اولان، بر یوزلی ‖ سطحی، اوستون کورو ‖ یالکز بردرلو شیئله مشغول اولان ‖ بردرلو ‖ siedler — (ام) اهل وحدت ، کوشه نشین، منزوی ، کشیش ‖ spänner — (ام) تك بارکیر قوشولور عربه ‖ stimmig — (ص) یك صدا، هب بر آغزدن ‖ tägig — (ص) برقاتلی (خانه) ‖ stöckig — (ص) برکونلك ، برکون مدتنجه ‖ sylbig — (ص) برهجالی ‖ (مجا) آزسویلر، سکوتی ‖ tönig — تك صدالی ‖ (مجا) ایصسز، سس‌سز، سکوتی ‖ هرکون، هروقت عینی اولان ‖ (ادات) فعل ایله برلشدکده دائما (sép.) و a. ㉓ مودلنه کوره تصریف اولنور .

Ein-ander (⏑– حا) بر برینی، بربرینه، بربریله ... الخ .

Ein-arbeiten (⏑–⏑ فعمتع) b. ㉑ (sép.) کذا sich — (فعمطا) ایوجه اوکرنمك ، کنهنه واقف اولمق ، آلشمق ، قوردی اولمق ‖ کیرمك ‖ صوقمق .

Ein-äschern (⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) کوله منقلب قیلمق ‖ (کیمیا) ترمید ایتمك .

Ein-athmen (⏑–– فعمتع) b. ㉑ (sép.) ایچنه چکمك ، تنفس ایتمك .

Ein-balsami(e)ren (⏑–⏑⏑– فعمتع) a. ㉑ (sép.) تحنیط ایتمك ، مومیالمق ‖ تعطیر ایتمك .

Ein-bauen (⏑–– فعلا +) و — sich (فعمطا) a. ㉑ (sép.) (آری حقنده) برشیئك ایچروسنه یرلشمك ‖ (مجا) کیزلنمك ‖ (فعمتع) ایچروسنه بنا ایتمك ، ایچروسنی یاپمق .

Ein-begreifen (⏑–⏑– فعمتع) n. ⑳ (sép.) داخل حساب ایتمك ‖ ein-begriffen (اسم مفعول وصفت) ㉔ داخل حساب .

Ein-behalten (⏑⏑– فعمتع) p. ⑳ (sép.) (معاشدن) کسمك ، (معاشی) آلیقومق .

Ein-berufen (⏑–⏑– فعمتع) q. ⑳ (sép.) مقامنه دعوت ، جلب ایتمك ‖ (ع) جمع وجلب ایتمك ، طوپلامق .

Ein-biegen (⏑–– فعمتع) — sich etwas (فعمطا) f. ⑳ (sép.) ایچری طوغری بوکمك، اکمك ؛ ایچری بوکولمك ، اکلمك ‖ (فعلا —) بوکولمك ؛ کیرمك ، قیوریلق .

Ein-bilden (⏑⏑– فعمتع) b. ㉑ (sép.) sich — (فعمطا) قوروتی چکمك ، تخیل ایتمك ؛ ادعاسنده بولنمق ؛ هردرلو دوشنمك ؛ کندوینی آدم ظن ایتمك ، قوروتی کچمك ، کندوینی بکنمك ‖ ein—gebildet (ص) قوروتی ایدلمش، اصلی اولمیان خیال ‖ خودبین ، کندینی بکنمش .

Ein-bildung (⏑⏑– امؤ) ㊾ وهم ، خیال، قوروتی ‖ شیطان کبی کندوینی بکنمه .

Ein-binden (⏑⏑– فعمتع) a. ⑳ (sép.) ظرفلمق ، قاپلامق وربط ایتمك ‖ (کتابی) جلدلمك .

Ein-blasen (⏑–– فعمتع) p. ⑳ (sép.) ایچروسنه اوفلمك ‖ (مجا) القا وتلقین ایتمك ‖ اخطار واشراب ایتمك .

Ein-bläuen (⏑–– فعمتع) a. ㉑ (sép.) زورله ، کوتکله اوکرتمك، قفاسنه صوقمق .

Ein-blick (⏑– ام) ㊳ (برشیئك ایچروسنه) عطف نظر ‖ افکار ومعلومات (مختصره) .

Ein-brechen (⏑⏑– فعمتع) d. ⑳ (sép.) قیره‌رق دلمك، ویا ایچروسنه کچیرمك، صوقمق وچوکرتمك ‖ (فعلا —) قیرپلوب چوکمك ‖ زورله کیرمکه چبالامق، براوه (صویمق اوزره) کیرمك ‖ (ع) (برمملکته) جبراً کیرمك داخل اولمق ‖ (کذا مجا) (خسته‌لق حقنده) داخل اولمق، باپلمق ‖ bei — der Nacht کیجه اولمغه باشلادقده، اقشام اوزری، صولر قرارمغه باشلادیغی وقت.

Ein-brennen (⏑⏑– فعمتع) a. ㉒ (sép.) برتمغا ویا علامق برشیئه قیزغین تیمورله تمغالمق، باصمق ‖ یاقمق، ایوجه قاوورمق ، قاینامق ‖ (فعلا +) یانمق ‖ (فعلا -) یانه‌رق چوکمك .

Ein-bringen (⏑⏑– فعمتع) a. ㉒ (sép.) ادخال ایتمك ، ادخاله موفق اوله بیلمك ، ایصال ایتمك ‖ (پاره، اعتبار وسائره) کتورمك ، قزاندیرمق .

Ein-bucht (⏑– امؤ) ㊾ بوکولمه ، انحنا ، اکلمه . انعطاف ‖ (غرا) تصریف ، اعراب ‖ نغمه ‖ (حکم) انکسار .

Ein-bürgern (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) شهره، تبعه واهاليلكنه قبول ايتمك ، شهرليلك حق وصلاحيتى ويرمك || (اجنبى كلماتى حقنده) كندى لسانته قبول ايتمك ، اولسان كلماتى اعدادينه ادخال ايتمك || sich — (فعمطا) ... اعدادينه داخل اولمق ؛ آلشمق .

Ein-buße (ا مؤ) ㊳ ضرر وزيان ، خسار .

Ein-büßen (فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) غائب ايتمك ، افاته ايتمك ، ضرر ايتمك ، ... دن اولمق .

Ein-dämmen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) سدچكمك ، سد ايچنه آلمق ، ديك يابمق .

Ein-decken (فعمتع) (*sép.*) (معما) das Dach — چاتى بى طامله ايله ستر ايتمك ، دام آلتنه آلمق .

Ein-deichen ( ) a. ㉑ (*sép.*) = ein-dämmen.

Ein-dorren (فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) قورومق .

Ein-drängen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) بالتضييق صوقمق، كچيرمك || sich — ايته قاقه كيرمك داخل اولمق ، ثقلت ويرەرك ، تعجيز ايدرك ، باش آغريتەرق صوقولمق .

Ein-drehen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) چويرەرك، دونديرەرك صوقمق .

Ein-drillen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (عمو) (مجا) ايوجه قفاسنه صوقمق ، اوكرتمك || die Rekruten — قرعه نفراتى چويره چويره تعليم ايتمك واوكرتمك .

Ein-dringen (فعلا—) a. ⑳ (*sép.*) نفوذ ايتمك ، كيرمك ، داخل اولمق ، كچمك ، زورله داخل اولمق || in den Geist einer Sprache — برلسانك روحنه ، غوامضنه ، اساسنه ، كنهنه واقف اولمق .

Ein-dringling (ا م) ㊳ حق وصلاحيتى اولمديغى حالده ، صيقلمقسزين بر يره كيرن ، صوقولان ، صوقولغان ، دعوتسز مسافر .

Ein-druck (ا م) ㉛ باصمق ، چوكرمه || مارقه ، علامت، ايز ، ير || (مجا) تأثير معنوى ، حس، تأثير .

Ein-drucken (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (برشى داخلنه) باصمق ، طبع ايتمك .

Ein-drücken (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) باصوب، تضييق ايدوب چوكرتمك ، ايچرى طوغرى باصديرمق ، باصوب قيرمق || باصوب ير ايتمك .

Ein-eggen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (زرا) (اكلش ترلانك تخمنى) قپامق ، اورتمك .

Einer (ا م) a. ㊵ (ريا) واحد ، واحدخانه‌سى .

Einerlei (ص) b. ㊵ (*inv.*) برجنسدن ، برنوعدن ، بردرلو || مساوى، هپ بر || es ist — هپ بر، ضررى يوق || برشيئك بردوزى يه تكررى ، سياق واحد اوزره || (الا) immer das ewige — (*sans pl.*) ㊵ b. هركون عينى وجان صيقيجى اولان شى ، حال ، بويله كچيريلان عمر .

Ein-ernten (فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) (زرا) اكين ، محصولى طوپلامق ، انباره وضع ايتمك || (مجا) آلمق ، استحصال ايتمك ، قزانمق .

Einer-seits (حا) برطرفدن، برجهتدن، برجهتدن (شويله) برجهتدن (بويله) .

Ein-exerzi(e)ren (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) تعليم ايتمك ، اوكرتمك .

Ein-fach (ص) عادى، بسيط || قولاى .

Ein-fahren (فعلا—) r. ⑳ (*sép.*) (كمى، واپور وامثاليله برمحله ، موقعه) داخل اولمق، كيرمك . ايتمك || (فعمتع) برشيئى برمحله عربه وسائره واسطه‌سيله ادخال وايصال ايتمك || آرابه وياكمى ايله بر يره چارپوب دلك ، قيرمق || (حيواناتى آرابه‌ده) تربيه ايتمك ، آرابه‌يه قوشمق .

Ein-fahrt (ا مؤ) ㊾ آرابه‌يه كيريله‌جك محل، آرابه قپوسى || (آرابه، واپور، شمندوفروامثالى شيلرله) برموقعه دخول .

Ein-fall (ا م) ㉛ ايچرو دوشمه ، چوكمه ، كوچمه || دخول، باصمه ، استيلا || بردنبره وارد خاطر اولان فكر || تهور .

Ein-fallen (فعلا —) p. ⑳ (*sép.*) بردنبره دوشوب كيرمك ، ايچنه دوشمك || باصمق ، استيلا ايتمك || سوزه قاريشمق وآتلمق، لقردى‌يى كسمك || وارد خاطر اولمق || (عمو) fällt mir nicht (einmal) ein تاصه‌مدى، اومورمده بيله دكل، بشقه ايشم‌بوقده... يغمايوق || كوچك، چوكمك، باتمق .

Ein-falt (ا مؤ) ㊾ ساده وبسيطلك ، برقاتليلق || (مرا . ... „ ein) .

Ein-fältig (ص) ㉔ ساده ، بسيط || آحمق، بدلا ، ابله ، بون ، قاز .

Ein-fangen (فعمتع) p. ⑳ (*sép.*) طوتوب ، يقالايوب طيقمق، طوزاغه دوشورمك .

Ein-farbig (ص) ㉔ دوز رنك ، يك رنك .

Ein-fassen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) اطرافنى چويرمك ، زه، شريد وكنارچكمك، چارچوه، قفس ايچنه آلمق .

Ein-feuchten (فعمتع) b. ㉑ (*sép.*) ايصلاتمق .

Ein-feuern (فعلا +) a. ㉑ (*sép.*) ايوجه تسخين ايتمك (مجا) وكذا (فعمتع) آتشلمك ، آتش ويرمك .

Ein-finden (فعمطا) a. ⑳ (*sép.*) sich — بولنمق، حاضر اولمق، دعوت اولنان برمحلده اثبات وجود ايتمك .

Ein-flechten (فعمتع) e. ⑳ (*sép.*) اورمك .

Ein-fließen (فعلا—) e. ⑳ (*sép.*) آقوب قاريشمق، درونته آقمق ، آقمق .

Ein-flößen (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) آقيتمق ، اجرا ايتمك || بالتقريب وحسن صورتله (يواشجه) انفاذ ايتمك || اشراب ايتمك ، آكلاتمق || القا ايتمك .

Ein-fluß (ا م) ㉜ انصباب || منصب نهر || (مجا) تأثير ، نفوذ .

Ein-flüstern (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) (قولاغه) فصيلدامق || (مجا) عقلنه ، فكرينه صوقمق || آكلاتمق .

Ein-fordern (فعمتع) a. ㉑ (*sép.*) مطلوب ايتمك ، تحصيل اموال ايتمك .

Ein-förmig (ص) ㉑ يكصورت، شكل وطرز واحد اوزره .

Ein-fried(ig)en (فعمتع) b. ㉑ ياخود a. ㉑ (*sép.*) اطرافنى (چيت ايله) قپامق، سد ايتمك، ديوارچكمك .

Ein-frieren (فعلا -) f. ⑳ (*sép.*) (مخلوقات حقنده) طوكمق || (اشيا حقنده) طوكمق .

Ein-fuchsen (فعمتع) c. ㉑ (*sép.*) (عمو) (برشيئى آخره اوكرتمك) قفاسنه صوقمق .

Ein-fügen (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) ادخال وتثبيت ايتمك، صوقشديرمق، درج ايتمك‖(مجا) ياپمق، نشر ايتمك، صوقمق.

Ein-fuhr (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ (تجا) ادخالات .

Ein-führen (ـ٘ـ فع متع) و a. ㉑ (*sép*) (—sich فع مطا) ادخال ايتمك ، داخل اولمق ، ايجرويه ايصال ايتمك ، صوقمق‖ —Jemand in eine Gesellschaft برينى برجمعيته كوتورمك وبيلدك ياپمق، كوروشديرمك ‖ جارى ومرعى قيلمق .

Ein-führung (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ ادخال ‖ اصول وقاعده صره‌سنه قومه .

Ein-füllen (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) برشيئك درونته دوكمك وطولديرمق .

Ein-gabe (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ (ايجرويه) عرض وتقديم‖ عريضه ، لايحه ، مخطره ، تقرير ، راپورط .

Ein-gang (ـ٘ـ ا م) ㉛ كيريله‌جك يرى، مدخل‖كيرمه، دخول ؛ وصول .

Ein-geben (ـ٘ـ فع متع) l. ⑳ (*sép.*) Jemandem برينه علاج ويرمك (يديرمك ، ايچيرمك) ‖ (مجا) —Arznei اشراب ايتمك ، افهام ايتمك .

Ein-gebildet (ـ٘ـ ص) ㉔ مغرور، متكبر، قورونتيلى، بحسه‌يان (مرا . ein-bilden) .

Ein-geboren (ـ٘ـ ص) ㉔ طبيعى، خلقى، يرلى‖كذلك Ein-geborene(r) (ا م) ㉔ طوغمه ، يرلى، برمحل وياممكلتدن اولان ‖ (مجا) طبيعى ، خلقى .

Ein-gebrachte(s) (ـ٘ـ ا لا) ㉔ سرمايه حصه‌سى ‖ جهاز .

Ein-gedenk (ـ٘ـ ص) ㉔ einer Sache—bleiben برشيئى خاطردن چيقارمامق، دائما خاطرلمق ، اونوتمامق .

Ein-gehen (ـ٘ـ فعلا—) s. ⑳ (*sép.*) قانع اولمق ، قانمق ‖ —zum ewigen Leben ارتحال دار بقا ايتمك ‖ راضى اولمق ‖ (مجا) دقايقنه واقف اولمغه ، تفصيلاتنى آكلامغه چالشمق‖ (فدان وسائره حقنده) اولمك ، تلف اولمق، چوريمك، قوريمق ‖ محو وتلف اولمق ‖ (اقچه حقنده) تأديه اولنمق ‖ (قماش حقنده) طوپلانمق ، چكلمك ، طارلاشمق‖كيرمك .

Ein-gemachte(s) (ـ٘ـ ا لا) ㉔ (*sans pl.*) رچل، مربا ، شكرلمه .

Ein-genommen (ـ٘ـ ص) ㉔ آلنان ، قبض اولنان ‖ مظنون ‖ لهنده اولمه ‖ —von sich بنم ديمك ، يالكزكندينى بكنمك ‖ —der Kopf ist ihm قفاسى طولغوندر(مشغولدر) .

Ein-geschlossenheit (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) (ع) محصوريت .

Ein-geschränktheit (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) طارلق ، صيقينتى كذا (مجا) عقلسزلق ، عقل قيصه‌لغى ‖ (مجا) اداره .

Ein-geschrieben (ـ٘ـ ص) ㉔ (فى يومنا هـذا پوسته‌خانه‌لرده)تعهدلى مكتوب‌ه دلالت ايدوب قديم rekommandirt كلمه‌سنه بدلدر .

Ein-gestehen (ـ٘ـ فع متع) t. ⑳ (*sép.*) اقرار وتصديق ايتمك .

Ein-geweide (ـ٘ـ ا لا) a. ㊵ (تشر) حشو، باغرصاق، امعاء ‖ (مجا) محل شفقت ومحبت اولان ير، (درون) ، باغر.

Ein-gewöhnen (ـ٘ـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*sép.*) آلشديرمق، كسب انسيت ايتديرمك ؛ آلشمق.

Ein-gezogenheit (ـ٘ـ امؤ) ㊾ انزوا، منزوى حياتى .

Ein-gießen (ـ٘ـ فع متع) e. ⑳ (*sép.*) درونته دوكمك‖ (مجا) (عمو) آقيتمق ‖ القا ايتمك.

Ein-gliedern (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) درج وادخال ايتمك ، اعضا واقسامى عداديته داخل ايتمك .

Ein-graben (ـ٘ـ فع متع) r. ⑳ (*sép.*)كومك ‖ يره چاقمق‖ قازيمق ، قازمق ‖ (مجا) —in's Gedächtniß ذهننه حك ايتمك‖ —sich (فع مطا) كوملك ‖ (مجا) طالوب كيتمك ‖ (ع) كندوينى استحكامات واسطه‌سيله ستر ايتمك .

Ein-gravi(e)ren (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ ايچنه اويمق، حك ايتمك .

Ein-greifen (ـ٘ـ فع لا +) n. ⑳ (*sép.*) برشيئه الى، پنجه‌سى طاقمق؛ دردست ايتمك‖ طاقمق،كندلك ، كچيرمك ‖ (مجا) طوتمق‖ قاريشمق، مداخله ايتمك .

Ein-grenzen (ـ٘ـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) اطرافنه حدود چكمك .

Ein-haken (ـ٘ـ فع متع) و(فعلا — وفع مطا) a. ㉑ (*sép.*) قوپچه‌لمق ، قانجه وچنكالى كچيرمك .

Ein-häkeln (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) طيغ (قوپچه ايله ايچروسنه طاقمق، اورمك .

Ein-halten (ـ٘ـ فع متع) p. ⑳ (*sép.*) و —sich (فع مطا) —Jemand (برينى اوده) آليقومق‖ —sich اوده قالمق‖ (فع متع) آليقومق، عوق وتأخير ايتمك ؛ تعطيل ايتمك‖ (برشيئى وقتى وقتنه) ايفا واجرا ايتمك ، (سوزينى) طوتمق ‖ (فع لا +) يارى يولده براقمق، دوام ايتمامك ، سرمك .

Ein-händigen (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) يدينه تسليم ايتمك .

Ein-hängen (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) درونته آصمق ، طاقمق ، تعليق ايتمك .

Ein-hauen (ـ٘ـ فع متع) g. ⑳ اوروب يارمق ، چوكرتمك ويا دلك ‖ حك ايتمك ، اويمق ‖ (فعلا +) —wacker (ايوجه يمك) قاشيق چالمق .

Ein-heften (ـ٘ـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) درونته ديكمك‖ چاتمق، اكرتى ديكمك ‖ كتابك اجزاسنى ديكمك .

Ein-heimisch (ـ٘ـ ص) ㉔ يرلى‖ —machen اصول، عادت ايدنمك .

Ein-heit (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ وحدانيت ‖ تكلك ‖ اتحاد واتفاق ، برلك .

Ein-heizen (ـ٘ـ فع لا +) c. ㉑ (*sép.*) ايصتمق ، آتش قومق .

Ein-hellig (ـ٘ـ ص) ㉔ متحد ومتفق الارا ‖ يكجهت .

Ein-hetzen (ـ٘ـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) (آوجيلقده كوپكلرى) آوه آليشديرمق .

Ein-holen (ـ٘ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*)يتشمك، اولاشمق‖ استقبال ايتمك، قارشو كيتمك‖ —das versäumte(wieder) تلافى مافات ايتمك ‖ —Nachricht خبر آلمق ؛ صوريشديرمق ‖ —die Stimmen رأى طوپلامق .

Ein-laden (⏑–⏑ فع متع) r. ⑳ (sép.) تحميل ايتمك ، دوونته يوكلتمك ‖ برفشنكى (تفنكه) طولديرمق ‖ دعوت ايتمك ‖ Ein-ladung (امؤ) ㊾ دعوت ، چاغيرمه .

Ein-lagern (⏑–⏑ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ⑳ (sép.) برشيئى بر يره ، برمالى مغازه‌يه قومق ‖ (مال حقنده) مغازه‌ده ياتمق ‖ (ع) قونمق .

Ein-laß (⏑– ام) ㉜ قبول وادخال ‖ دخول ‖ بيوك قپولرك مدخلى ، فناره‌كى كوچك قپو ‖ —geld (الا) (دخوليه پاره‌سى) .

Ein-lassen (⏑–⏑ فع متع) p. ⑳ (sép.) دخوله مساعده ايتمك ، ايچرو صاليويرمك ‖ دروننه كچيرمك وصالمق ‖ —sich (فع مطا) — sich in ein Gespräch mit Jmandem بريله لقردى‌يه (مصاحبته) باشلامق ، كيرشمك وقويولمق .

Ein-läſſig (⏑–⏑ ص) ㉔ مفصل؛ (حا) مفصلاً برتفصيل .

Ein-laufen (⏑–⏑ فع لا—) p. ⑳ (sép.) كيرمك ، داخل اولمق ، وارد اولمق es ist eine Klage eingelaufen برشكايت كلدى، وارد اولدى ‖ (قماش حقنده) چكمك ، طارالمق، طوپلانمق .

Ein-laugen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) بوغاده‌يه قومق ويا باصمق ،كوللى صوايله تطهير ايتمك .

Ein-leben (⏑–⏑ فع مطا) a. ㉑ (sép.) sich an — sich in etwas ‖ برمحله ، برموقعه آلشمق einem Orte— برشيئه كسب انسيت (ايله استعصال ملكه) ايتمك .

Ein-legen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) دروننه وضع ايتمك ، طاقمق ، كچيرمك ‖ اسكان ايتمك ‖ (بغچو) طالديرمق ‖ (صنع) اوطورتمق ، قاقمق ‖ صوقمق ، قاتمق ؛ درج وداخل ايتمك ، وضع ايتمك .

Ein-leiten (⏑–⏑ فع متع) b. ㉑ (sép.) ادخال ايتمك ‖ سوق واداره ايتمك ‖ ترتيب وتنظيم ايتمك .

Ein-leitung (⏑–⏑ ا مؤ) ㊾ مدخل ، مقدمهٔ كلام ‖ (عد) تحقيقات اوليه ، بدأ محاكمه ‖ ابتدار .

Ein-leuchten (⏑–⏑ فع لا +) b. ㉑ (sép.) تظاهر ايتمك ، عيان وآشكار اولمق ‖ Das leuchtet ein بو بسبللى برشئ ، آپ آشكار ‖ —d (ص) آشكار ، نمايان ‖ معقول .

Ein-liefern (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) تسليم ايتمك ‖ Ein-lieferung (امؤ) ㊾ تسليم .

Ein-liegen (⏑–⏑ لا—) f. ⑳ (sép.) ملفوف ومظروف اولمق ، دروننده بولنمق ‖ (اشخاص حقنده) دروننده ياتمق .

Ein-logi(e)ren (⏑–⏑–⏑ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (sép.) اقامت ايتديرمك ، قوناق ويرمك ‖ يرلشمك ؛ قونمق ، ايتمك .

Ein-lösen (⏑–⏑ فع متع) c. ㉑ (sép.) چوزمك ، قورتارمق ، تخليص ايتمك ‖ تأديه وتسويه ايتمك ، اوده‌مك .

Ein-lullen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) (كوزل تغنماتله) مست ايتمك ، اويوتمق .

Ein-machen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) (صورت عموميه‌ده) دروننه وضع ايتمك ، قومق ‖ (آشجيلقده) ميوه ويا سائره‌يى بوزلمامق اوزره شكرلمك ‖ تخمير وتعجين ايتمك .

Ein-horn (⏑– الا) ㉕ (تاطبيع) كركردان ، ضرتيت .

Ein-hüllen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) و —sich (فع مطا) اورتمك ، بورمك ، صارمق ؛ اورتلمك ، بورلمك ‖ (مجا) ستر واخفا ايتمك ، قپاتمق .

Einig (⏑–⏑ ص) ㉔ متحد، متفق، — mit sich selbst nicht— sein هيچ برشيئه قرار ويره‌مامك ، متردد ، قرارسز اولمق .

Ein(ig)en (⏑(⏑)⏑ – فع متع) a. ㉑ و —sich (فع مطا) برلشديرمك ‖ توحيد وتوفيق ايتمك ‖ تأليف واصلاح بين ايتمك ‖ برلشمك ‖ اتحاد واتفاق ايتمك ، اويوشمق .

Ein-impfen (⏑–⏑ فع متع) a. , c. ㉑ (sép.) (طب) تلقيح ايتمك ، آشيلامق ؛ تلقيح جدرى ايتمك .

Ein-jagen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) كمال شدت وسرعتله بر يره برشى آتمق ، ادخال ايتمك، داخ ايتمك . . الخ ‖ (مجا) —Jemandem Furcht برينى خوف ودهشته براقمق، يوركنه قورقوصالمق، اخافه ايتمك ‖ (فع لا—) بر يره كمال سرعت وشدتله كيرمك .

Ein-jährig (⏑–⏑ ص) ㉔ بر ييللق، برسنه‌لك ‖ برياشنده.

Ein-kassi(e)ren (⏑–⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) (تجا) اقچه درصندق ايتمك ‖ تحصيل ايتمك .

Ein-kaufen (⏑–⏑ فع متع ، فع مطا) a. ㉑ (sép.) اوته برى صاتون آلمق ‖ آقچه ايله بالاشترا ايدنمك .

Ein-kehr (⏑– ا مؤ) ㊾ اوتل، خان ، كروانسراى .

Ein-kehren (⏑–⏑ فعلا—) a. ㉑ (sép.) برينه ويابريره ايتمك ، براى اسكان كيرمك .

Ein-keilen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) چاقمق، قاقمق، ميخلامق، اورمق ‖ (معما) چيويلمك ، قمالمق .

Ein-kellern (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) كيلاره قومق.

Ein-kerkern (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) حبس ايتمك، كوركه قومق .

Ein-kitten (⏑–⏑ فع متع) b. ㉑ (sép.) معجونلامق ، معجونله ياپشديرمق .

Ein-klammern (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) كنتلمك ، پرچينلمك ‖ پرانتس ايچروسنه آلمق .

Ein-kleben (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) ايچروسنه ياپشديرمق .

Ein-klemmen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) صيقمق، بوغومله بوغمق .

Ein-knicken (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) بوكمك ، بورمق ، بوكوب ، بورقوب قيرمق .

Ein-kochen (⏑–⏑ فع متع) a. ㉑ (sép.) قيناتمق ، قيناتوب قويولتمق ‖ (فع لا—) قينامق .

Ein-kommen (⏑–⏑ فع لا—) e. ⑳ (sép.) استمك ‖ برشى ايچون كلمك، طلب ايتمك ‖ schriftlich— استدعا ايتمك .

Ein-kommen (⏑–⏑ الا) c. ⑳ (sép.) تحصيلات ‖ ايراد ، كلير ‖ —steuer (امؤ) واردات، كلير، تمتع ويركوسى.

Ein-kratzen (⏑–⏑ فع متع) c. ㉑ (sép.) قازييوب ، طرماليوب اويمق .

Ein-künfte (⏑–⏑ جمع مؤ) ㉛ واردات ، كلير؛ عوائد ‖ تخصيصات ‖ اسهام .

Ein-mal (ـــَ حا) بردفعه ، برکره ‖ —noch بردفعه دها ‖ (ضرب‌مثل) ist kein Mal — بردفعه‌دن نه اولور ‖ —auf بردن ، بردنبره ؛ آنسزين ‖ (ـ) وقتيله ، بروقت ، بردفعه ‖ —nicht برکره بيله اولسون ، برکره‌جك بيله ، بردفعه بيله .

Ein-marini(e)ren (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. صلامورەيه قومق .

Ein-marschi(e)ren (ـــَ فعلا —) (*sép.*) ㉑ a. (ع) برموضعه داخل اولمق ، برموضعه کيرمك .

Ein-mauern (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. اطرافنه ديوار چکمك ، کذا (مجا) ‖ (مجا) قپاتمق .

Ein-mengen (ـــَ فعمتعه) و—fich (فعمطا) ㉑ a. (*sép.*) قاريشديرمق ، مزج ايتمك ، قاتمق ؛ قارمق ‖ قاريشمق .

Ein-mischen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. und c. قاتمق ، قاريشديرمق و =ein-mengen .

Ein-mummeln (عمو) ein-mummen ايکيسيده (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. قيليق وقيافتى مسخره‌يه دوندرمك ، بچيمسز ، قليقسز حاله صوقمق ‖ قليقسز وقيافتسز اولمق .

Ein-münden (ـــَ فعلا +) (*sép.*) ㉑ b. منصب اولمق .

Ein-müthig (ـــَ ص) يکدل ، متفق ، متحد .

Ein-nahme (ـــَ امؤ) ㊸ ضبط وتسخير ‖ (اقچه حقنده) قزانچ ، حاصلات ‖ کلير .

Ein-nehmen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ⑳ b. درونه آلمق ‖ استيعاب ايتمك ، قاپلامق ‖ (ييه‌جك ومشروبات حقنده) اکل وشرب ايتمك ‖ (ع) بالقوه ضبط وتسخير ايتمك ، اشغال ايتمك ، طوتمق .

Ein-nisten (ـــَ فعمطا) (*sép.*) ㉑ b. fich— کيرمك ، صوقلمق ‖ (مجا) يرلشمك ، اوطورمق .

Ein-ölen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. ايچى ياغلامق .

Ein-packen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. يوکى پيليچى پرتى طوپلامق و (صنديقه) يرلشديرمك ، طوپلامق ، صارمق ‖ (فعلا +) براى سياحت طوپلانمق ‖ (مجا) (عمو) دفع اولوب کيتمك ‖ (عمو) (آخرته) کوچه وقتى کلش اولمق .

Ein-passen (ـــَ فعلا +) (*sép.*) ㉑ c. اويمق ، اويغون اولمق ‖ (فعمتعه) دوزلتمك ، اويدرمق ، کچيرمك ، طاقمق .

Ein-passi(e)ren (ـــَ فعلا -) (*sép*) ㉑ a. کيرمك ، داخل اولمق ، کچمك .

Ein-pauken (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. (عمو) برينك ذهننه ، قفاسنه صوقمق ، قولاغنه قومق (ايچون طاوول چالمق) .

Ein-pfählen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. (ع) (استحکا) شراميول قازيقلريله تحکيم ايتمك .

Ein-pferchen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. (زرا) ماندارايه قپامق ، آغيله صوقمق .

Ein-pflanzen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ c. (براغاجى) ديکمك ‖ (مجا) Jemandem etwas— برشيئى برينك قفاسنه زور ايله صوقمق ، ذهننه القا ايتمك ، يرلشديرمك .

Ein-pfropfen (ـــَ فعمتعه) (*sép.*) ㉑ a. und c. تلقيح ايتمك ‖ (بغچه) آغاج وسائره آشيلامق .

Ein-pfünder (ـــَ ام) ㊵ a. برقونده‌لق طوپ .

Ein-pichen (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) زيفلتمك .

Ein-pinkeln (ـــَ فعلا +) ㉑ a. (*sép.*) يتاغنه ايشه‌مك .

Ein-pökeln (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) صالاموره‌يه قومق ، طوزلامق .

Ein-prägen (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) و—fich (فعمطا) ذهننه حك ايتمك ، يرلشديرمك ، خاطرده طوتمق .

Ein-pressen (ـــَ فعمتعه) ㉑ c. (*sép.*) باصمق ، تضييق ايتمك ‖ بالتضييق ياپشديرمق ‖ بالتضييق دلمك .

Ein-quarti(e)ren (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) عسکرى قوناغه يرلشديرمك ‖ **Ein-quartirung** (امؤ) ㊾ عسکرى قوناغه قوندرمه ‖ —Szettel (ام) عسکرك قوناق بيلتى .

Ein-quellen (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) صويه باصمق ، ايصلاتمق .

Ein-rahmen (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) چارچوه‌لمك .

Ein-rammeln (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) =ein-rammen ‖ اوينامق ، ايته‌رك قارمه قاريشيق ايتمك ، قاقمق ، اوره‌رق صوقمق ، اوطورتمق ، يرلشديرمك .

Ein-rangi(e)ren (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) (ع) (عسکرى) تنظيم وتقسيم وترتيب ايتمك .

Ein-räuchern (ـــَ فعمتعه) توتسيلمك ، دومانده قوروتمق .

Ein-räumen (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) يرلشديرمك ، ترتيب ايتمك ‖ ترك ايتمك ‖ راضى اولمق ، موافقت ايتمك ، مناسب کورمك ، قبول ايتمك ؛ حق ويرمك .

Ein-reden (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) Jemandem etwas— برينه سويله‌يه سويله‌يه برشيئى آکلاتمق ويا اوکرتمك ‖ ايناندرمق ، Das lasse ich mir nicht— آرتق بن بوکا قانمام ، کلام ، ديکلمام ‖ (فعلا +) لقردى‌يه ، سوزه قاريشمق ؛ برينك لقرديسنى کسمك .

Ein-reiben (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) (برشى ايچنه) سورتمك ، رنده‌لمك ‖ fich— (فعمطا) fich den Arm mit der Salbe— قولنه ملهم سورمك ، قولنى ملهم ايله اوغمق .

Ein-reichen (ـــَ فعمتعه) ㉑ a. (*sép.*) عرض وتقديم ايتمك ، eine Klage bei Gericht— برشيدنطولانى محکمه‌يه شکايت ايتمك ، شکايتنامه تقديم ايتمك ،

Ein-reißen (ـــَ فعمتعه) ⑳ n. (*sép.*) ييرتمق ‖ هدم وتخريب ايتمك ، ييقمق کذا (مجا) ‖ (فعلا —) ييرتلمق ، ييرتيلق ‖ (مجا) اوره‌مك ، توره‌مك ، يايلمق ، سرايت ايتمك ، ايلرولمك .

Ein-reiten (ـــَ فعمتعه) ⑳ n. (*sép.*) ein Pferd— برباركيرى تربيه ايتمك .

Ein-rennen (ـــَ فعلا —) ㉒ a. (*sép.*) هجوم ايتمك ، آتلمق ‖ (فعمتعه) برشى اوزرينه قوشوب ييقمق ،

(عو) sich den Schädel— || قیرمق ، دلمك ، ایچنه کیرمك
قفاسنی بریره چارپوب تلف اولمق .

Ein-richten (ـُـَـَ فعه متعه) b. ㉑ (sép.) فکر ومقصده کوره ترتیب وتنظیم ایتمك ، یرلشدیرمك ، برشیئه کوره حاضرلمق ، حاضرلق کورمك || ... es so, —daß آنی شویله یاپملیدرکه . . . || sein Haus— اوینی دوشه‌مك ، یرلشدیرمك || ترتیب وتشکیل ایتمك || sich— (فعه مطا) richten Sie sich so ein, daß ich Sie heute wieder treffe سزی بوکون ینه ، تکرار، بردفعه دها بوله‌بیلمکلکم ، کوره‌-بیلمکلکم ایچون ایجابی وجهله طورانکز (حرکت ایدیکز) ، ایشکزی اکا کوره حساب ایدیکز || Ein-richtung (امؤ) ㊾ ترتیب ونظام .

Ein-riegeln (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) سورکوسنی طاقمق ، سورکولمك .

Ein-rosten (ـُـَـَ فعه لا—) b. ㉑ (sép.) (ایچی) پاصلانمق کذا (مجا) .

Ein-rücken (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) برشیئی برشیئه ادخال ایتمك ، صوقمق || (فعه لا ـ) (قطعات عسکریه حقنده) برمحله داخل اولمق ، کیرمك ، یورعك .

Eins (امؤ) (مرا .) (ein) .

Ein-säen (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) اکمك || das Feld— ترلایی زرع ایتمك .

Ein-salben (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) یاغ ، مرهم سورمك ، تدهین ایتمك .

Ein-salzen (ـُـَـَ فعه متعه) c. ㉑ (sép.) طوزلامق ، ایچنه طوز صالمق .

Ein-sam (ـَـ ص) ㉔ خالی ، بوش || یالکز ، باشلی باشنه ، یالکز باشنه .

Ein-sammeln (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) طوپلامق ، زور ایله (بریره) طوپلایه بیلمك .

Ein-satteln (ـُـَـَ فعه مطا) a. ㉑ (sép.) چوقور-لشمق (بارکیر اکری کبی) .

Ein-satz (ـَـ ام) ㉛ اویون ، پیانقو وامثالنه اشتراك ایچون ویریلان اقچه .

Ein-säuern (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) مایه قومق ؛ اکشیلتمك .

Ein-saugen (ـُـَـَ فعه متعه) g. ⑳ (sép.) اممك ، صورمق ، ایچنه چکمك .

Ein-schalten (ـُـَـَ فعه متعه) b. ㉑ (sép.) آره‌لقلی ، فاصله‌لی یاپمق || (مطبعه) متن کتابه آخر کلمات وعبارات صوقمق.

Ein-schärfen (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) تأکیداً امر وتنبیه ، اخطار وتوصیه ایتمك .

Ein-schenken (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) (برقدح درونته) دوکمك ، طولدرمق || (مجا) Jemandem reinen Wein— برینه برشیئك حقیقت تامه‌سنی سویلمك .

Ein-schicken (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) کوندرمك ، ایصال ایتمك .

Ein-schieben (ـُـَـَ فعه متعه) f. ⑳ (sép.) برشیئك درونته قایدیرمق ، ایتمك ، سوره‌رك ادخال ایتمك ، صوقمق ، سورمك .

Ein-schießen (ـُـَـَ فعه متعه) c. ⑳ (sép.) (طوپ ایله) دلمك ، برش آچمق || sich— (فعه مطا) نشان تعلیمی ایتمك || ein Gewehr— (برای تجربه انداخت ایدرك برتفنکك مسافات مختلفه‌سنی تعیین ایتمك) برتفنکی تجربه ایتمك || سورمك ، صوقشدیرمق .

Ein-schiffen (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) (بحر) کمی‌یه بندیرمك (یوکلتمك) || sich— کمی‌یه راکب اولمق ، بنمك .

Ein-schirren (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) بارکیره طاقم طاقمق ؛ قوشمق .

Ein-schlafen (ـُـَـَ فعه لا—) p. ⑳ (sép.) اویقویه طالمق ، اویوقلامق || اویوشمق || (مجا) طاوسامق ، کوشلمك .

Ein-schläfrig (ـُـَـَ ص) ㉑ مثلا es Bett— (الا) برکشیلك (یتاق) قاریوله .

Ein-schlagen (ـُـَـَ فعه متعه) n. ⑳ (sép.) اوروب کچیرمك ، میخلامق، طالدیرمق || اوروب چوکرتمك || طالدیرمق || دلمك || (البسه حقنده) قیویرمق ، صیغامق || صارمق ، اورتمك || einen Weg— بریولی طوتوب کیتمك ، طوتمق || (فعلا+) der Blitz hat— و (فع یکشخص) es hat— یلدیرم دوشدی || (فعه لا—) موفق اولمق ، راست کتیرمك .

Ein-schleichen (ـُـَـَ فعه مطا) n. ⑳ (sép.) sich— صوقلمق .

Ein-schleppen (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) سورو-یوب ، سوروکلیوب بریره کتیرمك ، صوقمق .

Ein-schließen (ـُـَـَ فعه متعه) r. ⑳ (sép.) sich—و— (فعه مطا) برای تحفظ قپامق ، کلیدلمك || احاطه ایتمك || (ع) (بر استحکامی) احاطه ایتمك ، محاصره ایتمك ، قوشاتمق، اطرافنی چویرمك ، صارمق || قپاتمق ، اطرافی چوریلمك .

Ein-schließlich (ـُـَـَ ص) ㉑ (اکثریا مضاف الیه آلوب مقابلی (aus-schließlich) داخل اولدیغی حالده ، برابر ، . . . ایله برلکده .

Ein-schlucken (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) یوتمق ، کذا (مجا) .

Ein-schlummern (ـُـَـَ فعه لا—) a. ㉑ (sép.) اویوشمق || (مشیل مشیل) ایدرك اویومق .

Ein-schlürfen (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) ایچنه چکوب یوتمق ، ایچمك .

Ein-schluß (ـَـ ام) ㉜ برشیئك درونده قپالی بولنان ماده || قپامه .

Ein-schmeicheln (ـُـَـَ فعه متعه) a. ㉑ (sép.) یالواره‌رق ، یوزینه کوله‌رك برینه برشیئی قبول (واجرا) ایتدیرمك || sich— (فعه مطا) صوقلمق ، توجه قزانمغه ، کندوینی سودیرمکه چالشمق ، پولتیقه ایتمك .

Ein-schmeißen (ـُـَـَ فعه متعه) n. ⑳ (sép.) (عو) ein Fenster— برپنجره‌یی طاش ایله قیرمق ، پنجره‌یه طاش آتوب قیرمق .

Ein-schmelzen (ـُـَـَ فعه لا—) e. ⑳ (sép.) اریمك || (فعه متعه) اریتمك ، اذابه ایتمك .

Ein-schmieren (ـُـَـَ فعه متعه) b. ⑳ (sép.) برشیئه

صیوامق ‖ (یاغ ایله) یاغلامق ، طلا ایتمك ‖ (مرهمی) سـورمك ‖ (مجا) (عمو) اوزون اوزادی یه آکلاتمق ‖ (عمو) برشیٔ درونته سموکلی بوجك کبی یازی یازمق .

Ein-schmuggeln (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) کمرکدن (ایجری) مال قاچیرمق .

Ein-schnallen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) ایجنـه طوقه‌لمق ، طوقه‌سی طاقمق .

Ein-schneiden (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) n. ⑳ (sép.) کسمك ، یارمق ، شق ایتمك ؛ بیچمك ، بوینه یارمق ‖ کسه‌رك ایجنه صوقمق ‖ برای اشارت کسمك ویا چیزمك ‖ کسمك ، دیلمك ‖ (ع) (استعکا) یارمق ، آچمق ‖ (فعـ لا +) (مجا) tief in's Herz— یورکنه دکین ایشلمك .

Ein-schnitt (ـُ ـَ ام) ㉞ کسیك ، یاریق ، ییریق آچیلان یوه ‖ (شمندوفر) حفر ، یارمه ‖ کرتیك ، یتاق ‖ (استعکا) مازغال .

Ein-schnüren (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) و —sich (فعـ مطا) غیطان ویا شریدله باغلامق ، باغلاتمق ‖ شریدنی قیصه‌رق صیقمق .

Ein-schöpfen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a., c. ㉑ (sép.) چکمك ودرونته دوکمك .

Ein-schränken (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) و—sich (فعـ مطا) اکتفا ایتمك ‖ آز ایله اداره اولمق ‖ مصرفنی آزالتمق (تقلیل ایتمك) .

Ein-schrauben (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ , g. ⑳ (sép.) ویده‌لمق .

Ein-schreiben (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) o. ⑳ (sép.) تحریر وادخال ایتمك ، قید ایتمك ‖ (پوسـته) تعهدلی کوندرمك ! in das (مجا) ‖ ! تعهدلی (مکتوب) eingeschrieben Gedächtniß— فکرینه ، خیالنه قید ایتمك ، حك ایتمك .

Ein-schreiten (ـَ ـُ ـَ فعـ لا—) n. ⑳ (sép.) (ایجرویه) وضع قدم ایتمك ‖ (مجا) بالفعل بر ایشه مداخله ایتمك .

Ein-schrumpfen و عوام‌لسانتده **Ein-schrumpeln** (ـَ ـُ ـَ فعـ لا—) (sép.) بوروشمق ، بوزلمك .

Ein-schüchtern (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) قورقوتمق ، خوف ویرمك ؛ قورقاق یاپمق .

Ein-schulen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) تعلیم وتربیه ایتمك ، درس کوسترمك ، اوکرتمك ‖ (حیوانی) تربیه ، (عسکری) تعلیم ایتمك ‖ مکتبه ویرمك .

Ein-schütten (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) b. ㉑ (sép.) ایچنه دوکمك ، سیلکمك ، (بوشالتمق) .

Ein-schwatzen (ـَ ـُ ـَ فعـ لا +) c. ㉑ (sép.) =ein- schwätzen لقردی‌یه ، سوزه قارشمق ‖ (فعـ متعـ) برینـه برشیٔ یورطلق واینانـدیرمق .

Ein-schwenken (ـَ ـُ ـَ فعـ لا—) a. ㉑ (sép.) تبدیل استقامتله برمحله (برنظامه) کیرمك .

Ein-segnen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) b. ㉑ (sép.) تقدیس ایتمك ‖ مراتب رهبانیه‌یی توجیه ایتمك ، رهبان صره‌سنه قومق .

Ein-sehen (ـَ ـُ ـَ فعـ لا +) l. ⑳ (sép.) درونته عطف نظر ایتمك ‖ (فعـ متعـ) آکلامق ، کورمك ، قبول (وانصاف) ایتمك ، حق ویرمك ، قانع اولمق .

Ein-seifen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) صابونلامق .

Ein-senden (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉒ (sép.) کوندرمك ، ایصال ایتمك .

Ein-senken (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) و—sich (فعـ مطا) ایندیرمك ، طالدیرمق ، باتیرمق ‖ آشاغی‌یه صالللامق .

Ein-setzen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) c. ㉑ (sép.) ایچنه قومق ، یرلشدیرمك ، اوطورتمق ‖ Fische— (بر نهره ویا حوضه) بالیق آتمق ، صالمق ‖ (پیانقو حقنده) یتشدیرمك اوزره قومق ، آتمق ‖ (مجا) قویمق ، فدا ایتمك ‖ (صنعـ) طـاقمق ، کچیرمك ‖ (برموقع ومأموریته) نصب وتعیین ایتمك ‖ —sich (فعـ مطا) ایچنه اوطورمق ، بینمك .

Ein-sicht (ـُ ـَ امؤ) ㊾ (sans pl.) بصیرت ‖ فراست ‖ تدقیق وتفتیش ومعاینه ‖ کوزدن کچیرمه ‖ —von etwas nehmen برشیئه کسب اطلاع ایتمك ، وقوف حاصل ایتمك .

Ein-siedler (ـَ ـُ ام) a. ㊵ درویش ، زاهد ، منزوی ؛ ابدال .

Ein-sinken (ـَ ـُ ـَ فعـ لا—) a. ⑳ (sép.) (صویه ، چاموره) باتمق ‖ دیبنه طالمق ‖ چوکمك ، ییقلمق ، اوطورمق .

Ein-sitzen (ـَ ـُ ـَ فعـ لا—) i. ⑳ (sép.) اوده اوطورمق ‖ (فعـ متعـ) برشیئك اوزرینه اوطوره‌رق ایچنه چوکرتمك .

Ein-spannen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) اوسـتنه ویا درونته قورمق ، کرمك ، (بارکیری آرابه‌یه) قوشمق .

Ein-spänner (ـَ ـُ ام) a. ㊵ تك حیوان قوشیلور آرابه ویا سائره .

Ein-speichern (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) انبـاره قالدیرمق ، در انبار ایتمك .

Ein-sperren (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) و —sich (فعـ مطا) قپاتمق ، (عمو) درت دیوار آره‌سنه صوقمق ، (حبسه) طیقمق ‖ (ع) حبس ایتمك .

Ein-sprechen (ـَ ـُ ـَ فعـ لا +) b. ⑳ (sép.) سوزه ، لافه قاریشمق ‖ (فعـ متعـ) Jemandem Muth— برینـه جسارت ویرمك ، برکیمسه‌یی تشجیع ایتمك ‖ تسلی ایتمك .

Ein-sprengen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) قیرمق ، پارچه‌لمق ، فرلاتوب قیرمق ‖ صو آتمق ، صوسریمك ، صولامق ‖ (فعـ لا—) auf den Feind— دشمن اوزرینه آتلمق ، صولت ایتمك ‖ یاطلاتمق .

Ein-springen (ـَ ـُ ـَ فعـ لا—) a. ⑳ (sép.) اوستنه ، ایچنه صیچرامق ‖ چاتلامق ، یارلمق .

Ein-spritzen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) c. ㉑ (sép.) ایچنه صو فیشقرتمق ، صولامق ‖ صیچراتوب کیرلتمك .

Ein-spurig (ـَ ـُ صـ) ㉔ تك یوللی .

Einst (ـَ حا) وقتیـله ، بر وقت ، کونلردن برکون ، بردفعه ، برکره ‖ (الا) (inv.) زمان ماضی ‖ وقت مستقبل .

Ein-stechen (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) b. ⑳ (sép.) صوقمق ، صاپلامق ، ایچنه دورتمك ، کچیرمك ‖ Löcher— دلیـك آچمق ، دلمك .

Ein-stecken (ـَ ـُ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) صوقمق ، ایچنه قویمق ‖ Jemand— (عمو) برینی حبسه صوقمق ‖ eine Beleidigung ruhig— (برحقارته) برتحقیره قارشو کوشـك طورانمق ، هیچ آلدیرمامق ، امور پیـله ایدمامك ، یوتمق .

Ein-stehen (ـَـِـ فعلا —) t. ⑳ (sép.) برینك یرینه قائم اولمق ، ایشی درعهده ایتمك || مسئولیتی اوزرینه آلمق .

Ein-steigen (ـَـِـ فعلا —) o. ⑳ (sép.) بریره چیقوب دخول ایتمك || (عربه وسائره) بنمك || ! — (آرابه وامثالنه بینلزدن اول) هایدی بینکز افندم !.

Ein-stellen (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) دروننه قویمق ، وضع ایتمك ؛ ادخال و الحاق ایتمك || ایشه ، خدمته قویمق || کسمك ، برآرەلق تعطیل ایتمك ، براقمق || **Ein-stellung** (امؤ) ㊾ وضع و ادخال || فصل وتعطیل || فسخ ولغو .

Ein-stimmen (ـَـِـ فعلا +) a. ㉑ (sép.) (موسیقی) آهنك قورمق ، سسی اویدرمق || اویوشمق ، راضی اولمق || (مجا) یکدل ویکصدا اولمق .

Ein-stimmig (ـَـِـ ص) ㉔ بر آغز اوله ، برآغزدن اولەرق ، متحداً .

Ein-stopfen (ـَـِـ فعمتعد) a., c. ㉑ (sép.) ایچنه طیقمق ، صوقمق .

Ein-stoßen (ـَـِـ فعمتعد) p. ⑳ (sép.) ایچنه طالدیرمق ، صوقمق ، ایچنه ایتمك ، سورمك ، دورتمك || اوروب ، قاقوب ایچنه چوکرتمك ؛ قیرمق .

Ein-studi(e)ren (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) (چالشمق) تحصیل ایتمك .

Ein-stürmen (ـَـِـ فعلا ±) r. ㉑ (sép.) کمال سرعت وصبرسزلقله ایچرو کیرمك || هجوم ایتمك .

Ein-stürzen (ـَـِـ فعلا —) c. ㉑ (sép.) خراب اولەرق ییقلمق ، چوکمك ، کوچمك || (فعمتعد) هدم ایتمك ، چوکرتمك ، کوچورمك .

Ein-sudeln (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) بیسلتمك ، مردارلمق .

Einst-weilen (ـَـِـ وـَـِـ حا) شمدیلك .

Ein-tauchen (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) ایچنه طالدیرمق ، ایچنده ایصلاتمق || die Feder — قلمی (حقەیه ، مرکبه) باطیرمق || (فعلا —) طالمق ، باطمق .

Ein-tauschen (ـَـِـ فعمتعد) a., c. ㉑ (sép.) دکیشدیرمك ، ترامپه ایتمك .

Ein-theeren (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) زیفتلمك .

Ein-theilen (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) تقسیم ایتمك ، بولمك ، آییرمق || توزیع ایتمك || (ع) ارکان واقسام نظامیەسنه آییرمق || **Ein-theilung** (امؤ) ㊾ تقسیم وتوزیع || بولمه ، آییرمه .

Ein-tragen (ـَـِـ فعمتعد) r. ⑳ (sép.) ایچرویه ، یرینه کوتورمك || قید ایتمك ، یکیرمك ، برمحلدن آخره نقل وقید ایتمك .

Ein-treffen (ـَـِـ فعلا —) b. ⑳ (sép.) واصل اولمق ، وصول بولمق ، (وقت معینده ویا محل مخصوصنه) ورود ایتمك ، یتیشمك || واقع اولمق (کلك) وجود بولمق .

Ein-treiben (ـَـِـ فعمتعد) o. ⑳ (sép.) سورمك ، صوقمق ، ادخال ایتمك .

Ein-treten (ـَـِـ فعلا —) l. ⑳ (sép.) کیرمك ، بتکرار دخول ایتمك || برمحله ، برموقعه کیرمك ، ومأموریته یرلشمك || واقع اولمق ، ظهور ایتمك || eingetretener Hindernisse halber, wegen موانع واقعەدن طولایی ، ظهور یافته اولان اویغونسزلقلردن طولایی || — den Falls ظهوری حالنده || (فعلا +) ایچنه کیرمك ، ایاغنی (باصمق) || (فعمتعد) ایچنه باصمق || بریره ، برموقعه کیرمك || برتکمه اوروب ، باصوب چوکرتمك .

Ein-trichtern (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) حونی ایله ایچنه دوکمك ، بوشالتمق || (مجا) (برینه برشی) زور ایله اوکرتمك || قولاغنه صوقمق || القا ایتمك .

Ein-tritt (ـَـِـ ام) ㊳ دخول ، کیرمه || —skarte (امؤ) دخولیه بیلق .

Ein-tröpfen (ـَـِـ فعلا —) ein=tröpfeln a., c. ㉑ (sép.) طامله طامله دروننه طاملامق || (فعمتعد) طامله بطامله دروننه طاملاتمق ، آقیتمق .

Ein-tunken (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) ایصلاتمق .

Ein-üben (ـَـِـ فعمتعد) و sich — (فعمطا) a. ㉑ (sép.) تعلیم ایتمك ، اوکرتمك ، مشق ایتمك || اوکرنمك ، مشق ایتمك .

Ein-verleiben (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) برلشدیرمك ، یکوجود ایتمك ؛ ضم والحاق ایتمك .

Ein-verstanden (ـَـِـ ص) ㉔ قبول وتصدیق اولنش ، رضا کوسترلمش ؛ موافقت ایتمش .

Ein-verständniß (ـَـِـ الا) ㉝ (sans pl.) موافقت ، رضا .

Ein-wachsen (ـَـِـ فعلا —) r. ⑳ (sép.) in etwas — بیویەرك برشیئه داخل اولمق ، ایچنه کیرمك .

Ein-wanderung (ـَـِـ امؤ) b. ㊵ (sans pl.) بریره کوچه ، برموقعه هجرت .

Ein-wärts (ـَـ حا) ایچرو ، ایچ طرفه طوغری || داخلاً .

Ein-wässern (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) صویه باصمق ، ایصلاتمق ، صوده یوشاتمق ، حل ایتمك .

Ein-weihen (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) تقدیس ایتمك ؛ رسم کشادی آیینی اجرا ایتمك ؛ ایلك دفعه اولەرق استعماله باشلامق .

Ein-wenden (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉒ (sép.) مخالفت ایتمك ، اعتراض ایتمك ، بهانه کوسترمك || **Ein-wendung** (امؤ) ㊾ اعتراض .

Ein-werfen (ـَـِـ فعمتعد) b. ⑳ (sép.) ایچنه ، دروننه آتمق || حبسه ، زندانه آتمق || (طاش) آتوب قیرمق ، دلمك .

Ein-wickeln (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) sich — و (فعمطا) صارمق ، صارلمق ، بورمك ، بورلمك || (چوجغی) قونداقلامق .

Ein-wiegen (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) بشیکده صاللایەرق اویوتمق .

Ein-willigen (ـَـِـ فعمتعد) a. ㉑ (sép.) حسن رضا کوسترمك ، موافقت وتصدیق ایتمك ؛ مساعده ایتمك .

Ein-windeln (ـ ـ ـ فعمتعـ) a. (21) (*sép.*) قونداقلامق .

Ein-wirken (ـ ـ ـ فعلا +) a. (21) (*sép.*) تحريك ايتمك || تأثير ايتمك .

Ein-wirkung (ـ ـ ـ امؤ) (49) تأثير ، نفوذ .

Ein-wohnen (ـ ـ ـ فعلا +) a. (21) (*sép.*) ساكن اولمق ، اقامت ايتمك || (فعمتعـ) اسكان اولنان برمحلى اوطوره اوطوره چوكرتمك ، خراب ايتمك .

Ein-wohner (ـ ـ ـ ام) a. (40) —in' (امؤ) (50) ساكن ، ساكنه || برمملكت وياشهر اهاليسى ، سكنه‌سى .

Ein-wohnerschaft (ـ ـ ـ امؤ) (49) اهالى ، سكنه .

Ein-wühlen (ـ ـ ـ فعمتعـ) a. (21) (*sép*·) دوروب بوكوب صوقمق || كومك .

Ein-wurf (ـ ـ ام) (31) اعتراض || مكتوب قوطولرنده (وسائره‌ده) درونه مكتوب (والخ) آتمغه مخصوص دليك .

Ein-zahlen (ـ ـ ـ فعمتعـ) a. (21) (*sép.*) پاره‌ياتيرمق، پاره تسليم ايتمك || تأديه ايتمك .

Ein-zapfen (ـ ـ ـ فعمتعـ) a.,c. (21) (*sép.*) Bier in بيرايى (شيشه‌لره) چكمك . Flaschen—

Ein-zäunen (ـ ـ ـ فعمتعـ) a. (21) (*sép.*) اطرافنى چيت ايله چويرمك .

Einzeln (ـ ـ صـ) (21) يالكز ، منفرد || (حا) خصوصى || آيرو ، تك تك ، تكر .

Ein-ziehen (ـ ـ ـ فعمتعـ) f. (20) (*sép.*) چكه‌رك بريره كتيرمك ، ايچرى چكمك، آلمق ، كيرو آلمق ، قپاتمق ، طوپلامق || (ع) قرعه نفرى طوپلامق — Rekruten (عسكره آلمق) || جمع وجلب ايتمك || — Nachrichten استخبار ايتمك ، خبر آلمق || (فعلا —) كيرمك || برمسكنه طاشينمق .

Einzig (ـ ـ صـ) (21) امثالسز؛ بردانه‌جك، اولوب اوله‌جغى || يالكز || ein —es Mal يالكز ، آنجق بر دفعه ، بردفعه‌جق .

Ein-zug (ـ ـ وياخود ـ ـ ام) (31) [einziehen] دخول ، كيرمه .

Ein-zwängen (ـ ـ ـ فعمتعـ) وـ— sich (فعمطا) a. (21) (*sép.*) صيقمق .

Eirund (ـ ـ صـ) (26) (*sans pl*·) بيضى .

Eis (ـ الا) بوز || طوندرمه || es hat—gefroren (طيشاريسى) بوزطوتدى، طوكمش || (مجا) —Jemand auf 's führen برينى طوزاغه‌دوشرمكه چاليشمق، اوكنه‌دوكلك، يمدوكمك || —bär (ام) (تاطبيعـ) دكزآيوسى || —bahn (امؤ) اوزرنده تيمور پاپوچلر ايله قيزاق قاييلور بوز || —kalt (صـ) بوزكبى صغوق || كذا (مجا) || —maschine (امؤ) بوز احضارينه مخصوص ماكنه ، بوز ماكنه‌سى || —meer (الا) بحرمنجمد || —vogel (اع) (تاطبيعـ) يلقوان قوشى || —zapfen (ام) طاملرده اوزانان بوز .

Eisen (ـ ـ فعمتعـ) a. (21) [Eis] طونديرمق || (فعـ يكشفـ) es eist (هوا) طونييور || (فعلا ـ) بوز اولمق .

Eisen (ـ ـ الا) b. (40) [غوتيه Eis ؛ eisarn كله‌سيله‌مناسبتى وار] تيمور ، حديد || قوى ، صاغلام ، چليك‌كبى || (ضرمثل) man muß das — schmieden, so lange es warm ist تيمور قيزغين ايكن دوكيلور ، آغاج ياش ايكن اكيلور || —bahn (امؤ) تيمور يولى || —bahn=Kursbuch تيمور يولى (حركت) تعرفه‌سى || —beschlag (ام) (صنعـ) تجهيزات حديديه || —blech (الا) ساچ || —fresser (ام) (عمو) (مجا) قبا دايى || —guß (ام) (صنعـ) فونت || —kraut (الا) مينا چيچكى .

Eisern (ـ ـ صـ) (21) تيموردن || (مجا) تيموركبى ، پولاده بكزر .

Eisig (ـ ـ صـ) (21) بوزلى ، بوزكبى .

Eitel (ـ ـ صـ) (21) مفتخر ؛ مغرور ، كبرلى ، auf etwas—sein برشيدن طولايى مغرور اولمق ، برشيئله تفخر ايتمك || بوش ، هوائى ، اهميتسز ، بيهوده ، واهى ، باطل، بيمعنا .

Eiter (ـ ـ ام) a. (40) (*sans pl.*) ايرين ، جراحت .

Eitern (ـ ـ فعلا +) a. (21) جراحت باغلامق ، ايرين طوپلانمق .

Ekel (ـ ـ ام) a. (40) كوكل بولانتيسى || خوشلانمامه ، استكراه ، تيكسينمه ؛ نفرت || فنالق ، es ist mir so — ايچم برتحف اوليور، فنالشيور ، كوكلم بولانيور .

Ekelhaft (ـ ـ ـ صـ) (21) كريه || يالكز (مجا) اوصانديريجى، بيقديريجى ، بيقنلق ويريجى .

Ekeln (ـ ـ فعلا +) a. (21) استكراه ايتمك، نفرت ايتمك || خوشلانمامق || بيقمق ، اوصانمق || بولانمق .

Elastisch (ـ ـ ـ صـ) (21) [روم] الستيق .

Elastizität (ـ ـ ـ ـ ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) [روم] الستيقيت .

Elba (ـ ـ اخامؤ) (56) (جغر) الب اطه‌سى .

Elbogen (ـ ـ ـ ام) b. (40) (مرا . Ellbogen) .

Elch (ـ ام) (38) (حيو) = Elen .

Elegant (ـ ـ ـ صـ) (21) [فر] ظريف ، دلبر ؛ خوش ، لطيف ؛ نازك .

Elektrisch (ـ ـ ـ صـ) (21) [روم] اليكتريق .

Elektrisi(e)ren (ـ ـ ـ ـ ـ فعمتعـ) a. (21) [روم] (حكمـ) الكتريقلمك كذا (مجا) .

Elektrizität (ـ ـ ـ ـ ـ امؤ) (49) [روم] (حكمـ) الكتريقيت، سياله‌ٔ برقيه، ماده‌ٔ كهربائيه || —smesser (ام) مقياس الكتريق .

Element (ـ ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] عنصر ، جسم بسيط ، ماده ، جوهر || اصل ، اساس ، ماده‌ٔ حياتيه || مبادى .

Elementarisch (ـ ـ ـ ـ ـ صـ) (21) [لاتينجه] ابتدائى || اساسى .

Elen (ـ ـ الا وياخود ام) b. (40) (تاطبيعـ) [اسلاو] ظب شمالى (كييك) .

Elend (ـ ـ الا) (38) سفالت || سفاهت || فلاكت ، مصيبت ، آفت ، بدبختلق || (صـ) مسكين، آچق || بيچاره ، فقير .

Elephant (ـ ـ ـ ام) (51) [روم] (تاطبيعـ) فيل || —enlaus (امؤ) (نبا) بلادر ، قاقوله .

Elf (ٮ صـ اعد) (*inv.*) (فقط جمى بعضاً elfe) اون بر || (امؤ) ④⑨ اون بر عددى .

Elfe (ٮٮ ام و امؤ) ⑤② و ⑤③ (اسا) هواپريسى .

Elfenbein (ٮٮ الا) ③⑧ (*sans pl.*) فيل ديشى .

Elfte (ٮٮ صـ) ②① اونبرنجى .

Elfte-halb (ٮٮ و ٮٮ صـ) (*inv.*) اون بچق .

Elftel (ٮٮ الا) a. ④⓪ اونبرنجى قسم ، پاى ، اونبرده بر .

Elftens (ٮ حا) اونبرنجى درجه‌ده ، حادياً عشر .

Elimini(e)ren (ٮٮ --- فعمتع) a. ②① [لاتينجه] (ريا) افنا ايتمك ، كوتورمك .

Elf (ٮ ام) ③⑧ (تاطبيعه) = Elen .

Ell-bogen (ٮٮ ام) b. ④⓪ ديرسك .

Elle (ٮ امؤ) ⑤③ (مقدما آلمانيانك تقريباً $\frac{2}{3}$ متره طولنده ابعاد اولچيسى) اندازه .

El(l)ritze (ٮٮ امؤ) ⑤③ (تاطبيعه) دره قيا بالغى .

Else (ٮ امؤ) ⑤③ = (نبا) Erle || (تاطبيعه) قره‌كوز بالغى || (امؤ) واقتيز اسمى = Elise .

Elster (ٮ امؤ) ⑤③ (تاطبيعه) صقصغان .

Eltern (ٮ جمع) (*inv.*) ابوين .

Emailli(i)ren (ٮٮ- فعمتع) a. ②① [فر] مينه‌لمك ، مينه قومق .

Emanzipi(e)ren (ٮٮ-- فعمتع) a. ②① [لاتينجه] وصايتدن قورتارمق ، سربست براقمق ، فاعل مختار قيلق || جرأت وجسارتلنديرمك || آدم ايتمك .

Embargo (-ٮ ام (الا) ⑤⑥ [اسپانيولجه] توقيف سفائن .

Emendi(e)ren (ٮٮ-- فعمتع) a. ②① [لاتينجه] (شرح وتفسير ايله) تعديل واصلاح ايتمك .

Empfang (ٮ ام) ③① (*sans pl.*) قبول ، اخذ وقبض|| قارشولمه ، استقبال|| —sschein (ام) مقبوض سندى .

Empfangen (ٮٮ فعمتع) s. ②⓪ اخذ وقبول ايتمك ، قبض ايتمك ، تسليم آلمق || —Jemand gut برينى كال تعظيم ايله استقبال ايتمك ، ايو قارشولمق || (فعلا +) آلمق ، كبه قالق ، احتبال ايتمك .

Empfänger (ٮٮ ام) a. ④⓪ آلان، قابض، آخذ؛ تسليم آلان ، قبول ايدن .

Empfängniß (ٮٮ امؤ) ③④ ونادراً ③③ حامله قاليش، حامله‌لك ، كبه‌لك .

Empfehlen (ٮٮ فعمتع) b. ②⓪ و —sich (فعمطا) اصمارلامق ، كندوبى اصمارلمق|| توصيه ايتمك ، تنسيب ايتمك|| ich) empfehle mich (Ihnen) ! || اللهه اصمارلدق افندم ! — Sie mich Ihrem Herrn Vater ! پدريكز افندى‌يه عرض خلوص ، عبوديت ايدرم !

Empfehlung (ٮٮ امؤ) ④⑨ توصيه || Jemandem seine— machen برينه عرض عبوديت ايتمك ، بيان مخالصتده بولنمق ؛ سلام كوندرمك .

Empfinden (ٮٮ فعمتع و فعلا +) a. ②⓪ حس ايتمك ، طويمق || —etwas sehr übel برشيدن فنا برصورتده متأثر اولمق ، زياده‌سيله قيرلمق ، پك‌فنا بولمق ، منفعل اولمق ، كوجنمك ، جانى صيقلمق || Empfindung (امؤ) ④⑨ تأثر، حس ، طويغه || انفعال ، كوسمه ، كوجنمه .

Empfindlich (ٮٮ صـ) ②① حس اولنور ، تأثيرى كوريلور || متحسس ، متأثر ، حساس || —gegen die Kälte sein كندويه صغوغك تأثيرى اولمق ، صغوقدن متأثر اوليجى اولمق || نازك ، نازين(اينجه) || آجى|| پك جانى طاتلى || چابوق كوجنير ، آلينغان .

Emphase (ٮٮ امؤ) ⑤③ [روم] طنطنهٔ الفاظ ، طمطراق كلام .

Empor (ٮ حا) يوقارى‌يه ، بالايه طوغرى مثلا —sehen —bliken (سمايه طوغرى) يوقارى عطف نظر ايتمك ، كوزلرينى يوقارى (سمايه) ديكمك || —heben (فعمتع) ترفيع ايتمك ، يوقارى قالديرمق ، يوكسلتمك ، اعلا ايتمك ، بالايه چيقارمق ، ايلرولتمك || —steigen (فعلا_) چيقمق، تعالى ايتمك|| عروج ايتمك|| —kömmling (ام) صكره‌دن پارليان ، صكره‌دن كورن كمسه ، صكره‌دن كورمه فرومايه .

Empören (ٮٮ فعمتع) و —sich (فعمطا) a. ②① قالقمق ، قالديرمق || آياقلانمق ، عصيان ايتمك || -Empö rende(s) (الا) موجب شورش و فساد اولان شى || فنا حالده جان صيقان ، موجب حدت وغضب اولان ماده .

Empörung (ٮٮ امؤ) ④⑨ عصيان ، آياقلانمه .

Emsig (ٮ صـ) ②① سريع الحركه ، چابوق ايشكورر ، غيور ، آتش كبى ، ماهر || چالشقان ، اوصانمز بيقماز اولان ، فعال ، مداوم، مقدم || (حا) چابوچاق ، تيز الدن ، درعقب ، كال سرعتله .

End . . . (ٮ . . .) —los (صـ) بينهايه، بتوب توكنمز ، نامتناهى ، حد و پاياى اولميان || —punkt (ام) اوج ، نقطهٔ منتها || —zweck (ام) صوك، مقصد اصلى، مرام ، مطلوب .

Ende (ٮ الا) b. ④② صوك ، نهايت|| am —aller —n (عمو) عاقبت، الك صوكنده || zu— gehen نهايت بولمق || (مجا) توكنمك ، فنا بولمق || (ضرمثل) —gut, Alles gut صوكى ، عاقبتى ايو اولان ايش (شى) ايو اولور، بر ايشك ، هرشيئك صوكنه باقلى || نتيجه || برشيئك اوجى، نهايتى .

Enden (ٮ) b. ②① ، endigen (ٮٮ) ايكيسيده (فعمتع) a. ②① نهايت ويرمك || (فعلا +) و—sich (فعمطا) نهايت بولمق ، صوكى كلك ، ختامپذير اولمق ، صوكنه ايرمك .

Endivi-e (ٮٮٮ امؤ) ⑤③ (نبا) مارول .

Endlich (ٮ صـ ، حا) ②① نهايتده ، صوكنده || فانى، ختام بولور اولان ، بقاسى اولميان، بيتر || عاقبت ، هله ياربشكر !

Endung (ٮ امؤ) ④⑨ نهايت (غرا) كلمه‌نك نهايتى ؛ ادات انتها .

Energisch (ٮٮ- صـ) ②① [روم] قطعياً ، قوياً ، اكيداً ، شديداً || زور وشدتله ، سرت .

Eng (ـ صـ) ㉑ enge= ㉑ (ـــ صـ) ㉑ طار، تنك؛ صيق؛ صيق ‖ die Bande der Freundschaft — er knüpfen تكليفسزجه دوست اولمغه باشلامق ‖ حال‌ضرورت ، طارلق ‖

Enge ㊿ (ا مؤ) طارلق .

Engel (ـــ ا م) ㊵ a. ملك ‖ —schön (ص) ملك كبي كوزل ‖ —brot (ا لا) قدرت حلواسی .

Engern (ـــ فع متع) a. ㉑ طارلاتمق .

Englisch (ـــ ص) ㉔ انكليز كاری ، انكلتره‌دن ‖ (ا لا) (*inv.*) انكليزجه ، انكليز لسانی .

Enkel (ـــ ام) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ طورون ، اوغلنك ويا قزينك اوغلی ويا قيزی ‖ اولاد وحفيد .

Enken (ـــ فع متع) a. ㉑ [Enke] (بغچو) آشيلامق .

Ent... (ـــ ...) كلماتك اولنه وضع اولنوب بعديت واسقاط وافناوالخ معنالرينی افهام ايدروفعل ايله برلشدكده دائما (*insép.*).

Ent-behren (ـــ ـــ فع متع) (*insép.*) a. ㉑ محروم اولمق، يوقلغنی آرامامق؛ ترك ايتمك، فارغ اولمق، برندن، برشيدن واز كچه بيلك .

Ent-behrlich (ـــ ـــ ص) ㉔ ترك اولنه بيلور، وازكچيلور، لزوم كورولمز ، فضله ، لزومسز .

Ent-binden (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ⑳ (*insép.*) قورتارمق . قورتلق ‖ eine Frau— (برقادينی) طوغورتمق ‖ چوزمك ‖ بوزمق .

Ent-blöden (ـــ فع متع) b. ㉑ (*insép.*) و —sich (فع مطا) آچق، قورقاقلغنی كيدرمك ‖ آچيلق، قورقاقلغی كيتمك .

Ent-blößen (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) c. ㉑ (*insép.*) آچلق، آچق، صويمق، تجريد ايتمك ‖ den Degen— قلنج چكمك، قلبجه طاورانمق، سل سيف ايتمك ‖ (مجا) sich von etwas— الندن آلديرمق،قاپديرمق،قاچيرمق، اوچورمق.

Ent-decken (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) آچق ، اورتيسی آلمق؛ آچيلق ‖ بولوب چيقارمق، استخراج ايتمك ، برسره واقف اولمق ، كشف ايتمك .

Ente (ـــ ا مؤ) ㊿ اوردك ‖ (مجا)— das ist eine falsche يلان ، صاچه ، آسمه سوز ، خبر .

Ent-ehren (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) قدر وحيثيتی ، ناموسنی كيدرمك ، غائب ايتمك ‖ ناموسنی لكه‌دار ايتمك ‖ (برقزك بكرينی) ازاله ايتمك .

Ent-erben (ـــ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) وراثتدن محروم ايتمك ‖ (عد) حق وصلاحيتدن محروم براقمق .

Ent(e)rich (ـ (ـ) ـ ا م) ㊳ اركك اوردك .

Ent-fallen (ـــ فع لا —) p. ⑳ (*insép.*) sein Name entfällt mir اونك اسمی خاطرليه‌ميورم، اسمی خاطرمدن چيقيور، خاطرمدن چيقار ، قاچار .

Ent-falten (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) b. ㉑ (*insép.*) دوروليی اولانشيئك دورومنی، قاتنی آچق، صارلمش برشيئی چوزمك ، آچق ‖ (die Rose) entfaltet sich (كول) آچيليور ، دورومندن چيقيور ‖ آچيلق ، انكشاف ايتمك ‖ يايمق ‖ تشكل ايتمك .

Ent-färben (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) رنكنی، بوياسی كيدرمك ‖ رنكی، بوياسی قاچق، صولمق، تنی بكزی اوچمق .

Ent-fasern (ـــ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تل تل ايتمك ، تيفتيكلمك .

Ent-fernen (ـــ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) تبعيد ايتمك ‖ برطرف ايتمك ، دفع ايتمك ‖ —sich يوله چيقمق ‖

Ent-fernung (ـــ ا مؤ) ㊾ بعديت ، اوزاقلق، مسافه، مباعدت ‖ ناموجوديت .

Ent-fernt (ـــ ص) ㉑ اوزاق ، بعيد .

Ent-fesseln (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) زنجير اسارتندن قورتلق (قورتارمق) .

Ent-flammen (ـــ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) آتش ويرمك ، آتشه القا ايتمك؛ ياقمق، طوتشديرمق ‖ كذا جمله‌سی (مجا) ‖ (فع لا —) و —sich (فع مطا) يانمق ، طوتشمق ، آتشه يانمق .

Ent-fliegen (ـــ فع لا —) f. ⑳ (*insép.*) اوچوب قاچمق ، اوچمق .

Ent-fliehen (ـــ فع لا —) f. ⑳ (*insép.*) قاچمق ‖ (وقت حقنده) كذران ايتمك ‖ قاچوب قورتلق .

Ent-fließen (ـــ فع لا —) e. ⑳ (*insép.*) آقمق ، جريان ايتمك ، آقيدوب كيتمك .

Ent-fremden (ـــ فع متع) b. ㉑ (*insép.*) Jemandem etwas— بركيمسه‌يی برشيدن واز كچيرمك ، فارغ ايتمك ، صوغوتمق ‖ —sich (فع مطا) يابانجی اولمق .

Ent-führen (ـــ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) قاپمق، جبراً آلمق، قاچيرمق ‖ كوكل قاپمق، جلب ايتمك ‖ Ent-führung (ا مؤ) ㊾ —eines Weibes برقاری‌يی قاچيرمق .

Ent-gegen (ـــ حا) قارشـو ، (برشيئه ويا آخره) طوغری ‖ —arbeiten قارشو قوشمق، شتاب ايتمك ‖ —eilen (فع لا +) عليهنه ، خلافنه چالشمق ‖ —bringen (فع متع) قارشو ، عليهنه ، خلافنه كوتورمك ‖ عرض وتقديم ايتمك ‖ —gehen (فع لا —) قارشو كيتمك — halten (فع متع) قارشوطوتمق ‖ قارشولشديرمق ، مقايسه ايتمك ‖ —handeln (فع لا +) خلاف حركتده بولنمق ‖ —jubeln (فع لا +) سرور وشادمانی ، شنلكله استقبال ايتمك ‖ — kommen (فع لا —) قارشوسنه طوغری كلك ‖ Jemandem freundlich — kommen برينه لطفله معامله ايتمك ، التفات ايتمك ‖ —sehen (فع لا +) انتظار ايتمك ‖ —sein (فع لا) قارشو ، مخالف بولنمق ‖ —gesetzt (ص) قارشو، مخالف ‖ —stehen (فع لا —) قارشوسنده طورمق ‖ قارشو ، مخالف بولنمق ‖ —strecken (فع متع) برشيئه ويا بركيمسه‌يه طوغری اوزاتمق .

Ent-gegen-gesetzt (ـــ ـــ ص) ㉑ قارشو، مخالف، ضد؛ منافی ‖ قارشو قارشويه .

Ent-gegnen (ـــ فع لا +) b. ㉑ (*insép.*) جواب ويرمك ‖ حاضر جوابلق ايتمك ‖ مدافعه ايتمك ، سوزينه سوز ويرمك ‖ قارشو قومق ، طورمق .

Ent-gehen (ـــ فع لا —) g. ⑳ (*insép.*) er ist der Gefahr glücklich entgangen اوقضادن ايو قورتولدی، اه صاقلادی ‖ der Fehler ist mir entgangen بن بوخطانك فرقنه وارمدم ، فرقنده اولمدم .

Ent-geld (ـــ ا م (ا لا)) ㊳ (*sans pl.*) ضرر وزيان بدلی ، تضمين ‖ فديۀ نجات ‖ مكافاة .

Ent-gelten (ـُـَـ فعمتع) b. (20) (*insép.*) اودەمك ، ضررینی چکمك || er soll es mir— او بكا پارەسنی ویرملی ، او بونك ضررینی چکملی ، اودەملی .

Ent-gleisen (ـُـَـ فعلا—) c. (21) (*insép.*) (ترامواى، شمندوفر وسائرە حقندە) یولدن چیقمق .

Ent-halten (ـُـَـ فعمتع) p. (20) (*insép.*) حاوی اولمق، محتوی بولنمق || استیعاب ایتمك ، آلمق || sich— (فعمطا) كندوینی برشیدن كیرو آلمق ، كیرو طوتمق ، اجتناب ایتمك ، چكنمك ، احتراز ایتمك .

Ent-haltsam (ـُـَـ ص) (21) صبرلی || محترز || لذائذ نفسانیەدن فارغ ، عفیف || قناعتكار ، كوزی طوق .

Ent-haupten (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) باشی كسمك ، قوپارمق ، بوینی اورمق .

Ent-häuten (ـُـَـ فعمتع) b. (21) (دریسی) صویمق (یوزمك) .

Ent-heben (ـُـَـ فعمتع) h. (20) (*insép.*) رفع ایتمك ، قالدیرمق || عزل ایتمك ، مأموریتندن ایندیرمك || قورتارمق ، خلاص ایتمك .

Ent-hüllen (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اورتوسی آچمق ، نقابنی آلمق || feierlich— رسماً كشاد ایتمك (رسم كشادینی اجرا ایتمك) .

Enthusiasmus (ـَـُـُـ ام) (45) (*sans pl.*) [روم] میل ، فرط محبت ، مفتونیت ، تحسین || هیجان || وجد وحال ، الهام || شادمانی .

Ent-jochen (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) بویوندورقدن قورتارمق ، چیقارمق ، آلمق || (مجا) تخلیص ایتمك .

Ent-jungfern (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (عمو) ازالۀ بكر ایتمك .

Ent-kleiden (ـُـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) البسەسی چیقارمق ، صویمق || (مجا) تجرید ایتمك .

Ent-kommen (ـُـَـ فعلا—) c. (20) (*insép.*) فرار ایدرك خلاص بولمق ، برتهلكەدن قورتلمق || قاچمق .

Ent-kräften (ـُـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) قوتدن دوشورمك ، تاب وتوانی كیدرمك ، ضعفیت ویرمك || حكمدن ساقط ایتمك ، فسخ وابطال ایتمك .

Ent-laden (ـُـَـ فعمتع) b. (21) و r. (20) (*insép.*) (ع) سلاح بوشالتمق ، (مرمیی سلاحدن آلمق) .

Ent-lade=Stock (ـَـُـَـ ام) (31) (ع) (تفنك) حربیسی .

Ent-lang (ـُـَ حا) [Ende-lang] بویونجە ، امتدادندە || den Fluß— نهرك بویونجە .

Ent-lassen (ـُـَـ فعمتع) p. (20) (*insép.*) صالیویرمك ، (خدمتدن) چیقارمق ، اخراج ایتمك ، یول ، اذن ویرمك || (بر اسیری) آزاد ایتمك || (برخستە ویا آخر صورتلە ایشە یرامز عسكری) چوروكە چیقارمق || Entlassung (امؤ) (49) اخراج ، اذن ویرمە ، صالیویرمە ، آزاد || —sgesuch (الا) استعفا نامە .

Ent-lasten (ـُـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) یوكنی آغیرلغنی آلمق || (پارە، صرفیات زحمتندن) قورتارمق (ویا آزالتمق) .

Ent-ledigen (ـُـَـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*)

sich— برشیدن خلاص ایتمك ، خلاص اولمق ، قورتلمق || باشندن صاوەبیلمك || sich eines Auftrages— || یاپمق ، بیرمك || بر ایشی یاپوب بتورمك ، بیتروب باشندن صاوەبیلمك .

Ent-leeren (ـُـَـ فعمتع) و sich— (فعمطا) a. (21) (*insép.*) بوشالتمق || (داخلندە اولانی طیشاری) چیقارمق || (بر بالونی) تخلیە ایتمك || دفع حاجت ایتمك .

Ent-leiben (ـُـَـ فعمتع) و sich— (فعمطا) a. (21) (*insép.*) اولدیرمك ، اعدام ایتمك ، وجودینی قالدیرمق || انتحار ایتمك ، كندویە سوء قصد ایتمك .

Ent-mannen (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اخصا ایتمك ، خایەسنی چیقارمق ، (ایكدیش ؛ خادم ایتمك) .

Ent-muthigen (ـُـَـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) جسارتنی كیدرمك ، كوزینی قورقوتمق .

Ent-nehmen (ـُـَـ فعمتع) b. (20) (*insép.*) Jemandem eine Last— برینی بر (یوكدن) زحمتدن قورتارمق ، ایشنی تسهیل ایتمك || الندن آلمق || اكلامق ، فهم وادراك ایتمك .

Entomologie (ـَـُـُـُـ امؤ) (49) und (53) [روم] مبحث هوام وحشرات .

Ent-räthseln (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) (معمایی) حل ایتمك || مشكلی آكلامق ، كشف ایتمك ، استخراج ایتمك .

Ent-reißen (ـُـَـ فعمتع) n. (20) (*insép.*) چكوب آلمق || الندن آلمق .

Ent-richten (ـُـَـ فعمطا) b. (21) (*insép.*) (اقچە) ویرمك ، تأدیە ایتمك || ادا وایفا ایتمك || Jemandem seinen Dank— برینە بیان تشكر ایتمك .

Ent-rinnen (ـُـَـ فعلا—) b. (20) (*insép.*) (صو حقندە) بریردن آقوب كیتمك (بتمك) || فرار ایتمك ، قاچمق ، صیویشمق .

Ent-rüsten (ـُـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) كوجندیرمك ، غضبلندیرمك .

Ent-sagen (ـُـَـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) واز كچمك ، فراغت ایتمك ، قطع علاقە ایتمك || انكار ایتمك ، طانیمامق .

Ent-satz (ـُـَ ام) (38) (*sans pl.*) (ع) رفع محاصرە ، آبلوقەیی قالدیرمق .

Ent-schädigen (ـُـَـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) ضرر وزیانی تضمین ایتمك (چكمك) .

Ent-scheiden (ـُـَـ فعمتع) b. (21) (*insép.*) حل وفصل ایتمك ، كسمك ، تعیین مادە ایتمك ، بتیرمك ، حكم وقرار ویرمك .

Ent-scheidung (ـُـَـ امؤ) (49) حكم وقرار ، فتوا ، تعیین مادە ، كسوب آتمە .

Ent-schieden (ـُـَـ ص) (24) مقرر ، معین ، قطعی || (حا) قطعیاً ، مطلقا ، بلاشبهە .

Ent-schleiern (ـُـَـ فعمتع) و sich— (فعمطا) a. (21) (*insép.*) رفع نقاب ایتمك ، اورتوسی آلمق || آچمق ، كشف ایتمك || انكشاف ایتمك ، آچلمق .

Ent-schließen (ـــ فعمتع) و — sich (فعمطا) ⑳ c. (insép.) قرار ویرمك ، حکم ایتمك ‖ تعیین ایتمك .

Ent-schließung (امۆ) ㊾ = Ent-schluß .

Ent-schlossen (ـــ صـ) ㉑ قرارکیر ، حکم کیمش ، مقرر ، معین ‖ قطعی ، محقق ‖ عزم وجزم صاحبی .

Ent-schluß (ــ ونادراً شعرده ــ ام) حکم ، قرار ؛ عزم ؛ کسوب آتمه .

Ent-schuldigen (ـــ فعمتع) و — sich (فعمطا) ⑳ a. (insép.) معذور طوتمغی ، معذور کورمك ، طلب عفو ایتمك ‖ sich bei Jemandem — کندوسنك معذور طوتلمسی (قصورینك عفونی) استرحام ایتمك ‖ sich mit etwas — برشیئله بیان معذرت ایتمك ، برشیئی عذر بیان ایدرك تبریهٔ ذمته چالشمق ‖ Sie — عفو ایدرسکز (معذور طوتیکز) ، پاردون !

Ent-schuldigung (ـــ امۆ) ㊾ بیان معذرت ‖ عذر ‖ um — bitten عفونی ، معذورطوتلمسی استرحام ایتمك ، استعفای قصور ایتمك .

Ent-schwinden (ـــ فعلا —) ⑳ a. (insép.) غائب اولمق (خصوصیله صدا حقنده) یواش یواش ایشیدلمز برحاله کلمك .

Ent-seelen (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép.) جاننی چیقارمق ، حیاتنی آلمق .

Ent-senden (ـــ فعمتع) ㉒ a. (insép.) کوندرمك ، اسرا و ارسال ایتمك .

Ent-setzen (ـــ فعمتع) و — sich (فعمطا) ㉑ c. (insép.) النـدن آلمق ، غصب ایتمك ‖ مأموریت ویا پوستندن ایندیرمك ‖ موقتاً عزل ایتمك ‖ (قورقودەرق) عقلنی چیقارمق ، پك زیاده قورقمق ، اورکوتمك .

Ent-setzlich (ـــ صـ) ㉔ قورقونج ، مخوف ، دهشت آمیز ‖ وحشی ، منفور ، پك چرکین وصورتسز ، پك فنا ‖ (عمو) پك زیاده ، حددن افزون ، نهایت درجەده ‖ — reich (صـ) حدسز زنکین .

Ent-siegeln (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép) مهرینی آچمق .

Ent-sinnen (ـــ فعمطا) ⑳ b. (insép.) sich — تخطر ایتمك ‖ soviel ich mich entsinne اکر بنم تخطریمه باقیلورسه ، خاطرمده قالدیغنـه کوره ، واه خاطریمه شویله کلیبورکه ، بنم خاطرمده قلان .

Ent-sprechen (ـــ فعلا +) ⑳ b. (insép.) توافق ، تطابق ایتمك ، تام مشابه اولمق ، موجبنجه اولمق ‖ اویمق ، مناسب اولمق ‖ d — (صـ) مناسب ، اویغون ، موافق ، موجبنجه .

Ent-springen (ـــ فعلا —) ⑳ a. (insép.) قاچمق ، فرار ایتمك ‖ بردن چیقمق ، ظهور ایتمك ، صیچرامق ، فیشقرمق ، قینایوب چیقمق .

Ent-sprudeln (ـــ فعلا —) ㉑ a. (insép.) نبعان ایتمك ، قاینامق .

Ent-stehen (ـــ فعلا —) ⑳ t· (insép.) برشیدن ظهوروتولد ایتمك ، اساسی آلمق ‖ ابتدا ایتمك ، باشلامق (ظهور ایتمك ‖ (برشیئك نتیجەسی اولەرق) میدانه کلمك ، چیقمق ظهور ایتمك ، حاصل اولمق .

Ent-stellen (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép.) دکیشدیرمك ، بوزمق ، شکل وهیئتنی تحویل ایتمك ‖ قلیغنی قیافتنی ، طبیعتنی بوزمق وتبدیل ایتمك .

Ent-täuschen (ـــ فعمتع) و — sich (فعمطا) ㉑ c. (insép.) سهو وخطادن قورتارمق ، فکرینی دوزلتمك ‖ ذاهب اولنان فکر باطلك خلافنه چیقمق .

Ent-völkern (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép.) اهالیسنی ، سکنەسنی طاغتمق ‖ ویران وخالی قیلمق .

Ent-waffnen (ـــ فعمتع) ㉑ b. (insép.) ترك سلاح ایتدیرمك ، سلاحنی الندن آلمق ‖ — sich (فعمطا) سلاحنی چیقارمق ؛ ترك سلاح ایتمك .

Ent-weder (ـــ حرعا) ich reise — heute oder morgen بن یا بوکون ویا یارین یولەچیقەرم ، حرکت ایدەجکم ‖ , — oder مثلا ایکیسندن بری ، یا شویله (یاپ) یا بویله ، هایدی نصل اولەجق ایسه اولسون ، نه دیەجك ایسەك دی . . والخ .

Ent-weichen (ـــ فعلا —) ⑳ n. (insép.) محو وغائب اولمق ، نا بدید اولمق ‖ (اشخاص حقنده) فرار ایتمك ، قاچمق ‖ (وقت حقنده) کچمك ، مرور وکذران ایتمك ‖ اوچمق .

Ent-weihen (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép.) einen Priester — بر پاپاسك رتبەسنی آلمق ویاپازلقدن طرد واخراج ایتمك ‖ مواد مقدسه حقنده حرمتسزلکده بولنمق .

Ent-werfen (ـــ فعمتع) ⑳ b. (insép.) (سرعتله) چیزمك ، ترسیم ایتمك ، پلان ، قروکیسی یاپمق ، طاسلاغنی چیقارمق ‖ (برمحاربه پلاننی) تصویر وترتیب ایتمك .

Ent-werthen (ـــ فعمتع) و — sich (فعمطا) ㉑ b. (insép.) قیمت واعتبارینی کیدرمك ، حیثیتنه خلل ویرمك ‖ قیمتنی ، اعتبارینی غائب ایتمك ‖ بطال ایتمك .

Ent-wickeln (ـــ فعلا) و — sich (فعمطا) ㉑ a. (insép.) یایلمق ، انتشار ایتمك ، بیومك ، توسیع وتوسع ایتمك ‖ یایمق ، آچمق ، بیومك ‖ یتشمك ، یتشدیرمك ‖ (ع) یایلمق ، (طاغنیق نظامه کچمك) .

Ent-wirren (ـــ فعمتع) و — sich (فعمطا) ㉑ a. (insép.) یولنه قویمق ‖ کسب انتظام ایتمك ، یولنه کیرمك .

Ent-wischen (ـــ فعلا —) ㉑ a. , c. (insép.) (عمو) قاچمق ، صاووشمق ، (کیزلیجه) صیویشمق ، غائب اولمق .

Ent-wöhnen (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép.) ein Kind (von der Brust) — برچوجغی سوددن (ممەدن) کسمك ‖ (مجا) برشیدن ، آلشدیغی عادتدن وازکچیرمك .

Ent-wurf (ــ ام) ㉛ رسم پلانی ، قروکی ، طاسلاق ‖ (مسودده) ‖ نسخهٔ اصلیه .

Ent-wurzeln (ـــ فعمتع) کوکندن چیقارمق ‖ (مجا) کوکنی قوروتمق ، کوکنه کبریت صویی دوکمك ، امحا وافنا ایتمك .

Ent-ziehen (ـــ فعمتع) ⑳ f. (insép.) آشیرمق ، الندن آلمق ، چالمق ، (الندن) چکوب آلمق ‖ (جرا) Jemandem Blut — برندن قان آلمق .

Ent-ziffern (ـــ فعمتع) ㉑ a. (insép.) (تلغرافی ، ویا اوراق مکتومەنك) شفرەسنی بولمق ، اوقومق ‖ (مجا) برشیئه عقل ایردیرمك ، بولمق .

Epoche (⏑⏑ ا مؤ) (53) [روم] تاریخ، وقت، دور، زمان، عصر .

Eppich (⏑⏑ ا م) (38) [لاتینجه] (نبا) صوکره ویزی .

Er (ـ ضمیرشخص) او ، اول|| (ام) (*inv.*) (حیواناتك ارککی) ارکك ودیشیسی . der Er und die Sie

Er ... = (...⏑) [قدیم آلمانجه uš] ادات ابتدا اولوب فعل ایله برلشدکده دائما (*insép.*) .

Er-achten (⏑⏑⏑ فعمتع) (*insép.*) حکم وظن ایتمك|| نافعوفائدهلیظنایتمك، بولمق، بوفکردهبولنمق. für dienlich—

Erbarmen (⏑⏑⏑ فعمطا) آجیمق ، مرحمت ایتمك|| شفقت ایتمك .

Er-bärmlich (⏑⏑⏑ ص) (21) آجینهجق، آغلنهجق برحالده، پك فنا ، پك کوتو برصورتده || منفور، مکروه || بیچاره فقیر، حقیر ، ذلیل .

Er-bauen (⏑⏑⏑ فعمتع) (*insép.*)بناوانشاایتمك، تأسیس قیلمق|| قورمق|| (ضرمثل) Rom ist nicht in einem Tage erbaut روما (شهری) برکونده بنا اولنمدی .

Erbe (⏑⏑ ا م) (52) ، Erbin (ا مؤ) (50) وارث ، میراث ییبان، میراثه قونان || (ا لا) ارث ، میراث ، ترکه || اولادیه || ملك .

Er-beben (⏑⏑⏑ فعلا±) (21) b. (*insép.*) زلزله اولمق|| بغایت شدتله صارصلمق || (مجا) اورکوب درهمك ، جاسه کرقتار اولمق .

Erben (⏑⏑ فعمتع) (21) a. وارث اولمق، میراثنی یمك ، ارثاً ایدنمك|| —sich (فعمطا) ارثاً انتقالایتمك|| یکمك، قالمق.

Er-betteln (⏑⏑⏑ فعمتع) (21) a. (*insép.*) دیلنمك ، دیلنه رك آلمق ویا ایدنمك .

Er-beuten (⏑⏑⏑ فعمتع) (21) b. (*insép.*) (دشمندن) غارت ویغما ، مصادره ایتمك ، غنیمت آلمق .

Er-bitten (⏑⏑⏑ فعمتع) (20) i. (*insép.*) برشی رجا وتمنی ، التماس ایتمك ، طلب ونیاز ایتمك ، دیلهمك || رجاوتمنی، نیاز ایله آلمق، مالك اولمق، ایدنمك .

Er-bittern (⏑⏑⏑ فعمتع) و— sich (فعمطا) (21) o. (*insép.*) قیزمق، حدتلنمك || اغضاب وتحریك ایتمك ، حدتی موجب اولمق .

Er-blassen (⏑⏑⏑ فعلا—) (21) c. (*insép.*) صولمق ، صارارمق || (مجا) صاراروب ، صولمق ، اولمك ، هلاك وتلف اولمق || (حدت وغضبندن) آق پاق اولمق ، پرحدت اولمق ، بتی بکزی اوچمق .

Er-bleichen (⏑⏑⏑ فعلا—) (20) c. , (21) a. (*insép.*) (مرا . Er-blassen) .

Er-blich (⏑⏑ ص) (21) قابل وراثت ، میراث قالور، ارثاً انتقال ایدر قالور ، کچر اولان .

Er-blicken (⏑⏑⏑ فعمتع) (21) a. (*insép.*) مشاهده ایتمك ،کورمك ||کشف ایتمك|| —das Licht der Welt دنیایه کلمك ، دنیایه چیقمق ، طوغمق .

Er-blinden (⏑⏑⏑ فعلا—) (21) b. (*insép.*)کوراولمق، کورهلمك .

Er-blühen (⏑⏑⏑ فعلا —) (21) a. (*insép.*) =auf-blühen .

Ent-zücken (⏑⏑⏑ فعمتع) a. (21) (*insép.*) مفتون ایتمك ، حیران براقمق ؛ مدهوش ومبهوت ایتمك || مسرور ایتمك ، خشنود قیلمق .

Ent-zünden (⏑⏑⏑ فعمتع) و— sich (فعمطا) b. (21) (*insép.*) آتش ویرمك|| اشتعال ایتمك، یاقمق، پارلامق، آتش آلمق || یاقمق ، طوتشدیرمق || پارلاتمق .

Ent-zündung (⏑⏑⏑ امؤ) (49) = ent-zünden || علیالقول (علم الامراضده) التهاب ، عفونت .

Ent-zwei (ـ ⏑ حا) [in-zwei] ایکی پارچه ، قریق ، پارچهپارچه||(عمو) — er ist vor Freude سونجندناولییور، سونجندن دلی اولهجق .

Ent-zweien (⏑⏑⏑ فعمتع) و— sich (فعمطا) a., c. (21) (*insép.*) ایکی‌یه آییرمق || آرهلرینه تفرقه دوشورمك || (اتحاد واتفاق ایدهمیوب) آیرلمق، ایکی فرقه ، طرفه آیرلمق.

Enzian (ـ⏑ ا م) (38) [لاتینجه] (نبا) جنطیان .

Epakte (⏑⏑ امؤ) (53) [روم] (قوزمو) خمسهٔ مسترقه ، سنهٔ قمریه ایله شمسیه‌یی تسویه وتعدیل ایدن ایام منضمه یعنی سنهٔ شمسیهٔ صحیحه ایله مساوی قیلمق ایچونسنهٔ قمریهیهعلاوه قلنان عدد ایام || سنهٔ شمسیه ابتداسنده قمرك قاچکونلك اولدیغنی کوستررر عدد .

Ephemer (isch) (⏑) ـ⏑ـ ص) (21) [روم] برکونلك ، موقت ، فانی برکونلك عمری اولان .

Epheu (ـ f ـ ا م) (56) [قدیم آلمانجهده ebah] (نبا) صارماشیق .

Ephor (ـ f ⏑ ام) (51) ، uš— (⏑⏑ f ـ ا م) (57) [روم] قدیمده مجلس والا اعضاسی || متولی .

Ephra-im (⏑ـ f ⏑ واکثریا عمو . . ⏑ـ f ـ اخام) (56) افرایم .

Epidemie (ـ⏑⏑ ا مؤ) (53) و (49) [روم] (طب) صالغین، بولاشیقخستهلق، علت ساریه ، امراض مستولیهدن اولان خستهلق .

Epigone (⏑ـ⏑ ا م) (52) [روم] اولاد وانسال||(اساطیر) اپیغون || مقلد .

Epigramm (⏑⏑ ا لا) (38) [روم] هجویه ، طوقوناقلی سوز ویا شعر .

Epigraph (ـ⏑⏑ ا لا) (38) [روم]کتابه ، سرلوحه ؛ ابنیه وسائره اوزری تاریخی .

Epik (⏑ ـ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) [روم] داستان .

Epilepsie (ـ⏑⏑⏑ عمو ـ⏑⏑⏑ ا مؤ) (49) و (53) [روم] (طب) صرعه ، طوتاریق .

Epilog (ـ⏑⏑ ا م) (38) و a. (42) [روم] خاتمه ، تتمه || قصیدهنك صوك بیتی|| نتیجهٔکلام .

Epiphania (⏑ـ⏑⏑ ا خا مؤ) (51) [روم] خاچك صویه آتلدیغی کون ، عید تجلی . (Dreikönigsfest) .

Episode (ـ⏑ـ⏑ ا مؤ) (53) [روم] حادثه ، فقره ، ماجرا ، سرکذشت .

Epistel (⏑⏑ ا مؤ) (53) [لاتینجه] دعا مقامنده اوقونان تورات سورهسی|| نامه ، رساله || نامهٔ منظومه .

Epizootie (ـ⏑⏑ ا مؤ) (53) و (49) مرض مستولیٔ حیوانات ، قرچین ، سؤاف .

مطلع اولمق، (insép.) ⑳ r. (˘´˘ فعل متعد) **Er-fahren**
آكلامق، كسب وقوف ايتمك|| فرق واذعان ايتمك|| بالتجربه بولمق
وتثبيت ايتمك || طويمق، ايشتمك || دوچار اولمق، كرفتار اولمق،
دوشمك ، باشنه كلمك ، باشندن كچمك || (ص) ㉔ كورمش
كچيرمش تجربه ديده ، ارباب وقوفدن اولان؛ برشيئك، قوردى ،
برصنعتك اربابى، ارى، اوستادى|| آكاه ، واقف ، آشنا .

(ضر مثل) || تجربه ، وقوف ㊾ (امؤ ˘´˘) **Er-fahrung**
كوركودن ايو قلاغوز die—ist die beste Lehrmeisterin
اولمز || تعليم، عمليات ، كوركى|| mäßig = s— (ص) بالتجربه ،
تجربه‌لو || (حا) تجربه دن آكلاشلديغنه كوره ، تجربه‌نتيجه‌سى
اوله‌رق .

يقالمق ، (insép.) ㉑ c. (˘´˘ فعل متعد) **Er-fassen**
دزدست ايتمك ، طوتمق || آكلامق فهم و ادراك ايتمك .

ايجادواختراع (insép.) ⑳ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-finden**
ايتمك ؛ كشف ايتمك، ميدانه‌كتورمك (عقلندن) بولوب چيقارمق.

كاشف . ؛ موجد ، مخترع ㊵ a. (˘´˘ ا م) **Er-finder**

ايجاد || كشف واختراع ، ㊾ (˘´˘ ا مؤ) **Er-findung**
بولمه ، چيقارمه .

ثمره . ؛ صوك ، عاقبت ، نتيجه ㊳ (˘´ ا م) **Er-folg**

منجراولمق، (insép.) ㉑ a. (˘´˘ فعل لا—) **Er-folgen**
بوندن نه‌چيقه‌جق ? بونك عاقبتى was wird daraus—?
نه اوله‌جق? بونيه منجر اوله‌جق ? بونك صوكى نره‌يه واره‌جق?
صكره بو نه اوله‌جق ?

لازم اولان، لزوم كوريلان، ㉔ (˘˘´˘ ص) **Er-forderlich**
ايجاب ايدن .

طلب (insép.) ㉑ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-fordern**
ايتمك ، استمك ، استدعا ايتمك || ايجاب ايتديرمك ، لزوم
كوسترمك .

Er-forderung (امؤ) ㊾ ايجاب واقتضا|| ايستمه، طلب.

لزوم|| ، حاجت ، اقتضا ㉝ (˘˘´˘ ا لا) **Er-forderniß**
اقتضا ايدن شى .

(insép.) ㉑ a., c. (˘´˘ فعل متعد) **er-forschen**
aus-forschen = || كنهنه واقف اولمق اوزره اصلنى آراشديرـ
مق ، آرامق وتجسس ايتمك || —eine Gegend بر محل ويا
موقعى طرفى، جستجو ايتمك، آراشديرمق ، كشف وتحرى ايتمك ،
Er-forschung || اورايه دائر معلومات ويا فكر ايدنمك
(امؤ) ㊾ كشف تجسس وتحرى ، آراشديرمه .

(سؤال (insép.) ㉑ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-fragen**
ايدرك) بولمق ويا اوكرنمك ، خبر آلمق .

مسرور (insép.) ⑳ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-freuen**
ich bin darüber sehr erfreut || وممنون ايتمك ، سويندرمك
بن بوكا پك ممنون اولدم ، بوكا بن پك سويندم، پك حظ ايتدم.

ممنون و دلشاد قيلان ، ㉑ (˘´˘ ص) **Er-freulich**
سويندريجى ، موجب مسروريت و محظوظيت .

صغوقدن (insép) ⑳ f. (˘´˘ فعل لا—) **Er-frieren**
تلف وهلاك اولمق ، طونمق || پك زياده اوشومك .

تازه‌ـ (فعل مطا) sich— و (˘´˘ فعل متعد) **Er-frischen**
etwas || لنديرمك ، سرينلتمك || جانلانديرمق ، اوياندرمق
Erfrischendes حيات بخشا اولان ، تازه‌لنديرن ، سرينلك
ويرن برشى || (يوركه صو سرپان) شى .

استعاره‌ايتمك (insép.) ㉑ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-borgen**

㉑ c. (فعل مطا) sich— و (˘´˘ فعل متعد) **Er-boßen**
(insép.) طارلتمق، قيزديرمق، حدتلنديرمك|| طارلمق، قيزمق.

auf-brechen = (insép.) ⑳ b. (˘´˘ فعل متعد) **Er-brechen**
|| (فعل متعد) و—sich (فعل مطا) غصيان ايتديرمك، قوصديرمق ؛
سوكمك ، سوكديرمك .

وراثت . ㊾ (˘´ ا مؤ) **Erbschaft**

durchgeschlagene—n || بزليه (نبا) ㊸ (˘´ امؤ) **Erbse**
بزليه ازمسى .

محورعالم|| (ا مؤ) —achse [Erde] (˝...) **Erd = ...**
(ا لا) —beben || محرك ارض ، مدار (ا مؤ) —bahn
زلزله ، حركت ارض || —durchmesser (ا لا) قطر ارض||
—fläche (امؤ) سطح ارض|| —wärts (حا) ارضه طوغرى ،
متوجه اوله‌رق || —apfel (ا م) (نبا) = Kartoffel
|| —ball (ا م) كرۀ ارض || —balsam (ا م) نفت ||
—beere (ا مؤ) چيلك|| —bohrer (ا م) (صنع) اسقانديل
ويا سوندا بورغيسى|| —boden (ا م) ارض، ير || —kugel
(ا مؤ) كرۀ ارض || —kunde علم الارض، جغرافيا || —pech
(ا لا) (معد) زيفت، قره ساقز|| —schnecke (ا مؤ) (تا طبيعه)
سالياننوز||—spitze (ام) (جغر) برون||—strich (ام) منطقه.

Erde (˘´ امؤ) ㊸ ارض، ير ، قره || طوپراق، زمين ،
ير يوزى|| دنيا || Jemand unter die— bringen برينى يرك
ديبنه‌صوقمق، اولومنه‌سبب اولمق، كدرله‌اولديرمك|| —bewohner
(ا م) كرۀ ارضده ساكن اولان (انسان) || —n kind دنيا
آدمى ، فانى ، انسان .

|| دوشونمك (insép.) ㉒ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-denken**
اويدرمق، بولوب چيقارمق، برشيئى ميدانه آتمق، ايجاد ايتمك .

Er-denklich (˘´˘ ص) ㉑ قابل تصور|| قابل الفهم والادراك.

(insép.) ㉑ b. (˘´˘ فعل متعد) **Er-dichten**
er-denken || اويديرمق، آتمق ، بولوب چيقارمق .

㉑ a. (فعل مطا) sich— و (˘´˘ فعل متعد) **Er-drosseln**
(insép.) بوغمق، تخنيق ايتمك، بوغازينى صيقمق، اولديرمك ||
بوغلمق، نفسى طوتلمق .

|| چكمك (insép.) ㉑ b. (˘´˘ فعل متعد) **Er-dulden**
= ㊾ (ا مؤ) Er-duldung || (sans pl.) ㊵ (ا لا)
dulden.

صوسزلقدن (insép.) ㉑ b. (˘´˘ فعل لا—) **Er-dursten**
اولمك .

Erebus (˘˘´ اخالا) ㊱ [روم] (اساطير) جهنمك الك
مظلم محلى ، سعر || جهنم || (تاطبيعه) كيجه كلبكى .

|| eifern = (insép.) ㉑ a. (˘´˘ فعل مطا) **Er-eifern**
(عمو) sich für eine Kleinigkeit— || آتش آلمق ، قيزمق
آز برشيدن طولايى قيزمق ، فتيل آلمق ، كوپه بنمك، حرصلانمق .

وقوعبولمق، (insép.) ㉑ b. (˘´˘ فعل مطا) **Er-eignen**
حدوث ايتمك || مصادف اولمق ، كلمك .

Er-eigniß (˘´˘ ا لا) ㉝ وقعه ، حادثه ، وقوعات ،
ظهورات .

قوشوب يتشمك. (insép.) ㉑ a. (˘´˘ فعل متعد) **Er-eilen**

Eremit (˘´˘ ام)، ㊿ —in (امؤ) ㊿ زاهد ، زاهده،
منزوى خلوتنشين .

Er-habenheit (⏑–⏑ اموء) ⑲ يوكسكلك ‖ كذا (مجا) ‖ علويت ، رفعت ، شان وشوكت ‖ —en auf der Haut (طب) جلد اوزرنده اولان قبارجقلر، تزهرجلدى .

Er-halten (⏑–⏑ فعمتع) و— ſich (فعمطا) p. ⑳ (insép.) الده بولنديرمق ، محافظه ايتمك ‖ طيانديرمق ، طيانمق ، بسلمك (تقويه ايتمك) ‖ بوزلمامق ‖ ſich von etwas— برشيئله يشامق ‖ آلمق ، اخذ ايتمك ‖ er erhielt einen Säbel-hieb او برقلنج (ضربه‌سى) يدى ‖ استحصال ايتمك ؛ مالك اولمق .

Er-halter (⏑–⏑ ام) a. ㊵ و —in (اموء) ㊿ ابقا وحمايه ايدن (اركك ويا خاتون) ‖ محافظ اولان ذات، ناظر ، برشيئك دوام وجريانى طرفدارى .

Er-hängen (⏑–⏑ فعمتع) و— ſich (فعمطا) a. ㉑ (insép.) آصمق ، صلباً اعدام ايتمك، آصلمق، كندوينى آصمق.

Er-haſchen (⏑–⏑ فعمتع) a. , c. ㉑ (insép.) يقالمق ، طوتمق ، اورمق .

Er-heben (⏑–⏑ فعمتع) h. ⑳ يوقارى قالديرمق ، اعلا ايتمك ‖ (مجا) die Stimme— سسنى يوكسلتمك ، چيقارتمق ، يكدن چيقمق ‖ سوزه آغاز ايتمك ‖ موقع ومنصب ويا رتبه‌سنى ترفيع ايتمك ‖ ثنا ايتمك . رفع بارگاه ايتمك ‖ ein Geſchrei— ‖ چيقمق ، كورونمك ، كندوينى كوسترمك باغيرمق، برچيغلق قوپارمق ‖ eine Klage gegen Jemand— برى عليهنه اقامهٔ دعوى ايتمك ‖ —ſich (فعمطا) يوقارى يوكسلمك ، آشمق ، چيقمق ‖ آياقلانمق .

Er-heblich (⏑–⏑ ص) ㉔ مهم ، چوق ، خيلى، بيوك ، برچوق .

Er-hebung (⏑–⏑ اموء) ⑲ اعلا ، يوكسلمه ؛ برموقع ممتازه ، منصبه ترفيع ايتمك، چيقارمق ‖ ويركو ، رسم طوپلامه وقالديرمه ‖ طوپلامه دوشيرمه .

Er-heitern (⏑–⏑ فعمتع) و — ſich (فعمطا) a. ㉑ (insép.) = aufheitern .

Er-hitzen (⏑–⏑ فعمتع) و— ſich (فعمطا) c. ㉑ (insép.) قيزيشديرمق ، قيزيشمق ، شوق كتورمك ‖ قيزديرمق ‖ (زرا) — die Erde zu ſehr (durch Dung) طوپراغى (بسى يعنى كوبره ايله) زياده قيزدرمق و ايصتمق ويا ياقمق .

Er-höhen (⏑–⏑ فعمتع) و — ſich (فعمطا) a. , b. ㉑ (insép.) يوكسلتمك ‖ (ضرمثل) wer ſich ſelbſt erhöhet, wird erniedriget werden تكبر ايده‌نك بورنى قيرارلر .

Er-holen (⏑–⏑ فعمطا) a. ㉑ (insép.) —ſich (برخسته‌لقدن) شفاياب اولمق، قورتلمق، كندويه كلمك ، اعادهٔ صحت وعافيت ايتمك ‖ قوت بولمق ‖ Er-holung (امؤ) ⑲ تصحيح مزاج ، يكيدن قوت بولمه (برخسته‌لقدن) رهاياب اولمق، شفا بولمه ،كندويه كلمه ‖ قوت بولمه ‖ —sreiſe (اموء) براى تنزه وعافيت ايديلان سياحت ، تبديل‌هوا .

Er-hören (⏑–⏑ فعمتع) a. ㉑ (insép.) ديكلمك (اجابت وموافقت ايتمك) .

Erika (⏑–⏑ امؤ) ㊹ فوندا ، سپورگه اوتى .

Er-füllen (⏑–⏑ فعمتع) — ſich (فعمطا) a. ㉑ (insép.) طولديرمق ‖ ايفا واجرا ايتمك ‖ ſein Verſprechen— سوزينى طوتمق ، ايفاى عهد وپيمان ايتمك ، وعدنده، سوزنده، طورمق .

Er-gänzen (⏑–⏑ فعمتع) c. ㉑ (insép.) اتمام و اكمال ايتمك ، (ناتمام اولان قسمنى) تماملامق، تكميللمك ، استكمال ايتمك ؛ ابلاغ ايتمك ، طولديرمق ؛ (موجودينى) تزييد ايتمك ، موجود اصليسنه، تامنه ابلاغ ايتمك .

Er-gänzungs... (⏑–⏑...) [ergänzen] —mann„ ſchaft (امؤ) احتياط (صنفى ، قطعاتى) .

Er-geben (⏑–⏑ فعمطا) l. ⑳ (insép.) ſich— ‖ ſich dem Feinde— دشمنه تسليم اولمق ‖ ſich auf Gnade und Ungnade— اختياريله تسليم اولمق (لطف وعنايت ويا جزايه راضى اولمق) ‖ (مجا) حصر وجود ايتمك ‖ قويولمق ‖ وقوعيافته اولمق ، اولمق ‖ (فعمتع) ويرمك ، حصوله كتورمك ‖ die Unterſuchung hat ſeine Unſchuld— ايديلان تحقيقات وتدقيقات كندوسنك لاجرم اولديغى ميدانه قودى ‖ (ص) ‖ ich verbleibe Ihr ergebenſter (ويا خود ganz —er) Diener فيمابعد بندهٔ صداقتنشانكز قالمقله افتخار ايدرم (بنده‌لككزله) .

Er-gebniß (⏑–⏑ الا) ㉝ صوك ، نتيجه ، عاقبت ‖ ثمره ‖ (ريا) (جمعده) يكون (طرحده) حاصل طرح ، (ضربده) حاصل ضرب ‖ (تقسيمده) خارج قسمت ‖ كسر ، باقى .

Er-gehen (⏑–⏑ فعمطا) s. ⑳ (insép.) ‖ ſich— مثلا — ſich in Hoffnungen— اميدلره دوشمك وقويولمق ‖ (فعلا—) ‖ einen Befehl— laſſen بر امر اصدار ايتمك، چيقارتمق، يوللامق (نشر ايتمك) ‖ واقع اولمق ‖ — es wird ihm übel— اوفلاكته دوچار اوله‌جق ، آنك باشنه بر مصيبت كله‌جك ‖ wie wird es Dir—? سنك حالك نيه وارەجق ؟ سن نه اوله‌جقسك ؟

Er-giebig (⏑–⏑ ص) ㉔ [ergeben] منتج ، مثمر ‖ زنكين ، كثرتلى .

Er-gießen (⏑–⏑ فعمطا) e. ⑳ (insép.) ſich— دوكولمك ، منصب ، منجر اولمق ‖ طاشمق ، دوكولمك .

Er-greifen (فعمتع) n. ⑳ (insép.) وكذا مضاف اليه آلەرق (فعلا) طوتمق ، يقالامق ، صالديروب طوتمق .

Er-grimmen (⏑–⏑ فعلا —) a. ㉑ (insép.) حدت ايتمك ، قيزمق ، غضبلنمك .

Er-gründen (⏑–⏑ فعمتع) b. ㉑ (insép.) آرامق، آراشديرمق ؛ اساسنى تجسس ايتمك ‖ بولمق ، چيقارمق، كشف ايتمك ؛ برشيئه ابتنا ايتديرمك .

Er-haben (⏑–⏑ ص) ㉔ [er—heben] يوكسك ، عالى ، بالا ؛ جليل ، يوجه ، سامى ‖ —e Arbeit قبارتمه ايش ، اويمه ‖ halb—e Arbeit قبارتمه‌سى ادنى اولان (ايش) ، مسنم ادنى ‖ معزز ، مكرم ، محترم ، مبارك ‖ اصيل ، نجيب ‖ خارق‌العاده ، عالى ، محتشم ‖ فائق ‖ شوكت وسطوت صاحبى ‖ ich bin — über dieſe Beleidigung بو تحقير بنى لكه‌دار ايده‌مز ‖ صاحب عز وشان، رفعتلو (رفيع) ،

Er-innern (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) — (an etwas) خاطرلاتمق ، خاطره كتورمك ‖ — ſich (فعمطا) تخطر ايتمك، خاطرلامق ‖ wie Sie ſich — werden هانى بيلورسكزيا ، تخطر ايده جككز وجهله ، بلكه خاطريكزده در، بلكه خاطريكزهكلور ‖
Erinnerung (ا مؤ) ㊾ خاطرلامه ، تخطر ‖ خاطركذار ، يادكار ‖ اخطار واخبار ؛ ذكر .
Er-jagen (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) قوغمق، آولامق (آوجيلق) ‖ يقالمق ؛ (مجا) يقالامق ، (سعى وغيرايله) اله كچورمك .
Er-kälten (ـُـَـ فعمتعـ) و — ſich (فعمطا) b. ㉑ (*insép.*) صوغيتمق ‖ صوغوق آلمق .
Er-kämpfen (ـُـَـ فعمتعـ) a. و c. (*insép.*) دوكوشه‌رك، چكيشه‌رك ، حرباً آلمق، ضبط ايتمك ويا قزانمق .
Er-kennen (ـُـَـ فعمتعـ) و — ſich (فعمطا) a. ㉒ (*insép.*) طانيمق، بيلمك ‖ ſich zu — geben كندوينى طانيتمق، بيلديرمك ‖ den Freund erkennt man in der Noth انسان (ايو) دوستنى باشى صيقلنجه اوكره‌نور ، دوست دوشنجه بللى اولور .
Erker (ـَـ ا م) a. ㊵ (معما) شاهنشين ، (شاهنش) ؛ تخته پوش .
Er-klären (ـُـَـ فعمتعـ) و — ſich (فعمطا) a. ㉑ (*insép.*) ايضاح وبيان ايتمك ، آشكار وعيان قيلمق ، افاده ايتمك ؛ بيلديرمك ، افاده ايتمك ؛ اعلان و اعلام ايتمك ‖ etwas für null und nichtig — برشيئك بوش ، حكم واهميتسز اولديغنى اعلان واعلام ايتمك ، واهى وحكمسز اولديغنى بيلديرمك وعلناً بيان ايتمك ‖ تفسير ايتمك .
Er-klärung (ـُـَـ ا مؤ) ㊾ افاده واشعار، بيان واعلام، ايضاح ؛ علناً اعلان ‖ ايضاحات، تفصيلات، صراحت، تفسير.
Er-klärlich (ـُـَـ ص) ㉑ قابل تفسير ‖ بالسهوله آكلاشيله بيلور .
Er-klecklich (ـَـَـ ص) ㉑ كافى، وافى ؛ خيلى ، چوق .
Er-kranken (ـَـَـ فعلا —) a. ㉑ (*insép.*) خسته‌لنمق، كيفنى بوزمق ‖ **Erkrankung** (امؤ) ㊾ خسته‌لنمه؛ خسته‌لق.
Er-kühnen (ـُـَـ فعمطا) a. ㉑ (*insép.*) ſich — جسارت آلمق، جرأتلنمك ، كوزه آلمق .
Er-kundigen (ـُـَـَـ فعمطا) a. ㉑ (*insép.*) (ſich —)، ſich nach etwas — برشيئه دائر اخذمعلومات ايتمك ، صوروب سؤال ايتمك ؛ ايوجه آراشديرمق (صورمق) ‖ خبر آلمق
Erkundigung (ا مؤ) ㊾ سؤال، استفسار .
Er-langen (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) ايرديرمك (الى ويا قولى اوزادەرق) صونمق ، اوزانمق ‖ ايرمك ، نائل اولمق ، موفق اولمق ، قزانمق ، استحصال ايتمك .
Er-laß (ـَـ ا م) ㉝ امر واراده ، بيورلتى ‖ معافيت ، اسعاف ؛ مساعده ، امتياز .
Er-laſſen (ـَـ فعمتعـ) p. ㉚ (*insép.*) (امرواراده) اصدار ايتمك ‖ نشر ايتمك ، چيقارمق ‖ آزاد ايتمك ، ويرمك (بورجى) اودەمك ؛ اعاده ايتمك ‖ **Erlaſſung** (ا مؤ) ㊾ ويرمه ‖ اعاده ‖ اعلان، واصدار .

Er-lauben (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) مساعده ايتمك ‖ Sie! — مساعده بيوررميسكز ! ، عفو ايدرسكز ! ‖ ich erlaube mir, Ihnen zu bemerken عفويكزه مغروراً سزه افاده (واخبار) ايدرمكه .
Er-laubniß (ـُـَـ ا مؤ) ㉞ مساعده ، رخصت .
Er-laucht (ـُـَـ ص) ㉔ [er-leuchtet =] مشهورومعظم، مظفر، مفخم ؛ شوكتلو ، عظمتلو .
Er-läutern (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) تفسير وايضاح ايتمك ؛ عيان وآشكار قيلمق ؛ آچمق .
Erle (ـَـ ا مؤ) ㊸ (نبا) آلچه آغاج ، قزل اغاج .
Er-leben (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) (برشيئى)كورمك، بيلمك‌ايچون‌خيلى‌وقت) يشامق، كورمك... wir werden — daß بز اووقته يتيشه‌جكزكه ، كوره‌جكزكه ....
Er-lebniß (ـُـَـ ا لا) ㉝ كوريلان ، كچيريلان وقعه ، حياتده كورلش كچيرلش اولان شى .
Er-ledigen (ـُـَـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) رسيدۀ ختام ايتمك، بتورمك ‖ برطرف ايتمك، اصلاح ايتمك، بتورمك ، ختام وفيصل ويرمك .
Er-legen (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) (پاره) اودەمك ‖ اولديرمك ، اولديروب يره سرمك .
Er-leichtern (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) تسهيل ايتمك ، آسان قيلمق، كوجنى‌كيدرمك ، قولايلاشديرمق ، تخفيف ايتمك ، خفيفلشديرمك ‖ (عمو) — ſich — ſeinen Bauch ـ وياخود — طيشارى (آياق يولنه) چيقمق ، دفع حاجت ايتمك .
Er-leiden (ـُـَـ فعمتعـ) n. ⑳ (*insép.*) صبر وتحمل ايتمك ، چكمك ‖ دوچار وكرفتار اولمق، اوغرامق، مبتلا اولمق.
Er-lernen (ـَـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) اوكرنمك ، تعليم ايتمك ، كوسترمك ‖ اوكرنمك ، تحصيل ايتمك .
Er-leſen (ـُـَـ فعمتعـ) b. ⑳ (*sép.*) aus-leſen = .
Er-leuchten (ـُـَـ فعمتعـ) b. ㉑ (*insép.*) ‖ **Er-leuchtung** (امؤ) ㊾ ‖ **Erleuchten** (ا لا) b. ㊵ be-leuchten = .
Er-liegen (ـُـَـ فعلا —) h. ⑳ (*insép.*) unter der Laſt — يوكى ، بارى آلتنده قالمق ، (ازلمك) ، اولمك ، خصوصيله (مجا) ، تلف اولمق .
Er-löſchen (ـَـَـ فعلا —) e. ㉑ (*insép.*) سونمك ، منطفى اولمق ‖ (مجا) سونمك ، حكمى ، شانى ، شهرتى واعتبارى قالمامق .
Er-löſen (ـُـَـ فعمتعـ) c. ㉑ (*insép.*) قورتارمق، خلاص ايتمك ‖ آزاد ايتمك .
Er-löſer (ـُـَـ ا م) a. ㊵ خلاص ايديجى، قورتاريجى ، ناجى ‖ آزاد ايدن .
Er-mächtigen (ـُـَـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) Jemand zu etwas be-vollmächtigen = .
Er-mahnen (ـُـَـ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) ايولكه ترغيب وتشويق ايتمك ، اوكود ويرمك ، نصيحت ايتمك ‖ تكدير وتعذير ايتمك ، تنبيه وتوبيخ ايتمك ‖
Er-mahnung (ـُـَـ امؤ) ㊾ ترغيب وتشويق ‖ تنبيه ، نصيحت .
Er-mangeln (ـُـَـَـ فعلا +) a. ㉑ (*insép.*)

اكسيك ونقصان اولمق ، مفقود اولمق || كذا (فعه يكشخ) es ermangelt mir an Geld پارهم يوق . پارهم مفقود .

Er-mannen (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) سعى وغيرته كتيرمك ؛ — sich (فعه مطا) وغيرته كلمك ، جسارتلنمك .

Er-mäßigen (ـ ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) تنزيل وتخفيف ايتمك ، تنقيص ايتمك ، آشاغى اورمق || اوجوزلتمق .

Er-matten (ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) b. ㉑ (*insép.*) (حركات شديده وكليه ايله) يورمق ، كندويى يورمق ؛ تعب ومشقته دوشورمك ؛ دوچار ضعف ايتمك || (فعه لا —) زياده يورلمق ، كوپكلمك ، كسيلمك .

Er-messen (ـ ـ فعه متع) m. ⑳ (*insép.*) (كافهٔ ابعادينى) مساحه ايتمك || حكم و اعتبار ايتمك || تدقيق و تفتيش ايتمك || تقدير وتخمين ايتمك || آكلامق || Das läßt sich leicht— بوقولاى آكلاشيله بيلور ، بونك آكلاشلمسى ، تقدير وتخمينى قولايدر .

Er-mitteln (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) واسطه سيله بولمق ، كشف ايتمك ؛ استحصال ايتمك .

Er-möglichen (ـ ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) قابل وممكن قيلمق ؛ تسهيل ايتمك .

Er-morden (ـ ـ فعه متع) b. ㉑ (*insép.*) قتل ايتمك ، اولديرمك .

Er-müden (ـ ـ ـ فعه متع) b. ㉑ (*insép.*) يورمق || تعجيز ايتمك ، اوصانديرمق ، بيقديرمق || Er-müdung (امؤ) ㊾ يورغونلق .

Er-muntern (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) (اويقودن) ايقاظ ايتمك || جانلانديرمق ، شنلنديرمك ، نشئه ويرمك .

Er-muthigen (ـ ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) جسارتلنديرمك ، جسارتلنمك ، اجتسار ايتمك ؛ يوركلنديرمك || غيرت ايتمك .

Er-nähren (ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) بسلمك || بسلنمك ، قارنى طويورمق ، بوغازنى طويورمق || كذا جلهسى (مجا) ، كچنديرمك || كچنمك، تعيش ايتمك || (ضرمثا) Friede ernährt, Unfriede verzehrt صلح و آسايش سعادتى وعكسى ايسه فلاكتى متجدر .

Er-nennen (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) توسيم وتسميه ايتمك || نصب وتعيين ايتمك .

Er-neue(r)n (ـ ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) يكيلمك ، تجديد ايتمك || تجديد اولنمق ، يكيلنمك || Er-neuerung (امؤ) ㊾ يكيلمه، تجديد ايتمه || دكشمه .

Er-niedrigen (ـ ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) آلچالتمق ، آشاغى دوشورمك ، آشاغى ايندرمك ، اكمك || Jemand in der Achtung Anderer— (برينك نظرندن ديكر برينى) دوشورمك || (مجا) كوزدن دوشورمك ، حسن توجهنى كيدرمك || (فيثاتى) تنزيل وتخفيف ايتمك ، آشاغى اورمق .

Ernst (ـ ام) ㊳ (*sans pl.*) صحت وحقيقت ، اهميت، طوغريلق || اوسلولق، آغرلق . كامللك || (ص) ㉑ تمكينلو ، آغر ، اوصلو ، وقارلو ، كامل || صحيح ، حقيق ، كرچك ، جدى || قطعى .

Ernsthaft (ـ ـ ص) ㉑ اهم ، والزم || آغر || صحيح لطيفهسز ، شقهسز ، كرچك ، جدى || وقار وتمكينلو .

Ernstlich (ـ ـ ص) ㉑ ernsthaft= .

Ernte (ـ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه arnôt] اكين ، محصول ، محصولات || بيچم ، حصاد ، اوراق || —zeit (امؤ) وقت حصاد .

Ernten (ـ فعه متع) b. ㉑ [قديم آلمانجه arnôn] اكينى بيچمك ، اكين طوپلامق .

Er-nüchtern (ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) سرخوشلغى كيدرمك ، آييلتمق .

Er-obern (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) فتح وضبط ايتمك ، تسخير ايتمك آلمق ؛ استيلا ايتمك .

Er-oberer (ـ ـ ـ ام) a. ㊵ فاتح .

Er-öffnen (ـ ـ فعه متع) و — sich (فعه مطا) b. ㉑ (*insép.*) آچمق ، كشاد ايتمك || آچيلمق || (آچمق) باشلامق || على قيلمق ، اعلان ايتمك ، بيلديرمك .

Er-örtern (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) مباحثه ومناظره ايتمك ، بحث ايتمك ، اورتهيه قومق ، ذكر ايتمك .

Erpel (ـ ام) a. ㊵ اركك اوردك .

Er-picht (ـ ص) ㉔ حريص ، طمعكار .

Er-pressen (ـ ـ فعه متع) c. ㉑ (*insép.*) صقيشديرمق || زورايله، جبراً آلمق || صوينى چيقارتمق، صيزيرمق .

Er-proben (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) يوقلامق، تجربه ايتمك ، دنهمك ، پرووا ايتمك .

Er-quicken (ـ ـ فعه متع) و (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) —sich تازهلنديرمك، احيا ايتمك ، قوتلنديرمك || سرينلنديرمك، اطفاىحرارت ايتمك || تازهلنمك ، قوت بولمق .

Er-rathen (ـ ـ فعه متع) p. ㉑ (*insép.*) بولمق ، كشف واستخراج ايتمك ، عقلندن بولمق || غيبدن خبر ويرمك ، بيلمك ؛ كاهنلك ايتمك ، (فال آچمق) بولمق .

Er-regen (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) تحريك ايتمك ، اوينامق || den Appetit— اشتها (يى) كتورمك || Bewunderung— حيرت بخش اولمق || موجب اولمق .

Er-reichen (ـ ـ فعه متع) a. ㉑ (*insép.*) نائل اولمق ، واصل اولمق ، يتشمك ، الده ايدمك ، موفق اولمق || (مجا) يتشمك، برابر اولمق || den höchsten Grad von etwas— برشيئك صوك درجهسنه نائل اولمق ، يتشمك ، وارمق .

Er-retten (ـ ـ فعه متع) b. ㉑ (*insép.*) خلاص ايتمك ، قورتارمق .

Er-richten (ـ ـ فعه متع) b. ㉑ (*insép.*) على الاكثر (ريا) (برعمود) چيقمق ويا ايتمك || auf-richten= ديكمك .

Er-ringen (ـ ـ فعه متع) a. ⑳ (*insép.*) كولهشهرك ، بوغوشهرق ، اوغراشهرق آلمق ويا قزانمق .

Er-röthen (ـ ـ فعه لا —) b. ㉑ (*insép.*) قيزارمق، قيرميزيلاشمق .

Er-satz (ـُـ ام) (31) (جمعی نادردر) بدل ، صرف وضایع ایدیلان بر شیئك یرینه قونیلان ویا ویریلان شی ، تضمینات ‖ reserve — (ع) (امؤ) آلمانیه‌ده قرعه کشیده‌سی اثناسنده کرك ضعف بدنی وکرکسه معینسزلکی ویاخود علی الاکثر مکاتب ابتدائیه‌ده خواجه‌لقلری . . . والخ کبی اسبابدنطولایی مأذون بولنان ومدت معینه‌لری وجهله بهرسنه (جمعاً تقریباً اون هفته) ٤—٦ هفته تعلیم کورمك اوزره جمع وتعلیم ایدیلان و ایجابی حالنده اردونك قوهٔ موجوده‌سنی اتمامه یارایان ایکنجی بر احتیاط عسکری‖ mannschaft— (ع) (امؤ) قرعه نفراتی .

Er-saufen (ـُـ فعلا —) e. (21) (*insép*) (عو) بوغولمق .

Er-säufen (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) صوده بوغمق ، صویه آتمق ‖ (فعمطا) صویه آتلق ، صوده بوغولمق .

Er-schaffen (ـُـ فعمتع) r. (20) (*insép.*) یاراتمق، وجوده کتورمك ، خلق ایتمك ‖ Er-schaffung (امؤ) (49) یارادیش، خلق ‖ یارادیلیش ، خلقت .

Er-schallen (ـُـ فعلا—) e. (20) و a. (21) (*insép.*) صدا ویرمك ، اوتمك ‖ es erscholl ein Gelächter برقهقهه‌در قوپدی .

Er-scheinen (ـُـ فعلا +) o. (20) (*insép.*) ظهور ایتمك ، ظاهر ونمایان اولمق ، کورنمك ‖ zum ersten Male in der Gesellschaft — ایلك دفعه اوله‌رق جمعیته چیقمق، برجمعیتده اثبات وجود ایتمك ، کوروتمك ویاخود اول جمعیته چیقمق ‖ بکزه‌مك ، اویله کلمك .

Er-scheinung (ـُـ امؤ) (49) کورونمه ، ظهور‖خیال‖ بوی‌بوس، اندام، — sie ist eine liebliche آنك (مؤنث) بویی بوسی پك کوزل وسویملیدر، پك‌لطیفدر، حسن‌اندامه‌مالکه‌در.

Er-schießen (ـُـ فعمتع) e. (20) (*insép.*) قورشونله اولدرمك ، قورشونه دیزمك ‖ (مجا) (عمو) حیرت‌عظیمی‌مشعر برتعبیردر مثلا: ! ich bin erschossen ای ایشته آرتق بونه دیه‌جکم قالمدی ! ، پك زیاده تعجب ایتدم ! ، حیرتدن طوندم قالدم ! ، بیمدن اوریلشه دوندم ! کبی معنالری افاده ایدر .

Er-schlagen (ـُـ فعمتع) r. (20) (*insép.*) اوروب قتل ایتمك (اولدیرمك) ‖ —vom Blitze یلدیرمله اورولمق.

Er-schließen (ـُـ فعمتع) c. (20) (*insép.*) و —sich (فعمطا) علی الخصوص (مجا) آچمق ؛ آچیلمق ‖ (مرا . (مجا) استدلال واستنساج ایتمك) ‖ auf-schließen .

Er-schmeicheln (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) یالتاقلنه‌رق مداهنه ایله آلمق، ایدنمك .

Er-schnappen (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) auf-schnappen .

Er-schöpfen (ـُـ فعمتع) c. و a. (21) (*insép.*) توکتمك ، بتیرمك ‖ حددن زیاده یورمق ، طاقتسز براقمق ‖ Er-schöpfung (امؤ) (49) طاقتسزلك ، قوتسزلك ‖ توکنه ، بته .

Er-schrecken (ـُـ فعمتع و فعلا —) ، (فعمطا) ونادراً a. (21) —(*insép.*) sich قورقوتمق ، اخافه ایتمك ، اورکوتمك ‖ قورقمق، خوف ایتمك .

Er-schüttern (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) سیلکمك، صارصمق ، صاللامق ، ایراث تزلزل ایتمك ، دپرتمك ‖ (مجا) صارصمق اورسه‌لمك .

Er-schweren (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) تصعیب ایتمك ، کوچلشدرمك ، مشکلات چیقارمق ، اشکال ایتمك ؛ دها آغر ، دها مشکل، دها برباد ایتمك .

Er-schwingen (ـُـ فعمتع) a. (20) (*insép.*) اوچه‌رق یتشمك ‖ (مجا) سعی واقدام فوق‌العاده ایله یتشمك ، ایرمك‖ مشقتله قزانمق ؛ باشه چیقمق .

Er-sehen (ـُـ فعمتع) I. (20) (*insép.*) کورمك ، استخراج ایتمك، حکم ایتمك‖ soviel ich daraus—kann بنم بوندن آکلایه بیلدیکمه نظراً ، استخراج ایده بیلدیکم قدر ‖ کوزلمك ، انتظار ایتمك ‖ (اولجه) تعیین وتخصیص ایتمك ، بیلمك ‖ aus-ersehen= .

Er-setzen (ـُـ فعمتع) c. (21) (*insép.*) یرینه قومق ، اوده‌مك ، یرینه بدل ویرمك ، تضمین ایتمك ‖ قصور ویا نقصانی اورتمك ، یرینی طوتمق ، یرینه قائم اولمق .

Er-sichtlich (ـُـ ص) (24) بللی ، کورونور ، آشکار ، عیان ، کوز اوکنده ‖ —daraus ist بوندن مستبان اولیور .

Er-sinnen (ـُـ فعمتع) b. (20) (*insép.*) =(aus-sinnen,aus-denken) .

Er-sitzen (ـُـ فعمتع) i. (20) (*insép.*) وقت ایله ، مرور زمانله ، اوطوروب ، بکلیوب قزانمق، نائل اولمق، ایدنمك واستحصال ایتمك .

Er-spähen (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) انتظارایتمك، بکلمك ، مترقب اولمق ‖ جاسوسلامق .

Er-sparen (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) اداره وتصرف ایتمك ‖ اسیرکه‌مك ، کوزتمك .

Er-sparniß (ـُـ امؤ) (34) ، (الا) (33) اداره، تصرف‖ صاقنمه ، اسیرکه .

Er-sprießen (ـُـ فعلا —) e. (20) (*insép.*)= اوره‌مك، توره‌مك؛ چیقمق،طوغمق‖=auf-sprießen Jeman— dem یرینه فائده مند اولمق .

Er-sprießlich (ـُـ ص) (24) فائده مند ، محسناتلو ‖ باعث فلاح ونجات .

Erst (ـُـص) (21) [che کلمه‌سنك صیغهٔ مبالغه‌سی]e—der, die, das برنجی‖اسم اوله‌رق: Erst برنجی، (سلطان) Selim der Erste سلیم اول ‖ das—e was ihm einfiel آنك اك اول‌خاطرینه کلان شی ‖ (حا) اولا ، اول امرده (ایلك پشین) ‖ (ضرمثلا) — das Geschäft und dann das Vergnügen اولا ایش صکره اکلنش ، ایش هرشیئه تقدم ایدر ‖ دها ، انجق ‖ ich habe—drei Seiten gelesen دها بن اوچ‌صحیفه اوقودم، آنجق اوچ صحیفه اوقویه‌بیلدم .

Er-starken (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) قوت ویرمك تقویه ایتمك .

Er-starren (ـُـ فعلا—) a. (21) (*insép.*) قاتیلاشمق، طونوب‌قالمق، قازیق‌کبی‌اولمق‖(اعضا حقنده) اویوشمق، حسی غائب ایتمك ‖ (مایعات وسائره حقنده) قویولمق، قاتیلاشمق ، طوکمق، قازیق‌کبی اولمق .

Er-statten (ـُـ فعمتع) b. (21) (*insép.*)کری ویرمك،

einen Bericht— اعاده ایتمك؛ ویرمك ‖ مكافاتنی، بدلنی ویرمك ‖ برلایحه، راپور، مضبطه ویا تقریر ویرمك، تقدیم ایتمك .

Er-staunen (ـُـ فعلا—) ㉑ a. (insép.) تعجب ایتمك، حیرتده قالمق ‖ (فعـ متعـ) حیرتده براقمق، حیرتبخش اولمق .

Er-staunlich (ـُـ صـ) ㉔ حیرتفزا، شایان تعجب واستغراب .

Er-stechen (ـُـ فعـ متعـ) ⑳ d. (insep.) آلات جارحه‌دن بریله اوروب، صوقوب، دورتوب اولدیرمك .

Er-stehen (ـُـ فعمتعـ) ⑳ t. (insép.) =aus-stehen ‖ بالمزایده اشترا ایتمك .

Er-steigen (ـُـ فعـ متعـ) ⑳ v. (insép.) چیقمق، اوزرینه چیقمق ‖ (بالهجوم) چیقمق .

Erstens (ـُـ حا) اولا، برنجیسی، اول امرده .

Er-sticken (ـُـ فعـ لا ±) ㉑ a. (insép.) (غاز، هواسزلق والخ دنطولایی) بوغولمق؛ تنفس ایده‌مامك؛ هوا بوریلرینك صیقلمسیله بوغولمق ‖ vor Hitze— صیجاقدن بوغولمق، نفسی طوتلمق .

Er-strecken (ـُـ فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) sich— یایلمق، توسع ایتمك؛ اوزانمق، اولاشمق، وارمق ‖ مرعی ومعتبر اولمق، حكمفرما اولمق .

Er-stürmen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) (ع) هجوم وصولت ایله آلمق، ضبط ایتمك ‖ (مجا) (ایلك حمله‌ده، دفعهٔ اولیده) آلمق، ضبط ایتمك، تسخیر ایتمك .

Er-suchen (ـُـ فعمتعـ) ㉑ a. (insép.) =ansuchen مثلا — er hat mich darum بكا او آكا دائر طلب ورجاده بولندی ‖ (طلب ورجا ایتمك) .

Er-tappen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) یقالامق، چال یقا ایتمك .

Er-theilen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) ویرمك، اعطا ایتمك؛ توجیه واحسان ایتمك .

Er-tödten (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ b. (insép.) اولدیرمك .

Er-tönen (ـُـ فعـ لا —) ㉑ a. (insép.) اوتمك . صدا ویرمك =er-schallen .

Er-tragen (ـُـ فعـ متعـ) ⑳ r. (insép.) چكه‌بیلمك، تحمل ایتمك، طیانمق .

Er-träglich (ـُـ صـ) ㉔ چكیلور، اولدقجه ‖ تجویز وتحمل اولنه بیلور .

Er-tränken (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) صوده بوغمق .

Er-trinken (ـُـ فعلا—) ⑳ a. (insép.) صوده بوغلمق .

Er-trotzen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ c. (insép.) von Jemandem etwas— بریندن برشیئی عنادله، زورله، جبراً آلمق .

Er-übrigen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) آرتدیرمق، تصرف ایتمك، اداره ایله بریكدیرمك ‖ اسكیدن (فعلا+) قالمق .

Erve (ـُ ا مؤ) ㊿ [لاتینجه] (نبا) مرجك (یبانی)، آق پورچاق .

Er-wachen (ـُـ فعـ لا—) ㉑ a. (insép.) اویانمق كذا (مجا) .

Er-wachsen (ـ kss ـُ فعـ لا—) (insép.) نباتات وانسان حقنده بیومك، یتشمك ‖ es Mädchen— یتشمش، كلینلك قیز ‖ منتج اولمق، چیقمق .

Er-wägen (ـُـ فعـ متعـ) ⑳ g. (insép.) طارتمق، دوشونوب طاشنمق، ملاحظه ومطالعه ایتمك، ایوجه دوشونمك .

Er-wählen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) انتخاب ایتمك، سچمك ‖ er ist zum Chef erwählt worden او رئیس انتخاب اولندی، اونی رئیس انتخاب ایتدیلر .

Er-wähnen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (inésp.) ذكر ایتمك ‖ یاد وتذكار ایتمك .

Er-wärmen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) ایصتمق، تسخین ایتمك .

Er-warten (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ b. (insép.) بكلمك، انتظار ایتمك ‖ es war nicht zu— بو بكلنمزدی، امید اولنمزدی ‖ Erwartung (امؤ) ㊾ انتظار، بكلمه، امید .

Er-wecken (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) اویاندیرمق، ایقاظ ایتمك ‖ ترغیب وتشویق ایتمك ‖ موجب اولمق .

Er-weichen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) یموشاتمق ‖ (مجا) یموشاتمق، طوقونمق، تأثیر ایتمك .

Er-weisen (ـُـ فعـ متعـ) ⑳ v. (insép.) اثبات وتحقیق ایتمك ‖ عرض ایتمك، ابراز واظهار ایتمك ‖ sich— (فعـ مطا) كندوینی كوسترمك، كورونمك، ظاهر اولمق، تبین ایتمك .

Er-weitern (ـُـ فعـ متعـ) و sich— (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) توسیع ایتمك. بوللاشدیرمق ‖ توسع ایتمك، بوللاشمق ‖ توفیر وتكثیر ایتمك .

Er-werben (ـُـ فعـ متعـ) ⑳ d. (insép.) قزانمق، استحصال ایتمك، مظهر وموفق اولمق .

Er-wi(e)dern (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) اعاده قیلمق، قارشولق اولەرق یاپمق، تكرار ایتمك، مقابلهٔ بالمثل ایتمك ‖ جواب ویرمك، قارشوقومق ‖ Er-wi(e)derung (امؤ) ㊾ جواب قارشولق، تقابل ‖ تكرار .

Er-wischen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. و c. (insép.) طوتمق، یقالامق، دردست ایتمك .

Er-wuchern (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) حیله وخیانت ایله قزانمق (ویا طوپلامق)، صویمق .

Er-wünschen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. و c. (insép.) آرزو ایتمك، خواهشكر بولنمق ‖ آرزو وخواهش ایده ایده قزانمق، مظهر اولمق .

Er-würgen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) بوغمق، بوغازینی صیقوب اولدیرمك، بوغازلامق، بوغازینی صیقمق (اولدیرمك) اختناق ایتمك .

Erz (ـُ وكذا ـ ا لا) ㊳ [Eisen تیمور جنسندن اولان] (معد) درونده بولنان كولچه، فلزمعدن ‖ معدن؛ موادمعدنیه ‖ قلایك باقرایله اختلاطندن متحصل یاپمه طونج ‖ هرایكی صورتی دخی كذا (مجا) ‖ --arbeit (امؤ) تونج ایشی ‖ —haltig (صـ) (معد) درونده معدن بولنان، معدنلی ‖ —herzog (ا م) باش دوقه، آرشیدوق ‖ پك، چوق، قانمرلی، قوجه والخ معنالرینی دخی كوسترر: —dieb (ا م) قوجه، باش خرسز (یتاق) ‖ —faul (صـ) پك زیاده، بینهایه تنبل ‖ —prahler (ا م) بیوك شارلاتان (چكه قوافی) .

Er-zählen (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) نقل وحكایه ایتمك ‖ Sie können etwas davon — سز آندن بحث

Eß . . . (٥٠) [essen] —stube (ا مؤ) يمك اوطه‌سى‖ —tisch (ا م) يمك ماصه‌سى، يمك تابله‌سى‖ —gabel (ا مؤ) يمك چتالى‖ —gier (ا مؤ) اوبورلق ‖ —kober (عو) وياخود —korb (ا م) يمك سپتى ‖ —lust (ا مؤ) (طعام) اشتها .

Eßbar (ـُـ ص) ㉔ قابل اكل، ينه يلور ‖ اكلى جائز.

Esse (ـُ امؤ) ㊳ [قديم آلمانجه Asche asca] باجه‖اوجاق‖ اوبوجاق‖ (عمو) in seinem—sein اونده ، بوجاغنده اولمق .

Essen (ـُ فع متع) ⑳ m. يمك ، اكل اتمك ، طعام اتمك ‖ sich voll— ايو يوب ايچمك ‖ gut—und trinken قارنى شيشنجيه دكين يمك ‖ er hat die Weisheit mit Löffeln gegessen (مقام استهزاده) اوعلوم وفنونى قاشيقله يمشدر ، يعنى عالم وفاضلدر ، بتون كتابلرى يوتمشدر ، علامهٔ جهاندر.

Essig (ـُـ ام) ㊳ سركه ‖ (مجا) (عمو) —ـ das ist ويا خود : — damit ist es بوندن خير يوق ‖ —gurke (امؤ) سركه‌ده قورولمش خيار ‖ —sauer (ص) سركه كبى اكشى ‖ —und Öl-ständer قولب وآياقلى ياغ وسركه‌لك .

Estompi(e)ren (ـُـُـ فع متع) ㉑ a. [فر] مشين ويا كاغد قلمى (استامپه ايله) ترسيم اتمك، استامپه‌لمق .

Etap(p)e (ـُ امؤ) ㊳ [فر] (ع) يول اوزرنده عسكرى ارزاق ، تعيينات ، مهمات والخ . انبارى ‖ منزل ، يول قوناغى .

Etat (ـُ ام) ㊻ [فر] (ماليه) بودجه .

Etatisi(e)ren (ـُـُـُـ فع متع) ㉑ a. [Etat] بودجه‌يى قورمق ، بودجه‌يى ، ترتيب وتنظيم ، تشكيل وتأسيس اتمك .

Ethik (ـُ امؤ) ㊾ [روم] (فلسفه) علم اخلاق‖ آداب .

Ethnologie (ـُـُـُـ ام) ㊾ ، ㊳ [روم] تعريف طوائف بشر .

Etikette (ـُـُ امؤ) ㊳ [فر] وكذا **Etikett** (ـُـ الا) ㊻ برشيئك درونده‌كى محتوياتى بيلديرمارقه ، اشارت (اتيكت) .

Etlich (ـُ ضمير) على الاكثر (جمع اولەرق) e— بعض ، برقاچ ، (بر) خيلى .

Etwa (ـُ حا) تقريباً ، تخميناً ؛ احتمالكه ، بلكه ‖ صانكه ‖ صاقين .

Etwa-ig (ـُـُ ص) ㉔ احتمالى ، محتمل الظهور ؛ عارضى .

Etwas (ـُ ضمير) برشى ‖ —so بويله برشى ، بوكبى ‖ (عمو) — nein, so آمان ! قابلى !، ممكنمى ! هيچ بويله بر شيده باشمه كلمامشدى ‖ (حا) بريارچه ، براز ‖ (الا) (inv.) بيلمام نه ، شى .

Etymologie (ـُـُـُـُ امؤ) ㊳ [روم] اشتقاق ‖ علم اشتقاق .

Etzel (ـُ اخام) ㊻ آتيلا .

Euch (ـُ ضمير) سزلره ، سزلرى ، سزه ، سزى .

Euer (ـُ ضميرشخص) سز ، حضرتكز ، سزك ، ذاتكزك ‖ (ضمير تملكيه) سزك ، سزكى ، سزكنى .

Eule (ـُ ام) ㊳ بايقوش .

ايده‌بيلورسكز يعنى سز آنى كورديكز بيلورسكز **Er-zählung** ‖ (ا مؤ) ㊾ نقل وحكايه ‖ حكايه ، تاريخ .

Er-zählens-werth (ـُـُـُ ص) ㉔ شايان تصوير وحكايه‖ شايان تعريف وتوصيف .

Erzen (ـُ وكذا ـُ ص) ㉔ [Erz]=ehern .

Erzen (ـُ فع متع) c. ㉑ (عمو) Jemand—[er] برينه (تحقير مقامنده) اوچنجى شخص ايله خطاب اتمك .

Er-zeugen (ـُـُ فع متع) و—sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.)حصوله كتورمك ، ياپمق ، چيقارمق ، وجوده كتورمك ‖ Kinder— چوجق طوغورمق ؛ ياپمق ‖ توليد اتمك ، باعث اولمق ، انتاج اتمك كذا (مجا) ‖ تشكيل ، (تشكل اتمك ؛ (وجوده كلمك) .

Er-zeugniß (ـُـُ الا) ㉝ محصول ؛ حاصلات .

Er-ziehen (ـُـُ فع متع) f ⑳ (insép.) تربيه اتمك، Das ist ein schlecht erzogener Mensch بو تربيه‌سز، كوتو تربيه كورمش بر آدمدر ‖ Erziehung (ا مؤ) ㊾ تربيه .

Er-zieher (ـُـُ ام) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ مربى، مربيه ؛ خواجه ؛ لالا .

Er-zielen (ـُـُ فع متع) a. ㉑ (insép.)كوزلمك ، نشانلامق، كذا (مجا) ‖ واصل ونائل اولمق ، موفق اولمق ؛ استحصال اتمك

Er-zittern (ـُـُ فع لا—) a. ㉑ (insép.) تتره‌مك ، تتره مكه باشلامق .

Er-zürnen (ـُـُ فع متع) a. ㉑ (insép.) قيزديرمق، كوجنديرمك ، حدتلنديرمك ، طارلتمق، قيزيشديرمق ‖ (فع لا—) و—sich (فع مطا) قيزمق، حدتلنمك ، فتيل آلمق، طارلمق .

Er-zwingen (ـُـُ فع متع) a. ㉑ (insép.) زورلامق، زورله آلمق وموفق اولمق .

Es (ـُ و ـُ ضميرشخص) (er ضميرينك لازم صورتى) او ، اول ، آنى ‖ طوغريدن طوغرى به ترجمه اولنه‌ميوب بونى ، بى والخ معنالرينه كلورمثلا ... ich halte es für unnöthig بن بونى لزومسزكورييورم ، (بن .. نى فضله بولورم)‖ (فع يكشخصى اوكنده فاعل اولەرق) es lebe die Treue ! يشاسون صداقت!

Esche (ـُ امؤ) ㊳ (نبا) ديش بوداق ‖ —n-baum (ا م) ديش بوداق آغاجى .

Eschel (ـُ ام) a. ㊵ (تجا) مائى مينه .

Esel (ـُ ام) a. ㊵ اشك، مركب،حمار‖ —in (امؤ) ㊿ ديشى مركب‖(مجا) اشك، احمق، اوكوزقفالى، حيوان،! —alte قوجه اشك ! ، حيوان ! ‖ (ضرمثل) vom Pferd auf den —kommen آتدن اينوب اشكه بينمك ‖ —füllen (الا) صيپا ‖ —wicke (امؤ) (نبا) اوليا اوتى دينيلان يونجه نوعى.

Esel-haft (ـُـُ ص) ㉑ آحمق ، عقلسز ، اشك كبى ؛ اشكجه‌سنه ؛ بدلا وسرسم كبى .

Eseln (ـُ فعلا+) a. ㉑ (عمو) اشك كبى چالشمق‖ اشك كبى (خطالى وقصورلى) ياپمق .

Esoteriker (ـُـُـُ ام) a. ㊵ [روم] محرم ، محرم اسرار ‖ اهل وقوف .

Esparsette . **Esparcette** (ـُـُـُ امؤ) ㊳ [فر] (نبا) اوليا اوتى .

Espe (ـُ امؤ) ㊳ (نبا) آقچه قواق .

Eu-nuch (‒ ام) (51) حرم آغاسی ، خادم .
Eu-phorbi-e (‒ f ‒ امؤ) (53) [روم](نبـا) فريبون .
Eu-phrat (‒f‒ اخام) (56) (جغر) فرات (نهری) .
Eure (‒ ص) (24) وغلط فقط زیاده مستعمل اوله‌رق eurer (‒ ص) (24) = (euer) .
Eu-rig (‒ ضمیرتملکیه) سزك ، سزککی .
Eu-ropa (‒ اخامؤ) (54) [روم] (اساطیر) اوروپا ‖ (جغر) (الا) (56) اوروپا (قطعه‌سی) .
Eu-ropä-er (‒ ام) .a (40) [روم] اوروپالی .
Euter (‒ الا) .a (40) (صیغر قویون وسائره حقنده) مه ؛ (امزك) امجك .
Evangelium (‒ کذا (b) حرفی (آ) کبی دخی تلفظ اولنور الا) (58) و (59) [روم] انجیل شریف .
Evchen (‒ الا) .b (40) [Eva] (حضرت) حوا] (اسم تصغیر اوله‌رق) سوکیلوجکم .
Evolution (‒(‒)‒ امؤ) (49) دور انکشاف انقلاب ‖ (ع) مانوره ، تبدیل نظام (حرکتی)
Ew (euer کله‌سندن مخفف) .
Ewig (‒ ص) (24) ابدی ، دائمی ‖ نهایتسز ، لاینقطع بر دوزی‌یه ‖ Das ist — (sehr) schade پك یازق .
Examen (‒ الا) (56) [لاتینجه] (جمی Examina) (‒) امتحان ، (schriftliches, mündliches) شفاهی ، تحریری امتحان .
Exerzi(e)ren (‒ فعمتع) [لاتینجه] .a (21) تعلیم ایتمك ، تعلیم ایتدیرمك .
Existenz (‒ امؤ) (49) [لاتینجه] یشامه ، کچنمه ‖ اسباب معیشت ، مال ‖ حیات .
Exkommunizi(e)ren (‒ فعمتع) .a (21) آفروزلمق ، لعنت ایتمك .

Expedi(e)ren (‒ فعمتع) .a (21) [لاتینجه] کوندرمك ؛ ارسال وامرا ایتمك .
Expektori(e)ren (‒ فعمتع) .a (21) [لاتینجه] بلغم توکورمك ‖ (مجا) — sich (فعمطا) بیان وافادهٔ افکار ایتمك ‖ آکلاشلمق ، ظاهر اولمق .
Experiment (‒ الا) (38) [لاتینجه] (حکم . کیمیا) تجربه .
Explodi(e)ren (‒ فعلا ±) .a (21) [لاتینجه] فوران ایتمك ، پاطلامق ، پاطلاق ویرمك ‖ ناکهان ظهور ایتمك .
Exponent (‒ ام) (51) [لاتینجه] (ریا) قوهٔ کمیت ، اس .
Exporti(e)ren (‒ فعمتع) [لاتینجه] (تجا) مال چیقارمق ، خارجه اخراج ایتمك (وصاتمق) .
Export (‒ ام) (38) [لاتینجه] (تجا) مال اخراجی . اخراج اموال .
Expreß (‒ ص) (24) وخصوصیله (حا) مخصوص ‖ مخصوصی ، قصداً .
Extra (‒ حا) [لاتینجه] خصوصی (فوق العاده) آیروجه ، مخصوصی .
Extrakt (‒ ام) (38) [لاتینجه] خلاصه .
Extravagi(e)ren (‒ فعلا +) [لاتینجه] مبالغه ایتمك .
Extrem (‒ ص) (24) [لاتینجه] غایه ، صوك درجه ‖ افراط ‖ (الا) (38) غایه ، صوك ، اوج .
Ex-zellenz (‒ امؤ) (49) [لاتینجه] جناب ، حضرت ؛ حضرتلری ، جنابلری .
Ex-zerpi(e)ren (‒ فعمتع) .a (21) [لاتینجه] — (ein Buch) (برکتابی) خلاصه واجمال ایتمك .
Ex-zeß (‒ ام) (2) [لاتینجه] افراط ، حدینی تجاوز ایدن ، ‖ سوء حال ، یولسزلق ، فسق .

F (‒ الا) (55) آلمان الفباسنك آلتنجی حرفی وحروف غیر صدائیه‌نك دردنجیسی در .
Fabel (‒ امؤ) (53) [لاتینجه] مصال .
Fabelhaft (‒ ص) (24) [Fabel] مصال نوعندن ‖ یالان کبی ، غریب ‖ فوق‌العاده ، خارق‌العاده ، فوق‌الحد .
Fabrizi(e)ren (‒ فعمتع) .a (21) [لاتینجه] (فابریقه‌ده) انشا واعمال ایتمك ‖ یاپمق ، حصوله کتورمك .
Fach (‒ الا) (25) برماصه ویا دولابك قاتی (کوزی) چکمه‌سی ، قات ؛ بوله : راف ‖ مسلك ، صنعت ‖ قسم ، صنف ، شعبه ‖ مثل ، دفعه ، قات ، — zehn اون قات .
Fächeln (‒ فعمتع) .a (21) و — sich (فعمطا) یلپازه‌لمك ، روزکارلمق ‖ یلپازه‌لنمك .
Fächer (‒ ام) .a (40) یلپازه .

Fack (‒ الا) (55) (بحر) و Facke (‒ امؤ) (53) (بحر) (على الاکثرجمع اوله‌رق) en — کمی قبورغه آره‌لقلری .
Fackel (‒ امؤ) (53) [لاتینجه] —(wachs=) موم . مشعله ‖ —(Pech=) قاطرانلی مشعله ‖ —(Stroh=) اورته مشعله .
Façonni(e)ren (‒ ss فعمتع) .a (21) [فر] ایشلمك ، یونتمق ‖ ترتیب وتشکیل ایتمك ، تزیین ایتمك ، جلا ویرمك ، نطس ایتمك ‖ قلیق وقیافت بیچیم ویرمك .
Fade (‒ ص) (24) [فر] طاتسز ، لذتسز ؛ طاتسزطوزسز .
Faden (‒ ام) .b (39) کذا .b (40) وکذا تصغیر سورتی اوله‌رق : Fädchen (‒) و Fäd(e)lein (‒(‒)‒) هرایکیسیدخی (الا) .b (40) ایپلك ، تیره ‖ اینجه ایپ ، سیچم ‖ اوزون کنویر تلی ‖ یوك ، صاچ ‖ قولاچ ‖ keinen trockenen — am Leibe haben (عمو) وجودینك قوری برطرفی (قیلی) قالمینجه‌یه دکین ایصلانمق ، ضیرصیقلام اولمق .

Fäden (ـّ صـ) ㉔ ایپلكدن، تیره‌دن .

Fähig (ـّ صـ) ㉔ مقتدر ، قابلیتلی ؛ اهلیتلی، مستعد .

Fähigkeit (ـّـ ا مؤ)㊾قابلیت،اهلیت،استعداد،اقتدار.

Fahl (ـّ صـ) ㉔ صارارمش، [falb=] صولوق .

Fahne (ـّ ا مؤ) ㊿ سنجاق، بایراق .

Fahnen... (ـّ...) [Fahne] —eid (ا لا) حسن خدمت وصداقت مؤكد (سنجاق آلتنده) ایدیلان یمین || —junker (ا م) (ع) عسكرچاقی || —flüchtige(r) (ا م)(ع) (قدیم) سنجاقدار، بایراقدار، علمدار= —träger (ام) (ع) سنجاقدار .

Fähnrich (ـّ ا م) ㊳ (ع) [Fahne] = سنجاقدار= Fähndrich || ممالك اجنبیه‌ده وعلی‌الخصوص آلمانیاده ضابط قلغیچی‌طاشیر ومكتبدن مخرج ضابط نامزدی .

Fahr... (ـّ...) [fahren] —bahn (ا مؤ) شمندوفر (خطی) || —geld (ا لا) آرابه،تراموای، شمندوفر والخ ایچون ویریلان) نقلیه اجرتی || —plan (ا م) آرابه ، واپور، شمندوفر وامثالی وسائط نقلیه‌نك وقت وصورت حركتلرینی مبین جدول || —schein (ا م) (واپور، شمندوفر والخ) بیلتی || —straße (ا مؤ) آرابه وامثالیله مرور ایدیلان طریق || —zeit (ا مؤ) وقت حركت || آرابه ، واپور ، شمندوفر و امثالنك برمسافه‌یی قطع ایچون صرف ایتدیكی وقت.

Fahrbarkeit (ـّـ ا مؤ) ㊾ (یوللرك) آرابه وامثالی ایشلدلمسنه ونهرلرك واپور وامثالی سیجنه اولان قابلیتی .

Fähre (ـّ ا مؤ) ㊿ (بحر) صال ، باق (تكنه) || ماعونه، صندال || fliegende— (ا م) جسرطیار .

Fahren (ـّ فع لا—) r. ⑳ بر یردن آخر برمحله‌كیتمك، كذا (واپور ، آرابه وامثالیله) || auf den Markt— پازاره كیتمك || —durch die Stadt آرابه‌وساره ایله‌شهرك ایچندن كچمك ، شهری‌كزمك|| (مجا) —in's Grab مزاره‌كیرمك|| —aus dem Bette یتاقدن طیشاری فیرلامق ، صیچرامق ، آتلامق|| Das ist ihm durch den Kopf gefahren بو آنك قفاسندن‌كچدی، اوردی ، باشنه صیچاق صودوكولمشه دوندی || —Jemandem in die Haare برینی صاچندن یقالامق || —Schlitten (عو) خفیفجه یللنمك|| Einen —lassen قیزاق ایله‌كیتمك ، قیزاغه بینمك || (مجا) —gut mit etwas برشیئله حسن حال وموقعده بولنمق ، ایوكچنمك ، ایوكیتمك ، برشیدن خشنود اولمق|| (فع متع) و(فع لا+) آرابه وامثالیله كتیرمك، نقل ایتمك||—etwas entzwei برشیئی آرابه ، واپور وامثالیله چارپوب اوزرندن كچوب كسر ایتمك ، ازمك ، زده‌لمك || —Jemand nach der Stadt برینی شهره (آرابه والخ ایله) نقل ایتمك ،كوتورمك|| (فع مط) sich gut—der Weg آرابه وامثالیله مروری سهولتلی اولان یول، منتظم طریق || (ع) —de Artillerie صحرا طوپچیسی .

Fahrer (ـّ ا م) a. ㊵ (ع) (طوپچیلقده) آرابه‌جی‌نفری.

Fahrt (ـّ ا مؤ) ㊾ واپور ، آرابه‌وساره ایله‌كیدیش ویا سیاحت ایدیش وكزیش|| (یولجیلق) سیاحت .

Fährte (ـّ ا مؤ) ㊿ ایز، یول|| طریق .

Fakir (ـّ ا م) ㊻ [عر] فقیر، قلندر؛ هندلودرویش .

Faktion (ـّ)(ـّ)ss ا مؤ ㊾[لاتینجه]عمل،یاپیش||نوبت.

Faktisch (ـّ صـ) ㉔ [لاتینجه] حقیقی، جدی || (حا) حقیقةً ، جداً .

Faktor (ـّ ا م) ㊸ [لاتینجه] (علم حسابده) حاصل ضربی‌حصوله‌كتورن‌مضروبین || (مجا) برشیئك تشكیل‌وتركیبنه یارایان‌موادك بهری|| علی‌الاكثر (ـّ) ㊳ اشیای‌تجاریه‌وپوسته موزعی||وكیل، مؤكل||فابریقه ایش باشی||(مطبعه‌ده)باش‌مرتب.

Faktum (ـّ ا لا) ㊽ [لاتینجه] حقیقت، حقیقت‌حال ؛ مادهٔ حقیقیه .

Faktur (ـّ ا مؤ) ㊾ كذا .a— (ا مؤ) ㊿[لاتینجه] (تجا) فاطوره .

Falb (ـّ صـ)㉔ = fahl || آچیق ، اوچوق ، صولوق رنكلی|| (باركیرده) قوله رنكی، قوله طوقی .

Falbel (ـّ ا مؤ) ㊿ [فر] فالبالا ، برای تزیینات قوللانیلان دانتله، توك و امثالی .

Falk (ـّ ا م) ㊿ كذا e— (ا م) ㊾ [لاتینجه] اسم تصغیری Fälklein (الا) .b ㊵ شاهین، طوغان || آكجه|| مقدما (ع) بالیز ، چاقالوش طوپی || —haube (ا مؤ) (ع) قوبورلق‌قپاغی ، فالیه اورتوسی|| آتماجه باشلغی (طاقیه) .

Falk(e)ner (ـّ)(ـّ) ا م) .a ㊵كذلك Falkeni(e)r (ـّـ ا م) ㊳ طوغانجی .

Fall (ـّ ا م) ㉛ دوشمه ، سقوط || زوال ، نكبت وادبار|| (مجا) —knall und درعقب ، آردی آره‌سی صوغومه‌دن|| سطح‌مائل،یقوش،میل||(حال)،مثلا: —auf alle Fälle, auf jeden هرحالده ، مطلقا || —schirm (ا م) (بالونجیلقده) قضا وقوعنده بالون‌داخلنده بولنانلرك چادرشكلنده بولنوب دروننه طولان هوا واسطه‌سیله آهسته آهسته یره ایندكاری (سپرسقوط) || —sucht (ا مؤ) (علم امراض) صرعه علتی ، طوتارق|| —winkel (ا م) زاویهٔ سقوط .

Falle (ـّ ا مؤ) ㊿ قپان ، دوزاق ، دولاب دوزمه Das ist vielleicht eine— بوبلكه‌بردوزن، بردولاب‌اوله‌بیلیر|| (چلینكیرلكده) مندال .

Fallen (ـّ فع لا —) .p ⑳ دوشمك ، سقوط ایتمك || اله دوشمك ، اوغرامق || —in Ohnmacht بایلمق || vor —Jemandem auf die Kniee برینك اوكنده دیز اوسته دوشمك (برینك آیاقلرینه قپانمق)|| دوشمك ، تصادف ایتمك || (مجا) —von der Bank نامشروع اولەرق تولد ایتمك، دنیایه كلمك|| —Jemandem in's Wort برینك سوزینه قارشمق،كسمك|| اولمك ، وفات ایتمك er fiel als Held قهرمانجه‌سنه وفات ایلدی || دوشمك ، آشاغیلامق ، تنزل ایتمك ، اعتباردن دوشمك || (پیانقوده) چیقمق ، اصابت ایتمك || (حیوانات حقنده) طوغمق .

Fällen (ـّ فع متع) .a ㉑ ییقمق ، دویرمك ، كسمك (آغاج واودون) || (ع) تفنك اكدیرمك (سونكو طورالمق) || (هند) (برعمود) تنزیل ایتمك، انمك || —ein Urtheil برحكم ویرمك ، كیدیرمك .

Fällig (ـّ صـ) ㉔ (تجا) مدتی منقضی اولان || حلول ایدن || لازم الادا ، اوده‌نه‌جك ، تأدیه‌سی مشروط ، (معاش وامثالی حقنده) ایشلش ، متداخل .

Falls (ـّ حرعا) [Fall] اكر ، حالده .

Falsch (⏑́ ص) ㉑ یاكاش ، خطالو ؛ غیر صحیح ‖ سنعی، یاپمه، ساخته ‖ (غرا) Das ist— بو بویله دیمز ‖ (ام (الا) ㊳ (sans pl.) خطا ، قصور ، یاپمه ، دوزن ‖ —münzer (ام) قالبزن ، قالپازان .

Fälscher (⏑́ ام) a. ㊵ ، —in (امؤ) ㊿ ساخته كار ، حیله كار ؛ دوزنباز .

Falte (⏑́ امؤ) (53) بوكوم ، بوروشیق ، قیرمه ، بوروم ؛ قات ، قیوریق .

Falten (⏑́ فعمتع) b. ㉑ قاتلامق ، قیرمق ، بوكمك ، بوروشدیرمق ، قیوریقلامق ، بورمك .

Falter (⏑́ ام) a. ㊵ [تاطبیع] خرشفی الجناح ، اوزری اینجه بر توزله قابلو كابك وسائره نوعندن اولان بوجكلر .

Faltig (⏑́ ص) ㉑ قیوریقلو ، بوروشیق ؛ قاتلو .

Falz (⏑́ ام) ㊳ (صنع) ، —e (امؤ) (معما) اویمه ‖ یووه ، یتاق ، اویوق ‖ (فوچیجیلقده) فوچی كرتیكی ، درزەسی ‖ (مجلد اصطلاحی) كتاب آرقه‌لرینك سچم ایله باغلنان چیقیندیلی محلی ‖ —bein (الا) كاغد قیویرمغه ، كاغد كسمكه مخصوص كمیك پچاق .

Falzen (⏑́ فعمتع) c. ㉑ = [falten] بوكمك ، قاتلامق ‖ یووه ، اویوق ، یتاق ویا كرتیك آچمق .

Famili-e (⏑⏑́⏑ امؤ) (53) [لاتینجه] فاملیا ، عائله ‖ كذا (تاطبیع) و (نبا) فاملیا وفصیله ‖ —nglück (الا) سعادت بیتیه .

Famos ، **famös** هر ایكیسی دخی (عمو) (⏑́ ص) ㉑ [لاتینجه ، فر] اعلا ، مكمل ، غایت ایو ، یمان ‖ عظیم ، نامدار ، مشهور ‖ (عو) ظیرتابوز ، جرأتلی (آدم) ‖ كوزل شی ، شیق .

Fanatiker (⏑⏑́⏑ ام) a. ㊵ [لاتینجه] متعصب ، قبا صوفی ‖ آشیری مبتلا وهوسكار .

Fang (⏑́ ام) ㉛ (sans pl.) ضبط ، آلمه ‖ یقالامه ، طوتمه ‖ —zähne حیواناتك صیوری (كوپك) دیشلری .

Fangen (⏑́ فعمتع) p. ⑳ طوتمق ، یقالامق ، آولامق ‖ آلمق ، ضبط ایتمك .

Fänger (⏑́ ام) a. ㊵ ضبط ایدن ، آلان ، یقالامق ‖ (مجا) چشم جالب ، دیدهٔ عشوه باز .

Fant (⏑́ ام) ㊳ [ایتالیانجه] خوبه ، زوزك .

Fantasie (⏑⏑⏑́ امؤ) ㊾ [روم] وهم وخیال ، قوروتی ‖ صایقلامه ‖ (شعرده) ارتجال .

Fantast (⏑́ ام) (51) [روم] تیتیز ‖ غریب ، عجائب ، مراقلی ، قورونتیلی .

Farbe (⏑́ امؤ) (53) رنك ، لون ، بویا .

Färben (⏑́ فعمتع) a. ㉑ بویامق ، تلوین ایتمك ؛ بویایه باتیرمق ‖ Färbung (امؤ) ㊾ رنك ، بویا ‖ بویامه .

Farben... (...⏑́) [Farb] —brett (الا) بویا تخته‌سی ، پالت ‖ —büchse (امؤ) بویا چناغی (غوده) ‖ —druck (ام) رنكلی ، بویالی باصمه ‖ —stift (ام) بویالی (قورشون) قلم ، پاستل .

Färber (⏑́ ام) a. ㊵ بویاجی ‖ نقاش ‖ —baum (ام) (نبا) آغاجی ساری بویا چیقارر آغاج ‖ قطونه ، قارنی یاریق .

Färberei (⏑⏑́ امؤ) ㊾ بویاخانه ، بویا كارخانه‌سی ، دكانی .

Farbig (⏑́ ص) ㉑ بویالو ، ملون ؛ رنك آمیز ، رنكین .

Farn (⏑́ ام) ㊳ (نبا) سرخسیه ، اكرلق اوتی .

Faro (⏑́ ام) (56) [ایتا] فنار ، فنار قوله‌سی ‖ فرعون دنیلان قمار ، (هوا) اویونی ‖ فارو نامنده بلچیقا بیراسی .

Farsch (⏑́ ام) ㊳ ، Farse (امؤ) (53) [فر] (آشجیلق اصطلاحی) (اسپناق ویاخود قوزوقولاغی قیمه‌سی) .

Färse (⏑⏑ امؤ) (53) دیشی طانه .

Fasan (⏑́ ام) ㊳ یاخود (51) سوكلون (قوشی) .

Faschine (⏑⏑́⏑ امؤ) (53) [فر] (ع) (استحكا) چالی دمتی .

Fasching (⏑́ ام) ㊳ [Fastnacht =] قارناوال .

Fase (⏑́ امؤ) (53) ایپلك ، ایپ ؛ لیف .

Fasel (⏑́ ام) (56) ، و (امؤ) (53) ایكیسیده (sans pl.) اورەمه ، تورەمه ، یتشمه ‖ تكثر ‖ —bock (ام) تقوچ ‖ —hans (الا) = Faseler (⏑⏑́ ام) یولسز ، حدینی بیلمز ، غریب آدم ، صاچمه‌جی ، هرزه‌جی .

Faselei (⏑⏑́ امؤ) ㊾ صاچمه سوز ‖ یولسزلق ، ادبسزلك ، هرزه‌كولق .

Faseln (⏑́ فعمتع) و —sich (فعمطا) a. ㉑ = fasern (فعلا +) یاورولمق ‖ نفعی ، فائده‌سی اولمق ، حاصلات ویرمك ، كتیرمك ، فیضلی ، بركتلی اولمق ‖ هواسنه قوشمق (هوا وهوسه تابع اولمق) ‖ (صتمه‌یه طوتلمش كبی) صاچمه‌لمق ‖ شقالشمق ، زوزكلنمك .

Faser (⏑́ امؤ) (53) = Fase ‖ —n (ات ، تازه فصولیه وسائره‌ده اولان) (ایپلك) سكر ، قیلچیق ؛ لیف .

Fas(er)ig (⏑(⏑)́ ص) ㉑ (ایپلك كبی) سكرلی ، خیطی ، لیفی ، قیلچیقلی .

Fasern (فعمتع) و —sich (فعمطا) a. ㉑ تیفتیلمك ، تل تل ایتمك ‖ تیفتیكلنمك ، تل تل اولمق .

Faß (⏑́ الا) ㉖ اولچی اوله‌رق استعمالنده جمعی (inv.) فوچی ، واریل (باریل) ، فوچیجق ‖ (مجا) فوچی كبی شیشمان (انسان) ، شیشقو ‖ —binder (ام) فوچیجی ‖ —boden فوچی دیبی .

Fassen (⏑́ فعمتع) c. ㉑ طوتمق ، (آلمق) ، یقالامق ‖ —beim Kragen یقاسندن طوتمق ، یقالامق ‖ ich will ihn schon—! طور بن آنی بریقالایم ! ، البته اوبنم اله كچر ! ‖ اطرافنی چویرمك ، چارچوه كچیرمك ، —Edelstein جواهری قفسلمك ، قفس ، یووه ایچنه اوطورتمق = ein-fassen ‖ آكلامق ، درك ایتمك ‖ ترتیب وتألیف ایتمك (قلمه آلمق) (اصولنه توفیقاً) تنظیم ایتمك ‖ bitte, — Sie sich kurz لطفاً ایشی قیصه كسیكز ، چابوق اولكز ، آزله افاده وادارهٔ كلام ایدیكز ، رجا ایدرم ایشی آز سوزله آكلادیكز ‖ sich— (فعمطا) sich mit Jemandem— بریله قوجاق قوجاغه قاپشمق ، بوغوشمق ، غوغا ایتمك ، كورشمك ‖ عقلنی باشنه آلمق ، طوپلامق ‖ (فعلا +) (دیشلی چرخ وكمرطاشلری حقنده) طوتمق ، قاورامق ، كندلنمك ، كچمك .

Faßlich (ـ ـ ص) ㉑ قابل ادراك ، آكلاشيلور .

Fast (ـحا) [fest—] على الاكثر—nichts ‖ bei-nahe همان هيچ برشى ، اصلا ، ابداً . . . ‖ nur— همان آنجق ، آنجق . . . .

Fast ... (ـ....) [fasten] tag— (ا م) (اتطعام اولنميه‌جق) صوم كونى ‖ nacht— (ا مؤ) قارناوالك صوك كونى .

Faste (ـ ـ امؤ) ㉝ دها زياده مستعمل اوله‌رق n— (مفرد مؤنث) جمعى (*inv.*) (اوروج) پرهيز ‖ پاسـقاليه‌دن اول (قرق پرهيز كونلرى) .

Fasten (ـ فعلا +) ㉑ b. اوروج طوتمق، پرهيزايتمك .

Fatal (ـ ـ ص) ㉑ (عمو) [لاتينجه] باعث يأس والم ، انديشه‌ناك ‖ ظلم وجفايى موجب اولان، ظالم ‖ پك فنا ، مشئوم، منحوس، مصيبتلو، قدمسز، اوغورسز .

Fauchen (ـ فعلا +) ㉑ a. (حيوانات حقنده) (كدى كبى) باغيرمق .

Faul (ـ ص) ㉑ چورومش ، كچمش ، قوقمش ‖ چوروك، بوزوق،كوتو، فنا ‖تنبل، مسكين ‖!—die Sache ist ايش فنا ! ‖ (مجا) (—e Haut (oder Seite sich auf die legen تنبليكه، مسكينلكه مبتلا اولمق ‖ baum— (ا م) (نبا) آق آغاج ، آقجه آغاج ‖ pelz— (عمو) (ام) تنبل ، (عو) مسـكين ‖ (حيوانات حقنده) بطئ الحركه چاريا (حيوانات)

Faulen (ـ فعلا +) ㉑ a. چورومك ، قوقمق ، كچمك ، بوزولمق ‖ (علم امراض) (كميك حقنده) رم علتنه اوغرامق ترمم ايتمك .

Faulenzen (ـ ـ فعلا +) ㉑ c. بوش طورمق، آواره كزمك، تنبللك ايتمك ‖ (عو) حايلازلقله ياشامق .

Faulenzer (ـ ـ ام) ㊵ a. تنبـل ؛ حايلاز ، بوش كزه‌نك بوش قالفه‌سى .

Faulheit (ـ ـ امؤ) ㊾ تنبللك، مسكينلك ‖حايلازلق .

Fäulniß (ـ ـ امؤ) ㉞ چوروكلك ، طاغلمه ، تفسخ ، تعفن ؛ بوزولمه . چورومه .

Faun (ـ ام) ㊿ و ㊳ [لاتينجه] (اسـاطير) قديم روماليلرك اورمان الهى .

Faust (ـ امؤ) ㉟ يومروق ‖ —aus freier مهارتله ، اولجه‌تعليم‌ايتمدن ‖in die—(in's Fäustchen)lachen كيزلوجه كولمك،كيزلوجه، صاقليجه سوينمك ‖ (اخام) ㊹ ياخود ㊳ (شيطانله‌متفق‌اوله‌رق كشفيات‌سحريه‌سيله‌مشغول) مشهورآلمانيا سحربازى‖ gros— (ص) يومروق‌كبى، يومروق‌قدر(بيوك) ‖ dick— (ص) يومروق‌كبى ايرى ، يومروق ايريلكنده ‖ voll— (امؤ) آووج ، طولوسى بر آووج .

Faxe (ـ ـ امؤ) ㊾ Facrerei (ـ ـ امؤ) ㊳ شقه، اكلنجه‌لى مضحك تياترو اويونى ‖ تحفلق، صويتاريلق .

Fecht ... (ـ....) kunst— (امؤ) قلنج وسونكوتعليمى، اسقريم ‖ schule— (امؤ) قلنج‌وسونكوتعليمى‌مكتبى ؛ اسقريم درسى ‖ bruder— (ام) ديلنجى ، سائل ‖ handschuhe— (جمعمذ) اسقريم‌الديونى ‖ übung— (امؤ) اسلحه(مختلفه)تعليمى.

Fechten (ـ فعلا +) ⑳ e. محاربه ايتمك ، غوغا ومجادله ايتمك ‖ مج ، قلنج (اسـقريم) تعليمى ايتمك ‖ اسلحهٔ مختلفه ايله اوروشمق ‖ حركات سريعه اجرا ايتمك ‖ تسأل ، تصدق‌ايتمك ‖ (فعل متعد) ein Gefecht— محاربه‌ايتمك، جنك‌ايتمك.

Feder (ـ امؤ) ㉝ قوش‌توكى ‖ قلم ‖ تيمور ياى ‖ bett— (الا) قوش توبى يتاق ‖ volk— (عمو) (الا) ارباب قلم ‖ busch— (ام) (قوشلرك باشنده) تپه ‖ طوغ ، صورغوچ ، (شابقه وسائر سرپوشلر اوزرنده) توك ، على الخصوص آلمانيا جنرالرى‌ايله‌لرى اوزرنده بولنان ورسمى وقتلرده طاقيلان‌توك ‖ halter— (ام) قلم اوجنك طاقيله‌جغى صاپ ‖ haus— (ساعتجيلكده) يايك طولاشديغى اسطوانه ، زنبرك ‖ pose— (امؤ) (يازى ايچون) قازتوكى ‖ messer— (الا) چاقى، قلمتراش .

Federn (ـ فعلا +) ㉑ a. توك دكيشديرمك (توى دوكمك) ‖ توكلنمك ‖ (فعل لا) و sich— (فعل مطا) يايلانمق.

Fee (ـ امؤ) ㉝ [فر] (اساطير) پرى ، حورى .

Feenhaft (ـ ـ ص) ㉑ [Fee] پرى‌جه‌سـنه ، پريلره مخصوص ‖ حـيرت فزا ، خارق العـاده (كوزل وخوش) ، غريب وعجيب .

Fege ... (ـ....) [fegen] feuer— (الا) (افورمذهبيه) اعراف ‖ mühle— (امؤ) (زرا) صاورمه دكرمنى .

Fegen (ـ فعل متعد) ㉑ a. (سپوركه ايله) سوپورمك،كذا (مجا) ‖ (ضرمثل) Jeder fege vor seiner Thüre هركس كندى قپوسنك اوكنى تميزلمليدر، (هركس اولا كندى خطاسنى تصحيح ايتمليدر) ، اوستنه الزم‌اولميان‌شيئه قارشمامالى ‖ سپورمك ، تميزلمك؛ سيلك، جلالمق ‖(زرا) بودامق، تميزلك، آيقلامق ‖(مجا) سيلوب سپورمك ، بتيرمك ‖ (فعل لا ±) روزكاركبى اوزرندن كچمك ‖ (روزكارحقنده) —durch die Wüste چول‌اوزرندن اسوب كچمك ، چولى سوپوروب كچمك .

Feger (ـ ام) ㊵ a. [fegen] Schornsteinfeger (ام) اوجاق سوپوريجى .

Feh (ـ امؤ) ㊾ (تجا) سنجاب ، سنجاب كوركى .

Fehde (ـ امؤ) ㉝ غوغا ، نزاع ،كوروولق، معارضه.

Fehe (ـ امؤ) ㉝ =Feh .

Fehl (ـ ام) ㊳ [fehlen]= Fehler بوش، بيهوده ‖ ياكلش ‖ fahren— يولى‌غائب‌ايتمك، يولى‌صاپتمق، ياكلش كيتمك ‖ greifen— (موسيق) ياكلش طوتمق، ياكلش پرمق‌اورمق ‖ stoßen— (فعل لا +) (بيلاردو اويوننده) ياكلش دورتمك ‖ bitte— (امؤ) فائده‌سزرجا ‖ jahr— (الا) محصولسز سنه.

Fehlen (ـ فعل متعد) ㉑ a. den Ball— بيـلاردوده يووارلغه اوره‌مامق ‖ den Weg— يولى غائب ايتمك، صاپتمق، ياكلش كيتمك ‖ (فعل لا +) خطا ايتمك ، قصور ايتمك، شاشيرمق ‖ Das fehlte(nur)noch! ‖ بارەمز يوق es fehlt uns an Geld اشته برده بو اكسيك ايدى ! ‖ was fehlt Ihnen ? وكذا wo fehlt es Ihnen ? (برخسته‌يه) نه‌كزوار ؟ نره‌كزدن راحتسزسكز ؟

Fehler (ـ ام) ㊵ a. [fehlen] نقيصه ، خطا ،قصور ‖ نقصان ، ياكلش ‖ voll— (ص) پرقصور .

Fehlerhaft (ـ ـ ص) ㉑ ياكلشلى، خطالى ‖فنا ، قصورلى.

Fehme (ـ امؤ) ㉝ (قديم آلمانيـانك وست فالەن) ايالتنده خفى جنايت محكمه سى .

Fei (ـ امؤ) ㊾ = Fee .

Feier (ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه fe'ria] (عادى ايش وقتنده ايديلان) استراحت ، تعطيل || تنفس، پايدوس وقتى || بيرام، يورطى|| اجراى آيين|| —tag (ا م) تعطيل ، پايدوس كونى || بيرام ، يورطى ويا شنلك كونى .

Feierlich (ـُـُ ص) (24) دبدبه وآلاى ايله || احترام وتعظيم ايله || وقور .

Feiern (ـُ فع لا +) a. (21) [Feier] پايدوس ايتمك ، تعطيل ايتمك || بيرام ، يورطى ايتمك || برشى ايچون شنلك ، آلاى اجرا ايتمك .

Feifel (ـُ ا م) a. (40) ، (ا مؤ) (53) نكفهٔ فرس ، بيكرك بوغازنده‌كى بزلر ، (علم امراض) بو بزلرك شيشمسى .

Feig (ـُ ص) وكذا e— (ـُ) (24) قورقاق ، يوركسز ، جسارتسز || —bohne (امؤ) (نبا) آجى باقلا، يهودى باقلاسى، ترمس .

Feige (ـُ ا مؤ) (53) انجير .

Feil (ـُ ص) (24) صاتيلور، صاتيلق .

Feile (ـُ ا مؤ) (53) اكه ، تورپو .

Feilen (ـُ فع متع) a. (21) اكه‌لمك ، تورپولمك .

Feiler (ـُ ا م) a. (40) اكه‌جى .

Feilicht (ـُ ا لا) (38) [feilen] اكندى، اكندى تالاشى .

Fein (ـُ ص) (24) اينجه ، نارين ، نازك ؛ غايت اينجه . دقيق ، رقيق || اينجه ايش || ظريف ، لطيف ، شيرين، اعلا، كوزل || خالص ، صاف || بيچملو ، نازك || كبار ، معتبر || Das ist nicht— بو ايو دكل (عيبدر) .

Feind (ـُ ا م) (38) ، —in (امؤ) (50) دشمن ، عدو ، خصم ؛ رقيب || مخالف ، ضد ، خلافكير .

Feindschaft (ـُ امؤ) (49) خصومت، عداوت، دشمنلك.

Feinheit (ـُ ا مؤ) (49) اينجه ، نارين وكبارلق .

Feist (ـُ ص) (21) ياغلى (حيوان حقنده غير مستعمل اولەرق) سميز، سمين، شيشمان ، ملحم .

Feld (ـُ الا) (27)، نادراً (38) اووه، قير، صحرا ، تارلا|| (ع) سفر || سطرنج ، طاولا خانه‌سى || —artillerie (ا مؤ) (ع) صحرا طوپچيسى|| —truppen (جمع مؤ) (ع) سفر برقطعات || —dienst (ا م) (ع) خدمات سفريه || —dienst=Übung (ا مؤ) خدمات سفريه تعليمى || —flasche (ا مؤ) (ع) مطره || —herr (ا م) باش قوماندان ، سردار اكرم || —huhn (ا لا) على الخصوص = Repp=huhn ككليك || —kohl (ا م) (نبا) يبانى لخنه نوعندن سلجم ، قولزا || —lager (ا م) اردوكاه ، (كيجه‌لين آچيق اردوكاه) || lazaret(h) (ا لا) سيارخسته‌خانه || —marschall (ا م) آلمانيانك (اثناى سفرده) بش اون قول اردوسنه قوماندا ايدن باش قوماندانى ، فلد مارشال || —(marsch=) mäßig (ص) سفر بر اولەرق ، سفر برحالنده || —mohn (ا م) خشخاش برى ، كلنجك چيچكى || —mütze (ا مؤ) اكثرى اجنبى اردولرنده وعلى الخصوص آلمانياده نفراتك اوفق خدمتلرنده وضابطانك دخى مانوره اثناسنده مذكور خدمات صغيره ده اكسا ايلدكلرى (قابيسز چوقه) سرپوشلرى || —polizei (امؤ) صحرا (سيار) ژاندارمه‌سى || —propst (ا م) عسكر مفتيسى (قاضيسى) || —schanze (امؤ) (استحكا) ردوت||

—schnecke (ا مؤ) قبوقسز سوموكلو بوجكى || —stuhl (ا م) بوكه صندالیه || —wache (ا مؤ) (سفرى) صحرا قره‌غولى || —webel (ا م) پياده باش چاوشى .

Felge (ـُ ا مؤ) (53) عربه تكرلك قوسنك برپارچه‌سى.

Fell (ـُ ا لا) (38) توكلو حيوان دريسى ، پوست ، كذا (عو) انسان دريسى || بعضاً « انسانى » كوسترور مثلا ich armes—! بن بيچاره ! || —eisen (ا لا) خورج ، هكبه ، صحاره || پوسته چانطه‌سى .

Felp (ـُ ا م) (38) ، —el و —er هر ايكيسيده (ـُ ام) a. (40) [ايتا] = Felbel چاقى طبانى دستكى .

Fels (ـُ) ؛ Felsen (ـُـُ) (47) هر ايكيسيده (ا م) . قيالق غايت صرب (چتين) طاشلق .

felsig ' Felsicht (ـُ ص) (21) قيالق || قيالق مثللو .

Felu(c)ke (ـُـُ وياخود ـُـُ ا مؤ) (53) [ايتا] اينجه اوزون كورك ويلكنلى صندال ، فلوكه .

Fenchel (ـُ ا م) a. (40) [لاتينجه] (نبا) رازيانه ، رەزەنه .

Fenn (ـُ ا م الا) (38) بطاقلق، چوراق .

Fennek (ـُ ا م) (56) (تا طبيعه) مغالوت .

Fennich (ـُ الا ا م) (38) (نبا) قره‌جه دارى .

Fenster (ـُ الا) a. (40) پنجره = aus dem—hinaus sehen پنجره‌دن طيشارى باقمق || —flügel (ا م) پنجره قنادى || —gitter (ا لا) پنجره پارمقلغى ، (اسلام خانه‌لرنده) پنجره قفسى|| —kitt جامجى معجونى|| —nische (ا مؤ) (معما) پنجره دليكى، پنجره يرى؛ جنبه || —scheibe (ا مؤ) پنجره جامى .

Ferch (ـُ ا م) (38) (لغمجيلقده) سملى غازات ، تنفسه غيرصالح زهرلى كوتو هوا .

Feri-en (ـُـُ جمع) (inv.) [لاتينجه] تعطيل، اذن ، پايدوس .

Ferkel (ـُ ا لا) a. (40) طموز ياوريسى ، چوربو .

Ferkelei (ـُـُ ا مؤ) (49) پيسلك .

Ferman (ـُ وعمو اكثريا ـُ ام) (56) [تركجه] فرمان همايون .

Fermate (ـُـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (موسيقى) نقطهٔ توقف ، فرماته .

Fern (ـُ ص) (21) و (حا) (nah كلمه‌سنك مقابلى) اوزاق ، بعيد ، ايراق || in so—hast Du recht اوراسنده (بوخصوصده) حقليسك || (استفهام مقامنده) in wie— نه‌كبى || —er (ص) (21) دها اوزاق ، دها بعيد || (حا) بعده ، بوندنصكره || —sicht (ا مؤ) منظره (مناظر) ، اوزاقدن كورينش || —glas (ا لا) دوربين || —rohr (ا لا) (رصد) رصد دوربينى ، تلسقوب || —sprecher (ا م) تلفون .

Ferne (ـُ ا مؤ) (38) اوزاقلق، بعديت|| aus der— اوزاقدن ، ايراقدن .

Ferner (ـُ ا م) a. (40) [Firn] بوزلق، خصوصله تيرولده (Gletscher) كلمه‌سى مقامنده مستعملدر .

Ferse (ـَـ ا مؤ) (53) [= لاتينجـه : perna] آياق اوكچەسى || وكذا قوندرەنك اوكچەسى || —nbein (الا) (تشر) اوكچه كميكى، عظم عقب|| —ngeld (عمو) (الا)، —ngeld geben طبانى قالديرمق ، قاچمق .

Fertig (ـَـ ص) (21) [Fahrt] على الاكثر (عمو) —fix und آلاستـه حاضر ؛ حاضر ، آماده ، مهيا || نكميـل || (ع) !— (آتش ايچون) سـلاح طوران ! (قومانداسى) || (اشيا حقنده) بيتمش ، تمام ، تكميل ، حاضر || ich habe noch ganz Anderes — bekommen دهـا بن بوندن كوچكى ياپدم || — er ist او مست اولدى ، بوكنى آلدى ، او اولدى || آرتق او (محو اولدى) بتدى ، sehen Sie zu, wie Sie — werden || ونك ايشى بتدى آرتق اشـته باقكز بونى سزنصل ياپارسكز (بتوررسكز) || —sprechen (برلسانى) سهولت ايله سويلمك ، ايو بيلمك .

Fez (ـَـ ام) الا) (inv.) [تركجه] فس = Fes .

Fessel (ـَـ ا مؤ) (53). نادراً (ام، الا) .c (42) باغ، بند||زنجير، (كذا هراوچيده مجا)||كوستك|(باركيرك) بوقاغولغى؛ مفصل.

Fesseln (ـَـ فعمتع) .a (21) باغلامق ، ربط و بنـد ايتمك ، بوقاغولمق || (مجا) (كندويه) بند ايتمك ، اسـير ايتمك .

Fest (ـَـ ص) (21) صيق ، صاغلام ، متـين ، محكم ، قوى، ثابت || متقن || —es Land يـر ، بر ، قره || —er Körper صـاغلام ياپيلى (صيق) وجـود || جسم صلب || —binden (فعمتع) صيق صيقيه باغلامق || —kleben (فعلا +) برشيئه يا پيشيق اولمق: (فعمتع) ايوجه ياپشديرمق، ياپشديروب تثبيت ايتمك || —machen صيق وصاغلام ياپمق: ربط ايتمك|| —nehmen (فعمتع) ضبط ايتمـك ، تحت توقيفه آلمق || —stehen (فعلا +) (آياقلرى اوزرنده) صيق طورمق || —treten (فعمتع) چيكنيوب صيقشديرمق .

Fest (ـَـ الا) (38) عيد ، بيرام ، يورطو ، شـنلك || آيين || —abend (ام) بر بيرامك عرفه كونى اقشامى || —kleid (الا) بيرام البسـهسى || —zug (ام) = —aufzug آلاى .

Festigkeit (ـَـ ا مؤ) (49) صاغلاملق، متانت، رصانت|| سرتلك || ثبات .

Festlichkeit (ـَـ ا مؤ) (49) آلاى وشنلكلك|| بيرام ، دوكون ، شنلك ، مراسم ، آلاى .

Feston(n)i(e)ren (ـَـ وياخود ـَـ فعمتع) .a (21) [فر] صايوان ايله تزيين ايتمك ، نخل ايشلمك ؛ فستونديكمك .

Festung (ـَـ ا مؤ) (49) (ع) استحكام ، قلعـه || —sgürtel (ام) استحكام دورەسى ، محيط ويا سـورى || —sarrest (ام) قلعه بندلك || —sartillerie (ا مؤ) (ع) قلعه طوپچيسى || —skommandant (ام) (قلعه قومانداى) مواقع مستحكمه قومانداى || —skrieg (ام) محاصره حربى .

Fett (ـَـ ص) (21) ياغلى || شيشمان ، سميز || ايرى ، قالين || —auge (الا) ياغ كوزى ، يلدزى || —sucht (ا مؤ) فرط سمن || —zelle حجره شحميـه || (الا) (38) ياغ ، ايچ ياغى .

Fettig (ـَـ ص) (21) ياغلى || كيرلى ، ياغلى || (ياغ) لكەلى .

Fetwa (ـَـ ام) (56) [ع] فتوا .

Fetzen (ـَـ ام) .b (40) پاچاوره . بولاشـيق بزى ، بز پارچەسى || پلاس || (تحقير مقامنده) پاچاوره ، كيرلى بز پارچەسى .

Feucht (ـَـ ص) (21) نملو ، رطوبتلو ، (ايصلاق) . ياش .

Feuchten (ـَـ فعمتع) .b (21) ايصلاتمق، نملنديرمك رطوبتلمك .

Feuchtigkeit (ـَـ ا مؤ) (49) رطوبت || ياشـلق ، نملولك || نم ، ندى . خفيف تر || —smesser (ام) مقياس الرطوبه .

Feudal (ـَـ ص) (21) تيمار وسپاهيلكه عائد ومتعلق .

Feuer (ـَـ الا) .a (40) [قديم آلمانجه fiur] آتش . نار || in—gerathen آتش آلمق ، آتشه دوشمك ، علورلز اشتعال اولمق ، طوتشمق وكذا (مجا) || آتش ، يانغين || —! (ع) آتش ! (قومانداسى) || es ist —in diesem Hause ausgekommen بواوده يانغين اولدى|| —anbeter (ام) آتش پرست|| —geschrei (امؤ) يانغين باغريشمەسى|| —(s)brunst (امؤ) يانغـين|| —farbig آتش رنكلى، آتشـى (قرمزى) || —fest (ص) آتش كچمز ، يانمز || —geschwindigkeit (امؤ) سرعت انداخت يعنى ايديلان آتشـك چابوقلغى || —gewehr (الا) آتشلى سـلاح (على الخصوص) تفنك || —haken (ام) (اطفائيەنك آتش قانجاسى || —io! ، —io! (حرندا) يانغين وار ! || —lilie (امؤ) (نبا) قزيل زنبق ، آتشى زنبق || —mann (ام) اطفائيه نفرى ؛ طلومبەجى || —mauer (ام) يانغين ديوارى || —melde-stelle (امؤ) يانغين اخبار چنغيراغى محلى || —roth (ص) (آتش كبى) قيپ قرمزى ، آتشى || —schwamm (ام) قاو || —stein (ام) چاقماق طاشى || —thurm (ام) (بحر) فنار || —wache (امؤ) اطفائيه نوبتجيسى ، يانغينى بكلر نوبتجى|| —wehr (امؤ) اطفائيه آلايى —wehrmann (ام) اطفائيەلى، اطفائيه نفرى || —werker (ام) (ع) فشنكجى .

Feuern (ـَـ فعلا +) .a (21) آتش ويرمك || (ع) آتش ايتمك || آتشلمك || (فعمتع) آتش ويرمك . آتشله ياقمق|| das Pferd feuerte hinten tüchtig aus باركير يمان چفته آتار (آتيور) ، چفتەليدر .

Feurig (ـَـ ص) (21) آتشلى ، علولى ، طوتشمش || كسكين، سرت.كذا جملەسيده (مجا) || der Himmel ist ganz— هوا قپ قرمزى ، آتش كبى .

Fezzan (ـَـ اخا لا) (56) (جغر) (طرابلس غرب ولايتنده) فيزان قطعەسى .

Fiaker (ـَـ وياخود ـَـ ام) [فر] كيرا آرابەسى ، سوقاق عربەسى .

Fibel (ـَـ ا مؤ) (53) الفبا جزؤى .

Fiber (ـَـ امؤ) (53) [لاتينجه] (تشر) و (نبا) ليف .

Fibrin (ـَـ الا) (38) [لاتينجه] (كيميا) ليفين .

Fichte (ـٓـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه fiuhta] (نبا)
چام آغاجی .

Ficke (ـٓـ ا مؤ) (53) (عو) (جنوبی آلمانیاده) (البسه‌ده)
جب ‖ (مجا) Jemand in die — stecken können برینی
جبندن چیقاره بیلمك ، (برشیئی جبنه صوقه بیلمك) برینه
اوست اولمق، تفوق ایتمك ، یتمك .

Ficken (ـٓـ فع متع) .a (21) (قبا تعبیر) جماع ایتمك .

Fickfack (ـٓـ ا م) (56).(sans pl) قاچامق ‖ حیله ، دسیسه .

Fidel (ـٓـ ص) (21) [لاتینجه] شن ، شاد ، كیفلو ، فراحلو ،
مسرور ، مفرح ‖ fein — كیفلو اولمق ، اكلنمك .

Fiduz (ـٓـ ا لا) (28) (sans pl.) [لاتینجه] اعتقاد ،
امنیت ‖ وثوق .

Fieber (ـٓـ ا لا) .a (40) صتمه ، كذا (مجا) ‖ frost —
(ا م) صتمه دیترمه‌سی ، عروا .

Fieberhaft (ـٓـ ص) (21) صتمه‌لو ، محوی ‖ صتمه
طوتارجه‌سنه .

Fiedel (ـٓـ ا مؤ) (53) (عو) كوتو كمان ؛ كوتو چالغی ‖
Hure= .

Fiedern ، (ـٓـ فع مطا) .a (21) — sich توكلنمك .

Figi(e)ren (ـٓـ فع متع) .a (21) [لاتینجه] طوكدیرمق .

Figur (ـٓـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] شكل ، هیكل ، هیئت ،
قیافت ؛ بوی ، بوس ، اندام ‖ رسم ، شكل ‖ enscheibe —
اوزری (عسكر) شكللی نشان تخته‌سی .

Filet (ـٓـ ا لا) (فرانسزجه اوقونور) (56) [فر]
(صیغیرك اوموز كمیكلرندن چیقاریلان ات) فیلتو ‖ braten —
(ا م) فیلتو قیزارتمه‌سی .

Filial (ـٓـ ا لا) (38) e — (ـٓـ ا مؤ) (53) [لاتینجه]
شعبه .

Filigran (ـٓـ ا لا) (38) [ایتا] (صنع) قیومجی كاری
قفس ایش ، تلكاری ‖ كاغده چیزلمش شكل .

Filter (ـٓـ ا م) .a (40) [فر] سوزكچ ، سوزكی .

Filtri(e)ren (ـٓـ فع متع) .a (21) [فر] سوزمك ،
سوزكچدن كچیرمك .

Filz (ـٓـ ا م) (38) كچه ، قتیق ، عبا ، لبده ‖ جیمری ،
پیس ، پینتی ‖ تربیه‌سز ، قبا آدم ‖ pantoffel — (ا م)
كچه ترلیك ‖ hut — (ا م) كچه كلاه ، قاستور ‖ laus —
(ا مؤ) قاسیق بیتی .

Fimmel (ـٓـ ا م) .a (40) (قنب) كنویر ‖ (قباتعبیر)
ذكر ‖ آزیق ، عمر اوتی ، شربتجی اوتی ، خشیشة الدینار .

Fimmeln (ـٓـ فع متع) .a (21) (قبا تعبیر) جماع ایتمك ،
آشمق ، یاتمق .

Finanz (ـٓـ ا مؤ) (49) [فر] (علی الاكثر en — (جمع)
مالیه) ‖ minister — (ا م) مالیه ناظری ‖ jahr — (ا لا)
سنهٔ مالیه ‖ wesen — (ا لا) امورمالیه .

Finde ... (ـٓـ...) [finden] geld — (ا لا) ویاخود
lohn — (ا م) برشیئی بولانه ویریلان مكافاة ، پاره ، بولدی پاره‌سی .

Findel ... (ـٓـ...) [finden] kind — (ا لا) بوله‌چوجق .

Finden (ـٓـ فع متع) .a (20) بولمق ich finde es nicht
so kalt, als Sie sagen دیدیككزقدر صغوق یوق ، بن‌سزك
دیدیككز قدر صغوق حس ایتمیورم ، هوایی دیدیككزكی صغوق
بولمیورم ‖ — sich (فع مطا) بولنمق (فع یكشنه)
Das wird sich — ‖ es — sich Menschen بعض آدملر واردركه
sich zurecht — ‖ (بو) اولور بیتر ، دوزه‌لور ، بولنه كیرر
شاشیرمامق ، عجمی ، یبانجی اولمامق .

Finesse (ـٓـ ا مؤ) (53) [فر] = Feinheit .

Finger (ـٓـ ا م) .a (40) [كلمه‌سنه عائد fangen] پرمق ‖
der große — (ا م) اورته پارمق ‖ Zeige — (ا م) شهادت
پرمغی ‖ mit — n auf Jemand weisen برینی پرمغله
كوسترمك ‖ breit (s) — پرمق اكنده ‖ dick (s) — پرمق
قالینلغنده ‖ hut — (ا م) یوكسوك ‖ kraut — (ا م) (نبا)
بش پارمق اوتی ‖ lecken — (ا لا) Das ist nur zum —
lecken (عو) بو انسانك دیشنك قوغیغنی بیله‌طولدیرماز ، آغزه
طات بوغازه فریاد ‖ sprache — (ا مؤ) اشارت ایله قونیشیلان
لسان ، دیلسزلسانی ، اویونی ‖ wurm — (ا م) (علم‌امراض)
طولامه ، ات یاران .

Fingerling (ـٓـ ا م) (38) الدیون پارمغی .

Fingern (ـٓـ فع لا + و فع متع) .a (21) پرمقلرینی
اویناتمق ‖ پرمقله طوقونمق ، اللهمك .

Fingi(e)ren (ـٓـ فع متع) .a (21) [لاتینجه] تصنع
ایتمك ، مواضعه ایتمك ، یلاندن یاپمق .

Fink (ـٓـ ا م) (51) e' — (ا م) (تاطبیعه) اسپنوز ‖ (مجا)
(عمو) سفلی ، سفیه ، فاسق ؛ حایلاز .

Finken ... (ـٓـ...) [Fink] bauer — (ا م) (ا لا)
اسپنوز قفسی ‖ schlag — (ا م) اسپنوز اوتمه‌سی .

Finkler (ـٓـ ا م) .a (40) قوشباز .

Finne (ـٓـ ا مؤ) (52) بالق‌قنادی ‖ یوزده اوفاجق‌قباارجق ‖
(چكیجك) آغزی .

Finnisch (ـٓـ ص) (21) فنلانده منسوب ‖ e Sprache —
(ا مؤ) فنلاند لسانی .

Finn-land (ـٓـ ا خا لا) (56) (جغر) فنلاند قطعه‌سی .

Finster (ـٓـ ص) (21) قرانلق ، لوش ، كذا (مجا) پك
قرانلق ، مظلم ‖ فاجع ، مخوف ، مدهش ‖ طورغون ، مكدر ، حزین .

Finsterniß (ـٓـ ا مؤ) (34) قرانلق ، ظلمت ‖ حزن ،
كدر ‖ دهشت .

Finte (ـٓـ ا مؤ) (53) [ایتا] (مچ قلنج وسونكو
تعلیملرنده) خصمك دقتنی آخر برمحله جلب ایچون ایدیلان
كوستریش ‖ حیله ، دوزمه ، خدعه ، شیطنت .

Fip(p)s (ـٓـ ا م) مفردی (26) جمعی (36) فسكه ‖ اینجه ،
ضعیف لیلك كبی كیسه .

Firma (ـٓـ ا مؤ) (51) [لاتینجه] (تجا) شركت
(عنوانی ، نامی) .

Firmen (ـٓـ فع متع) .a (21) [لاتینجه] تصدیق
وتأكید ایتمك .

Firn (ـٓـ ا م) (38) تپه‌سی‌دائما قار ایله مستورطاغ‌تپه‌سی .

Firn(e) (ـٓـ ص) (21) (خصوصیله میوه وشراب حقنده)
كچن سنه‌نك ییللنمش ، اسكی .

Firniß (ـٓـ ا م) (33) روغن ، ورنی ، سر .

Firnissen (ـٓـ فع متع) .c (21) [Firniß] (صنع)
سر سورمك ، ورنیلك ، روغنلمك .

First (ـٓـ ا م) (38) (طاغ تپه‌سی) ذروه ‖ (معما)
(ابنیه‌نك اك یوكسك قسمی) طام ، چاتی .

Fisch (ـً ام) (38) بالیق ، سمك ، ماهی ‖ —markt (ام) بالیق بازاری ‖ —angel (امؤ) بالیق (اولطه) ایکنه‌سی ‖ —hamen (ام) بالیق کچه‌سی ‖ —haus (الا) لیوار ‖ —köder (ام) بالیق (اولطه) یمی ‖ —laich (ام) سفاد سمك ‖ —möwe (امؤ) (تاطبیعه) مارتی‌قوشی ‖ —otter (امؤ) صو سموری ‖ —reuse (امؤ) بالیق طوتمغه مخصوص سپت ‖ —rogen (ام) بالیق یموطه‌سی ‖ —thran (ام) بالیق یاغی ‖ —zug بالیق آوی ‖ بالیق سوریسی ‖ بالقجی سوریسی .

Fischen (ـً فعمتعه وفعلا +) a. , c. (21) بالیق آولامق ، بالیق طوتمق .

Fischer (ـً ام) a. (40) و —in (امؤ) (50) بالیقجی، بالیقجی‌قزی ، بالیقجی قاری ‖ —boot (الا) بالیقجی‌قایغی .

Fischerei (ـًـ امؤ) (49) بالیقجیلق ‖ بالیق آولامه ‖ بالیق آولنان ، طوتیلان یر .

Fisematenten (ـًـًـً جمع مؤ) (*inv.*) (آلمانیای شمالی تعبیری) قاچاماق یولی .

Fiskal (ـً ام) (31) یاخود (38) [لاتینجه] خزینهٔ خاصه ویا بیت‌المال آووقاتی ؛ آووقات ، مدعیٔ عمومی .

Fiskus (ـً ام) (*inv.*) (*sans pl.*) [لاتینجه] میری ، بکلك ‖ بیت‌المال ، خزینه .

Fistel (ـً امؤ) (53) [لاتینجه] (طب) فستولا .

Fittich ‘ Fittig (ـً ام) (38) جناح ، قناد ، کذا (مجا) ‖ —e (جمع) البسه اتکی ، قوشدوم .

Fitze (ـً امؤ) (53) چله ، طوره .

Fix (ـً ص) (21) چابوق ، آتیك ، چویك ، تیز ‖ حاضر، آماده ‖ ثابت ‖ ich bin— und fertig بن‌حاضرم (تکمیلم) .

Fixen (ـً فعلا +) c. (21) [fix] و (فعمتعه) (بورسه اصطلاحی) فیشاتلندیرمك ؛ ترق (فیئات) ایتمك ، یوقارلیق .

Fixi(e)ren (ـًـ فعمتعه) [فر] و —sich (فعمطا) a. (21) تثبیت ایتمك ‖ برقرار وبردوام قیلمق ‖ متانت ویرمك .

Fjord (ـَ ام) (38) [اسقاندیناو] (آوروپانك شماله‌نده) صرب وقیالق کوچك لیمان .

Flach (ـً ص) (21) یاصی دوز ، مستوی ، sich —auf den Boden legen یوبلی بوینه یره یاتمق ‖ (مجا) Das liegt auf der (—en) Hand بو آپ آشکاردر ، آپ آشکار ‖ —e See (امؤ) (آینه‌کبی) ساکن، طالغه‌سزدکز برشی ‖ —kopf (ام) آحمق ، سرسم ، بوش قفالی آدم .

Fläche (ـً امؤ) (53) سطح ، برشیئك اوست یوزی ‖ مستوی ‖ دوزلك ، اووه ‖ in gleicher—mit dem Wasser صو تسویه‌سنده ‖ —umessung (امؤ) مساحهٔ مستویه .

Flachs (ـً k ام) مفردی (26) جمعی (36) (نبا) کتن ‖ —acker (امؤ) ایپلیکجیلك ‖ —spinnerei (ام) (زرا) کتن ترلاسی ‖ —seide (امؤ) (نبا) افتیمون ، جن صاچی .

Flackern (ـً فعلا +) a. (21) (ضیاحقنده) پارلدامق؛ تتره‌یه‌رك یانمق ‖ (آتش حقنده) علولنمك ، یانمق ، علوعلو یانمق .

Fladen (ـَـ ام) b. (40) قایماقلو چورك ‖ بورك ، پوغاچه .

Flagge (ـً امؤ) (53) [= انکلیز Flag] سنجاق، بایراق ، باندیره .

Flake (ـَ امؤ) (53) (صنعه) (برنوع) بالیق آغی .

Flamänder (ـًـَ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) بلچیقانك فلاندر قطعه‌سندن اولان .

Flämisch (ـًـَ ص) (21) فلاماندجه ‖ (مجا) قبا ، قالین .

Flamme (ـً امؤ) (53) آتش ، علو ، نار ‖ شعله ‖ bengalische— (بنغاله آتشی) مشعله ‖ (مجا) آتش‌عشق ‖ سوکیلو ، کوکلو ، محبوب .

Flammen (ـً فعلا +) a. (21) علولنمك ، یانمق ، اشتعال ایتمك ‖ یانمق ، طوتوشمق ‖ یاقمق ، اشعال ایتمك ، طوتیشدیرمق .

Flanell (ـً ام) (38) [فر] (تجا) فانیله .

Flani(e)ren (ـًـَ فعمتعه) a. (21) [فر] بوش وحایلاز کزمك ؛ بریاندن بریانه طولاشمق .

Flanke (ـً امؤ) (53) یان ، جناح ، dem Feinde in die — fallen دشمنك جناحنی اورمق ، یاننه دوشمك .

Flanki(e)ren (ـًـَ فعمتعه) a. (21) [فر] (ع) (استحکا) بر استحکامك جناحلرینی استحکامات سائره ایله ستر ومحافظه ایتمك ‖ (فعلا+) flanieren = آلارغه‌ده‌کزمك .

Flap(p)s (ـً ام) مفردی (26) جمعی (36) (عمو) قبا ، تربیه‌سز .

Flasche (ـً امؤ) (53) [روم] شیشه ، Wein auf —n ziehen شرابی شیشه‌لره چکمك .

Flaschen... (ـً ...) [Flasche] شیشه بیراسی ‖ —korb (ام) شیشه‌لی حصر (حصرلی شیشه) ‖ —ständer (ام) شیشه وضعنه مخصوص آیاق .

Flaschinett , Flaschenett (ـًـًـ الا) (38) زوزنا = Flageolet .

Flatter... (ـً ...) [flattern] —geist (ام) ثباتسز انسان ، قرارسز عقل ، هرجائی ‖ —mine (ام) (ع) لغم .

Flattern (ـً فعلا ±) a. (21) اوچمق ، اوچشمق ‖ (مجا) ثباتسز ، قرارسز اولمق ، بردالده طورمامق .

Flau (ـَ ص) (21) ضعیف ، قوتسز ؛ نحیف ‖ قورقاق ‖ کسیکلك ، درمانسزلق ، رخاوت وقیرغینلق حالی ‖ فنا ، چوروك .

Flaum (ـَ ام) (38) یاخود a. (42) حاو ، اولکر، اینجه، یومشاق توك .

Flause (ـَ امؤ) (53) (عمو) صاچمه صپان سوز ، آتوب طوتمه ؛ بهانه ، مناسبتسز اعتذار .

Fläz (ـَ ام) (38) (عو) = Flätz آحمق ، اودون‌کبی (قبا) آدم .

Flechse (ـً k امؤ) (53) (تشر) وتر ، سیکیر .

Flechte (ـً امؤ) (53) اورمه ، اورکو ؛ چیتمه ‖ (علم امراض) مزمن دری خسته‌لغی ؛ طوزلی بلغم .

Fleck (ـً ام ، نادراً الا) (38) جمعی a. (42) یر . طوپراق ‖ نقطه ، محل ‖ لکه ، بنك ‖ vom —e kommen ایلرولمك ‖ یرندن قملدانمامق nicht vom —e gehen ‖ blauer— (ام) چوروك ، یره ، چوروك (یری) ‖ —fieber (الا)

(طب) حمای نمشیه || (مجا) er ist wie das — fieber او
انسانه صاقیرغه‌کبی یاپشور، چوق صیرناشیقدر || —wasser
(الا) لکه صویی، لکه چیقارر صو .

Flecken (ـَ فعمتع) a. ㉑ [Fleck] نقطه‌لمق ،
بنکلمك || (فعلا +) کیرلتمك ، لکه‌لمك .

Flecken (ـَ ام) b. ㊵ = Fleck || (شهر ایله‌کوی
آره‌سی اولان قصبه || die—en جمع اولەرق = Masern .

Fleckig (ـَ ص) ㉑ نقطه‌لو ، بنکلو || لکه‌لو .

Fleder . . . (ـَ . . .) [flattern] —maus (امؤ)
(تاطبیع) کیجه قوشی، یره‌سه .

Fledern (ـَ فعمتع) a. ㉑ توك سپورکه ایله سیلمك،
تمیزلمك .

Flegel (ـَ ام) a. ㊵ (زرا) دوکن || (مجا) قبا
آدم .

Flehen (ـَ فعلا +) a. ㉑ zu Gott— جناب حقدن
تمنی ونیاز ایتمك ، تضرع ایتمك ، دیلمك .

Fleisch (ـَ الا) ㊳ (sans pl.) ات ، لحم ، کوشت||
er ist mein — und Blut || میوه و سائره‌نك اتلو محلی
او بنم جانم و جکرمدر ، جکر پاره‌سی یاوروم ، چوجغم ،
اولادمدر || —farbig (ص) ات ، تن رنکنده ||
(جمع مذکر) ات قیرپنتیسی|| —beil (ات) قصاب صاطری
— brühe (امؤ) ات صویی || —extrakt (الا) ات
خلاصه‌سی || — Kloß || Fleischer = (ام) — hauer ||
(ام) ات طوقاغی || — land (ام) (نبا) پراصه ||
—suppe (امؤ) صیغیر اتی صویندن (قویوجه) چوربا ||
—topf (ام) ات کوه‌جی (تنجره‌سی) .

Fleischer (ـَ ام) a. ㊵ قصاب .

Fleischig (ـَ ص) ㉑ اتلی .

Fleischlich (ـَ ص) ㉑ —er Umgang جماع .

Fleiß (ـَ ام) ㊳ (sans pl.) سعی ، غیرت ، جهد ،
صواشمه، چالشمه|| دقت || (ضرمثل) —bricht Eis چالشانك
اللندن برشی قورتلمز || دوام .

Fleißig (ـَ ص) ㉑ غیور ، چالشقان، دقتلی، مداوم ،
ساعی || —spazieren gehen دواملو ، صیقجه صیقجه
کزنمکه چیقمق ، پیاسه‌یه مداومت ایتمك .

Flennen (ـَ فعلا +) a. ㉑ (عو) یالاندن آغلامق .

Flensen (ـَ فعمتع) c. ㉑ (بحر) پارەلمق، پارچه‌لمق
ودیلم دیلم کسمك .

Fleth (ـَ الا) ㊳ . c— (ـَ امؤ) ㊸ چای ، دره ||
(خصوصیله هامبورغ شهرنده) سیر سفائنه مساعد قنال .

Fletschen (ـَ فعمتع) a. , c. ㉑ die Zähne—
دیشلرینی غیغیرداتمق || (صنع) اکنه آچمق ویایمق .

Flick . . . (ـَ . . .) [flicken] —schneider (ام)
اسکی یاپان ، یماجی‌ترزی ، تعمیرجی || —werk (الا) یامه ||
مختلف پارچه‌لردن مرکب شی ؛ درمه چاتمه || آثار مختلفه‌دن
مرکب (چالمه) مجموعه .

Flicken (ـَ فعمتع) a. ㉑ یامه‌مق ، اکلمك ، پارچه
قومق || (ام) b. ㊵ یامه ، پارچه .

Flieder (ـَ ام) a. ㉑ (نبا) مرور (Holunder=
|| لیلاق

Fliege (ـَ امؤ) ㊸ [fliegen] سینك || (ضرمثل)
Zwei —n mit einer Klappe schlagen برطاشله ایکی‌قوش
اورمق || (مجا) (عو) شیللق کمسه .

Fliegen (ـَ فعلا—) f. ⑳ اوچمق || (مجا) سقوط
ایتمك ، دوشمك || (ع) die Fahnen — lassen بایراق ،
سنجاق آچمق ؛ آصمق || auf die Bäume— آغاجلره قونمق||
(اسم فاعل وصفت) ㉑ d— اوچیجی ، طیار || سیار ،
des Lazareth— سیار خسته‌خانه .

Fliegen . . . (ـَ . . .) [Fliege] —dreck (ام)
سینك پیسلکی || —Klatsche (امؤ) سینکلك —schnäpfer
(ام) (تاطبیع) سینکیین || —wedel (ام) سینکلك ،
بارکیرك سینکنی قوغمغه مخصوص سینکلك .

Fliehen (ـَ فعلا — وفعمتع) f. ⑳ قاچماق
فرار ایتمك، صاووشمق|| zu Jemandem— برینه التجا ایتمك .

Fliese (ـَ امؤ) ㊸ یره ودیواره دوشه‌نور قاپلامه
طاشی .

Fließ (ـَ الا) ㊳ قویون‌یاغیسی|| das goldene—
(اسپانیاده) شوالیه رتبه‌سی ؛ (نشان) آلتون توازون .

Fließen (ـَ فعلا ±) e. ⑳ آقمق ، جریان ایتمك ||
Das ist nicht aus seiner Feder geflossen بو آنك قلمندن
چیقمامشدر ؛ بو آنك خط دستی دکلدر || —d sprechen
سهولت ایله ، مکمل تکلم ایتمك|| —de Augen (جمع مذکر)
چیپیل کوز .

Flink (ـَ ص) ㉑ چویك ، آتیك ؛ تیز ، سریع ،
چابوق .

Flinte (ـَ امؤ) ㊸ تفنك .

Flinten . . . (ـَ . . .) —Kolben (ام) تفنك
دیپجکی || —schaft (ام) تفنکك قونداغی || —stein (ام)
چاقماق طاشی .

Flirren (ـَ فعلا +) a. ㉑ دیتره‌یه‌رك ، بالاهتزاز
حرکت ایتمك .

Flitter (ـَ ام) a. ㊵ آلتون ویا کموش ایشلمه
پولی || ایشلمه ایچون صرمه ، کموش تل || (مجا) پارلاق
شی ، جیجیلی بیجیلی (سوسه متعلق) شی || —schuh
(ام) (صرمه‌لی ویا کموش) ایشلمه قوندره ، ترلك ||
—woche (امؤ) تأهلك ایلك آیی ، (تلذذ هفته‌سی)
بال آیی .

Flittern (ـَ فعلا+) a. ㉑ = flimmern ایشلدامق،
پارلدامق ، پارلامق || تللەنمك پوللامق، رونق کاذب ویرمك .

Flocke (ـَ امؤ) ㊸ و Flöckchen (ـَ الا) b. ㊵
(قار ، یوك ، ایپك وسائره یوارلاغی) یوماق ، قوزاق ، طوپ .

Floh (ـَ ام) ㉛ [fliehen] پیره .

Flöhen (ـَ فعمتع) و sich— (فعمطا) a. ㉑
پیره‌سی آییقلامق ؛ پیره‌لنمك (aus=flöhen=) .

Flor (ـَ ام) ㊳ بعضاً ㉛ [لاتینجه] وکذا بعضاً (امؤ)
㊾ طراوت، عنفوان|| چیچك وقتی|| الك کوزل . الك پارلاق
وقت || (تجارتده اینجه ایپك ایشی) قرپ .

Flora (ـَ اخامؤ) ㊿ و ㊾ (اساطیر) چیچکلر

وبغچه‌لر آلهه‌سی || (ا مؤ) (برمحلده موجود ازهار واشجارك مجموعی) نباتات سركيسی ، بغچه‌سی .

Floret(t) (ـُ ـ الا) ㊳ [فر] (اسلحهٔ جارحه‌دن) تیغ .

Flori(e)ren (ـُـ ـ فعلا +) .a ㉑ [لاتینجه] مسعود وبختیار اولمق || ایشی راست كیتمك ، موفق اولمق ، پارلامق || چیچكلنمك .

Floß (ـُ الا (ا م) ㉛ [fließen] صال || (صنعـ) (معدنجیلكده) تیمور كولچه‌سی (اوجاقدن چیقمش) || [Floſſe] —feder (ا مؤ) حیوانات بحریه‌نك یوزمكه مخصوص (یبوجك) قنادی ، مسبح .

Flößen (ـُ فعمتعـ) .c ㉑ سبح ایتمك ؛ یوزدیرمك .

Floſſig (ـُ ص) ㉔ (تاطبیعـ) مسبحلی حیوانات .

Flöte (ـُ ا مؤ) ㊼ [فر] (موسیقی) فلاوطه ، جورا .

Flott (ـُ ص) ㉔ (کمی حقنده) صوده یوزمك ، ſein — صوده یوزمك ، دكزده بولنمق || leben — (مصارفات فوق العاده ایله) مسرفانه یشامق || شن ، خوارده ، سربست .

Flotte (ـُ ا مؤ) ㊼ [فر] (بحر) (سفائن حربیه‌نك هیئت مجموعه‌سی) فیلو ، دونما ، (بحریه اردوسی) قوهٔ بحریه .

Flottille (ـُـ ا مؤ) ㊼ (بحر) [فر] فرقهٔ بحریه ، كوچك فیلو .

Flötz (ـُ) ، Flöz (ـُ) هر ایكیسیده (الا ا م) ㊳ (طبقات الارض) طبقهٔ افقیه ، افق (معدن) یتاغی .

Fluch (ـُ ا م) ㉛ مصیبت ، بلا || لعنت || كفر ، بددعا es ruht : liegt ein — auf dieſem Hauſe ویاخود بو اوه بر بددعا سینمش .

Fluchen (ـُ فعلا +) .a ㉑ كفر ولعنت ایتمك ، بددعا اوقومق || آفورزلمق .

Flucht (ـُ ا مؤ) ㉟ (جمعی نادر) فرار ، قاچه || (ع) رجعت ، انهزام كامله || صیویشمه ، فرار ، غائب اولمه || (معما) ſechs Fenſter in einer— بر جذاده آلتی پنجره .

Flüchten (ـُ فعلا —) و — ſich (فعمطا) .b ㉑ قاچمق ، فرار ایتمك ، قاچوب قورتلمق .

Flüchtig (ـُ ص) ㉔ فراری ، قاچان || رجعت ایدن || دوامسز ، غیر ثابت ، سطحی ، كلور كچر اولان || اوچیجی ، طیار || er Blick — كوز آتمه ، قیصه برعطف نظر .

Flüchtling (ـُ ا م) ㊳ فراری ، قاچاق || (ع) عسكر قچاغی || قرارسز ، ثباتسز كیسه .

Flug (ـُ ا م) ㉛ [fliegen] اوچه ، im — erſchießen اوچاركن اورمق || der Zeit — وقتك سرعتله كذرانی || —bahn (ع) محرك مرمی || —feuer یانغیندن قوپوب اطرافه آتیلان ، صیچرایان ، آتش .

Flugbar (ـُ ص) ㉔ (آوجیلقده) (قازلر حقنده) ایكی آیلق .

Flügel (ـُ ا م) .a ㊵ [Flug] قناد ، جناح || Jemandem die — beſchneiden برینك قولی قنادینی قیرمق || قوت ، اقتدار ، قول قناد || ſich die—verbrennen حشریلقدن زیان كورمك || (قناد شكلنده) پیانو || —adjutant (ا م) یاور حرب حضرت شهریاری || —fenſter (الا) قنادلی پنجره || —horn (الا) آوجی بوروسی || —mann (ا م) (ع) صاغ (ویا صول) باش نفری || —ſchlag (ا م) قناد چارپمه‌سی .

Flügge (ـُ ص) ㉔ دها اوچمغه باشلامق اوزره اولان كنج قوش یاوریسی (حقنده) یاوری ، پالاز .

Flunder (ـُ ا م) .a ㊵ [اسوج لسانجه] (تاطبیعـ) قالقان بالغی .

Flunkern (ـُ فعلا +) .a ㉑ =flimmern || (عمو) یلان سویلمك ، آتمق .

Flur (ـُ ا مؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه fluor] اووه ، صحرا مرعا ، ترلا || (ا م) ㊳ یاخود ㉛ ، نادراً (ا مؤ) ㊾ آولی دوشمكه مخصوص مرمی طاش || دوشنمش آولی ، آولی ، میدان ، قوریدور ، اوفق آره لق || (Treppen=) — نردبان صحنلغی || —gränze (ا مؤ) ترلا حدودی || —fenſter (الا) آولی یه ناظر پنجره || —ſchütz(e) (ا م) ترلا بكجیسی ، قوروجی || —ſtein (ا م) سنور ، حدود علامق (طاشی) .

Fluß (ـُ ا م) ㉜ [fließen] ایرماق ، (بیوك آقارصو) نهر || آقمه ، نزول || —(Blut=) Menſtruatio'n=monatlicher دم حیض ، حیض ، عادت (شهریه) || —übergang (ع) (ا م) نهر مروری || نهرك كچید محلی || —ab(wärts) (حا) آقندی بوینجه ، آقندی آشاغی || —auf(wärts) (حا) منبعه طوغری ، آقندی یوقاری ، آقندی یه قارشو || —barbe (امؤ) (تاطبیعـ) كوچك سازان بالغی (باربونیا) || —bett (الا) نهر یتاغی || —pferd (الا) فرس الماء ، صو آیغری || —ſäure (ا مؤ) (كیمیـ) حامض فلوئورماء || —ſchiff (الا) نهركمیسی ، اشلب .

Flüſſig (ـُ ص) ㉔ [Fluß] مایع ، طیار ، سائل ، صولو .

Flüſſigkeit (ـُـ ا مؤ) ㊾ صولولق ، سیال اولیش || مایع ، سیال .

Flüſtern (ـُ فعلا + وفعمتعـ) .a ㉑ كیزلیجه فیصلدامق || آغرصدا ایله فیصیلدانه‌رق سویلمك .

Flut(h) (ـُ ا مؤ) ㊾ (جزرك عكسی) مد || موج ، زورلی طالغه ، صو باصمه‌سی ، طغیان میاه ؛ طوفان ، سیل .

Fo (ـُ ا خا م) ㊻ چینده بودانك اسمی .

Fock (ـُ ا م) ㊳ (بحر) (Focke) (ـُ ا مؤ) ㊼ مجانه || (=Maſt) — مجانه دیركی ، اوك دیرك .

Föderation (ـُ)(ـُ) tsſ ـُـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] اتحاد ، اتفاق ، اجتماع .

Fohle (ـُ ا مؤ) ㊼ اوچ یاشنی تجاوز ایتمامش قیصراق .

Föhn (ـُ ا م) ㊳ [لاتینجه] (اسویچره) زوال ، اویله روزكاری .

Föhre (ـُ ا مؤ) ㊼ [قدیم آلمانجه foraha] (نبا) عادی چام .

Folge (ـُ ا مؤ) ㊼ [folgen] نتیجه ، صوك ، عاقبت .

Folgen (ـُ فعلا ±) .a ㉑ تعقیب ایتمك ، آرقه‌سی صره كیتمك || einem Rathe — برنصیحتی دیكلمك ، طوتمق || er ſprach wie folgt او بروجه آتی : سویلدی ، بروجه آتی : ادارهٔ كلام ایتدی ، آشاغیده كلدیكی وجهله : سویلدی || (اسم مفعول وصفت) das—de Buch ㉔ بوندنصكره‌كی كتاب ، صكره‌دن كله‌جك كتاب || Folgende(r) (ا م) ㉑ صكره‌كی .

Folgender_maßen (ـُـــ حا) بروجه آتی ، آتیده ذكر وبیان ، ارائه اولندیغی وجهله .

Folgern (ـّـ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ استنتاج ايتمك ، استخراج ايتمك ‖ منتج اولمق .

Folglich (ـّـ حرعا) ، وطشره لسانده (صـ وحا) ㉑ بناءً عليه ، طولايى ، ايمدى .

Folgsam (ـّـ صـ) ㉑ مطيع ، انقياد وامتثال ايديجى .

Folgsamkeit (ـّـ امؤ) ㊾ اطاعت و انقياد ، امتثال .

Foli-e (ـّـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] (تجا وصنع) معدن ياپراغى .

Folter (ـّـ امؤ) ㊾ اشكنجه ‖ اشكنجه آغاجى .

Fonds (مفردى fon وجمعى fon ويا : fonsse اوقونور ام) (مفرد وجمع) (inv.) [فر] عقار واملاك ، اسهام ‖ رأس المال ‖ اساس ، تمل .

Foppen (ـّـ فعـ متعـ) a. ㉑ استهزا ايتمك ، عبث ايناندیرمق (ايله اكلنمك) ‖ شقه ولطيفه ايتمك .

Fordern (ـّـ فعـ متعـ) a. ㉑ استمك ، طاب ايتمك ، مطلوب قيلمق ‖ لازم كورمك ، لزوم كوسترمك ، ich habe an ihn noch hundert Mark zu— دها بن آندن يوز مارق طلب ايدرم ، آنده دها يوزمارقلق مطلوباتم وار ‖ Jemand (zum Zweikampfe)— برينى دوئللويه دعوت ايتمك ، برينه دوئللو تكليف ايتمك .

Fördern (ـّـ فعـ متعـ) a. ㉑ ايلرولتمك ، ايلروكوتورمك ، تعجيل ايتمك ‖ سوق و تحريك ايتمك ، تشويق ايتمك ‖ استفاده ويرمك ‖ موفق ايتمك ‖ (فعـ لا +) ايلرولمك .

Forderung (ـّـ امؤ) ㊾ طلب واستدعا ‖ مطلوب ، آلهجق ‖ (ع) دعوت ، تكليف جلبى .

Forelle (ـّـ امؤ) ㊾ (تاطبيع) آلا باليق .

Forke (ـّـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] (زرا) چتال ، كوره وقورى اوت چتالى ؛ زيبقين .

Form (ـّـ امؤ) ㊾ بيچيم ، شكل ، قيافت ، صورت ، هيئت ، قيلق ‖ عادت ، اصول ، قاعده ، وجه ، طرز ، اسلوب ، منوال ، يول ‖ قالب ، اورنك ، مودل ‖ كسيم ، بيچيم ‖ los— (صـ) بيچيمسز ، شكلسز ‖ مغاير اصول وقاعده ‖ قيافتسز ، قيليقسز ‖ —meister (ام) قالبجى اوستهسى .

Formalien (ـّـ جمع) (inv.) [لاتينجه] معاملات رسميه ‖ معتاد ، رسم .

Format (ـّـ الا) ㊳ [لاتينجه] (مطبعه) كتاب (فورمه) قطعهسى .

Formel (ـّـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] رسم ، اسلوب ‖ تعبيرات معلومهٔ رسميه ‖ اورنك ، مودل .

Formell (ـّـ صـ وحا) ㉔ قطعى ، صريح ‖ قطعياً ، صراحةً .

Formen (ـّـ فعـ متعـ) a. ㉑ تشكيل ايتمك ، شكل وقيافت ويرمك ؛ مودل ياپمق .

Formi(e)ren (ـّـ فعـ متعـ) و— sich (فعـ مطا) a. ㉑ تشكيل ايتمك ، ترتيب وتنظيم ايتمك ، تركيب وتأسيس ايتمك ‖ تعليم وتربيه ايتمك .

Förmlich (ـّـ صـ) ㉔ [Form] اصول وآدابى داخلنده اولهرق ، رسمى ؛ اصول واسلوب ايله ، يوليله ‖ عادتا ، قطعى .

Formular (ـّـ الا) ㊳ [لاتينجه] برمعاهده ، نطق ، ايش والخ نك (نظام وشرائطى داخلنده اولهرق ، ايجابى وجهله اولان) نمونهسى ؛ مودل .

Forsch (ـّـ صـ) ㉔ [فر force] (عو) قوى ، قوتلى ؛ شديد .

Forschen (ـّـ فعـ لا +) a., c. ㉑ آراشديرمق ، تحرى وتجسس ايتمك ؛ صوروشديرمق .

Forst (ـّـ ام) ㊳ ㉛ و(امؤ) ㊾ اورمان ‖ —aufseher (ام) اورمان بكجيسى (قوريجى) ‖ —schule (امؤ) اورمان مكتبى ‖ —mann (ام) اورمانجيلق حقنده مقتضى علوم وفنونه سالك كيمسه ، بونلرى تحصيل ايتمكده بولنان آدم ‖ —verwalter (ام) اورمان مديرى ‖ —wesen (الا) اورمانه دائر مواد وخصوصات (فنيه وسائره) ‖ —wirt„ —schaft (امؤ) اورمان ادارهسى .

Förster (ـّـ ام) a. ㊻ [Forst] اورمان بكجيسى ، قوريجيسى ‖ —haus (الا) (اورمان داخلنده) قوريجى اوى ، قلبهسى .

Fort (ـّـ الا) ㊱ (فرانسزجه اوقونور) (ع) قلعه ، طابيه .

Fort (ـّـ حا) ايلرو ، es will mit der Sache nicht— بو ايش ايلرولهميور ، ايلرولميهجك ‖ er schrieb ruhig— ! اولا ينقطع يازيوردى ، يازدى ! هيچ آلديرميور يازيوردى ! ‖ und so— ‖ داٸما ، لاينقطع ، برده يه ، ايكيده برده ، برروزى يه in Einem— وكذا وقس على هذه البواق ‖ —mein Stock ist باستونم يوق ، كيتدى ، غائب اولدى ‖ ! — هايدى ، يورو ، دفع اول ‖ ! mit Dir— هايدى اورادن ! چكل ! دفع اول ! يقيل ‖ —schreiten (فعـ لا—) ايلرولمك ، ترقى ايتمك ؛ تزايد ايتمك ‖ —spielen (فعـ لا +) اويونه دوام ايتمك ‖ —lassen (فعـ متعـ) صاليويرمك ‖ حذف ايتمك ‖ —bewegen (فعـ متعـ) و. sich—bew. (فعـ مطا) ‖ —bleiben (فعـ لا—) موجود بولنمامق ‖ —bleiben Sie ja nicht صاقين كلامزلك ايتميكزها ‖ —bringen (فعـ متعـ) نقل ايتمك ، يرينى دكشديرمك ‖ آشيرمق ‖ —dauern (فعـ لا +) دوام ايتمك ‖ —dauernd (صـ) پايدار ، ثابت ، دائم ‖ —fahren (فعـ لا ±) آرابه ايله يوله دوام ايتمك ‖ برشيئه دوام ايتمك ، دوامده بولنمق ‖ —fallen (فعـ لا—) مثلا der Schnee fällt immer noch— قار حالا ياغيور ‖ واقع اولمامق ، حذف اولنمق ‖ —fliegen (فعـ لا—) اوچوب قاچمق ‖ (فعـ لا +) اوچمغه دوام ايتمك ‖ —fließen (فعـ لا—) آقوب كيتمك ‖ (±) آقمغه دوام ايتمك ، على الدوام جريان ايتمك ‖ —führen (فعـ متعـ) آلوب كوتورمك ، جبراً نقل ايتمك ‖ —gehen (فعـ لا—) يوريدن كيتمك ‖ دفع اولمق ‖ (فعـ يكشخ) es geht gleich— شمدى كيده جكز ، همان قالقه جغز ‖ (فعـ متعـ) immer denselben Weg—gehen داٸما بر يولى تعقيب ايتمك ‖ —halten (فعـ متعـ) طوتمق ‖ —helfen (فعـ لا—) كيتمسنه ، قالقمسنه ياردم واعانه ايتمك ‖ —jagen (فعـ متعـ) امداد ايتمك ، مدد رس اولمق ‖ (فعـ متعـ) قوومق ، دفع ايتمك ، طرد ايتمك ‖ (فعـ لا +) سرعت فوق العاده ايله كيتمك ‖ —kommen (فعـ لا -) كيتمك ‖ (اودن) چيقمق ‖ —!machen Sie, daß Sie چابوق اول ! هايدى هايدى ! ‖ دفع اول شورادن ! ‖ (كذا : هايدى قاچك شورادن ! هايدى كيمسهيه كورنمهدن صاووشك شورادن !) ‖ —laufen (فعـ لا—) قوشهرق تباعد ايتمك ‖ قوشوب قاچمق ، فرار ايتمك ‖ قورتلمق ‖ (فعـ متعـ) denselben Weg — laufen بر يولك بوينجه قوشمق ، قوشهرق تعقيب ايتمك ‖ —laufend (صـ) على الدوام ، لاينقطع ‖ —laufende Nummern (جمع) صره نومروسى ‖ —leben برحيات اولمق ، يشامقده اولمق ،

يشايوب كيتمك ابقاى نام nach dem Tode — leben ||
ايتمك ، اولدكدنصكره نامى قالمق || —marschieren (فعلا —)
يوله چيقمق ، حركت ايتمك || — müssen — (فعلا +)
(اشخاص و اشيا حقنده) مباعدت ايتمك ، حركت ايتمك
مجبوريتنده بولنمق|| —nehmen (فعمتع) آلمق، قالديرمق||
چكوب آلمق، (بريردن) چيقارمق || —pflanzen (فعمتع
وفعمطا) انتشار ايتديرمك ، ياپمق || انتشار ايتمك ، ياپمق||
اورتمك ، اورەمك || —reißen (فعمتع) چكوب، قوپاروب،
يرتوب آلمق || mit sich — reißen كندو ايله برابر آلوب
كوتورمك (كذا مجا) || —reiten (فعلا —) (باركيرله)
يوله چيقمق ، كيتمك || (باركير) يولنده دوام ايتمك ||
—schaffen (فعمتع) آخر برمحله قالديرمق || (يوله ، اوكنه
طوراتى) دفع وبرطرف ايتمك || sich — scheren (فعمطا)
دفع اولمق (جهنم اولوب كيتمك) || —schießen (فعمتع)
(برقورشونى) آتمق || (فعلا —) شدت (وحدت) ايله
چكمك ، كيتمك || (فعلا+) آتشه دوام ايتمك || —schlagen
(فعمتع) اوروب دوشورمك || دووەرك قوغمق ودفع ايتمك||
(فعلا +) اورمغه دوام ايتمك || (بلبل حقنده) اوتمكه ،
شاقيمغه دوام ايتمك || —schleifen (برپارچەيى) اكەلمك ،
تورپوليەرك كيدرمك || —schleppen (فعمتع) (برشى)
سوروكليەرك كوتورمك || آلوب كيتمك || —schreiten —
(فعلا —) يوريمك || (مجا) ايلرولمك || —schritt (ام)
ايلرولە ، ترقى || sich —sehnen (فعمطا) حركتى اوزلمك||
—sein (فعلا —) موجود اولمامق ، كيتمش بولنمق ||
—senden (فعمتع) ارسال و اسرا ايتمك ، كوندرمك
|| —setzen (فعمتع) دوام ايتمك || Fortsetzung (امؤ)
(دوام) مابعد مثلا — folgt مابعدى وار || —sollen
(فعلا+) كيتمكه مجبور اولمق || —spedi(e)ren (فعمتع)
سوق ايتمك ، يوللامق || —stiefeln (عمو) (فعلا —)
باصمق، صيويشمق، طبانه قوت قاچمق || —stoßen (فعمتع)
قاقمق ، قاقوب دوشورمك ، قاقوب قيرمق || —tragen —
(فعمتع) آخر برمحله كوتورمك (نقل ايتمك) || —treiben —
(فعمتع) برشى ياپمغه دوام ايتمك || سوروب چيقارمق ،
دفع ايتمك || —währen (فعلا +) = —dauern ||
—während (ص) لاينقطع ، بردوزيە ، ايكيده برده
—wandeln (فعلا —) يولنده دوام ايتمك || (مجا)
auf dem Wege der Tugend —wandeln طريق عفت
واستقامتدن آيرلمامق، طريقفضيلتده دائم اولمق|| —wandern
(فعلا —) (يايا اولەرق ، ماشيا) كيتمك ، يوله چيقمق ،
آخر برمحله كوچمك || —wollen (فعلا +) كيتمك استمك ||
—wünschen (فعمتع) ich wünsche ihn — آنك كيتديكنى
آرزو ايدرم ، بركيتسه || —ziehen (فعمتع) چكمك ،
سوروكلك .

Fortifikatorisch (ـَـ ـ ـَـ ص) ㉑ [لاتينجه] (ع)
(فن) استحكامه عائد ومتعلق .

Forsch (ـُ ص) ㉑ كيورك ، كيوشك .

Fossil (ـِ الا) ㊳ طبقات ارضده طاش وياكيرچ،
كمور شكلنده بولنان مواد حيوانيه ونباتيه ، مستحاثات|| (ص)
㉔ مستحاث .

Four(r)age (ـُ ـِ j ـَـ امؤ) (53) (*sans pl.*) [فر]
خصوصيله (ع) حيوان يمى .

Fracht (ـَ امؤ) ㊾ (تجا وبحر) (اشيا) نقليه
پارەسى ، نول || يوك|| —brief (ام) تقليه ، اشيا سندى،
قونسمنتو || —buch (الا) حموله دفترى || —fuhrwesen
(الا) نقل اشيا || —geld (الا) نقليه اجرتى .

Frack (ـَ ام) (56), ㉛ [فر] جمعيت (رسمى)
البسەسى (سياه ستره) .

Frage (ـَـ امؤ) (53) [قديم آلمانجەده fråga] صوريش،
سؤال|| ! das ist noch die (وياخود :eine)— دها بوحل
اولنەجق برمادەدر (جاى سؤالدر) || —steller(in) (ام
و امؤ) سؤال ايديجى اولان اركك ، قادين|| —weise (امؤ)
صورت امتحان ، سؤال (وجواب) اصولى ، طرزى || (حا)
بالاستجواب، سؤال صورتيله|| —zeichen (الا) (غرا) سؤال
اشارتى .

Fragen (ـَـ فعمتع وفعلا +) a. ㉑ سؤال ايتمك،
صورمق ، سؤال ايراد ايتمك، استجواب ايتمك || um وياخود
über etwas— برشى حقنده سؤال ايتمك ، برشيئه دائر
صورمق || —wegen einer Sache برشى حقنده سؤال ايتمك
(خبر آلمق) Jemand nach einer Sache— برينه برشيئه
دائر سؤال صورمق || (ضرمثل) ein Narr fragt mehr,
als zehn Weise beantworten können بردلى اونعقلينك
جواب وبرەبيلەجكندن دها زياده صورار ، اون عقللى بردلى يه
جواب يتشديرەمز || sich — (فعمطا) sich nach einem
Orte hin— صوره صوره يولنى بولمق || (فع يكشخ) es
fragt sich شبهەلى ، (حل اولنەجق مسئله) .

Fraglich (ـَـ ص) ㉔ سؤال اولنان ، حلى مطلوب
ايديلان || شبهەلى ، موقت ، دها بللى اوليان ، مشكوك .

Fraktion (ـَ)(ـِ) tss (ـَ امؤ) ㊾ [لاتينجه] قسم، پارچه،
كسر || فرقه ، طرفدار .

Frank (ـَ ص) ㉑ سربست || ich sage es Ihnen —
und frei بونى سزه آچيقدن (آپ آچيق ، دوبره دوبره)
سويليه بيليرم ، سويلرم || (ام) (56) ياخود (51) فرانسەنك
(آلمانيا پارەسى ايله سكسان فنيكه مساوى) درت بچق غروش
قيمتلى پارەسى ، فرانق .

Franke (ـَـ ام) (52) فرنك || (فرانسه ساكنلرى)
فرانسز || —nstück (الا) برفرانق .

Frankfurt (ـَـ اخالا) (56) [Furt der Franken]
(جغر) —am Main ماين (من) نهرى اوزرنده
—an der Oder) اودر نهرى اوزرنده) كائن فرانقفورت
شهر دلنشينى .

Franki(e)ren (ـَـ ـِـ فعمتع) a.㉑—(والخ) einen Brief
بر مكتوبك پوسته اجرتى پشينا ويروب سربست قيلمق .

Fränkisch (ـَـ ص) ㉔ —e Sprache (امؤ) فرانسز
لسانى .

Franko (ـَ حا) [ايتا] سربست ، پوسته (نقليه
اجرتى ويرلمش اولەرق ، مصرفى كوندرندن ، بلا اجرت نقليه .

Frank-reich (ـَـ اخالا) (56) فرانسه (حكومتى) .

Franz (ـَ ام) (47) فرانسوا ‖ apfel — (ام) (نبا) كيراز الماسى ‖ mann — (ام) (عمو) فرانسز ‖ band — (ام) مشين قابلوجلد .

Franze (ـَ ا مؤ) (53) صاچاق ، صيوان .

Franzen (ـَ فعمتع) c. (21) صاچاقله ، صايوانله تجهيز ايتمك .

Franziskaner (ـَـَ ام) a. (40) [لاتينجه] (عقائد) راهبلرك فرانيسقانر طريقتنده اولانى .

Franzose (ـَـَ ام) (52) فرانسز، — و Französin (امؤ) (50) فرانسز (قارى) ‖ (عو) n. — (جمع) فرنكى علق .

Französisch (ـَـَ صـ) (24) فرانسزجه ، فرانسز كارى (الا) (تصريف اولنماز) كذا das — e (21) فرانسز لسانى .

Fräse (ـَ امؤ) (53) (صنع) [فر] چرخ اعماله مخصوص مثقب ، يوارلاق اكه .

Fraß (ـَ ام) (31) [fressen] يم ، حيوان ييه‌جكى (براى تحقير انسان ييه‌جكى حقنده دخى مستعملدر) .

Fraterniſi(e)ren (ـَـَـَ فعلا +) a. (21) [فر] اتفاق ايتمك ، قرداشكبى يشامق ، يكديكرينه قارشو ابراز مودت واخوت ايتمك .

Fratz (ـَ ام) (51) غريب كولنچ شكل ، زوزك ، صويتارى ‖ (يراماز چوجقلر حقنده) يراماز ، تك طورماز ، مسخره ، حشارى .

Fratze (ـَ امؤ) (53) [Fratz =] دليلك ، زوزكلك ، مقلدلك ، صويتاريلق .

Frau (ـَ امؤ) (49) عيال ، قارى ‖ خانم ، قادين ، خاتون ‖ eine — nehmen اولنمك ، تأهل ايتمك .

Frauen„... (ـَـ...) anzug — (ام) زنه البسه‌سى ، قادين توالتى ‖ gemach — (الا) قادينلر دائره‌سى ، حرم ‖ birke — (امؤ) (صارقيق داللى) قاين آغاجى ‖ sattel — (ام) (قادينلرك ركوبنه مخصوص اكر) قادين اكرى ‖ verein (ام) خانملر (اكثريا اعانه) جمعيتى ‖ Zimmer — (الا) (براى تحقير) قارى .

Frauenhaft (ـَـ صـ) (24) قادينجه‌سنه ، قادين كبى .

Fräulein (ـَ الا) b. (40) جمعى كذا (— s) Frau ك صورت تصغيريه‌سى) خانم قيز ، ماده‌وازل ‖ Ihr — Tochter كريمه‌كزخانم ‖ على العموم تأهل ايتمش خاتون (قادينجق) .

Frech (ـَ صـ) (24) ادبسز ، چاچارون ، پك سربست ‖ تربيه‌سز ، اوتانمز ، حياسز ، عارسز ‖ حدينى تجاوز ايدن .

Frechheit (ـَ امؤ) (49) تربيه‌سزلك ، آشورى سربستلك ، صيقلمازلق ، عارسزلق .

Fregatte (ـَـَ امؤ) (53) [اشيا] (بحر) فرقتين (حرب سفينه‌سى) ‖ (تاطيه) = Fregatten — vogel (ام) سريع الطيران جسيم بر قوش .

Frei (ـَ صـ) (24) سربست ، حر ، ‖ es steht Ihnen —, hinauszugehen استرسه‌كز طيشارى چيقه بيلورسكز ، طيشارى چيقه بيلمك خصوصنده سربستسكز ، رأيكزه محولدر ‖ ich war so — gestern Sie zu belästigen دون سزى تعجيزه اجتسار ايتدم ‖ wir haben noch zwei

Zimmer — دها ايكى بوش اوطه‌مز وار ‖ برى ، عارى ‖ von Kummer — غمدن ، كدردن آزاده ، بى قيد ، غمسز ‖ vom Militärdienst — (ع) قرعه‌دن (خدمت عسكريه‌دن) معاف ‖ die Straße — machen يولى آچمق ، سوقاغى غلبه‌لق ، ازدحامدن برى ايتمك ‖ schwimmen — ايپسز يوزمك ‖ sein — آزاده اولمق ، اسارتده اولمامق ‖ sprechen — gesprochener... — اذنامه ، رخصتنامه‌سى آلان ‖ تبرئهٔ زمت ايدن ‖ بوش مثلا جمعه كونى den Freitag — haben ايشسز اولمق ، تعطيل ايتمك ‖ unter dem — en Himmel آچيق يرده ، آچيقده ‖ beuter — (ام) قورصان ؛ سرسرى ، خانه‌بردوش ‖ billet — (الا) اكراميه بيلتى ‖ frau — (امؤ) بارونيچه ‖ fräulein — (الا) بارونيچه خانم قيز ‖ gebung — (امؤ) اعاده ، كيرو ويرمه ؛ صاليويرمه ‖ حال اصليسنه ارجاع ‖ gepäck — (الا) پاره‌سز نقل اولنور اشيا) ، ال اشياسى ‖ hafen — (ام) (تجا وبحر) سربست ليمان ‖ händig — (صـ) (ع) استنادسز نشان وضعيتى ‖ herr — (ام) بارون ‖ karte — (امؤ) اجرتسز دخوليه قارتى (بيلتى) ‖ machen — (فعمتع) سربست قيلمق ، آچمق ‖ marke — (امؤ) مكتوب (پوسته) پولى ‖ maurer — (ام) فارماسون ‖ paß — (ام) پساپورط ‖ schüppe — (ام) قرون وسطاده آلمانياده برجمعيت خفيه ‖ sinnig — (صـ) ليبرال فرقه‌سندن ‖ tag — (ام) (تعطيل كونى) ؛ هفته‌نك جمعه كونى ؛ willig — (صـ) كوكللو اولهرق ، حسن رضا ايله ، كندولكندن ‖ (ع) كوكللو اولهرق خدمت ايدن ‖ فدائى ‖ williger — (ام) كوكللو عسكرى ، (ع) einjährig — willige (r) بر سنه‌لك كوكللو اولهرق خدمت ايدن عسكر (بوكبيلرك مصارفى كندولرينه عائددر) .

Freien (ـَ فعلا +) a. (21) um ein Mädchen — (براى تأهل) بر قيز آرشديرمق (كرك كندوسى وكرك آخرى ايچون) كوريجى چيقمق ‖ (فعمتع) = heirathen ‖ = be-freien ة

Freiheit (ـَـَ امؤ) (49) [frei] سربستيت ، آزده‌لك ‖ ich nehme mir die — Sie darum zu bitten سزه شونى رجا ايتمكه جرأت ايدرم ، رجا ايتمك جسارتنده بولنيورم ، من غير حد رجا ايديورم ‖ die Deutschen — Kriege آلمانلرك فرانسزلره قارشو 15—1813 سنه‌لرنده ايتدكلرى سربسيت محاربه‌لرى .

Freilich (ـَـَ حا) [frei] اوت ، البته ، شبهه‌سز ، اويله‌يا ‖ (ابتداده) معلومدركه ، (انتهاده) معلومدر .

Fremd (ـَ صـ) (21) يابانجى ، ال ، اجنبى ‖ — sich Das ist mir بيلمامكدن كلك ، تجاهل ايتمك stellen ‖ ganz — بن بونى هيچ بيلميورم ، بنم بوندن هيچ خبرم يوق ‖ Fremde (r) ممالك اجنبيه ‖ e Länder — (جمع) (ام) (24) و Fremde (امؤ) (24) يبانجى ، اجنبى ، ال .

Fremden„... (ـَـ...) blatt [fremd] — (الا) (اجنبى غزته‌سى) ، اجنبيدن باحث غزته ، فرمدنبلات ‖ bett — (يبانجى) مسافر يتاغى ‖ führer — (ام) اجنبى قلاغوزى ، رهبر ، (ترجمان) ‖ stube — (امؤ) مهمانر اوطه‌سى (قبول اوطه‌سى) .

Fremdheit (ـَ ا مؤ) ④⑨ (*sans pl.*) يانجيلق || (*av. pl.*) تحفلق ، غرابت ، يام باشقه‌لق .
Fremdling (ـَ ا م) ③⑧ [Fremd] يانجى .
Freske (ـَ ا مؤ) ⑤③ و Fresko (ـَ ا لا) ⑤⑥ [ايتا] (جمع) كذا Fresken صيوا اوزرنده نقش .
Freß ... (ـُ...) [fressen] beutel — (ا م) (باركيرلرك) يم طوربه‌سى || fieber — (ا لا) جوع الكلب || hals — (عمو) (ا م) پيس بوغاز ، آچ كوزلى ، اوبور || napf — (ا م) (قوشلرك) يم چناغى || trog — (ا م) يم تكنه‌سى ، كردل ، يملك || werkzeuge — (جمع) (بوجكلرك) غدا خرطومى .
Fresse (ـَ ا مؤ) ⑤③ [fressen] (عو) آغز .
Fressen (ـَ فعه متعه وفعه لا +) m. ②⓪ قوردكبى يمك ، يوتمق ، طيقمق ، سيلوب سوپورمك || (طب) — um sich (چيبان وسائره حقنده) يايلق ، دوكلك || (ماكنه‌جيلكده) (معدن قسملرى حقنده) يمك ، آشيمق ، يمك ، آشنديرمق || (ا لا) dies Kind ist zum — يمه ؛ ينه‌جك ، (*sans pl.*) ④⓪ b. انسانك بوچوجغى يه‌جكى كليور (پك سويملى) .
Fresser (ـَ ا م) a. ④⓪ طويماز ، اوبور ، آچ كوزلى .
Frett (ـُ ا لا) ③⑧ [فر] Frett = Wiesel (ـَـُ ا لا) a. ④⓪ (تاطيبه) طاغ كلنجكى || (مجا) هرشيئه بورنى صوقان آدم .
Freude (ـَ ا مؤ) ⑤③ [Freuen] ممنونيت ، مسروريت ، سونچ || ذوق ، انشراح قلب || (ضر مثل) getheilte — ist طرفينه شمولى اولان مسروريت ضعفدر || سعادت || doppelte — غريق لجهٔ مسار اولمش ، وجهنده strahlend, — trunken مسرت روشما اولان || voll — (ص) شن ؛ فوق‌الحد مسرور || ذوقلى ؛ خوشه كيدر .
Freuden ... (ـَ...) [Freude] becher — (ا م) كاسهٔ صفا || feuer — (ا لا) نار مسرت || schrei — (ا م) سوينچ باغيرمسى || zähren — (جمع مؤ) وياخود thränen — (جمع مؤ) اشك مسرت || los — (ص) طاتسز ، مسرتسز || mädchen — (ا لا) فاحشه ، قحبه || mahl — (ا لا) اعلان مسرت ضمننده چكيلان ضيافت ، ينيلان يمك || rausch — (ا م) مسرت بايقينليغى ، سونجندن مست اولمه .
Freudig (ـَ ص) ②④ ممنون ، مسرور || ممنونيت ومسروريت بخش .
Freuen [Froh] (ـَ فعه متعه) a. ②① er-freuen سنك (بوراده) es freut mich, daß Du da bist بوراده اولديغنه سوينيورم ، كلديكنه ممنون اولدم وياخود : سنى بوراده كورديكمه es freut mich Dich hier zu sehen ممنون اولدم || — sich (فعه مطا) سوينمك ، مسرور وممنون اولمق || (ا لا) b. ④⓪ (*sans pl.*) سونمه ، سوينچ .
Freund (ـَ ا م) ③⑧ ' in — (ا مؤ) ⑤⓪ احباب ، دوست ، آرقداش ، محب || er ist ein — von mir اوبنم دوستمدر ، احبامدن بريدر || (ع) ? Wer da كيمدر او ? ! — gut يانجى دكل (دوست) || ich bin kein — von der Jagd بنم آوله باشم خوش دكلدر ، آودن خوشلانمام || los — (ص) دوستى اولميان .
Freundlich (ـَ ص) ②① [Freund] ملتفت ، دوستانه || آرقداشجه‌سنه ؛ عزت واكرامله ، لطفكارانه || das ist sehr — von Ihnen بوكا پك زياده لطف ايتديكز ، بو محضا التفات واكرامكزدر ، بولطفكزه تشكر ايدرم .

Freundschaft (ـَ ا مؤ) ④⑨ [freund] دوستلق ، محبت دوستانه || — ist das halbe Leben دوست انسانك حياتنك نصفيدر ، دوستسز ، احبابسز ياشايان يارم ياشار .
Freundschaftlich (ـَـُ ص) ②④ دوستانه ، دوستجه‌سنه ، محبانه .
Freundschafts ... (ـُ...) bande — (جمع لا) رابطهٔ دوستانه || bund — (ا م) اتفاق محبانه .
Frevelhaft (ـَـُ ص) ②④ جانى ، صاحب جنايت ؛ شرير || دينسز ، ايمانسز || كستاخ ، بى ادب || كوتو .
Fried ... (ـُ...) [Friede] brüchig — (ص) مصالحه ومسالمه‌يى بوزان ، مختل ايدن || fertig — (ص) مسالمتكار ، ساكن || hof — (ا م) قبرستان .
Friede (ـَ ا م) ④⑧ ، حرف تعريفله Frieden (*sans pl.*) صلح ، مسالمت ، آسايش ، حضر ، رفاه ، راحت ، سكونت || (عقائد دينيه‌ده) zum ewigen eingehen — دار بقايه رحلت ايتمك ، سكون ابدى يه وارمق || (ضرمثل) ernährt, Unfriede verzehrt — وآسايش سعادتى عكسى ايسه فلاكتى متجدر || (*av. pl.*) مصالحه .
Frieden (ـَ ا م) b. ④⓪ (مرا . Friede) .
Friedens ... (ـُ...) abschluß — (ا م) عقـد مصالحه || antrag — (ا م) تكليف مصالحه || bruch — (ا م) نقض مصالحه (آسايش) || vertrag — (ا م) مصالحه (معاهده) مقاوله نامه‌سى .
Friedlich (ـَ ص) ②④ [Friede] مسالمتكارانه ، صلحى || اويغون ، اويصال || (عمو) شن آدم || اوصلو ، ساكن ، حليم .
Friedrich (ـَ ا خاص وواقتيس اسمى) ⑤⑥ [Fried-reich] فره‌دريق ، فريدريخ || ehre = S — (ا مؤ) (هيئت) فرس العظيم‌ده بر ييلدز .
Friedsam (ـَ ص) ②④ = friedlich .
Frieren (ـَ فعه متعه ، فعه يكشخ) f. ②⓪ [قديم آلمانجه friosan] es friert mich اوشويورم || es fror ihn an اونك پرمقلرى طوندى ، اوشيوردى || (فعه لا +) den Fingern اوشويورم || طوكمق . es friert mich = ich friere
Frikassee (ـَـُ ا مؤ) ④⑨ [فر] جمعى (S —) (آشجيلقده) قويو صالچه‌لى يمك .
Frisch (ـَ ص) ②④ تازه ، كوريه ؛ تازه ، يكى || سرين || يورولمامش ، تعب ومشقت كورمامش وآنكله متأثر اولمامش .
Frische (ـَ ا مؤ) ⑤③ تازه‌لك ، يكيلك ، سرينلك || جيادت .
Frisi(e)ren (ـَـُ فعه متعه) و — sich (فعه مطا) a. ②① صاچنى طرامق ، قيويرمق ، صاچلرى دوزلتمك ، توالت ايتمك .
Frist (ـَ ا مؤ) ④⑨ وعده ، مدت ، مهلت ، وقت ، زمان || (ضر مثل) ist goldes werth — وقت نقددر || gewährung — (امؤ) وعده ، مهلت ويرمه ؛ تمديد مهلت || gesuch — (ا لا) وعده استدعاسى ، تمديد مهلت (رخصت) طلبى .
Fristen (ـَ فعه متعه) b. ②① وعده ، مدت ، مهلت ويرمك || تأخير ايتمك ، وقت آخره تعليق ايتمك .
Frisur (ـَـُ ا مؤ) ④⑨ [فر] صاچ لوله‌سى ، بوكوكى ، قيوريغى || توالت || (البسه‌نك) قيرمه تزييناتى .
Fritten (ـَ فعه متعه) b. ②① (صنع) (زجاججيلقده) جامك مايه‌سنى پيشورمك ، ارتمك ، قايناتمق .

Frivol (ـَـ ص) ㉑ [لاتينجه] بيهوده، اهميتسز، عبث .
Froh (ـَـ ص) ㉔ مستريح البال ؛ (ممنون ، خشنود) ، مسعود ، ich bin — , daß ich nicht hingegangen bin اورايه كيتمديكمه سوينورم ‖ gelaunt — (ص) كوكلنج ، كيفلو ، شن ، شاد .
Fröhlich (ـَـ ص) ㉑ [froh] (راحت) خشنود ، ممنون ؛ شاد ، كيفلو .
Froh-locken (ـَـ و ـَـ) a. ㉑ [سوينجندن صيچرامق ، خوبلامق] (فعلا +) كيفندن باغيرمق شاد وختندان اولمق ، ابراز شادمانى ايتمك ‖ frohlocket dem Herrn جناب حقه حمد وثنا ايديكز .
Frohn (ـَـ ص) ㉔ مقدس ، مبارك ‖ برصاحب تيماره منسوب ومتعلق ، ميرى ‖ (ام) ㊳ ، كذا Frohne ㊾ آغا ، خدمتچى ‖ (امؤ) ㊾ و (دها زياده مستعمل اولان) Frohne وكذا Frohnde هرايكيسيده (امؤ) ㊿ انغاريه ، انغاريه خدمتى .
Frohn=... (ـَـ...) frei — (ص) آنغاريه‌دن معاف ، مستثنا ‖ dienst — (ام) آنغاريه ‖ geld — (الا) آنغاريه‌دن مستثنا طوتلق اوزره ويريلان اقچه ‖ vogt — (ام) آنغاريه ناظرى .
Fröhner (ـَـ ام) a. ㊵ ، in — (امؤ) ㊿ آنغاريه‌جى ، آنغاريه ايله چالشان (اركك ويا قادين) ؛
Fromm (ـَ ص) ㉑ صوفى ، ديندار ، عبادتكار ، متقى ، زاهد ‖ er Wunsch — هوس اولنوب فقط حصولى ايچون هيچ غيرت ودقت ايدلميان آرزو ‖ حليم ، طائلى ، اوصلو .
Front (ـَ امؤ) ㊾ وبعضاً دخى e — (امؤ) ㊿ [لاتينجه ، ايتا] جبهه ، يوز ‖ (ع) machen — آلاى جبهه ايتمك ‖ in der — stehen (ع) داخل صف اولمق .
Frosch (ـَ ام) ㉛ (تاطبيه) قوربغه (علم امراض) (ديل التنده چيقان) قوربغه‌جق ‖ wurm — (ام) (تاطبيه) قوربغه ياوريسى ‖ (مجا) عجمى ؛ همچيك .
Frost (ـَ ام) ㉛ [frieren] طوك ‖ (حكمه) انجماد ‖ (مجا) قيش ‖ (شعرده) قيراغى ‖ ballen — (ام) وياخود beule — (امؤ) (علم امراض) نفخهٔ قريه (ال واياغك صغوقدن التهابى) ‖ wetter — (الا) طوك هوا .
Fröfteln (ـَ فع متع) a. ㉑ اوشومك (خفيفجه) (فع يكشخ) mich fröstelt (es) بندەبرتترەمه وار ، تترەيورم ، اوشويورم .
Frostig (ـَ ص) ㉔ صغوق ، طوك ، آياز ‖ منجمد ‖ (مجا) صغوق .
Frotti(e)ren (ـَـ فع متع) a. ㉑ [فر] سورتمك ، (فورچه‌لمق) ؛ اوغالامق ، دلك ايتمك .
Frotti(e)r... (ـَـ...) handschuh — (ام) (حمام) كيسه‌سى .
Frotzeln (ـَ فع متع) a. ㉑ (عمو) (ويانه لسانجه) jemand — بريله آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك .
Frucht (ـَ امؤ) ㉟ ميوه ، يمش ، ثمره ، محصول ‖ اكين ، محصول ، ايو يتشدى (يتشمشدر) die — steht schön ‖ bonbons — (جمع مذكر) يمش شكرى ‖ essig — (ام) ميوه سركه‌سى ‖ essend — (ص) ميوه اكل ايديجى ، آكل الثمر ‖ fleisch — (الا) ميوه ، محصول اتى ‖ gehäuse — (الا) غلاف ، محيط ثمر ‖ keim — (ام) جرثومه ، تخم اوزى ‖ (علم منافع الاعضا) رشيم ، جنين ‖ Kern — (ام) ميوه چكردكى ؛ اوفاق يموشاق چكردك (الما اوزومده اولديغى كبى) حفص ‖ los — (ص) ميوه‌سز ، غير محصولدار ‖ ثمره وفائده‌سز ، بيهوده ‖ nießung — (امؤ) تمتع ، انتفاع ؛ استنفاع ‖ reich — (ص) ميوه و محصولى بول ، چوق اولان ؛ محصولدار ‖ stück — (الا) (رساملقده) ميوه تابلوسى ‖ wasser — (الا) (علم منافع الاعضا) رهل ، صوك دنيلان سيلان .
Fruchtbar (ـَ ص) ㉔ ثمره‌سى اولان ، محصولدار ، منبت ، كذا (مجا) ‖ بركتلى .
Fruchten (ـَ فعلا +) b. ㉑ ميوه ويرمك ، ثمره‌سى كوسترمك ‖ (مجا) فائده‌مند اولمق .
Früh (ـَ ص) ㉔ اير ، ايركن so — wie möglich ممكن اولديغى قدر اول ، ايركن ‖ على الخصوص (ها) ايركندن ، ايركن ، (چابوق ، چابوجاق) ‖ (صورت نسبيه) früher دها اول دها ايركن ، ايركنجه مثلا je — desto besser نقدر ايركن اولورسه اولقدر ايو ‖ مقدما ، اوللرى ‖ schoppen — (ام) قهوه التيدنصكره واوكله يمكندن اول ايچيلان بيرا وسائره ‖ (ص) — zeitig = (ص) — reif ‖ (الا) ايلك بهار ‖ jahr — وقتندن اول يتشمش ‖ ايركندن ، وقتيله ‖ ständchen — (الا) صباحلين برينك شرفنه اولەرق قپوسى اوكنده چالينلان موسيقه ‖ stück — (الا) قهوه آلتى ‖ verklärt — وياخود (ص) vollendet — وقتندن اول وفات ايدن ‖ zeitig — (ص) ايركنجه ، ايركندن وقتيله .
Frühe (ـَـ امؤ) ㊿ (sans pl.) صباح ‖ وقت سحر ، شفق وقتى .
Frühling (ـَـ ام) ㊳ [früh] ايلك بهار ‖ (كذا مجا) ‖ وقتندن اول طوغمش چوجق (ويا حيوان) ‖ „s— (امؤ) (رصد) اعتدال ليل ونهار . nachtgleiche
Frühstücken (ـَـ فعلا + وفع متع) a. ㉑ قهوه آلتى ، خفيف اوكله طعامى ايتمك ‖ (فع متع) was haben قهوه Sie gefrühstückt ? آلتيده نه يديكز ؟
Ft ! (حرند) (درعقب كوزدن غائب اولان ,weg —) — war er ! هايدى غائب اولدى كيتدى ! كوزدن نهان اولدى !
Fuchs (ـَ ام) ㊱ مفردى ㉖ جمعى [fauchen] تلكى (تلكى دريسى) ‖ (مجا) schlauer — قورناز تلكى ‖ (عمو) (قرمزى صاچلى) قزل كسه ؛ آل آت ، قزل طونلى باركير) ‖ falle — (امؤ) تلكى طوزاغى ‖ pelz — (ام) تلكى دريسى (كوركى) ‖ (مجا) (عمو) den — pelz anziehen قورنازلغه ، حيله وخدعه‌يه باشلامق ، مادره بازلق ايتمك ‖ schecke — (ام) قيرى چوق و قولا طون ايله قاريشيق (قير) آت ‖ schwanz — (ام) تلكى قويروغى ‖ (teufels) wild — (عمو) چيوغين ، قيزغين ، چيلديره‌جق درجه‌ده حدتلى .
Fuchsen (ـَ kss فع متع وفعلا +) c. ㉑ (مجا) (عمو) jemand — آلاى ايتمك ، استهزا ايتمك ‖ (عمو) آلداتمق ، بوغمق ؛ (اويونده) يوتديرمق ‖ (بيلاردو اويونده) einen Ball — راست كله تصادف ايتديرمك .

Fuchsia (~~kss~~ امؤ) (54) (نبا) كوپه چیچکی .
Fuchsig (~kss~ صـ) (21) تلکی کبی ‖ قزل ‖ (عمو) . fuchs (teufels) wild =
Fuchsin (~~ الا) (38) [Fuchsia] (*sans pl.*) (کیمیا) غاریبالدی بویاسی .
Fuchs-schwänze(l)n (~kss~ فعلا +) a. (21) تلکی قویروغی کبی) یالتاقلانمق، آچاچقه‌سنه مداهنه ایتمك، قیچیی‌اوپمك.
Fuchtel (~~ امؤ) (53) [fechten] (مجازات آلتی اولمق ویاصیلامسنه اورولمق‌اوزره) کنیش ویاصی نامولی قلنج، (تربیه) صوپا، دکنك، قامچیسی ‖ (مجا) سرت وصیق نظام ‖ (عمو) سیف، مج ‖ heraus mit der —! قلنج چك ! هایدی قلنج طاوران، سل سیف ایت ! چك قلنجکی !
Fuder (~~ الا) a. (40) آرابه یوکی ‖ (مایعات وعلی‌الخصوص شراب اولچکی) : فوچی .
Fug (~ ام) (31) موافقت، اذن، رخصت، مساعده ‖ حق، صلاحیت .
Fugato (~~~ الا) (56) [ایتا] (موسیقه) نقرات .
Fuge (~~ امؤ) (53) مفصل، اك یری ‖ کرتیك، کسیك، لامبا، زیوانه یووه‌سی ‖ (مجا) aus den —n bringen یووه‌سندن، یرندن، چیقرندن چیقارمق ‖ — hobel (ام) (یوه آچمغه مخصوص) کوشتره (بیوك) رنده .
Fugen (~~ فعمتعـ) a. (21) (صنعـ) (تحتـه‌لری) لامبه‌لمق، جیواطه‌لمق ‖ (دیوارجیلقده) یاریقلری صیوامق، خرج ایله طولدیرمق، درج ایتمك .
Fügen (~~ فعمتعـ) a. (21) (بربرینه اویار پارچه‌لری) ربط وتلصیق ایتمك، کچیرمك، طاقمق ‖ علاوه ایتمك ‖ (مناسب صورتده) ترتیب وتنظیم ایتمك ‖ wie Gott es fügt جناب حق نصل یاپارسه ‖ — sich (فعمطا) کندوبی برشیئه آلشدیرمق ‖ اویمق، راضی اولمق، متابعت ایتمك، قائل اولمق ‖ — sich in die Launen Jemandes برینك مزاجنه کوره طاورانمق، تابع اولمق .
Füglich (~~ صـ) (21) علی‌الاکثر (حا) مناسب، موافق اوله‌رق، وقت وحاله اویغون، حقلی، یاقیشیق آلور برصورتده .
Fügsam (~~ صـ) (21) اویغون، مناسب .
Fügung (~~ امؤ) (49) ربط والصاق، درج والحاق، طاقمه، کچیرمه ‖ ارتباط، تعاقب ‖ متابعت، اویوشمه .
Fühl... (~~...) [fühlen] — kraft (امؤ) قوهٔ حسیه ‖ — faden (ام) (تا طبیعـ) بعض حیواناتك آلت لامسه‌سی حکمنده بولنان لواحق لامسه‌لری .
Fühlbar (~~ صـ) (21) حس اولنور (معناً ومادةً) ‖ طوقونیله‌بیلور، قابل تماس .
Fühlen (~~ فعمتعـ) a. (21) حس ایتمك، طویمق ‖ Jemandem den Puls — (ال ایله) طوقونمق، لمس ایتمك ‖ sich behaglich — (فعمطا) sich — ‖ برینك نبضنه باقمق ‖ کندوبی راحت، خشنود، مسعود وبختیار بولمق ‖ (فعلا +) wer nicht hören will, muß — (ضرمثلـ) حس ایتمك ‖ سوز دیکله‌میان (قولاغنه لاقیردی‌کیرمیان) جزاسنی بولور ‖
Fühlung (امؤ) (49) تماس، طوقونمه، حس ‖ (ع) آره‌لق، دیرسك یوقله ؛ دشمنله اولان ارتباط .

Fuhr„... (~...) [Fuhre] — geld (الا) آرابه (نقلیه) پاره‌سی ‖ — mann (ام) آرابه‌جی ‖ — park (ام) (ع) پارق، آرابه قولی (قافله، نقلیه) ‖ — weg (ام) بیوك یول (آرابه یولی) ‖ — werk (ام) آرابه، آرابه‌جی دکانی، دستکاهی ‖ — wesen (الا) آرابه ایله‌نقل ایدیش، نقلیه، سوقیات .
Fuhre (~~ امؤ) (53) آرابه ایله کیدیش، آرابه ایله نقل ‖ (بردفعه‌ده آرابه ایله نقل اولنان اشیا) بر آرابه یوکی .
Führen (~~ فعمتعـ) a. (21) (بر استقامت معلومه‌ده کندوبی حرکت ایتدیرمك) سوق و ایصال ایتمك، قلاغوزلق ایتمك، توجیه، سوق، قوماندا واداره ایتمك ‖ Jemand irre — برکیمسه‌یی یولندن شاشرتمق، طریق‌غیرمستقیمه صاپدیرمق ‖ es würde mich zu weit —, wenn ... اکر ... سهم صدددن خارجه چیقمش اولورم ‖ einen Titel — برعنوان طاشیمق ‖ (تجا) eine Waare — بر (نوع) مالی دکان ویا مغازه‌سنده بولندیرمق، فروخت ایتمك مثلا diesen Artikel — wir nicht بز بو مالی صاتمیز، دکانمزده بولندیرمیز ‖ نقل ایتمك، اخراج ایتمك (خارجه صانمق) ‖ er führt eine scharfe Feder (مجا) آتش‌قلملی‌سرتدر، پك‌سرت‌یازار ‖ weiter — ویاخود fort — (تا تمام برشیئه برای اتمام) دوام ایتمك ‖ die Aufsicht über etwas — برشیئه نظارت ایتمك ‖ (تجا) Buch — کتاب، دفترطوتمق ‖ eine glückliche Ehe — عائله، فاملیاسیله مسعود وبختیار یشامق، فاملیاسی، ارککی طرفندن پك مسعود اولمق ‖ Krieg — حرب ایتمك ‖ das Regiment — (بر) آلایی اداره (قومانده) ایتمك ‖ eine Untersuchung — (برشی حقنده) تحقیقات وتفتیشاته کیریشمك .
Führer (~~ ام) a. (40) قلاغوز، رهبر ‖ ماکنه، لوقوموتیف وسائره قوندوکتوری ‖ مربی .
Fuhrmann (~~ ام) (25) جمعی : (Fuhrleute) آرابه‌جی، اشیا آرابه‌جیلری .
Führung (~~ امؤ) (49) سـوق و اداره، توجیه وتحریك، قوللانمه ‖ طور وحرکت ‖ Zeugniß — ویاخود : — » Sattest سجل اخلاق .
Füll„... (~...) [füllen] — apparat (ام) املا آلتی ‖ — ofen (ام) یوقاریسـندن طولان وخیلی زمان یانان نواصول صوبه .
Fülle (~~ امؤ) (53) (جمعی نادر) کثرت، وفرت، برچوق، بوللق، طولو ‖ aus der — des Herzens sprechen جاندن، یورکدن سویلك .
Füllen (~~ الا) b. (40) طای، صیپا ‖ (فعلا +) a. (21) = fohlen .
Füllen (~~ فعمتعـ) و — sich (فعمطا) a. (21) طولدیرمق، املا ایتمك ‖ ایفا ایتمك .
Füllung (~~ امؤ) (49) املا، طولدیرمه ‖ ایفا، اجرا .
Fund (~ ام) (38) و (31) بولوش، بولمه ؛ تصادف ‖ بولینیلان شی ‖ کشف اولنان شی .
Fundament (~~~ الا) (38) [لاتینجه] (معما) تمل ‖ اصل، اساس ‖ (مجا) etwas aus dem —e verstehen برشیئی اساسندن بیلك، کوکندن آکلامق، کنهنه واقف اولمق .

Fundi(e)ren (ـُـَـ فع متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] (ماليه) fundirte Schuld قارشولق تخصيصيله تأمين اولنمش دين .

Fünf (ـَـ صـ اعد اصل) واكثريا (ـ٧ـ) fünfe : بش ㊾ (ا مؤ) بش || im Jahre— بشنجى‌سنه ، بشنجى‌سنه‌ده || —mal (حا) بش دفعه ، بش كره عددى || —fältig (صـ) (موسيقى) بش تللى ، بش كيرشلى || —eck (الا) (هند) مخمس || —jährig (صـ) بش سنه‌لك ، بشنده || —theilig (صـ) بش‌هيجالى || —sylbig (صـ) بش‌حصه‌لى ، بش پارچه‌لو .

Fünfer (ـَـ ا م) a. ㊵ بش رقمى || بشلك (بش‌سنه‌لك) ويا (بش‌كشيلك) .

Fünferlei (ـُـَـ صـ) ㉔ (inv.) بش درلو ، بش‌جنس ، بش نوع .

Fünfte (ـَـ صـ اعد نسبيه) بشنجى || —s Kapitel (ا م) بشنجى فصل || Philipp der— بشنجى فيليپ .

Fünftel (ـَـ الا) a. ㊵ بشده برى || بشنجى‌پارچه .

Fünftens (ـَـ حا) خامساً .

Fünfzehn (ـُـَـ صـ اعد اصل) اونبش || —eck (الا) (هند) ذوخمس عشرة الاضلاع .

Fünfzehner (ـُـَـ ا م) a. ㊵ اونبش قرويتسرلك اقچه || اونبشلردن || اون بشنجى آلايك‌نفرى ، اون بشنجى‌آلايدن .

Fünfzehnte (ـُـَـ صـ اعد نسبيه) اون بشنجى .

Fünfzehntel (ـُـَـ الا) a. ㊵ اونبشده برى ، اون بشنجى پارچه .

fünfzig ‘ Fünfzig (ـَـ صـ اعد) ㊾ اللى .

Fünfziger (ـُـَـ ا م) a. ㊵ الليلك ، اللى ياشنده‌اولان || اللنجى آلايدن (اولان نفر) .

Fungi(e)ren (ـُـَـ فع متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] ايشلمك ، ايفاى وظيفه ايتمك ، مداومت ايتمك .

Funke (ـَـ ا م) (52) **Funken** (ـَـ ا م) b. ㊵ قيغليم ، شراره ، كذا (مجا) || reiten, daß Kies und—n stieben توزى‌دومانه قاتارجه‌سنه آته بينمك ، آتك نعلندن آتش(قغليم) چيقارمق || es ist kein — Hoffnung mehr آرتق هيچ (ذره قدر بيله) اميد قالمدى ، يوق .

Funkeln (ـَـ فع لا +) a. ㉑ [Funkel] قغليم ، شراره صاچمق || پارلامق ، لمعه ، شعله فشان‌اولمق || (كذا جلاسى مجا) || (يلدزلرحقنده) پريلدامق .

Funkel(nagel)neu (ـَ (ـُـ) ـَـ صـ) ㉔ (عمو) ييپ يكى (البسه حقنده) يكى‌مقاصدن چيقمش ، مجدد ، قول يجاق صوقولمامش .

Funktioni(e)ren (ـُـَـ(ـ)ـ فع لا+) a. ㉑ ايشلمك || ايفاى وظيفه ايتمك ؛ خدمت‌كورمك ، مداومت ايتمك ، خدمتنه دوام ايتمك .

Funze (ـَـ ا مؤ) (53) كذلك **Funzel** (ـَـ ا مؤ) (53) كوتو لامبه ويا شمعدان (موم) || (مجا) اختيار چركين‌قارى ، عجوزه ، قودوبد || Fotze = (ا مؤ) قادينك عورت محلى .

Für (ـَ حرجر) (مفعول به آلور) ايچون || —diesen Preis (اكثريا) بوفياتله || Alles Stück—Stück besehen كافه‌سى بربربركوزدن‌كچيرمك || ich halte ihn—einen Ehrenmann آنك تربيه‌لى بر آدم اولديغنه قائم ، آنى برتربيه‌لى آدم ظن ايدرم ، ظن ايدرسه‌م اوبرتربيه‌لى آدمدر ، اوتربيه‌لى برذاتدر || Das ist eine Sache—sich او آيروجه برماده‌در || an und für sich : بنفسه an und für sich (betrachtend) ist die Sache nicht tadelnswerth بوشى نفس الامرده ذم وتقبيح اولنه‌جق‌كبى‌دكلدر ، بو ايش ذم وتقبيحه (بنفسه) لايق‌دكلدر || was für ein Mann das? بوكيدر بو؟ بوكيم؟ بوآدم‌كيم؟ نه آدم؟ ! وعلى الاكثر was ist das — ein Mann بونصل‌كيسه؟ بوكيم؟ || was—ein Äpfel sind das? بونلر نصل المابويله؟ بونلر نه الماسى (بويله) || (الا) (inv) das Für und Wider له وعليه .

Für = ... (ـَ ...) —bitte (ا مؤ) شفقت ، شفاعت طلبى ، رجا || —erst (حا) اولا ، اول امرده || —sorge (ا مؤ) دقت واهتمام || رقت ، شفقت || —wort (الا) رجا ، تمنى || (غرا) ضمير .

Furche (ـَـ ا مؤ) (53) اكثريا : اولك || (مجا) ايز ، اثر || ديكيش ايكنه‌سنك ايكى طرفنده‌كى اويوقلر ، قلنچ وسائره ناملوسنده‌كى اولوق || (تشر) قلم ، ميزاب .

Furcht (ـَ امؤ) ㊾ (sans pl.) قورقو ، خوف ، هيجان ، دهشت ، اضطراب || —los (صـ) قورقوسز ، بلا اضطراب ؛ جسور ، كوزى پك .

Furchtbar (ـُـَ صـ) ㉑ قورقونج ، مخوف ، دهشت آميز ، قورقولور ، موجب خوف ودهشت اولور ، خطرناك ، تهلكه‌لو || حددن افزون ، پك زياده .

Fürchten (ـَـ فع متعـ) b. ㉑ (فع لا +) و —sich (فع مطا) (برتهلكه‌دن) قورقمق ، خوف وتلاش ايتمك ، دهشت ايچنده بولنمق ، اضطرابه اوغرامق ، اوركمك .

Fürchterlich (ـَـَـ صـ) ㉔ قورقونج ، مخوف ، دهشت ويريجى || پك چركين ، مدهش ، دهشتلو ، مهيب ، قودوبد ؛ پك‌كوتو ، پك فنا || پك زياده .

Furchtsam (ـُـَ صـ) ㉔ قورقاق ، يوركسز ، طبانسز || جسارتسز ، اوركك .

Furier (ـُـ ا م) ㊳ [فر] (ع) قوناقچى ، عسكره قوناق يايان ضابط وياكوچك ضابط .

Fürst (ـَ ا م) (51) ‘ —in (ا مؤ) ㊿ پرنس ، پرنسس || (حكمدار ، سلطان) .

Fürstlich (ـَـ صـ) ㉑ پرنس ، بكجه‌سنه ، پرنسه مخصوص || —leben پرنس ، بك كبى يشامق ، شاهانه عمر كچيرمك .

Furt(h) (ـَـ امؤ) ㊾ نهرك كچيد ويرديكى ير ، كچيد .

Furz (ـَ ا م) ㉛ (پك قبا تعبير) (Pup=) يللنمه .

Fusel (ـُـ ا م) a. ㊵ ياتيق قوقولى ياغ (شياطى ياغ) || شياطى راقى .

Füselier (ـُـُـ ا م) ㊳ [فر] (ع) (آلمانياده) خفيف پياده عسكرى اولوب پلاصقه وچانطه قايشلرينك سياه وضابط قلنجلرينك اكريجه اولمسيله ديكرلرندن فرق اولنور .

füsili(e)ren ‘ Füseli(e)ren (ـُـُـَ فع متعـ) ايكيسيده a. ㉑ [فر] (ع) قورشونه ديزمك .

Fuselig (ـُـَـ صـ) ㉔ راقيلو .

Fuselig (ـُـَـ صـ) ㉔ (عمو) اوفق اوفق قيللرى ، ايپلكلرى محتوى || (مجا) (برلينجه) das Maul — reden برينى چكه چالدرق اينانديرمق ، لافه بوغمق ، قانديرمق (ايستمك) .

Fuseln (ـُ فعلا +) a. (21) راق ایچمك ‖ بربرینه قاریشدیرمق ، قارمه قاریشق وکوتو یاپمق .

Fuß (ـُ ام) (34) آیاق ، قدم ، پا ‖ اساس ، تمل ‖ die Füße (مجا) ‖ پاپا zu — ‖ قدم (اوپلی مقامنده) ‖ in die Hand nehmen طبانی‌قالدیرمق، پك چاپوق وسرعتله قوشمق ‖ mit dem linken — e zuerst aufgestanden صول‌طرفندن قالقمش‌اولمق ‖ auf einem großen — e sein leben (مجا) خوش ، ایو ، بول کیسه‌دن یشامق ، ایو عمر کچیرمك،کیف‌سورمك ‖ die Sache hat weder Hand noch — (بونك نه الی وارنه‌ده آیاغی) بوشیئك نه باشی وارنه قویروغی، بونك باشی نره‌ده قیچی (نهایتی) نره‌ده ، باشی قیچی بللی دکل ‖ sich auf die Füße machen یوله چیقمق ؛ صاووشمق ‖ —artillerie (امؤ) (ع) قلعه طوپچیسی ‖ —reise (امؤ) پاپا یاپیلان سیاحت ‖ —anwunden (الا) (جتا) آیاغك آغز ارتفاعنه دکین قالدیرلمسی ‖ —bad (الا) آیاق یقانمسی ‖ —bank (امؤ) اوزرینه آیاق قومغه، طیامغه مخصوص اسکمله ‖ —becken آیاق یقامغه مخصوص‌قورنه، لکن ، ویا چناق ‖ —bekleidung (امؤ) آیاق قابی ‖ آیاق اوتورسی ‖ کیچه، کلم ‖ —boden (ام) طبان دوشمه‌سی ، طبان ‖ —falle (ام) سجده ؛ دیز چوکمك ‖ —fesseln (جمع مؤنث) (بارکیرحقنده) (آیاغه اوریلان) بوقاغی ‖ —lappen (ام) (ع) آلمانیاده عسکرك آیاغنه چوراب مقامنده صاردیغی فانیله ‖ (عمو) چوراب ‖ —matte (امؤ) آیاق (قوندره) سیلمکه مخصوص قپو اوکلرینه وضع اولنان قبا حصر، قبا کلیم ‖ —pfad (ام) کچی ، چوبان یولی ٬ دار یول ‖ —sohle (امؤ) (آیاغك آلتی) طبان ‖ —stapfe (امؤ) (غلط اوله‌رق —قوللانیلور) ‖ —spur = —tapfe (امؤ) آیاق ایزی ‖ —wanne (امؤ) آیاق یقامغه مخصوص‌تکنه ‖ —weg (ام) پیاده یولی.

Futsch (عمو) (ـُحرند) هایدی(کیتدی،غائب‌اولدی)، یوق.

Futter (ـُ الا) a. (40) حیوان یمی ، یم ‖ (عمو) (انسان حقنده) ییه‌جك ‖ (البسه‌نك) استاری .

Futteral (ـُـُ الا) (38) قاب ، غلاف ، محفظه .

Futtern ، **Füttern** (ـُ فعمتعـ) a. (21) یملك ، یم ویرمك ، ییه‌جك ویرمك (فعلا +) یملنمك ، یم یمك ‖ (یمك یمك) (فعمتعـ) ‖ (البسه‌یه) استار کچیرمك ‖ mit Pelz— کورك قاپلامق .

Fütterung (ـُـُ امؤ) (49) (مرا. Futtern) .

Futurum (ـُ-ـُ الا) (58) [لاتینجه] (غرا) مستقبل ‖ — zweites ، exactum — ماضی مستقبل .

G. (ـُ الا) (55) یاخود (56) آلمان الفباسنك یدنجی حرفی وبشنجی حرف غیر صدائیسی ‖ (تجا) مخفف اوله‌رق Geld = .

Gabe (ـُ امؤ) (53) [geben] موهبه ، هدیه ، عطیه، احسان ‖ صدقه ، فدیه .

Gabel (ـُ امؤ) (53) چتال ؛ یمك چتالی ‖ (ام) (دیکیش ماکنه‌سنده) چتال آیاق ، چتال باصق ‖ —artig (ص) چتالمسی ، چتال کبی ‖ (طوپچیلقده) —pferd (الا) دیب بارکیری .

Gabeln (ـُ فعمتعـ) a. (21) چتاللامق ‖ (فعلا +) (عمو) یمکه چتال آتمق ، یمك ‖ sich — (فعمطا) چتاللانمق ، آیرلمق ‖ Gabelung (امؤ) (49) چتال ، چتاللنمه ، چتاللی محل .

Gaffel (ـُ امؤ) (53) [gabel=] چتال، چتال آلت .

Gaffen (ـُ فعلا +) a. (21) [شمالی آلمانیاجه gaben=] آغزینی آچمق] آغزینی آچوب آلیق آلیق (برشیئه) باقمق ‖ برشیئه کال دقتله باقمق ؛ کوزینی دیکوب قالمق .

Gaffer (ـُ ام) a. (40) (عمو) آلیق .

Gage (ـُ امؤ) (غاژه اوقونور) (53) [فر] (آیلق) معاش.

Gähnen (ـُ فعلا +) a° (21) اسنه‌مك .

Gähren (ـُ فعلا +) a. (21) و g. (20) [gar] تخمر ایتمك، قینامق ‖ کذا (مجا) ‖ sich— (فعمطا وفعلا—) der Wein hat sich (ویاخود : ist) klar (ویاخود : zu Essig) gegohren شراب تخمر ایتدی، قینایوب سرکه‌یه تحول ایتدی .

Gährung (ـُ امؤ) (49) قاینامه ، تخمر ‖ (مجا) قیارمه ، اوینامه، حرکت، جوش ‖ —smittel (الا) ایتمه خمیره ، مایه .

Gala (ـُ امؤ) (49) [اسپانیولجه] آلای(البسه‌سی)‖ in (großer) — erscheinen اکثریا آلای البسه‌سیله کلمك ‖ —anzug (ام) و —kleid (الا) = Gala .

Galant (ـُ ص) (24) [اسپا، فر] ظریف، نازك ‖ شیق .

Gale(e)re (ـُـُ امؤ) (53) [فر] (بحر) قادیرغه (سفینه) ‖ کورك .

Galerie (ـُـُ امؤ) (53) [فر] کچید ، دهلیز ‖ تیاترو (کیرو) بالقونی ‖ پرده آره‌سی سیرجیلرك کزینه‌بیله‌جکاری تنفس محلی (اوطه‌سی) ، اوسق ویا اوستیله یانلری قپالی یول ، قوریدور .

Galgant (ـُ ام) (38) [روم] (نبا) خولنجان .

Galgen (ـُ ام) b. (40) [آغاج] دار آغاجی ‖ —schelm و —schwengel (ام) ایپدن قازیقدن قورتیلش، آصیله‌جق ‖ —strick (ام) دار آغاجی ایپی .

Gall... (ـُ...) [Galle] —apfel (ام) مازی ‖ —eiche (امؤ) پلاموط میشه‌سی نوعی ‖ —süchtig (ص) (مجا) حدید المزاج .

Galle (ـُ امؤ) (53) صفرا ، اود ‖ کذا (مجا) حدت .

Gallen (ـُ فعمتعـ) a. (21) (ایکی) مازی صوینه باتیرمق .

Gallert (ـُ ام) a. (21) و **Gallerte** (ـُـُ امؤ) (38) [فر] هلام ، جلاتین ، پلته ، (آشجیلقده) طوکمه ، طوکدیرمه ، لب .

Gallicht (ـُـَ صـ) (21) gallig = (ـُـَ صـ) صفره‌وی ،
صفره‌لی ‖ —er Zustand صفره‌لی اولدیش ‖ (مجا) مأیوس .
Ga(l)liote (ـُـَـُ امؤ) (53) [فر] (بحر) چکدیرمه ،
نهر قایغی ، قالیته .
Galone (ـُـَ امؤ) (55) [فر] شرید ، قوردون ؛
خرج .
Galop(p) (ـُـَ ام) (38) [فر] درت نعل ، (فروسیت)
قیصه درت نعل ایله ‖ دانسک غالوب‌نوعی . im kurzen—
Galop(p)i(e)ren (ـُـَـُـُ فعلا +) a. (21) [فر]
(اکثریا فروسیت) درت نعل کیتمك .
Galosche (ـُـَـُ امؤ) (53) [فر] قالوش ، پوتین
اوزرینه کییلان قوندره .
Galvanisi(e)ren (ـُـَـُـُ فعـ متعـ) a. (21) [Galvani]
ایتالیا حکمتشناسانندن اولوب ۱۷۹۸ ده وفات ایتمشدر]
غالوانیزمه ایتمك ‖ (تجا) قالایلامق، سرسورمك .
Gamander (ـُـَـُ ام) a. (40) (نبا) بر پلاموطی .
Gamasche (ـُـَـُ امؤ) (53) [فر] توزلق ‖ (عمو)
(قورقو) ich hatte—n vor dem (General) (جنرالدن) بن
پك زیاده قورقار ایدم .
Ganasche (ـُـَـُ امؤ) (53) [فر] بیکرك آلت چکه‌سی .
Gang (ـُ ام) (51) [gehen] کیدیش ، حرکت ،
یورویش ؛ (مجا) کیدیش ، روش ، حرکت ‖ یول ، راه
er weiß alle Gänge und Schliche in diesem Hause ‖
او بو اوك هر بر بوجاغنی (کوشه‌سنی) بیلیر ، هر یرینی ،
هر دلیکی بیلیر ‖ (ع) (استحکا) bedeckter— راه مستور
‖ کچید (قوریدور) ‖ (یمکده ، سفره‌ده) (تفرعاتیله)
هردفعه کتوریلان یمك ، قاب ‖ art— (امؤ) کیدیش ،
یورویش ، صورت حرکت .
Gangbar (ـُ صـ) (21) (اوزرنده) یورینه بیلور ،
کزیله (کچیله) بیلور ‖ er Weg— کچیله بیلور ، مروروعبوره
صالح ، اوزرنده حرکته الویریشلی یول ‖ کچر ، (سوریلور)
‖ diese Münze ist nicht mehr— بو پاره (آرتق) کچمز
(تجا) e Waare— صاتیلور ، الك چوق آلیش ویریشده
اولان، سوریلان اشیا ، اشیای متداوله .
Gangbarkeit (ـُـُ امؤ) (49) (*sans pl.*) بر یولك
کچیله بیلور ، بر اشیانك صاتیلور ، سوریلور ، بر اقچه‌نك
کچر اولمسی .
Gängel (ـُ ام) a. (40) بر بشیکك ، صالنجاغی ‖
واره‌کله ‖ band— (الا) چوجقلره یورومه اوکرتمك
Jemand am—bande (مجا) ‖ ایچون طوتیلان ویا کریلان ایپ
führen— ‖ برینه ارائهٔ طریق ایتمك ، کومك — wagen
(ام) چوجق آرابه‌سی .
Gängeln (ـُ فعلا —) a. (21) [Gängel] چوجق
کبی یوریتمك ‖ die Wiege— بشیکی صاللامق .
Gans (ـُ) (35) (جمع Gänse) قاز ‖ (مجا) قاز
(آلیق ابدال) .
Gänse... (ـُـُ...) —junge ‖ —schmalz= —fett
(ام) قاز چوبانی (چوجق) ‖ kiel— (ام) قاز توکی
(قلمی) ‖ schmalz— (الا) قاز یاغی ‖ brust— (امؤ)

(پاصدیرمه‌یه مشابه اولرق دومانده قوریدلمش و صوجوق
کبی قاز دریسی دروننده محفوظ) قاز اتی ‖ fuß— (ام)
قاز آیاغی ‖ (نبا) قاز آیاغی ‖ haut— (امؤ) قاز دریسی
‖ (مجا) توکلرك اورپردیکی وقت وجود انسانینك (قاز
دریسی کبی) قبارمسی ‖ küchlein— (الا) ویاخود :
küken— (الا) قاز پلازی ‖ marsch— (ام) قاز
یوریشی ، قازکبی بر بری آردی صره قطار اولوب یوریمك ‖
weiß („sauer)— ‖ (الا) طوزلی قاز اتی — pökelfleisch
قاز پاچه‌سی ، طوندرمه‌سی .
Gänserich (ـُـُ ام) (38) ارکك قاز ، قازك ارککی .
Gant (ـُ امؤ) (49) (جنوبی آلمانیاجه) (تجا) مزاد ،
مزایده ایله صاتمق ‖ افلاس .
Ganz (ـُ صـ) (21) تکمیل ، تمام ، بتون ، کافه‌سی ‖
تمام ، پارچه‌لنمامش ، بولنمامش ‖ die —e Welt (هرکس
معناسنه اولیان) بتون دنیا (دنیانك مجموعی) ‖ تام
ein—er Redner برناطقه‌پرداز، خطیب‌تام،کامل‖(حا)کاملاً ،
بسبتون Das ist etwas —Anderes بو بسبتون بشقه
برشیدر ‖ (تأکید مقامنده) gewiß— البته ، شبهه‌سز ‖
ein Ganzes ، das Ganze (الا) (21) بر بتون ‖ مجموع ،
یکون .
Gänzlich (ـُـُ صـ) (21) کاملاً ، بسبتون، تماماً ، هپسی.
Gar (ـُ صـ) (21) حاضر ، مهیا ، آماده ‖ (یمك حقنده)
اولمش ، پیشمش ‖ اولغون ‖ (حا) (صفت و حال ایله
برلشه‌رك یوکسك بر درجه‌یی کوسترر) nicht— اصلا ‖
nun wollen— مثلا ‖ (حق ، بیله) ‖ هیچ برشی —nichts
(بووقتده) شمدی die Kinder sich zu Richtern aufwerfen
چوجقلر بیله‌حاکملك‌طاصلایورلر ‖ ?—warum nicht (برشیئك
کاملاً) قطعیاً یاکلش اولدیغی ارائه مقامنده) هانیا ؟ هایدی
بقالم ؟ ‖ Das ist —wohl möglich اوت بو پك اعلا
تمکندر ‖ ofen— (ام) (صنع) معدنجیلکده تصفیه اوجاغی .
Garbe (ـُ امؤ) (52) دمت ‖ (نبا) جوان پرچمی ،
دولکر اوتی ‖ حزمه .
Gardine (ـُـُ امؤ) (55) پنجره‌نك طرفینه آصیلور
پرده ‖ nhalter— (ام) پرده قولپی، طوپی ‖ npredigt—
(امؤ) تنبیه واخطار ، آزار،تکدیر ‖ nstange— (امؤ)
پرده شیشی .
Gardist (ـُـُ ام) (51) [فر gard] (ع) خاصه‌یه
منسوب عسکر ، نفر .
Gare (ـُ امؤ) (53) (صنع) پیشمه ، پیشرمه ‖
(زرا) طوپراغك پیشکین اولمسی ‖ (دریجیلکده) دباغلامه .
Garn (ـُ الا) (38) ایپلك ، تیره ‖ ایپ ، سیچم ‖
حیوانات مجتره‌نك ایکنجی معده‌سی (جریه) ‖ spule—
(امؤ) یوماق ، ایپلك مقره‌سی ، ماصوره .
Garne(c)le (ـُـُ امؤ) (53) (تا طبیعه) تکه .
Garnison (ـُـُ امؤ) (49) [فر] (ع) موقع
عسکری، غارنیزون ‖ dienst— (ام) غارنیزون (قره‌غول)
خدمتی ‖ verwaltung— (امؤ) موقع عسکری اداره‌سی ،
مرکز قوماندانلق وظیفه‌سی .
Garnitur (ـُـُ امؤ) (49) [فر] (اکثریا قادین

البسه‌سنده) دوزن ، زینت ، صیرمه تزییناتی ، ایشلمه ‖ (ع) البسه وتفرعاتی ‖ پارچه وتفرعات .

Gar(r)ro(t)te (ـــ امؤ) (53) [اسپانیولجه] بوقاغی؛ بونکله آصلمه .

Garstig (ـ ص) (21) [مقدما Garst= قوقمش اتك قوقوسی] چرکین ، قوقمش ‖ er ist so — daß . . . اوقدر چرکین (قودوبت) که . . . ‖ پیس، مردار ‖ کوتو ، فنا ، (کوتو برشیئك یوکسك بردرجه‌سنی ارائه ایدوب) پك برباد ، پك فنا .

Gärtchen (ـ) ، Gärtlein (ـ) (ایکیسیده الا) b. (40) [Garten بغچه‌نك صورت تصغیریه‌سی] بغچه‌جك .

Garten (ـ ام) b. (39) بغچه، باغ، حدیقه ؛ بوستان، (کذا مجا) ‖ —bau (ام) بغچوانلق ‖ —bau=Ausstellung (امؤ) بغچوانلق ، بغچه سرکیسی ‖ —knecht (ام) بغچه‌ده ایشلدیلان یماق (بغچوان) ‖ —messer (الا) (صنع) باغجی (بغچوان) بیچاغی ‖ —scheere (امؤ) بغچوان (چیم، طفلان) مقراصی ‖ —schule (امؤ) بغچه (اورمان) مکتبی ‖ —wirtschaft (امؤ) بغچوانلق، بغچه یتشدیرمه ‖ بغچه درونده عمومی لوقانطه .

Gärtner (ـ ام) a. (40) بغچوان، —sfrau (امؤ) بغچوان قاریسی .

Gas (ـ ونادراً ـ الا) (26) [فر] غاز؛ هوا ، هوای نسیمی ‖ غاز (یاقیله‌جق هرقنغی بر غاز) ‖ —anstalt (امؤ) غازخانه ، غاز فابریقه‌سی ‖ —messer (ام) غازمقیاسی، غاز قونترول آلتی ، غازومتره ‖ —anzünder (ام) غازلری وقت مخصوصنده یقان ایشجی ، غازجی ‖ —artig (ص) غازمسی، غازه مشابه ‖ —erzeugend (ص) (کیمیا) غاز حصوله کتورن ‖ —koke (ام (امؤ) غاز استحصالی واسطه‌سیله حصوله کتوریلان قوق (کموری) .

Gäschen (ـ فع لا +) a. (21) کوپورمك ، قایناءق ، فیقیردامق .

Gasel (ـ الا) a. (42) [عر] Ghasel = غزل .

Gasnaviden (ـ v ـ جمع مذکر) (52) غزنه‌ویلر (آل غزنه‌وی) .

Gasse (ـ امؤ) (53) [قدیم ساقسونیاجه gal دلیك] (شمالی آلمانیاده) اکثریا : طار یول؛ بعض ایالت لساننده سوقاق، یول (جاده) ‖ (مجا) er ist Hans in allen —n اوهریرده کوریلور، هانکی طاشی قالدیرسه‌ك آلتندن چیقار ‖ کچید ، یول .

Gassen,,... (ـ...) [Gasse] —bube (امؤ) سوقاقلرده سورتان چوجق ، کولخان بکی ‖ —witz (ام) اشك شقه‌سی .

Gast (ـ ام) (31) مسافر (یبانجی) دعوتلی ، مسافر ‖ wollen Sie mein —sein? بنم ایله طعام ایدرمیسکز (مسافرم اولورمیسکز)؟ ‖ Jemand zu—e bitten برینی یمکه دعوت ایتمك ‖ سیرجی ، مسافر ‖ (مجا) (عمو) کمسه یمان (قورقولور) حریف ‖ schlimmer— ‖ —los (ص) مسافرسز ‖ —tafel (امؤ) یبانجی ، مسافر سفره‌سی ‖ —frei (ص) مهماننواز ، مسافر پرور ‖ —freundschaft (امؤ) مهماننوازلق ، مسافر پرورلك ‖ —hof (ام) مسافرخانه ، هوتل .

Gasti(e)ren (ـ فع متع) a. (21) ضیافت ویرمك ، مسافر آغرلمق ‖ مسافر قبول ایتمك .

Gastrisch (ـ ص) (21) [روم] معده‌یه متعلق، معدوی .

Gastronom (ـ ام) (51) [روم] یمك مراقلوسی ، شکمپرور .

Gat (ـ الا) a. (42) (بحر) Gatt = .

Gäten (ـ فع متع وفع لا +) b. (21) (زرا) کوتو ومضر اوتلری آییقلامق ، چپالامق .

Gat(t) (ـ الا) (42) (بحر) دلیك .

Gatte (ـ ام) (25) ، Gattin (امؤ) (50) زوج وزوجه ، افندی وخانم ‖ Ihre Gattin (اکثریا اسمیله) حرمکز خانم (افندی) .

Gatten (ـ فع متع) b. (21) اشلشدیرمك، قاریشدیرمق ‖ تزویج ایتمك؛ قاتمق ، چفتلشدیرمك ‖ sich— (فع مطا) چفتلشمك ، قارشمق ، قاتلمق ‖ اختلاط ایتمك .

Gatten,,... (ـ...) —glück (الا) سعادت زوجیه ، تزوجده بختیارلق .

Gatter (ـ ام) a. (40) پارماقلق ، اسقره .

Gattung (ـ امؤ) (49) (یکدیکرینه مناسبتی اولان اشیا واجناسك هیئت مجموعه‌سی) جنس، طوپ ، فامليا ، نوع ، صوی ، صنف .

Gau (ـ ام (الا) (38) یاخود (24) دائره ‖ سمت، جوار، کوشه ، بوجاق ‖ ایالت ، ولایت (سنجاق) .

Gauch (ـ ام) (28) (عمو) دیوث ، کراته ‖ آحمق ، بدلا ‖ هنوزصقال بییقسز کنج ، امرد ‖ زوزك ، دلی، کندینی بکنمش ، ظیر زیپلداق .

Gaukeln (ـ فع لا +) a. (21) اوچمق ، اوچشمق ‖ حقه‌بازلق ایتمك ، مسخره‌لق، مقلدلك ایتمك ‖ (فع متع) آلداتمق ‖ sich— چالقانوب طورمق، اوته‌یه برویه کیدوب کلمك ‖ ساخته‌کارلق ایتمك .

Gaukler (ـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) حقه‌باز ، مقلد ، صویتاری (ارکك ، قاری) .

Gaul (ـ ام) (31) کذا (38) بارکیر، حیوان ‖ (ضرمثل) einem geschenkten — sieht man nicht in 's Maul (هدیه اولنمش، بر حیوانك آغزینه (یاشـنه) باقلماز ، بخشیش آتك قصورینه باقلماز، اوزومنی یده باغنی صورمه .

Gaumen (ـ ام) b. (40) دماغ ‖ —buchstabe ویا : —laut(er) (ام) دماغدن چیقاریلان حرف و یاصدا .

Gauner (ـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) حیله‌کار، طولاندیریجی ، طرار .

Gaunerei (ـ امؤ) (49) طولاندیریجیلق، حیله‌کارلق .

Gaunern (ـ فع لا +) a. (21) طولاندیرمق ، حیله کارلق ایتمك .

Gaze (ـ امؤ) (gâ'-zĕ اوقونور) (53) [فر] غاز، تول.

Gazelle (ـ امؤ) (53) [عر] (تا طبیعه) غزال ، جیلان ، (چیران) .

Ge-ächze (ـ الا) b. (40) (sans pl.) آه وانین، ایکلمه.

Ge-äse (ـ الا) a. (40) و Ge=äß (ـ الا) (38) اوت ، اوتلق ، مرعا ‖ بعض حیواناتك آغزی .

Ge-bein (ـ الا) (38) برجسمك کمیکلرینك هیئت مجموعه‌سی، اسکلت .

Ge-bäck (ـ الا) (38) (فرونده طبخ اولنان) مأکولات، پکسماد ، اکمك ، چورك و سائره کبی ‖ بر پیشیریملك فرون مأکولاتی ‖ (چومله‌کجیلکده) پیشمه ، پیشیرم ، بر پیشیریملك چامور والخ .

Ge-backene(s) (⏑⏑́⏑⏑ ا لا) ㉔ = Ge-bäck
فرونلانمش خمور ایشی .

Ge-baren (⏑⏑́⏑ فعلا +) .a ㉑ اشكال واطوار مختلفه‌ده
كورنمك ‖ sich— (فع مطا) درلو درلوقیافته كیرمك ، بیك
درلوصورته كیرمك ، طاورانمق، حركت واطوارده بولنمق .

G-bär-mutter (⏑⏑́⏑ ا مؤ) (مفردی .inv جمعی
.a ㊴) (تشر) قالب ، دول یتاغی ، رحم مادر .

Ge-bären (⏑⏑́⏑فعمتع) .g ⑳ دنیایه‌كتیرمك، طوغورمق‖
vor der Zeit— (وقتسزطوغورمق)وقتندن اول‌طوغورمق‖
(مجا) ظهوره، وقوعه‌كتورمك ، وجود بولدیرمق‖ geborene
(ص) مثلا Frau Müller,— Necker (موسیو) مولرك حرمی
ونككه‌ر زاده (اولان خانم) .

Ge-bäude (⏑⏑́⏑ ا لا) .a ㊵ ابنیـه ‖ (هرنوع بنا)
او ، خانه ، هوتل، قشله ، خان والخ .

Ge-bell (⏑́⏑ ا لا) ㊳ —e (ا لا) .b ㊵ ایكیسیده
(sans pl.) اولومه، حولامه .

Ge-ben (⏑́ فع متع) .l ⑳ ویرمك ، اعطا ایتمـك ‖
ich werde mir die Ehre—Sie zu besuchen سزی زیارت
(ایتمكله تشرف) ایده‌جكم ، سزی زیارت ایتمكله تشرف
ایتمكه اجتسار ایتمك املنده‌یم (اجتسار ایده‌جكم) . . . الخ ‖
(ع) Feuergeben (ا لا) آتش‌ایتمه ، آتشلمه ‖ ویرمك، انتاج
ایتمك ‖ —die Sporen• مهموزلمق‖ er hätte einen guten
Soldaten gegeben اوكمل برعسكراولوردی‖ Gott geb's!
اه ویره ، ویرسـون ، ان شا اه ! ‖ —wieder von sich
(یمك حقنده) استفراغ ایتمك ، چیقارمق‖ —sich تسلیم‌اولمق‖
Das giebt sich (ergiebt sich) aus dem Zusammenhange
بونك كلیشندن استنتاج‌اولنور، بللی‖ (فع یكشخ) es giebt
واردر، بولنور‖ ? was giebt es Neues نه وار؟ نه خبر؟
یكی نه حوادث وار ؟ .

Ge-berde (⏑⏑́⏑ ا مؤ) (53) كورنمه ، كورینیش، خارجی
كورینیش ؛ قیلق ، قیافت ؛ یوز ، چهره ، صورت، لقا ، سیما ‖
حال، طور‖ وجودك وعلی‌الخصوص الك حركتی —n machen
النی آیاغنی ، قاشنی‌كوزینی . . . والخ اوینانمق ‖ —nsprache
(ا مؤ) ال ، قاش، كوزله اشارت ؛ دلسز اویونی، پاندومیا .

Ge-bet (⏑́ ا لا) ㊳ [beten] دعا نامه ‖ —buch (ا لا)
دعا نامه ، دعا كتابی .

Ge-biet (⏑́⏑ ا لا) ㊳ ارض، طوپراق ، زمین ، (مجا)
(شعر) زمین ‖ درجه ، دائره ، منطقه .

Ge-bieten (⏑⏑́⏑ فع متع وفع لا +) .f ⑳ امر وحكم
ایتمك ، بیورمق ، امر قوماندا ایتمك ‖ طلب ایتمك ‖ حكمفرما
اولمق ، حكمدارلق ایتمك .

Ge-bieter (⏑⏑́⏑ ا م) .a ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿
افندی ، قادین افندی ‖ حاكم ، حاكمه .

Ge-bieterisch (⏑⏑́⏑⏑ ص) ㉔ حاكمانه ‖ متجـبرانه ،
متحكمانه ؛ امر ایدرجه‌سنه .

Ge-bild(e) (⏑) ⏑́⏑ ا لا) .a ㊵ , ㊳ وجوده‌كتوریلان،
تشكیل ایدیلان شی ، حاصلات ، تشكیلات محصول ‖ (رسم)
شكل ، تصور .

Ge-bildete(r) (⏑⏑́⏑⏑ ا م) ㉔ تربیه‌لی ‖ فضل وكمال
صاحبی ‖ (ایو) تحصیل كورمش آدم .

Ge-bimmel (⏑⏑́ ا لا) .b ㊵ (sans pl.) چاك چالنمه،
طاك طون ایتمه ، داوول كورولتیسی ، چالنمه .

Ge-binde (⏑⏑́ ا لا) .a ㊵ برلكده اوله‌رق باغلنان
شیلرك هیئت مجموعه‌سی (باغ ، دمت) ‖ (بحر) اوفق‌كراسته
صالی .

Ge-birg(e) (⏑) ⏑́⏑ ا لا) (.a ㊵) ㊳ سلسلهٔ جبال،
طاغلق ‖ طاغ .

Ge-birgig (⏑⏑́ ص) ㉔ طاغلق (قیالق) ، طاغلی .

Ge-birgs . . . (⏑́⏑. . .) —artillerie (ا مؤ) طاغ،
جبل‌طوپجیسی‖ —kette (ا مؤ) طاغ‌سلسله‌سی‖ bewohner(in)
(ا م وا مؤ) طاغلی، طاغده ساكن‌اركك ویا قادین ، جبـل—
اهالیسی‖ —Kamm (ا م) جبل ذروه‌سی‖ —land (ا لا)
طاغلق‌مملكت ‖ —paß (ا م) درین‌طاغ كچیدی‖ —rücken
ذروه‌نك تشكیل ایتدیكی خط ، صرت ‖ —schlucht (امؤ)
بوغاز ، كچید (طاغده) .

Ge-biß (⏑́ ا لا) ㉝ [beißen] چیكنمه جهازی، صف
اسـنان ، دیشلرك هیئت مجموعه‌سی ، دیشلر ‖ كمك باركیرك
آغزنده اولان پارچه‌سی ‖ —falsches طاقمه دیش (طاقمی) .

Ge-blök(e) (⏑) ⏑́ الا) (.b ㊵) ㊳ (sanspl.)
ملءمه ، اوكوز ، اینك وسائره باغیرمه‌سی .

Ge-blümt (⏑́⏑ ص) ㉔ چیچك شكلنده ، چیچك شكلنـه
قونیلمش ، چیچكلی .

Ge-blüt (⏑́⏑ ا لا) ㊳ (sans pl.) ذیروح برجسمده
اولان قان ‖ صوی، جنس، نسل .

Ge-boren (⏑⏑́⏑ ص) ㉔ طوغمش، متولد، (اسم مفعول)
[Ge-bären] .

Ge-bogen (⏑⏑́⏑ ص) ㉔ بوكوك ، بوكولمش ، (biegen
فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-borgen (⏑⏑́⏑ ص) ㉔ مستور ، محفوظ ، تحت
امنیتده ، (borgen فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-bot (⏑́ الا) ㊳ [bieten] امر واراده ، تنبیـه
واخطار ‖ (امور دینیه‌ده) اوامر (الهیه) ‖ Jemandem
zu—e stehen برینك امرینه منتظر (حاضر، مهیا) اولمق ‖
امرنامه ، اخطار نامه .

Ge-bratene(s) (⏑⏑́⏑⏑ ا لا) ㉔ قیزارتمه ، قاورومه‖
(braten فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-brauch (⏑́ ا م) ㉛ استعمال ، قوللانمه‖ —von
etwas machen برشیئی قوللانمق ، استعمال ایتمك ‖ عادت ،
اصول، قاعده ‖ قوللانیش ، استخدام .

Ge-brauchen (⏑⏑́⏑ فع متع) .a ㉑ استعمال، استخدام
ایتمك ، قوللانمق ، ایشنه قوللانمق ‖ —Das ist zu nichts zu
بوهیچ برشـیئه یرامز ‖ gebrauchtes Buch قوللانلمش ،
استعمال اولنمش ، اسكی كتاب .

Ge-bräuchlich (⏑⏑́⏑ ص) ㉔ قابل استخدام واستعمال‖
مستعمل ، قوللانیلور ، اصول وعادت وقاعده صره‌سـنه
كچمش اولان ‖ قوللانیلمشلی .

Ge-braus (⏑́⏑ ا لا) ㉖ ، Ge-brause (sans pl.)
(⏑⏑́⏑ ا لا) (sans pl.) =brausen .

Ge-brochen (ـُـَـ ص) ㉑ قیریق ، قوپوق ؛ کوتو ‖ brechen) فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-brüder (ـُـَـ جمع مذکر) a. ㊵ قرنداشلر ، Grimm —غریم برادرلر .

Ge-brüll (ـُـَـ الا) ㊳ (*sans pl.*) = brüllen .

Ge-brumm(e) (ـُـَـ)(الا) ㊳ ، (㊵ b.) (*sans pl.*) = brummen .

Ge-bühr (ـُـَـ امؤ) ㊾ وظیفه ، مجبوریت ‖ über alle— افراط ایله ، حددن زیاده ‖ nach— نصل مناسب ایسه ‖ Das ist wider alle— بوشیهیچ یاقشماز ‖ اجرت ، (معاش) ‖ رسم ، ویرکو ‖ فغری اجرت ، آیاقتری ‖ نرخ ، خرج ، مصارف ، پولیچه بدلی .

Ge-bühren (ـُـَـ فع لا +) ، و sich— (فع مطا) Jemandem— ㉑ a. برینه عائد ، راجع ، منسوب اولمق ، کندوسنك (حق) اولمق ‖ لایق اولمق ، یراشمق ، مناسبت آلمق ، اویمق ، مناسب اولمق ، سزا واحرا اولمق ‖ (فع یکشخ) es gebührt sich, daß ... سزا ولایقدرکه ... ‖ b — (اسم مفعول و ص) ㉑ مناسب ، لایق ، سزا ‖ ادبلی وناموسلی ‖ (حا) صورت حسنه‌ده ، حسن صورتله ، موافق ومناسب برصورتله .

Ge-bunden (ـُـَـ اسم مفعول وص) ㉑ [binden] .

Ge-bundenheit (ـُـَـ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) اتباع ، انقیاد ، اطاعت ؛ محکومیت ، اسارت ، باغلی اوله .

Ge-burt (ـُـَـ امؤ) ㊾ [Ge=bären] طوغمه ، تولد ‖ طوغورمه ، تولید .

Ge-bürtig (ـُـَـ ص) ㉑ aus Brussa— بروسه‌ده متولد .

Ge-burts... (ـُـَـ ...) —anzeige (امؤ) (بلدیه) دائرهٔ مخصوصه‌یه تولد خبری (ویرمك) ، جریده‌یه تولد اعلانامه‌سی (ویرمك) ‖ —fehler (ام) اثنای تولدده موجود اولان سقطلق ‖ —land (الا) محل ولادت ، طوغیلان مملکت = —ort ‖ —tag (ام) یوم ولادت ‖ —tags=Kind یوم ولادتی شنلکی اجرا ایدیلان کمسه ‖ —zange (امؤ) پك صعوبتله وضع حمل ایدنلرده استعمال اولنان منکنه ، ملقط جنین ‖ —zeit (امؤ) وضع حمل وقتی .

Geck (ـَـ ام) ㊿ دلی ، بدلا ، آحمق ، آبدال ، زیرزوب ‖ eiteler— (ام) کندینی بکنمش (بدلا) .

Ge-dächtniß (ـُـَـ الا) ㊳ خاطر ، ذهن Jemandem etwas in's— zurückrufen برینه برشی تخطر ایتدیرمك ، برشیئی برینك خاطرینه کتیرمك ‖ wenn mein—mich nicht trügt اکر یاکلیورسه‌م ، اکر ظنمده خطا ایتمز ایسه‌م ‖ —fehler (ام) قوهٔ حافظه‌سی ایو اولامق ‖ —feier (امؤ) ویاخود : fest— برشیئك تخطری ضمننده یاپیلان شنلك ، بیرام ، آیین ‖ —Zettel (ام) (برشیئك حالنی بیان ایدر مجمل دیپلومات ورقه‌سی) بیانامه ، محوراندوم .

Ge-danke (ـُـَـ ام) ㊾ [denken] تخطر ، یاد ‖ تصور دوشونمه ؛ مطالعه ، ملاحظه ؛ سانحه ‖ فکر ، عقل ‖ ظن وخیال ، وهم ‖ (ضرمثل) —n sind zollfrei هرکس فکرنده ، ظن وتصورنده سربست ، مختاردر ‖ Das hat mich auf den—n gebracht بوبکا تخطر ایتدردی‌که ، شوشی بکا فکری ویردی ‖ !kein— آندن هیچ براثر یله ! اصلا ! ممکنمی قابلی ! بعضاً (عمو) قوروتی ! هیچ ! ، لاشی ‖ wo waren Sie mit Ihren —n عقلکز نره‌ده ایدی ؟ عقلکز نره‌لرده ؟ ‖ sie kommt mir nicht aus den—n او (شخص مؤنث) بنم خاطر وخیالمدن چیقمیور .

Ge-danken ... (ـُـَـ ...) —los [Ge=danke] (ص) بایغین ، بیهوش ، وبیخبر ؛ طالغین ‖ —späne (جمع مذکر) خاطره ، سنوحات ؛ ضرب مثل ، کلام موجز ‖ —strich (ام) نکته ، نکته‌لو سوز .

Ge-därm (ـُـَـ الا) ㊳ امعا ، باغیرساق ؛ کیریش ‖ اشکنبه .

Ge-deck (ـُـَـ الا) ㊳ ستره یرایان بالجمله اشیا ‖ اکر اورتوسی ، بارکیر اورتوسی ، غاشیه ، چول ‖ ماقات ، اورتو ؛ ماصه وسائره اورتوسی ‖ سفره‌ده (.برکشیلك) چتال قاشق حاولی وتفرعاتی طاقمی .

Ge-deihen (ـُـَـ فع لا—) ⑳ o. و ㉑ a. (*insép.*) ایشی موافق ، راست کیتمك ، اوتق ‖ مسعود وبختیار اولمق ‖ بیومك ، انتفاع ایتمك ، فائده‌مند اولمق ‖ نشوونما بولمق ، اولمق ‖ (ضرمثل) unrecht Gut gedeiht nicht هایدن کلان هویه کیدر ‖ ایو اولمق ، ثمره‌سی ، حسن نتیجه‌سی کورونمك ، اولمق ‖ بول وبرکتلی اولمق ‖ (الا) Gott gebe sein Gedeihen dazu جناب حق موفق بالخیر ایلیه ! نصیب ومیسر ایلیه ! اه راست کتیره ! برکت ویره !

Ge-denken (ـُـَـ فع متع ، فع لا +) ㉒ a. (*insép.*) einer Sache— (مضاف الیه) برشیئی اونوتمامق ، تخطر ایتمك ، دوشونمك ، خاطردن چیقارمامق .

Ge-dicht (ـُـَـ الا) ㊳ شعر ، بیت ، قطعه ، قصیده ، منظومه ، مصراع .

Ge-diegen (ـُـَـ ص) ㉑ متین ، محکم ، رصین ‖ سرت ، صاغلام ، سکرلی ، طیاتقلی ‖ (معدنیجیلکده) —es Eisen دها ایشلنملامش تیمور (معدنی) ‖ aus—em Golde خالص ، صاف آلتوندن ، قورکبی آلتوندن ‖ (مجا) متین ، عریض وعمیق مزیت وقدر وقیمتی چوق اولان ‖ آغر ، کبار .

Ge-dinge (ـُـَـ الا) ㊵ b. (*sans pl.*) پازارلق ، پاره‌جه اویوشمه ، کوتوری پازاری ‖ بروقت معینده اجرا اولنمق اوزره اولان بر ایش .

Ge-dränge (ـُـَـ الا) ㊵ b. (*sans pl.*) = Drang ‖ (مجا) صیقنتی ، مضایقه in's—kommen زیاده صیقلمق ، دوچار مضایقه اولمق .

Ge-druckte(s) (ـُـَـ الا) ㉑ مطبوع نسنه .

Ge-drungen (ـُـَـ اسم مفعول) و (ص) dringen ㉑ (کوپك و بارکیر حقنده) قیصه ، باصیق ، بودور مثلا — gebaut بودور (کوپك ، بارکیر) .

Ge-duld (ـُـَـ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) صبر endlich die—verlieren نهایت صبرم توکندی ‖ reißt mir die— صبری قالمامق ، توکنمك ‖ (ضرمثل) mit—und Zeit kommt man weit الصبر مفتاح الفرج ، صبرك صوکی سلامتدر ‖ تحمل ، مساعده ، مسامحه ‖ —los (ص) صبرسز .

Ge-dulden (⏑⏑⏑ فعمطا) b. ㉑ —sich صبر ایتمك،
تحمل ایتمك ‖ بكلمك .
Ge-duldig (⏑⏑⏑ صـ) ㉔ صبور، صبرلی ‖ —sehr
مساعحه‌لی، مساعحه‌جی، پك صبور، (عمو) لزومندن زیاده
حلیم وكوشك اولان .
Ge-dunsen (⏑⏑⏑ صـ) ㉔ شیش، قبارق، قبارجقلی ‖
(طب) متنفخ .
Ge-ehrte(s) (⏑⏑⏑ الا) ㉔ Ihr—vom 15. März
اونبش مارت تاریخلی (تجارت) مكتوبكز .
Ge-eignet (⏑⏑⏑ صـ) ㉔ (برشیئه) الویرر، یرار؛
الویرشلی، لایق، مناسب ‖ قابلیتلی .
Ge-fahr (⏑⏑ امؤ) ㊾ تهلكه، مخاطره، وخامت .
Ge-fährde (⏑⏑⏑ امؤ) (53) = Ge-fahr ‖ دوباره،
خدعه .
Ge-fährden (⏑⏑⏑ فعمتع) b. ㉑ تهلكه ومخاطره‌یه
القا ایتمك؛ اضرار ایتمك، لكه‌دار ایتمك؛ ایشی فنایه
صاردیرمق .
Ge-fahre (⏑⏑⏑ الا) b. ㊵ (sans pl.) آرابه‌لرك
دائمی صورتده كیدوب كلملری .
Ge-fährlich (⏑⏑⏑ صـ) ㉑ تهلكه‌لو، مخاطره‌لی،
فنا، قورقولی، وخیم ‖ !— thun Sie doch nicht so
آرتق سزده اوقدر (قورقه‌جق) نه وار! سزده ایشه اما
اهمیت ویریبورسكزها (حذر ایدیبورسكز) اوقدرده بیولتمه .
Ge-fährte (⏑⏑⏑ ام) (52)، —in (امؤ) ㊿ آرقداش،
رفیق، رفیقه؛ دوست، یولداش .
Ge-fäll (⏑⏑ الا) ㊳، —e بر یولك، برنهرك میلی ‖
یوقوش، میل ‖ ویركی، رسم ‖ —des Daches طامك آقیندی
بوریسی، آقیندی خزینه‌سی ‖ (عو) ein gutes —haben
قیربه‌كبی ایچمك ‖ چاغلیان ‖ —einnehmer (ام) صو
خزینه‌سی، صهرنج .
Ge-falle (⏑⏑⏑ ام) (52) الحالة هذه اكثریا : —n
(ام) b. ㊵ حظ وخشنودیتی موجب لطف، كرم،
خاطر شناسلق ‖ برینك حظنی موجب اولان شی ‖
es gescheht mir ein —n damit بونكله بكا بر لطف
ایدلمش اولور ‖ Jemandem etwas zu —n thun برینك
خوشنه كیده‌جك برشی (حظ ایده‌جكی) برشی یاپمق، برینك
خاطریچون برشیئی یاپمق .
Ge-fallen (⏑⏑⏑ فعلا+) p. ⑳ بكنلمك، خوشه‌كیتمك ‖
dieser Mensch gefällt mir sehr .... بو آدم بنم پك
خوشمه‌كیدیبور، بوآدمی بن پك بكنورم، سورم ‖ (فعیكشنز)
es gefällt mir خوشلانیبورم، خوشمه‌كیدیبور، سوییورم،
بكنیبورم ‖ خوشنود وراضی ایتمك ‖ sich etwas — lassen
قبول ایتمك، سسنی چیقارمامق ‖ !—Das lasse ich mir
آه بوكا دیه‌جكم یوق، اوخ، ایی!، نه‌كوزل، كوردكمی
بركره!، اه ویرسون! (پك كوزل) ‖ sich nicht — lassen
راضی اولمامق، رد وجرح ایتمك، قبول ایتمامك ‖ (الا)
Ihnen zu— خاطر ‖ حظ، خوشلامه (sans pl.) ㊵ b.
خاطریكز ایچون، (محضا) سزی سودیكمدن ‖ آرزو،
استك ‖ !— thun Sie mir den لطفاً! لطف ایدیكز!
رجا ایدرم! (دیدیكمی، آرزومی یاپیكز، ایفا ایدیكز) .

Ge-fallene(r) (ام) ㉑، Ge-fallene (امؤ) ㉑
die —n (ع) ‖ دوشكون (مجا) (⏑⏑⏑) هر ایكیسیده
محاربه‌ده (شهید) اولانلر، وفات ایدنلر .
Ge-fällig (⏑⏑⏑ صـ) ㉑ خاطرشناس، نازك، خوشنود
ایتمكه چالیشور، خدمته حاضر ‖ um Ihnen—zu sein
Sie waren so—, mir mitzutheilen ‖ خاطریكز ایچون
سز لطفاً بكا خبر ویردیكز، ویردی ایدیكز ‖ was ist
!—Ihnen نه امر ایدیبورسكز؟، نه آرزو بیوریبورسكز؟
nehmen Sie— (حا) ge-fälligst ‖ ?افندم؟ بیور ‖
!Platz لطفاً اوطوریكز! افندم بیورك اوطورك! افندم،
رجا ایدرم اوطوریكز .
Ge-fall-sucht (⏑⏑⏑ امؤ) ㊾ (sans pl.) كندینی
بكندیرمكه چالشمه؛ جلوه، عشوه؛ یالتاقلانمه، صیرناشمه .
Ge-fangen (⏑⏑⏑ صـ) ㉑ توقیف ایدیلان، حبس
اولان ‖ (ع) اسیر ‖ sich — geben تسلیم اولمق، ترك
سلاح ایتمك ‖ متبوع، محكوم، اسیر .
Ge-fangenschaft (⏑⏑⏑⏑ امؤ) ㊾ اسارت ‖ محكومیت،
محبوسیت، اسارت .
Ge-fängniß (⏑⏑⏑ الا) ㉝ حبسخانه، محبس ‖
حبس جزاسی .
Ge-fäß (⏑⏑ الا) ㊳ [fassen] قاب (مواد مایعه
وضع اولنه‌جق) ‖ قلنجك سپری، طاسی .
Ge-fecht (⏑⏑ الا) ㊳ (ع) محاربه، غوغا، مقاتله،
بالفعل اوروشمه .
Ge-fecht(s) ... (⏑⏑ ...) (ع) — ordnung
(امؤ) نظام حرب ‖ (ترتیبات حربیه) ‖ —übung (امؤ)
اوفق محاربه، تطبیقات حربیه تعلیمی .
Ge-fiedel (⏑⏑⏑ الا) b. ㊵ (عمو) كوتو كمان
ظیرلتیسی، طینغیردیسی .
Ge-fieder (⏑⏑⏑ الا) a. ㊵ قوشك توكی ‖ (برآلتك)
یایی ‖ (توكلی حیوان، قوش) .
Ge-fild (⏑⏑ الا) ㊳، —e (⏑⏑⏑ الا) a. ㊵
صحرا، صحرالق .
Ge-flecht (⏑⏑ الا) ㊳ بربرینه صارلمه، بربرینه
اورلمه، طولاشمه ‖ (تشر) طمار ویا اعصابك بربریله
اورلمش كبی اولمسی، ضفیره .
Ge-fleckt (⏑⏑ صـ) ㉑ لكه‌لی، لكه‌لنمش، بنكلی،
آلاجه ‖ (الا) بنك، لكه .
Ge-flissentlich (⏑⏑⏑⏑ صـ) ㉑ = ab-sichtlich .
Ge-flügel (⏑⏑⏑ الا) b. ㊵ (sans pl.) قاز،
طاووق، قوش وسائره كبی توكلی حیوان، دجائج، قنادلی
حیوانلر ‖ — markt (ام) (قوش) طاووق پازاری .
Ge-flüster (⏑⏑⏑ الا) b. ㊵ (sans pl.) = flüstern .
Ge-folge (⏑⏑⏑ الا) b. ㊵ (sans pl.) معیت ‖
معیت، محافظ ‖ (مجا) etwas im — haben برشیئی
داعی اولمق، عاقبتنده منتج اولمق .
Ge-freite(r) (⏑⏑⏑ ام) ㉑ (ع) برنجی صنف
نفراتی، اونباشی (آلمانیاده بونلر یقه‌لرنده قارتاللی اولمق
و چاوش باشچاوش یقه دوكه‌لرندن اوفاقچه بولنمق اوزره
بر دوكمه طاشیرلر) .

Ge-frieren (ـُـَـ فعلا—) f. (20) (*insép.*) طوكمق ، انجماد ايتمك .

Ge-füge (ـُـَـ الا) b. (40) (*sans pl.*) درج وعلاوه ايتمه ‖ يكديكرينه اويار پارچه‌لرى بربرينه كچيرمه ، طاقمه .

Ge-fügig (ـُـَـ ص) (21) اويار ، طاقيلور ، كچيريلور ‖ اويغون .

Ge-fühl (ـُـ الا) (38) حس، طويغو ‖ des —s beraubt (جسماً) حسدن محروم ‖ mit — singen جوش وخروشه كله‌رك ، جان ويوركدن ، دروندن، ايچى (حسياتى) اويانه‌رق ، تغنى ايتمك ‖ —los (ص) طويغاز ، حسسز ، مرحمتسز ‖ بيهوش ، بايغين ‖ —voll (ص ، حا) جان وكوكلدن ، جاندن، كال حس ايله ، رقت وشفقتله ، فرط محبت ، كال ميل ايله ، پك زياده خشنوديت و محظوظيتله ‖ پك طوقوناقلى ‖ پك خوش ‖ پك طويغولو ، رقيق ، زياده حساس .

Gegen (ـُـ حرجر) (غير معين وقت ايچون) 11 Uhr — ساعت اونبره طوغرى ‖ قارشو ‖ عليهنه ، خلافنه ، ضدينه ‖ —gift (الا) پانزهر ‖ —liebe (الا) قارشولقلى محبت هر ايكى طرفدن اولان سويشمه ‖ —angriff (ـُـَـ ام) (ع) مقابل هجوم .

Gegen-befehl (ـُـَـَـ ام) (38) (ع) برنجى امرى فسخ ايدن ايكنجى بر امر، بر امره قارشو ويريلان امر .

Gegen-besuch (ـُـَـَـ ام) (38) اولجه ايديلان برزيارته قارشو (ايفاسى لازمه‌دن اولان) زيارت ‖ Jemandem einen —machen بريته اعادهٔ زيارت ايتمك .

Gegen-bild (ـُـَـ الا) (27) نظيره ، شبيه ، اش ، امثال ‖ اورنك ، مودل ‖ صورت ، نسخهٔ ثانيه .

Gegen-böschung (ـُـَـَـ امؤ) (49) (ع) (استحكا) آستار مقابلى .

Gegend (ـُـ امؤ) (49) سمت ، جوار ، حوالى ، طرف ‖ in unserer— بزم جوارده ، بزم طرفلرده ؛ بزم مملكتده .

Gegen-ein-ander (ـُـَـَـ حا) قارشـو بقارشو ‖ بربرينه نظراً ، بربرينه نسبتاً ‖ مقابلةً ، بربرينه قارشو ، بالمقابله ‖ —halten (الا) ، —stellung (امؤ) يكديكرينه نسبت ، مقايسه .

Gegen-geschenk (ـُـَـَـ الا) (38) مقابلةً ويريلان هديه ؛ بالمقابله ويريلان شى .

Gegen-gewicht (ـُـَـَـ الا) (38) دنك ، برسنك .

Gegen-halten (ـُـَـَـ فعمتع) (20) نسبت ومقايسه ايتمك ، قارشولشديرمق ‖ (فعلا +) مدافعه ومقابله ايتمك ، قارشـو طورمق ، مخالفت ايتمك ‖ كفايت ايتمك ، يتشمك ‖ كيروسندن طيانمق .

Gegen-mittel (ـُـَـَـ الا) a. (40) چاره ، دوا وعلاج .

Gegen-partei (ـُـَـَـ امؤ) (49) قسم مخالف ، مخالف طرفدارلر ، برفرقه‌يه مخالف اولان فرقه ، خلافكيران ‖ خصم ، دشمن .

Gegen-rede (ـُـَـَـ امؤ) (53) رد جواب ؛ مدافعه على المدافعه ؛ اعتراض ؛ قارشولق .

Gegen-satz (ـُـَـ ام) (31) ضديت ، مخالفت ، مباينت ‖ نسبت ‖ مقابل اولان شى .

Gegen-schein (ـُـَـ ام) (38) عكس ‖ معاينه ، قونترول بيلق ، سندى .

Gegen-schlag (ـُـ : وياخود ـُـَـ ام) (31) بداهةً وسرت جواب ويرمك ، بر تحقير ويا سوء معامله‌يه مقابله ايتمك ، ياپشديرمق .

Gegen-schreiber (ـُـَـَـ ام) a. (40) (تجا) قونترولجى ، يوقلمه‌جى .

Gegen-seite (ـُـَـَـ امؤ) (53) عكسى ، مقابل طرف، آرقه‌سى ، ظهرى .

Gegen-seitig (ـُـَـَـ ص) (21) قارشولقلى ، بالمقابله ، هر ايكى باشدن ، طرفدن ‖ مخالف ، مقابل طرفدن اولان .

Gegen-seitigkeit (ـُـَـَـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) مشاركت ‖ مقابلهٔ بالمثل .

Gegen-stand (ـُـَـ ام) (31) شى ، نسـنه ، ماده ‖ Das ist kein— بوهيچ برشى دكل (چوق دكل ، اهميتسز) ‖ —s=satz (ام) (غرا ، منطق) جملهٔ متممه ، (جملهٔ موضحه) .

Gegen-stoß (ـُـَـ ام) (31) مقابل ضربه ، دورتيش ‖ چارپمه .

Gegen-theil (ـُـَـ الا) (38) ضد ، عكسى، مخالف، مقابل اولان ‖ im — بالعكس ‖ ich wette das — بن بونك عكسنى ادعا ايدرم ‖ نادراً (ام) = Gegner .

Gegen-über (ـُـَـَـ حا و حرجر) قارشو قارشويه ، قارشوسنده ؛ يوز يوزه ، جبهه جبهه‌يه ، بربرينه ناظر .

Gegen-über-stellung (ـُـَـَـَـَـ امؤ) (49) قارشو-لشديرمه ، مقابله ، مقايسه ‖ يوزلشديرمه ، مواجهه .

Gegen-wall (ـُـَـ ام) (31) (ع) (استحكا) استار مقابلى .

Gegen-wart (ـُـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) حضور ‖ in meiner— بن حاضر اولديغم حالده ، بنم يانمده ‖ حال ، حاضر ، (كذا غرا) .

Gegen-wärtig (ـُـَـَـ ص) (21) حاضر ، موجود ‖ —e Zeit (غرا) ‖ die—en Preise (تجا) قيمت حاضره وقت وحال حاضر ، زمان حال، صورت اخباريه ‖ (حا) شمدى ، الحالة هذه .

Gegen-wehr (ـُـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) مدافعه ؛ مخالفت ، مقابله ، قارشو طورمه .

Gegen-winkel (ـُـَـَـ ام) a. (40) (هند) زاويهٔ متقابله ‖ innere und äußere— زواياى متناظره .

Gegen-wirken (ـُـَـَـ فعلا +) a. (21) (*sép.*) ضدينه ، خلافنه حركت ايتمك ‖ Gegen-wirkung (امؤ) (49) عكس عمل ، عكس تأثير .

Gegen-zeichnen (ـُـَـَـ فعلا +) b. (40) (*sép.*) صح چكمك ، (اصلنه مطابقدر ، كورلمشدر) ديمك .

Gegner (ـُـ ام) a. (40) (دشمن ، خصم ، مخالف ، رقيب ، معارض ، خلافكير .

Ge-grinse (ـُـَـ الا) b. (40) = grinsen .

Geh„... (ـُ...) [gehen] —korb (ام) چوجقلرك دروننده يوريمك اوكرنديكلرى سپتدن معمول آرابه ‖ —rock (ام) ستره .

Ge-haben (ـُـَـ) a. (21) sich— (فعمطا)

Gehab' Dich wohl يشامق ، بولنق || be-nehmen = اه عافيت ويرسون ! ، عافيتده دائم اول !

Ge-hader (‿–‿ لا ا) b. (40) (*sans pl.*) مباحثه ، منازعه ، مجادله ، خيركور ، چكشمه .

Ge-halt (‿ ام) (38) عنصر ، ماده ، جوهر ، مايه || محتويات ، مضمون ، مآل || ذكر ، قيمت ، مزيت || (لا ا) معاش ، علوفه .

Ge-halt„... (‿...) [Ge=halt] —(s) abzug (ام) تنزيل معاش || ماه بماه معاشك برمقدارينك كسلمسى وآخر برمحله ياتيرلمسى|| —(s) erhöhung (امؤ) ترفيع ويا تزييد معاش || —(s) los قدرسز ، قيمتسز ، ذكرسز || بوش || —(s) zulage (امؤ) ضم معاش .

Gehänge (‿–‿ لا ا) a. (40) (*sans pl.*) آصمه ، طاقمه (طاغك) يماج ، يقوش ، صرتى || اوزوم ، چيچك وساڑه آصقيسى || (آو اصطلاحنده) : des Hundes — كوپكك قولاقلرى || آصقى ، آويزه وامثالى كوپه‌لرى ، صالقملرى .

Ge-hässig (‿–‿ ص) (21) كينلو ، بغيض ، خصم ، عدو ؛ خصمانه ؛ كين بغض عداوت ويريجى .

Ge-hau (‿– لا ا) (38) اورمه ، ضربه ، ياتاق || اودوناق اورمان (كسيله‌جك ويا كسلمكده) .

Ge-häuse (‿–‿ لا ا) a. (40) خبره ، كوز ، قاپسول ، محفظه ؛ قابوق ، برشيئك اوى يووه‌سى .

Ge-hege (‿–‿ لا ا) a. (40) اطراف چوريلمش محل || چيت .

Ge-heim (‿– ص) (21) كيزلو ، صاقلو ، خفى ، محرم ؛ نامعلوم ، مستور || —Polizei (امؤ) (خفيه) پوليس خفيه‌سى || —halten كتم ايتمك ، كيزلمك صاقلامق خفى طوتمق|| —er Rath ، ein—er Rath مشاورخاص (آلمانياده ملكيه رتبه وعنوانى) || —bund (ام) اتفاق خفى || —lehre (امؤ) فلسفهٔ باطنيه|| —schreiber (ام) سركاتبى .

Ge-heimniß (‿–‿ لا ا) (33) سر ، خفى ، كيزلو ، صاقلو برشى|| Jemand in das —einweihen برينى برسره واقف ايتمك || also da steckt das — ? اصل ايش اوراده اويله‌مى؟ || —voll (ص) فوق‌العاده خفى ، سرلى ؛ پك غريب || (يالكز اشخاص حقنده) (پك) كتوم ، امين .

Gehen (‿– فعلا —) (20) كيتمك || —hinaus طيشارى كيتمك ، چيقمق || يوريمك || (اولمق) كيتمك || laßt uns —(fort) ! هايدى كيده‌لم ! || (پوسته ، شمندوفر وامثالى كبى شيلر حقنده) قالقمق ، حركت ايتمك || Das wird gehen وكذا es geht بواولور بو ، اوله‌جق ، بواولور ، اوليور ، اشته اوليور ، اشته اولدى . فنا دكل ، اولدقجه ، ايجه ، ضررسز || —lassen صالى ويرمك ، قويو ويرمك ، براقمق || sich —lassen كندوينى صاليويرمك ، نفسه ، سوق طبيعيه تابع اولمق ؛ كسب رخاوت وتكاسل ايتمك ، كوشمك || —weit چوق اولمق ، ايلروكيتمك ، ايلرو وارمق || —fehl ياكلش اولمق ، اولمامق ؛ ياكلق || wie geht es mit Ihrer Gesundheit ? نصل ايوميسكز ؟ نصلسكز ؟ || —es mag wie es will هرچه باد آباد || geh' Deiner Wege هايدى يولنه ! ، هايدى ايشنه ! ، هايدى هايدى ؛ سن ايشنه باق ، بشقه شى سنك نكه لازم ! || (فعمتع) die Absätze —unter den Stiefeln schief قوندره‌نك اوكچه‌لرينى (يوريه يوريه) چارپلتمق|| —Sie mir aus den Augen ! كوزيمه كورنميك ! ، چكل كوزيمك اوكندن ! || (مجا) Das geht mir durch das Herz بو بنم يوركمه ايشلدى ، يوركمى دلدى ، جكريمى پارچه‌ليور ، جكريمى سزلتييور || es gehen hundert Personen in diesen Saal بوصالونه يوزكيشى‌كيرر ، صيغار ، بوصالون يوزكشى استيعاب ايدر || wie oft geht drei in zwölf? اون‌ايكيده قاچ (كره) اوچ وار ؟ || Das geht über meine Kräfte بوكا بنم قدرتم يتشمز ، بو بنم اقتدارمك خارجنده‌در || (ضرمثل) „Zufriedenheit geht über Reichthum خشنوديت (كوكل‌خوشلغى) ثروته تقدم ايدر ، اصل ثروت قناعتدر || Das geht ihm über Alles او بونى هرشيئه ترجيح ايدر ، اونك بوندن زياده سوديكى خوشلانديغى يوقدر ، او بونك يولنه هرشيئى فدا ايدر || geh' zum Teufel ! هايدى جهنم اول ! دفع اول || (لا ا) b. (40) (*sans pl.*) كيتمه ، يوريمه ، كيديش ، رفتار .

Ge-henkelt (‿–‿ ص) (21) قولپلى .

Ge-heuer (‿–‿ ص) (21) (منفى‌صورتنده) die Gegend ist nicht recht — بوراسى پك تكين (تهى) دكل ، امين دكل ، اجنبى وار || راحت ، حضور .

Ge-hilfe (‿–‿) (مرا . Ge-hülfe) .

Ge-hirn (‿ لا ا) (38) [Hirn] (تشر) بين ، دماغ || (مجا) er hat kein — im Kopfe بينسز ، اونك عقلى يوقدر || das kleine— دماغچه .

Ge-heul(e) (‿)–‿ لا ا) (38) (b. (40)) (*sans pl.*) (كوپك ، قوردك) اولومسى ؛ (انساننك) آغلامسى ؛ (روزكارك) ايكلديسى ، اوغولتيسى .

Ge-höhne (‿–‿ لا ا) b. (40) (*sans pl.*) (دائمى) لطيفه ، شقه || بردوزيه استهزا ، ذوقلمه .

Ge-hölz (‿– لا ا) (38) اودونلق ؛ (دها يوجك) اورمان ، تنزه اورمان ويا قوريسى || طوغرامه ايشى .

Ge-hör (‿– لا ا) (38) سمع ، ايشتمه || قوهٔ سامعه || قولاق،كوش|| Jemandem zu —reden برينه ايشتديره‌جك وجهله سويلمك || Jemandem —geben : وياخود schenken برينه قولان آصمق ، ديكلمك ، برينك سوزينه قولاق ويرمك|| —fehler (ام) (قوهٔ سامعه خطاسى) ايو ويا هيچ ايشيدمامك || —schnecke (امؤ) (تشر) قولاغك سموكلى بوجك شكلنده اولان قسمى ، حلزون الاذن .

Ge-horchen (‿–‿ فعلا +) a. (21) اطاعت وانقياد ايتمك ، اتباع ايتمك .

Ge-hören (‿–‿ فعلا +) a. (21) منسوب ومتعلق اولمق || مناسبت آلمق ، ياقشمق|| dieser Schuh gehört auf den linken Fuß بوقوندره (آياق قابى) صول آياغكدر ، صول آياغنكيدر || Das gehört nicht zur Sache بوشى بومادده‌يه ، بوايشه عائد دكلدر ، آنك بوايشه تعلق يوقدر || (فعمطا ، وفعه يكشنع) es gehört sich so بو بويله‌در ، بويله مناسبت آلور ، بويله لازم ، اصولى ، ياقيشنى بويله‌در ،

بويله ايجاب ايدر || wie es sich gehört ايجابى وجهله ، اصولى نه ايسه اويله ، عادى وجهله ، لايق اولديغى اوزره .

Ge-hörig (ـ ـ ص) (21) منسوب ومتعلق ، عائد || اويان ، مربوط اولان (رابطه‌سى اولان) || ايجاب ايدن ، لازمكلان|| ايوجه، برمكز، صيقيجه|| er Hieb — صيق برتوقات، شمار ، سله ، ضربه || قيياق ، يامان .

Ge-hörn (ـ ـ الا) (38) بوينوز .

Ge-horsam (ـ ـ ـ ص) (21) [hören] مطيع ، انقياد ايديجى .

Gehre (ـ ـ امؤ) (53) (اكرى ونهايتنده طوغرى سيوريلان شى) (زرا) اوجنه طوغرى سيوريلان ترلا || (معما) قما || كوشه باشى || قات ، البسه قيرمه‌سى|| ديلم || دكرمى .

Ge-hülfe (ـ ـ ام) (52) [helfen] معاون ، يماق ، اوشاق ، چراق ؛ (خواجه ، مدرس معاونى) چومز .

Geier (ـ ـ ام) a. (40) [Gier] (تاطبيه) آق بابا || شيطان ، ابليس .

Geifer (ـ ـ ام) a. (40) (sans pl.) (چوجق ، مسن وخسته كمسه‌لرده) صاليا ، كوپوك ، لعاب ، روال || قودوز كوپك آغزندن آقان صاليا .

Geiferer (ـ ـ ام) a. (40) صاليالى || زهرناك كمسه، غضوب وآجى سوزلى آدم ، حدتندن كوپوران .

Geige (ـ ـ امؤ) (53) كمان .

Geigen (ـ فعلا + ، فعمتع) a. (21) و — sich (فعمطا) كمان چالمق || ich werde Dir etwas— (مجا) يغما يوق ، قيارسك (بن بونى ياپمام) .

Geigen „ . . . (ـ ـ . . .) [Geige] — harz (الا) كمان رچنه‌سى ، قالوفان .

Geiger (ـ ـ ام) a. (40) كمانجى .

Geil (ـ ص) (21) قوتلى ، صاغلام || (ات و امثالى حقنده پك ياغلى اولوب بناءً عليه كوتو ، آغير ، طاتلى اولمق) آغر || شطارتلى ، اويناق ، حرصلى ، شهوتلى ، فاحش ، قزغين .

Geile (ـ ـ امؤ) (53) [Geil] خصيه ، طاشاق .

Geilen (ـ فعلا +) a. (21) حويلامق ، صچرامق ، اويناشمق || تسكين شهوت ايتمك || — sich (فعمطا) كمنيه ايتمك ، شدتلى آنمق ، فيشقرمق .

Geilheit (ـ ـ امؤ) (49) شهوتليلك ، كيك و سائره كبى حيواناتك قزغينلقلرى .

Geis (ـ امؤ) (49) (Geisen جمى) ودها چوق مستعمل اولەرق (ـ امؤ) (49) **Geiß** (Geiße جمى كذا) كچى = Ziege .

Geiser (ـ ـ ام) a. (40) [اسقاندیناوجه] (ايزلاندا صو قاينارجه‌سى) غايزر .

Geiß „ . . . (ـ . . .) (مرا) [Geiß] — fell (الا) كچى پوستى || — ledern (ص) كچى دريسندن ، كچى دريسى (ايله) || — auge (الا) (نبا) كچى كوزى ، عين معز || — blatt (الا) (نبا) خانم الى || — bock (ام) اركك (بوينوزلى) كچى|| — klee (ام) كچى يونجه‌سى، قطيس .

Geißel (ـ ـ ام) c. (42) ؛ (53) (امؤ) [قديم آلمانجه Gisal] رهن ، فديه || (تربيه ايچون) قامچى ، قرباج || درد ، بلا ، مصيبت .

Geist (ـ ام) (27) عقـل ، فكر || فهم ، ادراك || den — aufgeben تسليم روح ايتمك ، وفات ايتمك || جان، روح || روح ، خيال ، جن ، قره قونجولوز || — reich (ص) پك فطين ، ذكى ، عاقل || عاقلانه || عالى .

Geister „ . . . (ـ . . .) [Geist] — ähnlich (ص) جنه ، خياله بكزر || — beschwörer ، — banner سحرباز ، جنجى ، بوكوجى || جنلرى دعا ، سحرله دفع ايديجى || — erscheinung (امؤ) (49) جن وخيال كورونمسى .

Geistes „ . . . (ـ . . .) [Geist] — gegenwart (امؤ) حضور عقل ، عقل باشده اوليش || — abwesend (ص) فكرى طاغنيق ، عقلى باشنده اولميان ، ذهنى پريشان || — kraft (امؤ) قوهٔ عقليه || — schwach (ص) عقلسز، قاچيق ، دلى ؛ سرسم .

Geistig (ـ ص) (21) [Geist] عقـلى ، فكرى ، عقل وذهن ايله ياپيلان || e Liebe — (امؤ) محبت غير شهوانيه || (اسپرتولى) مثلا : e Getränke — (جمع مؤ) (اسپرتولى ، سكر ويرن مشروبات) مسكرات .

Geistlich (ـ ص) (21) [Geist] اخروى ، عبادت وذكراه ايله مشغول || پاپاس ، راهب صنفنه منسوب اولان || die — en Orden طريقات رهبانيه || كروه مشايخ وعلمانك منسوب اولدقلرى طريقتلر .

Geistliche(r) (ـ ـ ام) (21) راهب ، پاپاس ؛ علوم دينيه ايله مشغول ومتوغل اولان ، خواجه ، علمادن اولان .

Geistlichkeit (ـ ـ ـ امؤ) (49) (sans pl.) هيئت روحانيه ، رهبان كروهى ، كليسايه منسوب اولنلر|| علما .

Gei-tau (ـ ـ الا) (38) [geien] (بحر) استنفه ايپى .

Geiz (ـ ام) (38) حست || شـدتلى آرزو || (زرا) فدانك تازه فليزلرى ، نهـال || — hals (ام) ؛ (عمو) — hammel (ام) آچ كوزلى ، خسيس ، نكس ، پينق ، كبريتجى .

Geizen (ـ فعلا +) c. (21) خست ، كبريتجيلك ايتمك .

Geizig (ـ ص) (21) [Geiz] خسيس، ناكس، كبريتجى .

Ge-jubel (ـ ـ ـ) **Ge-j(a)uchze** (ـ ـ ـ) (sans pl.) (الا) b. (40) سونچ باغرشمه‌سى ، چيغلغى ، هر ايكيسيده صداى شادمانى ، سونجدن باغرشمه ، چيغرشمه .

Ge-keife (ـ ـ الا) b. (40) (sans pl.) غوردامه ، مرلدامه || خرلدامه .

Ge-klapper (ـ ـ الا) b. (40) (sans pl.) شماته ، ولوله ، كورلتى ، پاتردى || لكلكك لقلق ايتمسى || ديشلرك بربرينه اورمسى .

Ge-klatsch(e) (ـ ـ (ـ) الا) b. (40) ، (38) (sans pl.) ال چارپمه‌سندن حاصل اولان شماته || چكه چالمه .

Ge-klinge (ـ ـ الا) b. (40) (sans pl.) صدا، برچاكاك اوتمسى|| in den Ohren — قولاقلرك چيكلمسى .

Ge-klingel (ـ ـ الا) b. (40) (sans pl.) چينغرداق صداسى || (مجا) شينغردامه .

Ge-klirr(e) (ـ ـ (ـ) الا) (40 b.) (38) (sans pl.) der Waffen — سلاح شاقردیسى .

Ge-knatter (ـُـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) چاتیردامه، پاطلامه .

Ge-knirsch(e) (ـ)ـُـُ الا) ⑩ b.) ⑩ (*sans pl*) غیجردامه، غاجیردامه .

Ge-knister (ـُـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) آتش چیتلامه، چیتردامه‌سی ‖ البسه حیشیلتیسی، حیشیردامه‌سی .

Ge-kose (ـُـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) اوقشامه، نوازش ‖ طاتلی قنوشمه، محبت .

Ge-krach (ـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl*) غاجیردی؛ کورلق، پاتردی، شماته، کورله .

Ge-kräusel (ـُـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) صاچی قیورجق، قیورقیویر یاپمق ‖ — der Wellen طالغه‌نك قبارمه‌سی، طالغه‌نك قیویر قیویر اولمسی .

Ge-kreisch(e) (ـ)ـُـُ ا لا) ⑩b.) ⑩ (*sans pl*) تیز (کسکین) باغیرمه، هایقرمه .

Ge-kritzel (ـُـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) قارغه‌جق، بورغاجق (سموکلی بوجك کبی) یازی .

Ge-kröse (ـُـُ ا لا) ⑩ a. **Ge-krös** (ـُـُ ا لا) ⑩ [kraus] قیرمه، قیرمه‌لوکوملك کوکسی ‖ (تشر) ماساریقه (باغرصاقلری یرلی یرنده طوتمغه مخصوص قارنك ایچ زاری) قوزو، طانه کبی حیوانلرك باغرصاقلری .

Ge-lächter (ـُـُ ا لا) a. ⑩ [lachen] کوله؛ قهقهه ‖ (اکلنجه) کولنج .

Ge-lähmt-sein (ـُـُ ا لا) b. ⑩ (*sans pl.*) ایغه‌لی، کوتورم، منزول اولمق .

Ge-lände (ـُـُ ا لا) a. ⑩ [Land] اراضی ‖ مملکت، دیار، حوالی .

Ge-länder (ـُـُ ا لا) a. ⑩ [Latte] طربزان، قورقولق، پارمقلق .

Ge-langen (ـُـُ فع لا—) a. ⑳ موفق اولمق، هیچ یوقدن نائل اولمق؛ دسترس اولمق ‖ یتشمك .

Ge-laß (ـُـُ الا (ا م) ⑱ [lassen] (او اقسامی حقنده) بولمه، دائره، اوطه .

Ge-lassen (ـُـُ) (lassen) فعلنك اسم مفعولی، (ص) ⑳ معتدل، انصافلی، متأنی، یواش ‖ (حا) حدینی تجاوز ایتمیه‌رك؛ تأنی ایله .

Ge-latine (ـُـُ j ا مؤ) ⑬ (*sans pl.*) [فر] پلته، هلمه، ژلاتین .

Ge-läufig (ـُـُ ص) ⑳ er spricht—französisch اوپك سلیس، سربست فرانسزجه بیلیر، قونوشور، تکلم ایدر .

Ge-launt (ـُ ص) ⑳ gut—sein شن وشطارتلی، نشئه‌لی اولمق اوزرنده ایولکی اولمق، ایولکی طوتمق .

Ge-läut(e) (ـ)ـُـُ ا لا) ⑩ b.) ⑱ چاك چالنمسی .

Gelb (ـُ ص) ⑳ صاری ‖ (مجا) es wird mir grün und—vor den Augen کوزلرم قراریور (باشم دونیور) ‖ —äugig (ص) صاری کوزلی ‖ —veigelein (ا لا) (نبا) صاری شبوی ‖ —schecke (ا م) صاری آلاجه‌سی بیاض بازکیر ‖ —schnabel (ا م) یاوری قوش؛ (مجا) (عمو) تجربه‌سز (کنج) آدم ‖ —sucht (ا م) (طب) صاریلق خسته‌لغی، یرقان .

Gelbe (ـُ ا مؤ) ⑬ (*sans pl.*) صاری رنك، صاری.

Gelblich (ـُـُ ص) ⑳ صاریمطراق، صاریجه (صاریشین).

Geld (ـُ ا لا) ⑳ [gelten] پاره، اقچه ‖ ثروت، کلور، واریت ‖ baares— پشین پاره ‖ kleines— اوفقلق، بوزوق پاره ‖ —sack (ا م) پاره کیسه‌سی ‖ —ausgabe (ا مؤ) پاره صرفی، خرجی ‖ —bedarf نقده، پاره‌یه احتیاج ‖ —beutel (ا م) پاره کیسه‌سی ‖ —händler (ا م) (تجا) صراف ‖ —katze (ا مؤ) پاره کمری ‖ —makler (ا م) پاره سمساری ‖ —markt (ا م) بورسه ‖ —preis پیاسه (پاره فیئاتی) ‖ —schrank (ا م) قاصه ‖ —schneider (ا م) طولاندیریجی ‖ —sendung (ا مؤ) پاره ارسالی ‖ —sorte (ا مؤ) پاره جنسی، اقچه نوعی ‖ —tasche (ا مؤ) پانطالونده پاره جیبی ‖ —wechsel (ا م) (تجا) پاره‌بوزمه‌سی ‖ —wechsler (ا م) صراف ‖ —wucher (ا م) پاره طولاندیریجیسی، آلا ویره‌جی، محتکر .

Ge-lege (ـُـُ ا لا) a. ⑩ (*sans pl.*) یومورطه قومه، یومورطه‌یه اوطورتمه وقونیلان یومورطه .

Ge-legen (ـُـُ ص) ⑳ کائن، مبنی ‖ مناسب Das kommt ihm recht— بو آکا پك مناسب، اونك تام استدیکی، آنك ایچون پك ایو ‖ es ist mir Nichts daran— او بنجه مساوی، بنم اول‌شیئله آلوب ویره‌جکم یوق، آنکله برایشم یوق، بنم آندن براستفادهم یوق .

Ge-legenheit (ـُـُ ا مؤ) ㊾ فرصنت؛ وسیله ‖ alle—en eines Hauses wissen براوك هرحالنی، هربوجاغنی، هرکوشه‌سنی طانیمق ‖ (آیاقیولنك کبارجه تعبیری) قدمخانه .

Ge-legenheits,, ...—kauf (ـُـُـ...) (ا م) راست کله فرصتنی بوله‌رق ایدیلان اشترا، دوشورمه .

Ge-legentlich (ـُـُـُ ص) ⑳ بالمناسبه، فرصنت‌دوشنجه، مناسبت آلدیره‌رق، مناسبت آلهرق، مناسب بروقتده .

Ge-lehrig (ـُـُ ص) ⑳ [lehren] عقللی؛ اوصلو، مطیع ‖ قابل تعلم .

Ge-lehrte(r) (ـُـُ ا م) ⑳ **Ge-lehrte** (ا مؤ) ⑳ عالم، فاضل، اصحاب‌فن وکبارمحررندن ‖ (ضرمثل) es ist noch kein—vom Himmel gefallen عالم‌لرکوکدن‌دوشمزیا، هرکس عالم‌اوله‌رق آناسندن‌طوغمزیا، هرکس آناسنك‌قرننده اوکرنمامش.

Ge-leis (ـُ ا لا) ⑱ و ㉖ (جمع) **Ge-leise** (ـُـُ ا لا) a. ⑩ تکرلك یولی، ایزی ‖ (شمندوفر) یولی .

Ge-leit (ـُ ا لا) ⑱ [leiten] مرافقت، یولداشلق ‖ تشییع ‖ (عمو) nehmen Sie das—mit سزی تشییع ایده مزسه‌م عفو ایدیکز، تشییع ایده مدیکمدنطولایی (رفاقت ایده‌مدیکمدن) معذور طوتیکز ‖ (ع) رفاقت، معیت .

Ge-leiten (ـُـُ فع متع) b. ⑳ رفاقت ایتمك، یولداشلق ایتمك ‖ تشییع ایتمك ‖ (ع) معیت ورفاقتنه ویرمك، عسکر ترفیق ایتمك .

Ge-leiter (ـُـُ ا م) a. ⑩ قلاغوز، رهبر ‖ رفیق، یولداش .

Ge-lenk (ـُ ا لا) ⑱ [lenken] (طب، جرا) کذا (نبا) اویناق، الك یری، مفصل ‖ (مجا) kein—e haben اودون کبی، اکامز، قبا، سومسوك اولمق ‖ —bein (الا) اویناق یرده اولان کمیك، مفصل کمیکی ‖ —entzündung

مفصل (ا م) —reumatismus || مفصل التهابی (ا مؤ)
یلی، اویناق یرده حاصل اولان روماتیزمه || اویناق یره طوپلنان
لزوجتلی مایع، زلال، مفصله طوپلنان صو .

Ge-lenkig (ــ◡ــ ص) ㉑ متحرک، مفصللی اولان، اویناق ||
اکیلور، بوکیلور .

Ge-liebte(r) (ــ◡ــ ا م) ، Ge-liebte (ا مؤ)
هر ایکیسیده (ــ◡ــ) ㉑ [lieben] سوکیلو، کوکلی، سویلان،
معشوق، معشوقه || نشانلی (ارکك، قیز) .

Ge-liehen (ــ◡ــ اسم مفعول) [leihen] .

Ge-lind(e) (◡) (ــ◡ ص) ㉑ [lind] خفیف، طاتلی
—e Kälte || خفیف، حارسز آتشده bei—em Feuer
خفیف، قیریق، یابس، معتدل صغوق .

Ge-lingen (ــ◡ فعـ لا—) a. ㉑ میسر، موفق اولمق،
نصیب اولمق || (فعـ یکشنځ) ... es ist mir gelungen
بکا نصیب اولدی، موفق اولدم|| ge-lungen (ص) ㉑ یمان،
قیباق، کوزل، چوق ایو .

Ge-lispel (ــ◡ ا لا) b. ㊵ اوفق کورلتی، فشیلدی ؛
فیصلتی .

Ge-litten (ــ◡) فعلنك اسم مفعولی leiden .

Gellen (ــ فعـ لا+) [gällen =] a. ㉑ طنین انداز
اولمق، طنین طنین اوتمك .

Ge-loben (ــ◡ فعـ متعـ) a. ㉑ [loben] (insép.) عهد
وعد ایتمك، چان ایتمك || sich— نذر ایتمك، آدامق|| das gelobte
Land (ا لا) ارض موعود (ارض کنعان) .

Ge-lock (ــ◡ ا لا) ㉝ [locken] لوله صاچ||(قیویرجیق).

Gelt (ــ حرتد) [gelten] (اولجه سؤال ایدلدکدنصکره)
دکلی؟ باق؟ کوردکمی؟ (جمله ابتداسنده تأکید ایچون)
بسبللی، غالبا || (ص) ㉑ (زرا) (وساڑه) قیصیر، محصولسز.

Gelten (ــ فعـ لا+) b. ⑳ [غوت لساننده gildan]
machen || نه اولورسه اولسون es gelte was es wolle
Sie Ihre Rechte—b حقکزی طلب ایدك، حقکزی، نفوذیکزی
جاری قیلك || کچمك، ذکری اولمق diese Münze gilt bei
uns nicht || بو پاره بزده (بزم طرق، مملکت) کچمز
سنك Dein Freund soll—, das ist ein Ehrenmann
آرقداشك یشاسون او بر اصیل، تربیه‌لی آدمدر || (اویونده)
Das gilt nicht (اویونده) بو اولمز، صایلماز || ویاخود :
— für, (als) etwas برشی یرینه قائم اولمق، برشی حکمی
آلمق mir gilt Ehre mehr als das Leben بنم عندمده
ناموس وحیثیتك حیاتدن زیاده قدر واهمیتی واردر || hier
gilt's die Ehre بوایشده، بوراده ناموسك دخلی وار، بوراده
ناموسی قورتارملی|| ? gilt's mir بکامی بو؟ بو بنم ایچونمی
سویلنیور؟ بکامی دیورسکز ؟

Geltung (ــ◡ امؤ) ㊾ [gelten] (ذکر، سوروم، دها
کچر اولمه (غرا) برکلمه‌نك معنای حقیقیسی) قیمت، قدر، ذکر ||
etwas in—bringen برشیئی قدر واعتبارلندیرمق، اهمیت
آلدیرمق، میدانه چیقارمق، اولدیرمق، اوزرینه دقت جلب
ودعوت ایتمك || dem Gesetze — verschaffen نظام وقانونك
حکمی جاری ومرعی قیلمق، اجرا ایتمك || außer — sein قدر
واعتبارلری، ذکری، اهمیتی اولمامق، کچر اولمامق .

Ge-lübde (ــ◡ ا لا) a. ㊵ [ge-loben] = نذر، آداق .

Ge-lüsten (ــ◡ فعـ یکشنځ وفعلا+ ونادراً فعـ متعـ) b. ㉑
زیاده es gelüstet mich (mir) etwas [Lust] (insép.)
آرزو ایدیورم، (شوکا ... شیئه) پك آرزوم وار، پك
استیورم، اوزنییورم || کوزدیکمك، برشیئه ایچی دتره‌مك .

Ge-mach (ــ◡ ص) ㉑ ساکن، طاتلی، یواش، حزین ||
(حا) سکونت ایله || !—(nur) صاقین عجله ایتمه! حدتلنمه!
یواش! آمان کندیکی طوت! || (ا لا) ㉕ اوطه، دائره ||
— heimliches = قدمخانه، آیاق یولی .

Ge-mächlich (ــ◡◡ ص) ㉑ راحت، آرام وسکونتلی .

Ge-mahl (ــ◡ ا م) ㊳ ، —in (ا مؤ) ㊿ زوج،
زوجه، افندی، خانم .

Ge-mahlen (ــ◡ــ) mahlen فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-mälde (ــ◡ــ ا لا) a. ㊵ [malen] تابلو، (صورت
عمومیه‌ده) رسم|| —„Öl (ا لا) یاغلی بویا رسم .

Ge-mäß (ــ◡ ص) ㉑ [Maß] اکثریا (حا ویاخود حرجر)
وجهله، ایجابنجه، کوره، توفیقاً، (امتثالاً) .

Ge-mäßheit (ــ◡ــ امؤ) ㊾ (sans pl.) in—Ihrer
Befehle اوامرکزموجبنجه، مقتضای اوامر (دولتلری، علیه‌لری
وساڑه) اوزره، ایجابنجه، اوامرکزه توفیقاً .

Ge-mein (ــ◡ ص) ㉑ عمومی، عمومه عائد اولان، برلکده||
für das —Beste : ویاخود Wohl sorgen منافع عمومیه‌یی
استحصاله چالشمق، منافع عمومیه امرنده اوغراشمق||عادی، عمومی،
هروقتکی، بیاغی، — er Tag عادی (بیرام ویا جمعه ویازارکبی
کونلرك غیری اولان کون) ایش کونی||Gemeiner, —er Soldat
نفر (رتبه‌سز عسکر) || آلچق، بیاغی، ادبسز کمسه، آیاق طاقمندن
اولان || recht — (ا لا) حق عمومی، هرکسك مالك اولدیغی
حق وصلاحیت .

Ge-mein(d)e (ــ◡ــ ا مؤ) ㊿ جمعیت، کروه، جماعت،
طائفه، قوم || (اموردینیه‌جه) جمعیت، قوم، امت ||(شهر
وبلدیه تعبیرنده) بلدی، ناحیه‌لره عائد|| —bezirk (ا م) دائرهٔ
بلدیه (داخلی) || —vertreter (ا م) بلدیه مأموری، وکیلی
برجمعیت بلدیه (کروه وساڑه) طرفندن انتخاب اولنان مبعوث
ویامرخص||(اموردینیه‌ده) روحانی مأمور|| —haus (ا لا) شهر
اماتی، دائرهٔ بلدیه، ناحیه مدیرلکی (مقام، بونلرك اقامتکاهی
اولان دائره) || —rath (ا م) بلدیه مفتشی، وناظری، رئیسی||
—vorsteher (ام) برجمعیتك ایلروکلوری، اوباشی، کوی مختاری،
ناحیه مدیری|| کتخدا، مختار .

Ge-meinheit (ــ◡ــ امؤ) ㊾ آلچقلق، ادبسزلك،
بیاغیلق، تربیه وناموسسزلق، رذالت، رسوایی، مخل عرض
وناموس شی .

Ge-meinsam (ــ◡ــ ص) ㉑ =Ge-meinschaftlich.

Ge-meinschaft (ــ◡ــ ا مؤ) ㊾ جمعیت، برلك ؛
مشارکت، اشتراك .

Ge-meinschaftlich (ــ◡ــ ص) ㉑ مجتمع || (حا)
متفقاً، متحداً، مشترکاً، برلکده، برابر || auf—e Kosten
عارفانه ایله || (ریا) — er Nenner — قاسم مشترك .

Ge-menge (ــ◡ــ الا) b. ㊵ (sans pl.) [mengen]
قاتمه، قارمه، قاریشدیرمه؛ خلط، تخلیط وترکیب|| (تجا)
(معدنجیلکده) (یکدیکرینه قاتیلان معدن) خلیطه .

Ge-mengsel (ـُـ الا) a. (40) خليطه ‖ ملغمه .
Ge-merk (ـُـ الا) (38) اشارت ، علامت ، اماره ، قرينه ‖ (اورولمش برحيوانك ايز يابان قانى) قان طاملەسى .
Ge-messen (ـُـ اسم مفعول وصـ) (21) [messen] (ايوجه اولچلمش بيچلمش ، عريض و عميق دوشونلمش) مناسب ، موافق ‖ قاطع ، واف ‖ er Befehl — امرقطعى ‖ رسمى ، آغر .
Ge-messenheit (ـُـ امؤ) (49) (*sans pl.*) عزم وقطعيلك ‖ تربيه وآدابك مقتضاسى ، آغير، يولنده اوليش .
Ge-metzel (ـُـ الا) a. (40) (ظلم و تعدى ايله) كسوب بيچمه ، قصاب كبى طوغرامه ، قتل ‖ مقاتلهٔ عظيمه ، ملحمه ، قيرغين .
Ge-misch (ـُـ الا) (38) قاتغى ، خليطه .
Gems (ـُـ امؤ) (49) (جمع —en) [اسكى آلمانجه Gamz ‖ Gemse = ‖ leder — (الا) (طاغ كچيسى دريسى) bock — (ام) طاغ كچيسى ارككى ‖ ziege — (امؤ) ديشى يبانى كچيسى .
Gemse (ـُـ امؤ) (52) (تاطبيعه) يبان كچيسى ‖ nsteiger — (ام) طاغ كچيسى آوجيسى ‖ ballen — (ام) ، kugel — (امؤ) عندالمتقدمين پازهر نظريله باقيلان وكويش كتيرن حيواناتك باغرصاقلرنده حاصل اولان طاشجقلر ، كويش كتيرن (كچى) حيوان معدهسنده نبات قيرينتيلريله ذرات كلسيه وقيللردن مركب ومتشكل اولان طوپ ، كرهٔ عهن .
Ge-murmel (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) = Murmeln .
Ge-müs (ـُـ الا) مفردى (26) جمعى (36) ، Ge-müse (الا) a. (40) [Mus] سبزه ‖ — erstes (الا) طورفانده سبزه .
Ge-müse . . . (ـُـ . . .) beet — (الا) سبزه ترلاسى ، تختهسى ‖ markt — (ام) سبزه پازارى ‖ garten — (ام) سبزه بغچهسى ‖ suppe — (امؤ) تازه سبزه ايله احضار اولنان چوربا .
Ge-müth (ـُـ الا) (25) [Muth] حس داخلى، معناً حاصل اولان حس ‖ يورك ، جان، حس ‖ edles — قلب پاك ، تميز ونجيب يورك ‖ die Gemüther (انسانلر، امزجه) مزاج، اخلاق، طبيعت، كيف ‖ Jemandem etwas zu —e führen بر شيئى برينك ذهننه صوقمق ، يوركنه ير ايتديرمك ‖ حس ايتديرمك .
Ge-müthlich (ـُـ صـ) (21) طاتلى طاتلى ، خوش ، راحت ، كيفلو ‖ (برمحل حقنده) خوش ، طاتلى ، ايو ، پك كوزل ، راحت ‖ سويملى ، لطيف ، خوش ‖ er ist ein — er Kerl او چوق ايى (طاتلى) خوش برآدمدر .
Ge-müths . . . (ـُـ . . .) [Ge-müth] krank — (صـ) ذهن خستهلغى، جنت ‖ krankheit — (امؤ) جنت، عقل يوزوقلغى .
Gen (ـُـ حرجر) [gegen] دن محرف Himmel — سمايه طوغرى .
Ge-nau (ـُـ صـ) (21) [nahe] (اجزاسنه وارنجهيه دكين عينى) عينى، طبق ؛ تام ‖ وقتى وقتنه um vier Uhr — تام (ساعت) درتده ‖ طبق طبقنه ، dasselbe — تام او ، طبق اونك كبى ، تام اشى ، طبق عينى ‖ so viel — تام اوقدر ‖ ich kenne diesen Menschen — بن بو آدمى ايوجه طانيرم ‖ كال دقت ايله .
Ge-nau-igkeit (ـُـ امؤ) (49) (*sans. pl.*) قطعيت ، تماميت ، مشابهت كامله .
Ge-nealogie (ـُـ gh امؤ) (53) [روم] نسب ، سلسله نامه ، شجره .
Ge-necke (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) [necken] طاقلمه، ذوقلنمه، اكلنمه ‖ دعوت، تحريك، قيشقيرتمه ‖ ناز، جلوه، ادا .
Ge-nehm (ـُـ صـ) (21) [nehmen] خوش، مقبول، مناسب ‖ خوش كله — ihm ist Alles اوكا هرشى خوش كلور ، او هرشيئه ايواه دير، هرشيئى خوش كورر .
Ge-nehmigen (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) (*insép.*) خوش بولمق، حسن قبول ايتمك، خوش كورمك ، تجويز ايتمك ، مناسب بولمق ، ترويج ايتمك ، مساعده ايتمك .
Ge-neigt (ـُـ صـ) (21) و (اسم مفعول) [neigen] اكلش ، مائل ، ميال ، ميللى (يوقوش) Jemandem —es Gehör schenken برينى ديكلمكه حاضر وآماده اولمق، ديكلمك .
General (ـُـ gh ام) (31) ياخود (38) [لاتينجه] —in (امؤ) (50) پاشا ، پاشا حرمى ‖ — der Infanterie (ع) پياده — der Kavallerie ، — der Artillerie سوارى ويا طوپچى صنفلرندن (فريقدن بيوك بر رتبهده) قول اردو قوماندانى پاشا ‖ arzt — (ام) سرطبيب پاشا ‖ feld=marschall — (ام) آلمانياده الك بيوك رتبهٔ عسكريهيى حائز اولان ودولت عليه ده سردار وسر عسكره معادل بولنان (واليوم پك محدود برمقدارده بولنان) فلد مارشال پاشا ‖ lieutenant — (ام) فريق پاشا ‖ major — (ام) (لوا قوماندانى) لوا پاشا ‖ stab — (ام) (ع) اركان حرب ‖ stabs=Offizier = (ام) — stäbler — اركان حرب ضابطى ‖ stabs=Chef — (ام) اركان حربيه ناظرى .
Generalissimus (ـُـ gh ام) (57) (ع) [لاتينجه] سردار اكرم ؛ باش قوماندان .
Generalität (ـُـ امؤ) (49) [لاتينجه] عموميت، اكثريت ‖ (ع) پاشالر هيئتى .
Generation (ـُـ gh امؤ) (49) [لاتينجه] تناسل ، ذريت ، ابناى زمان ، معاصرين، كوبك ، قرن .
Generell (ـُـ gh صـ) (21) [لاتينجه] عمومى ، كلى ‖ (بلا استثنا) جملهيه مخصوص ، عمومى .
Ge-nesen (ـُـ فعـ لا —) (20) شفاياب اولمق ، خستهلقدن رهاياب اولمق ، قورتلمق ، اعادهٔ صحت و عافيت ايتمك ، افاقت بولمق ‖ eines Kindes — (چوجق) طوغيرمق ، وضع حمل ايتمك ‖ Genesende(r) (ام) و Genesende (امؤ) هنوز اعادهٔ صحت ايدن اركك ويا قادين ، ناقه .
Genesis (ـُـ gh امؤ) [روم] (مفردى *inv.* جمعى ...ses) تكوين مخلوقات، خلقت عالم ؛ تاريخ خلقت عالم ‖ (كتاب موسىع. م.) .
Ge-nesung (ـُـ امؤ) (49) شفاياب اولمه ، افاقت بولمه ، خستهلقدن قورتلمه ، اعادهٔ صحت وعافيت ايتمه .
Genetiv (ـُـ gh ام) (38) [لاتينجه] = Genitiv .
Genette (ـُـ j) ، **Genett=katze** (ـُـ j) (امؤ) (53) [فر] (تاطبيعه) مسك كديسى .

Genfer (ـُـ ام) .a (40) —in (امؤ) (50) جنوره‌لی
ارکك ويا قادين ‖ (ص) (21) جنوره‌يه منسوب ومتعلق ،
جنوره‌ده اولان .
Genial (ـُـ gh ص) (21) [لاتينجه] ذكا و فراست
صاحبي اولان ‖ مصنع ، هنرلو .
Ge-nick (ـُـ الا) (38) [nicken] اكسه ؛ بويون ‖
اكسه‌نك چوقور محلی ، نقرهٔ قفا ‖ كذا e — (الا) .b (40)
(*sans pl.*) مكرر باش صاللامسی ، بويون بوكمسی .
Ge-ni(e)ren (ـُـ j فعـمتعـ) .a (21) [فر] و — sich
(فعـمطا) محجوب ايتمك ، صيقمق ‖ صيقلمق ، محجوب اولق .
Ge-nießbar (ـُـ ص) (24) كندوسندن تلذذ ايديله‌-
بيلور ، خوشلانيلور ‖ انتفاع واستفاده ايديلور ‖ چكيلور ،
يتير يوديلور ‖ (عمو) —er ist heute gar nicht اوبوكون
هيچ چكيلوركبي دكل ‖ (قابل اكل) يتور ، اكل اولنه‌بيلور ؛
(قابل شرب) ايچيلور .
Ge-nießen (ـُـ فعـمتعـ) .e (20) كندوسندن تلذذ
ايتمك ‖ انتفاع واستفاده ايتمك ‖ ييوب ، ايچمك ‖ eine
gute Erziehung genossen haben كوزل بر تربيه كورمش
اولمق .
Genifte (ـُـ gh امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) رتم ،
قاطر طرناغی .
Genitiv (ـُـ gh ام) (38) [لاتينجه] (غرا)
مضاف اليه .
Genius (ـُـ gh ام) (45) [لاتينجه] (اساطير)
هركسك حيات وطالعنه مؤكل ملك .
Ge-noß (ـُـ ام) (33) [برابر حصه ياب اولان]
Ge-nosse (ـُـ ام) (52) ، Ge-nossin (امؤ) (50)
آرقداش ، رفيق ، رفيقه ‖ قاپو يولداشی ، قلم ، دائره
آرقداشی ‖ — („Tisch) سفره‌ده برابر يمك ييان ، سفره
آرقداشی ، سفره قومشوسی .
Gentiane (ـُـ(ـ)tss ـ gh امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا)
= Enzian .
Genua (ـُـ gh اخالا) (56) (جغر) جنوه .
Genu-eser (ـُـ gh ام) .a (40) جنوه‌لی .
Ge-nug (ـُـ وكذا ـُـ حا) كافی ، وافی ، يتشور ‖
es ist — für mich da اوراده بكاكفايت ايده‌جك قدر
بولنور ، بكاكفايت ايده‌جك قدر وار ، اوراده‌كی بكا يتر ‖
man kann es nicht oft — sagen تقدرسويلنسه يته آزدر ‖
(حرندا مقامنده) ! — يتر ! آرتق‌كس ‖ — ,mein Kind
يتر ياوروم !
Ge-nüge (ـُـ امؤ) (53) كفايت ، يتمه ، الويرمه ‖
Jemandem — zur كفايت ايده‌جك وجهله ، كافی درجه‌ده ‖
— thun اقناع وخوشنود ايتمك ، راضی ايتمك .
Ge-nügen (ـُـ فعلا +) .a (21) كفايت ايتمك ،
يتشمك ، الويرمك ‖ Das genügt بوكفايت ايدر ، يتشور ،
بو الويرر ‖ (ضرمثل) wer sich — läßt, ist reich قناعت
ايدن زنكيندر ، قناعت ثروت ديمكدر ، كوكل خوشلغی ثروته
معادلدر ، قناعت‌كبي ثروت اولماز ، القناعة كنز لايفنى .
Ge-nügsam (ـُـ ـ ص) (21) ارباب قناعتدن ، قناعتكار ‖
(ييوب ايچه‌جك خصوصنده) بوغازسز ‖ قناعتكار ، (عادى
وآز يمكارله‌كفايت ايدن) اهل قناعت .
Genug-thu-ung (ـُـ امؤ) (49) ارضا ايتمه ؛
ترضيه (ويرمه) .
Ge-nuß (ـُـ ام) (2) [ge-nießen] تلذذ ؛ لذت ،
صفا ، ذوق ‖ (طعام حقنده) اكل وتناول ‖ —mensch
(ام) ذوق وصفاسی ، راحتی سور آدم ‖ —mittel
(الا) ييه‌جك ايچه‌جك ‖ —reich (ص) غايت لذيذ
ولطيف ، پك اكلنجه‌لی .
Geo-graphie (ـُـ f ـ gh امؤ) (53) [روم] = [Erd
beschreibung) علم الارض ، جغرافيا .
Geo-logie (ـُـ gh امؤ) (53) [روم] علم
طبقات الارض .
Geo-meterie (ـُـ gh امؤ) (53) [روم] هندسه .
Ge-päck (ـُـ الا) (38) (آغر) يوك ، اشيا ، (حموله
كذا بهرنفرك اشياسى) ‖ man hat dreißig Kilo—frei
(واپور شمندوفر وامثالی محلرده) اوتوز كيلولق اشيا
بلا اجرت نقل اولنور ‖ Hand = — (الا) ال اشياسى ‖
—ausgabe (امؤ) شمندوفروسائرمحلرده اشيا ويريلان محل ‖
—aufnahme، —annahme (امؤ) اشيا آلنان ، قبول
اولنان محل ‖ —droschke (امؤ) (اوزرى اشيا وضعنه
الويريشلی) نقليه آرابه‌سى ، ايكنجى صنف آرابه ‖ —träger
(ام) (ال اشياسى ودها ييوجك اشيا نقل ايدن) حمال .
Gepauk(e) (ـُـ(ـ) الا) (38) ، ((40) b.) (*sans pl.*)
دومبلك چالنمه‌سى .
Ge-pfeif(e) (ـُـ(ـ) الا) (38) ، ((40) b.) (*sans pl.*)
ايصلق چالمه ، ايصلق .
Ge-piep(e) (ـُـ(ـ) الا) (38) ، ((40) b.) (*sans pl.*)
جويلدامه .
Ge-plauder (ـُـ(ـ) الا) .b (40) (*sans pl.*) چكه
چالمه ، قونوشمه ؛ كوه زه‌لك ايتمه .
Ge-polter (ـُـ الا) .b (40) (*sans pl.*) كورلدى ،
شماته ‖ اوماجيلرك (كيجه‌لين) ايتدكلرى كورلتى .
Ge-präg(e) (ـُـ(ـ) الا) (38) ، ((40) b.) (*sans pl.*)
= Prägung ‖ (باصمه) رسم ‖ آقچه اوزرنده تمغا ‖
چهره ، سيما .
Ge-präng(e) (ـُـ(ـ) الا) (38) ((40) b.) (*sans pl.*)
سلطنت ، دبدبه ، شعشعه ، آلاى ، احتشام ؛ سوس .
Ge-prassel (ـُـ الا) .b (40) (*sans pl.*) چتيردامه ‖
(كذا تفنك آتشى وعلى الخصوص علو حقنده) چاتيردامه .
Ger (ـُـ ام) (38) غارغى .
G(e)rad „ ... (ـُـ ...) [g(e)rade] —zahlig (ص)
چفت عددلی ، عددى چفت اولان ‖ —(e)aus (حا) طوغرى ، ايلرو
(ع) ايلرى (آرش) ! ‖ —lienig (ص) خطوطی مستقيم اولان ‖
—winkelig (ص) زاويهٔ قائمه‌لی ‖ —(e)zu (حا) طوسطوغرى ‖
(مجا) طوغريجه سنه ، بلا تكليف ‖ (عمو) آچيقدن آچيغه .
G(e)rade (ـُـ(ـ) ص و امؤ) (21) ، (53) [قديم آلمانجه
gerad واسوجيجه rad = Linie] (krumm كله‌سنك
مقابلى) دوز ، طوغرى ، مستقيم ‖ (ع) die Schultern

Ge-recht (ـُـ ص) ㉑ [recht] محق ، عادل، منصف ‖ مشروع ، حق اوزره اولان ‖ die—e Strafe جزای سزا ‖

Gerechte(r) (ا م) و e— (ا مؤ) ㉔ عادل ، محق ، منصف (اركك ويا قادين) .

Ge-rechtigkeit (ـُـ ا مؤ) ㊾ طوغريلق، حقانيت، عدل، عدالت، انصاف ‖ حق، صلاحيت ‖ Druck— طبع حق وامتيازى .

Ge-rede (ـُـ الا) ㊵ b. (sans pl.) لقردى ‖ لقلق، كوزه‌لك ‖ es geht das—, daß . . . سويلنوركه ، نقل اولنيـوركه ، دينليوركه ، بر . . . . لقرديسى اورته‌لقده دور ايديوركه . . .

Ge-reichen (ـُـ فعلا+) ㉑ a. (insép.) [reichen] zu etwas— برشيئه سبب اولمق ‖ Das gereichte ihm zum Verderben بو آنك محوينه سبب اولدى .

Ge-reuen (ـُـ فعل يكشخ) ㉑ a. (insép.) es gereut mich, daß ich es gesagt habe آنى ديديكمه ، بونى سويلديكمه پشيمان اوليورم ‖ نادم اولمق .

Gergeln (ـُ فع متع) ㉑ a (صنع) (فوچى آلت اوست) تخته‌لرى طوتمق اوزره كرتيك ، لامبه ، يووه آچمق .

Ge-richt (ـُ ا لا) ㊳ يمك ؛ هردفعه قونيلان يمك ‖ محكمه [Recht sprechen=richten] ‖ —erster Instanz بدايت محكمه‌سى ‖ Jemand vor—fordern, laden برينى (حضور) محكمه‌يه دعوت ايتمك ، جلب ايتمك ‖ vom —e losgesprochen (verurtheilt) werden برمحكمه حضورنده تبرئهٔ ذمت ايتمك ، محكمه‌دن صاليويرلك ؛ محكمه‌ده حكم كيمك ، محكوم ايدلك ‖ محكمه ، عدليه دائره‌سى .

Ge-richtlich (ـُـ ص) ㉔ محكمه‌جه ، احكام عدليه‌يه توفيقاً ، محكمه حكم وقراريله ‖ قانوناً ، نظاماً ؛ شرعاً ‖ مشروع .

Ge-richts „ ... (ـُـ...) [Gericht] —gebühren (جمع مؤ) مصارف محاكمه ‖ —akten (جمع) اوراق محاكمه ‖ —beamte(r) (ا م) عدليه مأمورى ‖ عدليه اعضاسى ، ويا (رئيسى) ‖ —bote (ام) محضر، مباشر، محكمه خدمه‌سى ‖ —halter (ا م) حاكم ، عدليه رئيسى ‖ —kanzlei (امؤ) محكمه قلمى ‖ —schreiber (ا م) محكمه (ضبط) كاتبى ‖ —verfahrung (امؤ) اصول محاكمه ‖ —vollzieher (ا م) محضر ‖ اجرا مأمورى ‖ —wesen (جلاد) ‖ (الا) اموروموادّ عدليه ‖ —zeitung (ا مؤ) عدليه ، محكمه غزته‌سى .

Ge-rieben (ـُـ اسم مفعول) [reiben] ‖ (ص) ㉑ = durch-trieben .

Ge-ring (ـُـ ص) ㉔ آز، اهميتسز، قليل، جزئى ‖ دگرسز، قيمتسز ‖ غير كافى ، آز برشى ‖ wir kamen in nicht—e Verlegenheit آزجى شاشيردق ، قورقدق ‖ der Schaden ist—er, als ich dachte ضرر بنم ظن ايتديكمدن دها آز ، ضرر ظنم قدر چيقمدى ‖ —er werden دون ، دها آشاغى آزالمق ، اكسيلك ‖ ادنا ، آشاغى ، كوتو ، (الا) —es Gold آشاغى آلتون ‖ Mensch von—er Herkunft اصيل ونجيب اولميان كمسه ، بياغى آدم ‖ —scheinend (ص) ضعيف، كوچك، اوفق ‖ (ص) آز، اوفق، ضعيف، كوريتان، ناچيز ‖ —fügig (ص) تأثيرسز، آزتأثيرى اولان ، اهميتسز ، اقتدارسز ، قدرتسز .

— halten اوموزلرينى طوغرى طوتمق ‖ (مجا) طوغرى ، مستقيم ، حيله‌سز ‖ —oder ungrade (spielen) چفت تكمى چفتمى (اوينـامق) ‖ (حا) تام ، تامده ، تمام اوتامده اويومشدى ، هنوز er war — eingeschlafen اويقويه طالمش ايدى ‖ —darum, weil ... اشـته بالذات آنك ايچون ‖ nun sollst Du es—nicht haben (weil du es durchaus haben willst) اشته (آنى مطلقا استديكك ايچون) آكا موفق اوله‌ميه‌جقسك، مالك اوله‌ميه‌جقسك، اشته تامده اونى استديكك ايچون ويرميه‌جكم .

G(e)radheit (ـُ(ـ) ا مؤ) ㊾ (sans pl.) برخطك مستقيم اولماسى ‖ برعددك چفت اولماسى ‖ (مجا) قلبك ، يوركك ، طوغريلغى، استقامت .

Geraniace-en (ـُـ جع مؤ) ㊿ [لاتينجه] (نبا) ابرة الراعى ، ابريه فصيله‌سى .

Geranium (ـُـ الا) ㊶ (عو (ام) [لاتينجه] (نبا) عطر ، انف الكران .

Ge-räth (ـُ الا) ㊳ [Rath] مطبخ طاقمى ‖ او، اوطه دوشمه‌سى ، اشيا (صنع) آوادان ، آلات وادوات ‖ مالزمه ، (هردرلو) تجهيـزات ‖ (سفره) يمك طاقمى ‖ —kammer (ا م) ادوات ، اشيا ، مالزمه انبارى اوطه‌سى ‖ —kasten (ا م) آلات ادوات قوطوسى ، چكمجه‌سى .

Ge-rathen (ـُـ فعلا—) ⑳ p. [ge-rade(مر)rathen] اوغرامق، راست كلك ، دوچار اولمق، كرفتار اولمق، طوتلمق، دوشمك ‖ تصادف ايتمك ، راست كلك ، اوزرينه اوغرامق ‖ er gerieth auf den Gedanken ... فكرينه دوشدى ، . . . فكره صاپدى ‖ in Brand— آتشه دوشمك ، آتشه طوتشمق، in Verlegenheit— ‖ تره باتمق ‖ in Schweiß— آتشه ياتمق شاشيرمق ، نه يابه‌جغنى بيله‌مامك (شاشقينلغه اوغرامق) ‖ die wohl—e Kinder كوزل تربيـه كورمش چوجقلر ‖ Arbeit ist ihm gut— ايش آكا ايوكلدى ، يرادى ، او بو ايشده حسن نتيجه‌يه موفق اولدى .

Ge-raum (ـُ ص) ㉔ [Raum] —e Zeit برچوق ، خيلى وقت (اثناسنده ، ظرفنده) .

Ge-räumig (ـُـ ص) ㉔ (لزومندن زياده) واسع ، (ممتد) كنيش ، بول .

Ge-räusch (ـُ ا لا) ㊳ [rauschen] كورلتى، شماته ، —los (ص) سسز، ساكن ‖ كورلمه .

Gerb(e) „ ... (ـُ(ـ)...) [gerben] —haus (ا لا) دباغخانه ‖ —stahl (ا م) دوكه چليك .

Gerben (ـُ فع متع) ㉑ a. [be-reiten ؛ gar] دريى مشينه احضار ايتمك) دباغلمق ‖ —sämisch كودرى ياپمق ‖ —weiß بياض درى ياپمق ‖ —Stahl چليك دوكمك، تصفيه ايتمك ، خالص چليك ياپمق ‖ —Spelt (دكرمنجيلك) قزل بغداى قبوغنى چيقارمق .

Gerber (ـُ ا م) ㊵ a. (تجا) دباغ ‖ —gesell (e) (ا م) دباغ اوشاغى ، دباغ ‖ —lohe (امؤ) دباغت ايچون مستعمل كستانه وميشه قبوغى توزى .

Gerberei (ـُـ ا مؤ) ㊾ (تجا) دباغخانه ‖ كودره ، درى فابريقه‌سى .

Ge-rinne (ـ ا لا) a. (40) (*sans pl.*) (دائمی
سورتده) آقمه، جریان، مد ‖ ماه جاری ‖ (صنع) (صو اجراسنه
مخصوص محل) قنال ، مجرای صنعی ، اوسق آچیق صو یولی ،
اولوق ؛ سوقاقلرك اولوقلی ، دلیكلی طاشی .

Ge-rinnen (ـ فعـ لا—) b. (20) (*insép.*) [rinnen]
(مایعات حقنده) سوزلمك ، طورلمق (سود ، وبعض دفعه قان
حقنده) قویولاشمق ، یوغورتلاشمق، پهتیلاشمق .

Ge-rippe (ـ ا لا) a. (40) (حیوان وجودینك اسكلت
كیك چاتیسی ، اسكلت ؛ بركیمك قابورغه‌سی .

Germane (ـ ا م) (52) ، Germanin (ا مؤ) (50)
جرمانیالو (اركك ویا قادین) ، آلمان .

Gern(e) (ـ) ـ حا) [ge(h)ren] (اكثریا) lieber :
هه معادل) مع الممنونیه ، حسن اراده ایله ، آرزو وخواهش
ایله، استك ایدرك ‖ —herzlich جان ویوركدن، عن صمیم القلب،
استیه استیه ، سوه سوه ‖ —oder ungern استراستمز، طوعاً
وكرهاً ‖ etwas—thun برشیئی سوه‌رك یاپمق ‖ —Jemand
haben برینی سومك ، برندن خوشلانمق ‖ —ich möchte
wissen, ob ... پك زیاده بیلمك استیورم عجبا . . . ، عجبا . . . .
Das glaube ‖ بیلمسنی پك آرزو ایدرم ‖ (شویله‌می بویله‌می)
ich— شبهه‌می وار، بن بوكا پك اعلا ایناتیرم، بوكا بن ایناتمام
دیعام ‖ ! —recht باش اوستنه، پكی افندم ! مع الممنونیه !

Ge-röchel (ـ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) خرلدامه ،
خرلامه .

Gerste (ـ ا مؤ) (53) (زرا) آرپه .

Gersten „ ... (ـ....) [Gerste] —brot (ا لا) آرپه
اتمكی ‖ —mehl (ا لا) آرپه اونی ‖ —malz (ا لا) بیرا
اعمالنه مخصوص شعیر مخمر ، بونك پوصه‌سی ‖ —trank (ا م)
بیرا ، آرپه صویی ؛ Bier = .

Gerte (ـ ا مؤ) (53) چبوق، (وكذا مسافه اولچیسی) ‖
دكنك ؛ صیریق .

Ge-ruch (ـ ا م) (31) [riechen] قوقو، رایحه ‖ قوقان
شی ‖ (مجا) (نام ، شهرت) in gutem —e stehen ایونام
قزانمش اولمق، شهرتلی بولنمق .

Ge-rücht (ـ ا لا) (38) [Ruf] كورلتی ، لقردی ،
das — ist im Laufe (: ویاخود es geht (läuft)
das —) daß ... لقردیسی واركه . . . نقل اولنیوركه ...
اوتده بریده دینیوركه . . . ‖ —(s)-weise (حا) نقلاً ،
روایتاً ‖ ich habe—(s)weise erfahren ایشیدلدیكنه كوره
ایشتدمكه علی طریق الروایه خبر آلدمكه ، ایشتدمكه .

Ge-rümpel ' **Ge-rumpel** هر ایكیسیده (ـ ا لا)
b. (40) (*sans pl.*) كورلتی ‖ eines Wagens بر آرابه‌نك
كورولتیسی ، طانفیردیسی ‖ (اشیادن بحث اولندقده)
بوكورلق ، قوری غلبه‌لق اشیا ، كهنه شیلر .

Ge-rüst (ـ ا لا) (38) (انشا آت وساره‌ده مستعمل)
اسكله ، كره وت ‖ (ساغ اوله رق) صال ‖ (برینی آصمق
ایچون) دار آغاجی .

Ge-rüttel (ـ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) صارصمه ،
صاللامه ، سیلكیلمه .

Ge-salbte(r) (ـ ا م) (24) تمیز واصطفا ایدلمش كمسه
(حكمداران وروحانیلر كبی) .

Ge-sammt (ـ ص) (21) ganz = ‖ der—e Adel
بتون اصالت، اصیلزاده‌لرك كافه‌سی ‖ Gesammte(s) (ا لا)
كافه، جمله ، یكون ‖ —ausgabe (ا مؤ) بر اثرك تمام
اوله‌رق ، بجتمش اولدیغی حالده نشری ‖ —betrag (ا م)
مبلغ عمومی ، كافهٔ یكون ‖ —Zahl (ا مؤ) مقدار مجموع .

Ge-sandte(r) (ـ ا م) (24) مبعوث ‖ مرخص ،
وكیل ، ایلچی ، ایكنجی درجه سفیر (مرا. Botschafter) .

Ge-sandtschaft (ـ ا مؤ) (49) سفارت ‖ سفارتخانه ‖
هیئت سفارت .

Ge-sang (ـ ا م) (31) [singen] تغنی ، هرنوع
تركی ، شرقی ‖ الهی ، مناجات ‖ —lehre (ا مؤ) موسیقی
درسی؛ اصول تغنینك نظریاتی ‖ —stunde (ا مؤ) موسیقی
درسی ‖ —buch (ا لا) موسیقی كتابی ، تركی ، شرقی دفتری ‖
—schule (ا مؤ) موسیقه مكتبی ‖ موسیقه توطه‌سی ‖
—verein (ا م) جمعیت موسیقیه ‖ —weise (ا مؤ)
هوا ، مقام ؛ (حا) صورت تغنی .

Ge-säß (ـ ا لا) (38) [sitzen] قیچ ، آرقه ؛ مقعد ؛
قاپناق ‖ (صندالیه‌نك) اوطوره‌جق یری .

Ge-sauf(e) (ـ ا لا) b. (40) و(38) (*sans pl.*) صو
شراب ویا بیره‌یی) حیوان كبی پك چوق ایچمك ، شراب وبیره
ایله سرخوشلق ایتمك .

Ge-schäft (ـ ا لا) (38) [schaffen] ایش، وظیفه ،
مصلحت ‖ von—en reden ایشدن قونوشمق ‖ تجارت، آلیش
وریش ‖ welches—betreiben Sie ? نه ایش طوتارسكز،
نه ایله مشغولسكز ؟، صنعتكز ندر ؟ ‖ (صنعت) دكان ،
تجارتخانه ، مغازه .

Ge-schäftig (ـ ص) (24) مشغول ‖ چالشقان، مقدم ،
غیرتلی .

Ge-schäftlich (ـ ص) (24) (ایشه) آلیش ،
وریشه ، تجارته دائر ‖ دكانه مغازه‌یه عائد .

Ge-schäfts „ . . . (ـ....) — aufgabe (ا مؤ)
ایشدن ، تجارتدن ، صنعتدن ، ال چكمك ‖ —kenntniß
(ا مؤ) ایشدن، تجارتدن آكلامه ، معلومات ووقوف تجاریه
‖ — buch (ا لا) مغازه‌لرده طوتیلان حساب دفتری ،
(آلیش ویریش دفتری) ‖ —haus (ا لا) مغازه ‖ —los
(ص) ایشسز كوچسز ‖ — personal (ا لا) تجارتخانه ،
مغازه دروننده بولنان صانعی وساره ‖ — stunden
(جمع مؤ) (دوائرله ، تجارتخانه ، قلم اوطه‌لری و امثالنك
مشغولیت ، ایش وقتلری ‖ — träger (ا م) (ایكنجی
درجه بردولتك آخر برمحلده ویا هرقنغی بردولتك ایكنجی درجه
بردولت ویا مأموریتده بولندردیغی) مصلحتكذاری ‖ برتجارت
قومپانیه‌سنك ایش آدمی ، آجنته‌سی .

Ge-schehen (ـ فعـ لا—) (20) I. (*insép.*) واقع
اولمق، اولمق ، یوبله so etwas geschieht nicht alle Tage
شی هركون، هروقت اولمز، وقوعه كلمز ‖ es ist so gut als—
اولمش كبی ، یاپلمش منزله‌سنده ‖ es geschieht Dir ganz
recht لایقی بولدك ، اوخ پك ایو ، اوخ اولسون !

[bescheiden .مرا ؛ scheiden] (24) (ـَ ـٰ ص) **Ge-schei(d)t** عاقل ، مدبر ، عاقبت اندیش ، دور اندیش ، مدرك ، درایتلو ، فراستلو ‖ —er Kopf (ا م) عقللی قفا ، درایتلو ذکی آدم ‖ er ist nicht recht— آنك عقلی باشنده دکل ، برازسرسم .

(ـَ ـٰ الا) (38) **Ge-schenk** هدیه ؛ عطیه ، احسان .

[Ge-schehen] (53) (ـَ ـٰ امؤ) **Ge-schichte** تاریخ ، وقعه ‖ (جناس مقامنده) ! Das ist eine schöne— ایشته بوچوق ایو ! باق برکره ! ‖ — die ganze بونك کافه‌سی ، بو ایشك ، بوشیئك جمله‌سی ‖ — Das ist eine verfluchte (بو) نه جنابت شی ، نه عکسی ایش ، بوچوق مردار ، برباد شی ، اما بتاق شی (ها) ، اشته بوقنا .

(ـَ ـٰ ص) (21) **Ge-schichtlich** تاریخه منسوب ومستند ، تاریخه دائر ‖ تاریخ واسطه‌سیله .

[Ge-schichte] (ـَ ...) **Ge-schichts„...** —maler ‖ تاریخه آشنا ، تاریخشناس ‖ (ص) — kundig (ا م) وقایع تاریخیه ترسیم ایدر رسام ‖ —stunde (امؤ) تاریخ درسی ‖ —schreiber (ا م) تاریخ جمع وتألیف ایدن ذات ، مورخ ، وقعه نویس .

=[schicken] (sans pl.) (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schick** شکل ، صورت ، طرز ، بیچم ‖ dieser Rock ‖ Ge-schicke بوسترینك هیچ بیچمی یوق ‖ hat kein— مهارت ، ممارسه ‖ بخت وطالع ، قسمت ، قدر .

مراسله (sans pl.) (40) b. (ـَ ـٰ الا) **Ge-schicke** (دائمه) (=schicken) .

[schicken] (21) (ـَ اسم مفعول و ص) **Ge-schickt** ماهر ، اهل هنر ، حاذق ، درایتلو ، مستعد ، ایش بیلور ، اوسته ‖ چویك ، چابوق .

‖ Ge-räth =[schirren] (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schirr** قاپ ‖ —irdenes (طوپراق) چناق ‖ آرابه (مشین ومعدندن معمول) طاقمی ، قوشوم ‖ —meister (ا م) (اکرطاقمی) قوشوم بیان اوسته ، سراج باشی .

(sans pl.) ((40) b.) (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schlamp(e)** (عمو) طاتسز ، صولی ، بولاشیق صویی کبی چوربا ‖ (آوجی تعبیرنجه) کوپکلره ویریلان چوربا .

[schlagen] (27) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schlecht** جنس ونوع ، صوی ‖ — (das weibliche) das männliche ارکك ویا قادین جنسی ، توعی ‖ (غرا) das männliche, weibliche, ‖ مذکر ، مؤنث ولازم جنسیتاری ‖ (سنه تسبتله) sächliche— ‖ — das gegenwärtige شمدیکی انسانلر ، بوزمانك ، بوقرنك آدملری ، معاصرین .

(ـَ ـٰ ص) (21) **Ge-schlechtlich** مذکر ومؤنثلکه عائد ، جنسیته تابع ، نوعاً ‖ (برجنسه ، نوعه کوره) جنسی .

—adel [Ge-schlecht] (ـَ ...) **Ge-schlechts„...** (ا م) اصالت جنسیه ‖ —trieb (ا م) سوق الطبیعیهٔ نوعیه ‖ —wappen (الا) فامليا آرمه‌سی ‖ —baum (ا م) برسلسله‌نك (علی الاکثر اشکال) واسامیسی مشعر (آغاج شکلنده) سلسله نامه‌سی ‖ —name (امؤ) محبت مادیه ‖ —liebe (ا م) فامليا اسمی ‖ —reife (امؤ) بلوغ ، سن رشد ‖ —wort (الا) (غرا) حرف تعریف .

(sans pl.) ((40) b.) (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schluchz(e)** خینچقریق ، خینچقیرمه .

(جمی عموکذلك (25)) (31) (ـَ ام) **Ge-schmack** طات ، لذت ؛ تلذذ ، خوشلانمه ، [schmecken] —an etwas ‖ finden برشیئك لذتی بولمق ، برشیدن تلذذ ایتمك ، خوشلانمق ‖ los — (ص) طاتسز ، لذتسز ؛ (مجا) ناخوش (چرکین) ؛ طاتسز طوزسز ‖ voll — (ص) پك کوزل ، پك لطیف .

Ge-schmacks„... (...ـَ) —organ (الا) طات ، لذت و ذوق ، خوشنودیتی آلان و حس ایدن عضو .

(sans pl.) ((40) b.) (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmatz(e)** اکل ایدر و یا اویر ایکن یاپیلان شاپردی .

(sans pl.) (40) b. (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmause** ضیافت ، شنلك ‖ (قبا تعبیر) ایچکی عالمی ، عیاشلق .

[schmieden] (40) a. (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmeide** جواهر ؛ تزیینات ‖ handel — (ا م) (تجا) الماسجیلق ، جواهرجیلك ‖ kästchen — (الا) مجوهرات قوطوسی ؛ علی الخصوص یوزك محفظه‌سی ، قوطوسی .

[schmieden] (24) (ـَ ـٰ ص) **Ge-schmeidig** یومشاق ، چابوق اکیلوب بوکیلان (معدن حقنده) یموشاق ، لین ، چکیچله دوکیله بیلور ‖ (مجا) یموشاق باشلی ، مطیع ، قابل سوق واداره ، حلیم ‖ پاموق کبی (یموشاق) .

[schmeißen] (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmeiß** انسانك کندوسندن دفع ایلدیکی نجاست ؛ (حیوان) حشرات ترسی ‖ (مجا) اسافل طاقمی ، خذله مقوله‌سی ، آلچاق ؛ تربیه‌سز چوجق ، یومورچاق .

معدنی (sans pl.) (40) b. (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmiede** اوجاقده ، آتشده دوومه .

(sans pl.) (40) b. ، (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmier(e)** یاغله ‖ پیسله ‖ چارپوق ماربوق ، سموکلی کبی یازی ‖ (شراب حقنده) حیله‌لی ، قاتغیلی شراب .

(sans pl.) ((40) b.) ، (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schminke** یوزینی دوزکونله ، دوزکونله بادانه ایتمه .

(sans pl.) (40) b. ، (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmoll(e)** (بردوزی‌یه) صورت آصمه ، صورت ایتمه ، صومورتمه .

. [schmelzen] (ـَ ـٰ اسم مفعول) **Ge-schmolzen**

(آشجیلقده) (21) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schmorte(s)** بوغوده پیشرمه .

غاغالمه ‖ (sans pl.) (40) b. (ـَ ـٰ الا) **Ge-schnäbel** (عمو) = Ge-küsse اوپمه ، اوپوشمه .

[schaffen] (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schöpf** مخلوق ‖ (کذا مجا) ‖ ! armes— یاوریجق ! واه بیچاره ! زواللی !

[schießen] (33) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schoß** مرمی ، دانه ، فشنك ‖ (نبا) قلیز ‖ (برابنیه‌نك) قاتی ‖ —geschwindigkeit (امؤ) (49) (ع) سرعت مرمی .

(ـَ ـٰ الا) (38) **Ge-schrei** باغیرمه ، چاغیرمه ، حایقرمه ، باغرشمه ، حایقرشمه ، چیغلق ‖ حیواناتدن (مرکبك) آغرمسی (خروسك) اوتمسی والخ ‖ کورلق ، قوری کورلق ، شماته ‖ viel —um Nichts بوشنه ایدیلان قوری کورلق .

[schießen] (بحر) و (ع) (38) (ـَ ـٰ الا) **Ge-schütz**

طوپ || —kugel (امؤ) دانه || —pforte (امؤ) لومبار،
لومبار قپاغی || —pulver (الا) طوپ باروتی || —rohr
(الا) (طوپ) ناملوسی .

Ge-schwader (ـــ الا) a. (40) (بحر) فیلو ، (عین
قوماندان ادارەسندە) دونغا ، فرقهٔ بحریه || —befehlshaber
(ام) فرقهٔ بحریه ، فیلو قوماندانی .

Ge-schwätz (ـــ الا) (38) (مناسبتسز وجان صقیجی
لقردی) کوه‌زه‌لك ؛ چکه چالمه || (ضررسز لقردی) محبت
یکمه ، لاف آتمه ؛ اوزون اوزادی‌یه لقردی .

Ge-schwätzig (ـــ ص) (21) کوه‌زه ، چوق سویلنان ؛
لافزان ؛ دیر دیر اوتان .

Ge-schweige (ـــ حرعا) نره‌ده قالدیکه ؛ دنبشقه ،
... صرف نظر .

Ge-schwind (ـــ ص) (21) سریع ، تیز ، چابوق ،
عتیك ، چویك ؛ شدت وسرعتلی || عجله ایله ، چابوجاق ||
—schritt (ام) (ع) سرعتلی خطوه‌سی؛ سیرسریع || —marsch
(ام) (ع) سیر سریع، صیق یوروییش || —schreiber (ام)
تیزنویس ، استنوغراف .

Ge-schwindigkeit (ـــ امؤ) (49) سرعت، چابوقلق
تیزلك || (ضرمثل) —ist keine Hexerei نه سحردر نه کرامت
ال چابوقلغی معرفت .

Ge-schwister (ـــ الا) a. (40) [Schwester] ارکك
وقیزقرنداش || alle meine— باجمله (ارکك وقیز) قرنداشلرم،
قرنداشلرمك هپسی || —kinder قرنداش‌چوجقلری || wir sind— بزقرنداشز .

Ge-schwollen (ـــ اسم مفعول) [schwellen] .

Ge-schwulst (ـــ امؤ) (35) (کذلك (31)) شیش، قبارجق ||
عفونتلی شیش .

Ge-schwür (ـــ الا) (38) (علم الامراض) جبان ||
(ایو اولمیان یاره) قرحه || کذا (مجا) التیامپذیر اولمز
درد ، یاره .

Ge-sell(e) (ـــ ام) (51) ، (52) رفیق ، آرقداش ،
(اوسته ایله چراق آره‌سنده ایشجی) قالفه، عمله || Maurer—
دیوارجی اصناقی ، عمله‌سی || fauler — مسکین آدم ، مسکین
حریف .

Ge-sellen (ـــ فعمته) و —sich (فعمطا) a. (21)
(*insép.*) [Ge-sell] عقد اتفاق ایتمك ، برلشمك ، اشتراك
ایتمك || برلشدیرمك ، تشکیل ایتمك || محبت ، سوکی وازدواج
ایله برلشمك ویا برلشدیرمك .

Ge-sellig (ـــ ص) (21) [Gesell] قابل الفت وانسیت
|| —es Leben جمعیت ایله اولان یشایش ، جمعیته یشامق
استعدادی ، قابلیت حضریت || —e Tugenden (جمعیت
بشریه‌یه ، شرکته یراشیر اولان) فضائل جمعیت بشریه ،
جمعیته لایق ویراشیر اولان خصائل جمیله .

Ge-sellschaft (ـــ امؤ) (49) جمعیت || شرکت ||
man findet jeden Abend — bei ihm آنك خانه‌سنده
هر آقشام طوپلانیلور ، جمعیت واردر ، هر آقشام آنك اوی
بوش دکلدر || Jemandem —leisten برینی آغیرلمق ؛ برینه
رفاقت ایتمك ، یاننده بولنمق || mit Jemandem in —treten
اشتراك ایتمك ، بریله عقد شرکت ایتمك || — (Abend)
آقشام دعوتی ، سواره || — geschlossene یالکز برجمعیت
اعضاسی طرفندن (وبعضاً انلرك برلکنده بعض کسانك
اشتراکیله) متشکل مجلس؛ جمعیت، قلوب (اکلنتی طوپلانمه‌سی)
|| —en geben ضیافتلر ویرمك ، اقشام دعوتلری ایتمك ||
—von Kunst-reitern آت جانبازلری جمعیتی .

Ge-sellschafts„... (ـــ...) [Gesellschaft] ||
—wagen (ام) برشرکت طرفندن ایشلدیلان آرابه ،
اومنیبوس || —anzug (ام) رسمی البسه || —glied
(ام) شریك ، اعضادن بری || —zimmer (الا) قبول
سالونی .

Ge-senge (ـــ الا) (*sans pl.*) b. (40) آتشك
ایراث ایلدیکی خسار ، تخریبات ، یانغین .

Ge-senk (ـــ الا) (38) میل ، یوقوش || چقورلق ،
کوجوك محل ؛ اراضی چوقورلغی || بالق آغلرنی طالدیرمغه
مخصوص آغرلق ، صفره .

Ge-setz (ـــ الا) (38) [setzen] دستور ، قانون، نظام،
شرع || —artikel (ام) قانون ماده‌سی || احکام قانونیه ||
—buch (Napoleon's) (ناپولیونك) نظامنامه‌سی، ناپولئون
قانونشامه‌سی || —gebend (ص) قانونی ، قانون ونظام
قویان || —gebung (امؤ) وضع قانون || —los (ص)
هیچ برقانون ونظامه مربوط ومستند اولمیان ، قانونسز ||
—mäßig (ص) قانونه توفیقاً ، احکام قانونیه ایجابنجه ||
—widrig (ص) خلاف قانون ونظام اولان .

Ge-setzes„... (ـــ...) [Ge-setz] —kenntniß
(امؤ) قانونه وقوف ، معلومات قانونیه || —kraft (امؤ)
قوهٔ قانونیه .

Ge-setzlich (ـــ ص) (21) =gesetz-mäßig || —e Dauer
قانوناً تعیین وتحدید اولنان مدت ، مدت نظامیه .

Ge-setzt (ـــ اسم مفعول) و (ص) (21) [setzen] ساکن،
آغیر، عقللو اوصلو، کامل، تمکینلو، وقارلو، مناسب || —er Fall
فرضیات ، —en Falles فرض ایده‌لمکه . . . ، وقوعی، قبولی
حالنده || (حرف عاطف اولەرق) . . . daß es so wäre, — فرض
ایده‌لمکه شویله . . . بویله اولسون ، اولسه ایدی .

Ge-sicht (ـــ الا) (27) ، بعضاً (38) [sehen] کوریش، نظر،
بصر || (کوره بیلك خاصه‌سی حائز وجامع اولان اعضا)
کوزلر || aus dem—e verlieren کوزدن غائب ایتمك ||
ich werde es ihm in's—sagen بن اونی آنك یوزینه
(قارشو) سویلیه‌جکم، سویلرم || etwas zu—e bekommen
برشیئی کورمك، کوره بیلك || یوز، وجه، سیما ، صفت، لهجه،
چهره، ناصیه || sich das—waschen (کندی) یوزینی یقامق ||
das—verändern صورتنی دکشدیرمك || er macht ein langes
—صوموتیور ، صورت ایدیور ، صورتنی آصیور ||
er ist seinem Vater aus dem—e geschnitten
اوصانکه پدرینك یورتندن دوشمش کبی (پدرینه) بکزه‌یور ،
بر الماتك یاریسی او یاریسی پدری || —ziehen یوزینی
بوروشدیرمق ، صورتنی اکشیلتمك .

Ge-sichtchen (ـــ الا) b. (40) [Gesicht] ك اسم
تصغیری || یوزجك || hübsches— (میخی میخی) سویملی چهره،
(میخی میخی) پك کوزل یوزجکز ، شیرین یوز .

Ge-sichter ≈ ... (ـــ٠٠٠) —schneiden (ا لا) یوزکوز اکشیده‌رك صویتاریلق ایتمه ، یوصورتله جنوه ایتمه ، قیرله ؛ یوزی کوزی ایله ذوقلنمه ‖ —schneider (in) (ا م) و (ا مؤ) یوزینی کوزینی اکرك صویتاریلق ایدن ، قیریلان ، زوزکلك ایدن ، ذوقلنان ارکك ویا قادین .

Ge-sichts „ ... (ـــ٠٠٠) —ausdruck [Ge-sicht] (ا م) سیما ، چهره‌نك ایما واشراب ایلدیکی حال ‖ —form (ا مؤ) یوزك بیچیمی ، چهره‌نك کسیمی ‖ —weite (ا مؤ) کوزکوره بیلدیکنه ، کوز آله بیلدیکنه اولان منزل ، منزل رؤیت ، دائرهٔ بصر ‖ —zug (ا م) سیما ‖ —bildung (امؤ) چهره ، یوز بیچیمی ، کسیمی ، تشکل‌سیما ‖ —feld (الا) کوزله کوریلان محل ، دائره ‖ —kreis (ا م) دائرهٔ رؤیت ؛ (کذا مجا) ‖ —länge (ا مؤ) طول چهره ، یوزك اوزونلغی ‖ —punkt (ا م) نقطهٔ نظر ، (کذا مجا) مبحث البصر ‖ —schwäche (ا مؤ) (علم الامراض) ضعف بصر ‖ —winkel (ا م) زاویهٔ وجهیه ‖ زاویهٔ مرئیه .

Ge-sims (ـــ ا لا) مفردی ㉖ ، جمعی ㊱ (معما) صچاق ، زه ، قابارغه ، پرواز ، قورنیش ‖ چرچوه ، کتابه .

Ge-sinde (ـــ ا لا) ㊵ a. خدمتکاران ‖ —amt (ا لا) خدمتکاران اداره‌سی ، دائرهٔ خدمتکاران .

Ge-sindel (ـــ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) آلچاق ، رذلا کروهی .

Ge-sinnt (ـــ ص) ㉑ [Sinn] gut— ایو فکرده اولمق ، (برشی‌حقنده) فکری ایو اولمق ‖ ? wie ist er gesinnt فکری نه صولرده ؟ آنك فکری نصل ؟ ‖ نه فکرده ؟ قنغی قسمه طرفدار ؟ قنغی طرفدن .

Ge-sinnung (ـــ ا مؤ) ㊾ دوشونمه ، تفکر ؛ ظن وفکرده اولیش ، مسلك ‖ خوی ، مشرب ‖ نیت ، مرام .

Ge-sinnungs „ ... (ـــ٠٠٠) [Ge-sinnung] —los (ص) مسلکسز ‖ —genosse (ا م) هم‌افکار ، هم‌مسلك ، طرفدار ‖ —treu (ص) داخل دائرهٔ قانون ونظام حرکت ایدن ، مستقیم ، ناموسلی ، صادق .

Ge-sittet (ـــ ص) ㉑ [Sitte] fein—er Mensch اخلاق حسنه صاحبی ، طور وحرکت ممدوحه وممتازه‌سی اولان ، ناموسلی ، تربیه‌لی ، نازك کمسه ‖ مونس .

Ge-sitz(e) (ـ) (ـــ الا) ㊳ (㊵ b.) (sans pl.) بردوزی یه اوتورمه بکا das ewige—bekommt mir nicht یرامیور ، ایو کلیور .

Ge-söff (ـ ا لا) ㊳ (عو) ایچکی ، مشروبات‖مسکرات .

Ge-sotten (ـــ ص) ㉑ خاشلانمش ، قاینانمش ‖ (sieden فعلنك اسم مفعولی) .

Ge-span (ـ ا م) ㊳ و ㊶ رفیق ، اش ، دوست [اسلاوجه ban افندی] (مجارستانده) سنجاق رئیسی ، متصرف .

Ge-spann (ـ ا م) ㊳ [spannen = Gespan] (الا) برلکده قوشیلان چفت بارکیر ، قوشی بارکیری .

Ge-spannt (ـ ص) ㉑ (واسم مفعول) [spannen] ‖ کرکین ، کریلی ‖ (مجا) hoch—e Erwartung درت کوزله بکلیش ، انتظار ‖ —ich bin sehr auf den Ausgang نتیجه‌سنه چارچشمله انتظار ایتمکده‌یم ، نتیجه‌سنه پك مراق ایتمکده‌یم .

Ge-spärr ، Ge-sparr (ـــ ا لا) ㊳ (صنع) (دولکرلکده) e— (ـــ الا) ㊵ a. چاتینك طرفینی قبورغه‌لرینی تشکیل ایدن مرتکلر ، کیریش .

Ge-spenst (ـــ ا لا) ㉗ خیال ، جن ، اوماجی ، او بر دنیادن کله ‖ (تاطبیه) زهرلی ایکنه‌لی ودرت قنادلی سینك .

Ge-sperr(e) (ـ) (ـــ ا لا) ㊳ (㊵ b.) (sans pl.) قپاق ، قپامه ‖ کلید ، طوقه ‖ (برچرخك یالکز برطرفه دونمسنی تمکن‌قلان) منداك .

Ge-spiele (ـــ ا لا) ㊳ (sans pl.) [spielen] Ge-spielin ، ㊷ (ام) —‖ بردوزی‌یه‌اولان‌اوینامه ، اوینایش (ا مؤ) ㊿ اویون آرقداشی ، چوجقلقده‌کی آرقداش ، رفیق ، رفیقه .

Ge-spin(n)st (ـــ ا لا) ㊳ [spinnen] ایپلك ، ایکه صاریلان ایپلك ‖ تل ، طوقومه ده آریش دینیلان طولانی ایپلکلردن‌بکن ایپلك ، ارغاچ ، پود ‖ —pflanzen (جمع مؤ) (نبا) نباتات لیفیه .

Ge-spött(e) (ـ) (ـــ ا لا) ㊳ (㊵ b.) (sanspl.) sein —mit Jemandem treiben‖ Spott = [spotten] بریله آلای‌ایتمك ، استهزا ایتمك‖ واسطهٔ استهزا اولان ، استهزایه سبب اولان ماده ، شی .

Ge-spott(e) (ـ) (ـــ ا لا) ㊳ (㊵ b.) (sanspl.) Ge-spöttel (ـــ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) بردوزی‌یه اولان آلای ، استهزا ‖ لطیفه .

Ge-spräch (ـ الا) ㊳ [sprechen] لقردی ، مصاحبت ، قونوشمه ، سوز ، مکالمه ؛ مباحثه ‖ das—auf etwas bringen لقردی‌یی برشی اوزرینه کتورمك ‖ er ist das—der ganzen Stadt شهرك هرطرفنده بوسوز دوران ایدیور ، هرکسك آغزنده چالقانیور .

Ge-sprächig (ـــ ص) ㉑ لقردیجی ، قونوشمه‌یی ، مصاحبتی سون ‖ —der Wein machte ihn شراب آنی دیللندیردی .

Ge-sprächlich (ـــ ص) ㉑ مکالمه صورتیله ، لقردی طرزنده .

Ge-sprächs ≈ ... (ـــ٠٠٠) —buch (ا لا) مکالمه کتابی ‖ —ton (ا م) صدا وصورت‌تلفظ وتکلم ، طرزخطاب ‖ —form (امؤ) اصول وطرزمکالمه ‖ —weise (حا) مکالمه طریقیله .

Ge-spränge (ـــ ا لا) ㊵ a. (صو ایله صولامه) سق ، صو سرپمه .

Ge-spritz(e) (ـ) (ـــ ا لا) ㊳ (㊵ b.) (sanspl.) صو فیشقیردله ، فیشقیرمه‌سی .

Ge-sprossen (ـــ اسم مفعول) [sprießen] .

Ge-sprudel (ـــ ا لا) ㊵ a. صوفیقردمه‌سی ، صو قاینامه‌سی ‖ شیریل شیریل آقمه .

Ge-spuk(e) (ـ) (ـــ الا) ㊳ (㉚ b.) (sanspl.) خیال کورونمسی ، خیال چیقمسی .

Ge-stade (ـــ ا لا) ㊵ a. [stehen] (علی العموم) کنار ، قیی ، (دکزك) ساحلی .

Ge-stalt (ـَـ ا مؤ) ⑲ [Stelle] (صورت بنا وتشكله كوره) شكل، قيافت، هيئت، بيچم ‖ صورت، طرز، حال ‖ nach— توز حالنده علاج ‖ Arznei in—von Pulver شـيلرك بولندقلرى مركزه، حاله نظراً ‖ der Sachen folgender— طرز آتى اوزره، صورت آتيه ده .

Ge-stalten (ـَـ فع متع) ㉑ b. [Ge-stalt] تشكيل ايتمك، شكل وهيئتنه قومق، طرزنده ياپمق ‖ sich— (فع مطا) تشكل ايتمك، شكل وهيئتى آلمق، قيلق وقيافت، طرزينه كيرمك ‖ ge-staltet (اسم مفعول وصـ) ㉔ wohl= Ge-staltung ‖ متناسب الاعضا انسان gestalteter Mensch (ا مؤ) ⑲ شكل وقيافت، طرزوهيئت، حال، قالب، صورت .

Ge-stammel (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sans pl.) پلتكلك .

Ge-standen (ـَـ اسم مفعول) [Ge-stehen و stehen] .

Ge-ständig (ـَـ صـ) ㉑ [Ge-stehen] اعتراف ايدن؛ قبول وتصديق ايدن ‖ er ist es— او آنى اعتراف ايدر، ايديور .

Ge-ständniß (ـَـ ا لا) ㉝ [ge-stehen] اعتراف واقرارقصور ‖ رضا .

Ge-stänge (ـَـ ا لا) ⑩ a. [Stange] (اورمانجيلقده) آغاجلر وصيريقلر بولنان محل ‖ (زرا) صيريق وآغاجـدن چيت ‖ ساق ‖ (ماكنه‌نك) واره‌كه‌سى .

Ge-stank (ـَـ ا م) ㉛ (جمعى نادردر) كوتو قوقو، رايحهٔ كريهه، (عمو) پيس وآغير قوقو .

Ge-statten (ـَـ فع متع) ㉑ b. (insép.) [Statt] اسعاف ومساعده ايتمك، جائز كورمك .

Geste (ـَـ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] (ال آياق آغز ويوزله ياپيلان) حركات، اشارت، غمزه .

Ge-stehen (ـَـ فع متع) ⑳ [stehen] (insép.) اعتراف قصور ايتمك، اعتراف وتصديق ايتمك، انكار ايتمامك ‖ die Wahrheit— ايشك طوغريسنى سويلك واعتراف ايتمك ‖ (عمو) Das muß ich—! (وله وحيرتى وتعجبى ايما ايدر) آمان افندم؟ نه كوزل ! آمان يارب قابلى != (نقدركوزل، نه‌عجائب) .

Ge-stein (ـَـ ا لا) ㊳ [Stein] طاش يغينى، قيالق ‖ (معدنجيلكده) طاش (معدنى) ‖ —art (ا مؤ) نوع حجر ‖ —kunde (ا مؤ) مبحث المعدن، علم المعادن .

Ge-stell (ـَـ ا لا) ㊳ [stellen] كرسوت، اسكله، اوزرنده برشى ايشلنمكه مخصوص طياق، دستكاه ‖ (برهيكل) آياغى، قاعده‌سى ‖ (كتبخانه وسائره) راف ‖ چرچوه، طياق، آلتلق، دستك ‖ —säge (ا مؤ) چارچوه‌لى وكركيريشلى دستره .

Ge-stellung (ـَـ امؤ) ⑲ (ع) zum Militärdienste— خدمت عسكريه‌يه قيد وادخال ايتمه .

Gestern (ـَـ حا) دون، —morgen دون صباح ‖ (الا) (inv.) ماضى ‖ دون .

Ge-stiegen (ـَـ اسم مفعول) [steigen] .

Ge-stielt (ـَـ صـ) ㉔ [Stiel] (پچاق) صاپلى ‖ (نبا) ذو الذنب ‖ (تا طبيعه) ذو ذنب .

Gestikuli(e)ren (ـَـ فع لا +) ㉑ a. سـويلركن ال، آغز والخ ايله بر طاقم حركاتده واشاراتده بولنمق وسوزه ياردم ايتمك، آغزينى بورنى اويناتمق، كوزنى قيپيرداتمق .

Ge-stirn (ـَـ ا لا) ㊳ [Stern] اجرام سماويه ‖ نجم كبير ‖ برج، جملهٔ كوكبيه ‖ —anbeter (ا م) نجوم پرست .

Ge-stochen (ـَـ اسم مفعول) [stechen] .

Ge-stohlen (ـَـ اسم مفعول) [stehlen] .

Ge-stolper (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sans pl.) آياغى طاقلق وسندملك ‖ (خصوصيله باركير حقنده) قپانمه .

Ge-storben (ـَـ اسم مفعول) [sterben] .

Ge-stotter (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sans pl.) كككه‌لك، پپه‌لك .

Ge-strampel (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sans pl.) تپمه .

Ge-streift (ـَـ صـ) ㉔ (واسم مفعول) [streifen] چيزكلى، يوللى، چبوقلى، يوللى .

Ge-strichen (ـَـ اسم مفعول) [streichen] .

Gestrig (ـَـ صـ) ㉑ [gestern] دونكى، am—en Tage دونكى كون، دونكى كونده .

Ge-stritten (ـَـ اسم مفعول) [streiten] .

Ge-stüt (ـَـ ا لا) ㊳ [Stute] حارا، طاولا ‖ —hengst (ا م) آيغير .

Ge-such (ـَـ ا لا) ㊳ [suchen] (آغزدن بر شى رجا وطلب) ‖ دعا استدعا، —dringendes ‖ was ist sein—? ‖ طلبى، استدعاسى ندر؟ ‖ schriftliches— تحريرى استدعا، (عرضحال) .

Ge-sucht (ـَـ اسم مفعول) و (صـ) ㉔ [suchen] آرانلش ‖ نادر، معتبر، مرغوب .

Ge-summe (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sans pl.) ويزلدامه، يواشدن كورلدامه .

Ge-sund (ـَـ صـ) ㉔ صاغ، صاغلام، سالم ‖ براز اولان، صاغلاملغى موجب اولان، شفا ويرن ‖ wieder— اعادهٔ عافيت وصحت ايتمك، werden شـفاياب اولمق، ايو اولمق، خسته‌لقدن قالقمق .

Ge-sundheit (ـَـ امؤ) ⑲ صاغلاملق، صحت، عافيت ‖ der Ansicht— فكرك صوابيتى، طوغريلغى ‖ eines Klima's— بر اقليمك صاغلاملغى (هواسنك صوينك طوپراغنك) صاغلام، النسانه يارار اولمسى ‖ —skordon (ا م) قرانتنـه خطى ‖ —spolizei (امؤ) قرانتنه‌جى ‖ —slehre (امؤ) علم حفظ الصحه ‖ aus—s'rücksichten صحت نقطهٔ نظرندن، صحتك كوزه دلمسى ايچون ‖ —sschädlich (صـ) صحته مضر ‖ —swidrig (صـ) صحته طوقونور، پيس .

Ge-sungen (ـَـ اسم مفعول) [singen] .

Ge-sunken (ـَـ اسم مفعول) [sinken] .

Ge-tändel (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sanspl.) شـقه، زوزكلك، شقه‌لاشمه، اويناشمه .

Ge-taumel (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sansp l.) تردد صالالنمه .

Ge-than (ـَـ اسم مفعول) [thun] .

Ge-thu-e (ـَـ ا لا) ⑩ b. (sans pl.) (عمو) [thun] ياپمه، ياپش، حركت ! was für nutzloses— بونه صاچمه‌ايش؛ كوسترش، ساخته طور، جعليلك، ياپمه حال، نمايش، ايشكذارلق .

Ge-trommel (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) داوول
دومبلك كورلتيسى .
Ge-troſt (ـُـ ص) (21) [Troſt] اعتماد و اطمئنان
قلبيه‌سى اولان ؛ جسور ، جرأتلى ‖ er iſt nicht recht
(bei Troſte) — آنك عقلى باشنده دكل .
Ge-tröſten (ـُـ فعمطا) b. (21) (*insép.*) ſich
— einer Sache بر شيئى (ايوجه اعتماد قلب ايله) اميد
ايتمك .
Ge-trunken (ـُـ اسم مفعول) [trinken] .
Ge-tümmel (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) غلبه‌لق ،
ازدحام ، قارغاشه‌لق ‖ دغدغه ، قاريشقلق ‖ كورلتى ،
پاتردى ، شماته ، ولوله .
Ge-tut(e) (ـ)(ـُـ الا) (38) ((40) b.) (*sans pl.*)
[tuten] ? was iſt das für ein — بو بورو سسى نه ؟
Ge-übt-heit (ـُـ امؤ) (49) (*sans pl.*) ملكه
ومهارت ، اوسته‌لق .
Ge-vatter (ـُـ ام) (42) c. [Vater] صاغدج ،
بابالق ، واقتيز باباسى ، in — (امؤ) (50) صاغدج قادين
واقتيز آناسى ؛ ابو احباب ، دوست قادين .
Ge-vatterſchaft (ـُـ امؤ) (49) صاغدجلق .
Ge-viert (ـُـ الا) (38) [vier] ‖ e — (ـُـ الا)
a. (40) مربع ‖ (هيئت) ايكى يلديزك يكديكرينه محيط دائرهٔ
سمانك ربعى برمسافه‌ده بولنمسى ‖ (مطبعه) ايكى حرف قالينلغنده
كور حرف ‖ in — bringen (برسطح و الخ) تربيع ايتمك ‖
برطاشى زاويهٔ قائمه تشكيل ايده‌جك وجهله كسمك ، يونتمق ‖
(الا) (24) درت كوشه‌لى ، مربع ‖ درت قسمه منقسم اولان
شى ، رباعى ‖ (ربا) (كنديسيله ضرب اولنان عدد . الخ)
مربع ‖ (هيئت) تربيع .
Ge-wächs (ـُـ kss ـ الا) (26) مفردى (26) وجمى (36)
[wachſen] نبات ‖ (مجا) نسل ، سلاله ‖ بيوبان ، نشوونما بولان ،
يتيشان شى ‖ kundige(r) — (ام) نباتيوندن اولان كمسه .
Ge-wackel (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) اوتيه
برويه صاللانمه ، چالقانمه .
Ge-wählte(r) (ـُـ ام) (21) منتخب ، انتخاب اولنان
كمسه .
Ge-wahr (ـُـ ص) [wahren] etwas, einer Sache
— werden آكاه اولمق ، كسب وقوف ايتمك ، دويمق ، ايشتمك ،
مشاهده ايتمك ، كورمك ، فرقنه وارمق .
Ge-währ (ـُـ امؤ) (49) [wahren] كفالت ، تأمينات ،
تعهد ، شهادت ‖ امنيت ‖ für Jemand — leiſten برينه
كفالت ايتمك ، شاهد اولمق ‖ für etwas — leiſten برشيئى
تعهد ايدمك ؛ وقايه ايتمك .
Ge-wahren (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) [wahren]
etwas (وكذلك مضاف اليه : einer Sache) —
= ge-wahr werden ‖ — ſich (فعمطا) (برشيئه حصر
دقت ايله آكاكوره طورانمق) دقت ايتمك ، كوزنى آچمق .
Ge-währen (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) [währen]
Jemandem etwas (eine Bitte, Friſt) — والخ
برينك (برجا ، طلب مهلت والخ سى) اسعاف ايتمك ،
موافقت ايتمك ‖ ويرمك ، ايدنديرمك ، تقديم ايتمك ، سبب

Ge-tobe (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) صاخه
يولسز تهور ، بوشنه قيزمه ‖ (دكزك) قيزمه‌سى ، قپاروب
آزيتمسى .
Ge-tön(e) (ـ)(ـُـ الا) (38) ((40) b.) (*sans pl.*)
سس (متمادى) صدا ، كورلتى .
Ge-töſ (ـُـ الا) (26) ، Ge-toſe وياخود Ge-töſe
هر ايكيسيده (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) [toſen]
ايكلدى ، كورلدمه ، كورلتى ‖ des Meeres — دكزك
كورلدمه‌سى ، ايكلمسى ، ايكلديسى .
Ge-tränk (ـُـ الا) (38) [trinken] مشروبات ،
ايچكى ‖ geiſtige — e مسكرات .
Ge-trauen (ـُـ فعمتع) a. (21) (*insép.*) و — ſich
(فعمطا) [trauen] ich getraue mich Deſſen, ich
getraue es mir بن بوندن طولايى كنديمه كوكنه بيلورم ،
اجتسار ايده‌بيلورم ، اطمئنان قلبم وار .
Ge-treibe (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) =Treiben
(الا) ‖ تحريك وتشويق ‖ حركت ‖ (آشاغى يوقارى حركت
ايدن ، كيدوب كلان غلبه‌لق) غلبه‌لق ، ازدحام .
Ge-treide (ـُـ الا) a. (40) ذخيره ، بغداى ،
حبوبات ‖ ausfuhr — (امؤ) (تجا) اخراج ذخائر ‖
bau — (ام) زراعت وحراثت (ذخائر) ‖ halle — (امؤ)
حبوبات چارشوسى ، قپانى ، دپوسى ‖ handel — (ام)
(تجا) ذخيره تجارتى ‖ markt — (ام) حبوبات پازارى ،
چارشوسى ‖ maß — (الا) حبوبات اولچكى (كيله) ‖
mühle — (امؤ) ذخيره دكرمانى ‖ ſack — (ام) ذخيره چوالى ‖
boden — (ام) ذخيره يتشديرمكه اليورشلى طوپراق ‖
brand — (ام) اكين خسته‌لغى (باشاغك ايچنده دانه‌لرك
چوريوب توزحالنه كيرمسى) ‖ darre — (امؤ) حبوبات
قوروتمسنه مخصوص فرون ، اوجاق ‖ keller — (ام) ذخيره
انبارى ، كيلارى ‖ korn — (الا) حبوبات دانه‌سى ‖
mäh(e)=Maſchine — (امؤ) حبوبات بيچكى ماكنه‌سى ‖
ſchwinge — (امؤ) ذخيره صاورمغه مخصوص قالبور ‖ ſpeicher —
(ام) ذخيره انبارى (آرپه‌لق ، صمانلق) .
Ge-trennt ... (ـُـ ... اسم مفعول) [trennen]
geſchlechtig — (ص) (نبا) اعضاى تناسليه‌لرى آيرى
آيرى چيچكلرده بولنان نباتات ذوالسريرين .
Ge-treu (ـُـ ص) (21) = treu مثلا Diener er —
صادق خدمتچى ، اوشاق ‖ مستقيم ، معتمد .
Ge-triebe (ـُـ الا) a. (40) (*sans pl.*) = ge-treibe ‖
(*av. pl.*) (ماكنه) (كندى ديشلى چرخلرى واسطه‌سيله ديكر
بر چرخى تحريك ايدن چرخ) محرك چرخ ‖ ايكى بيوك چرخ
آره‌سنده‌كى كوچك چرخ ‖ فنار چرخى ‖ (مجا) ماكنه ،
دولاب ، وسائط واسباب تحريكيه .
Ge-trieben (ـُـ اسم مفعول) [treiben] .
Ge-trippel (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) اوفق
اوفق خطوه ايله قوشوش .
Ge-trödel (ـُـ الا) b. (40) (*sans pl.*) (عمو)
بوش شيلر ، هرزه ، ترهات ‖ تردد ‖ تأخير ، يورمه ، اضاعهٔ وقت ،
صاللامه ، بركوندن بركونه آتمه .
Ge-troffen (ـُـ اسم مفعول) [treffen] .

(سلاح باشنه) سلاح چاتيسى اوكنه der Posten vor'm —e
ديكيلان نوبتجى || ! an die—e سلاح باشنه|| اسكيدن (! —auf
حاضرطور!)|| ab!— راحت‌طور!|| !— präsentirt das سلام
طور!|| ! in Ruh'— (آتش‌كسوب) نشانكاهى ياتيرمق‌وامنيت
قولى‌چويرمك ايچون ويريلان‌قوماندا|| ! das—über سلاح
اوموزه ! || ! Seiten—pflanzt auf سونكو طاق ! ||
setzt die—e || ! سونكو يرينه Seiten—an Ort!
سلاح آل|| in die Hand ! || ! سلاح ـ چات zusammen!
—Hahn || سلاح فابريقه‌سى، تفنكخانه (ا مؤ) —fabrik
(ا م) تفنك خروسى|| —Kugel (ا مؤ) (تفنك) قورشونى||
—riemen (ا م) (سلاحى اوموزده طاشيغه مخصوص)
تفنك قايشى || —schmied (ا م) تفنكجى، شيشخانه‌جى .

Ge-weich (ـُـ ا لا) (38) [wachsen وياخود Gewicht=]
(آوجيلقده) كييك بوينوزى .

Ge-wend(e) (ـ) (ـُـ ا لا) (38) (40 a.) (*sans pl.*)
دونمه، دونيش؛ دونديرمه، دونديريش|| (زرا) چويرلمكسزين
بردفعه‌ده سوريله بيلان محل || (زمان ومحله كوره متحول ترلا
اولچيسى) دونم .

Ge-werb = ... (ـُـ...) [Ge-werbe] —los (ص)
(بوشكزه‌نك بوش قالقه‌سى) || صنعتسز —fleiß || (ا م)
صنعت، ايش طوتمه، صنعته چالشمه || —fleißig (ص)
صنعتيله مشهور ومعتبر، صنعتكار || —reich (ص) صنايع
كثيره‌سى اولان || —Schein (ا م) (تجا) (برصنعت ايچون
ويريلان) رخصتنامه، اصناف تذكره‌سى|| (امتياز فرمانى) .

Ge-werbe (ـُـ ا لا) a. (40) [werben] صنعت؛
تجارت، امتعه اخذ واعطاسى؛ ايش، مشغوليت ||
(صنع) شارنل، منتشه || —ausstellung (ا مؤ)
محصولات صناعيه سركيسى || —Bank (ا مؤ) تجارت
بانقه‌سى || —Freiheit (امؤ) سربستىٔ تجارت (محصولات
صناعيه امال واخراج وبيع واشتراسى والخ كي خصوصاتده
اولان سربستى) || —muse-um (ا لا) صنايع (مختلفه)
موزه خانه‌سى || —Schule (ا مؤ) مكتب صنايع || —Steuer
صنايع ويركوسى، پاتنته ويركوسى .

Ge-werbs ... (ـُـ...) [Ge-werbe] —betrieb
(ا م) بر ايشك، صنعتك، ايشلدلمسى، تعليمى || —anstal
(ا مؤ) فابريقه، كارخانه .

Ge-werk (ـُـ ا لا) (38) ماكنه || ماكنه چرخلرينك
هيئت مجموعه‌سى|| صنعتكاران، اصناف‌كروهى، اصناف‌هيئتى .

Ge-wesen (ـُـ اسم مفعول) [sein] .

Ge-wichen (ـُـ اسم مفعول) [weichen] .

Ge-wicht (ـُـ ا لا) (38) [wiegen] ثقلت، آغيرلق||
(كيلو، اوقه، قنطار والخ) ايله nach dem—verkaufen
صاتمق || —auf etwas legen برشيئه اهميت ويرمك ||
die Kiste hat zwei Kilogramm an— چكمجه، قوطونك
ايكى كيلو غرام ثقلق وار || diese Schachtel fällt schwer
—in's بو(مقوا ويا تخته ويا تخته ياپراغندن) قوطوچوق
آغر، پك آغر || —abnahme (ا مؤ) ثقلتدن غائب اولمه،
غائب ايتمه || —stein (ا م) طارطى طاشى، داره طاشى ||
—uhr (ا مؤ) دروننده آصيلى ثقلق اولان(طونج، قورشون)
اسكى ديوار ساعتى .

اولمق || توجيه ايتمك || (فع لا+) etwas (fort) —lassen
بر شيئى حالنده ترك ايتمك، دوام ايتديرمك || پك زياده
مستعمل‌اولمرق) Jemand —lassen : برينه آرزوسنه‌كوره
حركته مساعده ايتمك، ايشنه مداخله ايتمامك || —für etwas
برشى ايچون‌كفالتده بولنمق، برشيئى تأمين ايتمك || (ا لا)

Ge-währung (*sans pl.*) (40) b. (ا مؤ) (49) اسعاف،
مساعده: er hat die Gewährung seiner Bitte erlangt
آنك رجاسى اسعاف اولندى، استدعاسى قبوله قرين
اولدى .

Ge-wahrsam (ـُـ ا م) (38)، (ا مؤ) (49) دقت،
تيقظ، تقيد || etwas in seinen —nehmen برشيئى نظر
دقت وتقيدينه آلمق || (محبوسين‌حقنده) تحت توقيفه اوليش||
(آنلرك بولندقلرى محل) محبس، in engeren—bringen
پك صيق‌كوز آلتنده بولنديرمق، كوز حبسنه قومق .

Ge-walt (ـُـ ا مؤ) (49) [walten] قوت، قدرت؛
حكم وسطوت، اقتدار || Das steht nicht in meiner—
بو بنم اقتدارم داخلنده دكل، بوكا بنم كوجم، قوتم يتمز ||
—höchste قوهٔ مطلقه، حكمدارلق || قوهٔ جبريه، زور،
جبر ايتمك، زورلامق، قوهٔ جبريه قوللانمق —anwenden
(حا) || halb mit—, halb willig يارى استر يارى استماز
aus aller—schreien اولانجه قوتيله باغيرمق، حايقرمق،
es regnet mit aller— || وار قوتى پازويه ويروب حايقرمق
(يغمور) آله بيلديكنه ياغيور || —maßregeln (جمع مؤ)
وسائط جبريه || —thäter (ا م) زور ايدن، جبار .

Ge-waltig (ـُـ ص) (21) قوى، ذى‌قوت، شوكت
وسطوتى بيوك اولان || پك بيوك، قوجه‌مان || (كنايه)
بيوك، عظمتلى = مغرور .

Ge-wältigen (ـُـ فع متع) a. (21) (*insép.*)
eine Zeche wieder— متروك برمعدنى‌تكرار ايشلتمك، بوكا
موفق اولمق .

Ge-waltsam (ـُـ ص) (21) قوتلى، قوى، شديد
زورلو، صيق || (حا) eines — en Todes sterben
(فنا حالده) اولمك؛ فجيع صورتده تلف اولمق .

Ge-wand (ـُـ ا لا) (25) و (38) [winden] روبه،
لباس، اثواب || —händler (ا م) البسه‌جى؛ ترزى .

Ge-wände (ـُـ ا لا) a. (40) (صنع) (معما)
(برقپونك پنجره‌سنك) يان ديركلرى .

Ge-wandt (ـُـ اسم مفعول) [wenden] || (ص) (21)
عتيك، چويك|| ماهر، هنرلى، اوسته .

Ge-wand-heit (ـُـ ا مؤ) (49) مهارت، هنرليلك،
اوسته‌لق || عتيك، وچويكلك .

Ge-wässer (ـُـ ا لا) a. (40) [Wasser] ابحار، صولر
(نهرلر دكزلر) .

Ge-webe (ـُـ ا لا) a.(40) [weben] اوركو، طوقومه||
اورمه || قماش .

Ge-weckt (ـُـ اسم مفعول) [wecken] || (ص) (21)
كوزى آچيق، قورناز || شن، اويناق .

Ge-wehr (ـُـ ا لا) (38) [wehren] سلاح || (ع) (اسلحهٔ
ناريه) تفنك || —(Seiten =) (ا لا) قصاطوره، قلنج ||

Ge-wiegt (ـَـ اسم مفعول) [wiegen] صاللامق ‖ (ص) (21) پك شيطان ، پك قورناز ؛ كار آزموده ؛ فلكك چنبردن يچمش .

Ge-wieher (ـَـ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) كيشنه .

Ge-wiesen (ـَـ اسم مفعول) [weisen] .

Ge-willt (ـَـ ص) (21) [Wille] zu etwas —sein, thun برشيئى يابمغه حاضر اولمق ، استك ايتمك .

Ge-wimmel (ـَـ ا لا) b. (40) (*sans pl*) قارنجه كبى كيدوب كلان غلبه‌لق .

Ge-winde (ـَـ ا لا) a. (40) (*sans pl.*) بورمه ‖ (بر يولك) دونمسى ، بوكولمسى ‖ (بردفعه لق صاريله بيلان يوماق) ايپلك يوماغى ‖ قولاغك حلزون شكلنده اولان قسمى ، حلزون الاذن ‖ بورغى .

Ge-winn (ـَـ ا م) (38) [قديم آلمانجه winnan =arbeiten] قزانج ، تمتع ، استفاده ، فائده ، قزانمه ، كار ‖ auf gemeinschaftlichen—oder Verlust فائده وضررى طرفينه ، اشتراك ايدنلره عائد وراجع اولمق اوزره ‖ —los (ص) فائده‌سز ، كارسز ، بلا تمتع ، قزانجسز ‖ —antheil (ا م) قزانمه‌ده اولان حصه ‖ —liste (امؤ) (پيانقوده) قزانان نومرولر ليسته‌سى ، جدولى ‖ —nummer (ا مؤ) قزانان (پيانقو) نومروسى ‖ —reich (ص) كارلى، فائده‌لى، قزانجلى .

Ge-winnbar (ـَـ ص) (21) قزانيله بيلان ، كارلى ‖ ايدينيله بيلان .

Ge-winnen (ـَـ فعمتع) b. (20) [Ge-winn] قزانمق ، كسب ايتمك ، ايدنمك ‖ ضبطايتمك ، آلمق ‖ wie gewonnen, so zerronnen كلديكى كبى آقدى، اريدى‌كيتدى ، (كيدر، كيتمك) ، هايدن كلان هويه كيدر ‖ eine Ansicht, Überzeugung — برفكرايدنمك، تجربه ايتمك، قناعت حاصل ايتمك —Geschmack, Lust, Neigung zu etwas برشيدن تلذذ ايتمك، برشيئه اوزنمك، وميل وتوجه ايتمك ‖ die Sache gewinnt an Klarheit ايش ميدانه چيقمغه باشليور ، آشكار اوليور ، كيتدكجه آكلاشيليور، واضح اولييور.

Ge-winst (ـَـ ا م (لا) (38) [Ge-winn] (دها آز مستعمل اولوب) Gewinn معناسنه‌در .

Gewirbel (ـَـ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) طولاشمه ، دور ‖ ترامپته سسى ، اوتمه‌سى .

Gewirr(e) (ـ) ـَـ ا لا) (38) ((40) a.) (*sans pl.*) قيوريله ‖ (مجا) قاريشقلق .

Gewiß (ـَـ ص) (21) [wissen] حقيق ، صحيح ‖ (حا) البته اويله يا ، حقيقة ، شبهه يوق ‖ Sie wollten uns— überraschen هاسز بزى آنسزين باصمق استيورديكز (استديكز) دكلى ، شبهه‌سز بزى آلداتمق ، شاشيرتمق استديكز ، آنسزين كوستره‌جكديكز ، الخ ‖ Gewisse(r) (مؤ) (21) ، Gewisse (لا) (21) ، Gewisse(s) (م) (21) ، ein Gewisser آدمك برى ، بركمسه ، بريسى ‖ etwas Gewisses (feste Einkünfte) haben ثابت بركليرى اولمق .

Ge-wissen (ـَـ ا لا) b. (40) [wissen] وجدان ؛ انصاف ‖ حس درونى ، اعتقاد ، عقيده ‖ ضمير ، قلب ‖ (ضرمثل) ‖ mit gutem— اعتماد قلب ايله ؛ حسن نيت ايله ein gutes —ist ein sanftes Ruhekissen (ايو بر وجدان يموشاق بر باش ياصديغيدر) وجدانى پاك اولانك يوركى راحت اولور ‖ —los (ص) انصافسز ، وجدانسز .

Ge-wissenhaft (ـَـ ص) (21) وجدان صاحبى ، منصف ‖ ايشنه پك دقتلى ‖ (حا) منصفانه ، صادقانه ‖ ديانتكارانه .

Ge-wissens „ . . . (ـَـ . . .) —biß (ا م) وجدان راحتسزلغى ، عذاب درونى ‖ —sache (ا مؤ) خصوصات وجدانيه ، مواد وجدانيه و اعتقاديه ‖ دين ، مذهب ‖ —zwang (ا م) تعصب ، عدم مساعده ، عدم مسامحه ‖ صيقندى ، عذاب وجدان ‖ —zweifel (ا م) وجدانك نابجا اوله‌رق عجبا ديمسى ، وسوسه ، قوروتى .

Ge-wisser-maßen (ـَـ حا) بر وجهله كه ‖ كويا ‖ بر درجه‌يه قدر .

Ge-wißheit (ـَـ امؤ) (49) (*sans pl.*) حقيقت ، كرچكلك ، صحت ، موثوقيت ‖ augenscheinliche— (امؤ) آشكارلق ‖ ich werde mir — darüber verschaffen بن بو ايشك كنهنه ، اصلنه واقف اوله‌جغم ، ايوجه آكلايه‌جغم .

Ge-witter (ـَـ ا لا) a. (40) فورطنه ‖ (كذا مجا) es ist ein — im Anzuge برفورطنه (كورلق) قوپه‌جق ‖ das — hat eingeschlagen يلديرم ايندى ‖ — ge-wölk (الا) فورطنه بلوطلرى ‖ —schauer = —regen (ا م) فورطنه يغمورى ‖ —luft (ا مؤ) فورطنه روزكارى ، هواسى ‖ —nacht (امؤ) فورطنه‌لى كيجه ، بورالى كيجه ‖ —schwer وياخود —schwül (ص) (هوا حقنده) آغير ، صيقينتيلى ‖ —schwüle (امؤ) صيقينتيلى هوا .

Ge-woben (ـَـ اسم مفعول) [weben] .

Ge-woge (ـَـ ا لا) b. (40) (*sans pl.*) طالغالانمه ، تموج ‖ (مجا) چالقانمه ، صالاندى ‖ طالغه .

Ge-wogen (ـَـ اسم مفعول) [wägen و wigen] ‖ (ص) مخلص ، ميال ‖ التفاتلى ، نوازشلى ، لطف ومرحمتلى ، تنزل‌ايدن ، خيرخواه ، منعم ‖ bleiben Sie mir ferner— ! ‖ وحسن توجهاتكزك بقاسنى تمنى ايدرم ! ‖ اثناى وداعده (كنايه مقامنده) bleib mir — ! هايدى ! باص ! بزى‌ده دعادن اونوتمه !

Ge-wogenheit (ـَـ امؤ) (49) توجه ، التفات ، نوازش ، لطف ، مرحمت ، خيرخواهلق ، مخلصلك ، ميالك ‖ haben Sie die — mir zu folgen لطفاً بنده‌كزى تعقيب بيوريكز ، تنزلاً برابر (آرقه‌مدن) كليكز .

Ge-wöhnen (ـَـ) [wohnen] (فعمتع) a. (21) (*insép.*) ‖ و sich— (فعمطا) Jemand an etwas— برينى برشيئه آليشديرمق ، عادت ايدنديرمك ، الفت و انسيت وامتزاج ايتديرمك ‖ sich an etwas— (كندوبى برشيئه آليشديرمق) اوكرنمك ، آلشمق ، يالمق ، تعلم ايتمك ‖ Ge-wöhnung (ا مؤ) (49) آليشمه ، عادت ايدنمه .

Ge-wohnheit (ـَـ ا مؤ) (49) عادت ، اعتياد ‖ آلشمه ، معتاد ، الفت ، انسيت ‖ طبيعت ‖ Das ist längst aus der —gekommen بوچوقدن استعمالدن ساقط اولمشدر، موده‌سى‌كچدى، بوعادتدن چوقدن‌وازكچلدى ‖ (ضرمثل) —wird zur zweiten Natur عادت طبيعت ثانيه حكمنه كچر ‖ ممارسه .

Ge-wöhnlich (ـَـُـ ص) ㉑ علی‌العاده ، هر وقتکی ، بروجه معتاده ، هرکونکی ، عموی ‖ (حا) عموماً ، عادتاً ‖ آشاغی ، عادی ، بیاغی ‖ er Wein — عادی شراب (داخل مملکتده قیاجه یاپیلان) ‖ کوتو ، قبا ‖ — so geschieht es علی‌الاکثر ، دائما (بویله‌جه) واقع اولور ، هروقت بویله‌در ‖ Gewöhnliche(s) (ا لا) ㉔ هروقتکی ، هرکونکی شی ‖ عادی ، بیاغی شی ، آشاغی ، قبا شی ‖ Das ist das Ge-wöhnlichste هروقت، هریرده کورینان، اولان شی عادی ‖ پك آشاغی، بیاغی (اولان شی)، مبتذل .

Ge-wöhnlichkeit (ـَـُـ ا مؤ) ㊾ اعتیاد ایدیش ، آلیشمه ‖ دائمی یاپیلان، قوللانیلانشی ‖ پك چوق واقع اولان شی ‖ عادیلك ، بیاغیلق ، آشاغیلق ، قبالق ؛ مبتذلك .

Ge-wohnt (ـَـُـ ص) ㉑ [ge-wohnen] einer Sache (مضاف‌الیه) ویاخود : etwas (وکذا : an etwas) — sein برشیئه آلیشقین ، آلیشق ، آلیشمش اولمق .

Ge-wölbe (ـَـُـ ا لا) ㊵ a. [wölben] قبه ، کمر ‖ (کذا مجا) ‖ (تحت الزمین) مخزن ، سوترن ‖ —(Grab=) لحد ، دفن امواته مخصوص مقبره ‖ مغازه ، دکان ‖ —bau (ا م) قبه لی ، کمرلی بنا ‖ کمر ، قبه انشاسی ‖ —schluß-stein (ا م) کمرك اناختارطاشی ‖ —zins (ا م) (مجا) دکان، مغازه‌کیراسی ‖ —bock (ا م) کمر ، قبه قالبی ‖ کمر، بشیك قبه ‖ —kappe (ا مؤ) قبه تپه‌سی ‖ —pfeiler (ا م) قبه ، کمر آیاغی ‖ —stein (ا م) کمرطاشی ‖ —stütze (ا مؤ) کمر پاینده‌سی .

Ge-wölk (ـُـ ا لا) ㊳ بلوط ‖ (کذا مجا) .

Ge-wölle (ـَـُـ ا لا) ㊵ a. یوك ، بیاغی ‖ تفنك ، طبانجه صیقیسی .

Ge-wonnen (ـَـُـ اسم مفعول) [ge-winnen] .

Ge-worben (ـَـُـ اسم مفعول) [werben] .

Ge-worden (ـَـُـ اسم مفعول) [werden] .

Ge-worfen (ـَـُـ اسم مفعول) [werfen] .

Ge-wühl (ـَـُ ا لا) ㊳ (sans pl.) آراشدیرمه ، قارشدیرمه ، بربرینه قاتمه ‖ خیچه خیچ غلبه‌لق .

Ge-würfelt (ـَـُـ ص) ㉑ خانه‌لی .

Ge-würm (ـُـ ا لا) ㊳ [Wurm] (هرنوع) بوجك ‖ (سورینه‌رك یوریسان حیوانات) حیوانات زاحفه ‖ (مجا) (انسان حقنده) حشرات (مقوله‌سی) .

Ge-würz (ـُـ ا لا) ㊳ [Würz] بهارات ‖ عطریات ‖ —büchse ‖ بهار قومق —an die Speisen thun (ا مؤ) بهار قوطوسی ‖ —artig (ص) بهارمسی ، بهار قوقولی ‖ —brühe (ا مؤ) بهارلی صالچه ‖ —handel (ا م) (مجا) بهارجیلق ، عطارلق ‖ —nägelein (ا لا) ویاخود —nelken (جمع مؤ) قورو قرانفیل ، قرانفیل تخمی .

Ge-würzhaft (ـَـُـ ص) ㉑ بهارلی، قوقولی، عطرلی.

Ge-wußt (ـُـ اسم مفعول) [wissen] .

Geyser (ـُـ ا م) ㊵ a. Geiser= .

Ge-zänk (ـُـ ا لا) ㊳ Ge-zanke (ـَـُـ ا لا) ㊵ b. (sans pl.) (بردوزی یه اولان) غوغا ، کورلق ، چکشمه ‖ (عو) تکدیر ، مؤاخذه ، تعذیر .

Ge-zappel (ـَـُـ ا لا) ㊵ b. (san pl.) چبالامه، چیرپنمه ‖ بوشنه چالشمه وچبالامه .

Ge-zech(e) (ـَـُـ(ـ) ا لا) ㊳ (㊵ b.) (sans pl.) چوق ایچمه ، عیاشلق ایتمه .

Ge-zehnt (ـُـ ص) ㉑ [zehn] اعشاری .

Ge-zeit (ـُـ ا مؤ) ㊾ Zeit= (بحر) مد وجذر .

Ge-ziehen (ـَـُـ اسم مفعول) [zeihen] اتهام ، عطف واسناد اولنمش .

Ge-ziemen (ـَـُـ فع لا +) و (فع یکشخ) — sich (فع مطا) ㉑ a. (insép.) یاقشمق، اویمق، مناسب اولمق، پراشمق ‖ wie es sich geziemt اویدیغی، مناسبت آلدیغی وجهله، نصل مناسب ایسه اویله، لایق اولدیغی ، یاقشدیغی‌کبی ‖ —d (اسم فاعل وص) ㉔ لایق، جائز، مناسب ، یراشور ‖ موافق، (حا) موافق ومناسب صورتله ، صورت حسنه‌ده ، بروجه مطلوب .

Ge-ziere (ـَـُـ ا لا) ㊵ b. (sans pl.) یاپمه ، کوستریش ، ساخته طور وحرکت ‖ (برقاریسك) ناز وادا وجلوه‌سی، ازیلوب بوزلمه .

Ge-ziert (ـُـ اسم مفعول) [zieren] ‖ (ص) ㉔ سوسلی ، کوزل، مزین ، نادر ، معتبر ، مقبول ‖ چکی دوزنلی، ساخته طورلی، یاپمه ‖ (حا) یاپمه پرطور ایله .

Ge-zisch(e) (ـَـُـ(ـ) ا لا) (㊵ b.) ㊳ (sans pl.) ایصلیق چالمه ، (استهزا ایچون) یوها چاغیرمه .

Ge-zischel (ـَـُـ ا لا) ㊵ b. (sans pl) فصیلدی، فیصیلدامه .

Ge-zitter (ـَـُـ ا لا) ㊵ b. (sans pl.) تیترمه .

Ge-zogen (ـَـُـ اسم مفعول) [ziehen] .

Ge-zücht (ـُـ ا لا) ㊳ [Zucht] حیوان جنسی .

Ge-zweig (ـُـ ا لا) ㊳ آغاج داللری(هیئت‌مجموعه‌سی) ‖ نهر، چای قولی .

Ge-zweit (ـُـ ص) ㉑ ایکی شیدن ، ایکی عنصردن مرکب مثنائی .

Ge-zwitscher (ـَـُـ ا لا) ㊵ b. (sans pl.) قوش جیولدیسی، اوتوشمه‌سی .

Ge-zwungen (ـَـُـ اسم مفعول) [zwingen] ‖ (ص) ㉑ زور کورمش ، زورلانمش ، مجبـور ایدلمش، ابرام اولنمش ‖ er Weise — بالجبوریه ، زورله ، یاپمه ، ضروری، صیقیله‌رق .

Gicht (ـُ ا مؤ) ㊾ [gehen] (ط) یل، نقریس ‖ داملمه التهاب مفاصل، (طب) مضاد نقریس ‖ gegen—wirkend (ا م) نقریس‌نوبتی ؛ داملمه ایتمه ‖ (صنع) (معد) —anfall اوجاق‌کوپریسی ‖ (ا مؤ) نقریسدن حاصل شیش —beule (ورم) ‖ (ص) نقریسلی —brüchig ‖ (ا م) —körner (نبا) شقایق تخمی .

Gick-gack (ـُـ ا م) ㊻ (عو) قاز باغیرمه‌سی ‖ قاز (غاق غاق) (کذا مجازی : قاز آدم) .

Gieb (ـُ امرحاضر) [geben] .

Giebel (ـُـ ا م) ㊵ a. (مرا) ‖ gebal قدیم آلمانجه] gipfel وفرانسزجه : gable] برشیئك تپه‌سی، اك یوکسك

نقطه‌سی ، ذروه ، تپه ‖ چاتی اوجی ‖ بنا ' دیوار ویا قپو ،
پنجره وامثالی اوزرنده ایکی سطحلی چاتی ایله بوکا مماثل تزیینات ‖
— bach (۱ لا) مثلثی چاتی ‖ —bogen (۱ م) سیوری
تپه‌لی اولان کمر ، سیوری کمر ‖ —stube (۱ مؤ) طوان آره‌سی
(اوطه‌سی) ماتزار .

Gien (-́ ۱ مؤ) ㊾ (بحر) پلانغه ، (جر اثقال آلتی) .

Gier (-́ ۱ مؤ) ㊾ (*sans pl.*)] begehren ‖ مرا :
[Geier : اسکی صورتی اولەرق) ‖ (Gierde : برشیئه اولان
آرزو ، هوس ، شدت اشتیاق ومراق ، حرص وطمع ؛ تشنه‌لك .

Gieren (-́ ـ فعلا +) ㉑ a. [Gier] —nach etwas
برشیئی شدتله آرزو ایتمك ، اشتهاك ، هوس ایتمك ، اوزنمك ، زیاده
آرزو وطمع ایتمك ، غبطه واملی ایتمك ، کوز دیکمك ، تشنه
اولمق ‖ (بحر) (صاغنه صولنه صالنه‌رق کزه‌رك ، چالقه‌نه‌رق)
زیقزاق کیتمك .

Gierig (-́ ـ ص) ㉑ مراقلو ، طمع ایدن ، غبطه واملی
ایدن ، تشنه ‖ auf Geld — پاره‌یه حریص .

Gieß... (-́...) bad — (۱ لا) دوکمه (تیور)
دوشی ‖ becken — (۱ لا) ابریق ‖ bogen— (۱ م) (صنع)
(سکه) مسبکه ، قالب ‖ haus— (۱ لا) فونت ، دوکم خانه
‖ kanne— (۱ مؤ) ابریق ، بغچه وساره‌یی صولامغه مخصوص
صوتنکه ویاقوواسی ؛ Aufsatz = kannen— (۱ م) صوتنکه‌سی
سوزکچی ‖ kelle— (۱ مؤ) کیچه ‖ mutter — (۱ مؤ)
(درونته اریدلمش معدن اصاغه قلنه‌رق استنیلان شکلی ویرمکه
مخصوص) قالب ‖ ofen— (۱ م) اصاغه اوجاغی ‖ pfanne—
(۱ مؤ) اصاغه قزانی ‖ rinne — (۱ مؤ) مطبخ وساره‌ده
بولاشیق والخ صویی دوکیلان دلیکلی طاش ، صو یولی ‖
sand — (۱ م) اینجه قوم ‖ schaufel— (۱ مؤ) چامچاق ،
قواطه ‖ tafel— (۱ مؤ) (آیینه‌جیلقده) دوکم لوحه‌سی .

Gießen (-́ فعمته و فعلا +) e. ㉑ دوکمك ‖
Öl auf die Lampe— لامبه‌یه غاز (یاغ) قویمق ‖ (مجا)
Öl in's Feuer — آتشه کورکله وارمق ‖ ایچنه دوکمك ،
قومق ، قاتمق ‖ (چیچکلری) صولامق ‖ voll— (آغزینه قدر)
طولدیرمق ‖ دوکمك ‖ آقیتمق ‖ اصاغه ایتمك ، دوکمك ‖ (البسه
حقنده) wie gegossen sitzen وجوده قالب کبی اوطورمق ‖
der Himmel gießt ویاخود دها زیاده مستعمل اوله‌رق :
(فع یکشخ) es gießt یغمور (شدتلی) یاغیور ‖ sich—
(فع مطا) es gießt sich schlecht aus einem Topfe
ohne Tolle امزیکسز بر (چوملك قوانوز ، طوپراق شیشه)
دن (برمایع) کوچلکله آقار .

Gießerei (-́- ۱ مؤ) ㊾ (صنع) دوکمخانه ‖ دوکم
اصولی ، صورت اصاغه .

Gift (-́ ۱ لا) ㊳ [geben] زهر ، سم ‖ darauf
kannst Du — nehmen اکر صحیح کلمسه الملی کسه‌رم ‖
—und Galle,—und Geifer ‖ حدت وغضب ‖ کین وغرض
—speien کوپورمك ، آتش پوسکورمك ‖ geschwollen —
(ص) زهردن شیشمش ‖ haltig— (ص) زهرناك ، زهرلی ،
سمی ‖ zahn — (۱ م) (تاطبیعه) اسنان سمیه (سی اولان
حیوان) ‖ baum— (۱ م) = — sumach ‖ — beere
(۱ مؤ) (نبا) نبات وثمرهٔ سمیه ‖ sumach— (۱ م) (نبا)

زهرلی سماق آغاجی ‖ barsch — (تاطبیعه) (ماهی) زهرلی
طاتلی صو خانیه‌سی ‖ schlange — (۱ مؤ) زهرلی ییلان ‖
— essig ‖ (طب) (اجزاجیلقده) پانزهر — abtreibend
(۱ م) پانزهرسرکه‌سی ‖ mehl— (۱ لا) (صنع) (معدنجیلکده)
زرنیخ ابیض ، بیاض آرسنیق ‖ — mischer ' mischerin—
(۱ م ، ۱ مؤ) برینی زهرلیان ارکك ویا قادین ؛ زهرله سوء
قصد ایدن ارکك ، قادین ‖ mord — (۱ م) تسمیم اوله‌رق
وقوعه کلان اولوم ، زهرلنوب اولمه ‖ schein — (۱ م)
(اجزاخانه‌لرده) مواد سمیه بیعنه مساعده ایدلدیکی مشعر
اذن تذکره‌سی ، رخصتنامه‌سی ‖ spinne — (۱ مؤ) (تاطبیعه)
زهرلی اوروجك ‖ (مجا) (عمو) تیتیز ارکك ویا قادین ‖
— stein (۱ م) حمض توتیای ارسنیق ‖ stoff — (۱ م)
مادهٔ سمیه .

Giftig (-́ ـ ص) ㉔ زهرلی ، سمی ، زهرناك ‖ مواد
ساریه‌لی ، میاسمالی ‖ (مجا) زهرناك ، آجی ‖ غضوب ، قزغین ،
قودورمش ، کوپورمش ، اوکنه کلانی ایصیرر آرقه‌سنه کلانی
تپر اولان ‖ sein — auf Jemand برینه پك زیاده قیزمش
اولمق ، برینه پك زیاده حدت وغضب ایتمك ‖ Jemand—machen
برینی پك زیاده قیزدیرمق ، قودورتمق ؛ پرحدت ایتمك .

Gilb,... (-́...) = Gelb . . . ‖ blume— (۱ مؤ)
(نبا) بویاجی صاریسی .

Gilbe (-́ ۱ مؤ) ㊸ (*sans pl.*) صاری رنك ‖
(صاری) آشی بویا .

Gilde (-́ ۱ مؤ) ㊸ [Geld کلمه‌سنه متعلق] (پاره ایله
ایدیلان) اشتراك ، اورتاقلق ‖ اورتاق ، شریك ‖ کروه ،
طاقم (قونده‌جی . . . کروهی ، اصنافی) .

Gimpe (-́ ۱ مؤ) ㊻ (تجا) خرج ، غیطان .

Gimpel (-́ ام) a. ㊵ (تاطبیعه) یکی دنیا ، چالیق ،
شقراق قوشی ‖ (مجا) (قولای آلداتیلور ، بوغیلور آدم)
هبنقه ، آحمق ، بون .

Gin (-́ djîn ام) ㊻ [انکلیز] آردج راقیسی ،
جین .

Gingang ، **Gingham** (تجا) هرایکیسیده (-́ ام)
㊻ کذا ㊳ [هندجه‌دن مستعار انکلیزجه] هندستانك
(غنغامپ) شهرنده اعمال اولنان پاموقدن ویارلاق قماش .

Ginst (-́ ام) ㊳ دها زیاده مستعمل : Ginster
(-́ ام) a. ㊵ [لاتینجه] (نبا) رتم ، قاطر طرناغی .

Gipfel (-́ ام) a. ㊵ (شکلنه باقلقسزین برشیئك
اك یوکسك نقطه‌سی) تپه ، ذروه ، یوقاری اوجی ، رأس ،
شاهقه ‖ (بر اوك) چاتیسی ‖ (برطاغك) صرتی ‖ auge—
(الا) (بغچو) einem Zweige das—auge nehmen بردالك
تپه‌لرینی ، طمورجقلرینی قیرمق ‖ blütig— (نبا) (ص)
mitblüthigen Blumen— تپه‌سنده طومورجقلری ، چیچکلری
اولدیغی حالده ‖ punkt — (۱ م) تپه ، رأس نقطه‌سی ،
منتها ‖ (مجا) غایه (نقطه‌سی) ‖ ständig— (ص) (نبا)
تپه‌ده ، یوقاری اوجنده ، نهایتنده اولان .

Gipfelig (-́ ـ ص) ㉑ — drei رؤس ثلاثه صاحبی ،
اوج تپه‌لی ، اوچ باشلی .

Gips (-́ ام) مفردی ㉖ جمعی ㊱ [رومجه] آلچی ،
جبس ‖ bewurf— (۱ م) (صنع) آلچی صیوا ، آلچی باداته ‖

—stein (ا م) آلچی طاشی || —arbeit (ا م) آلچی ایشی، آلچیدن معمول || —bild (ا لا) آلچیدن دوکمه هیکل، شکل || —boden (ام) آلچیلی طوپراق || —brei (ام) قارلمش، ازلمش آلچی || —figur (امؤ) آلچی هیکل، —Macher (ا م)، =Mann (ام)، —Händler= (ام) (عمو) (جلەسی) آلچی رسم یاپان وصاتان || —haltig (صـ) آلچیلو، درونده آلچی قاریشیق معدن || —kalk (ام) یاقلمش آلچی || —müller (ام) آلچیجی .

Gipsen (ـّ فعـ متعـ) c. ㉑ [Gips] آلچیـلامق || (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) آلچی ایشی، آلچیدن .

Giraffe (ـّـ ا مؤ) ㊸ [عر] (تاطبیع) زرافه .

Girande (ـّـ j)، **Girandole** (ـّـ j) هرایکیسیده: (امؤ) ㊸ [لاتینجه] شادروان، چرخ فلك فشنكی || قوللو شمعدان || الماس کوپه .

Girant (ـّ j ا م) ㊿ [ایتالیانجه] جرانته، صاحب حواله (برسند ویاپولیچه ظهرینه یازان ویا امضا قویان آدم) .

Giri(e)ren (ـّ j فعـ متعـ) a. ㉑ (تجا) [ایتالیانجه] —einen Wechsel— بر سنده جیرو چکمك؛ برسـند ظهرینه یازمق، ویا امضالمق .

Giro (ـّ j ا م (ا لا) ㊻ [ایتالیانجه] (تجا) جیرو، حواله (ایچه) (جمی کذا : Giri) .

Girren (ـّ فعـ لا +) a. ㉑ (خصوصیله کوکرجین حقنده) دم چکمك، اوکمك .

Gischen (ـّ فعـ لا +) a, c. ㉑ =Gäschen .

Gischt (ـّ ا م) ㊳ [=gäscht] (قاینار) کوپوك .

Gissen (ـّ فعـ متعـ) c. ㉑ = [انکلیزجه guess] اکثریا (بحر) تعظیم واحترام .

Gitter (ـّ ا لا) a. ㊵ [Gatter] قفس || (تیمور والخ) پارمقلق || Umrisse durch das—nachzeichnen پرکارمیمونی واسطەسیله برشکلك طاسلاغی خطوط خارجیەسی آخر برمحله نقل ایتمك || durch das—verkleinern پرکار میمونی واسطەسیله (برشکل، خریطه وساٸره یی) کوچولتمك || —brücke (امؤ) کملری تیمور چبوقلرله اولان ویاخود طرفنیله اوسـق مذکور چبوقلرله سـتر ایدیلان کوپری || —draht (ا م) قفس وساٸره اعمالنه مخصوص تل || —schrank (ا م) تلدولاب || —laden (ام) پنجره قفس، ژالوزی || —loge (امؤ) (تیاترودە) قفسلی لوجه || —leinwand (امؤ) (تجا) قنوا، قنویچه (بزی) || —thor (ا لا)، —thüre (امؤ) پارمقلقلی، قفسلی بیوك وکوچك قپو || —verschlag (ام) کونشی ستره مخصوص پرده، قفس || —werk (ا لا) قفس، ویا پارمقلقلی (شی، محل)، قفس ویارمقلقدن معمول .

Gittern (ـّ فعـ متعـ) a. ㉑ پارمقلق چکمك . قفس ایله ستر ایتمك، تل قفس اورمك (= چکمك) .

Glace=... (ـّ z ـ) [فر] [Glace] —hand=schuhe (جمـ مذ) اوزری پارلاق (تربیەلی) الدیون، غلاسه .

Glacis (ـّ ss ـّ الا) (inv.) (ع) (استحکا) شیوصحرا .

Gladiator (ـّـ(ـ)ـ ا م) ㊸ [لاتینجه] کورشجی، پهلوان .

Glanz (ـّ ام) ㊳ و ㉛ (جمی نادر) پارلدی، شعشعه، لمعه، ضیا، نور، جلەسی (کذامجا) || لطافت، تازەلك، شبابت، الك کوزل، الك پارلاق وقتی (کنجلك، لطافت، کوزلك، معصومیت والخ حقنده) || دبدبه، سـلطنت || دوزلك، پارلاقلق، پرداخت || —farbig (صـ) پارلاق (بویا) رنکلی || —firnis (ا م) ورنی || —periode (امؤ) دورسلطنت، دبدبه واحتشام، لطافت وقتی || —Gold (الا) یلانجی آلتون، یالدیز ورق، شماته کاغدی || —kattun (ا م) (تجا) (مقدما هندستانده اعمال اولنمش اولان پارلاق یموقلی) باصمه || —los (صـ) پرداختسز، پارلاق اولمیان، طونوق، (کذا مجا) لطافتسز || —presse (امؤ) (صنعـ) (بز فابریقه سـنده) بصمەیه جلاویرمك ایچون مستعمل منکنه || —seide (امؤ) (تجا) پرداخلی ایپك قماش، دیمیت || —taffet (ا م) (تجا) پارلاق جانفس || —voll (صـ) پك شعشعەلی، دبدبه واحتشاملی، زیاده پارلاق || —stahl (ا م) جلا ویرمکه مخصوص آلت، صیقل .

Glänzen (ـّ فعـ لا +) c. ㉑ پارلامق، ضیادار اولمق، لمعه نثار اولمق، ضیا پاش، شعله فشـان اولمق || (ضرمثلا) es ist nicht Alles Gold, was glänzt هر پارلایان آلتون دکلدر || (کذا مجا) || (فعـ متعـ) (دوزلته رك) پارلاتمق، لوستره لمق، لاق، ورنی سورمك || (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) پارلامه، پارلدی، ضیا، پارلاقلق، شعشعه .

Glänzend (ـّ اسم مفعول وصـ) ㉔ [glänzen] پارلاق، شعشعەلی || (مجا) شانلی، شهرتلی، پك معتبر || (حا) پك مشهور، یمان .

Glas (ـ ویا ـّ ا لا) ㉖ شیشه، زجاج، جام || بارداق، قدح || —bedachung (امؤ) جام، جاملی طوان || —gemälde (ا لا) جام اوزرینـه یاپیلان رسم؛ اوزری جاملی رسم || —geschirr (ا لا) جام قاب، شیشـه دن معمول قاب || —rahmen (ا م) (رسم، آیینـه وساٸره اطرافنده) جام چرچیوه || —spinner (ا م) (صنعـ) جامی اریته رك ایپلك کبی حاله قویان وبوندن انواع چیچك وتزیینات ساٸره یاپان آدم || —arbeit (ا م) جام ایشی، جامجیلق || معمولات زجاجیه || —auge (ا لا) طاقه (جام) کوز || —brocken (جمع مذکر) (صنعـ) (جام فابریقه جیلغنده) جام پارچەلری، قرینتیلری || —elektrisch (صـ) (حکمـ) الکتریق مثبته منسوب ومتعلق || —fenster (ا لا) جاملی پنجـره || —handel (ا م) جام تجارتی، ادوات، معمولات زجاجیه بیع واشتراسی || —haus (ا لا) جام، بللورخانه || (بغچو) لیمونلق || —hell (صـ) آیینه کبی پارلاق؛ شفاف || —kitt (ام) جامجی معجونی || —kraut (الا) (نبا) چوکن اوتی || —laden (ام) (تجا) (الا) زجاجیـه مغازەسی، دکانی || —macher (ام) (صنعـ) جامجی، معمولات زجاجیه یاپان || —maler (ام) ادوات زجاجیه اوزرینه رسم یاپان اوسـته، رسام || —palast (ام) قرستال سرایی، جاملی کوشك || —scheibe (امؤ) جام (لوحەسی) || —schleifer (ا م) (صنعـ) جام کسن؛ جام جلالەیان، عمله، سیلیجی || —schrank (ام) (جاملی قپوسی اولان) جاملی دولاب، جامکان || —thür(e) (امؤ) جاملی قپو || —waaren (جمع مؤنث) (تجا) اشیا ومعمولات زجاجیه .

Glaser (ـُـ ام) a. ⑩ — in ، (امؤ) ⑩ جامجی، جامجی قاریسی .

Glasern (ـُـ فعلا +) a. ㉑ جامجیلق ، زجاجیلق ایتمك || (ص) = gläsern .

Gläsern (ـُـ ص) ㉑ جام ، زجاجدن اولان ، جامدن معمول || (كوز ، نظر حقنده) سونوك ، اولو ، مات ، فریمز كوز .

Glasicht (ـُـ ص) ㉑ جامه بكزر ، جام كبی .

Glasur (ـُ ـ امؤ) ㊾ [فر] (صنع) ورنی ، صیر ، جلا ، پرداخت ، مینه .

Glatt (ـ ص) ㉑ دوز ، پرداختلی ، مجلا || دوز (مستوی) ، عارضه‌سز || (اوزرندن قولایلقله قایلور) قایار || es ist sehr — auf der Straße صوقاق پك قایپور || sehr — e Haut haben پك دوز ویموشاق دریلی اولمق || توكسز || (حیوان حقنده) سمیز || تازه ، كوزل || كركین || (عو) (حا) (تأكید مقامنده) بتون ، تام ، كاملاً || بهمه حال || — feile (امؤ) (صنع) اینجه تورپی .

Glätt,, . . . (ـ...) — maschine [glätten] (امؤ) پرداخت ، جلا ماكنه‌سی ، تسویه ماكنه‌سی ، اوتو || — bein (الا) مصقله ، مصقل || — klinge (امؤ) ایكی (كندندن) صاپلی فوچیچی كوشتره‌سی || — stahl (ام) مصقل .

Glätte (ـُ امؤ) ㊸ پرداخ ، جلا ؛ دوزلك ، دوزكونلك || — e auf den Straßen سوقاقلرك قایارلغی .

Glätten (ـُ فعمتع) b. ㉑ [glatt] و — sich (فعمطا) دوزلمك ، دوزلتمك ، تسویه ایتمك || كوشترمك ، جلا ویرمك ، پرداخلق ، مصقل ایله جلالمق ، مهرهلمك .

Glatze (ـُ امؤ) ㊸ [glatt] صاچ بیتمیان ، توك چیقمیان یر ، صاچی دوكولمش ، طاس‌قفا || راهبلرك باشلرینك تراشلی یری || er bekommt eine — تپه‌سی آچیلیور (تپه‌سنك صاچی دوكیلیور) .

Glau ویعضاً : Glauch هرایكیسیده (ـُ ص) ㉑ (هوا حقنده) آچیق ، براق || (خصوصاً كوز حقنده) كسكین || — e auge كسكین كوز .

Glaube (ـُ ام) ㊽ ، Glauben (ام) b. ㊽ [glauben] اینانمه ، ظن ایتمه || دین ، ایمان ، اعتقاد || einer Sache beimessen (ویاخود schenken) — برشیئه اینانمق ، اعتقاد ، اینان ، امنیت ایتمك || Das findet bei Niemandem — بوكا كمسه اینانمز ، اعتقاد وامنیت ایتمز .

Glauben (ـُ فعمتع) a. ㉑ [loben = lauben قدیعده : gelauben] اینانمق ، اعتقاد ایتمك Jemand etwas — machen برینه برشیئی اینادیرمق ، اعتقاد ایتدیرمك ، ich glaube es Ihnen سزك دیدیكزه اینانیرم ، (سزه اولان امنیت واعتقادمدن طولایی) سویلدیكزه اینانیرم || ich glaube, daß ich Recht habe ظن ایدرسه‌م بن حقلی‌یم ، حقم وار ، ظنمجه بنم دیدیكم طوغریدر || Das glaube ich gern اوت بنم بوكا برشی دیدیكم یوق ، بوكی بنده‌كزده تصدیق ایدرم || Das soll Einer glauben! كلده بوكا اینان ! بوكا كیم اینانیر ! || glauben Sie mir! سزی تأمین ایدرم (بكا اینانكز) ! || ظن ایتمك || ایمان واعتقاد ایتمك .

Glaubens,, . . . (ـُ...) — werth (ص) شایان اعتقاد واعتماد ، اینانیلور .

Gläubig (ـُـ ص) ㉑ (خصوصات دنیه‌ده) مؤمن ، اهل ایمان معتقد ، دیندار || Gläubige(r) (ام) ㉑ مؤمن كمسه .

Gläubiger (ـُـُ ام) a. ⑩ ، — in (امؤ) ⑩ (تجا) داین ، مقرض .

Glaublich (ـُ ص) ㉑ اعتقاد اولنور ، كركچك ، اینانیله بیلور ، محتمل .

Gleich (ـ صوحا) ㉑ مساوی، مشابه || دوز، مستوی || عین‌صورتله، عین‌وجهله ، auf — e Art, in — em Grade مشابه طرز واصولده || — e Weise عین وجهله || es ist mir بنجه‌مساوی، بكا كورەهواخوش، هپ‌بر || — ganz — laufen موازی اولمق || die Erde — machen ارضی تسویه ایتمك ، طوپراغی دوزلتمك || Das sieht ihm nicht — بو آكا بكزمیور ، بو آنك كبی دكل || — denkend (ص) عین‌ماده‌یی دوشونان ؛ عین فكرده بولنان || — schwer (ص) عین ثقلتده || — bedeutend (ص) هم‌معنا ، متحدالمآل؛ هممیار || — falls (ص) عین‌حق‌وصلاحیته مالك اولان || — berechtigt (حا) كذلك || — förmig (ص) عین شكل وصورتده || — gesinnt (ص) هم افكار || gewicht (حا) عیناً || — gültig (ص) موازنت ، (كذا مجا) || (ص) فرقسز ؛ (حا) بلا فرق ، هپ بر ، بلا استثنا ؛ (انسانلر حقنده) (برشی ایچون) مسامحه ایله طوراتان ، اهمیت ویرمیان ؛ قیدسز ، تنبل ، بی‌حس ، بطی مشرب || — laufend (ص) موازی || — lautend (ص) توافق ایدن (سس) ؛ (غرا) املالری آیری اولوبده عین صورتله تلفظ اولنان ویاخود عین املاده بولنوب آیرو آیرومعنالره دلالت ایدن كلمات || — mäßig (ص) عین‌مقیاسده ، مساواتاً ، متناسب، متوازن || — nahmig (ص) همنام ، آداش || — schenk(e)lich (ص) (هند) متساوی الساقین || — schritt (ام) (ع) رسم كچید یوریشی اولمقسزین یاپیلان ، آتیلان خطوه ، اویغون آیاق || — viel (حا) اولقدرعین ، مقدارده || — zeitig (ص) عین زمانده (واقع اولان) ، عین زماندكی ، هممعصر .

Gleichen (ـُ فعمتع) و — sich (فعمطا) a. ㉑ وغلط اولورق .n ㉑ دوزلتمك ، تسویه ایتمك || مساوی‌قیلمق، بكزه‌مك ، بكزتمك || (فعلا +) بكزه‌مك ، مشابه اولمق || (الا) (sans pl.) ㊵ b. بكزتمه ، مساوی قیلمه ، نمونه‌یه تطبیق ایتمه ، عیارلمه || بكزه‌یش ، مشابهت .

Gleicher (ـُ ام) a. ⑩ = Äquator .

Gleichheit (ـُ امؤ) ㊾ (sans pl.) مشابهت ، مساوات ، مطابقت ، عین طرز وسیاقده اولیش || عین حق وامتیازه مالك اولیش .

Gleichniß (ـُ الا) ㉝ (برشیئه بكزتمك اوزره یاپیلان رسم) شكل، صورت ، (معماكبی) برشیئه دلالت ایتمك اوزره احضار اولنان هیكل ویا رسم || مجاز .

Gleiße (ـُ امؤ) ㊸ (نبا) یابانی‌معده‌نوازی،كوچك‌بالدیران.

Gleißen (ـُ فعلا +) c. ㉑ ، n ⑳ [glänzen =] پارلامق، لمعه‌نثار اولمق || یاپمه طورله كورنمك، مرائیلك ایتمك، ایكی یوزلیلك ایتمك .

Gleiten (ـٓ فعلا —) .b ㉑ و .n ⑳ [glitschen=] (قزاق قایمق معناسنده اولدقده فعلا +) قایمق ، قایدیرمق (کذا صنعه) .

Gletscher (ـٓ ا م) .a ㊵ Ferner= .

Glied (ـٓ ا لا) ㉒ [حرکت ایده بیلان ge-lid] عضو || اونك هیچ بر اعضاسی اوینامز ، er kann kein—rühren اوینامیور ، برطرفنی قیلداته‌مز ، (اوکوتورمدر) || —männliches ارککك آلت تناسلی ، ذکر || (ع) صره .

Glieder = ... (ـٓ ...) [Glied] —abstand (ع) صره‌لر آره‌سنده اولان مسافه || —puppe (امؤ) = (—mann) الی آیاغی اوینار چوجق بیکی || —weise (ع) (صـ وحا) صره بصره ، صره‌لر ایله || —zucken (الا) (علم امراض) اعضانك غیر اختیاری اوله‌رق حرکتی ، اسپازموز .

Gliedern (ـٓ فعمتعـ) .a ㉑ صره‌لره تقسیم ایتمك ، صره بصره دیزمك || پارچه‌لره آیرمق ، تقسیم ایتمك || ترتیب وتنظیم ایتمك || Gliederung (امؤ) ㊾ ترتیب وتنظیم || تقسیم .

Glimmen (ـٓ فعلا+) .a ㉑ و e ⑳ علوسز یانمق || خفیف بر ضیا نشر ایتمك das Feuer glimmt unter der Asche آتش کولك آلتنده ایشلدایور .

Glimmer (ـٓ ا م) .a ㊵ خفیف ضیا || (معد) (کدی کموش ویا آلتونی) مسیقا .

Glimmern (ـٓ فعلا+) .a ㉑ خفیف برضیا نشر ایتمك || قغلجم صاچمق || (الا) پارلمه ، پارلدی .

Glimpf (ـٓ ا م) ㊳ انصاف || اعتدال ، طاتلیق ، خاطر صایمه ، مسامحه .

Glitschen (ـٓ فعلا±) .c , a ㉑ قایمق (سرعتله) .

Glocke (ـٓ ا مؤ) ㊸ چاك || (مخلیه الهوا) فانوس ، مأخذ || بیوك چاك || (چیچکرده) چاك شکلنده اولان ، جرسی الشکل || ساعت چاکی || فانوس ، قارپوز .

Glocken = ... (ـٓ ...) [Glocke] —apfel (ا م) قرمزی فریق الماسی || —förmig (صـ) چاك ، فانوس شکلنده || —ring (ا م) چاك طوقماغی حلقه‌سی || —schlag (ا م) چاك ضربه‌سی || —spiel (الا) چاك ایله ایدیلان آهنـك || Alles mit —stunde machen هر ایشی (ساعت کبی) وقتیله یاپمق || —ton (ا م) چاك قلـسی || —thurm (ا م) چاك صداسی || —träger (ا م) (ع) موسیقه‌ده فلکی طاشیان عسکر .

Glorifizi(e)ren (ـٓـٓـٓـٓ فعمتعـ) .a ㉑ تمجید ، تبجیل ایتمك ، تعظیم ایتمك ؛ مدح وثنا ایتمك .

Glor = **reich** (ـٓ صـ) ㉔ شانلو ، شهرتلی ، نامدار ، جلیل الشان ، حشمتلو .

Glossi(e)ren (ـٓـٓ فعمتعـ) .a ㉑ شرح وتفسیر ایتمك || مؤاخذه ایتمك || سوء معنی ویرمك .

Glotzen (ـٓ فعلا+) .c ㉑ [اسوچ لساننده glutta] نظر دقتدن کچیرمك | (متعجبانه) کوزلرینی آچمق ، قوجاکوز باقمق || —auf etwas برشیئه نظر تعجبله باقمق ، برشیئه شاشقین شاشقین ، آلیق آلیق باقمق ، آغزینی آچمق .

Glück (ـٓ ا لا) ㊳ (جمع نادر) [ge-lingen] سعادت ، بختیارلق ، بخت ، دولت اقبال ، اوغور ، نکبت || zum (größten) —e war Niemand im Hause برکت ویرسونکه اوده کمسه یوق ایدی ، اللهدن اوله‌جق اوده کمسه یوقدی ، ایوکه اوده کمسه بولنمدی || فیض ، رفعت || —auf den Weg! اوغورلر اولسون ! اه (ایشکی) راست کتورسون ! || —selig (صـ) غریق فخر ومسار ، بختیار ، سعادتلی ، مودتلو || —wunsch (ا م) تبریك وتسعید || —wunsch= Schreiben (الا) تبریکنامه .

Glucken (ـٓ فعلا+) .a ㉑ (قلوچقه طاووق حقنده) باغیرمق ، غود غودلق .

Glücken (ـٓ فعمتعـ وفعلیکشغـ ±) .a ㉑ || ge-lingen= اولمق ، موفق اولدی ، هپسنده Alles ist ihm geglückt اوهپسنه موفق اولدی ، هپسنده بختی وارمش .

Gluck-henne (ـٓـٓ ا مؤ) ㊷ قولوچقه (طاووق) .

Glücklich (ـٓ صـ) ㉔ مسعود ، بختیار ، سعادت واقبال صاحبی || —er Weise ایوکه ، برکت ویرسونکه ، اللهدن (اوله‌جق) که || Glückliche(r) (ا م) ㉑ Sie Glücklicher! هی کیدی بختیار آدم ! هی کیدی بختی یاور آدم !

Glücklicher-weise (ـٓـٓـٓـٓ کذا ـٓـٓـٓ حا) لله الحمد ، برکت ویرسون ، اللهدن اوله‌جق (بیان خشنودیت) .

Glücks„ ... (ـٓ ...) —tag (ا م) یوم سعادت ، بختیارلق ، اقبال کونی || —bote (ا م) (سعادت مژده‌جیسی) مژده‌جی || —fall (ا م) اقبال وسعادتك توجهی || —kind (الا) ، (عمو) —pilz (ا م) (صکره‌دن) اقبال وسعادته ایرن ؛ صکره‌دن کورمه || —stern (ا م) نجم سعادت || —ritter (ا م) دربدر ، سرسری ، طولاندیریجی || —stunde (امؤ) اوغورلی ، قدملی ، اشرف ساعت || —topf (ا م) درونده پیانقو بیلتلرینی محتوی قاب .

Glüh„ ... (ـٓ ...) [glühen] —farbe (امؤ) آتشی رنك || —feuer (الا) قور ، قور آتشی || —wein (ام) قرمزی شرابك شکر ودارچین ایله قایناد لمسندن حاصل اولان (صیجاق) ایچکی || —wurm (ا م) آتش بوجکی .

Glühe (ـٓ امؤ) ㊸ احتراق ، یانمه ، حمو ، معـدن قزغنلغی .

Glühen (ـٓ فعلا+) .a ㉑ [glimmen=] احتراق ایتمك ، یانمق ، یانه‌رق قزل درجهٔ حرارته کلمك ، نار ابیض ، حمو ابیض حالنه کیرمك || (مجا) یانوب طوتوشمق || پارلایه‌رق یانمق || (فعمتعـ) قیزدیرمق ، قرمزی درجهٔ حرارته قدر تسخین ایتمك || (مجا) کال شدت ، حسرت ، اشتیاق ، اظهار وابراز ایتمك || —d (صـ) ㉑ یانار ، پك آتشلی ، سوزناك || قاینار || قزل درجهٔ حرارته کلمش .

Glupen (ـٓ فعلا +) .a ㉑ (عو) قورنازجه‌سنه باقمق .

Glup(i)sch (ـٓ)ـٓ صـ) ㉑ (عو) قورناز ، قورنازجه ، صمان آلتندن صو یورودرجه‌سنه .

Glut(h) (ـٓ امؤ) ㊾ [glühen] شدت حرارت || (مجا) عشق ، سوزش ، آتش || in —gerathen آتش آلمق ، فتیلی آلمق ؛ برحدت کسلمك || —deckel (ا م) منقال ، آتش قپاغی || —messer (ا م) (حکمه) درجهٔ حرارت اولچمکه مخصوص آلت ، مقیاس النار .

Gnade (ـَ امؤ) (53) لطف وعنايت ، كرم واحسان ومرحمت ، عاطفت، شفقت ‖ عفو وعنايت ، مغفرت ‖ —aus لطفاً ومرحمةً ‖ halten Sie's zu—n! قولكزى معذور طوتيكز! ‖ Ew—! (قديمده بعض اصيلزادكان وپسقپوسلرك عنوانى) افندى ! افنـدمز ! حضرتلرى ، ذات والالرى ‖ wie befinden Sie sich Ew—? (آوستريادە بيوجك كسلره) افندمزك مزاج دولتلرى نصلدر ؟ كذا: خانم افندى ايودرلر انشا اه ؟

Gnaden (ـَ فعلا +) b. (21) لطف وعاطفتده بولنمق‖ عفو ايتمك ، مرحمت ايتمك ‖ gnade uns Gott! جناب حق بزه عنايت بيورسون !

Gnaden„ . . . (ـَ . . . .) [gnaden] —monat (ام) رحمت آيى ، شهرمغفرت ‖ —brief (ام) برات ، رؤس‖ —geld ويا : —gehalt (الا) تقاعد معاشى‖ —gesuch (الا) عفونامه ، عفو اولنمق اوزره تقديم اولنان استدعا ، استرحامنامه .

Gnädig (ـَ صـ) (21) [Gnade] مغفرتبخش‖ مرحمتلى، شفقتلى ،كريم ، رحيم ، سوكيلو ، نازك ، ملتفت ، منعم .

Gneiß ‘ Gneis (ـَ ام) (38) ويا مفردى (26) جمى (36) (معد) سوماكى مرمر .

Gnom (ـَ ام) (51) [روم] عبرانى سحارلرينك دفينه حفظنه مأمورفرض وتصور ايتدكلرى اجنى (غايت قيصه بويلى اوزون صقاللى) .

Gnose (ـَ امؤ) (53) ، Gnosis (ـَ امؤ) (49) [روم] علم حال ، علم عقايد .

Gold (ـَ الا) (38) (جمىنادر) آلتون، ذهب، زر ‖ Das ist nicht mit—zu bezahlen بوكا ذكر اولمز، بوكا بها يتشمز‖ —borde ويا خود —borte (امؤ) آلتـون شريد ، صرمه غيطان ‖ —könig (ام) خالص آلتون ‖ —stück (الا) آلتون پارچەسى ؛ (سكه) ليرا ‖ —ammer (ام) (تاطبيعه) صارى آصمه قوشى ‖ —amsel (امؤ) (تاطبيعه) فلوريا قوشى ‖ —apfel (ام) (نبا) طوماتس ‖ —blättchen (الا) آلتون ورق ؛ آلتونپول ‖ —blume (امؤ) آلتون چيچك ؛ (نبا) دوكن چيچكى ، شـقيق ، خاصكى كوپسى ‖ —bronze (امؤ) يالديزلى طونج ‖ —druck (ام) يالديز آلتون يازى (باصمه) ‖ —erz (الا) آلتـون معدنى ‖ —fasan (ام) (تاطبيعه) آلتون سوكلون ‖ —finger (ام) يوزوك ، حلقه پارمغى، آدسز پارمق ‖ طوكزلان بوجكى، مايس بوجكى ؛ (هوام) ستـوان ‖ —land (الا) آلتـون معدنى حاوى اراضى‖ —markt (ام) بورصه‖ —stickerei (امؤ) صرمه ايشلمەسى‖ —waare (امؤ) (صنع) معمولات ذهبيه ، آلتون اشيا ‖ —wage (امؤ) قويومجى ترازوسى ‖ —wasser (الا) آلتون صويى ‖ —wolf (ام) (تاطبيعه) چقال ‖ wurz(el) (امؤ) (نبا) باصور اوتى .

Golden (ـَ صـ) (21) آلتون ، آلتوندن ‖ آلتونكبى، اعلا، محتشم‖ —e Hochzeit (امؤ) تأهلك اللنجى سنەدوريەسى.

Goletta (ـَ اخالا) (56) تونس جوارنده مستحكم ليمان وبواسمده قنال .

Golf (ـَ ام) [ايتا] (ام) كورفز ، ليمان ، خليج .

Golm (ـَ ام) (38) [اسلاوجه] تپه ، تل .

Gondel (ـَ امؤ) (53) [ايتاليانجه] ونديك صندالى ، پراق ‖ بالون صندالى .

Gönnen (ـَ فعمتعه) a. (21) قيصقانمامق، جاندن راضى اولمق ، برينك برشيئه نائل، مالك اولمسنىچكەمامزلك ايتمامك ؛ مساعده وموافقت ايتمك ، آرزو ايتمك .

Gönner (ـَ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) حامى، حاميه ، برينى ، برشيئى طوتار كمسه ‖ افندى ، آغا ، اوستە .

Göpel (ـَ ام) a. (10) (صنع) بوجورغاد؛ ايرغاد .

Gösch (ـَ ام) (38) (بحر) جيوادره بايراغى .

Gose (ـَ امؤ) (53) [Gose] نهرنده كائن غوسلاردن چيقان بياض غوسلار بيراسى .

Gosse (ـَ امؤ) (53) [gießen] ‖ مطبخده بولاشيق صويى دوككه مخصوص دليك ، بولاشيق چوقورى ؛ سوقاق ، قالديرم (سل ، يغمور ، صو) دليكى .

Göthe (ـَ اخام) (56) آلمانيانك الك مشهور شاعرى كوته .

Gott (ـَ ام) (25) اه ، رب ، خدا ، جناب حق ‖ Ach—! wie schön! آمان يارىبى ! نه كوزل، تقدرلطيف ‖ —sei Dank! يارىبى شـكر ! حمد اولسون ! الحمد لله ! ‖ —helf! اه ياردم ايتسون ! اه امداد ايلسون ! جناب حق قولايلق ويرسـون ! ‖ —lob! حمد وثنا اولسون ! اللهم شكر ‖ —wollte es! ، —gebe es! انشاء اه ‖ um—es ‖ bei—! رضاءً لله ، اللهى سورسەك ، اه عشقنه ! ‖ Willen! واه ‖ leider —es! مع التأسف (اوت) ! مع التأسف (اوت) ! ‖ —ergebenheit (امؤ) امر وارادۀ الهيه يه تسليميت وانقياد ‖ —lose(r) (ام) دينسز كمسه ، كافر ‖ —selig (صـ) صالح ، متقى ‖ —seligkeit (امؤ) دينداراق، اتقا، صلاح ‖ —voll (صـ) پك سويملى ، قيمت ، بها يتشمز ‖ im Namen—es! بسم اه !

Götter = . . . (ـَ . . . .) [Gott] —bild (الا) پت ، صنم ‖ —kunde ويا : —lehre (امؤ) اساطير قديمەدن اديان اوليه ايله آلهەلر وقهرمانلردن بحث ايدن علم ، اساطير اوليه ‖ —speise (امؤ) (نبا) يابلا چيچكى ‖ —trank (ام) كوثر .

Gottes = . . . (ـَ . . . .) —dienst (ام) آيين الهى ، عبادت اه ‖ —furcht (امؤ) خوف الهى ‖ —gabe (امؤ) اه ويركيسى، داد حق ‖ —gericht (الا) حضور الهى ، ديوان حق ‖ —haus (الا) بيت اه .

Göttlich (ـَ صـ) (21) ربانى، رحمانى، الهى‖ جنت آسا ، غايت كوزل .

Götze (ـَ ام) (52) صنم ، پت ‖ آليق ، آغزى آچيق، سرسم كمسه .

Götzen = . . . (ـَ . . . .) —anbeter (ام) پت پرست‖ —bild (الا) صنم، پت ‖ —diener(in) (ام) (امؤ) پت پرست اركك ويا قادين .

Gouache (فرانسزجەكبى تلفظ اولنوب امؤ) (53) [فر] ضمغلى صو ايله ازيلان بويا واسطەسيله ياپيلان رسم .

Gouvernante (ـَ امؤ) (53) [فر] (غووەرنانته اوقونور) چوجق مربيەسى ، قادين خواجه .

Gouverneur (ـُـ ـ ام) ㊱، كذا ㊳ [فر] والى ، (متصرف) .

Grab (ُ ويا ـُ الا) ㉕ [graben] مزار، قبر، مدفن‖ mit einem Fuße schon im—e stehen بر آياغى چقورده اولمق ‖ —einfassung (امؤ) مزار، قبرديوارى، پارمقلغى‖ —mal ويا : —monument (الا) تربه ، مدفن‖ مقبره‌يه ديكيلان طاش ‖ —schrift (امؤ) مزار طاشنه يازيلان يازى ‖ —stätte (امؤ) قبرستان ، مزارستان ‖ —stein (ام) مزارطاشى ‖ —scheit (الا) (صنع) بغچوان بلى؛ درت كوشه كورك ‖ —pflug (ام) (صنع وزرا) خندق واولك آچان صبان ، چاپه صبانى .

Grabbeln (ـُـ فع لا +) a. ㉑ (عمو) [greifen] اليله ، پرمقلريله آراشديرمق، قاريشديرمق، يوقلامق، قورجالمق، غيدقلامق .

Graben (ـُـ ام) b. ㊴ [قديم آلمانجه grabo] خندق ، چقور ‖ صو آقتمغه مخصوص يول ‖ (مجا) (عمو) er ist noch nicht über den— اودها تهلكه‌يى آتلاتمدى .

Graben (ـُـ فع لا +) r. ⑳ قازمق ، حفر ايتمك ‖ (صنع) حك ايتمك ، اويمق ‖ den Dolch in's Herz— خنجرى يوركنه طالديرمق ، صاپلامق ‖ حفر ايله چيقارمق ‖ sich— (فعمطا) sich in die Erde— يره‌كومملك، كندويى يره كومملك ، يرك ايچنه صوقلمق ‖ (مجا) حك اولنمق ، يرلشمك ، ير ايتمك .

Graben=... (ـُـ...) —sohle (امؤ) (ع) (استحكا) خندق طبانى ‖ —kasten (ام) (استحكا) قاپونير .

Gräber (ـُـ ام) a. ㊵ مزارجى‖ طپراق قازان‌عمله .

Gracht (ُ امؤ) ㊾ [فلمنكجه] (سوقاقلرده بولنان) قانال .

Grad (ـُ ام) ㊳ (مقياس اوله‌رق جمعى .inv) درجه ‖ hoher— درجهٔ بالا ‖ پايه ، مرتبه ، رتبه ‖ —bogen (ام) منقله ‖ —messer (الا) وياخود : —leiter (ام) درجه‌لى مقياس .

Gradi(e)ren (ـُـ فع متع) a. ㉑ (صنع) درجاته تقسيم ايتمك ‖ درجه‌سنه چيقارمق .

Graf (ـُ ام) ㊿، **Gräfin** (امؤ) ㊿ قونت، قونتس .

Grafen=... (ـُـ...) —titel (ام) قونتلق‌عنوانى‖ —stand (ام) قونتلق پايه‌سى، قونتلق‌مرتبه‌سى، درجه‌سى.

Grafenthum (ـُـ الا) ㉕ قونتلق، قونت الكاسى.

Gräflich (ـُـ ص) ㉔ قونت، قونتسه مخصوص، منسوب.

Grafschaft (ـُـ امؤ) ㊾ قونتلق ‖ قونت حكومتى ، الكاسى .

Gram (ـُ ام) ㊳ (sans pl.) [grimmen] يأس ، كدر ، حزن ، الم ، ماتم ، درد ، قسوت، تاسه ، غم ، غصه ، قايغى ‖ كين وغرض ‖ استكراه .

Grämeln (ـُـ فع لا +) a. ㉑ غملى ، قسوتلى‌اولمق، غصه‌لى كورونمك ، قساوت چكمك .

Grämen (ـُـ فع متع) و —sich (فعمطا) a. ㉑ [Gram] غم ، غصه چكديرمك ‖ غم يمك ، قساوت‌چكمك، غصه‌لنمق ‖ Das soll mich wenig— اوده تاصه‌مى ، او برشى دكل ، اومورمده ايدى .

Grämlich (ـُـ ص) ㉔ كدرلى ، غملى ، غصه ، قسوت ويرن ؛ حزين ، اسفناك ، مكدر ، دردلى ، محزون ، متأسف .

Gramm (ُ الا) ㊿ (برعدددنصكره برثقلتك تعييننده جمعى .inv) [روم] غرام ، درهم اعشارى ‖ (درهم) .

Grammatiker (ـُـ ام) a. ㊵ [روم] صرفيوندن اولان ، علم صرف ايله اشتغال ايدن كمسه .

Gran (ـُ ام) ㊳ (جمعى مقياس اوله‌رق .inv) (كوچك ثقلت وزننه مخصوص) = ٦ سانتيغراملق ثقلت ، درهم (چكردك ، دنك، بغداى) .

Grän (ـُ الا (ام) ㊳ (آلتون وكموش وزننده = ١/٢ Gran ثقلتنده) درهم .

Granat (ـُ ام) ㊳ [لاتينجه] نار دانه‌سى شكلنده ذى‌قيمت سيلان طاشى ، شبچراغ ‖ —blüthe (امؤ) (نبا) نار چيچكى ‖ —feuer (الا) (ع) (طوپجيلقده) دانه انداختى ، آتشى ‖ —apfel (ام) (نبا) نار ‖ (apfel)—baum (ام) (نبا) نار آغاجى ‖ —vogel (ام) (تاطبيعه) نار بلبلى .

Granit (ـُ ام) ㊳ [لاتينجه] (معد) غرانيت طاشى، (تشكلات ارضيه‌نك الك اسكيسى عد اولنان غايت سرت‌طاش) پلانديز طاشى‖ —felsen (ام) غرانيت قياسى ‖ —haltig (ص) تركيباتنده غرانيت بولنان .

Granne (ـُ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه grana] (نبا) بشاق قيلچغى ‖ اوجى سيورى شى ‖ طوموز قيلى .

Granuli(e)ren (ـُـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] (معدنى) اوفاقلامق ، حشر ايتمك ‖ (بر پاره اوزرى) جيبان ايله اورتلمك .

Grapen (ـُـ ام) b. ㊵ تنجره ، چوملك .

Grapp (ُ) (مرا . Krapp) .

Grapsen (ُ فع متع و فع لا +) c. ㉑ (عمو) حرص وطمعله يقالامق، صارلمق ؛ يغما ايتمك، سيلوب‌سوپورمك، اخذ وغصب ايتمك ، چالمق ، چيرپمق .

Gras (ُ ونادراً ـُ الا) ㉖ اوت ، چمن ، يشيلك ‖ (مجا) (عمو) in's — beißen : اولمك ، طوپى آتمق ‖ wo er hinschlägt, da wächst kein — (mehr) آنك باصديغى يرده اوت بيتمز ‖ wir wollen — darüber wachsen lassen آرتق آنى اونودەلم ، او ماده‌يى قپاده‌لم ‖ —halm (ام) اوت صاپى ‖ —affe (ام) (كنج كمسه‌لرى تقبيح مقامنده) ميمون ‖ —ährchen (الا) (نبا) سنبله ، بيوك بر باشاغى تركيب ايدن باشاقلرك بهرى ‖ —fressend (ص) اوت ايله تغذى ايدن حيوانات، حيوانات سائمه ‖ —mücke (امؤ) (تاطبيعه) قلطبان ، اوتلكن قوشى .

Grasen (ـُـ فع لا +) c. ㉑ اوتلمق‖ اوراق بيچمك .

Graser ، ويا **Gräser** هر ايكيسيده (ـُـ ام) a. ㊵ —in (امؤ) ㊿ اوراقجى ، اوراقجى قارى .

Grasig (ـُـ ص) ㉔ اوتلى ، يشيللك ، چمن وچايرلغى اولان ‖ اوته ، چايره بكزر .

Graß (ُ ص) ㉔ مخوف ، مدهش، منفور ، قورقونج ، دهشت انكيز .

Graffi(e)ren (ـُـ فع لا +) a. ㉑ (خسته‌لقلر

حقنده) حكمفرما اولمق ، استيلا ايتمك ، اطراف قاپلامق ، مستولی اولمق ، قيرمق .

Gräßlich (ـــَ صـ) ㉑ مدهش ، مخوف ، قورقونج ، مهيب، دهشتبخشا || پك چركين، قودوبد ، صورتسز || ظالم ، غدار || غايت فنا .

Grat (ـَ ام) ㊳ ياخود ㉛ كوشه ، كنار ، سيوری اوج || زيوانه || صرت ، صاغری || (تشر) خارماهی ، بالق قيلچيغی || Höhe — (اموٌ) صرت (اوج) يوكسكلكی || Hobel — (ام) (طوغرامه‌جيلق وسيليجيلك) اركك پرواز آوادانلغی .

Gräte (ـــَ اموٌ) ㉝ [Grat] صرت ، صاغری || كوشه || بالق قيلچيغی || (مجا) er hat eine — darin او (آنده ، او ايشده) مانعه ، آنكله تصادف gefunden ايتدی ، ايش چتاللاشدی .

Gratial (ـَ(ـ)ـ) tss (ـَ الا) ㊳ [لاتينجه] مكافاة؛ بخشيش .

Gratis (ـــَ حا) [لاتينجه] باد هوا ، جابا ، مجاناً .

Grätschen (ـــَ فعلا +) ㉑ a, c. [Grätsche] باجاقلرينی آييرمق || آپيش آپيش يورومك .

Gratuli(e)ren (ـــَـــ فعلا +) ㉑ a. تبريك ، تسعيد ، ايتمك .

Grau (ـَ صـ) ㉑ بوز ، قير ، آلاجه ، سنجابی ، كول رنكی || —e Haare bekommen صاچی آغيرمق ، صاچنه قير دوشمك || (مجا) sich über (um) etwas —e وياخود : Haare wachsen lassen برشی ايچون زياده دوشونمك ، برشيدن طولايی اضطرابده بولنمق ، برشی ايچون صاچی صقالی آغرتمق (دوشونجه ايله) || رنكسز || مغموم، مكدر، صيقينتلی، جان صيقيجی || مبهم || (شعر) قرانته ، مسن ، ياشلی || نوردسز پيرسزرنكلی || Grau(r) (ام) ، Graue (اموٌ) قرانته || das Grauchen (الا) ㊵ b. اشك ، مركب .

Grau„ . . . (ـَ ···) [Grau] —äugig (صـ) آلاجه كوزلی || —bärtig (صـ) قيرصقالی || —lachs (ام) (تا طبيعه) مرسين بالغی || —schimmel (ام) آلاجه قير || —thier (ام) مركب ، اشك .

Grau-el (ـَ ام (الا) ㊵ a. [grauen] خوف ودهشت ، قورقو ، وحشت ، اوركمه ، دترهمه || نفرت ، تنفر .

Grau-en (ـَ فعلا+) ㉑ a. آغيرمق (بالخصوص صاچ حقنده) قيردوشمك آغارمق؛ (شفق آتمق ، طاك يری آغيرمق der Tag (وياخود: Morgen, Himmel, كذا فعيكشخ: es) graut صباح اولييور ، كون طوغيور ، شفق آتييور ، (فعلا +) و — sich (فعمطا) (فعيكشخ) قورقمق ، اوركمك ، آق پاك اولمق || (الا) ㊵ b. (sans pl.) (طلوع شمسله برابر) ، شفق beim grauen des Tages آثار ايكن || نفرت || قورقو ، دهشت || es wandelte ihn Grauen an آنك اودی قوپدی ، قورقدی ، دهشت ايچنده قالدی ، يوركی آغزينه كلدی ، موسمور كسلدی .

Grauen-haft (ـــَ صـ) ㉑ قورقونج ، دهشت آميز، مخوف، قورقولو ، امنيتسز؛ مشئوم ، اوغورسز .

Graulich (ـَ صـ) ㉑ بوزجه ، قيرجه ، آلاجه، قيره چالار .

Gräulich (ـَ صـ) ㉑ graulich= || چركين، قودوبد؛ قورقونج ، مدهش || (عمو) حددن زياده ، پك چوق .

Graupe (ـَ اموٌ) ㉝ بولغور (دوكولمش ، قبوغی صويلمش آرپه ، بغدای) || (عمو) —n (Schnee) (طولو) = Graupeln .

Gräupeln, Graupeln (ـَ جمع موٌ) (inv.) كوچك طولو دانه‌سی .

Graupeln (ـَ فعلا + فعيكشخ) ㉑ a. es graupelt طولو ياغييور ، طولو سرپه‌ليور .

Graus (ـَ ام) ㉖ (sans pl.) قورقو ، دهشت ، هول، خوف|| (صـ) ㉔ مخوف|| (ام) ㉖ (s. pl.) توز،قيريق.

Grausam (ـَ صـ) ㉑ ظالم ، مرحمتسز ، غدار ، انسانيجه‌سنه اولميان ، باربار ، وحشی؛ بلامرحمت || فوق الحد، پك زياده .

Grausamkeit (ـــَ اموٌ) ㊾ ظالملك ، غدارلق ، مرحمتسزلك ، ظلم ، غدر .

Grausen (ـَ فعلا +، فعيكشخ) ㉑ c. mir graust بكا دهشت كليور ، اوركيورم .

Gravi(e)ren (ـَـ فعمتد) ㉑ a. (صنعه) حك ايتمك ، قازمق ، غراوه ايتمك || (عد) اتهام ايتمك ، بريشك عليهنه اولان اتهامی تصديق ايتمك .

Grawität (ـَـ ا موٌ) ㊾ (sans pl.) [لاتينجه] آغيرباصمه ، اهميت || موازنت .

Graziös (ـَ tss ـَ صـ) ㉑ [لاتينجه] لطيف ، نازك ، يوصمه ، ادالو ، نازلو ، دلبر || مرحمتپناه .

Grec-kante (ـَـَ ا موٌ) ㉝ [فر . آلمانجه] برخطك دائما زاويهٔ قائمه تشكيل ايده‌جك وجهله دوردندن حاصل اولان روم تزييناتی .

Grege (ـَ فرانسزجه تلفظ اولنه) ㉝ [فر] خام ايپك .

Greif (ـَ ام) ㊳ ياخود (51) [روم] بوينی تويسز قره قوش، عقاب|| يارى‌قرتال يارى ارسلان (اساطيرحيوانى) .

Greifen (ـَ فعمتد) ⑳ n. يقالمق، طوتمق || (فعلا) falsch— ياكلش باشلمق ، برايشی ياكلش طوتمق || (مجا) die Zahl ist zu hoch gegriffen (بو) مقدارپك يوكسك تقدير اولنمش ، پك يوكسكدن اوچولمش || Das greift an بونك اوجی كيسه‌يه طوقنور، طوقنيور || (مجا) den Beutel برشيئی يقالمق ، برشيئه ال آتمق ، برشيئه nach etwas— ال اوزاتمق || um sich— اطرافنه سرايت ايتمك ، انتشار ايتمك || (die Sege) greift gut دستره ايوكسيور .

Greinen (ـَ فعلا +) ㉑ a. يلاندن آغلامق ، آغلاركبی يايمق || (شمالی آلمانيا لسانده) (عمو) يوزينی كوزينی اكشيده‌رك ، بوروشديره‌رق كولمك .

Greis (ـَ صـ) ㉑ [قديم آلمانجه: gris=grau] قير، بوز (آغارمش، قيردوشمش صاچ حقنده) آق پاك || (مجا) (مسن) سن‌شيخوخت greises Alter || (ام) ㊳ اختيار ، اختيارکسه، غايت‌مسن‌آدم|| قوجه‌مش، قوجه‌مان، پير، شيخ .

Grell (ـَ صـ) ㉑ (سس، صداحقنده) اينجه‌ونافذ، كسكين|| شن شطارتلی، پارلاق، اوينياق|| —gegen etwas abstechen برشيئله مغايرتده بولنمق، (على الخصوص الوان حقنده) اويمامق، ياقشمامق .

Grenz „ ... (ــ٘ ...) [Grenze] —bahnhof (ا م) حدود شمندوفر موقفی استاسیونی || —befestigung (ا مؤ) حدود استحکاماتی || —posten (ا م) (ع) حدود قره غول نوبتجیسی، حدود قره غولی || —land (ا لا) حدودده بولنان اراضی || —jäger (ا م) (حدود) قولجیسی || —kette (ا مؤ)، —kordon (ا م) (حدود) قولجی خطی || (ع) سرحد، حدود قره غول خطی || —pfahl (ا م) حدودی مشعر قازیق، حدود قازیغی || —scheidung (ا مؤ) تحدید حدود || —vertrag (ا م) تحدید حدود مقاوله نامه‌سی، تعیین حدود معاهده نامه‌سی || —zoll (ا م) (حدودده ویریلان) ویرکو، رسم .

Grenze (ــ٘ ا مؤ) ⑤③ [اسلاوجه] حد، حدود || سنور، حدود، سرحد || برشیئك نهایت کنارلری، حدودی .

Grenzen (ــ٘ فه لا+) c. ②① نهایت ویرمك، تحدید ایتمك || (اراضی حقنده) محاط اولمق، محدود بولنمق || (مجا) (ا مؤ) بونك اوته‌سی، صوکی Das grenzt an Narrheit دلیلکدر || (فه متع) تحدید ایتمك، حدود چکمك، حدودینی، سنورینی بللی ایتمك .

Grenzen-los (ــ٘ ص) ②① نامحدود، حد وپایانی اولمیان، حددن افزون || حدینی حدودینی کچمش .

Grenzer (ــ٘ ا م) a. ④⓪ —in (ا مؤ) ⑤⓪ حدود سکنه‌سندن اولان آدم ویاقادین || (آوستریانك قدیم حدود عسکری) .

Grete (ــ٘ ا مؤ) ④⑧ (واقتیز اسمی) مارغریت [Margarethe دن مختصر] .

Greu-el (ــ٘) (مراء) (Gräuel) .

Griebe (ــ٘ ا مؤ) ⑤③ ایچ یاغی طورتیسی، قفیرداق || (یوزده وعلی‌الخصوص آلت دوداقده حاصل اولان) قبارجق، سیولجه .

Griebs (ــ٘ ا م) مفردی ②⑥، جمعی ③⑥ الما، آرمود و امثالنك چکردکنك محفوظ بولندیغی حجره، یوه || برمیوه‌نك اورته‌سی .

Grieche (ــ٘ ا م) ⑤②، Griechin (ا مؤ) ⑤⓪ روم، روم ملتندن اولان ارکك، قادین، یونانلی .

Griechen-land (ــ٘ ا خا لا) ⑤⑥ (جغر) یونانستان .

Griechisch (ــ٘ ص) ②① رومجه، یونانلسانی || —es Feuer (ا لا) یونانلیلرك ایجاد کرده‌سی اولوب صوده یانار آتش، آتش رومی .

Gries (ــ٘ ا م) ②⑥ (sans pl) بیوجك دانه‌لی قوم || اوفق معدن کموری پارچه‌سی، قیریندیسی || مثانه ویا بوبرکده حاصل اولان طاش، حصات، رمل || بونلرك حصوله کتوردیکی، طاش علتی || —sieb (ا لا) (صنع) بولاق، بولغور الکی، قالبوری || —grämig (ص) قره سودالی؛ مراق کتیرمش آدم || (عمو) دائما (سوکوب صایه‌رق) مرلدانان وخویسزلق ایدن کمسه .

Grieseln (ــ٘ فه لا+) a. ②① اوفقلنمق، اوفق اوفق پارچه‌لنمق .

Griff (ــ٘ ا م) ③⑧ [greifen] طوتمه، یقالمه، دردست ایتمه، (الده ایتمه) einen falschen—thun (اکثریا مجازی) آلدانمق || e— (جمع مذکر) (ع) اسلحه استعمالی || e— (جمع) (مجا) اینتریقه، دولاب، دوزاق، قورنازلق || (اسلحه وسائره‌نك) صاپی، قبضه‌سی || (مقیاس مقامنده) برطوتم، برآوچ طولیسی، برآوچ، برقبضم || (بیرتیجی قوشلرك) پنچه‌سی || —wechsel (ا م) (ع) و (جمناستیق) ال دکشدیرمه .

Griffel (ــ٘ ا م) a. ④⓪ قلم || (شمدیکی وقتده اکثریا) طاش قلم || (الفبا قرائتی اثناسنده چوجقلرك قوللاندقلری) هلال || حکاك قلمی، منقاشی || (نبا) عضو تأنیثك استغمات ایله مبیض آره‌سنده‌کی (ابره) تسمیه اولنور قسمی .

Grille (ــ٘ ا مؤ) ⑤⓪ (تا طبیعه) چکرکه || جیرتلاق، اغستوس بوجکی || (مجا) چابوق کلوب کچن فکر وآرزو، هرجائیلك، میون اشتهاسی، چوجق آرزوسی، نوهوسلك || اوهام، خیال .

Grillen „ ... (ــ٘ ...) [Grille] —gezirp(e) (ا لا) جیرتلاق ویا اغستوس بوجکی اوتیشی، سسی || —krank (ص) مراقلو، قره سودالو .

Grimm (ــ٘ ام) ③⑧ (جمعی نادر) [قدیم آلمانجه grimmi] حدت، فرط غضب، تهور، شدت، سرتلك || —darm (ا م) (تشر) کودن باغرساغی، قولون .

Grimmen (ــ٘ فه متع) a. ②① زیاده ایچرلمك، حدت وغضبی موجب اولمق، طوقونمق || (فه یکشخ) es grimmt mir (ویاخود : mich) im Bauche قارنمده قنا حالده صانجی، بوروتی وار || Das grimmt mich بو، بوشی جانمی صیقیور، بنی راحتسز ایدیور .

Grimmig (ــ٘ ص) ②① غضبلی، حدت وتهورلی، قزغین، قودورمش، غضبناك، حدتدن کوپورن || —es Thier (ا لا) قیزمش، کوپورمش، وحشی، بیرتیجی حیوان || (بردرجهٔ فوق العاده‌یی کوستردکده) پك فنا، فنا حالده، حدسز es ist—kalt فنا حالده صغوق وار .

Grind (ــ٘ ا م) ③⑧ [قدیم آلمانجه grint] علی‌الخصوص باشده حاصل اولان چبان، کللك، کل، سعفه || مریض چوجقلرك آغزلرنده حاصل اولان یافته || (نبا) آغاج اویوزی || —salbe (ا مؤ) (اجزا) کل مرهمی || —kopf (ا م) کل قفا .

Grinsen (ــ٘ فه لا+) c. ②① [greinen=] صیریتمق، (استهزا ایله) کولمك .

Grippe (ــ٘ ا مؤ) ⑤③ [فر] غریپه نزلهٔ مستولیه‌سی، سعله ونزله‌سی غایت شدتلی اولان اینفلوئنزه خسته‌لغی .

Grips (ــ٘ ا م) ②⑥ (sans pl) (عمو) [greifen] بین، عقل : —haben عقل واذعانی اولمق || Griebs= .

Gripsen (ــ٘ فه لا+) c. ②① (عو) چالمق، چیرپمق، آشیرمق، طوفه‌لمق .

Grisett (ــ٘ ا م (ا لا)) ⑤⑥ (تجا) —zeug (ا لا) ③⑧ (کول رنکلی) دکرسز البسه .

Grob (ــ٘ کذا ــ ص) ②① قبا، سرت؛ نزاکتسز، تربیه‌سز، یونتولمامش، هودوك، ادبسز || (ضرمثل) auf einen groben Klotz gehört ein grober Keil دینسزك حقندن ایمانسز کلور || (ص حقنده) قبا، قالین || طوق، قالین || —er Fehler بیوك قصور (بیوك قباحت) || —feile (ا مؤ) ایری اکه، قبا تورپو || —hecheln (ا لا) (صنع) (قبا) طاسلاق || —karde (ا مؤ) (صنع) قبا طراق، قالین طراق || —schmied (ا م) Grobian= (عو) (ا م) —fach (صنع) مرانغوز، قوجیجی وامثالنك آلات حدیدیه‌سی اعمال ایدن تیمورجی .

Grobheit (ـُ ـ ا مؤ) (41) قبالق ؛ قالينلق ‖ قبالق، سرتلك ، تربيه‌سزلك ، ادبسزلك ، عدم نزاكت .

Grobian (ـُ ـ ـ ا م) (38) [grob] قبا ، تربيه‌سز ، مناسبتسز ، خوربات ، قبا ، اودون كبى كمسه .

Grog (ـُ ا م) (56) [انكليز] پونچ .

Grö(h)len (ـُ ـ فعلا + وفعه ـ م) (21) a. (عو) [grell] چركين‌چركين باغيرمق، يايغاره‌ايتمك، چيغليق باصمق .

Groll (ـُ ام) (38) [grell] بغض وعداوت، كوكاتمش كين وغرض .

Gros (ـُ ـ ا م) (فرانسزجه اوقونور) (inv.) (صيق طوقولى وجانفس‌كبى قماش) غرو، غرون‖ (الا) (inv.) (ع) قسم كلى .

Groß (ـُ الا) (38) (sans pl.) [groß] (تجا) اون‌ايكى دسته‌لك ، اون ايكى دوزينه‌لك .

Groß (ـُ ص) (24) بيوك ، جسيم، عظيم،كبير ، قوجه‌مان‖ e—Zehe آياغك باش پارمغى‖ بيوك، عظمتلى، اولو‖—werden بيومك، سنى تزايد ايتمك، سن‌شيخوخته وارمق‖Karl der—e بيوك قارل ، شارلمان ‖ ? wie — ist dieser Baum بو آغاجك بويى، بوكسكلكى نقدر؟ ‖ ich bin um einen Kopf بن‌سندن برباش‌قدرده‌ا (بويلى) اوزونم‖(حا) größer wie Du ! ‖ برينه كوزلرينى آچوب باقمق Jemand — anblicken (جمع) die — mächte ‖ ايرى دانه‌لى (نبا) (ص) — beerig دول‌معظمه ‖ —stadt (امؤ) بيوك شهر‖ —vezier (ام) صدر اعظم ‖ —artig ‖ —eltern = (جمع) — ältern ‖ (ص) عالى، معظم ، پك بيوك ‖ مكمل ، محتشم ، پك منتظم ‖ (كنايه) ماشاء الله ! اى ، بوكا شاشدم Das ist — artig ! طوغريسى ! ‖ —eltern (جمع) اجداد ‖ آغا بابا ، قادين‌ننه، بيوك پدر وبيوك والده ‖ —fürst (ام) بيوك دوقه ‖ — herzog (ام) خنكار ، پادشاه ، شهنشاه ‖ —herr (ام) بيوك دوقه ‖ (تا طبيه) بايقوش ‖ —herzogthum (الا) بيوك دوقه‌لق ‖ —mama (امؤ) بيوك والده ، خانم ننه ‖ —müthig (ص) سخى ، جومرد ، عالى جناب ، كرمكار ‖ —spurig (ص) بيوك يوللى ‖ —thuer(in) (ام و امؤ) مغرور ، اوكونان اركك ويا قادين ، فارفاره .

Groß-Britanni-en (ـ ـ ـ ـ اخالا) (40) b. (جغر) بيوك بريتانيا ، انكلتره .

Größe (ـُ امؤ) (53) [groß] بيوكلك ، عظمت ، جسامت ، وسعت‖ بوى ، يوكسكلك ‖ قوت، قدرت، شوكت، عظمت ، اولولق .

Grossi(e)rer (ـ ـ ام) (40) a. [فر] (تجا) طوپدن مال آلان صاتان .

Größten-theils (ـ ـ و ـ ـ حا) على‌الاكثر، اكثريا ‖ قسم اعظمى ، برچوق قسمى .

Grot (ـُ ام) (38) (مرا . Groot) .

Grotte (ـُ امؤ) (53) [ايتا] مغاره ، غار ، اين .

Grube (ـُ امؤ) (53) [graben] خندق ، چقور ، (معد) اوجاق ، لغم ‖ چقورلق، اويوقلق ‖ (مجا) Jemand Jemandem eine ‖ برينى اولديرمك in die — bringen wer Andern (ضرمثل) ‖ برينه دوزاق قورمق — graben eine — gräbt, fällt selbst hinein قازمه قويويى كندك دوشرسك ، ايچه بولورسك .

Grübeln (ـُ ـ فعلا +) (21) a. اينجه آرامق ، قيلى قرق يارمق ، غايت درين تدقيق ايتمك ، غيديلامق ؛ (بوش يره فائده‌سز شيلرى) تدقيق ايله اوغراشمق ‖ قارشديرمق .

Gruben„... (ـ ـ ـ) —arbeiter (ام) معدن عمله‌سى ‖ —steiger (ام) ايش باشى ‖ —wasser (الا) معدن اوجاقلرنده صيزه‌رق بريكوب چيقان صو .

Gruft (ـُ امؤ) (35) [graben] دفن‌امواته مخصوص لحد ، مخزن ؛ حفيره .

Grummet (ـ ـ الا (ام) (56) (sans pl.) [Grün = Mahd دن مخفف] (زرا) چايرك ايكنجى‌محصولى، چايرك ايكنجى بيچمى .

Grün (ـُ ص) (24) [قديم آلمانجه gruojan wachsen] يشيل ‖ تازه ، اوزلى ‖ wieder—werden يكيدن يشيللنمك ، تازه‌لنمك ، سورمك ، نشو ونما بولمق ‖ e Saat —e يشيل (تازه) اكين ‖ er Junge — جاهل دليقانلى ‖ كلفانبكى موسمور، آق ياق‌كسلمك sich — und gelb ärgern فنا حالده قيزمق ، حدتندن bei Mutter (عو) (inv.) (الا) ‖ آچيقده، قيرده ياتمق،كيجه‌لمك‖ Grün schlafen —bewachsen اوزرى يشيلك ايله اورتولمش ، اوزرنده يشيلك بويومش ‖ — kohl (ام) (نبا) يشيل لحنه ‖ — kram (الا) (نبا) —kraut = (ام) يشيلك ، يشيل سبزه‌وات ‖ — schnabel وكذا —schnäbler (ام) (تاطبيه) يغمور قوشى ، اكى اعلا ساحل قوشى ‖ —span (ام) (كيميا) باقيرده حاصل اولان يشيل پاس ، ژنكار، خليت نحاس ‖ —specht (ام) (تاطبيه) يشيل آغاج قاقان، ورق قوشى ؛ (مجا) جاهل كنج ، دليقانلى .

Grund (ـُ ام) (31) عمل ، اساس ، آياق ‖ ديب ‖ einer Sache auf den — gehen برشيئك كنهنه ، اساسنه واقف اولمق ، وقوفه چالشمق ، برشيئه درين كيتمك ‖ aus zu — e gehen سبيندن ، طولايى ، بناءً ‖ dem — e بيتمك ، خراب اولمق، باتمق ، (عمو) ايچنه اوينامق ‖ اصل، اساس ، سبب ، بهانه ‖ ? aus welchem — e سبب ؟ نيچون او ؟ ندن ؟ نه سببله ؟ ندنطولايى ؟ ‖ —welle (امؤ) صويك ديبندن قاينايوب چيقان طالغه ‖ —sylbe (امؤ) هجاى اصلى ‖ — buch (الا) املاك دفترى ، (تحرير اراضى) تحرير املاك دفترى ‖ — falsch (ص) كاملاً ياكلش ، اساساً ياكلش ‖ — fläche (امؤ) سطح داخلى ‖ —gesetz (الا) قانون اساسى ‖ — graben (ام) (صنع) عمل خندغى ‖ — herr (ام) برملكك صاحبى ، برطوپراغك متصرفى ‖ — kapital (الا) (تجا) سرمايه ‖ — lage (امؤ) اساس ، عمل ، جوهر ، اصل ، آياق ، اساس ماده ، بر شيئك اصلى ‖ مبادى ‖ — linie (امؤ) خط اصلى ، خط اساسى ‖ — los (ص) ديبسز ، اساسسز ، عملسز ؛ بوش ‖ — er Weg عملسز (كوتو) قالديرم ‖ (مجا) اصلى اساسى اوليان ، بوش ديبسز ، ديبى چيقماز ‖ —mauer (ام) عمل‌ديوارى ‖ —pfeiler (ام) عمل ديركى ؛ ركن‌اصلى ‖ — riß (ام) (معما) (بر ابنيه‌نك) پلانى ، رسم مسطحى ‖ (مجا) (برشيئك باشلوجه شيلرينى بيلديرر) خلاصه ، زبده ‖ — satz (ام) مادۀ حقيقيه ؛ قاعدۀ اساسيه ‖

قاعده ، دستور، قاعدهٔ کلیه، دستورالعمل || بداهت ، حقیقت || (امورمذهبیه وفلسفه‌ده) عقائد || —fäßlich — قاعدهٔ کلیه‌جه، قاعده‌یه‌توفیقاً || (حا) اساساً ، قاعدةً ؛ (طوتیلان) دستورالعمله توفیقاً || —ſchlecht — (صد) پك فنا ، (عمو) منفور ، پك کوتو || —ſchreiber (ا م) املاك کاتبی ، املاك محرری ، مقیدی || —ſchwelle (ا مؤ) (معما) طبان || —ſtein (ا م) تمل‌طاشی || —ſtellung (امؤ) (ع) (جمناستیق تعلیمنده) نفرك اوکچه‌لری بتیشیك والری آشاغی صالیویرلمش اولدیغی حالده وضعیت منتظمهٔ عسکریه ایله طوریشی || —ſteuer (ا م) املاك ویرکوسی || —ſtoff (ا م) (کیمیا) و (حکمه) جسم بسیط ، عنصر || —ſtück (ملك) اراضی || —ſuppe (ا مؤ) (بحر) کمینك رسوب ، طورطو ، پیسلك طوپلانان اك آلچق جهق || —wort (غرا) (ا لا) کلهٔ اصلیه || —zehent املاك عشری ، اعشار ویرکوسی || —zins (ا م) ایراد ، عقار فائضی (سنوی) || (تجا) تجارك سنوی ویرکوسی .

Grundel (ـّ ا م) a. (40) [Grund] (تا طبیعه) =Gründling.

Gründen (ـّ فه متع) b. (21) [Grund] بنا وتأسیس ایتمك ، قورمق ، انشا ایتمك ؛ وضع وتأسیس ایتمك ؛ وجوده کتورمك || —ſich (فه مطا) تأسس ایتمك، مبتنی اولمق .

Gründer (ـّ ا م) a. (40) و —in (ا مؤ) (50) بانی ومؤسس .

Gründlich (ـّ ص) (21) [Grund] قوی ، محکم ، صاغلام ، اساسلی || اساسی، اصلی || (حا) ایوجه .

Gründling (ـّ ا م) (38) (تا طبیعه) قیا بالغی || (عمو) زمین قاتنده اوتوران کمسه‌لر ، فقیر .

Grüne (ـَ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) یشیلك (چمنلك) || یشیل ، یشیل رنك .

Grünen (ـَ فه لا+) a. (21) یشیل رنکلی اولمق ، یشیل‌اولمق || (فه مطا) یشیللنمك ، نشو ونماده بولنمق || (مجا) یتشمك ، نشو ونماده اولمق ، بیومك .

Grünlich (ـَ ص) (21) یشیله مائل ، یشیلطراق ، یشیلجه .

Gruppe (ـّ ا مؤ) (53) [فر] جمعیت ، ییغین || (ع) (آوجیلقده) مانغه .

Gruppi(e)ren (ـّ فه متع وفعلا+)، —ſich (فه مطا) a. (21) طوپلامق || ییغلق ، طوپلانمق .

Grus (ـَ ا م) مفردی (26) ، جمعی (36) =Graus || (Kohle=)— (ا مؤ) اوفق، قیریق، توز کور .

Grufel (ـّ ا م) a. (40) (عمو) دترمه، قورقمه ، عرواء (مرا. Graus) .

Gruß (ـَ ا م) (31) [قدیم آلمانجه fruoz] سلام ، کندیدن بیوکه احترام ، تعظیم ، اکیله‌رك ایدیلان رسم سلام .

Grüßen (ـَ فه متع) c. (21) [Gruß] سلام ویرمك ، رسم تعظیم ایفا ایتمك .

Grütze (ـّ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) بولغور || (مجا) (عمو) Grips .

Guajak (ـَ ا م) (غوآیاق اوقونور) (56) [لاتینجه] (نبا) خشب الانبیا ، پیغمبر آغاجی .

Guano (غوآ-نو ویاخود غو-آ-نو اوقونور ا م) (56) (*sans pl.*) بحرمحیط جنوبیده بولنان ذورجل‌الکنی قوشلرك فیشقیلرندن حاصل اولان کوبره .

Gubel (ـّ ا م) a. (40) صالصالی، چاموزلی طوپراق .

Guck (ـّ ا م) (38) =Blick || —äug(e)lein ویاخود —äugelchen (ا لا) کوچك ، اوفق کوز || —fenſter (ا لا) کیزلی پنجره ؛ قپو ویا آخر برمحلده یاپیلان کوچك پنجره ، بیلت صاتیلور محل (پنجره‌سی) || —glas (ا لا) کوزلك ؛ تك کوزلك || دوربین || —in-die-Welt (ا م) (ا لا) عجمی، مبتدی، جاهل دلیقانلو || —kaſten (ا م) ایچی رسملی سیر صندیقلری || —loch (الا) ، —fenſter (الا) قپوده سورمه قپاقلی دلیك ، (آلت قاته ناظر) دوشمه دلیکی .

Gucken (ـّ فعلا+) a. (21) [=جنوبی ساقسونیاجه kiken] باقمق، نظر ایتمك، کوز اوجیله باقمق، کوز دیکمك .

Guepard (ا م) (که پارد اوقونور) (38) [فر] یابان هندکدیسی ، چته .

Guerilla (امؤ) (56) (ghé-ri'le-ya تلفظ اولنور) [اسپانیولجه] باشی بوزوق ، عساکرمعاونه فرقه‌سی .

Gu(h)r (ـَ ا مؤ) (49) [gähren] (معد) طاشلردن چیقان رطوبت .

Guillochi(e)ren (فرانسزجه تلفظ اولنه فعه متع) a. (21) [فر] (صنع) منویش ایله تزیین ایتمك ، منویشلمك .

Guinee (تلفظی: ghi'-nî ا مؤ) (56) (انکلیزك قدیم لیراسی اولوب بوکون آرتق ضرب اولنمامقده‌در) ۲۱ مارق ، ۲۳ فرانق ویوز یکرمی آلتی غروش قیمتنده انکلیز لیراسی .

Guingan (غینغانغ اوقونور ام) (56) [فر]=Gingang.

Guitarre (ـّ ghi ا مؤ) (53) [روم] (موسیقه) کتیاره ، تار ، ستار ، طنبوره .

Gulden (ـّ ا م) b. (40) [Gold] فلورین .

Gülte (ـّ امؤ) (53) [gelten] .

Gültig (ـّ ص) (21) [gelten] دکر ، یکر ، دکری ، قیمتلی‌اولان ، مرعی الحکم ، قانوناً مقبول ومعتبر، شایان قبول، مرعی ، جاری || (für) —erklären قبول وتصدیق ایتمك || —e Münze یکر آقچه .

Gummi (ـّ ا لا (ا م) (56) [لاتینجه] ضمق || —elaſticum || ضمق عربی arabiſches—, —arabicum (غوم الاستیق، شمدی دها زیاده مستعمل) قاوچوق || —waaren (جمع مؤ) (تجا) لاستیق اشیا || —ball (ا م) لاستیك طوپ || —band (ا م) لاستیك باغ || —ſchuh (ا م) لاستیك (آیاق قابی) || —zug (ا م) لاستیك (پانطالون ، آصقی ، پوتین والخ کبی محلرده) .

Gundel „ ... (نبا) (ـّـ ...) —kraut (ا لا) یبانی ککیك (لیمون قوقوسنه چالار) || —rebe (ا مؤ) یر صارماشیغی .

Gundermann (ـّـ ا م) (38) = Gundel-rebe .

Günſel (ـّ ام) a. (40) (نبا) فصیلهٔ شفویه‌دن برنبات .

Gunſt (ـّ امؤ) (36) [gönnen] لطف، کرم، عنایت؛ توجه ، حسن نظر ، التفات || bei Jemandem in—e ſtehen

برینك كوزنده اولمق ، حسن توجهنی قزانمش بولنمق ‖ zu — ein Jemandes
حرمتنه ‖ برینك خاطری ایچون ، یوزی صویی — برینك آرزو وطلبنه موافق صورتده .

Günstig (ـ ـ ص) ㉔ مساعد ، موافق ، مناسب ، وقت وحاله اویغون ‖ فائده ومحسناتلی ، اوغورلی ، خیرلی .

Gur = (ـ امؤ) **Ghur** .

Gurgel (ـ ـ امؤ) ㊼ بوغاز ، عنق ‖ (مجا) sein Vermögen durch die — jagen ثروتك آلتندن كیروب اوستندن چیقمق ، یبوب ایچوب بتورمك ‖ —wasser (الا) غارغاره صویی .

Gurgeln (ـ ـ فعلا + فعمته) و — sich (فعمطا) a. ㉑ غارغاره ایتمك ‖ (بوغازندن درین صس چیقارمق ، (حیوانلر علی الخصوص قوشلر حقنده) غورلدیلی صس چیقارمق .

Gurke (ـ ـ امؤ) ㊸ [روم] (نبا) خیار ‖ (مجا) ein Gesicht machen wie saure —n ‖ خیار شكلنده برون صورتی (خیارطورشوسی كبی) اكشیتك .

Gurre (ـ ـ امؤ) ㊸ (باركیرحقنده) وعاق ؛ نفسی (آیاقلری) طوتیلور حیوان ‖ كوتو باركیر ، باخصوص قیصراق حقنده .

Gurren (ـ ـ فعلا+) a. ㉑ (كوكرجین سسی حقنده) دم چكمك ‖ غورولدامق ، صیغهٔ یكشخصیه ایله : es gurrt ihm im Bauche آنك قارنی كورلدیور .

Gurt (ـ ام) ㊳ ، —e (امؤ) ㊸ (اكر) قولانی ‖ (بل) كمری ، بل قوشاغی ‖ etwas an einem über die Schulter geschlagenen —e tragen چاپراز ویا طوغریجه اوموزه آتیلان ایپ ، حمائل قایش اوزرنده (برشی كوتورمك) ‖ اوفق اشیا ، ال اشیاسی طاشیمغه مخصوص قایش ‖ (معما) دیرك قوشاغی .

Gürtel (ـ ـ ام) a. ㊵ [Gurt] قوشاق (قلنج ، بلاصقه قایشی) ‖ سلاحلق ‖ كمر ‖ (ع) (استحكامات حقنده) قوشاق ، دوره ، محیط ، سور ‖ (قزلق ، بكارت قوشاغی) den — lösen قوشاغی ، اوچقوری چوزمك ، بكارت چیچكی قوپارمق ‖ (جغر ، ریا ، هیئت) منطقه ‖ —bahn (امؤ) بر شهر ویا موقعك اطرافنی طولاشمق اوزره انشا اولنان شمندوفر خطی ، چوره (شمندوفر) خطی ‖ —schnalle (امؤ) كمر طوقه‌سی ‖ —spange (امؤ) كمر چنكلی .

Gurten (ـ ـ فعمته) b. ㉑ باغلامق ، كندلمك ، ربط ایتمك ، كریشله باغلامق .

Gürten (ـ ـ فعمته) و — sich (فعمطا) b. ㉑ [Gurt] احاطه ایتمك ، قوشاتمق ‖ (برباركیری) قولانلامق ، قولانی طوقه‌لمق ‖ —sich كندویه قوشاق باغلامق ، كمرطاقمق ‖ سلاحلغی قوشانمق ، محاربه‌یه حاضرلنمق ‖ (مجا) یوله حاضرلنمق .

Guß (ـ ام) ㉜ [gießen] (برمایعی) دوكمه ، آقیتمه ، اجرا ‖ (بردوكوملك) دوكم ‖ (شدتله یاغان یغمور) صاغاناق ‖ یمورطه آقیله شكردوكمه‌سی ، آقیتمه‌سی ‖ (تیمورجیلك) دوكمه ، قونت ‖ —eisen (الا) قونت ، دوكمه ‖ —eisen= Waaren (جمعمؤ) دوكمه تیموردن معمول اشیا وادوات ‖ —mauerwerk (الا) دوكم اولوغی ، آرق ، مجراسی ‖ —gerinne

(الا) طوكدرمه خرج ایله یاپیلان دیوار ‖ —mörtel (ام) طوكدرمه خرج ‖ صو چمنتوسی .

Gut (ـ ص) ㉔ ایو ، كوزل ‖ فائده‌لی ، نافع ، محسناتلی ‖ sich — halten ایو طیانمق ، یوزلامق ‖ (سلام) —en Morgen! صباح شریفلر خیر اولسون ! ‖ —en Tag! وقتلر خیر اولسون افندم ! ‖ —en Abend! آقشام شریفلر خیر اولسون ! ‖ —e Nacht! كیجه‌لریكز خیرلر اولسون ! ، (استهزا مقامنده) هایدی ایشته ! ‖ كذا (استهزا مقامنده) da sind wir — dran! او اشته بویمان ! اشته رنجك طاشنی آیقله بقالم ! ‖ — seien Sie so رجا ایدرم ، لطف ایدیكز ‖ — ist —, aber besser ist besser ایو ایودر ، فقط دها ایو البته آندن ایودر ‖ lassen wir Das — sein آنی براقه‌لم ، آرتق او بحثی قپاده‌لم ‖ (ع) wer da? كیمدر او ? : —er Freund! یابانجی دكل ! ‖ —er Freund! (كنایه مقامنده) دوستم ! اوغلم ! یاورم ! قوزم ! ‖ Gute(s) (الا) ㉔ (كنایه‌اولەرق) Sie haben da etwas Gutes angerichtet ایو یاپدیكز ، پك كوزل یاپدیكز آفرین سزه ! ‖ (الا) Hab und Gut verlieren وارنی یوغنی غائب ایتمك .

Gut„ ... (ـ ...) gelaunt (ص) ایو ساعتده ، كولر یوزلی ، ایولكی اوستنده ‖ —gesinnt (ص) فكر مستقیم ، فكرجمیل ایله موصوف ‖ (برشیئه) طرفدار ‖ —achten (الا) رأی ، فكر ، ظن ، (استخراج) ‖ —edel (ام) (نبا) چاوش اوزومی ‖ —machen (الا) تعمیر ‖ —müthig (ص) مرحمتلی ، ملایم ، حلیم ، لطف وعنایتلی ، كرمكار ؛ یموشاق ‖ —sagen : (امؤ) ویا —sagung (امؤ) (تجا) مخیر ویرمك ، مخیرقیلق ‖ —willig (ص) طوعا ، استیه‌رك ، كندی اراده وآرزوسیله ‖ مروةً ، لطفاً .

Güte (ـ ـ امؤ) ㊸ ایولك ‖ لطف ، احسان ‖ haben Sie die — es mir zu sagen لطفاً (آنی ، شونی ، بونی) بكا سویلرمیسكز ‖ فضل ، ایولك ، اخلاق حمیده ، اوصاف جمیله .

Güter„ ... (ـ ...) [مال Gut] —abtretung (امؤ) ترك املاك ‖ —bahnhof (ام) اشیا قطارلرینك ایشلدكاری استاسیون ، موقف ‖ —halle (امؤ) امتعه ، اشیا انباری ، دپوی ، قپانی ‖ —schuppen ویاخود : —speicher (ام) امتعه وضع واملاسنه مخصوص‌صوندرمه ، چارداق ، باراقه ‖ —zug (ام) امتعه قطاری ، اشیا ترنی .

Gut-heil! (ـ ـ حرتد) سلام ! مع السلامة ! (جمناستیقجیلرك سلامی) .

Gütig (ـ ـ ص) ㉔ مرحمتلی ، لطفكار ، شفقتلی ، مروتلی ، شفیق ، منعم ، ملتفت ، مكرم ‖ (حا) لطفاً ، مروةً ، مرحمتاً ‖ Seien Sie so — und geben es ihm لطفاً (شونی ، انی) آكا ویریكز ‖ Sie sind sehr — لطفكزه تشكر ایدرم ‖ erlauben Sie —st لطف ایدیكز ، لطفاً مساعده بیوریكز ، مساعده بیوریكز .

Guts „ ... (ـ ...) [ملك Gut] —besitzer (in) (ام مؤ) چفتلك صاحب ویا صاحبه‌سی ‖ —verwalter , —vorsteher (ام) املاك ، چفتلك اداره مأموری ، كتخداسی ، (كهیاسی) .

Gutsche (ـٓـ ا مؤ) (53) مرانغوز ، طاشجی والخ قلمی ،
میلی .

Guttapercha (ـ tch ـٓـٓ ا مؤ) (49) (*sans pl.*)
[ملای لسانجه] جزایر بحر محیطدن چیقان آغاج لاستیق
(قائوچوقه پك زیاده مشابهتی واردر) .

Gymnasial„... (ـٓ..)(ـ)-ـ) [Gymnasium] lehrer—
(ا م) ایكنجی درجه درسلر تحصیلنه مخصوص (داخلی) مكتب
اعدادی خواجه‌سی || schüler— (ا م) مكتب اعدادی طلبه‌سی.

Gymnasiast (ـٓ(ـ)-ـ ا م) (51) [روم] مكتب اعدادی
طلبه‌سی || طلبه .

Gymnasium (ـٓـٓـ gh ا لا) (44) [روم] مكتب ،
مدرسه || Kaiserliches— مكتب سلطانی || (یودرجه‌ده مكتب
مكتب اعدادی .

Gymnastik (ـٓـٓ gh ا مؤ) (49) [روم] ژیمناستیق .

Gymnastisch (ـٓـٓ gh ص) (21) ژیمناستیقه دائر ،
ژیمناستیقجه .

Gynäce-um (ـٓـ tss -- gh ا لا) (44) [روم]
(قدیم یونانیلرك) حرم دائره‌سی .

Gynandrisch (ـٓـ gh ص) (24) [روم][نبا] ملاصق
اعضاء التناسلی .

Gyps (ـٓ) (مرا . Gips) .

H.

(بوحرف آلمانجه لسانده برهیجانك ابتداسنده دائما تلفظ
اولنوب هیجای مذكورك اورته ویا صوكنده بولندیغی تقدیرده
دخی انجق آنك چكلمسنه خدمت ایدر)

H (ـٓ ا لا) (55) (آلمانجه الفبانك سكزنجی حرف وآلتنجی
صداسز حرفیدر) صورت تلفظی (حا) كبیدر .

Ha (ـٓ حر ندا) كولمه وسونجلی تعجبی كوستر ، درین
برحسی ایما ایچون: آه ! || (آرابه وامثالی چكان حیوانات حقنده)
(= صوله ، hott كلمه‌سنك عكسی) (صوله ! ! dia) .

Haag (ـٓ ا خا م) [hegen] (جغر) der— (لاهای
شهری) لاهی .

Haar (ـٓ ا لا) (38) [قدیم آلمانجه hâr] صاچ ،
قیل، توك || (مجا) e klauben— لپسقه صاچ || blonde—e
قیلی قرقه یارمق || mit Haut und—(en) spalten ویاخود
بسبتون ، كاملاً || (ا لا) صاچ كسمه (ab) schneiden— ||
(ا م) یلسنكله قاریشیق صاچ مرهمی || bürste— balsam—
(ا مؤ) صاچ فورچه‌سی || locke— (ا مؤ) زلف ، صاچ
لوله‌سی || matrate— (امؤ) آت قیلی شلته ، مندر ، یتاق ||
ball— (ا م) (كویش كتورن حیواناتك معده‌سنده) كرهٔ
عهن (كه مواد كلسیه وقیللردن تركب ایدرلر) || busch—
(ا م) آت قیلندن (پروسیا وسائره اوردولرنده سرپوشلره
طاقیلان) سرغوج || fein— قیل كبی ، قیل كبی اینجه ||
flechte— (ا مؤ) صاچ اوركوسی || los— (ص) طاسلاق ،
توكسز || nadel— (امؤ) صاچ فوركته‌سی ، صاچ ایكنه‌سی ||
netz— (ا لا) صاچی طوپلوطوتمغه مخصوص فیله || pommade—
(ا مؤ) صاچ یومله سی || scharf— (ص) (بیچاق وسائره
حقنده) قیل كبی كسكین ؛ (مجا) غایت قطعی وصحیح ||
schmuck— (ا م) صاچه طاقیلان (مجوهر) تزیینات ||
sträubend— (ص) صاچ اورپردو اولان ، پك كوتو ||
wuchs— (ا م) صاچ ، توك ، قیل بیومه‌سی .

Haaren (ـٓـ فع لا +) و sich— (فع مطا) (21) n.
(حیوانات حقنده) توكنی دوكمك ، دكشدیرمك || (فع متع)
صاچنی ، توكنی ، قیلنی یولمق ، كسمك ، قوپارمق .

Haarig (ـٓـ ص) (24) haaricht= صاچلی ، قیللی ،
توكلی || (بكلرلسانده) پك چوق ، زیاده viel Geld haben—
پك چوق پاره‌سی اولمق ، جیبطولو اولمق ، پك چوق پاره طوتمق .

Hab (ـٓ ا لا) (مرا . Habe) .

Hab„... (ـٓ...) [haben] gierig— (ص) طمع ایدن ،
ثروت وسامانه حرصلی اولان || sucht— (ا مؤ) ثروت وسامانه
اولان حرص ؛ طمع ، آچ كوزلولك .

Habe (ـٓـ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) [haben] مال ، ملك ،
وار(یت) || (عد) unbewegliche— اموال غیرمنقوله‌دن اولان
خانه ، ملك ، چفتلك وامثالی || dank— (عمو) تشكر ||
nichts— (ا م) هیچ برشیئه مالك اولمیان كمسه ، چول طوتمز ||
recht— (ا م) هپ كندی دیدیكی طوغری وحق اولدیغنی
ادعا ایدن .

Haben (ـٓـ فع متع) h. (49) مالك اولمق ، متصرف بولنمق ،
صاحب اولمق || im Auge— نظر دقتده ، كوزده طوتمق ،
كوزلمك ، كوزتمك ، منتظر اولمق || was hast Du ? نه‌یك ،
نه‌ك وار ? || Winter— mir قیشده‌یز || da hast Du's
نا ایشته ، آل سكا || (ضر مثل) ein Hab-ich ist besser
als ein بكا بروار اون (ویاخود : zehn) Hätt-ich
اولیدی دن ایودر ، بوكونكی طاووق یارینكی قازدن ایودر ||
das ist gar nicht mehr zu— آرتق اونی ایدمك ممكن دكل ؛
آندن آرتق هیچ قلمدی ، یوق ، آندن بولنمز آرتق || was hat
Das zu bedeuten ? بونه دیمك ? نه دیمك اوله‌جق بو ?
بو نیه ایو ? بوندن نه آكلاملی ? بونك معناسی ، مدلولی
نه دیمك اولسه كرك ? عجبا بونكه ? || was haben Sie
hier mitzureden ? سزك لقردی‌یه قارشمغه نه حقكزوار ?
نه حقله سز بورادهٔ لقردی‌یه قاریشیورسكز ? || Das hat
Nichts zu sagen ? بأس یوق ، اهمیق ، (ضرری) یوق ||
ihm habe ich zu verdanken بوندنطولایی آكا تشكره

مجبورم ، بوکا آنك سایه‌سنده موفق اولدم ، برکت ویرسون
آکا (که ین . . .) ‖ —gern (بریکی ، برشیئی) سومك ،
خوشلانمق ‖ —lieb سومك ، محبتی اولمق ‖ (فع یکشخ)
es hat Eile عجله‌سی وار .

Haber (ام) a. (40) =Hafer .

Habicht (ام) (38) (تا طبیعه) آتمجه ، چاقیر قوشی
‖ —kraut (الا) (نبا) کنکر اوتی ‖ —nase (امؤ)
قارتال غاغاسنه مشابه برون ، قارتال برون ، غاغا برون .

Habiliti(e)ren (فع متعه) a. (21) [لاتینجه]
(عد) =be-fähigen ‖ sich — برشرکت ویا برمحله کندوینی
قید وقبول ، داخل ایتدیرمك .

Haché (الا ch) (56) [فر] (مطبخ اصطلاحی)
=Hack-fleisch قیمه ، قیملش ات .

Hächse (امؤ kss) (53) =Häckse .

Hack (الا) (38) (عمو) Mack und Mack, —
دوکوتی ، قرنتی ، سوپرینتی ‖ اسافل ناس ، لایفلحون ‖
—bank (امؤ) ات قریلغه وقیمیلسنه مخصوص دستکاه ،
قیمه تختــه‌سی ‖ —beil (الا) ات بالطه‌سی ، ساطور ‖
—brett (الا) =—bank ‖ —fleisch (الا) قیمه ات
‖ —maschine (امؤ) یارمه ، قیمه ، کسمه ماکنه‌سی .

Hacke (امؤ) (53) [hacken] قازمه ؛ کولونك ‖
چاپه .

Hacken (ام) b. (40) [Hacken] اوکچه ، طوپوق ،
کعب ، عقب ‖ (مجا) sich auf die — machen کیتمك .

Hacken (فع متعه وفعلا +) a. (21) [hauen]
(ییرتیجی قوشلر حقنده) غاغلمق ، غاغا اوره‌رق پارچه‌لمق ‖
کسمك ، قیمق ‖ بالطه ایله کسمك ‖ (زرا) قازمق ، چاپه‌لمق .

Häckse (امؤ) (53) [Hacken] (خصوصیله حیوان
حقنده) حیوانك آرد آیاغنك بوکلدیکی محل .

Häcksel (الا) a. (40) [hacken] کسلمش
دوکولمش اوت ، صمان .

Hader (ام) b. (42) بز قرنتیسی ؛ پاچاوره ‖ (مجا)
چاپقین ، رذیل ، پیس مردار ‖ نزاع ، کورولدی ، منازعه ،
چکشمه ‖ —mann (ام) پاچاوره‌جی ، اسکیجی ‖ —sucht
(امؤ) غوغا ، منازعه سومه ، غوغاجیلق ، آتاق طبیعتلیك .

Hadern (فعلا +) a. (21) غوغا ومنازعه ایتمك ،
چکشمك ‖ قیزمق .

Hafen (ام) b. (39) [haben] طوپراق قاب ‖
(بحر) لیمان ، کورفز (کذا (مجا) امنیت وسکونت محلی)
‖ (ام) —satz لیمانه کیرمك ‖ in den Hafen einlaufen
چوملکك دیبنه طوپلنان طورطو ، رسوب ، دیب ‖ —stadt
(امؤ) لیمانده مبنی شهر ، بیوك لیمانی بولنان وبناءً علیه بیوك
تجارتکاه اولان بلده ‖ —anker (ام) ساحل ویا ریختیمده
کمیلری ربط ایتمکه مخصوص قازیق .

Hafer (ام) a. (40) (زرا) یولاف [مرا : Haber]
‖ —ernte (ام) یولاف محصولی ‖ —schleim (ام)
‖ —sehm, (کذا خسته‌لر ایچون) یولاف خلاصه‌سی قیناغی
—seim (ام) =—schleim ‖ —arten (جع مؤ) (نبا)
یولافه مشابه حبوبات انواعی ، فصیله‌سی ، فصیلهٔ علفیه ‖
wurz(el) — (امؤ) کوکی ینیر قعبول ، قعبارون ، اشقورچینا .

Haferei (امؤ) (49) (بحر) خسارات بحریه ‖
لیمان ویرکوسی ‖ لیمانده تیمور آتمق حقی .

Haft (ام (الا)) (38) [haben] طوتامق ، قلب ،
قبضه ‖ قانجه ، چنکل ‖ کند ، باغ ‖ (کیم) التصاق ،
یاپشمه ، یاپیشقانلق ، سرتلك ، کوچ آیریلور ، قیریلور
اولمقلق ‖ توقیف ، حبس ‖ (جزای نقدی) ، تأمینات اقچه‌سی
‖ —befehl (ام) توقیف امری ‖ —geld (الا)
=Hand-geld ‖ —gut (الا) (عد) حجز ‖ —krebse
(نبا) دیکر بر حیوان اوزرنده بولنان ویاشایان حیوان ‖
—nahme (امؤ) توقیف .

Hag (ام (الا)) a. (12) ویاخود (38) چیت ‖ (اطراف
چیت ویا سائره ایله مستور محل) آولی ‖ اوتلاق ‖ چالیلق ،
اورمانجق ، آغاجلق ‖ اوت وچیچکار بتمش محل ؛ چمنلك .

Hager (اخامؤ) (46) حضرت اسماعیلك والده‌سی
حجر خاتون .

Hage... (....) —buche (امؤ) (نبا)
قاین ، کورکن آغاجی ؛ (مجا) (عو) (کذا —büchen)
=Hahn(e)buchen ‖ —butte (امؤ) (نبا) صاری
یبانی کل میوه‌سی ، چیچکی ‖ —butten-Rose (ام) (نبا)
=Rose — (امؤ) یبانی صاری کل ‖ —dorn (الا)
(نبا) آق دیکن ‖ —stolz (ام وص) ارکن ، بکار ‖
بکارلق عالمی ، عزوبت .

Hagel (ام) a. (40) طولو ؛ دانه‌سی غایت اوفق
سرت طولو ‖ (یاغارکن قار حالنه کچن یغمور) صولو قار ‖
(Geschwulst) — (کوز قپاغنده چیقان) آرپه‌جق ‖
! Donner und — (شتم مقامنده یلدیرم) های . . . !
—schauer ‖ (طوپیلق) هوادن آتیلان تیمورقیرینتیلری ‖
(ام) صاغاناق یغمور ‖ —dicht (ص) پك صیق ، سرت ؛
پك صیق ‖ —korn (الا) ایری طولو دانه‌سی ‖ —voll
(عمو) (ص) زیل زورنا (سرخوش) .

Hageln (فعلا +) (اکثریا فع یکشخ) es hagelt
طولو یاغیور .

Hägen (فع متعه) a. (21) =hegen .

Hager (ص) (21) ضعیف ، لاغر ، اتسز ؛ نارین ، چلیسز .

Haha (—) (حر ند) ! — ها ها !

Häher (ام) a. (40) [قدیم آلمانجه hehara]
(تا طبیعه) باقر قارغه ، آلا قارغه .

Hahn (ام) (31) خروس ‖ (اوترقوشلرك ارککی) ‖
(زرا ونبا) ارکك دیشی‌کتان : Hahn und Henne — ‖ کورولدی ،
پاتردی‌چیقاران کیمسه ‖ (بعضاً بالعکس) ملایم ، سسسز آدم ‖
(تا طبیعه) قیرلانغیج بالغی ‖ تفنکك خروسی den—spannen
تفنکی قورمق ، خروسی قالدیرمق ‖ —geviere (الا) تفنکك
خروسی اوزرنده اولان ترفیللی یری ‖ موصلوق ‖ —macher
(ام) (صنع) موصلقجی .

Hahn(e)buchen ویا —büchen (ص) (21)
(عو) میشه اودونی (کبی قبا ، اکیلوب ، بوکولماز) .

Hahnemann (اخام) (56) [تداویٔ بالمثل قاعده‌سنك
موجدی اولوب ۱۸۴۳ ده وفات ایتمشدر] ‖ (کذا اکثریا
دانیچارقه‌لیلر طرفندن مستعمل) ساخته جسور ، قبا طلق .

Hahnen „ ... (‐‐‐‐‐) —feder (امؤ) خروس توکی‖ —ei (الا) کوچك يمورطه ؛ (عو) طائوق ترسی‖ —fuß (ام) خروس آیاغی‖ —gefecht (الا) = —kampf (ام) خروس دوکوشمسی‖ —kamm (ام) خروس ایبیکی‖ (کذا ارککرك آلتلری اوزرنده خروس ایبیکی کبی دیك طوران صاچی (قیصه پرچم کبی)) ‖ (نبا) خروس ایبیکی‖ —kopf (ام)، کذا —kopf = Klee (امؤ) اولیا اوتی‖ —sporn (ام) خروس مهموزی‖ (نبا) خروس مهموزی‖ —tritt (ام) يمورطه صاریسیله آقیی ربط ایدن پرده، سرۀ باطنه.

Hahnrei (‐‐ ام) (38) یاخود (51) (عمو) (قاریسی طرفندن آلدادیلان ارکك) دیوث، کراته، قلتبان.

Haho (‐‐ حرند) (آوجیلق) طوت !.

Hai (‐ ام) (38) یاخود (51) وکذا —fisch (‐‐ ام) (38) (تاطبیعه) کوپك بالغی، کاب بحری (دریسی غایت سرت اولوب تخته جلاسنده مستعملدر).

Haid(e) (‐ مرا:) (Heid(e)).

Haidu(c)k (‐ : ویاخود ‐‐ ام) (51) و (56) [مجا] = Heiduck.

Hain (‐ ام) (38) [Hag =] اورمانجق، قوری‖ —anemone (امؤ) (نبا) اورمان شقایق‖ Hein =.

Häkchen (‐‐ الا) b. (40) حلقه‌جق، اوفق چنکل، قوپچه‌جق‖ (جرا) یاربلان اتلری طوتمغه مخصوص چنکله بکزر مشبك، کلبه‖ (غرا) برحرفك صاغی یوقاریسنه وضع اولنان (اپوستروف) اشارتی‖ (ç) حرفنك تحتنده (¸) سدیل اشارتی‖ (مطبعه) طرناق(«) اشارتی‖ کتاب، جزدان طوقه‌سی، دوکمه‌سی‖ (مجا) ein—auf Jemand haben برینی میلمش اولمق، برینك اسمی اوزرینه میم قویمق.

Hak-eisen (‐‐‐ الا) b. (40) چنکل، کلاب، قانجه.

Häkel „... (‐‐‐‐‐) —haken (ام) ویاخود —nadel (امؤ) طیغ، تدتنه ایکنه‌سی.

Häkelei (‐‐‐ امؤ) (49) (مجا) اصلسز یره ایدیلان معارضه.

Häkeln (‐ فعمتعه، فعلا+) و—sich (فعمطا) a. (21) طیغ ایله اورمك، طیغ ایشی ایشلمك، تدتنه یاپمق، تدتنه اورمك‖ کرکفده نقش ایشلمك، قصناق اورمك‖ چنکالمك‖ (مجا) طاقلمق، انکل اولمق، یاپشمق‖ (مجا) an etwas — برشیئه پارمغی طاقمق، اوفاقدن اعتراض ایتمك، ذم ایتمك، برشیده مناقشه ومؤاخذه ایده‌جك برنقطه بولمق.

Haken (‐‐ ام) b. (40) [قدیم آلمانجه häken hâhan: hängen] چنکل، قانجه، ارکك قوپچه‖ —und Ösen ارکك ودیشی قوپچه‖ کنه، پرچین چیویسی‖ حلقه‖ (مجا) die Sache hat einen (ویاخود: ihren)— بو ایشده برایلیشکلك، برقاریشقلق وار، بو ایشده برعکسیلك، برجنابتلك وار‖ (زرا) تکرلکسز برنوع چاپه صبانی.

Haken (‐ فعمتعه، فعلا+) و —sich (فعمطا) b. (40) قانجه‌لمق، چنکل طاقمق؛ قوپچه‌لمق، قوپچه‌یی ایلکلمك‖ (مجا) طاقیلوب قالمق.

Haken „... (‐‐‐‐‐) —block (ام) چنکلی مقره‖ —förmig (ص) قانجه کبی، چنکله مشابه‖ —keil (ام) کرتکلی قامه چیویسی (قپو وسائره سترو تثبیتنه مخصوص)‖ —nagel (ام) (تاطبیعه) ارکك مرسین بالغی‖ —lachs (ام) قانجه باش چیوی‖ —spieß (ام) (بحر) زیپقین‖ —schütz(e) (ع) قدیم ششخانه‌جی عسکری.

Häkler (‐‐ ام) a. (40) تدتنه، قاصناق اورن ایشجی.

Halb (‐ ص) (21) یارم، نصف، بچق‖ um den—en Preis نصف فیئاته‖ um zehn (und) ein—Uhr ساعت اون بچقده‖ es ist grade— (ساعت) تام بچق، تام یارم‖ gar,—gekocht یاری چیك یاری پیشمش، یاری پیشمش یاری پیشمامش‖ nicht—so viel یاریسی قدر بیله دکل، یاریسندن دها آز‖ ein—es Jahr آلتی آی، (یارم سنه)‖ ich bin—und—fertig‖ —und— اولدقجه، ایکیسی آره‌سی بن همان (ایشیمی) بتیرییورم، همان حاضرم‖ (اسم) (*inv.*) eine Halbe (Flasche) یارم (شیشه) یارم، نصف، بچق‖ (برشیشه) — و اکثریا: halber . . . halben, . . . سببنه، ایچون، سببیله، خاطری، آرزوسی ایچون مثلا er hat es meinet„—en gethan او آنی بنم ایچون یاپدی، بنم سببیه ایشلدی‖ meinet„—en kannst Du es machen, (thun) آنی یاپه بیلیرسك (اوشیئی، ایشی) یاپ؛ بك اعلا؛ بن برشی دیمام؛ بکا نه.

Halb„... (‐‐‐‐) —blut (الا) یا اناسی ویا باباسی ایو جنس حیوان، ایو جنس برحیوانك عادی جنسدن بر حیوانه آشمسندن، چکلمسندن وجوده کلان بارکیر‖ —erhaben (ص) (رسم اویمیجیلفنده) یارم قبارمه‖ —seide (امؤ) یارم ایپك (قماش)‖ —welt (امؤ) کوتوقاریلار، فاحشه کروهی‖ —breit (ص) ایوجه اولمامش (کذا مجا)‖ —voll (ص) یاریسنه قدر طولو‖ —stündig (ص) یارم ساعتلك‖ —affe (ام) آسیا وآفریقاده اولوب میمونه غایت مشابه بولنان حیوان‖ —atlas (ام) (تجا) اینجه ستن‖ —dunkel (ص) لوش‖ —esel (ام) (تاطبیعه) وحشی مرکب جنسی، جیکتای‖ —franzband (ام) اوجلریله آلتی مشین واوزری بزدن کتاب جلدی‖ —gar (ص) یاری چیك (پیشمامش)‖ —gold (الا) فرنك آلتونی‖ —gut (الا) (تجا) (یاری قورشون یاری چینقو، توتیادن مرکب) معدن‖ —bibel (امؤ) قطعه‌سی کوچك و الده طاشینور انجیل کتابی‖ —brief (ام) برحکمدار ویا مؤلفك خط دستی؛ نامۀ همایون‖ —buch (الا) مجموعه، رساله‖ —insel (امؤ) شبه جزیره‖ —kreis (ام) نصف دائره‖ —kugel (امؤ) (هیئت، حکمه) نصف کره‖ —laut (ص) خفیف (پك یوکسك اولمیان) صدا ایله، یواشدن‖ (ع) —links (حا) صوله اکری‖ —messer (ام) = —durchmesser (ام) نصف قطر‖ —mond (ام) هلال، هلال حالنده اولان آی شکلی‖ (ع) (استحکا) نصف دائره شکلنده استحکام، طابیه‖ —rechts (ع) (حا) صاغه اکری‖ —silber (الا) Platin =‖ —wegs (حا) یولك یاریسنده، یاری یولده‖ (عمو) بردرجه‌یه قدر‖ —zug (ام) (ع) یارم طاقم.

Halbi(e)rbar (‐‐‐ ص) (24) ایکی ایله قابل تقسیم، تنصیف ممکن، ایکی‌یه آیریلور.

Halbi(e)ren (ـَـُـ فعمتعد) و — sich (فعمطا) ، (فعيكشد) a. ㉑ تنصيف ايتمك ، ايكي‌يه بولمك ، ايكى مساوى قسمه آييرمق || ايكي‌يه منقسم اولمق ، قابل تنصيف اولمق || Halbi(e)rung (امؤ) ㊾ تنصيف ، ايكي‌يه تقسيم ، ايكى مساوى قسمه آييرمه .

Halbi(e)rungs„ ... (ـَـ...ـَـ) (هندسه) تنصيف || — punkt (ام) نقطهٔ منتصفه || — ebene (امؤ) ، — Linie — (امؤ) (سطح) مستوئ منصف || — fläche (امؤ) خط منصف .

Halcyonisch (ـَـ) tss (ـَـ ص) ㉑ die — en Tage قيشدن يدى‌كون اول وآخر اولان كونلر .

Halde (ـَـ امؤ) ㊸ باير || تپه‌جك .

Hälfte (ـَـ امؤ) ㊸ [halb] um die — mehr ياريسى قدر زياده .

Halfter (ـَـ ام) a. ㊵ يولار ، (كمسز) باشلق || اكرده طبانجه‌لقلر || قوشوم طاقمنك حيوانك بويننده كچوب كوكسنه طيانان سميدى || — geld (الا) بخشيش ، قهوه پاره‌سى || — riemen, — strick, — zügel جله‌سى (ام) يولار ايپى ، باشلق قايشى .

Hall (ـَـ ام) ㊳ [hallen] (يواش يواش ترفع وبعده بالتدريج غائب اولان) صدا ؛ عكس صدا .

Halle (ـَـ امؤ) ㊸ اوسـق قپالى محل || (اوسق قپالى يول، كزينتى) غالرى || — (Kirchen=) كليسا (معبد) اوكنده‌كى حيات || (بيوك و اطرافى قپالى) بيوك حولى ، ديوانخانه ، صالون || پازار يرى ، چارشو ؛ مغازه .

Hallen (ـَـ فعلا +) a. ㉑ (صدا حقنده) اوتمك ؛ عكس ايتمك .

Halli (ـَـ حرند) hallo(h) .

Halloh(h) (ـَـ حرند) (الا) (نادراً ام) ㊻ [قديم آلمانجه : halôn باغيرمق، چاغيرمق] هايدى! || halli — ! هى ! هى ! || كورلتى پاترتى، شماته ، ولوله .

Hallor (ـَـ ام) ㊿ طوزجى ، طوز ياپان .

Ha(l)lunke (ـَـ ام) a. ㊷ [بوهميا holomek جبلاق ديلنجى] چاپقين ، آلچاق ؛ رذيل ، مسخره ؛ پيس مردار .

Halm (ـَـ ام) ㊳ اكين ، نباتات صاپى ، قصبه ، باشاق صاپى || فدان بدنى ، ايلجه صاپ .

Halo-id (ـَـ الا) ㊳ [روم] (كيم) شبه املاح .

Hals (ـَـ ام) مفردى ㉖ جمعى ㉟ بويون ، einen langen — machen || كردان || den — بوينى اوزاتمق || den — abschneiden بوينى اورمق، (باشنى كسمك) || bis an den — in Schulden stecken بوغازينه قدر بورج ايچنده اولمق ، بوغازينه قدر بورجه كيرمك || über — und Kopf وياخود : über — , über Kopf باش آشاغى باش يوقارى ، پك زياده es ist ihm in den unrechten — gekommen || عجله ايله ككريتسى قاچدى || — länge (امؤ) بويون اوزونلغى || — band (الا) بويون باغى (تزيينات) || تاصمه || — binde (امؤ) (عسكرى) بويون باغى، قراوات || — eisen (الا) تيمور (بويون) حلقه‌سى ، لاله || — geschwulst (امؤ) بويون شيشكينلكى ، بويون (شيشى) ورمى || — geschwür (الا) بويونده چيقان چيبان || — kette (امؤ) (آلتون) بويونلق ، كردانلق || — krause (امؤ) قادين يقـالغى ، ايلجه تولبندن چوجق يقه‌لغى || — schild (ام) (الا) (ع) فراحى || (بوجكلرك) كوكسى || — schleife (امؤ) بيون باغى ، قادينلرك اوفق بيون باغى (ياپدقلرى‌قورده‌له) || — schmuck (ام) بيونه‌كردانه طاقيلان‌تزيينات || — stimme (امؤ) (موسيقى) بوغازدن چيقان صدا || — tuch (الا) (اركلرده) بيون باغى ، بيون آتقيسى ، (قادينلرده) بويونه صاريلان منديل || — weh (الا) بوغاز آغريسى || — weite (امؤ) (بويون) يقه‌كنيشلكى || — zäpflein (الا) (تشر) لهات ، كوچك ديل .

Halse (ـَـ امؤ) ㊸ (آوجيـلق) تاصمه || (بحر) بريلكنك آشاغى اوچلرينى آچمغه مخصوص ايپ .

Halsen (ـَـ فعمتعد) c. ㉑ Jemand — (umhalsen) برينى قوجاقلامق ، بويننه صارلمق || (بحر) آلا بانده ايتمك .

Halt (ـَـ ام) ㊳ طورمه ، طوريش، توقف || استناد ، مستند ، طوتديرمه || نقطهٔ استناد ، (كذا مجا) || (معما) طياق || متانت ، قرار ، ثبات || — (حرند) طور ! ؛ (ع) —! طور ! (قوماندسى) ؛ —! طور اوراده ! || —(doch) طور آجانم ! طوربه ! طوركدى ؛ —! (طور) قمدامه ! ؛ —, wer da ? طور، كيدر او? || —los (ص) ثباتسز، دوامسز، قرارسز || كوشك ، چوروك || — machen (الا) طورمق ، توقف ايتمك || — stätte وياخود: — statt ايكيسيده (امؤ) محل توقف ، استاسيون ؛ (آوجيلق) موله يرى ؛ طوبلانمه يرى ، محل اجتماع .

Haltbar (ـَـ ص) ㉑ [halten] ثباتلى ، قرارلى ، دواملى (كذا مجا) || die Festung ist nicht — استحكام(قلعه) قابل مدافعه دكلدر || طيـانقلى ، صاغلام ، قوى ، محكم || (بويا ، رنك حقنده) خاص، صولمز ، اوچمز ، آتمز ، چيقماز .

Haltbarkeit (ـَـ امؤ) ㊾ (*sans pl*) einer — Festung بر استحكامك قوهٔ تدافعيه‌سى ، قابليت تدافعيه‌سى || طيانمه ، محكميت || دوام ، ثبات .

Halte„ ... (ـَـ...) — mutter (امؤ) سوندينه || — platz (ام) استاسيون ، محل توقف ؛ كيرا آرابه‌جيلرك طوردقلرى محل || — punkt (ام) طياق، استنادنقطه‌سى، (ع) (اندلخت) نقطهٔ‌نشان || — stelle (امؤ) = — punkt , — platz .

Halten (ـَـ فعمتعد) p. ㉚ و — sich (فعمطا) طوتمق || den Zügel kurz — ديزكينى قيصه طوتمق (كذا مجا) || تأخير وتعويق ايتمك، آليقويمق || طيانمق || sich etwas — ظن ايتمك ، بكزتمك ؛ تلقى ايتمك ، ich halte ihn für einen ehrlichen Mann بن آنى برناموسلى آدمدر ديرم ، آنك ناموسلى اولديغنـه شبهه‌م يوقدر || was er hält , hält er fest اوطوتديغنى‌صيقى‌طوتار، عزمنده ثبات ايدر || halt den Dieb ! شوخرسزى‌طوتك ! طوتك، طوت‌طوت ! (خرسزى) || Stand — طيانمق || مدافعه ايتمك، (دشمنى) كال‌متانتله‌بكلمك || Gottes Gebote — اوامر‌الهيه‌يه‌امتثال‌ايتمك || Tritt — خطوه‌موزونه ومتساويه‌ايله‌يورمك || sein Wort — سوزنده‌طورمق، عهدينى طوتمق || den Mund — چكه‌سنى، آغزينى طوتمق، صوصمق || was — Sie von ihm ? آنك حقنده نه‌فكرده بولنيورسكز،

—Sie es damit wie Sie wollen! ? || آنى نه ظن ايدرسكز؟ استديككى يابيكز! استديككى قوللانيكز! جانكز نصل استر ايسه اويله، بيلديككزكبى يابك! || Tinte und Papier مركب وكاغدى كنديسندن اولەجق، muß man sich selbst— كندى آلملى || wir—auch eine türkische Zeitung بزده (او، دكان، خانه، قرائتخانه والخ) بزده تركجه غزته وار، بولنديريرز، آبونه‌ليز || (تجا) wir halten diese Waare nicht بزده بومال بولنمز، بز بومالدن، اشيادن صاتمەيز || eine Rede— خطابت ايتمك، برنطق سويلمك، ايراد ايتمك || mehr auf || احترام ايتمك lieb— خوش طوتمق، سومك؛ sich als auf Andere— آخردن زياده كنديويه اعتماد ايتمك، auf etwas || (فعلا+) طيانمق، صاغلام اولمق || كوكنمك los— برشيئك اوزرينه طوغرى طوتمق، اوزرينه سوق وتوجيه ايتمك، اوزرينه صاليويرمك .

Halter (ــ ام) a. (40) [halten] برشيئى طوتان، برشيئه نظارت ايدن شخص || (برشيئى ثابت طوتمغه مخصوص آلت) Feder— قلم اوجنى طوتمغه مخصوص صاپ || طياق، دستك، مسند .

Haltung (ــ امؤ) (49) =[halten] وضع وطوريش، طور، حال، قيافت، شان؛ كيديش؛ طورانيش || (ع) وضع وطوريش || طوتم، طوتيش .

Halunke (مرا: Hallunke) .

Ham (ــ ا خام) (56) (حضرت آدمك اوغلى) حام .

Hamadryade (ــ امؤ) (53) [روم] (اساطير) آغاج پريسى .

Hamak (ــ ام) (56) [فر] آصمه يتاق، براندە .

Haman (ــ ا خام) (56) عجم شاهلرندن آسوئروس نام حكمدارك وزير ونديمى .

Hambuche (ــ امؤ) (53) = Hage-buche .

Hamburg (ــ ا خالا) (56) آلمانيانك شمالنده جسيم واپور شركتلرى ودكز تجارتيله مشهور مستقل هامبورغ شهر دلنشينى .

Hamen (ــ ام) b. (40) باليق ايكنەسى، زوقه || اكثريا برصيريغه مربوط طوربه شكلنده آغ؛ قوش ويبانى اوردك آوينه مخصوص آغ، آغيل || قيله .

Hamit (ــ ام) (51) [Ham] in— (امؤ) (50) سلالهٔ حامدن اولان (اركك، قادين) .

Hammel (ــ ام) a. (40) وياخود a. (39) قويون، غنم (كذا غايت صبور اولان كمسه) || braten— (ام) قويون كبابى، قيزارتمەسى || fleisch— (الا) قويون اتى .

Hammeln (ــ فعمتع) a. (21) لخصا ايتمك، خايەسنى چيقارمق، بورمق .

Hammer (ــ ام) a. (40) چكيچ، ال چكيچى، طوقمق || Glocke und— چاك و(ايچندەكى) چكيجى || (مجا) (جسورانه اوراق، اوريشان، تيمور بيلك) — Karl der (قارل) شارل مارتل (چكيچ) || art— (امؤ) چكيچلى بالطه || führend— (ص) اوزرنده چكيچ ماوقەسى اولان، چكيچ اشارتلى || herr— (ام) (معدن) اوجاغى صاحبى || muskel— (ام) (تشر) عضلهٔ سمى مطرق || schlacke— (امؤ)

—schlag = (ام) چكيچ ضربەسى || (معد) چكيچله دوكيلان معدنلردن صيچرايان معدن بوق || werk— (الا) دروننده صو ويا بخار ايله ايشلديلان بيوك چكيچ، طوقماق ماكنەلرينى حاوى فابريقه ويا آخر كارخانه، معدن اوجاغى .

Hämmerbar (ــ ص) (21) (صنع، حكم) چكيچله دوكيله بيلان، دوكولمكله، آچيلوب يوفقه حالنه كيرمك خاصەسنه مالك اولان، قابل انطراق .

Hämmerchen (ــ الا) b. (40) (صنع) (چكيچ كلمەسنك صورت تصغيريەسى) (چكيچجك) طوقمقجق || (كريشله چالنان چالغيلرده) متحرك وكوچك تخته لوحه، طوقمق .

Hämmerlein (ــ الا) b. (40) (صنع) (كذا چكيچ كلمەسنك صورت تصغيريەسى) = Hämmerchen || پك يرامز، آقاجان چوجق || ابليس، خبيث .

Hämmern (ــ فعمتع) a. (21) چكيچلمك، تيمور طوقمقله اورمق، چكيچله دوومك .

Hämmling (ــ ام) (38) [Hammel] طواشى، خصى، ايكديش || حرم آغاسى .

Hämorrho-idal (ــ ص) (24) [روم] باصورى، باصوره متعلق .

Hämorrho-iden (ــ جمع مؤ) (53) [روم] باصور (خستەلغى) .

Hampel-mann (ــ ام) (25) قرەكوز (خيال) رسمى؛ قوقله (كذا مجا)؛ حاجى ياتمز؛ بهيەروحى || آحمق، بدلا، عقلينه كلانى يايان .

Hampeln (ــ فعلا+) a. (21) آليق آليق، آپول آپول كزينمك، آبدال آبدال صاللانوب كزمك .

Hamster (ــ ام) a. (40) [اسلاو] (تا طبيع) طاغ فارەسى || بونك كوركلك دريسى || (مجا) طمعكار كمسه، حريص آدم؛ پاره، مال بريكديرن، پارەيى كوپه باصان آدم || منزوى .

Hamstern (ــ فعلا+) a. (21) ذخيره ادخار ايتمك || (ايش حقنده) = büffeln .

Han (ــ الا) (56) [عر، تركجه] خان، مسافرخانه، كاروانسراى .

Hand (ــ امؤ) (35) ال، دست، يد || الك ايچندەكى بوشلغى، آووچ، (آيەنك تشكيل ايتديكى چقورلق) hohle— || eine—breit höher بر ال كنيشلكى قدر دها يوكسك || die—bei etwas im Spiele haben برايشده الى، مدخلى اولمق || die—auf's Herz legen الينى كوكسى اوزرينه قويمق (يمين ايتمك) || wie man eine—umdreht آن واحدده || aus der—fressen (حيوانات حقنده) غايت حليم، اوصلو اولمق، قوزى كبى اولمق || mit der—gemacht ال ايشى، ال يابمەسى || die—bieten الى اوزاتمق، عرض ايتمك، ويرمك || eine—voll برآووج طولوسى || alle Hände voll zu thun haben ايشى باشندن آشمش اولمق، النده پك چوق ايش اولمق || er macht hohle Hände بخشيش استيور || —in—mit Jemandem gehen بريله ال اله ويرمك، قول قوله كيرمك || das liegt in meiner— بونم المده، يد اقتدارمدەدر || —fläche (امؤ) || vor der— شمديلك

بارکیرك (فروسیت) (امؤ) — hülfe || ال آیاسی ، آوچ
سوق و ادارەسی بابنده سـواریسی طرفندن ال ایله ایدیلان
(دیزکینلرواسطەسیله) اعانه || sieb — (امؤ) ال قالبوری ،
ال سوزگجی|| laterne — (امؤ) ال فناری || amboß —
(ام) (صنع) ال اورسی || arbeit — (امؤ) ال ایشی
|| beil — (الا) (صنع) ال بالطەسی ، نجاق || besen —
(ام) اوفق اورتالق سپورکەسی || bewegung — (امؤ) ال
حرکتی|| buch — (الا) مجموعه ، الدفتری|| dienst — (ام)
آنغاریه || eisen — (الا) = fessel — (امؤ) کلیچه ،
بلکیچه || fest — (ص) یومروغی صیق اولان || پك قوی ||
feuer-waffe — (امؤ) (ع) الده طاشینور آلات ناریه ||
förmig — (ص) ال شکلنده || geld — (الا) ایلك آلیش
ویریش، سقته|| پی، رهن|| gemein — (ص) بوغاز، بوغازه ||
gemenge — (الا) بوغاز بوغازه ، آلت آلته ، اوست اوسته
ایدیلان مضاربه (اکثریا محاربەده) || gepäck — (الا)
ال اشیاسی || greiflich — (ص) ال ایله طوقانیلور ، لمس
اولنەبیلور || عیان بیان ، آپ آشکار || griff — (ام)
قولب ، صاپ ، قبضه || habung — (امؤ) صورت اداره ،
قوللانیش || karre — (امؤ) ال آرابەسی || koffer —
ال چانطەسی || korb — (ام) سپت || kübel — (ام
و الا) ال کردلی ، کوچك کردل ، ماستله || leiter — (ام)
قلاغوز|| ال نردبانی|| leuchter — (ام) ال شمعدانی|| mühle —
(امؤ) ال دکرمانی || münze — (امؤ) اوفقلق ، اوفق
اقچه || näh=Maschine — (امؤ) ال دیکیش ماکنەسی||
pauke — (امؤ) دومبلك ، طاس || pferd — (الا)
طوپجی بطریەسی وسائرەده بنك بارکیرینك صاغنده اولوب
یدیلان بارکیر || برلکده ویا کریدن کوتوریلان یدك بارکیری
|| ramme — (امؤ) ال طوقماغی || reichung — (امؤ)
بولنمه ، یاردم ، اعانه|| schelle — (امؤ) =fessel || schlag —
(ام) ال چارپمەسی ؛ ال ایله چارپشمه || وعد ایتمك ، بسا
ایتمك ، سوز ویرمه|| schraube — (امؤ) اللری صیقیشدیرمغه
مخصوص ویده|| schrift — (امؤ) ال یازیسی|| (تحریری) حجت،
سند ؛ علی‌الخصوص دیون سندی ||schriften=Kunde — (امؤ)
اصول تحریر، خط || علم کهنخوانی، اسکی زمان یازولرینی اوقویوب
حل ایتمك علمی || schuh — (ام) الدیون || —eiserner
(ام) تیمور الدیون ، بهله || schuh=Ausweiter — (ام)
الدیون ککیشلتان ، آچان آلت || spritze — (امؤ) ال
طلومبەسی || tuch — (الا) ال سیلکه مخصوص حولی ||
voll — (ص) بر آوچ ، ال طولیسی || werk — (ص)
صنعت|| werker — (ام) ایشجی، اصناف ، ارباب صنایعدن،
اهل صنعت|| werker=Verein — (الا) اصناف جمعیتی، اصناف
شرکتی || werks=Stätte — (ع) (امؤ) دستکاه ، ایش
علی || werks=Zeug — (الا) (صنع) ایشجی آلاتی ،
آوادانلق ، دوزن ، طاقم || winde — (امؤ) (آغیر اشیا
قالدیرمغه مخصوص ال ماکنەسی || wörterbuch — (الا)
اوفق ، ال لغات کتابی || zuber — : ویا zober — (ام)
کردل || zug — (ام) قلمله چیزیلان خط ، چزکی .

Händchen (ـ ـّ الا) b. (40) (ال کلمەسنك صورت
تصغیریەسی) الجك ، اوفاجق ال || (چوجق لسانده) الجك ،
میقی میقی ال .

Hände „... (ـ ـّ...) [Hand] —ringend (ص)
ال اوغوشدیران || —klatschen (الا) ال چیرپمه .

Handel (ـ ـّ ام) a. (39) ایش|| دعوی || تجارت ،
آلیش ویریش، آلم صاتم || Händel (جمع) (معارضه) ماراضه
sie bekamen Händel im Spiele اوینارکن غوغاچیقاردیلر||
—treibend (ص) تاجر ، تجارتی اولان، تجارت ایله مشغول
اولان ، اولیجی .

Handeln (ـ ـّ فع لا+) a. (21) حرکت ایتمك ، معامله ده
بولنمق er hat als Bruder an mir gehandelt او بکا
قرنداش معامله‌سی ایتدی || ich werde gegen ihn so—, wie
er gegen mich handelt اوبکا نصل معامله‌ایدرسه، ایدیپورسه
بنده آکا اویله معامله ایده‌جکم || طورانمق || مذاکره ایتمك ||
er läßt sich nicht— او برلقردی سـویلر ؛ دیدیکی دیر ||
پازارلق ایتمك || nach Indi-en— هندستان ایله معامله ،
ایش کورمك، یاپمق ، آلیش، ویریشده اولمق|| sich— (فع مطا)
و (فع یکشخ) es handelt sich um etwas (...) ایش
نك ایچوندر ، ایش ، ماده آنك اوزرینه در ، آکا دائردر .

Handels „... (ـ ـّ...) —akademie (امؤ)
تجارت دارالفنونی|| —buch (الا) تجارت کتابی|| —kammer
(امؤ) ویاخود : —kollegium (الا) تجارت قلمی، تجارت
اوطەسی || —beziehungen (جمع مؤ) مناسبات تجاریه ؛
خصوصات تجاریه ، امور تجاریه || —flotte (امؤ) (بحر)
قوهٔ بحریهٔ تجاریه || —firma (امؤ) تجارتخانه عنوانی ،
شرکت نامی || —geist (ام) تجارت فکری|| —genoß (ام)
(تجارتده) اورتاق || —geschäft (الا) امور تجاریه ||
=—haus (الا) (مغازه) || تشبثات تجاریه || —gesetz (الا)
تجارت قانونی || —hafen (ام) (بحر) تجارتکاه لیمان ،
شهر || —haus (الا) مغازه ، بیوك دکان ، تجارتخانه ||
—herr (ام) بیوك تجار، مال‌ دکان صاحبی؛ برتجارت شرکتنك
رئیسی، مدیری || —kompagnie (امؤ) تجارت شرکتی ،
قومپانیەسی || —leute (جمع) تجاران (مفردی : —mann
تجار) ارباب تجارت || —reise (امؤ) برای تجارت ایدیلان
سیاحت || —schiff (ام) تجار کمیسی || —staat (ام)
تجارت عظیمەسی اولان مملکت|| —stadt (امؤ) تجارتکاه شهر||
—stand (ام) صفت تجاریه ، تجارلق|| —unternehmung
(امؤ) تشبثات تجاریه || —verkehr (ام) == —bezieh=
ungen || یکدیکریله اولان آلیش ویریش || —vertrag
(ام) معاهدهٔ تجاریه، تجارت معاهده، مقاولەسی ، (مقاوله
نامەسی) || —volk (الا) تجارت ایله مشغول اهالی ||
—zweig (ام) شعبات تجارت .

Hand-haben (ـ ـّ فع متعـ) a.! (21) (*insép.*) قوللانمق،
استعمال ایتمك، برشیئك صورت استعمالنی بیلمك || (برشیئی موقع
اجرایه قومق) وضع ایتمك ، اجرا ایتمك || استحصال ایتمك .

Händlein (ـ ـّ الا) b. (40) = Händchen .

Händler (ـ ـّ ام) a. (40) [handeln] (تجا) تجار،
صاتیجی || —mit alten Kleidern (ام) بات پازارجی ،
اسکیجی ، قولتوقجی .

Handlich (ـ ـّ ص) (24) الده قولایلقله قوللانیلور ، اله
کلور|| (مجا) اوصلو، سوز، دیکلر، لقردیدن آکلار|| اولدقجه .

Handlung (ـَـ ا مؤ) (49) ایش، معامله ، فعل، اجرا ، حرکت || (تجا) تجارت، اخذ واعطا || دکان، مغازه|| بردکان، مغازه صاحبی ، تجار .

Handlungs „ . . . (ـَـ....) —weise (ا مؤ) صورت اجرا وحرکت ، طرز معامله .

Handschar (ـَـ ا م) (56) [عر] خنجر .

Hanf (ـَـ ا م) (38) (نبا ، تجا) کتن ، کنویر ||—garn (ا لا) کنویر اپلکی ، قنناب || —darre (ا مؤ) (زرا) کنویر قورودهجق محل || —öl (ا لا) کتان یاغی || —werg (ا لا) اوستوپو ، کتن قتیغی .

Hänfling (ـَـ ا م) (38) (تا طبیعه) کتان قوشی .

Hang (ـَـ ا م) (31) صرت ، یماج ، یقوش ، سطح مائل|| (مجا) میل، تمایل ، انهماك ، نیت ، مراد ، (برشیئه اولان) میل ، محبت .

Hänge „ . . . (ـَـ....) —ärmel (جمع مذکر) صاللامه قول، بنیش قولی|| —brücke (ا مؤ) آصمه کوپری|| —lampe (ا مؤ) آصمه لامبه || —gurt (ا م) بارکیر وامثالنی کمی یه بیندیرمکه ویا کمیدن ایندیرمکه مخصوص بل آصغیسی ، قایشی || —leuchter (ا م) آویزه شمعدان || —matte (ا مؤ) آصمه یتاق ، صالنجاق || —reck (ا لا) تراپز (جمناستیق) || —schloß (ا لا) آصمه کلید || —weide (ا مؤ) صالقم سکود .

Hangen : وکذا اکثری **Hängen** هر ایکیسیده (ـَـ فعلا +) s. (20) آصلمق، صاللانمق، صارقمق || یکدیکرینه مربوط اولمق، was drum und dran hängt باجمله تفرعاتیله برابر || —bleiben آصیلوب ، صاللانوب ، صارقوب قالمق || (عمو) طاقیلوب قالمق، ایلرولمامك || sie hängt sehr an ihm آنك آکا پك زیاده میل ومحبتی وار || (مجا) —an etwas برشیئه مربوط اولمق، تابع بولنمق||(برسطح حقنده) اکلك ، میل ایتمك || (فعه متـ) و —sich (فعه مطا) آصمق، آصلمق .

Hängen (ـَـ فعه متـ و— sich فعه مطا) a. (21) و s. (20) آصمق، تعلیق ایتمك ، طاقمق ، صاللاندرمق || ich lasse mich . . . wenn,— اکر. . . صه بن کندیمی آصارم (آصدیریرم)|| etwas an den Nagel, in den Schornstein— برشیدن الواز کچمك ، صرف نظر ایتمك ، فارغ اولمق ، چنکله آصمق || den Mantel nach dem Winde— وقت وحاله اویمق || etwas an einem Gegenstand— ربط ایتمك، علاوه ایتمك، طاقمق، تعلیق ایتمك || sein Herz an etwas— برشیئه میل ومحبت ایتمك ، برشیئه هوس وآرزو ایتمك .

Hängens = werth (ـَـ صـ) (21) آصلمغه شایان .

Hängsel (ـَـ ا لا) a. (40) برشیئی آصمغه ویا طاقمغه مخصوص شی ؛ البسه نك اوموز باشلری ایچنده ویا اکسه سی داخلنده آصمغه مخصوص ایلیك .

Hanke (ـَـ ا مؤ) (53)=Schenkel, Hüfte وعلی الخصوص (بارکیر حقنده) صاغری .

Hanna (ـَـ ا خا مؤ) (46)'(51) Jeanne(=Johanna).

Hannchen (ـَـ ا خا لا) b. (40) Johanna) نك صورت تصغیریه سی) ژانت .

Hann(e)s (ـَـ) (ـَـ ا خا م) (inv.) =Hans.

Hannibal (ـَـ ا خا م) (56) آنیبال .

Hanno (ـَـ ا خا م) (56) میلاد عیسادن اول اوچنجی عصرده قارتاژلیلرك مشهور جنرالی .

Hannover (ـَـ ٢ ـَـ ا خا لا) (56) هانوره مملکتی || هانوره شهر دلنشینی .

Hans (ـَـ وافتیزاسمی) (47) [Johannes] هانس(ژان) || اکثریا برای تحقیر وتقبیح مستعملدر) die Sache ist so wie ich es gesagt habe, oder ich will—heißen اکر ایش دیدیکم کبی دکلسه بن آبدالم ، بکا آحمق دیسینلر || بکا عقلسز (dummer)—|| اویله دکلسه اشته بن برشی بیلیورم، سرسم ، آلیـق رازیه || ein großer— قوجه برطفره فروش || Ohnesorg— غمسز، قساوتسز، پاص طونماز آدم .

Hänseln (ـَـ فعه متعـ) a. (21) Jemand— برینی آلایله قبول واستقبال ایتمك ؛ آلای واستهزا ایتمك ، بریله اکلنمك ، طاقلق ، ذوقلنمك ؛ اوزمك || (بحر) (خط استوایی برنجی دفعه مرور ایدنلره) وافتیز رسمی اجرا ایتمك .

Hantel (ـَـ ا م) a. (40) (شمدی بعضاً : امؤ) (53) [Hand] (جمناستیق) یکدیکرینه تیمور ویا تحته برچبوقله مربوط ایکی کله نك تشکیل ایلدیکی جمناستیق آلتی، الکولله سی .

Hanteln (ـَـ فعه لا+) a. (21) [Hantel] (جمناستیق) تیمور کولله لر ایله جمناستیق تعلیمی یاپمق .

Hanti(e)ren (ـَـ ـَـ فعه لا +) a. (21) [فر hanter] (ال ایله) چالشمق|| چالشمق، مشغول اولمق، برایشه مداومت ایتمك ؛ کنـدی ایشنه ، صنعتنه چالشمق || کورلتی ایتمك || (فعه متعـ) (ال ایله) قوللانمق .

Hapern (ـَـ فعه یکشخـ +) a. (21) طاقیلوب قالمق ، ایلرولیـه مامك || woran hapert es? بونك کوچلکی عجبا نره سنده که ؟ .

Häppchen (ـَـ ا لا) b. (40) [Happen نك صورت تصغیریه سی] || (مجا) nicht ein— اوفق لقمه || اوفاجـق برشی ، برپارچه بیله ، زیرنیق دخی (یوق) || Beere= .

Happen (ـَـ فعه لا+) a. (21) آغزله حاپ دیه قاپمق ، طوتمق .

Happen (ـَـ ا م) b. (40) (عمو) [قلمك لسانده hap لقمه] آغزله قاپمه ، آنسزین قاوراما .

Happig (ـَـ صـ) (صـ) (24) (عمو) [Happen] حریص|| اوبور ، آچ کوزلی .

Haps (ـَـ ام) (sans pl.) (inv.) [Happen] (عمو) بر یودمده یوتمق ، برلقمه ایله mit — (verschlingen) یوارلامق || haps! برضربه ده ، چابوجق .

Häpsi! (ـَـ حرند) (آقصریق) هپشو ! .

Har (ـَـ حرند) [her=] صوله ! || der Eine will hott, der Andere— بری صاغه چکر بری صوله .

Härchen (ـَـ ا لا) b. (40) [Haar کلمه سنك صورت تصغیریه سی] قیلجق ، اوفق صاچ .

Hardes-vogt (ـَـ ا م) (31) (مقدما برحکمدار ویا امیرنامنه محاکمه رؤیت ایدن ضابط) (آلمانیا واسویچره ده) والی ، حاکم .

Hären (ـ ـ ص) ㉔ [Haar] قیل ، قیلدن ‖ **es —** کیلکلری قیل کوملك ‖ (فعه لا +) و **- sich** (فعه مطا) (امور مذهبیه) خرستیان راهبلرینك (Büßer =) Hemd = haaren .

Häretiker (ـ ـ ـ ا م) a. ㊵ ، **— in** (امؤ) ㊿ (ص) ㉔ رافضی ، اهل بدعت ؛ راقضیلره häretisch مخصوص ومتعلق .

Harfe (ـ ـ ا مؤ) ㉔ (موسیقی آلتی) جنك ، سانطور ، هارفه .

Häring (ـ ـ) (مرا : Hering) .

Harke (ـ ـ امؤ) ㊺ بغچوان طراغی ؛ تخته دیشلی اوت طراغی ‖ (مجا) (عمو) ich werde ihm zeigen was **eine — ist** طورهله بن اونك کوزینی ایوجه آچارم ، آنك عقلنی باشنه کتورهجکم .

Harlekin (فرانسزجه تلفظ اولنور ـ ـ ـ ام) ㊳ ، ㊶ صویتاری ، مقلد ، پاسقال ‖ آلاجهلی انکلیز چوقهسی .

Harm (ـ ام) ㊳ (sans pl.) کدر والم ، غم ، (عظیم) ، درد ‖ تحقیر ، شتم ، اخلال ناموس ‖ غدر ، خسار ‖ **— los** (ص) الم وکدردن بری ، غمسز ، غائلهسز ‖ ضررسز ، زیانسز ‖ خلوص قلبی اولان ، صفوت درونه مالك اولان ، بیکناه ‖ سادهدل ، معصوم ، پاك ، پاك دامن ، عفیف .

Harmel = raute : ویاخود **„staude** (ـ ـ ـ امؤ) ㊺ (لاتینجه) (نبا) حرمل ، اوزرلك اوتی دینیلان قوقولی نبات .

Härmen (ـ ـ) a. ㉑ [Harm] **— sich** (فعه مطا) کدرلنمك ، متأسف اولمق ، قساوت چکمك ، غم یمك ، غصهلنمك ‖ (فعه متعه) دردلندیرمك ، غصهلندیرمك ، موجب الم ودرد اولمق .

Harmoni(e)ren (ـ ـ ـ فعه لا +) a. ㉑ (موسیقی وعجا) اویمق ، توافق ایتمك ، اویوشمق ، هم آهنك اولمق :

Harmonika (ـ ـ ـ امؤ) ㊾ [روم] پرمقله چالینان کورودکلی چالغی ، آرمونیقا ، آرمونیق .

Harn (ـ ام) ㊳ (sans pl.) ادرار ، بول ، سیدیك ‖ **— abgang** (ام) مبول ، **— hälter** (ام) افراغ بول ‖ **— beschwerden** (جمع مؤ) (علم امراض) عسرت بول ، سیدیك زوری ‖ **— blase** (امؤ) سیدیك قاثوغی ، مثانه ‖ **— gang** (ام) مجرای بول ‖ **— leiter** (ام) (تشر) **— gang =** ‖ **— ruhr** (امؤ) (علم امراض) ادرارك صیق وکثرتله طاتلی پرمایهیی حاوی اولهرق کلمسی موجب اولان خستهلق ، دیابیطس ، شکر علتی ‖ **— säure** (امؤ) حامض بول ‖ **— sonde** (امؤ) (جرا) **Katheter =** ‖ **— stein** (ام) (علم امراض) مثانهده حاصل اولان طاش ، حصاة ‖ **— strang** (ام) (تشر) حبل مثانه ‖ **— treibend** (ص) (علاج) تبولی تسهیل ایدن علاج ‖ **— weg** (ام) = **— gang** ‖ **— werkzeuge** (جمع لا) (تشر) اعضای بولیه ‖ **— zapfer** (ام) (جرا) = **Katheter** .

Harnen (ـ فعه لا +) a. ㉑ [Harn] تبول ایتمك ، ایشهمك ‖ (فعه متعه) **Blut —** قان ایشهمك .

Harnisch (ـ ـ ام) ㊳ [فر] (بالجمله معدن سپر آلاتی) سلاح مدافعه ‖ (مجا) **Jemand in — jagen** برینی حدتلندیرمك ‖ **in — gerathen** پرغضب اولمق ، حدتدن قیپ قیرمزی کسلمك .

Harpeggi(e)ren (ـ ـ dj ـ ـ فعه لا + وفعه متعه) a. ㉑ [ایتالیانجه] (موسیقی) برتله برری آرقهسی صره وسرعتله برقاچ دفعه اورمغله چالینان پردهیی یایمق ، چالمق ، بتون صدالری (بردن اولهرق) یکدیکرینی متعاقب چیقارتمغله یاپیلان پردهیی ، آهنکی چالمق .

Harpune (ـ ـ ـ امؤ) ㊺ زیپقین ، قماق ‖ مرانغوز میونجغی .

Harpunier (ـ ـ ـ ام) ㊳ زیپقنجی ، بالقاره زیپقین آتان .

Harbüse (ـ ـ امؤ) ㊺ [قلمنکیجه] (بحر) کمیزیفق ‖ رچینه .

Harpy(i)e (ـ ـ ـ ویاخود : ـ ـ ـ امؤ) [روم] (اساطیر) (اجاممؤ) ㊺ قاری یوزلی وقوش وجودلی پری ‖ (مجا) ناکس وچرکین طبیعتلو شخص ؛ خرچین قاری .

Harren (فعه لا +) a. ㉑ انتظار ایتمك ، بکلمك ؛ ثبات ایتمك (ثباتله) بکلمك **— auf Gott** جناب حقدن امیدینی کسمامك ‖ (ضرمثل) **Hoffen und Harren macht Manche(n) zu (m) Narren** امید ایله انتظار بعضیلرینی چیلدیردر .

Harsch (ـ ص) ㉔ قاتی وسرت (کذا مجا) ، بوروشیق ، سرت ، خشین ؛ سهل الکسر ‖ (مجا) **— e Luft** سرت روزکار (هوا) .

Harst (ـ ام و امؤ) ㊳ ، ㊾ (قدیماً) قطعهٔ عسکریه ‖ اردو .

Hart (ـ ص) ㉔ قاتی ، سرت (یموشاغك عکسی) ویاخود : **—e** ، قاتی پیشمش ، حاضرلوب **— gesottene Eier** یومورطه ‖ **— en Leib haben** انقباض ، پکلك اولمق ‖ **— e Haut** طاش ‖ **— en Kopf haben** قفالی اولمق (الده وآیاقده) اوفق ناصور ‖ **— werden** قاتیلاشمق (کذا مجا) آغر ، زور ، کوچ ، سرت ، فنا ، صیق ، آجی ‖ **einen — en Stand haben** غایت کوچ ، صیقینتلی برحالده ، برموقعده بولنمق ‖ **— gestraft werden** شدید مجازات کورمك ‖ **eine — e Stirn haben** صورتی صاغلام اولمق (صیقلامق ، آز اوتانمق) ‖ (صدا حقنده) قبا ، دیك ‖ (یالکز حا) (بلا فاصله ، همان یانی باشنده) (کذا زمان حقنده) **— an der Kirche** تام کلیسانك یانی باشنده (کائن) ، **— an** **etwas vorbei = streifen** برشیئك یانندن سیلوب کچمك ‖ **— guß** (ام) (صنع) سرت دوکوم (عملیاتی) ‖ (دوکیلان شی) سرت دوکم ‖ **— herzig** (ص) مرحمتسز ، شفقتسز ، طاش ، قاتی یورکلی ‖ **— heu** (الا) (نبا) قیون قیران ، قلیچ اوتی ‖ **— mäulig** (ص) (فروسیت) آغزی سرت (اولان حیوان) ‖ **— näckig** (ص) عنود ، عنادجی ، باشنك طوغریسنه کیدن . کندی بیلدیکنی یاپان ‖ **— riegel** (ام) (نبا) قزلجق آغاجی ‖ قینا آغاجی ‖ **— rindig** (ص) سرت قبوقلی ‖ (نبا) ثمار مقشره .

Härte (ـّـ ا مؤ) (53) [Hart] سرتلك ، خشونت ، پكلك ، صلابت ‖ —skala (امؤ) مقياس صلابت .

Hartebeest (ـّـ ام) (38) [قلمنكبه] (تا طبيع) مانده ، جاموس .

Härten (ـّـ فعـ متعـ) b. (21) [hart] سرتلشديرمك ، پكلشديرمك ‖ den Stahl— چليكى صولامق ، چليكه صو ويرمك (سرتلشديرمك) ‖ sich— (فعـ مطا) سرتلشمك ، قاتيلاشمق .

Härtling (ـّـ ا م) (38) (نبا) هيپو قزى ‖ (نبا) اولمامش (يشيل) اوزوم ‖ معدن جروقى ، معدن كوپوكى .

Haruspex (ـّـ ام) مفردى (inv.) جمع (spices...) [لاتينجه] (تاريخ قديمده) روماليلرده مقتوللرك باغرصاقلريله تفئل ايدن راهب .

Harz (ـّ الا) (38) [قديم آلمانجه harg(a)] چامساقزى، رچينـه ، رچينه يى حاوى اوز ‖ —flüssige تره متتين ‖ —cement (ام) (الا) رچينه‌لى‌چنطو ‖ —elektrizität (امؤ) (حكمه) رچينه‌دن حاصل اولان الكتريق‖ —salbe (امؤ) رچنه ، چام ساقزى مرهمى ‖ —reife (امؤ) آلمانياده جارى (وه‌زه‌ر) نهرى صاغ ساحلنجه ساقسونيا ، هانوره وبراوونشوايغ قطعه‌لرينى مرور ايدن هارتس سلسلهٔ جباله ايديلان برسياحت‖ —kohle (امؤ) قارتعبير اولنان قطران معدنى حاوى اولان كمور .

Hasch (ـّ حر ند) طوت طوت ! چابوق !

Haschen (ـّـ فعـ متعـ) a. و c. (21) طوتمـق ، يقالمق ، قاپمق ‖ —nach etwas برشيئه آتلق .

Häschen (ـّـ الا) b. (40) [Hase كلمه‌سنك تصغيريه‌سى] طاوشان ياوروسى ‖ طاوشانجق .

Haschisch (ـّـ ام) (inv) (sans pl.) [عر] خشخش .

Hase (ـّـ ا م) (52) [قديم آلمانجه haso] طاوشان ‖ da liegt der—im Pfeffer اشته ايشك‌چتاللى يرى بوراسى‖ (مجا) (اشخاص حقنده) قورقاق ، آلچاق .

Hasel (ـّـ ا مؤ) (53) فندق آغاجى ‖ —gerte (امؤ) وياخود : (امؤ) فنديق دكنكى ‖ —ruthe —gebüsch (الا) (نبا) فندقلق ‖ —huhn (الا) (تا طبيع) چيل‖ —nuß (ام) (نبا) فنديق ‖ —nuß=baum (ام) فنـديق آغاجى ‖ —wurz (امؤ) (نبـا) چوبان دودوكى دنيلان نبات .

Haseli(e)ren (ـّـ فعـ لا +) a. (21) صيچرامـق ، اوينامق، خوپلامق، شقلاشمق ‖ شماته ايتمك ،كورلتى ايتمك .

Hasen=... (ـّـ....) —balg (ام) طوشان‌دريسى‖ —braten (ام) طوشان اتى‌كبابى‖ —brot (الا) پك‌خاص، بياض اكمك ‖ —fuß (ام) طوشان آياغى ، كذا (نبا) ‖ (مجا) (عمو) قورقاق، جبين، آلچاق‖ —herz (الا) طاوشان يوركى‖ (مجا) قورقاق‖ —hund (ام) تازى (كوپك) ‖ —jagd (امؤ) طاوشان اوى‖ —kaninchen (الا) نورمانديا آطه‌طاوشانى‖ —klein (الا) طاوشان‌يخنيسى‖ —kopf (ام) طاوشان باشى ، (كذا بوشكلده باشى اولان باركير) طاوشان باشـلى ‖ طاوشان باشـنه بكزر الما ويا آرمود ‖ —brchen وياخود —ohr (الا) طاوشان قولاغى‖ (نبا) طوشان قولاغى‖ —pfeffer (ام) —klein= ‖ —scharte (امؤ)

—schrot طاوشان دوداق، شفهٔ ارنب ؛ (نبا) اسفنديليون‖ انجه آوصاچمه‌سى‖ (مجا) (عمو) mit—schrot beschossen fein پردنبره صيچرامق .

Häsin (ـّـ ا مؤ) (50) طاوشان ديشيسى .

Häslein (ـّـ الا) b. (40) [Hase نك صورت‌تصغيريه‌سى] Häschen= .

Haspe, Häspe (ـّـ ا مؤ) (53) رزه ، هر ايكيسـيده ديشى رزه ، منتشه ؛ كنيت .

Haspel (ـّـ ام) a. (40) ، (امؤ) (53) الملكه ، چيقريق دولابى ، چيقريق ‖ تورنيكه ‖ مانيـوه له ‖ —arm (ام) چيقريق قولى‖ —pumpe (امؤ) دولابلى طلومبه‖ —rad (الا) دكرمن چرخى ‖ چرخلى دولاب ‖ —welle (امؤ) (بحر) اشيا قالديرمغه مخصوص ماچوته . —baum=

Haspeln (ـّـ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) چيقريق، دولاب چويرمك ‖ چيلـه ، طوره ياپمق ‖ دومـه چرخ ايله يوقارى قالديرمق ‖ (عمو) sie haspelten auseinander عجـله ايله بربرندن آيرلديلر، چيلى ياوريسى‌كبى ظاغلديلر .

Haß (ـّـ ام) (sans pl.) (33) كين، بغض، عداوت، غرض.

Hassen (ـّـ فعـ متعـ) c. (21) نفرت ايتمك ، بغض ايتمك ، عداوتده بولنمق .

Hassens=werth (ـّـ) ، würdig = (ـّـ صـ) (21) شايان نفرت ، منفور ، مكروه ، بغض وعداوته لايق .

Häßlich (ـّـ صـ) (21) [Haß] چركين ، كريه المنظر ‖ gegen Jemand—sein برينـه بغض ايتمش اولمق ، برندن نفرت ايتمك .

Häßlichkeit (ـّـ ا مؤ) (49) چركينلك ، كراهت .

Hast (ـّ ا مؤ) (sans pl.) (49) عجله ، بيوك تلاش .

Hastig (ـّـ صـ) (21) [Hast] بيـوك تلاشلى، عجول ‖ على‌العجله ، غايت بيوك تلاشله sie fiel ihm—in die Rede سرت برصورتده او (مؤنث) آنك سوزينى كسـدى ‖ حدت وغضبله ، كمال شدتله .

Hätschelei (ـّـ امؤ) (49) اوخشامه ، تلطيف ، نوازش.

Hätscheln (ـّـ فعـ متعـ) a, (21) اوقشامق، اوقشايه‌رق سومك‖ پك نازلى آليشديرمق، پك نازلى قوللامق وطوتمق ، يوز ويرمك .

Hatschier (ـّـ ا م) (38) وياخود (56) [فر archer] (قديمده) كمانكش، تير انداز (ع) على الخصوص آوستريانك آتلى خاصه عسكرى .

Hatze, Hatz (ـّ امؤ) (ـّـ امؤ) (49) (53) Hetze= .

Hau (ـّـ ا م) (38) [hauen] (عمو) —e bekommen پردانه (توقاد، ضربه) يمك ‖ (اورمان اصطلاحى) كسيم ، ايندرمه ‖ اوددونى كسيلان ، ايندريلان محل ‖ (ع) (الا) —bajonnett قصاطوره‖ —degen (ام) (اسقريم) (اورمغه ، ضربه مخصوص) قلنچ ؛ (مجا) اسكى ، اختيار فقط سرت ضابط ، عسكر ‖ —hechel (امؤ) (نبا) قايش قران ‖ —holz (الا) كسيله‌جك آغاج ‖ —klotz (ام) طوقماق ، طوقماق آلتنده بولنان كوتوك ؛ اوزرنده محكوملرك باشلرينى كسدكلرى كوتوك ‖ —land (الا) يكى آچيلمش ترلا .

Häubchen (ـّـ الا) b. (40) [Haube كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] باش باغجقى ، حوتوزجق .

Haube (ـ امؤ) ㊼ [قديم آلمانجه huba] باش باغى، (قادين چوجق شاپقه‌سى) حوتوز ؛ تاقيـه ‖ (مجا) ein Mädchen unter die—bringen برقزى تزوج ايتمك ؛ قوشلرك تپه‌سى (تپه صاچى) ‖ بعض شيلرك تپه‌سى باشلغى ؛ تپه‌لك .

Hauben (ـ فع متع) .a ㉑ [Haube] تپه‌لك كچيرمك .

Hauben=... (...ـ) [Haube] —fleck (ام) شابقه، تاقيه تولى ، دانتله‌سى ‖ —ente (امؤ) تپه‌لى اوردك ‖ —lerche (امؤ) (تا طبيعه) تپه‌لى تويغار ، تپه‌لى چايرقوشى ‖ —schleife (امؤ) شريد ، فرنك باغى ‖ —stock (ام) قوقله .

Haubitze (ـ امؤ) ㊼ [بوهمياجه haufnice] (طوپجيلقده) اوبوس طوپى . [Steinschleuder]

Hauch (ـ ام) ㊳ نفحه ، خوخلامه ، (كذا روزكار حقنده) وزان ؛ اوفله ، نفس ، صولوق ‖ —laut(er) (ام) بوغازدن چيقان صدا .

Hauchen (ـ فع لا +) .a ㉑ [Hauch] تنفس ايتمك، صولوق آلق ‖ خوخلامق ‖ (چيچك حقنده) نشر رايحه ايتمك .

Haudern (ـ فع لا +) .a ㉑ (ولايت لسانده) كيرا آرابه‌سى طوتمق ، بويله آرابه‌لرى بولنمق .

Haue (ـ امؤ) ㊼ چاپه ، قازمه ، چتال .

Hauen (ـ فع لا +) .q ⑳ اورمق ، ضرب ايتمك ‖ um sich— (قلنج ايله) صاغنه صولنه اورمق ‖ (فع متع) Jemand— برينى دوكمك ‖ ! haut ihn آل‌اشاغى! اورك ! ‖ —in Stücke پارچه‌لمق ‖ —glatt ياصيلاتمق ، اوروب ياصيلاشديرمق ، دوزلتمك؛ يام ياصى ايتمك ‖ Jemandem ein Loch in Kopf— برينك قفاسنى يارمق ‖ (الا) بيچيم ، دوكمه، كسمه ، ضرب ايتمه ‖ (des Getreides)— اكينك بيچلمسى .

Häuer (ـ ام) .a ㊵ (معدنجيلكده) معدنجى ، معدن چيقارتان .

Hauerei (ـ امؤ) ㊾ (عمو) =Prügelei .

Haufe (ـ ام) ㊽ [قديم آلمانجه hoso] ، —en (ام) .b ㊵ ييغين ، كومه ، طوپ ، ييغينق ؛ استيف ؛ طوپلانتى ، غلبه‌لق ؛ (زرا) محصولات ييغينى . Jemand über den —n schießen برينى يره چارپمق ، يره سرمك ‖ auf einen—n (حال مقامنده) بربرى اوستنه ، اوست اوستـه .

Häufen (ـ فع متع) [Haufe] و—sich (فع مطا) .a ㉑ طوپلاتمق ، ييغلمق ‖ تجمع ايتمك ، تكثر وتعدد ايتمك ‖ ييغمق ، طوپلامق ، جمع ايتمك .

Haufen=... (...ـ) —weise (حا) ييغين ايله ، طوپ طوپ ، كومه كومه ؛ غلبه‌لقله ، غلبه‌لق اوله‌رق ‖ —wolke (امؤ) (حكمه) اوفق وطوپ طوپ شكلده وكوزل هوالرده كورينان بياض كومولوس بلوطى .

Häufeln (ـ فع متع وفع لا +) .a ㉑ ييغمق ، ييغلمق .

Häufig (ـ ص) ㉑ [Haufe] اكثر ، چوق متعدد ، مكرر (حا) على الاكثر ، متعدداً ، اكثريا ، چوق دفعه ، پك چوق كره .

Haupt (ـ الا) ㉕ [قديم ساقسونياجه hôbid = لاتينجه caput] باش، رأس، سر، كله، قفا ‖ (مجا) رئيس، باش، سر، مقتدا ‖ —absicht (امؤ) ملاحظهٔ اصليه، فكرونيت اساسى، مقصداصلى ‖ —armee (امؤ) اصل بيوك اردو ‖ —betrag (ام) جمعاً يكون ، يكون اصلى ، عمومى ‖ —ende (الا) يتاغك باش طرفى، باش‌اوجى ‖ —erbe (ام) برميراثك باشلوجه قسمنى بيان كمسه ؛ وارث اصلى ‖ —farbe (امؤ) باشلوجه رنك ؛ لون اصلى ‖ —fest (الا) بيوك بيرام ، بيوك شنلك ، بيوك يورطو ‖ —hahn (الا) آنا موصلوق ، بيوك موصلوق ‖ —inhalt (ام) مادهٔ داخليه ‖ برشيئك درونده بولنان شيئك باشلوجه‌سى ‖ —kirche (امؤ) باش كليسا، دوم ‖ —kerl (ام) (عمو) قوجه‌حريف، بابا آدم ‖ —leute (جمع) (مرا: —mann) ‖ —los (ص) باشسز ‖ —macht (امؤ) قدرت‌اصليه ؛ (ع) اردوى اصلى ؛ قسم كلى ‖ —mahlzeit (امؤ) كونده ايديلان طعاملرك الك بيوكى ‖ —mann (ام) (جمعى : —leute) سركرده، رئيس، باش ؛ (ع) يوز باشى ‖ —mann=schaft (ـ امؤ) يوز باشيلق رتبه‌سى ، يوز باشيلق ؛ برطابورك بتون يوزباشيلرى ؛ (ـ) برقطعه‌نك باشلوجه نفراتى ، قسم اعظمى ‖ —merkmal (الا) علامت فارقه ‖ —musterung (امؤ) تفتيش عمومى ، بيوك يوقلمه ‖ —pfeiler (ام) (معما) آنا ديرك ، بيوك آياق ‖ —post (امؤ) پوستهٔ عمومى ، مركز پوسته‌سى ‖ —post-amt (الا) پوسته خانهٔ عمومى ، مركز پوسته‌خانه‌سى ‖ —preis (ام) بيوك اكراميه ، برپيانقو ويا امثالى شيلرده قزانيله‌جق مقاديرك الك يوكسكى (پاره) ‖ الك بيوك آقچه، فيشات ‖ quartier - (الا) (ع) اردوكاه ، قراركاه عمومى ‖ —redacteur (ام) باش‌محرر ‖ —regel (امؤ) قاعدهٔ عموميه ‖ —ronde (امؤ) (ع) بيوك دوريه (خدمتى) ‖ —sache (امؤ) بيوك ايش؛ ايشك الك مهم قسمى، الك مهم شى، اصل ايش ‖ —sächlich (ص) عمومى ؛ (حا) باشلوجه ‖ —schiff (الا) آميرال كميسى ‖ كليسا (وامثالى ابنيه‌ده) اورته قبه‌سى ‖ —schlag-ader (امؤ) (تشر) شريان ابهر ، بيوك قان طمرى ‖ —stadt (امؤ) پاى تخت ، هرقنغى برحكومتك مركز اداره‌سى ، مقرسلطنتى ‖ —stamm (ام) (نبا) (بيوك كوك ، آغاجك كوده‌سى ‖ (برقومك) قسم اصليسى ، نسل اوليسى ؛ برفاميليانك الك بيوك شعبه‌سى ‖ —stärke (امؤ) قوهٔ اصليه ، قوهٔ عموميه ‖ —stock (ام) (تجا) سرمايه ‖ (برسلسلهٔ جبالك) قسم مركزيسى ، قسم اصليسى ‖ —straße (امؤ) طريق عمومى، بيوك جاده ‖ (بركوچك شهرك) بيوك يولى، عمومى جاده‌سى ‖ —stück (الا) قسم اكبر، قسم اصلى ؛ (امور مذهبيه) die —stücke des Glaubens ايمانك ، بردينك اركان وشروط اصليه واساسيه‌سى ‖ —theil (ام) قسم مهم، قسم اساسى ‖ —wache (برشهر ...الخ) بيوك قره غولى ‖ —wall (ام) (ع) (استحكا) آنا ، بيوك‌سپر ‖ —wort (الا) كلمهٔ اصليه ؛ الك مهم كلمه ؛ (غرا) اقسام كلمه‌دن اسم .

Häuptling (ـ ام) ㊳ بر قبيله‌نك ، برقومك ، برجمعيتك رئيسى ، اولوسى ؛ امير ، حاكم .

Haus (ـ الا) ㉖ [قديم آلمانجه hûs] او ، خانه ، مسكن ، اقامتكاه ‖ zu—e sein اوده اولمق ‖ تياترو ، اوتل ‖ das väterliche— خانهٔ پدر ، انسانك كندى (عائله‌سى) اوى، بابا بوجاغى ‖ (مجا) Sie sind oft mit Ihren Gedanken

damit || سزك اكثريا عقلكز باشقه‌يره دكل nicht zu—e
thun Sie, || ! اونى كنديكزه صاقله bleib' mir zu—e!
اوكزده (رجا ايدرم) als wenn Sie zu — e wären
an einem Orte zu — e sein || طاورانكز بولنور كبى
بريردن ، برمحلدن ، برجواردن اولمق || برمحلى برجوارى ايوجه
طانيمق || مملكت ، وطن ، مأوى ، مسكن اصلى wo sind Sie
? zu — e نه طرفليسكز ؟ مملكتكز نره سيدر ؟ قنغى
مملكتدنسك ? || er ist vom—e aus reich او اوته‌دنبرو
(فامليا سى طرفندن) ثروته مالكدر ، ذاتاً زنكيندر ||
altes—, (دليقانلولر آغزنده) || اساساً ، اصلاً ، تا بدايتدن
fideles—|| ? قوجه حريف نه يا پديك بقالم was machst Du?
شن ، شطارتلو ، نشئه‌لو كيمسه || بعض حيواناتك قبوغى
|| اين ، يووه || يتاق ، محفظه || —genossenschaft (امؤ)
براوك (سكنه‌سنك) هيئت مجموعه‌سى ، اوده‌كيلر || —gesessen
(ص) بر او صاحبى ، اوى اولان كيمسه || —hälter : وياخود
—halter (ا م) برخانه‌نك اموردا خليه (وخارجيه) سنه نظارت
ايدن كيمسه ، امور بيتيه ناظرى ؛ كتخدا ، كهيا || —schlüssel
(ا م) اوآنختارى || —ente (امؤ) (تا طبيعه) اواوردكى ،
اولرده بسلنان اوردك || —leinwand (امؤ) عادى بز ||
—thier (الا) حيواناتاهليه (دن اولان) || —wiesel (الا)
(تا طبيه) او كلنجكى || —apotheke (امؤ) اجزاخانهٔ
خصوصى ، برخانه‌نك معالجاتى دائمى صورتده احضار وتدارك
ايدن اجزاخانه || قابل نقل اواجزاطاقمى || —arbeit (امؤ)
او ايشى || (arme(r—(ا م) هريرده فقر وضرورتى افشا
ايده‌ميان ناموسلى فقرا ، فقراى صابريندن اولان || —arzt
(ا م) (دائمى صورتده) برخانه اعضاسى تداوى ايدن طبيب ،
طبيب خصوصى ، او حكيمى || —bedarf (ا م) حوائج بيتيه ،
حوائج ضروريه || (in) —besitzer (ا م ، امؤ) برخانه
صاحبى اركك ويا قادين || —diele (امؤ) = —flur ||
—drache (امؤ) (عمو) برخانه‌ده بولنان عجوزه ، اختيار
قادين ؛ جادالوز || —flur (ا م) آولى || —frau (امؤ)
اوك خانمى ، برخانه صاحبنك حرمى || اوقادينى || اوتل ، لوقانطه
وامثالى محللرك مديرى ، ناظرى قادين || —freund (ا م)
برخانه‌ده غايت تكليفسز كوريشان اركك || اولى برقادينك
تكليفسز دوستى اولان اركك || —genoß (ا م) او ارقداشى
|| عين خانه‌ده (بالاستيجار) اقامت ايدن آدم || —geräth
(الا) (ام (الا) مالزمهٔ بيتيه ، او اشياسى || —rath =
—gesinde (الا) خدمتكاران ، اوشاق‌طاقمى || —halt (ا م)
ادارهٔ بيتيه || —haltung (امؤ) ادارهٔ بيتيه || —hoch (ص)
او يوكسكلكنده ، قوجامان ، اوكبى || —laub (الا) (نبا)
و —lauf (ا م) (نبا) و —lauch (ا م) (نبا) طام قوروغى ،
قيا قوروغى ، قولاق‌اوتى || —lehrer (ا م) برخانه‌يه درسه دوام
ايدن خواجه ؛ اولرده درس اوقودان خواجه || —los (ص)
(سموكيلر حقنده) قبوقسز || —mann (ا م) (جمى
—leute : (— = genoß— || كرابى ، مستأجرينه اجرتله او
ويرن‌آدم || leute— (جم) = gesinde— || miethe— (امؤ)
اوكراسى || —mittel (الا) اوعلاجى ، قوجه قارى علاجى ||
—mutter (امؤ) برفامليا والده‌سى || —nummer (امؤ)
خانه نومروسى || orden— (ام) ، Ritter der Königlichen—

orden خاندان قرالى نشانى شواليه‌سى ، صاحبى || —schneider
(ام) خصوصى اولرده ايش ياپان ترزى ؛ براوك ترزيسى || —schuhe
(جم مذكر) ترلك ، شيپديق || —thor (الا) اوك آرابه‌قپوسى ||
—thür(e) (امؤ) او ، خانه ، قپوسى || —trauer (امؤ)
فامليا ماتمى ، فامليا اعضاسندن برينك وفاتيله ايديلان يأس ||
—verwalter (ام) خانه مديرى ؛ كتخدا ، كهيا || —vogt
(ام) = —verwalter (ام) || حبسخانه ناظرى ، مديرى ||
—wirth (ام) = —herr (ام) اوك افنديسى || خانه‌صاحبى .

Häuschen (الا ـ) b. ⓸⓪ خانه‌جك ، كوچك او || قوليه
|| (مجا) (عمو) (Jemand aus dem—(außer sich)bringen
برينى كنديندن غائب ايده‌جك قدر قيزديرمق || er ist leicht
aus dem—zu bringen اونى قيزديرمق هيچ بر شى دكل ،
آنى قيزديرمق ايشدن بيله دكل .

Hausen (ـ فعلا +) c. ⓶① بر يرده ساكن اولمق ،
اقامت ايتمك || ادارهٔ بيتيه‌سى اولمق || (اداره ايله) يشامق ،
اداره ايتمك .

Hausen (ـ ام) b. ⓸⓪ [قديم آلمانجه hûso] (تاطبيعه)
بيوك مرسين بالغى || —rogen (ام) مرسين يومورطه‌سى
(مرا : Kaviar) || —blase (امؤ) (تجا) بالق طوتقالى ،
غراء اسماك .

Haus-halten (ـ فعلا +) p. ⓶⓪ (sép) ادارهٔ
امور بيتيه ايتمك ، او اداره ايتمك || (او ، دكان) طوتمق ||
(الا) Haus = haltung= .

Hausi(e)r „ ... (ـ) (تجا) paß = (gewerbe) —
(ام) ' —schein (ام) خرده فروشلق ، آياق بازركانلغى
رخصتنامه‌سى ، كزديريجى تذكره‌سى .

Hausi(e)ren (ـ فعلا +) a. ⓶① [Haus] mit
etwas— (gehen) خرده فروشلق ايتمك ، آياق بازركانلغى
يابمق ، اسكيجيلك ايتمك .

Hausi(e)rer (ـ ام) a. ⓸⓪ تجار ، بازركان ، آياق
صاتيجيسى ، كزيجى ، صاتيجى .

Häusler (ام) a. ⓸⓪ [Haus] —in (امؤ) ⓹⓪
املاك واراضيسى اولميان كويلى (اركك ويا قادين) || اوطورديغى
خانه‌يى كرا ايله طوتان كويلى .

Häuslich (ـ ص) ⓶① [Haus] بيتى ، اوه عائله‌يه عائد
ومنسوب || (der Schüler) die—en Arbeiten مكتب
شاكردانك اوده تحرير واحضار ايده‌جكلرى وظيفه‌لرى ||
اوينى ، عائله‌سنى سون ، اوينك كرك نظافت وطهارتنه
وكركسه امور اداره وانتظامنه دقتله مألوف اولان ، اوينى ،
عائله‌سنى سون اركك ، قادين ؛ اوده اوطورمغى سون .

Häuslichkeit (ـ امؤ) ⓸⓽ اوليلك ، اوجيلك ؛
عائله ايله كچيريلان عمر || اوليلكه ، اوجيلكه ميل وعشق
اولملق .

Hausse (ـ امؤ) ⓹⓷ (فرانسزجه تلفظ اولنه) [فر]
(تجا) ترقىٔ فيئات .

Haut (ـ امؤ) [قديم ساقسونجه hûd = cutis]
درى ، جلد : neue—bekommen درى دكشديرمك || (مجا)
er ist nichts als—und Knochen (عمو) اوبردرى‌بركميكدر ||
ich möchte nicht in seiner—stecken بن آنك يرنده اولمق
—einer Frucht || (آنك كنديسى اولمغى) آرزو ايتمام ||

(برمیوه‌نك) قبوغی ، زاری ، قشری ‖ (تشر) ایچ دری er ist eine alte, gute, treue — (شخص ، کسه) ‖ او پك یمان برآدمدر (پك قییاق برحریفدر، پك ایو برکیسه‌در) ‖ —farbe (طب) (ا مؤ) التهاب جلد ‖ —entzündung (ا مؤ) تن رنکی، جلدك رنکی ‖ —krankheit (ا مؤ) دری خسته‌لغی ‖ —wurm (ا م) دود یمانی .

Haut-relief (فرانسزجه تلفظ اولنوب h حرفی اوقنور) (الا) 56 [فر] قبارتمسی یوکسك اولان شکل ویا رسم ، مسنم اعلا .

Havan(n)a (—ˉ v ˉ— اخا مؤ) (inv.) (جغر) اوته‌دنبرو یاپراق صیغاره‌سیله و الیوم اسپانیا آمریقا محاربه‌سنك قوبا وقوعاتیله مشهورهاوانا شهری .

Hazard (-z-) (مرا) (Hasard) .

He! (ـ حرندا) هی ! (هی) بکا باق ! ‖ (سؤال اثناسنده) نه‌دیرسك ؟ ‖ هایدی !

Heb „ ... (ـ…) —amme ‖ Hebe „ ... (ا مؤ) ابه ، قابله ‖ —ammen = Lehr-anstalt (ا مؤ) اصول وضع حمل تدریسنه مخصوص مدرسه ، ابه مکتبی ، دارالولادة .

Hebe (ـ ـ اخا مؤ) 53 جمی کذا 56 [اساطیر] ژوپیتر وژونونك قزی وحسن وجمال آلهه‌سی .

Hebe„ ... (ـ…) —griff [heben] (ا م) (برشیئی قالدیرمغه مخصوص) قولب ، صاپ ‖ —baum (ا م) مانیوه‌له ‖ —bock (ا م) (صنع) ماچونه ، وینچ ‖ —eisen (الا) (جرا) مرفع ؛ (صنع) (تپور) مانیوه‌له ‖ —maschiene (امؤ) (صنع) اشیا نقلنه، قالدیرلمسنه مخصوص آلت، ماکنه ‖ —stelle (امؤ) رسومات اداره‌سی، تحصیل اداره‌سی؛ طوپراق باصدی اوطه‌سی، موقعی (طوپراق باصدی رسمی تحصیله مخصوص قلم اوطه‌سی ویا دیکر محل) .

Hebel (ـ ا م) 40 a. [heben] (ماکنه) مانیوه‌له ‖ (مجا) قوهٔ محرکه ؛ قوت ، تأثیر .

Heben (ـ فعمتع) و — sich (فعمطا) h. 20 قالدیرمق ، یوکسلتمك، یوقاری قالدیرمق ‖ قبارمق ، قالقمق ، یوکسلمك، ترفع ایتمك ‖ آیاقلانمق ‖ قالدیرمق، رفع ایتمك ، فسخ ولغو ایتمك Jemand aus dem Sattel— برینی اکرندن آتمق ، کذا (مجا) ‖ Dies hebt sich (gegen das Andere) بو آنکه تقابل ایدر ، بو آنکله توازن ایدر ، ایدیشیور ‖ (فعیکشفیز) es hebt sich mir Alles کوکلم بولانیور ، یورکم قباریور ، آلت اوست اولیور .

Heber (ـ ا م) 40 a. [heben] قالدیران ، یوکسلدن ارکك ‖ —in (امؤ) 50 قالدیران، ترفیع ایلدن قادین ‖ (حکمی) gekrümmter— برقابدن دیکر قابه مایعات بوشالتمغه یارار آلت ، سیفون .

Hebräer (ـ ـ ا م) 40 a. عبرانی، موسوی، یهودی .

Hebräisch (ـ ـ ص) 21 [لاتینجه] عبرانی ‖ یهودیه ، عبرانیه ، عبرانی لسانی .

Hebra-ismus (ـ ـ ـ ا م) 46 [لاتینجه] لسان عبرانی شیوه‌سی .

Hebron (ـ ا خا لا) 56 [جغر] (ارض فلسطینده) الخلیل ، هبرون نام محل .

Hecheln (ـ فعمتع) a. 21 [Hechel] (زرا) آیتیلمق، تمیزلمك ، طرامق ، قازیمق ، طراقدن کچیرمك .

Hecht (ـ ا م) 38 (تاطبیع) طورنه بالیغی ‖ (مجا) (عمو) Kerl= مثلا : Das ist ein feiner — بوحریف یمان، کبار ، شیق آدم .

Heck (ـ الا) 38 [Hag] برمقلق ، چیت ‖ (بحر) کمینك خارجی قیچ طرفی، پوپه ‖ —flagge (امؤ) (بحر) پوپه ، قیچ بایراغی ‖ —zeit (امؤ) یمورطله وقتی ‖ —bauer (الا) و (ا م) قناریه قوشلریچون : صالمه ، قفس ‖ —groschen (ام) ، —geld (الا) برکت پاره‌سی = —pfennig .

Hecke (ـ ا مؤ) 53 چیت ، چیت دیوار ‖ Heck= ‖ (چالی چرپی آغاچلغی) ‖ یمورطه وقتی ‖ صالمه قفس، ویامحلی ‖ بردفعه‌لق چیقاریلان قوش .

Hecken (ـ فعمتع و فعلا +) a. 21 چفتلشمك ‖ Junge— یاوریلامق، قولوچقه‌یه یاتمق وچیقارمق ‖ (حیوانات ثدیه وچوق چوجق طوغیران قادینلر حقنده) یاوریلامق، یمورطلامق، طوغورمق .

Hecken „ ... (ـ…) —zucht [Hecke] (ا مؤ) قوش تربیه‌سی، یتشدیرمسی ‖ —hopfen (ا م) (نبا) یبانی عمر اوتی ، شربتجی اوتی ‖ —rose (امؤ) (نبا) یبانی کل Hage = rose= .

Heda (ـ حرند) = he ! ‖ — oben ! هی کیم وار اوزاده یوقاریده ! هی بکا باق ! یاهو ! — هی کیمسه یوقمی اوراده ؟

Hede (ـ امؤ) 53 استوپو ؛ کتن وکنویر قیرپینتیسی .

Hederich (ـ ـ ا م) 38 (نبا) چالغیجی اوتی ‖ بر صارماشغی .

Hedschar (ـ امؤ) (inv.) [عر] هجرة نبوی .

Heer (ـ الا) 38 [قدیم آلمانجه heri] (ع) اردو ‖ سورو ، غلبه‌لق ، جمعیت .

Heer „ ... (ـ…) [Heer] —führer (ا م) (ع) اردو ، عسکر قوماندانی (جنرال پاشا ، قوماندان) ‖ — lager (ا م) اردوکاه ، برار اردونك قونديغی محل ، مشتا ‖ —schau (امؤ) (ع) یوقلمه ، معاینه ، تفتیش ‖ —straße (امؤ) (ع) قطعات جسیمهٔ عسکریه حرکاتنه مساعد بیوك یوللر ، طرق عسکریه ‖ —wesen (الا) (ع) اردویه متعلق بالجمله موادی جامع ومشتمل اولان ، اردو ‖ —zug (ا م) (ع) حرکت اوزره بولنان اردو ‖ Feldzug = .

Heerd ' Heerde (ـ) (ـ) (مرا . Herd) .

Heeres „ ... (ـ…) اکثریا (ع) —einrichtung (امؤ) ترتیبات وتنظیمات عسکریه، اردو تشکیلات وتنسیقاتی ‖ —abtheilung (امؤ) اردو مفرزه‌سی ، قطعهٔ عسکریه ‖ —ergänzung (امؤ) قرعه جلب وجمعی .

Hefe (ـ امؤ) 53 خمیر ، مایه، بیرا مایه‌سی ‖ برمایعك طورطوسی ، رسوب ، (کیم) طورطو .

Hefig (ـ ص) 21 [Hefe] مایه‌سی ، مایه‌لو ‖ طورتولی ، رسوباتلی .

Heft (الا (ام) 38 صاپ ، طوته‌ماق، قولپ ، طوتیله‌جق یر ، قبضه ‖ das—der Regierung ergreifen عنان سلطنتی

اله آلمق ‖ باغ باغلامق ، ربط ایتمك ایچون اولان شی ؛ برقاچ طبقه‌نك بریره دیكلمسندن حاصل اولان دفتر ‖ رساله ، مجموعه ‖ اون‌طبقه‌لق كاغد ، جزؤ ، دفتر‖ zwirn— (ا م) باغ ایپی ‖ مجلد ایپلكی ‖ ausgabe— (ا مؤ) جزؤ جزؤ ایدیلان نشر ‖ faden— (صنع) (ا م) (ترزی ایشنده) چاتمی ایپلكی ‖ los— (ص) صاپسز ، قولپسز ‖ nadel— (ا مؤ) كتابجی ، مجلد ایكنه‌سی، بیزی‖ naht— (ا مؤ) چاتمی دیكیشی ‖ pflaster— (ا لا) (اجزا) یاپیشدیریجی یاق، یاره‌یی قپادان یاق، انكلیز یاقیسی .

Heftel (ـ ـ ا م (ا لا) a. (40) دیشی واركك قوپچه ‖ معترضه ([ ]) اشارتی ‖ طوپلو ایكنه .

Heften (ـ ـ فع متع) b. (21) [قدیم آلمانجه heftan] ربط ایتمك، باغلامق، تثبیت ایتمك‖ قوپچه‌لمق‖ یاپیشدیرمق‖ چاتمق، دیكمك‖ die Augen auf Jemand— كوزلرینی بری اوزرینه دیكمك ، برینه كمال دقتله باقمق‖ sich— (فع مطا) یاپشمق ، برشیئه طوتمق ، باغلانمق ، آیرلمامق ، كسب ارتباط ایتمك ، پشنی براقمامق .

Hefter (ـ ـ ا م) a. (40) [heften] دیكیش دیكان ، چاتان ‖ جزؤ باغلایان ‖ —in (ا مؤ) (50) دیكشجی؛ جزؤ باغلایان ، دیكان قادین .

Heftig (ـ ـ ص) (24) [Haft] شدید ، زورلی، كسكین ، قوتلی‖ (حا) شدید وزورلی اوله‌رق، شدتلی‖ سرت ، كسكین، قزغین‌طبیعتلی، آتش، حدتلو ‖ lachen— قهقهه ایله‌كولمك، weinen— خنچقره‌رق آغلامق‖ حدید مزاج، چابوق قیزان؛ خویرات ، نزاكتسز ‖ reden— حدتله سویلك ، قزغین قزغین قونشمق .

Heftigkeit (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) حدت ، شدت ، كسكینلك ، آتش ، حدید مزاجلیلق ‖ خویراتلق، نزاكتسزلك .

Hege (ـ ـ ا مؤ) (53) (sans pl.) وقایه ، صیانت ، طوتمه، حمایه‖ und Pflege— برشیئه ایدیلان‌دقت واعتنا‖ خدمت وتربیه ‖ meister— (ا م) ، bereiter— (ا م) و reiter-- (ا م) (اورمان خدمتنده) قوریجی ‖ zeit— (ا مؤ)كییك وحیوانات سائره‌نك چفتلشمه ، قیزغینلق وقتی .

Hegemonie (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] (اسكی یونان حكومات متفقه‌سنده) ریاست صفتی حائز شهر .

Hegen (ـ ـ فع متع) a. (21) چیت ایله ستر ومحافظه ایتمك ، اطرافنی چیت چویرمك ‖ منع ویساغ ایتمك ‖ (كذا فع مطا) Jemand— برینه حصر دقت واعتنا ایتمك ، برینه (فوق‌العاده) توجه‌كوسترمك ، میل ایتمك ، برینه حصروجود ایتمك ‖ Hoffnung— امید ایتمك ‖ Zweifel— شبهه ایتمك .

Hehl (ـ ا لا (ا م) (56) (sans pl.) كیزلمه ، صاقلامه ، كتم ایتمه ؛ مرائیلك ، ریا ، مواضعه .

Hehlen (ـ ـ فع متع) a. (21) كیزلمك ، صاقلامق ، كتم ایتمك ، اخفا ایتمك ، بشقه برصورتده كوسترمك ‖ (عد) (چالنان شیلره) یتاقلق ایتمك ، صاقلامق .

Hehlerei (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [Hehl] خرسز یتاقلغی ایتمك ‖كیزلمه .

Hehr (ـ ص) (24) عظمتلی، عالی، جلیل الشان ، عزیز، مقدس .

Hei! (ـ) كذا : heisa ویاخود heißa! هر ایكیسیده (ـ ـ حرند) (سونج ایچون) هایدی ! اوخ !

Heida! (ـ ـ حرند) هایدا ! = ! hei ‖ (مرا . heidi) .

Heide (ـ ـ ا مؤ) (53) اكثریا : (Haide) چالیلق ، فونده‌لق محل، قیر، اوفق مرعی ‖ غیر مزروع چایرلق، قیر ‖ ایشلنمامش وخالی قیر‖ هیچ بردین ایله متدین اولمیان كیمسه ، مشرك ‖ besen— (ا م) چالی‌سپورگه‌سی‖ korn— (ا لا) (نبا) قره بغدای ‖ kraut— (ا لا) (نبا) چالی، فونده ، سپورکه اوتی‖ rose— (ا مؤ) یاپاتیه چیچكی ‖ چرخ‌الشمس .

Heidelbeere (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) (نبا) یبان مرسینی ، (وبونك میوه‌سی) .

Heidelberg (ـ ـ ا خا لا) (56) آلمانیانك هایدلبرغ شهر شهیری .

Heidelberger (ـ ـ ـ ا م) a. (40) هایدلبرغ شهری سكنه‌سندن اولان ‖ هایدلبرغ دار الفنونی طلبه‌سی .

Heiden„... (ـ ـ..) [Heide] glaube— (ا مؤ) دینسزلك،مشركلك اعتقادواعتمادلری‖ درجه‌سزوفوق‌العاده‌لك ‖ angst— (ا م) فوق‌العاده قورقو ، خوف ودهشت عظیمه ‖ artig— (ص) (نبا) = heide-kraut-artig خلنجیبه فصیله‌سندن اولان نبات جنسندن ‖ bekehrer— (ا م) دینسزلری هرقنغی بردینه دوندیرن وارباب‌كتابدن اولان كیمسه ‖ bild— (ا لا) پت ، صنم ‖christ— (ا م) پت‌پرستلكدن خرستیانلغه دونان كیمسه ‖ geld— (ا لا) بتز توكنمز پاره ، ثروت مالا نهایه ‖ lärm— (ا م) (عمو) چوق كورلتی ، بعد شماته ویایغاره ‖ welt— (ا مؤ) پت پرستلك، دینسزلك عالمی ، مشركلك .

Heidenschaft (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) (sans pl.) ،

Heidenthum (ـ ـ ـ ا لا) (38) (sans pl.) [Heide] پت پرستلك اعتقادی، دینسزلك ‖ دینسز وپت پرستلرك كافه‌سی ، اصحاب كتاب اولمیانلر ، مشركین .

Heidi! (ـ ـ : ویاخود ـ ـ حرند) (سونج علامتی اوله‌رق) هایدی ! یشا ! ‖ (تركی تقراتی اوله‌رق) هایدی هایدا ! ‖ (غیبوبت وضیاع) Alles ist— اشته هپسی بتدی‌كیتدی ! هایدی هپسی محو وغائب اولدی !

Heidnisch (ـ ـ ص) (24) [Heide] دینسزلره متعلق ، دینسزجه .

Heidu(c)k (ـ ـ ا م) (51) ، Heiducke (ـ ـ ـ ام) (52) [مجار] مجار پیاده نفری ‖ مقدما فرانسه‌ده مجار قیافتلی‌اوشاق ‖ (هودوك كلمه‌سنك بوندن تحریف اولدیغی ظن اولنور) .

Heikel(ig) (ـ)(ـ ـ ص) (24) = häkelig ‖ —e An= gelegenheit مشكل ایش ‖كوچ ، صعب حللی كوچ اولان ، چتین ، عكسی .

Heil (ـ ص) (21) [غوت لساننده hails : روم kalo's=] تام، بتون،سالم ، طوقانلمامش، حال‌مكملیتده، ضرردیده‌اولمامش، صاغلام ‖ مادی ومعنوی برضرر وخساردنكره بتكرار حال مكملیته رجوع ایدن، شفا بولان‖ werden— (یاره حقنده) بتكرارایواولمق ، قپانمق ‖ mit—er Haut davon kommen برضرر وزیانه اوغرامقسزین (سقطلنمقسزین) خلاص اولمق ، قورتلمق .

Heil (ـ ´ ا لا) ㊳ (*sans pl.*) خلاص ، سلامت ، فلاح ، نجات|| Glück= مثلا : Gott hat ihm—beschert جناب حق آنی سعادته مستغرق قیلدی ، فلاح وسعادت‌ویردی || (فلاح ونجات وکمی ضمننده) ! Dir— اه سنی محافظه بیورسون ! سنی جناب حق وقایه بیورسون ! || —ruf (ام) کمی نجات وفلاح ، (سعادت) || —pflanze (امؤ) نبات‌طبی|| —pflaster (الا) شفا یاقیسی|| —anstalt (امؤ) خسته خانه ، دارالشفا || —art (امؤ) اصول وصورت‌تداوی || —bringend (ص) صحتبخش || —brunnen (ام) برای تداوی زیارت اولنان قاینارجه || —froh (ص) پك مسرور || —kraut (الا) (نبا) خصوصات طبیه‌ده مستعمل اوت || —kunde (امؤ) ، طب ، طبابت || —kundige(r) (ام) حکیم ، طبیب ، طبیب حاذق || —los (ص) دوا قبول ایتمز ؛ بیچاره ، آجینه‌جق بر صورتده اولان ؛ منحوس ، مشئوم ، مصیبتلو ، امیدسز ؛ دینسز ، ایمانسز ، کافر ، انصافسز || —mittel (الا) معالجه ، علاج ، دوا || —quelle (امؤ) امراضه قارشو قوللانیلان منابع معدنیه ، قاینارجه || —voll (ص) سالم ، فلاح ونجاتبخش ، سعادتبخش || —wissen„ schaft (امؤ) فن طب .

Heiland (ـ ´ ام) ㊳ [heilen فعلنك‌قدیم اسم فاعل صورتی] قورتاریجی ، خلاص ایدیجی || (علی الخصوص خرستیانلرجه) حضرت مسیح علیه السلام .

Heilbar (ـ ´ ـ ص) ㉑ دواسی قابل ، چاره‌سی بولنور || (طب) ممکن الشفا ، قابل برؤ وعافیت .

Heilen (ـ ´ فعلا ±) a. ㉑ شفا بولمق ، شفایاب اولمق ، برخسته‌لقدن قورتلمق || (یاره حقنده) قپانمق ، ایو اولمق ، التیامپذیر اولمق || (فعمتع) و—sich (فعمطا) Jemand (sich) von etwas— برینی برشیدن خلاص ایتمك ، کندی شفاسنه سبب اولمق || کندوسنی شفایاب ایتمك ، خلاص بولمق ، ایولشمك ، کذا (مجا) || (مجا)— (einen Fehler) دوزلتمك ، تصحیح ایتمك ، دفع ایتمك ، چاره بولمق .

Heilig (ـ ´ ـ ص) ㉔ [Heil] اکثریا : عزیز ، مقدس ، مبارك ، محترم ، معزز || تعرضدن مصون || „—es Kreuz تقریباً های اه جزاسی ویرسون ! های (donner=wetter)! خشم اینسون ! یلدیرم چارپسون ! || etwas —halten برشیئی تقدیس ایتمك ، عزیز مبارك طوتمق ، مقدس صایمق || عهد ویمین ایله تأمین ایتمك || (und theuer) versichern — er (Vor=) Abend eines Festes بربیرام، بریوم مبارکك براولکی اقشامیسی ، عرفه کونی اقشامیسی .

Heiligen (ـ ´ ـ فعمتع) a. ㉑ تقدیس ایتمك ، قدسیت ویرمك واسناد ایتمك ، مبارك قیلمق ؛ رسم آیین ودعاسی اجرا ایتمك ؛ عزیزلر صره‌سنه کچیرمك ، ارواح و امواتی تقدیس ایتمك || نائل سعادت ایتمك || تخصیص ووقف ایتمك .

Heiligen„ . . . (...ـ ´) (ولیلر ، عزیزلردن) (اولیانك ، اولیایه) || —legende (امؤ) —sage = || —nische (امؤ) برعزیز ، برولینك حجره‌سی || —sage (امؤ) کلام اولیا || تراجم احوال اولیا مجموعه‌سی .

Heiligkeit (ـ ´ ـ امؤ) ㊾ قدسیت ، شریفلك، اولیالق، عزیزلك ، مبارکلك ، مکرملك || seine— پاپانك عنوانی.

Heiligthum (ـ ´ ـ الا) ㉕ مقام مقدس ، بیت مبارك || اشیای مبارکه .

Heils„ . . . (...ـ ´) —mittel (الا) واسطهٔ نجات .

Heilsam (ـ ´ ـ ص) ㉔ عقل ووجوده نافع ، شفابخش ویرار اولان ، نافع ، شافی ، فائده‌لو ، صحت وعافیتی تأمین ایدن ، صحته نافع اولان .

Heilsamkeit (ـ ´ ـ ـ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) برشیئك صفت وصورت نافعه‌سی ؛ نفع ، فائده ، برایش (هوا واطعمه‌نك) صحتبخشالغی ، فائده‌سی ، وجوده یرایشی .

Heilung (ـ ´ امؤ) ㊾ اعادهٔ عافیت ، شفایاب اولمه ؛ عافیت ، شفا || ایولشدیرمه ، برخسته‌یی بالتداوی ایو ایتمه .

Heim (ـ ´ ا لا) ㊳ مسکن ، مأوی ، اقامتکاه ، اسکان اولنان خانه‌نك بولندیغی موقع ، محل ، مملکت || او || (حا) اوینه ، مملکتنه || —begleiten (فعمتع) و Jemand —bringen برینه رفاقت ایتمك ، اوینه (قدر) برابر کیتمك ، کوتورمك || —wallen (فعلا +) (اوینه ، مملکتنه) عودت ایتمك ، کیرو دونمك || sich —begeben (فعمتع) اوه کیتمك ؛ مملکته کیتمك || —bezahlen (فعمتع) اعاده وتأدیه ایتمك ، رد ایتمك || (مجا) عینیله مقابله ایتمك ، مقابلهٔ بالمثل ایتمك || —fallen (فعلا—) (عد) (صاحبنك وفاتیله صاحب اصلیسنه) انتقال ایتمك ؛ محلوله کیتمك || —fällig (ص) (عد) محلول ، محلوله قلان || —finden (فعلا ±) اوینه کیتمك اوزره یولنی بوله بیلك ، sich —finden یولنی بوله بیلك || —führen (فعمتع) تشییع ایتمك ، برینه کوتورمك ، چویرمك ، اعاده ایتمك ، کیرو چویرمك || (مجا) die Braut —führen کنج برقزی ، نشانلیسنی آلمق ، تزوج ایتمك || —gehen (فعلا—) اوینه کیتمك ، مملکتنه کیتمك ؛ (مجا) وفات ایتمك || —holen (فعمتع) برینی کیدوب آرامق و اوینه کتیرمك|| —kommen || —gehen = (— فعلا) —kehren (فعلا —) اوینه ، مملکتنه عودت ایتمك ، کلمك || (مجا) Das wird Dir —kommen بو سکا آغر اوطوره‌جق || Jemandem —leuchten (— فعلا) مثلا —leuchten برینه اوینه دکین ایشیق کوسترمك ؛ علی الخصوص (مجا) (عمو) برینی (صویا ایله) کوندرمك ، قوغمق ، (مجا) (عمو) صاومق || —los (ص) مسکن ومأواسز، یری یوردی اولمیان ، خانه بردوش || sich —sehnen مملکتنه ، اوینه حسرتکش اولان ، اوزلیان، آرایان || —suchen (فعمتع) مثلا einen Ort —suchen بر یره کیتمك ، بر یرله مناسباتده اولمق ، کلمك ، برمحله کیدوب کلمك || ایراث خسار ایتمك : تلویث ایتمك || die Trübsale, mit denen uns Gott heimsucht جناب حقك بزه ویردیکی (مسلط ایتدیکی) آلام و اکدار وغصه‌لر || واصل اولمق ، کلمك ، اوزرینه مسلط اولمق || —bürge (ام) (محکمه) محضر ، مباشر ، محکمه خدمه‌سی|| —tücke (امؤ) حیله ، دسیسه ، کتلك ، کوتیلك ، شر ، فتنه ، فساد || خیانت ، خباثت || یلانجیلق|| —wärts (امؤ) (حا) مملکته ، اوه طوغری || weg (ام) اوه ، مملکته کیدن یول || عودت ، اوه دونیش || sich auf den —weg machen اوه کیتمك اوزره یوله چیقمق.

اوك ، يولنه دوزلمك || weh —(الا) برغريب الديارك ويا هرقنغى بركيمسه‌نك مملكت ويا خانه‌سنى كورمك اوزره اولان شدت آرزوسنك تأثيريله حاصل اولان آتش افتراق ، مملكت ويا خانه‌سنى كوره‌سى ، كوره‌جكى ويا اوزلمه‌سى ، خانه ويا مملكتندن آيرلمغله حاصل اولان تأثر وحسرت مملكت ، (علم امراض) سوداى مملكت، داء الصله || فعل ايله برلكده (*sép.*) .

Heimat(h) (ـ ـَ امؤ) ⑲ [قديم آلمانجه heimôti] مملكت (ويا موقع ومحل ولادت) ؛ خانهٔ پدر || اقامت ايدلكده اولان موقع || كذا اكثريا (ع) مملكت وعلى الخصوص (عد) محل اقامت || fern — (ص) مملكتندن دور وجدا اولان ، مملكتى خارجنده بولنان || gesetzgebung — (امؤ) يرليلر حقنده يابيلان اصلاحات و قوانين مملكت || مملكت داخلنده يرليلر حقنده وضع قوانين ونظامات ايتمه || land (ڠ) — محل ولادت ، مسقط رأس || los — (ص) ملجأ ومأواسز || كلغان بكى ، سرسرى ، كوچوب طوران || recht — (الا) قانون تبعيت || داخل دائرهٔ تبعيته قيد وقبول حق || staat — (ام) حكومت محليه || Verhältniß — (الا) اصول وادارهٔ محليه ، نظامات وقوانين مملكت .

Heimat(h)lich (ـ ـَ ـ ص) ㉔ مملكت ومحل ولادته منسوب ومتعلق اولان || meine —en Berge مملكتمك طاغلرى ، مملكتمده بولنان جبال .

Heimat(h)lichkeit (ـ ـَ ـ ـ امؤ) ⑲ (*sans pl.*) محل ولادته اولان ارتباط معنويه .

Heimchen (ـَ ـ الا) ⑩ b. [Heim] (تا طبيعه) جيرتلاق || (مجا) — er ist ein rechtes او اوفاجق بر حريفدر ، برميى ميى آدمدر .

Heimisch (ـَ ـ ص) ㉔ [Heim] fremd كلمه‌سنك مقابلى) مملكتدن ، اهالئ محليه‌دن اولان ، يرلى || محل ولادتلى ، وطنداش اولان || اهلى ، بيتى || تكليفسز || محل ولادتى آكدير — hier fühle ich mich بوراده بن كنديمى اومده ، مملكتمده كبى حس ايديورم ، بوراسى بكا اوم ، مملكتم كبى كليور || machen — آلشديرمق (مملكتى اوى كبى) كسب الفت و انسيت ايتديرمك || برمحلده توطن و اسكان ايتمك || (برفدان ويا نبات حقنده) بريرده بيوتمك ، يتشديرمك || يتشمك ، بيومك || (برعلمده) يد طولاسى اولمق، وقوف ومهارتى اولمق || hier ist es—(anheimelnd) بوراسى خوشدر ، بوراسى انسانك اوى مملكتى كبيدر ، بوراسى انسانك مملكتنى آكدير (مرا . heimlich) .

Heimlich (ـَ ـ ص) ㉔ [Heim] كيزلى ، صاقلى ، سر || (حا) كيزليجه ، صاقليجه ، ال آلتندن ، خفياً || كوزدن نهان || (حا) كوزدن نهان اوله‌رق || مسروقاً || es Gemach — كيزلى دائره || آياق يولى = Abtritt || lachen — كيزليجه ، خفياً ، بييق آلتندن كولمك || sich — || aus dem Staube machen (قورقوسندن) خفياً صيويشمق || (اشخاص حقنده) er Mensch — سكوتى كمسنه ؛ سينسى آدم || thun — ايشه برخفيلك ويرمك، سرحكمنه صوقمق ؛ كيزليجه اجرا ايتمك ، خفياً يابمق || صاقليجه‌جق وسر طوتليه‌جق شيلره بويله برسوس ويرمك || تكليفسز ، لاابالى ؛ خوش راحت ، اونده اولورجه‌سنه ؛ حضور كامل .

Heinrich (ـَ ـ اخام) ㊳ [قديم آلمانجه heim : پاشا ، اوك اك بيوك] هانرى .

Heinz (ـَ ام) ㊳ ، ㊿ [Heinrich] (عمو) (هانرى‌نك مختصرى) هانرى ، (عمو) هانريوت ، (ضرمثل) Kunz will — nicht , so muß (.. ايشى) اكر بونى زيد يابمق استه‌من ايسه اوحالده عمرو يابمغه مجبوردر .

Heirat(h) (ـ ـَ امؤ) ⑲ [قديم آلمانجه hirat غوتجه heio يعنى Familie , rât] اولنمه ، تزوج || eine — schließen عقد ازدواج ايتمك ؛ اولنمك .

Heirat(h)en (ـَ ـ فعه متعه) و — sich (فعه مطا) ㉑ b. برينى آلوب اولنمك ، ازدواج ؛ اولنمك ، تزوج ايتمك || Jemand — (قادينلر حقنده) برينه وارمق || (فعه لا +) اولنمك ، كذا (اركك حقنده) برقادينى آلمق .

Heirat(h)s„... (ـ ـ ...) [Heirat(h)] مثلا : antrag — (ام) تكليف ازدواج || gesuch — (الا) استدعاى ازدواج || anzeige — (امؤ) عقد ازدواجى مبين اطرافه كونديريلان اعلان قارى || fähig — (ص) يتشمش ، بالغ ، بالغه ، قوجه‌لق ، ازدواج وتزوجه صالح || gut — (الا) جهاز || kandidat — (ام) طالب (عمو) اولنه‌جك اولان || lustig — (ص) اولنمك استيان ، تزوج فكرنده بولنان، اولنمكه جان آتان || stifter(in) — و vermittler (in) — (ام امؤ) طرفينك ازدواجنده قلاغوزلق ايدن اركك ويا قادين .

Heisa! (ـَ حرند) (مرا . hei) .

Heischen (ـَ فعه متعه) ㉑ a. , c. [قديم آلمانجه eiscôn] طلب ومطلوب ايتمك ، (نتيجه‌سى مطلق مطلوب ايدرك) استمك ، آرزو ايتمك .

Heische=Satz (ـَ ـ ام) ㉛ (فلسفه ، ريا) اثبات مدعايه يارايان قضيه || (غرا) جملهٔ طلبيه .

Heiser (ـَ ص) ㉔ [قديم آلمانجه heis] سسى قيصيق || sich — reden سويله يه سويله يه سسى قيصلمق || sich — schreien باغرمدن سسى قيصلمق .

Heiß (ـَ ص) ㉔ (يك) صيجاق، كذا يقاردرجه‌سنه‌چيقان، قاينار ، es Wasser — قاينار صو || —e Thränen صيجاق صو vergießen كال تأثرله آغلامق || es ist—es Wetter , هوا يك صيجاق، فنا حالده ، يك زياده صيجاق || es ist sehr— وار || (مجا) es Blut haben — صيجاق قانلى اولمق، حديد المزاج اولمق ، (قانى صيجاق اولمق) || Da geht es—her ايش فنا ، ايش قيزشدى || (يناركاينار، پيشرفيقيردار اولمق) || machen — اليصيتمق || zone (جغرا) — منطقهٔ حاره || (طبيعت وآرزو حقنده) شديد || سوزناك ، آتشلى ، محرق || (حا) شدتله ، كال اشتياق وآرزو ايله || Jemandem den Kopf—machen برينك قفاسى قيزديرمق || es ist hier ein Pflaster — بو (شهر) ده هرشى يك بهالى ، بوراسى يك بهالى || geliebt — (ص) جان ودلدن سوكيلى || blütig — (ص) صيجاق قانلى اولان كيمسه ، كذا (مجا) || (تا طبيعه) صيجاق قانلى حيوانات || erfleht — (ص) كال شدتله آرزو اولنان || sporn — (ام) دليقانلى ، حديد المزاج كيمسه ، تيتيز آدم ، باروت كبى كيمسه .

Heißa! (ـَ حرند) (مرا . hei) .

Heißen (ـُ ـَ فع متعـ) o. ⑳ [غوتجه heitan] (اسم مفعولی geheißen) (یاپیله‌جقی سویلك Jemand — etwas thun دیمك (امر ایتمك ، برشی یاپمق اوزره برینه تبلیغ ایتمك) || er hat ihn schweigen— اوآكا صوصمغی تكلیف‌ایتدی ، صوص‌دیدی || wer hat Ihnen das geheißen بونی سزه کیم سویلدی ؟ امر ایتدی || wer has Sie denn rauchen— ? (الخ) سنك توتون ایچمك نکه لازم ؟ سكا توتون ایچ دیه‌کیم‌سویلدی! ؟ || توسیم، تسمیه ایتمك ، برعنوان ویرمك || — Jemand (du) بریله " سن „ دیه قونوشمق ، دائما سن دیه خطاب ایتمك || — etwas gut برشیئی تقدیر وتحسین ایتمك ، قبول وتصدیق ایتمك || Jemand will= kommen— برینه رسم خوش آمدی یی ایفا ایتمك ، (حسن) استقبال ایتمك || das heiße ich einen Ehrenmann اشته ناموسلی دیه بن بوآدمه دیرم || (فع لا +) (بر اسمی برنامی طاشیمق ، بر اسم ایله مسمی اولمق) ich will nicht so und so—, wenn ... اکر . . . دکلسه جده آدم فلان اولمسون ، بکا . . . دیمسونلر || بیان واشعار ایتمك ، افاده ایتمك || wie heißt das auf Französisch ? بوکا فرانسزجه نه دیرلر، نصل دینور ؛ بوفرانسزجه نه دیمكدر؟ || („ d. h. “ : اکثریا) das heißt یعنی || (عین قیمت واهمیتی ارائه ایتدکده) Arbeit heißt Reichtum ایش (چالشمه) ثروت دیمكدر، زنكینلك دیمك چالشمق‌دیمكدر || das will etwas— بونك اهمیت فوق‌العاده‌سی واردر || das will Nichts— بونك هیچ اهمیتی یوقدر، بو برشی‌دکل || das will wenig— بونك اهمیتی آزدر ، بونك اوقدر اهمیتی یوقدر || das heißt mir gleich viel بوبنجه مساویدر || was heißt tausend Schritte ? بیك خطوه نه ایدر ؟ || was soll das— ? بونه دیمك ؟ بونه دیمك اوله‌جق ؟ بونه اوله‌جق صانكه ؟ || es heißt (فع یکشخ) . . . یعنی || das heißt also . . . دینلكده ، سویلنمكده وروایت اولنمقده ، er wird kommen اوكله‌جكمش، آنك كله‌جكی روایت اولنمقده ؛ اوكله‌جكمش اویله سویلنیور، یعنی اویله دینیلیور|| wenigstens heißt es so صكره . . . دیمسون ایچون || damit es nicht heiße بوراده دقت ایتملی ! اشته hier heißt es : Aufgepaßt ! بورایه دقت‌لازم !کوزیکی آچ ! بوراده دقت‌لازم! || (ضرمثلا) بوراده یا شو یا بو hier heißt es „ entweder — oder “ دیملی (ایكیسی آره‌سی یوقدر) بونده شو بو اولمز ، بو ایش ترددکوتورمز || (فع متعـ) == (بحر) hissen .

... **heit** (ـ ـ ـ ـ) اسم وصفت‌كبی كلماتك نهایتنه علاوه اولنه‌رق كلمات مذکوره یی مفرد مؤنث یاپان وعلی الاکثر (وارلق ، اولمقلق) کوستریر هجادر (ضعیف معناسنه اولان schwach کله‌سندن Schwachheit (ا مؤ) ضعیفلك ، ضعفیت ، قوتسزلك اسمی تشکیل ایدر || کذلك اسماء جامعه تشکیلنه دخی‌خدمت ایدرمثلا: Christ (ا م) Christenheit (ا مؤ) خرستیانلق (عالمی) کبی .

Heiter (ـُ ـَ ص) ㉑ شن ، شاد ، بختیار ، مسعود ، شطارتلی،کولر یوزلی|| آچیق، صاف ، براق|| (جناس‌مقامنده) das wird— بو ایو برشی اوله‌جق (بونك صوكی بوزوق چیقه‌جق) .

Heiterkeit (ـُ ـَ امؤ) ㊾ شنلك ، شطارت، فرحلیلق|| آچیقلق ، صفوت ، براقلق ؛ سوینج حالیلك .

Heiz „ ... (ـَ . . .) [heizen] röhre— (ا مؤ) (صنع) حرارت نقلنه مخصوص بوریلر ، صیجاق هوا بوریلری ؛ بخار ایستیم نقلنه یرار بوریلر || apparat— (ا م) آلات وادوات تسخینیه || kraft— (ا مؤ) قوۀ تسخینیه || material— (ا لا) مالزمۀ تسخینیه .

Heizbar (ـَ ـ ص) ㉔ قابل تسخین || es Zimmer— اکثریا (درونده آتش یاقیله بیلور) اوطه .

Heizen (ـُ ـَ فع متعـ و فع لا +) c. ㉑ [Heiß] ایصیتمق ، تسخین ایتمك || آتش یاقمق (ایصیتمق ایچون) || (فع مطا) dieses Zimmer heizt sich gut بو اوطه ایو ایصینور ، مضبوطدر || (الا) b. ㊵ (sans pl.) ایصتمه ، تسخین || Heizung (ا مؤ) ㊾ کذا تسخین .

Heizer (ـُ ـَ ا م) a. ㊵ آتشجی || تسخین ایدن ، ایصیتان ، مسخن .

Hekla (ـُ ـَ اخام) ㊻ (جغر) — der (ایزلاندا وولقانی) هقلا ینار طاغی .

Hektar (ـَ ـَ الا) ㊳ [روم] عرض وطولی یوزر مترەلك اراضی مقداری ، یكی دونم .

Hekto „ ... (ـَ . . .) [روم] (یوز . . .) .

Hektogramm (ـَ ـَ الا) ㊳ [روم] یوز غرام (عمو) (مختصراً : hekto هكتو) .

Hektor (ـَ اخام) ㊻ (اساطیر) (پریام) ك اوغلی و (تروا) لیلرك اك شجیع رئیسلرندن اولوب (آندروماق) ی تزوج ایتمش و (پاتروقل) ك قاتلی اولوب کندوسی دخی (آشیل) طرفندن تلف واعدام اولنمشدر .

Hel (ـُ اخامؤ) (inv.) (اساطیر) (اولوم الهه‌سی) هلا .

Held (ـُ ا م) ㊶ قهرمان ، یكیت ، مبارز، جنكاور، اوغراشان ، غوغا ایدن ، اوریشان) مدافع ، حامی || in— (ا مؤ) قهرمان قز ، قاری || (برشی ایچون (قرون وسطی‌جسورشوالیه‌سی) || im Saufen ist er ein— ایچكیده اوكا چیقه‌جق یوقدر .

Helden „ ... (ـَ ـَ . . .) buch— (ا لا) بیوك قهرمان وجنكاورلرك‌كتابی، آنلردن باحث تاریخ|| gestalt— قهرمان، لوندکبی اندامی اولان ، طاغ‌كبی قد وقامتـه مالك اولان || alter— (الا) قهرمان وبیوك جنكاورلرك زمانی ، عصری || kühn— (ص) آرسلان‌كبی ، قهرمان‌كبی جسور || lied— (ا لا) قهرمان‌دستانی|| muth— (ا م) قهرمانلق، شجاعت|| that— (ا مؤ) افعال‌قهرمانیه || weib— (امؤ) قهرمان، یكیت قادین .

Helena (ـَ ـَ ـ اخامؤ) ㊻ و ㊿ یونان پرنسسلرندن اولوب کوزللکی ایله مشهور اولان (النا) || (ا لا) (جغر) — (Sankt =) سنت هلن .

Helene (ـَ ـَ ـ أ مؤ) ㊽ Helena== .

Helfen (ـُ ـَ فع لا +) ⑳ b. یاردم واعانه ایتمك Jemandem— برینـه معاونت ومظاهرت ایتمك ، امداد ایتمك || (ضرمثلا) hilf Dir selbst, so wird Dir Gott— کندینه یاردم ایتکه جناب حقده سكا اعانه ایتسون) چالشكه

جناب حق سكا معين اوله || Jemandem auf ein Wort—
برينك بركله يى بوله بيلسنى (تخطرى) ايچـون ياردم ايتمك ||
برنى برمضايقه ، Jemandem aus der Verlegenheit—
برصيقينتيدن خلاص ايتمك||—Jemandem herauf—,hinauf
برينه (متكلمك يوقاريده ، آشاغيده اولديغنه كوره) يوقارى
چيقمق اوزره معاونت ايتمك || , Jemandem hinab—
hinaus— : وياخود heraus— , hinein وياخود :
herein—, hinüber— برينـه ايتمك ، چيقمق ، كيرمك ،
بچمك و (آره‌سـندن) مرور ايتمك والخ اوزره ياردم ايتمك ||
Jemandem ein wenig— اكثريا : برنى براز دورتوشلمك
(ياردم ايتمك) || er hat sich dabei—lassen او (ايشنده)
كندوسنه براز ياردم ايتديردى || Gott helfe mir! جناب
حق بكا ياردم ، امداد ايتسون ، اه ياردمجم اولسون! || (توبيخ
وتهديد ايچون) (عو) wart' Schlingel, ich werde Dir—!
طور يرامز ، چاپقين ، كلغانى ، مسكين بن سكا (ياردم ، ايده‌يم ،
ايدرم) كوستريرم ! || er hat sehr dazu geholfen بونك آكا
(بو ايشه فلان شيئه) چوق ياردمى ، فائده‌سى اولدى || sich—
(فع مطا) قولاينى ، چاره‌سى بولمق ، كندوكندويه معين اولمق
مثلا — sich vorwärts كندو سعييله كسب ترق ايتمك ||
man || او (كندى) ايشنى بيلور er weiß sich zu—
انسان ايشنى بيلملى ، انسان كميسنى muß sich nur zu—wissen
قوللانه بيلملى || ich kann mir nicht— تم المدن بشقه برشى
كلمز ، بن (بوكا قارشو) برشى ياپامام ، بن بونى تبديل وتأخير
ايده‌مم ... (Sie haben Unrecht) ich kann mir nicht—
نه‌ياپه‌يم (سزك حقسز اولديغكزى) سويلمكه مجبورم ، حقسزسكز
ich konnte mir nicht, —ich mußte hinein || نه ياپه‌يم
ايچرو كيرمكه مجبور اولدم ، ايچروكيرمكدن بشقه المدن برشى
كلمزدى || ? — wozu kann das بونيـه يرار ? بونك نه
محسناتى وار ? || (جناس مقامنده) das wird ihm auch
recht was— (عمو) بوده اوكا يرايه‌جـق ها ، بونكده
(.. شيئه) فائده‌سى اوله‌جقمى صانكه ! .

Helfer (ـُ ا م) a. ⓐ، —in (ا مؤ) ⑩ ياردم
ومعاونت ايدن اركك ويا قادين ، معاون ، يماق || خلاص ايدن ،
قورتاران || (كوتو برشيده) همپا ، رفيق ، شريك خباثت
وجنايت ، مفسدت رفيق .

Heliographie (ـٌ ـــ ـ f ـ امؤ) ⑬ [روم] شعاعات
شمسيه اعانه‌سيله حك ايتمك ، حك شمسى .

Helioskop (ـٌ ـــ ـ ا لا) ⑱ [روم] (هيئت وحكم)
شمسه نظر ايچون (رنكلى) دوربين .

Heliotrop (ـٌ ـــ ا لا ا م) ⑱ [روم] (نبا ومعد)
چيچكلرى شمسه توجه ايدن نباتات || (نبا) آى چيچكى .

Hell (ـُ ص) ㉑ [قديم آلمانجه gahelli] آيدينلق ،
ضيادار ، آچيق || آچيق رنكلى || (صداحقنده) آچيق ، كسكين ||
آچيق ، براق ، صاف || — (صاچ حقنده) آچيق رنكلى ، لپسقه
|| (هواحقنده) — es Gelächter قهقهه || پارلاق ، شعله پاش ||
بوشعله‌نك رنكى طونوق || dieses Licht brennt nicht—
am—en Tage || آچيق هوا ، كوزل بركون ein—er Tag
كويه كوندز ، آپ آشكار || (بعضاً) شفاف || die—en Thräne
nen stehen ihm im Auge سرشك چشمانى (كوزلرنده)
پارليو ، پارلاق كوز ياشلرى چشمانندن آقمق اوزره‌در || آشكار ،
بديهى .

Hell (ـُ ا لا) ⑱ (بحر) [Hölle] خلاط و ايپ كچى
كمى مالزمه‌سنك محفوظ اولديغى محل .

Hell ... (ـُ ....) —blau (ص) آچيق مائى || —fuchs
(ا م) قوله (طونلى باركير) || —äugig, —blickend (ص)
كوزلرى كسكين وپارلاق اولان ، كسكين باقان || —braun
آچيق قوهرال || آچيق طورى (حيوان) || —färbig (ص)
آچيق رنكلى ، آچيق رنك || —glänzend (ص) زياده (آچيق)
پارلاق || —grau (ص) آچيق بوز ، اينجى بوزى || —klingen
(الا) طنانيت || آچيق (كومراه ، پروزسر) قوى صدا .

Helle (ـُ ـ ا مؤ) ⑬ [hell] (*sans pl.*) آچيقلق ،
پارلاقلق ، براقلق ، صفوت || شفافلق || جلا ، پرداخ .

Hellebarde ودها طوغرى اولەرق : **Hellebarte** هر
ايكيسيده (ـُ ـ ـ ا مؤ) ⑬ [في الاصل Helm و Barte
كلمه‌لرندن] آوجى حربه‌سى ، برطرفى يارم آى شكلنـده تيمورلى
آلت جارحه ، تبر .

Hellen (ـُ فع متعه) و — sich (فع مطا) a. ㉑
آيدينلانديرمق ، ضيادار ايتمك ، رنكنى آچمق || آچلمق ، براقلاشمق ،
رنكى آچلمق ، رنكى آتمق .

Hellene (ـُ ـ ا م) ⑫ [روم] روم ، يونانلو .

Hellenist (ـُ ـ ا م) ⑪ [روم] علوم ولسان يونانيه
ايله مشغول ومتوغل عالم .

Heller (ـُ ام) a. ⑩ [في الاصل Haller يعنى Hall
شهرنده ضرب اولنمش آقچه] آقچه ، پاره ، منغر ، پول ، دينار ||
keinen (rothen) —haben (هيچ بر پاره‌سى اولمامق)
ich habe noch || فلور احمره محتاج اولمق ، هيچ منغر طوتمامق
keinen rothen—von ihm bekommen بن اوندن دهـا
بر پاره بيله آلمدم || das ist keinen—werth بو بش پاره
بيله ايتمز ، بونك بر پاره بيله ذكرى يوقدر .

Helling (ـُ ا مؤ) ⑱ (بحر) اوزرنده كمى انشا قلنان
چاتنى .

Helm (ـُ ا م) ⑱ (ع) اكثريا : (عسكرى) سرپوش ،
هلم || كذا (نبا) قبه وارى اولان تپه‌لك || قله‌لرك مدور چادر
وارى طاملرى ، قبه || (كيم) انبيـق تپه‌سى ، تاجى || (بحر)
دومنك باشلغى || بالطه ، چكيچ وامثالنك صاپى || —adler
(ا م) (ع) هلم اوزرنده‌كى معـدن قارتال قوشى || —busch
(ع) سرپوش اوزرينه صورت رسميه‌ده طاقيـلان توك (آت
قيلى) || —feder (ا مؤ) (ع) سرپوش اوزرينه طاقيلان
وپاشالره مخصوص قوش توكى || —förmig (ص) هلم ،
قاسكت شكلنده || —schmied (ا م) هلم ياپان ، سيورى
باشلق اعمال ايدن || —stutz (ا م) (ع) سرپوش تپه‌لكى .

Hemd (ـُ الا) a. ㊷ قميص ، كوملك ، —e (ـُ الا)
b. ㊷ كوملك برنى Jemand bis auf's— ausziehen
كوملكنه وارنجه دكين ، آنادن طوغمه ، چيرچبلاق صويمق ||
(مجا) كاملاً صويمق ، صويوب صوغانه دونديرمك ، كوملكنه
وارنجه‌يه دكين آلمق || (تجا) اشياى تعافيه صارغيسى ، كتندن
غلاف || —einsatz (ا م) كوملكك اوكنده‌كى قات || —krause
(ا مؤ) كوملكده ياپيلان بوزمه ترتيل ، قيرمه .

(ا م، امؤ) —händler(in) (ــ...ــ) **Hemden „ ...**
(تجا) كوملك صاتان (اركك ويا قادين) كوملكجى ، كوملك
تجارى ‖ —matz (ا م) (عمو) اوزرنده يالكز كوملك
بولنان چوجق .
Hemisphäre (ــ ــ ــ ا مؤ) ⑬ [روم] نصف كره .
(امؤ) —feder [Hemmen] (ــ...) **Hemm „ ...**
(ساعتجيلكده) توقيف يايى ‖ —kette (ا مؤ) تثبيت زنجيرى ‖
—kraft (امؤ) قوهٔ تثبيت وتأخيريه ‖ —schraube (امؤ)
توقيف ، وتثبيت ويده‌سى .
Hemmen (ــ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑
طوتمق ‖ عوق وتأخير ايتمك (وعين زمانده طوتمق)، آليقومق،
مانع اولمق، كيكديرمك ؛ تعطيل ايتمك ؛ حركتنى آغيرلشديرمق ‖
Hemmung (ــ امؤ) ㊾ عوق وتأخير، طوتمه، طاقلمه ،
طوتقلق .
Hemmniß (ــ ا لا) ㉞ حائل، مانع ، انكل .
Hengst (ــ ا م) ㊳ آت ، آيغير .
Henkel (ــ ا م) a. ㊵ [henken] قولپ ، صاپ ؛
كذا برشيئك قولاق شكلنده اولان محلى و آچيله‌جق ويا
طاقيله‌جق يرى .
Henkeln (ــ فع متع) a. ㉑ برشيئه قولپ وصاپ
طاقمق ، طاقيله‌جق برشيله تجهيز ايتمك .
Henken (ــ فع متع) a. ㉑ آصمق ، صلب ايتمك .
Henker (ــ ا م) a. ㊵ [henken] ⑬ جلاد ، آدم
آصان ‖ (تعجب ايله سب اثناسنده) شيطان ، عفريت، جهنم ‖
hol' Dich der—! ؛ ! های سنى شيطان چارپسون scher'
Dich zum—! دفع اول هايدى ! جهنم اول شورادن ‖
hol's der—!, zum—! تقريباً : های اه جزاسنى، مستحقنى
ويرسون ! های جانته ! ‖ ! nun hat's der— ايش فنايه
صاردى ! شمدى ايش فنا !
Henna (ــ ا م) ㊸ (نبا) قينا آغاجى .
Hennchen (ــ ا لا) b. ㊵ [Henne اسمنك صورت
تصغيريه‌سى] طاوقجق (پليچ) ‖ (عمو) (مجا) پليچ (پليچ
كبى كنج ، تازه ونارين اولان) .
Henne (ــ ا مؤ) ⑬ طاوق (Huhn =) ‖ junge—
پليچ ‖ (مجا) (عمو) mein Hennchen! پليچم ! پليچجكم !
ياوروم ! ‖ بعض قوشلرك ديشيلرى ‖ kalekutische— هند
طاوغى ، ديشى هندى ‖ (نبا) (عمو) —fette (قالين
ياپراقلى نباتات) وعلى الخصوص ييانى سميز اوتى .
Henri-quatre (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊸
[فر] آلت دوداق آلتنده صاليويريلان صقال (روايال وياخود
امپريال) آلمانلرك Zwickel-bart ديدكارى) .
Hep (ــ حرند) آرابه وامثالنه قوشيلان حيواناته سسلنيلور ‖
كيلرى چاغرمق ايچون قوللانيلور ‖ (يهوديلره استخفاف
مقامنده) هايدى ! هى !
Heptachord (ــ h ــ ام (الا) ㊳ [روم] (موسيقى)
يدى تللى قديم كانجه .
Heptagon (ــ ا لا) ㊳ [روم] (ريا) يدى ضلع
وزاويه‌لى شكل، ذوسبعة الاضلاع ويا سباعى الاضلاع .

Her (ــ وبعض بروجه آتى ذكر اولنه‌جق حال ويا حرف
جرلر ايله ــ حا) [قديم آلمانجه‌نك hera كلمه‌سندن مستعار
اولوب بوده بو معناسنه اولان hi كلمه‌سندن محرفدر] . متكلمك
بولنديغى نقطه‌يه طوغرى اولان حركت (hin اورايه كلمه‌سنك
مقابلى) بورايه —kommet بورايه كليكز ، ياقلاشكز ‖
! —immer داعما بورايه ويريكز ! داعما بورايه كليكز !
بورايه بورايه ! ‖ ! —damit وير آنى بورايه ! آنى بورايه
وير ! براق شونى ! وير اونى بكا ! ‖— von oben(unten)
يوقاريدن (آشاغيدن) (بورايه) طوغرى ‖ (neben: وياخود) an
— etwas بر شيئك يانى صره ، برلكنده اوله‌رق ‖
an der Küste—fahren ساحل بوينجه (آرابه، كمى وامثالى
شيلرله) كيتمك ‖ —um mich اطرافمده ، اطرافم صره ‖
hin und— اوته‌يه برويه ، بر طرفدن برطرفه ‖ hin und
—gehen كيدوب كلمك ‖ —von Alters اوته دنبرو ،
اسكيدن ، قديمدنبرو .
Her„ ... (ــ...) فعل ايله برلشدكده داعما (sép.) ؛
sich — bemühen (فع مطا) كلمك زحمتنى اختيار ايتمك ‖
—blicken (فع متع) بوطرفه باقمق ‖ —rühren (فع لا+)
حاصل اولمق ، نشأت ايتمك ‖ —beordern (فع متع) برينه
بورايه كلمك اوزره امر ايتمك ، برينى امر ويره‌رك بورايه
كتيرمك ‖ —winken (فع متع) كل اشارتى ويرمك، كلمسى
ايچون اشارت ايتمك ‖ —richten (فع متع) ترتيب وتنظيم
ايتمك ، دوزلتمك ‖ wo soll ich es denn — bekommen
بن بونى نره‌دن بوله‌يم ، نره‌دن استحصال ايده‌يم ? ‖ sich
— fragen (فع مطا) صورارق بر يولى بولمق ‖ — geben
(فع متع) ويرمك ، تسليم ايتمك ‖ einen Vorwand—geben
برعذر ، معذرت ، سبب بيان ايتمك ‖ —gehen (فع يكشخ)
اولمق ، كذران ايتمك : —so geht es in der Welt
(اى ، اشته) دنيانك ايشى بويله‌در ، دنيا بويله‌در ‖
— bei ihm geht es knapp اداره‌لى يشامغه مجبوردر ،
آنك مضايقه‌سى واردر ‖ —gerathen (فع لا—) اوغرامق،
دوچار و كرفتار اولمق ‖ — jagen (فع متع) بوطرفه
طوغرى سورمك ، قوغالامق ‖ (ع) den Feind vor sich
— jagen دشمنى اوكنه قاتوب تعقيب ايتمك ‖ —kommen
(فع لا —) (بورايه) كلمك ، يناشمق ‖ vom Essen
—kommen يمكدن كلمك ‖ نشأت وصدور ايتمك ، حاصل اولمق
‖ **Herkunft** (امؤ) ㊾ اسكيدن قالمه عادت ، اصول ‖
كليش ، وصول ‖ اصل ونسل ، صوى ، نسب ، فامليا ‖
— langen (فع متع) اوزاتمق ، يتشديرمك ، ويرمك ‖
(فع لا+) بورايه قدر واصل اولمق ، يتشمك ، انتشار
ايتمك ‖ — melden (فع متع) ديديرتمك ‖ — müssen
(فع لا +) كلمكه مجبور اولمق ‖ — nehmen (فع متع)
wo — nehmen und nicht stehlen ? (بو پاره‌يى ويا
. . . يى) چالمدن نره‌دن بولدى؟ هم چالمه هم بو پاره‌يى بول !
بونك يرادلسى قابل دكل آ ! ؟ بونى بن نره‌دن بوله‌يم ? ‖
—reichen (فع متع وفع لا +) —langen = ‖ —reiten
(فع لا—) باركيرله بوطرفه كلمك ‖ — schaffen (فع متع)
Jemand—schaffen : برينى بورايه كتورمك وياكتورتمك ‖
— stammen (فع لا +) : aus einem Geschlechte

—stammen (فعلا+) برنسلدن تولد وظهور ایتمش اولمق، بر صویه منسوب ومتعلق بولنمق|| (غرا) (کلمات حقنده) مشتق اولمق || (wieder) —stellen || (فعمتع) قویمق || —stellen (فعمتع) اسکی حالنه قویمق، تصحیح واصلاح ایتمك، تعمیر وترمیم ایتمك ، اوکارمق ، یکیدن انشا ایتمك || Herstellung (امؤ) ㊾ تعمیر و اصلاح ، اوکارمه ، یکیدن انشا ؛ —s—kosten (فعمتع) مصارف انشائیه وتعمیریه .

Her-ab (ئـ ~ حا) آشاغی ، آشاغی یه (متکلمك بولندیغی استقامتده) || —von oben یوقاریدن آشاغی یه (علی الخصوص مجا) || —den Strom نهرك آقندیسی بوینجه .

Herab„ ... (ئ ...) فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) یوقاریدن آشاغی یه متکلمك بولندیغی محله اولان استقامتده || sich—bemühen (فعمطا) یوقاریدن آشاغی یه ایتمك کلفتی اختیار ایتمك || —blicken (فعلا+) آشاغی یه عطف نظر ایتمك، آشاغی باقمق || mitleidig auf Jemand—blicken نظر شفقت ومرحمتله برینه باقمق || —drücken (فعمتع) آشاغی یه باصدیرمق (تجا) تنزیل die Preise—drücken فیئات ایتمك || —eilen (فعلا—) آشاغی یه شتاب ایتمك ، آشاغی یه قوشمق || —fallen (فعلا—) یره دوشمك || —hangen, —hängen (فعلا+) آصلمق، صارقمق، اوزرینه دوشمك || (صارقمق) —hängen آشاغی یه آصمق، صارقتمق|| (فعلا+) —hangen || —kommen (فعلا—) آشاغی یه کلك (ایتمك) || (مجا) آشاغیلق، دوشمك (ثروت ویا اعتباری غائب ایتمك) || —langen (فعمتع) آشاغی اوزاتمق ، ایندیرمك، آشاغی صاللامق|| (فعلا+) آشاغی یه دکین یتشمك|| —reißen (فعمتع) چکوب ایندیرمك|| —rufen (فعمتع) (برینی آشاغی کلك اوزره) چاغیرمق ، آشاغی چاغیرمق ، سسلنوب آشاغی ایندیرمك || —sehen (فعلا+) auf etwas—sehen بر شیئه یوقاریدن باقمق ؛ von diesem Berge sieht man auf ein anmuthiges Thal— بوطاغدن (شو آشاغیده کی) بر فرحفزا وادی کورینور || (ع) (استحکا) auf etwas—sehen حاکم وحوالیسی اولمق || (تحقیر آمیز) auf Jemand—sehen برینه (تحقیرآمیز) یوقاریدن آشاغی باقمق، باشدن آشاغی سوزمك || —setzen (فعمتع) آشاغی قومق ، ایندیرمك || (تجا) (فیئاتی) ایندیرمك || اعتبار وحیثیتدن دوشورمك || اهمیت ویرمامك ، اعتبار ایتمامك ، التفات کوسترمامك || قدر وقیمتنه خلل کتیرمك || —sinken (فعلا—) ایمك ویا سقوط ایتمك (هوا ویا برمایع ایچنده) || im Preise—sinken فیئاتدن دوشمك || —stürzen (فعمتع) و sich—stürzen (فعمطا) آشاغی یه آتلق ، هجوم ایتمك .

Heraldik (ئـ~ امؤ) ㊾ [یکی لاتینجه] خاندان علامات مخصوصه لری، آرمه لری || بونلر حقنده کی معلومات .

Her-an (ئـ~ حا) بورایه ، بوطرفه ، immer—! (اکثریا مختصراً ! immer'ran) دائما یناشملی ! دائما یناشملیسکز ! یناش یناش .

Heran„ ... (ئ ...) فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) کندوسنه یناشمق ، مواصلت ایتمك قابل اولان برشی ویا محله طوغری اولان حرکتی کوستروب فعل متعدیلر ایله یناشدیرمق ، تقرب ایتدیرمك وفعل لازملر ایله برابر دخی یناشمق، تقرب ایتمك معنالرینی ویرر || —bilden (فعمتع) یتشدیرمك ، تعلیم وتربیه ایتمك || و sich—bilden : یتشمك ، (برفکر مخصوصه بناءً) تعلیم وتربیه کورمك || —dampfen (فعلا—) مثلا das Schiff, die Lokomotive —dampft کمی ویا لوقوموتیف (بخارینی چیقاره رق) کلیور ، یناشیور ، تقرب ایدیور || —eilen (فعلا—) علی العجله قوشمق، واصل اولمق ، کلك || —gehen (فعلا—) یناشمق || —kommen (فعلا—) کلك ، یناشمق || —nahen (فعلا—) یاقلاشمق ، تقرب ایتمك ، یقیناً حلول ایتمك ، ظهوری تقرب ایتمك || —rücken (فعمتع) یناشدیرمق، بتیشدیرمك|| —schreiten (فعلا—) یوریه رك یناشمق وتقرب ایتمك || —treten (فعل لا—) یاقلاشمق ، یناشمق ، یاننه کلك || —wachsen بیومك ، یتشمك || —ziehen (فعمتع) کندویه طوغری چکمك ، جلب وجذب ایتمك .

Her-auf (ئـ حا) یوقاری یه طوغری وخروج معنالرینی اشعار ایدر || —von unten آشاغیدن یوقاری یه طوغری || (جمل محذوفه ده) —! یوقاری ! (یوقاری چیق ! یوقاری کل !) || —und herab, ویاخود hinab: آشاغی یوقاری، بر یوقاری بر آشاغی || —nur! دائما یوقاری .

Herauf„ ... (ئ ...) فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) آشاغیدن یوقاری یه ومتکلمك بولندیغی محله طوغری اولان استقامتی ویروب یوقاری وچیقمق کلملریله ترجمه اولنور || —bitten (فعمتع) یوقاری چیقمغی رجا ایتمك، یوقاری چاغیرمق|| —helfen (فعلا—): Jemandem—helfen برینه یوقاری چیقمق اوزره معاونت ایتمك || sich—begeben (فعمطا) یوقاری چیقمق، یوقاری کیتمك || —bringen (فعمتع) یوقاری چیقارمق ، یوقاری ایصال ایتمك ، یوقاری چیقمق اوزره دلالت ایتمك || —klettern, —klimmen (فعلا—) یوقاری طیرمانمق، یوقاری (طوتونه رق، طیرمانه رق) چیقمق.

Her-aus (ئـ حا) طیشاری ، طیشاری یه ، خارجه ، (بر محلدن چیقمق) — er ist noch nicht zur Stadt— اوده شهردن (خارجه) چیقمدی || —von innen ایچریدن (طیشاری یه) || (طب) eine Krankheit von innen—heilen برخسته لغی ایچرودن تیمار ایله ایو ایتمك || aus dem Haus, zum Fenster—sehen اودن ، پنجره دن طیشاری باقمق || nach vorn—wohnen برخانه نك (وامثالنك) سوقاق طرفنده یوزطرفنده ، سوقاغه ناظر اولان طرفنده اقامت ایتمك || —! طیشاری ! چیق طیشاری ! طیشاری چیقیکز !؛ (عمو) کذا مختصراً: 'raus! کذا چیق ! طیشاری ! || (کل !) کلیکز ! طیشاری چیقیکز ! || (ع) (قره غول ، قطعهٔ منتظره لرده) سلاح باشنه!|| —mit dem Briefe! (ویر) بقالم شومکتوبی!|| —mit der Sprache! —damit! —mit der Sache! هایدی (چابوق اول) سویله ! آکلات ! صیقلمه ! سربست !

Heraus„ ... (ئ ...) فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) برمحلدن متکلمه طوغری اولنان حرکت (خروج) ی ارائه ایدوب چیقمق فعلیله ترجمه اولنور || —arbeiten (فعمتع)

چاليشه چاليشه چيقارمق|| ميدانه چيقارمق، ظاهر وعيان قيلمق||
(فع مطا) چاليشه چاليشه چيقمق|| (مجا) fich—arbeiten
(موفق اولمق) ايشدن چكيله بيلمك ، ايشى يقادن آته بيلمك||
einen Nagel—bekommen (فع متع) —bekommen
fein Kapital (تجا) || برچيوى‌يى چيقارمق ، چيقاره بيلمك
wieder—bekommen سرمايه‌سنى بتكرار چيقارمق || كشف
واستخراج ايتمك|| (برمسئله‌يى)حل ايتمك، (برمعمايى) حل واستخراج
ايتمك ، چوزمك ، بولمق || (حساب) : وياخود) was
welches Facit) haft du—bekommen مسئله‌نك مساويسى
نه چيقدى ؟ مسئله‌يى نصل حل ايتدك ؟ || braufen —
(فع لا—) (كمال شدت وحدتله ، اشخاص حقنده) طيشارى
فيرلامق || —bringen (فع متع) طيشارى چيقارمق ،
كتيرمك (طيشارى) كتيرمك ، چيقارمق || einen Fleck
es läßt fich Nichts (مجا) || برلكه‌يى چيقارمق —bringen
اونك آغزندن بركلمه بيله چيقارمق قابل aus ihm—bringen
دكل|| (können) kein Wort—bringen حرف واحد سويلمامك
(سويليه‌مامك) || feine Koften—bringen مصرفنى چيقارمق،
مصرفنى قورومق || —drücken (فع متع) صيقوب ، باصوب
طيشارى چيقارمق || سويلمك ، افاده وبيان ، اظهار ايتمك ،
تلفظ ايتمك ؛ توصيف وتصريح ايتمك || —fallen (فع لا—)
طيشارى دوشمك || —finden (فع متع) برچوق شيلرك
آره‌سندن بولوب چيقارمق || كشف واستخراج ايتمك ||
fich—finden (فع مطا) چيقيله‌جق يرى بوله بيلمك ، چيقمق
اوزره يولنى بوله بيلمك || (مجا) نره‌ده ونه حالده بولنديغنى
آكلامق || يولنى غائب ايتدكدن صكره بتكرار بوله بيلمك ||
—fordern (فع متع) برشيئك ويرلمسنى طلب ايتمك ، اعاده‌سنى
استمك || دعوت ايتمك ، ميدان اوقومق || تحريك وتشويق
ايتمك ، قيشقيرتمق || —geben (فع متع) طاغتمق ، انتشار
ايتديرمك || نشر ايتمك، ميدان تداوله چيقارتمق|| اعاده ايتمك ،
كيرو ويرمك ، (اقچه‌نك اوستنى ، فرقنى) اعاده ايتمك ||
Herausgeber (ام) (بركتابك) صاحب وناشرى، (برغزته‌نك)
صاحب و محررى || —gießen (فع متع) (طيشارى)
دوكمك || —gucken (عو) (فع متع) == —fehen || —haben
(فع متع) (مرا . —bekommen) چيقارتمق || (مجا)
كشف ايتمك|| ! —ich hab's (اكثريا) بولدم! || —etwas
haben برشيئك اساسنه ،كنهنه واقف اولمق || —jagen
(فع متع) طيشارى قوغمق ، دفع ايتمك || (فع لا—) aus
der Stadt—jagen كمال سرعت ايله (شهردن) طيشارى
اوغرامق || —kommen (فع لا—) طيشارى چيقمق ،
چيقمق ، خروج ايتمك || (كتب وامثالى حقنده) چيقمق ،
انتشار ايتمك ، ميدان تداوله چيقمق || كورونمك ، كنديني اويله
كوسترمك || die Rechnung kommt— حساب طوغريدر
(طوغرى چيقيور) || —nehmen (فع متع) طيشارى آلمق،
چيقارمق die Bruft—nehmen كوكسنى طيشارى چيقارمق،
كوكسنى ايلرى آلمق، ويرمك|| —pressen (فع متع) == —drücken
|| —reißen (فع متع) چكوب طيشارى چيقارمق ،
كوكندن سوكمك ، قلع ايتمك || —rücken (فع متع) . . .
طيشارى چيقارمق || aus der Reihe—rücken صره دن
طيشارى چيقمق|| دركنار ايتمك (كنارينه يازوب اشارت ايتمك)||

(عمو) Geld—rücken پاره ويرمك ، پاره چيقمق||(فع لا—)
(ع) طيشارى چيقمق(برمحلدن، برقوناقدن) طيشارى چيقمق||
mit etwas—rücken برشيئى ميدانه چيقارمق ، كوسترمك ||
(die Wache) (ع) || (فع متع) طيشارى چاغيرمق —rufen
—rufen قره‌غولى(قطعهٔ منتظره‌يى) (طيشارى) سلاح باشنه
چاغيرمق ، سلاح باشنه باغيرمق || —fchießen (فع متع)
die Ladung eines Gewehrs—fchießen برطولى تفنكى
بوشالتمق، آتمق || (فع لا—) برشيئك طيشاروسنه ، خارجنه
آتلمق ، فيرلامق ، صيچرامق || (فع لا+) zum Fenfter
—fchießen پنجره‌دن طيشارى آتمق، طيشارى بوشالتمق ||
== (فع متع) (كلغان بكى تعبيرنجه) (عو) —fchinden
den Feind (ع) (فع متع) —fchlagen || —fchlagen
aus den Außenwerken—fchlagen دشمنى مترزطابيه‌لردن
طيشارى طرد ايتمك || feine Koften—fchlagen مصرفنى
چيقارمق || etwas mühfam—fchlagen برشيئى زورله ،
بيك درلو مزاحمله استحصال ايتمك ، طاشدن چيقارمق ||
—fchleppen (فع متع) طيشارى سوروكلمك || —fchmeißen
(فع متع) —fchneiden || —werfen == (عمو) (فع متع)
كسمك ، كسوب چيقارمق|| (جرا) قلع ايتمك || —fchütteln
(فع متع) سيلكوب چيقارمق || —fehen (فع لا +)
zum Fenfter—fehen پنجره‌دن طيشارى باقمق ، پنجره‌دن
باقمق || برمحلدن كورونمك || —fprechen (فع متع وفع لا+)
mit Jemandem frei—fprechen بريله سربستجه قونوشمق،
برشى صاقلامقسزين كوروشمك || —ftehen (فع لا+)
چيقمش اولمق، طيشاروده طورمق ، ايلرو فيرلامش اولمق||
—ftellen (فع متع) طيشارى قومق، خارجه وضع ايتمك،
چيقارمق || (مجا) اظهار ايتمك ، ميدانه قومق || (فع مطا)
—die Sache ftellte fich(ganz)anders ايش ظن اولنديغى كبى
چيقمدى ، ايش ظن ايدلديكنك (بسبتون) غيرى ايمش ،
ظن اولنديغنه (هيچ) بكزه‌ميوردى|| —ftürzen (فع متع)
fich—ftürzen (فع مطا) طيشارى فيرلامق ، طيشارى و
اوغرامق ، كمال شدت وعجله ايله طيشارى چيقمق ، طيشارى
قوشمق || طيشارى فيرلاتمق ، آتمق || (فع لا—) طيشارى
اوغرامق ، آتلمق ، دوشمك || —fuchen (فع متع) آرامق ،
جنس جنس ترتيب ايتمك ؛ سچمك || —treten (فع لا—)
—tröpfeln , || —ftehen ؛ aus-treten == (اكثريا)
—tropfen (فعلا-) طيشارى طاملامق،صيزمق || —wachfen
(فعلا-) (فدان وامثالى حقنده) aus der Erde—wachfen يردن
چيقمق ، بتمك || انتشار ايتمك ، چيقمق || (مجا) (عمو)
das wächft mir zum Halfe— بونهايت بكا جان صقنديسى
ويره‌جك، نهايت جانمى صيقه‌جق، نهايت بيقه‌جغم|| —wafchen
(فع متع) ييقايه‌رق چيقارمق|| —wifchen (فع متع) سيلمك،
چيقارمق، غائب ايتمك|| —zahlen (فع متع) پاره‌نك كيريسنى ،
اوزرينى ويرمك || zichen - (فع متع) == auszichen .

Herb (ئ) و e— (~ صـ) (24) آجى ، طاتى آجى‌يه چالار،
ككرمسى ، اكشى، ترش ، بوروق .

Herbarium (~ الا) (44) [لاتينجه] مجموعهٔ حشايش،
نباتات قوروسى، كاغدلر آره‌سنده حفظ اولنان قورى نباتات .

Herbe (~ امؤ) (53) (*sans pl.*) آجيلق، بوروقلق،
ككرمسيلك .

Her-bei (ـَ ـٓ حا) بورادن ، بورادن یقیـرك ، بوطرف (دن) ‖ ! —. یناش ، بورایه كل !

Herbei „ ... (ــٓـ....) متكلمه طوغری وآنك یقیننـه اولان حركتی كوستروب : " heran „ مثللوترجه اولنوروفعل ایله برلشدكده دائما (.sép) —eilen ‖ (فعـ لا—) كال عجله ایله قوشوب كلك ‖ führen—(فعـ متعـ) كتورمك ، جلب ایتمك ‖ انتاج ایتمك ، موجب اولمق ‖ جلب ودعوت ایتمك ، سبب اولمق ‖ —holen (فعـ متعـ) كیدوب آرامق ‖ —lassen (فعـ متعـ) یناشدیرمق ، یاقلاشمسنه مساعده ایتمك ‖ —rufen (فعـ متعـ) چاغیرمق ‖ —winken (فعـ متعـ) كل اشارتی ویرمك ‖ —ziehen (فعـ متعـ) كندویه چكمك ، جلب ایتمك، جذب ایتمك ‖ (فعـ لا—) یناشمق ، واصل اولمق .

Herberge (ـَ ـٓ امؤ) ㊳ [قدیم آلمانجه : Heriberga ' Heerlager] قوناق ، اوتل ، مسافرخانه ، خان ‖ لوقانطه .

Herblich (ـَ ـٓ صـ) ㉑ براز آجی (شراب حقنـده) اكشیجه .

Herbst (ـَ ا م) ㊳ صوك بهار ، كوز ‖ باغ بوزومی ‖ حصاد ، بیچیم ، كسیم ‖ zeichen— (ا لا جمع) (هیئت) منطقة بروج اوزرنده صوك بهارموسمنه تصادف ایدن اشارات حیوانیه ‖ monat— (ا م) صوك بهار آیی ؛ ایلول آیی ‖ reise— (امؤ) صوك بهار سیاحتی ‖ wetter— (ا لا) صوك بهار موسمی ، كوز هواسی ، فصل حریف زمانی ‖ rose— (ا مؤ) (نبا) كل خطمی ، كل ختم ‖ zeit-lose— (ا مؤ) = Baum-rose (نبا) لحلاح ، آجی چیكدم ، حانق كلب .

Herbsten (ـَ ـٓ فعـ یكشخ) ㉑a. es herbstet so oft صوك بهاركلدكجه ‖ (فعـ متعـ) و(فعـ لا+) (میوه ومحصول طوپلامق حصاد ایتمك ، بیچمك ‖ اوزوم ، باغ بوزمق .

Herbstling (ـَ ـٓ ا م) ㊳ [Herbst] صوك بهـار ، كوز میوه‌سی ، صوك ترفنده ‖ وقتندن‌صكره طوغان ‖ (بعضاً) صوك بهارده طوغان انسان (ویا حیوان) .

Herd (ـَ ا م) ㊳ اوجاق ‖ او ، مسـكن ، بوجاق ‖ weder Haus noch—haben مسكن ومأواسی اولمیان ‖ چیقیرتغان قوشلی واطراق دوزاق ایپلریله مجهزقوش طوتیله‌جق محل ‖ معدن بیقامغه مخصوص طاوا .

Herd „ ... (ــٓـ....) asche— (امؤ) اوجاق كولی .

Herde (ـَ ـٓ ا مؤ) ㊳ سورو (كذا مجا) .

Herein (ـَ ـٓ حا) ایچری ، بورایه ، ایچری یه طوغری ‖ — ! (قپو اورلدقده) كیریكز ، بیوریكز ! ‖ فعل ایله برلشدكده دائما (.sép) .

Herein „ ... (ــٓـ....) bekommen— (فعـ متعـ) كیردیرمك ، صوقغه موفق اولمق ‖ bitten - (فعـ متعـ) ایچرو كیرمسـنی رجا ایتمك ‖ sollen— (فعـ لا+) ایچرو كیرمكه مجبـور اولمق ‖ sich—flüchten (فعـ مطا) بر یره قاچمق ، التجا ایتمك (مثال: استحكامه) ‖ legen— (فعمتعـ) ایچنه ، ایچرویه قومق ‖ sehen— (فعلا+) ایچرو باقمق ‖ Hereinfall (ا م) (عمو) Reinfall ') آلدانمه ، بوغمله ‖ fallen— (فعـ لا—) ایچری دوشمك ‖ (مبحث ضیا) ضیانك ایچرو دوشمسی ‖ kommen— ‖ آلداتمق Jemand 'rein fallen lassen بریتی

—leuchten (فعـ لا—) (ایچرو) كیرمك ، ایچرو كلمك ‖ (فعـ لا+) ایچرویه ضیا دوشمك، (شعاعات حقنده) نفوذایتمك (ایچرویه) ‖ locken— (فعـ متعـ) ایچرویه چكمك ، جلب وجذب ایتمك ‖ rücken— (فعـ متعـ وفعـ لا—) = „ ein rücken ‖ rufen—(فعـ متعـ) بركیمسه‌یی (ایچرو) چاغیرمق ‖ scheinen— (فعـ لا+) (ضیا حقنده) (ایچرو) نفوذ ایتمك ، كیرمك ‖ stürzen— (فعـ لا—) ایچری دوشمك ، پالدیر كولدور ایچری یوارلانمق ‖ كال شدتله ایچرو كیرمك ، ایچرو آتلمق ‖ آنسزین ، بكلنمكسزین ایچرو كیرمك ‖ tragen— (فعـ متعـ) ایچرو هجوم ایتمك ‖ (فعـ متعـ) ایچرو كتیرمك ‖ treten— (فعلا—) (ایچرو) كیرمك ‖ wünschen— (فعـ لا+) كیرمسنی ، ایچرو كلسنی آرزو ایتمك ‖ ziehen— (فعـ متعـ) ایچرو چكمك ، ایچرو سوروكلمك ‖ (فعـ لا—) شهره كیرمك ‖ vom Lande—ziehen (فعـ مطا) —sich ziehen كیرمك ، نفوذ ایتمك ، ایشلمك .

Hering (ـَ ـٓ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه haring ' herinc] (تا طبیعـ) رینغا بالغی ‖ geräucherter— (ا م) توتونده قوریدلمش رینغـا بالغی ‖ gesalzener— طوزلی رینـغا (صلاموره) .

Herings „ ... (ــٓـ....) milch— (ا مؤ) رینـغا « حصی » سی (بالقلرك منی مقامنده اولان بیـاض مایعی) ‖ zeit— (ا مؤ) رینغا بالغی (آوی) موسمی .

Herkules (ـَ ـٓ ا خا م) ㊱ ویا (.inv) (اسا) هركول .

Herme (ـَ ـٓ ا مؤ) ㊳ [روم] (معما) اساطیر یونانیه‌نك " هرمس „ نامنده‌كی الهلرینك شكلیله مجهزستون ‖ (عمو) " مركور „ ك هیكلی .

Hermelin (ـٓ ـَ ـٓ ا لا ا م) ㊳ قاقم دنیلان حیـوانك غایت قیتدار كوركی ‖ حیوانك كندیسی قاقم ، آس .

Hermeneutik (ـٓ ـَ ـٓ ـٓ ا مؤ) ㊾ [روم] كتب مقدسه‌نك تفسیر وافهامی (صنعتی) .

Her-nach (ـَ ـٓ حا) صكره، بعده ، بالآخره، مقدمه‌كچن برماده نك همان عقبنده ، بعده ، مؤخراً ، متعاقباً .

Her-nieder (ـَ ـٓ ـٓ حا) her-unter (دن‌دها كبار) .

Herodot (ـٓ ـَ ـٓ ا خا م) ㊶ [روم] ، Herodotus (ـٓ ـٓ ـٓ- اخام) ㊱ مشاهیر یونانیه‌دن تاریخشناس هرودوت .

Hero-en-haft (ـٓ ـٓ ـٓ- صـ) ㉑ [روم] و hero-isch دلیرانه ، قهرمانجه‌سنه .

Hero-ismus (ـَ ـٓ- - ا م) ㊺ (sans pl.) [روم] دلیرانه ، جسارت وشجاعت ، یكیتلك .

Herold (ـٓ وبعضاً شعرده ـَ ـ ا م) ㊳ [فرا héraut(l)t] ازمنـهٔ قدیمه‌ده كرك اعلان حربی ویا سائر مهمه‌لری اعلان واشاعه ایدن مأمور ، دلال ، منادی .

Herr (ـَ ا م) مفردی ㊿ ' جمعی ㊾ [یوجه ، یوكسك معناسنه اولان hêr دن hêrero] افندی ، سید ‖ صاحب ‖ wir konnten des Feuers nicht—werden آتش ایله باشـه چیقه مدق ، آتشی بردرلو باصدیره مدق ‖ (ضر مثل) wie der—, so der Knecht آتاسنه باق قزینی آل كنارینه باق بزینی آل، افندیسی نصل‌ایسه اوشاغیده اویله ‖ den—n spielen افندی‌كبی‌طورامق، افندیلك‌صفتنه، صورتنه‌كیرمك ،

افندیلك طاقمق، امر ایتمك ، افندیلك طاسلامق || der—und die Frau افندی ایله خانم || رئیس ، اوسته || جناب حق ، حاکم مطلق ، رب || gnädigster—und König ! شوكتلو ، قدرتلو، مرحمتلو حکمدارذیشانم ! || ! —mein افندم ! افندی ! —Hauptmann! (حضرتلری) پدریکز افندی || Ihr—Vater (کرك خطاب وکرك جواب صورتیله افندم ! مقامنده) یوز باشی افندی! (افندم !) || (رقص‌ده) Jeder—mit seiner Dame هرچفت (برافندی ، برخانم) .

Herren „ .... (ـ‿‿‿‿) —bad (ا لا) ارککلر حمامی|| —apfel (ام) || (امؤ) (ارککلر) افندیلر جمعیتی || —gesellschaft غایت کوچك کیراز الماسی || —arbeit (امؤ) ارککلر ایچون تخصیص اولنان ایش مثلا dieser Schneider macht nur—arbeit بوترزی یالکز ارکك البسه‌سی (ایشی) یاپار || —haus (ا لا) (پروسیاده برنجی قماره) رؤسا مجلسی || —los (صـ) صاحب ، (صاحبه) سز ، متروك .

Herr-gott (ـ‿ ا م) ㉕ (*sans pl.*) جناب خالق ، صاحب وحاکم مطلق ، حضرت اه مثلا —der Liebe جناب ارحم الراحمین .

… herrig (ـ‿‿‿ صـ) ㉑ فلان وفلان قدر صاحبی اولان مثلا —drei اوچ کشینك اولان ، اوچ حصه .

Herrisch (ـ‿ صـ) ㉑ [Herr] افندینك ، افندیلك || (حا) افندیجه‌سنه ، حاکانه || متکبر ، متعظم ، قورومل ؛ قبا ونزاکتسز .

Herrlich (ـ‿ صـ) ㉑ محتشم، طنطنه‌لی، شانلی، مکمل، اعلا ، سلطنتلو ، دبدبه‌لی ، پارلاق ، علی الاعلا ، پك کوزل ، انفس ؛ پك زیاده قیمتلی، کزیده || احسن ، لطیف .

Herrlichkeit (ـ‿ ا مؤ) ㊾ احتشام، طنطنه ، دبدبه || شان وشرف ، سلطنت ، شوکت || سعادت ، بیوکلك || لطافت، کزیده‌لك || پارلاقلق || لذت ، صفا ، ذوق || (عمو) das ist die ganze—! اشته هپسی بو ! || (بیوك سونچ ، مسروریت) die—wird nicht lange dauern بوسونچ ، مسروریتك صوکی کلیه‌جکدر ، صوکی چوق سورمز || (عنوان، القاب اوله‌رق) —(Eure) . Ew افندم ، افندی ، افندمز حضرتلری .

Herrsch „ … (ـ‿‿‿) [herrschen] —geist (ا م) فکر تحکم ، حکومت وسلطنت (سورمك) فکری || —sucht (امؤ) حکومت وسلطنت (سورمك) امرنده شدتلی آرزو .

Herrschaft (ـ‿ ا مؤ) ㊾ حکومت ، سلطنت ، مدت حکومت (قانوناً وکذا معناً) حکومت || (قوهٔ فعلیه) قدرت، اداره ، نفوذ || پادشاهلق ، حکمدارلق || افندیلك ، آمرلك || افندیلر (افندی وخانم) || er hat eine gute— او ایو برقپوده در ، آنك افندیلری چوق ایودر || (برذات تحت اداره‌سنده بولنان محل ، اراضی) بکلك ، دوقه‌لق ، قراللق .

Herrschaftlich (ـ‿‿ صـ) ㉑ صاحب ، افندی ، حاکم ، پرنس وحکمدارلره منسوب وعائد || افندی ، پرنس وحکمدارجه‌سنه .

Herrschafts „ … (ـ‿‿‿) [Herrschaft] —recht (ا لا) حق سلطنت ، حق حکومت ، حکمدارلق ، افندیلك حقی .

Herrschen (ـ‿ فع لا +) a. ، c. ㉑ [قدیم آلمانجه hêrisôn اولوب hehr معناسنه اولان hêr دن مأخوذدر] اجرای حکومت ایتمك ، مقام سلطنتده اولمق ، سلطنت سورمك || حکمفرما اولمق ، حکمنی اجرا ایتمك || (برموقع حقنده) حاکم وحواله‌لی اولمق .

Herrscher (ـ‿ ا م) a. ㊵ [herrschen] حاکم ، حکمدار ، پادشاه ، سلطان || بك ، افندی .

Herrscher „ … (ـ‿‿‿) —familie (ا مؤ) خاندان حکمداری ، عائلهٔ شهریاری || —sitz (ام) پای تخت ، مقر حکومت ؛ رأس اداره || —stab (ا م) عصاء سلطنت .

Her-über (ـ‿ حا) بوطرفدن ، شورادن ، بورادن ! — بوطرفدن کچیکز ! .

Herüber „… (ـ‿‿‿) فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) برشیدن ، برمحلدن کچه‌رك متکلمه طوغری اولان تقربی ارائه ودائما بروجه بالا بورادن ، بوطرفدن بورایه طوغری ایله ترجمه اولنور || sich—bemühen (فع مطا) لطفاً بوطرفه کلك ، کچمك ، بوطرفه کلك ویا کچمك زحمتنی ، کلفتنی اختیار ایتمك || —geben (فع متع) کچیرمك ، بوطرفه ویرمك || —reichen (فع متع) بوطرفه اوزاتمق ، ویرمك —geben= .

Heruler (ـ‿‿ ا م) a. ㊵ (تاریخ قدیمده) جرمانیا قومندن „ هرولر “ دن اولان ارکك .

Her-um (ـ‿ حا) —um etwas برشیئك اطرافی طولاشه‌رق، چپه چوره ، درت براطرافی || —um den Tisch سفره‌نك اطرافنه ، چپه چوره اوتورمق sitzen || er wohnt um die Ecke— اونك اوی ، اقامتکاهی کوشه‌یی طولاشنجه اوراده‌در، اوکوشه‌نك اوته‌سنده اوطوریبور || فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

Herum „ … (ـ‿‿‿) —reißen (فع متع) sein Pferd—reißen ویاخود : —werfen بارکیری شدتله (صاغه ویاصوله) چویرمك ، دوندرمك، قیویرمق || —bemühen (فع متع) مثلا Jemand—bemühen برینی طولاشوب کلك کلفتنه صوقمق || —flattern (فعلا—) اوته‌یه برویه اوچشمق ، قوشمق || —biegen (فع متع) دوندیرمك ، قیویرمق ، بوکمك || (فعلا—) دونمك، قیورلمق، اطرافندن طولاشمق، صاپمق || —blicken (فع لا +) اطرافنه باقمق ، درت طرفنه کوز کزدیرمك ، نکاه انداز اولمق || —drehen (فع متع) و sich—drehen (فع مطا) دوندیرمك ، دونمك || —fahren (فعلا—) مثلا um die Stadt—fahren شهرك اطرافی آرابه ، شمندوفر وامثالی ایله کزمك ، طولاشمق || um ein Kap—fahren کمی ، واپور وامثالی ایله بر برونی طولاشمق || um die Straßenecke—fahren سوقاق باشلرنی،کوشه‌لرنی بر آشاغی بش یوقاری طولاشمق ، براوزایه (برشورایه) بر بورایه قوشمق || —fechten (+ فع لا) mit den Händen — fechten ال ایله آشاغی یوقاری اشارت ایتمك || —betteln = قپودن قپویه کزوب دیلنمك ؛ (عو) کیزلوجه دیلنمك ، خلق تعجیز ایتمك || —fragen (فع لا—) هرطرفه ، هرکسه ، اوکنه کلانه صورمق || —führen (فع متع) اطرافی کوسترمك || einen Graben um den Garten—führen بغچه‌نك اطرافنه خندق چکمك ، چویرمك || Jemand in der Stadt—führen برینی شهر ایچروسنده کزدیرمك (شایان تماشا محل واشیایی

کوسترمك) ‖ (فع لا +) (يول حقنــده) طولاشارق بريره
کوتورمك ، بر يره چيقمق ؛ إصاپمق ‖ —geben (فع متع)
طولاشديروب ويرمك ، طولاشديرمق Karten—geben كاغد
طاغتمق ‖ —gehen (فع لا —) طولاشمق ‖ (مجا)
eine hohe Mauer geht um die Stadt— شهرك اطرافنه
يوكسك برديوار چوريلشدر ، شهرك اطرافى بريوكسك ديوارله
محاطدر ‖ طولانمق ، صارلمق ، طولاشمق ، دور ايتمك ‖ (مجا)
tausend Gedanken gehen mir im Kopfe— عقلمدن
بيك درلوشى كچيور ، عقله درلو درلو شيلر كليور ، خاطرمه
بيك درلو شى كليور ‖ —irren (فع لا —) اطرافنده غائب
اولمق وطولاشمق ؛ غائب اولوب شــوراده بوراده كزمك ‖
—kommen (فع لا —) مثلا er ist weit—gekommen
او پك چــوق كزمش ، طولاشمش ، اونك كزمديكى ير يوق
(چوق سياحت ايتمش) در ‖ —lagern (فع لا +) اطرافنه
قونمق ‖ —laufen (فع لا —) um etwas—laufen
برشيئك اطرافنــده قوشمق ‖ das Rad läuft— تكرلك
دونيور ، دونر ‖ —legen (فع متع) شورايه بورايه قومق ‖
(ع) die Truppen in die Dörfer—legen عســكرى
(قطعات عسكريه‌يى) كويلره قونديرمق ‖ —liegen (فع لا +)
مثلا um etwas—liegen برشيئك اطرافنده ياتمق ، سريلمك ،
ييغيلوب طورمق ؛ محيط اولمق ‖ —reichen (فع متع وفع لا +)
= —langen (فع لا + و فع متع) الدن اله اوزاتمق ؛
طولاشديرمق ، ويرمك ‖ برشيئك برشيئه صارلمسنده ويادورنده
كفايت ايتمك ، يتشمك ‖ —reiten (فع لا —) باركير ايله
طولاشمق ، اطرافنده طولاشمق ‖ باركير ايله كزينمك in einem
Walde—reiten براورمانك ايچنده (باركير ايله) طولاشمق ،
كزمك ‖ (مجا) (عمو) auf etwas—reiten (دائما آغزنده
كزديرمك) مثلا er reitet immer auf den Mißbräuchen—
اونك آغزندن دائما . . . ايشيديلور ، آغزينه ورد ايتمش ‖
—schlagen (فع متع) صارمق ، طولامق ، اطرافنه آتمق ،
sich —schlagen (فع مشــترك) sich mit Jemandem
—schlagen— بريله چارپشمق ، اوروشمق ؛ دوكوشمك ‖ —schlendern
(فع لا —) بوش ، سرسرى كزمك ، هايلازلق ايتمــك ‖
—schließen (فع متع وفع لا +) zweimal—schließen
ايكى دفعه قپامق (كليدى ايكى دفعه چويرمك ، كليدلمك) ‖
—schwärmen (فع لا —) (آريلر حقنده) um den Stock
—schwärmen— قوواتك اطرافنده اوچشمق ‖ (مجا) هرطرفه
قوشمق ، قوششمق (اوچشمق) ‖ —stehen (فع لا +)
اطرافنه قونلمش ، ديزلمش اولمق ، اطرافنده طورمق ‖ —tanzen
(فع لا +) مثلا um das Feuer—tanzen آتشك اطرافنده
رقص ايتمك ‖ —wühlen (فع لا +) مثلا in etwas—
wühlen برشــيئك ايچروسنده‌كى شيلرى آلت اوست ايتمك ،
هر برينى برطرفه آتمق ، قارمه قاريشيق ايتمك ‖ —ziehen
(فع متع) برشيئك اطرافنه (. . .) چكمك ، einen Graben
um ein Feld—ziehen برترلانك اطرافنه خندق چكمك .

Her-unter (ـُـــٗـــ حا) اكثريا = her-ab ‖ da—
شورادن آشاغى ، شورادن ‖ gerade— (عموداً) يوقاريدن
آشاغى يه ‖ اكثريا مختصراً (عمو) 'runter ‖ —mit ihm
براق آشاغى شونى ! چيقار اونى ! ‖ فعل ايله برلشدكده دائما
. (*sép.*)

Herunter„... (ـُـ...ـُـ) —burzeln (فع لا —)
مثلا die Treppe—burzeln (عو) نربانى (سرعتله)
تكرمكر آشاغى ايتمك ‖ —gießen (فع متع) (يوقاريدن
آشاغى) دوكمك ‖ —handeln (فع متع) مثلا etwas vom
Preise—handeln پازارلقله (برشيئك) فيئاتنى برمقــدار
آشاغى اينديرمك ‖ —hauen (فع متع) مثلا Jemandem
Eins—hauen برينه (يوقاريدن آشاغى) برتوقات ، سله ،
قرباج عشق ايتمك ، اورمق ‖ --klappen (فع متع) seinen
Rock-kragen—klappen البسه‌سنك يقاسنى آشاغى ايندیرمك ،
دويرمك ، ياتيرمق ‖ —kommen (فع لا —) = herabkommen
—gekommen sein (اكثريا) پاره وثروتنى غائب ايتمك ،
دوشمك ‖ —nehmen (فع متع) آشاغى آلمق (ايندیرمك)
‖ reißen — (فع متع) چكوب ايندیرمك ، ييرتمق ، قوپارمق ؛
ييقمق ، تخريب ايتمك ، هدم ايتمك ‖ —schlagen (فع متع)
Äpfel, den Kopf —schlagen الما دوشورمك ، طاشلامق ،
اوروب دوشــورمك ؛ باشنى كسمك ، كاه‌ســنى اوچورمق ‖
die Klappe des Wagens —schlagen آرابه‌نك كوروكنى
(قپاغنى) آشاغى ايندیرمك ‖ —schlucken (فع متع) (آشاغى)
يوتمق ‖ —schrauben (فع متع) die Lampe —schrauben
(لامبه‌نك ويده‌سنى آشاغى طوغرى چويرمك) لامبه‌يى قيصمق ‖
—setzen (فع متع) (اكثريا) = herabsetzen ‖ —ziehen
(فع متع) (اكثريا) = herab-ziehen .

Her-vor (ـُـ ـــٗ حا) ايلرو ، طيشـارى ، خارجــه
! mit Euch — بورايه ، ايلرى كليكز ! طيشارى چيقيكز !
ايلرو كليك ، چيقك بقالم ! (فعل ايله برلشدكده دائما (*sép.*) .

Hervor„... (ـُـ...ـــٗ) ايچريدن طيشارى‌يه اولان
حركتى وبرشيئك ظهور ووقوعنى ارائه ايدوب اكثريا طيشارى ،
ايلرى (حا) ايله ترجمه اولنــور ‖ —führen (فع متع)
طيشارى چيقارمق ، طيشارى ايصال ايتمك ، طيشارى كتيرمك ‖
—blicken (فع لا +) (والخ) hinter einem Baume
—blicken بر آغاجك آرقه‌ســندن باقمق ؛ كورنمك ، ظاهر
ونمايان اولمق ، تبادر ايتمك ‖ —brechen (فع لا —) بردنبره
چيقمق ، اوغرامق (طيشـارى) ؛ (مجا) ظهوره كلمك ،
واقع اولمق ‖ —die Sonne bricht aus dem Gewölke
كونش بلوطلرك آره‌سندن كورنمكه باشلايور ، وجه منيرينى
كوســتريــيور ، بلوطلرك آره‌سندن چيقمغه باشلادى ‖ (علم
امراض) (ايرين ، قان و امثالى شــيلر حقنده) ســوكمك ،
فيشقيرمق ، چيقمق ، آقمق ، بوشالمق ، اوغرامق ، كلمك ‖
—bringen (فع متع) كيزلى برمحلدن چيقارتمق ‖ كوسترمك ،
ابراز ايتمك ، وجوده كتيرمك ، حاصل ايتمك ، حصوله كتيرمك ،
ميدانه چيقارمق ohne ein Wort —zubringen برلاف بيله
سويله‌مكسزين ، آغزينى بيله آچمقسزين ‖ —gehen (فع لا —)
ظهور ايتمــك ، ميدانه چيقمق ، ظاهر اولمق ، بليرمك ؛
قتح اولمق ، حاصل اولمق ؛ آكلاشلمق ‖ —heben (فع متع)
چيقارتمق ؛ كوسترمك ; (خصوصيله كوزه چارپمق ، نظر
دقتى اوزرينــه جلب ايتدیرمك) die Fehler in einem
Werke — heben بر اثرده اولان خطالرى ذكر وارائه ايتمك ،
بيلديرمك ein Wort unterstreichen, um es —zuheben
بركله اوزرينه نظردقت جلب ايتمك ، اهميتك آكا ويرلديكنى
كوســترمك ايچون آلتنه برچيزكى چكمك ‖ (معنا و حكا)

قبارتمەلرینی کوستەرمك ‖ ragen — (فعـلا +) ایلرو چیقمق ، ایلرولمك ، ایلرویه طوغری چیقنتی پیدا ایتمك ، مثلا— er ragte um einen ganzen Kopf über Alle(n)— او بر باش (یوکسکلکی) قدرجملەنك اوزرندن باقیور ایدی ، هپسنك تپەسندن باقیوردی ‖ (مجا) (اشخاص حقنده) تفرد ایتمك ، کندوسنی کوسترمك ، صاحب شان وشهرت اولمق ‖ ragend — (امفعو و صـ) ایلرو چیقینتلی ، ایلرو طوغری چیقان ، (کذا مجا) ‖ عالی ، شانلی ، شرف وشهرتلی مشهور ، معتبر ، نادر ‖ rufen — (فعـ متعـ) (مجا) طوغدیرمق ، تبادر ایتدیرمك ، خاطره کتیرمك ، تخطر ایتدیرمك Bewunderung — rufen باعث حیرت اولمق ، تعجبه دوشورمك ، شاشیرتمق ‖ treten — (فعـ لا —) ایلرولمك ‖ ظاهره ، میدانه چیقمق ، قبارمق ، کورنمك .

Her-wärts (ـَ حا) بوطرفه طوغری .

Herz (ـَ الا) ㊼ یورك ، قلب ، فؤاد ؛ سینه ‖ ihm ist das ‖ پاك وتمیز یورکلی‌اولمق ein gutes—haben nach —ns- ‖ آنك‌یورکی طولیدر ، دردی واردر —schwer Luft جانی‌ایستدیکی‌کبی ، عقلنه کلدیکی‌کبی ، جانی‌نصل ایسترسه اویله ‖ sein — ausschütten ایچنی بوشالتمق ، یورکنده نه وارسه سویلمك ‖ der Kummer frißt an seinem—en آنك یورکندن قان کیدییور ، غم ، غصه یورکنی اریدییور ، ایچنی یور ‖ Jemandem etwas an's — legen برینك برشیئی ذهننه قومق ، عقلنده طوتمق اوزره اخبار وتوصیه ایتمك ‖ sie ist ihm an's — gewachsen او آنی جان وکوکلدن سور ‖ mit — und Mund versprechen قلباً ولساناً وعد وعهد ایتمك ‖ sprechen wie ('s) Einem (برشیئی قلبنده ، یورکنده اولدیغی کبی) um's — ist هیچ برشیئی کتم ایتمکسزین آچیق وآشکار سویلمك ‖ er hat das — auf dem rechten Flecke او صاغلام یورکلیدر ، قلبی تمیزدر ‖ so lange mir das — im Leibe schlägt جانم تنده ایکن ، وجودم صاغ اولدقچه ‖ sie ‖ حامله اولمق ein Kind unter dem — en tragen sind ein— und eine Seele ویاخود : (zwei — en und machen Sie mir ‖ آنلرجان جکرکبیدرلر ein Schlag) das—nicht noch schwerer! قوزوم ، رجا ایدرم یورکمی یوسپتون قالدیرمیکز! ‖ Hand auf's— ‖ (الی قلبنك اوزرینه قوی !) وجدان وناموسنه یمین ایت! واه دی ! ‖ wie ist Dir um's—? (کندیکی نصل حس ایدییورسك ، نه حالده‌سك) نصلسك ؟ یورکك نصل ؟

Herz„ ... (ـُ..) — beben (الا) (علم امراض) یورك تترەمەسی‖ — dame (امؤ) (کاغد اویوننده) قوپه قزی ‖ —erquickend (صـ) یورك سرینلدیجی ‖ فرحفزا ‖ —kammer (امؤ) (تشر) کوچك جوف ، بطین ‖ بعض حیواناتك معدەسی ‖ —klappe (امؤ) (تشر) سوپاپ طبیعی ، دساسه ‖ —vergrößerung (امؤ) (طب) قلبك حدندن زیاده بیومسی ، ضخامه ، فرط نمو ‖ —allerliebst (عمو) (صـ) پك زیاده سویملی ، جان جکر ‖ — beutel (ام) (تشر) قلبی احاطه ایدن زار ، شغاف ‖ —blatt (الا) (نبا) مرکزی کوچك یاپراق ‖ (عمو) (مجا) (جان

وکوکلدن سویلان شخص) یاورو ، جکر ، جان ، الماس ‖ —brechend (صـ) یورك اوزن، مؤلم، مؤثر، دلخراش، سوزناك، یورك پارچلیان ‖ —erfreulich — erfreuend ویاخود : (صـ) انسانك ایچنی آچان ، فرحلندیریلان ، سویندیرن ، فرحفزا ، دلکشا ‖ —ergreifend — (صـ) = —brechend ‖ —förmig — (صـ) یورك شکلنده ‖ —geliebte(r) — (ام) و —geliebte (امؤ) جاندن سویلان، جان، جکر (کیمسه) ‖ —gespiel (امؤ)سوکیلی(قادین) ، کوکلی،مترەس ‖ —innig (صـ) درون دلدن ؛ درون دلدن سویلان ‖ —kränkend — (صـ) المناك ، انجیدیجی ؛ نفسه کوج کلان ، باعث تأسف اولان ‖ —lieb — (صـ) پك سوکیلی ‖ شیرین ، نازلو ، سویملی ‖ —los (صـ) حس ومرحمتدن عاری ‖ یورکسز ، قورقاق، جبین ، طبانسز ، (عمو) آلچاق ‖ —schlag — (ام) یورکك چارپمسی ، قلبك اورمسی bis zu meinem letzten—schlag حیاتمك صوکنه دکین ، صوك نفسمه دکین‖ (علم امراض) سکتهٔ قلب،یورکه ایتمك ‖ —spann (الا) (علم امراض) الم معده ‖ —weh — (الا) قلب نواحیسنده اولان آغری ، صانجی ‖ بولاتی ‖ قورد کبی برانسانك ایچینك یمسی ، وجدان‌راحتسزلغی ‖ —zerreißend (صـ) یورك پارچلیان .

Herzchen (ـَـُ الا) ㊵ b. [Herz کلەسنك صورت تصغیریەسی] یورکجك ، قلبجك ‖ علی الخصوص سووب‌اوقشار ایکن !—mein المامم ، جانم ، جکرم !

Herzegowina (ــَـَـَ ویاخود اکثریا : ــَـَـَ اخا مؤ) (inv.) [Herzog] هرسك قطعەسی .

Herzegowina-er (ــَـَـَ ام) ㊵ a. ، —in (امؤ) ㊿ هرسکلی (ارکك ویا قادین) .

Herzen (ـَ فعـ متعـ) ㉑ c. — Jemand برینی بغرینه باصمق ‖ باغرینه باصوب سومك ‖ (فعـ مشترك) sie herzten یکدیکریله صاریلوب und küßten sich ، بربرینی بغرلرینه باصەرق کال شفقت ومحبتله اوپوشدیلر ، اوپوشیورلردی .

Herzens„ ... (ـَـُ ...) —kundiger (ام) واقف اسرار قلوب عام اولان جناب خالق حضرتلری ‖ —sprache (امؤ) لسان حال ، لسان قلب ‖ لسان عشق ومحبت ‖ —freude (امؤ) بیوك برسونج ، شادمانی ‖ —kummer (ام) الم واضطراب روحانی ، کیزلو کوکل غصەسی ‖ —lust (امؤ) ممنونیت ومسروریت فوق‌العاده ‖ nach—lust کیفی استدیکی کبی ‖ —männchen (الا) ویاخود —mann (ام) (قادینك زوجنه خطاباً) افندیجکم ! بکم ! قوجەجغم ! ‖ —qual — (امؤ) الم ، اضطراب شدید (قلبده ، یورکده) ‖ —wunsch (ام) آرزوی شدید .

Herzhaft (ـَ صـ) ㉑ (feige وzaghaft نك مقابلی) یورکلی جسور ، ارکك ، پرواسز ، عزم قطعی صاحبی ، مقتدر ، قوتلی ، تام آدم (استندیکی کبی ، ایجابی وجهله طورانان) .

Herzig (ـَ صـ) ㉑ = herzlich ‖ جالب شفقت ومحبت اولان ‖ از دل وجان سویلان ، دلربا ، سویملی ، لطیف (آناجك) اوزی .

Herzlich (ـَصـ) ㉑ صمیمی ، جاندن ، یورکدن ، صحیح ، طوغری ‖ (حا) عن صمیم ich lachte—darüber آکا بن پك (جاندن ، چوق) کولدم ‖ صادق ، محبتلی ‖

اكثريا برشيئك نهايت درجه‌سنی كوستره‌رك و (حال) اوله‌رق مستعملدر : Das ist mir—leid بوكا پك زياده تأسف ايتدم، بوندن فوق الحد محزون ومكدر اولدم ، فوق الغايه آجيدم ، پك جانم صيقلدی ‖ sie ist—häßlich او (مؤنث) نهايت درجه ده چركيندر ، پك قودوبت ‖ Das ist — schlecht بونهايت درجه ده كوتودر ، تعريف اولنمز درجه فنادر .

Herzog (ـَـَـ : واكثريا ـَـ ام) ㉛ و ㊳ [قديم آلمانجه herizogo] Heerführer دوقه ، —in (امؤ) ㊿ دوشس ‖ (برنوع استراحت يتاغی) دوشس ، قناپه يتاق .

Herzoglich (ـَـَـ : وياخود ـَـَـ صـ) ㉑ دوقه‌يه ، دوقه‌لغه منسوب ومخصوص اولان .

Herzogthum (ـَـَـ : وـــَـ الا) ㉕ دوقه‌لق ، دوقه حكومتی .

Her-zu (ـُـ ـَـ حا) =her-an, her-bei .

Hesse (ـَـ ام) (52) ، Hessin (امؤ) ㊿ (هس بيوك دوقه‌لقدن اولان اركك ويا قادين) هسلی .

Hessisch (ـَـ صـ) ㉑ هس بيوك دوقه‌لغنه عائد ومنسوب .

Hetman (ـَـ ام) (56) [روس] هتمان ، قزاق رئيسی .

Hetz! (ـَـ حرند) (كوپكلری قيشقيرتمق ايچون) طوت ! (طوت !) .

Hetz„... (ـَـ ...) —garten (ام) قوشو ميدانی ‖ —hund (ام) قوشو كوپكی ، تازی ، زاغار ‖ —jagd (امؤ) = Hetze ‖ —peitsche (امؤ) سائس قامچيسی ، آوقامچيسی ‖ —zeit (امؤ) قوشو ايله اجرا اولنان آوموسمی ، قوغه آو وقتی .

Hetze (ـَـ امؤ) (53) قوشو ، قوغه آوی ‖ (مجا) تعقيب شديد ، قانلی ، تهلكه‌لی قوغه ‖ كمال شدت‌ايله قوشمه، عجله‌ايله (آرقه‌سندن) آتلمه ‖ قوشو آوينك وياكوپك قوشوسنك تماشا ايدلمسيچون احضار ايديلان محل ‖ قوشو كوپكلرينك ربطنه مخصوص قايش ‖ (مجا) (غلبه‌لق) سوری .

Hetzen (ـَـ فع متعـ) c. ㉑ die Hunde auf einen Ochsen— كوپكلری براوكوز اوزرينه صالديرمق ، قيشقرتمق ، قيصقيصلامق ‖ تحريك وتشويق ايتمك ، قيزيشديرمق ‖ er hetzt seine Diener halb todt او اوشاقلرينی پك زياده يورار، اوشاقلرينی براورايه صالديرور برشورايه ، اواوشاقلرينك قوشديره قوشديره جانلرينی چيقاردر ‖ (مجا) كمال شدتله تعقيب ايتمك .

Hetzer (ـَـ ام) ㊵ a. [Hetze] آوك آرقه‌سندن كوپكلرله تعقيب ايدن واشبو كوپكلری ايجابی وجه ايله سوق ايدن آوجی يماغی (آوجی) ‖ (مجا) آره‌ده فتنه وفساد چيقارمغه صواشان كيمسه ، منافق ‖ (تا طبيعه) اركك سازان بالغی .

Hetzerei (ـَـَـ امؤ) ㊾ [Hetze] قيشقرتمه ، آزديرمه ، تحريك وتشويق ‖ قيزديرمه ، كوپكلری (آوه وسائره‌يه) قيصقصلامه ، صالديرمه ‖ فتنه وفسادلق ايتمه ، مشكلات چيقارمه ، مزورلك ، منافقلق .

Heu (ـُـ الا) ㊳ (*sans pl.*) اوت ، قورو اوت .

Heu„... (ـُـ ...) —bündel (الا) وياخود —bund (ام) قوری اوت باغی ، اوت دمتی ‖ —markt (ام) (قوری) اوت پازاری ‖ —wagen (ام) قوری اوت يوكلی آرابه ‖ —gabel (امؤ) چفتجيلرك اوت دمتی قالديرمغه و يا اوت دمتلرينی آرابه دن آلمغه مخصوص چتالی ‖ يابه ‖ (عمو) —hüpfer ، —hopfer (ام) (تا طبيعه) =—schrecke ‖ —mahd (امؤ) وكذا : —mähen (الا) اوراق موسمی ، موسم حصاد ‖ —monat (ام) تموز آيی ‖ —scheune (امؤ) وكذا —scheuer (امؤ) اوتلق ، صمانلق ‖ —schober (ام) =—miete (امؤ) ترلالرده مخروطی الشكل ييغيلان اوت ويا اكين ييغنی ‖ —schrecke (امؤ) [Heu و schricken صيچرامق] چكركه ‖ —schuppen (امؤ) =—scheuer ‖ —springer (ام) = —schrecke ‖ —vogel (ام) (تا طبيعه) آری قوشی .

Heuchelei (ـُـَـ امؤ) ㊾ [heucheln] اكثريا : مرائيلك ، رياكارلق ‖ منافقلق ‖ دوزمه ، يلان ، ساخته ؛ صاقلامه ، تزوير ، حيله ، كذب ‖ ساخته‌كارلق ، يلانجيلق ؛ ياپمه اطوار .

Heucheln (فعلا +) a. ㉑ صاقلامه ‖ مرائيلك ايتمك ، كندويی ايو ووقور وجدی كوسترمك ؛ زهد ، وتقوی صاحبی كبی كورنمك استمك ‖ (فع متعـ) = er-heucheln .

Heuchler (ـُـ ام) a. ㊵ ، —in (امؤ) ㊿ مرائی ، فاسد ، رياكار ، ياپمه طورلی اركك ويا قادين ، صورت حقدن كورنمك استيان ، ايچندن پازارلقلی .

Heuen (ـُـ فعلا +) a. ㊾ بيچلمش چاير اوتنی (چويره‌رك) قوروتمق .

Heuer (ـُـ ام) a. ㊵ (زرا) اوتجی ، اوت قورودان ‖ (حا) [قديم آلمانجه بوسنه مقامنده اولان : hiu jàro دن مركب] بوسنه ، بوسنه‌لك ، بوسنه‌نك اولان ؛ اليوم ، شمدی .

Heuern (ـُـ فع متعـ) a. ㉑ [انكليزجه = hire] كيرالمق ، كيرايه ويرمك ؛ ايجار ايتمك واستيجار ايتمك ؛ الزام والتزام ايتمك ؛ طوتمق .

Heul„... (ـُـ ...) —bruder (ام) يلاندن آغلايان وكذا (ام) —michel ‖ —kreisel (ام) دونركن اوترطوپاچ .

Heulen (ـُـ فعلا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه hiwilôn شنلك ، شماته ، اعلان مسروريت ايتمك] اولومق ، حايقرمق ، حاولامق ، باغرمق ‖ بايقوش كبی حايقيرمق ، درين درين كورلمك ، كورلده‌مك ‖ (روزكار حقنده) اوتمك ، ويزلدامق ‖ يوكسك سسله آغلامق ، اولومق ، يلاندن آغلامق ‖ (چوجقلر حقنده) آغلامق ، ويزلامق .

Heulerei (ـُـَـ امؤ) ㊾ اولومه ، باغرمه ‖ آغلامه ، ويزلدامه .

Heurig (ـُـ صـ) ㉑ [Heuer] بوسنه‌نك ، بوسنه‌يه مخصوص .

Heut(e) (ـُـ) ـُـ حا) [قديم آلمانجه hiùto (hiu tago) بوكونده] بوكون ، بوكونكی كونده ، بوكون ‖ —über بوكون ‖ acht Tage بوكوندن برهفته صكره (سكزكون صكره) ‖ —noch دهابوكون ، دهابوكون ظرفنده ، بوكون بيله ‖ —bis بوكونه دكين ، بوكونه قدر ‖ zu Tage— بوكونكی كونده ، بوزمانده ، شووقتده ‖ —morgen بو(كون) صباحلين ، بوصباح ‖ —nachmittag بوكون اويله‌دنصكره ‖ —den ganzen Tag بوكون اقشامه دكين ، بتون كون ‖ —vor acht Tagen برهفته اول (سكزكون مقدم) ‖ (ضر مثـ)

—mir, morgen dir بوكون بكا يارين سكا || (الا) (*inv.*)
وقت حاضر ، حال حاضر .

Heutig (ـٰـ صـ) ㉔ بوكونكى ، بوكونه عائد ومتعلق || بوكونكى غزته ، بوكونك جريده‌سى die—e Zeitung
بوكونكى ، بوزمانك ، شووقتك .

Hexa-eder (ـٰـٰـ ا لا) *a.* ㊵ [روم] (هندسه) كرك برمكعبك وعموميتله هر آلتى وجهلى اجسامك اسمى ، ذو ستة الوجوه .

Hexe (ـٰـ ا مؤ) ㊾ بوكوجى، سحر باز|| جادى، اوماجى (براى سب) alte— جادى ، قودورمش ، بدخوى قارى || (لطيفه اولرق) (عمو) ! du kleine— سنى يرامز ! سنى چاپقين ! سنى كيدى جادالوز || (براى تعجب) واى‌كوز باغيجى واى ! (براى مرحمت) واه زواللى ! واى بيچاره !

Hexen (ـٰـ فعـ لا +) *c.* ㉑ بوكوجيلك ، سحر بازلق ، افسونجيلق ايتمك؛ سحر باز ، بوكوجى اولمق || سحر ، بوكو ايله برشيئى برينه ويرمك ، ايصال ايتمك || —berg (ا م) (آلمانياى شماليده (هارتس) دكى بلوقس برغ) جادى ، سحاره‌طاغى || —brand (ا م) سحربازك آتش ايله‌ياپديغى‌سحر؛ سحر باز اويونى || —glaube (ا مؤ) سحر بازلره ايناتمق || —schuß (ا م) (علم امراض) بطن اسفلك يانلرنده (نواحئ قطنيه ده) بردنبره ظهوره‌كلان صانجى ، آغرى ، وجع قطنى || —stich (ا م) (ديكيشجيلكده) زيقزاق ديكيش || —werk (ا لا) = Hexerei .

Hexerei (ـٰـٰـ ا مؤ) ㊾ سحر بازلق ، كوز باغجيلق ، بوكوجيلك ، بوكو ، ارواح خبيثه‌نك جميله ياپيلان سحر || (ضر مثل) das ist keine— (حقه بازلرك ورد زبانى) (بو) نه سحردر نه‌كرامت ال چابوقلغى معرفت .

Hf. [Halb=franzband تركيبنك مختصرى] اوزرى بز اوجلرله آلتى مشين ايله اولان جلد .

Hg. (كيميا) (جيوه) „Hydrargyrium" مختصرى .

Hi (ـٰ حر ند) !— ! — هى ! هى !

Hiäne (ـٰـٰـ) (مرا . Hyäne) .

Hidalgo (ـٰـ ا م) ㊻ [اسپا] (خالص) اسپانيا اصيلزاده‌سى .

Hie (ـٰ حا) = hir .

Hieb (ـٰ ا م) ㊳ [hauben] ضربه ، der—sitzt ضربه اوتوردى (استنيلان محله تصادف ايتدى) || پاره ، يرى || (عو) einen—nehmen بر يودوم ، بردامله ، برايچم ايچمك || —waffe (ا مؤ) كسر يوزى اولان سلاح|| —wunde (ا مؤ) قلنج وامثالى ياره‌سى .

Hieber (ـٰـ ا م) *a.* ㊵ Hieb-waffe= وعلى الخصوص Haudegen= || اوزون واكسز قليچ .

Hief (ـٰ ا م) ㊳ (آوجيلق) آو بوريسنك صداسى .

Hiel (ـٰ ا م) ㊳ [bed انكليزجه =] طبان ، آياق مثلا (كمر ديركنك) (ظاهرى) الك آشاغى قسمى، (اونورغه ديركنك) اوجى .

Hier (ـٰ حا) [روجه hêr] (اوراده، شوراده معناسنه اولان da ‚ dort كله‌لرينك ضدى) von—an بورادن بدأ ايله ، بورادن اعتباراً || bin ich— اشته بوراده طوريبورم، اشته بن بوراده‌يم، اشته بن، اشته‌كلدم؛ افندم|| —zu Lande بوراده ، بوممكلتده ؛ بزم مملكتمزده || مكتوب اوزرنده آدرسدنصكره — بوراده (مقيم) و (يامقيمه) بوشهرده || ich bin nicht von— بن بورادن ، بوجواردن ، بوممكلتدن دكلم ، بورالى دكلم || (ع) برينك اسمى اوقوندقجه ويا سؤال اولندقده !— افندم! بوراده ! موجود! || بوراده ، بوحالده، بوصورتده .

Hiran (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) بورايه ، بورايه طوغرى || بوشيئه ، بوكا ، بومادده‌يه .

Hi-erarchie (ـٰ ch ـٰـٰـ ا مؤ) ㊾ [روم] مراتب (روحانيه‌نك) سلسله‌سى .

Hier-auf (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) = darauf .

Hier-aus (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) = daraus .

Hie(r)-bei (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) = dabei || ملفوفاً، مظروفاً || برلكده اولرق ، ملحق، مربوط اولرق، ذيلاً .

Hier-durch (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) بورادن، شورادن|| بو واسطه ايله .

Hier-ein (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) =dar-ein .

Hier-für (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) =da-für .

Hier-gegen (ـٰـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا)=da-gegen .

Hie(r)-her (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) (برمحلى‌كوسترەرك) بورايه ، شورايه || (وقت ارائه ايدرك) —bis بوزمانه‌دكين، بووقته قدر .

Hier-herum (ـٰـٰـ ودها ايوسى ـٰـٰـ حا) (دونه‌رك) شورادن ، بورادن طولاشه‌رق .

Hier-her (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) بورايه طوغرى ، بورايه || —und dorthin بورايه واورايه (شورايه) .

Hier-in (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) (مرا) dar-in .

Hier-mit (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) بونكله برلكده|| بونكله برابر ، مع مافيه (مرا . da-mit) .

Hie(r)-nach (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) (مرا. da-nach) .

Hier-nächst (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) شوراده ، بوراجقده ، همان شوراده || بوندنصكره ، بونى متعاقب ؛ بوندنبشقه ، بوندنصكره .

Hier-neben (ـٰـ ـٰـ حا) بوندنبشقه ، مع مافيه || (مرا . da-neben) .

Hi-eroglyphe (ـٰ f ـٰـٰـ ا مؤ) ㊾ [روم] قديم مصرليلرك (روماليلره مخصوص) رسم ايله اشكالدن عبارت يازيسى ، هيروغليف (خطى) .

Hi-erokles (ـٰـٰـ - اخام) ㊱ هيه روقليس ، هيروقليسى .

Hier-über (ـٰـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) (مرا. dar-über) .

Hier-um (ـٰـ ودها ايوسى ـٰـ حا) (مرا. da-rum) .

Hier-unten (ـٰـٰـ ودها ايوسى ـٰـٰـ حا) آشاغيده ، شوراده (آشاغيده) (مرا. drunten) .

Hier-unter (ـٰـٰـ ودها آيوسى ـٰـٰـ حا) آشاغى‌يه ، شورايه (آشاغى‌يه) .

Hie(r)-von (ـَـّ حا) (مرا. da-von) || —genug آرتق يتيشور (بوندن بحث ايتمه‌لم آرتق) .

Hie(r)-wider (ـَـّ و دها ايوسی ـَـّ حا) (مرا . da-gegen) .

Hie(r)-zu (ـَـّ ودها ايوسی ـَـّ حا) بوكا، آكا، بوشيئه، دها بونك يانته (= da-zu) .

Hiesig (ـَـ صـ) ㉑ [hie] بورادن، بورالی، بوراتك، يرلی، بوراده يتشمه .

Hihi (ـ حرندا) (كوليشی تقليد) هی هی .

Hilf (ـَ) [helfen مصدرينك ماضی صورتی] .

Hilfe (ـَـ) [helfen] (مرا . Hülfe) .

Himbeer „ ... (ـَـَـَـ) —essenz (ا مؤ) آهوطوطو، آغاج چيلكی خلاصه‌سی || —essig (ا م) آهوطوطو، آغاج چيلكی سركه‌سی || —wein (ا م) آغاج چيلكی شرابی .

Himbeere (ـَـَـ ا مؤ) ㊳ (نبا) آغاج چيلكی، آهو طوطو؛ آغاج چيلكی آغاجی .

Himmel (ـَـ ا م) a. ㊵ [غوتيجه himins اولوب ham معناسنه اولان decken دن‌مأخوذ] كوك، سما، (قبهٔ سما) آسمان، فلك || dem —sei dank! جناب حقه چوق‌شكرلر اولسون! چوق‌شكر! شكرلر اولسون! الحمد لله || um's —'s willen, thun Sie das nicht اه عشقنه بونی ياپميكز || unter freiem— آچيقده، اوزری اورتولی اولميان يرده || — يتاق (قار يوله) اوزری، آرابه اوستی .

Himmel „ ... (ـَـَـَـ) —farbe (ا مؤ) كوك رنكی || —wärts (حا) سمايه، آسمانه طوغری || großes—bett اوزری‌اورتيلی واطرافی‌قپالی بيوك قاريوله mit Vorhängen || —blau (صـ) و (ا لا) كوك مائی || كوك مائيسی || —decke (ا مؤ) قاريوله (جيبنلك) چارداغی || —donnerwetter! (حر ندا) های يیلديرم چارپسون! حشيمه كله‌سی! || —fahrt (ا م) معراج عيسی (ع م) || —hoch (صـ) كوكاره وارر، آسمانه سرچكمش، پك يوكسك || عالی، يوجه || —schreiend (صـ) (رنك حقنده) پك زياده پارلاق، پك آچيق || پك زياده كوزه چارپان || چان صيقان، فنا حالده اولان || —weit (صـ) يردن كوك قدر اوزاق das ist ein—weiter Unterschied بونك ايله آنك آره‌سنده طاغ قدر فرق وار (يردن كوكه دكين فرق وار) .

Himmels „ ... (ـَـَـَـ) —achse (ا مؤ) (هيئت) محور عالم || —gabe (ا مؤ) عطيهٔ الهيه، احسان الهی || —gegend (ا مؤ) جهات die vier—gegenden (جمع مؤ) اربعهٔ اصليه || —gewölbe (ا مؤ) قبهٔ سما || —karte (ا مؤ) (هيئت) خريطهٔ سماويه || —kunde (ا مؤ) (هيئت) علم نجوم || —raum (ا م) جوهوا، خلا || —richtung (ا مؤ)=—gegend || —zeichen (ا لا) (هيئت) —zeichen des Thierkreises منطقهٔ بروج .

Himmlisch (ـَـ صـ) ㉑ سماوی، كوكه منسوب || عالی، روحانی || (جغر) das—e Reich چين حكومتی .

Hin (ـَ حا) [قديم آلمانيجه hina] (برمحل حقنده) (متكلمدن بر يره برهدفه طوغری‌حركتی‌كوستر، her كلمه‌سنك ضدی) اورايه، شورايه طوغری، nach oben hin || يوقارييه، يوقارييه طوغری || —weit اوزاغه —fern= || —überall هر يره؛ هر يره، هرطرفه طوغری، هرجهته || —es ist noch lange دها اورايه قدر چوق وقت وار، اوكا دها چوق وار، چوق وقت استر || die Sache dehnt (وياخود : schleppt) sich— (بو) ايش اوزاندقجه اوزانييور || sich nur so—behelfen كوچلكله طيانه بيلك، اوليه‌جك قدر مقتدر اوله بيلك ويا يشامق || غائب وضايع، محو اولمش اولمق (وقت حقنده كچمك) meine Ruhe ist— آرتق استراحتم قالمدی، منسلب اولدی، راحتم قاچدی || (ضرمثل) —ist— كيدن كيتدی، كيدن بردها كلز، كچمشه ماضی‌ديرلر || sie ist ganz—vor Mattigkeit ضعفيتدن، قوتسزلكدن آرتق آنك ايشی بتمش || und her— براورايه بر بورايه، شورايه بورايه || und wieder— شوراده بوراده، برطرفدن ديكر طرفه || (وقت حقنده) بعض بعض، آره صره || und zurück— كيدوب كله، عودت (بورادن اورايه واورادن بورايه دكين) || Billet—und zurück كيدوب كله، عودت يلتی .

Hin „ ... (ـَـَـ) فعل ايله برلشدكده دائما (*sép.*) || sich—begeben (فع مطا) (اورايه) برمحله كيتمك || —reiten (فع لا —) باركيرله بر يره (اورايه) كيتمك || —müssen (فع لا +) برمحله‌كيتمكه مجبور اولمق || —tragen (فع متع) بريره (اورايه) كوتورمك || —fallen (فع لا —) يره دوشمك || —sagen (فع متع) برشيئی بلا تفكر سويليويرمك || —doktern (فع متع) (عمو) برينی اولديرمك (چوق علاج ويره‌رك) || —arbeiten (فع لا +) مثلا auf etwas—arbeiten (فع لا +) برشيئی‌هدف اتخاذ ايله اكا وصول ايچون چالشمق || —begleiten (فع متع) برينه (برشيئه) برمحله دكين رفاقت ايتمك || Jemand—bestellen (فع متع) مثلا zu Jenem, nach einem Orte—bestellen برينك برمحله، براوه برموقعه كيتمسنی امر وتكليف ايتمك، بر يرده بولنمسنی اخطار ايتمك || —bringen (فع متع) برمحله كوتورمك || (زمان حقنده) كچيرمك || sein Leben kümmerlich—bringen حياتنی آلام واكدار وغصه ايله كچيرمك، مزاحم ومشكلات ايچنده يوارلانوب كيتمك || (ثروتی) محووضايع واتلاف ايتمك || (بلا مقصد) صرف واتلاف، اسراف ايتمك، آلتندن كيروب اوستندن چيقمق || —deuten (فع لا +) مثلا auf etwas—deuten برشيئه اوزرينه طوغری جلب دقت ايتمك، اشارت ايتمك، برشيئی الی وياخود سوزی واشارتی ايله كوسترمك || —fahren (فع لا —) برمحله آرابه، شمندوفر، واپور وامثاليله كيتمك || über etwas—fahren اوزرندن كچمك || (مجا) كيتمك || (آرابه‌سی چكوب كيتمك) اولمك || mein Kutscher wird Sie—fahren (فع متع) آرابه‌جم سزی (آرابه ايله) اورايه كوتوره جك || —fahrt (ا مؤ) (بر يره ايديلان) سياحت، حركت، كيدش (آرابه وامثاليله) || —fallen (فع لا —) يره دوشمك der ganzen Länge || nach—fallen بويلی بوينـه يره دوشمك، يره سرلمك || —fällig (صـ) قولايجه دوشه بيلان، يقلمه صالح اولان؛ امين اولميان، محيرسالم؛ قوراده، ويران، خراب || پك اختيار، هرم، فانی || نادرن، ضعيف || بقاسز ودوامسز || (ط)

درمانسز || پك ويران ، همان ييقلمق اوزره اولان || (مجا)
دوامسز ، پكيجى ، بوش؛ قرين قبول اولميه‌جق اولان|| — sich
finden (فع مطا) (بريره كيتمك ايچون) يولى بوله بيلمك ،
(غائب اولمدن) اورايه كيتمك||sich—flapsen (عو) ، —sich
fläzen (عو) ، sich—flegeln (عمو) (فع مطا) طانه كبى
اوزانمق ، طانه كبى اوزانوب ياتمق || fliehen— (فع لا—)
(بر يره طوغرى) فرار ايتمك ، (برمحله) قاچمق، التجا ايتمك ||
führen— (فع متع وفع لا+) برمحله كوتورمك ، (يول‌حقنده)
. . يره چيقمق || geben— (فع متع) (اوزاتمق) برشيئى
برينه ويرمك || ترك وتسليم ايتمك ، صالليويرمك ، ايپى براقمق،
فدا ايتمك || sich—geben (فع مطا) تسليم‌اولمق، رام اولمق،
كندويى (برينه) حصر وتسليم ايتمك ؛ (برقادين حقنده)
تسليم‌اولمق|| sich einer Sache—geben برشيئه مبتلا اولمق،
برشيئله مشغول‌اولمق، مداوم بولنمق||كندويى حصر وتخصيص،
وقف ايتمك || gehen— (فع لا—) بر يره (اورايه) كيتمك||
an etwas—gehen برشيئه يناشمق، بوينجه كيتمك || (مجا)
leicht über etwas—gehen برشيدن برنبذه‌جك بحث ايتمك،
wo geht dieser Weg hin ? || برشيئى اوفقدن چيتلاتمق
بو يول نره‌يه كيدر ؟ نره‌يه چيقار بو يول ؟ || (مجا)
auf etwas—gehen برشيئى هدف اتخاذ ايله آ كاكوره‌حركت
ايتمك || (وقت حقنده) پكمك ؛ (مجا) محو وغائب اولمق ،
تلف اولمق ||—es geht so پك (آتيله‌جق قدر) فنا دكل ||
das soll dir nicht ungestraft—gehen بن بونى سنك
يانكه قومام ، آجيسنى چيقاريرم || gehören— (فع لا+)
بر يره عائد وراجع اولمق ، منسوب ومتعلق بولنمق مثلا
wo gehört das— ? بونك يرى نره‌سى؟ نره‌يه منسوب
وعائددر؟ بونى نره‌يه قوملى؟ بونره‌يه قونه‌جق ؟ ||
gerathen— (فع لا—) دوچار اولمق ، دوشمك ، كرفتار
اولمق، اوغرامق مثلا wo bin ich—gerathen ? آمان . . .
بن نره‌ده‌يم؟ بكا نه اولدى؟ نره‌ده قالدم؟ نره‌يه دوشدم؟
نه‌يه اوغرادم؟|| halten— (فع متع) عرض‌ايتمك ، كوسترمك ،
ارائه واظهار ايتمك || etwas, Jemand—halten برشيئى
آليقومق، برينى تأخير ايتمك ، برشيئى اوزاتمق || Jemand
mit Bezahlung— برينك پاره‌سنى تأديه‌ده وقت كچيرمك ،
بكلتمك ، پاره‌سنى كيچ ويرمك || Jemand mit Hoffnungen
halten— برينه برطاقم اميدلر ويره‌رك آووتمق ، اويالامق ||
und her bewegen— (ـٓـٓ) und her bewegen-- (فع متع)
براورايه بر بورايه تحريك ايتمك ، صاللامق ، چالقامق ||
sich—und her bewegen (فع مطا) براورايه بر بورايه‌كيتمك،
كلمك ، براورايه‌برشورايه قوشمق، صاللانمق، چالقانمق،چالقالمق||
kommen— (فع لا—) برمحله كيتمك ، اورايه كلمك || (خبرى
اولمقسزين بريره غائب‌اولمق)wo ist meine Uhr—gekommen
بنم‌ساعتم نره‌يه كيتدى؟ ساعتم نره‌ده ؟ ساعتمه نه اولدى ؟ ||
langen— (فع متع) اوزاتمق ، اولانديرمق || (فع لا+)
langen nach etwas— قولى، اللى برشيئه طوغرى‌اوزاتمق||
يتشمك ، اوزانمق || länglich— (صـ) كافى ، (حا) درجهٔ
كفايه‌ده ، اولدقجه || leiten— ، lenken— (فع متع) بريره،
بر ... يه طوغرى سوق وايصال واداره ايتمك || sich
sich—lümmeln— (فع مطا) (عمو) = sich—flegeln || —sich

machen (فع مطا) كذا يالكز(عمو) : machen— (فع لا+)
بر يره كيتمك|| marsch— (ا م) (بر يره ، برنقطه‌يه طوغرى
اجرا ايديلان) يورييش|| auf dem—marsche يولده (اورايه
كيدركن) || marschi(e)ren— (فع لا—) بر يره كيتمك ،
يوريمك، حركت ايتمك|| opferung, —opfern— (فع متع)
و (ا مؤ) قربان وفدا ايتمك ؛ قربان وفدا (ايديش) ||
reden— (فع متع) مثلا etwas nur so—reden يالكز
اويله برلاف‌سويلمك ، (بلا تأمل، لقردى‌اولسون ديه) اورته‌يه
آتمق||reichen— (فعمتع وفعلا+)==langen—||richten—
(فع متع) مثلا auf etwas — richten اوزرينه
طوغرى دوزلتمك ، توجيه ايتمك ، برشيئك اوستنه
طوغرى طوغريلتمق، استقامت ويرمك || خراب ايتمك || (قرار
محكمهٔ جزا اوزرينه) اعدام واتلاف ايتمك || scheiden—
(فع لا—) اجل‌موعوديله اولمك ، وفات ايتمك || schießen—
(فع متع ولا+) برشى، برمحل‌اوزرينه آتش‌ايتمك || اوزرينه ،
. . . محله آتلمق|| schlagen— (فع لا+) اوزرينه اورمق||
(عمو) (فع لا—) شدتله (يره) دوشمك ، سريلمك der
Länge nach—schlagen بويلى بوينه يره ياتمق ، دوشمك ،
اوزانمق|| (فع متع) Jemandem den Ball—schlagen
برينه طوپى(كيرو) چلمك || schlüpfen— (فع لا—) مثلا
über etwas—schlüpfen برشيئك اوزرندن‌خفيفجه كچمك||
sehen— (فع لا+) . . . طوغرى باقمق‌مثلا —sehen Sie
اورايه باقيكز ، اورايه باق || ohne—zu sehen (اورايه)
باقمدن؛ (كوزلرى قپالى اولديغى حالده) || sich—sehnen
(فع مطا) مثلا sich nach der Heimath—sehnen مملكتنى
اوزلمك ، كوره‌جكى‌كلمك|| setzen— (فع متع) و sich—setzen
(فع مطا) برشيئى اوطورتمق ، بر يره قويمق || اوتورمق ||
sicht— (ا مؤ) نظر اعتبار، ملاحظه ، مطالعه || مناسبت||
سبب|| in dieser— بوحالده ، بومناسبتله ، بونقطهٔ نظردن،
بوسببله ، بوصورتده ، بوكا نظراً || sinken— (فع لا—)
دوشمك ، دوشيويرمك ، ييقيلمق || چوكمك || todt—sinken
اولوب ييقيليويرمك ، همان (اورايه) ييقيلوب اوليويرمك ؛
قيويرلمق؛ (قيوراتوب) دوشيويرمك|| باطمق|| stellen— (فعمتع)
و sich—stellen (فع مطا) قومق، وضع ايتمك || اوطورمق||
(مجا) (بلا اثبات، برهان ودليلى‌ذكر ايتمكسزين) (برادعايى)
ايلرو سورمك ، درميان ايتمك ، اورته‌يه قومق || Jemand
als Muster—stellen برينى موده‌ل، اورنك ، حسن مثال
اولمرق ميدانه قومق ، ارائه ايتمك || . . . كبى كورنمك ،
اوليان برشيئى‌تقليد ايتمك ، كندويى بكزتمك|| weg— (ـٓـٓ ام)
مثلا auf dem—wege يولده ، كيدر ايكن || weisen—
(فع متع) مثلا Jemand auf den rechten Weg—weisen
برينى‌طريق‌مستقيمه سوق‌ايتمك ، طوغرى‌يى‌كوسترمك|| (فع لا+)
auf etwas—weisen برشى اوزرينه نظر دقتى جلب ايتمك،
كوسترمك ، اخطار واخبار ايتمك، اشارت ايتمك || werfen—
(فع متع) بر يره ، برشيئه طوغرى آتمق ، دويرمك || (مجا)
auf das Papier—werfen كاغده يازمق ، ترسيم ايتمك ||
سرعتله قروكيسنى‌چيقارمق ، مسوده‌سنى يازمق|| sich—werfen
(فع مطا) كندويى يره آتمق|| (... اوكنده) يره ،سجده‌يه ياتمق||
wollen— (فع لا+) بر يره كيتمك استمك || (مجا) ich
weiß wo Sie—wollen (بن سزك نه يازمق استديكزى)

نره یه کیتمك استدیكزی بیلورم، بیلیوروم|| —zeigen (فع متع)
wo zeigt die مثلا (فع لا +) ؛ —weisen= ؛ كوسترمك
؟ —Wetterfahne مشعرالهوا نه‌یی، قنغی هوایی کوستریبور؟
نه طرفه دونمش ؟ (قنغی روزکار اسیور ؟) || —ziehen
(فع متع) .. طوغری چكمك ، جاب ایتمك ؛ eine Sache
—ziehen برشیئی اوزاتمق ، سوروكلك و sich—ziehen
(فع مطا) اوزامق ، سوروكلنمك ، چوق سورمك ؛ (مجا)
(auf sich ziehen) (كندو اوزرینه) جاب وجذب ایتمك ؛
(فع لا —) nach etwas—ziehen نقل ایتمك ، برشیئه
طوغری، یوریمك || längs (ویاخود: an) etwas—ziehen
بوینجه ممتد اولمق ، بوینجه كیتمك || (بر یره كیتمك ، یرلشمك ،
طاشنمق) مثلا nach Berlin—ziehen برلینه‌کیتمك ، برلینده
اقامت ایتمك ، برلینه یرلشمك ، برلینه طاشینمق || —zielen
(فع لا +) auf etwas—zielen برشیئی هدف اتخاذ ایدوب
آنك ایچون ، آكا وصول ایچون چالشمق .

Hin-ab (ظ حا) (یوقاریدن) آشاغی‌یه ،کذا اینه‌رك||
!— آشاغی‌یه ! (این !) ؛ den Fluß— آقیندی آشاغی‌یه ||
Hinauf und— چیقه‌رق واینه‌رك، چیقوب اینمك (شرطیله)
اوزره || فعل ایله برلشدكده دائما (sép.) .

Hinab „ ... (...) یوقاریدن آشاغی یه متكلمدن
اوزاقلاشمق اوزره براستقامتی ارائه ایدر|| —gehen (فعلا—)
آشاغی‌یه اینمك ، (دوشمك) || —steigen (فع لا —) den
Berg—steigen طاغدن آشاغی اینمك ، بایر آشاغی اینمك .

Hin-an (ظ حا) بر شیئه طوغری ، استقامتنده ،
اوزرینه|| !—frisch هایدی! قالق! || "her-an„ كلمه‌سنه
نظراً دها آز مستعمل اولوب متكلمدن برشیئه طوغری اولان
حركتی ایما ایدر || —gehen (فعلا—) یناشمق، تقرب ایتمك ،
یاقلاشمق|| den Berg—steigen طاغه (طرملنوب) چیقمق||
فعل ایله برلشدكده دائما (sép.) .

Hin-auf (ظ حا) (herauf كلمه‌سنك مقابلی) یوقاری‌یه
طوغری، یوقاری مثلا von unten— آشاغیدن یوقاری‌یه ||
den Fluß— آقیندی یوقاری|| فعل ایله برلشدكده دائما (sép.).

Hinauf „ ... (...) برمتكلمدن اعتباراً یوقاری
طوغری اولان براستقامتی ارائه ایدوب یوقاری ، یوقاری یه
طوغری كبی ترجمه اولنور || —begleiten (فع متع) مثلا
Jemand—begleiten برینه یوقاری‌یه چیقاركن رفاقت‌ایتمك،
برابرنده چیقمق، یوقاری‌چیقارمق|| sich—arbeiten (فع مطا)
مثلا sich den Berg—arbeiten اوغراشه اوغراشه طاغك
اوزرینه ، یوقاریسنه چیقمق|| (مجا) چالیشه‌رق‌تعالی ایتمك ||
sich—begeben (فع مطا) یوقاری چیقمق (اوطه‌سنه‌كیتمك)||
—fahren (فع لا—) (آرابه، كمی وامثالیله) یوقاری‌چیقمق
مثلا den Fluß—fahren نهری آقینتی یوقاری چیقمق ||
—gehen (فع متع) یوقاری چیقارمق، نقل ایتمك، طاشیمق ||
(فع لا—) یوقاری‌كیتمك ، چیقمق|| —kämmen (فع مطا)
مثلا seine Haare—kämmen صاچلرینی یوقاری (كیرویه)
طرامق|| —laufen (فع لا—) یوقاری قوشمق (قوشه‌رق)
یوقاری چیقمق|| --leuchten (فع لا +) ضیاسی یوقاری
آتمق ، عكس ایتدیرمك || —reichen (فع لا +) مثلا
شو (zu dieser Höhe ویاخود : so hoch) —reichen
یوكسكلكه یتشمك ، بویی شوقدر (. . . یوكسكلكنده) اولمق

(فع لا—) چیقمق، یوكسلمك || (كذا هرایكیسیده —steigen
مجا) || —treiben (فع متع) یوقاری سورمك ، چیقارتمق
(تجا) den Preis—treiben فیئاتنی یوكسلتمك :

Hin-aus (ظ حا) (hinein كلمه‌سنك مقابلی) طیشاری‌یه،
خارجه (طوغری) || (كذا چیقه‌رق وچیقوب) —oben
یوقاریدن چیقش، چیقه‌رق || nach vorn—wohnen اوك
(سوقاق طرفنده) طرفده اوتورمق، اقامت ایتمك || —mit
! Euch طیشاری چیقیكز ! دفع اول (اولیكز) طیشاری ! ||
؟—wo soll das بونیه وارەجق؟ بونك صوكی نه اوله‌جق ؟
بونیه وارر بویله ؟ || فعل ایله برلشدكده دائما (sép.) .

Hinaus „ ... (...) برموقعدن خروجی ومتكلمدن
تباعدی بیان ایدوب چیقمق، چیقارمق ویا طیشاری كلەلریله
ترجمه اولنور|| sein Haus um zwei Fuß weiter—bauen
اونی استقامت عمومیه‌دن ، خط اساسدن ایكی قدم ایلری بنا
ایتمك|| —denken (فع لا +) مثلا in die Zukunft—denken
مستقبلی خاطرلمق، مستقبلی دوشونمك ، ایلروسنی دوشونمك ||
—gehen (فعلا—) = heraus gehen || das Zimmer
اوطه حولی‌یه چیقار، اوطه‌نك حولی‌یه geht auf den Hof—
آچیلور قپوسی واردر|| auf etwas—gehen (شویله وبویله)
نتیجه‌لنمك (. . . وجهله) نهایت بولمق، منتج اولمق|| —rücken
(فع متع وفع لا —) =heraus rücken || =aufschieben ||
(فعلا+) مثلا über etwas—schießen برشیئك —schießen
اوزرندن كچمك ، آشمق|| —werfen (فع متع) (طیشاری) آتمق؛
قوغمق wenn man ihn vorn—wirft kommt er hinten
wieder herein آنی طامدن قوغسه‌ك (ینه) باجادن (ایچری)
كیرر || er wirft sein Geld zum Fenster— او پاره‌سنی
پنجره‌دن طیشاری آتار، اوپاره‌سنی سوقاغه آتار (كیجی صرف ایدر)
|| —wollen (فع لا +) (طیشاری) چیقمق استمك ||
(مجا) . . مقصده مبنی اولمق مثلا ? —wo will Das
بونك صوكی نه‌یه وارەجق ؟ بوندن مقصد نه (اوله‌جق) ? ||
zu hoch ویاخود über seinen Stand — wollen
كوزینی پك یوقاری‌یه دیكمك .

Hind (الا) (38) Hindin = .

Hinde (امؤ) (53) Hindin = .

Hinderlich (...ص) (21) [hindern] مانع، حائل||مغایر،
ضد ، عكس || ازعاج ایدن .

Hindern (فع متع) a. (21) [hinter] مانع اولمق ،
میدان ویرمامك ، آلیقومق ، عوق وتأخیر ایتمك ، اوكی
آلق ، قارشو طورمق || ازعاج ایتمك ؛ مشكلاته دوشورمك .

Hinderniß (الا) (28) مانع ، حائل، مشكلات ||
عوق وتأخیر ایجه || ضدیت ، تناقض ، مباینت || انكل ،
غائله || مانع ، تراورسی .

Hindrniß„... (...) —rennen (الا) مانعلی
قوشو (اوكنه كلان خندق،چیت، اوفق دیوار وموانع ارضیهٔ
سائره‌یی آتلایوب كچه‌رك یاپیلان قوشو) .

Hindin (امؤ) (50) (آوجی‌اصطلاحی) دیشی كییك .

Hindostan (الا) (56) (جغرا) هندستان .

Hindu (ام) (56) هندی ، هندلی || —frau (امؤ)
هندلی قادین .

Hin-durch (حا) (برشيئك) آره‌سندن كچه‌رك ؛ اورته‌سندن (بالرور) die Stadt— شهرى بالرور . شهردن كچه‌رك ، شهرك اورته‌سندن ‖ (وقت‌حقنده) اثناسنده مثلا die ganze Nacht— بتون كيجه ، صباحه دكين .

Hindustan ( ) Hindostan= .

Hin-ein (حا) hinaus كله‌سنك مقابلى) ايچرى ، ايچنه ، داخلنه ، دروننه كيره‌رك ‖ bis tief in die Erde— تا درون ارضه دكين ‖ mitten— تا اورته‌سنه (كيره‌رك) تام اورته‌سندن ايچرو ‖ oder hinaus ? — ايچريمى يوقسه‌طيشاريمى ? ‖ —in den Tag (مرا.) ؛ Tag كذا (مرا. Blau) ‖ فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

Hin-ein„... ( ) متكلمدن اوزاقلشه‌رق برمحلك دروننه برشيئك ايچنه طوغرى اولان حركت واستقامتى ارائه ايدر ‖ fließen— دروننه آقمق ‖ arbeiten— (فعمتع) eine Öffnung—arbeiten ‖ einarbeiten = : اكثريا برديليك‌آچمق ، دليكى آچغه ،دلكه چالشمق ‖ sich — arbeiten (فعمطا) (زحمتله) بر يره كيرمكه اوغراشمق ، چبالامق ، كيره‌بيلمك ‖ bauen— (فعمتع) (معما) دروننه انشا ايتمك ‖ bringen— ؛ ايچرى كوتورمك ؛ hereinbringen= و einbringen ‖ sich—denken (فعمطا) مثلا sich in etwas—denken برشيئى تخطر ايتمك ، اولمش و يا اوله‌جق برشيئى تفكره‌باشلامق ، يادايتمك ، خاطره ،كتورمك ، دوشونمك ‖ فرض ايتمك ‖ برشيئى دوشونه‌رك كشف ايتمك ، واقف اولمق ؛ sich in Jenes Lage—denken ‖ براى استخراج مطالعه ايتمك كندوبى برينك يرنده فرض وتصور ايتمك drücken— بالتضييق صوقمق ، دالديرمق ‖ sich—finden (فعمطا) برحاله برموقعه آلشمق ، كسب انسيت والفت ايتمك ؛ عجميلك چكمامك ‖ gehen— (فعلا —) داخل اولمق ، ايچنه كيرمك ، نفوذ ايتمك ‖ geraten— (فعلا —) in etwas —geraten برشيئه دوشمك ، اوغرامق ، دوچار اولمق ‖ ايچنه دوشمك ‖ leben— (فعلا +) مثلا in den Tag —leben مستقبلى دوشونميه‌رك حال حاضره تبعيتله يشايوب كيتمك ، ايلروسى خاطرينه بيله كتورمامك ‖ sich—leben (فعمطا) مثلا برشيئه آليشمق ، كسب الفت وانسيت ايتمك ‖ mischen— (فعمتع) و einmengen= (فعمطا) sich—mischen —ragen ‖ (فعلا +) مثلا dieses Haus ragt zu weit in die Straße— بواو ، خانه سوقاغه طوغرى پك چوق ايلرولمشدر ، چيقمشدر ‖ reden— (فعلا +) مثلا in Jemand—reden برينه وعظ ونصيحت ايتمك ، ايقاظ ايتمك ، عقل اوكرتمك ‖ in's Blaue reden— صاچمه (دن بشقه برشى سويلامك) سويلمك ‖ schieben— (فعمتع) ايچنه ، داخلنه سورمك ، ايتمك ، ادخال ايتمك ‖ schlafen— (فعلا +) مثلا bis in den hellen Tag—schlafen كوندوزلره ، اويله‌ره قدر اويومق ‖ schütten— (فعمتع) ايچنه دوكمك ‖ er trinkt den Wein nicht, er schüttet ihn nur— (همان)قارننه اوشرابى ايچمز ؛ دوكر (پك زياده ايچر) ‖ thun— (فعمتع) ايچنه ، دروننه قومق ، ادخال ايتمك ‖ einen Blick—thun دروننه (اوزرينه) برعطف نظر ايتمك ، بركوز كزديرمك ‖ ziehen— (فعمتع وفعلا —) ايچرى صوقمق ، چكه‌رك ادخال ايتمك ، ايچنه چكمك ‖ (مجا) das Dorf mit in die Stadt—ziehen كويى دخى شهره ادخال ايتمك (كندى‌سورى ايچنه‌آلمق) ؛ Jemand in etwas —ziehen برينى برشيئه تشريك ايتمك ، داخل ايتمك ‖ zwängen— (فعمتع) (فعلا —) = einziehen ‖ (زورله) ايچرى صوقمق .

Hin-ein-wärts (حا) ايچرى ، ايچرى‌يه طوغرى .

Hinfort ( ) وكذا: hin-für(o) (-) هرايكيسيده (حا) فيما بعد ، بوندن بويله ، كله‌جك دفعه .

Hing ( ) [صورت ماضيه hängen و haugen] .

Hin-gegen (حا) بالعكس ‖ (تضمين مقامنده) بوكا قارشولق ، بوكا مقابل .

Hink„... (...) (اكثريا چناستيقده مستعملدر) مثلا : stand— (ام) برآياق اوزرنده موازنت .

Hinke„... (...) bein— (الا) (عو) و poot— (ام) (عو) طوپال ، طوپالم سكر ‖ spiel— (ام) يرده چيزيلى چيزكيلر ايچنده قايديراق اويونى ، طوقورجن اويونى . (Paradies„ spiel=)

Hinken (فعلا + وبرموقع‌تبدلى كورلديكى حالده فعلا —) a. (21) طوپاللامق ، (كذا مجا) ‖ ياالكز (مجا) آقسامق ‖ auf einem Fuße— برآياق اوزرنده سكمك ، طوپاللامق ، برآياغى طوپال اولمق ‖ ein wenig— براز طوپاللامق ، آقسامق ‖(مجا) die Sache hinkt, es hinkt damit بوايش اوليه‌جق كبى كورينور (آقسايور) ‖ (مجا) es hinkt mit ihm اونك ايشلرى فناكيديور ‖(مجا) يواشجه حركت ايتمك ، سورونمك ‖ (برآياق اوزرنده) سكمك ‖ (صنعـ) (برماكنه حقنده) منتظم حركت ايتمامك ، طاقلمق ، طوتوق اولمق ‖ d— (اسم فاعل وصـ) (21) طوپال ، آقساق ، لنك ، آغرج ‖ de(r)— (ام) (21) ، de— (امؤ) (24) طوپال ، آقصاق .

Hinker(in) (اسكى لغت) ( ) ام و امؤ) a. (50)(40) Hinkende(r)= (مرا. hinken) .

Hinnen (حا) von— بورادن ‖ (مجا) sterben = von—scheiden .

Hin-sichtlich ( ) ، hinsichts ( ) (حرجر) نظراً ، (باقيلورسه) .

Hint-an (حا) [hint(en)an كله‌سندن محرف : برطرفه ، برطرف ، كيرو (بشقه‌لرندنصكره hin dann] اولان) ‖ فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) .

Hintan„... (...) برطرفلق ؛ مسامحه ‖ تقبيح وتحقير ، عدم‌اعتبار ‖ legen— (فعمتع) برطرفه‌قومق ، برطرفه آتمق ، حصير آلتى ايتمك ‖ setzen— (فعل متع) بريانه قومق ، اهمال ايتمك ‖ stehen— (فعلا +) اهمال وتساعح ايدلمش اولمق ، ويا اونودلمق ‖ stellen— (فعمتع) اهميت‌ويرمامك ، تحقير ايتمك .

Hinten (حا) (vorn كله‌سنك مقابلى) كيرو ‖ nach— كيرويه ‖ von— كيرودن ؛ كيروده ، تا ايچ طرفده ؛ تانهايتده ‖ anfügen— نهايتنه علاوه ايتمك ؛ ربط والحاق ايتمك ، ذيل ايتمك ‖ ausschlagen— (الا) (كيرودن) دپمك ، چفته آتمق ، (كيرودن) فيرلاتمق ، (كذا مجا) ‖

Hinten,... (ـَـ.ـ.) —an (حا) كيروده ، كيروسنده . آرقه طرفنده || —hin — آرقه‌سنه ، —nach = —drein || آرقه‌سندن ، كيرودن || —an=—nach — (وقت حقنده) صكره‌دن || —über صرتی اوزرینه ، آرقه‌سی اوستی .

Hinten-an-stellung (ـَـَـ امؤ) (49) (برشيئك) كيرويه وضعی ، كيرويه ترتيبی || (فن بلاغت) بركلمه وياجمله‌نك (قاعدهٔ نحويه‌يه مخالف اوله‌رق) كيرويه وضعی .

Hinter (ـَـ حرجر) [غوتجه hindar] آرقه ، آرقه طرفده wo? سؤالنه قارشو مفعول اليه و wohin? سؤالنه قارشو مفعول‌به آلور || آرقه‌ده، آرقه طرفده، كيروده ؛ كيرويه، كيرو طرفه || —einander gehen بربری آرقه‌سی صره يوريمك || drei Wochen—einander اوچ هفته بری بری آرقه‌سنه (بلا فاصله) || er kann weder vor noch — اونه ايلری نه‌ده كيرو كيده بيلور || sich—der Arbeit her ايشه قويولمق ، باشلامق ، پشنده اولمق || Jemandem—die Ohren schlagen برينه توقات‌عشق ايتمك (قولاق توزينه‌اورمق) || (مجا) ich werde es mir— die Ohren schreiben بونی بن قولاغمه كوپه ياپه‌جغم (قولاغمك آرقه‌سنه يازه‌جغم) || Jemand—s Licht führen برينی بوغمق ، آلداتمق || —die Sache,—Jenes Schliche er steckt—der Sache|| برشيئی بولمق ،كشف ايتمك kommen || ايشه باشلوجه سبب اولان اودر —die Schule gehen || مكتبدن قاچمق || فعل ايله برلشدكده دائما (*sép.*) و a. (23) مودلنه كوره تصريف اولنور .

Hinter-achse (ـَـَـ kss امؤ) (53) (صنع) آرقه دينكيلی ، كيرو طرف تكرلك اوقی .

Hinter-ansicht (ـَـَـ امؤ) (49) (معما) (بربنا ويا امثالنك) كيرودن كورنيشی .

Hinter-backe (ـَـَـ امؤ) (53) قيچك قاباغی .

Hinter-bein (ـَـَـ الا) (38) آرقه (آياق) ويابجاق || sich auf die—e setzen وياخود stellen (حيوان حقنده) آرقه (آياق) بجاقلری اوزرینه طورمق ، ديكلمك ، (باركير حقنده) شاخه قالقمق || (مجا) ديرنمك ، قارشو قومق ، عناد ايتمك .

Hinter-blatt (ـَـَـ الا) (25) (قوندره‌جيلقده) قوندره‌نك آرقه طرفنی ، اوكچه‌سنی احاطه ايدن كوسله ياپراغی .

Hinter-bringen (ـَـَـ فعمتع) a. (22) (*sép.*) ايچ طرفه ، كيرويه ، آرقه‌يه كوتورمك || (يبوب آشاغی ايندیرمك) يوتمق ، سيلوب سوپورمك || (ـَـَـ فعمتع) (*insép.*) بوحالده اشبو hinter حرف جری (كيزليجه برخبر ويرمك) — Jemandem etwas— برينه كيزليجه برشی‌خبر ويرمك ، بيلديرمك ، غمازلق ايتمك ، يتيشديرمك .

Hinter-bug (ـَـ ام) (31) (تا طبيعه) حيوانك آرقه آياغنك بوكندی‌سی ، بوكندی محلی ، مأبض .

Hinter-deck (ـَـ الا) (38) قيچ كوكرته .

Hinter-drein (ـَـ : وياخود ـَـ حا) hinten-nach= .

Hinter-ebbe ـَـَـ امؤ) (53) (بحر) (دكزده واقع اولان) جزرك صوكی .

Hinter-einander (ـَـَـ و ـَـَـ حرجر) بربری آردی صره ، بلا فاصله .

Hinter-flagge (ـَـَـ امؤ) (53) (بحر) قيچ باپراغی .

Hinter-gangen (ـَـَـ اسم مفعول) [hinter-gehen] .

Hinter-gedanke (ـَـَـ ام) (52) فكر ومقصد خفی ، افكار لدنيات ، مرام خفی ، فكرخصوصی .

Hinter-gehen (ـَـَـ فعلا —) S. (20) (*sép.*) كيرو كيتمك || (ـَـ فعمتع) (*insép.*) Jemand— (برينك امنيتی سوء استعمال ايله) آلداتمق ، ياكلتمق ، برينك اميدينی بوشه چيقارمق ، آلداتمق ، اينانديرمق || beim Spiele— اويونده قورنازلق ايتمك ، آلداتمق ، حيله ايتمك || Hintergangene (ام) (24) ، Hintergangene(r) (امؤ) (24) آلداديلان، بوغيلان كيمسه ؛ هبنقه ، احمق .

Hinter-glied (ـَـ الا) (27) (آرد اعضا) قيچ || (ريا) برنسبتك قسم ثانی ، قسم تالی ، قسم‌مؤخری || (ع) ايكنجی صره .

Hinter-grund (ـَـ ام) (31) —eines Gemäldes, بررسم ويا برمحلك كيرو طرفی ، آرقه‌سی ، زمينی || Raumes كيرو چكلمك ، چكلمك ، اوزاقلاشمق || in den— treten (مجا) im—e stehen درجهٔ ثانيه‌ده اولمق ؛ صولده‌صفر .

Hinter-halt (ـَـ ام) (38) (ع) پوصو (كذا پوصوده بولنان عسكر) || einen—legen پوصو ترتيب ايتمك || (صورت عموميه‌ده) دوزاق ، حيله ، دسيسه || (مجا) (ع) احتياط (عسكری) ؛ احتياط ، استناد || Hintergedanke= .

Hinter-hand (ـَـَـ امؤ) (55) des Affen —fuß= || (فن فروسيت) باركيرك نصف مؤخری || (اويونده) in der—sitzen (اويونه باشلايان‌دن‌صكره اوطورمق ، برنجيدن صكره ايكنجی اوله‌رق اوينامق || die—haben اويونده صوك الی چويرمك .

Hinter-haupt (ـَـ الا) (25) (*sans pl.*) (تشر) باشك آرقه‌سی ، قفا .

Hinter-her (ـَـ حا) ديكرلرندن ، بشقه‌لرندن‌صكره ؛ نهايتده || —laufen آرقه‌سی صره قوشمق || (تام وقتده) آرقه‌سی صره .

Hinter-hof (ـَـ ام) (31) (آرقه) آولی || طائوق وسائره بولنان (كيروده) آولی .

Hinter-Indien (ـَـَـ اخالا) (56) (جغر) غانژ نهرينك يوقاريسنده بولنان هندستان ممالكی ؛ شمديلرده : هند وچين ، هندستان چينی .

Hinter-keule (ـَـَـ امؤ) (53) حيوانلك (آرد) بودی .

Hinter-klaue (ـَـَـ امؤ) (53) آرد پنجه || (يرتيجی قوشلرك) پنجه‌سی (طرناغی) .

Hinter-kopf (ـَـ ام) (31) = Hinterhaupt .

Hinter-laden (ـَـَـ ام) (40) b. آرقه مغازه، دكان|| hinterer Fensterladen (ايكی قپاقلی پنجره‌لرده) آرقه پنجره قنادی .

Hinter-laden (ـَـَـ فعمتع) r. (21) (*sép.*) (ع) قيچدن طولديرمق .

Hinter-lader (ـَـِـَـ ا م) a. ⑩ (ع) قیچدن طولمه (سلاح) .

Hinter-land (ـَـِـَ ا لا) ㉕ (برنقطه‌یه نظراً) کیروده واقع طرفده بولنان مملکت ‖ برخانه وامثالی آرقه‌سنده بولنان اراضی ، عرصه .

Hinter-lassen (ـَـِـَـ فع متع) p. ㉑ (*sép.*) Jemand— برینی آرقه‌یه کچیرمك ، براقمق ‖ (ـَـِـَـ فع متع) (*insép.*) Jemandem ein Andenken— برینه بر یادکار (کیرو) براقمق ‖ وفات ایدوب کیرو براقمق ‖ Jemandem etwas— (با وصیتنامه) برینه باوصیتنامه برشی کیرو براقمق ، اولدکدنصکره برینك برشیئه تصاحبی (با وصیتنامه) وصیت ایتمك ‖ Werke e— مؤلفك وفاتندن صکره میدان انتشاره وضع اولنان آثار ‖ en— (جمع) کیرو قالانلر (یتیملر) .

Hinter-legen (ـَـِـَـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) وضع ایتمك ، دیپوزیتو ایتمك ، امانةً بریره قومق ‖ (شمدی پوسته‌لرده دها زیاده deponieren کله‌سی مستعملدر .

Hinter-leib (ـَـِـَ ا م) ㉗ وجودك قسم مؤخری ، کیرو قسمی .

Hinter-list (ـَـِـَ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) حیله ، خدعه ، دسیسه ، فند (فن) .

Hinter'm (ـَـ) Hinter dem .

Hinter-mann (ـَـِـَ ا م) ㉕ (دیکرینك) کیروسنده ، صره‌جه آرقه‌سنده بولنان ، قدمسز ‖ (ع) بردیزینك ایکنجی صره نفری، یانیله یوریبان برصره‌نك نهایت نفری (کذا مجا) اویونده ؟ wer ist mein— بندنصکره کیم اوینایه‌جق ؟ بندنصکره کیم کلیور ؟

Hinter'n (ـَـ) Hinter den .

Hinter-naht (ـَـِـَ ا مؤ) ㉟ آرقه دیکیشی .

Hinter-pferd (ـَـِـَ ا لا) ㉘ دیب بارکیری .

Hinter-pfote (ـَـِـَـ ا مؤ) ㊾ آرقه آیاق، آرد پاچاق ‖ (عو) sich auf die—n stellen = (مرا) . (sich auf die—beine stellen .

Hinter-rad (ـَـِـَ ا لا) ㉕ آرقه تکرلکی .

Hinter-reihe (ـَـِـَـ ا مؤ) ㊾ (ع) ایکنجی ، کیروده‌کی صره .

Hinter's (ـَـ) hinter das .

Hinter-schanze (ـَـِـَـ ا مؤ) ㊾ (بحر) کمینك آرقه‌سی، نهایتنده‌کی یوکسك محلی .

Hinter-schütten (ـَـِـَـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) (عو = hintertrinken .

Hinter-sitz (ـَـِـَ ا م) ㉘ آرقه اوطوراق، آرابه‌نك آرابه‌جیدن طرفده‌کی اوطوریله‌جق یری .

Hinter-theil (ـَـِـَ ا م ا لا) ㊳ قسم مؤخر، آرقه ، آرقه طرف .

Hinter-thür(e) (ـ) (ـَـِـَـ ا مؤ) ㊾ آرد قپو ‖ (ع) استحکامك خندقه چیقار کیزلی قپوسی ، پوترنه .

Hinter-treffen (ـَـِـَـ ا لا) b. ⑩ (ع) دمدار خدمتی کورن قسم عسکری ‖ ایکنجی خط .

Hinter-treiben (ـَـِـَـ فع متع) o. ⑳ (*sép.*) آرقه‌یه،کیرویه سورمك ، پوسکورتمك ‖ etwas— برشیئك حصولنه، وجود بولمسنه مانع اولمق‖قورنازلقه قارشوقورنازلق یاپمق ‖ بر ایشی بوزمق .

Hinter-treppe (ـَـِـَـ ا مؤ) ㊾ کیزلی نردبان .

Hinter-wärts (ـَـِـَ حا) کیرویه ، آرقه طرفه طوغری.

Hinter-zehe (ـَـِـَـ ا مؤ) ㊷ (تا طبیه) قوشلرك آرد (باش) پارمغی .

Hin-über (ـَـِـَ حا) اوته ، اوته‌یه ، او برطرفه ، کذا (مرور ایتمه) ‖ (مجا) er ist— او وفات ایتدی ، او اوبر طرفه کیتدی ،کوچدی ‖ فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

Hinüber „ ... (ـَـِـَ....) (متکلمدن تباعدله برشی اوزرندن) اوبرطرفه، اوته‌یه طوغری‖ schauen— (فعلا+) مثلا über den Fluß—schauen نهرك (اوزرندن) اوته یقاسنه باقمق ‖ eilen— (فعلا—) اوته‌یه شتاب ایتمك ، اوبرطرفه قوشمق‖ fahren— (فعلا+) (قایق ، واپور وامثالیله نهرك) اوته یقاسنه کچمك‖ gehen— (فع متع) über die Alpen—gehen آلپ طاغنك او برطرفنه کچمك ‖ schwimmen— (فعلا—) مثلا den Rhein—schwimmen رن نهرینی اوته طرفنه یوزوب کچمك ، یوزه‌رك کچمك ‖ setzen— (فع متع) اوته طرفه کچیرمك ‖ (فعلا—) اوته یقه‌یه ، طرفه کچمك .

Hin-unter (ـَـِـَ حا) (hinauf کله‌سنك مقابلی) آشاغی، آشاغی‌یه ، آشاغی‌یه طوغری ‖ mit ihm!— آشاغی (آت ، دوشور) ! چارب یره شونی! ‖ ! da— این اورادن (اینیکز) !‖ فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

Hin-unter „ ... (ـَـِـَ.....) hinab = ‖ essen— (فع متع) یوتمق (ییه‌رك) ‖ trinken— (فع متع) یوتمق (ایچمك) ‖ werfen— (فع متع) آشاغی، آشاغی‌یه آتمق .

Hin-weg (ـَـ حا) اوزاغه ، اوته‌یه ‖ — ich will بن کیده‌جکم ‖ ! — چکل شورادن ! ‖ فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

Hinweg „ ... (ـَـ....) stürzen— (فعلا—) آتیلوب، صیچرایوب کیتمك ، قاچمق ‖ über etwas—springen برشیئك اوزرندن صیچرامق، آتلامق‖ sich—heben (فع مطا) چکلمك، یقیلوب کیتمك‖ hebe dich—von mir! دفع اول کوزم کورمسون (سن)!‖ nehmen—(فعمتع) آلمق،قالدیرمق؛ چاریمق، آشیرمق‖ sehen— (فعلا+) برشیئك اوزرندن باقمق ‖ (مجا) über etwas—sehen (برشیئه باقوب طوردرکن) دیکرینی کورمامك ایچون کوزینی قپامق ویا باشقه‌چویرمك ، کچمك .

Hin-wi(e)der(um) (ـ)(ـَـِـَ حا) (برشیئه) مقابلةً ، بالمقابله ‖ (وقت حقنده) بتکرار ، یکیدن .

Hinz (ـ) ㉘ (ـَ وافتیز اسمی) (ام) Hinze ، ㊷ b. (هر ایکیسنك مضاف الیهی: —ens) ‖ تقریباً : Hanriot (مرا : Heinz) ‖ und Kunz— (شو ، بو) زید وعمرو .

Hin-zu (ـَـ حا) طوغری، یقیننه‖(یوقاریدن‌کچن برشیئه عطف ایله) اوکا ، اورایه ‖ (برشیئك تزییدی ایچون) علاوةً ضمیمةً ، بوندنبشقه ‖ فعل ایله برلشدکده دائما (*sép.*) .

Hinzu„... (ـَـ....) können—(فعلا+) برشیئه، برمحله

طوغری تقربه مقتدر اولمق || —fügen (فعـ متعـ) مثلا
برشیئه برشیئی علاوه ایتمك ؛ etwas zu etwas—fügen
علاوةً درمیان ایتمك || —gehören (فعـ لا +) برشیئه عائد،
متعلق وراجع اولمق || —kommen (فعـ لا—) = = herbei
علاوه اولنمق ؛ (خبراولمقسزین) noch—kommen || kommen
اوست اوستـه کلمك ، نا کهان ظهور ایتمك || —rechnen
(فعـ متعـ) داخل(حساب) ایتمك ، علاوه ایتمك || —schreiben
(فعـ متعـ) (یازهرق) علاوه ایتمك || —thun (فعـ متعـ)
heran treten = (— فعـ لا) —treten || —fügen =
؛(دیکرلریله —treten) دیکرلریله برلشمك ، دیکرینه علاوه
اولنمق .

Hip (ـٓ حر ند) =hep .

Hippe (ـٓـ ا مؤ) ⑤③ آغاج ، فدان وسـائره قطعنه
مخصوص اکری بغچوان مقراصی ، بچـاغی || (زرا) طربان ،
بیچق : اوراق || کاغد حلواسی .

Hippo „ ... (ـٓـ....) [روم] (= Pferd) .

Hippodrom (ـٓـ ـ ـ ا م) ③⑧ [روم] آت (وآرابه)
یاریشنه مخصوص میدان ، آت میدانی .

Hippokras (ـ ـ ـ ا م) ③⑥ کذا (inv.) [رومجه‌دن‌آلنوب
آلمانجه لشمش] تارچینلی صیجاق شراب .

Hippokrene (ـٓـ ـ ـ ا مؤ)(sanspl.)⑤③[روم]اساطیرعلوم
وفنون الهه‌لری اولان(موزه) لرك صو ایجدکلری‌منبع، چشمه .

Hippolog(e) (ـ)ـٓ ـ ـ ا م) ⑤① ⑤② [روم] خیلوق .

Hippolyt (ـٓ ـ ـ) ⑤⑥ و —us (ـ ـ ـ ـ) ⑤⑥ (ا خا
م و وافتیز اسمی کذا : ا م) هیپولیت .

Hirn (ـٓ ا لا) ③⑧ (جمعی نادردر) (تشریح ، ومجازی)
آغاجك سکر والیافنه عموداً اولان‌مقطعی‌سطحی . || Gehirn =

Hirn „ ... (ـ....) —blatt (ا لا) ، —blättchen
(ا لا) (تشر) باشك تپه‌سنده قفا کمیکلرینك برلشدکاری‌محل،
بین قپاغی ، یافوخ || —bruch (ا م) (علم امراض) فتق
دماغ || —schale (ا مؤ) (تشر) قفا طاسی ، قحف ||
—schlag (ا م) سکتهٔ دماغ نزول ، طامله || —verrückt
(صـ) زیر دلی .

Hirsch (ـٓ ا م) ③⑧ [قدیم آلمانجه hiruz اولوب رومجه
keras) بوینوز) ایله مناسبتی‌واردر] کییك || —kanadischer
قنادا ، آمریقا کییکی ، شمال صیغینی ، مکن || —fliegender
Käfer = — .

Hirsch „ ... (ـ....) —garten (ا م) کییك پارق ||
—jagd (ا مؤ) کییك آوی || —leber (ا لا) کییك
دریسی || —ziemer (ا م) کییکك هورکوجی || —bock
(ا م) ارکك‌کییك || —fänger (ا م) آو بیچاغی ||(e)—feist
(ا مؤ) (آوجیلقده) کییکلرك سمیز وآوه مناسب اولدقلری
وقت ویا موسم || —käfer (ا م) (تا طبیعـ) اوصورغان
بوجکی || —kalb (ا لا) کنج کییك || —kuh (ا مؤ)
دیشی کییك || —ochs (ا م) آفریقا صیغینی || —ruf
(ا م) (آوجیلقده) کییکك سسنی تقلید وبناءً علیه کییکاری
جلب ایچون استعمال اولنان آلت ، بورو || —schweiß
(ا م) (آوجیلقده) کییکك قانی || (اولنان‌کییك قانیله اکمکدن
یاپیلان وآوکوپکلرینه ویریلان‌لاپه) || —schröter (ا م)=

—zunge || —käfer —ziege (ا مؤ) دیشی یبانی‌قویونی|| —
(ا مؤ) کییك دیلی || (نبا) قاز آیاغی ،کییك ، غزل دیلی .

Hirsch-ling (ـٓ ا م) ③⑧ (نبا) برچوق منطارلرك
اسمی .

Hirse (ـٓ ا مؤ) ⑤③ (sanspl.) (نبا) [قدیم آلمانجه
hirsi] داری ، جاورس .

Hirt (ـٓ ا م) ⑤① چوبان ، in (ا مؤ) ⑤⓪ چوبان
قاریسی؛ قاری، قیز چوبان || (مجا) راهب پاپاس.

Hirten „ ... (ـ....) —kaste (ا مؤ) طائفه.کروه
رهبان || چوبان کروهی || —flöte (ا مؤ) (موسیق)
قوال، چوبان دودوکی|| —knabe (ا م) ، —junge (ا م)
چوبان چوجوغی، اوغلانی، کنج چوبان|| —mädchen (ا لا)
چوبان قیزی || —pfeife (ا مؤ) (موسیق) = —flöte ||
—schauspiel (ا لا) چوبان اویونی || —tasche (ا مؤ)
چوبان طغارجغی، طغارجق .

His (ـٓ ا لا) (inv.) (موسیق) سی دییه‌س .

Hisse (ـٓ ا مؤ) ⑤③ (بحر) پلانغه ، بوجورغاد .

Hissen (ـٓ فعـ متعـ) c. ②① (بحر) = auf-hissen
ایسا ایتمك ، یلکن وبایراق چکمك .

Histologisch (ـ gh ـ ـ ـ صـ) ②④ [روم] مبحث‌الانسجه‌یه
عائد ومتعلق .

Histori-e (ـ ـ ـ ا مؤ) ⑤③ [لاتینجه] بعضاً Historia
تاریخ .

Historiker (ـ ـ ـ ا م) a. ④⓪ تاریخ‌شناس، وقعه‌نویس،
تاریخ جمع وتألیف ایدن ذات ، مورخ .

Hitz „ ... (ـ....) —grad (ا م) (علم‌امراض) درجهٔ
حرارت ، سـتمه آتشی درجه‌سی || —köpfig (صـ) مثلا
قزغین اولمق || —köpfig sein —pickel (جمع مذ) ،
—pocken (جمع مؤ) (طب) تزهرجلدی، بدنده حاصل اولان
قرمزی‌قبارجقلر||schlag— (ا م) (علی‌الخصوص یورویشلرده)
کونشك چارپمه‌سندن حاصل اولان خسته‌لق ، ویا تلف اولمه .

Hitze (ـٓ ا مؤ) ⑤③ [heiß کلمه‌سیله مترادف] (اکثریا :
قزغین) صیجاق|| (مجا) —in der ersten (شدت آرزو ،
اشتها وهوسك باشلادیغی زمانده)|| —in der trinken تزلی
؛یکن صو وامثالی ایچمك ، تزلی تزلی (برشی) ایچمك ||
—dieser Wein, dieses Gewürz hat zu viel بوشراب
ویا بو بهار چوق حرارتلی سرت (قانی تحریك وتخریش‌ایدییور
ویا ایدر) || (ضرمثلا) die erste—erkaltet تأهلك ایلك
کونلرینك حرارتی کیتدکجه طاوصامیه باشلار || (مجا) شدت ،
عنف ، غضب ، تهور || in—gerathen قیزمق ، غضب
وتهور ایتمك || (مجا) شهوت، قیزغینلق، حرص .

Hitze „ ... (ـ....) = „Hitz“|| —grad (ا م)
درجهٔ حرارت (کیم) آتشك درجهٔ حرارتی||(grad) messer—
(ا م) (حکمه) حرارتك زیاده یوکسك درجه‌لرینی اولچان آلت ،
مقیاس النار ، مقیاس الحراره .

Hitzen (ـٓ فعـ متعـ) c. ②① یصتق، قیزدیرمق (صرا .
(heizen ، erhitzen) (دباغیلق) آلازلامق ، اوتولمك .

Hitzig (ـٓ صـ) ②① [Hitze] صیجاق ، حرارتلی|| (طب)
—e Krankheiten (جمع مؤ) التهابی خسته‌لقلر || (مجا)

شدت آرزو واشتهاسی اولان || ! —(nur) nicht so يواش !
شدت وتلاش ایستمز ! || چابوق‌قیزان ، آتش‌مشرب || سرت،
قبا ، نزاکتسزکمسه || —er ist sehr پك قیزغیندر، اونك
قیزغینلغی وار ، قیزغینلغی اوزرنده در .

Hm (ـُ حرند) یا ، اویله‌می || ای ، ها .

Hobel (ـُـ ا م) .a (40) [heben] رنده || فوچچی
سری ، بالطه‌سی || —bank (ا مؤ) طوغرامه‌جی‌دستکاهی .

Hobeln (ـُـ‌قعمتع) .a (21) [Hobel]— aus dem Groben
قبا شیئی رنده‌لمك ، یونتمق || (مجا) دوزلتمك || تورپولمك ||
(عمو) er ist noch nicht recht gehobelt او دها ایوجه
یونتولمامشدر ، دها ایوجه دوزلدلمامشدر .

Hobler (ـُـ ا م) .a (40) رنده‌جی .

Hobo-e (ـُـ- امؤ) (53) [فر] (موسیقی) سسله
چالینیور موسیقه آلتی ، زورنا ؛ نای ، قلارنت نوعندن
چالغی آلتی .

Hobo-ist (ـُ-- ام) (51) [فر] (موسیقی) زورنا
وامثالی آلت ایله چالغی چالان || (ع) —en عسکری‌موسیقه
باندوسی .

Hoch (ـَ ص) (24) یوکسك ، یوجه ، مرتفع، عالی || hoher
Berg (ا م) یوکسك طاغ ||—(geht :ویاخود)der Rhein ist
رن نهری طغیان ایده‌جك ، رن نهری یوکسلمکده صو
تسویه‌سی یوکسلمشدر ، صولر چوقدر || die hohe Fluth
صولرك جوشغونلغی ، مد کبیر || (مجا) (حد طبیعیسنك
فوقنده اولمق) in hohem Ansehen stehen
بیوك بر اعتبارده اولمق || höhere Mathematik ریاضیهٔ
عالیه || hohe Schule (فن فروسیت) بیوك بینیجیلك مکتبی ،
(ودرسی) || das hohe Alterthum پك اسکی زمان ||
ich finde den Preis zu— (فیئات حقنده) بن بو فیئاتی
پك چوق بولیورم ، بو فیئات بکا پك چوق کورینیور ||
(تجا) der höchste Preis اك بیوك اکرامیه ||
der Kurs ist— آقچه ، پاره‌فیئاتی یوکسکدر || die höheren
Kreise :ویاخود Stände کروه اغنیا ، کبار طاقمی || hoher Ton
(موسیقی) یوکسك ، تیز صدا || (صورت نسبیه) höher دها
یوکسك ، نسبتاً دها مرتفع، عالی || (صورت مبالغه) höchst اك عالی،
اك یوکسك || ... höher als ... نسبةً دها یوکسك ،
دها یوجه ، دها بالا ، بالا تر || hohes Alter سن شیخوخت ||
auf (aller)höchsten Befehl امر عالی مقتضای جلیلی وجهله،
امر وفرمان شاهانه اوزرینه || hohe Blüthe دولت، سعادت ،
اقبال، فیض ، کال وامثالنك اك یوکسك وپارلاق، عالی نقطه‌سی ||
mit Erlaubniß der hohen Obrigkeit, mit hoher
obrigkeitlicher Erlaubniß مقامات عالیه‌نك رخصتیله ||
hohe Person || امرادن اولان، بیوك ضابط höherer Offizier
بیوك ذات ، شخص عالیقدر || (مرا . Pforte) || —zu
Roß بارکیر اوزرنده ، بارکیره بنمش (قورولمش) اوله‌رق
|| hohe Schule == مکاتب عالیه‌دن اولان مکتب || کذا
Hochschule== مثلا (مجا) er hat die hohe Schule
durchgemacht آنك آکا دائر چوق معلوماتی واردر ، اوآندن
چوق آکلاتیر || hohe See (بحر) انکین ، آچیق دکز ||
er trug hohen Sinn او پك وجدانلی ایدی ؛ فکری

عالی ایدی || in höherem Sinne (دها) بیوك مقیاسده. دها
بیوك درجه‌ده || der hohe Sommer یازك قوتلی زمانی ،
صیجاغنك جیوجیولی وقتی || es ist hoher Tag کوپه‌کوندز ||
dies Kleid hat eine hohe Taille بو البسه‌نك بلی اوزون ،
یوکسك ، یوقاریده || höhere Töchterschule مکاتب عالیه‌دن
اولان اناث مکتبی || hohes Wasser یوکسك ، جوشغون
صو || es ist hohe (ویاخود : höchste) Zeit تام وقت ،
غائب ایدیله‌جك بر دقیقه‌بیله یوق ، چابوق || hohe Zinsen
یوکسك فائض || —achten تعظیم ، حرمت ورعایت ایتمك ،
اعتبار ایتمك || bei Jemandem—angeschrieben sein
برینك حسن توجه واعتبارنده بولنمق ، حرمت ورعایتنه مظهر
اولمش اولمق || —erfreut sein فوق الحد سویتمك ، ممنون
اولمق ، زیاده فراحلانمق || das Wort —führen یوکسك
پرده‌دن (قوروله‌رق ، عظمتله) سویلمك ؛ بیوك شیلردن دم
اورمق || da geht es—her اوراده (بوراده) پك شن ، کوزل ،
کبار یشانیلیور ، اکلنیلیور، اوراسی چوق کوزل ، یمان
اکانجه‌لی وشنلکلیدر || er lebe—! یشاسون ! یشا ! ||
Das wird ihm—(ویاخود : theuer) zu stehen kommen
بو آکا آغیر . بهالی اوتوره‌جق || die Trauben hingen
dem Fuchse zu— تلکی اوزومه یتیشه‌مدی، (کدی یتیشه‌مدیکی
جکره پیس دیرمش) || wie— rechnen Sie den Dukaten
برطوقادقاچ غروشدر؟ طوقادی قاچدن حساب ایدرسکز؟ دوقادك
پیاسه‌سی نصل؟ || wenn man's—rechnet اولسه اولسه ،
اك زیاده || —streben (بر بیوك شیئی امل اتخاذ ایله آکا
موفقیت ایچون) سعی وجهد ایتمك ، کوزینی بیوك شیئه دیکمك
|| den Kopf, die Nase—tragen کبرلی اولمق ، طفره
فروشلق ایتمك ؛ قوروم صاتمق || eine Treppe— برنجی
قاتده || (الا) (56) ياخود (*inv.*)—ein بریشا ویا بر: یشاسون.

Hoch„... (... ـّ)—gestirnt (ص) آلنی یوکسك وآچیق
اولان ، یوکسك آلنلی || —randig (ص) یوکسك کنارلی
|| —beglückend (ص) انسانه بیوك شرف وسعادت ویرن ||
—gelehrt (ص) بیوك عالم ، دهری || —ragend (ص) غایت
یوکسك || —schätzbar (ص) پك سویملی، معتبر || —achtung
(امؤ) کمال تعظیم واعتبار، زیاده حرمت ورعایت || الفاظ نزاکتدن
اوله‌رق : (mit vorzuglicher : ویاخود) mit der größten
—achtung verbleibe ich Ihr... کمال تعظیمات وتکریمات
ایله ختم کلام ایدر وبقای توجهات داوریلرینی تمنی ایلرم
(کمال توقیرات ایله (اسم) ... کز قالورم) || —begabt
(ص) اوصاف واخلاق واقتدار جمیله وفوق العاده ایله متصف
اولان ، نادره || —beinig (ص) ایری بجاق || —deutsch
(ص) (آلمانیای شمالیدن وعلی الخصوص شمدی لسان حقنده
قبا آلمانجه‌نك عکسی) کبار ، فصیح ، طوغری آلمانجه ||
—fein (ص) پك نفیس، فوق الحد ایو ، پك اینجه || —geboren
(ص) عنوان، القاب اوله‌رق: Hochgeborener Herr Graf!
قونت حضرتلری ! || —genuß (ام) ذوق، شوق وسرور ،
صفا || wahrer—genuß ذوق ولذت؛ شهوت || —geschossen
(ص) یوکسك ، ایری بوی ، اوزون || —gewachsen (ص)
اوزون بویلی ، یوکسك ، بیوك ، ایری || —land (الا)
طاغلق اراضی || —muth (ام) غرور ، کبر ، عظمت ||

Höckericht, höckerig هرایکیسیده (‿‿ٚ ص) (21)
= höcker-artig قنبور ، هورکوجلی || (دوز اولمیان
اینیشلی یوقوشلی) (یول حقنده) قالدیرمك برطرفی طوغری
برطرفی چقورلی، بوزوق ، اینشلی‌تومسکلی یول || قبارجقلی ||
غیر مستوی .

Hode (‿ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه hodo](ام) n—
(ام) b. (40) (تشر) خصیه .

Hoden,, ... (...‿ٚ) —geschwulst (امؤ)
خصیه‌لرك شیشمه‌سی || —bruch (ام) (تشر) =—sack-bruch
(ام) (جرا) فتق خسته‌لغی ، قاسیق یازیغی .

Hodig (‿ـ ص) (21) خصیه‌لری بولنان .

Hodometer (‿‿ٚ‿‿ ام ، (الا) a. (40) [روم] آرابه‌لرك
قطع ایتدکلری مسافه‌یی اولچر آلت ؛ پدومتره .

Hof (‿ : ویا ـ ام) (31) حکمدار سرایی ، دائره‌سی ||
سرای خلق || آولی ، قپالی واوزرنده اوت بتمش ویا بیودلمش
محل || (کیزلیه‌رك) auf dem—e sein آیاق یولنده اولمق ||
auf den—gehen (آیاق یولنه) طیشاری چیقمق ||
Jemandem eifrig den—machen برینه قارشـو نازکانه
طاورانمق ؛ (قادینلره) عشقبازلق ایتمك وظرافتله معامله ایتمك ؛
طالقاووقلق‌ایتمك || کونش وآی اطرافنده کوریلان دائرهٔ مضیئه،
هاله || کبار ومعتبر خانه ، کذا هوتل ، مسافر خانه مثلا
der Baierische— باویرا هوتلی، مسافرخانه‌سی || چفتلك .

Hof,, ... (...‿ : ویاخود ٚ) —keller_meister (ام)
کیلارجیٔ همایون ، سرای کیلارجیسی ، کیلارجی باشی ||
—lieferant (ام) (تجا) سرایلره اشیا ویرن بیوك تجار :
سرای‌کتابجیسی، قوندره ویا البسه‌جی باشی کبی || —marschall—
(ام) مابین مشیری ، سرای ناظری .

Hoffa(h)rt (ـ‿ امؤ) (49) (*sans pl.*) کبر وعظمت ،
غرور .

Hoffen (‿‿ فعمتع وفعلا+) .a (21) امید ومأمول
ایتمك ؛ آرزو ایتمك ، اومق ، استمك || —auf Gott اللهدن
امید ایتمك || بکلمك ، انتظار ایتمك ، امیدنده بولنمق ؛ ظن
ایتمك (ضر مثل) —und Harren macht Manchen zum
Narren امید وانتظار بعضاً انسانی چیلدیرتیر ، الانتظار
اشد من‌النار .

Hoffentlich (‿‿ حا) [hoffen] ان شاء الله ، (امید
اولنورکه) er ist—gesund او ان شاء الله ایودر ، او صحتده‌در
امید ایدرم .

Hoffmanns-Tropfen (‿‿‿ جمع مذکر) b. (40)
[١٧٤٢ سنهٔ افرنجیه سنده وفات ایدن دوقتور Fr.
Hoffmann نك] (اجزا) اتر سولفریك آلقولیزه‌سی .

Hoffnung (‿‿ امؤ) (49) [hoffen] (صورت دائمه‌ده
حس‌اولنان آرزو) امید Jemandem—auf etwas machen
برینه برشیدن طولایی امید ویرمك ؛ قاندیرمق || sich mit
eitelen—en tragen واهی افکار طاشیمق ، بوش امیدلرده
بولنمق || (اخالا) (جغر) Vorgebirge der guten—
افریقاده امید برونی || انتظار || ...wir leben der—daß
امید ایدیورزکه . . . ، بز امیدنده‌بولنورز ، مأمول‌ایدرزکه ،
. . . || er macht sich—, daß man seine Bitte
bewilligen werde رجا واستدعاسنك قبول اولنه‌جغی امیدنده

—ofen (ام) (صنء) معدنجیلکده یوکسك بردرجهٔ حرارتله
معدن اریدیلان محل . دوکمخانه || rund-- (ص) محدب ||
—schule—(امؤ) دارالفنون ، آقاده‌می، فاکولته || —sommer
(ام) یازك قوتلی وصیجاق وقتی || —stämmig (ص)
(آغاجلر حقنده) یوکسك کوده‌لی || —straße (امؤ) شوسه ||
—traber (ام) طیریسی سرت وکسکین اولان حیوان ||
—wasser (الا) طاشقین ، جوشغون صو || (مدك اك
یوکسك اولدیغی وقت) || —wohl-geboren (ص) عنوان
اوله‌رق اصیلزاده اولنلرله اهالینك ایلروکلنلری واصحاب حیثیتی
حقنده مستعملدر مثلا Sr. Hochwohlgeboren Herrn
Baron... موسیو بارون(ه) || —würden اصحاب رتبهٔ عالیه
اولان رهبانلرك عنوانی ، خطابده : مونسنیور ، رتبتلو .

Hoch-preisen (‿ـٚ فعمتع) .v (20) (*sép.*) تعظیم
ایتمك ، رسم وآیینی اجرا ایتمك ، مدح وثنا ایتمك || زیاده
اوکمك ، عیوقه چیقارمق .

Höchst (ـ) hoch کلمه‌سنك صورت تفضیلیه‌سی .

Höchst,, ... (... ٚ) —möglich (ص) اغلب احتمالی اولان
|| dero Sohn— مخدومکز ، مخدوم عالیلری، مخدوم دولتلری .

Höchstens (‿ـ حا) [hoch] اك زیاده ، اك چوق ، اك
نهایت ، بلکه ، اولسه اولسه ؛ اك یوکسك ، اك مرتفع ؛
اك بالا .

Hochzeit (ـ‿ امؤ) (49) [hohe festliche Zeit]
دوکون، یوم تزوج || اولنمه، تأهل || —halten,—machen
دوکون یاپمق || ?—wann machen Sie نوقت دوکون
یاپه‌جقسکز ؟ دوکونکز نوقته اوله‌جق ؟ نوقت اولنه‌جکسکز ؟
|| (فن طباعتده) برکلمه ویا عباره‌نك سهواً ایکی دفعه دیزلمسی .

Hochzeit(s),, ... (...‿ـ) —bitter (ام)
دوکونه دعوت ایدن ، دعوتجی || —geschenk (الا) دوکون
هدیه‌سی || یوز کوروملك ، ال اوپمه‌لك || —woche (امؤ)
تأهلك برنجی هفته‌سی .

Hock (‿ الا) (38) (بحر) کمیده جانلی حیواناتك بولندیغی
محل || zu Masten— ساحلده دیرکلرله اطرافی چوریلمش محل .

Hocke (‿‿ امؤ) (53) (زرا) ترلاده قوریمق ایچون
ییغیلان ، دمت کومه‌سی || چومله ، چومله وضعیتی .

Hocken (‿‿ نءلا+) .a (21) چوملمك || (عمو) بر یرده
اوطوروب قالمق واورادن آیرلمامق || —immer zu Hause
اودن (طیشاری) چیقمامق ، منغال دیبندن آیرلمامق .

Hocker (‿‿ ام) .a (40) ، in— (امؤ) اودن‌چیقمیان ،
اوده وقت کچیران ارکك ویا قادین .

Höcker (‿‿ ام) .a (40) [قدیم آلمانجه hofar]
تپه‌مسی تومسك ، قبارتی ، شاهقه ، قبارجق || (تشر) حدبه .
قنبور || des Kameels, eines Buckligen— دوه
ویاامثالنك هورکوجی || (تشر) بعض کمیکارده‌کی یومرو ،
دوکوم ، حدبه || کذا (علم امراض) kleine— متورملرك
آق جکرنده حاصل اولان قبارجق ، درن .

Höcker,, ... (... ‿‿) —artig (ص) هورکوجسی ،
قنبورمسی || —thier (الا) هورکوجلی حیوان ، بوصنفدن
اولان حیوانلر || —ochs (ام) بیزون .

يولنيور ، ظن ايديبور || guter—sein (صورت نازكانه‌ده)
كبه ، حامله اولمق .

Hoffnungs„... (...) —reich (ص) برچوق
اميد واملی شامل || —los (ص) اميدسز || —voll (ص)
بريبوك اميد ويرن ، برچوق اميدلره دوشوران .

Hofieren (فعلا +) a. (21) [Hof] مكمل ، اعلا
يشامق ، ايو ييوب ايچمك || موسيقه چالمق || Jemandem—
برينه يالتاقلانمق || دفع حاجت ايتمك .

Höflich (ص) (21) [Hof] (قبا ، نزاكتسز ، نادان
كله‌لرينك ضدی) كبار ، بابا يانی ، نازك ، ظريف،
تربيه‌لی ؛ خاطرنواز ، خوش || er hat mich auf das
Höflichste empfangen او بنی كمال رعايت ونزاكتله قبول
ايتدی ، حسن قبول ايتدی ، پك زياده رعايت ايتدی ،
قارشولدی ، او بكا پك نازكانه معامله ايتدی .

Höflichkeit (امؤ) (49) نزاكت ، ظرافت ،
كبارلق ، تربيه‌ليلك ؛ خاطر نوازلق || Jemandem
—en erweisen برينه نزاكت وظرافتله معامله ايتمك .

Höflich-sein (ا لا) (40) b. (*sans pl.*)
. Höflichkeit =

Höfling (ام) (38) سرای مأمورينندن اولان ،
نديم .

Höhe (امؤ) (53) [قديم آلمانجه : hôhi]
(n— اسكی صورتی) ارتفاع || تپه ، يوكسك محل ||
die—dieses Berges beträgt 2000 Meter بو طاغك
ارتفاعی ، يوكسكلكی ايكی بيك متره در || (تجا) die
Preise können sich unmöglich auf dieser—behaupten
پياسه‌نك بويوكسكلكده قالمسی قابل دكلدر || in die—sehen
يوقاری ، هوايه طوغری باقمق || in die—schwingen يوقاری
فيرلامق || in die—gewachsen (بر آغاج حقنده) يوكسلدی،
(انسان حقنده) بيودی ، بويلاندی || in die—werfen
هوايه ، يوقاری آتمق .

Hoheit (امؤ) (49) [فی الاصل Hoch-heit]
عاليلك ، علويت،رفعت || (پرنسلره)حضرت ! — seine دولتلو
فخامتلو . . . حضرتلری .

Höhen„... (...) —klima (ا لا) مرتفع اقليم ||
—instrument || (طبو) تپه وامثالی پروفيلی || (ا لا) —profil
(ا لا) = —messer (ا لا) ارتفاعلری اولچر آلت ، مقياس
الارتفاع،كذا زوايانك افقه تحويلنی اولچر آلت ، تئودوليت||
—kreise (جمع مؤ) (هيئت) ارتفاع دوائری || (جغر) دوائر
عروض || —zug (ا م) سلسلهٔ جبال .

Hohen-staufen (اخا م) (56) Friedrich I.
—von هوهنشتاوفن فاميلياسندن اولان برنجی فره‌دريق .

Hohen-zollern (اخا لا) (56) سرای || قديم
آلمان پرنسلكی، الحالة هذه پروسيا حكومتی دائره‌سی || —die
آلمان ايمپراطورلغی وپروسيا قراللغی خاندانی .

Höher ( ) hoch (كلمه‌سنك صورت نسبيه‌سی) دها
يوكسك .

Hohl (ص) (21) بوش، اويوق، قوووقلی|| مقعر، درين،
چقور || er ist ein—er Kopf او بينسزك بريدر || die See
(بحر) || چقورمحل (38) (ا لا) || دكزده صالينق وار —geht
كمينك درينلكی ، درين محلی .

Hohl„... (...) —äugig (ص) چقورگوزلی ||
—bäckig (ص) چقور يناقلی ، آووردی چكمش ||
—geschoß (ا لا) (ع) مجف مرمی || —glas (ا لا)
مقعرجام || —wangig (ص) = —bäckig || —bohrer
(ا م) اولوقلی بورغو || —docht (ا م) تكرلك فيتيل ||
—fläche (ا مؤ) مقعر محل || —gehen (بحر) صالينق ،
طالغالانمه || —gerinne (ا لا) آغاج كوتوكندن ياپيله اولوق||
—hobel (ا م) سيله ، اوبعه رنده‌سی || —kreisel (ا م)
(اوغولدی ، ويزلديلی) طوپاچ || —weg (ام) طبان تسويه‌سنك
التنده اولان يول ، حفر يولی || —ziegel (ا م) درونی
بوش ، دليكلی طوغله || —zirkel (ا م) پركاركروی .

Höhle (امؤ) (53) [hohl] چقورلق ، مقعرمحل ،
مغاره ، اين || (تشر) غار ، جيب .

Höhlen (فع متع) و —sich (فع مطا) (21) a.
قازمق، چقورلاتمق || قازوب ايچنه‌كيرمك چقوره صوقولمق .

Höhlen„... (...) —fund (ام)مغاره‌ده بولنيلان
اشيا || —mensch (ا م) مغاره‌لرده يشايان انسان .

Höhler (ا م) (40) a. قازان ، چقور ياپان .

Höhlung (امؤ) (49) ياريق ، چقورلق || (تشر)
گوز خانه‌سی .

Hohn (ام) (38) (*sans pl*) تحقيرآميزطور، استخفاف،
عدم تنزل، تكبر، اكلنجه || Jemandem zum—e برينه‌عناد ||
—lachen استهزا ايتمك ، برای تحقير واستخفاف كولمك || einer
Sache—sprechen برشيئه آلای ايتمك، استهزا ايتمك ، اكلنمك .

Hohn„... (...) —necken [غالبا دها طوغريسی:
—ecken] (فع متع) ذوقلنمك ، ماهتابه آلمق، اكلنمك .

Höhnen (فع متع و فع لا +) (21) a. — Jemand
برينی آلايه آلمق ، بريله اكلنمك || برينی صايمامق، تحقير ايتمك||
بريله عناد ايتمك ، ضد كيتمك ، طمارينه باصمق .

Höhnisch (ص) (25) [Hohn] اكلنجه ، ذوقلنمه ايله،
آلای ايدرك ، مستهزيانه .

Hoho ! (حرند) هو هو ! اوف اوف !

Hojah(n)en (فع لا +) (21) a. (مركب حقنده)
آكيرمق || (عو) باغيره‌رق اسنه‌مك .

Höke (ا م) (52) ، Hökin (ا مؤ) (50) Höker
(ا م) (40) a. Hökerin (ا مؤ) (50) اوته بری‌صاتون
آلوب برقاچ پاره كاريله صاتان (اركك ويا قادين) ، پراكنده
صاتيجی ، خرده‌جی .

Höke(r)n (فع لا +) (21) a. اوفق تفك صاتمق ،
خرده‌جيلق ايتمك ، يمش صاتمق، آياق مناولغی، سبزه واتجيلغی
ايتمك .

Hokko (ا م) (56) (تا طبيع) هند خروسی، اركك
باباج هندی .

Hokus-pokus (ا م (ا لا) (*inv.*) اوقويوب
اوفله || پوف پوف ، اوفوروك ، آفتوس پيوس|| حقه‌بازلق||
(مجا) يايمه ، ازيلوب ، بوزيلمه ، ناز ، جلوه ، ادا .

Hola ! (حرند = holla !) .

Hold (ُ ص) (21) [فى الاصل آشاغى يه طوغرى مائل]
لطيف ، منعم ، محسن ، كريم ، ايولك ايتمك استر ، مرحمتلو ،
شفقتلو — das Glück ist ihm اونك طالعى ياوردر || سوكيلو ،
خوش ، محبتلو ، ادالو ، يوصمه ، ظريف ، دلبر .

Holen (ُ ـ فء متع) a. (21) [قديم آلمانجه halôn]
آرامغه كيتمك ، آلمغه كيتمك ، (كلك) آلمغه كلك ، آرامغه
كلك || آرايمغه كوندرمك ؛ كتيرمكه يوللامق || — lassen
die Braut heim— كلينى اوينه كتيرمك || صاتون آلمق مثلا
wo - Sie Ihr Brot? اكمككزى نره‌دن صاتون آليورسكز ؟ ||
hol' ihn der Teufel! هاى يره باتسون ! || — Athem
نفس آلمق || — (Trost) (Rath(s) sich bei Jemandem
برندن عقل اوكرنمك ، طانشمق ، استشاره ايتمك ؛ بريله براى
تسللى كوروشمك ، مشاوره ايتمك || er hat sich einen
Schnupfen geholt اوتزله اولدى ، نزله‌يه طوتولدى .

Holer (ُـ ا م) a. (40) برشى آرامغه ، بولوب كتيرمكه
كيدن || (باليقجيلقده) ايكنه .

Holfter (ُ ا مؤ) (53) Halfter = اكرده طبانجه‌لق .

Holk (ُ ا م) a. (42) (بحر) ديبى دوز ماعونه .

Holla! (ّ ُ : وياخود ـ ُ حر ند) [فر] (طورديرمق
ويا دقتى كندى اوزرينه جلب ايتمك ايچون) هاى ، اى || هى
بكا باق .

Holland (ُ ّ ا خا لا) (56) [Hohlland] (جغر) هوللاندا ،
فلمنك || (ضرمثل) nun ist—in Noth! اى اركك احتياج
وار ، غيرت دايى يه دوشدى !

Holländer (ـ ُ ّ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50)
هوللاندالى ، فلمنكلى (اركك ويا قادين) || تپه‌سى متحرك هوا ،
يل دكرمانى || (ص) holländer Käse = فلمنك ، هوللاندا
پينرى .

Holländerei (ّ ـ ُ ّ ا مؤ) (49) برصيغير كيراجيسنك ياغ
وپينر ياپمه‌سيچون اولان ترتيبى || حيوان بسلمكه وچاير يتيشديرمكه
مخصوص مالكانه .

Holländern (ـ ُ ّ فع لا +) a. (21) (آياقله قيزاق
قايار ايكن) فلمنك اصولى قيزاق قايمق .

Holländisch (ـ ُ ّ ص) (21) فلمنكه منسوب ومتعلق ||
das Holländische (اولا برشـيده هوللانده‌جه ، فلمنكجه
اولان (عادت ، طبيعت) das Holländische (an etwas)
|| (ثانيا) كذا : Holländisch (ا لا) (inv.) (لسان) فلمنك
لسانى ، فلمنكجه .

Hölle (ُ ا مؤ) (53) جهنم || zur—fahren جهنمه
كيتمك || in die—kommen براى مجازات جهنمه كيرمك ||
(عمو) ترزيلرك ديكى ماصه‌سنده كيرو قالان پارچه‌لر ايچون
اولان دليك || (مجا) Jemandem die—heiß machen برينه
بيوك اذيت واضطراب ويرمك ، القاى دهشت ايتمك || (مجا)
غايت صيجاق اولان وصيجاغنه تحمل اولنميان محل || صوبا ايله
ديوار آره‌سـنده اولان محل || (بحر) Hell = || (صنع)
. Schmiede =

Höllen „ ... (ـ ُ ّ...) —pfuhl (ا م) جهنمك ديبى ، قايا
قيوسى || —angst (امؤ) پك زياده انديشه ، هول ، دهشت ، شيطان
كبى قورقمه || —bang(e) (ص) مثلا mir ist—bange فنا

حالده قورقيورم ، بنى بيوك بردهشت استيلا ايتدى || —heiß
(ص) جهنم كبى صيجاق || —lärm (ا م) بيوك شماته ،
كورولتى ، يايغره || — pein (ا مؤ) جهنم اذيتى ،
عقوبتى ، عذابى || —qual (ا مؤ) = —pein || —rachen
(ا م) (شعرده) جهنمك آغزى || بيوك آتش‌قورى || منقل ||
(عمو) بيوك آغز || —schmerz (ا م) فنا حالده آغرى
وصانجى || —stein (ا م) جهنم طاشى (كيم) نيترات
دارژان || —strafen (جمع مؤ) مجازات دائمى ، عذاب ابدى ،
جهنم عذابى .

Höllisch (ـ ُ ص) (21) [Hölle] جهنمه منسوب ، جهنمدن ،
جهنملك كذا (مجا) || شـيطانى || (عمو) نهايت درجه ، پك
زياده || —fluchen قورقونمق اوزره شتم ، سب ايتمك .

Hollunder (ـ ُ ّ) = Holunder .

Holm (ُ ا م) (38) تپه ، يوكسك ير || كوچك ويوكسك
اطه || ايكى قازيق اوزرينه يانلامه‌سنه قونيلان آغاج ، تراورس ||
(بحر) (كمى انشا قلنان محل) دستكاه .

Holper (ـ ُ ا م) a. (40) يرك ، طوپراغك غير مساوى
انيشلى ، يوقوشلى ، چقورلى محلنك حالى ، غير منتظم اولمسى ||
اشبو محللرده حاصل اولان صارصينتى (آرابه وامثالنده) .

Holpericht ، **holp(e)rig** هر ايكيسيده : (ـ)(ـ) ُ ص)
(21) انيشلى يوقوشلى ، چقورلى ، قنبورلى اولان ، غيرمستوى ،
اكرى بوكرى || —lesen قورقاراق ، طوتوق اوقومق .

Holpern (ـ ُ فع لا +) a. (21) der Weg holpert
يول غير منتظم || غـير منتظم ايلرولمك ، بچمسز يوريمك ،
سنده‌ليه‌رك يوريمك || (آرابه حقنده) صارصلمق ، صاللانمق ||
die Sache holpert بو ايش آقصيغه باشلادى .

Holfte (ـ ُ ا م) (52) ، Holstin (ـ ُ ا مؤ) (50)
. Holsteiner(in) =

Holstein (ـ ُ ا خا لا) (56) (جغر) هولشتاين (مرا .
. (Schleswig

Holsteiner (ـ ـ ُ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50)
هولشتاين ولايتندن اولان (اركك ويا قادين) ، هولشتاينلى .

Holunder (ـ ُ ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه Holantar]
(Flieder) = || spanische— عجم ليلاغى ، زنبقى .

Holz (ُ ا لا) (25) اودون ، آغاج || تختـه || (مجا)
Männer von anderem—e بشقه ياپيده (وجود وبيچيمده)
انسانلر ، آدملر || (عمو) Das ist viel — بوچوق بهالى ،
چوق پاره || wo—gehauen wird, fallen Späne اودونك
كسلديكى يرده البته چالى چرپيده بولنور || (عو) —e besehen
طياق يمك || (بحر) ايكى پارچه‌نك قوتلشديرلمسى ايچون
قوللانيلان بسى آغاجى .

Holz „ ... (... ّ) —arbeiten (جمع مؤ) (تجا) =
—waaren || —händler (ا م) اودون تجارى || —markt
(ا م) اودون بازارى || —säge (ا مؤ) اودون كسمكه
مخصوص ايرى دستره || —waaren (جمع مؤ) (تجا) ادوات
خشبيه || —arm (ص) اودونسز || —artig (ص) اودون
كبى ، اودونه بكزر || —axt (ا مؤ) اودون بالطه‌سى || —birne
(ا مؤ) (نبا) يبانى آرمودى ، اخلاط ؛ يبانى آرمود آغاجى || [
—bohrer (ا م) آغاج بورغوسى || —bohrwurm (ا م)

(تا طبیع) آغاج قوردی|| druck – (ا م) (صنع) (مطبعه)
آغاج اوزرینه باصمه ؛ شمشیر باصمه || essig —(ا م) (کیم)
آغاج ، اودون سرکه‌سی|| fackel —(ا مؤ) چام مشعله‌سی ||
faser —(ا مؤ) طولانی(آغاج) لیفی، الیاف شجر ||floß—
(ا لا) ، flöße – (ا مؤ) آغاج صالی|| hacker —(ا م)
(اودونجی) اودون یاران|| häher —(ا م) (تا طبیع) باقیر
قارغه || huhn – (ا لا) (تا طبیع) طاغ‌طاووغی||kirsche—
(ا مؤ) یابانی کیراز|| kloß —(ا م) کوتوك || = kohlen—
meise—|| Meiler (مخروطی الشکل) اودون کموری ییغینی
(ا مؤ) (تا طبیع) باشدن قره (قوش) || mist —(ا م)
آغاج کوبره‌سی || puppe (ا مؤ) آغاج بیك ، قوقله ||
schnepfe—(ا مؤ) (تا طبیع) چوللق ، پاپاس طاووغی ،
بقاسه || schnitt —(ا م) آغاجه اویمه ویا باصمه ایله یاپیلان
رسم || schuh—(ا م) (کاملاً آغاج) تخته قوندوره ||
splitter—(ا م) آغاج پارچه‌سی، اودون کسیلورکن‌دوشن
ویا صیچرایان پارچه‌سی؛ قیمیق|| stoß—(ا م) آغاج ییغینی،
اودون کومه‌سی، استیف || taube —(ا مؤ) یابانی‌کوکرجین،
تخته‌لوکوکرجین||thee—(ا م) = trank—(ا م) خشب‌معرق
مطبوخی||theer - (ام) (صنع) نباتات‌قطرانی||trage—(ا مؤ)
حمال صیریغی || trift—(ا مؤ) اوتلاقیه ، مرعی (اورمان)
حقی||verschlag—(ا م) برشیده‌کی‌تخته ایش|| تخته بولمه ||
weg—(ا م) اورمانده کسلمش آغاجلرك اولدیغی‌محله سوق
ایدن یول || (عمو) auf dem—wege sein یاکلش یولده
بولنمق || werk—(ا لا) مثلا werk eines Gebäudes—
بر ابنیه‌نك کراسته‌سی؛ اخشاب قسمی || wurm—(ا م)
آغاج قوردو || zeit—(ا مؤ) آغاج کسیله‌جك ، اودون
ایندیریله‌جك وقت || zucht—(ا مؤ) اورمان یتشدیرمه .

Holzen (́ فعلا +) .c (21) [Holz] اورماندن آغاج کسمك || آغاج طوپلامق، اورمانه‌کیتمك || چالی دمق باغلامق|| (فعمتع) آغاج‌ایله ایشلمك، تزیین وتجهیز ایتمك||(فرونجیلقده) فرونه اودون آتمق||(عمو) اودون آتمق، طیاق آتمق،کوتکلمك|| sich—(فع مطا)کوتو اسقریم تعلیمی ایتمك .

holzig ‘ Holzicht (نبا) هر ایکیسیده : (́ صـ) (21) [Holz] آغاجلی ، خشبی .

l'Hombre (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ا لا) (*inv.*) [پورتکیزجه‌دن ؛ der Mann] کاغد اویونی نوعی .

Homer (́ ا خا م) (56) (یونان‌شاعرمشهوری) هومر .

Homogen (́ gh ‿‿ صـ) (21) [روم] همجنس، متجانس.

Homolog (́‿‿ صـ) (21) [روم] متشابه ، متجانس .

Homonym (́‿‿ صـ) (21) [روم] همنام ، آداش .

Homöopathie (́‿‿‿ ا مؤ) (53) [روم] تداوی بالمثل .

Honicht (́ صـ) (24) بال‌کبی طاتلی .

Honig (́ ا م) (38) (*sans pl.*) [قدیم آلمانجه honac] بال ، عسل || (کذا‌جا) im Munde, Galle— im Herzen (ضرمثل) آغزی طاتلی ایچی زهرلی ، ایچندن پازارلقلی || Jemandem—um's Maul schmieren برینك آغزینه برپارمق بال سوره‌رك آلداتمق .

Honig„... (́‿‿‿) blase— (امؤ) (آریلرك وجودنده)
بال قورساغی || monat—(ا م) ، mond—(ا م)
(Flitterwochen) بال آیی ، تأهلك ایلك آیی || scheibe—
(ا مؤ) = wabe— (ا مؤ) بال پتکی || apfel—(ا م)
طوماتس || artig— (صـ) بال نوعندن ، بال‌کبی || biene—
(ا مؤ) (تا طبیع) بال آریسی || fressend—(صـ) (تا طبیع)
بال ایله بسلنان حیوانات || gelb—(صـ) بال صاریسی ||
geschmack—(ا م) بال طادی || kuchen— (ا م) چاودار
اونی ، بال وبهارله یاپیلان باسته || mund—(ا م) (مجا)
سویملی ، طاتلی ، جاذبه‌لی سویلیان آغز || seim—(ا م) خام
بال، صیزیرلمامش بال || than—(ا م) قدرت حلواسی .

Honneur (́ فرانسزجه تلفظ اولنوب یالکز h نك صداسی چیقاردیلور) (ا م) (56) [فر] = Ehre || (ع) رسم تعظیم ، تمنا || تعظیم واحترام ، رعایت .

Honorar (́‿ ا لا) (38) ، Honorarium (‿‿ ́ ‿ ا لا) (41) [لاتینجه] (صورت‌عمومیه‌ده) حق ایدیلان مکافاة || eines Arztes— برحکیمك آیاق تری ، ویزیته‌پاره‌سی . اجرتی .

Hop! (́ حرند) = hopp .

Hopfen (́ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه hopfo](نبا) خشیشة الدینار ، آزیغ ، مایه اوتی ، شربتجی اوتی (بیره اعمالنده استعمال اولنور) عمر اوتی .

Hopfen„... (́ ...) bitter— (ا لا) (کیم) لوپلین .

Hopp! (́ حرند) (هوپلامغه ، صیچرامه‌یه تشویق‌ایچون) هوپ !

Hoppeln (́ فعلا +) .a (21) (عمر) =hopsen .

Hoppel-poppel (́ ‿‿ ا لا) .a (40) شکر ، روم ویموطه صاریسنك قاریشدیریلوب چالقالمه‌سندن حاصل اولان مایع .

Hops (́ ا م) مفردی (26) وجمعی (36) صیچرامه || — ! (حرند) هوپ! هوپلا ! || هوپله ، صیچرا .

Hopsen (́ فعلا +) .c (21) (عمو) (هوپلامق، صیچرامق.

Hopser (́ ا م) .a (40) (عمو) هوپلایان ، صیچرایان || ($\frac{2}{4}$ وزننده والس) سوتوز ، هوپزر .

Hör„... (́ ...) [hören] fähigkeit— (امؤ) قوهٔ سمعیه || rohr— (ا لا) دیکلمکه مخصوص بوری trichter—(ا م) .

Hora (́ ا مؤ) (41) [روم ولاتینجه] (جمعی Horen) ساعت ، برزمان، وقت|| (امور مذهبیه) die—s singen (Stundengebet in Klöstern) (معبدلرده ساعت باشی دعالرینی) اوقومق، هورا اوقومق .

Hörbar (́ صـ) (21) [hören] ایشیدیلور ، ایشیدیله‌بیلور ، قابل سمع || دیکلنه‌بیلور ، چکیلور .

Horch„... (́ ...) دیکلمه || rohr— (ا لا)(حکم) دیکلمه بوریسی ، صدایی عکس ایتدیرن، وسماعه‌کتیرن بوری ؛ (طب) خسته‌لرك وجودینی دیکلمکه مخصوص‌معاینه بوریسی .

Horche (́ ا مؤ) (53) دیکلمه ، قولاق ویرمه .

Horchen (́ فعلا+) .a (21) [قدیم آلمانجه hōrjan دن مأخوذ] (کیزلیجه) دیکلمك ، قولاق ویرمك .

Horcher (ـُـ ام) a. ④⓪ ، —in (امؤ) ⑤⓪ دیکلیان ، قولاق ویرن ‖ قپو، دیوارآرقەسندن کیزلیجە دیکلیان؛ جاسوس ‖ der—an der Wand hört seine eigene Schand (ضرمثل) قولاغی دیوارە ویروب دیکلیان کندی عیبنی ایشیدر .

Horde (ـُـ امؤ) ⑤③ [روسجە orda ؛ Hürde=] عشیرت، سورو ، اردو ‖ غیر منتظم چتە ‖ یوروك سوروسی .

Hören (ـُـ فعمتە وفعلا +) a. ②① [قدیم آلمانجە hôran] ایشتمك ، دیکلمك مثلا wenn man ihn hört آنك سویلدیکی دیکلنەجك اولورسە ؛ آنك سویلەسی ایشیدیلەجك اولسە ‖ ich habe gehört ویاخود کذلك : (ich habe sagen hören) ، ویاخود daß er krank ist er sei krank آنك خستە اولدیغنی ایشتدم ، آنك ایچون خستەدر دینیلور ‖ —gut, scharf, fein ایو، کسکین ، قوتلی ایشتمك ‖ ich höre ja schöne Sachen ‖ ایشتەرلکەکلك nicht—wollen او سزك حقکزدە کوزل شیلر ایشیدیورم ‖ von Ihnen Sie ‖ بکا باقکز ...، دکە ... so—Sie denn, es ist ... (تهدید) بن سکا آکلاتیرم ، بن sollen schon von mir— سزە سویلرم ‖ همان (حرند) اولەرق ! —Sie (ein)'mal بکا باق ! بورایە باقکز ! ‖ —sich er hört sich gern (فعمطا) اوسویلەسی چوق سور، چوق سویلنور ‖ Das hört sich gut بو پك کوزل برشی (قولاغە خوش کلیور) ‖ sich—lassen دیکلتمك ؛ (برصنعتکار حقندە) (نطق سویلەمك ، شرق اوقومق) دیکلتمك ‖ - Das läßt sich او، بودیکلنیور برشی ، بوکوزل دیکلنور، قولاغە خوش کاور برشی؛ (برشیئك حقلی ، منصفانە ، طوغری اولدیغنی کوسترمك ایچون) پك اعلا ، باق بوکادیەجك یوق، پك کوزل، پکی، اوکا دیەجکم یوق ‖ (الا) b. ④⓪ (sans pl.) ایشتمە، دیکلمە .

Hörer (ـُـ ام) a. ④⓪ [hören] —in' (امؤ) ⑤⓪ دیکلیان (ارکك ویاقادین) سامعین ‖ (خطاب اولەرق) verehrte— افندیلر ! ‖ درس دعوی دیکلیان .

Horizont (ـُـ ام) ③⑧ [روم] Gesichts=kreis= افق ، دائرۀ مرئیە ‖ (مجا) das geht über meinen— بو بنم طاقت واقتدارمك فوقندە در .

Horn (ـُـ الا) ②⑤ بوینوز ، قرن، بوینوز مادەسندن اولان اجسام حیوانیە ، حیوان ، بارکیر طرناغی ‖ (موسیقی) auf dem—e blasen, ins—stoßen سسلە چالینان بورو ‖ بورو چالمق ، بورو اوتدیرمك .

Horn„... (ـُـ ...) —arbeit (امؤ) بوینوز ایلە یاپیلان ادوات ، بوینوز معمولاتی ، بوینوز ایشی ‖ —drechsler ویاخود : —dreher (ام) چرخلە بوینوز ایشی یاپان مرانغوز ‖ —werk (الا) بالجملە بوینوز وامثالی ایش ‖ (ع) (استحکا) بوینوز شکلندە انشا قلنان قسم استحکام ‖ —eule (امؤ) (تا طبیعە) بوینوزلی بایقوش ، پوهوقوشی ‖ —förmig (ص) بوینوز شکلندە اولان ‖ —füßig (ص) (تا طبیعە) آیاقلری صیغیر ، بارکیر طرناغی کبی طرناقلە مجهز اولان (حیوانات) ‖ —haut (الا) (امؤ) الدە ، آیاقدە حاصل اولان ناصور، طاووق کوتی ‖ —haut des Auges کوزك خارجی طبقەسی، قرنیە، قرنیۀ لامعە ‖ —kluft (امؤ) (بارکیر طرناغندە) طرناق چاتلاغی ‖ —kümmel (ام) (نبا) هزران چیچکی ‖

—ochse (ام) اوکوز ‖ (مجا) اوکوز، اوکوز قفالی (انسان) ‖ —signal (الا) (موسیقی) بورو اشارتی ‖ —vieh (الا) بوینوزلی حیوان ‖ (مجا) آحمق ، حیوان ، اوکوز .

Hörnchen (ـُـ) (ـُـ) Hörnlein، هرایکیسیدە : (الا) b. ④⓪ کلەسنك صورت تصغیریەسی) Horn) بوینوزجق ‖ (موسیقی) بوروجق ‖ آی چورکی ، آی شکلندە سمید .

Hornen ، hörnen هرایکیسیدە : (ـُـ فعمتە) a. ②① Jemand— (مثلا برای مجازات) برینە بوینوز طاقمق ‖ (فعلا +) بوینوزلە اورمق ، بوینوزلە چارپمق .

Hornis (ـُـ امؤ) ②① [قدیم آلمانجە hornuz] ، Hornisse (ـُـ امؤ) ⑤③ (تا طبیعە) اشك آریسی .

Hornist (ـُـ ام) ⑤① [Horn] (موسیقی) بوری چالان ؛ (ع) بوریزن .

Hornung (ـُـ ام) ④⑨ شباط (آی) .

Horoskop (ـُـ الا) ③⑧ [روم] یکی طوغمش برچوجغك طالع مستقبلنی کویا یلدیزلدن استخراج ایتمە ؛ وقایع مستقبلەیی بیلمە .

Horror (ـُـ ام) ⑤⑥ [لاتینجە] اورکمە ‖ نفرت، استکراه .

Horst (ـُـ ام) ③⑧ ، (امؤ) ④⑨ چالیلق، اوفق قورو اورمان ‖ فدانلرك پك زیادە یکدیکرینە یقین اولەرق بیودکلری محل ‖ (ام) بیوك وعلی الخصوص یرتیجی قوشلرك یوکسك یووەلری .

Horsten (ـُـ فعلا +) b. ②① [Horst] (بیوك ویرتیجی قوشلر حقندە) یوە یاپمق ، یوەلمق ، یوەسی یاپمق ‖ تونەمك .

Hort (ـُـ ام) ③⑧ خزینە ، برشی صاقلانیلان ویامحافظە اولنان محل ‖ ملجأ ، مأوی ‖ قالقان .

Hortikultur (ـُـ امؤ) ④⑨ [لاتینجە] باغچوانلق .

Höschen (ـُـ الا) b. ④⓪ [Hose کلەسنك صورت تصغیریەسی] طونجق ، کوچك طون .

Hose (ـُـ امؤ) ⑤③ —(kurze)، اکثریا (جمع) —n ویاخود : ein Paar—n (دیزلرە قدر اولان قیصە طون) شالوار ، پانتالون ، دیزلك ، چزمە پانتالونی ‖ —n (lange) (آیاقلرە دکین اینان) اوزون پانتالون ؛ کذا پوطور ‖ (حیوانات حقندە) اویلق ‖ قوشلرك اویلقلرینی اورتن توك ‖ بعض اوتلرك اوتدن قلیفی ‖ قاصیرغە ، طلومبە ‖ بورو خزینەسی .

Hosen (ـُـ فعمتە) c. ②① طون؛ پانتالون ، پوطور ، چاقشیر کیدیرمك .

Hosen„... (ـُـ ...) —band (الا) طون ، پانتالون ، شالوارباغی، قوشاغی؛ طون، شالوارك دیزباغی ‖ —band=Orden (ام) انکلترەنك دیزباغی نشانی ‖ —knöpfer (ام) کوچك چوجق ‖ —männchen (عمو) (الا) ، —matz (عمو) (ام) برنجی دفعە پانتالون کیان چوجوق ‖ —tasche (امؤ) پانتالون جیبی ‖ —träger (ام) پانتالون آصقیسی .

Hospit (ـُـ ام) ⑤① [لاتینجە] لیلی شاکرد .

Hospital (ـُـ الا) ②⑤ [لاتینجە] خستەخانە ‖ (اختیارلرلە چوجقلرە وشفالری غیرقابل اولنلرە مخصوص خانە) عمارت ، تابخانە .

Hospiz (ـــُـ الا) (38) [لاتينجه] (اختيار ، چوجق وشفاياب اولمميان خسته‌لره مخصوص محل) بيمار خانه ، عمارت .

Hospodar (ـــُـ ام) (38) ياخود (51) [اسلاو] وويوده ، بك .

Hosti-e (ـــُـ امؤ) (53) [لاتينجه](امورمذهبيه‌دن) اسرائيليلرجه: قربان ، خمورسز . die geweihte—

Hotel (ـُـ الا) (56) [فر] هوتل ، مسافر خانه ؛ خان ، كروانسراى .

Hott (ـُ حرند) آرابه‌جيلرك حيوانلرى صوله يورويتمك ايچون چيقاردقلرى صدا (hist'ha كله‌لرينك عكسى) ‖ (على‌العموم حيواناتى يورويتمك ايچون ندا) ده‌ .

Hotte (ـُـ امؤ) (55) كوفه ، آرقه سپتى ‖ اوجاق پرده‌سى .

Hotten (ـُـ فعلا +) (21) b. (عمو) برآرابه‌يى يورويتمك ‖ —vorbei (آرابه ايله) بچمك .

Hottentotte (ـُـــ ام) (52) Hottentottin ، (امؤ) (50) آفريقاى جنوبيده كائن هوتنتوت مملكتندن واورا اهاليسندن اولان اركك ويا قادين ، هوتنتوتلى .

Hotto (ـُ الا) (56) كذا gaul— (ام) ، pferd— (الا) باركير (چوجقلسانده) داح داح .

Houri (ـُـ امؤ) (56) Huri= .

Hr! (ـُ حرند) hurr= .

Hu! (ـُ حرند) هوه ! (قورقو ، دهشت‌ايچون) .

Hü! (ـُ حرند) hott= ‖ —! —! خنجقره‌رق هى ! هى !

Hub (ـُ ام) (31) [heben] قالديرمه حركتى ، قالقمه ‖ قالديريلان ويا قالديريله‌جق ارتفاع ‖ بردفعه‌لق آشاغى ويوقارى حركت (پيستون وامثالى حقنده) ‖ بوصورتله قالديريلان چيقاريلان مقدار .

Hübsch (ـُ ص) (21) [Hof] كوزل ، شيرين ‖ فقط مقام استهزاده (كنايه اولرق) Das wird eine—e Geschichte werden! بوكوزل برنتيجه ويره‌جك ، بوآنتيقه برشى اوله‌جق ! ‖ سويملى ، كبار ، اوصلى ‖ es ist—von Ihnen, daß Sie mich besuchen بنى زيارت ايتديككزه پك كوزل ايتديكز ، بنى زيارت ايديشكزه پك چوق تشكرلر اولنور ‖ Das ist—von Dir, mich so lange warten zu lassen (كنايه) چوق كوزل ، بنى بوقدر بكلتدك ، طوغريسى بنى بوقدر بكلتديككنه ديه‌جك يوق ‖ (لازم ومناسب اولديغى وجهله) آدم عقللى e Gelegenheit— كوزل تصادف (فرصت) ‖ sei —artig! هايدى كوره‌يم سنى ! عقللى اوصلو اول ! اوصلو طور !

Huch (ـُ ام) (38) (تا طبيع) (كذا : e— (ـُـ امؤ) (53) en— (ـُـ ام).(40) b. طونه‌ده چيقاراوزون صوم بالغى ‖ (حرند) (سوينج ايله ايديلان ندا) هايدى ، هورا .

Hucke (ـُـ امؤ) (53) اوت يغيغى ‖ آرقه كوفه‌سى ‖ (عمو) صرت .

Hucken (ـُـ فعلا +) (21) a. hocken= ‖ (فعمتع) صرته آلمق .

Hucke-pack(e) (ـُـــــ امؤ) (55) و(حا) —Jemand tragen برينى صرته اوروب كوتورمك ، طاشيمق ؛ قارغه طلومبه ايتمك .

Hudeln (ـُـ فعلا +) (21) a. (تنبل ، مسكين مردار اوباق) آواره اولمق ‖ چوق عجله چالشمق ، ابولكنه كوتولكنه باقمقسزين چالشمق ، بتوروب الدن چيقارمق ‖ (فمتع) —etwas برشيئى اوستون كورى ، سطحى اهميتسز يابمق ‖ —Jemand برينه‌فنا ، پك اهميتسزجه سنه معامله‌ايتمك ، انسان برينه قويمامق .

Huf (ـُ ام) (38) ونادراً (31) [قديم آلمانجه huof] باركير وامثالى طيرناغى ، آياق .

Huf„... (ـُ...) breite— (امؤ) (آياق) طيرناق كنيشلكى ‖ eisen— (الا) حيوان نعلى ‖ (پوتين ، چزمه‌ده نعليه ‖ (ع) استحكامات خارجه‌نك نعل شكلنده اولانى ‖ eisen=Bogen— (ام) (معما) باركير نعلى شكلنده اولان كمر ‖ nagel— (ام) نعل ميخى ‖ schmied— (ام) نعلبند ‖ schmiede— (امؤ) نعلبندلك ‖ thiere— (جمع لا) (تاطبيه) طيرناقلى (بتك حيواناتى وصيغيركبى) حيوانات .

Hufe (ـُـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه : huoba اولوب "haben„ كله‌سيله مناسبتى واردر] (زرا) معين وفقط جسامتى زمان وجنسنه‌كوره متحول برقسم ترلاكه اكثريا ٧٦٥,٩٧ يكى اولك (براولك = يوزمتره مربعى) .

Hüft„... (ـُ...) [Hüfte] verrenkung— (امؤ) (جرا) قالچه چيقمسى ‖ bein— (الا) قالچه كميكى ‖ gelenk— (الا) قالچه مفصلى ، اويناق يرى ‖ lahm,— اكثريا : hüften=lahm (ص) (انسان وباركيرحقنده) قالچه ، قايناق كميكى قيريق اولان ؛ بلى قيريق ‖ stütz— (ام) (جناستيقده) اللر قالچه‌ده اولان وضعيت .

Hüfte (ـُـ امؤ) (53) قالچه ‖ بعضا : "Lende„ كله‌سى مقامنه استعمال اولنور .

Hügel (ـُـ ام) (40) a. [اساساً جنوبى آلمانيا لسانده Hübel] تپه ، يوكسك محل ‖ صغرى ‖ (يووارلاق ويالكز) تپه ، كومبت ‖ طوپراق يغيغى ‖ (تشر) قنبور ، يومرو .

Hügel„... (ـُـ...) artig— (ص) تپه‌مسى ، كومبتوارى ، يوارلاق ‖ stadt— (امؤ) تپه‌لر اوزرينه مبنى شهر ‖ land— (الا) طاغلق تپه‌لك اراضى .

Hügelicht ‚ hüg(e)lig (ـُ(ـ)ـ ص) (21) هرايكيسيده : [Hügel] تپه‌لى ، تپه‌يه بكزه‌يان ، يوارلاق ‖ طاغلق ، تپه‌لك .

Hügeln (ـُـ فعمتع) (21) a. [Hügel] يغمق ، تپه‌له يغمق ‖ تپه‌لر ايله تفريق ايتمك .

Hügenott (ـُـــ ام) (51) قالوين پروتستانى (اركك) .

Huh! ‚ hüh! (ـُ حرند) = hu! hü! .

Huhn (ـُ الا) (25) [قديم آلمانجه hôn ؛ مراجعت : Hahn] طاوق ؛ پليچ ‖ (جنسيق نظر اعتباره آلنمقسزين) اهلى خروس ويا طاوق ‖ (تا طبيع) خروس طاوق جنسندن اولان بالجمله حيوانات ‖ —türkisches, kalkutisches هندى ‖ (مطبخ اصطلاحى) —junges پليچ .

Hühnchen (ـُـ الا) (40) b. (Huhn كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) پليچ ، كنج خروس ، طاوق ‖ (مجا) (عمو)

سویشورکن ! — mein یاوروم ، بلیجم || (مجا) ich habe
noch ein—mit Ihnen zu pflücken ویاخود : zu rupfen
دها بر سزکله قونوشه‌جق (دها سزه صوراجق) شیلرم وار ،
سزکله پایلاشه‌جق قوزوم وار .

Hühner „ ... (ـ‌ـ...) art—(ا مؤ) دجاجه صنفلری ،
طاوق ، خروس جنسی || brühe— (ا مؤ) (آشجیلقده)
طاوق ، بلیج وامثالی پارچه‌لریله پاپیلان چوربه ، طاوق
چورباسی || frau— (ا مؤ) طاوق ، خروس وامثالی صاتان ،
بسلیان قادین || milch— (ا مؤ) صیجاق صوده شکر ایله یومورطه
صاریسنك چالقانمسندن حاصل اولان ماده ، شکرلی سوروتقه ||
—suppe (ا مؤ) = —brühe || —auge (ا لا) ناصور ||
—augen=Pflaster (الا) ویاخود : —augen Pflästerchen
(ا لا) ناصور یاقیسی ، ناصورعلاجی || bis— (ا م) (نبا)
فاره قولاغی ، آنا غالیس عشبی || braten— (ا م) طاوق
قیزارتمه‌سی || brust— (ا مؤ) (آشجیلقده) طاوق کوکسی ||
—darm (ا م) طاوق باغرصاغی || (نبا) فاره قولاغی ||
—habicht (ا م) (تا طبیعه) سفر ، چاقر ، قرتال قوشی ||
—hund (ا م) (تا طبیعه) (آوکوپکی) زاغر || —markt
(ا م) طاوق پازاری || schrot— (ا لا) کنکلیك صاچمه‌سی ||
—stall (ا م) طاوق کومسی || stange— (ا مؤ) تونك ||
—vogt (ا م) کومسی .

Hühnlein (ـ‌ ا لا) b. (40) (Huhn کله‌سنك صورت
تصغیریه‌سی = Hühnchen) .

Hui (حر تد houi تلفظ اولنور) (یل کبی سرعتلی)
مقامنده مثلا ! und—war er fort بردنبره کوزدن نهان اولدی !
یل کبی کیتدی ! اوچدی ! هایدی ! || (سونجی کوستردرك)
, — Das schmeckt آی ، وای ، اوخ ، آمان نه طاتلی ! ||
(برای تحقیر ، استکراهی بیان ایدرك) تو ! های اه جزاسی
ویرسون ! هایدی ! عیب دکلمی ! ؟

hujus (ـ y ـ ضمیر اشا) [لاتینجه = dieses] بوآیك
den fünften— اکثریا : بو آیك بشی ، بوآیك بشنده .

Huka (ـ ا مؤ (ا لا) (56) [هندجه] هوقه ، نارکیله .

Huld (ـ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه huldi] (بیوکلرك
کوچکلره قارشو اولان افکار خیرخواهانه‌لری) لطف ، کرم ،
عاطفت || (بیوکك کوچك طرفندن طانیلمسی ، توجه واعتناد
کورمسی .

Huld „ ... (ـ...) gestalt - (امؤ) کوزل ، سویملی
کمسه || voll—' reich — (ص) حرمت وتعظیمله ، کمال رعایت
وتکریمله .

Huldigen (ـ‌ـ فعلا+) (21) a. [Huld] dem Fürsten—
(امیره صداقتله خدمت وتبعیت ایدیله‌جکنه دائر) یمین ایتمك ،
بیعت ایتمك || (مجا) —Jemandem تبعیت ایتمك ، برینه
تعظیم واحترام ایتمك ، عرض حرمت ایتمك || —einer Ansicht
برفکری تقدیر ایتمك ، برفکرده بولنمق || Huldigung (امؤ)
(49) یمین ایتمه ، عهد ایتمه ؛ بیعت ، تبعیت || حرمت .

Hülf „ ... (ـ...) [Hülfe] (s)leistung— (امؤ)
یاردم واعانه || los— (ص) بیچاره || متروك ، آلدادلمش ||
کمال ضرورتده اولان .

Hülfe (ـ ا مؤ) (53) [helfen قدیم آلمانجه hilfa]
Jemand um— یاردم ، اعانه ، معاونت ، مظاهرت || بولنمه —
bei Jemandem— : وکذا bitten, Jemand zu—rufen
suchen برندن یاردم طلب ایتمك ، استدعای معاونت ومظاهرتده
بولنمق || rufen— (um) (جان قورتاران یوقمی دیه)
باغرمق ، یاردم استمك || Jemandem zu — kommen
برینه یاردم ، معاونته کلمك ، امدادینه قوشمق || zu—! جان
قورتاران یوقمی ! یتیشون ! || علاج ، چاره || mit—der Nacht
(برکت ویرسون) کیجه سایه‌سنده || (فن فروسیت)
(ال وبالدیر وامثالیله حیوانی سوق واداره خصوصنده ایدیلان)
یاردم .

Hülfe „ ... (ـ...) flehend—' bittend — (ص) یاردم
ومعاونت طلب ایدیجی ، استیه‌رك || ruf— (ا م) امداد
چاغیرمه ، یتیشون ! جان قورتاران یوقمی دیه باغرمه .

Hülfs „ ... (ـ...) kassenwesen— (الا) اعانه ،
تسهیلات صندقلری || arbeiter— (ا م) ملازم ، برمحله ،
برمأموریته ملازمه دوام ایدن || bedürftige(r)— (ا م)
و bedürftige— (ا مؤ) اعانه‌یه ، bedürftig— (ص)
یاردمه ، امداده محتاج اولان ؛ بیچاره || lehrer— (ا م)
خواجه معاونی ، بردرس خواجه‌سنه معاونلك ایدن ویا اومقامی
معاونة اداره ایدن || linie— (ا مؤ) خط موهوم ||
—mittel (ا لا) واسطه ؛ چاره || quelle— (ا مؤ) واسطه ،
چاره ، درمان ، منابع متوسطه || verb— (ا لا) یاردمجی
فعلی || verein— (ا م) اعانه جمعیتی || vertrag— (ا م)
اتفاق معاهده‌سی || بر دولت متفقه‌یه نقداً اعانه مقاوله‌سی ||
—zeitwort (ا لا) (غرا) = verb— .

Hülle (ـ ا مؤ) (53) [hüllen] ظرف ، محفظه ، اورتو
(کذا تشریح ، نباتات حقنده ، ومجازی اوله‌رق) (نبا) لفافه
یعنی چیچکك اطرافنده ظرف کبی تشکل ایدن یاپراقلر || (تشر)
اقسام داخلیه‌دن برینك اوزرنده اولان توربه کبی قلیفی || جیب ،
طوربه || (تا طبیعه) برپیلانك دریسی || انسانك وجودی ،
جسم (فانی) || اورتو ، ستره ، ماسکه || und Fülle—
چوق ، بول بول .

Hüllen (ـ فعـ متعـ) و sich— (فعـ مطا) (21) a.
صارمق ، برمانتویه ویا امثالنه صارمق ، اوزرینی اورتمك ،
ستر ایتمك || صارلمق ، کندی اوزرینی اورتمك || (مجا)
aus || سکوت ایتمك sich (wieder) in Schweigen—
—etwas اورتولی ، قپالی برشیئی آچمق ، اورتوسی اوزرندن آلمق .

Hülschen (ـ ا لا) (40) b. [Hülse کله‌سنك صورت
تصغیریه‌سی] کوچك دری ، قاب ، میوه وسائره قبوغی .

Hülse (ـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه hulsa] بعض
میوه وسبزواتك دری مثللو اولان قبوغی (فصولیه ، بزلیه
وامثالنده اولدیغی کبی) ، بزلیه ، نخودك پیشمر ایکن صویولوب
چیقان قبوغی ؛ قوغان || فشنکلرك قاپسول اجزاسی قونیله‌جق
اوفق باقر قوغانی || تفنکك فشنك قوغانی .

Hülsig (ـ ص) (21) قشری ، قبوغی اولان ، قشرلی ،
قبوقلی .

Human (ـ‌ ـ ص) (21) [لاتینجه] انسانجه ، انسانیه‌سنه ||
مروتلی ، انسانیتلی ، منصف || طاتلی .

Humanismus (ـ‌ـ ـ ا م) (45) [لاتینجه] تربیهٔ مکمله ،
انسانیت .

[لاتينجه] (sans pl.) (40) (ــــ ا مؤ) **Humanität**
انسانيت ‖ مروت .
hœu'me-bœughe : (ـ ا م صورت تلفظ) **Humbug**
(56) [انكليزجه] (عمو) يالان ، صاچمه ، لطيفه ‖ اوفق
توتون كيسه‌سى .
(تا طبيع) [hummen] (53) (ـ ا مؤ) **Hummel**
اوچاركن طاظيردايان يبان آريسى ‖ بيوك چاك ‖ (مجا) پك
خوپيا ؛ زياده صاوروق كمسه .
(ـ فع لا+) .a (21) طاظيردامق ؛ اوته‌يه **Hummeln**
برويه قوشمق .
(ـ فع لا+) .a (21) (عمو) هم هوم‌ديمك ‖ **Hummen**
خفيف اوكسورمك ، طيقصيرمق .
(ـ ا م) .a (40) (تا طبيع) استاقوز . **Hummer**
(ـ ا م) (56) [لاتينجه] وجود انسانك **Humor**
اصلاقلغى ، رطوبتى ‖ (ـ ا م) (38) (هر آنده كيشه بيلان
حال) — guter (schlechter) كيفلو ، خوش (كيفسز ،
عكسيلكى ، ترسلكى اوستنده) ‖ لطيفه ، شقه .
(ـ ـ ا مؤ) (53) تحف حكايه ، لطيفه ، **Humoreske**
قومديا ، مضحك ، نكره‌لو بر (تياترو وامثالى) پارچه‌سى .
(ـ ـ ا م) تحف ، مضحك‌كمسه ، نكره‌كو ‖ (51) **Humorist**
مضحك شيلر يازان محرر .
(ـ ـ ص) (21) تحف ، كولنجلو ، اكلنجه‌لى . **Humoristisch**
(ـ فع لا+) .a (21) طوپاللامق ، آقصامق . **Humpeln**
(ـ ا م) .b (40) (اسكى) بيوك قدح ؛ بيوك **Humpen**
طاس (برشى ايچمك ايچون) ؛ بيوك كاسه ، بوقال .
(ـ ا م) (.inv) [لاتينجه] (زرا) محصولدار **Humus**
طوپراق .
(ـ ا م) (38) كلب ، كوپك (صنعت : كذا طاغ **Hund**
عملياتنده) تقليه آرابه‌سى ‖ (ضرمثل) nicht jeder—, welcher
ein todter— ‖ هرحاولايان كوپك ايصيرمز bellt, beißt
اولوكوپك (آرتق) ايصيره‌مز ، اولوكوپكدن beißt nicht mehr
قورقولمز ‖ (مجا) er ist bekannt wie ein bunter— آتى
هركس طانور ، اوتمغالى اشك كبيدر ، er geht vor die—e
او برباد اوله‌جق ، محو اوله‌جق ، اونك آرتق ايشى بته‌جك ‖
den Letzten beißen die—e سوروردن آيريلانى قورد قاپار
(صوكه قلانى كوپكلر ايصيرر) ‖ آرابه‌نك تضييق آلتى ، چتال .
(ـ ا لا) كوپك دريسى ‖ —fell (ـ....) **Hunde** „ ...
(ا مؤ) (تا طبيع) كنه ، صقيرغه ‖ —art (ا مؤ) —zecke
(عمو) كوپك جنسى نوعى ‖ كوپكجه‌سنه ‖ كلبى ‖ —blaff
(ا م) كوپك حاولامسى ‖ —geld (ا لا) فنا ، آز ، كوتو
اقچه ‖ —hütte (ا مؤ) كوپك يوه‌سى ‖ —kälte (ا مؤ)
فنا حالده صفوق ، زياده ، كسكين صفوق ‖ —kerl (ا م) (عمو)
اسافل طاقمندن ، آلچاق ، ديوس ‖ —kohl (ا م) (نبا) كوپك
قاچيران ‖ —schen (ص) كوپكدن قورقان ، كوپكدن خوشلانميان ،
كوپكى سوميان ‖ —stall (ا م) كوپكلرك اقامه‌سنه مخصوص
ير ‖ —steuer (ا مؤ) كوپكلرك صاحبلرندن آلنان ويركو ،
(كوپك بسلمكه مساعده ايچون آلنان) كوپك ويركوسى ‖
—wagen (ا م) كوپكله چكيلان اوفق آرابه ‖ (دروننده
كوپك نقل اولنان آرابه) كوپك آرابه‌سى ‖ —töle (ا مؤ)
(عمو) كوتو كوپك ‖ —wetter (ا لا) پك كوتو هوا .

‖ يوز [hund قديم آلمانجه] (ـ ص اعدا) **Hundert**
يوز (38) (ا لا) ‖ يوز ياشنده ، يوز سنه‌لك — Jahre alt
(عددى ، نومروسى) .
‖ يوزقوللى (ص) —armig (ـ....) **Hundert** „ ...
يوز (ع) (ا م) —pfünder ‖ يوز دفعه (حا) —mal
فوندلق ‖ —pfündig (ص) يوز فوندلق (اللى كيلولق) ‖
—fach كذا : das Hundertfache einer Zahl برعددك
يوز مثلى ‖ —gradig (ص) (حكم) سانتيغراد ‖ —jährig
(ص) يوزسنه‌لك ‖ der—jährige Geburtstag يوزنجى
سنه يوم ولادتى ‖ —weise (حا) يوزدرلو .
(ـ ا م) .a (40) (رياضيه) يوزلر **Hunderter**
(خانه‌سى) ‖ يوز رقمى .
(ـ ص اعدا) (24) يوزنجى . **Hundertst**
(ـ ا لا) .a (40) يوزنجى پارچه ‖ يوزده **Hundertstel**
كسر .
(ـ حا) يوزنجى اوله‌رق . **Hundertstens**
(ـ ا مؤ) (50) [Hund] ديشى كوپك ، **Hündin**
قانجيق .
(ـ ص) (21) كوپك كبى ، كوپكجه‌سنه ‖ پيس **Hündisch**
مردار ‖ اوتانمز ، عارسز ، حياسز ‖ كابيون ، كابى .
‖ كوپك ترسى (ا م) —dreck (ـ....) **Hunds** „ ...
—dille ‖ كوپك دريسندن ، كوپك دريسى (ص) - ledern
(ا مؤ) (نبا) كوتو قوقولى پاپاتيه ‖ —fott (ا م) پك
زياده (عمو) (25) پك آلچاق ، رذيل ، پك ناموسسز ‖ —gemein
(ص) پك آلچاق ، پك عادى ، پك فنا ‖ —hai (ا م) (تا طبيع)
دكز كوپكى ‖ —kohl (ا م) (نبا) قاهر ، سحوم ، قودوز
اوتى ‖ —köpfig (ص) كوپك قفالى ، باشى كوپكه بكزر ‖
—mäßig ‖ كوپك قيلى (اوزون) (جمع مؤ) —loden
(ص) كوپك كبى ‖ —maul (ا لا) كوپكك آغزى ‖ (تا طبيع)
آمريقاى جنوبيده موجود براسه ‖ —müde (عمو) (ص)
فنا حالده يورغون ‖ —petersilie (ا مؤ) (نبا) يبانى
مايده نوز ‖ —ranke (ا مؤ) (نبا) يبانى روقه (اكينلر
ايچنده بيتر اوت) ‖ —ruthe (ا مؤ) كوپك سيكى ‖
—schlecht (ص) پك برباد ‖ —tage (جمع مذكر) ايام باخور ‖
—stern (ا م) (هيئت) شعراى يمانى (يلدزى) ‖
—tag=Ferien (جمع) ايام باخورده ايديلان (مكتب وامثالنده)
پايدوس ، تعطيل ‖ —veilchen (ا لا) (نبا) و —viole
(ا مؤ) (نبا) قوقوسزمنكشه ‖ —würger (ا م) (نبا)
كوپك بوغان ‖ —wuth (ا مؤ) قودورمه ، قودوزعلق ،
داء الكلب ، خوف من الماء ‖ —zahn (ا م) كوپك ديشى ‖
انسانك سيورى ديشى (كوپك ديشى) .
(ـ ا خا م) (56) (جغر) der— (اسوچره‌ده) **Hundsrück**
هوند سروك .
[Hunne = Hûn قديم آلمانجه] (52) (ـ ا م) **Hüne**
و **Hünin** (ـ ا مؤ) (50) (اسكى وقتلرك) ديولرى ،
ديو قاريلرى .
‖ ديو يتاغى (ا لا) —grab (ـ....) **Hünen** „ ...
—stark (ص) ديو كبى قوتلى ‖ —gestalt (ا مؤ) ديوكبى
ايرى بويلى ، غايت ايرى بوى ‖ —weib (ا لا) ديو قاريسى .

Hünenhaft (‿‿ـ ص) (21) دیوکبی . دیوجه‌سنه .
Hunger (‿ـ ام) a. (40) آچلق ‖ (ضرب مثل) ist der —
beste Koch آچلق انسانه هر شیئی یدیرر (بکندیرر) ‖
— (Hungersnoth) قحط ‖ (طب) غایت صیق پرهیز
(Hungerskur ==) .
Hungers„... (ـ‿‿...) —bach (ام) صویی دائمی صورتده
آقمیان (آره صره قورییان) دره ‖ —blume (امؤ) (نبا) آلتون
چیچکی (پاپاتیه جنسندن) زهر الصباغ ‖ —gestalt (امؤ) آچلقدن
ضعیفلنمش کیمسه‌نك قیافتی ، اسکات ‖ —jahr (الا) (زرا)
قحطلق سنه‌سی ‖ —kur (امؤ) (طب) صیق پرهیز ایله تداوی ‖
—leider (ام) آچلق چکن ؛ قحطلغه اوغرایان ‖ —thurm
(ام) برینك آچلقدن اولدیرلمك اوزره حبس اولندیغی زندان ‖
—tod (ام) آچلقدن حاصل اولان اولوم ‖ —tuch (الا)
[اساساً پرهیز زماننده کلیساده آلتاره آصیلان بز (اورتو)] آنجق (مجا)
am —tuche nagen آز ، کوتو یمك ‖ آجلقدن اولمك ‖
—typhus (ام) (علم امراض) آچلق سببیله وقوعه کلان
حماء تیفوئیدی .

Hung(e)rig (‿(‿)ـ ص) (21) [Hunger] قارنی آچ ،
آجقمش اولان ‖ ich bin— قارنم آچ ، بن آجم ‖ هیچ طویماز ‖
einem —en Magen ist schlecht predigen آجه مرام
آکلادلمز ‖ (غداسی آز) بیچاره ، فقرا .

Hungern (‿ـ فعل یکشخصی) a. (21) es hungert mich,
mich hungert قارنم آچ ‖ (فعل لا +) —wie ein Wolf
قورد کبی آجقمق ‖ قحطلغه اوغرامق ‖ پرهیز ایتمك ، اوروج
طوتمق ‖ (صحت نقطهٔ نظرندن) پرهیز ایتمك ، آچ طورمق ‖
—auf etwas برشیئه حریص اولمق ، کوزدیکمك ، آش ایرمك
‖ —sich (فعل مطا) — (zu Tode : ویاخود) sich todt
کندویی آچلقدن اولدیرمك ، کندوسنه آچلق ایله قیمق .

Hungers-noth (ـ‿‿ امؤ) (35) (مواد غدائیه‌نك
جمله‌سندن محرومیت) قحط وغلا ، قحطلق ‖ مواد غدائیه‌نك
پك نادر وبهالی اولمسی .

. **Hungrig** (‿ـ ص) (21) ==hungerig .

Hüningen (‿‿ـ اخالا) (56) (جغر) (الساس ولایتنده)
هونینغ (هونینغن) شهری .

Hunzen (‿ـ فعل متعد) c. (21) [Hund] سوکمك ، سویلنمك ،
تحقیر ایتمك .

Hupf (ـ ام) (38) حوپلامه ، صیچرامه ، هوب .
Hüpf„... (...ـ) —lustig (ص) هوپلامه ، صیچرامه‌یی
سون ، آرزو ایدن ‖ —schritt (ام) (رقص) هوپلامه ، صیچرامه
آدیمی ‖ —spiel (الا) سکمه اویونی .

Hüpfen (‿ـ فعل لا + وبر موقعدن دیکر موقعه حرکتی
کوسترمك ایچون فعل لا —) a., c. (21) [hopp] صیچرامق ،
سکمك ، هوپلامق ، (راحتسز اوله‌رق) اوته‌یه برویه صیچرامق ،
آتلمق ، عویسزلانمق ‖ (الا) b. (40) (sans pl.) صیچرامه ،
سکمه ، آتلمه .

Hüpfer (‿ـ ام) a. (40) —in (امؤ) (50) آتلایان ،
صیچرایان ارکك وقادین ‖ (یالکز مذکر اوله‌رق) (تا طبیعه) چکرکه ‖
اوفق حوپلامه ، صیچرامه .

Hup(p)! ، hups ! هرایکیسیده (ـ حرند) ==hopp .

Hürde (‿ـ امؤ) (53) [Horde] چیت ‖
—(Käse„Schaf„) پینر سوزکجی ، سپتی ‖ (ایپکبجیلکده)
—für die Seidenwürmer قوزه تابله‌سی ، تخته‌سی ،
دستکاهی ‖ قیون آغیلی ماندره .

Hürden (‿ـ فعل متعد) b. (21) [Hürde] (زرا) آغیله ،
ماندره‌یه قپامق ‖ مرعایه چیقارمق .

Hürden„... (...‿ـ) —rennen (الا) مانعلی
قوشو .

Hure (‿ـ امؤ) (53) فاحشه ، روسپی .
Hurer (‿ـ ام) a. (40) سفیه ، فاسد ، فسق وفجور
صاحبی ، زانی .
Hurerei (ـ‿ـ امؤ) (49) فحش .
Huron (‿ـ اخام) (56) (‿ـ صورت تلفظی: (yōu-rène
[جغر] آمریقای شمالینك برقونتلغی وبو اسمده نهری .
Hurr! (ـ حرند) (چابوق حرکت ایدن برشیئك سسنی
تقلیداً) هورر !
Hurrah (ـ‿ : ویاخود ‿ـ حرندا والا) (inv.) هوررا !
یشا ! هورا .
Hurrahen (‿ـ‿ فعل لا +) a. (21) هورا باغیرمق ؛
یشا چاغیرمق .
Hurtig (‿ـ ص) (21) چابوق ، سریع ، چویك (ایشنده
چابوق ودقتلی) ‖ خفیف ، آتیك ، آچیق کوز ‖ (حا) چابوق ،
علی العجله ، سرعتلی .
Husar (ـ‿ ام) (51) [مجارجه بر یکرمی خانه‌دن برسواری
نفری] هوسار .
Husaren„... (...‿ـ‿) —anzug (ام) هوسار
البسه‌سی ‖ —pelzmütze (ام) هوسار سواریلرینك کیدیکی
اوزون تویلی دری شابقه ، قالپاق ‖ —säbel (ام) اکری هوسار
قلنجی ‖ —tasche (امؤ) هوسار سواریلرینك یان طرفلرینه
آصدقلری چانطه .
Husch (ـ حرند) [قدیم آلمانجه hurscan عجله ایتمك]
ویز ! هوش ! (کبی فوق العاده سرعتی کوسترر) ‖ (سکونت
استحصالی ایچون) شوت ! صوص ! ‖ (صغوق اولدیغنی ایما
ایچون) اوف ! وای ! آمان نه صغوق ! ‖ (ام) (38) بردنبره
وبکلنمز ایکن وقوعه کلان حرکت —auf den—, unter'm
سرعتله ، بلا توقف ، بلا آرام ، درحال ‖ بردنبره کاوب
بردنبره غائب اولان یغمور ‖ توقات ، شمار .
Husche (‿ـ امؤ) (49) ==husch .
Huscheln (‿ـ فعل لا +) a. (21) خفیف برکورولق ایله
حرکت ایتمك .
Huschen (‿ـ فعل متعد) a., c. (21) [husch] (عمو)
—Jemand برینی توقاتلمق ، برینه شمار اورمق ‖ (فعل مشارکت)
—sich mit Jemandem herum بریله دوکوشمك ‖ کمال
سرعتله (برشیئی) آلمق ، قاپمق ‖ (فعل لا ـ) سرعتله
(über etwas) برشی اوزرندن کچمك ‖ (مجا)
—(fort:ویاخود) über etwas hin برشی اوزرندن خفیفجه کچمك .
Husch-kopf (‿ـ ام) (31) (عمو) طرالمامش باش .
Hüsteln (‿ـ فعل لا +) a. (21) خفیفجه اوکسورمك .
Husten (‿ـ فعل لا +) b. (21) [قدیم آلمانجه huostôn]
اوکسورمك ‖ (مجا) —auf (ویاخود : in) etwas برشی

تحقیر ایتمك || aushusten = (فعـ متعـ) || (نتیجه‌یی ارائه ایدرك) Jemandem die Ohren voll— اوكسوره اوكسوره برینك جاننی صیقمق ، قفاسی پاطلاتمق || ich werde (عو) Dir (et) was —! (برینك آرزوسنی اجرا ایتمیه‌رك) ایشك یوقسه بكله || sich halbtodt— (فعـ مطا) همان اوله‌جك قدر اوكسورمك ، اوكسوره طیقسیره یاری اولوم حالنه كلمك .

Husten (ـ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه huosto] (علم امراض) اوكسوروك ؛ نزله‌ٔ (صدریه) .

Husten„... —krampf (ـ...) —(ام) بوغمجه اوكسوروكی.

Hut (ـ ا م) (31) [قدیم آلمانجه huot] شاپقه ، كلاه || ab! —باشی آچ! || den—auf haben شاپقه باشنده اولمق || den—auf's Ohr setzen شاپقه‌یی برطرفه ییقمق؛ كذا (مجا) تهدید آمیزسله سویلكه باشلامق، دیرمك || موسیو، قاواليه || (نبا) der—der Pilze ماتارك تپه‌سی، شاپقه‌سی || (مجا) viele Köpfe unter einen — bringen wollen برچوق كمسه‌لری هم افكار ایتمك استمك ، جمله‌نك موافقتنی استحصاله اوغراشمق || die Frau hat den— قادین اداره ایدیور ، اداوه (امر) قادینك || (ضرمثل) mit dem—e in der Hand kommt man durch das ganze Land طاتلیلقله یلان دلیكندن چیقاریلور || [قدیم آلمانجه huota] (ا مؤ) (49) سپر، حمایه مثلا in Gottes—e جناب حقك محافظه‌سنده || (برینی ویا برشیئی محافظه وحمایه ایدن ، تحت حمایه‌سنه آلان) حامی ، محافظ || (محفوظ برمحل) ملجأ ، مأوی ، (صغینه‌جق) امین برمحل || auf seiner (ویاخود : der)—sein كوزنی آچق، دقت اوزره بولنمق || پوسته ، نوبتجی || حیواناتی آخر برمحلده رعیه اولان‌حق، صلاحیت ؛ (بویله برمحل) مرعی .

Hut„... —besatz (ـ...) —(ا م) شاپقه ، كلاه تزییناتی ، مالزمه‌سی || —bürste (ا مؤ) شاپقه فورچه‌سی || —futter (ا لا) شاپقه آستاری || —futteral (ا لا) شاپقه محفظه‌سی، غلافی || —schachtel (ا مؤ) شاپقه قوطوسی || —tresse (ا مؤ) شاپقه شریدی || —zucker (ا م) كله‌شكری || —geld (ا لا) محافظاره ویریلان معاش || —abnehmen, —abziehen (ا لا) شاپقه ایله سلام || —filz (ا م) شاپقه یاپمغه مخصوص قاصتور ، كچه || —geschäft (ا لا) شاپقه ، كلاه فابریقه‌سی ، دكانی ، مغازه‌سی || —los (ص) شاپقه‌سز || محافظه‌سز ، غیر محفوظ || —macher (ا م) شاپقه یاپان شاپقه‌جی || —quaste (ا مؤ) (بوكولمامش ایپك كبی شیلردن معمول) شاپقه پوسكولی ، طوپی || —schleife (ا مؤ) شاپقه‌نك قوقارده‌سی، مأموریت علامتی، فرنك باغی || —troddel (ا مؤ) شاپقه ، كلاه پوسكولی .

Hüten (ـ فعـ متعـ) b. (21) [Hut] محافظه ایتمك || حفظ ، وقایه ایتمك ، حمایه ایتمك || (عمو) Gott soll—! اه صاقلاسون! || sich— (فعـ مطا) مثلا sich vor etwas— برشیدن صاقنمق، اجتناب واحتراز ایتمك || hüten Sie sich vor ihm! اوندن كندیكزی صاقینیكز ! || ich werde mich— Das zu thun دلیمی بن آنی یاپه‌یم ، اه اسیركه‌سون بن اویله شی یاپمام .

Hüter (ـ ا م) a. (40) [hüten] ‹—in (ا مؤ) (50) محافظ ، محافظه ووقایه ، حمایه، صیانت ایدن (اركك ویاقادین) || (Vieh =) — (ا م) حیوان محافظی، چوبان .

Hütsche ‹ Hutsche (ـ ا مؤ) (10) هرایكیسیده آیاق قومغه مخصوص اسكمله ، بصامق || صالنجاق = Schaukel .

Hütt (ـ حرند) صوله !

Hütte (ـ ا مؤ) (52) [قدیم آلمانجه hutta] (اوفق فقیرانه اوجكز) قولبه ، براقه ، اوزری اوتله اورتولی اوجك || (یالكز یغمور وروزكاردن محافظه اولنمق اوزره صحراده یاپیلان) طام، صوندرمه || كور وامثالی معادن اوجاقلرنده آغاجدن قاپلمه ودستك وامثالی ایش || دوكمخانه وامثالی .

Hütten„... —amt (ـ...) (ا لا) معدن قویولری نظارتی || —bau (ا م) براقه انشاسی || معدن قویوسی ، اوجاغی ، دوكومخانه‌سی انشاسی || —junge (ا م) كولخان بكی || —männisch (ص) معدنجیلكله مناسبتی، عائدیتی اولان كیمسه .

Hutung (ـ ا مؤ) (49) مرعی ، اوتلاق .

Hyäne (ـ ا مؤ) (53) (تا طبیعی) صرتلان ، ضبع ، عیلان || كذا (مجا) .

Hyazinth (ـ ا خا م) (56) [روم] علی الخصوص اساطیرده هیاتسینت || (معدن) كوك یاقوت طاشی .

Hyazinthe (ـ ا مؤ) (53) [روم] (نبا) سنبل .

Hyder (ـ ا مؤ) (55) (تا طبیعی) [روم] Hydra = .

Hydra (ـ ا مؤ) (49) [روم] (تا طبیعی) صوییلانی || (ا خا لا) (56) (جغر) جزائر یونانیه‌دن اولوب آرغولیه شبه جزیره‌سی قارشوسنده در .

Hydrat (ـ ا لا) (38) [روم] (كیم) مائیت .

Hydraulik (ـ ا مؤ) (49) [روم] مبحث حركت میاه ؛ صولرك صورت ترفیع وسوقندن بحث ایدن علم .

Hydrodynamik (ـ ا مؤ) (49) [روم] (حكم) حكمت طبیعیه‌ده مایعاتك حركت ، ثقلت وموازنه سندن بحث ، قسم ، مبحث قواء المیاه .

Hydrographie (ـ ا مؤ) (55) و (49) [روم] دكز ، سواحل وجزایرك مواقعنی تعیین وتحدید ایدن علم .

Hydropathie (ـ ا مؤ) (49) ویاخود (53) [روم] (ط) تداوی بالماء .

Hydrostatik (ـ ا مؤ) (49) [روم] جر میاه ، موازنت میاه .

Hygroskop (ـ ا لا) (38) [روم] (حكم) مقیاس رطوبت .

Hymen (ـ ا خا م) (56) (اسا) ازدواج پریسی || (تشر) غشاء بكارت .

Hymne (ـ ا مؤ) (50) [روم] (تاریخجه) مدحیه ، قصیده ؛ الهی، كلیسالرده آوازله اوقونان دعا .

Hyper„... (ـ... : ویاخود اكثریا ...) [روم] (über„... =) مبالغه ایله ، مبالغه‌لی.

Hyperbel (ـ ا مؤ) (53) [روم] (بیان اصطلاحی) استعاره ، مبالغه || (هندسه) قطع زائد || (بیان) طمطراق كلام ، طنطنهٔ الفاظ || تطنیب || سوز ابه‌لكی .

Hyperkritiker (ـ ا م) a. (40) صیق مؤاخذه ایدن، هرشیئه معترض اولان .

Hypochondrie (ـ ا مؤ) (49) ویاخود (53) [روم] (علم امراض) مراق كتیرمه ، داء مراق، قره‌سودا .

Hypotenuse (ᵕ́ᵕᵕᵕ- ا مؤ) (53) | روم | (هندسه) مثلث قائم الزاویه‌نك زاویهٔ قائمه‌سی قارشوسنده‌كی (ضلع) وتر.

Hypothek (ᵕ́ᵕ- ا مؤ) (49) | روم | (عدلیه) رهن ، استغلال ، وفا ، فراغ بالوفا .

Hypothese (ᵕᵕ́ᵕ- ا مؤ) (53) [روم] قیاس ، فرض|| تقدیر وتخمین ، ظن || قضیهٔ ظنیه .

Hypsometrie (ᵕ́ᵕᵕᵕ ا مؤ) (49) ویاخود (53) | روم | (حکم) ارتفاعلرك اولچلمسی اصولی ، فنی، فن‌مساحهٔ ارتفاع .

Hyrkanien (ᵕᵕ́ᵕ ا خا لا) (56) (جغر) اسکی اسمی (هیرقانیا) اولان طبرستان مملکتی ، طبرستان .

Hysterie (ᵕ́ᵕᵕ ا مؤ) (49) ویاخود (53) | روم | قادینلره عارض اولان سکر خسته‌لغی ، رحم خسته‌لغی ، اختناق رحم ، مراقیای رحم .

Hysteron‚‚Proteron (ᵕᵕ́ᵕᵕᵕ ا لا) (*inv.*) [روم] (علم بیان) منطق خلافنه اوله‌رق برکلمه ویا جمله‌نك کیرویه نهایته وضعی .

J.

J. (ᵕ́ الا) (55) آلمان الفباسنك طقوزنجی حرفی واوچنجی صدالی حرفی || !—(حرند) (عمو)!ei=i!|| i freilich! آی البته! نه ظن ایتدکیا ! اویله‌یا! شبهه‌سز! ||(عو)!wo i یوق‌جانم! آمان‌دیمه یاهو! امایاپدکبه! || .Ihre Königlche Hoheit=J. K. H.

J-a! (ᵕ́- حرند) (مرکبك آغیرمسنی تقلیداً) ای عا !

J-ah(n)en (ᵕᵕ́- فعلا+) .a (21) مرکب کبی آغیرمق.

Jambe (ᵕᵕ́ ام) (52) ، Jambus (ᵕᵕ́ ام) (45) (اکثریا غلط اوله‌رق yâme تلفظ اولنور) [روم] وتد ، یونان وقدیم لاتین لسانلری اشعارنده برخفیف وبرثقیل هجادن مرکب مصرع پارچه‌سی ؛ شعر وزنی .

Iberien (ᵕᵕ́ᵕ اخالا) (56) (جغر وکذا شعر) ایبریا یعنی اسکی اسپانیا .

Ibis (ᵕ́ ام) (33) [مصرجه] مصرك نیل کنارنده برطاقم حشرات مضره‌یی یمك مناسبتیله اسکیدن معبودلری صره‌سنه کچمش اولان برنوع لیلك ، بجع .

Ibiza (zᵕ -v- ᵕ́ اخالا) (56) [اسپانیولجه] (جغر) ایویزا .

Ich (ᵕ́ ضمیرشخ) [قدیم آلمانجه ih= لاتینجه ego] بن|| مضاف الیهی: (mein(er || مفعول الیهی: mir || مفعول بهی: mich || جمعنده مجردی : wir || مضاف الیهی : unser || مفعول الیه وبهی: uns || ich bin's بنم (او)، اوبنم || ich und Einfluß! اعتبار بنم ، اعتبار، نفوذ دیمك بن‌دیمك|| ich Elender! (آه) بن بیچاره ! || (ا لا) (*inv.*) یاخود (56) mein ganzes Ich تکمیل وجودم، بن|| er liebte sein Ich sehr نفسنی پك سور ایدی|| Ich (zweites ویاخود) mein anderes دیکر بر ایکنجی بن .

Ichneumon (ᵕ́ᵕ ch ᵕ ام (الا) (56) [روم] (تاطبیعه) مصر صیچانی ، فرعون فاره‌سی ، نمس .

Ichthyosaur (ᵕ̋ᵕᵕ ch ᵕ́ ام) (51) قبل الطوفان یاشایوب مستحاثه‌سی دخی بولنمش اولان یاری بالیق یاری تمساح حیوان ؛ سمك ضبی .

Ida (ᵕ́ᵕ اخالا) (*inv.*) (جغر) کرید اطه‌سنده (پیسیلوریتیس) ایدا طاغی .

Ideal (ᵕ́-- ص) (24) [Idee] خیالی . موهوم || فکرك تصور ایده‌بیلدیکی کمال تامی جامع اولان . موجود شیلرك دها کوزل واکملی || (الا) (24) das Ideale (an etwas) برشیئك الك کوزل، الك اکمل، الك مقبول اولان یری، پارچه‌سی، محلی || (الا) (38) فضائل وکمالات متصوره، نهایت درجه کمال|| مودل || von Schönheit— نهایت درجه (کوزلری قماشدیرو درجه‌ده) کوزلك .

Idealismus (ᵕᵕ́--- ام) (45) [Ideal] فکروتصوره چوق اهمیت ویرن برطریق فلسفه ، مذهب خیالیون ، فلسفهٔ فکریه .

Idee (ᵕ́- امؤ) (49),(53) [روم] فکر ، معنی || خیال ، تصور || فهم ، ادراك ، عقل || ظن وقیاس || دوشونمه . نیت ، ملاحظه ، مطالعه || یاد ، خاطره || آزاجق .

Ide-ell (ᵕ́-- ص) (24) [Idee] = ideal .

Iden (ᵕ́ᵕ جمع مؤ) (53) [لاتینجه] (قدیم روما قتولیك تقویمی) علی‌الخصوص die—des März مارتك اونبشنجی کونلری .

Identifizi(e)ren (ᵕᵕ́ᵕᵕ- فعمتع) [لاتینجه] و—sich (فعمطا) .a (21) —mit etwas (sich) برشیئله تطبیق وتوحید ایتمك ، یکسان قیلمق || تطابق ایتمك ، برلشمك . یکسان اولمق .

Identität (ᵕᵕ̋ᵕ- ا مؤ) (49) [لاتینجه] برلك ، مشابهت ، مطابقت ، عینیت || توقیف اولنسان آدمك آرانیلان ذات اولدیغنك تبین وتعینی ، اثبات ذات وهویت .

Ideo‚‚... (ᵕᵕᵕ́... روم‚‚لاتینجه) (eigen‚‚...=) مثلا :

Ideolog (ام) فکر وتصورك صورت حصول وتکونندن بحث ایدن مبحث الفکر علمنك عالمی || حسیون || خیالی ، اجراسی غیرممکن افکار وخیالاتله اوغراشان کیمسه ||

Idiosynkrasie (ا مؤ) (طب) برشیئه زیاده میل ویا آندن استکراه ایدیش، بویله طبع ومزاج || استعداد شخصی ، تأثیر ذاتی .

Idiom (ᵕ́ᵕ- الا) (38) [روم] برقوم وامتك کندوسنه مخصوص لسانی، لغت ، اصطلاح، لهجه || شیوهٔ لسان، لسانك قبیله‌یه ویا ایالته مخصوص فرعی .

Idyll (ᵕ́- الا) (38) [روم] (جمعی کذلك —ien)، —e (ᵕ́- امؤ) (53) چوبانلغه وکویلیلکه مخصوص منظومه ، بونلرك احوالنی تصویرایدر منثور تیاتروکتابی ویارسمی|| بهاریه .

Igel (ᵕ́ ام) .a (40) کرپی || (مجا) تیتیزوخویسز آدم || (صنع) دیشلی ، طراقلی ، اسطوانه‌لی چرخ .

Igel,... —stacheln (٘) (جمع مذ) كرپی دیکنی || —aloe (امؤ) (نبا) دیکنلی صاری صبر .

Igname (ny) امؤ (53) [هندغربیجه] هند یرالماسی، ایغنام = Yams-wurzel .

Ignori(e)ren (gh) فعمتعه a. (21) [لاتینجه] بیلمامك ، برشیئك جاهلی اولمق || تجاهل ایتمك ، (قصداً) بیلزکبی طورانمق ، بیلزلکه کلمك .

Ih! (حرتد) = i .

Ihm (ضمیر شخصی مفعول الیه) [قدیم آلمانجه imu] مثلا آکا ich habe es ihm versprochen بن آنی آکا وعد ایتدم ، ich glaube— بن اوکا آکا دائر سوز ویردم || er wirft sich ihm in die Arme او آنك آکا ایتانیرم آغوشنه آتیلور .

Ihn (er ضمیر شخصیسنك مفعول به صورتی) [قدیم آلمانجه (in (an)] آنی ، اونی ich sehe ihn بن آنی کوریبورم (آنی کوریرم) || ich werde (برای تحقیر) || کورهجکم Ihn fortschicken طوربن سی کیروکوندرهجکم، اعادهایدهجکم.

Ihnen (ضمیر شخصی اوچنجی شخصك جمعی) آنلره، اونلره مثلا ich habe es ihnen gegeben بن آنی اونلره ویردم || Sie) Ihnen بن آنلرك یاننده ایدم ich war bei ihnen || ضمیرینك جمعی = Euch) تزاکتله ایدیلان تکلمده سزه ، سزلره ich verdanke Ihnen mein Glück بن سعادتمه سز بادی ، سبب اولدیکز ، باعث سعادتم سزسکز .

Ihr (ضمیر شخصی مؤنث ، sie ضمیرینك مفعول الیهی [قدیم آلمانجه iru] ich verspreche es ihr بن آنی آکا (مؤنثه) وعد ایدرم || ihr habe ich geschrieben آکا بن یازدم || [قدیم آلمانجه du[ir ضمیرینك جمعی was wollt ihr? نه استرسکز؟ نه استیورسکزکذا : was wollt Ihr? || [قدیم آلمانجه irô] (مولاه کذا مؤ) (24) (ضمیرملکی) ihr gröstes Vergnügen آنك الك زیاده سودیکی ، آرزوسی ، خوشنه کیدن شی || diese Gegend gefällt mir, ihr Boden ist fruchtbar بوطرق (اراضی) ، بویری پك بکندم طوپراغی پك صاغلام ومحصولدار || haben Sie Ihr برای تزاکت سنك مقامنده سزك Thun Sie das || پاره کزی آلدیکزمی ؟ Geld erhalten? Ihrige الکزدن کلانی یاپغه غیرت ایدیکز، وظیفه کزی، سزه دوشه نی یاپیکز || ich bin ganz der Ihrige بن سزکم ، قولك قربانکم ، بنده کز، عبدکزم .

Ihrer-seits (حا) اونك (سزك) طرفندن ، اودخی (سزدخی) ، آکا (سزه) کلنجه آکا (سزه) قالنجه .

Ihret-halben ( ) ، (um)=wegen ( ) ویاخود (حال) =willen ihr (کلمه سنه مشابه) آنك (مؤنث) سببنه آنك ایچون ، آنلر ایچون .

Ihrzen (فعمتعه) c. (21) [ihr] (بربریله قونوشورکن Ihr" کلمه سی قوللانمق "Ihr" کلمه سیله کوروشمك) سن یرینه سزله کوروشمك .

Iktus (ام) (36) [لاتینجه] صدا ، شیوهٔ شعر .

Illegal (ص) (24) [لاتینجه] مغایر نظام ، خلاف قانون || نامشروع .

Illegitim (ص) (24) [لاتینجه] غیر مشروع ، حرام ، محرّم .

Illimitirt (ص) (21) [لاتینجه] نامحدود ، تحدید وتعیین ایدلمامش || بی نهایه .

Illing (ام) (38) (عمو) ایکیز ویا اوچیز اولمیوب یالکز تولد ایدن چوجق .

Illuminat (ام) (51) [لاتینجه] ابدال خدا || خرستیانلقده برمذهب .

Illumini(e)ren (فعمتعه) a. (21) [لاتینجه] تنویر ایتمك ، ضیالندیرمق ؛ قندیل ایله طوناتمق || عقل وذهنه رونق وکشایش ویرمك .

Illusion (امؤ) (49) [لاتینجه] قوروتی، خیال، فکر باطل || عقل ، ذهن ، فکر قاریشقلق || امل باطل ، بوش، واهی افکار || اعتقاد باطل || (طب) غلط حس || توهم ، صایقلامه ، رؤیا .

Illusorisch (ص) (21) بوش ، واهی، خیال، اصل واساسی اولمیان ، بیهوده امیده دوشورن .

Illustrator (ام) (43) [لاتینجه] تشهیر ایدن || معروف ونامدارقیلان، تصویر ایدن ، رسام .

Ilse (امؤ) (53) (تاطبیعه) Alse= قره کوز بالغی || واقتیز اسمی الیزابت || (تاطبیعه) حازون ، صدف نوعی .

Iltiß، **Iltis** (ام) (33) (تاطبیعه) [قدیم آلمانجه illitîso] قوقارجه، آمریقانك ذوات الثدیه دن بدنی سرت پوللرله مستور برحیوانی .

Im ( ) (in حرف جریله dem حرف تعریفندن مرکب) || —Augenblick آن واحدده ، آز بروقتده ، چارچابوق .

Imaginär (gh وکذا فرانسزجه اولهرق j ص) (24) [لاتینجه = فرانسزجه] خیالی ، وهمی || (ریا) موهوم ، متصور .

Imbiß (ام) [قدیم آلمانجه im-bizan] einbeißen (33) توجیه || اصلی ایله تطبیق ، مقابله ، قارشولشدیرمه || ایکندی ایله اویله آره سنده یتیلان یمك || خفیف یمك || einen kleinen —nehmen اوفق قهوه آلتی ایتمك ؛ اوفق بریمك یمك .

Immanuel (اخام) (56) [عبرانیجه] امانوئل .

Immatrikuli(e)ren (فعمتعه) a. (21) [لاتینجه] داخل دفتر ایتمك ، کوتوکه قید ایتمك ، ثبت سجل ایتمك .

Imme (امؤ) (53) [قدیم آلمانجه impi] =Biene .

Immediat,... ( ) [لاتینجه] unmittelbar —eingabe (امؤ) ، —vorstellung (امؤ) طوغریدن طوغری یه حکمدارلره تقدیم قلنان استدعا ، عرضحال، نیازنامه .

Immer (حا) [قدیم آلمانجه iomer= je mehr] دائما ، دائمی صورتده ، علی الدوام، هروقت، بردوزی یه || —für : ویاخود auf) هروقت ، دائما ، دائمی، الی الابد || —noch دها حالا، الآن || —mehr کیتدکجه زیاده || دها، دائما ، توقت اولسه || —wie هروقتکی کبی || —wer auch کیم اولورسه اولسون || was er auch—für Gründe haben mag هرنه دیرسه دیسون، هرنه سبب کوسترسه کوسترسون || wo er doch—bleiben mag? خوف وتعجبی اراءه ایله: عجبا بویله نرهده قالدیکه ، قالورکه ؟ !

Immer„... (⏑ ... ⏑) ، دائمى ، ابدى || —dar (حا) —grün (الا) (نبا) جزایر منکشه‌سی || —zu —(حا) —fort= (حا) على الدوام ، لا ينقطع || ! fahre nur—zu طورمه یورو ! طورمه سور !

Immobiliar„... (... ⏑ (⏑) – – ⏑) —exekution (امؤ) حجز اموال غيرمنقوله || —vermögen (الا) اموال غيرمنقوله .

Immortelle (⏑ ⏑ ⏑ امؤ) (53) [فر] (نبا) هردم‌تازه .

Immunität (– ⏑ – ⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] معافيت ، مسالمت ؛ امتياز ، مساعدهٔ مخصوصه .

Imperator (⏑ – ⏑ ⏑ ام) (43) [لاتينجه] (عسكرى‌سردارى، قوماندانى) سردار اكرم ، باش قوماندان || ايمپراطور ، حكمدار (شهنشاه) .

Imperfekt (– ⏑ ⏑ ص) (24) [لاتينجه] نا تمام ، ناقص || (الا) (غرا) حكاية الحال فى الماضى كذا : —um (⏑ ⏑ ⏑ واكثريا : ⏑ ⏑ ⏑ الا) (58) .

Imperial (– (⏑) – ⏑ ا م) .a (42) [لاتينجه] آلتون آقچه ، باخصوص روسيه‌نك اوتوز ايكى مارق آلمان پاره‌سى قيمتنده‌اولان حكومت اقچه‌سى || (Schrift)— (امؤ) (مطبعه) ايرى يازى ، قانون || (الا) (38) ٦٢/٩٠ سانتيمترو قطعه‌سنده كاغد .

Impertinenz (⏑ ⏑ ⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] مناسبتسزلك ، كوستاخلق ، عارسزلك ، ادبسزلك .

Impf„... (... ⏑) —anstalt (امؤ) آشيخانه ، آشى عملياتنه مخصوص محل || —reis (الا) (بغچو) آشى فدانى ، آشى قلمى || آغاج آشيلامه .

Impfen (⏑ فعمتع) .a. c (21) [قديم آلمانجه imphôn اولوب رومجه emphyteu'ein كلمه‌سندن‌مأخوذدر] آشيلامق ، آشى اورمق ، تلقيح ايتمك .

Impfling (⏑ ام) (38) [impfen] يكى آشيلانمش چوجق .

Impi-etät (– ⏑ – ⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] كفر ، الحاد .

Implici(e)ren (⏑ – iss ⏑ ⏑ فعمتع) .a (21) قاريشديرمق ، ادخال ايتمك || بولاشديرمق || شامل ومتضمن اولمق .

Imponi(e)ren (⏑ – – ⏑ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] —Jemandem برى اوزرينه زياده‌سيله اجراى تأثير ايتمك .

Import (⏑ ا م) (38) [يكى‌لاتينجه] (تجا) (جمعى —en) ادخالات .

Importi(e)ren (⏑ – ⏑ ⏑ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] = einführen .

Impost (⏑ ام) (38) [لاتينجه] ويركو ، رسم || (معما) كمر آياغى || قپو وپنجره قنادينك غيرمتحرك قسمى .

Impotent (⏑ ⏑ : وياخود ⏑ ⏑ ص) (24) [لاتينجه] (فسيولوجى ، وعلم امراض) سقط وكوتوروم .

Impotenz (⏑ ⏑ : وياخود ⏑ ⏑ امؤ) (49) [لاتينجه] سقطلق ، كوتورملك .

Imprägni(e)ren (⏑ – – ⏑ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] برجسمك ذراتنى ديكر برجسمه قاريشديرمق ، اشباع ايتمك .

Impuls (⏑ ا م) مفردى (26) ، جمعى (36) [لاتينجه] ايتمه ، دفع || تشويق وتحريك .

Im-stiche-lassen (⏑ ⏑ ⏑ ا لا) .b (40) (*sans pl.*) ترك ، براقمه ، فراغت ؛ آچيقده براقمه ، اويون ايتمه .

In (⏑ حر جر) (برشيئك اورته‌سى ، ايچى‌معناسنى‌شامل اولوب مفعول اليه ايله ? wo نره‌ده سؤالنه جواب ويرر || كذا وقت‌حقنده ? wann نوقت سؤالنه ومفعول به ايله دخى ? wohin نره‌يه سؤالنه جواب ويرر)|| er ist in dem (im) Gefängnisse اوحبسده‌در ، اومحبوسدر || im Garten بغچه‌ده || in der Fremde ياپانده ، اجنبى ايچنده ، طانيمديغى، بيلمديكى‌محلده || im ersten Stocke برنجى‌قاتده || in Paris پارسده || er ist in der Stadt اوشهرده‌در ، شهره كيتدى ، شهرده اوطورير، طيشارى‌چيقدى ، اوده يوق|| (وقت حقنده) ظرفنده، داخلنده (binnen =) مثلا : eine Arbeit in drei Tagen vollenden بر ايشى اوچ كونده بتورمك || wir reisen in acht Tagen ab برسكزكونه قدر ، سكزكون صكره يوله چيقه‌جغز ، كيده‌جكز || يوزدن زياده اولان سنه تاريخى اوكنه وضع‌اولنورمثلا im Jahre 1876 بيك سكز يوز يتمش التى سنهٔ (ميلاديه‌سى) سنده || يوزسنه‌دن آشاغى اوله‌رق im Jahre 3 اوچنجى سنه‌سى ، اوچنجى سنه‌سنده || im Frühling ايلك بهارده ، ايلك بهار وقتى|| in großer Eile كمال‌تلاش‌ايله ، پك زياده سرعتلى، پك چابوق، على‌العجله، چارچابوق || in ein Thier verwandeln برحيوانه تحويل ايتمك || in unsern Tagen بزم زمانمزده ، بزم وقتمزده || ... : Sie sprechen in einem Tone, der mich überrascht سز اويله برسس ، برطور ايله سويليورسكزكه بنى عادتا حيرتده براقيورسكز|| sich in Wein betrinken شرابله سرخوش‌اولمق.

In-adäquat (– – ⏑ ⏑ ص) (24) [لاتينجه] نا تمام .

In-akkurat (– – ⏑ ⏑ ص) (24) [لاتينجه] ياكلش ، غير صحيح || غافل ، دقتسز .

In-aktiv (– ⏑ ⏑ ص) (24) [لاتينجه] ايشسز || تنبل، بطى الحركه .

In-auguri(e)ren (⏑ – – – ⏑ فعمتع) .a (21) [لاتينجه] رسم كشاد ياپمق، آچمق ؛ بدأ ايتمك .

In-aussicht-stellung (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ ا مؤ) (49) اولدن كوسترمه ، حس ايتديرمه || وعد ايتمه ، اميد ويرمه .

In-begriff (⏑ ⏑ ا م) (38) mit—aller Einzelheiten بالجمله مفرداتى داخل اولديغى‌حالده ، . . . نظر اعتباره آلنديغى حالده ، جزئياتنه وارنجيه دكين || جمله ، يكون، عموم || ماده ، مآل، خلاصه||—aller Künste und Wissenschaften قاموس العلوم ، محيط المعارف ، مجموعهٔ علوم وفنون، آنسيقلوپدى .

In-betrieb-setzung (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ ا مؤ) (49) ايشلتمكه باشلامه ؛ كشاد .

In-brunst (⏑ ⏑ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) [Brunst] قيزغينلق، حدت آتش ، صيجاقلق ، سوزان ، شوق، اشتياق|| كرمئ بال ، غيرت .

In-cidenz (⏑ ⏑ iss ⏑ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (حكمه) برخط شعاعك بروجه اوزرينه دوشمسى || وقعه ، ماجرا ، حادثه ، وقوعات .

In-cidenz„... (⏑ ⏑ iss ⏑) [لاتينجه] —loth (الا) (ريا) سطح وارد|| —fall (ام)، —frage (امؤ)

—punkt (ا م) ؛ —sache (ا مؤ) على الخصوص (عد) مسئلهٔ حادثه، برايشك رؤيت واجراسى صره سنده ظهور ايدن وقوعات .

Indelt (ـَـ ا م (ا لا) ㊳ يوز ياصديغى قليق (=Inlett).

In-dem (ـَـ حا) بوحالده، بوصورتده (حر عاطف) اثناسنده، عين زمانده ‖ (صيغهٔ ربطيه اوله رق) er besiegte sie,—er Zwietracht unter ihnen ausstreute آره لرينه نفاق دوشوره رك او آنلره غلبه چالدى .

In-demnität (ـَـ ا مؤ) ㊾ [يكى لاتينجه] تضمين زيان، تضمينات .

Inder (ـَـ ا م) a. ㊵ —in (ا مؤ) ㊿ =Indier .

In-deß (ـَـ حا) (in des مقامنده يازيلور)، in-dessen (ـَـ) بو اثناده، اوزمانده، بو آرالق، بونك اوزرينه ‖ (حرف عاطف) (فعل ايله برابر جمله نك نهايتنده اوله رق) (فعل ايله برابرفاعلدن اول) مع مافيه، بونكله برابر ‖ بالعكس ‖ دائما . =indem ‖

Index (ـَـ ا م) (inv.) [لاتينجه] (جمع : Indices) اشارت ‖ مشعر ‖ شهادت پرمغى ‖ (امورمذهبيه ده : اوقونلمسنه مساعده اولنميان كتابلرك فهرستى) .

Indianer (ـُـ ا م) a. ㊵ [India] —in (ا مؤ) ㊿ آمريقانك اسكى يرليلرى (اركك ويا قادين) .

Indien (ـُـ ا خا لا) b.㊵ (جغر) هند، هندستان .

In-dienst-stellung (ـَـ ا مؤ) ㊾ (ع) خدمت عسكريه يه آليش ‖ (بحر) eines Schiffes— بر كمينك تجهيزى .

Indier (ـُـ ا م) a. ㊵ —in (ا مؤ) ㊿ هندو (اركك، قادين) .

Indigo (ـُـ ا م) ㊻ [لاتينجه indicum دن مأخوذ اسپانيولجه] (نبا) چويد، نيل ‖ چويد اوتى .

Indika (ـُـ جمع لا) (inv.) [روم] آريان طرفندن بيوك علكساندرك هندستان اوزرينه اولان سفرينى مصور اثر .

Indirect (ـَـ صـ) ㉑ [لاتينجه] غير صريح ‖ er Schuß— هدف غيرمرئى اوزرينه ايديلان اندرك آتشى .

Individualisi(e)ren (ـُـ v ـُـ فعه متعه) a.㉑ [يكى لاتينجه] و sich— (فعه مطا) تفرد ايتديرمك ‖ تفرد ايتمك .

Individuum (ـُـ v ـُـ ا لا) ㊹ [لاتينجه] فرد، شخص، كيمسه، كشى .

Indizi-en (ـُـ جمع لا) (inv.) على الخصوص (عد) علامت، اماره، قرينه، كشف واستخراجه يرايه جق اشارت .

Indossament (ـُـ ا لا) ㊳ [ايتا] (تجا) ظهريه، حواله، جيرو .

Indossent ‘ Indossant (ـُـ ا م) هر ايكيسيده ㊿ [ايتا] (تجا) جراتنه، صاحب حواله .

Induktion (ـُـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] tss (ـ)(ـ) (فلسفه، عد) قياس، استدلال، استقراء ‖ (حكم) جريان بالتأثير، ضيانك تأثير الكتريقيسى، حقيقتى مجهول برعكس تأثير ايله سيالات برقيه نك تحريك ايدلمسى، الكتريق بالتأثير ‖ استنتاج بالتحليل .

Industrie (ـُـ ا مؤ) ㊾ ياخود ㊳ [لاتينجه] هنر، معلومات ‖ صنعت، حرف وصنايع .

Industrie „ ... (ـُـ ...) —erzeugniß (ا لا) حاصلات صناعيه ‖ —zweig (ا م) شعبات صناعيه .

Induzi(e)ren (ـُـ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه] (تشروحكم) تحريك وتشويق، افساد ايتمك ‖ =Induktion .

In-ein-ander (ـَـ حا) بر برى ايچنده، برطاقملرى ديكرلرى داخلنده .

In-ein-ander „ ... (ـَـ...) —bringen (فعه متعه) بر برى ايچنه قومق ‖ —flechten (فعه متعه) اورمك، بربرينه صارمق، يكديكرينه ايلكلمك ‖ —fließen (فعه لا—) بر برى ايچنه آقمق، قاريشمق ‖ —fügen (فعه متعه) يكديكرينه قاريشديرمق، قلب ايتمك، خلط ايتمك، برينى ديكرى ايچنه قومق، صوقمق، چاتمق، اكلك ‖ —greifen (فعه لا +) ايچرودن يكديكرينه كچمك، ايچ ايچه يكديكرينى طوتمق وطاقلمق .

In-empfang-nahme (ـَـ ا مؤ) ㊳ آلمه، اخذ ايتمه .

Inexpressibel (ـُـ ا لا) ㊻ [لاتينجه] (اكثريا جمعى مستعمل اولوب) لطيفه مقامنده = Beinkleider پانتالون، طون .

Infallibilität (ـُـ ا مؤ) ㊾ [يكى لاتينجه] لايخطيلك .

Infam (ـَـ صـ) ㉑ [لاتينجه] بد نام، آلچاق، رذيل، رسواى، ناموسسز، قره يوزلى، ملعون، جنابت ‖ (برشيئك صوك درجه سى كوستر) das ärgert mich— بو بنى فنا حالده حدتلنديريور، چوق جانمى صيقيور .

Infant (ـُـ ا م) ㊿ [لاتينجه infans دن مأخوذ اسپانيولجه] (اسپانيا) پرنسى، —in ㊿ (اسپانيا) پرنسسى .

Infanterie (ـُـ ياخود ـُـ ا مؤ) ㊾ ياخود ㊳ [لاتينجه infans دن مأخوذ فرانسزجه] (ع) پياده عسكرى، صنفى .

Infanterist (ـُـ : وياخود ـُـ م) ㊿ (ع) پياده عسكرى نفرى، پياده صنفندن اولان .

Infel وياخودكذلك Inful هر ايكيسيده (ـَـ امؤ) ㊳ [لاتينجه] پسقپوس تاجى .

Infinitesimal „ ... (ـُـ ...) [لاتينجه] —quantität (ا مؤ) تقسيمى غيرممكن مقدار، جزؤ لايتجزا .

Infinitiv (ـُـ وكذا ـُـ ا م) ㊳ [لاتينجه] (غرا) مصدر، صورت مصدريه .

Infizi(e)ren (ـُـ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه] بوزمق، افساد ايتمك، باشدن چيقارمق، آزديرمق .

Inflammabili-en (ـُـ جمع لازم) (inv.) [لاتينجه] قابل اشتعال واحتراق معادن .

Infolio (ـُـ ا لا) ㊻ [لاتينجه] درت صحيفه دن مركب كتاب ترتيبى، جزؤى .

Informi(e)ren (ـُـ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه] و sich— (فعه مطا) خبردار قيلمق، خبردار اولمق، معلومات ويرمك، معلومات آلمق .

Inful (ـُـ ا مؤ) ㊳ (مرا : Infel) .

Infusion (ـ(ـ)ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] Aufguß .

Injektion (‒ (⏑) tss ⏑ y ⏑ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] شيرينغه ايتمك ، احتقان .
Injektions„... (... ‒ (⏑) tss ⏑ y ⏑) —spritze (امؤ) شيرينغه (آلتى) ، احتقان آلتى .
Injurialiter (⏑⏑‒⏑‒ y ⏑ حا) [لاتينجه]—Jemand belangen بريني تحقير وشتمدن طولايى شكايت ايتمك ، ذم وتحقيردن طولايى برى عليهنه اقامهٔ دعوى ايتمك .
Inka (⏑‒ ام) ㊻ [پرو لسانجه] (آمريقاى جنوبيده كائن پرو حكومتنك اسكى حكمدارلرى عنوانى) اينقا .
Inkarnat (⏑‒⏑ ص) ㉔ و (الا) ㊳ [لاتينجه] آچيق كوكز || آچيق كوكز رنك ، تن رنكى .
Inkarzeri(e)ren (⏑‒⏑⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] حبس ايتمك .
Inklusiv(e) (f ‒⏑ ، ⏑ y ⏑‒⏑ حا) [لاتينجه] ...داخل اولديغى حالده ، اونكله برابر .
Inkommodi(e)ren (⏑‒⏑⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ راحتسز ايتمك ، صيقمق ، صيقينتى ، ثقلت ويرمك || —sich (فعمطا) صيقلمق ، راحتسز اولمق .
Inkonsekuenz (⏑⏑‒⏑ امؤ) ㊾ [لاتينجه] نتيجه‌سزلك || رابطه‌سزلق ، ملاحظه‌سزلق ، يولسزلق .
In-kraft-treten (⏑‒⏑⏑ الا) b. ㊵ (sans pl.) باشلامق ، اجرا اولنمغه بدأ ايدلمك .
Inkrimini(e)ren (⏑‒⏑⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ [يكى لاتينجه] (عد) جنايتله اتهام ايتمك .
Inkrusti(e)ren (⏑‒⏑⏑ فعمتع) و —sich (فعمطا) a. ㉑ قاپلامق ، قاقمق || صيوامق ؛ قاپلاتمق ، قاقلمق || قبوق باغلامق ، تحجر ايتمك .
Inkubus (⏑‒⏑ ام) ㊼ [لاتينجه] Alp= كابوس .
Inkulpat (⏑‒⏑⏑ ام) ㊿ [لاتينجه] (عد) مظنون ، متهم .
Inkunabel (⏑‒⏑‒⏑ امؤ) ㊸ [لاتينجه] طباعتك يكى ايجاد اولنديغى وقتلرده طبع اولنان كتابلره اطلاق اولنور .
Inland (⏑‒ الا) ㉕ Ausland كلمه‌سنك مقابلى) داخل مملكت .
In-lautend (⏑‒ ص) ㉔ وسطى ؛ اورته‌ده ، ايچنده بولنان ، اولان .
In-mitten (⏑‒ حرجر مضاف اليه ايله) اورته‌سنده ، اورته‌سندن .
Inne (⏑‒ حا) [قديم آلمانجه in a] درونده ، ايچنده ، داخلنده مثلا (im Hause) اوك ايچنده ، خانه درونده || die Zunge der Wage steht— ترازه‌نك ديلى تام اورته‌ده بولنيور ، ترازه موازنتده || einwohnen=(+فعلا)—wohnen || داخل تصرفنده اولمق ، درونده ، ايچنده بولنمق || —behalten (فعمتع) صاقلامق ، محافظه ايتمك ، غائب وضايع ايتمامك ، طوتمق || (عد) موقوف طوتمق ، تحت توقيفده بولنديرمق || —haben (فعمتع) مالك اولمق ، حاوى اولمق ، محتوى بولنمق ، تصرف ايتمك ، اشغال ايتمك ، طوتمق || eine Sprache ganz— haben برلسانه تماميله واقف اولمق || —halten (فعمتع) مثلا die richtige Entfernung—halten تام مسافه‌يى محافظه ايتمك ، آره‌لغه دقت ايتمك ، مسافه‌سى غائب ايتمامك || (فعلا +) برموله ويرمك ، براز بايدوس ايتمك ، طورمق

Infusions„... (...‒(⏑)‒(⏑)) —topf (ام) اصاغه چوملكى || —thierchen (جمع لازم) (تاطبيعه) حيوانات نقيعيه ، مايعاتده‌يشايان وآنجق خرده بين واسطه‌سيله كوريله بيلان حيوانات .
In-gang-setzung (⏑⏑‒ امؤ) ㊾ ايشلتمه ، يورويتمه ، تحريك ايتمه .
Ingenieur (صورت تلفظى In-j-én-Yeu-re وياخود نادراً فرانسزجه) (ام) ㊳ [فر] (كذا جمع اوله‌رق s—) مهندس || (ع) مهندس ، استحكام (ضابطى) .
In-grim (⏑‒ ا م) ㊳ (sans pl.) كين ، غرض ؛ قويروق آجيسى || حدت ، تهور .
Ingrossi(e)ren (⏑‒⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ [يكى لاتينجه] صورت مصدقه چيقارمق ، حكم ، قرار وياسند وامثالنك‌بى شيلرك برصورتنى چيقارمق .
Ingwer (⏑‒ ام) a. ㊵ [لاتينجه] (نبا) زنجبيل ، زنجفيل .
Ingwer „... (...⏑‒) —pulwer (الا) زنجفيل (چكلمش) || —säure (امؤ) (كيم) حامض زنجبيل || —wurzel (امؤ) زنجفيل (كوك) .
In-haber (⏑‒⏑ ا م) a. ㊵ [in-haben] برشيئك صاحبى ، مالكى || —eines Amtes برمأموريتك صاحبى ، مأموريت مذكوره عهده‌سنده اولان ذات || (ع) —eines Regiments بر آلايك فخرى قومانداني ، رئيسى .
Inhaber-Papier (⏑‒⏑⏑‒ الا) ㊳ (تجا) آچيق بونو .
In-hafti(e)ren (⏑‒⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ [Haft] verhaften= .
Inhali(e)ren (⏑‒⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] (ط) انشاق ايتمك ، نفس ايله چكوب يوتمق .
In-halt (⏑‒ ا م) ㊳ (sans pl.) برشيئك داخلنده اولان شى || حجم || برلقردينك اساس ماده‌سى ، عبارت اوله‌جغى شى || — (kurz gefaßter) خلاصه .
Inhalt „... (...⏑‒) —leer وياخود —los (ص) بوش ، خفيف ، خالى ، قوف || —reich (ام) طولو ، آغير || (مجا) آغير || مهم || معنالى .
In-halts„... (...⏑‒) —werth (ا م) برشيئك ايچنك قيمتى || —angabe (امؤ) خلاصه || فهرست || —anzeige (امؤ) —verzeichniß= (امؤ) (ريا) —bestimmung || حجم تعيينى || —verzeichniß (الا) فهرست || —zeichen (الا) وياخود : —zettel (ام) اتيكت ، ياغته .
In-hibi(e)ren (⏑‒⏑⏑ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] يساق ايتمك ، منع ونهى ايتمك ؛ اوكنى آلمق .
In-holz (⏑‒ الا) ㉕ (بحر) بركمينك قبورغه‌سى .
Initial„... (...‒ (⏑) tss ‒⏑) —buchstabe (ام) ايلك حرف ، بركلمه‌نك برنجى حرفى .
Initiale (⏑‒ (⏑) tss ‒⏑) (امؤ) ㊸ [لاتينجه] Anfangs „ Initial „ buchstabe= .
Initiative (⏑ v ‒⏑ (⏑) tss ‒⏑ امؤ) ㊸ die— ergreifen مسابقت ايتمك ، اوك آياق اولمق ، سوق طبيعى‌يه تابع اوله‌رق (الك اول) تشبث ايتمك .

(موسیقی) برمدت توقف ایتمك ‖ mit Schlagen—halten اورمقدن
فراغت ایتمك ، نهایت ویرمك ، براقمق ‖ —werden (فعلا —)
مثلا einer (مضاف الیهله) Sache ویاخود : etwas—werden
برشیئی کورمك ، برشیئه واقف اولمق ، آکاه اولمق ، آکلامق ،
اوکرنمك .

Innen (˘ ˘ حا) [قدیم آلمانجه innâna] دروننده ،
ایچنده ، داخلنده ‖ — nach—zu ایچرویه ، nach ایچرویه
طوغری ‖ von—(heraus) ایچرودن طیشارییه .

Innen„ … (˘˘ ….) —fläche (امؤ) سطح داخلی ‖
—böschung (امؤ) (معما) ایچ ، استار دیواری ‖ —winkel
(ام) (ریا) زاویهٔ داخلیه .

Inner (˘˘ ص) (24) [قدیم آلمانجه innaro]
کلمه‌سنك مقابلی) داخلی ‖ ذاتی ، خصوصی ، درونی ‖ außer)
بیتی ‖ ایچرولی ، ایچ طرفدن اولان ‖ innerst (صیغهٔ مبالغه)
قلبی، صمیمی، درونی، جاندن ‖ اك زیاده ایچرودن ‖ Innere(s)
(الا) (24) ایچ طرف ، درون ‖ اطراف چورلمش محل ‖
اورته، قوجاق ‖ (صیغهٔ مبالغه‌سیله) das Innerste اك درونی،
اك ایچروده اولان پارچه‌سی ، تام اورته‌سی، مرکزی، ایچ طرفی ‖
(بعض دفعه) sein Innerstes کوکلنك اك کیزلی اسراری ،
افکار ونیاتی ، منویٔ ضمیری .

Inner-halb (˘˘˘ حا) داخلی، داخلاً، داخلنده، ظرفنده .

Innerlich (˘˘˘ ص) (24) inner= داخلاً ‖ درونی ،
جاندن ، صمیمی ‖ (اجزا) —anzuwenden ایچرودن
قوللانیله‌جقدر ، ایچیله‌جکدر .

Innig (˘˘ ص) (24) درونی ، صمیمی ، جاندن ، جان
وکوکلدن ، یورکدن ؛ شفقتله .

Innocentius (˘˘ tss ˘ tss ˘ —) ، Innocenz
(˘ tss ˘ — اخام) (38) [لاتینجه] هر ایکیسیده : Innocent= .

Innung (˘˘ امؤ) (49) [قدیم آلمانجه innôn] اصناف
جمعیتی ، جماعت ‖ اصناف کتخدالغی .

Inokuli(e)ren (˘˘˘˘˘ فعل متعدی) a. (21) [لاتینجه]
einimpfen= .

Inplano (˘˘˘ الا) (inv.) [لاتینجه] یاپراق اوله‌رق ،
طبقه اوله‌رق، صفحه حالنده ‖ هر فورمه‌سی بر کاغدلق ایکی
صحیفه‌لك کتاب .

Inquirent (˘˘˘ ام) (51) [لاتینجه] (عد) بردعوانی
بدایةً کورن حاکم .

Inquisition (˘ (˘) tss ˘˘˘ امؤ) (49) [لاتینجه]
(عد) استنطاق ‖ کویا عقیده‌لری بوزوق اولانلری بولوب
چیقارتان وبالآخره بونلری علی الاکثر آتش جزاسیله مجازات
ایدن معلوم قدیم انکیزیسیون (محکمهٔ روحانیه‌سی) .

In-ruhe-setzen (˘˘˘˘˘ الا) b. (40) (sans pl.)
استراحته قومق ، راحت حالنه ترك ایتمك ‖ اصلحهٔ ناریه‌یی
کندی کندندن آلیه‌جق برحاله کتیرمك ، امنیت تتیکنی چویرمك ،
تفنکك خروسنی ایندیرمك .

Ins ویاخود : in's (˘) in das کلمه‌لرندن مرکب ‖
(الحالا) (inv.) (جغرا) اسویچره‌ده برمحل (نوئنبورغ) آنت .

Ins„ … ، Insleben-treten وجود کلمك ، ظهور ایتمك،
طوغمق :

Ins„ … (˘ ….) (اصل قوت متعاقباً کلان کلمه اوزرنده
بولنور) be-sonder= —besondere) —gemein ‖ علی العاده؛
عمومیتله ‖ —geheim کیزلیجه، خفیا ‖ —gesamnt طوپلیجه،
جمعاً ‖ —künftige فیما بعد ، بوندنبویله .

In-saß (˘˘ ام) (51) [sitzen] ، (Insassin) (امؤ)
ساکن ، ساکنه ‖ مظروف ، ملفوف .

Insceni(e)ren (˘˘˘˘ فعل متعدی) a. (21) .[لاتینجه]
(تیاترو) وضع صحنهٔ تماشا ایتمك ، (تیاتروده) (برشیئی)
اوینامق .

Inschrift (˘˘ امؤ) (49) هیکل ، ابنیه وامثالی اوزرنده
بولنان یازو ، مزار طاشی اوزرنده بولنان یازی وتاریخ .

Insekt (˘˘ الا) a. (42) بوجك ، هامه ، حشرات .

Insekten„ … (˘˘˘ ….) —brut (امؤ) (تا طبیعه)
حشرات ، حشرات یمورطه‌سی (یفینی) ‖ —fressend (ص)
و —fresser (ام) (تا طبیعه) بوجك ایله تعیش ایدن حیوانات ،
آکل الحشرات ، آکل الهوام ‖ —pulver (الا) پیره ، تخته
قوروسی وامثالی حشراتی اتلاف ایچون قاریوله وامثالنده
قوللانیلان توز .

Insel (˘˘ امؤ) (53) [لاتینجه] آطه ، (کذا مجا)
die—Malta مالطه آطه‌سی ، جزیره‌سی ‖ —staat (ام)
جزیره‌ده بولنان حکومت (ژاپون وانکلیزلرکبی) ‖ —meer
(الا) آطه‌لر دکزی ، آرشیپل .

Inserat (˘˘˘ الا) (38) [لاتینجه] نشر واعلان ؛ درج
اولنه‌جق ماده ، بند ‖ اعلان .

Ins„ … ، In-sich-gehen (الا) اصلنه قلب اولمق ،
رجوع ایتمك .

Insinui(e)ren (˘˘˘˘˘ فعل متعدی) a. (21) [یکی لاتینجه]
Jemandem etwas— حسن صورتله ، اصولیله اشراب
واخطار ایتمك ، اوکرتمك ، القا وایما ایتمك .

In-sofern (˘˘˘ حا) ، in-solange (˘˘˘ حا)
شوقدرکه ، شول درجه‌یه قدرکه ، یالکز (مرا. fern) .

Insolvent (˘ v ˘˘ ص) (24) [لاتینجه] (تجا) (عد)
ایفای دیندن عاجز ، بورجنی ویرمکه غیرمقتدر .

In-soweit (˘˘˘ حا) insofern .

Inspektion (˘ (˘) tss ˘˘ امؤ) (49) [لاتینجه]
Inspizi(e)ren= .

Inspektions„ … (˘˘˘ (˘) tss ˘˘ امؤ) [لاتینجه]
—offizier (ام) کرك برقطعهٔ مقنهٔ عسکریه‌یه (بلوکده
معلم نفراتله عجمی وبرسنه‌لك نفراتك تشکیل ایلدیکی قطعات
وامثالی کبی) ویاخود آخر برشیئه نظارت ایدن ضابط ‖ —reise
(امؤ) تفتیش وتدقیق ، امتحان خصوصلرنده یاپیلان دور ،
سیاحت .

Inspektor (˘˘˘ ام) (43) [لاتینجه] ناظر ، مفتش .

Inspizi(e)ren (˘˘˘˘ فعل متعدی) a. (21) تفتیش وامتحان
ایتمك ، معاینه ایتمك .

In-stand-haltung (˘˘˘˘ امؤ) (49) برشیئك بوزولوب
خراب اولمامسنه دقت وبونك ایچون لازم کلان وسائطه
مراجعت ایتمه .

In-ständig (˘˘˘ ص) (21) [قدیم آلمانجه stehen stantan]
ثابت ، بردوام، برقرار ، دائم، قائم ‖ —e Bitten رجای مبرم .

In-stand-setzung (امؤ) (49) وجوده کتورمك || تعمیر واصلاح ایتمك .

Instanz (ا مؤ) (49) [لاتینجه] (عد) محاکمه ؛ دعوی || محکمهٔ in letzter—sprechen (Urtheil in letzter—) تمیزده فصل دعوی ایتمك || تبریهٔ von der—entbinden ذمتدن طولایی صالیویرمك ، اثبات مدعی ایدیلهمامکله قوییویرلمك || —enweg (ام) (ملکیه وعسکریه) سلسلهٔ مراتب (الیوم Dienstweg دها زیاده استعمال اولنمقده باشلامشدر) .

Inster (الا) (40) a. باغرصاق ، معاء .

Instinkt (ام) (38) [لاتینجه] حیوانلرده بولنان حس وارادات ، سوق طبیعی || ملاحظه وتفکرله حاصل اولان حس || —aus سوق طبیعیله .

Institut (الا) (38) [لاتینجه] اثر ، بنا ، مکتب ، مدرسه تعلیم وتربیه وامثالی خصوصات ایچون یاپیلان بنا ، آقادهمی ، مؤسسه .

Instrui(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] و—sich (فعمطا) اوکرتمك ، تعلیم وتدریس ایتمك ، اوکرنمك || خبردار ، آکاه ایتمك ، خبر ویرمك || تعلیمات ویرمك .

Instruktor (ام) (43) [لاتینجه] معلم ، مدرس ؛ مربی .

Instrument (ا لا) (38) [لاتینجه] آلت || (صنع) physikalisches— آلت حکمیه .

Instrumenti(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] (موسیق) بر بستهیی چالمق ایچون ایجاب ایدن چالغیلرك بهری ایچون آیری آیری نوطه یاپمق .

Insubrer (جع مذ) (40) a. مقدما ایتالیانك شمالنده (میلانا) ایالتنده ساکن غوللیلر .

Insulaner (ام) (40) a. [لاتینجه] ، —in (ا مؤ) (50) برآطهده ساکن اولان ارکك ، قادین ، آطهلی .

Insulti(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] تحقیر ایتمك .

Insurgent (ا م) (51) [لاتینجه] عاصی کلان ، کورلق چیقارتان حریف .

Insurgi(e)ren (فعلا+) (21) a. [لاتینجه] کورلق چیقارمق .

Insurektion (tss امؤ) (49) [لاتینجه] فساد ، شورش .

Integri(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] (ریا) معلوم اولان برجزؤ واسطهسیله مجهول اولان برمقدار وکمیتی چیقارمق ، بولمق .

Integrität (امؤ) (49) (*sans pl.*) [لاتینجه] بتونلك ، تمامیت ، مکملیت || (مجا) عفت ، عصمت ، استقامت .

Intelligenz (امؤ) (49) [لاتینجه] ذکاوت ، فطانت ، درایت ، مهارت || وقوف ، رؤیت || اتحاد ، مخابرهٔ خفیه .

Intelligenz„... (...) (برشیئك عمومه اخباری ایچون) —blatt (ا لا) اعلان کاغدی ، اعلان ، اعلاننامه || —kompto(i)r (الا) اعلانلرك نشر اولندیغی اداره خانه .

Intendant (ام) (51) [یکی لاتینجه] ، —in (ا مؤ) (50) اداره ، لوازممأموری ؛ مدیر ، کهیا .

Intendantur (امؤ) ، Intendanz () هرایکیسیده : (امؤ) (49) [یکی لاتینجه] اداره ، اداره هیئتی ؛ لوازم دائرهسی (عسکریده) .

Intensität (امؤ) (49) [لاتینجه] (حکمه وغرا) قوت ، شدت .

Interdikt (الا) (38) [لاتینجه] Verbot= || آفوروس || حرام .

Interesse (الا) (53) [لاتینجه] فائده ، انتفاع ، منفعت ، چیقار || هوس ، استك ، آرزو ، مراق .

Interessent (ام) (51) ، —in (ا مؤ) (50) [لاتینجه] صاحب ، صاحبهٔ حصه ، حصهدار ، علاقهدار .

Interessi(e)ren (فعمتع) a. (21) [لاتینجه] Jemand für (ویاخود : bei) etwas— برینی برشیئه حصهدار ، علاقهدار ایتمك ، تشریك ایتمك || فائده امیدیله ، عرض منفعتله جلب ایتمك ، مراق ویرمك ، جلب ایتمك ، هوسلندیرمك || رقتی موجب اولمق || نظر دقت وامیدینی جلب ایتمك || sich für Jemand, etwas— (فعمطا) sich— برینی نظر اهمیت ودقته آلمق ، برشیدن طولایی برینه ویا برشیئه اهمیت ویرمك ، علاقهدار اولمق ، برشیئه مراق ایتمك .

Interim (الا) (56) [لاتینجه] وکالت ، قائممقاملق (برمدت معینه ظرفنده برمحلی ، برمأموریتی اشغال) || (کذا بر مدت معلومی ومحدودی کوستر) .

Interimistikum (الا) (58) [لاتینجه] ترتیبات موقته .

Interims„... (...) —bescheid (ا م) (عد) حکم موقت || —uniform (ا مؤ) (ع) عادی وقتلرده کییله بیلور البسه ، یومیهلك .

Interlinea (الا) (56) [لاتینجه] ایکی سطر آرهسی || ایکی سطر آرهسنه قونیلان خط فاصل ، یازیلان یازی .

Intermezzo (dz الا) (56) [ایتا] (جمع اولهرق کذلك ezzi ...) (تیاترو) ایکی پرده آرهسنده اوفق بر پرده اویون وامثالی .

Internat (الا) (38) [لاتینجه] لیلی مکتب || لیلی مکتبلیلر || مکتب طبیه شاکردانك خستهخانهلرده ایفا ایتدکلری وظیفه ، بونك مدتی .

International (tss ص) (24) [لاتینجه] بین الملل جاری ومرعی اولان ، عمومی || die—e (ا مؤ) عمومی شی .

Interni(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] ادخال ایتمك .

Internuntius (tss ام) (46) [لاتینجه] پاپا سفیری وکیلی || مقدما آوستریانك درسعادت سفیری .

Interpelli(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] Jemand— سؤال ایتمك ، سؤال واستجواب ایتمك .

Interpoli(e)ren (فعمتع) (21) a. [لاتینجه] برکتابه مؤخراً بعض شیلر درج وعلاوه ایتمك .

Interpret (ام) (51) [لاتینجه] ترجمان || مفسر ، شارح .

Interpreti(e)ren (ـَـــ ـــ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] ترجمه ايتمك ‖ بيان، شرح، ايضاح، تفسير، تعبيرايتمك، معنى ويرمك، تأويل ايتمك .

Interpungi(e)ren (ـَـــــ فعمتع) a. ㉑ (غرا) جمله وكلاملرى آيبران اشارات مخصوصه يى يرلرينه قويه‌رق يازمق، تنقيط ايتمك .

Interregnum (ـَـــ ١ لا) ㊽ [لاتينجه] فاصلهٔ حكومت .

Interrogativ „ . . . (ـَـــــ) استفهامى، —partikel (ا مؤ) ادات استفهام ‖ —pronomen (ا لا) ضمير استفهام .

Interrogativum (ـَ v ـــ ١ لا) ㊽ [لاتينجه] = Interrogativ = pronomen .

Interveni(e)ren (ـَـ v ـ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] (عد) توسط ايتمك، آرايه كيرمك .

Intestat=Erbe (ـَـَـ ١ م) ㊷ [لاتين آلمانجه] (عد) وصيتسز اولمش بركمسه‌نك وارثى .

Intim (ـَ ص) ㉔ [لاتينجه] (—er Freund) عزيز احباب، دوست، آرقداش (مرا . innig) .

Intoleranz (ـَـ ١ مؤ) ㊾ [لاتينجه] اموردينيه‌ده عدم مساعده، تعصب، عدم جواز ‖ عدم قبول، عدم تحمل .

Intoni(e)ren (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (موسيقى) [يكى لاتينجه] نغمه ياپمق، ترنمه باشلامق .

Intrade (ـَـ ١ مؤ) ㊸ [ايتا] (موسيقى) (موسيقه‌يه باشلامه) تقسيم ‖ (ترمپته) صاچه‌سى .

Intransigent (ـَـَ ص) ㉔ [لاتينجه] ائتلاف قبول ايتمز .

Intransitiv „... (ـَـَ ص) ㉔ (غرا) لازم، مفعول صريح آليان افعال ‖ (حا) يطرفانه ‖ —es Verbum وكذا: —um (ـَ v ـَـ ١ لا) ㊽ فعل لازم .

Intrig(u)i(e)ren (ـَ ـ ـ فعمتع وفع لا +) a. ㉑ [فر] حيل ودسائس ياپمق، طولاب چويرمك، فتنه چيقارمق، انتريقه ايتمك .

Introduzi(e)ren (ـَـــ فعمتع) a. ㉑ ادخال ايتمك، ايچرى صوقمق، برشيئى برشهره، برمملكته ادخال ايتمك، عادت ايتمك، احداث ايتمك .

Inventar (ـَـ ١ v ـ) —ium ㉘ (ـَـ v ـ ١ لا) ㊹ [لاتينجه] (عد) قسام دفترى ‖ اشيا، مفردات دفترى .

Inventur (ـَ v ـ ١ مؤ) ㊾ (تجا) (die)—aufnehmen اشيا واموال دفترى ترتيب ايتمك .

Inverti(e)ren (ـَـ v ـ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] قاعده وموازنه ايله ترسنه چويرمك .

Investi(e)ren (ـَـ v ـ فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه] توجيه ونصب، تعيين ايتمك ‖ جالس، اقعاد ايتمك ‖ قوشاتمق، محاصره ايتمك، اطرافنى آلمق، صارمق .

Investitur (ـَـ v ـ ١ مؤ) ㊾ [لاتينجه] برجار ويارتبهٔ روحانيه‌نك توجيهى، تمليك .

Inwendig (ـَـ ص) ㉔ auswendig كله‌سنك مقابلى) داخلى ‖ (حا) داخلاً، ايچرودن، ايچ طرفدن .

In-wiefern (ـَـ حرعا) (مرا : fern) .

In-wieweit (ـَـ حرعا) نقدر، (نه‌كى) ‖ نه‌درجه .

In-zicht (ـَـ ١ مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه (in) zicht = Zeichen] علامت، اماره، اشارت، قرينه (برجنايت حقنده) ‖ اتهام .

Inzwischen (ـَـ حا) اواثناده، بوآرالق .

Joni-er (ـَـ ١ م) a. ㊵ 'in— (ا مؤ) ㊿ قديمده ايونيا دنيلان ازمير وچشمه سواحلى اطه‌لر اهالئ قديمه‌سندن اولان (اركك قادين) .

Jota (ـَ ١ لا) ㊻ يوتا، الفباى يونانينك طقوزنجى حرفى ‖ (مجا) (gar nichts) —es fehlt nicht ein هيچ برنقصانى يوق، برنقطه‌سى بيله اكسيك دكل .

Ipekakuanha (ـ y ـَـ ـ ١ مؤ) ㊹ (sans pl.) [پورتكيز] (نبا واجزا) آمريقانك معتبر برآغاجى اولوب طبده استعمال اولنور، مذكور آغاجك قبوق وكوكى، آلتون آغاجى .

Irade (ـَـ ١ لا) ㊻ [ع، تركجه] ارادهٔ سنيه .

Iran(i)er (ـ(ـ)ـَـ ١ م) a. ㊵ [Iran] —in (ا مؤ) ㊿ ايرانلى (اركك ويا قادين) ايرانى .

Irden (ـَ ص) ㉑ [قديم آلمانجه irdin, aus der Erde] ارضدن، طوپراقدن .

Irdisch (ـَ ص) ㉔ [Erde] (himmlisch كله‌سنك مقابلى) ارضه، يره منسوب ومتعلق die—en Dinge ارضده موجود، يره مخصوص شيلر ‖ دنيوى، فانى ‖ انسانى .

Ire (ـَ ١ م) ㊷ ' (Irin ١ مؤ) ㊿ ايرلانده‌لى (اركك ويا قادين) .

Irene (ـَـ ١ خا مؤ) ㊽ [روم] كذا (اسا وهيئت) بيزانس ايمپراطوريچه‌سى ‖ ايره نه .

Irgend (ـَ حا) [قديم آلمانجه iewergen] يعنى هرقنغى بر ‖ —ein [an einem unbestimmten Orte] —ein Anderer ‖ هرقنغى (جمع) —welche (ام) هرقنغى برديكرى ‖ ohne—welche Kosten ‖ هرقنغى بركتاب —ein Buch بلامصرف، هيچ برشى صرف اولنمقسزين، هيچ برشى ويرمدن، ويرميه‌رك ‖ —Jemand' —Einer' —wer بريسى، برى، بركمسه ‖ —etwas (هرقنغى) برشى ‖ —wie برصورتله ‖ —wo هرقنغى برمحلده، محله، هرقنغى بريره ‖ نره‌ده اولورسه اولسون ‖ wann man—kommen kann نوقت كلينورسه كلينسون ‖ was man—finden kann نه بولنورسه بولنسون، هرنه بولنورسه ‖ wer (nur)—anständig ist تربيه‌لى، ناموسلى، حيثيتى طانير اولسونده كيم اولورسه اولسون .

Iri(di)si(e)ren (ـَ(ـ)ـ ـ فع لا +) a. ㉑ قوس قزحك ضياسنى عكس ايتديرمك .

Iridium (ـَـ ١ لا) ㊹ (sans pl.) [روم] (كيميه، معدن) ايريديوم .

Iris (ـَ ١ خا مؤ) (inv.) (اسا، كذلك هيئت) ايريس .

Iris „... (ـَـ) —bogen (١ م) قوس قزح، علائم سما ‖ —druck (١ م) (صنع) علائم سما رنكلى طبع، باصمه ‖ —farbe (١ مؤ) قوس قزح رنكى .

Irisi(e)ren (ـَـ فعمتع) a. ㉑ (صنع) [Iris] قوس قزح رنكى ويرمك ‖ (تماشيلقده) علائم سما رنكلى

طوقومق، يناو دونو رنكلى قماش طوقومق ‖ (فع لا +) ينار دونو رنكه كيرمك ، پارلامق، شعشعه‌لنمق، طمطراقلانمق .

Irisch (˘¯ص) (24) ايرلانده‌يه منسوب ومتعلق، ايرلانده‌نك، ايرلانده‌لى .

Irland (˘¯ اخا لا) (25) (*sans pl.*) ايرلانده اطه‌سى.

Irokese (˘˘¯˘ ا م) (52)، Irokesin (ا مؤ) (50) آمريقاده (اريه) و (اونتاريو) كوللرى جنوب شرقيسنده ساكن قزل دريلى يرلى (اركك ويا قادين) .

Ironie (¯˘˘ ا مؤ) (53) [روم] كنايه ‖ استهزا ، آلاى ، ذوقلنمه .

Irr (˘ ص) (24) = irre .

Irr„... (˘...) —rede (امؤ) مجنونلقرديسى، دلى سوزى، دلى صاچمه‌سى ‖ —gebäude (الا)، —garten (ا م)، —gebüsch (الا) قديمده انشا اولنوب ايچروسندن چيقمق كوج اولان طولاشيق يوللى خانه ، بغچه ، وقورولق ‖ —glaube (ام) خطالى ، سهولى برفكر ‖ ضلالت، رفضيلك ، رفضى ، الحاد ، بدعت ‖ —licht (الا) بعض بطاقلقلردن قالقان علولى بخار ‖ —sinn (ام) عقل بوزوقلغى ، قاچيقلق ، شعوره خلل كله ‖ —sinnig (ص) دلى ، قاچيق ، عقلنى بوزمش، مجنون ، ديوانه ‖ —stern (ام) (هيئة) سياره (Fix=stern كواكب ثابته‌دن اولانك عكسى) ‖ —wahn (ام) بيوك خطا ؛ فكر باطل، خرافات ؛ اعتقاد باطل؛ هذيان، اوهام وخيالات ، مالخوليا ‖ —weg (ام) ياكلش يول ؛ (مجا) طريق نامستقيم ‖ —wisch (ام) = —licht ؛ جادى، جن ، پرى ‖ نا بكار آدم .

Irrational (¯˘ (˘) tss ˘˘ ص) (24) [لاتينجه] (رِيا) واحد قياسى ايله نسبت مشتركى اولميان مقدار وياعدد ، اصم .

Irre (˘˘ ص، حا) (24) [قديم آلمانجه irri] ياكلش ، طوغريدن غيرى، ناصواب، اويغونسز ‖ —gehen ، —reiten ، —fahren (فع لا—) طوغرى يولدن چيقمق، ضلالته صاپمق، غائب اولمق ، يولنى غائب ايتمك ، قضايه اوغرامق ‖ —führen ، —leiten (فع متع) آلداتمق، اغوا واضلال ايتمك، يولدن، باشدن چيقارمق ‖ sich durch etwas —führen lassen برشيئه قاپلمق ، آلداتمق ‖ da sind Sie sehr— (ياكلش) اوسز پك الدانيورسكز ، فكركز چوق ياكلش ، خير بو بويله دكل ، اوله‌مز ‖ —machen ويا خود —leiten (فع متع) برينى شاشيرتمق ، تشويش ايتمك ‖ —werden (فع لا —) شاشيرمق ، ich werde ganz— بن بسبتون شاشيردم ، عقلى غائب ايتدم ؛ آرتق آكلايه‌مم ، قفام شيشدى .

Irrelevant (˘ ˘ ˘˘ ص) (24) [لاتينجه] اهميتسز ، هيچ بر ، نصل اولورسه اولسون .

Irreligiosität (¯˘ (˘) ˘˘ ا مؤ) (49) [لاتينجه] دينسزلك ، الحاد .

Irren (˘˘ فع لا + برمحل تبديلنى كوستردكده : فعلا—) a. (21) ياكلمق ، يولنى غائب ايتمك ، شورايه بورايه كيتمك ‖ آلداتمق ناصواب ايش كورمك ، خطا ايتمك ، شاشيرمق ‖ laßt Euch nicht—des Pöbels Geschrei (شاعر مشهور شيللرك) اسافل ناسك شماته‌سنه ، كورولتيسنه ، باغيروب چاغرمسنه ، اهميت ويرميكز ، بوسزى شاشيرتماسون ‖ sich— شاشيرمق ؛ ياكلمق ؛ sich im Datum— تاريخى اونوتمق ، شاشيرمق، ياكلش تاريخ قومق، تاريخنده ياكلمق .

Irren„... (˘˘...) —wächter (ا م) دلى باشى ‖ —anstalt (امؤ) = —heil„Anstalt ‖ —haus (الا) تيمارخانه ، شفا خانه ‖ —heil=Anstalt (امؤ) شفاخانه ‖ —heil=Kunde (امؤ) مجنونلرك صورت تداويسنى كوسترر علم طب ، دليلرك صورت تداويسى .

Irrig (˘˘ ص) (24) [irren] خطا ، ياكلش ‖ شاشقين ‖ —er Weise سهواً ‖ ganz—sein زياده ياكلش اولمق .

Irrsal (¯˘ ام) (38) [irre] خطا ، ياكلمه .

Irrthum (¯˘ ام) (25) [irre] خطا ، ياكلشلق ، سهو ‖ da sind Sie im—e ايو آكلاشلمامه ، بونده ياكليورسكز ، بونده ياكلشكز وار .

Irrthümlich (˘˘˘ ص) (24) سهواً ، ياكلشلقلى اولان ‖ —er Weise (حا) سهواً ، ياكلشلقله .

Isaak (˘˘¯ اخا م) (56) اسحق (ع.م) .

Isabell (¯˘˘ ص) (24) [Isabelle] (رنك) قوله‌رنكى، آچيق صارى .

Isabelle (˘˘¯ امؤ) (48) ويا خود : Isabella (56) (وافتيز اسمى) ايزابل ‖ (ام) (52) ، (امؤ) (53) ايزابل باركير .

Isard (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) (تا طبيعه) يبان كچيسى .

Isegrimm (˘˘¯ ام) (38) [قديم آلمانجه Isangrim تيمورمغفر، سرپوش] (حيوانات مصاللرنده قورد اسمى) ‖ (مجا) تكدير ومؤاخذه ايدن ، خومورداننان .

Islam (˘˘ ام) (56) (*sans pl.*) [عر] مسلمان ، Islamismus اسلام ، دين مبين محمدى‌يه تابع قوم واهالى ، (˘˘˘˘ ا م) (*inv.*) اسلاملق، مسلمانلق ‖ ممالك اسلاميه .

Islamit (¯˘˘ ا م) (51) [عر] ، —in (امؤ) (50) مسلمان اركك وياقادين .

Island (˘¯ اخا لا) (56) [Eisland] (جغرا) ايزلاندا (اطه‌سى) .

Iso„... (¯˘...) [روم] (=gleich„...) .

Isochron(isch) (˘) ¯ k ˘¯ ص) (24) [روم] متساوية الزمان .

Isolator (˘¯˘ ا م) (43) [ايتا] (حكم) مجرد ، الكتريق اوته‌يه كچيرميان، غير ناقل جسمدن يايلمه آلت .

Isoli(e)r„... (...˘¯˘) —schicht (امؤ) الكتريق غير ناقل طبقه، طبقهٔ مجرده ‖ —haft (امؤ) حبس منفرد، يالكز اوله‌رق دليكه (حبسه) طيقمه ‖ —stuhl (ام) ، —schemel (ام) (حكم) = Isolator ‖ —zelle (امؤ) خلوتخانه ‖ تك كيمسه‌يه مخصوص حبس اوطه‌سى ، پوليس ، قودس .

Isoli(e)ren (˘¯˘ فع متع) a. (21) [فر] (حكم) تجريد ايتمك ‖ غير ناقل قيلمق ، (فع مطا) تجرد ايتمك .

Isop (˘¯ ا م) (38) [عبر] (نبا) ذوقا ، چوردوك اوتى .

Isra-el (˘˘˘ : وياخود ¯˘˘ اخام) (56) (عبرانيجه جناب حقه عصيان ايدن معناسنه) اسرائيل .

Ist (˘ sein فعلنك صيغهٔ اخباريه‌سنك اوچنجى شخصى „ در „ معناسنه) .

Ist„... (˘...) (.:. soll„... كلمه‌سنك مقابلى) اكثريا تجارتده : موجود ، الده ، دكانده، مغازه‌ده موجود اولان(...)

مثلا: --einahmen (جمعمؤ) وارداتحقیقیه.(تجارتده قزانیلان) موجود آقچه || bestand— (ام)، stärke— (امؤ) قوهٔ موجوده، مقدار موجود، بالذات حاضر اولان.

Istäwonen (⏑-⏑ جمع مذکر) ㊷ (آلمان اهالیٔ قدیمه‌سندن) اشته وونلر.

Isthmus (⏑⏑ ام) ㊺ [روم] برشبه جزیره یی قره یه ربط ایدن بوغاز.

Istri-en (⏑⏑⏑ اخالا) ㊻ [لاتینجه | (جغر) آوستریانك ادریاتیق دکزی ساحلنده ۲۹۹٬۹۰۰ تفوسلی برقطعه اراضیسی.

Itala (⏑⏑- امؤ) (*inv.*) ایتالیانجه اسکی انجیل ترجمه‌سی.

Itali-en (⏑⏑- اخالا) ㊻ ایتالیا.

Itali-ener (⏑⏑--- ام) ㊵ a. ، in-- (امؤ) ㊶ ایتالیالی (ارکك ویا قادین).

Itali-enisch (⏑⏑--- ص) ㉑ ایتالیایه منسوب ومتعلق || ایتالیانجه (لسانی).

Italisch (⏑⏑- ص) ㉑ اکری یازی.

Item (⏑⏑ حا) و (الا) [لاتینجه] بعده، بوندنصکره || بوندنماعدا، بوندن فضله || فضله.

Ithaka (⏑⏑⏑ اخالا) ㊻ یونانستانك غربنده وکفالونیا اطه‌سنك شرقنده الیوم (تیاق) تسمیه اولنان اطه وموقعی.

Ithakesi-er (⏑⏑⏑- ام) ㊵ a. ، in-- (امؤ) ㊶ اشبو اطه ویا موقعدن اولان ارکك ویا قادین.

Ithome (⏑⏑- اخالا) ㊻ یونانستانك مسه‌نیا قطعه‌سنده تپه.

Iva (⏑ v- امؤ) ㊶ (نبا) [رومانیاجه] پرپلاموطی، میشه‌جك.

Iwan (⏑⏑ اخام) ㊻ یوان.

J. (Jot)

J. (yôt : ⏑ الا) ㊻ آلمانجه الفبانك اوننجی حرف ویدنجی حرف غیر صدائیسی || J. مختصراً سنه معناسنه اولان Jahr کلمه‌سنه دلالت ایدر.

Ja (- وبعضا ⏑ حا) | قدیم آلمانجه ja | (nein کلمه‌سنك مقابلی) اوت، نعم. اویله مثلا ich glaube ja (اوت) ظن ایدرم. اویله اولملی || ja doch! البته! شبهه‌سز! || ja wohl! اوت افندم! اویله‌در! || یاغمه یوق! قپارده قاچارمیسك! || zu allem ja sagen هرشیئه اوت دیمك، هرشیئه موافقت ایتمك، راضی اولمق || (اشته کوردکمی معناسنه اولەرق) یا || ja, du lieber Gott! یا نه استرسك! ندرصانکه! || ja, wissen Sie... یا ...، بیلورمیسکز ...، اویله اما ... || Das ist ja nicht schwer یا بوکوچ برشی دکلکه، کوچ برشی دکلیا || da sind Sie ja! ها اشته کالدیکز! || (الا) ㊻ ویاخود das Ja (لفظی) اوت (*inv.*)، اوت || mit einem lauten Ja برموافقت قطعیه ایله، یوکسك سسله اوت دیه‌رك، تصدیق ایدرك.

Ja „ ... (⏑...) bruder— (ام)، herr— (ام)، mensch— (ام)، jäger— (ام) هرشیئه اوت دییان کیمسه || wort— (الا) اوت، موافقت.

Jabiru (⏑-- v ام) ㊻ | برازیلیاجه | (تا طبیعه) لیلك جنسندن برقوش، یابیرو.

Jach (⏑ ص) ㉑ = jäh.

Jache(r)n (⏑ فعلا+) a. ㉑ (عو) قوشه‌رق اکلمك.

Jacht (⏑ v امؤ) ㊾ | jagen کلمه‌سنه منسوب اولەرق هوللانداجه | (بحر) تفرج، سلطنت کمیسی، یاخت، قوتره.

Jacke (⏑ امؤ) ㊸ [فر] یلك. نیمتن (منتان)، قیصه ستری، چاکت، چوجق البسه‌سی || Jemandem (عمو) (مجا) die—voll hauen برینی ایییه دوکمك، ایصلاتمق || Das ist eine alte— بو اسکی، کهنه برایش، لقردی، سوز، ماده، (جانم اونی هرکس بیلور) بونی هرکس بیلور، بونی بیلمدك کیم وار، بونی بیلمیه‌جك نه‌وار.

Jackeln (عمو) کذلك jäckeln (عمو) هر ایکیسیده: (⏑ فعلا+) a. ㉑ | jagen | بارکیرله اوته‌یه برویه قوشمق || herum— هرطرفه قوشوشمق.

Jackett (⏑ ، jä-ke't تلفظ اولنور الا) ㊻ | فر | چاکت، قیصه ستره.

Jagd (⏑ امؤ) ㊾ آو، صید، شکار || die—kommt zurück (آوه‌کیدن بالجمله انسان، بارکیر، کوپك وسائره) آو کیرو دونیور، آوکیری کلیور.

Jagd „ ... (⏑...) anzug— (ام) آو البسه‌سی || joppe— (امؤ) آو چاکتی || polizei-Gesetz— (الا) آو نظامنامه‌سی || schein— (ام) آو تذکره‌سی، رخصتنامه‌سی || bezirk— (ام) آو دائره‌سی (درونده آولانمغه مساعده اولان دائره) || falke— (ام) (تا طبیعه) آوجی شاهینی || gebiet— (الا) = bezirk— || gehege— (الا) خصوصی آوه مخصوص پارق || geschichte— (الا) آو حکایه‌سی || geschichten— (جمع) آوجی حکایه‌سی (آتوب طوتمه کندینی اوکمه) || hund— (ام) آو کوپکی || lust— (امؤ) آوه اولان مراق، آوجیلق مراق || reiter— (ام) آو کوپکلرینی سوق واداره ایدن آتلی اوشاق || spieß— (ام) حربه، کوسکو || tasche— (امؤ) آو، آوجی چانطه‌سی || wesen— (الا) آوجیلق وبوکا متعلق بالجمله مواد وخصوصات || zeit— (امؤ) آو موسمی || zug— (ام) آو ایچون احضار ایدیلان قطار، آوجی قطاری، ترەنی || آوه کیدن انسان وسائره‌نك کافه‌سی، آو قافله‌سی، جمعیتی || آو آرابه‌سی اوکنده بولنان قوشوحیواناتی || سرعت قطاری (شمندوفرلرده).

Jagellonen (⏑⏑ y-gh اخا جمع مذکر) ㊷ پولونیا خاندان حکمداریسی.

Jagen (ـ٘ـ فعـ متعه) a. ㉑ [قدیم آلمانجه : jagôn
چابوق ایلری حرکت ایتمك] آولامق، صید ایتمك || Jemand
(عجا) || برینی جبر ایله ایشه سورمك an die Arbeit—
sein Gut (یاخود : Vermögen) durch die Gurgel
(یاخود : Kehle)— اولانجه واریتنك آلتندن‌کیروب اوستندن
چیقمق، ییوب بتورمك || Jemandem den Degen durch
den Leib— قلنجی برینك قارننه صوقمق، قلنجی برینه داخ
ایتمك، ویر ایتمك || Jemandem eine Kugel durch den
Kopf— برینك بینه برقورشون صیقمق || die Kinder
von der Straße (in die Stube) — چوجقلری‌سوقاقدن
اوه، اوطه‌یه سورمك، کتیرمك، قوغمق، قوغالامق || Jemand
zum Teufel (Henker وياخود : Kuckuk)— برینی دفع
ایتمك، قوغمق || ein Witz jagte den andern شقه‌نك،
لطیفه‌نك بری دیکرینی ولی ایدیوردی، بربرینی‌متعاقب تحقلقلر
یاپلدی || (فعـ لا + ، تبدیل موقعی کوسترمك مراد ایدلدکده
فعـ لا —) قوشمق، کال سرعتله کیتمك ، آله بیلدیکنه سورمك ||
عجله ایتمك || آوه کیتمك، آولامق || sich— (فعـ مطا) مثلا
— sich mit Andern (herum) بربرینی قوغالامق .

Jäger (ـ٘ـ ا م) a. ㊵ [jagen] 'in— (ا مؤ) ㊿
آوجی (ارکك ویا قادین) .

Jäger„ … (ـ٘ـ……) —bataillon (ا لا) (ع)
آوجی طابوری ، (نشانجی) .

Jaguar (ـ٘ـ y ا م) ㊳ [برازیلیاجه] (تا طبیعه)
آمریقا پلنکی ، کوچك پارس ، یوز .

Jäh(e) (ـ) ـ صـ) ㉑ [قدیم آلمانجه : kahi] چابوق ،
تیز، عتیك ، چابوق وبردنبره اولان || (حا) درحال، درعقب،
بردنبره، کوز آچوب قپاینجه‌یه قدر، کسکین || بلا تأمل .

Jähe (ـ٘ـ امؤ) ㊸ (sanspl.) [jäh]چابوقلق،صبرسزلق||
آپاکسزلق، سرعت|| خویرادلق، نزاکتسزلك|| سرت؛ صرپ .

Jahr (ـ ا لا) ㊳ [قدیم آلمانجه : jâr] سنه ، ییل ،
سال || (heute) vor einen—e (vor'm—e) بوندن
(بوکوندن اعتباراً) برسنه اول، مقدم|| —(heute)über's
برسنه صکره || ein—wie das andere هرسنه (دیکری کبی
اوله‌رق) وياخود : ein—um's andere || کذا wie alle—
هر ایکی سنه دخی ، هر ایکی سنه‌ده دخی || im Jahre 1876
۱۸۷٦ سنه‌سی ، بیك سکز یوز یتمش آلتی سنه‌سنده ||
seit—und Tag بیللر کونلر کچه‌رك || über—und Tag
چوق‌زماندنبری||er ist zwölf—(e)alt اواون ایکی یاشنده‌در ؛
اون ایکی‌سنه‌لکدر، وکذلك : er zählt zwölf—e || er geht
in sein neuntes— او طقوزینه (طقوز یاشنه) باصیور،
کیرییور||er ist in den dreißiger—en او اوتوزینی‌کچکیندر
[(اوتوزیله قرق آره‌سنده‌در)||er ist noch in den besten—en
[اونك دها تام دینجلك زمانیدر؛ تام ایووقتیدر||ein viertel—
اوچ آی || —andert-halb بر بچق سنه .

Jahr „ … (ـ٘……) —lohn (ا م) سنه‌لك ، ییللق
معاش || —buch زمان اعتباریله دور ، عصر ، ییللق وقایعی
یازار کتاب ، رساله ؛ سنه‌لك ، هرسنه‌ده بردفعه چیقان کتاب ،
رساله||—fünf(t) (ا لا) بش‌سنه‌لك بروقت||—gang (ا م
سنه، برسنه‌مدتی|| برسنه‌نك‌مجموعه‌سی، برسنه‌لك‌مجموعه||سنه‌لك||
صنف؛ عین‌سنه‌دن، صنفدن، پوسته‌دن‌اولان||—hundert (ا لا)

عصر (یوزسنه‌لك بردور) || —markt (ا م) پنایر ، ییل
پازاری || —ring (ا م) (نبا) برآغاجك الیافنده عمود
سطحنده‌کوریلان سنه حلقه‌سی || —tausend (ا لا) بیك
سنه‌لك برزمان||—zeh(e)nt (ا لا) اون‌سنه‌دن‌عبارت زمان.

Jahre-lang (ـ٘ـ٘ـ صـ) ㉑ بتون سنه‌لرسورن|| (حا)
سنه‌لرجه .

Jähren (ـ٘ـ) sich— (فعـ مطا) a. ㉑ es jährt
sich heute, daß … بوسنه اویله برسنه وارکه … .

Jahres„… (ـ٘……)—anfang—(ام)سنه ابتداسی، بدایتی||
—einkommen (ا لا) برسنه‌ده حصوله‌کلان واردات ،
برسنه‌لك‌حاصلات||abschluß— (ام)سنه نهایتی|| سنه حساباتی
دور وتسویه ایتمك ، برسنه‌لك حسابی قپامق || —bericht
(ام) ویریلان برسنه‌لك‌حساب||wissenschaftlicher—bericht
برسنه‌لك فنی رساله ، لایحه || —frist (ا مؤ) برسنه‌لك
مدت || —kontingent (ا لا) (ع) (قرعه) برسنه‌نك
عسکره آلنان موجودی ، مقداری || قرعه کشیده‌سی ||
—schluß (ا م) سنه‌نك نهایت کونی || —zahl (ا مؤ)
سنه‌عددی||تاریخ؛ سکه اوزرنده تاریخه دلالت‌ایدن رقم، تاریخ||
—zeit (ا مؤ) موسم .

Jährig (ـ٘……) (ـ٘ـ……صـ) ㉔ سنه‌لك || — „zwölf
اون ایکی سنه‌لك .

Jährlich (ـ٘ـ صـ) ㉔ [Jahr] سنوی .

Jährling (ـ٘ـ ا م) ㊳ [Jahr] برسنه‌لك اهلی‌حیوان ،
بریاشنده یاوری || (علی‌الخصوص آوجیلقده) برسنه‌لك کیییك
یاوروسی .

Jako(n)net (è'tᵉ …… ـ٘ـ j ا م) ㊻ (تجا) ایتالیاده
یاپیلان پاموقدن معمول قماش ، ژاقوناس .

Jakute (ـ٘ـ ا م) ㊿، Jakutin (ا مؤ) ㊿ سبریانك
شرق شمالی اهالیسی .

Jalap(p)e (ـ٘ـ y ا مؤ) ㊸ (نبا) چالاپه ، —falsche
کیجه صفا .

Jal(o)usie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) ㊾ یاخود
㊸ پانجور .

Jamaika (ـ٘ـ y ا خا لا) ㊻ (جغرا) آنتیل‌دکزنده
انکلتره‌نك ژامایق اسمنده بشیوزسکسان بیك نفوسلی‌آطه‌سی.

Jamaika „ … (ـ٘ـ…… y)—pfeffer (ا م) (نبا)
قاقوله || —rosen-holz (ا لا) (تجا) (نبا) بلصمه آغاجی.

Jammer (ـ٘ـ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه jâmar اذا
وجفا ویرن آغری حسی] عذاب ، محنت، صیقیندی، فلاکت،
آجی، بد بختلق، آفت ، کدر ، الم ، اضطراب قلب ، جفا ||
امیدسزلك || ترحم ، آجیه || (برشیئی غائب ایتدیکندن طولایی
زیاده‌سیله ایدیلان) تأسف،کدر، حیفلنمه|| (تأسفی‌موجب‌اولان
برشی حقنده) وياخود : —und Schade ist's —und
Schade یازیق، یك یازیق‌اولدی، واه واه || اضطراب، آجی||
اضطرابدن‌حاصل‌اولان ایکلتی، باغرمه وحایقرمه ، ناله، وفغان||
= Katzen-jammer .

Jammer„ … (ـ٘……) —belastet (صـ) فلاکتزده||
—geschrei (ا لا) آه وانین || —anblick (ا م) آجینه‌جق،
آغلانه‌جق برحال|| —erregend (صـ) آجینه‌جق، موجب ترحم
اوله‌جق‌صورتده|| —gestalt (ا مؤ) سفیل، ادنا آدم || فقیر ،

ضعیف ، بیچاره کیسه || voll— (ص) پك زیاده آجینه‌جق حالده ، یورك پارچلیه‌جق وجهله ، یورکلر آجیسی || موجب مرحمت .

Jämmerlich (ــَـ ص) ㉑ مرحمته ، آجیغه شایان || فنا برحالده ، صورتده اولان ، شایان تأسف ، موجب کدر ومأیوسیت اولان || es ist—zu sehen آجینه‌جق برحالده ، کذاکنایه اوله‌رق تأسف اولنه‌جق برصورتده اولان ، کورنمیه‌جك برحالده بولنان || پك فقیر || کوتو ، مردار ، سفیل ، فنا .

Jammern (ــَ فع لا +) a. ㉑ آغلامق ، آه وانین ایتمك || (برشیئك آجیسندن ، اضطرابندن ، الم وکدرندنطولایی) فریاد وفغان ایتمك ، آه ایتمك || تأسف ایتمك ، کدرلنمك ، حیفلنمق ، آجیمق || (فع متع) (کذا فع یکشخ) —Jemand برینك مرحمتی جلب ایتمك || der Mensch jammert mich شو … آدمك حالنه آجیورم .

Jan (ــَ y ا م) ㊳ طاوله‌نك ایکی یاندن بهری ، طاوله‌نك قنادلرندن بهری || (ا م) واقتیز اسمی ㊻ =Johann .

Jan-hagel (ــَ ـ y ا م) (sans pl.) ㊻ عادی ، قبا ، غلیظ کیسه || عوام ناس .

Janitschar (ــَـ y ا م) ㊿ [ترکجه : یکی عسکر] (ع) یکی چری (عسکری) .

Jänner (ــَـ ا م) a. ㊵ (قدیم ، شعرده مستعمل ، وبر ایالتده مخصوص اصطلاح) = Januar .

Januar (ــَـ : y یاخود ــَـ y ا م) ㊳ کانون‌ثانی ، کانون ثانی آیی .

Japan (ــَـ dj : کذلك y ا خا لا) ㊻ [چینجه : کونشك اصلی] ژاپونیا حکومتی || ژاپونیا .

Japaner (ــَـ y ا م) a. ㊵ – in (ا مؤ) ㊿ دها زیاده مستعمل اوله‌رق : Japanese (ــَـ y ا م) ㊾ (ا مؤ) Japanesin ژاپونیالی (ارکك ، قادین) .

Japanesisch (ــَـ y ص) ㉑ = japanisch .

Japani(e)ren (ــَـ y فع متع) a. ㉑ [Japan] (صنع) پورسلانی بردفعه دها یاقه‌رق فغفوری حالنه قویمق .

Japanisch (ــَـ y ص) ㉑ ژاپونیاجه ، ژاپونیانك ؛ ژاپونیایه مخصوص ومتعلق || das—e ‘ Japanisch (ا لا) ㉑ ژاپونیاجه ، ژاپونیا لسانی .

Japhet (ــَ f ـ y ا خا م) ㊻ یافث .

Japhetisch (ــَـ y-f ص) ㉑ یافث نسلندن اولانلر .

Jappen (ــَ فع لا +) : هر ایکیسیده کذا ㉑ a. japsen ㉑ c. صیق صیق نفس آلمق .

Jargon (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊻ [فر] قبا ، آکلاشلمز لسان ؛ آیاق‌طاقمنك کندولرینه مخصوص شیوه وصورت ایله تلفظ ایتدکلری لسان || (معد) تسیرغون دخی دینیلان صاری الماس .

Jasmin (ــَ j : اکثریا ، ــَـ y ا م) ㊳ [فارسیده jäsemin] کوزل ، خوش ، لطیف قوقو] (نبا) یاسمین ، یاسمین چیچکی || wilder— یبانی یاسمین .

Jaspachat (ــَـ y ا م) (مرا . Jaspis-achat) .

Jaspi(e)ren (ــَـ y فع متع) a. ㉑ [Jaspis] یشم کبی رنکلی رنك ایتمك ، یشملمك .

Jaspis (ــَ y ا م) (inv.) ویاخود ㉝ [عبرا ، روم] (معد) یشم ، یشب .

Jaspis„… (ــَـ y …) —farbe (ا مؤ) یشم رنکی || —achat (کذلك : Jaspachat ‘ ــَـ y) (ا م) یشملی عقیق طاش || —marmor (ا م) یشملی مرمر || —opal (کذا Jaspopal ‘ ــَـ y) (ا م) یشم رنکلی وسودکبی بیاض قیتدار برطاش .

Jatropha (ــَ f ـ y ا مؤ) ㊻ [روم] (نبا) کورقاس اوتی .

J(a)uchart (ــَـ ا م) ㊳ جمی کذلك (inv.) محل وزمانه‌کوره تحول ایدر ٢٥،٥٣—٣٤ دونملك اراضی اولچیسی .

Jauche (ــَـ ا مؤ) ㊸ بوزوق وکوتو قوقولی صو ، علی‌الخصوص — („ Mist) کوبره صویی ، شربتی || (مجا) فنا بیرا || (عو) اینك ترسی || (علم امراض) یاره‌لردن‌چیقان صاری ایرین .

Jauchzen (ــَ فع لا +) c. , b. ㉑ [قدیم آلمانجه : jûwezen شنلك ایتمك ، سوینمك] سوینچ ایله باغیرمق ، (فع متع) آلقشلامق ، تحسین ایتمك .

Jauchzer (ــَـ ا م) a. ㊵ سوینچ حایقیرمسی .

Jaun (ــَ ا خا لا) ㊻ (جغرا) (اسویچره ده بونامده کوی وکوشك) بلغارد .

Java (ــَ v ـ y ا خا لا) ㊻ (جغرا) ژاوا آطه‌سی .

Java„… (y ــَ v …) —rinde (ا مؤ) (تجا) ژاوه دارچینی || —kaffe (ا م) (تجا) ژاوه قهوه‌سی ، ژاوه .

Javenese (ــَـ y-v ا م) ㊾ ‘ Javanesin (ا مؤ) ㊿ ژاوه‌لی (ارکك ویا قادین) .

Je (ــَ حرتد) Je [„ Jesus “ دن محرف] Herr Je ! آمانك ! || (عو) اوف ! || = ja یا ، فقط ، اما ! || (حا) von je her اوته‌دنبرو ، دائما || je und je هرزمان بعض دفعه || je zwei und zwei ایکیشر ایکیشر || er gab den acht Knaben je zwei Groschen اوسکز چوجغك بهرینه ایکیشر “ غروش „ ویردی (برغروش یکرمی یاره قدر آلمان پاره‌سی) || für je zehn Wörter بهر اون کلمه ایچون || je nach seinem Fleiße verdient er acht bis zehn Franken (او) چالیشیشنه کوره سکز ، اون فرانق قزانور || je nach dem die Umstände es erfordern ایجاب احواله کوره || je bescheidener Du sein wirst, desto zufriedener werde ich sein سن تقدر عقللی ، اوصلو ، کامل اولورسه‌ك بنده (سندن) اوقدر ممنون ، راضی اولورم (اوله‌جغم) || je eher, je lieber نقدر ایرکن اولورسه اوقدر ایو اولور (ایودر) || je mehr und mehr کیت‌کیده ، کیتدکجه .

Jebus (ــَـ y ا خا لا) (inv.) (جغر) اسکیدن قدس شریفك یرنده بولنان شهر .

Jed„… (ــَ ضمیر) کذا er— (م) ، e— (مؤ) ، es— (لا) ㉔ (حرف تعریفسز) a. ㉔ (مرا . ein) : حرف تعریفله b. ㉔ جمی نادراً c. ㉔) کافه‌سی ، هرکیسه ، هرکس || er Soldat— muß tapfer sein هرعسکر جسور وشجیع اولملیدر || —e leiseste Berührung هر اوتوزنجی —er Dreißigste || einer wunden Stelle بر یاره‌یه الك خفیف صورتده بیله ایدیلان تماس ، الك خفیف طوقونمه‌بیله || ohne—en Zweifel بلاشك ولاشبهه || (ein)Jeder (ا م) ، eine Jede (ا مؤ)

ein Jedes (الا) كافه‌سى (21) هر برمذكر، مؤنث ولازم اولان شخص، كيسه، هركس || (ضرمثلا) Jeder für sich und هركس كندى ايچون جناب حقده Gott für uns Alle جمله‌مز ايچون (هركس كندى يااليشمليكه جناب حقده عموضره ياردم ايتسون) (ضرمثلا) || Jeder hat seine Fehler هركوزلك برقصورى اولور .

Jeddo (-ٓ ا خا لا) (56) (جغر) (ژاپونيانك پاى‌تختى) يدو شهرى .

Jeden „ ... (ـ‌ٓ...: و ...ـ‌ٓ) —falls (حا) هرحالده، مطلقا، هرنه اولورسه اولسون، البته || —orts (حا) هريرده، هرترده‌ده اولورسه اولسون .

Jeder (ـ‌ٓ) (مرا) . (jed...) .

Jeder „ ... (ـ‌ٓ...) —lei (حا) هردرلو، هرنوع || allerlei = —mann || (ضمير) هركس، جمله عالم || —zeit (حا) هروقت، هرساعت، هرنه وقتده اولورسه اولسون .

Jedesmal (-ـ‌ٓ حا) هردفعه، هروقت .

Jedoch (ـ‌ٓحا) بناءً عليه، معمافيه ||(مرا . (dennoch) .

Jeglich (ـ‌ٓ ضميرغيرمعين) jeder = (مرا . ...jed) .

Je-her (-ـ‌ٓ : و -ـ‌ٓ حا) : —von || (مرا . je) ؛

Je-länger-je-lieber (ـ‌ٓـ‌ٓـ‌ٓ ا لا) a. (40) (نبا) خانم الى (چيچك) .

Jemals (-ـ‌ٓ حا) اصلا، هيچ، هيچ بروقت، بركره بيله|| (je=) haben Sie ihn—gesehen! سز اونى هيچ كورديكزمى؟ بركره‌جك بيله اولسون كورديكزمى ؟

Jemand (ـ‌ٓ ضمير غيرمعين) a. (21) بركيسه، برى، بريسى و(معناى‌نفيده) هيچ بركيسه، هيچ برى|| —es kommt برى كليور || es ist—bei ihm يانده بريسى وار || (محقق بيلينوبده يالكز اسمى‌ذكراولنمق استنيلان شخص، كيمسه‌حقنده) ich kenne einen (gewissen) —, der... بن برينى‌طانيرمكه، او ... || —dieser بو آدم، بو انسان، بوشخص .

Jemen (-ـ‌ٓ ا خا لا) (56) (جغر) يمن ولايتى .

Jen ... (ـ‌ٓ ضمير اشارتيه) ، كذا —er (م) ، —e (مؤ) ، —es (لا) كافه‌سى a. (21) dieser كلمه‌سنك مقابلى) او، شو، بريكى، اوته‌كى|| an—em Tage اوكونده|| von Diesem und J—em sprechen||شو بو Dies und J—es شوندن بوندن قونوشمق ، سويلك ، بحث ايتمك .

Jenny (-ـ‌ٓ j ا خا مؤ) (56) (وافتيزاسمى) ژانت، ژانى.

Jenseit (ـ‌ٓ) (مرا . jen-seits) ..

Jen-seitig (ـ‌ٓـ‌ٓ ص) (21) اوته‌ده، اوبرطرفده اولان || قارشو يقه‌ده‌كى|| das—e Ufer قارشو يقه، او برطرفده‌كى ساحل، قارشو قيى .

Jen-seits (ـ‌ٓ مضاف اليه آلور حرجر) اوته طرف، قارشو، او برطرفده || Länder—des Rheines " رن " نهرينك قارشو يقه‌سنده‌كى مملكتلر، حكومتلر .

Jerboa (ـ‌ٓـ‌ٓ y ا م) (56) [روس] (تا طبيعه) ممه‌لى اولوب فاره جنسندن حيوان .

Jeremiade (ـ‌ٓـ‌ٓ- y ا مؤ) (53) [فر] فرياد وفغان .

Jeres (ـ‌ٓ ch ا خا لا) (inv.) (جغر) اسپانياده برشهر؛ —wein (ا م) بورادہ چيقان مشهور شراب .

Jerum (ـ‌ٓ حر ند) (عمو) اى بيچاره ! اى مسكين !.

Jerusalem (ـ‌ٓـ‌ٓ- ا خا لا) (56) (جغر) قدس شريف .

Jerusalems „ ... (ـ‌ٓـ‌ٓ...- y) —blume (ا مؤ) (نبا) آتش‌قرانفيلى|| —gerste (امؤ) (نبا) Davids-korn = ماويعطراق عادى آرپه .

Jes (ـ‌ٓ حرند) (مرا) (je) .

Jesuit (ـ‌ٓ-ـ‌ٓ ا م) (51) [Jesus] ژه زويت .

Jesu-Papier (ـ‌ٓ-ـ‌ٓ-ـ‌ٓ y ا لا) (38) (تجا) (٧٣ / ٥٥ سانتيمتره‌لك) كاغد .

Jesu (ـ‌ٓ y ا خا م) (مضاف اليه ومفعول اليهى Jesu، مفعول بهى Jesum) عيسى (ع . م) (—Christus) .

Jet (ـ‌ٓ djète تلفظ اولنور ا لا) (56) [انكليز] (معد) Gaga't(h) = سياه كهربا|| — imitirtes صنعى كهربا .

Jethro (-ـ‌ٓ y ا خا م) (56) موسى (ع . م) ك قاينى.

Jettchen (ـ‌ٓ ا خا مؤ) b. (40) (عمو) ، Jette (ا خا مؤ) (53) (عمو) هانريت .

Jetzig (ـ‌ٓ ص) (24) شمديكى، شمديلك، حاضرده‌كى بوكونكى .

Jetzt (ـ‌ٓحا) شمدى، بو آنده || بوزمانده، شو وقتده || (كچمش برشيئك شدت وسرعتله نقلى اثناسنده) بو اثناده، يرده|| بوكونكى‌كونده مثلا wie die Sachen—stehen ايشك حال حاضرى اوزره .

Jo! (ـ‌ٓ حرند) (يوكسك سسله سسلنمه، چاغيرمه) هى ! ياهو ! || بعضاً الحاق اولنه‌رق : Feuerjo! يانغين وار ! || (آرابه‌جى سسلنمه‌سى) ده ! (مرا . hott) .

Jobber (ـ‌ٓ ام) a. (40) [انكليز] (تجا) آقچه فرق تجارتى ايدن، صرافلق ايدن، مرابحه‌جليق ياپان .

Jobel (ـ‌ٓ ام) a. (40) [عبر] كذا : —horn (ـ‌ٓـ‌ٓ الا) (25) شنلك بوروسى .

Joch (ـ‌ٓ الا) (38) بيوندوروق || (برچفت برابرقوشولور جر حيوانى) ايكى (چفت) اوكوز || zwei—Ochsen (اراضى اولچيسى) J(a)uchart = || الده ويا اوموزده چفته قوغه وامثالى طاشيمق ايچون صيريق || ايكى وادى آره‌سنده اوزانان طاغ صرتى || (معما) افقى باصقى كيريشى || (بحر) قلفات ايچون دستك، چاپراز آغاج .

Joch „ ... (ـ‌ٓ...) —höhe (امؤ) بيون (بيوندوروق) يوكسكلكى|| —weite (امؤ) (كوپرى‌انشاسنده) آياقدن (آغاج) آياغه اولان مسافه || —bein (الا) (تشر) الماجق كميكى، عظم وجنى || —brücke (امؤ) قازيق كوپرى || —holz (الا) ديرك تابلاسى|| —muskel (ام) (تشر) عضلهٔ عذارى .

Jochen (ـ‌ٓ فعه متعه) a. (21) [Joch] an-jochen = .

Jockey (djo-ké ـ‌ٓ ام) (56) [قبطى لساننده قامچى، قيرباج معناسنه اولان tschukni كلمه‌سندن مأخوذ انكليزجه] ژوكى (حيوان ياريشلرنده قوشويه چيقان) بينيجى، فارس .

Jod (ـ‌ٓ الا) (56) (sans pl.) [روم] (كيميا) ايبود ، ايبودين .

Jod „ ... (ـ‌ٓ...) —stick-stoff (ام) آزوتورديبود || —äther (ام) اتر ايبوده || —eisen (الا) ايبودور دوفر || —krankheit (امؤ) (علم‌امراض) داء ايبود، تسمم ايبودى|| —stick-stoff (ام) ايبودور دازوت، آزوتورديبوت .

Jod(e)ler (ـ‌ٓ(ـ‌ٓ)ـ‌ٓ ا.م) a. (40) jodeln = || —in (امؤ) (50) تيرول مقاميله شرق سويليان اركك وياقادين .

Jodeln (ـَـ فعلا + وفعمتعه) .a ㉑ [jo ايله تغنى ايتمك ، باغيرمق] تيروللبلركى شرق اوقومق ، تغنى ايتمك .

Jodid (ـَـ الا) ㊳ [Jod] (كيميا) ايوديد .

Johann (ـَـ ام) ㊻ [عبر] (وافتيز اسمى) يوحان ، ژان ، يوان ‖ —von Österreich يوان ، دون ژوان دوتريش .

Johanna (ـَـ امؤ) ㊻.㊿ (وافتيز اسمى) ژان .

Johannis (ـَـ ا مؤ) (inv.) [Johannes كلمه‌سنك مضاف اليهى] حزيرانك يكرمى دردنجى كوننه مصادف سن ژان كونى .

Johannis„ ... (ـَـ ...) —beer=Saft (ام) فرنك اوزومى شروبى ، صوبى ‖ —beere (امؤ) (نبا) فرنك اوزومى ‖ schwarze—beere (امؤ) سياه فرنك اوزومى ‖ rothe—beere ‖ —berger (ا م) (تجا) (رن شرابى) يوهانينسبرغ (شرابى) ‖ —blume (امؤ) (نبا) ‖ Maß=lieb— ‖ —brot (الا) (نبا) كچى بوينوزى ، خروب‖—käfer (ام) —würmchen=(الا) طوكزلان بوجكى ، مايس (حزيران) بوجكى ‖ —kraut (الا) (نبا) يلان يصديغى نوعندن برنبات ‖ سودى قويولاشديران اوت ، يوغورد اوتى ، فويه ‖ قويون قيران ، قليج اوتى ، هپريقون ‖ —tag (ام) —würmchen (الا) آتش بوجكى .‖ Johannis

Johanniter (ـَـ ام) .a ㊵ يوهانيت ، سن ـ ژان طريقتك رئيسى .

Jo(h)len (ـَـ فعلا +) .a ㉑ [jo باغيرمق] باغيرمق ، نعره آتمق ؛ چاغرمق .

Jokus (ـَـ ام) (inv.) (sans pl.) [لاتينجه] آلاى ايتمه ، اكلنمه ؛ اكلنجه ؛ شقه ، لطيفه .

Jolen (ـَـ فعلا+) .a ㉑ =johlen .

Jölle , Jolle هرايكيسيده : (ـَـ امؤ) ㊸ (بحر) صندال ، قليقه .

Jonquille (فرانسزجه تلفظ اولنور امؤ) ㊸ [فر] (نبا) فوليا ، زرق ‖ (ص) قويو صارى .

Joppe (ـَـ امؤ) ㊸ [فرانسزجه jupe اولوب عربيدن مأخوذدر] قادين فستاننك بلدن آشاغى قسمى ‖ [عبرانيجه Japho دن مأخوذ روجه ، عربجه Jafa] (اخالا) ㊻ (مفعول اليه ومفعول بهى كذلك : n—) (جغر) Joppe ، يافه .

Jordan (ـَـ y ا خام) ㊻ [عبرانيجه آشاغى آقان ، دوكيلان] ارض فلسطينده نهر (بحر لوطه آقار) .

Jörg (ـَـ اخام) ㊻ (Georg) اسمنك صورت تصغيريه‌سى) .

Joseph (f ـَـ y ا خام ووافتيز اسمى) ㊻ [عبرانيجه : اه زياده قيلسون] ژوزف ، يوسف ‖ (كذا مجازى = عفيف، ناموسلى ، اهل عرض دليقانلى) .

Joseph„... (y ـَـ f...) —papier (الا) (تجا) توكروك كاغدى .

Jot(t) (ـَـ الا) ㊻ [روجه io'ta] (J) حرفنك اسمى ‖ (مجا) (كذا : Jottlein) مثلا —da fehlt kein نقطه‌سى بيله اكسيك دكلدر .

Jötum (ـَـ ام) ㊳ [اسقانديناوجه] (شمال اساطيرى) ديو .

Joujou (فرانسزجه تلفظ اولنور ام (الا) ㊻ [فر] (بر ايپ اوزرنده آشاغى يوقارى حركت ايدر لوحه) چوجق اويونجاغى .

Journalist (ـَـ ا م) (فرانسزجه اوقونور) ㊶ [فر] غزته‌جى ، ژورناليجى .

Jubart (ـَـ y ا م) ㊻ ، e— (ـَـ y ا مؤ) ㊸ (تا طبيع) ديشسز قادرغه بالغى نوعى .

Jubel (ـَـ ام) .a ㊵ سوينچ ، مسروريت ، شادمانى باغيرمسى ، حايقرمه‌سى ‖ سوينچ علامتى .

Jubel„... (ـَـ ...) —geschrei (الا) سوينچ حايقرمه‌سى ‖ —trunken (ص) سوينجدن مست ‖ —braut (امؤ) و : —bräutigam (ام) اللنجى سنهٔ ازدواجلرى ايچون شنلك ياپان (قادين واركك) ‖ —fest (الا)، —feier (امؤ) شنلك ، اللنجى سنه‌لك ازدواج ويا مأموريتى معلن شنلك (كذا يوز سنه‌لك) .

Jubeln (ـَـ فعلا + ومتعه) .a ㉑ سوينجدن حايقرمق ، شنلك ايتمك ‖ عالم شادمانيده يشامق ، كيف سورمك .

Jubilä-um (ـَـ y ا لا) ㊻ يكرمى بش ، اللى ويا يوز سنه‌لك ازدواج ، مأموريت ، عمر ويا مدت تشكل وتأسسى معلن شنلك .

Jubilo (ـَـ ا م) ㊻ [لاتينجه] لاتينجه : —in dulci مسروريت فوق العاده‌ده ، فوق العاده شنلك ايله .

Jucca (ـَـ امؤ) (نبا) ㊹ =Brot=wurzel آمريقانك صيجاق طرفلرنده چيقوب طبده قوللانيلور نبات ، مانيوقه .

Juch! (ـَـ ويا خود ـَـ) ! he— ! hei— هر ايكيسيده : (ـَـ) ، —heididel dum (ـَـ ـَـ) وكذا : —heisa (ـَـ) (حرند) هوررا ! يشا ! هايدى هايدى !

Juchert ، Juchart هرايكيسيده : (ـَـ ام)㊳ ، .a ㊷ =Jauchart .

Juchen (ـَـ فعلا +) .a ㉑ (عمو) [juch] كورلتيلى برسوينچ ، برشادمانى اظهار ايتمك ، سوينجدن ، سروردن كورلتى ، شماته ايتمك ، حايقرمق .

Juchten (ـَـ ام) .a ㊷ [روسيه juft دن مأخوذ فلنكيه] (تجا) سختيان . دها زياده en— مستعملدر ‖ —Leder (الا) سختيان .

Juchten (ـَـ ...) —band (ام) (كتابده) سختيان قاب ، جلد .

Juchzen (ـَـ فعلا+) .a ㉑ = juchen ، jauchzen .

Jucken (ـَـ فعلا + وفعمتعه) .a ㉑ قاشيمق ، كيديشمك : قاشيمق ‖ (علم امراض) d — (ص) كيديشديريجى ، قاشينديريجى ‖ —sich (فعمطا) قاشينمق ، سيفتينمك ، قاشيمق .

Jucks (عو) (اكثريا : Jux) هرايكيسيده : (ـَـ ام (الا) ㊳ [لاتينجه jo'cus] آلاى ، استهزا ، ماهتاب ، اكلنمه ‖ عبث ايله اشتغال ‖ مغاير ادب سوز .

Juda (ـَـ y) (اخام) ㊻ [عبر] حضرت يعقوبك دردنجى اوغلى يودا .

Juda-isi(e)ren (ـَـ ـَـ y فعلا+) .a ㉑ تهودايتمك ، يهودى اولمق ، يهوديلشمك .

Jude (ـَـ ام) ㊷ ، Jüdin (امؤ) ㊿ يهودى (اركك ويا قادين) ‖ —der ewige دائماكزر (سرسرى)

کیسه || (مجا) مرابحه‌جی ، تاکس || (عو) haust Du meinen—n, hau' ich Deinen—n ! سن بکا نه ایدرسه‌ك بنده سکا آنی یاپارم ! ایده‌جکنی بولورسك !

Juden„ ... (ــ‿‿...) —bekehrung (امؤ) اهتداء یهود || —apfel (ام) (حضرت) آدم‌الماسی || —bart (ام) یهودی صقالی || (نبا) بشاق، قیلیچق || —frau (امؤ) یهودی‌قاریسی || —kirsche (امؤ) (نبا) Bellado'nna = کوزل عورت اوتی، لفاح ،حسن‌المرئه || کوکبی‌فناری، کاکنج || —leim (ام) (معد) یهودی ذفتی || —mädchen (الا) (معد) اسفالت ، بیتوم || —pech = (الا) یهودی قزی || —schule (امؤ) یهودی‌مکتبی || یهودی‌خاوراسی (کلیسا) Das ist ein Lärm wie in der—schule ; بوراسی (یهودی خاوراسنه) قاریلر حمامنه بکزه‌یور || —viertel (الا) یهودی محله‌سی || —stadt (امؤ) —stadt = .

Judenschaft (ــ‿ــ امؤ) (49) (برموقعك‌تکمیل‌یهودیلری) یهودی هیئتی || یهودیلك ، یهودیلك عالمی .

Judenthum (ــ‿ــ الا) (25) (sans pl.) یهودیلك ، دین یهود .

Judex (ــ‿ y ام) (38) [لاتینجه] (عو) حاکم ، قاضی ، محکمه رئیسی .

Jüdin (ــ‿ امؤ) (50) (مرا. Jude) .

Jüdisch (ــ‿ ص) (21) [Jude] یهودیجه ، یهودی اصول، عادتنجه || das—e (الا) (24) یهودیجه (یهودی‌لسانی) .

Judizi(e)ren (ــ‿‿ y فعمتع) (21) a. [لاتینجه] حکم ایتمك ، حاکملك ، قاضیلق ایتمك .

Juften (ــ‿ ام) (40) b. (صنعـ وتجا) Jucht = .

Jug (ــ) jüge ، همان غیر مستعمل اولرق jagen فعلنك ماضی صورتی || کذا حال وصورت شرطیه‌سی .

Jugend (ــ‿ امؤ) (49) (sans pl.) [قدیم آلمانجه jugunt ؛ jung کله‌سندن] کنجلك ، صباوت ، شبابت ، کنجلك عالمی || (کنجلر حقنده اسم جمع اولرق مستعمل اولوب) کنجلر، کنج کیسه‌لر || die studirende— تحصیلده بولنان‌کنجلر.

Jugend„... (ــ‿‿...) —erinnerung (امؤ) کنجلك خاطره‌سی || —freund (ام) کنجلك ، چوجقلق ارقداشی || —blüthe (جمع مؤ) کنجلره مخصوص‌یازلمش‌کتابلر || schriften کنجلك زماننده اولان کوزللك، کنجلکده اولان‌طراوت، لطافت زمانی || —brunnen (ام) آب حیات چشمه‌سی ، اساطیرك بر چشمه‌سیکه کویا صویله یقانانلر شبابت سرمدیه‌یه نائل اولورلر ایدی || —liebe (امؤ) برنجی سوکی، تعشق، کنجلکده اوغرانیلان حال || —wehr (امؤ) (ع) قادەت ، کنج عسکری مکتبلیلر || —zeit (امؤ) کنجلك زمانی ، شبابت .

Jugendlich (ــ‿‿ ص) (21) کنج ، کنج حاللی ، کنج قیافتلی .

Julep(p) (ــ‿ y ام) (38) [فر] (اجزا) کلاب، جلاب .

Juli (ــ‿ y ام) (56) (کذلك inv.) [لاتینجه] تموز ، تموز آیی .

Jülich (ــ‿ y) (الا) (56) (جغر) ژولیه (پولیچ) .

Julisch (ــ‿ y ص) (21) (تاریخ قدیمه) —es Haus (الا) ژول سزار خاندانی ، سلاله‌سی || (جغر) —e Alpen ژولیه‌ن آلپ سلسله‌سی .

Julius (ــ‿ y ام) (36) (وافتیز اسمی) ژول .

Jun junior کله‌سنك صورت مختصره‌سی اولوب senior ك مقابلی .

Jung (ــ ص) (21) [قدیم‌آلمانجه junc] کنج، تازه ، جوان (alt کله‌سنك‌مقابلی) || die—en Leute کنج آدملر، کیسه‌لر ، دلیقانلولر || sich—ankleiden کنجلره مخصوص‌برصورتده کینمك || —es Bier تازه || —es Gemüse تازه ، طورفانده سبزه || der—e Tag (الا) یکی ، تازه بیرا || (بالتدریج بیویان) طوغان کون || کنج ، قدمسز || —e Frau (امؤ) یکی کلین || in der jüngsten Zeit بو یقینلرده ، بوکونلرده ، برقاچ کون اول ، پك یقینده .

Jung„... (ــ...) —czeche (ام) یکی ، کنج چکلر (فرقه‌سی) || —Frankreich (الا) یکی‌فرانسه ، یکیدن‌تشکل ایدن‌فرانسه حکومتی || —wein (ام) یکی، تازه یاپلمش شراب || —frau (امؤ) (هنوز اولنمامش کنج قادین) قیز، باکره، قیز اوغلان قیز || (مجا) بوزولمامش ، کیسه‌یه تسلیم‌اولمامش، کیسه‌نك ید ضبط وتغلبنه کچمامش (شخص، استحکام وامثالی حقنده مستعملدر) || die heilige—frau (امؤ) (حضرت) مریم || اسویچره‌ده طاغ اسمی (یونغ فراو) || (تا طیبه) —geselle || (قوش) حسن یوسف نوعی numi'dische—frau (ام) بکار (دلیقانلی) || —greis (ام) وقتندن اول قوجه‌مش ارکك || —thier (الا) (آوجیلق) دیشی کییك وقره‌جه یاوروسی || —vieh (الا) طائه، طوسون .

Junge (ــ‿ صفت اسمیه) (24) die —en und Alten کنجلر واختیارلر || (ام) (عمو) (52) (جمعی کذا —ns) ارکك چوجق ، دلیقانلی || (اون ایکی یاشنه دکین ارکك چوجق) چوجق || (دها بیوجك اولەرق) وقت شبابتده بولنان چوجق || (دها یاشلی اولەرق) دلیقانلی || kleiner— بعضاً : (عمو) کوچك (چوجق) طفل، نوزاد ، معصوم (عو) اوفق چوجق|| alter — (یتیشمشلر حقنده) چاپقین || ungezogener— (کنایه اولەرق) بیك ، داندینی|| grüner— توکسز چوجق|| عجمی، تجربه‌سز، آغزی سود قوقار،جاهل‌دلیقانلی || (Lehr)— چیراق || (بحر) کمیلرده دیرکره چیقمق کبی ایشلرده مستخدم چوجق ، موچو || (الا) (24) (das—'ein—s) (حیوانات حقنده) طوغمش یاوری || —werfen و یاخود jungen=setzen .

Jungen (ــ‿ فعلا+) (21) a. اکثریا (آنجق حیوانات اهلیه حقنده) یاورولامق ، یاورو چیقارمق .

Jünger (ــ‿ ام) (40) a. [jung] اکثریا : شاکرد، چراق ؛ مرید ، تلمیذ ، برفیلسوف ویا رئیس مذهبك فکرینه تابع کیمسه .

Jungfer (ــ‿ امؤ) (53) (عمو) Jung-frau = || (مع ما فیه آشاغی طاقمك قیزلرینه اطلاق اولنور) مثلا : —Karoli'ne مادموازل (مامزل) قارولین || alte— اولنمامش قیز ، اختیاره قیز || (برینك عصمت وصفوتنی ارائه ایچون) sie (er) ist noch— اونك دها یوزی کوزی آچیلمامشدر || (قادین کبی بر ارکك حقنده برای استهزا) خانم آبله || یتاق وامثالی‌درونتی‌ایصیتمغه مخصوص‌شیشه||مقدما اعدام‌لەمحکوملرك باشلرینی کسدکلری کوتوك || قالدیرم طوقماغی ، قازیقلری قاقماغه مخصوص طوقماق .

jungfer(n)haft ، **Jungferlich** هر ایکیسیده (ـــ ـ) (صـ) (21) باکره جه‌سنه، معصومانه|| آغیر، چکینکن، معصوم.

Jungferlichkeit (ـــــ امؤ) (49) پك زیاده آغیرلق، معصوم ومحترزلك || (عمو) قیریلوب دوکولمك، تاز وادا، جلوه.

Jungfer(n)„... (ــ...) —wachs (ا لا) خام بالموی|| —glas (الا) (معد) میقا، بیاض پارلاق یوفقه‌لی طاش || —haut (امؤ)، —häutchen هر ایکیسیده: (تشر) (ا لا) غشاء بکارت||—honig (ام) پتك بالی||—kind (الا) اولنمامش برشخصك چوجغی || —knecht (ام) کندوبی کوزل کوستروب قاریلره بکندیرمك فکرنده بولنان دلیقانلی || —kranz (ام) تاج بکارت؛ قز اوغلان قیزلق || —milch (امؤ) باکره‌نك ممه‌سنده حاصل اولان سود || صولی عسلبند جاوی (دروتنه صو قاتلمش) || —pergame'nt (الا) (تجا) یازی یازمق ایچون دباغلانه‌رق احضار ایدیلان دری، کودری، ترشه.

Jüngling (ـ ام) (38) [jung] کنج آدم، دلیقانلی، اوغلان، نورسیده.

Juni (ـ ام y) (56) (یاخود .inv) [لاتینجه] تموز (آیی).

Junke (ـ امؤ dj) [چین] (بحر) هند وچین‌کمیسی.

Junker (ـ ـ ام) a. (40) [Jungherr =] کنج اصیلزاده، کبار دلیقانلی || کویلی اصیل، بك || —fisch (ام) (تاطبیعه) لورك (بالغی).

Junta (ـ امؤ ch) (54) (جمی کذا s—) اسپانیا وپورتکیزده مجلس شورا.

Jupe (ـ امؤ y) (53) = Jacke، Joppe.

Jupiter (ـــ اخام y) a. (40) [لاتینجه] (مضاف الیهی کذا: Jovis) (اسا) ژوپیتر.

Jura (ـ اخام) (56) (جغر) طاغ — der ژورا طاغی (فرانسه ایله اسویچره آره‌سنده اولوب التی یوز اللی کیلومتره امتدادنده در) || [لاتینجه jus کله‌سنك جمعی] (جمع لا) —studieren حقوق تحصیل ایتمك.

Jurat (ـ ام y) (51) [لاتینجه] یمینلو، محلف حاکم ویا هیئت عدلیه‌دن بری، ژوری حاکمی.

Jürge (ـ اخام) (48) ژورژ.

Jurist (ـ ام y) (51) [لاتینجه] عدلیه مأموری، حقوق تحصیل ایتمش (ویا ایتمکده) بولنان کیمسه، اهل علم شریعت وحقوق.

Juristerei (ـــ امؤ y) (49) [لاتینجه] (عمو) علم فقه، علم شرع وحقوق.

Jurte (ـ امؤ) (53) [روس] طوپراق خانه.

Jury (dj ـ : ویاخود انکلیزجه ـ امؤ y) (49) [انکلیز] (جمی s—) هیئت عدول، منتخب یمینلو حاکم، ژوری.

Jus (ـ الا y) (مفرد .inv، جمی Jura) بوکا مراجعت اولنه.

Just (ـ حا y) (عمو) [لاتینجه] تام، تماماً؛ تمام مطلوب وجهله.

Justifizi(e)ren (ـــ فعمتع y) a. (21) [لاتینجه] حق ویرمك، حقلی چیقارمق؛ احقاق حق ایتمك، حق، عدالتی یرینه کتیرمك؛ اثبات ایتمك، تبریه ایتمك (=recht-fertigen)|| (تجا) حسابی تمیزلمك، قطع حساب ایتمك.

Justinian (ـــ اخام y) (56) [لاتینجه] ژوستینین.

Justiz (ـ امؤ y) (49) (*sans pl.*) [لاتینجه] عدالت، عدل وحقانیت || محاکم عدلیه وشرعیه || قانون عرف || ادارهٔ امور عدلیه.

Justiz„... (ـ... y) —beamte(r) (ام) عدلیه مأموری || حاکم|| —minister (ام) عدلیه ناظری|| —ministerium (الا) عدلیه نظارتی || —mord (الا) حکم قانون ایله ایدیلان اعدام||—rath (ام) عدلیه اعضاسی||عدلیه مستشاری||—wesen (الا) خصوصات عدلیه|| جهت عدلیه.

Jute (djou'-të : یاخود ـ امؤ y) (53) (صنع) کذا —hanf (ـ„— ام) (38) چین کنویری اپلیکی.

Jüten (ـ جمع مذکر y) (52) یوتلاند اهالیسی، سکنه‌سی.

Jütisch (ـ صـ y) (21) =jutländisch.

Jütland (ـ اخام y) (56) (جغر) ژوتلاند.

Jutländer (ـــ ام y) a. (40) یوتلانده‌لی (ارکك).

Jütländisch (ـــ صـ) (21) یوتلانده‌یه مخصوص ومتعلق.

Juwel (ـ ام (الا)) (38) [فر]، Juwele (ـــ امؤ) (53) قادین زینتنه مخصوص مجوهرات || هر (ایکیسیده کذا تجا) || —en (جمع) مجوهرات.

Juwelier (ـ ام) (38) (صنع) [Juwel] قیومجی، مجوهرجی، الماسجی.

Juwelier„... (ـ...) —geschäft (الا) الماسجی دکانی، قیومجی مغازه‌سی =—laden (ام) || —waaren (جمع مؤنث) (تجا) قیومجی، مجوهرجی ایشی.

Jux (ـ ام) =Juchs.

K. (ـ الا) (55) و (56) (آلمانجه الفبانك اونبرنجی حرف وسکزنجی حرف غیرصدائیسی) ویاخود K. .k =kaiserlich ویاخود K. K. =kaiserlich königlich || königlich.

Ka(a)ba (ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) [عر] کعبهٔ مکرمه.

Kab (kèbe الا) (56) [انکلیزجه؛ Kabriolet کله‌سنك صورت مختصره‌سی] ایکی تکرلکلی خفیف آرابه.

Kabache (ـ ch ـ) Kabacke (ـــ) [روس] هر ایکیسیده: (امؤ) (53) میکده، قولتوق || کوتو قماره || (او حقنده برای تحقیر) قولبه، کوتو، فنا خانه، کومس.

Kabale (ـــ امؤ) (53) [فر] اینتریقه؛ نیت خفی.

Kabarett (ـــ الا) (38) [فر] قهوه طبله‌سی، تپسیسی.

Kabala(h) (ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) [عبر] حیله، دسیسه، فساد.

Ka(b)balist (ـ ام) (51) [عبر] تورات مفسری || سحرباز.

Kabbelei (ـــ امؤ) (49) (عمو) غاوغا، منازعه، مجادله، معارضه.

Kabbeln (ـ فعلا +) a. (21) زار آتارایکن برقاچ اویونجی عینی عدد ویانومرویی آته‌جق اولورلرسه یکیدن برزار(عددی)

انتخاب ایتمکوآتمق || (بحر) (بردنبره دوتن روزکارده طالغه‌لرك یکدیکرینه چارپمسی) || (عمو) — sich (فع مشا) غوغا ومنازعه ایتمك، دوکشمك.

Kabbel-see (ـ‌ـ امؤ) (53) (sans pl.) (بحر) دکزك طالغه‌لی، چالقانتیلی حالی.

Kabel (ـ الا) a. (40) [یکی‌لاتینجه ca'pulum] (بحر وتلغراف) قابلو (على الخصوص = Ankertau)، خلاط، پلامار، وسن، دکز تلی|| (شمال‌لسانده) (امؤ) (53) ونادراً (ام) c. (42) حصه، پای.

Kabel„... (... ـ) (بحر) اکثریا —gat(t) (الا) قومانیا آنباری || —bericht (ام) دکز آلتی قابلوسیله ویریلان تلغراف (تلغرام، دپش) || —seil (الا) قابلو تلی || —tau (الا) قابلو || —weise (حا) پیانقو ایله || حصه ایله.

Kabeljau (ـ ام) (56) [فلمنك] (تاطبیعه) (تازه) مورینه بالغی.

Kabeln (ـ فعلا+) a. (21) (شمالی آلمانیاده) پیانقو چکمك || پای ایتمك، تقسیم ایتمك || قابلو ایله تلغراف چکمك. ||

Kabelung (امؤ) (49) پیانقوایله‌تقسیم || پیانقو ایله صاتمه.

Kabinett (ـ الا) (38) کذلك (27) [فر] قابینه، خصوصی اوطه، خلوت اوطه‌سی || مهمه اوطه‌سی || مجلس خاص || حکمدار معیتنده‌کی دیوان (عسکری، ملکی) || قماره.

Kabinett„... (... ـ) —photographie (امؤ) قابینه فطوغرافی (تقریباً اون سانتیمتره عرضنده واون بش طولنده فطوغراف) || —stück (الا) قابینه فطوغرافی.

Kabinetts„... (ـ) —furi'er (ام) قابینه پوسته‌جیسی || —auslese (امؤ) خصوصی شراب || —befehl (ام) قابینه (دیوان عسکری ویا ملکی) امری.

Kabriolett (ـ الا) (38) [فر] بر قوشوملی وایکی تکرلکلی آرابه || عادی ویا پوسته آرابه‌سنك اوك طرف قسمی، اوك بولمه‌سی.

Kabul (ـ اخالا) (56) (جغر) افغانستانك آلتمش بیك نفوسلی کابل شهری.

Kabüse ، Kabuse (53) (ـ ـ امؤ) هر ایکیسیده: Kabache=|| (بحر) Kajü't(t)e || (نبا) میوه‌نك چکردك بووه‌سی.

Kabyle (ـ ام) [عر] (52) قبائل عربیدن اولان کیمسه || جزائرك قبیله قطعه‌سندن اولان.

Kabyli-en (ـ اخالا) (56) (جغر) جزایرك قابیلی قطعه‌سی.

Kachektiker (ـ ch ام) a. (40) [روم] سوءقنیه تعبیر اولنان خسته‌لق، قان واخلاط فسادی، قاشکسیا.

Kachel (ـ امؤ) (53) (صنع) (درت کوشه‌لی) مجلاطوغله، چینی.

Kachelot (ام kă-chĕ-lŏ') (56) (تا طبیعه) عنبر بالغی.

Kacheti-en (اخالا ch tss) b. (40) (جغر) بحرخزرده قاکتی اراضیسی.

Kack (ام) (38)، **Kacke** (ـ امؤ) (53) ایکیسیده (عو) پیسلك، نجاست، بوق.

Kacken (ـ فعلا+) a. (21) (عو) بیوك دفع حاجت ایتمك، بیوکنی یپرمك، یستهلك.

Kadaver (ـ v ام) a. (40) [لاتینجه] قاداوره، نعش، اولوجسدی.

Kadenz (ـ امؤ) (49) [لاتینجه] (موسیقی) وزن، اصول.

Kadett (ـ ام) (51) ونادراً (38) [فر] (زادکاندن برینك الککنج چوجغی) (فرانسه ایمپراطورلغی اثناسنده فرانسزلرده وشمدی آلمانیاده تعلیمات وتدریسات حربیه کورن دلیقانلی) عسکر مکتبلیسی.

Kadetten„... (... ـ) (ع) —korps (الا) (مکتب حربیه یه مخرج) قادەت مکتبی || —haus (الا) (امؤ) —anstalt (امؤ) قادەت مکتبی، عسکری‌اعدادیه‌سی || —schiff (الا) (بحر) بحریه‌نك کنج ضابطانیله‌مکتبلیلرینك عملیات کوردکاری سفینه، مکتب کمیسی || —schule (امؤ) —anstalt=.

Kadi (ـ ام) (56) [عر، ترکجه] قاضی، حاکم.

Kadix (ـ اخالا) (جغر) اسپانیانك غرب جنوبیسنده کائن قادیقس شهری ولیمانی.

Kadmium (ـ الا) (44) (sans pl.) [روم] (معد) اجسام بسیطه‌دن بیاض قادمیوم معدنی.

Kadre (فرانسزجه تلفظ اولنور ام) (56) [فر] جام، لوحه ورسم‌وامثالی‌چارچوه‌سی || (معما) طاش‌وصیوه‌دن اویه‌لی پرواز || (ع) اردو تشکیلاتنجه‌برآلای، طابور وامثالنك‌هیئت (مقننهٔ) امرا وضابطانی.

Käfer (ـ ام) a. (40) حمام بوجکی‌وامثالی کبی‌سرت قنادلی بوجك || (عو) اوصورغان بوجکی || (تاریخ طبیعی اصطلاحی) اوستنده‌کیلری سرت اولمق اوزره درت قنادلی بوجك || (مجا) (عمو) einen — haben برخوشلغی اولمق (قیزغینلغی، عکسیلکی اوزرنده اولمق).

Kaff (ـ الا) (38) (sans pl.) [=انکلیزجه chaff] (زرا) صاپلی وصمانلی صاورلمامش بغدای، طناز || (مجا) قیمتسز، دکرسز شی، عبث، صاچمه.

Kaffe(e) (56) (ـ ویاخود فرانسزجه اوقونور ام) قهوه (مشروباتدن) || —mit Milch سودلی قهوه || schwarzer— صوایله پیشیرلش عادی قهوه (همان هروقت شکرلی) || (الا) (وهمان هر وقت Café یازیلوب) einen—(قهوه‌یه‌دعوتلی‌جمعیت‌مسافران) ||Kaffe(e)„haus= geben قهوه‌یه‌دعوت‌ایتمك || (نبا) (pflanze) — قهوه(نباتی).

Kaffe (e)„... (... ـ نادراً ...) —bau (ام) قهوه یتشدیرلمسی، زراعتی || —beutel (ام) قهوه طوربه‌سی|| —braun (صـ) قهوه کبی قوصرال رنکده، قهوه رنکلی || —bruder (ام) قهوه‌یی چوق سون کیمسه، قهوه تریاکیسی || —mühle (امؤ) قهوه دکرمنی || —löffel (ام) قهوه قاشیغی || —tasse (امؤ) قهوه طاسی، فنجانی|| —ballen (ام) (تجا) بوبالی پارلاتمق‌ایچون یاپیلان ترکیب || —bitter (الا) = Kaffe-in || —bohne (امؤ) قهوه دانه‌سی، چکردکی || —brenner (ام) قهوه طاواسی، (صنع) قهوه قاورمغه مخصوص دونر صاج دولاب || —brett (الا) قهوه تپسیسی || —gebäck (الا) قهوه‌ایچرکن‌ییلان‌طاتلی‌چورك|| —geschirr (الا) (قهوه سرویسی) قهوه طاقمی؛ فنجان تپسیسی || —haus (الا) قهوه خانه، قهوه —kanne (امؤ) قهوه جزوه‌سی || —klappe (امؤ) (عو) عوام ناسك اوطوردیغی قهوه خانه، محله قهوه‌سی || —klatsch (ام) (عو) فصل، چکشدیرمه، دیدی قودی || —maschine (امؤ) (اکثریتله اسپرطو ایله) قهوه پشیرمکه مخصوص

سوزکچلی طاقم || —schwester — (ا مؤ) قهوه‌یه بزیاده‌سیله
مبتلا قادین ؛ لافزن، کوزه قادین || —topf — (ا م) قهوه
جزبه‌سی || قهوه چوملکی || —trommel — (ا مؤ) قهوه
طاوه‌سی || —wirtschaft — (ا مؤ) قهوه ، قهوه خانه ||
شربتجی ، لیموناته‌جی، چایجی دکانی .

Kaffe-in (ـَ ـُ الا) ③⑧ (sans pl.) [Kaffe] (کیمیا)
قهوه‌ئین .

Kaffer (ـُ ام) c. ④② [عربیجه کافر ، ایمانسز] کافر
|| [عبرانیجه kophar کویلی] (شتم کله‌سی اوله‌رق زیاده قبا
وتزاکتسز) اودون کوتوك ، آیی ، میشه اودونی ؛ (آلیق ،
سرسم) اوکوز قفالی ، قافر .

Kaffer(n)„... (ـُ...) büffel — (ام) کافرستان اوکوزی،
آفریقا اوکوزی || hirse — (امؤ) (نبا) چاورس ، زوره ،
هند داریسی، قره‌جه‌داری؛ سوپورکه‌اوتی || land — (الا)
کافرستان || büffel — (ام) ochs— .

Kaffraria (ـُـُ الا) ⑤⑥ Kaffer(n)land= .

Käficht دها زیاده مستعمل اوله‌رق : Käfig هرایکیسیده:
(ـَ ام) ③⑧ [لاتینجه ca'va] قفس (کذا مجا) .

Kaftan (ـُ وشعرده ـُ ام) ③⑧ یاخود ⑤⑥ [عر]
قافتان ، خفتان .

Kag (ـَ الا) ③⑧ (بحر) [فلمنك] فلمنکیلرك قناللره
مخصوص آلتی دوز قایغی .

Kahira (ـُـَ اخالا) ⑤⑥ [عر] قاهره شهری= Kairo .

Kahl (ـَ ص) ②① [قدیم آلمانجه chalo] چیبلاق ،
اوزری چیبلاق‌وآچیق اولان || (انسانلرحقنده) باشنده صاچی
سیرك اولان ، آچیق باش || (فن اصطلاح) تویسز (نباتات
حقنده) جرداء || (آغاج حقنده) چیبلاق، چیچکی، یپراقلری
دوکلش || (قماش حقنده) حاوی آز || (عمومیتله‌برچیبلاقلق،
فقیرلك فکری ویرن حال ومنظره) بوش ، خالی ، چیبلاق ،
فقیر || بوش، بیهوده ، عبث || bauch — (ا م) (تا طبیعه)
قارنی‌دوز (قنادسز) طاش‌بالغی|| füßig — (ص) (تاطبیعه) آیاقاری
توکدن عاری (حیوانات) || kopf — (ا م) باشنده صاچی
آز ویا هیچ قالمیان آدم ، آچیق باش .

Kahn ، **Kahm** هرایکیسیده : (ـَ ام) ③⑧ [قدیم آلمانجه
Kân ، Kâm] بیرا ، شراب‌کوپوکی .

Kamen (ـَ فعلا ±) a. ②① (بیرا وشراب‌حقنده) اوزری
کوپوکلنمك .

Kahn (ـَ ام) ③① (قدیمده الا) (بحر) صندال ، قایق
|| (کذا بیوجك نهر قایغی و(ع) طومباز) || Kahm= .

Kahn„... (ـَ...) brücke — (امؤ) طومباز کوپری ||
partie — (امؤ) و fahrt — (امؤ) قایق، صندال ایله یاپیلان
کزینتی ، صندال عالمی || auslader — (ا م) کمیدن اشیا
چیقارتان آدم ، حمال || fahrer — (ام) صندال وقایق چکن ،
قایقجی || کیفی ایچون قایقله دولاشان ، قایق چکن کیمسه ||
geld — (الا) کوپری پاره‌سی .

Kahnen (ـَ فعلا ±) a. ②① (بحر) کمی ایله‌کزمك ،
قایقله کیتمك .

Kahn-fahren (ـَـَ فعلا—) r. ②⓪ (sép.) (بحر)
. Kahnen=

Kai (ـَ) kِ تلفظ اولنور ام) ③⑧ ویاخود ⑤⑥ [کینه‌جه] ریختیم .

Ka-if(e) (ـَ) (ـَ ام (الا) ⑤⑥ و ⑤② (بحر) قایق .

Kaimakam (ـَـَـُ ام) ⑤⑥ [ترکجه] قائممقام (اکثریتله ملکیه).

Kaiman (ـَـُ ام) ⑤⑥ [سیاهیلر لساندن] (تا طبیعه)
آمریقانك تمساح بالغی .

Ka-in (ـُ شعرده کذا : kain₀ اخام) ⑤⑥ [عبرانیجه
وقوعه ، حدوثه ، کتوریجی] حضرت آدمك اوغلی قابل .

Kains„... (ـَ...) mal — (الا) و zeichen — (الا)
(ا م) و stempel — (ام) وقتیله مجرمینه قیزدیرلمش دمیر ایله
اوریلان تمغا .

Kairener (ـُـَ ام) a. ④⓪ ، in — (امؤ) ⑤⓪ قاهره‌لی
(ارکك ویا قادین) .

Kairo (ـُ اخالا) ⑤⑥ (جغر) قاهره شهری .

Kaiser (ـُ ام) a. ④⓪ [لاتینجه Cæ'sar قدیم
آلمانجه cheisar] ، in — (ا مؤ) ⑤⓪ ایمپراطور، قیصر ؛
ایمپراطوریچه ، — der deutsche آلمانیا ایمپراطوری || die
in mutter — ایمپراطورك والده‌سی ایمپراطوریچه .

Kaiser„... (ـُ...) glocke — (امؤ) قولونیا (کولن)
شهرنده کائن ویالکز ایام خصوصیه‌ده چالینور غایت جسیم
ایمپراطور چاکی || gruft — (ا مؤ) ایمپراطورلر مقبری ||
adler — (ا م) (تاطبیعه) ایمپراطورقرتالی || krone — (امؤ)
تاج قیصر ، ایمپراطور تاجی || mantel — (ام) قولسزقاپوت،
پله‌رین || (تا طبیعه) (کلبك) ایمپراطور || schlange — (امؤ)
(صاردیغی حیوانی صیقوب اولدیرن ییلان) بوآ || schnitt —
(ام) (جرا) قادینك قارنی یاروب چوجغی‌چیقارمه (عملیاتی).
عملیهٔ قیصریه || schrift — (ا مؤ) بیوك (رومن) یازی .

Kaiserlich (ـُـَ ص) ②① (صورت تصغیریه‌سی .f)
شاهانه، ایمپراطوره مخصوص ومتعلق || der—e Hof سرای
شاهانه، سرای‌ایمپراطوری || e und königliche Hoheit—
(صورت تصغیریه‌سی .K. K) دولتلو نجابتلو ، فخامتلو دولتلو
(آلتس امپریال وروایال) حضرتلری|| (حا) محتشماً، شاهانه .

Kaiserreich (ـُـَ الا) ③⑧ [Kaiser] ایمپراطورلق ،
حکومت ایمپراطوریه .

Kaiserthum (ـُـَ الا) ②⑤ حکومت‌وادارهٔ ایمپراطوریه،
ایمپراطورلق .

Kajeput ، **Kajaput** (نبا) هرایکیسیده : (ـُ h ـَ ام)
③⑧ یاخود ⑤⑥ [مالایجه] یاغی نباتاتی بوجکلردن محافظه ایدن
قیاپوت نباتی || (کذا بونك یاغی) زیت قیاپوت .

Kajoli(e)ren (ـُـُ j - فعمته وفعلا +) (عمو) a. ②①
اوخشایه‌رق آلداتمق؛ استفاده مقصدیله برینه مداهنه ایتمك .

Kajüt(t)e (ـُـُ ا مؤ) ⑤③ [فلمنکیجه؛ مرا . Koje]
کمینك آرقه‌قسمنده اوطه، قابینه ، قایوته، یولجی‌کمیلرنده صالون.

Kakadu (ـُـُ ام) ⑤⑥ (کذلك .inv) [مالای‌لسانجه]
(تا طبیعه) پاپاغان نوعی .

Kakao (ـُـُ ا م) ⑤⑥ [مکسیقاجه] قاقائو، (چوقولاته
اعماله مخصوص بادم) لوزهندی .

Kakao„... (ـُـُ...) hülse — (ا مؤ) schote= — ||
pflaume — (ا مؤ) (نبا) ایقاقیه || schote — (ا مؤ)
قاقائو قبوغی || thee — (ا م) قاقائو قبوغنك قاینادلمسیله
حاصل اولان مایع ، قاقائو چایی

Kakeln (ـ ـ فع لا +) a. ㉑ (عمو) = gackeln || (كذا مجا) .

Kaken (ـ ـ فع متع) a. ㉑ [فلنكيجه] —Heringe (رينغه بالغى) طوزلامق، صلامورهيا يعق || (الا) b. ㊵ (sans pl.) صلاموره رينغه طوزلمه سى .

Kakerlak (ـ ـ ـ ا م) ㊻ ياخود ㊿ [فلمنك = هندشرق] (تا طبيعه) كوكه ، قره بوجك ؛ حمام بوجكى .

Kako... (ـ ـ ...) [روم] (caco ... = schlecht) .

Kakophonie (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊾ ياخود ㊼ [روم] تنافر حروف ، تنافر اصوات ، ثقلت لسان؛ (موسيق) غلغل .

Kakte-en (ـ ـ جمع مؤنث) ㊾ ياخود ㊼ [Kaktus] فصيلهٔ صباريه دن فرنك انجيرينه مشابه نباتات انواعى .

Kaktus (ـ ـ ا م) (inv.) ياخود ㊼ [روم] فرنك انجيرى آغاجى .

Kalabreser (ـ ـ ـ ا م) a. ㊵ ايتاليانك جنوبنده كائن قلابريايه منسوب اركك ، —in (ا مؤ) ㊿ قلابريالى قادين .

Kalamität (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] مصيبت، آفت ، فلاكت عموميه .

Kalander (ـ ـ ا م) a. ㊵ (صنع) اوقلاغى ؛ مختلف ايشارده قوللانيلور اسطوانه ، (مطبعه جيلقده) مردانه ، يازيلرك اوزرينه مركب سورمكه مخصوص طوتغال اسطوانه ، مركب سيلنديروسى ؛ جلا منكنه سى .

Kalandern (ـ ـ فع متع) a. ㉑ [فر] (صنع) قماشى سيلندير آره سندن كچيرمك ، پرداختلمق .

Kalau (ـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (پروسيا شهرلرندن) قالاو .

Kalauern (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ جناس سويلمك [Kalauer] .

Kalb (ـ ا لا) ㉕ [قديم آلمانجه chalp] طانه || mit fremdem—e pflügen ديكرينك اوكوزيله ايش كورمك ، الك كيسه سندن جومردلك ايتمك || غايت سربست دليقانلى ، خويپا ، صاوروق || (سوكمك اوزره) —großes (ا لا) قوجه اوكوز ، حيوان || (بعض حيواناتك ياوروسى) كييك ، قره جه ، آهو ياوروسى .

Kalb... (ـ ...) —fell (ا لا) طانه پوستى ، طانه دريسى ؛ (ع) طاوول ، ترمپته || —fleisch (ا لا) طانه اتى || —leder (ا لا) طانه دريسى .

Kalbe (ـ ا مؤ) ㊼ ديشى طانه || (بحر) كمينك قبورغه آغاجلرينى اتمامه مخصوص اوفق آغاج پارچه لرى .

Kalben (ـ فع لا +) a. ㉑ (اينك حقنده) طوغورمق ، ياوريلق .

Kälber (ـ ...) —gekröse (ا لا) طانه باغيرصاغى || —zahn (ا م) (معما) طانه ديشى (تزيينات معماريه) .

Kälberei (ـ ـ ا مؤ) ㊾ (عمو) خوپپالق ، طانه كبى اوينامه ، شقه لشمه ، چوجقلق .

Kälbern ، **Kalbern** هر ايكيسيده : (ـ فع لا +) a. ㉑ = Kalben || (عمو) استفراغ ، قى ايتمك ، قوصمق || پك سربست طاورانمق ، چوجقلق ايتمك .

Kalbs... (ـ ...) —brägen (ا م) طانه بيى || —brüse (ا مؤ) صلاق ، طانه وصغير اوزداكى || —gekröse (ا لا) وياخود : Kälber-gekröse = (ا لا) —geschlinge —keule || (ا مؤ) طانه اوبلوغى || بوراده ياپيلان اتيمكى —milch (ا مؤ) —wurst || (قصابلقده) اوزدان دينيلان بز، اور = —brüse (ا مؤ) طانه صوجوغى || —auge (ا لا) طانه كوزى، پاتلاق كوز || —braten (ا م) طانه قيزارتمه سى || —fuß (ا م) دانه اياغى (آشجيلقده) gebackene —füße ايتاليان اصولى طانه اياق قيزارتمه سى || —kopf (ا م) دانه قفاسى؛ (مجا) (عمو) اوكوز قفالى || —nieren-braten (ا م) صيغيرك بل ، بوكور قيزارتمه سى .

Kaldaune (ـ ـ ا مؤ) ㊼ اكثريا جمع : —n معده نك آلتنده كى باغرصاق ، امعاء ازرق ؛ (يمك اوله رق) اشكنبه .

Kaledoni-en (ـ ـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (قديم اسم اولوب شعرده دخى مستعملدر = Schotte) اسقوچيانك اسكى اسمى .

Kal(e)kut (ـ (ـ) - ا م) ㊳ ياخود ㊿ ، Kal(e)kuter (ـ ـ (ـ) - ا م) a. ㊵ بابا هندى .

Kalendarium (ـ ـ ـ ا لا) ㊶ [لاتينجه] تقويم سال ، تقويم ، روز نامچه .

Kalender (ـ ـ ا م) a. ㊵ [لاتينجه] سنه نك وآيلرك رسماً قبول اولنان تقسيم زمانيسى || سنه نك اشبو تقسيماته نظراً آى وكونلرينى كوستور تقويم || [فارسى] قلندر ، درويش .

Kalender ... (ـ ـ ...) —zeichen (جمع لا) تقويملرده قوللانيلان اشارات || —berechner (ا م) منجم || —mo'nat (ا م) قوزموغرافيونك قبولنه كوره اولان سنه نك اون ايكى يه تقسيمندن برقسمى .

Kalesche (ـ ـ ا مؤ) ㊼ [اسلاو] قالش دينيلان واوك اكثريتله آچيق اولان آرابه ، قالسقا .

Kalfakter (ـ ـ ا م) a. ㊵ [لاتينجه] —in (ا مؤ) ㊿ آتشجى (اركك ، قادين) ، اوشاق ، خدمتجى ؛ (= Aufwärter) .

Kalfatern (ـ ـ فع متع) a. ㉑ [ع] (بحر) قلافات ايتمك .

Kali (ـ ـ ا لا) ㊻ (sans pl.) [ع] (كيميا) پوتاس ، حامض پوتاسيك || —saures—(stein)—saures wein ثانى تارترات دوپوتاس .

Kali ... (ـ ...) —seife (ا مؤ) اساس پوتاسى حاوى صابون || —glimmer (ا م) ميقا || —metall (ا لا) = Ka'lium || —pflanzen (جمع مؤ) (نبا) (Kalk, Kiesel-pflanzen نك مقابلى) اسپرتولى نباتات ، شبه قلوى .

Kaliber (ـ ـ ا م) (ا لا) a. ㊵ [ع، فر] ابر اسطوانه نك وعلى الخصوص اسلحهٔ ناريه نك چاپى .

Kaliber ... (ـ ـ ...) —bohrer (ا م) (صنع) چاپ ، مجف آچار بورغو ماكنه سى .

Kalif (ـ ـ ا م) ㊿ [ع] خليفهٔ مسلمين .

Kalifat (ـ ـ ا لا) ㊳ [ع] خلافت اسلاميه || خليفه حكم واداره سنده بولنان حكومت اسلاميه .

Kalifornien (ـ ـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) قاليفورنيا .

Kaliko (ـ ـ ا م) ، ㊻ [انكليز] (تجا) باموق بز .

Kalium (ـ ـ ا لا) ㊻ (sans pl.) [ع] پوتاسيوم ، قاليوم .

Kalk (ـٌ ا م) (38) [لاتينجه calx، قديم آلمانجه chalc(h)] (بياض طاشلرله مرمروتباشيرى تشكيل ايدن ماده) كيرج ، جص، جير، كلس ‖ (معمارى وانشاآتده) — gelöschter (ungelöschter) سونمش، (سونمامش) كيرج ‖ (معما) آلچى .

Kalk „ ... (ـٌ...) — äscher (ا م) (دباغلقده) كيرج قويوسى ‖ — hütte (ا م) — ofen = — kasten (ا م) كيرج تكنه‌سى ‖ — pflanzen (جمع مؤ) (نبا) (Kali„ Kiesel„ pflanzen نك مقابلى) محصولات كلسيه ‖ — anstrich (ا م) كيرج بادانا ‖ — anwurf (ا م) كيرج صيوا ‖ — artig (ص) (معد) كلسى ‖ — bewurf (ا م) صيوا ‖ — brenner (ا م) كرجى ، كيرج ياقان ، كيرج اوجاقجيسى ‖ — brennerei (ا مؤ) كيرجخانه، كيرج اوجاغى ‖ — brüche (ا مؤ) كلسى طاش اوجاغى، كيرج طاش اوجاغى ‖ — haltig (ص) كيرجلى، درونـنده كلس بولنان ‖ — kelle (ا مؤ) ماله ‖ — krücke (ا مؤ) (صنع) كيرج قاريشديرمغه مخصوص صاپلى (كلبرى) كورك ‖ — leiste (ا مؤ) (صنع) (معما) كيرج تكنه‌سى ، كردلى ‖ — mehl (ا لا) (صنع) (ديوارجيلقده) اون حالنه قونلمش توز كيرج ‖ — milch (ا مؤ) (صنع) صولووقارلمش (حاضر) كيرج ‖ — puß (ا م) (صنع) (ديوارجيلقده) دوز كيرج صيوا ، بادانه ‖ — rührer (ا م) كيرج قاران عمله ، كيرججى ‖ — sand (ا م) قوملى (درونده قوم قارشديرلمش) كيرج ، قوملى كيرج قارمه‌سى ‖ — sinter (ا م) (معد) پر آلتنده كيرج صولرينك طاملامسيله تشكل ايدن وبوز آقينتيسنه بكزه‌يان طاش، استالاقيت ‖ — spath (ا م) (معد) فحميته تحول ايله قريستاللنه‌رك تشكل ايدن كلس ‖ — stein (ا م) كيرج طاشى ‖ — tuff (ا م) (معد) آياق طاشى ، زراعته الويريشلى طوپراق آلتنده بولنان بياض طوپراق طبقه‌سى ‖ — tünche (ا مؤ) (صنع) = — milch ‖ — wurf (ا م) (صنع) = — bewurf .

Kalkant (ـٌ ا م) (51) [لاتينجه] آرغنون چالان ‖ (تيا) = Orche'ster=diener .

Kalken (ـٌ فع متع) a. (21) (صنع) [kalk] كيرجى احضار ايتمك ، قارمق ‖ كيرجه باتيرمق .

kalkig ، Kalkicht (ـٌـ ص) (24) [Kalk] كلسى، كيرجلى ‖ يالكز: kalkig كيرجله لكه‌لنمش ، كيرلنمش .

Kalki(e)ren (ـُـٌ فع متع) a. (21) [فر] بررسمى استنساخ ايتمك ، قوپيه‌سنى آلمق .

Kalkulator (ـُـٌ ا م) (33) [لاتينجه] محاسب .

Kalkulatur (ـُـٌ ا مؤ) (49) محاسبه قلمى .

Kalkut (ا م .) Kalekut .

Kalkutta (ـٌ ا خا لا) (56) (جغر) قالكوتا شهرى .

Ka(l)liatur=Holz (ـٌـ ا لا) (25) (تجا) = Sandel=holz .

Kalmar (ـٌ ا خا لا) (56) (جغر) (اسوج شهرلرندن) قالمار ‖ (تا طبيعه) مركب بالغى، سوپيه .

Kalmäuser (ـٌـ ا م) a. (40) (عمو) خيالات واوهام ايله اوغراشان، قاريشق رؤيالر كورن ‖ آدمجيل، انسانلروجمعيتلردن قاچوب منزوى يشايان آدم ، مردم‌كريز ‖ خسيس، جمرى، پينتى، (عو) مخ صيچدى .

Kalmen (ـٌ فع لا +) a. (21) [فر] (روزكار ودكزحقنده) ياتيشمق، كسب سكونت ايتمك .

Kalmi(e)ren (ـُـٌ فع متع) a. (21) [فر] تسكين ايتمك، ياتيشديرمق .

Kalmuck (ـٌ ا م) (56) (تجا) (اوزون تويلى قماش) قالموق = Kalmücke .

Kalmücke (ـٌـ ا م) (52) [تاتارجه Khalimik غير صادق، عاصى، مرتد] قالموق .

Kalmuck=Rock (ـٌـ ا م) (31) (تجا) (اوزون تويلى ستره) قالموق ستره .

Kalmus (ـٌ ا م) (56) [لاتينجه] (نبا) قصب الذريره ، صو زنباغى؛ ازاق اكيرى .

Kalomel (ـٌـ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] (معد) زيبق حلو ، طاتلى سولومن، قالومل .

Kalorie (ـُـ ا مؤ) (49) ياخود (53) [لاتينجه] (حكمه) واحد قياسئ نارى .

Kalotte (ـٌـ ا مؤ) (53) [فر] (ريا) قطعهٔ (كره) ‖ (معما) قبه تپه‌سى .

Kalt (ـٌ ص) (24) صغوق، برد (صورت نسبيه‌سى: kälter مبالغه صورتى : kältest دها (زياده) صغوق ، اك صغوق ، اك زياده صغوق (اولان) ‖ (es Wetter) — es ist هوا صغوق، صغوق واز ‖ — mir wird اوشويورم ‖ — mir ist اوشومكه باشلادم ‖ — Das läßt ihn (عمو) بونك آكا تأثيرى اولمز ‖ — (eis=) بوز كبى (صغوق) ‖ Jemand — machen برينى اولديرمك .

Kalt„ ... (ـٌ...) — bad (ا لا) = — wasserbad ‖ — baden (ا لا) صغوق صو ايله استحمام ‖ (ص) — blütig (ص) (تا طبيعه) صغوق قانلى (قانلرينك درجهٔ حرارتى طبيعه‌ٔ آز اولان) حيوان، (مجا) (صغوق قانلى) كوزى يلماز اولان ‖ صغوق ، بارد كمسه ‖ حسسز ، طويغوسز ‖ — wasser=Kur (ا مؤ) صغوق صو ايله تداوى .

Kälte (ـٌ ا مؤ) (53) صغوق ، برودت (كذا مجا) (طبيعت حقنده) .

Kälten (ـٌ فع متع) b. (21) صغوتمق، تبريد ايتمك .

Kältlich (ـٌ ص) (24) برازصغوق ، صغوقجه .

Kalvari-en (ـٌ...) [لاتينجه] — berg„ (ا م) اوزرنده حضرت عيسانك صلبى مراد اولنان وقدس شريفده بولنان تپه (Go'lgatha =) .

Kalydon (ـٌـ ا خا لا) (56) [روم] (جغر) اسكى يونان شهرلرندن) اتولى .

Kalypso (ـٌـ ا خا مؤ) (56) [روم] (يونان آلهه ، پريلرندن) قاليپسو .

Kalzeolari-e (ـُـٌ tss ا مؤ) (49) ياخود (53) [لاتينجه] (نبا) (ترلك) چانطه چيچكى .

Kalzini(e)ren (ـٌ tss فع متع) a. (21) [لاتينجه] (كيم، صنعتك معدنجيلك قسمنده) تكليس ايتمك ، فحميت كلسى آتش واسطه‌سيله كيرجه تحويل ايتمك ‖ قيزديرمق .

Kalzium (⏑⏑ Iss ⏑ ۱ لا) (41) (*sans pl.*) [لاتينجه] (كيميا) كيرجى توليد ايدن قالسيوم (اجسام بسيطه‌دن صارى‌يه مائل بياض برمعدن).

Kam (⏑) kommen فعلنك حال فى الماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى).

Kamarilla (⏑⏑⏑y⏑، عمو اكثريا: ri' le -lä— امؤ) (49) [اسپا] (جمى s—) قاماريللا.

Kamasche (مرا . Gamasche).

Kamayeu (فرانسزجه تلفظ اولنور ۱ م) (56) [فر] ايكى رنكلى عقيق، قامايو، آيرى آيرى رنكلى ايكى اينجه طبقه‌دن عبارت اولوب اوستنده‌كينك حكيله آلتنده‌كى طبقه‌سى كورينن آلاجه عقيق طاشى.

Kambio (⏑⏑— ۱ م) (56) [ايتا] تعاطى؛ مبادله، ترامپه ‖ پوليچه.

Kambodscha (⏑⏑ ۱ خا لا) (56) (مملكت) فرانسه‌نك حمايه‌سنده اولوب تقريباً برمليون آلتى يوز بيك نفوسلى قامبودجه، هند وچين حكومتى ‖ (۱ خا م) قامبودجه نهرى.

Kambrik (⏑⏑ ۱ م) (56) (تجا) قامبريق پاتيسقه‌سى.

Kambüse (⏑⏑— ۱ مؤ) (53) (بحر) [فلمنك] قومانيه آنبارى.

Kambyses (⏑⏑— ۱ خا م) (56) [فارسى] بيوك سرخسك پدرى قامبيس.

Käme (⏑⏑) kommen فعلنك صورت شرطيه ماضيسنك برنجى واوچنجى شخصلرى).

Kamee (⏑— ۱ م) (52) و (۱ مؤ) (53) [ايتا] كسمه قيمتدار برطاش (مجوهراتدن)، قامه ‖ مسنم ايشلى عقيق، قامايو.

Kame(e)l (⏑— ۱ لا) (38) [لاتينجه] اركك دوه، جمل (نادراً) in— (۱ مؤ) (50) ديشى دوه، ناقه ‖ (بحر) كميلرى قالديرمغه مخصوص ماكنه ‖ (كلام شتم) قوجه اوكوز، حيوان ‖ —führer (۱ م) =treiber— ‖ —füllen (۱ لا) دوه ياوروسى، پودوق، كوشك، طوروق، چال يلك، طايلاق ‖ garn— (۱ لا) (تجا) آنقره كچيسى پاغيسى ‖ haar— (۱ لا) (تجا) دوه توكى؛ garn—= ‖ hängst— (۱ م) اركك دوه، بخور ‖ heu— (۱ لا) (نبا) فورجه اعماله يرارقالين اوت ‖ kuh— (۱ مؤ) =Kame(e)lin ‖ Gira'ffe= (۱ م) "parder— ‖ (مرا . Kame(e)l) (۱ م) treiber— ‖ Kame(e)lin= (۱ مؤ) stute— دوه‌جى، دوه چوبانى ‖ ziege— (۱ مؤ) آنقره كچيسى؛ Lama= ؛ آمريقاى جنوبينك كويش كتيرن ولاما جنسندن اولان حيوانى، آلپاقا، پاقو.

Kame(l)li-e (⏑(⏑)⏑— وياخود: (⏑)(⏑)⏑⏑ ۱ مؤ) (61) ياخود (53) قامليا (چيچكى)، چين كاى.

Kame(l)li-en „ ... (⏑⏑⏑⏑(⏑)⏑—) dame— (۱ مؤ) علكساندر دومازاده‌نك لادام اوقامليا نام درامى (تياترو).

Kameloparð (⏑⏑— ۱ م) (31) [روم] (تا طبيعه) Gira'ffe=.

Kam(e)lot(t) (⏑(⏑)⏑ ۱ م) (38) وياخود (56) (تجا) صوف، شالى.

Kamerad (⏑⏑— ۱ م) (51) [فر] (مضاف اليهى كذلك —s)، in— (۱ مؤ) (50) آرقداش، رفيق، يولداش، رفيقه.

Kameradschaft (⏑⏑— ۱ مؤ) (49) آرقداشلق، دوستلق ‖ آرقداشلق ايدنلرك هيئت مجموعه‌سى.

Kameradschaftlich (⏑⏑⏑ ص) (21) آرقداشجه‌سنه، دوستانه . Kameradlich =.

Kameralist (⏑⏑⏑— ۱ م) (51) ماليه مأمورى، امور ماليه ايله اشتغال ايدن.

Kamille (⏑⏑ ۱ مؤ) (53) [روم] (نبا) پاپاتيه (چيچكى) ‖ persische— نزله اوتى، عاقرقرحا.

Kamin (⏑— ۱ م (۱ لا) (38) [روم] (اوطه‌ده) اوجاق ‖ اكثريا (۱ لا) آلپ طاغنده بربوغازك آغزى، كچيدى.

Kamin „ ... (⏑⏑⏑⏑) feger— (۱ م) اوجاق سوپوريجى ‖ schirm— (۱ م) اوجاق (صوبا) اوكنه آتشك صيجاغنك چوق تأثير ايتمامسيچون قوللانيلان (تيمور) پرده، پاراوانه.

Kamisarde (⏑⏑⏑ ۱ م) (52) [فر] (تاريخ قديم) شبخون، كيجه هجومى، باصغين.

Kamisol (⏑⏑ ۱ لا) (38) [فر] منتان (نيتن)، قميص جبر، خسته وياديلره كيديريلان كوملك، دلى كوملكى.

Kamlott (⏑⏑ ۱ م) (38) ياخود (56) (مرا. Kam(e)lot(t)).

Kamm (⏑ ۱ م) (31) [قديم آلمانجه champ(o)] طراق ‖ schieben— كه‌غل (دامه‌طاشى كبى ديكيلان آغاجلر اوزرينه يوارلنان يوارلاقلرله يكرمى متره قدر طولنده دوز برمحلده اويناتيلان اويون) اويونده دورليان كه‌غللرى دوشورمكه چاليشمق ‖ برطاغك اوزانوب كيدن صرتى، تپه‌سى ‖ ايبيك، تپه؛ (تشر) بوكا بكزر قسم اعضا ‖ (مجا) der—(وياخود: wächst) ihm schwillt صورتنى آصمغه (قيزمغه) باشلايور ‖ (باركيرك بويننك يله‌سيله اورتولى قسمى) يله ‖ تفنك خروسنك طوتيله‌جق يرى ‖ (بالقچيلقده) ايغريب آغى ‖ (كتان) كوپريسى ‖ طوقومه دستكاهنك طراغى.

Kamm „ ... (⏑⏑⏑) blume— (۱ مؤ) =Kami'lle ‖ bohrer— (۱ م) (صنع) اوزون بورغو ‖ eisen— (۱ لا) (صنع) (طاشچيلقده) طاش يونتمغه مخصوص ديشلى تيمور قلم ‖ förmig— (ص) طراق شكلنده، ديشلى ‖ garn— (۱ لا) (تجا) يوك ايپلكى ‖ haar— (۱ لا) باركيرك يله‌سى ‖ طرانوركن دوكيلان صاچ (قيل) ‖ muschel— (اكثريا Kammuschel يازيلور) (امؤ) (تا طبيعه) دكز طراغى ‖ rad— (۱ لا) (صنع) ديشلى چرخ ‖ schraube— (۱ مؤ) (صنع) يپاق، كتن طراقى، چوقه طرامغه مخصوص ماكنه ‖ stück— (۱ لا) (قصابلقده) اوكوزك بويون طراقى ‖ walze— (۱ مؤ) (صنع) طراق اسطوانه ‖ wolle— (۱ مؤ) (صنع) بز، چوقه فابريقه‌سنده) اوزون پياغى ‖ ايقامق وطوقومق ايچون حاضرلنمش يوك ‖ zwecke— (۱ مؤ) ايرى باشلى كوچك چيوى، لوپچه چيويسى ‖ zwinge— (۱ مؤ) يرلى (ثابت) طراق.

Kämmeln (⏑ فع متع) a. (21) (صنع) Wolle— (پياغى، كتن وامثالنى) طرامق.

Kämmen (⏑ فع متع وفع لا +) a. (21) طرامق ‖ (فع مطا) sich— كندى صاچنى طرامق ‖ (مجا) (عمو) Jemand gehörig— برينى ايوجه طوتامق، آغزينك طادينى ويرمك؛ (ع) (طالغه) يوكسلوب طاغيله‌رق بتكرار دوشمك ‖ bestreichen= ‖ (كه‌غل اويوننده) Kamm=.

Kammer (‿ ١ مؤ) (53) [لاتينجه camera] اوطه ، قماره || (آوجيلق) پورصوق وامثالى كبى حيواناتك يره اويدقلرى يووه || (نبا) كوز ، حجره || قابينه، مجلس، قماره .

Kämmer (‿ ١ م) .a (40) —in، (١ مؤ) (50) طرايان (اركك وقادين) || طراجى .

Kammer„ (‿….) aufösung— (١ مؤ) (مجلس قماره‌نك طاغلمسى، تعطيل اولنمسى|| diener— (١ م) قماره، مجلس‌خدمتجيسى، اوطه‌جى|| junker— (١ م) قماره‌يه منسوب اصيلزاده|| lakai'— (١ م) آغا، چوقه‌دار || präside'nt— (ام) قماره، مجلس، دارشورا رئيسى|| band— (الا)(ع)(طوپك) غازخلقه‌سى|| degen— || fräulein— = (١ مؤ) — dame|| (١ م) قيصه قليج (مج) || dienerschaft— (١ مؤ) برپرنسك آغالرى|| frau— (١ مؤ) (حكمداران سراينده قراليچه‌لر معيتنده ، رفاقتنده بولنان كبارقادين؛ خزينه‌دارقادين|| fräulein— (١ لا) دام دونور || gewehr— (١ لا) (ع) قويروقدن طولمه‌تفنك (سلاح)|| herr— (١ م) قرنادن اولان، مابينجى|| jungfer— (١ مؤ) (تيا) خدمتجى، جاريه، بسلمه (لكه چيقان قادين) || lehen— (١ لا) زعامت ميريه ، تيمار || magd— (١ مؤ) اوطه ، يوقارى خدمتجيسى || tuch— (١ م) ماليه قماره‌سى اعضاسندن اولان || rath— (١ لا) تقليد دانتله ، قاميره بزى || wesen— (جمع مؤ) امورماليه|| zofe— (١ مؤ) = fätzchen— (١ لا) بسلمه، جاريه .

Kämmerchen (‿‿) ، Kämmerlein (‿‿) هر ايكيسيده : (١ لا) .b (40) اوطه‌جق Kammer) كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) || (چوجق اويونده vermiethen— (كوشه قاپاجه اويناماق .

Kammerei (‿‿ ١ مؤ) (49) برناحيه‌نك برقاچ كويك وارداتى|| اشبو وارداتك حفظ اولنديغى محل || (هيئت اداره‌يى تشكيل ايدن اشخاص) بوكبى محل وارداتى ، امور ماليه‌سنى اداره ايدن ماليه مأمورينى || مجلس‌اداره ؛ امور ماليه قلمى|| (Woll)— يوك‌طرانان محل .

Kämmerei„ ... (‿‿....) kasse— (١ مؤ) (بلديه عوام قاصه‌سى، صنديغى .

Kämmerer (‿‿ ١ م) .a (40) برموزه‌خانه‌ديركتورى ، ناظرى ، محافظ || (سرايلرده) خزينه دار || (برشهرك) واردات ناظرى || (اسكيدن‌وطشره‌ده) محكمه رئيسى.

Kammerich (‿‿ ١ خا لا) (56) (جغر) (فرانسه‌ده برشهر) قامبره .

Kammerig (‿‿ ص) (24) اوطه‌لرى وياخود (نبا) حجره‌لرى، كوزلرى اولان|| zwei— (ص) ايكى‌كوزلى، حجره‌لى، اوطه‌لى ، قماره‌لى .

Kämmerling (‿‿ ١ م) (38) = Kämmerer وكذا Kammer-herr .

Kämm-Maschine (‿‿ ١ مؤ) (53) (يوك طرامغه مخصوص ماكينه‌لى طراق .

Kamp (‿ ١ م) (21) [لاتينجه] آلمانياى شماليده اطراف قپالى ترلا .

Kampagne (‿ y- ne ١ مؤ) (53) [فر] (ع) محاربه، سفر || (بحر) = Kampanja .

Kampaner (‿‿ ١ م) .a (40) [لاتينجه] . in— (١ مؤ) (50) = Kampani-er || على‌الخصوص blut— (١ لا) روماليلر شرابى ، قامپانى شرابى .

Kampani-er (‿‿‿ ١ م) .a (40) [لاتينجه] ، in— (١ مؤ) (50) ايتالياى جنوبى اهاليسندن اولان، قامپانيالى .

Kampanje (‿‿ ١ مؤ) (53) (بحر) تيچ‌اوستى قمره‌سى؛ برنجى قماره .

Kämpe (‿ ١ م) (52) [قبا آلمانجه؛ مرا . Kamp] (حقوق انسانيه‌يى مدافعه ايدن) دلاور || مزراقلى مبارز .

Kampeche (‿ tch ‿ ١ خا لا) (56) (*sans pl.*) (جغر) مكسيقا شهرلرندن برى، عين‌اسمده اولان‌حكومتك مقرادارەسى.

Kampf (‿ ١ م) (31) [لاتينجه campus؛ مرا. Kämpe] محاربه، دشمنله‌چارپشمه||(مجا) um's Dasein— غائلهٔ دنيويه، دنيا ايچون اوغراشمه ، چاليشوب چبالمه ، هاى هوى .

Kampf„ ... (‿....) begierig— (ص) غوغا ، منازعه آرزو ايدن ، آرايان || fähig— (ص) حرب وضربه صالح || gefilde— (١ لا) ميدان‌مبارزه|| gerüstet— (ص) محاربه يه، جنكه‌حاضرلنمش || begier(de)— (١ مؤ) آرزوى‌حرب، آرزوى جنكاورانه || bereitschaft— (١ مؤ) سفر برحاله وضع ايتمه || حربه حاضرلق (بحر) حرب ايچون تجهيز ايتمك، آرمه طاقمق|| gefährte— (١ م) سلاح (محاربه) آرقداشى|| gefeit— (ص) يارەلنماز ، ممتنع الجرح || hahn— (١ م) دوكوشمكه آلشديرلمش‌خروس؛ (مجا) اوكنه‌كلانله غوغا ايدن، آتيشان آدم || (تا طبيع) دكز طاوسى || lustig— (ص) وياخود : muthig— (ص) حربى آرايان، غوغا استيان؛ جسور، بهادر، جنكاور|| spiel— (١ لا) حرب‌اويونى ، مبارزه .

Kämpfen (‿‿فعلا+) .a, c (21) غوغا ايتمك، دوكوشمك، اوغراشمق || (فع متع) محاربه ايتمك || Jemand zu Boden — nieder— = وياخود) برينى يره چارپمق، سرمك|| (فع ‌عطا) sich müde— حرب ايده ايده ، دوكوشه دوكوشه ، اوغراشه اوغراشه يورلمق .

Kampfer (‿ ١ م) .a (40) (مرا . Kampher) .

Kämpfer (‿ ١ م) .a (40) محارب، مبارز : غوغا ايدن|| مزراق ايله اويناياڼ|| (معما) قپو، پنجره وامثالنك غيرمتحرك قسمى || كمر آياغى .

Kamphen (‿ f ‿ ١ لا) (56) (*sans pl*) [Kampher] (كيم) قامپه‌ن ، ساخته كافور .

Kampher (‿ f ‿ ١ م) .a (40) [عر Kamfour] كافور، كافورى .

Kampi(e)ren (‿‿فعلا+) .a (21) قونمق، على‌الخصوص (ع) اردوكاه قورمق، قونمق .

Kamrad (‿ ١ م) (51) = Kamerad .

Kamtschadale (‿‿‿ ١ م) (52) ، Kamtschadalin (١ مؤ) (50) قامچاتقا اهاليسندن اولان (اركك ، قادين) .

Kamtschatka (‿‿ ١ خا لا) (56) (جغر) قامچاتقا .

Kanaan (‿‿ ١ خا لا) (56) (جغر) ارض كنعان .

Kanaille (‿‿‿ ١ مؤ) (53) (عمو) (kă- nă' lᵉ-yĕ تلفظ اولنور) اسافل، اراذل‌طاقمندن، آلچاق، دنى، كلغان بكى، چاپقين .

Kanal (ـُ ا م) (31) [لاتينجه] قنال ، جدول ‖ تحت الارض لغم .

Kanalisi(e)ren (ـُـُـُ فع متع) a. (21) [Kanal] قنال ، جدول ، لغم آچمق .

Kananiter (ـُـُـُ ا م) a. (40) ، —in (ـُ ا مؤ) (50) ارض كنعاندن اولان (اركك ، قادين) .

Kanape(e) (ـُ ا لا(ا م) (56) قناپه (مرا . Sofa) .

Kanari-er (ـُـُـُ ا م) a. (40) ، --in (ـُ ا مؤ) (50) قناريه آطه‌لرندن اولان (اركك ، قادين) .

Kanaster (ـُـُ ا م) a. (40) = Knaster .

Kandare (ـُـُ ا مؤ) (53) [مجار] (قانتارمه معناسنه اولان Trense كله‌سنك مقابلى) گم .

Kandaren„ ... (ـُـُ) zügel —(ا م) گم ديزگينى ‖ —reiter (ا م) ديزگينه‌آصيلوب‌گيدن(حيوانه بينمسنى بيليان) سوارى .

Kandelaber (ـُـُـُ ا م) a. (40) [لاتينجه] قوللوشمعدان.

Kandia (ـُـُ ا خا لا) (56) [جغر] قنديه (كريد)آطه‌سى.

Kandidat (ـُـُ ا م) (51) [لاتينجه] برخدمته ملازمة دوام ايدن ؛ منصبه مأموريته نامزد كيمسه ‖ پروتستانلرده عقائد تحصيل ايله برموقعه نامزد اولان .

Kandidi(e)ren (ـُـُـُ فع لا +) a. (21) [لاتينجه] برمأموريتى‌كال آرزو ايله استمك ويريولنى بولوب اله كچورمك .

Kandi(e)ren (ـُـُ فع متع وفع مطا) a. (21) [عر] شكرى اريدوب بللور حالنه قومق ، قندلاشديرمق ‖ ميوه‌لرى شكرلتمك ‖ (شكرحقنده) بللورلنمق، (ميوه حقنده) شكرلنمك.

Kandiot (ـُـُ ا م) (51) [Kandia] ، —in (ا مؤ) (50) قنديه (كريد) لى (اركك ، قادين) .

Kandis (ـُ ا م) (inv.) ياخود(38)(مضاف اليهى es—) (تجا) خام‌شكر ،نباتات شكرى = Kandis = Zucker .

Kane(e)l (ـُ ا م) (38) [فر] (تجا) دارچين .

Kanephore (ـُ f -- ا مؤ) (53) [روم] [تاريخ قديم ومعما) اسكى يونان آيينلرنده برسپتله معبده هديه‌لر كوتورن قيز ‖ باشنده چيچك سپتى بولنان‌قيزهيكلى .

Kaninchen (ـُـُ ا لا) b. (40) [لاتينجه canī'culus] (تا طبيع) آطه طاوشانى .

Kankan (ـُ ا م وياخود فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) چانچان ،چكه‌چالمه؛ديدى قودى‖ لخشيانه. مناسبتسز دانس .

Kanker (ـُ ا م) a. (40) [لاتينجه] (تا طبيع) ‖ (بغچوانلق) چيچكره عارض اولان ييجى Weberknecht= برخسته‌لق .

Kännchen (ـُ ا لا) b. (40) Kanne كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق‌قاب (جزوه ، ابريق واماثلى‌كبى اسطوانه‌وى وياخود قارنلى) قابچق ؛ مشربه .

Kanne (ـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه canna] قاب (جزوه ابريق واماثلى كبى) ، es gießt wie mit—n بارداقدن بوشانيرجه‌سنه (يغمور) ياغيور‖(معدنجيلك)كورك بوروسى.

Kanne-gießer (ـُـُـُ ام) a. (40) Kannen=gießer‖ (مجا) — (عمو) (poli'tischer) قهوه اوجاغنده سياسياتدن بحث ايدن .

Kanneli(e)ren (ـُـُـُ فع متع) b. (21) [فر] ايچنى اويمق ، اولوق ياپمق .

Kannen„ ... (ـُـُ...) --blume (امؤ) صو پريه‌سى چيچكى ‖ —gießer (ا م) قلاى ابريك ، جزوه وامثالى قاب دوكن ‖ (مجا) (مرا. Kanne-gießer) ‖ —kraut (ا لا) آغاچ ، معدن جلامغه يرايان برنوع ترلا اوتى ، حشيشة القلوغ .

Kannibale (ـُـُـُ ا م) (52) [اسپا] قرائيب آطه‌لرينك ساكنلرندن‌اولان‖ انسان اكى بيان وحشى، يام يام .

Kannst (ـُ) können فعلنك صورت حاليه‌سنك ايكنجى شخصى) .

Kannte(st) (ـُـُ) kennen فعلنك صورت‌ماضيه‌سى) .

Kanoe (kä'-nou' ا لا(ا م) (56)[انكليز]=Kanot .

Kanon (ـُ ا م) (56)(جمعى‌كذلك Kano'nes)[روم] مسكرات اوچلكى ‖ قانون ، فتوا ، احكام شرعيه ، قوانين مذهبيه ، شريعت ‖ (موسيق) دوام ايدن‌نقرات،قانون ‖ (عد) برملكك على الدوام ايجار والتزامى قانونى .

Kanonade (ـُـُـُ ا مؤ) (53) [فر] (ع) دواملى طوپه طوتمه‖طوپ آتمه .

Kanone (ـُـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه canna بورى كله‌سندن] (ع) طوپ .

Kanonen„ ... (ـُـُ...) —futter (الا)(مجا. عسكر مقامنده) طوپ حق ،عسكر ‖ —schußweite (ا مؤ) طوپ منزلى‖ —boot (ا لا) (بحر) اوزرنده طوپى بولنان‌شالوپه، واپور، طوپچكر‖ —donner (ام) طوپ‌آتشنك‌كورولتيسى‖ —lauf (ا م) طوپ نامولسى ‖ —ofen (ا م) فونتدن ياپلمه اسطوانه صوبا ‖—rohr (ا لا) طوپ‌نامولسى‖—salve (ا مؤ) طوپله ايديلان يايلم آتش ‖ —voll (ص) (عمو) دليقانلولر لسانجه) پك زياده سرخوش ، تورشى،كوفه‌لك ‖ —wischer (ا م) طوپ طومارى ، طوپ سيلكيسى .

Kanonier (ـُـُ ا م) (38) [فر] (ع) طوپجى‌عسكرى. طوپجى نفرى، (طوپى قوللانان آتان نفر)، نومرو نفرى.

Kanoni(e)ren (ـُـُـُ فع متع وفع لا +) a. (21) طوپ آتمق، طوپله آتش ايتمك ، طوپه طوتمق .

Kanonikat (ـُـُـُ ا لا) (38) [لاتينجه] بر پسقبوسك هيئت مشاوره‌سنه داخل راهب عائدانى .

Kanonisi(e)ren (ـُـُـُ فع متع) a. (21) [لاتينجه] برينى عزيزلر صره‌سنه ، دفترينه كچيرمك .

Kanot (ـُ فرانسزجه تلفظ اولنور الا) (ا م) (56) [اسپا] (وحشيلرك) قايغى .

Kant (ام)(38)‖Kante=(38)(الا)‖Kantel=(56)(اعلام) —Immanuel امانوئل قانت (آلمان فيلسوفى) .

Kant„... (ـُ...) —apfel (ا م) فريق الماسى ‖ —holz (ا لا) كوشه تخته‌سى ‖ =Kantel .

Kantabile (ـُـُـُ الا) (56) [ايتا] قولاى وخوش‌آهنك .

Kantakuzenos (ـُـُـُ اعلام) (inv.) (روم پرنسى خاندانى) قانتاقوتسه‌نوسى .

Kantate (ـُـُ امؤ) (53) [ايتا] (موسيق) (قانتات) بسته‌لنه‌جك‌نظم‖ (الا) (56) خصوصيله بوكله‌ايله باشلايان ۹۸ مزاميرى ‖ بيوك پاسقاليه‌دن صكره دردنجى پازار .

Kante (ـُ امؤ) (53) [كلت لسانجه] (ايكى سطحك فصل مشترك‌خطى) كنار ،كوشه ‖ برشيئك ايلروفرلامش اولان اوجى ، كنارى ‖ اودونك‌يانى، يوزى ‖ (مجا) (عمو) Geld auf

die hohe—legen پارەیی برای تصرف ، بریکدیرمك اوزره قالدیرمق، برطرفه قومق ‖ (ع) innere—der Brustwehr (کوکس) سیپرینك ایچ طرفی ، یوزی کناری ‖ (مجا) (عمو) Enden : ویاخود an allen Ecken und Kanten هر بر طرفده ؛ ایکنەدلیکنه وارنجەیەدکین ‖ (اقسام سائرەسندن ایوجه آیریلان ، تفرد ایدن کنار) بر البسەنك کناری ، پرودوری، فیردولەسی ‖ چوقەنك کناری ‖ geklöppelte—n (جمع) (ایکله یاپلمش) دانتله .

Kantel (ـ ـ الا (ام) a. ⑩ درت کوشـەلی جدول تختەسی .

Kanteln (ـ ـ فعمتعـ) a. ㉑ کاغدی جدول تختەسیله دوزلتمك .

Kanten (ـ ـ فعمتعـ) b. ㉑ [Kante] کوشەلی یاپمق ، کوشەلندیرمك ، کنارچیقارتەجق وجهله یونمق ، سیوریلتمك ‖ اطرافنه کنارچکمك ‖ کوشەلی برشیئی برکوشەیه یرلشدیرمك، قومق .

Kanten (ـ ـ ام) b. ⑩ اکمکك کناری .

Kantharide (ـ ـ ـ امؤ) ㊸ (تاطبیعه) قودوز بوجکی، ذروح .

Kantig (ـ ـ صـ) ㉑ [Kante] کنارلی ، کوشەلی .

Kantilene (ـ ـ ـ امؤ) ㊸ [لاتینجه] آغیر وخوش موسیقی هواسی .

Kantille (امؤ kăne-tĭl'le-yĕ) ㊸ [ایتا] (صنعـ) صیرمه طیرطیلی .

Kantine (ـ ـ امؤ) ㊸ [فر] ایچکی شیشەلرینه مخصوص قوطو ، صندیق ‖ (ع) (قشلەدرونده) عسکره مخصوص بقال دکانی .

Kantisch (ـ ـ صـ) ㉔ [Kant] (فلسفه) فلسوف قانت مسلکنجه ، قانت اصولنده .

Kanton (ـ ـ ویاخود فرانسزجه تلفظ اولنور ام) ㊽ کذا (ـ ـ) ㊳ ناحیه ‖ اسویچره ایالاتك بهری ‖ (ـ ـ : ka' ne-tŏn) (اخلا) ㊽ (جغر) (چینده برشهر) قانتون .

Kantonnement (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) ㊽ [فر] (ع) قوناقلره یرلشمه ‖ قوناق یری .

Kanton(n)i(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعـ) a. ㉑ [فر] (ع) قوناقده قونمق ، یرلشمك .

Kanto(n)nist (ـ ـ ـ ام) ㊿ [فر] (ع) قوناقده نوبتجی اولان کیسه .

Kantor (ـ ـ ام) ㊸ کلیسا خواندەسی .

Kantschu(h) (ـ ـ ام) ㊳ [ترکجه kamtschi دن مأخوذ پولونیاجه] قامچی ، (قرباچ) .

Kanzel (ـ ـ امؤ) ㊸ [لاتینجه canc'llus امؤ] کرسی، مقام خطابت، منبر ‖ die—besteigen کرسی‌یه، منبره چیقمق .

Kanzel,,... (ـ ـ ـ ـ) —pult (الا) کرسی ، رحله ، پیش تخته ‖ —beredsamkeit (امؤ) خطابتده اولان فصاحت، بلاغت خطـابت ‖ —bach (الا) ، —deckel (ام) صدایی آشاغی واطرافه عکس ایتدیرمك اوزره کرسی اوزرینه یاپیلان قبەمسی اورتو ‖ —rede (امؤ) کرسی وعظی، خطبه .

Kanzeln (ـ ـ فعلا + وفعمتعـ) a. ㉑ [لاتینجه] کرسیده خطابت (وعظ) ایدرکی سویلك ‖ abkanzeln—Jemand (مجا) اوزون اوزادی‌یه سویلنوب اوصانچ ویرمك .

Kanzlei (ـ ـ امؤ) ㊾ مهردار ویا قنچلاریا قلمی ، ادارەسی ‖ محکمه قلمی ‖ اداره .

Kanzlei,,... (ـ ـ ـ ـ) —bote، —diener (ام) قنچلاریا مباشری ، محضری ، خدمەسی ‖ —rath (ام) قلم مدیری ‖ —herrschaft (امؤ) مأمورین اقلامك غلبهٔ نفوذی ، افراط نفوذ مأمورین .

Kanzler (ـ ـ ام) a. ⑩ حکمدار وکیلی ، باش وکیل ، صدر اعظم ‖ مهردار ، دیوان افندیسی ‖ قنچلار ، قونسلوس کاتبی .

Kanzone (ـ ـ ـ امؤ) ㊸ [ایتا] اوفق مصراعلره آیرلمش ایتالیان بیتی .

Kaolin (ـ ـ الا (ام)) ㊳ [چین] (معد) چینی طوپراغی .

Kaoutchouk (ـ ـ Kau'tschuk کبی تلفظ اولنور الا (ام)) ㊳ Kau'tschu(c)k= .

Kap (ـ الا) ㊽ [لاتینجه caput دن مأخوذ] بورون ‖ —der guten Hoffnung امید برونی ‖ Kap=koloni'e .

Kap,,... (ـ ـ ـ) —stadt (امؤ) آفریقای جنوبیده قاپ شهری ‖ —wein (ام) (تجا) قاپدن کلان شراب ‖ —koloni'e (امؤ) قاپەمهاجرت ایدن (اوروپالی) مهاجرلر وبونلرك تشکیل ایتدیکی حکومت ‖ —land (الا) قاپ حکومتی، قطعەسی .

Kapaun (ـ ـ ام) a. ㊷ [روم] (بسیلی) پلیچ ، ابلیق (مجا) (عمو) Kastr'at= .

Kapazität (ـ ـ ـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] قابلیت، استعداد ‖ ذکا .

Kapell,,... (ـ ـ ـ ـ) (موسیق) Kapellen= ‖ —meister (ام) (موسیق) شف دورکستر ، برموسیقه هیئتنك مایستراسی ، مدیری ، موزیقەجی باشی .

Kapelle (ـ ـ امؤ) ㊸ [kappe] کوچك ، کلیسا ، مسجد ، حکمدار سراینده اولان اوفق کلیسا ‖ موسیقه باندوسی ‖ (کیم) قال پوتەسی (معدن اریتمکه ودیکرلرندن آیرمغه مخصوص قاپ) .

Kapellen,,... (ـ ـ ـ ـ) —ofen (ام) (صنعـ) قال فورنی .

Kaper (ـ ـ ام) a. ⑩ [فر] (بحر) دکز قورصانی ‖ Kapper= (امؤ) [روم] (نبا) ‖ Kaper=schiff شفلح ، کبره دینیلان آغاجك اولمامش میوەسندن یاپیلان تورشو، قباره .

Kaper,,... (ـ ـ ـ ـ) (بحر) —gasten (جمع مذکر) قورصان کمیسنك مالزمەسی ‖ —schiff (الا) قورصان ، دکز حیدودی کمیسی .

Kapern (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ قورصانلغه چیقمق ، دکزده چاپولجیلق ایتمك ‖ (فعمتعـ) —ein Schiff برکمی‌یی غصب وضبط ایتمك ، قاپمق (قورصانجیلقله) ‖ (مجا) Jemand, —etwas برشیئه ال آتمق (وتحت حاکمیتده بولندیرمق) ، قاپاروز ایتمك .

Kapetinger (ـ ـ ـ ـ ام) a. ⑩ فرانسه قراللرینك «هوغ قاپت» ایله بدأ ایدن اوچنجی سلالەسی .

Kapi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعـ) a. ㉑ [لاتینجه] (عمو) آکلامق ، فهم ایتمك ، چاقمق .

Kapillarität (ـ ـ ـ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) [لاتینجه] (حکم) مایعاتك قیل وصاچ شکلنده اولەرق بوریلره نفوذی علامات مخصوصەسی ، شعریت .

Kapital (ـُـ ـ ـ الا) (38) [لاتينجه] (تجا) (اكثريا جمعى Kapita'li-en) سرمايه ، آنا پاره || كتاب صيرتى كنارلرنده اولان اوركو ، كتاب شيرازه‌سى || — (ص) باشلى باشنه اولان ، مهم ، بيوك || (عمو) هم جنسى ، هم نوعى آره‌سنده ممتاز ، فوق العاده ، بالاتر .

Kapital„... (ـُـ ـ ـ الا) [لاتينجه] —anlage (امؤ) سرمايه ، آنا پاره ياتيرمق || —steuer (امؤ) سرمايه ، ايراد ويركوسى || —junge (ام) (مجا) ايرى ، صاغلام ، كوربوز چوجق || —buchstabe (ام) بيوك ، ايرى ، قالين حرف ، ماژوسكول .

Kapitäl (ـُـ ـ ـ الا) (38) (جمعى كذلك — er') [ايتاليانجه capitello] ايعيق قپاغى || ديرك باشلغى ، چاتمه تپه‌لك .

Kapitalisi(e)ren (ـ ـُـ ـ ـ ـ ـ فعمتع) a. (21) سرمايه‌يه ، رأس المالە ضم ايتمك .

Kapitän (ـُـ ـ ـ ام) (38) [لاتينجه] قپودان ، كمى سواريسى || يوزباشى || سركرده .

Kapitel (ـ ـُـ الا) a. (40) [لاتينجه] فصل ، باب ، بحث || (مجا) Jemandem ein (وياخود : das) —lesen (برينه برشى اثبات ايدوب) يوزينه چارپمق ، اورمق ، تعذير وتكدير ايتمك .

Kapitel„... (ـ ـُـ ...) —eintheilung (امؤ) فصل فصل آيرمق || —fest (ص) فن انشا ايله اوغراشان || كتب مقدسه ايله اشتغال ايدن .

Kapiteln (ـ ـُـ فعمتع) a. (21) فصللره آييرمق || (مجا) Jemandem das Kapitel lesen = Jemand— .

Kapitol (ـُـ ـ ـ الا) (38) ، Kapitolium (ـ ـ ـُـ ـ ـ الا) (44) [لاتينجه] اسكى روما شهرنده ژوپيترك معبدينى حاوى بولنمش اولان قلعه || بعض شهرلرك بلديه دائره‌سى || (شعرده) روما ، روماليلرك قوت ومكنتى || فن انشاده مسابقه‌يى قزانانلره تاج كيديريلان محل .

Kapitulant (ـُـ ـ ـ ـ ام) (51) [لاتينجه] (ع) تسليم اولان ، ترك سلاح ايدن || تذكره ترك ايدن عسكر .

Kapitular (ـُـ ـ ـ ـ ام) (38) ياخود (51) [لاتينجه] برفصلك ماده‌سى ، بندى .

Kapituli(e)ren (ـ ـ ـ ـُـ ـ فعلا +) a. (21) (ع) (محاصره اولنمشلر حقنده) تسليم اولمق ، ترك سلاح ايتمك || ترك تذكره ايتمك || auf ein Jahr— برسنه ايچون تذكره ترك ايتمك ؛

Kaplan (ـُـ ـ ام) (31) [Kappe] كليسا قيومى || پاپاس معاونى .

Kapp„... (ـُـ ...) —rock (ام) قوقولته‌لى چوجق البيسه‌سى || —fenster (الا) (معما) باجه دليكى || —hahn (ام) = Kapau'n || —zaum (ام) (فروسيت) باركيرلرى ضبط ايچون بورونلرينه طاقيلان نصف دائره‌وى خلقه ، يواشه .

Kappadozi-en (ـ ـ ـُـ ـ ـ اخالا) (56) (جغر) قديمده آسياى صغرانك « قپادوسى » نامنده مملكتى .

Käppchen (ـ ـُـ الا) b. (40) [Kappe كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] اوفق باشلق ؛ تكيه‌جك ، تكيه .

Kappe (ـ ـُـ امؤ) (53) [لاتينجه ca'ppa] سرپوش ، باشلق ، كلاه ، قاسكت ؛ تاكيه كبى يالكز تپه‌يى اورتن سرپوش (كذا پاپاسلرك تاكيه‌سى) || (البسه‌نك ، پالتونك باشى اورتن قسمى) قوقولته || (مجا) Jemandem eine —geben (وياخود : etwas auf die) برينه برتوقات اورمق ، قفاسنه بريومروق ايندريمك || etwas auf seine —nehmen برشيئك مسئوليتنى اوزرينه آلمق || (معما) ديوار صچاغى || (چورابك) طوپوغى .

Kappen (ـ ـُـ فعمتع) a. (21) [mit einer Kappe versehen] (Strümpfe— چورابه طوپوق يكيرمك || (مجا) Jemandem etwas auf die Kappe = Jemand— geben || (خروس حقنده : die Henne—) طائوغه بينمك ، آشمق || برشيئك اك يوكسك اوجنى ، قسمنى ، تپه‌سنى كسمك || einen Baum— برآغاجك تپه‌سنى بودامق .

Kappen„... (ـ ـُـ ...) —stock (ام) شكر قامشى || —fahrt (امؤ) (قارناوال زماننده) قارناوال پياسه‌سى || —rauch (ام) (نبا) شاهتراج ، شاهتره اوتى || —robbe (امؤ) (تاطبيع) تپه‌لى آيو بالغى .

Kapper (ـ ـُـ امؤ) a. (40) [روم] (نبا) شفلح وياخود كبره آغاجنك هنوز آچيلمامش يشيل ونخود كبى چيچك ، ميوه‌سى ؛ قاپاره تورشيسى .

Käppi (ـ ـُـ الا) (56) (ع) عسكره مخصوص شابقه ، كه‌پى .

Kappig (ـ ـُـ ص) (21) تپه‌لى ، شابقه‌لى || roth— (ص) قرمزى تپه‌لى ، باشلى || قرمزى شاپقه‌لى ، تاكيه‌لى ، كلاهلى .

Kapreä (ـ ـ ـُـ اخالا) (56) (قاپرى آطه‌سنك اسكى اسمى) (جغر) قاپره .

Kapri (ـ ـُـ اخالا) (56) (جغر) ناپولى ليماننده «قاپرى» آطه‌سى .

Kaprice (ـ ـُـ امؤ) (53) [فر] كيف ، هوس ، هرجائيلك ، ليمون اشتهالولق ، خويسزلق ، تيتيزلك || (عمو) (ص) = eigen finnig .

Kapriole (ـ ـ ـُـ امؤ) (53) [لاتينجه ca'pra كچى] (دانس وفروسيت فنلرنده) زياده سرعت وخفيفلكله صچرايش || (مجا) = Grimasse صورتنى اكشيدوب ، ازوب بوزوب برشيلر ياپمق ، ذوقلنمك .

Kapriot (ـُـ ـ ام) (51) —in' (امؤ) (50) قاپرى آطه‌سى سكنه‌سندن ، قاپرييوت .

Kapsel (ـ ـُـ امؤ) (53) [لاتينجه] قاپوت ، حبوبات وسائره احاطه ايدن محافظه ، علبه ، قبوق || پورسلان ادوات واشياى صناعيه‌سنك پيشورلمسى اثناسنده درونته وضع اولنان قاب .

Kapsel„... (ـ ـُـ ...) —appara't (ام) (حكم) قاپسوللى وولتا آلتى .

Kaptivi(e)ren (ـ ـُـ v ـ ـ فعمتع) a. (21) [لاتينجه] اسير ايتمك ، تحت محكمه آلمق .

Kaptschak (ـ ـُـ اخالا) (56) (جغر) (مونغولستان) قاپچاق .

Kapudan-Pascha (ـ ـُـ ـ ـ ام) (56) [تركجه] قپودان پاشا ، بحريه ناظرى .

Kaput(t) (ـ ـُـ ام) (56) [فر] كذا —rock (ـ ـُـ ام) (31) قاپوت ، يغمورلق || (ص) (21) (عمو) (قيراش ، بوزولمش ، خراب اولمش) قيريق ، بوزوق ، خراب || —gehen بوزولمق ، قيرلمق ، ايشى بيتمك || —machen خراب ايتمك ، بوزمق ، قيرمق ، ايشنى بتورمك .

Kapuze' Kapuße هر ایکیسیده : (⏑–⏑ ا مؤ) (53) [Kappe] قوقولته ، باشلق ؛ کذا (نبا) (نباتات باشلغی) مغفری ؛ قادینلرك قیشین باشلرینه اورتدکلری یوك باشلق .

Kapuziner (⏑–⏑ ا م) —in.[Kapu'ze](40)a.(امؤ) (50) سنت فرانسوا طریقلرینك برینه منسوب راهب ، راهبه ‖ (تا طبیعه) قارغا نوعی .

Kapuziner„... (···⏑–⏑) —kutte (امؤ) —پاپاس خیرقه‌سی ‖ —kresse (امؤ) (نبا) هند تره اوتی .

Karabiner (⏑⏑–⏑ ام) a. (40) [فر] (ع) (قیصه‌اسلحهٔ ناریه باخصوص آلمانیا سواریسنك) قارابینه .

Karabiner„... (···⏑–⏑) —haken (ا م) (ع وساعتجیلك) یایلی قرابینه خلقه‌سی ، چنگلی .

Karaffe (⏑–⏑ امؤ) (53) [ایتا] صراحی شیشه .

Karaffine (⏑⏑–⏑ امؤ) (53) [Karaffe] کوچك صراحی ، شیشه .

Kar(a-)ibe (⏑–)(⏑) ⏑ ام (52) Kar(a-)ibin (امؤ) (50) «آنتیل» آطه‌لرینك وحشی اهالیسی ‖ آنتیل آطه‌لری .

Karakal (⏑⏑– ام) (56) [ترکجه] (تاطبیع) کدی جنسندن ییرتیجی حیوان ، عناق ، قره‌قولاق .

Karakalla (⏑⏑⏑ اخام) (56) (روما ایمپراطورلرندن) قاراقاللا .

Karamani-en (⏑⏑–⏑- اخالا) (56) (جغر) (آسیای صغراده قطعهٔ اراضی) قرمان (ایلی) .

Karambolage (⏑⏑⏑–⏑ امؤ) (53) [فر] (بیلاردو اویونده) قرامبوله (کندی یوارلاغی‌ایله دیکرایکیسنی‌اورمق) .

Karambole (⏑⏑–⏑ امؤ) (53) [فر] (بیلاردو) قیرمزی یوارلاق ‖ قرامبوله اویونی .

Karamboli(e)ren (⏑⏑–⏑⏑ فع لا+) a. (21) بیلاردوده کندی بیلاسیله دیکر یوارلاقلری اورمق ‖ (مجا) (عمو) —mit Jemandem بریسیله چارپشمق .

Karamel (⏑⏑⏑ ام) (56) [فر] —le. (⏑⏑⏑ امؤ) (53) ایکی‌قاورولمش عقیده شکری .

Karat (⏑– الا) (38) [عربجه قیراط ؛ روجه ke'ration] قیراط ؛ عیار .

Karat„... (···⏑–) —gewicht (الا) (تجا) قیراط ثقلتی (برقیراط درت دنك) .

Karati(e)ren (⏑–⏑-- فع متع) a. (21) [Kara't] das Gold— آلتونی دیکر برمعدنله قاریشدیرمق .

Karätig ··· (⏑–⏑··· ص) (21) قیراطلق (es Gold)— مثلا (es Gold) achtzehn— اون سکزعیارلق آلتون ‖ vier und-zwanzig„ —es Gold خالص ، خاص آلتون .

Karavelle (⏑⏑v⏑ امؤ) (53) [اسپا] (بحر) کوچك پورتیکز کمیسی ، قراوه‌له .

Karawane (⏑–⏑⏑ امؤ) (53) [فارسیجه‌دن‌مأخوذایتالیانجه] کاروان ‖ (بحر) شرکت فیلوسی .

Karawanen„... (···⏑–⏑) —führer (ام) کاروان قلاغوزی ، قوماندانی ‖ —herberge ‖ Karawansera'i— —straße (امؤ) کاروان یولی ، طریق عام ، طریق کبیر .

Karawansera-i (⏑–⏑⏑⏑ الا) (56) کاروانسرای ، مسافر خانه ، خان .

Karbatsche (⏑–⏑ کذلك ⏑⏑ امؤ) (53) [فارسی-ترکجه] قیرباچ ، قامچی .

Karbe (⏑⏑ امؤ) (53) [لاتینجه ca'rvi] [نبا] قره‌مان کیمونی ، کیمون بری .

Karben-Distel (⏑–⏑ امؤ) (53) (نبا) دوه‌دیکنی ، کنکر اوتی ، شوکه‌ Bernhardiner-kraut= .

Karbol (⏑– الا) (56) [لاتینجه] (کیم) فنول ، (معدن کومورلیه قطران یاغندن چیقاریلور) قاربول .

Karbol„... (···⏑–) —säure (امؤ) حامض فنول .

Karbonade (⏑–⏑ امؤ) (53) [فر] (آشجیلقده : اسقره‌ده پیشمش قوتلت) کولباصدی .

Karbonat (⏑– الا) (38) [لاتینجه] (کیم) حامض فحمك براساسله ترکبندن حاصل‌اولان ملح ، فحمیت ، قاربونات .

Karbunkel (⏑⏑⏑ ام) a. (40) [لاتینجه] (علم امراض) سیاه جبان‌چیقاران براتهاب ‖ Karfu'nkel= .

Kardamom (⏑⏑ الا (ام) (38) —e. (⏑–⏑ امؤ) (53) [روم] فصیلهٔ جهانیه‌دن قاقوله دنیلان آغاجله آنك میوه‌سی ، قاقوله .

Kardanisch (⏑–⏑ ص) (21) (ریا) —e Formel ریاضیون ایتالیالی «قاردان» دستوری .

Kardätsche (⏑–⏑ امؤ) (53) [ایتا] (صنع) یپاغی وکتن طراغی ؛ چوقه طرامغه مخصوص ماکینه ‖ حیوان ، بارکیر فورچه‌سی ‖ (ع) (طرز قدیم اولوب) Kartä'tsche= .

Karde (⏑⏑ امؤ) (53) [لاتینجه cardus] (نبا) فورچه اوتی .

Kardinal (⏑⏑⏑ ام) (31) [لاتینجه] (پاپادن صکره الك‌یوك رتبهٔ روحانیه‌یی حائزاولان پاپاس) قاردینال ‖ (قوش) هندسقاسی ، قاردینال ‖ (بوتامده ایچکی) قاردینال .

Kardinal„... (···⏑⏑) —punkte (جمع مذکر) (جغر) نقاط اصلیه .

Kardinals„... (···⏑⏑) —blume (امؤ) (نبا) فرنکی اوتی ، لوبلیا .

Kardus„... (···⏑⏑) اکثریا (بحروطوپچی) —garn (الا) (خارتوج ، فشنك‌ایچی) ‖ —büchse (امؤ) —koker ، (ام) —kober (ام) خرطوج‌قوطوسی ، صندیغی ویا هکبه‌سی .

Karduse (⏑–⏑ امؤ) (53) خرطوج .

Karenz-Jahr (⏑–⏑ الا) [لاتینجه آلمانجه] (38) عائداتی روٴسی اولان‌برینك‌ویا برمأمورك آقچه ، معاش آلمدیغی سنه .

Karette (⏑⏑⏑ امؤ) (53) [فر] Karett-Schild-kröte ، (⏑–⏑⏑ امؤ) (53) (تاطبیعه) هند قاپلوبغه‌سی .

Karfunkel (⏑⏑⏑ ام) a. (40) (معد) شیجراغ ‖ (علم امراض) Karbu'nkel= .

Karfunkeln (⏑⏑⏑ فع لا+) a. (21) شیجراغ‌کبی‌پارلدامق ‖ funkeln = .

Karg (⏑ ص) (21) [قدیم آلمانجه Klage chare] (freigebig ك مقابلی) پك زیاده اداره‌لو ، ممسك ‖ بخیل ، خسیس ، جمری ، الی صیق .

Kargadeur (⏑⏑ deu'r^e) (56) Kargador. (⏑–⏑ ام) (56) (جمعی es—) [فر، اسپا] کمی حموله‌سی قومیسیونری .

Kargheit (⏑– امؤ) (49) خست ، جمریلك ، بخیللك .

Kargo (‒ ◡ ا م) (56) [اسپا] (بحر) کمی حموله‌سی ‖ Kargadeur= .

Karière (fä - rie'-rë) تلفظ اولنور امؤ) (53) [فر] مستقبل (مسلك ، صورت معیشت ، طور و حركت) eine (gute) — machen مستقبلنی تأمین ایتمك ، ایشی یولنه قومق، مسلكنده ترقی ایتمك ‖ (in)—reiten (فروسیت) بارگیرله طولو دیزگین هجوم كیتمك ، آتی آله بیلدیكنه قوشدیرمق .

Kari (e) ren (◡‒◡ فعلا +) a. (21) [لاتینجه] لازم اولاندن محروم اولمق (اووروج طوتمق ، علی الخصوص مكتب چوجقلرینه مجازات اولمق اوزره) آج طورمق ‖ [فر] Kari (e) rt (صنع) (اسم مفعول وصفت) (21) مربعاته، درت كوشه‌لی اشكاله تقسیم اولنمش ، خانه‌لی .

Karikatur (‒◡◡ ا مؤ) (49) [ایتا] بركیمسه‌نك وياخود هرقنغی وقعه‌نك (مستهزیانه ، مزاحانه) تصویری ، ویا بونی یاپان آدم .

Karifi (e) ren (◡◡‒◡ فعل متعد) a. (21) , — etwas كاريكاتور zeichnen karifi'rt برشیئك تحف، مضحك، مزاحانه تصویرینی، تقلیدینی یاپمق .

Kariolen (◡◡‒◡ فعلا +) a. (21) (عمو) [فر] ایكی تكرلكلی آرابه ایله كیتمك ، ایكی تكرلكلی آرابه‌یه بینمك .

Karl (◡ وافتیزاسمی ام)(56)(شارل) قارل ‖ der Große— (بیوك قارل) شارلمان .

Karlchen (◡ اخالا) b. (40) Karl كله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) شارلجق ، شارلو .

Karlin (‒◡ امؤ) (56) وياخود (38) [ایتا] ایتالیانك آقچه‌سی ، قارلین .

Karlmann (◡‒ اخام) (56) قارلمان .

Karmel (◡ اخام) (56) (جغر) — Berg (ارض فلسطینده) قارمل تپه‌سی .

Karmesin (‒◡◡ صـ) ، (21) ، (الا) (38) [Kermes دن مأخوذ فرانسزجه] قیرمزی، قباقیرمزی، كوكزی‌رنك، قیرمز.

Karmesin„ . . . (· · · ‒◡◡) — zeug (الا) (تجـا) قیرمزی بز، بصمه ‖ — beere (ا مؤ) (تجـا) قیرمز ‖ — schild-laus (امؤ) (تاطبیع) قرمز بوجكی‖ — vergnügt (صـ) (عمو) پك شن ، پك كیفلی .

Karmin (◡‒ ا م) (38) [ایتا] (das—roth) قرمزی، لعل رنك ‖ (كیمیا) قرمزی لعل بویا (ماده‌سی) .

Karmoisin (◡◡‒ · ä ö ··· تلفظ اولنور صـ) (21) karmesi'n = [فر] .

Karneol (‒◡◡ ا م) (38) [ایتا] (معد) عقیق .

Karneval (◡ v ◡ ا م) (الا) (56) [ایتا] قارناوال .

Karnevals„ . . . (··· ◡ v ◡)= ... Faschings„ : و Fast=nachts... .

Karnickel (◡◡ الا) a. (40) (عمو) = Kaninchen .

Karnieß Karnies (صنع) هرایكیسده ؛ (‒◡ ا م الا) (38) [فر] (معما) قورنیش .

Karniol (‒◡◡ ا م) (38) [ایتا] (معد) = Karneo'l .

Kärnt(h)en (◡ اخالا) (56) (جغر) (آوستریا ولایتلرندن) قارینتی .

Karnuten (◡‒◡ جمع مذكر) (52) (غال اقوامندن) قارنوت (لر) .

Karo (‒◡ الا) (56) [فر] درت كوشه ، مربع (برشی اوزرنده موسترہ اولەرق) درت كوشه موسترہ ‖ (كاغد اویونده) اوریا كاغدی ، لوقوم .

Karo„ . . . (··· ‒◡) — fönig (ا م) اوریا بكی ، لوقومك بكی .

Karolin (◡‒◡ ا م) (56) وياخود (38) (تجـا) = Karlin .

Karolina (◡◡◡ امؤ) (49) شارلكن قانونی ‖ (جغر) (آمریقای شمالیده) قارولینا قطعه‌سی ‖ (بیلاردو) بیلاردو یوارلاغی .

Karolinger (◡◡‒◡ ا م) a. (40) قارلو ونژین ، سلاله‌سی (اسمی شارلماندن آلەرق (۷۵۲ ـ ۹۸۷) دكین حكومت سورمشدر) .

Karosse (◡◡ امؤ) (53) [فر] قاروشه، آرابه،فایطون .

Karotte (◡◡ امؤ) (53) [فر] (نبا) هاوچ ، هاوچ كوكی ‖ (توتون دورومی) یاپراق صیغاره .

Kar(o)ussell' Kar(o)ussell (◡◡◡ الا) (38) وياخود (56) [فر] قوشو اویونی ، جندیلك ‖ كذا یوزوك اویونی .

Karpathen (◡‒◡ اخا جمع مؤنث) كذا (inv.) : das K—gebirge (◡◡‒◡◡◡ الا) (جغر) قارپات طاغلری .

Karpfen (◡◡ ا م) b. (40)[لاتینجه ca'rpio] (تاطبیع) سازان بالغی .

Karpfen„ . . . (◡‒ ···) — sprung (ا مؤ) (جمناستیق) یرده دوم دوز یاتار ایكن (سازان بالغی كبی) افقی اولەرق یوقاری صیچرامق .

Karrara (◡‒◡ اخالا)(56)(جغر)(ایتالیاشهرلرندن)قارارا.

Karre (◡◡ امؤ) (53) [كات لساندن مأخوذ ایتالیانجه carrus اولەرق] — (Hand) ال آرابه‌سی .

Karree . Karre هرایكیسیده : (◡‒ الا) (56) [فر] مربع ، درت كوشه‌لی (كذا دانس ایله كه غل اویوننده مستعملدر) .

Karre„ . . . (· · · ‒◡) — formi(e)rung (ع) (ا مؤ) قلعه نظامی تشكیل ایتمك .

Karreau (‒◡ الا) (56) (ka' - rô تلفظ اولنور) = Karo .

Karren (◡◡ ا م) b. (40) [مرا . Karre] (برتكرلكلی وبركشی طرفندن ایته‌رك سوق اولنان آرابه) ال آرابه‌سی ‖ (مجـا) den— in den Koth schieben ایشی برباد وملوث ایتمك ‖ كوتو بینك آرابه‌سی .

Karrete (◡‒◡ ا مؤ) (53) [ایتا] = Karren كوتو بینك آرابه‌سی .

Karri(e)rt Karrière (مرا.) Kari(e)ren„ Karière .

Kärrner (◡◡ ا م) a. (40) یوك آرابه‌جیسی .

Karroben (◡‒◡ جمع مؤنث) (53) (نبا) خروب، كچی بوینوزی .

Karst (◡ ا م) (38) وياخود (31) [kehren] چاپه ، بل ‖ آلپ طاغلرنده طاغلق ومحصولسزاراضی ‖ آوستریا قطعاتندن اولەرق قارثت جهتی .

Karsten (ـُـ فعـ متعـ) b. ㉑ چاپه‌لمق ، بللهمك .

Kartätsch,... (... ـُـ) (ع) rafe'te— (ا مؤ) پشرولو راكت .

Kartätsche (ـُـ ا مؤ)㊵[ايتا](ع) mit Kartu'sche— قورشونلی خرطوج(مملو)|| mit—n schießen پشروآتشی ايتمك.

Kartaune (ـُـ ا مؤ) ㊿ (قديم طوپيبلقده ثقيل ، بيوك طوپ) بيوك چاپلی طوپ .

Kartause (ـُـ ا مؤ) ㊿ (مرا.) Karthause .

Karte (ـُـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه charta] اوين كاغدی || كاغدی قاريشدرمق || خريطه || شهادتنامه die—n mischen يعك ليسته‌سی || دانس پروغرامی .

Kartel (ـُـ ا م) (الا) ㊳ وياخود ㊻ [فر] دوئللويه دعوت تذكره‌سی || مبادلهٔ اسرا مقاوله نامه‌سی .

Karten,... (... ـُـ) Kunststück—(ا لا) كاغدله‌ياپيلان معرفت ، حقه‌بازلق|| Schläger(in)—(ا م ، ا مؤ) كاغدله‌فال بقان (اركك قادين) فالجی|| Bild— (ا لا) اوين كاغدی اوزرنده بولنان رسم || (مجا) كوتو رسم، فنا فوطوغراف || Werk— (الا) آطلاس || Zeichner— (ا م) خريطه ياپان، خريطه ياپيسی بيلان كيمسه .

Karthagena (ـُـ ch ـ اخالا) ㊻ (جغر) اسپانياده « قارتاژه‌نه » شهری .

Karthaune (ـُـ ا مؤ) ㊿ (ع) = Kartau'ne .

Kart(h)ause (ـُـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه carlu'sia] مناستر .

Kart(h)äuser (ـُـ ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ «سن بروتو» طريقتك راهب ، راهبه‌سی؛ بوطريقه منسوب اولان اركك ، قادين || شارتروز شرابی .

Kart(h)äuser,... (... ـُـ) Blume— (ا مؤ) (نبا) قيرمزی چوكن|| Katze— (ا مؤ) (تاطبيعه) قويو تكيركدی|| Liqueu'r—(ام)(فرانسزجه تلفظ اولنور)ايزو ولايتنده شارتروز مناسترنده اعمال اولنور شارتروز ايچكيسی || Nelke— (ا مؤ) (نبا) [مشهور آلمان نباتات كاشفی قارتهويزرك اسمنه نسبتله تسميه قلنان] قرانفيل|| Pulver— (الا) (معد) قيرمزمعدنی ، توزی .

Kartieren (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ [Karte] برشيئك طاسلاغنی ، قروكيسی آلمق ، چيزمك || قيد ايتمك .

Kartoffel (ـُـ ا مؤ) ㊿ وتادراً (ام) c. ㊷ (نبا) پاتاتس، يرالماسی || (مجا) (عمو) يوارلاق قبا ساعت .

Kartoffel,... (... ـُـ) Branntwein— (ا م) پاتاتس راقيسی || Brei,(الا)— Mus—(ام) پاتاتس ازمه‌سی || Kuchen—(ام)پاتاتس اونندن Quetsch = Kartoffeln = (ازمسندن) ياپيلان بورك ، چورك ، كوزلمه || Mehl— (الا) پاتاتس اونی || Puffer— (ا م) = Kuchen— || Sago— (ا م) نشاسته .

Kartonni(e)ren (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ [فر] (مجلدلكده) مقوالمق ، مقوا ايله جلدلمك .

Kartusch,... (... ـُـ) (ع) Papi'er— (الا) فشنك ، خرتوج كاغدی || Nadel— (امؤ) خرتوج ايكنه‌سی (خرتوج فونيه‌نك آتشی تأثير ايتديرمك ايچون خرتوجه دليك آچمغه مخصوص ايكنه) .

Kartusche (ـُـ ا مؤ) ㊿ [فر] خرتوج || (معما ورسم) برآرمه‌نك اطرافنه ياپيلان چيچك ويا هلزونی الشكل قيرمه‌لی تزيينات .

Karub (ـُـ ا م) a. ㊷ [عر] ، Karube (ـُـ ا مؤ) ㊿ (نبا) =Johannis-brot .

Karussell, Karusell (ـُـ ا لا) ㊳ وياخود ㊻ [فر] =Karousel .

Karyatide (ـُـ ا مؤ) ㊿ [روم] (معما) بنانك كوشك وصچاغی آلتنده ديرك يرينه‌قونيلان‌قادين ويا اركك‌هيكلی.

Karzer (ـُـ ا م) a. ㊵ [لاتينجه] (مكتب مجازاتی) حبسخانه ، قودس ، مجازات اوطه‌سی .

Käs 'Kas (ـ ا م) مفردی ㉖ جمعی ㊱ كاغدبی چارچوه‌سی || (عو) =Käse .

Kasan (ـ اخالا) ㊻ [جغر] قزان جهتی (روسيه‌ده) .

Kaschau (ـُـ اخالا) ㊻ (جغر) (مجارستانده) قاشاو، (كذا قاسسووی) شهری .

Kaschelott (ـُـ ا م)㊻، te— (ـُـ ا مؤ) ㊿ (تا طبيعه) عنبر بالغی .

Käscher (ـُـ ا م) a. ㊵ كلبك ويا باليق‌طوتمغه مخصوص كيسه شكلنده آغ ؛ (باليق‌آغی) ، كذا بوجك واوفق باليق طوتمغه مخصوص آغ .

Kaschgar (ـ اخا) ㊻ شهر اولمرق (ا لا) «كاشغر» شهری || نهر اولمرق (ا م) «كاشغر» نهری .

Kaschmir (ـُـ اخالا) ㊻ —das Land كشمير (قاشمير) مملكتی || (ا م) قاشمير (قماش) .

Kaschmir,... (...ـُـ) Wolle—(ا مؤ)كشمير‌ياپاغيسی|| Atlas— (ام) قاشمير ساتنی || Musseli'n (الا) دولبند || Shawl— (تلفظ اولنور chāl) (ا م) قاشمير شالی || Ziege— (ا مؤ) (تا طبيعه) تبيت كچيسی .

Käse (ـُـ ا م) a. ㊵ [لاتينجه ca'seus] پنير || (مجا) (قيصه بويلولر حقنده) (عمو) drei—hoch sein برقاريش بويی اولمق || بوزولوب قويولاشمش‌سود || (انكنارك ينان ديپ پارچه‌سی) انكنار ديبی .

Käse,... (...ـُـ) Baum— (نبا) پنير آغاجی || Blatt— (الا) كنايه‌اولمرق (اوفق غزته) كوتو وغايت اوفق غزته ، لحنه ياپراغی|| Frau—(امؤ) (تجا) Händlerin= || Milbe— (امؤ)(تا طبيعه) پنير وسائره‌ده حاصل‌اولان كوچك وسكز آياقلی قورد ، بقله قوردی || Papi'er— (الا) (عمو) پنير صارمقدن بشقه برايشه‌يارامازكاغد|| Säure— (ا مؤ) (كيميـ) حامض جبن، آسيدقاسه‌ئيك || Stoff— (ا م) (كيميـ) جبن ، پنير .

Kase-in (ـُـ ـ ا لا) ㊳ (sans pl.) [لاتينجه] =Käsestoff .

Kasel (ـُـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] پاپاسلرك استاوروزلی آيين اوكلكی .

Kasematte (ـُـ ا مؤ) ㊿ [ايتا] (استحكا) استحكامات جسيمه‌ده محفوظ بر آلتی قشله‌سی ، قازمات.

Käsen (ـُـ فعـ لا) c. ㉑ قويولاشوب ، اكشيوب بوزولمق || پينيرلشمك ، متحجر اولمق || (فعـ متعـ) قويولاشديرمق، قويولتمق || پينير ياپمق .

Kaserne (‿‿ ١ مؤ) (53) (ع) [فر] قشله . عسكر قوناغی ، ابنیهٔ عسكریه .

Kasernen,... (‿‿···) —dienst (ام) قشله‌خدماتی ؛ قشله نوبتجیلكی ‖ —arre'st (ام) قشله بندلك ‖ قشله حبسخانه‌سی ‖ —arresta'nt (ام) اذنسز ، قشله بند ‖ —inspe'ktor (ام) قشله‌لرك امور انشائیه‌سیله انتظامنه نظارت ایدر (واكثری چاوش وباش چاوش متقاعدی) مدیر .

käsig 'Käsicht (‿‿ ص) (24) پینرلی ، پینیرمسی ‖ (عمو) (صاری یوزلی) بكزسز .

Kasimir (‿‿ اخام) (56) ویاخود: (38) [روس] بش « پولونیا » حكمدارلری ‖ (تجا) [Kaschmir] (یوك قماش) قازمیر .

Kasino (‿‿ ا لا) (56) [ایتا] (جمعیت خصوصیه‌یه مخصوص تجمعگاه) غازینو ، قلوب ، ضابطان ، مأمورین ملكیه غازینوسی .

Kaskade (‿‿ امؤ) (53) [فر] چاغلیان .

Kaskarill (‿‿ ام) (38) [اسپانیاجه casca'ra] آغاج قبوغی] (اجز) عنبر قبوغی .

Kaskett (‿ ام (الا) (56) [فر] قاسكت (اوزری معدنلی سرپوش) مغفر ؛ (چوقه‌دن) سرپوش .

Kasperle (‿‿ ام) (56) قوقله اویونی پاسقالی .

Kasperliade (‿‿‿‿ امؤ) (53) مسخره‌لق، صویتاریلق، پاسقاللق .

Kaspi-er (‿‿ ام) (40) a. [لاتینجه] -in (امؤ)(50) بحر خزر جوارندن اولان (اركك ، قادین) .

Kassa (‿ امؤ) (54) [ایتا] Kasse= .

Kassander (‿‿ اخام) (56) [روم] « آنتیپاتر » ك اوغلی وماكدونیا قرالی قاساندر.

Kassation (‿(‿) ‿ tss ‿ امؤ) (٥١) [لاتینجه] (عد) اولجه‌ویریلان حكمك بردیگر محكمه‌دن ابطال ونقضی ، تمییز ‖ برمأمورك(خدمتدن)طردواخراجی ‖ —hof (ام) محكمهٔ تمییز .

Kassava (‿ ٧ امؤ) (54) Kassave (‿ ٧ امؤ) (53) [برازیلیاجه] (نبا) مانیوق آغاجی ‖ (اجز) اجزاجیلقده مستعمل آمریقانك مانیوقه اونی واكمكی ، خبز مانیوقه .

Kasse (‿ امؤ) (53) [ایتا] قاصه ، صندیق ‖ (شمندوفر وتیاترووه) بیلت صاتیلان محل ، قاصه .

Kassen,... (‿···) —abschluß (ام) قاصه دورحسابی ؛ قپانمه‌سی ‖ —bestand (ام) قاصه موجودی ‖ —buch (الا) قاصه . صندیق دفتری ‖ —anweisung (امؤ) برقاصه‌نك بونوسی ‖ بانقه قائمه‌سی ‖ —bille't (الا) =anweisung— ‖ -führer(in) (ام ومؤ) صندیق امینی اركك ویا قادین ، وزنه‌دار ‖ —stück (الا) (تیا) چوق مشتری جلب ایدن اویون .

Kass(e)rolle (‿(‿)‿ ام) (٥٠) نادراً. Kasserolle (‿‿) الا) (42) a. [فر] (صاپلی) تنجره .

Kassia (‿‿ ا مؤ) (49) [روم](جمع —s) ، Kassi-e (‿‿ امؤ) (53) (نبا) قثاء هندی ‖ بونك قبوغی .

Kasside(h) (‿‿ امؤ) (50) [فارس] (اوزونجه شعر ، مدحیه علی الخصوص سفر حقنده) قصیده .

Kassi-en,... (‿‿···) —rohr (الا) (نبا) قثاء هندی قامشی ‖ —zimmet (ام) (تجا) Kanee'l=rinde= دارچین قبوغی .

Kassi(e)ren (‿‿ فعـ متعـ) a. (21) [Kasse] (عد) —ein Urtheil, Testame'nt برحكم ویاوصیتنامه‌یی بطال ایتمك، نقض ایتمك ‖ فسخ ولغو ایتمك، قالدیرمق ‖ تنزیل رتبه ویاطرد ایتمك.

Kassi(e)rer (‿‿ ام) a. (40) [فر] صندوق امینی ، وزنه دار ، صندیقكار، قبضمال .

Kassikau (‿‿ ام) (38) [فر] (تا طبیع) (قوش) قاسیقان .

Kassiopeja (‿‿‿‿ اخامؤ) (46) و (54) [روم] (اساوهیئ) آفریقانك قدیمده یوقاری نیل طرفلرنده‌كی اراضیده حاكمه‌لك ایدن « قاسیوپه » نام حكمدار، ئتیوپی حاكمه‌سی ‖ قطب شمالی (سماك) جهتنده « ذات الكرسی » جملهٔ كوكبیه‌سی .

Kastagnette (‿‿‿ ا مؤ) (53) [اسپا] تخته ویا فیل دیشندن یاپیلوب ویرمغه طاقیله‌رق یكدیكرینه اوریلمغله صدا چیقارتیلان) زیل ،كوچك زیلی .

Kastalia (‿‿‿ اخامؤ) (46) و (54) (اساطیر) قاستا پارناس طاغی اتكنده « قاستالی » چشمه‌سی .

Kastani-e (‿)(‿)‿‿ویاخود: ‿(‿)‿‿امؤ)(53) [ایرانیجه‌دن روم] كستانه ‖ — (یاخود : wilde) unechte (هند ، یبانی كستانه‌سی) آت كستانه‌سی ‖ Kasta'ni-en=baum= ‖ (بیطریه) (باركیرك بجاغنده بوینوزواری یبویان) كستانه .

Kastani-en,... (‿‿···)(‿) ‿‿ و : ‿···(‿)‿‿) —mehl (الا) كستانه اونی ‖ —alle'e (امؤ) طرفینی كستانه آغاجلی یول، كستانه آلتی ‖ —baum (ام) (نبا) كستانه آغاجی ‖ —wilder= ‖ baum (ام) آت كستانه‌سی (آغاجی) ‖ —braun (الاو ص) كستانه صاریسی ، كستانه‌رنكنده ‖ —pflanzung (امؤ) = كستانه‌لك ، —wald (ام) كستانه‌لك ، (الا)—wäldchen كستانه‌اورمانی.

Kästchen (‿ الا) b. (40) Kasten كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق صندوقجق ، چكمجه ‖ (Arbeits— اوفق چكمجه : قوطو ؛ (كاغدوامثالی محافظه‌سنه مخصوص) چكمجه .

Kaste (‿ امؤ) (53) [اسپا] طائفه ، صنف ، قبیله .

Kastei-en (‿‿ فعـ متعـ) , sich— (فعـ مطـ) a. (21) [لاتینجه castiga're] ریاضت بدنیه‌ایله تعذیب نفس ایتمك ، (كناهنك عفو اولنمسی مقصدیله) ریاضت ایتمك ، اماتهٔ نفس ایتمك .

Kastell (‿ الا) (38) [لاتینجه] (مستحكم) كوشك ، قلعه ‖ قلعه ‖ (بحر) (بیوك كمیلرك اوزرلرنده یاپیلان یوكسك قات) Achter— ‖ اوك قاستل vor— آرقه قاستل .

Kastellan (‿‿ ام) (38) [Kastell] —in ، (امؤ) (50) قلعه محافظی كوشك ، سرای بكجیسی ‖ قلعه بكی ، دره بكی .

Kasten (‿ ام) b. (40) ویاخود b. (39) صندیق، چكمجه ، er hat Kisten,—und Keller (مجا) ‖ قوطو kleiner— آنك هرشیئی چوق، بولدر ، صندیق طولوسنه مالكدر ، voll— آنك صندقلری ··· ایله‌باصه باصه‌طولودر ‖ (برای تزیف) قلبه ‖ (Haus خانه =—) ‖ Klavi'er, Kutsche, Schiff = ‖ der —(Arche)Noah's حضرت نوحك تكنه‌سی (كمیسی) ‖ عمومی قاصه، اداره صندیغی ‖ (موسیق)تللی آلات موسیقیه‌نك

صدای عکس ایتدیرن ایچی بوش قوطوسی ، صندیغی || یوزوك طاشنك تقسی، یووەسی || (ع)=جبسخانه ، محبس || (بحر) مقره تختەسی .

Kastilianer (ـُـــ ام) .a (40) ، —in (امؤ) (50) اسپانیانك قاستیل مملکتندن اولان (ارکك ، قادین) .

Kastili-en (ــُــ اخالا) (56) (جغر) قاستیل مملکتی .

Kastor (ـُـ اخام) (56) —und Po'llux (اسا) « ژوپیتر » ایله « لدا » نك اوغلی و « پوللوقس »ك برادری || (بحر ، حکم) Elmsfeuer= کیجەلین وباخصوص فورطنەدن اول کمی‌دیرکلری‌اوچلرندەکورینن‌آتش، نورالدقل || (هیئة) جوزا (ایکیز قرداشلر) بورجی || (ام) هزد، قضاعه، قوندوز ، چاروت، قاستور دیلان‌حیوان ودریسی (=Bieber-fell, Bieberhut).

Kastor,,... (...) —hut (ام) قاستور دریسندن شاپقه ، قاستور || —öl (الا) هندیاغی .

Kastorin (ـُـ الا) (38) [Ka'stor] (کیم وتجا) خفیف یوك قماش ، قاستورین .

Kastrat (ـُـ ام) (51) [لاتینجه]=Hämmling وکذا Eunu'ch .

Kastri(e)ren (ــُــ فعمته) (21) .a [لاتینجه] خایەلرینی چیقارمق ، خادم ایتمك .

Kasuali-en (ــُــ جمع) (.inv) [لاتینجه] مأموریت عارضه ، موقته .

Kasuar (ـُـ ام) (38) ویاخود (51) [مالایجه] (تاطبیعه) تپەلی دوه قوشی .

Kasus (ـُـ ام) (.inv) [لاتینجه] =(Fall) .

Kata,,... (...) [روم] (=...hinab) .

Katafalk (ـُـ ام) (38) یاخود (51) [ایتا] تابوت اوزرندەکی ماتملی تزیینات ، آصق .

Katakomben (ــُــ جمع مؤنث) (55) [ایتا] یرآلتی مزارلری .

Katalanisch (ــُــ ص) (21) =Katalo'nisch .

Katalog (ــُـ ام) (38) [روم] کتاب وسائره فهرستی ، جدولی، ادوات دفتری .

Kataloni-en (ــُــ اخالا) (40) .b (جغر) اسپانیانك « قاتالونیا » ولایتی .

Katalonisch (ــُــ ص) (21) اسپانیانك قاتالونیا ولایتنه منسوب وعائد .

Katapult (ـُـ ام) (38) [روم]، —e (ــُــ امؤ) (53) (ع) تاتار صپانی ، قتاپولت .

Katarakt (ـُـ ام) (38)، —e (ــُــ امؤ) (53) [روم] جندل ، شلال (نهرك اوچوروملرده یاپدقلری کورلتی ودوشمه) || (طب) کوز پردەسی ، آق (صو) .

Katarrh (ـُـ ام) (38) [روم] (علم امراض) نزله ، زکام ، التهاب .

Kataster (ـُـ الا (ام) .a (40) [ایتا] املاك ، تحریر اراضی دفتری ، ویرکو ، رسم ونرخ دفتری .

Katechese (ـُـ ch ــ امؤ) (56) [روم] سؤال وجوابله تعلیم || علی الخصوص (امور مذهبیەده) اصول تعلیم عقائد مذهبیه ، اسئلهٔ عقائد .

Katechet (ـُ ch ــ ام) (51) [روم] اصول عقائد معلمی .

Katechu (ـُ ch ــ الا) (56)] بنغالجه : Aka'zie=cate [Saft chu (sans pl.) (اجز) کاد هندی، ژاپون طوپراغی.

Katechu,,... (...ch ــ) —tinktu'r (امؤ) (اجز) کاد هندی بویاسی .

Katechumen (ـُـ ch ــ ام) (51) [روم] اصول عقائد طلبەسی .

Kategorie (ــُــ امؤ) (49) یاخود (53) (روم) درجه، صنف ، مرتبه ، طبقه || جنس ، مقوله .

Kater (ـُـ ام) a. (40) (لاتینجه catus) ارکك کدی || (مجا) خویسز وطبیعتسز آدم || (جناس‌اولەرق) =Cata'rrh || Katzen-jammer= .

Katerochen (ـُ ch ــ) حال‌اولەرق) فوق‌العاده اولەرق، درجهٔ اولاده ، اك زیاده ، باشلیجه .

Kät(h)chen (ـُـ اخالا) b. (40) Kathari'ne کلەسنك صورت تصغیریەسی) قاتین .

Kat(h)e (ـُـ امؤ) (53) اوفق او .

Katheder (ـُــ ام (الا) a. (40) منبر ، کرسی، مقام تدریس || (تخته باشی) ، کرسی اوکی .

Kathedrale (ـُــُ امؤ) (53) (لاتینجه) باش‌کلیسا، دوم.

Kathete (ـُــ امؤ) (53) (روم) (هند) (بر مثلث قائم‌الزاویەنك) زاویهٔ قائمەسی یاننده بولنان ضلعی .

Katheter (ـُــ ام) a. (40) (روم) (جر) سونده ، میل ، مسبار .

Katholik (ـُــ ام) (51) ، —in (امؤ) (50) قاتولیك مذهبنده اولان خرستیان .

Katinka (ــ امؤ) (54) وافتیز اسمی (پولونیاجه) قاتینقا .

Katoptrik (ـُـ امؤ) (49) [روم] (حکم) مبحث انعکاس ضیا .

Katt (ام) (38) [قبا آلمانجه Katze=] (تجا) باصمه || (بحر) (امؤ) =Bei-anker || Katt-schiff .

Katt,,... (...) —schiff (الا) نوروچیانك آلتی دوز قیچ طرفی مدور واوچ طرفی سیوری برکمیسی .

Kattaro (ـُـ اخالا) (56) (جغر) دالماچیاده « قاتارو » شهری .

Katten (ـُ جمع مذکر) (52) (یوکونکی هسلیلرك اسکان ایتدکاری محلده اقامت ایدن قدیم جرمان اهالیسی) قاتلر .

Kattun (ـُـ ام) (38) [عربجه ' Caton انکلیزجه cotton] (تجا) پموقلی قماش، باصمه ، قاتون .

Katz-balgen (...) —sich (فعمطا) (عمو) a. (21) کندی صاچلرینی یقالامق، یولمق .

Kätzchen (ـُـ الا) b. (40) [Katze کلەسنك صورت تصغیریەسی] کوچك کدی || (یالتاقلانورکن، سورکن) mein—! قوزوم ! یاوروم! الماسم ! بنم خوش خوشم || مختلف الاجناس نباتاتك برصورت نشو ونماسی .

Kätzchen,,... (...) —blüthe (نبا) (امؤ) فصیلهٔ لوزیه ، بادمیه فصیلەسندن اولان چیچك .

Katze (ـُـ امؤ) (53) [لاتینجه catta] کدی || es war keine—da اوراده فارەلر جیرید اوینایوردی (کیسه یوقدی) || wenn die—nicht zu Hause ist, tanzen die Mäuse auf

Tisch' und Bänken (پرده) صیچانلر کدینك بولندیغی اوده
باش قالدیرر || das ist für die—! (عمو) (آرتق) بوندن
خیر یوق ، بوندن برشی بکلممالی || —naß wie eine صیچان
کبی صیرصیقلام اولمق || یالتاقلانور وبوصورتله کندوسنی سودیرمکه
چالیشورکیسه ، ساختەکار || (حیوان حقنده) پك ضعیف ،
کدی کبی اولان بارکیر || غایت چرکین وصوزتسز آدم || چله
طوپ اویونی || (بحر) کمی طائفەلرینی دوکمك ایچون اوستوریه .

Katzen„... (‿‿‿) —äugig (ص) کدی کوزلی ||
—grau (ص) (کدی تکیری) تکیر || —art (ا مؤ)
(تا طبیعه) کدی جنسندن اولان || کدی جنسنك انواعی || (حا)
کدی طبیعتلی، کدی کبی || —auge (ا لا) (نبا) کدی کوزی ||
—freundlichkeit (ا مؤ) (عمو) متبصبصلق، تیلکیلك ||
—gold (ا لا) (معد) آلتون تقلیدی (یلانجی آلتون) ||
—jammer (ا م) (عمو) زیاده شراب(وامثالی) ایچلدکدنصکره
mora' (ایرتسی کونی) حاصل اولان باش آغریسی، راحتسزلق ||
lischer—jammer (ا م) فکر، وجدان راحتسزلغی ||
کدی قفاسی (کذا الما ویاتاتس اسمی) || آرمود نوعی || (قوهٔ
ادراکیەسی آز اولان انسان) احمق، سرسم، قاز قفالی ، حیوان ||
—leben (ا لا) (کدی کبی طقوز جانلی) صاغلام جان ||
ein—leben haben فنا، صیقینتیلی برحیات کچیرمك ، آجی عمر
سورمك || —liebe (ا مؤ) (مجا) وفاسز محبت || —musi'k
(ا مؤ) کدی میاولەمەسی || کوتوموسیقه || —pfötchen (ا لا)
کدی پنچەسی || (نبا) کدی آیەسی || —schwanz (ا م)
کدی قویروغی || (نبا) کدی قویروغی || —silber (ا لا)
(معد) میقا آرژانتین || پرنج معدنی پارلاقمغه مخصوص توز ||
—sprung (ا م) کدی صیچرامەسی (جمناستیق) || (مجا)
es ist nur ein—sprung (عمو) (قیصه مسافه) مثلا
بر آدیملق یر || —tiger (ا م) (تا طبیعه) بنکلوتکیر کدی ||
—wäsche (ا مؤ) (عمو) مثلا —wäsche machen ایصلاق
بر یمك حاولوسیله یوزینی سیلمك .

Kau„... (‿‿‿) „Kauen" —tabak (ا م) اکثریا
عمله کروهنك (حرارتی تسکین ایتمك اوزره) چیکندکلری سیاه
ودورملی یاپراق توتون || —mittel (ا لا) توکروك
حصولیچون چیکنه نیلان علاج، عالك، مهیج اللعاب ||
—werkzeuge (جمع لا) (تشر) چیکنمکه مخصوص اعضا .

Kauder (‿‿ ا م) (56) (*sans pl.*) استوپو (Hede=) .

Kaudern (‿ فعلا+) a. (21) ارکك هندی کبی باغیرمق،
غلو غلو ایتمك .

Kauder=wälschen ویاخود „welschen (‿‿‿ فعلا+
وفعه متعه) a.,c. (21) Kauder=wälsch] کوزەلك صاچمه صپان
لقردی] قباوغلط تلفظ ایتمك ، برلسانی یاکلش سویلمك ، قفاسی
کوزینی یارمق .

Kaue (‿ ا مؤ) (53) [لاتینجه ca'vea] چیت، تخته
پرده، صوندرمه || (زرا) Hühnerleiter طاوق کومسی نردبانی .

Kauen ' **Käuen** هر ایکیسیده : (‿ فعه متعه وفعه لا+)
a., b. (21) چیکنه مك || طرناقلرینی، پارمقلرینی ایصیرمق،
کمیرمك || (مجا) —etwas (an ویاخود : auf) برشیئك
اوزرینه دوشمك ، دائما برشیئله مشغول اولمق || die Worte
—Sylben (کلمه هیجالری) لقردیی چیکنەرك سویلمك،
اوزاتمق .

Kauern (‿ فعه لا—) و —sich (فعه مطا) a. (21)
بر یره بوزولمك ، کیزلنمك ، صوقولمق .

Kauf (‿ ا م) (31) [اسکی آلمانجه chouf ؛ فی الاصل :
Tausch مبادله] صاتون آلمه ، اشترا ؛ کذا صاتون آلمق ||
ich bin noch billigen (leichten) : (مجا) مبایعه اولنان اشیا ||
davon gekommen —s بن اوجوز قورتولدم .

Kauf„... (‿‿‿) —begierig (ص) صاتون آلمغه
تشنه || —fahrtei (ا مؤ) (بحر) تجارت بحریه || —geld
(ا لا) بیع ویا اشترا پارەسی || —karten (جمع مؤ) (اویونده)
فضله چکلمش کاغدلر || اویونجیلره تقسیم اولندقدنصکره قالان
کاغدلر || —leute (جمع م) —mann کلمەسنك جمع صورتی ||
—lust (ا مؤ) صاتون آلمه ، (صامعه) هوسی، آرزوسی ||
—mann (ا م) تجار ، اصناف || —manns = Stand (ام)
تجارلق ، اصنافلق حالی ، صنفی || —mannschaft (ا مؤ) تجار
و اصناف هیئتی || تجارت ، اصنافلق .

Kaufen (‿ فعه متعه وفعه لا +) و —sich (فعه مطا)
a. (21) (زمان حالنك اوچنجی شخصی کذلك : Käuft) صاتون
آلمق || —sich (in) ein Amt— برخدمت مأموریت ایدنمك ||
bei wem — Sie gewöhnlich ! هر وقت نره دن آلیش
ویریش ایدییورسکز ، ایدرسکز || er-kaufen =
(کاغد اویونده) پرده کی کاغدلردن چکمك || (دومینو اویونده)
اوینانیله جق مناسب طاش الده بولندیغی صورتده یردن (یغجه دن)
طاش چکمك .

Käufer (‿ ا م) a. (40) [kaufen] ، —in (ا مؤ)
(50) صاتون آلان (ارکك ، قادین) مشتری .

Kauk-asi-en (‿‿‿ ا خا لا) b. (40) (جغر) قافقاسیا
ایالتی .

Kauk-asi-er (‿‿‿ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ)
(50) قافقاسیالی .

Kauk-asus (‿‿ ا خا م) (*inv.*) (جغر) der—
قافقاسیا .

Kaul (‿‿‿) [Kolben =||Kugel=] —bars, (ا م)
—börs ، (ا م) —barsch (ا م) (تا طبیعه) قیابالغی ؛ =
—kopf= (تا طبیعه) (ا م) —frosch || —kopf ||
—kopf (ا م) (تا طبیعه) قوربغه یاوروسی ؛ (بالق) دره
قیاسی || —padde (عو) —frosch (مقامنده) =—kopf ||
—quabe ویاخود : —quappe (ا مؤ) (تا طبیعه) قوربغه
یاوروسی || =—bars .

Kaum (‿ حا) [و سطی آلمانجه ده kûn ضعیف ،
قوتسز] همان ، آنجق zu begreifen — Das ist بونی
آکلامق پك کوچدر (بونی آکلامق همان غیر قابلدر ، بو
آکلاشلیه جق بردرجه دەدر) || — ich glaube es بن بوکا پك
اینانەمام ، ظن ایتمام ، ممکن دکل .

Kauri (‿ ا م) (56) (تا طبیعه) و (تجا) هندستان
وسناغالده آقچه مقامنده مستعمل اوفق (سموکلی بوجك وبو
فامیلیادن اولان حیوان قبوغی) صدف ، قوقع .

Kausal (‿ ص) (24) [لاتینجه] سببه دائر، ومتعلق .

Kaustisch (‿ ص) (21) [روم] äbend = (مرا) .
(مجا) || äben (Spott —er مؤثر استهزا .

Kautel (‿ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (عد) تدبیر، احتیاط

Kauterisi(e)ren (ـُـَــ فع متع) a. (21) | روم | (جر) ياق آچمق، ياقمق، داغلامق، كى ايتمك .

Kaution (ـُـ)-tss(ـ)- اموٌ (49) [لاتينجه] Bürgschaft= .

Kautschu(c)k (ـُـ ا لا(ا م) (38) [جنوبى آمريقاجه] قاوچوق، لاستيك (غوم الاستيق) .

Kautschu(c)k„... (ـُـ...) —paragraph (ا م) لاستيكلى، قابل تغير، صاغلام اوليان فقره، ماده، بند .

Kauz (ـُ ا م) (31) [فرانسزجه chouette] (تاطبيعه) (جمع) Käuze (دوز قفالى، قولاقسز) قولاقسز بايقوش || = بايقوش || (مجا) (عمو) تحف آدم، عجائب كيسه ||=Kerl .

Kavalier (ـُـُـ ام) (38) (kă-vă-li'rᵉ) تلفظ اولنور) [فر] (برقادينه، خانمه مقابل اولەرق) افندى، اركك|| (شطرنج اويونده) قاواليه (صيچرايان طاشلاردن برى) || (ع) (استحكام) طوپ وضعنه مخصوص يوكسك محل، قاواليير (قاواليه) || اصيلزاده، ژنتلمن؛ تربيەلى اركك|| شواليه .

Kavalkade (ـُـ ـ v ـ ا موٌ) (53) [فر] سوارى رسم كچيدى، حيوانله ايديلان تفرج || آتلى جمعيت .

Kavallerie (-(ـ)ـُـ v ـُـ وياخود ـُ(ـ) ـ v ـ ا موٌ) (49) ياخود (53) [فر] (ع) سوارى (صنف) .

Kavallerist (ـ)(ـ) ـ v ـُ وياخود ـُ(ـ) ـ.ـ ام) (51) [فر] (ع) سوارى، آتلو، فارس، بنيجى .

Kavent (ـُ v - ا م) (51) [لاتينجه] Bürge= .

Kaviar (ـُـ v ـُ ا م) (56) ياخود (38) [تاتارجه] (طوزلنمش بالق يمورطەسى) خاويار، اوغلدروق، مورينه، مرسين يمورطەسى .

Kavi(e)ren (ـُـ فعلا+) a. (21) [لاتينجه]=bürgen.

Kawaß (ـُـ ا م) (33) ياخود (51) [تركجه] وياخود Kawasse (ـُـُ ا م) قواص .

Kawi=Sprache (ـُـ-ـُ ا موٌ) (53) (ژاوه ده لسان مقدس) قاوى لسانى .

Kazike (ـُـ- ا م) (53) [قارائيبيجه] آمريقا اهالئ قديمەسنك مكسيقا ودها سائرطرفلرده حكمدارلره ويردكلرى عنوان .

Kb. = **Kubik** (كلمەسندن مخفف) .

Kebs„... (ـُ...) —ehe (ا موٌ) اوطەلق ايله يشامه|| —frau (ا موٌ) = —weib ||—kind (الا) اوطەلقدن اولمه چوجق || —weib (الا) اوطەلق || —mann (ام) نكاحسز قادين طوتان اركك .

Keck (ـُ ص) (21) جسور، شجيع || (حدندن زياده) گوزى قيزمش || اوتانماز، صيقلمز، يوزسز، تربيەسز، ادبسز .

Kegel (ـُـ ا م) a. (40) [اسكى آلمانجه chegli اوفق قازيق] (اويون ايچون) (دامه طاشى شكلنده بيوجك آغاجلردن عبارت اولوب مخصوص ياپيلان يول اوزرنده يوارلاق آتيلەرق دوريلان اويون طاشلرى) كيل|| (قيصه، كوچك كيسه، بودور) || قباوتزاكتسز آدم (اودون كبى) || (جغر) مخروطى الشكل طاغ، تپه || (تا طبيعه) (سيورى شكلده سموكلى بوجك نوعى) شيطان منارەسى|| (هند) مخروط abgestumpfter— مخروط ناقص .

Kegel„... (ـُـ...) —achse (ا موٌ) مخروطك محورى|| —aufsetzer (ا م) كه‌غل اويوننده بونلرى ديكن چوجق ||

—bahn (اموٌ) كه‌غل يولى (اويونامغه مخصوص محل) || —kugel (ا موٌ) كه‌غل يوارلاقلرى || —mantel (ا م) مخروط سطح خارجيسى|| —schieben (الا) (وسطى آلمانجه‌ده) كه‌غل اويونى اوينامق (يوارلاقلرى يوارلامق) || —schieber (ا م) = —spieler (ا م) كه‌غل اوينايان|| —artig (ص) مخروطى|| —fläche (ا موٌ) سطح مخروط || —förmig (ص) مخروط شكلنده، مخروطى الشكل|| —quadrille (ا موٌ) (قادريل تلفظ اولنور) درت چفتك تك برقاواليه اطرافنده اوينادقلرى قادريل (دانس) || —schnittli'ni-e (ا موٌ) (هند) خط ناقص، قطع زائد، قطع مكافى .

Keg(e)ler (ـ)(ـ)ـُ ا م) a. (40) Kegel=schieber= .

Keg(e)lich ' **keg(e)licht** (ـ)(ـ)ـُ ص) (21) مخروطى، مخروطى الشكل، مخروطه بكزر .

Kegeln (ـُـ فع لا +، فع متع) و — sich (فع مطا) a. (21) كه‌غل اوينامق || (كه‌غل اويونده يوارلاقلرى يوارلركبى آتمق) || (برشيشه‌يى) eine Flasche zum Fenster hinaus— پنجره‌دن طيشارى آتمق، يوارلامق، فيرلاتمق|| (عمو) sich im Grase herum— اوتك، چمنك اوزرنده يوارلانمق .

Kehl (ـُ...) „Kehle" —schnalle (ا موٌ) (صنع) (اكرجيلكده) بوغازطوقه‌سى|| —stimme (ا موٌ) بوغازدن چيقاريلان صدا، صوت حلق|| —buchstabe (ا م) صداسى بوغازدن چيقان حرف||—ader (اموٌ) (تشر) شاه طمارى، وداج|| —balken (ا م) (دولكرلكده) چاتى ماهيەسنك (مركز) بابا كيريشى || —deckel (ا م) (تشر) كوچك ديل || —drüse (اموٌ) غيرتلاق، خنجره‌ده حاصل اولان بز، كوچك ديل بزى|| —hobel (ا م) (صنع) زه رنده‌سى|| —kopf (ا م) غيرتلاقده حاصل اولان بزخسته‌لغى، غيرتلاق ورمى||—li'ni-e (اموٌ) (ع) (استحكا) بوغازخطى|| —riemen (ا م) (فروسيت) بوغاز آلتى قايشى || —rinne (ا موٌ) (معما) = —(ge)rinne (ا موٌ (الا) چاتيلرك كوشه‌لرنده بولنان اولوق خزينه‌سى .

Kehle (ـُ ا موٌ) (53) بوغاز، غيرتلاق، خنجره، حلقوم|| aus voller — آوازى يتديكى قدر .

Kehlen (ـُـ فع متع) a. (21) = aus-kehlen || (بالقجيلقده) Heringe— (بوغازلرنى، غيرتلاقلرنى كسمك، آييقلامق) رينغه بالغنك ايچنى تميزلمك .

Kehr„... (ـُ...) (kehren و Kehre) —maschiene (ا موٌ) سوقاق بغچه وسائره سوپورمكه مخصوص ماكنه || —besen (ا م) = Besen || حلقه شكلنده دانس وبونك موسيقه‌سى، حورا ||(مجا) صوك، نهايت، قپانيش|| —reim (ام) نقرات || —seite (ا موٌ) ترس طرف، آرقه طرفى|| ايچ يوزى (مجا) مداليه‌نك ترس طرفى|| —um (الا) چيقماز سوقاق|| نقرات || —um (Hand„) im كوزنى آچوب قپاينجيه دكين، آن واحدده || توزطوپلامغه مخصوص توك ويا چالى سوپوركه || —zehnt (ام) اصحاب تيارك اراضيدن آلدقلرى (ويركى) عشر .

Kehre (ـُ ا موٌ) (53) [kehren] دونمه، چوريلمه؛ كيرو دونمه || صره، نوبت مثلا er hatte die— نوبت، صره اونك ايدى، اونده ايدى|| استقامت، يول .

Kehren (ـُ فع متع، فع لا —) a. (21) سوپورمك (fegen=) (مجا) Jeder kehr' vor seiner Thür هركس كندى ايشى بيلى (اوته‌كينك بريكينك ايشنه قاريشماملى) ||

— (ſich) بشقه طرفه دونمك || ينه نقطهٔ حركته عودت ، مواصلت ايتمك (heim„ wieder„ zurück„) اوه دونمك ، كيتمك، عودت ايتمك، (ينه) كيرو دونمك || das Oberſte zu — Unterſt آلتنى اوستنه‌چويرمك (اوستنى آلتنه كتيرمك) .

Kehricht (ـّـ ا لا) (38) (سوپريلوب طوپلنان سوپروتى.

Kehrt (ـ ا لا) (*inv.*) يالكز بووجه آتى مستعملدر : (ع) machen — (صاغدن ويا صولدن كرى ايتمك) دونمك .

Keichen (ـّـ فعـ لا +) a. (21) [keuchen =] صولومق، كوچلكله تنفس ايتمك ، خورولدايه‌رق نفس آلمق || (بيطر) (طاركوكسلى اولمق) صولوغان، طيق‌نفس اولمق .

Keich-huſten (ـّـ ا م) b. (40) (علم‌امراض) بوغماجه اوكسوروكى ؛ پرونشيد اسپازموديك .

Keifen (ـّـ فعـ لا +) a. (21) وكذا n. (20) [عادى آلمانجه] مرلدامق ، سويلنمك ، حايقيرمق، شماته ايتمك .

Keif-wort (ـّـ ا لا) (38) مرلدانمه ، سويلنمه .

Keil (ـ ام) (38) كوشه||اودون‌وياتيمورقامه(چيويسى)||(مجا) auf einen harten Aſt (وياخود: auf einen groben Klotz) — gehört ein harter (grober) دينسزك حقندن ايمانسز كلور|| — Brot اكمك پارچه‌سى، ديلى||(معما)(صنع) برقبه‌نك آناختارطاشى || آره‌يه صوقيلان پارچه || (بحر) پونتوتنته‌سى|| (عمو) (كلفان بكنجه) e — (جمع) طياق ، ماريز = Prügel .

Keil„... (ـّـ ...) haue — (امؤ) بل، چاپه || ärmel — (ا م) غايت كنيش‌قول || bein — (ا لا) (تشر) (آياق‌والده) سيورى وكوشه‌لى ، مخروطى الشكل كميك || eiſen — (ا لا) (صنع) طوغرامه‌جى پيچاغى || kiſſen — (ا لا) اوزون باش يصديغى .

Keiler (ـ ا م) a. (40) [keilen] چاقمق ، قاقمق ، ميخلامق ، اورمق ، يارمق) كبى شيلرى يايان || (آوجيلقده) اركك يبانى طموزى (Keuler =) .

Keilerei (ـّـ - امؤ) (49) (عمو) = Prügelei .

Keim (ـ ا م) (38) تخم ، تخمك‌مادهٔ اصليه‌سى، جرثومه، فليز|| تخم، يمورطه|| befruchteter — in der Gebärmutter رحم مادرده القاح اولنمش ، طوتمش وهنوز تشكل ايتمكه باشلامش اولان جنين (چوجق ويا حيوان) || (مجا) den — einer Krankheit in ſich tragen برخسته‌لغه مستعد اولمق ، اوخسته‌لغه مستعد اولمق (تخمى طاشيمق) .

Keim„... (ـّ ...) bläschen — (ا لا) (فليز ، تخم سوردير مكه مستعد اوفق كيسه شكلنده قبارجق) حويصل || — monat (ا م) فرانسه‌نك١٧٩٢ تاريخلى تقويمنجه مارتك يكرمى برندن نيسانك اون طقوزينه دكين دوام ايدن يدنجى آى || ſtoff — (ا م) جرثومه ، قابل تعضو ماده || zelle — (امؤ) ذات الاحقاح دنيلان نباتاتك آلت تناسلى، اسپور .

Keimen (ـّـ فعـ لا +) a. (21) [Keim] (حال ويا موقعك تبدلى نظر مطالعه‌يه آلندقده) (فعـ لا —) فليز سورمك ، بيتمك ، چيلمشك (كذا مجا)|| وقوعه كلك ، چيقمق ، حدوث ايتمك (صقال حقنده) چيقمق ، كلك || حصولبولمق، وجوده كلك|| انتشارايتمك || (بيراجيلق‌صنعتنده) die Gerſte wird gekeimt آرپه‌يه‌ايصلاديله‌جق،صويه‌باصيله‌جق، طاولانديريلور .

Kein (ـ ضمير) (م) kein ، (امؤ) keine ، (لا) kein a.(21)|| keiner ، keine ، kein(e)s (كذا اسم‌اولەرق) c.(24) يوق ، دكل ، هيچ مثلا mehr — آرتق يوق ، آرتق هيچ || ich habe — Geld پارەم (هيچ) يوق، بش پارەم يوق ، هيچ برپارەم يوق || es ſind — e vier Wochen her بوندن هيمان درت هفته اول ، بوندن آنجق درت هفته اول ، درت هفتـه يوق بيله ... || (durch-aus : وياخو) er hat gar nicht ein = — || Vertrauen — آنك‌ذره قدر اعتمادى‌يوق einziger هيچ برى هيچ بركسه مثلا : Menſch iſt ohne — Fehler دنياده‌خطاسز كمسـه يوقدر،هركسـك‌برقصورى‌واردر|| Keiner von Beiden ايكيسندن‌هيچ برى، نه او نه او (برى).

Keines-falls keinen-falls هرايكيسنده : (ـّـ حا) هيچ بروقتده ، هيچ برصورتله ، (عمو) اصلا .

Keinerlei (ـّـ ـّـ ص) (*inv.*) هيچ بردرلو .

Keiner-ſeits (ـّـ ـّـ حا) هيچ برطرفدن ، هيچ بريردن ، هيچ بركسه‌دن .

Keines-wegs (ـّـ ـّـ حا) هيچ برصورتله ، هيچ‌بروجهله ، اصلا .

Kein-mal (ـّـ حا) هيچ بردفعه ، هيچ بروقت .

Kelch (ـّ ا م) (38) [لاتينجه ca'lix] اكثريا : قوپه ، قدح ، كاس ، بارداق || (هيئت) الكأس الباطيه || (نبا) كاس ، نباتاتك خارجى قبوغى .

Kelch„... (ـّ ...) blatt — (ا لا) (نبا) ورق ، كوچك ياپراق || blume — (امؤ) (نبا) ياپراقسزچيچك .

Kelle (ـّـ امؤ) (53) [اسكى آلمانجه chella] قاشيق ، كفچه .

Keller (ـّـ ا م) a. (40) [لاتينجه cella'rium] كيلار، مخزن || يرآلتى لوقنطه‌سى ، يرآلتى دكانى || سرداب .

Keller„... (ـّـ ...) aufzug — (ا م) كيلارلره اينوب چيقمق ايچون موضوع آسانسور || aſſel — (امؤ) (تاطبيه) قنفسـه ، تسبيح بوجكى || loch — (ا لا) هوا دليكى ، باجاسى || luke — (امؤ) = loch — || meiſter — (ا م) كيلارجى ، سفراجى باشى .

Kellerei (ـّـ ـّـ امؤ) (49) (برپرنسك) كيلارى .

Kellner (ـّـ ا م) a.(40)، in — (امؤ) (50) قهوه ، لوقانطه ، هوتل ، بيره خانه وامثالنده خدمت ايدن اركك ويا قادين خدمتجى ، غارسون || كيلارجى (اركك ، قادين) .

Kelt (ـّـ ا م) (56) (تجا) اسقوجيا كتن‌قماشى(چوقه‌سى) (ازمنهٔ قديمه ، دورحجرده) پرداخلى مزراق ، غارغى ، بالطه.

Kelte (ـّـ ا م) (52) ، Keltin (امؤ) (50) كلت‌قومندن اولان .

Kelter (ـّـ امؤ، ا م)(53) و a.(40) [لاتينجه calcatu'ra] منكنه (اوزوم، زيتين وسائره ازمكه مخصوص ماكينه) .

Kelter„... (ـّـ ...) baum — (ا م) اوزوم وسائره ازمكه مخصوص آغاج || haus — (ا لا) اوزوم وسائره‌ازيلان محل|| knecht — (ام) اوزوم‌وامثالنى‌ازن ايشجى || treter — (ا م) = knecht — || wein — (ا م) اوزوم جيبره‌سـنك تعصيرندن چيقاريلان شراب .

Kelterer (ـّـ ـّـ ا م) a. (40) [Kelter] اوزوم وسائره ازمكه مخصوص ماكينه‌نك ماكينه‌جيسى .

die Trauben—[Kelter]㉑a. (ـَـ فع متع) **Keltern**
اوزومی ازمك، شراب چیقارمق .
(تاريخ قديم) ㊻ (ـَـ ـَـ ا خالا) **Kelt-iberi-en**
(جغر) (آسیای قدیمده) سلت وایبر قومنك مسكون اولدیغی قطعه.
(ام) (غرا) ادات ‖ —buchstabe (ـَـ . . .) **Kenn„...**
—zeichnen ‖ علامت واشارت فارقه (ا لا) —zeichen
(فع متع) و —sich (فع مطا) تفریق وتمییز ایتمك، معروف قیلمق؛
بللی ایتمك، اشارت مخصوصه قومق؛ بللی اولمق، كندیسنی
كوسترمك، سچلمك‖ ziffer— (امؤ) برلغارتمه یی كوستر رعدد ،
لغارتمه مشعری .
(ـُ ص) ㉔ طانیلور، فرق اولنه بیلور . **Kennbar**
ـَـ können] ایله مناسبق اولوب فی الاصل بیلمه **Kennen**
بیلمك معناسنده در] (فع متع) و —sich (فع مطا) ㉒a.
(صورت شرطیه ماضیسی kenn (e) te طانیق ، بیلمك ،
Jemand dem Namen nach — برینی اسمیله (شخصی
بیلیه رك) طانیمق ‖ ! Das—wir (اوت) معلوم!‖ —wir
einander vom Theater بز بربریزی تیاترووده اوكرندك ،
er kennt sich vor Hochmuth ‖ اوراده طانیشدق ،كوروشدك
nicht mehr (كبر وغروری ایله كندوسنك كیم (نه) اولدیغنی
ich habe ihn als reichen ‖ اونوتمش)، بورنی قاف طاغنده
Mann gekannt بن آنی زنكین اوله رق طانیدم، بن آنی طانیدیغم
وقت زنكین ایدی ‖ lernen— اوكرنمك ، طانیمق ‖
eine Kunst gründlich— برصنعتی (معرفتی ، هنری) حقیله
er ist gar nicht wieder zu— ‖ بیلمك، كنهنه واقف اولمق
اوطانیلیه جق برحاله كلش، طانیلماز برحالده در .
(ـَـ ص) ㉔ طانیلمغه، اوكرنمكه **Kennens-werth**
شایان ؛ شایان وقوف .
(ـَـ ام) ㊵a. طانیان ، ارباب وقوفدن اولان. **Kenner**
(ـَـ امؤ) ㉞ [kennen] طانیمه ، بیلمه ، **Kenntniß**
Jemand von etwas in—setzen ‖ واقف وآكاه اولمه وياخود
etwas zu Jemandes — bringen برینی برشیدن آكاه
ایتمك ، برشیئه واقف قیلمق .
‖ Kenn=zeichen — اكثریا ㊾ (ـَـ امؤ) **Kennung**
(آوجیلقده) طانیمه ، طویغو ، حس ‖ (باركیرده) اشارت .
[روم] ㊹ (ـَـ f ـَـ ـَـ الا) جنازه سی **Kenotaphium**
بولنمیان بركمسه نك نامنه یاپیلان مزار .
(ـَ اخالا) ㊻ انكلیز ممالكندن كنت . **Kent**
‖ kanten=[Kante] ㉑a. (ـَـ فع متع) **Kentern**
(بحر) — einen Kahn برقاییغی (قیالی برمحله) قالقمغانیه ،
كناره چكمك ‖ (بحر) (فع لا ـ) (كمی حقنده) دوریلمك، باتمق .
(ـَـ اخالا) (inv.) (تاريخ قديم) [روم] (جغر) **Keos**
یونانستانده «سه ئوس» آطه سی .
. Köper= (تجا) [قلمنكیجه] ㊵a. (ـَـ ام) **Keper**
كپلر . (آلمان هیئت شناسانندن) ㊵ a. (ـَـ اخام) **Kep(p)ler**
(اكمكجیلكده) (الا) —holz (ـَ . . .) **Kerb„...**
اكمك چتله سی ‖ Kerben auf's — holz schneiden چتله
اوزرینه كسیك (چتله یاریغی) یاپمق، كرتمك ‖ messer— (الا)
(صنع) فوچیجی بالطه سی ‖ stock—(ام) = holz—‖ thier—
(ا لا) (تاطبیعه) حشرات ، هوام ، بوجك .
(ـَـ ا مؤ) ㊿ یاریق ، كرتیك ، یونتوق محل . **Kerbe**

(ـَـ ام) ㊵a. (نبا) (فصیلهٔ صیوانیه دن) **Kerbel**
فرنك مایدانوزی ، كزبرة الحضرا .
[carve انكلیزجه =] ㉑ a. (ـَـ فع متع) **Kerben**
كرتیك ویاریق یاپمق ‖ برشیئك اطرافنی دیشلی یاپمق .
حبسخانه، [carcer لاتینجه] ㊵ a. (ـَـ ام) **Kerker**
دروننده بولنان درین وقرانلق زندان ،كورك .
‖ كورك مجازاتی (امؤ) —strafe (ـَـ ـَـ . . . .) **Kerker„...**
—fieber (ا لا) (علم امراض) چوروك شیلرك تعفنندن
حاصل اولان سیتمه ، حمای عفنی ‖ haft— (امؤ) كورك
جزاسی ‖ meister (in)— (ام) (امؤ) حبسخانه بكجیسی،
غاردیان ، زندانجی .
[Mann charal قدیم آلمانجه] ㊳ (ـَـ ا م) **Kerl**
(جمع e —، (عو) كذا : s—) صورت عمومیه ده آدم ،كمسه،
شخص ‖ حریف ،كراته ‖ اودونكبی آدم ‖ armer— بیچاره
آدم ، حریفجكز ‖ braver— ایو آدم ، چوق ایو حریف ‖
lustiger— قورنازتلكی ، حیله كار ، دساس ‖ geriebener—
شن آدم .
كله سنك Kerl] ㊵ b. (ـَـ الا) **Kerlchen** صورت
تصغیریه سی] حریفجكز، آدجكز ‖ (مدح وستایش وتحبیراتچون)
! —Das ist ein tapferes (اما) یمان حریف !
[ع] (sans pl.) (inv.) (ـَـ ا م الا) **Kermes**
قیرمزی بویا یرینه قوللانیلور طرطیل، قیرمز حیوانی ‖ قیرمز
دانه سی .
—eiche = (نبا) (ام) —baum ‖ (ـَـ ـَـ . . . .) **Kermes„...**
امؤ) (نبا) قیرمز میشه سی ‖ körner— (جمع لازم) (تجا)
(ص والا) قیرمز رنكنده ‖ قیرمز بوجكی، —roth ‖ Kermes=
بوبوجكدن چیقاریلان بویا ‖ schildlaus— (امؤ) (تاطبیعه)
قیرمز بوجكی .
(ـَ ام) ㊳ [اسكی آلمانجه cherno = لاتینجه **Kern**
granum] چكردك ، —einer Kirsche بركرازك چكردكی ‖
(مجا) برشیئك اك ایوسی ، اصلی ، اوزی ‖ زبده ، خلاصه ‖
ایلیك ، ایچ ‖ (مجا) (عمو) :— des Pudels تخمیناً :
خلاصهٔ كلام ، ایشك نتیجه سی، سنك آكلایه جقك ‖ (سبزه واتك)
ایچی، كوبكی ‖ برآغاجك اوزی ‖ حیوان طیرناغنك مایه سی ‖
غایت اینجه اون ‖ (قصابلقده) صیق ات ، علی الخصوص صیغرك
كوكسی .
(ام) چكردكدن یاپیله —branntwein (ـَ . . .) **Kern„...**
ایچكی ‖ brav— (ص) نهایت درجه ناموسلی ، اوصلو ‖
—frau (امؤ)، mädel— (عمو) (الا) قادینلرك (قیزلرك)
سلطانی، اك ممتازی ،كزیده سی ، اك كوزلی ‖ apfel— (ام)
(ص) حقیقةً، تام آلمان —deutsch ‖ Klapper=apfel =
(آلمانجه) ، (قاریشمامش) ‖ fest— (ص) طاش كبی صیق ‖
پك صاغلام ، ایری بتانلی ‖ frucht— (امؤ) الماء آرمودكبی
دروننده چكردكی اولان میوه ‖ —gehäuse einer Frucht
(برمیوه نك) چكردك یتاغی ‖ gesund— (ص) پك صاغلام،
تیمور كبی ، كمال درجه صحتده اولان ؛ چوروكی بولنمیان (آغاج
وامثالی حقنده) ‖ guß— (ام) (صنع) اوزری یوارلاق
ودوكمه شكلنده تیمور دوكمه ادوات ‖ punkt— (ام) اساس
وجان آله جق نقطه ‖ roth— (الا) (تجا) آمریقاده بربویا
آغاجندن طوبلانان دانه دن متحصل بویا ‖ schuß— (ام) (ع)
خط نشانك محرك مرمی یه موازی اولمسی ومرمینك هدفه اصابت ایتمدن

وصولی تصور اولنان هربرانداخت ‖ —stahl (ام) (صنع) ایکی مارقه‌لی (خالص) چلیك ‖ —truppen (جمع مؤ) (ع) معیت ، خاصه عسکری ‖ —wolle (امؤ) تیفتیك ‖ —wort (الا) کبار کلام ، روحلی ، جانلی سوز ‖ اساس ونتیجه‌یی تشکیل ایدن کلمه ، سوز .

Kernen (ـُـ فعمتع) a. (21) نادراً ‖ auskernen= körnen= .

Kernicht (ـُـ ص) (24) [Kern] چکردکه بکزیان ‖ چکردکی حاوی اولان .

Kernig (ـُـ ص) (24) [Kern] سکیرلی ، صاغلام ، محکم ، قوی ، متین ، قوتلی ، رصین ‖ مؤثر ‖ (نبا) چکردك طولو .

Kersey (ـُـ صورت تلفظی : kère-seé (ام الا) [انکلیزجه] کوچك قیزیل اریك ‖ قوری کیراز .

Kerze (ـُـ امؤ) (53) [اسکی آلمانجه cherza لاتینجه cera دن مأخوذدر] موم (شمعه) .

Kerzen,... (ـُـ...) —hell(er Saal) (ص) موم ایله تنویر ایدلمش (صالون) ‖ —schein (ام) شمعدان ضیاسی ‖ —docht (ام) موم فیتیلی ‖ —leuchter (ام) شمعدان ‖ —wollkraut (الا) (نبات‌طبی) صیغیر قویروغی .

Kessel (ـُـ ام) a. (40) [لاتینجه cat'inus] قزغان ، بیوك تنجره ‖ —(Thee) (چای پشورمکه مخصوص بیوك جزوه) چایدان ‖ قزغان وتنجره‌یه بکزیان اشیا ‖ (بحر) غایت اوفق کورفز .

Kessel,... (ـُـ...) —bekleidung (امؤ) (بخار ماکنه‌لری قزغانلری حقنده) قازغان اورتوسی ، محفظه‌سی ‖ —feuerung (امؤ) قازغانك آتشنك یاندیغی محل ‖ —probe (امؤ) قازغان تجربه‌سی (تحمل درجه‌سی) ‖ —ruß (ام) قازغان قورومی ‖ —blau (الا) مائی طوپراق ‖ —brunnen (ام) چقور برمحلدن چیقان صو ‖ —förmig (ص) قازغان شکلنده ‖ —pauke (امؤ) (موسیقی) دومبلك ، باقردن تامبوره ‖ —schmied (ام) قزغانجی ‖ —schmiede (امؤ) (صنع) قزغانجیلق ‖ —treiben (الا) =jagd— (امؤ) کیتدکجه کوچلدیلان بردائره دروننده‌آوی صیقشدیره‌رق آولامق ، سورك آوی .

Kesseln (ـُـ) ، sich— (فعمطا) a. (21) der Boden kesselt sich یرچوکییور ، اوطوریور ، قزغان کبی یر (اورته‌سندن) چقورلشیور ‖ (فعلا +) بریر اویوب کندویه یووه یر یاپمق (آوحقنده) .

Kessler (ـُـ ام) a. (40) (صنع) قزغانجی ؛ قزغان تعمیرجیسی .

Kettchen (ـُـ الا) b. (40) (Kette کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق زنجیر .

Kette (ـُـ امؤ) (53) [لاتینجه cate'na] زنجیر ، an die—legen زنجیره باغلامق ، زنجیر بند ایتمك ‖ (ساعتجیلکده) ساعت (زنجیری) کوستکی ‖ (حکم) galva,, (امؤ) غالوانیزمه آلتی ، پیلی ‖ قوردون ‖ سلسله ‖ —nische (اون متره طولنده) اوزونلق اولچمکه مخصوص مقیاس .

Kettel (ـُـ ام امؤ) a. (40) و (53) [Kette کلمه سنك صورت تصغیریه‌سی) زنجیرجك ، کوستکجك ، قوردونجق .

Ketteln (ـُـ فعمتع) a. (21) زنجیر ایله باغلامق ‖ پرانغه اورمق ‖ طیغ ایله ایشلمك (زنجیر یاپمق) . . .

Ketten (ـُـ فعمتع) , sich— (فعمطا) b. (21) زنجیرله باغلامق ، (باغلانمق) ‖ باغلانمق ، مربوط اولمق (کذا مجا) .

Ketten,... (ـُـ...) —egge (امؤ) (زرا) طوپراغه کلان طرفی تیمور ویا آغاج چیویلی ترلا سورمکه مخصوص آلت ‖ —stich (ام) زنجیر دیکیشی ‖ (بحر) زنجیر کوزی ، دوکومی ‖ —band-wurm (ام) دود وحید (قارنده حاصل اولان اوزون ومنفرد صولیجان ‖ —bruch (ام) (ریا) توالی ایدن کسر ‖ —brücke (امؤ) آصمه کوپری ‖ —dampf-schiff-fahrt (امؤ) (بحر) =schlepp- —schiff-fahrt ‖ —gebirge (الا) تسلسل ایدوب کیدن طاغ ؛ سلسلهٔ جبال ‖ —scheeren (الا) (صنع) طوقونه‌جق ایپلیکاری دستکاهه‌قومه ‖ —schlepp-schiff-fahrt (امؤ) (بحر) برساحلدن دیکر ساحله زنجیر واسطه‌سیله واره‌کله اوله‌رق کیدن واپور ، کمی حرکتی ‖ —schluß (ام) (منطق) قیاس متسلسلی (بربرینك دلیل ویا نتیجه‌سی اولمق اوزره یکدیکرینی تعاقب ایدن قضیه‌لر مجموعی) ‖ —spul-maschine (امؤ) مقره‌یه ایپلك صاران ویاطوره یاپان ماکنه ‖ —strafe (امؤ) پرانغه بندلك جزاسی .

Ketzer (ـُـ ام) a. (40) [رومجه katharo's] رفضی ‖ (کذا مجا) قبول وتصدیق اولنان بر شیدن نکول ایدن کیمسه ‖ (صنع) (یالکز ام) برماقره اوزرنده صاریلی اولان ایپلك یوماق ، مقره (ایپلك) .

Keule (ـَـ امؤ) (53) طوپوز ، غوغا صوپاسی ، کورز ‖ هوان الی ‖ اویلق ؛ کسلمش قویون بجاغی ، بود ، صغیر بجاغی ‖ (آوجیلق) کسیلان حیوانك قویروق آلتندن بوبرك محلنه‌قدر اولان قسمی .

Keulen,... (ـَـ...) —schlag (ام) طوپوز ، کورز ضربه‌سی ‖ —schwinger (ام) طوپوز ، کورز ایله اوران اویناپان ، صاللایان ، صاوورتان ‖ —förmig (ص) (نبا) (تاطبیعه) چوماق شکلنده اولان نبات ویاحیوان ‖ —palme (امؤ) (نبا) ماتم آغاجی ، زامبا .

Keuler (ـَـ ام) a. (40) ییانی ارکك طوموز .

Keuper (ـَـ ام) a. (40) (طبقات ارض) طبقات ارضیه‌دن طبقات ثالثه .

Keusch (ـَـ ص) (24) عفیف ، ناموسلی ، عصمتلو ، پاکدامن ‖ صاف ، پاك ، معصوم ‖ پرهیزکار .

Keusch,... (ـَـ...) (نبا) —kraut (نبا) (الا) فصیلهٔ بقلیه‌دن کوسکون اوتی ، نبات حسی .

Keuschheit (ـَـ امؤ) (49) (sans pl.) عفت ، عصمت ، پاکدامنلك ‖ صافلق ، معصومیت .

Khan (ـَـ ام) (56) (38) [ترکجه] خان ، شاه ‖ (مسافرخانه) خان .

Khanat (ـَـ الا) (38) خانلق ، شاهلق .

Kharesmi-en (ـَـ - اخالا) b. (40) خوارزمیلرك اوتوردقلری قطعهٔ آراضی .

Khartum (ـَـ اخالا) (56) (جغر) سودان شرقینك پای تختی ، خرطوم .

Khedive (ـَـ ام) (56) خدیو (مصر والیسی) .

Khiwa (ـَـ اخالا) (56) (جغر) خیوه خانلغی ‖ مذکور خانلغك پای تختی .

Khorasan (ـُـ ـَ الالا) (56) (جغر) خراسان قطعه‌سی .
Kibitke (ـَـ ـُ امؤ) (53) [روسجه] آرابه نوعی .
Kibitz (ـُ ام) (38) (تا طبیعه) Kiebitz= .
Kicher (ـُـ ا مؤ) (53) (نبا) [لاتینجه ci'cer]
—Erbse (ا مؤ) (53) نخود ‖ بورجاق .
Kichern (ـُـ فعلا +) a. (21) قیقرده‌یه‌رق گولمك ‖ تیصیرده‌مق .
Kicks (ـُ ام) مفردی (26) ، جمعی (36) [انکلیزجه kich] دورتمك ، اورمق] (بیلاردوده) یاکاش دورتمك ، اورمق ‖ einen— machen= kicksen یاکاش اورمق .
Kicksen (ـُـ فعلا +) c. (21) (بیلاردو) یوارلاغه ایو اوره‌مامق .
Kiebitz (ـُـ ا م) (38) (تا طبیعه) یشیل آغاج قاقان ، قیزقوشی، یابان طاوسی .
Kiefer (ـُـ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه chiwan] چیکنك] (تشر) چکه ، فك ‖ (بوجکلر حقنده) فکچه ‖ (نبا) چام آغاجی .
Kiefer,, ... (ـُ..ـ) —bänder (تشر) (جمع لازم) چکه کمیکلرینی یکدیکرینه ربط ایدن سکیر، رباط ‖ —tafter (ا م) حیواناتك (بوجك جنسندن) آغزلرنده اولان جهاز لامسه‌لری ‖ —schnabel (ا م) (تا طبیعه) چتال منقار (قوش حقنده) ‖ —los (ص) (تا طبیعه) چکه‌سز، معدوم الفك ‖ —(n)schwärmer (ا م) (تا طبیعه) یابانی چام کلبکی .
Kieferig (ـُـ ـ ص) (24) چکه‌لری اولان حیوانات ‖ (برصورت مخصوصه‌ده تشکل ایتمش چکه حقنده) شویله ویا بویله چکه‌لی .
Kiefern (ـُـ ص) (24) چامدن ، چامدن معمول .
Kieke (ـُـ ا مؤ) (53) [عادی آلمانجه kike] آیاق ایصتمغه مخصوص تاندیر، قوطی .
Kieken (ـُـ فعلا +) a. (21) (عمو)= gucken .
Kieker (ـُ ا م) .a(40)(عمو)دوربین‖—etwas auf dem برشیئی آرزو ایتمك ، ایدنمك استمك ، کوزنی اوزرینه دیکمك (استمك) . haben
Kiek-in-die-Welt (ـُـ ـ ا م)(عمو)(.inv) تجربه‌سز، جاهل، طوی، کنج .
Kiel (ـُ ا م) (38) [آشاغی آلمانجه chiel] توك بوریسی ‖ (بتون توك، بعضاً یازی یازمغه مخصوص توك قلم) قلم ‖ طار بورو ‖ مزراغك صاپی ، قونداغی ، آغاجی ‖ چیچك صوغانی ‖ (نبا) یاپراغك اوست ویا آلتنده طولانی طمار، زورق ‖ کمینك بر اوجندن دیکرینه دکین ممتد اولان اوکورغه آغاجی ؛ کمینك تکنه‌سی ‖ (شعر)=Schiff (جغر) شلزویق هولشتاین آیالتنك مقر اداره‌سی .
Kiel,, ... (ـُ..ـ) —feder (ا مؤ) (اوزدی توکلی) توك قلم ‖ —platz (ا م) (بحر) قلفات یری ‖ —recht (ا لا) (بحر) تیمور پاره‌سی ، شماندیره حقی ‖ —wasser (بحر) (ا لا) کمینك یوروكن صوده براقدیغی ایز ‖ —schwein (ا لا) (بحر) کمی ستنه‌سنك الك بیوك طبانی، ایچ اوکورغه‌سی .
Kielen (ـُـ فعلا —) a. (21) [Kiel] (توك حقنده) سورمك مثلا die Federn sind dem Vogel gekielt قوشك تویلری چیقمه‌یه باشلدی ، سوردی ‖ (فعلا +) توکلمك ‖ (بحر) (فعلا ±) (کمی حقنده) (den Kiel fortbewegen) یوریمك ، حرکت ایتمك ‖ (فعمتع) —ein Klavier پیانو طوقماقلرینی چکه‌لمك ‖ (بحر) (یکی بر اوکورغه ایله تجهیز ایتمك) —ein Schiff کمی‌یه یکی اوکورغه قومق ‖ =kiel-holen .
Kieler (ـُـ ا م) a. (40)،in— (ا مؤ) (50) کیل‌شهری سکنه‌سندن اولان (ارکك ، قادین) ‖ (ص) (inv.) —Bucht کیل لیمانی ، قوبی .
Kiel-holen (ـُـ فعمتع) a. (21) (بحر) —ein Schiff برکمینك یان ویا آلتنی تعمیر، قلفات ایتمك .
Kieme (ـُـ ا مؤ) (53) (تا طبیعه) .n— (جمع) بالق وامثالی حیواناتك اعضای تنفسیه‌لری) غلصمه ، بالقلرك صوبی جکرلرینه آلوب صالیویرملرینه مخصوص باشلرینه یقین اولان یاریقلری .
Kiemen,, ... (ـُ..ـ) —deckel (ا م) (تاریخ طبیعیه علم نباتاتده قپاق یرینی طوتان اعضایه اطلاق اولنور) سدید ‖ —füß(l)er (جمع مذکر) (تا طبیعه) غلصمه‌لری آیاق طرفده بولنان دکز حیوانی .
Kien (ـُ ا م) (38) جمعی نادر [اسکی آلمانجه ده chien] رچنه‌لی (چام) آغاجی، رچنه‌لی آغاج .
Kien,, ... (ـُ..ـ) —bohrer (ا م) (قنادلی بوجك) چام دلن ، یبقان ‖ —öl (ا لا) بغدای بیتی ‖ چام ویاقطران یاغی ‖ —ruß (ا م) قوروم ایس، —ruß (gebrannter) تكلیس ایدلمش قوروم ‖ —span (ا م) (تنویر ایچون) رچنه‌لی آغاج مشعله‌سی .
Kiener (ـُـ ا م) a. (40) (قالین ویاغلی آغاج تدارك ایدن) آغاج متعهدی .
Kienig (ـُـ ص) (24) رچنه‌لی .
Kiepe (ـُـ ا مؤ) (53) [=نوروچیالسانده kipa سپت] درت کوشه‌لی وقپاقلی سپت (=Kober) ‖ آرقه کوفه‌سی ‖ حصر ویا یوکدن بیوك شاپقه .
Kieper (ـُـ ا م) a. (40) (تجا) =Köper ‖ (صنع) Küfer = .
Kies (ـُ ا م (ا لا) مفردی (26) ، جمعی (36) (sand)— ایری قوم ‖ —grober (ا مؤ) چاقل طاشیله قاریشیق قوم ‖ چاقل طاشی ‖ دکزده قوم یبغینی، قومسال ‖ (معدنلرده) پیریت تعبیر اولنان وکبریت ایله دیکر برمعدندن مرکب اولان ماده .
Kies,, ... (ـُ..ـ) —boden (ا م) طوپراغی چاقل وقوم قاریشق اولان آراضی، محل ‖ —erde (ا مؤ) قوم‌دانه‌سندن متشکل طاش، اون طاشی ، عزه ‖ —lager (ا م) ایکی یول آره‌سنده اولان مسافه ‖ —sand (ا م) =Kies ‖ —schicht (صنع) (معما) قوم کیرج (طوپراق) طبقه‌سی ‖ —straße (ا مؤ) اوفاق طاش ، چاقل دوکولمش یول .
Kiesel (ـُـ ا م) a. (40) [Kies] (سرت) چاقل طاشی ‖ (معد) چاقمق طاشی .
Kiesel,, ... (ـُ..ـ) —pflaster (ا لا) چاقل طاشندن معمول قالدیرم ‖ —erde (ا مؤ) (کیم) صواق، حمض سیلیوم ، چاقمق طاشی ‖ —hart (ص) چاقل طاشی کبی سرت ‖ —herz (ا لا) مثلا ein—herz haben طاش یورکلی اولمق ‖ —mehl (ا لا) سحق ایدلمش چاقل طاشی ‖ —salz (ا لا) (کیمیا) مائیت فلعور ‖ —säure (ا مؤ) (کیمیا) حامض سیلیسیوم ‖

—ſtein (ا م) چاقل (طاشى) || —ſtoff (ا م) (كيميا) مولدالحموضه‌ايله تركب ايدرك چاقمق‌طاشى‌تشكيل‌ايدن‌سيليسيوم جسم بسيطى || —verbindung (ا مؤ) (كيميا) چاقمق‌طاشنك بشقه معدنلرله تركبندن حاصل اولان اجسام، مركبات مثنائيهٔ سيليسيوم .

Kieſen (ـ فع متع) c. (21) (كذا ماضيسى kor واسم مفعولى gekoren)=aus-erkieſen (مرا. küren) || [Kies] اوفق چاقل قاريشق قومله اورتمك ، چاقللى قوم دوشه‌مك .

Kieſig ' kieſicht (ـ ص) (24) چاقمق طاشنه مشابه .

Ki-ew (ـ اخالا) (56) (جغر) (روسيه شهر وولايتى) كيف .

Kiezen (ـ فعلا+) c. (21) (كدى حقنده) ياورولمق .

Kiff (ـ) (keiſen فعلنك ماضئ اخباريه‌سنك برنجى واوچنجى شخصلرى) .

Kikel-kakel (ـ الا وام) a. (40) كوه‌زه‌لك (ايتمه)، لقايات .

Kikeriki (ـ حرند والا) (56) (خروسك قوقورى قوسنه تقليداً) قيقيرى‌ق ! || (ام) (56) چوجق لسانده =Hahn .

Kiliki-en (ـ اخالا) (56) (تاريخ قديم) (جغر) آسياى صغراده طوروس طاغلرى جوارنده قديم سيليسى مملكتى .

Kill (ـ ا مؤ) (49) (بحر)، Kille ا مؤ) (53) آرق ، كوچك قنال ، آنا فور ، يجيد .

Killen (ـ فعلا +) a. (21) =flattern .

Kilo (ـ الا) [روم] (56) =Kilogramm .

Kilogramm (صورت مختصره‌سى kg) (ـ الا) (38) آغرلق، وزنه‌مخصوص (٣١٢) درهم عتيق ثقلتنده (مقياس)، كيلوغرام (بيك درهم‌اعشارى) اكثريا : مختصراً كيلو استعمال اولنور .

Kilometer (صورت مختصره‌سى km) (ـ ام) (الا) [روم] (40) a. (بيك مترەدن عبارت مقياس) كيلومترە .

Kimbern (ـ جمع مذكر) (*inv.*) جرمانلرك ميلاددن ايكى عصر قدر اوللرنده موجود برنسلى ، سيمبرلر .

Kimm,... (ـ ...) —eiſen (الا) فوچيجى بالطه‌سى .

Kimme (ـ امؤ) (53) [عادى آلمانجه kimm] كسكين چقورلق ، كسكين ياريق ؛ ايلرو چيقمش سيورى محل || (كنار خارجى) بورده || (على الخصوص فوچيجيلقده) فوچى يان تخته‌لرينه دبيبى طوتمق اوزره آچيلان كرتك ، يوه || (ع) (تفنكك نشانكاهنده) كز .

Kimmen (ـ فع متع) a. (21) die Fäſſer— فوچيلره كرتك ، يوه آچمق || (فعلا) (عو) محرف اولەرق =kommen.

Kina (ـ) =China .

Kind (ـ الا) (27) بعضاً (38) [اسكى آلمانجه chind اولاد، ذريت] اولاد ، اوغل، قيز || چوجق، به‌به || (قارنده حيات‌كوسترن) جنين، دول || er (ſie) iſt ein—des Todes اوآرتق بيتدى، غائب‌اولدى، (اولدى‌ديمكدر) || بيك —kleines || vom—auf چوجقلقدنبرو || er iſt ſchon zum—e geworden اوآرتق چوجقلاشدى ، چوجق كبى اولدى ، چوجغه دوندى.

Kind,... (ـ ...) —bett (الا) لخوسه يتاغى || —betterin (ا مؤ) لخوسه || —bett=Fieber (الا) (علم امراض) لخوسه‌لره كلان صيتمه ، حماى نفاسى || —taufe (ا مؤ) خرستيانلرك وافتيز آيينى (قتولكلرده باشلرينه صو دوكمك واورتودوقسلرده صويه كيرمكدن عبارت اولوب سنت مقامنده اجرا اولنور) چوجقلرك تعميدى .

Kindchen (ـ الا) b. (40) [Kind كلەسنك صورت تصغيريه‌سى] كوچك چوجق ، بيك [مرا. Kindlein] .

Kindel,... (ـ ...) —mutter (الا) =Heb=amme.

Kinder,... (ـ ...) —erziehung (ا مؤ) چوجق تربيه‌سى ، تربيهٔ اطفال || —mädchen (الا)، —magd (ا مؤ) چوجقلره باقان خدمتجى قيزى ، طايه ، دادى || —ſtuhl (ام) چوجق صنداليه‌سى || —wärterin (ا مؤ) دايه ، دادى ، بسلمه || —bräune (ا مؤ) (علم امراض) چوجقلرك اوغرادقلرى بوغاز التهابى ، ذبحه ، خناق || —brei (ام) لاپه ، بولاماچ || —buch (الا) چوجقلر (وياصباوت) ايچون يازلمش كتاب || —frau (ا مؤ) =—wärterin || =Heb=amme || —freund (ام) چوجقلرى سون، چوجق مراقليسى || (كتاب‌اسمى) چوجقلره آرقداش || —klapper (ام) فيل‌ديشندن چوجق‌اويونجاغى، طونغورداق || —krankheiten (جمع مؤنث) چوجق خسته‌لغى، چوجقلرك‌دوچار اولدقلرى امراض || —lehre (ا مؤ) عقائد دينيه كتابى ، علم حال || چوجقلره مخصوص علوم وفنونك صورت تحصيل وتدريسى || —leicht (ص) صوك درجه‌ده قولاى Das iſt —leicht بونى برچوجق بيله ياپار اوقدر قولاى ، چوجق اويونجاغى كبى || —liebe (ا مؤ) چوجقلرك ابوينه قارشو اولان محبتى || ابوينك چوجقلرينه‌اولان محبت وشفقتلرى || —mä(h)rchen (جمعلا) چوجق مصالى || —ſchule (ا مؤ) چوجق مكتبى، مكتب ابتدائيه || —ſchürze (ا مؤ) چوجق كوكسلكى || —ſtreich (ام) چوجق غوغاسى || —welt (امؤ) چوجقلق عالمى || —zeit (ا مؤ) چوجقلق وقتى ، وقت صباوت || —zucht (ا مؤ) چوجق تربيه‌سى ، تربيهٔ اطفال .

Kinderei (ـ امؤ) (49) [Kind] چوجقلق .

Kindes,... (ـ ...) —kind (الا) كوچك اوغل ، كوچك قيز (طورون) || —kinder (جمع) اولادك اولادلرى، احفاد .

Kindhaft (ـ ص) (24) چوجق كبى ، چوجقجه‌سنه .

Kindheit (ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) چوجقلق ، كوچك ياشليلق || von—an چوجقلقدنبرو .

Kindiſch (ـ ص) (24) چوجق كبى ، چوجقجه‌سنه (بدلاجه‌سنه) .

Kindlein (ـ الا) b. (40) [Kind كلەسنك صورت تصغيريه‌سى] .

Kindlich (ـ ص) (24) [Kind] برچوجق عادت طور وطبيعتنجه ، چوجق كبى ، چوجقجه‌سنه || فرزندانه ، ولدى، اولادى || صافدل ، معصوم ، معصومانه .

Kindſchaft (ـ امؤ) (49) (*sans pl.*) (چوجغك پدر و والده‌يه منسوبيت وعائديتى وبوندن متحصل حقوق ، على الخصوص ميراث حقنده) اولاديت .

Kinkaju (ــ ــ ام) (56) [آمريقاجه] (تاطبيع) پوتوس .

Kinkerlitz (ــ ــ ام) (38) [= انكليزجه kicking روجه وياخود فرانسزجه quincailleries] سوس ايچون سفره، ماصه اوزرينه قونيلان اشيا ‖ جيجيلى بيجيلى شى .

Kink-horn (ــ الا) (26) (موسيقى) بوينوز بورى (كچى بوينوزندن) ‖ (تاطبيع) بورى شكلنده صدف (حلزونى الشكل) .

Kinn (ــ الا) (38) چكه ، آغزك آلت طرفى ، ذقن ، زنخدان ‖ (حيواناتك) فك اسفلى ‖ (معما) برقورنيشده قبارتمه اولوق .

Kinn,,... (ــ ...) —band (الا) چكه باغى ‖ —bart (ام) چكه صقالى ، امپريال ‖ —kette (امؤ) (فروسيت) صولوق زنجيرى ‖ —ketten=Haken (ام) صولوق زنجيرى چنكلى ‖ —backen=Drüse (امؤ) ، —backen=Knochen (الا) (تشر) چكه كميكى ‖ —lade (امؤ) (تشر) =—backen و Kiefer ‖ —riem (ام) باشه كييلان قاسكتك قوشاركن دوشمامسى ايچون بوغاز آلتنه (چكه يه) طاقيلان قايشى .

Kino (ــ الا) (56) (آمريقاده يتيشان كينو آغاجنك قورودلمش اوزى ، ساقزى) كينو .

Kino,,... (ــ ...) —gummi (الا و ام) (اجزا) ضمغ كينو .

Kiosk (ــ ام) (38) كذا بعضاً (51) [تركجه] كوشك .

Kipp,,... (ــ ...) —eisen (صنع) غايت اينجه تخته كسمكه مخصوص پچاق ‖ —karren (ام) سوپرينتى ، قوم وسائره نقلنه مخصوص صندق شكلنده (واكثريا ايكى تكرلكلى آرقه سنه دوريلور) آرابه ‖ —regel (امؤ) (ع) دوربينلى غرافومتره .

Kippe (ــ امؤ) (53) [Kippen] بر شيئك موازنتى غائب ايدوب دوشمك اوزره اولان حالى ، دورلمكه يقين زمانى ‖ auf der — stehen يبقلمسنه ، دورلمسنه آز قالمش اولق ، بوحالده بولنمق ‖ (مجا) خرابيته ، انهدامه يوز طوتمش ، اولمق ‖ —und Wippe = Kipperei ‖ تختروالى آغاجى ‖ (آلتون ايچون چابوق) ترازى .

Kipp(e)lig (ــ (ــ) ــ ص) (24) (عو) —wack(e)lig .

Kippeln (ــ فعلا ±) a. (21) (عو) تختروالى اوينامق ، صاللانور صندالييه ده صاللانمق .

Kippen (ــ فعلا +) a. (21) (فعلا +) موازنتى غائب ايتمك ، صاللانمق ؛ تختروالى ويا صاللانتيلى صنداليه ده صاللانمق ‖ (فعلا —) حقيقة دوشمك ‖ (ترازو حقنده) برطرفى آغيرگلوب او برطرفه ياتمق ، دورلمك ‖ mit dem Stuhle— صنداليه ده صاللانمق ‖ (فعمتع) (برآرابه يى) دويرمك ‖ (برطاشى) قالديرمق ، دويرمك ‖ (مجا) —einen Krug بربيرا (طوپراق) قدحى بوشالتمق ، ايچمك ، يوارلامق ‖ —und wippen قالپ پاره سورمك ، قلپزنلك ايتمك ‖ انتخاب ايتمك ، طوپلامق ، سچمك .

Kipper=Geld (ــ الا) (27) قلپ ويانقصان پاره .

Kippern (ــ فعلا +) a. (21) قلپ آقچه ايله عالمى اغفال ايتمك ، كم عيار آقچه سورمك ‖ غايت فاحش فيئاتله صاتمق .

Kipplig (ــ ص) (24) (عو) =wack(e)lig .

Kiptschak (ــ اخالا) (56) (تاريخ قديمده آسيا حكومانتدن) قاپچاق .

Kiptschake (ــ ام) (52) ، Kiptschakin (امؤ) (50) دشت قاپچاق اهاليسندن .

Kirch,,... (...) —weg (ام) كليسا يولى ‖ —dorf (الا) كليساسى اولان كوى : برپسقپوس ، برمأمور روحانى اداره سنده بولنان كوى ، دائره ‖ —gang (ام) كليسايه كيديش ‖ (كلينك جمعيتله ، آلايله) كليسايه كيديشى ‖ (لخوسه لقدن قالقان برقادينك) ايلك دفعه كليسايه كيتمسى (erster—gang) ‖ —hof (ام) مزارلق ؛ بركليسانك اطرافنده بولنان ديوارله مستور محل ، آولى ‖ —spiel (ام) =—gemeinde (امؤ) بركليسا ويا مأمور روحانى اداره سنده بولنان دائره ، ويا بونك دروننده بولنان اهالى ‖ —thurm (ام) كليسا چاك قوله سى ‖ —weihe (امؤ) كليسانك تقديسى ، رسم كشادى آيينى ‖ كليسانك سنه ده بر اجرا ايتديكى آيين روحانيسى .

Kirche (ــ امؤ) (53) كليسا ‖ (بركليساده اجرا ايديلان) آيين روحانى ، عبادت .

Kirchen,,... (ــ ...) —heilige(r) (ام) بركليسانك پيرى ‖ —lehre (امؤ) بردين ويا مذهبك اساسى مقامنده اولان احكام وعقائدى ‖ —diener (ام) كليسا خدمتجيسى ، زانغوج ‖ —kasse (امؤ) كليسا قاصه سى ، صندوغى ، كليسا وارداتى ‖ —kasten (ام) (معما) كليسالرده امور وخصوصات مختلفه ده قوللانلمق اوزره انشا ايديلان چكمجه ، صنديق ‖ —licht (الا) كليسا مومى ‖ —parade (امؤ) (ع) آيين روحانيدن صكره اجرا اولنان رسم (كچيد) ‖ —sänger (ام) كليساده يوكسك صدا ايله اوقويان خواننده .

Kirchenthum (ــ الا) (25) كليسايه تعلق اولان بالجمله خصوصات ‖ بالذات كليسانك كندوسى ‖ طريق روحانى .

Kirchlein (ــ الا) b. (40) [Kirche كلمه سنك صورت تصغيريه سى] كليساجك ، اوفق كليسا ، قاپللا .

Kirchlich (ــ ص) (24) [Kirche] كليسايه تعلق اوله رق ، كليساجه ‖ روحانى ‖ هيئت روحانيه جه ‖ قوانين روحانيه يه توفيقاً ‖ جهت روحانيه يه عائد .

Kirchner (ــ ام) a. (40) [Kirche] كليسانك تزييناتيله اشياى روحانيه نك حفظ اولنان محلنه غاردياندلق ايدن مأمور ، زانغوج .

Kirg(h)isen (ــ ــ ــ) وياخود Kirgis,, Kaisaken (ــ ــ ــ) (52) هرايكيسيده (جمع مذكر) آسيانك قيرغيز اهاليسى .

Kirmes (ــ امؤ) (49) [Kirch-messe] =Kirch=weihe ‖ پازار ، پنايز .

Kirren (ــ فعمتع) a. (21) طاتلى بر شيله جلب وجذب ايتمك ، داداندرمق ، يملمك ، آليشديرمق ‖ (فعلا +) =girren .

Kirsch (ــ ام) (38) =Kirsch,,branntwein و : Kirsch,,wasser—

Kirsch,,... (...) —eis (الا) كراز ، ويشنه طوندرمه سى ‖ —baum (ام) كراز آغاجى ‖ —branntwein (ام) كراز راقيسى ‖ —geist (ام) =—wasser ‖ —kuchen

(ام) كرازلى طاتلى حمور ايشى ‖ (عمو) ! ja—kuchen
ja Kuchen= (مرا. ja) ‖ —pflaume (امؤ) (نبا)
كراز اريكى ‖ roth— (ص) كرازكبى قرمزى ‖ —wasser
(الا) كراز صويى .

Kirsche (ـُـ امؤ) ⑤③ (ميوه اولەرق) كراز ‖(نبا)
كراز آغاجى .

Kirschen (ـُـ ص) ㉔ كراز (آغاجندن) .

Kißchen (ـُـ الا) ④⓪ b. [Kissen كلەسنك صورت
تصغيريەسى) اوفق ياصدق ، ياصدقجق .

Kissen (ـُـ الا) ④⓪ b. ياصدق ‖ — (Fuß„) يره
دوشمكه مخصوص طوغله ‖آياق آلتنەوضع اولنان قوطو، ياصدق ‖
—(Kopf„) باش ياصديغى ‖ (موسيق) (كمانوامثالنده تللرك
طيانمسنه مخصوص) كوپرى .

Kissen„... (ـُـ ...) —überzug (ام) ياصدق اورتوسى
(يوزى) .

Kistchen (ـُـ الا) ④⓪ b. (Kiste كلەسنك صورت
تصغيريەسى) اوفق صندق ، چكمجه ، قوطوجق .

Kiste (ـُـ امؤ) ⑤② قوطو ، چكمجه ، اوفق صنديق.

Kit-fuchs „foukssᵉ) ـُـ ام) مفردى ㉖ جمعى ㉖
[انكليز„ آلمانجه] (u حرفنك ü يه قلبيله) (تاطبيع) آق تلكى.

Kitharöde (ـُـ ـُـ ام) ⑤② [روم] (موسيق) كيتاره
چالان خوانده .

Kithäron (ـُـ اخام) ⑤⑥ [روم] (جغر) يونانستان
قديمك بئوتى حدودنده وپلوپونس شمالندەكى اورمانلى طاغ .

Kitt (ـُـ ام) ③⑧ [اسكى آلمانجەده cuti ؛ مرا. Koth]
تباشير ايله كتن ياغندن مركب جامجى معجونى ‖ عمليات كيمويه
ايچون آتشه قونيلان قابلرى معجونلامغه مخصوص بالچيق ،
طين حكمت ‖ طوغرامەجى معجونيله دستره طلاشندن مخلوط
معجون ‖ (بحر) صدف كيرجيله ياغ وقاطراندن مركب معجون
خليطەسى ‖ خرسزلرجه (الا) او ، خانه .

Kittel (ـُـ ام) ④⓪ a. [Kutte كلەسيله مناسبتى
واردر] عمله نيمتنى، چاكتى ، كويلى پالتوسى ‖ (چوجق) چاكتى.

Kittel„... (ـُـ ...) —gurt (ام) پالتو ، جاكت
قوشاغى .

Kitten (ـُـ فعمتع) ㉑ b. [Kitt] معجونلامق ،
معجونله ياپشديرمق ؛ چتتوايله ياپيشديرمق ‖ (مجا) تقويه
وتأييد ايتمك .

Kitz! (ـُـ حرند) (كدى يه خطاباً) هايدى ! كل !

Kitze (ـُـ امؤ) ⑤③ ديشى كدى ‖ اوغلاق ؛ قوزو ؛
كبيك ، قرەجه ، آهو ياوروسى .

Kitzel (ـُـ ام) ④⓪ a. غيديقلامه ، غيديقلامه ‖
خفيف قاشيمه ، كيديشمه ‖ كذا (مجا) غيجيقلامه ، تحريك
ايتمه ‖ ايچى غيجيقلامه ، لذت طوعه ، شهوت ‖ كيزلى مسروريت ،
خوشلانمه ‖ آرزو ، هوس ‖ كيدشمه ، راحت طورەمامه ،
خويلانمه .

Kitz(e)lig (ـ(ـ)ـُـ ص) ㉔ غيجيقلايجى ‖ غيجيقلامه
طبيعق اولان ‖ خويلانديريجى، تحريك ايدن .

Kitzeln (ـُـ فعمتع وفع يكشخ) ㉑ a. غيديقلامق ‖
es kitzelt mich (مجا) خويلانيورم ؛ سوينيورم ، ايچمه
برسونج كلييور ‖ (فعمطا) sich—um zu lachen كولمك
ايچون كنديني غيديقلامق ، زوولەكولمك ‖ كيزلوجه سوينمك ‖
خوشلانمق .

Kitzler (ـُـ ام) ④⓪ a. غيديقلايان (اركاك) ‖ (تشر)
فرجك ديلى ، بظر .

Kiwa (ـ ـ) ، Kiwaner ، Kiwese ايكيسيده (ـُـ ـ)
. Khiwa=

Kix (ـُـ ام) ③⑧ ، Kixen (فعلا +) c. ㉑
. kicksen ' Kicks =

Kl. klein) كلەسنك صورت مختصرەسى) .

Klack (ـُـ حرند) (كذا —ß) اشته (يره دوشـدى) !
نا ايشته (يرده ياتيور) ! پات ! چات ! هايدى !

Kladde (ـُـ امؤ) ⑤③ (آشاغى آلمانجه) مسوده كاغدى ؛
مسوده ‖ (تجا) (n Buch)— برقونطوراتونك ايلك مسودەسى،
نسخهٔ اصليەسى .

Kladderadatsch (ـُـ ـُـ ـُـ) (عمو)(حرند) !—پات كوت !
چات پات ! كوم ! ‖ (ام) ③⑧ مفردى كذلك (.inv) كوررولق ‖
هفتەلق مضحك غزته .

Klaff (ـُـ ام) ③⑧ آچيق ، يارىق .

Klaffen (ـُـ فعلا ±) a. ㉑ آچيق طورمق ، يارى آچيق
اولمق ، آيوجه قپانمامق ، برازآرالق اولمق .

Kläffen (فعلا +) a. ㉑ [klaffen=] (كوپك ياوروسى
حقنده) حاولامق ‖ (آوكوپكى حقنده) وقتسز حاولامق ‖ (مجا)
(اشخاص حقنده) بلاسبب بردوزى يه باغيرمق ، (كوپك كبى)
حايقيروب طورمق .

Klafter (ـُـ ام) ④⓪ a. قولاج ‖ (اسكى اودون اولچكى)
٣،٣٢٩ متره مكعبى مقدار .

Klaftern (ـُـ فعمتع وفعلا +) a. ㉑ قولاچلامق ‖
اودون اولچمك .

Klage (ـُـ امؤ) ⑤③ [اسكى آلمانجه chlage باغيرمه]
شكايت ، فرياد ، تشكى ‖ ايچى چكمه و آغلامه ‖ laute—n
باغيرمق ، باغيرەرق شكايت ايتمك ‖ (عد) —eine erheben
gegen Jemand erheben برى عليهنده اقامهٔ دعوى ايتمك .

Klage„... (ـُـ ...) —grund (ام) سبب اشتكا ،
موجب شكايت اولان ماده ‖ ruf— (ام) صداى اشتكا ‖
—lied (الا) فرياد وفغانى محتوى شرق ‖ —schrift (امؤ)
شكايتنامه ، فريادنامه ، عرضحال .

Klagen (ـُـ فعلا +) a. ㉑ تشكى ايتمك ، شكايت
ايتمك ‖ فرياد وفغان ايتمك ، آغلايوب صيزلامق ‖ اميدسز قالمق ‖
Jemand—(beklagen) برندن شكايت ايتمك ‖ (فعمطا)
sich heiser— (صورت تأثيرينى كوسترمك اوزره) فرياد
وفغانله سسى قيصيلمق .

Klagens-werth (ـُـ ـُـ ص) ㉔ شايان اشتكا ‖
آجينيلەجق صورتده ، شايان مرحمت .

Kläger (ـُـ ام) ④⓪ a. —in ④⓪ (امؤ) ⑤⓪ شكايتجى ،
مشتكى ، مشتكيه ، مدعى ، دعواجى .

Klägerisch (ـُـ ص) ㉔ (عد) مدعى يه متعلق .

Kläglich (ـُـ ص) ㉔ [Klage] شكايت وفريادلى برحالده ؛
(اشيا حقنده) شايان مرحمت ، آغلانيلەجق صورتده، حزين ،
فجيع ، فنا برحالده ، سوزناك ‖ آغلانەجق آجينەجق قدرفنا.

Klamm (ـُ ص) ㉔ طار، قپالی || اویوشوق (صغوقدن)
|| پك آز، نادر .

Klamme (ـُ امؤ) ㊸ طار بوغاز، ایرماق مجراسی،
سیلك آجدیغی یاریق .

Klammer (ـُ امؤ) .a ㊵ چنكل || كینت، پرچین
جیویسی || كلید كوپریسی || (مطبعه‌جیلقده) (مدور، كوشه‌لی
كوبكلی) معترضه چیزكیسی || (چاشورلرك دوشمامسیچون
قوللانیلان تخته) قیصقاج .

Klammern (ـُ فعـ متعـ) —ſich (فعـ مطا) .a ㉑
كینتلمك، پرچینلمك || كینتلنمك، پرچینلنمك، یاپیشمق،
آیرلمامق .

Klamotten (ـُ جمـ مؤ) ㊸ (صنعـ) (دوكومخانه
قالبلرینك اطرافنده‌كی) طوغله پارچه‌لری .

Klampe (ـُ امؤ) ㊸ [قبا آلمانجه]=Krampe'Klammer

Klang (ـُ) klingen مصدرینك صورت اخباریه ماضیسنك
برنجی واوچنجی شخصلری) .

Klang (ـُ ا م) ㉛ [klingen] سس، صدا ||
—mit Sang und (اكثریا) طاوول زورنا ایله، چالغی اوكده اوله‌رق
|| (مجا) (شهرت) —fein Name hat guten آنك اسمی، نامی
یوكدر، شهرتی واردر || —Das giebt keinen guten
بو (ایش، شی) ایوعكس ایتمز || آنكله اویمز || !— (حرتد)
مثلا !— ،kling ترام، ترام! طین، طین !

Klang„... (ـُ...) —holz (الا) (صنعـ) (موسیقی)
سسلی تخته || —wirkung (امؤ) تأثیر صدا || —lehre
(امؤ) مبحث صدا || —messer (الا) مقیاس صدا || —reich
(ص) سس ویرن، صدا چیقارتان، سسی عكس ایتدیرن، رنان،
طنان || —voll (ص) =—reich || —welle (امؤ) اهتزاز،
تموج صدا .

Klänge (ـُ) klingen فعلنك صورت انشائیه
ماضیسی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Klapp (ـُ ام) ㊳ =Klap(p)s || (طوقومه‌جیلقده)
(قرق درت تل باغی) ماق .

Klapp„... (ـُ...) —brücke (امؤ) ایجابنده بوكیلوب
قالدیریله‌بیلور كوپری || —bettſtelle (امؤ) دوریلوب طوپلانان
قاریوله، یتاق || —chaiſe (امؤ) آچیلوب قپانور آرابه،
قالش || —hut (ام) باصیلوب یلپازه كبی اولان سلندیرشاپقه ||
—ſeſſel (ام) —ſitz || —ſtuhl= (ام) اكثریا تیاترو لوجه‌لری
كیروسنده تومرولی واوطوریله‌جغی وقت آچیلور آیاقسز صندالیه
|| —ſtuhl (ام) آچیلور قپانور صندالیه || —tiſch (ام)
آچیلور قپانور ماصه || —verdeck (الا) (برآرابه‌نك) كوروكی ||
—viſi(e)r (الا) كوچك، یتار قالقار نشانكاه .

Kläpchen (ـُ الا) .b ㊵ (Klappe كله‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) اوفق قپاق || (البسه‌ده) دویرمه (قپاق) پارچه ||
(تشر) (نبا) مایعاتك كیرو دونمسنه مانع اولان طبیعی
سوپاپ، قپاق، دسامه .

Klappe (ـُ امؤ) ㊸ [عادی آلمانجه]—(Fliegen)
zwei Fliegen mit einer—ſchlagen (مجا) سینكلك ||
برطاشده (طاشله) ایكی قوش اورمق || (علی العموم برطرفی
ثابت دیكر طرفی آشاغی یوقاری ویاخود صاغه صوله اوینار
قسم) قپاق، سوپاپ || دوریم، قپاق || رسم، آینه‌اورتوسی ||
(اوطه صو باسی) قپاغی، آناختاری || (آلات موسیقیه‌ده)
سس چیقان دلیكلرك قپاغی || (تشر، نبا، تا طبیعـ) مایعاتك
كیرو دونمسنه مانع طبیعی قپاق، دسامه || كذا حیوانات
ناعمه قبوغی، مصراع || شاپقه‌نك كناری || (البسه‌ده)
جب قپاغی .

Klappen (ـُ فعلا+) .a ㉑ [عادی آلمانجه=klaffen]
چاتلامق، چاتیردامق || اویمق، یاقیشمق (ایجاب وجهله
اولمق || (فعـ متعـ) و—ſich (فعـ مطا)، (فعـ لا—) قناد،
قپاق كبی حركت ایتمك، ایتدیرمك || —aus einander
آچیلمق .

Klappen„... (ـُ...) —trompe'te (امؤ) (موسیقی)
پرده‌لی بورو .

Klapper (ـُ ا م) .a ㊵ بغچه‌لرده قوشلر ایچون
قورقولق، آوده آوی قیشقیرتمق وآدملری طوپلامق ایچون
(جیر جیر) (قاین آناظیرلتیسی) نه مشابه تخته آلت ||
(چوجق اویونجاغی) قائن آناظیرلتیسی || (دیشلری سورن
چوجقلره ویریلان فیلدیشی طینقیرداقلی اویونجاق) طونغورداق
|| (تا طبیعـ) —der Schlange یلانلرك چینغیرداغی ||
(سرسریلرجه) (كذا الا) =Mühle .

Klapper„... (ـُ...) —apfel (ا م) چینغرداقلی الما ||
—bein (الا) اسكلت كبی ضعیف آدم || —dürr (ص) اسكلت
كبی ضعیف، چیروزكبی قورو (ضعیف) || —holz (الا)
یوارلاق وایری اودون كوتوكی || —jagd قالین صوپا || (الا)
قوبوی، سورك آوی || —kaſten (ام) (موسیقی) كوتوپیانو ||
—maul (الا) كوه‌زه، چال چكه || —mühle (امؤ)
چاقلداقلی دكرمن || —roſe (امؤ) (نبا) كانجك چیچکی،
خشخاش بری || —ſchlange (امؤ) (تا طبیعـ) چینغراقلی
یلان، افعی مجلجل || —ſtorch (ا م) لیلك || —topf
(ا م) (نبا) خروس ایبیكی .

Klapperei (ـُ ـُ ا مؤ) ㊾ =Geklapper || عبث،
بوش شی، صاچمه صپان سوز، كوه‌زه‌لك .

Klappern (ـُ فعلا+) .a ㉑ [Klappen] طاقیردامق،
چاقلداق كبی سس چیقارمق || (لیلك حقنده) لقلق ایتمك
(اوتمك) || دیشلرنی بربرینه اوره‌رق چاتیردامق، صغوقدن
دیشلری زینغیر زینغیر ایتمك || (كوشه‌مش برنعل حقنده) طاق
طاق ایتمك || (قلنچ حقنده) طاش قالدیرم اوزرنده شیقیرشیقیر،
شاق شاق ایتمك || كوه‌زه‌لك ایتمك، چكه چالمق || (فعـ متعـ)
و—ſich (فعـ مطا) مثلا —Jemand aus dem Schlafe
برینی كورولتی ایله اویقودن اویاندیرمق .

Klap(p)s (ـُ ا م) مفردی ㉖ وجمعی ㊱ [Klapp]
یومروق، طوقات، سله، شامار || (حرتد) چات، كوت،
شراق !

Klap(p)ſen (ـُ فعلا +) .c ㉑ مقدما —klappen ||
(فعـ متعـ) شامار اورمق، طوقاتلامق || ال چیرپمق .

Klaque (ـُ تلفظ اولنور ا م) klă-kö ㊻ [فر]
قولتوق آلتنه آلنور وآچیلوب قپانیر شاپقه || (نبا) اجرتلی
ال چرپیجی .

Klar (ـُ ص) ㉔ [لاتینجه cla'rus] آشكار || آچیق،
مضی، شفاف، صافی، لامع، براق، پاك || مسعود، شاد ||

—rer Wein صاف ، براق شراب || آچیق ، قولای آکلاشیلور ،
قطعی المقاد، عیان، آشکار || bald wird es Ihnen— شمدی
آکلارسکز || etwas—machen برشی آکلاتمق ، ایضاح
ایتمك || über etwas—werden برشیئك اساسی آکلامق ،
آکلامغه باشلامق || (بللورجیلقده) — Spiegel-gläser
آینه‌لری سیلك ، جلالمق ، پرداخ چکمك || (بحر) schleifen
آچیق ، سربست .

Klär,... (... ~) —gefäß (ا لا) تصفیه قابی ،
بیوك سوزگچ || kessel —(ا م) — pfanne (ا مؤ)
(شکرجیلکده) تقطیرله تصفیه ایتمکه مخصوص قزغان .

Klara (~ اخا مؤ) (46) (وافتیز اسمی) قلارا ، قلەر.

Kläre (~ ا مؤ) (53) صافیت، براقلق، آچیقلق، شفافیت||
پارلمه || (اخا مؤ) Klara= .

Klären (~ فعمتع) و—sich (فع مطا) a. (21) تصفیه
ایتمك ، آچمق ، دورولتمق || آچیلق ، براقلاشمق || کوزی ،
عقلی خطادن،شبهه‌دن قورتارمق .

Klaret (~ الا) (56) [فر] —Bleichart (طاتلیلاشدیرلمش
قوقولی شراب) .

Klaret-Traube (~ ا مؤ) (53) پایراغی حاولی اوزوم .

Klarheit (~ ا مؤ) (49) [klar] صافیت ، براقلق ،
شفافلق ، آچیقلق ، پارلاقلق ؛ تمیزلك ، پاکلك (فکر وذهن
حقنده) آچیقلق || فوق‌العاده دوزکونلك ، پروسسزلك (مثلا
ایپلك ، تل کبی) .

Klari(e)ren (~ فعمتع) a. (21) (بحر) [klären]
ein Schiff— برگمی‌یی گمرکدن قورتارمق .

Klarinette (~ ا مؤ) (53) [فر] (موسیقی) آلات
موسیقیه‌دن قلارینت .

Klärsel (~ الا) a. (40) [klar] (صنع) (شکرجیلکده)
سوزدیرمه .

Klas (~ اخام) (*inv.*) (وافتیز اسمی) (عو) Klaus= .

Klasse (~ ا مؤ) (53) [لاتینجه] صنف ، درجه||صنف،
قلاس، درسخانه .

Klassen,... (... ~) —ältester (ا م) صنفك اك
قدملیسی، برنجیسی اولان شاکرد || —herrschaft und
unterdrückung„ (امؤ) بعض صنفلرك دیکرلرینه اولان تفوق
وحاکمیتیله تقابل وتضادی || —eintheilung (امؤ) صنفلره
ترتیب وتقسیم || —lotterie (امؤ) برچوق دفعه‌لر چکیلن
پیانقو || —steuer (ا مؤ) (Staats-steuer ك مقابلی)
اوفق وارداتدن آلنان ویرکو || —zimmer (الا) مکتبده صنف
اوطه‌سی، قلاس، درسخانه .

Klassifizi(e)ren (~ فعمتع) a. (21) [یکی لاتینجه]
صنفلره تقسیم وافراغ ایتمك .

Klassiker (~ ا م) a. (40) [لاتینجه] مؤلف معتبر ،
نمونه اتخاذ اولنه‌بیله‌جك آثار تألیف ایدن مؤلف .

Klassisch (~ ص) (21) [لاتینجه] نمونه اتخاذینه شایان
اولان و (roma'ntisch کلەسنك مقابلی) قلاسیق ، ادبی .

Klassizität (~ ا مؤ) (49) [لاتینجه] نمونه اتخاذینه
شایان طبیعت ، صفت ؛ فوق‌العاده‌لك ، مکملیت .

Klatsch (~ حرند) شاق ! شاق !|| —klitsch شراق
شراق ! چات چات ! || قامچی شاقیردیسی || دیدی قودی ،
کوەزەلك .

Klatsch,... (... ~) —nest (الا) چوق کوەزەلك،
دیدی قودی اولان محل || —base (امؤ)(عمو) لافزن، چالچکه،
کوەزە قادین || —maul (الا) (عمو) —base= || —naß
(ص) ایلیکلرینه قدر ایصلانمش || —weib (الا) —base= .

Klatsche (~ امؤ) (53) Klappe= || (کاغددن چوجق
اویونجاغی) شاقیرداق کاغدی || Klatsch-base= || (اركك
حقنده) (عمو) کفت کویی سون ، کوەزە ، بوش بوغاز آدم ||
(مکتبلیلر اصطلاحنجه) اولان وقوعاتی خبرویرن ، فتنه‌لك‌ایدن
طلبه ، منافق .

Klatschen (~ فعلا +) a, c. (21) [klatsch] شاقیرداتمق،
شاقلاتمق|| der Regen klatscht herab ویاخود: zu —Boden
و (فع یکشخ) es regnet, daß es klatscht) یغمور شاقیر
شاقیر یاغیور ، بارداقدن بوشانیور || اللری اوره‌رق
شاقیرداتمق || (نمونه اوله‌رق کوسترمك اوزره تحسین‌ایدرك)
ال چرپمق || (فع متع) — Jemandem Beifall برینه
(برای قبول و یا برای تحسین) ال چرپمق || (مجا)
کوەزەلك ایتمك || (فع متع) (شاقیرداته‌رق اورمق) ال چرپمق،
شاقیرداتمق || eine Fliege todt— بر سینکی ال ایله (ویا
سینکلکله) اوره‌رق اولدیرمك .

Klatscher (~ ا م) a (40)، —in (ا مؤ) (50) برای
تحسین‌ال‌چیرپان || (تیا) —(gedungener) (تیاترودە)اجرتلی
ال چیرپیجی .

Klätscher (~ ا م) a. (40)، —in (ا مؤ)(50) کوەزە،
بوش بوغاز ؛ قرق انبار || منافق ، دیدی قودیجی .

Klätscherei ، **Klatscherei** (~ ا مؤ) هرایکیسیده
(49) Klatschen= || en machen— کوەزەلك‌ایتمك||(منافقلق،
فتنه‌کارلق سوزلری) دیدی قودی ، چکیشدیرمه، علیهنده
سویله ، افترا .

Klatte (~ ا مؤ) (53) صاچ طوپی || —n (تجا) (جمع)
یوکك قویون ترسلی اولان اوجاری ، کیرلی یاپاغی .

Klauben (~ فعمتع وفعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه
clubôn [pflücken آییرد ایتمك ، تمیزلك ، آییقلامق ||
(عمومیتله) برشی یایمق ایچون پك زیاده صرف دقت ایلك ||
(الا) b. (40) (*sans pl.*) تمیزلکه، آییقلامغه زیاده صرف
دقت ایتمه .

Klauberei (~ ا مؤ) (49) klauben= || (مجا)(عمو)
—en (جمع) اوفق تفك شی بولمق ، مفردات امور .

Klaue (~ ا مؤ) (53) (یرتیجی حیوانات حقنده) پنچه ||
(یرتیجی اولمیان حیوانات حقنده) آیاق || (مجا) (عمو)
النه آلمق || Jemand in seine —n bekommen برینی اله کچیرمك ،
eine schlechte— (الیازیسی) haben پك کوتو
یازی‌یازمق||(ضرمثل) an den—n erkennt man den Löwen
آرسلانی پنچه‌سندن‌طانورلر || صیغیر آیاغی کبی ییرتیق طیرناق||
(اساطیرده) اورمان آلهه‌لرینك وشیطانك آیاقلری .

Klauen (~ فعمتع) a. (21) پنچه‌لمك ، پنچه ایله
طیرمالمق .

Klaus (~ اخام) (*inv.*) (وافتیز اسمی) [Ni'kolaus
دن مخفف] قلاوس || (ا م) هر ایشتدیکنه ایناتور
آحمق آدم .

Klause (ـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه] طاش، قيا چاتلاغى، ياريغى|| كچيد|| (اطرافى ديوارله محاط قپالو خانه، مدرسه اوطه‌سى) حجره، اوطه‌جق، زاويه، كشيش مسكنى، خلوتخانه || (مجا) er kommt nie aus seiner— او اودن هيچ چيقماز .

Klausel (ـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (عد) (مقاوله، معاهده نامه ويا سندكبى شيلرده) اساس، شرط مخصوص .

Klausen „ ... (ــُ...) —bewohner (ا م) = Klausner || —fee (ا م) آلپ طاغلرينك ياريقلرندن برنده بولنان كول .

Klausenburg (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) (ترانسلوانياده شهر) قلاوزنبورغ .

Klausner (ـُ ام) .a (40) [Klause] ،—in (امؤ) (50) كشيش، زاهد، زاهده، منزوى .

Klausur (ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (مجلدلكده) كتاب، جزودان وامثالنك قپامغه مخصوص طوقه‌سى .

Klaviatur (ـُ v ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (موسيقى) (پيانو وامثالنده) پرمق وضع وضربنه مخصوص كميكلرى .

Klavier (ـُ v ـ ا لا) (38) [يكى لاتينجه] (موسيقى) (شمدى‌همان يالكز) پيانو؛ (نادراً) پيانوفورت، فورت پيانو.

Klavier „ ... (ـ v ـُ...) —begleitung (امؤ) پيانويه شرقى ويا ديكر برچالغى ايله مرافقت ايتمه || —lehrer (ا م) پيانو خواجه‌سى || —schule (امؤ) پيانو اوكرنمكه مخصوص مكتب|| پيانوچالمق اصولى متودى، درسى|| —schlüssel (ا م) پيانو آناختارى || (نوطه ده) آناختار (اشارت) || —virtuo'se (ا م) مشهور، ماهر پيانو چالان كيمسه .

Klavis (ـ v ـُ ا مؤ) (*inv.*) [لاتينجه] (جمع: Klaves) (موسيقى) آناختار || پيانو ديشى .

Klazomenae (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) (آسياى صغراده ليديا قطعه‌سنده شهر) قلازومن .

Klbldrb. (Kalb-leder-band) كلمه‌سنك صورت مختصره‌سى).

Klebe„ ... (ـُ...) —pflaster (الا) (اجزا) ياقى|| —stoff (ا م) ياپيشيجى مواد || —kraut (الا) (نبا) طول عورت اوتى، آراقيطون || —nelke (امؤ) (نبا) سينك قونديغنده قپانان چيچك، سينك قاپان|| —ta'ffet (ا م) انكليز جانفسى .

Kleben (ـُ فعلا+) .a (21) ياپيشمق|| Das klebt wie Pech بو (زيفت) چام ساقزى كبى ياپيشور || (ضرمثل) es bleibt immer etwas an den Fingern— بال طوتان الى يالار، الى بولاشديرمدن ياغله اويناتمز || (مجا) برشيدن آيرلمامق، چام ساقزى كبى ياپيشمق، پشى براقمامق|| (فعمتع) ياپيشديرمق || (ط) آيرلمش، يرتلمش اتلرى وجلدلرى ياپيشديرمق، ربط ايتمك .

Kleber (ـُ ا م) .a (40) [kleben] —in (امؤ) (50) ياپيشديريجى (اركك، قادين) || نباتى قوله، غلتن (بغداى وسائره‌نك نشاسته‌سى آلندقدنصكره قالان ماده) چيريش || (تا طبيه وديوارجيلق) Kleiber .

Kleb(e)rig ، Kleb(e)richt هر ايكيسيده: (ـُ(ـ)ـ ص) (24) ياپيشقان، ياپيشيجى، غلوتلى، اوكسه‌لى، لزوجتلى || (طبيعت حقنده) صيرناشيق، ياپيشقان .

Klecken (ـُ فعمتع وفعلا+) .a (21) لكه‌لمك، پيسلمك|| die Feder kleckt قلم مركبى صيچراتيور، (قلم جيزيرداپور) || (كوتو يازمق، سموكلى بوجك كبى يازمق) جيزيقديرمق || (فعلا+) ايلرولمك، كسب سرعت ايتمك || كفايت ايتمك، يتيشمك .

Klecker (ـُ ا م) .a (40) كوتو يازى يازان وياخود فنا رسم ياپان .

Kleckern (ـُ فعلا+) .a (21) [klecken] اوستنه باشنه دوكه‌رك يمك || كذا (فعمطا) —sich voll دقتسز ييوب اوستنى باشنى لكه ايجنده براقمق .

Klecks (ـُ ا م) مفردى (26) وجمعى (36) مركب ويابويا لكه‌سى.

Klecksen (ـُ فعمتع وفعلا+) c. (21) =klecken .

Kleckserei (ـُـُ ا مؤ) (49) كوتو يازى ويا رسم || چيزيقديرمه، بويامه .

Klee (ـُ ا م) (38) [قديم آلمانجه chlêo انكليزجه clover ه نظر اولنه] يونجه، ترفيل || (نبا) (چيچكى بوكا بكزه‌يان نباتات) قبا يونجه|| (كاغد اويونده) اسپاتى .

Klee„ ... (ـُ...) —blatt (الا) يونجه ياپراغى || (مجا) (اوچك صورت مجموعه‌سى) اوچ شخص ويا شيئك اتحادى || —säure (امؤ) (كيميا) حامض حماض || —teufel (ا م) (نبا) دالّى سپوركه اوتى .

Klei (ـُ ا م) (38) بعضاً —e (ـُ ا مؤ) (53) [عادى آلمانجه = انكليزجه clay] كيل، ياغلى طوپراق .

Kleiben (ـُ فعمتع) .a (21) [قديم آلمانجه kliban kleben] (ديوارجيلقده) طوپراق وصمانله مخلوط خرجله صيوامق، درز ايتمك .

Kleiber (ـُ ا م) .a (40) چامور وصمانله مخلوط خرج ايله صيوايان صيواجى || كوتوديوارجى || (تا طبيه) مائى آغاجقاقان.

Kleid (ـُ الا) (27) البسه، روبه، لباس، جامه || —er (جمع) (شكل وجنسنه باقلميه‌رق) البسه || (بحر) (يلكن) ياپراغى .

Kleiden (ـُ فعمتع) و —sich (فعمطا) b. (21) كيديرمك، تلبيس ايتمك؛ كيمك || — sich gut (schlecht) (البسه حقنده) وجوده ايواوتورمق، ياراشمق، ياقيشمق، اوطورمامق، ياقشمامق .

Kleider„ ... (ـُ...) —aufwand (ا م) توالت ايچون ياپيلان طنطنه || —barchent (ا م) (تجا) آستارلق دوز دمى بزى || —bürste (امؤ) البسه فورچه‌سى || —geschäft (الا) (تجا) =handel|| —haken (ا م) البسه آصمغه مخصوص (صارى) قانجه‌لى چيوى || —handel (ا م) (تجا) البسه تجارتى || حاضر البسه مغازه‌سى || —händler (ا م) حاضر البسه‌جى، البسه‌جى، قوللانلمش البسه آلور صاتار كيمسه، اسكيجى، بت پازارصاتيجيسى|| —kammer (امؤ) غاردروب، البسه‌لرك وضعنه مخصوص اوطه ويا مخصوص محل || —koffer (ا م)، —kasten (ا م) البسه صنديغى، قونسولى، غاردروب || —macher (ا م) ترزى || —markt (ا م) بت پازارى|| —motte (امؤ) (تا طبيعه) البسه‌لره كيرن كووه || —narr (ام)، —närrin (امؤ) البسه‌يه، توالته زياده دوشكون (اركك ويا قادين) || —rechen (ا م) و —riegel (ا م) ديوارده البسه آصمغه مخصوص آصقى || —schnitt (ا م) البسه نمونه‌سى، قالبى || —spind (الا)، —schrank (ا م) البسه دولابى || —ständer (ا م)

البسه آصمغه مخصوص متعدد ومختلف قوللى سهپا ‖ —tracht
(امؤ) صورت تلبس، موده، قوستوم ‖ —trödler(in)
(ام و امؤ) بات پازارى البسه جيسى .

Kleidsam (-ـُ ص) (24) وجوده كوزل اوطوران، ياقيشان، بيچيملى، كوزل ياپلمش البسه .

Kleidung (ـُـ امؤ) (49) [kleiden] كيينمه، تلبس ‖ (كيينمكه، كيمكه مخصوص، يرايان شى) البسه، روبه، قوستوم ‖ (ع) تجهيزات (عسكريه) .

Kleie (ـُـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه chlia مرا. klieben] (بوياجيلقده) كپك ‖ (دكرمنجيلكده) durchge„ —gohrene. ايوجه تخمير ايدلمش حامضلى (بوياجى) صويى ‖ (علم امراض) كپك شكلنده اولوب پول پول آيريلوب دوشن ماده ‖ بعضا =Klei .

Kleien (ـُـ ص) (24) [Kleie] كپكدن ‖ (فع متع) a. (21) [Klei—] (برخندغك) چامورينى آييقلامق، einen Graben— تميزلمك ‖ (زرا) einen Acker— بر ترلاده طوپراغك كيللى، اوزلى اولان قسمنى اوزرينه كتورمك .

Kleien„... (ـُـ...) —bier (الا) (كپكدن معمول) ضعيف آرپه صويى ‖ —bad (الا) (بوياجيلقده) ازلمش بويا ‖ —brot (الا) قبا اوندن معمول اكمك ‖ —mehl (الا) قبا اون ‖ —wasser (الا)، —trank (ام) كپك صويى .

Klei-icht، klei-ig (ـُـ ص) (24) [Klei] : هرايكيسيده كيللو ‖ [Kleie] =kleienartig كپكمسى، كپك كبى؛ كپكلو .

Klein (ـُ ص) (24) [قديم آلمانجه chleini] (groß كلمه‌سنك مقابلى) كوچك ‖ (صورت نسبيه) kleiner دها كوچك، دها اوفق، كوچورك، اوفاراق ‖ (مبالغه صورتى) der kleinste اك اوفاغى، اك كوچوكى (اك آزى) ‖ Du—er Schelm! سنى كيدى كلغانى ! سنى كيدى يرامز سنى ! ‖ —gewachsen بوجور بويلى، قيصه ‖ sich—machen كنديني كوچولتمك ‖ (مجا) كندويى كوچوك طوتمق ‖ —schneiden, hacken قيرمق، طوغرامق (اوفق اوفق كسه‌رك وياقييه‌رق اوفاقلامق) ‖ اوفق، خرده ‖ اوفق تفك، اهميتسز ‖ (مقدارجه آز) آز، جزئى ‖ das Wasser wird wieder— صولر ينه، اينمكه آزالمغه، چكلمكه باشلادى ‖ etwas—achten برشيئه اهميت ويرمامك، اهميتسز شيلودن، جزئياتدن عد ايتمك، حوركورمك ‖ (مجا) (عمو) ich kann es nicht—kriegen بن بونى آكلايه‌ميورم، بن بوكا بردرلو عقل ايرديره‌ميورم، آكلايه‌مدم كيتدى ‖ Holz—hacken وياخود : hauen اودون يارمق وياكسمك ‖ kurz und—schlagen پارچه پارچه ايتمك ‖ Kleine(r) (م)، kleine (مؤ)، kleines (لا) (24) ‖ der Kleine كوچك چوجق (اركك) ‖ wer das Kleine nicht ehrt, ist des Großen nicht werth آزه قانع اولميان چوغيده بوله‌ماز ‖ (اسم اوله‌رق) (inv.) von K— ab (auf : وياخود an) كوچكلكدنبرى ‖ Groß und K— بيوك كوچك ‖ etwas kleines اوفق، (آز) برشى ‖ (ضرب مثل) auch das kleinste kann schaden بعضاً اك اوفق اك اهميتسز برشى بيله بيوك برفنالغى موجب اولور (سينك كوچكدر اما كوكل بولانديرر) ‖ eine Sache bis in's kleinste berathen, vortragen : وياخود untersuchen برشى حقنده عريض وعميق مطالعه وتدقيقاتده بولنمق ‖ um ein kleines برازدها قالنجه، آز برشى دها شيشمانجه ‖ das K— dicker (56) (معدنجيلكده) قيرينتى، توز، اوفاق .

Klein„... (...ـُ) —beerig (ص) (نبا) دانه‌سى، حبه‌سى، تخمى كوچك اولان، اوفاق دانه‌لى ‖ —flosser (ام) (تاطبيع) بالق وامثالى حيواناتك صغير الجناح تعبيراولنانلرى ‖ —füßig (ص) كوچك، اوفاق آياقلى ‖ —geistig (ص) عقلى چوق شيئه ايرميان، فكرى محدود ‖ —gewehr (الا) (ع) اوفق اسلحهٔ ناريه، تفنك ‖ —gläubig (ص) ديناً ضعيف اولان، اعتقادى بوزوق، عقيده‌سز ‖ —herzig (ص) (großherzig عاليجناب، شجيع كلمه‌سنك ضدى) ناكس =—müthig ‖ —hirn (الا) (تشر) دماغچه ‖ —hundert (الا) يوز قدر، يوزلك (برشى) ‖ —kram (ام) (تجا) اوفق تجارت (طوپدن آلوب صاتميوب اوفق تجارت ياپمه) خرده‌جيلك؛ خرده ‖ —laut (ص) (نادراً) سسسز، (مجا) شاشيرمش؛ مأيوس، قوهٔ قلبيه‌سى، برشيئه اولان امنيت واطمئنانى غائب اولمش، جسارتى قيرلمش ‖ —leben (الا) اداره‌لى يشامه، بويله‌وقت كچورمه ‖ —maler (ام) ابنيه نقاشى، اوفق وانجه رسملر ايله اوغراشان رسام ‖ —müthig (ص) جسارتى كسر اولنمش، يوركسز ‖ —schmied (ام) (صنع) مرانغوز، چفتجى وامثالى كبيلره لازم اولان تيموردواتى ياپان تيمورجى ‖ —staaten (جمع مذكر) حكومات صغيره ‖ —städtisch (ص) كوچك شهره عائد منسوب، قصبه‌لى ‖ —verkäufer (ام) (تجا) =—händler ‖ —Asien (الا) آسياى صغرا، ممالك محروسهٔ شاهانه‌دن آناطولى .

Kleinern (ـُـ فع متع) a. (21) [klein] (ريا) برنسبت ويا عمل حسابينك اوكا معادل دها كوچكنه قلبى، اختصار .

Kleinheit (-ـُ امؤ) (49) [klein] اكثريا : كوچكلك ‖ (كذا مجا) اهميتسز، اوفق برشى .

Kleinigkeit (-ـُـ امؤ) (49) [klein] اوفق تفك، كوچوك، دكرسز واهميتسز شى ‖ عبث وصاچمه ‖ —en (جمع) اوفق تفك مفردات، تفصيلات، تفرعات .

Kleinlich (ـُـ ص) (24) [klein] اينجه‌دن اينجه‌يه، مدققانه ‖ تربيه‌سى نقصان، ايو يتشديرلمامش ‖ (كذا اشيا حقنده) =arm-selig ‖ حقير، مسكين ‖ بيچاره، زواللى ‖ عقلى هرشيئه ايرميان، فكرى محدود، محصور اولان ‖ بياغى، عادى، كوچك .

Kleinod (-ـُ الا) (38) (جمعى اكثريا : Kleino'di-en) مجوهراته دائر شى، مجوهرات كذا (مجا) .

Kleister (ـُـ ام) a. (40) [قديم آلمانجه klîster ياپشديرمغه مخصوص] اون ويانشاسته‌دن ياپيلان قوله؛ چيريش .

Kleistern (ـُـ فع متع) a. (21) ياپيشديرمق ‖ sich— lassen ياپيشمق، قوله طوتمق .

Klelia (ـُـُ اخامؤ) (54) (روماليلرك قادين اسمى) قله‌ليا .

Klemm„... (...ـُ) —schraube (امؤ) تضييق ويده‌سى ‖ —block (ام) ال منكنه‌سى، كرپتن ‖ —fall (ام) مشكل حال ‖ —peter (ام) (عسكر وبحريه‌ليلرك اويناديغى برنوع كاغد اويونى) دروغ اويونى .

Klemme (ـــ ا مؤ) (53) [klemmen] صيقشديرمغه ، منكنه‌لكه و يا تضييق ايتمكه مخصوص آلت ، باخصوص (صنايعده) كرپتن ، جبيز ‖ باركيرلرك بورننه كچيريلان يواشه ‖ (صيقنتيده بولينيلان حال وموقع) صيقينق ، in der—sein صيقنتيده اولمق ‖ پاره‌جه مضايقه‌ده بولنمق . بيوك طارلقده ،

Klemmen (ـــ فعمتع) و —sich (فعمطا) (21) a. صيقمق ، صيقيشديرمق ، تضييق ايتمك ‖ صيقيلق ، صيقيشمق ، طوتيلق ‖ باصديرمق ، ازمك ‖ كرپتنله ، چبيزله طوتمق ‖ طاقيلق ‖ (عمو) —etwas برشيئ آشيرمق، ايچ ايتمك، چيرپمق .

Klempner (ـــ ام) (40) a. (صنع) تنكه‌جى ، صاچ ، چينقو وامثالى معمولات بيع واشترا ايدن ؛ صوباجى .

Klempnern (ـــ فعلا +) (21) a. تنكه ، چينقووامثاليله ايش كورمك ، ياپمق ، تنكه‌جيلك ، صوباجيلق ايتمك .

Kleopatra (ـــ اخلا) (54) [روم] قله‌ئوپاترا .

Klepper (ـــ ام) (40) a. [في الاصل Lauf-pferd] چويك ، چابوق باركير ‖ بينك باركيرى ‖ كوچوك بويلى باركير ، مدللى ‖ براى تحقير (حيوان حقنده) تازى .

Klepsydra (ـــ امؤ) (54) [روم] (برنوع صو و يا بحريه‌ده قوم ساعتى) صوساعتى .

Klerikalismus (ـــ ام) (45) [لاتينجه] طريقت رهبانيه‌نك ديكرلرينى كليسا حكمى آلتنه آلمق فكروتصورى .

Klerus (ـــ ام) (57) (sans pl.) [لاتينجه] هيئت روحانيه (Gemeine كله‌سنك مقابلى) .

Klette (ـــ امؤ) (53) البسه وسائره‌يه قولايلقله ياپيشان عورت اوتى ، آراقيطون اوتنك چيچكى ‖ (نبا) عورت‌اوتى ‖ (عمو) —er ist (wie) eine اوانسانه كنه ، صقيرغه كبى ياپيشور ، اوبك صيرتا شيقدر .

Kletten (ـــ فعمتع) (21)b. [Klette] (صنع) die Wolle— يوكى‌اوزرينه ياپيشان و (چوبان سوزكى) تسميه‌اولنان اوتلردن تميزلمك .

Kletten„... (ـــ ···) —wurzel=Öl (ا لا) عورت اوتى ياغى ‖ —walze (امؤ) —wolf، (ام) (صنع) چوقه، ايپلك وامثالى فابريقه‌لرنده يوك‌وسائره‌نك ديكن واوتى‌آييقلار ماكنه .

Kletter„... (ـــ ···) ، —rose (امؤ) (نبا) صارماشيق‌كبى صاريلوب چيقان كل (آغاجى) ‖ —tau (ا لا) (جناستيقده) (بيوك آغاجده) صاريله‌رق چيقمق‌ايچون آصيلى خلاط ‖ —eisen (ا لا) چنكلى چوق كمى دميرى ، چنكللى قانجه ‖ —füßig (ص) (تاطبيعه) آياقلرى طيرملنوب چيقمغه مستعد اولان حيوانات ‖ —mast (ام) (كيده چيقه‌بيلنلر ايچون مكافات وريلان) مكافاة دبركى ‖ —partie (امؤ) طيرمانوب ، صاريلوب چيقمقدن عبارت اولان ادعا ، بحث ، (پارتى) ، اويون ‖ —pflanze (امؤ) (نبا) صارماشيق‌كبى صاريلوب چيقان ويا يره اوزانوب كيدن نبات ‖ —specht (ام) (تاطبيعه) ديوار ، آغاج قفانى ‖ —stange (امؤ) جناستيق ميدانلرنده صاريله‌رق چيقمق ايچون معمول ديرك .

Klettern (ـــ فعلا ±) (21) a. [Klette] طيرملنوب ، صاريلوب چيقمق ‖ —auf einen Baum برآغاجه چيقمق .

Klebe (ـــ اخلا) (56) (شهر ومملكت) پروسيانك قديم يردوقه‌لغى .

Klick (ـ حرند) ! — طراق .

Klicke (ـــ امؤ) (53) [فر] (عمو) طولانديريجى جمعيت ‖ جمعيت فساديه .

Klicker (ـــ امؤ) a. (40) چوجقلرك طاشدن اوفق اويون طوپى .

Klickern (ـــ فعلا +) a. (21) (عمو) =kleckern .

Klieben (ـــ فعمتع) a. (21) و f, (20) (ايالت لسانى) يارمق ‖ (فعلا -) و —sich (فعمطا) يارلمق ، آيرلمق ، چاتلامق .

Kli-ent (ـــ ام) (51) [لاتينجه] (عد) (محكمه‌ده دعوى وكيلى طرفندن كندوسنه وكالت ايديلان كمسه ، ايشى دعوى وكيلنه حواله ايتمش آدم) موكل ‖ مشترى .

Klientel (ـــ امؤ) (49) برنوتر، دعوى وكيلى وياطبيبك مشتريلرينك هيئت مجموعه‌سى .

Klima (ـــ ا لا) (56) [روم] (جغر وحكم) اقليم ‖ مملكت ، بلده ، ديار .

Klimatologie (ـــ امؤ) (49) و (53) [روم] اقليملرك احوالندن بحث ايدن علم ، مبحث الاقاليم .

Klimmen (ـــ فعلا ±) e. (20) و a. (21) طيرماشمق ، طيرمانمق ، يوقارى چيقمق ، طوتنه‌رق ، آصيله‌رق يوقارى چيقمق .

Klimper„... (ـــ ···) —kasten (ام) —=Klapper„ ‖ —lied (ا لا) كورولتولى (فقط معناسز) نقرات . kasten

Klimpern (ـــ فعلا + وفعمتع) a. (21) [klempern=] طينغيرداتمق ، چينلاتمق ، اوتمك مثلا : — mit dem Gelde جبنده‌پاره‌يى شاقيرداتمق ‖ (موسيق) برچالغى‌يى (in der Tasche) طينغيرداتمق‌مثلا — auf dem Klavi'ere پيانوده‌برقاچ‌آهنك ياپمق ، چالمق ، طينغيرداتمق ‖ (عمو) كوتو پيانو چالمق .

Klimse (ـــ امؤ) (53) (اسويچره‌لسانده) Riß= .

Kling ! (ـ حرند) ! — قلينغ ! طيرينق ! ‖ —klang ! طرينغ طيرانغ ! (ا م) mit Kling und klang بيوك‌علامت مسروريت ايله ‖ آياق طاقمنجه (ا لا) (38) موسيقى آلتى .

Kling„... (ـــ ···) —beutel (ا م) اعانه طورباسى ، كيسه‌سى ‖ —beutel=Träger (ا م) كليساقيومى، واقف ‖ —fähigkeit (امؤ) (برموسيق پارچه‌سنك ويا بيتك صداى اصلى‌يه نظراً اولان حال وقوتى) پرده، مقام ‖ klang (ا م) (inv.) اصوات‌مكررمثلا klank der Gläser— بارداق، قدحلرك يكديكرينه چارپملرندن حاصل اولان صدا ‖ خوش،لطيف صدالى جامعلر ، ايو تأثير حاصل ايدن الفاظ ‖ —stein (ا م) اورلديغى وقتده انعكاس صدايى موجب بركان طاشى .

Klinge (ـــ امؤ) (53) [klingen] آلات جارحه‌نك نامولسى ، تيورى ‖ — قلنچ ، ج ، بيچاق وامثالنك نامولسى ‖ قلنچ‌وامثالنك‌ترسى‌وياپانيله اولان‌ضربه Hiebe mit flacher— ‖ (قلنچ تعليمنده) ايوقلنچ صاللار، قوللانور، er schlägt eine gute— اوكوزل اسقريم ياپار ‖ (مجا) (يمكده) يمكه اوايو چتال‌آتار، صاللار ، اويمكده ايوسلاح قوللانور ‖ Jemand vor die برينى‌دوئللويه دعوت‌ايتمك ‖ (ع) man ließ die —fordern تكميل‌غارنيزون(برشهرده Garniso'n über die—springen

bei der - bleiben (مجا) قلنچدن کچیرلدی || بولنان عسکر)
فکرندن دونمامك ، ایشندن وازکچمامك || تل وصیرمه دوکمکه
مخصوص آلت ؛ حاده دستکاهی || موسیقی آلتی .

Klingel (ـّ امؤ)(53)[Klingeln] اوفق چینغراق، ذیل.

Klingeln (ـّ فعلا +) .a (21) ذیل ، چینغراق چالمق ||
(فعیکشخ) es klingelt چینغراق چالینیور || (فعمتعـ)
Jemand aus dem Schlafe — چینغراغی چالەرق برینی
اویقودن اویاندیرمق ||—sich (فعمطا) ||(ا لا) (*sans pl.*)
(ذیل، چینغراق حقنده) اوتمك ، چالینمق ، چینغیردامه .

Klingen (ـّ فعلا +) .a (20) ونادراً .a (21) سس
ویرمك، صدا چیقارمق، اوتمك، طنین انداز اولمق || (موسیقی)
zusammen— gut (schlecht) (سس صدا وامثالی حقنده)
اویمق، خوشه کیتمك، اویمامق، خوشه کیتمامك ؛ هم آهنك اولمق ||
(ع) mit—dem Spiel موسیقه اوکده اولدیغی حالده ||
der Name klingt gut بو بر ایو اسم ، بو اسم قولاغه
خوش کلییور || Das klingt wie ein Märchen بو (بر)
مصاله بکزه‌یور، حقیقته بکزه‌میور || Das klingt sonderbar
انسانك بوکا ایناممیه‌جغی کلییور ، بوانسانه برتحف کلییور ||
die Ohren klingen ihm آنك قولاقلری چیکلایور || (فعلا-)
sein Ruf (اهتزازات صدائیه کبی اطرافه انتشار ایتمك)
ist bis in ferne Länder geklungen آنك شهرتی، (نامی)
اوزاق یرلرده دکین یایلمشدر، یایلدی || mit den Gläsern—
قدحلری شاقیرداتمق، بربرینه اورمق ||—auf Jemandes Wohl
برینك صحتنه قدحنی اورمق ، ادارهٔ اقداح ایتمك .

Klingen„... (ـّ ...) [Klinge] —schmied (ا م)
(صنع) قلنج ناملوسی یاپان تیمورجی ، قلنجی .

Klinik (ـُـ امؤ) (49) [روم] (طب) (خسته خانه‌ده
وخسته‌لرك یتاغی یاننده جریان ایدن خصوصات ، خسته خانه‌ده
تعلیم اولنان عملیات طبیه) سریریات .

Kliniker (ـُـ ام) .a (40) [روم] (طب) خسته خانه‌ده
خسته یتاقلرنده عملیات اوکره‌نان، سریریات درسی کورن طبیب.

Klinikum (ـُـ الا) (38)[روم] = Klinik .

Klinke (ـّ امؤ)(53)[فی الاصل Riegel] (چیلنکیرلکده)
قپوماندالی || سورمه .

Klinken (ـّ فعلا + و فعمتعـ) .a (21) ,am Schlosse
— an der Thüre, am Drücker قپویه، قپونك مندالینه
باصه‌رق ویا اوره‌رق آچمق .

Klinker (ـّ ام) .a (40) [klingen] اك ایوجنسندن ،
غایت کوزل پیشورلمش (فلمنك) طوغله‌سی .

Klinse (ـّ امؤ) (53) =Spalt ‘Ritze .

Klipp (ـّ حرند) !klapp — چات پات ! || (دکرمانده)
تیق تاق ! || (ص)(24) یالکز : und klar —ʼ آچیق وبراق ، صاف
وتمیز صورتنده مستعملدر .

Klipp„... (ـّ ...) — fisch (ا م) (تاطبیعـ) غایت
اینجه وچوق دیشلی صاراغوس بالیغی || klapp— (ا لا)
دکرمانك تیق تاق ایتمسی || maus— (امؤ) (تاطبیعـ) صخروی
(قیا اوستنده، ایچنده یشایان حیوانلره منسوب) فاره || —schenke
(ا مؤ) اوفق ، قرانلق قولتوق (میخانه) ، کور قولتوق ||
schliefer— (ا م) (تاطبیعـ) : Kap’scher—schliefer
کرکدانه بکزر یبانی (آفریقا) فاره‌سی ، زبابه || —schule

(ا مؤ) محله مکتبی || —schüler (ا م) الفبا اوقویان ، دها
هنوز مکتب ابتدائیه‌یه دوام ایدن طلبه || —zeug (ا لا)
چوجق اویونجاقلرینك بالجمله نوعی .

Klippe (ـّ امؤ) (53) (بحر) قیا ، شاپ یر ، تهلکه‌لو
محل کذا (مجا) || — (verborgene : یاخود) blinde
دکز طالغه‌لرینك چارپدقلری کیزلی قیا || n—Reihe niedriger
دکز ایچنده وصو حذاسنده بولنان قیالر سلسله‌سی || مقاصله
کسلمش کوشه‌لی ویالکز تمغه‌لنمش اقچه .

Klippen„... (ـّ ...) küste — (ا مؤ) قیالقلی ،
مخاطره‌لو ساحل || voll—،reich— هرایکیسیده(ص) چوق
قیالیغی ، شاپلغی بولنان || dachs— (ا م) (تاطبیعـ)=
Klipp=schliefer .

Klipper (ـّ ام).a (40)(بحر) [فلمنکجه klip کسمك ؛
مرا : Kutter] (چوق یوك آلور وسریع الحرکه یلکنلی کمی)
قوطره .

Klippe(r)n (ـّ فعلا +) a (21) [klipp] دکرمن
چاغلداغی کبی برسس چیقارمق .

Klippig (ـّ ص) (24) قیا وشاپله طولو || مخاطره‌لو .

Klirr! (ـّ حرند) تقریباً : تیرینغ !

Klirren (ـّ فعلا + ، حرکت، تبدیل موقع حالنده
فعلا -) .a (21) ارتجاج ایتمك ، شماته ، کورولتی یاپمق ،
طیرر طیرر .... ایتمك || (علی الخصوص اسلحه، مهموز وپنجره
حقنده) شاقیردامق طینغردامق || کورلتی ایله برشیئه اورمق ||
—mit den Gläsern بارداقلری طینغیرداتمق، شاقیرداتمق .

Klistier (ـُـ : [klĭ-sstĭ’rₑ ا لا)(38) =Klystier .

Klitschig (ـّ و : ـُـ ص) (24) es Brot — خمور کبی
چامورلی اکمك .

Kloak (ـُـ ام (الا) (38) [لاتینجه] دها زیاده مستعمل:
Kloake (ـُـ امؤ) (53) کیریز ، بولاشیق لغمی ؛ لغم .

Klöbchen (ـُـ الا) .b (40) kloben) کلمه‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) اوفق وکسلمش آغاج || (صنع) (چیلنکیرلکده)
کلید سورمه‌سی کوپریجیکی .

Kloben (ـُـ ام) .b (40) [klieben] کسلمش ، یارلمش
اودون || (زرا) کتن دمتی || (بال قوغانلرنده) آری بکنك
قپادلدیغی یر || (مجا) =Klotz || (صنع) ترازه قولی || (اوزرنده
برجسم متحرك اوله‌بیله‌جك صورتده بولنان جسم) قازیق ،
محورقازیغی || (ماکنه) مقره تکرلکی، مقره || —feststehender
ثابت مقره .

Klobig (ـُـ ص) (24) قالین ، قبا ، یونلمامش ؛ آغیر ||
(مجا) قبا ، نزاکتسز، تربیه‌سز ، اودون کبی .

Klomm (ـّ) ، klömme (ـّ)، (klimmen فعلنك
اندیقاتیف وسوبژونتیف امپارفه برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Klonisch (ـُـ ص)(24)[روم](علم امراض) er Krampf—
(وقتی بلیرسز وغیراختیاری سیکیر اویناقلغی) تشنج ارتجاجی،
اسپازموز .

Klopf„... (ـّ ...) brett— (ا لا) (شاهینجیلکده)
بوشنه ، سربست اوچوب طورمقده اولان شاهینی کیرو
چویرمك ایچون اوزرینه اوریلان تخته || fechten— قلنج ایله
اوروشه‌رق تعلیم ایتمك || مطراق اوینامق ، تیغزنلك ایتمك ||
قبادایلق ایتمك || hammer— (ا م) (قپوده) قپوطوقماغی ||

كولونك ، بيوك وآغير تيمورجى چكيجى ‖ hengſt— (ا م)
يورلمش حيوان ، ايكديش ‖ holz— (الا) (صنع) تخته
طوقماق ، (مطبعه) صحيفه‌لرك مرتب حرفلرينى دوكوب دوزلتمكه
مخصوص غايت دوز تخته ‖ jagen— (الا) ، jagd—(ا مؤ)
. Klapper„ jagd=

Klopfe (ـًـ امؤ) ㊿ [klopfen] طياق ، كوتك ‖ تسويه تخته‌سى .

Klöpfel (ـًـ ا م) ㊵ a. [klopfen] =Klöppel .

Klöpfeln (ـًـ فع لا + وفع متع) ㉑ a. [klopfen] خفيفجه اورمق .

Klopfen (ـًـ فع لا +) ㉑ a. [قديم آلمانجه clophôn] اورمق ‖ (فع يكشخ) es klopft قپوچالينيور ، قپويى اوريورلر ‖ das Herz klopft mir (كذا فع يكشخ): es klopft mir im Buſen يوركم (قلبم) چارپيور ‖ Jemandem auf die Finger — (مرا : Finger)‖(فع متع) اورمق ، ضرب ايتمك مثلا den Staub aus den Kleidern— (مرا : einen Nagel in die Wand— ديواره ‖ (aus-klopfen برچيوى ميخلامق ، (اورمق) چاقمق .

Klöppel (ـًـ ا م) ㊵ a. [عادى آلمانجه] (صنع) =Klopf=holz ‖ einer Glocke— برچاكك طوقماغى ‖ يارلمامش اودون ، صوپا ‖ دانتله ياپمغه مخصوص آغاج ايكنه ، طبغ .

Klöppel„... (... ـًـ) dicke— (امؤ) چاك طوقماغنك قالينلغى ‖ اوزرينه ياپيشديرلمش دانتله مودلى (حاوى كاغد) ‖ kiſſen— (الا) (صنع) دانتله‌لى (اوفق ، قولتوق) ياصديق ‖ muſter— (الا) دانتله مودلى ‖ nadel— (ا مؤ) دانتله ايكنه‌سى ‖ ſpitzen=Arbeiterin— (امؤ) اينجه دانتله‌ياپان قادين ‖ zwirn— (ا م) (تجا) garn— (الا) (تجا) دانتله تيره‌سى .

Klöppeln (ـًـ فع متع) ㉑ a. [Klöppel]—Spitzen دانتله ياپمق ، اورمك .

Klöpplerin (ـًـ امؤ) ㊿ (صنع) =Klöppel=arbeiterin .

Klop(p)s (ـً ا م) مفردى ㉖ وجمى ㊱ [klopfen] (آشجيلقده) قييلمش ات واون ويا پاتاتس ازمه‌سيله ياپيلان ايرى ويووارلاق كوفته ، غاسقالوپ .

Kloſett (ـً- الا) ㊳ وياخود ㊻ [انكليز] قدمخانه ، آياق يولى ، آبدستخانه .

Kloß (ـَ ام) ㉛ ، جمى بعضا (Klöſe) طوپ وكثيف برجسم ، (يوشاق ويووارلاق) طوپ ، يووارلاق ‖ طوپراق ييغنى . (آشجيلقده) (ات ، خمور) يووارلاغى ، كوفته ، پاتاتس ، اكمك ، يومورطه واون خليطه‌سندن مركب يووارلاق .

Kloſter (ـَـ الا) ㊴ a. [لاتينجه claustrum] مناستر ، تكيه ، زاويه .

Kloſter„... (... ـَـ) gut— (الا) مناستر ، تكيه‌يه عائد اموال ، وقف ‖ zwinger— (ا م) چله‌خانه ‖ bruder— (ا م) برطريقته داخل اولان درويش ‖ frau— (امؤ) مناستره كيرمش قادين ، (تكيه‌نشين) ‖ gelübde— (جمع لازم) مناستره كيرر ايكن ياپيلان نذر ، آداق ‖ geſellſchaft— (ا مؤ) برطريقه مخصوص راهب ويا راهبه‌لرك حاللرى ، يشايشلرى ‖ بونلرك هيئت مجموعه‌سى ‖ ſchrift— (ا مؤ) (مطبعه) تقريباً : غوتيك يازيسى حروفاتى ‖ ſchule— (امؤ) مناستر مكتبى ‖ مناستره تابع مكتب ‖ ſchweſter— (ا مؤ) راهبه ‖ zelle—

(ا مؤ) مناستر اوطه‌سى ، حجره ، چله خانه ‖ zucht—
(امؤ) كليسا نظامى ، آداب واركانى ، تربيه‌سى ، ضبط وربطى .

Klöſterlich (ـًـ ص) ㉔ كليسايه عائد ، مناستره مخصوص ومتعلق ، كليساجه .

Klotz (ـً ا م) ㉛ اودون كوتوكى ‖ آغاج كوكى ، كوده قسمى ‖ كسمه ، يارمه اودون ‖ بوداقلى (ياقمغه مخصوص) آغاج ‖ auf einen groben—gehört ein grober Keil (ضر مثلا) دينسزك حقندن ايمانسز كلور ‖ (مجا) (حس وفكردن ظرافت ونزاكتدن برى اولان كيمسه ، طويغوسز آدم ، اودون كبى قبا ، خويراد ، يونتولمامش كيمسه) اودون كبى آدم ‖ (ع) (هوان طوپلرينك يتاقلق آغاج ترتيباتى) قونداق .

Klotz„... (...ـًـ) preſſe— (ا مؤ) (صنع) (مجلدلكده) آغاج منكنه ، تضييق ماكنه‌سى ‖ beute— (ا مؤ) (آرى تربيه‌سى وبال يتشديرلسى ايچون) آغاج آرى قوانى ‖ ſchuh— (ا م) ايرى اوكچه‌لى تخته قوندوره .

Klotzen (ـً فع لا +) ㉑ c. =glotzen ‖ قبا ، نزاكتسز ، تربيه‌سز خويراد طورانمق ‖ (فع متع) (عمو) كليتلى پاره ويرمك مجبوريتنده بولنمق ، پاره بايلمق ‖ er hat viel müſſen—(tüchtig : وياخود) او برچوق پاره ويرمكه مجبور اولدى ، برچوق پاره بايلدى ، اينجه برپاره‌دن چيقدى .

Klotzig (ـً ص) ㉔ (عمو) [Klotz] قبا ، اودون كبى .

Klown (ا م klăou'nₑ) ㊻ [انكليز] (تياترو وامثالى اويونلرده تحقلق ايدن) پاسقال .

Klub(b) (ـً ا م) ㊻ ونادراً ㊷ a. [انكليز] (خصوصيله امورسياسيه‌يه دائر مذاكرات ومباحثاتده بولنان شركت وجمعيت) قلوب ؛ لونجه (يالكز اعضالرينك دخولنه مساعده اولنان جمعيت) قپالى جمعيت بونلرك دائره‌سى ، قلوب .

Klub„... (...ـً) hütte— (ا مؤ) اسويچره ده پيستو اعمالنه مخصوص قلبه ، فابريقه‌لردن آلپ قلوبنك واردانه تخصيص اولنمشى ‖ lokal— (الا) قلوب (دائره‌سى) .

Klubbiſt (ـً ا م) ㊿ [Klub] قلوب اعضاسندن اولان ، قلوبه دوام ايدن .

Kluft (ـً ا مؤ) ㉟ [klieben] ياريق ، آره‌لق ، آچيق ‖ (على الخصوص برطاغ وياقياده) ياريق ، غارمسى دليك ‖ (درين وكنيش) — چقور ، اوچوروم ، ديبسز ، اوجى بوجاغى يوق چقور ، اوچوروم ، كذا (مجا) ورطه ، تهلكهٔ عظيم ‖ ياريق ، فرجه ‖ (صنع) كريتى .

Klüften (ـً فع متع) ㉑ b. [Kluft] يارمق ، چاتلاتمق .

Klüft-holz (ـًـ الا) ㉕ يارمه اودون .

Klüftig (ـًـ ص) ㉔ ياريقلى ، چاتلاقلى ، ياريقله طولو .

Klug (ـَ ص) ㉑ [وسط آلمانجه kluoke نازك ، اينجه ، كبار ، ظريف] عاقل ، ذكى ، درايتلو ، فطين ‖ (صورت نسبيه‌سى : klüger دها زياده عقللى) ‖ (مبالغه صورتى : klügſt اك عقللى) ‖ دور انديش ؛ كوزى آچيق ، شيطان ، قورناز ، حين اوغلو حين ؛ (اوكرنمديكى برشيئى بيلان) ‖ (ضر مثلا) durch Schaden wird man— ضرر انسانه عقل اوكردر ‖ ich kann nicht daraus — werden بن بوندن برشى (آكلايه‌ميورم ، آكلايه‌مدم ‖ ,ſchwatzen— : وياخود) reden— Sie reden ‖ عقللق ايتمك ſprechen, (عمو): —ſchnacken— ſehr— عقلنك ايرديكى ، كندى بيلديكى كبى سويلنوب

طورینورسك || er ist nicht recht— اونه دیدیکی (کندی سویلدیکی) بیلمز ، بیلیور .

Klug,... (‹···›) —schwätzer (ام) عقلادومبلکی، (عمو) || —schnacker (ام)، —sprecher (ام) هرشیئه بهانه بولان ، معترض ، عقلا دومبلکی حریف .

Klügelei (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊾ تخمیناً : عقلالق .

Klugheit (ـ ـ ا مؤ) ㊾ عقللیلق ، ذکاوت، فطانت || قورنازلق ، اینجه دوشونمه ؛ تدبیرلیلك .

Klumpen (ـ ا م) b. ㊵ (شکلسز، بیچمسز ویاخود یوارلاق) جسم کثیف ، طوپ ، یوارلاق ، یوماق || (مایعات دروتـده) کثیف ، قویو ، پیختی || —butter (ا مؤ) طورتولی یاغ || gegossener— (آلتون وامثالی) کلچه‌سی || (بربری اوزرینه ییغلمش انسان ویا اشیا ییغنی) برآلای انسان، اشیا ، برییغین ، برچوق اشیا || Alles auf einen—werfen هپسنی ، جمله‌سنی بر یره ییغمق .

Klümpern (ـ فع لا +) (فع مطا) a. ㉑ sich— و طوپلانمق، پیختیلنمق || بر یره جمع ایتمك، خلط ایتمك .

Klunker (ـ ا مؤ) a. ㊵ (عمومیتله) آصیلان، صاللانان اشیا ؛ پوسکول ؛ آویزه‌ده صارقان بللور پارچه‌لری || (البسه‌ده) صارقان ییرتیق پارچه‌لر || (بالجمله قیمتسز واکثریا تقلید تزیینات || پالتوده ؛ قیونلرك توکلرنده وصغیرلرك قویروقلرنده بولنان ، صارقاق چامور وحیوان ترسی .

Kluppe (ـ ا مؤ) ㊿ (صنع) [klieben] کرپتی ، ال منکنه‌سی .

Kluppen (ـ فع متع) a. ㉑ صیقمق، صیق باغلامق ، چکمك ، باصدیرمق، صیقیجه قوجاقلامق .

Klus (ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] (جمع : —en) . Klaus=

Klüse (ـ ـ ا مؤ) ㊿ (بحر) غومنه دلیکی ، مازغالی (کمینك اوکنده وهر ایکی طرفنده خلاط ویا زنجیر یکمسنه مخصوص دلیکلر) .

Klüver (ـ v ـ ا م) a. ㊵ (بحر) فلوق، استرالیه یلکنی (کمینك اوك طرفنده آچیلور) .

Klysopompe (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊿ [فر] = Klystier=pumpe .

Klystier (ـ ـ ا لا) ㊳ [روم] یقامه ، احتقان ، حقنه || setzen ویاخود : Klysti(e)ren=ein—geben .

Klystier,... (‹···›) —blase (ا مؤ) لاستیك احتقان طوپی || —spritze (ا مؤ) احتقان شیرینغه‌سی .

Klysti(e)ren (ـ ـ فع متع) a. ㉑ [Klystier]— Jemand برینه اجرا اولنان شیرینغه‌یه نظارت ایتمك || برینی شیرینغه ایتمك .

Km. (Kilome'ter کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Knabbern (ـ فع لا + فع متع) a. ㉑ کمیرمك ، دفعاتله وآز ایصیرمق || an etwas— برشیئی کمیرمك .

Knäbchen (ـ ـ ا لا) b. ㊵ [Knabe کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی] کوچوك (ارکك) چوجقجغز .

Knabe (ـ ـ ا م) ㊾ (ارکك) چوجق || (اون اوچ یاشندن یوقاری) ـ تقریبا : کنج ، دلیقانلی چوجق || (استهزا ویا تزییف مقامنده) Sie sind ein unverschämter —

مناسبتسزسکز ، کستاخلق ایدییورسك ! اما صیقلمازسك ها ! آز دکلسك ، یمانسك !

Knaben,... (‹···›) —schule (ا مؤ) کنج (ارکك) چوجقلره مخصوص مکتب || —alter (ا لا) صباوت ؛ وقت شبابت || —kraut (ا لا) (نبا) سحلب || —mäßig (صـ) —streich || غلامپاره (ا م) —schänder || knabenhaft = (ا م) کلغان بکلکی، اوته‌ده برده سورتمه؛ چوجق غوغاسی || —wurz (ا م) (نبا) —kraut || —zeit (ا مؤ) چوجقلق ، صباوت .

Knabenhaft (ـ ـ صـ) ㉔ چوجقجه‌سنه، چوجق کبی؛ صباوتکارانه .

Knäblein (ـ ـ ا لا) b. ㊵ = Knäbchen .

Knack (ـ حرند) !— طیراق ! تاق ! چات ! وکذا s— || s— (ا م) مفردی ㉖ وجمعی ㊱ چاتردامه ، چاتلامه ، طیراق ایتمه (ویوکورولتی ایله وقوعه کلان شی) || das Glas hat einen—bekommen قدح (شاق دیه) چاتلادی (قیریلدی) .

Knack,... (‹···›) —beere (ا مؤ) (نبا) به‌ده‌ری || Wald= = erdbeere || —mandel (ا مؤ) قورو (کورك قبوقلی) بادم || —stiefel (ام) (عمو) مثلا —alter—stiefel = Knaster || —bart || —werk (الا) طاشدن معمول و اوزری چکیجله ایشلنلش دیوار || —wurst (سرت واینجه) دومانلادلش خنزیر صوجوغی .

Knacken (ـ فع لا +) a. ㉑ [knack] چاتلامق ، چات ایتمك ، چاتیردامق || (فع متع) قیرمق ، قوپارمق || (مجا) Jemandem eine harte Nuß zu--geben برینك آغزینه تیمور لبلبی ویرمك (سرت چویز طیامق) ، باشنه پوسکوللی بلا مسلط ایتمك .

Knäck=Ente (ـ ـ ا مؤ) ㊿ (تاطبیعه) بلدیرجین اوردکی ، باغیرتلاق .

Knagge (ـ امؤ) ㊿ [عادی آلمانجه] (آغاجده، تخته‌ده بولنان) بوداق || (دولکرلکده) پاینده .

Knall (ـ ا م) ㊳ ونادراً ㉛ (بردنبره وشدتلی اولان کورولتی) پاتلامه ، چاتلامه ، چاتیردی || (طوپ وتفنکك پاتلامسی (قیرباجك) شاقلامسی || (مجا) بردنبره ، درعقب ، همان ، بلا فاصله ، همان آرقه‌سندن ، حیق میق دیمکه قالمدی || (حرند) !— پات ،کوت ، کوم (اسلحه‌سسی تقلیداً) .

Knall,... (‹···›) —bonbon (ام) (یره‌اورنجه‌ چاتلایان پاتلانغج ، شاقلاق طاشی ، بونبونی || —blei (کیم) نیترات دوپلومب || —effe'kt (ام) بعضاً : کورولتی پاتیردی ، شماته؛ (تیاترولرده) بعض شیلر ، معرفت کوسترمکه مخصوص ماکنه || —roth (صـ) غایت قرمزی ، آتشی قرمزی || —schote (ا مؤ) (عو) Ohr=feige= || —silber (ا لا) (کیم) آمونییور دارژان (نشادر ایله کوموشك احتراقندن حاصل اولان مادهٔ کیمیویه .

Knalle (ـ امؤ) ㊿ چوجقلرك کاغددن معمول اویونجاغی، شاقلانغیج ، پاتلانغج || آرابه قامچیسینك شاقلامسی .

Knallen (ـ فع لا +) a. ㉑ [Knalle] شاقلامق ، چاتلامق || (اسلحهٔ ناریه حقنده) پاطلامق ، (کوملك) || (فع یکشخ) es knallte zweimal ایکی دفعه پاطلادی، ایکی ال بوشالدلدی، (mit den Gewehr)— (اشخاص حقنده) || ایکی دفعه آتلدی

تفنك پاطلاتمق || —mit der Peitsche قامچی شاتلاتمق || den Pfropfen—lassen طاپه‌یی پاتلاتمق ، شیشه‌یی آچمق || der Pulverthurm (پاتلامق ، هوایه اوچمق) (فعه لا —) knallte in die Luft باروت قله‌سی هوایه اوچدی || (فعه متع) —etwas in die Luft برشیئی هوایه فیرلاتمق ، هوایه آتمق ، برهوا ایتمك|| Jemandem die Peitsche um die Ohren— برینك صورتنه برقامچی پرلشدیرمك ، اورمق ، قامچی‌یی صورتنده چاتلاتمق .

Knäller (ـَ ـَ)، (عو) Knaller=Baller (ـَ ـَ ـَ) هرایکیسیده : (ا م) a. (40) Kneller= .

Knapp (ـَ ص) (24) [knapp ، طار] اکثریا : (البسه حقنده : وجوده صیق وکوزل ، تام اوتورمق) er war so nett und—angezogen اونه کوزل کیئمش ، البسه وجودینه نه کوزل اوتورمش ایدی || پك طار ، صیق || (همان آنجق کفایت ایده‌جك) آز ، پك جزئی || آشاغی ، فقیرانه || seine Leut sehr—halten فیئاتی دون || (اوشاقلرینه) پك آز پاره ویرمك || ein—es Auskommen haben (پك)جزئی برکلیری اولمق، همان احتیاجات ضروریه‌سی تسویه ایده‌جك قدرکلیری اولمق .

Knapp„... (ـَ...) —haus (ا م) (عو) (قشله وحبسخانه‌لرده) بقال || —sack (ام) هکبه || دیلنجی طوربه‌سی .

Knappe (ـَ ـَ ا م) (52) [Knabe=] اسکیدن (برشوالیه‌نك اصیل اولان خدمتکاری) شوالیه آغاسی ، خدمتجیسی || (اسکی) امیرآخور ، سلاحشور || (شوالیه‌لرك مستملکاتنده اصول اداره واحوال سائره‌سندن خبردار اولمق اوزره چالشمقده بولنان کیمسه) || (صنع) چراق ، یماق || باخصوص دکرمنجی ، چوقه‌جی وطوقومه‌جیلر یانلرنده بولنانلر || (معدنجیلکده) ایکنجی معدنجی ، معدنجی یماغی .

Knappen (ـَ فعه لا + فعه متع) a. (21) چاتلامق ، شاقلامق || ab-zwacken= || جیریلك ، پینتیلك ایتمك .

Knappheit (ـَ امؤ) (49) [knapp] طارلق ،صیقلق || ضرورت || ضعیفلك || خست ،کیرلی‌چیقنلق || پاره‌سزلق .

Knappschaft (ـَ ـَ امؤ) (49) برشوالیه یاننده بولنان آغا ، خدمتجی ؛ سلاحشوران || چراق ، یماق جمعیتی ، اصناف کروهی .

Knaps! (ـَ حرند) knack= .

Knapsen (فعه لا +) e. (21) (ایالت لسانی) طارلاتمق ؛ صیقمق || (مرا. ab-zwacken) .

Knarr! (ـَ حرند) غاجور غیجر ! چاتیر چاتیر !

Knarre (ـَ ـَ امؤ) (53) [knarren] (خرستیانلرك قولنجه حضرت عیسانك دیریلوب سمایه عروج ایتدیکی کونده یاپیلان بیوك پاسقالیه‌هفته‌سنده) کلیساده چاك یرینه چالنیلان تخته آلت (Klapper=) .

Knarren (ـَ فعه لا +) ونادراً (فعه متع) a. (21) [مرا. knirren ، knurren] سیوری کسکین پرسس‌چیقارمق، غاجیردامق ، غاجیر غاجیر اوتمك ، جایر جایر (سس ویرمك) اوتمك، غیجردامق (قپو وامثالیله آغربوکلی آرابه کبی) || mit —etwas برشیئی غیجرداتمق || —mit der Knarre: یاخود،— (بیوك پاسقالیه‌ده) چاك یرینه تخته چالمق || (ماکنه حقنده) طاقیرداتمق ، کورلتی ایتمك ، اوتمك ، غاجیردامق .

Knarrig (ـَ ـَ ص) (21) دائما غاجیر غوجور ایدن ، غیجردایان .

Knast (ـَ ا م) (38) [عادی آلمانجه] آغاجده بوداق || (صنع) صاغلام میشه‌کوتوکی|| (مجا) (عمو) (اشخاص‌حقنده) (دیرك کبی اولان کیمسه) غایت دینج وصاغلام آدم .

Knaster (ـَ ام) a. (40) [اسپانیولجه: قامش‌سپت] (برنوع انجیله‌جك توتون) قاناستر ؛ توتون || Knast= (مجا) .

Knaster-bart (ـَـَ ا م) (31) (عمو) عسکرلکده اختیارلمش نفر ، (ضابط) ، اسکی پالا .

Knastern (ـَ فعه لا+) a. (21) غاجردامق، غیجیردامق|| (عمو) یللنمك|| چیتردامق، چیترچیتر ایتمك|| (مرا. Knistern)|| [Knaster] (توتون حقنده) قوقوسنه باقمق،تجربه ایتمك||(الا) b. (40) (*sans pl.*) چیتردامه، غیجردامه، غاجیرغاجیر ایتمه .

Knattern (ـَ فعه لا+) a. (21) [صدایی تقلیداً مرا . Knitern] قورو ومکرر صدا ایله عکس انداز اولمق، بویله برصدا ویرمك || (آتش حقنده) چاتیردامق ، چیتردامق ، چیتلامق || (الا) b. (40) (*sanspl.*) —der Gewehre تفنکلرك پاطیردیسی ، چاتیردیسی (پاطلامسی) .

Knäu(e)l , Knau(e)l هرایکیسیده: (ـَ) ام (الا) (40)a. [قدیم‌آلمانجه chleiva=لاتینجه Kugel :globus] یوماق، طوپاق || طوپ ، (ع) ال خمبره‌سی || (کذا مجا غایت کثیف انسان‌حیوان‌غلبه‌لغی) || (مجا) یکدیکرینه کچمش ، طولاشمش، طوپلانمش،صارلمش اولان بیغین، طوپ، یوارلاق ،کومه || (نبا) چیچك طوپی بیغی .

Knäu(e)l... (ـَ)(...)(ـَ) —Korb (الا) یوماق سپتی || —binse (امؤ) (نبا) حصر اوتی ؛ حیزران ||—wickel=Maschine (امؤ) یوماق صارمغه مخصوص ماکنه .

Knauf (ـَ ام) (31) [Knopf=] دوکمه (شکلنده اولان هر برشی) || (معما) —einer Säule بردیرکك (باشی) باشلغی (Kapitä'l=) .

Knaupeln (ـَ فعه لا+ وفعه متع) a (21) (ایالت‌لسانی) Knabbern= || (الا) (کورك شیلر حقنده) قیتیرقیتیر ایتمك .

Knauser (ـَ ا م) a. (40) خسیس،طمعکار،بخیل‌کمسه، کیرلی چیق ,

Knautschen (ـَفعه متع) a.,c. (21) (عمو) بوروشدیرمق، ازوب بوزمك ، صیقمق، اوغوشدیرمق، صیقشدیرمق.

Knebel (ـَ ا م) a. (40) قیصه قالین دکنك ، صوپا || اشیا دنکلرینك باغلامسی‌ایچون قوللانیلان آغاج پارچه‌سی || کوپکلرك بوینه باغلانان چوماق|| —an einem Trensen-Gebisse قنطارمه‌نك قوللری || ال قپانوبده یومروق تشکل ایتدکده اورته پارمغك کوکنك میدانه چیقان کمیکی .

Knebeln (ـَ فعه متع) a.(21) [Knebel] برباغ چوماغیله ایوجه باغلایوب کرمك || (بحر) ایپلری یلکنلره باغلامق .

Knecht (ـَ ا م) (38) (Herr کلمه‌سنك مقابلی) اوشاق، خدمتجی، خدمتکار|| اسیر|| (مجا) (اشیا حقنده) —fauler ودها طوغری اوله‌رق: —der Faulen (مرا . faul) .

Kne(e)s (ـَ ا م) مفردی (26)، جمعی (36) [اسلاو | روسیه‌ده ارثاً برعنوان ومأموریتی حائز کمسنه ، قنه‌ز، قنیاز، پرنس (رتب مختلفه‌سی واردر) .

Kneif (ـَ ا م) (38) [عادی آلمانجه . مرا . canif] بیچاق ‖ (بغچوانلقده) اکری بیچاق ، طرپان .

Kneif „ ... (ـَ...) —kuß (ا م) Jemandem einen—kuß geben ‖ برینك برطرفندن چیمدیکلیه‌رك اوپمك ‖ —mal (ا لا) چمدیکك براقدیغی چوروك ‖ —zange (ا مؤ) قیصقاج .

Kneifen (ـُ ـَ فع متع) n. (20) یاخود a. (21) چمدیکلمك .

Kneifer (ـُ ـَ ا م) a. (40) چیمدیکلیان ‖ برونه یاپی واسطه‌سیله تثبیت ایتدیریلان کوزلك (=Klemmer) .

Kneip „ ... (ـَ...) —abend (ا م) مکاتب عالیه طلبه‌لرینك مصاحبه‌یه حصر ایتدکلری اقشام ‖ (عمو) ، (عو) دوکون ، قینه‌کیجه‌سی ‖ —bruder (ا م) عیش وذوق‌سون کیمسه ‖ —zange (ا مؤ) کرپتن (صنع) ال منکنه‌سی ، قیصقاج .

Kneipe (ـُ ـَ ا مؤ) (53) [kneipen] (آشاغی طاقمنه مخصوص مسافرخانه) میخانه ، بو جنسدن قهوه ، قولتوق (میخانه) ‖ توتون ایچیلان محللر (قهوه خانه) ، قهوه ، بیرا خانه ، لوقانطه ‖ (کلغان بکی لسانده) طلبه اوطه‌سی .

Kneipen (ـُ ـَ فع متع) a. (21) بعضاً دخی n. (20) [عادی آلمانجه]=kneifen ‖ die Schuhe—mich قوندره‌لرم آیاغمی صیقییور، اوریپور ‖ es kneipt mich im Bauche قارنمده بربوروتی (صانجی) وار ‖ (فع لا +) (دلیقانلیلر بیننده) (in einer Kneipe—) (برمیخانه‌ده، بربیرا خانه‌ده) ایچمك .

Kneller (ـُ ـُ ا م) a. (40) کوتو (ایچمکه مخصوص) توتون .

Knellern (ـُ ـُ فع لا +) a. (21) (توتون حقنده) کوتو قوقمق ‖ تعفن ایتمك .

Kneph (f ـُ ا خا لا) (56) (اسا) مصر الهه‌لرندن قنف.

Knes (ـَ) =Knees .

Kneten (ـُ ـَ فع متع) b. (21) [قدیم آلمانجه chnetan] یوغورمق ، تخمیر وتعجین ایتمك ‖ (طبده) den Körper— وجودی اوغوشدیرمق، صیقیجه اوغمق، دلك ایتمك، ماساژ یاپمق ‖ علی الخصوص (اجزاجیلقده) (یوغوره‌رق یموشاتمق) یوغورمق ، تعجین ایتمك : قارمق ‖ (صنع) قارمق .

Knick (ـُ حرند) —s کذا (صدایی تقلیداً) طیریق ! (مرا . knack) ‖ (ا م) (38) (قدحده) صیچرامش، قوپمش ، قیریلمش ، چاتلامش محل) قیریق ‖ (برشیئك براز اکلسیله خط مستقیم اوزره بولنمیوب منکسرحاله کیرمسنه سبب اولان) قیریقلق، کوشه، دیرسك یاپان یر ‖ (داللری یکدیکرینه کچیرلمش، اورلمش اولان) چیت ‖ (آغاجلری قیصه طوتلمش اولان) قورو ، چالیلق .

Knick „ ... (ـُ...) —(e)bein (ا لا) (ا م) یوررکن بجاقلری اکیلان ، بوکیلان ‖ قدح دروننده یمورطه صاریسیله دیکر برلیکوردن مرکب ایچکی ‖ —stütz (جمناستیق) (پارالل) ده دیرسکلر بوکولمش اوله‌رق آصلمه حرکتی .

Knicken (ـُ فع لا ±) a. (21) [Knick] طیریق صداسنی ویرمك ، چیت دیمك، بوصدا ایله قیرلمق، چاتلامق ‖ er knickt beim Gehen اوکیدرکن بجاغی(بجاقلری) بوکیلور؛ صاللانور،

طوتماز ‖ (فع متع) (مجا) —kein Gräschen کیمسه‌یی اینجتماز اولمق .

Knicker (ـُ ا م) a. (40) =Knauser ‖ مارکیزدنیلان کوچك شمسیه .

Knickern (ـُ فع لا +) a. (21) چاتیردامق، غیجیردامق، چتیردامق ‖ =knausern .

Knicks (ـُ حرند) =knick ‖ (ا م) (38) =Knick ‖ (دیزلرینی بوکه‌رك وحیوانك اوك) بجاقلرینی قیره‌رق یاپیلان رسم تعظیم ، اکیله ‖ رکوع .

Knicksen (ـُ فع متع) c. (21) =knicken ‖ (فع لا +) اکیله‌رك تعظیم ایتمك ‖ (فع لا —) اکیله‌رك، دیز چوکر کبی یاپه‌رق حرکت ایتمك ‖ sie—von dannen اکیله‌رك (احترام ایدرك برصاغنه برصولنه سلام ویره‌رك) اورادن چیقدیلر ، کیتدیلر ، صاووشدیلر، چکیلدیلر، بویونلرینی قیردیلر .

Knie (ـَ ا لا) (38) [غوتجه kniu= لاتینجه ge'nu] دیز ‖ auf die—e fallen دیزلری اوزرینه دوشمك ، دیزچوکمك ‖ (مجا) etwas über's—brechen (برشیدن خلاص اولمق بتورمك، آرقه‌سنی آلمق اوزره) بتورمك، بر ایشی بتوریویرمك، باشدن صاومه یاپمق ‖ دیزکبی بوکولمش اولان برشی (نبا) دوکوم ، بوداق (یری) ‖ (بر یول، آغاج ویا نهرك دیرسك یاپدیغی، قیورلدیغی محل) دیرسك ، کوشه .

Knie„ .... (ـَ...) —beuge (ا مؤ) (ع) (جمناستیقده آیاغك طپوقلری متصلاً قالقمق وبرونلری یرده قالمق شرطیله اللر یاننده ویاقالچه اوزرنده ویایوقاریده بولنمق اوزره) دیزلری طوغری بوکمه ‖ —gelenk (الا) دیزك اویناق یری ‖ —hoch (ص) دیز یوکسکلکی ، بو یوکسکلکده ‖ —strumpf (ا م) دیز چورابی ‖ —band (ا لا) دیز باغی ‖ —gelenk=Band (ا لا) اویلوقله بالدیرك برلشدیکی محلده بونلری ربط ایدن دیز قپاغی جوارنده بولنان رباط ، سیکیرلر ‖ —hosen (جمعمؤ) دیزلك ، پوطور؛ (قیصه چیزمه پانطالونی، کولوت) ‖ —kissen (ا لا) کلیسالرده دعا ایدنلره (دیزچوکدکده) طیانمق ایچون یاصدق ‖ —leder (ا لا) برسوارینك ، طاشجیلق ویا معادنده ایشلیان عمله‌لرك دیزلرنده‌کی مشین؛ (ع) برترمپته‌جی، داوولجینك دیزلك مشینی ، دریسی ‖ —polster (ا لا) =—kissen ‖ —rohr (ا لا) بر بورونك دیرسکی، دیرسکلی بورو ‖ —scheibe (ا مؤ) (تشر) دیز قپاغی ‖ —stück (ا لا) دیزه قدر چیقاریلان فطوغراف ، رسم ‖ بر بورونك دیرسك پارچه‌سی .

Kni-en (فعلا +) a. (21) دیز اوزرنده اوتورمق، بولنمق ‖ (فع لا —) دیز چوکمك ‖ sich— (فع مطا) دیز چوکمك ، دیز چوکه‌چوکه دیزلری چورومك ‖ sich wund— (الا) b. (40) (sans pl.) دیزچوکه‌رك حاصل اولان وضعیت، دیزچوکمه، چومله.

Kniff (ـُ) kneifen) فعلنك صورت ماضیه‌سنك برنجی واوچنجی شخصلری).

Kniff (ـُ ا م) (38) [kneifen] چمدیکلمك ‖ چمدیك ‖ چمدیکدن (وجودده حاصل اولان) لکه ، بره چوروك ‖ (کاغد وچماشورده حاصل اولان) قات، بوروشقلق ‖(مجا)(عمو) دسیسه ، خدعه ، حیله ، الچاپوقلغی ، مهارت،فند، معرفت ‖ برمقصده‌وصول ایچون قوللانیلان حیل،دسائس خفیه؛ انتیریقه .

Kniffe (ـُ ـُ) kneifen) فعلنك سوبژونتیف امپارفه برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Kniffeln (ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ [Kniff] (عمو) بياغيه‌سنه حيله، خدعه ايتمك .

Kniffen (ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [Kniff] قات، بوروشوق قيوريق يايمق

Kniffig (ـ ـ صـ)㉑(عمو) كال‌حيل‌ودسائس ايله(مملو).

Knifflich (ـ ـ صـ) (عمو) ㉑ [Kniff] =kniffig || ديكنلى || مشكل ، صعوبتلى .

Knigge (ـ ـ ا خام) ㊻ (mit Umgang —s er hat Menschen) nicht studirt اوانسانلە يشامسنى اوكرنمامش ، بيلمز ، او شنلك كورمامش .

Knipp (ـ) (kneipen فعلنك انديقاتيف امپارفەسنك برنجى واوچنجى مفردشخصلرى) || !—(حرتد) تقريباً : طيريق || (ام) ㊳ (صورت تصغيرەسى —chen) (الا) ㊵b. پارمقلرك چاتيردامسى، چيتلامسى || اورته پارمقله اوريلان فيسكه .

Knipfen (ـ ـ فعـ لا +) c. ㉑ خفيفجه چيتلامق ، چاتلامق || — mit den Fingern پارمقلرينى چيتلاتمق || فيسكه‌لمك .

Knirps (ـ ا م) مفردى ㉖ ،جمعى ㊱(عمو) اوفق ، بجاقسز (انسان) ، چوق كوچك ، بودور .

Knirren (ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ (مرا. knirschen ، knarren) .

Knirschen (ـ ـ فعـ لا +) a., c. ㉑ [knirren] چاتيردامق ، غجيردامق ، بومثللو سس چيقارمق mit den Zähnen— ديشلرينى غجيرداتمق،ديشلريله‌غاجيرغاجير ايتمك || vor Wuth— حدت وغضبدن كوپورمك || (فعـ متعـ) ازمك، خرد وخاش ايتمك || محو وخراب ايتمك .

Knister,... (ـ ـ ...) röcheln— (ا لا) (ط) شدتلى (فنا صورتده) خيرلتى .

Knistern (ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ چيتيردامق || (آتش حقنده) چاتيردامق ؛ چيتيردامق ، چيتلامق ؛ غايت خفيف شاقيردامق ، شينغلدامق .

Knittel (ـ ـ)= Knüttel .

Knitter (ـ ـ ا م) a. ㊵ يوروشقلق ، قيرمه .

Knitter=gold (ـ ـ ـ الا)㊳(sans pl.)=Rauschgold.

Knittern (ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ =knistern || (فعـ متعـ) بوروشديرمق ، ازمك ، بوزمك || —fich (فعـ مطا) قيزمق، حدت ايتمك .

Knix knixen knicks (مرا. Knix) .

Knoblauch (ـ ـ ا م) ㊳ (نبا) صارمصاق .

Knoblauch(s),... (ـ ـ ...) —wurst (ا مؤ) صارمصاقلى صوجوق || —brühe (ا مؤ) صارمصاقلى صالچه .

Knöchel (ـ ـ ا م) a. ㊵ [Knochen كلمه‌سنك صورت تصغيرەسى] (تشر) الده وپارمق مفصللرنده كميك چيقينتلرى || (آياقده) كعب ، طوپوق كميكى || (بيلكده) عظم زند ، بيلك كميكى || كميك زار .

Knöcheln (ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ fip(p)fen || (كميك‌زار ايله اوينامق) زار آتمق .

Knochen (ـ ـ ام) b. ㊵ [Knoten ، Knopf كلمه‌لرينه منسوب] كميك، عظم zu—werden كميكلشمك ، كميكه تحول ايتمك .

Knochen,... (ـ ـ ...) —mark (ا لا) كميكلرده اولان ايليك || —ansatz (ام) (تشر) نتؤ كاذب ، نتؤ ثانى، نتؤ ضامن || —artig (صـ) كميك كبى، كميكه مشابه؛ كميك‌جنسندن || —dürr (صـ) برده‌ى بركميك، قوپقورو || —einrichter (ا م) قيريقجى ، چيقيقجى || —fäule (ا مؤ) (علم‌امراض) كميك چورومسى ، رم || —fraß (ا م) كميك چورومسى || —füge ، —fügung (ا مؤ) كميكلرك مفصلى، مفصل يرى || —hauer (ا م) قصاب || —haut (ا مؤ) (تشر) قشرعظم، سمحاق || —mann (ا م) اسكلت || (عمو) اولوم || —mehl (ا لا) كميك توزى || —mühle (ا مؤ) (صنع) كميك دكرمنى || —naht (ا مؤ) (تشر) قفا كميكلرينك محل التصاقى ، درز ، حياطه || —säure (ا مؤ) (كيميا) حامض فوسفور || —splitter (ا م) كميك چاتلامسى ؛ (جراحلقده) قيرلمش كميكدن چيقان اينجه پارچه ، شظيه .

Knöcherich (ـ ـ صـ) ㉑ اتسز .

Knöchern (ـ ـ صـ) ㉔ كميكدن .

Knöchicht (ـ ـ صـ) ㉔ knochig .

Knochig (ـ ـ صـ) ㉔ [Knochen] كميكلى ، اتسز ، قورو ، سرت || —fein اينجه، ضعيف ، نارين ، كميكلى .

Knödel (ـ ا م الا).a ㊵ [Knoten كلمه‌سنك صورت تصغيرەسى] (آشچيلقده) =Kloß || (قيزاردلمش يبانى آرمودى) قورو آرمود .

Knolle (ـ ـ ا مؤ) ㊺ =knollen .

Knollen (ـ ـ ام) .b ㊵ صورت تصغيرەسى : Knöllchen (ـ ـ ا لا) .a ㊵ (عموميتله يوارلاق شكلده اولان) طوپ ، طوپلانمش شى || (حيوانى ونباتى اعضالرده يوارلاق اولەرق حاصل اولان شيشكينلك ويا قبارتى) دوكمه، طومورجق، يومرو ، حدبه .

Knollig (ـ ـ صـ) ㉔ يومروويا قبارجقلى، حدبه‌لى ، درنى || (صوغان بيچمنده اولان) ، كوكنده بصله‌سى بولنان (نبات‌حقنده) || (مجا) (عمو) يالكز knotzig=knollig .

Knopf (ـ ا م)㉛ [قديم‌آلمانجه Knauf=chnoph] دوكمه || sich etwas an den Knöpfen abzählen دوكمه‌لرينى صايەرق اولەجقمى‌اولميەجقمى ديه نيت طوتمق || (برباستونده) دكنكك باشى || (قاريوله‌نك) طوپلرى || (طوپلى ايكنه‌نك) باشى || (اسقريم) مچك اوجنده‌كى طوپى ، دوكمه‌سى || (بحر) كمينك قطع ايتديكى مسافه‌يى اولچمكه مخصوص ايپك هراللى متره‌ده‌كى دوكومى وبو دوكوملر آره‌سنده‌كى اولچى .

Knopf,... (ـ ...) —blume (ا مؤ) (نبا) اوبوز اوقى دينيلان كوزل چيچك ، خشيشة الجرب || —draht (ا م) (صنع) طوپلى‌ايكنه باشى يايغه مخصوص‌تل || —eisen (ا لا) (ع) =gabel— || —haken (ا م) تيربوشون || —gabel (ا مؤ) (ع) دوكمه سيلكه مخصوص اورته‌سى طولانى دليك مستطيل الشكل تكه ويا تخته‌دن معمول لوحه || —nadel (ا مؤ) طوپلى ايكنه .

Knöpfchen (ـ ـ الا) .b ㊵ [Knopf كلمه‌سنك صورت تصغيرەسى] اوفق‌دوكمه، دوكمه‌جك|| دولاب ، چكمه دوكمه‌سى|| (تشر) كميكلرك مفصللرده‌كى دوكوم وقبارجقلرى ، لقمه || (نبا) باش، دوكمه شكلنده اولان نبات || (معما) فصل‌مشترك، تقاطع نقطه‌سى .

Knopper (ـُـ ا مؤ)(53)[Knopf][تجا ونبا) = Gall=apfel .

Knorpel (ـُـ ا م) a. (40) (تشر) غضروف ، قيقيرداق .

Knorren (ـُـ ا م) b. (40) [knirren ، knarren كلەلرينە منسوب] سرت وچزيكلى قبارق ‖ آغاجدە طمورجق ، دوكەكى قبارتى (Knast=) ‖ آغاج اورى ‖ ورم عظم .

Knorr=hahn (ـُـ ا م) (31) (تا طبيع) آفريقا طوى قوشى .

knorrig ، **Knorricht** (ـُـ ص) (24) [knorren] دوكەلى ، قبارجقلى ، دردلى ، اورلى ؛ بوداقلى ، بوغوملى .

Knospe (ـُـ امؤ)(53)[Knubbe] اكثريا : —(„Blüthen) طمورجق ؛ كوز ‖ (نبا) (چيچكردە) غنچە ‖ دها هنوز نشوونما بولمقدە اولان وجود .

Knospen (ـُـ فعلا+) b.(21)[Knospe] طمورجقلانمق ، طمورجق سورمك ؛ غنچەلنمق ، غنچە ويرمك ‖ غنچەكبى آچيلمق (كذا مجا)‖ (الا) b.(40)(sans pl.) و Knospung (امؤ)(49) غنچەلنمە ، طمورجقلانمە .

Knötchen (ـُـ الا) b. (40) (Knoten كلەسنك صورت تصغيريەسى) اوفق بوداقجق ،آغاجلردە اولان اوفق دوكومجك .

Knote (ـُـ ام) (52)= Knoten‖(كلغان بكلرنجە) اصناف چراغى ، اصنافدن اولان كمسە ‖ قبا ، خوراد ، تربيەسز آدم .

Knoteln ، **knöteln** ايكيسيدە : (ـُـ فعلا+.وفعمتع) c.(21) دوكوملمك ، قبارجق ياپمق (كذا قادينلرك ال ايشى) .

Knoten (ـُـ ا م) b. (40) [قديم آلمانجە chnodo ؛ Knopf ، Knochen كلەلريلە اساساً مناسبتى بولنور] دوكوم‖ (مجا)صعوبت ‖(علم امراض)(قبارجق،شيشكينلك)يومرو،حدبە‖ —in der Lunge (بعضاً) آق جكردە حاصل اولان قبارجق (ورم) .

Knoten (ـُـ فعمتع و فعلا +) b. (21) دوكوملمك ، دوكوم ياپمق .

Knoten„... (ـُـ ···) —holz (الا) بوداقلى آغاج ‖ —förmig (ص) دوكوم ، بوداق شكلندە ‖ —punkt (ا م) عقدە (دوكوم) نقطەسى (كذا شمندوفر حقندە) التصاق ، مركز نقطەسى ‖ —schnur (ا مؤ) دوكوملى ايپ ؛ زنار‖ —schnüre (جمع اولەرق) قديم چينليلرايلە پروآنلرك مخابرە ايپلرى‖ —schrift ايپلەياپيلان مخابرە ، (يازى) ‖—schnur=‖ —schürzung (ا مؤ) (نبا) قپالى وحيلەلى اويون‖ —stock (ا م) بوغماقلى ، بوداقلى باستون ، صوپا ‖ —strick (ا م) (خرستيانلرك فرانسيسقان دينيلان طريقندە بولنان راهبلرك بللرينە باغلادقلرى) دوكوملى قوشاق ‖ —tau (الا) (جنا) (اوزرينە صاريلەرق چيقيلان) دوكوملى ايپ ، خلاط .

Knotenhaft (ـُـُـ ص) (24) =knotig .

Knöterich (ـُـُـ ام)(38)(نبا)[Knoten]بوغماقلى ، دوكوملى داللرى اولان ذواتيە ، راونديە قبيلەسندن آراقيطون نوعى ، پيرە اوتى ، قرە باشاق .

Knotig (ـُـُـ ص) (24) [Knoten]= knorrig ‖ دوكوم، بوداق ، بوداقلە مجهز ‖ [Knote] قبا ، تربيەسز، نزاكتسز كمسە .

Knubbe (ـُـ ا م) (52)، **Knubbel** (ـُـ ا م) c.(42)

Knubben (ـُـ ا م) b. (40) [Knopf كلەسنە منسوب] دوكوم ، طمورجق ، بوداق ، بوغماق .

Knuff (ـُـ ا م) (31) (عو) يومروق (ضربەسى)،موشتە .

Knüll (ـُ ص) (24) (عو) [knollig] سرخوش، سكران ، مست ، طولغون .

Knüllen (ـُـ فعمتع) a. (21) بوروشديرمق ، ازمك .

Knüpfen (ـُـ فعمتع) و — sich (فعمطا) a., c. (21) [Knopf] دوكوملمك ، باغلامق ، ربط ايتمك ‖ einen —Knoten(مجازى) ein Bündniß (برمناسبت،رابطە) بردوكوم باغلامق ، پيداايتمك ،(عقداتفاق ايتمك)‖ مربوط ومعطوف اولمق ، عائد بولنمق .

Knüppel (ـُـ ا م) a. (40) [اساساً klopfen دن مأخوذ klüppel] يووارلاق ، ايرى اودون ؛ ايرى ، قالين صوپە ‖ (يونتولمامش آدم) ميشە اودونى ، صوپاكبى حريف .

Knüppel„... (ـُـ ···) —dick (ص) صوپا قالينلغندە ، صوپا ، اودون كبى قالين ‖ —verse (جمع مذكر) = Knüttel=verse .

knüppelicht ، **Knüppelhaft** . هرايكيسيدە : (ـُـُـص) (24) صوپا،اودون كبى ، اودونجەسنە ‖ (مجا) اودون كبى ؛ يونتولمامش .

Knurps (ـُ ا م)مفردى(26)وجمعى(عو)(36)=Knirps .

Knurpsen (ـُـ فعلا +) c. (21) (عو)=knabbern .

Knurr! (ـُ حرتد) كدينك مرلدامەسى .

Knurr„... (ـُ ···) —kater (ا م) ميرميرايدن كدى‖ —hahn (ا م) =Birck=hahn‖ Brumm=bär= (مجا) (تا طبيع) قرلانغيچ بالغى .

Knurren (ـُـ فعلا +) a.′ (21) [مرا . knirren ، knarren] (على الخصوص كوپك،آيو وخويسز آدم حقندە) مرلدامق ، خوردامق ، سويلنمك‖ (كدى حقندە) ميرمير ايتمك‖ (بوش باغرصاق حقندە) غورولدامق .

Knurrig ، **knurrisch** ايكيسيدە : (ـُـ ص) (24) خيرلدايان ، مرلدايان ، خوردايان،ميرميرايدن .

Knusp(e)rig (ـ) (ـ) ـُ ص) (24) قيتير قيتيرايدن، چاتردايان .

Knuspern (ـُـ فعلا +)و(فعمتع) a.(21)=knabbern.

Knust (ـُ ام) (38) اكمك كنارى ، قبوغى .

Knute (ـُـ ا مؤ) (53) [روس] قرباچ ، قامچى .

Knutschen (ـُ فعمتع) a., c.(21)(عو)=knautschen‖ اوخشامق ، تلطيف ايتمك ؛ مداهنە ايتمك .

Knüttel (ـُـ ا م) a. (40) [Knote] =Knüppel ‖ (بحر) ايپ اوركوسى .

Knüttel„... (ـُـ···) —verse (جمع مذكر) غيرمرتب ومنتظم سويلنيلان بيت ، صالاپاتدن سويلنيلان غيرصحيح نظم .

Knütten (ـُـ فعمتع) a. (21) (عو) (ايالت لسانى) اورمك .

Koadjutor (ـُـ y ـ ا م) (43) [لاتينجە] پسقپوس ملازمى ، وكيلى .

Koaks (ـُ ام koks تلفظ اولنور)(inn.) [انكليز] =koke .

Koalisi(e)ren (ـُـ ـ ـ) a. (21) [لاتينجە] —sich (فعمطا) اتحاد واتفاق ايتمك ؛ برجمعيت تشكيل ايتمك .

Koaxen (ـ ـ فعلا +) c. ㉑ (قوربغه‌كبى) واق واق ايتمك .

Kobda (ـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] (نبا) آمريقادن كتورلمش قوبه چيچكى .

Kobalt (ـ ا م ، ا لا) ㊳ [لاتينجه] (كيميه ، معد) قوبالت ، زرنيق طاشى .

Kobalt„... (...) —glas (ا لا) حمض قوبالت قاريشيق يشيل جام .

Koben (ـ ا م) b. ㊵ (شمال ايالتلرنده مستعمل) [يعنى Hütte : مرا . Kaba'che] آلتنده حيوانلرك بارنمسنه مخصوص صوندرمه ، خينزير طامى ؛ اطرافى آچيق آخور || (انسانلر ايچون طار وكوتو مسكن) باراقه ، كومس .

Kober (ـ ا م) a. ㊵ (شمال ايالتلرنده مستعمل) [Koben كلمه‌سنه منسوب] =Kiepe || (باصيق وايكى قولپلى صمان صاپندن معمول) ال سپتى || (بالقعبيلقده) نهرك دیبنه ايكى قازيق چاقه‌رق آغلر تزيين اولنان باليق دوزاغى .

Koblenz (ـ ا خالا) (inv.) (جغر) (رن‌نهرى‌اوزرنده) پروسيانك مستحكم قوبلنتس شهرى .

Kobold ' بعضاً **Kobolt** (ـ كذا ـ ، اكثريا : ـ ام) ㊳ جن ، پرى ؛ غول يبانى || يارامز ، پك‌اويانق ، شيطان چوجق || (ـ ا م) ㊸ طاقلاق (قيله) .

Kobold „ ... (... ، ... ، ...) —schießer (ا م) طاقلاق قيلان .

Kobolzen (ـ فعلا+) c. ㉑ =Kobold=schießen .

Kobolz (ـ) (inv.) (عمو) يالكز : —schießen =Kobold=schießen .

Koburg (ـ ا خا لا) ㊸ (جغر) قوبورغ(دوقه‌لغى) .

Koch (ـ ا م) ㉛ [لاتينجه coquus] .Köchin (ـ ا مؤ) ㊿ آشچى ، آشچى قادين || (مجا) (ضر مثل) man weiß nicht, wer— oder Kellner ist بورادە نه افندى بللى نه اوشاق ، هرقفادن برسس چيقيور .

Koch„ ... (...) —birne (ا مؤ) پيشمكه‌كلور آرمود || —buch (ا لا) يمك كتابى || —herd (ا م) آشچى‌اوجاغى || —junge (ام) آشچى يماغى، مارميتون || —kelle (امؤ) يمك كيچه‌سى || —kessel (ا م) يمك تنجره‌سى (قزغانى) || —kunst (ا مؤ) بعضاً : (عمو) ماهرآشچى‌قادين || —köchin (امؤ) يمك پيشورمك صنعتى، آشچيلق‌فنى، اصولى || —löffel (ا م) —pfanne || —kelle = (ا مؤ) طاوه ، قولبلى تنجره || —topf (ا م) تنجره ، چوملك .

Kochen (ـ فعلا +) a. ㉑ (يمك حقنده) پيشمك || (صو، سود وامثالى حقنده) قاينامق || das Blut kocht ihm قان آنك طمارلرنده قاينايور ، شدتله جولان ايديور in den Adern || er kocht vor Wuth حدتندن كوپوريور || (فع متع) پيشورمك ، قايناتمق ، طبخ ايتمك || آشچيلق ايتمك || (ضر مثل) es wird überall mit Wasser gekocht (هر يرده ...) صو ايله پيشوريلور) دنيانك هرطرفى بردر || —sich (فع مطا) مثلا —mürbe sich يومشامق ، ازلمك ، هلمه‌لنمك .

Kochenille (ـ ، صورت تلفظى : kŏ-chĕnĭ'le-yĕ) (ا مؤ) ㊿ [اسپا] (تجا) و (صنع) بوياجيلقده :) قرمز ، قرمز بوجكى ، (هوام القرمز) .

Kocher (ـ ا م) a. ㊵ [kochen] پيشوران ، طبخ ايدن || على الخصوص —Kaffee„ (ا م) قهوه پيشوران || (قهوه پيشورمكه مخصوص‌قاپ) جزبه ، كذا =Kaffee maschiene .

Köcher (ـ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه chochar] اوق قوبورى || (اسكيدن) اوسطونج طاقمى .

Köchin (ـ ا مؤ) ㊿ (مرا . Koch) .

Kochin-china (ـ ch ـ ch ـ ا خا لا) ㊸ (جغر) قوشنشين .

Koda (ـ ا مؤ) ㊾ [ايتا] (موسيقى) برآهنكك صوك فصلى .

Köder (ـ ا م) a. ㊵ (بالقعبيلق وآوجيلقده) (دوزاغه قونيلان) يم (كذا مجا) .

Ködern (ـ فع متع) a. ㉑ [Köder] (براولطه‌يه) يم طاقمق || يملمك ، يم ايله جلب ايتمك (كذا مجا) .

Kodex (ـ ام) ㊳ [لاتينجه] (اكثريا لاتينجه تصريفاتيله مستعملدر ، مضاف اليهى : Ko'di'cis وجمعى : Ko'dices) (اسكى) اليازيسى || قانوننامه، نظامنامه ، دستور .

Kodifizi(e)ren (ـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] قوانين جمع وتنظيم ايتمك .

Kodille (ـ امؤ kŏ-di'ie-yĕ) ㊿ (اسپانيادن‌آلنمه برنوع كاغد اويونى) قوديل اويونى .

Kodizill (ـ ا لا) ㊳ [لاتينجه] (عد) ضميمهٔ وصيتنامه || برمعاهده ويامقاوله‌يه ياپيلان ذيل .

Kodomanus (ـ ا خا م) ㊱ (تاريخ قديم) عجم شاهى داراى ثالثك لقبى .

Ko-effizient (ـ ـ ا م) ㊿ [لاتينجه] (ريا) برعدد مفروضى كوسترن حرف اوزرنده بولنوب اشبو عددمفروضك اونكله ضرب اولنمسنه دلالت ايدن رقم ، امثال .

Kofent (ـ ا لا) ㊳ (Klosterbier) ضعيف ، خفيف آرپه صويى ، بيرا .

Koffer (ـ ا م) ㊵ ، نادراً ㊸ صنديق || بيوجك چانطه .

Koffi-eh (ـ ا مؤ) (inv.) [عر] (باشه اورتيلان ويا صاريلان) كفيه .

Kognak (ـ ا م صورت تلفظى: kŏ'ńe-yăke) ㊸ [فر] قونياق .

Ko-gnat (ـ ا م) ㊿ [لاتينجه] آناطرفندن‌خصم‌اولان .

Kohäri(e)ren (ـ فع لا +) a. ㉑ [لاتينجه] (حكم) اتحاد ، التصاق وارتباط ايتمك ، اجزاى فردى بر برينى طوتمق، تماسك ايتمك .

Kohl (ـ ا م) ㊳ (نبا) اكثريا : لحنه || (مجا) Das ist aufgewärmter— بو هركسك بيلديكى شى ، (ايصيديلوب ايصديلوب ينه قونيلان) || صاچمه‌سوز (جان صيقان، اصلى‌واساسى اولميان لاف) كوزه‌لك || [عر] Kohol= (sans pl.) .

Kohl„ ... (...) —blatt (ا لا) لحنه ياپراغى || —kopf (ام) لحنه ، كلم‌باشى|| كذا (مجازى‌اولەرق سرسم برآدم حقنده) لحنه قفالى || —weißling (ا م) (تا طبيعه) بياض وقنادلرينك اوجلرى سياهلى كله‌بك || —amsel (ا مؤ)

(تا طبیعه) قره طاوق‖ markt — (ام) (تجا) سبزەوات
بازاری ‖ —schwarz = (عمو) (ص) — pechschwarz ‖
—rabe (ام) (تا طبیعه) قره قارغه ‖ —rübe — (امؤ)
(زرا) شلغم ، شلجم ‖ schwarz— (ص) كوركبی قره، قپ قره .

Kohle (ـ ـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه cholo یعنی
auf (glühenden) —n sitzen (مجا) ‖ كور [verbrannt
آتش (دیكن) اوستنده اوطورمق، طورمق ‖ —(Stein=)
طاش كوری، معدن كوری .

Kohlen (ـ فه متعه وفعه لا +) .a (21) برفتیل‌حقنده :
(یانوبده كور خالنه كچمك) كور اولمق ، كور حالنه كچمك ‖
یاقمق، كورحالنه قومق ‖ كور ایله‌رسم‌یاپمق، چیزمك . Holz— (zu Kohle machen) آغاجی ، اودونی یاقوب كور
Kohlen,,... (ـ...) —feuerung (امؤ) معدن
كوریله تسخین ایتمه‖ آتش، معدن كورینك احتراق،یانمه‌سی‖
—arbeiter (ام) كورمعدنلرنده‌چالیشان‌عمله‖ —brenner
(صنعه) كورجی، كور یاپان‖ oxy'd — (الا) (كیمیا) حمض
قاربون ‖ —säure (امؤ) (كیمیا) حامض قاربون ‖
—staub (ام) كورتوزی‖(صنعه) (باروتخانه‌ده) دوكولمش،
سحق اولنمش كور ‖ —stoff (ام) (كیمیا) قاربون ‖
—wasserstoff (ام) (كیمیا) ایدروژن قاربوره ‖ —zeche
(امؤ) (صنعه) كورمعدنی (كورمعدننك اولدیغی‌محل) .

Köhler (ـ ـ ام) .a (40) [Kohle] كورجی .

Kohobi(e)ren (ـ ـ ـ فه متعه) .a (21) [عر] (كیمیا)
برمایعی برقاچ دفعه اینبیقدن چكمك ، مكرراً تقطیر ایتمك .

Kohol (ـ ـ ام) (56) [عر] (بویا نوعی) قوهول .

Kohorte (ـ ـ امؤ) (53) [لاتینجه] (ع) (تاریخ قدیمده)
اسكی‌رومالیلرك پیاده‌عسكرندن برطابور ‖ (كذا مجازی اوله‌رق
اهالی غلبه‌لغی ، خلق جمعیق) .

Koje (ـ ـ امؤ) (53) [عادی آلمانجه ویاخود لاتینجه
ca'vea] (بحر) حرب كیلرنده‌كوچك ضابطه ویولجی، تجارت
كیلرنده مشتریلره مخصوص (اوطه‌جق) قماره ، قابینه .

Koka (ـ ـ امؤ) مفردی (.inv) وجمعی(s —) [برەزیلیا
لسانجه Khoka =Pflanze] (نبا) پرونك‌میوه‌سی‌توتون
وقهوه یرینه مستعمل بركوچك آغاجی‌اولوب‌یاپراقلرینك‌صویده
اولدیغی مغذیدر .

Kokarde (ـ ـ امؤ) (53) [فر] شاپقه اوزرنده مأموریت
علامتی (رسمی مأمورین شاپقه‌لرینك اوك طرفنده معدن
ویا مشیندن یاپلمه اشارتكه تبعیته‌كوره رنكی تحول‌ایدر) ‖
كذا(ع) نفراتك چوقه سرپوشلرینك اوكنده ورسمی قاسكتلرینك
یاننده بولنان قوقارده دوكمه‌سی .

Koke (ـ ام امؤ kôke تلفظ اولنور) (53) (اكثریا
جمعی s (e) koke مستعمل اولوب kôksse تلفظ اولنور)
قوق دنیلان معدن كورینك قطرانی آلنمشی .

Köker (ـ ـ ام) .a (40) [Köcher] (صنعه) (پورسلان
وچوملكجیلكده) طوپراغی یاقمغه مخصوص محفظه ‖ (بحر)
آغاج بورو ، اولوق ‖ برطلومبه‌نك صندیغی .

Kokettieren (ـ ـ ـ فعلا +) .a (21) [فر] ناز ، ادا ،
جلوه ، عشوه بازلق ، شوخلق ایتمك ، كندینی بكندیرمكه ،
صاتمغه چالشمق ‖ (قادین حقنده) كوز قیرپمق ویا دیكر درلو
(چهره ایله) اشارت‌ایتمك ‖ اویناق اولمق .

Kokon (ام) (الا) فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) قوزاق،
ایپك قوزه‌سی .

Kokos (ـ ـ امؤ) (.inv) [روم] —baum= .
Kokos,,... (ـ...) Öl (nuß)— (الا) هندستان جویزی
یاغی ‖ —baum (ام) فصیله نخلیه‌دن هندستان‌جویزی‌آغاجی .

Kokotte (ـ ـ امؤ) (55) (عمو) [فر] طاوق ‖ كوزده
چیقان آرپه‌جق ‖ (اوچ) آیاقلی وقولپلی تجره ‖ شیلق ،
اویناق قاری ، آشفته .

Kolbe (ـ ـ امؤ) (55) Kolben .

Kolben (ـ ـ ام) .b (40) [قدیم آلمانجه cholbo
كله‌سنه منسوب وعائد] اسطوانه‌وی برجسمك نهایتی،
اوجی ‖ (اوجیله برابر تكمیل جسم) اورمغه مخصوص
طوپوز، كورز‖ Keule —برتفنكك دیپچكی‖ eines Gewehres بیوك
شیشه ‖ (دها یوشاق) كیبك بوینوزی ‖ (تنكه‌جیلكده)
Löth=kolben= ‖ پیستون ‖ (ع) (طوپچیلق) طومارك‌باشی .
Kolben,,... (ـ...) —stange (امؤ) برپیستونك
صاپی‖ fliege— (امؤ) (تاطبیعه) اشك آریسی (Horni'sse=)
‖ —blech (الا) دیبجك قپاغی، طبانی (تیموری)‖ —förmig
(ص) طوپوز شكلنده ‖ (نبا) چوماق شكلنده اولان ‖
—hirsch (ام) (آوجیلق) كنج كیبك ‖ —rohr (الا)
(نبا) بطاقلق قامشی ‖ weizen— (ام) (نبا) قیش بغدایی .

Kolibri (ـ ـ ام) (56) كذا (.inv) [آمریقا لسانجه]
(تا طبیعه) قولیبری (سینك قوشی انواعندن) .

Kolik اكثریا : ـ ـ ، نادراً وفقط دها طوغری اوله‌رق :
ـ ـ امؤ) (49) [روم] (علم امراض) قارن آغریسی ، صانجی ،
وجع بطن .

Kolise-um (ـ ـ ـ الا) (44) رومانك اسكی برتیاتروسی .

Kolk (ـ ام) (38) و (31) [عادی آلمانجه] صوایله طولو
برچقور ‖ wirbel) in einem Fluße)— (نهرده) (صویك
آقینتیلی اوله‌رق دوندیكی یر) كرداب ، شیطان آقندیسی .

Kolkothar (ـ ـ الا (ام)) (56) (.sans pl) غالبا [عر]
كبریتیت حدیدك آتشده قیزدیرلمسندن حاصل اولان قرمزی
برحمض حدید ، قلقطار .

Kolleg (ـ ـ الا) (56) [لاتینجه] (جمعی : ien,—ia—
(صورت تلفظی gh ...) Kolle'gium= ‖ —in's
درسه كیتمك ‖ gehen ein — (über Lo'gik) halten منطق
اوزرینه بردرس ویرمك .

Kollege (ـ ـ ام) (52) [لاتینجه] همصنف، مأموریت
آرقداشی،مسلكداش؛ برداڑه‌ده بولنان ، دائره (قپو یولداشی)
آرقداشی‖ رفیق‖ شریك ، اورتاق ‖ قلفه .

Kollegium (ـ ـ الا) (59) یاخود (44) [لاتینجه]
(برچوق اشخاصدن متشكل) هیئت ، مجلس ، انجمن .

Kollekti(e)ren (ـ ـ ـ فه متعه وفعه لا +) .a (21) اعانه
جمعی ‖ پارسه طوپلامق .

Kollektiv (ـ ـ ـ ص) (21) [لاتینجه] جامع ، مجموع ؛
مشترك‖ (الا) (56) جمعی(Kollektiva)، كذا : Kollektivum
(ـ v ـ ـ الا) (58) (غرا) اسم جامع .

Kollektor (ـ ـ ام) (53) [لاتینجه] (حكمه)
الكتریق جامعی .

Koller (ٮٮ الا (ام) .a ④⑩ | فرانسزجه collier | كذا .a ③⑨ مانده بوینی|| یلك، تیتق [روم؛ مرا. Cho'lera] (ام) (بیطر) حیوانلرك بین خسته‌لغی || (اشخاص حقنده) (مجا) (عو) تخیل ، اوهام، مالخولیا .

Kollerett (ٮٮ الا) ③⑧ ، e — (ٮٮٮ امؤ) ⑤③ [فر] قادین یاقه‌لغی،(اینجه تولبندن) چوجق‌یاقه‌لغی .

Kollern (ٮ فعلا +) .a ②① كذا kullern [عادی آلمانجـه] (اركك هندی سسی حقنده) غلو غلو ایتمك؛ (كوكرجین حقنده) غورولدامق || (باغرصاق حقنده) غور غور ایتمك ، غورولدامق =knurren || كذا (فع متع) einen Stein vom Berge herab— برطاشی طاغدن آشاغی یوارلامق || [Koller] بین خسته‌لغنه دوشمش اولمق || (انسان حقنده) مراق كتورمك || برحدت اولمق .

Kollett (ٮ الا) ③⑧ و②⑦ [فر]=Koller|| (ضر مثل) (عو) Kolle'schleppen : ویاخود Jemand— برینی یقه‌سندن یقه‌لیوب، طوتوب توقیف ایتمك .

Kolli (-ٮ) (تجا) (مرا. Kollo) .

Kollidi(e)ren (ٮ ٮ - فعلا +) .a ②① [لاتینجه] مصادمه‌ده بولنمق ، اوروشمق || (الا) (ایكی ضد طرفك) مخالفت ومجادله‌سی .

Kolli(e)ren (ٮٮ فع متع) .a ②① [فر] (بیلاردو) بیلالری یكدیكرینه ویابیلاردو كنارینه، اسپونته‌یاپیشدیرمق .

Kollo (- ٮ ام (الا) ⑤⑥ [ایتا] (تجا) (جمی Kolli اولوب اكثریا غلط اوله‌رق مفرد مقامنده مستعملدر) اشیای تجاریه صندیغی، دنكی، بالیه‌سی .

Kollodium (ٮ ٮ - الا) ④④ (sans pl.) [روم] (جراحلق ، كیمیا ، فطوغراف) پاموق باروتنك بر اثیرله حل اولنمسندن حاصل اولان اجزا ، قوللودیون .

Kolloquium (ٮ-ٮ الا) ④④ یاخود ⑤⑧ [لاتینجه] ایكی ویا دها زیاده آدم بیننده وقوعبولان مكالمه ، مذاكره || بوصورتله واقع اولان امتحان .

Köln (ٮ اخالا) ⑤⑥ [لاتینجه Colo'nia] (جغر) پروسیا شهرلرندن رەن نهری اوزرنده كائن قولونیا شهر جسیمكه بیوك دوم (كلیسـاسی) ومشهور عالم قولونیـا صو یله معروفدر || برلینك اسكی قسمی .

Kolon (ٮ- الا) ⑤⑥ [روم] (غرا) ایكی نقطه (:) || (تشر) = Grimm-darm .

Kolonial (ٮ...(ٮ)-(ٮ)) —syste'm (الا) مستعمرات حقنده موضوع اصول ، سیستم، نظام || geschäft— (الا) بقالیه تجارتی || waaren-Händler— (ام) بقال ، بقالیه تجاری .

Kolonie (ٮ-ٮٮ امؤ) ④⑨ ویاخود ⑤③ [لاتینجه] مستملكاته ویا آخر برمحله هجرت ایدن مهاجرین؛ مستعمرات خلق|| ملل تبعهٔ اجنبیه .

Kolonisieren (ٮ-ٮ-ٮٮ فع متع) .a ②① [Kolonie] مستعمرات تأسیس وتشكیل‌ایتمك|| هجرت ایدنلری آخر برمحله اسكان ایتمك .

Kolonist (ٮٮٮ ا م) ⑤① [Koloni'e] مهاجرتله اسكان اولنمشلردن،مستعمرات‌اهالیسندن‌بری|| براراضی‌یی‌كندی‌حسابنه ابشلتـان آدم || آغاج ، فدان دیكوب یتیشدیرن . غارس || (آمریقاده ویا سائر محللرده) اراضی آچوب ایشلتان .

Kolonnade (ٮ-ٮٮ ا مؤ) ⑤③ [فر] زینت مقامنده انشا اولنمش دیركلر آره‌سی ، ستونلر (صره‌سی ، صفی) .

Kolonne (ٮ-ٮ ا مؤ) ⑤③ [فر] (ع) قول (عسكر) || (مطبعه =Rubri'k'Spalte ؛بعضاً =Kolumne .

Kolonnen,,.. (ٮٮ...ٮ) (ع) angriff— (ا م) قول ایله اولنان هجوم || marsch— (ا م) قول ایله اجرا اولنان یورویش || weise— (حا) قول قول .

Kolophonium (ٮٮ-ٮ f ٮ-ٮ ا لا) ④④ (sans pl.) [روم] كمان تللرینه سوریلان رچنه، شماق = Geigen-harz.

Koloquint(h)e (ٮٮ-ٮٮ ا مؤ) ⑤③ [روم] (نبـا) ابوجهل قارپوزی، حنظل .

Kolorado (-ٮ-ٮ ا خالا)⑤⑥ (جغر) (آمریقاده حكومت) قولورادو حكومتی .

Kolorado-Käfer (ٮ-ٮ-ٮ-ٮ ا م) .a ④⑩ (تا طبیعه) یر الماسی تارلالرینه چوق خسـار ویرن وآمریقادن توزەیان قولورادو بوجكی .

Koloration (ٮ (ٮ) tss --ٮ ا مؤ) ④⑨ [لاتینجه] رساملقك هرشیئه یاقیشان رنكی ویرمكدن عبارت قسمی || رسم ونباتاتك رنكی || (مجا) عباره زینتی .

Koloratur (ٮ--ٮ امؤ) ④⑨ [لاتینجه]== Farben gebung || (موسیقی) اثنـای تغنیده سسه (چكه‌رك ، تتره‌ده‌رك ودها سائر صورتله) دوزن ویرمك .

Kolori(e)ren (ٮ-ٮ-ٮ فع متع) .a ②① [لاتینجه] رنك ویرمك، بویامق، تلوین‌ایتمك .

Kolorit (ٮ-ٮ ا لا) ③⑧ [لاتینجه] رسمده هرشیئه یاقیشـان رنكی ویرمكه مخصوص قسم ترسیم ، بوصنعت || عباره زینتی .

Koloß (ٮٮ ا م) ③⑧ و ③③ [روم] هیكل جسیم || پك ایری آدم ، ویا حیوان || قوت ونفوذی بیوك دولت .

Kolossal (ٮٮٮ ص) ②④ عظیم ، پك بیوك ، جسیم ، پك ایری || واسع .

Kolportage (ٮ j ٮٮ ا مؤ) ⑤③ [فر] سوقاقلرده اوته بری صاتیجیلغی ایتمه ، آیاق قواقلغی .

Kolsem ،(ٮٮ) **Kol-schwinn** ،(-ٮ) **Kol-schwein** (ٮٮ) هر اوچیده (ا لا) ③⑧ = Kiel-schwein .

Kolumbia (ٮٮٮ) ،كذا : Kolumbi-en (جغر) (ا لا) ④⑥ قولومبیا مملكتی||der—(=Fluß) قولومبیانهری.

Kolumbus (ٮٮ ا خا م) ③⑥ قولومب .

Kolumne (ٮٮ ا مؤ) ⑤③ [لاتینجه] (مطبعه) صحیفه، نادراً قولون .

Kolur (ٮ- ا م) ⑤① [روم] (هیئت ، جغر) خـط استوایه عموداً واقع‌اولوب بری‌اعتدالین ودیكری دخی استقرارین نقطه‌لرندن مرور ایدن ایكی بیوك دائرهٔ مفروضه .

Kombini(e)ren (ٮٮ-ٮ فع متع) .a ②① [لاتینجه] برلشدیرمك ، قاریشدیرمق، جمع وتركیب ایتمك|| (كیمیا) تركیب ایتمك ، امتزاج ایتدیرمك || اتخاذ تدبیر ایتمك .

Kombüse (ٮٮ ا مؤ) ⑤③ (بحر) [فلمنك] مطبخ = Kambü'se .

Komfort (ـَـ ا م بعضا فرانسزجه تلفظ اولنور) (56)
[انكليز] تقويه || حضور ، استراحت || معيشت ورفاه
وراحته متعلق هرنوع نعمت وتسهيلات .

Komiker (ـــ ا م) a. (40) [روم] (تيا) (مسخره‌لق
ايدن) پاسقال ؛ (تياترولرده) مضحك برشخصى تصوير ،
تقليد ايدن اويونجى|| مضحكه يازان محرر ، قوميك .

Komisch (ـَـ ص) (21) [روم] تحف،مضحك ، اكلنجه‌لى،
كولنج ؛ عجائب ، غريب .

Komite (ـــ الا(ا م) (56)[فر] بعضا : **Kommitte**
(ـَـ ا مؤ) (53) وياخود [انكليز] **Kommittee** (ـــi')
(جمع S—) (49) جمعيت مخصوصه ، مجلس‌شعبه‌سى، انجمن .

Komma (ـَـ الا) (56) [روم] (جمع كذا (Kommata
ـَـ (غرا ، مطبعه) ويركول|| (غرا) جمله‌نك بيتديكى ير ||
(موسيقى) پك قيصه برفاصله || (تا طبيه) (كابك) قوما .

Kommandant (ـَـ ا م) (51) [فر ، لاتينجه] (ع)
(قلعه ويا مركز ، موقع) قومانداني ، قوماندان .

Kommandantur (ـَـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (ع)
(مركز ويا موقع) قوماندانك اوطورديغى محل رسميسى .

Kommandeur (deu"r ـَـ ا م) (38) وياخود (56)
[فر] (ع) برقطعۀ عسكريه قوماندانى، (فخرى‌قوماندانى) ||
(بيوكجه‌بر نشانك صاحبى) قوماندان .

Kommandi(e)ren (ـَـ فعـ متعـ وقعـ لا +) a. (21)
[فر ، لاتينجه] (ع) قوماندا ايتمك ؛ سوق واداره ايتمك .

Kommandite (ـَـ ا مؤ) (53) [فر] برتجارشركتى،
قومپانياسى طرفندن آخر برمحلده آچيلان بيوك مغازه ، دپو .

Kommando (ـَـ ا لا) (56) [لاتينجه] (ع) قوماندا،
امر ؛ حق امر || —beim Manö'ver führen مانوره‌ده
قوماندا ايتمك ، مانوره‌يى سوق واداره ايتمك || برپره تعيين
اولنمش قطعۀ عسكريه ، مفرزه .

Kommando „ ... (ـَـ...ـَـ) (ع) stab— (ا م)
قومانده عصاسى|| brücke— (ا مؤ) (بحر) قپودانك قوماندا
اسكله‌سى|| wort— (ا لا) كلمۀ امر ، قوماندا || zulage—
(ا مؤ) برمأموريتده آلنان ضم معاش .

Kommen (ـَـ فعلا—) c. (20) كلمك ، wieder— تكرار
كلك|| da kommt er ! اشته كليور ! || Sie—wie gerufen
چاغيرمش، بيلمش كبى كلدك ، ايوكه كلدك ، اللهدن‌اوله‌جق حضر
كبى يتيشدك،كلديكنه‌ايو ايتدك||(فعيكشخ)es—viele Leute her
بورايه چوق آدملركليور. كلير. بورايه‌كلان‌كيدن اكسيك‌اولماز||
er kam || خاطريه كلدى es kam mir in den Sinn
(قورقوته‌رق)||angelaufen قوشه‌رق كلدى||lassen— كتيرتمك
laßihn nur—! براق كلسون ! هله كلسون ! || (وقوعه
كلك ، حدوث ايتمك ، اولمق : وياخود (wie) kommt (woher
wie komme (واصل اولمق) || نصل اوليوركه es daß...
ich nach der Friedrichs=straße (رجا ايدرم) فره دريق
جاده‌سنه نره‌دن كيتمليم (نره‌دن كيديلور) ? || das kam ihm
unerwartet اوبونى اميد ايتمزدى ، بكلمزدى ، اوبونك بويله
اوله‌جغنى بيلزدى|| so mußt Du mir nicht— بن بويله شى
استمام ، بن‌بويله شيلردن (معامله ، طوردن) خوشلانمام ! ||

(ضرمثل) so kommst Du mir so, komm'ich Dir سن بكا
نصل بنده سكا اويله || (حال ايله برلشه‌رك) es wird ganz
anders— ايش بسبتون بشقه‌اوله‌جق || weiter— ايلرولمك ؛
ترق ايتمك || vorwärts— ايلرولمك ، ايلرودن يرقزانمق ||
zurecht— باشه چيقارمق ، موفق اولمق ||Das ist an den
rechten Mann gekommen بو (شى ، ايش) آدمنه
دوشدى ، اربابنى‌بولدى|| die Reihe kommt an mich صره
بنده (اوله‌جق) ، صره بكاكليور || Jemandes Stelle —
(برينك) يرينه كلمك ، يرينه قائم اولمق || wie sind Sie
darauf gekommen بوفكر سزه نصل ، نره‌دن كلدى ،
بونى نره‌دن (بولدك) چيقاردك|| ich kann nicht wieder auf
den Namen— اسمى بوله‌مدم ، ينه (آنك) اسمى‌اونوتدم ،
اسمى‌خاطريمه كليور|| ich kam auf die Schule مكتبه‌كيردم،
دخول‌ايتدم، مكتبه باشلادم|| einer Sache auf die Spur--
صاقلى،كيزلى برشيئى كشف ايتمك،ايزينى‌بولمق||aus der Mode—
موده‌سى كچمك ، موده‌لقدن دوشمك || aus dem Takte—
(موسيقى)وزنى‌بوزمق، غائب‌ايتمك || in's Gerede— القرديسى
كچمك؛لسانه‌دوشمك، آغزه يايلمق || immer mit den alten
Geschichten— بر دوزى‌يه عينى‌شيلرى حكايه ايتمك،استمك ،
بردوزى‌يه آندن بحث ايتمك|| ! Sie gut nach Hause— (سالماً
اوه واصل اوليكز) اه سلامت ويرسون ! اوغورلر اولسون ،
دولتله، سعادتله || keine Klage kommt über seine Lippen
او اوف بيله ديمز ، آغزندن برشكايت چيقماز || (ع) von der
Wache— قره غولدن (قره غول خدمتندن) چيقمق ||
zur Besinnung— عقلى باشنه كلمك ،كنديني طوپلامق ||
wie komme ich zu der Ehre ? بولطفه ، شرفه نه‌دن نائل
اوليورمكه عجبا ? || — zum Ziele هدفه واصل اولمق ||
zu Nichts— بوشه چيقمق، هيچ برشيئه موفق اوله‌مامق ||
Das ist mir zu Ohren gekommen بونى‌قولاغمه‌چاليندى،
(بن بونى طويدم ، خبر آلدم) ، بونى قولاغمه كيتدى ||
es kam zu Schlägen اووروشمغه ، دوكوشمكه باشلاديلر ،
باشلاندى ، ايش غوغايه واردى || seine Unschuld ist zu
Tage gekommen آنك قباحتسزلكى ميدانه چيقدى ، ثابت
اولدى || Jemand zu Worte—lassen برينه سوزسويلتكه
وقت براقمق ، سويلتمك .

Kommende (ـَـ امؤ) (53) [لاتينجه] بر روحانى‌يه
عائد تخصيصات ، رؤس ، كلور ، عائدات .

Kommensurabel (ـَـ ص) (24) [لاتينجه] (ريا)
وزن ومقياس مساواتى .

Komment (ا م فرانسزجه تلفظ) (56) [فر] (كلغان
بكارنجه) طلبه‌لرك عادتلرى ، صورت تعيشلرى .

Kommentar (ـَـ ا م) (38) [لاتينجه] شرح وتفسير،
معنا؛ (كذا جمع اوله‌رق: ta'ri-en ...) برآدمك سركذشتى ،
احوال تاريخيه‌سى .

Kommers (ـَـ ا م) [لاتينجه] (مكتبليلر، طلبه‌لرلسانده)
(رسمى) طلبه سفره‌سى .

Kommers=Buch (ـَـ ا لا) (25) طلبه‌لرك شرق
مجموعه‌سى .

Kommerſ(ch)i(e)ren (فعلا +) a. ㉑ [Komme'rs] (طلبه لسانده) ایو ییوب ایچمك ؛ ضیافت ویرمك .

Kommerz (الا (ام) ㊳ [لاتینجه] تجارت، بازرکانلق، آلیش ویرش ، دادوستاد .

Kommerzi-ell (ص) ㉔ [لاتینجه] تجارته منسوب، تجاری.

Kommerzi-en=Rath (ام) ㉛ تجارت اوطه‌سی اعضاسی || (عنوان اوله‌رق) تجارت مشاوری .

Kommilitone (ام) ㊾ [لاتینجه] درس آرقداشی ، مکتب رفیق .

Kommis (ام فرانسزجه تلفظ اولنور) (*inv.*) [فر] (تجا) برتجارتخانه‌نك (سیار) مأموری، قومیسیونجیسی .

Kommiß (ام (الا) ㊳ [لاتینجه] —anzug= .

Kommiß,,... (...) عسکری، اونیفورمه (دن ، نك) بوکا متعلق || —hemd (الا) عسکر کوملکی، بکلك کوملك|| —anzug (ام) کوچك اونیفورمه|| —bäcker (ام) عسکر، بکلك فرونجیسی، تعیین اکمکجیسی || —brot (الا) تعیین (عسکر) اکمکی .

Kommiſſar ، **Kommiſſär** هرایکیسیده : (ام) ㊳ ویاخود ㊻ ویاخود : Kommiſſarius (ا م) ㊱ (جمی ...a'ri-en) [لاتینجه] قومیسر || کذا (ع) (لوازمات عسکریه اداره‌سندن اولان ضابط ، مأمور) اداره ضابطی، مأموری .

Kommiſſion (( ) امؤ) ㊾ [لاتینجه] وظیفهٔ مأمورین ، قومیسیون || قومیسیون ، قومیته مجلس(هیئتی) .

Kommiſſorium (الا) ㊽ [لاتینجه] مأموریت، وظیفه ، خدمت (توظیف اولینیلان ایش) .

Kommittent (ام) ㊿ [لاتینجه] سپارشکار ، مؤکل، وظائف مأموره‌سنی ، ویا امور ذاتیه‌سنی برینه حواله ایدن ، سپارش ویرن .

Kommitti(e)ren (فعه متعه) a. ㉑ Jemand zu etwas— برینی برشیئه توکیل ایتمك ، برینه برشی حواله ایتمك ، برینی برشیله توظیف ایتمك|| برینه برایش سپارش ایتمك.

Kommode (ص) ㉔ سهولتلی، قولایلقلی، مناسب، مساعد || چماشیر والبسه دولابی ، قونسول .

Kommodor(e) (( ) ا م) ㊻ و ㊾ (بحر) [انکلیز] اوچ انبارلی کمی سواریسی || (بحریه‌ده) اکثریا میرآلای رتبه‌سنده اولان اوفق قوماندان ، قومودور .

Kommſt (kommen فعلنك اندیقاتیف پره‌زان ایکنجی مفرد شخصی) .

Kommt (kommen فعلنك زمان حال اوچنجی مفرد شخصی) .

Kommun (ص) ㉔ =gemein .

Kommunal (ص) ㉔ [لاتینجه] عمومی ؛ اهل قرایه ، بلدیه خلقنه مخصوص ، عائد ، راجع .

Kommune (امؤ) ㊿ [فر] دائرهٔ بلدیه || برقریه ومحله هیئتی ؛ اختیار مجلسی || نادراً =Kommüne .

Kommunikant (ام) [لاتینجه] خرستیان آیینجه قربان تناول ایدن ویا تناول ایتمك اوزره معبده کیدن .

Kommunikation (( ) tss ---- امؤ) ㊾ ارتباط ، اختلاط || مخابره ، مناسبت || خبر ، معلومات || مواصلات .

Kommunismus (ام) *inv.* [لاتینجه] اشتراك اموال فکر ومذهبی .

Kommunizi(e)ren (فعه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] اخبار ایتمك ، معلومات ویرمك ، خبردار ایتمك ، آکاه قیلمق ، تبلیغ وایصال ایتمك .

Komnenos (اخام) (*inv.*) (یاخود جمع اوله‌رق Komne=nen) (تاریخ قدیم) قسطنطنیه‌ده ١٠٥٧ سنهٔ میلادیسندن ١١٨٥ سنه‌سنه دکین حکومت ایدن ایساق ، برنجی آلکسی ، ژان ، مانوئل ، ایکنجی آلکسی ، اندرونیك نامارنده آلتی ایمپراطورلر .

Komödiant (( ) - - ا م) ㊿ [ایتالیانجه شکلنده رومجه] ، —in (امؤ) ㊿ تیاترو اویونجیسی || مضحك تیاترو پارچه‌لرنده (قومدیا) اوینایان اویونجی || مقلد، ریاکار .

Komödi-e (امؤ) ㊸ [روم] قومدیا || اسکیدن =Schau=ſpiel .

Komoren (اخالا جمع) *inv.* (جغر) آفریقا ساحلنده قومور آطه‌لری .

Komorin (اخالا) ㊻ (جغر) هند جنوبیده قومورین برونی .

Komorn (اخالا) ㊻ (جغر) مجارشهرلرندن قومورن شهری .

Kompagnie (cŏmₑ-pă-nĭ امؤ) ㊾ یاخود ㊸ (فر) شرکت ، قومپانیه ، —das Haus S. u. س . (تجارتخانه‌سی) وقومپانیاسی ، شرکاسی || صورت مختصره‌سی : (Cie.)|| (ع)طابور اقسامندن پیاده بلوکی .

Kompagnie,,... (...) —chef (ام) (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ع) بلوك قوماندانی (یوزباشی) || —front (امؤ) (ع) بلوك جبهه‌سی (صف حرب نظامنده) = —in fronten vorbei-marſchi'ren بلوك جبهه‌سیله (بلوکلر صف حرب نظامنده اوله‌رق) رسم کچید کچمك || —geſchäft (الا) (تجا) تجارت شرکتی||—weiſe (حا)بلوك بلوك ، بلوکلرله .

Kompagnon (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) [فر] (تجا) شریك ، اورتاق .

Kompakt (ص) ㉔ (لاتینجه) صیق ، طوق ، کثیف ؛ غلیظ|| (مجا) کثرتلی، غلبه‌لقلی|| (حکم) سرت ، کثیف ، صلب .

Kompaktat (الا) ㊳ یاخود a. ㊷ [لاتینجه] =Ver-trag .

Kompan ( ) (مرا. Kumpan) .

Komparation (( ) tss - امؤ) ㊾ [لاتینجه] مقایسه ، نسبت،تشبیه || علی الخصوص (غرا) اسم فاعل یاخود صفت مشبهه ایله اسم تفضیل واسم مبالغه بیننده‌کی مناسبت .

Komparativ,,... (...) —konjunktio'nen (جمع مؤ) (غرا) حروف عاطفهٔ نسبیه .

Kompari(e)ren (فعه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] (غرا) —ein Wort برکلمه‌یی اسم تفضیل واسم مبالغه یاپمق .

Kompaß (… ، نادراً … ام) (33) پوصله (گمیلرده وسائر محللرده تعیین جهت واستقامت خصوصلرنده مستعملدر) || پرکار .

Kompaß.... —nadel (…) (امؤ) مقناطیسلی (پوصله) ایکنه سی || —roſe (ا مؤ) پوصله (نك اوزرینه جهات مختلفه اسملری یازلمش اولان یلدز شکلی) کولی || —ſtrich (ام) کرته ، روزکار درجه سی .

Kompendiös (… ص) (24) [لاتینجه] مجمل ، مختصر ، زبده .

Kompenſation (… tss … امؤ) (49) [لاتینجه] تعویض || مقابله، تلافی مافات .

Kompetent (… ص) (24) [لاتینجه] (عد) عائدیتندن ، تعلقندن طولایی برایشه قاریشمغه حق وصلاحیتی اولان مأمور ، ضابط ، محکمه ، مرجع .

Kompetenz (… ا مؤ) (49) [لاتینجه] (عد) تعلق ، عائدیتی مناسبتیله برمحکمه نك بر ایشه قاریشمغه اولان حق وصلاحیتی ؛ وظیفه دائره سی ، مرجعیت ، عائدیت ؛ بر ایشده اولان وقوف ومعلومات تامه || کلیر ، عائدات || برشیئه مالك اولمق اوزره ایدیلان مسابقه ، رقابت || استحقاق .

Kompilator (… ام) (43) [لاتینجه] اوته دن بریدن یازلمش شیلر جمع ایدرکسه ، ملقط .

Komplement (… الا) (38) (ریاضیه وغرا) هندسه ده برزاویهٔ حاده نك قائمه دن اکسیك اولان قسمی، متمم || برجمله نك مفهومنی اکمال ایدن ظرف وحال وتمیز وامثالی کبی اجزای کلام || (هیئت) برنجمك سمت الرأسدن اولان بعدی || (غرا) کذا جمله نك مفهومنی اکمال ایدن متعلقات فعلدن بهری .

Kompleti(e)ren (… فع متع) a. (21) [لاتینجه] اتمام واکمال ایتمك، بتورمك .

Komplex (… ام) (38) هیئت مجموعه ؛ اتحاد || (ص) مختلط ، قاریشیق || (غرا) متماثل اولان جمله ، جملهٔ مرکبه || (ریا) اشارتله ترکیب اولنمش حدوددن مرکب افادهٔ جبریه ، ذوحدودکثیره || (حسابده برقاچ خانه لی عدد) عدد مرکب || قاریشیق ، طولاشیق .

Komplexion (… امؤ) (49) [لاتینجه] بدنك ترکیبی ، بنیه ؛ طبیعت ، مزاج .

Kompliment (… الا) (38) (فر) سلام وثنا ؛ تشکر ؛ تبریك مدح وتهنیه ، آلقیش ، مدح وثنا ؛ التفات || den Damen—e machen (عمو) وياخود : ſchneiden, reißen, drechſeln قادینلره قارشو تربیه لی، نزاکتلو معامله ده بولنمق ، قائوق صاللامق ، خلوص چاقمق ، ثناکارلق ایتمك .

Komplimenti(e)ren (… فع متع) a. (21) [فر] Jemand— (فع لا +) برینه نزاکتله معامله ده بولنمق ، التفات ایتمك || شاسنده بولنمق ؛ تشکر ایتمك .

Komplizi(e)ren (… فع متع) a. (21) [لاتینجه] تشویش واشکال ایتمك ، قاریشدیرمق ، قارمه قاریشیق ایدوب (حلی ، تسویه سی مشکل برحاله کتیرمك) براقمق ، مغلق یاپمق ، تشویش ایتمك .

Komplot(t) (… الا) (38) [فر] ein—anzetteln وياخود ſchmieden (گیزلی وخفی) اتفاقده بولنمق .

Komploti(e)ren (… فع لا +) a, (21) اتفاق خفیده بولنمق .

Komponi(e)ren (… فع متع وفع لا +) a. (21) [لاتینجه] (موسیقی) (موسیقی پارچه لرینی نوطه ایله یازمق) بسته لمك .

Komponiſt (… ام) (51) (لاتینجه) (موسیقی) (موسیقی پارچه لرینی نوطه لیان) بسته جی ، بستکار .

Kompoſiten (… وياخود ؛ … الا جمع) (inv.) [لاتینجه] (نبا) چیچکلری برقبوق ایچروسنه مظروف کوچك یاپراقلردن عبارت نباتات انواعنه دنیلور ، فصیلهٔ مرکبه .

Kompoſitum (… الا) (58) (لاتینجه) (غرا) ایکی ویا زیاده کلمه دن مرکب کلمه .

Kompoſt (… کذا : … ام) (38) [لاتینجه] (زرا) کوبره یرینه مستعمل مواد مختلفه ترکیبی || [ایالتلسانده] dicke Schafmilch = سود کبی بیاض کهربا || Kompott = .

Kompot(t) (… الا) (56) [فر] (آشچیلقده) میوه نك شکلی بوزمقسزین یاپیلان طاتلی ، رچل ، طاتلی صوئوغی ، (علی العموم شکرده پیشورلمش میوه) مربا ، میوه طاتلیسی ، قومپوستا .

Kompreß (… ص) (38) (لاتینجه) صیقیلمش، صیقیشدیرلمش، تضییق اولنمش ، باصیلمش .

Kompromiß (… م (الا) (38) [لاتینجه] (برماده نك حکم وفصلیچون نصب اولنانلره ویریلان) مأذونیت سندی ؛ (برقاچ کشی بیننده عقد اولنه رق خلافنده حرکت ایدنلر حقنده جزا اجراسنی حاوی) مقاوله نامه ؛ قونپرومسو ، تحکیمنامه .

Kompromitti(e)ren (… فع متع) و ſich— (فع مطا) a. (21) مخاطره یه القا ایتمك ، لکه لمك ، اضرار ایتمك || لکه لنمك ، مسئولیت آلتنه کیرمك ، بولاشمق .

Kom(p)toir (kön۰-tô're وياخود: köm۰-tô're …) کذا : Kontor'Komto(i)r (…)(فر) جمله سیده: (الا)(56) یاخود (38) ادارهٔ امور اوطه سی، قلم اوطه سی، یازیخانه، بورو .

Kom(p)to(i)riſt ، کذا : Kontoriſt : جمله (تجا) (… ام) (51) یازیجی ، قلم اوطه سنده بولنانلر ، یازیجی، مقید مأمورلر .

Komteſſe (… ا مؤ) (53) [فر] برقونتك قیزی ، قونتس ، برقونتك زوجه سی، قونتس .

Komt(h)ur (… ام) (38) (لاتینجه commenda'tor کله سندن) قوماندان ؛ والی .

Koncho-ide (… ch … امؤ) (53) (روم) (ریا) هندسه ده برخط مستقیمه دفعاتله تقرب ایتدیکی حالده آنی قطع ایتمیان خط منحنی ، منحنیٔ نیقومد ، منحنیٔ صدفی ، خط صدفی .

Konchyli-en (… ch … جمع مؤ) (53) (تاطبیه) (قابوقلی حیوانات) طبقهٔ صدفیه ، طبقهٔ قوقعیه .

Kondenſation (… tss … امؤ) (49) (لاتینجه) بر غاز وسائره نك طوپلانوب کثیف حاله وضعی ، تکثیف || تکاثف .

Kondensator (ـُـَـَـ ام) (43) [لاتينجه] بخارلی ماكنه‌لرك آلت مكثفه‌سی (ماكنه‌لرده بخار قوتی غائب ایتدكدنصكره آنی صويه تحويل ايدن آلت).

Kondensi(e)ren (ـُـَـَـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] (حكمه، صنع) بخاری صو حالنه قومق، تكثيف ايتمك || صيقلاشديرمق.

Kondition (ـَ (ـُ) tss ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] شرط || برشیئك وياشخصك حال وكيفی || (برتجارپانتده) خدمتچيلكده، قبولنمش اولمق.

Konditioni(e)ren (ـُـَ (ـُ) tss ـُ فع لا +) a. (21) [لاتينجه] خدمتده‌بولنمق، بريره‌قبولنمش بولنمق||(مطبعه‌جيلقده) wo — Sie? هانكی مطبعه‌ده‌چاليشيورسك ؟ || (فع متع) (صنع) die Seide — خام ايپكی بالصنعه قوروتمق وثقلتی تعيين ايتمك || علی‌العموم برشرط مخصوصه قيد وربط ايتمك.

Konditor (ـُـَ ا م) (43) [لاتينجه] شكرجی، چورکجی، شكرلمه‌جی، (آلافرانغه) دوندرمه‌جی ؛ (بويله شيلر صاتيلان بردكانك صاحبی) اكثريا قهوه‌جی.

Konditorei (ـَـ ـُ ا مؤ) (49) شكرلمه‌جی، چورکجی دكانی || اولدیقجه كبار قهوه خانه، (آلاترقه) محلبيجی‌دكانی.

Kondolenz (ـُـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Bei-leid.

Kondoli(e)ren (ـُـَـ فع لا +) a. (21) = Bei-leid bezeigen.

Kondor (ـُ ا م) (56) [اسپا] (تا طيبه) = Greif.

Konduiten-Liste (ـُـَـَ امؤ) (49) (برى حقنده طوتيلان كيزلی) سجل اخلاق ليسته‌سی، دفتری.

Kondukt (ـَ ا م) (38) [لاتينجه] = Ge-leit || (علی‌الخصوص جنازه‌ده) جنازه آلايی.

Kondukteur (leu"re ـُ ا م) (56) [فر] پاپيلرده قالفه، انشا آته نظارت ايدن اوسته، تراموای وامثالنده (بيلتجيلری وآرابه‌لری تفتيش‌ايدن) قوندوكتور || بالذات بيلتجی|| شمندوفر قطاری قلاغوزی (بوينده آصيلی بوری‌يی چالان مأموركه اكثريا قطارك كيروسنده‌كی واغونده بولنور).

Konduktor (ـُـَ ا م) (43) [لاتينجه] (حكمه) ناقل الكتريق.

Konfekt (ـُ ا لا) (38) [لاتينجه] شكرلمه || رچل.

Konfekt..., (ـُ ...) —schachtel (ا مؤ) —büchse، (امؤ) شكرلمه قوطوسی.

Konfektion (ـَ (ـُ) tss ـُ ا مؤ) (49) تسويه || انشا|| ترتيب || اكمال واتمام || حاضرالبسه اعمالی، حاضرجيلق.

Konferenz (ـُـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه] قونفرانس (ديپلوماتلر بيننده مصالح دوليه قرارلشديرلمسی ايچون منعقد مجلس) || مشورت، مذاكره || خواجه‌نك شاكردانله درسه دائر ايتديكی مذاكره ومباحثه|| مقابله، تطبيق.

Konferi(e)ren (ـُـَـَ فع لا +) a. (21) [لاتينجه] مذاكره، مباحثه ايتمك|| mit Jemandem über etwas— بريسيله‌برشيئه دائر مشورت ايتمك، قونوشمق، كوروشمك.

Konferve (ـُ v ـُ ا مؤ) (53) (نبا) صو يوصونی.

Konfession (ـَ (ـُ) ـُ ا مؤ) (49) بردينك قبولی || evange'lische (katholische)— پروتستان، قتولك دينی، مذهبی || قتولكلرك پاپاس اوكنده اعتراف كناه آيينی.

Konfidenziell (ـُ (ـُ) ـُـ صـ) (24) [لاتينجه] محرمانه سويلنيلان ويا يازيلان.

Konfirmand (ـُـُ ا م) (51) يكی‌رسم تعميدی، وافتيزی اجرا اولنان، اولنه‌جق اولان.

Konfirmation (ـَ (ـُ) tss ـُـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (امور دينيه‌ده) وافتيزك صوكنده پاپاسك اجرا ايتديكی رسم مخصوص || (برخرستيان چوجغنك خرستيانلغی تقديس وتقويه‌سيچون كليساده اجرا ايديلان تقديس آيينی) اون اوچ فقرانك آياقلرينی ييقامق وقاريلرينی طوپورمقدن عبارت‌اولان خرستيان آيينده برنجی دفعه حاضراوليش، بوآيينله تقديس ايديلش.

Konfiszieren (ـُـَـَ فع متع) a. (21) [لاتينجه] مصادره ايتمك، ممنوع، قاچيرمه‌مالی ضبط وتوقيف‌ايتمك||konfiszi(e)rt (اسم مفعول وص) مصدری‌معناسنده|| (مجا) (عمو) konfiszi'rtes Gesicht قاچاقچی صورتلی اولمق.

Konflikt (ـُ ا م) (38) [لاتينجه] مثلا: in—gerathen اختلاف، منازعه‌يه‌طوتوشمق، مخاصمه‌يه، مخالفته باشلامق، اوغرامق.

Konföderation (ـَ (ـُ) tss ـُـُـ ا مؤ) (49) [لاتينجه]. اتفاق || جماهير متفقه (دول سائره‌يه قارشو بردولت اولمق اوزره اتفاق وتشكل ايتمش اولان حكومتلر هيئت مجموعه‌سی) جماهير، حكومات مجتمعه.

Konformer (ـُـُ ا م) a. (40) [انكليز] (امورمذهبيه) انكلتره‌ده مذهب رسمی اولان آنغليقان پروتستانلغنه تابع اولان كمسه.

Konfrater (ـُـُ ام) a. (40) [لاتينجه] جمعی Konfra'tres. برصنف وهيئت‌افرادينك بهری، هم‌صنف آرقداشی، هم‌صنعت، مسلكداش || يولداش، آرقداش، رفيق.

Konfus (ـُ صـ) (24) (انسانلرحقنده) عقلی پريشان|| محجوب، صيقيلغان.

Konfusion (ـَ(ـُ)ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Verwirrung.

Konfuzius (ـُ (ـُ) ـُ ا خام) (36) چينك الك برنجی فيلوسوفی اولوب ميلاددن (٤٧٩–٥٥١) سنه‌اولنه دكين معمر اولمشدر.

Kongestion (ـَ (ـُ) ـُ gh ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Blut-andrang.

Konglomerat (ـُـُـ الا) (38) (طبقات ارض) (معد) انواع معادنك تركب وتجمعندن حاصل اولمش برجسم.

Kongo (ـُ ا خالا) (56) (جغرا) آفريقای وسطيده وكينهٔ زيرده قونغو حكومتی || قونغو شهری || قونغونهری.

Kongregationalist (ـَـُـ tss (ـُ) ـُـ ام) (51) [لاتينجه] امور ومسائل مذهبيه‌نك تذكر وتسويه‌سيچون تجمع ايتمش مجلس عمومیٔ روحانی اعضاسندن اولان.

Kongreß (ـُ ا م) (33) [لاتينجه] قونغره — Berliner برلين قونغره‌سی.

Kongreve (ـُ v ـُ وياخود انكليزجه: grive ... ا خام) (56) [انكليز] انكلتره‌نك: سير ويليام قونغری اسمنده وبوناميله مسمی راكتلری (پاتلاديغی وقت بشقه فشنكلر نشر ايدن) ايجاد ايدن طوپچی ضابطی || اشبو راكتلر.

Kongru-ent (ـُ ـُ صـ) (24) [لاتينجه] (ريا) بربری اوزرينه قونديغی وقت تماميله مساوی وموافق كله‌جك ايكی سطح وياخطك‌بهری، منطبق||(حسابده) —e Zahlen اعدادصائب.

Konifere (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) میوه ویا چیچکاری مخروطی الشکل اولان فصیلهٔ صنوبریه .

König (ـ ـ ام) (38) [قدیم آلمانجه‌ده hunni کله‌سندن مأخوذ : chuning اولوب بوده بالنسبه Geschlecht معناسنه اولمغله بوحالده بونك رئیسی دیمکدر] قرال ، مثلا : (der)—Karl قرال قارل (شارل) || —von Portugal پورتکیز قرالی || شاه ، حکمدار || (بعض اویونلرده) طاغلی، بك، شاه || (که غل اویونده) تام اورته‌ده بولنان دامه || (کیمیا) (معد) اریتمکله استحصال ایدیلان خالص وصاف معدن .

Königin (ـ ـ ـ ام) (50) قرالیچه || (نبا) —der Nacht بیوك چیچکلی شجرصبار .

Königlich (ـ ـ ـ ص) (24) [König] شاهانه، برحکمداره متعلق ، قرالی، قراله مخصوص .

König-reich (ـ ـ ـ ا لا) (38) [König] قرالیت ، برقرال حکمداری اولان دولت ، حکومت || (مجا) nicht um ein— دنیایه بیله دکیشممك .

Königs„ ... (ـ ـ ...) —straße (ا مؤ) قرال‌جاده‌سی (سوقاغی) || —adler (ام) = Kaiser-adler || —apfel (ام) فریق‌الماسی‌نوعندن غایت‌مقبول الما || —freund (ام) قرالیت طرفداری || —karpfen (ا م) (تا طبیعه) بنکلو سازان بالیغی || —kerze (ا مؤ) (نبا) صیغیر قویروغی دنیلان نبات || —krone (ا مؤ) تاج قرالی || (نبا) فصیلهٔ زنبقیه‌دن توغ شاهی دینیلان لاله || —li'li-e (ا مؤ) (نبا) = —krone || —tag (ا م) (خاچك صویه آتلدیغی‌کون) عید تجلی (کانون‌ثانیٔ افرنجی آلتنجی‌کونی) || —tiger (ا م) (تا طبیعه) غایت ایری وهیبتلی قپلان || —tochter (ا مؤ) (قرال‌قیزی، کریمه‌سی) پرنسس || —urlaub (ا م) (ع) تقاعدلك || —wasser (ا لا) (کیمیا) ماء زرین، آسید نیترو - ئیدرو - قلوریق || —würde (ا مؤ) شان‌قرالیت، سلطنت ؛ دولت وسلطنت (بعضاً ادبیاتده) تاج دولت وسلطنت .

Königthum (ـ ـ ـ ا لا) (25) حکمدارلق ، پادشاهلق ، سلطنت || قانون دولت ، اصول وارکان سلطنت || نادراً : = König - reich .

Konisch (ـ ـ ص) (24) [روم] مخروطی‌الشکل، مخروطی.

Konjektur (ـ ـ y ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] ظن وتخمین ؛ کمان ، وهم .

Konjekturi(e)ren (ـ ـ ـ y ـ) ، **Konjizi(e)ren** (ـ ـ y ـ) هر ایکیسیده (فع متع وفع لا +) .a (21) ظن وتخمین ایتمك .

Konjugation (ـ (ـ) y--tss ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (غرا) تصریف افعال || تصریف افعال جدولی ؛ فعل بابی .

Konjugi(e)ren (ـ ـ y ـ فع متع) .a (21) [لاتینجه] (غرا) فعللری تصریف ایتمك .

Konjunktion (ـ (ـ) tss ـ y ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (غرا) و (هیئت) حرف ربط (حروف عطفیه وشرطیه وامثالی) || (هیئت) ایکی‌سیاره‌نك ظاهرده بربرینه قاووشه‌جق کبی برموقعه (یعنی برجك برنقطه‌سنه) کلملری، اقتران .

Konjunktiv (ـ ـ y ـ ا م) (38) [لاتینجه] (غرا) صورت انشائیه ، صیغهٔ التزامیه .

Konjunktur (ـ ـ y ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] فرصت ، تصادف || مقارنت .

Konkav (ـ ـ ص) (24) [لاتینجه] مقعر، اورته‌سی‌چقور.

Konklave (ـ v ـ ـ ا لا) (56) (*sans pl.*) [لاتینجه] پاپا انتخابی مجلسی .

Konklusum (ـ ـ ـ ا لا) (58) [لاتینجه] = Beschluß .

Konkordanz (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] موافقت، مطابقت || (غرا) مطابقت .

Konkordat (ـ ـ ـ الا) [لاتینجه] (38) (امورمذهبیه) پاپا ایله حکمدارلر آره‌سنده امور دینیه یه متعلق منعقد معاهده .

Konkordia (ـ ـ ـ ا خا مؤ) و(وافتیزاسمی) (46) (54) پارسده ١٧٤٨ سنهٔ میلادیسنده اون‌بشنجی‌لوئی‌طرفندن وجوده کتوریلان میدان‌مشهور || (کاغداویونده) قورنقورد، بوستون ایتمك .

Konkret (ـ ـ ص) (24) [لاتینجه] (غرا) و (فلسفه) مادی، معرف ، جامد (abstra'kt کله‌سنك مقابلی) || (غرا) وصفی .

Konkubinat (ـ ـ ـ ـ ا لا) (38) [لاتینجه] = Kebs-ehe اوطه‌لق طوتمه .

Konkubine (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] = Kebs-weib.

Konkurrent (ـ ـ ـ ا م) (51) مسابقه‌یه قالقیشان ، رقابت ایدن .

Konkurri(e)ren (ـ ـ ـ فع لا +) .a (21) [لاتینجه] پاره‌سنجه ، فیئاتجه مسابقه‌یه کیریشمك um den Preis— (تنزیل فیئات ایتمك) .

Konkurs (ـ ـ ا م) مفردی (26) جمعی (36) [لاتینجه] (تجا) (بانقه‌نك‌افلاسی) اعلان افلاس (مرا . Bank(e)rot(t) || مسابقه ، رقابت || یالکز عنوان اوله‌رق: (تجا) sich—erklären اعلان افلاس ایتمك .

Konkurs„ ... (ـ ـ ...) —masse (ا مؤ) (عد) افلاسك مقداری .

Können (ـ ـ فع متع) [قدیم آلمانجه kunnan بیلمك] اعانه فعللرندن اولوب (حالی ich kann, du kannst, er kann الخ || wir— سوبزوتقتیف || ich könne انديقاتيف امپارفه || ich konnte سوبزونقتیف‌امپارفه || ich könnte || اسم‌مفعول gekonnt ، یاردمجی فعلی اوله‌رق دیکر بر فعل ایله برلکده können) || Das kann nicht sein بواوله‌مز، ممکن‌دکل‌بوقابل اوله‌مز، بو اولمز برشی || ich weiß, was ihr könnt سزك نه یاپه بیله‌جکزی (الکزدن‌کلدیکنی) بن بیلورم || wir—nicht fort بز (بورادن) کیده‌میز، آیریله‌میز || er schrie was er konnte آوازی‌چیقدیغی‌قدر، باغره بیلدیکی‌قدر باغیردی || Das—Sie leicht sagen (اوت) سویله‌مسی قولای || wie kann ich ? نصل یاپه بیلورم؟ هیچ‌اولورمی؟ || französisch— فرانسزجه بیلمك || Das Gekonnte wieder vergessen اسکیدن بیلدیکنی (ینسه) اونوتمق || (ا لا) .b (40) (*sans pl.*) بیلمك ، مقتدر اولمق ، یاپه‌بیلمك، محفوظی اولمق .

Konnetabel (ـ ـ ـ ـ ا م) .a (40) [فر] مقدما فرانسه حکمدارلرینك سراینده بولنان اك بیوك ضابط ، مابین‌مشیری || باش قوماندان ، سرعسکر، سردار ، زادکان عنوانی‌حائز اولان (کذا (ا مؤ) بونك حرمی .

Konnex (ـ ـ ا م) (38) [لاتینجه] مناسبت تامه ؛ تعلق وارتباط .

Konnivenz (امؤ) (49) [لاتينجه] برتهمت ويا قباحتده ذيمدخل اولمه ‖ مماشات ، اغماض عين، اهمال ، مسامحه .

Konnivi(e)ren (فعلا +) a. (21) mit برکيمسه ايله، بريله برلکده، zu etwas برشيئه (Jemandem) اغماض عين ايتمك ، مسامحه‌ده بولنمق، تجاهلدن گلمك؛ برقباحتده ذيمدخل اولمق .

Konnossement (الا) (38) [ايتا] (تجا) (بحر) گمينك درونده اولان اشيانك جنس وصاحبلرينى گوسترر دفتر ‖ قپودان ايله اشيا يوكلتن تجار بينندەكى مقاوله ‖ حموله سندى، قونشمنتو .

Könobit (ام) (51) (امور مذهبيه) [روم] منزوى ، گوشه نشين كشيش .

Konon (ا خا م) (56) (ميلاد عيسادن بشنجى عصرده يونانك مشهور محارب وسركرده‌لرندن اولان) قونون .

Konrad (وياخود: ام) (38) (وافتيز اسمى) [قديم آلمانجه Chunrat يعنى kühn an Rath] قونراد .

Konrektor (ام) (43) برمكتبك مدير ، ديركتور معاونى .

Konrektorat (الا) (38) [لاتينجه] بر مكتب مدير معاوننك محلى (ويا وظيفه‌سى) .

Konsekri(e)ren (فعلا متعد) a. (21) [لاتينجه] (امور مذهبيه) وقف ايتمك ، فى سبيل الله تبرع ايتمك ‖ تقديس ايتمك ، دعاسنى اوقومق .

Konsens (ام) مفردى (26) جمعى (36) [لاتينجه] رضا ، موافقت، انضمام رأى .

Konsequent (ص) (21) [لاتينجه] = folgerecht رابطه‌لى ، مناسبتلى ، مقتضاسنجه ، موجبنجه اولان؛ دواملى، مابعدى اولان ‖ (ام) (ريا وفلسفه) تالى .

Konsequenz (امؤ) (49) [لاتينجه] = Folgerichtigkeit ‖ = Folgerung عواقب ونتايج طبيعيه ومنطقيه (امؤ) نتيجه ، عاقبت، عواقب امور ، صوك .

Konservator (ام) (43) [لاتينجه] محافظه ايدن ‖ سياسياتده حال حاضرك محافظه‌سى طرفدارى اولان ، محافظه كار ‖ كتبخانه ، موزه وساۤئره مديرى ، ناظرى .

Konservatorium (الا) (44) [لاتينجه] (على الخصوص) مجاناً موسيقى تعليم وتحصيلنه مخصوص مكتب .

Konserve (امؤ) (53) [لاتينجه] (شكرله‌قاينادلمش) رچل ، شكرلمه ‖ قوطو يمكى، ات، سبزه خلاصه‌سى ‖ (ع) (استحكا) مفرز طابيه، استحكامك ايلرولمش ويامفرز برقسمى ‖ (بحر) يدك گمى ، محافظه ،قره غول ، دونى گميسى .

Konservi(e)ren (فعلا متعد) [لاتينجه] و— sich (فعلا مطا) a. (21) محافظه، وقايه ايتمك ، حسن حالده صاقلامق ، طوتمق ‖ طيانمق ، كنديني گوزل محافظه ايتمك ، بوزولمامق .

Konsigni(e)ren (فعلا متعد) a. (21) [لاتينجه] (ع) (تجا) گوز حبسنه قومق ، قشله بند ايتمك ‖ امانت براقمق ، برتاجره اشيا گوندرمك .

Konsilii(e)ren (فعلا متعد) a. (21) برينى مكتبدن قاچيرمغه صواشمق ، مكتبدن قاچمغه تشويق ايتمك .

Konsistenz (امؤ) (49) [لاتينجه] (مايعاتك تصلب ايتمكه باشلادقلرى وقتده‌كى حاللرى) قوام ، تصلب .

Konsistorium (الا) (44) [لاتينجه] (امور مذهبيه) پاپا طرفندن طوپلانلمش قاردينالار مجلسى ‖ (پروتستان) امور دينيه مديرلرندن مركب مجلس ‖ (اسرائيليلرك امور دينيه‌سنى تنظيم ايدن) مجلس .

Konskribi(e)ren (فعلا متعد) a. (21) [لاتينجه] (ع) Truppen— عسكر طوپلامق ، جمع ايتمك ، آلمق .

Konsole (امؤ) (53) [فر] (معما) پراف وامثالى طوتمق اوزره ديواره بتيشيك ديرسك ‖ اوزرينه آيينه وساۤئره قونمغه مخصوص ديواره طيانمش ماصه ، قونسول .

Konsolidi(e)ren (فعلا متعد) و— sich (فعلا مطا) a. (21) صلب وثابت ايتمك ؛ تقويه وتحكيم ايتمك ‖ بردين عمومينك فائضى تأديه ايچون واردات تخصيص ايتمك ، تأمينات گوسترمك ‖ فائضى رأس الماله ضم ايتمك ‖ (جرا) برقيريق ويا ياريق ياپيشديرمق ، جبر ايتمك .

Konsols (ss جمع) (inv.) [انكليز] (تجا) (انكلتره ديون عموميه‌سنك فائضنه گوستريلان قارشولق) قونسوليد .

Konsonant (ام) (51) [لاتينجه] (غرا) (يالكزجه، حركه‌سز اوقونه‌ميان حرف ، حركه يرينه قائم اولان صدالى حرفلرك غيرى ، قونسون) صداسز حرف .

Konsonanz (ام) (49) [لاتينجه] آهنك حروف وحركات.

Konsortium (ss) (الا) (44) [لاتينجه] اشتراك ‖ (تجا) شركت، قومپانيه .

Konspiri(e)ren (فعلا +) a. (21) [لاتينجه] فساد قورمق .

Konstabel (ام) a. (40) (بحر) برگمينك طوپلرينى اداره ايدن ضابط ، گمينك طوپجى قوماندانى .

Konstabler (ام) a. (40) [انكليز] پوليس ، بلديه چاوشى ‖ = Konsta'bel .

Konstant (ص) (21) [لاتينجه] ثابت ، برقرار، ثابت قدم ، غيرمتحول ؛ صادق ، حقيقتلى ، وفادار ‖ (ريا) مقدار ثابت .

Konstantinopel (ا خا لا) (56) (جغر) (ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك پاى تختى) استانبول ، قسطنطنيه، درسعادت ، درعليه .

Konstantinopolitaner (ام) a. (40) — in (امؤ) (50) استانبوللى اركك ويا قادين .

Konstanz (ا خا لا) (inv.) (جغرا) اسويچرده (بوده‌ن زه) ديلان گول ساحلنده قونسطانس شهرى .

Konstapel (ام) a. (40) (بحر) = Konsta'bel .

Konstati(e)ren (فعلا متعد) a. (21) [لاتينجه] اثبات ايتمك . برشيئك ديندليكى كبى اولوب اولمديغى ميدانه چيقارمق ، تبين ايتديرمك ؛ تحقيق ايتمك .

Konstellation (ss) (امؤ) (49) [لاتينجه] (هيئة) جملهٔ كوكبيه ، برج ‖ (نجا) طالع .

Konsterni(e)ren (فعلا متعد) a. (21) [لاتينجه] دهشت وحيرت ويرمك ؛ ضجرت وفتوره دوچار ايتمك .

Konstitui(e)ren (ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ — فع متع) و — sich (فع مطا) a. ㉑ [لاتينجه] تشكيل وتركيب ايتمك ، برجسمك جزؤ اصلى واساسيسى اولمق ‖ تنظيم وتنسيق ايتمك ‖ تعيين وتخصيص ايتمك ‖ حواله وتوكيل ايتمك ‖ قويمق، القا ايتمك ‖ قرارويرمك.

Konstitution (ᵕ (ᵕ) ـ ᵕ ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] تركب وتشكل ‖ بنيه ؛ جبلت ‖ اصول ونوع حكومت ‖ وكالت ، وكالتنامه ‖ تخصيص مخصصات ، معاش .

Konstitutionell (ᵕ (ᵕ) tss ـ ᵕ ـ ص) ㉔ [لاتينجه] مشروطيتله اداره اولنان، مشروطيته مطابق ‖ (ط) بنيوى .

Konstrui(e)ren (ᵕ ـ ᵕ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] (غرا ، ريا) تركيب ، ترتيب وانشا ايتمك ، قلبه آلمق ‖ اشكال چيزمك ‖ بنا وانشا واعمال ايتمك .

Konsul (ᵕ ا م) b. ㊷ [لاتينجه] اسكى روما حكومتى رئيسلرندن بيرى ‖ فرانسه‌ده بوناپارت دورنده مقام رياستده بولنان اوچ ذاتك بيرى ‖ قونسلوس ، شهبندر ‖ (تجا) تجار وكيلى ‖ وقتيله تجارت محكمه‌سى حاكمى .

Konsulat (ᵕ ᵕ ا لا) ㊳ [لاتينجه] شهبندرخانه ، قونسولاتو .

Konsulent (ᵕ ᵕ ا م) ㊿ [لاتينجه] يول كوسترن ، مشاورلك ايدن ، آووقات .

Konsumi(e)ren (ᵕ ـ ᵕ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] صرف واستهلاك ايتمك ، بتورمك .

Konsum (ᵕ ا م) ㊳ [لاتينجه] صرف واستهلاك ، بيتورمه .

Konsum(p)tion (ᵕ (ᵕ) tss ᵕ ا مؤ) ㊾ Konsum= .

Kontakt (ᵕ ا م) ㊳ [لاتينجه] دلك تماس، اتصال ‖ مناسبت ؛ رابطه ، ارتباط .

Kontant (ᵕ ص) ㉔ [ايتا] (تجا) (اشخاص حقنده) معتبر ، اداى دينه مقتدر ‖ (پاره حقنده) نقد ‖ پشين .

Konterband (ᵕ ص) ㉔ [فر] — e Waare قچاق اشيا .

Konterfei (ـ ᵕ وناردا : ᵕ ᵕ ا لا) ㊳ [فرانسزجه contre-fait دن محرف] Ab-bild= .

Kontext (ᵕ ا م) ㊳ صورت عباره ، سياق وسباق .

Kontinent (ᵕ ᵕ ا م) ㊳ [لاتينجه] بر ، قره ، بر .

Kontingent (ᵕ ᵕ ا م و ا لا) ㊳ [يكى لاتينجه فر] حصهٔ مصيبه ، پاى (پاره‌ده) ‖ (ع) برمحلدن ويريلان ويا آلنان برسنه‌لك قرعه افرادى .

Konto (ـ ᵕ ا لا) ㊻ [ايتا] (تجا) حساب ، محاسبه ، معامله حسابيه .

Konto,,... (ᵕ ـ ··· ᵕ) (تجا) buch — (ا لا) حساب دفترى ‖ — korrent (ا م (ا لا) حساب جارى .

Kontor (ᵕ ا لا) ㊻ وياخود ㊳ (تجا) مرا. Komptoir .

Kont(o)ur (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) a. ㊷ اطراف واكناف ، جوار ، حوالى ، محيط ‖ كنار ؛ چوره .

Kontra (ᵕ ا لا)(inv.) [لاتينجه] das Pro und— له وعليه ‖ (حا) عليهنده ، قارشو اوله‌رق .

Kontra,,... (ᵕ ··· ᵕ) — baß (ا م) (موسيق) (غايت قالين سسلى وآياقده چالينان كان) باسو ‖ بوكانى چالان چالغيجى، باسوجى ‖ — point (ا م) (موسيق) برقاچ پارچه‌دن مركب موسيقى ترتيبى ‖ بوصورتله ترتيب اولنمش موسيقه .

Kontradiktorisch (ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ ص) ㉔ [لاتينجه] متباين، متناقض ‖ (عد) طرفينك حضورنده سويلنان، واقع اولان .

Kontrahi(e)ren (ᵕ ᵕ ـ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] برقونطوراتو يابمق ‖ (فع متع) eine Anleihe— براستقراض ايچون قونطوراتو يابمق ، مقاوله ايتمك ؛ استقراض ايتمك ‖ (مكتبليلر لسانده) — ein Due'll دوئللويه كيريشمك ، دوئللويه مجبور اولمق .

Kontrakt (ᵕ ا م) ㊳ [لاتينجه] قونطوراتو، معاهده ، مقاوله ‖ مقاوله نامه ، شرطنامه، مقاوله سندى ، حجت .

Kontrakt,,... (ᵕ ··· ᵕ) — bruch (ا م) قونطوراتو، مقاوله‌نك طوتلمامسى، نقضى، بوزولمسى، نقض عهد ‖ — mäßig (ص) = Kontraktlich .

Kontraktlich (ᵕ ᵕ ص) ㉔ قونطوراتو موجبنجه ؛ بالمقاوله ، با سند ، با حجت .

Kontrasti(e)ren (ᵕ ᵕ ـ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] ab-stechen= .

Kontraveni(e)ren (ᵕ ـ v ᵕ ᵕ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] (عد) برام ويا ممنوعيته قارشو كلمك ، خلافنده حركت ايتمك ، مغاير نظام حالده بولنمق .

Kontre,,... (فرانسزجه تلفظ اولنور) — garde (ا مؤ) (ع) (استحكا) قونترغارد ، اوفق استحكام (براستحكامى محافظه ايتمك ايچون ايلروده انشا اولنان كوچك استحكام) ‖ — mine (ا مؤ) (ع) دشمنك لغمنى كشف ايچون قازيلان لغم ‖ دشمنك تعرض وتجاوزى حالنده آتش ويرمك اوزره ايلرى استحكاملرك آلتنه ياپيلان لغم ‖ حيله‌يه قارشو حيله .

Kontreskarpe (ᵕ ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊸ [فر] (ع) (استحكا) آستار مقابلى .

Kontribui(e)ren (ᵕ ـ ᵕ ـ ᵕ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] bei-steuern = .

Kontroll,,... (ᵕ ··· ᵕ) — appara't (ا.م) (صنع) قونترول آلتى ‖ — amt (ا م) محاسبه ، معاينه اوطه‌سى ‖ — versammlung (ا مؤ) (ع) اكثريا احتياط ، (رديف) ضابطان (وعساكرينك) مقدار وموجودينى تفتيش ايتمك اوزره سنه‌نك معين وقتلرنده ايديلان (اجتماع) ، يوقله .

Kontrolle (ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊸ [فر] قونترول،تفتيش ، تدقيق ، معاينه .

Kontrolleur (lēn"rₑ ا م) ㊻ قونترولور ، مفتش ؛ معاينه مأمورى .

Kontro(l)li(e)ren (ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ فع متع) a. ㉑ [Kontro'lle] تفتيش ايتمك ، معاينه وتدقيق ايتمك ، قونترول ايتمك .

Kontroverse (ᵕ ـ v ᵕ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] مباحثه ومناظره (على الخصوص مسائل دينيه وفلسفيه‌ده مستعملدر) .

Kontumaz (ـ ᵕ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (عد) (برجهتله متهم كيمسه‌نك دعوته اجابت ايتميوب حضور محكمه‌يه چيقمقدن امتناع ايتمسى) غياب .

Kontumazi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتع) .a ㉑ | لاتينجه | (حضور محكمه‌يه چيقمقدن امتناع ايدن برمتهمك عليهنه) غياباً حكم ايتمك .

Kontur (ـ) .a㊷ (مرا. Kontour) .

Konveni-enz (ـ)(ـ) - v ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] لياقت ‖ مناسبت ، اويغونلق ، موافقت ؛ (تجا) اويمه ، قورتارمه ، ايشنه كلمه .

Konveni(e)ren (ـ ـ v ـ فعلا +) .a㉑ [لاتينجه] an-stehen == ‖ (تجا) قورتارمق .

Konvent (ـ v ـ ا م) ㊳ اجتماع فوق العاده ‖ (اكثريا الا) مناستر .

Konventikel (ـ ـ v ـ الا) .a ㊵ [لاتينجه] اجتماع خفى ؛ مجلس صغير .

Konvention (ـ)(ـ) tss ـ v ـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] اوزلاشمه، قرار ويرمه؛ ائتلاف، مقارنت؛ مقاوله .

Konventional=Strafe (ـ ـ ـ (ـ) tss ـ v ـ امؤ) ㊼ [لاتينجه „ آلمانجه] اولجه بالاتفاق ، بالقرار تعيين اولنمش مجازات .

Konvergenz (ـ gh ـ v ـ امؤ) ㊾ (ريا) برمركزه اجتماع ايدن خطوط وشعاعلرك حالى ، تقارب .

Konvergi(e)ren (ـ ـ gh ـ v ـ فعلا +) .a ㉑ [لاتينجه] (ريا) (خطوط وشعاعات حقنده) برمركزه اجتماع ايتمك ، متقارب اولمق .

Konversation (ـ)(ـ) tss ـ v ـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] مكالمه ، قونوشمه .

Konversations,... (ـ ـ ـ (ـ) tss ـ v ـ) —Lexikon (الا) (بالجمله علوم وفنونى مكمل اشكالى ايله برابر مفصلاً بيان وايضاح ايدن قاموس) قاموس العلوم والفنون ، محيط المعارف ، آنسيقلوپدى ‖ zimmer— (الا) (تبا) تنفس اوطه‌سى .

Konverti(e)ren (ـ ـ v ـ فعمتع) .a ㉑ [لاتينجه] تبديل وتحويل ايتمك ؛ مبادله ايتمك ‖ فكر ونيتنى دكيشديرمك ‖ اعتقاد ومذهبى دكيشديرتمك .

Konvex (ـ v ـ ص) ㉔ [لاتينجه] (هندسه) قبه‌لى ، يوارلاق ، محدب .

Konvikt (ـ v ـ ام (الا) ㊳ [لاتينجه] (بيوك مكتبلرده) اجرتسز (مكتب) ، تحصيل ‖ « توبينغن »ده بيوك رهبان مدرسه‌سى ، دارالتحصيل .

Konvolut (ـ v ـ الا) ㊳ [لاتينجه] كاغد دمتى ، طومار ؛ اوراق دسته‌سى .

Konzentri(e)ren (ـ ـ ـ فعمتع) و—sich (فعمطا) .a ㉑ [لاتينجه] (حكم ، كيم) مركزه جمع وتوجيه ايتمك ؛ تكثيف ايتمك ‖ (ع) (قطعات مختلفه‌يى) برنقطه‌يه جمع وتحشيد ايتمك ‖ (كذا مجا) .

Konzentrisch (ـ ـ ص) ㉔ [لاتينجه] (ريا) متحدالمركز ، مركزه طوغرى طوپلنور صورتده .

Konzept (ـ الا) ㊳ [لاتينجه] مسوده ‖ مسوده ، نسخهٔ اصليه .

Konzert (ـ الا) ㊳ (موسيق) [لاتينجه] قونسر ‖ (كذا مجا) .

Konzert,... (ـ ـ ـ) —flügel (ا م) (موسيق) قونسر پيانوسى ‖ meister— (ا م) شـفدوركه‌ستر ، موسيقه‌جى باشى (اكثريا كانجى) .

Konzession (ـ)(ـ) ـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] احاله؛ رخصت، امتياز ؛ مساعده ‖ فراغت ، ترك ايتمه .

Konzil (ـ الا) ㊳ و —ium (ـ ـ ا لا) ㊶ [لاتينجه] (امور مذهبيه) مجلس عمومئ روحانى .

Konzipi(e)ren (ـ ـ ـ فعمتع) .a ㉑ كبه قالق ‖ قلمه آلمق ، تسويد ايتمك .

Ko-operi(e)ren (ـ ـ ـ ـ فعلا +) .a ㉑ [لاتينجه] معاونت وياردم ايتمك ‖ برلكده چاليشمق وايش كورمك .

Ko-ordinate (ـ ـ ـ امؤ) ㊼ [لاتينجه] (ريا) كيت وضعيه .

Kopal (ـ ام) ㊳ [مكسيقاجه] راتينج برازيليا ، سندروس بللورى ، قوپال .

Kopeke (ـ ـ امؤ) ㊼ [روسجه ؛ يمنى اوزرى زرهلى برسوارى رسملى] تقريباً سكز پاره قيمتنده روس پاره‌سى ، قوپه‌ك .

Kopenhagen (ـ ـ ـ اخالا) ㊻ (جغر) (دانيارقه‌نك پاى تختى) قوپنهاغن .

Köper (ـ ام) .a ㊵ (تجا وصنع) [عادى آلمانجه Keper] اينجه وصيق طوقونمش قماش ‖ صوف .

Kopernikus (ـ ـ اخالا) ㊱ قوپرنيق .

Kopf (ـ ام) ㉛ [= لاتينجه cuppa] باش، قفا، رأس، سر؛ باش طرف (مرا. eingenomen' brummen ‖ er lernt آنك لاتينجه اوكره‌نه‌جكم Latein, daß ihm der— raucht ديه قفاسندن دومان چيقيور ‖ der—schwindelt Einem او (شى) انسانك باشنى دونديرييور ، انسانك قفاسنى davon سرسم ايديور ‖ seinem eigenen—e folgen بورنتك طوغريسنه ، كندى بيلديكنه كيتمك ، بيلديكنى ياپمق ‖ einen Preis auf Jenes—setzen برينك باشنه بر (شوقدر) پاره ويرمك ‖ in bloßem—e آچيق باش اولمرق (باشنه برشى كيمامش اولديغى حالده) ، باشى قباق ‖ bis über den—in Schulden بورج آشمق ، غيرتلاغنه چيقمق ، بوغازينه قدر بورجه باتمش اولمق ‖ um einen—größer sein برباش (يوكسكلكى) قدر (يوكسك) بيوك اولمق ‖ von—zu Fuß باشدن (آياغه قدر) آشاغى، كاملاً، بسبتون ‖ viel—e viel Sinne (ضرمثل) باشدن چوق فكر چيقار ‖ beschränkter— قالين قفا ، بينسز ، محدود الفكر ‖ er läuft, als brenne ihm der— قيچنه نفت ياغى سورولمش كبى قوشييور ‖ —des Koupon-bogens قوچانلى دفترك ياپراقلرينك كسيله‌جكى محلده‌كى يازى و يا چيچك ، قوپون باشى ‖ Jemandem auf den—(zu=)sagen برينك يوزينه قارشو سويلمك ‖ چيبوغك ، ناركيله‌نك باشى ، لوله‌سى ، سرى .

Kopf,... (ـ ـ ـ) —laus (ا مؤ) (تا طبيعه) باش بيتى ‖ —rose (ا مؤ) (علم امراض) باشده چيقان ييلانجق، حمره ‖ —schütteln (ا لا) باشى صاللامق ‖ —brecher (ا لا) وحشيلرك سلاح مقامنده قوللاندقلرى اوجى طوپوزلى صوپا ، آغاج ‖ قفا ياطلاتمه ، زياده دوشونمه Jemandem

viel—brechen machen برینك جانی پك صیقه‌جق ، چوق دوشوندیره‌جك، اوغراشدیره‌جق برشی یاپمق ، سویلك || —geld (ا لا) صداع — (ا مؤ) (علم امراض) —gicht || —steuer= تقریس || —hanf (ا م) (تبا) (تجا) اركك (ویا ثمری اولان) كنویر || —haube (ا مؤ) (تشر) چوجقلرك طوغاركن بعض دفعه باشـلرینی احاطه ایدن زار ، قلنسوه || (تا طبیعه) قوشلرك باشنده دوز ویا رنكلی توكلردن متشكل تپه‌لك || —kissen (ا لا) باش یاصدیغی؛ —pfühl= || —länge (ا مؤ) (رساملقده) باش || —losigkeit (ا مؤ) باشسزلق معدوم الرأسلك || (مجا) غفلت، شاشقینلق || —nadel (ا مؤ) چوراب ، اوركی شیشی، ایكنه‌سی || —naht (ا مؤ) (تشر) قفا كمیكلرینك محل التصاق وارتباطی، درز، حیاطه || —nicken (الا) باش اكمك ، (برشیئی تصدیق ویا ترویج ایتمك اوزره باشنی اكمك) یكی دیمك || —nuß (ا مؤ) (عمو) باشه اوریلان یومروق || —pfühl (ا م) —putz (ا لا) (ا م) یوز یاصدیغی || باشك طرانوب ویا صاچلرك كسیلوب ویا یاقیلوب تزیین ایدلمسی، صاچ تزییناتی || باشلق || —sala't (ا م) (قیویرجق) یشیل صالاته || —schmerz (ا م) باش آغریسی ، —schmerzen باشی آغریمق || einseitiger —schmerz haben باشك برطرفنده اولان آغری، یارم باش آغریسی، میغرەن || —steuer (ا م) نفوس باشنه آلنان ویركو ، ویركوی شخصی ، جزیه || —stück (الا) بربالغك باش قسمی، طرفی || (اوزری كوكسه قدر رسملی پاره باخصوص اسكی یكرمی قرویشسه‌ر) قوپفشتوك || (موسیق) (آلمان فلوتلرینك) باشلق پارچه‌سی || (صنع) باش || —tuch (ا لا) باشه‌صاریلان ویا اورتیلان بز || —unter (حا) باش آشاغی || —weh (ا لا) =—schmerz || —zahl نفوس(عددی)، مقدارنفوس، (موجوداشخاص) || —zerbrechen (ا لا) = —brechen.

Köpfen (ـ فع متع) ⓪ a., c. = enthaupten || (آغاج وباخصوص سكود حقنده) تپه‌سنی قیرمق = kappen || (ایكنه‌جیلكده) ایكنه‌نك طوپلوسنی یاپمق || —Jemand (فع لا +) برینك قفاسنی كسمك || باش حاصل اولمق ، باش كوسترمك || (صالاته وامثالی حقنده) كوبك باغلامق، كوبكلنمك .

Köpfig (ـ صـ) ⓪ (شووشوشكلده باشی اولان) مثلا: —blond قومرال باشلی(صاچلی) || —hundert یوزباشلی.

Köpflings (ـ حا) باش ایلروده ، اوكده ، یوقاریده اوله‌رق ، اولا باشیله .

Köpf-Maschiene (ـ ـ ا مؤ) ⓪ كیلیوتین (آلت) .

Kophta (ـ f. ا م) ⓪ مصرلیلرك صاحب كرامات، صاحب معجزاتلری .

Kopiali-en (ـ ـ ـ جم) (inv.) [لاتینجه] (قوپیه ایتدیرمك ایچون ویریلان آقچه) قوپیه آقچه‌سی ، مصرفی، قوپیه‌جیلك اجرتی .

Kopie (ـ ا مؤ) ⓪ [لاتینجه] (جمع : ـ ـ وبعضا كذلك : ـ ـ) = Ab-schrift .

Kopi(e)r„... (ـ ـ) —maschi'ne و —presse (ا مؤ) (صنع) قوپیه منكنه‌سی || —tinte (ا مؤ) قوپیه مركبی || —buch (ا لا) (تجا) (یازیلان مكتوبلرك برر نسخه‌سی محافظه ایچون ترتیب اولنمش مستنسخ) قوپیه دفتری .

Kopi(e)ren (ـ ـ فع متع) a. ⓪ [لاتینجه] قوپیه ، استنساخ ایتمك (مرا . ab-schreiben) .

Kopist (ـ ا م) ⓪ [لاتینجه] قوپیه‌جی (مرا . Ab-schreiber) .

Koppe (ـ ا مؤ) ⓪ [لاتینجه cuppa] مدور تپه ، اوج ، شاهقه .

Koppel (ـ امؤ)⓪ (ا م) (ا لا) ⓪ a. [فر couple] (یكدیكرینه عائد ومتعلق ایكی شیئی باغلامغه مخصوص باغ) باغ، رابطه || (آوجیلقده) —Hunde بربرینك اشی، چفتی اولان كوپكلر || —Pferde (صره ایله برلكده باغلانمش، چفت باركیرلر) || برچوق كیمسه‌لرك حصه‌سی اولان ، حق دخولی بولنان چایر ، اورمان ، آو (محلی) || (زرا) اطرافی چورلمش ترلا، چایر .

Koppeln (ـ فع متع) ⓪ a. [لاتینجه copula're] (آوجیلقده كوپكلری بربرینه) باغلامق، چفت، چفت باغلامق || —Pferde باركیرلری چفت ، قوشمق ؛ باغلامق || (زرا) نوبت زرع ایچون اراضیی تقسیم ایتمك .

Koppen (ـ فع متع) ⓪ a.(صنع)(ذكر منجیلكده) =Kappen || —das Korn ذخیره‌یی حاضرلامق ، تمیزلمك (صاووروق) || (فع لا +) (بیطر) (حیوان حقنده) خویلامق، خویلی اولمق.

Kopper (ـ ا م) a. ⓪ (بیطر) (حیوان حقنده) خویلامق طبیعتی اولان ، خویلو حیوان .

Koppern (ـ فع لا +) a. ⓪ (ایالت لسانی) (بیطر) = Koppen .

Kopte (ـ ا م) ⓪ (مصرك خرستیان رفضیسی) مصرده‌كی یرلی خرستیان ملتنه منسوب اولان ، قبطی || (مصرده شهر) .

Koptisch (ـ صـ) ⓪ مصر قبطی لسانی .

Kopula (ـ ـ ا مؤ) ⓪ [لاتینجه] (جمع —s) (غرا) (ایكی كلمه آره‌سنده اولان مناسبتی، رابطه‌یی اشعار ایدن ادات) ادات خبر ، ادات ربط ، مسند به .

Kopulation (ـ (ـ) tss ـ ـ ا مؤ) ⓪ [لاتینجه] نكاح دعاسی .

Kopulations-Schein (ـ (ـ) tss ـ ـ ا م) ⓪ [لاتینجه و آلمانجه] اولنمك ایچون ویریلان رخصتنامه ، اذننامه.

Kopuli(e)ren (ـ ـ ـ فع متع) a. ⓪ [لاتینجه] چفتلشدیرمك ، جماع ایتدیرمك || (علی الخصوص) اصولی وجهله تزویج ایتمك ، اولندیرمك || (بغچوانلقده) آشیلامق ، آشی اورمق.

Kor (ـ) kiesen فعلنك صورت ماضیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری .

Korah (ـ ـ ا خا م) (inv.) اولاد یعقوبدن لوینك نسلنه منسوب اولوب «داتان وآبیرون» ایله موسی وهارون (عم) لره عصیان ایتدكلرندن طولایی یره كچن «قوره» .

Koralle (ـ ـ ا مؤ) ⓪ [روم] (تا طبیعه وتجا) مرجان .

Korallen„... (ـ ـ ـ ـ) — (ا مؤ) —fischerei ، —fang (ا م) (معد) مرجان صیدی || —acha't (ا م) مرجان عقیق || —baum (ا م) (تبا) ، مرجان آغاجی || —farbig (ص) مرجان رنكنده ، مرجانكبی (قرمزی) || —roth (ا لا) مرجان قرمزیسی، مرجان رنكی .

Koralline (ــَـ ا مؤ) (53) (نبا وتا طبیعہ) (دکز سونکری) دکز پرچمی، دره یوصونی ، اشنه .
Koram (ــ حا) [لاتینجہ] (عمو) (مکتبلیلر آغزنده) foramí(e)ren کذا (ــَـ فعہ متعہ) Jemand—nehmen .(21)a. (عمو) برینه درسنی ویرمك (تکدیر وتوبیخ ایتمك) .
Koran (ــَـ عربجہ : ــ ا م) (56) [عر] قرآن عظیم الشان .
Koranzen (ــَـ فعہ متعہ) .c (21) (عو) —Jemand برینی ایصلاتمق، برینه طیاق آتمق، پاصدیرمه‌سنی چیقارمق .
Korb (ــَ ا م) (31) | لاتینجہ corbis] (اولچك اولەرق قوللانیلدقده اکثریا .inv) سپت ، سله ، زنبیل || حصیر اورمه آرابه || جامه‌شورقفسی || (اولچك اولەرق بر) سپت || اشپورته || قلنچ قبضه‌سنك سپری || (مجا) Jemandem einen—geben برینه جواب رد ویرمك (باخصوص بر قادینك کندیسیله کوروشمك املنده اولان بر ارککه قارشو) || نزاکتله باشدن صاومق ، استثقال ایتمك .
Korb „ ... (...ــَ) —feige (ا مؤ) (تجا) سپت انجیری (قورو انجیر) || —henkel (ا م) سپتك صاپی || —arbeit (ا م) (صنع) سپتجیلك || —blüth(l)er (ا م) (نبا) چیچکاری برقبوغك ایچروسنده مظروف کوچك یاپراقلردن عبارت نباتات انواعی ، فصیلهٔ مرکبه || —flasche (ا مؤ) حصیرلی شیشه || —flechter (ا م) —macher= (ا م) سپتجی (سپت اورن ، یاپان) || —geschäft (ا لا) (تجا) سپتجیلك || سپت ، زنبیل وامثالی صاتیلان دکان ، مغازه || —fessel= —stuhl (ا م) حصیر، قامشدن معمول صندالیه || —wiege (ا م) || —wagen (ا م) حصیر اورمه آرابه || —wiege (ا مؤ) حصیردن چوجق بشیکی .
Körbchen (ــَ ا لا) .b (40) Korb کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) سپتجك ، اوفق سپت ، زنبیل .
Kord (ــَ ا م) (38) [فر corde] (تجا وصنع) (دوقومه‌جیلق) چیزکیلی مانچستورقماشی .
Korde (ــَ ا مؤ) (53) (صنع) (طوقومه‌جیلق) بوك قماشلرك منسوج بولندقلری اپلیکلر .
Kordel (ــَـ ا مؤ) (53) [فر cordelle] سیجیم .
Kordelia (ــَـَـ ا مؤ) (46) ویاخود (54) (واقتیز اسمی) (علی الخصوص قرال لئارك اك کوچك قیزی) قورده‌لی .
Kordeli(e)ren (ــَـَـ فعہ متعہ) .a (21) [لاتینجہ] ایپ کبی اورمك وبوكك || اطرافنه شریت چکمك .
Kordi(e)ren (ــَـ فعہ متعہ) .a (21) [فر] —Draht تل اورمك ، بوكك .
Kordon (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) [فر] قوردون ، قورده‌له ، شریت غیطان || حدود زنجیری || (معما) چیقینتیلی طاشلر صره‌سی .
Korduan (ــَـ ا م) (38) ویاخود (56) (صنع) [Ko'rdova ا خا لا) ، (جغرا) اسپانیاده قوردو ولایتی] دباغلانمش کچی دریسی ؛ کچی دریسی سختیانی ، قوردوان .
Korduanen (ــَـ ص) (24) [Kordua'n] اسپانیانك قوردو ولایتنده‌یاپیلان سختیاندن معمول .
Korea (ــَـ ا خا لا) (56) (جغرا) بحر اصفر ایله ژاپونیا دکزی آره‌سنده قوره‌آ شبه جزیره‌سی .
Korfiot (ــَـ ا م) (51) [Korfu] ، in— ا مؤ) (50) قورفو (قورفه) لی (ارکك ، قادین) .

Korfu (ــَـ و ــَـ ا خا لا) (56) (sans pl.) (جغرا) یونان دکزنده قورفو آطه‌سی .
Koriander (ــَـَـ ا م) .n (40) | روم | (نبا) کیشنیش اوتی || کیشنیش تخمی . کزبره ، جلجلان .
Korinth (ــَ ا خا لا) (56) (جغر) یونان شهرلرندن قورینت .
Korinthe (ــَـ ا مؤ) (53) قورینت اوزومی .
Korioli (ــَـَـ ا حا لا) (56) (تاریخ قدیم) (جغر) (ایتالیاده اسکی برشهر) قوریولی .
Kork (ــَ ا م) (38) وتادراً (31) [لاتینجہ kortex کلمه‌سندن مأخوذ اسپا | صنایع مختلفه‌ده مستعمل منطار ، منطار آغاجی .
Kork „ ... (...ــَ) —boje (ا مؤ) (بحر) منطار شمانديره || —sohle (ا مؤ) پوتینه قونیلان منطار || —stöpsel (ا م) منطار طاپه || —holz (ا لا) (صنع) منطار تخته‌سی ، لوحه‌سی (آغاجی) || —maschi'ne (ا مؤ) شیشه‌لرك آغزینه منطارطاپه‌یی صوقمق ایچون مستعمل ماکنه || —pfropf(en) (ا م) (منطار) طاپه || —säure (ا مؤ) (کیمیا) حامض منطار || —zieher (ا م) شیشه‌دن منطار چکمکه مخصوص آلت ، تیر بوشون .
Korken (ــَ ص) (24) [Kork] منطاردن معمول، منطاردن || (فعہ متعہ) .a (21) (شیشه‌لره) طاپه طیقه‌مق .
Korkyra (ــَـ ا خا لا) (56) (جغر) شمدیکی قورفونك تاریخ قدیمده اولان اسمی .
Kormoran (ــَـَـ ا م) (38) [فر] (تاطبیعہ) قره بتاق جنسندن قورموران ، صو ، دکزقارغه‌سی .
Korn (ــَ ا لا) (25) (کذلك ا م) [اسکی آلمانجه chorn = لاتینجہ granum] ذخیره ؛ بغدای : تخم ، حبوبات (دانه‌سی) || das—steht schön محصول ، اکین چوق کوزل (ایو ، محصول‌دار اوله‌جق) stein—harte Körner (جمع) میوه‌نك وخصوصیله آرمودك اتنده‌کی قاتی وقوم کبی طوپارلاق شیلر || —Mais = türkisches ویاخود : wälsches || (اکثریا : ا م) Kornbranntwein= || (پاره‌نك) عیاری || (ع) (اسلحهٔ ناریه‌ده) آرپه‌جق || Jemand, etwas auf's —nehmen برینی ویا برشیئی تحت نظر ودقتنده طوتمق || (مجا) امل ایدنمك || (تجا) (اوزان حقنده) بغدای، چکردك || درینك دوکوملی ، یمورجاقلی یری || (صنع) (ساعتجیلکده) ساعت میلنك دورنده حرکت ایتدیکی یووه .
Korn„... (...ــَ) —ausfuhr (ا مؤ) ذخیره اخراجی || —bau (ذخیره ، اکین اکمه ، یتشدیرمه) زراعت ، حراثت || —blüthe (ا مؤ) اکین چیچکی || اکینك یشللندیکی زمان || —brantwein (ا م) راقی (حبوباتدن چیقاریلان) || —feld (ا لا) اکین ترلاسی || —handel (ا م) (تجا) (حبوبات) ذخیره‌ویابغدای تجارتی || —jahr (ا لا) ذخیره نك برکتلو اولدیغی سنه || —magazi'n (ا لا) ذخیره انباری (مغازه‌سی) || —maß (ا لا) (تجا) ذخیره اولچکی || —sperre (ا مؤ) خارجه ذخیره اخراجی منع ایتمه || —acker (ا م) ذخیره اکیلمش ترلا ؛ ذخیره اکیلمکه مخصوص اراضی || —ähnlich (ص) حبوباته ، چکردکه مشابه || —ähre (ا مؤ) (زرا) اکین بشاغی ؛ (هیئت) سنبله =Spika || —blume (ا مؤ) (نبا) اکینلرك ایچنده بیتن مائی چیچکلی سرت برنبات ، مائی

قنطاريون || jude—(ا م) ذخيره تجارتيله مشغول يهودى؛
—käfer || —(ا م) (تاطبيعى) بغداى بيتى|| —wucherer=
—land (الا) چوق ذخيره يتشديرن مملكت|| —markt (ام)
(تجا) ذخيره بازارى؛ دروننده ذخيره صاتيلان بيوك قپالى
بازار يرى|| —messer (ا م) ذخيره اولچكى، كيله||ذخيره اولچن
مأمور || —reinigungs„Maschi'ne (ا مؤ) (صنع)
(زرا) بغداى وامثالى ذخائرى صاورمغه، طرامغه مخصوص
ماكينه || —rose (امؤ) (نبا) خشخاش برى، كلنجك چيچكى ||
—kammer=(ام) —speicher (ا م) ذخيره انبارى ||
—käfer=(ام) (تاطبيعى) —(ام)ذخيره قوردى، سوس —stecher
—wucherer (ا مؤ)(نبا) بورجاق، جلبان || —wicke||
(ام) ذخيره آلوب غايت بهالى صاتان كيمسه، محتكر .

Kornak (ـَ ام) ⑯ Elepha'nten=führer= .

Kornelius (ـَـَ اخام) ⑱ دوسلدورفده تولد ايدن
آلمان رسامارندن مشهور قورنليوس .

Kornel-kirsche (ـَـَ) ، **Kornelle** (ـَـَ)
[لاتينجه corni'cula] هرايكيسيده : (امؤ) ⑮ (نبا)
آغاجى : (كذا ام) Kornel-baum (ـَـَ ام) ㉛=Hartriegel
(ميوه‌سى) قزيلجق . ||

Körnen (ـَ فعلا +) a. ㉑ [Korn] تخم ويرمك؛
تخملانمق || كذا sich— (فعمطا) (طوز، شكر وساڑه
حقنده) طوباقلانمق، طوباق طوباق اولمق || (فعمتعا) (صنع)
(معد) اوفق اوفق دانه هيئتنه صوقمق، دانه يامق || Schieß„
—pulver آو وساڑه‌ده مستعمل باروتى (اوفق اوفق دانه حالنه
قومق) چاقل يامق || das Leder— (درينى دباغلايوب
شاغرين يامق) قوملو مشين يامق .

Körner (ـَ...) —küste (اخامؤ) (جغر) آفريقاى
غربيده حبوبات ساحلى || —fressend ، (ص) —fresser
(ام) (تاطبيعه) (حبوبات يان بالجمله حيوانات جنسى) آكل
الحبوب || —früchte (جمع مؤ) (بغداى وامثالى حبوبات) .

Kornett (ـَ ام) ㊱[فر] (ع)اسكيدن سوارى آلايى
سنجاقدارى || (موسيق) كويليلرك چالدقلرى اوفق بورى .

Körnicht ، **körnig** ايكيسيده : (ـَـَ ص) ㉔
—kernig= || دانه‌لى، قپارمه قوملو (مشين وساڑه) .

Koromandel (ـَـَ اخالا) ⑯ (جغر) —küste
قوروماندل ساحلى (هندستانك بنغال كورفزى جوارنده‌كى سواحل
شرقيه‌سى) .

Korone-a (ـَـَ اخالا) ⑯ (جغر) يونانستانده (وقعهٔ
تاريخيه‌سيله مشهور) قورونه شهرى .

Körper (ـَ ام) a. ㊵ [لاتينجه corpus] وجود،
بدن، اعضا، جسد، جثه .

Körper„... —übung (ـَ...) (امؤ) (وجودلهپايپلان
تعليم) ادمان، جمناستيق || —anlage (امؤ) (صحت نقطهٔ
نظرندن) بنا وتشكل وجود؛ بدنك تركيبى || طبيعت، مزاج،
بنيه || —bau (ام) صورت تركب وتشكل وجود، وجودك
يابيليشى || —beschaffenheit (امؤ) —anlage= ||
—haltung (امؤ) طوريش، وضعيت؛ طور وحركت ||
—kraft (امؤ) (قوهٔ ماديه) وجودك قوتى، قوهٔ بدن ||
—lehre (امؤ) علم البدن (انسانى) || (ريا) هندسه‌نك

مجسماتدن بحث ايدن قسمى، هندسهٔ مجسمه || اجسامه عائد
نظرى مسئله ودعوى || —wuchs (ام) بوى بوس، قامت،
اندام .

Körperlich (ـَـَ ص) ㉔ [Körper] وجودجه،
بنيه‌جه، بدناً || مادى، جسمانى || (ريا) —er Winkel
(مجسم زاويه) كوشه || (عد) —er Eid — بيعت .

Körperschaft (ـَـَ امؤ) ㊾ وجود || جماعت ||
—der Sachwalter آووقات صنفى .

Korporal (ـَ ام) ㊳ [ايتا] (ع) [اسكى اولوب
شمديلك (عمو) كوچك ضابط، اونباشى؛ اولرق مستعملدر]
(سواريده) سوارى اونباشيسى .

Korporalschaft (ـَـَ امؤ) ㊾ [Korpora'l] (ع)
كوچك ضابط (اونباشى) طاقمى .

Korps kôre تلفظ اولنور، جمى kôrsse (الا) (*inv.*)
[فر] هيئت، جمعيت، طاقم || diploma'tisches— ديپلومات
هيئتى، سياسيون || على الخصوص (ع) قول (اردو)، قول ||
fliegendes— سيار قول .

Korpulent (ـَ ص) ㉔ ايرى جثه‌لى، شيشمان
(مرا. dick=leibig) .

Korpus (ـَ الا) (*inv.*) [لاتينجه] (كذلك ام)
Körper= مثلا : feinen—pflegen وجودينه باقمق، كندى
صحتنه دقت ايتمك || (عد) (مرا. Corpus) || (صنع)
(مطبعه‌جيلقده) (schrift) — (ـَـَ امؤ) ㊾ (كوچك
طوغرى وعمودى مطبعه يازيسى، (حرفلرى) غارمون، پتى رومن،
طقوزپونتلق .

Korreferent (ـَـَ ام) ⑤1 [لاتينجه] مخبر ثانى .

Korrekt (ـَـَ ص) ㊸ [لاتينجه] صحيح، طوغرى،
خطاسز؛ لزوم وقاعده‌سنه موافق لازم ولايق وجهله .

Korrektor (ـَـَ ام) ㊸ [لاتينجه] اكثريا (صنع)
(مطبعه‌جيلقده) مطبعه‌ده ياكلشلرى تصحيح ايدن || —auf
dem Blei حروفات ترتيبلرنده اولان خطالرى تصحيح ايدن .

Korrektur (ـَـَ امؤ) ㊾ [لاتينجه] تصحيح ||
(مطبعه‌جيلقده) ترتيب وطبع سهولرينك تصحيحى .

Korrespondent (ـَـَـَ ام) ⑤1 [يكى لاتينجه]
كنديسيله مخابره اولنان آدم || كنديسيله معاملهٔ تجاريه‌ده
بولنيلان كيمسه || برجمعيته غياباً اعضالق ايدن||غزته‌مخبرى .

Korrespondenz (ـَـَـَ امؤ) ㊾ [يكى لاتينجه] مخابره،
مراسله، مكتوبلاشمه || طرفين بيننده تعاطى اولنان مكاتيب ||
مناسبات تجاريه || طرق ووسائط مخابره .

Korrespondenz„... (ـَـَـَ...) —bille't (الا)
(zu einem Omnibus) براومنيبوس ايچون آلنان يولجى بيلتى
|| —karte (امؤ) اسكيدن =Post=karte .

Korrespondi(e)ren (ـَـَـَـَ فعلا +) a. ㉑
[يكى لاتينجه] mit Jemandem— بريله مكتوبلاشمه،
مخابره‌ده بولنمق، ايتمك || معامله ومناسبات تجاريه‌ده بولنمق||
mit etwas— متناسب ومتناظر اولمق؛ توافق ايتمك، اويمق .

Korridor (ـَ ام) ㊳ ياخود ⑯ [فر] ديوانخانه،
اوزرى قپالى واكثريا ابنيه داخلنده كزنتى يرى، قوريدور .

Korrigenda (ـَـَ جمع) (*inv.*) [لاتينجه] خطا
صواب جدولى .

Korrigi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) | لاتينجه | تصحيح ايتمك . دوزلتمك .

Korrumpi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) | لاتينجه | بوزمق . افساد ايتمك . چوروتمك ‖ رشوتله قانديرمق ‖ يولدن . باشدن چيقارمق .

Korruption ((ـ)ـ tss ـ ـ امؤ) (49) | لاتينجه | بوزولمه ، فساد ‖ تغير ‖ غلط ، تحريف ‖ چورومه ، تعفن ‖ رشوت؛ ارتشا ‖ يولدن ، باشدن چيقمه .

Korsak (ـ ـ ام) (56) (تاطبيعه) (سبيريا اووه‌لرنده بولنان تلكى) قورساق .

Korsar (ـ ـ ام) (51) (بحر) [لاتينجه cursus كله‌سندن مأخوذ اسپا] قورصان ، دكز حيدودى .

Korse (ـ ـ ام) (52) ، Korsin (ـ ـ امؤ) (50) قورسيقه‌لى (اركك ، قادين) .

Korsett (ـ ـ الا) (38) [فر] قادينلرك كيدكلرى قورسه .

Korsika (ـ ـ ـ اخالا) (56) (جغر) قورسيقه آطه‌سى .

Korsikaner (ـ ـ ـ ام) a. (40) ، —in (امؤ) (50) قورسيقه‌لى اركك ، قادين .

Korso (ـ ـ ام) (56) [ايتا] روما شهرنده (كيش واوزون جاده . ميدان) قورزو جاده‌سى .

Kortes (ـ ـ جمع) (inv.) | اسپا | اسپانيا وپورتكيز مجلس مبعوثانى .

Kortona (ـ ـ ـ اخالا) (56) (جغر) (ايتاليا شهرلرندن . قورتونا .

Kortryk (ـ ـ اخالا . صورت تلفظى trüik ...) (56) (جغر) بلجيقاده قورتره‌ق شهرى .

Korund (ـ ـ ام) (38) (معد) (هندجه) (الماسدنصكره اجسامك الك سرتى اولان قوروند طاشيكه زمرد دخى جمله انواعندندر) ياقوت .

Korunna (ـ ـ ـ اخالا (56) تلفظى körou'n.-yä) اسپانياده قورونيا شهرى .

Korvette (ـ ـ v ـ امؤ) (53) (فر) (بحر) (ايكنجى درجه) زرهلى كمى ، قوروه‌ت ، ايكنجى اوچنجى صنف قرووازور .

Korypha (ـ ـ ـ ـ امؤ) (56) | روم | (نبـا) . . Fächel=palme==

Koryphäe (ـ ـ ـ ـ ام) (52) | روم | اسكى يونان تياترولرنده رقص هيئتنك رئيسى ‖ (مجا) برطريق ويا زمره‌نك رئيسى ، باشى ، پيرى ؛ برفن وصنعتده اقرانته فائق وممتاز اولان ، اوسته .

Kos (ـ اخالا) (inv.) (جغر) يونان آطه‌لرندن كثوس .

Kosa(c)k (ـ ـ ام) (51) (جمعى en—) | روس | قازاق ‖ (مجـا) قبـا ، نزاكتسز ، تربيه‌سز كيمسه ‖ وحشى ومرحمتسز آدم .

Koscher (ـ ـ ص) (24) (عبرا) يهوديلرجه : عفيف ، معصوم ، پاكدامن ‖ مبرا . منزه . پاك : على الخصوص (طاهر ، پاك . حلال ، طورفه اولميان) قشار .

Koschern (ـ ـ فعـ متعـ) a. (21) (يهوديلرجه وعمو) تقدير وتنسيب ايتمك : قبول وتصديق ايتمك ‖ مدح وثنا ايتمك .

Kosen (ـ ـ فعـ لا ـ وفعـ متعـ) a. . n. (21) (طاتليلقله ، طاتلى دل ايله) سومك . نوازش ايتمك . اوخشامق ‖ (فعـ لا) دوستانه ومحبانه قونوشمق .

Kosenza (ـ ـ ـ اخالا) (56) (جغر) ايتاليا شهرلرندن قوزه‌نزا .

Ko-sekante (ـ ـ ـ امؤ) (53) | لاتينجه | (ريا) تمام قاطع (برزاويه‌نك تماميسنى قطع ايدن خط) .

Kosinus (ـ ـ ـ ام) (38) | لاتينجه | تمام جيب (برزاويه‌نك تماميسى جيبى) .

Kosmetisch (ـ ـ ـ ص) (24) [روم] انسانك دريسنك يومشاقلغنى محافظه ايدن بعض ترتيبات (ملطف بشره . قوزمتيك) (كذلك ا م es Mittel—) قوزمتيك .

Kosmisch (ـ ـ ص) (24) [روم] كائناته منسوب ومتعلق . عالمى ؛ دنيوى ‖ كونشله برابر چيقوب باتان بر يلديزك طلوع وغروبنه اطلاق اولنور .

Kosmogonisch (ـ ـ ـ ص) (24) | روم | عالمك صورت تكويننه منسوب ومتعلق ، تكوينى .

Kossät(h) ، **Kossat(h)** (ـ ـ ام) (51) (Koth-sasse==) ملكسز كويلى ، املاكى اولميان رنجبر .

Kost (ـ امؤ) (49) (sans pl.) | foiten | غدا ، يمك . طعام ‖ ein Liebhaber guter- -sein ايو يمكى (بوغازينى) سومك ، بوغازينه دوشكون اولمق ‖ er hat freie—und Wohnung او ييه‌جكيله (بوغازيله) اوطورديغى يره (اوينه) پاره ويرمز ، (بوغازيله اوطه‌سى داخل حساب اولمقسزين) ياتوب قالقمسيله ييوب ايچمسى باد هوادر ، اونه يمك پاره‌سى ويرر ، نه‌ده اوطه كيراسى (يعنى ويرمكه مجبور دكلدر) .

Kost,,... (ـ...) —frau (امؤ) پانسيونى ولان قادين ‖ ديكر برى يانده امور بيتيه‌يه باقان ، يمك پشوران قادين ‖ —frei (ص) برينك يانده يمك ييان ‖ Jemand—frei halten برينى سفره‌سنده بولنديرمق ، كنديسنه يمك يديرمك : برينى وغازى طوقلغنه طوتمق ‖ —gänger(in) (ا م ، امؤ) اكل وشرب ايديلان محلى طوتان اركك ويا قادين ‖ —geld (الا) يمك ايچمك پاره‌سى ، پانسيپون . —geld der Lehrlinge طلبه ويا شاكرد ، چراغك هفته‌لق جب خرجلغى ‖ (تجا) Prolongatio'ns=gebühr ‖ —häppchen (عو) (ا لا) وياخود —happen (ام) غايت كوزل ، نذيذ بريمك . جيبى مامه ‖ —haus (الا) ييوب ايچيلان (وبيتوتت اولنان) محل . لوقانطه ، پانسيپون ‖ —verächter (ا م) يمك بكمز ، يمك خصوصنده تيتيز آدم ‖ —wurzel (امؤ) (تجا ، اجزا) قسط تعبير اولنان كوك ، نبات .

Kostbar (ـ ـ ص) (24) بهالى ، غالى ‖ فوق العاده . پك مكمل ؛ عالى ، محتشم ؛ بها بيچلمز ، بهاسز .

Kostbarkeit (ـ ـ ـ امؤ) (49) بها ، قيمت ‖ (جمع ايله) بهالى ، قيمتلى (فوق العاده) برشى .

Kosten (ـ ـ جمع) (inv.) [Kost] مصرف ‖ يالكز مجازى و (عد) (Gerichts—) خرج ‖ sich in—stürzen مصرفدن ، پاره‌دن چيقمق ، (چوق) پاره صرف ايتمك ‖ seine—herausschlagen كندى مصرفنى استرداد ايتمك ،

Koterie (ـ٘ـ ا مؤ) ⑤③ [فر] = Klicke .
Koth (ـَ ا م) ㊳ (sans pl.) [اساساً kât ،
das Schlimme] چامور ، طين ، بتاقلق چاموری ، نهر
وسائره چاموری، صلصال || (على العموم پيسلك) پيسلك ،
چامور (جيويق) سوپرونتی ، مزبله‌لك‌شی || mit—bespritzen
اوزرينه چامور آتمق، صيچراتمق || (عموميتله) فضلات ، نجس،
قازورات، غايط، ثقل؛ (انسانك) نجاستی؛ (حيوانك) ترسی || [عادی
آلمانجه اولوب Hütte معناسنه اولان (كلت لسانجه cot :
دن مأخوذدر] (ا لا) ㊳ = Kathe || (كذا : Kothe (ـ٘ـ
ا مؤ) ⑤③ (صنع) (طوز عمالنه مخصوص محل) طوزله ، مملحه .
Koth„ ... (ـ٘ـ...) —blech ، (ا لا) —deckel (ا م)
تكرلكلرك آتديغی چاموردن محافظه ايچون آرابه‌ده بولنان چامورلق ||
—knecht (ا م) طوز اعمال ايدن ايشجی ،طوزله‌ده ايشليان
عمله ؛ طوزجی || artig— (ص) (طب ، علم امراض) بولاشيق،
قويو، ترسب ايده‌جك برماده يی حاوی مايع ، نجس مثللو مادهٔ
ثقليه‌كبی || brechen— (ا لا) (علم امراض) مادهٔ ثقليه‌قوصمق ||
—bürste (ا مؤ) قوندره،چامورفورچه‌سی || fressend— (ص)
(تا طبيعی) كوبره وامثاليله تغذی ايدن حيوانات || lache—
(ا مؤ) چامورلی چقور ، بتاق ، بتاقلق || بولاشقلق ||
سوپرونتيلك || jaß— (امؤ) —jasse، (ا م) =Kossath .
Kothe (ـ٘ـ ا مؤ) ⑤⑤ (صنع) (مرا. Koth) .
Köt(h)e (ـ٘ـ ا مؤ) ⑤③ [= فلمنكجه Koot] (بيطر)
=Fessel و : Fessel-gelenk .
Kothig (ـ٘ـ ص) ㉔ چامورلی || پيس ،مردار، سوپرونتيلی ||
بوقلی || (طب) = koth-artig .
Kothurn (ـ٘ـ ام) ㊳ [روم] يونان قديم تياترولرنده
اويونجيلرك كيدكاری مخصوص آياق قابی ، تياترو چديكی .
Kotillon (ا م ، صورت تلفظی kŏ-tileyon) ⑤⑥ [فر]
قادينلرك فيستانلری آلتنه كيدكاری فوسته || كويلی قادين فيستانی ||
قوتيليون رقصی وبودانسك موزيقه‌سی (قادريل اويوننك صور
مختلفه‌سی) .
Kotinga (ـ٘ـ ا م) ⑤⑥ [اسپا] (تا طبيعی) آمريقانك
تويلری غايت كوزل قوتينغا قوشی .
Kotz! (ـ٘ حرتد) (Gott's مقامنده) تقريباً : های اه
(مستحقنی ويرسون) !
Kotzen (ـ٘ فع لا +) ㉑ c. استفراغ ايتمك، قوصمق، قی ايتمك .
Kouliſſe (ـ٘ ا مؤ) kou ⑤③ [فر] بورسه خارجنده
معامله اوطه‌سی || (تيا) تياترو يان پرده‌سی وآرالغی || سورمه
قناد || اوچقور يووه‌سی || مقره .
Koupon (ام فرانسزجه تلفظ اولنور) ⑤⑥ [فر] (تجا)
قوپون ، قوچان (كه اسهامك وسائر بعض اوراقك هرتقسيط
تأديه‌سنده كسيلوب براقيلان پارچه‌سی) .
Kour (ـ٘) (مرا . Cour) .
Kourage (ا مؤ Kou-râ'-jŏ) ⑤③ [فر] جسارت؛
جرأت || غيرت؛ يكيتلك ، مردلك .
Kourier (ا م kōū-ri're) ㊳ [فر] تاتار، اولاق،
پوسته‌جی، قوريه || پوسته مكتوبی || پوسته آرابه‌سی || پوسته .
Kourier„ Zug (ـ٘ ا م kouri're) ㉛ (شمندوفرده)
سرعت ، پوسته قطاری .

كيرو آلمق ، چيقارمق || (مجا) auf—seiner Ehre كندی
ناموسی حسابنه اوله‌رق (يعنی كندی ناموسی ... شيدن متأثر
اوله‌جق صورتده) ، ناموسنی فدا ايدرك .
Kosten (ـ٘ فع لا +) ㉑ b. [لاتينجه consta're
پاره ايتمك ، دكری اولمق ، ... شوقدره كلمك (كذا مجا)
Das kostet mir (وياخود : mich) viel Geld || بوبكاچوق
(خيلی، ايچيه) پاره‌يه مال اوليور ، كليور ؛ بن بوكا چوق پاره
ويريورم ؛ بوكا نم چوق پاره‌م كيتمشدر || es koste was
es wolle! نقدر (پاره) ايدرسه ايتسون ! قاچ پاره‌يه اولورسه
اولسون ! فيئاتی نه اولورسه اولسون ! || برشی صاتون آلوركن
بو ? قاچ پاره بو يوزوك was kostet dieser Ring? :
يوزوكك فيئاتی نه؟ قاچه بو يوزك؟ || es sich viel Geld—lassen
چوق پاره‌يه اوتورمق، مال اولمق || diese Arbeit hat ihm viel
Schweiß gekostet بو ايش آنك چوق ترينی دوكدی ، بو ايش
آنی ايوجه ترلتدی || (فع متع) برای معاينه طاتمق ، طادينه ،
لذتنه باقمق || (مجا) تجربه ايتمك، طادينه ، لذتنه، چاشنيسنه باقمق .
Kosten„... (ـ٘ ...) fällig— (ص) مصرفنی كورمك ،
ويرمك اوزره || erſatz— (ا م) مصرفنی ، خرجنی اوده‌مه،
اعاده ايتمه ؛ تضمين ضرر || erſparniß— (امؤ) (تجا)
اداره ، اقونومی || frei— (ص) بلا مصرف || preis— (ام)
مثلا zum—preise سرمايه‌سنه ، دكرينه || punkt— (ام)
خرج ، مصرف ، فيئات ، پاره || rechnung— (امؤ) مصرف
و (عد) خرج پوصله‌سی .
Koster (ـ٘ ام) ㊵ a. مسكرات چاشنيجيسی (قومينسری) .
Köſtlich (ـ٘ ص) ㉑ (طاده ، لذته نظراً) طاتلی ،
لذيذ ، قايمق كبی ، شكركبی ، پك شكر ، مسك ، ايليك كبی
نفيس || (قيمتدار) اعلا ، مكمل ، قيمتدار || پك كوزل، پك نفيس،
دلنشين ، پك سويملی ، تعريف اولنمز درجه‌ده ايو .
Koſtnitz (ـ٘ ا خا لا) (inv.) Ko'nſtanz= .
Koſt-ſpielig (ـ٘ـ ص) ㉑ [و قديم آلمانجه Koſt
aus-geben : spild] مصرفلی ، بهالی، استحصالی ، اجراسی
چوق پاره صرفنه محتاج اولان .
Koſtüm (ـ٘ ا لا) ㊳ [فر] البسه ، قوستوم، كسوه .
Koſtümi(e)ren (ـ٘ـ٘ فع متع) و —ſich (فع مطا)
(a. ㉑ [فر] كيديرمك ، تلبيس ايتمك || كيمك || (رساملقده)
رسمه البسه يايمق ، رسمك البسه‌سنی ترسيم ايتمك .
Kotangente (ـ٘ـ٘ ا مؤ) ⑤③ [لاتينجه] . (ريا)
برزاويه‌نك تمامنك مماسی اولان خط (تمام مماس) .
Köte (ـ٘ ا مؤ) ⑤③ [= فلمنكجه koot] (بيطر)
= Feßel .
Kötel (ـ٘ ا م) ㊵ a. [Koth جمع اوله‌رق :
قيون، كچی، فاره ترنی . der Schafe, Ziegen, Mäuſe—
Kotelett (ـ٘ـ ا لا) ㊳ ، e— (ـ٘ـ ا مؤ) ⑤③
[فر] (آشجيلقده) in Papier gebackene—en كاغده
صاريلوب پيشوراش (ويا طوغريدن طوغری يه پيشورلمش)
قوتلت ، (طاوه‌كولباصديسی) ، پرزوله .
Koten„ ... (ـ٘...) (بيطر) =Köthen .
Köter (ـ٘ ا م) ㊵ a. [عادی آلمانجه] بيوك آغيل كوپكی،
چومار ، چوبان كوپكی ، صامسون كوپكی، تحقير ايچون
= (Hund جنابت ، مسكين كوپك مقامنده) .

Kours (ٙ) (مرا .) (Cours) .

Kousin (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) [فر]. —é (ا مؤ) ، (صورت تلفظی kou-zi'-nĕ) (53) عموجه زاده ، تیزه زاده ، خاله زاده ، دایی زاده (ارکك ویا قادین) .

Krabbe (ٮ ا مؤ) (53) [لاتینجه ca'rabus] (تا طبیعه) قاریدس،تکه ؛ چغانوس ، ینگیچ ، سرطان ، (کوچك شیلر وباخصوص اوفق‌چوجق‌حقنده) (عمو) کوچك‌اوغلان، یاورو‖ die füße—(kleine geliebte) سوکیلو (قیز) .

Krabbeln (ٮ فعه لا ±) .π. (21) [عادی آلمانجه ؛ مرا . grapsen] (فعه لا +) قیصه ، چابوق ، اویناق صورتده حرکت ایتمك‖ (فعلا —) بوصورتله حرکت، یرندن‌تباعد ایتمك‖ (کذا — sich فعه مطا) ‖ (فعه متعه وفعه لا + و فعه یکشنغ) (قاشیندیریجی ، کیدیشدیریجی برتأثیر یاپمق) قاشیندیرمق ، کیدشدیرمك ، غیجیقلامق ‖ اویناملق ، قیویر قیویر ایتمك ‖ es krabbelt mir am Halse بوغمده ، بوغازمده‌برشی‌اوینایوب طورییور ، بوینم قاشینیور .

Krach (ٮ حرند) چات ! چاتیر(چوتور) ! غارج ! غیر ! پات ! پاتیرکوتور ! غیرج ! ‖ (ام) (38) چاتیردامه ، غارج ایتمه ،کوتورکوتور اوتمه ‖ —eines Gewehres تفنگك کورلده‌مسی(پاطلامسی)‖(تجا) (Börsen=krach) بربورسه‌نك ، برهیئت مالیه‌نك بردنبره ثروتی ضایع وغائب ایتمسی ، اعلان افلاس، طوپ آتمسی .

Krach„... (ٮ...) —gebäck (ا لا) (قتیرداقلی) کورك‖ —konfe'kt (ا لا) کورك قرابیه‌نك انواعی .

Krachen (ٮ فعه لا ±) .a. (21) [krach]چاتیردامق ، غاجیردامق ‖ چاتلامق ، پاطلامق ‖— mit den Fingern پارمقلرنی‌چاتلاتمق، چیتلاتمق،کوتلتمك‖ (فعه لا—) (برشیئك قیرلمسی ویا ییقیلمسی اثناسنده) چاتیردیلی کورولتیلی برصدا چیقارمق، der Ast krachte entzwei دال (چات ایدرك) چاتداداق قیرلدی‖(تجا) افلاس ایتمك .

Krächzen (ٮ فعه لا+) .c. (21) [= لاتینجه croci're] (قارغه وصقصغان‌حقنده) اوتمك ، (بایقوش) اوتمك، هوهو ایتمك ‖ قارغه، صقصغان‌وبایقوش‌کبی‌سس ویرمك ، چیقارمق‖ (انسان‌حقنده) er singt nicht,: er krächzt اوتورکی‌سویلیور قارغه ، قوربغه‌ کبی باغیرییور ‖ ایکلمك ، شکایت آمیزصدا چیقارمق .

Krack ، **Krack** (ٮ ا م) (38) و (حرند) =krach .

Kracke (ٮ ا مؤ) (53) [ایتالیانجه cara'cca] (بحر) Kracke= ‖ (بالاستعاره) هرکله ، زبون ، کوتو بارکیر .

Kraft (ٮ ا مؤ) (35) قوت، شدت، زور؛ قدرت ، اقتدار‖ das geht über meine Kräfte بو بنم قوت ، قدرت ، طاقت ووسعتمك فوقنده در ، خارجنه چیقیور (بوبنم المدن‌کلز، کلور شی دکل) ‖ تأثیر ‖ (بر قانونك مرعیق حقنده) in--sein مرعی الاجرا اولمق ‖ (wieder) in—setzen تکراراً ، یکیدن مرعی الاجرا قیلمق‖(حرجر) سایه‌سنده،دنطولایی، واسطه‌سیله؛ برءکت‌ویرسون (که) .

Kraft„... (ٮ...) —äußerung (ا مؤ) قوت ، شدت‌کوسترمك ‖ —bedarf (ا م) (صنع) (ماکنه حقنده) برماکنه ایچون مطلوب اولان قوتك مقداری‖—erfüllt (ص) زیاده قوت وشدتلی‖ —ausdruck (ا م) ابراز واظهارقوت ،

—lehre (ا مؤ) (ماکنه) مبحث الحرکات (فن ماکنه‌ده قوتك حرکات وحسابندن بحث ایدن مبحث) ‖ قدرت ، شدت ‖ —los (ص) قوت وشدتدن‌عاری، بیقدرت ، ضعیف‖ سونوك‖ —mehl (ا لا) نشاسته ‖ —mensch (ا م) فوق الحد قوتلی آدم‖ (بعضاً کنایه اوله‌رق:) غایت زیاده عقللی‌کیمسه‖ شدت ذکا ‖ —messer (ا م) مقیاس القوه ‖ مقیاس‌الحرکه‖ —sprache (ا مؤ) شدتلی، زورلی سوز ،کلام‖ —suppe (ا مؤ) (آشجیلق) فردای زفافده یاپیلور یمورطه‌لی وسودلی چوربا ، دوکون ، پاچه چورباسی .

Kräftig (ٮ ص) (24) قوتلی ، قدرتلی، شدتلی، زورلی‖ صاغلام ، متین، رصین‖ مقتدر ‖ سیکیرلی‖ (قوت ویرن یمك ومشروبات‌حقنده) مغدی، مقوی‖ (عد) —(recht) معتبر، نظام وقاعده‌یه موافق .

Kräftigen (ٮ فعه متعه) و —(sich فعه مطا) .a. (21) قوت وقدرت ویرمك ، مقتدر قیلمق ‖ (دمیره) صو ویرمك ‖ صاغلاشدیرمق ‖ (مقوی شیلر حقنده) قوت ویرمك ، بسلمك .

Kragen (ٮ ا م) .b. (40) [قدیم‌آلمانجه Kehle chrago] یقا ، یقه‌لق ‖ — (= Weiber) قادین وچوجقلرك تولبندن اینجه یقالغی‖کنار، پرواز .

Kragen„ ... (ٮ...) —mantel (ام)دویرمه‌یقالی‌مانتو‖ —ente (ا مؤ) (تا طبیعه) یشیل‌باش‌اوردك‖ tuch (الا) بوینه صاریلان اینجه دولبند .

Kragen-stein (ٮ ا م) (38) (معما) طاشدن دیرسك، چیقینتی .

Krähe (ٮ امؤ) (53) (تا طبیعه) (قارغه نوعی) قوزغون‖ (ضرمثل) eine—hackt der anderen die Augen nicht aus قارغه قارغه‌نك کوزنی‌اویماز .

Krähen (ٮ فعه لا+) .a. (21) [قدیم آلمانجه chrâjan] بعضاً (فعه متعه) و—(sich فعه مطا) (خروسلرحقنده) اوتمك‖ (خروس) برینی اوته‌رك Jemand aus dem Schlafe— اویقودن اویاندیرمق‖ — zu früh (اشخاص حقنده) وقتندن اول اوتمك ویا سوینمك ‖ was kräht er da? او اورادہ نه اوتییور ؟ (اوتوپ طورییور؟) نه یومورطلایور ؟ ‖ (مجا) اینجه وکسکین سسله باغیرمق، حایقیرمق .

Krähen „ ... (ٮ...) —feder (ا مؤ)قوزغون‌دینیلان قارغه‌نك‌توکی‖—auge (ا لا) قوزغون‌کوزی ‖ (تبا) جوزیق، قارغه بوکنی‖ (علم‌امراض) fuß— (ا م) ‖Elster=auge= قارغه آیاغی ‖ —füße (جمع) کوتو ، بیچمسز حروفات ؛ قارغه‌جق بورغه‌جق (کبی) یازلمش یازو ‖ اختیار کیمسه‌لرك کوز پیکار وقویروقلرنده اولان بوروشقلق .

Kra(h)n (ا م) (38) ویاخود (61) (صنع)=[Kranich] آغرشیلری قالدیرمغه مخصوص هوا ماکنه‌سی ،کذا (بحر) : ماچونه ‖ فوچیلرده (سوزکچلی) موصلق .

Kra(h)n„... (ٮ...) —(en)arbeiter (ا م) ماچونه‌ده چالیشان عمله ، ماچونه‌جی ‖ —baum (ا م) ماچونه‌نك آغاجی ؛ دیرکی ‖ —schreiber (ا م) ماچونه یازیجیسی ‖ —balken (ا م) (بحر) کمینك آصیلدیغی دیرك .

Krain (ٮ ا خا لا) (56) (جغر) آوستریاده قارنیول‌قطعه‌سی.

Krakau (ـ ا خا لا) (56) (جغر) (غالیچیاده) قراقووی، قراقاو شهری .

Krake (ـ ا م) (52) [نوروچیالسانده krakje] كذا : —n (ا م) b. (40) (تا طبیعه) سموكلی نوعندن سكز قوللی برحیوان .

Krake(e)l ، **Krakehl** (ـ ا م) (38) (عمو) [عادی آلمانجه] غوغا ، كورولتی، منازعه، معارضه، چكیشمه .

Krakel-beine (جمع لا) (38) ویاخود „füße (جمع م) (31) (هر ایكیسیده : عمو) =Krähen-fuß .

Kraken (ـ ا م) b. (40) (مرا . krake) .

Krakowiak (ـ) (ـ) v ـ ا م) (56) ، **Krakovienne** (ـ) (ـ) v ـ ا مؤ) (53) قراقوی‌دانسلری || نهایتكیسی كذلك قراقوویلیلرك ملی شرقیسی .

Krakuse (ـ ا م) (52) (علی‌الخصوص قراقوی‌اوراقجیلری، باطه‌جیلری) قراقوس || كذا =Krakauer .

Kralle (ـ ا مؤ) (53) (یرتیجی برحیوانك پنچه‌سنده‌كی چنكل واری‌طیرناغی)طیرناق || (بویله‌طیرناقله مجهزحیوان الی باخصوص كدینك) پنچه || (ع) (تفنكده) طیرناق .

Krallen (ـ فعلا +) a. (21) [Kralle] طیرناغی (پنچه‌سنی) اوزاتمق || پنچه‌لمك || (فعه متعه وفعلا) پنچه‌لمك ، پنچه‌سیله یقالمق|| طوتمق، یقالامق || طیرناغیله یرتمق .

Krallicht (ـ ص) (24) حیوان پنچه‌سنه مشابه ؛ چنكالی .

Krallig (ـ ص) (24) طیرناقلی، طیرناقله‌مجهز || —lang پنچه‌سی اوزون .

Kram (ـ ا م) (31) (تجا) اوفقدن آلیش ویریش ایله یاپیلان تجارت || بویله تجارته مخصوص دكان ، اوفاق مغازه ، مزاد مالی صاتان دكان || einen—anfangen بردكان آچمق || (بویله بردكانده بولنان اشیا) مزادمالی، یایمه‌جی اشیاسی، خردوات || seinen ganzen—bei sich tragen بتون وارینی یوغنی ، نه‌سی وارنه‌سی یوق یانده، برابرنده طاشیمق || (مجا) خردوات، كوتو شی، كوتو ایش .

Krambambuli (ـ ـ ا م) (56) یاخود (inv.) [اسلاو] (یاقلش) راقی، قرامبامبولی؛ (دلیقانلولرجه) بیرا ؛ كذا : شراب .

Kramen (ـ فعلا +) a. (21) —etwas (in(ویاخود:unter (برشیئی بولمق ، آرامق اوزره قارمه قاریشیق، آلت اوست ایدرك) آرامق، آراشدیرمق، بولمق اوزره آلت اوست ایتمك|| man hatte immer etwas zu— هروقت برایش چیقاردی ، یاپیله‌جق برایش بولنوردی، مطلقا برشی قورجالانوردی || (تجا) اوفق تجارت ایتمك || mit etwas— (صاتمق) ایچون سركی‌یه قومق ، سرمك ، یایمق ، چرچیلك ایتمك .

Krämer (ـ ا م) a. (40) [Kram] (تجا) (اوته بری صاتان اصناف (تجار) ، اوفق تفك صاتان دكانجی) بقال ، عطار ، مناو ؛ یایمه‌جی ، چرچی .

Krämer,,... (ـ ...) —innung (ا مؤ) بقال، عطار، مناو ودها امثالی تجاران، اصنافلر (كروهی) جمعیتی || —volk بقال ، مناو طاقمی || —haus (ا لا) (ایكنه ، ایلك ، قوردله ، دوكمه وامثالی شیلركبی دیكیش وسوسه یرار ادوات صاتیلان دكان ، مغازه) عطار .

Kramerei (ـ ـ ا مؤ) (49) قاریشدیرمه ، آراشدیرمه، آلت اوست ایتمه ، آرامه ، طرامه ، یوقلامه .

Krämerei (ـ ـ ا مؤ) (49) خرده فروشجیلق .

Krämerhaft (ـ ـ ص) (24) بقالواری || خرده فروشجیلقجه‌سنه|| —e Sparsamkeit (امؤ) پینتیجه‌سنه ، خسیسجه‌سنه اداره وتصرف .

Kramme (ـ ا مؤ) (53) [=Krampe] تیمورچنكل (مرا . Krampe) || (عو) (ویانه‌تعبیرنجه) =Hure .

Krammen (ـ فعه متعه) a. (21) =Krampen || پنچه‌سیله اورمق ، پنچه‌لمك || (فعلا +) (عو) (ویانه تعبیری) =huren (برقاری‌یی) استفراش ایتمك || (نادراً) —sich (فعه مطا) (بوجك كبی) اكیلوب بوكولمك .

Krammet(s),,... (ـ ...) —beere (ا مؤ) (نبا) تمر عرعر ، آردیج تخمی || —vogel (۲ م) (تا طبیعه) آردیج قوشی .

Krampe (ـ ا مؤ) (53) [فر] (صنع) دمیر قانجه ، كینت، آغاجلری‌یكدیكرینه طوتدیرمغه مخصوص‌برچین‌چیویسی|| بركلید دیلینك ایچروسنه كیردیكی تیمور كوپری .

Krämpe (ـ ا مؤ) (53) كنار ، پرواز .

Krämpel (ـ ا م) a. (40) (ایالت لسانی) Trödel || (صنع) (امؤ ، ا م) (53) و a. (40) (یوك طراقجیلغنده) =Kardä'tsche .

Krämpeln (ـ فعه متعه و فعلا +) a. (21) (صنع) (چولحه‌لق) یوك طرامق .

Krämpen (ـ فعه متعه) a. (21) كنار ، پرواز یاپمق ، چكیرمك ، بونكله تجهیز ایتمك .

Krampf (ـ ا م) (31) [قدیم krümmen=krimpfen كلمه‌سندن] (علم امراض) عضلاتك پك وجعلی اوله‌رق قورولمسی، معض||عضلات‌واعصابك‌غیراختیاری‌حركت‌واهتزازندن‌عبارت اولان علت ، اسپازموز ، تشنج || (epile'ptische) Krämpfe صرعه علتی .

Krampf,,... (ـ ...) (علم امراض) —husten (ا م) غیر اختیاری اولان اوكسوروك ، سعال احتلاجی || —ader (ا مؤ) (طب) دوالی تعبیراولنان طامارشیشمسی|| —mittel (ام) (طب) صرعه وتشنجه قارشی‌ویریلان‌علاج، دافع‌التشنج .

Krampfen (ـ فعه متعه)و —sich (فعه مطا) a.,c. (21) بوزمك ، بورمق (یعنی اعصاب وعضلاتی چكمك ، كرمك ، بورمق) || بوزلمك ، بورولمق|| (برشیئه) صیق صیقی‌یه صارلمق|| (فعلا +) اسپازموز ، صرعه علتنه دوشمك ، صرعه‌طوتمق.

Krampfhaft (ـ ص) (24) (علم امراض) احتلاجی ، تشنجی ، ارتجاجی || (مجا) (طلبه لسانده) شدتله ، فوق‌الحد ، پك زیاده ؛ صیق صیقی‌یه (=sehr) .

Kran (ـ) (صنع) (مرا . Krahn) .

Kranich (ـ ا م) (38) [سلت ، كات لسانجه garan ، لاتینجه grus] (تا طبیعه) طورنه قوشی|| (صنع) =Krahn || (هیئت) برج كراكی.

Kranich,,... (ـ ..) —flug (ا م) طورنه اوچیشی|| طورنه قطاری || —jagd (ا مؤ) طورنه آوی|| —schnabel (ا م) طورنه آغزی ، غاغاسی || (نبا) ابرة‌الراعی ، عطر ، انف الكران .

Krank (ـ ـ ص) ㉑ (gesund کلەسنك مقابلی) خستە ؛ (نامزاج ، راحتسز ، کیفسز) ‖ —an Leib und Seele جسماً، بدناً وفکراً راحتسز، خستە ‖ —in der Einbildung (ص) مراقلی ، قوروتنیلی ‖ am Fieber — sein صیتمەدن خستەلنمق ‖ sich—lachen (باتلق،خستەلنمق) کولمکدن قیریلنق ‖ (مجا) —am Beutel sein (آوجیلقدە) پارەسی طوتمامق ‖ (شعر) نحیف، ضعیف ، قدرت (آو) ‖ علیل المزاج، مرضلی ‖ وطاقتدن دوشمش ‖ (r) e— (ا م) ، e— (ا مؤ) ㉑ (برطبیبك تداوی ایتدیکی ، باقدیغی) خستە (سی) .

Kränke (ـ ـ ا مؤ) ㊿ | krank | (علم امراض) بعضاً Fall=sucht= ‖ (عو) Jemandem die—an den Hals wünschen برینە خستە اولسون دیە دعا ایتمك .

Kränkelei (ـ ـ ـ امؤ) ㊾ [krank] خستەلنمە، خستەلق .

Kränkeln (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ [krank] مرضلی ، علیل المزاج اولمق ‖ ضعیف دوشمك ، زبونلاشمق ‖ آه وزار ایتمك، درد چکمك ، صولمق ‖ (بغچوانلق) لایقیلە نشوونما بولەمامق ، کلیشەمامك ‖ (صولمق ، طوتمامق) .

Kranken (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ (دائما) خستە اولمق، بولنمق ‖ an etwas— برشیدن متأثر ، مکدر اولمق ‖ برشیئە طوتلمق ‖ (مجا) قصوری بولنمق ، قباحتی اولمق ، (محذورلی بولنمق) .

Kränken (ـ ـ فعمتعد) a. ㉑ (یعنی krank machen) خستە ایتمك ، زیادە متأثر قیلمق ، جکرە ایشلمك ‖ تحقیر ایتمك، ناموسنە طوقونمق ‖ es kränkt mich (tief : ویاخود sehr) بو(شی) بنی زیادە متأسف ، املناك، رنجیدە ایدیور، انجیدیبور، باعث تأسف وتأثرم اولیبور ‖ — sich (فعمطا) متأسف ، مکدر اولمق ، متأثر اولمق ‖ — sich zu Tode کدر والمندن اولمك .

Kranken„... (ـ ـ ...) diät— (ا مؤ) (خستەلر خقندە اتخاذ اولنان اصول وتدابیر اکلیە) پرهیز ‖ pflege—(ا مؤ) خستەلرك (صورت) تداویسی ؛ خستەنك تداویسی امرندە اتخاذ اولنان تدبیر ‖ خستەیە باقمە ‖ anstalt— (ا مؤ) خستە خانە ‖ besuch— (ا م) خستە زیارتی ‖ (حکیم طرفندن یاپیلان) ویزیتە ‖ haus— (ا لا) خستە خانە ، دارالتداوی ‖ kasse— (ا مؤ) (عملەلرلە دها سائر بوکبیلرك خستەلندقلری وقتدە کندولرینە مجاناً باقلمق ایچون اوقات معینەدە درونە مقنن مقداردە اقچە وضع وتسلیم ایتدکلری) خستەلر صندیغی ‖ kost— (ا مؤ) خستەیە ویرلمسی لازمکلان یەجك (وایچەجك) ‖ pfleger (in)— (ا م ، امؤ) خستەیە باقان ارکك ، قادین ‖ خستە خانە خدمتجیسی ‖ sänfte— (امؤ) خستە نقلنە مخصوص آیاقلی سدیە ‖ korb— (ا م) ‖ (ع) پارەلو نقلنە مخصوص سدیە ، تسکرە ‖ schiff— (ا لا) (بحر) درونتە خستە یاتیرلمش، خستە خانە اتخاذ اولنمش کمی ‖ träger— (امؤ) خستە اوطەسی ، دارالتداوی ‖ stube— (ا م) خستە نقل ایدن ، طاشیان سدیەجی ‖ (ع) پارەلو نقل ایتمك اوزرە دها وقت حضریدە تربیە ایدیلوب یتیشدیریلان خستە وپارەلو طاشیجی (عسکر) ‖ wagen— (ام) (ع) خستە وپارەلو طاشیغە مخصوص خستە خانە عربەسی ‖ wärter(in)— (ا م ، امؤ) خستە خانە خدمەسی ‖ stube== (الا) zimmer— .

Krankhaft (ـ ـ ص) ㉑ خستەلقلی ، خستە ، مزاج ، مرضلی ‖ خستەلغە منسوب ‖ خستەجەسنە ، خستەکبی .

Krankheit (ـ ـ امؤ) ㊾ خستەلق، eine—bekommen برخستەلغە دوچار اولمق ، برخستەلغە طوتلمق ، (برشیدن) خستەلنمق ‖ (علم امراض) (مرا. englisch) .

Krankheits„... (... ـ ـ) verlauf—(ام) خستەلغك صورت دوام وجریانی ‖ erscheinung— (امؤ) برخستەلغك نتایج و یا علاماتندن اولەرق اونکلە برابر ظهور ایدن حال ، مرض ، عرض ، علامت مرض ‖ lehre— (امؤ) علم امراض ‖ stoff— (ام) اساس مرض ، هرقنغی برخستەلغی تولید ایدن عنصر اصلی ‖ zeichen— (الا) erscheinung== .

Kränklich (ـ ـ ص) ㉔ خستەلقلی ، ضعیف، نحیف ، مرضلی .

Kränkung (ـ ـ ا مؤ) غانغرن اولمش اتلرك حالی ، تموت ‖ دیکر معنالرنجە (مرا. kränken) .

Kranz (ـ ا م) ㉛ (قدیم آلمانجە chranz یعنی das Gekrümmte] تاج افتخار، (خرستیانلرك قبر اوزرینە قویدقلری چیچك ویاپاپراقدن اورمە)چلنك ‖ باشندە اشیا طاشییان (اصنافلر)ایچون باشندەکی سمیدشکلندەکی آلتلق،باشلق ‖ میخانە وامثالی قپوسی اوزرینە آصیلان یشیللك ‖ دائرە ، حلقە ، چنبر ‖ (کەغل اویوننده) اورتەدەکی کونیغ ویا دامە تعبیر اولنان کەغل اطرافندەکی سکز کەغل ‖ (معما) تاج ، باشلق ، تپەلك ‖ قورنیش ، قورتون .

Kranz„... (...ـ) jungfer—(امؤ)==Braut=jungfer ‖ los— (ص) (مجا) عفیف ، پاك اولمیان ؛ باکرە اولمیان .

Kränzchen (ـ ـ ا لا) Kranz کلەسنك صورت تصغیریەسی) اوفق تاج افتخار والخ ‖ اوفق (دانس وامثالی ایچون مرتب) جمعیت .

Kränzen (ـ ـ فعمتعد) c. ㉑ = be-kränzen .

Kränzlein (ـ ـ ا لا) b. ㊵ (Kranz کلەسنك صورت تصغیریەسی)==Kränzchen اوفق تاج افتخار ‖ اوفق چنبر ، دائرەجك ‖ sie hat ihr—verloren او (قیز ، قادین) عفتنی غائب ایتدی ، یوزی کوزی آچلدی ، باکرەلکی کیتدی .

Krapfen (ـ ـ ام) b. ㊵ [قدیم آلمانجە chrapho ؛ مرا. فرانسزجە crêpe] (آشچیلقدە) ایچی میوەلی بورك .

Krapp (ـ ام) ㊳ (نبا ، صنع) [فلمنك] کوك بویا .

Krappe (ـ ـ ا مؤ) ㊳ (صنع) (معما) چام فیستیغی شکلندە یاپیلان چیچك ‖ (تفنکجیلك) تفنك تتکی .

Krasis (ـ ـ ا مؤ)(inv.) (غرا) یان یانە کلان ایکی کلمە حرفلرینك برلشمسیلە دیکر برحرفك حصولندن عبارت اولان اعلال .

Kraß (ـ ص) ㉑ [لاتینجە] (زیادە کوزە چارپان ، آشکار اولان) ‖ sse Unwissenheit— جهالت مرکبە ‖ (طلبە لسانندە) قبا ، هودوك ، یونتولمامش، الیقە مرتك دیبانلردن ؛ معاملە بیلیان .

Krassulace-en (ـ ـ ـ ss ـ ـ جمع مؤ) ㊿ (لاتینجە) (نبا) فصیلۀ لحمیەدن اولان نباتات .

Krater (ٮ ــ ام) .a ㊵ (جمعی کذلك c— ٮــ ــ) متقدمین عندنده شراب ایچمکه مخصوص بیوك وایکی قولبلی برنوع طاسکه آثار متقدمه‌دندر ‖ جامجی فرونی باجه‌سی ‖ ینار طاغ آغزی ، (طاس شکلنده اولان) منفذ برکان .

Kratz (ٮ ام) ㊳ (عمو) (زیاده قاشینه‌رق ، طیرمیقلانه‌رق ، قازیه‌رق وچیزکلیه‌رك حاصل اولان اثر) طیرمیق ، چیزیك (بیچاق وامثالیله) :

Kratz„... (ٮ....) —maſchi'ne (ا مؤ) (صنع) (چولحه‌جیلقده) یوك ، یپاغی ، کتن طراغی (ماکینه‌سی) ‖ —bürſte (ا مؤ) (صنع) یالدیزی پارلاتمغه مخصوص قیوججی فورچه‌سی ‖ (مجا) قولای قیزان کیمسه ‖ —diſtel (ا مؤ) (نبا) شوکه ، دوه دیکنی ، کنکر اوتی ‖ —fuß (ام) (عمو) تقریباً یر ایله برابر تمنا ‖ —wolle (ا مؤ) (صنع) یوك ، یپاغی قیرپینتیسی .

Krätz„... (ٮ....) —ausſchlag (ام) (علم امراض) اویوز (علتندن حاصل اولان قبارجقلر) ‖ —artig (ص) (علم امراض) اویوزه مشابه ‖ —kranke (ا مؤ) —kranke(r) (ام) اویوز علتنه مبتلا اولمش ارکك ، قادین ‖ —milbe (ا مؤ) (تا طبیعه) (اویوز علتنك تولدینه باعث اولان وات ایله دری آره‌سنده بولنان قورد) اویوز قوردی ، هوام الجرب ‖ —ſalbe (امؤ) (اجزا) اویوز علتنه قارشو قوللانیلان مرهم ، اویوز مرهمی .

Kratze (ٮ ٮ امؤ) ㊸ [kratzen] (صنع) کاغد قازیغه مخصوص تیمور ویا کمیك بیچاق ‖ تیمور وامثالی شیلری قازیغه مخصوص آلت ، کذلك ‖ آتش ، فرون قانجه‌سی ، معدن قاریشدیرمغه مخصوص تیمور ‖ (چولحه‌لقده) Karda'tſche= و Kratz=maſchi'ne .

Krätze (ٮ ٮ امؤ) ㊸ [kratzen] (علم امراض) اویوز علتی ، جرب .

Kratzen (ٮ فعمتعه وفعلا +) .c ㉑ [قدیم آلمانجه chrazzôn ؛ مرا . انکلیزجه scratch] کذا —ſich (فع مطا) قازیمق ، برطرفی طیرمالیه‌رق ، قاشیه‌زق یرتمق ‖ قاشیمق ، سیقتیمك ‖ etwas auf's Papi'er— کوتو یازی یازمق ‖ (عمو) auf der Geige— کوتوکان چالمق ، کمانی غاچیرداتوب طورمق ‖ der Rauch kratzt mich(یاخود: mir) im Halſe توتون وماں بوغازیمی یاقییور ، غیجقلایور ‖ قازیمق ؛ قازیمق ‖ (صنع) —mit der Kratz=bürſte یالدیز فورچه‌سیله پارلاتمق ‖ (چولحه‌لقده) یوکی طرامق ‖ (فع لا—) von der Stelle— aus=kratzen = .

Kratzer (ٮ ٮ ام) .a ㊵ [kratzen] قازییجی ‖ عجمی کانجی ‖ (قازیغه مخصوص آلت) رنده ، بیجق ، تورپی ‖ طنبوره‌جی قازغیسی .

Krätzer (ٮ ام) .a ㊵ [kratzen] انسانك بوغازینی یاقان ، طیرمالیان شراب ‖ (صنع) Kratzer = ‖ (ع) تفنك بورغوسی ، بای‌ختزیر .

Kräuel (ٮ ــ ام) .a ㊵ [قدیم آلمانجه chrowil] (آشجیلقده) (دیشلری بوکوك) چتال ‖ (معد) قانجه‌لی تیمور .

Krauen (ٮ ــ فع متعه) .a ㉑ Kratzen= ‖ طاتلی طاتلی قاشیمق ‖ اوخشامق ‖ (مجا) Jemandem die Ohren— برینه مداهنه ایتمك (قاشینان یرینی قاشیمق ، هوس وآرزوسنی اجرا ایتمك ، نبضنه کوره علاج ویرمك) .

Kraus (ٮ ص) ㉑ [اورته آلمانجه krûs ؛ یعنی gekrümmt] قیویرجق ، بورمه بورمه ، لوله‌لوله ‖ قاتلی ‖ das Geſicht (ویاخود : die Stirn)—ziehen ‖ یوزینی بوروشدیرمق ، صورتنی اکشیتمك ، قاشلرینی چاتمق ‖ (مجا) bunt= مثلا : es zu—machen چوق یاپمق ، چوغه واردیرمق ؛ قاتمرلشدیرمك .

Kraus„... (ٮ....) —Kopf (ام) قیویرجق صاچلی (باشی اولان) کیمسه ‖ —blätt(e)rig (ص) (نبا) قیویرجق یاپراقلی ‖ —gebackene(s) (الا) (آشجیلقده) پوف بورکی ؛ کوزلمه ، لالانغه نوعی ‖ —härig : ویاخود (ص) —haarig (ص) قیویرجق‌صاچلی ‖ —kohl (ام) (نبا) Wirſing=kohl= ‖ —kuchen (ا م) —gebackene(s)= ‖ —ſala't (ام) (نبا) Indi'vi-enſala't= .

Krauſe (ٮ ــ امؤ) ㊸ [kraus] (Kräuſel کذا ،sans pl.) قیویرجیقلق ، لوله لوله اولمه ‖ قات قات ، بوکمه‌لی اولمه ‖ البسه‌سنك قیرمه‌لی محلی (یقه ، کوکس کبی) ‖ قیرمه ‖ (اخلا) ㊻ آلمان فیلسوفی ‖ Kraus= .

Kräuſel (ٮ ــ ام) .a ㊵ [kraus] Kreiſel= ‖ (کذا الا) Krauſe کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق قیرمه (یقه ، کوکس) ‖ (ا مؤ) ㊸ Ge-kräuſel= ‖ (علی الخصوص کاکل) بارکیر پرچمی .

Kräuſel„... (ٮ....) —eiſen (الا) کنار اویمه‌سی یاپمغه مخصوص اوجی کسکین تیمور ‖ Brenn=eiſen= ‖ سکه کنارینك طیرطیلی یاپمغه مخصوص تیمور ‖ —maſchi'ne (ا مؤ) (چوقه فابریقه‌سنده) قیویرجیق توکلی قماش اعمالنه مخصوص ماکنه .

Kräuſeln (ٮ ــ فع متعه) و —ſich (فع مطا) .a ㉑ قیویرمق ، قیویرجیق یاپمق ‖ قیوریم قیوریم ، قیویرجیق ، قیویرجیق اولمق ‖ (کذا فعلا) ſich— = ‖ قات قات قیویرمه‌لی یاپمق ‖ بوکلی اولمق ‖ die Münzen— (پاره‌نك اطرافنی) طیرطیلامق ‖ (چوخه وسائر یوکلی شیلرك حاوینی قیویرجیق یاپمق اوزره) ماکنه‌دن کچیرمك ، قیویرجیق ماکنه‌سنه قومق .

Krauſe=minze,=münze هر ایکیسیده : (ٮٮ ــ امؤ) ㊾ (نبا) قیویرجیق نانه (نعنع) .

Kräusler (ٮ ــ ام) .a ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ توك ، صاچ ، صنعی چیچك وسائره‌یی قیویرجیق یاپان ارکك ، قادین ‖ (صنع) یالکز : (ام) (دیکیش ماکنه‌سی) قیرمه یاپان ماکنه ویا بوکا مخصوص پارچه‌سی .

Kraut (ٮ الا) ㉕ [قدیم آلمانجه chrût] اوت ‖ (ضرمثل) für den Tod kein—gewachſen iſt دنیاده اولومه چاره بولنماز ، دنیاده اولومدن بشقه هرشیئه چاره بولنور ‖ Das iſt ein böſes— بو(مضر،کوتو) فنا برشی ، مضرتلی برایشدر ‖ Das liegt wie—und Rüben durch einander بو شی آلت اوست اولمش ، قارمه قاریشیق ایدلمش (طوریور) ، بونك in's—ſchießen : wachſen ویاخود آلتی اوستنه کلش ‖ (نباتات حقنده چوق یاپراق سورمك) زیاده یاپراقلنمق ‖

(نبا) —grünes= Grün-kohl ؛ پشیل لحنه ‖ (دباغتده مستعمل) سماق اوتی ‖ (عمو) آشاغی برآدم حقنده کنایه طریقیله مستعملدر .

Kraut,,... (· · · ــ) —acker (ا م) لحنه ترلاسی ‖ —feld (ا لا) سبزه‌وات ویا لحنه‌ترلاسی ‖ —garten (ا م) بوستان ، سبزه ومیوه باغچه‌سی ‖ —händler (ا م) سبزه‌واتجی ‖ —junker (ا م) کویلی اصیل ‖ —markt (ا م) سبزه‌وات پازاری ، چارشوسی .

Kräutchen (ــ ᵕ) ، Kräutlein (ــ ــ) هر ایکیسیده : (الا) .b ⑩ (Kraut کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق اوت ، اوتجق ، کوچك نبات ‖ (نبا) Ungeduld— اورمان پلسنکی ، بلسمی ‖ حنا ، قینا چیچکی ،

Krauten (ᵕ ــ فع متع) .b ㉑ [Kraut] (بغچوانلق ، زرا) بغچه ویاترلانك مضر اوتلرینی آییقلامق .

Kräuter,,... (· · · ᵕ ــ) —brühe (ا مؤ) سبزه‌لی ات صویی ‖ —sala't (ا م) قابل اکل اوتلردن یاپیلان صلاطه ‖ —salbe (ا مؤ) نباتاتدن احضار ایدیلان مرهم ‖ —thee (ا م) نباتات منقوعی ‖ —fressend (ص) (حیوانات حقنده) آکل النبات ، اوتله تعیش ایدن (حیوانات) ‖ —kammer (ا م) نباتات طبیه محافظه‌سنه مخصوص محل ، حجره ‖ —kenner (ا م) نباتات حقنده معلوماتی ، وقوفی اولان کیمسه ؛ علم نباتات عالمی ، بوتانیست ‖ —kissen (الا) عطریات یاصدیغی (چماشور آره‌سنه وضع ایچون) ‖ (طب) بعض اعضایی صیجاق طوته‌رق و یا ایصلاته‌رق تداوی ایچون مستعمل نباتات طبیه طوربه‌سی ‖ —kur (امؤ) (ط) نباتاتله تداوی ‖ —säckchen (ا لا) =—kissen ‖ —saft (ام) برای تنقیه استعمال ایدیلان نباتات صویی ، عصاره ، عطریات (صویی یاغی) ‖ —zucker (ا م) (اجزا) نانه شکری کبی طبده مستعمل وعطرلی نباتاتدن مستخصر شکر .

Kräuterig (ᵕᵕ ــ ص) ㉔ [Kraut] اوتلو ، اوتله مستور :

Kräutern (ᵕ ــ فع لا +) .a ㉑ اوت یولمق ‖ نباتات (عطریات) طوپلامق .

Kräutlein (ــ ــ الا) .b ⑩ (Kraut کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) =Kräutchen .

Kravatte (ᵕ ᵕ v ᵕ امؤ) ㊸ [فر] قراوات ، بویون باغی .

Krawall (ᵕ ᵕ ا م) ㊳ [فرانسزجه charivari] (عمو) شماتة ، کورولتی ، یایغاره ؛ قاریشیقلق ، اغتشاش .

Krawaller (ᵕ ᵕ ᵕ ا م) .a ⑩ (عمو) فتنه انکیز ، فسادجی ، کورولتی چیقارتان .

Kreas (ᵕ ــ الا) (inv.) —Leinen (ب ــ ᵕ ــ الا) .b ⑩ بیاض تللی قالین کتن بزی .

Kreatur (ــ ــ ــ امؤ) ㊾ [لاتینجه] مخلوق (کذا برای تحقیر =Weibs-bild) .

Krebs (ــ ا م) مفرد ㉖ ، جمعی ㉖ | قدیم آلمانجه chrëpazo : krabbeln کله‌سیله مناسبتی واردر] ینکچ ، چغانوس ، سرطان ‖ (هیئة) برج سرطان ‖ (تجا) (کتاب تجارتنده) صاتیله‌میوب ینه بیوك کتابجی مغازه‌سنه عودت ایدن کتاب ‖ (علم امراض) اطرافی ییبان تهلکه‌لی چیبان ، سرطان ، شیرپنجه ، ایکیتمه‌جی .

Krebs,,... (· · · ــ) —fang (ا م) ینکچ آوی ‖ —leuchten (ا لا) مشعله ایله ینکچ آوی ‖ —schale (امؤ) ینکچ قبوغی ‖ —artig (ص) (تاطبیعه) ینکچه بکزه‌یان حیوانات ؛ (علم امراض) (سرطان خسته‌لغی کبی) سرطانی ‖ —gang (ا م) ینکچ ، چغانوس ، یوریشی ؛ کیرو کیرو کیتمه ؛ قبادایی یوریشی ‖ —krankheit (امؤ) سرطان خسته‌لغی ‖ —roth (ص) =brand-roth ‖ —schaden (ا م) (علم امراض) علت سرطان ، مرض سرطان ‖ (مجا) بلا ، مصیبت ، ایشك فناسی ، درد ‖ —suppe (امؤ) ینکچ چورباسی .

Krebsen (ᵕ ــ فع لا +) .c ㉑ (فع لا +) ینکچ آولامق ‖ (عمو) (فعلا +) قوللی بجاغنی (ینکچ کبی) اویناتمق .

Kredenz,,... (· · · ᵕ ــ) —teller (ا م) فینجان طباغی ‖ سفره طاقملرینك وضعنه مخصوص ماصه ‖ کلیساده اثنای آیینده لازم بعض شیلر وضعنه مخصوص اوفق ماصه ، رحله .

Kredenzen (ᵕ ᵕ ــ فعمتع) .c ㉑ [ایتالیانجه crede'nza] (مقدما سرایلرده) تجربه ایتمك ، برشیئك طادینه ، چاشنیسنه باقمق ؛ علی الخصوص (مشروبات حقنده) طاتمق ، برازایچدکدن ، طاتدقدنصکره تقدیم ایتمك .

Kredenzer (ᵕ ᵕ ــ ا م) .a ⑩ سرایلرده شربتدار ، ساقی ، چاشنیجی باشی ‖ مسافرخانه (لوقانطه وامثالی) لرده آشجی ، کیلارجی باشی .

Kredit (ــ ــ ا لا) ㊳ (sans pl.) (تجا) امنیت ، اعتماد ‖ اعتبار مالی ‖ مهل ، مهلت ‖ (ᵕ ــ الا) ㊱ (De'bet, Soll کله‌لرینك مقابلی اولان) Haben (مقامنده) قره‌دی ؛ وارلق ، ثروت ، (اصول دفتریده) آله‌جق صحیفه ویاخانه‌سی .

Kredit,,... (· · · ــ ــ) —eröffnung (امؤ) (برینه قره‌دی آچمق) ویره‌سی‌یه ویرمك ، (ویره‌سی ویرمکه باشلامق) ‖ —bank (ا مؤ) ادانه بانقه‌سی ‖ —brief (ا م) (قره‌دی مکتوبی) حواله ، حواله نامه ‖ اعتماد نامه ‖ —los (ص) قره‌دیسز ، اعتبارسز ‖ —losigkeit (ا مؤ) اعتبارسزلق ، کندوسنه امنیت اولنمامازلق .

Krediti(e)ren (ᵕ ᵕ ــ ᵕ ــ فع متع و فع لا +) .a ㉑ Jemandem etwas— برینه کندی حسابنه اوله‌رق برشی ویرمك (ودفتره آله‌جق قید ایتمك) .

Kreditiv (ــ ᵕ ــ ا لا) ㊳ [لاتینجه] —eines Gesandten بر (مبعوث) سفیرك اعتماد نامه‌سی .

Kreditor (ᵕ ᵕ ــ ا م) ㊸ [لاتینجه] داین ، مقرض ، آله‌جقلی ؛ بربانقه‌نك دفترینه اسمی قید اولنمش کمسه (آله‌جقلی ، حصه‌دار) .

Kredo (ــ ــ الا) ㊱ [لاتینجه] (امورمذهبیه‌ده) شهادت ، ایمان ، آمنت رکنی ، عقیده ‖ مذهب ، تابعیت دین .

Kreide (ᵕ ــ امؤ) ㊸ [یعنی Erde ؛ مرا . Kreta] تباشیر (فحمیت کلس) ‖ (مجا) (عمو) mit doppelter—anschreiben برینك بورجنی ، ویره‌جك حسابنی ضعف اوله‌رق یازمق ، ایکی دفعه پاره‌سنی آلمق ‖ بورج (اشارتی) mit 14. Mark auf (ویاخود : in)—stehen اون‌درت‌مارق بورجلی اولمق ‖ (معد) (رسمده مستعمل) rothe— قیرمزی تباشیر ‖ (قره قلم رسملر ایچون) schwarze (Zeichen) — قره قلم (تباشیر) ‖ lithogra'phische— لیطوغراف قلمی (تباشیری) .

—falz || Kreiden,,... ونادراً (... ـ) **Kreide,,...**
(ا لا) تباشیر طوزی || ähnlich— (ص) تباشیره مشابه ،
تباشیرکبی || artig— (ص) تباشیرکبی ، تباشیر نوعندن ||
erde— (ا مؤ) اراضئ تباشیریه ، تباشیرلی طوپراق ||
formatio'n— (امؤ) (طبقات الارض) اراضئ تباشیریه ||
haltig— (ص) تباشیرلی || stift— (ا م) (رسم یاپمغه مخصوص)
تباشیر قلمی || weiß— (ص) تباشیرکبی بیاض || (مجا) ساقیز
کبی بیاض (تمیز) || zeichnung— (ا مؤ) تباشیر قلمیله
یاپلمش رسم .

[Kreide] ㉑ b. (ـ فع متع) **freiden ، Kreideln**
تباشیرقلمیله یازمق ویا اشارت ایتمك || اوزرینه تباشیر سورمك
(بیلاردو اویوننده) das Queu— بیلاردو دکنکنه تباشیر
سورمك .

Kre-iren (ـ فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] یاراتمق ،
خلق ایتمك ، وجوده کتورمك ، یوقدن وار ایتمك || ایجاد
واختراع ایتمك || تأسیس ایتمك .

Kreis (ـ ا م) مفردی ㉖ ، جمعی㊱ دائره (کذا دائره‌نك
احاطه ایتمش اولدیغی شی ، محل || einen —beschreiben
بردائره چیزمك || im — se, in einen— دائره شکلنده ، دائره
داخلنده (اوله‌رق تمدید اولنمش منطقه) || دائره ، منطقه ،
(مدار) Das liegt außer unserem— بو بزم اقتداریمزك
خارجنده (برشی) در || kleiner— (اوفق دائره) ، قضا ||
(یکدیکریله مناسبتی اولان اشخاصك هیئتی) von Freunden—
آرقداشلر ، دوستلر جمعیتی || im—se seiner Familie عائله
خلقیله برابر ، عائله‌سی خلقی یاننده || im—se um etwas herum
بر شیئك اطرافنده طولاشمق || einen blauen—um gehen
کوزلرینك اطرافنده مائی خلقه اولمق || die Augen haben
(هیئت) مدار ، محرك .

Kreis,,... (... ـ) beamter— (ا م) قضا ، ناحیه
مأموری || blatt— (ا لا) قضا ، ناحیه رسمی غزته‌سی ||
phy'sikus— (ا م) قضا ، دائره ، ناحیه طبیبی ، حکیمی ||
syno'de— (ا مؤ) قضا ، ناحیه ، دائره مجلس روحانیسی ||
tag— (ا م) قضا ، ناحیه ، دائره مجلسی || vier-eck— (الا)
(ریا) بردائره داخلنه رسم اولنه بیلان مربع || amtmann—
(ا م) (بردائره ، قضا ، ناحیه‌ده امور اداره‌یه باقان رئیس) ،
قائممقام ، (بلدیه رئیسی) || ausschnitt— (ا م) بردائره‌نك
ایکی نصف قطری آره‌سنده‌کی پارچه‌سی ایله اشبو ایکی نصف
قطری محتوی بولنان قوس || bahn— (ا مؤ) بردائره‌یی
تعقیب ایدن استقامت ، محیط ؛ (هیئت) محرك || bogen—
(ا م) دائره قوسی || geometri'e— (ا مؤ) مملکتك انتخابات
داخلیه نقطهٔ نظرندن تقسیم صنعیسی || gericht— (ا لا)
قضا ، ناحیه ویادائره محکمه‌سی || li'ni-e— (امؤ) دوریاپان خط ؛
(ریا) محیط (دائره) || messung— (ا مؤ) (ریا) مساحهٔ
محیط دائره || richter— (ا م) قضا ، ناحیه ویا دائره حاکمی ||
ritt— (ام) حیوانی دائره اوزرنده یوروتمك ؛ چرخ حرکتی ||
rund— (ص) دائره کبی تکرلك ، مدور || säge— (امؤ) (صنع) دائره
شکلنده دستره || برشیئی دائره‌وی کسمکه مخصوص اینجه دستره ||
schattig(e Völker)— (ص) کرهٔ ارضك قطبلرنده ساکن
اولوب بعض موسملرده کونش باشلرینك اوزرینه یکرمی درت
ساعتده بردائره تشکیل ایدن وکولکه‌لری هرطرفه دونه‌رك
یرده بردائره چیزن (آدملر) || scheibe— (امؤ) اسکی وقتلرده
جناستیق تعلیمنده آتدقلری آغیر ودائره‌وی شی || کونش وآیك
کورینان دائره‌وی شکلی ، قرص || schnitt— (ام) دائره‌وی کسمه ||
دائره‌وی کسیك ، (یاریق) || sprung— (ا م) (فن فروسیت)
حیوانی بر آیاق اوزرنده ویر دکشدیرمدن تام دائره اوزرنده
چرخ ایتدیرمه || حیوانك بوصورتله دونمسی || stände—
(جمع م) مجلس عمومی || آلمانیاده : بر قضا ، ناحیه ویا دائره
هیئتی (هیئت مأمورینی) || wendung— (ا مؤ) (قلنج تعلیمنده)
(خصمك ضربه‌سندن کندویی حافظه ایچون) وجودله یاپیلان
دونمه ، چرخ حرکتی .

Kreisch (ـ ا م) ㊳ کسکین ، اینجه سسله ، تیز باغیرمه ||
کوپك یاوروسی ایله تیلکینك حاولامسی ، باغیرمسی .

Kreischen (ـ فع لا +) a. c. ㉑ [روجه kri'zo]
اینجه سسله ، تیز ، کسکین باغیرمق || چوق باغیرمق ، حایقیروب ،
باغیروب طورمق ، باغیروب چاغیرمق || (بایقوش وسائر کیجه قوشلری
حقنده) اوتمك || (مجا) (رنك حقنده) پك آچیق ویا کوزه
چارپیجی اولمق ، اویمامق ، یاقیشمامق || (ا لا) باغیرمه ، چاغیرمه ،
اینجه وتیز سس چیقارمه || der Schneide=Instrumente—
آلات قاطعه‌نك چیقاردیغی سس غارچ ، غیر ... ررج ایتمه‌سی ،
شاقیردیسی .

Kreisel (ـ ا م) a. ㊵ [Kreis ؛ Kräusel کلمه‌سنه
منطوقاً] (اویونجاق) طوپاج ، فیرلداق .

Kreisel,,... (... ـ) peitsche— (ا مؤ) طوپاج
قامچیسی || blumig— (ص) (نبا) طوپاج شکلنده چیچکی اولان
نبا(تا)ت || rad— (ا لا) صو ایله چوریلان چرخ (طولاب)
schnecke— || (ا مؤ) (تا طبیعه) یوارلاق سموکلی بوجکی .

Kreiseln (ـ فع لا ±) و sich— (فع مطا) a. ㉑
[Kreisel] دونمك ، چوریلمك ، دور ایتمك || حلزونی دونه‌رك
یوقاری صعود ایتمك .

Kreisn (ـ فع لا ±) و sich— (فع مطا) c. ㉑ دائره اوزرنده
ویا کندی اطرافنده دونمك ، دور ایتمك der Mond kreist um
die Erde آی کرهٔ ارضك اطرافنده دور ایدر || (قان حقنده) دوران
ایتمك || دائره تشکیل ایتمك || der Gang— دونر ، طولانباج یول ||
kreißen= || (فع متع) دائره اوزرنده ویا اطرافنده چویرمك ،
دور ایتدیرمك ، دائره اوستنده دوندیرمك .

Kreißen (ـ فع لا +) c. ㉑ [kreischen کلمه‌سنه
منسوب] چوجق آغریسی چکمك ، وضع حمل صانجیسنه
طوتلمش اولمق .

Krema (ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (ایتالیا شهرلرندن)
قره‌ما || کذا : قره ماسق .

Kreml (ـ) ، Kremlin (ـ) (ام) ㊻ (چار سرایی
وعلی الخصوص موسقوه ده‌کی) قره‌ملین .

Kremona (ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (ایتالیا شهرلرندن)
قره مونا .

Kremor Tartari (ـ ا م) (inv.) (sans pl.)
[لاتینجه] (اجزا) قریم (قره‌م) طارطار .

Krempe(l) (ـ) Krämpel= .

Kremser (ـ ا م) بیوك آرابه ، پارس جوارنده یولجی
نقلنه مخصوص آرابه ، قوقو || [آوستریا شهرلرندن Krems]
(ام) a. ㊵ ، in— (ا مؤ) ㊿ قره مسلی ارکك ، قادین ||
(ص) (inv.) مثلا : Weiß— (قورشونی ، شکری بیاض ،
کبار بیاض) قره مزه‌ر بیاضی .

Kreneli(e)ren (ᵕ–ᵕ– فع متع) .a (21) | فر | (استحكا
مازغال آچمق، مازغال ایله تجهیز ایتمك .

Kreole (ᵕ–ᵕ ا م) (52) [اسپا] اجنبیلرك مستملكاتده طوغان چوجقلری (مقدما اسپانیا وپورتكیزلیلرك) ملز .

Kreosot (–ᵕ– ا لا) (38) (*sans pl.*) [روم] (كیم) قطران روحی .

Kreosoti(e)ren (ᵕ–ᵕ–– فع متع) .a (21) [روم] قطران روحی سورمك ، قطران روحیله اوغمق .

Krepi(e)ren (ᵕ–ᵕ فع لا—) .a (21) [ایتا] (حیوان حقنده مستعملدر) كذا (برای تحقیر انسان حقنده) (عو) اولمك ، كبرمك ‖ (فع متع) Das krepi'rt mich بوشی بنی (پك زیاده قیزدیرییور) كبرته‌جك .

Krepp (ᵕ ا م) (38) ویاخود (56) [فر] (تجا وصنع) بروجك . (قرپ) .

Kreps (ᵕ ام) (*inv.*) (*sans pl.*) [انكلیز] قره‌پس دنیلان زار اویونی .

Kresse (ᵕᵕ امؤ) (53) (نبا) تره ، رشاد ‖ -schmal —blätterige (امؤ) بغجه ، صو تره‌سی .

Kreta (ᵕ– ا خا لا) (56) (جغر) كرید ، قندیه آطه‌سی .

Kretenser (ᵕᵕ– ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50) كیریدلی (اركك ، قادین) ‖ (ص) (21) كریده منسوب ، كریده عائد‖ كریددن چیقمه ، ویایتیشمه ، كرید محصولی ... شی .

Kreter (ᵕ– ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50) = Krete'nser(in) .

Krethi und Plethi (ᵕᵕᵕᵕ– ام)(*inv.*)[عبر](انجیلده) (حضرت داوودك كندویه مخصوص قره‌غولی) كره تیه‌ن وپه‌له‌تیه‌نلر‖ (مجا) (عمو) هردرلو هرصنفدن آدم (لر) .

Kretin (–ᵕ ویاخود فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (51) و (56) [فر] آلپ وپیره‌نه طاغلرنده سقط واعضالری غیر متناسب تشكل ایتمش آدم ، قره‌تین ‖ كذا (مجا) آحمق، ابله، بدلا كیمسه .

Kreuch ، **kreuchst** ، **kreucht** (–) (قدیم اولوب بوكون آنجق شعرده مستعملدر) (kriechen فعلنك صورت امریه وزمان حالی .

Kre-usa (ᵕ–ᵕ ا خا مؤ) (46) و (54) پرییامك قزی وانه‌نك برنجی قاریسی و(آسقانی‌ی)ك والده‌سی .

Kreuz (– ا لا) (38) [لاتینجه crux كلمه‌سندن مأخوذ : قدیم آلمانجه chrûci] خاچ ، صلیب ، استاوروز ، چلیپا ‖ (über's : ویاخود) in's—legen خاچواری قویمق، چاپراز یاپمق ‖ ein—schlagen استاوروز چیقارمق‖ علی‌الخصوص (ع) محاربه نشانی —eisernes تیمور صلیب (مدالیه‌سی ، نشانی)‖ (مجا) جفا ، كدر‖ (مجا) das—vor Jemandem machen برندن قورقمق، اوكندن قولرا (وبا) علتندن قاچار كبی قاچمق ‖ etwas über's—nähen برشیئی چاپراز دیكمك (دیكیش حقنده) ‖ (طوقومه‌جیلقده) in's—weben چاپراز اورمك in die—und Quer kreuz (ویاخود حال اوله‌رق) زیقراق‌اوله‌رق، برصاغه برصوله‖ هرطرفه طوغری‖ und quer —Donnerwetter های آناسنی ! های اه جزاسنی ، بلاسنی ویرسون!‖(مجا) sein—über etwas machen برشیء غائب اولدی صانمق . مائمی طونمق، اوزرینه بر بارداق صو ایچمك ‖ بل وبلك قویروق صوقومنه قدر اولان محللی ‖ (فروسیت) حیوانك آرقه طرفلری ، صاغریسی ‖ (كاغد اویونده وعلی‌الخصوص آلمان كاغدلرنده) سینك ، اسپاتی Treff= ‖ (موسیقیده) (.h اشارتیله كوستریلان به‌مبول صداسنك مقابلی اولان وبرصدانك یارم نوطه یوكسك اوقونه‌جغنی كوسترن (♯) دیه‌س اشارتی‖ (بحر) چاپانك : چاپرازلری، قوللری.

Kreuz,,... (–...) —abnahme (امؤ) خرستیانلرك قونجه حضرت عیسانك چارمیخدن ایندیرلمسی‖ بونی تصویرایدن رسم ‖ —kirche (امؤ) خاچ بیچمنده انشا اولنمش كلیسا ‖ سن قروواكلیساسی ‖ —zeitung (امؤ) (برلینده چیقان) قرویتس غزته‌سی ‖ —balken (ام) (صنع) چاپرازدیرك . كیریش‖ —band (الا) (پوسته) پاكت وامثالنك چاپراز باغلانه‌رق آچیق كوندرلمسی ‖ (تشر) چاپراز باغ ، رباط ‖ (معما) كپنك ؛ پنجره‌نك طیشاری آچیلان قنادی ‖ —bein (الا) (تشر) آرقه كمیكنك ختام بولدیغی یرده اولوب حوصله‌نك آرقه طرفنی قپایان اوچ كوشه‌لی كمیك ، عظم عجز ، قویروق صوقومی ‖ —berg (ام) حضرت عیسانك صلب اولندیغی مراد اولنان تپه ‖ اوزرنده صلیب بولنان تپه . طاغ ‖ —bild (الا) حضرت عیسانك صلیبده آصیلی رسم مجسمی. رسمی ‖ —blumig (ص) چیچكلری صلیبه بكزه‌یان نباتات ، فصیلهٔ صلیبیه‌دن ‖ —bogen (ام) = Grat=bogen ‖ —bohrer (ام) اوجی خاچواری یوقاریسی كوشه‌لی كمر ‖ —bram=Segel (الا) درت كوشه‌لی باروت لغمی میلی ‖ —brav (ص) پك كمینك قیچ دیركی تپه‌سنده‌كی اوفق یاكن‖ ناموسلی، اوصلی، تربیه‌لی ‖ —donnerwetter (عو) (الا وحرند) (مرا . Kreuz) ‖ —dorn (ا ـ) (نبا) (عادی آق دیكن‖ —fahrer (۲ م) اهل صلیب محاربه‌سنه اشتراك ایدن‖ —fahrt (امؤ) نادراً =zug— ‖ (ایالتلسانده) صلیب وصلیبلی بایراق ایله سوقاقلردن كچه‌رك یاپیلان آیین ‖ (بحر) قره‌غول كمیسنك قول‌كزمسی‖ سفینه‌نك‌كزدیكی ساحل‖ قره غول كمیسی ‖ —feuer (الا) (مقر) مقراص واری آتش ‖ —fide'l (ص) (عمو) پك شن ، كیفلو ‖ —gasse (امؤ) درت یول آغزی‖ (اسم خاص اوله‌رق) صلیب سوقاغی‖ —halfter (امؤ) (فروسیت) چاپراز یولار ‖ —kraut (الا) (نبا) قاناریه اوتی ‖ —otter (ام) (تا طبیع) انكرك یيلانی، افعی‖ —predigt (امؤ) اهل‌صلیب محاربه‌لرینه. جهاده دائر وعظ ایتمك ‖ —und Quer=züge (جمع م) زیقراق حركت، سیاحت‖ —ritter (ام) قدیم اهل‌صلیب افرادینك بیری ‖ —schmerzen (جمع م) بل آغریسی ؛ بطن اسفلك یانلرنده اولان صانجی‖ —sprung (امؤ) رقصده صیچرایوب یره دوشمزدن اول آیاقلرینی یكدیكرینه اورمه حركتی‖ —strebe-- (امؤ) (صنع) (معما) چاپراز دستك‖ —ton-art (امؤ) (موسیقی) دیه‌س اصولی‖ —unglücklich (ص) پك مغموم، پك بی بخت ‖ —verhör (الا) (عد) بالمواجهه ایدیلان استنطاق، یوزلشدیرمه ‖ —vierung (امؤ) (ریا) بردائره‌نك درده تقسیمی ‖ —weise (حا) خاچواری‖ (sich) —weise legen, setzen stellen, durchschneiden خاچواری ، چاپراز اوله‌رق قومق، چاتمق، اوطورتمق، قطع ایتمك‖ بوصورتله قونمق، چاتیشمق، اوطورمق ، تقاطع ایتمك، وضعیت آلمق‖ —woche

(ا مؤ) ترلانره برکت نیسازیله عروج عیسادن اوچ کون اول ایدیلان دعالر ویاپیلان پروسسیونلرك اجرا ایدیلدیکی هفته || —zucht (ا مؤ) مختلف الجنس انسان وحیوانانك یکدیکریله چفتلشدیرلمسی، برلشدیرلمسی؛ تصالب عرق|| —zug (ا م) اهل صلیب محاربه‌سی .

Kreuzen (⏑ـ فع متع وفعلا+) .c (21) —sich (فع مطا) [Kreuz] خاچواری چیزمك، کسمك، قومق، چاتمق، قطع ایتمك || چاپرازچیزلمك، کسلمك، قونمق، چاتیشمق، تقاطع ایتمك والخ || (جنسلری مختلف اولان حیوانلری) چفتلشدیرمك ملز چیقارتمق || چفتلشمك || ملزلشمك، قاریشمق || zwei Li'nien—(sich) ایکی خط یکدیکریله تقاطع ایدر، بربرینی قطع ایدر || (بحر) —an einer Küste برساحلده قره‌غول کزمك (کمی ایله)، دوره چیقمق|| روزکاره قارشو اولطه اوره‌رق یوریمك، اولطه اورمق (= lavi'ren) || اوزرینه صلیب (زائد) اشارتی قومق|| —sich—und segnen || be-kreuzen=sich— استاوروز چیقارمق، دعا ایتمك .

Kreuzer (⏑ـ ا م) .a (40) [Kreuz] (آوستریانك درت پاره‌قیمتنده باقر پاره‌سی) قرویتسر|| Das ist keinen—werth بو . بوشی، بش. (بر) پاره ایتمز، بش پاره‌لق دکری یوق|| (بحر) برساحلك محافظه‌سی ایچون قول کزن حرب سفینه‌سی؛ قرووازور || بویله برکمینك قپودانی، سواریسی .

Kreuzigen (⏑⏑ـ فع متع) .a (21) [Kreuz] چارمیخه کرمك . بوصورتله تلف ایتمك .

Kreuziger (⏑⏑ـ ا م) .a (40) [Kreuz] چارمیخه کرن. جلاد .

Kreuzung (⏑ـ ا مؤ) (41) قارشولشمه . تقاطع ایتمه || مختلف الجنس انسانلرك (ویا حیوانلرك) یکدیکریله قارشدیریلمسی، ملز چیقارمه .

Kribbeln (⏑⏑فعلا+) .a (21) [krabbeln=] (قریبجه کبی بربری ایچنه کیروب چیقان. قینایان شی حقنده) قاینامق . بربری ایچنه کیروب چیقمق|| قاشینمق. کیدیشمك || (فع متع) Das kribbelt ihn بوشی آنی (پك زیاده) قیزدیرر، کوپلره بندیرر . او بوکا پك طوتونور .

Krib(b)=krab(b)s (⏑⏑ ا م) (ااا.) (عمو) خردومرد. ابور جوبور شیلر . لزومسز شیلر بیغینی. خردوات .

Krick! (⏑ حرند) ضیرریق !

Krick,... (...⏑) —ente (ا مؤ) (تا طبیعه) باغیرتلاق دیبلان یابان اوردکی .

Krickelei (ـ⏑⏑ ا مؤ) (49) اوقونمزدرجه‌ده یازلمش شی || نشته‌سزلك . جان صیقینتیسی|| مخالفت، ضدیت|| غائله .

Krickel-krackel (⏑⏑⏑ ام والا) .a (40) اکری بوکری. کونو یزی. قارغه‌جق بورغه‌جق

Krickeln (⏑⏑ فع متع) .a (21) (عمو) کونو یزی یازمق. قارغه‌جق بورغه‌جق کبی یازمق .

Krickler (⏑⏑ ا م) .a (40) (عمو) تیتیز دم . حوییسز کیمسه || غاتسز آدم .

Kricklich (⏑⏑ ص) (24) (عمو) اینجه، نازك، مهم؛ مخاطره‌لو|| سریع الانفعال، چابق کوجنیر، قیلدن نم قپان، قیلی قرق یاران، اوصوریغی جینلی، چابوق طوتیلور .

Kriech,... (...ـ) —pflanze (ا مؤ) (نبا) صارماشیق. صاریله‌رق ویا یره سورتینه‌رك بیویوب اوزانان نبات|| —sucht (ا مؤ) علی الخصوص (مجا) (بیوکلر اوکنده) تکاپو || —ente (ا مؤ) (تا طبیعه) Krick=ente= .

Kriechen (⏑ـ فع لا + ؛ تبدیل موقع مراد اولندقده فع لا—) .c (20) [قدیم آلمانجه chriohhan یعنی اساساً: gehen کله‌سنك ضدی) سورونمك، سورتونه‌رك کیتمك|| زورله یوری‌یه بیلمك، کیده‌بیلمك، سوروکلنمك|| (تبدیل موقع مراد اولنه‌رق کذا) کیتمك، کیرمك، چیقمق|| in alle [sich ducken] Winkel— هر یره کیرمك، صوقولمق (کیروب چیقمق)، هرطرفه بورنی صوقمق || (عمو) er mochte vor Angst in ein Mause-loch— اونك الندن کلسه قورقوسندن صیچان دلیکنه کیره‌جك || —aus dem Ei یموطه‌دن چیقمق .

Kriecher (⏑ـ ا م) .a (40)، —in (ا مؤ) (50) سورونان، سورونه‌رك یورویان (ارکك، قادین) || آلچق، دنی، تکاپوی کلبانه‌سی اولان .

Kriecherei (⏑ـ ا مؤ) (49) [Kriecher] تکاپو، ال آیاق اوپمه || بیاغیلق، آشاغیلق .

Kriecherisch (⏑⏑ـ ص) (21) fuchs=schwänzerisch= .

Krieg (ـ ا م) (38) (Friede کله‌سنك مقابلی) جنك، محاربه، سفر، حرب|| —führen حرب ایتمك|| in den—ziehen محاربه‌یه، سفره کیتمك .

Krieg,... (...ـ) —fertig (ص) سفر، محاربه ایتمکه حاضر ومقتدر|| میدان حربه کیرمکه، آتلمغه مهیا || —führend (ص) مثلا die—führenden Mächte محارب دولتلر || —führung (ا مؤ) اصول وفن حرب .

Kriegen (⏑ـ فع لا +) .a (21) جنك، حرب، محاربه ایتمك، جنکلشمك، غوغا ایتمك|| (فع متع) و—sich (فع مشارکت) || kriegst, kriegt, kriegte, gekriegt: صورت تصریفلری اکثریا (e) حرف مدی اولمیه‌رق و (ـ) اوقونه‌رق=be-kommen || sie—sich آنلر بربرلرینی آله‌جقلر، بربرلرینه‌واره‌جقلر، اولنه‌جکلر؛ مالك اولمق، ایدینمك، قاووشمق؛ طوتمق، یقالمق، اله کچیرمك .

Krieger (⏑ـ ا م) .a (40)، —in (ا مؤ) (50) محارب ارکك، قادین، جنکاور (مرا . Soldat) .

Krieger,... (...⏑ـ) —kaste (ا مؤ) محاربلر صنفی، کروهی || —stand (ا م) سلك عسکری|| —verein (ا م) اسکی عسکرلر جمعیتی .

Kriegerisch (⏑⏑ـ ص) (24) محاربه، سفری سون، آرزو ایدن، مشـوق حرب || محاربه ایدن، جنکلشان || جنك، محاربه، سفر ایتمکه اقتداری اولان || (جهت عسکریه‌یه، سلك عسکری‌یه، اردویه منسوب، متعلق) عسکری .

Kriegs,... (... ـ) —bedarf (ا م) مهمات ویالوازم حربیه || —fuß (ا م) مثلا auf den—fuß setzen سفربر حالنه قومق|| —jahr (ا لا) محاربه سنه‌سی(که بونلر داخلنده‌کی خدمت عسکریه ضعف حساب اولنور) || —kosten (جمع) مصارف حربیه || —mini'ster (ا م) حربیه ناظری، سرعسکر|| —ministe'rium (ا لا) حربیه نظارتی(سرعسکر، قپوسی ویا دائرهٔ عسکریه) || —rath (ا م) مجلس عسکری اعضاسی|| مجلس عسکری، دیوان حرب || —schauplatz (ا م) میدان حرب || —stand (ا م) =—fuß=stärke

(امؤ) سفربر حالندهکی قوهٔ عسکریه ‖ adel— (ام) اصالت عسکریه ‖ akademi'e— (امؤ) دارالفنون عسکری، بیوك عسکری آقادهمیاسی ‖ فرانسهده : ارکان حرب مکتبی ‖ angelegenheit— (امؤ) امور وخصوصات حربیه ‖ arti'kel— (جم م) (قانون عسکری) جزا قانوننامهسی ‖ bataillo'n— (الا) سفربر حالندهده بولنان طابور ‖ baukunst— (امؤ) اصول انشا آت عسکریه، معماریٔ عسکری؛ فن استحکام ‖ bereit— (ص) محاربهیه حاضر وآماده، سفربر ‖ denkmünze— (امؤ) برمحاربه ایچون ضرب ایتدیریلان مدالیه ‖ dienst— (ام) خدمت عسکریه ‖ erfahren— (ص) فن حربه وقوف تامی اولان، اصول حربده ملکه ومهارتی بولنان؛ حرب کورمش، ایتمش ‖ fach— (الا) سلك عسکری، اهل سیف صنفی ‖ flotte— (امؤ) دونمه، قوهٔ بحریهٔ عسکریه ‖ froh— (ص) حربی سون، آرزوایدن ‖ gefährte— (ام) سلاح آرقداشی، قارداشی؛ محاربهارقداشی ‖ gericht— (امؤ) اسارت (حربیه) ‖ gefangenschaft— (الا) دیوان حرب ‖ geschichte— (امؤ) تاریخ حرب، تاریخ عسکری ‖ gott— (ام) (اسا) حرب‌الههسی، مارس ‖ held— (ام) بیوك محاربکمسه، برسفرده قهرمانلق ایدن ذات ‖ kasse— (امؤ) ‖ gefährte = (ام) kamera'd— سفربر برادونك صندوغی ‖ knecht— (ام) (عادی) عسکر، نفر ‖ kommissaria't— (الا) لوازمات وتعیینات عسکریهادارهسی؛ لوازم ریاستی ‖ kundig— (ص) فن حربده ملکه ومهارتی اولان ‖ leute— (جمم) محاربکمسهلر، عسکرلر ‖ lied— (الا) محاربه ترکیسی ‖ list— (امؤ) خدعه، حیلهٔ حربیه ‖ mann— (ام) ایو محارب کمسه ‖ schiff— (الا) زرهلی، حرب کمیسی ‖ schuld— (امؤ) (محاربه سبیله حصوله کلان بورج) تضمینات حربیه ‖ schule— (امؤ) مکتب حربیه ‖ spiel— (الا) حرب اویونی ‖ جیریداویونی؛ اسیرآلمهجه ‖ sprache— (امؤ) عسکری لسانی ‖ اصطلاحات عسکریه ‖ that— (امؤ) اجرا آت عسکریه ‖ tüchtig— (ص) حرب وضربه، غوغایه مقتدروصالح ‖ verpflegungs=Amt— (الا) لوازمات عسکریه دائرهسی ‖ volk— ‖ kundig = (ص) verständig— (الا) قطعات عسکریه ‖ محارب اهالی ‖ wesen— (الا) فن واصول حربیه؛ امور وخصوصات عسکریه ‖ دائرهٔ عسکریه ‖ wissenschaft— (امؤ) فنون عسکریه ‖ فن حرب ‖ zucht— (امؤ) تربیهٔ عسکریه ‖ zug— (ام) سوقیات عسکریه ‖ zwang— (ام) خدمت عسکریه ایله مکلف قیلمه، جبرعسکری .

Kriminal,... (ـ ... ـ) richter— (ام) محکمهٔ جنایت رئیسی ‖ gericht— (الا) محکمهٔ جنایت .

Kriminalist (ـ ـ ـ ام) ⑸ [لاتینجه] جنایت وقانون جزایه دائر معلومات ویا تألیفاتی بولنان کمسه .

Krimm (ـ اخامؤ) ⑸ (جغر) قریم شبه جزیرهسی .

Krimm,... (ـ ...) krieg— (ام) قریم محاربهسی ‖ stecher— (ام) (محاربه) دوربینی، چفته دوربین .

Krimmeln (ـ فعلا +) a. ⑵ یالکز :— und wimmeln قیپرقیپر ایتمك، فقیردامق، قارینجه کبی ویغیر ویغیر قایناموق؛ قارینجهلشمق، کیدیشمك جملهلرنده مستعملدر .

Krimmer (ـ ام) a. ⑾ ,—in— (امؤ) ⑸ قریملی (ارکك ویا قادین) ‖ (کورکجیلکده) قریمك قیورنکلی قویونلرندن یکی طوغمش قوزو دریسی ‖ (تجا) بودری‌یه بکزه‌یان قماش .

Krimm(i)sch (ـ) (ـ ص) ⑵ قریمدن، قریملی، قریمه منسوب، متعلق .

Krimpe (ـ امؤ) ⑸ (صنع) بیقانمش، ایصلانمش برچوقه‌نك چکلمسی، بوزولمسی، طوپلانمسی ‖ in die— gehen چکمك، طوپلانمق، بوزلمك .

Krimpel=Spiel (ـ ـ الا) ⑶ اسقامبیل اویونی نوعی (اوچ کاغدله طالع اویونی) .

Krimpen (ـ فعلا ـ) وکذا sich— (فعمطا) a. ⑵ (اسم مفعولی کذا gekrumpen) بوزولمك، چکمك، طوپلانمق ‖ بوروشمق ‖ (فعمتع) (چوقه‌یی) ایصلاتمق، صویه باصمق، اورمق، قماشك پرداخنی کیدرمك ‖ (بحر) (فعلا +) (der Wind)krimpt روزکار غربدن جنوبه ویاخود جنوبدن شرقه دونیور .

Krimper (ـ ام) a. ⑷ (جمع) (تیلزیت مصالحه‌سندن صکره) مملکتلرینه صالیویریلان پروسیا عسکرلرینه ویریلان اسم ‖ (صنع) چوقه‌یی، قماشی صویه اوران، باصان .

Krimper,... (... ـ) (ع) (یوقله ایدلش وکوتوسی چوروکه چیقارلمش مرا (Krimper مثلا pferde— (جع لا) تومرودن خارج بارکیر .

Krimp=frei (ـ ـ ص) ⑵ (صنع) بوزولمز، چکلمز، (بروشمز) .

Kring (ـ ام) ⑶ ,e— (امؤ) ⑸ ,en— (ام) b. ⑷ [Ring =] Kranz= (باشنده اشیا طاشیانلرك سمید شکلنده باشلغی) .

Kringel (ـ ام (الا) a. ⑷ (فرونلرده) کورك سمید.

Krinoline (ـ ـ ـ امؤ) ⑸ [فر] چول بزی ‖ ملاقوف (مقدما بارکیر قیلندن معمول قماشدن احضار ایدیلورایدی).

Krippe (ـ امؤ) ⑸ یملك، معلف ‖ die— des Heilandes حضرت عیسانك طوغدیغی اصطبل ‖ اوفق چوجقلره مخصوص خیراتخانه، یتیمخانه ‖ آره‌لری دیوارطاشیله طولدیرلمش قازیق بند .

Krippen,... (... ـ) beißer— (ام) (بیطر) (یملك ایصیران) خویلی بارکیر .

Krips (ـ ام) مفردی ⑵ وجمی ⑶ (عمو) یالکز Jemand beim —nehmen : بروجه آتی جمله‌ده مستعملدر برینی یقاسندن یقالامق، طوتمق، یقالامق، اکسه‌لمك .

Krischna (ـ ام) ⑸ [هند] براهمن مذهبنده‌اولانلرك تصورایتدکلری اوچ وجودلی‌اللهلرینك تجسم‌ایتمسی وهندستانده بواسمله یاد اولنان نهر .

Krise (ـ امؤ) ⑸، مفردنده اکثریا : Krisis (امؤ) (inv.) [روم] قاریشقلق، بحران .

Krispin (ـ ـ ام) ⑸ [لاتینجه] der heilige— سن قره پین ‖ مضحکه‌لرده اوشاق رولنی اجرا ایدن اویونجی .

Kristall (ـ) (مرا . Krystall) .

Kristerium (ـ ـ ـ الا) ⑷ [روم] (فلسفه) دلیل حقیقت، آیت بینه، نص قاطع، ادلهٔ محققه (برشیئك حقیقتنی اثبات ایدن ادله‌نك مجموعی) .

Kritias (ـــ ! ـــ اخام) (*inv.*) آتنه‌نك اوتوز تیرانندن اك مشهوری اولوب میلاد عیسادن ٤٦٣ سنه اول وفات ایتمشدر .

Kritik (ـــ امؤ) ㊾ [روم] مباحثه، مطالعه، برشی حقنده ایدیلان بیان افکار؛ اعتراض، مؤاخذه، مناظره، مناقشه، قیریتیق، تنقید؛ ذم وتقبیح، جرح، لوم وقدح .

Kritikaster (ـــ ام) ㊵ a. (عمو) | Kritik | (کوتو) قیریتیق || (عمو) قیریتیق، مناقشه، مناظره ایدن؛ مؤاخذه مراقنده بولنان، هرشیئه اعتراض ایدن کیمسه .

Kritiker (ـــ ام) a. ㊵ [روم] مؤاخذ، معترض، لائم || کروه معترضین .

Kritisch (ـــ ص) ㉑ [روم] اعتراض ومؤاخذه‌یه دائر || وخیم، پك مشکل، بحرانلی، صوکی، عاقبتی، انجامی‌فنا .

Kritisi(e)ren (ـــ فعمتعوفعلا+) a. ㉑ [روم] براثری‌مناظره ایتمك، حقنده بیان‌افکارومطالعه ایتمك || ذم وتقبیح، جرح وتنقید ایتمك . ein Werk—

Kritola-us (ـــ اخام) (*inv.*) (میلاد عیسادن ١٥٥ سنه اول بر حیات بولنان یونان فیلوسوفی) قرتیولائوس .

Kritt(e)ler (ـ(ـ) ـ ام) a. ㊵ عالملك صاتان، جاهل معترض || منازعه‌جی، اعتراضه بهانه آرایان || مزور .

Kritt(e)lig (ـ(ـ)ـ ص) ㉑ اعتراضه، مؤاخذه‌یه میال منازعه‌جی، دیدی قودیجی || اوفق تفك شی اوزرینه قیزان، هرشیئه طوتیلان || مزور، شریر .

Kritteln (ـ فعلا+) a. ㉑ بر شیئك (اك اوفق نقطه‌سنه وارنجه‌یه دکین مناقشه ایتمك) هیچ برشی بکنمامك؛ خسته‌لقی مرض اولمق || (عمو) ناحق یره طوتونمق، چکیشمك .

Kritz (ـ ام) ㊳ طیرمیق، طیرناق اثری، طیرناق ایله یاپیلان چیزکی || قلم ایله یاپیلان چیزکی، اشارت .

Kritzelei (ـ امؤ) ㊾ Ge-kritzel= .

Kritz(e)lich(t) (ـ(ـ)ـ ص) ㉑ (ال یازیسی حقنده) فنا یازی یازمق، قره‌لامق، اوقونمیه‌جق درجه‌ده، قارغه‌جق بورغه‌جق کبی یازی، جیزیقدیرمه .

Kritzeln (ـ فعلا+ وفعمتع) a. ㉑ (اینجه وخفیف سس چیقاره‌جق صورتده) طیرمالمق || eine zu spitze Feder زیاده سیوری برقلم kritzelt und spritzt beim Schreiben یازارکن چیتردار ومرکب صیچراتور || اوقونمز درجه‌ده (یازی) یازمق || (*sans pl.*) ㊵ b. (الا) قلمك چیتیردامسی || کوتو یازی .

Kroate (ـــ ام) ㊿ Kroatin (امؤ) ㊿ خروات (ارکك، قادین) .

Kroatien (ـ) ـ ls (ـ ـ اخالا) ㊿ (جغر) خروادستان .

Kroatisch (ـ ـ ص) ㉑ خرواتجه .

Kroch (ـ) ، kröche (ـ ـ) kriechen فعلنك ماضی وسوبژونقتیف صورت تصریفیه‌لری برنجی واوچنجی شخصلری) .

Krocket-Spiel (ـــ الا) ㊳ [انکلیز آلمان] انکلیزلرك طوقماقله یوارلاقلره اوره‌رق اوینادقلری اویون، قروکت‌اویونی .

Kroki(e)ren (ـــ فعمتع) a. ㉑ [فر] بررسمك قروکیسنی یاپمق، برشیئك مسوده‌سنی (رسم حقنده) چیقارمق .

Krokodil(l) (ـــالا) ㊳ [روم] (تاطبیع) تمساح، تمساح بالیغی || (کذامجا) حیله‌کار، سینسی، ایکی‌طیشنه اوییمیان‌کیمسه .

Krokodil(l),,... —eier (ـــ ....) (جمعلا) تمساح یوموطه‌سی || —ähnlich (ص)، —artig (ص) تمساحه بکزه‌یان، تمساح جنسندن، تمساح کبی || —(s)thränen (جمعمؤ) ساخته کوز یاشی .

Krokos (ـ ـ)، Krokus (ـ ـ) (ام) (*inv.*) [روم] (نبا) زعفران .

Kroll,,... —haar (ـ...) (الا) لوله‌لی، قیویرجیق پرچم (صاچی) || —erbsen (جمعمؤ) قاینادلمش بزلیه (شکلی محافظه ایتمك اوزره)، durchgeschlagene Erbsen ازلمش بزلیه‌نك ضدی) || —hecht (ا م) (آشجیلقده) قویروغی آغزینه صوقولمش (حلقوی) طورنه بالیغی || —wolle (امؤ) (صنع) (شاپقه‌جیلق، کلاه وآراقیه‌جیلقده) کلاه، شاپقه، آراقیه یوکی .

Krollen (ـ فعمتع) (فعمطا) —sich و— a. ㉑ قیوریلق، بوروم بوروم اولق || قیویرمق، لوله لوله یاپمق، قیویرجیق یاپمق .

Kromlech (ـ ام) ㊻ [سلت، کلت لسانجه] فرانسه‌نك اك اسکی اهالیسنك آثارندن‌اوله‌رق بربیوك طاشك اطرافنه دیزلمش طاشلردن عبارت دائره .

Kron,,... —erbe (ـ...) (ام) (بر تاجك وارث مطلق ومشروعی) ولی عهد || —anwalt (ام)=Staatsanwalt || —(s)beere (امؤ) (نبا) یبان مرسینی دینیلان آغاجك کندوسی || (ویونك یمشی) || —blume (امؤ) (نبا) —feldherr (ام) (اسکیدن) باش قوماندان، سردار، سرعسکر || Kaiser-krone= —(en)gehörn (الا) (آوجیلقده) بوینوزلی کییك باشی || —hirsch (ام) بوینوزلی کییك || —glas (الا) خالص کوزلك بللوری || —gut (الا) املاك همایون || —lehen (الا) زعامت میریه، بکلك، تیمار || —leuchter (ام) بیوك (صالون) آویزه‌سی || —papier (الا) (تجا) (٦٥: ٤ مليمتره اكنده و٣٦٠ مليمتره بوینده اولان) قوروں کاغدی || —prinz (ام) (اوروپا حکمدارلرینك اك بیوك اوغلی) ولی‌عهد، (ولی‌عهد اولان، یعنی خانداندہ اك بیوك) شهزاده، ولی عهد || —prinzessin (امؤ) ولی عهد حرمی || —schnepfe (امؤ) (تاطبیع) کورلی قوشی || Brach-schnepfe= —werk (الا) (ع) (استحکا) استحکامك تاج شکلنده ایلرویه فیرلامش اولان قسمی .

Krönchen (ـ ا لا) ㊵ b. Krone کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (نبا) مرکب برچیچکی تشکیل ایدن کوچك چیچکلرك بهری .

Krone (ـــ امؤ) ㊸ تاج، اکلیل، افسر، دیهیم || مقام تشهیر وتعظیمده برینك باشنه قونیلان‌چیچك ویا دفنه‌دن یاپیلان دائره‌وی تاج افتخار || (کندی جنسنك اك ممتازی، سرافرازی) sie ist die—aller Frauen (او) قادینلرك سلطانیدر || einer Sache die—aufsetzen برشیئی (مکمل صورتده) اتمام واکمال ایتمك، کماله کتیرمك || اك بیوك تزیینات || (عمو) es ist mit ihm nicht ganz richtig unter der— (باش)

آنك پریشانلغی وار، عقلی باشنده دکل (برازا کسیکلکی وار) ||
براز etwas in der—haben برازسرخوش ، کیفلی اولمق ||
تحفلغی ، نشئه‌سزلکی اولمق || was ist ihm in die—gefah„
ren ؟ (بونك) آنك کیفنه کیم طوقاندی ؟ بوکاینه‌کیم نه‌یاپدی؟
بوکا ینه کیم طوقاندی ؟ بونی ینه هانکی قارغه‌لر قاغه‌لدی ؟
|| Kron=leuchter= || ·(اورمان) یاپراقلرینك اوجلری
سیوری دیکنلی اولان آغاجلرك (بهرسنه) تازه سوردکلری
تپه‌سی ، یوقاری اوجی || (آوده) بر آو حیوانك بوینوزینك
اك یوکسك اوجی || (معما) دیوارك صرتی || (علی العموم
صنعتده) باشلق ، تپه‌لك ، تپه‌لك قسمی|| اون مارقلق یارم آلمان
لیراسی ، قرونه .

Krönen (ـُـ فعمتع) و—sich (فعمطا) a. ㉑ [Krone]
تتویج ایتمك || (والح gekrönter (Dichter (باشنده‌تاج افتخاری
اولان) شاعرمشهور || (الا) a. ㊵ (sans pl.)تاج کیدرمه ،
باشلق ،تپه‌لك طاقمه .

Kronen„... (ـُـ...) —bein (الا) (بیطر) حیوانك
طرناغنك اوست قسمی وبونك کمیکی || —orden (ا م)
آلمانیانك (تاج) قورون نشانی || —anemo'ne (امؤ)
(نبا) چیچکجی‌شقایق ، شقایق نعمانیه || —artig (ص)
تاج کبی . تاجه مشابه || (تشر) اکایلی || (نبا) تویجدنیلان
ایچ قبوغنه مشابه ، بوکا بکزر ، بوکا منسوب || —blatt=
ähnlich,=förmig (ص) (نبا) . (تشر) نباتات تویجلرینك
یاپراقلرینه مشابه ، بونلرك شکلنده || —blattständig (ص)
(نبا) ذات آلات تذکیر ، فوق تویجی || —fortsatz (ا م)
(تشر) نتؤ ، کمیك چیقینتیسی || —gehörn (ا لا)
=Kron=gehörn || —gold (الا) اون سکز عیارلق آلتون
|| —los (ص) تاجسز ، تپه‌لکسز || (آغاجلر حقنده)
تپه‌سی کسیك || (نبا) معدوم تویج ، تویجی اولمیان ||
—papi'er (الا) (تجا) =Kron=papi'er || —steuer (ام)
جلوس (همایون) عطیه‌سی ، احسانی || —träger (ا م)
تاجلی باش .

Kronide (ـُـ ام) ㊾ [روم] (اسا) (ژوپیتر)
قرونید .

Kronion (ـُـ ام) ㊿ [روم] (اسا) =Kroni'de.

Kronos (ـُـ اخام) (inv.) (اسا) ساتورن .

Krons„... (ـُـ...) (مرا. Kron„...) .

Kronstadt (ـُـ اخالا) ㊿ (جغر) (پترسبورغ
جوارنده استحکام) قرونشتاد .

Krönungs„... (ـُـ...) —marsch (ا م)(موسیقی)
برپرنس و یا حکمدارك اثنای تتویجنده چالنمق اوزره ترتیب
اولنان مارش (سلطنت مارشی) || —feierlichkeit (امؤ)
رسم تتویج || —münze (امؤ) اثنای تتوجده ضرب
ایدیلان مدالیه ، (پاره) .

Kropf (ـُـ ام) ㉛ (تاطبیه)(بعض قوشلرك بوغازلرنده
یم بوریسنك طوربه واری ککشلمسی ،اییومسی) قوش‌قورساغی
حیوناتده بسلنان حیواناتك ایکنجی معده‌لری . قونسه || بوغاز
|| (علم امراض) بوغاز اوری ، جدره ، (حیوانلرده خسته‌لق
نتیجه‌سی اولەرق حاصل اولان شیش) شیش، ورم || der Pferde—
(بارکیرلرده) سقاغی || قباریق ، شیش ، لحم زائد ، اور ،
درد (کذا نباتات حقنده دخی مستعملدر) .

Kropf„... (ـُـ...) -ente (امؤ) (تاطبیه) کوجوك
یبانی اوردکی || —gans (امؤ) (تاطبیه) (بیاض) قسقنجی
قوشی || —kranke(r) (ا م) ، —krank (امؤ) اوری ،
شیش . ورم علتنه مبتلا اولان زکات . (قادین) دیشی ||
—stein (ا د) بوغزلاق . مبور کوشه طاشی || —taube
(امؤ) (تاطبیه) برنی بویونلی کوکرجین .

Kröpfen (ـُـ فعلا +) a., c. ㉑ [Kropf]
(آوجیلقده) (یرتیجی حیوانلر حقنده علی الخصوص شاهین
ایچون) ایوجه یمك ، یملمك || (فعمتع) (قاز وامثالی حقنده)
سمیرتمك || einen Baum— برآغاجك تپه‌سی یونمق .
کسمك =kappen || Kröpfung (امؤ) ㉑ (قاز وامثالی)
سمیرتمه || (آغاجك تپه‌سنی) کسمه || یالکز Kröpfung
(امؤ) دیرسك بیچیمی || (معما) (سیوری طوران وچیقینتی پیدا
ایدن قسم) چیقینتی .

Kröpfer (ـُـ ام) a. ㊵ (تاطبیه) =Kropf=taube .

Kropficht ، kropfig ،kröpfig جله‌سی (ـُـ ص) ㉑
[Kropf] (علم امراض) ذوالجدر ، اورلی

Kropp-zeug (ـُـ الا) ㊳ (sans pl.) (عمو)
(مرا. Grob=zeug) .

Kroqui(e)ren (ـُـ k ـ فعمتع) a. ㉑ | فر |
(فن مساحهٔ اراضیده) بر آراضینك . برموقعك قروکیسنی
یاپمق ، استکشاف خریطه‌سنی چیقارمق .

Kroqui(e)r=Tafel (ـُـ k ـ امؤ) ㊿ (طپوغرافیای
عسکریده مستعمل وقابل نقل) عسکری پلانچته‌سی .

Kroquis (ـ kî' الا) (inv.) |فر| مسوده || استکشاف
خریطه‌سی ، قروکی .

Kröschen (ـُـ فعمتع) a., c. ㉑ (آشجیلق) یاغده
قیزارتمق ویا قاوورمق .

Kröseln (ـُـ فعمتع) a. ㉑ (صنع) برتخته‌یه طولاً
یاریق ، یووه ، اولوق آچمق ؛ فوچی تخته‌لرینك یکدیکرینه
امتزاجی ایچون یووه ،کرتك آچمق .

Krösus (ـُـ اخام) ㊱ قره‌زو . لیدیانك صوك حکمداری
اولوب حضرت عیسادن (٥٤٦ == ٥٦٠) سنه اول معمر
اوله‌رق فوق العاده اولان ثروتیله اشتهار ایتمشدر || (مجا)
=steinreicher Mann .

Kröte (ـُـ امؤ) ㊿ قره قوربغا ، ضفدع سامه .
اودلی بغا || (عو) یبلان کبی زهرلی وفنا کیسه || (عمو)
اوفق یاورو خصوصیله چوجق || (عو)(پاره) ein paar—n
in der Tasche haben (جبنده) برقاچ پاره‌سی اولمق . براز
پاره طوتمق .

Kröten„... (ـُـ...) —gift (الا) قره قوربغه
زهری || —fisch (ا م) (تاطبیه) کدی بالغی || —loch
(الا) رطوبتلی مردار یر || —stecher (عو) (ا م) مچ
(قلنج) || کوتو چاق || —stein (ا م) (معد) قیرلانغج
طاشی || —weibchen (الا) قره‌قوربغه‌نك دیشیسی .

Krötig، **krötisch** هرایکیسیده : (ـُـ ص) ㉑ | Kröte |
(مجا)حیله وخیانت‌ایله‌مملو، زیاده دساسانه، خائنانه، یبلان‌کبی||
(آنجق کندی فکرینه خدمت‌ایدن عنادجی) دیکباش، سرکش.

Kroton (ـَ ، عمو : ـَـ ام) ⑯ [روم] (نبا) خشيشة الملوك نباتيكه تخمندن حب الملوك دينيلان ياغ چيقاريلور ‖ (مرا. على الخصوص : Purgi(e)r,,...) .

Kroton,,... (… ـَ عمو : …) —artig (ص) خشيشة الملوك نباتى كبى ، بوكا مشابه . بوجنسدن اولان ‖ —öl (الا) زيت حب الملوك ‖ —säure (امؤ) (كيميا) حامض حب الملوك .

Krotona (ـَ ـ ا خالا) ⑯ (جغر) (اسكى ايتاليا شهرلرندن) قروتون .

Kroup (ـَ صوزت تلفظى : kroupe ا م) ⑯ [انكليز] (علم امراض) ذبحه ، ذبحهٔ خانقه ، خناق (چوجقلرك اوغرادقلرى بوغاز التهابى ، بوغاز خسته‌لغى) ‖ (بيطر) حيوانلرده خناق ثور .

Krücke (ـَ امؤ) ⑯ [قديم آلمانجه chruckia ، مرا . انكليزجه crutch ، لاتينجه crux] قولتوق دكنكى ، مقاق ‖ (موسيقى) كمان بورغوسى ‖ (بيلاردو اويوننده بيلالر اوزاق اولديغى وقت اوزرينه دكنكك طيانمسى ايچون اله ويريلان وضعيت ‖ (زرا و صنع) طراق ، چاپه ‖ قارغى كوركى (كيرچ قازمغه مخصوص) والخ ‖ —an der Senfe اوراغك صاغ اله مخصوص صاپى .

Krug (ـَ ام) ㉛ (وسطى آلمانجه kruoc = كلت لساننده crw قوغا : Eimer] دسق ، طوپراق ابريق ‖ طوپراق ، چينى ، جام وامثالى معادندن اكثرى يارم ليتره‌لك بيرا قدحى ‖ (ضرمثل) der—geht so lange zu Wasser, bis er bricht دسق قيريلنجه يه قدر صويه كيدر ‖ طوپراق تنجره وشيشه ‖ قولتوق ميخانه ‖ كوى لوقانطه‌سى .

Krug,,... (…ـَ) —gerechtigkeit (امؤ) اوفق قولتوق آچمغه صلاحيت ، مأذونيت ‖ —wirth (ام) كوى لوقانطه‌سى . Krug= (امؤ) —wirtschaft ‖ Krüger=

Krügelchen (ـَـ) **Krüglein** (ـَـ) هرايكيسيده : (الا) b. ⑩ Krug كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق دسق ، ابريق ‖ (اوفق) بيرا قدحى .

Krüger (ـَ ام) a. ⑩ اوفاق لوقانطه‌جى ‖ قولتوق ميخانه‌جى (بيرا وامثالى بولنان محل صاحبى) .

Kruke (ـَ ا مؤ) ⑬ [شمالى آلمانجه = Krug] قوتلى طوپراقدن ياپيلان شيشه ‖ صاقسى ‖ (مجا) (عو) برتحف ، مسخره حريف ؛ مارتوالجى ، eine putzige— قوقتيجى كيسه .

Krume (ـَ امؤ) ⑬ —(= Brot) اكمك ايچى (قبوق معناسنه اولان Rinde كلمه‌سنك مقابلى) ‖ سفره‌ده دوشن اكمك قيرينتيسى .

Krümchen (ـَ الا) b. ⑩ (Krume كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) ‖ (مجا) (برپارچه‌جق ، آزيجق Brotsame= برشى) قيرنتى ، قرنيدى ، براز ، برآزيجق شى .

Krümel,,... (…ـَ) (krumeln) —zucker (ام) اوفاق قيرمه شكر .

Krümeln (ـَ فع لا+) a. ㉑ [Krümel] اوفاقلامق ، اوفق اوفق قيرمق .

Krumm (ـَ ص) ㉑ [قديم آلمانجه chrump] صورت نسبيه‌سى (—er ، ونادراً : krümmer ؛ مبالغه صورتى krummst و krümmst) (g(e)rade كلمه‌سنك مقابلى) اكرى ، چارپوق ‖ (منكسر ، منحنى) ‖ (خطالى) اكرى بوكرى ، چارپوق ، اكلش ، استقامت اصليه‌دن دونمش ‖ —e Beine چارپوق بجاق ‖ —nase —er Rücken اكرى بورون ‖ قبه‌لى ، قانبور صرت ، آرقه ‖ —biegen اكرك چارپولتمق ، اكمك ، بوكمك ‖ —gehen ‖ sich—halten = زورله بوكمك ‖ (مجا) es geht—mit ihm آنك ايشى فنا ، اونك ايشلرى فنا كيديبور ‖ sich—halten چارپوق ، اكرى طورمق ‖ sich—lachen كولمدن قاتيلمق ، (چارپولمق) ، كولمدن قانبورى چيقمق ‖ —liegen چارپوق ، اكرى بروضعيتده ياتمق ‖ (مجا) مضايقه ده اولمق ، كوچ يشامق ‖ (مجا) (عمو) (Jemandem) etwas—nehmen برينه برشيدن طولايى كوجنمك ، سوزنى وياطورنى ترس آكليه‌رق قيرلمق ، كوسمك ، كوجنمك ، منفعل اولمق ‖ Jemand—und lahm schlagen برينك كميكلرينى قيرمق ، پاصديرمه‌سنى چيقارمق ، فنا حالده دوكمك ، ايلر طوتاز يرينى براقمامق ‖ —sitzen اوطوروركن قنبورينى چيقارمق ، قنبور اوطورمق ، چارپيق اوطورمق ‖ —wachsen اكرى ، چارپوق بيومك ‖ —werden اكلك ، بوكولمك ، چارپوق اولمق ‖ استقامتى غائب ايتمك ‖ (انسان حقنده) (اختيارلقله) بلى بوكولمك ‖ غير مستقيم ، نا صواب مثلا das Gerade—und das—e gerade machen طوغرى يى اكرى واكرى يى طوغرى ياپمق ؛ كتابى كندينه اويديرمق .

Krumm,,... (…ـَ) —ästig (ص) اكرى ، چارپوق داللى ‖ —beinig (ص) چارپوق بوينوزلى ‖ —gehörnt (ص) چارپوق بجاقلى ‖ —biegen (الا) اكمه ، بوكمه ، بورمه ‖ —buckel (ام) قنبور ، قنبوزى اولان كيمسه ‖ (مجا) = Fuchsschwänzer ‖ —darm (ا د) (تشر) دقاق . شيردن ‖ —flächig (ص) سطحى غير مستوى اولان ، اكرى چارپوق سطحلى ، يوزى دوز اولميان ‖ —füßig (ص) (تاطبيع) آياقلرى اكرى ، چارپوق اولان حيوانات ‖ —hals (ام) (علم امراض) مركزى بوغازده اولان (روماتيزمه) آغريسى ‖ —holz (الا) اكرى چارپوق آغاج ، اودون ‖ (نبا) = (امؤ) —holz=Fichte, —holz Kiefer (امؤ) بودور چام وياخود طاغ چامى ‖ —horn (الا) چارپوق ، اكرى بوينوز ‖ چارپوق بوينوزلى حيوان ‖ (موسيقى) قلارينته‌نه نوعندن آشاغيسى اكرى آلت موسيقيه ‖ —li'ni-e (امؤ) (ريا) خط منحنى ‖ —mäulig (ص) چارپوق آغزلى ‖ —schnabel (ام) اكرى غاغه‌لى ‖ —stab (ام) پسقپوسلرك اوجى اكرى عصاسى ‖ —werden (الا) اكرلمه ، بوكولمه ، چارپولمه ، قانبورلشمه .

Krümmbar (ـَ ص) ㉔ اكيلوب بوكولمكه قابليت وصلاحيتى اولان ؛ قوسلنديريله بيلور .

Krümme (ـَ امؤ) ⑬ [krumm] اكرى ، چارپوق اولمه ‖ اكرى ، چارپوق برشى ‖ مقوسلك ، منحنيلك ، اكريلك ، چارپوقلق ‖ (مجا) عدم استقامت ، طوغرى اولمامه .

Krümmen (ـَ فع متع) و (sich— فع مطا) a. ㉑ [krumm] اكمك ، بوكمك ، قيويرمق ، مقوس ، منحنى ياپمق ‖ اكلك ، بوكولمك ، مقوس ، منحنى اولمق ‖ ازلمك ، كوچك ، چارپولمق ‖ قيويرلمق ‖ (مجا) sich vor Jemandem— برينك اوكنده اكلمك (براى تعظيم) ‖ Krümmung (امؤ)

Krümmung ㊾ اكلمه ، بوكولمه ، چارپولمه ؛ انحنا ايتمه ‖

(امؤ) اكريلك ، انحنا || اكرى ، يوكوك ، چارپوق ، غير مستوى محل، قيوريق ير ، —en eines Baches بردره‌نك ، ايرماغك حاصل ايتديكى انحنا ، ديرسك || (علم امراض) krampfhafte—en وجودك برطرفنده وقوعه‌كلان بورقورلمه، (طمار ، سيكرك بورقيلوب آغريمسى) بورولمه .

Krümmungs„... (˘···) —halbmesser (ا م) (ريا) برقوس ويا منحنينك نصف قطرى .

krümpen ، **krumpen** ، **Krümpe** (˘˘) (مرا . krimpen ، Krimpe) .

Krupp (˘ ا م) (56) [انكليز] (علم امراض) =Kroup || (اخام) (آلمانياده اسسن شهرنده كائن چليك طوپ وسائره دوكومخانه‌سنك مؤسسى) قروپ .

Kruppe (˘ ا مؤ) (55) [فر] باركير صاغريسى ، (حيوانك) آرقه طرف .

Krüppel (˘ ا م) a. (40) اعضاسى چارپوق اركك ويا قادين ، بالذات خسته‌لقلى (قيريق ازيك وامثالى صورتده) اعضاسى اولان كيمسه ، جيليز ، سقط || mit einem Arme— چولاق || mit einem Stelzfuße — تخته آياق (آياغنك برى تخته اولان كيمسه) || sich zum—machen كندوينى سقطلامق || (مجا) كندوينى سقط كبى كوسترمك (اكثرى ديلنجيلر ايله عسكرقاچاقلرنده واقعدر) .

Krüppel„... (˘···) —baum (ا م) اكرى بوكرى (وبودور) آغاج .

Krüppelhaft (˘˘) krüpp(e)lig ، krüpp(e)licht كافه‌سيده (˘)(˘)(ص) (21) [Krüppel] سقط ، عليل || (علم امراض) كميكلرك وخصوصيله آرقه كميكلرينك يومشايوب اكرلمسندن عبارت برعلته اوغرامش كيمسه ، مكسح ، حثيل، ذ الرخيطى|| (حقيله بويوبه مامش اولان) جيليز ، بودور .

Krupp(i)sch (˘)˘ ص) (21) قروپ نام كيمسه‌يه منسوب، متعلق || Kano'nen e— قروپ طوپلرى .

Krustace-en (˘˘˘ جمع) (inv.) [لاتينجه] (تا طبيعه) = **Krusten-thiere** .

Krüstchen (˘ ا لا) b. (40) Kruste كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) (اكمك حقنده) اكمك قبوغى پارچه‌سى .

Kruste (˘ نادراً : ˘ ا مؤ) (53) [لاتينجه crusta] اكمك قبوغى || (يمكه تونيلان) ياغده قاورواش اكمك واكمك پارچه‌سى|| (علم امراض) (ياره اوستنده باغليان) قبوق، قشر || مرضى چوجقلرك آغزنده باغليان يافته .

Krusten„... (˘··· ˘) —thier (ا لا) (تا طبيعه) استريديه ، استاقوس كبى قبوقلى حيوانات ، قشرى .

Krustig (˘ ص) (21) قبوقلى ، قشرى .

Kruzifix (˘˘ ا لا) (38) [لاتينجه] خاچ ، صليب، حضرت عيسانك چارميخده‌كى مجسم رسمى ؛ استاوروز .

Krypta (˘ ا مؤ) (54) ، Krypte (˘ امؤ) (53) [روم] كليسا آلتنده جنازه دفننه مخصوص مخزن، يرآلتى مزارى|| تحت الارض معبد .

Krypto„... (˘···) = (Heimlich„...) .

Kryptogam (˘˘ ا لا) a. (42) (نبا) [روم] آلات تناسليه وتمييزيه‌سى بللى اولميان نباته اطلاق اولنور ، ذات القاح الخفيه، نباتات خفيه .

Krystall (˘ ا م) (58) [روم] (نادراً الا) (كيميـ ، معد) قريستال ، بللور ؛ (براق ، بياض جام) || (مجا) براقلق ، شفافلق .

Krystall„... (˘···) —kiesel (ا م) قرستال چاقلى|| —pala'st (ا م) (لوندره قربنده زيده‌ن هامده‌كى) قرستال سرايى (اشبو سراى ۱۸۵۱ سنهٔ ميلاديه‌سنده آچيلان سركئ عموميدن قالمه براثردر) || —ähnlich (ص) قرستاله مشابه ، بللوركبى|| —bildung (امؤ) (معد) قرستاللنمه ، بللورلنمه|| —fabri'k (امؤ) بللور فابريقه‌سى|| —feuchtigkeit (امؤ) (تشر) كوزكره‌سنك اساسى اولان مادهٔ زجاجيه ، خلط زجاجى|| —glas بللورآيينه ؛ صنعى بللور|| —haltig (ص) درونده، تركيباتنده قرستال بولنان || —hell (ص) بللوركبى شفاف || —linse (امؤ) (تشر) كوزك اوست طبقه‌سى آلتنده بولنان شفاف جسم ، عدسى || —schleifer (ا م) ، —schneider (ا م) (صنع) بللوركش، بللوريونان صنعتكار|| —waaren (جمع مؤ) (تجا) بللوراشيا=—sachen (جمعؤ)|| —winkel-messer (ا م) (معد) بللورلرك زاويه‌لرينى اولچمكه مخصوص آلت ، غونيومتره .

Kristallen (˘˘ ص) (24) [Krysta'll] بللوردن ، بلوره منسوب || بللوركبى شفاف ، براق .

Krystallig (˘˘ ص) (21) [Krysta'll] بللوركبى ، قرستالدن يابلمشه بكزر .

Krystallisi(e)ren (˘˘˘ فعه متعد ، فعه لا +) و— sich (فعه مطا) a. (21) [Krysta'll] قيرستاللنديرمك || تبللر ايتمك.

Kt. Karton) كلمه‌سنك مختصر صورتى) .

Kuba (˘ ا خالا) (56) (جغر) (آنتيل آطه‌لرينك اك بيوكى) قوبا هوانا (اسپانيا آمريقامحاربهٔ اخيره‌سيله مشهوردر).

Kuba„... (˘···) —taback (ا م) هوانا (توتونى) صيغاره‌سى .

Kuban (˘ اخام) (56) (روسيه نهرلرندن) قوبان نهرى.

Kubatur (˘˘ امؤ) (49) [لاتينجه] (ريا) برشيئك مكعب اولچى ايله اولچلمسى ، تكعيب .

Kubebe (˘˘ امؤ) (53) [لاتينجه] —n„Pfeffer (˘˘˘ ام) (اجزا) ژاوه آطه‌سنك نبات طبيسندن كبابه بيبرى (توزى) .

Kübel (˘ ا م (الا) a. (40) كوچك كردل ، اوفق تكنه، قورنه ؛ قوغه .

Kübel„... (˘···) —syste'm (الا) آنا لغمى اولميان محللرده لغملرى بخارلى ماكنه ايله فوچى‌يه چكه‌رك نقل اصولى|| —talg (ا م) (تجا) روسيه ايچ ياغى .

Kubi(e)ren (˘˘ فعه متعد) a. (21) [لاتينجه] (ريا) تكعيب ايتمك ، مكعب ايله اولچمك || eine Zahl— برعددى اوچنجى قوته رفع ايتمك ، كندى مثليله ايكى دفعه ضرب ايتمك، مكعبنه رفع ايتمك .

Kubik„... (˘···) —dekameter (ا م) (تجا) اوزان جديده‌دن اون متره مكعب (اولچى) || —fuß (ا م) (تجا) قدم مكعب|| —meter (ا م) (تجا) (مختصرصورتى cbm.) متره مكعب || برمكعب متره‌دن عبارت اودون اولچكى || —wurzel (امؤ) (ريا) برمكعبك اصلى اولان عدد، جذر، مكعبدن چيقان عدد .

Kübisch (ـــ صـ) ㉑ [لاتينجه] مكعبى .

Kubus (ـــ ا م) ㊱ [روم ، لاتينجه] (ريا) مكعب .

Küche (ـــ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه coqui'na] صورت تصغيريه‌سى : (ـ) Küchel (chen) (ـــ ا لا) ㊵ a., ㊵ b. و Küchlein (ـــ ا لا) ㊵ b. || مطبخ ، آشخانه || eine sehr kalte — || يكى يك كوزل اولمق || gute — führen (مطبخ) موغوق يمك ، ات (وانواعى) || — des Teufels جهنم || Jemand in (des) Teufels (وياخود : Henkers) — bringen برينى (يك) فنا برحاله كتورمك .

Küchel(chen) (ـــ ـ ا لا) (ـ) ㊵ b., (㊵ a., (Kuchen كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى اوله‌رق) اوفق چورك ، بورك ، (پاسته) || (Küche كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى اوله‌رق) (ـــ) اوفق مطبخ ، كوچك آشخانه .

Küch(e)ler (ـ) (ـ) ـــ ا م) ㊵ a. ، — in (ا مؤ) ㊿ = Kuchen=bäcker (in) || كذا (مرا . Pfeffer„...) .

Kücheln (ـــ فعلا + وفعه متعه) ㉑ a. چورك ياپمق .

Kuchen (ـــ ا م) ㊵ b. [قديم آلمانجه Chuocho] صورت تصغيريه‌سى (Küchel (chen) (ـ) ـــ ا لا) ㊵ a. ، ㊵ b. Küchlein (ـــ ا لا) ㊵ b. چورك ، پوغاچه || (كنايه) (عو) ! — ja قپارسك ! يغمايوق ! قپارده قاچارميسك ؟ ! || باغ چيقارتورگن كبرى قلان پوصه ؛ اثناى تعطيرده انبيقده قلان تورتو .

Küchen (ـــ ا لا) Küchlein = پيليچ (طائوق) .

Kuchen„... (ـــ ...) — form (صـ) چورك شكلى || — teig (درونده چورك ياپلمغه مخصوص قالب) چورك قالبى || (ا م) چورك خامورى || — bäckerei (ا مؤ) چوركجى دكانى || — blech (ا لا) اوزرنده چورك پيشورمكه مخصوص صاچ، تپسى || — eisen (ا لا) انجه وياصى چورك پيشورمكه مخصوص دمير تاوه || — schieber (ا م) سميدجى كوركى .

Küchen„... (... ـــ) — einrichtung (ا مؤ) مطبخ ترتيباتى || — geschirr ، (ا لا) — geräth (ا لا) مطبخ ادواتى ، قاب قاجاق || — junge (ا م) آشجى يماغى || — gewächs (الا) || Gemüse=garten = (ا م) — garten آشجيلقده مستعمل سبزه وتفرعاتى || — kräuter (جمع لا) سبزه‌وات || Platz zu — kräutern (بيوك برباغچه‌ده) سبزه‌وات ترلاسى ، باغچه‌نك سبزه ديكيلى محلى || — meister (ا م) آشجى ، كيلارجى باشى || — rechnung (ا مؤ) مطبخ مصرفى حسابى ، پوصله‌سى || — schrank (ا م) (مطبخده) يمك وضعنه ومطبخ ادواتى محافظه‌سنه مخصوص دولاب || — stube (ا مؤ) كيلار || — zettel (ا لا) يمك ليسته‌سى (لوقانطه‌لرده) ، (اكثريا فيشانلرى برلكده يمك ليستاسى) قارت .

Küchlein (ـــ ا لا) ㊵ b. (Kuchen كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) = Küchel (chen) || [آنغلو- ساقسون يعنى وقتيله انكلتره‌يه هجرت ايدوب اوراده يرلشمش آلمان ساقسونلرى لسانجه خروس معناسنه اولان coc كله‌سندن] پليچ ، جيوجيو ، جيوجى || (Küche كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى اوله‌رق) (ـــ) = Küchel (chen) .

Kuckuck (ـــ ، نادرا : ـــ ا م) ㊳ (صدايى تقليداً) غوغوق قوشى || حسن تعبيرله Teufel مقامنده hol' Dich der — ! هايدى دفع اول ! هايدى شوردن ! || (هاى) اه بلاكى ويرسون ! || ! — Das weiß der نه بوكا عقلم ايرميور ! بن بونى آكلايه‌ميورم بردرلو ! كيم بيلور || — rufen (حرتد) غوغوق ! ديه باغيرمق .

Kuckucken (ـــ فعلا +) a. ㉑ غوغوق ديمك || (قوش حقنده) غوغوق ديه اوتمك .

Kuckucks„... (ـــ ... ، نادراً : ـــ ...) — weibchen (ا لا) غوغوق قوشنك ديشيسى || — blume (ا مؤ) (نبا) فصيلۀ شقويه‌دن جرسى الشكل چيچك ، چاير قرنفيلى || — uhr (ا مؤ) غوغوق (ديه چالان ساعت) .

Kufe (ـــ ا مؤ) ㊸ بيوك فوچى ؛ كوپ ؛ بيوك تكنه || حمام قورنه‌سى ؛ دييك || — n (جمع) بوز قيزاقلرينك اوزرينه اوطوردقلرى اوجلرى بوكوك آياقلر .

Küfer (ـــ ا م) ㊵ a. فوچيجى (Böttcher =) || (بيوك شراب كيلارلرينه نظارت ايدن) كيلارجى || صاتيلان شرابلره نظارت ايدن .

Kuffe (ـــ ا مؤ) ㊸ بيوك قدح .

Kuffen (ـــ فع متعه) a. ㉑ آشيرمق (چالمق) .

Kufisch (ـــ صـ) ㉑ كوفى يازى .

Kugel (ـــ ا مؤ) ㊸ [مرا . Kegel] يوارلاق ، كله ، طوپارلاق || (تشر) قالچه كميكنك ، قولك فوقانى قسمنك تپه‌سى || (ريا) كره || (برتوموتره‌نك) جيوه بتاغى || (بيلاردوده) فيل ديشى ويا آخر صورتله اعمال ايديلان يوارلاقلر || (ع) (آوجيلق) كله ، قورشون ، (مرمى) || (ضر مثلا) eine jede — trifft ja nicht هر قورشون هدفه اصابت ايتمز يا || wechseln — طبانجه ايله اوروشمق (دوئللو ايتمك) || (ضيا) ايله چاليشيلان ايشلرده مستعمل) بوقال .

Kugel„... (ـــ ...) — achse (ا مؤ) محور كره || — durchmesser (ا م) بر يوارلاق جسمك محورى || بركله‌نك چاپى || كره‌نك قطرى || — haufen (ا م) (ع) كله يغينى || — fucher مرمى ، دانه آرايجى ، عسكرى انداختلرندنصكره آتيلان قورشونلرى آرامق اوزره نشان تعليمخانه‌لرنده براقيلان نفرات || — venti'l (ا لا) تپه‌سى يوارلاقلى سوپاپ (ماكنه‌ده) || — ähnlich (صـ) كره ، يوارلاق ، كله شكلنده || — bahn (ا مؤ) || (ا مؤ) (نبا) طوپ چيچكى || Geschoß=bahn = — blume || — dicke (ا مؤ) (كله‌نك قطرى) چاپ || — gewölbe (الا) (معما) كره‌وى قبه || — gleich (صـ) كله ، يوارلاق ، طوپارلاق ، كره كبى ، شكلنده || — körper (ا م) كره || — messer (ا م) (حكمه) سطوح كره‌ويه‌نك درجۀ كره‌ويتى تعيينه مخصوص آلت ، مقياس كره‌ويت || — rund (صـ) كره ، كله ، طوپ كبى يوارلاق || — schnitt (ا م) (ريا) قطعۀ كره || — schwamm (ا م) (نبا) — schwämme (جمع) طوپ منطار || — spritze (ا مؤ) (ع) ميتراليوز || — winkel (ا م) زاويۀ كره‌ويه .

Kügelchen (ـــ ا لا) ㊵ b. (Kugel كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق كله ، قورشون ، كوچك طوپارلاق || (am Rosenkranz) تسبيحى تشكيل ايدن دانه‌لردن بهرى || (قويولشديرلمش ميوه) پاستيل .

Kugelicht ، **kug(e)licht** ايكيسيده : (ـ) (ـ) ـــ صـ) ㉑ (كله ، كره ، يوارلاق ، طوپارلاق كبى ، بوشكلده اولان) كره‌مسى .

Kugeln (ـــ فع متعه) (فع مطا) و — sich ㉑ a. [Kugel] يوارلامق ، طوپارلامق ، كله كبى ياپمق || طوپاق طوپاق

اولمق ، يوارلاقلانمق ، كله شكلنه كيرمك . بوشكلى آلمق، كره كى اولمق || (عمو) sich—vor lachen كولمكدن (يوارلانمق)
قاتلمق || (فع لا—) يوارلانمق ، تكرلنمك || (فع لا +)
über Jemand—(mit Kugeln abstimmen) مساوى
رأيلر قزانمش اولان ايكى كشيدن برينى يوارلاق قرعه‌سيله
انتخاب ايتمك || طوپ ، يوارلاق اوينامق .

Kuguar (ــ ـ ا م) ㊳ ياخود ㊺ [آمريقا لسانجه]
(تا طبيع) (كدى جنسندن چارپا) آمريقا آرسلانى .

Kuh (ـ ا مؤ) ㉟ اينك ، ديشى صيغير || (ضرمثل)
(آليق آليق يوزيمه باقار ، باقييور معناسنه اوله‌رق)
(مجا) er sieht mich an, wie die—das neue Thor
(آليق ، سرسم كيمسه) اوكوز || (بعضاً) ديكر حيوانلرك
ديشيسى || —Blinde=kuh=blinde .

Kuh „ ... (ـ...) —milch (ا مؤ) اينك سودى ||
—reigen (ا م) ، —reihen (ا م) چوبانلرك غايده ايله
چالدقلرى برهوا || —auge (ا لا) اينك كوزى || (مجا)
—blatter پاطلاق وآحمق آحمق باقان كوز || Glotzauge=
(ا مؤ)=pocke— || —blume (ا مؤ) (نبا) القحوان
اصفر، عين‌صفا || هندباء برى || —euter (الا) اينك‌ممه‌سى ||
—fuß (ا م) اينك آياغى || ديشجى آلق || —hessig (ص)
(بيطر) اينك كبى آشاغيسى‌خارجه چارپوق بجاقلى (باركير) ||
—hirt(in) (ا م ، ا مؤ) صغيرتماج ، اينك چوبانى(اركك،
قادين) || —käse (ا م) اينك سودندن يا پلمش پينير ||
—melker (امؤ) صيغيرچوبانى، قارى‌صيغيرتماج || —magd
(ا م) اينكى صاغان كيمسه || —pocke (امؤ) (بيطر)
(علم امراض) صيغير، بوزاغى‌چيچك خسته‌لغى || =pocken—
Impfung بوزاغى آشيسى (عملياتى) || —schelle (ا مؤ)
صيغيرلرك بوينته آصيلان طونغورداق ، چينغراق || (نبا)
(عمو) (ا م) —schluck || شقايق Berg=männchen =
اوقه‌لى‌جه بيرا يوارلامق || —stall (ا م) صيغير اينك
آخورى || —weizen (ا م) (نبا) قزه بغداى، حنطهٔ سودا.

Küher (ـ ـ ام) a. ㊵ (اسويجره‌لسانده) Küh=hirt .

Kuhl (ـ ا مؤ) ㊾ Grube=|| Kolk= || (بحر) بيوك
ديركله پرووه ديركى آره‌سنده‌كى كوكرته .

Kühl (ـ ص) ㉔ سرين، برازصوغوق || (مجا) قيدسز،
صوغوق ، غيرمتأثر .

Kühl„ ... (ـ...) —hafen (ا م) (صنع) ادوات
زجاجيه فابريقه‌لرنده صوغوتمغه مخصوص قاب || —pflaster
(ا لا) (اجزا) سرينلك ويريجى ياقى || —salbe (امؤ)
قاطع الحراره مرهم ، ملهم || —appara't (ا م) (صنع)
صوغوديجى، تبريدايديجى، سرينلديجى آلت|| (مشروبات‌حقنده)
مشروبات صوغوديجى آلت ، قاب|| —bottich (ام) (صنع)
(بيرا خانه‌لرده) بيرا وامثالى صوغوتمغه مخصوص كردل
وسائره || —gefäß (ا لا) (صنع) اوته برى صوغوتمغه ،
طاولامغه مخصوص قاب (فوچى ، كردل ، تكنه وامثالى) ||
—mittel (الا) واسطهٔ تبريديه || —schiff (الا) (صنع)
بيرا خانه‌لرده براى تبريد احضار اولنان تكنه ، حوض ||
—trank (ا م) سرينلك، تازه‌لك، ويريجى‌مشروبات|| (خسته‌لر
ايچون) قايناديلمش ياپراق ، چيچك ويا كوك صويندن عبارت

اولوب آزار آزار ايچيريلان قاطع الحراره علاج || —trog
(ا م) (صنع) اورس تكنه‌سى، قيزغين تيمورلرى طاولامغه
مخصوص دروقى صو ايله مملو كردل .

Kühle (ـ ـ امؤ) ㉝ [kühl] سرينلك، خفيف‌صوغوق||
(مجا) غيرتسزلك ، كوشكلك || عدم تأثر ، صغوق‌طوريش .

Kühlen (ـ ـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑
Champa'gner in Eis—||ab=kühlen= شامپانيايى بوزه
قومق ، بوزده صوغوتمق || das Wetter kühlt sich هوا
سرينلكه باشلادى، باشلايور|| (مجا) seine Rache, Wuth,
seinen Zorn— كندى كينى ، حرصنى ، اوفكه‌سنى وغضبنى
يغك، تسكين‌ايتمك || seinen Muth (عمو: seinMütchen)an
Jemandem— اوفكه‌سنى، حرصنى، حدتنى برندن‌آلمق . .

Kühler (ـ ـ ا م) a. ㊵ صوغوتان ، تبريد ايدن ،
سرينلديجى كيمسه ويا شى || (صنع) دروتنده اوته برى
صوغوتمغه مخصوص قاب ، (آلت) .

Kühlig (ـ ـ ص) ㉔ براز صوغوق ، سرين .

Kühlte (ـ ـ امؤ) ㉝ [kühl] (بحر) سرين روزكار.

Kühn (ـ ص) ㉑ [قديم آلمانجه chuoni] جسور ،
شجيع ، كوزى پيلز ، قورقماز، يوركلى، عزم وجزمنده‌قطعى||
Karl der Kühne (بورغوند خاندانندن) شارل لو تمه‌رر
(جسور شارل) .

Kühnheit (ـ ـ ا مؤ) ㊾ [kühn] جسارت، شجاعت،
يكيتلك ، كوزى ييلمامق ، پرواسزلق ؛ لوندلك || سربستلك .

Kühnlich (ـ ـ حا) جسورانه، يكيتجه‌سنه ؛ لوندانه ||
(پرواسزجه‌سنه) بلا پروا .

Kujavi-en (ـ)(ـ) v ـ y - ا خالا) ㊺ (جغر) (قديم
پولونيا حكومتى) قوياويه .

Kujon (ـ y - ام) ㊳ و ㊺ [فر] (عو) آلچق ،
رذيل || (پك قبا) طاشاق .

Kujonni(e)ren (ـ ـ ـ y - فع متع) a. ㉑ [فر] اذيت
ويرمك ، راحت‌براقمامق، تعجيز ايتمك || (عو) جلوه ايدرك
تحريك ايتمك || بياغمجه‌سنه شاقه ايتمك .

Kuku(c)k (ـ ـ ا م) ㊳ (مرا . Kuckuck) .

Kukurutz (ـ ـ ـ، اكثريا : ـ ـ ـ ام) (inv) (sans pl.)
[اسلاو] =Mais .

Kulde-er (ـ ـ ـ ام) a. ㊵ [لاتينجه 'cu'ltor De'i]
(شوتلاند يعنى اسقوچيا) پاپازى .

Kuli (ـ ـ ام) ㊺ مستملكاتده ويا آمريقاده چينلى عمله .

Kulinarisch (ـ ـ ـ ـ ص) ㉔ [لاتينجه] مطبخ‌وطباخنه
منسوب وعائد اولان ، آشجيلغه دائر .

Kulisse (ـ ـ) (مرا . Koulisse) .

Kullern (ـ ـ) (مرا . kollern) .

Kulm (ـ ا م) ㊳ كذلك a. ㊷ [اسلاو ؛ Anhöhe]
برطاغك مدور تپه‌سى .

Kulmination (ـ)(ـ) tss --ـ امؤ) ㊾ [لاتينجه]
(هيئة) غايهٔ ارتفاعه واصل اولمه || غايهٔ ارتفاع || بريلدزك
افقدن يوقارى الك يوكسك نقطه‌دن مرور ايلسى .

Kulminations=Punkt (ـ ـ)(ـ) tss -- ـ ام) ㊳ غايهٔ
(هيئة)ارتفاع‌نقطه‌سى||(مجا)اوج‌اعلا،الك‌يوكسك‌درجه،مرتبهٔ بالا.

Kult (ـّ ا م) (38) [لاتينجه] (مرا. Kultus) .

Kultivi(e)rbar (ـ ـّ ـ v ـّ ـ ص) (24) [لاتينجه] اصلاح واعماری قابل اولان ‖ زراعته الويرشلی بولنان .

Kultivi(e)ren (ـّ ـ v ـّ ـ فع متع) (21) a. [لاتينجه] براراضی‌يی اعمار ايتمك ، سورمك ، زرع ايتمك . ايشلمك ‖ (مجا) تربيه واصلاح ايتمك ، يتشديرمك .

Kultur (ـّ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] طوپراغك سوريلوب ايشلنمسی ، زراعت،حراثت ، فلاحت ‖ بعض حيواناتك تربيه وتأنيس ايدلمسی ‖ نشرمعارف ؛ تمدن، مدنيته صوقمه.

Kultur„... (ـّ ـ ...) —geschichte (ا مؤ) تاريخ تمدن ، مدنيت تاريخی ‖ —fähig (ص) قابل زراعت ‖ قابل‌تمدن ‖ —pflanzen (جمع مؤ) (نبا) تيمارلی، مخصوص اولەرق تربيه ايدلمش ويتشديرلمش نباتات ‖ —volk (ا لا) متمدن اهالی ، ملت .

Kultus (ـّ ا م) (37) [لاتينجه] دين ، مذهب .

Kultus„... (ـّ ـ...) —minister (ا م) =minister'—(rium ا لا) معارف عموميه ومذاهب ناظری (نظارتی) .

Kumä (ـ ـّ ا خا لا) (56) (جغر) (ايتالياده قامپانيا داخلنده شهر اسمی) كوم .

Kumbrisch (ـّ ص) (24) (طبقات الارض) كومبريەن، قامبريەن .

Kumiß، **Kumis** (ـ ـّ ا م (ا لا) (inv.) (sans pl.) [مونغولجه] تاتارلرك سرخوشلق ، كيف ويرر ايچكيسی .

Kumme (ـّ ا مؤ) (53) [لاتينجه cu'cuma] طاس ، چناق ، كوو ج قاوانوز ‖ (بحر) حوض ، ليان .

Kümmel (ـّ ا م) (40) a. [لاتينجه cumi'num] (نبا) كيمون ، كمون ‖ (مجاز) (عمو) —und Salz ، كذا —und Dill (سياه ايله بياضك قاريشديرلمسندن حاصل‌اولان رنك) طوزله بيبر ‖ =Kümmel=branntwein .

Kümmel„... (ـّ...) —branntwein (ا م) كيميوندن چيقاريلان راق ‖ —brezel (ا مؤ) اوزری كيميونلی واكثريا اوزون ويا قيوريقجه وايجه كورك اكمك ‖ —blättchen (ا لا) رومار نزدنده زياده اوينانيلان كاغد اويونی نوعی ‖ —bruder (عمو) (ا م) شيشه‌يی (ايچكی‌يی) سون ، ماستور ‖ —flasche (ا مؤ) راق شيشەسی .

Kümmeln (ـّ فع متع) (21) a. يكی كيميونلامق ‖ (عمو) (فع لا +) (كيمون راقيسی ايچمك) راق ايچمك .

Kummer (ـّ ا م) (40) a. [وسط آلمانجه kumber= فرانسزجه décombres] زحمت ، مشقت ‖ حزن ، كدر ، جان صيقنديسی ، قساوت ، غم ، غصه ‖ sich— machen كدرلنمك ، غم يمك ، الم واضطراب چكمك ‖ وجدان عذابنه اوغرامق .

Kummer„... (ـّ ...) —frei (ص) دردسز ، غمسز ، كدرسز ، قساوتدن برى ‖ —los (ص) غمسز ‖ —voll (ص) پك كدرلی ، حزن وقسات ايله طولو .

Kümmerlich (ـّ ـ ـ ص) (24) سفيل ، مسكين ‖ بيچاره ، زواللی ، صيقينتی ، اذيت چكن ‖ جليز ، مسكين ، حقير ، ضعيف ، نحيف .

Kümmerling (ـّ ـ ـ ام) (38) ضعيف ، نخيف ، جليز ، مسكين مخلوق ‖ (نبا) [لاتينجه cu'cumis] =Gurke .

Kümmern (ـّ فع لا +) a. (21) [Kummer] نشوونما بولمامق ، بيويەمامك ، سرپەمامك ‖ كدر وقسوت انكيزاولمق ‖ Das kümmert mich nicht بكا نه ، بم نه وظيفەم، بن اوكا قاريشمام، (بوايشك)بكاعائديتی يوق؛ نەامورم، وظيفەبيلەايتمام، وظيفەمدەبيلە اولمز، بنی‌اصلامتأثر ايدەمز،كدروقساوتمی‌موجب اولەمز ، متأسف اولمام ‖ —sich (فع مطا) مثلا sich über etwas— برشيئه ، برشيدنطولايی جانی صيقلمق ، كدر ايتمك ، ايچنه درد اولمق ‖ برشیٔ اوزرينه مال ايتمك، برشيئله (كندی‌ايشی ايمش‌كبی) اوغراشمق ‖ man muß sich um das Gerede der Leute nicht— عالمك سويلديكنه قولاق آصمامالی ، براق‌هركس ايستديكنی سويلسون .

Kümmerniß (ـّ ـ ـ ا مؤ) (34) [Kummer] كدر ، قساوت؛ غائله ‖ (قساوت وغائله توليد ايدن) مصيبت، نكبت.

Küm(me)t (ـّ(ـ) الا (ا م) (38) [اسلاوجه chomatu] (قوشومك حيوانك بوينته چكن‌حلقەسی، سميدی) كوكسلك .

Kum(me)t„... (...(ـ)(ـ)) —kessel (ا م) ، —leib (ا م) كوكسلكك كنديسی ‖ —eisen (ا لا) كوكسلكی تشكيل‌ايدن‌تيمورك اوفق‌حلقەلری ‖ —feder (امؤ) كوكسلكی تشكيل ايدن تيمور ‖ —macher (ا م) حيوان طاقمی، آرابه قوشومی ياپان ، سراج .

Kumm-karre (ـّ ـ ا مؤ) (53) ، (جنوبی‌ايالتلرده) —n (ا م) برتكرلكلی ال آرابەسی .

Kump (ـّ ا م) (38) [عادی آلمانجه] =Kumme طاس، چناق ، قاوانوز .

Kumpan (ـ ـّ ا م) (38) آرقداش ‖ — lustiger =lustiger Bruder .

Kumuli(e)ren (ـ ـ ـّ ـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] علی‌الخصوص (عد) برقاچ شيئی بريره جمع ايتمك .

Kunaxa (ـ ـّ ا خا لا) (56) (جغر) (جزيرة العربده) كوناقسا شهری .

Kund (ـّ ص) (24) معلوم ، مشهور، عمومی ، عام ‖ متواتر ، علنی ‖ die Sache ist — بو ايش ، شی مشهور عالمدر ، هركس بيلور ، ناسك معلومی ‖ —ist mir nicht . . . بم . . . دن خبرم يوق ، بنجه معلوم دكل ، ايشتمدم ‖ —geben (sich) بيان واعلان ايتمك ، اخبار ايتمك (اشاعه ايتمك ‖ شايع، متواتر اولمق ‖ Jemandem etwas—geben. machen, thun (برينه برشيئی‌اخبارواشعارايتمك ، بيلديرمك ، معلومات ويرمك .

Kundbar (ـ ـّ ص) (24) —e Sache معروف ومتواتر اولان ، معلوم ، ظاهر .

Kündbar (ـ ـّ ص) (24) حقنده ويرلمش سوزك كيرو آلنه بيلنمسی‌قابل اولەبيلان شی .

Kunde (ـّ ام) (52) [kund] ، Kundin (امؤ) (53) مشتری (اركك ، قادين) ، بريردن (دائما) آليش ويريش ايدن كيمسه ‖ (كنايه اولەرق) حريف ؛ چاپقين ؛ يرامز . حيلەباز ، مال وامثالی اوصاف ايله متصف كيمسه ‖ (كذا قادين حقنده) قاری ، قحبه ، مال ‖ guter— ايو بر آدم ‖ schlauer— قورناز تلكی ‖ (امؤ) (53)= Kenntniß ‖ Jemandem

—von etwas geben برشيدن خبردار ايتمك ، معلومات ويرمك|| (برعلم ويا فن حقنده اولان معلومات وكذا بالذات اشبو علم ويا فن) معلومات ، علم وفن|| (مرا . Erd„ „ Heil „ „ Stern„—) .

Künden (ـ ـ فعمتع) [21] b. = kundthun .

Kunden„... (ـ ـ . . .) —zahl (Kunde) (ا مؤ) مشتريلرك عددى || —brot (الا) (اكمكجيلكده) مشتريلره مخصوص چيقاريلان اكمك|| —ciga'rre (ا مؤ) بهاليجه (ياپراق) صيغاره .

Kundig (ـ ص) [21] [kund] (مضاف اليه ايله) einer Sache—sein برشيئه وقوف اولمق، برشيدن معلوماتى اولمق؛ برايشدن خبرى اولمق ، برشيده بهره‌سى ، وقوف بولنمق || Kundige(r) (ا م) ، Kundige (ا مؤ) [24] كار آزموده ، اهل خبره ، ارباب وقوفدن || برشيئى بيلان ، آندن معلوماتى ، خبرى اولان كيمسه .

Kündigen (ـ ـ فعمتع) [21] a. = aufkündigen صاليويرمك ، اذن ويرمك ؛ براقمق .

Kündigungs„... (ـ ـ . . .) —termin (ا م) ، —frist (امؤ)خدمتدن اخراج، تقاعدلك وعده‌سى، مدتى|| كف يد ، فراغت مدتى، مهلت ووعده‌سى.

Kundin (ـ ا مؤ) [53] (مرا. Kunde) .

Kundschaft (ـ ا مؤ) [49] [Kunde] (مشتريلرك صاحبجى‌يه اولان تسبق) مشتريلك || (مشتريلرك هيئت مجموعه‌سى) مشتريلر || (خبر، معلومات —einziehen خبر، معلومات آلمغه كيتمك|| (ع) auf-- ausgehen(aus sein) كشفه چيقمق ، كشفده اولمق .

Kundschaften (ـ ـ فعمتع و فعلا +) [21] b. = aus-kundschaften .

Kundschafter (ـ ـ ا م) [40] a. ، —in (ا مؤ) [50] كشف وتحرى ايدن || جاسوس ، خفيه مأمورى ، مخبر || (ع) كشاف .

Kundschafterei (ـ ـ ـ امؤ) [49] مخبرلك ؛ جاسوسلق ؛ كشافلق .

Künftig (ـ ص) [21] [kommen] (مستقبلده وغيرمعين بر وقتده بولنان) كله‌جكده ؛ ايلروده ، مستقبلده || كله‌جك ، ايلروده‌كى، seine—e ايلروده آله‌جغى قادين(نشانلى)|| —، وكذا: —hin و in's Künftige(حا)بوندنبويله، فيمابعد، بوندنصكره .

Kunigunde (ـ -- امؤ) [48] (وافتيز اسمى) آلمانيا ايمپراطوريچه‌سى وايكنجى هانرينك زوجه‌سى سنت قونه‌غوند . (١٠٤٠ سنه‌سنده وفات ايدوب افرنجى مارت اوچنده كونى واردر) .

Kunkel (ـ ا مؤ) [53] نادراً(ا م) [42] c. اوره‌كه، اوره‌كه اوزرنده بولنان يوك||ايپلك اكيرن قاريلرك اوطه‌سى، جمعيق|| (اقشام جمعيق، كيجه صحبتى) .

Kunkel„... (ـ . . . .) —stube (امؤ)كيجه‌لين جملةً برلكده چاليشيلان برايشه مخصوص اوطه || —stuben=Geschnatter (الا) كيجه‌لين ايديلان لقلقيات ، كوزه‌لك ، تاندير باشى مصالى .

Kuno (ـ ا م) [56] (وافتيز اسمى) كونون .

Kunst (ـ امؤ) [35] [können] صنعت، حرفت ، معرفت، علم ، هنر ، فن || die schönen Künste صنايع نفيسه || ملكه، مهارت، هنر، معرفت، فند (فن) || durch—bereitet صنعى|| die— geht nach Brot اولا اكمك صكره معرفت|| = geheime— : كذا ، schwarze— || Kunststück ارواح خبيثه‌نك جميله ياپيلان سحر || اونلردن استمدادله كشف خفايا واستقبال ادعاسى || حكاكلقك برنوعى || (صنع) (صويك يوكسكه چيقاريله‌رق آخر محله نقليچون صنعى اوله‌رق ياپيلان ترتيبات) صو ماكنه‌سى .

Kunst„... (ـ . . .) —akademi'e (امؤ)صنايع نفيسه مكتب عاليسى || —arbeit (امؤ) صنعت ، معرفت (ايله ياپيلان ايش) || —butter (امؤ) صنعى ياغ || —eifer (ام) صنايعه اولان آرزو ، غيرت || —genosse (ام) صنعت ، معرفت آرقداشى || —gewerbe (الا) صنايعله اشتغال || —mittel (الا) واسطهٔ صنعيه || —verein (ام) صنعتكارلر جمعيق ، شركتى ، قومپانيه‌سى || —welt (امؤ) صنعتكارلر عالمى || —widrig (ص) اصول وصنعته مخالف || —wolle (امؤ) صنعى يوك ، يپاغى || —anlage (امؤ) برصنعت ، معرفته اولان استعداد || —anlagen (جمع) براى تفرج ياپلش فرحفزا بغچه ، (صنعتلى) تفرجگاه|| —ausdruck (ام) تعبير فن ، برصنعت ، معرفت تعبيراتندن، اصطلاحندن برى|| —ausstellung (امؤ) صنايع نفيسه سركيسى|| —beflissen (ص) هنرلى ، معرفتلى ، صنعتكار || —drechsler (ام) (صنع) دامه، طاوله وامثالى ياپان مرانغوز || —färberei (امؤ) = Schön=färberei || —fertig (ص) برصنعتده زياده ملكه‌سى اولان || ماهر ، چويك || —feuer (الا) صنعى آتش || —feuerwerker (ام) فشنكجى || —gärtnerei (امؤ) اصولى دائره‌سنده چيچك ونباتات وبغچه يتيشديرمك وطرح ايتمك اصولى || —getriebe (امؤ) (صنع) ماكنه || —gewebe (امؤ) (صنع) ماكنه واسطه‌سيله اورلمش شى || —gewerbe=Schule (امؤ) مكتب صنايع ، (اصلاحخانه) || —griff (ام) طور، حركت ؛ (صنع) برصنعت، معرفتك خفى نقطه‌سى ؛ ال چابوقلغى، مهارت || —kabine'tt (الا) وياخود: —kammer (امؤ) درونده نوادردن وارباب صنعت الندن چيقمه شيلر بولنان اوطه ، دائره || —kenntniß (ا م) صنايعه اولان وقوف|| —lehre (امؤ) برعلم وفن ويا صنايعه مخصوص تاريخ واصول وقواعددن بحث ايدن علم، «مبحث الفنون» || —los (ص) صنعت ومعرفتسز ، طبيعى || بابايانى|| قبا ، ناخوش، ظرافتسز ، لطافتسز || —mäßig (ص) فن وصنعتنه ويا اصولنه توفيقاً ، بوكا تطبيقاً || —meister (ام) (برصو ماكنه‌سنك) ماكنيسق || —pause (امؤ) (كنايه اوله‌رق) برصنعتكارك اجراى هنر ومعرفت اثناسنده غير اختيارى اوله‌رق طوره‌لمسى ، طوتيلوب قالمسى (اكثريا تياترواويونجيلرى حقنده مستعملدر) || —reiter(in) (ام،امؤ) آت جانبازلرنده (فن فرسيق اكال ايله) عموم مواجهه‌سنده واصولى دائره‌سنده حيوانه بينان (اركك ويا قادين) جانباز || —sammlung (امؤ) نوادر وارباب صنعت ومعرفت الندن چيقان شيلرك طوپلانلمشلرى || —spiel (الا) معرفت اويونى || خيله‌لى اويون ، كوچ اويون || —sprache (امؤ)

اصطلاحات فنيه‌دن بحث ايدن علم ، مبحث الاصطلاحات ||
—stickerei (امؤ) سوزنى ايش ، كركف ايشى ، اينجه
وصنعتلى ايشلمه || —stück (الا) معرفت ، هنر ، حقه‌بازلق ،
ال چابوقلغى ايله ياپيلان شى ؛ (غايت صنعتلى ومهارتلى ياپلمش
برشى) || Das ist (eben) kein—stück بوبيوك برشى دكل ،
برمعرفت ، فوق العاده برشى دكل || —straße (امؤ) شوسه
|| —tischler (ام) آبانوزايشجيسى، طاوشان ايشى، اينجه‌ايش ،
سيله شى ياپان مرانغوز ، رنكلرى مختلف اوفق تخته پارچه‌لرندن
مركب اوته برى ياپان صنعتكار || —trieb (ام) صنعت ومعرفته
اولان سوق طبيعى || —verlag (ام) =—handlung
(امؤ) صنايع وفنونه عائد شيلرك صاتلديغى مغازه، دكان ||
—verleger (ام) (تجا) غراوه رسملر طبع ايدن (وصاتان)
كمسه || —voll (ص) عالم || (كال) صنعت ومهارتله ياپلمش
شى || —wort (الا) =—ausdruck .

Künstelei (امؤ) ⑲ براثرده نهايت درجه كلفت
واينجه‌لكه وارمق ، اوزنمك ، افراطه كيريشمك ، تكلف ||
هنر، صنعت ، معرفت || ساختـه اطوار ياپمه وغيرطبيعيلك .

Künstler (ام) a. ⑳ [Kunst] ، —in (امؤ) ㊿
صنعتكار ، ابراز هنر ايدن اركك ، قادين || حقه‌باز ، حقه‌باز
قاريسى || ماهر اويونجى .

Künstlerisch (ص) ㉑ صنعتكارانه ، ماهرانه ،
اوستـه‌جه‌سنه (استادانه) || صنعتله ، هنرله .

Künstlich (ص) ㉑ صنعى اوله‌رق ، ياپمه ، طبعيته
تقليداً ياپلمش اولان || ياپمه ، ساختـه || (اشخاص حقنـده)
دساس، حيله‌كار، قورناز .

Kunter-bunt (ص) ㉑ [Kunter = فرانسزجه
contre] غريب برحالده ، رنكارك آلاجه || قارمه قاريشيق.

Kunz (ام) ㊳ (Konrad كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى)
(وافتيز اسمى) قونراد ، قونتس || (مرا . Hinz) .

Küpe (امؤ) ㊸ [لاتينجه] (بوياجيلقده) بوياجى
كوپى ، (فوچيسى ، تكنه‌سى) .

Kupelli(e)ren (فع متع) a. ㉑ [فر] (معدن
جيلكده) كومش، آلتون كوچه‌لرينى مقلادن كچيرمك ، قال ايتمك .

Küper (مرا .) Küfer .

Kupfer (الا) a. ⑳ (sans pl.) باقر ، نحاس ||
(باقر لوحه‌دن باصيله‌رق چيقاريلان) رسم || (جمعى اوله‌رق)
استامپه ، غراوه، مطبوع رسم || (مجا) يوزده حاصـل اولان
قرمزى سيولجى ، اركنلك .

Kupfer,,... (...) —ader (امؤ) (صنع) (معد)
باقر طمارى || —arbeit (امؤ) باقردن ياپيلان ادوات ،
ادوات نحاسيه || —händler (ام) (تجا) باقرجى|| ادوات
نحاسيه آلوب صاتان واعمال ايدن || غراوه رسم صاتان ||
—kessel (ام) باقرقزغان || —blech (الا) (صنع) حده‌دن
كچيرلمش باقرلوحه‌سى|| —druck (ام) باقرلوحه اوزرينه حك
اولندقدنصكره طبع اولنان يازى، شكل ، ويا رسم || —farben
وياخود —farbig (ص) باقرى ، باقر رنكلى || —geräth
(الا) و —geschirr (الا) باقر ادواتى ؛ قزغان، تنجره كبى
قابلر || —grün (ص) باقر يشيلى ، باقراوزرنده حاصل اولان
يشيل پاس، ژنكار، خليت نحاس || —haltig (ص) درونده
باقر مخلوط بولنان ، باقرلى || —hütchen (الا) (درونده
يانيجى وياطلاييجى ماده، فولمينيت بولنان) قاپسول|| —lasu'r
(ام) (امؤ) (معد) لاجوردى باقر || —oxy'd (الا)
(كيميا) حمض نحاس || —roth (ص) باقرى قرمزى ، باقرى
قزيل|| —säure (امؤ) (كيميا) حامض نحاس|| —schmied
(ام) (صنع) باقرجى || —stecher (ام) باقره رسم وامثالى
حك ايدن حكاك ، رسام || —stich (ام) باقره حك اولنمش
رسمك ويا شكلك كاغده چيقارلمشى ، بوصورتله ياپلمش شكل
ويا رسم || —waaren (جمع مؤ) (تجا) باقر ادوات ،
معمولات نحاسيه || باقرجى دكاننده بولنان شيلر .

Kupfern (ص) ㉑ باقردن || (فع متع) باقرله تجهيز
ايتمك ، باقر قاپلامق .

Kupol,,... (...) ، **Kupola,,...** (...)
—hoch-ofen (ام) (معدنجيلكده) قبه‌لى اوجاق .

Kuppe (امؤ) ㊸ [لاتينجه cuppa] = Koppe ||
بردمير چيوينك باشى كذا ايكنه باشى، طوپوزى ، طوپى ||
قبه ، (كنبد) .

Kuppel (امؤ) ㊸ [ايتاليانجه cu'pola] = Koppel ||
(معما) (يارم كله شكلنده ياپلمش طام) قبه ، دوم .

Kuppel,,... (...) = Koppel,,... مثلا : —band
(الا) آرابه باركيرلرينك قيچ آتمامق اوزره صاغريلرندن
كچه‌رك قوشوملره باغلانان قايشلرى || —artig (ص) قبه
شكلنده || —bau (ام) كره‌وى قبه || —dach (الا)
قبه || —dienst (ام) پزه ونكلك ؛ ميانه‌جى || —pelz
(ام) (عو) (يالكز آتيده‌كى جمله‌ده مستعملدر) sich einen
—pelz verdienen (بردوكونه ويا بريله كوروشمه‌يه توسط
ايتمك، بوكا موفق ايده‌بيلمك) قلاغوزلق ايتمك || —stange
(امؤ) (صنع) چوماكنه برجزء ويا چرخنك حركتنى ديكر پارچه
ويا چرخه نقل ايدن قول، (آلت) (مثلا لوقوموتيفك سيلندير
درونده حركت ايدن پيستونه كچمش اولان تيمور قوله وديكر
طرفندن دخى اورته‌ده‌كى بيوك تكرله تثبيت قلنان قول) .

Kuppelei (امؤ) ⑲ [kuppeln] (تأهل ايشلرنده)
قلاغوزلق ، توسط || (عو) پزه‌ونكلك .

Kuppeln (فع متع) a. ㉑ [لاتينجه copula're]
koppeln= || (فع لا +) اكثريا كندى فائده‌سنى كوزه‌ده‌رك
ديكرلرينك بربرلريله تزوج وتأهل ايملرينه خدمت ايدن كمسه‌لر
حقنـده) قلاغوزلق ايتمك || Jemandem ein Mädchen—
برينه برقز بولمق|| پزه ونكلك ايتمك || قبه شـكلنده بنا ايتمك ،
تپه‌سنى قبه ايله تجهيز ايتمك ، قبه‌لى ياپمق .

Kuppen,,... (...) —berg (ام) تپه‌سى يوارلاق
طاغ || —nagel (ام) (كذلك : Kuppnagel) (صنع)
(آرابه‌جيلقده) ايرى باشلى ، يوارلاق تپه‌لى چيوى .

Kuppig (ص) ㉑ تپه‌لى .

Kuppler (ام) a. ⑳ دوكونلرده قلاغوزلق ايدن||
(عو) ميانه‌جى .

Kupplerhaft ، **kupplerisch** ايكيسيده : (ص) ㉑
قلاغوزجه‌سنه ، ميانه‌جيلكجه‌سنه .

Kur (ـَ ا مؤ) ⑲ [لاتينجه cu'ra] (ط) باقمه ، تداوى || برينه باقمق ، برينى تداوى ايتمك || Jemand in der—haben [فر ==Cour] (پولتيقه ، يالتاقلامه ، تملق ، عاشقبازلق) .

Kur,,... (ـَ ...) —kosten (جمع) باقمه ، باقمه پاره‌سى ، تداوى اجرتى || —hessen (ا خا لا) (اكثريا) انتخابه حق وصلاحيتى اولان هس (حكومتى) || —hut (ا م) مقدما آلمانياده حكمدار انتخابنده بوحقى حائز اولان پرنس وامثالنك كيديكى شابقه || —fürst(in) (ا م ، ا مؤ) مقدما آلمانياده حكمدار انتخاب ايدن پرنس (ويا بونك حرمى) ، وياخود بوصلاحيتى حائز اولان پرنس || —gast (ا م) براى تداوى برتداوى خانه‌يه ويا صولرى بولنان محله كلان خسته ، مسافر || انتخاباتده رأى ويرن خاندان || —hotel (ا لا) صولرى بولنان برمحلده بوبولده كلانلره مخصوص اوتل (معناسنه كلور) || —ort (ا لا) صولرى ، قابليجه‌لرى اولان (براى تداوى) كيديلان محل || —pfuschen (فعلا +) شارلاتانلق ايتمك ، بيوكلك صاتمق || —saal (ا م) ==—haus (ا لا) براى تداوى صولرى اولان ويا طبيبلر طرفندن توصيه اولنان محلك هوتلى ويا سائر بريرنده بولنان صالون || حكمدار انتخاب ايدنلرك سرايى ، خاندانى معناسنده دخى مستعملدر || —taxe (ا مؤ) تخميناً : خسته‌لرك براى استعمال ويا يمك ايچمك واسكانلرى ايچون تعيين وتحديد ايديلان فيئات || —zeit (ا مؤ) قابليجه‌لرى ، صغوق حماملرى اولان برمحلك وقت ، موسم ، زمانى .

Kurare (ـُـَ ـ ا لا) ⑯ (*sans pl.*) (آمريقا برليلرنجه) هنديلرك اوقلرينه سوردكلرى نباتى زهر ، كوراره (قوراره) .

Küraß (ـُـَ ا م) ㉝ [فر] (ع) وجوده كيلان زره ، جبه ، جوشن || den—anlegen زرهى ، جبه‌يى كيمك .

Kürassao (صورت تلفظى : kŭ-ră-ssâ'-o كذلك : ssô ..) (اخالا) ⑯ (هندستان غربى آطه‌لرندن كوراسائو وياخود كوراسسو || (ا م) قونياق آجى پورتقال قبوغى وشكردن ياپيلان نفيس ليكور ، كوراسائو .

Kürassier (ssi'rᵉ ... : ـُـَ ا م) ⑯ [فر] (ع) زرهلى سوارى (عسكر) .

Kürassier,,... (ـُـَ...) —regime'nt (الا) زرهلى سوارى آلايى || —degen (ا م) ، كذا : —pa'llasch (ام) ناملوسى طوغرى (زرهلى قليجى) .

Kurat (ـَ ا م) ㉛ [يكى لاتينجه] كوى ، محله پاپاسى || امام .

Kuratel (ـُـَـ امؤ) ⑲ [لاتينجه] (عد) وكالت وصايت ، ولىلك .

Kurator (ـُـَ ا م) ㊸ [لاتينجه] (عد) وكيل ، وصى ، ولى .

Kurbel (ـُ ـَ امؤ) ㊾ [لاتينجه] (صنع) (صورت عموميه‌ده) قول ، صاپ ، مانوله .

Kurbe(l)n (ـُ ـَ فعلا +) ㉑ a. [Kurbe(l)] (برماكنه بحالقى ودها بوكبى آلاتك) مانيوله‌سندن طوتوب چويرمك ، دوندرمك ، حركت ايتديرمك ، ايندرمك ، قالديرمق ، والخ .

Kürbiß وياخود : **Kürbis** (ـُ ـ ا م) ㉝ [لاتينجه cucu'rbita] (نبا) (نبات وميوه) قباق || gemeiner— حلواجى قباغى || — (Flaschen) صو قباغى .

Kürbis,,... (ـُ...ـ) —flasche (ا مؤ) صو قباغى (شيشه برينه قوللانيلان) ، چوتره .

Kurde (ـُـَ ام) ㊼ ، Kurdin (امؤ) ㊿ كرد ، كورت .

Kurdistan (ـُـَـ اخا لا) ⑯ (جغر) كردستان .

Kure (ـُ ـَ ا م) ㊼ ، Kurin (ـُ ـَ ا مؤ) ㊿ قورلاندلى اركك ، قادين .

Küren (ـُـَ فعمتع) ⑳ f. انتخاب ايتمك ، سچمك (==wählen) .

Kuri-e (ـُ(ـُ)ـَ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] پاپاسلق || اسكى روماليلرك مجلس اعيانى ، Mitglied einer— اسكى روماليلر مجلس اعيانى اعضاسندن برى .

Kuri(e)ren (ـُـَـ فعمتع) ㉑ a. [لاتينجه] (ط) برخسته‌يه باقمق ، تداوى تيمار ايتمك || ==heilen .

Kurilen (ـُـَـ اخا جمع) (*inv.*) (جغر) (آطه‌لر) ژاپونيا شمالنده قامچاتقايه قدر اوزانان صره آطه‌لر .

Kurios (ـُ(ـُ)ـَ ص) ㉔ (عمو) [لاتينجه] غريب ، تحف ، عجائب .

Kuriosität (ـُـَ(ـُ)ـَ ا مؤ) ⑲ [لاتينجه] غرابت ، عجائبلك ، تحفلق || ندرت ، كورلمامش اولمه || der—halber تحفلقدن ، عجيبلكدن ، نادراوليشدنطولايى || آز بولنور برشى .

Kurland (ـُـَ الا) ⑯ (جغر) قورلاند .

Kurre (ـُـَ ا مؤ) ㊾ (تاطبيعه) قرلانغيچ بالغى .

Kurren (ـُـَ فعلا + وفعمتع) ㉑ a. ==knurren .

Kurrende (ـُـَـُ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] پاره طوپلامق اوزره قپولرده اوقويان طلبه‌لر ، جرجى .

Kurrent (ـُـَ ص) ㉔ [لاتينجه] متداول ، رائج ، يجر (يجان) || هركسك استعمال ايتديكى || —schrift (ا مؤ) اكثريتك قوللانديغى (انكليز حروفاتيله يازيلان) يازى .

Kurrig (ـُـَ ص) ㉔ [kurren] حدتلى ، سرت ؛ غوغاجى ، آتاق ، تيتيز ، خرچين ؛ عجائب طبيعتلى ، تحفكمسه ، ليمونى مزاج .

Kurs (ـُ ام) مفردى ㉖ ، جمعى ㊱ [لاتينجه] (تجا) رواج ؛ تداول ؛ فيئات ، قيمت ، اعتبار || Papiere,die die—se فيئاتى ، اعتبارى اوليان كاغدلر || keinen—haben sind gefallen بورسه (فيئات) دوشدى ، فيئاتلر تدنى ايتدى ، ايندى || يول ، طريق || استقامت .

Kurs... (ـُ...) —abschlag (ام) (بورسه‌ده فيئاتك تدنيسى ، دوشمه‌سى || —blatt (الا) آقچه فيئاتى ، اسهام وفائضك پياسه‌سنى مشعر پوصله || —buch (الا) (شمندوفر حقنده) قطارلرك صورت حركت ، توقف ، استقامت وفيئاتلريله مواقع بيننده اولان ابعادى كوسترر) شمندوفر اعلانى (كتاب شكلنده اولەرق) || (پوسته وشمندوفر حقنده) پوسته جدولى || —zettel (ام) ==—blatt .

Kürschner (ـُ ام) ㊵ a. (تجا) كوركجى || (آلمانياى شماليده كذلك) قاسكتچى .

Kursi(e)ren (ـُـَـ فعلا +) ㉑ a. [لاتينجه] (پاره حقنده) تداول ايتمك || (برخبر ، حوادث حقنده) شايع ، منتشر اولمق ، متواتر اولمق ، شيوع بولمق .

Kursiv (ـُـَ امؤ) ⑲ (*sans pl.*) [لاتينجه] —schrift (ـُـَـ امؤ) (صنع) (مطبعه) ايتاليك تعبير اولنان اكرى مطبعه يازيسى .

Kursus (ـَـ ام) ㊲ [لاتينجه] برصنفده دوام ايدن تحصيل، تعليم، تدريس مدتى || بربرى آرقه‌سنه اوقونان درسلر ويا ايديلان تقريرلر .

Kurt (ـَـ ياخود ـُـ ا خام) ㊱ Ko'nrad كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) (واقتيز اسمى) قورت .

Kurve (ـُـ v ـَـ امؤ) ㊳ (لاتينجه) (ريا) (خط) منحنى .

Kurz (ـُـ ص) ㉔ [لاتينجه curtus] (kürzer دها قيصه، kürzest اك قيصه) قيصه || ein—es Gedächtniß (مجا) haben قوهٔ حافظه‌سى آز اولمق، خاطرده طوته‌مامق، نسيانى چوق اولمق || ein Pferd (مجازى : Jemand)—halten بر باركيرك ويا برينك ديزكينى قيصه طوتمق، باشى بوش صاليويرمامك || —und klein schlagen اون اوفق ايتمك، پارچه پارچه ايتمك || seit Kurzem آز وقتدنبرى، برقاچ كوندر، براز اول || über—oder lang اك نهايت، اك صكره، نهايت الامر، توقت اولسه || —er Hand بلاتفكر، دوشونمكسزين ؛ همان، درحال، درعقب || (انشا، كتابت حقنده) in—en (ص) مختصر (و) مفيد || —und bündig (آز سوزله) مختصراً || —um وياخود : —und Worten نهايت، خلاصهٔ الامر، والحاصل || bei etwas zu— gut كندى حسابنك، ظننك عكسى چيقمق، اوده‌كى kommen بازارى چارشى‌يه اويمامق، اومديغى بوله‌مامق || —schießen على‌الخصوص (ع) قيصه آتمق، ويا اورمق (اسلحه حقنده) هدفه واصل اولمدن مرمى‌يى يره دوشورمك، (نشانجى حقنده نشانى اصولى وجهله آله مامقدنطولايى) مرميسيله هدفى بولمه‌يه‌رق بونك اوكنده برمحله اصابت ايتديرمك || (مجا) كفايت ايتمامك، يتيشمامك || (تجا) —e Waaren اوفق تفك (صاتيله‌جق) اشيا || دمير وپرنج اشيا || (غرا) —e Sylbe قيصه هجا || (ع) —treten خطوه قيصالتمق .

Kurz,,... (ـُـ...) —geschürzt (ص) قيصه اتكلى || (ص) —sylbig ساقى، بدنى قيصه اولان || (ص) —stämmig هجاسى قيصه اولان ؛ قيصه هجادن مركب بولنان || (ص) —angebunden چابوق نهايت ويره‌رك، قيصه كسمك اوزره، مختصراً || (ص) —athmig قيصه قوللى || (ص) —armig چابوق نفس آلان، صولويان، طيق نفس || (جمع م) —flosser (تاطبيع) مسبحلرى قيصه اولان حيوانات || (ص) —gefaßt مختصراً، مجملا، زبدة || (نبا) (ص) —stielig=—gestielt || (ص) —haarig قيصه صاچلى، توكلى || (ا لا) —holz قالب آغاجى || (ا لا) —schneiden قيرپمق، قيصه كسمك، بودامق || (ا م) —schreiber استه نوغراف (دنيلان قيصه وچابوق يازى‌يى) يازان كمسه || (ص) —sichtig كوزلرى اوزاقدن ايوكورميان، ضعف بصرى اولان || (ص) (نبا) —stielig كوده‌سى، صاپى قيصه اولان || (حا) —um خلاصه، نهايت، والحاصل || (حا) —weg || (تجا) (Kurz=) (ا مؤ) —waare درحال، همان ؛ قيصه‌جه || (ص) —weilig اكلنجه‌لى، تحف، اكلنديريجى، شن، خوش، شقه‌جى || (ا مؤ) (تجا) —wolle شرق - لوانت يوكى .

Kürze (ـُـ ا مؤ) ㊸ [kurz] قيصه‌لق، قصير (القامه) اوليش || (وقت حقنده) قيصه، چابوق (كلور) كچر اولان || (الفاظ وعبارات حقنده) قيصه، مختصر، مجمل، كسديرمه اوليش، قيصه‌لق .

Kürzen (ـُـ فع متع) c. ㉑ [kurz] =abkürzen || قيصالتمق، كسمك، آزالتمق .

Kürzer-werden (ـُـ ـُـ ا لا) b. ㊵ (*sans pl.*) قيصه، كسديرمه، مختصر اوله، قيصالمه .

Kürzlich (ـُـ حا) يقينده (برقاچ كون، ساعت، دقيقه اول) براز اول .

Kusch! (ـُـ حرند) (مرا) kuschen .) .

Kuschen (ـُـ فع لا +) a., c. ㉑ [فر] و —sich (فع مطا) (كوپك حقنده) ياتمق || kusch(Dich)! (حرف ندا اوله‌رق) يات! || (اشخاص حقنده) اوصلوطورمق، كورولق، فيصبلدى ايتمامك || (مكتبليلرجه) nach-bleiben = .

Kuß (ـُـ ا م) ㉜ قديم آلمانجه [chus = سلتلسانده cus] اوپمه، اوپوجك، بوسه .

Kuß,,... (ـُـ...) —finger (ا م) ، —hand (ا مؤ) —händchen (ا لا) الى‌دوداقلرينه‌كوتوروب بعده‌قارشوسنده كنه اوزاده‌رق ويريلان‌سلام (مرا . Handkuß) || Jemandem eine—hand zuwerfen برينه اليله بر بوسه‌كوندرمك || (مجا) etwas mit—hand thun... (برشيئى) پيوك ممنونيتله يالواره‌رق، الى‌اوپه‌رك ياپمق || —mal (ا لا) اوپيلان يرده حاصل اولان نشانه، چوروك .

Küssen (ـُـ فع متع) c. ㉑ [Kuß] و —sich (فع مطا) اوپمك، بر بوسه آلمق || Jemandem den Kummer aus dem Herzen (fort)— برينك اوپه‌رك (بوسه‌لريله) غم وقساوتنى كيدرمك || (ا لا) b. ㊵ (*sans pl.*) (مجا) Das ist zum Küssen (بو) پك شكر برشى، انسانك (بوفى) يه‌جكى‌كليور، بو پك زياده سويله‌جك برشى || (قوم‌وكوكرجين حقنده) غاغه لشمق، چفتلشمك .

Küsserei (ـُـ ـُـ ا مؤ) ㊾ [küssen] (على‌الدوام) اوپمه، بوسه آلمه، اوپوشمه .

Kusso (ـُـ ام) ㊱ [حبشيجه] (نبا) مسهل حبش، قوصو .

Küste (ـُـ ا مؤ) ㊳ [لاتينجه costa] ساحل، قيى، كنار، لب دريا، يالى، يالى بويى .

Küsten,,... (ـُـ...) اكثريا (بحر) —aufnahme (ا مؤ) سواحلك خريطه‌سنى آلمق || (ا م) —bewohner سواحل اهاليسى || (جمع مؤ) (استحكا) —befestigungen سواحل استحكاماتى || (ا م) —fahrer (ساحل بويى كيدن كميجى ويا كمى) سواحلده آمدشد ايدن كميجى ايله بويله كمى || (ا لا) —land ساحلده كائن مملكت || (ا م) —lotse || (ا م) —pilo't ياخود : (ا م) —wächter ساحل‌قازيغى || ساحل بكجيسى || (ا لا) —wacht-schiff ساحل قره غول‌كميسى .

Küster (ـُـ ا م) a. ㊵ [لاتينجه cu'stos] Kirchen=diener= ؛ كليسا كتخداسى .

Kustos (ـُـ ا م) (مفردى *inv.*) (جمى toden ...) [لاتينجه] كذا : Kustode (ـُـ ا م) مبصر || (بركتبخانه‌ده) حافظ كتب || (موزه‌خانه‌ده) بكجى، كوزجى || (مطبعه) (اسكى كتابلرده) ياكلشلق اولمامق اوزره صحيفه‌سنك آلتنه يازيلان كلمه‌كه آلتنده‌كى صحيفه‌نك برنجى كلمه‌سيدر .

Kutsch,,... (ـُـ...) —pferd (ا لا) آرابه باركيرى || (ا م) —bock آرابه جينك اوطورمسنه مخصوص محل || (ا م) —kasten آرابه‌نك اصل ايچروسنه بينيلان صندبفى .

Kutsche (ـُـ ا مؤ) ⑤③ [اسلاو cocz] اسكی والآن شمديلرده دخی مستعمل مزين ومذهب تشريفات آرابه‌سی ‖ (شمديلرده) آرابه ‖ —und Pferd آرابه وباركير ‖ zwei-sitzige— (ايكيلك) قوپه .

Kutschen (ـُـ...) —decke (ا مؤ) آرابه اورتوسی ‖ —geschirr (ا لا) آرابه قوشوم طاقمی ‖ —leder (ا لا) آرابه اوكنده مشين اورتو ‖ —macher (ا م) (آرابه يابان) آرابه‌جی ‖ —schlag (ا م) آرابه قپوسی ‖ —thor (ا لا) آرابه قپوسی ، آرابه گچسنه مخصوص بيوك قپو ‖ —tritt (ا م) آرابه بصامغی .

Kutscher (ـُـ ا م) a. ④⓪ [Kutsche] آرابه‌جی؛ سائس .

Kutscher„ ... (ـُـ...) —livre'e (ا مؤ فرانسزجه تلفظ اولنور) آرابه‌جيلره مخصوص اوزون اتكلی سترہ ، البسه ‖ —bock (ا م) ، —sitz (ا م) آرابه‌جيلرك اوطوردقلری محل = Kutscherbock ‖ —wein (ا م) كوتو شراب .

Kutschi(e)ren (ـُـ فع لا ±) a. ②① آرابه ايله‌كيتمك ‖ بالذات آرابه‌يی قوللانمق .

Kutte (ـُـ ا مؤ) ⑤③ [قديم فرانسزجه cole اولوب لاتينجه cottus دن مأخوذدر] كشيش رهبان البسه‌سی ، پاپاس خرقه‌سی؛ جبه ، بينش ‖ (عو) قادينك عورت محلی .

Kutter (ـُـ ا م) a. ④⓪ [انكليزجه] (بحر) قوطره .

Kux (ـُ ا م) ③⑧ [بوهمياجه] (صنع) (معدنجيلكده) معدن حصه‌سی .

Kuxhaven (ـُـ ا خا لا) ⑤⑥ (جغر) هامبورغ جوارنده قوقس هافه‌ن دنيلان ليمان .

Kyaxeres (ـُـ ا خا م) (*inv.*) ميلاد عيسادن ٥٩٣ سنه اول ميدياليلرك قرالی اولان كياقسه‌رہ‌س .

Kyffhäuser (ـُـ ا خا م) a. ④⓪ (جغر) (كيف هاووس) كيف هويزر طاغی .

Kymrisch (ـُـ ص) ②① كلت (قومی) لسانتـه مخصوص شعبه‌لردن بری .

Kyrena-ika (ـُـ ا خا مؤ) (*inv.*) [روم] قديمده يونان مهاجرلرينك مصرك شرقنده كيره نائيقا ناميله تشكيل ايتمش اولدقلری حكومت .

Kyrene (ـُـ ا خا لا) ⑤⑥ [روم] (جغر) اسكی كيرنائيقا حكومتك مقر حكومتی اولان كيره نه‌ئه (خرابه‌سی درنه‌نك غربنده‌در) .

L. (ـُ ا لا) ⑤⑥ آلمانجـه الفبانك اون ايكنجی وحروف غيرصدائيه‌سنك طقوزنجی حرفی .

La (ـَ وياخود : ـُ حرند) (موسيقی) (لا) صداسی ، نوطه‌سی ‖ (أثنای تغنيده كلـه‌لری تلفظ اولنميوبده يونلره معادل اوله‌رق چيقاريلان صدا) — —، كذلك : — — tra ترا لا لا ، تره لل لل لا ‖ (بردره جـه قدر) مثـلا wie geht es? (كيفكز نصلدر؟) — —so آه‌شويله يويله ، آه بردرجه يه قدر ايو ، آه حد اولسون ، نه ايی نه فنا .

Laaland (ـُـ ، . . . lo تلفظ اولنـور ا خا لا) ⑤⑥ (جغر) دانيمارقه آطه‌لرندن لالاند .

Lab (ـُ ا لا) ③⑧ (*sans pl.*) [قديم آلمانجه sich leban] (پيـنر ، يغورت مايه‌سی ‖ = verdichten ‖ Lab=magen ‖ (نبا) =Lab=kraut .

Lab„ ... (ـُـ...) —bereitung (ا مؤ) مايه اعمالی ‖ —käse (ا م) طوزسز پيـنر ‖ —kraut (ا لا) (نبا) يوغورت اوتی ، فاليون ‖ —magen (ا م) (تشر) شردن ، قرق بابر .

Laban (ـُـ ا خا م) ⑤⑥ (انجيـل) حضرت يعقوبك قاين پدری ‖ (مجا) (عو) (كذلك —b ـُـ ، اسم فاعل وصفت) ②① ، **Labänder** (ـُـ ا م) a. ④⓪ . =Latsch

Labarum (ـُـ ا لا) ⑤⑥ [كلت „ لاتينجه] (قسطنطينك صليب سنجاغی) لاباروم ، لواء قسطنطين .

Labbe (ـُـ ا مؤ) ⑤③ (مرا . Lippe و Lefze) بيوك ، ايری دوداق ‖ (عو) كوپك ، ميمون وامثالی حيواناتك صارقيق دوداغی ‖ (تاطبيعه) ماری‌جنسندن اوزون قويروقلی برحيوان .

Lab(b)erdan (ـُـ ا م) ③⑧ (بالقجيلقـده) طوزلی مورينه بالغی .

Labb(e)rig (ـُ (ـُ) ـُ ص) ②① يمك (صفره) طاتليطراق ، يوان؛ طاتسز ، طوزسز .

Labbern (ـُـ فع متع وفع لا +–) a. ②① (مايع حقنده) كدی كوپك كبی ديليله چكه‌رك ايچمك ‖ يالامق؛ حقيقةً اوپمك ‖ كوه‌زه‌لك ايتمك ، چكه چالمق .

Laben (ـُـ فع متع) a. ②① [Lab] قويولاشديرمق ، پيختيلاشديرمق ‖ (فع لا—) و—sich (فع مطا) قويولاشمق ، پيختيلاشمق ‖ [Labsal = Labe شعرده] (فع متع) و—sich عقله فكره ، تازه‌لك ، قوت ويرمك؛ فكری پارلاتمق ، جلالنديرمق ‖ حيات ويرمك ، بولمق؛ تازه‌لك ويرمك ، تازه‌لنمك ‖ حظ ايتمك ، ممنون اولمق ‖ =er-quicken ‖ —d (اسم مفعول وصفت) ②① حياتبخشا ، فرحفزا ، تازه‌لك ، سرينلك ويرن .

Labeo (ـُـ ا خا م) ⑤⑥ (رومالیلرك فامليا ، خاندان نامی) لابه‌ئون .

Laberdan (ـُـ ا م) ③⑧ . Labberdan

Laberius (ـُ (ـُ) ـُـ ا خا م) ③⑥ (ميـلاددن برعصر اول معمر اولان روماليلردن شاعر) لابه‌ريوس .

Labial„ ... (ـُـ... (ـُ) -) [لاتينجه] =Lippen„ ... مثلا : —buchstabe (ا م) (غرا) دوداقلرله تلفظ اولنان حرف ، حرف شفوی .

Labiale (ـُـ (ـُ) - ا مؤ) ⑤③ [لاتينجه] =Labia'l„ buchstabe .

Labienus (ـُـ (ـُ)- ا خا م) ③⑥ (روماليلرك محاربلرندن) لابيئه نوس .

Labium (ـ (ـ) ـ ا لا) (41) ياخود (58) [لاتينجه] (نبا) بعض نباتاتك دوداق‌شكلنده اولان‌قبوقلری ‖ اورغل دودوكلرینك اينجه ياپرقلری .

Laboratorium (ـ ـ ـ ـ ـ ـ ا لا) (41) [لاتينجه] (كيميا) آلات، ادوات واجزا ايله‌اجرا اولنان‌عمليات وتركيبات مختلفه‌یه‌مخصوص‌محل، دار الاستحضار، عملياتخانه (كيمياخانه، اجزاخانه وكذا فشنكخانه وامثاللرنده بولنانلركبی) .

Labori(e)ren (ـ ـ ـ فع لا +) a. (21) (كيميا) عمليات خانه‌لرده، آلات وادوات لازمه ايله اجزا وسائره استحضار ايتمك ‖ (عمو) —an etwas برشيدن خسته‌اولمق، خسته‌لنمق، طوتلمق .

Labrador (ـ ـ ا خا لا) (56) [اسپا] (جغر) لابورادور، بريتانيای جديد .

Labsal (ـ ـ، شمال ايالتلرنده ـ ا لا) (38) ، نادراً (ا مؤ) (49) [Labe] (ذهنه‌كشايش، قلبه فرح ويرن) فرحفزا (كذا مجا) تسلی خاطر ؛ صفای خاطر .

Labyrinth (ـ ـ ا لا) (38) [روم] زمان قديمده يوللری ايچندن چيقلمق مشكل اولهجق صورتده ياپيلان ابنيه، بطاقغانه ‖ حل ايدلمسی، كندوسندن برشی استخراجی كوچ اولان شی ‖ (تشر) قولاغك طولاشقلی بورمسی، تيه، تجويف اذن .

Lacedemon (ـ ـ tss ـ ا خا لا) (56) [روم] (جغر) (اسپارطه) لاسه دهمون .

Lach„... (...) —lied (ا لا) كولنه‌جك، كولنمك ايچون ترتيب اولنمش شرق، توركی ‖ —baum (ا م) (اورمانجيلقده) ياريق،شق اولنمش آغاج ‖ حدود آغاجی ‖ —bruder (ا م) (عمو) كولان، چوق كولیجی صيريتقان؛ مستهزی ‖ —krampf (ا م) (علم امراض) كولمه علق، سكرلی بوشاتوب(غير اختياری)كولمه، كولمه طماری‌طوتمه‖ —guckuck (ا م) (تا طبيعه) كولركبی اوتان غوغوق‌قوشی‖ —lust (ا مؤ) كولمكه اولان اشتها، ابتلا ‖ —muskel (ا م) (تشر) كولمه طماری‖ Zwerchfell= ‖ —steig (ا م) صيق اورمانده آچيلمش طار يول ‖ —taube (ا مؤ) كولیجی كوكرجين .

Lachbar (ـ ـ ص) (24) [Lache] (اورمانجيلقده) رچنه‌سی آلنور، ساقزی طوپلانور آغاج ‖ كولنج .

Lache (ـ ا مؤ) (53) (ياخود:helle) eine laute (اكثريا : ـ ـ) —aufschlagen قهقهه صاليويرمك ‖ [لاتينجه lacus] طورر صويری، چامورلی صوچقوری، بطاقلق ‖ [قديم آلمانجه lâch] [Einschnitt برآغاجه ياپيلان(ياريق) اشارت .

Lächeln (ـ فع لا +) a. (21) [lachen] كولومسه‌مك، بييق آلتندن‌كولمك، صيريتمق ‖ (فع متع) sein Auge lächelte كوزلرندن‌سروركمايان اوليوردی‖ كولمكه(بالتأثير) Freude وجوده كتيرمك ‖ (ا لا) b. (40) (sans pl.) كولومسه‌مه، صيريتمه، تبسم .

Lachen (ـ فع لا +) a. (21) [قديم آلمانجه lahhan] كولمك، تبسم ايتمك ‖ —gezwungen زورله كولمك ‖ da ist Nichts zu lachen بونده كولهجك برشی يوق، بوكولنه‌جك برشی دكل ‖ —ich muß كولهجكم كلييور، ... كولرم ‖ wer zuletzt lacht, lacht am besten صكره‌كولن‌ايوكولر ‖ Alles lacht in dieser schönen Gegend (اشيا حقنده) بوكوزل يرده ،موقعده هرشی‌انسانك يوزينه‌كولييور، غايت‌شن، خوش‌ولطيف‌كورينور، انسانك‌ايچنه‌فرح ويرييور ‖ das Glück lacht ihm سعادت‌آكاتوجه ايدييورايمش ‖(فع متع) و—sich (فع مطا) er lachte mir Beifal آنك كولمسی بنی جسارتلنديردی، بكا قوت، جرأت ويردی ‖ —sich(halb)todt كولمكدن (اولمك) بايلق ‖ —Jemand aus dem Schlafe بری‌كولدرك اويقودن اويانديرمق ‖ (sans pl.) (40) b. (ا لا) ‖ Das ist zum— بنی‌كولديرييورسكز ‖ [Lache] —einen Baum برآغاجی يارمق، اشارتلمك ‖ رچنه‌لی آغاجلردن رچنه آلمق ايچون، آغاجی‌چيزمك ‖ —einen Steig durch Buchholz بر اورمانده (اينجه يول) چيغير آچمق .

Lacher (ـ ا م) a. (40) [lachen] ، —in (ا مؤ) كولن اركك، قادين، كولیجی كيمسه .

Lächerlich (ـ ـ ص) (24) [lachen] (مستهزيانه بركوليشی موجب اولهجق اولان) مسخره ‖ —sich machen مسخره اولمق،كندينی‌مسخره ايتمك، رذيل‌اولمق، عالمی‌كندينه‌كولديرمك‖ (انسانك كولمسی مستوجب اولان)كولنه‌جك اولان، تحف، اكلنجه‌لی ،كولنج ، صوبتاری ، مسخره ، مضحك .

Lächerlichkeit (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) مسخره‌لق، تحقلق .

Lächern (ـ ـ فع متع) a. (21) [lachen] Das lächert mich (بوشی، ايش، ماده) بنی‌كولديرييور ، بوكاكولمجكم كلييور‖ (فع يكشخ) es lächert mich كولمك استيورم؛كولمجكم‌كلييور.

Laches (ـ ch ـ ا خا م) (روجه اسم ، علی الخصوص افلاطونك يازيسی) لاخه‌سی .

Lachig (ـ ص) (24) [Lache] چامورلق،صولی بطاقلق، درونده صو بيريكمش ويوصونلانمش چقور .

Lächler (ـ ا م) a. (40) [lächeln] صيريتان،كولومسه‌يان.

Lachs (ـ ا م صورت‌تلفظی lăkss) مفردی (26) جمعی (36) [قديم‌آلمانجه lahs اولوب غوت لسانجه laikan دن مأخوذ [springen] (تا طبيعه) حرسين بالغی .

Lachs„... (...) —fore'lle (ا مؤ) (تا طبيعه) مرسين رنكنده آلا بالق .

Lachter (ـ ا لا) a. (40) كذا (ا مؤ) (53) [عادی‌آلمانجه] =Klafter .

Lack (ـ ا م (ا لا) (38) [فارسی lak] (آغاجدن چيقان اوزلی ماده) لقاچين روغانی ويا چين ورنيكی ‖ صورت مختصره اولەرق = Siegel=lack ‖ [هندجه] (ا لا) (١٠٠،٠٠٠ عددی) يوز بيك .

Lack„... (...) —firniß (ا م) لاق ، ورنيك ‖ —leder (ا لا) (صنع) روغنی ‖ —stiefel (ا م) روغنی پوتين ‖ —waaren (جمع مؤ) (تجا) اوزری‌لاق ويا روغنلنمش، تضييق‌اولنمش‌كاغد ، معدن ويا اودوندن معمول اشيا ، ادوات تجاريه .

Lacki(e)ren (ـ ـ فع متع) a. (21) [Lack] (صنع) لاقلامق ، ورنيكلك ، اوزرينی جلالق وپارلاتمق ، لوسترهلق ، اوزرينی بالموی‌سوره‌رك جلالق، پارلاتمق .

Lacki(e)rer (ـ ـ ا م) a. (40) (صنع) روغن سورمه صنعتكار ، جلاجی .

Lackmus (ـّـ ا م) (inv.) (تجا) آی چیچکی تخممندن چیقاریلان مائی بویا (که حامضاتله قاریشنجه قرمزی‌یه دونر).

Ladan (ـّـ ا لا) ، ⑯ Ladan-gummi (ـّـّـ الا) ، ⑯ **Ladanum** (ـّـّـ الا) ㉛ (sans pl.) [فارسیدن مأخوذ رومجه] (کیمیـ) لادن ، تعبیر اولنان رچینه‌لی ضمغ .

Lade (ـّـ ا مؤ) ㊸ صندیق ، چکمجه ، کوز || —(Schub) چکمه || n— (جمع) حیوانک آغزنده‌کی دیشسز محل ، زوائد || خانه ، چارچوه ؛ قناد .

Lade,,... (ـّـ ...) —geschwindigkeit (ا مؤ) (ع) (اسلحهٔ ناریه‌ده طولدیرمه‌ده اولان سرعت) طولدیریش سرعتی|| —brief (ا م) دعوتنامه ؛ جلبنامه (بوصورتی محکمه جقنده)|| —geld (ا لا) یوکلتمه ، تحمیل پاره‌سی || (عد) مرافعه‌یه دعوت اولنانلدن آلنان اجرت || —stock (ا م) تفنکك حربیسی.

Laden (ـّـ ا م) b. ㊵ یاخود b. ㊴ [اورته آلمانجه lade قالین‌تخته] (تجا) دکان، مغازه || Fenster=laden= || Lade= چکمجه کوزی ؛ صندیق .

Laden (ـّـ فع متع) r. ⑳ ، b. ㉑ طولدیرمق || blind —(scharf mit Schrot) قوری‌صیق(صاچمه ایله) طولدیرمق|| Waaren aus einem Wagen— اشیایی آرابه‌دن ایندیرمك ، چیقارمق || —Waaren auf ein Schiff (اشیایی برگمی‌یه یوکلتمك) برگمی‌یه اشیا یوکلتمك || (مجا) (عمو) er hat schwer (برسرخوش‌حقنده) اوابوجه schief geladen ویاخود یوکنی آلمش || —Jemand zu Tisch برینی سفره‌یه دعوت ایتمك|| (عد) —vor Gericht محکمه حضورینه دعوت (جلب) ایتمك || (مجا) der See ladet zum Bade کولك کوزللکی انسانی استحمامه دعوت ایدیور || Ladung (ا مؤ) ㊾ (برآرابه‌نك ، برگمینك) یوکی، حموله‌سی|| (برتفنكك) فشنكی ویا باروت حقی‌ایله صیقیسی || Ladung (ا مؤ) ㊾ تحمیل ایتمه ، یوکلتمه || بار ایتمه || (اسلحهٔ ناریه‌یی) طولدیرمق .

Laden,,... (ـّـ ...) —krankheiten (جمع مؤ) (بیطر) بارکیرك آغزنده کمك طاقلدیغی دیشسز محلده حصوله کلان خسته‌لق|| —buch (ا لا) مغازه کتابی|| —flügel (ا م) پنجره خارجنده بولنان وطیشاریدن آچیلوب قپانان قنادلرك بیری || —fenster (ا لا) پانجور || —preis (ا م) (تجا) دکانده صاتیلان اشیانك (دکانده‌کی‌اولان) فیئاتی|| —schwengel (ا م) ، —schwung (ا م) ایکیسیده (عمو، تجا) —diener ههٔ مقابل ومقام تحقیرده) دکان خدمتجیسی ، اوشاغی || مانیفوتره‌جی چراغی ، یناشمه .

Lader=Lohn (ـّـ ا م) ㉛ تحمیل، یوکلتمه پاره‌سی ، کیراسی || (بحر) (گمی‌یه اشیا تحمیلنه ویا بالعکس گمیدن اشیا چیقارمغه مخصوص) ماچونه پاره‌سی .

Lädi(e)ren (ـّـ فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] و — sich بوزمق، تلویث ایتمك ، خراب ایتمك ، افساد ایتمك ، چوروتمك|| بوزولمق، برباد وملوث اولمق، ییقلمق، خراب اولمق، چورومك.

Ladoga=See (ـّـّـ ا م) a. ㊷ (جغر) (روسیه‌ده) لادوغا کولی .

Ladronen (ـّـ جمع) (inv.) [اسپا] Dieb(e)s-Inseln (اسپانیا آطه‌لرندن) .

Ladung (ـّـ ا مؤ) ㊾ (برآرابه ، حیوان واغون ودها امثالیله نقل اولنان اشیانك هیئت مجموعه‌سی) یوك ، حموله || er hat seine volle— اوتام یوکنی آلمش، حموله‌سنی یوکلتدی|| (مجا) (شراب وطیاق حقنده) اوقدر یوکلیکه (اوقدر طیاق یدیکه) آرتق زیاده‌سنی کوتوره‌مز ، فیلیسپیت || (برآرابه طولوسی) اشیا || (مجا) eine ganze—Grobheiten بریوك ویاخود برطاقم (برآرابه طولیسی) ادبسزلك ، تحقیر آمیز سوزلر ، نزاکتسزلك ، قبا،غلیظ طور وحرکت وسوز || (بحر) (یوك ، حموله) —einnehmen یوك آلمق || (اسلحهٔ ناریه‌ده) باروت حقی (ومرمی) || طاشحیلق ، لغمجیلقده) کذا باروت حقی|| براوجاغه بردفعه ده قونیلان‌کمور ویا معدن .

Lady (ـّـ صورت تلفظی le'-dy ا مؤ) ㊾ لدی، مادام، خانم .

Laffe (ـّـ ا م) ㊷ خودبین ، مغرور || ابله ، بدلا ؛ زیرزوب ، صاچمه (کمسه) .

Laffen=mäßig (ـّـّـ ص) ㉑ ابلهانه ، بدلاجه‌سنه || خود بینانه .

Laffet(t)e (ـّـّـ ا مؤ) ㊸ (ع) [فرانسزجه l'affût] (طوپجیلقده) طوپ قونداغی .

Lag (ـّـ) liegen فعلنك صورت ماضیه‌سنك برنجی واوچنجی شخصلری) .

Lage (ـّـ ا مؤ) ㊸ حال ، موقع ، وضعیت || قات ، طبقه || یتاق، یووه || (وجوده ویریلان) وضعیت ، طوریش.

Läge (ـّـ) liegen فعلنك سوپژونقتیف امپارفه صورتنك برنجی واوچنجی شخصلری) .

Lagel (ـّـ ا لا) a. ㊵ (تجا) اکی بویندن دها زیاده اولان اوفق باریل، فوچی، واریل .

Lagen,,... (ـّـ ...) —fugen (جمع مؤ) (معمار) افقاً وضع اولنان طاشلرك برلشدکلری محل .

Lager (ـّـ ا لا) a. ㊵ [liegen] (برای استراحت آرام اولنان محل) قوناق ، مسکن، مأوی ، اقامتکاه|| یتاق || (یاتلغه‌مجبوریت‌کورلمش‌اولان‌خسته‌لق)، vom—aufkommen خسته‌لقدن (یتاقدن) قالقمق || (حیوانات حقنده) یووه || (ع) قوناق ، اردوکاه || im Keller— (بیوك کیلارلرده فوجیلرك اوزرینه تثبت ایدلسی ویا صاغلاجه اوطورولماری ایچون یاپیلان ترتیبات) اسقره || (تجا) (بیوك برمالك یاتدیغی یر) انبار، دپو، بیوك مغازه || چوکونتی ، طورتو، رسوب || (برچوق شیلرده) یتاق ، یووه ، طبقه .

Lager,,... (ـّـ ...) —buch (ا لا) مغازه ، انبار (کتابی) ، دفتری || —genoß (ا م) یتاق آرقداشی || قوناق آرقداشی || —hof (ا م) (تجا) (آنترپو ، دوق) تعبیر اولنان واکثریا اوکلری رختملی بیوك تجارت مغازه‌لریله بونلری حاوی حوض .

Lagern (ـّـ فع لا ±) a. ㉑ [Lager] , sich— (فع مطا) برمحلده یاتمق || بریره قویمق، ایتمك|| بویلی بوینه یاتمق || (ع) — (sich) قویمق ، برمحلده اردوکاه قورمق ، بریره قویمق || (فع متع) یره یاتیرمق ، سرمك || اشیای تجاریه‌یی انباره ، مغازه‌یه وضع ایتمك ، یاتیرمق || (ع) (قطعات عسکریه‌یی) برمحله قوندیرمق ، برمحلده یاتیرمق ، اردوکاهه صوقمق ، قویمق .

Lagiden (ـُـ - gh - جمع) (52) (لاغوسك احفادى) بيوك علكساندرك جنراللرندن ولاغوسك اوغلى بطولمه‌نك مصرده تشكيل ايلش اولديغى خاندان سلطنت اولوب ميلاد عيسادن ۳۲۳ الى ۳۰ سنه اوليسنه دكين دوام ايتمشدر ، لاكيدلر .

Lago (ـُـ ام) (56) [ايتا] كول .

Lagune (ـُـ امؤ) (53) [ايتا] كوچك كول .

Lahm (ـُـ صه) (24) (حركته غيرمقتدر) وجودينك برطرفى وياجله‌سى طوتميان ، كوتوروم ، اكتع ، فلجه اوغرامش ، نزول اصابت ايتمش اولان || (يالكز اوله‌رق) طوپال || ein Pferd—reiten برحيوانى طوپال ايتمك (فنا بنه‌رك ويا قضاءً) || (مجا) قوتسز ، قدرتسز ، طاقتى اولميان ضعيف .

Lahmen (ـُـ فعلا + وتادراً فعلا—) a. (21) [lahm] طوپال اولمق ، طوپال طوپال كيتمك ، طوپاللايه‌رق يوريمك ، اقصامق || ضعيفلامق ، زبون دوشمك || ناقص ، ناتمام اولمق .

Lähmen (ـُـ فعمتع) a. (21) [lahm] (علم امراض) و (مجا) كوتوروم ايتمك || حكم وقوتنى ، ابطال ايتمك ، قوتدن دوشورمك ، حكمسز براقمق .

Lahmheit (ـُـ امؤ) (49) [lahm] كوتوروملك || طوپاللق || (مجا) قوت وقدرتسزلك || متانت وغيرتسزلك .

Lähmung (ـُـ امؤ) (49) [lähmen] كوتوروم ايتمه (علم امراض) نزول ايتمش اولمه || كسل ، فتور || اويوشقلق ، خدر .

Lahn (ـُـ ام) (38) [فرانسزجه lame] (صنع) (آلتون وياكموش) ورق || (اخامؤ) (inv.) (جغر) die—لان (نهرى) .

Lahn„... (ـــ) —treffe (امؤ) طرطيللى صرمه وياقلاپدان شريد .

Laib (ـُـ ام) (38) [قديم آلمانجه hleip = پولونياجه chlepa] —Brot (اوقه‌لق اكمك) اكمك يوارلاغى || —Käse پينر تكرلكى || —Zucker كله شكرى .

Laibung (ـُـ امؤ) (49) (معما) (بركرك) مقعرطرفى || قپو وپنجره يرى || مازغال .

Laich (ـُـ ام (الا)) (38) (*sans pl.*) [غوت لسانده springen laikan] بالق ويا قوربغه‌لرك يمورطه‌سى .

Laich„... (ـــ) —zeit (امؤ) بالقلرك چفتلشمه زمانى .

Laiche (ـُـ امؤ) (53) (*sans pl.*) [Laich] . Laich=zeit=

Laichen (ـُـ فعلا+) a. (21) [Laich] (بالق حقنده) چفتلشمك .

Lai-e (ـُـ ام) (52) [لاتينجه la'icus] (روحانيلر طريقنه منسوب اولميان) جسمانى ، دنيوى || اعتقادسز ، عقيده‌سى بوزوق (كذا مجا) || (مجا) غيرمتخصص ، آشنا اولميان برشيئك عجميسى ، يبانجيسى ، بر فن ، صنعته انتسابى اولميان .

Lakai (ـُـ ام) (51) [فر] خدمتجى ، آغا ، (وقتيله چوقه‌دار) .

Lake (ـُـ امؤ) (53) صلاموره فوچيلرينك ديبنده قالان طوزلى صو ، صلاموره .

Lakediven (ـُـ جمع) (*inv.*) (جغر) بحرمحيط هنديده كائن لاكديو آطه‌لرى .

Laken (ـُـ الا) b. (40) [قديم آلمانجه lahhan] كتن بز || چوقه .

Lakoni-er (ـُـ ام) a. (40) [روم] ، —in (امؤ) (50) (يونانستانده) لاقونيه‌لى (اركك ، قادين) .

Lakonisch (ـُـ صه) (24) [روم] لاكدمونياليلره مخصوص ، يونانره عائد ومتعلق || (مجا) قيصه ، كسديرمه ، آز سوزله ، ايجاز صورتيله .

Lakritze (ـُـ امؤ) (53) (نبا) ميان اوتى ؛ ميان كوكى .

Lakrymä Christi (ـُـ ام) (*inv.*) [لاتينجه ، روجه] ايتاليادە وزوو طاغى اتكنده يتيشن اوزومدن چيقاريلان شراب .

La(l)la (ـُـ) (مرا.) la .

Lallen (ـُـ فعلا +) a. (21) [لاتينجه lalla're] و (فعمتع) كككه‌لمك ، پپه‌لمك || (مجا) افادسى غير قابل حسياتى سوياكه چالشمق || (كلمات تلفظ ايتمكسزين لاللالا صورتيله تغنى ايتمك) || ein Kind in Schlaf-- برچوجغى ننه ننه ... ، لا لا لا ... نينيسيله اويوتمق .

Lama (ـُـ الا) (56) (جمعى كذلك *inv.*) (آمريقاده پرو لسانجه) (تاطبيع) لاما (دينيلان ودوه ياوروسنه بكزه‌يان حيوان) || (هند وچينده منتشر) بودا مذهبى راهبى .

Lama-ist (ـُـ الا) (51) [Lama] بودا مذهبنده اولان .

Lamantin (ـُـ ام) (38) [آنتيل لسانجه] دكز آييسى دكز اوكوزى تعبير اولنان ممه‌لى باليق ، لامانتين .

Lamberts=Nuß (ـُـ امؤ) (34) [Lamparten] (نبا) ايرى قرمزى فنديق .

Lamenti(e)ren (ـُـ - فعلا +) a. (21) [لاتينجه] فرياد وفغان ايتمك ، آه وانين ايتمك ، ايكلمك .

Lamento (ـُـ الا) (56) [ايتا] فرياد وفغان ، شكايت ، (عمو) ژرمياد فغاننامه‌لرى كبى شكايتلى واوصاندريجى ناله وفغان .

Lamia (ـُـ اخالا) (56) (جغر) (تساليا تعبير اولنان ترحاله ويكيشهر طرفلرنده برشهر) لاميا ، ارميه .

Lamm (ـُـ الا) (25) [قديم آلمانجه lamp] قوزو || (بحر) تپه‌سى بياض دكز طالغه‌سى .

Lamm„... (ـــ) —braten (ام) قوزى قزارتمسى || —fromm (صه) قوزى كبى حليم || —wolle (امؤ) قوزى يوكى ؛ يپاغيسى || —zeit (امؤ) (قويونلرك طوغوردقلرى) قوزو وقتى ، (خضرالياس) .

Lämmchen (ـُـ الا) b. (40) (Lamm كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) قوزوجق || كذا (محبت اثناسنده) قوزوم ، ياوروم .

Lammen (ـُـ فعلا+) a. (21) [Lamm] قوزيلامق .

Lämmer„... (ـــ) —abend (ام) بيوك پاسقاليه‌دن اللى كون اول كلان بيرامك ، عيدخمسينك اقشاميسى ، عرفه‌سى || —geier (ام) (تاطبيع) بونى تويسز قره قوش ، قوزى قاپان ، طوشانجيل .

Lampardosa (ـُـ اخالا) (56) (جغر) (سجليا آطه‌سى جوارنده) لامپاردوسا آطه‌سى .

Lamparten (ـُـ اخالا) b. (40) (*sans pl.*) . Lombardei.'=

Lämpchen (ـُـ الا) b. (40) (Lampe كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) لامبه || دوتما ، مناره قنديلى .

Lampe (⏑⏑́ ا مؤ) (53) [لاتینجه روجه lampa's]
لامبه ‖ تیاترو صحنه‌سنك اوكنده‌كی غازلر ، لامبه‌لر صره‌سی ‖
einen auf die—gießen بردانه آتمق ، یوارلامق ، ایچمك ‖
(تا طبیعه) آتش بوجكی .

Lampen„ ... (⏑⏑́ . . .) —chli'nder (ا م) لامبه
شیشه‌سی‖ —docht (ا م) لامبه فتیلی ‖ —glocke—(ا مؤ)
لامبه قاربوزی‖ —ruß (ا م) =—ſchwarz ‖ —ſchirm—
(ا م) لامبه اوزرینه طاقیلان سپرلی آباژور ‖ —ſchleier—
(ا م) لامبه قاربوزی اوزرینه طاقیلان رنكلی دانتالا ‖
—ſchwarz (ا لا) (صنع) لامبه ایسی ؛ ایس بویا .

Lampert (⏑⏑́ ام) (56) چوجق مصاللرنده طوشانك
اسمیدر ‖ كذلك Lampe كلمه‌سی دخی بومقامده قوللانیلور .

Lambrete (⏑⏑́⏑ ا مؤ) (53) (تا طبیعه) (اكی مقبول
واسطوانی الشكل دكزبالغی) بوغا .

Lampſakus (⏑⏑⏑́ اخالا) (inv.) (جغر) (آناطولیده
شهر) لاپسكی .

Lancaſter (⏑⏑⏑́ اخالا) صورت تلفظی:(li'ne-kės-tĕre:
(56) (جغر) انكلتره شهر وقونتلغی (لانقاستر) لینكیستر .

Land (⏑́ . ا لا) (26) [قدیم آلمانجه lant] (دكزك ،
صویك عكسی) قره ، طوپراق ‖ zu Waſſer und zu—e
دكزده وقره‌ده ، بحراً وبراً ‖ an's—ſteigen قره‌یه چیقمق ‖
das—bebauen, urbar machen اراضی یی سورمك ، زرع
وحرث ایتمك ‖ آراضی ، ترلا ‖ (عمو) Gottes Wort vom—e
كوی پاپاسی ، (خواجه‌سی) ، امامی ‖ مملكت ‖ Das iſt
des—es nicht der Brauch بوبزم مملكتده عادت دكلدر ،
احداث اولنمامشدر ‖ (مجا) =Reich ، Gebiet .

Land„ ... (⏑́ . . .) —arme'e—(ا مؤ) (نظامیه اردوسی) قوۀ
بریه ‖ —aufenthalt (ا م) یازلقده ، چفتلكده
اقامت ، صیفیه‌یه كیتمه ‖ —wärts (حا) قره‌یه طوغری ‖
—bau (ا م) اراضی زرع وحرثی ، زراعت ‖ —beſitzer—
(ا م) چفتق چبوغی اولان ، املاك واراضی یه مالك اولان ‖
—briefträger (ا م) (شهرخارجی) كوی پوسته موزعی ‖
—eigen(thüm)er (ا م) =—beſitzer ‖ —enge (ا مؤ)
(جغر) برزخ ، بكچید ، دربند ‖ —froſch (ا م) (تا طبیعه)
(اسمر رنكلی) ترلا قوربغه‌سی ‖ —gemeinde (ا مؤ)
قصبه ، كوی ، قریه ، مجلس اداره‌سی ، بلدیه‌سی ، مدیرتی ‖
—gericht (ا لا) برولایتك (ویا ایالتك) محكمه‌سی ؛ بدایت
محكمه‌سی ‖ قضا ، قریه محكمه‌سی ‖ —gerichts=rath (ام)
بدایت محكمه‌سی اعضاسندن اولان ‖ —graf (ا م) (بعض
پرنسلره ویریلان عنوان) لاندغراف ‖ —haus (ا لا)
(ایرادینی آلمق اوزره) خارجده یاپیلان خانه ‖ (برای تنزه
اسكان اولنان) صیفیه ‖ (هیئت ادارۀ قضا وقرانك) مجلس
قوناغی ، حكومت قوناغی ‖ —herrſchaft (امؤ) دره‌بكلك ‖
—karte (امؤ) جغرافیا خریطه‌سی ‖ —kreis—(ام) ولایت ؛
سنجاق ، لوا ‖ —krieg (ام) براً ایدیلان محاربه ‖ —macht—
(ا مؤ) (غ) قوۀ بریه ‖ —mädchen (ا لا) (بیوك شهرلی
اولمیوب) كویلی ، قصبه‌لی قز ‖ —marke (ا مؤ) (بحر)
قره‌یه تقرب اشارتی ‖ —pfarrer (ام) كوی پاپازی ، كوی
امامی ‖ —pflanze (ا مؤ) (Waſſer pflanze نك مقابلی)
قره‌ده بیتن اوت ، نبات ، فدان ‖ —plage—(امؤ) برمملكتده‌وقوعه
كلان فلاكت عمومیه ، آفت ‖ —rath (ا م) (هرقنغی بر پارچه
دائره‌ده) حكومت مجلسی ‖ (بركمسه حقنده) قائمقام ‖ —ratte
(ا مؤ) (تا طبیعه) (صو فاره‌سنه مقابل) قره ، ترلا فاره‌سی ‖
(بحر) قره‌ده اوطوران اهالی ‖ بریه عسكری ‖ —reiter—
(ا م) آتلی ژاندارمه ‖ —richter (ا م) ولایت ، سنجاق
حاكمی ‖ محكمۀ بدایت رئیسی ‖ —ſchule (امؤ) كوی ،
قریه مكتبی ، بیوجك شهرلرده اولان مكتب ، ولایت مكتبی ‖
—ſtraße (ا مؤ) (ولایتلرله سنجاقلری وباشلیجه كویلری
یكدیكرینه وصل وربط ایدن بیوك جاده‌لر) طرق عمومیه
‖ قره یولی (دكز یولنه مقابل) ‖ ſtreicher (ا م) سرسری ،
خانه بردوش(كیمسه) ‖ —ſturm (ا م) قره‌ده وقوعه كلان
فورطنه ‖ (ع) (صنف عسكریدن) مستحفظ ‖ —tag (ام)
(آلمانیاده) قماره ‖ —weg (ا م) قره یولی ‖
—wehr (ا مؤ) (ع) (آلمانیاده) ردیف ‖ —wirtſchaft—
(ا مؤ) زراعت ، حراثت ، فلاحت،چفتجیلك ‖ چفتلك .

Landauer (⏑⏑́ ام) .a (40) لانداو قصبه‌سندن اولان ،
لانداولی ‖ لاندو آرابه‌سی.

Lande-brücke (⏑⏑⏑́⏑ ا مؤ) (53) (بحر) كمیدن قره‌یه
چیقلمق اوزره ثابت ویا كمیلردن قره‌یه سوریلان اسكله .

Landen (⏑⏑́ فعلا +) .b (21) [Land] (بحر)
(برساحله ، قره‌یه) یناشمق ‖ (كمیدن) قره‌یه چیقمق .

Länder (⏑⏑́ ا م) .a (40) آغر والس ، (تیرولین دخی
دنیلان رقص) ‖ (Land) كلمه‌سنك جمع صورتی .

Länderei (⏑⏑⏑́ ا مؤ) (49) (اكثریا جمع اوله‌رق —en)
طوپراق ، اراضی ، املاك وعقار ‖ (املاك میریه ، املاك
همایون) .

Ländern (⏑⏑́ فعلا+) .a (21) آغر والس اوینامق .

Landes„... (⏑⏑́ . . .) —erzeugniſſe (امؤ) ، كذا :
—produ'kte (جمع لا) محصولات ارضیه ، داخلیه ، برمملكتك
كندی محصولی ‖ —art (ا مؤ) بر مملكتك عادتی ، مثلا
Das iſt ſo—art بوبومملكتك ، بورانك (اورانك ، اومملكتك)
عادتیدر ‖ طوپراغك حال وطبیعتی ‖ —aufnahme (امؤ)
طپوغرافیا عملیاتی ‖ —gericht (ا لا) ولایت محكمه‌سی
(برولایتك اك بیوك محكمه‌سی) ‖ —haushalt(ung)s=Eta't—
(ام) بودجه ‖ —kind (الا) یرلی ، بر یرك اهالیٔ اصلیه‌سندن
اولان ‖ —ſchuld (امؤ) دیون عمومیه ‖ —ſperre (تجا)
برمملكتده ادخالات واخراجاتی منع ایتمك ‖ —ſprache—
(ا مؤ) برمملكتك ویا براهالینك تكلم ایتدیكی لسان ‖
—verwieſen(er) (ام) سوركون ، منفی .

Ländler (⏑⏑́ ام) .a (40) =(دانس Länder) .

Ländlich (⏑⏑́ ص) (24) قیره ، ترلایه ، كویه ، صیفیه‌لك
محلره منسوب ومتعلق ، (شهرلی وشهره عائد ، متعلق ،
یاقیشور اولنلرك مقابلی) قبا ، ساده ‖ (معما) ساده
اصولده معمارلق وبوصورتله وجوده كلان آثار معماریه ‖
برمملكتده عادت اوله‌رق ، (ضرمثل) ſitlich ,— هرمملكتك
بر عادتی وار .

Lands„... (⏑́ . . .) =Landes„... ‖ —knecht—(ام)
(ع) اسكی آلمان پیاده‌سی (كذا برنوع كاغد اویونی ایله بونك
اویناندیغی محل) لاندس قنه هت ‖ —mann (ام) ، كذا

was ist ‖ —leute : (امؤ) وجمع اولەرق : —männin
er für ein—mann بوهانکی مملکتلیدر ، نرەلیدر ؟ (نه
ملتدندر ؟) ‖ همشهری ؛ وطنداش .

Landschaft (ـ ـ ا مؤ) (49) برحکومتك ولایتی ‖
قضا ، ناحیه ‖ شهرك اطراف واکنافی ، حوالیسی وبوزاده
Diese Stadt hat eine sehr ‖ بولنان قیرلر ، اووه وامثالی
reiche— بوشهرك اطراف وحوالیسی پك زنکیندر ، پك
کوزلدر ‖ اوزرنده چالشلمش ، زرع وحرث ایدلمش ، بالصنعی
یاپلمش اولان بویله قسم اراضی ، کوزل منظرەلی محل ‖
بویله برمحلك بررسام طرفندن یاپلمش رسمی ، پیزاژ .

Landschaftsmaler=(40) a. (ـ ـ ـ ام) **Landschafter**
(ا م) پیزاژ ، کوی ، قیر رسملری یاپان رسام .

(امؤ) —brücke (بحر) (ـ ـ ...) **Landungs„...**
اسکله (قرەیه چیقمق ایچون) ‖ —platz (ا م) ویاخود :
—stelle (امؤ) قرەیه چیقیلان محل ، (اسکلەنك بولندیغی
موقع ، اسکله .

Lang (ـ ص) (24) اوزون ، طویل ‖ länger دها اوزون ؛
ein Finger (eines Fingers)— ‖ اك اوزون längst
برپارمق بوینده ، اوزونلغنده ‖ ihm wird die Zeit— اوکا
وقت پك اوزون کلییور ، جانی صیقیلیور ‖ gleich—sein
بربویده اولمق ‖ zehn Fuß — und vier Fuß hoch اون
قدم اوزون ودرت قدم یوکسك ، اون قدم طولنده ودرت قدم
ارتفاعنده ‖ ein langes Gesicht machen صورت آصمق ،
صورت اکشیتمك ‖ مأیوس اولمق ‖ —er Tag (یهودیلرجه)
‖(Langweile. مرا) —e Weile ‖ Ver-söhnungs-fest=
نصل اولسه ، اکندەده صوکندەده ، نوقت über kurz oder—
اولسه ‖ drei Jahre— اوچ سنەمدت ، تام اوچ سنه ، اوچ
سنەدنبرو ‖ (حال اولەرق) lange ; länger دها اوزون ،
کچ ؛ am längsten اك اوزون ، اك کچ) ‖ wie—e lernen
Sie Französisch ? نوقتدنبرو (نه مدتدر سز) فرانسزجه
اوکرەنیورسکز ؟ ‖ ? wie—e soll ich denn warten نوقته
قدر بکلیەیم ؟ بکلیەجکم ؟ ؛ دها نقدر بکلیەجکم ؟ بکلیەیم ؟‖
Das hat nicht—e gedauert چوق سورمدی ، آرەسی
چوق کچمدی ‖ er ist noch—e nicht fertig اونك بیتمسنه ،
آنك ایشی بتورمسنه دها چوق (وقت) وار ‖ er bleibt
sehr—e او پك کچ کلور ؛ او پك کچکدی ‖ da können
Sie —ewarten.... چوق سورر صانیرم ‖ (آرتق) ایشك
یوقسه بکله ‖ er ist—e nicht so gelehrt اودها اوکرەنەجکنی
(تحصیل ایدەجکنی اوکرەنەمامش ، دها یوز فرون اکمك ایستر
بن ich weiß es längst ‖ (.... شیلری اوکرنمك ایچون)
اونی چوقدن (بری) بیلیورم ‖ کذا : längstens اك چوق ،
اك زیاده ‖ اك کچ ، نهایت .

(مطبعه) (صنع) (ا لا) —duode'z (ـ ...) **Lang„...**
(هرفورمەسی) اون ایکی یه قاتلانەرق یکرمی درت صحیفەدن
عبارت مطبوع کتاب ترتیبی ‖ —entbehrt (ص) کندوسندن
چوقدنبرو محروم قالینان ‖ —rock (ا م) اوزون البسەلی
کمسه ‖ —fingerig (ص) اوزون هیجالی ‖ —finger (ا م)
(عمو) خرسز ، الی اوزون ، توفەجی ‖ —geschwänzt (ص)
(تا طبیعه) اوزون قویروقلی ‖ —gestreckt (ص) اوزونلامسنه ؛
بویلی بوینه یاتمش ، یرە سریلمش ‖ —haarig (ص) اوزون

صاچلی ‖ —halsig (ص) اوزون بویونلی ‖ —jährig (ص)
چوق سنەلك ، چوق سنه سورن ویا سورمش اولان ‖
—jährige Erfahrung (ا مؤ) سنین وفیرەده حاصل اولان
وقوف تامه ‖ —müthig (ص) تحمل ، صبر وعلوجنابی
اولان ‖ (کنایه) مساعدەلی ، اویغون ؛ مروتلی ‖ —ohr
(ا لا (ا م) اوزون قولاقلی انسان ویا حیوان ‖ (عمو) اشك ‖
—schnäbler (ام) (تا طبیعه) آغزی ، بورنی ، غاغەسی
اوزون (حیوانات) ‖ —schwänzig (ص) اوزون قویروقلی ‖
—weilig (ص) جان صیقان ، اوصانج ویرن ، انسانی
بیقدیران ، ثقلت ویرن ‖ —werden (ا م) اوزامق ،
بویلانمق ‖ (شراب حقنده) Schme(e)r= —wierig
(ص) چوق سورن ، طول مدت دوام ایدن ‖ مشقتلی ، کوچ ‖
—wolle (ا مؤ) (تجا) یپاغی .

Lange (ـ حا) (مرا . lang) .

Länge (ـ ا مؤ) (53) [lang] اوزونلق ، طول ، بوی ‖
der Garten hat 20 Meter in der (ویاخود : die)—
بغچەسنك بویی یکرمی مترەدر ، بغچەنك یکرمی مترە اوزونلغی
وار ‖ der — nach بوینجه ، طولاً اوزونلامسنه ‖
der —nach beschießen بوینه دوکمك ، آنفلادە آلمق ، یاندن
(آتشله) اورمق ‖ (جغر ، هیئة) geogra'phische—eines
Ortes برموقعك طول جغرافیسی .

Lange-land (ـ ـ ؛ خا لا) (25) (sans pl.) (جغر)
(دانیمارقه آطەلرندن) لانغلاند .

Langen (ـ فع لا +) a. (21) یتشمك ، اوزانه بیلمك
(برموقعەقدر) ‖ کفایت ایتمك ‖ nach etwas— برشیئه اوزامق ،
اوزانوب ایرمك ، اوزانوب یتشمك ‖ in die Tasche —
النی جبنه صوقمق ‖ (فع متع) ال ایله طوتمق ، یقالامق ‖
اوزاتمق ، اوزاتوب ویرمك ، تقدیم ایتمك .

Längen (ـ فع متع) sich—, (فع مطا) a. (21)
اوزاتمق ‖ اوزامق ، بویلانمق ‖ خموری (اوقلاوه ایله) آچمق .

Längen„... (... ـ ـ) —grad (ا م) (جغر) طول
(جغرافی) درجەسی ‖ —achse (ا مؤ) محور طولانی ‖
—durchschnitt (ا م) مقطع طولانی ، برشیئك اورتەسندن
بوینه ، اوزونلامسنه یاریلمسی ، کسلمسی ‖ —uhr (ا مؤ)
(بحر) قرونومترە ، کمیجی ساعتی .

Langen-See (ـ ـ ویاخود : ـ ـ ا خام) a. (42)
(جغر) (ایتالیانک شمالیدەلاق ماژور) ینیلان) لانغنزە (کولی) ‖
(الساسدە) لونغ مرکولی .

Langweile (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) (sans pl.) جان
صیقیسی ، ایشسزلك ‖ aus Langweile جان صیقیسندن .

Länglich (ـ ـ ص) (24) [lang] اوزونجه ، اولدقچه
اوزون ، طولانی ‖ بویی اکندن زیادە اولان ، طولانمسی .

Länglich-rund (ـ ـ ص) (24) بیضی .

Langobarde (ـ ـ ـ ا م) (52) =Longobarde .

Längs (ـ حا) [Länge] (مفعول الیه وکذا مضاف الیه
ایله برلکده مستعملدر) =entlang مثلا : —dem Flusse
نهر بوینجه .

Längs„... (ـ ...) —einschnitt (ا م) مقطع طولانی ؛
برشیئك بوینه آچیلان یاریق ‖ —achse (ا مؤ) محور طولانی .

Langsam (ـ ـ ص) ㉔ (اشخاص واشيا حقنده) eilig
كلمەسنك مقابلى اولەرق) يواش، آغير، بطى || اويوشوق قانلى،
تنبل|| آغير، آغير باشلى (خويپەمزاج اولميان)، عقللى اوصلو ||
—er gehen (بريسنه نسبةً) دها آغير يوريمك|| يوريشنك
سرعتنى آزالتمق|| Langsamer-werden (ـ ـ ـ ا لا)
آغيرلشمه، سرعتى غائب ايمه، يواشلمه؛ ياتيشمه .

Langsamkeit (ـ ـ ا مؤ) ㊾ (Eile نك ضدى) آغرلق،
يواشلق، اوزامه|| تنبلك .

Längst (ـ) (مرا . lang) .

Längstens (ـ حا) (مرا . lang)

Languette (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [فر] ديلجك ، لسينه ||
مستره هدفەسندەكى ايڭنه آرالق .

Langweilen (ـ ـ فعمتع) و — sich (فع مطا) a. ㉑
Jemand— بريئك جاننى صيقمق ||جانى صيقلمق .

Lantane (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [ايتا] (نبا) آطه چايى .

Lanze (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه la'ncea] (ع)
مزراق || (بالينه آوندە مستعمل) حربه، مزراق،كوسكو .

Lanzen „ ... (ـ ...) bewaffnet — (ص) مزراقلو ،
مزراقله مسلح || kundig — (ص) مزراق استعمالنده ماهر ||
—schaft (ا م) مزراغك صاپى، قبضەسى || —stock (ا م)
—brecher (ا م) مزراق، جريد اويناياﻥ || —schaft=
—knecht (ام) غلط اولەرق مستعمل اولوب =Lands-knecht ||
—reiter (ا م) (ع) مزراقلى (اوروپاده وعلى الخصوص
آلمانياده : اولان) سوارى || —rennen (ا لا) =—stechen ||
—schuh (ا م) (ع) مزراق چامورلغنك صوقولمسنه مخصوص
اولوب اوزنكى يه مربوط كوسله يووه ، مزراق يتاغى|| —träger
(ا م) قايشى .

Lanzette (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [فر] (جرا) نشتر، مبضع .

Lanzettlich (ـ ـ ص) ㉔ (نبا) (اوچلرى مزراق كبى
سيورى اولان سيورى ياپراقلره دينور) رمحى .

Laodamia (ـ (ـ) ـ ـ ا خا مؤ) ㊹ (اسا)
(پروتزى لائوسك حرمى) لائوداميا .

Laomedon (ـ ـ ا خام) ㊺ (اسا) (تروا قراللرندن)
لائومەدون .

Lapidar (ـ ـ ص) ㉔ [لاتينجه] =bündig .

Lappali-e (ـ) (ـ) ـ ا مؤ) ㊸ اوفق تفك ، خردوات؛
قيمتسز، اهميتسز ، عادى شى، صاچمه صايان شى؛ لاشى .

Läppchen (ـ ا لا) b. ㊵ [Lappen] بونك صورت
تصغيريەسى || اوفق بز، بز پارچەسى ، پچاوره || (نبا)
فصيص ، كوچك ذيل ويا فرع .

Lappe (ـ ا م) ㊷، Lappin (ا مؤ) ㊿ لاپونيالى
(اركك ، قادين) .

Lappen (ـ فع متع وفع لا +) a. ㉑ =labbern ||
(فع متع) بزله ، بز پارچەلريله تجهيز ايتمك .

Lappen (ـ ا م) b. ㊵ [عادى آلمانجه] قماش پارچەسى||
اسكى بز پارچەسى ، پاچاوره || يمالى يرتيق البسه (دن صارقان
پارچەلر) || (تشر) بين ، آق جكرك وكذا نباتاتك چيقينتيلى
ويا اورلاق قسمى ، نباتاتك ايكى يه آيرلمش كبى كورينن قسمنك
بر پارچەسى، فصل||(كوپكك) صارقيق قولاقلرى||(قصابلقده)
صغيرك آشاغى قارين (ات) پارچەسى .

Lappen „ ... (ـ ...) —jacke (ا مؤ) پارچه قماش ،
ويا بزدن يابلمش چاكت ، ميتان || —land (ا لا) لاپونلرك
مملكتى ، لاپونيا .

Läpper „ ... (ـ ...) —schulden (جع مؤ) (عمو)
اوفق تفك بورج ، بقال، قصاب بورجى || —weise (حا)
آزار آزار ، پارچه پارچه .

Lapperei (ـ ـ ا مؤ) ㊾ يمامه || (كذا : Läpperei
= Lappa'li-e .

Lappicht (ـ ص) ㉔ پاچاورەيه ، بز پارچەسنه بكزەيان؛
پاچاوره كبى مسكين، مسكينجەسنه ؛ مردارجەسنه .

Lappig (ـ ص) ㉔ كوشك ، مسكين|| يمالى، پارچەلى.

Lappisch (ـ ص) ㉔ =Lappländisch .

Läppisch (ـ ص) ㉔ سومسوك ، ميزميز ؛ چوجقجه ؛
پك نازك وكوشك آلشمش ، خانم آبله || طاتسز .

Lappländisch (ـ ـ ص)㉔لاپونيالى،لاپونلره مخصوص اولان.

Lärche (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه la'rix] (نبا)
ونديك ترەمنتى آغاجى .

Larifari (ـ ـ ـ حرند) ! — (عمو) صاچمه ! آدمسنده!

Larissa (ـ ـ ا خالا)㊺يونانستانده يكيشهر شهرى اولوب
مسئلهٔ اخيرەده برسنه مدت ايادئ مظفرهٔ عثمانيەده قالمشدر .

Lärm (ـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [فرانسزجه alarm]
كورولتى، شماته || غوغا ، منازعه || (مجا) كورولتى||آلارم .

Lärmen (ـ فع لا +) a. ㉑ كورولتى، شماته ايتمك||
(فع متع) — Jemand wach بريئى كورولتى ايدرك اويانديرمق.

Larve (ـ ـ ا مؤ) ㊸ ماسكه || بالذات چهره ، صورت،
سيما ، لهجه .

Laryngoskop (ـ ـ ـ ا لا) ㊳ [روم] (ط) (بوغاز)
غيرتلاقده حاصل اولان چيبانه باقمق ايچون طبده مستعمل آلت .

Las (ـ) lesen فعلنك حال وماضى صورتلرينك برنجى
واوچنجى شخصلرى) .

Lasch (ـ ص) ㉔ [فرانسزجه lasch] =schlaff .

Lasche (ـ ا مؤ) ㊸ (صنع) (شمندوفرده) رايلرى
التصاق يرلرنده طوتان وبرلشديرن تيمور پارچەسى || قماش
پارچەسى|| جب قپاغى|| قوندرەنك قولاغى || (بللى اولميەجق
درجه ايڭنه ديكيش،كيزلى ديكيش، اورمه ||كرتيك ، ياريق .

Läse (ـ ـ) lesen فعلنك صيغهٔ انشائيەسنك برنجى
واوچنجى شخصلرى) .

Lasen (ـ جع م) ㊷ كورجستانده توطن ايدن لازكيلر .

Lasier-Farbe (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊸ =Lasu'r .

Läsion (ـ (ـ) - ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (علم امراض)
ياره وسائره تأثيريله انساج اعضاجه حاصل اولان خسار ،
آفت .

Laskar (ـ نادراً : ـ ا م) a. ㊷ هنديلرك پارياس
صنفندن اولوب انكليز كميلرنده طائفەلك ايدن .

Laß (ـ ص) [فرانسزجه lâche]㉔=schlaff|| lassen)
فعلنك صورت امريەسى) .

Laß„ ... (ـ ...) — holz (لا) (اورمانجيلقده)
اورمان فدانى|| —reis (ا لا) يبومك ايچون براقيلان فدان .

Lastadie (ـَـ ـ ـ وكذلك : ـ (ـ) ـ ـ ا مؤ) (53) (بحر) [Last] برساحل ويارنختمك يناشيله‌جق يرى ، اسكله محلى ، يوك ، اشيا آلنوب‌ويريله‌جك‌محل || برشهرك نهر اوزرنده ، كنارنده اولان محلى .

Lasten (ـَـ فع لا +) b. (21) [Last] طارتمق (آغيرلغنده اولمق) كلك || (فع متع) يوكلتمك ، تحميل‌ايتمك .

Laster (ـَـ الا) a. (40) اخلاق وعادات‌مذمومه ومنفوره ؛ ناموسه طوقانور ، شين‌كتيريرشى || آلچق ، بدنام ، رسواى ، رذيل كمسه ، مفسد آدم .

Lästern (ـَـ فع متع ، فع لا + وفع مطا) a. (21) [قديم آلمانجه lastarjan] وكذا Jemand— : von Jemandem— برى‌حقنده كوتوسويلك ، برينى‌چكشديرمك ، ذم وقدح ايتمك ، عليهنده سوز سويلك || ناموسنه انتقال ايده‌جك صورتده (برى حقنده) ادارهٔ كلام ايتمك ؛ افترا ايتمك || تحقير وتزذيل ايتمك || كفر ، كفر بازلق ايتمك .

Lästig (ـَـ ص) (21) [Last] ثقلت ويرن ، جان‌صيقيجى ، معجز ، اوصانديريجى || كوچ ، يوريجى ، مشكل || مكروه ، منفور .

Lasting (ـَـ ا م) (56) [انكليز] (تجا) لاستينغ ، كتن ستان بزى ، سياه ستن .

Lasur (ـَـ ا م اساساً واكثريا شعرده : ـَـ اوله‌رق مستعملدر) (56) [فارسى] (معد وشعر) لاجورد وياهوائى رنكلى قيمتدار برنوع‌طاش ، لاجورد طاشى || هوائى ويادكزمائيسى رنك .

Latakia (ـ ـَـ ـ وياخود : ـ ـَـ ـ ا خا لا) (56) (جغر) سوريه‌ده لاذقيه شهرى .

Latan-Baum (ـَـ ـ ا م) (31) Latani-e (ـ) (ـ) ـَـ ا مؤ) (52) Fächerpalme = خرما آغاجى نوعى .

Lateiner (ـ ـَـ ـ ا م) a. (40) [لاتينجه Lati'nus] || (جمع م) قديم لاتيومده متمكن اقوام || اهل صليب محاربانه اشتراك ايدنلر || روما قتوليك مذهبنده بولنان خرستيانلر || لاتينلر || لاتين لسانى بيلان كمسه ، لاتينجه تلفظ ايدن آدم .

Lateral (ـ ـَـ ص) (21) [لاتينجه] = seitlich .

Lateral ... (ـ ـ ـَـ ...) —erbe (ا م) طوغريدن طوغرى يه ميراثه مستحق اوليان .

Laterne (ـ ـَـ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] فنار || —(Straßen-) سوقاقلرك تنويرى‌ايچون ركز ايديلان‌فنار || (بحر) —(Schiffs-) كمى فنارى || ليمان وساحل فنارى .

Latiner (ـ ـَـ ـ ا م) a. (40) —in (ا مؤ) (50) [لاتينجه] = Latei'ner .

Latrine (ـ ـَـ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] = Ab-tritt آياق يولى .

Latsche (ـَـ ـ ا مؤ) (53) اسكى پابوچ || آيينك آياغى كبى توكلى آياق || كوكرجينك چاقشيرى || (عمو) عدم تقيدله ، دقتسز كيمنش قادين ، پاچه‌سز || (مجا) مسكين ، امسز ، بجريكسز كمسه ، پاچه‌سى دوشوك .

Latte (ـَـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه latta] (دولكرلكده) لاطه ، پداوره || پرده ، حصيرشيشه‌سى || بوينه سورمش كيتمش آغاج || (مجا) (عمو) (بويه آتمش اوزون بويلى‌كمسه) فصوليه صيريغى كبى آدم Hopfen-stange = || (عو) اودون كبى ، آحمق ، اوردم طويغز ، طاش‌قفالى || der Kerl ist wie eine— (بو) حريف اودون كبى .

Lassen (ـَـ فع متع ومطا) p. (21) (اعانه فعللرندن) براقمق (ميـدان ويرمك) || ich habe mir sagen— بن ايشتدم ، (كنديمه بن) سويلتدم || Sie den Arzt holen— (دوقتورى يعنى طبيبى) كتيرديكز ، چاغيرتيكز ، چاغريكز || die Cigarren—sich rauchen صيغاره‌لر (ياپراق) لكوزل ايچمى وار ، بوصيغاره‌لر ايچيليور || مساعده ايتمك ، مانع اولمامق || er läßt fragen wie es Ihnen geht كيفكزك نصل اولديغنى سؤال ايديور (ايتديريور) ، خاطريكزى استفسار ايديور || sich etwas gefallen— ياپديرمق ، طيانمق ، تحمل ايتمك ، (چكمك) || laß ihn kommen (براق ، طوقونمه) كلسون || ich lasse ihn grüßen برشيئى كوسترمك || etwas sehen— اوكا سلام ايدرم || das läßt sich denken بو (انسانى) براز دوشونديرر || طبيعى بو انسانك خاطرينه‌كلور ؛ البته ، شبهه‌مى وار ؛ اوت بيلورم ؛ آكلاشيلور || ! (sein) Sie Das— براق (جانم) ! كس شونى آرتق ! براق ! طوقونمه ! ياپمه شونى ! ايتمه ! || (فع متع) (بالفعل) براقمق — die Thür offen قپوبى آچيق براقمق || ترك ايتمك ، كيرويه براقمق || Das muß بونده ثم‌حقم واردر ؛ بكا بونده حق ويرمليدر || man mir— برينه‌وقت‌براقمق ، Jemandem Muße, Zeit (zu etwas)— مهلت ويرمك ، (برشى ايچـون وقت‌براقمق) || Sie diese— (بوشقه‌لرى) شـقه‌يى برطرفه براقكز ، Späße bei Seite شقه‌برطرف || Sie mich damit in Ruh— بكا اوندن بحث ايتميكز ، آرتق بردوزى يه اونى سويليوب طورمه || ! wir Das— اونى براقه‌لم (آرتق) ! اوندن بحث ايتميه‌لم ! (آدم) بمزه لازم ، بزم ايشمز دكل ، اونك بزه دخلى يوق ! كسه‌لم آرتق (اوندن بحث ايتمكى) || Einen (streichen)— بردانه صاليويرمك (قاواره چكمك) || (فع لا +) ich kann von ihm nicht— بن اونى براقه‌مام ، ترك ايدمام ، اوندن وازكچه‌مام .

Läßt ، lässest (ـَـ (ـ)) lassen فعلنك صورت انشائيه‌سى ماضئ نقلى صيغه‌سنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Laßheit (ـَـ ا مؤ) (sans pl.) (49) [laß] كوشكلك ، شدتسزلك ؛ اهمال ، رخاوت ، قيدسزلق ، تنبللك ، دقتسزلك .

Lässig (ـَـ ص) (24) emsig كلمه‌سنك مقابلى) غيرتسز ، ثباتسز ، كوشك .

Läßlich (ـَـ ص) (21) [lassen] (امور دينيه) كوچك كناه ، مكروه اولان شى ؛ قابل ، شايان عفو اولان ، باغشلانه بيلان ؛ جواز ويريلان .

Lasso (ـَـ ا م) (56) [اسپا] آمريقاى جنوبيده يرليلرك وحشى‌حيوان‌طوتمق ايچون قوللاندقلرى اوزون قايش ، كمند .

Last (ـَـ ا مؤ) (49) يوك ، حموله ، بار || Jemandem zur—liegen برينـه بار اولمق || (موقعه‌كوره تحول ايدن وشراب ، ذخيره‌ومعدن كمورى حقنده استعمال اولنان مقدار) يوك (على‌الخصوص‌ذخيره حقنده) Weizen—eine تقريباً : برطونيلاته بغداى || (بحر) كميلرك قوهٔ نقليه‌لرينى اولچمكده مستعمل و (٢,٠٠٠) كيلوغرام‌لق ثقلت ، اولچو ، لاسته .

Last ... (ـ ...) —fuhre (ا مؤ) اشياى‌تجاريه نقلنه مخصوص‌آرابه ، يوك‌آرابه‌سى || —thier (الا) يوك‌مكارى‌حيوانى || —träger (ا م) حمال || —zug (ا م) (شمندوفرده) = Güter-zug .

Lattich (ـ‌ٰـ ا م) (38) [لاتيجـه lactu'ca] (نبا) ماروڭ ، خس .

Lattich,,... (ـ‌ٰـ...) —bitter (الا) (اجز) مارولدن چيقاريلان آجی مايع ، عصارهٔ خس .

Latus (ـ‌ٰـ ا لا) (*inv.*) [لاتينجه] (تجا) برحساب حاصل جمعنك برستون ويا صحيفه دن ديكرينه نقلی ، بوصورتله نقل اولنان حاصل جمع .

Latwerge (ـ‌ٰـ ا مؤ) (53) (اجزا) معجون ، مربا .

Latz (ـ‌ٰـ ا م) (31) قادينـلرك كوكسـنی طوپلوجه طوتمق واورتمك ايچون قوللاندقلری شی، كذا قورسه ‖ جب قپاغی ، شابقه كناری ‖ پانطالونك اوكنده‌كی قپاق .

Latz=Schürze (ـ‌ٰـ ا مؤ) (53) اوكلك ، كوكسلك .

Lau (ـ‌ٰـ ص) (24) ايليق، نه صفوق نه صيجاق ‖ (كذا مجا) مساوی ‖ قيدسز، محبتسز .

Lau,,... (ـ‌ٰـ...) —warm (ص) صيجاقلغی صوغوقلغندن زياده ، (صيجاغه دها يقين) ايليق .

Laub (ـ‌ٰـ الا) (38) ونادراً (31) آغاج ياپراقلری ؛ ياپراقلری غايت اينجه دالر ‖ (آلمانلرك كاغد اويوننده) قره ماچه .

Laub,,... (ـ‌ٰـ...) —dach (ا لا) ياپراق (قوروولق) ايله ياپيلان چارداق ‖ —fall (ام) ياپراق دوكومی ‖ —frosch (ام) يشيل قورباغه ‖ —gehänge (الا) كوچك داللرله ياپراق وچيچك دسته‌سی ‖ —holz (الا) (اورمانجيلقده) ياپراقلی آغاج Nadel=holz ك مقابلی ‖ —hütten=Fest (الا) يهوديلرك قامش بيرامی ‖ —säge (ا مؤ) (صنع) اويمه‌جی دستره‌سی ‖ —sänger (ا م) (تا طبيعه) دوز واوزون غاغالی آو قوشلرينك انواعی .

Laube (ـ‌ٰـ ا مؤ) (53) Gartenlaube= ‖ چارداق ‖ (معما) كمرلی ، قبه‌لی اولوب اوزری دخی بوش اولميان محـل ، حياط ، اوزری قپالی كزينتی ، ديركلر آره‌سی ، كمر آلتی ، اوزرنده طاق بولنان كچيد ‖ (ع) اسكی روماليلرك قالقانلردن ياپدقلری تنته .

Lauben (ـ‌ٰـ ا م) .b (40) (تا طبيعه) بياض (باليق) سازان بالغی نوعی .

Lauch (ـ‌ٰـ ا م) (38) صارمصاق ‖ —gemeiner (ام) پراصه .

Lauern (ـ‌ٰـ فع لا +) .a (21) auf etwas— برشيئی صبرسزلقله بكلمك ؛ كوزلمك ، مترقب اولمق ، (كيزلوجـه وعلی الخصوص خصمی خفيا بكلمك) برپره سينوب كيزلنوب بكلمك ، كوزلمك .

Lauf (ـ‌ٰـ ا م) (31) [قديم آلمانجه hlouf] تباعد ايتمك اوزره اجرا اولنان چابوق ، سريع حركت] (ذيروح حقنده) قوشمه ‖ (اشياحقنده) (قوشمه) حركت، (صوحقنده) جريان ‖ (مجا) einer Sache freien—geben برايشی اولورينه باغلمق ، براقمق ‖ seinen Thränen freien—lassen سربستجه كوز ياشلرينی دوكمك ، آقيتمق ، آلاييلديكنه آغلامق ‖ Das ist der—der Welt (ايشته) دنيا بويله حركت ايدر ، دونر ، دنيا حالی بو ‖ بعض حيوانلرك قيزمه وقتی ‖ درت اياقلی آو حيوانلرينك اياغی ، بجاغی ‖ (ع) و (تفنكجيلكده) تفنكك ويا اسلحهٔ ناريه‌نك نامليوسی ‖ (دكرمنجيلكده) دكرمن طاشلرينك اوكوتديكی اوی آلمق ولازمكلان محله ايصال ايتمك اوزره بونلری احاطه ايدن صندوقجه وبوريسی .

Lauf,,... (ـ‌ٰـ...) —mündung (ا مؤ) (صنع وع) نامليونك آغزی ‖ —bahn (ا مؤ) (ياريشلره مخصوص دوز ميدان) قوشی ميدانی ، ياريش يری ‖ خط حركت ‖ (ع) محرك مرمی ‖ (مجا) سلك ، مسلك . طريق ‖ عمر وحيات (طريق ، كيديشی ، صورت مرور وكذرانی) ‖ —brücke (امؤ) يالكز پياده‌لرك كچه‌بيلسنه مخصوص كوپری، ويا اسكله ‖ دولكر ، نقاش اسكله‌سی ‖ —bursche (ا م) مغازه خدمتجيسی ، اوشاغی ‖ —gang (ام) (بحر) طوپلرك كيروسنده حركت ايتمك ايچون براقيلان يول ‖ —graben (ا م) (ع) (استحكا) دشمنه تقرب ايچون مستعمل موازيلری يكديكرينه ربط ايتمك اوزره ياپيلان خطوط تقربيه ‖ —junge (ام) =—bursche ‖ —kugel (ا مؤ) (آوجيلقده) اوفق چاپلی قورشون، ايری ساچمه ‖ —schiene (امؤ) (شمندوفرده) رای ‖ —schritt (ا م) قوشار آديم ‖ (ع) جناستيق خطوه‌سی ‖ —schütze (ا م) (آوجيلقده) قوشاره آتان آوجی ‖ —werk (الا) ساعت زنبركی ‖ —zettel (ا م) تحريرات عوميه ، تعميمنامه .

Laufen (ـ‌ٰـ اكثريا معناجه صعوبت ومشكلات وبرتبديل موقع كورلديكه فعلا ∓) ‖ .p (20) (فعمتع) و— sich (فعمطا) [قديم آلمانجه hloufan] قوشمق ‖ hin und herlaufen اوته‌يه بری‌يه قوشمق، (قوشوب‌طورمق) ‖ (مجا) دوران ايتمك، شايع اولمق ‖ in sein Verderben— (كندی) اولومی آرامق ، اولومنه‌قوشمق، كندی‌محوينی آرامق ‖ sich die Füße wund— قوشه قوشه آياقلرينی يارمق ، آياقلری ياريلنجه‌يه قدر قوشمق ، قوشار ايكن آياغی ياره‌لنمق ‖ (فعيكشخ) es läuft sich hier gut بوراده ايو قوشيليور ، قوشمق ايچون بوراسی چـوق ايودر ‖ دوز ايتـمك ، قوشمق ، دوران ، جـولان ايتمك ‖ (عمو) oft—müssen آياق يولنه (كوچك آبدستی ايچون) چوق‌طاشيمق ، طاشنوب طورمق ‖ اسهالی اولمق ‖ (ساعت وامثالی حقنده) كيتمك ، ايشلمك ‖ (بحر) auf den باتمق ‖ mit dem Kopfe gegen die Wand— قفاسی (قوشه‌رق،قوشاركن) ديواره چارپمق ‖ (بحر) in den Hafen— ليمانه كيرمك ، واصل‌اولمق ‖ vor Jemandem— برندن ، برينك اوكندن قاچمق ‖ صيزمق ، اقمق das Faß läuft فوچی صيزييور ، آقييور ‖ (مجا) ein Schauer lief mir über den Rücken آرقمدن بردتره‌مه در قوپدی ، كچدی ‖ (وقت‌حقندم) كچمك، مرور ايتمك ‖ (فعليه برلكده) lassen براق كيتسون ، قوشـدير كيتسون ؛ lassen Sie ihn— براق شـوفی ، قوكيتسون ؛ اوغراشمه شونكله ، صاليور كيتسـون ‖ (بحر) ein Schiff vom Stapel—lassen بركمی‌يی (حوضدن ، قيزاقدن) روی دريايه ايندريمك ‖ —d (اسم‌مفعول وصفت اولەرق) (24) —de Nummer صره نومروسی (دفترلر وامثالنده) .

Läufer (ـ‌ٰـ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50) (ذيروح حقنده) قوشيجی ‖ (كذا بيوك بركمسه‌نك آرابه‌سی اوكنده قوشان) وارداجی، يساقجی ‖ (سطرنج اويوننده) فيل ‖ طاشدن

معمول اوفق اويون طوپى ، يوارلاق || ديوانخانه ، اوطه ، نردبانلرده يول كچەسى ، نردبان اورتوسى كه على العموم بر ونهايت ايكى كشينك يورويەبيلەجكى اكده بولنور .

Läufer,... (ـَ ...) —stein (ام) سطرنجده ═ Läufer .

Lauferei (ـَ ـُ ا مؤ) (49) قوشمه ، قوشوشمه .

läufisch ، Läufig ايكيسيده : (ـَ صـ) (24) قيزمش ، قيزغين (حيواناتك قيزغينلق موسمنده) .

läuft ، Läufst (ـَ) laufen فعلنك زمان حال ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Lauge (ـَ ا مؤ) (53) كوللى ويا صودەلى صو (چاشير يقامق ايچون) .

Laugen (ـَ فعه متعه) a. (21) كوللى ، صودەلى صو يابمق || ماء قلوى حصوله كتورمك (فعلا +) das Faß laugt... فوچى شرابى بوزيور ، بوزمش كبى فنا برطات ويريور .

Läugnen (ـَ) (مرا) (leugnen. .

Laulich (ـَ صـ) (24) lau═ .

Laune (ـَ ا مؤ) (53) مزاج ، مشرب ، طبيعت || (كيف ، نشئه) bei guter—sein كيفلو ، نشئەلى اولمق ايولكى طوتمق ، اوستنده اولمق .

Launenhaft (ـَ ـُ صـ) (24) [Laune] تحفلق ، كيفى ، نشئەسى قاچيق كبى || خويسز ، تيتيز || هرجائى .

Launig (ـَ صـ) (24) [Laune] شن ، شقراق ، نشئەلو ، تحف ، غريب ، عجائب ، مسخره .

Laurerei (ـَ ـُ امؤ) (49) [lauern] انتظار ، كوزله ، كوزلمه ، (صورت دائمەده) جاسوسلق .

Laurus (ـَ ا م) (36) (نبا) دفنه .

Laus (ـَ امؤ) (36) (تاطبيعه) بيت ، كهله || (مجا)(عمو) die—läuft (وياخود : kriecht) ihm über die Leber پك قيزيور ، حدتدن قپ قرمزى كسيلور ، پك طوتيلور || sich eine Laus in den Pelz setzen وسوسەيه دوشمك .

Lausche (ـَ امؤ) (53) Lauer═ || auf der—sein كوز قولاق اولمق ، بكلمك ، كوزمك || (عمو) كيزلنەجك اوفق برمحل ، ير || سكونت وراحت ، (لطافت) ايچروسنه طالمش وانظار عالمدن بركوشەيه چكلمش محل .

Lauschen (ـَ فعلا +) a., c. (21) كوزنى آچەرق وعلى الخصوص مراقله قولاغنى ديكەرك ديكلمك ، دقت ايتمك ، كوزتلك || كيزلو بيردن باقمق ، كوروتمك .

Lauscher (ـَ ا م) a. (40) دقتله ديكليان ، كوزتليان || (آوجيلقده) قورد ، تلكى وامثالى حيواناتك قولاقلرى .

Lauschig (ـَ صـ) (24) كيزلوجه ولطيف خوش (برمحل) || كيزلو ، خفى محل .

Lause,... (ـَ ...) (عو) || —geld (ا لا) عادى ، كوتو معدن || فنا پاره || —junge (ا م) —kerl═ || —kamm (ا م) اينجه طراق || —kerl (ا م) كلفان بكى ، چابقين || —wenzel (ا م) —kerl═ || فنا وكوتوتوقولى توتون .

Läuse,... (ـَ ...) —pulver (ا لا) (اجز) بيت توزى || —chausse (ا مؤ فرانسزجه تلفظ اولنور) (عمو) باشك اورتەسنده صاچك آيرلديغى محل || —kraut (ا لا) (نبا) بيت اوتى || —pulver (ا لا) بيت اوتندن ياپيلان توز .

Lausen (ـَ فعه متعه) sich,— (فعه مطا) c., (21) برينك بيتنى آيقلامق || بيتلنمك || (مجا) Jemand— برينى صيقيجه طوتمق ، بريردن صيقيجه يقالمق || كوتكلمك ، ايصلاتمق .

Lauserei (ـَ ـُ ا مؤ) (49) (عو) ميسكينلك ، پينتيلك (Filzigkeit═) || خردوات || عبث ، صاچمه شى .

Lausig (ـَ صـ) (24) (عو) بيتلى || (مجا) برباد برحالده ، فنا صورتده || فقير ، مسكين || heiden=mäßig═ .

Lausitz (ـَ اخا لا) (*inv.*) (جغر) «برلين» و«درسد» آرەسنده آشاغى ويوقارى لوساس .

Laut (ـَ صـ) (24) leise كلەسنك مقابلى) (صدا حقنده) يوكسك ، خيزلى ، تيز || ! sprechen Sie—er براز خيزلى سويلەيكز ! براز سسكى چيقار ! || mit—er Stimme يوكسك صدا ايله باغيرەرق || كور ، تيز || كورولتيلى || —es Gelächter قهقهه || (آوجيلقده) كوپك حقنده : —sein حاولامق ، باغيرمق || —machen بيلديرمك ، هركسه طيورمق ، عالمه اعلان ايتمك .

Laut (ـَ ا م) (38) [laut] سس ، صدا ، صوت || keinen—von sich geben هيچ سسى چيقارمامق ، جيق بيله ديمامك ، آغزينى بيله آچمامق || (حرجر) ... كوره ، ... دنطولايى ، ... موجبنجه مثلا (تجا) : —Quittung مقبوض سندى موجبنجه .

Laut,... (ـَ ...) —bezeichnung (ا مؤ) علامت ، اشارت صدا || افادهٔ اصوات || —lehre (ا مؤ) مبحث صدا || —los (صـ) سسسز ، صداسز .

Lautbarkeit (ـَ ـُ ا مؤ) (49) [laut] تواتر ، شيوع بولمق ، عمومه اعلان ايدلمه .

Laute (ـَ ا مؤ) (53) (موسيق) لاوطه ، عود دينيلان چالغى .

Lauten (ـَ فعلا +) b. (21) [Laut] صدا ويرمك || چالمق ، اوتمك ، سس ويرمك || (برشيئك محتوياتنجه تعبير ايدلمش ، ... يوللى افاده اولنمش اولمق) die Antwort lautet... جواباً شويله ... ديمش ، جواب اولەرق دينيليوركه ... ، جوابنده شووجهله ... افاده اولنيوركه || (عد) das Urtheil lautet auf Tod (ويريلان) حكم اعدامى ايجاب ايتديريور ، حكم اعدام ديور ، حكم اعدامى كوستريور || wie lauteten seine Worte ? نصورتله افاده ايتمش ايدى ؟ صورت افادەسى نصل ايدى ؟ نصل ديمش ايدى ؟ نه ديوردى ؟ اونك ديدكلرى نه ايدى ، نصل كلەلر ايدى ؟

Läuten (ـَ فعلا +) b. (21) [lautmachen] (فعه متعه) die Glocke (وياخود es) وقعه يكشنغ) چالمق ، چالنمق || مثلا : Jemand zu Grabe— || läutet چاك چالينيور || برينك دفن اولنەجغنى ويا اولنمقده بولنديغنى اعلان ايچون چاك چالمق || seinem Diener— چنغراق ايله اوشاغى چاغيرمق .

Lauten,... (ـَ ...) —spieler (ا م) (موسيق) لاوطه چالان ، عودجى .

Lautenist (ـَ ـُ ا م) (51) [Laute] (موسيق) لاوطه چالان صنعتكار ، عودجى .

Lauter (ـَـ صـ) ㉑ [قديم آلمانجه lûtar] صاف، خالص، قاريشديرلمامش ، خليطه سز ‖ (مايعات حقنده) براق، طورو، صاف ، شفاف ‖ (مجوهرات حقنده) طالغه سز ، دومانسز ، بنكسز ، نقطه سز ، لكه سز ‖ طوغرى ، صحيح ، موثوق ‖ Das ist die—e Wahrheit بو محض حقيقتدر، حقيقت كامله بودر ‖ (هيچ برشى دكل بلكه . . . بو ، آنجق ، الا مقامنده) Das sind—Lügen بونلر هپ يالاندن عبارت ، بونلرك طوپيده يالان ‖ ....Haufen Menschen, — junge Leute برچوق ، هپسى كنج كمسه لر (دن مركب انسانلر ، برسورى آدملر) .

Läuter (ـَـ ا م) .a ㊵ چاك ، چنغراق چالان .

Läuterer (ـَـ ا م) .a ㊵ [läutern] تصفيه جى .

Lauterkeit (-ـَـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [lauter] صافيت ، خالصلك ‖ پارلاقلق، براقلق، شفافلق‖ لكه سزلك ، پاكلك ‖ صحت ، حقيقت .

Läutern (ـَـ فعـ متعـ) —sich (فعـ مطـا) .a ㉑ [lauter] تصفيه ايتمك ‖ تصفيه اولنمق ، خالص اولمق ‖ (كذا مجازى اولەرق veredeln) ‖ (كوتوسنى ، چوروكنى ، يبانجيسنى) آييقلامق ‖ براقلاشديرمق ، تميزلمك ، رنكنى شفاف قيلمق ‖ آچيلمق، براق ، شفاف اولمق ‖ تقطير ايتمك ‖ برشيئك ايضاح وشرح اولنمسنى استمك ، تميزينى طلب ايتمك .

Laut-heit (-ـَـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [laut] ايشيديلوب ، طويلوب آكلاشيله بيلمكلك ؛ سس چيقارمه ، سس ويرمكلك ؛ صدانك يوكسكلكى، طنين، كورلمه ‖ پاتيردى، كورلدى .

Lauti(e)ren (ـَـ- فعـ متعـ وفعـ لا +) .a ㉑ [Laut] (حروف غيرصدائيه نك حروف صوتيه واسطه سيله اوريله رق سسنى چيقارتمق اوزره) هجالمك .

Lauti(e)r=Methode (ـَـ- امؤ) ㊸ يكى (اصولده) هجالمه ، يكى اصول هجا .

Lautlich (ـَـ صـ) ㉔ سسلى ، صدالى .

Lava (ـ v ـَ ا مؤ) ㊹ [waschen معناسنه اولان لاتينجه lava're دن مأخوذ ايتاليانجه] يانارطاغلرك طيشارى فيرلاتدقلرى قيزغين وقاينار مادۀ سياله ، لاو .

Lavater (ـَـ v ـ ا خام) ㊻ اسويچره لى علم قيافت معلمى .

Lavendel (ـَـ v ـ ا م) .a ㊵ (نبا) لوانده اوتى ، حسامه .

Lavi(e)ren (ـَـ v ـ) فعـ لا ±) .a ㉑ (بحر) [فلمنك] (كمى حقنده) روزكاره قارشو اولطه اورمق ، اولطه اوره رق يورومك ‖ (مجا) طوغريدن طوغرى يه واصل اولنه ميان برمقصده موفق اولمق ايچون وسائطه مراجعت ايتمك ، باش اورمق .

Lavoro (-ـَـ v ـ ا خامؤ) (.inv) (جغر) ايتاليا ولايتلرندن (لاتردو) لابور قطعه سى .

Lawine (ـَـ ا مؤ) ㊸ طاغ وقيا تپه لرندن دوشن قار ييغنى .

Lax (ـَ صـ) ㉔ [لاتينجه] آچق، دنى، مذموم ، معيوب ‖ —e Sitten عادات مذمومه .

Laxanz (ـَـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] Ab-führ=mittel .

Laxi(e)ren (ـَـ فعـ لا +) .a ㉑ [لاتينجه] مسهل آلمق ‖ (فعـ متعـ) =ab-führen اسهال ويرمك ، طبيعتى ملايملشديرمك .

Lazaret(h) (ـَـ ا لا) ㊳ [ايتا] خسته خانه ‖ (ع) عسكرى خسته خانه سى ‖ —fliegendes سيار خسته خانه .

Lazaret(h)„... (... ـَـ) —gehülfe (ا م) آلمانيا اردوسنده دوقتور معاونى خدمتنده استخدام اولنان وخسته خانه لرده درس كوروب قطعات عسكريه ده حضرى وسفرى زمانلرده برلكده بولنه رق خدمت ايدن وعلى الاكثر چاوش رتبه لرنده بولنان عسكركه يزده خسته خانه ده درس كورمش سلوكجيلره، تيمارجيلره معادلكبيدر‖ —kranken-wagen (ام) يارەلو ، خسته خانه آرابه سى .

Lazarist (ـَـ ام) ㊿ (امورمذهبيه جه) برطريق مخصوصه منسوب راهب .

Lazarone (-ـَـ ا م) ㊻ [ايتا] ناپولى ديلنجيسى .

Lazarus (ـَـ ا خام) ㊱ و (وافتيز اسمى) مسارت ومريمك برادرى سن لازار .

Ldrb. (Lederband) ك صورت مختصره سى .

Lea (ـَـ ا خامؤ) ㊻ حضرت يعقوبك برنجى زوجه سى .

Leander (ـَـ ا خام) ㊻ (على الخصوص «هه رو» نك سوكيليسى) لئاندر .

Leb„... (... ـَ) —los (صـ) حياتسز ، جانسز ‖ —honig (ا م) صيزيرلمش بال ‖ —tag (ا م) Das habe ich mein—tage nicht gesehen بونى بن عمرمده كورمدم ، بن بونى عمرمده (اصلا) بيلمم، ايشيتمدم .

Lebe„... (...ـَ) —hoch (الا) ياشا ، آلقشلامه‖ —mann (ا م) يشامسنى بيلير ، سور ، ذوقنه مجبور ، صفا پزه ونكى‖ —wohl اللهه اصمارلدق، ربى يه امانت اول، اه عمر ويرسون (هپسيده وداع ايچون) .

Leben (ـَـ فعـ لا +) .a ㉑ يشامق ، برحيات، ذيروح بولنمق ‖ er hat zu— يشايه جق قدر ، اوليه جك قدر (برمقدار) پاره سى ، يه جكى وار ‖ er lebt in Paris اوپارسده اوطوريور ، اقامت ايدر ‖ —flott وياخود : —auf großem Fuße چوق پاره صرف ايدرك يشامق ‖ —Sie wohl ! اللهه اصمارلدق ! خدايه امانت اوليكز ! ‖ Jemand—lassen برينك صختنه ايچمك‖ (جانلى كبى كوروتمك) die Sta'tue lebt... هيكل جانلى كبى كورينيور ‖ ich lebe der Hoffnung... اميديله يشايورم، بن اميد ايديپورمكه ...‖ (عو) ! so etwas lebt nicht (noch einmal) هيچ اويله شيى اولورمش ! ‖ es lebt Alles an ihm اونك ايچى اويانيق، جانلى، آتشلى، دهاقوجه مامش، اولمامش، سونمامش‖ اكثريا „weben“ فعليله برلكده مستعملدرمثلا was auf der Erde lebt und webt دنياده جانلى اوله رق نه وارسه، كافۀ مخلوقات‖ (فعـ مطا) *—sich satt حياته طويمق ، حياتدن بيقمق ‖ (فعـ يكشخـ) es lebt sich hier gut بوراده ايو يشانيليور ، بوراده يشانير ، بوراسى يشانه جق ير ‖ lebend (اسم فاعل اوله رق) ein hier—der Freund بوراده اقامت ايدن، بورالى برآرقداش، دوست ، احباب .

Leben (ـَـ ا لا) b. ⓸⓪ حيات ، جان ، يشامه ‖ am—sein برحيات اولمق ‖ um's—kommen اولمك ، حياتنى غائب ايتمك ، ترك حيات ايتمك ‖ bei Leib und— اعدام جزاسيله ، اعدامه محكوماً ‖ auf Tod und— اوله ديريله ؛ يا اولمك ويا قالمق اوزره ‖ Keiner blieb am— هيچ برى قورتلدى ، صاغ قالمدى ‖ شدت حركت ، جانليلق ؛ سرعت ‖ شنلك ‖ neues—bekommen يكيدن برحيات اولمق، يكيدن جانلانمق ‖ Das war ein—,als er kam (عمو) اونك كلديكى وقت (آنك وصولنده) نه كورولتى (غلبه‌لق) اولدى ايدى اما ‖ nach dem—zeichnen ذيروح اولان ، حياتده بولنان شيلرك رسمنى يايمق، يعنى طبيعته كوره يايمق‖ etwas in's—rufen برشيئى وجوده كتيرمك، ويا خود : setzen ايجاد واختراع ايتمك ، ميدانه كتيرمك .

Lebendig (ـَـ صـ) ⓶⓸ lebend= ‖ bei—em Leibe ‖ es wird schon— ‖ ديرى ديرى كومولمك begraben werden سوقاق غلبه‌لقلاشمغه باشلدى ، auf der Straße سوقاقدن يولجيلر كچمكه ، هركس سوقاغه چيقمغه باشلادى ‖ غلبه‌لق وكندوسنده بيوك جانليلق وحركت كوريلان ‖ er Zaun Hecke, —ياش چيت .

Lebendigkeit (ـَـ ـُ ا مؤ) ⓸⓽ (*sans pl.*) ديريلك، جانليلق ، سرعت حركته مالك اولمه ، چابوقلق ، زندكيلك ؛ بشاشت .

Lebens,,... (ـُـ...) —mai— (ا م) عمرك، حياتك بهارى، عنفوان شبابت‖ —versicherung(s=Gesellschaft) (امؤ) تأمين حيات (قومپانياسى) ‖ —abriß (ا م) بركمسه‌نك وقايع حياتيه‌سنى كوستررمجمل ، ترجمۀ حال ‖ —alter (ا لا) سن‖ —art (ا مؤ) صورت امرار حيات ‖ برجمعيتده تبعيته‌لزوم كوريلان عادات وآداب ‖ —baum (ا م) (شعرده) (مجا) شجر حيات ‖ (نبا) مازى آغاجى ، (سروى آغاجى نوعى) ‖ —beschreibung (ا م) برمسلكه‌اولان ميل طبيعى‖ —beruf (ا مؤ) ترجمۀ حال ‖ —bild (ا لا) ترجمۀ حالى ، خصوصى برينك وقايع احوالى كوسترر رسم ‖ —erfahren (صـ) كورمش كچيرمش ، دنيادن خبرى اولان كمسه ‖ —faden (ا م) رشتۀ حيات ‖ —fähig (صـ) ياشايه بيلير ‖ (طب) ياشايه بيله‌جك برحالده طوغمش چوجق،قابل حيات‖ —frage (ا مؤ) مسئلۀ حياتيه ، اولمك ويا قالمق ‖ غائلۀ حياتيه ‖ —froh (صـ) يشاديغندن طولايى حاصل اولان ممنون، مسرور اولان ؛ بختيار، دلشاد ‖ —gefahr (ا مؤ) تهلكۀ حياتيه ، اوله قضاسى ، تهلكه‌سى ‖ —geschichte (ا مؤ)= — gewohnheiten (der Thiere) ‖ — beschreibung (جمع مؤ) حيواناتك عاداتى ، طبيعتى ‖ —größe (ا مؤ) جسامت طبيعيه ‖ —jahr (ا لا) ياش ، سن ‖ —lang (صـ) اولنجيه قدر ، عمرى اولدقچه ، صوك نفسه ، كونه‌قدر‖ —lauf-bahn (ا مؤ) (انسانك مدت حياتنده) عمرينك ايو ويا كوتو اوله‌رق قطع ايتمش اولديغى ويا تعقيب ايتمكده بولنديغى طريق ، صورت وطرز حيات ‖ —lustig (صـ) يشامسنى ، كون كچيرمسنى واكلنمسنى سون ، يشامقله بختيار اولان‖ —mittel (ا لا) حوايج ضروريه ، ييه‌جك، ايجه‌جك، نفقه ‖ —müde (صـ) يشامقدن بيقمش، جاندن اوصانمش ،

دنياسندن كچمش، زياده يورولمش كمسه‖ —muthig (صـ) = —froh ‖ —retter (ا م) جان قورتاران (كمسه ، ويا نسنه) ‖ باشى قورشونلى صوپا ، باستون، قفا قيران ويا جان قورتاران ‖ —wasser= (ا لا) آب حيات‖ راقى ‖ —weise (ا مؤ) —art= ‖ عادات ، اصول .

Leber (ـَـ ا مؤ) ⓹⓷ قره جكر ، كبد .

Leber,,... (ـَـ...) —a'lo-e (ا م) (نبا) (فصيلۀ كبديه‌دن) صارى صبر‖ —egel (ا م) (بيطر) دود الكبد يعنى قويون وسائر حيواناتك قره جكرنده حاصل اولان بلغم ‖ —entzündung (ا مؤ) قره‌جكر التهابى‖ —sucht (ا مؤ) —entzündung = ‖ —wurst (ا مؤ) بيان حيوانى صوجوغى .

Lebhaft (ـَـ صـ) ⓶⓸ [leben] كسكين، شدتلى، سرعتلى، قوتلى، جانلى، دينج، آتشلى‖جان وكوكلدن ويوركدن، عن‌صميم‖ شن ، شاطر ‖ زوزك ، باشى بوش ‖ ‖ يارلاق die Straße ist sehr— سوقاق پك غلبه‌لق، طيشاريسى پك طولو.

Lech (ـَـ ا م (ا لا) ⓷⓼ (معد) آنجق بردفعه اريدلمش وصاف، تميز اوليان معدن ‖ (طونه‌يه منصب اولان بر قول) له صويى .

Lechzen (ـَـ فع لا +) c. ⓶⓵ قوراقلق سببيله طاقتدن دوشوب كندوبى برشى واسطه‌سيله تازه‌لمك احتياج قويسنى حس ايتمك ، صوصامق؛ (صوصامش كمسه‌لرحقنده) صوسزلقدن، حرارتدن (چاير چاير) يانمق ‖ (مجا) — nach etwas برشيئى بيلمكه ، كورمكه ويا ايدنمكه آش ايرمك ، تشنه اولمق‖ —Blut nach قانه صوصامق .

Leck (ـَـ ا م(ا لا) ⓷⓼ ياريق، چاتلاق، برمايعك آقمسنه ، صيزمسنه، كيرمسنه ميدان ويرن دليك؛ (بحر) كمينك صو ايتديكى (آلديغى) ياريق .

Leckage (ـَـ ـُ ا مؤ فرانسزجه تلفظ اولنور) ⓹⓷ (*sans pl.*) (تجا) ياريغى، چاتلاغى بولنان برفوچيدن آقارق صيزان مايع .

Lecken (ـَـ فع لا +) a. ⓶⓵ [Leck] كوشك اولمق ، صويك (كيرمه ويا چيقمسنه) مرورينه مساعد اولمق ‖ (فع لا—) (مايع حقنده) بر ياريق، دليك وياچاتلاقدن آقمق، صيزمق؛ طيشارى طاملامق‖ [قديم آلمانجه lëchôn =لاتينجه li'ngere] (فع متعد ، فع لا +) و — sich (فع مطا) و (فع مشاركت) يالامق، يالانمق‖ —Jemandes Speichel برينه پك زياده يالتاقلانمق ، تكاپو ايتمك ، قيچى اوپمك ‖ بررسمى ويا ديكر ايشى كمال دقت واعتنا ايله يايمق ‖ [غوت لسانجه laikan] (فع لا +) صيچرامق، حوپلامق .

Lecker (ـَـ ا م) a. ⓸⓪ [lecken] ياليان ‖ (—Teller,,) مداهن ، طباق يالايجى ‖ (شتم مقامنده) چاپقين ‖ (عمو) چوق اوپان‖ على الخصوص (آوجيلقده) دل ‖ (صـ) پك طاتلى، لذتلى، دماغه لذت ويرن ، شكر كبى لذيذ ‖ (اشخاص حقنده) يالكز طاتلى شيلر يمسنى آرزو ايدن، سون كيمسه ، لذيذ خوار‖ هر يمكى بكنميان .

Lecker,,... (ـَـ...) —essen (ا لا) طاتلى ، لذيذ يمك ‖ —bissen (ا م) لذيذ ، طعمى خوش برشى (كذا مجازى اوله‌رق كوزل، جاذبه‌لى، حسن وآنى يرنده برقز)لقمانك يه ديديكى معجون ‖ —maul (ا م) (عمو) لذيذ خوار .

Leder (ـُـ ا لا) b. (40) [قدیم آلمانجه lëdar] مشين،
کاوسله ؛ دری|| دریدن بیلاردو دکنکنك تپه‌سنده بولنان کوسله
پارچه‌سی|| قایش؛ کودری؛ سختیان|| (انسان دریسی) جلد .
Leder„... (ــ...) —hose (ا مؤ) بتون کودری. مشين
پانطالون|| یالکز دیزلریله آغی کودری قابلی پانطالون||—überzug
(ا مؤ) مشين قاپ ، مشين اورتو|| —band (ا م) (صنع)
(مجلدلکده) مشين (قاپلو) جلد، مشين قاب||قایش مثلا —riemen
(ا م) اوستوره بیله‌مکه مخصوص (اوستوره) بربر قایشی ||
—zeug (ا لا) (ع) نفراتك کاوسله‌دن (مانده دریسی) اولان
بالجمله ادواتی .

Ledern (ـُـ ص) (24) [Leder] کوسله‌دن، دریدن، قایشدن،
مشيندن ، کودره‌دن || (مجا) (کوسله کبی سرت) قایش کبی||
قالين قفالی کمسه || جان صيقيجی طاتسز آدم || (فع متع)
a. (21) =gerben دباغلامق || دری، کوسله ، مشين، قایش
ایله تمیز ایتمك .

Ledig (ـُـ ص) (24) —sein: von etwas —sein einer Sache ویاخود
برشیدن آزاده اولمق || سربست ، los und —sein آزاده
وسربست اولمق || بکار ، دها اولنمامش اولان || بوش ، خالی ،
اشغال اولنمامش؛ محلول، آچیق، منحل|| es ist —(lich) seine
Schuld او آنجق کندیسنك قباحتیدر، خطاسیدر .

Lediglich (ـُـ حا) (مرا . ledig) .

Lee (ـ امؤ) (49) (sans pl.) (بحر) روزکار آلتنده اولان
طرف ، روزکار طرفی .

Leer (ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه lâri] بوش ، خالی ||
—werden بوشالمق|| das Nest ist— قوشلر یووه‌لرینی
ترك ایتمشلر || man sieht Nichts als die—en Wände
بوش دیوارلردن بشقه هیچ برشی کورلمز|| (مجا) بوش ، عبث ،
بیهوده ، اساسسز ، فائده‌سز ، دیمسز .

Leere (ـُـ امؤ) (53) (sans pl.) [leer] خلا، بوشلق||
دیمسزلك ، فائده‌سزلك || غرور .

Leeren (ـُـ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21) بوشالتمق،
تخلیه ایتمك || بوشالمق ، خالی قالمق || den Brief-kasten—
مکتوب قوطیسنی بوشالتمق، درونده‌کی مکتوبلری آلمق .

Lefze (ـُـ ا مؤ) (53) (جنوب طرفلرك اصطلاحی اولوب
شعر ، تاریخ طبیعی وصنعتده) =Lippe .

Legal (ــ ص) (24) [لاتینجه] شرعی ، قانونی ، نظامی
وجهله ، مشروع .

Legalisi(e)ren (ـُـــ فع متع) a. (21) [لاتینجه]
رسماً تصدیق ایتمك ، صح چکمك .

Legat (ــ ا م) (51) [لاتینجه] پاپانك والی ویا سفیری ||
(ا لا) هبهٔ ارثیه ، وصیت اولنان میراث .

Legatar (ـــ ا م) (38) [لاتینجه]، —in (ا مؤ) (50)
(عد) بموجب وصیت وارث اولان .

Lege„... (ــ...) „legen" —zeit (ا مؤ)
طاوقلرك یومورطله‌زمانی|| —geld (الا) (برجمعیته، شرکته
دخول ایچون ویریلان پاره) حصه اقچه‌سی|| —henne (ا مؤ)
یومورطلیان طاوق || —röhre (ا مؤ) ,—stachel (ا م)
(تاطبیعه) بعض بوجکلرك سرت شیلری دلکه مخصوص آلتلری .

Legen (ـُـ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21) قومق،
وضع ایتمك || قونمق، وضع اولنمق؛ موضوع بولنمق|| یاتیرمق ؛
یاتمق || —an einander برلشدیرمك، بربرینك یاننه، اوزرینه
قومق؛ تطبیق ایتمك || —etwas an's Feuer برشیئی آتشه
قومق|| —(die) Hand an Jemand, etwas برشیئه ویابری
اوزرینه ال آتمق، طوتمق، یقالامق||—sich auf's Bett یتاغه
اوزرینه اوزانمق|| —auf die Erde یره قومق|| sich auf die
—liederliche Seite سفاهته مبتلا اولمق ویاطالمق|| —bei Seite
تصرف ایتمك، بریکدیرمك، شویله برطرفه قومق، آتمق|| —in Asche
یاقمق، کول ایتمك|| —nach der Reihe ترتیب وتنظیم ایتمك|| Jemand
—(sich) zu Bett برینی یتاغه یاتیرمق ، (یتاغه) یاتمق ||
=lagern || —Eier یومورطلامق || den ,ein Fundame'nt
—Grund zu etwas (برشیئك) تملنی قورمق ، وضع
اساس ایتمك || —Rasen چیملمك ، چیم ایله قپاتمق || eine
—Falle برطوزاق قورمق || —sich یاتشمق ، ساکنلشمك ،
سکونت پیدا ایتمك || —Karten کاغدآچمق، کاغدله فال باقمق
|| —Erbsen, Bohnen بزلیه ، (نحود) ، فصولیه دیکمك ،
اکمك || (زرا) —sich (اکین حقنده) یاتمق ، قیرلمق ||
—etwas bereit, fertig برشیئی حاضرلمق || —zurecht
تنظیم ایتمك ، دوزلتمك || (ع) —Bresche in etwas بر یره ،
برشیئه کدیك ، بره ش آچمق || —sich vor eine Stadt
برشهر اوکنه قونمق || —sich vor Anker تیمور، لنکر آتمق،
تیمورلی طورمق ، یاتمق .

Legendschaft (ـُـُـ gh - ص) (24) عزیزلر تراجم احوالی
ویا مصال قبیلندن احوال غریبه‌یی حاوی برحکایه یه منسوب ؛
خرافات ، دستان ، افسانه قبیلندن .

Leger (ـُـ ا م) a. (40) [legen] قومق ، وضع ایتمك ||
کاغد یاپراقلرینی قاتلامق || (بحر) درونی ایچیله‌جك صو
طولی فیچی .

Legi(e)ren (ـُـ gh - فع متع) a. (21) [لاتینجه lego're]
وصیت ایله ترك وتبرك ایتمك ، وقف وهبه ایتمك ، باغشلامق ،
ترك ایتمك || (اسقریم) دشمنك قلنجنی ضربه ایله الندن دوشورمك
|| [ایتا lega're] (صنع) ایو معدن یرینه کوتو شی قومق،
قاریشدیرمق ، stark legi'rtes Gold آشاغی، پك قاریشق
آلتون || (مطبخ) —eine Sauce (برصالچه‌یی) قویولتمق ،
قاتیلاشدیرمق .

Legion (ـُـ gh - امؤ) (49) (ع) اسکی روماليلرك
(پیاده وسواریدن مرکب) فرقهٔ عسکریه‌سی || آلای || (مجا)
جم غفیر ، غلبه‌لك ، ازدحام .

Legionär (ـُــ gh - ا م) [فر] (38) و (56) (اسکی
رومالیلرده) فرقهٔ عسکریه‌یه منسوب عسکر، ضابط || فرانسه‌نك
لژیون دونور نشانی حائز کمسه .

Legislatur (ـُــ gh - امؤ) (49) [لاتینجه] وضع
وترتیب وقوانینه مأمور جمعیت ویا جمعیتلر هیئتی || بویله بر
جمعیتك مدت مأموریتی || تنظیمات دائره‌سی هیئتی .

Legist (ـ gh - ا م) (51) [لاتینجه] قانون شناس ،
ارباب حقوق ، فقیه || واضع قانون .

Legitim (ـُـ gh - ص) (24) [لاتینجه] مشروع ، احکام
قانونه موافق ومطابق ، مصدق ، طوغری طانلمش وقبول
اولنمش ؛ مشروع ؛ حقلی .

Leguan (ـ‿ـ ام) (56) ياخود (38) [ژاوه لسانجه] (تاطبيعه) تپه‌لی حيوان .

Lehen (‿ـ الا) b. (40)، كذا [Lehn] (ـ الا) (38) مالكانه ‖ زعامت ، تيمار .

Leh(e)n„... (...(‿)ـ) —weise (حا) تيمار اصوليله، زعامةً ‖ —bauer (ام) تيمارلی براراضينك ملتزمی (كويلی، چفتجی) ‖ —eid (الا) ارباب زعامتدن برينه ويا برتيمارلی‌يه قارشو ايديلان يمين ‖ —recht (الا) (تيمار وسپاهيلكه مخصوص حق وصلاحيت) حق زعامت ‖ —zinsherr (ام) برتيمار حاصلاتنی، ويركی آلان سپاهی .

Leh(e)nbar (‿(ـ)ـ صـ) (24) برتيمار ويا زعامته مالك اولمغه مستعد ‖ زعامةً برينه تابع اولمه ؛ امارةً برينك حكم واداره‌سی آلتنده بولنمه ‖ تيمار ، زعامته مالك اوليش، سپاهيلك .

Lehm (ـ ام) (38) (جمعی نادردر) طوغله‌جی چاموری، اوزلی طوپراق ، بالچق ، صلصال ، طين .

Lehm„... (...ـ) —boden (ام) كيللی ، اوزلی طوپراق —kleckser, —klicker : (ام) (صنع) ايكيسيده چامورقاران (عمله) ‖ —kübel (الا) (ام) (صنع) ديوارجی تكنه‌سی ، چامور تكنه‌سی .

Lehmen (‿ـ صـ) (24) =lehmern كيلدن ، اوزلی چاموردن ‖ (فعه متعه) a. (21) كيللی طوپراقله صيوامق ‖ نادراً (ام) b. (40) =Lehm .

lehmig، **Lemicht** (‿ـ صـ) (24) كيللی (چامورحقنده) اوزلی ؛ كيللی كبی .

Lehn„... (...ـ) [Lehne] —bank (امؤ) آرقه‌لی صره ، آغاج قناپه ‖ (كذا lehnen كلمه‌سندن) ؛ —satz (ام) (ريا ، فلسفه) ديكر مسئله‌نك حلنی تسهيل ايتمكه مخصوص مسئله ، مسئلهٔ معاونه ‖ —sessel (ام) ، كذا : —stuhl (ام) آرقه‌لی (قولتوق) صنداليه ‖ —wörter (جمعه لا) (غرا) بشقه لساندن آلنمش كلمات ، مستعار كلمه‌لر .

Lehne (‿ـ امؤ) (53) (برشيئك طيانمغه ويا ديكر برشی طيامغه مخصوص محل) —eines Stuhles برصنداليه‌نك آرقه‌سی ‖ —einer Treppe برنردبانك قورقولغی، پارمقلغی ‖ طاتلی ميللی طاغ صرتی ، ميلی آز يقوش ‖ (برطاغك سطح مائلی) ورسان .

Lehnen (‿ـ فعه لا +) و—sich (فعه مطا) a. (21) ‖ (حرف جر ايله) —an etwas (برشيئه طيالی اولمق) طيانمق، استناد ايتمك ‖ —sich an etwas برشيئه طيانمق ‖ (فعه متعه) طيامق ‖ طيانمق، دستك اورمق .

Lehr„... (...ـ) —fähig (صـ) اوكرنه بيلمك قابليتی اولان ‖ —Kandida't (ام) (خواجه وكالتنده بولنان) معاون ؛ خواجه‌لغه نامزد اولان كمسه ، درس وكيلی ‖ —anstalt (امؤ) محل تدريس ، تحصيل وتعليم ، مكتب، مدرسه ‖ —bataillo'n (الا) (ع) نمونه طابوری ‖ —bogen (ام) (صنع) (معما) كمر قالبی ‖ —buch (الا) برفن ويا علمه مخصوص كتاب ‖ —gehülfe (ام) خواجه معاونی ‖ —junge (ام) شاكرد، چومز؛ چراق ‖ —reich (صـ) معلومات كسب ايتديرن نافع ، مفيد ‖ —stunde (امؤ) درس وقتی ، درس ‖ —widrig (صـ) مخالف علم وفن ، مخالف حكم مذهب (امور مذهبيه‌ده) ‖ —zeit (امؤ) وقت تعليم ، تدريس ‖ درس وقتی ؛ وقت تحصيل .

Lehre (‿ـ امؤ) (53) درس؛ عقائد، تلقينات؛ تعليمات ‖ درس عبرت ‖ علم، فن، هنر، صنعت ، معرفت ‖ تحصيل ‖ (مساحه دكنكی) اندازه ‖ (صنعتده) مودل، قالب، نمونه ‖ (ع) آغاج فشنك مودلی ‖ (صنع) (دكرمنجيلكده) طاشك موازنتی.

Lehren (‿ـ فعه متعه) a. (21) اوكرتمك ، تدريس ايتمك ، تعليم وتلقين ايتمك ‖ (برشيئك اصولنی) كوسترمك .

Lehrer (‿ـ ام) a. (40) خواجه ، معلم ‖ اوسته ؛ معلم ؛ مربی ‖ —in (امؤ) (50) معلمه ، خواجه خانم ‖ ايش اوسته‌سی (قادين) ‖ مربيه .

Lehr-haft (‿ـ صـ) (24) معلومات كسب ايتديريجی ، شايان استفاده ‖ (اشخاص حقنده) اوقوتمسنی ، درس ويرمسنی ، اوكرتمسنی سون كمسه ‖ ايو خواجه ، معلم .

Lehrling (‿ـ ام) (38) شاكرد ، چيراق ‖ برشيده دها عجمی اولان .

Lei (ـ امؤ) (49) اسكيدن =Art ‖ (بوكون آنجق مضاف اليهی مستعملدركه اوده كلمه نهايتنده مستعمل اولور تقريباً درلو معناسنه كلور) مثلا : viererlei درت درلو ‖ allerlei هردرلو ‖ =Fels (مرا . Lorelei) .

Leib (ـ ام) (27) [قديم آلمانجه Leben=lip] وجود —an— وجود وجوده ، قارين قارينه ، يان يانه ‖ جسد ‖ اولو(وجود) kein Hemd(e) auf dem —e haben صرتنده بركوملكی (بيله) اولمامق ‖ Jemandem auf den —rücken برينه هجوم وتعرض ايتمك ، اوزرينه وارمق ‖ das Herz lacht einem im —e انسانك يوركی فرحلار ، سونجندن يوركی تيترر ، يوركی آچيليور ، يوركنه صو سرپيلور ، انسانك ايچی ، يوزی كولر ‖ drei Schritt vom —e! صوقولمه ! يناشمه بكا ! ‖ (ضه مثل) Mann und Frau sind ein— قاری ايله قوجه يكوجوددرلر ‖ Nichts im —e haben هيچ برشی آغزينه قويمامش ، دها برشی يمامش اولمق ‖ Grimmen im —e haben قارننده آغری، كسكين صانجی، بوروتی اولمق ‖ sich das Essen in den —jagen يمكی بوغازندن آشاغی‌يه يوارلامق ، چكنه‌مدن يوتمق ، عجله عجله يمك ‖ بطن ، قارن ‖ رحم ‖ بل ‖ von Mutter—e an طوغه‌لی ، دنيايه كله‌لی بری ‖ bei—e nicht! توبه ! بردهامی ! اصلا ! .

Leib„... (...ـ) —garde (امؤ) (ع) معيت عسكری ‖ —schmerzen (جمعه م) قارن آغريسی ، وجع بطن ‖ —wache (امؤ) =—garde ‖ —arzt (ام) طبيب خصوصی ‖ —gericht (الا) انسانك زياده سوديكی يمك ‖ —binde (امؤ) بله صاريلان قوشاق، باغ ‖ (جرا) وجود صارغيسی صيجاق طوتمق اوزره بلك ايچنه صاريلان (يوك) قوشاق ‖ —bürge (ام) شخص رهين ، دشمنه رهين مقامنده براقيلان كمسه ‖ —eigene(r) (ام) (اركك) اسير، كوله ‖ —gürtel (ام) قوشاق ؛ سلاحلق ‖ —rente (امؤ) اولنجه‌يه دكين آلنان تخصيصات، واردات ، معاش ‖ —schaden (ام) معلوليت ‖ فتق ، قاسيق ياريغی ‖ —stück (الا)

(برفستانك) وجود قسمی || (موسيقی) بالترجيح چالينان ويا ديكلنيلان موسيقه پارچه‌سی ، انسانك اك زياده سوديكی هوا ويا شرق والخ || —wäsche (ا مؤ) (ایچ) چاشوری .

Leibchen (~ ا لا) b. (40) (Leib كله‌سنك صورت تصغيريه‌سی) اوفق وجود ، وجودجق || قورسه .

Leiben (~ فع لا +) a. (21) da ist er wie [Leib] برالمانك ياريسی ، بورننده دوشمش كبی ، er leibt und lebt نا ايشته او ، تاكنديسی .

Leibes,... (~ ...) —dicke (ا مؤ) وجودك قالينلغی ، چاپی || —beschwerde (ا مؤ) سقطلق || —bürde (ا مؤ)== —frucht || —gebrechen==(ا م) —fehler || —frucht (ا مؤ) محصول حيات ؛ جنين ، دول|| —gebrechen (ا لا) وجود قصوری || —gefahr (ا مؤ) == Lebensgefahr || —kraft (ا مؤ) قوة بدنيه ، قوة ذاتيه || —öffnung (ا مؤ) آياق يولنه كيتمه (مرا . Stuhl-gang) || —strafe (ا مؤ) مجازات بدنيه ؛ اعدام جزاسی || —umfang (ا م) جسامت بدنيه ، جثه ؛ وجودك چوره‌سی .

Leibhaft (~) ، leibhaftig (~~) ايكيسيده [Leib] (صه) (24) بروجوده ، جسده ، ماديته مالك (اولان) ؛ تجسد وتمثل ايتمش ، وجود بولمش ، قوه‌دن فعله چيقمش ، حقيق ، تشخص ايتمش|| بالذات|| (بررسم حقنده) wie Jemand (leibt und lebt جانلی كبی .

Leibig (~ صه) (24) drei—es اوچ كوده‌لی .

Leiblich (~ صه) (24) وجودی ، مادی|| دنيوی ، فانی|| حقيقی ، (اوكی اولميوب) اوز اولان .

Leich (~ ا م) (38) ==Laich || (قرون وسطاده) شكايت آميز قصيده ، شرقی .

Leiche (~ ا مؤ) (53) اولو جسدی ، نعش ؛ قاداورا ، موتا || zur—gehen جنازه‌يه كيتمك || (مطبعه) ترتيبده بر ويا برقاچ كله آتلامه .

Leichen,... (... ~~) —kalt (صه) اولوكبی صفوق|| —schau (ا مؤ) معاينهٔ موتا || —bahre (ا مؤ) اولو نقلنه مخصوص تسكره || —blaß (صه) اولو (رنكی) كبی ، صاپ صاری كسلمش ، صارارمش صولمش || —frau (ا مؤ) جنازه‌لری تكفين ايدن قادين ، اولو يقايیجی || —gebühr (ا مؤ) جنازه مصرفی، مصارف تدفينيه || —gefolge (ا لا) —zug== || —hemd (الا) كفن|| —öffnung (امؤ) برنعشك برای معاينه تشريحی ، فتح موتا || —stein (ا م) == Grab-stein || —wagen (ا م) جنازه نقلنه مخصوص آرابه || —zug (ا م) جنازه آلايی .

Leichnahm (~ ا م) (38) جسد || نعش ، اولو ، موتا ؛ جنازه .

Leicht (~ صه) (21) [قديم آلمانجه lîhti تقلق آز] خفيف|| etwas auf die—e Achsel nehmen برشيئی اهميتسز تلقی ايتمك ، بك مهمسه‌مامك || eine—e Hand haben (پروكار، بياتو چالان چالغيجی وامثالی حقنده) الی خفيف اولمق|| (بجا) الی چابوق وسريع اولمق|| تمكينلی اولمق||(شراب حقنده) خفيف، قوتسز ، باشه اورمز|| (البسه حقنده) (موسمه كوره اولميوب) اينجه خفيف|| (ع) —er Trab قيصه سرعتلی، خفيف طيريس|| يسر (قولای ، سهيل ، كندوسنده كوچلك بولنميان، مشكل وعسير اولميان) || Das ist—gesagt (بونك) سويلسی قولای ، (بونی) هركس سويليه بيلور || (تجا) —en Absatz finden قولايجه ، سهولتله صاتمق || (يالكز حال اوله‌رق) es kann—anders kommen بونك بشقه بر رنك كسب ايتمسيده پك كوچ دكلدر ، ضانكه بونك صوكی فنايه منجر اوله‌بيلورده ، صوكی فنا چيقه بيلورده || Das könnte—sein اوله‌بيلسی ممكن ، احتمالدن بعيد دكل ، اوله‌بيلور ، بو اوله‌بيلور ظن ايدرسه‌م .

Leicht... (... ~) —bedeckt (صه) خفيف اورتولی|| —fertig (صه) خفيف ، غافل ، صاوروق || خوپپا ، خفيف مشرب ، تك طورمز || سطحی || —geschürzt (صه) قيصه كيئمش ، (مرا . schürzen) || —gläubig (صه) چابوق قانان ، قولای ايناتان|| —hin (حا) قولايجه ، اهميتسزجه ، اهميتسزلكله|| —sinn (ا م) عقل ويا طبيعتك خفتی ، دليلك ، خوپپالق ، خفيف مشربلك || قيدسزلق || —sinnig (صه) (مرا . fertig) || دليجه، دلی مشرب، خوپپا ، خفيف مشرب|| دلی فشنك ، بلا تأنی ، بدلا ، دوتدورو ليلا ، چيلغين ، اوكی آردينی دوشونميان .

Leichter (~ ا م) a. (40) (بحر) ، كذا : —fahrzeug (~~) ، —schiff (~~) ايكيسيده (ا لا) (38) بريبوك واپور ويا كمی معينده بولنان وبونك يوكی بوشالتمغه ويا يوكلتمكه ياردم ايدن كوچك واپور وياكمی .

Leichtlich (~ حا) قولايجه ، بلامشكلات، اذيتسزجه .

Leid (~ صه) (*inv.*) [leiden] (ist : وياخود) es thut mir—, daß ... تأسف ايدرمكه ... ، آجيرمكه ... ، اكر ... سه جانم صيقيلور || Das thut mir— تأسف ايدرم (فقط المدن بشقه شی كلمز ، المدن كلمز ، قابل اوله‌مز ، ممكن دكلدر) || (كنايه اوله‌رق) Sie thun mir—, mein Lieber دوستم ، بن سكا آجيورم ، يازيق سكا .

Leid (~ ا لا) (38) (*sans pl.*) [leid==] فنالق، كوتيلك|| آجی ، آغری|| طوقنه‌جق صورتده ، سوء تأثيری اوله‌جق وجهله ياپيلان حقسزلق مثلا: was haben Sie ihm zu—e gethan? سز بوكا كوجنديره‌جك ، سوء تأثيری اوله‌جق نه ياپديكز ؟ || فلاكت ، آجی ، الم ، كدر ، مأيوسيت || شكايت ، اشتكا || (ضرمثل) auf —folgt Freud, جفانك صوكی صفادر ، هرجفانك برده صفاسی واردر ||, getheiltes—ist halbes— getheilte Freude doppelte Freude ايكی كشی آره‌سنده تقسيم اولنمش فلاكت (آجی) ياريم فلاكتدر فقط طرفين آره‌سنده تقسيم اولنان سعادت (صفا) ايسه ضعف سعادتدر .

Leiden (~ فع لا + وفع متع) n. (20) [قديم آلمانجه lidan يعنی gehen lassen] (زمان حال: leidest و leidet ، ماضی: litt ، صورت امريه : leide ، اسم مفعول: gelitten) چكمك || an einer Krankheit— برخسته‌لغه كرفتار اولمش اولمق، برخسته‌لقدن خسته اولمق ، برشيئی چكمك ، دوچار ، كرفتار اولمق|| —Schiffbruch كمی قضاسنه اوغرامق، كمی ايله باتمق|| an Schwindel— باش دونمسنه كرفتار اولمق، هروقت باشی دونمك || woran—Sie نه‌كز وار ؟ خسته‌لغكز نه‌در ؟ || Das wird hier nicht gelitten بوكا بوراده مساعده اولمز؛ بو بوراده اولمز || Jemand , etwas—können, mögen

برندن حظ ایتمك ، خوشلانمق || (فع یكشخ) es leidet ihn اونك ایچون اوطه‌ده قالمق غیرقابلدر || nicht in der Stube (فع لا +) متأثر اولمق || d— (اسم‌مفعول وصفت اوله‌رق) (24) خسته || وكذا بالجمله دیكر معناره كلور .

Leidens„... (–⏑⏑···) —gefärte (ا م) ، ...in (ا مؤ) ، —genosse (ا م) ، ...ssin (ا مؤ) فلاكت آرقداشی ، رفیق ، رفیقه‌سی .

Leidenschaft (⏑⏑– ا مؤ) (49) [leiden] شدتلی آرزو ، استك ، بیوك اشتها ، ابتلا ، مفتونیت ، اشتیاق ، حسرت || سودا || هوای نفسانیه ، نفس ، شهوت || edle— سودا ، عشق حقیق .

Leidenschaftlich (⏑⏑⏑– صه) (24) [Leidenschaft] پك بیوك بر آرزو وهوسه دوشكون || (حا) پك شدتلی برآرزو وهوسله ، عشق وشوقله ، چیلدیره‌سی‌یه ، اشتیاقله || حدت وشدتله || —werden مفتون ومبتلا اولمق || حدت وغضب ایتمك .

Leider (⏑– حرند) !— مع‌التأسف ، تأسف اولنورکه ! یازیق ! نه چاره‌که ! نه دیه‌یمکه ! نه یاپه‌یمکه ! || —Gottes! ایواهكه ! اسفاكه !

Leidig (⏑– صه) (24) [Leid] موجب‌تأسف ، مؤلم ، كدرلی || نفسه كوچ كلور ، ناخوش ، غیر مقبول ، مشئوم ، منحوس ، مصیبتلو ، چركین ، پك فنا ، مكروه .

Leidlich (⏑– صه) (24) [leiden] ضررسز ، اولدجقه ایو ، فنا دكل ، ich bin noch so— weggekommen بن بر درجه‌یه قدر اوجوز قورتولدم .

Leier (⏑– ا مؤ) (53) [روجه ly'ra] (موسیقی) اوجلری طیشاری‌یه طوغری قیوریق آت نعلی شكلنده واورته‌سی تللرله مجهز اولوب قدمانك چالدقلری عود دنیلان چالغی || (مجا) شرق ، تورکی ، بیت || شاعرلك || برمقامده واوصانع كتیرن شرق وامثالی || دائما برطرز واسلوبده بولنان وبناءًعلیه اوصانع ویرن‌شی || (ضر مثل) —immer die alte (هركون هروقت براولان) عین شی ، ایصینوب ایصینوب اوكه قونیلان || Dreh=orgel || سوددن یاغی آیرمغه مخصوص اسطوانه‌وی فوچی ، یایق || كباب شیشلری چویرمكه مخصوص آلت || مانوله .

Leier„... (–⏑···) —kasten (ا م) (موسیقی) —kasten=mann (ا م) (موسیقی) آرغنون || Dreh=orgel= چالان چالغیجی (اكثری آرغنون دنیلان اشبو تكرلك اوزرنده كوستریلوب چالینان اوفق چالغی‌یی اوته‌ده بروده چالاراق تسأل ایدن كمسه) || —mädchen (ا لا) عود چالان قیز .

Leiern (⏑– فع لا + وفع متم) (21) a. (موسیقی) عود چالمق || immer Dasselbe— بردوزی‌یه عین شیئ حكایه ایتمك || برمانیوله‌یی ویا مانوله ایله دونن برشیئ چویرمك || یاییقده (یاغ چیقارمق ایچون) سوت دوكمك || (مجا) عین شكل وطرزده اوله‌رق آغیر حركت ایتمك ، بر ایشی آغر واشتهاسز یاپمق ، خاویارکسمك .

Leihen (⏑– فع متم) (20) o. اودونج وعاریت ویرمك ، كرایه ویرمك || ویرمك || حصوله ، میدانه كتیرمك ؛ تدارك ایتمك || اسناد وعلاوه ایتمك || —etwas von Jemandem برندن برشی اودونج آلمق ، كیرالمق ، طوتمق .

Leik (⏑– الا) (38) (بحر) قره چاو ، كمی اسكلق || يلكنك اطرافنه دیكیلان ایپ .

Leim (– ام) (38) [قدیم‌آلمانجه lîm] طوتقال ؛ چریش ؛ قوله || برندن aus dem—e gehen || دبق (Vogel—) اوكسه ، اوینامق ، ایركیلك || (صنع) طوتقالی كوشه‌مش ، چوزلمش || علی الخصوص (مجا) بوزولمق ، چیغرندن چیقمق || (مجا) auf den—gehen آلدانمق ، اغفال اولنمق ، اوكسه‌یه ، طوزاغه دوشمك .

Leim„... (–···) —fang (ا م) اوكسه ایله (قوش) طوتمه || —tiegel (ا م) (صنع) طوتقال چوملكی ، قابی || —artig (صه) طوتقال ، چیریش نوعندن ، بونلركبی || —grund (ا م) (صنع) (یالدیزجیلقده) طوتقال ، قوله ایله آغاج اوزرینه یالدیزدن اول چكیلان زمین ، قات || —kitt (ام) (صنع) دلیك طیقامغه مخصوص معجون ، طوتقال || —stange (ا مؤ) قوش طوتمغه مخصوص اوكسه دالی .

Leimen (⏑– فع متم) a. (21) [Leim] طوتقاللامق (اوزرینه طوتقال چكمك ، طوتقاللی صو ایله ایصلاتمق) || (مجا) —Jemand دوزاغه دوشورمك ، اغفال ایتمك ، آلداتمق .

Leimig (⏑– صه) (24) =leimartig .

Lein„... (–···) —blüthe (ا مؤ) (نبا) كتن چیچكی || —öl (ا لا) كتن یاغی || —saat (ا مؤ) و —samen : (ا م) (زرا) كتن تخمی || —dotter (ا مؤ) (نبا) كتنجك || —kraut (ا لا) (نبا) آرسلان آغزی ، نوروز اوتی || —pfad (ا م) (بحر) نهرلرده یدك چكمكه مخصوص یول || —tuch (ا لا) كتان بزی كتان || —wand (ا مؤ) (تجا وصنع) (كتن) بز || (كذا مجا) Gemälde= .

Leine (⏑– ا مؤ) (53) [لاتینجه li'nam] ایپ || (مجا) Jemand an der—haben برینك یولارینی الده طوتمق ، برینك ایپنی اله آلمق ، ایستدیكی كبی قوللانمق ، اداره ایتمك || (بحر) اینجه خلاط .

Leipzig (⏑– ا خا لا) (56) [اسلاوجه ؛ Lindenstadt] (جغر) آلمانیاده لایپتسیغ شهری (ساقسونیاده) .

Leise (⏑– صه) (24) (laut كلمه‌سنك مقابلی) آز صدالی (قولاقله لزومندن زیاده حیزلی‌ایشیدلیه‌جك صورتده) خفیف، آغیر، آلچق || mit—r Stimme آلچق سسله || (دیكرمعنالرده) خفیف، كورلتیسز || یواش ، یواشجه ، سسسزجه || etwas nur—berühren برشیئه خفیفجه طوقانمق ، خفیفجه تماس ایتمك || —s Gehör كسكین قولاق ، چابوق ایشیتیجه || einen—n Schlaf haben پك خفیف‌اویومق ، اوفق‌برسسله ، بیتیردی ایله اویانمق ، اویقوسی خفیف اولمق .

Leiste (⏑– ا مؤ) (53) حصیروسائره شیشه‌سی || (مطبعه) برفصلك آخرینه باصیلان چیچك ویا دیكر درلو تزیینات || (طوقومه جیلقده) چوقه ، حاولی كناری || Egge= || پرواز || خفیف ترفع ایدن تپه || [قدیم آلمانجه lêsus : Schoß] (تشر) (حمه‌لی حیوانات وبا خصوص انسان حقنده) عورت محلنك اوست طرفی ، قاصیق .

Leisten (ـَـ فعـ متع) b. ㉑ (ایفاسنه مجبور اولنان برشیئی) یاپمق، ایفا واجرا ایتمك، یرینه کتیرمك واستحصال ایتمك، موفق اولمق، یاپه‌بیلمك، باشه‌چیقارمق، بجرمك|| Eid— یمین ایتمك|| Hülfe— یاردم، اعانه ایتمك|| auf etwas Verzicht— برشیدن صرف نظر ایتمك، واز کچمك؛ آخره ترك ایتمك|| er hat das Mögliche geleistet اوالندن کلنی یاپدی، یاپلمسی ممکن اوله‌بیلان شیئی یاپدی|| **Leistung** (ا مؤ) ㊾ ایفا، اجرا ایتمه؛ استحصال ایتمه؛ الندن کله|| اقتدار|| یاپیلان، کوریلان برایش|| موفقیت.

Leisten (ـَـ ا م) b. ㊵ (صنعه) (قوندره جیلقده) قالب|| auf (یاخود : über) den —schlagen قالبه اورمق، قالبه چکمك|| Schuster, bleib' bei Deinem— هرکس کندی ایشنده کرك.

Leisten,,... (ـَـ ...) [Leiste، Leisten] —garn (ا لا) (صنعه) کنار ایپلکی|| —holz (ا لا) (صنعه) قالب یاپمغه مخصوص آغاج|| —bruch (ا م) (علم امراض) قاصیق یاریغی، فتق علتی.

Leistungs,,... (ـَـ ...) [leisten] —fähig (صـ) برشی حصوله کتورمکه، برشیئك ایفا واجراسنه مقتدر|| ایش کورر، فعال، چالیشقان.

Leit,,... (ـَـ ...) —achse (ا مؤ) (لوقوموتیفده) اوك دینکیل|| —faden (ا م) (مجا) اثنای تعلیم وتدریسده اصول اتخاذ اولنان صورت تدریسی کوسترر، جامع کتاب ویا مخطره|| —hammel (ا م) (زرا) (قیون) کوسمن|| —stern (ا م) قطب یلدزی.

Leite (ـَـ ا مؤ) ㊸ Ab-hang= .

Leiten (ـَـ فعـ متع) ㉑ b. [قدیم آلمانجه gehen machen: leitan] سوق واداره ایتمك، رهبرلك، قلاغوزلق ایتمك، مدیری اولمق|| (حرکتده، کیدیشده برشیئه یاردم ایتمك) کوتورمك|| Jemand auf den rechten Weg— برینی طوغری یوله سوق ایتمك|| (مجا) das Wasser auf seine Mühle— تعلیجی کسری کبی کندینه یونتمق، صویی کندی دکرمننه چویرمك.

Leiter (ـَـ ا م) a. ㊵ [leiten] (اشخاص حقنده) کذا —in (ا مؤ) ㊿ سوق واداره ایدن رهبرلك، دلالت ایدن|| قوللانان، اداره ونظارت ایدن|| (اشیا حقنده) (حکم) — des ele'ktrischen Stromes ناقل الکتریق|| [قدیم آلمانجه leitera] (اکثریا) متحرك نردبان.

Leiter,,... (ـَـ ...) —baum (ا م) متحرك برنردبانك آغاجی|| —ersteigung (ا مؤ) (ع) (جناستیقده) نردبان کبی امال اولمش آغاج اوزرینه چیقمه، بوراده یاپیلان جناستیق تعلیمی|| —sprosse (ا مؤ) باصامق، قدمه (متحرك نردبان حقنده)|| —wagen (ا م) کناری پارمقلقلی یوك آرابه‌سی.

Leitha (ـَـ ا خا مؤ) (inv.) (جغر) آوستریا ایله مجارستان آره‌سنده حدودی تشکیل ایدن نهرك اسمی.

Leitung (ـَـ ا مؤ) ㊾ [leiten] سوق واداره، نظارت؛ یوروتمه، کمشیت، اداره، رؤیت|| تنظیم وتسویه|| حکومت|| die—in die Hand nehmen عنان (حکومت) ادارهیی النه آلمق|| نقل وایصال|| صویولی، مجرا|| (پوسته‌ده) Speditio'n= .

Leitungs,,... (ـَـ ...) —draht (ا م) (صنعه) (تلغرافده) ناقلك خدمتنی کورن تل|| —rohr (ا لا) مجرالق ایدن بورو|| —vermögen (ا لا) (حکم) قوهٔ ناقلیه|| —fähig (ا مؤ) نقل اوله‌بیلور|| نقل وایصال ایده‌بیلور|| سوق واداره‌یه مقتدر|| (حکم) الکتریق ویا حرارتی نقل ایتمك خاصه‌سنی حائز اولان، ناقل الکتریق ویا حرارت.

Lektion (ـِ (ـ) ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه lss] درس|| اوکره‌نلمك ایچون ویریلان شی.

Lektor (ـَـ ا م) ㊸ [لاتینجه] —der neueren Sprachen (an einer Universität) (بردار الفنونده) السنهٔ جدیده معلمی.

Lektüre (ـَـ ا مؤ) ㊾ [فر] اوقومه، قرائت؛ اوقومغه، قرائته مخصوص شی، کتاب (کذا =Belesenheit.)

Lemaner (ـَـ ص) (inv.)، lemanisch ایکیسیده ㉔ [لاتینجه] (جغر) lemaner ویاخود : lemanischer See لمان ویاخود جنوره کولی.

Lemberg (ـَـ ا خالا) ㊻ (جغر) غالیچیانك مقرادارهسی.

Lemmer (ـَـ ا م) ㊳ Lemming ㊵ a. (تا طبیعه) نوروچیا فاره‌سی.

Lemni-er (ـَـ (ـ) ـَـ ام) ㊵ a.، —in (ا مؤ) ㊿ لیمنی اطه‌سی سکنه‌سندن اولان؛ لیمنیلی.

Lemur (ـَـ ا م) ㊸ [لاتینجه] (اسا) جادی، قره قونجولوز، خیال|| (تا طبیعه) ماکی تعبیر اولنور میمون نوعی.

Lena (ـَـ ا خا مؤ) ㊻ (جغر) سیبریا نهرلرندن لنا.

Lende (ـَـ ا مؤ) ㊸ (بوبرکلرك بولندیغی محل) بوکور|| بل|| قالچه؛ اویلوق.

Lenden,,... (ـَـ ...) —knochen (ا م) (تشر) قالچه کمیکی|| —braten (ا م) (آشجیلقده) فیلتو (تعبیر اولنان صغیرك یان پارچه‌سی)|| —schmerz (ا م) بوکور آغریسی، صانجیسی =weh— (ا لا).

Lene (ـَـ اخا مؤ) ㊽ (عمو) Magdale'ne ویاخود Hele'ne کلمه‌لرینك صورت مختصره‌لری) ماده‌لن، هله‌ن.

Leng (ـَ) [فلمنکجه] Lengfisch، (ـَـ) ایکیسیده: (ا م) ㊳ (تا طبیعه) ایری یاین بالغی.

Lenkbar (ـَـ ص) ㉑ [lenken] سوق واداره‌سی قابل، توجیه اوله‌بیلور، قوللانیله‌بیلور، ضبط واداره اولنه‌بیلور.

Lenken (ـَـ فعـ متع، فعـ لا +) و —sich (فعـ مطا) ㉑ a.|| اکثریا : —(sich) تحریك واداره ایتمك، (حرکت ایتمك، اداره اولنمق)|| چویرمك، دوندرمك، دوزمك، صره‌سنه قومق|| سوق ایتمك؛ توجیه ایتمك، دوندرمك|| چویرمك (برشیئه، برطرفه طوغری)|| اداره ایتمك، تحت حکومت واداره‌سنده بولندیرمق|| قوللانمق|| Jemandes Aufmerksamkeit auf etwas— برینك دقتنی برشی اوزرینه جلب ایتمك.

Lenksam (ـَـ ص) ㉔ [lenken] سوق واداره‌سی سهیل، قولای قوللانیلور|| (اویغون طبیعتلی) اویصال؛ ملایم، مطیع؛ سوز آکلار.

Leno-Musselin (ـَـ ام) ㊳ (تجا) پاموق تولبند، غاز.

Lenore (ـَـ ا مؤ) ㊸ (والقیز اسمی) Leono're= .

Lenz (ـَ ا م) ㊳ ايلك بهار (Frühling=) .

Leo (-ـَ ام) ㊻ (واقتيزاسمى) لئون .

Leoben (ـَـ- ا خالا) ㊻ (جغر) (آوستريا شهرلرندن) لئوبه‌ن ، بعضا كذلك لوبه‌ن .

Leon (ـَ- ا خالا) ㊳ (جغر) اسپانيا ولايتلرندن برى || (بو اسمده‌كى شهر) لئون .

Leonidas (ـَـ- اخام) (*inv*) [روم] لئونيداس .

Leonore (ـَـ- امؤ) ㊽ (واقتيز اسمى) لئونور .

Leopard (ـَـ- ام) ㊳ ياخود ㊶ [لاتينجه leopardus] (تا طبيه) پلنك ، پارس دنيلان يرتيجى حيوان .

Lepanto (-ـَ- ا لا) ㊻ (جغر) (يونان شهرلرندن) له پانت بلده‌سى .

Lepidopteren (ـَـَـ- جمع لا) (*inv.*) [روم] (تا طبيه) ايپجه پرتوزله قاپلى وورد قنادلى كلبكلر ايله سائر بوجكلرانواعى خرشفى الجناح .

Leporello (-ـَـ- اخام) ㊻ (دون ژوآنك خدمتجيسى) لپورللو .

Lerche (ـَ ا مؤ) ㊳ (تا طبيه) تويغار ، چايرقوشى .

Lernen (ـَ فع متع وفع مطا) ㉑ a. اوكرنمك ، تحصيل ايتمك || auswendig— ازبراوكرنمك || bei einem Lehrer— برخواجه‌دن اوكرنمك ، درس آلمق || gelernt (اسم مفعول وصفت) ㉔ اوكرنمش ، تحصيل ايتمش ، كورمش .

Les-art (ـَ ا مؤ) ㊾ [lesen] صورت قرائت || (مجا) nach der gewöhnlichen— مالك ، هركسك روايتنه نظراً .

Lesbar (-ـَ ص) ㉔ اوقوناقلى ، اوقونور صورتده || اوقومغه كلير ، اوقومغه شايان || حل اولنه‌بيلن ، اوقونه‌بيلان .

Lese (ـَ ا مؤ) ㊳ [lesen] ميوه‌لرك سنوى قوپارلمسى ، طوپلانمسى || بو موسم || (اوزوم حقنده) باغ بوزومى || (كاغد اويوننده) برديكر كاغدله آلنان ، قالديريلان كاغد ؛ بوصورتله كاغد آلمه ||Stich= || Aus-lese= .

Lese„… (ـَ …) [lesen] —äpfel (جمع م) (تقريباً) طوپلانلش الما || —freund (ا م) قرائتى سوركسه || قرائت آرقداشى || —halle (امؤ) ، —kabine'tt (ا لا) قرائت اوطه‌سى ، قرائتخانه || —zimmer (ا لا) =halle— || zeit— (ا مؤ) ميوه طوپلامه زمانى .

Lesen (ـَ فع متع وفع مطا) ⑳ l. [قديم آلمانجه lësan] [sammeln اوقومق، قرائت ايتمك || (اوقوركن ايديلان اخطار) —Sie nur weiter ! اوقويكز، دوام ايديكز || (اموردينيه) : Messe— دعا اوقومق || (مجا) (عمو) Jemandem die Epi'stel , das Kapi'tel, die Lektio'n , die Leviten , den Psalter, den Text— برينه ايوجه درس ويرمك ، طوناتمق، ايوجه اوقومق || heute wird nicht gelesen بوكون درس ، مكتب يوق || (زرا) (بربرينى متعاقب آلمق) طوپلامق ، قالديرمق ، قوپارمق ودوشيرمك .

Lesens-werth (ـَـ ص) ㉔ اوقومغه لايق ، شايسته .

Leserlich (ـَـ ص) ㉔ [lesen] اوقوناقلى ، اوقونور :

Lesghi-er (ـَـ ا م) ㊵ a. ، in— (ا مؤ) ㊿ (كورجى نسلندن) لزكيلر .

Lethargie (ـَـ- ا مؤ) ㊳ [روم] (علم امراض) (حسياتى غائب ايدر درجه‌ده بايغينلق) نوم مستغرق ، ليثارغوس || (كذا مجا) عطالت ، اهمال .

Letten (ـَ ا م) ㊵ b. [قديم آلمانجه letto=لاتينجه Lehm lutum] باچيق ، طين ، لوله‌جى چامورى .

Letter (ـَ ا مؤ) ㊳ (Buchstabe=) || (مطبعه‌ده) مطبعه حروفاتى ، يازيسى || (عو) Leiter= .

Letzen (ـَ فع متع) (فع مطا) و—sich ㉑ c. (sich)— er-quicken=(sich) || سويندرمك ، تسرير ايتمك || (عمو) لذت ، حظ ، صفا ويرمك .

Letzt (ـَ ص) ㉔ صوك ، نهايت ، غايه || in den—en Zügen liegen جان چكشمك درجه‌سنده اولمق ، صوك نفسى تقرب ايتمش اولمق || letztere(r) (م) ، كذا : letztere (ا مؤ) و(s) (لا) ㉔ نهايتكى || (ضرمثلا) die letzten bekommen das Beste تكه‌يى بكليان چوربايى ايچر || den letzten beißen die Hunde صوكه قالانطونه‌قاليرLetzt|| (ا مؤ) (*inv.*) (*sans pl.*) نهايت ، صوك .

Letztens (ـَ حا) صوك دفعه‌ده نهايت دفعه ، صوكنده .

Letzt-hin (ـَ ـَ كذا : ـَ ـَ حا) صوك وقته ، نهايته طوغرى ، صكره‌لرى || يكنده ، يوقينده ، يكنلرده .

Leu (-ـَ ا م) ㊶ Löwe= .

Leucht„… (ـَ…) —appara't (ا م) (صنع) آلت تنويريه || —käfer (ا م) (تا طبيه) آتش بوجكى || —qualle (امؤ) (تاطبيه) كيجه پارليان بوجك وقوردلره تعبير اولنور || —schiff (ا لا) (بحر) فنارلك خدمتى كورن كمى || —thurm (ام) (بحر) فنار (قله‌سى) || —wurm (ا م) (تا طبيه) Joha'nnis-würmchen= .

Leuchte (ـَ ا مؤ) ㊳ [leuchten] ضيالى جسم ، مضى اولان برشى || نير ، كونشله آى ، نيرين (كتب مقدسه اصطلاحى) مشعله ، موم ، شمع ، شوق || نور، ضيا || بيوك فنار ، فانوس || (بحر) ليمان وساحل فنارى || (غ) مخابرات ليليه وسائره‌ده مستعمل عادى ويا الكتريق فنارى .

Leuchten (ـَ فع لا +) ㉑ b. [قديم آلمانجه‌ده Licht machen : liuhtan] نشر ضيا ايتمك ، پارلامق ، تنوير ايتمك ، پارلدامق ، شعله پاش اولمق || (بحر) (كونش ويا آيك عكس ضياسيله) پارلدامق ، ايشلدامق || (مجا) Das leuchtet in die Augen بوانسانك كوزينه چارپار ، عيان وآشكاردر ، بس بللى || Jemandem (وياخود : Jemand nach Hause)— (فع متع) برينى‌فنارله‌كوتورمك || (مجا) (عمو) —Jemand)heim : ياخود) Jemandem (مرا . heimleuchten) .

Leuchter (ـَ ا م) ㊵ a. [leuchten] شمعدان .

Leugnen (ـَ فع متع) ㉑ b. انكار ايتمك ، etwas steif und fest— برشيئى قطعياً ، كليا انكار ايتمك ، قبول وتصديق ايتمامك || —es ist nicht zu قابل انكار دكلدر ، انكار اولنه‌مزكه .

Leukadia (ـ(ـ)ـَ- ا خا لا) ㊻ (جغر) يونان دكزنده كائن آطه‌لردن لوقاديا .

Leumund (ـَ ا م) ㊳ (*sans pl.*) شهرت || in bösen—bringen آخرك شان وناموسى اخلال ايتمك ، دله دوشورمك .

Leute (ـُ ـَ جمع م) ㊳ بعضاً : Leut' (*inv.*) آدملر ، كمسه لر ‖ unsere— بزم آدملرمز ، بزمكيلر ‖ seine— (اونك آدملری) آنك اوشاقلری ‖ خلق ، عالم ، ناس ‖ was werden die—dazu sagen ? بوكا هركس نه دیه‌جك ؟ عالم ، هركس بوكا نه دیر ؟ ‖ es sind—bei ihm ‖ انسان اونك یاننده مسافر وار ، آدم وار (آدملر) ‖ aus Kindern werden— چوجقلر بیویه‌رك آدم ، بیوك اولورلر ‖ (ع) (ضابطانك غیری اولانلر) عسكر ، نفرات ، سلاح اندازان .

Leut(e)nant (ـ(ـ) ـَ ا م) ㊶ (م ا . Lieutenant) .

Leut-selig (ـَ ـَ ـَ ص) ㉑ هركس طرفندن سویلان ؛ هركسی سون ، هركیمسه یه اعتبار والتفات ایدن ، ملطف ، منعم ، ملتفت ، كولر یوزلی ‖ خیر خواه .

Levante (ـَ ـَ v - ا مؤ) ㊸ (*sans pl.*) [فر] (جغر) لوانت ، آوروپاده داخل شرق ممالكی ، اقطار شرقیه .

Leviathan (ـَ (ـ) v - ا م) ㊶ كتب قدیمه‌ده مذكور غایت بیوك بر دكز حیوانی .

Levit (ـَ v - ا م) ㊶ [عبر] اولاد یعقوبدن لوینك نسلنه منسوب اولوب اسرائیلیلر مذهبنجه اجرای آیین امتیازنی حائز اولان كیمسه .

Levkoje (ـَ ـَ صورت تلفظی - lèfe-kèû'-ĕ در امؤ) ㊸ [روم] (نبا) شبوی ، منثور دنیلان چیچك (بیاض منكشه) .

Lexikon (ـَ ـَ ا لا) ㊽ [روم] لغات كتابی ، قاموس ، دیكسیونر .

Leyer (ـ ـَ ا مؤ) ㊸ . Leier= .

Liane (ـَ ـَ امؤ) (نبا) ㊸ [فرانسزجه lier كلمه‌سندن آمریقانك بر نوع صارماشیقلی نباتی ، نباتات متشبثه .

Libanon (ـَ ـَ اخا لا) ㊶ (جغر) جبل لبنان .

Libell (ـَ - ا لا) ㊳ [لاتینجه] (رسالهٔ) هجویه .

Libelle (ـ ـَ - امؤ) ㊸ [لاتینجه] تسویه آلتی ، تسویه روحی ‖ (تا طبیعه) یوسفجق ، درت قنادلی قیزبوجكی .

Liberia (ـ(ـ) ـَ - ا خا لا) ㊶ [لاتینجه] (جغر) آفریقای غربیه‌ده كینه ساحلنده تشكل ایتمش سیاهلر حكومتی (حكومت) ، لیبریا .

Libretto (ـَ ـَ - ا لا) ㊶ [ایتا] (جمع اوله‌رق كذا .. etti) اوپرا كفته‌سی ، لیبرتتو .

Liby-en (ـ (ـ) ـَ ا خا لا) ㊶ مصرده لیبی صحراسی .

Licht (ـَ ا لا) ㉗ آیدینلق ، ضیا ، نور ‖ Das—der Welt erblicken دنیایه كلمك ، طوغمق ‖ پارلاقلق ، آچیقلق ، براقلق ، صافیت ‖ das—fällt von oben herein ‖ كون (ضیا ، كون) كونش یوقاریدن كیریور ، كلییور ‖ —des Mondes ضیای قمر ، ماهتاب ، ‖ (Mond=schein =) mattes— كور ، خفیف ، ضعیف ضیا ، ایشیلق ‖ (ضرب مثل) wo—ist, (ضیانك ، ایشیغك اولدیغی یرده da ist auch Schatten كولكه ده واردر) هرشیئك پرده ترسی واردر ، پرده عكسی طرفی واردر ؛ كل دیكنسز اولمز ‖ an's—kommen عیان اولمق ، میدانه چیقمق ، طوغولمق ‖ gehen Sie mir aus dem—e! كولكه ، قرانلق ایتمه ! ‖ Jemand hinter's—führen بركیمسه‌یی آلداتمق ، یوتمق ‖ نشر ضیا ایدن اشیا ، اجسام ‖ (صفحات قمر حققنده) das neue— یكی آی ، هلال ‖ كولكه‌سز محل ، آچیق بر (رسم حققنده) ‖ (تنویر خصوصنده معین ومستعمل اولان شیلر) (شمعدان ، فنار ، قندیل ، لامبه ، شمعه) آیدینلق ، ایشیق ‖ (آوجیلقده) برحیوانك : —er (جمع) كوزلری .

Licht (ـَ ص) ㉔ [Licht] ضیالی ، پارلاق ؛ (رنك حققنده) آچیق ‖ es wird— آیدینلق اولمغه ، اورته‌لق آغیرمغه ، شفق آتمغه باشلادی ‖ آره‌لقلی ، آره‌سندن اوته‌سی كوریله‌بیلور صورتده اولان ‖ (صیق كله‌سنك مقابلی) سیرك ، آره‌لری زیاده آچیق ‖ —e Stelle in einem Walde براورمانك آغاجسز ویا آغاجلری سیرك ، كسیك اولان محلی ‖ (معما) آیدینلق ، كون ، آیدینلق باجه‌سی ‖ آره‌لق das Lichte ایكی شیئك آره‌سنده‌كی آچیقلق ، بوشلق .

Licht„... (ـَ ...) —blau (ص) آچیق ، پارلاق ماوی ‖ —blick (ا م) قیصه ، چابوق پارلق ‖ قرانلق بركیجه‌ده هواده اولان آچیق ، پارلاق برمحل ‖ —bild (ا لا) فطوغرافله رسم آلوب برمعدن صفحه‌سنك اوزرینه كچیرمك صنعتی ، داكراصولی ‖ (كاغد اوزرنده) فطوغرافی ‖ —druck (ام) فطوغرافی باصلمغه مستعد قلمرق طبع ایتمه ‖ —halter (ام) شمعدانجی ‖ —hell (ص) پارلاق ‖ —hof (ا م) (معما) آرقه طرفده بولنان اوفق آولی ‖ —holz (ا لا) (Schwarz=,Nadelholz نك مقابلی) یاپراقلی آغاج ‖ —lehre (امؤ) مبحث ضیا ‖ —manschette (امؤ) مومك اوزرینه طاقیلان متحرك ، رنكلی ویا رنكسز جام پارجه‌سی ‖ —meß , —messe (امؤ) قتولكلرك شباط ایكیسنده‌كی كونلری ‖ —messer (ا م) (حكم) ضیانك درجهٔ قوتنی اولچمكه مخصوص آلت ، مقیاس الضیا ‖ —putze (امؤ) ، ویاخود : —putz=Schere (ا م) موم مقاصی ‖ —schirm (ا م) اوجاق پرده‌سی ؛ كوز سپری ‖ —schnuppe (امؤ) یانمش قندیل فتیلی اوجی ‖ —seite (امؤ) كون ، كونش ، ضیاء آیدینلق طرفی ‖ (مجا) ایو ، مساعد ، اوغورلی كون ، طرف ، موافق وقت ‖ —stumpf (ام) یانمش موم ، قندیل اوجی ‖ —talg (ام) (موم اعمالنه مخصوص) ایچ یاغی ، شحم ، طوك یاغی ، مراع ‖ —weihe (ا مؤ) = —meß ‖ —weite (ا مؤ) (معما) آیاق ، دیرك وامثالی آره‌سنده اولان آره‌لق ، آچیقلق ، مسافه ‖ —welle (امؤ) (حكم) ضیا طالغه‌سی ، ضیانك تموج ایتمسی .

Lichten (ـَ فعمتعد) و — sich (فعمطا) b. ㉑ [Licht] تنویر واضائه ایتمك شعله‌لندیرمك ، آیدینلاتمق ‖ منوراولمق ، شعله‌لنمك ، آیدینلانمق ‖ (برآغاجك قورو دالرینی كسمك ، سیرلتمك ‖ چوق تلفاتی موجب اولمق ‖ [Leicht] (بحر) یوقاری قالدیرمق ، چكمك ‖ (بركمینك) یوكی خفیفلشدیرمك ، بوشالتمق .

Lichter (ـَ ا م) ㊵ a. (ع) (طوبجیلقده) آتش ویرمكه مخصوص فیتیل ‖ (بحر) برواپور ، كمینك اشیاسی طولدیروب بوشالتمق ، ایندیروب بیندیرمك خصوصنده مستعمل اوفق كمی ، واپور .

Lidern (ـ ـَ فعمتعد) a. ㉑ (صنع) [Lied] (ماكینه) كوسله وسائره قاپلامق ، صارمق ، بونلرله تجهیز ایتمك .

Lieb (ـَ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه herz-gewinnend : liup] سوكیلی ، عزیز ، معزز ؛ سویملی ‖ das—e (tägliche) Brot (هركونلك مبارك) اكمك ‖ der—e Gott جناب حق ‖ es ist mir—, daß.... بن . . . ، سه چوق ممنون اولورم ،

اولمجغز || Jemand, etwas—haben برینی ، برشیئی سومك ؛ (تعشق ایتمك) || lieber دها كوزل || (حا) دها ایو || je länger, je—er نقدر اوزون اولورسه، دوام ایدرسه اوقدر ایو اولور؛ (تبا) خانم الی || —er sterben als leiden چكمدن ایسه اولمك دها ایودر || liebst (الكسوكیلی، الكعزیز، الكزیاده خوشلانیلان) Das habe ich am—sten بونی الك زیاده سورم ، الك زیاده سودیكم بودر || Liebe(r) (ام) Liebe ، (امؤ) ㉑ mein Lieber! دوستم ، سوكیلم ، عزیزم ، مونشر ! || meine Liebe! دوستم، سوكیلم ، عزیزم !

Lieb„... (‥‥) —werth (ص) عزیز، سوكیلی ومحترم || —äugeln (فعلا+) معنالی ، عشقله قاریشیق نظر ایتمك ، كوز اشارتی ایتمك ، غمزه‌لشمك || —haber(in) (ام ، امؤ) برینك بلالیسی ، عاشق ، عاشقه ، كوكلی || (برشیئی سون برشیئه مراق اولان) مراقلی || —kosen (فعمتع وفعلا+) سومك ، سویشه‌رك قونوشمق ، شوخانه لقردی سویلك ؛ اوخشامق ، نوازش ایتمك || —stöcke (ام) (تبا) یابانی كره‌ویزی .

Liebchen (الا) ④⓪ b. (Lieb كله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) جانم ، جكرم ، شكرم ، یاوروم ، سوكیلم ، كوكلم ، الماسم ، ایكی كوزم || (ضرمثل) Jeder findet sein— schön قوزغونك بیله یاوروسی كندینه كوزل كورینورمش .

Liebe (امؤ) ⑤③ سوكی ، محبت ، عشق || mit— (ضرمثل) || —zum Vaterlande محبت وطنیه — erreicht man mehr als mit Gewalt انسان طاتلیلقله ییلانی دلیكندن چیقاریر || die —ist blind (عشق كوردر) عشق وسودا ، محبت هر شیئی كوزل كورر || (ضرمثل) Lust und—zum Ding macht alle Müh' und Arbeit gering آرزو وهوسله یاپیلان شی پك قولای ، آسان اولور ، استك ، محبت اولدقدنصكره انسان هرشیئی یاپار || تزاكت || لطف ، ایولك thun Sie mir die— لطف ایدیكز ، قوزم ···· بكا یاپیكز ، ویریكز والخ .

Liebe„... (‥‥) —glühend (ص) آتش عشق ایله مالا مال، آتشلی، حرصلی || —bang (ص) بلای سودا ، (محبت) دن قورقان || —diener (ام) طالقاووق ، مداهنه‌جی || —voll (ص) محبتلی ، خالص ، شفقتلی .

Liebeln (فعلا+) ㉑ a. [lieb] سومك ، عاشقلق ایتمك || برسووب براوتوتمق || mit Jemandem— بریله سویشمك ، جلوه ، ناز ایتمك ، كولوب اوینامق .

Lieben (فعمتع ، فعلا+) و—sich (فعمطا) ، (فعمشاركت) ㉑ a. سومك، محبت ایتمك || (sich, einander)— برینی سومك ، سویشمك || یكدیكرینه علاقه، محبت ایتمك ، عاشق اولمق ، كوكل ویرمك .

Liebens„... (‥‥) —werth (ص) سولمكه ، كوكل ویرلكه شایان || —würdig (ص) سویملی ، نازك ، كبار ، طاتلی ، خوش ، لطیف ، تربیه‌لی ، انسانیتلی .

Liebes„... (‥‥) —pfand (الا) چوجق ، ثمرهٔ محبت || —apfel (ام) طوماتیز (طوماته ، طوماتس) || —brief (ام) محبتنامه || —erklärung (امؤ) اعلان عشق || —göttin (امؤ) عشق ، سودا الیهه‌سی || —mahl (الا) ایلك خرستانلر زماننده كلیساده ینیلان

عمومی طعاملر || ایفای اخوت اوزره ینیلان یمك (رسمی محللرده شنلك كونلری استقبال ووداع وامثالی زمانلرده ویریلان ضیافت ، ینیلان یمك) .

Lieblich (ص) ㉔ [lieb] خوش، لطیف، سویملی || كوزل، پاك ، ممیز || (یمك حقنده) لذیذ ، نفیس || (برموقع حقنده) خوش ، منظره‌سی لطیف ، فرحفزا ، اشتها آچان .

Liebling (ام) ㉞ [lieb] سوكیلو ، كوزده ، مقبل || نازلو، سویملو || نازلی بیودلمش، تربیه‌سز آلشدیرلمش چوجق .

Liebschaft (امؤ) ④⑨ [lieb] مناسبت لا ابالیه، چابوق كلوب كچن عشق .

Lied (الا) ㉗ شرقی، توركی، شعر؛ قصیده ، مرثیه ، مدحیه || (مجا) davon kann ich auch ein—(chen) singen بوكا برازده بن وقوفم واردر، براز بنده چاغارم || [قدیم آلمانجه hlit=Deckel] متروك اولمرق: Deckel, Fenster-laden الیوم بعضاً Augenli(e)d مقامنده مستعملدر .

Lieder„... (‥‥) —buch (الا) شرقی كتابی || قصیده نامه || —strophe || —tafel= (ام) —kranz (امؤ) ایكی مصراعدن عبارت بربیت ، شرقی قطعه‌سی || —tafel (ام) شرقی، شعر، تغنی جمعیتی؛ موسیقی مكتبی .

Liederlich (ص) ㉔ [Leicht] دقتسز، اهمالجی || ترتیبسز ، سونه‌په ، پاچاسی دوشوك || er Kerl— اخلاقسز، پیس ، مردار حریف || —gekleidet gehen اوسق باشی پیس كزمك ، تمیز كیتمامك .

Lief(e) (⏑)(⏑) laufen فعلنك زمان حالیله صورت انشائیه ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lieferant (ام) ㉛ [liefern] متعهد، ملتزم، بر یره مال ویریلان .

Liefern (فعمتع ، فعلا+) a. ㉛ و—sich (فعمطا) [فرانسزجه livrer كله‌سندن] ویرمك ، تسلیم ایتمك || ترك ایتمك ، براقمق || یایمق ، ایتمك || Jemandem etwas— برینه برشی بولمق، صاتمق، ویرمك || er liefert uns schlechte Waare ویاخود او بزه فنا خدمت ایدیور ، فنا مال ویریور ، ویردیكی مال ، كوردیكی ایش برشیئه یراماز || Arbeit (ع) eine Schlacht— بیوك برمحاربه ایتمك (قدیمدن میدان محاربه‌سی تعبیر اولنان بللی باشلی برمحاربه یاپمق) .

Liegen (فعلا+) f. ⑳ یاتمق || كائن اولمق، بولنمق || die Stadt liegt nördlich von Berlin ... شهر برلینك شمالنده كائندر || hier liegt ... (مزار طاشی اوزرنده) die Ursache liegt am Tage ... بوراده مدفوندر (ایشك) اصلی ، اساسی بللیدر ، سببی معلوم || er liegt am Fieber krank اوصیتمه‌دن (خسته) یاتیور || was liegt Ihnen dran? بوندن‌سزه نه ؟ سزجه نه اهمیتی اوله بیلور ؟ || an wem liegt Das? (بونده) قباحت كیمده؟ قباحت كیمك ؟ || Das Haus liegt auf einem Hügel او برتپه‌نك اوزرینه مبنیدر، یاپلمشدر || die ganze Last liegt auf mir بتون یوك بكا یوكلندی، هپسی بكا تحمیل اولندی || —auf den Tod krank اولوم حالنده خسته یاتمق || Das liegt mir schwer auf dem Herzen ایچمه ، یوركمه درد اولدی || Das liegt außer dem Bereiche der Möglichkeit

Ligue (ـُـ ا مؤ) ⑤③ صورت تلفظی: (lî'-ghĕ) [فر] == Liga .

Liguri-en (ـ) (ـ) ـُـ ا خا لا) .b ④⓪ (جغر) ایتالیانك شمالنده وجنوه کورفزی قربنده لیغوریا قطعه‌سی .

Liguster (ـُـ ام) ⑤⑥ [لاتینجه] (نبا) قینا آغاجی، قورت باغری فداتی .

Likör (ـُـ ا م) ⑤⑥ یاخود ③⑧ [فر] راقی ، عرق ، قونیاق، فرنت ، کوراسساو ، بندیکتین کبی قوبو مشروبات .

Lila (ـُـ) [روم] (نبا) کذا Lilak (ـُـ) (ا م) ⑤⑥ == Flieder لیلاق‖ (ا لا) ⑤⑥ و (صـ) (inv.)کذا: „blau— (ا لا وصـ) مور (رنك) .

Lili-e (ـ) (ـ) ـُـ ا مؤ) ⑤③ [فارسیدن مأخوذ لاتینجه] (نبا) زنبق چیچکی .

Liman (ـُـ ام) ⑤⑥ [روجه‌دن مأخوذروسجه] (جغر) لیمان.

Limette (ـُـ امؤ) ⑤③ [فر] (نبا) طاتلی لیمون .

Limito (ـُـ ا لا، ا م) ⑤⑥ ، Limitum (ـُـ ا لا) ⑤⑧ [لاتینجه] تجارتده فیئات مقطوع ، تعیین اولنمش فیئات .

Limonade (ـُـ ا مؤ) ⑤③ [ایتالیانجه „ فرانسزجه] لیموناطه .

Limone (ـُـ ا مؤ) ⑤③ [فارسیجه limân دن مأخوذ ایتالیانجه] (نبا) لیمون ‖ لیمون آغاجی ‖ == Limette .

Linde (ـُـ امؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه lintâ] (نبا) اخلامور.

Lindern (ـُـ فـ متعـ) و —fich (فـ مطا) .a ②① ملایملشدیرمك، یموشاتمق؛ تخفیف ایتمك، آزالتمق‖ راحتلشدیرمق‖ (طب) —des Mittel (ا لا) لینت علاجی .

Lind-wurm (ـُـ) ②⑤ (علی‌الخصوص اژدردنیلان حیوان موهوم) دراغون .

Lineal (ـُـ ا لا) ③⑧ [لاتینجه li'nea] جدول تخته‌سی ، مسطر .

Linear (ـُـ صـ) ②④ [لاتینجه] چیزکی‌یه متعلق، چیزکی ایله حاصل اولان، خطی .

Lini-e (ـ) (ـ) ـُـ ا مؤ) ⑤③ [لاتینجه li'nea] خط ، چیزکی ‖ in einer—aufftellen برصره‌یه (قومق) دیزمك‖ —halten استقامتدن، صره‌دن چیقمامق ، (یازی یازارکن) سطرلری چارپولتمامق ‖ (ع) استقامتی بوزمامق ، استقامتدن چیقمامق‖ fich auf gleiche—mit Jemandem ftellen(مجا)‖ برینی کندیله ، کندوبی بریله برابرطوتمق(قطعاتی) .

Lini-en„ ... (ـ ... (ـ) ـُـ) —blatt (ا لا) چیزکیلی آلتلق (یازیده مستعمل) ‖ —fyfte'm (ا لا) (موسیقی) نوطه‌لرك یازلمسنه مخصوص وبش خطدن مرکب ترتیب ‖ —truppen (جمع مؤ) صف ، نظامیه عسکری (قطعاتی) .

Lin(i)i(e)ren (ـُـ) (ـ) - فـ متعـ) .a ②① [لاتینجه] Papier— کاغدچیزمك ، چیزکیلی کاغدك چیزکیلرینی چیزمك.

Link (ـُـ صـ) ②④ صول، یسار‖ (مجا) Sie find wohl heute mit dem—en Beine zuerft aufgeftanden سزبن ایدرسه‌م بوکون صولطرفکزدن قالقدیکز ، قالقمش اولملیسکز؟ ‖ —fein (صاغ الی برینه صولی قوللانمق) صولاق اولمق ‖ —e Seite ایچ طرفه کلوب کورنمیه‌جك اولان طرف ، ترس‖ des Tuches, Strumpfes, ... الخ چوقه‌نك، قماشك ، چورابك ایچ ، ترس طرفی، ایچ یوزی، ترسی.

بوشی دائرۀ امکانك خارجنده در ‖ —durch einander قارمه قاریشیق بولنمق(پرده)‖(نشان وضعیتنده) —im Anfchlage (یاتەرق) نشان وضعیتنده اولمق ‖ —in Garnifo'n برموقع عسکریده بولنمق ‖ Das liegt mir im Sinne بونم ذهنمی، فکریمی اشغال ایدییور ‖ Das liegt in meiner Macht بونم قوۀ اقتدارم داخلنده در، بن بونی یاپا بیلیرم ‖ (ع) unter Schloß und Riegel— آچیقده قومق‖ im Felde— کلید آلتنده یاتمق، بولنمق (بحر) vor Anker— تیور آتمش اولمق ‖ Jemandem zu Füßen— برینك آیاقلرینه قپانمق؛ خاکپای اولمق ‖ wie liegt die Sache ? ایش نه حالده ، نه‌مرکزده؟ نصل اولدی(او) ایش؟ ‖(تجا) das Tuch liegt zwei Ellen breit چوقه‌نك ، قماشك اکی ایکی اندازه‌در ، ... قدر اکی وار ‖ —bleiben یاتوب قالمق ،.دوشدیکی یرده قالمق ‖ (برقضایه اوغرامش شمندوفر حقنده) طورمق ، یاتمق ، توقف ایتمك ‖ etwas—laffen یاتیرمق ‖ اونوتمق؛ آرقه‌سی‌آرامامق‖ (مجا) Jemand links —laffen برینی اهمیتسز کچمك ، آلدیرمامق‖ fich den Rücken wund— یاتمقدن صرتی یاره، بره اولمق ، یاته یاته صرتی یرملك .

Liegend-flötz (ـُـ الا) ③⑧ طبقۀ افقیه (معدنیاتده) (مقابلی Hangend=flötz) .

Lieh(e) (ـ) (ـ) leihen فعلنك زمان حال وصیغۀ انشائیه‌سنك ماضی صورتلرینك برنجی واوچنجی مفردشخصلری) .

Lien (ـ ا مؤ) ④⑨ (بحر) ایلجه ایب == Leine .

Lies (ـ) lefen فعلنك صورت امریه‌سنك ایکنجی شخصی) .

Liefch-gras (ـُـ الا) ②⑥ (نبا) فصیلۀ نجیلیه‌دن چایر اوتی.

Lieschen (ـ ـُـ الا) .b ④⓪ کله‌سنك Liefe صورت تصغیریه‌سی) کوچك الزا ، لیزاجق .

Liefe (ـُـ ا مؤ) ④⑧ (وافتیز اسمی) الزا ، لیزا ‖ (بعضاً کنج برقادین، قیزحقنده) dumm—e دلی قیز ، روقیش‖ (ا مؤ) (جمع: n—) خنزیر ، قاز وامثالی حیوانك دریلرینه بتیشیك یاغ .

Liefeft ویاخود: lieset ، liest ، ویاخود liest (ـ) (ـ) (lefen فعلنك زمان حالنك ایکنجی واوچنجی شخصلری) .

Li(e)s-pfund (ـُـ ا لا) ③⑧ [فلنکجه lijspond] لیزپوند دنیلان وتعیین ثقلتده استعمال اولنان واحد قیاسی (Schiffspfund $\frac{1}{20}$ ==) .

Ließ(e) (ـ) (ـ) laffen فعلنك صورت ماضیه‌سیله صورت انشائیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lieft (ـ) lefen فعلنك زمان‌حالنك اوچنجی‌مفردشخصی).

Lieutenant (ـ) (ـ) ـُـ ا م) ⑤⑥ (صورت تلفظی: lèû'te-nänte) [فر] علی‌الخصوص(ع) ملازم‖...—Frau— ملازمك حرمی، مادام لویتنانت .

Liga (ـُـ امؤ) ④⑨ [ایتا] (جمع—s) (von Cambrai)— قامبره اتفاق (١٥٠٨ سنۀ میلادیه‌سنده پاپا ایکنجی ژول ایله ایمپراطور ماقسیمیلیه‌ن ، اون ایکنجی لوئی وفردیناند داراغون آره‌سنده ونديكليره قارشو ایدیلان اتفاق) .

Ligatur (ـُـ ا مؤ) ④⑨ [لاتینجه] (موسیقی) ایکی نوطه‌یی یکدیکرینه ربط ایدن قوس‖ (جرا) قان آلمقده وسائر احوالده مستعمل باغ، خیط عاقد ‖ (مطبعه) برقاچ حرفك کرفت اولەرق برلکده یازلمسی .

Link=hand (ـَـّ) ، **Link(e)=p(f)ot** (عمو) (ـ-(ـ) ـّ) هر ایکیسیده : (ا م) (56) صولاق، یساری .

Linkheit (-ـَـ ا مؤ) (49) مهارتسزلك ، تپه‌کوزلك ، عجیملك ، صولاقلق .

Links (ـَ حا) صولده ، صولطرفده، صوله، صولطرفه ‖ (ع) **!um** — (صوله دون !) صوله یارمصول ! ‖ **um**— **!kehrt** صولدن‌کیری چرخ ! صوله‌کیری دون ! صوله یارم چرخ ! ‖ (یاکاش) **—Sie sind weit** چوق یاکاشسکز ، خطاکز وار ، یاکاشکز وار ‖ ترس طرف ، ایچ یوزی .

Linnen (ـَـ ا لا) **b.** (40) **Leinen =** .

Linon (ا م فرانسزجه تلفظ اولنـور) (56) (تجا) مرمر شاهی؛ دلبند ، غاز ، تول .

Linse (ـَـ ا مؤ) (53) مرجمك ، عدس ‖ (مرجمك شکلنده جام) عدسه .

Lipp „ ... (ـّ...) **fisch**— (ا م) لورك بالیغی .

Lippe (ـَـ ا مؤ) (53) دوداق ، لب ، شفه .

Lippen„ ... (ـَـ...) **blume**-- (ا مؤ) (نبا) ازهار ذوالفم ‖ **buchstabe**— (ا م) (غرا) دوداقله تلفظ اولنان حرفلر، حروف شفویه .

Lippig (ـَـ صـ) (24) دوداقلی، آغزلی (حیوانات ونباتات حقنده) ‖ **—„dünn** اینجه دوداقلی .

Liqueur (فرانسزجه تلفظ اولنور) (مرا . **Likör**) .

Liquidieren (ـَـ-ـَـ-فعه متعه) **a.** (21) [لاتینجه] (مختلفیه اولان) برحسابی تسویه وتعیین ایتمك؛ تصفیه ، رؤیت ایتمك قطع محاسبه ومعامله ، تصفیهٔ دیون ایتمك .

Lisch ، **lischt** (ـَ **löschen**) فعلنك صورت امریه‌سیله زمان حال ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lispeln (ـَـ فعه لا + وفعه متعه) **a.** (21) (روزکار، یاپراق، قامش وامثالی حقنده) خفیف اوتمك ، خشیردامق ، ایصلیق چالمق ‖ (صو حقنده) خشیلدامق، خفیف چاغلامق ‖ قولاغه فیصیلدامق ‖ لقردی سویلرکن دیلیله براز پلتکلمك .

Lissabon (ـَـ ـّا خا لا) (56) (جغر) (پورتکیز، پورتقال حکومتك پای تختی) لیزبون شهری .

List (ـَ ا مؤ) (49) حیله ، خدعه ، دسیسه ، قورنازلق ، حیله‌کارلق، طولاب ، دوزن، اویون، مادیك .

Liste (ـَـ ا مؤ) (53) [فر] جدول ، اسامی دفتری ، اجمال ، لیستا .

Listig (ـَـ صـ) (24) [**List**] حیله‌کار، دساس ، مادیکجی، اویونجی، مادره باز .

Liter (ـَـ ا م (ا لا) **a.** (40) [روم] **Wein**— برلیتره (بردسیتره مکعبی) شراب .

Lit(h)auen (ـَـ ا خا لا) (56) (جغر) (روسیه‌نك زیر اداره‌سنه کچن اسکی پولونیا ، لیتوآنی) لیتاوئن.

Lithograph (f ـَـ-- ا م) (52) [روم] طاش باصمه‌جی ، لیطوغرافیاجی .

Litt (ـَ) ، **litte** (ـَـ) (**leiden**) فعلنك صورت ماضیه وانشائیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Li(t)terat (ـّـَـ ا م) (51) [لاتینجـه] ارباب قلمدن محرر ، مؤلف ، ادیب .

Li(t)teratur (ـّ-ـَـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] ادبیات ، علوم ادبیه ‖ علم احوال الکتب .

Li(t)torale (ـَـّ-ـَ ا لا) (56) یالی ، ساحل، لب‌دریا .

Liturgie (ـ-ـ **gh** - ا مؤ) (53) (امور دینیـه) نماز ودعانك رسم وآیین وصره‌سی، لیتوریا .

Litze (ـَـ ا مؤ) (53) قوردون ، قیطان؛ صرمه ، سیم شرید ، البسه زه ویاکنار خرجی ، سوطاش‖ برخلاطی تشکیل ایدن بورولمش ایپلر ‖ طوقومه دستکاهنك طراق .

Livadi-en (ـ (ـ) ـ-**v**- ا خا لا) (56) (جغر) (یونانستانك قسم شمالیسی) لیوادی .

Liven (ـ **v** ـ جمع م) (**inv.**) فینلانده قومی(لیو) لر .

Livland (ـَـ **f** ـ ا خا لا) (56) (جغر) (روسیه ولایتلرندن لیووینا) لیولاند .

Livorno (-ـَـ **v** - ا خا لا) (56) (جغر) (ایتالیا شهرلرندن لیوورن) لیوورنو .

Livre (فرانسزجه تلفظ اولنوز ا مؤ) (**inv.**)، جمعی(56) بشیوزدرهم‌جدید(غرام)قدر آغیرلقده بروزن یارم‌کیلو، لیبره (آلمانیاده فوند دینور) ‖ فرانقك اسکی اسمی ‖ لیرا .

Livree (ـ-فرانسزجه تلفظ ا مؤ)(53)**Livrei**،(ـ-**v**- امؤ) (49) [فر] بیوك اولرك خدمتجیلرینـه مخصوص البسـه؛ خدمتکاره مخصوص رسمی البسه .

Lizentiat (ـ**tss**(ـ)ـَـ-ا م) (51) [لاتینجه] بردارالفنوندن ایکنجی درجه‌دن اجازتنامه ، دیپلوما آلان ‖ **der Rechte**— حقوق مأذونی .

Lizenz (ـ- ا مؤ) (49) [لاتینجه] رخصت ، اجازت، مأذونیت‖ عدم اطاعت‖ شعرك نحوقواعدی‌خارجنه‌چیقمسی .

Lizitation (ـ(ـ) **tss** -ـ- ا مؤ) (49) [لاتینجه] (عد) تقسیمی ناقابل برملك مشترکك مزایده ایله فروختی .

Lob (ـَ ونادراً : ـ ا لا) (38) (**sans pl.**) مدح وثنا، ستایش ، تحسـین ، آفرین ‖ **! Gott**— ! اللهه شکر ! حمد اولسون ! ‖ (**av. pl.**) مکافاة ، ذکرجمیل، آفرین .

Lob„... (ـ...)**gedicht**(ـ...،)—(الا)مدحیه،ثنامنظومه‌سی‖ **hudeln**— (فعه متعه) مداهنه ایتمك، برینی اوکمك ، دالقاووقلق ایتمك ‖ **preisen**— (فعه متعه) تمجید، تبجیـل ایتمك ، ثنا وتعظیم ایتمك‖ **redner**— (ا م) برینك مدح وستایشی‌حقنده نطق سویلیان .

Lobeli-e (ـ (ـ) ـ- ا مؤ) (53) (نبا) فرنکی‌اوتی، لوبلیا .

Loben (ـَ- فعه متعه) و **sich**— (فعه مطا) **a.** (21) مدح وثنا ایتمك ، تحسین وآفرین ایتمك ‖ ممنون وخشنود اولمق ‖ کندوبی مدح ایتمك ‖ (ضرب مثل) **gute Waare lobt sich selbst** ایومال‌کندی‌کندینی‌مدح‌ایدر، ایومال‌کندینی‌کوستر.

Lobens=werth (ـَ-ـ) ، **„würdig** (ـَـَـ) (صـ) (24) شایان تحسـین ، تقدیره شایان ، مدح وستایشه لایق ، شایان آفرین ، اوکولدیکنه ذکر ‖ شایان مکافاة .

Löblich (ـَـصـ یاخود ـَـ) (24) [**loben**] شایان‌مدح وستایش، ممدوح (کذاکنایه اولەرق: اودیه‌جك یوق) ، مقبول، معتبر، شایان توصیه .

Loch (ـَ ا لا) (26) دلیك‖**sich ein —in den Kopf fallen** دوشوب قفاسی دلمك ، باشی دلنمك ‖ چقور، بوشلق، قوئوق

اویوق ، یاریق ، آچیقلق || Jemandem zeigen, wo der Zimmermann das—gemacht (یاخود : gelassen) hat یرنی‌کلدیکی یولدن کیرو دوندرمك ، کیردیکی قپودن طیشاری دفع ایتمك ، قوغمق ، چیقارمق || (کمغل اویونـده) ein —schieben یوارلاغی دیکیلی آغاجلره تصادف ایتدیره‌مامك || قیصه چیقماز سوقاق || حبسخانه ، (عمو) قره غول یاتده‌کی موقت حبسخانه || (قارینك عورت یری) فرج .

Loch„... (‿‿ ...) —billard (ا لا) کنارلری دلیکلی بیلاردو || —beitel (ا م) اوجی کسکین ودوز یووه آچغه مخصوص آلت .

Lochen (‿ فع متع) ㉑ [Loch] دلمك ، چقورلشدیرمق، اویوق یاپمق .

Lock„... (‿...) —wort (ا لا) (جنب ، جلب ایچون صرف اولنان کلام ، کلمه) یمله || —vogel (ا م) چیغیرتقان قوشی || (مجا) طاتلی، خوشه کیدر برشیله جلب ایدن، جذبه چالیشان کیمسه .

Locke (‿ ا مؤ) ㉝ [قدیم آلمانجه loc] (صاچ) لولەسی، قیویرجق .

Locken (‿ فع متع) و — sich (فع مطا) ㉑ a. [—Locke] (صاچ حقنده) — sich) صاچلری لوله لوله، قیویرجق یاپمق|| قیویرجقلاتمق، لوله لوله اولمق || [قدیم‌آلمانجه lokôn] (فع متع وفع لا +) تبصبص، تملق ویا آخر صورتله قاندیرمق ، یمملك ، اوکنه یم دوکمك ، دوکولمك || (آوجیلقده) چاغیرمق .

Locken„... (‿‿...) —haar (ا لا) لوله ، (قیویرجیق) صاچ|| —kopf (ا م) لوله صاچلی باش || —papi'er (ا لا) صاچی لوله لوله طوتمق ایچون صارمغه مخصوص کاغد .

Locker (‿ ا م) ㊵ a. [locken] —in (ا مؤ) ㊿ جلب وجذبه چالیشان، اغفال ایتمك استیان (ارکك، قادین) .

Locker (‿ ص) ㉑ [وسطی آلمانجه lugge اولوب : unfest معناسنه در] ایو، صیق باغلانمامش، ربط اولنمامش، کوشك ، اویناق، صاللانیر|| (طوپراق، قوم حقنده) آیاق آلتنده ثابت‌قالمیان، (یموشاق اولوب‌طاغیلان) متحرك || —es Brot یموشـاق اکمك || ein—es Leben führen (اولدقجه) سفاهتله یشامق .

Lockern (‿ فع متع وفع لا +) ، — sich (فع مطا) ㉑ a. [locker] کوشلتمك ، کوشلمك ، صالیویرمـك ، براز قویو ویرمك .

lockig, **Lockicht** ایکیسـیده : (‿ ص) ㉔ لوله لوله ، قیویرجقلی ، لوله‌لی .

Loden (‿ ا م (ا لا) b. ㊵ [قدیم آلمانجه lodo] (چوقه اعمالنده) قبا چوقه .

Loder-Asche (‿‿ ا مؤ) ㉝ خفیف (آتشی آز) کول .

Lodern (‿ فع لا +) a. ㉑ (علو حقنده) حرکت ایتمك ، اوینامق ، (کندیسـنه مخصوص برحرکت وکورولتی ایله یانمق) علولنمك ، خار خار یانمق || برعلوکبی شـوق ویرمك || علو نشر ایتمك || (مجا) یانمق ، طوتشمق .

Loewen (‿ ا خا لا) ㊻ (جغر) (بلچیقا شهرلرندن) لووه‌ن .

Löffel (‿ ا م) a. ㊵ قاشیق ، کفچه || ein—voll برقاشیق، طولوسی|| thun, als ob man die Weisheit mit —n gegessen hätte تکمیل علوم وفنونی یمش یوتمش کبی طورانمق ، هرشیدن دم اورمق.

Löffel„... (‿‿...) —stiel (ا م) قاشیغك صاپی ، قاشیق‌صاپی|| —ente (ا مؤ) (تا طبیعه) یاصی‌غاغالی اوردك|| —förmig (ص) قاشیق شکلنده || —jagd (ا مؤ) = Schüssel-jagd .

Löffeln (‿ فع متع ، فع لا +) a. ㉑ قاشیقلەمق ، قاشیقله یمك .

Log (‿) (lügen فعلنـك صورت ماضیـه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Log (‿ ا لا (ا م) ㊳ [انکلیز] (بحر) کمینك سرعتنی اولچمکه مخصوص اوجی آلتلی ایپ ، پاراکته .

Logarithm (‿‿ ا م) ㊿ ، —us (‿‿ ا م) ㊺ [روم] (ریا) لغارتمه .

Loge (‿ j ا مؤ) ㉝ [فر] (تیا) لوجه ؛ لونجه .

Löge (‿) (lügen فعلنك صورت انشائیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Logen (‿ فع لا+) a. ㉑ [Log] (بحر) پاراکته آتمق .

Loger (‿ ا م) a. ㊵ (بحر) پراکته آتان کمیجی|| ایکی دیرکلی اوفق کمی .

Logg (‿) (بحر) = Log .

Logi(e)ren (‿ j - فع لا+) a. ㉑ اقامت ایتمك ، ساکن ، مقیم اولمق ، اوطورمق .

Logik (‿ gh ا مؤ) ㊾ [روم] منطق .

Logiker (‿‿ gh ا م) a. ㊵ منطقیجی .

Logis (فرانسزجه تلفظ‌اولنور ا لا) (*inv*) مفرد مضاف الیهی:وجمعنده lô-jî'sse [فر] مسکن، اقامتکاه، قوناق، منزل (Wohnung =) .

Logisch (‿ gh ص) ㉔ منطقیه ، منطق قواعدینـه تطبیقاً ، معقول .

Loh (‿ ص) ㉑ پارلاق رنکله (وشدتله) یانان، شعشعه پاش ، لمعه نثار ، علولی ، پارلار .

Loh„... (‿...) —beet (ا لا) (بغچوانلقده) میشه، کستانه آغاجی قبوغنی توزیله کوبره‌لنمش‌ترلا، یتاق || —kuchen (ا م) میشه وکستانه آغاجی قبوغنی توزندن یاپیلان طوغله شکلنده کمور|| —eiche (ا مؤ) (نبا) بودورمیشه (آغاجی)|| —gare (ا مؤ) دباغت ، دباغله || —gerberei (ا مؤ) دباغخانه .

Lohe (‿ ا مؤ) ㉝ (صنع) قاق، میشه، کستانه قبوغی، دباغ توزی || [غوت لسانیجه luchan : leuchten] علو ، شعله ، زبانه|| (مجا) آتش، آتش‌عشق|| آتش‌فتنه، شورش.

Lohme (‿ ا مؤ) ㉝ [دانیمارقه‌جه looın] (تاطبیه) قره باتاق .

Lohn (‿ ا م) ㉛ (*sans pl.*) (برینه کوردیکی خدمته، یاپدیغی ایشه، ایولکه ویاکوتولکه قارشو یاپیلان ویا ویریلان شی) حق || اکثریا (ا لا و *av. pl.*) کوندەلك ، معاش || مکافاة ، مجازات .

Lohnen (ــُـ فعٔ متعٔ ، فعٔ لا + ، فعٔ یكشخٔ) و —sich
(فعٔ مطا) .a (21) [Lohn] —Jemandem etwas برینه
خدمتنه قارشومكافاة ایتمك، پاره ویرمك ؛ !Gott lohn's Dir
آللهدهسكاویرسون!انشاءاجناب‌حق‌مكافاتنی‌ویرو، بركت‌ویرسون!
in Ame'rika lohnt man die Arbeit besser als in
Europa آمریقاده ایشجیلر اوروپادن دها چوق پاره آلورلر ،
ایش دها چوق پاره ایدر ، آمریقاده كونده لك اوروپادن
دها چوقدر ‖ ? wieviel lohnt diese Arbeit بو ایش‌نقدر
ایدر ؟ بو ایشه نه ویررلر ؟ ‖ Das lohnte auch grade
die (ویاخـود : sich der) Mühe بوشی ، ایش تام چكیلن
زحمته دكر ، دكدی ‖ —den Arbeiter (عمله‌لره) پاره ،
معاش ویرمك ‖ die Sache lohnt sich (بو ، او) اذیتنه ،
زحمتنه دكر ، صرف اولنان امك بوشنه كیتمز ، كیتمامش دیمك
اولور ، كیتمدی ، یاپلدیغنه دكر .

Löhnen (ــُـ فعٔ‌متعٔ) .a(21)[Lohn] (اوشاقلرك،خدمتجیلرك)
معاشنی، حقنی ویرمك ، توزیع ایتمك ‖ (ع) توزیع‌معاش ایتمك،
آیلق ویرمك .

Löhnungs„ ... (···ـ) —appel (ا م) توزیع
معاش یوقلمه‌سی(عسكره معاش ویرمك ایچون برمحله چیقاروب
دیزمك وبوراده معاش توزیع ایتمك) .

Lokal (ـُـ ص) (24) [لاتینجه] موقعی ، محلی ، موضعی‖
Lokales (برغزته‌ده)شئونات، حوادث‌محلیه، وقایع‌داخلیه‖(الا)
(38) (جمعی كذلك : —i-en) یر ، موقع ، محـل ، موضع ‖
(خصوصی برفكره بناءً وجوده كتـیریلان محل ، ابنیـه)
—(„Geschäfts) یازی‌اوطه‌سی، قلم‖ —(„Tanz) دانس ،
رقص صالونی ، اوطه‌سی .

Lokal„ ... (···ـ) —behörde (ا مؤ) ادارهٔ
مركزیه ، حكومت محلیه .

Lokalisi(e)ren (ــُـ-- فعٔ متعٔ) .a (21) [لاتینجه] حصر
وتحدید ایتمك‖ برشیئی برمحله، موقعه تطبیق وتخصیص ایتمك .

Lokalität (ــُـ-- ا مؤ) (49)[لاتینجه] یر، محل، موقع،
موضع ‖ —en eines Hauses برخانه‌نك حال واحوالی ‖
تقسیماتی .

Lokativ (ـُـ-- ا م) (38) (غرا) موقع ومكانی‌كوسترن .

Loko (-ـُـ حا) بوراده ، شهرده ، داخلده .

Lokomobile (ــُـ--- ا مؤ) (53) [لاتینجـه] (صنعٔ)
صنایع وزراعتده مستعمل‌متحرك بخار ماكنه‌سی .

Lomotive (ــُـ--- ا مؤ) (53) شمندوفر ماكنه‌سی ،
لوقوموتیف .

Lokrer (ــُـ جمع م) .a (40) ایتالیای‌جنوبیده كائن لوقری
شهری سكنه‌سی ، لوقریلیلر .

Lokus (ــُـ ا م) (.inv) [ایتا] (عمو) (دلیقانلولر
لسانجه) = Ab=tritt .

Lolch (ـُـ ا م) (38) [لاتینجه] (نبا) اكین آره‌سنده بیتن
وقره‌موق تعبیر اولنان مضر اوت .

London (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) (انكلتره‌نك پای‌تخق)
لوندره .

Lorbeer (ـُـ ونادراً ـُـ ا م) دفنه آغاجی، شجر الغار ‖
(مجا) شان ، نصرت ، غلبه ، مظفریت .

Lorbeere (ــُـ ا مؤ) (53) (نبا) دفنه آغاجی‌حبه‌سی،
یمشی .

Lord (ـُـ نادراً فقط دهـا طوغری اوله‌رق ـُـ ا م) (56)
[انكلیزجه] لورد‖ (خطاب اوله‌رق) میلورد .

Lorelei (ـُـ كذا : ـُـ ا خا مؤ) (.inv) لورلای
اسمنده‌كی پری .

Los (ـُـ الا) مفردی(26) جمعی(36) طالع، بخت،قسمت،قدر،
نصیب‖ قضا، تصادف‖حال‖ قرعه؛ پیانقو، لوتریا ‖ (لوتریاده
قازانیلان، پیانقوده اصابت‌ایدن‌شی) حصه، پای‖پیانقو بیلتی.

Los (ـُـ ص، حا) (24) غیرمربوط، آیری، ثابت‌اولمیان‖die
—Kette ist زنجیرچوزولمش،چوزلدی‖ —der Gefangene ist
محبوس قاچدی ، قاچمش ‖ als ob Nichts—wäre صانكه
هیچ برشی اولمامش ، یوقمش كبی ‖ ? —was ist نه وار ؟
نه اولدی ؟ نه او؟ ندر او ؟ نه اولیور ؟ ندر نه ؟ نصل ؟ ‖
—es ist mit seinem Wissen nicht viel پك اوقدر بیلمز ،
(آنك) معلوماتی پك چوق دكل، پك اوقدر برشی بیلمز، او پك
آكلامز،آكلامیور‖ von etwas كذلك :(einer Sache)—sein
برشیدن قورتلمق‖ ! — هایدی ! باشـلا ! هایدی بقالم ! ‖
كندوسندن اول كلان بر كلمه ایله برلشوب منفیلك معنـاسنی
ارائه ایدرمثلا : —„hoffnungs امیدسز‖ بركلمه‌نك ابتداسنه
التحاق ایدوب حركت ، آیرلمه ، اولجه مربوط اولدیغی برشیدن
چوزلمه، انفصال ومباعدتی‌ارائه ایدرمثلا: —drehen (فعٔ متعٔ)
بوكه‌رك قوپارمق؛ بوكرایكن‌قوپارمق‖ auf Jemand—stürzen
بری اوزرینه‌آتیلق ‖ auf etwas—marschi(e)ren طوغریجه
برشی اوزرینه یوریمك ‖ (ادات ابتـدا) فعل ایله برلشدكده
دائما (.sép) .

Los„ ... (···ـ) —brennen (فعٔ متعٔ) مثـلا
—einen Schuß—brennen برآتش ایتمك ، برقورشون یاقمق،
آتمق، صاللامق‖ (فعٔ لا) (قورشون ، آتم حقنده) پاتلامق،
(تفنكدن چیقوب) كیتمك ‖ —bringen (فعٔ متعٔ) برشیئی
بر یردن قورتارمق ، قوپارمق ، آییره بیلمـك ‖ —drücken
(فعٔ متعٔ) برشی (باصـه‌رق) قوپارمق آیرمق ، قیرمق ‖
(برتفنك حقنـده) تتكنی چكوب آتش ایتمك ‖ —kriegen
(عمو) (فعٔ متعٔ) =bringen— ‖ اوكرنمك ، صوكنه واصل
اولمق، صوكنی بولمق ‖ —lassen (فعٔ متعٔ) صالیویرمك ،
براقمق‖ ! —lassen Sie nicht صیق طوتكز! صالیویرمیكز !
براقمه! ‖Los=papier (ا لا) (تجا) پیانقو، لوتریا (كاغدی)‖
—platzen (فعٔ لا—) قهقهه‌یی قوپارمق، كندینی‌طوتامامق‖
—reißen (فعٔ متعٔ) و sich—reißen زورله قورتارمق ویا
قورتلمق ، زورلیوب قورتلمق، قورتارمق‖ (فعلا—) ییرتلمق،
قوپمـق ‖ —schießen (فعٔ متعٔ ، فعٔ لا+) (برتفنـكی)
بوشالتمق ‖ (مجا) (كذا نادراً sich—schießen) (فعٔ مطا)
(فكرینی) آپ آشكار وجهراً سویلمك ، شدتله جواب ویرمك‖
—schnallen (فعٔ متعٔ) (حلقه‌سـنی، توقه‌سـنی چوزوب)
چیقارمق ‖ —schnüren (فعٔ متعٔ) چوزمك ، باغنی آچمق‖
—schrauben (صنعٔ) (فعٔ متعٔ) ویده‌سنی‌چوزمك ، بوصورتله
چیقارمق، آییرمق‖ —sprechen (فعٔ متعٔ) (سوزله ، كلامله)
قورتارمق، تخلیص ایتمك ‖ قطع رابطه ومناسبت ایتمك ‖ عفو
ایتدیرمك‖ —trennen (فعٔ متعٔ) و sich—trennen (فعٔمطا)
آییرمق، فصل ایتمك ‖ آیرلمق ، چوزلمك ، حل اولنمق .

Lösbar (ـَـ صـ) (21) [lösen] حل اولنه بيلور ، آيريلور|| ايريلمسی، اذابه‌سی قابل||حل وتسويه‌سی ممكن||(ريا) حل اولنور.

Losch (ـُـ) löschen فعلنك صورت ماضيه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Lösch„... (ـُـ...) —geld (بحر) (الا) يوك ايندیرمه پاره‌سی ، اخراجيه حق || kalk— (ا م) سونمش كيرج || anstalt— (امؤ) اطفائيه‌نك اقامت ايتديكی، بولنديغی محل، اطفائيه قشله‌سی || blatt— (الا) (مركب قوروتمغه مخصوص) سونكر كاغدی|| eimer— (ا م) يانغين قوغه‌سی|| (دميرجيلكده) قيزغين تيمور سوندرمكه مخصوص كردل || Feuerlösch=Gerätschaften==(الا)اطفائيه ادواتی—geräth || platz— (ا م) ساحلده —blatt== (الا) —papi'er|| كميلرك اشيای تجاريه بوشالتدقلری محل معين .

Lösche (ـُـ) (löschen فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Löschen (ـُـ فعـ متعـ وفعلا—)(حالی lösche‘lischest‘lischt! صورت امريه‌سی lisch! زمان حال ماضيسی losch! صورت انشائيه‌سی lösche! اسم مفعولی ge-loschen‘كذا بعضاً c.(21) سوندیرمك، اطفا ايتمك|| يانغينده آتشه طلومبه صيقمق|| الغا، فسخ ايتمك؛ كيدرمك ؛ سيلك، قازيمق(يازی حقنده)||(حرارتی) تسكين ايتمك، باصديرمق|| صولديرمق، سونديرمك || (فعلا—) er-löschen== سونمك || das Papier löscht.. كاغد (مركبی) چكيبور .

Lose (ـَـ صـ) (24) [los] locker== كوشك ، اوينايان، قمدايان؛ متحرك|| s Geld— باغلانمامش، صوچوق يابلمامش پاره || s Haar— اورولمامش، طوپلانوب باغلانمامش صاچ|| werden— (باغلانمامش ، ايپ وغيطان وامثاليله صيقلمش يرشی حقنده) كوشمك || فرومايه ، كوتو ، سربست ، باشی بوش، آچيق، پك سربست ، اويناق|| آشاغی، عادی، چاپقين ، آشفته|| ein—es Maul, einen—en Mund haben ديلی، آغزی پيس اولمق ؛ چكه‌سی دوشوك اولمق .

Löse„... (ـُـ...) —geld (الا) فديهٔ نجات||—mittel (الا) (ط) سوكديريجی علاج || (كيميا) محلل .

Losen (ـُـ فعـ لا+ فعـ متعـ وفعـ مطا) (21) c. پيانقو ، قرعه چكمك .

Lösen (ـُـ فعـ متعـ) و—sich (فعـ مطا) c. (21) [قديم آلمانجه lôsan ؛ los] ارتباطی كيدرمك ، آييرمق، طاغيتمق، حل ايتمك || طاغيلمق، جوزلمك || (مجا) die Bande der Freundschaft— دوستلغی بوزمق ، بوزولمق ، غائب ومحو اولمق || das Fleisch von den Knochen— اتی كميكندن آييرمق|| diese Arznei löst den Schleim von der Brust بوعلاج بلغمی كوكسندن سوكديرر، سوكرر|| (برقونطوراتويی، برمناسبق) قطع وفسخ ورفع ايتمك ، الغا ايتمك، بوزمق || eine Aufgabe— بروظيفه‌يی ايفا ايتمك، برمسئله‌يی حل ايتمك|| ein Räthsel— برمعمايی ، بيلمه‌جه‌يی بولمق ، حل ايتمك ، بيلك || an der Kasse sein Billet— (بيلتجی قاصه‌سندن بيلتنی آلمق) بيلت آلمق || Geld— (اشيايه مقابل) پاره آلمق || eine Kano'ne— برطوپ آتمق، بوشالتمق || (الا) b. (40) (sans pl.) وكذا: Lösung (امؤ) (49) مصدرينك بالجمله معناسنه كلور .

Löser (ـُـ ا م) (40) a. (تا طبيعه)—Blätter„magen== (تشر) قرق بایر ، حيوانات مجتره‌نك اوچنجی معده‌سی .

Löser=Dürre (ـُـ ا مؤ) (53) (بيطر) وباء بقری (Rinder=pest==) .

Löslich (ـُـ صـ) (21) (كيميا)—(in Wasser,in Säuren) (صوده ، حامضاتده) قابل حل .

Losung (ـَـ امؤ) (49) قرعه ، پيانقوچكمك || [lösen] كله‌سنك همان بالجمله معنالرينه معادل اولوب] (تجا) واردات، تحصيلات مقبوضی|| (آوجيلقده Ge-los) حيوان، آوترسی، كوبره‌سی|| (ع) قرارلشديرلمش اشارت، (پارولده) كلهٔ اجتماع|| (مجا)—Geld ist die پاره هرشيئی ياپار،هرشی پاره‌يه متوقف.

Lösung (ـُـ) (مرا . lösen) .

Loth (ـَـ الا) (38) (قديمده برفونطك اوتوز ايكيده وياخود اوتوزده بری ثقلتنده برثقلت) يارم اونس || (هندسه) عمود، خطشاقولی||(صنع) (برايپه باغلی قورشون ثقلت) شاقول|| (بحر) سونده ايپی || (معادنی ياپيشديرمغه مخصوص) لحم .

Löthe (ـُـ امؤ) (53) لحملمه .

Löthen (ـُـ فعـ متعـ) b. (21) [Loth] لحملمك .

Löthig (ـُـ صـ) (24) [Loth] اون غراملق || (voll„) —es Silber خالص كموش .

Lothringen (ـَـ وياخود : ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) (فرانسه حدودنده لوترينغن قطعه‌سی) لورن .

Lotos (ـَـ) (نبا) (مرا . Lotus) .

Lotse (ـَـ ا م) (52) (بحر) دكز، ساحل قلاغوزی || Lotsen=fisch== .

Lotsen„... (ـَـ...) —fisch (ام) (تاطبيه) پلاموط باليغی.

Lots=mann (ـَـ ا م) (52) Lotse== || (تاطبيه) Lotsen„fisch== .

Lotte (ـَـ امؤ) (49) (وافتيز اسمی) شارلوتا || (امؤ) (53) (معادن قيولرنده) آرق ، اولوق .

Lotterei (ـَـ ا مؤ) (49) سرسريلك ، آواره‌لك ؛ دقتسزلك ، اهمال ؛ تنبللك ، مسكينلك ؛ چاپقينلق ؛ پاچه‌سی دوشوكلك .

Lotterie (ـَـ امؤ) (53) [فر] لوتريا ، پيانقو .

Lottern (ـَـ فعـ لا+) a. (21) [قديم آلمانجه lotar يعنی : locker] اهمال ايتمك ، صاللامق|| تنبللك ، مسكينلك ايتمك، آحمق|| ايت سوريجيلكی ايتمك، سرسری كزمك ، چاپقينلق ايتمك ، انسانيجه‌سنه يشامامق، اوته‌ده بريده سورتمك .

Lotto (ـَـ الا) (56) [ايتا] Lotterie .

Lotus (ـَـ ا م) (inv.) [روم] (نبا) (اساطيرده منقول) غايت لذيذ برميوه || برقاچ مختلف نباتاتك اسمی اولوب على الخصوص: كوزل قوقولی يونجه، خند قوق .

Loupe (ـُـ ا مؤ) (53) Lupe== .

Löwe (ـُـ ا م) (52)، Löwin (ـُـ ا مؤ) (50) [لاتينجه le'o] (تا طبيه) آرسلان (كذا مجا) || amerika'nischer— Ku'guar== .

Löwen (ـُـ ا خا لا) (جغر) (56) Loewen== .

Löwen„... (ـُـ...) —bändiger (ا م) آرسلان مربيسی ، آرسلان اويناتان ، آرسلانجی || herz— (الا) آرسلان يوركلی ؛ آرسلان يوركی || jagd— (ا مؤ) آرسلان

آوی ‖ ſtark —(ص) آرسلان کبی قوتلو ‖ Affe— (ا لا) —äffchen (ا م) (تاریخ طبیعه) آرسلان میمونی ‖ —maul (ا لا) آرسلان آغزی ‖ (نبا) آرسلان آغزی .

Lowry (ـَ ا م صورت تلفظی: لاوری) (56) [انکلیز] (شمندوفرلرده) آغیراشیا نقلنه مخصوص واوزیله یانلری آچیق آرابه .

Lübeck (ـَ ا خا لا) (56) (جغر) آلمانیای شمالیده مستقلاً اداره اولنان لوبك قطعه‌سی .

Luch (ـَ ا لا) (38) بتاقلق، چوراق، صولاق یر، مزرعه .

Luchs (ـَ ا م ، ksse) (26) مفردی (36) جمعی **Luchsin** (ـَ ا مؤ) (61) [قدیم آلمانجه luhs = لاتینجه lynx] (تا طبیعه) کدی جنسندن وشاق دینیلان حیوانکه اسکیلر عندنده کوزینك کسکینلکیله مشهور ایدی ‖ (مجا) کندی فائده‌سی کوزه‌دن قورناز کمسه، نعلینجی کسری .

Lücke (ـَ ا مؤ) (53) بوشلق، آره‌لق، فاصله، آچیقلق (جمله‌سیده مجازی اوله‌رق مستعملدر) ‖ (تشر) فتحه، فرجه ‖ (برقاصه موجودنده اولان نقصان) آچیق .

Lud (ـَ)، (ـَ) lüde (ـَ) laden فعلنك زمان حال وصیغهٔ انشائیه‌سنك ماضی صورتلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ludel (ـَ ا مؤ) (53) اسلحهٔ ناریه‌نك قاپسولنه قونیلان باروت .

Luder (ـَ ا لا) (40) a. Aas= حیوان نعشی، لش ‖ انسانلرك یدیکی ات ‖ انسانه نفرت ویران شی، مردارجنابت ‖ (عو) (شتم وتحقیر، سب مقامنده) پیس مردار ‖ (قادین حقنده) روسپی، قحبه! قالتاق!

Ludern (ـَ فع متع) (21) a. (آوجیلقده) آوی یملمك، جلب ایتمك .

Ludolfinger (ـَـَـَ جمع م) (40) a. (آلمانیاده بونامده اولان پرنس خاندانی) لودول فینکرلر .

Ludolf(i)sch (ـَ ـَـَ ص) (21) [اون آلتنجی عصرده برحیات اولان ریاضیوندن Ludolf von Ceulen] (ریا) —e Zahl — π . ریاضیه‌ده پی تعبیر اولنور) لودولف عددی .

Ludovika (ـَ v — ا مؤ) (16) و (54) (وافتیز اسمی) لوئیز .

Luft (ـَ ا مؤ) (35) هوا ‖ frische —ſchöpfen (تازه) هوا آلمق ‖ in die —ſprengen (برشیئی پاطلاده‌رق) هوایه آتمق ‖ es weht kein Lüftchen (خفیف روزکار) یاپراق بیله قیلدامیور ‖ wieder —bekommen تکرار نفس آله بیلمك ‖ (مجا) متسلی اولمق ‖ keine —haben نفسی طوتلق، بوغولمق، نفسی طارلاشمق ‖ —machen متسلی قیلمق، تخفیف ایتمك، برمانعی برطرف ایتمك ‖ Das hängt (ſchwebt) in der— (ویاخود: بو ایش، بوشی صاغلام اساسه مستند دکلدر ؛ دها بللی دکلدر ‖ Das iſt aus der —gegriffen (مجا) ‖ بونك اصلی اساسی یوق، صحیح دکل ‖ die —iſt rein اورته‌لق آغیاردن خالیدر، اطرافده کمسه یوق .

Luft... (ـَ...) —art (ا مؤ) هوا، غاز نوعی، جنس هوا ‖ —druck=Bremſe (شمندوفرلرده) تضییق اولنمش هوا ایله متحرك باصق ‖ —heizung (امؤ) اماکنی صیجاق هوا ایله تسخین اصولی ‖ —pumpe (ا مؤ) (حکم) محلهٔ

الهوا طلومبه‌سی ‖ —artig (ص) هوا، روزکارکبی، نسیمی ‖ —ballon (ا م) (هوایه صعود ایدن) بالون ‖ —behälter (ا م) (تا طبیعه) قوشلرك هوا طوربه‌سی ‖ —bläschen (جمع لا) (تشر) آق جکرده حاصل اولان هوا قبارجغی، رئه‌ده بولنان قبارجق، درد ‖ —dicht (ص) هوا یچمز، هوا نفوذ ایتمز اولان ‖ —druck (ا م) (حکم) تضییق هوا ‖ —druck=Eiſenbahn (ا مؤ) تضییق هوا ایله ایشلیان شمندوفر ‖ —erneuerung (ا مؤ) قپو، پنجره آچه‌رق هوایی دکشدیرمه، تجدید هوا ‖ —erſcheinungs=Lehre (ا مؤ)(حکم) حکمت طبیعیه‌نك علائم جویه‌دن بحث ایدن قسمی، مبحث علائم جویه ‖ —fahrer (ا م) (اکثریا تدقیقات فنیه اوزرینه بالونله هوایه صعود ایدن) بالونجی ‖ —geiſt (ا م) ارواح لطیفه، جن، پری ‖ —gleichgewichts=Lehre (امؤ) (حکم) بالونله هوایه صعود عملنك هوایه، موازنت هوائیه‌یه متعلق بحثی، مبحث قوانین هوا ‖ —kiſſen (ا لا) هوا ایله شیشیریلور یاصدق ‖ —kreis (ا م) کرهٔ ارضی احاطه ایدن هوا طبقه‌سی، کرهٔ هوای نسیمی ‖ —li'ni-e (برموقعدن دیکرموقعه دکین اولان وهواده تصور اولنان اك قیصه مسافه) هوا یولی ‖ —meſſer (ا م) (حکم) هوانك ثقلت اضافیه‌سنی یعنی کثافتنی اولچمکه مخصوص آلت، مقیاس الهوا ‖ —röhre (ا مؤ) انشا آتده، انسان وحیوانلرده هوا نقلنه مخصوص (قناللر وتجهیزات) هوا بوریسی، تنفس یولی، قنالی، مجرای هوا ‖ —ſack (ا م) ==behälter ‖ —ſchiff (ا لا) بالون ‖ —ſchiffer (ا م) (بالونله هوایه صعود ایدن) بالونجی ‖ —ſchiffer=Gondel (امؤ) بالونك آلتنه باغلی وبالونجیلرك درونده اوطورمسنه مخصوص سپت صندالی ‖ —ſchiff=fahrt (ا مؤ) بالونله هوایه صعود واوراده سیاحت ‖ —ſpiegelung (ا مؤ) (حکم) چول ودکزده افقك اوزرنده (یعنی میدانده اولمقسزین) انعکاس طریقیله کورینن شی، سراب ‖ —ſprung (ا م) هوایه صیچرامه، یوقاری فیرلامه ‖ (دانس) هوایه صیچرایه‌رق آیاقلرینی یکدیکرینه اورمق ‖ —ſtein (ا م) هوادن دوشن طاش، حجر سماوی ‖ —wage (ا مؤ) (حکم) مقیاس الهوا؛ —ziegel= (صنع) غازلرك بخاراتك کثافتنی اولچمکه مخصوص وصنایعده مستعمل آلت، مقیاس الغازات ‖ —ziegel (ا م) (صنع) پیشمامش طوغله ‖ —zieher (ا م) بر اوطه ویا امثالنك هواسنی دکشدیرمکه مخصوص منفذ ویا آلت، مجدد هوا، مروحه ‖ —zug (ا م) جریان هوا ‖ نفسلك، هوا منفذی.

Lüften (ـَ فع متع) و — ſich (فع مطا) b. (21) —einen Baum هوالندیرمق ‖ ausläften= برآغاجك کوکنی آچمق ‖ طارلق ایدن، صیقندی ویرن، یرطوتان برشیئی برطرف ایتمك، طیشاری‌چیقارمق ‖ —ſich هوالنمق، طیشاری هوا آلمغه چیقمق، هوا آلمق ‖ (فکراً) ایچی، قلبی، دردینی بوشالتمق ‖ برشیئی براز هوایه طوغری قالدیرمق .

Luftig (ـَ ص) (21) [Luft] هوایه منسوب، هوائی، هواده بولنان ‖ غازمسی، بخارمسی ‖ هوالی، هوادار ‖ خفیف، اینجه، هوا آلور اولان ‖ اینجه‌نده، آلتنده اولانی کوستررا اولان (مجا) خفیف مشرب، اوینافق، دالدن داله قونان .

Lug (ـَ ا م) (38) Lüge [lügen] (sans pl.) ‖ یالان وآلدانمه، کذب ودروغ وحیله ‖ —und Trug [lugen] (ا لا) آچیقلق، دلیك یاریق .

Luganer (ـــ ـ ص) (*inv.*) [Luga'no اسويچره شهرلرندن] See— لوغانو كولى .

Lüge (ـ ا مؤ) ㊺ يالان ، كذب ، دروغ ؛ آلمه .

Lugen (ـ فعلا +) a. ㉑ باقمق، كوزلمك، كوزتلمك.

Lügen (ـ فعلا + ، فع متعه ، فع يكشخ ، فع مطا) f. ⑳ يلان سويلمك ؛ آلداتمق ، قانديرمق، مصال سويلمك ، آتمق ‖ sich in Jemandes Vertrauen— يالانله برينك حسن ظننى قزانمق، برينى قانديرمق ، اينانديرمق .

Lügen„... (ـ.....) —fürst (ا م) شيطان ابليس (يالان باباسى) .

Lügner (ـ ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ يالانجى، يالان سويليان ، كاذب ، كذاب .

Lügnerisch (ـ ـ ص) ㉔ يالانجىجه‌سنه .

Luischen (ـ ا لا) b. ㊿ (Luise اسمنك صورت تصغيريه‌سى) لوئيزت .

Lukas (ـ ا خا م) ㊱ و (واقتيز اسمى) (درت انجيل مرتبلرندن برى) لوقاس .

Lukrativ (ـــ ص) ㉑ [لاتينجه] كارلى ، فائده‌لى ، تمتعلى .

Lukri(e)ren (ـ فعلا + وفع متعه) a. ㉑ [لاتينجه] her-aus-schlagen = پاره قزانمق، تمتع ايتمك .

Lullen (ـ فع متعه وفع لا +) a. ㉑ [فلمنكجه lul صدا] برچوجغى اويوتمق ايچون نَه نَه ديه ويادهادى كرصورتله نينى سويلمك ‖ in den Schlaf— بوصورتله اويوتمق .

Lume (ـ ا مؤ) ㊿ = Pfütze ‖ = Wuhne .

Lumme (ـ ا مؤ) ㊿ (تا طبيعه)(قره بتاق توعندن طالغيچ قوشى) اوريا ‖ =Lohme .

Lümmel (ـ ا م) a. ㊵ تقريبا : اوكوز ، حيوان ، سرسم ، سومسوك ‖ چاپقين .

Lump (ـ ا م) ㊳ دهـا ايوسى ㊿ [Lumpen دن مختصر] اوسق باشى يرتيق‌ديلنجى، پژمرده قيافت ، (بالدرى چيلاق، سرسرى، چاپقين، آلچاق، حذلمعقوله‌سندن، آياق‌طاقمندن اولان‌كمسه ؛ دنى، ناموسسز ‖ (تاطبيعه) (بالق) دكزطاوشانى .

Lumpen (ـ ا م) b. ㊵ [اساساً Lumpe] پيلم پيلم ، ليپه ليپه اولمش ، قيرلمش ، دوكولمش‌شى ، ايلر طوتر يرى‌قالمامش البسه) پارتال ، پچاوره ، يرتيق البسه ‖ بوش، صاچمه ، عبث ‖ پيس ، مردار، جنابت ايش، شى .

Lumpen„... (ـ.....) —händler (ا م) اسكيجى ، پاچاورەجى ‖ —gesindel (ا لا) چاپقين ، اسافل طاقمندن ‖ —kerl (ا م) چاپقين، كلخان بكى، حريف ‖ —matz (ا م) —zucker ‖ (ا م) پاچاوره طوپليان آدم ‖ —sammler (ا م) [فلمنكجه Lomp : Stück] لومپ ، لومب .

Lumperei (ـ ـ ا مؤ) ㊾ [Lump] صاچمه، بيهوده، ناقله شى ؛ جنابت، مردار ايش ‖ اوته‌ده برووده سورتمه ، چاپقينلق ايتمه .

lumpig, **Lumpicht** (ـ ـ ص) ㉔ [Lumpen] پيلم پيلم ، اسكى، يرتيق، پارچه پارچه ‖ سفيل ، پژمرده ‖ پيس، مردار، جنابت .

Lunch (ـ ا لا صورت تلفظ lœunetche) (*inv.*) [انكليزجه] اوكلندن صكره يمك ايكنجى قوشلق يمكى .

Lunge (ـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه lungâ] (تشر) آق جكر ، رئه ‖ (مجا) (عو) sich die Lunge aus dem Leibe (وياخود: wund) reden, schreien باغيره باغيره ، سويليه سويليه نفسى‌قالمامق ‖ (سلغ خانه‌لرده،قصاب‌دكانلرنده) طالاق جكرى ‖ (مجا) aus voller—schreien آوازى‌چيقديغى، سسى اولديغى قدر باغيرمق .

Lungen„... (ـ.....) —mus (ا لا) (آقجيلقده) طالاق جكرى قيمه‌سى ‖ —entzündung (ا مؤ) (علم امراض) آق جكر التهابى ، ذات الرئه ‖ —faul (ص) (علم امراض) متورم ‖ —(schwind)sücht'g (ص) ورملى، ورم خسته‌لغنه اوغرامش، متورم .

Lungern (ـ فعلا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه lungar munter :] يوش‌طورمق، آواره‌كزمك ‖ umher— هايلازلق ايتمك ، سورتمك ‖ (فعلا +) — nach etwas كوزديكمك ، زياده آرزو ، غبطه ، امل، طمع ايتمك .

Lünse (ـ ا مؤ) ㊿ (آرابه‌جيلقده) دينكيل‌چيويسى .

Lünstadt (ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (فرانسه شهرلرندن) لونويل .

Lunte (ـ ا مؤ) ㊿ طوپ ويا محاربه مشعله‌سى .

Lunze (ـ ا مؤ) ㊿ آوجيلقده= Geschlinge, Lunge ‖ = اوطه‌لق (Bei-schläferin) .

Lupe (ـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] پرتومز .

lüpfen, **Lupfen** (ـ فع متعه) ايكيسيده a., c. ㉑ [قديم آلمانجه lupphan =Lüften] .

Lupine (ـ ـ ا مؤ) ㊿ [لاتينجه] (نبا) آجى بقلا ، يهودى باقله‌سى، ترمس .

Luppe (ـ ا مؤ) ㊿ (معدنجيلكده) تيمور كوليچه‌سى.

Lurch (ـ ا م) ㊳ (تا طبيه) ضفادعيه قوربغه‌جنسى .

Lust (ـ ا مؤ) ㉟ (*sans pl.*) آرزو، هوس، استك ‖ كيف، نشئه،نشاط، فرح ‖ تلذذ، حظ ‖ ذوق وصفا ، اكانجه ‖ شهوت ‖ nach Deines Herzens— بيلديكك ، استديكك ، آرزو ايتديكك كبى ، جانك نصل استرسه اويله ، نصل اسـتر ايسه‌ك اويله ‖ Die Lust zu etwas verlieren برشيدن (برشيئى ياپمقدن) اشتهاسى‌قاچمق ، اكراه ايتمك ‖ Lust und Liebe zum Ding' macht Müh' und Arbeit gering (مرا . Liebe) .

Lustbarkeit (ـ ـ ـ ا مؤ) ㊾ اكانجه،ذوق‌وصفا ،جنبش، شنلك ، سور ، شهر آيين .

Lüsten (ـ) ، lüstern (ـ) (فع يكشخ ، فع لا +) b. ㉑ [قديم‌آلمانجه lustan] آرزولنمق، هوسلنمك ، اشتهالنمق، اوزنمك ، ايرنمك .

Lüster (ـ ا م) a. ㊿ جلا ، پارلاقلق ، شعشعه ‖ على‌الخصوص (صنعه) آويزه ‖ آسمق .

Lüstern (ـ ص) ㉑ [Lust] هوسكار ، آرزوكش ؛ غبطه ايدن ؛ حريص ‖ شهوانى ؛ شهوتلى ، حرصلى، اوينالق ‖ آرزو واشتها ويرمه ‖ —e Erzählungen نقليات شهوانيه .

Lustig (ـٮَ ص) ㉔ شن، شاطر، کیفلو، نشئه‌لو، شاقلبان، مسخره، تحف || برازسربست طبیعتلی || اکلنجه‌لی، کولنج، مضحك || sich über Jemand—machen بریله آلای ایتمك، استهزا ایتمك، اکلنمك || صویتاری، مسخره، مقلد .

Lustigkeit (ـٮـَ ا مؤ) ㊾ نشئه‌لیلك، شنلك، شطارت، شاقلبانلق، شقراقلق، کیف، بشاشت، بهجت، حبور، مسرت || فحش .

Lustig-macher (ٮـٮـَ ا م) a. ㊵ مسخره، مقلد، صویتاری، پاسقال .

Lüstling (ٮـَ ا م) ㊳ ذوق وصفاسنه، شهوت نفسانیه‌سنه مجبور .

Lüstrin (ـَ ا م) ㊳ (تجا) ایپکلی پارلاق قوماش || قرامندوله (مرا . Glanz-taffet) .

Luther (ٮـَ ا خا م) a. ㊵ و ㊶ (Martin—) ١٤٨٣— ١٥٤٦ سنه‌سنه دکین برحیات اولان وپروتستان مذهبنك موجدی بولنان آلمانیالی) مارتین لوتر .

Luti(e)ren (ٮـَ— فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] (کیم) طین ایله صیوامق .

Lutschen (ٮـَ فعـ لا + ، فعـ متعـ) a., c. ㉑ (عمو) امك || امزیرمك .

Luttern (ٮـَ فعـ لا +) a. ㉑ (صنع) مسکت اوزومی تقطیر ایدرك، امبیقدن چکه‌رك (شرابی یاپمق) .

Lüttich (ٮـَ ا خالا) ㊻ (جغر) (بلچیقا شهرلرندن) لیه‌ژ .

Lützelstein (ـٮـَ ا خا لا) ㊻ (جغر) (الساس قطعه‌سنده کائن قلاعدن) لاپتیت پیه‌ر .

Luv (ـَ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [فلمنکجه loef] (بحر) اورسه، روزکا طرفی .

Luxus (ٮـَ ا م) ㊻ (sans pl.) [لاتینجه] دبدبه، دارات، شعشعه، زیاده سوس || سفاهت، اسراف || بوللق || تجملات .

Luzerne (ٮـَ tss — ا مؤ) ㊸ [فر] (زرا) قبا یونجه، قرط .

Lyce-um (ٮـَ tss — ا لا) ㊹ [روم] مکتب (اعدادی داخلی) .

Lydi-en (ٮ(ٮ) ـَ ا خا لا) ㊻ (جغر) آسیای صغراده بولنان قدیم لیدیا قطعه‌سی (وحکومتی) که ایرانیلرك تسلطیله منقرض اولمشدر .

Lymphe (ٮ f ـَ ا مؤ) ㊸ (sans pl.) [لاتینجه] (حفظ الصحه) لنفا (بدنك اوعیه وآوردهٔ مخصوصه‌سنده جولان ایدن بیاض، براق مایع) .

Lyra (ٮـَ ا مؤ) ㊾ (جمع —s) کانچه، عود || (هیئ) برج شلیاق .

Lyrik (ٮـَ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [لاتینجه] (اسکیدن عودله چالینان اشعاره وبوکون دخی مقام ایله سویلنیلان غزل، قصیده، مرثیه وشرقی کبی اشعاره دنیلور) منظومه .

M. (ـَ ا لا) ㊺ آلمانجه الفبانك اون اوچنجی حرفی واونجی حرف غیرصدائیسی اولوب مختصراً .M صورتیله یازلدیغی وقت سائر شیلردنبشقه علی‌الخصوص Mark کلمه‌سی اشعار ایدر .

Mä! (ـَ حرند) =mäh .

Mäander (ٮـَ— ا خا م) a. ㊵ [روم] آسیای صغراده بونام ایله مسمی نهر || (ا م) دونان، طولاشان، قیوریلان شی || (معما) بوشکلده اولان تزیینات || طولامباج یول .

Maas (ـَ ا خا مؤ) (imr.) (جغر) فرانسزلرك موز دیدکلری نهر .

Maat (ـَ ا م) ㊳ و ㊻ آرقداش، شریك || (بحر) بر بحریه ضابطنك معاونی .

Macedoni-en (ٮ (ٮ) ـٮـَ tss ٮ ا خا لا) ㊻ (جغر) ماکدونیا .

Mache (ٮـَ ا مؤ) ㊸ (sans pl.) [machen] طور، اسلوب، منوال، صورت || یاپیلیش || ایشلمه، اعمال || یاپی || (مجا) (عمو) Jemand in die—nehmen بریله استهزا ایتمك || ذم وفصل ایتمك || طیاق آتمق، کوتکلمك، ایوجه ایصلاتمق .

Machen (ٮـَ فعـ متعـ) و—sich (فعـ مطا) a. ㉑ یاپمق || ich mache mir (ein) Vergnügen daraus بو بنم ایچون بر اکلنجه، لطف در؛ بن بونکله اکلنیرم؛ بن اونکله افتخار ایدرم، بو بنم ایچون شرفدر ... الخ || was—Sie? نه یاپیورسکز || (استفسار خاطر مقامنده) کیفکز نصلدر؟ نه یاپیورسکز؟ || Jemand zum General— برینی پاشا یاپمق، پاشالغه ترفیع ایتمك، عهده‌سنه پاشالق توجیه ایتمك || Du machst mich glücklich سن بنی مسعود، بختیار ایدیورسك، ایدرسك، سن بنم باعث سعادتمسك || er macht's mal nicht anders بشقه درلوسی الندن کلمز || er hat die Kinder glauben gemacht اوچوجقلری ایناندیردی || Jemandem Vorwürfe— برینه ستم ایتمك || برینی تکدیر ایتمك || er hat ein Gehalt von 4,800 Mark, macht 400 Mark pro Monat اونك سنوی (٤٨٠٠) مارق معاشی وار آیده درتیوز مارق ایدر || Das macht Nichts ضرری یوق، بأس یوق، نه ایسه || Licht— لامبه‌یی، شمعدانی یاقمق || es ist Nichts dabei zu— نه دیرسك؟! ، نافله خیری یوق، بوشیدن استفاده ممکن دکل || بوکا قارشو برشی یاپیله‌مز || ich mache mir Nichts daraus آنك بنجه بك اهمیتی یوق، بك سومام، حظ ایتمام || بکا آندن فائده یوق؛ اونی بن دوشونمام،

غائله ایتمام بیله‌یم اوقی کوره‌مك ، ایده‌مك ... الخ خاطریمه بیله
کلز ‖ —die Centimes zu Franken سانتیمی فرانقه تحویل
ایتمك ‖ — Niemand kann es ihm recht اوکاده هیچ
یارانلمازکه ، هیچ برشی بکنمز ، اونی کیمسه خشنود ایده‌مز ‖
mach! وکذا mach' flink هایدی ، چابوق‌اول! (هایدی)ده!
دیندی‌ده ! ‖ ، macht, daß Ihr fort kommt هایدی‌کیت
چابوق اول ! هایدی یورویك (کیدك) هایدی ! هایدی
یقیلك ! ‖ (اشیا حقنده) (فعل مطاوعت اوله‌رق) — sich
واقع اولمق ، حدوث ایتمك ‖ بلامانع، مشکلات وجوده کلمك ،
ایلریلمك ، ترق ایتمك ‖ wie geht's! سؤآلنه قارشو : (عمو)
... es macht sich اه الحمدلله،اولدقچه ‖ (خسته حقنده)
— sich wieder ایولشمك ‖ (یراشمق، اویمق، شویله ویا بویله
کورنمك) ... es macht sich gut wenn اکر .... سه ایو
اولییور ، اولور ، کورینور ، یراشیور ، شیق قاچییور ‖
— sich auf den Weg, auf die Beine قالقمق ، یوله
دوزولمك ‖ (فعلا+) wie macht der Hund! کوپك نصل یاپیور؟
یاپار ؟ (دوشوندیکی وقتده خاطره وارداولان فعل) حاو حاو ‖
(تبدیل موقع ومحل) — links um صوله دونمك ، صاپمق ،
چوریلمك ‖ gemacht (اسم‌مفعول‌وصفت) (24) یاپلمش، اولمش،
بیتمش ‖ یاپمه‌جعلی، عن‌قصد، غیر صحیح، ساخته ‖ Das ist wie
— für Sie بوسزك ایچون یاپلمش ، (ویاخود یرادلمش)کبی ‖
(ا لا) b. (40) (sans pl.) یاپمه ، ایشلمه ، قیلمه ، ایفا ایتمه.

Macher (ا م) a. (40) یاپان ، اجرا ایدن، فاعل ،
عامل ؛ اعمال وانشا ایدن ‖ — Pantoffel„ ترلکجی .

Macher=Lohn (ا م ،نادراً ا لا) (56) (sans pl.)
اعمالیه،عمله، ایشجی پاره‌سی، یومیه .

Macht (ا مؤ) (35) [قدیم آلمانجه maht ، mögen
کلمه‌سنه منسوب] قوت ، قدرت ، شوکت ، سطوت ،
اقتدار ‖ —es steht nicht mehr in seiner آرتق‌بوآنك‌داخل
دائرهٔ اقتدارنده دکلدر، او اوکا آرتق مقتدردکلدر ‖ (حکومت،
دولت) —England ist eine bedeutende انکلتره بیوك
بردولتدر ‖ (قانوناً) اقتدار ، نفوذ ‖ حکومت ؛ حاکمیت ‖
اقتدار، قابلیت ‖ (ضـ مثل) —geht vor Recht الحکم لمن غلب
(ضرب مثل) ‖ (ع) قوهٔ عسکریه ، قوهٔ . Ge-walt . (مرا
مسلحه .

Macht„... (...) —bereich (امو الا) دائرهٔ حکومت ‖
دائرهٔ نفوذ واقتدار ‖ —los (صـ) اقتدارسز ،قوتسز،ضعیف .

Mächtig (صـ) (24) [Macht] قوتلی، قوی، ذی‌قدرت،
مقتدر ‖ بیوك ، پك ایری ، جسیم ، نهایت‌درجه‌ده اولان ‖
پك قوتلی ، شدتلی ، سرت ‖ زورلی ‖ einer Sache oder
— Perso'n — sein برشیئه ویا برشخصه مالك،صاحب اولمق ‖
امری ، اداره واراده‌سی آلتنده بولندیرمق .

Mädchen (ا لا) b. (40) [Magd] (Junge, Bube
کلمه‌لرینك مقابلی) قیز ‖ Ge-liebte= .

Mädchen„... (...) —schule (ا مؤ) قیزلر مکتبی،
مکتب اناث (Töchter=schule=) .

Mädchenhaft (صـ) (24) [Mädchen] قیزجه‌سنه،
قیزکبیجه‌سنه ، خانم آبله‌جه‌سنه ‖ باکره‌یه مخصوص ، بکری ‖
(قیزکبی) اوتانغانجه‌سنه ، (قاری کبی) قورقاقجه‌سنه .

Made (ا مؤ) (52) (تاطبیعه) (پینروامثالنده) حاصل
اولان سکز آیاقلی قورد ، باقلا بوجکی .

Madeira (صورت تلفظی mä-dé-rä) (مرا .
(Made'ra .

Mädel (ا لا) a. (40) (عمو) (Mädchen کلمه‌سنك
صورت تصغیریه‌سی) (جمعی کذا s —) قیزجق ، قیزجغز.

Madera (ا خالا) (56) (جغر) ماده‌را آطه‌سی ‖
(ا م) (56) (wein) — (ا م) (38) ماده‌را (شرابی) .

Madig (صـ) (20) [Made] قوردلی ، قوردلانمش ‖
(میوه حقنده) چوروك .

Madonna (ا مؤ) (54) [ایتا] حضرت مریم ‖
بونك صنمی، رسمی .

Madrepare (ا مؤ) (53) [ایتالیانجه روجه]
(تاطبیعه) بیاض مرجان .

Mag ( ) (mögen فعلنك زمان حالی برنجی واوچنجی
مفرد شخصلری) .

Magazin (ا لا) (38) [عر، فر] مخزن ، مغازه ،
دپوی .

Magazin„... (...) —renda'nt (ا م) دپوی
محاسبه مأموری ‖ —verwalter (ا م) مغازه مدیری ؛
(شمندوفرده) دپو (دپوی) مدیری .

Magd (ا مؤ) (35) خدمتجی‌قیزی، بسلمه ، ایشجی، قز
قادین ‖ قول ، بنده .

Magdeburg (اخالا) (56) (جغر) (پروسیا شهر
وقلعه‌سی) ماغده بورغ .

Magen (gh ا م) b. (39)[قدیم آلمانجه mago]معده ‖
(مجا) etwas im— haben برشیئدن تیکسنمك، استکراه
ایتمك ، اسمی بیله ایشتمك استمامك .

Magen„... (...) —beschwerde (ا مؤ) معده
راحتسزلغی ‖ bittere(r)—(ا م)=Bittere(r) ‖ -krebs
(ا م) (علم‌امراض) سرطان معده ‖ —saft (ا م) (حفظ‌الصحه)
معده عصاره‌سی ‖ —kata'rrh (ا م) (علم‌امراض) التهاب
معده ‖ —leiden (ا لا) معده آغریسی ، معده‌خسته‌لغی ‖
—pförtner (ا م) (تشر) معده‌نك آلت دلیکی ، بواب ‖
—säure (امؤ) (هضمسزلق نتیجه‌سی) معده اکشیلکی .

Mager (صـ) (24) ضعیف ‖ قوزو ، اینجه، ضعیف ‖
(مجا) بیچاره ، فقیر .

Magern (فعلا ±) a. (21) ضعیفلمك .

Magie (gh - امؤ) (53) (sans pl.) [لاتینجه]
بوکو ، سحر ؛ کوز باغجیلق ، حقه بازلق .

Magi-er (gh ا م) a. (40) [لاتینجه] بوکوجی ،
سحرباز ، کوز باغجیی ‖ قدیم عجملرك زردشت دیننك پاپازی ،
مجوسی ‖ منجم کاذب .

Magister (gh ا م) a. (40) اوسته ، مایسترو .

Magistrat (gh ا م) (38) [لاتینجه] بلدیه هیئتی،
بلدیه مجلسی .

Magnat (g'n ا م) (51) [لاتینجه]الهستان،مجارستان
آصیلزاده‌سی .

Magnentius (˘)(˘) tss ˘ gh ˘ اخام) (36) (میلادك ۳۵۲ سنه‌سنده وفات ایدن وروماليلرك ایمپراطوری بولنان) مانیانس .

Magnesia (˘) –(˘) gh ˘ ١ مؤ) (49) (*sans pl.*) [روم] (کیمیا) مغنزیوم جسم بسیطنك حمضندن عبارت اولان بیاضی وصوده غیر منحل طوپراق ،مغنزیا || — Kohlen-saure قاربونات دوماغنزی .

Magnesium (˘)(˘)– gh ˘ ١ لا) (41) [روم] (کیمیا) مغنزیوم جسم بسیطی .

Magnet (– gh ˘ ١ م) (38) ویاخود (51) [روم] مقناطیس.

Magnet„... (˘ gh –˘˘) —elektrisi'(e)r=Maschi'ne (ا مؤ) مقناطیسلی الکتریق ماکنه‌سی || —nadel (ا مؤ) (مقناطیسلی ایکنه) پوصله ایکنه‌سی .

Magnetisi(e)ren (˘–˘– gh ˘ فعـ متعـ) a. (21) [فر] (تیوری) مقناطیسلندیرمك || (برشخصی) مانیاتیزمالمق .

Magnetismus (˘˘– gh ˘ ١ م) (57) (*sans. pl.*) [لاتینجه] حکمتده مقناطیسیت || (تا طبیعه) —thierischer بعض حرکات وتماسلرله برکمسه‌دن دیکرینه انفاذی ظن وقبول اولنان مانیاتیزمه ، مقناطیسیت حیوانیه .

Magnifikus (˘˘– gh ˘ ص) (*inv.*) — Re'ktor (آلمانیا دار الفنون رؤساسنه ویریلان عنوان) .

Magnoli-e (˘)(˘)– gh ˘ ١ مؤ) (53) (نبا) [اون سکزنجی عصرنباتیونلندن فرانسه‌لی Magnol] آمریقانك مانیول نامنده‌کی کوزل آغاجی .

Magst (–) mögen فعلنك زمان حالنك ایکنجی مفرد شخصی) .

Magus (˘– ١ م) (51) [لاتینجه] Ma'gi-er= قدیم عجملرك زردشت پاپازی ، مجوسی .

Magyar (صورت تلفظی mä'-d ̣ âre ١ م) (51) [مجار] مجار .

Mä(h)! (– حرند) (قویون ، قوزولرك مله‌سی) کذا (١ لا) (56) ! — — مه مه ! .

Mahagoni (–˘–˘ ١ لا) (56) (*sans pl.*) ماهون (مائون آغاجی) .

Maharadscha (–˘˘– ١ م) (56) [هند لسان قدیمندن] ماها راجا .

Mahd (– ١ مؤ) (49) [mähen] (زرا) اوراق بیچمه || اوراق زمانی ، اوت وقتی || بر اوراقده کسلمش اوت ؛ بونك حاصل ایتدیکی بوشلق ؛ بر اوراقجینك برکونده بیچه بیلدیکی اوتك مقداری .

Mähen (˘– فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) اوت بیچمك ، اوت کسمك .

Mäher-Lohn (˘–˘ ١ م) (31) اوتجی ، اوراقجی اجرتی.

Mahl (– ١ لا) (38) و (25) [قدیم آلمانجه mahal= [Versammlung] یمك ، طعام || ضیافت .

Mahl„... (–˘˘˘) „mahlen„ —korn|| (١ لا)چکیله‌جك، اوکودیله‌جك بغدای (وامثالی) || —recht (١ لا) اوکومه حقی ؛ اوکومه پاره‌سی ، اجرتی || —brief (١ م) (بحر) کمی انشاسی قونطوراتوسی || —knecht (١ م) دکرمانجی اوشاغی، طحان (ایشجی)|| —strom (١ م) (بحر) دورین ، چقور ، کرداب || —zahn (١ م) (تشر) آزی دیشی || (Backen=zahn=) (١ مؤ) —zeit (هروقتکی منتظماً ینیلان) یمك ، طعام||ich wünsche Ihnen eine gesegnete: (عمو) ویاخود gesegnete—zeit ! ؛ —zeit! (prosi(i)t (عمو) —zeit ! هرنقدر ترکجه‌ده عافیت اولسون ! دینلورسه‌ده بوده یالکز یمك اثناسنه مخصوصدر حالبوکه اشبو جمله دها (یمکدن اول) اشتهاکز آچیق اولسون ! (یمك اثناسنده) عافیت اولسون ! (یمکدن صکره) وقتکز خیر اولسون کذا یمکده عافیت اولسون ! معناسنده مستعملدر || (عمو) : ja,Kuchen= ja, prosi(i)t—zeit ! .

Mahlen (˘– فعـ متعـ ، فعـ لا + و فعـ یکشخـ) a. (21) (اسم مفعولی gemahlen قباجه اوله‌رق یعنی عوام آغزنده : gemahlt) چکمك ، اوکومك ، طحن ایتمك (ضر مثلـ) wer zuerst kommt mahlt zuerst (دکرمنه کیم اول کلورسه اوننی) او اول اوکودر)پاره ایله دکل صره ایله || (فعـ یکشخـ) mit zwei harten Steinen mahlt sich schlecht ایکی سرت طاش ایله ایو اوکودیله‌مز ، کوچ اولور || ازمك ، اوفاقلامق ، دوکمك .

Mahnen (˘– فعـ متعـ ، فعـ لا +) a. (21) [قدیم آلمانجه manôn ؛ مرا . لاتینجه mone'ıe] Jemand an etwas برینه برشی اخطار ایتمك ؛ خاطرلاتمق ، خبر ویرمك || Jemand zu etwas —,Jemand—,daß er etwas thue برینه برشی یاپمغی تکلیف ایتمك(ایولکه ، ایو برشی یاپمغه تشویق ایتمك) || Jemand um (ویاخود wegen) etwas— برینه برشیدن توقی واجتناب ایتمك، اوزره تنبیه ایتمك || (١ لا) b. (40) (*sans pl.*) اخطار ؛ ایقاظ ، (توقی واجتنابی التزاماً) تنبیه .

Mahnung (˘– ١ مؤ) (49) (مرا . (mahnen) .

Mährchen (˘–) (مرا . (Märchen) .

Mähre (˘– ١ مؤ) (53) (برای استخفاف ویا تحقیر)کوتو بارکیر || قیصراق || Hure= .

Mähren (˘– ا خا لا) (56) (جغر) (اوستریاده) موراویا قطعه‌سی .

Mährte (˘– ١ مؤ) (53) صوئوق یاخود بیرا ویا شرابلی چوربا .

Mai (– ١ م) (38) مفردی کذا (*inv.*) [لاتینجه majus] مایس (آیی) || (مجا) ایلك بهار || لطافت، کنجلك، تازه‌لك زمانی برشیئك الك کوزل ، الك پارلاق وقتی ، ایلك بهاری .

Mai„... (–˘˘˘) —blume (١ مؤ) (نبا) اینجوچیچکی|| —fisch (١ م) (تا طبیعه) Alse= قره‌کوزبالیغی|| —glöckchen (١ لا) (نبا) =blume— || —käfer (١ م) فالکفالك دینیلان مایس بوجکی .

Maid (– ١ مؤ) (49) (شعرده وکذا ایالت لسانی اوله‌رق) Mädchen= وکذا : بنده ، قول معناسنه کلان Magd .

Mai-e (˘– ١ م ١ مؤ) (52) ، (53) [Mai] ، mai-en (١ م) b. (40) Mai= || (اورمانجیلقده) آغاجلرده صو یوریمسندنصکره حاصل اولان فلیزلر || (مجا) ایلك بهار|| برشنلك ایچون قویاریلان اینجه آغاج دالی، چیچك دمتی ؛ قاین آغاجی دالی وکذا رقص محلنه دیکیلان آغاج .

Mai-er (˘–) Mei-er= .

Mailand (ـ٘ـ ا خالا) (56) (جغر) (ایتالیا شهرلرندن) میلان .

Maimonides (ـ٘ـ ـ٘ـ اخام) (36) (١٢٠٤ ده وفات ایدن اسپانیا یهودیلرندن عالم مشهور) مایمونیده‌س .

Main (ـ٘ اخام) (56) (جغر) آلمانیاده ماین نهری .

Mainz (ـ٘ ا خالا) (*inv.*) (جغر) مایانس شهر وقلعه‌سی .

Mais (ـ٘ ام) (*inv.*) (نادراً (26) .*sans pl*) [هایتی لسانبجه] (زرا) مصر .

Maisch (ـ٘ ا م) (38) آرپه خمیری ایله قاینادلمش صو || شیره ، دها دورولمامش شرب .

Maischen (ـ٘ـ فه متع) *a.,c.* (21) (صنع) و— (الا) (40) *b.* (*sans pl.*)=ein-maischen .

Maja (ـ٘ـ اخامؤ) (56) (مرکورك والده‌سی) مایا || (ا مؤ) (54) (تاطبیعه) مایا دینیلان اوروجك ینکیجی نوعی .

Majestät (ـ٘ـ y - ا مؤ) (49) یالکز عظمت الهیه معناسنده (*sans pl.*)|| (لاتینجه) شوکت، حشمت ، شهامت، عظمت|| ! — (خطاب اوله‌رق) پادشاهم ، سلطانم ، شوکتمآبا ! شوکتلو ، قدرتلو، مهابتلو افندمزحضرتلری .

Majestätisch (ـ٘ـ y - ص) (24) جلیل ، شوکتلو، عظمتلو ، مهابتلو ، قدرتلو ، (بو صورتلری جائز اوله‌رق) مهابتفرما ، حیرت افزا ، عظیم ؛ کال وقار وعظمت ایله ؛ شاهانه .

Majolika (ـ٘ـ y - امؤ) (مفردی *.inv*، جمعی ...ken یاخود ...kas) (جوملکجیلکده) (صنع) ایتالیا واسپانیاده چیقان ومایولیقا تعبیر اولنان اسکی برچینی .

Major (ـ٘ y - ا م) (56) [لاتینجه] (ع) طابورقوماندانی ، بیکباشی || Frau—in (امؤ) (50) بیکباشی حرمی ، مادام بیکباشی || (ـ٘ y ـ) (منطقده) قیاسك کبری دینیلان برنجی قضیه‌سی .

Majoran (ـ٘ - y - ، وعموم لساننده --y٘- ا م) (38) [لاتینجه] (نبا) فصیلهٔ شفویه‌دن کوزل قوقولی ساطور، سعتر اوتی ، مرزنکوش تعبیر اولنور نبات .

Majorat (ـ٘-y- الا) (38) [لاتینجه] قید وراثت ایله انتقالی مشروط اولان املاك ، اکبریت سن قیدی ایله مشروط اولو وقفی ، برعنوانله برابر ویریلرب فروختی غیر جائز واشبو عنوان ایله برابر اولادك اك بیوکنه انتقال ایدر املاك .

Majorats... (... ٘ -y-) —erbe (ا م) وارث اکبر || —herr (ام) وارث اکبر ، اقدم || کذا اکثریتله : فاملیانك اك بیوکی .

Majordomus (ـ٘ـ y - ام٘) (36) سرای دائره مدیری.

Majorenn (ـ٘- y- ص) (24) [لاتینجه] اك بیوك || بالغ ، سن رشده واصل اولمش ، رشدینی اثبات ایتمش اولان، فاعل مختار .

Majorität (ـ٘ـ-y- ا مؤ) (49) [لاتینجه]—(absolu'te) اکثریت مطلقه .

Majorka (ـ٘ -y اخالا) (56) (جغر) (اسپانیانك بحر سفیدده کائن آطه‌لرندن اك بیوکی اولان) مایورقه آطه‌سی .

Majuskel (ـ٘ -y امؤ) (53) [لاتینجه] (Minus'kel ك مقابلی) بیوك حرف (مازوسکول) .

Makadamisi(e)ren (ـ٘ـ ـ٘ـ فه متع) *a.* (21) [کاشفی اولان Mac Adam ك نامنه نسبتله] (قرمه طاشله) شوسه قالدیرم یاپمق .

Makaroni (-ـ٘ـ جمه م) (*inv.*) [ایتا] مقرنه .

Makel (ـ٘ ام) *a.* (40) (ونادراً امؤ (53)) [لاتینجه macula] لکه ، لوث (کذا مجازی اوله‌رق) .

Makeln (ـ٘ فه متع وفه لا+) *a.* (21) —etwas (an) [Makel] برشیئه قصور بولمق، برشیئی مؤاخذه ومناقشه ایتمك؛ برشیئه اعتراض ایتمك || —an Allem هر شیئه برقصور بولمق ، برقولب طاقمق || (تجا) دلاللق ، سمسارلق ایتمك .

Maki (ـ٘ ام) (56) (تاطبیعه) آسیا وآفریقانك میمونه زیاده مشابه حیوانی) ماق (تلکی مایمونی دخی دینور) .

Makkabäer (ـ٘ـ-ـ اخام) *a.* (40) [عبر] ماقابه (ثمر) || یهودیلرك تاریخیله یدی ماقابه قرنداشلرك صورت تلفنی محتوی ایکی کتاب .

Makler (ـ٘ ا م) *a.* (40) (تجا) دلال ، سمسار || (پاره وامثالی حقنده) صراف .

Mäkler (ـ٘ ا م) *a.* (40) هرشیئه قصور بولان ، هیچ برشی بکنمیان || تجارتده =Makler .

Makrele (ـ٘ـ ا مؤ) (53) (تاطبیعه) اسقومری بالغی .

Makrone (ـ٘ـ ا مؤ) (53) [ایتا] بادم قرابیه‌سی .

Makulatur (ـ٘ - - ـ ا مؤ) (49) (نادراً الا) (56) [لاتینجه] جمعی en— (مطبعه) قره‌لنمش، لکه‌لنمش، فنا باصلمش کاغد || (مجا) قیمتسز ، عادی کتاب .

Mal (ـ٘ الا) (38) و (25) وجودده بولنان نشانه ، اشارت؛ بن || برشیئه علامت واشارت اولمق اوزره وجوده کتیریلان اثر ، خاطره || حدود طاشی ، حدود ، سرحدلره دیکیلان دیرك || [قدیم آلمانجه Theilchen: mâl] (الا) (38) (اکثردفعه کوچك حرفله باشلیه‌رق mal یازیلور) دفعه، کره || —das erste برنجی دفعه ، ایلك دفعه ، برنجی کره اوله‌رق || اکثریا برلکده یازیلور مثلا : dreimal اوچ دفعه || auf einmal بردنبره || (ضرب مثل) —ein—ist kein بر دفعه هیچ صاییلور ، بر دفعه‌نك ضرری یوقدر || (حسابده) zweimal fünf ist zehn ایکی دفعه بش اون (ایدر) || (ضعف) Das ist noch einmal so groß بو بردفعه دها اوقدر بیوکدر ، بو اونك ایکی مثلی بیوکلکنده در ، بو اونك ایکیسی قدردر، ایکی مثلیدر || (عمو) mal (حا)=ein-mal مثلا : es war mal (ein Kaiser) بردفعه ، وقتیله برایمپراطور وار ایدی .

Mal... (... ٘) —graben (ا م) حدود خندغی || [malen] —geräthschaften (جمه مؤ) آلات وادوات رسامیه || —kasten (ام) رسامارك کوزلی بویاقوطوسی؛ دوسلدورفده‌کی رسامار جمعیتنك اسمی || —stein (ا م) حدود ، اشارت طاشی || —zeichen (الا) اشارت مخصوصه ، علامت فارقه ، مارقه .

Malabar (ـ٘ـ اخالا) (56) (جغر) (هندستان شرقیده) مالابار ساحلی .

Malachit (ـ٘ ch ـ ا م) (38) [روم] (کیم ، معد) یشیل طمارلی باقر طاشی .

Malaga (ـــ اخالا) ⑯ (جغر) (اسپانیاشهرلرندن) مالاغا ‖ (بوشهردن چیقان شراب) مالاغا ، مالاغا شرابی .

Malai-e (ـــ ام) ㊾ آرقه هندستان وياخود مالايه آطه‌لری سکنه‌سندن اولان آدم (اشبومنطقه سوندا ، سوماطرا، ژاوه ، بورنئو ودها جوار برچوق اطه‌لری شامل‌در) .

Malakka (ـــ اخالا) ⑯ (جغر) هندستان شرقیده مالاغا شبه جزیره‌سی .

Malbar (ـــ ص) ㉑ [malen] قابل‌ترسیم ؛ ترسیمه‌دکر .

Maleachi (ch- ـــ اخام) ⑯ [عبر] (موسویلرك اون ایکنجی پیغمبرلری) مالاشی .

Mal(e)diven (v ـــ كذا : - - ۲ ـــ اخا جمع مؤ) ㊾ (جغر) بحر محیط هندیده کائن مالدیو آطه‌لری .

Malefiz (ـــ الا) ㊳ [لاتینجه] اعدام‌جزاسی‌مستلزم جنایت ‖ (قدیمده‌علی‌الخصوص) بوکو . سحر

Malen (ـــ فه متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه :ma'ôn=] [in Zeichen darstellen ترسیم ایتمك ‖ (كنایة) man wird ihm 'was— قیارمی او ! کورر او ! کوسترەجکلر اوکا ! ‖ sich— (فه مطا) کندوبی ترسیم ایتمك ؛ رسم اولنمق، (برشی der Himmel malt دروننده اوزرنده عکس ایدرك‌کورنمك sich im Wasser ... هواتك رنکی، شکلی صویه عکس‌ایدر، ge-malt ‖ ایدیور (اسم مفعول وصفت) ㉑ ترسیم‌ایدلمش، مرسم، نقش ایدلمش ‖ (ا لا) b. ㊵ (*sans pl.*) رسم‌ایچه، نقش ، تصویر ‖ bild=schön= zum Malen schön رسم ، تصویرکبی، پك‌کوزل ‖ رسمی‌چیقارمق‌لازم، رسمی‌چیقاریله‌جق‌قدر die Grenzen— مثلا ㉑ a. (فه متع) [Mal] ‖ (تحف) شی اشارتله تحدید حدود ایتمك حدوده نشان طاشی ، دیرك وضع ورکز ایتمك .

Maler (ـــ ا م) a. ㊵ [malen] رسام ‖ کذا (مجا) برشیئی یاغلندیره باللاندیره وصف وتعریف ایدن .

Maler„... (ـــ...) fi'rniß - (ا م) (صنع) رسام ورنیسی ‖ —akademie (امؤ) رسام‌لر‌دار‌التحصیلی، آقادمیاسی ‖ —scheibe (امؤ) (اوزرنده بویا ازمکه مخصوص) رسام یالغی ‖ —stock (ا م) (اثنای ترسیمده الی طیامغه مخصوص دکنك) رسام دکنکی .

Malerei (ـــ امؤ) ㊾ رسم ایتمه ، رساملق ، فن ترسیم ‖ رسم ، تابلو .

Malerisch (ـــ ص) ㉑ شایان تماشا ، شایان تصویر برحالده لطیف وغریب منظره ویا موقع ‖ (کذا انشا ، کتابت حقنده دخی مستعمل‌در) .

Malerschaft (ـــ امؤ) ㊾ هیئت رسامان .

...malig (ـــ ص) [Mal] ... شوقدر دفعه‌لق مثلا: dreimalig اوچ دفعه‌لق .

Malitiös (ـــ) (ـــ ص) lss ㉑ [فر] کوکی ، کم ، یارامز ، خبیث ، شریر ، قلاش .

Malmen (ـــ فه متع) a. ㉑ [غوتجه malma] [Sand اوفالمق، توزکبی‌ایتمك، ازمك (مرا. zermalmen).

Malta (ـــ اخالا) ⑯ (جغر) (بحرسفید آطه‌لرندن) مالطه .

Malter (ـــ الا(ا م) a. ㊵ اوکوتمه ، طعن حق ‖ (مد دینیلان) ذخیره اولچکی (= اسکیدن پروسیاده ٦٥٩,٥ لیتره) ‖ اودون اولچکی .

Malteser (ـــ ام) a. ㊵ [Malta] مالطه‌لی، مالطیز .

Malve (ـــ امؤ) ㊾ [لاتینجه] (نبا) ابه‌کومجی،خباز.

Malz (ـــ الا) ㊳ (صنع) آرپه صویی امعالی ایچون فلیزلندیرلمش آرپه ، آرپه صویی مایه‌سی .

Mama (ـــ امؤ) ㊾ (چوجق لساننده) آننه .

Ma(m)melu(c)k (ـــ ا م) a. ㊷ [عر] (مقدما مصرده آزاد اولنمش کوله‌لردن ترتیب وتشکیل اولنمش سواری عسکری) مامالوك .

Mammuth (ـــ الا) ⑯ یاخود ㊳ [روس] وقتیله موجود اولوب الیوم جنسی منقرض ویالکز طبقات ارضیه‌ده کمیکلری بولنان جسیم فیل، ماموت .

Mammuth„... (ـــ...) —baum (ا م) (نبا) قالیفورنیاده یتیشان بیوك بر آغاج .

Mamsell (ـــ امؤ) ㊾ (جمع‌کذا —s) [فر] (عو) ماءزل‌خانم‌قیز، مادموازل ‖ (ع)میترالیوز (=Kugel=spritze).

Man (ـــ ضمیر غیرمعین) [=Mann] جمع غائب‌معلوم ویا مفرد غائب مجهولی ارائه ایدر ‖ —muß es thun اونی یاپملی، اونی یاپمق‌اقتضا ایدر بویاپملی ‖ ...wenn—ihn hört اکر انسان اونی ایشیده‌جك اولورسه ، اکر اوایشیدیلورسه ، اکر اوطویله‌جق اولورسه ، اکر دیکلنورسه ؛ اونك دیدیکنه باقیلورسه .

Mänade (ـــ امؤ) ㊾ [روم] (اسا) شراب الهی (باقوس) ه منسوب راهبه ‖ قحبه ‖ عجوزه .

Manaffe (ـــ اخام) ⑯ (انجیلده) حضرت یوسفك بیوك اوغلی ‖ یهودیلرك اون ایکی نسل، شعبه‌سندن بری .

Manati (ـــ ا م) ⑯ [اسپا] (تاطبیعه) بقر الماء .

Manch (ـــ ضمیر وصفت) ㉑ (اکثریا اسمله‌مرکب صفت ویا اسم لازم اوکنده .*inv*) [قدیم آلمانجه manac یعنی viel = انکلیزجه : many] ضمیر غیر معین اوله‌رق : Mancher (م) ، Manche (مؤ) و Manches (لا) ‖ (ص) بعض es Mal— بعض بعض ، بعض‌کره ، بعضاً (کذا —liebes Mal) ‖ (اکثریا : so وياخود sogar) کله‌لریله تقویه ایدیله‌رك so—es Jahr اوقدر، بوقدرسنه ‖ ich habe Ihnen gar Manches zu erzählen سزه اوله‌جقه چوق سویلیه‌جکم ، آکلاته‌جغم ، حکایه‌م ، حوادثم وار ، نلر حکایه ایده‌جکم بیلسه‌کز .

Mancherlei (ـــ ص) (*inv.*) مختلف ، بعض درلو ‖ auf—Art درلو درلو ، بشقه بشقه طرزده ، شکلده ‖ (ا لا) (*inv.*) (*sans pl.*) بعض ، هردرلوشی .

Manchester (me'ne-tches° ا خالا) ⑯ (جغر) انکلتره منچستر شهری ‖ (تجا) (ا م) a. ㊵ (پاموقدن معمول وبوشهرده چیقار قطیفه) مانچستر .

Manchestern (ـــ tch ص) ㉑ مانچستر دینیلان پاموقلی قدیفه‌دن (معمول) .

Mandant (ـــ ا م) ㊾ [لاتینجه]، —in (امؤ) ㊿ (وظائف مأموره‌سی) ویا امورخصوصیهٔ ذاتیه‌سی برینه‌حواله ایدن، برایشده برینه‌وکیل‌طوتان‌کمسه، موکل(=Auftrag=geber).

Mandarin (ـ‿‿ام) (38) یاخود (51) چین وزراسنه اوروپاده ویریلان عنواندر .

Mandatar (ـ‿‿ ا م) (38) [لاتینجه] وکیل ، مرخص.

Mandel (‿ـ امؤ) (52) (بادم آغاجنك میوه‌سی) بادم‖ (صنع) gebrannte— شکرله قاوریلمش بادم ، بادم شکری ‖ (تشر) بوغازك طرفینده اولان (نبا) Mandel=baum= ‖ بادم کبی بزلر‖ (اون بش عددندن عبارت اولان صایی، مقدار) eine—Eier اونبش عدددن عبارت اولان یمورطه (بردوزینه دینلدیکی کبی) .

Mandel„... (‿‿...) —brot (ا لا) (بادمله قیزاردلمش بیسکوی) بادم بیسکویسی ‖ —öl (ا لا) بادم یاغی ‖ —weiße (حا) اونبشر اونبشر ‖ —artig (صـ) بادم کبی، بادم شکلنده‖ —baum (ا م) (نبا) بادم آغاجی‖ —bräune (ا مؤ) (علم امراض) بوغازده‌کی بزلرك شیشمسی، خناق، التهاب لوزتین ‖ —förmig (صـ) بادم شکلنده ، بادم بچیمنده ‖ —krähe (ا مؤ) (تا طبیعه) مائی قارغه ‖ —kuchen (ا م) بادم پاسته‌سی ‖ —milch (ا مؤ) بادم سودی) بادم سویه‌سی ‖ بادم شکلنده بولنان طاش ‖ بویله طاشلردن مرکب قیا .

Mandeln (‿ـ فعـ متعـ) a. (21) اونبشر اونبشر صایمق، حساب ایتمك .

Mandoline (‿ـ‿ ا مؤ) (53) [ایتا] (موسیقی) ماندولین (دینلان معدنی تللی تکنه‌سی بیوك وسازه بکزرچالغی).

Mandora (‿ـ‿ امؤ) (54) [لاتینجه‌دن مأخوذایتالیانجه] ماندور تعبیر اولنان درت تللی عود .

Mandril(l) (ـ‿ ا م) (56) [آفریقا لسانجه] (ناطبیعی) ماندریل (دنیلان میمونکه باشلری کوپك باشنه مشابه اولان بیوك مایمونلر صنفندندر) .

Mandschu (ـ‿ ام) (56) (مانجورستان سکنه‌سندن اولان) مانجور .

Manen (‿ـ جمعـ) (inv.) [لاتینجه] اسکی یونان وروماليلر عندنده اولولرك ارواحی‖ اولولره مؤکل جن وپریلر.

Mang„... (‿...) —futter (ا لا) (زرا) قاریشیق ذخیره ‖ —gut (صنع) قیمتی‌دون اولان معادنك قارشدیرلمسیله حصوله کلان خلیطه ‖ —korn (ا لا) بغدایله چاودار مخلوطی.

Mangan (ـ‿ ا لا) (38) (sans pl.) [یکی لاتینجه] (معد) مانغانز (تعبیر اولنان سرت معدن) .

Mangan„... (‿ـ‿ ...) —bromü'r (ا لا) (کیمیـ) برومور دومانغانز ‖ —blende (ا مؤ) (معد) مانغانز سولفره ‖ —glanz (ا م) (معد) —blende ‖ —säure (ا مؤ) (کیمیـ) حامض مانغانز ‖ —verbindung (ا مؤ) (کیمیـ) مانغانزلی ترکیبات (کیمیویه) .

Mange (‿ـ ا مؤ) (53) کذلك : Mangel (‿ـ امؤ) (53) (صنع) قماشه جلا ویرمکه مخصوص جلا منکنه‌سی .

Mangel (‿ـ ا م) a. (39) [mangeln] نقصانیت ، اکسیکلك ‖ قصور ، قباحت ، خطا ‖ لزوم ، احتیاج ، ضرورت ‖ (مرا . Mange) .

Mangelhaft (‿‿ـ صـ) (24) [mangeln] قصورلی ، نقصانلی ، اکسیکلی، ناتمام ‖ قصورلی ، خطالی ، قباحتلی ‖ غیرکافی صورتده ، درجه‌ده .

Mangeln (‿ـ فعـ لا +) a. (21) بولنمامق ، (موجود) اولمامق‖ es mangelt mir an etwas فلان شیئم نقصان، اکسیك، یوق، فلان شی بنده ناتمامدر ‖ an mir soll es nicht— بن المدن کانی یاپه‌جغم ، یاپارم ، ایش بکا قالسون .

Mängeln (‿ـ فعـ لا + و فعـ متعـ) (21) a. =mäkeln‖ (فعـ متعـ) =be-mängeln .

Mangen (‿ـ فعـ متعـ) a. (21) [Mange] ییقانمش چاشوری دوزلتمك ایچون سیلندیردن کچیرمك ‖ (صنع) قماشه جلا ویرمك .

Mangold (ـ‿ ا م) (38) (قیاسك پازی سلقیه .

Mangostan„... (... ‿‿ـ) —baum (ا م) جزایر بحر محیطدن بعضلرنده یتشان جوزالجنان آغاجی .

Manichäer (‿ـ ch ‿ـ ا م) a. (40) [Manes] برحسنات وبرده سیئات الهنك وجودینه اعتقاد ایدن آدم ‖ (عمو) (کلغان بکلرنجه) معجز ، اوصاندیریجی آله‌جقلی‖ چوق فائضله پاره اقراض ایدن ، مرابحه‌جی کمسه .

Manier (‿ـ امؤ) (49) [فر] طرز ، اصول ، اسلوب ، منوال ، صورت ؛ اطوار وحرکات، اوضاع ؛ عادت ‖ Das ist keine— بوطوغری برطور ، معامله ، ایش دکل .

Manierlich (‿ـ‿ صـ) (24) [Mani'er] طورومعامله‌سی کوزل ویولنده ؛ نازك تربیه‌لی .

Manifest (‿‿ـ ا لا) (38) [لاتینجه] بیاننامه، اعلاننامه.

Manila (‿ـ‿) ، Manilla (le-yă) . (ا خالا) (56) (جغر) آسیاده فلیپین آطه‌لرندن بریله بونك پای تختی ۱۸۹۸ افرنجی سنه‌سنده‌کی اسپانیا وامریقا محاربه‌سیله مشهوردر ‖ (تجا) مانیلیا (یاپراق) صیغاره‌سی .

Maniok (‿‿ـ ا لا) (56) (sans pl.) [آمریقا لسانجه] (نبا) (آمریقانك صیجاق اقالیمنده کوچك آغاج اولوب طبده استعمال اولنور) مانیوقه =Brot=Wurzel .

Manipel (‿ـ‿ ا م) a. (40) [لاتینجه] (ع) اسکی رومالیلر بلوکی ‖ پاپاسك اثنای آیینده صول قولنه باغلادیغی پازوبند .

Manipuli(e)ren (‿ـ‿‿‿ فعـ متعـ) a. (21) [لاتینجه] ال ایله قاریشدیرمق ، اوینامق ، تحریك ایتمك ‖ یوغورمق :

Manko (ـ‿ ام (ا لا) (56) [ایتا] (تجا) قاصه‌ده ظهور ایدن آچیق ، نقصان .

Mann (ـ ا م) (25) بعضاً a. (42) (Weib و Junge کلمه‌لرینك مقابلی) آدم ، ارکك ‖ junger— کنج ، دلیقانلی ‖ (ضرمثل) ein Mann ein Wort, ein— ein Wort ار اولان برسویلر سوزینی طوتار ‖ schwarzer— اوماجی ‖ (بحر) mit—und Maus کاملاً غرق اولمق (کمی حقنده) کاملاً (انسان واشیا ایله) غرق اولمق ‖ (ع) (کوچك ضابطك غیری عادی) نفر ‖ زوج ، قوجه ‖ sie ist der— im Hause (زورلی برقادین حقنده) او (قادین) اوك افندیسی، ارککیدر‖ uns fehlt (noch) der vierte— (اویونده اویونجیلردن بری) اویون ایچون برکشی دها لازم ، برکشی ، برقول اکسیك .

Mann„... (‿...) —tollheit (ا مؤ) بعض قادینلرك ارککی کورنجه سکرلرینك بوشالمسندن عبارت قادین خسته‌لغی .

Manna (‿ـ ا لا (ا مؤ) (56) ، (49) [عبر] قدرت حلواسی .

Mannbar (–ˇ ص) ㉑ [Mann] (اركك حقنده) بالغ ، (قادين حقنده) بالغه ؛ كلينلك ، يتشمش .

Männchen (ˇ ˇ الا) b. ㊵ (Mann كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق ، كوچك آدم || (قارينك زوجنه خطاباً) قوجه‌جغم ! || (حيوانات حقنده) (ديشى‌يه مقابل) اركك || —machen آرقه آياقلرى اوزرينه قالقمق ، ديرنمك || صيچرامه ، اوينامه .

Männerchen (ˇˇˇ جم لا) b. ㊵ (Männer جمع كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق آدملر ، آدجغزلر || (نبا) قويون كوزى .

Mannes,... (ˇ ...) —wort (ا لا) اركك ، مرد آدم سوزى || —alter (الا) يكيتلك ، اركك‌لك وقتى ، سن‌كهول ؛ سن‌رشد || —würde (امؤ) وقار انسانيه ، حيثيت بشريه .

Mannhaft (ˇ ص) ㉑ [Mann] رجلى ، اركك‌ه مخصوص ، مردانه ، متين || جسور ، عزم قوى (صاحبى) ، اركك‌جه‌سنه .

Mannheit (–ˇ امؤ) ㊾ [Mann] رجليت ، ذكورلق || اركك‌لك .

Männlich (ˇ ص) ㉑ مذكر ، اركك جنسندن ، اركك || اركك‌ه مخصوص ، رجلى ، ذكورى .

Manns,... (ˇ...) —bild (ص) انسان قالينلغنده || —hoch (ص) انسان اوزونلغنده ، بويونده || —name (ا م) اركك اسمى || —schneider (ا م) اركك‌لره البسه يا‌پان ترزى || —bild (ا لا) اركك ، انسان رسمى || على‌الاطلاق : انسان ، اركك || —hand (ا مؤ) اركك الى ؛ (كذا يازى حقنده مستعملدر || —pflicht (ا مؤ) اركك انسان وظيفه‌سى || قوجه‌لق وظيفه‌سى || —zucht (ع) تعليم وتربيه ، ضبط وربط (عسكريه) .

Mannschaft (ˇ امؤ) ㊾ [Mann] هرقنغى بر خدمتك ايفاسيچون تعيين اولنمش آدملر || (ع) قطعات عسكريه‌يى تشكيل ايدن عسكرلر || —junge (قرعه نفراتى ، يكى كلمش عسكر) افراد جديده || —alte معلم نفرات || Unteroffiziere und—(en) كوچك ضابطان ونفرات || (بحر) طائفه ||

Manometer (ˇ–ˇ ام (الا) a. ㊵ (صنع) [روم] غاز وبخارك درجهٔ كثافتنى اولچمكه مخصوص آلت ، مقياس‌الغازات .

Manöver (v–ˇ الا) a. ㊵ ال ايشى ، الك حركتى || (مجا) طولاب ، اويون || (ع) تطبيقات حربيه مقصديله ياپيلان تعليمر ، مانوره || كمى وشمندوفر مانوره‌سى .

Manövri(e)ren (ˇ– v –ˇ فع لا +) a. ㉑ [فر] على‌الخصوص (ع) مانوره ياپمق ، ايتمك ، محاربه تطبيقاتى ياپمق .

Mansarde (ˇˇ امؤ) ㊾ [فر] طوان آره‌سى ، چاتى آلتنه ياپلمش اوفق اوطه .

Mansch (ˇ ا م) ㊳ [mengen] —e (ˇ امؤ) ㊾ (sans pl.) چامور لكه‌سى ، پيسلك .

Manschester (مرا. Manchester) .

Manschette (ˇˇ امؤ) ㊾ [فر] (قوله بياضى) كنيش قوللق ، مانشت || (مجا) (عو) —n haben قورقمق .

Manschinelle (ˇˇˇ امؤ) ㊾ [اسپا] (تبا) آمريقاى وسطيده يتيشن مانسيلا آغاجى .

Mantel (ˇ ام) a. ㊴ مانتو ، قاپوت ، (ع) ياغمورلق || يكى تفنكلرك نامليسى اوزرينه قاپلوسترة .

Mantille (ˇ le-y ˇˇ امؤ) ㊾ [اسپا] كوچك مانطو ، اوفاق يغمورلق || قالش آرابه‌سى اوكنده مشين اورتو . باش اوزرينه آتيلوب چكه التندن باغلنان سياه واوزون فرنك باغى .

Manual (ˇ–ˇ الا) ㊻ (جمى —ien) [لاتينجه] جيب دفترى ، جزؤدان || پيانو ديللرى .

Manufaktur (ˇ–ˇ– امؤ) ㊾ [لاتينجه] مانيفوطره ، ال ويا فابريقه محصولى ، معمولات صناعيه .

Manuskript (ˇ–– الا) ㊳ [لاتينجه] (صورت مختصره‌سى : Mſkr.) (ال يازيسى باخصوص بر محرر وياموءلفك يازديغى) ال يازيسى ، مسوده || ال يازيسيله مطبوع كتاب .

Mappe (ˇ امؤ) ㊾ [لاتينجه] اوراق وامثالى طاشيمغه مخصوص جزؤدان || (بويونه آصمغه مخصوص) جزؤ كيسه‌سى || چوجقلرك مكتب چانته‌سى .

Marabu (ˇ–ˇ ام) ㊻ [عر] (تاطبيع) (طورنه قوشى نوعى اولوب هندستانده يتيشور وتويى شاپقه تزييناتنده قوللانيلور) مارابو ، مارابوط .

Maräne (ˇˇ امؤ) ㊾ [لاتينجه] (تاطبيع) اسويچره كوللرنده بولنور مارن بالغى .

Maraskino (ˇ–ˇˇ ام) ㊻ [ايتا] (تجا) ماراسكينو دنيلان ليكوركه طعمى كوراسوبه مشابه اولوب رنكى بياضجه‌در .

Marbel (ˇ ام) a. ㊵ [فرانسزجه marbre] (مرمر) يوارلاق .

March (ˇ ch الخامؤ) (inv.) (جغر) آوسترياده كائن پره‌سبورغ جوارنده طونه‌يه منصب اولان وبوناملة موسوم اولان نهر .

Märchen (ˇ– الا) b. ㊵ (Märe كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) مصال ، حكايه || تواتر ، هركسك آغزينه يايلمش لقردى || —von tausend und einer Nacht بيك بر كيجه حكايه‌سى .

Marder (ˇ ام) a. ㊵ (قديم آلمانجه marter اولوب لاتينجه martes كله‌سندن مأخوذدر) (تاطبيع) اكثريا شمالده بولنوب زر دوا نامنده‌كى حيوان وبونك كوركى .

Märe (ˇ– امؤ) ㊾ (ايو) حوادث ، وقعه || تواتر ، اخبار ووقايع حقنده آغزدن آغزه نقل اولنه‌كلن حوادث‌وتقليات || مصال ، حكايه ، قصه .

Marelle (ˇ–ˇ امؤ) ㊾ Amarelle= زردالى .

Margarethe (ˇ–ˇˇ امؤ) ㊽ وافتيزاسمى [لاتينجه] مارغريت .

Margarin,... (ˇ–ˇˇ ...) —fett (الا) قويونك ايچ ياغندن وسائر بعض اجسام شحميه‌دن چيقان برماده ، لؤلؤيه .

Maria (ˇ–ˇ امؤ) ㊻ و㊼ وافتيز اسمى [عبرانيجه Mirjam] die heilige Jungfrau -- حضرت مريم .

Marine (ˇ–ˇ امؤ) ㊾ [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (بحر) بحريه ، بردولتك قوهٔ بحريه‌سى || كميجيلك ، فن ملاحت .

Marine,... (ˇ–ˇ ...) —artillerie (ا مؤ) بحريه طوپجيسى || —ministerium (الا) بحريه نظارتى || —bilder (جم لا) تصاوير بحريه (دن عبارت رسملر) || —soldaten (جم م) عساكر بحريه ، بحريه عسكرى (نفرى) || —wesen (ا مؤ) فن ، امور بحريه .

Marini(e)ren (ـُـــ فعمتعه) a. (21) (آشجیلقده) صالاموره‌یه یاتیرمق .

Marino (ـــُـ ا خا) (56) (جغر) —San (اوفاق برحکومت) سن مارین .

Marionette (ـُـ(ـ)ـ امؤ) (53) [فر] قوقله .

Mark (ـ الا) (38) (sans pl.) [قدیم آلمانجه marg ، انکلیزجه marrow] ایلیك ، ایلیك قبیلندن اولان مخی ، مغزی جسم ‖ برشیئك اساس وقوتدن عبارت اولان قسمی ‖ [قدیم آلمانجه : حدود معناسـنه اولان و لاتینجه margo دن مأخوذ marka] حدود ، ممالك حدودیه ‖ تحدید اولنمش منطقه ‖ [قدیم آلمانجه march] (امؤ) (49) (تجا) معادن مقبوله ایچون یارم فوندن عبارت آغرلق ، وزن ‖ وقت ومحله کوره مختلف پاره (آلمانیاده مارق آلتی غروش فیئاتنده‌در.) مارق ‖ وستفالنده مارق قونتلغی .

Marke (ـُـ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه marc] مارقه ، نشانه ، علامت ‖ بعض جمعیت اعضالرینك حاضربولندقلرینه علامت اولمق اوزره ویریلان مارقه ‖ (مکتوب ظرفی وسائره اوزرینه یاپشدیریلان) پول ‖ (اویونلرده) پاره مقـامنه توزیع اولنان رنکلی مربع ومستطیل الشکل فیل دیشی مارقه ‖ مکتب چوجقلرینه برای مکافات خواجه طرفندن ویریلان مارقه ‖ شاخص ، بیوك قازیق .

Märker (ـُـ ا م) a. (40) [Mark] مارق دوقه‌لغی اهالیسندن اولان .

Marketender (ـُـ ـ ـ ا م) a. (40) [ایتالیانجه mercata' nte] (ع) حرکات عسکریه‌ده برابر کزن اپاق بقالی ‖ (قشله‌لرده) بقال .

Markicht (ـُـ ص) (21) [Mark] ایلیکلی ، ایلیکه منسوب ومتعلق .

Marki(e)ren (ـُـ فعمتعه) a. (21) [فر] اشارت‌ایتمك ، علامت قومق ؛ تمغالمق ، پوللامق ‖ مساحهٔ اراضی وتخمین مسافه‌ده قازیق قاقمق ، اشارت قومق ‖ برشیئك عینی تقلیداً حرکت ایتمك ، یاپمق .

Markig (ـُـ ص) (21) [Mark] ایلیکلی (کذا مجا) ‖ (مجا) سکرلی ، کوچلی قوتلی ‖ drei„— اوچ مارقلق (اون سکز غروشلق) .

Märkisch (ـ ـ ص) (21) مقدما فرانسه‌نك وسطولایتلرندن اولان مارق (مارش) ولایتندن ‖ آلمانیاده وستفاله‌ده کائن مارق قونتلغندن .

Markomanne (ـُـ ـُـ ا م) (52) (قدیم آلمان اهالیسندن) مارقومان .

Markt (ـُ ا م) (31) (تجا) پنایر ییل باشی پازاری ؛ هفته پازاری ؛ هرکون اولان پازار ‖ کذلك پازارده ، پنایرده صاتیلان ، النان اشیا ‖ (مجا) etwas zu—e bringen ویاخود: mit etwas zu —e kommen صاتمق ، نقل ایتمك ‖ تجارت ، آلیش ویریش ، بورسه تجارتی (معاملاتی) ‖ پازار یری .

Markt„... (ـُ...) —frau (امؤ) —weib= ‖ —halle (امؤ) قپالی چارشو ، پازار یری ‖ —platz (ام) پازار یری ‖ Markt= —preis (ا م) فیئات جاری ، پیاسه ، رائج ‖ —schreier (ام) شارلاتان ، (اوته‌ده برده اوینایان) سوقاق حقه بازی ‖ —weib (الا) پازار یرلرنده اوته بری صاتان قاری ‖ —zettel حبوبات وذخائر فیئات جدولی .

Markten (ـُـ فعلا + و فعمتعه) b. (21) | [Markt] —um etwas برشی ایچون پازارلق ایتمك ‖ آلوب صاتمق ، بیع واشترا ایتمك .

Marmara=Meer (ـُـ ـُـ اخالا) (38) (جغر) مرمره دکزی .

Marmor (ـُـ و: ـُـ ام) (56) یاخود (38) [لاتینجه] مرمر .

Marmor„... (ـُ... و : ...ـُ) —ader (ا مؤ) مرمر طماری ‖ —hart (ص) مرمرکبی سرت ‖ —kalt (ص) مرمرکبی صغوق ‖ —schleifer (ام) (صنع) مرمر سیلان ، جلالیان طاشجی ، مرمرجی ‖ Marmor=stein .

Marmorn (ـُـ و : ـُـ ص) (21) مرمردن (کذا مجازی) .

Marodi(e)ren (ـُـ ـ ـ فعلا +) a. (21) [فر] (ع) عسکردن آیریلوب یغماکرلکه ، پلاچقه‌جیلغه کیتمك ‖ کریده قالمق ، یورویشلرده دوکولمك .

Marokko (ـُـ اخالا) (56) (جغر) مراکش (ماروق) مغرب حکومتی .

Marokko-Leder (ـُـ ـُـ الا) a. (40) (صنع) سختیان (مرا. Saffian) .

Marone (ـُـ امؤ) (53) (نبا) [ایتا] (ینیر) کستانه .

Maronit (ـُـ ام) (51) جبل لبنانده بولنان خرستیان .

Maroquin (الا فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) [فر] Marokko=Leder= .

Marotte (ـُـ امؤ) (53) جنت علامت مخصوصه‌سی ، مجنونانه آرزو ، مراق ‖ (مرا. Stecken=pferd) .

Marqueur (ا م فرانسزجه تلفظ اولنور) (56) بیلاردو ، طوپ اویوننده صایان کمسه ‖ قهوه غارسونی .

Marqui(e)ren (ـُـ k ـ) (مرا. marki(e)ren) .

Marquis (فرانسزجه تلفظ اولنور) (inv.) (زادکانك دوقه‌لق ایله قونتلق آره‌سنده اولان صنفی) مارکی ‖ Marquise (ـُـ k ـ امؤ) (53) قپووپنجره اوزرینه یاپیلان یغمور وکونش سپری ‖ مارکیزه تعبیر اولنان ارمود نوعی ‖ (بیوك راکت) مارکیزه .

Mars (ـُ اخام) (inv.) [لاتینجه] (اسا وهیئ) مریخ سیاره‌سی ‖ کذا بواسمله مسمی حرب الهی ‖ [فلمنکجه] (بحر) (ا م) کمی دیرکنده بولنان چناقلق ‖ —feld (الا) شان‌دو مارس ‖ —laterne (ا مؤ) چناقلق فناری ‖ —fall (الا) (بحر) سنجاق ویا یلکن آچمغه مخصوص ایپ ‖ —segel (الا) (بحر) چناقلق دیرکنك یلکنی .

Marsch (ـ ا م) (31) [فر] یوریش (ع) ‖ marsch ! (حرند) (عسکری قومانداسی) مارش ! ‖ هایدی ! یوری ! دفع اول ! ‖ (امؤ) آلچاق وصولاق محلده اولوب محصولدار بولنان اراضی .

Marsch„... (ـُ...) —tag (ا م) یوریش کونی ‖ —land (الا) بطاقلق اراضی ، صـولاق محل ‖ —anzug (ا م) (ع) یوریش ، یول البسه‌سی ‖ —bereit (ص) (ع)

يوريشه، يوله چيقمغه حاضر، حركته مهيا || —fähig
(ص) (ع) يوريشه، حركات عسكريه‌يه مقتدر، صالح ||
—kolo'nne (ا مؤ) (ع) يوريش(يول)قولى || —quarti'er
(ا لا) (ع) يوريش قوناغى .

Marschall (ـ ا م) (31) مارشال .

Marschi(e)ren (ـ ـ فعلا ∓) a. (21) [فر]
على‌الخصوص(ع) يوريمك (كذا مجا) || (عمو) Du kannst—!
هايدى چك آرابه‌كى !

Marstall (ـ ام) (31) [قديم آلمانجه marah = Roß
و stal = Stall] اصطبل، آخور .

Marter (ـ ا مؤ) (53) شدتلى آغرى، وجع، اضطراب ||
اشكنجه || كذا (مجا) الم، عذاب وجدان || مظلوميت،
مغدوريت، جوروجفا || (دين‌اغورنده‌كوزه النان ويا وقوعه
كلان اولوم) شهادت || Folter= .

Martyrer (ـ ـ ا م) a. (40) شهيد، مجتهد || مغدور،
مظلوم .

März (ـ ا م) (38) بعضاً (51) [لاتينجه ma'rtius
شهور روميه‌دن مارت آيى .

März„... (ـ ...) —ente (ا مؤ) (تاطبيعه) يابان‌اوردكى.

Marzellin (ـ ـ ا م) (38) (تجا) غايت اينجه وايپكدن
معمول تافته نوعندن برقماش .

Marzipan (ـ ـ ا لا) (38) بادملى يوارلاق قرابيه .

Masche (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه masca] چوراب،
آغ وامثالنك بهردوكومى ؛ بودوكوملرك آره‌سنده‌كى كوزلر،
دليكلر، حلقه، الغيك .

Maschine (ـ ـ ا مؤ) (53) [روم‌جه‌دن مأخوذ فرانسزجه]
ماكنه || فن ميخانيكي‌يه، جرانقاله متعلق شى || آلت ||
تياتروده بعض شيلرك تحريكنه مخصوص آلت .

Maschinen„... (ـ ـ ...) —betrieb (ا م) ماكنه
ايله اولان تحريك، ايش‌كورمه || —saal (ا م) ماكنه‌لر
صالونى، دائره‌سى || —arbeiter (ا م) ماكنه‌جى || —fabri'k
(ا مؤ) ماكنه انشا واعمالنه مخصوص فابريقه، ماكنه
اعمالخانه‌سى || —wechsel (ا م) (شمندوفرده) لوقوموتيف
تبديلى || —wesen (ا لا) فن ميخانيكى || ماكنه‌لر .

Maschinerie (ـ ـ ـ امؤ) (53) [فر] (صنع) ايشلتمه ايچون
لازم‌كلان، موجود بولنان بالجمله ماكنه‌لر || فابريقه اصوليله
ماكنه‌لرك صورت اعمال واحضارى .

Maschinist (ـ ـ ا م) (51) تياتروده بالجمله آلات
وترتيباتك تحريكنه مأمور اولان || شمندوفرده ماكنه‌جى،
لوقوموتيفى سوق واداره ايدن ماكنه‌جى .

Maser (ـ ـ ام) a. (40) لكه، اشارت، بنك ||
(علم امراض) قزاموق .

Mas-holder (ـ ـ ام) a. (40) (نبا) اسفندان آغاجى .

Maske (ـ ا مؤ) (53) [فر] ماسكه || قديم :
(Sammet„) (اسكيدن) قطيفه‌لى قادين ماسكه‌سى || —
(بيلاردو) eine —setzen اويناه‌جق بيله ايله ديكرلرينه
اصابت ايتديرمه‌يه‌جك صورتده براقمق .

Masken„... (ـ ...) —anzug (ا م) ماسكه‌لى
بالولرده مسخره‌لقرده كيلان البسه || —ball (ا م) ماسكه‌لى
بالو || —zug (ا م) مسخره‌لرك كچيدى .

Maskerade (ـ ـ ـ ا مؤ) (53) [فر] مسخره‌لق،
ماسكه كيوب مسخره‌لر قيافتنه كيرمه || مسخره آلاى .

Maski(e)ren (ـ ـ فعمتعـ) a. (24) و— sich (فعمطا)
اورتمك، ستر ايتمك || ماسكه كيمك || (كذا مجازى وعسكرى
استحكام اصطلاحى) .

Maskulinum (ـ ـ ـ الا) (41) ياخود (54) [لاتينجه]
(غرا) مذكر .

Mas-lieb(chen) (ـ) (ـ الا) (49) f. n(38) (نبا) قويون
كوزى .

Maß (ـ) messen (38) مصدرينك زمان ماضيسنك برنجى
واوچنجى شخصلرى .

Maß (ـ الا، كذا امؤ) (38) [messen] اولچى ||
حدن افزون ؛ حدندن زياده، بغايت || über die—en
حد، وسعت || (امؤ) كذا Bier (inv.)— برليتره بيرا ||
in dem —e,daß... اوقدركه ...، شو صورتله‌كه ...،
اونسبتده‌كه ... || in vollem—e بلغاً مابلغ ||كذلك : —e
(امؤ) (53) صورت، طرز، طور، حال، وجه مثلا اكثريتله
بركله ايله مربوط اوله‌رق : an-erkannter=maßen تسليم،
تحسين اولنديغى، (جمله طرفندن) تقدير وتصديق اولنديغى
وجهله || be-kannter=maßen معلوم اولديغى، هركسك
بيلديكى وجهله، معلوم اولديغى اوزره، معلومدركه ||
einiger=maßen || بر وجه آتى folgender=maßen بر
درجه‌يه قدر .

Maß„... (ـ ...) —einheit (ا مؤ) توحيد مقياسى ||
—gabe (امؤ) حد، درجه، مقياس، اولچو، مقدارتناسب،
نسبت || nach—gabe seiner Arbeit ايشنه‌كوره، ايشنه
باقيلورسه، ايشى نسبتنده، درجه‌سنده || —gebend (ص)
(21) قاعده اولان، قاعده، مثال اتخاذ اولنان، دستور ||
Das kann nicht—gebend für uns sein بزبونى قاعده
اتخاذ ايده‌ميز، بونك بزه شمولى يوقدر، بز بوكا تابع‌اوله‌ميز،
بوبزم ايچون مرعى، جارى اوله‌ماز || —lieb(chen) (الا)
(نبا) =Mas-lieb(chen) || —los (ص) بلاحد، نامحدود،
عظيم، بى پايان، نامتناهى || —regel (امؤ) قاعده، اصول ||
چاره، تدبير || —stab (ا م) مقياس، اولچى || متره ||
كذا (مجا) مقياس .

Massakri(e)ren (ـ ـ ـ فعمتعـ) a.(21) [فر] قتل عام
ايتمك، قيرمق .

Masse (ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه massa] يغين،
كومه، طوپ || (دوكه‌جيلكده) قالبلق ياغلى قوم || [ايتا]
طوپوز، صوپا، چوماق .

Maße (ـ امؤ) (53) (مرا. Maß) .

Mäße (ـ) messen فعلنك صورت انشائيه‌سنك
زمان ماضى برنجى واوچنجى شخصلرى .

Massel (ـ ا مؤ) (53) (صنع) تيمور كولچه‌سى .

Massen„... (ـ ...) —aufgebot (الا) (ع) طوپدن
عسكره آلمه || —weise (حا) طوپدن، هپ برابر، هپ بردن ||
يكپاره اوله‌رق .

Maßen (ـ حرعا) وجهله، صورتله، طرزله .

Massenhaft (ـ ـ ص) (24) [Masse] يغينله، طوپدن ||
طولو، پك چوق، كثير || عظيم، جسيم الجثه .

Massig (ـ ص) (21)=massenhaft جسیم الجثه، بیوك .

Mäßig (ـ ص) (21) معتدل ‖ (ییوب ایچمکده معتدل) بوغازسز ‖ قناعتلی ، هرصورتله افراطدن متوق ، عجله‌دن مجتنب ‖ (قیمتجه پك ایو ، بالاتر اولمیان) متوسط ، اورته ‖ ابتداسنه کلان برعددله برلکده : —(ein„) براولچکلك ‖ ابتداسنه کلان بر اسمله برلکده : —„helden آرسلانجه‌سنه ، آرسلان کبی ، قهرمانه ، کال شجاعت وبسالتله .

Mäßigen (ـ فعه متع) [mäßig] و—sich (فع مطا) (21) .a کسب اعتدال ایتمك (ایتدیرمك) ، تخفیف ایتمك ، خفیفلشمك ‖ یواشلاتمق ، یواشلاتمق تقلیل وتحدید ایتمك .

Massilia (ـ(ـ)ـ اخالا) (56) (جغر) (الیوم مارسلیا) ماسیلی .

Massiv (ـ ص) (21) [لاتینجه] قالین،قبا ‖ یکپاره، صوم ‖ مجسم ‖ (آغاجلق حقنده) صیق ، کثیف ‖ (معما) صوم ، کارکیر دیوار .

Maßmünster (ـ اخالا) .a (40) (جغر) (الساس ایالتنده کائن) ماسسوو .

Mast (ـ ا م) .a (42) [قدیم آلمانجه mast] (بحر) کمی‌دیرکی ‖ کمی دیرکنه مشابهودیکیلی آغاج ‖ [غوتجه speisen معناسـنه اولان : matan کله‌سندن مأخوذ قدیم آلمانجـه mast] (49) حیوانی سمیرتمك ‖ بونك ایچون ویریلان یم .

Mast„... (...ـ) —zeit (ا مؤ) حیواناتك سمیرمه ، سمیردیله وقتی ‖ —darm (ا م) (تشر) کودن دینیلان قالین باغرصاق ، مستقیم ، سرم ‖ (تا طبیه وقصابلقده) باغرساق ‖ —futter (ا لا) (زرا) حیوانات سمیرتمکه مخصوص یم ‖ —los (ص) (بحر) (کمی‌حقنده) دیرکاری ایندیرلمش، قیرلمش .

Masten (ـ فع متع) .b (21) [Mast] (بحر) =be-masten .

Mästen (ـ فع متع) و—sich (فع مطا) .b (21) [Mast] و (فع لا +) سمیزلتمك .

Masten„... (...ـ) (بحر) —klampen (جمع مؤ) کمی دیرکی تاکته‌سی .

Master (ـ ا م) .a (40) (بحر) [Mast]—„zwei ایکی دیرکلی کمی .

Mäster (ـ ا م) .a (40) حیوان سمیزلتیجی .

Mastig (ـ ص) (21) [Mast] .

Mastig (ـ ص) (21) ایری ، وجودلی ، ملحم ، جثه‌لی ، شیشمان ، اکنه بوینه ‖ (بحر) دیرکلی، دیرك دیکلمش ‖ ایری ، اوزون ، یوکسك دیرکلی .

Mastix (ـ ا م (ا لا) (38) [لاتینجه] ماستیقا ‖ ساقز ‖ (صنع) لکون ، جامجی مجونی .

Mastodon (ـ ا م (ا لا) (56) [روم] (تا طبیعه) مجودی فیل، ماموت .

Masureck (ـ ا م) (56) [پولونیاجه ؛ Masurka (ـ ا مؤ) [روس] مازورقا (دنیلان دانس) .

Mater (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (صنع) دیزلمش، مرتب صحیفه‌لرك معدندن دوکمه یکپاره قالبی ، ماتریس .

Material (ـ(ـ) -- ا لا) مفردی (38) ، جمعی —ien) [لاتینجه] مواد لازمه ، مالزمه ، مواد انشائیه ، لوازم ، اشیا . برشیئك ترکب ایتدیکی اقسام (Persona'l کله‌سنك مقابلی) مادی، جسمانی شی ‖ (تجا) —i-en کوك ومعادن کبی حاصلات ارضیه‌نك طبیعی‌حالنده بولنانی، اجزای‌طبیه ‖ بقالیه، ذخیره ، مأکولات .

Materialismus (ـ-(ـ)-- ام) (45) [لاتینجه](فلسفه) طبعیون ، مادیون مسلکی .

Materialist (ـ-(ـ)-- ا م) (51) [لاتینجه] (تجا) بقال، عطار ‖ (فلسفه) مادیوندن اولان .

Materi-e (ـ (ـ) ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (اجسام مادیه ، کندولرندن برشی احضار اولنـه بیلن مواد) هیولا ، ماده ، جوهر ، جسم ، اجزا .

Materiell (ـ(ـ) -- ص) (21) [لاتینجه] (کذا (ا م) das Materielle) مادی ، جسمانی ‖ اساس ماده اولان‌شی .

Mathematik (ـ-ـ اکثریا : (ـ-ـ ا مؤ) (49) (sans pl.) [روم] ریاضی ، علوم ریاضیه .

Matratze (ـ ا مؤ) (53) [عربیدن مأخوذ لاتینجه : Matra'tium] اوت ، یوك شلته ، مندر .

Matrikel (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] سجل دفتری .

Matrize (ـ tss ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] دول یتاغی، رحم ‖ (صنع) قالب .

Matrose (ـ ا م) (52) [فلمنکجه] (بحر) کمیجی .

Matsch (ـ ا م) (38) نادراً (31) قایناتمه ، رچل، مربا ‖ اوزلی چامور ‖ جیویق ، ازیك شی ‖ es ist ein—,daß mann nicht durch kann برچامور وارکه کچمك ، یورومك قابل دکل ‖ Jemand zu—schlagen برینی (دوکه‌رك) خرد خاش ایتمك ‖ (ص) لاپه‌کبی، جیویق ، کچکین .

Matt (ـ ص) (21) [عر] (شطرنج اویوننـده) مات ، مات اولمق ، اولمك ‖ (مجا) (اشخاص‌حقنده) (نهایت درجه) یورلمق، مات اولمق، بتمك، طاقتدن، درماندن‌دوشمك ‖ طونوق، جلاسز، پارلاقلغی یوق ؛ طراوتسز ، رنکسز، رنکی اوچوق ‖ —e Augen طونوق؛ سونوك کوز ‖ حیات وقلب (جان ، یورك) حقنده : حسسز ، اولمش ؛ قوتدن دوشمش، جانسز ‖ طاتسز ‖ بوغوق (سس) .

Matt„... (...ـ) —äugig (ص) طونوق، سونوك‌کوزلی ‖ —gelb (ص) طونوق ، اوچوق صاری .

Matte (ـ ا مؤ) (53) چایر، چایرلق، مرعا ‖ [لاتینجه‌دن مأخوذ قدیم آلمانجه mâtta] حصیرعلی‌العموم صاپ‌وسائره‌دن اورتو مقامنده مستعمل اورلمش شی، قیشین آغاجلری طوندن محافظه ایتمك ایچون اورمه حصیر .

Mattheit (ـ ا مؤ) (49) [matt] (اشیا حقنـده) شدتسز ‖ رنکك اوچوقلغی؛ نظرك طونوقلغی؛ جام وامثالنك طونوقلغی ، جلاسزلغی ‖ طاتسزلق ‖ ضعفیت ؛ کوشـکلك ‖ صورت‌افاده وانشانك‌طاتسزلغی؛ طرز، اصولده اولان‌طاتسزلق،

Mattigkeit (ـ ا مؤ) (49) قوتدن‌دوشمه، طاقتسزلك ، درمانسزلق، یورغونلق ؛ بوزولمه .

Matz (ـ ا م) (عمو) (38) یاخود (51) وافتیز اسمی = Matthi'as ‖ (مجا) (برشیئی آکلامدن سویلیان ، کوه‌زه‌لك ایدن شخص) سرسم ، آحمق ، بدلا .

Matze (ـ ا مؤ) (53) [عبرانیجه mazâh] . =Matzen Kuchen (ـ ا م) مایه‌سز اکمك .

Mauer (ـُـ ا مؤ) (55) [لاتينجه mu'rus] ديوار ، جدار ؛ بيوك اوزون ديوار ، سور .

Mauer„... (ـُـ...) —dick (ص) —fest||ديوارقالينلغنده (ص) ديواركبي ، صاغلام (طاش كبي) || —falt(e) (ا م) (تا طبيعه) يلقوان ، يڭ يؤقوشى|| —kelle (ا مؤ) ديوارجى مالەسى || —fitt (ا م) ديوارطاشلرينى ياپيشديرمغه مخصوص قوملى كيرچ ، درز ، خرج || —klette (ا مؤ) (تا طبيعه) (تا طبيعه) آغاجقاقان، طيرماشيق‌قوشى|| —läufer= (ا م) (ا مؤ) ديوار يارىغى ، چاتلاغى || —specht (ا م) (تا طبيعه) —ritze (ا م) طوغله || —stein || —läufer= —werk (ا لا) (صنعه) ديوار؛ ديواركبي طاش ، طوغله ايله ياپلمش‌شى|| —ziegel (ا م) طوغله .

Mauern (ـُـ فعلا + وفعه متعه) a. (21) ديوارچكمك ، ديوارله تحديد ايتمك .

Mauke (ـُـ ا مؤ) (55) (بيطر) چبان كبي آياقده حاصل اولان خسته‌لق .

Maul (ـُ ا لا) (25) [قديم آلمانجه mûla] حيوان آغزى || ein loses—haben چكه‌سى دوشك اولمق، آغزى ، ديلى پيس اولمق || (يوب ايچمك حقنده) آغزينه صوقمق || das—halten آغز طولوسى || ein—voll چكه‌سى طوتمق، صوصمق، سسنى كسمك || (ضرمثل) er glaubt, die Tauben werden ihm gebraten in's—fliegen (آرمود پيش او آغزيمه دوش) ديور || [لاتينجه mulus Maul=thier=].

Maul„... (ـُـ...) —affe (عمو) آغزى آچيق، آغزينى آچوب هرشيئه آليق آليق ، شاشقين‌شاشقين باقان||—affen (فعلا +) آغزينى آچوب آليق آليق باقمق|| —beer (ا م) (نبا) دوت || —esel (ا م) قاطر ، استر || —freund (ا م) (عمو) ساخته دوست || —held (ا م) (عمو) آغزيله قهرمانلق ايدن || —korb (ا م) ايصيرمامق‌اوزره حيوانات آغزينه طاقيلان مشبن ويا تل محفظه ، آغزلق || —schellen (فعه متعه) برينك آغزينه طوقات اورمق || —thier (ا لا) (تا طبيعه) (بيوك) قاطر || —voll (ا لا) لقمه || ein gutes—werk haben (عمو) (ا لا) —werk چكه صاحبى اولمق ، چكه‌سنه صاغلام اولمق || —wurf (ا م) (تا طبيعه) كوستبك || —wurfs=loch (ا لا) كوستبك يوه‌سى .

Maure (ـُـ ا م) (52) [لاتينجه] مراكشلى اركك|| [عبر] (ا مؤ) (55) Furcht= .

Maurer (ـُـ ا م) a. (40) [Mauer] ديوارجى؛ آلچيجى|| Frei=maurer= .

Maurer„... (ـُـ...) —gesell(e) (ا م) ديوارجى عمله‌سى || —zunft (ا مؤ) ديوارجى اصنافى .

Maurisch (ـُـ ص) (24) فاس حكومتنه ، مغربيلره ، مراكشه منسوب ، مخصوص || —er Bogen (معما) آت نعلى شكلنده اولان كمر .

Mauritius (ـُ(ـ) iss ــ ا خام) (36) موريس|| (جغر) بحرمحيط هنديده كائن موريس آطه‌سى .

Maus (ـُ ا مؤ) (35) [لاتينجه= mus] فنديق صيچانى ، فاره (مجا) (ضرمثل) mit Mann und— (مرا. Mann) .

||jüdeln=[Mausche] (21) a. (ـُـ فعلا+) **Mauscheln** (ا لا) (40) b. (sans pl.) آلمانجه‌يى يهوديجه سويلركبى سويلك .

Mäuschen (ـُـ) Mäuslein (ـُـ) ايكيسيده : (الا) b. (40) كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) صيچانجق ، Maus) اوفق فاره || ! mein— (عمو) (قارى قوجه آره‌سنده) خوشنخوشم ! ياوروم ! سوكيلم ! الماسم !

Mause (ـُـ ا مؤ) (55) Mauser= .

Mause„... (ـُـ...) Mäuse= || —falle (ا مؤ) صيچان قپانى || —todt (ص) سسسز ، سود دوكمش كدى كبى .

Mäuse„... (ـُـ...) —dreck (ا م) فاره ترسى || —grau (ص) فاره رنكنده بوز ، سنجابى || —artig (ص) فاره ، صيچان كبى ، يونوعدن || —dorn (ا م) (نبا) هليون برى ، ديشى قوش قوماز || —habicht (ا م) (تا طبيعه) بوهميا چاقرقوشى || —öhrchen (ا لا) (نبا) فاره قولاغى || Vergißmein-nicht= .

Mausen (ـُـ فعلا +) c. (21) [Maus] (حيوانات على‌الخصوص كدى حقنده) فاره طوتمق ، آولامق || (فعلا±) كيزلوجه صاقلانه‌رق كزمك ، چكمك || (فعه متعه) (عمو) كال مهارتله چالمق ، چارپمق ، آشيرمق ، قاپمق || [Mauser] (فعلا +) ,—sich (فعه مطا) توك دكشديرمك || (مجا) (عمو) (انسان حقنده) پوستى دكشديرمك ، درى دكشديرمك .

Mauser (ـُـ ا م) a. (40) [mausen] آشيريجى ، طوفه‌جى || (ا مؤ) توك دكشديرمه زمانى || (اخام) اوبه رندورفده تفنك فابريقه‌جيسى وماوزر تفنكنك موجدى .

Mausern (ـُـ فعلا +) و —sich (فعه مطا) a. (21) mausen= توك دكشديرمك ، دريسنى دكشديرمك .

Mausig (ـُـ ص) (24) [Maus] فاره قوقان ، قوقوسى آلان آوجى || [mausen] sich—machen كنديسنه اهميت ويرمك|| !—Sie machen sich gar zu آرتق‌سزده كنديكزى پك اعلا ايديورسكز ، طفره فروشلق ايديورسكز ! حديكزى بيليورسكز !

Mausole-um (ـُـــ ا لا) (44) [Mauso'lus] تربه .

Mausolus (ـُـــ ا خام) (36) ميلاددن ٣٥٣ سنه اول وفات ايدن وآيدين جوارى حاكمى اولان موسول .

Maut(h) (ـُ ا مؤ) (49) اشيانك اخراجات وادخالات (كمرك) رسمى || كمرك (دائره‌سى) .

Maximal„... (ـُـ...) —preis (ا م) الك يوكسك فيئات .

Maximum (ـُـ ا لا) (58) [لاتينجه Mi'ni·mum) كله‌سنك مقابلى) حد اعظمى ؛ درجهٔ نهايه ، غايه .

May (ـُ) (مرا. Mai) .

Mayer (ـُ ا م) a. (40) (مرا. Meier) .

Mayor (ـُ ام) صورت تلفظى mé'-ĕre) (56) [انكليز] شهر امينى ، بلديه رئيسى || قائمقام ، ناحيه مديرى .

Mazedoni-en (ـُ)(ـُـ ا خالا) (56) [روم] (جغر) ماكدونيا قطعه‌سى .

Mechanik (ـُ ch ـ ا مؤ) (24) [روم] فن ماكنه (ميخانيكى) ، علم جرالاثقال || (برشيئده حركتى حصوله كتيرن قسم داخلى) ماكنه .

Mechanisch (ـُـ ch ـ ص) ㉔ ماكنه كبي ‖ ماكنه‌يه جراثقاله عائد، مخصوص، متعلق ‖ غیراختیاری جانی استمیه‌رك، الندن كليه‌رك .

Mechanismus (ـُـ ch - ام) ㊺ [روم] .

Meckern (ـُـ فعلا+) a. ㉑ (كچی حقنده) باغرمق، مثه‌لمك ‖ (انسان حقنده كچی سسنی تقلیداً) باغرمق ‖ (موسیق) تیترك صدا ایله تغنی ایتمك .

Medaille (ـُـ مداليه اوقونور ا مؤ) ㊸ مداليه .

Media (ـ (ـ) ـُـ ا مؤ) ㊾ (جمی .... diä) (غرا) صداسی خفیف اولان حرف .

Median (ـُـ(ـ)- الا) ㊳ [لاتینجه] Median=papier.

Median„... (...ـُـ(ـ) -) —größe (امؤ) اورته بیوكلك، جسامت وسطیه ‖ —papier (الا) ٤٠٠-٥٠٥ میلتره جسامتنده اولان كاغد .

Mediante (ـُـ(ـ)- ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (موسیق) برصدای اصلینك برثلث یوقاریسنده بولنان صدا، مدیانته .

Mediatisi(e)ren (ـُـ-(ـ)- فعمتم) a. ㉑ [لاتینجه] بر پرنس ویا مملكتی (وقتیله) آلمانیا ایمپراطورلغی حكمندن چیقارمق .

Medici (ـُـ مدیجی تلفظ اولنور اخام) (inv.) مدیجی.

Medi-en (ـ(ـ)- اخالا) ㊻ (جغر) (زمان قدیمده آسیاده بولنان) مدیا حكومتی اراضیسی .

Medikament (ـُـ- الا) ㊳ [لاتینجه] علاج، معالجه.

Medikus (ـُـ ا م) ㊼ ، نادراً ㊱ [لاتینجه] (نادراً استعمال اولنور) طبیب، هكیم، دوقتور.

Medina (ـُـ- اخام) ㊻ [عرب] مدینهٔ منوره ‖علی الاطلاق مدینه (شهر) .

Medio (-(ـ)- حا) [لاتینجه] (تجا) Mitte= مثلا : —März مارت اورته‌سی، اواسطی ؛ اورته‌سنده .

Mediti(e)ren (ـُـ- فعمتم) a. ㉑ [لاتینجه] تعمیق ایتمك، عریض وعمیق مطالعه ایتمك .

Medium (ـ(ـ) ـُـ ا لا) ㊹ ویاخود ㊽ [لاتینجه] واسطه، وعلی‌الخصوص ارواح لطیفه آره‌سنده توسط ایتدیكی تصور اولنان شخص ؛ قلاغوز، میانه‌جی .

Medizin (ـُـ- امؤ) ㊾ [لاتینجه] طب (بومعناده sans pl.) ‖ معالجه،علاج، دوا .

Medizinisch (ـُـ- ص) ㉔ [لاتینجه] طبی، طباً، طبه مخصوص ‖ دوائی، طبده علاج كبی قوللانیله‌بیلان، شفائی ‖ —e Fakul tä't مجلس اطبا، جمعیت طبیه .

Medusa (ـُـ اخامؤ) ㊻ و ㊹ [لاتینجه] (اسا) نظری انسانی طاشه تحویل ایدن پری ‖ (امؤ) ㊹ كذا : Meduse (امؤ) ㊸ (تاطبیه) دكز آنی .

Meer (ـُـ الا) ㊳ [قدیم آلمانجه mare] (Land كلمه‌سنك مقابلی) دكز، بحر .

Meer„... (...ـُـ) —blau (ص) دكز مائیسی، دكزی ‖ —igel (ام) (تاطبیه) دكزكستانه‌سی ‖ —umschlungen (ص) دكزله محاط ‖ —adler (ام) (تاطبیه) دكز قارتالی ‖ —amsel (امؤ) (تاطبیه) بوز قره طاتوق ‖ —bewohner (ام) سواحل اهالیسی ‖ دكزده یاشایان حیوان، حیوانات بحریه ‖ —busen (ام) قوی، لیمان، كورفز ‖ —barbe (امؤ) (تاطبیه) كفال بالیغی ‖ —enge (امؤ) برزخ، قنال ‖ —frau (امؤ) دكز قیزی، پریسی ‖ دكز قادینی دنیلان وحیوانات ثدیه‌دن برماهی ‖ —fräulein (الا) —katze ‖ دكز آلهه‌سی (امؤ) —göttin ‖ —frau= (امؤ) (تاطبیه) دیشی میمون ‖ (مجا) چركین كسه، صورتمز شخص ‖ —leuchten (الا) فوسفورلنه‌رق پارلمق خاصه‌سی، تفسفر ‖ —nebel (ام) سیس ‖ —pferd (الا) (تاطبیه) اوكسز دینیلان دكز حیوانی ‖ —salz (الا) دكز طوزی ‖ —schaum (ام) دكز كوپوكی، كذلك بواسمله مسمی اولوب اكثریا آغزلق یاپیلان معدن ‖ خروسبینا بالغی ‖ —strudel (ام) كرداب، دكزده درین محل ‖ —thier (الا) دكز حیوانی ‖ —weib(chen (الا) —frau= ‖ —wunder (الا) علائم غریبهٔ بحریه ‖ (مجا) (حیرت وتعجبی موجب اوله‌جق شی) تحف، غریب، فوق العاده شی، خارقه .

Meeres„... (...ـُـ) —spiegel (ام) سطح بحر، روی دریا ‖ —ablagerung (امؤ) دكز صولرینك چكلمسندن حاصل اولان اراضی، محل ‖ —grund (ام) قعر دریا، دكزك دیبی ‖ —stille (امؤ) (بحر) سكونت دریا، دكزده فورطنه‌دنصكره حاصل اولان سود لیمانلق ‖ —ufer (الا) ساحل دریا، دكز قییسی، قره .

Meeting (ـُـ صورت تلفظی : ...mî الا) ㊻ [انكلیز] جمعیت، مجلس علنی، مجمع ‖ جمع اولمق، طوپلانمق اوزره بوری چالنمسی .

Megäre (ـُـ امؤ) ㊸ [روم] (اسا) مه ژه‌ر نامنده‌كی عفریت ‖ (مجا) آزولی قاری، جادالوس، پك تیتیز قادین ‖ (تاطبیه) بونامده اولان بربیلان، بركلبك .

Mehl (ـُـ الا) ㊳ اون، دقیق ‖ (اون كبی بولنان سائر مواد) ازمه، توز، چكلمش، دوولمش ماده .

Mehl„... (...ـُـ) —kloß (ام) (آشجیلقده) خمور طوپی ‖ —wurm (ام) (تاطبیه) اون قوردی ‖ —kleister (ام) (صنع) Kleister= ‖ —müller (ام) اون اوكودن اونجی، دكرمنجی ‖ —sack (ام) اون طوربه‌سی ‖ —speise اون ایله یاپلمش یمك، چورك، بورك، خمور ایشی ‖ (اكثریا ات یمكندن قیزارتمه‌دن صكره سفره‌یه قونیلان) كوزلمه وامثالی طاتلی ‖ —suppe (امؤ) اون چورباسی ‖ —t(h)au (ام) (نبا) بغدای خسته‌لغی اولوب باشاغك ایچنده دانه‌لرك چوریوب سیاه توزه تحولندن عبارتدر یرقان، سهك دخی دینور ‖ —zucker (ام) خام شكر .

Mehr (ـُـ حا) زیاده، فضله —als ich sagen kann سویلیه بیله‌جكمدن زیاده ‖ —und— كیده كیده، چوغاله چوغاله ، نهایت ‖ ...vier Augen sehen— als zwei درت كوز ایكیدن دها زیاده كورر ‖ je—man ihm giebt, اوكا ویردكجه استر (نقدر زیاده‌ویرسه‌ك ینه استر) ‖ desto—verlangter er lebt nicht— اوآرتق (چوق) یشاماز ؛ اونك اولمسی یقیندر ‖ !—keine Thränen صوس آرتق ! آغلمه بقایم آرتق ! ‖ —groß als klein كچوك اولمقدن زیاده بیوك ‖ (عمو) —kann man nicht verlangen دها نه

استيورسك ؟ بوندن زياده‌سى جان صاغلغى ‖ Das thut
was ist denn nun—? ‖ جانته منت er nicht—wie gern
ای دها نه وار ؟ ای صکره دها نه وار ، ندر ؟ (الا) (inv.)
فضله اولان ، زياده‌لك ‖ قصور ، اوست طرف .

Mehr,,... (‥‥) genannt— (ص) اسمى چوق
سبقت ايدن ، كنديسندن برچوق بحث اولنان ، مشهور ،
معروف ، معهود اولان ‖ bieter— (ا م) برشيئه ديكرندن
دها زياده ويرن ‖ deutig— (ص) معناسى چوق بر ايكى درلو
اولان شبهه‌لى ، مشكوك ‖ جناس ، ايهام ‖ fach— (ص)
برقاچ درلو ‖ مكرر ‖ على الخصوص (ريا) كسور براقمسزين
بر عددى برقاچ دفعه حاوى اولان عدد ، مضروب ‖ (حا)
برقاچ كره ، درلو ، برقاچ نوع ، مختلف طرزده ‖ mals— (حا)
چوق ، برقاچ دفعه ، اكثريا ‖ zahl— (امؤ) قسم اعظم ،
(برشيئك) چوغى ، اكثرى قسمى .

Mehren (‥ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21)
[mehr] تضاعف ، تزايد ايتمك ‖ تضعيف وتكثير ايتمك .

Mehrheit (‥ امؤ) (49) [mehr] اكثريت ‖ قسم
اعظم ‖ اكثريت آرا .

Meiden (‥ فع متع) و—sich (فع مشا) o. (20)
[قديم آلمانجه mîdan] اجتناب ايتمك ، چكنمك ، توق ايتمك ؛
قاچمق .

Meier (‥ ام) a. (40) [لاتينجه ma'jor] برآراضى‌يى
امانة اداره ايدن مدير ، مبصر ‖ مقدما خدمتجيلرك باشى ، باش
خدمه ، آغا ، خدمتجى اونباشيسى ، باش قالفه ‖ زنكينجه
كويلى ، چفت چوبوق صاحبى ‖ (اخام) (56) مائير .

Meile (‥ امؤ) (53) [لاتينجه mi'llia] (اكثريا
= ٧٥٠٠ متره) ميل ‖ alte franzö'sische— قديم فرانسه
ميلى (= ٤٤٥١,٩ متره) ،

Meilen,,... (‥‥) breit— (ص) برميل كنيشلكنده ‖
— (صوحا) برميل اوزاق ، (ته‌نره‌ده ، جهنمك بوجاغى ، چوق
اوزاق) ‖ zeiger— (ا م) هر برميلده ديكيلان طاش ويادبرك ‖
(شمندوفرده) اكثريا: كيلومتره طاشى .

Meiler (‥ ا م) a. (40) (صنع) كمور اوجاغى .

Meiler,, ... (‥‥) fohle— (امؤ) اودون كمورى .

Mein (‥ ich كلمه‌سنك مضاف اليهى) [قديم آلمانجه
min] gedenke— بنى خاطرله (اونوتمه) ، خاطردن چيقارمه ‖
vergiß—nicht اونوتمه بنى ، خاطردن چيقارمه ، بنى ياد
ايت ‖ (بكا عائد ، بنم) — das Buch ist (عمو : gehört)
بو كتاب بنمدر ، بو بنم كتابمدر ‖ [ich كلمه‌سنك يعنى mein
مضاف اليهندن] (صفت وضمير ملكى) a. (24) mein (م) ،
meine (مؤ) ، mein (لا) بنم ‖ mein Buch بنم كتابم ‖
haben Sie meinen Brief erhalten ? بنم مكتوبمى
آلديكزمى ؟ ‖ Fuß thut mir weh— (بنم) آياغم آغرييور ،
آجييور ‖ Meiner, Meine, Meines, اكثريا حرف تعريف
معين ايله برلكده اوله‌رق : der(die, das) Meine وياخود
دها زياده مستعمل اوله‌رق: Meinige بنمكى ‖ (الا) (inv.)
das Mein und Dein بنمكى وسنككى ‖ (حر ند) (حيرت
وتعجب زماننده) ! — ei du , ! — آمان ياربى !

Mein,,... (‥‥)[وسطى آلمانجه Verletzung: mein]
eid— (ا لا) يلان يمين ، بوش يره يلان يره ايديلان قسم ‖
نقض قسم .

Meinen (‥ فع متع وفع لا +) a. (21) فكر وظننده
بولنمق ، ظن ايتمك ، دوشونمك ، تصور ايتمك ‖ ادعا ايتمك ‖
man sollte—er wäre närrisch انسان اونى دلى ، (عقلى)
قاچيق ظن ايدر ، انسانك قاچيق ديه‌جكى كلييور ، (هدف نظر
اولمق) damit sind Sie gemeint بوندن ، اوندن مقصد
سزسكز ، بوسزه راجعدر ‖ so ist's nicht gemeint ايش
اويله دكل ، مقصد اودكل ، اويله ديمك استمييور ؛ بن بوكا اينانمام ‖
er meint es gut mit Ihnen (اونك بونى سزه ياپمسى ،
تكليف ايتمسى ، سويلمسى والخ) محضا سزه ايولك ايچوندر ،
بو ايشده اونك فكرى سزه ايولكدر ، او بونى ، سزك ايولككز
ايچون ياپيور ، استيور ، سويليور والخ ‖ die Sonne meint
es gut كونش ايو ياقييور ، قوتى چوق ، شدتلى ‖ es redlich—
خالصانه (اخطار ، اخبار ايتمك) ، بيان افكار ايتمك .

Meiner (‥ ich كلمه‌سنك مضاف اليهى) بندن ، بنم
... دن .

Meiner-seits (‥ حا) بنم طرفمدن ‖ بكا كالنجه ، بنجه .

Meinet=halben (‥‥) ، wegen,, (‥—,,—) (حا)
بنم ايچون ، بنم سببمه ، بندنطولايى ، بنم خاطرم ايچون ‖ هايدى
نه ايسه ، هايدى اويله اولسون ، پكى ، هايدى بقالم .

Meinung (‥ امؤ) (49) [meinen] ظن ، فكر ‖
meiner—nach بنم فكريمه كوره ، بكا قالورسه ، بنجه ‖
ich habe ihm derb meine—gesagt اوكا بن استديكمى
سويلدم ، فكريمى آكلاتدم آغزينك طاتنى ويردم ، سويليه‌جكمى
سويلدم ‖ استك ، آرزو ، نيت .

Meiran (‥ ا م) (38) = Majoran .

Meise (‥ امؤ) (53) [قديم آلمانجه meisa] باشدن قره .

Meißel (‥ ا م) a. (40) (صنع) طاش ، معدن كسمكه
اويغه مخصوص قلم ، منقاش ‖ (جرا) a. (40) ، (امؤ) (53)
ياره‌نك اوزرينه قونيلان تيفتيك ويا قوش توكى باصق ، رفاده .

Meißen (‥ ا خا لا) (56) (جغر) قديم مارق غرافلق
وشمديكى حالده ساقسونيا قراليتى داخلنده بولنان مايسن ، ميسن .

Meißener (‥ (‥) - ا م) a. (40) ميسن اهاليسندن
اولان ‖ (ص) (24) ميسنه يه مخصوص ، منسوب ‖ (تجا)
er Porzella'n— ساقسونيا (پورسلان) .

Meist (‥ ص) (24) mehr كلمه‌سنك مبالغه صورتى) الك
چوق ، اكثرى ‖ die—en Schüler اكثرى طلبه ؛ مكتبليلرك
چوغى ، اكثرى مكتب چوجقلرى ، قسم اعظم .

Meistens (‥) ، meisten-theils (‥ وياخود :
‥) (حا) اكثريا ، اكثر وقت ، چوق وقت ، على الاكثر ،
اكثريتله ، چوق دفعه .

Meister (‥ ا م) a. (40) اوسته ، اوستاد ، قالفه ،
مايسترو ‖ (ضرمثل) kein—fällt vom Himmel اوسته
كوكدن ايمز يا ، هيچ بركمسه آناسندن اوسته اوله‌رق طوغمز .

Meister,, ... (‥‥) hand— (امؤ) اوسته الى ‖
gesell— ايشجى اوسته‌سى ‖ stück— (ا لا) برصنعتكار
ويا محررك الك كوزل اثر ، اعلا اثرى ‖ werk— (ا لا) اثر
بركزيده ، ناديده شئ .

Meisterhaft (ـ‿‿ صـ) (24) استادانه ، خارق العاده ، كال مهارت وغيرتله يابلمش .

Meistern (ـ‿ فع متع وفع لا +) a. (21) [Meister] برينه ، برشيئه افنديلك طاسلامق || Jemand, etwas— اوستهلق صاتمق ، طاسلامق || كوسترمك ، اوستهلق صاتمق ، درس ويرمك || hofmeistern = هركسه عقل اوكرتمكه ، مكتب چوجغى كبى معامله ايتمكه باشلامق || مناقشه ، مؤاخذه ايتمك .

Meisterschaft (ـ‿‿ ا مؤ) (49) [Meister] (اوستادانك هيئت مجموعهسى) اوستادلر ، اوستهلر = Innung .

Mejiko (ـ‿ـ صورت تلفظى ...Mexiko=(mé-chī .

Mekka (ـ‿ ا حا لا) (56) (جغر) مكهٔ مكرمه .

Melancholisch (ـ‿ k ـ‿‿ صـ) (21) [روم] دائما مكدر ومحزون طوران ، قره سودايه مبتلا اولان ، مراقلو || حزن وكدرى موجب ، حزن انكيز .

Melanesi-en (ـ‿(‿) ـ‿‿ ا م) b. (40) (جغر) سياهيلرك متوطن اولدقلرى ملانزيا قطعهسيكه اوستراليا قطعهسيله مشتملاتنى حاويدر .

Melange (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (53) [فر] (جوقولاته ، سود ، شكردن مركب اولوب اوروپاده سودلى قهوه كبى ايچيلور) ملانژ .

Melasse (ـ‿‿ ا مؤ) (53) (تجا) [فر] شكرك تبلور ندنصكره قالان شروب ملاسى .

Melde (ـ‿ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه melda] (نبا) سرمق ، قره پازى .

Melde,,... (... ‿ـ) —schiff (ا لا) (بحر) آويزو دنيلان سرعت واپورى .

Melden (ـ‿ فع متع وفع لا +) b. (21) Jemandem etwas— برينه برشى خبر ويرمك ، برشى حقنده اعطاى معلومات ايتمك || تحريرا : افاده وعرض ايتمك ، راپور تقديم ايتمك ، خبر ويرمك || اخطار ايتمك || mit Respekt zu— حاشا حضوردن || ohne Ruhm zu— اوكمك ، اوكنمك كبى اولمسون || sich— (فع مطا) كندوبى خبر ويرمك ، (ع) بيوكنك حضورينه چيقمق وكلديكنى خبر ويرمك || sich krank— خسته خبرى ويرمك || (مجا) das Alter meldet sich bei ihm اختيارلق اونده كورينيور ، كنديني كوسترمكه باشلادى ، باشلامش || sich zu einem Exa'men— برامتحان ايچون مراجعت ايتمك ، امتحان اولمق اوزره برمحله كندوبى ابراز ايتمك || Meldung (ا مؤ) (49) اخبار وافاده ، عرض واشعار ايتمه ؛ راپور تقديم ايتمه || يالكز : Meldung (ا مؤ) (49) راپور ، عريضه .

Meli(e)ren (ـ‿ـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [فر] كيرمك ، قارشمق ، قاريشديرمق ، مداخله ايتمك || بولاشديرمق || خلط ومزج ايتمك .

Meliori(e)ren (ـ‿ (‿) - فع متع) a. (21) اصلاح ايتمك ، ترقى ايتديرمك ، ايولشديرمك .

Melis (ـ‿ ا م) (inv.) [لاتينجه Melite'nse يعنى : Malta-zucker] (تجا) —zucker (ا م) مليس شكرى .

Melisse (ـ‿‿ ا مؤ) (53) [روم] (نبا) مليسا ، اوغل اوتى (كه كنديسندن روح چيقاريلور) .

Melk (ـ صـ) (21) [melken] (حيوانات وعلى الخصوص اينك حقنده) سود ويرن ، سودلى اينك ، سود ويرمكه باشلامش .

Melken (ـ‿ فع متع) d. (20) die Kühe— اينكلرى صاغمق ، احلاب ايتمك .

Melkerei (ـ‿‿ ا مؤ) (49) [melken] اينكى صاغمه || سودجى دكانى ، كارخانهسى .

Melodie (ـ - ‿ امؤ) (49) (موسيقى) اهنكلو مقام ، هوا . لحن . لطافت صدا || لطافت ، حسن انتظام (كذا Melodei) .

Melodram(a) (-)ـ‿‿ ا لا) (56) [روم] نغمهلو تياترو اويونى ، آجيقلى وفاجعهلى تياترو .

Melone (ـ‿ - ا مؤ) (53) [روجهدن مأخوذ لاتينجه] (نبا) قاوون .

Melonen,,... (... ‿ـ-) —beet (ا م) قاوون ترلاسى ، قاونلق || —kürbis (ا م) (نبا) حلواجى قباغى .

Memel (ـ‿ ا خا) a. (40) (جغر) (ا م) (كذا ا مؤ) der— نهر نيهمهن نهرى || (كذا پروسياده) بو اسمله مسمى شهر || (ا مؤ) طشرهلرده (53) اون قوردى .

Memme (ـ‿ ا مؤ) (53) جبين || آلچاق .

Memorial (ـ(‿)- ‿ ا لا) (38) [لاتينجه] استدعا ، عريضه || لايحه || ژورنال .

Memori(e)ren (ـ‿ـ فع متع) a. (21) [لاتينجه] ازبره المق ، (ازبره) ازبرلمك ، ازبره اوكرنمك .

Menage (‿ j ـ‿ ا مؤ) (53) [فر] او ادارهسى ، ادارهٔ امور بيتيه || هروقت يئيلان يمكار || هركون قوريلان سفره || سفره طاسى || اوزرينه ياغ سركه (طوز ببر) قونيلان آياقلى : ياغ سركهلك .

Menage(n),,... (... ‿ـ-) —buch (الا) طبله .

Menagerie (ـ‿ j ـ‿ ا مؤ) (53) [فر] حيوانات نادره ووحشيه ، غريبهنك بولنديغى مناژهرى .

Menagi(e)ren (ـ‿ j - ‿ فع متع) a. (21) [فر] ادارهايله قوللانمق ، حسن اداره ايتمك || ترتيب وتدارك ايتمك || sich— (فع مطا) = sich mäßigen .

Meng,,... (... ـ) —schaufel (ا مؤ) (صنع) (چوملكجيلكده) قاريشديرمغه مخصوص كورك ، قارغى || —saat (ا مؤ) (قيشلق ايچون) قاريشيق اكيلان بوغداى وچاودار ويولاف وآرپه ، ربيعيه .

Menge (ـ‿ ا مؤ) (53) چوق مقدار ، چوق عدد || وفرت ، چوقلق || كومه ، طاقم || غلبهلق ، ازدحام ، جمعيت ، آلاى ، خلق ؛ سورى ، كومه ، ييغين .

Mengen (ـ‿ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [قديم آلمانجه mengan] (هردرلو شيئى بربرينه) قاريشديرمق ، خلط ايتمك ، مزج وتركيب ايتمك || قاريشمق || بلا انتظام ، قارمه قاريشيق بربرينه قاتمق ، قاريشديرمق || (مجا) sich in etwas— برشيئه قاريشمق ، مداخله ايتمك ، دخل وتعرض ايتمك .

Mengsel (ـ‿ ا لا) a. (40) [mengen] = Gemengsel .

Mennig (ـ‿ ا م) (38) ، —e (ـ‿‿ ا مؤ) (53) (معدنيات ورساملقده) سولوكن ، زرقون (خمض متوسط رصاص) .

Menorka (ـــ ا خالا) (56) (اسپانیانك بالهآر اطهلرندن) مینورقه آطهسی .

Mensch (ـ ا م) (52) انسان ، آدم || eine Menge—en برچوق کمسهلر ، خلق ، عالم || kein—würde es wagen... بوکا ، اوکا کمسه جسارت ایدهمیهجکدی ، ایتمزدی || es wohnen 10,000—en in dieser Stadt بوشهرده اون بیك کشی اسکان ایدییور ، بوشهرك اون بیك سکنهسی ، اهالیسی واردر || jeder— هرکس ، هرشخص ، هر آدم || (یاش وعقله نسبتله) باش، قفا || (الا) (27) (اسافل طاقمندن قادین مخلوق) پوستال ، قالتاق ، شیللق .

Menschen,... (ـ ...) —blut (الا) انسان قانی || —geschlecht, (الا) جنس انسانی ، نوع بشر || —recht (الا) انسانك ، بشرك حقوق طبیعیهسی || —schlag (ا م) انسانك ، صوبی ، نسلی ، نوعی || —ähnlich (ص) انسانه بکزر ، آدمه مشابه || —alter سن (انسانی) ، یاش || نسل ، بطن || —feind (ا م) انسانلرك اختلاطندن احتراز ایدن منفرد ومنزوی یاشایان آدم ، مردمگریز || —fresser (ا م) یام یام ، آکل بشر، مردمخوار || —freund (ا م) انسانلری سون واصلاح احوالرینه چالیشان کمسه ، محب انسان ، انسانیت پرور || —kind (الا) =Mensch || —pocken (جمع) (علم امراض) چیچك خستهلغی || —scheu (ا مؤ) وحشیلك ، انساندن قاچمه || —schinder (ا م) انسانهحقارتله معاملهایدن ، اذیت وجفایی طبیعت ایدینمش اولان || —seele (امؤ) روح انسان ، جان || (عمو) es war keine—seele da اورادههیچ برکمسه یوقدی ، جنلر طوپ اوینایورلر ایدی || —verstand (ا م) عقل انسانی ، فراست بشریه ، عقل ، فکر ، ادراك ، اذعان || —volk (الا) جنس بشر ، نوعانسان .

Menschheit (ـ ا مؤ) (49) [Mensch] انسانلق ، انسان اولمق ، بشرلك ، بشریت .

Menschlich (ـ ص) (21) [Mensch] انسانه مخصوص ، نوع بشره عائد ، متعلق || (حسنتعبیرله) ihm ist 'was Menschliches passi'rt وفات ایتدی || آلداندی ، عقلهبیله کلیان باشنهکلدی || انسانجهسنه ، آدم عقللی ، ایو ، مناسب وجهله ، انسانه یاقیشورجهسنه .

Menstrui(e)ren (ـ ـ ـ) (فعلا ±) a. (21) [لاتینجه] آی باشی ، عادتی کورمك .

Mensur (ـ امؤ) (49) [لاتینجه] (اسقریم تعلیمنده) اوروشانلرك آرهسندهکی مسافه || (موسیقی) اصول ، وزن، تمپو .

Menuet(t) (ـ ـ ام (الا) (38) [ایتا] (امؤ) (49) منوئت دنیلان رقص ایله بونك ایچون چالینان موسیقه .

Mephisto (ـ ـ f - اخام) (56) مفیستو ، شیطان .

Mergel (ـ ا م) a. (40) (طبقات الارض وزراعتده) «کلس» دن محرف اولهرق بینالزراع «کیس» دنیلان کیرجلی بیاض بالچیق .

Mergeln (ـ فعمتع) a. (21) (زرا) اراضینك اصلاحی ایچون تارلهیه کیرجلی بالچیق قاریشدیرمق .

Meridian (ـ(ـ)ـ ام) (38) (هیئت وجغر) کرهٔ ارضی شمالدن جنوبه ایکییه تقسیم ایدن) نصف النهار دائرهسی .

Merino (ـ ـ ام) (56) [اسپا] (تاطبیه) —(=schaf) (ـ ـ الا) (38) اسپانیول قویونی .

Merk (ـ ا م) (38) مارقه ، اشارت ، علامت || (نبا) صوکرهویزی .

Merk,... (...) —pfahl (ام) نشان دیرکی ، برشیئه علامت مخصوصه اولمق اوزره رکز اولنمش دیرك || —eisen (الا) (صنع) : تمغا (دمیری) || —mal (الا) نشانه ، علامت فارقه ؛ اثر ، اماره ؛ علامت || خاصه ، خصلت (کذا : نبا وتا طبیه) || —würdig (ص) شایان دقت || شایان تعجب ، غریب || خاطرده طوتلمغه شایان ، واجبالتذکار || —zeichen (الا) (برشیاوزرینه قونیلان) مارقه ، علامت || تمغا .

Merken (ـ فعمتع) a. (21) اشارت قومق ، علامت مخصوصه ایله تفریق ایتمك || etwas— قید وضبط ایتمك || (مفعولالیه) sich etwas— خاطرنده طوتمق ، حفظ ایتمك، —Das werde ich mir بونی اونوتمیهجغم ، خاطرمده طوتهجغم || —etwas ، وکذلك (فعلا +) : auf etwas— برشیئه دقت ایتمك|| (طانیق) etwas— طانیق ،کورمك، حس ایتمك || —lassen آکلاتمق، سزدیرمك، طانتمق|| ich merkte lange چوقدن طانیدم ، کوردم || laß'Dir nichts—! هیچسسی چیقارمه ! بللی ایتمه ! چاقدیرمه !

Merklich (ـ ص) (21) [merken] حس اولنور ، چابوق کوریلور ، آشکار ،کوزه چارپار (صورتده) .

Merkur (ـ) (38) ، —ius (ـ)(ـ)ـ) (اخام) (36) (اسا) مرکور (تجارت فصاحت وسائرهالهی) || (کذا هیئة) عطارد || (ا م) (38) جیوه .

Merle (ـ ا مؤ) (53) (تاطبیه) =Amsel .

Merovinger (ـ ـ v - ا م) a. (40) فرانسهده اجرای سلطنت ایدن خاندانك برنجیسی .

Mesopotami-en (ـ)(ـ)ـ اخالا) (56) [روم][جغر] جزیرة العرب .

Meß,... (ـ...) —priester (ا م) کلیساده (حضرت عیسانك دم ولحمنه تشبیهاً حاضرلنان شرابلی اکمك ایله) اجرا اولنان آیین || دعا || —gut (الا) پنایر اشیاسی || —zeit (الا) پنایروقتی || —kunst (امؤ) فن مساحه || —gewand (الا) (امورمذهبیهده) پاپاسلرك اثنای آیینده اوکلرینیوآرقهلرینی اورتن چلیپالی لباسلری || —kette (امؤ) مساحه زنجیری || —kunde (امؤ) هندسهٔ عملیه || —stock (ا م) (فن) مساحهٔ اراضیده مستعمل قلامه ، وتد، بویالی ایچهصیریق .

Messe (ـ ا مؤ) (53) (امور مذهبیه) قتولکلرك کلیسالرنده یاپیلان آیین ، دعا(کذا بونك ایچون چالنان موسیقه) || (تجا) بیوك پنایر .

Messen (ـ فعمتع) و— sich (فعمطا) m. (20) اولچمك ، مساحه ایتمك || —mit der Hand قاریشلامق ، ال ایله اولچمك|| (مجا) das Geld mit Scheffeln—können آلتونی کورکله قاریشدیرمق|| sich mit Jemandem nicht—können بونی بریسیله اولچهمامك ،کوچی یتمامك .

Messeni-en (ـ(ـ)ـ اخالا) b. (40) (جغر) مورا شبه جزیرهسنده مسهنیا قطعهسی .

Messer (ـ الا) a. (40) بیچاق || (مجا) das große— (یلان سویلمك) زیاده آتمق aufschneiden = gebrauchen

|| (ام) [messen] اولچيجی كسه ؛ اولچن ، مساحه ايدن شی، اولچكه ، مساحه ايتمكه يارايان آلت مثلا : —Luftdruck„ (تضييق هوايی اولچان آلت) باروميتره .

Messer„... (···ᵕᵕ) artig — (ص) بچاق كبی ، بچاق نوعندن || besteck — (الا) بچاق ، قوطيسی ، محفظه‌سی || griff— (ا م) وكذا : heft— (ا لا) بچاق صاپی || klinge— (ا مؤ) بچاق نامئوسی || bändchen— (ا لا) سفره اوزرينه بچاق طيامغه مخصوص آياق ، دستك || scheide— (ا مؤ) بچاق قينی ، غلاف || schmied— (ا م) (صنع) بچاقجی || مقاصچی .

Messerchen (ᵕ ᵕ ا لا) ⑩ b. Messer كله‌سنك صورت تصغيريه‌سی) اوفاق بچاق ، بچاقجق || (تا طبيعه) كمی دينه وقياره ياپيشان اوفق صدف .

Messina (ᵕ ᵕ ا خالا) ⑯ (جغر) سيچيليا اطه‌سنده كائن مسينا شهری .

Messing (ᵕ ᵕ الا (ام) ㊳ (صنع) پرنج (معدنی) صاری باقر .

Messing„... (···ᵕᵕ) blech— (الا) پرنج لوحه‌سی ، لوحه ، تخته حالنده پرنج || draht— (ا م) پرنج تل ، صاری تل .

Messinge(r)n (ᵕ ᵕ ص) ㉑ [Messing] پرنج ، پرنجدن معمول .

Messing(i)sch (ᵕ) ᵕ ᵕ ا لا) (inv.) (شمال طرفلری تعبيری) [mischen] كذا (حا) بوزوق، غلط لسانله تلفظ ايتمه ، برلسانی ياكلش سويليش .

Meßner (ᵕ ᵕ ا م) ⑩ a. كليسا جامه كاهی محافظی || كليسا آيينی يابان پاپاس .

Meste (ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊿ [messen] اوفاق قوطی، چكمجه .

Mestize (ᵕ ᵕ ᵕ ا م) ㊾ Mestizin (ا مؤ) ㊿ [اسپا] بياضلره هنديلرك قارشمالرندن حاصل اولان ملز صويی .

Met(a)... (ᵕ) (ᵕ) ··· (= [روم] (= mitten unter وكذا: (hinter drein .

Metall (ᵕ ᵕ ا لا) ㊳ [روم = لاتينجه] معدن || edles (gediegenes)— خاص صاغلام معدن || صدانك عكسی وطنينی ، لحن .

Metall„... (···ᵕ) ader— (ا مؤ) معدن طمارى || arbeiter— (ا م) (صنع) معادنده چاليشان عمله || los— (ص) معدنسز || (صدا حقنده) عكس وطنينی اولميان || artig— (ص) معدنی ، معاليك || beschickung— (ا مؤ) (صنع) معادنك خليطه‌سی ، خليطه ياپمه || geld— (ا لا) نقد اقچه (آلتون ، كموش وامثالی معادندن) || gemisch— (ا لا) (صنع) برقاچ معدندن حصوله كلش خليطه || käfer— (ا م) (تا طبيعه) ستوان دينيلان بوجك || kunde— (ا مؤ) توصيف معادن || (صنع) (معدن قيولری اصطلاحنجه) فن استخراج معادن || lehre— (ا مؤ) معادنك اخراج واعمالی فن وصنعتی || reich— (ص) حامل معدن || rost— (ا م) پاس، ژنك || حمض يكيتم حديد || schaum— (ا م) (صنع) معدن كوپوكی .

Metallen (ᵕ ᵕ ص) ㉑ [Meta'll] معدندن، معدنی.

Metallisi(e)ren (ᵕ ᵕ-ᵕ فع متع) ㉑ a. [Meta'll] (صنع) معدنلی طوزده اشباع ايتمك .

Metalloid (ᵕ ᵕ ᵕ ا لا) ㊳ [روم] (كيميا) اجسام بسيطه‌نك معادندن اولميانلری، شبه معدن .

Metallurg (ᵕ ᵕ ᵕ ا م) ㊿ [روم] معادنك اخراج واعمالی صنعتنی بيلان .

Metamorphose (ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊾ [روم] تبديل شكل وصورت ، تناسخ ؛ دكشمه ، كلی تبدل وتغير || (تاطبيعه) قوردلرك كلبكه تحولی .

Metamorphosen = Theater (ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ ᵕ ا لا) a. ⑩ قوقله تياتروسی .

Metapher (ᵕ ᵕ ᵕ ا مؤ) [روم] (علم بيانده) استعاره ، مجاز .

Metaphorisi(e)ren (ᵕ ᵕ-ᵕ ᵕ فع لا +) a. ㉑ [روم] مجاز قوللانمق، استعاره ايتمك .

Metaphysik (ᵕ- ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊾ [روم] علم حكمت، علم كلام .

Metapontum (ᵕ ᵕ ᵕ ا خا لا) ⑯ (جغر) (قديمده ايتاليانك جنوبنده كائن روم شهری) متاپونت .

Metathesis (ᵕ ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊾ [روم] (غرا) تبدل حروف ، كله داخلنده اولان حروفاتك تقديم وتأخيريله اولان تبديل .

Metaurus (ᵕ ᵕ ا خا م) ㊱ (جغر) (ايتاليانهرلرندن) متور .

Meteor (ᵕ ᵕ ᵕ ا لا (ا م) ㊳ [روم] (حكمت) هواده ظهور ايدن احوال ، علائم جويه .

Meteor„... (···ᵕᵕ) stern— (ا م) = Stern„ schnuppe .

Meteorologie (ᵕ ᵕ-ᵕ gh ᵕ ا مؤ) ㊿ [روم] حكمت طبيعيه‌نك علائم جويه‌دن بحث ايدن قسمی، مبحث علائم جويه .

Meter (ᵕ ᵕ ا لا (ا م) a. ⑩ [روجه‌دن مأخوذفرانسزجه] (نصف النهار دائره‌لرينك قرقمليون پارچه‌سندن بريسی اولوب مساحهٔ ابعادده واحد قياسی اوله‌رق قبول اولنمشدر) يكی آرشون، متره .

Meth (ᵕ ا لا) ㊳ بال ايله صودن مخلوط برنوع شربت، ماء العسل .

Methode (ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊿ [روم] اصول ، قاعده ، طريق، مسلك ، اسلوب ؛ نظام ، عادت || پرودستان مذاهبندن برمذهب مخصوص .

Methyl (ᵕ ᵕ ا لا) ⑯ (sans pl.) [روم] آغاج اسپرتوسی .

Metöke (ᵕ ᵕ ا م) ㊾ [روم] قديمده آتنه‌ده اقامت ايتمكده اولان اجنبی‌يه اطلاق اولنور .

Meton (ᵕ ا خا م) ⑯ ميلاد عيسادن اول بشنجی عصرده برحيات يونان هيئتشناسی .

Metope (ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊿ [روم] (صنع) (معما) كتابه وپرواز صچاغی آره‌سنده‌كی مربع آرالق .

Metrik (ᵕ ᵕ ا مؤ) ㊾ [روم] شعر، وزن وبحريشه منسوب ومتعلق.

Metropole (ـُـ ـُـ ا مؤ) (53) ، Metropolis (ـُـ ـُـ ـ) ا مؤ) (*inv.*) [روم] برمملکتك مرکز وپای‌تختی ، ام‌القرا ‖ متره پولید بولنان شهر .

Metronom (ـُـ ا لا) (38) [روم] (موسیقی) استندیکی وجهله ترتیب اولنوب حرکت ایتدیریله‌رك تمپو طوتمغه یارایان آلت موسیقی .

Metrum (ـُـ ا لا) (58) [روم] (عروض اصطلاحنجه) اشعارده برمصرعی ترکیب ایدن جزؤلرك بهری ‖ وزن، بحر .

Mette (ـُـ امؤ) (53) [لاتینجه matuti'na] (قتولکلرك شفقدن اول یاپدقلری آیین دینیه‌لری) .

Metz (metss ا خا لا) (56) (جغر) مچ قلعه‌سی (متس مستحکم شهری) .

Metze (ـُـ امؤ) (53) [messen] (میوه اولچیسی=۳,۴٤) اولچك ‖ Mahl=metze= ذکرمنجی حقی ‖ Hure= .

Metzeln (ـُـ فع متع) a. (21) کسمك، بوغازلمق،(کسوب یره سرمك ، (کسوب) پارچالمق .

Metzer (ـُـ ا م) a. (40) —in (اُ مؤ) (50) مچ‌شهرندن اولان ارکك ، قادین .

Metzger (ـُـ ا م) a. (40) [لاتینجه mazza're] قصاب.

Metzgerei (ـُـ ـُـ ا مؤ) (49) قصاب دکانی .

Metzner (ـُـ ا م) a. (40) [Metze] ذکرمانجی‌حق آلان اوشاق (دلیقانلی) .

Meucheln (ـُـ فع متع وفع لا +) a. (21) خیانتلکله ، قانجیقلقله‌اولدیرمك، تلف ایتمك ، قتل ایتمك ، قاتنه کیرمك .

Meuchlings (ـُـ حا) [meucheln] خائنانه، خیانتکارانه.

Meute (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] (آوجیلقده) کوپك سوریسی.

Meuterer (ـُـ ـُـ ا م) a. (40) [Meute] فسادجی ، مفسد ‖ فتنه انکیز .

Mewe (ـُـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه meu] (تا طبیه) Möwe= .

Mexikaner (ـُـ ـُـ ـُـ ا م) a. (40) مکسیقالی (ارکك) .

Mexiko (ـُـ ـُـ صورت تلفظ : ... kßi ... ، وياخود : ...chi... ، کذا : Me'xiko ا خا لا) (56) (جغر) امریقای شمالیده مکسیقا جمهوریتی ‖ بونك مقر اداره‌سی‌اولان مکسیقا شهری .

Meyer (ـُـ) (مرا . Meier) .

Mezzo (mè"dzo...) [ایتا] halb= .

Miasma (ـُـ ـُـ ا لا) (56) [روم] (ط) چورویان مواد نباتیه وحیوانیه‌دن چیقان بخار ، میاسموس .

Miau! (ـُـ حرند) (کدی حقنده) میاو !

Miauen (ـُـ ـُـ فع لا +) a. (21) [miau] میاولامق ، (کدی حقنده) باغرمق .

Mich (ـُـ ضمیرشخصی) (ich ضمیر شخصیسنك مفعول بهی) بنی ‖ ich kenne— بن کندیمی طانیرم ‖ führen Sie — بنی اورایه کوتورمیکز ، بنی اورایه سوق‌ایتمیکز. (nicht) hin

Micha (ch - ـُـ اعلام) [عبر] (انجیل) یهودیلرك میلاد عیسادن سکزنجی وطقوزنجی عصر اولرنده کلان ایکی پیغمبرلرینك اسملری .

Michel (ch ـُـ ا م) (56) (وافتیز اسمی) [Mi'cha-el] میشل ‖ Angelo— (ایتالیا هیکلتراش ورسامی) میشل آنژ ‖ [قدیم آلمانجه mikil : groß] قبا ، سـومسوك ، امسز ، بجرکسز آلیق کمسه ، آلیق رازیه .

Mied ، miede (ـُـ)(ـُـ) (meiden) فعلنك زمان حال وزمان شرطیه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد صیغه‌لری .

Mieder (ـُـ ا لا) a. (40) قورسا؛ قادینلرك قیصه چاکتلری ، یلکلری .

Miene (ـُـ ا مؤ) (53) [فر] سیما ، چهره ، ناصیه؛ لون ، صورت ‖ eine gelehrte—annehmen برعالم صورتی طاقنمق ، برعالم فاضل چهره‌سی یاپمق ، عالم ، عاقل کورنمك .

Mienen,,... (ـُـ ...) —kunde (ا مؤ) انسانلرك چهره‌لرندن احوال عقلیه وطبیعه‌لرینی آکلامق علمی، علم القیافة ‖ —spiel (ا لا) وکذا : —sprache (ا مؤ) (لقردیسز) دیلسز اویونی ، پانتومیم .

Mies وکذا : Mieß ایکیسیده : (ـُـ حرند) (کدیلری چاغیرمق، یقینده بولنان کدی یی‌کندویه طوغری چاغیرمق ویاقلاشدیرمق اوزره استعمال اولنور) پیسی پیسی .

Mies,,... (ـُـ ...) —katze (ا مؤ) چوجق لسانده ‖ Mies= —muschel (ا مؤ) (تا طبیه) میدیه .

Miete (ـُـ امؤ) (53) (تا طبیه) پینیر وسائره‌ده اولان غایت کوچك وسکز آیاقلی قورد ، بقله قوردی ‖ (کذا : Miethe) (زرا) آچیقده بولندیریلان منتظم اوت، دمت ییغینی .

Mieten (ـُـ فع متع) b. (21) (زرا) اوت ودمت ییغی یاپمق ، دمق ، اوتی منتظماً ، مخروطی‌الشکل ییغمق .

Mieth,,... (ـُـ ...) (entschädigung(s,, —(امؤ)کیرا ضررینی‌تضمین‌ایتمه ‖ بونك‌ایچون ویریلان پاره ‖ frau(s,,)— (ا مؤ) او وسائره کیرایه ویرن ، مؤجره ، کراجی قادین‌کیرا ایله اوطوران قادین ، کیراجی ‖ kutsche(s,,)— (ا مؤ) کیرا آرابه‌سی؛ کیارجه ونومروسز آرابه ‖ leute(s,,)— (جمع) کیراجیـلر ، (کیرایه ویرن وياخودکیرا ایله طوتان) مؤجر ویا مستأجر ‖ truppen— (جمع مؤ) (ع) اجرتله طوتیلان (عسکردن مرکب) قطعات ‖ wagen— (ا م) kutsche= ‖ weise— (حا) کیرا اصولیله ، اجرتله ‖ zins— (ا م) اجرت .

Miethe (ـُـ ا مؤ) (53) اجرت ، کیرا پاره‌سی ‖ fällige (viertel-jährliche)— (برربع سنه‌لك) تقسیط ‖ (کیرا ویرن ایله کیرا ایله آلان آره‌سنده اولان مناسبت ، نسبت) کیرا ‖ in einem Hause zur—wohnen براوده کیرا ایله اوطورمق ‖ نادراً : (زرا و تاطبیه) Miete= .

Miethen (ـُـ ـُـ فع متع) b. (21) eine Wohnung— براوی کیرالمق ، کیرا ایله طوتمق ، استیجار ایتمك ، طوتمق .

Miethling (ـُـ ا م) (38) اجرتلی عسکر .

Miez (ـُـ ا مؤ) (49) ، Mieze (ـُـ ا مؤ) (53) وصورت تصغیریه‌سی: Miezchen (ـُـ لا) b. (40) [Marie]=Mies.

Migräne (ـُـ ـُـ ا مؤ) (53) [روجه‌دن مأخوذ فرانسزجه اولوب باشك یاریسنده اولان باش آغریسی دیمکدر] (علم‌امراض) یارم باش آغریسی ، میغرن ، شقیقه .

Mikado ـَـُـ ام) (56) [ژاپونیاجه] مقدما ژاپونیالیلرك رئیس روحانیسی والیوم ایمپراطورلری) میقادو .

Mikro„... (ـُـَـ ...) [روم] (=Klein„...) .

Mikroskop (ـَـُـ ا لا) (38) [روم] (حکمه) کوزلهکورلمسی ممکن اولمیان غایت کوچك شیلری بیوتوب کوسترمکه مخصوص آلت ، خرده بین .

Milan (ـَـ ا م) (38) [فر] کذا : e—(ـَـُـ ا مؤ)(53) (تاطبیه) یرتیجی حیوانلردن چایلاق ، خطاف .

Milbe (ـَـ ا مؤ) (53) (تاطبیه) پینر وسائرهده یاشایان غایت اوفق وسکز آیاقلی قورد ، بقله قوردی .

Milch (ـَـ ا مؤ) (49) (sans pl.) سود ، لبن ‖ (مجا) aussehen wie—und Blut مور وپنبه رنکه ، چهرهیه ، لونه مالك اولمق ‖ ارکك بالغك منیسی مقامنده اولان بیاض مایع ، حصیالسمك .

Milch„... (ـَـ ...) —kanne (ا مؤ) سود چناغی ، چوملکی ‖ —zahn (ا م) چوجقلرك ایلك چیقان دیشلری ‖ —artig (ص) سودکبی، سود نوعندن ‖ —bart (عمو) (ا م) هنوز چیقان (آیوه توکی کبی) صقال ، (بیق) ‖ (مجا) هنوز یوزی توکلنان دلی قانلی ‖ —brot (ا لا) سودلی فرانجهله ، اکمك ‖ —bruder (ا م) سود قرداش ‖ (عمو) سودی سون کمسه ‖ —frau (ا مؤ) سودجی قادین ‖ —kaffee (ا م) سودلی قهوه ‖ —kuh (ا مؤ) سود ویرن، سودلی اینك ‖ —kur (ا مؤ) (طب) سودله تداوی ‖ —rahm (ام) قایماق ‖ —sauer (ص) (کیمیا) : —saures Salz حامض لبن ایله بر اساسدن مرکب ملح ، لبنیت ‖ —schwester (ا مؤ) سود (قیز) قرداش ‖ (عمو) سود سون قیز ، قادین ‖ —speise (امؤ) سودلی یمك ، طاتلی ‖ —straße (ا مؤ) (هیئه) حاجیلر یولی ، صمان اوغریسی ، مجسره ، کهکشان ‖ —suppe (امؤ) سود چورباسی ‖ (مجا) wie eine—suppe aussehen رنکی صاپ صاری اولمق ، پك اوچوق رنکلی اولمق ، کورنمك ‖ —weiß (ص) سود کبی بیاض ‖ —wirthschaft (امؤ) سودجی دکانی ، کارخانهسی ‖ —zucker (ا م) (کیمیا) لبنین .

Milchen (ـَـ فع لا +) a. (21) [Milch] (سودی ایچیلان حیوانات حقنده) سود ویرمك ، سودلی اولمق ‖ de Kuh سودلی اینك (کذا کندیسندن فائده کوریلان انسان ویا اشیا) ‖ (تبا) سودلی شکر کبی برماده ویرن .

Milcher (ـَـ ام) a. (40) [milchen] (بالیقلرك ارککی) منی مقامنده بیاض بر مایعلری بولنان بالیق .

milchig ، **milchicht** ، **Milchhaft** جلهسیده : (ـَـ ص) (24) [Milch] سودلی ، سودکبی ‖ سود رنکنده مایعی بولنان نبات ، لبی .

Milchner (ـَـ ام) a. (40) =Milcher .

Mild (ـَـ) ، milde (ـَـ ص) (21) [قدیم: آلمانجه milti ملایم] freigebig=milti (herb, hart کلهلرینك مقابلی) ‖ طاتلی، لطیف ‖ der Regen hat—es Wetter gebracht یغمور هوایی ملایملشدیردی ، یومشاتدی ، لطیفلشدردی ‖ مرحمتلی ، عفو ایدیجی ، شفقتلی ، انسان ، خیرخواه ‖ —e Strafe خفیف مجازات ‖ seine—e Hand aufthun ید مرحمتی آچمق ، ید شفقتی اوزاتمق ‖ —e Stiftung (ا مؤ) خیرات ، اوقاف (حسناته دائر ترك اموال ایله وجوده کتیریلان شی) ‖ جومرد ، سخی ، کریم .

Milde (ـَـ ا مؤ) (53) [mild] هوانك ، طبیعتك لطافتی ، ملایمتی ؛ لطف ، مرحمت ، شفقت ، خیر خواهلق ، انسانیت ، ملایمت ، طاتلیلق ‖ غفران رحمت .

Mildern (ـَـ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21) [mild] ملایملشدیرمك ، ملایملشمك ، طاتلیلاشدیرمق ، یموشاتمق ‖ تسکین وتخفیف ایتمك ‖ یموشامق ، انسانلاشمق .

Militär (کذا : Militair ـَـُـ ام) (38) یاخود (56) [لاتینجهدن مأخوذ فرانسزجه] عسکر ، حرب آدمی ‖ (الا) (56) (sans pl.) عسکرلك .

Militär„... (ـُـَـ...) —arzt (ا م) عسکری دوقتوری ‖ —dienst=frei (ص) خدمت عسکریهدن معاف ‖ —grenze (ا مؤ) حدود عسکری ‖ —musi'k (ا مؤ) عسکری موسیقهسی ‖ —budget (صورت تلفظی حقنده مرا. Budget) (الا) عسکری بودجهسی ‖ —dienst (ام) خدمت عسکریه ‖ —fromm (ص) (بارکیر حقنده) آتشه آلیشقین ‖ —gericht (الا) دیوان حرب ‖ —intendantu'r (ا مؤ) لوازمات عسکریه (دائرهسی) ‖ —mütze (ا مؤ) سپرلی وچوقهدن معمول اوکی قورقاردلی سرپوش ‖ spitze mütze — اوکی سپرسزچوقه سرپوش (نفراته مخصوص) ‖ —stand (ا م) سلك عسکری ، عسکرلك ، اردو ‖ —wesen (الا) عسکرلك ؛ عسکرلکه متعلق اولان بالجمله مواد ‖ (دائره اولهرق) حربیه نظارتی ‖ —wochen=blatt (الا) (هفتهده برچیقار وبردرجهیه قدر توجیهات عسکریهیی کوسترر) عسکری غزتهسی ، (هفتهلق) جریدهٔ عسکریه .

Militaria (ـُـ)(ـُـ)ـَـُـ جمع) (58) [لاتینجه] خصوصات عسکریه ، مواد عسکریه ، امور عسکریه ‖ (مکتوب آدرسنده عسکریو) « رسمی » مقامنده یعنی ظرف درونده اوراق عسکریه اولدیغنه دلالت ایدر کله اولهرق مستعملدر .

Militärisch (ـُـَـُـ ص) (24) [Milita'r] (bürgerlich کلهسنك مقابلی) عسکری .

Miliz (ـُـ ا مؤ) (49) عسکر ، قطعات عسکریه ، اردو ، جنود ، چری ‖ ملی عسکر ، موکب ‖ (تبا) Hirse=gras= داری جاورسی .

Miliarde (ـُـ(ـُـ)ـَـ ا مؤ) (53) [فر] ملیار (بیك دفعه برملیون) .

Milligramm (عمو وکذا : ـُـَـ ا لا) (38) [لاتینجه و روجه] میلغرام (برغرامك بیکده بری) .

Millimeter (ـُـَـُـ وکذلك : ـُـَـُـ الا (ا م) a. (40) [لاتینجه و روجه] میلیمترو (برمترهنك بیکده بری) .

Millionär (ـُـ(ـُـ)ـَـ ا م) (38) [فر] ملیونله ثروتی ، پارهسی اولان کمسه .

Millionst ، millionst (ـُـ) (ـُـ) ـَـ صنف اعدادیهٔ اصلیه) [Millio'n] میلیونجی ، ملیونده بر اولان .

Milz (ـَـ امؤ) (49) بعضا (ام) یاخود ا لا) (38) (تشر) طحال، دالاق .

Milz„... (ـَـ...) —sucht (ا مؤ) (علم امراض) مراق ، قره سودا .

Mime (⏑– ا م) (52) [روم] برنوع قديم فاجعه‌لى اويون شرقيسى ، شعرى ؛ بوكا چيقان اويونجى ‖ (تياتروده) آقتور .

Mimik (⏑– امؤ) (49) [روم] تقليد ، مقلدلك ، تياترو اويونجيسنك مهارت مقلدانه‌سى ، لقرديسز اويناتيلان تياترو اويونى ، پاندوميا .

Mimosa (⏑–⏑ امؤ)(54)(نبا)طوقونلديغى وقت ياپراقلرى طوپلانان نبات ، نبات حسى .

Minder (⏑⏑ صورت تلفظيه zu gering ' wenig وبعضاً zu klein معنالرينه كلور) (mehr كلمه‌سنك مقابلى) ‖ (حا) دها آز ‖ (ص) (24) ، بعضاً (*inv.*) اوفاق ، كوچك ، آشاغى ‖ (ام) der Mindere الك اوفاق ، الك آشاغى كمسه .

Minder,... (⏑⏑ ··· —jährig (صـ) (عد) سن رشده واصل اولمامش ، صبى ، فاعل مختاراولمق ايچون قانوناً معين اولان سنه وارمامش ‖ دها كوچك ، اصغر اولان ‖ —zahl (ا مؤ) مقدار اصغر ، دون عدد ، دون مقدار ‖ (انتخابلرده) اقليت آرا .

Minderheit (–⏑⏑ ا مؤ) (49) =Minder=zahl اقليت آرا .

Mindern (⏑⏑ فع متع) و — sich (فع مطا) a. (21) [minder] آزالتمق ، آزالمق ، تقليل ايتمك ، تخفيف ايتمك ، خفيفلشمك ، ايندريمك ‖ آغرلشديرمق ‖ دارلاتمق ‖ چكلمك .

Mindest (⏑⏑ مبالغه صورتى minder) (حا) الك آز ، الك اقل ‖ —ens هيچ اولمزسه ، الك آشاغى ، الك اقلى ‖ (صفت واسم) (24) الك آشاغى ، الك آزاولان شى er bekommt nicht الك آزينى ، الك اشاغيسنى بيله آلمز das Mindeste مالك اولمز ، زرنيق قدرنى بيله آلميه‌جق .

Mine (⏑– ا مؤ) (53) [فر] (صنع) =Berg=werk ‖ (ع) لغم .

Minen,... (–⏑ ··· —brunnen (ا م) معدن قويوسى ‖ —lampe (ا مؤ) معدنلرده چاليشمغه مخصوص اعمال اولنمش لامبه ‖ —trichter (ا م) برلغمك آتلمسندن حصوله كلان خونى وارى چقور .

Mineral (⏑–⏑ ا لا) (38) [لاتينجه] (جمى كذلك a'li-en ...) معدن (مواد غير عضويه‌دن بهرى) .

Mineral,... (–⏑ ··· —wasser (ا لا) معدن صويى ‖ —bad (ا لا) معدن صويى حمامى ، قاپليجه ‖ —moor (ا لا و ا م) معدنى صويى حاوى بتاقلق ‖ —quelle (ا مؤ) معدنى صو منبعى ، پيكارى .

Mineralisch (⏑–⏑–⏑ صـ) (21) [لاتينجه] معدنى .

Mineralog (⏑–⏑– ا م) (51) [لاتينجه روجه] علم المعادن عالمى ، بوعلمله توغل ايدن وصاحب اقتدار اولان كمسه ، معدنيوندن آدم ، معدنجى .

Mineralogie (⏑–⏑–gh ⏑– ا مؤ) (53) و (49) [لاتينجه روجه] تاريخ طبيعينك معدنلردن بحث ايدن قسمى ، علم المعادن ، مبحث المعدن .

Mineralurgie (⏑–⏑–⏑gh ⏑– ا مؤ) (53) و (49) [لاتينجه روجه] معدنيات اوزرينه يازلمش آثاره اولان وقوف .

Mingreli-en (⏑–(⏑)–⏑ ا خالا) (40) b. (*sans pl.*) (جمى يوقدر) (جغر) روسيه ولاياتندن : مينغرهلى .

Miniatur (⏑–(⏑)–⏑ امؤ) (49) [فر] ضمغلى صوده منحل بويه‌لرله كوچك رسملر ترسيم ايتمك فنى ، بوصورتله ياپلمش رسم ‖ (مجا) كوچك ومصنع شى ‖ نارين بدنلى وظريف آدم .

Mini-é=Büchse (⏑ kss ⏑–(⏑)– امؤ) (53) [١٨٤٩ده برحيات بولنان فرانسه قاپيته‌نلرندن Minié] مينيه قره‌بناسى ، تفنكى .

Mini(e)ren (⏑–⏑ فع متع) a. (21) [فر] (ع وضنع) لغم آچمق ، لغم ياپمق ، قومق .

Minimal,... (··· –⏑–) [لاتينجه] —gewicht (ا لا) ثقلت اصغريه ، الك آشاغى آغرلق .

Minimum (⏑–⏑ ا لا) (58) Maximum كلمه‌سنك مقابلى) الك آز ، الك آشاغى (درجه‌ده اولان) اقلى ، لااقل .

Minister (⏑–⏑ ا م) a. (40) [لاتينجه] (هيئت وكلايى تشكيل ايدن نظاردن بهرى) ناظر ؛ وزير ‖ سفير .

Minister,... (··· –⏑–) —kri'sis (ا مؤ) بحران وكلا ‖ —präside'nt (ا م) رئيس النظار .

Ministerium (⏑(⏑)–⏑–⏑ ا لا) (44) [لاتينجه] نظارت دائره‌سى واقلامى ، قابينه ‖ هيئت وكلا ‖ مملكتده مأموراً بولنديريلان رهبانلرك هيئت مجموعه‌سى .

Minne (⏑⏑ امؤ) (53) عشق (قديمده شعرده مستعملدر) .

Minnig (⏑⏑ صـ) (24) [Minne] سويملى ، خوش طاتلى ، نازلى ، لطيف ، دلربا ‖ عشق وسودا اوياندير ، محبت قاپناتديررااولان ‖ سون ، سويجى ‖ (حا) عشق وشوقله ، سودا ايله .

Minorenn (⏑–⏑ صـ) (21) [لاتينجه]=Minder=jährig

Minorität (⏑–⏑– ا مؤ) (49) [لاتينجه] اقليت آرا .

Minorka (⏑⏑ ا خالا) (56) (جغر) =Menorka .

Minstrel (⏑⏑ ا م) (56) [انكليز] قرون وسطاده تنظيم ايتدكلرى شعرلرى چالغى چاله‌رق سويلك ايچون بيوكلرك قوناقلرينى كزن شاعر وچالغيجى .

Minus (⏑– حا) [لاتينجه] على الخصوص(حسابده) ناقص مثلا : 4—6(4—6) ٦—٤ آلتيدن درت (چيقدى) ، آلتى ناقص درت .

Minuskel (⏑–⏑ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (Maju'skel ك مقابلى) اوفق يازى حرفى .

Minute (⏑–⏑ ا مؤ) (53) [لاتينجه] دقيقه ، التمش درجه‌يه تقسيم اولنمش بردائره‌نك بهر درجه‌سى ‖ (مجا) آن ، لحظه .

Minze (⏑⏑ امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) نانه ، نعنع .

Mir (– ضميرشخصى) اولوب ich ضميرينك مفعول اليهيدر) بكا ‖ — ein Freund von بنم بردوستم (دوستلرمدن برى) ‖ —nichts, dir nichts (nur so) اويله‌طوغريدن‌طوغرى‌يه...‖ laßt—das bleiben براقك اوتى (بكا) قالسون ، طورسون ، ياپميك شونى ‖ wie Du—,so ichDir ايچه ‖ بولورسك (سن بكا نصل معامله ايدرسه‌ك بنده سكا اويله ايدرم) .

Mirabelle (⏑–⏑–– ا مؤ) (53) [فر] (نبا) صارى وكوچك قوقولى اريك ، فرنك اريكى .

Mirakel (⏑–⏑ ا لا) a. (40) [لاتينجه] معجزه ، كرامت ؛ خارق العاده شى (=Wunder) .

Miriditen (‿‿– جمع م) (51) (آرناوودلغك شمالنده متمكن قتولك اهالی) میریدیتلر .

Misanthrop (‿‿– ام) (51) [روم]=Menschen=feind.

Misch„ ... (‿‿‿) —farbe (ا مؤ) قاریشیق بویا || —art (ا مؤ) ماز ، بیج صوبی || —korn (ا لا) (زرا) سیزلتك اوزره حیواناته یدیریلان حبوبات مخلوطی || —metall (الا) (صنع) خلیطه || —stroh (ا لا) بغدای صمانی || —volk (ا لا) مختلف صویدن ایکی انسانك قارشمسیله حصوله گلان محصول .

Mischen (‿ فعـ متعـ) و— sich (فعـ مطا) a., c. (21) قاریشدیرمق، خلط ایتمك؛ خلط ومزج ایتمك|| قاریشمق، اختلاط ایتمك|| مداخله ایتمك، خلط ومزج ایتمك||— sich in's Gespräch سوزه قاریشمق || (کاغد اویونده) کاغدی قاریشدیرمق || gemischt (اسم مفعول وصفت) (21) قاریشیق ، مخلوط || es war eine gemischte Gesellschaft (پك) قاریشیق برجمعیت ایدی ، وار ایدی ، جمعیت متباین صنوفدن ، آشاغی کسه‌لردن مرکب ایدی || Mischung (ا مؤ) (49) مصدری معناسنه گلوب مثلا : بر برینه قاتمه ، مزج ایتمه ، خلط ایتمه قاریشدیرمه ؛ امتزاج || تصالب عروق || یالکز Mischung (ا مؤ) (معدنیات حقنده) خلیطه .

Misère (‿‿– ا مؤ) (53) (ا م ا لا) (56) Elend= .

Miserere (‿‿– ا لا) (56) [لاتینجه حضرت داودك مزامیرینك اللیجیسی وبونك کلیساده اوقوندیغی وموسیقه‌سی || (علم امراض) پك شدتلی قارن آغریسی، ارحم یارب .

Mispel (‿ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) موشموله (میوه) موشموله آغاجی .

Miß (‿ حا) —Das gefällt ihm بو اوکا بکنلیور، اوبونی بکنمیور ، بوندن خوشلانمز .

Miß„ ... (‿‿‿) فنا ، غیرصحیح ونا مقبول، نامناسب معنالرینه گلورمثلا: Mißbrauch (‿ ا م) سوء استعمال، معناً ، مادةً قدرتی بیلامه ، یرنده قوللانامامه || —fallen ‿‿ و‿‿ فعلا+) Jemandem —fallen) برینه بکنلمامك، نظر رغبت وتقدیرنی قزانه‌مامق؛ برینك کوزینه فنا کورنمك، دیکن‌کبی باتمق || Mißgeburt ‿‿ (ا مؤ)=Fehl=geburt|| شکلاً غیرمتناسب وطبیعته غیرمطابق طوغمش‌چوجق || (مجا) Mißgeburt der Hölle جهنمدن‌چیقمه جانوار|| Mißgeschick (‿‿ ا لا) بد بختلق ، طالعسزلك ، ادبار ، اقبالسزلك ، نکبت || آفت ، مصیبت ، اوغورسزلق، قضا || وقتسزظهور ایدن مانع || Mißgriff (‿‿ ا م) بر آلت اوزرنده الك خطالی اولان‌حرکتی، طوتمه‌سی، تحریکی|| (مجا)=Fehlgriff || mißglücken (‿‿ و‿‿ فعـ لا—) اولمامق، استندیکی‌کبی تصادف ایتمامك ، فنا واقع ارلمق، قاچق، طوتمامق، اوتمامق || Jemand(en)—handeln (‿‿ و‿‿ فعـ متعـ)—handeln برینه حقارت ایتمك ، سوء معامله ده بولنمق ؛ تکدیر ایتمك ؛ برینه سرت وقبا معامله‌ده بولنمق|| (فعلا+) حرکات مضرده‌ده بولنمق|| فنا قوللامق؛ فنا ایشلمك ، فنا یاپمق || Mißhellig (— صـ) آهنکسز ، تنافر وتضادی موجب اولان ویا بویله بولنان|| اویغونسز ، توافق ایتمیان || Mißklang (‿‿ ام) تنافر ، سوء تأثیر || (موسیق) تنافر اصوات ، یاکلش سس || Mißkredit (‿‿ ا م) عدم رغبت ، نظردن دوشمه ، اعتبارسزلق || Jemand in Mißkredit bringen برینی اعتباردن دوشورمك ، تذلیل ایتمك ، شان وناموسنی اخلال وکسر ایتمك || Mißmuth (‿‿ ا م) نشئه‌سزلك ، فتورلق ترسلك ، عکسیلك || mißgestimmt (اسم مفعول وصـ) آهنکسز || (مجا) نشئه‌سز ، فتورلی || mißtrauen (‿‿ و‿‿) Jemandem etwas—trauen (برینك برشیده کندوسنی آلداته‌جغندن‌قورقمق) برینه اعتماد ایتمامك، اینانمامق، امنیت ایتمامك || (صحت‌حال ویا قابلیت ذاتیه‌سنه) شبهه‌ایتمك|| Mißverständniß (‿‿ ا لا) یاکلش آکلاشلمه ؛ (آکلامقده خطا ، سهو) ، یاکلش آکلامه|| اختلاف افکار، برینك دیکرینی آکلامامسی .

Missal (‿‿ ا لا) a. (42) [لاتینجه] کذا : Missale (‿‿ ا لا) b. (42) (امورمذهبیه) (برنوع) دعاکتابی .

Missen (‿ فعـ متعـ وفعـ لا) a., c. (21) [قدیم آلمانجه missan—etwas [برشیدن محروم قالمق، واز کچمك .

Missest (‿ missen و messen) فعللرینك زمان حالرینك ایکنجی مفرد شخصلری) .

Misse-that (‿‿ ا مؤ) (49) جرم ، جنحه || جنایت .

Missionär (‿‿(‿)‿ ا م) (38) [لاتینجه] واعـظ || میسیونر ، نشر دین ایچون کوندریلان راهب .

Mißlich (‿ صـ) (21) شبهه‌لو، مشکوك || طالعه باغلو || وخیم، قورقونج، دوشونجه‌یی موجب، چتالی، نازك ، مشقتلو، فنا .

Mißt (‿ missen و messen کله‌لرینك صورت حالیه‌لرینك اوچنجی مفرد شخصلری) .

Missuri (‿‿ ا خا لا) (56) (جغر) آمریقاده حکومت|| کذا بونامده نهر .

Mist (‿ ا م) (38) کوبره ، فشقی، حیوان ترسی || (بحر) قویوسیس، دومان .

Mist„... (‿‿‿) —bauer (ا م) لغمیجی || (مجا) er ist ein echter—bauer (عمو) اوتام کوفلونك ، مردارك بریدر || —beet کوبره‌لی ترلا|| —fink (ا م) (مجا) (عو) پیس، مردار ، پچاسی بوقلی کمسه || —gabel (ا مؤ) کوبره وقوری اوت چتالی، یابه|| —käfer (ا م) (تا طبیع) درت قنادلی (اولوب اوستنده‌کیلری سرت وآلتده‌کیلری اوچمغه مخصوص) بوجك ، مغطی الجناح ، بوق بوجکی .

Mistel (‿ ا مؤ) (53) (نبا) [قدیم آلمانجه mistil] کذا (ا م) a. (40) (بعض آغاجلرك قبوغنده بیتن اوت) اوکسه اوتی، خشیشة الدبق .

Misten (‿ فعـ لا+) b. (21) [Mist] (حیوان‌حقنده) ترسلك || (بحر) es mistet اورته‌لق سیسلنمکه‌باشلیور، دومان اطرافی صارمغه باشلیور .

Mistig (‿ صـ) (21) [Mist] نجاستلو، اوزرنده حیوان ترسی‌اولان|| کذا (مجا) پیس، مردار، بوقلو || (بحر) سیسلی، دومانلی .

Miszellane-en (‿‿‿ جمع مؤ) (53) Miszellen (‿ جمع مؤ) [لاتینجه] مواد متنوعه .

Mit (‿ حرجرمفعول الیه آلور) [قدیم آلمانجه miti= روجه meta'] ایله ، برابر ، مع ، برلکده || —einander یکدیکریله ، بربریله برابر || —Jemandem gehen بریله برابر کیتمك ، برلکده کیتمك || —bewaffneter Hand الده سلاح

ارلەرق، سلاح بدست || —lauter Stimme يوكسك سس،
صدا ايله، باغيرەرق، حيزلى (حيزلى) || —offener Gewalt
جبراً، كال شدتله، زورله || mit einem Worte خلاصه،
الحاصل، نهايت || —der Eisenbahn ankommen شمندوفرله
كلك،واصل اولمق || Das Kind—den blauen Augen ماڤى
كوزلى چوجق || —etwas bedecken برشيئله اورتمك، اوستنى
ستر ايتمك || wie geht es—ihm? اونه حالده نصلدراو؟
اونككيفى نصل؟ || was ist—ihm? نه اولمش اوكا؟ ندر او
(نيه)؟ || —Nichten هيچ بروجهله، هيچ برصورتله، اصلا ||
—einem Male بردنبره || —diesen Worten بووجهله،
بوصورتله (بوكلەلر ايله) || (حا) كذلك || —dabei sein
كذلك (برلكده، برابر) بولنمق || فعل ايله برلشدكده همان
هروقت (*sép.*) و a. (23) مودلنه كوره تصريف اولنورلر .

Mit-arbeiten (ـَـَ فعلا +) b. (21) (*sép.*) برابر
ايشلمك، مشتركاً اجراى تجارت ايتمك || برابرچاليشمق، برابر
وجوده كتيرمك || برلكده حركت ايتمك .

Mit-bekommen (ـَـَ فعلا متعد) c. (20) (*sép.*) عين
زمانده آلمق || اودن چيقاركن برابر آلمق؛ كندويه ويرلمك ||
(بركلين حقنده) اوندن چهيز (جهاز) اولەرق آلمق .

Mit-besitz (ـَـَ ا م) (38) (*sans pl.*) تصرف مشترك .

Mit-bringen (ـَـَ فعلا متعد) a. (22) (*sép.*) برابر،
برآنده، برلكده كتيرمك، برابر آلوب كلمك || جهاز اولەرق
(دوكونده برابر آلمق) كتيرمك .

Mit-bruder (ـَـَ ا م) a. (39) يولداش، رفيق ||
قرين، همجنس .

Mit-erbe (ـَـَ ا م) (52) ، Miterbin (ا مؤ) (50)
(عد) وارث مشترك .

Mit-esser (ـَـَ ا م) a. (40) برسفرەده يمك ييانلرك
بهرى || (علم امراض) بدنك مساماتنده حاصل اولان اوفق
ومورجه چبان، تن .

Mit-gabe (ـَـَ ا مؤ) (53) =Mit-gift .

Mit-gefühl (ـَـَ ا لا) (38) توجه || شفقت، برديكرك
درد وامليله برابر متأثر ومتأسف اولمق، آجيمه؛ انصاف .

Mit-gift (ـَ ا مؤ) (49) جهاز .

Mit-glied (ـَ ا لا) (27) برجمعيتك، شركتك اعضاسى.

Mit-halten (ـَـَ فعلا متعد) p. (20) (*sép.*) برديكريله
برشيئه اشتراك ايتمك، برابر ياپمق || eine Stunde— بردرسى
بريله تقسيم ايتمك || eine Zeitung — برغزتەيه برابر آبونه
اولمق || ich halte— بنده برابر (م) .

Mit-hin (ـَـَ حا) امدى، بناءً عليه، بوحالده، بوصورتده؛
بونكله برابر.

Mit-kämpfer (ـَـَ ا م) a. (40) محاربه ارقداشى .

Mit-können (ـَـَ فعلا+) (مرا . können) (*sép.*)
برابركيده بيلمك، رفاقت ايده بيلمك، يابه بيلمك .

Mit-laut (ـَ ا م) (38) ، —er (ـَـَ ا م) a. (40)
(غرا) Selbst-laut (كلەسنك مقابلى) صداسز حرف
=Konsona'nt .

Mit-leid (ـَ ا لا) (38) (*sans pl.*) مرحمت، آجيمه،
انصاف، ترحم || mit Jemandem—haben برينه آجيمق،
مرحمت، ترحم ايتمك .

Mit-lesen (ـَـَ فعلا متعد) l. (20) برديكريله برابر اوقومق ||
—eine Zeitung=mit-halten .

Mit-mensch (ـَـَ ا م) (51) همجنسى، انسان، يقين،
قريب، بنى جنسى .

Mit-nehmen (ـَـَ فعلا متعد) b. (20) (مرا . nehmen)
(*sép.*) كنديله برابر، برلكده آلمق، برابر كوتورمك، كتيرمك ||
(مجا) auf der Reise einen Ort— اثناى سياحتده (برايش
كورمك اوزره) برمحله دخى اوغرامق، داخل دائرۀ سياحت
ايتمك || قوتدن دوشورمك، دوچار ضعف ايتمك، كسر اقتدار
وقدرت ايتمك، ضعيفلتمك، بتيرمك || ein Land im Kriege
hart— محاربەده برمملكتى برباد وپريشان، خراب ايتمك،
محو ايتمك .

Mit-pächter (ـَـَ ا م) a. (40) ديكر بريسيله برابر
برشيئى كيراليان، برابر التزام ايدن . طوتان .

Mit-schuldig (ـَـَ ص) (24) هم جرم، هم جنحه،
برقباحق، برصوچى برابر ايشليان .

Mitt„ ... (ـَ... حا) اكثريا: نصف، اورته مثلا:
—fasten (ا لا) پرهيزك اورتەسى || —nacht (ا مؤ)
بعضاً =Mitternacht || —woch (ا م) چهارشنبه .

Mittag (ـَ وـَ ا م) (38) [Mitte, Tag] اوكله،
اوكله وقتى || اكثريا: (ا لا) اولوب Mittags essen مقامنده
مستعملدر . مثلا: —halten وياخود: zu—speisen اوكله
طعامى ايتمك، قوشلق يمكى يمك .

Mittags„ ... (ـَ... و ـَ) —stunde (ا مؤ)
اوكلەنك اولديغى ساعت، اوكله وقتى، وقت زوال || اوكله يمكى
وقتى || —wärts (حا) اوكلەيه طوغرى || —blume (ا مؤ)
(نبا) اوكلەين آچيلان چيچك || —essen اوكله يمكى || —gesellschaft
(ا مؤ) اوكله يمكنده برلكده بولنان، طعام ايدنلر (جمعيت) ||
—kreis (ا م) (هيئت) دائرۀ نصف النهار || —ruhe
(ا مؤ) اوكله استراحتى، (اوكلەين براى استراحت ياپيلان اوفق
اويقو)، اوكله پايدوسى || —schläfchen (ا لا) اوكله اويقوسى ||
ein—schläfchen halten براوكله اويقوسى چكمك || —tisch
(ا م) اوكله يمكى سفرەسى؛ اوكله طعامى .

Mit-tanzen (ـَـَ فعلا +) c. (21) (*sép.*) دانسه
قاريشمق، برابر رقص ايتمك .

Mitte (ـَ ا مؤ) [قديم آلمانجه milli = لاتينجه
me'dius (شعرده كذلك مضاف اليه ومفعول اليه صورتيله
—n) اورته، نصف، وسط، مركز || (gegen)—Januar
كانون ثانى اورتەسنه طوغرى، كانون ثانى اواسطنده || in
unserer— آرەمزده، بيغزده || in die—nehmen تقريباً:
ايكى طرفدن هجوم ايتمك .

Mitte„... (ـَ...) —fünfziger(in) (ا م، ا مؤ)
سنى اللى ايله التمش ارەسنده اولان (اركك، قادين) .

Mittel (ـَ ص) (24) اورته، اورتەده بولنان، وسطدەكى،
مركزده، وسطى، ايكى شى آرەسنده واقع || (ايو ايله كوتو آرەسى)
وسط درجەده، اولدقچه (ايو) || mittler Weile ، mittler
Zeit وكذا حال اولەرق: mittlerweile بواثناده، برده . . .
ايكن .

Mittel (ـَ ا لا) a. (40) واسطه، چاره || alle ersinnlichen
—anwenden خاطره كله بيلان باجمله وسائطه تشبث ايتمك،

هر برچاره‌یه مراجعت ایتمك || علاج ، دوا || اورته ، وسطده بولنان قسم ، وسطی || (ا مؤ) مدار تعیش ، پاره .

Mittel „... (ــ) (ا لا) (جغر) —ame'rika آمریقای وسطی || —forte (ا مؤ) (تجا) بر اشیانك اورته صویی || —stand (ا م) اورته حال || —stück (ا لا) اورته‌ده بولنان پارچه || —alter (ا لا) قرون وسطی || —arrest (ام) (ع) (عادی) کوزحبسی || —finger (ا م) اورته پارمق || —groß (ص) اورته بویلی ، بیوکلکده وسط ، اورته جسامتده || —ländisch (ص) قره‌لر اورته‌سنده بولنان || —los || Das—ländische Meer آق دکز ، بحر سفید || —los چاره‌سز ، واسطه‌سی اولمیان ، بیچاره ؛ بلاواسطه || —mäßig (ص) اورته ، عادی ، اوسط ، متوسط درجه‌ده ؛ عادی ، بیاغی || —mast (ا م) (بحر) اورته دیرك || —meer (ا لا) —punkt || —ländisches Meer = (ا م) مرکز ، مرکز نقطه‌سی ، اورته یر ، کوبك || —staaten (جم م) وسط درجه‌ده ، ایکنجی درجه‌ده اولان حکومات || —stadt (ا مؤ) جسامت عادیه‌ده اولان شهر ، اوفقجه شهر .

Mittelbar (ــ ص) (21) بالواسطه ، طوغریدن طوغری‌یه اولمیان .

Mittels ، mittelst ایکیسیده : (ــ حرف جر اولوب مضاف الیه آلور) واسطه‌سیله ، توسطیله ، یاردم واعانه‌سیله .

Mitten (ــ حا) —in . . . اورته‌سنه ، اورته‌ده ، اورته‌سنده ، مرکزنده ، وسطنده || —von etwas schneiden اورته‌سندن کسمك || —durch اورته‌سندن ، آره‌سندن (یاروب ، آقوب) کچه‌رك .

Mitternacht (ــ ا مؤ) (36) (جمعی استعمال اولنماز) کیجه یاریسی ، نصف اللیل .

Mit-theilen (ــ فع متع) و —sich (فع مطا) (21) a. (sép.) || اکثریا : —sich تبلیغ، اخطار وانها ایتمك || Jemandem etwas— برینه برشی اخبار ایتمك ، معلومات ویرمك ، بیلدیرمك ، آچمق || (ا لا) . (40) b. (sans pl.) اخبار ایتمه، معلومات ویرمه، آچمه || Mit-theilung (ا مؤ) (49) تبلیغ و انها ، اخبار ، اعلام ، اشعار ، افاده وبیان || خبر ، معلومات .

Mittler „... (ــ) (حا) —weile بو صره‌ده ، بو آرالق ، بو اثناده .

Mit-unter (ــ حا) وقت وقت، آره صره ، بعضاً .

Mit-welt (ــ ا مؤ) (49) (sans pl.) معاصرین .

Mit-wirken (ــ فع متع) . a. (21) برابر اجرای تأثیر ایتمك ، عین تأثیرده بولنمق || (اشخاص حقنده) برابر . برلکده اوله‌رق چالشمق ، برابر اجرای احکام ونفوذ ایتمك || برلکده جمع وتألیف وتحریر ایتمك .

Mixtur (ــ امؤ) (49) =Ge-misch || (اجزا) ترتیب، مخلوطه .

Mk. (Mark کله‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Mm. (Millimeter کله‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Mnemoniker (ــ ا م) . a. (40) [روم] قوهٔ حافظه‌نك تقویه‌سیچون بعض اسباب واشارات ایجادی فن واصولیله اوغراشان، رموزات مخطره ایله توغل ایدن .

Möbel (ــ ا لا) . a. (40) [فر] (اوطه دوشه‌مه‌سنی تشکیل ایدن متحرك) دولاب ، ماصه ، صندالیه ، قناپه وامثالی کبی اشیا ، اثاث بیتیه .

Mobil (ــ ص) (21) [لاتینجه فرانسزجه] متحرك || (ع) سیار ، سفر بر || اویناق ، شاقلابان .

Mobil „... (ــ) (ع) —machung (ا مؤ) سفر برحالنه قومه ، سیارحالنه کچیرمه .

Mobile (ــ ا لا) (53) (sans pl.) [لاتینجه] perpe= —tuum حرکت دائمه .

Mobiliar (ــ ا لا) (38) [لاتینجه] اموال منقوله .

Mobili-en (ــ جم مؤ) (inv.) [لاتینجه] (Immobi'li-en او اشیاسی ، اموال منقوله .

Mobilisi(e)ren (ــ فعمتع) a. (20) (ع) =mobi'l machen سفر بر ، سیارحالنه قومق .

Möbli(e)rer (ــ ا م) . a. (40) او اشیایی یپان یورغانجی، قولتوقجی ، خالیجی .

Mochte ، möchte (ــ) (mögen فعلنك زمان حال وصورت انشائیه‌سنك برنجی مفرد شخصلری) .

Modalität (ــ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (فلسفه ومنطق) عرض .

Mode (ــ ا مؤ) (53) [لاتینجه] موده ، یکی ایجاد .

Model (ــ ا م) . a. (40) [لاتینجه mo'dulus] (معما وریا) اساس طوتیلان مقیاس بنا ، بردیرکك آشاغیدن اولان قطری || اورکو ایشلمه اورنکی || کندوسیله برسیستمك لغارتمه‌لری ضرب اوله‌رق دیکر برسیستمك لغارتمه‌سنه تحویل اولنان عدد ، رقم || (برشیده اساس طوتیلان) اورنك ، قالب ، نمونه ، مودل .

Modell (ــ ا لا) (38) [ایتا] ال ایشی اورنکی ، مودل || اهل صنعت ایچون نمونه اتخاذ اولنه‌جق شخص || اورنك قالب .

Modelli(e)ren (ــ فع متع) . a. (21) [Mode'll] (هیکلتراشلقده ، حکاکلقده) =modeln قالبنی چیقارمق ، اورنکنی آلمق ، قالبنی یاپمق، قالبه دوکمك ، یاپیله‌جق برهیکلك اولا طوپراقدن ویا بال مومندن کوچك نمونه‌سنی یاپمق || شکل ویرمك .

Modeln (ــ فع متع) . a. (21) [Model] برقماشه شکل، چیچك ایشلمك ، باصمق ، صیجاق دمیرله باصوب شکل ، چیچك یاپمق || (صنع) تزیین ایتمك ، بزمك || برموده‌لە کوره شکل ویرمك ، یاپمق، قالبه دوکمك .

Modena (ــ اکثریا بوزمانلرده : ــ ا خا لا) (56) (جغر) (قدیمده ایتالیادوقه‌لقلرندن) موده‌نادنیلان ایتالیاشهری.

Moder (ــ ام) . a. (40) [انکلیزجه mud=] بتاقلق چاموری ، باتچق نهرچاموری ، صلصال || رطوبتلی ، آغرهوا ، بوندن حصوله کلان کوف ، چیل .

Moderateur=Lampe (ــ teure ــ ا مؤ) (53) [فرانسزجه „ آلمانجه] ناظملی لامبه .

Modern (ــ فع لا) . a. (21) چورومك ، قوقمق ، تعفن ایتمك ، بوزولمق، متفسخ اولمق .

Modern (ــ ص) (21) [فر] صوك وقتلره، زمانه منسوب وعائد اولان، زمان جدیده مخصوص || موده‌یه مطابق، موافق .

Modernisi(e)ren (فع متع) a. ㉑ زمانه ، اصول جدیده‌یه کوره تعمیر وتجدید ایتمك ، موده‌یه توفیق ایتمك ، یکی اصولده یاپمق .

Modi Modus کلمه‌سنك جمعی) .

Modifizi(e)ren (فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] دکیشدیرمك ، تبدیل وتحویل ، تغییر وتعدیل ایتمك .

Modist (ا م) ㊿ [فر] (تجا) ، —in— (ا مؤ) Mode=händler (in)= موده‌یه متعلق ، یکی اصولده البسه وبوجنسدن مالزمهٔ سائره یاپان ، صاتان ارکك ، ویاقادین ، مودیستره .

Moduli(e)ren (فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] (موسیقی) برقاچ هوادن مرکب برشرقی بسته‌سی ترتیب ایتمك .

Modus (ا م) ㊼ [لاتینجه] مودا .

Mögen (یاردمجی فعلی) [قدیم آلمانجه magan Kraft haben :] زمان حالی : ich mag (یاخود :) ، ihr mög(e)t، wir (sie) mögen ، er mag ، du magst ماضی : ich mochte ( ) ، صورت انشائیه : ich möchte ( ) ، اسم مفعول : gemocht ( ) ، یانــده " zu " کلمه‌سی اولمدیغی حالده برمصدر بولنه‌جق اولورسه : mögen (قابلیت ، امکان معناسنی کوستـرر) er mag krank sein خسته‌اولملی ، احتماله ، بلکه خسته‌در ich bin überzeugt, daß er es gethan hat, er mag es nun zugestehen oder leugnen بن اونك . . . نی یاپدیغنی بیلیورم ، قائم او استر تصدیق ایتسون استر انکار ایتسون ، یاپدم دیسه‌ده دیمسه‌ده es mag daraus entstehen, بن اونك...نی یاپدیغنی بیلیورم was da wolle صوکی نه‌یه واررسه وارسون ، نه‌یی منتج اولورسه اولسـون ، نه اولورسه اولسون Das mag der Teufel thun بوانسان ایشی دکل ، اکر بن بونی یاپارسه‌م ... اوله‌یم sie möchte zwölf Jahre alt sein سی اون ایکی اولسه‌کرك wie mag's dem Kranken gehen? (اون اوچنده) عجبا خسته نصلکه ? ich mag ihn nicht sehen بن اونی کورمك استه‌مام ! Das möchte ich doch ein Mal sehen ! هله بقایم ! بن بردفعه کورملیم‌ده ... ! آه شونی برکورسه‌م ! اکر بکا واقع اولسه ! —(gern haben, lieben) ، (gern) سومك ، لذتیاب اولمق ، متلذذ ، محظوظ اولمق ، خوشلانمق .

Möglich (ص) ㉔ [mögen] قابل ، ممکن ، اوله‌بیلور mit der—sten Eile بلکه ، احتماله —er Weise سرعت ممکنه ایله wen— اکر ممکن ایسه ، ممکن اولورسه ، قابل ایسه ، ممکن اولدیغی صورتده قابل الاجرا ، ممکن الظهور wie ist es aber—? بونصل اولور ؟ فقط بوممکنمی ؟

Möglicher-weise (حا) بالکه .

Möglichkeit (ا مؤ) ㊾ ممکنیت ، قابلیت قابل الاجرا اولان شی احتمال ، تصادف ، ظهورات .

Mogul (ا م) ㊿ و ㊻ مغول .

Mohn (ا م) ㊳ (نبا) [قدیم آلمانجه mago = روجه me'kon] خشخاش .

Mohn,, ... (...) —öl (ا لا) خشخاش یاغی .

Mohr (ام) ㊿ [قدیم آلمانجه môr= لاتینجه maurus] —in سیاه عرب ، زنجی (ارکك وياقادين) (مجا) Das heißt weiß waschen wollen ویاخود einen—en bleichen بو بوشنه امك صرف ایتمك دیمکدر ، بوشـنه چالشمقدر ، آقتق یه کورك چکمکه بکزر (سیاهی آغیرتمق ، بیاضلاتمغه چالشمغه بکزر) [هندجه Mohacar دن مأخوذ فرانسزجه moir] ㊳ (ایپك ویا یوکدن متموج پارلاق قماش ، خاره ، کمخا .

Mohr,, ... (...) —kleid (ا لا) خاره ، کمخا قماشدن یاپلش البسه —rübe (ا مؤ) (نبا) =Möhre .

Möhre (ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه morahâ] هاووج ، هاووج کوکی ، جزر .

Mohren (فع متع) a. ㉑ (صنع) برقماش ویامعدنی متموج ، مواره یاپمق ، منوشلمك .

Mohren,, ... (...) —sklave (ا م) عرب (سیاه کوله —gesicht (الا) زنجی صورتی —weib (الا) عرب ، زنجی قاریسی .

Möhren,, ... (...) —saft (ا م) هاووج صویی ، شروبی .

Mohrenhaft (ص) ㉔ بوزنجی ، برعرب کبی .

Moiré (فرانسزجـه تلفظ اولنور ا م) [فر] (تجا) ایپك قماشك پارلاقلق وکموجی ، مواره ، منویشلی .

Mokka (ا خا لا) ㊻ (جغر) مکهٔ مکرمه (تجا) (ا م) یمن قطعه‌سنده کائن مخا شهرنده چیقان یمن قهوه‌سی .

Molch (ا م) ㊳ (تا طبیه) سمندر ، رطوبتلی محللرده یشایان کرتنکله .

Moldau (ا خا مؤ) ㊾ (جغر) رومانیا حکومتنك برقسمی مولداوا .

Molk (melken فعلنـك ماضی صورتنـك برنجی واوچنجی مفرد شخصاری) نادر مستعملدر .

Molke (ا مؤ) ㊿ [melken] یوغورد سودی .

Molkerei (ا مؤ) ㊾ =Milch-wirtschaft .

(ا مؤ) سودجی دکانی ، یوغورتجی ، قایماقجی کارخانه‌سی .

Moll (ا م) ㊳ ویاخود ㊷ (تا طبیه) صیچان نوعندن حیوان [لاتینجه] (موسیقی) یموشاق ، یاتقین صدا ، پس پرده .

Molle (ا مؤ) ㊿ =Mulde .

Mollig (ص) ㉔ (عمو) خوش ، لطیف ، طاتلی (طوتولدقده) یموشاق ، پموق کبی .

Mollusfe (ا مؤ) ㊿ [لاتینجه] (تاطبیه) استریدیه کبی اعضاسز وکمیکسز یموشاق حیوانلر ، حیوانات ناعمه .

Molucken (ا جمع مؤ) (جغر) فلنکك مالزیاده اطه‌لری ، مولون .

Moment (ا م) ㊳ [فر] [لاتینجه] Augenblick= (ا لا) سبب (قطعی) ، موجب ، باعث (ماکنه) —einer Kraft برقوتك محصولی .

Momentan (ص) ㉔ = augenblicklich .

Monade (ا مؤ) ㊿ [روم] (فلسـفه) کافهٔ موجوداتده وجودی فرض اولنـان فعال وغـیر فانی برجوهر بسیط ، مادهٔ اصلیه خرده بینله کوزیلورغایت کوچك وساده برحوین .

Monako (وشمدیلرده — ا خا لا) ㊻ (جغر) ایتالیانك غربنده وفرانسه حدودی یقیننده موناقو پرنسلکی .

Monandria (ا مؤ) ㊿ (نبا) آحادية التذكير .

Monarch (ch ا م) ㊿ [روم] حکمدار ، پادشاه ؛ ایمپراطور ، قرال .

Monat (ـُـ ا م) (38) [قديم آلمانجه mânôt =لاتينجه mensis || يعنى Messer der Zeit] شهر ، آى ، ماه || vor anderthalb—en بر بچـق آى اوليسى ، بوندن بر بچق آى اول .

Monatlich (ـُـ ـُ ص) (21) [Monat] (آيده بر تكرر ايدن) ماهيه || (حا) آى باى || (حفظ الصحه) —e Reinigung, آى باشى، حيض(مرا. (Menstruatio'n des Monatliche

Monats„... (ـُـ ...) —frist (ا مؤ) مثلا : in —frist برماه ظرفنده ، بر آى مدتده ، بر آى مهلتله || —weise (حا) آى باى، ماه بماه || —bericht (ا م) آيلق راپور ، ماهيه تقديم اولنان تقرير ، لايحه || —rose (ا مؤ) (نبا) بنفاله كلى || —zeiger (ا م) ساعت وامثالنده آيى كوستر ، مشعر ، (ايكنه) .

Mönch (ـُ ا م) (38) كشيش ، راهب ، تارك دنيا ، منزوى .

Mond (ـُ ا م) (38) [قديم آلمانجه Mo'nat=mânôt] قمر ، آى || (zu) der—nimmt ab آى كوچوليور، بيويور|| der—scheint آى بدرحالنده‌در|| der—ist voll ماهتاب وار؛ آى چيقيور || ديكرسياراتك توابعندن برى اولان جسم سماوى|| (ع) (استحكا) —Halb آى طابيه || آى شكلنده اولان شى .

Mond„... (ـُ ...) —finsterniß (ا مؤ) (هيئة) خسوف (قمر) || —auge (ا لا) (بيطر) (باركيرلرده) آى بچيمنده كوز || —karte (ا مؤ) (آى حقنده معلومات مختلفه استحصالى ضمننده ياپيلان خريطه) مهتا، قمر خريطه‌سى || —mo'nat (ا م) قمر حسابيله اولان آى، شهور قمريه || —schein (ا م) ماهتاب، آى آيدينلغى || —sichel (ا مؤ) آيك ايلك وصوك كونلرنده‌كى شكلى، هلال|| —vio'le (ا مؤ) (نبا) آى چيچكى، دمرام || —sucht (ا مؤ) (علم امراض) اويقـودن اويانمدن يورومك ، سويلنمك وايش كورمك حالى ، سير فى المنام || —wechsel (ا م) (هيئة) صفحهٔ (قمر) .

Moneten (ـُـ وياخود ـُ جمع) (53) [لاتينجه] (عو) پاره ، آقچه ، مانكيز .

Mongole (ـُـ ا م) (52) موغول .

Mongolei (ـُـ ا خا مؤ) (49) مغولستان .

Moni(e)ren (ـُـ فعـ متعـ) a. (21) [لاتينجه] خبر ويرمك، اخبار واعلان ايتمك، معلومات ويرمك || مؤاخذه، مناقشه ايتمك، ذم وتقبيح ايتمك، فصل ايتمك .

Monismus (ـُـ ا م) (45) [روم] يالكز بر اساسى قبول ايدن فلسفه ومذهب (Dualismus كلمه‌سنك مقابلى) .

Monitor (ـُـ ا م) (43) [لاتينجه] اخطار ونصيحت ايدن|| (اكثريا رسمى غزته‌لرك اسمى) تقويم وقايع||(تاطبيه) ديشى كرتنكله || (برقله‌لى زرهلى) مونيتور .

Monitorium (ـُ(ـ) ـُـ ا لا) (41) [لاتينجه] ادارهٔ روحانيه اعلانامه‌سى .

Monutum (ـُـ ا لا) (54) [لاتينجه] تكدير وتوبيخ ؛ نصيحت وتنبيه .

Mono„... (ـُـ ...)[روم](=...„Allein ,...Ein).

Monokotyledone (ـُـ ا مؤ) (53) [روم] (نبا) فلقه دينيلن قالين تخم قبوغى تك اولان نباتاته اطلاق اولنور، وحيد الفلقه .

Monolog (ـُـ ا م) (38) ياخود (42) [روم] تياترووده صحنه‌ده يالكز قالوب كندى كنديته سويلنمه .

Monopol (ـُـ ا لا) (38) [روم] انحصار ، يد واحد اصولى ، مونو پول .

Monotheist (ـُـ ا م) (51) اللّهك برلكنه ايناتان كيمسه ، موحد .

Monoton (ـُـ ص) (21) برمقامدن عبارت اوصانديريجى، جان صيقيجى شرق وسائره || طرزى دكشميان وبناءً عليه جان صيقوب اوصانچ كتيرن .

Monstrum (ـُ ا لا) (58) ياخود (44) [لاتينجه] شكل وصورتى طبيعت خلافنده اولان مخلوق، مسيخ، خارق الطبيعه، عجيب || (مجا) پك جسيم وچركين ووحشى حيوان ، جانوار .

Monsun (ـُ ا م) (56) [عر] بحرمحيط هنديده منتظماً سنه‌نك معيّن بروقتنده اسن روزكار .

Montag (ـُ وياخود: ـُ ا م) (38) پازار ايرتسى (كونى)|| s— پازار ايرتسى(كونى)|| پازار ايرتسى كونلرى، پازار ايرتسيلرى .

Montägig (ـُ ـُ ص) (21) پازار ايرتسى كونى وقوعه كلان ، پازار ايرتسنه مخصوص .

Montäglich (ـُ ـُ ص) (21) پازار ايرتسى كونلرى واقع اولان هر پازار ايرتسى ، پازار ايرتسندن پازار ايرتسنه .

Montan„... (ـُ ...) —industri'e (ا مؤ) معدن قويولرى حفر واستعمالى صنعتى .

Montenegriner (ـُـ ـُ ا م) a. (40) قره طاغلى ، قره طاغ اهاليسندن اولان .

Moos (ـُ ا لا) [لاتينجه muscus] مفردى (26) جمعى (56) (نبا) يوصون|| [عبر] (عو) (ا لا) (inn.) مانكيز، مانغير .

Mops (ـُ ا م) مفردى(26) جمعى(36) [انكليزجه mop اكرى آغز] قارلين دوغـين دينيلان قيصه، بودور ويامى صورتلى واكرى آغيزلى كوپك .

Moralist (ـُ ـ ا م) (51) [لاتينجه] اخلاقه دائرتأليفاتده بولنان محرر .

Moräne (ـُ ـ ا مؤ) (53) (طبقات الارضده) بوز طاغلرينك آلتنه بريكن قيا پارچه‌لرى .

Morast (ـُ ـ ا م) (31) (*sans pl.*) درين وسياه رنكلى چامور ، بطاقلق ، چامورلى چقور ؛ || چامور || بطاقلق ، بطاقلق اراضى .

Moratorium (ـُ(ـ)ـُ ـ ا لا) (41) [لاتينجه] (تجا) مهلتنامه .

Morchel (ـُ ا مؤ) (53) (نبا) سونكركبى وپك لذتلى منطار .

Mord (ـُ ا م) (38) آدم اولديريش، قتـل، تلف|| (عو) es ist der reine—! پك فنا ! پك جنابت ! امان برباد ! || —! جان قورتاران يوقمى !

Mord„... (ـُ ...) —anfall (ا م) برينك قتل واتلافى مقصديله اوزرينه اولنان تعدى وهجوم || —brenner(in) (ا م ، ا مؤ) قصداً يانغين القا ايدن ، قونداق قويان اركك ، قادين|| —geschrei (ا لا) قتل واتلاف كورلتيسى، باغيرمه‌سى|| (عو) شدتلى باغيرمه ، فناحالده حايقيرمه || —keller (ا م) (ع) (استحكا) قازمات || —kerl („s) (ا م) (عو)

هرشیئه مستعد اولان شخص ، کندیسندن هردرلو شی ظهور وحدوث ایده بیلان آدم ‖ lärm(„s)— (ا م) (عمو) بیوك کورلتی ، عربده .

Morden (ـ ـ فع لا +) b. ㉑ [Mord] اتلاف ایتمك، اولدیرمك ، فعل قتـلی ارتکاب ایتمك ‖ = (فع متع) = ermorden .

Mörder (ـ ا م) a. ㊵ [Mord] ، in— (ا مؤ) قاتل، قاتله‖ اتلاف واعدام‌مقصدیله سلاحچکن، استعمال‌ایدن.

Mörderisch (ـ ـ ص) ㉑ [Mord] اولدیریجی، باعث موت ، موجب تلف ؛ قاتلی .

Mörderlich (ـ ـ ص) ㉑ قورقونج ، مخوف ‖ ظالم ، غدار ‖ (مجا) (عمو) برشـیئك (نهایت درجه‌سنی ، غایه‌سنی کوسـترمك مقصدیله) فوق الحـد بیوك ، چوق ، علامت ، نهایت درجه .

Mordio (-(ـ)ـ حرند) (مرا . Mord) برای قتـل اجرا اولنـان برتعدی وهجومده مظلوم طرفندن اولنـان ندا : جان قورتاران یوقمی ! آمانك اولدیریورلر ! آمانك اولبیورم ! آمانك بتیریورلر !

Morea (ـ ـ ا خا لا) ㊻ [ایتا] (جغر) یونانستانك جنوبی تشکیل ایدن موره شبه جزیره‌سی .

Morelle (ـ ـ امؤ) ㊸ (نبا) [لاتینجه‌دن مأخوذ ایتالیانجه maurus = [Amare'lle ‖ Apriko'se ‖ طاتلی کیراز.

Morgen (ـ حا) یوکونی تعقیب ایدن کونده‌معناسنه) صباح، صباحه، یارین ‖ früh — یارین‌صباح ‖ über 8 Tage — یارینیدن برهفته صکره ، برهفته دنصکره ، سکزکون ، برهفته ظرفنـده ‖ (کنایه اوله‌رق) ! — ja, اوت اویله‌در ! بکله ! قپارسك ! کلیبور ! ‖ (ضرمثل) nur nicht heute, — , — تنبل ایشی یارینه سورمکله sprechen alle trägen Leute متسلی اولور ‖ (لا) b. ㊵ یارینکی کون .

Morgen (ـ ا م) [قدیم آلمانجه morkan] (کونك ابتداسی‌اولوب کله‌سنك مقابلی) Abend صباح، صباح وقتی، سحر، صباحلین ‖ um 1 Uhr — s صباحلین ساعت برده ‖ es war schon — صباح‌اولمق ، شفق سوکمك اوزره ایدی ‖ guten — ! (سلام) صباح شریفلر خیر اولسون ! ‖ شرق (طرق) ‖ برجفتله سوریله بیلور(ترلا)، دونم ‖ (الا) صباحلین وقوعه کلان ، ظهور ایدن .

Morgen„... (ـ ...) ausgabe — (ا مؤ) (برغزته‌نك صباحلین چیقان نسخه‌سی ‖ frisch — (ص) صباح تازه‌لکی کبی، صباحك تازه‌لکنه بکزر ، سرینلکی آندیرر ‖ wärts — (حا) شرقه طوغری ‖ wind — (ا م) صباح روزکاری ‖ شرق روزکاری ‖ dämm(e)rung — (ا م) صباح زیارتی ‖ besuch — (ا مؤ) صباح وقتی طلوع شمسـدن اول حاصل اولان ضعیف ضیا ، شفق ‖ gegend — (ا مؤ) شرق طرفی، مشرق، ممالك شرقیه ، شرق (جهت) ‖ haube — (ا مؤ) اواپجنده کبیلان خفیف‌تاکیه ، باشلق ‖ land — (الا) ممالك شرقیه ‖ roth — (ا لا) röthe — (ا مؤ) شـفقده حاصل اولان قرمزیلق ‖ stern — (ا م) صباح ، سحر ، زهره یلدیزی ‖ stunde — (ا مؤ) صباح اولدیغی ساعت ، وقت ، صباح وقتی ‖ ارکندن مثلا zu früher — stunde صباحلین ارکندن ‖ zeit — (ا مؤ) صباح وقتی ، صباحلین .

Morgend (ـ ص) ㉑ [morgen] یارینکی ‖ der — e Tag یارینکی کون ‖ = morgendlich .

Morgenhaft ، Morgendlich (ـ ـ ص) ㉑ [Morgen] صباحه متعلق ، صباحی، صباحه مخصوص، صباحك .

Morgens (ـ حا) [Morgen] صباحلین .

Morgig (ـ ص) ㉑ [Morgen] = morgend .

Morisko (-ـ ام) ㊻ [اسپا] جمی‌کرنلك (Morisken) اسپانیاده مغربیلرك احفادی .

Mormone (ـ ا م) ㊷ (۱۸٤٤ سنهٔ میلادیه‌سنده وفات ایدن : Joe Smith نامنده‌کی کسه‌نك ایجاد ایلدیکی‌مذهبه تابع کمسه) مورمون .

Mornell (ـ ا م) ㊳ [اسپا] (تا طبیع) جیرلایق قوشی .

Morpheus (-ـ ا خا م) (inv.) (اسا) [روم] اساطیر قدیمه‌ده رؤیا الهی اولوب کیجه ایله نومك اوغلی فرض اولنور ایدی .

Morphin (ـ ا لا) ㊳ (sans pl.) و **Morphium** (ـ ـ ا لا) ㊳ (sans pl.) [روم] (کیمیا واجزا) مورفین ، اساس آفیون .

Morra-Spiel (ـ ا م) ㊳ پارمقله اوینانیر برنوع چوجق اویونی .

Morsch (ـ ص) ㉑ [Mürbe کله‌سنه متعلق] ازلکه، قیریلوب طاغلمغه مسـتعد، کورك ‖ قوراده ، پك خراب ، چوروك ، قوردلانمش ، قورد یمش .

Morsee (ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) (اسویجره شهرلرندن جنورا کولی ساحلنده) مورژ شهری .

Mörser (ـ ا م) a. ㊵ [لاتینجه morta'rium] برشی دوکمك ایچون هوان ‖ (ع) طوپجیلقده : هوان طوپ .

Mörser„... (...ـ) keule — (ا مؤ) هوان الی .

Mortalität (ـ ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] وفیات .

Mörtel (ـ ا م) a. ㊵ خرج ‖ mit — bewerfen خرجله صیوامق؛ سریعه خرج یاپمق .

Mosaik (ـ ـ کذلك یکیلرده : ـ ـ ا مؤ ، یاخود ا لا) ㊾ ویاخود ㊻ [فر] مختلف رنکده طاش وساره پارچه‌لریله قاقمه اوله‌رق ایشلنمش رسم ، تصویر، نقش، موزایق .

Mosa-isch (ـ ـ ص) ㉑ نادراً = musi'visch ‖ [Mo'ses] موسوی ، حضرت موسی یه مخصوص، متعلق .

Moschee (ـ ا مؤ) ㉑ [عربیه مسجد کله‌سندن‌مأخوذ ایتالیانجه] جامع شریف .

Moschus (ـ ا م) ㊱ (sans pl.) مسك (Bi'sam =) .

Mosel (ـ ا خا لا) ㊸ (جغر) رن نهرینه قاریشان قوللردن موزه‌ل نهری .

Mosel„... (...ـ) wein — (ا م) موزه‌ل(حوالیسندن چیقان‌بیاض شراب) شرابی .

Moses (ـ ا خا م) (inv.) حضرت موسی‌علیه‌السلام .

Moskau (ـ اخا لا) ㊻ (جغر) روسلرك برنجی پای‌تخت اولان موسقوا شهری .

Moskito (ـ ـ ا م) ㊻ [اسپا] (تا طبیع) سیوری سینك .

Moskowade (ـــ ا مؤ) (53) [فر] (تجا) اسمر رنكلى خام شكر .

Moskowit (ـــ ا م) (51) ، **Moskowiter** (ـــ ا م) a. (40) موسقوالى || موسقوف ، روس .

Moslem (ـــ ا م) (56) [عر] مسلمان، مؤمن .

Most (ـ ام) (38) [لاتينجه mustum]—(Trauben„) اوزوم شيرەسى || —ungekelterter قبارمەدن قوچيدن چيقارلمش شراب ، اكشى شيره || (جنوب طرفلرنده) ميوه شرابى .

Most„... (ـــ) —kelter (ا م) ، —presse (ا مؤ) (صنع) اوزوم ، زيتين وامثالى ازمكه مخصوص ماكنه ، معصر .

Mosten (ـــ فعه متعه) a. (21) [Most] —Trauben اوزوم چيكنەمك ، ماكنه ايله ازمك .

Mostrich (ـــ ا م) (38) [Most] خردل (ازلمش) .

Mosul (ـــ ا خا لا) (56) (جغر) (اناطولى شاهانەده دجله نهرى ساحلنده كائن) موصل شهرى .

Motette (ـــ ا مؤ) (53) [ايتاليانجه = فرانسزجه] چالغى ايله اوقونان ايتاليانجه دعا .

Motion (صورت تلفظى فرانسزجه ا مؤ) (49) حركت (بدنيه) ، تعليم || sich—(eine kleine—)machen اوفق برحركت ياپمق ، براز كزتى ياپمق ، پياسه ايتمك || برمجلس وجمعيتده بيان اولنان رأى وتكليف .

Motivi(e)ren (ـــ v ـــ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه] برراى وقرارك ، برفكرك اسبابنى بيان ايتمك ، ايراد ادله ايتمك.

Motor (ـــ ا م) (43) [لاتينجه] (برماكنه ، آلتى تحريك ايدن صو ، بخار ، روزكار وامثالى قوت، محرك .

Motte (ـــ امؤ) (53) [= انكليزجه moth] (تاطبيعه) كووه || كيعه بوجكى .

Motto (ـــ ا لا) (56) [ايتا] بربنا ، برهيكل وامثالى اوزرينه يازيلان يازى ، تاريخ وساٸره || بركتاب ويا فصلك باشندەكى مندرجات جدولى .

Möwe، **Möbe** ايكيسيده: (ـــ v ا مؤ) (53) [فرانسزجه mauvis] (تاطبيعه) مارتى || (مارتى يه بكزر بيوجك بردكز قوشى) بيوك مارتى .

Muck (ـ ام) (38) كذا: —ـ مفردى (26) جمعى (36) || خفيف ، حس اولنور اولنمز ، ايشيدلور ايشيدلمز درجەده اولان خفيف صدا || nicht—sagen حيق بيله ديمامك .

Mucke (ـــ ا مؤ) (53) [mucken] چوجقيعەسنه فكر وهوس؛ خويسزلق، يرامزلق || —n machen ـــ وياخود : n— ziehen (صورت آصمق) || آغزينى ، يوزينى اكمك .

Mücke (ـــ ا مؤ) (53) [= لاتينجه musca سينك] (تاطبيعه) سيورى سينك || ياڭه بن || تفك آريەجى = Fliege .

Mucken (ـــ فعه لا+) a. (21) [= لاتينجه mugi're] خفيف برصدا چيقارمق،(عدم خشنوديت بيان واظهارى ضمننده) سويلمك ، مرلدانمق ، ! mucke nicht صوص ! سويلمه ! سويلنوب طورمه ! || سويلك استديكى شيئى سويليوب بورنندن صولومق، صوصمق || (عمو) die Sache muckt ، كذا: es muckt mit der Sache ايش فنايه صاردى،فنا كيديور ، ايشك آرقەسى چيان اوغلى چيقدى ، ايش چتينلشدى || اوفق برحركت ياپمق، قلدانمق، برطرفنى اوينامق

Mucker (ـــ ا م) a. (40) ، —in — (ا مؤ) (50) صورت اكشيدن || صورت آصان ، برشيئه قيزوب مرلدانان || (مجا) = Frömmler(in) .

Muckern (ـــ فعه لا+) a. (21) [Mucker] قورو ، قباصوفى ، متعصب || خفيفدن آغريمق ، زونقلامق .

Muckerthum (ـــ ا لا) (25) (sans pl.) [Mucker] قباصوفيلق،متعصبلق،اعتقادات باطلەيەخدمتله ياپيلان صوفيلق.

Mucks (ـ ا م) مفردى (26) جمعى (36) =Muck .

Mucksen (ـــ فعه لا+) و —sich (فعه مطا) c. (21) [قديم آلمانجه muccazan] = mucken .

Muck(s)-still (ـــ صـ) (24) (عمو) ! —sei صوص ! سسك چيقمسون !

Müde (ـــ صـ) (21) يورغون ، بيقمش، des Lebens— جانندن بزمش، حياتندن اوصانمش || sich—schreien —sein باغيره باغيره يورولق .

Müdigkeit (ـــ ا مؤ) (49) [müde] يورغونلق ، رخاوت ، كسل || اوصانج .

Muff (ـ ا م) (38) [رن نهرى يوقاريلرنده مستعمل الفاظدن اولوب : چارپوق آغزمعناسندەدر] دريندن اولومه خاولار وخويسزكوپك || (مجا) صورتسز، ترس كيسه || (ا م) [قلمنكجه muf كوفلى] (38) (sans pl.) كوف || كوتوقوقو || [وسط آلمانجه mouwe ككيش قول] (31) اكثريا : —e (ـــ ا مؤ) (53) كوركدن معمول اولوب قيشك البرى ايصيتمغه مخصوص اللك ، مانشون .

Müffchen (ـــ ا لا) b. (40) كوچك كوركلى اللك، مانشون || نبضلر اوزرينه طاقيلان (قيشلق) قوللق .

Muffe (ـــ ا مؤ) (53) =Muff اللك ، مانشون .

Muffel (ـــ ا م) a. (40) [Muff] كوپك وامثالى آغزينك اوك طرفى || (معما) تزيينات مقامنده ياپيلان حيوان وباخصوص آرسلان قفاسى || (عمو) آغز، حيوان بورنك اوجى ، مرمه || (كيميا) مواد كيميويەنك تسخيننه مخصوص طوپراقدن معمول پلانغه دينيلان قاب .

Muffeln (ـــ فعه متعه وفعه لا+) a. (21) [ايالتلسانجه ، آغز طولوسى = Muffel] (آز وياكاملاً نقصان ديشلرى اولان برآغزله) چيكنەمك || آغز طولوسى يمك (چيكنەمك) || آكلاشلمز صورتده سويلمك ، سويلركن ديشلرينى صيقمق .

Muffen (ـــ فعه لا+) a. (21) [Muff] خيرلدامق ، خيرلامق؛ مرلدانمق || (انسان حقنده) سويلنمك ، حمورداممق.

Mufti (ـــ ا م) (56) ياخود (inv.) [عر] مفتى .

Muham-edaner (ـــ ا م) a. (40) اسلام، مسلمان، دين مبين محمدى ايله مشرف اولان .

Muhamedanismus (ـــ ا م) (45) (sans pl.) اسلاملق، اسلاميت ، مسلمانلق || دين اسلام .

Mühe (ـــ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه muohi] زحمت، مشقت || sich—geben چالشمق، چبالامق، صواشمق، برشيئى ياپمغه اوغراشمق، غيرت ايتمك || die Sache ist wohl der— werth بو ايش (فى الواقع) زحمتنەدكر || يورغونلق، طاقتسزلك، قوتسزلك || زحمق چوق ايش .

Mühen (ـــ فعه لا+) a. (21) (صدايى تقليداً) صيغير حقنده مواوو ديه باغيرمق .

Mühen (‿ـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ . be-mühen=

Mühl „ ... (ـ‿‿) —(en=)berg اوزرنده دکرمان بولنان طاغ ، تپه ، دکرمن تپه‌سی || —wasser (الا) دکرمن صوبی || —bach (ا م) صوبی چرخه دوکن اولوق آغزی || —rad (ا لا) دکرمن چرخی || —stein دکرمن طاشی || —wehr (ا مؤ) صو بندی || —werk (ا لا) دکرمن .

Mühle (‿ـ ا مؤ) ㊸ دکرمن، طاحونه، آسیاب || (مجا) Das ist Wasser auf seine— بو اونك جانته منت ، ذاتاً آرادیغی شی ، اوده بونی استیور ، بکلیوردی ، اشته اونك استدیکیده اویا .

Mühlhausen (‿ـ ا خا لا) ㊹ (جغر) تورینغیده مولهاوزه‌ن شهری || Mülhausen= .

Mühmchen (‿ـ ا لا) ⑩ b. (Muhme کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) کوچك تیزه ویا تیزه زاده قیز .

Muhme (‿ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه muomâ = Mutter=schwester] Base = تیزه ، ینکه .

Mühsal (ـ‿ ا لا) ㊳ یاخود ㊾ (ا مؤ) زحمتلی ، مشقتلی ایش || زحمت ، مشقت ، تعب || عذاب وکدرلی حال || غصه ، غم .

Mühsam (ـ‿ ص) ㉔ [Mühe] زحمتلی ، مشقتلی ، یوریجی ، طاقتفرسا ، کوج || چوق چالشمغه متوقف ، چوق ایشی اولان || چالشقان ، مقدم ، یورولماز .

Mulatte (‿ـ ا م) ㊺ [لاتینجه mulus دن‌مأخوذ اسپانیولجه] ملز ،حبش .

Mulde (ـ‿ ا مؤ) ㊸ یکپاره آغاجدن اویولمش کفچه ، چامچاق || (اوزونلمسنه کسلمش یمورطه شکلنده) اودون چرپی (تورپ تعبیر اولنان آغاج چوروکی طاشیمغه مخصوص سپت) حصیر ، قامش سپت || غواطه || آغاجدن یوارلاق تکنه ، قاپ، کردل || معادنك کولچه حالنده دوکولمسنه مخصوص قالب .

Muldig (ـ‿ ص) ㉔ [Mulde] غواطه شکلنده || (اراضی حقنده) غایت طاتلی برمیل ایله حاصل اولان چقورلق .

Mule „... (ـ‿‿) صورت تلفظی ... myoule (صنع وتجا) [انکلیز] —garn (الا) دستکاهده اکریلمش یموق ایپلکلی .

Mülhausen (‿ـ اخالا) ㊹ (جغر) یوقاری‌الساسده آلمان شهرلرندن مولهاوزه‌ن ، مولهوز .

Mull (‿ ا م (ا لا) ㊳ (*sans pl.*) [قدیم آلمانجه molta = [Staub || Müll (صنع) توزلی کوك بویا || (تجا) (طوقومه‌جیلقده) (باصلمامش) دولبند .

Müll (‿ ا م (ا لا) ㊳ (*sans pl.*) [Mull] توز ، سوپروتی ، پیسلك .

Müller (‿ـ ا م) ⑩ a. [لاتینجه mo’litor] دکرمنجی || (تاطبیعه) بیاض توز بنکلی مایس بوجکی || Müllerchen (‿‿ـ ا لا) ⑩ b. برنوع اوت سیوری سینکی .

Mulm (‿ ا م) ㊳ توزلی‌طوپراق || قورومش وچورومش آغاجك توزی || قورت ینیکی .

Mulmen (‿ـ فع متع) a. ㉑ [Mulm] توز حالنه قومق || (فع لا—) توزه منقلب اولمق توز حالنه کچمك .

Mult(e)rig (‿(‿)ـ ص) ㉔ کوف قوقان .

Multiplikandus (‿‿ـ‿ ا م) ㊺ [لاتینجه] علم حسابده : مضروب فیه .

Multiplikator (‿‿ـ‿ فع متع) ㊸ [لاتینجه] (حساب وحکمتده) مضروب .

Multiplizi(e)ren (‿‿ـ‿ فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] (ریا) ضرب اتمك .

Mumi-e (‿(‿)ـ ا مؤ) ㊸ [فارسیجه مومیا اولوب مومدن مأخوذدر] مومیا (کذا مجازی اولەرق قورو ، قدید کیمسه حقنده مستعملدر) .

Mumifizi(e)ren (-‿‿ـ‿) ، mumifi(e)ren (-‿ـ‿) (فع متع) a. ㉑ [Mu’mi-e] مومیالمق، مومیاحالنه قومق قوروتمق .

Mumme (‿ـ ا مؤ) ㊸ Braun=schweiger— براونشوایغرده چیقان‌قویو وقوتلی بیرا .

Mummel (‿ـ ا م) ⑩ a. [mummeln] (چوجقلری قورقوتمق ایچون تصور اولنان برشخص موهوم ومخوف) اوماجی، غول یبانی [Muhme کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی] (ا مؤ) (نبا) (کذا : Mümmel (تجا) و Mümmelchen (‿‿ـ ا لا) ⑩ b. =See=rose .

Mumme(l)n (‿ـ فع لا +) a. ㉑ [اشاغی آلمانجه] مرلدانمق، خوردانمق || غایت یواش سویلمك .

Mummen=Schanz (‿ـ‿ ا م) ㉛ مسخره‌لق، مسخره قیافتنه کیرمه .

Mummerei (‿‿ـ ا مؤ) ㊾ [mummen] مسخره‌لق، تبدیل قیافت اتمه || (مجا) یاپمه وساخته حرکت ووضعیت .

München (‿ ch ‿ ا خا لا) ㊹ [یعنی Mönch-stadt] (جغر) (باویرا قرالیتنك پای‌تختی اولان‌مونیخ شهری) مونخن

Münchhausiade (‿ـ(‿) - ch ‿ ا مؤ) ㊸ تمادح ، تفاخر ، جسارت ادعاسی .

Mund (‿ ا م) ㉛ و ㉕ آغیز ، فم ، دهان || der—wässert ihm danach اونك آکا آغزی صولانیور ، den—|| آغزینك صوبی آقییور || einen—voll آغزطولوسی || den—voll nehmen آغزینی طوتمق ، صوصمق || halten Sie nehmen mir Das || (عمو) بیوك سوزسویلمك بعضاً Wort aus dem—e بن دیه‌جکدم .

Mund„... (ـ‿‿) —öffnung (ا مؤ) آغز دلیکی || —art (ا مؤ) صورت تلفظ || لغه ، شعبهٔ لسان ، مواقعه نظراً تبدل وتخلف ایدن شیوهٔ لسان || —bedarf (ا م) مأکولات || —brot (الا) اوفق بیاض اکمك ، فرانجله || —loch (الا)(آغزدلیکی || برشیئك مدخل ویا مخرجنده بولنان دلیك || —recht (ص) آغزه یراشان ، تلفظی قولای اولان|| —schenk (ا م) شربتدار ، ساق || —schwamm (ا م) (علم امراض) چوجقلرك آغزنده حاصل اولان وسلاق تعبیر اولنان التهاب || —stück (ا لا) برشیئك آغزه کله‌جك اولان قسمی برصیفاره آغزلغنك باشی ، کهرباری || نفسله چالینان چالغینك آغزلغی || —todt (ص) (عد) اموالی اداره‌یه غیرمقتدر اعلام اتمك ، وصی یه محتاج کوسترمك || سویلکه مأذون اولمامق || —voll (ا م) برآغز طولوسی (مأکولات ویا مشروباتدن) —vorrath (ا م) مأکولات

ومشروبات || —werk (ا لا) آغز، دهان || (مجا) (عمو) :
طلاقت لسان || چكه ؛ ein gutes—werk haben چكه‌سنه
صاغلام اولمق .

Mündel (ـ ـ ا م) a. ⑩ وصايت آلتنده بولنان .

Munden (ـ ـ فعلا +) b. ㉑ ذوقه كيتمك ، لذتلى
اولمق Das mundet mir بو استديكم كبى اولمش پيشمش ،
آغزم بوندن خوشلانيور ، آغزيمه طات ويريور .

Münden (ـ ـ فعلا +) b. ㉑ [Mund]—in das Meer
دكزه‌منصب اولمق، دوكولمك ، آقمق || (كذا يول، شوسه‌حقنده
دخى استعمال اولنور) چيقمق .

Mundi(e)ren (ـ ـ ـ فعه متعه) a. ㉑ تبييض ايتمك ||
بر اثرك ، بر اوراقك صورت مصدقه‌سى چيقارمق

Mündig (ـ ـ صـ) ㉑ (عد) سن رشده واصل اولمش،
وصى يه محتاج اولميان ، بالغ .

Mündig-sprechen (ـ ـ ـ ـ فعه متعه) b. ⑳ (*sép.*)
(اكثريا آيرى آيرى ايكى‌كله اولەرق يازيلور) برينك سن رشده
وصولنى، بالغ اولديغنى (رسماً) اعلان ايتمك .

Mündlich (ـ ـ صـ) ㉑ آغزله ، شفاهاً .

Mündung (ـ ـ ا مؤ) ㊾ [münden] (برنهرحقنده)
بر يره آقديغى ، منصب اولديغى، دوكولديكى محل || (مدخل ويا
مخرج اولەجق صورتده يوارلاق آچيقلق) آغز، بوغاز (بر بوشلغه،
قوووغه ، برچقوره سوق ايدن طارلق) فتحه ، ثقبه || (ع)
اسلحهٔ ناريه‌نك آغزى ، فم .

Munifizenz (ـ)‘n e!sse) tssé ـ ـ امؤ) ㊾ [لاتينجه]
جومردلك ، سخاوت .

Munition (ـ (ـ) tss ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] مهمات
ناريه ، (حربيه) .

Munitions „ ... (ـ ـ ـ (ـ) tss --) —kolo’nnen
(جمع مؤ) مهمات‌قافله‌سى، مهمات قوللرى || —wagen (ا م)
مهمات آرابه‌سى .

Munizipalität (ـ (ـ) ـ tss -- ا م) ㊾ [لاتينجه]
دائرهٔ بلديه || بلديه هيئتى .

Munizipium (ـ ـ ـ tss -- ا لا) ㊶ [لاتينجه]
اسكى روماليلره تابع اولوب روما ممالكندن‌معدود اولديغى‌حالده
كندى‌قانونيله اداره اولنان سربست قصبه .

Munkeln (ـ ـ فعه لا + وفعه متعه) a. ㉑ ميرلدانمق ،
(عمو) سويلنسه جسارت‌اولنه‌ميان برشيئى‌فصيلدامق || صاقلامق،
كيزلمك|| كيزلمك ، خفى طوتمق || ظهور ايده‌جكى آشكار اولوب
الآن واقع اولميان برفورطنه حقنده دخى مستعملدر .

Münster (ـ ـ ا لا (ا م) a. ⑩ [لاتينجه = روجه
monasterium] بيوك كليسا || مناستر || (جغر) آلمانياده
مونستر شهرى .

Munter (ـ ـ صـ) ㉔ اويناق ، شـن وشاطر ، جانلى ،
زنده ، نظر وفعلى چابوق وسريع اولان چويك || برازسربست،
باشى بوش، چاپقين مزاج || صاغلام ، دينچ || (حر ند) ! —
هايدى ! مارش! هوپ !

Munychia (ـ ـ h ـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) آتنه‌ليمانى:
مونيخى .

Münz „ ... (ـ ـ ـ) —beschickung (ا مؤ) (صنع)
سكهٔ متداوله ضربى ايچون معادلى خلط ايچه || —einheit

(ا مؤ) توحيد مسكوكات || —fuß (ا م) (كموش، آلتون)
سكه عيارى ، قيمتى || —gehalt (ا م) مسكوكات عيارى ||
—kunde (ا مؤ) مسكوكات ، مداليه وامثالنى طانيمق فنى ||
—sammlung (ا مؤ) مسكوكات ، مداليه قوللكسيونى ||
—schlagen (ا لا) (صنع) سكه ضربى || —stadt (ا مؤ)
سكه ضربى صلاحيت ومأذونيتنه مالك اولان شهر || —wage
(ا مؤ) مسكوكات وزننه مخصوص ترازو .

Münze (ـ ـ امؤ) ㊸ سكه || آقچه || —(Denk-,Schau-)
(آرتق كچميان ،موقع تداولدن چكلمش اولان آقچه) مداليه ||
(نبا) Minze = .

Münzen (ـ ـ فعه لا + وفعه متعه) c. ㉑ سكه ضرب
ايتمك ، پاره كسمك || (مجا) Das ist auf mich gemünzt
بو بكا راجعدر ، بونك بكا شمولى واردر ، بكا شمولى اولملى .

Münzer (ـ ـ ا م) a. ⑩ [münzen] سكه زن ؛
ضربخانه مأمورى .

Muräne (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [روجه‌دن مأخوذ لاتينجه]
(تا طبيعه) يلان بالغى ، مورەن || Morä’ne = .

Mürbe (ـ ـ صـ) ㉔ يموشاق، كورك || كوزل پيشمش ||
morsch = (مجا) (عمو) Jemand—machen برينك
بورنى قيرمق، يموشاتمق ، يوله كتيرمك .

Mürben (ـ ـ فعه لا —) a. ㉑ [mürbe] يموشامق ،
كورك اولمق ، (قيريلوب اريمكه ، توزه منقلب اولمغه مستعد
اولان) كورك ، هش .

Murmel „ ... (ـ ـ ـ) —spiel (ا لا) بيلا اويونى ||
—thier (ا لا) (تا طبيعه) طاغ فاره‌سى .

Murmeln (ـ ـ فعه لا + وفعه متعه) a. ㉑ تكدير ايتمك ،
مرلدانمق || چاغلامق|| صيزلانمق .

Murren (ـ ـ فعه لا + وفعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه
murmura’re] مرلدانمق، خوردانمق، سويلنمك، تيتيزلنوب
قيزمق || آزارلمق ، تكدير ايتمك .

Mürrisch (ـ ـ صـ) ㉑ [murren] تيتيز طبيعتلى
هرشيئه قيزار وسويلنور ، تكديردن ، آزارلمقدن خوشلانور ||
عبوس، ترشرو ، صورتسز ، عكسى .

Murten (ـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) اسويچره شهرلرندن
مورا .

Murt(h)e (ـ ـ ا خا مؤ) ㊸ (جغر) (موزه‌ل نهرينه
منصب اولان قوللردن برى) مورت (مورته) .

Mus (ـ ا لا) مفردى ㉖ ، جمعى ㊻ [قديم آلمانجه
muos پيشمش يمك] (von Früchten)— ميوه ازمه‌سى||
(مجا) (عمو) zu—schlagen پستيلى چيقارمق || (اجزا)
پلته ، لايه .

Musa (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [عر mauza] (نبا) موز ،
موز آغاجى || ا خا م) ㊻ موس .

Muschel (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه اولوب لاتينجه
mu’sculus كله‌سندن مأخوذدر] (تا طبيعه) مديه||استريديه ،
مديه، سموكلى‌كبى‌قبوقلى وكنديلرى اعضاسزحيوانات، حيوانات
ناعمه || استريديه وسموكلى بوجك شكلنـده مستحاته || بونلره
مشابه شكلده مشروبات‌قابى|| قولاغك ديش‌جوقى، صدفة‌الاذن.

Muschel „ ... (ـ ـ ـ ـ) —grotte (امؤ) سموكلى‌وامثالى
بوجكلرك قبوغى || —bank (ا مؤ) (معد) اصداف‌حاوى‌محل||

اصداف نمونه طاقمی، جامکانی، اصدافلی یوجکلی رحله || —papi'er (ا لا) (تجا) اوزرنده صدف رسمی حاوی کاغد ||

Muſch(e)licht (ˇ)(ˇ)ˇ صـ) (21) [Muſchel] صدف شکلنده؛ اصدافه مشابه .

Muſch(e)lig (ˇ)(ˇ)ˇ صـ) (21) [Muſchel] صدف وبورو شکلنده، قونقوئید منحنیسی شکلنده .

Muſe (ˇ- ا مؤ) (52) [اسا] ژوپیترك قزی || (تیا) ‖ Muſa = نادراً = Muße .

Muſelbrück (ˇ- ا خالا) (56) (جغر) فرانسه شهرلرندن پونتا موسسون .

Muſelman (ˇ- ا م) (51) مسلمان، مؤمن (مرا . Muhameda'ner) .

Muſelmaniſch ، muſelmänniſch (ˇˇ- صـ) (21) مسلمانه متعلق، اسلامه عائد، اسلامی، مسلمانجه‌سنه .

Muſe-um (ˇ- الا) (44) [روم] آنتیقه اشیا وضعنه مخصوص محل، موزه خانه||کذا موزه نامیله چیقان آثارك اسمی .

Muſik (ˇ-، اسکیدن کذلك ˇ- ا مؤ) (49) [روم] موسیقی، موسیقه|| (عمو) da iſt (ویاخود: da liegt)—drin اشته باق نه خوش، نه اعلا ! نه فرحفزا ! نه شکر !

Muſik„ … (-ˇ...) akademi'e (ا مؤ) موسیقی تحصیله مخصوص دارالفنون، موسیقی آقادەمیسی|| —ſtunde (ا مؤ) موسیقه درسی || —chor (ا م) (موسیقی) اورکستره || (ع) —chor eines Regiments برآلایك موسیقه‌سی || (معما) —chor in einer Kirche برکلیسانك اورغل چالینان محلی || —dirige'nt (ا م) شف دورکستر || —machen (ا لا) موسیقه چالمق || —verein (ا م) موسیقه جمعیتی .

Muſikali-en (ˇ)(ˇ) --- جمع) (inv.) موسیقه نوطه‌لری .

Muſikaliſch (ˇ--- صـ) (21) موسیقه‌یه دائر، متعلق، عائد، موسیقی || موسیقی شناس || موسیقی سون .

Muſikant (ˇ-- ا م) (51) موسیقه‌جی، موسیقه چالان، کزیجی موسیقه‌جی، چالغیجی، سازنده، مطرب .

Muſiker (ˇ- ا م) (40) a. [لاتینجه] .

Muſikus (ˇ- ا م) (57) برموسیقی هیئتی اعضاسندن بری .

Muſiviſch (ˇ v -- صـ) (21) [روم] رنکا رنك طاش وسائره پارچه‌لریله ایشلنمش نقش وتصویره عائد متعلق .

Muſizi(e)ren (ˇ--- فع لا+) a. (21) موسیقه چالمق، چالغی چالمق .

Muſkat (ˇ ا م) (38) هند جویزی، جویز بوا .

Muſkateller (ˇ-ˇ- ا م) a. (40) [ایتالیانجه moscatello] (تبا) مسکت اوزومی || مسکت اوزومندن یاپیلان شراب .

Muſkel (ˇ ا م) c. (42) [لاتینجه musculus] (تشر) اعضای بدنی تحریك ایدن سینیرلی اللر، عضله .

Muſkel„ … (ˇ...) —band (ا لا) (تشر) کمیکلری یکدیکریله مربوط طوتان سکرلر، رباط || —lehre (ا مؤ) تشریحك عضله‌لردن بحث ایدن قسمی، مبحث العضلات|| —ſtark (صـ) عضلاتی پك قوی .

Muſk(e)lig (ˇ)(ˇ) ˇ صـ) (21) سکرلی، عضلاتلی || عضلاتی قوتلی .

Muskete (ˇ-ˇ ا مؤ) (53) [فر] فتیللی تفنك، اسکی موسکت تفنکی .

Musketier (-ˇ- ا م) (38) [فر] آلمانیاده پلاصقه طاقمی وچانطه آصقیلری بیاض اولان پیاده عسکری، غره‌نادیه؛ فوزیلیه‌نك مقابلی اولان قدیم موسکتیه عسکری .

Muskulös (ˇˇ- صـ) (21) [لاتینجه]= muskelſtark .

Muslim (ˇ- ا م) (51) و (38) =Muſelman .

Muß (-) (مرا . Muß) .

Muß (ˇ müſſen فعلنك زمان حالنك برنجی واوچنجی شخصلری) || Muß (ا لا) (inv.) لزوم مطلق|| —es iſt ein بومطلقا اولملی، یاپلملی||(ضرمثل) Muß iſt eine bitlere Nuß مجبوریت، لزوم قطعی آجی برجویزدر، تیوردن لبلبی در، چکلمز برشیدر .

Muße (ˇ- ا مؤ) (53) بوش، خالی وقت؛ وقت مساعد، حال مساعد|| —mit راحتله، حضور بالایله، مساعد وقتده .

Muſſelin (ˇˇˇ ا م (ا لا) (38) [ایتالیانجه: موصل شهرندن (معناسنه اولان mussoli'no)] پاموقدن معمول غایت اینجه قماش، موسلین، دولبند .

Muſſelinen (ˇˇˇ صـ) (21) دولبنددن (معمول) .

Müſſen (ˇ فعل اعانه) [قدیم آلمانجه muozan یعنی: Freiheit zu etwas haben] زمان حالی: ich muß (ˇ) du mußt، er muß، wir müſſen، ihr müßt—ſie || ماضی: ich mußte || صورت انشائیه زمان حالی: ich müſſe||صورت انشائیه ماضیسی: ich müßte || اسم مفعول: gemußt وعلی الخصوص مصدر اوکنده: müſſen || — : weil die Umſtände es erfordern بالذات لزوم کوسترن، ایجاب ایتدیرن (برشیدن بحث اولندقده) : لازمدر، ایجاب ایدیور، مجبوریت وار || Das muß ſein بواولملی، یاپلملی، ایجاب ایدر، اویله اوله‌جق|| —Sie Das wiſſen ? بونی بیلمیسکز؟ بیلکز لازمیدر؟ || Das iſt, als müßte es ſo ſein صانکه بویله اولمسی لازم ایمش کبی؛ مخصوص یاپلمش کبی || eine Frau, wie ſie ſein muß تام استنلدیکی کبی (استدیکك کبی) برقادین، برزوجه || ... ich muß lachen' wenn ... اکر ... کوله‌جکم طوتار، ... سه هروقت کولرم، ich muß Ihnen etwas ſagen (عمو :، was) سزه برسویلیه‌جکم وار || alle Menſchen—ſterben هرکس، باجمله انسانلر اوله‌جکلر || wer muß es ihm geſagt haben ? اوکا بونی (آنی) کیم سویلدی عجبا ؟ بونی اوکا کیم سویلدیکه ? || Das werde ich nie glauben, er müßte es mir denn ſelbſt ſagen بن بوکا اصلا ایناننمام، مکرکه اوبونی بکا کندی سویلسون، اوبونی بکا بالذات کندی سویلمیتجه ممکن دکل ایناننمام، ایناننمام || ein Bedürfniß —: (یعنی) چوجق لساننده : verrichten— طیشاری چیقمق (مجبوریتنده بولنمق) .

Müſſi(e)ren (ˇˇ- فع لا+) a. (21) [فر] کوپورمك|| (حامض قاربونی حاوی) غازلی .

Müßig (ˇ- صـ) (21) [Muße] ایشسز، بوش، خالی، مشغولیتسز||قوللانلمیان، معطل|| ſein Geld—liegen laſſen پاره‌سی بوش بوشنه یاتیرمق .

Muſter (ˇ ا لا) a. (40) [لاتینجه monstra're دن مأخوذ ایتالیانجه mostra] موستره، اورنك، مودەل، قاسون، اصل، نمونه، صورت؛ تیپ .

Mutter (ـَ ـٓ ا مؤ) مفردی (*inv.*) جمعی (Mütter) [قدیم آلمانجه muatar = لاتینجه mater] والده، آنا، مادر ‖ (تشر) Ge-bär-mutter ‖ (صنع) (درونـده صوقیله‌جق مخصوصی برشیئی اولان دلیـك، آچیقلق) دیشی ایلیك، قوپچه، ویده یووه‌سی، ایچی ویده‌لی‌صومون، تفنكك قونداغنده حربی كیرمكه مخصوص بوروجق.

Mutter„ ... (ـَ ـٓ ...) —los (ص) والده‌سز ‖ —lamm ‖ Vater= und—lose Waise آناسز باباسز یتیم ‖ (ا لا) دیشی قویون ‖ —seelenallein (ص) (عمو) یاپ یالكز، بسبتون یالكز ‖ —sprache (ا مؤ) آنا لسانی، لسان مادر زاد.

Mütterlich (ـَ ـٓ ص) ㉑ [Mutter] مادری، والده‌یه متعلق ‖ والده طرفندن.

Mütze (ـَ ا مؤ) ㊸ اركككك باشلرینه كیدكلری سرپلی die—vor Jemandem abziehen (مجا) ‖ سرپوش، قاسكت ‖ برینه پس‌دیمك، اوسته طانیمق ‖ قادینلرك تپه‌لكی، حوتوزی ‖ (تا طبیع) حیوانات مجتره‌نك ایكنجی‌معده‌سی، جریه.

Mützen„ ... (ـَ ـٓ ...) —macher (ا م) موتسه، قماش سرپوش یاپان، قاسكتجی.

Myrmidonen (ـَ ـَ ـَ جمع م) ㊷ [روم] یونان‌قدیمك پك قیصه بویلی برقومی اسمندن مستعاردر.

Myrrhe (ـَ ا مؤ) ㊸ [عر = روم] مرصافی.

Myrte (ـَ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (نبا) آس، مرسین.

Mysterium (ـ (ـ) ـٓ ا لا) ㊶ [روم] سر، بطن، اسرار، كیزلی، خفی، عقل ایرمیان شی.

Mystifizi(e)ren (ـَ ـَ ـَ ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ [روم=لاتینجه] عبثی‌ایناندیرمقله اكلنك، بوندن لذت طویان.

Mystik (ـَ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) [روم] مرموز، سر ‖ تصوف.

Mystiker (ـَ ـٓ ا م) a. ㊵ [روم] اهل تصوف.

Mythe (ـَ ا مؤ) ㊿ [روم] اساطیر قدیم احوال واشخاصی ‖ منقبه، مصال.

Mytholog (ـَ ـ ـ ا م) ㊿ [روم] اساطیرتاریخنه آشنا آدم، اساطیر مورخی.

Muster„ ... (ـَ ـٓ ...) —bild (ا لا) نمونه=Muster مودل ‖ —meierei (ا مؤ) نمونه چفتلكی ‖ —platz (ا م) (ع) یوقلمه، معاینه، كچید محلی، میدانی ‖ —reiter (ا م) (عمو) (تجا) تجارتخانه (سـیار) قومسیونجیسی، قومی، وواياژور.

Musterhaft (ـَ ـٓ ص) ㉔ [Muster] نمونه، مودل اتخاذینه شایسته.

Musterig... (ـَ ـٓ ص...) [Muster] فلان فلان‌شكلده، رسمده.

Mustern (ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ [Muster] تدقیـق وتفتیش ایتمك، معاینه‌دن كچیرمك، امتحان ایتمك ‖ (ع، بحر) —Jemand (ein„) برینی‌موجود دفترینه‌،كوتوكه قید ایتمك، ژورناله داخل ایتمك؛ عسكر یازمق ‖ قیرپتیق ایتمك، مناقشه ایتمك ‖ (صنع) اوزرینه موستره قومق.

Mus-thier (ـَ ا لا) ㊳ [انكلیزجه moos-deer] (تا طبیع) Elen= بیوك كییك.

Mut„ ... (مرا) ... Muth.

Muta (ـَ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] (غرا) (Liquida نك مقابلی) صداسز حرف.

Mut(h) (ـَ ا م) ㊳ (*sans pl.*) جسارت، غیرت ‖ شجاعت، یورك، بسالت ‖ —fassen جسارتلنمك،كندویه جسارت ویرمك ‖ Jemandem—machen برینـه جسارت ویرمك، برینی جسارتلندیرمك ‖ (ضرمثل) —Gut giebt پاره انسانه جسارت ویرر ‖ wie ist Ihnen ‖ انسانك فكراً بولندیغی‌حال zu—e ? نصل كوزك كسیورمی؟ كوزیكز طوتیورمی؟ نه دیرسكز؟ ‖ نصلسكز؟

Mut(h)„... (ـٓ ...) —maßlich (ص) محتمل، عقله قریب ‖ (حا) احتمالكه، بلكه، غالبا، ظن اولنوركه، ظن اولندیغنه، كوروندیكنـه كوره ‖ —willig (ص) حدتلی، غضوب، دیك باشلی ‖ خرچین، یراماز چوجق.

Mut(h)ig (ـَ ـٓ ص) [Mut(h)] ㉑ جسور، شجیع، كوزی پك.

Muti(e)ren (ـَ ـَ فعـ لا +) a. ㉑ [لاتینجه] (صدا حقنده) بالغ اولنجه سسی دكشدیرمك.

N (ـَ الا) ㊻ آلمانجه الفبانك اون دردنجی حرفی واونبرنجی حرف غیر صدائیسـیدر ‖ شمندوفرلرده = اویله دنصكره وكیعه معنالرینه كاوركه Nach=mittag و Nacht دیمكدر ‖ (جغر) =Nord.

—o◇◆◇o—

Na (ـَ و : - حرند) (عمو) دعوت مقامنده : !—,mach هایدی یاب بقایم! هایدی‌چابوق اول بقالم! ‖ تسلی ویره‌رك : !—, werden Sie nicht böse صاقین‌طارلمیكز! صاقین بوكا طاریله‌یم دیمه! ویاخود —, nur nicht hitzig —— نا، نا یواش! نا، نا اویله بردنبره قیزیویرمیكز! ‖ مع الكراهه برشیئه‌قرار ویرلدكده: —ich will denn nur weiter gehen ای بن دها اوتیه كیتملیم! ای بزینه یوله دوزه‌لهلم بقالم! ‖ —(nun) was hat er gesagt? آمان، نه‌دیدی او به! ‖ كنایه مقامنده : —das wäre! ای آرتق (بوده) ... ‖ (عو) —nu! ای‌صكره! صكره! نه‌یاپیورسك! —warte! طورسن‌یكی!

Nabe (ـَ ا مؤ) ㊸ (صنع) —eines Rades برتكرلكك كوبكی، اورته‌سی.

Nabel (ـَ ا م) a. ㊵ یاخود ㊴ كوبك، سره ‖ (نبا) —Keim=fleck ‖ (معما) بركمرك آناختار طاشی.

Nabeln (ـَ فعـ متعـ) a. ㉑ —ein Kind برچوجغك كوبكنی كسمك ‖ كوبكنی قالدیرمق، دوزلتمك.

Nablus (ـَ خا لا) (*inv.*) (جغر) سوریه شهرلرندن نابلس.

Nabob (ـَ ا م) ㊻ [عر = انكلیز] مسلمان حاكم، والی ‖ (مجا) ملك زنكین‌اولوب زیاده راحت وسفاهتله یشاركیمسه.

Nach (ـ حرجر) مفعول اليه آلور واكثريا حال‌مقامنده استعمال اولنه‌رق مفعول اليهدن‌صكره قونيلور ومادةً ومعناً برشيئه طوغری حركت وتوجيه فكری كوسترر يه ، ... هه ، طوغری‖ nach Amerika abreisen آمريقايه حركت ايتمك ‖ die Reise ‖ nach dieser Seite بوطرفه طوغری ، بورايه ‖ nach Frankreich فرانسه‌يه اولان‌سياحت، فرانسه سياحتی‖ nach Wasser gehen صويه كيرمكه، صو آرامغه كيتمك ‖ nach dem Arzte schicken دوقتور آرامغه ، (كتيرمكه) كوندرمك ‖ nach Brot schreien اكمك استمك ، اكمك ديه باغرمق ‖ je nach Umständen احواله كوره ‖ nach der Aussage دينيليشه كوره ، سويلنديكنه باقيلورسه ... ‖ Das macht nach dem deutschen Gelde بو آلمان پاره‌سيله .. نه ياپار ... ، شوقدر ، تقدر ايدر .... ‖ Jemand nur dem Namen nach kennen برينی يالكز اسميله بيلمك،كندينی كورميوب اسمنی ايشتمش اولمق‖ (عمو) der Nase nach (.تا) بورنی استقامتنده ، بورنی طوغريسنه ‖ Das schmeckt nach Zwiebeln بونده صوغان طادی وار ‖ (حا) ! mir nach آرقه‌مدن‌كليك! بنی‌تعقيب ايت ، ايديكز ! ‖ nach und nach بر برينی متعاقب ، بری ديكرندن‌صكره ‖ nach wie vor اول آخر ، صوكيده ابتداسی كبی .

Nach,, ... (ـ...) —dröhnen (فعـ لا +) تتره‌مك ، اهتزاز ايتمك‖ تقليد ايتمك‖ فعل‌ايله برلشدكده دائما (.sép) .

Nach-äffen (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) ㉑ (*sép.*) Jemanden, etwas— برينی، برشيئی‌تقليد ايتمك ، ذوقلنمك .

Nach-ahmen (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. ㉑ (*sép.*) تقليد ايتمك ، عينی ياپمق ، قوپيه ايتمك ، عينی چيقارمق ‖ (برشيئك تقليدينی صاتمق ايچون ياپمق) تقليـد ايتمك .

Nachbar (ـ ا م) a., b. ㊷ وياخود ㊿ قومشو ، همسايه، مجاور ، همجوار.

Nachbarschaft (ـ ا مؤ) ㊾ همجوارلق، قومشولق، يقينلق ‖ باجمله جوارده بولنانلر، بتون قومشولر .

Nach-bekommen (ـ ـ فعـ متعـ) c. ㉑ (*sép.*) صكره‌دن آلمق، كنـدويه صكره‌دن كوندرلمك ‖ اوستـه ، فضله اوله‌رق آلمق .

Nach-bestellen (ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) etwas— برشيئی صكره‌دن اصمارلمق، ايكنجی برسپارش ياپمق .

Nach-blättern (ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. ㉑ (*sép.*) برشی آرامق اوزره بركتابی قاريشديرمق .

Nach-blüt(h)e (ـ ـ ا مؤ) ㊸ ايكی دفعـه اوله‌رق يشيللنمه ، چيچك ويرمه ‖ (زرا) محصول وقتی كچـيروب صكره‌دن يتشمه .

Nach-dati(e)ren (ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) برمكتوب وساره‌نك تاريخی‌تاريخ صحيحندن‌مؤخر اوله‌رق‌قويمق.

Nach-dem (ـ حا) نادراً : بعده (nach-her=) ‖ je— ايجابنه‌كوره ‖ (حرعا) ايجابنه‌كوره ‖ (زمان‌حقنده) بعده ، صكره‌دن .

Nach-denken (ـ ـ فعلا +) a.㉒ (*sép.*) über etwas— برشيئی تخطره چالشمق، دوشونوب بولمق استمك ‖ دوشونمك ‖ Jemandem— فكرده ، دوشونمكده برينـه تبعيت ايتمك ، اونك كبی دوشونمك .

Nach-druck (ـ ـ ا م) ㉛ (*sans pl.*) زور ، جبر ، قوت، شدت‖ ثقلت‖ ايكنجی برتضييق‖ (صنع) (كتابلرحقنده) ايكنجی ، اوچنجی ... الخ نجی دفعه اوله‌رق اولان طبـع ‖ بلا رخصت طبع اولنان كتاب نسخه‌سی .

Nach-drücklich (ـ ـ صـ) ㉔ قوی ، شديد ، متين ‖ كوستريشلی ، ياپمه طورلی ، شيوه‌لی ، طمطراقلی ، طنطنه‌لی .

Nach-einander (ـ ـ حا) بر برندن‌صكره ، يكديكرينی متعاقب .

Nachen (ـ نادراً : ـ ـ ا م) b. ㊵ [قديم آلمانجه nacho] كوچـك قايق ، بالونه ربط وتعليق اولنـان سپت تكنه ، صندال ، قايق .

Nach-exerzi(e)ren (ـ ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ (*sép.*) (مجازاً) فضله تعليم‌ايتمك‖ (مجا) تقريباً فضله ايش‌كورمك‖ (يمكده) هركسدن صكره يمك .

Nach-feuern (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ (*sép.*) آرقداشندن صكره آتش ايتمك ‖ آرقه‌سندن آتش ايـك .

Nach-forschen (ـ ـ فعـ لا +) a., c. ㉑ (*sép.*) einem Dinge— برشـيئك اثرينی بولمغه چالشمق ‖ برشيئه دائر اخذ معلوماته اوغراشمق .

Nach-frage (ـ ـ امؤ) ㊸ برشيئه معلومات طوپلامق اوزره استخبـار ايتمه ‖ (تجا) صورمه ، سـؤال ، استمه ‖ die—nach diesem Arti'kel war wenig belebt بو اشيايی چوق صورن ، استيان اولمدی .

Nach-frist (ـ ا مؤ) ㊾ تمديد مدت ، مهلت .

Nach-gaffen (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ (*sép.*) Jemandem— برينك آرقه‌سندن آليق آليق باقمق .

Nach-gebären (ـ ـ فعـ متعـ) g. ⑳ (*sép.*) پدرك وفاتندنصكره توليد ايتمك .

Nach-geben (ـ ـ فعـ متعـ) I. ⑳ (*sép.*) صكره ، صكره‌دن ويرمك‖ eine Stunde— بردرسی‌صكره‌دن‌اوقوتمق‖ —noch Geld, ... الخ دها اوزرينه پاره وسائر برشی ويرمك‖ (فعـ لا +) طيانامامق، راضی اولمق، مساعده ايتمك ، رخصت ويرمك، يوله كلمك ، ياتيشمق‖ اكلمك، ياپيلامق ‖ برينك آرزوسنه، موافقت ايتمك ‖ يموشامق .

Nach - geburt (ـ ـ ا مؤ) ㊾ (حفظ الصحه) ايلك ، صوك .

Nach-geschmack (ـ ـ ا م) ㉑ (*sans pl.*) برشيئك آغزده ، دماغده براقديغی طات ، لذت ‖ (مجا) —bitterer كدر ، آجی .

Nach-giebig (ـ ـ صـ) ㉔ اكيلوب بوكيلور، يموشاق‖ رضايه، موافقته حاضر، حليم ، اويغون ، ملايم سوز ، لقردی، مراد آكلار .

Nach-halten (ـ ـ فعـ متعـ) þ. ⑳ (*sép.*) صكره‌دن آلمق ، ياپمق ‖ eine Stunde— . مرا nach-geben ‖ (فعـ لا +) تأثيری دواملی اولمق، قويمق .

Nach-hause-gehen (ـ ـ ـ - ا لا) b. ㊵ (*sans pl.*) اوه عودت‖ —beim اوه كيدركن ، اوه عودتده .

Nach-helfen (ـ ـ فعلا +) b. ⑳ (*sép.*) ايلرولمك ، Jemandem— برينی ايلرولتمك ، ايلرو يورومك ، ايلرو سورمك ‖ ترق ايتديرمك ‖ ايشنه ياردم واعانه ايتمك .

Nach-her (ـ ویاخود : ـ ها) صکره ، صکره‌دن ، بعده اونك ، بونك اوزرینه ، براز صکره ‖ (عد) مؤخراً ، متعاقباً .

Nach-holen (ـ فع متع) a. (21) (*sép.*) etwas— نقصان برشیئی آلمغه کیتمك ، تلافیٔ مافات ایتمك .

Nach-hut (ـ ا مؤ) (49) (ع) دمدار .

Nach-jagen (ـ فعلا—) a. (21) (*sép.*) - Jemandem برینك آرقه‌سندن قوشمق، برینی (شدتله) قوغالامق ، تعقیب ایتمك، برینك آرقه‌سندن صالیویرمك‖(مجا) —dem Ruhme... شان وشهرت وسائره قزانمغه صواشمق، اوغراشمق‖(فع متع) Jemandem eine Kugel— برینك آرقه‌سندن برقورشون صاللامق .

Nach-kommen (ـ فع لا—) c. (20) (*sép.*) Jemandem— برینی تعقیب ایتمك ، آرقه‌سندن کلوب یتشمك، آرقه‌سندن کلمك، یوریمك‖ —einem Befehle برامره اطاعت ایتمك ، امری اجرا ایتمك ‖ صکره‌دن واصل اولمق‖ یکدیکرینك عافیتنه ادارهٔ اقداح ایدن ایکی کشیدن بری (بحسب الایجاب) صکره‌دن ایچمك .

Nach-kommenschaft (ـ امؤ) (49) نسل، ذریت ، اولاد واحفاد ، ابناء واخلاف .

Nach-laß (ـ ا م) (31) کیوشمه ، کسل ، فتور ‖ —einer Strafe برمجازاتك عفوی‖ آزالتمه، تقلیل، تخفیف؛ کوشتمه ‖ تنزیل (فیئات) ‖ =Hinter-lassenschaft ترکه .

Nach-lassen (ـ فع متع) p. (20) (*sép.*) (کندندن صکره‌یه) براقمق‖ براقمق، وازکچمك ، ترك ایتمك ‖ آرقه‌سندن صالیویرمك ، ارقه‌سندن کوندرمك‖ ایپی کیوشتمك ‖کیوشتمك، برویده‌یی (کیوشتمك) آچمق ‖ کذا (فع لا) Jemandem etwas— برینه برشیده موافقت ایتمك ‖ برمجازات وامثالندن وازکچمك‖—von seinen Forderungen etwas مطلوباتندن براز برشی ترك ایتمك ، تنزیل ایتمك ‖ (فع لا +) وازکچمك‖ (اشیا حقنده) کوشمك ، بوروشمق، پورصومق‖ خفیفلشمك، کسب سکونت ایتمك ، طورمق، طاوصامق ‖ der Regen hat nachgelassen یغمور برازکسلدی .

Nach-lässig (ـ ص) (24) اهمالجی ، تنبل ، دقتسز ، مسکین ، استمیه‌رك بر ایشه تقرب ایدن دوامسز .

Nach-laufen (ـ فعلا—) p. (20) (*sép.*) Jemandem, برینك، برشیئك آرقه‌سنده ، پشنده قوشمق، einer Sache— آرقه‌سنی، پشنی قوغالامق؛ آرقه‌سی، پشی صره قوشمق، یوریمك‖ بیلاردوده ‖ mit seinem Balle— کندی بیلاسیله قارامبول بیلایی دفع ایتدکدنصکره ینه برخط مستقیم ویا اکا یقین برخط اوزرنده ایلرویه حرکته دوام ایله مقابل اویونجینك بیلاسنی بولمق ، قوله ، ناخلوبفر اوینامق .

Nach-lesen (ـ فع متع وفع لا +) l. (20) (*sép.*) اکین بیچلدکدنصکره باشاغی طوپلامق ‖ باغ بوزومندن صکره قلان اوزمی طوپلامق‖ Jemandem— برینك اوقومسنی تقلید ایتمك ، تقلیدینی یاپمق ‖ بری اوقورکن بالذات آنی اوقویه‌رق تعقیب ایتمك ‖ اوقونمسی لازم کلان برشیئی اهمال ایدوب صکره‌دن اوقومق ‖ بردها اوقویوب کوزدن کچیرمك .

Nach-liefern (ـ فع متع) a. (21) (*sép.*) (تجا) مالی صکره‌دن ویرمك ، کجکدیرمك ‖ صکره‌دن ویره‌رك اولکنی اتمام ایتمك .

Nach-machen (ـ فع متع) a. (21) (*sép.*) etwas— برشیئی صکره‌دن ، بالآخره ، وقت کچدکدنصکره یاپمق ‖ تقلید ایتمك ، قوپیه ایتمك‖ !Das soll mir einer— بونی(بنم کبی) یاپه‌جغك آلننی قاریشلارم ، بونی بویله یاپمق ایچون آدم استرم.

Nach-mahd (ـ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) (زرا) ایکنجی اوراق بیچیمی .

Nach-marschi(e)ren (ـ فع لا—) a. (21) (*sép.*) آرقه‌سندن یوریمك ، برندن صکره یوریمك ، حرکت ایتمك ، تعقیب ایتمك .

Nach-messen (ـ فع متع) m. (20) (*sép.*) صحتنی تحقیق ضمننده صکره‌دن بردها اولچمك ، مساحه ایتمك .

Nach-mittag (ـ یاخود: ـ ام) (38) اویله‌دنصکره، (ایکندی) ، اقشام .

Nach-nahme (ـ ا مؤ) (53) (تجا) تأدیه وتسویه unter—der Spesen مصرفنك تسویه‌سی شرطیله ، اجرتی تسویه اولنمق اوزره .

Nach-pfeifen (ـ فع متع وفعلا +) n. (20) (*sép.*) etwas— برشیئی اوکرنمك ویا اونوتمامق اوزره ایصلقله چالمق‖ Jemandem— بری کبی ایصلقله چالمق‖ (عمو)(کنایه اوله‌رق) ich kann meinem Gelde— ایشته بزم پاره النی آیاغنی چکدی ، طوپی آتدی .

Nach-plappern (ـ فع متع وفعلا+) a. (21) (*sép.*) etwas— برشیئی لساناً تکرار ایتمك .

Nach-rechnen (ـ فع متع وفع لا+) b. (21) (*sép.*) حسابی لازم کلورکن اهمالدنطولایی کجکدرمك وصکره دن حساب ایتمك ‖ برحسابی تدقیق ایتمك ‖ بردها حساب ایتمك .

Nach-rede (ـ ا مؤ) (53) برشیده مؤخراً ، بالآخره یاپیلان ملاحظه‖ —eines Buches خاتمهٔ کتاب‖ بدخواهانه کلام ‖ in üble — bringen سوزی آیاغه دوشورمك ، لکه‌لمك،مسئولیته ، تهلکه‌یه دوشورمك .

Nach-reifen (ـ فعلا—) a. (21) (بغچوانلقده میوه حقنده)طوپلاندقدنصکره اولمق .

Nach-reisen (ـ فعلا—) c. (21) (*sép.*) Jemandem— برینك آرقه‌سندن یوله چیقمق ، سیاحته کیتمك، چیقمق .

Nach-rennen (ـ فعلا—) a. (22) (*sép.*) (برینك) آرقه‌سندن قوشمق .

Nach-richt (ـ ا مؤ) (49) خبر ، حوادث ‖ اعلان ، اخبار ‖ اخبار نامه ، نوطه ، تقریر ، معلومات ‖ von etwas—einziehen برشی حقنده اخذ معلومات ایتمك .

Nach-ruf (ـ ا م) (38) (*sans pl.*) ein—konnte ihn nicht mehr erreichen آرتق آرقه‌سندن نقدر باغیرلسه ایشیده‌مزدی ، آرتق نقدر باغیرلدیسه ده ، چاغرلدیسه ده ایشیده‌مدی ؛ بز ایشتدیره‌مدك ‖ بر آیریلانه ویا وفات ایدنه ایدیلان ندا ، یاد ، ذکر ‖ وفات ایدنلرك اسامی دفتری‖ (فوت اولان برکیمسه‌دن ویا برشیدن خاطرده قالان شی، خاطره) یادکار، یاد داشت ‖ ذکر .

Nach-sagen (ـ فع متع) a. (21) (*sép.*) تکرار ایتمك‖ برینك آغزینی قوللامق‖ Jemandem etwas— برینه برشی افترا ایتمك ، برینك آرقه‌سندن سویلمك .

Nach-satz (ـ ا م) (31) (غرا) برجمله‌نك ایکنجی قسمی، قسم متممی‖ اویونده : (صکره‌دن) قونیلان پاره .

Nach-schauen (ــَـِ فعه لا +) (21) a. (sép.)
Jemandem— برینی‌کوزیله تعقیب ایتمك ، آرقه‌سندن باقمق ‖ برشیئه (معاینه ایدرك) باقمق ، اویرمك چویرمك .

Nach-schießen (ــَـِ فعه متعه) (20) e. (sép.)
Jemandem(eine Kugel)— اوزاقلاشمقده ، قاچمقده اولان برینك آرقه‌سندن ، فرار ایتمكده اولان برینك اوزرینه آتش ایتمك ‖ صکره‌دن آتش ایتمك، صکره‌دن آتمق ‖ (تجا) Gelder— بر یره یکیـدن وضع مبلغ ایتمك ، پاره یاتیرمق ‖ (فعه لا —) غایت سرعتله برینك آرقه‌سندن آتلمق ، فیرلامق ‖ (فیرلایان، فیشقیران برشی حقنده) فیرلامق، فیشقرمق .

Nach-schlagen (ــَـِ فعه متعه وفعه لا +) (20) r. (sép.)
Jemandem— اوزاقلاشمقده اولان برکیمسه‌یه برضربه یرلشدیرمك ‖ — in einem Buche— : ویاخود ein Buch برکتابده (برشیئی) آرامق ، کتابه باقمق ‖ — eine Stelle برفقره ، برعباره‌یی آرامق (برکتابده) ‖ (فعه لا —) برینه بکزه‌مك ، nach Jemandem arten=Jemandem— چکمك ، چالمق .

Nach-schleichen (ــَـِ فعه لا —) (20)n. Jemandem—
قورقه‌رق ، احتراز ایدرك برینی تعقیب ایتمك (بالخصوص کوزه‌تەرك ، کیزلنه‌رك ، سینه‌رك) .

Nach-schleppen (ــَـِ فعه متعه وفعه مطا) (21) a. (sép.)
آرقه‌سنه طاقوب سوروکلك ‖ — sich mühsam کال مزاحمله آرقه‌سندن یوریمك ، آرقه‌سندن یوارلانوب کیتمك، تعقیب ایتمك ‖ (بحر) برکمی‌یی چکمك ‖ (فعه لا +) سورکلك ، چکمك .

Nach-schmecken (ــَـِ فعه لا +) (21) a. (sép.) (آغزه، فکره) برلذت ، برطات براقمق .

Nachschub (ــَـ وــَـ ا م) (31) یکی کلانلر ، یکی تعیین اولنانلر ، کوندریلانلر ‖ یکی ویریلان اشیا وسائره .

Nachschuß (ــَـ ا م) (32) نادراً : ich habe den— بن سزدن صکره آته‌جغم ‖ (تجا) صکره‌دن اولان تأدیه ، یکیـدن پاره ویرمه ، یاتیرمه ، تأدیه ایتمه ‖ (فدان ، نبات ، امثالی حقنده) یکی فلیز .

Nach-sehen (ــَـِ فعه لا + وفعه متعه) (20) l. (sép.)
Jemandem— برینك آرقه‌سندن باقمق ، برینی کوزله تعقیب ایتمك ‖ (برشیئك نه ونصل اولدیغنی آکلامق ایچون) اوکا باقمق، کوزدن کچیرمك ‖ صحتنی تدقیق ایتمك ‖ نظارت ایتمك ‖ Jemandem etwas— برینـك قصورینه باقمامق ، برینه آلدیرمییویرمك .

Nach-setzen (ــَـِ فعه متعه) (21) c. (sép.) برشیئی دیکرینك آرقه‌سنه ، کیروسنه قومق ، براقمق ‖ برینی دیکرینه تقدیم ایتمك ، ترجیح ایتمك ‖ صکره‌دن دها برشی علاوه ایتمك ‖ (فعه لا —) Jemandem— برینك آرقه‌سـندن کال عجله ایله تعقیب ایتمك ، قوشمق .

Nachsicht (ــَـ ا مؤ) (49) (sans pl.) تساح، قصوره باقمامه ، آلدیرمامه ، خاطر صایمه ، دقت ایتمـه ، مرحمت ، شفقت ، عفو .

Nach-sinnen (ــَـِ فعه لا +) (20)b. einer Sache, über etwas— برشی دوشـونمك ، خاطرلمق استمك ، تخطر ایتمكه چالشمق ، تخیل ایتمك .

Nach-sitzen (ــَـِ فعه لا +) i. (20) (sép.) مکتبلرده مجازاتاً ارقداشلری چیقدقدنصکره (برقاچ ساعت) اذنسز قالمق، اوطورمق .

Nach-springen (ــَـِ فعه لا —) a. (20) (sép.) برینك آرقه‌سندن صیچرامق، آتلمق .

Nächst (ــَـ صـ) (24) nahe کله‌سـنك مبالغه صورتی) اك یقین، اك قریب؛ مستقبل ‖ der gerade Weg ist der—e طوغری یول اك قیصه یولدر ، یولك قیصه‌سی طوغریسیدر ‖ schon am—en برازدن، برازصکره ‖ im—en Augenblick همـان ایرتسی کونی ‖ Tage bei der—en Gelegenheit کله‌جك برفرصتده ، کله‌جك برمناسب وقتده ، مناسبت آلنجه ‖ (اسم) der (die ، das) Nächste (24) اك یقین ، اك قریب اولان ‖ همجنس ‖ das Nächste اك یقین اولان شی ‖ (حا) am—en اك یقین اولەرق ‖ ens— یقینده ، قریباً ، کله‌جك دفعه ‖ (حرف جردخی اولوب مفعول الیه آلور) ، (کذا حال اولەرق محل کوسـترن حرف جر ایله برلکده کاور) ihr— آندنصکره ، آکا اك یقین ؛ یانی باشنده ، یقیننده ‖ Gott— danke ich Ihnen meine Rettung حیاتمك قورتارلمسندن طولانی اولاجناب حقه وبعده سزه تشکر ایدرم، جناب حقدن صکره سزه تشکر ایدرم ، جانمی اللهدنصکره سز قورتاردیکز ، بنی خلاص ایدن سز اولدیکز .

Nach-stehen (ــَـِ فعه لا +) t. (20) (sép.) آرقه‌سنه وضع اولنمش‌اولمق، آرقه‌ده بولنمق، طورمق ‖ بروجه آتی (تجا) die—d verzeichneten Sorten آشاغیده کوستریلان ، ذکر اولنان موسترەلر ، جنسلر ‖ Jemandem— رتبه‌جه برندن دون بولنمق ؛ آندن قدمسز اولمق .

Nach-stoßen (ــَـِ فعه متعه وفعه لا +) p. (20) (sép.)
صکره‌دن دورتمك ، اورمق؛ پیـلاردوده ایکی دفعه دورتمك ویا بردورتشده ایکی پیـلایی بردن یوارلامق ‖ ایکنجی بردفعه دها دورتمك ‖ etwas (Pfeffer)— بوبری دها دوکمك ، براز دها سحق ایتمك ‖ (قلنچ تعلیمنده) سپر آلمق وآرقه‌سندن دورتمك .

Nach-stürzen (ــَـِ فعه لا —) c. (21) (sép.) einem Dinge— برشیئك آرقه‌سندن، برشیدنصکره ییقلمق، دوررلمك، منهدم ، خراب اولمق ‖ Jemandem— برینك آرقه‌سـندن آتلمق ‖ (فعه متعه) noch ein Glas Wasser— برقدح صو دها یوارلامق، برقدح دها صو ایچمك .

Nach-suchen (ــَـِ فعه متعه وفعه لا +) a. (21) (sép.)
آراشدیرمق ، in seiner Tasche— جبنی‌قاریشدرمق، جبنده برشی آرامق .

Nachsylbe (ــَـ ا مؤ) (53) (غرا) نهایت هیجاسی ویا اداتی‌که کله‌نك نهایتنه قونیلنجه معناسنی دکشدیرر .

Nacht (ــَـ ا مؤ) (55) [قدیم‌آلمانجه لاتینجه nox=naht] (حال اولەرق مضاف الیـه Nacht) کیجه ، شب ، لیـل ‖ gute—! کیجه اولیور ‖ es wird— کیجه اولدی ‖ es ist— کیجه‌کز خیر اولسون افندم ! (اه راحتلق ویرسون ! معناسنه دخی کاورسه ده یاتیله‌جغی وقت سـویلەنمك لازمدر ‖ bei—, zur—essen کیجه‌لین، کیجه‌وقتی،کیجه ‖ (des)—s, in der— اقشام طعامی ایتمك .

Nacht (ـُـ...) —angriff (ا م) (ع) كيجه هجومى، باصقين || —dienst (ام) كيجه خدمتى || —zug (ام) كيجه قطارى ، ترەنى || —arbeit (ا مؤ) كيجه ايشى || —essen (ا لا) اقشام يمكى || —falter (ا م) (تا طبيه) كيجه كلبكى، پروانه || —geschirr (ا لا) يتاق يانندەكى طولابلر ايچندەكى كيجه قابى || —gleiche (ا مؤ) سنەده ايكى دفعه واقع اولان تساوى ليل ونهار || —herberge (ا مؤ) كيجەلنەجك برمحل || —kerze (ا مؤ) = —licht || (نبا) خشيشة الحمار || —kleid (ا لا) كيجەلك ، كيجەلك البسه ، انتارى || —lampe (ا مؤ) ، —licht (ا لا) كيجه قنديلى ، اداره || —mahl (ا لا) = —essen || —musik (ا مؤ) (موسيقى) برينه حرمةً كيجه وقتى خانەسى اوكنده چالينان چالغى، اجرا اولنان آهنك، سرەناد || —quarti'er (الا) عسكرك يولده كيجەلديكى محل، قوناق، كيجه قوناغى || —schmetterling (ا م) (تا طبيه) = —falter || —schwalbe (ا مؤ) (تا طبيه) مكاه ، خاطف الرياح، چوبان آلدادان قوش || —schwärmer (ا م) كيجه قوشان ؛ (تا طبيه) = —falter || —ständchen (ا لا) = —musi'k || —stuhl (ا م) دليكلى صنداليه ، آبدستخانه || —tisch (ا م) قاريوله يانـنـه قونيلان دولاب ، توالت || —topf (ا م) توالت دولابنه قونيلان اوطوراق || —vio'le (ا مؤ) (نبا) فرنك بنفشەسى || —wache (ا مؤ) (برخسته يانـنـده) كيجه خسته بكجيسى || كيجه نوبت بكليان نوبتجى، قره غول || —wächter (ا م) (كيجەلين پوليسلك وبكجيلك ايدن حكومت آدمى) نوبتجى ؛ (مجا) (عمو) Das ist unter dem (reitenden)—wächter آرتق بوندن فناسى اولەمز ، بونك اوتەسى جان صاغلغى ؛ (عمو) مسكين كمسه ؛ فوچى ويا قدح ديبنـده قلان بيرا آرتغى || —wandler(in) كيجه اويقوسندن قالقوب كزن اركك ويا قادين ، سير فى المنام خستەلغى || —zeug (ا لا) كيجەلك البسەسى .

Nächte-lang (ـُـُـ حا) كيجەلرى صباحلره دكين .

Nachten (ـُـ فع لا+) b. (21) على الخصوص (فع يكشخ) es nachtet [Nacht] كيجه اولييور، صولر قرارييور || (مجا) قرانلقلاشمق، قرارمق .

Nächten (ـُـ فع لا+) b. (21) = über-nachten || (فع متع) Jemand— برينى كيجەيى يچـيرمك اوزره بر يره قونديرمق .

Nach-theil (ـُـ ا م) (38) مضرت ، فائدەسزلك ، ضرر، زيان || Jemandem —bringen برينه ايراث مضرت ايتمك ، Das würde mir zu großem — e || برينى خساره اوغراتمق gereichen بو بنى بر بيوك زيانه ضرره اوغراته بيلور(ايدى)، بو بكا بيوك برحقسزلق اولمش اولور .

Nachtigall (ـُـُـ ا مؤ) (49) (تا طبيه) بلبل، عندليب .

Nächtigen (ـُـُـ فع لا+) a. (21) = über-nachten .

Nach-tisch (ـُـ ا م) (38) يمكك نهايتنده ينيلان ميوه ، طاتلى وسائره || طعامك صوكى .

Nächtlich (ـُـ صه) (21) [Nacht] كيجه يه مخصوص ، ليلى || (حا) كيجەلين ، كيجـه وقتى || (مجا) قرانلق ، مظلم ، كيجه كبى .

Nach-trab (ـُـ و ـُـ ا م) (31) (sans pl.) (ع) دمدار .

Nach-trag (ـُـ و ـُـ ا م) (31) (يازلمش برشى حقنده) ذيل، علاوه || (تجا) صكره‌دن تأديه ايتمه .

Nach-träglich (ـُـُـ صه) (21) صكره‌دن (اولان، ياپيلان)، علاوةً ، ضميمةً ، ذيلاً || (حا) بالآخره .

Nach-üben (ـُـُـ فع متع وفع لا+) a. (21) (sép.) صكره دن تعليم ايتمك || چاليشەرق ، مشق ايدرك ضايع اولان وقتى قزانمق .

Nach-urlaub (ـُـُـ ا م) (38) (اكـثريا : ع) تمديد مأذونيت ؛ صكره‌دن آلنان ، ويريلان اذن .

Nach-wachsen (ـ kss ـُـ فع لا—) r. (20) (sép.) صكره دن بيومـك || بتكرار يتشمك ، صكره دن چيقمق || es wachsen ihm andere (Zähne) nach اونك اسكى ديشلرى برينه يكيلرى چيقييور ، سورييور .

Nach-weh (ـُـ الا) a. (42) خستەلغك، آغرينك بتكرار طوتلسى ، حس اولنمسى || (فنا نتايج) نتائج اليمه || توليددن صكره: en— طوغوردقدنصكره حاصل اولان صانجى وآغريلر .

Nach-weisen (ـُـُـ فع متع وفع لا+) o. (20) (sép.) Jemandem etwas— برينه برشيئى اثبات ايتمك ،كوسترمك || برينه سؤال ايتديكى شيئى حل ايتمك، حل شبهه ايتمك، برشى اوزرينه اعطاى معلومات ايتمك؛ كوسترمك، اثبات وابراز، اظهار ايتمك .

Nach-welt (ـُـ ا مؤ) (49) (sans pl.) اولاد واحفاد، نسل، كندندن صكره كلانلر .

Nach-werfen (ـُـُـ فع متع) d. (20) (sép.) Jemandem etwas— برينك آرقەسندن برشى آتمق || noch Kohlen— برازدها كومور آتمق، صكره‌دن دها كومور آتمق .

Nach-wirken (ـُـُـ فع لا+) a. (21) (sép.) صكره‌دن تأثيرينى كوسترمك || (علاج حقنده) صكره‌دن تأثير ايتمك ||

Nach-wirkung (ا مؤ) (49) تأثير (مؤخر) .

Nach-wort (ـُـ الا) (38) خاتمه، نتيجهٔ كلام || صوكلقردى .

Nach-wuchs (ksse ـُـ ا م) مفردى (26) ، جمعى (36) صوكره‌دن بيويان || (نبا) يكى فليز || (اورمانجيلقده) اورمان كسلدكدنصكره يتيشان تازه فدانلر || احفاد .

Nach-zahlen (ـُـُـ فع متع) a. (21) (sép.) صكره‌دن تأديه ايتمك، پارەسنى صكره‌دن ويرمك || اوزرينه (پاره) ويرمك .

Nach-zählen (ـُـُـ فع متع) a. (21) (sép.) تكرار صايمق، ازالهٔ شبهه ايچون بردها صايمق .

Nach-zeichnen (ـُـُـ فع متع) b. (21) (sép.) برموديله كوره ترسيم ايتمك ، رسمنى آلمق، عيننى ياپمق، قوپيه ايتمك .

Nach-zotteln (ـُـُـ فع لا—) a. (21) (sép.) (عو) Jemandem— برينك پشى صره قوشوب طورمق، قوشمق، قويروق كبى آرقەسنده طولاشمق .

Nach-zug (ـُـ و ـُـ ا م) (31) ترەن ، معيت ، آرقەدن كلانلر || على الخصوص (ع) = Nach-trab || (شطرنج اويوننده) طاشله مقابله ايتمك .

Nach-zügler (ـُـُـ ا م) a. (40) (اكثريا : ع) كيروده قالانلر، دوكونتى، پراكنده || يغماكر، پلاچقەجى، آقينجى .

Nacken (ـُـ ا م) b. (40) [قديم آلمانجه hnach] اكسه (كذا —zopf„) || نقرهٔ قفا || Jemandem dem—beugen برينـه بويون اكمك || einen Schelm im—en haben شيطان اولمق، حايلاز ، يراماز اولمق .

Nacken „ ... (ـَ....) —zopf (ام) —wulst (ا مؤ) || اكسه‌ده قیوریلمش صاچ .

Nackend (ـَ) nackendig (ـَـَ) (عمو) (صـ) ㉔ = nackt .

Nackt (ـَ صـ) ㉑ [قدیم آلمانجه nahhut] چپلاق ، چیرچپلاق ، آنادن‌طوغمه Jemand ganz—ausziehen برینی چیرچپلاق ، آنادن‌طوغمه صویمق || mit—en Worten قوری سوزلرله ، آچیقدن آچیغه || چپلاق ، توكی دوكمش || دریسز || صاچسز ، چپلاق ، قباقجی || (غرا ، فلسفه) —er Satz تا تمام جمله .

Nackt-heit (ـَ ا مؤ) ㊾ چپلاقلق ، البسه‌سی‌آز اولمق .

Nadel (ـَ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه nâdala] اینكه (دیكیش اینكه‌سی) || —(„Steck) طوپلو اینكه || (مجا) تقریباً : ایكی آیاغی Das ist mit der heißen—gemacht بر پاپوچده اوله‌رق یاپلمشدر ، بوشی پك عجله ایله اولدی ، یاپلدی || sein : یاخود wie auf—n gehen اینكه اوزرنده یوریمك ، دیكن اوستنده اوطورمق || قریستالده بولنان سیوری اوچ ، سیوری قریستال پارچه‌سی .

Nadel„... (ـَ....) Nadel-arbeit اینكه ایشی || —brief (ا م) طوپلواینكه‌پاكتی ، كاغدی || —kap (ا لا)(جغر) آفریقای‌جنوبیده‌اینكه‌برونی || —büchse (ا مؤ) اینكه‌دان ، (اینكه‌دنلك) || —holz (الا) (نبا) Laub=, Licht=holz ك مقابلی) یاپراقلری سیوری آغاج (اورمانی) || —kissen (ا لا) اوزرینه اینكه صاپلامغه مخصوص اوفق یاصدق ، اینكه یاصدیغی || —öhr (ا لا) ، —loch (ا لا) اینكه دلیكی ، اینكه كوزی || —wurm (ا م) (تاطبیعه) باغیرصاق قوردی تعبیر اولنان حیوان ، دیدان امعا .

Nadler (ـَ ا م) a. ㊵ اینكه‌جی ، طوپلی اینكه صاتان یاپه‌جی .

Nadowessi-er (ـَ(ـَ)ـَ— ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ [هندوجه] میسیسیپی نهری اوزرنده وعجمعهٔ آمریقادن بوحكومت اهالیسندن اركك ویا قادین .

Nage„... (ـَ....) —wurm (ا م) (تاطبیعه) كمیریجی ، یییجی‌قورت || كذا مجازی‌اوله‌رق انسانك ایچنی ییان ، وجدانی معذب ایدن قورت .

Nagel (ـَ ا م) a. ㊴ [قدیم آلمانجه nagal] =روجه [o'nyx (بوینوز نوعندن ستره) طرناق || (مجا) das Feuer (یاخود : es) brennt mir auf die Nägel آمان پك عجله‌م وار ، آمان بو ایش پك عجله‌در || (سیوری وقما شكلنده برشیئه میخلامغه مخصوص جسم) چیوی ، میخ || (مجا) er ist ein—zu meinem Sarge او بنم اوجاقمه اینجیر دیكه‌جك ، ایچمدن قان‌كوتوریور ، اوبنی كدرمدن اولدیره‌جك || برشیئی etwas an den—hängen ایپه سرمك ، آصمق || (صنع) hölzerner— تخته چیوی .

Nagel„... (ـَ....) —bürste (ا مؤ) طیرناق یقامغه ، تمیزلكه مخصوص فورچه || —amboß (ا م) چیویجی (تیمورجی) اورسی || —geschwür (ا لا) (علم امراض) دولامه || —schmied (ا م) (صنع) چیویجی || —zange (ا مؤ) (صنع) نعلبند قیصقاجی .

Nageln (ـَ فع متع) a. ㉑ چیویلك ، میخلامق .

Nagen (ـَ فع متع وفع لا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه nagan] كمیرمك ، یمك (كذا مجازی) || (دیش ایله) چكنه‌مك ، مضغ‌ایتمك ، چكنه‌یه چكنه‌یه ، كمیره كمیره یتورمك || sie haben Nichts zu—und zu beißen آغزلرینه قویه‌جق برلقمه‌لری یوق .

Nah (ـَ) ، nahe (ـَـَ) (صـ وحا) ㉔ یقین ، قریب (اسم تفضیل : näher ، مبالغه صورتی : nächst) || bei der Kirche— كلیسایه یقین ، كلیسانك یاننده ، یانی‌باشنده || ... es war—daran, daß آز قالدیكه ... ، ... چوق قالدی || mit Jemandem näher bekannt werden بریله ایو ایدی ، طانشمق || wie—sind Sie verwandt? قرابتكز ندرجه‌ده‌در؟ یقیندكی یوقسه اوزاقدكی‌خصیمسكز؟ || Näheres تفصیلات؛ das Nähere wollen Sie ersehen aus ... تفصیلات حقنده ... نظر، مراجعت‌اولنه || (غرا) näheres Objekt مفعول صریح || sein Tod geht mir—(zu Herzen) اونك وفاتی بنی پك‌زیاده‌متأثر، دلخون‌ایدیور، بتیریور || —kommen تقرب‌ایتمك ، یاقلاشمق || kommen Sie doch näher! شویله یناشیكز ، یاقلاشیكز (افندم) ! شویله یقین بیورك ، اوتورك ! || —stehen پك یقین‌طورمق ، پك زیاده تقرب ایتمك || treten Sie näher, meine Herren! افندیلر(شویله) یقین‌كلیكز ! یقینه بیوریكز ! || (مجا) Jemandem zu—treten , rücken , kommen ، یاخود : thun برینه تجاوز ، تعرض ، حقوقنه تعرض‌ایتمك .

Näh„... (ـَ....) —garn (ا لا) (تجا) تیره ، دیكیش ایپلكی || —schule دیكیش مكتبی || —korb (ا م) دیكیش ادواتی وضعنه مخصوص اوفق سپت || —mädchen (ا لا) دیكیشجی قزی || —maschi'ne (ا مؤ) دیكیش ماكنه‌سی || —nadel (ا مؤ) دیكیش اینكه‌سی || —ring (ا م) دیكیش یوكسوكی || —zeug (ا م) دیكیش‌ادواتی || دیكیش چانطه‌سی ، قوطیسی ، سپتی .

Nähe (ـَ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه nâhî] قربیت ، یقینلق ، مجاور اولیش ، جوار بولنیش || es ist ganz in der— پك یقینده ، یانی باشنده‌در || in der—besehen یقیندن‌باقمق || جوارده بولنان ، جوار ، اطراف .

Nahe„... (ـَ....) —bei (حا) یقیننده ، یاننده || —hin , —zu (حا) تقریباً .

Nahen (ـَ فع لا—) و —sich (فع مطا) a. ㉑ [nah] تقرب ایتمك .

Nähen (ـَ فع متع) a. ㉑ دیكمك .

Näher (ـَ ا م) a. ㊵ [nähen] دیكیشجی ، —in (ا مؤ) ㊿ دیكیشجی قز ، قادین .

Nähern (ـَ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ [nahe] یناشمق ، تقرب ایتمك || sich Jemandem, einer Sache— برینه، برشیئه یناشمق || (ع) (استحكا) sich einer Festung— (بر استحكامه خطوط تقربیه‌ایله مستوراً) یناشمق .

Nahm (ـَ) nehmen فعلنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد صورتی) .

Nähme (ـَ) nehmen فعلنك صورت التشائیه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Nähr„... (ـَ....) —quelle (ا مؤ) منبع تغذی || —mutter (ا مؤ) =Pflege-mutter .

Nähren (ـُـ فع متع) و — (fich —) (فع مطا) a. ㉑
[قديم آلمانجه nerjan] — (fich) بسلمك ، غدالنديرمق ||
بسلنمك ، غدالنمق، تغدى ايتمك || بسلمك ، اتفاق ايتمك || سود
ويرمك || (فع لا +) مغذى اولمق، بسلمك .

Nahrhaft (ـُـ ص) ㉑ مغذى ، بسليجى، قوت ويريجى،
يرار .

Nahrung (ـُـ ا مؤ) ㊾ [nahrhaft] (ييه‌جك
وايچه‌جك) غدا ، طعام، حوائج ضروريه|| اكك|| Jemandem
— und Kleidung geben... بريته ييه‌جك وكيه‌جك ويرمك.

Nahrungs „ ... (ـُـ...) — mangel (ا م) فقدان
غدا ، ييه‌جك ايچه‌جك قحطى|| — mittel (ا لا) = Nahrung
و Lebens-mittel || — ftoff (ا م) مادهٔ غدائيه .

Naht (ـُ ا مؤ) ㉟ جمع بعضاً (Nahten) [nähen]
ديكيش|| — aufgetrennte سوكوك (ديكيش) || (تشر) قفا
كميكلرينك محل التصاق .

Na-ide (ـُـ ا مؤ) (53) [روم] (تاطبيع) بركوچك قورت .

Na-iv (ـُ ص ا) ㉔ [فر] طبيعى ، ذاتى ، ياپمه دكل ،
حيله‌سز || ساده دل، صافدرون ، بون .

Najade (ـُـ ا مؤ) (53) [روم] اساطير يونانيه‌ده چشمه
ونهرلره مؤكل ملك ، پرى .

Name (ـُ ا م) (52) ، **Namen** (ـُ ا م) b. ㊵
اسم ، نام ، آد || (ich kenne ihn) dem—n nach بن اونك
يالكز اسمنى طانيرم ، اسمى ايشيتمشمدر ، آدينى ايشتدم ||
(ein Menfch)—ns Peter پترو اسمنده بريسى ، پيرنامنده
برى || in Gottes—n اه عشقنه، هايدى نه ايسه، پكى جانم||
nennen wir das Ding beim rechten—n شونك طوغريسى
سويليه‌لم || Die—n verlefen اسم اوقويه‌رق يوقلمه ايتمك ،
اسم يوقلمه‌سى ايتمك || (ريا) آسى .

Namen„... (ـُـ...) — wechfel (ا م) تبديل، تبدل
نام || — lifte (ا مؤ) اسامى دفترى، ليسته‌سى|| — los (ص)
بلا اسم، آنونيم || بلاشهرت|| ناقابل ذكر وتعريف، اسم بولنماز||
(حال اولەرق) : فوق الحد ، تعريفى غير قابل برصورتده ||
— verzeichniß (ا لا) اسامى دفترى || فهرست .

Namens„ ... (ـُـ...) — tag (ا م) ، — feft (ا لا)
اسم‌كونى || — vetter آداش ، همنام || — zug (ا م) اسم
مارقه‌سى، بر اسمه اشارت اولمق اوزره يازيلان بر ايكى حرف .

Namentlich (ـُـ ص) ㉔ [Name] اسماً ، اسمله ،
معين بر اسمه عائد ، متعلق ، (حا) اسماً ، اسميله || (حا)
على الخصوص، بالخاصه .

Namhaft (ـُ ص) ㉔ [Name] بر اسمه مالك اولان،
موسوم || مرقوم ، مذكور ، اسميله ذكر وتصريح اولنان .

Nämlich (ـُ ص) ㉔ [قديم آلمانجه namolich
يعنى der (diefer) —e Menfch [mit Namen beftimmt
شو،فلان اسمده اولان كمسه، عين كمسه، عين آدم|| das Nämliche
عين شى ، عين ماده || (حا) (اولجه تعيين اولنمش برشيئ‌دها
يقين تعيين ضمننده استعمال اولنور) يعنى ||كذا برفعلدنصكره
كلەرك اولجه مذكور برشيئه سبب كوستەرك : ich konnte
(ihn nicht fehen) er war—krank اونى بن كوره‌مدم ، زيرا
اوخسته ايدى ، يعنى اونى كوره مديكمه سبب خسته ايديده
اونك ايچون .

Näni-e (ـُ) (ـُ) ـَ ا مؤ) (53) [لاتينجه] روماليلرك دفن
اموات اثناسنده سويلدكلرى شكايتلى شعر، تننى .

Nanking(g) (ـُـ ا خا لا) (56) [چينجه : Süd-ftadt]
(جغر) نانكينغ شهرى || (ا م) (تجار) نانكين دنيلان صارى
برنوع پاموقلى قماش .

Nannte (ـُـ) nennen فعلنك ماضئ حالنك برنجى
واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Nanu (ـُـ حرند) na nu = (مرا . na) .

Nanzig (ـُـ ا خا لا) (56) (جغر) نانسى شهرى .

Napf (ـُ ا م) ㉛ چناق ، قواطه ، كوكچ || صابسز ،
آياقسز وبارداق شكلنده قاب ، غوده || لكن || (ايچنده يمك
يكه مخصوص) قراوانه ، قواطه ، صحان || (نبا) (بعض
نباتاتك ميوه ويا چيچكنك ايچنده اوطورديغى ظرف) (چناق‌كبى
شى) پلاموط يوكسوكى .

Naphtha (ا لا ياخود ا مؤ) (56) (nă'-fta) [عر] نفت .

Napoleon (ـُـُـ ا م) (56) اون آلتى مارق(٢٠ فرانق)
قيمتنده فرانسز آلتونى|| (ا خا م) ناپولئون .

Narbe (ـُـ ا مؤ) (53) ياره اثرى، ندبه || يره || (نبا)
عضوتأنيثك اوست قسمى، استغمات|| (زرا) اوتلە مستور
وثخى اشبو اوتلرك كوكاربنك واصل اولديغى درينلكه قدر
واران طوپراق طبقه‌سى .

Narde (ـُـ ا مؤ) (53) [لاتينجه]كذا (ا م) (52) (نبا)
زرن ، سنبل رومى .

Närgeln (ـُـ) (مرا . nergeln) .

Narkotifi(e)ren (ـُـُـ فع متع) a. ㉑ [روم]
اويوشديرمق || (مجا) جان صيقمق .

Narr (ـُ ا م) (51) ، **Närrin** (ا مؤ) ㊿ دلى، مجنون،
ديوانه || (اركك، قادين) Jemand zum—en haben (halten
ياخود machen) بريني دلى يرينه قومق ، بريته دلى ، بدلا
معامله‌سى ايتمك .

Narren (ـُـ فع لا +) a. ㉑ كنديني دلى كبي كوسترمك||
كذا närren (فع متع) — zum —en halten = Jemand .

Narren„ ... (ـُـ...) — gefchwätz (ا لا) دلى
صاچه‌سى|| — jacke (ا مؤ) دلى كوملكى .

Narrheit (ـُ ا مؤ) ㊾ [Narr] دليلك ، جنت ||
دليجه‌سنه حال وحركت .

Närrifch (ـُ ص) ㉔ دليجه‌سه مشرب ، دلى ، چلغين ،
غريب ، تحف ، زير زيبلداق .

Narfes (ـُ ا خام) ㊱ ميلاددن ٥٦٨ سنه صكره وفات
ايدن وژوستينيانك مشهور قوماندانى بولنان نارسه‌س .

Narwal (ـُ ا م) (56) [اسوچ لسانده narhval]
شمال دكزلرنده بولنان ودكز كركردانى دينيلان حيوان .

Narziffe (ـُ tss ا. ـُ ا مؤ) (53) (نبا) [روم] نركس .

Nas„... (ـَـ...) — führen (فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
بورتدن (طوتوب) سوق ايتمك || — horn (ا لا) (تاطبيعه)
كركردان ، زركردان || — horn-Käfer (ا م) (تاطبيعه)
بوينوزلى بوق بوجكى .

Nafal (ـُـ ص) ㉔ [لاتينجه] (غرا) بورونون تلفظ اولنان،
غنه‌لى|| (موسيق) (ا لا) ㊳ لاوطه‌نك ناتا پرده‌سى .

Naschen (ـ ـَ فعلا + وقع متعه) (21) a., c. [قديم آلمانجه nascôn] آچ كوزليلكله يمك ، طيقشديرمق ، آتيشديرمق .

Nase (ـ ـَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه nasa] بورون ، انف|| قوة شامه|| durch die—sprechen بورونتدن ، كنكزندن سويلمك ، خيخيم سويلمك || seine—in Allem haben, in Jemandem die || بورنى هر يره صوقمق Alles stecken Würmer aus der—ziehen قورنازلقله صوروب بريننك آغزندن لاف قاپمق ، اقرار ايتديرمك ، برايشى آكلامق || er hat mir die Thüre vor der—zugemacht اوقپويى نم صورمه چارپارجه‌سنه قاپادى ، بن كيردكن او قاپادى ، نى immer der—nachgehen (مجا) || طيشاريده براقدى داعما er hat eine || بورنك طوغروسنه ، كندى بيلديكنه كيتمك Jemandem auf der || اوتكدير اولندى —bekommen er hat sich viel || بريك باشنه ، تپه‌سنه چيقمق —tanzen اوچوق ير ، مملكت كوردى ، um die — gehen lassen (Sie suchen Ihr Taschentuch?) || اوچوقكزدى كوردى es liegt Ihnen vor der— (منديليكزيمى ارايورسكز ? (بورنكزك) كوزيكزك اوكنده طوريور ، اشته اوكنده طوريور || (صنعت وسائره‌ده) مهموز .

Nase„ ... (ـ ـَ . . . .) —weiß (ص) سر صاقلايه‌ميان ، افشاى سرايدن || خودبين || صايغيسز ، كستاخ ، رعايتسز .

Näseler (ـ ـَ ـَ ا م) (40) a. بورنتدن سويلنان ، خيخيم .

Nasen„ ... (ـ ـ . . . .) —bluten (ا لا) بورون قناسى|| —buchstabe (ا م) بورونتدن تلفظ اولنان حرف || —laut (ا م) بوروندن چيقان صدا || —loch (ا لا) بورون دليكى || —popel (ا م) (عو) بورون پيسلكى || —quetscher (عو) —klemmer= (ا م) ويا خود : —kneifer (ا م) بورونه تثبيت ايديلان قولسز كوزلك || —rümpfen (ا لا) صورت اكشيتمه || —stüber (ا م) فيسكه || —wärmer (ا م) كيكش بويون آتغيسى || (عو) (قيصه چبوق ، پيپو) بورون ياقان ، ايصيتان .

Naß (ـ ص) (24) [قديم هند لسانجه nada] Fluß. ايصلاق ، —machen ايصلاتمق ، ترطيب ايتمك || رطوبتلى ، نملى || durch und durch -fein صيرصيقلام || صيرصيقلام اولمق || bis auf die Haut—sein ايليكنه قدر ايصلاتمق .

Naß„ ... (ـ . . . .) —kalt (ص) رطوبتلى صغوق .

Nassau (ـ ـَ ا خا لا) (56) (جغر) (مقدما مستقل دوقه‌لق وبوكون پروسيا ولايتلرندن) ناسساو || (بوولايت داخلنده شهر) ناسساو شهرى .

Nassauer (ـ ـَ ـ ا م) (40) a. ناسساولى كمسه || (مجا) (عو) چناق يالاييجى ، طالقاووق ، لوپجى || پاره ويرمسى هيچ سوميان ، جيبرى || (بردعوت ، ضيافت ، اكلنجه‌ده) كندى كنديته كلان ، دعوتسز مسافر .

Nässe (ـ ـَ ا مؤ) (53) [naß] ايصلاقلق ، نمليلك || رطوبت .

Nation (nâ-tssYô'ne ا مؤ) (49) [لاتينجه] ملت ، قوم ، اهالى ، امت ، طائفه .

National„ ... (ـَ - (ـ) tss - ص) —farbe (ا مؤ) برملتك (رسمى) آرمه رنكى || —versammlung (ا مؤ) اجتماع امت ، تجمع ملت || —garde موكب ، عساكرمليه || —zeitung (ا مؤ) Berliner—zeitung برلينده چيقان ناسيونال غزته‌سى .

Nationale (ـ ـَ - (ـ) tss - ا لا) (56) [لاتينجه] (ع) عسكرك قيد اولنديغى سجل ، يوقله دفترى ، كوتوك؛ كنيه || عسكرك شابقه‌سنده (تابعيتلرينى كوسترر) دوكه ، اشارت .

Nationalität (ـ ـَ ـ - (ـ) tss - ا مؤ) (49) مليت ، قوميت ، تابعيت . جنسيت .

Nativität (ـ ـَ v -- ا مؤ) (49) (هيئة) زايجه ، طالع ولادت .

Natoli-en (ـ (ـ) -ـَ - ا خا لا) (40) b. (جغر) = Anato'li-en .

Natrium (ـ ـَ ـَ ا لا) (56) (sans pl.) [ع] (كيميا) (اجسام بسيطه‌دن بريكه‌سوده‌نك اساسيدر)سوديوم ، ناتريوم .

Natron (ـ ـَ ا لا) (56) (sans pl.) [ع] (كيميا) طبيعى متبلر فحميت سوده ، ناطرون kohlen-saures— قاربونات دوسود || zweifach kohlen-saures— ثانى فحميت سوده .

Natter (ـ ـَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه nâtarâ = لاتينجه natrix صو يلانى] (تاطبيعه) قره يلان ، افعى || انكرك يلانى (كذا مجازى اولەرق زهرلى كمسه) || (مجا) يلان ، يلان كبى كيمسه .

Natur (ـ ـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (Kunst ك مقابلى) (das Eis)ist seiner—nach kalt بوزك صوئوقلغى طبيعتنده واردر ، طبيعتده بوز صوئوق بولنور ، بوزك صوئوقلغى طبيعيدر|| es liegt in der—der Sache ايشك ايجاباتى ، ايش (طبعاً) بونى ايجاب ايتديريور || zur—werden طبيعت اولمق ، عادت حكمنه كيرمك || nach der—zeichnen طبيعته كوره ، مودلسز ترسيم ايتمك ، طبيعته باقاراق رسم چيقارمق ، ياپمق ، آلمق || in natura (لاتينجه‌سى دها زياده مستعمل اولەرق) : zurück geben آلديغى شيئى عيناً ويا اوجنسدن تأديه واعاده ايتمك|| طبيعت ، مزاج ، ناطوره|| ياراديليش|| مخلوق ، موجود || فلان ، فلان طبيعتده كيمسه .

Natur„ ... (ـَ . . . .) —geschichte (ا مؤ) تاريخ طبيعى || —wiese (ا مؤ) (صنعى اولميوب) طبيعى يتشمش چايرلق ؛ چاير || —forscher (ا م) طبيعيوندن يعنى علم حيوانات ، نباتات ومعادن ايله توغل ايدن علمادن بركمسه || —gemäß (ص) ايجاب طبيعت وجهله ، طبيعى || —kunde (ا مؤ) علم حكمت وطبيعت || معلومات طبيعيه وحكميه || —trieb (ا م) سوق طبيعى ، ميل طبيعى ، طبيعى حاصل اولان آرزو ، رغبت || —wissenschaften علوم طبيعيه وحكميه .

Naturali-en (ـ (ـ) ـَ - جمع مؤ) (inv.) محصولات ارضيه ، ترابيه || تاريخ طبيعى حقنده اخذ معلومات ايده بيلمكه مساعد برقولكسيونك (باشلوجه) اقسامى .

Naturalisi(e)ren (ـ ـَ --- فعل متعه) (21) a. [لاتينجه] برينى برقوم وامته ادخال ، قبول ايتمك || برنبات ويا حيوانى اقليم طبيعيسنك غيرى براقليمده يتشديرمك || اجنبى بركلمه‌يى برلسانه صوقمق .

Naturell (ـ ـَ -- ا لا) (38) [فر] خصائص طبيعيه ، جبليت ، طبيعت .

Natürlich (ـ ـ ص) ㉑ [Natu'r] طبیعی، بالطبع، البته ، willst Du es wieder haben? اونی، اوندن ینه استرمیسك؟ ــ طبیعی، البته ، استرم یا ! || غیرصنعی، جعلی اولمیه‌رق ، ساده‌جه صافدرونلقله .

Nautik (ـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [روم] (بحر) سیرسفائن فن واصولی .

Nautilus (ـ ـ ا م) ㊱ [روم] (تاطبیعه) برمصرعلی صدف .

Navarra (ـ v - ا خا لا) ㊱ (جغر) (قدیم قرالیت) ناوار .

Neapel (ـ ـ ا خا لا) ㊱ (جغر) ایتالیا شهرلرندن ناپولی‌شهری ، بو اسمله موسوم قدیم ناپولی قرالیتی .

Neapolitaner (ـ ـ ـ ـ ا م) .a ㊵ ناپولیلی .

Nebel (ـ ام) .a ㊵ [قدیم آلمانجه nëbel = لاتینجه ne'bula] سیس ، دومان ، پوص || توز یاغمور || (مجا) (نظره مانع اولان) سحاب ، پرده || شبهه .

Nebelicht ، **neb(e)lig** (ـ(ـ)ـ ص) ㉑ [Nebel] سیسلی، دومانلی || قپانیق، بلوطلی .

Neben (ـ حرجر) یانده ، یقیننده ، برلکده || (نسبت مقامنده) = gegen || برابر، دنبشقه || (حا) = da-neben .

Neben,, ... (.) (ـ) —bedeutung (ا مؤ) معنای مترادف || —straße (ا مؤ) یان سوقاق ، جوار جاده || —winkel (ا م) (ریا) مجاور زاویه || —absicht (ا م) ایکنجی درجه‌ده اولان فکر، نیت، آرزو، فکرخصوصی، خفی || —an (حا) برلکده ، یانی باشنده || —bei (حا) = an— انضماماً || آندن، بوندنبشقه ، فضله اوله‌رق || —buhler(in) (ا م، امؤ) رقیب، رقیبه || —einander (حا) بربرینك‌یاننده، یان یانه || —fluß (ا م) برنهرك قولی || —gasse (ا مؤ) برسوقاغك ، یولك یاننده‌کی سوقاق || یان‌سوقاغی، اوفق ، طار سوقاق || —gedanke (ا م) لدنیات‌افکار، غرض ، فکرخفی || —her (حا) یاننده ، یانی باشنده ، یان یانه || —kosten (جم) مصارف زائده ، متفرعه || —mann (ا م) برینك یاننده بولنان دیکر کمسه || (ع) یان یانه بولنان ایکی دیزینك بهر صره‌سنك نفرلرندن بری، (بحری) || —sache (ا مؤ) ایکنجی درجه‌ده بولنان، پك لازم واهمیتلی اولمیان‌شی، تفرعات‌نوعندن بولنان ، فرع || —sonne کونشك بلوطه انعکاس ایدرك کورنمسی، عکس‌شمسی || —thür(e) (ا مؤ) ایکنجی برقپو || کیزلی‌قپو || —titel (ا م) عنوان لاحق ، عنوان کاذب (= Schmutztitel) || —unkosten (جم) = —kosten || —vormund (ا م) ولی، وصی وکیلی || —wort (ا لا) کلهٔ لاحقه متفرع، مضاف کله || (غرا) حال، ظرف || —zimmer (ا لا) بتیشك اوطه .

Nebst (ـ مضاف‌الیه آلور: حرجر) برلکده، ایله ، برابر، مع || دنبشقه ، علاوةً ، مظروفاً ، ملفوفاً .

Neckar (ـ ا خا م) ㊱ (جغر) آلمانیاده نقار نهری .

Necken (ـ فعـ متعـ وفعـ مشا) .a ㉑ (sich einanter ویاخود — mit Jemandem) بر برینه ، بربریله‌ویاخودبریسیله : لطیفه ایتمك ، شقه‌لشمق، طاقلمق || بریله آلای ایتمك ، اینجه‌دن استهزا ایتمك ، اکلنمك ، تعریض ایتمك ، ذوقلنمك .

Neckisch (ـ ص) ㉑ [necken] مسخره ، صویتاری || آلایجی || لطیفه‌جی، شقه‌جی || خیانتجه‌سنه ، بالالتزام استهزا ایدن قیزدیرن ، ذوقلنان || کم ، شرت || تحف ، غریب، عجائب.

Neffe (ـ ا م) ㊷ [لاتینجه ne'pos] (عموجه ، دایی، خاله تیزه زاده) یکن || برادر زاده || حفید .

Neffen=Gunst (ـ ـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) نادراً مستعملدر : اقربا قایرمه، کندی آدملرینی یتشدیرمه ، خویشان پروری .

Negativ (ـ ـ ص) ㉔ [لاتینجه] (ریا ، حکمة،قطو) منفی ؛ (رد ونهی ایله) .

Neger (ـ ا م) .a ㊵ [فر] سیاه عرب ، زنجی .

Negieren (ـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتینجه] انکار ایتمك .

Negligé (ا لا فرانسزجه تلفظ اولنور) ㊱ [فر] = Haus=kleid .

Negroponte (ـ ـ ـ ا خا لا) ㊱ (جغر) یونانستانده اکریبوز اطه‌سی .

Nehmen (ـ) زمان حالی : ich nehme, du nimmst, er nimmt, wir nehmen ... الخ || زمان ماضی صورتی : ich nahm || صورت التزامیه‌سی: nähme || صورت‌امریه‌سی: nimm || اسم مفعول : genommen || (فعـ متعـ) آلمق || (حرف‌جر ایله برلکده) برقاری آلمق || eine Frau— اولنمك، برقاری آلمق || etwas auf sich— برشیئی کندی اوزرینه آلمق، برشیئی تعهد ایتمك || in Besitz— برشیئی آلمق ، ید تصرفنه کچیرمك ، ضبط ایتمك || in Pacht— کیرالمق، التزام ایتمك || Jemand in Schutz— برینی تحت حمایه‌سنه آلمق || zur Ehe— اولنمك ، ازدواج ایتمك || sich etwas zu Herzen— برشیئی فکرینه قومق، برشیئی آرزو ایله یاپمق || etwas zu streng— برشیئی زیاده اهمیتلی تلقی ایتمك || اوزرینه غیجیلمق || wie man es nimmt! نصل تلقی اولنورسه! نصل معنی ویریلورسه! || wir den Fall— فرض ایده‌لم‌که ، فرض ایدرسه‌ك || sich die Mühe— زحمت ایتمك (کندویه) || Jemand, etwas mit sich— برنی، برشیئی براو آلمق، برلکده‌کوتورمك ، کتیرمك || etwas über sich— برشیئی‌اوزرینه آلمق، برشیئه قاریشمق، درعهده ایتمك || den Mund recht voll— پك یوکسك سویلك ، باغیرمق || Das nimmt mich Wunder بونی حیرتده براقدی.

Nehmer (ـ ا م) .a ㊵ [nehmen] علی الخصوص (تجا) مشتری ، صاتون آلیجی .

Nehrung (ـ ا مؤ) ㊾ (جغر) برلیمانی دکزدن آییران اینجه اوزون دیل ، قره پارچه‌سی .

Neid (ـ ا م) ㊳ جمعی‌نادر. غبطه ، آرزو || حسد || —erregen دیکرینك حسدینی‌تحریك ایتمك ؛ غبطه‌سنی موجب اولمق || vor—vergehen حسدندن اولمك، چاتلامق .

Neidisch (ـ ص) ㉔ [Neid] auf Jemand, etwas— sein برینه ، برشیئه غبطه ایتمك ، حسد ایتمك .

Neige (ـ ا مؤ) ㊸ [neigen] تعظیماً اکیلمه || برشیئك اکیلدیکی محل، میل‌ایتدیکی یر || (مجا) زوال، نهایت || (برشیئك صوکی باخصوص مایعاتك) صوك ، دیب ، طورطو ، فوچی ، شیشه دیبی .

Neigen (ـ فعـ متعـ) .a ㉑ اکمك. آشاغی‌میل‌ایتدیرمك || sein Ohr Jemandem, zu Jemandem,zu ویاخود : auf etwas— برینه ، برشیئه قولاق ویرمك ، دیکلمك || sich— ||

(فعمطا) اكلك، يائمق || (بردوزلك حقنده) ميللنمك ، آشاغى die Sonne, der Tag neigt sich (zum Abend) || اينمك، يائمق كونش، (كون) باطيور، (صولرقرار يبور) ، اقشام اوليبور || sich vor Jemandem— || برينك اوكنـده تواضعاً اكلك sich (zum Ende وياخود : Untergange)— مائل انهدام، زوال اولمق ، مشرف خراب اولمق || (فع لا +) = —sich || على الخصوص: — zu etwas برشيئه ميل ايتمك ، هوس ايتمك .

Neigung (ـَ ا مؤ) ㊾ [neigen] ميل ، اينيش || اكيله || حرمت، تعظيم || برشيئه ميل، هوس، محبت ، برشيئه ايديلان سعى || شفقت ، محبت ، علاقه ، توجه .

Nein (ـَ حا) [قديم آلمانجه ni ein دنمأخوذ nein] خير ، لا || mit einem Nein antworten جواب رد ويرمك .

Nekro... (ـَـ...) [روم] necro...=(Todten„...).

Nekrolog (gh-ـَ ام) ㊳ ، نادراً ㊿ [روم] اولمشلرك اساميسنى قيده مخصوص دفتر .

Nekromant (ـَ- ام) ㊿ [روم] اموات فالجيسى ، سحرباز .

Nektar (-ـَ ا م) ㊳ [روم] Götter=trank= .

Nelke (ـَ ا مؤ) ㊿ (نبا) قرنفيل || (تجا) (قورو) قرنفيل .

Nelken„... (ـَ...) —öl (ا لا) قرنفيـل ياغى || —pfeffer (ا م) (نبا) انكليز بوبرى .

Nennen (ـَ فع متع) و—sich (فع مطا) (زمان حالى: ich nenne du nennst, er nennt, wir nennen || زمان حال ماضيسى: ich nannte صورت انشائيه ماضيسى: ich nennete || صورت امريه سى : nenne || (اسم مفعول) genannt) توسيم وتسميه ايتمك || توسيم وتسميه اولنمق || توصيف اولنمق، كندويه ... اسمى طاقمق، ... سوسى ويرمك || Karl genannt آرسلان يورك (دينيلان) شارل || so genannt der Kühne (اكثريا بريازيلور) شو die sogenannten Dokto'ren كنديلرينه دوقتور دينيلان ، ديانلر ، كنديته بردوقتور اسمى طاقان آدملر .

Nenner (ـَ ا م) ㊵ a. [nennen] (ريا) برعددك قاچه تقسيم اولنه جغنى كوسترن رقم ، مخرج .

Neo„... (ـَ...) [روم] néo...=(neu...) .

Neologismus (ـَ gh ـَـ- ا م) ㊺ [روم] يكى تعبير استعمالى اصولى || يكى تعبير، اصطلاح جديد .

Neper (ـَ ا خا م) ㊻ ١٦١٧ سنهٔ ميلاديه سنده وفات ايدن ومشهور رياضيوندن بولنان شوتلانديلى نپەر .

Neptun (ـَ ا خا م) ㊻ (اسا) [لاتينجه] نپتون || (كذا هيئتده زحل ايله اورانوس آره سنده كى سياره) نپتون .

Nergeln (ـَ فع لا +) a. ㉑ (عمو) خرلدامق ، خوردامق || اوليه جق يره سويلنمك ، خيرلامق، هيچ يوقدن غوغا چيقارمق، معارضه ايتمك .

Nerv (f ـَ ا م) ㊳ [لاتينجه] ، e— (ـَ f) كذا بعضاً : ـَ v ـَ ا م) ㊾ و(امؤ) ㊿ (سكير) سينير ، عصب || (نبا) ياپراق اوزرنده كى سينير، عصيب .

Nerven„... (ـَ f...) —anfall (ا م) (علم امراض) سكير بوشانمسى ، سكير طوتمه سى || —knoten (ا م)

(تشر) سينيرلرك طولاشمه سندن حاصل اولان بز ، عقده || —krankheit (ا مؤ) سينير خسته لغى || —schwach (ص) سينير ضعيفته دوچار اولان، سينيرى ضعيف || —schwäche (ا مؤ) سينيرضعفيتى || —stärkend (ص) (اجزا) سينيرلره قوت ويرن .

Nervi-er (ـَ)(ـَ) v ـَ جمع م) a. ㊵ بلچيقاليلردن تشعب ايدن برقوم اسمى، نەرويەن .

Nervös (ـَ v ـَ ص) ㉑ [فر] (علم امراض) سينيرلى ، سينير خسته لقى .

Nerz (ـَ ا م) ㊳ (تا طبيعه) قنادا زردواسى .

Nessel (ـَ امؤ) ㊿ (نبا) ايصيرغان ، قراص ، انجره .

Nessing (ـَ ا م) ㊳ (تجا) انفيه توتوى صاپى .

Nest (ـَ ا لا) ㉗ [قديم آلمانجه nëst = لاتينجه ni'dus) يووه ، آشيانه || ein—voll بريووه طولوسى (مجازى كذلك بريلغين چوجق حقنده مستعملدر) || كوتو، طار مسكن، او ، كوچك وپيس شهر) پيس ير ، دليك ، اوفق وقپالى يرده بولنان او، كوتو قولبه .

Nest„... (ـَ...) —raupe (ا مؤ) (تا طبيعه) طوپلو اوله رق يووه ده ياشايان طرطيل || —feder (امؤ) قوش وامثالنك يووه لرينه قودوقلرى توك || —küchlein (ا لا) —höckchen ، (ا لا) —küken (ا لا) برقلوچقه نك صوك طوغان ، چيقان ياوروسى (كذا برفامليانك الك كوچك واك شيمارمش ، يوز ويرلش چوجقى) دانديى .

Nestel (ـَ ا م (ا لا) a. ㊵ (امؤ) ㊿ (البسه نك بعض اقسامنك باغلانمسنه ، تثبيتنه مخصوص) باغ .

Nestling (ـَ ا م) ㊳ [Nest] هنوز يووادن چيقمامش ياوروقوش || (على الخصوص مجازى اوله رق) Nest=höckchen= .

Nestorianer (ـَ-(ـَ)-ـَ ا م) a. ㊵ [Nesto'rius] (امور مذهبيه) نسطورى مذهبنه تابع كمسه .

Nett (ـَ ص) ㉑ [فر] كوزل، لطيف، ظريف، خوش، نظر ربا ، دلربا ، نازك ، نازنين؛ نظيف ، پاك ، تميز || كنايه اوله رق قيياق ، يمان ، برباد .

Netto (ـَ حا) (تجا) Sie bekommen—(zwei Mark) zurück سز(تام) ايكى مارق كيرو آله جقسكز ، سزه (تام) ايكى مارق اعاده اولنه جق، اولينيور || —gewicht (ا لا) ثقلت صافيه، طاره سى چيقدقدنصكره (Bru'tto=gewicht ك مقابلى).

Netz (ـَ ا لا) ㊳ آغ ، اوركه || (آوجيلقـده) دوزاق (على الخصوص مجازى) || (=haube)— قادينلرك صاچلرى اوزرينه كييردكلرى اينجه صاچ آغى || (يكديكريله تقاطع وكسب ارتباط ايدرك طوپلو وقپالى برجسم وشكل حصوله كتورن شى) —von Eisenbahnen, Straßen, (Kanä'len) —شمندوفر ، شوسه (طرق) وقنالرك هيئت مجموعه لريله تشكيل ايتدكلرى آغ (شكلى) || (تشر، نبا) اوعيـهٔ دمويه نك شطرنجلنمسى، شبكه || (فن مساحهٔ اراضى وقوزموغرافياده) دوربينـلرك اوزرنده بولنان شبكه .

Netz„... (ـَ...) —wurf (ا م) آغ آتمه || —bruch (ا م) (علم امراض) باغرصاقلرى احاطه ايدن ايچ ياغنـك چاتلامسى، فتق ثرب || —förmig (ص) آغ شكلنده —jagen (ا لا) دوزاق آوى || —magen (ا م) كويش كتيرن حيوانانك ايكنجى معده لرى .

Neu (ـَ ص) (21) [قديم آلمانجه nîvi = لاتينجه no'vus]
(alt ك مقابلى) يكى ، جديد ، نو ، اسكيسندن بشقه اولان،
يكى اولدە || Jemandem zum—en Jahre gratuli'ren
برينــه سال جديدى تبريك ايتمك ، يـل باشى تبريكى يايمق ||
in neuerer Zeit || يكى لسـانلر die neueren Sprachen
بوكونلرده ، يقين وقتـلرده ، شوزمانلرده ، صوك كونلرده ||
ganz— يپ يكى || (اسم اولەرق) (21) das Neue يكى ،
جديد، موده ، صوك سيـتمده اولان|| ?was giebt's Neues
يكى نه حوادث، نه خبر وار؟ || Das ist mir etwas Neues
بونى هيچ بيليوردم ، بوندن نم خبرم يوق ايدى|| ein Neuer
(ا م) = die Neueren, Neuling يكيلر ، يكى كلانلر، يكى
يتيشانلر || (حا) يكى، يقينده ، اخيراً ، هنوز ، يكنده .

Neu„... (ـَ...) (ص) يكى كلش، يكى —angekommen
واصل اولمش|| (ص) يكى فرانسز —französische (Sprache)
لسانى|| —bau (ا م) يكى بنا || انشاء جديد||(ge)backen—
(ص) (اكمكـحقنده) يكى پيشمش، صيجاق، فروندنهنوزچيقمش||
(مجا)كنايه اولەرقدهاهنوز برمنصبهكچمش اولان|| —geboren
(ص) ، —geborene (r) (اسم) يكى طوغمش ، يقينده دنيايه
كلش || sich wie—geboren fühlen كندينى يكى طوغمش كبى
حس ايتمك ، يكى طوغمش كبى اولمق || —gier(de) (ا مؤ)
مراق ، تجسس ، هرشيئى بيلمك ، آكلامق استمك || aus—gierde
مراق ايدرك ، مراقدن || —gierig (ص) مراقلى ، متجسس ||
ملاحظەسز ، صايغيسز || —jahr (ا لا) سال جديد || سنه
باشى || —jahrs-geschenk (ا لا) يـل باشى ، سـنه باشى
هديەسى|| —mond (ا م) (هيئت) قمرك هـلال وقتى، يكى
آى || —silber (ا لا) (صنع) (معد) = Argenta'n ||
galva'nisch versilbertes silber قريستوفل تعبير اولنان
معدن|| —zeit (ا مؤ) ازمنهٔ اخيره|| —zoll (ا م) سانتيمتره،
يكى پارمق || —fundland (ا لا) آمريقاده (ارض جديد)
انكليزك نوى فوندلاند آطەسى .

Neuer-dings (ـُـَ و ـُـَ حا) [Ding و neu]
يكيدن بودفعه ، بوكونلرده ، بو يقينلرده = auf's Neue .

Neuerung (ـُـَ ا مؤ) (49) [neu] بدعت ، اختراع ،
يكى اصول ، تجديد || تجدد ، دكيشديرلمه || يكى شى ، مودا ||
—sprachliche برلسانده يكى تعبيرات واصطلاح قوللانمقلق ||
اصطلاح وتعبيرات جديده .

Neu-heit (ـَ ا مؤ) (49) [neu] تازەلك ، يكيلك ||
يكيلك حالى|| موده ، موده اشياسى|| مجددلك .

Neuigkeit (ـُـَ ا مؤ) (49) حوادث ، خبر ، وقوعات ||
Das ist die—des Tages (بو) كونك وقوعاتى يوندن
عبارتدر، حوادث يوميه بودر، بوكون بوندنبشقه حوادث يوق||
غزتەلرده : Pariser —en پارس حوادثاتى .

Neulich (ـَ ص) (21) [neu] يقيناً ، يكن كونده (حا)
بوكونلرده ، بويقينلرده ، بودفعه ، بوكره .

Neuling (ـَ ا م) (38) [neu] (كذا برقادين حقنده)
عجمى، مبتدى|| برسلكه هنوزكيرن ويا بر ايشه يكى دوام يدن .

Neun (ـَ صفت عدديهٔ اصليه) [قديم آلمانجه ninn =
لاتينجه no'vem] طقوز || كهغل اويوننده : alle Neun(e)
schieben طقوزكەغلى بردن دويرمك || (نبا) طقوز اعضاى
تذكيرى اولان نباتات صنفى .

Neun„... (ـَ...) (ص) —jährig (طقوز ياشى اكمال
ايتمش اولان) طقوز سنەلك || —zehn (ص اعد اص) اون
طقوز || —zehnt (ص اعد رتبيه) اونطقوزنجى|| —auge
(ا لا) (تا طبيع) نهرده چيقان بوفا بالغى || —eckig (ص)
طقوزكوشەلى، طقوز زاويەلى || —fach (ص) ، —fältig
(ص) طقوزقات ، طقوز قاتلى|| —tägig (ص) طقوزكونلك||
—tödter (ا م) (تا طبيع) ديشى طوغان قوشى .

Neunner (ـَ ا م) (40) a. [neun] طقوز آحادك اجتماعى
ايله حاصل|| طقوزكشيلك برهيئتك اعضاسندن برى||طقوزنجى
آلايك نفراتندن بريسى || طقوزعددى .

Neunt (ـَصعد رتبيه) : Neunte der(die,das) وياخوده
طقوزنجى|| der—e Ja'nuar كانون ثانينك طقوزنجى كونى||
Karl der Neunte طقوزنجى شارل .

Neunte-halb (ـُـَ ص اعد) سكز بچق .

Neuntel (ـُـَ ا لا) (40) a. طقوزده بر .

Neuntens (ـُـَ حا) تاسعاً .

Neunzig (ـُـَ ص اعد اصل) [قديم آلمانجه niunzoc]
طقسان || ein und— طقسان بر || die (Zahl) Neunzig
(ا مؤ) (49) طقسان عددى || Neunziger (ا م) (40) a.
طقسانلى || (ع) طقسانلى آلايك نفرى، عسكرى || (صفت
اولەرق) in den—er Jahren (مثـلا ١٨٠٠ ايله ١٩٠٠
سنەلرى آرەسنده اولان)طقسانلى سنەلرده؛ طقسان ياشلرنده||
Neunzigste وياخود der (die, das)—ste طقسانلى ||
Neunzigstel (ا لا) طقسانده بر|| —stens (حا) طقسانلى
اولەرق .

Neus (ـَ ا خا لا) (inv.) (جغر) (اسويچره شهرلرندن)
نيون .

Neutra (ـُـَ) Neu'trum كلەسنك جمع صورتى .

Neutral (ـَ ص) (21) [لاتينجه] بيطرف؛ معتدل|| مخير،
لازم .

Neutralität (ـُـَـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] بيطرفلق ،
اعتدال .

Neutrum (ـُـَ ا لا) (58) (جغر) (غرا) اسم مخير ||
فعل لازم .

New„ ... nyōō„... تلفظ اولنور) (= ... „Neu)
[انكليز] .

Newa (ـُـَ ا خا مؤ) (inv.) (جغر) (روسيەده كائن
انهاردن) نوا نهرى .

Nibelung (ـُـُـَ ا م) (52) [Nebel] (قديم بورغونديا
قهرمانلرى سـلالەسى) ينبلونغ || die—en اسـكى آلمان
قهرمانلرى شعرى .

Nicht (ـَ حا) دكل، يوق|| دها قوتلى : —(gar) اصلا،
هيچ|| —mehr آرتق يتر،اولمز، يوق|| ?(haben Sie) Geld
پارەكز وارمى ؟ —viel چوق دكل ، چوق يوق || er reist
nicht mehr او آرتق سياحته چيقميەجق ، دوام ايتميەجك ||
so wird es geschehen und—anders آنجق، بويله اولەجق،
بشقه درلو دكل || Nicht (شمدى غيرمستعمل) اولەرق =
Nichts || zu Nicht(e)machen يوق، محو ايتمك ، خراب ،
برباد وپريشان ايتمك || zu Nichte werden محو وپريشان ،
هلاك اولمق؛ بوشه چيقمق، برشيئه يارامامق .

Nicht,... (ـٌ...) Christ — (ا م) خرستیانك غیری، خرستیان اولمیان || achtung — (ا مؤ) اعتبار ایتمامه || —ab(e)lig (ص) اصالت رسمیه‌سی اولمیان .

Nichte (ـٌ ا مؤ) (53) [فلمنکیجه nicht = قدیم آلمانجه nift] عموجه، دایی، خاله، تیزه زاده || حفیده .

Nichtig (ـٌ ص) (21) [nicht] بوش، بیهوده، عبث، اصل واساسسز اولان || قیمتسز، دکرسز، اهمیتسز، صاچمه || بقا ودوامی آز ویا هیچ اولمیان، فانی || etwas null und —machen برشیئی محو ویرباد، افنا ایتمك || ابطال وازاله ایتمك؛ هیچ برشیئه یاراتمامق .

Nichts (ـٌ ضمیرغیرمعین) (اکثریا بیوك یازیلور) هیچ (برشی) — um—und wieder هیچ، بوش بوشنه، بلاسبب، هیچ برشی ایچون || zu—werden بوشه چیقمق، هیچ برشی اولمامق || es wird—daraus بونك صوکی چیقماز، بو برشیئه بکزه‌میه‌جك || Das ist—für mich بو بکا کلز، بن استمام اوفی، بو نم ایشیمه کلز، بکا یاراماز || Da! — اوندن قالدی! آرتق یوق! بتدی! da ist so viel wie — بوهیچ کبی، هیچ دیمکدر || desto weniger — مع هذا، مع مافیه، بونکله برابر || davon — آرتق اوندن بحث ایتمیه‌لم || (الا) (*inv.*) هیچ برشی، بیهوده، عبث، بوش، معناسز، اهمیتسز شی، یالکز برکورینیش، کوسترشدن عبارت اولان || اوفق تفك شی .

Nichts,... (ـٌ...) —nutz = (ص) : —nutzig = (ص) || (ام) یرامز، اوصلو طورمز، دنسز .

Nick (ـٌ ا م) (38) باشك اکمه‌سی .

Nick-haut (ـٌ ا مؤ) = Blinz-haut .

Nickel (ـٌ ام) a. (40) (Nikolaus ك صورت تصغیریه‌سی) قولاسی (کذا (ا لا) بر اوکبك صورت تحقیریه‌ده ذکر ویادی ضمننده مستعملدر) || کذا (ا لا وامؤ) کوتوقاری || الا (ا م) (*sans pl.*) (معد) نیکل معدنی || (آلمانیاده بش، اون فنیکلك پاره) نیکل پاره .

Nicken (ـٌ فعلا+) a. (21) [قدیم آلمانجه nicchan || neigen معناسیله مترادف] (ذیروح حقنده) بالالتزام باشی اکمك || باشله سلاملامق، (اشارت مقامنده) باشی ایله اشارت ایتمك || (بلا اختیار، یورغونلقدن) باشی اکمك، دوشورمك، اویومق || (غیرذیروح حقنده) صاللانمق || (فعمتع) —(den Kopf) باشی آشاغی‌یه اکمك || (ا لا) b. (40) (*sans pl.*) باشی اکمه، باشیله اشارت ایتمه .

Nie (ـ حا) اصلا، هیچ (بروقتده) || — und nimmer (mehr) اصلا وقطعاً، بردها‌ی اه اسیرکه‌سون .

Nieder (ـٌ ص) (21) [قدیم آلمانجه nid ،ro] آشاغی || ein Niederer (اسم اوله‌رق) || آشاغی، صویسز، عادی || عوام طاقمندن بری || (حا) آشاغی، آشاغی یه || —mit den Verräthern! خائنلر جزالرینی کورملی! اعدام اولنملی!

Nieder,... (ـٌ...) [حا nieder] —blicken (فعلا+) آشاغی یه عطف نظر ایتمك، باقمق || —klopfen (فعمتع) اوره اوره آشاغی ایندیرمك || (فعمتع) آلت ایتمك، غلبه چالمق || —brennen (فعلا—) یانمق، یاقوب کول اولمق، محو اولمق (اوحقنده) یانغین ایله یاتوب صاورولمق، یاتوب بیتمك، خاك ایله یکسان اولمق || (فعمتع) کول ایتمك، خاك ایله یکسان ایتمك || —brücken (فعمتع) تضییق ایتمك، ازمك || (تجا) —(die Preise) فیئاتی ایندیرمك، تنزیل ایتمك || (مجا) زیاده متأثر ایتمك || —hauen (فعمتع) بالطه ایله اوروب دوشورمك || (انسان حقنده) قتل ایتمك || —knie-en (فعلا—) و sich—knieen (فعمطا) = knieen || —lage (ا مؤ) دیپوزیتو ایتمه || ایدلمش اولان شی || (تجا) ده‌پو، ده‌پوزیتو محلی || قومیسیونخانه || (ع) (مغلوب ایدلمش بر اردونك حالی) مغلوبیت، هزیمت || —lassen (فعمتع) ایندیرمك، آشاغی قویو ویرمك، صالیویرمك || —sich (فعمطا) ایتمك، دوشمك، آچالمق || اوتورمق || اسکان ایتمك، تمکن ایتمك || —reiten (فعمتع) حیوانانك آیاقلری آلتنه آلمق، حیوانك آیاقلری آلتنده تلف ایتمك || —schlagen (فعلا—) یاتداداق یره دوشمك || (فعمتع) die Augen—schlagen کوزلرینی یره دیکمك، یره باقمق || —(Bäume) (آغاجلری) کسوب دویرمك || —(einen Ochsen) (بر اوکوزی) طوپوزله اولدیرمك، تپه‌لمك || (Wallungen des Blutes)—schlagen تسکین ایتمك، حدتك اوکنی آلمق، یاتیشدیرمق || برطرف ایتمك، کسمك || Jemand— برینی چوکرتمك، پك متأثر ایتمك، بتورمك، بوزمق || —schlucken (فعمتع) یوتمق || —setzen (فعمتع) و —sich (فعمطا) یره قومق، آشاغی براقمق، برشیئی بریره اوطورتمق، sich—setzen اوطورمق || (قوش حقنده کذلك) برداله اوطورمق، قونمق || (تبا) (ایلرو صره‌لردن بری آیاغه قالقوب کیروده‌کیلرك اوکنی قپادیغی وقت) ! (آشاغی) —setzen ! اوطورك || —sinken (فعلا—) آغر آغر آشاغی اینمك، اوطورمق || im Wasser (صودروننده) باتمق، طالمق، دیبنه اوطورمق || —sitzen (فعلا±) اوطورمق || (فعمتع) برشیئك اوزرینه اوطوروب قیرمق، ازمك || —stechen (فعمتع) Jemand— برینی قلنج وامثالی ایله اوروب یره سرمك، دوشورمك || —stoßen (فعمتع) دویرمك || = —stechen || (فعلا—) auf etwas—stoßen برشی اوزرینه، اوستنه آتیلمق .

Nieder,... (ـٌ...) [ص nieder] —alpe (ا مؤ) آشاغی آلپ (طاغلری) || —land (ا لا) آشاغی بصیق اراضی || (فلنك) || —stämmig (ص) قیصه صاپلی || —trächtig (ص) آلچق، دنی، بدنام، رسوای، رذیل، ملعون || Das ist eine—trächtige Geschichte بو ایش جنایت برشیئه بکزه‌یور || —wärts (حا) آشاغی طوغری، آشاغی طوغری اینرکن || —deutsch (ص) آشاغی، قبا آلمانجه || —Rhein (ا م) رن سفلا .

Niederung (ـٌ ا مؤ) (49) آلچق، چقور اراضی .

Niedlich (ـٌ ص) (34) خوش، ظریف، کوزل، لطیف، دلربا، نظربا .

Niedrig (ـٌ ص) (21) [ص nieder] آلچق، بصیق || mit dem Kopfe—liegen باشی آلچق اوله‌رق یاتمق || —er hängen, stellen دها آشاغی‌یه آصمق، قومق، وضع ایتمك || (تجا) —e Preise دوشکون، آشاغی، اهون، معتدل فیئاتلر || (موسیق) einen Ton—er singen بر پرده‌یی دها آلچق، پس برصدا ایله تغنی ایتمك || (درجه واعتبار جهتیله) آشاغی، دون، عوامدن اولان || (اسم اوله‌رق) ein Niedriger آشاغی، عادی صنفدن اولان برکیمسه .

Ni-elli(e)ren (ـٌـٌـٌ فعمتع) a. (21) [فر] (صنع) آلتون ایشلرنده: صوات الشلمك، صواللق || اویمه‌لی ایش یاپمق.

Ni-ello (ـَـ ـَـ ا لا) (56) [ايتا] (صنع) (قيومجيلقده) اوعه‌لى ايش يابمه || اوعه‌لى ايش .

Niemals (ـَـ ـَـ حا) nie = .

Niemand (ـَـ ضميرغيرمعين) [قديم آلمانجه nêoman] (هيچ بر) كمسه || هيچ برآدم .

Niemen (ـَـ صورت تلفظى : nyê-'mĕne ا خا م) b. (40) (جغر) نيه‌من‌نهرى .

Niere (ـَـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه nioro ا م] (تشر) بوبرك، كايه || (مجا) Das geht mir an die – n بو نم جكركاهمه كچيور، جكرمك باشى صيزلاتيور || (معد) معدنياتك بوبرك شكلنده چيقان پارچه‌سى .

Nieren„... (ـَـ ...) —braten (ا م) بوبرك قيزارتمه‌سى || —kartoffel (ام) قرمزى واوزونجه پاتاتس || —leiden (ا لا) (علم‌امراض) بوبرك خسته‌لغى، الم‌الكليه .

Nies„... (ـَـ ...) —kraut (ا لا) (نبا) آقصيريق اوتى || —wurz (ا مؤ) خربق، حويله اوتى (كه طبده مسهل اولەرق استعمال اولنديغى كبى وقتيله جنته دوا عد اولنمش ايدى) .

Niesen (ـَـ فع لا+) b. (21) (زمان حالك ايكنجى واوچنجى شخصلرى اكثريا : nießt) آقصيرمق .

Nieß„... (ـَـ ...) [غيرمستعمل اولان genießen=nießen] —brauch (ا م) (بشقه‌سنك تصرفنده بولنان برملكك حاصلاتنى آلمق حق) تمتع، استنفاع .

Niet (ـَـ ا لا) (38) نعل چيويسنك بوكلش اوجى || ايكى طرفى باشلى چيوى || پرچين .

Niete (ـَـ ا مؤ) (53) [قلمنكجه niet = Nichts] پيانقوده : بوش بيلت، بوش پيانقونومرو، زيفوس .

Nieten (ـَـ فع متع) b. (21) (صنع) [Niet] (einen Nagel)— برچيوى يى پرچينلك .

Nigriti-en (ـَـ (ـَـ) tss ـَـ ا خا لا) b. (40) (جغر) آفريقاده‌نيغيرسيه‌ن قطعه‌سى (Sudan =) .

Nike (ـَـ ا مؤ) [روم] (53) (اسا) (مظفريت الهه‌سى) ويقتوار .

Nikolaus (ـَـ ا م) (inv.) (وافتيز اسمى) نيقولا(س)

Nikomachus (ـَـ h، ـَـ ا خا م) (36) (روم اسمى وعلى الخصوص „ آريستوتلس „ ك پدرى اسمى) نيقوماق، نيقوماخوس .

Nikotin (ـَـ ا لا) (38) (*sans pl.*) [Nicot ا خا] (كيميا) توتوندن چيقان برمادۀ سميه، نيقوتين، دخانيه .

Nil (ـَـ ا خا م) (56) ياخود (38) (جغر) مصرده جارى نيل نهرى، نيل مبارك .

Nil„... (ـَـ ...) —pferd (ا لا) (تا طبيع) نيل آتى، هيپوپوتام || —strom (ا م) = Nil .

Nilotisch (ـَـ صـ) (21) [Nil] نيله مخصوص .

Nimbus (ـَـ ا م) (36) [لاتينجه] (وسامليقده) نور دائره‌سى، هاله || (مجا) بركسه‌نك عند اه وياعند الناس درجۀ قدر واعتبارى .

Nimm (ـَـ) nehmen فعلنك صورت امريه‌سى .

Nimmer (ـَـ حا) [قديم آلمانجه niômêr = nicht mehr || nie =] هيچ بروقت، هيچ برصورتله، ابداً || (mehr) nun und— اصلا وقطعاً، ابداً، نه شمدى ونه ده صكره .

Nimmer„... (ـَـ ...) —wiedersehen (ا لا) ؛ auf—wiedersehen اه بردها (يوزنى) كوسترمسون ! (يوزنى) شيطانلر كورسون !

Nimmt، **Nimmst** (ـَـ) (nehmen فعلنك زمان حال ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Nimrod (ـَـ ا خا م) (56) ياخود (38) نمرود .

Nimwegen (ـَـ ا خا لا) b. (40) فلمنك شهرلرندن نيمغ .

Ninive(h) (ـ v ـَـ اخالا) (56) (جغر) قديمده آثوريلرك پاى تختى نينوا شهرى .

Niobium (ـَـ(ـَـ)ـَـ ا لا) (41) (*sans pl.*) [يكى لاتينجه] (كيميا) نيوبيوم .

Nipp (ـَـ ا م) (38) einen—thun بر يودوم ايچمك .

Nippen (ـَـ فع لا+ وفع متع) a. (21) [Nipp] يودوم يودوم ايچمك، آزار آزار يوتمق || (مجا) برشيئه سطحيه طوقونمق، تچمك، برآزيجيق ايليشمك || اوستون كورى تچمك، يالمق .

Nireus (ـَـ ا خا م) (*inv.*) (ترويادن اول الك كوزل روم) نيره .

Nirgend(s) (ـَـ) [قديم آلمانجه ni iowergin] (حا) هيچ برمحلده، هيچ بر يرده . wo(=)— (ـَـ)

Nische (ـَـ ا مؤ) (53) [فر] (معما) حجره || جنبه || اكثريا مجسم (وياغيرمجسم) رسملرك يرلشديرلملرينه مخصوص حجره، يووه .

Niß (ـَـ ا مؤ) (34) Nisse (ـَـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه niz = روجه ko'nis] (تا طبيع) (بيت يمورطه‌سى) سركه، ياوشاق .

Nissig (ـَـ صـ) (21) (كهله يمورطه‌سى طولو) سركه، ياوشاق ايچنده .

Nisten (ـَـ فع لا+ وفع مطا) b. (21) [قديم آلمانجه nistan ein Nest machen] يووه‌يابمق، قورمق || صوقولمق .

Nitrat (ـَـ ا لا) (38) [روم] (كيميا) حامض آزوت يعنى كهرچله ايله براساسدن مركب ملح، آزوتيت .

Nitro„... (ـَـ ...) [Salpe'ter=Ni'trum] (كيميا) —gen (صورت تلفظى ...ghĕne) || كهرچله، آزوتات دوپوتاس (ا لا) = Stick-stoff .

Nivelli(e)r„... (-vـَـ lî're ...) —instrument (الا) تسويه آلتى .

Nix (ـَـ ا م) (38) [قديم آلمانجه Nihbus] ، —e (ـَـ ا مؤ) (53) صو پريسى .

Nizza (ـَـ ا خا م) (56) (جغر) مقدما ساردنيا حكومتنه تابع اولوب اليوم فرانسه‌يه تابع نيس شهرى .

Nizzarde (ـَـ ا م) (52) نيس شهرى ساكنلرندن اولان كمسه .

No (تجارتده : Nu'mero و netto كله‌لرينك اختصار ايدلمش صورتى .

Noah (ـَ ا خا م) (56) [عبرانيجـه Ruhe] حضرت نوح عليه السلام .

Nobel (ـَ ص) (21) (nobles ، noble nobler اسم تفضيلی nobler ومبالغه صورتی : nobelst) كبار، اصيل، نجيب.

Noch (ـُ حا) [قديم آلمانجه noh] دها || —Sie find دها immer krank? خسته‌لكز حالا ؟ خسته‌ميسكز ؟ دها حالا ، دها دوام ايديورمی ؟ || —er kommt اودها كلير ، دها كلير او ، اودها كله بيلير || —vor Tages=Anbruch دها صباح اولمازدن اورته‌لق ، آغرمزدن اول ، ايركندن || Das fehlte— اشته بر(ده) بو اكسيك ايدی || —oben,,(dr)ein فضله اولەرق || —dazu بردە، بوندنبشقه، wäre er—so reich دها بونك يوزمثلی زنكين اولسەدە (بيله) || (حر ربط) نه... نه ده . . .) wir sind weder reich—arm برنه زنكينز ونه‌ده فقرايز .

Noch,,... (ـَ...) —mal (حا) (بردفعه ، كره) دها || —mals (حا) دها بركره ، بركره دها .

Nock (ـُ ا لا) (38) (بحر) ، —e (ـُ ا مؤ) (53) einer Raa كمی سرنی اوجی .

Nokturno (ـَـُ ا لا) (56) [ايتا] (موسيقی) حزين وشكايت آميز مقام .

Nola (ـُ ا خا لا) (56) ايتاليادە كائن نول شهری .

No'ens volens (ـُ v ـ ـُ حا) [تام لاتينجـه] استر استمز .

Noli me tangere (ـُـُـُـُ ا لا) [تام لاتينجـه] برنوع‌شير پنجه،لاتمسنی،طوقونمه بكا || كذا (نبا) (طوقوندلديغی وقت صولان چيچك) كوسمه ، ايلجتمه پنی .

Nomade (ـُـَ ا م) (52) [روم] بدوی (نيم مدنی نيم وحشی) ، خيمه نشين ، كوچبه .

Nomenklatur (ـَـُ ا مؤ) (49) [لاتينجـه] = Namen=verzeichniß فهرست .

Nominalist (ـُـُـَ ا م) (51) [لاتينجـه] (فلسفه‌ده Reali'st ك مقابلی) .

Nominalismus تسميه اولنان فلسفهٔ سفسطيه طريقنه سالك ، تابع كمسه .

None (ـُـَ ا مؤ) (53) [لاتينجه] كليساده اوقونان دعالردن بری || قديم روماليلر تقويملرنده بعض آيلرك سكزنجی كونلری.

Nonius (ـُ)(ـُ) ـَ ا م) (36) (هيئه وطبو) تعيين درجاته مخصوص آلت .

Nonne (ـُ ا مؤ) (53) زاهده || راهبه ، قلوغريا ، سور، تاركهٔ دنيا || (تا طبيعه) قوردلری چام اورمانلرنده يشايان كابك نوعی || بحری تعبير اولنان اوردك نوعی .

Non-plus-ultra (ـُـُـُ ا لا) مفردی (26) ، جمعی (36) [لاتينجه] اوته‌سی يوق ، صوك درجه ، نهايت درجه ، اك بيوك ، اك اعلا ، اك برنجی .

Noppe (ـُ امؤ) (53) [قبا آلمانجه] (طوقومه‌جيلقده) چوقه‌ده حصوله كلان دوكوم .

Nord (ـُ ا م) (38) [قديم آلمانجه nord : die Gegend] شمال، شمال طرفی، يلدز، كذا (ا م) Norden [meerwärts (40) b. [قديم آلمانجـه nordan اولوب nord كلمه‌سندن مأخوذدر] .

Nord,,... (ـُ...) —arme'e (ا مؤ) شمال اوردوسی || —wärts (حا) شماله طوغری ، شمال طرفنـده || —pol (ا م) قطب شمالی || —licht (ا لا) و —schein (ا م) فجرشمالی || —west=wind —شمال‌غربی روزكاری || —Ame'rika (ا لا) شمالی آمريقا ، آمريقای شمالی || —Deutschland (ا لا) شمالی آلمانيا || —kap (ا لا) شمال بورنی || —see (ا مؤ) شمال دكزی .

Norden (ـُ ا م) (مرا) (Nord. ‎.

Nördlich (ـُ ص) (24) [Nord] شمالاً، شمالده، شمالنده واقع ، كائن .

Nörgelei (ـُـَـُ ا مؤ) (49) ، nörgeln (ـُ فع لا+) a. (21) [قبا آلمانجه] = Nergelei ,nergeln .

Norm (ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجه] قاعده ، طرز ، مودل || دستور (العمل) .

Normal (ـَـُ ص) (21) [لاتينجه] مرتب ، منتظم، مقنن، قاعده واصولنه موافق‌حال وصورتده بولنان .

Normandie (nöre-mäue-di' ا خا مؤ) (49) (جغر) نورمانديا .

Normann (ـَـُ ا م) (51) يـاخـود (25) Normanne (ـَـَـُ ا م) (52) Normannin (ـُـُـُ ا مؤ) (50) فرانسه‌نك نورمانديا ايالتندن اولان اركك ، قادين، نورمانديالی .

Norwegen (ـُـُ ا خا لا) (40) b. [قديم نورد لسانجه nord و vëgr [Weg Land نوروچيا .

Nörz (ـُ ا م) (38) (تا طبيه) Nerz= .

Nößel ، **Nösel** ايكيسيده : (ـُـَ) ، Nössel (ـُـَ) (ا لا (ا م) a. (40) مايعاته مخصوص اسكی بر اولچی .

Nota (ـُـُ ا مؤ) (مفردی (inv.) جمعی —s) [لاتينجه] (تجا) قيصه ، مختصر حساب پوصله‌سی، نوت|| صورت امريه اوله‌رق: nota bene ! بوكا ايو دقت ايت! ايديكز ! || نوت .

Notabel (ـُـُـُ ا م) (21) [لاتينجه] برجاعت ووياهيئتك ايلروكلنی، اشراف واعيانندن اولانی|| (ا م) c. (42) اهميت ، خاطری صاييلير حالده اولمقلق .

Notabene (ـُـُـُـُ ا لا) (56) (صورت مختصره‌سی : N . B . وياخود N . B.) (شوراسی‌ده اوتوتماملی ! شوكاده دقت ايتملی. برينه) تنبيه (!) || حاشيه ، دركنار .

Notabilität (ـُـُـُـُـُ ا مؤ) (49) (sans pl.) [لاتينجه] كليت ، جسامت ؛ اهميت ؛ خاطری صاييلان || —en (جمع) ايلروكلنلر ، اعيان واشراف .

Notar (ـُـُ ا م) (38) [لاتينجه] (اوروپاده) مقاولات، سندات وسائره نك تحرير وترتيب وحفظی وظيفه‌سيله موظف وكيل عمومی ، مقاولات محرری .

Note (ـُـُ امؤ) (53) [لاتينجه] نوطه، اشارت، علامت، خاطرده قالمق اوزره دفتركتاب وامثالنه قيـد ايديلان شی || نوطه‌دفتری|| حاشيه ،هامش|| تقرير، بياننامه|| موسيقی‌اشارتی، نوطه || (تجا) بانقه قائمه‌سی (Bank= note ==) .

Noten,,... (ـُـُ...) —mappe (ا مؤ) موسيقی‌نوطه‌سی، جلبندی، جزؤدانی|| —pult (ا لا) موسيقی نوطه‌سی رحله‌سی|| —schlüssel (ا م) موسيقی نوطه‌لرينك باش‌طرفلرنده اولان آناختار (اشارتی) .

Not(h) (ـَ ا مؤ) ㉟ (جمى نادر) احتياج ، لزوم ، ضرورت‖(وياخود: an Mann ist) wenn—am Mann geht ايش باشه دوشمه ، غيرت دايى‌يه دوشمه ‖ زحمت ، مشقت ؛ الم وكدر ؛ ضرورت ، يوقسوللق ، يوقسزلق ؛ سفالت ، ضجرت‖ انديشه ، زياده صيقينتى ، عذاب ، عقوبت ‖ بيوك تهلكه ‖ يه‌جك وايچه‌جك يوقسوزلغى‖ in—gerathen دوچارسفالت وضرورت اولمق‖(ضرمثلا) Freunde in der—geh'n hundert انسانك وارلغنده دوستى چوق يوقلغنده (هيچ) auf ein Loth يوقدر، پك آزدر‖ —schwere (علم امراض) صرعه خسته‌لغى‖ شتم اولمرق : (كذا : (schwere—noch einmal!) هاى اه بلاسى ويرسون ! ‖ (صفت ويا حال اوله‌رق دخى استعمال اولنه بيلوب بوحالده اكثريا كوچك يازيلور) mir ist etwas (nötig) — بكا برشى لازم ، يم برشيئه احتياجم وار ‖ ich habe— (es wird mir schwer) Alles unterzubringen بونك هپسنى يرلشديرمك ، اسكان ايتمك ، بكا پك كوچ اوله‌جق ، كليور ، پايه‌ميه‌جغم كبى ، زور ايله آنجق يرلشديره بيلورسه‌م بلكه‖ —ihm thut es اوصيقشمش ،طيشارى چيقمق استيور ، چيقه‌جق ، آياق يولنه كيده‌جك ‖ —mit Mühe und آنجه (آنجق) ، كوچ حال ايله ، كوچ بلا .

Not(h),... (ـَـ...) —fall (ا م) حال ضرورت ، وقت احتياج ‖ —flagge (ا مؤ) (بحر) تهلكه ، قضاى بحرى بايراغى ، امداد بايراغى ‖ —jahr (ا لا) قحطلق سنه‌سى ‖ —achse (ا مؤ) احتياط دينكيلى‖ —brücke (ا مؤ) موقت كوپرى‖ —drang (ا م) احتياج مبرم ‖ —durft (ا مؤ) لازم اولمقلق ولازم اولان شى ‖ احتياج ، ضرورت ، seine —durft verrichten طيشارى، آياق‌يولنه‌چيقمق،دفع حاجت ايتمك ‖ —feuer (ا لا) باصقين ، امداد آتشى ‖ —nagel (ا م) احتياط چيويسى ؛ ايجابى حالنده قوللانيلان پلان ، ايديلان تدبير ؛ وقت قزانمق اوزره اورته‌يه سوريلان شى ، كسه ‖ —schrei (ا م) امداد باغرمسى ، آلارم ، ياردمه چاغيرمه ‖ —wendig (ص) لازم، الزم،لزومى كوريلان ، die nothwendigsten Bedürfnisse ‖ احتياج كوستريلان اك زياده لازم اولان،احتياج مس ايدن شيلر، حوائج ضروريه ؛ ضرورى اولان، يابلسى، آلنمسى ايجاب ايدن، اجتناب اولنه‌ميان‖ —zucht (ا مؤ) زورله ، شدت كوسترمه ‖ —züchtigen (فع متع) ein (Frauenzimmer) —züchtigen برقارى يه جبراً فعل شنيع اجرا ايتمك ، هتك عرض ايتمك .

Nöt(h)ig (ـَ ص) ㉑ [Not(h)] لازم‖ —es wird لازم اوله‌جق ، اقتضا ايده‌جك ‖ es nicht für—sein halten zu... لزوم كورمامك ،كوسترمامك ، صرف نظر ايتمك‖ —ich habe etwas بكا برشى لازم ‖ das Nötige (ا لا) لازم اولان ، ايجاب ايدن .

Nöt(h)igen (ـَـ فع متع) ㉑ a. [nöt(h)ig] برينى برشيئى يابمغه اجبار ايتمك، مجبور ايتمك ‖ Jemand—etwas zu thun (برينه رجا ايله برشيئى قبول ايتديرمك ، ترويجى يولنه كيدرمك) دعوت ايتمك ، رجا ايتمك ‖ lassen Sie sich —nicht, greifen Sie zu ‖ بيوروك ديمكه حاجت براقميكز sich lange—lassen چوق رجا ايتديرمك، كنديتى نازه‌چكمك، نازلانمق .

Noti(e)ren (ـَـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] —etwas برشيئى قيد ايتمك ، ضبط ايتمك، نوطه‌سنى طوتمق، اشارت ايتمك‖ بلله‌مك ، خاطرنده طوتمق .

Notifizi(e)ren (ـَـَـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] Jemandem etwas— برينه برشى اخبار وتبليغ ايتمك ، اخطار ايتمك .

Notiz (ـَـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] von etwas—nehmen برشى حقنده اخذ معلومات ايتمك، برشيئه دقت ايتمك ، قولاغنه كوپه ايتمك ‖ (قيصه وتحريرى) تنبيه واخطارنامه ، تقرير ، بياننامه .

Notiz(en),,Buch (ـَ ـ(ـ)ـَ ا لا) ㉕ [لاتينجه آلمانجه] نوطه (كتابى) ، جب دفترى .

Notorisch (ـَ ص) ㉑ معروف ، متواتر ، عيان ، ظاهر ، معلوم .

Novara (ـَ ـ v ا خا لا) ㊻ (جغر) ايتاليا شهرلرندن ناوارا .

Novelle (ـَ ـ v ا مؤ) ㊸ [لاتينجه ايتاليانجه] قيصه رومان، حكايه ، قصه، اطرافليجه حوادث‖ ذيلاً يازيلان قانون، نظامنامه ، ويا ماده‌سى‖ روما قيصرلرندن ايكنجى تئودوزيوس وژوستينيه‌ن طرفلرندن وضع ايديلان قانونلر .

November (ـَ ـ v ا م) a. ㊵ [لاتينجه] تشرين ثانى (آيى) .

Novität (ـَ ـ v ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (تيا) يكى اوينانه‌جق ، ايلك دفعه اويناتيلان تياترو اويونلرى ‖ يكى چيقان كتابلر .

Noviz (ـَ ـ v ا م) ㊿، —e (ـَ ـ v ـ ا م) ㊷ راهب شاكردى ، چوخ ‖ عجمى، مبتدى، شميك .

Nowgorod (ـَ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) روسيه‌شهرلرندن نووغوروود .

Nr(o) (Numero) كلمه‌سنك صورت مختصره‌سى .

Nu (ـَ حرند) (عو) nun = Nu ‖ (ا لا) (ا م) im Nu (*inv.*) آن واحدده .

Nubi-en (ـ(ـ)ـَ ا خا لا) ㊻ (جغر) آفريقاده نوبه حكومتى .

Nüchtern (ـَ ص) ㉑ آچ قارنته، بوش‌معده ايله‖ آييق(trunken ك مقابلى اوله‌رق)—machen آييلتمق كذا (مجا) ‖ (مجا) برينك سوينجنى كيدرمك ، فتور كتيرمك ‖ (يه‌جك وايچه‌جكده امساكلى) ممسك ‖ عقللى ‖ عقله موافق‖ (مجا) هركونكى كبى ، يكرنك ، يكطرز، طاتسز‖ وحشى كسه ، (حدودى دائره‌سنده) صوقولغان اولميان كمسه ‖ (عباره حقنده) يوان ؛ (يمك حقنده) طاتسز ، يوان .

Nücke (ـَ ا مؤ) ㊸ [قبا آلمانجه] (عمو) Mucke ‖ كيزلى حيله وخيانتكارلق، مرائيلك ؛ صمان آلتندن صو يوريتمه .

Nudel (ـَ ا مؤ) ㊸ (آشجيلقده) —n (جمع) شعريه، قالبله دوكلش يلدز، آرپه ويا انجه شعريه ‖—italienische (ايتاليا شعريه‌سى) ، مقارنه ‖ —n (Faden,,) انجه تل شعريه ‖ پيليچ ، قوش وامثالى‌خورله بسلمكه مخصوص خمور .

Nudel,,... (ـَـ...) —gries (ا لا) ايرمك .

Nudeln (ـَ فع متع) a. ㉑ [Nudel] پيليچ ، قوش وامثالى خورله بسلمك ‖ (مجا) يه‌جك ايچه‌جكله شيشرمك . طيقشديرمق، چوق يديرمك .

Nudität (ـُــ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] چيلاقلق =
Nackt-heit .

Null (ـُ ص) (*inv.*) [لاتينجه] هيچ || für—und
nichtig erklären حكمسز، اعتبارسز، مفسوخ اولديغني اعلان
ايتمك ؛ بر ايشه يراماز ، اهليتسز ديمك .

Null (ـُ ا مؤ) ㊾ وبعضاً e— (ـُ ا مؤ) [ايتاليانجه
nullo] ㊾ (حسابده) صفر || (مجا) —er ist eine wahre
اوصولده صفردر ، هيجدر ، ذكرسز بر آدمدر ، صفر كبيدر ||
Niete = .

Numerale (ـُـُـ ا لا) ㊾ جمع (lia ... [لاتينجه]
صفت عدديه .

Numeri (ـُـُـ جمع م) ㊾ حضرت موسانك دردنجى كتابى .

Numeri(e)ren (ـُـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتينجه]
تعداد ايتمك || برصايله اشارت ايتمك ، نومرولمق ، نومروسى
آتمق ، نومرو آتمق .

Numerisch (ـُـُـ ص) ㉑ [لاتينجه] عدده ، رقمه
متعلق ، عائد ، عدديه ، عددى .

Numero (ـُـُـ و ـُـُ) = Nummer .

Numerus (ـُـُـ ا م) ㊱ ياخود ㊼ [لاتينجه] صايى ،
عدد ، مقدار .

Numismatik (ـُـُـ امؤ) ㊾ [روسجه لاتينجه]
Münz-kunde = .

Nummer (ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه nu'merus] نومرو
(كذا پيانقو وتجارتده) ، موقع ودرجه يى كوستررر رقم ||
(ع) die erste— haben برنومرولى نوبتجى اولمق || (مجا)
(عمو) Sicher — قپو آلتى ، موقت حبسخانه .

Nun (ـُ حال وحرف عاطف) [قديم آلمانجه nû =]
روجه [jetzt nyn = jetzt || erst gestand er— شمدى
اعتراف ايتدى (آرتق) || von—an فيما بعد ، بوندنبويله ،
شمدنصكره || اووقتدنبرو ، اوكون بوكوندر || بوندنصكره ،
امدى ، اشته || Das gestehe ich ,— اى آرتق بن بونى
اعتراف ايدرم ، آرتق اقرار ايتدم ، واه بوكا ديه جكقالمدى ||
er mag—kommen oder nicht (آرتق) او استركلسون
استركلسون || (حراقله سؤال ايدرك) ?— اى نه وار ؟ نصل
اولدى بقالم ؟ اى نصل ؟ نه يايدك ؟ || ?und— اى صكره ؟ ||
(برشيئك وقوعنى تعجيل ايتمك اوزره حرف ندا مقامنده)
!los— اى هايدى بقالم ! هايدى ! !gut— اى آرتق
يتر ! يتر آرتق ! پكى ! || (اخطار ايتمك ، وقتقزانمق وتسكين
شدت ايتمك اوزره) !— اى يواش ! (اى) آرتق ! باق !
اشته ! شمدى ! يواش ! عجله يوق ! يواش ! || (حرعا) —Du
mich kennst سن آرتق بنى طانيديغندن اشته سن آرتق بنى
طانيدك .

Nun (ـُ ا خا لا) ㊱ (جغر) ماروقده نون برونى .

Nun,,... (ـُ ...) —mehr (حا وحرعا) شمدى ، بوندنبويله .

Nuntiatur (ـُ ـ (ـُ) iss ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] پاپا
سفارتى ، پاپا سفارتنك صفت ومأموريتى .

Nur (ـُ حا) [قديم آلمانجه newâre] =(wenn es)
nicht wäre] ich habe — Freunde an diesem Orte نم
بوراده (بوموقعده ، كويده) برچوق دوستم واردر ، نم بوراده

دوستدن بشقه برشيئم يوقدر || ich habe Freunde—an
diesem Orte نم دوستم يالكز بوراده (بوموقعده ، كويده)
واردر || noch—دها آنجق || —eine Tochter? يالكز برقزيمى ؟
يالكز بركريمه مى ؟ || nicht—...sondern يالكز ... دكل بلكه ||
mit—wenig Ausnahmen (يالكز) غايت جزئى براستثنا ايله ||
wäre ich—an seiner Stelle آه يالكز اونك يرنده اولمسى
استردم ، اكر بن بر اونك يرنده اولسه ايدم ، اونك يرنده بن
اولمليمده باق || er mag—gehen (رخصت ، مساعده اولەرق)
وارسون كيتسون ! zu!— كسمه ! دوام ايت ! طورمه ! ||
(بر امر ويا تهديدى قوتلنديرمك ايچون) !—'geh هايدىده !
يورو ! هايدندى !

Nürnberg (ـُ ا خا لا) ㊱ (جغر) باويرا شهرلرندن
نورنبرغ .

Nuseln (ـُ فعـ لا +) a. ㉑ (عو) قيچينى قملداتمامق ،
ميز ميزلانمق || (ـُ) = näseln .

Nuß (ـُ ا مؤ) (مفردى .*inv*) جمعى ㉜ ؛ غلط اولەرق
اوستراياده Nüssen) جويز || (نبا) = Hasel-nuß || (مجا)
Das ist nicht eine(taube وياخود : hohle)—werth بو
ايكى پاره بيله ايتمز || harte— كوج شى ، دميردن لبلبى ||
(معدنجيلكده) يموشاق طوبراقده چيقان قاتى وجويز شكلنده
اولان جسم .

Nuß,,... (ـُ ...) —baum (ا م) (نبا) جويزآغاجى ||
—knacker (ا م) جويز قيراجغى || (عمو) aller—knacker
--schale (ا مؤ) جويز قبوغى . || Knaster-bart=

Nüster (ـُ ا مؤ) ㊸ اكثريا جمع اولەرق n— صورتنده
مستعملدر حيوانك بورون دليكلرى ، باخصوص باركيرك .

Nuthe (ـُ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه nuot] (صنعـ)
برتخته ويا معدن اوزرينه آچيلان يووه ، اويوق .

Nutschen (ـُ فعـ لا + وفعـ متعـ) = lutschen .

Nutz (ـُ) [قديم آلمانجه nuot] ، كذا nütz (ص) فائده ،
منفعت || —Das ist zu Nichts بوهيچ برشيئه يراماز ، بونك
برشيئه فائده سى يوقدر .

Nutz,,... (ـُ ...) —bäume (جمع م) انشا آتده
وطوغراماجيلقده مستعمل آغاجلر || los— (ص) فائده سز ،
بيهوده ، عبث || nießen — (فعـ متعـ) برشيدن انتفاع ،
فائده لنمك ، استفاده ايتمك || (سوء استعمال ايله) ايشنه باقمق ،
اويدرمق ، چيرپمق .

Nutzen (ـُ ا م) b. ㊵ (جمعى نادر) فائده ليلك ، فائده ،
قزانج ، تمتع ، كار ، محصول ، ثمره || محسنات || —mit 30°/₀
(verkaufen) يوزده اوتوز كار ايله تمتع ايله صاتمق .

Nutzen ، nützen ايكيسيده (ـُ فعـ لا +) c. ㉑
—etwas zu برشيئه يرامق || ?Das nützt wozu بونه يه يرار ؟
بونك نيه فائده سى وار ؟ || Nichts schadet und nützt Das
بونه برشيئه يارار ونه ده (برشيئه) مضرتى واردر ؛ طاوشان
ترسى كبى نه يايپشر نه قوقار || —Jemandem برينه فائده سى
اولمق ، محسناتى بولنمق || (فعـ متعـ) —etwas برشيدن استفاده
ايتمك ، استعمال ايتمك || er nutzt sein Gut jährlich auf
3000 Mark اوچفتلكندن سنوى ٣٠٠٠ مارق قزانور ،
آليور .

Nützlich (ـَـ ص) (24) [Nutz(en)] فائده‌لی ، محسناتی اولان ، قابل استفاده .

Nymphe (ـِ ا ـُ ا مؤ) (53) [روم] (اساطیر) اساطیر یونانیه‌ده اورمان، دکز، ومغاره‌لر آلهه‌سی‖کذا مجازی‌اوله‌رق شعرده کوزل قادین ‖ آچیق مشرب ، اویناق قاری .

O. (ـَ الا) (55) آلمانجه الفبانك اونبشنجی‌حرفی ودردنجی‌صدالی‌حرفیدر‖ مختصراً : .O = Ost ‖ O = Oxyge'n ‖ ! o (حرف ندا)سونج، حیرت،حسرت، رجا وسائره‌یی‌کوسترر: او! اوح! ای! آه! آمان!برآرزوبی‌کوسترر‌جمله‌لرده: o daß er bald käme! آه اوبرکلیویرسه ! آه آرتق‌او(شمدی) برکلیدی! انشاله یقینده کلیر،کلیویرر! ‖o ja! اوت! البته! طبیعی! شبهه‌سز!‖ ! o nein خیر! آمان افندم‌هیچ اولورمی ! اصلا! هیچ بروقتده ! یقمیا یوق! ‖ ! o weh ای! ایواه آمان! اوف ! آمان آمان! اوف آجیور، صیزلایور ، یانیور ! امان یاندی ! آجیدی ! ایواه ! یازیق ! واه واه ! کوردکمی برکره !

Ob (ـُ حر عا) [قدیم آلمانجه oba ، uba] عجبا ‖ als ob‖ ? عجبا ینه کلیرمیکه ob er wohl wieder kommt? (صانکه) er that , als ob er mich nicht sähe اوصانکه بنی کورمامش کبی اولدی ، یاپدی ، بنی کورمامزلکه کلدی ‖ (حا) نادراً = oben ‖ [قدیم آلمانجه oba] (حرجر) = über ‖ (جغر) اوته‌سی، اوته‌سنده،یوقاری (سنده) بالا .

Ob (ـُ ا خا لا) (56) (جغر) سبیریاده جاری انهاردن‌اوبی.

Ob-acht (ـَـ و ـَ امؤ) (49) Acht=[ob](*sans pl.*) مثلا : auf etwas—geben برشیئه دقت ایتمك ، اوزرینه حصر نظر دقت ایتمك ، مقیـد اولمق ، باقیویرمك ‖ etwas in—nehmen برشیئی تحت نظارت ، دقت وتقیدینه آلمق .

Ob-dach (ـَـ الا) (25) اکثر(*sans pl.*) [ob] ملجأ ، مسکن ، مأوی ، باشـی صوقه‌جق یر ‖ unter—bringen اسکان ایتمك ، برمحله یرلشدیرمك .

Ob-dach„ ... (ـَـ...) —los (ص) مسکن ومأواسی اولمیان ، اوطوره‌جق بریری بولنمیان .

Obdu'tion (ـَ (ـ) iss ـَـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (عد، طب) فتح میت ، سبب موتی آکلامق ایچون‌موتانك آچلمسی .

Obelisk (ـَـ ـَ ا م) (51) نادراً (38) [روم] دیکیلی، طاش.

Oben (ـَ حا) [قدیم‌آلمانجه o'b na] unten ك مقابلی) یوقاریده ، یوکسکده ‖ —nach یوقاری یه ‖ von - herab یوقاریدن آشاغی یه ‖ von—bis unten besehen یوقاریدن آشاغی‌یه قدر سوزمك ، کوزدن کچیرمك ‖ (مجا) Jemand von—herab ansehen برینه یوقاریدن آشاغی‌یه (تحقیر ایله) باقمق ‖ an auf der Liste— لیسته‌نك (تا) یوقاریسـنده ، باشطرفنـده ‖ (مجا) mir steht die ganze Wirthschaft bis hier— (آرتق تابوغازیمه قدرچیقدی) آرتق بن‌بوندن بیقدم اوصاندم، بوایشدن ارتق، اوصانج‌کلدی‖ (الا) .b (40) (*sans pl.*) یوقاریسی، اوست طرف .

Oben„ ... (ـَـ...) —erwähnt (ص) بالاده مذکور، مرقوم ‖ an— (حا) یوقاریده ، بالاده ، باشـنده ، تپه‌ده ‖ —aus —aus wollen :(حا) کوزی (پك) یوقاریده اولمق ‖ —d(a)rauf (حا) =auf— ‖ drein — (حا) (بوکا) ضمیمهً ، علاوهً ، فضله اوله‌رق‖ werf— (الا) (بحر) (eines Schiffes) برکمینك صودن یوقاری‌اولان‌قسمی.

Ober (ـَـ ص) (21) [قدیم آلمانجه o'bara] یوکسك ، عالی بیـوك ، یوقاری ‖ die-—en Klassen یوقاری صنفلر ، صنوف عالیه ‖ مبالغه صورتیله : st— برشیئك اك یوکسك درجه‌سنی اشغال‌ایدن‖(اسم‌لازم‌اوله‌رق) (24) das Obere: اقسام‌عالیه ، اك یوکسك قسم ‖ (اسم مذکر اوله‌رق) : der Obere رئیس ، اك نفوذلی ، اك بیوك ‖ Oberster (ا م) برنجی (رئیس) ‖ (آلمان اویون کاغدلرنده طاغلی ایله بجاق آره‌سنده اولان کاغد) یوك واله .

Ober„ ... (ـَـ...) —blatt (الا) برشیئك اوستنده‌کی، اوزرنده‌کی(اك) باشـنده‌کی کاغد ، یاپراق ‖ —hofprediger (ا م) برحکمدارك ، برنجی واعظی، باش واعظ ، باش پاپاس‖ امام اول ‖ —präsident (ا م) باش ناظر ، برنجی رئیس ‖ —steuermann (ام) (بحر) سردومن‖„—appellations Gericht (ا لا) (حقوق) (باش) برنجی، تمییز محکمه‌سی ، اك بیوك محکمهٔ تمییز ‖ —aufseher(in) (ا م ، ا مؤ) سرمبصر ، سرمبصره ‖ —befelshaber (ا م) (ع) باش قوماندان ‖ —bürgermeister (ا م) برنجی صنف بلدیه رئیسی ‖ —feldherr (ا م) (ع) سردار (اکرم) ، عموم باش قوماندان ‖ —fläche (ا مؤ) سطح بالا ‖ auf der Fläche des Wassers — صویك یوزنده ‖ —flächlich (ص) سطحی، اوستونکوری‖ برشیئك سطح بالاسنجه، اوست یوزینه متعلق‖ —halb (حرجر) [قدیم آلمانجه oberûnh ،lpa : obere Helfte] یوقاری ، یوقاریسنده ، قسم علیاسی ، قسم علیاسنده ‖ —hand (ا لا) الك اوستی ، ترسی ؛ (مجا) (برموقعك اهمیتلیسی ، تقدم) ال باشـیلق ، سرکرده‌لك ‖ —haupt (ا لا)رئیس ‖ —haut (ا مؤ) (تشر ، نبا) اوست دری‖ —jäger (ا م) سرآوجی ؛ (ع) آوجی‌ونشانجی‌طابورینه منسوب‌اونباشی‖ —kellner (ا م) سرخدمتجی،غارسون‌باشی‖ —körper (ام) وجودك قسم‌علیاسی‖ —lades=Gericht (الا) برولایتك‌محکمهٔ عالیسی، ولایت‌محکمه‌سی‖—lieutenant (ا م صورت تلفظی: leü'te-nänele) (ع) ملازم اول ‖ —stabs=Arzt (ا م) (ع) بیکباشی رتبه‌سنه‌معادل‌رتبه‌ده (وآلای دوقتوری مقامنـده) طبیب ‖ —Rhein (ا م) رن علیا .

Oberst (ـَـ ا م) (ع) میر آلای .

Oberst„ ... (ـَـ...) —inhaber (ا م) —eines Regimentes برآلایك فخری قوماندانی ‖ —lieutenant (ا م) (ع) قائممقام .

Ob-gleich (ـَـ حر عا) هرنقدر، واقعا، ... سه‌ده .

Ob-hut (ـَـ ا مؤ) محافظه ، وقایه ، سـتر وحمایه ‖ Jemand in seine—nehmen برینی تحت حمایه‌سنه آلمق

Objekt (ـَـ y ـَـ ا لا) [لاتينجه] ماده ، شئ، مقصد ، مبنى ومبحث عليه ، مرام || (غرا) --direʹktes مفعول صريح .

Objektiv„... (ـَـ y ـَـ f...) —glas (ا لا) دوربينك باقيلان شى طرفنده اولان جام، عدسهٔ مرئيه .

Ob-late (ـَـ ـَـ وـَـ- كذا جنوب ايالتلرنده ـَـ ـَـ امؤ) (55) [لاتينجه] قربان؛ خمورسز، خمورسز اكمك || كاغدحلواسى|| مكتوب وساڅره يابشديرمغه مخصوص (كاغد حلواسى رنك وشكلنده) پول .

Ob-liegen (ـَـ ـَـ فعـ لا+) f. (20) اكثريا (*sép*) برشيئه چاليشمق — (den Künsten und Wissenschaften) علوم وصنايعه حصر وجود ايتمك || Das liegt mir ob بو بكا عائددر ، بو بنم وظيفه‌مدر ، بو بكا دوشر .

Ob-ligatorisch (ـَـ ـَـ ـَـ ـَـ صـ) (21) مجبورى ، لازم ، واجب الاجرا (fakultatiʹv ك مقابلى) .

Obligo (-- ـَـ ا لا) (56) [ايتا] (تجا) تعهد، وعد || كفالت ، تأمينات || مخير .

Ob-longum (ـَـ ـَـ ا لا) (58) [لاتينجه] (ريا) مستطيل.

Ob-mann (ـَـ ا م) (25) باش، رئيس، سر|| حكم‌اول، سرحكم .

Oboe (ـَـ-) (مرا . Hoboʹ-e) .

Obol (ـَـ ا م) (38) ، Obolus (ـَـ ـَـ) [روم] (ا م) (36) پول ، اقچه ، منفير .

Obrigkeit (-ـَـ ا مؤ) (49) حكومت || حاكم ، والى وامثالى كبى مأمورين دولت ، اوزرلرنده اقتدار ونفوذ حكومت بولنان كسه‌لر .

Obrist (ـَـ ا م) (51) نادراً مستعمل اولوب =Oberst.

Ob-schon (ـَـ حرعا) =ob-gleich .

Obscön (ـَـ ss ـَـ صـ) (21) [لاتينجه] ادبه مغاير، بى‌ادبانه ، عارسزجه‌سنه .

Obsequi-en (ـَـ ـَـ جمـ) (*inv.*) [لاتينجه] جنازه آلايى؛ آلايله كوتوريلان جنازه .

Observanz (ـَـ v ـَـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (على الخصوص امور دينيه ده) قانون وعادت وعلى الخصوص دينك احكام واوامرينه رعايت وبونكله عمل .

Observatorium (ـَـ(ـَـ) v ـَـ ـَـ ا لا) (44) [لاتينجه] (هيئت) رصدخانه ، رصدگاه ، مرصد .

Obsidian (ـَـ(ـَـ) ـَـ ا م) (38) [لاتينجه] زمان‌قديمده‌جام مقامنده مستعمل شفاف طاش، اوبسيديان طاشى .

Ob-siegen (ـَـ ـَـ فعـ لا+) a. (21) (*sép.*) feinen — دشمنه غلبه چالمق، خصمى آلت، مغلوب ايتمك، (يغك) || einer Sache— برشيئه غلبه چالمق، باشه چيقمق، اوست كلك .

Obskur (ـَـ ـَـ صـ) (21) [لاتينجه] قرانلق، مظلم، بالخصوص (مجازى) نامعلوم ، مجهول ، بللى اولميان .

Obskurantismus (ـَـ ـَـ ـَـ ا م) (45) [لاتينجه]معارفك نشر وتعميمى عليهنده بولنانلرك فكر ومسلكى .

Obsolet (ـَـ-ـَـ صـ) (21) [لاتينجه] استعمالدن ساقط ، اسكى، متروك .

Obst (ـَـ ا لا) (38) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه opaz = پولونياجه owoc] ميوه، ثمر ، يمش .

Obst„... (ـَـ...) —darre (ا مؤ) ميوه قوروتمغه مخصوص‌فرون || —markt (ا م) يمش بازارى، چارشوسى|| —baum (ا م) ميوه آغاجى|| —essig (ا م) ميوه‌سركه‌سى|| —frau (ا مؤ) يمشجى قادين || —garten (ا م) ميوه بغچه‌سى || —handlung (ا مؤ) يمشجى دكانى، مغازه‌سى || —kahn (ا م) يمشجى قايغى|| —wein (ا م) ميوه‌شرابى|| —zucht (ا مؤ) = —baum=Zucht (امؤ) ميوه آغاجى يتشديرمه (اصولى) .

Ob-walten (ـَـ ـَـ فعـ لا+) b. (21) (*sép.*) حكم سورمك ، اجراى نفوذ وحكم ايتمك ، حاكم اولمق، تأثير ايتمك|| واقع اولمق bei den—den Umständen احوال حاضره‌ده شوزمانلرده (وقوعه‌كله طورمقده اولان‌شوحادثه (اثناسنده)، شو آرالق .

Ob-wohl ، ونادراً ob-zwar ايكيسيده (ـَـ حرعا)= ob-gleich .

Occident (ـَـ kss ـَـ ا م) (38) (*sans pl.*) [لاتينجه] = Westen || = Abend=land .

Ocean مرا . Ozean .

Ocher (ـَـ ch ـَـ ا م) a. (40) [روجه o'chera] blaß-gelb (معد) صارى بويا (نوعندن برنوع باڭچيق) .

Ochlokratie (ـَـ- ch ـَـ ا مؤ) (55) [روم] اهالينك آشاغى صنفلرينك امورحكومته قارشمسى .

Ochs (ökss ا م) (51) قيصه أ ك اوزون„ آلمانجه‌ده : أ„ حرفنه تحويليله Ochse (Ochse) (ـَـ ks ـَـ ام) (52) [قديم آلمانجه ohso] اوكوز ، صغيرك اركگى|| (مجا) اوكوز (حريف) قبا ، اشك (آدم) .

Ochsen (ـَـ kss ـَـ فعـ لا+) c. (21) (عمو) =büffeln.

Ochsen„... (ـَـ kss...) —bauer (ا م) اوكوزله چاليشان‌كويلى|| —gespann (ا لا) (اوكوز قوشولى آرابه) اوكوز آرابه‌سى || —schwanz (ا م) اوكوز قويروغى؛ —schwanz=Suppe (امؤ) اوكوزقويروغندن ياپيلان‌چوربا|| —auge (ا لا) اوكوز كوزى؛ كذا (معماريده يوارلاق ويا بيضى پنجره) اوكوز كوزى || —brech ، (ا لا) —bruch (ا م) (نبا) كوكلرى صبانك ايلرولمسنه مانع اولان نبات، قايش قيران ، عجرم || —fleisch (ا لا) (اوكوز)صغير اتى|| —kopf (ا م) اوكوز قفاسى (بوغا قفاسنه مشابه باش ، على‌الخصوص باركيرحقنده) || (مجا) (عو) اوكوز قفالى، بدلا، سرسم، آليق|| —zunge (امؤ) صغيرديلى||(نبا) صغيرديلى.

Ochser (ـَـ kss ـَـ ا م) a. (40) =Büffler .

Ocker (ـَـ ا م) (مرا . Ocher) .

Ode (ـَـ- امؤ) (55) [روم] (شعرده) كذا (52) قصيده ، نقرالى غزل .

Öde (ـَـ- صـ) (21) [قديم آلمانجه ödi unbewohnt] بوش ، خالى.غيرمسكون غير مزروع ، يالكز،ايصسز ، تنها || **Öde** (ا مؤ) (55) ايصسزلق ، تنهالق || ايصسز ير، خالى ، متروك محل .

Odem (ـَـ- ا م) b. (41) متروك اولوب شمدى يالكز شعرده = Athem .

Oder (ـَـ حرعا) [قديم آلمانجه roda=لاتينجه aut] يا ، ياخود ، فقط || يوقسه ، ... اولمديغى حالده || Oder

(صورت تلفظی : ١٥'-bĕre خا مؤ) (53) (جغر) آلمانیاده جاری نهرلردن اودر نهری .

Oder„... (ـ···) —krebse (جمع م) اودر نهری ینکچی‖—mennig (ا م) (بنا) قاصیق اوتی ، قیزیل‌یاپراق .

Ode-um (ـ-ـ ا لا) (41) [روم] تیاترو .

Ofen (ـ ا م) (39) b. [قدیم آلمانجه ofan=روجه ipno's] صوبا ‖ اوجاق ‖ den Hund vom—zu locken هرشیئه مقتدر ، قابلیتلی اولمق ، الندن هرشی کلك ، کندندن‌هرشی بکلنوراولمق‖(اکمك وسائره پیشورمکه مخصوص wissen فرون ‖ فابریقه وامثالی فرونی ، اوجاغی ‖ (دها هنوز باروت ایله طولدیرلمامش) لغم کوزی‖ (ا خا لا) (جغر) مجارستانك پای تختی بودا (اوفه‌ن) شهری .

Ofen„... (ـ···) —bank (ا مؤ) صوبه تختەسی ، طبله‌سی ‖ —ruß (ا م) صوبا ، اوجاق قورومی ، ایس ‖ —heizer آتشجی ‖ —loch (ا لا) اوجاق آغزی ، فرون دلیکی‖ —rohr (ا لا) صوبا اوجاق بوروسی ‖ صوبادروننده یکارك صیجاق طورمسی ایچون احضار ایدلمش بوش محل ‖ —schirm (ا م) صوبالرك اوکنه زیاده صیچاق اورمامق‌اوزره قونیلان سپر .

Offen (ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه ophan اولوب auf کله‌سنه مناسبتی واردر] آچیق ‖ bei offenen Thüren آچیق قپو (لر) ده ، قپو آچیق اوله‌رق ‖ آچیق ‖ آشکار ‖ طوغری، صاغلام، صادق، قلبی طوغری، غل وغشدن‌عاری ‖ —gesagt طوغریسی ‖ frei und—handeln سربست وطوغری ایش کورمك ، حرکت ایتمك ، دوبره دوبره ایش کورمك ‖ —heraus بلا احتراز ولاغرض‖ —er Kredi't آچیق ویاناعحدود اعتبار، قره‌دی‖آچیق، یازلمامش، طولدیرلمامش، املا اولنمامش‖ (بحر) e See— آچیق‌دکز ‖ e Straße— کذرکاه عمومی، طریق عام ‖ auf—er Straße کوبه کوندز، سوقاق‌اورته‌سنده ‖ zu Tag liegen— کون‌کبی آشکاراولمق .

Offenbaren (ـ ـ ـ فع متع) و—sich (فع مطا) a. (21)‖ اظهار ایتمك ‖ ظهور ایتمك ، میدانه کلك ، ظاهر (sich — اولمق،کورنمك‖Jemandem sein Herz—, sich Jemandem— برینه افشای مر ایتمك ، قلبنده اولانی بیلدیرمك ، سویلك ، دردینی‌آچمق‖ge-offenbart (امورمذهبیه‌حقنده)، offenbart (اسم مفعول وص) (24) وحی اولنمش، وحی ایله نازل‌اولمش .

Offenheit (ـ ـ ا مؤ) (49) [offen] (*sans pl.*) آچیق یورکلیلك ، طوغریلق؛ استقامت ، حیله‌سزلك .

Offensiv„... (ـ ـ f···) [یکی‌لاتینجه] —krieg (ا م) تعرضی حرب .

Öffentlich (ـ ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه offanlih] (geheim ك مقابلی) آشکار اوله‌رق ، علنا ، عموم ، عوام مواجهه‌سنده، حضورومواجهة ناسده،محرمانه اولمیه‌رق، رسما .

Offerte (ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] عرض وتقدیم ویا تکلیف ‖ عرض‌وتقدیم اولنان شی .

Offiziell (ـ) -tss(ـ) ص) (24) [لاتینجه] =amtlich.

Offizier (ـ ـ tssî"re ا م) (38) کذلك (56) [لاتینجه offici'um دن مأخوذفرانسزجه]ضابط ‖(شطرنج اویوننده) قرال وکویلیدن بشقه دیکر طاشلر .

Offizier(s)„... (ـ tssî"re ...) —aspira'nt (ا م) ضابط نفری‖ —bursche (ا م) ضابط خدمتجیسی، Avantageu'r = —kasino (هر آلایك قشله‌سی‌داخلنده بولنان ولوقانطه قرائتخانه وتفرعاتی شامل اولان) ضابطان غازینوسی .

Offizin (ـ ـ tss ا مؤ) (49) [لاتینجه] دستکاه ، عملیاتخانه ‖ اجزا خانه ، عطاریه ادواتك محافظه‌سنه مخصوص محل ؛ معمل صیدلانی .

Offiziös (ـ (ـ) tss ـ ص) (21) [لاتینجه] برخدمت وایلك اولمق اوزره یاپیلان ، خیرخواهانه ، دوستانه .

Öffnen (ـ ـ فع متع وفع لا+) و—sich (فع مطا) b. (21) آچمق، کشاد ایتمك، آچلمق، طابه‌سنی چیقارمق، مهرینی آچمق ، (دلوب آچمق) دلمك ‖ die Hausthür— اوقپوسنی آچمق ‖ (طب) den Leib— برینك قارنتی یارمق .

Öffnung (ـ ا مؤ) (49) [öffnen] یاریق، آچیق‌محل، آره‌لق، دلیك ، فرجه ‖ یارمه ، آچمه ، دلمه .

Oft (ـ حا بعضاً : ص) (24) [قدیم آلمانجه ofto] تفضیلی: öfter ، مبالغه‌سی: öftest ، oftest ‖ (حا) اکثریا، علی‌الاکثر، چوق دفعه، کره‖ ?wie—ist 3 in 6 enthalten آلتیده اوچ قاچ دفعه وار ? ‖ so—Du kommst سن هر کلدکجه، هرکلیشکده‖ so—Sie wollen قاچ‌دفعه استرسه‌کز، استه دیککز قدر ‖ ich sehe ihn öfter als Dich : öffter بن اونی‌سندن زیاده‌کوریورم، اونی‌سندن دها چوق‌کوریورم، سنی کوردیکمدن زیاده اونی کوریورم .

Ogygia (ـ ـ gh - gh ـ ا خا مؤ) (56) (جغر) (اسا) قالیپسو آطه‌سی) اوکیغیا .

Oh ! (ـ حرند) آه ! اوح ! آی !

Oh(ei)m (-) ـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه ôheim فلمنکجه oom] عموجه .

Ohm (ـ ا م) (-) ‖ O'heim = [قدیم آلمانجه âma= لاتینجه hama] (ا م (ا لا) (38) ، e— (ـ ـ ا مؤ) (53) ، en— (ـ ـ ا م) b. (40) (ا مؤ) (*inv.*) مقدملری مایعات وعلی‌الخصوص‌شراب اولچیسی‌اولوب پك زیاده مختلف المقداردر پروسیاده = ١٣٧,٤٠٤ لیتره .

Ohn„... (ـ···) قدیم اولوب = ...„um ‖ —macht ضعفیت ، قوتسزلك ، طاقتسزلك ؛ (علم امراض) بایلمه، کندنی‌غائب‌ایتمه ، انقطاع حرکات قلب ؛ in - macht —werden بایلمق ‖ —mächtig (ص) بایغین ؛ fallen in —macht fallen =

Ohne (ـ حرجر) [قدیم آلمانجه ânu=روجه ane'u] (مفعول به آلور) سز ، بلا ‖ —Geist عقل وملاحظه سز‖ er ist nicht—Verdienst اونك خدمتی سبقت‌ایتمشدر(ایتمامش دکلدر) اونی‌پك آتمه‖ —mein(Vor„)Wissen — بن بیلمه‌دن،بنم خبرم‌اولمیجه‖Das(oder : die Sache)ist nicht(so ganz)— ویاخود) ایش اویله آ کلادیغك کبی (پك بوش، بوشنه) دکل ، بونده برشی وار مطلقا بونك براصلی، سببی اولملی‖ بو ایشدن‌استفاده بکلنیله بیلور ‖ (حرحا) Jemand gesehen zu haben— (هیچ بر) کمسه‌یی کورمدن ، کورمکسزین .

Oho ! (ـ حرند) اوهو ! او ! هایدی !

Ohr (ـ ا لا) a. (42) [قدیم آلمانجه ôrâ = لاتینجه auris] قولاق، اذن،کوش‖ (حرف‌جردنصکره) Jemandem am (یاخود : beim)—e zupfen برینك(برای‌اخطارخفیفیه)

قولاغی چکمك ‖ er hört nicht gut auf diesem—e او بوطرق(قولاغیله) ایله ایو ایشتمز، اونك بوطرق طویمز ‖ in das—flüstern قولاغه فیصلدامق ، خفیفجه قولاغه برشی سویلمك ‖ Jemandem einen Floh in das—setzen برینك قولاغنه برشی قویمق، (واونکله دائمی صورتده کندینی اشغال وراحتسز ایتمك) برینك قولاغنه برشی صوقمق؛ برینی قوشقولندیرمق ‖ etwas mit gespanntem Ohre anhören برشیئی کال دقتله ، جان وکوکلدن ، ایوجه قولاق ویره رك ، جان قولاغیله دیکلمك ، قولاق‌قبارته‌رق دیکلمك ‖ bis über die—en بوغازینه قدر ، بسبتون ‖ es ist mir zu— en gekommen نم قولاغمه کیتدی ، بن (اوفی) ایشتدم ، اویله برشی طویدم ، قولاغمه چالیندی ‖ برکتابك یاپراقلرینك بر ویا برقاچنده‌بوکولمکله‌حاصل‌اولان‌قیوریقی، قولاق ‖ tauben— en predigen کندی سویلیوب کندی دیکلمك ‖ auf dem—e liegen اویومق ‖ er ist hinter den—en noch nicht trocken اونك آغزی‌دها سود قوقویور ‖ Jemand über's—hauen برینك قولاغی توزینه (توقات) اورمق ، یاپشدیرمق؛ (مجا) (آلیش ویریشده) برینی آلداتمق،بوغمق ‖ Jemandem das Fell über die—en ziehen برینك دریسی یوزمك، فنا حالده اذیت ، مجازات ایتمك، جانی چیقارمق ‖ bis über die—en roth werden قولاقلرینه قدرقیزارمق ‖ bis über die—en in Schulden stecken بوغازینه قدر بورجه باتمق ، بورجی اولمق ‖ bis über die—en verliebt sein برینی فنا حالده سومك ، طوتولمق، صوك درجه‌ده تعشق ایتمك ‖ zu einem— hinein zum anderen flugs heraus برقولاغندن‌کیرر برقولاغندن چیقار ‖ Jemandem etwas zu—en bringen برشیئی برینه طویورمق ، خبر ویرمك ‖ باجمله طوتیله‌جق (ویونکله کتیریلوب کوتوریله‌جك‌ویاکییوب‌چیقاریله‌جق ودها بوصورتله قوللانیله‌جق شیلرك) قولپی ، قولاغی .

Öhr (⏑ ـ الا) ㊳ [قدیم آلمانجه ôri [ohr-artiges Loch (صنه) اوفق‌دلیك ، کوز، اوفق‌چنکل، قانجه یری، چکیج وکسر کبی ال اداواتنده چیوی چیقارمغه مخصوص دلیك ، یاریق .

Ohr,... (ـ ‥‥) —läppchen (ا لا) قولاق ممه‌سی ‖ —ring (ا م) کوپه ‖ —drüse (ا مؤ) (تشر) غدهٔ اذنیه ‖ —gehänge (ا لا) کوپه ‖ —löffel (ا م) قولاق قاریشدیرمغه ، تمیزلمکه مخصوص‌هلال ‖ —muschel (ا مؤ) (تشر) قولاغك خارجده بولنان‌قسمی ‖ —zerreißend (ص) انسانك قولاغنك زارینی یاطلتان ، یاطلته‌جق صورتده .

Ohren,... (ـ ‥‥) —kitzel (ا م) قولاغك قاشینمسی، قیجیقلانمسی ‖ (مجا) قولاغه خوش کلان ، اوخشایان‌موزیقه ، هوا ‖ —arzt (ا م) قولاق طبیبی ‖ —brausen (ا لا) قولاق اوغولدامسی ‖ —klingen (ا لا) قولاق‌چینلامسی ‖ —krankheit (ا مؤ) قولاق‌خسته‌لغی ‖ —leiden (ا لا) قولاق علتی ، خسته‌لغی ، آغریسی ‖ —reißen (ا لا) = —schmerz (ا م) قولاق آغریسی ‖ —zeuge (ا م) برشیئی قولاغیله ایشیدن .

Öhse (ـ ⏑ ا مؤ) ㊳ . Öse =

Okkupi(e)ren (⏑⏑ ـ فعمتع) a. ㉑ اشغال ایتمك، مشغول قیلمق ‖ وضع ید ایتمك ، ضبط واشغال ایتمك .

Ökonom (⏑ ـ ا م) ㊿ [روم] وکیلخرج ، کهیا ، اداره مأموری ‖ کذا اداره‌لی کسه ‖ چفتلك صاحبی، زراع ‖ معلومات‌فنیهٔ زراعیه‌یی‌تحصیل‌ایتمش(ارباب زراعتدن) اولان .

Okta-eder (⏑ ⏑ ـ ا لا) a. ㊵ [روم] (ریا) ذو ثمانیة السطوح ، سکز وجهلی .

Oktant (⏑ ـ ا م) ㉛ [لاتینجه] (بحر) دکزده یلدیزلرك ارتفاع ومسافه لرینی اولچمکه مخصوص دائره ثمننندن عبارت آلت ، اوقتانت ‖ (هیئة) (جنوبی برجلردن) اوقتانت برجی.

Oktav (f ـ ⏑ ا لا) ㊳ [لاتینجه] (صنه) (مطبعه) اوتن صحیفه‌دن عبارت ترتیب ، فورمه .

Oktava (⏑ v ـ ا مؤ) ㊹ [لاتینجه] برمکتبك‌سکزنجی‌صنفی.

Octave (⏑ v ـ ⏑ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (موسیقیده) دیکر برسسدن سکزدرجه فرقلی صدا .

Oktober (⏑ ـ ⏑ ا م) a. ㊵ [لاتینجه] تشرین‌اول‌آیی .

Oktodez=Band (⏑ ـ ⏑ ا م) ㉛ ، „Format (ـ ⏑ ا لا) ㊳ (مطبعه) اون سکزه قاتلانه‌رق اوتوز آلتی صحیفه‌دن عبارت کتاب فورمه‌سی .

Oktogon (ـ ⏑ الا) ㊻ [لاتینجه روجه] (ریا واستحکا) ذوثمانیة الاضلاع ، مثمن الاضلاع شکل ویا استحکام .

Okular (⏑ ـ ـ ا لا) ㊳ [لاتینجه] (بردوربینده) کوز طرفنه کلان جام .

Okuli(e)ren (⏑ ـ ـ فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] (بغچوانلق) آغاج آشیلامق .

Okulist (⏑ ـ ـ ا م) ㉛ [لاتینجه] = Augen=Arzt .

Öl (ـ ا لا) ㊳ [لاتینجه o'leum] بعضاً (غلط اوله‌رق : ا م) زیتون یاغی ‖ (رساملقده) in—malem یاغلی بویا رسم یاپمق ‖ (مجا) —in's Feuer gießen آتشه کوروکله وارمق ، یانغینه کوروکله کیتمك .

Öl,... (ـ ‥‥) —gemälde (ا لا) یاغلی بویا رسم ‖ —baum (ا م) (نبا) زیتون آغاجی ‖ —beere (ا مؤ) کندوسندن یاغ‌چیقاریلان، یاغلی‌حبهٔ نباتیه ‖ زیتون —berg (ا م) اوزرنده زیتون آغاجلری بولنان طاغ ، زیتونلی طاغ ، زیتونلك ‖ (قدس‌شریف جوارنده) جبل زیتون ‖ —flasche (ا مؤ) زیتون یاغی‌شیشه‌سی ‖ —ruß (ام) یاغ، یاغ ایسی .

Oldenburg (⏑ ـ ⏑ ا خا لا) ㊻ (جغر) (آلمانیاده کائن بیوك دوقه‌لق وشهر) اولدنبورغ .

Oleander (⏑⏑ ـ ا م) a. ㊵ [وسطی لاتینجه lora'ndrum دن مأخوذ ایتالیانجه] (نبا) زقوم آغاجی ، چیچکی .

Oleaster (⏑⏑ ـ ا م) a. ㊵ (نبا) یبانی زیتون آغاجی.

Ölen (⏑ ـ فعمتع) a. ㉑ [Öl] (زیتون یاغیله) یاغلامق.

Ole-um (⏑ ⏑ ـ الا) ㊻ [لاتینجه] (خلق آرهسنده Schwefel=Säuer مقامنده مستعملدر .

Oligarchie (⏑ ⏑ ⏑ ch ـ ا مؤ) ㊸ و ㊾ [روم] حکومت خواص .

Oligo,... (⏑ ⏑ ⏑ ‥‥) [روم] (= klein, wenig...).

Olim (ـ ⏑ حا) = ehemals ‖ (اسم اوله‌رق) zu Olims Zeiten مقدما ، مقدملری ، اوللری ، اسکیدن ، وقتیله ، اوائلده .

Olive (⏑ v ـ ⏑ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (نبا) زیتون ‖ Öl=baum = .

||Öl=baum=(ام) —baum (-ـَv···) Oliven„...
—(الا) زيتون، زيتون تختەسی (آغاجی) . —holz
Mulm=[قبا آلمانجه] (sans pl.) (38) (ـُ ام) Olm
علی‌الخصوص چورومش آغاج، تخته || (تاطبيعه) صوسمندری .
—us كذا : (اخا) [روم] (38) (ـَ ام) Olymp
(ـَ ـَ) (inv.) (جغر واسا) تسالیا ایله ماكدونیا آرەسنده
وسلانیك كورفزی قارشوسنده اولیمپوس طاغی (كه اساطیره
كوره الـهه‌لرك مكانی عد اولنور) || (عمو) (ا لا) (تیاترودە
الك یوكسك محل) پاراديز .
(ـَـَ وياخود ـَ ا لا) (56) الفبای یونانینك Omega
صوك حرفی || صوك ، نهایت .
O'mina : جمع كذلك) [لاتينجه] (56) (ـَ ا لا) Omen
ـَـَ) (برشيئك اولدن استخراج وتفأله دلالت ايدن) علامت،
فال، طالع .
(ـَ y ـَ جمع م) (56) [عر] خلفای امیه. Om(m)ajaden
. (all„...=)omni... [لاتينجه] (ـَ···) Omni„...
[لاتينجه (56) ياخود (inv.) (ـَـَ ا م) Omnibus =
für Alle] اومنيبوس (تعبير اولنان عموی وبيوك آرابه)
mit dem—fahren اومنيبوسه بينمك .
(ـَ ا مؤ) (53) [Onan يوداتك اوغلى] Onanie
استمنا باليد .
(ـَـَ ا خا م) a. (42) (جغر) روسيه‌ده Onega=See
كائن اونه‌غا كولى .
(ـَ ا م) a. (40) ویا (56) [فر] عموجه ، دایی ، Onkel
عم ، خال .
. (Wein„...=)oeno„... [روم] (ـَ···) Öno„...
. (Namen„...=)onom„...[روم] (ـَ···) Onom„...
[روم] (56) (ـَـَ ـَ ـَ ا لا) Onomato=po-etikon
برشيئك چيقارديغی صوت وصدا ايله تسميه‌سی، تسميه
بتقليد الصوت .
. (Sein„...=)onto„... [روم] (ـَ···) Onto„...
(ـَ ا م) (inv.) ياخود (38) (طماری ورنكی Onyx
چوق برنوع عقيق) عقيق سليمانی، مهره‌سنك، جزع .
(ـَ ص) (21) [لاتينجه] غير شفافی، كثيف . Opak
(ـَ ا م) (38) [لاتينجه] (معد) سود رنكنده پارلاق Opal
وطمارلی ذی قيمت برطاش، عين شمس .
(ـَ ا مؤ) (53) [ايتا] (تيـا) اوپرا، منظوم Oper
فاجعه ، درام اويونی (موسيقه ايله اجرا اولنور) || (يودرلو
اويون اويناتان تياترو ابنيه‌سی) اوپرا .
(ـَ (ـَ) tss ـَـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه] ايش، Operation
عمل|| تأثير || عمليات || برحرب ترتيبنك اجراسی .
(ا لا) —objekt (ـَـَ tss (ـَ) ـَ) Operations„...
(ع) اوزرينـه حركات عسكريه اجرا قلنـه‌جق اولان هدف ،
ترتيبات عسكريه‌يی ايجاب ايتديرن ماده ، مقصد || —plan
(ا م) (ع) حركات ، ترتيبات عسكريه پلانی .
(ـَـَـَ ا مؤ) (53) [فر] (اوفق مضحك منظوم Operette
ومنثور كوچك تياترو اويونی) اوفق اوپرا .
[لاتينجه] (21) a. (ـَـَـَ فعلا+ وفعه متعه) Operi(e)ren
(جرا ، ع) عمليات اجرا ايتمك ، ترتيبات وحركات عسكريه
ياپمق .

Kammer=,) (ا مؤ) —musik (ـَـَ···) Opern„...
ك مقابلی) اوپرا موسيقه‌سی|| Kirchen=musik —(الا)، —glas
Oper=(ا لا) —haus || تياترودوربينی (ا م) — gucker
(اوپرا تياترو ابنيه‌سی) .
(ـَ ا لا) a. (40) [قديم آلمانجه opfar] قربان||
حق تعالی نامنه وقف اولنان شی || (برشی يولنه تلف اولان
حيوان ويا انسان) قربان . مظلوم || شهيد ، مجتهد .
(ـَ فعه متعه وفعلا+) و— sich (فعه مطا) o. (21) Opfern
[لاتينجه offe'rre دن مأخوذ قديم آلمانجه opfarôn] فدا
ايتمك ، قربان ايتمك ، قربان اولمق، كنديني فدا ايتمك .
(ـَ f ـَ ا م) (51) [روم] (معد) قويو يشيل رنكلی Ophit
وصاری شطرنجی چيزكيلری بولنان مرمر .
ophthalm ... [روم] (ـَ f ـَ···) Ophthalm „ ...
. (Augen„ ... =)
(ـَ (ـَ) - ا لا) (38) [روم] معجون . Opiat
(ـَ (ـَ) ـَ ا لا) (56) (sans pl.) آفيون . Opium
(ـَـَـَ ا لا) (56) (sans pl.) (اجزا ، طب) Opodeldok
صابونلی سرت مرهم .
(ـَ ا لا) (56) [آمريقاجه] (تاطبيعه) مانيقو Opossum
تعبير اولنان (صيچان نوعندن) حيوان .
(ـَ ـَ ا م) (51) [لاتينجه] (برمباحثه‌ده) Opponent
معارض اولان .
sich—و (ـَ ـَـَ فعه متعه وفعه لا+) Opponi(e)ren
(فعه مطا) a. (21) معارضه ، مقابله ايتمك ، مدافعه ايتمك ،
اعتراض وممانعت ايتمك || قارشی طورمق .
(ـَـَـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه] مناسبت، Opportunität
موافقت ، وقت وحاله اويغونلق .
(ـَ (ـَ) tss--ـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه] ممانعت، Opposition
مانع|| ضد، نقض||(برمجلسده) مخالفت رأيده بولنان، معارض||
(هيئة) برسياره‌نك تام كونشك قارشيسنده يعنی دائره‌سنك
" ۱۸۰ " نجی درجه‌سنده بولنمسی .
(f --ـَ و f ـَـَ ا م) (38) [لاتينجه] (غرا) Optativ
افعال يونانيه‌نك تمنی وترجی بيان ايدن صيغهٔ مخصوصه‌سی .
(ـَـَ فعه لا+) a. (21) [لاتينجه] سچمك، Opti(e)ren
اختيار ايتمك ، بكنمك .
(ـَ امؤ) (49) [روم] حكمت طبيعيه‌ده ضيا وبصردن Optik
بحث ايدن قسم ، مبحث البصر ، علم البصر ، مبحث الضيا .
(ـَـَ ا م) a. (40) ، Optikus (ـَـَ ا م) Optiker
(56) [روم] علم البصر فننه آشنا اولان || فن بصره دائر آلات
ادوات ياپان ويا صاتان تجار، صنعتكار .
(ـَـَـَ ا م) (46) (sans pl.) (فلسفه) Optimismus
دنياده هرشيئه ايونظريله باقمقلق || هرشيئك ايو اوله‌بيله‌جكی
درجه‌ده ايی اولديغنه اينانمق فكر ومسلكی ، نيكبينلك .
(ـَ ـَ ص) (21) كورمكه ، بصره مخصوص، متعلق، Optisch
بصری ، نظری .
(ـَ (ـَ) tss ـَ ا مؤ) (54) (نبا) هند انجيری Opuntia
آغاجی (فصيلهٔ حباريه‌دن) .
(ـَـَ ا لا) a. (40) [لاتينجه] معجزه ، كرامت Orakel
كذا (عجا) || علم واقتدارلری بيوك اولان ذوات .

Orang,... (ـ...ـ) [مالايجه ؛ Mensch] —utan [Wald=utan] اكثريا غلط اولەرق : —utang (ا م) (تا طبيعه) اورانغ اوتانغ ميموى .

Orange (صورت تلفظی ô-ra'n-jĕ ا مؤ) ⑤③ (نبا) پورتقال‖ (ا خا لا) ⑤⑥ فرانسه شهرلرندن اورانژ‖ (اخام) ⑤⑥ آفريقاى جنوبيده اورانژ نهرى .

Orangen „ ... (صورت تلفظی : ... ôra"n-jĕne) —blüthe (ا مؤ) پورتقال قبوغی ‖ —schale (ا مؤ) پورتقال چيچكى .

Orchester (ـch) اكثريا : (ـ k ـ وياخود غلط اولەرق ـ ch ا لا) a. ④⓪ [روم] (موسيق) تياترو موسيقه باندوسى، طاقمى، اوكستره .

Orchidee(e) (ـ) ـ ch ـ ا مؤ) ⑤③ [روم] (نبا) بعض كوزل چيچكلر فصيلەسى ، فصيلهٔ سحلبيه .

Orchis (ـch ـ امؤ) (inv) [روم] = Knaben=kraut.

Ordale (ـ ـ ا لا) ⑤⑥ (inv) = Gottes=urtheil.

Orden (ـ ا م) b. ④⓪ [لاتينجه ordo دن مأخوذ ايتاليانجه o'rdine] طريقت ‖ نشان .

Ordens „ ... (ـ...) —band (ا لا) برنشانك شريدى ‖ برجنس كلبك ‖ —bruder (ا م) هم طريقت ، ايكيسى برطريقته منسوب اولنلر .

Ordentlich (ـ ص) ②④ [قديم آلمانجه o'rdena = Ordnung دن مأخوذ قديم آلمانجه ordenlich] منتظم، مرتب ، مكمل، تام ‖ اصيل‖(انسان حقنده) —er Mensch مكمل، منتظم ياشار كمسه ؛ عاقل آدم ، عقللى ذات ، مقتدر كمسه ‖ بروجه مطلوب تام استنديكى كبى، مقتدر، مكمل .

Order (ـ ا مؤ) مفردى (inv.) جمعى (—s) [فر] = Ordre .

Ordinär (ـ ـ ص) ②④ [فر] = gewöhnlich عادى، آشاغى ، بياغى .

Ordinarius (ـ) (ـ) ـ ـ ا م) ⑤⑦ ياخود ③⑥ [لاتينجه] برمكتب صنفنك باش، برنجى خواجەسى‖ پسقپوس .

Ordinate (ـ ـ ا مؤ) ⑤⑤ [لاتينجه] برقوسدن محورينه چكيلان خط عمود ، خط ترتيب ، شعبهٔ عمودى .

Ordnen (ـ فه متعه، فعلا+) و— sich (فه مطا) b. ②① [قديم آلمانجه ordinôn اولوب لاتينجه ordina're دن مأخوذدر] ترتيب وتنظيم ايتمك ، برنظام وقاعده ، اصوله ربط ايتمك‖ درجه، اعتبار، صنف وفيئات... والخ يه كوره آيرمق‖ ge-ordnet (اسم مفعول وصفت) ②① منتظم ، مرتب ‖ صره ، صنف ، درجه ، اعتباريه كوره آيرلش ‖ Ordnung ④⑨ ترتيب ، تنظيم ، يرلشديرمه ، يرلى يرينه قومه .

Ordnung (ـ ا مؤ) ④⑨ [ordnen] نظام ، انتظام ، ترتيب ‖ in—bringen ترتيب وتنظيم ايتمك ، دوزلتمك ؛ آدمه دونديرمك ‖ aus der – bringen بوزمق، برباداتمك ‖ aus der—kommen بوزلمق ، برباد اولمق ، نظام وانتظامى غائب ايتمك ، شيرازەدن چيقمق .

Ordnungs,... (ـ...) (ص) —gemäß = (ص) —mäßig (ص) منتظماً ، مرتباً ، صورت منتظمەده ‖ —widrig (ص) مخالف ترتيبات ، غيرمنتظم ، مخالف نظام .

Ordonnanz (ـ ـ ا مؤ) ④⑨ [فر] امرنامه ، امر ، فرمان ‖ (ع) امرچاوشى ، اونباشيسى ، نفرى .

Ordre (ـ فرانسزجه تلفظ اولنور) ⑤③ جمعى كذا(—s) امر، قوماندا ‖ —bis auf weitere امر اخيره دكين‖(تجا) Ihrer—(Bestellung) gemäß امريكزه ، سپاريشكزه توفيقاً ، امريكز وجهله .

Or(e)ographie (ـ ـ f ـ (ـ) ـ ا مؤ) ⑤③ طاغلردن بحث ايدن علم ، توصيف الجبال .

Organ (ـ ا لا) ③⑧ [روجهدن مأخوذ لاتينجه] عضو، آلت ‖ (مجا) واسطه اولان كمسه ، شى .

Organdi (ـ ـ ا م) ⑤⑥ [فر] (تجا) دلبند .

Organisator (ـ ـ ـ ا م) ④③ [لاتينجه] تنظيم وترتيب ايدن، ناظم، مرتب، تنسيق ساز، تشكيل ايدن،وجوده كتورن.

Organismus (ـ ـ ا م) ④⑤ [لاتينجه] برجسم عضوى يى تركيب ايدن اعضانك وبو اجسامى تحريك ايدن قوتلرك هيئت مجموعەسى ، عضويت .

Organist (ـ ـ ا م) ⑤① [لاتينجه] (موسيق) ارغنون چالان چالغيجى .

Orgeade (صورت تلفظی ôre-jâ'-dĕ ا مؤ) ⑤③ [فر] سوبيه .

Orgel (ـ ا مؤ) ⑤③ لاتينجه روجه o'rganum دن مأخوذ قديم آلمانجه o'rgalâ] ارغنون .

Orgi-e (ـ gh ـ ا مؤ) ⑤③ [روم] عيش وعشرت مجلسى، جنبش ‖ اسكى يونانيلرك شراب الهى باكوسك نامنه اجرا ايتدكلرى آيين وشنلك .

Orient (ـ(ـ) ـ وياخود ـ (ـ) - ا م) ③⑧ (sans pl.) [لاتينجه] = Osten ‖ Morgen=land = رئيس لوجەسى .

Orientale (ـ ـ (ـ) - ا م) ⑤② ، Orientalin (ا مؤ) Ori=entalia ‖ Jude = (عو) ‖ Morgen=länder(in) = ⑤⓪ (جمع لا) شرقك لسان وآنتيقەلرى .

Orienti(e)ren (ـ ـ (ـ) - فه متعه) و— sich (فه مطا) a. ②① برشيئك جهات اربعەسينى تعيين ايدوب اوكا كوره بروضعيت ويرمك ؛ بولنديغى محلك شرق غرب وسائر جهاتنى تعيين ايتمك ‖ (مجا) نرەده بولنديغنى آكلامق، برشيئك احوالنه واقف اولمق .

Oriflamme (ـ ـ ـ ا مؤ) ⑤③ [لاتينجه] اسكى فرانسه حكمدارلرينه مخصوص طار وچتال سنجاق .

Original (ـ -- gh ـ ا لا) ③⑧ [لاتينجه] اصلى ، اساسى ، ابتدائى ‖ اصل ، عين ‖ صورت ويا تقليد اولميان ‖ غريب ، تحف ، بام باشقه .

Originalität (ـ -- gh ـ ـ ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه] اساسيت ، اصل اوليش ، صورت ويا تقليد اولميش ‖ تحقق ، غرابت ، بامباشقه اولديش .

Originell (ـ -- gh ـ ص) ②④ [لاتينجه] اصلى ، مبدأ ومنشأدن برى اولان ‖ غريب .

Orinoko (ـ ـ ـ ا خا م) ⑤⑥ [indiа'nisch] (جغر) آمريقاى جنوبيدهجارى اورينوقو نهرى ، اوره نوق .

Orkan (ـ نادراً ـ ـ ا م) ③⑧ برقاچ مخالف روزكارك چارپشمسندن حاصل اولان شدتلى فورطنه ، بوره، عاصف ؛

Orlean (ـّـَـ ام) (56) (*sans pl.*)[لاتينجه orella'na] (بوياجيلقده) اورلئان صاريسى .

Orlog (ـَـ ا م) (38) [فلمنكجه] اسكيدن=Krieg‖s— مركب اولەرق الآن مستعمل اولوب (على الخصوص بحريه ده) . Kriegs„ ... =

Ornament (ـَـ ا لا) (38) [لاتينجـه] (معما) تزيينات معماريه .

Ornat (ـّـ ا م (ا لا) (38) [لاتينجه] كليسا وامثالنك رسمى البسه‌سى .

Ornitholog (ـّـ ا م) (51) [روم] علم الحيواناتك طيوردن بحث ايدن قسمنده عالم وعلم مذكورك بو قسميله متوغل ومشغول كمسه ، مبحث الطيور عالمى .

Oro„... (ـّـ...)[روم] oro... =(Gebirgs„...).

Orographie (ـّـ ا مؤ) مرا . (Oreographie).

Orpheum (ـّـ ا لا) (56) [روم] موسيقى مكتب وجميعى .

Orpheus (ـَـ ا خا م) (*inv.*) [روم][اسا] تراس قرالى (تو آغر) ك (بعضلرينه كوره دخى آپولون وقليبيونك) اوغلى دركه اوائلك الك بيوك موسيقى شناسى عد اولنور .

Ort (ـَـ ا م) (38) ياخود (25) [قديم آلمانجه das ort‖] يرى، موقع، محل، جوار‖ (كوچك شهر، كوى، قصبه) قريه ، ناحيه ‖ Spitze an—und Stelle gelangen ‖ محل مقصوده كلور كلز ‖ Das ist hier sehr am—e بوكا بوراسى پك مناسب ، بوكا بوراسى ، بو بورايه پك ياقيشور ، تام يرنده ‖ der Plan ist höheren—es genehmigt مقامات عاليه پلانى (تصديق) ايتدى ، حكومت پلانى تصويب ايتدى ‖ بر آلتك اوجى‖ميل، كولونك‖ [قبا آلمانجه ord اولوب اورته لاتينجه quarto دن مأخوذ] (پاره ، آغرلق ، اولچو وامثالى كبى شيلر ايچون اعتبار اولنان واحد قياسينك درتده برى) چاريك ‖ (صنع) (قوندره جيلقده) بيز .

Örtern (ـَـ قع متع) a. (21) (صنع) سيورى يرلرى ، كوشه‌لرى يونتمق ، دوزلتمك ، دستره ايله كسمك .

Ortho„... (ـّـ...) [روم] ortho... =(recht„...).

Orthodox (ـّـ ص)(24)(طوغرى، مستقيم، حقيقى معناسنه) اورتودوقس .

Ortho-epie (ـّـ ا مؤ) (53) و (49) [روم] طوغرى وكوزل تكلم ايتمك صنعتى ، اصولى ، بلاغت .

Orthographie (ـّـ ا مؤ) (53) و (49) [روم] طوغرى يازمق اصولى ، املا .

Örtlich (ـّـ ص) (24) [Ort] برمحله ، موقعه مخصوص ‖ مختلف محللرك احوال ، صورت ووضعيتلرينه متعلق ، موقعى ‖ (طب ، اجزا) خارجدن قوللانيلان علاجلره اطلاق اولنور موضعى .

Örtlichkeit (ـّـ امؤ) (49) [Ort] محل، موقع، موضع، دائره ، محله ، ناحيه .

Ortolan (ـّـ ا م) (38) [ايتا] Ammer = — (تا طبيعه) (53) (ـّـ ا مؤ) يلوه قوشى .

Orts„... (ـّـ...) pfarrer— (ا م) كوى ، قصبه ، (محله) پاپاسى ، امامى‖ behörde— (ا مؤ) حكومت محليه‖ statu't— (ا مؤ) قريه ، كوى ، (محله) پوليسى‖ polizei—

برمحله (كوى ، قريه ، ناحيه) يه مخصوص نظام واصول (خصوصى) ؛ برمحلك اوته دنبرو رعايت اولنـه كلان عادى ‖ vorsteher— (ا م) قوجه باشى ، قريه ، ناحيه مديرى .

Ortschaft (ـّـ ا مؤ) (49) [Ort] (مسكون) محل ، موقع ، كوى ، قريه ، ناحيه .

Öse (ـّـ ا مؤ) (53) [لاتينجه ansa دن مأخوذ اورته آلمانجه] Öhr = ‖ einer Spange— برقوپچه‌نك كوزى ‖ معدن حلقه .

Osiris (ـَـ ا خا م) (*inv.*) (اسا) مصرليلرك معبودى .

Osmanen„... (ـّـ...)reich— (ا لا) =Türkei .

Ossete (ـّـ ا م) (52) قفقاسيا اقواميندن بو نامله موسوم اولان قومه منسوب اركك .

Ost (ـَـ ياخود نادراً ـَـ ا م) (38) (هيئة، جغر، بحر) شرق (مرا · Osten) = Ost-wind .

Ost„... (ـّـ...) wärts— (حا) شرق طرفنه ، شرقه طوغرى ‖ wind — (ا م) كون طوغريسى (روزكارى) ‖ preuße— (ا م) ، preußin— (ا مؤ) پروسيانك شرق طرف اهاليسندن(اركك ، قادين) ‖ Preußen— (ا خا لا) پروسياى شرقى ‖ See— (ا مؤ) بحر بالطق .

Osten (ـّـ ا م) b. (40) [قديم آلمانجـه ôstan] شرق طرفى ، ممالك شرقيه (اوروپايه نسبةً اوروپاى شرقى وآسيا) ‖ شرق، مشرق، كون طوغيسى، خاور . [Sonnen-aufgang=

Oster„... (ـّـ...) " Ostern " abend— (ا م) (حضرت عيسانك تكرار ديرلمسى آكديران بيوك پاسقاليه) اقشاميسى‖ messe— (ا مؤ) (تجا) بيوك پاسقاليه پنايرى‖ بيوك پاسقاليه آيينى‖fest— (ا لا) =Ostern ‖ woche— (ا مؤ) بيوك پاسقاليه هفته‌سى .

Oster-gothland (ـّـ ا خا لا) (56) (جغر) اسوج ولايتلرندن استروغوتى .

Oster-luzei (ـّـ ا مؤ) (49) (نبا) ادوية طبيه ده قوللانيلان نبات ، راوند .

Ostern (ـَـ ا لا (ا م) c. (42) كذا (ا مؤ) (*inv.*) [قديم آلمانجه Ostarâ دن مأخوذ ôstarûm اولوب اولكيسى (ا مؤ) كذا[Göttin des Frühlingslichtes= Ostarâ christliche(s)— خرستيانلرك (حضرت عيسانك تكرار ديرلديكى آكديران بيراملرى) بيوك پاسقاليه‌سى‖jüdische(s) يهوديلرك(مصردن چيقدقلرى كونى آكديران) بيوك پاسقاليالرى، حضرت موسى ايله بحر احمرى كچدكلرى كون .

Öst(er)reich (ـ (ـ) ـ ا خا لا) (56) [قديم آلمانجـه östliches Reich Ostirrichi (جغر) مقدما آلمانيا واسپانياده موجود هابسبورغ خاندانى ‖ شمدى آوستريا حكومت وايالتى .

Öst(er)reich„... (ـّـ...) (ـ(ـ)ـ) (جغر) Ungarn— (ا خا لا) اوستريا ومجارستان .

Öst(er)reicher (ـ(ـ)ـ ا م) a. (40) ، in— (ا مؤ) (50) آوستريالى اركك ، قادين .

Östlich (ـّـ ص) (21) [Ost] شرقى، شرقده واقع، شرقاً.

Oszilli(e)ren (ـّـ tss قع لا +) a. (21)[لاتينجه] صاللانمق، كيدوب كلمك ، ارتجاج ايتمك .

Otranto (ـُـ ـ ا خا لا) ㊻ (جغر) ايتاليا شهرلرندن اوترانت .

Otter (ـُـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه oltar] (تا طبيع) صو سمورى ، ذنب الماء ‖ [قديم آلمانجه natarâ] انكرك ييلانى ، افعى؛ صاغر ييلان (Natter =) .

Ottomane (ـُـ ـ ا م) ㊷ [Othman] حكومت عثمانيه‌نك بانيسى سلطان عثمان طاب ثراه حضرتلرى نامندن مستعار اولوب (٧٢٦) هجرى و ١٣٢٦ سنهٔ ميلاديه‌سنده مشار اليه حضرتلرى ارتحال دار بقا ايلمشلردر] عثمانلى .

Ouverture (ـُـ : ou-vèrᵉ-tü'-rĕ ا مؤ) ㊸ [فر] (موسيق) تياترو ، بالو ، قونسر وامثالى ابتداسنده چالنان چالغى ، مقدمه .

Oval (ـُـ - v - ص) ㉔ بيضى .

Ovarium (ـُـ (ـُـ) - v - ا لا) ㊹ [لاتينجه] (نبا) حبوبات محفظه‌سنك آلت طرق .

Oxal,, ... (ـُـ ...) [روجه = Sauer-Klee] —säure (ا مؤ) = Klee-säure حامض حماض.

Oxhoft (ـُـ ا لا) ㊳ (اسكيدن آلمانياده‌مايع اولچيسى = ½ Ohm) ياريق ، اوقسوفت .

Oxy,,... (ـُـ ...) [روم] oxy... (= spitz ، كيمياده = sauer) .

Oxydi(e)ren (ـُـ ـُـ فه متع) [روم] (فه لا—) و— sich (فه مطا) .a ㉑ تحمض ايتديرمك ، تحمض ايتمك ، تحميض ايتمك .

Oxydul (ـُـ ا لا) ㊳ [روم] (كيميـ) حمض اول .

Oxygen (ـُـ ـ gh ا لا) ㊳ [روم] (مادهٔ حمضيه) مولد الحموضه .

Oxytoni(e)ren (ـُـ ـُـ فه متع) .a ㉑ [روم] (روم غرامرنده) صوك هيجا اوزرينه اقسانتكو قومق .

Ozean (ـُـ ـ tss ا م) ㊳ [روم] بحرمحيط، اوقيانوس.

Ozeani-en (ـُـ (ـُـ) ـُـ tss - ا خا لا) .b ㊵ (جغر) = Austra'li-en .

Ozon (ـُـ tss ـ وياخود ـ tss - ا لا) ㊻ (*sans pl.*) [روم] سرت قوقولى والكتريقلنمش محمض غاز ، اوزون، بوى.

P. (ـُـ ا لا) ㊺ آلمان الفباسنك اون آلتنجى حرفى واون ايكنجى حرف غير صدائيسى .

—○◇◆◇○—

Pä-an (ـُـ ا م) ㊳ [روم] ممنونيت (جنبش) شرقيسى.

Paar (ـُـ ا لا) ㊳ (جمى مقياس اولدقده كذا (.*inv*) [قديم آلمانجه bâr = لاتينجه par] چفت؛ اش‖ die Beiden بو ايكيسى غالبا يكديكريله werden wohl ein—werden ازدواج‌ايده‌جكلر، غالبا بونلر اولنه‌جكلر، قارى‌قوجه‌اوله‌جقلر‖ —und— ، —bei ، zu—en چفت‌چفت، ايكيشر ايكيشر‖ (ص) (يكديكرينه اويه‌جق‌صورتده وجوده‌كتورلمش، كلش‌اولان) بو الديونلر برپريشه diese Handschuhe) sind nicht— اويميور ، بو بونك تكى، اشى‌دكل‖ (عدد حقنده) كسرقالميه‌جق صورتده ايكى ايله قابل تقسيم اولان، عدد زوج ‖ (اويون) — (عدد غيرمعين) ‖ تكمى چفتمى ؟ —oder unpaar? برقاچ (چوق دكل، آز) .

Paar,, ... (ـُـ ...) —weise (صو حا) چفت چفت ، ايكيشر ايكيشر (اولهرق) ‖ zeit —[paaren] قوشلرك چفتلشمه‌وقتى ، (آوجيلقده) (der Repp-hühner) zeit— ككليكلرك چفت زمانى .

Paaren (ـُـ فه متع) .a ㉑ [Paar] چفت‌تشكيل‌ايتمك (الديون، كوكرجين، حيوان وسائره‌كبي) ‖ (مجا) برلشديرمك، توحيد ايتمك، مشترك قيلمق‖ چفتلشديرمك‖ — sich (فه مطا)، بعضاً (فه لا+) چفتلشمك ‖ برلشمك ، مشترك اولمق .

Pabst (ـُـ) (مرا Papst) .

Pacem (ـُـ tss ـ ا لا) ㊻ كذا (.*sans pl*) [لاتينجه] (امور مذهبيه) صلح ، آسايش، مصالحه ؛ حضور .

Pacht (ـُـ ا مؤ) [لاتينجه pactum دن مأخوذ قديم آلمانجه phahta] چفت ‖ اجاره ، التزام ،مقاطعه؛ امانت، انحصار ‖ in—geben (nehmen) اجاره‌يه ويرمك،مقطوعاً احاله ايتمك؛ التزام‌ايتمك، آيلقه طوتمق، مقطوعاً اوزرينه آلمق.

Pacht,,... (ـُـ ...) —meier(in) (ا م، ا مؤ) اورتاقجى.

Pachten (ـُـ فه متع) .b ㉑ التزام ايتمك ، كيرالمق ، استيجار ايتمك ، طوتمق .

Pächter (ـُـ ام) .a ㊵ چفتلك، اراضى‌مستأجرى،ملتزم.

Pacifizi(e)ren (ـُـ ـُـ (t)ss - فه متع) .a ㉑ [لاتينجه] اعادهٔ صلح واسايش ايتمك؛ تسكين ايتمك، ياتيشديرمق .

Paciszent (ـُـ - ا م) ㊿ [لاتينجه] die—en (جمع) طرفين متعاهدين .

Paciszi(e)ren (ـُـ ـُـ فه لا +) .a ㉑ [لاتينجه] عقد معاهده ومقاوله ايتمك .

Pack (ـُـ ا م (ا لا) ㊳ ياخود ㉛ [قبا آلمانجه] پاكت؛ پاكت ، باغ (مكتوب ، كاغد وامثالى حقنده) ؛ (تجا) اوفق دنك ، باليه ‖ (ع) اسلحه واشيا ايله ‖ mit Sack und— (ا لا) ㊳ (.*sans pl*) Hack und— حذله مقوله‌سى، آيلاق طاقمى، اسافل ناسدن اولان .

Pack,,... (ـُـ ...) —an (ـُـ ا م) (عو) ژاندارمه ، بلديه چاوشى ‖ ايرى كوپك‖ —pferd (ا لا) يوك باركيرى، حيوانى ‖ (ع) مكارى بيكيرى ‖ —sattel (ا م) يوك‌سمرى‖ —wagen (ا م) يوك ، اشيا آرابه‌سى ‖ —weise (حا) پاكت پاكت ، پاكت ايله .

Packen (ـ ا م) b. (40) [ايتاليانجه pacco] بيوك پاكت ، باليه .

Packen (ـ فه متعه) a. (21) پاكت ياپمق ، پاكت حالنه قومق، يغمق ويا طبقه تشكيل ايتمك؛ بوغچه ياپمق، بوغچه‌يه قومق|| etwas in seinen Koffer— برشيئ‌كندى صندوغنه قويمق، يرلشديرمك|| voll— طبقه‌طبقه، صيق‌صيق يرلشديرمك، باصه باصه قويمق، طولديرمق|| صيق‌طوتمق، يقالامق|| sich— (فه مطا) (عمو) چكيلوب كيتمك، صاوشمق، صيويشمق، پاميسى قيرمق ، يوينى قيرمق .

Packet (ـ ا لا) (38)، نادراً Pa(c)kt- (ـ ا لا) (38) [فر] پاكت .

Paket,, ... (ـ...) —boot (ا لا) (بحر) پوسته واپورى .

Pädagog (ـ ا م) (51) [روم] (اسكيدن) (مربيه‌لك وظيفه‌سى كورن اسير) لالا|| (شمدى) مربئ اطفال، تربيهٔ اطفال وظيفه‌سيله موظف كمسه ، خواجه .

Pädagogium (ـ gh ـ ا لا) [روم] تربيهٔ اطفاله مخصوص محل|| (بيوجك مكتب) مكتب اعدادى .

Padde (ـ ا مؤ) (50) (عمو) Kröte= .

Paddeln (ـ فه لا+) a. (21) (عمو) چامورلى صوده ايچنده يورمك|| سوزمك ، لقرديسى شاشيرمق .

Padua (ـ ا خا لا) (57) (جغر) ايتاليا شهرلرندن پادو.

Paff (ـ حرند) [قبا آلمانجه] (على الخصوص برتفنك، طبانجه وامثالى صداسى تقليداً) پات ، بوم || (ا م) (38) تفنك، طبانجه پاطلامسى ، صداسى || توتون ايچركن دوداقلرك بردن آچيلمسيله (دومان ايچرى كيردكن) حاصل اولان صدا || (آوستریاجه) über etwas ganz—sein برشيئه شاشيرمق، طونوب قالمق ، الى آغزنده قالمق .

Page (ـ ا م) (52) [فر=روجه Kind paidi'on] حكمدار خدمتنده بولنان اصيلزاده ، قديم ايچ اوغلانى || Auf-schürzer= .

Pagina (ـ gh ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] صحيفه ، (مطبعه‌جيلقده) صحيفه رقمى .

Pagode (ـ ا مؤ) (50) نادراً (ا م) (52) [هندجه erhaben bhagawat] هند وچين معبدلرى || اشبو معبدلر درونده بولنان معبودلرى || باشلرى متحرك پوزسلان شكل || (تا طيه) (سموكلى اسمى) پاغود .

Pah! (ـ وـ حرند) باه ! واى !

Pair (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) (جمع بعضاً —e) [فر] چفت ، اش ، اقران || لوردلر قماراسى اعضاسندن برى .

Pakt (ـ ا م) (38) [لاتينجه] Paktum، (ـ ا لا) (54) عهدلشمه، عقدمعاهده ايتمه|| اويوشمه|| (مرا. Packe't).

Palankin (ـ ا م) (38) [هندجه] هندستانده اغنيايه مخصوص تخت روان ، پالانكين .

Palä-o... (ـ...) [روم] paléo... = Alterthums,,...

Palast (ـ كذا: ـ ا م) (51) [لاتينجه pala'tium] سراى || حكومت ، محكمه ، بلديه وامثالى دائره‌سى .

Palästina (ـ ا خا لا) (56) (جغر) ارض فلسطين .

Palästra (ـ ا مؤ) (49) (جمع ـS ـ) [روم] (اسكيدن) كورش مكتبى .

Palatin (ـ ا م) (38) [لاتينجه] مفردنده كذا —us (ـ ا م) (38) (inv.) = Pfalzgraf || مجارستان ويس قرالى || برنوع كورك يقالق .

Palermo (ـ ا خا لا) (56) (جغر) ايتاليادده پالرمو .

Pales (ـ ا خا مؤ) (inv.) قديمده ايتاليا چوبانلرينك آلهه‌سى، پاله‌سى .

Palin... (ـ...) [روم] palin... (= Wieder'von Neuem) .

Pallasch (ـ ا م) (38) [روس] (ع) اوزون قليج .

Pallisade (ـ ا مؤ) (50) (ع) (استحكا) شارامپول (قازيقى) .

Palm,, ... (ـ...) —wein (ا م) خرما شرابى || —sonntag (ا م) بيوك پرهيزك صوك پازارى || —woche (ا مؤ) = Char-woche .

Palme (ـ ا مؤ) (50) [لاتينجه palma = عبرانيجه tamar] خرما آغاجى|| (علامت ظفر، مسروريت ، نصرت) خرما دالى || بيوك پرهيزك صوك پازارنده تقديس ايديلان خرما دالى || [لاتينجه palmus] قديم يونان وروماليلرك ال آياسنه مساوى اولان طول اولچيسى .

Palmen,,... (ـ...) (مرا) Palm ... .

Palmig (ـ صـ) (21) خرما آغاجلريله مستور .

Palmyra (ـ ا خا لا) (56) (جغر) سوريه‌ده پالمير شهرى (خرابه‌سى) .

Pampel-muse (ـ ا مؤ) (50) هندستانك تامول لسانجه] (نبا) قيزمه‌سى دينيلان قوقولى پورتقال آغاجى وميوه‌سى .

Pamp(e)lona (ـ(ـ)ـ ا خا لا) (56) (جغر) ايتاليا شهرلرندن پامپلون .

Pamphlet(t) (pămᵉ flĕ'tᵉ ا لا) (38) [فرانسزجه‌دن مأخوذ انكليزجه] استهزالى وطوقوناقلى هجويه رساله‌سى، هجو دستانى .

Pan (ـ ا خا م) (56) [روم] (اسا) چوبان الهى .

Pan,,... (ـ...) [روم] pan,,... (all,,...—) .

Panacee (ـ tss ـ ا مؤ) (50) [روم ، فر] هر مرضى ايو ايدن علاج، دواى كل .

Pandora (ا خا مؤ) (54) مفردى اكثريا (46) [روم] (اسا، هيئت) پاندور .

Pandora-Büchse (ـ kss ا مؤ) (50) قدمانك اعتقادنجه بتون بلالرك مصدرومنبعى اولان برصندوق موهوم، بلايا منبعى .

Pandur (ـ ا م) (51) [مجارجه] (ع) قديم مجارنفرى (پياده) || (مجا) يغماكرلكه حريص، قبا، وحشى آدم || (جمع) die kleinen—en يرامز چوجقلر .

Pane(e)l (ـ ا لا) (38) [فرانسزجه panneau دن مأخوذ قلمنكيجه] —e (ـ ا مؤ) (50) صنداليه طيامسنه مخصوص پرواز ، صنداليه‌لك .

Panik (ـ نادراً فقط دها ايو اولمرق (ـ) (مفردى inv. جمع ـS—) [غوتيجه Pan كلمه‌سندن مأخوذ روجه] بردنبره وبلاسبب ظهور وكافه‌يى استيلا ايدن خوف ودهشت، هيجان عمومى ، قارغشه‌لق، تزلزل .

Panorama (ـ ـ ـ ا لا) (56) جمی کذلك ...amen
[روم] پانوراما .

Panormus (ـ ـ ا خا لا) (*inv.*) (جغر) شمدیکی
پالرموتك اسکی اسمی .

Pansen (ـ ا م) b. (40) [لاتینجه pantex دن مأخوذ
فرانسزجه] (تاطبیه) حیوانات مجترەنك برنجی معدەسی، اشکنبه،
کرسی ‖ قارن .

Panter (ـ ا م) a. (40) [لاتینجه] (تاطبیه) پانتر،
یوز، پارس، کمر اسملری ویریلان ییرتیجی حیوان .

Pantoffel (ـ ـ ا م) a (40)، اکثر c. (42) [ایتالیانجه]
ترلك، شیپیدیق ‖ (مجا) قادینلرك اوده، اوجه اولان نفوذی
(ارکك حقنده) قادینك حکم وقوماندا سی unter dem—stehen
آلتنده اولمق .

Pantoffel„... (ـ ـ ....) —blume (ا مؤ) (نبا)
Kalzeola'ri-e= چانطه چیچکی ‖ —regiment (ا لا)
Pantoffel= (مجا) .

Pantomime (ـ ـ ـ ا مؤ) (55) [روم] هرشیئی اشارتله
افاده ایتمك اصولی ‖ ال ویوز اشارتلریله اجرا اولنان تیاترو
اویونی، پاندومیا، کذلك بونك ایچون چالینان چالغی .

Panzer (ـ ا م) a. (40) [ایتالیانجه Panciera ،
فی الاصل: Rüstung für den Unterleib] زره ‖ زرهك
اوك طرفی کوکسلکی ‖ زره، جبه، جوشن .

Panzer„ ... (ـ ....) —fisch (ام) (تاطبیه) صندیق
بالغی ‖ —ring (ا م) = —masche (امؤ) جوشن، (زره)
لری تشکیل ایدن حلقه (لر) .

Päoni-e (ـ(ـ) ـ ا مؤ) (55) (نبا) شقایق .

Papa (ـ ا م) (56) (صورت تصغیریەسی —chen الا)
بابا، پدر، اب .

Papagei (ـ ـ ا م) (51) یاخود (38) [عربجه babagá
دن مأخوذ [قدیم فرانسزجه] (تاطبیه) پاپاغان (کذا مجازی
اولەرق پاپاغان کبی سویلنان کمسه) .

Papchen (ـ ا لا) b. (40) (عمو) سویلورکن پاپاغانه
خطاب وتوجیه اولنور کلمه) پاپاغانجق .

Paphos (ـ ſ ـ ا خا لا) (*inv.*) (جغر) قبریس آطەسی
اوزرنده اسکی برشهراولوب سکنەسنه : Paphi-er پافوسلی
تسمیه اولنور .

Papier (ـ ا لا) (38) [لاتینجه papy'rus] کاغد،
قرطاس ‖ (اویونده) اویونجیلره ویریلان کاغد، قارت .

Papier„... (ـ ....) --blatt (ا لا) کاغد یاپراغی،
یارم طبقه کاغد ‖ —bogen (ا م) بتون طبقه (کاغد) ‖
—dünn (صـ) کاغد کبی اینجه ‖ —schere (ا مؤ) کاغد
مقاصی ‖ —geld (الا) قائمه، بانقنوط، کاغد پاره، قائمهٔ
نقدیه ‖ —geschäft (ا لا) کاغدجی دکانی، مغازەسی ‖ —wickel
(ا م) صاچی قیوریجیق حالنده طوتمق ایچون صارمغه مخصوص
کاغد .

Papi(e)ren (ـ ـ صـ) (21) کاغد، کاغددن معمول ‖
(موجود بولنمیوب) یالکز کاغد اوزرنده اسمی اولان .

Papist (ـ ا م) (51) [وسطی لاتینجه] پرودستانلرك
قتولکلره ویردکلری اسم .

Papp„ ... (ـ ....) —kasten (ا م)، —schachtel
(ا مؤ) مقوا قوطو ‖ —band (ام) (صنعـ) (کتابجیلقده)
مقوا جلد ‖ —dach (ا لا) مقوادن معمول صنعی (طاش
تختە، آردواز) طام اورتوسی، مقوا طام کرەمیدی .

Pappe (ـ ا مؤ) (55) [لاتینجه pappa] کاغد
امالیجون چاوره‌دن یاپلش خمور ‖ بولاماچ ‖ = Kleister ‖
(مجلدلك وقوندرەجیلقده) چیریش ‖ قاتی ‖ مقوا .

Pappel (ـ ا مؤ) (55) [لاتینجه po'pulus] (نبا)
قواق آغاجی .

Pappel„ ... (ـ ....) —baum (ا م) (نبا)
Pappel= —schwärmer (ا م) (تا طبیعـ) قواق کلبکی ‖
—weide (ا مؤ) : weiße Weide بیاض، آق قواق ‖
بیاض سوکود، صفصاف ابیض .

Pappeln (ـ صـ) (21) قواق، قواق آغاجندن، قواقدن ‖
(فـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) چوجـق لسانده ماما یمك ‖
= babbeln .

Päppeln (ـ فعـ متعـ) a. (21) [Pappe] ein Kind—
برچوجغه بولاماچ ویرمك ‖ یاپمه امزیکله بسلمك .

Pappen (ـ صـ) (21) [Pappe] مقوا، مقوادن(معمول) ‖
(فعـ متعـ وفعـ لا +) a. (21) (چوجق لسانده) یمك یمك ‖
چیریش، قوله، اون وامثالیله یاپیشدیرمق ‖ مقوا ایش یاپمق،
مقوادن اوته بری انشا ایتمك .

Pappenheimer (ـ ـ ـ ام) a. (40) کذلك Pappen=
heimischer (ـ ـ ـ ا م) پاپەنهایم شهرینك (ویا بواسمله
موسوم جنرالك) عسکری ‖ شیللرك سویلدیکی ضروب امثالدن:
ich kenne meinen— بن مالمی طانیرم .

Pappig (ـ صـ) (21) یموشاق، خمورکبی، عجینی .

Papst (ـ ام) (51) [روجه pa'pas و Priester Vater]
پاپا ‖ (ایجکی) بیشوف :

Papua-Neger (ـ ـ ـ جمع م) a. (40) [مالای لسانجه
papu'a kraus-haarig] Papuaner (ـ ـ ـ ا م)
a. (40)، —in (ا مؤ) (50) پاپو آلی عرب (ارکك، قادین) .

Papyrus (ـ ـ ا م) (57) (نبات، بوندن یاپیلان کاغد
واوزرینه یازیلان یازی، بوندن جمع ایدیلان کتاب) پاپیروس .

Para„... (ـ ....(ـ)ـ) [روجه حرجر = neben] .

Parabel (ـ ـ ا مؤ) (55) [روم] برحقیقی ستر ایدن
رمز، اشارت، تمثیل، تشبیه ‖ (هندسەده برسطح متوازی ایله
قطع اولنان مخروطدن حاصل اولان قوس، قطع مکافی) .

Parabel„... (ـ ـ ....) —kurve (ا مؤ) قطع مکافی
منحنیسی .

Parade (ـ ـ ا مؤ) (55) [روم] کوستریش، عرض،
ابراز واظهار ایدیش ‖ زینت، طنطنه، دبدبه، داراة ‖ عسکرك
تکید (ویا یوقلمه) رسمی ‖ سلاح ضربەسنه قارشو آلنان مدافعه
وضعیق ویا ایدیلان مدافعه حرکتی .

Parade„ ... (ـ ـ ....) —bett (ا لا) برای تشهیر
اکثر اغنیانك بعد الوفات وقبل الدفن یاتیرلدقلری یتاق ‖
—anzug (ا م) (ع) آلای البسەسی، بیوك اونیفورمه ‖
—aufstellung! (ا مؤ) یوقلمەلرده ویریلان قوماندا: یوقلمه
اولمجق ! ‖ —marsch (ا م) رسم تکید ‖ —unifo'rm
= —anzug (ا مؤ) (ع) .

Paradies (ا لا) (مفردی (26) جمعی (36)) [فارس، روم] جنت ، فردوس، بهشت|| (مجا) پك كوزل ومفرح محل، یر|| سعادت ، بختیارلق || (تیاتروده) لوجه‌لرك اوستنده‌كی اوجوز محل .

Paradies„... (...) —apfel (ا م) آدم الماسی —feigen=baum) —دن مأخوذ) || جنت‌الماسی || توماتس || —feigen=baum— (ا م) (نبا) موز آغاجی|| —spiel— (ا م) (پرده چیزلمش‌خطلر آره‌سنده قایدیراق آته‌رق اویناتیلان‌چوجق اویونی) طوغورچون ، آیینه‌لی‌قباق‌اویونی|| —vogel— (ا م) (تاطبیه) توکلری غایت کوزل جنت قوشی .

Paradigma (ا لا) (56) (جمعی ...men) [روم] (غرا) مثال، امثله .

Parador (ص) (24) غرابت وبدعته متعلق، غریب، غرابتنما|| کذا غریب شیلری سون کمسه .

Paradoxon (ا لا) (44) یاخود (58) [روم] غریبه، غریب شی، فوق العاده شی .

Paraffin (ا لا) (38) (*sans pl.*) [لاتینجه pa'rum affi'nis] (کیمیا) بعض اغاج ومعدندن چیقاریلان وتنویرانده قوللانیلان بیاض ماده ، پارافین .

Paragraph (f ا م) [روم] برکتابده فصلك سطر باشندن باشلارفقره‌لرینك بهری، پاراغراف|| بونك اشارتی.

Parallare (ا مؤ) (53) [روم] بری‌کرهٔ ارضك مرکزندن ودیکری ناظرك کوزندن بریلدزه قدرچکیلان ایکی خط مفروضك تشکیل ایتدکلری زاویه .

Parallel (ص) (24) [روم] هندسه‌ده : استقامت اوزره اخراجلرنده یکدیکرینی قطع‌ایتمیان یعنی آره‌لرنده‌کی‌فاصله مسافه‌لری‌دائما بر اولان‌خطلره اطلاق اولنورموازی، متوازی .

Paralelle (ا مؤ) (53) [روم] (هندسه) متوازی خط || (ع) (استحکا) موازی (خندق) || (مجا) مقایسه وموازنه .

Parallelepipedum . **Parallelepipedon** (ا لا) (38) [روم] (هندسه) هر ایکیسی یکدیکرینه متوازی اوله‌رق آلتی وجهی اولان جسم صلب، متوازی السطوح .

Parallelismus (ا م) (45) [روم] (هندسه) ایکی خط ویا وجهك موازی اولمسی ، توازی .

Parament (ا لا) (38) [لاتینجه] کلیسا تزییناتی .

Paraphrasi(e)ren (f فعه متعه) a. (21) [روم] شرح وتفسیر ایتمك|| (مجا) اوزاتمق، تفصیل وتطویل ایتمك .

Parasit (ا م) (51) [روم] = Schmarotzer .

Pardauz! (حرند) (عمو) پات کوت !

Pardel (ا م) a. (40) [لاتینجه pa'rdalis] (تاطبیه) = Panther .

Parder (ا م) a. (40) [لاتینجه pardus] (تاطبیه) = Leopard .

Pardon (بعضاً فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] پاردون ، طلب عفو ، استعفای قصور ، مرحمت (ع) اعدامدن وازکچمه ، جانی باغیشلمه|| um—bitten عفو وامان دیلك || (مجا) — (diese Krankheit) giebt keinen بوخسته‌لق آمان طانیمز ، انسانی‌کوتورر، بوخسته‌لقدن انسان قورتولمز

Parenthese (ا مؤ) (53) ایچنده بولندیغی کلامله مناسبتی اولمیان جمله ، جملهٔ معترضه || بویله جمله‌لری آیرمغه مخصوص قوسین اشارتی، معترضه: ( ) .

Parforce „ ... (فرانسزجه تلفظ اولنوب فرانسزجه par و force کله‌لرندن مرکبدر) —hund— (ا م)قوش‌کوپکی|| —jagd— (ا مؤ) سورك آوی، قوشولی آو|| —jäger— (ا م) آوکوپکلرینی‌سوق‌ایدن آتلی آوجی|| —ritt— (ا م) (غیرمعین) مانعلی آتلی قوشو ، بویله آت یاریشی .

Parfümi(e)ren (فعه متعه) [فر] و— sich— (فعه معطا) a. (21) لوانطه سورمك ، لوانطه سورونمك .

Pari (حا و ا لا) (50) [ایتا] (تجا) چفت ، اش .

Paria (ا م) (56) هندده پك منفور ومقهور عد اولنان جبل اهالیسی .

Pari(e)ren (فعه متعه وفعه لا +) a. (21) (عمو) [لاتینجه pare're] اطاعت ایتمك ، صایمق ، انقیاد ایتمك|| [فر] ادعا ، بحث ایتمك || (فروسیت) — ein Pferd سرعتلی (سریع بر یوریشله) کیدرکن‌حیوانی یکدن طوردورمق (اوزره بارکیری‌قوللانیش) ، طارتمق|| (das Pferd)pari'rt بارکیر اوك آیاقلرینی قالدیره‌رق کوستریشلی،چاقه‌لی یورویور|| (اسقریم) — einen Stoß بردورتیشه ، (ضربه‌یه) مقابله ایتمك ، مدافعه ایتمك ، سپر آلمق .

Pari(e)r=Stange (ا مؤ) (53) [فرانسزجه ، آلمانجه] قلنچ طاسنده اولان سپر قولی .

Paris (ا خا م) (*inv.*) [روم] (اسا) پارس .

Paris اکثریا(ونادراً فرانسزجه تلفظ اولنور اخلالا) (*inv.*) (جغر) فرانسه‌نك پای تختی پارس شهری .

Parisch (ص) (24) [Pa'ros] یونانستانك پاروس آطه‌سندن ، پاروس آطه‌سنه منسوب ، پاروسلی .

Parität (ا مؤ) (49) [لاتینجه] مشابهت، مساوات.

Park (ا م) (56) یاخود (38) [فرانسزجه‌دن مأخوذ انکلیزجه] حیوانات باغچه‌سی|| اورمانلی بغچه ، قورو || (ع) طوپ وجبخانه محافظه‌سنه مخصوص محل، پارق || (استریدیه یتشدیرمکه مخصوص حوض، ترلا) استریدیه پارقی .

Parkett (ا لا) (56) یاخود (38) آوستریاجه a. (42) [روم] پارکه ، (تیا) تیاتروده اکثریا : اوکستره‌نك طوردیغی محل ایله سیرجیلرك اوطوردیغی صره‌لر آره‌سنده‌کی محل .

Parlament (ا لا) (38) [فرانسزجه انکلیزجه] مقدما فرانسه‌ده بر ایالتك اك بیوك محکمه‌سی|| مجلس مبعوثان ومجلس‌اعیان، پارلمنتو .

Parlamentär (ام)(56)یاخود(38)[Parla'ment] پارلمنتواعضاسی|| علی‌الخصوص اثنای‌محاربه‌ده طرفین آره‌سنده واقع‌تکلیفاتك تبلیغ ویا استماعنه مأمورکمسه ، مکالمه مأموری، نامه‌رس .

Parli(e)ren (فعه لا + وفعه متعه) a. (21) [فر] چوق سویلمك ، کوه‌زه‌لك ایتمك || افشای سر ایتمك .

Parma (ا خا لا) (56) (جغر) (ایتالیا شهرلرندن ومقدما دوقه‌لق اولان) پارم .

Parmesan=Käse (ا م) a. (40) پارم شهرنده وجوارنده یاپیلان پنیر، پارمیزان ؛

Parodi(e)ren (‿‿–‿ فعه متعه) a. ㉑ [روم] آثار ادبیه‌دن بركتاب مفهومنی هزلیاته تحویل ایلك ‖ (مجا) تقلید ایتمك .

Parole (‿‿– ا مؤ) ㊾ [فر] (ع) كلام امر، پاروله ‖ برغارزون (درونده عسكر بولنان‌شهر) ایچون ویریلان یومیه امری ‖ پاروله ، سرلیل .

Paroli (–‿– ا لا) ㊻ [ایتا] قماره‌ده قزانیلان مبلغك ایكی‌قاتیله اوینایش .

Paroxysmus (‿‿‿– ا م) [روم] (علم امراض) اشتداد مرض .

Parse (‿– ا م) ㊷ كذا : **Parsi** (–‿ ا م) ㊻ ،

Parsin (ا مؤ) ㊿ زردشت دینته تابع ایرانی، زردشتی ‖ سلالهٔ ساسانیانك اواخرحكومتنده ایرانده سویلنمش‌اولان‌لسان پارس، فارسی .

Part (pärtᵉ ا م (ا لا) ㊳ ، ا مؤ ㊾ [لاتینجه] پای، حصه، بهره ‖ (موسیقی جمعیتنده هركسك حصه‌سنه اصابت ایدن رول ، صدا ، آهنك) پارتی .

Partei (‿– ا مؤ) ㊾ [فر] قسم ، طرف ،' فرقه ‖ fich zu Jenes—fchlagen برینك‌طرفنی‌التزام‌ایتمك ، برطرفه، (in diefem Haufe wohnen) dier—en ‖ قسمه منسوب‌اولمق بو اوده درت فامليا ، عائله اوطوريور .

Partei„ ... (‿–…) —führer (ا م) قسم ، طرف رئیسی ؛ ال باشی ‖ —gänger (ا م) طرفدار، طرفكیر ، برفرقه‌یه منسوب اولان ‖ (ع) مقدما عساكرمنتظمه‌نك اوكنه دوشوب الك اول‌حربه‌كیریشن عساكرمعاونه ‖ قورصان‌باشی، رئیسی ‖ —los (ص) طرفیندن هیچ برینه منسوب اولمیان ، بیطرف .

Parteien (‿–‿ فعه متعه) و— fich (فعه مطا) a. ㉑ [Partei'] آییرمق، فرقه‌لره تقسیم ایتمك ، فرقه‌لره منقسم اولمق ‖ آییرلمق ، بولونمك ‖ قاریشدیرمق ، تشویش ایتمك ‖ قارمه قاریشیق اولمق .

Parterre (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) ㊻ [فر] چیچك ترلاسی، بغچه‌ده چیچكلره مخصوص ترلا محلی ‖ تیاترونك نصف دائره شكلنده وزمین‌قاتنده بولنان‌محلی، بورایه اوطوران سیرجیلر ‖ براوك زمین‌قاتی، آلت قاتی .

Partie (‿– ا مؤ) ㊾ [فر] قسم ، طرف ، فرقه ‖ (اویونده) بردور ، اویون ، پارتی ‖ اولنه‌جك اركك ویاقیز .

Parti-ell (‿ (‿) tss ‿ ص) ㉔ [لاتینجه] بركلك اجزاسندن اولان‌جزئی ‖ عمومیت اوزره اولمیوب‌قسماً واقع‌اولان .

Parti(e)ren (‿‿– فعه متعه) a. ㉑ [Part] تقسیم ایتمك ، پای ایتمك .

Partikel (‿‿– ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] علی‌الخصوص (غرا) یالكزجه برشی بیان ایتمیوب كله ویا هیجاره ادخال اولنان حرف ویا هیجا ، ادات .

Partikularismus (‿‿‿–‿ ا م) ㊺ [لاتینجه] حضرت‌عیسانك آنجق‌صلحاً كناهلرینك عفوی ایچون‌فدای‌نفس ایتمش اولمسی فكر واعتقادی ‖ آلمانیا حكومات صغیره‌سنك بر بیوك آلمان دولتی تشكیل ایتملریله برابر استقلال داخلیلرینی دخی محافظه ایتملری فكر ومسلك سیاسیسی .

Partisane (‿‿– ا مؤ) ㊾ [ایتالیانجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (ع) اسكیدن مستعمل وتیموری اكلی غارغی .

Partitiv (f ‿‿– ص) ㉔ [لاتینجه] (غرا) جزؤ ویا قسم بیان ایدن .

Partitur (‿‿– ا مؤ) ㊾ [اورته لاتینجه] (موسیقی) بر آهنك نوطه‌لرینك طاقمی ، بر پرده‌نك تكمیل صدالرینك جملهٔ كورینه بیله‌جك صورتده‌ترتیبی ‖ تقسیم ‖ موسیقی‌پارچه‌سی .

Partizip (‿ tss -‿ ا لا) ㊳ [لاتینجه] ، —ium (‿ (‿) tss ‿ ا لا) ㊹ یاخود (غرا) ㊽ —ium Präfentis (Perfekti) اسم فاعل، اسم مفعول .

Partnerfchaft (‿‿ امؤ) ㊾ =Theilhaberfchaft.

Partout (فرانسزجه تلفظ اولنور حا) (عو) [فر] مطلقا ، بهمه حال .

Parzelle (‿‿ tss ‿ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] كوچك اراضی پارچه‌سی .

Pafch (‿ ا م) ㊳ [فرانسزجه passer] زار ، زار اویونی ‖ زارلرك بهرنده عین نقطه اصابت ایده‌جك صورتده آتیلان زار ، آتیش ‖ (دومینو اویونـده) einen—fetzen هر ایكی‌طرفی یكدیكرینه بكزر صورتده طاش قومق ‖ قپاتمق .

Pafcha (‿ ا لا) [فارسی، تركی] ㊻ پاشا ‖ [عبر] ㊻ (sans pl.) یهودیلرك بیوك بایرامی .

Pafchen (‿ فعلا+) a. c. ㉑ [فرانسزجه passer] زار اوینامق، زار آتمق ‖ (فعه متعه) اشیا قاچیرمق، قاچاقچیلق ایتمك ، كومروكدن مال قاچیرمق .

Pafcher (‿ ا م) a. ㊵ قاچاقچی .

Pafchol(l) (‿ حرند) [روس] هایدی بقالم ! یورو ! كیج !

Pafpel (‿ ا م) a. ㊵ [فرانسزجه كلمادن تركیب اولنمش] بعض البسه‌نك كنارینه ویا دیكیش یرلرینه دیكیلان شریت ، خرج .

Pasquill (‿ ا لا) ㊳ [ایتا] قبا مزاح، ‖ صویتاریلق ‖ هجویات ؛ دنسزلك .

Paß (‿ ا م) ㊷ (فروسیت) : —gang كذلك ‖ (دوه‌كبی) رهوان یورویش ‖ یول، كچید ، دار بوغاز ‖ مرور تذكره‌سی، پساپورط ، یول تذكره‌سی ‖ اولچو ‖ (حا) (شمال طرفلرنده) der Rock ift ihm— البسه اوكا اولیبور ‖ (مجا) Das kommt mir zu— بو بكا تام‌وقتده یتشدی، تام وقتده كلدی ، تام ایشمه یرایه‌جق وقتده اولدی ، مناسب .

Paffage (j ‿ ا مؤ) ㊾ [فر] پاساژ ، واسطه‌سیله برسوقاقدن دیكرینه كچیلور كچید ، اورتولی سوقاق (فروسیت) حیوانك آتدیغی اسپانیول آدیمی ‖ غالری ‖ (موسیقی) برهیجاده اجرا اولنان برقاچ سس ، ترنم ، تغنی .

Paffagier (j ‿‿ ا م) ㊳ یاخود ㊻ یولجی، برمحله كیتمك اوزره كمی‌یه بینان یولجی ، مسافر ‖ als blinder— (mitfahren) عربه‌جینك یاننده ویاخوداجرتسز اوله‌رق برابر بینمك .

Paffah (‿ ا لا) ㊻ (sans pl.) [عبر] Feft —= (‿‿ ا لا) Pafcha = .

Paffat(-wind) (‿) (‿ ا م) ㊳ [ایتالیانجه آلمانجه] (بحر) اقالیم حاره‌ده دائما شرقدن اسن موسم روزكاری .

Passen (ـّـ فع لا +) c. ㉑ [فر] كوزلك، كوزتمك، بكلمك، انتظار ايتمك || (اويونده اويناميوب اودوری كچیرمك ویاكندی باشلامامق) || دنك كلك، اویعق، طوتمق، توافق ایتمك، مزاجه كوره اولمق، یاقشمق، كلك || Das paßt nicht بو بورایه، بومحله، موقعه یاقشمز، بوراده بو اولمز، اویله شی بوراده اولمز؛ بو بورانك دكل || er paßt in jede Gesellschaft اوهر برجمعیته یاقیشور، هربره یراشور || Die (Beiden)—nicht zusammen بوایكیسی بر برینه اویعایور، بربرینه یاقشمیورلر || اویعق، ایشنه كلك Das paßt mir بوتم الشمه كلور؛ بوندن ایوشی استمام || wie Das paßt! نەدە اویبور، یراشیورا || — sich (فع مطا) اویعق، یراشمق، یاقیشمق، مناسب اولمق، مناسبت آلمق || (فع متع) اویدیرمق، تطبیق ایتمك || پرووا ایتمك (اویوب اویمادیغنی تجربه ایچون).

Passi(e)ren (ـّـ فع لا — وفع متع) a. ㉑ [فر] كچمك || اولمق، —mag اولسون، كچسون ||— für etwas ظن اولنمق || ظهور ایتمك، واقع اولمق، اولمق، كچمك.

Passion (ـ (ـ) ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] = Leiden و Leidenschaft.

Passions„... (ـ(ـ)ـ...) —blume (ا مؤ) (نبا) آمریقانك ممالك حارەسنده نشان چرخ فلك چیچكی.

Passivum (ـ v ـّ ا لا) ㊽ [لاتینجه] (غرا) (فعل) مجهول.

Passus (ـّ ا م) (*inv.*) [لاتینجه] فقره (عباره).

Paste (ـّ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه، ایتالیانجه] پاسته || آلچی طاشی باصمەسی.

Pastel(l) (ـّ ا لا) a. ㊳ [ایتا] (رساملقده) بویا توزلرندن مستعمل (قورشون) قلم، پاستل.

Pastete (ـّـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pasta] اتلی بورك || (مجا) (عمو) da haben wir die—! هایدی بوروك بقالم! اشته برنجك طاشی آیقله شمدی!

Pastinake (ـّـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (نبا) یبان خاووجی، جزر بری.

Pastor (ـّ ویاخود ـّ ا م) ㊸ [لاتینجه] پرودستان پاپاسی، راهبی.

Pastorale (ـّـ ا لا) ㊻ [لاتینجه] چوبان اویونی موسیقەسی || (پسقپوس ایچون دعا، عبادت كتابی؛ سن غره غورك اثری) پاستورال.

Pastorelle (ـّـ ا مؤ) ㊸ [فر] كنج چوبان قیزی، چوبان قیزی || رقص نوعی، پاستورل.

Patagoni-en (ـ (ـ) ـ ا خا لا) b. ㊵ (جغر) آمریقای جنوبی منتهاسنده كائن پاتاغونیا مملكتی.

Patent (ـّ ا لا) ㊳ [لاتینجه] (آچیق حكمدار مكتوبی، امر نامەسی) فرمان، برات، دیپلوما، امتیاز نامه؛ اختراع امتیاز براتی || تذكرهٔ صحیه، پاتنته || ضابط فرمانی، دیپلوماسی، بیورلتیسی || (صـ) ㉑ (عمو) — شیق، یمان.

Pater (ـّ ا م) a. ㊻ [لاتینجه] رئیس روحانی، پاپاس، اقوالی دیانةً قبول واحكام عد اولنان ائمهٔ مذهب.

Paternoster (ـّـ ا لا) a. ㊵ [لاتینجه] [Vaterunser] دعا، ورد || تسبیحك هر اوندانەسنده برطاقیلان بیوجك تسبیح دانەسی || تسبیحك بالذات كندیسی.

Pathe (ـّ ا م) ㊿، (ا مؤ) ㊼ [لاتینجه pater] كذلك: **Pathin** (ا مؤ) ㊿ واقتیز پدری، صاغدیچ واقتیز آناسی، صاغدیچ قادین.

Patholog (ـّـ ا م gh) ㊿، —e (ـ gh ـّـ ا م) ㊼ [روم] علم امراض طبیبی، متخصص.

Pathos (ـّ ا لا (ا م) (*inv.*) (*sans pl.*) [روم] ساختە برهیجان كوسترمكدن ایلروكلان عباره سقطلغی.

Patient (pâ-tssYè'nₑ'ₑ ا م) ㊿ [لاتینجه] خسته، دوقتورلرك مشتریسی.

Patriarch (ـّـ ا م ch) ㊿ [روم] پطریق.

Patrimonium (ـ) (ـ) ـــ ا لا) ㊺ [لاتینجه] میراث، مال موروث || مال موجود.

Patriot (ـّ ا م) ㊿ [روم]. —in (ا مؤ) ㊿ حمیتمند، ارباب حمیتدن اولان.

Patriotismus (ـّـ ا م) ㊺ [روم] حمیت، مملكتی سومه، صله محبتی.

Patrize (ـّـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (صنع) قبارمه قالب؛ چلیك قلم.

Patron (ـ ا م) [لاتینجه] حامی || صاحب || افندی، آغا، چلبی، چوربانجی || (بحر) بركمینك صاحبی، پاترون || (عمو) (lustiger)— || Perso'n = شن، شاطر، شاقلباق كمسه.

Patrone (ـّـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] مودل، البسه بیچیمی موسترەسی، طوقومه اورنكی؛ دلیكلی بیچیم كاغدی، قالبی || علی الخصوص (ع) فشنك، (طوپجیلقده) خرطوج.

Patron-tasche (ـّـ ا مؤ) ㊸ فشنكلك، فشنك چانطەسی.

Patronymikon (ـّـ ا لا) ㊽ [روم] سلاله، خاندان اسمی، لقب وكنیه.

Patrouille (ـّـ صورت تلفظی: pă-trou'lₑ-yĕ ا مؤ) ㊸ [فر] (ع) قول، كشف قولی، دوریه قولی، كشاف.

Patrouillen„... (ـّ... مرا . Patrouille) —führer (ا م) كشف قولی قلاغوزی (قوماندانی).

Patrouilli(e)ren (ـّـ فع لا ± صورت تلفظی: pă-trou'lₑ-yî'-rene) a. ㉑ [فر] كشفه چیقمق، كشافلق ایتمك.

Patsch! (ـّ حرند) پات! چات!

Patsche (ـّ ا مؤ) ㊸ [فرانسزجه patte] سس چیقاران، چاتلیان ضربه || ال || چامور، بطاقلق || (مجا) فنا حالده اولمق، مشكل موقعده بولنمق in der—sein || ba ! —sitzen wir nun in der بوروك بقالم! هایدی برنجك طاشی آیقله بقالم! یدیكمز خلطی كوردكمی شمدی! اولدیغی اولهجقلر! كوردكمی بركره! شمدی بونك ایچندن چیقا بیلورسەك چیق بقالم!

Patschen (ـّ فعلا ±) a. c. ㉑ [فرانسزجه battre] (فع لا + اكر صدا چاتلامه)، (فع لا — اكر تبدل موقع) مراد اولنورسه و (فع یكشنز) چاتلامق، شاق ایتمك || (برمایع ایچنده چاپول چوپول ایدرك كیتمك، یورمك) چامورك ایچنده یوزمك || (فعلا + وفع متع) شاقلیه جق صورتده اورمق، سله (اوقات) عشق ایتمك || (برمایعی چاتلیه جق، شاقلیه جق صورتده قاریشدیرمق، تحریك ایتمك) er patschte ihm das Wasser in's Gesicht اوصویی آنك صورتنه شاپادان

(شارياداق) دوكدى ، سرپدى ، چارپدى || ال ايله طوتمق ، طوقومق || sich auf den Bauch— قارنى اوغوشديرمق .

...ly : ياخود **Patsch(o)uli** (٢ - ٢ الا) (50) [بنغالجه] (نبا) البسه‌يى كووه‌دن محافظه‌سيچون آره‌سنه قونيلان تفاريق اوتى .

Patt (٢ ص) (21) (شطرنج اويوننده) sein— كندى شاهيله اوينايه‌ميه‌جق يره صيقشمق .

Patte (٢ امؤ) (53) [روم] (ترزيلكده) قپاق، دويرمه .

Patzig (٢ ص) (21) [قديم باويراجه batzen feck] (عمو) مغرور ، غرورلى ، متكبر ، متعظم || مجتسر ، كستاخ ، ادبسز ، حدينى بيلز .

Pauk„ ... (...) (طلبه آغزنده) ... „ Fecht || —handschuhe (ا م) اسقريم الديونى .

Paukant (٢ - ا م) (51) (طلبه آغزنده) دوئللوجى .

Pauke (٢ - امؤ) (53) [لاتينجه bu'ccina] (موسيقى) دومبلك ، ترامپكه ، طاوول ، داربوقه || (تشر) قولاغك سس عكس ايتديرمكه مخصوص زارى || (مجا) (عمو) شعشعه‌لى ، طنطنه‌لى ، (رسمى) نطق || وعظ ونصيحت .

Pauker (٢ - ا م) a. (40) [Pauke] (موسيقى) طبل چالان ، داوولجى || =Pauka'nt .

Paul (٢ ا م) (56) (وافتيز اسمى) پاوول ، پول || (ضرمثل) (Hinz und Kunz =)Peter und— احمد محمد ، شو ، بو ، عمروزيد ، على ولى .

Pauperismus (٢ - - ا م) (56) [يكى لاتينجه] برمملكت ويا قصبه اهاليسندن برصنف وقسمك فقر وسفالتى .

Pauschali(e)ren (٢ - - فع متع) a. (21) اوستريا‌جه‌دن : طوپدن تخمين وتقدير ايتمك .

Päuschel (٢ ا م) a. (40) [وسطى آلمانجه bûsch Schlag] (صنعه) ايرى چكيچ || كولونك .

Pauschen (٢ - فع متع ، فعلا+) a. c. (21) =bauschen || (صنعه) (معد) —(das Zinn) (چينقويى) تميزلمك ، تصفيه ايتمك || اينجلتمك ، سيوريلتمك .

Pause (٢ - امؤ) (53) [روم pau'sis das Aufhören] موله ، فاصله ، آره ، توقف ، موسيقيده مختلف امتدادده ايديلان توقف وسكوت || Pause = .

Pausen (٢ - فع لا+) c. (21) [لاتينجه pausa're] مكث وآرام ايتمك ، موله ويرمك ، براز توقف ايتمك || [فرانسزجه ébaucher] (فع متع) =bausen .

Pausi(e)ren (٢ - - فع لا+) a. (21) =pausen آره ويرمك ، مكث وتوقف ايتمك .

Pavian (-)(٢) v - ٢ ا م) [اورته لاتينجه pa'pio] (تا طبيعه) (بيوك وغايت وحشى ميمون) پاويان || (مجا) عارسز ، پرامز ، ميمون ؛ اوكوزقفالى .

Pech (٢ ا لا) (38) [لاتينجه pix] (صنعه) زفت || (عمو) (طلبه آغزنده) فنا حال ، مشكل موقع || مصيبت ، بلا ، باخصوص اويونده : اوغورسزلق ، زارى اولمامق ، كلامك .

Pech„ ... (...) —finster (ص) زيفيرى قرانلق || —vogel (ا م) (عمو) Glücks=kind,=pilz كله‌لرينك مقابلى) هيچ طالعى اولميان ، طالعسز قارغه .

Pedal (٢ - ا لا) (38) [لاتينجه] (موسيقى) پيانو وامثالنده اولان وآياقله باصيلان قول || (عمو) لطيفه يوللى بجاق ، آياق .

Pedant (٢ - ا م) (51) [ايتا] كنديني عالم ظن ايدرك برطور ادبيانه‌ده بولنان جاهل ، كنديني بكنمش .

Pedell (٢ - ا م) (38) [قديم آلمانجه — Büttel=pital دن مأخوذ وسطى لاتينجه] محكمه محضرى ؛ ضبطيه چاوشى || مكتب قپوجيسى .

Pegel (٢ - ا م) a. (40) [آشاغى آلمانجه] نهرصولرينك تزايد ويا تناقصنى كوسترمكه مخصوص مقياس .

Pegeln (٢ - فع متع ، فعلا+) a. (21) [Pegel] (صويك درينلكنى تعيين ايتمك) صوندا ايتمك .

Pehlevi (٢ v -) ، **Pehlwi** (٢ -) (ا لا) (قديم فارس ، ايران لسانى) پهلوى ، پلوى .

Peil (٢ ا م) (38) =Pegel .

Peilen (٢ - فع متع) a. (21) [فلمنكجه] (بحر) صوندا ايتمك ، اولچمك .

Pein (٢ ا مؤ) (49) (جمعى نادر) [لاتينجه pœna دن وسطى لاتينجه pena] صيقينتى ، عذاب ، دغدغه ؛ الم ، درد ، كدر ، محنت ، مشقت .

Peinigen (٢ - قع متع) a. (21) [Pein] دوچار محن ومشقت ايتمك ، اذيت چكديرمك ، ويرمك ، معذب قيلمق ، تضييق ايتمك ، اشكنجه‌يه قومق ، اولديرمك .

Peinlich (٢ - ص) (21) [Pein] جنايتلى مجازاته دائر ، لايق || كوچ ، آجى مشكل ، مشقتلو || باعث الم وكدر ، اجينه‌جق ، اسف اشتمال || وسوسه‌لى ، وهام ، قورقاق || تيتيز ، پك دقتلو .

Peitsche (٢ - ا مؤ) (53) [پولونياجه bicz] آرابه قامچيسى ، قيرباج || قامچى كبى سريمش ، فيشقرمش فيلز ، شاخ .

Pekari (٢ - - ا لا) (56) [آمريقاجه] (تا طبيعه) آمريقا يبان طوموزى .

Pekesche (٢ - ٢ ا مؤ) (53) [پولونياجه] (غيطان خرجلى اركك البسه‌سى) پولونز .

Peking (٢ وياخود ٢ ا خالا) (56) چينجه ؛ Nord-hof] چين ايمپراطورلغنك پاى تخت پكين شهرى .

Pelerine (٢ - - ا مؤ) (53) [روم] [فر] (قادينلره مخصوص قيصه خرمانيه) پلرين .

Pelikan ٢ - - وياخود ٢ - - ا م) (38) ياخود (46) [روم] (تا طبيعه ، جرا) قاشقجى قوشى ؛ ديشجى كلبتنى ، بچغه || (طوپچيلقده) پليقان طوپى .

Pelle (٢ ا مؤ) (53) [لاتينجه pellis] ميوه وسبزه قبوغى .

Pellen (٢ فع متع وفع لا+) a. (21) [Pelle] ميوه وسبزه قبوغنى صويمق .

Pelz (٢ ا م) (38) حيوان دريسى || انسان دريسى || كورك || (عو) (مجا) قاپلامق (ايله) كورك ، پوست ، درى mit—besetzen Jemandem Läuse in den—setzen برينى فيشقيرمق ، قوشقولنديرمق || (عمو) (انسان حقنده لطيفه صورتيله) درى ، وجود Jemandem den—ausklopfen برينه طياق ، كوتك آتمق || برمايع اوزرنده تشكل ايدن اينجه زار ، قايماق .

Pelz„... (...) —stiefel (جمع م) كوركلى (چزمه ، پوتين) آياق قابى || —mantel (ا م) كوركلى قاپوت ، مانتو || —raupe (ا م) (تا طبيعه) توكلى طرطيل .

Pelzen (٢ ص) كوركلى ، كوركدن || (جنوب طرفلرده) بنجيوانلق : آشيلامق ، آشلامق .

Pendel (ـَـ ١ لا (١ م) a. ⑩ [فر] (ماكنه، حكمت، ساعتچيلك) رقاص .

Pendeln (ـَـ فع لا+) a. ㉑ [Pendel] صاللامق، اورسه اوزمق || (مجا) (عو) پياسه ايتمك، كزينمك .

Pendschab (ـَـ ١ خا لا) ㊻ (sans pl.) (جغر) هندستانده پنجاب (پنج آب) قطعه‌سى، مملكتى .

Pennal (ـَـ ١ لا) ㊳ ياخود ㉛ [يكى لاتينجه] قلم محفظه‌سى، دويت (دوات) || (طلبه آغزنده) (اكثريا: ا م، جمع(عو) كذلك: Pennä'ler) Fuchs= || برمكتبك برنجى صنفنه يكى‌قيد اولنان طلبه || استخفاف صورتيله مكتب حقنده دخى مستعملدر .

Pensée (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) ㊸ (جمعىs—) [فر] Ge-danke= || (نبا) Stief-mütterchen= هرجائى.

Pension (صورت تلفظى pan-ziôn ا مؤ) ㊾ [فر] (تقاعدلك معاشى || يمك پاره‌سى || يمك يديلان محل || يمكلى مكتب، بويله برمكتبك بالجمله طلبه‌سى) پانسيون .

Pensionat (صورت تلفظى pan-ziô-nâ'l ا لا) ㊳ [فر] = Pensions-anstalt .

Pensions... (مرا . Pensio'n) —beitrag (ا م) تقاعد صندوغى ايچون معاشدن توقيف اولنان يوزده بش، (اوچ ويا دها زياده، اكسيك پاره) || —anstalt (ا مؤ) قيز واركك چوجقلرينه مخصوص داخلى مكتب (خصوصى) .

Pensum (ـَـ ١ لا) ㊳ [لاتينجه] سعى وغيرت|| وظيفه|| كوتورى ايش || مجازاً شاكردانه ويريلان وظيفه .

Penta (ـَـ...) [روم] penta ... (fünf=) .

Pentameter (ـَـ ا م) a. ⑩ [روم] قديم يونان ولاتين لسانلرنده بش جزؤدن عبارت‌مصراع، خماسى .

Pepping (ـَـ ا م) ㊳ الما آغاجى نوعى، پپن .

Pepsin (ـَـ ١ لا) ㊻ (sans pl.) [روم] (كيميا) مادهٔ هضميه، هضمين .

Per (ـَـ حرجر) [لاتينجه] ايله، واسطه‌سيله|| —Kahn قايقله|| دفعه es geht zwei Mal—Jahr سنه‌ده ايكى‌دفعه|| bei ihnen Alles—Du اونلر بر برلرينه هپ (سز يرينه) سن ديبورلر، اونلرهپ سنلى بنلى‌قونوشيورلر || Jemand— Sie anreden برينه سز ديه خطاب ايتمك .

Pereat (ـَـ حرند) [لاتينجه] —die Traurigkeit محو اولسون مأيوسيت! || — (ا لا) ㊻ Jemandem ein Pereat bringen برينى تذليل ايچون يوها چاغيرمق، كمسخر ايتمك .

Perfekt (ـَـ صـ) ㉔ [لاتينجه] مكمل، فوق العاده، غايت كوزل، نقصانسز، قصورسز || — كذا (ـَـ ١ لا) ㊳ **Perfektum** (ـَـ ١ لا) [غرا] اميارفه، ماضى غيرمعين .

Pergament (ـَـ ١ لا) ㊳ كودرى، ترشه .

Pergamum (ـَـ ١ خا لا) ㊻ (تروا) وكذا: Pergamus (١ لا) (inv.) آسياده قديمدن برشهر قرالييتيله (شمديكى) برغمه شهرى .

Peri... (ـَـ...) [روم] peri ... (um=) .

Periode (ـَـ (ـ) ـ وياخود ـَـ (ـ) - ا مؤ) ㊸ [روم] (هيئت) دور، انقلاب || دور، ايام، مدت|| دور، نوبت|| (علم بيانده) برقاچ جمله‌دن مركب كلام || — (der Frauen) Menstruatio'n= .

Peripherie (ـَـ ـ ـ ـ ا مؤ) ㊸ و ㊾ [روم] برشكلى احاطه ايدن خط، محيطى الشكل .

Peristyl (ـَـ ا لا) ㊳ (معما) بنانك اطرافنده برحيات تشكيل ايدن ستونلر صره‌سى .

Percal (ـَـ وياخود فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊻ [فر] پك صيق پاتيسقه نوعى، پرقال .

Perkussion (ـَـ (ـ) ـَـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] طوقوشمه، مصادمه || (طب) بدنك بعض اجوافى ايچنده‌كى‌مرضى تشخيص ايچون‌پارمقله اورماقلق، قرع .

Perkuti(e)ren (ـَـ فع متع) a. ㉑ (على‌الخصوص طببده) پارمقله اورمق وديكلمك || دق ايتمك .

Perl „ ... (ـَـ...) —förmig (صـ) اينجى شكلنده || —graupen= (جمع لا) قبوغى‌چيقاريلوب —gerste (ا مؤ) يوارلاق‌شكلنه قونلمش آرپه، نخچه آرپه‌سى|| —hirse (ا مؤ) (نبا) فصيلهٔ سنجاريه‌دن غراميل دينيلان نبات || —lauch (ا م) (نبا) پراصه || —muschel (ا مؤ) اينجولى مديه، اينجومديه‌سى، اينجوصدفى|| —mutter (اكثريا: ـَـ امؤ) صدف حاوى چيزكيلى وحزين دكزحيوانى؛ (بوندن‌چيقاريلان) صدف || —zwiebel (ا م) (نبا) نخود جسامتنده صوغان || —zwirn (ا م) (تجا) غايت اينجه ايپلك، تيره|| —huhn (ا لا) بح طائوغى .

Perle (ـَـ ا مؤ) ㊸ اينجو|| (مجا) die—unter den Frauen قادينلرك‌سلطانى، قادينلر آره‌سنده بردانه اولان‌خانم|| بيون باغنده يوارلاق ايكنه (تپه‌سى)؛ تسبيح دانه‌سى || der Wein hat—n شراب طومورچقلنيور، قبارييور، كوز پيداه ايدييور .

Perlen (ـَـ صـ) ㉔ [Perle] اينجولى، اينجودن || (فع لا+) a. ㉑ (مشروبات‌حقنده) اوزرنده اوفق اوفق كوز، قبارجق پيداه ايتمك || (كوز ياشى حقنده) پارلامق || (خصوصيله اسم‌مفعول اولەرق) اينجوكبى، پك‌كوزل پك لطيف .

Perlen„... (ـَـ...) —fischer (ا م) اينجو آوجيسى|| (مجا) —mädchen كنج قيزلرك سلطانى، سرافرازى .

Perlicht (ـَـ صـ) ㉔ perlartig= .

Permanent (ـَـصـ) ㉔ [لاتينجه] دائما برحالده، برقرارده طوران؛ دائمى، بردوام، برقرار، بردوزى‌يه (اولان)، على‌الدوام .

Permitti(e)ren (ـَـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] مساعده ايتمك (erlauben=) .

Permuti(e)ren (ـَـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] بجايش(مأموريت) ايتمك، تبديل موقع ايتمك .

Perpendikel (ـَـ الا (ا م) a. ⑩ [لاتينجه] (هندسه) عمود (خط) || (ساعتده) رقاص .

Perpetuum mobile (ـَـ ١ لا) ㊻ [لاتينجه] حركت متماديه .

Perplex (ـَـ صـ) ㉔ [لاتينجه] تردد ومشكلات ايچنده بولنان، تردد ومشكلاتى باعث اولان، دهشت ويرن، ضجرت وفتوره دوچار اولمش .

Pe(r)rücke (ـَـ ا مؤ)، ㊸ [روم] طاقمه صاچ (طاقمى)، پروكه .

Perser (ـَـ ا م) a. ⑩ —in (ا مؤ) ㊿ ايرانلى، عجم (اركك، قادين) .

Persien (ـ(ـ)ـ ا خا لا) b. (40) عجمستان، ایران مملکتی.

Persisch (ـ ص) (24) عجمجه، ایران لسانی ‖ (alt=)— اسکی عجم لسانی، فارسی، پارس.

Person (ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] کمسه، ذات، شخص ‖ ich für meine— بن کندم، بن بالذات، بالنفس، بن کندیمه ‖ groß(klein) von— بیوك (کوچك) قالورسه، قالنجـه بویلی ‖ Jemand von—kennen برینی شخصاً طانیمق.

Personal (ـ ا لا) (38) اوستریاجه کذلك —e (ـ الا) (56) (sans pl.) Material کمقابلی (برتجارتخانه‌نك، برشمندوفرك، برتیاترونك) آدملری ‖ خدمتجیلر، عمله طاقمی، (کوچك) مأمورین.

Personal„ ... (ـ) —abgabe (ا مؤ) نفوس ویرکوسی ‖ —beschreibung (ا مؤ) طانیتمسی مراد اولنان برشخصك شكل وسیما واوصافنه دائر ویریلان معلومات.

Personali-en (ـ(ـ)ـ جمع) (inv.) [لاتینجه] ترجمهٔ احوال (ورقه‌سی) ‖ بر آدمك ذات وشخصنه طوقونان سوزلر، اولنان تعرضات، اعراض شخصیه.

Personen„... (ـ) —regi'ster (ا لا) (اشخاص مختلفه‌نك) اسامی دفتری، جدولی ‖ —halle (ا مؤ) (شمندوفرلرده) یولجیلرك وصول وحرکتلرینه مخصوص محل، غار، یولجی قطارلری استاسیونی ‖ —verkehr (ا م) یولجی آمد شدی، یولجی مواردات، کیدوب کلن یولجیلر ‖ —wagen (ا م) یولجی (اشخاص) بینمکه مخصوص آرابه، قوپه ‖ —zug (ا م) یولجی قطاری، (mit allen 3 Klassen (اوچ موقعلی) اومینبوس قطاری.

Personifizi(e)ren (ـ فع متع) a. (21) [لاتینجه] تجسم، تشخص ایتدیرمك، عقلی ومعنوی برشیئك صورت وهیکلی یاپمق.

Persönlich (ـ ص) (24) [Perso'n] هرشخصك کندینه مخصوص اولان، شخصی، ذاتی، خصوصی ‖ شخصاً، بالذات ‖ Sie werden ihm diesen Brief—geben سز بو مکتوبی اوناك بالذات کندیسنه ویریکز، ویره‌جکسکز، ویررسکز ‖ —erscheinen بالذات کندیسی کلمك، کورنمك.

Persönlichkeit (ـ ا مؤ) (49) [Perso'n] شخصیت، ذاتیت ‖ (احوال واطوار، اخلاق وموقعنه نظراً تفرد ایتمش اولان) ذات.

Perspective (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه فرانسزجه] (اصول ترسیده) علم مناظر، مناظرله اصول ترسیم.

Pertinenz (ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (das Haus mit den—i-en متعلقات وملازمه‌سیله برابر خانه.

Peru (ـ شیلره کوره کذلك ـ ا خا لا) (56) (جغر) آمریقای جنوبیده کائن پرو حکومتی.

Pessimismus (ـ ام) (45) (sans pl.) [یکی لاتینجه] عالمده هرشیئك فنا اولدیغنه اینانمق وهرشیئه فنا نظرله باقمق فکر ومسلکی.

Pest (ـ ا مؤ) (49) [لاتینجه] وبا، طاعون، یمورجق، شرق تیفوسی ‖ (مجا) طاعــون علق کبی مدهش ومهلك، علت ساریه ‖ —wahre چورومـه، تعفن ‖ کذا: **Pesth** (صورت تلفظی: pècht) (ا لا) (38) (sans pl.) (جغر) مجارستانك پای تختی پشته شهری.

Pest-Ofen (ـ ا خا لا) b. (40) (sans pl.) (جغر) پشته.

Petarde (ـ ا مؤ) (53) [فر] (ع) کستانه فشنکی وامثالیله ویریلان اشارت، اشارت فشنکی ‖ لغم آتشی.

Petent (ـ ام) (51) [لاتینجه] عرضحال ویرن، مستدعی، صاحب استدعا.

Peter (ـ ا خا ووافتیز اسمی) (ا م) a. (40) پترو، پیه‌ر ‖ (اکثریا امسز، مسکین براز کی اشعار ایتمك اوزره برای تحقیر استعمال اولنور) —dummer آلیق ممیش ‖ —langweiliger جان صیقیجی، طاتسز حریف ‖ —schwarzer (کاغد اویونی) فلورانتین.

Petersburg (ـ ا خا لا) (56) (جغر) روسیه‌نك پای تختی پترسبورغ شهری.

Petersili-e (ـ(ـ)ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) (معده نواز) مایده نوز ‖ (مجا) ihm ist die—verhagelt صیجاق آشــنه صو قاتیلدی؛ مایده نوزینه طولو یاغدی، ایشی کوتولشدی، کیفی قاچدی.

Petition (ـ(ـ)ـ tss -- ا مؤ) (49) [لاتینجـه] = Bitt-schrift.

Petitioni(e)ren (ـ(ـ)ـ tss -- فع لا +) a. (21) [لاتینجه] عرضحال ویرمك، استدعا ایتمك، عرضحال یازمق ‖ عرضحالجیلك ایتمك.

Petrefact (ـ -- ا م) a. (42) [لاتینجه] (طبقات الارض) تحجر ایتمش جسم، تحجر ‖ اوزری باصمه‌لی طاش.

Petri (ـ) Pe'trus ك مضاف الیهی.

Petrole-um (ـ ا لا) (56) (sans pl.) [روم] پترول، صولی غاز، طاش یاغی.

Petrus (ـ ا خا م) (inv.) (ویاخود لاتینجه تصریف اولنوب مضاف الیهنده Petri الخ؛ مرا (59)) [لاتینجه] پیه‌ر.

Petschaft (ـ ا لا) (38) [اسلاوجه] مهر.

Petschi(e)ren (ـ فع متع) a. (21) مهرلمك، تمهیر ایتمك.

Petto (ـ ا م) (inv.) [ایتالیانجـه = Brust] etwas in—haben ضمیرده بولنمق، یورکنده برشی صاقلامق.

Petunia (ـ(ـ)ـ ا مؤ) (54) [برازیلیاجه] (نبا) پتونیه.

Petzen (ـ فع متع) c. (21) [قدیم فرانسزجه apiter berühren] کذا (فع لا +) (عمو) نقل وحوادثجیلك ایدن ناقل، سخنچین.

Pfad (ـ ا م) (38) [روجه Weg pa'tos] داریول، پاتقه، کچی یولی.

Pfaff (ـ ا م) (51) [لاتینجه pa'pa] پاپاس، راهب، کذا —e (ـ ا م) (52).

Pfaffenthum (ـ ا لا) (25) (sans pl.) زهبانلق کشیشلك، پاپاسلق.

Pfahl (ـ ا م) (31) [لاتینجه palus] قازیق، وتد؛ فصولیه وامثالیجون دیکیلان صیریق، آغاج فدانلرینه قونیلان طیاق ‖ (مجا) (ویاخود: zwischen) meinen vier Pfählen in (کندی درت دیرکك آره‌سنده) اوجکزمده ‖ —im einen Fleische haben اتك ایچنده برقیبق اولمق.

|| قازيق كوپرى (ا مؤ) —brücke (...ٚ) **Pfahl„...**
—graben (ا م) شرامبول قازيقلريله تجهيز اولنمش خندق||
—werk (ا لا) (ع) قازيقلى مانع شرامبول .
Pfalz (ـٚ ا مؤ) (49) [اورته لاتينجه pala'tium]
يرفالتسى (: پالاتين) قرانتنه ويريلان مملكت .
Pfalzburg (ـٚـٚ ا خا لا) (56) (جغر) لورن ايالتنده
فالتسبورغ شهرى .
Pfand (ـٚ ا لا) (25) [لاتينجه pannus] رهن seine
(Ehre) zum—e setzen (ناموسنى رهن قويمق) ناموسنه
يمين ايتمك ، ناموسيله تأمين ايتمك || ich setze meinen Kopf
zum—e بن بونك ايچون ، بو آغورده ، بوكا باشمى قويارم||
(يادست) لادس|| تأمينات ، امنيت|| رهين، وديعه ، قارشولق||
(ich sehe es an)als das—Ihrer Freundschaft بن بونى،
اونى سزك دوستلغكزك ثمره‌سى ، اثرى اوله‌رق تلقى ايدرم ،
دوستلغكزه اشارت عد ايدرم .
Pfand„... (...ٚ) —lösung (ا مؤ) رهينى قورتارمه||
—obje'kt (ا لا) رهين ويريلان شى || —vertrag (ا م)
(تكرار اشترا ايده بيلمك شرطنى حاوى) بيع ، رهن مقاوله‌سى .
Pfänden (ـٚ فه متم) (21) b. [Pfand] etwas—
برشيئى رهين اوله‌رق طوتمق، برشيئى رهين آلمق|| Jemandem
die Möbel–(lassen) برينك اشياسنى رهين اوله‌رق ضبط
ايتمك ، آلمق .
Pfänder„ Spiel (ـٚـٚ ا لا) (38) لادس (يادست)
اويونى .
Pfann„... (...ٚ) نادراً =Pfannen„...|| kuchen—
(ا م) = Eier=kuchen كوزلمه ، كذلك آلمان اوملق|| ايچى
طاتليلى اوملت .
Pfanne (ـٚ ا مؤ) (53) [لاتينجه pa'tina] طاوه ||
den Feind in die—hauen (مجا) || بيوك لنكر ، سوزكچ
دشمنى قليجدن كچيرمك، طوغرامق|| آزچوق، طاوه‌يه بكزه‌يان شى.
Pfannen„... (...ٚـٚ) —gebackene(s) (ا لا) (طاوه‌ده
قزارتيلان شى) قيزارتمه|| —stiel (ا م) طاوه صاپى||(تا طبيعه)
اوزون قويروقلى آرى قوشى .
Pfarre (ـٚ ا مؤ) (53) [اورته لاتينجه parochia'tus]
پاپاسلق ، امامليق محلى، پاپاسلق رتبه‌سى|| راهبك محل اقامتكاهى.
Pfarrer (ـٚ ا م) (40) a. [Pfarre] قتولك پاپاسى||
پرودستان پاپاسى ، پاستور .
Pfau (ـ ا م) (51) ياخود (42) a. [لاتينجه pa'vo
اولوب عربجه tâ'wus دن مأخوذدر] (تا طبيعه) طاووس .
Pfauen „ ... (...ٚـ) —insel (ا مؤ) پوتسدام
جوارنده : طاوس آطه‌سى || —auge (ا لا) طاوس كوزى||
طاوس قويروغى كوزى || (كلبك توعندن) كيجه طاوسى .
Pfeffer (ـٚ ا م) (40) a. [فارسيجه pilpil دن مأخوذ
لاتينجه piper] ببر || (نبا) قرمزى ببر .
Pfeffer„... (...ٚـٚ) —brühe (ا مؤ) بوبرله صالچه||
—büchse (ا مؤ) بوبرلك،بوبرقوطوسى=—fäßchen (الا)||
—kraut (ا لا) (نبا) (اكلى ياپراقلى) تره || minz(e) –
(ا مؤ) —münze || (بوبرلى ، بهارلى) نانه شكرى (نبا)
(ا م) —strauch ، (ا مؤ) —staude || – minz(e)=
(نبا) بوبر آغاجى، فدانى .

Pfeffern (ـٚ فه متم) (21) a. [Pfeffer] بوبرلمك ،
بوبرقومق|| (مجا) زياده بهارقومق||(مجا) Jemandem den
Pelz—, Jemand— برندن اوجنى آلمق، آجيسنى چيقارمق||
auf Jemand los—"prügeln= برى اوزرينه پوصودن
آتش ايتمك
Pfeife (ـٚ) (53) [وسطى لاتينجه pipa] دودوك،
ايصليق || قورصاقلى چوجق دودوكى || (مجا) es muß Alles
nach seiner—tanzen هركس اونك كيفنه تابع اولملى، هركس
اونك ديديكنى ياپملى ، يالكز اونك بوريسى اوتملى||چبوق(توتون
ايچون)، پيپو||(تشر) اوزون كميك|| ارغنون دنيلان چالغيده كى
دودوك قامشلرى ، بوريلرى .
Pfeifen (ـٚ فه لا +) n. (20) [Pfeife](روزكار ايله ،
هوايى ياروب برصدا چيقاران شى،بعض قوشلرك صداسى ودها
امثالى شيلرحقنده) اوتمك ، ايصليق چالمق || ايصلقله اشارت
ويرمك || تياترودده براى تحقير ايصليق چالمق|| دودوك چالمق||
اوتديرمك || —auf etwas برشيئى تحقير ايتمك ، توديمك||
(فه متم) —ein Lied برشرقى‌يى ايصيلقله سويلمك || (عو)
—Einen بردانه ديكمك ، آتمق (ايچمك) .
Pfeifen „ ... (...ٚـ) —beschlag (ا م) چبوق ،
پيپو ادواتى ، تزييناتى || —deckel (ا م) چبوق، پيپوقپاغى||
—erde (ا مؤ) پيپو ، لوله‌جى طوپراغى || —kopf (ا م)
(چبوغك باشى) لوله || —stiel (ا م) چبوق بوريسى ||
das ist keinen—stiel werth بو اون پاره بيله ايتمز || (مجا)
(عمو) —stiele (جمع) اينجه ، دكنك باجاق|| (كه‌غل اويونده)
—stiel schieben بركه‌غل دويره بيلمك || —strauch (ا م)
(نبا) يبانى ياسمين .
Pfeil (ـ ا م) (38) [لاتينجه pilum] اوق، سهم، تير.
Pfeil„ ... (...ٚ) —ente (ا مؤ) (تا طبيعه) اوزون
قويروقلى اوردك|| —fisch (ا م) (تاطبيعه)= Horn=hecht||
—gift (ا لا) اوقلره سوريلان زهر || —geschwind (ص)
اوق كبى سريع ||natter— (ا مؤ) (تا طبيعه) اوق ييلانى ||
—schütz(e) (ا م) تيركش(آوجى) || —tragend (ص) (نبا)
اوق شكلنده اولان سهمى|| —wurzel (ا مؤ) (نبا) طوپراغك
ايچنده بولنان قالين كوك .
Pfeiler (ـٚ ا م) (40) a. [وسطى لاتينجه pila'rium]
(معما) ديرك ، ستون ، دستك (كذا مجا = Stütze) ||
طياق ، دستك پاينده || (پنجره وامثالنده) آشاغيدن يوقارى
وضع اولنان آغاج قونداق، آياق|| كاركير قوتلى تمل|| ايكى پنجره
آره‌سنده‌كى ديوار پارچه‌سى .
Pfennig (ـٚ ا م) (38) شمدى برمارقك يوزده برى اولوب
تقريبا ايكى پاره‌يه يقين برقيمتده در || =Geld .
Pfenning (ـٚ ا م) (38) = Pfennig .
Pferch (ـٚ ا م) (36) (زوا) آغـل،پارق ، ماندره ||
حيواناتك آغل ويا ماندره‌ده كيجه‌لنديرلمسى .
Pferchen (ـٚ فه متم) a. (21) [Pferch] قيونلرى
آغلده ياتيرمق|| (مجا) طار برمحلده اوست اوسته، پاصديرمه‌كبى
ياتيرمق، اسكان ايتمك .
Pferd (ـ ا لا) (38) [روم] باركير، آت ، حيوان|| (مجا)
(ضرمثل) sich auf's hohe—setzen يوكسكدن آتوب طوتمق،
بيوكلك طورى طاقينمق || vom—auf den Esel kommen
آتدن اينوب اشكه بنمك .

Pferde,... (ـَ...) —decke (١ مؤ) حیوان ، بارکیر اورتوسی || —zucht (١ مؤ) حیوان تربیه‌سی ویتشدیرلمسی || —ameise (١ مؤ) (تاطبیه) (بیوك) آتلی قرینجه || —bahn (١ مؤ) ترامـوای = —eisen=bahn (١ مؤ) || —huf (١ م) آت ، بارکیر طیرناغی || —jude (١ م) (عو) آت جانبازی، دلالی ، میانجی || —knecht (١ م) بارکیرلره باقان اوشاق ، آخور اوشاغی ، سایس || —mähne (١ مؤ) بارکیر یله‌سی || —markt (١ م) (تجا) آت جانبازی ، دلالی || —mäkler (١ م) (تجا) آت پازاری || —münze (١ مؤ) (نبا) یبانی نانه || —stall (١ م) حیـوان آخوری || —stein (١ م) بارکیرك مثانه وباغرصاقلرنده حاصل اولان طاش ، حصات حیلی || —striegel (١ مؤ) بارکیر قشاغیسی || —vermiether (١ م) بارکیر کیراجیسی .

Pfiff (ـُ) pfeifen فعلنك ماضیٔ حال برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Pfiff (ـُ ١ م) (38) [Pfeifen] ایصلیق || قیصه دودوك سسی || (آز واهمیتسز شی) بر پارچه || (وقت حقنده) آن، لحظه || (مشروبات حقنده) یارم بارداق || (مقصدینه وصول ایچون یاپیلان اویون) حیله ، خدعه ، اویون ، شیطانلق || den—verstehen ایشی بیلك .

Pfiffig (ـُ ص) (21) شیطان ، قورناز ، حیله‌کار ، اوروستوپولی، مکار، دساس .

Pfiffikus (ـُ ١ م) (مفردی (*inv.*) ، جمعی (34)) (عو) = pfiffig .

Pfingst,... (ـُ...) —blume (١ مؤ) (نبا) شقایق.

Pfingsten (ـُ ١ لا) [روجه pentecoste'] بیوك پاسقالیادن صکره کلان اللنجی کون] عید خمسین .

Pfirsich (ـُ ١ م) (38) ١ مؤ (49) [لاتینجه pe'rsicus] شفتالی || شفتالی آغاجی .

Pflanz,... (ـَ...) —wetter (١ لا) آغاج ،فدان دیکمکه مناسب وقت وهوا || —zeit (١ مؤ) وقت غرس || —schule (١ مؤ) فیده لك (دیکر برمحله غرس اولمق اوزره یتشدیریلان فدانلرك محلی) || —staat (١ م) مهاجر، قولونی (حکومق) || —volk (١ لا) مهاجرین .

Pflanze (ـَ ١ مؤ) (53) [لاتینجه planta] فدان||نبات|| (کنایه اولەرق) کمسه|| —eine saubere(nette : یاخود rare) برکبار ، شیق موسیو ، ذات .

Pflanzen (ـَ فع متع وفع مطا) c. (21) غرس ایتمك ، دیکمـك ، رکز ایتمك (کذا مجازی) || (ع) Geschütz —الخ ... auf den Wall سپر اوزرینه طوپ وضع ایتمك ، یرلشدیرمك || (مجا) — etwas in Jemandes Herz برینك قلبنه ، یورکنه برشی قومق ، فکرینه صوقمق .

Pflanzen,... (ـَ...) —beet (١ لا) فدان ، نبات ترلاسی ، یتاغی || —gattung (١ مؤ) فدان اجناس وصنوف مختلفه‌سی || —gift (١ لا) زهرنباتی|| —buch (١ لا) درونته اجناس مختلفه‌ده نباتات وضع وترتیب اولنمش مجموعه ، دفتر || —erde (١ مؤ) نبات چوروکی، کوبره‌سی || —sammlung (١ مؤ) قوریدیلوب کاغد یاپراقلری آره‌سنده حفظ اولنان نبات وچیچك یاپراقلری مجموعه‌سی|| —stein (١ م) اوزرنده چیچك ونبات اشکالنه مشابه اشکال بولنان طاش|| —thiere (جملا) نباتاته بکزر حیوان .

Pflanzer (ـَ ١ م) (40) a. غرس ایدن، نباتات، فدان غرس ایدن || برمحله (مهاجرتله) کیدوب اراضی آچان، ایشلدان کمسه || مستملکات ، چفتلك صاحبی .

Pflänzling (ـَ ١ م) (38) تازه دیکلمش ، دیکیله جك آغاج ، فدان || یکی دیکلمش محـل ، بونك یکی آغاجلری ، فدانلری مجموعی || یکی دیکلمش باغ .

Pflaster (ـَ ١ لا) a. (40) [لاتینجه empla'strum] (ع) (جرا ، اجزا) یاقی || —englisches انکلیز یاقیسی || برنشان تخته‌سنك مرکزنده اولان سیاه نقطه || قالدیرم ،کذا بونك ایچـون مستعمل طاش || (مجا) (عمو) —treten مناسبتسز یره ، ایشی‌کوجی اولمیه‌رق، بوش بوشنه سوقاقلرده طولاشمق ، سورتمك || (مجا) (in Paris : ویاخود)Paris ist ein theures— پارسده یشامق براز طوزلیدر ، طوزلی اوتورر ، پارس بهالی یردر .

Pflästerchen (ـَ ١ لا) b. (40) یوزه یاپشـدیریلان سیاه جانفس پارچه ، یاپمه بن .

Pflastern (ـَ فع متع) a. (21) [Pflaster] (بریاره‌یه) یاقی یاپیشدیرمق || —(eine Straße) برسوقاغه قالدیرم دوشه‌مك .

Pflaume (ـَ ١ مؤ) (53) (نبا) [لاتینجه pruna دن مأخوذ قدیم آلمانجه phrûmâ] اریك .

Pflaumen,... (ـَ...) —kern (١ م) اریك چکردکی ایچی || —stein (١ م) اریك چکردکی || —mus (١ م) اریك ازمسی .

Pflege (ـَ ١ مؤ) (53) [pflegen] برینه ایدیلان دقت، اعتنا || —gute haben ایو اعتنا ، دقت اولنمش اولمق || نظارت، اداره، ادارۀ مصلحت، برصنعته اولنان اعتنا ، دقت، اجرای صنعت || ein Kind in (seine) برچوجغـه باقمق || —nehmen برچوجغی کندی اعتناسنه آلمق ، باقمق ایچون آلمق، بسلمك ، اولادلغه قبول ایتمك ، یاننه آلمق .

Pflege,... (ـَ...) —sohn ، ١ م —tochter (١ مؤ) اولادلق (قیز ، ارکك) چوجق .

Pflegen (ـَ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [قدیم آلمانجه plegan : eine Strafe auf sich nehmen مرا . [Pflicht : ویاخود Jemandes,etwas : یاخود Jemand برینه ، برشیئه خصر دقت واعتنا einer Sache— ایتمك ، باقمق ، چالیشمق || Jemand, etwas hegen und— (مرا .) || (فع متع) —einer Sache : ویاخود etwas (hegen برشیئی یاپمق، اوکا چالشمق، اونکله مشغول اولمق، اکا اعتنا ودقت ایتمك، ایفا واجرا ایتمك ، سوق واداره ونظارت ایتمك|| (der) Freundschaft mit Jemandem — بریسیله‌سویشمك، رابطۀ اخـوت ومودت ایله مربوط اولـمق || nach gepflogenem Rathe اجرا اولنان‌مشاوره ومذاکره‌دنصکره|| der Ruhe— استراحت ایتمك ، استراحت ایله مشغول‌اولمق، بولنمق، اسـتراحتنه باقمق || Umgang mit Jemandem— بریله ایشی، آلیش ویریشی‌اولمق، بریله قونوشمق، کوروشمك|| (فع لا +) (واقع اولمق ، اولمق هروقت اویله اولمق) مثلا : Das pflegt (gewöhnlich, oft, in der Regel, meistens) zu geschehen بو اکثریتله بویله اولور ، بوعلی‌العاده هروقت اکثریا (بویله) واقع‌اولور، ظهور ایدر، بوهروقت بویله‌در .

Pflegling (ـَـ ا م) (38) قبولنه . اولادلق، باقلمق ایچون آلنمش چوجق؛ آخرتلك || سوددن هنوز کسلمامش چوجق || وصایت آلتنده بولنان یتیم، یتیمه .

Pflicht (ـَـ ا مؤ) (49) [اورته آلمانجه phlicht : pflegen کلمه‌سنه مربوطیتی واردر] وظیفه، وجیبهٔ ذمت || ویرکو، نفوس واملاك ویرکوسی || تابعیت || ایفای وظیفه‌ده صداقت ایچون ایدیلان یمین || Jemand in— (یاخود : in Eid und—) nehmen || بریته یمین ایتدیرمك وبویله‌جه توظیف وتحلیف ایتمك || auf — und Gewissen وظیفه وناموس حقنه، باشیچون .

Pflicht,,... (ـَـ...) —gefühl (ا لا) وظیفه‌حسی || —treu (صـ) خدمتی صداقتله کورن، محب خدمت، وظیفه شناس || —eifer (ا م) سعی وغیرت؛ حمیت || —vergessen (صـ) وظیفه‌سی اونوتان، خدمتنه صداقتی اولمیان || —widrig (صـ) وظیفه ایله متناسب اولمیان، مخالف وظیفه .

Pflock (ـَـ ا م) (31) چادرقازیغی، اوفق قازیق || تخته‌چیوی.

Pflog (ـَـ)، pflöge (ـَـ) (pflegen فعلنك زمان حال وصورت الثائیه ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Pflücken (ـَـ فع متع) a. (21) (چیچك، چالی، میوه وامثالی) قوپارمق، طوپلامق || (ضرمثل) mit der Zeit pflückt man Rosen صبرك صوکی سلامتدر، انسان صبر ایله استدیکنه نائل اوله بیلور، صبر ایله قوروق اوزوم اولور || پرمق اوجیله آلمق || Wolle— (صنعـ) یوك آییقلامق || (برقیزاره‌جق قوشی وامثالی) یولمق، تمیزلمك .

Pflug (ـَـ ا م) (31) صپان .

Pflügen (ـَـ فع متع وفع لا +) a. (21) [Pflug] (زرا) چفت سورمك، پر اراضی‌یی ایشلمك || طرامق، سورومك، سورمك، آتمق || اکمك || die Stube auf und ab— اوطه‌نك ایچنده آشاغی یوقاری کزمك .

Pforte (ـَـ ا مؤ) (53) [لاتینجه porta] بیوك قاپو || die (hohe)— باب عالی (حکومت عثمانیه، دولت علیه) || (کمینك یانلرنده آچیلوب قپانور قپولر) لومبار قپاغی .

Pfosten (ـَـ ا م) b. (40) [لاتینجه postis] نادراً : **Pfoste** (ـَـ ا مؤ) (53) پنجره، قپو پروازی .

Pfote (ـَـ ا مؤ) (53) [فر] (حیوان ایاغی کذا :(عمو، عو) انسان الی، ایاغی) پنجه || (عمو) (کوتو ال یازیسی) قارغه‌جق بورغه‌جق، سموکلی بوجك ایزی .

Pfriem (ـَـ ا م) (38)، —e (ـَـ ا مؤ) (53) [وسطی آلمانجه prieme] بیز، اوزون ایکنه || [قدیم آلمانجه primmâ] (تا طبیه) صدف نوعی .

Pfriemen (ـَـ فع متع) a. (21) بیز ایله باتیرمق، دلمك، سیوری ایکنه باتیرمق .

Pfropf (ـَـ ا م) (38) [قبا آلمانجه propp] —en (ـَـ ا م) b. (40) (علی العاده —en استعمال اولنور) برشیشه‌نك آغزنده‌کی طپاج (ماتتار)، (برفوچی وامثالنك آغزنده‌کی آغاج) طیقاج || تفنك، طبانجه وامثالی صیقیسی .

Pfropf,,... (ـَـ...) —meisel (ا م) آشی‌قلمی (بغچوانلقده) || —reis (ا لا) (بغچوانلقده) آشی یاریغی .

Pfropfen (ـَـ فع متع) a. (21) صیق ایله طیقامق، ایچنه صیق صوقمق || (برشیله) طولدیرمق، طیقامق || sich den Magen mit Speisen voll— معده‌سنی یمکله طولدیرمق || (der Saal) war gepfropft voll صالون آغز آغزه، اغزینه قدر، حنجا حنج طولو ایدی || برطاپه، طیقاج ایله قپامق، طیقامق. طپالمق || (بغچوانلق) impfen:— || gepfropftes Obst (Kern=obst ك مقابلی اوله‌رق) آشیلی، آشیلانمش میوه .

Pfropfen (ـَـ ا م) b. (40) =Pfropf .

Pfröpfling (ـَـ ا م) (38) (یکی) آشیلانمش آغاج، تازه آشی .

Pfründe (ـَـ ا مؤ) (53) provide're دن مأخوذ اورته لاتینجه provenda] (برروحانی یه ویریلان) عائداتلی رتبه، عنوان، رؤس || وقفدن مخصوص ایراد، وقفیه || (برخسته خانه‌ده) یر، یتاق .

Pfuhl (ـَـ ا م) (38) [لاتینجه palus] بطاقلق، چامورلی چقور، طورور صو بیغینی، چامورلق یر .

Pfühl (ـَـ ا م (ا لا) (38) [لاتینجه pulvi'nus دن مأخوذ phula'vi] باش یصدیغی، یوز یاصدیغی، اوزون طار یوز یاصدیغی، یاصدیق یتاق، کره‌وت || مدوردیرك طبانی .

Pfui! (ـَـ حرند) [لاتینجه phui] تو!، تواه مستحقی ویرسون ! های مردار ! های جنابت ! آمان !

Pfund (ـَـ ا لا) (38)، مقیاس اوله‌رق (inv.) [لاتینجه pondus] (اوزان مقیاسی) یارم کیلو، فوند || لیرا || —Sterling (انکلیز) اشترلین‌لیراسی || (مجا) علی‌الخصوص انجیلده : Tale'nt || (۲٤٠) پارچه‌لق شی، یکرمی دوزینه .

Pfund,,... (ـَـ...) —birne (ا مؤ) ایری (یاز) آرمودی، یوم قره‌تاین .

Pfünder (ـَـ...) ,,... [Pfund] ... قدر، فوند، لیبره‌لك، علی الخصوص طوپجیلقده : Sechs=— آلتی‌فوندلق.

Pfusch,,... (ـَـ...) —arbeit (ا مؤ) پیس، مردار ایش، فنا یاپلمش، چوروك شی || —mäklerei (ا مؤ) بلا رخصت اجرای صنعت، کهیاسی طرفندن طانینمدن، تصدیق اولنمدن سمسارلق، دلاللق ایتمه .

Pfuschen (ـَـ فع لا +) a. c. (21) فوصوردایه‌رق، چیتلایه‌رق یاپمق || بلا رخصت اجرای صنعت ایتمك || کوتو، فنا ایش یاپمق، ایشی پیس کورمك || ایشنده تکاسل ایتمك || قاریشدیرمق || (کاغد اویوننده)— کاغدلری حیله‌لی قاریشدیرمق، اویون ایتمك .

Pfuscher (ـَـ ا م) a. (40) فوصوردامه، چیتلامه || (مجا) خطا، قصور || کیزلی ایش کورن || فنا، کوتو ایش یاپان.

Pfütze (ـَـ ا مؤ) (53) [لاتینجه pu'teus] پیس صو بیریکینتیسی، چامور، بطاقلق .

Phanerogamen (ـَـ... f جمع) (inv.) [روم] [نبا] علامات تذکیر وتأنیثی میدانده اولان نباتاته اطلاق اولنور، ذوالالقا الظاهره .

Phänomen (ـَـ f ا لا) (38) **Phänomenon** (ـَـ f ا لا) (58) [روم] طبیعتك غریب وفوق‌العاده (بر) علاقه.

Phantasie (ـَـ f ا مؤ) (53) و (49) [روم] تصور، صایقلامه؛ خیال باطل، وهم || (موسیقی) فانتازی .

Phantasmagorie (ـَـ f ا مؤ) (51) و (49) قرانلق اوطه ایچنده خیالار ارائه‌سی || آثار ادبیه‌ده خارق‌العاده شیلرك کثرت ومبالغه‌سی .

Phantom (ـَـ f ا لا) (38) [روم] خیال، غل یبانی || وهم وخیال || غایت ضعیف ویا نفوذی آز کمسه .

Pharao (- ⏑ - ا خا م) ⑸⑹ فرعون .

Pharisäer (⏑ - ⏑ -f ا م) a. ⑷⓪ [عبر] اسکی اسرائیلیلرك متعصب ویا ریا کار طائفه‌سی افرادندن بهری ‖ کذا (مجازی) . Schein=heiliger =

Pharmakopöe (⏑) ⏑⏑⏑ f ا مؤ) ⑸⑶ [روم] اجزانك حاضرلنمسی علم وصنعتی، تحضیر الادویه .

Pharmazeut (⏑⏑ f ا م) ⑸⑴ [روم] اجزاجی، یقین زمانلرده : in— (ا مؤ) ⑸⓪ اجزاجی قادین .

Pharos (⏑ f ا خا لا) (*inv.*) (جغر) اسکندریه قارشوسنده‌کی کوچك آطه ، فار .

Phase (⏑ - f امؤ) ⑸⑶ (هیئت) صفحه .

Phenyl (- ⏑ - f ا لا) ⑸⑹ (*sans pl.*) [روم] (کیمیا) فحم وصو اختلاطندن حاصل اولان ماده ، فنیل .

Philantrop (- ⏑ -f ا م) ⑸⑴= Menschen=freund .

Philharmonisch (⏑ - ⏑ -f ص) ⑵⑷[روم] محب موسیقی‖ موسیقی یه مخصوص .

Philister (⏑ - f ا م) a. ⑷⓪ [روم] (ا خا) (قدیمده ارض فلیسطینده اسکان ایدن قومك اسمی) فلیسطین‖ (طلبه آغزنده) پکین‖ طلبه‌نك اوصاحی‖ لوقنطه‌جی، خانجی، اوتلجی، میخانه‌جی ‖ قبا ، قالین قفالی حریف ، قبا وتربیه‌سز کمسه ‖ قدحده بیرا ، چبوقده توتون آرتیغی .

Philo... (f-⋯) [روم] philo... (Freund„...=).

Philolog (- ⏑ - f ا م) ⑸⑴ [روم] مؤاخذات وتدقیقات ادبیه ایله مشغول ادیب ، ادبیات معلمی .

Philomele (⏑ - ⏑ - f ا خا مؤ) ⑷⑻ [روم] (اساطیر وشعرده بلبل مقامنده مستعملدر) فیلومه‌ل .

Philosoph (f - ⏑ - f ا م) ⑸⑴ [روم] علم فلسفه‌ده عالم کمسه ، حکیم، فیلسوف‖ قال وقیلدن اوزاق اوله‌رق راحت عمر سورن حکیم ‖ اعتقادسز کمسه ، فیلسوف مشرب ، دهری .

Philosophie (- f - ⏑⏑ -f ا مؤ) ⑷⑼ حکمت ، فلسفه ‖ اعاظم حکمادن بهرینك کندینه مخصوص اصول وطریق حکیمانه‌سی‖ هرکسك افکارومسلکه مخصوص‖ برعلم وفنك اسباب وحقایقندن بحث ایدن علم ‖ منطق وآداب واخلاق وطبیعیات والهیات قسملرینه منقسم برعلم مخصوص، فلسفه .

Phiole (⏑ - ⏑ f ا مؤ) ⑸⑶ [لاتینجه phi'ala] کوچك شیشه ، کوچك صراحی .

Phlegma (⏑ f ا لا) ⑸⑹ [روم] لنفاوی، مزاج لنفاوی .

Phlogiston (⏑ gh f ا لا) ⑸⑹ (*sans pl.*) [روم] (کیمیا) اسکی کیمیاکرلرك احتراقه اساس عد ایتدکلری ماده ، التهابی .

Phonetik (⏑ - f ا مؤ) ⑷⑼ [روم] (غرا) صدای لسانه متعلق ، مخصوص .

Phönix (⏑ - f ا م) ⑶⑻ [روم] عنقا (قوشی) ، سیمرغ‖ (کذا مجازی اوله‌رق کندیسی کبی بردها بولنمیان) یکانه .

Phönizi-en (⏑ (⏑) ss - - f ا خا لا) b. ⑷⓪ (جغر) فنیکه‌لولرك ساکن اولدقلری فنیکه اراضیسی .

Phono... (f-⋯) [روم] phono... (Klang„...=).

Phosgen (⏑ gh f ا لا) ⑸⑹ (*sans pl.*) [روم] (کیمیا) فوشژه‌ن غازی .

Phosphat (f ⏑ f ا لا) ⑶⑻ [روم] (کیمیا) فوسفوریت (حامض فوسفورك براساسله ترکیبندن حاصل اولان ملح) .

Phosphor (⏑ f ویاخود -f ⏑ f ا م) ⑸⑹ (*sans pl.*) [روم] اجسام بسیطه‌دن یانغنه غایت مستعد وقرانلقده پارلار صاریمتراق برعنصر ، فوسفور .

Phosphoreszi(e)ren (⏑ - ss ⏑ - f f فع لا+) a. ㉑ [روم] (حکمه ، کیمیا) حس اولنه‌جق درجه حرارت نشر ایتمکسزین پارلمق ، متفسفر اولمق .

Phosphorisi(e)ren (⏑ - ⏑ - f ⏑ f فع متع) a. ㉑ [روم] (کیمیا) فوسفورلمق فوسفورله امتزاج ایتدیرمك .

Photo... (f-⋯) [روم] photo... (Licht„...=).

Photo-gen (- gh ⏑ - f ا لا) ⑶⑻ (*sans pl.*) [روم] (معدن کموردن چیقاریلان ینار یاغ) مولد ضیا ، فوتوژه‌ن.

Photo-graph (f - ⏑ - f ام) ⑸⑴ فطوغرافجی، فطوغراف.

Photo-graphie (-f ⏑⏑ - f ا مؤ) ⑸⑶ [روم ۱۸۳۹ ده کشف اولنمشدر ؛ Licht=schrift] ضیا واسطه‌سیله وعملیات کیمیویه ایله رسم آلمق فن وصنعتی فطوغرافیا ، پرتونویس ‖ بو اصول ایله چیقاریلان رسم ، فطوغراف .

Phrenologie (- gh ⏑ - - f ا مؤ) ⑸⑶ [روم] قفانك شکل وصورتنه کوره انسانك عقل وذکاسندن بحث ایدن علم، مبحث القحف .

Phylloxera (⏑⏑⏑ f ا مؤ) مفردی (*inv.*) جمعی s— یاخود xeren...) [روم] (تا طبیعه) باغلره عارض اولان قورت Reb=laus ‖ (بونلردن چیقان باغ خسته‌لغی) فیلوقسرا .

Physik (اکثریا : - f، دها طوغریسی: ⏑ - f ا مؤ) ⑷⑼ (*sans pl.*) [روم] اجسامك احوال عارضیه‌سندن وتبدیل جنس ایتمکسزین بربرلرینه اولان تأثیراتندن بحث ایدن علم ، حکمت طبیعیه .

Physikat (- ⏑ - f ا لا) ⑶⑻ [روم] صحیه خدمتنك رئیس رتبه‌سی .

Physiker (⏑⏑ - f ا م) a. ⑷⓪ [روم] حکمت (طبیعیه) خواجه‌سی ، معلمی‖ بوعلمه وقوفی اولان کمسه .

Physikus (⏑⏑ - f ا م) ⑶⑹ [ردم] برداره ، منطقه خدمت صحیه‌سنه تعیین اولنان طبیب ، دائرهٔ بلدیه حکیمی .

Physio... (f-(⏑)⋯) [روم] physio... (Natur„...=).

Phisiolog(e) (gh - ⏑⏑ - f ا م) ⑸⑶ [روم] فسیولوجیا دینیلان علم وظائف الاعضایه منسوب اولان عالم .

Phyto... (f-⏑⋯) [روم] phyto... (Pflanzen„...=).

Pianino (- ⏑ - - ⏑ ا لا) ⑸⑹ [ایتا] (موسیقی) عمودی پیانو کذا پیانینو .

Piano (- ⏑ - حا) [ایتا] (موسیقی) یواش ، خفیف وطاتلی صدا ایله ، تأنی ایله‖ (ا لا) ⑸⑹ خفیف چالینیلان محل‖ Piano=fo'rte = .

Piano(forte) (⏑ ⏑) - ⏑ - ⏑ ا لا) [ایتا] پیانو دینیلان چالغی .

Piaster (⏑ ⏑ - ا م) a. ⑷⓪ [لاتینجه empla'strum دن مأخوذ ایتالیانجه] (مصرده = ۰,۲۰۷ ، وممالك محروسه‌ده ۰,۱۹ مارق فیئاتنده) غروش .

Pichel (⏑ ⏑ ا م) a. ⑷⓪ چوجق کوکسلکی، اوکلك .

Picheln (ـ٘ فعـ لا + وفعـ متعـ) a. ㉑ ایچمك . (عو) صیق صیق (شراب) ایچمك .

Pichen (ـ٘ فعـ متعـ وفعلا +) a. ㉑ (صنع) زیفت ایله طیشاریسنی طلا ایتمك ، زیفلتمك || چام ساقزیکبی یاپشمق .

Pick (ـ٘ حرند) طیق! پیك !

Pick (ـ٘ ا م) ㊳ [Picken] قوشك غاغاسیله اورمسی، بونکله حصوله کلان یاره ، بره .

Pick„... (ـ٘...) —nick [انکلیزجه picknick] (ام)(کذا الا) چایرعالی، تفرج، عارفانه‌ضیافت، قیرآکلنجه‌سی.

Picke (ـ٘ ا مؤ) ㊸ [picken] (صنع) سیوری‌قازمه .

Pickel (ـ٘ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه biccan stechen] اوفق دوکمه ، طمورجق|| (علم‌امراض) دری‌اوزرنده حاصل اولان کوچك قبارجق. سیولجی|| = Picke .

Picken (ـ٘ فعـ متعـ وفعلا+) a. ㉑ [لاتینجه beccus] (قوشلرحقنده) غاغالمق، غاغا ایله اورمق|| Hahnen=schnabel (die Steine) طاشی قازمه ایله چیقارمق، قازملامق .

Picket (ـ٘) (مرا) . (Pike't(t) .

Piedestal (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) ㊻ [ایتالیانجه فرانسزجه] (معما) برستون وياهيكلك آلتنده‌کی آیاق، قاعده .

Piek (ـ٘ ا مؤ) ㊾ (بحر) [Pike=] (des Schiffes) — کمی انبارینك طرفیی|| (ا م) ㊳ die—des Giek=baumes راندہ یلکننك آلتنده‌کی بومبه سرننك براسپا ایپی .

Piemont (ـ٘ـ بعضاً ـ٘ ا خا لا) ㊻ pî-mo'n_e_te [فرانسزجه ؛ am Fuße der Berge] (جغر) ایتالیا پرنسلکلرندن : پیه‌مون .

Piep (ـ٘ حرند) !— بوزاغی باغیرمسی || (ا م) nicht—sagen حیق بیله دیمامك .

Piepe (ـ٘ ا مؤ) ㊸ = Pipe .

Piepen (ـ٘ فعـ لا +) a. ㉑ (یاورو قوش‌حقنده) چیوچیو دیه اوتمك ، پیپ پیپ یاپمق، ایتمك .

Pieps (ـ٘) =piep .

Piepsen (ـ٘ فعـ لا +) c a. ㉑ = piepen .

Pi-etät (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] محبت طفلانه ، مرحمت طفلانه || دیندارلق، تقوی ، دیانت .

Piff! (ـ٘ حرند) !paff — دان دون .

Pik (ـ٘ ا م) ㊳ یاخود ㊻ [فر] سیوری تپه ، طاغ|| فرانسز کاغد اویوننك درت رنکندن بری : (قره) ماچه || کین وغرض،نفسانیت|| — (حرند) بردنبره صوقمه ، چارت! جیز ! جارق !

Pikant (ـ٘ ـ) ㉔ [فر] (nüchtern ك مقابلی) مؤثر کسکین ، جاذبه‌لی ، محرك ایشلر|| معنالی، نکته‌لی، طوقوناقلی|| آجی، سرت|| بهارلی .

Pike (ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه picchan] اندازه|| حرب ، غارغی، مزراق || ماچه کاغدی .

Pikeh ، Pikê (ـ٘ ا م) ㊻ [فر] (تجا) پیکه تعبیر اولنان پاموقلی قماش .

Piken (ـ٘ فعـ متعـ) a. ㉑ [فر] باتیرمق ، صوقمق ، دلك، ایصیرمق|| یاقمق(آجی وياسرت طات ویرمك)||قیزدیرمق، تحریك ایتمك .

Pikenier (nire ـ٘ ا د) ㊳ [Pike] (ع ا ا) (اسکی) مزراقلی نفر، مزراقلی، حربه‌دار .

Pikesche (ـ٘ـ ا مؤ) ㊸ =Pekesche .

Piket(t) (ـ ا لا)㊳ یاخود㊻ [فر] (سواری)ایلری قره‌غول‌طاقمی، کوچك‌قره‌غول || برشی اشارت‌ایتمك‌اوزره یره دیکلمش قازیق|| (کاغد اویوننده) پیکه اویونی .

Piki(e)ren (ـ٘ـ فعمطا) a. ㉑ sich—zu... برشیئله افتخار ایتمك ، قیواغمق|| برشیئه‌کوجنمك|| قیزدیرمق، طوقونمق، تحریك ایتمك .

Pikrat (ـ الا)㊳[روم](کیم) = pikrin=saures Salz حامض پقر ایله براساسدن مرکب ملح ، پیقریت .

Pilar (ـ ا م) a. ㊷ [لاتینجه] دیرك ، صیریق ، طیاق ؛ آخورده حیوانلرك یرلرنی آیران صیریقلرك بهری|| (مجا) دائما بر یرده طوروب قملدانمیان، اورادن آیرلمیان‌کمسه.

Pilaster (ـ٘ـ ام) a. ㊵ [فر] (معما) مربع‌الشکل‌ستون.

Pilger (ـ٘ ام) a. ㊵ [لاتینجه peregri'nus] حاجی.

Pilgrim (ـ٘ ا م) ㊳ = Pilger .

Pille (ـ٘ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pi'l(ul)a] (اجزا) حاب (حب) .

Pillen„... (ـ٘...) —dreher (ا م) (آلای‌صورتیله) اجزاجی .

Pilot (ـ ا م) ㊶ [فر] (بحر) کمیجی ، قلاوزجی|| (کمیلرك آرقه‌سی صره کیدن کوچك براليق) .

Pilz (ـ٘ ا م) ㊳ [لاتینجه bole'tus] (نبا) مانتار|| in die—e gehen منطار آره‌مغه ، طوپلامغه کیتمك (مجا) (عو) غائب اولمق ، نابدید اولمق || —(Blätter„) آلتی یوفقه‌لی منطار نوعی .

Piment (ـ ا لا) ㊳ [لاتینجه pigme'ntum دن مأخوذ پورتکیزجه] ژامایق بوبری .

Pimpeln (ـ٘ فعـ لا+) a. ㉑ [piepen] (عو) نازیکلشمك ، ناریتلشمك || خسته‌لنمق ، میرین قیرین ایتمك ؛ ایکلیه‌رك ، آه اوف ایدرك ، حزین حزین سویلمك.

Pinakothek (ـ٘ـ ا مؤ) ㊾ [روم] رسم غالریسی .

Pinguin (ـ٘ـ ا م) ㊳ [لاتینجه] (تا طبیعه) شمال دکزی ساحلنده بولنان یك قیصه توکلی قوش .

Pini-e (ـ٘(ـ٘) ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pi'nea] چام فیستیق || فستیق میوه‌سنك کندیسی .

Pink (ـ٘ حرند) !— — طین طین !

Pinke (ـ٘ ا مؤ) ㊸ (تا طبیعه) El(l)ritze قیا بالغی|| (بحر) کریسی یوارلاق یوك کمیسی .

Pinkeln (ـ٘ فعـ لا +) a. ㉑ [فلمنکده کائن‌فیرسیا ولایتنك‌شرق‌طرفلرنده : pink: männliches Glied] (عو) کوچك آبدستنی بوزمق، (عو) ایشه‌مك .

Pinken (ـ٘ فعـ لا +) a. ㉑ [Pink] چاقمقله آتش چیقارمق، یاقمق|| دمیردوکمك .

Pinne (ـ٘ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه pinna] قوش قناد وقویروغنك اوزون توکی، ریش|| (تا طبیعه) ایری مدیه نوعی، پینز || لوپچه چیویسی ؛ کوچك قارفیچه ؛ یکمه چیوی .

Pinsch(er) (ـ٘) ـ٘ ا م) a. ㊵ [انکلیز] (تا طبیعه) (برکوپك نوعی) انکلیز کوپکی .

Pinsel (ـَ ـ ا م) a. (40) [لاتینجه penici'llus] رسم فورچەسی || — grober بویاجی فیرچەسی || بعض حیواناتك طوپ صاچی ، پرچمی || (مجا) سرسم ، بدلا ، قاچیق کمسه ، حیوان آدم .

Pins(e)ler (ـ (ـ) ـ ا م) a. (40) قبا ، چرکین رسملر یاپان|| اشیای تجاریەیی رسم ایله تزیین ویا تصحیح وتعمیر ایدن.

Pint (ـ ا م) پك قبا : ذکر ، آلت تناسل رجل .

Pinzette (ـَ ـ صورت تلفظی pin-ssè'tĕ ا مؤ) (53) [فر] جیمبیز ویا بوجنس کرپتن .

Pinzon(e) ((ـ) ـ ا خا م) (56) قولومبونك یول رفیقی، پینزون .

Pio(n)nier (ـ ـ صورت تلفظی pî-one-nî're ام) (38) (ع) [فر] استحکام عسکری ، نفری .

Pipe (ـ ا مؤ) (53) [فر] بیوك فیچی || شمال ولایت لسانی = (Tabacks=)Pfeife || (مجا)(برلین لسانی : عو) Das ist mir ganz— بو بڭم هیچ اومورمده (بیله) دکل .

Pipin (ـ ا خا م) (56) [لاتینجه pe'po] Kleine : ویاخود der Kurze — پپن لوبرەف .

Pippau (ـ ا م) (38) (نبا) قره پید || —stinkender طوموزمارولی .

Pip(p)s (ـ ا م) (مفردی (26) ، جمی (36)) [لاتینجەدن pitui'ta دن مأخوذ pipi'ta] قوشلرك دیللرنده حاصل اولوب اوکەلرینەوصو ایچمەلرینه مانع اولان برنوع قبارجق ، عقدة اللسان .

Pirat (ـ ا م) (51) [روم] دکزحیدودی ، قورصان .

Pirä-us (ـ ـ ا خا م) (*inv.*) (آتنەنك لیمانی) پیره .

Piroge (ـ ـ ا مؤ) (53) [قاراتیبی لسانجه] (بحر) وحشیلرك اویولمش آغاج کوودەسندن عبارت قایقی .

Pirol (ـ ویاخود ـ ـ ا م) (38) [رومجه pyrrhu'las] gold-gelb [تا طبیعه] آلتون قره طاوق .

Pisang (ـ ا م) (38) [مالای لسانجه] (نبا) موز آغاجی، پیسانغ || (بونك یناں میوەسی) موز .

Pisch! (ـ حرند) پست! مست! (=pst!) .

Pisé-Bau (ـ ـ ا م) (38) (*sans pl.*) (صنع) (دیوارجیلق) طوپراق بناودوومه طوپراق ایله یاپیلان انشاآت، دیوار .

pispern ، **Pispeln** (ـ فع لا+) a. (21) مرلدامق ، میرلامق، فیصیلدامق .

Piß (ـ ا م) (33) (*sans pl.*) نادراً مستعمل اولوب Pisse = .

Pisse (ـ ا مؤ) (53) (عو) بول ، (عو) سیدیك .

Pisseln (ـ فع لا+) a. (21) (عو) صیق‌صیق وآزار آزار ایشەمك ادرارنی ضبط ایدەمامك .

Pissen (ـ فع لا+) [فر] تبـول ایتمك ، ایشەمك ، کوچك آبدستنی بوزمق .

Pistazi-e ((ـ)ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) فیستیق، شام فیستیق .

Pistill (ـ ا لا) (38) [لاتینجه] (نبا) نباتاتك عضو تأنیثی (=Stempel) .

Pistole (ـ ـ امؤ) (53) [فر] طبانجه || (حال اولەرق) aus der—geschossen شـدتله ، بردنبره || [ایتالیانجه piastruola] (مختلف قیمتده آلتون سکه) پیستول .

Piston (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا (ا م) (56) [فر] (صنع) بخارماکنەلریله، قوای سائره ایله ایشلیان ماکنەلرك بقراجی، پیستون || بخار ماکنەسنك تحریك ایتدیکی اسطوانه (که بونك واسطەسیله چرخلر دور ایتدیریلور) پیستون‌قولی|| (موسیق) آلات موسیقیەدن پیستون .

Pitsch-naß (ـ ص) (24) (عو) صیرصیقلام .

Pittoresk (ـ ـ ص) (24) [ایتالیانجه] وحشی برحالده بولنمغله برابر شایان‌حیرت وتصویر برصورتده کوزل ویا غریب بولنان شی ویا موقع|| مصور .

Pius (ـ ا خا م) (36) پی .

Plack (ـ ا م) (38) (ا م) Plackerei = (38) ، نادراً (31) ، —en (ـ ا م) لکه || یاما ، اك ||(دوزسطح) مستوی|| معدن صحعەسی، لوحه .

Placken (ـ فع متع) a. (21) (=plagen) Jemand —und plagen برینەجوروجفاواذیت‌ایتمك،چکدیرمك،ازمك ، sich—(und plagen) (فع مطا) کذا || کوتو معامله ایتمك اذیت وجفا چکمك، محنت آلتنده ازلمك|| چالشمق، اوغراشمق، چبالمق|| (صنع) یاپیشدیرمق ، ربط ایتمك || اوزرینه کچیرمك || یوشامش طوپراغی اوروب صیقیشدیرمق، تپمك، باصمق، چیکنمك.

Plage (ـ ا مؤ) (53) [لاتینجه pla'ga] اذیت،جور وجفا || زحمت ، مشقت || قایغی || کدر ، اسف || (ضرب مثل) Jeder hat seine— هرکسك برردی وار || صیقینق ویرن بولاتی، آغری، وجع، مرض|| —(Land„) آفت ، مصیبت، بلا .

Plagen (ـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [Plage] اذیت چکمك ، اوغراشمق|| جوروجفا ایتمك، ازمك، اذیت ایتمك || ازعاج ایتمك ، اذیت ویرمك ، صیقمق || durch —Necken (عو) لطیفه ایلە طاقیلەرق ازعاج‌ایتمك، صیقینق ویرمك ، آلای ایتمك .

Plagge (ـ ا مؤ) [قبا آلمانجه] (صنع) (زرا) فونده‌لق بر اراضیده بیتمش چایر پارچەسی .

Plagiar (ـ gh- ا م) (38) [لاتینجه] ، —ius ((ـ)ـ ـ gh- ا م) (36) بشقەلرینك آثارندن چالەرق کندی نامنەاثر نشرایدن محرر، منتحل .

Plaidi(e)ren (ـ plê فع لا+) a. (21) [فر] —(für Jemand) مرافعەده وکالت ایتمك،بری ایچون اقامهٔ دعوی ایتمك ، بری‌نامنه دعوی ایتمك .

Plakat (ـ ا لا) (38) [placken] یافته، اعلانات‌مضره.

Plan (ـ ا م) (31) ، بعضا (38) [لاتینجه pla'nus] (نیت ، مرام ومقصده‌کوره یاپیلان) ترتیبات ، پلان ، پروژه|| نیت، مقصد، مرام|| اووه ، دوزلك ، میدان || اورمان درونده بولنان آچیقلق|| — (ص) (24) دوز، یکرنك || (مجا) ساده ، حیله‌سز خرده‌سز .

Plane (ـ ا مؤ) (53) [متروك Blahe=Blahen] آرابه اورتوسی ، تنته || آرابه اوزرینه اورتمکه مخصوص‌مشمع زیفتلی بز .

Pläne (ـَ ا مؤ) (53) [فر] اووه ، صحرا ، دشت . (Plan =)

Planen (ـَ فع لا + وقع متع) a. (21) پلانی، پروژه‌سنی یاپمق ‖ ترتیب وتصور، نیت ایتمك ، تصمیم ایتمك .

Planet (ـَ ا م) (51) [لاتینجه] (هیئت) برنجم ثابت یعنی برکونش اطرافنده دونن نجم سیاره کرهٔ ارض دخی بوقبیلدندر ، سیاره .

Plani(e)ren (ـَ فع متع) a. (21) [فر] طوپراق ایشلرنده ، تسویه ایتمك ، دوزلتمك ، چیكنمك ‖ (معدن اشیا حقنده) چكیچله دووه‌رك دوزلتمك ‖ چیریشلمك (کتابجیلقده) .

Plani-glob (ـَ ا لا) (51) یاخود (38) [لاتینجه] کرهٔ مسطحه .

Plani-metrie (ـَ ا مؤ) (53) و (49) [لاتینجه‌ورومجه] هندسه‌نك مسطح شیلری اولچمکدن بحث ایدن قسمی ، هندسهٔ مسطحه .

Planke (ـَ ا مؤ) (53) [اورته‌لاتینجه planca Brett] قالین تخته .

Plänkeln (ـَ فع لا +) a. (21) [اصلندن اکثریا schießen (ع)] آوجی آتشی ایتمك ، تك تولت آتش ایتمك ، محاربه‌یه باشلامق ، آوه چیقمق .

Planken (ـَ فع لا +) a. (21) تخته ایله تجهیز ایتمك ، اورتمك ، قاپلامق .

Planschen (ـَ فع لا + وقع متع) a. c. (21) (عمو) یوزمك ، باتدی باتدی یاپمق ‖ (لطیفه یوللو) in Wonne— بحر مسرته طالمق ، ذوق وصفایه طالمق ، قویولمق .

Planschett (ـَ ا لا) (38) [فر] = Blank=scheit .

Plantage (ـَ ا مؤ) (53) [فر] = Pflanzung (pflanzen . مرا) ‖ (صنع) — (Salpe'ter„) صنعی کهرچله معدنی .

Planum (ـَ ا لا) (56) [لاتینجه] (شمندوفرده) دوز وآچیق تیمور یولی واغونی .

Plappern (ـَ فع لا + وقع متع) a. (21) صاچمه صپان سویلمك ، کوه‌زه‌لك ایتمك .

Plärren (ـَ فع لا + وقع متع) a. (21) (حیوانات وانسان حقنده) باغرمق ، بوکورمك ، باغروب چاغیرمق ، پایقاره ، شماته ایتمك ‖ حایقیروب باغره‌رق شرق سویلمك .

Pläsir (ـَ ا لا) (38) [فر] (عمو) تلذذ ، حظ ‖ ذوق وصفا ، محظوظیت ، ممنونیت .

Plastik (ـَ ا مؤ) (49) (sans pl.) [روم] طوپراقجیلق ، چوملکجیلك صنعتی ، طوپراق اشکال یاپمق فنی ، هیکلتراشلق صنعتی .

Plata (ـَ ا خا م) (56) (جغر) der Laplata (آمریقای جنوبیده نهر) لاپلاتا .

Platane (ـَ ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) چنار آغاجی .

Plateau (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] طاغ اوزرنده دوز تپه ، یایلا .

Platin (ـَ یاخود ـَ ا لا) (56) [اسپانیولجه Kleines Silber کذا a — (ـَ ا مؤ) (sép.) کذا : (ـَ ا لا) (56) ، کافه‌سی (sans pl.) (معد) پلاتین‌معدنی ، بیاض آلتون .

Platine (ـَ ا مؤ) (53) [فر] (صنع) اوفق معدن لوحه‌سی ‖ اوپوقلی تیمور .

Plato (ـَ ا خا م) (56) افلاطون (حکیم) .

Platonisch (ـَ ص) (24) [Plato] افلاطونك مذهب فلسفه‌سنه متعلق ، افلاطونی ‖ (مجا) اغراض ومنافع مادیه‌دن عاری ، معنوی ، حقیق ، خالص ، پاك .

Platsch (ـَ جرند) شراب ! شارپ !

Platschen (ـَ فع لا +) a. (21) [platzen=] شارپدن دوشمك ، شراپ ایتمك ‖ ich habe es—hören برشیئك شارپدن صویه دوشدیکنی ایشتدم .

Plätschern (ـَ فع لا +) a. (21) [platzen =] (حرکت ایدن برمایع حقنده) شیرلدامق ، شاقیردامق ، شاقلامق ‖ gegen das Ufer— ساحله خفیفجه چارپمق ، چاغلمق ، جاغلدامق ‖ (اشخاص حقنده) —im Wasser صویی تحریك ایتمك ، صویی شاپردامق ، صو ایله اوینامق .

Platt (ـَ ص) (24) [رومجه platy's دن مأخوذ فرانسزجه] دوز ، یاصی ، مستوی ‖ (حال اوله‌رق) sich—auf den Bauch ویاخود : auf den Boden legen یوپلی یوپلجه (قارنی اوزرینه یره ، یوزی قویون) یاتمق ‖ (مجا) —heraus sagen طوغری طوغری طوسطوغری ، دوبره دوبره سویلمك ، فکرینی صاقلامامق ، آچیق سویلمك ‖ یاصیلدلمش ، دوز ‖ —schlagen اوروب یاصیلاتمق ، یام یاصی ایتمك ‖ (مجا) (قطعی ، طوغری ، بسبتون ، کاملاً) das—e Gegentheil بسبتون عکسی ، تماماً ضدی ‖ die—e Wahrheit محض حقیقت .

Platt „ ... (ـَ ...) —füßig (ص) دوز طبان ، یاصی آیاقلی ‖ —deutsch (ص وا لا) (hoch=deutsch ك مقابلی) قبا آلمانجه ، عادی ، آشاغی آلمان لسانی ‖ —erbse (ا مؤ) (نبا) مرجك ‖ —fisch (ا م) پیسی وامثالی کبی یاصی بالق ، دیل بالغی ‖ —fuß (ا م) دوز ، یاصی طبان ‖ (طپوق ایله پارمق کوکی آره سنده اولان آیاق قسمی) طبان ‖ —nase (ا مؤ) یاصی برون ‖ —stich (ا م) دوز دیکیش (دیکیش نوعی) ‖ (بحر) کمیجی دوکومی .

Plättchen (ـَ ا لا) (Platte کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق معدن صفحه‌سی ، پول ‖ (نبا ، تاطبیع) (صنع) (معما) کنددن بیوك برچارچوه‌نك ایچنده بولنان طاش وسائره اویمه‌سی .

Platte (ـَ ا مؤ) (53) [رومجه pla'te دن مأخوذ قدیم آلمانجه platta] = Glatze ‖ چیلاق آراضی ، یر ‖ اورمانك آغاجسز محلی ‖ (بحر) دکزك قومصال اولان یری ‖ (ص) قالین لوحه ، صفحه ، یاپراق ، اینجه لوحه ‖ (مطبعه) (دیزلمش صحیفه‌دن آلنمش) قالب ، قلیشه ‖ تپسی ، تابله .

Plätte (ـَ ا مؤ) (53) چامه‌شیرك اوتولنه‌سی ‖ Plätt=eisen = اوتو .

Platteis (ـَ ا م) (38) Platteise (ـَ ا مؤ) (53) [لاتینجه plat'essa] (تاطبیع) دیل بالغی = Platt=fisch .

Platten ، plätten ایکیسیده (ـَ فع متع) b. (21) کذا : (فع مطا) —sich یاصیلقق ، یاصیلاتمق ‖ یاصیلاشدیرمق ، یاصیلاشمق ‖ دوزلتمك ، تسویه ایتمك ‖ (یالکز : plätten) Wäsche— چاشور اوتولمك ‖ (صنع) Meta'lldraht— معدنی تلی حده‌دن چکمك .

Platter=dings (ـَـَـ حا) [platt و Ding] مطلقا، بهمه حال || —nicht اصلا، هيچ بروجهله، قطعيا، ممكن دكل، هيچ برصورتله، اولماز والسلام .

Platti(e)ren (ـَـَـ فع متع) a. (21) [Platte] (باقرى آلتون وكموشله) قابلامق .

Platz (ـَـ ا م) (31) [لاتينجه pla'tea] ير، موقع، محل|| —nehmen Sie بيوريكز اوطوريكز، اوطوريكز افندم || (ع) auf dem—e bleiben (ميدان محاربه‌ده قالمق) شهيد اولمق، ميدان معركه‌ده وفات ايتمك || Jemandem—machen برينه‌يورومك، يول آچمق||(مجا) hier ist nicht der —davon zu sprechen بو بوراده سويلنه‌جك دكل، بورايه بوشى ياقشمز، بوراسى اونك يرى دكل، او بوراده سويلنمز، اوسوزك موقعى، يرى بوراسى دكل|| —greifen يرلشمك، كوكلشمك، ير طوتمق || immer auf dem—e sein هروقت ايجاب ايدن محلده حاضر بولنمق || auf dem—e (حال اولەرق) درحال، درعقب، اول آنده || [پولونياجه p!acek] بكسمات، كورك || [platzen]— (حرند) غارج! كوت! || (ا م) (31)، كذا (38) (قيريلان، غاجيرديان، چاتلايان برشيئك ويرديكى سس) پاطلامه، چاتلامه، غارج ايتمه .

Platz,... (ـَـ...) —kommandant (ا م) (ع) مركز قوماندانى|| —patro'ne (ا مؤ) قوروصيق فشنك، مانوره فشنكى || —regen [فلمنكجه plas Pfütze] صاغاناق .

Platzen (ـَـ فع لا) c. (21) (فع لا +) پاطلامق، چاتلامق، چاتيردامق، كورولتى ايله دوشمك (آتش حقنده) چتلامق، چاتيردامق || (فع لا —) چات پات ايدوب چاتلامق، پاطلامق mit etwas hervor ياخود: heraus—|| bersten= (برشيئى درونـده طوته ميوب ضبط ايده‌ميوب) صاليويرمك، قويوويرمك، سويلييويرمك پاطلامق، (آغزندن) قاچيرمق || [لاتينجه blatire] (فع لا +) = Plaudern .

Plätzen (ـَـ فع متع وفع لا +) c. (21) چاتيردى ايله آتش ايتمك || (چاتلايه‌جق صورتده، چاتلاته‌رق اورمق) شاقلاتمق || برشيئك اوزرندن برشيئى قالديرمق، رفع ايتمك || (اورمانجيلقده) einen Baum— = anlaschen .

Plaudern (ـَـ فع لا + وفع متع) a. (21) [لاتينجه blatera're] قونوشمق، لقردى‌ايتمك|| چكه چالمق، كوه‌زه‌لك ايتمك، لقلق ايتمك|| بوش بوغازلق ايتمك || (فع متع وفعمطا) Jemandem die Ohren von etwas voll— برينه برشيئى يوزدفعه آكلاتمق، سويليه سويليه قولاغنى طولديرمق، قفاسنى شيشيرمك|| sich müde— چكه چالمدن، لاف ايتمكدن يورلمق .

Plausibel (ـَـ صـ) (24) [فر] مقبول، معقول || Jemandem etwas—machen (برشيئى برينه) قبول ايتديرمك، اقناع ايتمك، (برشيئى برينه) آكلاتمق، عقلنى ايرديرمك .

Plau(t)z (ـ حرند) پاف! پوف!

Plebejer (ـَـ ا م) a. (40)، —in (ا مؤ) (50) [لاتينجه] نسب وشرافتى اوليان، آياق طاقمندن، عوام‌كروهندن بولنان كمسه (اركك، قادين) .

Pleite (ـَـ ا مؤ) (53) (عمو) [يهوديجه] افلاس، اعلان افلاس ايتمه || (صـ) بورجنى اوده‌يه‌ميان، مفلس .

Plempe (ـَـ ا مؤ) (53) (عمو) قليج، سيف|| طاتسزايچكى، مشروبات .

Plempern (ـَـ فع لا + وفع متع) a. (21) (عمو) im Wasser— صوده يوزمك، باتدى باتدى ياپمق || صيق وچوق ايچمك .

Plenum (ـَـ ا لا) (56) (sans pl.) برجمعيتك اعضالرينك كليتى، مجموعى .

Pleonasmus (ـَـَـ ا م) (45) [روم] (بيانده) مجرد جمله‌نك مفهومنى تأكيد وتأييد ضمننده ايراد اولنان فضله كلمه ويا تعبير .

Plinse (ـَـ ا مؤ) (53) [لاتينجه place'nta] ايچى طاتليلى صارمه اوملت .

Plinth (ـَـ ا م) (38)، Plinthe (ـَـ ا مؤ) (53) [روم] (معما) آياق، قاعده، برديرك، ستونك مربعى، آلچق قاعده‌سى؛ بنانك خارج ويا داخلنده ديوارك آلت طرفنده‌كى چيقينديلى قوشاغى .

Plombe (ـَـ ا مؤ) (53) [لاتينجه فرانسزجه] (تجا) قورشون‌تمغا، مهر || ديشه‌طولديريلان‌قورشون(كموش، آلتون وسائره) .

Plombi(e)ren (ـَـَـ فع متع) a. (21) [لاتينجه فرانسزجه] قورشون ايله تمغالمق، قورشونلمق|| (ديشجيلكده) ديش طولديرمق .

Plötze (ـَـ ا مؤ) (53) نادراً: Plötz (ـَـ ا م) (38) [پولونياجه plotka] (تا طبيعه) بالق نوعندن: دره‌قياسى .

Plötzlich (ـَـ صـ) (24) [plautz=plotz] چابوق، سريع، آكسزين، ناكهان، على الغفله، آپاكسز، بردنبره .

Pluder-hose (ـَـَـ ا مؤ) (53) [وسطى آلمانجه wiederholt rauschen plodern] شالوار، آرقه‌سى صاللانور دبزلك .

Plump (ـ حرند) [قبا آلمانجه] پوف! چات! پات!||

Plump (ا م) (38) ياتداداق‌دوشوش، كوم ايدرك دوشمه|| (جسماً وفكراً) قبا، بيچمسز، سومسوك .

Plump,... (ـ...) —sack (ا م) (اويون) اكثريا: dreh' Dich nicht um, der —sack' geht rum (اوروسپى بوغچه‌سى)طوره اويونى .

Plumpen (ـَـ فع لاـ) a. (21) آغير برصورتله، كورلتى ايله‌دوشمك، پومب، كوم ايدرك دوشمك، ايتمك .

Plumpsen (ـَـ فع لا ±) (21)a. = plumpen .

Plunder (ـَـ ا م) a. (40) [وسطى آلمانجه plunder Bett-zeug] خردوات، پرتى (هردرلو اشيا)، پاچاوره، قوللانلش اسكى اشيا، (بت پازارى اشياسى)؛ استعمالدن ساقط قاپ قچاق، ادوات؛ دكرسز اهميتسز شى .

Plündern (ـَـ فع متع فع لا +) a. (21) [Plunder] صويمق || يغما، غارت ايتمك، نهب ايتمك || چالمق، ارتكاب ايتمك .

Plural,... (ـَـ...، بعضاً ـَـ...) —endung (ا مؤ) جمع‌اشارتى، بركلمه‌نك جمعنده نهايتنه‌كلان‌حرف وياهجاء، ادات‌جمع .

Plurale tantum (ـَـَـ ا لا) (inv.) [لاتينجه] يالكز جمعى استعمال اولنان .

Pluralismus (ـَـَـ ا م) (45) [لاتينجه] (Moni'smus ك مقابلى) فكر جمعيت، فكر اتحاد .

Plus (ـُـا) [لاتينجه] (ريا) زائد (+) اشارتى (٤+٦) الى زائد درت ، الى درت دها .

Plüsch (ـُ و ـَ ا م) ㊳ [فر] توكلى قطيفه .

Plusquamperfectum (ـُـُـُـُ ا لا) ㊻ [لاتينجه] (غرا) پلوسكو پارفه ، حكاية ماضى صيغه‌سى .

Pluvial (ـَ (ـُ) v - ١ لا) ㊳ [لاتينجه] Pluviale (ـَـُ (ـُ) v - ١ لا) ㊻ كليساده بخوردان كزديرن راهبلرك كيدكلرى جبه .

Pneumatik (ـُـَ- ا مؤ) ㊾ [روم] علم احوال‌هوا .

Po (ـَ ا خا م) (inv.) (جغر) ايتاليادە جارى پونهرى .

Pöbel (ـُـَ ا م) .a ㊵ [لاتينجه] آياق طاقمى ، عوام كروهى ، عوام ناس .

Pöbelhaft (ـُـُـَ ص) ㉑ [Pöbel] عوام ناسه مخصوص|| بياغى، آشاغيجه‌سنه ، قبا،غليظ صورتده .

Pochen (ـُـَ فع لا + وفع متع) .a ㉑ [اورته آلمانجه klopfen = [schlagen bochen || اوره‌رق چكيجله‌رك چالشمق، ياپمق، دوكمك || (معدنجيلكده) خام معدنى دوكه‌رك، ازه‌رك‌اوفالامق‌دوومك، سحق‌ايتمك||باغيروب‌چاغيرمق، پاتيردى كوروللى ايتمك || —auf etwas برشيئى اساس اتخاذ ايدرك آنك اوزرينـه كوروللى ، پاتيردى ايتمك ، طوتدرمق || زورله استمك || برنوع طوپ اويونى (پوكه) اوينامق .

Pocher (ـُـَ ا م) .a ㊵ قبويه اوران ، قاقان|| عنادجى، چاچارون ، فانفارون || پوكه اويونجيسى|| (اوچ ويا درت‌عين جنسدن كاغد) پوك || (صنع) (معد) معدن دوكمكه مخصوص بيوك ديك .

Pocke (ـُـَ ا مؤ) ㊸ Blatter= .

Pocken „ ... (ـَ....) —narbe (ا مؤ) (چيچك خسته‌لغنك براقديغى اثر) چيچك بوزوقلغى || —impfung (امؤ) Blattern-impfung= چيچك آشيسى||—krankheit (ا مؤ) چيچك خسـتـه‌لغى || —wurz(el) (ا مؤ) (نبا) Chi'na-wurzel= .

Pock-holz (ـَـُ ا لا) ㉕ (نبا وصنع) پيغمبر آغاجى Guaja'k-holz = .

pockig Pockicht (ـُـَ ص) ㉑ چيچك بوزوغى|| ايكيسيده چيچق خسته‌لغى كبى، آكا مشابه .

Podagrisch (ـُـَ- ص) ㉑ ، Podagrist (ـُ-- ا م) ㊿ [روم] (علم امراض) (عمو) نقرس‌القدم، آياغنده نقرس علتى بولنان كمسه .

Podest (ـَ- ا م) ㊳ (صنع) (معما) مردبوان‌صحنلغى .

Podestà (ـُـَ- ا م) ㊻ [ايتا] حاكم .

Podex (ـَـُ ا م) ㊳ [لاتينجه] Gefäß= || بعضاً برشيئك فنا ، عكسى جهتى .

Podoli-en (ـُ (ـُ) ـَـُ ا م) .b ㊵ روسـياى غربيده پودوليا ولايتى .

Po-esie (ـُ-- ا مؤ) ㊸ [روم] Dicht-kunst = || Ge-dicht = .

Po-et (ـَ- ا م) ㊿ [روميجه‌دن‌مأخوذلاتينجه] ، —in (ا مؤ) ㊿ شاعر ، شاعره .

Po-etaster (ـُـُ-- ا م) .a ㊵ (عمو) [Po-e't] Dichterling= .

Po-etisch (ـُـَ- ص) ㉑ [روميجه‌دن مأخوذ لاتينجه] شاعرانه || (حا) شاعرجه‌سنه .

Pointi(e)ren (ـَ- pöin فع متع) .a ㉑ [فر] —(einen Gedanken) مؤثر برطرز وصورت ويرمك||(دوربين، طوپ وامثالى‌حقنده) توجيه ايتمك، نشان آلمق، جهتنه قومق.

Pokal (ـُـَ ا م) ㊳ [لاتينجه] آلتون ويا كموش قوپه ، كاسه .

Pökel (ـُـَ ا م) .a ㊵ [فلمنكيجه pekel] (آشجيلقده) صلاموره ، طوزلى صو .

Pökeln (ـُـَ فع متع) .a ㉑ [Pökel]=ein-pökeln .

Pokuli(e)ren (ـُـُـَ- فع لا +) .a ㉑ [لاتينجه]چوق ايچمك ، صيق صيق شراب ايچمك ، زياده عشرت قوللانمق.

Pol (ـَ ا م) ㊳ [لاتينجه p'lus] قطب||مقناطيس ايكنه‌سنك ايكى اوجلرندن بهرى ، قطب .

Polack (ـُـَ وـُـَ ا م) ㊶ [پولونياجه] ، كذا Polacke (ـُـَ-) ㊷ (كله‌سى مقـامنده Pole) پولونيالى ، پولونز ، (عمو) پولاق .

Polar (ـَ- ص) ㉑ [Pol] (هيئة ، ريا) قطبيـنـدن برينه منسوب ، قطبى .

Polar„... (ـَ-....) —stern (ا م) (هيئة) نجم‌قطبى|| —bär (ا م) (تا طبيع) Eis-bär= .

Polarisi(e)ren (ـُـَـُ-- فع متع) و —sich (فع مطا) .a ㉑ [Pol] (حكم) شعاعاتى بعض شفاف سطحلره انعكاس ايتديره‌رك برطاقم صور مخصوصه يه قومق، تقطيب ايتمك|| شعاعاتك‌شفاف‌سطوح‌اوزرينه انعكاسيله صورمخصوصه‌يه‌كيرمك.

Pole (ـَ- ا م) ㊷ [اسلاوجه Poljanin Bewohner [von Flach-land —in (امؤ) ㊿ پولونيالى، پولونز .

Polei (ـَ- ا م) ㊳ ، (ا مؤ) ㊾ [لاتينجه pule'jum] (نبا) —Flachs-kraut= || kretischer— كريد قالاماندياسى .

Polemik (ـُـَ ا مؤ) ㊾ [روم] منازعهٔ قلميه .

Polen (ـَ ا خا لا) .b ㊵ (جغر) قديم پولونيا قراليق، حكومتى .

Polesi-en (ـ(ـُ)ـَ- ا خا لا) .b ㊵ (جغر) (پولونيانك) قديم پولزى ولايتى .

Police (ـُـَ pöli-sse ا مؤ) ㊸ [فر] سيغورطه پوليجه‌سى سندى || (مطبعه‌ده) دوكوم سندى .

Poli(e)ren (ـُـَ- فع متع) .a ㉑ جلالمق ، پارلاتمق ، سيلك، تميزلمك، پرداخلامق||—eine Arbeit mit der Feile برايشى تورپى ايله دوزلتمك ، پرداختلمق .

Poliklinik (ـُـُـَ ياخود ـُـُـَ ا مؤ) ㊾ [روم] خسته‌لرى كندى خانه ، مسكنلرنده تداوى ايتمك ، خسته يه كندى اونده باقمق .

Politik (ـُ-ـَ وـَ-- ا مؤ) ㊾ پولتيقه ، مناسـبات سياسـيه ، هربردولتك اتخاذ ايتديكى طريق مخصوص (خارجى وداخلى) طريق سياسى|| فن سياسى، ادارهٔ حكومت فنى(كذا مجا . پولتيقه ، قورنازلق،عقل، مهارت، ديپلوماتلق) .

Politikus (ـُـُـَ ا م) (مفردى .inv) جمعى ㉞ (عمو) [Politi'k] شيطان قفالى، جـين فكرلى كمسه|| نادراً Poli'tiker = (ا م) ديپلومات .

Politur (‐́-- ا مؤ) (49) [فر] جلا ، پرداخ || (جلا وپرداخه مخصوص بويا) ورنى || (مجا) (dieser Mann) hat viel— بو آدم پك نازكدر ، اخلاق‌حسنه صاحبيدر ، الفت وانسيت يولنى بيلور .

Polizei (‐́-ᵕ ا مؤ) (49) پوليس . ضبطيه ؛ (كذا پوليس هيئتيله بونك اقامت ايتديكى محـل) پوليس هيئتى ، پوليس نظارتى .

Polizei„... (ᵕ‐́-...) —lieutenant (صورت‌تلفظى lê̂û'te-nănete) پوليس قوميسرى || —widrig (ص) پوليس‌نظام‌نامه‌سنه مخالف || —amt (ا لا) پوليس‌مأمورتى || پوليس اداره‌سى ، نظارتى || —mini'ster (ا م) پوليس ، ضبطيه ناظرى || —stunde (ا مؤ) قهوه لوقانطه دكان وامثالى محلرك اقشاملرى قپانمرى ايچون تعيين اولنان وقت .

Polizist (ᵕ́-ᵕ ا م) (51) [Polizei'] پوليس‌نفرى پوليس.

Polka (ᵕ́ᵕ ا مؤ) (مفردى (*inv.*)، جمعى —s) [بوهمياجه] پولقا (رقص وموسيقه‌سى) .

Polken (ᵕ́ᵕ فع لا +) a. (21) [Po'lka] پولقا دانس ايتمك .

Poll (ᵕ́ ا م) (38) (شمال طرفلرنده) باش || (باشه طاقيلان) توغ || برشيئك تپه‌سى ، اوجى، تپه‌لكى || [انكليز] (منتخبلر ليسته‌سى) پول || Poll=mehl = (ا لا) كپكدن آلنان ، يكيدن چيقاريلان اون ، قبا اون .

Polnisch (ᵕ́ᵕ ص) (24) [وسطى آلمانجه polânisch] پولونيايه مخصوص ، پولونياجه || die—e Sprache پولونيا لسانى || Polnisch (ا لا) das Polnische پولونياجه ، پولونيا لسانى، پولونه || (مجا) es ist eine—e Wirthschaft اوك ايچنـده برجنابتلك ، مردارلق وار ، حكم سـورييور ، پيسلك آقييور، باندى باندى .

Polster (ᵕ́ᵕ ا لا) (40) a. [قديم آلمانجـه pio!an] [sich blähen] (ايچى‌قتيق‌اوت، يوك ايله طولى) اوطوريله‌جق ير ، مندر، ياصديق، (يوز ياصديغى) شيلتـه ، اوزرينه آياق قونه‌جق‌شيلته || (بونلرك ايچروسنه قونيلان‌شى) قتيق، يوك، اوت ، يموق .

Polstern (ᵕ́ᵕ فع متع) (21) a. (صنع) يوك ، قتيق، يموق وامثاليـله طولديرمق || (mit angezogenen Knöpfen)— دوكمه‌لى يوزغانجى ايشى يابمق .

Polter„... (ᵕ́ᵕ...) —abend (ا م) قينه گيجه‌سى || —kasten (ا م) = Plunder=kasten (ا م) اوته برى ، خردوات ، قريپتى صنديغى .

Poltern (ᵕ́ᵕ فع لا ± وفع متع) a. (21) (فع لا +) (دوشن اشيا حقنده) دوشركن‌كورلتى، يووارلانوركن پاتيردى ايتمك || (انسان حقنـده) كورلتى ، ياتغاره ، شماته ايتمك ، قيامت قوپارمق، كورلتى ايده‌بيله‌جك صورتده برشيئه اورمق || an die Thüre— قاپويه اورمق، قاپويى‌قاقمق، قاپويه‌اوره‌رق كورلتى ايتمك ، || es poltert in (der Kammer) اوطه‌ده ، قماره‌ده كورلتى وار ، برپاتيردى اوليبور .

Poly... (ᵕ́ᵕ...) [روم] poly... (=viel...) .

Polyglotte (ᵕ́ᵕᵕ ا مؤ) (53) [روم]. برچوق لسان اوزرينه يازلمش اثر .

Polygon (ᵕ́ᵕ ا لا) (38) [روم] (ريا و استحكا) ذوكثير الاضـلاع || (طوپچى) انداخت ميـدانى ، انداخت تجربه‌لرينه مخصوص محل .

Polyhistor (ᵕ́ᵕᵕ ا م) (43) و (38) [روم] عالم كل ، برچوق علوم وفنونه وقوفى اولان .

Polynesi-en (ᵕ(ᵕ)‐́ᵕᵕ ا خا لا) b. (40) (جغر) آوستراليا اطه‌لرى پولينزيا .

Polynom (ᵕ́ᵕᵕ ا لا) (38) [روم] (ريا) زائد وناقص اشارتلريله مربوطحدود متعدده‌دن‌عبارت‌تناسب، ذوكثيرالحدود .

Polyp (ᵕ́ᵕ ام) (51) [روم] (تاطبيع) آياغى‌چوق برنوع دكزحيوان‌نباتيسى، پوليپ ، اوختاپود || (علم امراض) بورنك ايچنده وسائر بعض اجوافده حاصل‌اولان لحم زائد ، لحم‌نابت.

Polytechnikum (ᵕᵕ ch ᵕᵕ́ ا لا) (44) ياخود نادراً (58) [روم] (طوپچى‌مهندسى وامثالى‌طلبه يتشديرمكه مخصوص مكتب) مهندسخانه .

Pomade (ᵕ́ᵕ ا مؤ) (53) [فر] (صاچه وسائره‌يه سورولور ياغلى) پوماته || (عمو) [اسلاوجه] طلبـه آغزنده راحت ، سكونت || Das ist mir—! بو بنم اومورمده بيله دكل! بو بنجه ها اولمش ها اولمامش! ها . . . ها . . . !

Pomadig (ᵕ́ᵕ ص) (24) [Poma'de] پوماته‌لى || (عمو) كوشك ، زوراكى، ميسكينجه‌سنه .

Pomeranze (ᵕᵕ́ᵕ ا مؤ) (53) [لاتينجـه pomum وايتاليانجه ara'ncia] (نبا) پورتقال || Pomera'nzen=baum = (ا م) پورتقال آغاجى .

Pommer (ᵕ́ ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) پومرانيا سكنه‌سـندن اولان (اركك ، قادين) || (مجا) قبـا ، ظرافتسز ، مهارتسز كمسه || (تاطبيع) عن اصل پومرانيادن كلان سيورى برون كوچك كوپك نوعى .

Pomerellen (ᵕᵕ́ᵕ ا خا لا) b. (40) (قديمده پومرانيانك برقسمى) پومره‌للى .

Pommern (ᵕ́ ا خا لا) (56) [اسـلاوجه اولوب beim Meere] (جغر) پروسيا حكومتنك پومرانيا ولايتى.

Pomolog(e) (ᵕ) gh ---́ ا م) (51) (52) [لاتينجه روجه] ميوه يتشديرمك علمنه واقف اولان .

Pompeji (-́ᵕ ا خا لا) (56) (جغر) وزوو ينار طاغنـك خراب ايلديكى پومپه‌ئى شهرى .

Pompös (ᵕ́ ص) (24) [لاتينجـه] = prächtig || على‌الخصوص (مجا) = vor-trefflich .

Poni(e)ren (-́- فع متع) a. (21) [لاتينجه] (عمو) (طلبه آغزنده) اكرام ايتمك، تقديم ايتمك .

Pönitenz (ᵕ́- ا مؤ) (49) [لاتينجه] = Buße .

Pontifex (ᵕᵕ́ ا م) (مفردى (*inv.*)، جمعى Pontifices) [لاتينجه] اسكيدن رومالبلرك رئيس روحانيسى، بردينك رئيسى.

Ponton (ا م) (51) (فرانسزجـه تلفظ اولنور) [فر] (اكثريا : ع) طومباز .

Pony (ᵕ́ ا م) (56) ، جمعى كذلك انكليزجه (...nies) [انكليز] ايرلانده واسقوجيانك اوزون توكلى‌كوچك باركيرى، انكليز مدللوسى .

Popanz (ᵕ́ ا م) (38) [بوهمياجه boba'k] [Schreck-gestalt] اوماجى؛ خيال؛ || بوستان قورقولغى .

Pope (ـُ ام) (52) [لاتينجه pa'pa نك اسلاوجه‌صورتی] (روس راهبی) پوپ ، پاپاس .

Poplin (ـُ ا لا) (38) [فر] (تجا) دوز ويا دالّی ايپكلی قماش، پوپلين .

Popo (ـُ ام) (عمو) (چوجق لساننده) آرقه،قيچ .

Populär (ـُ ــ ص) (24) [لاتينجـه] بين الاهالی مشتهر ومقبول‌اولان|| عوام ناسه مخصوص|| عادی ، بياغی|| هركسك آكلايه بيله‌جكی صورتده ، استفادهٔ عموميه‌يی مستلزم .

Populariſi(e)ren (ـُ ـــ فع متع) [لاتينجه]و— ſich (فع مطا) a. (21) اهالينك اك آشاغی‌صنفنه قدرتعميم (تعمم) ايتمك|| هركسك آكلايه بيله‌جكی حال وصورته قويمق، هركسك قوللانه بيله‌جكی‌طرزه كيرمك|| هركس‌طرفندن مقبول ومرغوب ايتمك ، اولمق .

Pore (ـُ ا مؤ) (53) (تشر، نباتاتك سونكرفصلی‌حقنده، حكم ، تاطبيع) اجسامك ذراتی آره‌سنده‌كی مسافه ، مسامات .

Porös (ـُ ص) (21) مساماتی چوق اولان ، مساماتلی .

Porphyr (– f ـُ وياخود f ـُ ام) (38) [روم] (معد) سماق مرمر، پورفير .

Porre(e) ، **Porreh** ايكيسيده (ـُ ام) (56) (نبا) پراصه .

Porſch ، **Porſt** (ـُ ام) (38) (نبا) [Borſte كلمه‌سنه منسوب] يبانی بوبريه .

Portal (ـُ ا لا) (38) [لاتينجه] (معما) معبدك بيوك قپوسی؛ سلطنت ، آلای، تخت قپوسی .

Port(e)chaiſe (فرانسزجه تلفظ اولنـور ا مؤ) (53) تسكره ، سديه .

Port(e=)epée (فرانسزجه‌تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] قلنج پوسكولی .

Port(e=)epée=Fähnrich (فرانسزجه تلفظ اولنـوب ـُ ء ا م) (38) (ع) (ضابط قلنج پوسكولی طاشيان وبراز مدت صكره ضابط بيورلديسی آله‌جق اولان) ضابط نامزدی .

Portefeuille (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] جزوٰدان ، اوراق جزوٰدانی || (مجا) Miniſter=portefeuille= مسند وكالت ، نظارت) .

Portemonnaie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] پاره چانطه‌سی، آقچه كيسه‌سی .

Porter (ـُ ام) a. (40) [انكليز] —bier قويو (وقوتلی) انكليز بيراسی .

Portier (فرانسزجه تلفظ اولنو ا م) (56) قپوجی = Pförtner || —ſtiller اوتلك ، خانه‌نك آولوسنده دروننده ساكن اولنلرك اسامی واوطه‌لرينی‌كوسترلوحه، اسامی‌جدولی.

Portière (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) (53) [فر] قپو پرده‌سی .

Portikus (ـُ ام) (مفردی(inv.) جمعی(34)) [لاتينجه] (معما) قپونك اوكنده ستونلره طيانمش آچيق‌كمر ويا صچاق ، رواق .

Portion (ـُ iss ـُ امؤ) (49) [لاتينجه] (باخصوص —Eſſen برطباق يمك، برتون پارچه يمك،پورسيون) ، قسم، پای، حصه || (ع) تعيين ، مأكولات معيناتی .

Porto (ـُ ا لا) (56) ياخـود (inv.) ، جمعی كذلك **Porti** [ايتا] (پوسته‌ده) نقل‌اولنه‌جق‌اشيا ومكتوب‌اجرتی، نقليه پاره‌سی|| (ا خا لا) (جغر) پورتكيزشهرلرندن‌پورتو .

Porträt (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) ، نادراً (38)[فر] انسان رسمی، تصوير|| (مجا) زياده مشابهتی اولان، عينی|| تعريف وتوصيف ، تصوير .

Porträti(e)ren (ـُ فع متع) a. (21) [Porträt] برينك رسمی يابمق ، تصويرينی چيقارمق .

Portugal (ـُ ا خا لا) (56) (جغر) پورتقال، پورتكيز|| der König von— پورتكيز قرالی .

Portugieſe (ـُ ام) (52) ، in ... (ا مؤ) (53) پورتكيزلی (اركك ، قادين) .

Portula(c)k (ـُ ام) (56) [لاتينجـه] (نبا) سميز اوت ، بقلة الحمقا .

Port=wein (ـُ ام) (38) [Porto] پورتو، پورتوشرابی.

Porzellan (ـُ iss الا) (38) [ايتاليانجه porcella'na اولوب‌لاتينجه porcus دن‌مأخوذدر] پورسلان||—un=echtes چينی ، فغفوری .

Porzellanen (ـُ iss ص) (21) [Porzella'n] پورسلان ويا چينی، فغفوريدن .

Poſamentier (ti're... ـُ ــ ام) (38) [فر] شريت‌يابان وصاتان ، شريتجی، خرججی ، غيطانجی .

Poſamentierer (ـُ ــ ام) a. (40) =Poſamenti'er.

Poſaune (ـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه bu'cina دن‌مأخوذ قديم فرانسزجه buisin] (موسيق) (آلات موسيقه‌دن ترومبون دينيلان) بيوك بورو || (ترومپت) بورو || (مجا) ياخود : ſtoßen in die—blaſen (بورو ، طاوول چالمق) باغيره‌رق اعلان ايتمك .

Poſe (ـُ ا مؤ) (53) (اورته‌سی يارلمامش ويازی‌يازمغه مخصوص) قاز توكی || [فر] (رساملقده) برمودلك وضعيتی ، طوريشی قونيشی ، اوطورلديليشی .

Poſeidon (ـُ ا خا م) (56) (اسا) دكز الهی فرض اولنان نپتون .

Poſen (ـُ ا خا لا) b. (40) (جغر) (اسكيـدن بيوك دوقه‌لق، شمدی پروسيا ولايتلرندن بری) پوزه‌ن|| پوزه‌ن‌شهری.

Poſition (ـُ (ـُ) iss ـــ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (دانس، غرام، فلسفه ، عسكری) ير، موقع، موضع،محل|| (اسقريم) وضعيت، طوريش .

Poſitiv=elektriſch (ـُ f ـُ ص) (24) [لاتينجـه روجه] (حكم) جامك اوويلسـندن حاصل اولان الكتريق ، الكتريق زجاجی، الكتريق مثبت .

Poſitur (ـُ ا مؤ) (49) [لاتينجـه] وضع،طوريش ، (وضعيت عسكريه) ، سوارينـك اوطوريشی || ſich gegen Jemand in—ſetzen برينه قارشـو (برينك عليهنه) اخذ وضعيت ايتمك ، طاورامق .

Poſſe (ـُ ا مؤ) (53) [فرانسزجه bossen] شقه ، لطيفه ، زوزكلك ، صويتاريلق ، مسخره‌لق || —n reißen مسخره‌لق ، صويتاريلق ايتمك || ! n— هايدی سنده ! كيت ايشـنه ! ايشك يوقمی سـنك ! || (تيا) قبا وآشاغی درجه قوميك طرفندن اوينانيلان درام .

Possekel (ـ ـ ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه pôzan schlagen و Stahl ecchil] ايكى الله اوريلور بيوك چكيچ.

Possessivum (ـ ـ v ـ ـ ا لا) (58) [لاتينجه] (غرا) (ضمير ويا صفت) ملكيه .

Possessori-en-Klage (ـ ـ ـ) ـ ـ ـ امؤ (53) [لاتينجه آلمانجه] (عد) حق تصرف دعواسى .

Post (ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه po'sita دن مأخوذ ايتاليانجه posta = Stand-ort] پوسته || die—nehmen خصوصى پوسته ايله حركت ايتمك ، يوله چيقمق || پوسته (مكتوب آرابه‌سى، پوسته ايله‌كلان ويا كيدن بالجمله مكاتيب) ، پوسته‌چانطه‌سى || اوزرنده بر يولجى يرى بولنان مكتوب پوسته آرابه‌سى || (برينه‌كلان خبر ، حوادث) پوسته || (امؤ، ا م) (49) و (31) Posten = بر پوسته ، برقسم اولان شى || (ا م) (نبا) (38) = Porsch و Porst .

Post„... (ـ ...) —amt (ا لا) پوسته نظارتى، پوسته اداره خانه‌سى || پوسته خانه || —beamte(r) (ا م) پوسته مأمورى || —dire'ktor (ا م) پوسته ناظرى ، مديرى || —reisender (ا م) پوسته آرابه‌سيله كيدن يولجى || —anweisung (ا مؤ) (پوسته‌لرده برمحله كوندرلمك اوزره تسليم اولنان پاره مقابلنده مرسل اليهك بولنديغى محله كوندريلان وآنك واسطه‌سيله اوزرنده مرقم مبلغى پوسته خانه‌دن آلمغه يارايان پوسته پاره كاغدى) مانداپوست ، پوسته حواله سندى || —karte (ا مؤ) آچيق مخابره ورقه‌سى ، قارت پوستال || پوسته اتصالاتى‌مشعرخريطه || مكتوب وامثالى ايچون‌طوتيلان ليسته، جدول || —lagernd (حا) بالذات‌كيدوب پوسته‌خانه‌دن آلنمق اوزره ، پوست رستانت || —marke (ا مؤ) پوسته ، مكتوب‌پولى || gegen—nachnahme(تجا)(امؤ)—nachnahme || پوسته‌يه پاره‌سى (كاملاً ويا‌قسماً) تأديه اولنمديقجه آلنه‌ميان اشيانك صورت ورود وتسليمى || —papi'er (ا لا) پوسته كاغدى، اينجه كاغد || —straße (ا مؤ) پوسته يولى، مسكون محللر آره‌سنده واسطهٔ موارادات اولان بيوك جاده ، شوسه || Das kommt einen—„ (مجا) پوسته‌كونى || —tag (ا م) tag zu spät بو براز اول كركدى || —taube (ا مؤ) = Brief-taube || —wagen (ا م) پوسته آرابه‌سى = || —kutsche (ا مؤ) || —wesen (ا لا) پوسته نظارتى || پوسته امورى .

Postament (ـ ـ ا لا) (38) [يكى لاتينجه] (معما) قاعده ، آياق .

Posten (ـ ا م) b. (40) [فر] مأموريت ، منصب ، خدمت ؛ مقام || (ع) نوبتجى || auf—stehen نوبت بكلمك || immer auf dem—sein (مجا) دائماافقده‌كورنمك ، حاضر، مهيا بولنمق، هروقت كنديسنى كوسترمك ؛ ايش باشنده اولمق اويانق بولنمق دائما قولاغى سيورلدوب طورمق ، اطرافى تجسس ايتمك ، ديكلمك ، تيقظ وانتباه اوزره بولنمق || (كذلك Post امؤ و ا م) يكديكرينه تعلق ومناسبتى اولان اجزادن مركب برقسم كل ، مقدار ، طاقم || (تجا) (بردن صاتيلان ، ويا اعتبار اولنان) برقسم ، پارتى اشياى تجاريه ، بر پوسته .

Posten„... (ـ ...) —weise (حا) پوسته پوسته .

Posti(e)ren (ـ ـ فعه متع) و—sich (فعه مطا) a. (21) —sich (قومق ، يرلشمك || قايبرلمق || برمحله نصب وركز ايتمك ، يرلشديرمك .

Postille (ـ ـ امؤ) (53) [لاتينجه nach post illa den Worten des Verfassers] وعظه متعلق كتاب ، موعظان مجموعه‌سى .

Postill(i)on (صورت تلفظى pŏ-stĭl-yô'ne ا م) (38) [فر] سوريجى، تاتار .

Postnumerando (ـ ـ ـ حا) [لاتينجه] —bezahlen، —postnumeri(e)ren (ـ ـ فعه متع) a. (21) (پاره‌سنى) صكره‌دن تأديه ايتمك (prä'numeri(e)ren ك مقابلى) پشيناً ويرمامك .

Posto (ـ ا لا) [ايتا] يالكز بروجه آتى مستعملدر : —fassen يرلشمك ، قونمق، كيرمك .

Postuli(e)ren (ـ ـ فعه متع) a. (21) مصرانه طلب وادعا ايتمك (كذا مرا . forbern) .

Potasche (مرا . Pott-asche) .

Potential (ـ ـ tss (ـ) ـ ص) (24) [لاتينجه] (حكمه، فلسفه) قوه‌ده اولوب هنوز فعله چيقمامش اولان || (طب) يواش يواش ياقيجى(علاج ويا‌قيلره اطلاق‌اولنور، كاوى يعنى).

Potenzi(e)ren (ـ ـ فعه متع) a. (21) [Pote'n z] (ريا) —(eine Zahl) برعددى برقوته رفع ايتمك .

Pott„... (ـ ...) —asche (ا مؤ) (كيميا) پوتاس || —fisch (ا م) (تاطبيعه) بيوك بالينه نوعى، عنبر بالغى .

Potz! (ـ حرتد) (تفكر وتعجب مقامنده) هاى اه جزاسنى ويرسون ! هاى اه مستحقى ويرسون ! هاى آتاسنى ! اما تحف ها ! واى جاننه !

Poule (فرانسزجه تلفظ اولنور امؤ) (53) [فر] (كذا : Boule غلط اوله‌رق) —spiel (ا لا) بيلاردو اويونى نوعى، (دنى دينور) .

Poussi(e)ren (ـ pou فعه متع) و—sich (فعه مطا) a. (21) [فر] تحريك وتشويق ايتمك || سورمك ، ايلريلتمك ، وارديرمق، يابمق . . . الخ||(طلبه آغزنده ، كلغان بكى‌تعبيرى) ein Mädchen— برقيزله قونوشمق، عشوه‌لشمك، زندوستلق ايتمك .

Prä (ـ ا لا) (inv.) (عو) [لاتينجه Vor-rang] || das—haben برنجى، كزيده اولمق .

Prä... (ـ ...) [لاتينجه] pré... vor, vor-aus, vor-her = .

Präbende (ـ ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] = Pfründe .

Pracht (ـ ا مؤ) (49) احتشام ، دارات ، دبدبه، عظمت ، طنطنه .

Pracht„... (ـ ...) —ausgabe (ا مؤ) مكمل، (مذهب، مطنطن) طبع (كتابجيلقده‌مستعمل) || —werk (ا لا) غايت نفيس ، صنعتلى برشى ، خارق العاده بر اثر ، ايش || —voll (ص) = prächtig .

Prächtig (ـ ـ ص) (24) [Pracht] مكمل ، محتشم ، مزين ، دبدبه‌لو ، فوق العاده ، خارق العاده || پك كوزل ، پك نفيس ولطيف، اعلا، بالا، قيمتدار، موجب حيرت، بابيلينه‌جق درجه خوش، كوزل ، لطيف .

Prädestini(e)ren (ـُـَـُـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجه] تقدير ايتمك ، آتيسنى قضا وقدرله تعيين ايتمك ‖ قسمتقيلق ‖ تعيين وتخصيص ايتمك ، قرار ويرمك .

Prädikat (ـُـ ـ ا لا) ㊳ [لاتينجه] (غرا) مسـند ، خبر ‖ القـاب ، عنوان مثلا : "das—„Hoheit" فخـامتلو القابى ‖ (مكتبلرك اقتدار واحوالنه دائر طوتيلان) نوته .

Prädikats-Adjektiv (ـُـ ـ ۷ ـُـُـ ـ ا لا) [لاتينجه] (غرا) خبرمقامنده صفت .

Prädisponi(e)ren (ـُـُـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجه] اولجه تهيه ايتمك ، حاضرلمق .

Präfekt (ـُـ ـ ا م) ㊿ [لاتينجـه] (اسكى وشمديكى فرانسه‌ده) والى، متصرف ‖ شهر امينى، بلديه رئيسى .

Präfix (ـُـ ـ الا) ㊳ ، um— (ـُـُـ ـ ا لا) ㊽ [لاتينجه] (غرا) (Postfix(um) ك مقابلى) (كلمه‌لرك اولنه‌قونيلان اداتلره اطلاق اولنور) ادات ابتدا .

Prägen (ـُـفعـ متعـ) .a ㉑ (صنعـ) ضرب ايتمك، باصمق ‖ (معد) تامغا اورمق، in Stanzen— مثقب ، زيمبه ايله دلمك ، زيمبه‌لمق ‖ Münzen— پاره ضرب ايتمك ، كسمك ، باصمق .

Prager (ـُـ ا م) .a ㊵ ، in— (ا مؤ) ㊿ بوهميانك پراغ شهرندن اولان (اركك ، قادين) پراغلى .

Präger (ـُـ ا م) .a ㊵ (صنعـ) سكه‌زن .

Pragmatisch (ـُـُـ صـ) ㉑ [لاتينجه] امور مذهبيه يه دائر حكومت جسمانيه‌نك نشر ايتديكى نظامنامه‌يه متعلق .

Prägnant (ـُـ صـ) ㉔ [لاتينجه] برشيئك ذات وجوهرينه منسوب ومتعلق اولان اصلى ، اساس ذاتى، im—en Sinne باشليجه ، اك زياده درجهٔ اولاده .

Prahlen (ـُـ فعلا+ بعضاً فعـ متعـ) .a ㉑ [فرانسزجه brailler] كنديني مدح وثنا ايتمك ، كنديني كوسـترمك ، بردوزى‌يه‌كنددن بحث ايتمك، اوكونمك،افتخار ايتمك ، مباهاتده بولنمق ، تمادح ومبالغه ايتمك ‖ آتمق،طفره فروشلق ايتمك .

Prahm (ـُـ ا م) ㊳ ياخود ㉛ [فلمنكجه praam] (بحر) آلتى دوز كوچك كمى .

Präjudizi(e)ren (ـُـ tss -- y ـ فعـ لا+ وفعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجه] (عد) اولجه حكم ايتمك ، تحقيق محاكمه‌دن اول‌حكم ويرمك ، غياباً حكم ايتمك ‖ (خصوصيله آوسترياجه) Jemandem— برينه ضررى‌اولمق، ضرر ويرمك .

Präkludi(e)ren (ـُـُـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجـه] (عد) مهل‌نظاميسنك مرورى سـببيله بردعوى ويا افاده‌يى استماع ايتمامك .

Praktikant (ـُـُـ ا م) ㊿ [لاتينجـه] اجراى‌صنعت ايدن دوقتور ‖ يكى تعيين اولنمش (واصول اداره‌يى اوكرنمكه مأمور ايدلمش) مأمور ، ملازم ‖ (كذا آوسترياجه) شاكرد، چيراق .

Praktiker (ـُـُـ ا م) .a ㊵ [لاتينجه] برفن وصنعتك عمليات جهتنى ايو بيلور وبوكا غيرت ودقت ايدركمسه ، عملى آدم؛ اهل تجربه (Theore'tiker ك مقابلى) .

Praktikus (ـُـُـ ا م) ㊼ ، (جمعى ...tici) [لاتينجه] (عمو) Praktiker= .

Praktisch (ـُـ صـ) ㉔ [لاتينجه] عملى، اجرا واستعمالى قولاى، سهولتلى، (Theore'tisch كمقابلى) بالعمل، بالفعل ‖ اجراى صنعت ايدن .

praktizi(e)ren ، **Praktisi(e)ren** [لاتينجه] (ـُـُـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا+) .a ㉑ (دوقتور حقنـده) دوقتورلق ، هكيملك ايتمك ، اجراى صنعت ايتمك ‖ (آووقات، دعوى وكيلى حقنده) دعوى وكالتى ، آووقاتلق ايتمك ‖ (مهـارت وال چابوقلغى‌ايله برشيئى برمحله قويمق ويا برمحلدن‌آلمق) Jemandem etwas aus der Tasche— برينك جبندن برشى آشيرمق ، حقه بازلقله آلمق ‖ Jemandem etwas in die Tasche— برينك جبنه برشيئى قورنازلقله ، حقه بازلقله قومق ، آتمق ، اصول ايله قايدرمق .

Prälat (ـُـ ا م) ㊿ [لاتينجه] بيوك رئيس روحانى، باش پاپاس .

Prälatur (ـُـُـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] بررئيس روحانينك اقامت ايلديكى ويا تسويهٔ امور ايلديكى محل، پطريقخانه .

Präliminari-en (ـ)(ـ) ـُـُـ ـ جمع) .(inv.) [لاتينجه] مقدمات،برشيئه‌ابتدار اولنمزدن اول ياپيلان‌شى،ابتدائيات،اوليات.

Prall (ـُـ صـ) ㉔ [وسطى آلمانجه sich heftig prëlen] fortbewegen] ايوجه ، صيقيجه كريلمش ، صيق والستيق ، طولغون ويووارلاق ، طيقناز ‖ (ا م) صيق ، سرت برشى اوزرينه اولان شدتلى برضربه ، چارپمه .

Prall,,... (ـُـ...) —schuß (ا م) (ع) (طوپجيلقده) ريقوشت انداخق .

Prallheit (ـُـ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) كركينلك ، صيقيلق ، الستيقيت ، سرتلك .

Präludi(e)ren (ـُـُـ ـ فعـ لا +) .a ㉑ [لاتينجه] (موسيقى) پيشرو ، تقسيم ايتمك .

Präludium (ـ)(ـ) ـُـ ـ ا لا) ㊹ [لاتينجه] (موسيقى) پيشرو ، تقسيم ‖ سس ويا چالغينك تجربه وآقوردى ايچـون اولجه ياپيلان دوزن .

Prämediti(e)ren (ـُـُـ ـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجه] تعمد، تصميم ايتمك ، برشى ياپمزدن اول دوشونمك ، ملاحظه ايتمك ، تأمل وتصور ايتمك .

Prämi-e (ـ)(ـ) ـُـ ا مؤ) ㊼ [لاتينجه] (برشيئه مكافاةً ويريلان آقچه) مكافات نقديه ؛ اكراميه ‖ (تجا) (هرقنغى برسيغورطه‌يه آبونه ايچون ويريلان آقچه) سيغورطه اجرتى .

Prämii(e)ren (ـُـ(ـ)ـ ـ فعـ متعـ) .a ㉑ [لاتينجـه] برشيئه مكافات ، اكراميه ويرمك .

Prämisse (ـُـُـ ا مؤ) ㊼ [لاتينجه] (منطق) قياسك ايلك ايكى قضيه‌سندن بيرى ، مقدم وتالى .

Prangen (ـُـ فعـ لا+) .a ㉑ [اورته آلمانجـه sich zieren brangen] (اشياحقنده) پاريلدامق، پارل پارل يانمق ، پيرل پيرل ايتمك ‖ (اشخاص‌حقنده)كنديني‌كوسترمك، ايى البسه واشيا ايله عرض‌اندام ايتمك‖ —auf etwas برشيئله تفاخر ايتمك ، غرورلنمق .

Pranger (ـُـ ا م) .a ㊵ [آشاغى آلمانجه prangen] pressen] وقتيـله تشهيرى مراد اولنـانلرك باغلانمارينه مخصوص‌ديرك ، برمحكومك بوينته كچيرلمك اوزره برديركه باغلى دمير حلقه ، لاله ، پرانغه .

Pranke (⏑⏑ ا مؤ) (53) [وسطی آلمانجه branca] پنجه ، حیوان الی .

Pränumerando (-⏑⏑-- خا) [لاتینجه] پشیناً تأدیه ایتمك اوزره ، بروجه پشین .

Pränumerant (⏑⏑-- ا م) (51) [لاتینجه] آبونه‌لی ، بروجه‌پشین پاره‌سنی ویرن .

Pränumeri(e)ren (⏑⏑⏑-- فعلا+) وفعه متعه (21) a. [لاتینجه (postnumeri(e)ren كـ مقابلی) پاره‌سنی‌اولجه ، پشین ویرمك ، بروجه پشین تأدیه وتسویه ایتمك .

Präparand (⏑-- ا م) (51) [لاتینجه] ابتدائی‌معلملکاری وظیفه‌سیله موظف ملازم ، نامزد .

Präparat (⏑-- ا لا) (38) [لاتینجه] (تشر ، کیمیه اجزا) حاضرلمه ، استحصال ، استحضار ‖ حاضرلنمه .

Präpari(e)ren (⏑⏑-- فع متع) و — sich (فع مطا) (21) a. [لاتینجه] حاضرلمق ، استحضار ، استحصال ایتمك ‖ حاضرلانمق ، استحصال اولنمق .

Präposition (-(⏑)tss --⏑ ا مؤ) (49) [لاتینجه] (غرا) حرف جر ، حرف الصاق .

Prärie (⏑- ا مؤ) (53) [فر] چایر، مرج، چمنزار .

Prärogativ (ſ---⏑ ا لا) ، (38) e— (⏑v⏑---) ا مؤ) (53) [لاتینجه] امتیاز مخصوص .

Prasem (⏑- ام) (56) (sans pl.) [لاتینجه]=Praser.

Präsens (⏑⏑ ا لا) (inv.) [لاتینجه] (جمی کذلك : Präsentia) (غرا) حاضر ، حال صیغه‌سی .

Präsent (⏑- الا) (51) [لاتینجه] هدیه، پیشکش، ارمغان.

Präsenti(e)r„... (-⏑⏑⏑...) ،brett— (الا) teller— (ا م) قهوه ، شربت وسائر مشروبات ومأکولات طاغیتمغه مخصوص تپسی ، طباق .

Präsenti(e)ren (⏑⏑⏑- فع متع) و— sich (فع مطا) (21) a. [لاتینجه] عرض وتقدیم ایتمك ‖ حضوره چیقمق ، چیقارمق‖ کوسترمك ، ابرازایتمك‖ظهور ایتمك ، چیقمق‖(ع) präsentirt (das Gewehr) ! سلام طور ! .

Präsenz (⏑- ا مؤ) (49) (sans pl.) [لاتینجه] حاضر وموجود بولنیش ، حضور ، وجود ‖ مقابله،مواجهه .

Präsenz„... (⏑...-) (ع) liste— (ا مؤ) موجود دفتری‖stärke— (امؤ) im Frieden (im Kriege) موجود حضری ، (موجود سفری) قوهٔ موجودهٔ حضری (سفری)‖ zeit— (ا مؤ) زمان ، حال حاضر .

Präser (⏑- ا م) a. (40) [روم] (معد) چاقمق طاشی‖ ساخته زمرد .

Präservativ (f⏑-v⏑⏑- الا) (38) [لاتینجه]، Mittel„— (⏑⏑— ا لا) a. (40) محافظه ووقایه‌یرایان، واسطه اولان‌شی.

Präses (⏑- ا م) (inv.) [لاتینجه]، Präsidentin (51) (ا مؤ) (50) ، Präsident (⏑-- ا م) ریاست ایدن کمسه ، رئیس ‖ مجلس، محکمه رئیسی .

Präsidi(e)ren (⏑⏑-- فع لا+) a. (21) [لاتینجه] ریاست ایتمك ، اجرای ریاست ایتمك‖ مرکز ومقر اتخاذ ایتمك .

Präsidium (⏑(⏑)⏑- الا) (44) [لاتینجه] رئیسلك ، ریاست‖ حق تقدم .

Prasseln (⏑⏑فعلا(±) a. (21) [قدیم آلمانجه praznlon] (فعلا+) Geräusch hören lassen (آتش حقنده) چاتیردامق ، چیتلامق،چیتیردامق‖ (کیمیه) چاتیردامق، چاتلامق‖ (فع لا+) (بویله برچاتیردی ، چیتیردی ایله حرکت ایتمك) چیتلامه ، چاتیردی‌ایله دوشمك، چیترچیتر ایدوب دوکلمك‖فوصوردامق.

Prassen (⏑⏑ فع لا+) c. (21) [فلمنکجه brasen] ذوق وصفا وسفاهتله وقت کچیرمك ، بویله یشامق؛ ایی یبوب ایچمك ؛ مسرفلك ایتمك، چوق یبوب ایچمك ‖ پس بوغازلق ایتمك .

Prästi(e)ren (⏑⏑⏑ فع متع) [لاتینجه] = leisten .

Präsumi(e)ren (⏑⏑⏑-- فع متع) a. (21) [لاتینجه] ظن وقیاس ایتمك ، احتمال ویرمك .

Prätendi(e)ren (⏑⏑⏑- فع متع) a. (21) [لاتینجه] ادعا ایتمك ، کندی حق کبی طلب ایتمك ، ایستمك ‖ برشیئك کندی دیدیکی کبی ، طوغری اولدیغنی ادعا ایتمك .

Prätentiös (⏑(⏑)tss ⏑- ص) (24) [لاتینجه] ادعاسی چوق، ادعالی ‖ ادعاجی .

Präteritum (⏑⏑⏑-- ا لا) (58) [لاتینجه] (غرا) فعل ماضی .

Prätor (⏑- ا م) (43) [لاتینجه] قدیم روماليلر زماننده نفس رومادە اجرای عدالت ایدن ویاخود بر ایالتی اداره ایدن بیوك مأمور .

Prätorium (⏑(⏑)⏑- ا لا) (44) [لاتینجه] قدیم روماليلر زماننده بر پره‌تورك تحت ریاستنده بولنان محکمه .

Praxis (⏑⏑ امؤ) (inv.) (sans pl.) [روم] عملی اولەرق استعمال ، عملیات (Theori'e نك مقابلی) عملیات ، شیئك عملیات جهتی ‖ ملکه ، ممارسه ، تعلیم ‖ بردوقتورك، براووقاتك خسته‌لری ، مشتریلری مجموعی .

Präzedens (⏑- tss - الا) (49) [لاتینجه] „Präzedenz fall (⏑= tsse ⏑- tss - ا م) (31) (امثال، دلیل ونمونه اتخاذ اولنه‌بیلور احوال،وقوعات ، (عد) اولجه رؤیت اولنوب امثالنه نمونه اتخاذ ایدیله بیلور دعوی ویا بوصورتله ویرلمش اولان حکم) امثال (سابقه) ، تعامل(سابق) .

Präzedenz (tsse ⏑- tss ⏑ ا مؤ) (49) [لاتینجه] تقدم‖ اولجه وقوعه کلش ، امثال، سابقه .

Präzeptor (⏑⏑ tss -'ا م) (43) [لاتینجه] معلم، مربی‖ یول کوستریجی، اوکره‌دیجی، رهبر، قلاغوز .

Präzipitat (-⏑⏑ tss - ا لا (ا م)) (38) [لاتینجه] (کیمیه) برمایعك دیبنه چوکن ماده ، رسوب .

Präzipu-um (⏑⏑⏑ tss- الا) (41) [لاتینجه] برمبلغك مجموعندن بروجه پشین برمقدار افراز واخذی‖ (عد) برمیراث ویا وصیته حصه‌مند اولان آدمك کندی حصه‌سندن بشقه حسب الوصیه آلمغه مأذون اولدیغی پاره ، شی .

Präzis (⏑- tss - ص) (24) [لاتینجه] معین ، مخصوص، مقرر ، قطعی‖ تام، صحیح ‖ مختصر، موجز .

Präzision (⏑(⏑)- tss - ا مؤ) (49) [لاتینجه] قطعیت، وضوح ، دقت ، صحت تامه ‖ تمیز ‖ ایجاز، اختصار .

Predigen (⏑⏑ فع لا+ وفع متع) a. (21) [لاتینجه دن‌مأخوذ قدیم آلمانجه predigôn] praedicare] وعظ ایتمك، خطبه اوقومق ‖ (مجا) مناسبتسز یره اوزون اوزادی‌یه

سوزسویلیوب، نصیحت ایدوب، درس ویروب اوصانح ویرمك‖ (ضرمثل) Gelehrten ist gut— انسان اولانه برلقردی یتیشور.

Predigt (ــَـ ١ مؤ) ⓸⓪ [قدیم آلمانجه prédiga] وعظ، خطبه (ده اوقونان شی) ‖ كذلك جان صیقیجی اوصانح كتیریجی نصیحت، سوز.

Prei-en (ــَـ فع متع) ⓶⓸ a. (بحر) —ein(Schiff) بركمی‌یه سسلنمك، نره‌دن كلوب نره‌یه كیتدیكنی آكلامق.

Preis (ــَـ ١ م) (مفردی⓶⓺، جمعی⓷⓺) [فرانسزجه Prix] فیئات، بها، قیمت، ذكر، ثمن، سعر ‖ — um jeden نه ذكری اولورسه اولسون، قاچ پاره‌یه اولورسه (كلورسه‌كلسون) اولسون، هرحالده ‖ einen—auf Jemandes Kopf setzen برینك باشنی، قفاسنی، كله‌سنی كتوره‌جك اولانه (. . .) قدر پاره وعد ایتمك ‖ zu billigem—se اوجوز فیئاتله ‖ اكمل وانفس شی مثلا: (. . . . .) Du, o—der ای (. . . لرك) شاهی، اكمل واقدس اولان سن، ای مبارك ‖ [فرانسزجه prise] حرف‌جرسز اوله‌رق Jemandem etwas, Jemand —geben (وياخود preisgeben) برشیئی برینه بالجبوریه براقمق، ویرمك، ترك ایتمك ‖ sich—geben میدانه اولمق، اوزرینه چوق‌دوشمك ‖ (قاری‌حقنده) تسلیم اولمق، (فاحشه‌لك ایتمك) ‖ [اورته آلمانجه schnüren brîsen] (دیكیشده) —كذا صورت تصغیریه‌سی اوله‌رق: **Preischen** (الا) ⓸⓪ b. بعضاً: **Preise** (١ مؤ)، ⓹⓷ و **Pri(e)se** (١ مؤ) ⓷⓼ كوملك قول ویقاسنده اولان قیاق.

Preis „ ... (ــ͠ ...) —aufgabe (١ مؤ) مسابقه‌یه قونیلان شی ‖ (مكتبلرده) مطلوب وجهله تحریر وحلنده تعیین اولنمش اولان مكافاته نائل اوله‌جق مسئله، وظیفه، شی ‖ —gekrönt ‖ —aufgabe = (١ مؤ) —frage (صـ) مكافات آلمش، مكافات ویرلمش ‖ باشنه مكافات تاجی كیدیرلمش (دفنه دالارندن) ‖ مدالیه ویرلمش ‖ —kourant (١ م)، —liste (١ مؤ) (تجا) فیئات دفتری، تعرفه ‖ —würdig (صـ) شایان مدح ومكافات ‖ شانلو، مشهور، باعث افتخار.

Preischen (ــَـ ١ لا) ⓸⓪ b. ، **Preise** (ــَـ ١ مؤ) ⓹⓷ (مرا . **Preis** دیكیشجیلك).

Preisen (ــَـ فع متع) ⓶⓪ o. [فرانسزجه priser] زمان حال صورت امریه‌سی كذا ⓶⓵ c. مدح وستایش ایتمك، تعظیم وتمجید ایتمك ‖ رسم وآیینی اجرا ایتمك ‖ مبالغه ایله مدح ایتمك، —Jemand glücklich برینی مسعود وبختیار اعلان ایتمك ‖ Gott sei gepriesen! الله‌ه شكر! حمد وثنا اولسون!

Preislich (ــَـ صـ) ⓶⓵ = preis=würdig ‖ عمو = lobesam.

Preißel (ــَـ ١ مؤ) ⓹⓷ ، —beere (ــَـ͠ـ ١ مؤ) ⓹⓷ [لاتینجه be'rberis] (نبا) یبان مرسینی، بونك میوه‌سی، آس بری نوعی.

Prelle (ــَـ ١ مؤ) ⓹⓷ [prellen] صیچرامه، خوپلامه.

Prellen (ــَـ فعلا±) ⓶⓵ a. [وسطی آلمانجه prë'llen] (فع متع) صیچراتمق ‖ prallen = [fort=stoßen ‖ آتمق ‖ بر یزی یردن كره‌رك اوزرنده بولنانی هوایه یوقاری یه آتمق، صیچراتمق ‖ (مجا) آلداتمق، دك ایتمك ‖ طولاندیرمق، حیله‌كارلق ایله اله كچیرمك؛ بوتمق؛ چالمق، چارپمق ‖ Jemand um —etwas برینی حقندن محروم ایتمك، برینك برشیئیندن آلمق.

Premier„ ... (فرانسزجه تلفظاولنور) —lieutenant (صورت تلفظی ⓸ ١ م) leu'tᵉ-nanᵉtᵒ (ع) ملازم اول

Preß (ــَ صـ) ⓶⓸ [فر] دار، صیق (البسه حقنده) صیق صیق یه اوتورمق (—anliegen).

Preß„... (ــ͠ ...) —büreau (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ لا) مطبوعات قلمی ‖ برمطبعه‌نك یازی اوطه‌سی ‖ مطبعه، طبع اولنان محل، ماكنه اوطه‌سی ‖ —gesetz (١ لا) مطبوعات قانونی، نظامنامه‌سی ‖ —wein (١ م) تعصیر ایدلمش شراب ‖ —torf یاقمغه مخصوص وطوغله شكلنده تضییق اولنمش (كه چوروموش نباتات انقاضندن عبارتدر) كمور.

Preßburg (ــَ ١ خا لا) ⓹⓺ (جغر) مجارستانده كائن پره‌سبوغ شهری.

Presse (ــَ ١ مؤ) [فر] مطبوعات، غزته‌لر ‖ ماكنه، منكنه ‖ ماكنه واسطه‌سیله برقماشه ویریلان پرداخ، جلا، طالقه ‖ (مجا) (عمو) دلیقانلولرك امتحان عسكری یه احضار ایدلدكلری محل.

Pressen (ــَ فع متع) ⓶⓵ c. [قدیم آلمانجه pressôn اولوب لاتینجه press'are دن مأخوذدر] صیقمق، تعصیر ایتمك (صونی، یاغنی چیقارمق) ‖ صیقیشدیرمق، تضییق ایتمك، ماكنه‌یه، منكنه‌یه، جندره‌یه قویمق ‖ دوزلتمك، پرداخ وجلا ویرمك ‖ (مجا) Das preßt ihm (Thränen aus den Augen) بو آنك كوزلرینی صولاندیره‌جق، كوزندن یاش چیقاره‌جق، كتیره‌جك ‖ (der Saal) war gepreßt voll صالون خنجاخنج، آغزینه قدر، طیقا باصه طولو ایدی ‖ (Figuren) auf Leder— مشین اوزرینه شكل باصمق (محكوك قالبله) ‖ das Tuch— قماشه جلا وپرداخ ویرمك ایچون ماكنه‌دن كچیرمك.

Pretiosen (ــَـ) (ــ) tss - (جمع) (inv.) [لاتینجه] ذی قیمت اشیا.

Preuße (ــَـ ١ م) ⓹⓶ ، **Preußin** (١ مؤ) ⓹⓪ [لیتاولیلرك لسانده كله‌سندن آلنمش لاتینجه pruzzi ، prud اولوب Sumpf„bewohner] پروسیالی (اركك، قادین).

Preußen (ــَـ ١ خا لا) ⓸⓪ b. (جغر) پروسیا ممالكی، حكومتی.

Preußisch (ــَـ صـ) ⓶⓸ [Preuße] پروسیالی، پروسیایه مخصوص، عائد، پروسیا اصول وعادتنجه.

Pricke (ــَ ١ مؤ) ⓹⓷ (تا طبیع) = Bricke.

Prickeln (ــَ فع لا + وفع متع) ⓶⓵ a. [Prickel] باتمق، ایصیرمق، یاقمق، صوقمق، دالامق (كذا مجازی = sticheln)، (علی الخصوص شامپا حقنده) خفیف صورتده تحریك ایتمك، ایصیرمق، (خردال حقنده) یاقمق، ككیزی تخریش ایتمك ‖ Das prickelt im Halse بو انسانك بوغازینی غیجقلایور، یاقییور.

Priem (ــَـ ١ م) ⓷⓼ ، **Priemchen** (ــَـ ١ لا) ⓸⓪ b. ، **Prieme** (ــَـ ١ مؤ) ⓹⓷ [قبا آلمانجه Pfrim = آغز طولوسی چكنیه‌جك توتون، مضغه.

Pries (ــَـ) preisen فعلنك ماضیٔ حالنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Priese (ــَـ) (preisen فعلنك صورت التزامیه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی شخصلری).

Pri(e)se (ــَـ ١ مؤ) ⓹⓷ (مرا . **Preis**)

Priester (ـ ا م) a. (40) راهب، پاپاس، امام .

Prima (ـ ا مؤ) (51) [لاتينجه] برمكتب اعدادی داخلينك برنجی صنفی || Pri'ma=wechsel = (=) .

Prima„ ... (ـ...) —forte (ا مؤ) ، —waare (ا مؤ) (تجا) برنجی مال، اك ايو مال، اشيا || —wechsel (ا م) (تجا) اك مكمل برتجارتخانه، بانقه پوليچه‌سی .

Primaner (ـ ا م) a. (40) [لاتينجه] اعدادی برنجی صنف طلبه‌سی .

Primär (ـ ص) (21) [لاتينجه] تحصيلك ايلك درجه‌سنه مخصوص ومنسوب، ابتدائی .

Primär„... (ـ...) —schule (امؤ) مكتب ابتدائی .

Primas (ـ ا م) (مفردی (inv.)، جمعی —maten...) [لاتينجه] باش پسقپوس، بيوك رئيس روحانی || برخرستيان كومی ويا قصبه‌سنك قوجه باشی .

Primel (ـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) ايلك بهار ابتدالرنده چيقان چوقه چيچكی، زهی الربيع .

Prinz (ـ ا م isse) (51) پرنس، شاهزاده || حكمدار، حاكم، ملك، قرال، بك، پرنس || —regent (ا م) وكالةً اجرای حكومت ايدن پرنس، نائب سلطنت .

Prinzessin (ـ tss امؤ) (50) پرنسس، شاهزاده، سلطان.

Prinzip (ـ tss ا لا) (38) (جمعی كذلك zi-pien...) [لاتينجه] اصل، منبع، مبدأ، منشأ || ماده، مسلك، طريق، مذهب || قاعدهٔ كليه، قانون، اصول، نظام .

Prinzipal (ـ tss ا م) (38) [لاتينجه] اوسته، تجارتخانه، دكان صاحبی، مال صاحبی، افندی، ديركتور، مدير.

Prior (ـ ا م) (43) [لاتينجه] مناستر رئيسی ومديری، باش راهب؛ دعاكو .

Prise (ـ ا مؤ) (53) [فر] آلمه، آليش، اخذ، فتح وضبط، تسخير || كله‌پير || صاپ، طوتامق، قلب، قبضه || غاوغا، نزاع، كورولتی || طوتام، چكيم || ضبط وغصب اولنان كمی || (مرا . Preis) .

Prisen (ـ فع لا + وقع متع) c. (21) [Prise] انفيه چكمك || برطوتام آلمق .

Prisma (ـ ا لا) (56) (جمعی ...men ياخود ...mata) [روم] (ريا، معد، حكم) ايكی قاعده سيله برقاچ سطح مستويسی اولان جسم، منشور || ضيانك الوانی آييرمق اوزره بوشكلده ياپيلان بلور، ويا بياض جام، منشور، محلل الضيا.

Pritsch (ـ حرند) = futsch .

Pritsche (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه prizan] hellen Schall hören lassen اويونجيلرك، پاسقاللرك قوللاندقلری شاقشاق || خواجه دكنكی || (صنع) ايصلاق شيلری دوزلتمكه وصيقشديرمغه مخصوص ياصی طوقماق || قره غول اوطه‌سنده نوبتدن چيقانلرك اويقو كسديرملرينه مخصوص يوكسك ومائل كروت || بوز قزاقلرنده كيروده اوطوراجق كسه‌يه مخصوص اوطوراق (تخته‌سی) .

Pritsch-meister (ـ ا م) a. (40) صويتاری، مقلد، پاسقال .

Privat (ـ v - ص) (21) [لاتينجه] خصوصی، ذاتی || مخصوص || آيری .

Privat„ ... (- v ـ...) —angelegenheit (ا مؤ) خصوصی حال، ماده، ايش؛ خصوصات ذاتيه، امور خصوصيه || —schule (ا مؤ) مكتب خصوصی || —abkommen (الا)، —abmachung (ا مؤ) ايشی برمأمور رسمی يه، قپويه باجايه دوشورمكسزين، حاجت براقمقسزين؛ خصوصی اوله‌رق تسويه ايتمك || —doze'nt (ا.م) خصوصی معلم نامزدی || —erziehung (ا مؤ) او، فامليا تربيه‌سی، تربيهٔ ذاتيه || —gelehrte(r) (ا م) اديب || —haus (ا لا) خصوصی خانه، كندويه مخصوص او || —stunde (ا مؤ) خصوصی درس || —unterricht (ا م) اوده آلنان خصوصی درس .

Privatim (ـ-v-حا) [لاتينجه] خصوصی اوله‌رق، كيزليجه || (مكتوب اوزرنده) محرم || (privati'ssime) ein Kolleg— lesen موجودی (غايت) آز طلبه يه كندی (خواجه‌نك) اونده درس ويرمك .

Privatisi(e)ren (ـ v v - فع لا +) a. (21) خصوصی اوله‌رق، خصوصی، كندی ايشندن بشقه بر ايشه اشتراك ايتميه‌رك يشامق .

Privatissimum (ـ v v - v - ا لا) (44) [لاتينجه] غايت كيزلی، خفی مذاكره .

Privet (ـ v - ا لا) (56) = Abtritt آياق يولی .

Privilegium (ـ v v gh - v - ا لا) (44) [لاتينجه] فوق العاده حق وصلاحيت، امتياز .

Pro (ـ حرجر) [لاتينجه] ايچون so viel—Kopf آدم باشنه (هر آدم ايچون) شوقدر تأديه ايتمك bezahlen || (الا) (inv.) لهنده بولنمه، اولمه، لهده اولان (مرا . Kontra).

Probandus (ـ - ا م) (45) = Probekandida't .

Probat (ـ - ص) (24) مجرب، فوق العاده ايو .

Probe (ـ - ا مؤ) (53) [proba're دن مأخوذ يكی لاتينجه pro'ba] دنه‌مه، تجربه، امتحان، پرووا || Jemand auf die—stellen برينی دنه‌مك، امتحان ايتمك || (حسابده) ميزان || (تيا) بر اويونك اويناندزدن اول ايديلان تجربه‌سی، پرووا || نمونه، اورنك || اثبات || von Muth geben —n ابراز آثار شجاعت ايتمك || برشيئك جنس ونوعنی كوسترمكه مخصوص اشارت، نمغا .

Probe„ ... (ـ...) —abzug (ا م) (صنع) (مطبعه‌ده) تجربه طبعی، (طبع اولنه‌جق برشيئك برای تصحيح چيقاريلان نسخه‌سی) تصحيح، پرووا || —blatt (ا لا) =—abzug || (برغزته‌نك) نمونه طبعی، مسوده || —druck (ا م) (صنع) = —abzug || —schießen (ا لا) (ع) ادوات واسلحهٔ ناريه‌نك تجربه‌سيچون ايديلان انداخت؛ تجربه انداخی || —schrift (ا مؤ) يازی اورنكی .

Proben (ـ فع متع) a. (21) = probi(e)ren || آلتون وياكموش اشيانی معاينه تمغاسيله تمغالمق، صح اورمق، (صح چكمك) .

Probi(e)r„... (ـ...-) —stein (ا م) محك طاشی (كذا مجازی) .

Probi(e)ren (ـ-فع متع) a. (21) [لاتينجه proba're] تجربه ايتمك، امتحان ايتمك، دنه‌مك، حدهٔ تدقيقدن كچيرمك || (مأكولات ومشروبات حقنده) تجربه ايتمك، طاتمق، طاديته، طوزينه باقمق || (عو) probirt mir Das nicht wieder !

بونی برده‌ایاپه‌یم دیمیك ها ! بونی برده‌ا كورمیه‌یم، ایشتمیه‌یم!|| (تیا) پرووا ایتمك .

Problem (ـٓ ٮ ا لا) ㊳ [روم] مسئله (قواعدفنیه ایله اثباتی مطلوب اولان) || طوغری ویا یاكلش اولمسی محتمل شی|| آكلاشلماز، معما .

Produkt (ٮـٓ الا) ㊳ [لاتینجه] محصول || حاصلات، اثر، ثمره || (حسابده) حاصل ضرب .

Produktion (ـٓ(ٮ) tss ٮ- امؤ) ㊾ حاصلات، محصول؛ اثر، تألیف || ابراز وارائه، اظهار، ایراد .

Produktiv (f ـٓٮ- صـ) ㉔ [لاتینجه] محصولات ویرن، محصولدار، منبت .

Produzent (ـٓ-- ام) ㊿① [لاتینجه] حاصل ایدن، طوپلیان، وجوده كتیرمه، جمع وادخار ایدن كمسنه || (Konsume'nt ك مقابلی) .

Produzi(e)ren (ٮـٓ-- فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] حصوله كتورمك || میدانه قومق، ابراز وارائه ایتمك، ایراد ایتمك || (عد) اثبات ایتمك، میدانه چیقارمق .

Profan (ـٓ- صـ) ㉔ [لاتینجه] مواد مقدسه‌یه لازمكلان حرمت ورعایته مخالف اولان .

Profani(e)ren (ٮـٓ-- فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] مواد مقدسه‌حقنده حرمتسزلك‌ورعایتسزلك‌ایتمك|| قیمتلی برشیئی نابجحل صرف ایتمك .

Profeß (ٮـٓ ام) ㉝ [لاتینجه] = Kloster= gelübde || —thun (وعدینی، نذرینی، آداغنی ایفا ایتمك، یرینه كتیرمك)، برطریق روحانی‌یه كیرمك ایچون لازمكلان رسم وقسمی اجرا ایتمك .

Profession (ـٓ(ٮ)ـٓ- امؤ) ㊾ [لاتینجه] صنعت، حرفت، ایش، مشغولیت (Handwerk) || صنف، مأموریت|| بردین ومذهبه تابعیت، تدین .

Professionist (ـٓ-(ٮ)ـٓ- ام) ㊿① [Professio'n] = Hand = werker .

Professor (ٮـٓ- ام) ㊸ [لاتینجه]، —in (ٮٮـٓ- امؤ) ㊿ (Universitä'ts=Lehrer) ویاخود مكاتب عالیه‌ده تدریس ایله مشغول اولان معلم، عنوان رسمی اوله‌رق فرانسه‌ده طانلمشدر). پروفسسور، معلم، مدرس|| (برعلم وفنده ید طولا صاحبی اولوب دوقتور عنوانی بالامتحان قزاندقدنصكره كندوسنه طرف حكومتدن ویریلان پروفسسور عنوان رسمیسی صاحبی) پروفسسور .

Professur (ـٓـٓ- امؤ) ㊾ [لاتینجه] پروفسسورمقامی ویا صندالیه‌سی، خواجه یری .

Profil (ـٓ- الا) ㊳ [فر] (رسامل‌ق، معما) انسانك یاندن كورینن چهره‌سی وبوصورتله چیقاریلان رسم، نیمرخ، پروفیل || بنا وامثالنك تقسیمات داخلیه‌سنی كوسترمك اوزره اورته‌سندن كسلمش اعتباریله چیقاریلان رسمی، مقطع‌عمودی .

Profit (ـٓ- ام) ㊳ كار، قزانج، فائده، تمتع، استفاده؛ نما .

Profitchen (ٮـٓ- الا) b. ㊵ (Profi't كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق بر قزانج، استفاده، تمتع || Leuchter=knecht مومارك قلان پارچه‌لرینی یاقمغه مخصوص شمعدان (باشلغی) .

Profiti(e)ren (ٮـٓ-- فعـ لا + وفعـ متعـ) a. ㉑ [فر] استفاده، تمتع ایتمك، قزانمق، فائده وحصه‌مند اولمق، كندوسنه دخی پای چیقمق .

Profitlich (ٮـٓ- صـ) ㉔ [فر] قابل استفاده وتمتع، فائده‌لی، محسناتلی .

Profoß (ـٓ- ام) ㊳ یاخود ㊿① [قدیم فرانسزجه provost اولوب لاتینجه praepo'situs دن مأخوذدر] (ع) قدیم حاكم حرب، رئیس دیوان حرب || (حبسخانه‌لرده) كورك ضابطی، غاردیانی، حبسخانه ناظری .

Prognose (ٮـٓٮ امؤ) ㊸ [روم] (طب) برخسته‌لغك نصورتله دوام واجرای احكام ایده‌جكنی اولجه تعیین كیفیتی، انداز .

Programm (ـٓ- الا) ㊳ [روم] (صره، ترتیب، صورت حركت جدول ویا بیاننامه‌سی) پروغرام .

Progression (ـٓ(ٮ)ـٓ- امؤ) ㊾ [لاتینجه] (ریا) مشابه ومماثل اعداد وارقامك تتابعی، تناسب علی‌الولاء .

Prohibi(e)ren (ٮـٓ-- فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] منع ایتمك، یساق ایتمك .

Projekt (yـٓ - الا) ㊳ [لاتینجه] ترتیب، نیت، تصور، یاپیله‌جق بر شیئك شكل وصورت ترتیبنی كوسترر رسم، پلان؛ بعده تعدیل واكمال اولنمق اوزره ایلك دوشونیلان ترتیب، لایحه، پروژه .

Projekti(e)ren (ٮـٓـٓ - y فعـ متعد) a. ㉑ [لاتینجه] نیت وتصور وترتیب ایتمك؛ رسم، پلان، پروژه‌سنی یاپمق|| (ریا) برجسمك قواعد هندسیه‌یه تطبیقاً برسطح اوزرینه رسمنی، مرتسمنی چیزمك، ارتسام سطحیسنی یاپمق || حاصل ایتمك، صالمق، ویرمك .

Projektil (ـٓـٓ y - الا) ㊳ (ع) مرمی، قذیفه .

Projektion (ـٓ(ٮ) tss ـٓ y- امؤ) ㊾ [لاتینجه] اجسامك قواعد هندسیه‌یه تطبیقاً برسطح اوزره تصویری، مرتسمنی چیقارمه || مرتسم .

Projizi(e)ren (ٮـٓ-- y - فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] (علی‌الخصوص فن ترسیمده) برجسمك برسطح اوزرینه مرتسمنی چیقارمق .

Proklami(e)ren (ٮـٓ-- فعـ متعـ) a. ㉑ رسماً اعلان ایتمك، علناً نشر وتبلیغ ایتمك || صورت علنیه‌ده ورسم وآیینله نصب وتعیین وتبعیت ایتمك || افشا واشاعه واظهار ایتمك .

Prokonsul (ٮـٓ- ام) c. ㊷ [لاتینجه] اسكی رومالیلرده قونسول وكیلی صفتیله بر ایالت اداره ایدن آدم، والی .

Prokura (-ـٓ- امؤ) (مفردی .inv جمعی —s) [لاتینجه] (تجا) توكیل || وكالتنامه || وكالت .

Prokurator (ٮـٓ-- ام) ㊸ [لاتینجه] (تاریخ قدیمده) ایمپراطور وكیلی || ونديك وجنوه حكومتلرنده بربیوك رتبهٔ مخصوصه‌یی حائز حاكم، مأمور || وكیل (مطلق) || مدعیٔ عمومی || بردائره ویا محله‌نك امور مذهبیه ودنیویه‌سنی كورن پاپاس .

Prokurist (ـٓ-- ام) ㊿① [لاتینجه] وكیل، قائممقام .

Proletariat (ـُ(ـِ)--- الا) (38) [لاتينجه] اهالينك الك آشاغى واك فقير صنفى .

Prolix (ـُ صـ) (24) [لاتينجه] اوزون ، مطنب (سوز) . (weitschweifig =)

Prolog (ـُ ـ ام) (38) نادراً (51) [روم] كتاب (وعلى الخصوص حكايه وتياترو كتابى) مقدمه‌سى (Epilog ك مقابلى) .

Prolongi(e)ren (ـُ gh ـُ - فعمته) a. (21) (تجا) تمديد مهلت ايتمك ؛ دكشديرمك ، يكيلمك || einen Wechsel— بر پوليچه‌نك مدتنى ، مهلتنى تمديد ايتمك .

Promemoria (- (ـِ) ـَ --- الا) (56) [لاتينجه] Denk-schrift و Ein-gabe =

Promeni(e)ren (ـِـُـ فعلا —) a. (21) [فر] كزينمك ، پياسه ايتمك .

Promotion (ـِ(ـِ) tss -- امؤ) (49) [لاتينجه] دوقتورلق رتبه‌سنه ترفيع ايتمك .

Promovi(e)ren (ـِـ v -- فعمته) a. (21) Jemand— برينى دوقتورلغه ترفيع ايتمك || (فعلا+) دوقتورلق رتبه‌ٔ رسميه‌سنى آلمق ، قزانمق .

Prompt (ـُ صـ) (24) [لاتينجه] چابوق ، سريع ، تيز ؛ كندوسنى بكلتميان || وقتنى شاشميان || كسكين ، چابوق ايش كورور ، كاركذار (ايشكذار) .

Promulgi(e)ren (ـِـُـ فعمته) a. (21) [لاتينجه] نشر واشاعه ايتمك ، رسماً اعلان ايتمك .

Pronomen (ـِـَ الا) b. (56) [لاتينجه] (غرا) ضمير . (Für-wort =)

Propädeutik (ـِـَـ امؤ) (49) [روم] تعليمات ابتدائيه .

Propagandist (ـِـ-- ام) (51) [لاتينجه] بردين ومذهب ويا طريق ، فكر ومسلك مخصوصك ناشرى .

Propeller (ـِـ ام) a. (56) [انكليز] (بحر) ماكنه‌نك حركتنى موجب هلزونى آلت ، آرشيد بورغوسى .

Prophet (ـُ f ـ ام) (51) [روم] وحى والهام غيبدن خبر ويرن ، نبى رسول ، پيغمبر .

Prophezei-en (ـِ f ـِـ فعمته) a. (21) (اسم مفعولى prophezei't:) وحى ومعجزه ايله غيبدن خبر ويرمك ، اظهار معجزات ونبوت ايتمك || استقبالدن خبر ويرمك ، مستقبلى كشف ايتمك .

Proponi(e)ren (ـِ--ـَ فعمته) a. (21) [لاتينجه] تكليف ودرميان ايتمك || عرض وتقديم ايتمك || ويرمك .

Proportioni(e)ren (ـِ(ـِ) tss ـُ فعمته) a. (21) [لاتينجه] موازنه‌سى طوتمق ؛ متناسب بر حال ودرجه‌ده بولنديرمق ، متناسب قيلمق ، اويديرمق .

Proposition (ـِ(ـِ) tss ـُ امؤ) (49) [لاتينجه] جمله ، قضيه || تكليف ، درميان || تكليف ودرميان اولنان شى ؛ حلى مطلوب مسئلهٔ فنيه || اويوشمق ايستين ايكى طرفك بيرندن درميان اولنان تكليفات ، شرائط (Vorschlag =)

Proprätur (ـِـ امؤ) (49) [لاتينجه] اسكى روماليلرك پره‌تور وكيلى صفتيله بر ايالت اداره ايدن واليسنك صفت ومأموريتى .

Propst (ـُ ام) (31) [لاتينجه propo'situs] تيمار وزعامت اداره رئيسى || قتولك مناستر رئيسى ومديرى ، باش راهب ؛ پروتستان باش پاپاسى ، برنجى پاستور .

Prorektor (ـِـ وياخود ـِـ ام) (43) [لاتينجه] دارالفنون رئيس معاونى ؛ مكاتب عاليه مدير معاونى .

Prorogi(e)ren (ـِ gh -- فعمته) a. (21) [لاتينجه] تمديد ويا تأخير وتعطيل ايتمك .

Prosa (ـُ امؤ) (54) (*sans pl.*) [لاتينجه] (Poesi'e ك مقابلى) نثر ، منثور عباره || غير موزون اولديغى حالده مسجع ومقفا لاتينجه كليسا دعاسى .

Prosa-iker (ـِـَ-ام) a. (40) [لاتينجه] نثر يازان محرر .

Prosa-ist (-- ام) (51) = Prosa-iker .

Proscenium (ـِ(ـِ)ـَ الا) (44) [ايتا] تياترولرك صحنه‌لرينك اوك طرفى ، (كذا اسكى تياترولرك) .

Prosektor (ـِـ ام) (43) [لاتينجه] (تشر) تشريح معلمنك عمليانى تهيه ايدن آدم ، محضر تشريح .

Proselyt (ـُـِـ ام) (51) [روم] ، —in (امؤ) (50) بردينه يكى كيرمش كمسه (اركك ، قادين) مهتدى، مهتديه ، دونمه || (مجا) بر فرقه ويا فكر وطريقه يكى التحاق ايتمش كمسه .

Prosit (ـُ حرند) (صورت تصغيريه‌سى prost) [لاتينجه] (مرا. bekommen) wohl bekomm's = || (كنايه اولەرق) ja —! (اوليه‌جق برشى حقنده) اوت قيارسك ! اوليه‌در ! اه مبارك ايتسون ! تبريك ايدرم !

Proskribi(e)ren (ـِ--- فعمته) a. (21) [لاتينجه] (قديمده) بلا محاكمه وعرفاً دوچار مجازات ايتمك .

Proskription (ـِ(ـِ) tss -ـ امؤ) (49) [لاتينجه] بلا محاكمه وعرفاً مجازات اجراسى .

Prosodisch (ـِـُ صـ) (24) تجديد ويا عروضه متعلق .

Prospekt (ـُ ام) (38) [لاتينجه] كورونيش، منظره || كذا مفرد اولەرق —us (*inv.*) ايلروده ظهور ايده‌جك اولانه اشارت ، بونى كوسترمه ، اظهار .

Prosperi(e)ren (ـِ ـُ فعلا+) a. (21) مراد واملنه ايرمك ، مسعود وبختيار ايتمك || دولت واقبالنه نائل اولمق ، موفق اولمق ، ايشى راست كيتمك .

Prosperität (ـِـِـُ امؤ) (49) [لاتينجه] سعادت ، بخت ، دولت واقبال .

Prost (ـُ) (مرا. prosit) .

Prostitui(e)ren (ـُـِـ-- فعمته) و —sich (فعمطا) a. (21) فحشياته سوق ايتمك || تحقير وتذليل ايتمك ، قدرينى تنزيل ايتمك ، مبتذل قيلمق || فاحشه‌لك ايتمك ، مبتذل اولمق .

Protagonist (ـِـ--- ام) (51) تياترووده باش اويونجى || باش آدم ، كمسه .

Prote-in (ـُ- الا) (56) (*sans pl.*) [روم] (كيميا) پروتەئين

Protektion (ـِ(ـِ) iss ـُ امؤ) (49) [لاتينجه] حمايه، صحابت ، التزام || امداد ، معاونت || صنايع داخليه‌نك ، محليه‌نك ترقيسى مقصديله معمولات وامتعهٔ اجنبيه‌نك منع دخولى ويا آغر كمرك رسمى آلتنه آلنمسى اصولى .

Protektorat (ـّـ الا) ㊳ [لاتينجه] .

Protektorſchaft (ــّـّ امؤ) ㊾ (*sans pl.*) بر بيوك دولتك بر امارت حقنده اولان حمايه‌سى ‖ حامى عنوانى حائز بر رئيس حكومتك حال وصفتى ومدت حكومتى .

Proteſt (ـّ ام) ㊳ [لاتينجه] بر حكم وقرار ويا حركتى طانيمامق ، پروتستو ايتمك ، اقامهٔ حجت ايتمك ‖ (تجا) (بر پوليچه ويا آچيق بونونك قبول وتأديه اولنميه‌جغنى مبين بياننامه) پروتستو نامه .

Proteſtant (ـّـّ ام) (51) ، — in (امؤ) ㊿ پروتستان مذهبنده اولان (اركك ، قادين) .

Proteſti(e)ren (ـّـّ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] gegen etwas — برشى پروتستو ايتمك ، برشيدن شكايت ايتمك .

Proto... (ـّــّ...) [روم] proto... (= niedrigſter :) (كبه ، erſter) .

Protokoll (ـّـّ الا) ㊳ [روم] ضبطنامه ‖ ein — aufnehmen برينك تقريرنى ضبط ايتمك ، ضبطنامه يازمق ، مضبطه‌سنى ترتيب ايتمك ، يازمق ‖ دول مختلفه مرخصلرندن مركب مجلس مختلطك مذاكراتى ضبطنامه‌سى .

Protonotar (ـّـّـّ ام) ㊳ [روجه لاتينجه] رومادە اجتماع ايدن مجالس عموميهٔ رهبانيه‌نك مذاكراتنى ضبط ايتمكه مأمور باش كاتب .

Protuberanz (ـّـّـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] چيقينتى ، قنبورلق ، حدبه .

Protze (ـّ امؤ) (53) (ع) (طوپچيلقده) طوپك طوپارلاغى .

Protzen (ـّ فعمتعه وفعلا +) c. ㉑ [قديم آلمانجه (مرا.) blähen priozan] ‖ (auf-protzen و ab-protzen) (فعلا +) مبالغه وتفخر ايچون يالان سويلمك ، آتوب طوتمق .

Protzig (ـّ صـ) ㉔ [Protzen] كبر وعظمتلى ، غروردن كچلمز اولان ‖ عبوس .

Proviant (ـّ(ـ) v - ام) ㊳ (*sans pl.*) [لاتينجه provide'nda] نفقه ، ييه‌جك ملزمه ، حوائج ضروريه ‖ mit — verſehen نفقه ، ملزمه ايله تجهيز ايتمك ، ارزاق ومهمات ويرمك .

Provinz (ـّ v - امؤ) ㊾ [لاتينجه] ولايت ، ايالت ، سنجاق ‖ پاى تختك غيرى ، كذلك بونك سكنه‌سى .

Provinziale(r) (ــّ(ـ) tss ـ v - ام) ㉔ [لاتينجه] كوچك شهرلى ، قصبه‌لى = Klein-ſtädter .

Provinzialismus (ـّـ(ـ) tss ـ v - ام) ㊺ [لاتينجه] بر ايالته مخصوص تعبير ويا لسان .

Proviſion (ـّ(ـ)-v- امؤ) ㊾ [لاتينجه] (تجا) چكيله‌جك پوليچه‌لرك تأديه‌سيچون امانت براقلمش اقچه ، پوليچه بدلى ‖ بروجه محسوب تخصيص قلنان اقچه ‖ قوميسيون پاره‌سى .

Proviſor (ـّـّ v - ام) ㊸ [لاتينجه] بر اجزاخانه‌نك وكيل مسئولى ، مصلحتكذارى .

Proviſoriſch (ـّـّ v - صـ) ㉔ [لاتينجه] موقت ، شمديلك .

Proviſorium (ـّ(ـ)-v-ـّ(ـ) الا) ㊹ [لاتينجه] موقت برشى ، حال موقت .

Provokation (ـّ(ـ) tss -- v - امؤ) ㊾ [لاتينجه] تحريك ، دعوت ، ميدان اوقومه ‖ سببيت ويريش .

Provozi(e)ren (ـّـّ-v- فعمتعه) a. ㉑ [لاتينجه] Jemand, etwas — برينى ، برشيئى دعوت ايتمك ‖ تحريك ايتمك ، سببيت ويرمك .

Prozedur (ـّ - tss - امؤ) ㊾ [لاتينجه] دعاوينك محاكمه دخولى اصول وقاعده‌سى ، اصول محاكمه ، اصول‌فقه .

Prozent (ـّ tss- الا) ㊳ [لاتينجه] يوزده‌لك zu hohen —en چوق فائضلى ، كارلى اوله‌رق .

Prozeß (ـّ tss- ام) ㊳ [لاتينجه] (عد) دعوى ، مرافعه ‖ شكايت ، اشتكا ‖ (مجا) ايشى ، سوزى kurzen — machen قيصه كسمك ‖ (حكمه ، كيم) عمليات فنيه اصول وقاعده‌سى .

Prozeſſi(e)ren (ـّـّ - tss فعلا+) a. ㉑ دعوى ايتمك ‖ mit Jemandem — بريله دعوالشمق ، مرافعه اولمق .

Prozeſſion (ـّ(ـ)ـّ - tss - امؤ) ㊾ [لاتينجه] تكبير وتهليل ايله آغر آغر يورويان آلاى ، جنازه وسائر مذهب آيينى آلايى .

Prudeln (ـّـ فعلا+) a. ㉑ = pfuſchen برشيئى بوزمق ، برباد ايتمك ، قارشديرمق ، ملوث ايتمك .

Prüfen (ـّ فعمتعه) a. ㉑ و — ſich (فعمطا) [لاتينجه proba're] اوپروب چويرمك ، دقتلى باقوب اكلامغه طاليشمق چالشمق تدقيق وامتحان ايتمك ، نظر دقت وتفتيشدن كچيرمك ‖ تجربه ايتمك ، دنه‌مك ‖ تحقيق وتفتيش ايتمك ، صورمق ، صورشديرمق ‖ اوزرينه عطف نظر دقت ايتمك ‖ (مجا) — die (Herzen) قلوبى ، يوركلرى ، درونلرنى‌اسقانديل ايتمك ، يوقلمق .

Prüfung (ـّ امؤ) ㊾ [prüfen] امتحان ، تجربه ، تدقيق وتفتيش ، معاينه ، يوقلمه ، دنه‌مه ‖ رؤيت محاسبه ، تدقيق حسابات .

Prügel (ـّ ام) a. ㊵ [اورته آلمانجه brügel] قالين‌صوپا ، اودون ، كوتك ‖ صيق طياق ، ايوصوپا ، كوتك ، ضربه ‖ (جمله‌سى دكنك ، صوپا ، ال ايله اوريله‌رق) .

Prügeln (ـّ فعمتعه) a. ㉑ [قديم آلمانجه brugilon] صوپا ، كوتك آتمق .

Pru(h)ſten (ـّ فعلا+) b. ㉑ [آشاغى آلمانجه] (كدى حقنده) آقصيرمق ، (كذا انسان حقنده) زياده آقصيرمق ‖ كولمك (قهقهه‌يى) صاليويرمك .

Prunk (ـّ ام) ㊳ (*sans pl.*) [آشاغى آلمانجه] حشمت ، دبدبه ، طنطنه ، زينت ‖ آلاى ، كوستريش .

Prunken (ـّ فعلا+) a. ㉑ [Prunk] پارلامق ، لمعه‌فشان اولمق ، دبدبه وطنطنه‌لى اولمق ، محتشم اولمق ، فوق‌العاده مزين وكوستريشلى اولمق .

Pruntrut (ـّ اخالا) (56) (جغر) اسويچره‌ده پورانتروئى شهرى .

Pruſten (ـّـ) = pruhſten .

Pruth (ـّ ا خا م) (56) (جغر) طونه‌يه منصب اولان پروت نهرى .

Pſalm (ـّ ام) a. ㊷ [روم] مزامير داوود (عم) .

Psalmist (ـٌ ا م) ⑤① [روم] = Psalmen-dichter صاحب مزامیر ‖ حضرت داود (عم) .

Psalter (ـٌ ا م) a. ④⓪ [روم] سنطور ‖ زبور ‖ (تاطبیه =) Blätter-magen .

Pseud... (ـُ....) ، Pseudo... (ـُ....) [روم] pseud... ، pseudo... (= falsch) .

Pseudonym (ـُـ صـ) [روم] نام مستعار ایله ‖ نشر اولنه‌جق کتاب اوزرینه آخرك اسمی قوییش .

Pst! (ـٌ حرند) bst .

Psycholog (ـُ ch ـُ ا م) ⑤① [روم] مبحث الروح علیله اشتغال ایدن آدم ، بوعلمك عالمی .

Ptolemä-er (ـُـ جم م) a. ④⓪ [روم] (مصر خاندان حکمداریسی) die— بطلمار :

Publice (- tss ـُ حا) [لاتینجه] عمومك حضورنده ، علناً ، علا ملأ الناس .

Publikandum (ـُـ ا لا) ⑤⑧ [لاتینجه] یافته ، دیواره یاپشدیریلان اعلان .

Publikation (ـُ(ـ) tss-ـُ- امؤ) ④⑨ اعلان واشاعه ‖ برکتابك طبعیله میدان انتشاره وضعی نشر ، انتشار .

Publikum (ـُـ ا لا) ⑤⑥ [لاتینجه] اهالی ، خلق ، ناس ، عموم ، قوم ‖ جماعت ، هیئت .

Publizi(e)ren (ـُـ فع متع) a. ②① [لاتینجه] اعلان واشاعه ، تعمیم ایتمك ‖ (کتاب وامثالی حقنده) نشر ایتمك .

Publizist (ـٌ tss ـُ ا م) ⑤① [لاتینجه] امورسیاسیه وتجاریه ، حقوق وعلم ثروته متعلق بحثلر یازان محرر وياغزته‌جی .

Publizität (ـُ tss ـُ ا مؤ) ④⑨ [لاتینجه] عمومك معلومی اولمقلق عمومیت ، شیوع ، علانیت .

Puckel (ـٌ ا م) = Buckel .

Puckern (ـٌ فع لا +) a. ②① (ایالت لسانی) (عو) سسسزجه اورمق .

Pud (ـُ ا لا) ⑤⑥ [روسجه] روسیه اوزان رسمیه‌سندن اولوب = ۱۶,۲۷۵ کیلوغرامدر ، پود .

Puddeln (ـٌ فع متع) a. ②① [انکلیز] (صنع) معدنجیلکده : معدنیاتی زیاده تسخینله تصفیه ایتمك .

Pudding (ـٌ ا م) ③⑧ [فرانسزجه boudin دن مأخوذ انکلیزجه] انکلیزلرك اوزوم ، پرنج طاتلوسی ، پودینغ .

Pudel (ـُ ا م) a. ④⓪ باراق فینو کوپکی ، اوزون قیویرجق توکلی فینو کوپکی ‖ آغاغی ، عادی ایش کورمکه مجبور اولان ، عادی شیلرله اوغراشمق مجبوریتنده بولنان کمسه ، اوسق باشی پیس کمسه ، خدمات سفلیه ده قوللانیلان آدم ‖ هرشیئه تحمل ایتمکه مجبور اولان ، چکمك ایچون یارادلمش اولان آدم ‖ Pudel-kopf = ‖ پیس‌قاری ‖ (که‌غل اویوننده) هیچ برشی اورەمیان آتیش یوارلییش ‖ خطا ، سهو ، قصور ، یاکلشلق .

Pudel,,... (ـُ....) —hündchen (ا لا) کوچك فینو ‖ —kopf قیویرجق صاچلی باش ، قیویرجیق صاچ ‖ —mütze (امؤ) کوزکلی تاکیه ‖ —närrisch (صـ) (عو) پك تحف ، کولونج ، مسخره .

Pudeln (ـٌ فع لا —) [Pudel] a. ②① (که غه‌ل اویوننده) آتوب یوارلایوب اورەمامق ‖ (مجا) برسهو ، خطاده بولنمق ، غلط سویلك .

Puder (ـُ ا م) a. ④⓪ [فر] پودره ،

Puff! (ـٌ حرند) پوف ! پاف ! بوم !

Puff (ـٌ ام) ③①و③⑧ [قدیم فرانسزجه buffe Schlag] سسسز دریندن کلان کورولتی ، برتفنکك پاطلامسی ‖ Paff = توتون ایچرکن ‖ (شاقلیان) شامار ، سله ، طوقات ، یومروق ‖ (مجا) er kann einen derben — vertragen اونك دریسی قالیندر ، اوکا طیاق پك تأثیر ایتمز ‖ قباریق ، ششمان شی ، پوف ‖ (کلغان بکنجه) Borde'll = ‖ صاچمه ، عبث شی ، یالاندن طنطنه‌لی شی ‖ طاوله اویونی نوعی ‖ بردن آتیلان ایکی ویا زیاده زارك عینی یوزدن دوشمسی ، بویله کلان زار .

Puff,,... (ـُ....) —bohne (امؤ) (نبا) Feld-bohne = یاش وقورو باقله ، باقله .

Puffe (ـٌ ا مؤ) ⑤③ [قدیم فرانسزجه buffe] آشاغیسی ویوقاریسی قاتلی ویا قیرمالی خرج .

Puffen (ـٌ فع لا + وفع متع) a. ②① [فرانسزجه bouffer] پوفلامق ‖ (مجا) (ایالت لسانـده) daß es —puffte (nur so) شویله ایوجه ، صیقیجه ‖ پاطلاته‌رق آتش ایتمك ، پاطلاتمق ‖ —Jemand برینی صیقیجه ، ایوجه دوکمك ، بستیلی چیقارمق ، پاصدیرمه‌سنی چیقارمق ‖ قبارمق ، شیشمك بوفوردامق ‖ (طاوله‌ده) پوف اوینامق .

Puffer (ـٌ ام) a. ④⓪ [puffen] اوران ، طیاق آتان ‖ Puff = سله ، توقات ، شمار ‖ کوچك تفنك ‖ رنده‌لنمش چی پاتاتس اولملق ‖ (صنع) Buffer = .

Puls (ـٌ ا م) [لاتینجه pu'lsus] ②⑥⑤⑥ (حفظ الصحه ، علم امراض ، طب) نبض (کذا مجازی) ‖ Jemandem den —fühlen برینك نبضنه باقمق (کذا مجازی) .

Puls,,... (ـُ....) —ader (ا مؤ) (تشر) شاه‌طماری ، شریان ‖ —messer (ا م) نبضك عدد ضربات وشدتنی اولچمکه مخصوص آلت ، مقیاس النبض ‖ —schlag (ا م) نبضك آتمسی ‖ —wärmer (ا م) نبضك اوزرینه طاقیلان یوك وامثالی قوللق .

Pulsi(e)ren (ـُـ فع لا +) a. ②① (قان حقنـده) اورمق ، آتمق ، قایناملق .

Pulsometer (ـُـُـ ا م) a. ④⓪ [لاتینجـه روجه] (صنع) صوچیقارمغه مخصوص آلت ، جهاز .

Pult (ـٌ ا لا(ا م)) ③⑧ [لاتینجه pu'lpitum] رحله ، پیش تخته ‖ (Schreib-) — یازیخانه ، بورو .

Pulver (ـُ ٌ و ـٌ ا لا) a. ④⓪ باروت ‖ (مجا) er hat das — nicht erfunden باروتی او ایجاد ایتمدی یا ، ارتق بوذکای مجسم دکل یا ، ارتق بواوقدر عقللی برشی دکل ‖ غبار ، توز ‖ توز حالنده بولنان اجزا ، علاج ‖ (ع) noch kein — gerochen haben دها آتشه کیرمامش اولمق ‖ (مجا) er hat sein — verschossen اوجبخانه‌یی توکتمش .

Pulverisi(e)ren (ـُـُـ وـُـ ـُـ فع متع) [Pulver] Pulvern = a. ②① .

Pulvern (ـٌ ٌ وـُ ـُ فع متع) a. ②① دومکلی توز ، غبارحالنه قومق تسحیق وتسفیف ایتمك .

Puma (ـُـ ا م) ⑯ (تاطبیعه) پارس دینیـلان یرتیجی حیوانك آسیا وآفریقاده بولنان کوچك نوعی یوز ، پوما .

Pump (ـُ ا م) ㊳ (عمو) کلغـان بکنبه : ویرەسی ، بورج ، اودونج .

Pump,,... (ـُ...) —hose=(امؤ) —Pluder=hose .

Pumpe (ـُ امؤ) ㊸ طلومبه ، صو طلومبەسی ‖ (کەغل اویونده) تصادف ایتدیریلەمیان آتیش .

Pumpen (ـُـ فعمتعه) [Pumpe] a. ㉑ طلومبه ایله چکمك ، طلومبەیی ایشلتمك ‖ [Pump] (عمو) کلغان بکنبه : اودونج آلمق ، استقراض ایتمك ، اقراض ایتمك ، عاریته ویرمك Jemandem etwas — برینه برشی اودونج ویرمك ‖ etwas von Jemandem — برندن برشی اودونج آلمق ، استقراض ایتمك .

Pumpen,,... (ـُـ...) —stange (امؤ) (صنع) طلومبه صیریغی ، (صابی) ‖ —macher (ام) (صنع) طلومبه یاپان ، انشا ایدن ، طلومبەجی ‖ —schwengel (ام) (صنع) طلومبه قولی ، صابی .

Pumpernickel (ـُـُـ ام) a. ㊵ المانیانك غربنده کائن وستفالی حوالیسنده چیقان سیاه اکمك ، پومپرنیکل .

Puni-er (ـُ(ـ)ـ ام) a. ㊵ —in ㊿ قارتاژلی (ارکك ، قادین) .

Punisch (ـُـ ص) ㉔ [لاتینجه] قارتاژجه ، قارتاژدن ، قارتاژه منسوب ، قارتاژلی ، پونیك .

Punkt (ـُ ا م) ㊳ [لاتینجه] نقطه (کذا اقسام جمله ، عبارەیی ایبران برنقطه ، ایکی نقطه ، نقطه وویرکول وامثالی) ‖ —für— نقطه بنقطه ، تمامیله ، برر برر ‖ äußerster— نقطهٔ خارجیەسی برشیئك اك خارجی اوزاق طرفی ، اوته باشی ‖ (مجا) — höchster اك یوکسك نقطەسی ، صوك درجەسی ، بالاعلی ، اقصی ، غایت ‖ 1 Uhr— تام ساعت برده ‖ (عد) —einer Klage (Haupt=Schwer=) برشکایت ودعوانك اك اساسلی ، اهمیتلی نقطەسی ، دعوانك اساسی تشکیل ایدن نقطه .

Punktuation (ـُ(ـ)ـ tss ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتینجـه] براعـلام ، مضبـطه ، مقـاوله ، قـونطوراتو پروژەسی

Punkti(e)r,,... (ـُ...) متوالی دلیك دلکه مخصوص تکرلك (مهموز تکرلکنه مشابهدر) .

Punkti(e)ren (ـُـُـ فعمتعه) [وسطی لاتینجه puncta're] a. ㉑ نقطه‌لمق ، نقطه‌ایله اشارت ایتمك جمله وکلاملری آییران اشارات ونقاط مخصوصه‌یی یرلی یرینه قویمق ، بوصورتله‌یازمق ، تنقیط ایتمك ‖ رساملقده نقطه‌لر ایله چیزکیسی چیقارمق ، رسمی یاپمق نقطه‌لی غراوه یاپمق ‖ رمل‌دوکمك ، نقطه‌جیلق‌ایتمك ‖ — den Frieden...الخ مصالحه‌نك مقاولات اولیه‌سی یازمق ، ترتیب ایتمك ‖ (جراحلقده) —Jemand برینی ایکنه‌لمك ، ایکنه ایله دلك عملیاتنی یاپمق .

Pünktlich (ـُـ ص) ㉔ مقید ، ایشنه وقتی وقتنه ، تمامی‌تمامنه دقت ایدن ، طوغری ، زیاده دقتلی ، وقتی شاشمیان زمانی زمانته یاپمق ، auf's Pünktlichste (besorgen) ‖ حرفی حرفنه اجرا ایتمك ‖ —er gehorsam اطاعت قطعیه .

Punktum (ـُـ ا لا) ㊾ [لاتینجه] (غرا) =Punkt نقطه مثلا : ein— machen (برجمله‌یه) نقطه قومق (یوان) کسمك ‖ (مجا) —ein hinter etwas machen برشیئه نهایت ویرمك ، کسمك ‖ Das ist genug,—! ارتق یتر ، کس !

Punktur (ـُـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] (جرا) ایکنه ایله دله عملیاتی ، ایکنه‌له ، بز ‖ (صنع) مطبعه ماکنه‌سی ایکنه‌سی بونکله آچیلان دلیك .

Punsch (ـُ ام) ㊳ [هندجـه اولوب اقسـام ، اجزای خمسه‌دن مرکبدر : ,Rum, Wasser Thee, Zucker [Zitro'ne پونج .

Pünt (ـُ امؤ) ㊾ [اشاغی آلمانجه] (بحر) ، —e — (ـُـ امؤ) ㊸ eines Taues— کمی ایپلرینك اوجی .

Punze (ـُـ امؤ) ㊸ [ایتالیانجه punzo'ne] (مرا. Bunze) .

Punzi(e)ren (ـُـُـ فعمتعه) [Punze] (صنع) قلم ، میل ایله اویمق ، زمبه‌لمق .

Pup (ـُ ام) ㊳ (عو) یللنمه ، اوصورمه . (مرا. Furz) .

Pupen (ـُـ فعلا +) a. ㉑ (عو) یللنمك ، اوصورمق .

Pupi-enus (ـُـ(ـ)- ا خام) [لاتینجه] (قدیم روما ایمپراطورلرندن) پوپیەن .

Pupille (ـُـ امؤ) ㊸ [لاتینجه] کوز بیکی ، حدقه .

Pupillen,,... (ـُـ...) (عد) =...,,Mündel ‖ —gelder (جمع لا) ایتام اقچه‌سی ‖ (تشر ، علم امراض) —erweiterung (امؤ) کوز ببکنك بیولمسی ، انبساط حدقه .

Püppchen (ـُـ الا) b. ㊵ Puppe کلمه‌سـنك صورت تصغیریه‌سی) ببکجك ، کوچك بوبك (اویونجـاق) (چوجق وقاری حقنده سـویلورکن استعمال اولنور) میني مینم ! یاوروم ! الماسم !

Puppe (ـُـ امؤ) ㊸ [لاتینجه pu'pa] اویونجاق ببك ‖ قوقلا (کذا مجازی کوچك قادینجق ، میني میني قاری ‖ قولای جلب اولنور کمسه) یاپمه بیك (کذا مجازی : اخلاقسز آدم) ‖ شطرنج طاشلری ‖ (انسان حقنده) بیك ، بیکجك ، چوجق ‖ (مجا) (عمو) —n über alle غریب ، عجیب صورتده ، خارق العاده ‖ Das geht bis in die—n بوکا نهایت یوقدر ، بونك صوکی نهـایتی یوقدر ، لایعد ولایحصی ‖ alle —n müssen tanzen! هـایدی ، قملدانك بقـالم ! ‖ (تاطبیعه) تحویل صورت ایدن بوجکلرك قورد حالندن چیقوب بوجك حالنه کیرمزدن اولکی حال وسطیلری ، شـفیره ‖ بالقعبیلقده اوجی علی قامش .

Puppen (ـُ) a. ㉑ [Puppe] —sich (فعمطا) (تاطبیعه) (بوجکلرحقنده) قورد حالندن چیقوب کلبك حالنه کیرمك .

Puppen,,... (ـُـ...) —thea'ter (الا) قوقله تیاتروسی .

Puppern (ـُـ فعلا +) a. ㉑ (شمال ایالتلرنده)

Pur (ـُ ص) ㉔ [لاتینجه] خالص ، صـاف ، تمیز ، قاریشق اولمیان ، صـاغلام ، حیله‌سز ، غـیر مخلوط ‖ پاك ، پاکدامن .

Purganz (ـُ امؤ) ⑲ [لاتينجه] (طب) = Ab-fuhr„ mittel .

Purgatorium (ـ)(ـ) ـ ـ الا) ㊹ [لاتينجه] . Fege=feuer .

Purgi(e)ren (ـُ gh ـ فعمتع) a. ㉑ و —sich (فعمطا) [لاتينجه] = reinigen ‖ طب = ab-führen ‖ (فعلا +) (طب) مسهل آلمق .

Purifizi(e)ren (ـُ ـ ـ ـ فعمتع) a. ㉑ تصفيه ايتمك ، تميزلك ، تطهير ايتمك ، خالص وپاك قيلمق .

Purismus (ـُ ـ ام) ㊺ [لاتينجه] پك فصيح وتكلفلى سوز سويلمك قيدنده بولنمقلق ، اصطلاح پردازلق .

Purpern (ـُ فعمتع) و —sich (فعمطا) a. ㉑ [Purper] (زمان قديمده صدفدن چيقاريلان قيرمزى بويا) ارغوان ، ارغوان ايله بويامق ، بورنكه كيرمك ، بورنكله بويانمش كبى اولمق .

Purpur (ـُ ام) ㊻ [روميجه لاتينجه] (قديمده صدف فيرفيردن چيقاريلان قيرمزى بويا) ارغوان ، ارجوان ‖ („gewand) — ارغوانى رنك البسه ، قاردينال البسه‌سى .

Purren (ـُ فعلا +) a. ㉑ [فلمنكجه porren] = burren ‖ (فعمتع) (شمالى ايالت لساننده) سيورى برشى ايله برشى دورتمى قاريشديرمق ، بر شيئك ايچنه قاقيشديرمق ‖ — das Feuer آتشى قاريشديرمق ، دورتوشديرمك .

Purzeln (ـُ فعلا—) a. ㉑ (عو) =burzeln .

Puschel (ـُ ام) c. ㊷ و ㊸ = Büschel .

Pus(s)eln (ـُ فعلا +) a. ㉑ (عو) كوچك شيلره صبر ومتانتله اهميت ويره‌رك چالشمق ، كال دقتله آنارله اوغراشمق .

Pußta (ـُ امؤ) (inv.) [مجارجه] مملكت ، اووه .

Puſt„... (ـ ـ ـ) (عو) = Blaſe„... ‖ (عو) = Paus„... ‖ —rohr (الا) اوفلكه برشى آتمغه يارايان بورى ، جاجى بوريسى .

Puſte (ـُ امؤ) ㊸ (شمال ايالت لسانى) (عو) [puſten] اوفلمه ، اوفوروك ، نفخه ، صولوق ، نفس ، دم (Athem Hauch =) .

Puſtel (ـُ امؤ) ㊸ [لاتينجه pu'ſtula] (علم امراض) اوجنده جراحت باغليان سيولجك اوفق چبان ، بثر .

Puſten (ـُ فعلا +) b. ㉑ (عو) صولومق نفس آلمق .

Put (ـ) ، كذا putt (ـ) (حرند) طائوق وامثالنى چاغيرمق ايچون: !— !— (كه ، كل) بيلى بيلى! پيت پيت! قوت! قوت!

Pute (ـُ امؤ) ㊸ [انكليزجه Pout Haſel-huhn دن مأخوذ فلمنكجه] ديشى هندى ‖ (مجا) آحمق زواللى قادين ، قيز .

Puter (ـُ ام) [Pute] a. ㊵ اركك هندى .

Putſchen (ـُ فعمتع وفعلا +) a. و c. ㉑ [Putſch] اختلاله دعوت ، تشويق ، تحريك ايتمك .

Putz (ـُ ام) ㊳ (sans pl.) [putzen] توالت ، سوس ، زينت ‖ سوسليلك ‖ توالت ، البسه طاقمى ، موده اشياسى ‖ (معما) ديوارصيوه‌سى .

Putz„... (ـ ـ ـ) —laden (ا م) (تجا) موده اشياسى ، البسه ، تزيينات مغازه‌سى ‖ محفيجى دكانى ‖ —trödlerin (ا مؤ) (تجا) موده اشياسى‌صاتان قارى ، بوغجه‌سى‖—erde (ا مؤ) (صنع) (وقتيله طرابلس شامدن چيقاريلان) جلا طوپراغى ‖ —kram (ا م) = Putz البسه ، تزييناتى اشيامى‖ —zeug (الا) (ع) سواريئك حيوان تيمارو سائره‌سنه مخصوص اشياسى‖ عسكرك اوته برى‌سيلمكه تميزلمكه مخصوص مالزمه‌سى .

Putze (ـُ امؤ) ㊸ =Putzſchere (امؤ) مومقامى .

Putzen (ـُ فعمتع) و —ſich (فعمطا) c. ㉑ [لاتينجه puta're reinigen] (پيسلكك ، طوزطوپراغك كيدرلمسيله) تميزلمك ، تطهير ايتمك سيلمك سوپورمك ‖ —ſich den Bart تراش اولمق ، صقالنى كسديرمك ‖ —Geſchirr قاپ ، چناق ، (طاقم ، قوشوم تميزلمك) ‖ —Kleider البسه تميزلمك ، سوپورمك ، سيلمك ‖ —ein Licht برمومك فتيلنى آلمق ‖ —ſich die Naſe بورنى (كندى) سيلمك ‖ —Stiefel اياق قابى بويامق ، تميزلمك ‖ (بغچوانلق) —Bäume آغاجلرى قيرپمق ‖ (آشجيلق) پيشه‌جك شيئى ايقلامق ، تميزلمك ‖ سيلمك ، پارلاتمق ‖ (ع) —die Knöpfe الخ . . . دوكمه وسائره سيلمك ، پارلاتمق‖ فورچه‌لمق‖ تزيين وتجهيز ايتمك ‖ سيله جيلك ياپمق ‖ كوزه چارپمق ، —ſehr Diama'nten مجوهرات الماسلر پك پارلايوركوزه چارپيور ‖ (عمو) Das Eſſen vom Teller rein (weg„)— يكى طباقدن سيلوب سوپورمك ، يوتمق ‖ (عمو) —Jemand برينى انجيتمك ، خيريالامق ، برينه انسان معامله‌سى ايتمامك ، اذيت ويرمك ، ايتمك ‖ ديوارجيلقده صيوامق ‖ (مرانغوزلق) سيلمك .

Putzer (ـُ ا م) a. ㊵ ، —in ㊿ (ا مؤ) تميزليان ، سيلان ، سوپوران ، پارلاتان ، موده اشياسى البسه ديكن . . . الخ (اركك ، قادين) ‖ طبق ، صحن وسائره سيلمكه مخصوص بز پچاوره ‖ (عمو) (مرا . putzen ، Ver-weis) تكدير ، توبيخ ، سرت جواب رد .

Putzig (ـُ ص) ㉔ تحف ، غريب ، كولونج .

Puzzolane (ـ ـ tss ـ امؤ) ㊸ [Puzzuo'li طوپراغى] (طبقات الارض ، انشا آت) اراضئ بركانيه‌دن برنوع قوم .

Pygmä-e (ـ ـ ـ ا م) ㊷ [روم] (اسا) جوجه ، طبيعى بويدن پك قيصه اوله‌رق قدمانك نيل حواليسنده يشادقلرينى تصور وقبول ايتدكلرى اهالى‖ (مجا) اوفق تفك كمسه .

Pyramidal (ـ ـ ـ ص) ㉔ [Pyrami'de] پيراميد شكلنده ، اهرامى الشكل (كذا مجازى(عمو)=groß=artig) .

Pyramide (ـ ـ ـ امؤ) ㊸ [مصرجه ، روميجه] اهرام ، پيراميد ‖ (ع) die Gewehre aus den—n nehmen تفنكى چاتيدن آلمق ، چيقارمق .

Pyrenä-en (ـ ـ ـ ا خا جمع) [كلت لسانيجه Pyrin Berg كله‌سندن مأخوذ روميجه Pyre'ne] (جغر) die—n فرانسه ايله اسپانيا آره‌سنده كائن پيره‌نه طاغلرى .

Pyro... (ـ ـ ـ) [روم] pyro... (— ...Feuer„) .

Pyro-phosphor (ـ ـ f ـ f ـ ا م) [روميجه آلمانيجه] (كيميا) هوا ايله تماس ايتمكله علولنان برتركيب كيميوى حامل الحراره ، آتشدار .

Q. (ـَ ا لا) (55) آلمان الفباسنك اون يدنجى حرف اولوب اون اوچنجى حرف غير صدائيسيدر ، كنديسندنصكره دائما u حرف كلور .

Quabbe (˘ ˘ ا مؤ) (53) [آشاغى آلمانجه] (تا طبيعه) = Quappe || (كذا : Quabbel ا م) اويناق ، متحرك ، بطاقلق اراضى || انسان ويا حيوان وجودنده حاصل اولان ياغلى بز ، شيش .

Quackelei (ـَ ˘ ˘ امؤ) (عمو) (49) [Quackeln قرارسزلق] تردد || قيمتسز ، اهميتسز شى ، دكرسز ، صاچمه شى .

Quacksalbern (˘ ˘ ˘ فعلا+) a. (21) [Quacksalber] شارلاتانلق ايتمك .

Quader (˘ ـَ ا م) a. (40) [لاتينجه qua'tuor] (صنعه) (انشا آتده) (زاويهٔ قائمه تشكيل ايده جك صورتده كسلمش) كسمه طاش .

Quadragesimä (- ˘ ـَ gh ˘ -) (*inv.*) [لاتينجه] —Sonntag خرستيانلرك بيوك پرهيزلرينك برنجى بازارى .

Quadrant (ـَ - ا م) (51) [لاتينجه] (ريا ، بحر ، هيئت) (ربع دائره ، طقسان بش درجه‌لك قوس) غادران .

Quadrat (ـَ - ا لا) (38) [لاتينجه] مربع || (ريا) —verschobenes متوازى الاضلاع ، معين .

Quadrat„ ... (·.· ـَ -) —fuß (ا م) قدم مربعى || —wurzel (ا م) (ريا) جذر die—wurzel ausziehen مربعى آلمق .

Quadri(e)ren (˘ ـَ - فع متع) a. (21) [لاتينجه] —eine Zahl برعددى تربيع ايتمك ، مربعى آلمق ، ايكنجى قوته رفع ايتمك || (فع لا+) توافق ايتمك ، اويغون كلمك .

Quadrilli(e)ren (˘ ـَ y ˘ - فع متع) a. (21) [فر] (طوقومه‌جيلقده) خانه‌لى طوقومق .

Quadrillion (ـَ (˘) ˘ - ا مؤ) (49) برتريليونك مليون دفعه‌سى (بيك تريليوندن عبارت اولان قاتريليون دكل) .

Quadrupel (˘ ـَ - ا م) a. (40) [لاتينجه] برشيئك درت مثلى ، درت قات اولان || درت پيستولدن عبارت آلتون سكه .

Quagga (˘ ˘ ا لا) (56) [هوتانطوجه] (تا طبيعه) قاپ باركيرى قو آغغا .

Quah! (ـَ حرند) (قارغه‌نك باغيرمه‌سى) غاغ !

Quai (56) (فرانسزجه تلفظ اولنور ريختيم (=Kai) .

Quaken ، **quäken** ايكيسيده (˘ ـَ فع لا+) a. (21) [لاتينجه = coxa're] قوربغه حقنده غواق غواق ايتمك ، اوتمك .

Quäker (˘ ـَ ا م) a. (40) [انكليزجه || Zitterer] باشليجه انكلتره ده ، ممالك مجتمعهٔ آمريقاده منتشر برمذهب مخصوصه تابع اركك .

Qual (ـَ ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه quàla Pein] اذيت ، زحمت ، مشقت ، محنت .

Quälen (˘ ـَ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [قديم آلمانجه queljan um's Leben bringen] اذيت ويرمك ، زحمت ومشقت ومحنت آلتنده ازمك ، جور وجفا ايتمك || اذيت چكمك محنت ومشقت آلتنده ازلمك ، راحتسز اولمق ، كندى ، كنديني يمك ، تمك اولمك || راحت ويرمامك ، كون كوسترمامك ، باشه مسلط اولمق ، تعجيز ، تصديع ايتمك || Jemand zu Tode— برينك باشنى يمك ، وير وير ايده ايده ، مشقت چكديره چكديره اولديرمك || مضطرب ايتمك || sich —sehr چوق چاليشه‌رق اوزلمك ، يورولمق ، كنديني بتورمك .

Quälerei (ـَ ˘ - ا مؤ) (49) [quälen] زحمت ، اذيت ، ظلم ، باربارلق ، تعدى ، جور واذيت || تعجيز وتصديع .

Qualifikation (ـَ (˘) tss - - ˘ - ا مؤ) (49) [لاتينجه] متصف وتوصيف ، اتصاف || اقتدار ، اهليت ، درايت ، قابليت ، استعداد || قدرت .

Qualität (ـَ ˘ - و - ˘ ـَ ا مؤ) (49) [لاتينجه كيفيت] ، صفت ، حال ، شان ، جنس .

Qualle (˘ ˘ امؤ) (53) [قلمنكجه kwal || مرا .] (تا طبيعه) دكز آمى ونجم البحر دينيلان حيوان . [Qualster]

Qualm (˘ ام) (38) [قديم آلمانجه tualm Betäubung] كثيف دومان ، بر بيغين ، آغز وسائره طولوسى ، طوپدن چيقان توتون وسائره دومانى ، ايس || كثيف بخار .

Qualmen (˘ ˘ فع لا+) a. (21) Qualm قالين ، كثيف ، جوق بردومان بخار نشر ايتمك ، چيقارمق || برمشعله حقنده توتمك بورام بورام دومان نشر ايتمك || (توتون حقنده) توتمك دومانى چيقمق || لامبه حقنده توتمك ، ايس چيقمق || دومان شكلنده چيقمق ، يوكسلمك || (فع متع) den Rauch —gegen Himmel دومانى ، بخارى هوايه طوغرى صاليويرمك ، آتمق ، چيقارمق .

Qualster (˘ ˘ ا م) a. (40) [آشاغى آلمانجه] (عو) بلغم ، توكوروك ، ستريديه || (تا طبيعه) = Baum=wanze .

Quandel (˘ ˘ ا م) a. (40) (صنعه) (كمورجيلكده) بركمور اوجاغى باجاسى .

Quantität (ـَ ˘ ˘ و ـَ ˘ ˘ ا مؤ) (49) مقدار ، كميت .

Quants=weise (˘ ـَ ˘ خا) [آشاغى آلمانجه Schein quant] كوستريش اوله‌رق عادت يرينى بولسون ديه || تقريباً ، تخميناً .

Quantum (˘ ˘ ا لا) (38) [لاتينجه] مقدار ، پارچه .

Quappe (˘ ˘ امؤ) (53) [لاتينجه ca'pito Groß-kopf] (تا طبيعه) ايرى يايين بالغى = Aal=quappe || قوربغه ياوروسى ، ضفيدع (= Kaul=kopf) .

Quarantäne (صورت تلفظى kăran-tê'-nĕ ا مؤ) (53) [ايتاليانجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] قرانتنه على الخصوص (بحر) || —halten قرانتنه بكلمك .

Quark (ـَ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه dwëran ‖ مرا . quer] قويولاشمش سود پارچەسى ، بياض پينير ‖ (مجا) den alten—wieder aufrühren يـنه اسكى شـيئى آچمق ، تازەلمك ‖ براى تحقير: صاچه ، مناسبتسز، دكرسز، اهميتسز شى ، زيروه .

Quarre (ـَ ا مؤ) ㉝ [quarren] (عو) اغليان چوجـق يالكز بروجه آتىضرب مثلده مستعملدر : erst eine Pfarre und dann eine —(ياخود : Knarre) كنديقارنى طويوره‌مز ايكن برده اولمكه قالقماملىدر .

Quarren (ـَ فعلا +) . a. ㉑ [قديم آلمانجه quëran] (عو) (چوجق حقنده) آغلامق ، حايقروب seufzen طورمق، اولومق، ظيرلامق‖ —Jemandem die Ohren voll حايقروب باغـيروب ، آغلايوب ظيرلايوب بريك قولاقلرنى طولديرمق قفاسنى آغرتمق ، پاطلاتمق .

Quarrig (ـَ ص) ㉔ [quarren] (عو) چـوق آغلايان، بردوزى‌يه ظيرلايان چوجق .

Quart (ـَ ا لا) ㊳ [لاتينجه] قديمدن پروسياده‌مايعات اولچيسى اولوب برليتره‌دن $\frac{1}{8}$ فضله‌سى بولنمشدر‖ (مطبعه) فورمه‌سى درت ياپراقدن عبارت اولان جزؤ .

Quarta (ـَ ا مؤ) s (inv.) pl. sg. [لاتينجه] (برمكتب اعدادينك) دردنجى صنف .

Quartal (ـَ ا لا) ㊳ [لاتينجه] ربع سـنه ، اوچ آيلق مدت ‖ اوچ آيلق ربع سـنه‌لك برمدت معينه‌نك ابتدا ويانهايت‌كونى ‖ اصنافلرك اوچ آيده ، ربع سنه‌ده براكانجه، شنلك ياپمق اوزره اجتماعلرى .

Quartaner (ـَ ا م) . a. ㊵ [لاتينجه] دردنجى صنف طلبه‌سى .

Quarte (ـَ ا مؤ) ㊼ [لاتينجه] چاريك ، ربع ، درتده بر ‖ (موسيقى) صداى اساسينك ، تام نوطه‌نك درتده برى‖ (كذا Quart) (ا مؤ) (اويونده) وباخصوص پيكت اويوننده عينى رنكدن اولان‌كاغدك برگوز تزايد ايتمك اوزره دردينك يكديكرينى تعاقب ايتمسى‖ (كذا Quart) (ا مؤ) (اسقريم) اسقريم يبانك صاغندن‌دشمنه‌اوريلان‌ضربه) قوارت.

Quarter „ ... (ـَ...) (بحر) —deck (ا لا) يارم كوكرته ‖ —meister (ا م) بحريه اونباشيسى .

Quartett (ـَ ا لا) ㊳ [ايتا] (موسـيقى) درت قسمدن عبارت موسيقى فصلى .

Quartier (صورت تلفظ kouare-ti're ا لا) ㊳ [فر] (برشيئك درتده برى ، ربع چاريك) ‖ محله ‖ برخاندان آرمه‌سنك درتده برى ‖ قوندره‌نك اوكچه‌سى ، آرقه‌سى احاطه ايدن مشين وسائره طبقه‌سى، ياپراقلرى‖ برمدت اقامت اولنان محل ‖ (ع) اردوكاه —nehmen (برمحله) قونمق‖ (بحر) نفراتك برقسمنك نوبته‌كيرديكى، نوبتجى اولدقلرى وقت .

Quarz، **Quartz** (ـَ ا م) ㊳ (معد) چاقمق طاشى .

Quasi (ـَ حا) [لاتينجه] همان، تقريباً، تخمينا .

Quasseln (ـَ z-z فعلا+ وفع متع) a. ㉑ [مرا . انكليزجه quoth] (عو) شمال ايالتارنده : يقديره‌جق ، اوصانديره‌جق‌صورتده چوق سويلمك ، جان صيقمق، مناسبتسز وناممعقول سوزلرسويلك ، صاچه‌لمق زروه‌لمق،زروه سويلمك .

Quassia (ـَ ا مؤ) ㊹ (نبا) =Bitter-holz-baum.

Quast (ـَ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه quësta] اساسا: (die Scham deckende)Schürze Zweig-büscheln دن] دسته، طوپ، دمت‖ صاچ، پرچم، پوسكول‖ (براى‌تحقير feiner—(Pinsel برشخصدن بحث اولندقده‌مستعملدر‖ مرا . اورستوپولى حريف ، دساس حيله‌كار قورناز كمسه ‖ (بروجه بالا آشاغى صارقان صاچ ، پرچم ، پوسكول ، صچاق وامثالى كوسـترن كله اكثريت اوزره Quaste (ا مؤ) ㊼ اوله‌رق مستعملدر) .

Quastig (ـَ ص). ㉔ [Quast] صچاقلو، پوسكوللى .

Quästur (ـَ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] مجلس مبعوثاندن اوموماليه وبودجه‌نك تحقيقى‌ايچون‌تفريق وتعيين اولنان‌هيئتك وظيفه‌سى، بوهيئتك محل اجتماعى .

Quatsch (ـَ حر ند) (عو) شاق ! شارپ ! ‖ (ا م) بوسسى ويرن ضربه ، اورس ‖ خور كبى يوشاق ياپشقان چامور وامثالى‖ صاچه صپان، اكلاشلمز ، بوش لاف، لقردى، سوز .

Quatschen (ـَ فعلا ±) [لاتينجـه quassa're] = klatschen ‖ (فع متع) ازمك ، خردخاش ايتمك ، خوركبى ازمك ، يغورمق ‖ quetschen = ‖ (فع لا +) صـاچه ، اكلاشلمزسوزسويلمك ، مناسبتسز مناسبتسز سويلمك، بحثدن بحث ايتمك .

Quatuor (ـَ-الا) ㊻[لاتينجه](موسيقى)=Quarte'tt.

Quecke (ـَ ا مؤ) ㊼ [Queck] (نبا) آيريق اوتى ، عرق نجيل .

Queck-silber (ـَ-الا) a. ㊵ [bewegliches Silber] (كيميا ، معد) جيوه ، زيبق‖ (مجا) جيوه‌كبى اويناق وصبرسز راحتسز اولان شى wie—sein جيـوه‌كبى اولمق ، طوروب ديكنمك بليان، (چوجق حقنده) يراماز .

Quell (ـَ ا م) ㊳ = Quelle .

Quelle (ـَ ا مؤ) ㊼ [قديم آلمانجه quellen دن مأخوذ quëllâ] (كذا Quell (ـَ ام) منبع، پكار‖قاينق، آيازمه،چشمه ‖ (يالكز : Quelle منبع، مبدأ ، منشأ ، اصل) aus der —schöpfen منبعندن‌اصلندن آلمق، اقتباس ، استنباط ايتمك ‖ اصل يرندن آلمق .

Quellen (ـَ فع لا— ونادراً فعلا+) . e. ⑳ (مايعات حقنده) چيقمق، نبعان ايتمك ، آقمق‌فيضان ايتمك، فيشقيرمق، صيچرامق، فوران ايتمك ، انفجار ايتمك‖ (مجا) نشأت، صدور، ظهور ايتمك چيقمق ، تشعب ايتمك ‖ صيزمق ، ترشح ايتمك ‖ شيشمك ، قبارمق‖(فع متع) (صوده وامثالنده) شيشيرمك، قبارتمق ‖ (صنع) بيرا فابريقه‌لرنده : —(die Gerste) آرپه‌يى (شيشمك اوزره) ايصلاتمق، صويه باصمق .

Quellrich (ـَ ام) ㊳ (نبا) قاره قولاغى .

Quendel (ـَ ام) . a. ㊵ [لاتينجه cuni'la دن مأخوذ قديم آلمانجه quënula] = Feld-kümmel فصيلهٔ شفويه‌دن سعتر اوتى دينيلان نبات .

Quengel„... (ـَ...) (عو) —fritze (ام) ، —haus (ام) ، —jochen (ام) ؛ —liese (امؤ) —trine (امؤ) مناسبتسز سوزلرله جان صيقان اوصانه ويرن كمسه ، صيقينتى مولّلا .

Quengeln (ــَـ فعلا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه duingan pressen] ميرلدانمق ، سويلنمك ، خوردانمق ‖ mit Jemandem— بريله مرضه (معارضه) ايتمك ، خيرلق كورلق ايتمك ؛ آتشمق ‖ (آغلر برصورتده بويله برصدا ايله شكايت ايتمك) فرياد وفغان ايتمك .

Quentchen (ــَـ) ، **Quentlein** (ــَـ) هر ايكيسيده : [لاتينجه quintus] b. ㊵ (الا) (قديم كوچك آغرلق اولچيسى = ١,٦٦ غرام) درهم .

Quer (ـُـ صـ) ㉔ [قديم آلمانجه twër اولوب duëran دن مأخوذدر] umdrehen — (hindurchgehend, schneidend) اورتەسندن كچەرك ، قطع ايدرك ‖ ياندن ، مائل ، منحرف ، ذكرى ، ورو ‖ (حا) مائلاً ، منحرفاً ، قطراً ‖ —über's Feld gehen ترلانك صحرانك اورتەسندن كيتمك ، كچمك ، بر ياندن بر يانه كچمك ‖ —Kreuz und (مرا.) —über einander legen مائلاً چاپراز اولەرق بربرى اوزرينه قومق ، يرلشديرمك ‖ (Kreuz —e Wege (مجا) صاپه ، طولامباجلى ، قاريشيق يول ‖ (die Sache) —kommt mir (störend).... بو ايش بكا عكسى ، ترس كليور ، چوق صعوبته دوچار ايديور .

Quer„... (ــُ...) — durchschnitt (ام) مقطع عرضانى ، مائلاً قطع اولنيش ، كسيلش ‖ —balken (ام) چاپراز ديرك ‖ —baum (ام) جيمناستيق ادواتندن : (جيمناستيق) آصقى اغاجى ‖ —holz (الا) چاپراز قونيلان ، ديكيلان آغاج ، طبان (كيريشى) ‖ —liege-hang (ام) (جيمناستيقده) آصقى اغاجنده (دميرده) بوكا موازى اولمق اوزره اوزون ياتوب الر ايله بر بجاغى چاپراز آشيرەرق طوريش وشقيق ‖ —pfeifer (ام) (موسيق) دودوكجى ، دودوك چالان موسيقەجى ‖ —schnitt (ام) مائلا چاپراز اولەرق كسمه ، كسيليش ‖ —schwelle (امؤ) (شمندوفرده) تراورس ‖ —säge (امؤ) (صنع) دولكرلكده : پاس پارتو ، ال دستەرەسى ‖ —sattel = Damen-sattel (ام) ‖ —straße (امؤ) عموداً مائلاً واقع يول (ديكرينه نسبتاً) ‖ —strich (ام) اكرى ، مائل ، چاپراز چيزكى ، خط ‖ (مجا) مخالف ومناسبتسز حال ، وقعه ، عكسيلك ، اويون بوزان ماده ، مصيبت ، جان صيقان شى ‖ einen — strich durch etwas machen برشيئى بوزمق ، برباد ايتمك ، برشيئه مانع ، انكل اولمق ‖ —über (حا) بر ياندن او بريانه ، برطرفدن ديكر طرفه ، اوزوندن او برطرفه ، مائلاً ، اوزرندن كچەرك ‖ —wall (ام) (استحكا) آرا سپرى ‖ —weg قيصه ، اكرى ، مائل ، كسديرمه ، صاپه يول .

Quere (ـَـ امؤ) ㊸ (sans pl.) [quer] اكريلك ، مائللك ، انحراف — (ويا خود : der) in die —, die der — nach مائلاً ، كسديرمه اولەرق ، اكريسنه چاپراز اولەرق ، ذكرى اولەرق ‖ (مجا) die Sache geht der — ايش فنا بر عكسى كيديور ‖ Jemanden in die —kommen برينك ايشنه مانع ، انكل اولمق ‖ es ist ihm etwas in die —gekommen اونك ايشى ترس كيتدى ، صاريه صاردى ، چاپرازلاشدى ، مانعه ، انكله اوغرادى .

Querel (ـَـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] = Be-schwerde .

Querl (ـُـ ام) ㊳ = Quirl .

Queruli(e)ren (ــَـ ــَـ فعلا +) a. ㉑ [لاتينجه] بتكرار ، تأكيداً دعوى ، شكايت ايتمك .

Quese (ـُـ امؤ) ㊸ [quetschen كلمەسنه منسوب] اوفق يره ، قباريق ‖ (بيطر) آصمه ، بين قوردى ‖ (Dreh-wurm =) .

Quetschen (ـُـ فعـ متعـ) و — sich a., c. ㉑ (فعـ مطا) [قديم آلمانجه quezzan schlagen] ازمك ، قيرمق شدتلى باصوب ازمك ، ياصيلاتمق ‖ (بيلاردوده) einen Ball an — die Bande (بر) بيلايى اسپونته ياپشديرمق .

Quick (ـُـ صـ) ㉔ سريع ، چابوق ، چويك ، چالاك .

Quidam (ــَـ ام) ㊻ [لاتينجه] فلان فلان ذات ، بركيمسه ، برآدم ، فلان حريف ، فلان شخص .

Qui(e)k! (ـُـ حرند) قيق ! كيك !

Qui(e)ken (ــَـ فعلا +) a. ㉑ (فاره ، ترلا صيچانى وامثالى حقنده) خفيف وانجه سس چيقارمق ، جيق جيق ايتمك ‖ غيرج غيرج ايتمك .

Qui-etismus (ــَـ -- لم) ㊺ (sans pl.) [لاتينجه] برصوفيون طريق مخصوصى .

Quillst ، quillt ايكيسيده (ـُـ) quellen فعلنك زمان حال ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Quinär (ــُ - صـ) ㉔ [لاتينجه] بش عدديله تقسيم اولنه بيلير (عدد) .

Quinta (ــَـ امؤ) [لاتينجه] برمكتب اعداديك بشنجى صنفى .

Quinterne (ــَـ امؤ) ㊸ [لاتينجه] پيانغو وقرعەده بردن چكيلان بش نومرو .

Quinteffenz (ــَـ امؤ) ㊾ [لاتينجه] برشيئك الك ابى منتخب قسمى ، قايمقى ، زبدەسى ، خلاصەسى ‖ (كيميا) كوينتئسانس .

Quintett (ــَـ الا) ㊳ و ㊸ [ايتا] (موسيق) بش پارچەدن مركب موسيقى فصلى .

Qniproquo (---ـَ الا) ㊻ [لاتينجه] ياكيلوب برشخصى ديكر برشخص ظن ايتمكلك .

Quirl (ـُـ ام) ㊳ [قديم آلمانجه quer duëran] (مطبخلرده مستعمل) چوقلاتەيى كوپورتمكه مخصوص آغاچدن (وسائرەدن) آلت ، كوچك چرخ ‖ (اورمانجيلقده) چام وامثالى آغاچلرك برسنەده اوزايان فليزى ، تپه طمورجقى ‖ (نبا) بوكا مشابه اولەرق ساقك بر نقطەسى اطرافنده حاصل اولان دال ياپراق ويا چيچكلر ، حلقوينه ‖ (مجا) راحت طورەميان سكونتله اوطورەميان قورقاق مضطرب كيمسه .

Quitt (ـُـ صـ) [لاتينجه] بورجى ويروب بتيرمش بر ايليشكى قالميان برئ الذمه ‖ (مجا) خلاص بولمش ، قورتلش .

Quitte (ـُـ امؤ) ㊸ [لاتينجه cydo'nia] (نبا) آيوا ‖ آيوا آغاجى .

Quitti(e)ren (ــَـ فعـ متعـ) a. ㉑ [اورته لاتينجه quitta're] (تجا) eine Rechnung— برحساب پوصلەسنك پارەسنك تأديه ايتديكنه دائر امضا ايتمك ، پارەيى آلديغنه دائر آلتنى تصديق ايتمك ، ابرا ايتمك ‖ براقمق ، ترك ايتمك ، كف يد ايتمك ، واز كچمك ، چكلمك ، چيقمق .

Quittung (ـُ ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه quitôn] دائنك مديوندن بر آلهجغی قالمديغنه دائر ايتديكی اشارت ‖ بونی ناطق ويرديكی مقبوض سندی .

Quoll (ـُ)، quölle (ـُـُ) quellen مصدرينك ماضی صورتی .

Quote (ـُـَ امؤ) (53) [لاتينجه] حصه ، پای ، برمصرف عمومی ويا ويركودن هركسه دوشن حصه ، حصهٔ عائد ويا مفرزه .

Quoti-ent (ـُ)(ـِ) iss - ا م) [لاتينجه] (54) خارج قسمت .

R. (ـُ ا لا) (55) آلمان الفباسنك اون‌سكزنجی‌حرفی واون دردنجی حرف غيرصدائيسيدر .

Raa (ـَ امؤ) (49) [آشاغی آلمانجه] (بحر)

'Rab (ـُ) (عمو) (مرا . her-ab بونك‌صورت‌مختصره‌سی).

Rabatt (ـُ ا م) (38) [ايتاليانجه rabba'lto] (تجا) اكراميه ، تنزيل (فيئات) ، اسقونطو ، صرافيه .

Rabatte (ـُـُ ا مؤ) (53) [فر] (تزيلكده) پالتـو وسائره‌نك طيشاری قيوريلمش يقه‌سی ، قپاق ‖ (بغچوانلق) ترلاكنارى .

Rabbine(r) (ـُـُ ا م) (52) و a. (40) [عبر] يهودی پاپاسی، خاخام .

Rabe (ـَ ا م) (52) [قديم آلمانجه hraban = لاتينجه corvus] قرغه ‖ (مجا) alt wie ein— قارغه‌كبی‌اختيار، قارت ‖ weißer— (پك نادر، هيچ بولنميان) عنقا قوشی ‖ stehlen wie ein— سورمه‌يی‌كوزدن چالمق، چكمك .

Raben,,... (ـُ...) —mutter (ا مؤ) اوكی والده ، سرت ، خويسز والده .

Rabulist (ـُ-- ا م) (51) [لاتينجه ra'bere] اذيتجی ، معذب اووقات ، نا اهل اووقات ‖ مزور، شرير .

Rabiat (ـُ- ص) (24) [لاتينجه ra'bies دن مأخوذ ايتاليانجه arrabia'to] غضوب، حدتلی، متهور، پرحدت، پك قيزغين‖ چلغين، دلی‖ ترس .

Race (râ'-sse نادراً ، ră-sse) (مرا . Rasse) .

Rach,,... (ـُ...) —gierig (ص) انتقامجو ‖—lustig (ص)، —süchtig (ص) = —gierig .

Rache (ـُ امؤ) (53) [قديم آلمانجه hârha ‖ مرا . rächen] اوج ، انتقـام ‖ —für etwas nehmen برشی ايچون برشيدن طولايی اخذ ثار ، انتقام ايتمك ، اوجنی آلمق .

Rachen (ـُ ا م) b. (40)[قديم آلمانجه raeho](تشر) آغزك كيرو طرفی ، بوغازه يقـين جهق ، بلعوم ، غيرتلاق ‖ ايوجه آچلش حيوان آغزی علی‌الخصوص يرتيجی حيواناتك ‖ Jemand aus dem—des Todes erretten برينی اولومك پنجه‌سندن قورتارمق، اولومدن خلاص ايتمك .

Rachen,,... (ـُ...) —putzer (ا م) (عمو) فنا ، كوتو عادی شراب .

Rächen (ـُ فع متع) و —sich a. (21) (فع مطا) [قديم آلمانجه röhhan ، غوت‌لسانده vrikan verfolgen] — (sich) انتقام آلمق ، اخذ ثار ايتمك ، اوجنی آلمق ‖ sich— آجيسی ‖ —für etwas برشيئك آجيسی چيقارمق ، چيقمق، مجازاتی كورلك يانه قالمق ‖ alle Schuld rächt sich دنياده هركس، كشی ايتديكی بولور، يانه قالماز. auf Erden

Racke (ـُ ا مؤ) (53) [قديم شمال Rabe krakr] (تا طبيع) الا قارغه .

Racker (ـُ ا م) a. (40) [آشاغی آلمانجه] (تا طبيع) Racke = ‖ (عمو) غدار، ظالم، اذيتجی ‖ حيوانلرك دريسنی يوزن كسه ‖ (آزچوق انسان وياحيوان ايچون كفر) جنابت، اوغورسز ، مردار .

Rackett (ـُـُ ا) [فر] (56) Ball=netz= .

Rad (ـُ وياخود ـَ جمع يالكز: ـُـَ الا) (25) [قديم‌آلمانجه rad= لاتينجه ro'ta] تكرلك، چرخ، چيقريق،—(Spinn,,) ايپلكجی چيقريغی ‖ (am Sporn) —Rädchen، مهموز تكرلكی‖ (حكمه) —ele'ktrisches الكتريق، تلغراف‌ماكنه) چرخی، الكتريق فيرلداغی .

Rad,,... (ـَ... ياخود ـُـَ...) —dampfer (ا م) (بحر) ياندن چرخلی واپور ‖ —felge (امؤ) (صنع) اسـپيت ‖ —förmig (ص) چرخ تكرلك شكلنده، بيچيمی ‖ —nabe (امؤ) (صنع) تكرلكك اورته‌سنده‌كی كوبك .

Rade (ـُـَ ا مؤ) [قديم آلمانجـه rêto] (53) (نبا) اكينلرك ايچنده بيتن قراموق .

Rade,,... (ـَ...) —macher (ا م) (صنع) آرابه ياپان آرابه‌جی .

Rädeln (ـُ فع متع) و —sich a. (21) (فع مطا) [Rad] دائره اوستنده چويرمك دائره وی دونديرمك ، دائره اوزرنده چرخ ايتمك ، تكرلك ، چرخ كبی دونمك .

Rädels=führer (ـُـُـُ ا م) a. (40) فنا برمقصدله تشـكل ايدن برجمعيت خفيه رئيسـی ، برفساد واتفاقده اولك آياق ، ال باشی اولان كمسه .

Räder,,... (ـُـُ...) —los (ص) تكرلكلری اولميان تكرلكسـز ‖ —gehäuse (الا) (صنع) ساعتجيلكده : چرخلری دورنتـه آلمش اولان او، حجره ، يتاق ‖ —werk (الا) (صنع) ماكنـه چرخ وتكرلكلرينك بعزی وهيئت مجموعه‌سی (كذا مجازی) .

Rädern (ـُ فع لا+) a. (21) [Rad] چرخ ، تكرلك ايله تجهيز ايتمك چرخ، تكرلك طاقمق‌چرخ وتكرلكله قيرمق، پارچه پارچه ايتمك پارملق .

Radi-en (ـُ)(ـِ) ـَ جمع) Radi'us كلمه‌سنك جمعی) .

Radi(e)ren (ـُ-ـُ-فعمتع).a (21) [لاتينجه] =ab-schaben ‖ etwas in einer Schrift— برپازيـنك بريرينی قازيمق ، يازيده برشيئی‌قازيبوب چيقارمق‖ (صنع) حك ايتمك حك قلميله رسم ، تزيينات ياپمق ، اويمق .

Radies (ـ ا لا) ㉖ ر ㊱ [فر] (نبا) دها زیاده مستعمل اولان صورتی : **—chen** (ـ ا لا) (نبا) اوفق قرمزی طورپ .

Radikal (ـ صـ) ㉑ اصلی ، اساسی، ذاتی‖ —e(r) (ا م) امورسیاسیه‌ده اصلاحات وتبدلات اساسیه طرفداری .

Radius (ـ) ـ ا م) ㊳ [لاتینجه] (تشر، تاطبیه) کمیره ‖ (ریا) دائره نصف قطری .

Radizi(e)ren (ـ ـ فعمتع) a. ㉑ (ریا) جذرینی آلمق .

Ra(d)ſ(ch)pute (ـ ا م) ، ㊿ Ra(d)ſ(ch)putin ㊿ (ـ ۲ مؤ) (هندستانده قبیله اسمی اولوب بو اسمده اولان ارککك ، قادین) راجه پوت .

Raff (ـ ا م) ㊳ [raffen] (کذلك : ا لا) (عمو) برشیدن چالینیلان، آشیریلان ، چیرپیلان شی ، علی الخصوص دکرمانده : دکرمانجینك قورنازلقله چالدیغی اون .

Raffel (ـ ا مؤ) ㊸ [raffeln] =Klapper‖(صنع) بالقجی آغی نوعی ‖ اختیار وقورو قادین .

Raffen (ـ فعمتع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه rafon] حیله ایله چاپوقلقله چالمق، آشیرمق، سیلوب‌سوپورمك ، برشی براقمامق‖ —das Kleid البسه‌سنی یوقاری‌قیویرمق،صیغامق‖ (دیکیشده) قیرمق، بوزمك .

Raffinade (ـ ـ ا مؤ) ㊸ [فر] (تجا) —zucker، (ـ — ا م) تصفیه اولنمش شکر .

Ragen (ـ فعلا+) a. ㉑=empor-, her-vor-ragen.

Ragout (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) ㊿ (اشتها ویرن وعلی‌الخصوص‌کوچك ات پارچه‌لریله بهارلی ات‌صوینی، صالچه‌دن عبارت یمك) راغو .

Ragusa (ـ ا خا لا) ㊿ (جغر) دالماچیاده کائن راغوزه شهری .

Rahm (ـ ام) ㊳ (sans pl.) قایماق ‖ —ansetzen : یاغلامق ‖ قایمقلنمق‖ قایماق‌طوتمق، geben یاخود [مرا. قدیم آلمانجه râmac schwarz] قوروم ، ایس ، هباب .

Rähm (ـ ا م) ㊳ (صنع) باغ کیریشی .

Rahmen (ـ ا م) b. ㊵ [لاتینجه ramus] چارچوه ‖ دروتـه برشی کچمکه مخصوص اوکچه‌لی پرواز، علی‌الخصوص (صنع) : — (Fenster-) پنجره چارچوه‌سی ‖ کرکف (کارکاه) ‖ جلجه دستکاهی .

Rahmen (ـ فعلا +) a. ㉑ [Rahm] قایماق باغلامق ، طوتمق ‖ (فعمتع) — (die Milch) سودك قایماغنی آلمق ‖ چارچوه‌یه کچیرمك ، طاقمق، اطرافنه چارچوه یابمق ‖ دستکاهه کچیرمك ‖ کرکفه کرمك .

Rain (ـ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه (Rand rein(i] آره‌لق ، مابین ‖ ایکی شیئك آره‌سنی فصل ایدن شی، حدود ‖ اورمان کناری .

Raiſonni(e)ren (ـ ـ rè فعلا +) a. ㉑ [فر] ادله واسباب ایله اثبات ایتمك ‖ اعتراض ایتمك .

Raja (ـ ا) ㊿ و (inv.) [ترکجه] حکومت عثمانیه‌نك تحت تابعیتنده بولنان غیر مسلم تبعه ، خارجدن اجنبی ، (بونك قاریسی) رعیه، رعایا ‖ (ا م) [هندجه] ra-dscha تلفظ اولنور) (یرلی هندستان (شرق) پرنسی) راجه .

Rajolen (ـ فعمتع) a. ㉑ [فرانسزجه rigoler] (زرا) طوپراغی قازوب کوبره قاریشدیرمق، کریزمه سورمك .

Rakahout (rä-kä-oû الا) ㊿ [عربیدن مأخوذ ترکجه] —arabisches نشاسته ویر الماسی وساژه‌دن مرکب مغذی (عرب) معجونی .

Räkeln (ـ فعمطا) a. ㉑ وبعضا (فعلا + وفعمتع) (عو) (ایالت لسانی) — sich—, seine Glieder درت بجاغنی اوزاتوب ، حیوان کبی یاتمق ، اوزانمق .

Rakete (ـ ا مؤ) ㊸ [ایتالیانجه rocche'tta] (فشنکجیلك وطوپجیلقده) راکت ، پیوك هوائی دونما ، اشارت فشنکی .

Ralle (ـ امؤ) ㊸ [فر] (تاطبیه) صو طاوغی .

Ramme (ـ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه ram] (صنع) (انشـاآتده) (قازیق قاقمغه مخصوص آلت) شاهمردان ‖ (Hand-) — der Pflasterer قالدیرمجی طوقماغی ‖ (مجا) (عمو) —Mann bei der صاغلام آدم .

Rammeln (ـ فعمتع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه rammalôn] طوپراغه قاقمق ، چاقمق ، میغلامق ، قازیق قاقمق (کذا مجازی) ‖ (فعلا+) (طاوشـان، آطه طاوشانی حقنده) قیزمق ،چفتلشمك ‖ صبرسزشورایه بورایه قوشمق ، راحتسز اولمق ، تلاش ایتمك .

Rammen (ـ فعمتع) a. ㉑ [Ramme] (صنع) = ein-rammen ‖ — die (Erde) طوپراغی دوکمك ، صیقیشدیرمق‖ (بحر) —mit dem Sporne واپورك‌مهموزی (سیوری برونی) ایله بر یره اوغرامق صاپلامق .

Rampe (ـ امؤ) ㊸ [فر] رامپـه ‖ مردیون پارمقلغی .

Ramponi(e)ren (ـ ـ فعمتع) a. ㉑ [Rampon] be-schädigen = .

Ramsch (ـ ا م) ㊳ [آشاغی آلمانجه] (تجا) اشیای تجاریه طوپی ، استیفی ‖ —im kaufen طوپدن صاتون آلمق .

Ramschen (ـ فعمتع) a. c. ㉑ [Ramsch] (تجا) طوپدن صاتون آلمق، صاتمق .

'Ran (ـ) (عمو) her-an ك صورت مختصره‌سی .

Rand (ـ ا م) ㉕ [قدیم آلمانجه Buckel rand] کنار ، قیی ، اطراف ‖ — scharfer [im Schilde کسکین کنار ‖ — eines Waldes بر اورمانك کنـاری برکتابك یازلمامش ، باصلمامش کناری ‖ (مجا) (عو) : Das versteht sich am —e بونی ایضـاحه تعریفه حاجت یوق ، کندی کندینه اکلاشیلور ‖ mit etwas zu —e kommen برشیئك صوکنه ، نهایتنه ایرمك ، بتورمك ‖ کلغان بکنبه : —den halten چکه‌سنی طوتمق .

Rand„... (ـ...ـ) — bemerkung (امؤ) درکنار .

Randal (ـ ا م) ㊳ (عمو) کلغان بکنبه : پیوك کورلتی ، عربده ، شماته .

Randen (ـ) b. ㉑ rändern (ـ) a. ㉑ (فعمتع) برشیئك کنارینه کنار ، زه ، پرواز چویرمك .

Ranft (ـ ا م) ㉛ اکمك کناری ، قبوغی .

Rang (ـ ا م) ㉛ [فر] رتبه ، درجه، پایه ، طبقه ‖ صنف ‖ einen hohen militärischen – bekleiden رتب

عسکریه‌نك بر بیوکی حائز اولمق ، عسکرده بیوك بر رتبه‌ده اولمق || Rang (یورادمکی) Jemandem den —ablaufen || کله‌سی یرینه قائمدر) برینی کچمك ، کریده براقمق ، کولکه‌ده براقمق .

Rang,,... (ـ...) — mäßig (حا) رتبه ، درجه ، صنفنه کوره || —liste (امؤ) (ع) عسکری سالنامه‌سی || —logen (جمع مؤ) (تیا) برنجی صنف لوجه‌لری .

Range (ـ ام یاخود امؤ) ⑫ و ⑬ ایری یوی دلیقانلو ، بویی اوزون ، بویه سرپمش کنج || تربیه‌سز کنج ، کلفان بکی .

Ränge (ـ ringen فعلنك صورت التاثیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Rangi(e)ren (ran-ji'-rēn[e] فعمتعه) a. ㉑ [فر] ترتیب وتنظیم ایتمك || nach der Größe rangirt sein بوی صره‌سی ، بیوکلکنه ، بویونه کوره ترتیب اولمق ، دیزلمك (کذا فعلا —) بوی صره‌سی دیزلمك استیف اولمق .

Rank (ـ صـ) ㉑ [قدیم آلمانجه rinchan [sich drehen اینجه ، اوزون ، نارین ، بویه آتمش ، سرپمش ||— (ام) ㉛ جنوبی ایالات لسانی : دونیش ، دونمه ، دور ، چرخ (Kehre =) || دها طوغری‌ی فقط نادر اوله‌رق : Jemandem den Rank ab-laufen = Jemandem den Rang ablaufen .

Ranke (ـ امؤ) ⑬ [rank] (تبا) اوزون صاپ ، خیطه ، رشته || آصمه دالی ، فلیز ، سلك .

Ränke (ـ جمع م) ㉛ [rank] حیله ، ال چابوقلغی ، کیزلی خدعه ، دسیسه ، اینتریقه || —schmieden, brauchen : ویاخود spinnen اینتریقه ایتمك ، طولاب چویرمك .

Ranken (ـ فعلا ±) و —sich .a ㉑ (فعمطا) (مرا . Ranke) فلیز صالیویرمك || صاریلوب چیقمق ، صارماشیق آصمه وساره کبی طولانوب اوزامق .

Rann (ـ rinnen فعلنك زمان حال صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Ränne (ـ rinnen فعلنك صورت التاثیه‌سنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Rannte (ـ rennen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی مفرد شخصلری) .

Ranunkel (ـ امؤ) ⑬ (تبا) خاصکی کوپه‌سی .

Ränzel (ـ الا) (ام) .a ㊵ Ranzen) کوچك طوربه کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) .

Ranzen (ـ ام) .b ㊵ [وسطی آلمانجه] سیاح طوربه‌سی ، چانطه‌سی || (عو) قارن ، اشکنبه .

Ranzig (ـ صـ) ㉑ [لاتینجه ra'nci lus] بوزلمش یاغ حقنده : زنخ ، آجیلق || schmecken : یاخود —riechen آجی قوقمق ، آجی طات ویرمك .

Ranzioni(e)ren (ـ-ـ(ـ)ـ فعمتعه) .a ㉑ [فر] (کذا : فعمطا) —sich فدیهٔ نجاتی ویره‌رك تخلیص ایتمك || فدیهٔ نجات طلب ایتمك ، آلمق .

Ränzlein (ـ ا ـ) .b ㊵ (Ranzen کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی =Ranzel || (Ranzen قارن ، اشکنبه معناسنه hatte sich ein—angemäst't,als wie der Doktor...(اولان کندیسنه فلان سوسی‌ویردی ویردی ایدی .

Rapha-el (ـ ـ ـ ا خا م) ㊻ رافائل .

Rapier (rā-pi're لا ا) [فرانسزجه rapière] ㊳ (اسقریم تعلیمنده) اورمغه مخصوص : قلیچ || دورتمکه‌مخصوص : ع || —er führte ein gutes اوکوزل اسقریم تعلیمی‌یاپاردی .

Rappe (ـ ا م) ⑫ [قدیم آلمانجه rabo || raben-schwarzes Pferd] یاغز بارکیر || (مجا) (عمو) auf Schusters—n reiten یایا یوریمك ، طبانه قوت .

Rappel (ـ ا م) .a ㊵ [فلمنکجه || مرا. rappeln] (عمو) جنت ، دلیلك نوبتی || غرابت طبیعت ، بام باشقه‌خلق وطور ، کیفنه حرکت || جلال .

Rappeln (ـ فع لا +) .a ㉑ [فلمنکجه rabbeln] irrsinnig sein =فرانسزجه rêver] کورلتی ، شماته ایتمك ، ولوله ایتمك ، حایقیروب چاغیرمق ، طاقردامق || (عمو) (فع مطا) es rappelt ihm(im Ober-stübchen) بوقاچیق ، دلی ، بونك عقلنه خفت کلش ، بوکا برحال اولمش || [آشاغی آلمانجه rap schnell] (عو) —sich (فعمطا) عجله ، تلاش ایتمك ، چابق کیتمك .

Rappuse (ـ ا مؤ) ㊳ (sans pl.) [بوهمیاجه rabuse [Kerb-holz :werfen یاخود etwas in die—geben برشیئی سوقاغه آتمق ، برباد ایتمك .

Raptus (ـ ا م) ㉞ [لاتینجه] = Ra'ppel .

Rapunzchen (ـ ا لا) .b ㊵ (تبا) Rapunze(l)

Rapunzel (ـ ا مؤ) ⑬ (تبا) [وسطی لاتینجه rapo'ntium] قوزی قولاغی ، قیوریجق صلاطه مساس‌اوتی وساره‌کبی‌صلاطه یاپلغه مخصوص نباتات || قاز آیاغی‌کوکی .

Rar (ـ صـ) ㉑ [لاتینجه] نادر ، امثالی آز بولنور ، نادیده ، نادر الامثال ، بولنمز (selten=) .

Rasch (ـ صـ) ㉔ [قدیم‌آلمانجه rasc [reißend geschwind چابوق ، سریع || تیز (حا) علی‌العجله ، درعقب ، سرعتله .

Rascheln (ـ فعلا +) .a ㉑ [rasseln=] چاتیردامق ، چتیردامق ، چیتلامق || (der Wind) raschelt im Laube روزکار یاپراقلری‌خیشیرداتیور || (فع لا —) خفیف برخشردی کورلتی ایله حرکت ایتمك .

Rasen (ـ ا م) .b ㊵ [آشاغی آلمانجه wrase] چمن ، چیم .

Rasen (ـ فع لا +) .c ㉑ [فلمنکجه razen] (آجی ووحشی صورتده) کورلتی ایتمك قیامت قوپارمق ، دلی دلی تپنمك ، زنجیردن بوشانمش کبی کورولتی ایتمك || یالکز (اشخاص حقنده) زیاده حدت وتهورده بولنمق ، قودورمق || er hatte auf dem Balle geraset || (فع لا —) دلی‌کبی آتلاق او بالوده چلدیرمشجه‌سنه دانس ایدیوردی ، ایتدی قوشه‌رق دانس ایدیوردی || (فع متعه) دلیجه‌سنه ، چلدیرمشجه‌سنه ، قودورمشجه‌سنه سویلمك ، دیمك ، یاپمق ، اجرا ایتمك ، کوپکلمك || —d (اسم فاعل وصفت) پرحدت ، چلدیرمش برحالده ، دلی کبی ، آزغین برصورتده ، ich möchte—d werden! || مجنون‌کبی (آی آمانك) چلدیره‌جغم ! چلدیرمق ، دلی اولمق برشی دکل ! || ich habe (einen)—den Hunger: فنا حالده قارنم فنا حالده آچ فنا حالده آجیقدم .

Rasi(e)ren (ـ فع متعه) .a ㉑ [فر] تراش‌ایتمك ، قازیمق || کذا (فع مطا) —sich کندینی تراش ایتمك .

Raspe (ـ ١ مؤ) (53) [قديم فرانسزجه râpe=raspe] هانرى راسپون. Heinrich— (56) (اخام) ||Raspel=(صنعـ)

Raspel (ـ ١ مؤ) (53) [قديم آلمانجه hrëspan. rupfen] رنده ، تورپى ، اكه || (زرا) اوزوم دانه‌لرینی يولمغه ، قوپارمغه مخصوص آلت .

Raspeln (ـ فعـ متعـ) .a (21) | Raspel | (صنعـ) رندەلمك || توربيلك ، اكملك || (مجا) —Süßholz برقادينه عاشقلقدن بحث ايتمك ، كسديرمك .

Rasse (ـ كذلك ـ ١ مؤ.) (53) [فر] جنس، صوى ، عرق || نوع || نسل || آل ، خاندان، سلاله ، دودمان .

Rassel (ـ ١ مؤ) (53) [= انكليزجه rattel] جير جير ، قاين انا زيلتيسى .

Rasseln (ـ فعـ لا ±) .a (21) [Rassel] (فعـ لا +) (برسلاح) شاقرديسى ايشتديرمك ، شاقيردامق|| (فعـ لا —) بيوك بركورلق، پاتيردى ايله حركت ايتمك || die Waffen rasselten صلاح‌لر شاقيرداىوب طوربيوردى|| mit der Kette— زنجيرينی شاقير شوقور، شانغيرشونغور ايتديرمك، سورومك|| (علم امراض) خرلدامق، خرلامق، خرلق يايمق|| جان چكشمك.

Rast (ـ ١ مؤ) (49) [غوت لسانده rasta Meile] موله ، پايدوس ، استراحت || توقف || ohne Ruh(e)und-- بلا آرام، بلا انقطاع، على الدوام ، يورلمق بيلمكسزين . (او) طوروب دينكلنمكسزين || مكث آرام|| موقف ، قوناق، منزل .

Rasten (ـ فعـ لا +) .b (21) بعضا (فعـ متعـ) و—sich (فعـ مطا) [Rast], die Glieder—, nach dem Marsche— sich— يورييشدنصكره موله ايتمك ، اعضاسنه استراحت ايتديرمك ، دينكلمك .

Rata (ـ ١ مؤ) (inv.) [لاتينجه] =Rate || pro— نسبت اوزره ، على النسبه .

Rate (ـ ١ مؤ) (53) [لاتينجه] حصه ، پاى ، حصه ، مفرزه ، كنج حصه‌سى ، حصه بدلى .

Rath (ـ ١ م) (31) [قديم آلمانجه rât || مرا . rathen] نصيحت ، اخطار ، پند ، اوكوت || جمعى Rathe كذلك نصح وپند ايدن ، ناصح ، دعوى وكيلى || مجلس ، شورا . ديوان || (بكرار، يكيدن) Jemand (wieder) um—fragen بريله استشاره ايتمك ، رأينى ، فكرينى استحصال ايتمك || —hoher اعيان مجلسى، سناتو || قرار ، پلان، رأى، فكر || استشاره ، مشاوره ، مشورت، مذاكره || mit Jemandem—über etwas halten , — (8) pflegen , —schlagen , zu—e gehen بريله برشى‌اوزرينه مذاكره واستشاره‌ايتمك، مشاوره‌ده بولنمق || برشيئه ابتدار ايتزدن اول يا پيلان تفكر ، مطالعه ، تأمل|| دارشورا وسائرهرقنغى برمجلس‌مشورت اعضاسى(جمعى: Rathe) || حكمداران سراى ومعيتلرنده بعضاً يالكز عنوان رسمى اوله‌رق دخى مستعملدر: مشاور|| چاره ، واسطه ، دوا، علاج || keinen—wissen نه يا په‌جغنى . ديه‌جكنى بيلمامك || (ضرمثل) kommt Zeit, kommt--- وقتى كلنجه چاره‌سيده بولنور || etwas zu—e halten برشيئى اداره ايتمك ، دقت ايتمك|| man muß seine Gesundheit zu—e halten انسان صحتنه دقت ، اصبابنه تشبث ايتملى|| (ضرمثل) besser zu—e gehalten, als Alles zusammen = gescharrt طوپلاياندن زياده الده اولانى حسن محافظه ايدن ايودر .

Rath,, ... (ـ...) —kammer (ا مؤ) دار شورا || —geber (in) ناصح ، ناصحه ، دعوى وكيلى ، مشاور ، مشاورقادين || —los (ص) نصح وپندسز || متردد ، امسز ، بحركسز، ايكى اليله برشيئى، دوزلدەميان || —schluß (ا م) حكم ، قرار ، (اراده ، بيورلق ، فرمان) .

Räth (ـ rathen) فعلنك زمان حال صورتنك اوچنجى مفرد شخصى) .

Rathen (ـ فعـ لا + وفعـ متعـ) .p (20) وبعضاً (فعـ مطا) [قديم آلمانجه râtan اولوب fördern معناسنه اولانغوتجه : reden كله‌سندنمأخوذدر] (زمان‌حالى er räth , du räthst) Jemandem etwas وياخود : zu einer Sache— برينه برشيئى نصيحت ايتمك ويا برشيئه دائرنصح وپند واخطار ايتمك، نصيحت ده اخطارده بولنمق|| er läßt sich von Niemandem— اوهيچ كمسه يه دانشمز ، كمسه ايله مشاوره ايتمز || چاره‌سنى ، sich nicht zu— (noch zu helfen) wissen علاجنى بولمق || damit ist mir nicht— نه يا په‌جغنى شاشيرمق ، بيلمامك || بونك بكا نه فائده‌سى اوله بيلور ! اونك برفائده‌سى يوق! بو بكا برچاره ، علاج اولەمز ! || Das will ich Ihnen nicht— ! بونى سزه توصيه ايتمم ! ايتمك استمم ! بونى ياپمامقلغكز دها خيرلودر ! || etwas ist zu—, es ist gerathen توصيه اولنور . مناسبدر || ihm ist nicht zu— اوكا سوز نصيحت كار ايتمز ، اوندن اميد يوق، اونى اه اصلاح ايلسون|| بيلك ، دوشونوب بولمق || da können Sie lange— ! سنه‌لرجه دوشونسه‌كز يتشه نافله ! || ich rathe auf ihn بن اوندن شبهه‌لنيورم ، قوشقولنيورم || — (ا لا) er ist nicht der Mann zum— اوسوز آكلامز ، اوكا سوز آكلاتمق ، لاف ديكلتمك كوچدر، اوكا لقردى‌تأثير ايتمز ، كار ايتمز || (ضرمثل) Raten ist wohlfeil نصيحت ايتمك ، سوز سويلك قولايدر .

Rather (ـ ١ م) .a (40) [rathen] حل ايدن، بيلان، دوشونوب بولان، بولوب چيقاران، طوغرى تخمين ايدن .

Räthin (ـ ١ مؤ) (50) بردار شورا اعضاسنك حرمى ، مشاور قاريسى ، مستشار قاريسى .

Räthlich (ـ ص) (24) [Rath] =rathsam .

Raths,,... (ـ...) —saal (ام). دارشورا،اعيان‌مجلسى، صالونى، ديوان، مشورت صالونى، اوطه‌سى|| —diener (ا م) دارشورا قواصى ، محضرى ، قپوجيسى || —herr (ا م) حكومت محليه، بلديه، شهراماتى اعضاسى، (بعض شهرلرده) هيئت اعياندن اولان ذات || —schreiber (ا م) بكلكچى قلمى كاتبى || ديوان افنديسى|| مجلس اداره كاتبى .

Rathsam (ـ ص) (24) [Rath] =gerathen || مناسب، موافق|| تدبير ايله عاقلانه .

Räthsel (ـ ١ لا) .a (40) [قديم آلمانجه rathen دن rât-isal] معما ، بيلمجه ، مسئله .

Räthselhaft (ـ ص) (24) [Räthsel] معماكبى ، بيلمجه كبى .

räthst (ـ rathen كله‌سنك زمان‌حال‌ايكنجى‌مفردشخصى).

Ratifikation (ـ (ـ) tss ـ ١ مؤ) (49) تصديق ، تصديقنامه .

Ratifizi(e)ren (ـ فعـ متعـ) .a (21) [لاتينجه] تصديق ايتمك .

Rational (ـَـ (ـ) - tss (ـ) ـَـ صـ) ㉔ [لاتينجـه] (ريا) ratione'll‖=واحدله اولان مناسبتی برقمله افاده اولنه بيلينان.

Rationalist (ـَـ (ـ) - tss - ا م) ㊿① هرشيئك عقل ايله اولديغنى التزام ايدن بطريق فلسفه يه تابع آدم .

Rationell (ـَـ (ـ) - tss - صـ) ㉔ [لاتينجـه] عقله موافق، عقلى ذهنى .

Ratte (ـَـ ا مؤ) ㊿③ [قديم آلمانجـه rato] ايرى صيچان ، فاره ، كه صيچانى ‖ wie eine—ſchlafen پورصوق كبى اويومق، لش كبى اويومق .

Ratten,... (ـَـ...) —grau ، (صـ) —fahl (صـ) فاره رنكى، بوزى ‖ —gift (الا) صيچان اوتى ، صيچانلرى زهرلمكه مخصوص زهر ‖ —falle (ا مؤ) صيچان، فاره قپانى ‖ —fänger (ا م) صيچان، فاره طوتان ‖ (آوكوپكلرى جنسندن فاره طوتان ‖ بعضا : (فاره قپانى صاتان) قپانجى ‖ —fahl (صـ) آووج ايچى چيبلاق ‖ —gift = (الا) —pulver ‖ —ſchwanz (ام) صيچان قويروغى ‖ اينجه، صيچان قويروغى كبى صاچ (اوركوسى) ‖ قيلى دوكولمش، غايت آز باركير قويروغى، بويله قويروقلى حيوان ‖ باركير قويروغنك بوناملە موسوم قيل خسته لغى ‖ (اينجه ياپراق صيغاره سى) صيچان قويروغى ‖ (صنع) اينجه ، كوچك اسطوانه وى توزيو .

Raße (ـَـ ا مؤ) ㊿③ (عو) = Ratte .

Raub (ـَـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه roup ‖ مرا . آنغلو ساقسونجه reo'fan zerreißen] صويغه ، قاپمه ، غصب ، نهب ‖ —gewaltſamer زورله ، سلاح ايله تهديد ايدرك ضبط ايتمه، غصب ايتمه، حيدودلق، خرسزلق ‖ اوزرينى باصه رق صويغه ، يغما ، غارت ‖ auf—ausgehen حيدودلغه، يغمايه كيتمك ‖ (حيوانات حقنده) آو آرامغه، شكار بولمغه چيقمق ‖ زورله طوتلمش آولنمش آو ، شكار ‖ (آولنان شى ايله بوندن استحصال اولنه جق استفاده) آو ‖ غنائم، غنيمت ‖ Jemandem zum —e werden برينه قربان ، برينك اسيرى ، برينك يولنه فدا اولمق ، برينه شكار اولمق .

Raub,... (ـَـ...) —anfall (ام) سلاحله براى غارت وغصب ايديلان هجوم، باصمه، يول كسمه ‖ —geſell (ا م) خرسز، حيدود، اشقيا ، يغماكر ، (بحر) قورصان ‖ —gierig (صـ) يغمايه ، شكاره ، صويغه ، غارت ايتمكه حريص، (تاطبيعه) يرتيجى ‖ طمعكار، حريص ‖ —gut (الا) غنيمت ، چاليننان ، غصب وغارت اولنان شى، چالنمش اشيا ‖ —luſt (ا مؤ) يرتيجى حيواناتك آولمغه ، شكاره اولان حرص وطمعى ‖ —neſt (الا) خرسز يتاغى ‖ —ſchiff (الا) (بحر) قورصان كيميسى ‖ —ſüchtig (صـ) = —gierig ‖ —thier (الا) (تاطبيعه) يرتيجى حيوان ‖ —vogel (ا م) (تا طبيعه) يرتيجى قوش .

Rauben (ـَـ فعمتع) ㉑ [Raub] Jemandem etwas— برينك برشيئنى چالمق، الندن آلمق، آشيرمق، قاپمق ‖ قورنازلق وحيله ايله چالمق، آلمق، آشيرمق ‖ Jemandem ſeinen guten Namen— برينك اسمى، شهرتنى باتيرمق ‖ (فعلا+) (آخرك مالنى ، مالملكنى زور ، شدت وجبر ايله آلمق ، ضبط ايتمك) صويمق، يغما وغارت ايتمك ‖ حيدودلق ايتمك .

Räuber (ـَـ ا م) ㊿ [قديم آلمانجـه roubâri ‖ مرا . Raub] خرسز، حيدود، قورصان، يول كسيجى، اشقيا ‖ ضبط ايدن، الدن قاپان ‖ (مجا) بغچوانلقده : براغاجك آزمه دالى ‖ (لامبه، موم وامثالنك) ياتان فتيلى اوجى .

Räuber,... (ـَـ...) —bande (ا مؤ) اشقيا، حيدود چته سى، خرسز جمعيتى، (قورصان چته سى) ‖ —hauptmann اشقيا رئيسى، حيدودچته سى باشى، سركرده سى ‖ —geſchichte (ا مؤ) خرسزمصالى، حكايه سى ‖ (مجا) (عمو) اصل واساسى اولميان حكايه ، روايت ، سوز، مصال .

Rauch (ـَـ ا م) ㉛ ou ㊳ [قديم آلمانجه richhan دن مأخوذ rouch اولوب riechen] دومان ، ايس ‖ —in (Fleiſch) in den—hängen ‖ يانوب كول اولمق ‖ aufgehen اتى اوجاغك دومانته آصمق، دومانده قوروتمق ‖ voll—ſein ايس دومان ايچنده اولمق، دومان طولو(دومانله طولو اولمق) ‖ ايس ، قوروم ، هباب .

Rauch (ـَـ صـ) ㉔ [قديم آلمانجه un-eben rûch] توكلو ، قيللو ، خاولو ، صاچلو .

Rauch,... (ـَـ...) —wolke دومان بيغنى ، بلوط كبى چيقان دومان ‖ —fuß (صـ) توكلو ، قيللى ، پچالى آياق ‖ —acha't (ا م) (معد) دومانلى، بلوطلى عقيق طاشى ‖ —fang (ا م) (انشاآتده) اوجاق باجاسى، بوروسى ‖ فابريقه باجه سى ‖ (مجا) etwas in den —fang ſchreiben (غائب ايديلان قزانيله ميان) برشى اوزرينه صو ايچمك (واز كيچمك ، اميدينى كسمك) ‖ —fleiſch (الا) دومانده قورودلمش ات ، قورو ات ‖ —glas (الا) (صنع) رنكلى قدح ، بارداق ‖ —handel (ام) (تجا) =Pelz-handel ‖ —ſoupé (فرانسزجه تلفظ اولنور الا) يولجيلرك صيغاره ايچه بيله جكلرى واغون (كه بونلره مقابل شمندوفرلرده صيغاره ايچلمكه مساعده اولنميان واغونلر دخى واردر) ‖ —ſtube (ا مؤ) صيغاره اوطه سى، صالونى ‖ —topa's (ام) (معد) دومانلى ياقوت اصفر ، زبرجد ‖ —zimmer (الا) = —ſtube .

Rauchbar (ـَـ صـ) ㉔ [Rauch] (صيغاره ، توتون توتباكى ودها امثالى حقنده) ايچيله بيلور .

Rauchen (ـَـ فعلا ±) a. ㉑ [Rauch] كذا (فع يكشخ وفع متع) توتون وامثالنى ايچمك ‖ (مجا) (عمو) lernen, daß Einen der Kopf raucht باشـندن دومان چيقينجه يه دكين چالشمق ، چالشه جغم ديه قفاسى پاطلاتمق ‖ (فع متع) einen Pfeifen-kopf braun— برآغزلق، چبوق باشلغى ، لوله سى توتون ايچه ايچه صارارتمق ‖ اسمر بر رنكه كانجه يه دكين ايچمك (دها زياده مستعمل اولانى : anrauchen (در) ‖ —(die Stube) voll اوطه نك ايچروسى توتون دومانى طولديرمق ‖ das Rauchen iſt hier (الا) verboten ! بوراده توتون ايچلمسى ممنوعدر !

Raucher (ـَـ ا م) a. ㊵ [rauchen] —in ㊿ (ا مؤ) توتون (وامثالى) ايچن وقوللانان اركك ، قادين .

Räucher... (ـَـ...) —büchſe (ا مؤ) عطر ، مسك قوطوسى ، مسكدان ‖ —kerzchen (الا) قورص ، تنسوخ ‖ —pfanne (ا مؤ) بخوردان .

Räuchern (ـَـ فع متع) a. ㉑ [Rauch] دومانه، توتسـويه قومق ‖ دومانده قوروتمق ‖ توتسولمك ، دومانه طوتمق ، تبخير ، تعطير ايتمك ‖ (فعلا+) قورص وعود اغاجى وامثالى شى ياقمق ‖ (مجا) — Jemandem برينى توتسولمك ، برينه توتسو ويرمك .

Rauchig (ـَـ صـ) ㉔ [Rauch] ايسـلى، دومانلى ، توتن ، ايس ويرن ، دومان چيقاران .

Raude (ــ ـ امؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه rûdâ] (علم امراض) يانيق ، ياره اوزرنده حاصل اولان قبوق .

Räude (ــ ـ امؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه riudî] = Raude || (بيطر) طرميق كبى حاصل اولان قباريق ، قبارجيق ، اويوز || آغاجلرده دوكمه يورجاق .

'Rauf (ـ ـ) her-auf ك صورت مختصره‌سى .

Rauf„... (ـ ـ...) —süchtig (ص) غوغايى سون ، آتاق (طبيعتلى) || —bold (ام) غوغاجى ، نزاعجى ، يوسكوللى بلا || —degen (ام) اسكى اوزون قلنج || —bold = .

Raufe (ــ ـ امؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه roufa اولوب raupjan دن مأخوذدر] آخور يملكى ، يوكسك راف .

Räufeln (ــ ـ فعمتع) ②① a. ausfasern . ايپلكى يولمق ، برشيئك طوقومه‌سى چوزمك ، تفتيك يامق ، ديتمك .

Raufen (ــ ـ فعمتع) ②① a. [غوت لسانده raupjan] و —sich (فعمطا) ، فعمشاركه ، فعلا +) قوپارمق ، چكوب چيقارمق ، يولمق || — Jemand برينى ساچلرندن يقاليوب چكمك ، سورومك ، خرپالامق ، تحقير ايتمك ، حقارت ايتمك || — (sich) mit Jemandem بريله بوغاز بوغازه كلمك ، بوغوشمق ، غوغا ايتمك .

Raufer (ــ ـ ام) ④⓪ a. = Rauf-bold || = Rauf-degen .

Rauferei (ــ ـ ـ امؤ) [raufen] غوغا ، كورلتى ، عربده ، معارضه ، دوكوشمه .

Rauh (ـ ص) ②④ [rauch =] (glatt ك مقابلى) سرت ، خشونت‌طبعى اولان ، نزاكتسز ، درشت معامله‌لى ، يكمسز || Jemand — anfahren برينه سرت ، درشت ، ياقشمز ، بد معامله ايتمك ، برينه قارشو تربيه‌سز طاورانمق || rauch = || (اراضى حقنده) طاغلو ، طاغلق ، صرب ، ايصسز ، وحشى ، چيلاق ، غير منبت || يونتولمامش ، قبا طاصلاق || aus dem —en arbeiten يونتمق ، ايشلنمك ، ايشلمك .

Rauh„... (ـ ...) —borsten (جمؤ) (صنع) سرت فيرچه ايمالنه مخصوص (سرت) قيل .

Rauhe (ــ ـ امؤ) ⑤③ [rauh] بعض حيوانلرك تويك ويا دريسى چكشديرمه‌سى ، قرنسه .

Rauheit (ــ ـ امؤ) ④⑨ [rauh] سرتلك ، درشتلك ، خشونت طبع ، نزاكتسزلك ، تربيه‌سزلك .

Rauen (ــ ـ فعمتع) ②① a. [rauh] سرتلشديرمك || das Tuch — (چوقه فابريقه‌لرنده) چوقه‌يى طرامق || چنتمك || فعلا + و —sich (فعمطا) توك ويا دريسى دوكمك ، دكيشديرمك ، تسول ايتمك || (سس حقنده) قالينلاشمق .

Rauher (ــ ـ ام) ④⓪ a. [rauh] چوقه فابريقه‌سنده چوقه‌يى طرايان عمله ، الشعبى .

Rauigkeit (ــ ـ ـ امؤ) ④⑨ = Rauheit [rauh] .

Rauke (ــ ـ امؤ) ⑤③ [لاتينجه eru'ca] (نبا) Rauken-kohl : كذلك (wilde) — (ـ ـ ام) روكت صلاطه‌سى ، روقه .

Raum (ـ ام) ③① [قديم آلمانجه rûm ausgedehnt leer] مسافه . بعد || ساحه ، فضا || زمان آره‌لغى ، مدت || برشى ويا برشخص ايچون اولان ير ، محل || (برنغچه ، او ... الخ الشاسنه مخصوص ير) عرصه || (مجا) einer Sache— geben برشيئك وقوعنه ، اولمسنه ، يايلمسنه ميدان ويرمك ، مساعده ايتمك || einem Gedanken (der Hoffnung) — geben برفكره ، بر اميده قوت ويرمك ، ظن واميده دوشورمك ، برفكرى قبول ايتمك || (قپالى ودرونى بوش اولوب برشئى احاطه ايتمكه مساعد اولان) ير ، حجم ، وسعت || برفكر مخصوصه بناءً انشا وترتيب قلنان محل ، موقع ، مكان || (حكم) جو ، خلا ، بوشلق || (Schiffs-)— (بحر) كمى ستنه‌سى ، انبارى || (بحر) — (ص) واسع ، كنيش = geräumig || —e See آچيق دكز ، انكين .

Raum„... (ـ ...) —inhalt (ام) حجم ، وسعت داخليه || —lehre (امؤ) هندسه || —meter (ام) = Kubi'k-meter .

Räum„... (ـ ...) —eisen (صنع) (الا) (طوغرامه‌جيلق ، مرانغوزلقده) دليك يووا آچمغه مخصوص دمير || —nadel خارتوج ايكنه‌سى ، فاليا تلى .

Räumen (ــ ـ فعمتع وفعلا +) ②① a. [قديم آلمانجه rûman] قالديرمق ، آخر محله كوتورمك ، دفع ايتمك ، وجودينى قالديرمق || etwas an die (ياخود : bei) Seite— برشيئى برطرف ايتمك || Hindernisse aus dem Wege— موانعى برطرف ، رفع وازاله ايتمك || (فعلا +) ترتيب وانتظام مقصديله اشيايى آخر محله نقل ايتمك قويمق || بوشالتمق ، تميزلمك || سوپروتمك قالديرمق ، تميزلمك ، آتمق سوپورمك || —(einen Ort) برموقعى بوشالتمق ، تخليه ايتمك ، ترك ايتمك ، اورادن چيقمق || (ع) das Feld— ميدان محاربى ترك ايتمك ، رجعت ايتمك ، eine Festung— بر استحكامى تخليه ، ترك ، تسليم ايتمك || (بحر) der Wind räumt روزكار ، فورطنه ياتيشيور .

Räumer (ــ ـ ام) ④⓪ a. [räumen] لغمجى .

Räumlich (ــ ـ ص) ②① كنيش ، واسع ، فرح ، آچيق .

Räumte (ــ ـ امؤ) ⑤③ [آشاغى آلمانجه rümte] (بحر) آچيق ، انكين دكز .

Raunen (ــ ـ فعلا + وفعمتع) ②① a. [قديم آلمانجه rûnên] مرلدامق ، مير مير سويلمك كيزليجه ، فيصيلدايه‌رق سويلمك || قيص يكمك .

Raupe (ــ ـ امؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه rûpa] (تاطبيعه) سرفه ، طرطيل ، ياپراق‌قوردى ، عموميتله بوجكلرك كلبك اولمزدن اول بولندقلرى حال || (مجا) —n (Grillen) im Kopfe haben برينك ، تفاسنده اكسيكلك اولمق ، عقلنده قاچيقلق اولمق || ايپك ويا صيرمه‌دن معمول وصنايعده تزيينات مقامنده مستعمل طرطيل ، صچاق .

Raupig (ــ ـ ص) ②④ طرطيل طولو ، طرطيللى .

'Raus (ـ ـ) her-aus ك صورت مختصره‌سى .

Rausch (ـ ام) ③① [آشاغى آلمانجه rûsk || مرا . rauschen] اكثريا صورت تصغيريه‌سى مستعمل اولدرق (Räuschchen (ــ ا لا) سرمستلك ، سرخوشلق ، einen —haben كيف اولمق || im —e كيف حالى || (مجا) —der Liebe .

rëhho قديم آلمانجه [⑩ b. (ٍ' ا م) **Rechen**
اولوب معناسنه اولان anhäufen rehhan دن مأخوذدر]
(صنع) باغچوانلق وچفتجيلكده مستعمل طراق .
...**Rechen„** (ـــ) —ſtiel (ا م) (صنع) طراق
صاپی‖ —kammer (امؤ) محاسبه‌قلمی، اوطه‌سی‖ —aufgabe
(امؤ) حساب مسئله‌سی ‖ —buch (الا) حساب كتابی ‖
—maſchi'ne (امؤ) حساب ماكنه‌سی‖ —tafel (امؤ)
طاش تخته ‖كرات جدولی .

Rechenſchaft (ٍ' ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [rechnen]
—ablegen, ياخود : geben von etwas برشيدن حساب
ويرمك ، برشيئك حسابنی كوسترمك ‖ برشيدن مسئول اولمق .

Rechnen (ٍ' فعه متعه وفعه لا +) ㉑ b. [قديم آلمانجه
rehhanôn يعنی: zählend überſchlagen] حساب ايتمك،
حسابلق، صايمق — Eins zum Anderen ضم ايتمك ‖Eins
ins Andere— اوست اوسته ، بر بری اوزرينه صايمق،
وسطی چيقارمق، يواق، حساب ايتمك، وسطيسی آلمق‖Alles
in Allem gerechnet جمعاً يكون ، هپسی بردن ، كافه‌سنك
مجموعی‖ (den Ertrag ſeiner Stelle) mitgerechnet . . .
داخل اولديغی حالده ، داخل حساب ايدلديكی صورتده ‖ ich
rechne es mir zur Ehre, zu.... بن . . . انكله افتخار ايدرم .

Rechnung (ٍ' ا مؤ) ㊾ [rechnen ‖ قديم آلمانجه
réchénunga] حساب، حساب ايتمه، حسابلمه ‖—ablegen
حساب كورمه، ويرمه ‖ وياخود: etwas in—ſtellen' bringen
برشيئی برابر حساب ايتمك ، داخل حساب ايتمك ، حسابه صوقمق،
قويمق ‖ حساب ، فرض، ظن ‖ ſeine—bei etwas finden
برشيده آراديغی، منفعتی، حساب ايتديكی شيئی بولمق ‖ den
Umſtänden—tragen احوال حاضره يی ملاحظه ومطالعه
ايدرك حساب ايتمك ، دوشونه‌رك ياپمق اسمتك ، حساب ايتمك،
نظر مطالعه‌يه آلمق‖ (برينك آخره اولان بورجنی كوسترر) حساب
پوصله‌سی‖ (تجا) laut—zahlen حساب پوصله‌سنه كوره
تأديه اولنور، ويريله‌جك ‖ auf—kaufen بورجه، ويره‌سی‌يه
صاتون آلمق ‖ Jemandem einen Strich durch ſeine—
machen برينك پلانی، حسابی، تصوراتنی بوزمق، مانع اولمق .

Recht (ٍ' ص) [قديم آلمانجه] ㉘ (sans compr.)
rëht =لاتينجه re'ctus [ك مقابلی) طوغری مستقيم،
امين ، حقلی ، صالح ‖ (ا مؤ) die Rechte (—e) Hand ,
(صاغ ال ، صاغ طرف) صاغ طرفده واقع اولان‖ —e Seite
(حا) rechts صاغ طرفه ، صاغه طوغری ، ſich—wenden
صاغه دونمك ‖ (krumm,ſchief كله‌رينك مقابلی) طوغری،
قائم، هندسه‌ده: —er Winkel زاويهٔ قائمه ‖طوغری، صحيح،
ايجاب ايتديكی وجهله ، موافق مصلحت وحقيقت ، مناسب ‖
Das iſt nicht mehr als—und billig بو طوغريدن ومناسب
اولاندن بشقه برشی دكلدر، اك مناسب وطوغری اولانی بودر ‖
gehe ich hier—? (وياخود : iſt das der—e Weg) nach
der Friedrichſtraße? بورادن فره‌دريق صوقاغنه كيده
بيلورميم، چيقه بيلورميم، فره‌دريق جاده‌سنه كيدن يول بوميدر،
چيقان طريق بوراسيميدر، فره‌دريق جاده‌سنه بورادنمی كيديلور‖
bin ich hier—bei Herrn N.?... افنديك خانه‌سی بوراسيميدر؟
komme ich Ihnen—? ‖ فلان افندی بوراده‌می اقامت ايديور؟
Das iſt nicht der—e Schluß ‖ صاقين راحتسز ايتميه‌يم؟

Rauſchen (ٍ'فعه لا) (±) a. ㉑ [قديم آلمانجه rûsken‖
(فعه لا +) كورلده مك ، كورلمك ، على الخصوص (روزكار ،
فورطنه، طالغه حقنده) چاغلامق، ايكلمك، اوتمك ، چاغلامق‖
(ايرمق، چای وسائر اقارصولر حقنده) چاغل چاغل آقمق ،
چاغلامق‖(ايپك قماش حقنده)فيشيردامق، فيشيرفيشير اوتمك‖
(فعه لا —) كورولتی ، كورلمه ايله يكمك ‖ (فعه متعه) شعرده
ايشتديرمك ، چيقارتمق ‖ (der Wald) hat mir die alte
Zeit wach gerauſcht... اورمانك خاشيلتيسی ، خيشيرديسی
بكا اسكی زمانی، كچن وقتی خاطرلاتدی، خاطره كتيردی‖—b
(اسم فاعل وصفت) كورولتی ايدرك ، چاغليان ايكليان، درين
وخزين خيشيردامق .

Räuſpern (ٍ' فعه لا +) و —ſich (a. ㉑ (فعه مطا
[وسطی آلمانجه rûspern] خفيفجه اوكسورمك ، اوهو
ديه‌رك اوكسورمك ، اوهو .

Raute (ٍ' ا م) ㊸ [اشاغی آلمانجه rule] معين
(درت ضلعی مساوی اولوب زاويه‌لرينك مقابل بولنانلرينك
ايكيسی حاده وديكر ايكيسی منفرجه اولان متوازی الاضلاع)
بقلوا شكلی، پوسانغ ‖ (شمدی كاغد اويوننده) دينيری، لوقوم‖
(طاشجيلقده مستعمل آلاتدن اوچ ويا درت كوشه‌لی) قاسه‌ته .

Ray-gras (ٍ' الا) ㉖ [انكليز] (نبا) اينجه يونجه .

Reagi(e)ren (ٍ' gh ٍ' فعه لا +) a. ㉑ كنديسنه
تأثير ايدن برجسمه تأثير ايتمك، مقابل عمله بولنمق‖ (الا)
Reaktion = ㊵ b.

Reaktion (ٍ' (ٍ) ISS ٍ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (كيميا
وپولتيقه ده) عكس العمل ، تعامل ‖ افكار ترقی يه قارشو
طورمقلق، ترقی شكنلك .

Reaktivi(e)ren (ٍ'V ٍ'ٍ فعه متعه) a. ㉑ [فر] خارجدن
الديغی تأثيره مقابل تأثير ايتمك، عكس العمل وقوعه كتيرمك .

Real (ٍ' ص) ㉔ [يكی لاتينجه] كرچك ، حقيق ، صحيح ،
فعلاً ، موجود ‖ (الا) حقيقت، كرچكلك، وجودی اولمه ‖
[اسپانيولجه] — (ا م) اسپانيانك قرق پاره قدرقيمتی اولان
سكه‌سی، ريال .

Real„... (ـــ) —werth (ا م) قيمت حقيقيه ‖
—ſchule (امؤ) صنايع متنوعه تحصيلنه مبادی اتخاذ اولنه‌جق
علوم ابتدائيه‌نك تحصيلنه مخصوص مكتب .

Realiſi(e)ren (ٍ'ٍ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه]
حقيقيلشديرمك، قوه‌دن فعله چيقارمق، صحيحلشديرمك ‖ نقوده
تحويل ايتمك .

Realismus (ٍ' ا م) ㊺ (sans pl.) [لاتينجه]
(فلسفه) افكار واحوال معنويه‌يی مواد مستقله وصحيحه‌دن
عد ايتمكدن عبارت اسكی برفلسفه طريق‖ احوال طبيعته نظر
حقيق وطبيعيسيله باقان متأخرين حكمانك فكر ومسلكی .

Realität (ٍ' ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] حقيقت فعلاً
ومادة موجود ويا واقع اولمقلق ، بوصورتله واقع اولان شی،
حقايق .

Rebe (ٍ' ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه rëpa ‖ مرا .
Rippe] —(Wein„) اوزوم كوتوكی ‖ اوزوم كوتوكلرندن
هرسنه سورن شاخ ، دال .

Rebell (ٍ' ا م) ㊶ [لاتينجه rebe'llis] حكومت
مشروعه ومتبوعه‌سنه اطاعت ايتميان عاصی .

بوطوغرى . اناختاردكل، بو بورانك اناختاريدكل، بزم استديكمز
اناختار بودكل ‖ zu—er Zeit تام وقتنده ، مناسب ولازم
اولديغى وقتده ، تام زماننده ‖ آلنى كوسترەرك : bist Du
es ist—von ‖ ? سن قاچقميسك نه سك ? nicht - hier
. . . Ihnen daß Sie . . . چوق كوزل يايديكز ، ايتديكز ،
ايودوشونديكز بولديكزكه . . . . ايتديككزه يايمديغكزه
چوق ايو ايتديكز ‖ wenn mir—ist اكر الدانميورسەم ، ظن
ايدرسەم ، بكا قالورسه ‖ موافقت وممنونيتى بيان ايله : Das
! —es ist—! , so ist es اوح! ، هاشويله . ، كوردكمى! ، بويله
چوق ايو اولدى! ، اوح اولسون! ، كوردكمى باق، نەكوزل ! ،
ich bin—begierig darauf ‖ sehr = (حا) ‖ آفرين !
اوكا ، (بوكا ، شوكا) چوق مراق ايديورم شونى آكلامسى ،
كورمسى يك آرزو ايديورم ‖ جرح وعدم قبول مقامنده :
! o bitte—sehr اوعفو ايدرسكز ! ، يو باقيكز افندم ! ‖
ستم‌مقامنده: عفو بيوررسكز افندم! ‖ (erst) كلەسيله برلكده
اولەرق (jetzt) erfahren Sie es erst—nicht (اويله ايسه
شمدى) هيچ آكلايەمزسكز ، اويله ايسه شمدى هيچ سويلمام ،
es ist nichts Rechtes كوسترمام ‖ (ايو، مكمل بيوك برشى)
Du bist mir auch ‖ بويوك برشى‌دكل، بونك اهميتيى اولور
der Rechte ! سنده آز بولنورقماش دكلسك ها ! ، سنده آز
Das ist' 'was ‖ آكلاديغك دكلسك ها !، سكاده تردن‌چاتدق!
Recht(e)s ‖ اشته مكمل، اعلا، ايو برشى، اشتەكوردكمى‌مالى
mir ist's — (موافقت مقامنده) بكا كوره ، بنجه يك اعلا،
wenn es Ihnen—ist ‖ بن راضيم ، راضى اولورم ، اكر
موافقت بيوررسەكز، اكر امر، ارزوايدرسەكز، اكر استرسەكز،
ihm ist Alles— ‖ راحتسز اولمزسەكز اونجه هپسى بر ،
mann kann es nicht Allen— ‖ اوهرشيئه راضى اولور
machen انسان هركسك مزاجنەكوره خدمت ايدەمز، انسان
يايديغى هركسه بكنديرەمز ‖ (اقربالقده .... „Stief كلەسنك
mein—er Bruder مقابلى) اوز، اصل، نم‌اوز، اصل‌قرنداشم ‖
(e Seite (eines Zeuges— برشيئك يوزطرفى ترسى اوليان
جهق، طيشه كلەجك جهق ‖ Alles, was—ist حق هرشيئه
تقدم ايدر ، طوغرى يەكيم نه دير .

Recht (⁻ ١ لا) ㊳ [recht] حق، صلاحيت ‖ Dein
den Weg—ens ‖ استديكك‌اولسون — muß Dir werden
ergreifen عدالته دخالت ، مراجعت‌ايتمك، صيغينمق ‖ (فن)
حقوق (علم) فقه) حق وصلاحيت ‖ von—s wegen
طوغريسنه، حقنه باقلنجه، راچون(رەزون) جەسى، طوغريسى
استر ايسەك ‖ haben— (يايديغنده وياسويلديكنده) حقلى‌اولمق.
Recht,,... (⁻...) liebend— (صـ) حقانيت ، عدالت
سون ‖ eck— (١ لا) (ريا) مربع ‖ fertigen— (فعـ متعـ)
و sich—fertigen (فعـ مطا) كندوسنك‌حقلى‌قباحتسز‌اولديغى
اثبات‌ايتمك، كوسترمك ‖ حقانيق‌اثبات‌اولمق ‖ كندينى‌قورتارمق،
تبرئهٔ ذمت ايتمك ‖ موافق عدالت اولەرق قبول ايتمك ، حقلو
بولمق ‖ mäßig— (صـ) قانوناً مساعده اولنان، حق‌اوزره ،
شرعى ، نظامى ، نظاماً ‖ schaffen— [recht geschaffen]
(صـ) طوغرى ، مستقيم ، صنعتكارانه ‖ يوليله اولان ، لايق
وروا اولان ‖ ناموسكارانه ، حقلى، حقانيت اوزره ‖ ناموسلى ‖
محكم ، متين ‖ خاص ‖ (حا) تام ، ايوجه ، لايق وجهله ،
استديكندن اعلا ‖ wink(e)lig— (صـ) (ريا) زاويهٔ

قائمەلى ‖ عموداً ‖ مستطيلى ‖ zeitig— (صـ) وقت وحاله
جسبان ، موافق ، تام وقتنده اولان .

Rechte (⁻ ١ مؤ) ㊿ (مرا . recht) .

Rechten (⁻ فعـ لا +) b. ㉑ [Recht] اقامهٔ دعوى
ايتمك ، شكايت ايتمك، مدافعه ايتمك ‖ (مجا) مجادله ، منازعه،
اعتراض، ادعا ايتمك، برشى اوزرينه چكشمك .

Rechts,,... (⁻...) beflissene(r)— (١ م) حقوق
تحصيلنده اولان(طلبه) ‖ erfahren— (صـ) حقوقه ، فقهه
وقوف اولان ‖ bewegung— (١ مؤ) صاغه اولان ، ياپيلان
حركت ‖ anwalt— (١ م) مدعى ‖ دعوى وكيلى، آووقات ‖
fällig— (صـ) : gültig werden— دعوايى قرانەمامق ،
غائب ايتمك ‖ wegen— (صـ) نظاماً مقبول ومعتبر ، مرعى
الحكم ، موثوق ، معتبر ، احتجاجه صالح ‖ wegen— (حا)
(مرا . Recht) .

Reci,,... (⁻...) (مرا ... Rezi) .

Reck (⁻ الا) ㊳ [آشاغى آلمانجه rēk Quer-stange
(جناستيقده) آصق اغاجى، جناستيق تيمورى .

Recke (⁻ ام) ㊷ [قديم آلمانجه Verbannter hereciō
ديو، عفريت ‖ مهيب شى ‖ اژدر ‖ tapferer— مردجسور،
اژدركبى بهادر .

Recken (⁻ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه
recchan ‖ مرا . Rechen] و sich— (فعـ مطا) يايلمق،
بوينه اوزاتمق ‖ die Glieder— كريمك ، اعضاسى‌اوزاتمق ‖
چكمك ، اوزاتمق .

Redakteur (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ م) ㊻ [فر
(Haupt,, : ياخود „Chef) سرمحرر(اكثريا غزتەحقنده).

Redaktion (⁻ ١ مؤ) tss (⁻) ㊾ [لاتينجه] قلمه
آلمه ، محررلك ايتمه ‖ قلمه آلان ، محررلك ايدن ذوات ‖
بونلرك قلم اوطەسى ، ادارهٔ تحريريه ، غزتەنك ادارەاوطەسى.

Rede (⁻ ١ مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه ra'diâ = لاتينجه
ra'tio] كلام ، سوز، لقردى Jemandem in die—fallen
برينك سوزينه قاريشمق، سوزينى، لقرديسى كسمك ‖ نطق ‖
تقرير، افاده، علم‌بلاغت ‖ قونوشمه،كوروشمه ‖ : ياخود) Das
(davon) ist keine— البته، معلوم، كندوكنديله آكلاشيلور،
تكراره، ايضاحەحاجت يوق ‖ ... es kam hernach die—auf
بعده سوز لقردى . . . فلانه ، فلان شيئه انتقال ايتدى ‖
Das ist gar nicht der—werth انسان بونى سويلديكنه
دكمز ، يولقردى، شى سويلنديكنه دكمز ‖ ? wovon ist die—
ندن بحث اولنيور?سوزنەيك اوزرنده؟ نيه دائرقونيشيليور? ‖
eine—halten برنطق ايراد ايتمك، خطابت ايتمك ‖ (غرا)
تكلم ‖ روايت ‖ مظاهرت، (جواب ، مدافعه) Jemandem
stehen— برينه مظاهرت ايتمك، برينى‌مدافعه ايتمك ‖ Jemand
über etwas zur—stellen برينى برشيدن طولايى استجواب
ايتمك ، استنطاق ايتمك ، (آغزينى آرامق) .

Reden (⁻ فعلا+ وفعـ متعـ) b. ㉑ [Rede] سويلمك،
نقل وحكايه ، بحث‌ايتمك ‖ es wird darüber geredet اوندن
بحث‌اولنيور، سويلنيليور ‖ Sie haben gut— اوت سويلسى
قولاى، اوت‌سزه سويليپورمك‌قولاى‌كلييورغاليا — الخ... über
ادبياته (وسائره) يه دائر قونوشمق كوروشمك ، آثار ادبيەدن

بحث ايتمك || (فعه متعه) ذكر ايتمك ، سويلك ، بحث ايتمك ||
vor Gericht— محكمه حضورنده سويلك ، دعوى ، شكايت
ايتمك || نطق سويلك ، ايراد ايتمك || (حال ايله برلكده)
jetzt redet er ganz anders شمدى افادەسى ، لسانتى دكشديردى ،
aus ihm redet die Verzweiflung || طرز افادەسى دكشدى
اميدسزلكى ، اسف وكدرى لساندن بللى ، آغزندن دوكيليور ،
Jemandem in's Gewissen— حالندن كوريليور || برينك
Das ist Alles in حسى ، وجدانتى اويانديرمغه سعى ايتمك
den Wind geredet بونك هيچ برينك اهميتى اولماز ، بوسوزلرك
mit sich—lassen || هپسى هوايه سويلنمش كبيدر || لاقى آكلامق ،
سوز ديكار اولمق ، كندوسيله قونوشلمق ، لقردى ايتمك ممكن
sich heiser— اولمق ، سوز آكلار طاقمندن اولمق ||
سويليه سويليه ، نطق ايراد ايده ايده سسى قيصلمق || — (١ لا)
—ist Silber Schweigen ist Gold || سويله ، سوز سكوت
ديرديردن خيرليدر ، ديرديردن ايسه سكوت ايتمسى خيرليدر
(سويلك كموش ، سكوت آلتوندر) .

Redens-art (‑ ١ مؤ) ㊾ صورت ، طرز افاده ||
Das ist nur so eine— او ، بواويله برصورت افاده وتلفظدن
عبارتدر || lange—en machen ايشى ، لقردى اوزاتمق ،
تطويل ايتمك ، اطناب ايتمك || nur keine—en! اى صاچمەله !
سنى كس ارتق ! اى مناسبتسزلك ايتمه ارتق ! ديلكى طوت !
اى ارتق يتيشور ! .

Rederei (‑ ١ مؤ) ㊾ = Gerede .

Redigi(e)ren (gh ‑ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه]
قلمه آلمق ، تحرير ايتمك .

Redlich (‑ صه) ㉔ [قديم آلمانجه redolîh
rechtschaffen و ehrlich معناً [der Rechenschaft gemäß
كلەلرينه معادلدر : ناموسلى ، عفيف ، عصمتلو ، مستقيم ، طوغرى ،
عرض اهلى ، فكرى وتيتى طوغرى وسليم ، خيرخواهانه اولان ،
يوركى وقلبى تميز ، صدق بتون .

Redner (‑ ١ م) ㊵ a. [reden] ، —in (١ مؤ)
خطيب ، خطابت ايدن قادين ، نطوق ، نطق ايراد ايدن (اركك ،
قادين) .

Red-selig (‑ صه) ㉔ قونوشقان ، لقردى ايتمسى ،
كوروشمسى صون ، لقرديجى ، لقردى جانلى || كوەزه ، چكەسى
دوشوك .

Reduzi(e)ren (‑ فعه متعه) [لاتينجه] و —sich a. ㉑
(فعه مطا) آزالتمق ، ايندريمك || قلب وتحويل ايتمك || تقليل
وتنزيل ايتمك || (مجا) دوشورمك ، دوشمك er sieht sehr
reduzi'rt aus او پك دوشكون كورينيور ، اونك حالى زياده
بردوشكونلك (فقر) كوستريور || (ريا) اختصار ايتمك .

Re-ell (‑ صه) ㉔ [فر] re'al || افعال وحركاتنده
مستقيم وطوغرى اولەرق ناموسكارانه اولان ، حركت ايدن ||
(تجا) معتبر .

Reep (‑ الا) ㊳ [آشاغى آلمانجه = انكليزجه rope]
(بحر) خلاط .

Refektorium (‑ ١ لا) ㊹ [لاتينجه] مناستر
مكتب وامثالنده يمك قغوشى ، طعامخانه .

Referendar (‑ ١ م) ... endär [لاتينجه] كذلك :
Referendarius (‑ ١ م) وسط درجه رتبەسى

بولنان اداره وعدليه مأمورلرينه ويريلان عنوان || (پروسياده
حقوق رتبەلرينك اك اشاغى قدمەسنده بولنان) حقوق مأذونى .

Referenz (‑ ١ مؤ) ㊾ [لاتينجەدن مأخوذ انكليزجه]
(تجا) برتاجر حقنده طلب اولنان معلومات ، تجارته دائر
معلومات ويرن .

Referi(e)ren (‑ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه] معلومات
ويرمك ، اخبار ايتمك ، بيلديرمك .

Reff (‑ ١ لا) ㊳ [قديم آلمانجه .ref] = Raufe ||
حال سمرى ، ارقەلقى || (بحر) يلكن حلقەسى (بغليسه رق
بريلكنى كوچلتمكه ، قيصالتمغه مخصوص ترتيبات) .

Reflekti(e)ren (‑ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه]
(حكمت) خطوط شعاعيه وامثالى حقنده : انعكاس ، انتشار ايتمك ||
(فعلا +) auf etwas— برشى اوزرينه نظردقتى عطف ايتمك ،
كوزينى ديكمك ، كوز قويمق ، قورمق ، آلمغه ، ايدنمكه ، نائل
اولمغه عزم ايتمك ، استمك ، فكرندن كچيرمك || (١ لا) انعكاس ،
عكس ايتمه .

Reflex (‑ ١ م) ㊳ [لاتينجه] (حكم) ضيانك عكس
ايتمسى ، انعكاس ضيا .

Reflexion (‑ (‑) ‑ امؤ) ㊾ [لاتينجه] = Reflekti(e)ren
انعكاس .

Reflexiv (‑ صه) ㉔ [لاتينجه] (غرا) مطاوعت
(فعللرى حقنده) .

Reform (‑ ١ مؤ) ㊾ [فر] تهذيب ، اصلاح ، تنظيم ،
تجديد || اصلاحات ، تنظيمات ، تنسيقات .

Reformi(e)ren (‑ فعه متعه) a. ㉑ [لاتينجه]
اصلاحات ياپمق ، تنسيقات اجرا ايتمك ، تنظيم ايتمك || فسخ
ولغو ايتمك ، تنقيحات اجرا ايتمك .

Refraktor (‑ ١ م) ㊸ [لاتينجه] (هيئة) انكسار
ضيانى موجب اولان ، مكسر ، برنوع دوربين .

Regal (‑ ١ لا) ㊳ [لاتينجه] اسكى وقتلرده (محلول
قالان اوقاف وسائرەنك حاصلاتى بروقت معين ايچون) حكمدارە
عائد اولمق حق وصلاحيت .

Regatta (‑ ١ مؤ) sg. inv. pl. —s [ايتا] قايق
ياريشى .

Rege (‑ صه) ㉔ [regen] متحرك ، اويناق ، فعال ،
چالشقان ، غيور ، چاپوق ، چويك ، آتيك ، اويانيق || der Wunsch
wurde in ihm— آرزو (سى) اونده اوياندى ، آرزو ايتمكه
باشلادى .

Regel (‑ ١ مؤ) ㊿ [لاتينجه re'gula] قاعده ،
اصول نظام || in der— قاعدةً ، اصولاً ، على العاده ،
على الاصول || (اكثريا : n— جمع) حيض ، آى باشى ، عادت
. (Menstruatio'n=) .

Regel„... (‑) —los (صه) قاعده ونظامى اولميان ،
غير منتظم ، اطرادسز ، برنظام واصوله مربوط اولميان ، كيفى ||
—mäßig (صه) منتظم ، منتظماً ، مرتب ، مطرد || اصول
ونظامنه موافق || دواملى ، قصورسز ، اختلافسز || —recht
(صه) قاعدەيه موافق ، اصولنه مطابق ، منتظم ، طوغرى ، قصورسز ||
مرتب ، مقتن ، طوتيلان اصول وقاعدەيه ، قونيلان نظامه مطابق .

Regeln (‑ فعه متعه) و —sich a. ㉑ (فعه مطا)
[Regel] ترتيب وتنظيم ايتمك ، برقاعده واصوله تطبيق ايتمك ،

Region (ـُ ا مؤ - gh) ㊾ [لاتينجه] اقطار، اقليم|| طرف، جهت، محل، حوالى||هوا طبقه‌سندن بيرى||(تشر)ناحيه.

Regisseur (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊻ [فر] (تيا) تياترو اويونلرينى ترتيب ايدن، صرمه قويان واويونجيلره نظارت ايدن مأمور مخصوص .

Register (ـُ - gh ا لا) a. ㊵ [اورته آلمانجه regi'strum اولوب rege'stum دن مأخوذدر] مقاولات وسائر معاملات قيدينه مخصوص عمومى رسمى دفتر، سجل||فهرست|| قاتالوغ، ليسته جدول || (مجا) (عمو) in's alte—gehören اسكيلردن اولمق|| اسكيمك، كهنه‌لشمك، فرسوده‌لشمك|| موده‌سى چكمش اولمق .

Registrator (ـُ - gh ا م) ㊸ [لاتينجه] اوراق مديرى || مقيد ، قيد مأمورى .

Reglement (re-glè-man ا لا) ㊻ [فر] تعليمنامه، نظامنامه || تعليمات || اصول متخذه|| مقاوله نامه .

Regnen (ـُ فع لا+) b. ㉑ (يغمورحقنده) ياغمق، يغمور ياغمق .

Regnerisch (ـُ) ، regnicht ㉔ (ـُ) (ص) [Regen] يغمورلى، يغمورى بول .

Regreß (ـُ ا م) ㉝ [لاتينجه] (عد) دعوى، التجا، استمداد || استيناف .

Regsam (ـُ ص) ㉔ [regen] (مرا . regc) متحرك، اويانيق، فعال، چالشقان، اويناق .

Regulär (ـُ ص) ㉔ [لاتينجه] =regel-mäßig .

Regulator (ـُ ا م) ㊸ [لاتينجه] برشيئى تنظيم وتنسيق ايدن، على الخصوص موقتاً تعيين اولنمش عدليه مأمورى|| (صنع) (برماكنه‌نك حركتنى تنظيم ايدن ترتيبات) ناظم .

Reguli(e)ren (ـُ-فعمتع) a. ㉑ [لاتينجه regula're] (مرا . regeln) تنظيم وترتيب ايتمك، دوزلتمك|| تنظيم وتنسيق ايتمك ، برنظام وقانونه تطبيق ايتمك ، باغلامق .

Reh (ـُ ا لا) ㊳ [قديم آلمانجه rèch] (تا طبيعه) قره‌جه || —weibliches ديشى قره‌جه .

Rehabiliti(e)ren (ـُ فع متع) و —sich a. ㉑ (فع مطا) [يكى لاتينجه] حال قديمنه ارجاع ايتمك|| غائب ايتمش اولديغى نعمت ويا حقوق اعاده ايتمك، يكيدن اعتبارقزانديرمق|| حقوق اوليه وقديمه‌سنه موفق اولمق .

Reibe (ـُ امؤ) ㊸ [reiben] رنده، آغاج ديك، هوان.

Reiben (ـُ فع متع وفع لا+) و —sich (فع مطا) c. ⑳ [قديم آلمانجه ripan] سورتمك ، سورتونمك ، دلك وتماس ايتمك ، سورمك || (مجا) Jemandem etwas unter die Nase— برينك بورننه برشيئى قوقلاتمق، برينه برشيئك طادينى طاتديرمق || اووه‌لمق ، اوفه‌لمق (اوفاقمق) ، ازمك ، رنده‌لمك || sich die Thränen aus den Augen— كوزينك ياشنى اليله سيلمك كوزلرينى اووالمق، اوغوشديرمق|| gerieben (اسم فاعل وصفت) durch=trieben || Reibung (ا مؤ) سورتمه ، اوواله ، اوغوشديرمه ، رنده‌له ، ازمه || بالكز Reibung (ا مؤ) مخالفت، مجادله، اويغونسزلق، كچينه‌مامه، خيركور .

Reich (ـُ ص) [قديم آلمانجه rihhi ||viel-vermögend مرا . لاتينجه re'gere] زنكين مثلا : —(an Früchten)

دوزلتمك || اصول ونظام اولمق وضع ايتمك ، تنظيمات ياپمق ، تنسيق ايتمك .

Regen (ـُ فع متع) و —sich a. ㉑ (فع مطا) [قديم آلمانجه غوت لساننده rigan vom Orte kommen كلمه‌سندن مأخوذ rekdjan] حركت ايتمك ، قيملدامق، يرندن اوينامق || تحريك ايتمك ، يرندن اويناتمق ، قيملداتمق || تحريك ايتمك ، فكرينى اوياندرمق، طلوع ايتديرمك ، ذهنى كشاد ايتمك ، حس ايتديرمك، سنوح ايتمك، صدور ايتمك .

Regen (ـُ ا م) .b ㊵ [قديم آلمانجه غوتجه rigan دن مأخوذ rekan] يغمور ، باران ، مطر || (ضرمثل) aus dem—in die Traufe kommen يغموردن قورتيلوب آقينتى‌يه (دامله‌يه) طوتلمق، يغموردن قورتيلوب طولى‌يه طوتلمق.

Regen „ ... (ـُ ....) —bogen (ا م) قوس قزح ، علائم السما || —deckel (ا م) (ع) (برتفنكك) قپاق اورتوسى|| —mantel (ا م) يغمورلق اكثريا : مشمع || —schirm (ا م) يغموره مخصوص شمسيه || —wasser (ا لا) يغمور صويى || —wetter (ا لا) يغمورلى هوا ، يغمور هواسى || —wurm (ا م) (تا طبيعه) صوغولجان .

Regeneri(e)ren (ـُ-gh- فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] تجديد واحيا ايتمك، يكيدن حيات ويرمك، جانلانديرمق، اوياندرمق.

Regensburg (ـُ ا خا لا) ㊻ (جغر) باويراده كائن راتيسبون (ركنسبورغ) شهرى .

Regent (ـُ - gh ا م) ㊶ [لاتينجه] —in (ا مؤ) حكمدار ، تحت حكمداريده بولنان ، سلطنت سورن || مقام حكمداريده وكالةً بولنان، نائب، نائبهٔ حكومت .

Regentschaft (ـُ -gh ا مؤ) ㊾ [Rege'nt] نيابت ، حكمدار وكالتى، بويله برذاتك صفت وعنوانى ، وكالت سلطنت، زمان ومدت وكالت || هيئت نيابت || امارتاً اداره اولنان حكومت ، بكلك .

Regie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) ㊸ [فر] امانةً اداره اولنان دائره||رسومات اماتى|| انحصار، رژى|| (برتياترونك) فنى وصناعى اداره‌سى ، ديركتورلغى .

Regieren (ـُ -gh- فع متع) a. ㉑ [لاتينجه re'gere] حكومت سورمك ، تحت سلطنت واداره‌سنده بولنديرمق، اداره ايتمك ، حكمران اولمق || سوق ، واداره ايتمك ، تحت نظارت واداره‌سنده بولنديرمق، قوللانمق|| —(Pferd) ein بربارگيرى، قوللانمق ، سوق واداره ايتمك || (فع لا+) برحكومت ويا امارتك رئيسى، حكمدارى، پادشاهى بولنمق، حكمران اولمق .

Regierung (ـُ -gh- ا مؤ) ㊾ [regieren] حكومت، اداره ، سلطنت || حكومت ، دولت .

Regiment (ـُ -gh- الا) ㊳ [لاتينجه regime'ntum] آلاى ، جماعت || haben : ياخود das—führen قوماندا ايتمك ، افنديسى اولمق، امر ايتمك || [فر] (اكثريا برميرالاى طرفندن سوق واداره اولنان قطعهٔ عسكريه) آلاى .

Regiments„ ... (ـُ .... -gh) (ع) —adjuta'nt (ا م) آلاى ياورى|| —kommandeur (ا م) الاى قومانداني، مير آلاى|| —schule (ا مؤ) آلاى مكتبى|| —schuster (ا م) آلاى قوندره‌جيسى|| —unkosten (جمع) بر آلايك متفرقه‌سى|| (مجا) (عمو) auf—unkosten leben وظيفه ، معاش ، آرپه‌لق آلمق .

ميوه‌سى بول، چوق || —machen زنكينلتمك || چوغالتمق ||
der Reiche زنكين، اصحاب ثروتدن اولان || Reich und Arm
زنكين وفقرا .

Reich (ـَ ا لا) [reich] حكومت، دولت، ايمپراطورلق،
برحكمدارك تحت حكومت وادارەسنده بولنان مملكت (واهالى).

Reichen (ـُـَ فعلا +) [قديم آلمانجه rîhhan] اوزامق،
اوزاتمق، واصل اولمق، برمحل معينه دكين امتداد ايتمك، يتشمك،
كيتمك ||—in die Höhe يوقارى يتشمك، چيقمق، واصل اولمق ||
—in die Tiefe آشاغى يه، (درونته) دينه ايرمك، واصل
اولمق، طوقنمق || يايلمق، منتشر اولمق || (قوهٔ بصر، صدا
طوپ وسائره حقنده) يتشمك، وارمق || so weit die
Stimme reicht سسى يتديكى قدر، صدا يتشديكى قدر ||
—an etwas برشيئه بويجه مساوى اولمق، يتشمك || nach
—etwas الى برشيئه اوزاتمق || كفايت ايتمك، يتشمك =
aus-reichen || (فعه متعه) —Jemandem etwas برينه
برشى اوزاتمق، اليله ويرمك || ويرمك، تقديم ايتمك || (مجا)
er reicht ihm das Wasser nicht او اونك الينه صو بيله
دوكه‌مز || برديلنجى يه خطاباً : hier wird Nichts gereicht
هايدى عنايت اوله || (عمو) —Jemandem Eine برينه
بردانه (توقات) اورمق، يرلشديرمك، ايندرمك .

Reichlich (ـُـَ ص) (24) [reich] (كلەسنك مقابلى karg)
مع زيادة، يتشوب آرتان، بول، زنكين، مبذول || واسع،
بيوك || (حا) آووج طوليسى، بول بول .

Reichs„ ... (ــَ...) —anzeiger (ا م) برحكومتك
رسمى غزته‌سى، تقويم وقايع || —kanzler (ا م) باش وكيل،
صدر اعظم || —adler (ا م) (آرمه اوله‌رق) ايمپراطورلق
قرتالى || —apfel (ا م) سلطان الماسى || —heer (ا لا) (ع)
ايمپراطورلق اردوسى (مثلا آلمانياده متفقه قوهٔ عموميه‌سى،
اردوسى) || —land (ا لا) ايمپراطورلغى تشكيل ايدن حكومات
منفرده‌نك هيچ برينك مالى اولميه‌رق بالعكس حكومات مذكوره‌نك
مجتمعاً تشكيل ايتدكلرى مذكور ايمپراطورلغك ملكى اولان
مملكت (آلمانياده الساس ولورن قطعه‌سى كبى) || —rath
(ا م) ايمپراطورلق نامنه تشكل ايدن مجلس، دارشورا، پارلمنتو ||
شوراى دولت || (مأمور) ايمپراطورلق سناتورى || —tag
(ام) ايمپراطورلق ويا قراليت مجلس مبعوثانى، آلمانيا پارلمنتوسى.

Reichthum (ـَ ام وقدعده: الا) (25) [reich] زنكينلك،
ثروت || (ضرمثل) —macht nicht (immer) glücklich ثروت
انسانى (هروقت) مسعود ايده‌مز .

Reif (ـَ ص) (24) [قديم آلمانجه rifi] اولغون، اولمش،
كاله ايرمش || ايوجه بيومش، كاله ايرمش || دليقانلولر حقنده
= mannbar بالغ، بالغه || —eren : ياخود Mann in—en
Jahren عقلى باشنده آدم || (جبان حقنده) اولمش || —werden
اولمق، جراحت ايوجه طوپلانوب دلنمكه يقين اولمق، عوشامق.

Reif (ـَ ام) (38) ياخود (51) [غوت لساننده ra'ip Riemen]
—(Faß„) فوچى چنبرى || —am Eimer قوغه چنبرى ||
(پارمق حلقه‌سى) يوزك || تاج، ديهم، افسر || [قديم آلمانجه
hrifo] قيراغى، جليد، ثلج || (اكثرى ميوه‌لرده وعلى الخصوص
اريك اوزرنده بولنان) دومان .

Reife (ـُـَ ا مؤ) (53) [reif] بلوغه ايرمه، بلوغ (كذا
مجا) || zur—bringen اولديرمق، ايرديرمك .

Reifel (ـُـَ ا مؤ) (53) [انكليزجه] (انكليزجه Rifle
يازيلور ا م (56)) ششخانه‌لى قرابينه، ييولى تفنك .

Reifeln (ـُـَ فعه متعه) a. (21) [Reifel] (صنع) (معما)
= aus-kehlen || (تفنكجيلكده) برتفنكه ييو آچمق .

Reifen (ـُـَ ا م) b. (40) = Reif فوچى چنبرى .

Reifen (ـُـَ فعه لا +) a. (21) [reif] اولمق، كاله ايرمك،
مكمل اولمق || ادراكه وارمق || بلوغه ايرمك، عاقل بالغ اولمق،
اركك اولمق || (فعه متعه) كاله ايرديرمك، اولديرمق (كذا مجا) ||
[Reif قراغى] (فعلا +) es reift قراغى طوتيور، دوشيور ||
(فعه متعه) [Reif چنبر] فوچيلره چنبر كچيرمك .

Reifig (ـُـ ص) (24) [Reif چنبر] حلقوى، چنبروارى.

Reiflich (ـُـَ ص) (24) [reif] اولمش، كاله ايرمش، پيشكين ||
عاقل، عقلى باشنده || عاقلانه، پيشكينجه‌سنه، وقوفلى اوله‌رق.

Reigen، شعرده : Reihen (ـُـَ ا م) b. (40) [وسطى
آلمانجه rei(g)e ا م] معيت آلايى، موكب || den—eröffnen
آلايك باشنده بولنمق || (مجا) ايشه اويونه، بدأ ايتمك، كشاد
ايتمك، ابتدا ايتمك || حلقه شكلنده اوله‌رق ايديلان رقص،
دانس || مناوبه ايله اوقونان شرقى || (شرقيده) نقرات .

Reihe (ـُـَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه riga Li'ni-e
صره، مرتب ومنتظم اوله‌رق برخط اوزرنده يكديكرينى تعقيب
ايدن اشخاص ويا اشيا ديزيسى، صف، قطار || —lange
اوزون ديزى || (ريا) سلسله || صره، نوبت || die—ist an mir
صره، نوبت بنده كذلك : ich bin an der— || Sie werden
auch an die—kommen صره، نوبت سزه‌ده كلور، نوبته،
صره يه سزده داخل اولورسكز || رتبه، درجه، صره .

Reihen (ـُـ ا م) b. (40) شعرده = Reigen .

Reihen (ـُـَ فعه متعه) a. (21)، sich— (فعه مطا)
[Reihe] صره‌يه قومق، ديزمك || درجه، رتبه صره‌سيله ترتيب
ايتمك، اولنمق ||—an einander : ياخود (Perlen) auf eine Schnur
ايپلكه اينجو ديزمك || (فعه متعه) (صنع) چاتمق، اكرتى ديكمك،
بربرينه طوتديرمق .

Reihen„ ... (ـُـَ...) —marsch (ا م) (ع) يانيله
يورويش، ايكى (...) صره ايله مرتب ايكن صاغ وياصوله
دونه‌رك يان يورييشه كچوب بوصورتله يورييش || —folge
(ا مؤ) صره، سلسله، يكديكرينى تعقيب ايتمك اوزره ياپيلان
ترتيبات، نظام، ترتيب، دوزن || —weise (حا) رتبه رتبه،
درجه درجه || يانيله، يان يورييشيله || صره ايله .

Reiher (ـُـَ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه hreigir]
(تا طبيعه) بالقجيل قوشى .

Reim (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه rîm Zahl]
سجع، قافيه .

Reim„ ... (ـَ...) —chro'nik (امؤ) منظوماً يازيلان
وقايع تاريخيه || —wörterbuch (ا لا) قافيه ديكسيونرى،
لغاتى || —schmied (ا م) (عمو) قافيه مراقلوسى، عادى شاعر.

Reimbar (ـَـ ص) (24) [Reim] —sein قافيه طوتمق،
مقفا اولمغه صالح اولمق .

Reimen (ـُـَ فعه لا +) و —sich a. (21) (فعه مطا)
و (فعه متعه) مقفا اولمق، قافيه‌يه اويغون كلمك || قافيه ياپمق،
شعر سويلمك || شعر سويلمك، قافيه‌لى سوز سويلمك || اويمق، توازن
وتوافق ايتمك، امتزاج ايتمك || هم‌مشرب اولمق || اوزلاشديرمق .

Reimer (ـــ ا م) .a ⑳ مسجع ومقفا سوزسویلیان ، قافیه وسجع یاپان ، قافیه‌لی سوزسویلکی سون‖ عادی وقبا شعرسویلیان ‖ اویدیران ، توازن وتوافق ایتدیرن .

Rein (ــ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه hreini] صاف، پاك، تمیز، طاهر ‖ قصور وگناهدنبری(کذا مجا) —er Ertrag‖ حاصلات صافیه ‖ es Wasser —تمیز ، براق ، طورو صو ‖ —er Wein قاریشدیرلمامش، حیله‌سز شراب‖Jemandem —en Wein einschenken برینه بر ایشك نصل اولدیغنی ریا وغرضدن بری‌اولراق‌اوزره سویلمك‖ein—es Gewissen haben پاك بروجدانه مالك اولمق‖ کیر وپاددن بری، تمیز ‖ لکه‌سز‖ sich das Gesicht—waschen یوزنی (یقایه‌رق) تمیزلمك . یوزنی یقامق ، پاکلك ‖ خالص ، صاف ، جید ‖ تماميله ، طوغریدن طوغری یه ، بلا تردد ، بتمامها —abschlagen طوغریدن طوغری یه ، آچیقدن آچیغه ، بلا تردد رد ایتمك ، هیچ باقامیوب رد ایتمك ‖ جمله‌سی‌سیلوب سوپورمك ، تمیزلمك، هیچ برشی براقامق Alles — auf-essen سیلوب سوپوروب یوتمق، هیچ برشیئی (کیرو) براقامق ‖ کاملاً ، بتمامها ‖ der —Reine پاك کمسه‖ etwas in's Reine schreiben برشیئی تمیزه چکمك ‖ mit Jemandem in's—e kommen بریله اویوشمق ، اوزلاشمق ، تألیف بین ایتمك ، اکلاشمق .

Reineke (ـــ ا خام) ㊻ تیلکینك مصالده اولان‌اسمی‖ قورناز تلکی .

Reinheit (ــ ا مؤ) ㊾ (.sans pl) [rein] تمیزلك، پاکلك ، طهارت ، نظافت ‖ صافلق ، خالصلك ، حیله‌سزلك ‖ براقلق ‖ عفت ، عصمت .

Reinigen (ـــ فع متع) و —sich (فع مطا) .a ㉑ [rein] تمیزلمك ، تطهیر ایتمك ‖ تمیزلنمك ، تطهیر اولنمق ‖ کندینی تمیزلمك‖خالص وپاك قیلمق، پاکلك ‖ سیلوب‌سوپورمك، یقامق‖ یقانمق‖—einem (Kinde) das Gesicht برچوجغك یوزنی سیلمك ، تمیزلمك ، یقامق‖ (کیمیا) تصفیه ایتمك .

Reinlich (ــ ص) ㉔ تمیز ، پاك ‖ (اوصـق باشی) تمیز پاك .

Reinlichkeit (ـــ ا مؤ) ㊾ (.sans pl) [reinlich] تمیزلك ، پاکلك ، طهارت ، نظافت‖(ضرمثل) halbe 's ist— Leben تمیزلك ، طهارت حیاتك یاریسی دیمکدر .

Reis (ــ ا م) ㉖ [ایتالیانجه riso اولوب بوده سانسقری لسانجه vrîhi دن مأخوذ: روجه o'riza در] (نبا) پرنج ‖ [قدیم آلمانجه hrisan دن مأخوذ bris (الا) سورکی، آتمه، بیومه،کلیشمه‖ leicht bewegt werden (کسلمش ویا قیرلمش اولوب صورمختلفه‌ده استعمال اولنه‌جق اولان) چالی چرپی ، کوچك دال پارچه‌سی ‖ dünne Reiser (zur Feuerung) آتش یاقمغه ، اوجاغی آتشلکه مخصوص چالی، چرپی .

Reise (ــ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه reisa Auf-bruch] سیاحت ‖ یوله چیقمه، برمحله کیتمه، کیدیش‖ دور(خصوصیله تفتیش‌مقصدیله یاپیلان)‖کزمکه‌چیقمه‖ ?wogeht die—hin نره‌یه ? نه طرفه ? نره‌یه بویله ? ‖ sich auf die—machen یوله چیقمق ، یوله قویولمق .

Reise„... (ـ:...) —bedarf (ا م) یولجیلغه، سیاحته لازم مواد ، اثنای راهده برابرجه الخسی لازم بولنان اشیا ‖ —buch (ا لا) سیاحت رهبری (کتاب) ، سیاحتنامه ‖ —gesellschaft (امؤ) یول، سیاحت جمعیتی، یولجیلر‖ یول، سیاحت ارقداشی‖ koffer— (ام) یول‌صندیغی، ال‌چانطه‌سی‖ —marschall (ا م) یولده، سیاحتده قلاغوزلق‌ایدن، مالزمه وسائره تدارکیله موظف بولنانکمسه ، قوناقجی‖ sack— یول طوربه‌سی، چانطه‌سی، داغارجق‖tasche— (امؤ) = sack—‖ مشیندن معمول وبوبته آصیلور یول پاره چانطه‌سی .

Reisen (ـــ فع لا) ‖ — حرکات وفعالیت مرادْاولندقده بعضاً دنی‌فعلا+) .c ㉑ سیاحت ایتمك ، کچمك ، طولاشمق‖ بر یره سیاحت ایتمك، کیتمك، برمحله سفر ایتمك‖ حرکت ایتمك، کیتمك ‖ wir—morgen یارین حرکت ایدیورز کیدیـیورز ‖ einen Weg— یوله چیقیورز، سیاحته کیدیـیورز ، —eines Weges بریولی، هیئی یولی‌طوتمق، بر یولدن کیتمك، یولی بر اولمق ‖ —sich arm کزه‌کزه ، سیاحت ایده ایده پاره‌سنی توکتمك .

Reisende(r) (ـــ ام) [reisen] Reisende (ا مؤ) سیاح ، یولجی ، کچیجی .

Reisig (ـــ ا لا) (ا م) [Reis] =Reis-holz ، کذا آغاج بودانتیسی، چالی چیرپی‖ توبتله کسیلان اورمان .

Reiß „... (ـ:...) brett— (ا لا) رسم تختـه‌سی ، ماصه‌سی ‖ aus— (ا م (ا لا) (عمو) aus nehmen— طبانی‌قالدیرمق، قاچمق‖ kohle— (ا مؤ) کورقلمی، ایکیکوری قلمی ‖ schiene— (ا مؤ) (صنع) رسم جدولی ‖ zahn— (ا م) (تشر) حیوانات ذات الثدیه‌نك ازی دیشلری، اسنان محرقه ، اسنان‌نابیه‖ zirkel— (ا م) اوچلری اویناق پرکار.

Reißen (ـــ فع متع) .n ⑳ و —sich (فع مطا) [قدیم آلمانجه rizan] شدتله چکمك، چکوب آلمق، قوپارمق، ییرتمق‖ —Jemand, etwas zu Boden; zur Erde برینی، برشیئی یره سرمك ، چارپمق‖ —sich an einer Nadel الی ایکنه ایله ییرتمق ‖ —ein Loch دلك ، بردلیك یاپمق ‖ sich Löcher in die Strümpfe— چورابنی‌دلیك دلیك ایتمك ‖ عینی آلمق ، چیقـارمق رسمی چیقـادمق ‖ Zotten— جلوه‌چکمك، قیرتمق، ادالر یاپمق‖ Grimassen— پوت قیرمق ، موقعه مخالف سوز سویلمك ، صرف ایتمك ‖ Federn— توك یولمق، قوپارمق‖ Jemand— (علی‌الخصوص عسکرلکده) تکدیر ایتمك ، شدتله توبیخ ایتمك ‖ (فع لا—) قیرمق ، قیرلمق ، قوپارمق، قوپمق، یارمق، یارلمق ، پاطلاتمق ، پاطلامق ، ییرتمق ، ییرتلمق ‖ (فع یکشخ) es reißt mir in allen Gliedern هرطرفم آغریور ، قوپیور ، قیریلیـور (صانجی، آغری، روماتیزما وامثالی‌حقنده) ‖ —sich (فع مطا) —sich um etwas برشی‌ایچون ییرتلمق، پاره‌لنمق، اوغراشمق‖ d— (صفت واسم مفعول) حیوانات‌حقنده ییرتیجی، خونخوار die reißenden Thiere حیوانات وحشیه، یرتیجی حیوانات، دیکرحیواناتی آولیه‌رق پاره‌لیوب یبان حیوانات، یبانی‌جنوار‖ (علم‌امراض) de Schmerzen— اوجاع شدیده، قوپاریجی، قیوریجی آغری ، صانجی ‖ کال شدت وتهالك ایله ایلرولیان قوشان ، پاره‌لنورجه‌سنه آتیلان، قوشان، غایت سریع‖(تجا) (die Waare) geht reißend ویاخود : der Weise ab— مال پك زیاده سوریلیور ، رواجی ، سورومی فوق العاده .

Reißer (ـ́ ا م) a. ⑳ غاصب ، تجاوزكار ، مسلط ‖ (اشيا حقنده) (تيا) اهاليى، سيرجيلرى جلب وجذب ايدن.

Reit„ ... (ـ́ ...) —institu't (ا لا) فروسيت مكتبى‖ —sattel (ا م) بنك اكرى ‖ —anzug (ا م) حيوانه بينيله‌جك زمانه مخصوص البسه ‖ —decke (ا مؤ) بنك باركيرى غاشيه‌سى‖ —hose (ا مؤ) باركيره بينيله‌جك زمان كييلان واكثريا كودرى قابلى ويابوندن معمول پانتالون، فروسيت پانتالونى‖ —schule (ا مؤ) فروسيت، بينيجيلك مكتبى‖ (ع) سوارى تطبيقات مكتبى ‖ (برحيوانك يورويشلرى اتواعى اوكره‌دن) درس‖ —stiefel (ا م) چيزمه ‖ —weg (ا م) اكثر بيوك جاده‌لرده اطرافى آغاج ايله محدود وطوپراغى يموشاق اولوب يالكز آتلولرك كچمسنه مخصوص يول، باركير يولى .

Reitbar (ـ́ ـ ص) ㉔ [reiten] (حيوان حقنده) بنيله بيلوردرجه‌ده اولان باركير، حيوان‖(يول حقنده) باركيرله، بنك حيوانيله كچيله بيلور يول .

Reitel (ـ́ ا م) a. ⑳ [انقلو ساقسونجه vridan] drehen = Pack-stock .

Reiteln (ـ́ فعـ متعـ) a. ㉑ [Reitel] (صنع) كندلك، بوقاغلمق‖ صيق صيق يه باغلامق .

Reiten (ـ́ فعـ لا +) n. ⑳ [قديم آلمانجه ritan ‖ sitzend fahren] (اكر فعاليت وايش مراد اولنورسه (فعلا +) واكر يالكز حركت تبديل موقع مراد ايديلورسه اولوقت (فعلا —) اولور) باركير ايله كيتمك، بر يولى مسافه‌يى باركير ايله قطع ايتمك، حيوانه بنمك‖ —Schritt (باركيرى عادتا خطوه‌سيله يوروتمك) عادتا بنمك ، كيتمك ‖ —Trab سرعتلى ، طيريس بنمك ، يورومك، كيتمك ، يوروتمك‖ صرته بنمك، آرقه‌يه بنمك‖ (فعـ متعـ) ein Pferd— بر باركيره بنمك، بنك اوله‌رق قوللانمق‖ —(ein Pferd) in's Freie بر باركيرى قيره ، آچيق يرلره چيقارمق ، كزديرمك ‖ ein Pferd in die Schwemme— بر باركيرى صويه چيقارمق‖ Jemand über den Haufen— بريني اوزرينه باركيرله يوريه‌رك يره دويرمك ، سرمك‖ sich حيوانده قيچى ياره اولمق ، wund—, sich einen Wolf— حيواندن اورلمق‖ (عمو) (مجا) Jemand in die Tinte— بريني تلاشه صيقينتى يه دوچار ايتمك ، شاشيرتمق ، مشكلاته اوغراتمق ، اضطرابه دوشورمك ‖ : ياخود der Alp (Mahr اوكا آغيرلق، كابوس باصدى، كلدى. Nacht-mahr)reitet ihn

Reiter (ـ́ ا م) a. ⑳ [reiten] ، in— ⑳ (ا مؤ) آته بينان (اركك ، قادين) ، سوارى، آتلو ‖ (ع) آتلوعسكر ، سوارى (نفرى) ‖ ايكى قازيغى يكديكرينه ربط ايدن كيريش، چاپراز، قوشاق، پرواز ، تراورس‖ Dach-reiter ‖ (ع) استحكامده Kavali'er = (صنع)‖ [قديم آلمانجه ritera (ا مؤ) كذلك (ا م) قبا سوزكچ، الك .

Reiterei (ـ́ ـ ا مؤ) ㊾ [Reiter] (ع) سوارى (عسكرى) ‖ اصول ، فن فروسيت .

Reiterschaft (ـ́ ـ ا مؤ) ㊾ [Reiter] (بالجمله ، بتون ، عموم) سواريلر ، سوارى .

Reiz (ـ́ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه reizan ‖ reissen] كلمه‌سيله مترادف) اطوار واوصاف محركه ‖ تحريك ، غيجقلمه ، انتباه ، تيقظ ، قيزديرمه ‖ angenehmer— جاذبهٔ شهوانى، شهوتى اوياندير جلوه ، ناز ، ادا ، جلب ، جذب ، جاذبه ، لذت ، حظوظات ، حسن ، لطافت ، دلبرلك ، شيوه ؛ مفتون ايديجى ، قانديريجى ، سحار ، باشدن چيقاريجى ، دلكشلك .

Reizen (ـ́ فعـ متعـ وفعـ لا +) c. ㉑ [مرا . Reiz] Jemand zu etwas— بريني برشيئه تحريك وتشويق ايتمك، سوق ايتمك ‖ —zu etwas برشيئه دعوت ايتمك ‖ تحريك ايتمك ، اوياندرمق ، ايقاظ ايتمك ، دورتيشديرمك ، قانديرمق‖ غيجقلامق ‖ —(Durst) den صوصاتمق ، صوسزلغى موجب اولمق ، صو ايچيرمك ، حرارت وعطشى موجب اولمق ‖ جلب وجذب ايتمك ، مفتون وحيران ايتمك ؛ عقلنى آلمق ، بتيرمك ، ياقمق ‖ قيزديرمق ، حيرصلانديرمق ، ايچنى غيجقلامق ، شهوتى تحريك ايتمك ، منبه اولمق .

Rekapituli(e)ren (ـ́ ـ ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] تكرار ايتمك ، باشدن سورمك‖ خلاصه واجمال ايتمك .

Reklame (ـ́ ـ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] غزته ايله ياپيلان اعلان (اكثريا اصناف وامثالى طرفندن) ‖ غزته ايله نشر اولنان مدحيه ‖ طلب ، استدعا .

Reklami(e)ren (ـ́ ـ ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) a. ㉑ اعلان ايتمك‖طلب واستدعا ايتمك، ادعا ايتمك، مصرانه‌استمك‖پروتستو ايتمك ، طاپيامق، اقامهٔ حجت ايتمك .

Rekognoszi(e)ren (ـ́ ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] على الخصوص(ع، بحر) استكشاف ايتمك ،كشف وتحرى ايتمك .

Rekommandi(e)ren (ـ́ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [فرانسزجه ، لاتينجه] توصيه واخطار ايتمك‖ سپارش ايتمك، اصمارلمق‖ توصيه والتماس ايتمك ‖ مرا . ein-geschrieben

Rekonvaleszenz (ـ́ ـ v ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] بئر ، افاقت ، خسته‌لقدن يكى قالقمه ،كسب عافيت ، نقاهت.

Rekreditiv (f ـ́ ـ ـ الا) ㊳ [لاتينجه] سفرايه ويريلان اعتماد نامه .

Rekrut (ـ́ ـ ا م) ㊶ [فرانسزجه recrue] (ع) قرعه نفرى، عسكرى (كذا مجازى(عمو)) چيراق، شاكرد، يماق، ملازم، بر يره يكى كلان، يكى قيد اولنان‖ همجك .

Rekruti(e)ren (ـ́ ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ [Rekrut] (ع) قرعه طوپلامق، قرعه چكديرمك ‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) ‖ —(Regiment ein بر آلايك نقصانتى قرعه نفرلرى ويره‌رك اتمام ايتمك ‖ —sich قرعه آله‌رق آچيغنى قپاتمق ، قرعه آلمق .

Rektifizi(e)ren (ـ́ ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [لاتينجه] طوغريلتمق ، تصحيح وتقويم ايتمك = berichtigen ‖ (ريا) برمنحنى يى خط مستقيمه تحويل ايتمك eine Kurve ‖ (كيميا) تقطير (ايله تطهير ايدوب خالص) ايتمك .

Rektion (ـ́) (ـ) tss ـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (غرا) مفعول تعيين ايتمكلك ، متمم بولنمق .

Rektor (ـ́ ا م) ㊸ [لاتينجه] برمكتبك ناظر ويامديرى، رئيسى (كذلك انكليز راهبى) .

Rekuri(e)ren (ـ́ ـ ـ فعـ لا +) a. ㉑ [لاتينجه] auf Jemand— برينه مراجعت والتجا ايتمك .

Rekurs (ـ́ ا م) ㉖ sg. ㊱ pl. [لاتينجه] (عد) = Regreß ‖ استيناف ، استيناف دعوى .

Relation (ـ́) (ـ) tss — ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] = Beziehung = ‖ Bericht .

Relativ (ا ـَ-- ص) ㉔ [لاتينجه] (absolut ك مقابلى) نسبى، مقيد‖ (غرا) Fürwort es — ضميرنسبى، اسم موصول.

Relegi(e)ren (ـُـ-فعمتع) ㉑ a. einen Studenten, Schüler — برطلبه‌يى دار الفنوندن كيرويه رد واعاده ايتمك، برطلبه‌يى برمحل تدريسدن طرد ايتمك.

Religion (ـَ--gh--ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] دين، مذهب‖ ديانت، تقوى.

Religions„ .... —angelegenheit (...-- gh) (ا مؤ) امورمذهبيه، خصوصات دينيه.

Religios ، **religiös** ايكيسيده : (ـَ -- gh ص) ㉔ [لاتينجه] دينى، تقوايه متعلق ومنسوب، ديانتكارانه‖ متدين ديندار، متقى، اهل تقويدن اولان، مؤمن.

Reliqui-e (ـُـَ- ا مؤ) ㊸ [لاتينجـه] برعزيزك وفاتندن صكره يادكار مقامنده صاقلانيلان اشياى مخصوصه‌سى ويا كميكلرى، بقيهٔ شريف، قديد‖ جنازه.

Remis (فرانسزجـه تلفظ اولنور ص) [فر] das Spiel ist— اويون (دها) بتدى، دها نه طرفك قزانديغى بللى دكل.

Remitti(e)ren (ـُـُـَ- فع متع) ㉑ a. [لاتينجه] (تجا) (اشياى تجاريه‌يى) كيرو كوندرمك، اعاده ايتمك‖ برپاره‌يى، بورجى نقد ويا كاغد اولەرق پوليچـه صورتيله كوندرمك، تأديه ايتمك.

Remonstri(e)ren (ـُـَـ- فع لا+) ㉑ a. [لاتينجه] تعذير ايتمك، برينك قباحتنى يوزينه اورمق.

Remonte (ـُـُـ ا مؤ) ㊸ [فر] (ع) سـوارينك باركيرجه اولان آچيغى يكى حيوانات مبايعه‌سى ايله قپاتمق‖ بومقصد ايچون آلنان يكى حيوانات، هنوز تربيـه ايدلمامش سوارى عجمى حيواناتى، رمونت.

Remonti(e)ren (ـُـُـَ فع متع وفع لا+) ㉑ a. (صنع وع، نبا) يكيدن تجهيز ايتمك، تعمير ايتمك، يكيلك‖ (ein Regiment)— برآلايك حيوانلرينى دكشديرمك، برآلايه يكى حيوان ويرمك، آلمق‖ نباتات حقنده: يكيدن سورمك، تكرار چيچك آچمق.

Remobi(e)ren (ـُـَ v -- فع متع) ㉑ a. [لاتينجه] آيرمق، آچمق، قاغيرمق‖ Jemand vom Amte— برينى مأموريتندن تبعيد ايتمك (= absetzen).

Rempeln (ـُـ فع متع) ㉑ a. (عو) Jemand— بريى جيرپالامق، حورلامق، برينه حقارت ايتمك، دوومك.

Rem(p)ter (ـُـ ا م) ㊵ a. [Refekto'rium دن محرف] مناستر وحصارلرده يمك قفوشى، طعامخانه.

Remuneri(e)ren (ـُـَـُـ-- فع متع) ㉑ a. [لاتينجه] اجر ومكافات ويرمك.

Ren „ ... (...ـَ و...) —thier (ا لا) (تا طبيه) [ايسلاندەجه hreinsdyr] رن دينيلان شمال كييك جنسى‖ —thier=Lappen (شمال اقواممندن) رن لاپلرى‖ —thier= Flechte (ا مؤ) (نبا) شيب، حزاز.

Rendant (ـَ ا م) ㊶ [لاتينجه] خزينه‌دار، قاصه دار، وزنه‌دار، صنديق امينى.

Renegat (ـُـَ- ا م) ㊶ [يكى لاتينجه] خرستيانلغى ترك ايله ديكر بردين (وخصوصيله دين اسلامى) قبول ايدنلره تعبير اولنور‖ دونمه.

Renett=Apfel (ـَـ- ام) ㊴ a. Renette (ـَ- امؤ) [فر] فرنك الماسى.

Renn „ ... (...ـَ) —anzug (ا م) قوشو، ياريش البسه‌سى‖ —bahn (ا مؤ) قوشوميدانى‖ —pferd (ا لا) قوشو، ياريش باركيرى‖ —platz (ا م) = —bahn‖ —schiff (ا لا) (بحر) = ياخت، ياريش كميسى‖ قوروت‖ —schlitten (ا م) خفيف، قوشوقيزاغى‖ —spiel (ا لا) —spindel (ا مؤ) (صنع) Kar(o)ussell, Turnier = —stall (ام) قوشوحيوانلرينه مخصوص آخور‖ Drill=bohrer = —thier (ا لا) (تا طبيه) = Ren=thier.

Renne (ـَ ا مؤ) ㊸ = Rinne.

Rennen (ـَ فع لا—) ㉒ a. (ماضيسى rannte‖ اسم مفعول gerannt ونادراً gerennt‖ صورت انشائيه ماضيسى rennete ونادراً rönne, ränne) (سرعتله، شدتله) قوشمق، سكرتمك‖ ايلرو فيرلامق، آتلمق‖ an einander— بربرينه چارپشمق‖ mit dem Kopf gegen die Wand— (قوشوب) قفاسنى، باشـنى ديواره چارپمق‖ (فع مطا) sich außer Athem— تفسى طوتولنجيه قدر قوشمق، قوشه قوشه نفسى كسلمك‖ Jemand zu Boden— قوشاركن، قوشوب برينـه چارپه‌رق يره دويرمك‖ Jemandem den Degen durch den Leib— قلجى برينك قارننه داخ ايتمك، وجودينه صاپلامق، صاپليوب آرقه‌سندن چيقارمق‖ (فع متع) (صنع) معدنجيلكده: (das Eisen)— تيمورى اريتمك، اذابه ايتمك.

Renner (ـَ ا م) ㊵ a. [rennen] قوشوجى، ياريشجى كسه، قوشان آدم‖ ياريش، قوشو باركيرى، حيوانى.

Renommage (ـُـَ-j- ا مؤ) ㊸ [renommi'(e)ren] —(blasse) فارفاره‌لق، بوشنه اوكونمه، كندينى بكنمه، كنديسنى مدح ايتمه.

Renommé (ـُـَ- ا مؤ) ㊻ [فر] شـهرت، آكله، نام، صيت.

Renommi(e)ren (ـُـَ- فعلا+) ㉑ a. [فرانسزجه renommer] كلغان بكنجه: آتمق، —mit etwas برشيئله تفاخر ايتمك، اوكونمك، كنديني مدح ايتمك، آتوب طوتمق.

Renommist (ـُـَ- ا م) ㊶ [renommi(e)ren] آتوب طوتان، قبا طايى.

Renovi(e)ren (ـُـَ v -- فع متع) ㉑ a. [لاتينجه] يكيلك، تجديد ايتمك‖ تازەلك (مرا. erneuern).

Rente (ـَ ا مؤ) ㊸ [فر] ايراد، واردات، كلور، محصول‖ فائض‖ تخصيصات، عوائد‖ اسهام‖ تقسيط.

Ren-thier (ـَ وـَ الا) ㊳ (تاطبيه) (مرا. Ren „ ...).

Renti(e)ren (ـُـَ فعلا+) و— sich ㉑ a. (فع مطا) بدلى ويرمك، مصرفنى چيقارمق، قورتارمق، كتيرمك‖ دكمك.

Reorganisi(e)ren (ـُـُـَ- فع متع) ㉑ a. [لاتينجه] يكيدن تشكيل وتجهيز ايتمك، مجدداً تنظيم وتنسيق.

Reparatur (ـُـَ-- ا مؤ) ㊾ [لاتينجـه] = Aus=besserung.

Repari(e)ren (ـُـَ- فع متع) ㉑ a. [لاتينجه] = aus=bessern.

Repertoir(e) (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر]

Repertorium (⏑ (⏑) ـ⏑ـ ا لا) (44) [لاتينجه] فهرسق|| جريده ، دفتر ، قيد || مجموعه .

Repetent (⏑ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] (مكتبلرده) مذاكره‌جى.

Repeti(e)ren (⏑ـ⏑ـ فعه متعه وفعه لا+) a. (21) تكرار ايتمك || اوقومق ، سويلك ، تقرير ايتمك || مذاكره ايتمك .

Repetitorium (⏑ (⏑) ـ⏑ـ ـ ا لا) (44) [لاتينجـه] درس مذاكره‌سى || فن مباحثه‌سى .

Replik (ـ ا مؤ) [فر] (عد) رد جواب ، مدافعه على المدافعه .

Replizi(e)ren (⏑ـ ـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجـه] جواب ويرمك ، مدافعه ايتمك ، ردجواب ايتمك ، جوابه جواب ويرمك || قارشولق اولەرق سويلك ، جواب ويرمك .

Reponi(e)ren (⏑ـ ـ ـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه] برطرفه قومق، براقمق|| يرينه قويمق، بتكرار يرينه ترك ايتمك||(جرا) دوزلتمك، برقيرينى ، برچيقيغى يرينـه قويمق ، يرلشديرمك ، تكرار اوطورتمق .

Repositorium (⏑(⏑) ⏑ـ ـ ا لا) (43) [لاتينجه] كتاب قومغه مخصوص راف، كتبخانه .

Repp-hahn (⏑ـ ا م) (31) [مرا . Repp-huhn] (تا طبيعه) اركك ككليك .

Repp-huhn (⏑ـ الا) (25) [قديم آلمانجه rëpahuon، die Rebe liebendes Huhn] (تا طبيعه) ككليك .

Repräsentant (⏑ـ ـ ا م) (51) [لاتينجـه] وكيل ، مرخص، مبعوث(كذلك عدليه‌ده دخى مستعملدر)|| ايلچى، سفير.

Repressali-e (⏑(⏑) ⏑ـ ا مؤ) (53) [يكى لاتينجه ، فر] برفنالغه قارشو وانتقام مقصديله ياپيلان فنالق ؛ (معاملهٔ متقابلهٔ انتقاميه) انتقام .

Reproduzi(e)ren (⏑ـ ـ ـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه] يكيـدن ميدانه قومق ، تكرار عرض وابراز ويا نشر ايتمك || يكيدن حاصل ايتمك ، بتكرار ويرمك .

Reptil (⏑ـ ا لا) (38) [لاتينجه] (تاطبيعه) سورونه‌رك يوريان حيوانات، حيوانات زاحفه .

Repuls (⏑ـ ا م) مفردى (26) ، جمى (36) [لاتينجه] رد وانكار || (عد) بر بورجك انكارى .

Reputi(e)rlich (⏑ـ ـ ـ ص) (24) [لاتينجه] ناموسلى ، حيثيتلى ، شرفلى .

Requi-em (⏑ـ ـ ا لا) (56) [لاتينجه] اولولرك روحيچون اوقونان دعا وبوكا مخصوص موسيقى هواسى .

Requiri(e)ren (⏑ـ ـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجـه] على الخصوص(ع) جمع ذخائر وملازمهٔ عسكريه ايتمك .

Requisit (ـ ـ ا لا) (38) وياخود a. (42) [لاتينجـه] على الخصوص (تيا) تياترونك اشياى اصليه‌سندن اولميان موقق اشيا وملازمه .

Requisition (ـ(⏑) tss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (ع) ذخيره وملازمهٔ عسكريه‌يى اهاليدن جمع واحضار ايتمه|| تكليفات حربيه ، كذا عسكر طوپلامه ، دوشيرمه .

Reseda (⏑ـ ـ ا مؤ) (دكشماز) [لاتينجه] (53) **Resede** (⏑ـ ـ ا مؤ) (53) (نبا) فاغيه دينلان چيچك ، محبت چيچكى، خزام ، رزدا .

Reserve (⏑ـ⏑v ا مؤ) (53) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] احتياط ، براى احتياط صاقلانيلان، ال التنده بولنديريلانشى.

Reservi(e)ren (⏑ ـ v ⏑ـ ـ فعه متعه) a. (21) احتياطاً صاقلمق ، آيروب قومق ، الده بولنديرمق .

Reservist (⏑ v ⏑ـ ا م) (51) [لاتينجه] مدت نظاميه‌دن اوچ‌سنه‌يى اكمال ايتمش وصنف احتياطيه‌يه كچمش اولان عسكر، احتياط (نفرى) .

Resezi(e)ren (⏑ـ tss ــ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه] (جرا) كسمك ، نشتر ايتمك ، يارمق .

Resident (⏑ـ ـ ام) (51) [لاتينجه] مصلحتكذار، مقيم ايلچى.

Residenz (⏑ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] اقامت|| اقامتكاه ، مقر ، مركز ، پاى تخت .

Residium (⏑ـ⏑ـ ا لا) (58) [لاتينجه] (كيميا) تورتى ، پوصه ، رسوب .

Resigni(e)ren (⏑ـ⏑ـ فعه لا +) a. (21) [لاتينجـه] auf etwas— برشـيدن فراغت ايتمك ، آخره ترك ايتمك || (فعه مطا) sich in etwas— برشيئه راضى اولمق، تابع اولمق، توكل ايتمك .

Reskript (⏑ـ ا لا) (38) [لاتينجـه] اسكى روما ايمپراطورلرينك ناظر ووالىلر طرفندن واقع اولان استيذانه جواباً ويردكلرى اراده || پاپانك امورمذهبيه‌ده واقع استفتاره ويرديكى جواب .

Resolut (ـ ـ ـ صه) (24) مقرر ، مصمم|| قرارندن دونمز، ثباتلى ، عزم قوى صاحبى || جسور .

Resolvi(e)ren (⏑ـ v ⏑ـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجـه] حل وفصل ايتمك ، قرار ويرمك ، نتيجه‌لنديرمك ، دوشونديكى بولمق ، تصميم ايتمك .

Resonanz (⏑ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] (موسيقى) سسك اوزانوب دوام وعكس ايتمسى ، طنين .

Respekt (⏑ـ ا م) (38) [لاتينجه] احـترام ، تعظيم ، حرمت، رعايت ، صايغى ، صايغى، طانيمه ، قورقمه|| mit—zu melden, sagen حاشا حضوردن .

Respektiv (f ⏑ـ ـ صه) (24) [لاتينجه] بر برينه قارشى اولان برهيئت وجماعت افرادى بيننده اولەرق، طرفينجه ||—e (⏑ v ⏑ـ حا) بر برينه قارشو اولەرق، طرفينجه ، وياخود ، تعبير آخرله .

Respirator (⏑ـ⏑ـ ام) (43) [لاتينجه] (طب) جهازتنفسيه.

Ressorti(e)ren (⏑ـ⏑ـ فعه لا +) a. (21) [فر] zu etwas— برشيئه منقلب اولمق || چيقمق ، ظاهر اولمق ، عيان اولمق، نشئت ايتمك .

Rest (⏑ ا م) (38) آرتان شى، مقدار، باقى، بقيه ، فضله، كسر|| پارچه || (عجا) seinen—bekommen پاينى آلمق .

Restauration (ـ(⏑) tss ـ ـ ـ ا مؤ) (49) [لاتينجه] تعمير، ترميم|| اصلاح، تجديد ، احيا || چيقارلمسى|| لوقنطه ، آشچى دكانى|| (شمندوفرلرده) بوفه ؛ يمك صالونى .

Resti(e)ren (⏑ـ⏑ـ فعه لا +) a. (21) قالمق ، آرتمق ، باقى قالمق .

Restitui(e)ren (⏑ـ⏑ـ ـ فعه متعه) a. (21) [لاتينجـه] حال اصليسنه ارجاع ايتمك|| تعمير واصلاح وترميم واكمال ايتمك.

Resultat (⏑ـ⏑ـ ا لا) (38) [لاتينجه] نتيجه ||عاقبت .

Resümi(e)ren (‿‿– فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ خلاصه واجمال ایتمك ‖ اجمال اولنمق، مختصراً ... دن عبارت اولمق .

Retirade (‿‿– ١ مؤ) ㊸ [فر] (ع) رجعت ‖ صاقلانمق = Ab-tritt آیاق یولی .

Retiri(e)ren (‿‿– فع لا—) و —sich (فع مطا) a. ㉑ چكلمك ‖ (ع) رجعت ایتمك .

Retorte (‿– ١ مؤ) ㊸ [لاتینجه] (كیمیا) تقطیره مخصوص شیشه قرنی، قرعه، معوجه .

Retour (‿ فرانسزجه تلفظ اولنورها) [فر] عودته مخصوص، عودت ایتمك اوزره .

Retour„... (‿‿– فرانسزجه تلفظ اولنور)billet— (١ لا) عزیمت وعودت بیاقی، كیدوب كله بیلاق ‖ kutsche— (١ مؤ) واره كله آرابه‌سی ‖ (مجا) (عمو) عینی جارزده‌اولمرق (اولجه بری طرفنـدن یاپلش اولان تحف، لطیفه‌لی سنی) تكرار ایتمك، مقابلةً طاش آتمه .

Retro„... (‿‿–) [لاتینجه] retro (zurück=) .

Retten (‿ فع متع) و —sich (فع مطا) b. ㉑ [قدیم آلمانجه relian befreien] تخلیص ایتمك، قورتارمق ‖ قورتولمق، خلاص اولمق، فلاح، نجات بولمق ‖ nicht zu —sein قورتولمز برحالده اولمق، قورتلسی قابل اولمیان .

Retter (‿ ١ م) a. ㊵ [retten] قورتاران، خلاص ایدن .

Rettig (‿ ١ م) ㊳ [لاتینجه radix] (نبا) تورپ، بایر توربی .

Rettung (‿ امؤ) ㊾ [retten] قورتارمه، تخلیص ایتمه ‖ خلاص، قورتیلیش، نجات، فلاح، افلاح‌اولمه ‖ یاردم، اعانه، امداد ‖ بورطه وتهلكه‌دن، قضادن قورتارمه .

Reu„... (‿‿–) e=thränen— (جمع مؤ) نادم وپشیمان اوله‌رق‌دوكیلان‌كوز یاشی ‖ geld— (١ لا) سوزنده طورمیانك مقاوله مخصوصه ایله اداسنه مجبور اولمجی جرم ‖ voll(es)— (ص) فوق العاده نادم وپشیمان اولان، كندی كناه وقباحتلرینه نادم اوله‌رق بجزون اولان، توبه واستغفار ایدن .

Reue (‿‿ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجـه riva] نادملك، پشیمان‌اولمه ‖ توبه واستغفار ایتمه ‖ توبه‌نك قبولیچون ایدیلان پرهیز، ریاضت وعبادت، كفارت، چله .

Reuel (‿ ١ م) a. ㊵ اسكیدن Reue = .

Reuen (‿ فع متع وفعلا+) c. و a. ㉑ و(فع یكشخ) [Reue] نادم وپشیمان‌اولمق، تأسف ایتمك آجیمق، اسف ایتمك ‖ es reu(e)t mich, Dies gethan zu haben, diese That بوایشی reuet mich : وبعضاً es reuet mich dieser That یاپدیغمه نادم وپشیمان‌اولییورم، جانم‌صیقیلیور، اسف ایدییورم، بو ایشی یاپدیغمه بلی یاپدم .

Reuse (‿ ١ مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه reusa ‖ Rohr] كلـه‌سیله مترادف] (بالقجیلقده) بالق طوتمغه مخصوص ایتجـه قامشدن معمول سپت .

Reuße (‿ ام) ㊵ روس‌كلمه‌سنك صورت وطرزدیكری .

Reute (‿ ١ مؤ) ㊸ [reuten] (صنع) (زرا) = reuten = aus'roden .

Reuten (‿ فع متع) b. ㉑ [قدیم آلمانجه riotan ‖ مرا roden] (زرا) = reuten ، aus=roden .

Reuter (‿ ام) a. ㊵ نادراً مستعمل‌اولوب = Reiter .

Revanchi(e)ren (صورت تلفظی rĕ-van-chî'-rĕne) فقط اكثریا غلط اوله‌رق : rĕ-van-ji'-rĕne (فع مطا) —sich a. ㉑ برندن برشیئك آجیسنی چیقارمق، برشیئك قارشولغنی یاپمق .

Reverberi(e)ren (‿‿‿ v – فع متع) a. ㉑ [فر] (حكمه، كیمیا) ضیا ویا حرارتی عكس ایتدیرمك .

Reverenz (‿-v-امؤ) ㊾ [لاتینجه]=Ehr=erbietung ‖ برای تعظیم اكله .

Revers (rè-vè'rsse ١ م) ㊱ pl. ㉖ sg. [لاتینجه] مسكوكاتك طغرا ویا رسم اولان‌طرفنك عكسی،مقابل طرفی ‖ برشیئك ترس طرفی، عكسیسی .

Revidi(e)ren (‿‿‿ - v - فع متع) a. ㉑ كوزدن كچیرمه، تحقیق ومعاینه ایتمه، دوره چیقمه .

Revier (‿-v- ١ لا) ㊳ [لاتینجه] منطقه، قسم دائره، شعبه ‖ (ع) bekommen— عسكرلكده دوقتوردن قغوشده تداوی اولاق اوزره راپور آلمق، راپورلی اولمق .

Revisor (‿‿ - v - ١ م) ㊸ [لاتینجه] دیكرینك یاپدیغنی كوزدن كچیرمك خدمتنی‌كورن معاینه‌جی، تفتیش وتحقیق‌حسابه مأمور اولان .

Revolte (‿‿ v - ١ مؤ) ㊸ [فر] = Auf-ruhr .

Revolution (‿ (‿) tss -- v - ١ مؤ) ㊾ [لاتینجه] (هیئت) اجرام سماویه‌نك اجرا ایتدكلری دور وبونك مدت اجراسی ‖ (مجا) انقلاب كلی، تبدل عظیم ‖ (هندسه‌ده) مولد، جسم دورانی .

Revolver (‿ v ‿ v ١ م) a. ㊵ [انكلیز] رەوولور دینیلان مكرر آتشلی طبانجه) .

Revozi(e)ren (‿‿‿ v - فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] عزل ایتمك، عزل وجلب ایتمك ‖ فسخ والغا ایتمك .

Revue (فرانسزجـه تلفظ اولنور ١ مؤ) ㊸ [فر] تفتیش، یوقله، كذا (ع) ‖ passi'ren— (عسكری) یوقله وتفتیش ایتمك .

Rezensi(e)ren (‿‿‿ فع متع) a. ㉑ [لاتینجـه] etwas— برشی حقنده لایحه، تقریر، اعلام یازمق، بیان‌فكر ومطالعه ایتمك .

Rezepisse (‿‿- ١ لا) (inv.) و ㊻ [لاتینجه] = Empfangs=bescheinigung .

Rezept (‿ - ١ لا) ㊳ [لاتینجه] برشیئك اصول ومقدار ترتیبنی كوستررو پوصله ‖ (طبده) رچته .

Rezeptor (‿‿ - ام) ㊸ [لاتینجه =] Ein-nehmer .

Rezeß (‿ tss - ١ م) ㉝ [لاتینجه] برقاچ‌كشی بیننده عقد اولنه‌رق خلافی حركتده بولنانه جزا اجراسنی حاوی مقاوله نامه .

Rezipe (-‿tss‿-لا) ㊻ [لاتینجه] رچته ‖ (مرا. Rezept).

Rezipi(e)ren (‿‿‿ - فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] برجعیته قبول وداخل ایتمك .

Reziprok (‿‿ - tss - ص) ㉔ [لاتینجه] متقابل، مشارك، متناوب، متبادل، قارشولقلی اوله‌رق .

Rezitativ (f —ˊ— ssi — ١ لا) ㊳ (موسيقى) [ايتا] وزنسز شعر .

Rhabarber (ـّـــ ا م) a. ㊵ [وسطى آلمانجه Rhâ .ـــ (وولغانك اسمى) و ba'rbarum] (نبا) كذا (ا مؤ) (اجزا) راوند .

Rhachitis (ـّـ ch ˘ ا مؤ) (inv.) [روم] (علم امراض) كيكلرك وخصوصيله ارقه كيكلرينك يومشايوب اكريلمسندن عبارت اولان علت ،كساحه ، حثل ، رخيطس .

Rhede (ـّـ ا مؤ) ㊸ [فلمنكجه breit reede] (بحر) ليمان ، مرسا .

Reeder (ـّـ ا م) a. ㊵ [Rhede] (بحر) كندى كيسنده قپودان بولنان آدم ، رئيس ‖ قورصان قپودانى ، قورصان كيسى .

Rhein (ـّـ ا خا م) ㊳ و ㊻ [قديم آلمانجه hrîn اولوب كلتجه rhe : schnelle Bewegung دن مأخوذدر] (جغر) آلمانياده جنوبدن شماله طوغرى جارى انهار كبيره‌دن رن نهرى .

Rhein „ ... (ـّـ....) —fall (ا م) رن شلاله‌سى ‖ —wein (ا م) رن‌نهرى‌سواحل وحواليسنده چيقان(بياض) رن شرابى ‖ —länder (ا م) رن سواحلى‌سكنه‌سندن اولان كمسه ‖ رانيلندر (ديتلان ودرت تمپوصوله ، درت تمپو صاغه حركت ايله بعده درت‌تمپودخى بهر اياق‌اوزرنده پولقه‌دن‌عبارت اولان دانس‌نوعى) ‖ —provinz (ا م) رن ايالتى، ولايتى ‖ —strom (ا م) = Rhein .

Rheinsberg (ـّـ ا خا لا) ㊻ (جغر) ايكنجى‌فره‌دريق قصرى وپروسيا شهرى .

Rhetorik (ـّـ امؤ) ㊾ [روم] علم بيان، فن بلاغت‖ بوعلمدن بحث ايدن كتاب .

Rheuma (ـّـ الا) ㊻ [روم] = Rheumati'smus .

Rheumatismus (ـّـــ ام) ㊺ [روم] (علم امراض) يل علق ، ريح طيار ، رثيه ، روماتيزما .

Rhinozeros (ـّـ ss ـّـ ا لا) (inv.) ياخود ㉝ [روم] (تا طبيعه) كركدان ، كركدن .

Rhodan (ـّـ الا) ㊻ [روم] (كيميا) سولفاسيانوژه‌ن .

Rhododendron (ـّـّـ ا لا) ㊻ [روم] (نبا) = Alpen=rose .

Rhodus (ـّـ ا خا لا) (inv.) جزائر بحر سفيددن ردوس آطه‌سى .

Rhombo-eder (ـّـّـ ا لا) a. ㊵ [روم] (ريا) وجهلرى برر شكل معين صورتنده بولنان جسم صلب .

Rhombus (ـّـ ا م) ㊺ ياخود ㊻ [روم] (ريا) معين .

Rhone (ـّـ ا خا مؤ) ㊸ بعضكره ㊻ (بعضاً دخى ام) (جغر) فرانسه‌ده جارى انهاردن رون نهرى .

Rhumb (ـّـ ام) a. ㊷ [انكليزجه] (بحر) = Kompaß .

Rhythmiker (ـّـّـ ا م) a. ㊵ [روم] موزون شى سويليان ، شعرجى .

Rhythmus (ـّـ ا م) ㊺ [روم] شعر وزنى ‖ موازنه، اعتدال ، اطراد .

Richt „ ... (ـّـ....) —tag (ا م) اعدامله محكوم‌اولان برشخصك اعدام اولنه‌جغى‌كون، يوم مخصوص ‖ —blei (ا لا) (صنع) = Blei=loth ‖ —fest (ا لا) (صنع) = —schmaus ‖ —marsch (ا م) (ع) يان يورويش ‖ —platz (ا م) محل اعدام ‖ —scheit (ا لا) (صنع) جدول تخته‌سى، مسطر ‖ —schmaus (ا م) (صنع) براوطه ويا خانه‌نك چاتيسى آلندقدنصكره دولكرله ويريلان ضيافت، يمك ‖ —schnur (ا م) (صنع) اولچمكه ويا برخط مستقيم چيزمكه ويا برشيئك عموديتى تحقيقه مخصوص ايپ ، شاقول (ايپى) ‖ (مجا) خط حركت، صورت حركت ، اصول‌حركت ‖ —schwert (ا لا) سيف عدالت ‖ —statt (ا مؤ) محل اعدام ‖ —stuhl (ا م) = Richter=stuhl ‖ —wage (ا مؤ) روحلى درجه ، تسويه روحى ‖ —zirkel (ا م) (صنع) ساعتجيلكده : منقله .

Richte (ـّـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه rihtî ا مؤ] استقامت ‖ Richtung = استقامت ‖ in die—gehen طوغريسنه ، ايلروسنه ، استقامتنه ، يولى طوغريسنه گيتمك ، طوغرى يوريمك ‖ برشيئك طوغرى ، مناسب محلى وضعيتى ‖ etwas in die—bringen برشيئى طوغريلتمق ، قالديرمق ، ديكمك ‖ Richt=schnur = .

Richten (ـّـ فع متع) (فع لا +) و— sich (فع مطا) b. ㉑ —etwas ترتيب وتنظيم ايتمك، برشيئى يرلشديرمك ، يرلى يرينه قومق ‖ اويديرمق ‖ طوغريلتمق، دوزلتمك ‖ دومدوز، طوسطوغرى قويمق، يايمق ‖ شاقولنه قويمق ، تسويه ايتمك ‖ —etwas (in die Höhe) برشيئى (يوقارى) ديكمك ، قالديرمق ، طوغريلتمق ، دوزلتمك ‖ = nach den Himmels —gegenden جهات اصليهٔ سماويه‌يه‌كوره دوزلتمك ، جهتنه قويمق ‖ —die Uhr ساعتى دوزلتمك ‖ (آوجيلقده) دوزاق وامثالنى: قورمق، قويمق ‖ (ع) —sich دوزلمك، حذايه گلمك ‖ سوق واداره، ترتيب وتنظيم ايتمك ‖ —(auf) gegen etwas برشى اوزرينه چويرمك ، توجيه ايتمك ‖ eine Bitte, eine Frage an Jemand— برينه برشيئى رجا ايتمك برشى سؤال ايتمك ، توجيه خطاب ايتمك ‖ (sich) الخ ... seine Augen auf etwas— كوزلرينى،كنديني برشيئه توجيه ايتمك برشيئه طوغرى دونمك ، چوريلمك ‖ —seine Wuth auf Jemand اوجنى ، اوفكه‌سنى ، قيزغينلغنى برندن آلمق ‖ den Blick gegen den (ياخود : gen) Himmel— كوزلرينى، نظرينى سمايه قالديرمق ، توجيه ايتمك ، باشنى‌كوكه ديكمك ‖ etwas Jemand zu ‖ be-werkstelligen = in's Werk — برينى بايلرمق، ضرروزيانه دوچار ايتمك ، محو ايتمك ، افنا ايتمك ‖ —Grunde, zu Schaden— nach etwas برشيئه‌كوره ترتيب ايتمك ، اويديرمق ‖ (غرا) das Prädika't richtet sich nach dem Subje'kte مسند ، خبر فاعل ايله مطابقت ايدر ، خبر فاعله تابعدر ‖ —sich auf etwas برشيئه حاضرلنمق ‖ محكمه‌ده : Jemand (ياخود : über Jemand)— برينه حكم كيديرمك برمحكوم حقنده لازمكلان حكمى ويرمك ‖ = hin=richten .

Richter (ـّـ ا م) a. ㊵ [richten] حاكم ، قاضى ‖ رئيس محكمه ‖ (صنع) برشيئى دوزلدن ، تعمير ايدن ‖ (ع) —des Geschützes طوپجيلرده طوپى‌هدفه توجيه ايدن‌نشانجى (نفرى ، عسكرى) .

Richter „ ... (... ـَـ) —ſpruch (ا م) حاكمك ويرديكى حكم، محكمه‌نك قرارى || —ſtand (ا م) حاكملك ، محكمه رياسـتى ، حاكملك صفتى || —ſtuhl (ا م) حاكمك ، محكمه رئيسنك اوطورديغى صندالیه، كرسى (كذا مجا) || محكمه.

Richtig (ـَـ ص) ㉔ [قديم آلمانجه rihtig || مرا . recht] طوغرى ، خطاسز ، صواب || —rechnen طوغرى حساب ايتمك || مطلوب وجهله، موافق عقل وحكمت || مناسب ، موافق || طوغرى، صحيح ، حقيق. —e Überſetzung ترجمهٔ حقيقيه || ? —geht Ihre Uhr ساعتكز طوغرى‌ميدر؟ طوغر كيديبورمى ؟ وبعضا : (عمو) كيفكز ايومى؟ نصل ايوميسكز؟ das iſt nicht—, die Sache verhält ſich ſo . . . نازكانه برصورتده : خير افندم ، بونك ، ايشك حقيقتى (شو) عرض ايتديكم ، ايده‌جكم وجهله‌در، خير افندم، حقيقت ماده‌شوندن عبارتدر || er iſt ein—er Berliner اوتام بر برلينليدر ، اكرتام بر برلينلى‌كورمك ايسترسه‌ك اوكا باق|| منتظم، مرتب|| مقرر ، مصمم ، معين || etwas—machen بر ايشى تنظيم وترتيب ايتمك ، تعيين ايتمك || دوزلتمك ، تسويه ايتمك ، تأديه ايتمك|| ! — سويلنيلان‌شيئى تصديق‌مقامنده : تمام! طوغرى! ها اشته بويله ! آفرين! || (بالذات متكلم طرفندن سويلنيلان شيئك وقوعى ديديكى‌كبى اولديغى ارائه مقامنده) : ich ſagte : „er kommt gewiß bald“ und—da trat er ein... بن اونى شمدى تره ده ايسه كلورديبوردم„ برده حقيقة“ چيقدى‌كلدى، برده نه باقه‌لم چيقه‌كلدى || er iſt nicht—im Kopfe اونك عقلى باشنده يرنده دكل ، او براز عقلى بوزمش، اوبراز دلى‌يه بكزه‌يور .

Richtigkeit (ـَـ ا مؤ) ㊾ [richtig] طوغريلق ، عدالت، استقامت|| اصابت|| معين، ومقنن‌اولمقلق|| برترجه‌ده اولان صحت || etwas in—bringen برشـيئى دوزلتمك ، طوغريلتمق ، تصحيح ايتمك || das hat ſeine— بو ايشـده طوغريلق، صحت، اصابت وار ، بوشى صحيحدر .

Richtung (ـَـ ا مؤ) ㊾ [richten] طوغريلتمق ، دوزلتمك || تمديد ايتمه || (ع) حذايه‌كتيرمه || توجيـه ايتمه || استقامت، يول|| طرف، جهت || توجه ، ميل|| in grader— استقامت مستقيمه‌ده ، خط مستقيم اوزره || die—verlieren جهتى غائب ايتمك ، (صاغى صولى شاشيرمق) || eine neue grade— (ع) || شعرك يكى برطرز واصولى— (der Poeſie) حذا (وبرابرلك) .

Ricinus (ـَـ tss ـُـ ا م) (inv.) [لاتينجـه] (نبا) ضروع تسميه اولنان وكوكندن مسهل بر ياغ‌چيقاريلان نبات.

Ricke (ـَـ ا مؤ) ㊸ [Reh يه منسوب] (آوجيلقده) ديشى قرجه .

Rieb(e) reiben) كله‌سنك زمان حال، وصورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Riech „ ... (ـُ...) —holz (ا.لا) قوقولى آغاج || —büchſe (ا مؤ) عطريات قوطوسى .

Riechen (ـَـ فعلا+) ⑳ c. [قديم آلمانجه richhan] قوقمق ، نشر رائحه ايتمك ، قوقوسى اولمق ، قوقو ويرمك || —gut ايوقوقمق، قوقوسى‌كوزل اولمق، كوزل قوقوسى‌اولمق|| (فعه يكشغ) es riecht nach Talg موم‌ياغى كبى قوقيبور ، بونك قوقوسى ايچ ياغنه ، طوك ياغنه بكزه‌يور || wohl—d

(ص) قوقوسى غايت‌كوزل اولان ، انسانك ايچنه بايغينلق ويره‌جك ضورتده قوقوسى اولان || (فعه متعه وفعه لا+) —etwas برشيئى‌قوقلق|| etwas nicht—können برشيئك قوقوسـندن نفرت ايتمك ، قوقلايه‌مامق ، اسـتكراه ايتمك || das kann man nicht— انسانك‌كرامتى يوق يابونى بيلسون، بونى بيلك ، آكلامق كرامته محتاج|| —fein بورنى ايوقوقو دويمق، قوقودن آلمق|| an einer(Roſe)— بركولى‌قوقلامق|| (عمو) Jemand nicht—können برينى چكه‌مامك ، برندن هيچ خوشلانمامق .

Riecher (ـَـ ا م) a. ㊵ [riechen] قوقلايان ، قوهٔ شامه‌سى اولان || —feiner بورنى ايوقوقو آلان چابوق طويان كمسه || (عمو) برون ، قوقو آلمغه مخصوص اعضا .

Ried (ـَـ ا لا) ㊳ = Riel (h) .

Rief (e) (ـُـ) (ـَـ) rufen) فعلنك زمان حال وصورت انشائيه‌سنك ماضى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Riefe (ـَـ ا مؤ) ㊸ [قديم شمال لسانتده reifa] Schlitz (صنع) چنتيك ، كرتيك، اويوق ، يبو .

Riefeln ، كذا : riefen (ـَـ فعه متعه) a. ㉑ [Riefe] (صنع) — (ein Flinten-rohr) برتفنكك ناملوسنه يبو آچمق .

Riege (ـَـ ا مؤ) ㊸ همان متروك‌كبى اوله‌رق=Reihe جناستيق‌تعبيراتى‌اولوب اليوم‌مستعمل اولمق اوزره : مقدارى معين جناستيقچى طاقمى .

Riegel (ـَـ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه rigil || reiben كله‌سنه منسوب] (صنع) چلينكيرلكده : قپو سورمه‌سى || (مجا) Jemandem, einer Sache einen—vorſchieben برشيئه سكته ويرمك ، برينك ايشنه مانع ، انكل اولمق ، كت اورمق || hinter Schloß und— كليـد وسورمه آلتنده || (انيجه واوزون منشور قائم شكلنـده اولان شى) Seife— صـابون (قالبى) || Kleider = Riegel = || (خرچلى) دوكمه ايليكى نهايتنده ايليكه عموداً ديكيلان اپلكلى ديكيش .

Riegeln (ـَـ فعه متعه) a. ㉑ [Riegel]=ver-riegeln.

Riem (ـَـ ام) a. ㊸ ياخود ㊳ [قديم آلمانجه riumo على‌الخصوص (بحر) = Riemen .

Riemen (ـَـ ا م) b. ㊵ [قديم آلمانجـه riumo (صنع) قايش|| قايش ، باغ || قوردون || —einer Kutſche بر آرابه‌نك آصق، حيوانك قوشوم قايشلرى|| (بحر) [لاتينجه remus] كورك .

Riemer (ـَـ ام) a. ㊵ قوشاقچى، كمرجى|| على‌الخصوص حيوان طاقمى يايان سراج .

Ries (ـَـ ا لا) ، pl. ㊱ sg. ㉖ قديده صايى‌مقياسى اوله‌رق مستعملدر —Papier (يكرمى) طوپ كاغد .

Rieſe (ـَـ ا م) ㊷ [قديم آلمانجه riso || غوتجـه vrisan هه مراجعت wachſen] غايت بيوك وايرى كمسه، غايت‌قوتلى، بيوك انسان،كذا حددندن زياده بيوك اولان‌شى|| مصالرده : ديو ، عفريت .

Rieſeln (ـَـ فعلا±) a. ㉑ [قديم آلمانجه risilôn] حبوبات، ضمام، كول حقنده : آقمق، آقه‌رق دوكولمك|| مايعات حقنـده شيريل ، شيريل آقمق، چاغلامق|| (فعه يكشغ) es rieſelt انيجه انيجه ياغمور ياغيبور، سپليور .

Riesen„... (ـٌ...) —geschlecht (١ لا) ديوجنسى|| فوق العاده، بيوك، اهميتلى —arbeit غايت بيوك وكوچ ايش|| —ameise (١ مؤ) (تا طبيعه) بيوك، آتلى قرينجه|| —gebirge (اخلا) ديوطاغلرى، تپه‌لرى، اكثريا: ريزنغبيركه|| —groß (صـ) = riesig || —kraft (١ مؤ) فوق العاده قوت|| —schlange (١ مؤ) (تاطبيعه) بوآ (يلانى).

Riesig (ـٌ صـ) ㉔ [Riese] غايت ايرى، بيوك، قوجامان، ديو، جنواركبى|| بعضاً (مجا) (عمو) خارق الطبيعه|| —dumm صوك درجه، حيرت ويره‌جك درجه‌ده بدلا، احمق.

Riesling (ـٌ ١ م) ㊳ (اوزوم نوعى) ريسلينغ.

Rieß (ـ) (مرا . Ries).

Riester (ـٌ ١ م) ㊵ a. [قديم آلمانجه rëosta] (زرا) صپان قولاغى|| كذا قوندره‌جيلقده قوندره‌يه قونيلان يما.

Riet (كذا: **Rieth** ، **Ried**) (ـ ١ م) ㊳ جمعى دخى ㉗ [قديم آلمانجه hriot || مرا reuten] بطاقلق (صولو اولوب ساز وچمنله مستور اولان) قامش.

Rieth(e) (ـ) (ـ) rathen فعلنك زمان حال وصورت انشائيه ماضيلرينك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى).

Riff (ـٌ ١ لا) ㊳ [فلمنكجه rif] [Sand-bank] (بحر) دكز ايچنده صوتسويه‌سنه دكين قالقان قيا سلسله‌سى.

Riffel (ـٌ ١ مؤ) (53) [قديم آلمانجه riffilâ] (صنعـ) كتان تخمى طراغى|| (عمو) (١ م) a. ㊵ = Rüffel.

Riffeln (ـٌ فعـ متعـ) ㉑ a. [Riffel] كتانك تخمى ايپلكندن آييرمق كتانى طرامق|| طاشلرى اويغه مخصوص اكرى اكه ايله اكملك، دوزلتمك|| (عمو) Jemand— = rüffeln.

Rigi (ـ gh ـ ١ خا م) (56) (جغر) [لاتينجه Regi'na] (اسويچره‌ده كائن جبال مشهوره‌دن) der — ∫ mo'ntium ريكى.

Rigorismus (ـٌـ ١ م) (*inv.*) (*sans pl.*) [لاتينجه] پك سرت وشدتلى اخلاق.

Rigveda (ـ ـ v ـ ١ م) (56) (هندولرك كتب دينيه‌لرندن) ريغ ودا.

Rikoschett (ـٌـ ١ م) (56) [فر] (ع) مرمينك يريره اوردقدنصكره سكمه‌سى، ياپديغى صچرامه.

Rille (ـٌ ١ مؤ) (53) [شمالى آلمانجه|| مرا rhigol ، فرانسزجه rigole] اويوق، كرتيك، چنتيك.

Rimesse (ـٌـ ١ مؤ) (53) [ايتا] (تجا) تنزيل فيئات، مطلوباتدن برقسمك مديونه تركى.

Rind (ـٌ ١ لا) ㉗ [قديم آلمانجه hrind] (تاطبيعه) صيغر، اوكوز|| er — (جمع) (اينك، اوكوز وامثالى حيواناتك تشكيل ايتديكى هيئت، داوار، سورو) حيوانات ثوريه|| (جنس اوله‌رق) (اوكوز اينك دانه بوزاغى وامثالى جنسى) جنس ثور، صيغر نوعى.

Rind„... (ـٌ...) —leder (٢ لا) صيغر دريسى|| —vieh (١ لا) = Rinder (مرا . Rind) || (مجا) (عو) برينك احمقلق وحيوانلغى كوسترمك (وكنديسنه سويلمك) اوزره: اوكوز ! حيوان !

Rinde (ـٌ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rinta] —(Baum=) آغاج قبوغى (كذا مجا) برشى اوزرنده سرتلشه‌رك تشكل ايدن ستره، قبوق|| —des Brotes (Krume ك مقابلى) اكمك قبوغى|| باغه، قبوق، صدف.

Rinder„... (ـٌـ...) —herde (١ مؤ) صيغرسوروسى، داوار|| —braten (١ م) صيغرقيزارتمه‌سى.

Rindern (ـٌ فعلا +) a. ㉑ [Rind] (اينك حققنده) قيزمق.

Rindig (ـٌ صـ) ㉔ [Rinde] قبوقلى|| اوزرنده باغه‌سى اولان.

Rinds„... (ـٌ...) —leder (١ لا) صيغر دريسى|| —auge (١ لا) (نبا) صارى پاپاديه، بوياجى پاپاديه‌سى.

Ring (ـٌ ١ م) ㊳ [قديم آلمانجه hrinc Kreis] خلقه، يوزوك، پرمغه طاقيلان آلتون كموش وامثالى خلقه|| (تزيينات مقامنده پارمقدن بشقه قولاق وساره‌يه طاقيلان خلقه) كوپه|| (بوينه طاقيلان) طاسمه، كردانلق|| معدندن قوپچه، خلقه|| بيله‌زيك|| چنبر|| قولپ|| دائره، خلقه، تكرلك شى|| (تاطبيه) كوكرجينلرك بوينلرنده رنكلى توكدن حاصل اولان خلقه|| اويون ودانس ايچون اويونجيلرك تشكيل ايتدكارى دائره، خلقه|| فرقه جمعيت [انكليزجه].

Ring„... (ـٌ...) —maß يوزوك خلقه‌مودلى، اولچيسى|| —versteck (١ لا) يوزوك اويونى|| —wechsel (١ م) رسم ازدواجلرى اجرا اولنانلرك يوزوكلرينى يكديكرينه ويره‌رك دكشديرملرى|| —weise (حا) دائره‌وى، خلقه، دائره اوله‌رق، تشكيل ايدرك|| —bahn (١ مؤ) برشهرك اطرافنى قوشاتمق اوزره انشا اولنان، ايشليان ترامواى ويا شمندوفر خطى|| —finger (سرچه پارمغك ياننده‌كى) يوزوك طاقمغه مخصوص پارمق|| —mauer (١ م) برشهر، قلعه وامثالى اطرافنه چوريلان ديوار، سور|| —platz (١ م) كورش، (غوغا) يرى.

Ringel (ـٌ ١ م) ㊵ a. ياخود ㊷ b. [Ring] (١ لا) كوچوك خلقه، خلقه‌جق، كوز|| (صاچ حققنده) كذا اوفق قيوريجيق|| طوقه، توپچه.

Ringel„... (ـٌ...) —blume (١ مؤ) (نبا) نركس، اقحوان اصفر|| —gans (١ مؤ) (تاطبيعه) قزل قاز|| —gebacknes (١ لا) سميت|| —natter (١ مؤ) (تاطبيعه) خلقه‌لى قره يلان، ميلور|| —rennen (١ لا) دائره اوزرنده قوشو اويونى.

Ringeln (ـٌ فعـ متعـ) ㉑ a. [Ringel] توقه ايله باغلامق، توقه‌لمق|| قيويرمق|| خلقه طاقمق|| (بغچوانلقده) einen Baum بر اغاجك دائره‌وى اوله‌رق قبوغنى چيقارمق، قالديرمق|| (فعـ لا +) و — sich (فعـ مطا) حلزونى قيويرلمق، قيوريم قيوريم اولمق، خلقه‌لنمق، چوركلمك|| صارلمق، طولانمق.

Ringen (ـٌ فعـ متعـ) ⑳ a. و — sich (فعـ مطا) Jemandem die Pistole aus der Hand— الى، قولى بوكه‌رك برينك الندن طبانجه‌يى آلمق، برينك الندن زور ايله طبانجه‌سنى آلمق|| (فعـ لا + ، فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) كورشمك، كورش ايتمك، پهلوانلق ايتمك (كذا مجا)|| Jemand zu Boden— برينى كورشده يره آتمق|| mit dem Tode— اولومله اوغراشمق، كورشمك|| mit Jemandem um etwas— برشيدنطولايى، برشى ايچون بريسيله اوغراشمق.

Ringer (ـٌ ١ م) ㊵ a. [ringen] كورش ايدن، پهلوان.

Rings,, ... (ـــ حا) [Ring] —herum, —her
—um, —umher هرطرفنده، هرطرفدن، دائراً مادار، چپه چوره ، هرجهتدن ، هر يردن .

Rinn,, ... (ـــ) —leiſte (ا مؤ) (صنع) (معما) اوسق مقعر آشاغيسى محدب پرواز || طامله اولوغى تختهسى || —ſtein (ا م) سوقاقلرده لغم آغزى ، مطبخلرده بولاشيق طاشى (چقورى) .

Rinne (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه rinnâ اولوب rinnen دنمأخوذدر] اولوق، يورو، مجرا بوريسى، صويولى|| طاملهلق بوريسى|| يتاق، اويوق|| —Mühle= صويىدكرمان چرخى اوزرينه سوق ايدن اولوق .

Rinnen (ـ فعـ لا—) b. (21) [قديم آلمانجه rinnan] آقمق، جريان ايتمك، طاملالغه اقمق، طاملامق|| aus etwas— برشيدن سيزمق، طاملامق|| lecken = سيزمق، ترشح ايتمك.

Rinnig (ـ ص) (24) [Rinne] (كوزحقنده) چپاقلو، آغريلقلى (آغريلى) .

Rinſal (ـ ا لا) (ا م) (38) ياخـود (31) [rinnen] اوفق صو آقنديسى ، دكرمان آرقى|| نهر يتاغى .

Rippe (ـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه ribba || مرا . Rebe] يان ، بوكور ، قبورغهنك يان كميكلرى، طرفلرى || Jemandem die Rippen im Leibe entzwei ſchlagen برينك بوكرينى دلك، قبورغهسنى قيرمق .

Rippen (ـ فعـ متعـ) a. (21) [Rippe] يان قومق ، يانلرينى صاغلاملاشديرمق ، برشيئه تجهيز ايتمك || eine —(Krauſe) يانلره قيرمه ياپمق، قيرمق || —fell (ا لا) (تشر) صدرك يانلرينى قاپلايان زار ، جنب || gerippt (اسم مفعول وصفت) قبورغهلى ، يانلرى اولان || (نبا) طمارلى || (تجا) gerippter Stoff طمارلى قماش .

Rip(p)s (ـ ا م) مفردى (26) جمى (36) [rippen] (تجا) پاموقدن معمول غايت صاغلام برنوع قماش ، بوقماشك ايپلكدن معمول جنسى .

Riſalit (ـــ ا م) (38) [ايتـا] (صنع) (معما) چقينتيلى پر ، چيقينتى .

Riſiko (ـــ ا لا) (56) [ايتا] تهلكه ، مخاطره || etwas auf ſein —unternehmen برشيئى ضرر وزيانى كندونه عائد اولمق اوزره درعهده ايتمك .

Riski(e)ren (ـــ فعـ متعـ) a. (21) [فر] تهلكه ومخاطرهيه قومق|| مخاطرهده بولنمق|| جرأت وجسارت ايتمك ، كوزينه كسديرمك .

Riſpe (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rupfen brespan] (نبا) سنبلهٔ متفرقه ، چيچك صالقمى .

Riß (ـ) reißen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى .

Riß (ـ ا م) (33) [reißen] يرتمه ، يرتيـق ، einen —in etwas machen برشيئى يرتمق، دلمك|| دليك، طاقيلهرق حصوله كلان ييرتيق، ياريق، ياره || كسيك ، آچيقلق چاتلامه، چاتلاق|| Riſſe bekommen يرتلمق، يارلمق، چاتلامق، ياطلامق، آييرلمق || (ſein Tod) hat einen großen — in dieſe Fami'li-e gemacht ... اونك وفاتى بوفاميليايى پيوك برضايعاته اوغراتدى ، اونك وفاتيله حاصل اولان ضايعاتى بوفاميليادە كمسه اورتەمز ، اونوتديرهمز || اختـلاف آرا || كليسالرجه : برمذهبك قواعد واصول مؤسسهسنه مخالفت، رفضه ، اعتزال || (عمو) (خصوصيله جمع اولهرق) Riſſe طياق ،كوتك || مرتسم ، پلان || تفرعات رسمى، شكلى .

Riſſe (ـ) reißen فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Riſſig (ـ ص) (24) [Riß] چاتلاق، ييرتيق، اسكيمش، ييرتمش .

Riſt (ـ ا م (ا لا) (38) الك ترسى، طيش طرفى|| آياغك مقوس اولان اوزرى ، اوست قسمى .

Ri-tratte (ـــ ا مؤ) (53) [ايتا] (تجا) پوليچه اعادهسى، ورتەت .

Ritt (ـ ا م) (38) [reiten] حيـوانه بنوب طيشارى چيقمه ،كزمه ، حيـوانه بنمه || (حال اولهرق) (مجا) in einem— برچيقشده ، طورمقسزين || (مجـا) برچيرپيده ، بر الده .

Ritt (e) (ـ) (ـ) reiten فعلنك زمان حال وصورت انشائيهسنك ماضى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ritter (ـ ام) a. (40) [reiten] شواليه ، اصيلزاده|| Jemandem zum —ſchlagen برينى شواليهلكه قبول ايتمك (مجا) zum—werden غلبه ايتمك ، قزانمق ، غالب كلك || (آشجيلق) arme— اتمجه سورلى خبرك ياغده قيزارداشى .

Ritter,,... (ـــ) —ſaal (ا م) شواليه صالونى || —akademi'e (ا مؤ) اصيلره زادكانه مخصوص مكتب || —hauptmann (ا م) شواليه رئيسى ، ناحيـه حاكمى || —ſchild (ا م) شواليه آرمهسى، اصالت اشارتى|| —ſporn (ا م) شواليه مهموزى || (نبا) هزاران چيچكى || —ſtand (ا م) شواليه پايهسى، شواليهلك .

Ritterlich (ـــ ص) (24) [Ritter] شواليهيه منسوب، متعلق، شواليهجهسنه || قهرمانجهسنه ، قهرمانانه ، دليرانه .

Ritterſchaft (ـــ ا مؤ) (49) زادكانلق، شواليـهلك || على العموم شواليه ، زادكان صنفى .

Ritterthum (ـــ ا لا) (sans pl.) (25) [Ritter] زادكانلق ، شواليهلك ، صنف زادكان .

Rittlings (ـ ا م) [Ritt] (حا) حيوانه ، باركيره بينر كبى ، بجاقلرينى آچهرق .

Rittmeiſter (ـــ ام) a. (40) (ع) سوارى يوزباشيسى.

Ritualismus (ـــ ا م) (45) [لاتينجـه] رسوم مذهبيه محررلكى || بركليسانك مراسم خارجيهسى .

Ritus (ـ ا م) مفردى (inv.) جمى Riten [لاتينجه] هردين ومذهبك عبادت رسم وآيينلرندهكى اصول وصرهسى، مراسمى ، مناسك .

Ritz (ـ ا م) (38) **Ritze** (ـ ا مؤ) (53) [ritzen] اوفق ياريق ، چيزيك ، چاتلاق، ياريق، ييريق، فرجه|| ياره ، بره، چيزيك، طيرميق، درينك اوزلمسى، يرتلمسى، چاتلامسى، خفيف كسيك .

Ritzen (ـ فعـ متعـ) c. (21) و — ſich (فعـ مطا) [قديم آلمانجه rizzan] (درى حقنده على الخصوص غير اختيارى اولهرق) يارمق ، طيرميقلمق ، جـيزمك ، كسمك ، برملك || چاتلامه ، يرلمق، آييرلمق، صييرلمق .

Rivalisi(e)ren (ـُـ ـُـ ـ v ـ فع لا+) a. (21) [فر] رقابت ایتمك ، رقيبى اولمق، ضد كيتمك|| مسابقت ایتمك .

Roastbeef (ـُـ ـ rö'stebîf ام) (الا) (56) [انكليزجه] صيغير اتى قيزارتمه‌سى، روسبيف (اكثريتله ديليم ديليم كسيلك اوله‌رق قزارتيلور) .

Robbe (ـُـ ام)(امؤ) (52) (تا طبيعه) (53) [فلمنكجه] دكز آييسى ، آرسلانى، آيو بالغى .

Robber (ـُـ ام) a. (40) ياخود (56) [انكليزجه] ويست اويوننده اوچ اويونك مجموعه‌سى ديلور .

Robini-e (ـ ـ ـ امؤ) (53) [اون‌التنجى عصرده فرانسه بغچوانلرندن Robin] (نبا) يلانجى آقاسيا ، يالانى صالقم ، روبينيه .

Robot(t) (ـ امؤ) (49) و (38) [اسلاوجه] آنغاريه ، آنغاريه نفرى .

Roch (ـ) riechen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Roche (ـُـ ام) (52) (تا طبيعه) = Rochen || شطرنج اويوننده : قلعه ، قله .

Röche (ـُـ) riechen فعلنك صورت التزاميه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Röcheln (ـُـ فع لا+) a. (21) [= لاتينجه rugi're] (علم امراض) خرلدامق ، جان چكيشمك .

Rochen (ـُـ ام) b. (40) [فلمنكجه] (تا طبيعه) كدى بالغى .

Rochi(e)ren (ـُـ ch ـ) ، نادراً : rochen (ـ ch ـ) a. (21) (فع لا+) [فر] شطرنج اويوننده قلعه‌يى شاهك يانته سوروكدنصكره شاهيده قلعه‌نك او برطرفنه كچيرمك .

Rock (ـ ام) (31) [قديم آلمانجه rocch] اركك‌لر ايچون: البسه ، ستره ، جاكت (خصوصيله = Leib-rock) — (= Über) جاكت وياستره‌نك اوزرينه كييلان پاردسو ، پالتو || (مجا) den bunten—anziehen عسكر اولمق || قادينلر ايچون : (جاكتك آلت قسمى اولوب بلدن اياغه قدر اينان) فستان (Taille نك مقابل ومتممى) || يوكدن معمول اتكلك .

Rock„... (ـ ـ ـ) —falte (امؤ) البسه قيريمه‌سى || —futter (الا) البسه ، ستره استارى || —schoß (ام) البسه ، ستره اتكى .

Röckchen (ـُـ الا) (Rock كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق البسه ، ستره ، چوجق البسه‌سى، جاكت .

Rocken (ـُـ ام) b. (40) [قديم آلمانجه roccho] اوركه ، اوركه اوزرينه اولان يوك ، كتن،ايپك الخ || مكيك ماصوراسى || = Roggen .

Rocken„... (ـ ـ ـ) —bolle (امؤ) (نبا) يبان صارمصاغى || —weisheit (امؤ) قوجه قارى فلسفه‌سى ، ايپلكجى قارى مصالى .

Rode„... (ـ ـ ـ) (صنع) ... Reut || —land (الا) يكيدن ايشلنان ، (آچيلان) آراضى .

Roden (ـ فع متع وفع لا+) b. (21) (صنع) (زرا) بر اراضينك اغاج چالى اوت وامثالى‌شيلرنى سوكوب تميزليه‌رك زراعته‌حاضرلمق، ايشلنمامش يره‌تزلا آچمق||مرا. aus-reuten.

Rogen (ـُـ ام) b. (40) [قديم آلمانجه rogan] (Milch كلمه‌سنك مقابلى) بالق يمورطه‌سى .

Rog(e)ner (ـ)(ـ) ام) a. (40) [Rogen] (Milcher ك مقابلى) = Fisch-Rogen .

Roggen (ـُـ ام) b. (40) [قديم آلمانجه roggs وياخود rocces] (نبا) (زرا) چاودار .

Roh (ـ صف) (21) [قديم آلمانجه rô] خام ، اولمامش ، پيشمامش، چيك || ايشلنمه‌مش ، قبا ، خام ، غير صاف || (مجا) —es Buch جلدلنمامش ، جلدسز كتاب || Jemand behandeln wie ein—es Ei (برينه چيك يومورطه (ايش) كبى معامله ايتمك) اينجيتمامك اوزره غايت دقتله طورانمق، خاطرنى ، كوكلنى قيرمامق ، كوجنديرمامك، غايت‌دقت ايتمك || ال اوستنده كزديرمك || (فروسيتده) —es Pferd تربيه ايدلمامش حيوان|| (مجا) (اشخاص حقنده) قبا ، نزاكتسز، تربيه‌سزكسه، يونتولمامش، شنلك‌كورمامش آدم|| —es Volk وحشى ، باربار قوم || سرت، قاتى، قبا ، آغير، وحشى ، چركين .

Roh„... (ـ ـ) —arbeit (امؤ) (معد) ايشلمامش خام معدنى ايشلك: اريتمك، دوكمك ، ايشلمك اوزره‌چاليشمه ، بوصورتله يايلان ايش|| —einnahme ، —ertrag (ام) حاصلات غيرصافيه || —kupfer (الا) (معد) خام باقير || —produkte (جمع لا) ، —stoffe (جمع م) (صنع) خام اشيا || —zucker (ام) قبا ، خام شكر .

Ro(h)heit (ـ امؤ) (49) [rôh] خاملق، غيرصافيلك، ايشلنمامش اولمه ، چيكلك ، اولمامشلق|| نزاكت وتربيه‌سزلك، قبالق،عدم‌نزاكت|| باربارلق، وحشت|| قبالق‌قاليلق‌وچركينلك .

Rohr (ـ الا) (38) [قديم آلمانجه rôr ايله Reuse متناسب] (نبا) قامش ، ساز، هزارن (خيزران) || (ايچى بوش‌اسطوانه) بورى، اسطوانه، انبوبه||طوپك نامولوسى|| ناى.

Rohr„... (ـ ـ ـ) —dach (الا) قامش وسازله‌مستور طام|| —ammer (ام) (تا طبيعه) صارى آصمه (قوشى) || —artig (ص) قامش‌كبى، قامش‌نوعندن|| —dommel (امؤ) (تاطبيعه) [قديم آلمانجه horotumbel dummes Thier دن محرف] بطاقلقلارده‌كزن يرقيجى بالقجيل قوشى|| —drossel (ام) (تا طبيعه) آردچ قوشى نوعى|| —flechten —حصير، قامش سپت اورمك || —pfeife (امؤ) موسيق = Rohr ناى || —post (امؤ) (تحت الارض هوا ، بخار تضييقيله سوق وتوزيع اولنان مكاتيبى موزع ماكنه‌سى اولان پوسته ، پوسته‌خانه) تحت الارض پوسته‌سى، (يرآلتى) بورو پوسته‌سى|| —schilf (الا) (نبا) قاطاش || —schnepfe (امؤ) (تاطبيعه) صوچولغى، اوزقوشى|| —spatz (ام)، —sperling (ام) (تا طبيعه) = —ammer || يبانى سرچه || (ضرمثل) frech wie ein—sperling ياسقال، مسخره‌كبى‌عارسز، صيقلمز|| —stock (ام) هزارن، قامش|| —stuhl (امؤ) حصيرصنداليه|| —weite (امؤ) (ع) قطر، چاپ|| —zucker (ام) (تجا) قامش شكرى .

Röhre (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه rôra || Schilf-stengel] بورو ، انبوبه || صو بوروسى || (جرا) قنال || شرينغه‌نك اوجنده‌كى‌ماصوره ، امزيك، انبوبه|| —russische طار اوجاق بجاسى، روس باجاسى|| = Ofenröhre .

Rohren (⏑́ ص) a. ㉑ [Rohr] قامشدن ، سازدن ‖ (فع متع) — den Teich بر بطاقلغك قامشلرنی سازلرنی آیقلامق، کسمك ‖ [قدیم آلمانجه rêrên] آوده خصوصیله : röhren کییك حقنده : باغرمق ، ملەمك .

Röhren,, ... (⏑...) —bohr-maschi'ne (۱ مؤ) (صنع) بورو، طوپ نامولسی وامثالی شیلری آچمغه مخصوص ماکنه ‖ —bohrer (۱ م) (صنع) بورغی، طولانی مثقب ‖ —leitung (۱ مؤ) بورو (صووسائره) یولی، بورولی مجرا .

Rojen (⏑́ فع لا +) a. ㉑ [شمالی آلمانجه = rudern] کورك چکمك .

Rokoko (ـ⏑́ ۱ م (۱ لا) ㊻ [فر] ، — (ص) (معمارلق ورساملقده) اسکی وچرکین تزیینات ، اسکی موده ، روقوقو ‖ اون بشنجی ، اون التنجی لوئی فکر وذوقنه کوره اولان .

Roland (⏑́ ۱ خا م) [قدیم آلمانجه Hruodland [Ruhm-land] (بیوك شارل، شارلمان، قارلمانك یکنی) رولان.

Roll,,... (...) —brücke (۱ مؤ) تکرلکلی (سورمه) کوپری ‖ —frau (۱ مؤ) چماشیرلری سیلندیردن کچیروب دوزلتان قادین، چماشورجی قادین ‖ —(schlitt-)schuh (۱ م) التی تکرلکلی وایاغه طاقیلوب قوشیلان قیزاق ، پاتنه .

Röllchen (⏑́ ۱ لا) b. ㊵ (Rolle کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق کوچك تکرلك ‖ (تیا) رول .

Rolle (⏑́ ۱ مؤ) ㊸ [ro'tulus دن مأخوذ فرانسزجه] تکرلك ، چرخ ، یوارلاق ‖ — (Zeug =) = Mange ‖ چیقریق، مقره ‖ جدول، فهرست، لیستا ‖ (تیا) براویونجینك اویونده اوینایه‌جغی اویون پارچه‌سی، رول .

Rollen (⏑́ فع لا +) a. ㉑ وتبدیل موقع مراد اولندقده (فع لا —) و (فع متع) یوارلامق ‖ چماشوری یوارلاق ، جلا ماکنه‌سی آلتندن کچیرمك ‖ sich — یوارلانمق ‖ sich —(lassen) یوارلانمغه صالح اولمق، یوارلانمق .

Roller (⏑́ ۱ م) a. ㊵ [rollen] یوارلیان ‖ چماشور جلالیان ‖ (تشر) دور ایدن عضلات .

Rollo (ـ⏑́ ۱ خا م) ㊻ رائول ‖ نورماندیانك برنجی دوقه‌سی.

Rom (ـ́ ۱ خا لا) ㊻ (جغر) ایتالیانك پای تختی روما شهری.

Romagna (ne-yá ⏑́ـ ۱ خا مؤ) (inv.) (جغر) — die قدیم حکومت روحانیه‌نك شمال شرقی قسمی .

Roman (ـ́ـ ۱ م) ㊳ [اساساً رومان لساننده یازلمش حکایه] [فر] رومان .

Romane (⏑ـ́ـ ۱ م) ㊷ [لاتینجه] رومالی، رومان .

Romanisi(e)ren (⏑ـ⏑́ـ فع متع) a. ㉑ [لاتینجه] رومالیلشدیرمق ‖ رومان صورتنده حکایه ایتمك، تحریر ایتمك .

Romantisch (⏑ـ́ ص) [لاتینجه] ㉔ اوروپا قدمای ادباسنك تأسیس ایتدکلری اصول انشا وتحریری ترك ویا تعدیل ایله یکی بر چیغر آچان محررلرك طوتمش اولدقلری رومان اصولی ، رومانجیلق اصولنده اولان ، رومانمسی .

Romanzero (ـ́ـ ts ـ⏑ ۱ م) ㊻ [اسپا] بعض وقایع قهرمانیه ویاحکایات مؤثره‌یی حاکی اسپانیول شرقیلری مجموعه‌سی.

Römer (⏑́ ۱ م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه rômari] اسکی رومالی ‖ یشیل شراب قدحی (اکثریتله رەن شرابی ، بیاض شراب ایچمکه مخصوصدر) ‖ der — ماین نهری اوزرنده کائن فرانقفورت شهری دارشوراسی ، روم .

Rönne (⏑́) (rinnen فعلنك صورت انشائیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Rosa (⏑́) تام لاتینجه = Rose ‖ یالکز بروجه آتی مستعملدر: Sub rosa من غیر رسم، اعتماد وامنیتله ‖ (۱ مؤ) وافتیز اسمی روزا ، روز ‖ (۱ خا لا) (جغر) Monte— (آلپ طاغنده) روزا تپه‌سی، طاغی ‖ (۱ لا) پنبه رنك .

Rose (⏑́ ۱ مؤ) ㊸ کل ، ورد ‖ (ضرب مثل) keine — ohne Dornen دیکنسز کل اولمز ‖ mit der Zeit pflückt man die —n صبرك صوکی سلامتدر ‖ (معما) کل، یلدز شکلنده تزیینات معماریه ‖ (علم امراض) دری اوزرنده حاصل اولان ، ییلانجق ، حمره .

Rosen,, ... (⏑...) —blatt (۱ لا) کل یاپراغی ‖ —kriege (جمع م) انکلتره‌ده وقوعبولان ایکی کل محاربه‌لری ‖ —essig (۱ م) کل سرکه‌سی ‖ —farbe (۱ مؤ) کل رنکی ‖ —farben (ص) کل رنکی ، کل رنکنده اولان ‖ —garten (۱ م) کل بغچه‌سی ، کلستان ‖ —holz (۱ لا) کل آغاجی ‖ —käfer (۱ م) (تاطبیعه) آلتون بوجك ، ستوان ‖ —kranz (۱ م) کلدن یاپیلان تاج ‖ تسبیح ‖ —lippen (جمع مؤ) کل رنکلی دوداق ، لب ‖ —mehl (۱ لا) توز حالنه افراغ ایدلمش کل یاپراغی، کل توزی ‖ —monat (۱ م) ، —mond (ام) کل آیی ‖ سنهٔ رومیه‌نك دردنجی ویا آلتنجی آیی، حزیران ‖ —roth (ص) کل رنکی، کل قرمزیسی ، کلکون ‖ —öl (الا) کل یاغی ‖ —wange (۱ مؤ) کل یناق، رخ ، رخسار کلکون.

Rosette (⏑ـ́ ۱ مؤ) ㊸ [فر] کل شکلنده باغلی قوردله وشریت، فیونغه ‖ نشان کلی ‖ ساعتی ایلرو کیرو آلمغه مخصوص اوفق چرخ ‖ قیرمزی وخالص باقیر ‖ (معما) کل شکلنده تزیینات معماریه ‖ پرده طیاغی، قولی ‖ روزا ، قلمنك طاشی .

Rosig (⏑́ ص) ㉔ [Rose] کل کبی، کل رنکلی، کلکون، کل کبی تازه ‖ (مجا) in der —sten Laune sein پك کیفلی ، زیاده نشئه‌لی اولمق .

Rosine (⏑ـ́ ۱ مؤ) ㊸ [لاتینجه ra'cemus دن اسکی فرانسزجه rosin] قوری اوزوم ‖ kleine — رزاق اوزومی ‖ (مجا) große —n im Sack haben مالنی، مالملکنی اوکمك ، آندن بحث ایتمك ‖ مستقبلی دوشونه‌رك کندی کندینه کلین کوکی اولمق، ایوشیلره وجود وامکان ویرمك ، صایقلامق.

Rosmarin (⏑⏑́ ۱ م) ㊳ [لاتینجه ros mari'nus] (نبا) فصیلهٔ سفویه‌دن ببریه .

Rosoglio (rô-zŏ'-lyô ۱ م) ㊻ [ایتا] قونیاق، شکر وعطریاتدن معمول لیکور نوعی، روزولی .

Roß (⏑́ قدیم آلمانجه hros ‖ Lauf-thier ‖ مرا . لاتینجه cu'rrere] ㉝ سرت بارکیر ، قوشی بارکیری .

Roß,,... (...) —apfel (۱ م) بارکیر ترسی ‖ —fe'fel (۱ م) (نبا) فصیلهٔ صیوانیه‌دن رازیانه ‖ —kasta'ni-e (۱ مؤ) (نبا) هند ، آت کستانه‌سی ‖ —schweif (۱ م) آت ، بارکیر قویروغی ‖ اوروپا سرپوشلرینك اکثریسنه طاقیلان آت قیلی .

Rössel-sprung (⏑⏑́ ۱ م) ㉛ شطرنج اویوننده‌کی طاشلردن : آتك صیچرامسی ، آتلمسی .

Rost (⏑́ ۱ م) ㊳ یاخود ㉛ [قدیم آلمانجه rost] پاص (کذا مجا) ، حمض ‖ (صنع) [قدیم آلمانجه rosta] (ـ́) اوجاقده برشی قیزارتمغه مخصوص ایزغره، اوجاق اسقره‌سی.

Röst,... (´···) —pfanne (ا مؤ) قیزارتمه طاوه‌سی .

Röste (´ ا مؤ) [rösten] کنویری صویه باصدیرمه || کنویرك صویه باصدیرلدیغی حوض || قیزاردلش پاتاتس یمکی .

Rosten (´ فع لا ±) .b ㉑ [Rost] پاصلانمق، پاص‌طوتمق || (ضرمثلا) alte Liebe rostet nicht محبت قدیمه پاصلانمز ، سونمز ، اسکی سوکیلی اونودلمز .

Rösten (´ فع متعد) .b ㉑ [Rost] قیزارتمق || کتان ، کنویری صوده ایصلاتمق .

Rotang (´ ا م) ㊳ [مالای لسانیجه] (نبا) هند قامشی || قامش باستون .

Rotation (ـ (tss ´ -- ا مؤ) ㊾ دونمه ، دور ، حرکت دورانیه .

Roth (´ ص) ㉑ [قدیم آلمانیجه rôt = روجه erythro's ، لاتینجه ru'tilus || مرا . السنهٔ آریانیه‌نك اساسی‌اولان‌هندجه rudhira [Blut ، röther دها‌قرمزی، براز دها قیرمزیجه ، röthest اك قرمزی || قرمزی ، لعل ، آل || werden— قیرمزی اولمق ، قیرمیزیلاشمق، قیزارمق|| (صاچ حقنده) قرمزی ، قرمزی صاری،قیزیل || —(hoch= قویوقیرمزی، لعل رنك||(علم‌امراض) Ruhr e— دیزانتری ، اسهال .

Roth „ ... (´···) bärtig— (ص) قیزیل صقاللی || käppchen— (ا لا) قیرمزی‌کوچك شابقه ، قیزیل‌تاکیه || kohl— (ا م) wein— (ا م) (اوفق) قیرمزی لخنه || قیرمزی شراب|| auge— (ا لا) قزیل کوز || قیرمزی‌کوزلی کسه || بالیق دره قیاسی || bart— (ا م) قزیل صقال || قزیل صقاللی کسه || Kaiser — bart (برنجی فره‌دریق) ایمپراطور باربروس || blind— (ص) غلط رؤیت الوانه ، داء دالتونه مبتلا اولان || buche— (ا مؤ) (نبا) قزل کولکن || dorn— (ا م) (نبا) قزیل موشموله|| fichte— (ا مؤ) (نبا) عادی چام || fink(e)— (تا طبیعه) اسپنوز (قوشی)|| fuchs— (ام) تلکی(=Fuchs) ||کذا آل بارکیر|| gelb— (ص (ا لا) قرمزی‌یه چالار صاری، طورونجی، قزیل صاری || gerberei— (ا مؤ) دباغخانه || gießer— (ا م) باقیردوکه‌جیسی || glühend— (ص) آتش،قزل‌درجهٔ حرارتده اولان ، آتشی‌رنك || haut— (ا مؤ) شمالی امریقانك قزیل دریلی هندوتعبیراولنان‌برلی‌اهالیسی|| huhn— (الا) (تاطبیعه) قزیل‌کـكلیك || kehlchen— (الا) (تاطبیعه) صقا قوشی || lauf— (ا م) (علم امراض) Rose = rothe Ruhr || specht— (ا م) (تاطبیعه) Bunt=specht || schwänzchen— (ا لا) قزیل قویروق قوشی، انقبت قوشی || stift - (ا م) Röthel= || wälsch— (ا لا) [اورته آلمانیجه rôt walsch] کلغان بکلری خرسزلر [fremd klingende Trug-sprache وامثالی آره‌سنده مستعمل واویدرمه لسان ، قوش دیلی || wild— (ا لا) (آوجیلقده) کییك ، یبانی کچی ، قره‌جه وامثالی کبی اورکك ووحشی حیوانات .

Röthe (´ ا مؤ) ㊵ [roth] قزیللق ، قیرمزیلق || آتشی آل رنك، زیاده پارلاق وقوتلی کل رنکی، کلکون || — خصوصیله صاچ حقنده قرمزیلق .

Röthel (´ ا م) .a ㊵ [roth] قرمزی قورشون قلمی || (صنعه) دولکرلکده : آشو طاشی ، قرمزی طوپراق .

Röthen (´ فع متعد) .b ㉑ [roth] قرمزی‌یه بویامق، قرمزی یاپمق ، قرمزی رنك ویرمك ، قرمزیلاشدیرمق|| —sich (فع مطا) قیزارمق، قیزاروب بوزارمق|| قرمیزیلاشمق .

Röthlich (´ ص) ㉔ [roth] قرمزیمسی ، قیزیل، قرمزیطراق || (صاچ حقنده) قرمزیمسی .

Rotte (´ ا مؤ) ㊵ [لاتینجه rupta دن مأخوذ قدیم فرانسزجه rote] سوری ، آلای ، جماعت ، کروه || عوام ناس، آیاق طاقمی ، کروهی || جمعیت ، قومیته ، پارتی ، فرقه ، طائفه || (آوجیلقده) Wölfe— قورت سوروسی|| قدیمده (ع) طابور || شمدی (یکدیکری آرقه‌سنده طوران وایکیسی بردیزی تشکیل ایدن نفرات) دیزی .

Rotten (´ فع متعد) .b ㉑ و sich— (فع مطا) [Rotte] طوپلامق، جمعاتمك، سورو،کروه ، آلای تشکیل ایتمك || طوپلانمق ، جمع اولمق ، بریکمك .

Rotunde (´ ا مؤ) ㊵ [لاتینجه] مدور بنا ، قبه‌لی چارداق || بعض آرابه‌لرك آرقه یری .

Rotz (´ ا م) ㊳ (sans pl.) [قدیم آلمانیجه hroz || مرا . آنغلو ساقسونجه hrûtan [schnarchen سوموك || بارکیر نزله‌سی ، رعام ، سقاوه .

Rouleau (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊶ (جمی : x— صورت تلفظی: rou-lô'sse) یایلی، یوقاریدن‌آشاغی‌یه اینان و چیقان (مشمع) پرده .

Roulett (rou-lè'te ا لا) ㊳ فرلداق اویونی .

Routine (rou-ti'në ا مؤ) ㊵ (sans pl.) [فر] عملیات وتجاربله اکتساب اولنمش مهارت وملکه ، پراتیقه ، ملکه ، ممارسه .

Rrrum ! (´ حرند) پروروم !

Rüb„ ... (´···) rettig— (ا م) (نبا) طورب ، لحل بری || saat— (ا مؤ) ، samen— (ا م) (نبا) Rübsen = .

Rübe (´ ا مؤ) ㊵ [قدیم آلمانیجه ruoba = لاتینجه rapa ، روجه rha'phys] (نبا) (زرا) طورپ، خصوصیله جزر || weiße— شالغم ، لفت || ایری شالغم || gelbe— حاوج ، (Mohr = —) || rothe— پانجار || (مجا) ویاخود : Rübchen schaben Jemandem—n (بریله‌لطیفه ویا استهزا ایتمك اوزره صاغ النك شهادت پرمغیله صول الینك اوزرینه کسر ویا یونتارکبی حرکت ایتدیره‌رك ، سورته‌رك اکلنمك ذوقلنمك) یغما یوق ! نا قپارسك ! اوخ یا ! (بارکیر قویروغنك اتلی وکمیکلی قسمی) قوچان .

Rubel (´ ا م) .a ㉑ [روسجه] Stück (=Geld)] تقریباً ٣,٢٤ مارق، اون طقوز بچق غروش) .

Rüben„... (´···) zucker— (ا م) پانجار وامثالندن چیقاریلان شکر .

'Rüber (´) (عمو) herüber ك صورت مختصره‌سی.

Rubicell (tss ´ ـ ا م) ㊳ [لاتینجه] (معد) آچیق رنکلی یاقوت .

Rubin (´ ا م) ㊳ [لاتینجه] (معد) قرمزی یاقوت ، زمرد کبی سرت وقرمزی مجوهر .

Rubrik (´ ـ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] سرلوحه ، عنوان || صره نومروسی .

[لاتينجــه] (21) b. (ٮـٮ ـ فعه متعه) **Rubrizi(e)ren**
فيشات قومق، تمغالمق، تمغا اورمق || برخلاصه ، مجمل، اوراق
اوزرينه نومرو وتاريخ قومق .
شالغم . (زرا) (نبا) (ٮـ الا) **Rübsen**
[Geschrei rucht شمالى آلمانجه] (24) (ـ ـ ص) **Ruchbar**
نشرواشاعه‌اولنمه، اعلان واعلام‌ايله، تعميم‌ايله||—machen
تعميم ايتمك ، تواتر ايتمك، اعلان‌ايتمك، نشر ايتمك .
[rucch قديم آلمانجه] (38) (ٮ ا م) **Ruck** شـدتله
اوينامه، سلكمه، ارتجاج، وجودك‌قسم‌علياسنك بدن بردنبره
mit || صارصيلوب ، غير اختيارى سيلكينوب حركت ايتمسى
—einem بردنبره ، شدتلى برضربه ، حركتله .
Ruck „ ... (ٮ...) —sack (ا م) ايكى كوزلى كويلى
طوربه‌سى || —weise (حا) كذا (حا) صارصمق اوزره ،
صارصه‌رق، سيلكمكله || فاصله ايله || غرابت خلق وطورله .
Rück„... (ٮ...) [اسكيدن = Rücken || حال اوله‌رق
[zu-rück = —bleibende (r) (ام) كيروقالان، كچيكن ||
—bleibsel (الا) بقيــه ، باق ، كسر || —bewegung
(ا مؤ) كيرويه اجرا اولنان‌حركت، يوريش، حركت رجعيه ،
رجعت || —blick (ا م) كيرويه باقمه ، آرقه‌يه نظر ايتمه ||
(مجا) einen—blick werfen (auf ...) ماضى‌يه‌كچمش برشيئه
عطف نظر ايتمك || —bürge (ا م) اكثريا (تجا) بركفالتى
تصديق ايتمه ، بركفيله كفيل اوله || —fahrt (ا مؤ) آرابه
ويا وابور وامثاليله كيرويه دونمه ، عودت || —fällig (ص)
—fällig (in einen Fehler) || heim-fällig = (عد)
يكيدن برجرم وقباحته متجاسر اولمق، سابقه‌لى اولمق||—frage
(ا مؤ) كندو يه برسؤال ايراد اولنـان كمسه طرفنـدن اولجه
سؤالى صورانه مقابلةً ايراد سؤال ايتمه ، بوصورتله ايديلان
سؤال|| فكر ورأيه مراجعت، برينك برشيئه دائرفكرومعلومات
ورأى وقياسنه دائر ايديلان استيضاح || —fuhre (ا مؤ)
كيدوب كله‌جك ، دونه‌جك آرابه وامثالى || —gabe (ا مؤ)
اعاده ايتمه، كيرووير‌مه، bei der—gabe اعاده اولنمق‌اوزره||
—gängig (ص) كيروليان ، كيرو حركت ايدن ، تدنى‌ايتمه ،
نقض، بوزمه||einen Handel—gängig machen برمقاوله‌يى
بر بازارلغى بوزمق، فسخ ايتمك ، قبول ايتمامك || —gängig
werden وقوعبولمامق، ميدانه‌كلمامك، بوزلمق||—kauf (ا م)
اكثريا (تجا) مشتريدن بيعى‌استرداد، يكيدن اشترا ||استرداد||
—kehr (ا مؤ) عودت ، اوه دونمه || —lehne (ا مؤ)
صنداليه‌نك آرقه‌لغى، طيانمغه مخصوص‌محل||—marsch (ا م)
(ع) قشله‌يه عودت ، اردوكاهه دونيش|| رجعيت|| —reise
(Hinreise ك مقابلى) (ا مؤ)عودت سياحتى، يولجيلغى ،
دونيش || —seite (ا مؤ) آرقه طرف، جهت كيروطرف ،
ترس‌طرف ، ظهر|| —sicht (ا مؤ) (صايمه ، صايغى، حرمت،
رعايت ، اعتبار ، ملاحظه) auf etwas , Jemand—sicht
nehmen برشيئى ، برينى صايمه، برشيئك برينك خاطرى ايچون
اولان صايغى|| —sichtslos (ص) صايغيسز،شونى بونى‌بيلمز،
خاطر كوكل‌طانيمز، چكينمكسزين، صيقلمز || —sprache (ا مؤ)
مشاوره ، استشاره ، مذاكره || —ständig (ص) بورجلو،
متدار || باقى‌قالان، بقيــه ، قصور، كيرو قالان (اقچه) ||
(كيميه) تورتو ، پوصه ، رسوب || —tritt (ا م) كيرويه
آتيلان، ياپيلان خطوه|| عودت || برمقامدن ، موقعدن‌چيقمه ،

خروج || انزوا ، چكلمه || —wand (امؤ) برشيئك كيروسنده
واقع ديوار ، پرده ، سطح || —wärts (حا) كيرويه . كيرو
طرفه ، كيرويه طوغرى ، آرقه جهته|| im Wagen—wärts
sitzen آرابه‌ده قارشويه (يوزى حركت اولنان جهتك عكسنه
كله‌جك وجهله) اوطورمق || (مجا) mit ihm geht es
—wärts اونك ايشلرى فنا ، كيرى كيرى كيدييور ، چوق
بوزوق || —wirkung (ا مؤ) عكس عمل ، تأثير مقابل ||
—zahlung (ا مؤ) اودهمه . تأديه ، اداء دين || —zug
(ا م) خصوصيله (ع) رجعت|| عودت، كيروحركت ، دونمه .
[hrucki قديم آلمانجــه] (40) b. (ٮ ا م) **Rücken**
آرقه، ظهر|| —gegen— آرقه آرقه‌يه ، كذلك : mit dem—
Jemandem in den— fallen||gegen einander gekehrt
Jemandem den || برينك آرقه‌سنى آلمق ، آرقه‌سندن اورمق
decken — برينك ارقه‌سنى اورتمك، ستروحافظه ايتمك، كيرو
طرفنه‌امداد ايتمك|| sich den—frei halten كيروسنى،ارقه‌سنى،
خط رجعتنى تأمين ايتمك|| auf den—fallen صيرتى اوزره
دوشمك || Jemandem : وياخود , hinter Jemandes—
—hinter'm (in's Gesicht يوزينه قارشينك مقابلى) برينك
آرقه‌سندن كيزلى اوله‌رق|| مطبوع برشيئك ارقه طرفى، ظهرى||
(ع) eines Heeres— بر اردونك نهايتى، دمدارى بولنديغى
جهت ، خط رجعت طرفى ، آرقه‌سى .
Rücken (ٮ فعه متعه) a. (21) [Ruck] يرندن قالديرمق،
يرينى دكشديرمك، بر يردن قالديروب ديكر برمحله قومق، ايتمك،
اويناتمق، صارصمق|| (حال ويا حرف جر واسطه‌سيله تبديل
موقع‌ايدلديكنى‌كوسترمك اوزره)—(den Tisch an's (Fenster
ماصه‌يى پنجره يه يناشديرمق، پنجره‌نك يانته قويمق، سورمك،
پنجره‌يه قدرسوروب طيامق|| —(den Topf) vom (Feuer)
چوملكى تنجره يى آتشدن‌چكمك ، آتشك كنارينه چكمك || den
—(Weiser وياخود: die Uhr) vorwärts (وياخود: rückwärts)
ساعتك يلقوانى ايلرى ويا كيرو آلمق، سورمك || (فعه مطا)
sich nicht—und rühren يرندن (ابرقاريش بيله برير‌ه)
قملدامامق، ميخلانمش كبى اوطورمق، قيچنى بيله قملداتمامق، تپرنمامك||
(فعلا +) an : وياخود —mit etwas برشيئى يرندن اويناتمق،
تحريك ايتمك ، صاللامق || صارصمق || es ruckt und zuckt
(mir) durch den Körper وجوديمك هرطرفى آتيــور
اوينـايور ، تشنج ايدييور ، حوپلايور ، پير پير ايدييــور ||
(فعه لا ــ) : ايلرى كيرو كيتمك ، حركت ايتمك ، يوريمـك ،
ايلرولمك كيريلمك || dicht an einander — ايوجه بر برينه
يناشمق || an Jemands Stelle— برينك يرينه كچمك ||
mit dem Gelde, der || ترق، ترفيع ايتمك herauf —
näher=— || (heraus=rücken . مرا) Sprache heraus—
(nicht) von der Stelle— || يناشمق ، ياقلاشمق، يقين كلمك
يرندن قملدانمق، اوينامق، يرينى ترك ايتمك(يرينى ترك ايتمامك ،
براقمامق، يرندن قملدانمامق)||(ع)—auf (den Para'de-Platz)
رسم كچيــد ، يوقلمه اوله‌جق موقعه كيتمك ، حركت ايتمك ||
in ein Land— برمملكتى استيلا ايتمك || (برلين لسانيجه)
كمسه‌يه كورنمدن، كيزلوجه ، اوك آيلغنى ويرمدن اودن‌چيقمق.
Rücken „ ... (ٮ...) —flosse (ا مؤ) (تا طبيعه)
صيرتى‌اوزره يوزان‌حيوان|| —schlag (ا م) آرقه‌يه اوريلان
ضربه ، ارقه يه اورمه|| —deckung (ا مؤ) (ع) (استحكا)

آرقه سپری || —lehne (ا مؤ) صندالیه ، صره وامثالنده
آرقه‌لق || —mark (ا لا) (تشر) ارقه کمیکنك ایلیکی ||
—schild (ا م) (تا طبیع) بوجکلرك : آرقه قبوغی ||
—schmerz (ا م) (علم امراض) آرقه ، صرت آغریسی ||
—seite (ا مؤ) آرقه طرف ، ظهر ، ترس طرف || —wirbel
(ا م) (تشر) فقرهٔ ظهریه .

Rücklings (ــَـحا) ㉔ [قدیم آلمانجه ruchilingûn]
کیرودن کیرویه ، ارقه جهته || sich —bewegen کیرویه ،
آرقه جهته حرکت ایتمك ، کیرو کیرو کیتمك ، رجعت ایتمك ||
—liegen صیرتی ، آرقه‌سی اوزره یاتمق ، صرت اوستی یاتمق ،
اوزانمق .

Rucksen (ــَـ فع لا +) c. ㉑ [غوت‌لسانجه hrufis
das Krähen] (کوکرجین حقنده) اوتمك ، دم چکمك .

Rüde (ــَـ ا م) ㊷ [قدیم آلمانجه rudo] (بیوك
وقوتلی کوپك نوعی) چومار ، چوبان کوپکی ، صامسون ||
(آوجیلقده) کوپك ، تلکی ، قوردك ارککی .

Rubel (ــَـ ا لا) a. ㊵ (هنوز اون‌سکزنجی عصردنبری
مستعمل آوجی تعبیری) کومه ، سوری .

Ruder (ــَـ ا لا) a. ㊵ [قدیم آلمانجه ruodar
اولوب شمالی آلمانجه rojen کلمه‌سنه مناسبتی واردر] (بحر)
کورك || دومن ، دومنك صاپی || یاخود : sitzen, am —sein
دومنده اوطورمق دومنی قوللانمق || (مجا) das —führen
ادارهٔ امور ایتمك ، رأس اداره‌ده بولنمق .

Rudera (ــَـ جمع) (inv·) [لاتینجه] دوکوتی ، بقیه ،
آرتق .

Rud(e)rer (ــ(ــ)ــَـ ا م) a. ㊵ [rudern] کورکجی ،
کورك چکان || Drei = — اوچ چفته قایق صندال (وامثالی) .

Rudern (ــَـ فع متع وفع لا ±) a. ㉑ || (بحر) کورك
چکمك ، کورکله حرکت ایتمك || (مجا) صوده یاپیلان حرکت
حقنده : اللرینی کورك کبی قوللانه‌رق یوزمك || mit den
Armen— یوروکن قوللرینی یوزر کبی صاللامق .

Ruf (ــَـ ا م) ㊽ چاغرمه ، ندا ، سسلنمه || باغیرمه ،
حایقرمه || er hat einen — als Professor nach Berlin
erhalten او پروفسسور اوله‌رق برلینه چاغرلدی ، جلب اولندی ،
پروفسسورلکله برلینه کیتدی || بوری اشارتی ، سس || آو
حیواناتنك صداسنی تقلید ایدن دودوك وامثالی || es geht der
Ruf, daß... — روایت اولنورکه ... ، برروایت وارکه ... ||
صیت ، شهرت ، نام ، معروفیت || in üblen —bringen
نامنی شهرتنی فنالشدیرمق لکه دار ایتمك || (etwas) Jemand
in —bringen برینك نام وشهرت قزانمسنی موجب اولمق ،
اشتهار ایتدیرمك .

Ruf„ ... (ــ ...) —name (ا م) برینك فاملیا اسمی
اولمیوب چاغیرمه اسمی ، آدی .

Rufen (ــَـ فع لا +) a. ㉑ 2 ⑳ [قدیم آلمانجه
hruofan] بر اسمی برکلمه‌یی یوکسك سسله اوقومق ،
چاغیرمق ، تلفظ ایتمك || حایقرمق ، باغیرمق || um Hülfe—
استمداد ایتمك ، یاردمه چاغیرمق ، استعانه ایتمك || جان قورتاران
یوقمی دیه باغیرمق || Jemandem— برینه سسلنمك ||
Jemand— برینی چاغیرمق || (فع متع) Jemand— برینه
سسلنمك (برینك حاضر اولمسنی ، نقین کلمسنی ینا شمسنی ، بریره

کیرمسنی ، بو یرده بولنمسنی ، دقت ایتمسنی آرزو وامر مقصدیله)
Jemandem etwas ins Gedächtniß— برینك خاطرینه
برشی کتیرمك ، تخطر ایتدیرمك ، برینه برشی خاطرلاتمق ،
عقلنه کتیرمك || wie gerufen kommen بیلمش کبی کلمك
امداده یتشمك ، تام استنیلان آرزو اولنان بکلنیلان وقتده
(چیقوب) کلمك ، حضرکبی یتشمك || Jemand bei Seite—
برینی برکناره چکمك || نتیجه‌نك بیانیله کذلك (فع مطا)
Jemand wach — حایقیره‌رق برینی اویاندیرمق ، برینی
سسلنه‌رك اویاندیرمق || sich heiser— باغیره باغیره حایقیره
حایقیره چاغره باغره سسی قیصیلمق ، سسی قیصیلنجه‌یه قدر
باغیرمق ، حایقیروب چاغیرمق .

Rüffel (ــَـ ا م) a. ㊵ (عمو) توبیخ ، تکدیر ، تعزیر ||
تأدیب || مجازات تأدیبه .

Rüge (ــَـ ا مؤ) ㊸ [rügen] مجازات تکدیریه ،
تکدیر ، تصحیح ، مجازات (مرا . Rüffel) || اخطار ||
öffentliche— تکدیر علنی || ذم ، مؤاخذه || برجنایت وقباحتك
اعلان واعلام ایدلمسی || قباحت ، تهمت ، مغایر قانون ونظام
حرکت || بونك ایجاب ایتدیردیکی مجازات .

Ruh (ــَـ ا مؤ) ㊾ = Ruhe .

Ruhe (ــَـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه ruowa] راحت ،
استراحت ، حضور ، سکونت || sich zur — begeben
استراحت ایتمکه کیتمك ، یاتمغه کیتمك ، برای استراحت یاتمق ||
—sei mit ihm! , —seiner Asche! — رحمت اولسون ! ،
روحی شاد اولسون ! || Jemandem keine —gönnen برینی
اصلا راحت براقمامق ، برینه هیچ راحت وحضور ویرمامك ||
Jemandem eine angenehme —wünschen برینه اه
راحتلق ویرسون کیجه‌کز خیر اولسون (افندم) دیمك ||
er ist nicht aus seiner —zu bringen دنیا ییقلسه ینه
اوسکونتنی بوزمز || lassen Sie mich in— ! براق ! براقکز !
بنی راحتسز ایتمیکز ! طوقونمیکز ! چکیل ! چکیلکز اورادن !
بکا مسلط اولمه ! هایدی دفع اول ! چکیل شورادن ! هله طورسن !
هله سز طورك ! || lassen Sie mich damit in— بکا اوندن
بحث ایتمیکز ! || zur —bringen تسکین ایتمك || zur —gehen
اویقویه ، یاتمغه کیتمك || اولمك ، وفات ایتمك ، عازم دار بقا
اولمق || sich zur —setzen چکلمك ، استعفا ایتمك چیقمق ||
— am Schlosse eines Gewehres || Ruhe=stätte =
برتفنکك خروسنده اولان استناد کرتیکی ، نقطه‌سی .

Ruhen (ــَـ فع لا +) ㉑ [قدیم آلمانجه râwôn]
استراحت ایتمك ، راحت ایتمك || (ضرمثل) nach der Arbeit
ist gut— چالشمه‌دن ، ایشدن صکره استراحت ، راحت طاتلی
اولور ، کلور || von seiner Arbeit— ایشنی بتیروب دیکلنمك ،
ایشدن صکره یورغونلق آلمق || (موتالر حقنده) ... hier ruht
بورایه مدفوندر ، بوراده ... مدفوندر || ساکن وساکت اوله‌رق
طورمق ، سکوتی محافظه ایتمك || lasset die Todten— !
اذکروا موتاکم بالخیر ! || ich wünsche Ihnen wohl geruht
zu haben صباح شریفلر خیرلر اولسون (ان شا اه کوزل
اویودیکز) || (فع متع) — الخ ... den Geist باشی دیکلنمك ،
ذهنی ، فکرینی استراحت ایتدیرمك || (فع مطا) sich—
استراحت ایتمك ، دیکلنمك .

Ruhig (ـُـ ص) ㉔ [Ruhe] ساكن ، سكونتلى || ساكن ، اوصلو ، حليم ، سليم ، تربيه لى ، آسوده ، ملايم || آغر ، تمكينلى ، امين || —, (ihr) Kinder ! — چوجقلر ، اوصلو طوروك ! اوصلو طوروك چوجقلر ! صوست ! || bei —em Blute, bei —er Überlegung صبر وتأنى ايله ، دوشونه رك ، عجله وتلاش ايتميه رك || — schlafen ساكن وسكونتلى اويومق ، اويوركن راحتسزلق فلانه دوچار اولمامق || (بحر) —e See ساكن ، دورغون ، سود ليمان دكز .

Ruhm (ـُ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [قديم آلمانجه hruom] ظفر ، غلبه ، مظفريت || hoher — شان وشوكت ، سعادت ، عظمت ، اجلال مجد ، نام ، شهرت || = Ruf اسم ، شهرت ، صيت : sein — ist nicht fein اونك شهرتى پك اوقدر دكلدر ، پك اساسلى برشى دكلدر .

Rühmen (ـُـ فعـ متعـ) و sich — ㉑ a. (فعـ مطا) mit etwas — ياخود : sich wegen sich einer Sache — كنديني برشيدن طولايى اوكمك ، برشيئله تفاخر ايتمك ، برشيدن طولايى اوكونمك ، اوكونوب طورمق || مدح وثنا ايتمك ، اوكمك .

Ruhmes = Halle (ـُـُـ ا مؤ) (52) مشاهيرك ، وطننه بيوك خدمت ايدنلرك مدفون اولدقلرى ويا هيكل وسائره لرينى محتوى مقام ، (كليسا) .

Rühmlich (ـُـ ص) ㉔ [Ruhm] شانلو ، شرفلى || شايان مدح وثنا .

Ruhr (ـُ امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه hruor Bewegung] (علم امراض) — (rothe) ديزانتريا ، قانلى باصور ، قانلى بلغم دفعنى وباغرصاقلرده صانجى يى موجب علت || ترلا ويا اوزوم باغنك صوك دفعه اوله رق سورلمسى ، ويا چاپه لنمسى || (ا خا مؤ) دن نهركبيرينك قوللرندن اولان رور صويى || كذا ماس نهرينك قوللرندن برى روئر ، رور .

Ruhren (ـُـ فعـ متعـ) ㉑ a. (زرا) einen (Acker) — برترلايى صوك دفعه اوله رق چاپه لمق ، سورمك (اشبو مصدر rühren مصدرينك برصورت ديكريدر) .

Rühren (ـُـ فعـ لا +) ㉑ a. [قديم آلمانجه hruoran bewegen machen] طوقونمق ، تأثير ايتمك ، اويناتمق ، تحريك ايتمك = her = rühren مثلا : davon rührt der Gebrauch her بوعادت اوندن قالمشدر || اويناتمق ، حركت ايتديرمك || kein Glied — können هيچ بريرينى ، اعضاسنك هيچ برينى اويناته مامق || die Trommel — ترانپته يى چالمق || نادراً = an= و be=rühren || شدتله وبردنبره چارپمق ، اورمق ، طوقونمق ، راست كلمك || — (um =) قاريشدرمق ، چالقامق ، صاللامق || Jemand — برينه طوقونمق ، تحريك ايتمك ، تأثير ايتمك ، ايچنى اويناتمق || sich (فعـ مطا) sich — gar nicht — هيچ قملدانمامق ، اويناماق ، صاللانمامق || ich kann mich vor Müdigkeit gar nicht mehr — يورغونلقدن (آرتق) هيچ بريريمى قملداته جق حالم يوق ، اقتدارم يوق || (ع) rührt euch ! يرنده — راحت !

Rührig (ـُـ ص) ㉔ [rühren] صبرسز ، راحت طوره ميان ، اويناق || سريع الحركه ، جست وچالاك ، خفيف .

Ruin (ـُـ ا م) ㊳ [لاتينجه] ضياع ، محو وخراب اولمه ، غائب اولمه ، بتمه ، پريشان اولمه ، باتمه ، خرابيت ، اضمحلال .

Ruine (ـُـ ا مؤ) (53) [لاتينجه] خرابه ، ويرانه ، خرابه زار ، ويرانه لك .

Ruini(e)ren (ـُـُـ فعـ متعـ) و sich — ㉑ a. (فعـ مطا) [Rui'ne] خراب ايتمك ، محو وپريشان ايتمك ، مضمحل ايتمك ، باتيرمق || باتمق ، محو وخراب اولمق ، بتمك ، برباد اولمق .

Rülps (ـُ ا م) مفردى ㉖ جمعى ㊱ (هو) كگرمه || (مجا) قبا ونزاكتسز ، تربيه سز كمسه .

Rülpsen (ـُ فعـ لا +) c. ㉑ [شمالى آلمانجه] (عو) كگرمك .

'Rum (ـُ حا) her-um كلمه سنك صورت مختصره سى .

Rum (ـُ ا م) (56) (*sans pl.*) [سانسقريتجه rôma Wasser دن مأخوذ انكليزجه] شكرقامشى اوزينك تخمرى ايله استحصال قلنان مادهٔ مايعه ، روم .

Rumäne (ـُـ ا م) (52) [لاتينجه roma'nus] ،

Rumänin (ا مؤ) ㊿ رومانيالى اركك ، قادين .

Rumäni-en (ـ(ـ)ـ ا خا لا) b. ㊵ رومانيا .

Rumeli-en (ـ(ـ)ـ ا خا لا) b. ㊵ (جغر) [تركجه Rumi Römer ، Schrift] ممالك شاهانه دن روم ايلى قطعه سى .

Rumeliot (ـ(ـ)ـ ا م) (51) ، —in (ا مؤ) ㊿ روم ايليلى .

Rummel (ـُ ا م) a. ㊵ [فرانسزجه ronfle] قبا قالين وسسز بركورلتى ياپان ، سس چيقاران شى || = Ge-rümpel || (مجا) (عمو) den ganzen — kennen تكميل دالا ويره يى ، كيرديسنى چيقديسنى بيلمك || خاريلتى ، كورولتى ، طازيرديلى اوغولتيلى كورولتى .

Rumor (ـُـ ا م) ㊳ [ايتا] صيزلتى ، سسزجه وبرآغزدن اولنان اشتكاى عمومى ، كورلدى ، شماته ، قيل وقال .

Rumpeln (ـُ ±) a. ㉑ [شمالى آلمانجه] = rummeln || بعضاً (فعـ متعـ) Alles durch einander — هپسنى بربرينه قاتمق ، آلت اوست ايتمك ، بر برى اوزرينه ييغمق ، بر برينه قاريشديرمق .

Rumpf (ـُ ا م) ㉛ [شمالى آلمانجه وقديم آلمانجه rimphan || gerunzelte Umfassung] كوده || طائوق وامثالى حيواناتك كوده سى || بركمينك اسكلتى || برماكنه نك كوده قسمى .

Rümpfen (ـُ فعـ متعـ) c. و a. ㉑ [قديم آلمانجه ruph(i)an zu Runzeln zusammen ziehen] (يوزينى) بوروشديرمق ، اكشيتمك ، (قاشنى) چاتمق ، صورتى آصمق || (عمو) (das Maul : ياخود den Mund) — آغزينى ، دوداقلرينى بوزمك .

Rund (ـُ ص) ㉔ [فرانسزجه اولوب لاتينجه rotundos دن مأخوذدر] تكرلك ، دائره وى ، مقوس ، دكرمى || يوارلاق || — heraus طوغريدن طوغرى يه ، بلا احتراز ، آچيقدن آچيغه || — abschlagen بلا احتراز ، طوغريدن طوغرى يه رد ايتمك || eine —e, volle Stunde تمام برساعت || دليكسز برساعت || — um etwas herum برشيئك دائراً مادار اطرافنده ، چپه چوره سنه || (مجا) (تمام ، باشلو باشنه ، مكمل) etwas — machen برشيئى نتيجه لنديرمك ، اتمام واكمال ايتمك ، نتيجهٔ مطلوبه وحسنه يه ايصال ايتمك ، تماملامق .

Rund „ ... (...ـٌ) —bäckig (ص) شیشقو صورتلی، یوارلاقیناقلی، یوزلی، طوپچهره‌لی، تاتارچهره‌لی‖ —brenner (برلامبه‌نك ایبیكی اوزرینه اوطوردیلان وضیایه دائره وی، یوارلاق برشكل ویرن) دائره وی طابله‖ —beet (ا لا) (بر باغچه‌ده دائره وی) كوبك‖ —bogen (ا م) (صنع) (معما) (Spitz=bogen ك مقابلی) مدور كمر، تكمیل كمر، تام كمر‖ —erhaben (ص) محدب‖ —fahrt سیاحت، تفرج دوریه‖ eine —fahrt um den See machen بركولك اطرافنی قایق ویا آرابه ایله طولاشوب كزمك، دور ایتمك‖ —gang (ا م) خصوصیله (ع) دوریه (خدمتی)‖ —gemälde (ا لا) پانوراما‖ —hohl (ص) مقعر‖ —holz (ا لا) یوارلاق آغاج، تخته‖ یارلمامش اودون‖ كسلمامش آغاج، اودون‖ —lauf (ام) =Kreis=bewegung‖ (جمناستیقده) دیو آدیمی‖ —reise (ا مؤ) دوراً یاپیلان سیاحت‖ (برای خدمت) دور‖ —schnur (ا مؤ) (صنع) غیطان، خرج‖ —um (حا) دائراً مادار، دوراً .

Runde (ـٌ ا مؤ) (53) [rund] دائره، قوس دائره، حركت دوریه‖ دوریه رقصی اجرا ایدنلرك تشكیل ایتدكلری خلقه‖ (ع) دوریه (خدمتی) .

Ründe (ـٌ ا مؤ) (53) [rund] مقوسلك، دكرمیلك، دائره‌وی اولیش، یوارلاقلق، محدبلك‖ (صنع) (معما) كمرك مقعریت ومقوسیتی .

Runden، **ründen** ایكیسیده (ـٌ فع متع) و —sich (فع مطا) b. (21) [rund] (صنع) مقوس یاپمق، دائره‌وی كسمك‖ یوارلاقلشدیرمق، دائره‌اوزرنده‌چویرمك‖ یوارلاقلاشمق، دائره اوزرنده دونمك، دور ایتمك، طولاشمق .

Runde-stock (ـٌـٌ ا م) (25) قایق مرانغوزلرینك قبورغه‌لرك قوسیتلرینی اولچمكه وتعیین‌ایتمكه مخصوص‌قوسی، جدولی .

Rundlich (ـٌ ص) (24) مقوس، دكرمی، دائره وی‖ یوارلاق، طوپارلق‖(اشخاص‌حقنده)طیقناز، شیشمانجه، یوارلاقجه.

Rundung (ـٌ ا مؤ) (49) [runden] قوسلندیرمه، دكرمی یاپمه، چویرمه، یوارلاق، طوپارلاق ایتمه، دائره مسی یاپمه‖ Ründe =‖ یوارلاق برشی .

Rune (ـُ ا مؤ) (53) [قدیم شمال لسانجه rûn Schrift-zeichen] اسقاندیناولرك قوللاندقلری‌اسكی‌حروفات.

Runge (ـٌ امؤ) (53) [غوت‌لسانده Stab hrugga] (صنع) نردبان مقامنده استعمال اولنان برصیریغك قدمه‌سی اوله‌رق طرفیندن چیقان آغاجلری .

Runkel (ـٌ امؤ) (53) (نبا) دها زیاده مستعمل‌اوله‌رق: rübe= — (ـٌـٌ ا مؤ) پانچار .

Runzel (ـٌ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه ru'nzila‖ اسوج‌لسانده runzeln rynka] (دری‌اوزرنده) بروشقلق، غضن‖ n— كوزك طیش پكارلرنده اولان قات، بروشقلق.

Rüpel (ـُ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه Rûpilo Ruprecht] قبا ونزاكتسز آدم .

Rupfen (ـٌ فع متع) c. و a. (21) [غوت لسانده Riupan ‖ مرا . raufen] چكمك، یولمق، قوپارمق‖ (آوحیواناتندن قاز، اوردك، قوش طائوق وامثالنی) یولمق، توكنی قوپارمق‖ (مجا) —Jemand برینی بوغمق، پاره‌لرینی چكمك، یولمق، یونتمق .

Ruppig (ـٌ ص) (24) [شمالی آلمانجه] یپالیم یپالیم، یرتیق اسكی البسه‖ فقیر، بیچاره، اوسق باشی خراباتی، پژمرده قیافت .

Ruppsack (ـٌـٌ ا م) (31) (عمو) Lump .

Rusch (ـٌ ام) (31) یاخود (38) [شمالی آلمانجه]=Rinse .

Ruscheln (ـٌ فع لا ±) a. (21) (عمو) =huscheln و huschen ‖ بر ایشی هوپپالقله كورمك، هوپپالق ایتمك‖ الی ایشده كوزی اویناشده اولمق .

Ruß (ـُ ام) (38) [قدیم آلمانجه hruoz Unreinlichkeit] —im Kamine والخ اوجاق باجا وامثالنده حاصل‌اولان‌ایس‖ (مجا) ظلمت .

Russe (ـٌ ا م) (52) [وسطی لاتینجه ruzzus ‖ قدیم شمال لسانجه Lauf râs]، —in (ا مؤ) (50) روس (اركك، قادینی) .

Rüssel (ـٌ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه ruozan wühlen] (تاطبیع) —(des Elephanten) فیلك خرطومی، كذا بوكا بكزر خرطوملی حیواناتك خرطومی، بورنی .

Rußen (ـُ فع لا +) c. (21) [Ruß] ایس ویرمك، توتمك، ایس وقوروم حاصل ایتمك‖ رنكنی آتمق، صولمق، بویامق، بویاسی چیقمق‖ ایس وقوروم سورمك، بونكله سیاهلاتمق .

Rußig (ـُص) (24) [Ruß] ایس وقورومله‌قراردلش، ایسلی.

Russisch (ـٌ ص) (24) [Russe] روسیه‌یه منسوب، روسیه‌دن، روسیه‌لی، روسیه‌نك‖ die —e Sprache, das Russische روسیه لسانی، روسجه .

Rußland (ـٌ ا خا لا) (56) [اساساً Russen=land] (جغر) روسیه‖ روسیه حكومتی .

Rüst „ ... (...ـٌ) (بحر) —nagel (ا م) (صنع) چاتقی‌چیویسی‖ —brett (ا لا) (صنع) یاپی اسكله تخته‌سی‖ —kammer (ا مؤ) سلاحخانه، مهمات وتجهیزات مخزنی، دبوی‖ اسلحهٔ عتیقه دبوی‖ —tag حاضرلق كونی‖ علی‌الخصوص یهودیلرنزدنده ایرتسی كونی كله‌جك اولان بایرام ایچون یاپیلان عرفه‌كونی .

Rüste (ـٌ امؤ) (53) [شمالی آلمانجه rust Ruhe,Rast] (خصوصیله غروب‌ایتمكده‌اولان كونش حقنده) باتمق، غروب ایتمك‖ zu (r) —gehen ‖ Ruhe = zu Ende gehen= .

Rüsten (ـٌ فع متع) و —sich (فع مطا) b. (21) [قدیم آلمانجه hrustan] —(sich auf یاخود: zu etwas) برشیئه حاضرلانمق‖ — Jemand mit etwas برینی برشیئله تجهیز ایتمك‖ (ع) — ein Heer براردویی تسلیح وتجهیز ایتمك‖ تداركات حربیه‌ده بولنمق‖ (انشا آتده) اسكله قورمق.

Rüster (ـٌ ا م) a. (40) [rüsten] تسلیح وتجهیز ایدن‖حاضرلایان‖(امؤ) [قدیم آلمانجه ruz و ter : Baum] (53) (نبا) قره آغاج .

Rüstern (ـُ ص) [Rüster] قره آغاج (دن‌معمول) .

Rüstig (ـٌ ص) (24) [قدیم آلمانجه brustic ‖ مرا . rüsten] كنج وتوانا، قوی‌البنیه، صاغلام، طاغ پارچه‌سی كبی، عتیك، چویك .

Ruthe (ـُـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه ruota] قامچی،
قيرباج ، دكنك || (تا طبيعه) حيواناتك ذكری ، فرجی .
Rutsch (ـُ ا م) (38) طوپراق ويا طاش ييغيننك ييقلمسی،
دوزلمسی|| طوپراق ييغينی|| ييقلمه، چوكمه|| ييقيندی، چوكنتی.
Rutschen (ـُـ فعلا ±) .a و .c (21) [Rutsch] قايمق،
ييقلمق ، چوكمك ، ايمك آقمق || (اشخاص حقنده) قايمق ||
(عو) (مجا) —auf's Land قيره، كزمكه چيقمق، طيشاری
تنزهه آتلمق ، قوشمق .
Rutscher (ـُـ ا م) .a (40) [rutschen] (قيچی اوزرنده)
قايان كمنسه || $\frac{3}{4}$ تا قتنده ، وزننده ايديلان رقص ، غالوپاد .
Rütteln (ـُـ فعـ متـه وفعـ لا +) .a (21) [rütten]
سيلكمك ، صاللامق ، صارصمق ، ايمك ، قاقمق Jemand
—aus dem Schlafe برينی صارصه رق ، قاقه رق اويقودن
اوياندیرمق، سيلكمك ، سيلكوب دوكمك|| (حركت ايدن آرابه
حقنده) صارصمق||(مجا) voll gerütteltes Maß صيقه باصه.
Ryssel (rǎi'-ssĕlᵉ ا خا لا) (56) (جغر) فرانسه
شهرلرندن : ليل .

S. (ـُ ا لا) (55) آلمان الفباسنك اون طقوزنجی حرفی واون بشنجی حرف غيرصدائيسی|| صورت مختصره ده 's' يازيلور
مثلا : in das Haus = in's Haus اوه ، اوك ايچريسنه ، get's nicht ? اولمزمی ?

Sa! (ـُ ssǎ) [فرانسزجه ça] (حرند) هايدی! ||
—! — هايدی ، هوپ ساسسا !
Saal (ـُـ z ا م) (30) [قديم آلمانجه sal (ا لا) =
Söller] (جمعی Säle) صالون .
Saamen (ـُـ z) (مرا) (Samen .) .
Saane (ـُـ z ا خا مؤ) (55) (جغر) آر نهرينك قوللرندن:
سارين صويی .
Saar (ـُـ z ا خا مؤ) (49) (جغر) موزه‌ل نهرينه آقان
قوللردن سارصويی (زار) .
Saat (ـُـ z ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه sâhan دن
مأخوذ sât = لاتينجه satum] (زرا) تخم اكمه ، زرع
ايمه || اكيلان شی، تخم ، اكين ، بزر || بوندن چيقان اكين
محصولی die —steht schön اكين كوزل سرپدی ، چيقدی ،
اكينلر چوق كوزل ، ايو .
Sabäismus (ـُـــ z ا م) (45) [Sabäer] (سيارات
وسائر اجرام سماويه‌يه پرست ايدنلرك مذهبی) صابئه مذهبی .
Sä-bar (ـُـ z صـ) (21) [säen] قابل زرع .
Sabbath (ـُـ z ا م) (38) و (27) [عبرانيجه schab'ht
ruhen] يهوديلرك يوم تعطيلی اولان جمعه ايرتسی كونی ،
يوم سبت || (خرستيانلرك) بازاركونی يوم تعطيل .
Sabber (ـُ z ا م) .a (40) سالیا ، اغز كوپوكی|| (مجا)
زهرناك وآجی‌سوز، آغزی‌كوپوره‌رك حدتلی وغضبلی بركمسه‌نك
سويلديكی سوز .
Säbel (ـُـ z ا م) .a (40) [روسجه sabla] (ع)
قلنج ، سيف .
Säbel„... (ـُـــ z) —bajo(n)nett (ع)
قصاطوره || —gehenk (ا لا) (ع) قلنجی طاشيق اوزره
بله ويا اوموزه باغلنان ، طاقيلان قلنج قايشی || —koppel
(ا مؤ) قلنج بل قايشی || —tasche (ا مؤ) (ع) اوروپا
هوسار سواريلرنده قلنجه آصيلان چانطه .
Saccharometer (ـُـُـ ch ـُ z ا م) (ا لا) (شكر
فابريقه‌لرنده برمايع درونده بولنان شكر مقدارينی تعيينه مخصوص
آلت) ميزان ، مقياس السكر .

Sach„... (ـُـــ) —kenntniß (الا) برشيئه اولان
وقوف ، اساس ماده‌يی بيلمه|| —beweis (ا م) مادةً ، فعلاً
اولان اشيا ،اثبات ، دليل || —gemäß (صـ) ايجاب حاله كوره ،
مناسب صورتده ، روش حاله مطابق وموافق صورتده ، لايق
وجهله || —lage برشيئك ، ايشك بولنديغی حال وصورت ||
كيفيت ، وقت وحال || —verständige (r) (ا م) ارباب
وقوف ، اهلی خبره ، كار آزموده ، مستقيم كمسه || —walter
(ا م) (عد) مدعی آووقات .
Sache (ـُ z) (53) [قديم آلمانجه sahlan دن مأخوذ
sahha streiten] شی || امر ، خصوص ، ماده || مال ،
اشيا || وقوعات ، حال|| ايش || —so steht die ايش بوندن
عبارت ، بويله در || ich höre schöne – n von Ihnen
حقكزده پك چوق شيلر (فنا شيلر) ايشيديورم || ich halte
mich an die Sache und nicht an die Worte بن ايشك
كنديسنه باقارم لقردی يه اهميت ويرمام || mit ganzer Seele
bei der —sein ياپيلان شيئی جان وكوكلدن ياپمق || (مقاصد
مخصوصه ايچون خصوصات مختلفه ده مستعمل اشيا ومالزمه)
meine —n (sind noch nicht angekommen نم شيلرم اشيام
(da liegen Briefe, Packete), || دها كلمدی ، واصل اولمدی
die —n müssen zur Post ... اوراده مكتوب ، پاكتلر واو
اونلر (او اشيا) پوسته (خانه) يه كيده‌جك ، كوتوريله‌جك ||
—n (جمع) البسه واجزاسی|| es ist nicht meine —, mich
in fremde —n zu mischen بن باشقه‌لرينك ايشنه قارشمسی
سومام، بنم ايشم كلمز|| in —n der Religio'n مواد دينيه‌ده،
دينه ، اعتقاده عائد اولان خصوصاتده ، خصوصات مذهبيه ده||
(مخفيجه اوله‌رق) seine —n verrichten (ايشنی كورمك ،
ايش كورمك) آبدست بوزمق ، بجرمك .
Sachlich (ـُ z صـ) (21) [Sache] شيئه ، ماده يه ،
خصوصاته عائد وتعلق اولان ، فعلاً مادةً حقيقی ، محقق ،
صاغلام|| ايشه يارار، حيات انسانيه ايچون فائده ولزومی اولان.
Sachse (ـُ kss ـُ z ام) (52) [قديم آلمانجه Sahso ||
der das Sahs (Schwert) trägt] ، Sächsin (ا مؤ)
(50) ساقسونيالی (اركك ، قادين) .

Saf(f)lor (ـَـ ا z ـُـ م) (38) [عربجه usfur دن مأخوذ ايتاليانجه asflori] (نبا) قرطم ، اصبور ، يبانى زغفران|| [عربجه zafra دن مأخوذ ايتاليانجه gelb zafra] z1'fera (صنع) حمض قوبالتدن معمول مائى بويا .

Safran (ـَـ ا z ـُـ م) (38) [عربجه sa'frân] (نبا. صنع) بوياجيلقده : زغفران .

Saft (ـُـ ا z م) (31) [قديم آلمانجه saph] حيواناتْ، نباتات صوبى، اوز، عصاره|| (نباتاده دوران ايدن) عصارهٔ نبات ، نسغ|| (ميوه، نباتات ، ات وامثالندن چيقاريلان) صو|| (حفظ الصحه.طب) جسم انسانيده بولنان قان صفرا وسائره كبى مايع ماده‌لر ، اخلاط || (فكر وذهناً خوش كلان) لذت ، طات || weder Saft noch Kraft haben, ohne — und Salz sein طاتسز طوزسز اولمق، ساده صويه || بعضاً صورت تصغيريه‌ده eingedickter — (von (ـَـ ا z لا) Säftchen اوله‌رق Pflanzen) ميوه ونباتاتدن چيقاريلان ويلته لشديريلن طاتلى شروب ، رب .

Saftig (ـَـ z) (21) [Saft] صولى، مغدى، خاصه‌لى|| (ميوه حقنده) آغزده اريبان، صولى|| (مجا) عارسزجه‌سنه ، بى ادبانه ، صيقلمزجه‌سنه ، اوقه‌لى .

Sagbar (ـَـ z ـَـ ص) (20) [sagen] اكثريا منفى صورتيله: es ist nicht —wie... غيرقابل تعريف، سويلنيله‌مز صورتده|| تكرار وتعريفى نالايق .

Sägbar (ـَـ z ـَـ ص) (21) دستره ايله كسيله بيلور .

Sage (ـَـ ا z ـَـ مؤ) (53) [قديم آلمانجه saga] سوز ، لاف، روايت|| es geht die —, daß..... روايت اولنوركه .... ، برلقردى واركه .... ، ديتليوركه ... ، برسوز دوران ايديوركه ... ، اورته‌لقده برلقردىدونيوركه ... || روايت، اساسى معلوم اولميان ، صحتى اثبات اولنه‌ميان شى|| مصال .

Säge (ـَـ ا z ـَـ مؤ) (51) [قديم آلمانجه sega] دستره ، بيجق .

Säge„... (ـَـ z) —mehl (ا لا) (صنع) بيجق كپكى|| —mühle (ا مؤ) بيجق محلى ، جسيم بيجق دستره‌لرى اولان بيجق خانه || —späne (جم م) (صنع) دستره ، بيجق كپكى (مرا) —mehl || —werk (ا لا) (ع) (استحكا) منشارى سپر ، استحكام .

Sagen (ـَـ فعـ متعـ وفعـ لا +) (21) a. [قديم آلمانجه sgên] ديمك || ich will Nichts gesagt haben بن برشى ديمامش اولەيم || da kann فرض ايده‌لم‌كه بن برشى ديه‌دم || Sie können ... (هانى) انسان‌ديه بيلوركه man wohl — was Sie wollen سز ارتق‌نه ديرسه‌كزديكز، نه‌استرسه‌كز ديكز || Das sagt man nicht بوشى ، بوسويلنمز (عيبدر بوسوز ، بويله‌شى سويلنمز) || was wird man dazu— ? بوكا ، بو ايشه نه ديرلر ؟ نه ديه‌جكلر ؟ بوكا هركس نه دير؟ || (er ist reich) (عباره اره سنده تصحيح ويا تفسيرمقامنده) wohlhabend, wollte ich— اوزنكين، يعنى‌اولدقجه‌وقت‌وحالى ايودردیه‌جكدم||wenn ich so —darf اگرشويله ديه‌بيلورسەم، اگرشويله ، شووجهله‌افاده‌يه مساعده اولنورسه، بيوريلورسه er ist-offen (ياخود : gerade heraus) so zu— يعنى || gesagt ein Spitzbube او - يعنى طوغريسى - بركلفان

Sachsen (ـَـ kss ـَـ z ا خالا) (40) b. [اورته آلمانجه zu den Sachsen : ze Sahsan] ساقسونيا مملكتى .

Sachsen„... (ـَـ···· z kss) (جغر) —spiegel (ا م) (اون اوچنجى عصرده Eike v. Repgow آيقه فون ره پقووطرفندن جمع وترتيب اولنان) ساقسونيا قانونى .

Sächsisch (ـَـ kss ـَـ z ص) (24) ساقسونيايه مخصوص، ساقسونيادن، ساقسونيانك || ساقسونياجه || ساقسون اصولى.

Sacht (ـُـ z) ، —e (ـَـ z) (ص) (42) [آشاغى آلمانجه sanft = sagt] خصوصيله (حا) خفيف خفيفجه يواشجه ، اصول ايله ، يواش يواش ، اصولت ايله || ! — (آمان) يواش ! يواش آيول .

Sack (ـُـ ا z م) (31) [قديم آلمانجه sacch اولوب رومجه sakkos دن مأخوذدر] (پاتاتس ايچون ٢،١٩٨ وحبوبات ايچون ٣،٢٩٨ يكى اوقه‌لك) زاق ، طوربه ، چوال برچوال طولوسى || (مجا) برچوق ، برسورى ، ein —voll بريغين|| جب || پاره كيسه‌سى|| (تشر) كيسه || (مجا) die Katze aus dem —lassen قوشى قفسدن اوچورمق (مالك اولنان شئ الدن قاچيرمق) || Sack = gaffe .

Sack„... (ـُـ··· z) —band (ا لا) طوربه آغز ايپى|| —pistole (ا مؤ) ، —puffer (ا م) جب طبانجه‌سى || —artig (ص) طوربه چوال كبى ، چواله بكزر || —gasse (ا مؤ) چيقمـاز سوقاق || —grob (ص) (عمو) پك قبا || —leinen (ا لا) ، —leinwand چوال بزى ، قباكتن || —pfeife (ا مؤ) (موسيق) طولوم چالغيسى (=Dudelsack) || —träger (ا م) =Last-träger حمال || —tuch (ا لا) منديل (جنوبى آلمانياده) || = —leinen .

Säckchen (ـَـ ا z لا) b. (40) Sack كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق طوربه ، چوال || كيسـه‌جك || (نبا) حجيره ، كوز .

Säckel (ـَـ ا z م) a. (40) Sack كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى)= Säckchen || پاره كيسه‌سى || قاصه .

Sacken (ـَـ z فعـ متعـ) a. (21) حبوبات ، يوك وامثالنى چواله قويمق ، باصمق || فديمده برجانى بى چواله قويوب صويه آتمق، صوده بوغمق(بومعناده säcken دها زياده مستعملدر)|| (چانطه‌يه طوربه‌يه) يرلشديرمك ،قويمق|| قاپمق، كندويه آلمق، طوپلامق || den Bauch, den Wanst (sich كذا) voll — قارنى ، اشكنبه‌يى‌طولديرمق،چوق يمك ، شيشمك|| [قديم آلمانجه sinken sêhhan] (فعلا—) و (فعـ مطا) sich— چوكمك (ابنيه حقنده) چوكمك|| (تازه دوكولك آتلمش‌طوپراق‌حقنده) اوطورمق، چوكمك .

Säcken (ـَـ z فعـ متعـ) a. (21) (مرا) ، sacken .

Sade-baum (ـَـ ا z ـَـ م) (31) (نبا) قره‌آردج آغاجى.

Saduzä-ismus (ـَـ-iss-ـَـ z ا م) (45) [عبرانيجه] اسرائيليلرك بقاى روح‌وحشر‌نشرى منكر برطريق‌مخصوصى .

Sä-en (ـَـ z فعـ متعـ ، فعلا+ وفعـ مطا) a. و c. (21) [قديم آلمانجه sâjan = لاتينجه se'rere] اكمك || wild wachsend) gesäet خدايى نابتك مقابلى) تخمدن حاصل اولان، اكيلوبده يتشديريلان .

Saffian (-(ـَـ) ـَـ z ا م) (38) [فارسيدن مأخوذ بولونياجه hart sacht] سختيان .

Sakrament (ـُ ـ ـ z ا لا) ㊳ [لاتينجه] سر، حكمت، قداسی ، رابعهٔ مقدس ، برسر اليهينك علامت ظاهريه‌سی .

Sakristan (ـُ ـ ـ z ا م) ㊳ [وسطی لاتينجه] كليسانك زينتنه متعلق البسهٔ روحانيه‌نك حفظ اولندقلری محل‌مخصوص محافظی ، قندلفت .

Sakristei (ـُ ـ ـ z ا مؤ) ㊾ [وسطی لاتينجه] كليسا جامه كاهی .

Säkularisi(e)ren (ـُ ـ ـ ـ ـ z فعه متع) ㉑ a. [لاتينجه] روحانيه دن‌دنيويه يه (جسمانيه‌يه)تحويل‌ايتمك||(اراضیٔ‌وقفيه‌يی) اراضی‌يی اراضیٔ ملكيه ويا ميريه‌يه قلب‌وتحويل ايتمك .

Säkulum (ـُ ـ z ا لا) ㊽ (جمعی بعضاً : Säkeln) عصر ، قرن .

Salamander (ـُ ـ ـ z ا م) .a ㊵ [فارسيه feuer-roth samand دن‌مأخوذ روجه] (تاطبيه) سمندر.

Salamanka (ـُ ـ ـ z ا خا لا) ㊻ اسپانيا شهرلرندن زالامانقا ،كذا بونامده اولان ولايت .

Salami (ـُ ـ z ا م) ㊻ دها آز مستعمل Salame (ـُ ـ z ا م) ㊻ [ايتا] ايتاليانك بهارلی‌صوچوغی.

Salär (ـُ z ا لا) ㊳ [فر] اجرت ، حق، كوندهلك، معاش .

Salari(e)ren (ـُ ـ ـ z فعه متع) .a ㉑ [لاتينجه] اجرت ، كوندهلك ، معاش ويرمك (مرا . be-solden) .

Salat (ـُ z ا م) ㊳ [ايتا] صلاطه|| (مجا) (عمو) ! —da haben wir den آل بقالم ، بيورون بقالم سكا (قوجامان) بر ايش ! كوردكمی بركره ! بيوروك بقالم! || = Lattich .

Salat„ ... (z ـُ ـ ...) schüssel— (ا مؤ) صلاطه طباغی ، چناغی .

Salbader (ـُ ـ z ا م) .a ㊵ [آلمانيا شهرلرندن Bader an der Saale ايبه‌نا جوارنده جاری زاله صوينده جان صيقيجی كوهزه ، چال چكه .

Salbe (ـُ z ا مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه salpa] (اجزا ، طب) مرهم|| پوماته ، قوقولی ياغ || (بحر) (كمينك صو ايچروسنه كيرن قسمنه سوريلان) قلفات ياغی .

Salbei (ـُ z نادراً ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (نبا) آطه چايی .

Salben (ـُ z فعه متع) و —sich (فعه مطا) .a ㉑ [Salbe || قديم آلمانجه salpôn] مرهم سورمك، مرهمله اولمق || قوقو سورمك،تعطير ايتمك || موميالمق || (بحر) بركمی‌يه قلفات ياغی‌سورمك||(مجا) —Jemandem die Hände بريني آلداتمق ، آغزينه بر پارمق بال سورمك || Salbung (ا مؤ) ㊾ تقديس، رسم تقديس .

Sälb-ling (ـُ z ا م) ㊳ [لاتينجه Salmo] (تاطبيه) آلا باليق .

Saldo (ـُ z ا م) ㊻ [ايتا] (تجا) معاش||كوريلان حسابدن قالان مطلوب .

Salep(p) (ـُ z ام) ㊻ [فارسی][اجزا،ونبا) سعلب

Saline (ـُ ـ z ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] طوزك ياپلديغی محل،مملحه || طوزمعدنی .

بكندن ، حيله كار ، دوباره جيدن بشقه برشی دكلدر —im Vertrauen (وياخود : streng unter uns) gesagt لقردی مابيننزده قالسون || richtiger gesagt دها طوغريسی، يعنی|| was ich —wollte نه ديه جكدم ، نه سويليه‌جكدم (بن) || Das muß man —, Das kann ich nicht anders— اه ايچون ديمه ، طوغريسی سويليمه ، طوغريسی . . . || nun sag'noch Einer ich habe Glück! اه ايچون‌اولسون، باقيكز es ist nicht zu —was in mir || ! برده بكا بختياردر ديرلر vorging باشمه كلانی اكلامق ، بكا اولانی تعريف ايتمك قابل دكلدر || ? —was wollen Sie damit بوندن نه ديمك استيورسكز ؟ نه ديمك استيورسكز صانكه ? || Jemandem auf Alles etwas zu —wissen||ايتمك برينه‌تشكر —Dank هرشيئه بر بهانه بولمق || هيچ برشيئی جوابسز براقمامق || er sagt nur so او يالكز اويله سويلر (فكری اويله دكلدر) Sie können von ||حاشا حضوردن mit Erlaubniß zu— —Glück سز بختيارلقدن بحث ايده بيلورسكز ، سز سعادتدن طالعدن بحث ايدرسه‌كزحقكزوار|| Sie haben mir Nichts —zu سز بكا امر ايده مزسكز ، سزك بكا برشی سويلمكه صلاحيتكز، حقكز يوق|| —lassen Sie sich etwas آزه‌جق لاف ، سوزديكليكز، بكا اينانكز || —für etwas gut برشيئی تكفل ايتمك|| —(Das) hat Nichts zu بونك اونك اهميتی يوق، هيچ بردكلدر|| استغفراه (افندم) || ايی واه، چوق‌كوزل.

Sägen (ـُ z فعه متع) .a ㉑ [قديم آلمانجه segôn] دستره ايله‌كسمك ، دسترهلمك ، بيچق ايله‌كسمك || (مجا) دستره ايله كسر كبی كسمك ، بر يرندن آيرمق .

Sagen„ ... (z ـُ ـ ...) [Sage] kunde— (ا مؤ) اساطير ، ميتولوزی .

Sago (ـُ z ا م) ㊻ (sans pl.) [مالای لسانجه] خورما آغاجی نشاسته‌سی ، ساغو || —Deutscher بياض ساغو، آلمان ساغوسی، نشاسته‌سی، اكثريا : تاپيوقا .

Sagenhaft (ـُ ـ صـ) ㉔ [Sage] اساطير قديمه يه متعلق ، مصال قبيلندن .

Sah (z ـُ) sehen فعلنك زمان حال ماضيسی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sahara (ـُ ـ z ياخود z ـ ـُ ا خا مؤ) ㊻ صحرای كبير || صحرا ، چول .

Sähe (z ـُ) sehen (فعلنك‌صورت انشائيه ماضيسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sahl„... (z ـُ ...) band— (الا) (صنع) [Selb-ende دن محرف] (چوقه قابريقه لرنده) چوقه كناری (تجا) كذلك قوردون|| (طاغ ايشلرنده) آره‌لق طبقه‌سی|| weide— (نبا) بيوك سكود نوعی = Sohl-weide .

Sahne (ـُ z ا مؤ) ㊾ [شمالی آلمانجه] قايمق || سوت ،شكر، يمورطه‌نك چالقامه‌سی .

Sahnen (ـُ z فعه متع) .a ㉑ [Sahne] قايماق‌ايله، قرم‌ايله‌طولديرمق ،قايمق،قرم‌قويمق || —(ab„) (die Milch) سودك‌قايماغنی آلمق|| (فعلا+) قايماق، قرم‌ويرمك،قايماقلامق.

Saite (ـُ ـ z ا مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه seita] (موسيق) موسيقه تلی،كيريش||feine — n zu hoch spannen يك يوكسكدن سويلمك ، يك يوكسكدن آتمق ، كوزنی يك يوكسكه ديكمك .

Salm (ـّ z ا م) (51) ياخود (38) [لاتينجه] (تا طبيعه)
مرسـين بالغى (= Lachs) || [روم] (شمال طرفلرنده)
Psalm= || وبناء عليـه (مجا) —langer اوزون دعا ||
اوزون واوصانج ويرو حكايه .
Salmiak (ـّـّ z وياخود ـّـّ z ا م) (56) [لاتينجه
sal amoni'acus] (كيميـ) نشادر روحى،طوزى .
Salomo(n) (ـّـّ ـّ z ، دهاطوغرى اولەرق: ـّـّ z ا خا م)
(56) [عبرانيجه || Freund Gottes] حضرت سليمان(عم)||
(كذا مجازى اولەرق) = weiser König .
Salonichi (ـّ ch ـّـّ z ا خا لا) (56) (جغر) ممالك
محروسهٔشاهانه‌دن‌سلانيك‌ولايتنك‌مركزى‌اولان‌سلانيك‌شهر جسيمى.
Salpe (ـّ z ا مؤ) (53) [روم] (تا طبيعه) (دكزده
بولنان فوسفورلى قورد) دكز آتش بوجكى .
Salpeter (ـّـّ z ا م) a. (40) [اورته لاتينجـه
sal petra] (كيميـ) كهرچله ، ازوتيت پوتاس ، سورج .
Salpeter„... (ـّـّ z) säure— (ا مؤ) (كيميـ)
حامض آزوت .
Salto (ـّ z ا م) (56) [ايتا] = Sprung || morta'le—
تهلكه‌لى،اولومى منتج آتلايش ، صيچرامه .
Salut (ـّ z ا م) (38) [لاتينجه] (ع ، بحر) سلام ،
سلامله (طوپ تفنك ايله) || schießen— طوپله سلاملامق.
Saluti(e)ren (ـّـّـّ) (21) (فع متع وفع لا +) a. (21)
(ع ، بحر) طوپ‌انداختيله‌تفنك‌وقلنجله سلاملامق .
Salve (ـّ v ـّ z ا مؤ) (53) (ع ، بحر) اسلحهٔ ناريه‌نك
برآنده‌هپ‌بردن انداختيله ايديلان آتش . يايلم آتش .
Salvi(e)ren (ـّ v ـّ z فع متع) a. (21) [لاتينجه]
و sich— (فع مطا) قورتارمق ، خلاص ايتمـك || قورتلق ،
خلاص اولمق || (تجا) امنيت اولنمق، قزانمق .
Salz (ـّ z ا لا) (38) [قديم آلمانجه salz اولوب‌لاتينجه
sal دن مأخوذدر] طوز .
Salz„... (ـّ z) gurke— (ا مؤ) خيار طورشيشى
(صلاموره) || fäule— (ا مؤ) طوز ستوتى || abgabe—
(ا مؤ) = steuer— || bad— (ا لا) طوزلى‌صوحمامى ||
دكز حمامى ، دكزده استحمام || bildung— (ا مؤ) طوز
استحصالى، حصولى|| (كيميـ) تمليح، تملح || brühe— (ا مؤ)
طوز وصودن يابله صالچه ، صو || باليق وسائره صلاموره‌سنك
ديبنده قالان طوزلى صو؛ || butter— (ا مؤ) طوزلى ياغ ||
büchse— (ا مؤ) طوزلق، طوزقوطوسى|| grube— (ا مؤ)
(صنعـ) مملحه ، طوز اوجاغى || kuchen— (ا م) اوفق‌طوزلى
چورك || (مجا) (برلين لساننده) بيوك جب ساعتى|| lake—
(ا مؤ) صلاموره ، مارتيانه تربيه‌سى ، صالچه‌سى|| messer—
(ا م) (مأمور) طوزكيله‌جيسى|| säure— (ا مؤ) (كيميـ)
حامض قلورماء || soole— (ا مؤ) طوزلى صو، دكز صويى ||
werk— (ا لا) (صنعـ) مملحه ، طوز معدنى || wirker—
(ا م) طوزجى .
Salzburg (ـّـّ z ا خا لا) (56) (جغر) (آوستريا دوقه‌لغى
وشهرى) زالتسبورغ|| (الساس ولورن‌قطعه‌سنده) شاتوسالەن.
Salzen (ـّـّ z فع متع وفع لا +) c. (21) [Salz]
(اسم‌مفعولى اكثريا : gesalzen) || طوزلامق ، طوز قومق ||
صلاموره يه‌ياتيرمق || (die Suppe) ist zu stark gesalzen
چورباتك طوزى زياده قاچمش،چوربايەزياده طوزقونمش||(مجا)
Das ist gesalzen او بو بزه پك طوزلى، طوزلى‌كاور، بو پك
زياده بهالى ، او بزه كلز || Stein-salz salzt besser als
Brunnen-salz قيا طوزينك قوتى(طوزلاق طوزينك) عادى
طوزك قوتندن دها زياده در .
Salzig (ـّـّ ص) (44) [Salz] طوزلى ، طوزلانمش ||
طوزلى‌كبى || صلاموره مسى .
...sam (ـّ z ...) [= انكليزجه same || مرا .
لاتينجه si'milis] (كلماتك اقسام مؤخره‌سى تشكيل ايچون
قوللانيلوب وضع اولنديغى كله يى صفت ويا حاله تبديل ايدر)
كذلك samkeit . . . (ـّـّ z ...) دخى‌اسم‌تشكيلنده مستعمل
اولوب معناى‌كله‌نك موجوديتنى ويا آكا مالكيتى،كوستررمثلا:
Ehrsam ناموسلى ، حيثيتلى || wachsam اويانيق ، عاقل ،
دقت وانتباهى اولان ، تيقظى سون || Wachsamkeit دقت
وانتباه ، تيقظ ، اويانيقلق || مشابهتى كوسترمك اوزره :
wundersam كرامت ، معجزه‌كبى، بوكا مشابه .
Sä-mann (ـّ z ا م) (25) (جمى Säleute) (مرا .
Säe-mann) ،
Same (ـّـّ z ا م) b. (40) و (52) [قديم آلمانجه sâmo
= لاتينجه se'men] ، n— (ا م) تخم || (مجا) اساس
ومنبع || (نبا) اكمكه ، ديكمكه مخصوص چكردك || بزر ||
in —n schießen فليز سورمك ، تخمه قالقمق || نسل
وذريت اخفاد || تخم ، يمورطه .
Samen„... (ـّـّـّ z) feld— (ا م) نباتات قبوغى||
balg— (ا م) (نبا) يمورطه (تخم) تخم وامثالنك قبوغى||
بوجك قوزه‌سى|| kanal— (ا م) (تشر) منى يولى، منينك
مرور وجريان ايتديكى قنال، ناقلة المنى || kapsel— (ا مؤ)
(نبا) تخم محفظه‌سى، قاپسول|| korn— (ا لا) (نبا) تخم
دانه‌سى، حبه|| schote— (ا مؤ) (نبا) قبوغى ايكى‌مصرعدن
عبارت قورو تخم ، ثمرخرتوبى .
Samland (ـّ z ا خا لا) (56) (جغر) (شرق پروسياده
قطعهٔ اراضى) لاسامبى ، لوساملاند .
Sämling (ـّ z ا م) (38) [Same] تخمدن حاصل
اولان نبات ، فدان .
Sammel„... (ـّـّـّ z) appara't— (ا م) (آريلرك)
طلومبه‌سى || gelder— (جم لا) صدقه پاره‌سى || پارسه ||
هرقنغى‌مقصد ايچون‌جمع اولنان اقچه || punkt— (ا م) (ع)
نقطهٔ اجتماع ، تجمع‌محلى|| wort-- (ا لا) ، zahl— (ا مؤ)
(غرا) اسم، عدد جنسى، جامع .
Sammeln (ـّـّ z فع متع) a. (21) [قديم آلمانجـه
samanôn] طاغلمش شيلرى طوپلامق،جمع ايتمك، بر يره
كتيرمك ، توحيد ايتمك || ايدمك ، بريكديرمك ، ارايوب
طوپلامق ، دوشيرمك || (ع) das Ganze— بركونكى
ماتوره‌نك ختامنه دلالت ايدوب براى عودت يورى ايله چالينان
اشارت(جمع‌بوريسى)||(ع) (zerstreute) Truppen— طاغنيق
قطعاتى‌جمع‌ايتمك|| (فعلا +) —(الخ ... für (einen Armen
برفقرا وسائره‌ايچون پاره طوپلامق— aus fremden Büchern
كتب مختلفه‌دن‌جمع وترتيب وتأليف ايتمك|| sich— (فع مطا)
طوپلانمق، جمع اولمق، برلشمك ، بر يره طوپلانمق، بريكمك .
Sammet (ـّ z ا م) (38) (مرا . Sammt) .

Sammler (ـَـ ـَ z ا م) a. ⑩ [sammeln] طوپلایان، جمع وتألیف ایدن ‖ بریکدیران ، طوپلایان ، دوشیران ‖ قولکسیونجی ‖ پاره وسائره طوپلایان ‖ (صنع) خزینه .

Sammlung (ـَـ z ـِمؤ) ㊾ [sammeln] (ا مؤ) طوپلامه ، دوشیرمه جمع وتوحید ایتمه ‖ (مجا) طوپلامه ‖ پاره، عتیقه و امثالی شیلرك قولکسیونی ‖ دیزی ‖ مجموعهٔ منتخبات .

Sammt (ـَ z حا) [قدیم آلمانجه samant ‖ مرا . — und sonders ‖ alle-sammt = [sam — بلا استثنا کافهٔ ‖ — mit و mit کلهسیله تقویه اولنهرق — برابر، معاً، برلکده.

Sammt (ـَ z ا م) ㊳ [روجه hexa'miton (تجا) قدیفه] [sächsfädiges Zeug .

Sammt,, ... (ـَ···) besetzt — (ص) قدیفه خرجلی ‖ — bürste (ا مؤ) قدیفه فیرچهسی ‖ — kleid (ا لا) قدیفه البسه ‖ — handschuh (ا م) قدیفه الدیون ‖ (مجا) Jemand mit — handschuhen anfassen برینه ، پك زیاده دقت وملایمتله معامله ایتمك ، اوزرینه تیترهمك ‖ — spitze (ا مؤ) طرطیللی تنتنه ‖ — weich (ص) ، — zart (ص) قدیفهکبی یموشاق ‖ بعضاً = Ge-sammt ... .

Sämmtlich (ـَـ ص z) ㉔ [sammt] کاملاً ، کافةً هپسی ، جملهسی، بتون .

Sams-tag (ـَـ z یاخود ـَـ z ا م) ㊳ جنوبی آلمانیاده مستعملدر [لاتینجه sa'bbati dies] جمعه ایرتسی .

Samum (ـَـ z یاخود ـَـ z ا م) ㊳ یاخود ㊺ [عر] افریقاده جنوبدن شمالهاسن (لدوس) صیجاق روزکار، بادسموم، سامیه‌ل .

San (ـَ z) [ایتالیانجه واسپانیولجه] = Sankt .

Sand (ـَ z ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه sant = روجه a'mâthos ?] قوم ، رمل، ریك ‖ grober — اوفقچاقل طاشلریله مخلوط ایری قوم ‖ (مجا) Jemandem — in die Augen streuen برینك کوزینی بویامق، باغلامق، آلداتمق ‖ (مجا) Jemand auf den — setzen برینی صیقیشدیرمق ، زوره کتیرمك .

Sand,,... (ـَ···) — alle'e (ا مؤ) قوملی یول، اوزرینه قوم دوکولمش یول ‖ — artig (ص) (قوم جنسندن) قوم کبی ، قومه بکزر ‖ — bank (ا مؤ) (طبقات الارض) قوم طبقهسی ‖ قوم ییغینی ‖ (بحر) صو التنده صیغ یر ‖ — grund (ا م) قوملی واوفق چاقللی اراضی ، محل ‖ — hase (ا م) قوملی یرلرده تمکن ایدن طاوشان ‖ کهغل اویوننده هیچ اوره میان آتیش ، یوارلایش ‖ (ع) (سوارینك پیاده یه ویردیکی اسم) طبان کش ‖ — hügel (ا م) قوم تپهسی ‖ — kuchen (ا م) کول بورکی ‖ — mann (ا م) قومجی ، قوم صاتانکمسه ‖ (عمو) (انسانك کوزقپاقلرینی آچدیرهمیهجق درجهده کلان وزیاده یورغونلقدن متحصل بولنان) اویقو ‖ — sack (ا م) قوم طوربهسی ‖ (ع) نشان سپاسی اوزرینه قونیلان قوم طوربهسی ‖ — schicht (ا مؤ) قوم طبقهسی ‖ — segge (ا مؤ) (نبا) کوکی طبده مستعمل وسپارنه تعبیر اولنورنبات) آلمانسپارنهسی ‖ — stein (ا م) (معد) (معما) قوم دانهلرندن مرکب اولوب قرمزی وسائر رنکده بولنان طاش سونکر ، اوت طاشی وسائره بوجنسدندر ‖ — ufer

(ا لا) قوملی ساحل ، قومصال (ساحل) ‖ — uhr (ا مؤ) خصوصیله (بحر) قوم ساعتی ‖ — wüste (قوملی) چول ، قوملق صحرا .

Sandarak ، Sandarach (ـَـ z ا م) ㊳ [روم] (معد) (تجا) قرمزی کبریتله حمض آرسنیق، زرنیخ احمر، سنداراق.

Sandel (ـَ z ا م) a. ⑩ [روجهدن مأخوذ sa'ndalo] ، — holz (ـَـ z ا لا) ㊸ صندال آغاجی .

Sandig (ـَـ z ص) ㉑ [Sand] چوققوملی‖ قومکبی .

Sandte (ـَـ z) senden فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجیواوچنجی مفرد شخصلری) .

Sanft (ـَ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه samfti ‖ مرا . غوتلسانجه samjan [zu gefallen suchen] (scharf ك مقابلی) حلیم ، رحیم ، مشفق ‖ مرحمتلی صورتده ، طاتلیلق حالی ‖ (حا) شفقت ومرحمتله ، طاتلیلق ایله ‖ ملایم ، ساکن .

Sänfte (ـَـ ا مؤ) تخت روان، تسکره ، سدیه .

Sang (ـَ z ا م) singen فعلنك زمان ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sang (ـَ z ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه sanc] (شرق سویله وتورکی) تغنی، شرق .

Sänger (ـَـ z ا م) a. ⑩ [Sang] — in (ا مؤ) ㊿ شرقی سویلیان ارکك مغنیه ، قادین مغنیه ‖ معبدده مزامیری اوقویان مؤذن ‖ شاعر .

Sanguiniker (ـَـ ghouî ـَ z ا م) a. ⑩ [لاتینجه] دموی کمسه ‖ (مجا) قانلی ، اویناق، قانی اویناق کمسه .

Sanikel (ـَـ z ا م) a. ⑩ [لاتینجه] [لاتینجه] (نبا) فصیلهٔ حیوانیهدن (شمسیه تللری کبی بریردن آیریلان یاپراقلری حامل) طبده مستعمل سانیقل اوتی .

Sanität (ـَـ z ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [لاتینجه] صحت ، عافیت ، صاغلق .

Sanitäts ,, ... (z ـَـ···) — behörde (ا مؤ) ، — kolle'gium هیئت ، مجلس صحیه .

Sank (ـَ z ص) (بحر) صوودهها آغر، ثقلت اضافیهسی صوودهها چوقاولان ‖ sinken فعلنك زمانحالماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری .

Sankt (ـَ z ص) [لاتینجه] سن ، سنت ، عزیز، ولی ‖ مبارك مقدس .

Sanktionni(e)ren (ـَـ (ـ) ss z ـ فعمتع) a. ㉑ [لاتینجه] برقانونلایحهسی تصدیق ایدوب دستور العمل حالنه قومق ، ارادهسنی اصدار ایتمك .

Sanskrit (ـَـ z و ـَـ z ا مؤ) ㊻ (sans pl.) [سانسقریتلساننده wohl-geordnet sans-krita] السنهٔ آریانیهنك اصلی اولان هندلساننك قدیمنه اطلاق اولنور، سانسقریت.

Sapan-holz (ـَـ z ا لا) ㉕ [ملایجه آلمانجه] (صنع) (بویاجیلقده) ژاپونیانك ساپان تعبیر اولنان آغاجی.

Saphir (ـَـ f ـ z بعضاً ـ f ـ z ا م) ㊳ [عربیجه safîr دنمأخوذ لاتینجه sapphi'rus] (معد) مائی رنکده وصفیرتسمیه اولنان قیمتلی طاش .

Sa(p)pe (ـَـ z ا مؤ) ㊿ [فر] (ع) (استحکامده حفریات ایشی) استحکام سپتاریله تستر ایدرك یاپیلان صیچان یوللری، مستور (لغم) یولی ‖ راه مستور .

Sappeur (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ㊳ ياخود ㊻ [فر] (ع) بالطه‌جى .

Sapphir (z ˘ f -) (مرا . Saphir) .

Saragossa (˘˘- z ا خا لا) ㊻ (جغر) اسپانيا شهرلرندن ساراغوس .

Sardachat (-˘ ch ˘˘ z ا م) ㊳ [روم] (معد) قرمزى عقيق ، رداخات .

Sardanapal (-˘-˘ z-ا خا م) ㊳ سارداناپال .

Sardelle (˘˘ z ا مؤ) ㊳ [لاتينجه sardinisch] معناسنه اولان sardus دن‌مأخوذ [ايتاليانجه] (تا طبيع) صارداليا بالغى .

Sardine (˘-˘ z ا مؤ) ㊳ [لاتينجه] (تا طبيع) بيوك صارداليا بالغى .

Sardini-er (˘ (˘) -˘ z ا م) ㊵ a. [لاتينجه] ، —in (ا مؤ) ㊿ ساردنيالى اركك ، قادين .

Sardonisch (˘-˘ z ص) ㉔ [روم] —es Lachen استهزالى كولمه ، كولدرك آلاى ايتمه .

Sard-onyx (˘-˘ z ا م) ㊳ ياخود (inv.) (معد) قيمتدار بياض عقيق ، يمن عقيق .

Sarg (˘ z ا م) ㉛ [قديم آلمانجه sarch اولوب روجه sarkopha'gos مأخوذدر] طابوت .

Sarg„ ... (z ˘...) —stein (ا م) مزار ، قبرطاشى || —tuch (ا لا) صندوقه اورتوسى .

Sargasso (-˘-˘ z ا مؤ) ㊱ [اسپا] (نبا) ممالك حاره ده بولنان نبات بحرى ، زارغاس .

Sarkasmus (˘-˘ z ا م) ㊺ [روم] آجى استهزا ،

Sarko „ ... (... ˘-˘ z) [روم] sarco ... (= ... „ Fleisch) .

Sarkophag (˘ - f ˘˘ z ا م) ㊳ [روم] قديم يونانلى ورومالیلرك ياقمق استمدكلرى اولولرى‌قويدقلرى مزار ، طاشدن معمول صندوقه .

Sa(r)ras (˘-˘ z ا م) ㉝ [پولونياجه za و für raz [Hieb بيوك قلنج ، اكلى واكرى قلنج ، پاله .

Sarsaparille (˘-˘˘˘ z ا مؤ) ㊳ (نبا) = Sassaparille .

Saß (˘ z ا م) ㉛ [شمالى آلمانجه] (مضاف اليهى : Sassen) ، Sasse (˘ z ا م) ㊷ Sassin (ا مؤ) ㊿ سكنه (اركك ، قادين) اهالى (برطرفك خلق ، اهاليسى ، يرليسى ، سكنه‌سى) || برملكك صاحبى || = In-saß .

Saß (- z) sitzen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sassaparille (˘-˘-˘ z ا مؤ) ㊹ [اسپا] (نبا) (كوكى طبده مستعمل) سپارنه .

Säße (z -˘) sitzen فعلنك سورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Satan (˘- z ا م) ㊳ [عبرانيجه || Feind] ، Satanas (˘˘- z ا م) ㊻ شيطان ، ابليس .

Satellit (˘˘- z ا م) ㊶ (هيئ) [لاتينجه] برسياره‌نك اطرافنده دونه رك انكله برلكده كونشى دور ايدن سياره) پيك .

Satini(e)ren (˘˘-˘ z فع متع) ㉑ a. [فر] (كاغد فابريقه‌لرنده) كاغده اطلس يومشاقلق وپارلاقلغى ويرمك .

Satire (˘-˘ z ا مؤ) ㊳ [لاتينجه] شاعرك كندى زمانتك فنالقلرينى تعداد يوللى نظم ايتديكى شعر ، شكايتنامه || هجويه .

Satrap (-˘ z ا م) ㊶ [فارسيدن مأخوذ لاتينجه || Beschirmer eines Gaues] ايران قديم ايالاتندن برينك واليسى || مغرور زنكين وغدار كمسه .

Satt (˘ z ص) ㉔ [قديم آلمانجه sat zur Genüge = لاتينجه sa,tur] طويغون || درجۀ اشباعه كلش || (فع مطاوعت‌ايله برلكده) sich— trinken (lachen'spielen) طويونجه يه قدر ايچمك ، كولمك ، اوينامق || ich kann mich daran nicht —sehen (بن اوكا) باقمغه طويه‌ميورم ، باقمقله طويامیورم || etwas —haben برشيدن بيقمق ، اوصانمق ، درجۀ اشباعه كلمك || كافى ، وافى ، يتيشور ، الويرر اولان || بول ، طولغون || (رنك حقنده) قويو .

Satt„ ... (z ˘...) —blau (ص) قويو ماوى .

Satte (˘-˘ z ا مؤ) ㊳ [لاتينجه satum دن مأخوذ شمالى آلمانجه] چناق ، قاوانوز قواطه ، چوملك .

Sattel (˘˘ z ا م) ㊴ a. [قديم آلمانجه satul] اكر ، سرج ، زين ، قالتاق || Jemand aus dem —heben برينى اكرندن قوپاروب ، قاپوب آلمق || (مجا) معارضه ومباحثه‌ده مات ايتمك || (مجا) برزقيبى آلت ايتمك واستديكى النــدن قاپقلق || fest im —sein اكرده صيق اوطورمق حيوانه‌كوزل بنمك ، ايو بنيجى ، سوارى اولمق || (تشر) برونك هوركوچى ، صرتى ، اكركبى اولان محلى || طاغ صرتى ، آرقه‌سى || كذا بويون ، دربند || (موسيق) تللى چالغيلرك كوپريسى || ايكى ديركك تپه‌لرينه وضع وربط اولنان چاپراز ديرك ، باشلق .

Sattel„ ... (z ˘˘...) —pferd (ا لا) بنك باركيرى || غلاوزباركيرى || —tasche (ا مؤ) اكر چانطه‌سى || —zeug اكر طاقمى‌خصوصيله ، (ع) قوشوم طاقمى .

Satteln (˘˘ z فع متع) ㉑ a. [Sattel] باركيره اكر اورمق ، قالتاق قپامق || بريوك حيوانى يوكلمك .

Satt-heit (-˘ z ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [satt] طوقلق || اوصانچ ، بيقغينلق .

Sättigen (˘˘˘ z فع متع وفع لا+) و —sich ㉑ a. (فع معطا) طويورمق ، كنديني‌طويورمق ، طويمق || طوقطوتمق || (كيميا) درجۀ اشباعه كتيرمك ، كلمك .

Sattler (˘˘ z ا م) ㊵ a. [satteln || قديم آلمانجه satilari] اكرجى ، سراج ، سمرجى .

Sattsam (˘-˘ ص) ㉔ خصوصيله (حا) كافى ، درجۀ كفايه‌ده .

Saturei (-˘-- z ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (نبا) سعتر اوتى .

Saturn (-˘ z ا خا م) ㊻ [لاتينجه] ونادراً : **Saturnus** (˘-˘ z) (اسا وهيئة) ساتورن ، زحل سيارۀ كبيره‌سى .

Satyr (-˘ z ا م) ㊻ [روم] بعضاً (-˘ z) ㊳ (اسا) ساتير || (تا طبيع) (مايمون ، اورمان آدمى ، غول يبانى) زايتر .

Satz (˘ z ا م) ㉛ [sitzen] صيچرامه ، آتلامه ، آتلمه ، كريله || = Bodensatz || —des Kaffee's قهوه

تلوسی|| هدیه ، پیشکش، ضیافت || بیغین ، استیف|| (تجا)
طاقم ، چشیت (اشیا) || (حکمه) پیل ، منبع الکتریق ||
(برجنسدن برشیده مستعمل ، آلات) اوسطونغ || صورت
عمومیه‌ده‌عباره ، سوز || (صرف، نحو، منطق) جمله || (ریا)
دعوی نظری || شرائط مقرره || مقدار معینه‌ده اولان پاره ||
(عد) برآووقات طرفندن برحکم موقت ویرلمسی ایچون ایدیلان
تکلیف استدعا || (موسیق) بسته || (آوجیلقده) طاوشانلرك
طغورمه‌سی || ممه‌لی حیواناتك طغوردقلری یاورولرك مجموعی ||
معدن قویولرنده طلومبه اصولی، سیستمی .

Satz„ ... (z ···) —bildung (ا مؤ) ترکیب‌جمله||
—lehre (ا مؤ) کلامك صورت ربط وترکیبندن بحث ایدن
علم ، علم نحو، علم معانی ، (وبونلرك کتابی) || —wage
(ا مؤ) (صنع) آلت استوا ، تسویه آلتی، دیوارجی‌ترازوسی .

Satzung (z ــ) (49) [satzen] اصول ونظام موضوع،
قواعد اساسیه|| نظامنامه || ترتیبات مأخوذه || قانون، نظام،
قاعده|| بردینك‌اساسی مقامنده اولان احکام وعقائد || برمذهب
ویاطریقتك ، احکامی، ایجاباتی ، شرائطی .

Sau (ـ z ا مؤ) (49) ch (35) [قدیم آلمانجه sû
[لاتینجه sus] = Mutter-schwein (آوجیلقده) خنزیر ،
طوموز || خصوصیله بیومش دیشی طوموز || (آوجیلقده)
(جمعی Sauen) یابان‌طوموزی || (عو) پیس مردار وادبسز
شخص ، کمسه ، اخلاق وآدابی بوزلمش آدم || سهو ، خطا ||
(کلغان بکلری لساننده) طالع || کاغده طاملامش مرکب ||
(معد) معدن اوجاقلرنده ، قالخانه‌لرده بریکان تیمور جروفی ||
[اسلاوونیا ایالتی لسانجه || Fluß] (ا خا مؤ) (طونه
قوللرندن صاوا نهری) die— صاوه نهری، صویی .

Sau„ ... (···) —arbeit (ا مؤ) (عمو) غایت
پیس ومردار ایش || —bohne (ا مؤ) (نبا) = Feld„
bohne || —nest (ا لا) پك پیس ، قنا ، مردار ، محل ،
موقع ، شهر .

Sauber (ـ z ص) (21) [قدیم آلمانجه sûpari
flecken-los] تمیز، (وجوده کیبلان‌چماشورحقنده) قارکبی،
تمیز || تمیز ، لطیف ، خوش، کوزل، تمیز پاك ، کبار، نازك ||
دقتله یاپلمش|| e Arbeit— تمیز ایش|| e Dinge— کوزل،
خوش شیلر، اشیا .

Sauberkeit (ـ z ا مؤ) (49) (sans pl.) [sauber]
پاکلك ، تمیزلك .

Säuberlich (z ص) (38) تمیز پاك —fein = sauber.

Säubern (ـ z فع متم) و —sich (فع مطا) a. (21)
[قدیم آلمانجه sûparjan] = reinigen || (کوتوشیلری،
کوتولری) تمیزلمك ، پاکلمك،وجودلرینی قالدیرمق ، آییقلامق ،
یوق‌ایتمك ، وجودلرینی اورته‌دن‌قالدیرمق|| افواه ناریه حقنده :
خندقلری سوپورمك ، یالامق ، سیلمك سوپورمك || (جرا)
eine Wunde— بر یاره‌یی تمیزلمك ، سیلمك ، آییقلامق .

Sauce (zô'-ssĕ ا مؤ) (53) [فر] صالچه، یمك‌تربیه‌سی.

Saucißchen (zô-ssî'sse-chĕne ویاخود ... ssô)
b. (40) [فر] طوموز صوچوغی .

Sauen (ـ z فعلا +) a. (21) پیسلمك، مردارلق ایتمك||
مردار وبرباد ایتمك || بوزمق، قاریشدیرمق .

Sauer (ـ z ص) (21) [قدیم آلمانجه sûr] اکشی ،
بوروق، آجی || (کیمیا) حامض || — die Milch wird سود
بوزیله‌جق، اکشیه‌جك || e Kirsche— ویشنه || e Milch—
یوغورد ، (آیران) || e Gurken — صلاموره خیار ، خیار
طورشوسی || (زرا) er Boden— بطاقلقلی‌طوپراق،آراضی ||
(زحمت واذیتی‌موجب‌اولان، مشقتلی) آجی، طاقتفرسا، تحملفرسا||
Jemandem das Leben – machen برینی حیاتندن واز
کچیرمك ، لذت حیاتنی آلمق، حیاتی کندینه زهر ایتمك|| Das
wird mir – werden بونك آجیسی بندن‌چیقه‌جق، آجیسنی
چکه‌جکم، بو بزه اوقه‌لی‌اوطوره‌جق|| خشونتلی، سرت‌طبیعتلی||
ein —es Gesicht machen صورتنی اکشیتمك ، آصمق .

Sauer„ ... (z ···) —eibisch (ا م) ابوالمسك،
عنبر چیچکی حامضی || —milch آیران ، یوغورت || —süß
(ص) مایخوش|| —ampfer (ا م) (نبا) فصیلهٔ زراوندیه‌دن
قوزوقولاغی (دینلان نبات) ، حماض|| —klee (ا م) (نبا)
اوچ یابراقلی قوزی قولاغی ، اوقز الید || —kohl (ا م) ،
—kraut (ا لا) الافرانغه‌ده اکثریاصیجاق‌اوله‌رق سبزه‌مقامنده
ینیلان واته ترفیق ایدیلان اکشیلی‌لحنه ، شوقروت || —stoff
(ا م) (کیمیا) (اجسام بسیطه‌دن اولوب هوانك تنفسه صالح
قسمنی تشکیل ایدن عنصر) مولد الحموضه || —teig (ا م)
اکمك فرونلرنده مایه ، مایه‌لی‌خمور (کذا مجا) .

Säuerlich (z ص) (21) [sauer] اکشیجه ،
مایخوشجه‌سی|| (کیمیا) حامضه|| (یالکز شراب حقنده)اکشیجه .

Sauern (ـ فع لا±) a. (21) اکشیمك ، اکشیلشمك ،
بوزلمق .

Säuern (z فع متم) a. (21) اکشیلتمك، اکشیلشدیرمك،
تخمیر ایتمك، مایه‌لندیرمق|| (کیمیا) برحامضله امتزاج‌ایتدیرمك،
تحمیض ایتمك .

Saufen (z فع متم وفع لا+) e. (20) وتأثیری
ارائه ایله (فع مطا) [قدیم آلمانجه sûfan] (حیوانات
حقنده) ایچمك || (عمو وعو) (تحقیر ایله اشخاص حقنده)
ایچمك ، یوتمق ، ذیفتلنمك ، ذیقیلانمق (ابتلا ایله ایچمك) ||
sich voll— ایچوب سرخوش اولمق .

Säufer (z ا م) a. (40) [saufen] ایچیجی ،
سرخوش، عشرته مبتلا اولان کمسه .

Sauferei (z ا مؤ) (49) [saufen] سرخوشلق،
ایچکی ایچمه || = Saufgelag چاقینتی جمعیق، بونك ایچون
طوپلانمه .

Säufst ، **säuft** (z ـ) (saufen فعلنك زمان حالنك
ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Saug„ ... (z ···) —rohr (ا لا) ، —röhre
(ا مؤ) لوقوموتیفلرك : هوا ، نفس بورروسی || —rüssel
(ا م) (تاطبیع) بوجکلرك ، هوامك قان وسائره امملرینه
بلع ایتملرینه مخصوص خورطوملری .

Säug-amme (z ا مؤ) (53) سودننه .

Säuge„ ... (z ···) —thier (ا لا) (تاطبیع)
ممه‌لی‌حیوانات|| —zahn (ا م) (تشر) سود (پینر) دیشی،
چوچقلرك ایلك چیقان دیشلری .

Säugeln (z فع متم) a. (21) (بنغچوانلق) =
Ab-säugeln .

Saugen (z ـَـ فع متع وفع لا+ ، فع مطا) g. ⑳ امك ، مص ايتمك ‖ sich fest— صاريلوب ، صيق صيق يه امك ، سولوك كبي ياپشمق ‖ (والده‌سنك ، اناسنك سودينى) امك ‖ —an sich چكمك ، مص،جذب وبلع ايتمك‖ —in sich چكمك ، امجمك .

Säugen (z ـَـ فع متع) a. ㉑ [saugen متعدى صورق] امزيرمك ، سود ويرمك .

Sauger (z ـَـ ا م) a. ㊵ [saugen] امجى ، ايجيجى‖ هنوز ممه‌دن سوددن كسلميان حيوان، امزيك (چوجقلرك شيشه‌دن سودى ايچه بيلملرى ايچون اغزلرينه ويريلان لاسديك امزيك) .

Säuger (z ـَـ) a. ㊵ [säugen] —in (ا مؤ) ㊿ سود ويرن والده ، سود ننه ‖ Sauger = .

Säug-ling (z ـَـ ا م) ㊳ [säugen] سودده اولان چوجق، هنوز ممه‌دن كسلميان چوجق ‖ (بغچوانلق) يكى آشى سوركونى. آشيلنه‌جق دال، آغاج .

Säule (z ـَـ ا مؤ) ㊿ [قديم آلمانجه sûl ‖ مرا . [Sohle] ستون، ديرك‖ (معما) اوزرنده برشى بولنان‌ديرك ، دستك‖ volta'-ische وياخود: galva' nische— وولتاپيلى، پيل وولتائيق .

Säulen,, ... (z ـَـ...) —bau (ا م) ستون انشاسى، اعمالى‖ ستونلره بنديرلمش ابنيه ‖ —gang (ا م) ديركلر آره‌سى‖ —reihe (ا مؤ) ديركلر ، ستونلرصره‌سى‖—weite (ا مؤ) ستونلر آره‌سى، ستونلر بيننده‌كى مسافه .

Säulig (z ـَـ ص) ㉔ [Säule] säulen=förmig= (ص) ستون شكلنده‖ ستونلرله، ديركلرله مزين‖ —acht (ص) سكزستونلى، سكزديركلى .

Saum (z ـَـ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه siwan دن مأخوذ = انكليزجه sew nähen] (ديكيشده) Saum كنار باصغيسى ‖ كنـار ‖ —eines Waldes بر اورمانك كنارى ، ديوارى ، چيق ‖ صچاق ، صيوان هدب ‖ (نبـا) حاشيه ، صيوان ، كنار ‖ (بحر) يلكن ، ياپراق كنـارى ‖ [قديم آلمانجه saum روجه sa'gma Packsattel دن مأخوذ] بر يوك حيوانك يوكى‖ (اكثريا ١٥٠ ليتره‌دن‌عبارت اولچى) drei —Wein تقريبا اوچ‌اسكى‌اولچك، اوچ‌مدشراب.

Säumen (z ـَـ فع متع) a. ㉑ [Saum باصيق،كنار] كنارچكمك،كنار باصديرمق‖ [Saum يوك] يوك‌حيوانلرى ايله يوك نقل ايتمك ، طاشيق ‖ يوك حيوانه سمرينى قاپامق (فع مطا) برشيئى ياپمقده گجيكمك ، sich— و (فع لا+) دوشن فرصتى غائب ايتمك ‖ اهمال ايتمك ‖ طورمق ، احتراز ايتمك ، چكنمك .

Säumig (z ـَـ ص) ㉔ آغر ، هرشيده گيج قلان ، مسيب ، تنبل، اويوشوق قانلى، مسكين .

Säumniß (z ـَـ ا مؤ (ا لا) ㉝ ㉞ [säumen] يواشلق، تكاسل، اهمال‖(برايشى) بوكونكى ايشى يارينه‌سورمه.

Saum-selig (z ـَـ z ص) ㉔ آغير ، اهمالجى ، قيدسز ،كوشك ، تنبل، حسسز .

Saur,, ... (z ـَـ...) (مرا . sauer) .

Säure (z ـَـ ا مؤ) ㊼ [sauer] اكشيلك ، اكشى اوله، حامضلق‖شراب ويا اولمامش‌ميوه‌نك آجيلغى، بوروقلغى.

Saure-gurken,, ... (z ـَـ...) —händler (ا م) خيار طورشوجيسى ‖ —zeit (ا مؤ) كسادلق وقتى .

Sauri-er (z ـَـ جمع م) a. ㊵ [روم] (تا طبيعه) كرتنكله صنفى ، حيوانات ضبابيه .

Saus (z ـَـ ا م) ㉑ (*sans pl.*) [sausen] هوانك روزكارك اوتمسى، ايصليق‌كبى سس‌چيقارمسى، گورلتى‌ايتمسى‖ ذوق وصفا ، اكلنجـه ‖ in —und Schmaus,in —und Braus مرا . Braus leben .

Säuseln (z ـَـ فع لا+) a. ㉑ [قديم آلمانجـه] حيشيرداتمق، حيشر حيشير اوتمك ، چاغلامق ، ويجير ويجير اوتمك ، ديزلامق ‖ (فع لا—) بويله برسسله حركت ايتمك ‖ (فع متع) مرلدانمق ، ويزلايه‌رق سـويلمك ‖ Jemand in Schlummer— شرقيله ، نينى ايله (مرلدانه‌رق) چاغلدى ايله برينى اويوتمق ، اويقويه طالديرمق .

Sausen (z ـَـ فعلا+) c. ㉑ [قديم آلمانجه sûsên] ويزلامق، ويزلدايه‌رق‌گچمك ، ايصليق اوتديرركبى‌سس ويرمك ، چيقارمق ، دازلامق (خصوصيله قورشون ، روزكارحقنده) ‖ es saust mir in den Ohren اوتمك،طازيردامق،اوغولدامق‖ قولاقلرم اوغولدايور (فعلا—) (بويله صدالرله هواييارەرق حركت ايتمك) der Pfeil sauste durch die Luft اوق‌هوايى يارارق واوتديره‌رك‌كيتدى ، هوانك ايجنده دززززز ايدرك كيتدى ، اوق هـوايى يارارق‌كيتديكى وقت عادتا ايصلق كبى اوتديريوردى ، عادتا سس چيقاريوردى‖ (جانليلر حقنده) كال شدت وسرعتله حركت ايتمك ، يلديرم ، خيشيم كبى كلك ، كيتمك ، گچمك ، ايتمك .

Savane (ـَـ v - ss ا مؤ) ㊺ [اصپا] قناده ده رچينه‌لى اغاجلر اورمانى ‖ آمريقاى شماليـده غايت يوكسـك وخدايى ثابت اوتلرله مستور اووه ‖ آنتيـل اطه‌لرنده عمومى پياسه محللرى .

Sbirre (ـَـ ا م) ㊷ [ايتا] ايتاليـانك قديم ژاندار نفرى، ضبطيه عسكرى .

Scene (ـَـ امؤ) ㊺[روم](تيا) تياترودە اويونجيلرك اوينادقلرى محل ، صحنه ‖ اجرا اولنان اويونك محل وقوعى ‖ تياتروكتابلرينك فن واصولى‖ تياتروتزييناتى‖ تماشا ، منظره ، صورت ، وضعيت ‖ واقعه ، ماجرا ، پاتردى ، گورلتى .

Scepter (ـَـ) (مرا . zepter) .

Sch! (حرند) شيشت (صوص) ! ‖ (حيوانانى قوغمق اوركوتمك ايچون) قيشت !

Schabbes (ـَـ ا م) (*inv.*) [عبرا] يهوديجه : = Sabbath .

Schabe (ـَـ ا مؤ) ㊺ (تا طبيه) البسه‌يه عارض‌اولان كووه ‖ قره بوجك ‖ قازيغه مخصوص آلت .

Schaben (ـَـ فع متع) a. ㉑ [قديم آلمانجه scapan = لاتينجـه sca'bere] قازيمق ، طرناقله قازيمق ، طرناقله يولمق ، طرناقله قالديرمق ‖ (مجا) Jemandem Rüben— (مرا . Rübe) ‖ رنده‌لمك .

Schaber (ـَـ ا م) a. ㊵ [schaben] قازيجى‌كسه ‖ رنده .

Schabernack (ـَـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه scapan و مؤذى ، [Nacken reibender Winter-hut ‖ Nacken

معذب، لطیفه صورتیله اضرار و اتعاب ایتمکی سون آدم || شقه || شیطانلق || مذبلك || عنادینه یاپیلان آجی لطیفه er hat es mir zum — gethan اوبونی بکا عناد یاپدی، بنی قیزدیرمق ایچون یاپدی .

Schäbig (ـ⏑ صـ) ㉑ [schaben] =räudig, grindig|| قازیمش، چیلاق || کوتو واسکی || زیبیدی (قیافتلی)، قیلیقسز پژمرده || (مجا) مسکین || خسیس، کیرلی کیسه .

Schablone (⏑ـ⏑ امؤ) ⑤③ [فرانسزجه champion] (صنع) نمونه، اورنك، مودل، قالب || (مجا) nach der — arbeiten باصمه قالب یاپمق (معلومات نظریه‌سی اولمیه‌رق) .

Schabloni(e)ren (⏑ـ⏑ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [Schablone] (صنع) قالبدن آلمق، قالب ایله اورنکی چیقارمق، قوپیه ایتمك || قالبله بویامق .

Schabracke (⏑ـ⏑ ا مؤ) ⑤⑤ [ترکجه tschâprâk] مزین حیوان اورتوسی، چول || اکر اورتوسی، حاشه (غاشیه) .

Schabsel (⏑ـ الا) a. ④⓪ [schaben] قازینیلان جسمدن چیقاریلان شی || قازینتی، قازیبوب طرامقله چیقان شی .

Schach (⏑ ا م) ③⑧ یاخود ⑤⑥ [فارسیجه schâh] شاه، خان || (=spiel) — شطرنج اویونی || = König || Schach=brett شطرنجده شاهك تهلكه‌ده، مات اوله‌جق زمان بولندیغی وضعیت || — (und) matt شاه مات || مربع، معین .

Schacher (⏑ ا م) (sans pl.) a. ④⓪ [عبرانیجه sacher [Erwerb durch Handel اوفق یهودی آلیش ویریشی، اسكیجی آلیش ویریشی .

Schächer (⏑ ام) a. ④⓪ [قدیم آلمانجه scâh [Raub حیدود، اشقیا || مسکین، ودکرمز، بیچاره آدم .

Schachern (⏑ فعلا +) a. ㉑ [Schacher] اسكیجی آلیش ویریشی ایتمك .

Schacht (⏑ ا م) ③① [اورته آلمانجه schaht] درت کوشه ویا مدوردلیك یاریق || (معدن قویولرنده) معدن قویوسی || کارکیر قاپلامه (اکثریا داخلاً) || چوقور، خندق، بوشلق .

Schachtel (⏑ـ ا مؤ) ⑤③ [غوتجه skatts [Schatz دن مأخوذ ایتالیانجه sca'tola [Büchse قوطو || (مجا) (عمو) — alte اختیارقزلر حقنده برای استخفاف .

Schächten (⏑ـ فعـ متعـ) b. ㉑ [عبرانیجه schacha't] (اسم مفعولی کذا geschochten) یهودی آیینجه اولدیرمك، بوغازلمق .

Schade (⏑ـ ا م) ⑤② دها زیاده مستعمل اوله‌رق Schaden (⏑ـ ا م) b. ③⑨ [قدیم آلمانجه scado] ضرر، زیان، خسار، مضرت، تخریب، خراب ویرباد ایتمه، غائب ایتمه || Jemandem —n bringen برینه ایراث مضرت ایتمك، خسار ویرمك، ضرر ایتدیرمك، غائب ایتدیرمك، متضرر ایتمك || —n erleiden دوچار مضرت اولمق، ضرروزیانه اوغرامق || Das wird Ihrer Gesundheit —n thun بو سزك صحتكزه ایراث مضرت ایده‌جك، صحتكزه خلل ویره‌جك، ویرر || mit —n verkaufen ضررینه صاتمق، زیانه ویرمك || es ist —um ihn اوکا یازیق یازیق اوله‌جق، اولدی اوکا آجیرم اوکا || وجود انسانی ویا حیوانیده وجودك یاره‌لنمسی، کسلمسی، بره‌لنمسی ودها امثالی شیلر ایله حاصل اولان قصور، یاره، قیریق وسائره || — innere امراض (وقوعه‌کلان خسته‌لق ضرر) داخلیه، داخلی یاره، جریحه (مادی ومعنوی) .

Schädel (⏑ـ ا م) a. ④⓪ [اورته آلمانجه schedel || مرا. Schale و Scheitel] قفا طاسی، قفا، قحف، جمجمه.

Schädel„ ... (ـ⏑⏑⏑⏑) — gestalt — (امؤ) شكل قحف، قفانك بیچیمی || —beschreibung (امؤ) توصیف قحف || —bohrer (ا م) (جرا) مثقب القحف || —lehre (ا مؤ) انسانلرك قفالرینی معاینه ایله ذکا واخلاقلرینی آکلامق علم وادعاسی، مبحث القحف .

Schaden (⏑ـ فعـ لا +) b. ㉑ [قدیم آلمانجه مضرتی طوقونمق، مضرت ویرمك، ضرر وزیانه صوقمق، ایراث خسار ایتمك || seinem Rufe — نامنی غائب ایتمك کندی نامنه، شهرتنه خلل کتیرمك، شهرتنی غائب ایتمك || Das schadet (یاخود schad't) Nichts (اونك) ضرری یوق، زیان ایتمز || was schadet es wenn . . . نه اولور اکر . . . اکر . . . سه نه اولور، نه ضرری اوله بیلور || Das schadet ihm Nichts! اوخ، پك ایی اولدی! اوخ اولسون!

Schaden (⏑ـ ا م) b. ③⑨ (مرا . Schade) .

Schaden„ ... (ـ⏑⏑⏑⏑) —ersatz (ا م) تضمین ضرر، ضرروزیانی تضمین ایدن شی || —froh (صـ) آخرك ضرر وزیانی استیان، بوکا سوینان، خیانت، شریر، غرضكار، بدخواه .

Schadhaft (⏑ـ صـ) ㉑ [Schade] متضرر، ضرر وزیان کورمش، خساره اوغرامش غائب ایتمش || بوزلمش، فنالشمش، خاپی یونمش || (دیش حقنده) چورمش || —es (Gebäude) خراب اولمش، مائل انهدام، برباد وتخریب ایدلمش ابنیه .

Schädigen (⏑⏑ـ فعـ متعـ) r. ㉑ [Schade] = be-schädigen || Jemand— برینه ایراث مضرت ایتمك، ضرر وزیانی طوقونمق، برطرفنی یاره‌لمق، بره‌لمك، برطرفنه برشی یاپمق .

Schädlich (⏑ـ صـ) ㉔ [Schade] مضرتلی، مضر || ضرر وزیانی موجب، فنا، کوتو، ایی برتأثیری اولمیان || der Gesundheit— مضر، مخل صحت || غیرنافع || وخیم، مخاطره‌لو، مهلك، متلف .

Schaf (ـ ا لا) ③⑧ [قدیم آلمانجه اسلاوجه‌دن مأخوذ scâf || مرا. Schöps || verschnittenes Thier اساساً || قویون، غنم || بیومش دیشی قویون || (مجا) (اشخاص حقنده) er ist ein gutes— او بیچاره ساکن، سسز (ضعیف وسسی چیقار(ه) من بر آدمدر .

Schaf„ ... (ـ⏑⏑⏑⏑) —bremse (ا مؤ) (تا طبیع) قویون بیق || —milch (امؤ) قویون سودی || —wolle (امؤ) قویون یوکی، یپاغی || —bock (ا م) قوچ، ارکك قویون || —fell (الا) قویون دریسی || —fleisch (الا) قویون اتی || —garbe (امؤ) (نبا) جوان اوتی، دلكراوتی، بیك یاپراق || —hirt (ا م) = Schäfer || —hürde (امؤ) قیون آغیلی || —husten (ا م) قورو اوکسوروك || —kerbel || Lama = (تا طبیع) (الا) —kame(e)l (ا م) (نبا) فرنك مایدانوزینك یبانیسی، کریزۂ حضرا || —knecht (ا م) چوبان یماغی، صیرغماج || —lamm (الا) دیشی قوزی || —laus (امؤ) (تا طبیع) قویون بیق ||

كنه ، مقبرغه || —pocken (ا م) قویون ترسی || —mist (جمع مؤ) (طب) جدری كاذب ، صوچیچكی || (بیطر) جدریٔ اغنام || —vieh یاغیسی اولان حیوانات بیتیه || —wasser (ا لا) (تشر) رحمده جنینی احاطه ایدن زار ، رهل ، صوك دینیلان سیل .

Schäfchen (ـَـ ا لا) b. ④⓪ (Schaf كلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی اوفق قویون قویونجق كذا هر وقت ومجازی اوله‌رق: قوزو|| (مجا) (Schiffchen دن محرف) in's Trockene sein— bringen چوق قزانمق ، كار ایتمك ، ایشی بیرمك || دكزده كوپوك طائفه‌لری ، كوپوكلی طالغه ، قبارق || قوش توكی شكلنده سیروس بلوطی تسمیه اولنان بلوط .

Schäfer (ـَـ ا م) a. ④⓪ [Schaf] چوبان ، راعی|| (عند الشعرا) عاشق .

Schäfer„ ... (ـَـ˝····) —hütte (ا مؤ) ، —karren (ا م) چوبان قولبه‌سی|| —stunde (ا مؤ) مناسبات عشقیه‌یه موافق ومساعد ساعت || —hund (ا م) چوبان كوپكی ، ایری بكجی كوپكی|| —lied (ا لا) چوبان توركوسی، شرقیسی|| —mädchen (ا لا) چوبان قزی (راعیه) || —pfeife (ا مؤ) چوبان دودوكی|| —spiel (ا م) چوبان اویونی، (نبا) چوبان قومدیاسی || —stab (ا م) چوبان دكنكی .

Schaffen (ـَـ فع متع وفع لا +) r. ②⓪ [قدیم آلمانجه scaphan || اساساً schöpfen] وجوده كتیرمك || میدانه چیقارمق، ایجاد واختراع ایتمك|| یاپمق|| بولمق|| اساسی قویمق|| وجودینه، كندینه یبلمش كبی اولمق، اویمق|| یراتمق|| (فع متع وفعلا +) چالشمق، فعالیتده بولنمق، اجرای تأثیر ایتمك، یاپمق|| —zu برشی ایچون یاپلمش، für etwas (wie) geschaffen sein ایشی یاپه‌جغی اولمق || —damit habe ich Nichts zu haben اونكله بوشیئله نم برایشم ، آلیش ویریشم یوق|| Jemandem zu — machen برینك باشنه ایش چیقارمق، برینی برشیئی برینك باشنه صارمق ، طولامق ، زحمته قوشمق || er macht mir viel zu— اونی پك زیاده اوغراشدیرییور، باشمه چوق ایش آچیور || schaff', daß das Essen (zu rechter Zeit) fertig ist یمكی وقتیله ، تام وقتـده حاضرلامغه ، حاضر بولندیرمغه دقت غیرت ایت ، یمكی تام وقتده حاضرلامغه حاضر بولندیرمغه غیرت ایتملیها|| Hülfe— یاردم معاونت ایتمك|| Das schafft Linderung— تسلی ایتمك، تسلی بخش اولمق|| etwas fertig— بونك فائده‌سی اولییور، تأثیری كوریلیور|| den Brief— برشیئی بیترمك ، میدانه كتیرمك، چیقارمق || etwas zur Post— مكتوبی پوسته‌یه كوتورمك ، ویرمك || etwas auf die (یاخود bei) Seite— برشیئی برطرف ایتمك||دولاب چویرمك ، فرلداق چویرمك ، دوندیرمك ویوق ایتمك|| etwas aus dem Wege— برمانعی ، انكلی دفع وبرطرف ایتمك وجودینی (اورته‌دن) قالدیرمق|| برشیئی تبعید ایتمك .

Schaffhausen (ـَـ˝ ا خا لا) b. ④⓪ (جغر) (اسویچره‌ده برناحیه وشهر) شافهاوزه‌ن .

Schaffner (ـَـ ا م) a. ④⓪ [schaffen]، —in (ا مؤ) ⑤⓪ برچفتلكك ، براوك اداره مأموری، كهیا ، كتخدا ، وكیلخرج (بووظیفه‌ایله موظف قادین ویا بوموقعده بولنان برینك زوجه‌سی)|| كیلارجی || شمندوفر ، پوسته خانه، تیاترو وامثالنده بیلتجی .

Schafott (ـَـ الا) ③⑧ [فر] دار آغاجی —Blut-gerüst.

Schaf„ ... (ـَـ˝····) —kleid یالكز بروجه آتی تعبیرده مستعملدر (ا لا) : ein Wolf in —kleidern قویون پوستنده قورد صورتی، ظاهری انسان باطنی جنوار || —auge (الا) قویون كوزی || (مجا) شاشقین، آلیق آلیق باقان كوز || —kopf (ام) قویون قفاسی || (مجا) آلیق، اوكوز قفالی، حیوان (قفالی) || كاغد اویونی نوعی .

Schaft (ـَـ ا م) ③① [قدیم آلمانجه schaffen دن مأخوذ scaft] —einer Lanze برمزراقك صاپی، آغاجی || تفنكك قونداغی || برقازتوكنك، بردیكیش ایكنه‌سنك ، بردیشی اناختارك، برچزمه‌نك ، اورمانجیلقده : برآغاجك صاپی ، كوكی، قونجی . كوده‌سی ، بدنی .

Schäften (ـَـ فع متع) b. ②① [Schaft] صاپ، قونداق كچیرمك || قفس ایچنه اوتورتمق ، اكلك یكدیكرینه ربط ایتمك ، كندلمك || —Stiefel چیزمه‌یه (قونده‌ره‌یه) قونچ یاپمق، كچیرمك || یوزلرینی دكیشدیرمك .

Schakal (ـَـ ا م) ③⑧ یاخود ⑤⑥ [فارسیدن مأخوذ فرانسزجه] (تا طبیعه) چقال .

Schake (ـَـ ا مؤ) ⑤③ زنجیر خلقه‌سی||كوز || پول .

Schäcker (ـَـ ام) a. ④⓪ [عبرانیجه scheker Lügner] شقه‌جی ، لطیفه‌جی ، شیطان || صفا پزونكی، پاسنز || لطیفه مقامنده : چاپقین ، یراماز ، كوفته‌خور، كلغانی، چوق بیلمش، فتان .

Schal (ـَـ ص) ②④ [شمالی آلمانجه] بوزوق، چوروك|| طاتسز، طاتی قاچمش|| (مجا) لطافتسز، ظرافتسز، روحسز، قوتسز .

Schal„ ... (ـَـ˝····) —obst (ا لا) سرت قبوقلی میوه|| —ohr (ا لا) (بیطر) غایت ككیش ، قولاق || —thier (ا لا) (تا طبیعه) استریدیه استاقوس كبی قبوق ایچریسنده یاشایان حیوانات اطلاق اولنور ، قشری .

Schäl„ ... (ـَـ˝····) —maschi'ne اوته بری صویمغه مخصوص ماكنه .

Schale (ـَـ ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه scâla] ظرف، قبوق ، قشر، میوه وحبوبات محفظه‌سی، ظرف|| —die grüne یشیل قبوق || یمورطه قبوغی || (تا طبیعه) بعض حیواناتك قارنلرینی ستر ومحافظه ایدن قالین وسرت ستره ، قبوق || استریدیه ، مدیه وامثالی حیواناتك قبوغی || چفته طرناقلی حیواناتك طرناغی|| آز چوق نصف كره‌یه مشابه اولان قاب، طاس، قواطه|| ترازونك كوزی|| (بحر) n— (جمع) (ویاخود) Wangen) بركمی دیركنك تقویه‌سیچون یاپیلان چفته آغاج ، فشقه || (مجا) سطح فوقانی ، یوز، خارج ، ظاهر، كورنیش .

Schälen (ـَـ فع متع) a. ②① [قدیم آلمانجه sceljan] صویمق، قبوغنی قیرمق وچیقارمق|| دریسنی صویمق، چیقارمق|| Sie ist wie aus dem Ei geschält او (مؤنث) كل كبی تر وتازه كورینیور ، هنوز قوپمش كوله بكزه یور || یوزمك|| یولمق || —sich (فع مطا) یولنمق ، صویلمق، یوزلمك ،قبوغی چیقمق .

Schalk (ـَـ ا م) ③⑧ یاخود ③① [قدیم آلمانجه scalh Knecht] ، Schälkin (امؤ) ⑤⓪ حیله كار، یالانجی، كلغان بكی، چاپقین، یراماز|| قورناز، دوزنباز ، دساس،طولابجی،ماكنه‌جی

Schall (ـُ ام) (31) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه scal]
صدا، صوت، صدا، آواز||چان‌سسی، طانلامه، اوكمه، طنين.

Schall„... (ـُ...) —lehre (ا مؤ) حكمت طبيعيه‌نك صوت وصدادن بحث ايدن قسمی مبحث صدا || —messer (ا م) صدانك قوت ودرجه‌سنی تعيينه مخصوص آلت، مقياس‌صدا || —welle صدا دالغه‌سی || سسك طنين انداز اولمسی، عكس واهتزاز ايتمسی.

Schallen (ـُ فعلا±) (21) a. [Schall] (فعل ماضيسی scholl وصورت انشائيه ماضيسی schölle) سس چيقارمق، صدا ويرمك || چالنمق، چالق || es schallt sehr in diesem Saale صدا بو صالونده پك زياده عكس ايديور، طالغه‌لنيور، كورله‌يور.

Schalmei (ـُ ا مؤ) (49) [فر] (موسيقی) چوبان قوالی.

Schalotte (ـُـُ ا مؤ) (53) [فر] (نبا) صارمساق نوعی، عسقلانه.

Schalt (ـُ) schelten فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Schalten (ـُ فعلا+) (21) b. [قديم آلمانجه scaltan fortschieben] سوق واداره ايتمك، قوللانمق || توجيه ايتمك || —, mit ياخود : über etwas nach Belieben —frei (und walten برشيئی استديكی كبی قوللانمق، اداره واستخدام ايتمك، برشی اوزرينه كندی بيلديكی كبی حكم ايتمك.

Schalter (ـُ ام) (40) a. [schalten] حكم واداره وسوق واستخدام ايدن، باش، رئيس، حاكم، آمر||كذا برديوارده (يانه، آشاغی يوقاری،والخ) سورمه جام، پنجره، بيلت وامثالی صاتيلان محل.

Schaluppe (ـُـُ ا مؤ) (53) [فلمنكجه] (بحر) كمی خدمتلرنده مستعمل اوفق برديركلی كمی || كمی صندالی، فلوقه، صلاپوريه.

Scham (ـُ ا مؤ) (49) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه scama Blöße] حيا، ادب، اوتانمه، محجوبيت || vor —erröthen محجوبيتندن قيزارمق || aller —bar sein, keine —im Leibe haben(عو): alle —abgelegt haben, عار ناموس ترميز، اوتانمغی قالديرمش اولمق، عار وناموسی پيتر اكمكله يمش اولمق،هيچ صيقلمامق، اوتانوب، عارلانمامق || ادب يری، عورت محلی || —männliche (اركك عورت محلی) ذكر (= Glied) || —weibliche (قادينك عورت محلی) فرج.

Scham„... (ـَ...) —erregend (ص) موجب محجوبيت، اوتانمغی صيقلمغی موجب اولان || —bein (الا) (تشر) بطن اسفل حوصله‌سنی تشكيل ايدن لكن شكلنده‌كی كميك، عانه|| —knochen (الا) (تشر) = —bein || —lefzen (جمع مؤ) (تشر) فرجك دوداقلری، شقتان فرج|| —leiste (ا مؤ) (تشر) قاسيق || —los (ص) حياسز، عارسز، حياسز ناموسسز، بی‌ادب || عفتسز، عصمتسز || —ritze (ا مؤ) فرج || —zünglein (الا) (تشر) فرجك ديلی، بظر.

Schamane (ـُـ ام) (52) [مونغولجه] Schamanin، Schamanka (ـُـ ا مؤ) (50) ياخود (54) اقوام شماليه راهب ويا راهبه‌سی.

Schämel (ـُـُ ام) (40) a. = Schemel.

Schämen (ـُـ فع مطا) (21) a. [Scham] —sich (فع مطا) اوتانمق، محجوب اولمق، عارلانمق || sich über etwas, einer Sache wegen (وياخود halber) — برشيدن طولايی اوتانمق، محجوب اولمق، صيقلمق || ich brauche mich deshalb nicht zu— بم بوندن، اوندن طولايی اوتانمقلغم، محجوب اولمقلغم لازم كلمز، ايجاب ايتمز || sich vor Jemandem— برندن حجاب ايتمك، صيقلمق، برندن حيا ايتمك || ich würde mich zu Tode— حجابمدن اولوردم.

Schamhaft (ـُـ ص) (21) [Scham] حيالی، عفت وعصمتلو، اوتانغاج، صيقلغان.

Schamvielen (ـُـُ فع متع) و sich— (فع مطا) (بحر) سوروئمه ايله زده‌لمك، زده‌لنمك.

Schand„... (ـَ...) —lied (الا) رذيلانه شرق، كبازه توركيسی، شرقيسی || —fleck (ا م) لكه || ناموس لكه‌سی || —mal (الا) اثرخباثت، نشانهٔ ملعنت || —maul (الا) پيس آغز، آغزی پيس اولان، زياده كوتو سويليان، افترا ايدن، كفر بازلق ايدن كمسه || —that (ا مؤ)حركت رذيلانه، ملعونانه، آلچقجه‌سنه، لئيمانه ايديلان فعل وحركت، رسوالق.

Schande (ـُـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه scintan دن مأخوذ scanta schänden] اوتانيله‌جق حال، رذالت || عيب، خجالت، عار || ناموسسزلق، حياسزلق، عفتسزلك عرض وناموس اولمامقلق || تحقير، تذليل، طوقونمه||(ضرمثلا) Armuth ist keine— فقرالق عيب دكلدر، فقر وضرورت ناموسه انتقال ايتمز || zu Schanden برباد ايدلمش، خراب اولمش، باشدن چيقمش، غائب اولمش، محو اولمش، چقوره، كردابه دوشمش، ايشی بتمش || ein Pferd zu —n reiten (بينه‌رك) بر باركيری برباد ايتمك، جانته توكورمك.

Schänden (ـُـ فع متع) (21) b. و sich— (فع مطا) [قديم آلمانجه scentan] ناموس وحيثيتی لكه‌دار ايتمك، اعتبارينی غائب ايتديرمك، برباد ايتمك، كندی حيثيتی، ناموسی لكه‌دار ايتمك ||تحقير وتذليل ايتمك ||ناموسه انتقال ايده‌جك حال وقالده بولنمق || حرمتسزلك ايتمك || (پاره ايله) فحشه سوق ايتمك، باشدن چيقارمق، (پاره‌ايچون) يولدن، باشدن چيقمق، فحشيانه سلوك ايتمك، فاحشه‌لك ايتمك، فاحشه اولمق.

Schänd-lich (ـَـ ص) (21) [Schande] عيب شی، عاری موجب اولان|| حيثيت وناموس لكه‌ليان، ملعون شی|| كال درجه تذليل وتحقيره لايق اولان، ادبسز وناموسسزجه‌سنه|| نالايق، ناروا || منفور، مكروه، مدهش || (مجا) Das ärgert mich— بنی بوشی فنا حالده حدتلنديريور، موجب حدتم اولور، پك زياده نهايت درجه‌ده جانمی صيقيور.

Schank (ـُ ام) (31) [schenken] (پراكنده) شراب صاتمق حق وصلاحيتی|| بونك صاتلسی وصاتلديغی محل، كديك.

Schanker (ـُ ام) (40) a. [فرانسزجه اولوب لاتينجه cancer دن مأخوذدر] (علم امراض) فرنكی علق، قرحهٔ افرنجيه.

Schanz„... (ـُ...) —arbeit (ا مؤ) انشاآت، اعمالات، عمليات استحكاميه|| —geräth آلات وادوات حفريه، مالزمهٔ استحكاميه || —korb (ا م) استحكام سپتی || —pfahl (ا م)شارامبول || —zeug (الا) = —geräth.

Schanze (ـَ ا مؤ) (53) [ایتالیانجه scanci'a
Gestell] (ع) (عملیات ترابیه ایله دشمن نظر ومرمیسندن
مستور محل) استحکام ‖ geschlossene — قپالی استحکام ‖
kleine— کوچوك استحکام ویا طابیه ، مترس ‖ [فرانسزجه
chance] etwas in die — schlagen برشیئی طالعه حواله
ایتمك ، برشیئله فدا ایتمك، طالعی تجربه ایتمك ‖ sein Leben in
die — schlagen حیاتنی تهلکه یه قومق .

Schanzen (ـَ فع متع) c. (21) [Schanze] اصول
وقاعده‌سی وجهله استحکام ، طابیه یاپمق ، انشا ایتمك ، تحکیم
ایتمك ‖ (فعلا +) (ع) استحکام یاپمق، انشا ایتمك ، انشا آت
استحکامیه‌ده چالشمق، بونکله مشغول اولمق ‖ (مجا) (عمو) چوق
چالشمق ، مشقت چکمك ، قازمه چالمق ، چالا قازمه کیتمك ،
غیرت ایتمك .

Schar (ـَ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه scheren دن مأخوذ
اساساً scara schneiden] اردو اقسامندن عبارت قطعات
عسکریه ، انسان سوریسی ، جم غفیر ، حیوان سوریسی ‖
(ع) feindliche —en دشمن قطعاتی، قوللری، دشمن عسکری،
صپان تیموری ‖ —wache (ا مؤ) کشف قولی ‖ (خصوصیله
کیجه‌لین طولاشان دوریه قولی ، قول ‖ بکجی ‖ دوریه قوانك
اوطوردیغی محل ، قره‌غول ، بکلمه .

Scharben (ـَ فع متع) a. (21) [قدیم آلمانجه scarbôn]
سبزه‌یی : طوغرامق .

Scharbock (ـَ ا م) (38) [فلمنکجه schorbuyck
اولوب اورته‌لاتینجه scorbu'tus دن مأخوذدر] (علم امراض)
قانه خلل کتیرن علت ساریه ، داء الحضر ، اسقوربوت .

Scharen (ـَ فع متع) a. (21) sich— (فع مطا)
[Schar] طوپلامق، جمع ایتمك ‖ طوپلانوب قطعات عسکریه
تشکیل ایتمك ، طوپلانمق .

Scharf (ـَ ص) (24) [قدیم آلمانجه s(c)arf ‖ schneiden]
(صورت نسبیه ومبالغه‌سی schärfer، schärfst) کسیجی، کسکین
(stumpf ك مقابلی) بیلنمش، بیله‌کیلی، صارم، قاطع ‖ (ضرمثل)
allzu —macht schartig کسکین سرکه‌نك ضرری قابنه ،
کوپنه‌در ‖ (دارواوزون اوله‌رق امتداد ایدن) کسکین، سیوری ‖
سرت، کسکین، باروتکبی، آتش کبی (mild و sanft که‌لرینك
مقابلی) ‖ آجی، کسکین، یاقیجی ‖ —es Gift سم قاطع ، سم
مهلك ‖ —e Zunge ادبسز ، آجی، سرت سویلیجی، خاطر
وکوکل قیریجی لسان (آغز) ‖ —e Zucht شدت انتظام ‖
طوغری ومکمل صورتده کندینی کوسترن ، کوزه چارپان ‖
اوقوناقلی ، ایریجه ، طوبجه ‖ —er Essig کسکین سرکه ‖
(قوهٔ سامعه حقنده) کسکین ایشیتمك ، (کوز حقنده) کسکین
کوریش ‖ صرپ ، اوچوروم کبی ‖ Jemand —ansehen
برینه دقتله ، دقتلی دقتلی باقمق ‖ برینه سرت سرت باقمق ‖
—es Gedächtniß مکمل وامین قوهٔ حافظه ‖ مکمل ودقتلی ‖
es mit Jemandem —nehmen برینه شدتلی معامله ایتمك ‖
—reiten حیوانی صیق سورمك ‖ قیصه وآچیق هیجا ‖
—er Accent اقسان تکو ‖ (طب) —e Säfte وجودده
قاشیدیجی قبارجق ‖ (ع) —schießen (blind قورو صیقی‌نك
مقابلی) قورشونلی فشنك، حقیق دانه ، شراپنل وامثالی ایله
انداخت ایتمك ‖ —e Patrone قورشونلی فشنك .

Scharf„ ... (ـَ...) —eckig (ص) سیوری کوشه‌لی ،
زاویه‌سی حاده اولان ‖ —klauig (ص) پنچه وطیرناقلری کسکین
اولان ‖ —schmeckend (ص) لذتی کسکین اولان ، یاقیجی ‖
—blick (ا م) کسکین باقیش، سرت باقیش ‖ (مجا) کسکین
باقوب کشف اسرار وخفایا ایتمه ، آکلامه ‖ درعقب ادراك
ایتمك خاصه‌سی ، قابلیتی ‖ —geladen (ص) قورشون، دانه
وامثالیله طولو (قوروصیق اولمیه‌رق) ‖ —kantig کسکین
کنارلی، سیوری کوشه‌لی ‖ —richter (ا م) جلاد ‖ (عد)
جلاد ‖ —sinn (ا م) فراست ، ذکاوت ، فطانت .

Schärfe (ـَ ا مؤ) (53) [scharf] کسکینلك ، کسیجی
اولمق ‖ برقلنج ، بیچاق وامثالنك کسکین طرفی ‖ برشیئك کسکین
طرفی، کناری، زاویه‌سی سیوری اولان جهتی ‖ آجیلق، یاقیجیلق،
برحامضك یاقیجیلغی ‖ برصاچه ، تریه‌نك بهارلیلغی ، سرتلکی ‖
شدت (کذا مجا) ‖ صحت ، قطعیلك ‖ قاتك ، طبیعتك ،
مزاجك حدت وشدتی .

Schärfen (ـَ فع متع) a. (21) و — sich (فع مطا)
[Scharf] (صنع) بر بیچاغی، برنامولیی بیله‌مك ، کسکینلتمك ،
سیوریلتمك ، آغز یاپمق ‖ برقورشون قلمنك : اوجنی یونتمق ،
سیوریلتمك ‖ das Gehör — قولاغنی سیوریلتمك، جان قولاغیله
دیکلمك ، دقت ایتمك ، قولاق ویرمك ‖ زیاده‌لشدیرمك ، تزیید
وتقویه ایتمك ‖ eine Strafe — برمجازاتی تشدید ایتمك ‖
اوقوناقلی، طوقوناقلی یاپمق، میدانه چیقارمق، طوتچه‌لشدیرمق،
عیانلاشدیرمق .

Scharlach (ـَ ا م (ا لا) (38) قیرمز رنکی ، آل ، آل
رنك ، اسکرلت ‖ بورنکده قماش ‖ (علم امراض) ==
Scharlach=fieber .

Scharlach „ ... (ـَ...) —baum (ا م) (نبا)
== Kermeseiche ‖ —farbe (ا مؤ) قرمز رنکی ‖ قرمز
دینیلان بویا چیچکی ‖ —fieber (الا) (علم امراض) قیرمزی
بنکلر حاصل ایدن صیتمه ، قزل خسته‌لق، قرمزیه .

Scharlei (ـَ ا م) [وسطی لاتینجه sclare'gia
(نبا) اندیز اوتی نوعندن نباتات فصیله‌سی، بوفصیله‌دن عین
عیسی ‖ == Scharlach .

Scharmützel (ـَ ا لا) a. (40) (ع) [ایتالیانجه
scaramu'ccio] اوفق مفرزه ، قراغول محاربه‌سی .

Scharnier (ا لا châr-nièr) (38) [فر] (صنع)
منتشه ، رزه .

Schärpe (ـَ ا مؤ) (53) [فر] اوجی پوسکوللی وککیش
شریتلی قوشاق، آصق .

Scharpie (ـَ ا مؤ) (53) [فر] پاره یه قومق اوزره
اسکی بزلردن چیقاریلان تیفتیك ، نساله .

Scharre (ـَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه scërra
Striegel] قازیغه ‖ قازینیلان یر ‖ (صنع) قازیمغه مخصوص
آلت ‖ بغچوان طراغی .

Scharren (ـَ فعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه scërran]
قازیمق ‖ die Pferde —in die (یاخود : in der) Erde
بارکیرلر صبرسزلقله طورمق استمیه‌رك یری اشه‌لیورلر، قازییورلر ‖
جانی صیقیله‌رق سویلنیلان یاپیلان شیئی بکنمیه‌رك آیاقلرینی یره
اورمق. تپمك ‖ — in der Erde یری اشه‌لمك ، اشنمك ‖
(فع متع) mit (den Füßen, dem Schnabel) die Erde—

آياقلريله ، قاغه‌سيله يرى اشه‌لمك ، طوپراغى قازيمق || ein Loch — in die Erde يره بردليك ، چوقور آچمق ، يرى قازيه رق چوقور حالنه قومق .

Scharren (ـــ ا م) (40) b. (ايالت لسانى) [آشاغى آلمانجه scharn = قديم آلمانجه scranna || صرا ، Fleisch-bank = [Schranne .

Scharrer (ـــ ا م) (40) a. [scharren] قازيجى ، اشه‌ليان، اشه‌لنان || (تا طبيه) — (جمع) حيوانات دجاجيه || اشينان حيوانات .

Scharte (ـــ و ـــ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه scëran scheren] كسيجى بر آلتده ، بر آلت قاطعه ده بولنان ياريق ، ديش || (مجا) (مرا ! auswetzen) || مازغال || طاغلرده‌كى ياريق، طار بوغاز || [لاتينجه] (نبا) صارى بويا ويرن نبات .

Scharteke (ـــ ا مؤ) (53) [ايتا] (كتاب حقنده) قيمت واعتبارى، آز اسكى كتاب ، بقال دفترى || پرتى ، صاچمه اشيا ، قيمتسز شى .

Schatten (ـــ ا م) (40) b. [قديم آلمانجه scato] كولكه ، ظل || einen — werfen كولكه.سايه‌ويرمك، آتمق || (مجا) صيقينق ويرمك،كولكه ايتمك || كيجه، قراكلق، ظلمت.

Schatten„... (...ـــ) —pflanze (ا مؤ) (نبا) يالكز كولكه‌ده يتيشان ، سورن‌نبات || —bild (ا لا) كولكه واسطه‌سيله تشكل ايدن شكل ، رسم، خيال || —gang (ام) كولكه(لى) يول —seite (ا مؤ) كولكه‌طرفى || شمال‌جهتى || (مجا) ايشك‌ترسى ، فنا جهتى، محذورلى طرف (مداليه‌نك‌ترسى) || —spiel (ا لا) كولكه واسطه‌سيله اويناديلان‌اويون || سحرباز فنرى || قرانلق اوطه درونده خيالات ارائه‌سى || —uhr كونش ساعتى ، بسيطهٔ شمس .

Schatti(e)ren (ـــ فع متع ، فعلا + فع مطا) (21) a. [Schatten] رسمده كولكه ويرمك ، الوانى بربرينه طوتوجق صورتده ترتيب وتأليف‌ايتمك || (فع لا +) (diese Farben) gut— بورنكلر يكديكرينى كوزل ، ايو طوتيورلر .

Schattig (ـــ ص) (24) [Schatten] كولكه‌سى ، سايه‌سى اولان ، كولكه ويرن || كولكه‌لى دوشمش ، قويو رنك (رسمده) .

Schatulle (ـــ ا مؤ) (53) [وسطى لاتينجه sca'tula] صندوقچه ، چكمجه || جيب همايون .

Schatz (ـــ ا م) (31) [قديم آلمانجه scaz Münze ' اساساً Vieh] حزينه || صندوق ، وزنه || (معلومات ومشاهدات حقنده) دفينه || كنز || مال مدفون || برينى (سوكيلوسنى) سوركن : !—mein الماسم ! شكرم ! جكرم ! جانم ! مالملكم ! وارم يوغم ! || سوكيلو ، معشوقه .

Schatz„... (...ـــ) —anweisung (امؤ) خزينه ، ماليه تحويلى ، بونوسى || —frei (ص) ويركودن معاف || —kammer (ا م) خزينهٔ جليله ، خزينهٔ دولت ، بيت المال || —meister (ا م) خزينه مدير ويا ناظرى || صندوق امينى، وزنه دار .

Schätzen (ـــ فعمتع) (21) c. [قديم آلمانجه seazon Gewinn ziehen] ويركو طرح وتكليف ايتمك ، رسم آلمق ،

Schätzen (ـــ فع متع فع لا + وفع مطا) حرمت وتعظيم ايتمك ، صايمق اعتبار ايتمك ، اهميت ويرمك || تقدير ايتمك || برشيئك بهاسنى تقدير ايتمك ، بها بيچمك ، فيئات قومق || — den Werth بهاسنى تعيين‌ايتمك، قيمتى تقديرايتمك، اهميتنى آكلامق || wie alt — Sie ihn ? اونك ياشى تقدر تخمين ايدرسكز ؟ اوكا قاچ‌ياشنده‌در ديرسكز ؟ || ich schätze es für eine Ehre, zu .... بن . . . . كنديمه شرف عد ايدرم ، بن . . . . كه افتخار ايدرم || Geschätzter Freund! سوكيلو ، عزيز دوست (م) !

Schätzens-werth (ـــ ـــ ص) شايان حرمت وتقدير ، اعتباره لايق .

Schau (ـــ ا مؤ) (49) [schauen] باقمه ، باقله || كوسترمه،ميدانه‌سركى‌يه قومه ، عرض || طنطنه، دبدبه،زينت || عسكرك كچيد رسمى || nur zur – dienen يالكز سيراولنمق، باقلمق اوزره وضع اولنمق ، بوكا مخصوص اولان || zur— tragen كوسترمك ، اظهار وابراز ايتمك || (براى امتحان ياپيلان) يوقلمه ، معاينه ، تفتيش || سركى || سركى‌يه وضع ايتمه .

Schau„... (...ـــ) —begierig (ص) كورمكه ، سير ايتمكه مراقلو || —bude (امؤ) حقه‌باز ، غرائب و امثالى شيلر سير ايتديريلان ير ، بويله برباراقه ، اوطه || —bühne (ا مؤ) تياترو ، صحنه || —fenster (الا) (تجا) مغازه‌لرك نمونه‌لك عد اولنان اشياى مختلفه ايله مملو اولان بيوك جاملو محللرى ، سوقاغه ناظر جامكانلرى || —gerüst (الا) اوزرينه وضع وتشهير اولنمش (سيرايتمكه تخصيص‌قلنمش) اشيايى‌حامل اسكله، راف ، كره‌وت وامثالى || (سيرجيلره)مخصوص كره‌وت ، يكديكرندن يوكسك‌اوله‌رق‌موضوع صره‌لر || —münze (امؤ) ، —pfennig (ا م) هرقنغى برشيئى تخطر ايتديرمك اوزره اعمال ايدلمش مداليه ، معدن لوحه‌سى || —platz (ا م) صحنه ، تياترو || —spiel (ا لا) منظره ، تماشا || (تيا) فاجعه‌لو اويون ، درام || —spiel-Haus (ا لا) (تيا) دراماوينانان اويون‌يرى، تياترو || —spieler(in) (ا م ا مؤ) (تيا) تياترو اويونجيسى ، آقتور ، آقتريس || درام اوينايان اويونجى || —stellung (امؤ) سركى‌يه قويمه ، انظار عامه‌يه عرض ايتمه ، تشهير ايتمه .

Schaube (ـــ) [ايتاليانجه giubba] مانتو (جبه) جوبه || قادين مانتوسى ، ژوب .

Schauder (ـــ ا م) (40) a. [شمالى آلمانجه] (وجودينه صفوق برشى دوكولمش كبى اولان حال) تيترمه ، صارصلمه ، (حدت وغضبله حاصل اولان) تيترمه ، (قورقو ايله حاصل اولان) رعشه ، دهشت ، هول ، توك اورپرمه .

Schauderhaft (ـــ ص) (24) قورقونج هائل ، مدهش ، منفور ، مخوف || پك چركين || پك جسيم ، علامت ، مضرت || ganz ungemeine Ausgabe : مثلا ungemein= ايديلان فوق‌العاده مصرف || اسراف .

Schaudern (ـــ فع لا ±) (21) a. (فع متع) [Schauder] تترديجى، قورقوديجى، دهشت انكيز، هولناك اولمق || es schaudert mich vor . . . . . . دن بكا دهشت كلييور، توكلرم اورپريور ، دترمه عارض اولييور .

Schauen (ـــ وفع لا + ، فع متع وفع مطا) (21) a. [قديم آلمانجه scouwôn] باقمق ، نظر ايتمك ، كوزدن

یجیرمك ، اوزرینه کوزینی دیکمك ، دقتله باقمق ، معاینه
وتفتیش ایدرك باقمق || ملاحظه ومطالعه ایتمك || تلقی ایتمك ||
in die Zukunft— مستقبله امالهٔ نظر ایتمك .

Schauer (ـُ ـ ا.م) ⑩ [schauen] باقان ، دقت
ایدن || معاینه‌جی مأمور ، قولجی || [Scheuer] اکثریا (الا)
تحولات هوائیه‌نك تأثیراتندن مصون اولمق اوزره انشاایدیلان
ویا موجود اولان یر ، سپر || زمینلك ، صوندیرمه || [قدیم آلمانجه
scûr Hagel=wetter]= Schauder ' معمافیه اکثریا
مخافةالله ، جناب حقدن واحکام دینیه‌دن خوف ایتمك ، بونلره
قارشو ایدیلان احترام || (طب) خفیف تتره‌مه ، خفیف صیتمه
تتره‌مه‌سی ، عرواء || (علم امراض) نوبت ، اشتداد مرض||
کذا : (الا) ونادراً : (ا مؤ) (هوا حقنده) بورا ، فورطنه ،
(یغمور حقنده) بردنبره کلان صاغاناق .

Schauer,,... (... ـُ ـ) —bad (الا) سوزکچلی دوشده
استحمام ، سوزکچلی دوش .

schauerig 'Schauerlich (ا مؤ) ㉔ انسانه رعشه
دهشت ویرن ، قورقونج ، توکلرینی اورپردن =schauderhaft .

Schauern (ـُ ـ فعلا +) .a ㉑ دتره‌مك ، رعشه‌یه
طوتلمق || (فع یکشخ) es schauert صغاناق کلییور ،
طولو باشلایور .

Schaufel (ـُ ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه scûvalâ]
(صنع) کوره‌ك || eine—voll برکورك طولوسی || (کوره‌که
بکزه‌یان شی) eines Wasserrades— برصوچرخنك قوغاسی،
کوزی || صو چرخنك پروانه قنادی || (آوجیلقده) یاصی کییك
بوینوزی || (تاطبیعه) بارکیر وکییکلرك اکلی اوك دیشلری .

Schaufeln (ـُ ـ فع متع وفع لا +) .a㉑ [Schaufel]
کورکله چالشمق ، کورکلك ، کورکله قاریشدیرمق ، صاووزمق .

Schaukel (ـُ ـ... ا مؤ) ㊸[شمالی آلمانجه schuckel]
ایپ وآغاج وتخته ایله یاپیلان صالنجاق || تختراوللی .

Schaukel,,... (... ـُ ـ) —brett (الا) تختروالّی
تخته‌سی ، آغاجی || —stuhl (ام) قاعده‌سی مدور وایلری
کیرو صاللانور قولتوقلی (حصیر) صندالیه || —reck (الا)
(جمناستیق) تراپزه .

Schaukeln (ـُ ـ فع لا +) .a ㉑ [schaukel]
auf und nieder— (آشاغی یوقاری) تختروالّی اوینامق ،
صاللانمق || (وجود ایله) صاللانمق ، چالقانمق || (بحر)
صاللانمق ، چالقانمق ، یالپا اورمق || —sich (فع مطا)
sich auf einem || تختروالّی اوزرنده صاللانمق ، اوینامق
Stuhle— صندالیه اوزرنده صاللانمق ||(فع متع) —ein Kind
برچوجغی صاللامق ، داندینی یاپمق .

Schaum (ـُ ام) ㉛ [قدیم آلمانجه scûm] کوپوك
|| (مجا) هیچ ، هوا ، صفر || zu— werden بوشه چیقمق ،
برهوا اولمق .

Schaum,,... (...ـُ) —blase کوپوك قبارجغی ، طائولی ،
بالونی || —gold (ا لا) = Flitter=gold || —schlagen
(ا لا) چالقایوب کوپورتمك || —wein (ا م) شامپانیا .

Schäumen (ـُ ـ فع لا +) .a ㉑ [Schaum]
کوپورمك ، قبارمق .

Schebeke (ـُ ـ ا مؤ) ㊸ [ترکجه sumbeki دن
مأخوذ فرانسزجه] (بحر) سومبکی قاییغی (آق دکزده یلکن
وکورکله ایشلر) .

Scheck (ـُ) ، ㊿①) Schecke (ـُ) ㊸ (ا مؤ) [ایتالیانجه
scacco Schachfeld] اوزری دیکر رنکلردن لکه‌لی قیر
حیوان ، بیاض ولکه‌لی طون ، آلاجه طونلی حیوان || خصوصیله
بارکیر حقنده : آلاجه طون ، آلاجه طونلی بارکیر .

Scheckig (ـُ ص) ㉔ [Scheck] آلاجه (بارکیر کبی
رنکلی اولان) || (عو) = närrisch || sich— lachen
کولمکدن قاتلمق ، بایلمق ، طونته ایتمك .

Scheffel (ـُ ا م) .a ㊵ [قدیم آلمانجه scephil
[sca'phium لاتینجه اولوب (ذخیره اولچیسی خصوصیله
مقدما پروسیاده ٥٤,٩٦ لیتره) کیله || einen —voll
برکیله طولوسی .

Scheibe (ـُ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه scipa] قرص ،
دائره || اکمك ، صوجوق وسائره دیلیمی || (ساعت ، پوصله وامثالنك)
رقم لوحه‌سی ، غادران || نشان تخته‌سی || Fenster=scheibe = ||
بال کومجی || چیقریق .

Scheiben,, ... (... ـُ) —honig (ا م) کومج بالی ||
—weise دیلم دیلم || —werfen (ا لا) قایدیراق اویونی ||
—artig (ص) قرص شکلنده || —schießen (ا لا) (نشان
تخته‌سنه) نشان آتمه || —stand (ام) انداخت تعلیمخانه‌سی ،
میدانی || —weiser (ا م) ، —zeiger (ام) تقدرمرمینك
هدفك قنغی محلنه اصابت ایتدیکنی کوسترن کمسه .

Scheide (ـُ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه sceidâ ||
مرا . scheiden] محل ویا نقطهٔ افتراق ، حدود ، سینور ||
الات جارحه‌نك قلیفی (غلاف) (کذا نبا وتاطبیعه) قاپ ،
ظرف ، قلیف || (تشر) = Mutter=scheide .

Scheide,, ... (... ـُ) —erz (ا لا) (معدن قویولرنده)
(طبیعی) زنکین معدن || —gruß (ا م) سلام فرقت ، آیریلق
سلامی || —kunst (ا مؤ) فن تحلیل ، فن کیمیا || —li'ni-e
(ا مؤ) = Grenzli'ni-e خط فاصل || —wand (ا مؤ)
آره دیواری ، حدود دیواری || —wasser (ا لا) (حامض
آزوت) کذاب .

Scheiden (ـُ فعلا—) .o ⑳ [قدیم آلمانجه sceidan]
—sich (فع مطا) آیرلمق ، مفارقت ایتمك ، ترك ایتمك ||
das—de Jahr ختام بولمق اوزره اولان ، الوداع دییان سنه ،
ییل || die Milch scheidet (sich) سود بوزیلیور ، فنالشیور ||
(فع متع) ترك ایتمك آیرلمق مثلا : sich— lassen بوشانمق ،
کندینی بوشاتمق || اشتراکدن واز کچمك || das Gold vom
Silber— آلتونی کموشدن آیرمق ، تحلیل ایتمك || Geschiedene(r)
(ا م ، ا مؤ) آیرلمش ، بوشانمش (ارکك ، قادین) || —
(ا لا) Scheidung (ا مؤ) || آیرلمق ، اولمك ، وفات ایتمك ||
vor seinem— اونك اولمسندن اول ، او وفات ایتمزدن اول ||
(ضر مثل) —und Meiden thut weh آیریلق آجیدر ||
Scheidung (ا مؤ) آیرلمه ، بوشانمه ، بوشامه || (صنع)
—von Gold und Silber آلتونك کموشدن بالکیمیا تحلیلی ،
تفریق .

Scheik (ـُ ا م) ㊼ [ع] رئیس قبیلهٔ عرب ، شیخ .

Schein (ـُ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه scîn] ضیا ، ایدینلق ||
سنوك ضیا ، ایشیق || کورینیش ، منظرهٔ خارجیه ، صورت
ظاهره ، چهره ، سیما ، برشیئك ظاهری ، خارجی ، شکلی || وجه
وطرز ، اصول واسلوب منوال ، یول ، کیدیش || unter dem
—e der Freundschaft دوست کبی کورینه‌رك ، دوستلق

پردەسی آلتنده || sich den —geben, als ob .... کبی کورونمك ، ... طورینی طاقنمق، کندینی اویلەکوسترمك استمك|| Das ist Alles nur— بونك هپسی یالاندر ، یاپمه شیدر ، یاپمەدر، جعلی، بوشدر، جدیدکلدر، کورونسون، سویلنسون، دینسون دیەدر ، دوزمەدر || der —trügt انسان ظاهره ، کورینیشه قاپیلور ، ظاهردن باطنی کشف قابل اولەمز || سند|| تصدیقنامه .

Schein,... (‥‥) —angriff (ا م) (ع) ساخته هجوم || —freund (ا م) انسانك یوزینه دوست اولان || —bild (ا لا) آلدادیجی تصویر، رسم، خیال || —fromm (ص) قبا صوفی، ظاهرا اوصلو وادیب کورینان || —lehre (ا مؤ) فن مناظر|| —todt (ص) نوم مستغرقه، لیثاغورسه طالمش اولان|| —wesen (ا لا) فانتازیەجی اولمه ، خیال ایله اوغراشمه || عدم جدیت || تصنع .

Scheinbar (‥ ص) ㉔ [Schein] کورینور، ظاهر، آشکار، مرئی || معقول، احتمالی غالب کورینان، صحته قریب|| صورت حقدن کورینان ، مرائی || کوزل کورینان ، ظاهری کوزل اولەرق کوزه چارپان ، شیرین .

Scheinen (‥ فعلا+) ㉐ b. [قدیم آلمانجه scjnan] کورینمك ، پارلامق ، نشر ضیا ونور ایتمك ، پارلدامق || der Mond scheint آی ایدینلغیوار ، ماهتاب چیقمش، چیقیور|| die Sonne scheint کونش طوغمش، کونش چیقمش، کون کورینیور، شمس نشرانوار ایدییور || (die Sonne) scheint uns in's Gesicht کونش کوزیمزه کیرییور، یوزیمزه اورییور، کلییور || بردیکرینك فکرینه کوره اولمق) مناسب اولمق ، فکرنجه بولنمق .

Scheiße (‥ امؤ) (sans pl.) (عو) پك قبا اولەرق: ترس، بوق، نجاست .

Scheißerei (‥‥ امؤ) ㊾ (عو) پك قبا : صیچیش|| اسهال|| (مجا) بوقدن شی، جنابت ایش، جنابتلك .

Scheit (‥ الا) ㉗ [قدیم آلمانجه scît] (آتش ایچون) کسلمش اودون، تخته پارچەسی || قیرینتی اودون پارچەسی || zu —er gehen قرەیەچارپوب پارچەلنمق .

Scheitel (‥ ا م) a. ㊵ و ㊼ [scheiden] تپه ، رأس نقطەسی|| صاچلرك باش اوزرنده هر ایکی طرفه تقسیم اولنمسی، بوندن حاصل اولان خط چیزکی .

Scheitel,... (‥‥) —bein (ا لا) (تشر) قفا قبەسنك ایکی طرفنی تشکیل ایدن کمیکلره اطلاق اولنور، عظم جداری|| —käppchen (ا لا) کوچوك تاکیه ، تپەلك || —kreis (ا م) (هیئة) دائرۀ عمودیه || —punkt (ا م) رأس نقطەسی || (هیئة) قبۀ سمانك ناظر اولان کمسەنك باشی کلان نقطه ، سمت الرأس || (برشیئك اك یوکسك نقطەسی ، درجەسی) اوج ، بالا || —recht (ص) عمودی|| (حا) دیکنه = —g(e)rade || —winkel (جمع م)(ریا) رأس زاویەسی.

Scheiteln (‥فع متع) و —sich (فع مطا) die Haare— التنك، تپەسنك اوزرنده صاچلرینی ایکیطرفهآییرق ، طرامق ، آیمق|| (صاچ حقنده) —sich آیرلمق .

Scheiter-haufen (‥‥ ا م) ㊵ b. [Haufen و Scheit] اودون ییغینی .

Scheitern (‥ فع لا +) a. ㉑ (بحر) (کمی وکمی حمولەسی حقنده) باتمق، غرق وتلف اولمق، قرەیه چارپمق(کذا مجا) || بوزولمق بر باد وپریشان اولمق ، محو اولمق || (مجا) daran scheitert meine ganze Kunst بوراده بتم اوستەلغم، صنعتم بیتر .

Schel (‥ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه scëhlah ، schräg] شاشی ، احول || —zu etwas sehen برشیئه یان یان ، اکری اکری ، دیك دیك باقمق || etwas mit —en Augen ansehen برشیئەیانیان، خائنخائن باقمق ، حسدایدرك باقمق .

Schelde (‥ ا خا مؤ) ㊼ (جغر) بلجیقاده جاری اسقوت نهری .

Schell,... (‥‥) —fisch [شمالی آلمانجه schell و Schale] fisk] (ا م) (تا طبیعه) مورینه بالیغی نوعندن اغرفن دنیلان بالق —kraut (ا لا) (نبا) قرلانغچ اوتی .

Schelle (‥ امؤ) ㊼ [قدیم آلمانجه scella schellen] طونغراق ، (یوارلاق وهرحرکتده چالینان) چینغراق || زیل ، چینغراق ، اوفق چاك || (عو) سله ، طوقات || کاغد اویوننده: اوریا ، دینیری .

Schellen (‥ فع لا +) a. ㉑ [Schelle] زیلی چینغراغی چالەرق برینی چاغیرمق || Jemandem— چینغراغی چکیکز ، چالیکز ! —Sie !

Schellen,... (‥‥) —halsband (ا لا)چینغراقلی طاسمه || —schlitten چینغراقلی قیزاق || کاغد اویوننده : —bube (امؤ) اوریا بچاغی .

Schelm (‥ ا م) ㊳ یاخود ㊿ [قدیم آلمانجه scëlmo Vieh-seuche] چاپقین ، اوتانمز ، ناموسسز ، حیاسز ، بی ادب ، ولد زنا ، پیچ قوریسی || wie der— ist, so denkt er von Anderen هرکسی نصل بیلورسك ? کندم کبی || (برینه آچیندیغی وقت) der arme— بیچاره حریف ، چوجق ، زواللی اوغلان ، آدم || Schalk = || er hat einen— im Nacken ویاخود : hinter den Ohren اوبر دوبارەجیدرکه، نه قورناز تیلکیدر او ، نه شیطانحریف .

Schelmisch (‥ ص) ㉔ [Schelm] کولخانی ، قورنازجەسنه ، حیله کارجەسنه ، اویناقجەسنه، چاپقینجەسنه || schalkhaft= ،

Schelte (‥ امؤ) ㊼ [قدیم آلمانجه scëlta] تکدیر وتعزیر ، آزارلمه ، آزار ، سرزنش .

Schelten (‥ فع متع ، فع لا + ، فع مطا ، فع مشارکة) ㉐ b. (ماضی صورتی کذلك schelte) Jemand wegen seines Betragens یاخود : über sein Betragen— ، Jemands Betragen— برینك حال واطوارینی تقبیح ایتمك ، فنا حالندن طولایی برینی تکدیر وتعزیر ایتمك . آزارلمق || Jemand— برینه سویلنمك ، برینی تکدیر ایتمك ، آزارلمق، برینه سرزنش ایتمك، طارلمق || برینی تحقیر ایتمك || auf Jemand, etwas— برشی اوزینه برینه سوکوب صایمق ، کفر ایتمك ، برینی توبیخ ایتمك . طعن وشتم ایتمك .

Schema (‥ الا) [روم] ㊻ (جمعی کذلك : Schemata) مودل .

Schemel (ᵕ ـ ام) a. (40) [لاتینجه scabe'llum دن مأخوذ قدیم آلمانجه scamal] اسکمله .

Schemen (ᵕ ـ ام) b. (40) [قدیم آلمانجه seime] Schatten-bild] خیال ، صورت ، وهیه ، طیف .

Schenk (ᵕ ام) (38) [schenken] Schenkin (ا مؤ) (50) شربتدار ، ساقی ، ساقیه ، (کدیك ، تزکاه صاحبی) میخانه‌جی ، قولتوقجی .

Schenke (ᵕ ᵕ ا مؤ) (53) [schenken] میکده ، میخانه ، قولتوق .

Schenkel (ᵕ ᵕ ا م) a. (21) [قدیم آلمانجه schenchil] (بجاغك کوده دن اياغه قدر اولان قسمی) بجاق || — Ober„ اویلوق || (فروسیت) بجاق ، (بالدیر) || (استقامات مختلفه‌ده آیریلان) نعل ، مهموز ، پرکار وسائره پارچه‌سی ، قول ، بجاق || (ریا) ضلع || (انشاآتده) دستك ، پاینده .

Schenkel„... (ᵕ....) zirkel— (ام) پروکار .

Schenken (ᵕ فعمتعوفعمطا) a. (21) [قدیم آلمانجه scenchan zum trinken eingießen] هدیه ایتمك ، بخش ایتمك ، ویرمك ، پیشکش چکمك || etwas geschenkt bekommen, kriegen برشیئی هدیه اوله‌رق آلمق ، کندوسنه هدیه ایدلمش اولمق || (ضر مثل) geschenkt ist geschenkt هدیه هدیه‌در ، حسن قبول اولنملیدر (مرا . Gaul) ، etwas zu Weihnachten geschenkt bekommen برشیئی ییل باشی هدیه‌سی اوله‌رق آلمق ، کندوسنه ییل باشنده هدیه ، das Haus habe ich || ییل باشی هدیه‌سی اوله‌رق ویرلمك beinahe geschenkt bekommen او بکا عادتا باد هوایه کلدی || wenn Gott mir das Leben schenkt اکرجناب حق بکا صاغلق ویررسه ، اکرصاغ قالورسه‌م || باغشلامق ، عفوایتمك || Das soll Dir geschenkt sein هایدی بو (قبا) سکا جابا ، هایدی‌بوکی ، بوقباحتی عفو ایتدم || مشروباتی قابنه قویمق ، طولدیرمق ، صومق || ein-schenken = میخانه‌جی ، قولتوقجیلر طرفندن مشتریلرینه مشروبات ویرمك ، طولدیرمق || اوفق یرلرده ، اوته‌ده بروده آچیقده فلان ـ مشروبات کذا طوزـ پراکنده اوله‌رق ، اوفقدن صاتمق .

Schenker (ᵕ ام) a.(40) [schenken] ویریجی ، صونیجی || (عد) اوراق رسمیه ایله برینه ، بر یره برشیئی بخش ایدن ، ترك ایدن ، باغشلایان .

Scher„... (ـ....) zeit— (ا مؤ) (قیونلری قیرپمق، قیرپمه وقتی || maschi'ne— (ا مؤ) قیرپمه ، ماکنه‌سی || messer— (الا) اوستوره || چوقه‌جیلرك قیرق مقاصی ، چوقه‌جی بجاغی .

Scherbet (ᵕ ᵕ ام) (38) (بحر) شربت .

Schere (ᵕ ـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه scëran دن مأخوذ scâri scheren] مقراص ، مقاص || (تا طبیعه) ینکچ ، عقرب وامثالی حیوانلرك قصفاجلری || مقاصه مشابه اوله‌رق ایکی قوللی ویا بجاقلی اولان شی || [اسوجیجه skar abgeschnittenes Felsenstück] n— (جمع) (جغر) (شمال دکزنده قیا اطه‌لری) دکزده صو تسویه‌سنده بولنان قیالقلر .

Scheren (ᵕ ـ فعمته) h. (20) [قدیم آلمانجه scëran trennend schneiden] (زمان حالی کذلك schierst schiert ') ماضی صورتی کذلك schier) قیرپمق ، مقاصله کسمك ، بیچمك || (مجا) über einen Kamm— (مرا . Kamm) جوروجفا واذیت ایتمك || Das schiert mich nicht بونك بکا بردخلی ، عائدیتی یوقدر ، بوندن بکا نه || (صنع) طوقومق ، نسج ایتمك || طوقومق ایچون بوینه کرمك .

Scherer (ـ ᵕ ام) a.(49) [scheren] قربیجی .

Schererei (ـ ᵕ - ا مؤ) (49) [scheren] جور وجفا ، اذیت || مخالفت ، ضدیت || اویغونسزلق ، یکمسزلك .

Scherflein (ـ ᵕ الا) b. (49) Scherf (ᵕ ام) اقچه ، پول ، دینار ، منغر .

Scherge (ᵕ y ᵕ وياخود ᵕ gh ᵕ ام) (52) [قدیم آلمانجه scario || Ordner] (پولیس ، محکمه خدمه‌سی) چاوش || مباشر ، محضر ، قواص ، سرهنك || ضابطه ، پولیس مأموری .

Scherwenzel (ᵕ ᵕ ᵕ ام) a. (40) [scheren (und) Wenzel || sich abmühender Knecht] = Kratz-fuß || (آلمان کاغد اویونی) شرونجتسل || (بو اویونده اولان) بجاق || هر ایشه یارار ، هرشی الندن کلور کمسه || هر یرده ، هروقت قوللانیلور شی .

Scherwenzeln (ᵕ ᵕ ᵕ فعلا +) a. (24) [Scherwenzel] شرونجتسل اویونی اوینامق || تبصبص ایتمك ، یالتاقلانمق ، آیاقلرینك آلتنده ، آره‌سنده یوارلانمق .

Scherz (ᵕ ام) (38) [Scherzen] (Ernst کله‌سنك مقابلی) شقه ، لطیفه ، جدی اولمیان ، صحیحدن سویلنمیان ویا مراد اولنمیان || (خفیف استهزا ایله قاریشیق) آلای ، اکلنجه || — bei Seite,ohne— شقه برطرف ، حقیقة ، لطیفه دکل ، حقیق ، جدی سویلیورم طوغری سویلیورم || اویناشمه ، شقه‌لشمه .

Scherz„... (ᵕ....) liebend— (ص) شقه‌جی ، لطیفه‌جی سون || شقه‌لشمه‌یی ، اویناشمه‌یی سون || name— (ام) = Spitz-name .

Scherzen (ᵕ فعلا +) c. (21) [اورته آلمانجه lustig springen schërzen] اکلنمك ، آلای ، لطیفه ، شقه ایتمك ، اویناشمق || Sie— ! یالان سویلیوسك ! لطیفه ایدییورسك ! بنمله اکلنییورسك ! || er läfst nicht mit sich— اونکله شقه اولمز ، هیچ اونکله شقه اولنورمی ، اونك هیچ شقه‌سی یوقدر (ها) || شقه ، لطیفه ایدرك اویناشمق ، کولوب اکلنمك .

Scherzhaft (ᵕ ص) (24) [Scherz] آلایجی ، شقه‌جی ، لطیفه‌جی ، اکلنجکی سور ، شقراق ، تحف ، مسخره || اکلنمسی سون ، آلای ایدن ، استهزاجی || کولوشوب اویناشمغی سون ، شوخ مشرب .

Scheu (ـ ص) (24) [اسکیدن Scheuch || اورته آلمانجه schiuwen] قورقاق ، توحش ایدن || قورقاق ، جبین || (حیوان حقنده) اورکك ، وحشی (کذا انسان حقنده) || خائف ، کندی کولکه‌سندن قورقان || (بارکیرلر حقنده — werden اورکمك ، اورکوب (کمی آزی‌یه آلوب) آله‌بیلدیکنه قوشمق ، قاچمق ، کیتمك .

Scheuche (ᵕ ـ امؤ) (53) بوستان قورقولغی || (مجا) غایت چرکین شخص .

Scheuchen (ᵕ ـ فعمته) a. (21) [قدیم آلمانجه sciuhan Schrecken] قوغالامق ، اورکودوب قاچیرمق ، بالاخافه طرد ودفع ایتمك .

[اورته آلمانجه (21) a. و b. (ـَ فعلا+) **Scheuen**
das || scheu werden=[scheuchen مرا. || schûwen
sich— || حیوان (بارکیر) اورکویوردی Pferd scheuete...
(فعمطا) قورقمق، خوف ایتمك ، چکنمك ، شبهه ایتمك ||
(فعمتعـ) — Jemand, etwas برندن برشیدن قورقمق ،
sich vor Jemandem , etwas— = خوف ایتمك ، اورکمك
|| (ضر مثل) thue Recht und scheue Niemand حق
ایشلده خلقدن هیچ قورقمه .

Scheuer (ـَ امؤ) [قدیم آلمانجه sciura اولوب
اورتهلاتینجه Hofgebäude scuria دن مأخوذدر] صمانلق،
آرپه وامثالی انباری (Scheune=) || صوندرمه ، آرابهلق ،
خصوصیله : طوغله قوروتمغه مخصوص محل .

Scheuern (ـَ فعمتعـ) و —sich (فعمطا) a. (21)
[قدیم آلمانجه escu.er اولوبلاتینجه excurare دنمأخوذدر]
طالامق ، یاقمق (سرت قماش وسائرهنك سوروغسیله) یخمك ،
یالامق || das Hemd scheuert mich auf dem Rücken
ویاخود : mir den Rücken wund کوملكآرقهمی ، صرتیمی
طالایور || (بحر) —(sich) (کمی ایپلری حقنده) بربرینه
قاریشمق || قازیهرق فورچه ایله اوغمق ، —Geschirr
قاپ قجاق ، باقرطاقمی وامثالی اوغمق ، اوغهرق سیلمك || den
—Fußboden (اوك دوشمه تختهسنی اوغمق، اوغهرق ییقامق)
تخته اوغمق ، تخته سیلمك || (فعلا+ سورتونمك ، طالامق ||
das Hemd scheuert... کوملك طالایور .

Scheuheit (- ـُ ا مؤ) (*sans pl.*) (49) [scheu]
قورقاقلق ، اوککلك ، چکنمکلك .

Scheune (ـَ امؤ) (53) [قدیم آلمانجه scugina]
(زرا) صمانلق ، آرپه وامثالی انباری .

Scheurer (ـ - ا م) a. (40) [scheuern]—in —(امؤ)
(50) تخته وسائره سیلان، اوغان، ییقایان (ارکك ، قادین) .

Scheusal (ـَ الا ، ام) (38) [scheuen] قورقونج ،
مخوف ، مدهش .شی ، ظالم ، غدار ، مصیبت ، بلالی ،
تهلکهلی ایش ، شی .

Scheußlich (ـَ صـ) (24) [scheuen دن مأخوذ اورته
لاتینجه scheutzlich] مخوف ، مدهش ، پك چرکین .
مهیب ،جنابت ، قودوبد || غیر طبیعی، طبیعته مخالف ومضاد
اولان ،بد ، فنا .

Schicht (ـً ا مؤ) (49) [اورتهآلمانجه schicht]
کذا : Schichte (53) (ـً امؤ) طبقه ، قات || (صنع)
Holz— اودون استیفی ، ییغینی || (مجا) die verschiede„
nen—en (Kreise) der Gesellschaft فاملیالرك درجات
وطبقات مختلفهسی، درجهٔ ثروت ، تربیه واعتبارده بولنان
فاملیالر || معدنقیولرنده وامثالی محللرده مولهیهدکین اولانمعین
ایش وقتی || —in einer برحملهده،بلا فاصله ، برباشلایشده،
بلا آرام || ایش اثناسنده یاپیلان موله، پایدوس ، استراحت
وقتی || —machen ایشی پایدوس ایتمك ، موله ویرمك ||
(مجا) mit etwas—machen برایشه نهایت ویرمك .

Schick (ـً ام) (*sans pl.*) (38) [schicken]=Geschick
اویان ، یاقیشق آلان، یاقیشان شی، ملکه مهارت وممارسهلی،
لایقی مناسبی وجهله حرکت ایدن کمسه ، شیق || —außer
etwas || بیجیمی غائب ایتمك ، یاقیشیقسزلاشمق kommen
wieder in—bringen برشیئی ینه بیچیمنه کتیرمك ، صوقمق،
یاقیشغنی آلدیرمق آدمه بکزتمك || er hat keinen rechten
—nicht نافله او اولهجغی استنلدیکی کبی دکل .

Schicken (ـً فعمتعـ) a. (21) [قدیمآلمانجه scichan||
مرا . Schicht] کوندرمك ، ارسال ایتمك || (عمو)
—Jemand zum Henker (Ku'ckuck, Teufel) برینی دفع
ایتمك، صاومق|| —Jemandem etwas برینه برشیکوندرمك،
یوللامق || —Jemandem, Jemand auf den Hals برینی
برینك باشنه مسلط ایتمك، بویننهصارمق، طولامق|| Jemand
—auf Reisen برینی سیاحته کوندرمك || (ein Buch)
—in die Welt برکتابی نشر ایتمك || مرا . April'l || =
—fügen || sich (فعمطا) اویمق قاتلانمق ، تحمل ایتمك،
راضی اولوب سسنی چیقارمامق، اوزلاشمق|| واقع اولمق، ظهور
ایتمك ، راست کلمك ، آنسزین ظهوره کلمك || مناسبت آلمق ،
مساعداولمق ||wenn es sich gerade so schickt اکر احوال
مساعده ایدهجك اولورسه|| —sich für,(zu)etwas برشیئه
مناسبکلمك ، برشیکندینه یاقیشمق. اویمق، مزاجیوجهله اولمق.
برشیٔ ایچـون ایجابی وجهله اولمق، موافق کلمك، توافقایتمك ،
یاقیشیق آلمق|| (ضرمثل) Eines schickt sich nicht für Alle
هر برشی بیككشینك ،هرکسك خوشنهکیدهمز، برینك بکندیکنی
بیکی بکنهمز، هرکسك فکری ، ذوقی بر اولهمز || (فعیکشخ)
es schickt sich nicht (für Sie) zu .... سزه ... یاقشمز ،
سزك شویله ، بویله .... کز اولهمز || ایجابی، مطلوب ایدیلان
وجهله طورانمق، حرکت ایتمك er schickt sich gut اوحیثیتنی،
وقارینی محافظهایدر، صورت حرکتیمعقولدر، ایودر، ایوصورتله
حرکت ایدر|| —sich in die Umstände زمانه، احوالهاویمق،
آنلره کوره حرکت ایتمك .

Schicklich (ـً صـ) (24) [Schick] موافق ، مناسب ،
اویغون ، معقول ، بروجـه مطلوب ، مقبـول ،. جائز ، ادب
دائرهسنده ، ناموسلیعهسنه ، ادیبانه ، یاقیشیق آلور صورتده ،
آدم عقللی .

Schicksal (ـً ا لا) (38) [schicken] = Geschick
بخت ، طالع ، قدر .

Schickung (ـً ا مؤ) (49) [schicken] = Schicksal ||
تصادف ، بخت ایشی || —Gottes قدر اه .

Schieb„... (ـ...) ، اکثریا : ... Schiebe„ (ـ...)
brücke (e =)— (ا مؤ) سورمهکوپری|| —fenster (ا لا)
سورمه پنجره ، سورمه جام || —karre(n) (ا مؤ ، (ا م)
ال آرابهسی|| —kasten (ا م) چکمه (کوز) || —laden
(ا م) چکمهکوز || سورمه قنات ، سورمه جامکان قنادی ||
—venti'l (صنع) سورمه ، چکمه سوپاب .

Schieben (ـَ فعمتعـ ، فعلا± وفعمطا) f، (20)
ایتمك ، سورمك، سورهرك چکمك ، آچمق، قایدیرمق|| etwas
—in den Mund آغزینهبرشی صوقمق|| Jemand, etwas
—bei Seite برشیئی، برینی یانهسورمك،ایتمك|| (das Brot,
—die Tiegel) in den Ofen اکمکی ،تنجره وکوهجی فرونه
قویمق ، سورمك || die Hose hatte sich in die Höhe
geschoben (طون) پانطالون دیزلر (یعه) ه قدر چیقدی ،
قیصالدی || (مجا) —die Schuld auf Jemand قباحتی
برینك اوزرینـه آتمق، یوکلتمك || برشیدنطولایی قباحتی برندن

بیلك|| دفع وطرد ایتمك سورمك || etwas von einem Tage
برشیئی بوکوندن‌یارینه، بشقه‌کونلره auf den anderen—
تأخیر ایتمك، صاللامق|| —sich صاوشمق|| آغر آغر یوریمك،
چکلمك|| drücken = ||کەغل، اویونده : —Kegel کەغل
اوینامق، یوارلامق|| —alle Neun کەغەلرك طقوزینی یردن
دویرمك .

Schieber (ـَ ا م) ⓐ a. [schieben] ایتان، سورن||
بریمك ماصەسنك چکپلوب آچیلان ، اوزانان پارچەلری ||
علی‌العموم سوریلان اقسام || (اوزری مجوهرلی اولەرق یبون
باغی ، کوستك ودها امثالی اوزرنده بولنان) سورکی، کذا قلنج
پوسکولنده بولنان سورکی ، (فروسیتده) کم دیزکیننده‌بولنان
سورکی ، دوکمه ، نشانکاه سورمەسی || (بخارماکنەلرنده) =
. Schieber = venti'l

Schied (ـَ) فعلنك حال ماضی صورتـك scheiden
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schied„ ... (ـَ...) —richter (ا م) حکم .

Schief (ـَ ص) ㉔ [schieben] اکری، چاپراز، دکری،
ورو || مائل || اکری ، چارپوق || e Ebene— سطح مائل ||
feine Stiefel —laufen قوندرەلرینی، ایاقابلرینی (اکری
چارپوق‌باصەرق) اکریلتمك ، چارپولتمق|| چارپوق، صورتسز||
etwas —nehmen (عمو) ساختە|| اوغورسز، فنا ، مشئوم||
برشیئەکوجنمك ، طارلمق، خاطری‌قالمق|| (عمو) gewickelt(=)—
fein خطاده بولنمق، خطایه ذاهب اولمق .

Schiefe (ـَ امؤ) ㉝ (*sans pl.*) [schief] اکریلك،
مائللك، چارپوقلق|| متخیلك، انحراف، اعوجاج || عدم‌صحت
واستقامت ، ساختەلك ، الدادیجیلق ، فنالق || ترسلك .

Schiefer (ـَ ا م) ⓐ a. ㊵ [قدیم آلمانجه sci'yero
Stein=splitter (معد)(معد ، صنع) یازی‌یه مخصوص‌طاش
تختەلق ایدن طاش معدنی (لوحەسی) آردواز || (معد) طبقه
طبقه آیریلان یوفقەلی طاش وامثالی ، شیست .

Schiefer„ ... (ـَ...) —dach (ا لا) آردوازله
اورتولی طام || —platte (ا مؤ) طاش لوحه، تختـه ||
—gestein (الا) شیستلی‌کوفەکەلی، طبقه طبقه ایریلان‌طاش||
—schwärze (ا مؤ) سیاه تباشیر، طاش‌قلم|| —tafel (ا مؤ)
طاش تختە ، رقم (طاش) تختەسی = —platte || —zahn
کوفەکەلنش ، نخره‌یه اوغرامش دیش .

Schiefern (ـَ فع لا +) و —sich (فع مطا) a. ㉑
یاپراق یاپراق قالقمق ،کوفەکەلنش اولمق، (کمیك ، شمندوفر
رایلری والخ حقنده) قبوق ، یاپراق حالنده آچیلوب طاغلمق ،
انسلاق ایتمك .

Schielen (ـَ فعلا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه scëlah]
شاشی باقمق، شاشی اولمق || (مجا) برشیئه یان یان ،کوزینك
اوجیلـه باقمق ،کوزینه کسدیرمك ، صاحب اولمق استیەرك
باقمق، کوز دیکمك .

Schiemann (ـَ ا م) ㉕ کمی قاپودانی، رئیسی‌معاونی .

Schien (ـَ) فعلنك زمان حال ماضیسـنك scheinen
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schiene (ـَ ا مؤ) ㊳ [اورته آلمانجـه schine
اکثریتله برشیئی‌تجهیز ایتمك‌اوزره استعمال‌اولنان ایلجه،اوزون
واکسزشیشه اطلاق‌اولنور|| (جرا) تیریق‌کیکلری اویناتمامغه

مخصوص آغاج ، مقوا وامثالی، جبیره || (شمندوفرده) رای،
دمیر (یول) aus den —n kommen ||یولدن‌چیقمق (صنع)
دمیر باغ ، چنبر .

Schier (ـَ ص) ㉔ [شمالی آلمانجه schîrheil] شمال
آیالتلرنده: صاف، خالص|| تمام، تام|| دوز، بلا پروز، یکرنك||
ظریف، لطیف|| Das ist eine —e Unmöglichkeit بوکاملاً
تام‌اولمیەجق‌برشیدر، بونك اولمسی‌غیرقابلدر،خارج ازامکاندر ||
[قدیم آلمانجه sciro] (حا) = fast beinahe, schon ||
(scheren فعلنك ماضی ایکنجی‌مفرد شخصی) || (ا م) [شمالی
آلمانجه schîr] کذا : Schier-tuch (ـَ ا لا) (برنوع
براق وسیرك (شفاف ، اینجه بز) قانوچه بزی .

Schierling (ـَ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه scarno
Schilfrohr] (نبا) بالدیران اوتی ، شوکران، کذا یوناتدن
چیقاریلان زهر .

schiert ، **Schierst** ایکیسیده(ـَ) scheren فعلنك‌زمان
حالنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schieß„ ... (ـَ...) —instruktion (ا مؤ) (ع)
انداخت نظامنامەسی ، درسی || —baumwolle (امؤ) پاموق
باروتی || —gabel (ا مؤ) (ع) قدیمده چاقماقلی تفنکلری
اوزرینه‌استناد ایتدیروب انداخت ایتمکه‌مخصوص‌چتال، مسند||
—hund (ا م) (دوشن‌آوی‌آپورت ایدوب‌کتیرمکه الیشدیرلمش)
آوکوپکی||aufpassen wie ein—hund قولاقلرینی(سیوریلدوب)
کال دقتله دیکلمك، ایوجه دیکلمك ،درت کوزله دقت ایتمك، آو
کوپکی کبی دقت ایتمك ،کوزینی آچمق || —platz (ا م) (ع)
نشان آتیلان‌محل، نشان‌تعلیمخانەسی،انداخت‌عملیاتی، تطبیقاتی
محلی|| —stand (ا م) انداخت‌محلی|| =—platz || —übung
(امؤ) انداخت‌تعلیمی|| —wolle (ا مؤ) ¯—baumwolle ||
—zeit (ا مؤ) آوه، مساعده اولنان وقت، آوموسمی .

Schießbar (ـَ ص) ㉔ اصابت منزلنده .

Schießen (ـَ فع متع وفع لا +) e. ⑳ [قدیم آلمانجه
sciozan] (اسلحهٔ ناریه ایله) آتش ایتمك ، انداخت ایتمك ،
نشان آتمق، آتمق|| —den Vogel von der Stange قوشی
دالدن آلمق (اوزرینـه آتش ایدرك آشاغی دوشـورمك)
Jemandem (یاخود : Jemand) in den Arm— برینی
قولندن اورمق|| —sich eine Kugel durch den Kopf کندی
بیننه برقورشون‌صیقمق|| über den : یاخود) Jemand tod
Haufen)— برینی اولدیرمك، کبرتمك || —vorbei آتوب
طوتدیره مامق ، هدفی اورەمامق ، بوشـه کیتمك || sich mit
Jemandem —(im Du-ell) (دوئللوده) بربریله اوروشمق،
طبانجه ایله دوئللو ایتمك || —in Grund und Boden آلت
اوست ایتمك، آتشله قارمه قاریشیق ایتمك ، برباد ایتمك ، محو
وپریشان وخراب ایتمك || (مجا) —einen Blick auf Jemand
برینه برنظر فیرلاتمق || fehl geschossen ! یاکاش ! یاکلدیکز
دوستم ! بولەمدك ، بیلەمدك دوستم ! اویله دکل یاوروم ! ||
طوتدیره مدك ! (فع لا—) (اوق کبی سریع حرکت ایتمك) آتلمق،
هجوم کبی ، ییلدیرم کبی وارمق ، ینتشمك ، فیرلامق Das
Blut schießt ihm in's Gesicht اونك قان باشنه هجوم
ایتدی ، قان باشنه فیرلایور ، فیرلار ، صچرار || auf etwas
—herab برشیئك اوزرینه طوغری آشاغی‌یه آتلمق || in die
—Höhe یوقاری ، هوایه فیرلامق، آتلمق (کذاآغاجلر حقنده)

بویه کیتمك ، چکمك ، سورمك (نباتات حقنده) سرپمك ، سورمك ، اوزامق ‖ —Samen طمورجیقلنق ، باشاقلانمق ‖ تخمه‌قالقمق ‖ Das schoß mir durch(ماخود : in)den Kopf ‖ بو بردنبره‌خاطریمه‌کلدی، تبادر ایتدی، بردنبره ذهنمدن کچدی ‖ بردنبره ظاهره چیقوب کوروِنمك Jemand—lassen ‖ برینی قاپوب قویو ویرمك ‖ etwas—lassen برینك آرقه‌سنی براقمق ، قاپوب صالیویرمك ، واز کچمك ‖ (فع متع) einen Bock, —(مرا. einen Purzelbaum (Bock برتاقلاق قیلق ، آتمق ‖ (کلغان بکنجه) (عمو) آشیرمق ، ایچ ایتمك ، توفه‌لاق ‖ (صنع) —Brot in den Ofen فرونه اکمك صالمق ‖ (بحر) den Ba'llast in's (aus dem) Schiff— برکمی‌یه صابوره قومق چیقارمق، صفره قومق ، صفره‌سنی آلمق .

Schießer (ـ ام) ⑩ a. [schießen] فرونه اکمك صالان فرونجی ، اوجاقجی .

Schiff (ـ الا) ㊳ [قدیم آلمانجه scif ‖ schaffen و کلمه‌لریله مترادف] (بحر) کمی یلکنلی ، سفینه ‖ schöpfen واپور ‖ zu—e gehen دکزدن کوتدمك ‖ zu—e versenden کمی ایله کیتمك ، کمی‌یه ، واپوره بنمك ‖ (معما) (کلیسانك اورته ده یوك محلی) سفینه ‖ (تشر) —im Ohre برصوباده صو ایصیدیله‌جق محل، خزینه ‖ Schiffchen = (صنع) (طوقه‌جیلقده) Schiffchen = .

Schiff„... (ـ...) —bau (ام) کمی ، سفینه ، واپور انشا واعمالی ‖ —bruch (ام) کمی قضاسی ، باتمسی، کمینك قضا زده اولمسی ، قضابحری ‖ —brücke (ـ=ـ) ساج کوپری ‖ —fahrt (امؤ) سفر دریا ، سیر سفائن ‖ (ـ=ـ)— (ام) حموله سندی ، قونچمنتو ‖ fracht=brief کمی قپودانیله تجار بیننده‌کی مقاوله ‖ —bein (امؤ) خلاط ، پالامار ، چیا ‖ (ـ=ـ)—mann (ام) کمیجی ، طائفه ، بحریه‌لی .

Schiffbar (ـ صـ) ㉔ (بحر) سیر سفائنه مساعد .

Schiffchen (ـ الا) ⑩ b. (Schiff کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (بحر) زورق ، کوچوك کمی ، قایق ‖ (تشر) —im Ohre (قولاقده) عظم زورق ‖ (نبا) زورقلی یاپراق ، ذو زورق ‖ (دیکیش ماکنه‌لرنده ، طوقومه‌جیلقده) مکیك .

Schiffen (ـ فع لا ±) ㉑ a. [Schiff] (فع —) دکزده کزمك ، سفر ایتمك،واپوره بنمك، واپورله برمحله حرکت ایتمك ، کیتمك ‖ (فع لا +) (کلغان بکلرنجه) کوچوك آبدستنی بوزمق ، کوچوکی ایتمك ‖ (فع متع) کمی ، واپورله نقل ایتمك .

Schiffer (ـ ام) ⑩ a. [schiffen] کمیده سفر ایدن، دکزده کزن ‖ کمیجی، قایقجی ‖ کمی طائفه‌سی ، طائفه‌لر .

Schiffs„... (ـ...) —bauch (ام) کمی تکنه‌سی ‖ —befrachtung (امؤ) کمی‌اجرتی ، ناولون‖—flagge (امؤ) کمی بایراغی ، سنجاغی ‖ —junge (امؤ) کمی موچوسی (دیرکاره چیقمق اوزره استخدام اولنور) ‖ —kapitä'n (ام) کمی قپودانی ، سواریسی ‖ —laterne (امؤ) کمی فناری ‖ —mannschaft (امؤ) (کمینك طائفه موجودی، حیثتی) طائفه ‖ —patro'n (ام) کمی رئیسی ‖ —theer (ام) —werft ‖ —mannschaft = (الا) —volk ‖ زیفت (امؤ) ترسانه، کمی‌واپور انشاآت دستکاهلری (بولندیغی محل) ‖ —winde (امؤ) حلاطلری دوشیروب صارمغه ویا چکوب کرمکه مخصوص عمودی وضعیتده ومتعدد قوللر واسطه‌سیله دونر چیقریق ، ایرغاد .

Schi-it (ـ ام) ⑤ schi-it isch (ـ صـ) ㉑ [عر] شیعی ، رفضی (Sunni't ك مقابلی) .

Schikane (ـ امؤ) ㊳ حیله ، قورنازلق ، دوبارا ، دولاب ‖ مزورلك ، شرتلك ‖ حیلهٔ شرعیه .

Schild (ـ ام) ㊳ و ㉗ [قدیم‌آلمانجه scilt]قالقان، سپر ‖ آرمه لوحه‌سی ‖ einen Löwen im Schilde führen آرمه‌سنده‌برآرسلان بولنمق ‖ (مجا) etwas im—e führen (فی الاصل آرمه‌سنده بر فرقه علامتی طاشیمق)کیزلی فکری ، نیاتی اولمق ، اسرار خفیه‌سی بولنمق ‖ er— (جمع اولوب مفردی اکثریا : الا) دکان مغازه فابریقه اعمالاتخانه ، کارخانه‌لر اوزرینه آصیلان لوحه ‖ کمغا اوزری ویا یازیلی لوحه ، مأمورین عادیه‌نك اوزرلرنده شاپقه‌لرنده طاشیدقلری نومرو ویا خدمتنك جنسنی کوستر معدنی لوحه .

Schild„... (ـ...) —bewaffnet (صـ) برقالقانله مسلح ، مجهز ‖ —amsel (امؤ) (تا طبیعه) قلاده‌لی قره طاوق ‖ —kröte (امؤ) (تا طبیعه) قپلوبغه ‖ —laus (امؤ) (تا طبیعه) قیرمز بوجکی ‖ —wache (امؤ) (ع) (نوبت بکلیان) تك نوبتجی ، تك نفردن عبارت قره غول ، (بارکیرده‌اوله‌رق) وتد ‖ —wache stehen قره غول خدمتی ‖ نوبت بکلمك، قره غول خدمتی کورمك ‖ —zapfen (ام) (ع) (طوپجیلق) برطوپ نامولوسنك مویلوسی ، مویلو .

Schilda (ـ اخامو) ㊻ (جغر) پروسیا شهری اولوب شمدی ‖ Schildau : (ضرمثلا) —er ist aus او بدلاتك بری ، آللهك آحمقی .

Schildern (ـ فع متع) ㉑ a. [Schild] الفاظ وتعبیرات ایله برشیئی توصیف وتعریف ایتمك ‖ اسکیدن : رنکلی رسم یاپمق ، رنکله ترسیم ایتمك ‖ (فع لا +) (ع) Schild=wache = (مرا . stehen ...) .

Schilf (ـ ام (الا) ㊳ [قدیم آلمانجه sciluf اولوب لاتینجه scripus دن مأخوذ] قامش ، ساز .

Schiller (ـ ام) ⑩ a. ینار دونر رنك، پارلاقلق ، بوقلمون ‖ (اخام) (آلمانیالی شاعر مشهور) شیللر .

Schillern (ـ فع لا +) ㉑ a. [Schiller] یانوب دونمك ، بویله پارلادامق ، بوقلمون رنکنده اولمق .

Schilling (ـ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه scilline ‖ klingende Münze] زمان وموقعه کوره‌مختلف القیمة آقچه، شیللینغ ، شیلین .

Schilt (st) (ـ) schelten فعلنك زمان حال ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schimmel (ـ ام) ㊵ a, [قدیم آلمانجه scimbl (نبا) (رطوبتلی اشیاده حاصل اولان)کوف ‖ قیر (طونلی) حیوان ، بارکیر .

Schimmer (ـ ام) ⑩ a. [قدیم آلمانجه sciman دن مأخوذدر] zitternden Schein haben ضعیف آیدینلق، خفیف ضیا ، ایشیق‖ نور ، ضیا ، آیدینلق، پارلاقلق ‖ (حکم)

شعله ، لمعه ‖ (باطنه توافق ایتمیان ظاهری) پارلاقلق، زینت.
رونق کاذب .

Schimpanse (ـَـ ـ ا م) (52) (تا طبیعه) [آفریقاجه]
میمون نوعی،شیمپانزه .

Schimpf (ـُ ام) (38) [قدیم آلمانجه scimph Kurzweil]
شتم ، تحقیر ‖ سوکمه ، سب ایتمه،حقارت ایتمه ‖ تکدیروتعزیر
ایتمه ، آزارلمه،یوقاریدن آشاغی‌یه دوناتمه‖ (یوقاریدن‌آشاغی‌یه)
دوناتمه ، سویلنمه ‖ = Schande .

Schimpfen (ـَـ فعلا + وفع متع) a. (21) Jemand—
auf Jemand, ‖برینی‌تحقیروتذلیل‌ایتمك، برینه سوکوب‌صایمق
—etwas برینه،برشیئه‌سب ایتمك،کفر ایتمك،سوکمك ‖ تکدیر
ایتمك،آزارلامق ، سویلنمك ، دارلمق .

Schindeln (ـَـ فع متع) a. (21) [Schindel] (صنع)
—ein Dach برطامی پداوره تخته‌سی ایله اورتمك (اوزرینه
کره‌میت وضعی ایچون) .

Schinden (ـَـ فع متع ، فع لا +) b. (21) a. (20)
و—sich (فع مطا) [قدیم آلمانجه scintan von der Haut
entblößen ‖ مرا . Schinn] (زمان‌حال ماضیسی schund
وصورت انشائیه ماضیسی schünde) (خسیس ونکس‌حقنده)
= schaben ‖ er schindet und schabt (معیتنی، تبعه‌سنی)
ازمك ، بونلره جور وجفا ، ظلم وتعدی ایتمك ‖ حقوقنی پایمال
ایتمك ‖ sich— und plagen کندینی ییوب بتیرمك ، کندینی
صوك درجه صیقمق، کندینه اذیت ویرمك .

Schinder (ـَـ ا م) a. (40) [schinden] = Ab-decker‖
شتم وکفر = Henker .

Schinken (ـَـ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجه scincho
Bein-röhre] علی الخصوص : — (= Schwein) طموز
پاصدیرمه‌سی،ژامبون‖ آلای‌صورتیله : = Bein ، Schenkel .

Schinn (ـُ ا م) (38) [= انکلیزجه skin] ، —e
(ـَـ ا مؤ) (53) ، —en (جمع) پك اینجه حیوان دریسی ویا
یمورطه وسائره زاری، جلید ، کپك ‖ (علم امراض) کپك‌کبی
جلد خسته‌لغی .

Schippe (ـَـ امؤ) [= Schüppe] = Schaufel کوره‌ك
کاغداویوننده : (دها زیاده مستعمل اوله‌رق Schüpp) =
Pick قره ماچه .

Schirbel (ـَـ ا م) a. (40) (صنع) اویمه‌جیلرك (قبا)
طاسلاق نمونه‌سی، هیکل نمونه‌سی .

Schirm (ـُ ا م) (38) [قدیم آلمانجه scirm]
(کندیسندن‌ستر اولنمق ارزو اولنان‌شیئه قارشومستعمل‌اولان
بوکا یارایان‌شی) ملجأ ، محل‌التجا ، پناه‖ حمایه ، حفظ ، وقایه‖
(ستروممحافظه ایچون‌احضار اولنان‌شی) سپر(مرا . ,Augen=
Bett= , Fall =, Feuer= , Lampen= , Licht= , Mützen=,
schirm) الخ ... Sonnen = , Regen= , Ofen = .

Schirm„... (ـُ ...) —album (ا لا) یلپازه شکلنده
البوم ‖ —lampe (ا مؤ) اوزری سپرلی لامبه ‖ —herr
(ا م) حامی، وقایه ایدن ذات،حامی(اولان‌حاکم) ‖ —qualle
(ا مؤ) (تا طبیعه) دکز آمی ‖ —ständer (ا م) شمسیه
صاپی ‖ —vogt (ا م) = —herr ‖ —wand (ا مؤ)
صوبا وسائره اوکنه قونیلان سپر ‖ (بحر) کمی سپری .

Schirmen (ـَـ فع متع) a. (21) = be-schirmen .

Schirmer (ـَـ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه scirman
mit dem Schilde schützen] ، —in (امؤ) حامی، حامیه .

Schirren (ـَـ فع متع) a. (21) [Schirr] = an-schirren.

Schirting (ـَـ ا م) (56) [انکلیزجه] (تجا) کوملکلك
قالیقوت ، خاصه (پاموقدن بز) ، شیرتینغ .

Schisma (ـَـ الا) (54) [روم] (جمعی‌کذلك Schismata)
رفضه ، اعتزال .

Schiß (ـ ا م) (38) (عمو) [scheißen] پك قبا : بوق،
نجاست ‖ (مجا) قورقو ، طونـسه ایتمه ‖ schiß (scheißen
فعلنك زمان‌حال‌ماضی‌صورتنك برنجی واوچنجی‌مفردشخصلری) .

Schiwa (ـَـ ا خا م) (56) (indischer Gott) سیوا .

Schlabbern (ـَـ فع لا +) a. (21) (شمال‌طرف لسانی)
چکه چالمق ، کوه‌زه‌لك ایتمك ، بوش بوغازلق ایتمك .

Schlacht (ـَ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه slahan
schlagen] (ع) قطعات جسیمهٔ‌عسکریه‌نك‌اجرا ایتدكلری‌محاربه
eine —liefern (بر)محاربه ایتمك ‖ —es kam zur محاربه
ایدلدی، حرب اولندی، ایش‌حربه منجر اولدی ‖ die —bei
Leibzig لایپتسیغ جوارنده اولان محاربه‖ (ع) (= tag)—
برجسیم محاربه‌نك (وقوعی کونی اولوب اکثریا تشهیر ایدیلان
کون) ،یوم وقعه ، یوم محاربه ‖ قاتلی محاربه .

Schlacht„... (ـَ...) —li'ni-e (ا مؤ) خط حرب ‖
—beil (ا لا) قصاب ، (جلاد) ساطری، بچاغی ‖ —fertig
(ص) حربه ، سفره ، حاضر ومهیا ‖ سفر بر ‖ —gemälde
(ا لا) وقایع‌حربیه‌یی‌مصورتابلو، محاربه رسمی‖ —late'rnen
(جمع مؤ) (بحر) محاربه فنارلری ‖ —plan (ا م) (ع)
حرب پلانی ، ترتیبات حربیه ‖ —schwert (ا لا) (ع)
حرب قلیچی ‖ —steuer (ا مؤ) = Fleischer-steuer ‖
—stück (ا لا) = —gemälde ‖ (صنع) (قصابلق) :
کسیله‌جك ، کسیلوب ینان‌حیوان‖ —tag (ا م) (قصابلقده)
ات کسـیلان کون ‖ (ع) محاربه اولنان کون ، یوم حرب ‖
—vieh (ا لا) (قصابلقده) کسیلوب ینیلان حیوان .

Schlachten (ـَـ فع متع) b. (21) [قدیم آلمانجه
slahtôn] (قصابلقده) کسمك‖ —ein Hühnchen بر پلیچ
کسمك ‖ (قربان اوله‌رق) کسمك ، ذبح ایتمك ‖ اولدیرمك ،
قلنجله کسمك ، قتل‌ایتمك ‖ (فع لا +) —nach Jemandem
= nach Jemandem arten .

Schlachter ، **Schlächter** (ـَـ ا م) a.(40)[schlachten]
(صنع)قصاب (= Fleischer) ‖ (مجا) جلادکبی ظالم ، قان
قوقوسی سور انسان ، مرحمتسز، غدار، خونخوار .

Schlächterei (ـَـ ـَ ا مؤ) (49) قصابلق، قصابخانه (سلخ
خانه) صالخانه، قصاب دکانی‖ (مجا) غدارانه‌کسوب‌طوغرامه‖
پك چوق آدم تلف ایدلمش ، قتل‌عام اولمش وقعه ویا محل .

Schlacken (ـَـ فعلا+) a. (21) [Schlacke] و(فع یکشیز)
es schlackt ویاخود schlackert بارداقدن بوشانورجه‌سـنه
یاغییور ، یغمور هیچده کسلمیـور ، اما ، نه‌ده شاریلدایور ‖
(صنع) (معدنجیـلك) das Erz) schlackt sehr) معدن
(طبیعی حالنده) پك زیاده جروف براقییور .

Schlackern (ـَـ فعلا+) a. (21) [Schlacke] مسکینجه‌سنه
یوریمك، صاللانه صاللانه کیتمك ‖ قورقاقجه‌سنه حرکت ایتمك ‖
schlacken = es schlackert .

Schlaf (ـُـ ا م) ㉚ [قديم آلمانجه slâf] اويقو، نوم، خواب‖ einen sehr leichten —haben اويقوسى پك خفيف اولمق‖ راحت، استراحت ‖ es ist die ganze Nacht kein —in meine Augen gekommen بتون كيجه كوزومى قيرپمدم، اصلا، ابداً اويومدم، اويويه‌مدم‖ ein Kind in— wiegen برچوجغى صاللايه‌رق، صاللايه صاللايه اويوتمق‖(طب) —den beförderndes Mittel) اويقوكتيرن، منوم علاج، واسطه‖ (مجا) Das wäre mir nicht im Schlafe eingefallen بو نم عمرمده بيله خاطريمه گلزدى، دنياده بو نم خاطرمدن بيله كچمز‖ جمعى Schläfe = Schläfe.

Schlaf„... (ـَـ...) —gemach (ا لا)، —kammer (امؤ)، —zimmer (الا) يتاق اوطه‌سى، صالونى، يتاقخانه، يتاق قفوشى ‖ —stube (ا مؤ) = —gemach ‖ —aber : مثلا Schläfen„... = (ا مؤ) —apfel (ا م) (نبا) كل آغاجنك اوزرنده حاصل اولان شيش، دوكمه، قبارجق ‖ Schläfen=ader —bett (الا) يتاق ‖ —gefährtin (ا مؤ) يتاق رفيقه‌سى ‖ —koupé (ا لا) شمندوفرلرده يتاق واغونى، يتاقلى واغون ‖ —lied (ا لا) (چوجقلرى اويوتمق ايچون سويلنان شرق) بشيك شرقيسى، نينى‖ —mütze (ا مؤ) كيجه‌لك تاكيه‌سى ‖ (مجا) يجريكسز مسكين بركمسه حقنده: مينق، مسكين‖ —stuhl (ا م) آرقه‌لى، واويومغه مخصوص صنداليه ‖ —wagen (ا م) = —koupé.

Schläfchen (ـُـ ا لا) ㊵ b. (Schlaf كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اويقوجق ‖ يمكدن صكره ياپيلان اوفق قيصه بر اويقو.

Schlafen (ـُـ فعـ لا+) ㉐ p. [قديم آلمانجه slâfan] (زمان حال schlafft، schläfft (ـَـ)، اسم مفعول ge-schlafen (ـُـ)) اويومق ‖ اويقويه، استراحته وارمق، اويومق، راحت ايتمك، استراحت ايتمك‖ —gut ايو اويومق، اويقوسى راحتسز اولمامق ‖ —lang in den Tag hinein اويله‌يه دكين اويومق، كوندزى كيجه‌يه قاتمق‖ wünsche Ihnen wohl —zu (wohl geschlafen zu haben) كيجه‌كز خيرلر اولسون، اه راحتلق ويرسون، صباح شريفلر خيرلر اولسون، انشاء اه ايو استراحت ايدلدى، اويوندى ‖ —gehen اويقويه، ياتمغه كيتمك كذا der Arm schläft mir ‖ sich— legen قولم اويوشييور.

Schläfen„... (ـَـ...) —ader (امؤ) شقاق طمارى، وريد صدغى ‖ —bein (ا لا) عظم صدغى، شقاق كميكى.

Schläf(e)rig (ـُـ(ـَـ)ـَـ ص) ㉔ [Schläfer]، اويقوسى اولان، اويقو كوزندن آقان (اركك، قادين) ‖ —machen اويقويى دعوت ايتمك ‖ (مجا) تنبل، مسكين، امسز، مينق. آغر، يواش ‖ اويقويى محرك، اويقوكتيرن.

Schläfern (ـُـ فعـ يكشخ) ㉑ a. [Schlaf] es schläfert mich جانم اويومق استيور، اويقوكوزمدن آقييور.

Schlaff (ـُـ ص) ㉔ [قديم آلمانجه slaf ‖ schlafen] (frisch كله‌سنك مقابلى) اولمش، يموشامش، تازه‌لك وديريليكى كيتمش، اويوشمش، يوروشمش كوشه‌مش، كوشك ‖ (مجا) يموشاق، غيرتسز، تنبل، كوشك، مسامحه‌جى، اهمالجى ‖ schläf(e)rig —e Grundsätze قوتسز، حكمسز قواعد اساسيه، دلائل غيركافيه.

schläft · Schläfft (ـَـ) schlafen فعلنك زمان حال ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى).

Schlag (ـُـ وياخود: ـَـ) ㉛ [قديم آلمانجه slac] اورمه، ضربه، صدمه، چارپمه‖ mit einem —e (همان) بردنبره ‖ (ساعت حقنده) 10 Uhr— ساعت تام اونده، تام اونى اوردكن ‖ (قانك بينه هجوم ايتمسيله حاصل اولان خسته‌لق) ضربه، سكتهٔ دماغ‖ طوقات، سله‖ —des Herzens قلبك، يوركك اورمسى ‖ برجيب ساعتنك طيق طيق ايتمسى‖ (موسيق) وزن ‖ اوتمه، جيولدى ‖ جنس، نوع ‖ Das ist ein Mann von meinem —e (بو، او) تام نم استديكم كبى بر آدمدر، تام استديكم كبى بر آدم‖ ein schöner— Pferde كوزل مكمل جنسدن حيوانلر، باركيرلر ‖ آرابه قپوسى، قپاق، پرمقلقلى قپو ‖ آياق، بصاماق ‖ اويونده كيمك اولا باشليه‌جغنى تعيين ايتمك اوزره ياپيلان شى، آتيلان زار، اوريلان ضربه ... الخ ‖ (زرا) يكديكرينه مربوط اولوب برجنسدن اكلش تارلالر مجموعى‖ معدن اوجاقلرنده طاغك از چوق افقى اوله‌رق آچيلان، دلينان قسمى، دليكى‖ غالرى ‖ (آتلمش، صارلمش، باغلانمش برشيئك قسمى) صارغى، صارمه، دولامه.

Schlag„... (ـَـ...) —regen (ا م) صاغاناق‖ —aber (امؤ) (تشر) (Puls=ader =) شريان، قرمزى قان طمارى‖ —anfall (ا م) اينمه، سكته ‖ —bauer (ا م) قوش قپانى ‖ —baum (ا م) (چيت، تخته پرده وامثالنده بولنان) پارمقلقلى قپو‖ —fertig (ص) (ع) (قطعات حقنده) حربه كيرمكه حاضر ومهيا بولنان (يعنى ترتيبات وتجهيزاتى تمام ومكمل اولان) ‖ (مجا) —fertigen Witz haben —fertig sein, حاضرجواب اولمق‖ —wald (ا م) نوبتله كسيلان اورمان.

Schlage-todt (ـُـ ـَـ ا م) ㊻ اولديريجى ‖ يكتسلك سوداسنده بولنان حريف، قبا دائى.

Schlägel (ـُـ ا م) ㊵ a. [قديم آلمانجه slegil] طوقماق، طاتول، دومبلك، ترامپته‌دكنكى، چوماغى‖ (آشجيلق، قصابلق، آو) = Keule.

Schlagen (ـُـ فعـ متعـ) ㉐ r. [قديم آلمانجه slahan] (برينى دوكمك، برطرفى آجيتمق اوزره) اورمق، دوكمك ‖ چاقمق، قاقمق، ميخلامق، اورمق‖ چارپمق، چاقمق‖ سلله، توقات، قامچى وامثاليله اورمق، دوكمك ‖ Jemand braun und blau (krumm und lahm)— برينك دوكه‌رك وجودينى موسمور ايتمك، كميكلرينى قيرمق ‖ Jemand zu Boden— برينى يره چارپمق، اورمق، قالديروب يره آتمق، اورمق ‖ Jemand (ياخود: Jemandem) hinter die Ohren — برينه توقات آتمق، برينى شمارلامق (قولاغى توزينه اورمق)‖ (مجا) ich ließe mich darauf todt— بن بونك ايچون اوليمى كسديريرم، اكرطوغرى دكلسه بن ... راضى اولورم، اكرطوغرى دكلسه قفامى كسسونلر ‖ die Zeit todt— وقتنى بوش، بيهوده يره كچيرمك، اولديرمك، تلف ايتمك ‖ etwas entzwei, in Scherben, in Stücke, Trümmer —,zu Trümmer— برشيئى پارچه پارچه ايتمك، خرده وخاش، اون اوفاق ايتمك ‖ شطرنج اويوننده مقابلهٔ طاش آلوب ويرمك‖ Holz— چوربه‌يه يموطه قيرمق‖ Eier in die Suppe— اودون كسمك‖ einen Nagel in's Brett— تخته‌يه برچيوى

میخلامق ، چاقمق، قاقمق || (ساعت حقنده) چالمق ، اورمق ||
breit— یاصیلاتمق ، اکیلشدیرمك || einen krummen
Nagel gerade— اوروب اکری برچیوی‌یی دوزلتمك || klein—
قیرمق، پارچه‌لمق، اوفق اوفق کسمك || Eier zu Schaum—
یمورطه‌یی چالقاسق، اوڤوب کوپورتمك، دوومك || (یلدیرم حقنده)
اورمق، ایتمك، اصابت ایتمك || Falten— قات یاپمق، قاتلامق،
قیرمق || قات قات اولمق || einen Kreis mit dem Zirkel—
پرکار ایله بردائره چیزمك، چویرمك || Wurzel— کوك
سورمك، فلیزلنمك || (مجا) برلشمك، کوکلشمك || an's Kreuz—
چارمیخه کرمك || (تجا) seine Unkosten auf die Waare—
مصرفنی اشیا اوزرینه ضم ایتمك || den Feind aus dem
Felde— دشمنی میدان محاربه‌دن دفع وطرد ایتمك || das Auge
in die Höhe— کوزینی سمایه دیکمك || etwas in Papier—
برشیئی کاغده صارمق || (مجا) etwas in den Wind—
برشی ایله اکلنمك ، استهزا ایتمك || etwas von der Hand—
برشیئی رد ایتمك || (فعه لا ±) das Herz, der Busen, der
Puls schlägt mir یورکم چارپیور، حوپلایور، نبضم آتیور ||
(مجا) das Gewissen schlägt ihm اووجداناً راحتسز
اولییور، وجدانی آنی معذب ایدییور، ازییور || (اوتوجی قوشلر
حقنده) اوتمك ، دمچکمك، شقلامق || ساعت ، چاك حقنده:
چالمق، اورمق || es hat 12, 2 Uhr geschlagen ساعت
اون ایکی‌یی ، ایکی‌یی چالدی ، اوردی || eine geschlagene
Stunde تمام برساعت || er weiß was die Glocke
geschlagen hat اونه‌قورنازدر || (فعه لا—) ساعتله بریره اراله
ایدرك : (یاخود : gegen) der Regen,Schnee schlägt an
die Fenster یاغمورقار(پنجره‌لره) جاملره چارپیور || liebliche
Töne schlugen an mein Ohr قولاغمه طاتلی طاتلی لطیف
برصدا کلدی ، کلیوردی || die Wellen —an den Fels
طالغه‌لر قیایه اوریور، چارپیوردی || an einander— بربرینه
چارپمق || es schlägt Feuer aus dem Boden یردن آتش
چیقیور، فرلایور || aus der Art— صورتی، نوعی، بیچمی
دکشدیرمك || der Blitz hat in die Eiche geschlagen یلدیرم
میشه اغاجنه اوردی ، اصابت ایتدی || der Schnee schlägt
gerade in's Gesicht قار انسانك تاصورتنه چارپیور،کوزینه
کیریور || sie schlägt sehr nach (ihrer Mutter) (مؤنث) او
والده‌سنه پك بکزه‌یور، پك آکدیرییور، (چالییور) || (حال ایله
برلکده) hinten über— آرقه‌سنه دوریلمك || kopf-über—
طاقلاق قیلمق || —sich (فعه مشارکه وفعه مطا) (دوئللوده) sich—
دوئللو ایتمك ، اوروشمق || — sich mit Jemandem برایله
دوئللو ایتمك ، اوروشمق || (ع) sich mit dem Feinde—
دشمنله چارپشمق ، مصادمه ایتمك ، محاربه ایتمك || (مجا)
— (rechts) sich links صوله (صاغه) دونه‌رك حرکت
ایتمك ، صوله صوله (صاغه صاغه) قاچمق .

Schläger (ـَـِـ ام) ⑩ a. [schlagen] ، ㊿ (ا مؤ)
(اشخاص حقنده) اوران ، ضرب ایدن || غوغاجی ، منازعه
چیقارتان حریف ، قاری || ein guter— ایوقلنج تعلیمی ییلان
کمسه، ایوقلنج قوللانان || (صنعه) اوریجی، دوکیجی، یاصیلادیجی ||
(das Pferd) ist ein— (بو) بارکیر چفته‌لیدر || (قوش
حقنده) دم ، دل‌چکن، اوتن، قوش || قلنج .

Schlägerei (ـَـَـِ امؤ) ㊾ [schlagen] = Prügelei .
Schlägst ، **schlägt** (ـِ) schlagen) فعلنك زمان حال
ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلوی) .
Schlamm (ـَ ام) ㊳ [اورته آلمانجه slam] چامور،
باتجیق، بطاقلق، صلصال || (مجا) پیسلك ، فرومایه‌لق .
Schlamm„... ویاخود **schlemm„...** (ـَ...) (صنعه)
appara't— (ام) تطهیر، ییقامه آلتی || kreide— (ا مؤ)
آق تباشیر || pfännchen— (ا لا) ال کفکیری، کیجه‌سی .
Schlammen (ـَـِ فعه لا +) ㉑ a. [Schlamm]
چامور، باتجیق تشکیل ایتمك ، براقمق .
Schlämmen ، ویاخود **schlemmen** (ـَـِ فعه متع) ㉑ a.
[Schlamm] einen See, Teich, Hafen— برکولی، درمینی
لیمانی تمیزلمك ، طرامق، چامور وبطاقلغی چیقارمق، آیقلامق .
Schlampampen (ـَـِـَ فعه لا+) ㉑ a. [Schlampen]
(عمو) ذوق وصفا ایله یشامق، مکمل عمر سورمك ، یکیرمك،
ذوق وسفاهته طالمق .
Schlampe (ـَ ا مؤ) ㊾ پیس قاری || = Schlämpe .
Schlämpe (ـَ امؤ) ㊾ غایت سیاه شراب || بعد التقطیر
قالان شراب تورتوسی .
Schlampen (ـَ فعه لا +) ㉑ a. = schlabbern .
Schlamper (ـَـِ ا م) ㊵ a. پیس، مردار، کیرلی آدم.
Schlang (ـَ) schlingen) فعلنك زمان ماضی برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .
Schlange (ـَـِ ا مؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه slango ||
schlingen] ییلان ، حیه ، افعی، مار || برای شتم :
ییلان (کافر) || اوزون یانغین بوریسی، خرطومی || (کیمیا)
انبیقك صوئوق صو ایله مملو برقابك ایچندن طولاشان پورویسی،
مبرد .
Schlängeln (ـَـِ فعه متع) ㉑ a. [Schlange]
ییلانقاوی قیوریمق ، بوکمك ، هلزونی چورکلك || (فعه لا +)
sich— و (فعه مطا) قیوریلق، چورکلنمك ، هلزونی چوریلك ،
سمیدکبی بوکولمك || sich um etwas— برشیئه صارلمق ،
طولاتمق || (مجا) قایمق، صیپریلوب کچمك .
Schlangen„... (ـَ...) balg— (ام) ییلان کوملکی،
دریسی || glatt— (ص) ییلان اوزری کبی قیاغان، قایغی ||
klug— (ص) ییلان کبی قورناز || adler— (ا م) (تا طبیعه)
آق بابا (قوشی) || artig— (ص) ییلان کبی || ییلانقاوی ||
ییلانه بکزر || brut— (ا مؤ) ییلان یمورطه‌سی || (مجا)
ییلان صویی ، ییلان کبی خائن || li'ni-e— (ا مؤ) خط منحنی،
ییلانقاوی خط || papier— (ا لا) (تجا) (اسکیدن اوزری
برییلانله مجهز بولنان) انجه شفاف کاغد، ییلانلی کاغد || seele—
(ا مؤ) خائن غدار، ییلان کبی اولان قلب، یورك ، ییلان وجدانلی
کمسه || stab— (ا م) عند المتقدمین تجارت الهی زعم اولنان
عطاردك علامت مخصوصه‌سی اولوب اوجنده ایکی قناد بولنان
واوزری دنی ایکی ییلان طرفندن صارلمش زیتون آغاجی که صلح
وتجارته علامتدر || weg— (ا م) اکری بوکری ،
طولانباجلی یول .
Schlank (ـَ ص) ㉔ [slank فلمنکجه] اوزون
وطوغری بیومش اولان، لوند ، تارین ونازك || (مجا) (عمو)
weg— = (حال) طوغریجه‌سی، دوزجه‌سی، دوزجه .

Schlapp (٘ ص) (24) [شمالی آلمانجه] = schlaff ||
schlipp— ist seine (حرند) یعك اثناسنده چیقاریلان شاپردی
Suppe hin شاپور شوپور دیرکن چورباینی یالادی یوتدی .

Schlapp„ ... (٘····) —hut (ا م) یعوشاق شابقه ،
قاووق || seil— (ا لا) جانباز ایپی .

Schlappe (٘ـ ا مؤ) (53) [شمالی آلمانجه slappe]
انسانه فنا ، آجی برصورتده تأثیر ایدن ضربه ، (برمحاربه یی ،
ناموسی، ویاثروتی غائب ایدیش کبی) بوزغونلق، انهزام، فلاکت .

Schlaraffe (٘ـ ا م) (52) [اورته آلمانجه slür-affe
träger Thor] تنبل، آواره، بوش گزه نك بوش قالقه سی .

Schlau (٘ ص) (24) [شمالی آلمانجه slouk = انکلیزجه
sly] قورناز ، کوزی آچیق، شیطان ، عقللی .

Schlauch (٘ ا م) (31) [اورته آلمانجه slûch] صولی
شیلرله اون وامثالنی محافظه یه مخصوص صیق طوقومه لی طوربه ||
یکی طولوی || قیربه || (مجا) شیشقو (کسه) || مشین بورو،
خرطوم || بعض نباتاتك بوصورت وشکلده اولان اقسامی || سیفون.

Schlauchen (٘ـ فع متع) a. (21) [Schlauch] شراب
سرکه وامثالنی بورو ، سیفون واسطه سیله فوچی یه چکمك ،
کیلاره آلمق .

Schlaudern (٘ـ فع لا +) a. (21) [Schleudern=]
صارصلمق، صاللانمق، تزلزل ایتمك || ماکنه اقسامی حقنده زیاده
اوینامق، طانقیردامق || قارمه قاریشیق یاپمق ، قوتمش اولمق ،
سوروتوب طورمق، سوروکلنمك .

Schlauheit (٘ـ) ، (49) Schlauigkeit (٘ـ) (٘ـ) هر
ایکیسیده : (ا مؤ) کوزی آچیقلیق، عقللیلق ، شیطانلق ،
قورنازلق .

Schlecht (٘ ص) (24) [قدیم آلمانجه slëht glatt ،
eben || مرا . schlicht] (gut ك مقابلی) فنا ، کوتو،
چرکین (حا) فنا ، صورت نسبیه سی : —er دها فنا ، دها
چرکین، دها کوتو، دها مدهش، دها فنا ||(اشیاحقنده) ایو،
ضررسز اولمیان، (اشخاص حقنده) فنا ، کوتو کسه ، خیانت
آدم || es Gold— اشاغی آلتون || (تجا) e Papi'ere—
قیمتلری دوشـوك اولان قوائم || e Zeiten— فنا وقتلر ،
er Trost— کوتو تسلی ، آجی تسلی || entzückt von—
sich— برشیدن اصلا ممنون اولمامق ، قللامق || etwas sein
angreifen, anfühlen (امتعه حقنده) الله سرت کلك
gehen— (ساعت حقنده) طوغری کیتمامك || leben—
مضایقه ده بولنمق ، یشامق خصوصنده صیقینتی چکمك ||
Jemand— machen برى علیهنده سوزسویلیه رك قدروقیمتی،
اعتبارینی آخرعندنده کسر ایتمك، برینی ذم ایتمك || —mir ist
بم برفنالغم وار ، اوزرمده برفنالق وار ، بر خوشسزلغم وار ||
schlicht = مثلا —und recht, schlicht und— اك
طوغریسی، ایوسی، حقیقه سی، عادلانه || —nicht فنادکل(یعنی
آزدکل، چوق، اولدقجه ، خیلی) || der, die, das —e کوتو ،
فنا اولان شی || Jemandem alles mögliche —e reden
برى حقنده آغزینه کلان بهتانی ایتمك، برى علیهنده اغزینه کلانی
سویلمك ، افتراده بولنمق، پك چوق شی سویلمك .

Schlechter-dings (٘ـ ٘ و ٘ـ ٘) [اساساً schlechter
Dinge] مطلقا ، بهمه حال ، قطعیاً .

Schleckern (٘ـ فع لا +) a. (21) شمال طرفلرده
lecken = مستعملدر .

Schleh (٘ ا م) (38) ، Schlehe (٘ـ ا مؤ) (نبا)
[قدیم آلمانجه slêha] یبان اریکی، طاغ ، چقال اریکی ||
بونك آغاجی .

Schleich„... (٘····) patrouille— (pŭ-trou'le-yĕ)
تلفظ اولنور) سینه رك ، سورینه رك حرکت ایدن کشف قولی.

Schleiche (٘ـ ا مؤ) (53) [schleichen] (تا طبیعه)
Blind = schleiche = خصوصیله || سورونه رك کیدن کرتنکله .

Schleichen (٘ـ فع لا وفع مطا) n. (20) [قدیم آلمانجه
slîhhan] قایمق ، کندینی قایدیرمق، قایدیره رق حرکت ایتمك ،
سورونه رك یوریمك ، سورونه سورونه کیتمك || یواش یواش
یاقلاشمق ، سینه سینه یناشمق، حرکت ایتمك ، کیزلیجه صوقولمق ||
der Bach schleicht durch (مجا) صویشمق || sich davon—
die Wiese ایرماق آغر آغر چایرك ایچندن آقیور، آغر، خفیف
جریان ایله کچمك .

Schleicher (٘ـ ا م) ، a. (40) in— (50) (ا مؤ)
سینه سینه یورویان، کیزلی، صاقلی صاقلی کزن، صوقولان ، یناشان
کسه ، سینسی، ایزینی بللی ایتمیان آدم .

Schlei (e) (٘ـ ا م (ا مؤ) (38) ((53)) (تا طبیعه)
. Schlei(h) =

Schleier (٘ـ ا م) a. (40) [اورته آلمانجه sloiir
یاشماق، دوواق، نقاب ، یوز، باش اورتوسی || (مجا) den—
der Vergessenheit über etwas werfen بر شی اوزرینه
پردهٔ نسیانی چکمك .

Schleier„... (٘····) —haube (ا مؤ) ، —kappe
قرپ حوتوز .

Schleiern (٘ـ فع متع) a. (21) (نادر الاستعمالدر)
[Schleier] پرده، نقاب ایله اورتمك ، یاشماقلامق (کذا مجا) ||
دها زیاده مستعمل اوله رق ver = schleiern .

Schleif„... (٘····) —lack (ا م) (صنع) جلاورنیسی ||
—bahn (امؤ) (بوز اوزرنده) قیزاق یولی، قیاق || —kanne
(امؤ) (جام یونتمق وکسمك ایچون آلت) چرخ || —stein
(ا م) چورلز، دوز بیلکی طاشی || چوریلور، دوز بیلکی طاشی.

Schleife (٘ـ ا مؤ) (53) [schleifen] قیزاق محلی، قیزاق
قایلان یر || اشیا نقلنه مخصوص قیزاقمسی آرابه || دوکوم ،
فرنك باغی دوکومی، (یوارلاق اوله رق) قوقارد : روزهت ||
قوش آغی ، طوزاق ، کلیك وساثره آوینه مخصوص غایتان
خلقه لری || قوپچه || زنجیرخلقه سی .

Schleifen (٘ـ فع متع) n. (20) [قدیم آلمانجه slîfan
gleiten, glätten] بیله مك ، کسکینلتمك ، چرخه ، طاشه
طوتمق || سوریلتمك || سیلمك ، جلالمق، پرداخ ویرمك || سیلمك،
سیلیجی ایشی یاپمق || اویمق، کسمك || (مجا) dieser junge)
Mann) muß noch erst geschliffen werden یوکنج آدم،
دلیقانلی دها ایو تربیه کورمك استر ، برازپیشمك استر || (فعلا ±)
خصوصیله بوزاوزرنده : قایمق، دانسده: سوروتمك ، اوچارکبی
خفیفجه سوروتمك ، بویله جه دونمك ، رقص ایتمك || [قدیم آلمانجه
sleifan] (فع متع) || کذا (فع لا + وفع مطا) a. (21)
سوروملك || خاك ایله یکسان ایتمك ، ییقمق، ایندیرمك || (ع)
eine Festung— بر استحکامی(دوکه رك) هدم وتخریب ایتمك

يرله بر ايتمك|| صوت ، صدانى كسمدن ديكرينه كچركن باغلامق|| die (موسيقى وغرا) مثلا (ß حرفنى z كبى) اوتديرمك ، Fille. (مثلا) beiden l— (l) كلمه‌سنده اولديغى كبى) ايكى حرفلرنى اوتديرمك، ايكى (l) صداسى چيقارمق .

Schleifer (ـَ ا م) a. Ⓐ برشيئى بيله‌يان كمسه (على الخصوص آلات قاطعه حقنده) || (رقص نوعى) غالوپاد .

Schlei (h) (ـَ ا م) Ⓐ، e— (ـَ ا مؤ) [قديم آلمانجه slîo] (تا طبيعه) چامور بالغى .

Schleim (ـَ ا م) Ⓐ (sans pl.) [اورته آلمانجه slîm zähe Erde] ياپشقان مايع ، لزوجتلى ماده || مخاط زلالى ، صاليا || لعاب حيوانى || بلغم ، تخام || بعض نباتاتدن چيقاريلان مايع .

Schleim„... (ـَ...) —aal (ا م) (تا طبيعه) صاليا ايله محاط دكز يلان باليغى || —fieber (ا لا) حماى مخاطى ، تيفوئيدى || —fisch (ا م) (تاطبيعه) صاليالى يلان بالغى، سموك بالغى|| —ruhr (ا مؤ) بياض اسهال|| —stoff (ا م) (حفظ الصحه) مادهٔ مخاطى || —thiere (جمع لا) (تاطبيعه) استريديه وأمثالى كبى اعضاسز وكميكسز يومشاق حيوانات ناعمه .

Schleimen (ـَ فع لا +) a: Ⓐ [Schleim] (اثناى طبخده) (اجزا) كندينى صاليويرمك ، لعاب صاليويرمك ، چيقارمق|| آغزده بلغم‌صاليا چيقارتمق، حاصل‌ايتمك|| (فع متع) اوزرنده سموك (كبى) ماده‌سى اولانلرى تميزلمك || Fische— بالغى تميزصويه ياتيرمق || Zucker— شكرى كوپورتمك .

Schleiße (ـَ ا مؤ) Ⓐ [Schleißen] يونته يارلمش تخته ، قاصناق تخته‌سى || توبى يولندقدنصكره قلان وبرشيئه براميان قلم .

Schleißen (ـَ فع متع وفعلا—) n. Ⓐ ياخود a. Ⓐ و —sich (فع مطا) [قديم آلمانجه slizan spalten] قوللانمق ، اسكيتمك ، آشنديرمق || (فع لا وفع مطا اوله‌رق) اسكيمك، ييرتمك، آشينمق|| يولمق —Federn توكرى يولمق .

Schlemm (ـُ ا م) Ⓐ [انكليز slam] (ويست اويونده) تكميل كاغدلرك‌اويونجيلاردن برينك‌الينه‌كچمسى، شلم.

Schlemmen (ـَ فعلا +) a. Ⓐ ايوجه ييوب‌ايچمك ، عيش ونوش ايتمك ، اكلنمك ، يشامق || (فع متع) (مرا . (schlämmen) .

Schlemmerei (ـَـَ امؤ) Ⓐ [schlemmen] سفاهت، عيش‌وعشرت، فسق وفجور .

Schlendern (ـَ فع لا ±) a. Ⓐ [شمالى آلمانجه slendern] اوفق‌اوفق، اوفقدن‌كزنمك|| müßig herum— بوش وهايلاز كزمك ، الى‌جبنده، ايشسز كوجسز طولاشمق .

Schlendrian (ـَـَ ا م) Ⓐ [شمالى آلمانجه لاتينجه seender] نهايتلنديرلمش تكرلك ايزى || اصول وعادت || (معلومات نظريه‌سى اولميان) قبا طاسلاقچى .

Schlenkern (ـَ فع متع) a. Ⓐ [قديم آلمانجه slengan] schwingen] (ال وياقولك‌قيصه برحركتيله) آتمق، دفع‌ايتمك|| die Arme, die Füße— || صاللايه‌رق حركت ايتديرمك (كذا فع لا +) : (mit den Armen, Füßen— الى قوللى‌صاللامق، صاللايه‌رق‌حركت ايتديرمك، يورركن بجاقلرينى صاللامق .

Schlepp„... (ـَ...) —säbel (ا م) قايشى اوزون اولوب سوروننكه مساعده ايدن قلنج ، سوروكلنمسى‌قابل اولان قلنج || —dampfer (ا م) ، —dampfschiff (ا لا) رموركور واپورى || —kleid (ا لا) قاديتلرك اوزون اتكلى البسه‌سى || —sack (ا م) (بالقجيلق) درينـدن بالقلرى طوپلامغه، طرامغه‌مخصوص (آغ) ارغاليا .

Schleppe (ـَ ا مؤ) Ⓐ [شمالى آلمانجه slêpe = Schleife] (بر البسه‌نك سوريتان اوزون) اتكى .

Schleppen (ـَ فع متع) a. Ⓐ [شمالى آلمانجه slêpen = schleifen] سوروكلك|| — ein Kleidungsstück برالبسه‌يى چوق‌كيمك، سورومك ، سوروكلك ، يكى اسكى اولوب اولمديغنه باقيه‌رق كيمك || (بحر) چكمك ، يدكه آلمق، باغليوب چكمك|| das Schiff schleppt den Anker كمى تيمورى سورويور ، طرايور، تيمور طوتديره‌ميور|| —sich (فع متع) (زحمتله يرندن قملدانمق ، حركت ايده بيلك) سوروكلنمك —sich mit etwas برشيئى زورله‌كوتوره بيلك ، سوروكليه بيلك || (فع لا +) سوروكلك ، جان صيقيسندن ، يرده يوارلانمق، اوزانمق .

Schlesi-er (ـَـَ ا م) a. Ⓐ، —in (ا مؤ) Ⓐ پروسيانك شرقنده كائن شلزيا ايالتندن اولان اركك، قادين .

Schleswig (ـَ وـَ ا خا لا) Ⓐ (جغر) پروسيانك شمالنده كائن شلزويق ولايتى || شلزويق شهرى .

Schleuder (ـَ امؤ) Ⓐ اونبشنجى‌عصرده slawder] صپان(طاش آتمغه مخصوص) ، كذا (جرا) درت قولاقلى بز|| (زرا) اوراغى قوله باغلامق ايچون قايش، اورالجى‌قايشى.

Schleudern (ـَ فع متع) a. Ⓐ آتمق ، فرلاتمق || (فع لا +)—mit einer Waare سرمايه‌سندن آشاغى‌صاتمق .

Schleunig (ـَ ص) Ⓐ [قديم آلمانجه slûnic] درعقب اولان، وقوعه‌كلان ، سريع الحركه ، سريع التـأثير || سريعاً ، بردنبره .

Schleuse (ـَ ا مؤ) Ⓐ (صنع) [لاتينجه exclu'sa دن‌مأخوذ قديم فرانسزجه escluse] نهر وجدول‌صولرينى ايجابنده طورديرمغه مخصوص(قپولى) سد .

Schleuß (ـَ) Ⓐ (شعر) (schließen فعلنك ماضى صورتنك ايكنجى مفرد شخصى) .

Schlich (ـِ) (schleichen فعلنك زمان‌حال ماضى‌صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schlich (ـِ ا م) Ⓐ [schleichen] = Schleich-weg|| بر اوك تكميل‌كيرديسى alle —e in einem Hause kennen چيقديسى طانيمق، ايچيكى چيغيغى بيلك || (مجا) Kniff = ich kenne sein —e بن اونك قورنازلقلرينى بيلورم ، بن اوروستوپوللقلرينى بيلورم ، مانوره‌سنى ، طولابنى ، طانيرم|| دكز || Schlick = [Schlamm slick شمالى آلمانجه] چامورى، بطاغى .

Schlicht (ـِ ص) Ⓐ [قديم آلمانجه slihtan glätten] ساده ، دوز|| —es Haar دوز، دوزكون‌صاچ|| دوز، يكرنك .

Schlichte (ـِ ا مؤ) Ⓐ ، Schlicht-heit = || (صنع) صيوا ، قوله ، چيريش (برشيئى دوزكون ، جيلالى ، پارلاق ، كوسترمك ايچون سوريلن) .

Schlichten (ـِ فع متع) و —sich (فع مطا) b. Ⓐ [قديم آلمانجه slihtan] قاريشمق، دوزنى بوزولمش شيلرى

تنظیم ایتمك دوزلتمك ، یرلشدیرمك، نظاملامق، یرلی یرینه قومق، دیزمك|| (مجا) براختلافی حل وتسویه ایتمك، einen Streit—
آره‌سی بوزوق اولنلرك مابیننی دوزلتمك، بولمق، تألیف بین ایتمك|| دوزلتمك ، تسویه ایتمك ، برقماشك پروشقلغنی، پوطنی کیدرمك|| پارلاقلغنی کتیرمك ، جلا ویرمك || (طوغرامه‌جیلقده) رنده‌لمك، رنده ایله ممیزلمك، دوزلتمك .

Schlicht-heit (ـُـ ا مؤ) ⑲ (*sans pl.*) [schlicht] دوزلك ، مساویلك ، مستویلك ، استوا .

Schlick (ـُ ام) ㊳ (*sans pl.*) [شمالی آلمانجه slick] (صویك دیبنده چامور وچوروك شیلردن حاصل اولان) قویو باچیق ، صلصال .

Schlief (ـَ) (schlafen فعلنك حكایهٔ حال فی الماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schlief (ـَ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه sliofan دن مأخوذدر gleiten] (اكمك چوروك كبی خمور ایشلرنده) مجینلی، خمورکبی اولان یر .

Schliefen (ـَـ) (schlafen فعلنك زمان حالنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری) || نادراً (فع لا — e. ⑳ قایمق (= schlüpfen) .

Schliefig (ـَـ ص) ㉔ [Schlief] = klitschig .

Schließ„ ... (ـُ...) — kette (ا مؤ) برشیئی قپامغه ، کلیدلمکه مخصوص زنجیر|| — feder (ا مؤ) برشیئك قپانمسنه یاردم ایدر ، یرار یای ، قپولری قپامغه مخصوص یای || — muskel (ا م) (تشر) وجودده بولنان طبیعی فرجه‌لرك اطرافنده بولنان وبونلرك قپانملرینه خدمت ایدن سكر .

Schließe (ـُـ ا مؤ) ㊳ [schließen] برشیئ قپامغه مخصوص شی || (صنع) دکرمنلرده صوسدی قپاغی .

Schließen (ـُـ فع متع وفع لا +) c. ⑳ و — sich (فع مطا) [قدیم آلمانجه sliozan] قپاتمق|| قپامق، قپانمق|| (بر البسه) وجوده ایو اوتیریور ، ein Kleid schließt یاپیشیور|| (فروسیت) یاخود : reitet der Reiter schließt بنیعینك بجاقلری حیوانی کوزل قوجاقلایور ، geschlossen حیوانك وجودینه اوطوریور|| قپانلی قالمق، تعطیل ایدلمك ، اولمق|| (حکم) بردائره چویرمك ، خلقه اولمق || einen Kreis— ایکی وولتا پیلی تللری واسطه‌سیله die Vo'lta-ische Säule— برلشدیرمك ، قطبلرینی تطبیق ایتمك || ein Band (enger)— برابطه‌یی دها زیاده ایلروکوتورمك ، دها صمیمی ، دها جدی، دها تکلیفسز یاپمق || sich eng an einander— صیقیشمق، صیقیش صیقیش اوطورمق ، طار برمحله صیقیشمق، طوپلانمق ، یناشمق|| (ع) صره‌لری یناشدیرمق || den die Glieder— کوپکی زنجیره (زنجیرینه) باغلامق|| Hund an die Kette— برینی باغرینه باصمق ، دراغوش ایتمك || Jemand an die Brust— بورایه شونیده hieran— wir die Bemerkung علاوه ایدهلم ، بوراده شونیده اخطار ایدرزکه ، شوراسیده معلوم اولسونکه || Jemand in seine Arme— برینی قوجاقلامق، قوللری آره‌سنه آلمق، دراغوش ایتمك|| Jemand in sein Herz— برینه محبت ایتمك ، برینی سومك ، برینه کوکل ویرمك || — etwas in sich برشیئی شامل ومحتوی اولمق، درونته آلمق، احاطه ایتمك || die Deba'tte— مباحثاته، محاکاته نهایت ویرمك || die Sitzung— برمجلسی قپامق،

مذاکره‌یه ختام ویرمك ، مجلسی طاغتمق || ein Bündniß— براتفاق عقد ایتمك || eine Ehe— ازدواج ایتمك ، اولنمك || einen Kontra'kt— عقد مصالحه ایتمك || Frieden— برقونطورات یاپمق، قونطورا(تویه)ته ربط ایتمك|| ge-schlossen (اسم مفعول وصفت) مصدرینك باجمله معنالرنده مستعمل اولوب كذلك آره لقسز ، صیق || geschlossene Gesellschaft (یابانجی دخولنه مساعده ایدلیان جمعیت) جمعیت خصوصیه .

Schließlich (ـُـ ص) ㉔ [schließen] صوك ، نهایت، تعیین وتحدید ایدیجی || (حا) نهایت ، والحاصل، اك صكره .

Schliff (ـُ ا م) ㊳ [schleifen] (صنع) یونتمه || بیلمه ||جلاله ||جلا، یونتیلیش، کسکینلك || = Politu'r .

Schliff (ـُ) (schleifen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schlimm (ـُ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه slimp] فنا، کوتو، ایو اولمیان || صورت نسبیه‌سی : er— دها فنا ، دها کوتو || مبالغه صورتی : st— اك کوتو، اك فنا || (حا ، والا) دها desto (یاخود : um so)—er || اك فناسی das —ste (یا) ، بسبتون ، اولقدر دها فنا یا ، بسبتون برباد (یا) || مشئوم ، قورقونج ، ناخوش || تهلکه لو، قورقولو||—es steht اونك خسته‌لغی فنا ، خسته‌لغندن mit seiner Krankheit قورقیلور || das Übel wird täglich —er (بو) محذور ، (فنا) ایش ، شی کوندن کونه فنالشمقده ، کیتدکجه ، کوندن کونه برباد اولمقده || پراماز ، خیانت ، خائن|| (خسته) mir —ist کوکلم بولانیور || راحتسزم ، خسته‌یم، کندمده‌پك زیاده ضعفیت کوریورم، حس ایدییورم، کندیمی ایو کورمیورم|| (مجا) davon kann einem —und übel werden اه اسیرکه سون اوندن انسانه فنالق کلور ، انسان فنا اولور ، پك زیاده متأثر اولور || (خسته ، یاره لی، صانجی واغریلی ، التهابلی، شیش والخ براعضا حقنده) einen —en Arm haben قولنك برنده صانجی، آغری، شیش، چبان، یاره‌سی الخ اولمق، قولی آغریمق.

Schlinge (ـُـ امؤ) ㊳ [قدیم آلمانجه slinka] (تبا) ایپجه بوکیلوب وصاریله‌رق چیقمه مستعد فلیز، شاخ، سلك || فرنك باغلی شرید ، باغ || (آصیلان برکمسه‌نك بوینته یاپیلان دوکوم) ایلك || آوجی دوکومی، ایلمکی || (مجا) دوزاق || den Kopf دامه دوشمك، دوزاغه طوتلمق || in die—fallen aus der— ziehen دوزاقدن قورتلمق .

Schlingel (ـُ ا م) ㊵ a. [اساساً schlingen دن مأخوذ] (Schlüngel) چاپقین، پراماز، مسخره ، رذیل .

Schlingen (ـُ فع متع) و—sich (فع مطا) a. ⑳ || (فع لا +) [قدیم آلمانجه slingen || مرا . Schlange] چکنه‌مدن یوتمق ، یالامادن یوتمق|| صارمق، دولامق، صارلمق || اورمك ، اورلمك || بر برینه کچمك || ein Band in eine Schleife— برقوردلایه دوکوم یاپمق .

Schlingern (ـُ فعلا + وفع متع) a. ㉑ = schlenkern|| (بحر) کمی حقنده : برطرفدن دیکرطرفه صاللانمق، یالپا اورمق.

Schlipper-milch (ـُـ ا مؤ) (*inv.*) (*sans pl.*) قویولاشمش، قایماقلانمش سود ، قایماق .

Schlips (ـُ ا م) ㊱ *sing.* ㉖ *pl.* [انکلیز] قول قراوات .

Schliß (ـَ) schleißen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schlitt„... (ـَ...) —schuh [—اون سکزنجی عصردنبرو غلط اولەرق Schritt = schuh مقامندە مستعملدر] (ا م) آیاق قیزاغی || —schuh = Laufen — بوز اوزرندە ایاق قیزاغیلە (قیزاق) قایمق .

Schli(t)tage (ـَ j ـَـ ا مؤ) (53) (*sans pl.*) [شمالی آلمانجە Wrack sleet وفرانسزجە انتهای كلە] (بحر) يلكن، خلاط وامثالی کبی مالزمەسنك قوللانیلە قوللانیلە اشمسی، اسكیمسی .

Schlitten (ـَ ا م) b. (40) [قدیم آلمانجە slito اولوب gleiten معناسنە اولان slitan دن مأخوذدر] قیزاق || (بحر) (كمیلری دكزە ایندیرمكە مخصوص) قیزاق .

Schlittern (ـَ فعلا ±) a. (21) [قدیم آلمانجە slîdan (gleiten) دن مأخوذ شمالی آلمانجە sliddern] بوزدە قایمق.

Schlitz (ـَ ا م) (38) [قدیم آلمانجە sliz || مرا . schleißen] (اینجە یاریق، چاتلاق) یریق، یوزدە وسائر محللردە اولان اینجە كسیك ، بوندن قلان اثر .

Schloh-weiß (ـَـ ص) (24) [Schloße و weiß كلەلرندن محرف] قار كبی بیاض .

Schloß (ـَ ا لا) (26) [قدیم آلمانجە sloz || schließen كلەسنە منسوب] (اطراف قپالی ومستحكم ، الیوم حكمداران اقامتنە مخصوص) سرای ، كوشك || (صنع) (بر اناختار واسطەسیلە آچیلوب قپانان ترتیبات) كلید|| قپامق ایچون یاپیلان سائر درلو ترتیبات (بركتاب ، الیوم وسائرەدە اولدیغی كبی) || (صنع) (تفنكك فشنكی آتشلمكە مخصوص ترتیباتی) قپاق .

Schloß (ـَ) schließen فعلنك زمان حال ماضیسی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schloße (ـَـ)، نادراً: Schlosse (ـَ) (53) ایكیسیدە (ا مؤ) [اورتە آلمانجە slôz Hagel] طولو .

Schloßen (ـَـ و ـَ فع لا +) c. (21) طولو یاغمق .

Schlosser (ـَ ا م) a. (40) [Schloß] (صنع) كلیدجی|| (مختلف آلات وادوات حدیدیە ایشجیسی) دمیرجی .

Schlot (ـَ) ودها از مستعمل اولمق اوزرە Schlott (ـَ) ایكیسیدە (ا م) (38) یاخود (31) [اورتە آلمانجە slât] بجا (Schorn = stein =) .

Schlottern (ـَ فع لا ±) a. (21) [شمالی آلمانجە] || (فع لا) صاللانمق ، صارصلمق ، صارصاقلنمق || (اصیلی برشی حقندە) صاللانمق، تترەمك، صارصیلمق || (فعلا—) صاللانمق، چالقامق .

Schlucht (ـَ ا مؤ) (49) [شمالی آلمانجە اولوب اصلی اولان Schluft یرینە مستعملدر] جبل بوغازی ، چقور محل ، حفر یولی ، اوفق چكید || یاریق،چقور، خندق، یار .

Schluchzen (ـَ اكثریا كذلك ـَ kss ـَ فعلا + وفع لا ومطا) (21) e. [اورتە آلمانجە Schluck sluch] خیچقیرمق|| بعضاً خیچقرە خیچقرە آغلامق .

Schluck (ـَ ام) (58) یاخود (31) [قدیم آلمانجە slucch] یودوم || بر یودیشدە یودیلان ، (ایچیلان) مقدار .

Schlucken (ـَ فع متع وفع لا +) a. (21) كذا صورت تأثیر كوستریلەرك (فع مطا) یوتمق|| (مجا) er wird nicht viel dabei— اونك آندن، بوشیدن استفادەسی چوق اولمیەجق، او بوشیدن چوق استفادە ایدەمیەجك .

Schluft (ـَ ا مؤ) (35) یاخود (49) نادراً مستعمل اولوب = Schlucht .

Schlug (ـَ)، schlüge (ـَـ) schlagen فعلنك زمان حال وصورت انشائیەسنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Schlummer (ـَ ا م) a. (40) (*sans pl.*) [وسطی آلمانجە slummen schweigen] اویقو|| خصوصیلە خفیف اویقو ، طالە .

Schlummern (ـَ فع لا +) a. (21) (فع یكشنغ وبعضاً فع متع) اویومق، استراحت ایتمك .

Schlump (ـَ ا م) (38) ایالت لسانی [شمالی آلمانجە slump] عن قصد اولمیان ، راست كلە ، قضارا || (ا مؤ) كذلك e— (ا مؤ) (49) و (53) پیس قاری .

Schlumpen (ـَ فع لا ±) a. (21) [اورتە آلمانجە slimben] راست كلە نائل وموفق اولمق || برشیئی دقتسز واهمیتسز یاپمق، بر ایشی اهمال ایدرك كورمك .

Schlumpern (ـَ فع لا ±) a. (21) [Schlump] سورومك ، سوروكلمك .

Schlumpig (ـَ ص) (24) [Schlump] اوسق باشی ، رابطەسز پیس اولان، توالتی ناتمام وبوزوق اولان، سونەپە .

Schlund (ـَ ام) (31) [قدیم آلمانجە slunt || schlingen كلەسنە منسوب] (تشر) بوغاز ، حلقوم ، غیرتلاق || درین بر بوشلغك طار آغزی ، بوغازی .

Schlup (ـَ ا مؤ) (49) (بحر) ، e— (ـَـ ا مؤ) (53) = Schaluppe .

Schlupf (ـَ ا م) (31) [schlüpfen] = schlüpfen || ملجأ ، مأوی || آوجیلقدە : طاوشانلرك چیت وچالیلقلاردە صاقلاندقلری محل .

Schlüpfen (ـَ فع لا — و c. a. (21) [قدیم آلمانجە slûpfan || schliefen] قایمق، آقمق، سوزلمك ، كیرمك .

Schlürfen (ـَ فع متع) a. (21) [فلمنكجە slorpen] نفسلەچكوب یوتمق، آزاروچكەرك ایچمك، شاپیردادەرق چكمك.

Schluß (ـَ ام) (32) [schließen] قپامە|| برشیئك صوكی، قپانمسی، قپالی اولدیغی وقت ، نهایت || بر برینە چكمە ، قپانمە، اورتلمە (Thür und Fenster) haben keinen rechten— پنجرە وقپولر ایو قپانمیورلر || چكمە ، اویمە || (فروسیت) اویلوغك حیوانەیاپشمسی || نهایت، صوك || قرار ، مذاكرەنك نهایتی ، بر بازارلق، برمقاولەنك صوكی، نتیجەسی || برنطق، برموسیقینك صوك پارچەسی || —zum صوكندە ، ختامندە ، نهایتندە || نتیجە ، نتیجۀ طبیعیە || (منطق) —Logischer قیاسك نتیجەسی .

Schluß„... (ـَـ...) —akte (ا مؤ) —akte Wiener ویانە (قونغرە قرارنامەسنك بند ، مادۀ اخیرەی ، قرارینك صوك قسمی || —bemerkung (ا مؤ) برشیئك نهایتندە یاپیلان ، صوكنە علاوە ایدیلان اخطار ، تنبیە ، خاتمە، خاتمۀ كتاب ویا مقالە|| —parti'kel (ا مؤ) (غرا) بركلەنك نهایتنە علاوە اولنان ادات ، ادات مؤخر || —rechnung (ا مؤ) (تجا) موازنەحسابی، برمدت ویادورك نهایتندەكوریلان حساب|| —reife (فوچجیلقدە) دیب جنبری || —satz (ا م) جملۀ اخیرە ، مادۀ اخیرە || —stein (ا م) بركرك اناختارطاشی|| —widrig (ص) نتیجەسی طوغری چیقمیان، منطقە غیرموافق،

مطابق ‖ —wort (ا لا) كلام اخير ، صوك سوز، لقردى،
خاتمه ، نتيجهٔ كلام .

Schlüssel (ـَـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه sluzil ‖
Schloß كلمه‌سنه منسوب] اناختار .

Schlüssel „ ... (ـَـ...) —bund (ا لا) (ا م)
اناختار دسته‌سى باغى ‖ —bart (ا م) (صنع) اناختارك
كليد ايچروسنه كيرن قسمى ‖ —blume (ا مؤ) (نبا) آناختار
چيچكى ، زهرالربيع، چوقه چيچكى ‖ —bein (ا لا) (تشر)
اوموزك اوك طرفنده بولنان كوپريجيك كميكى، ترقوه ‖ —loch
(ا لا) اناختار دليكى ‖ —ring (ا م) اناختارك نهايتنده
بولنان خلقه‌سى ‖ اناختار طاقمه ، طاشيغه مخصوص خلقه .

Schlüssig (ـَـ ص) (24) [Schluß] —sein برشيئه
قرار ويرمه ، ياپمغه ، اجرايه حاضر اولمه ‖ —werden
(برشيئى ياپمغه) قرار ويرمك .

Schmach (ـَ ا مؤ) (40) [قديم آلمانجه smâhi
Kleinheit] الچاقلق ، دنائت ، بياغيلق ، ذل ، رذالت ‖
حقارت ، تحقير ، خور باقمه ، خورطوتمه .

Schmachten (ـَـ فع لا+) b. (21) [قديم آلمانجه
sma'htëôn an Kraft schwinden] ضعيفلنمك ، بيتمك ،
زبونلاشمق .

Schmächtig (ـَـ ص) (24) [اورته آلمانجه smachtic]
نارين، ضعيف ‖ (على الخصوص اعضاى وجودحقنده) نحيف ،
جليز ، چردن چوبدن ، اينجه .

Schmack (ـُ ا م) (38) [Sumach كلمه‌سنك طرز آخرى]
(نبا) (صنع) بوياجيلق ودريجيلكده : سماق (آغاجى) ‖
ايالت لسانى (ا م) (31) Ge-schmack = ‖ [شمالى آلمانجه]
(بحر) (49) كذلك —e (ـَـ ا مؤ) (53) (برنوع تجارت
كميسى) شماق .

Schmackhaft (ـَـ ص) (24) [Schmack] لذتلى، طعمى كوزل .

Schmaddern (ـَـ فع متع وفعلا+) a. (21) بولاشديرمق،
پيسلمك ‖ چوق فنا يازمق ، رسم ياپمق ‖ يوزينه كوزينه
بولاشديرمق (مرا . sudeln) .

Schmähen (ـَ فع متع وفعلا+) a. (21) [قديم آلمانجه
smâhan Schmach كلمه‌سنه منسوب] Jemand—,
يرينى تحقير auf (gegen ياخود : über) Jemand—
وتذليل ايتمك، برينه سوكوب صايمق ، برى عليهنه يوريمك .

Schmählich (ـَ ص) (24) [Schmach] فنا حالده ،
جنابت صورتده ‖ دينجه‌سنه ، الچاقجه‌سنه ‖ (مجا) —es ist
heiß فنا حالده ، اما . . . جه‌سنه صيجاق (وار ها) .

Schmal (ـَ ص) (24) [قديم آلمانجه smal] (صورت
نسبيه —er وياخود : schmäler ، مبالغه صورتى —st
وياخود : schmälst) اكسز ، اينجه اوزون ‖ طار ‖ آز ،
غيركافى ‖ —e Bissen فقيرانه ييه‌جك ، قيط ييه‌جك .

Schmal „ ... (ـَ...) —spurig (ص) (شمندوفر
وامثالنده) طار يوللى ‖ —bier (ا لا) = Dünn-bier ‖
—hans (ا م) (ضرمثل) „bei ihm ist— hans Küchen
meister اونك سفره‌سى براز قوروجه‌در .

Schmälen (ـَ فع لا+ وفع متع) a. (21) مرلدامق ،
سويلنمك، باغيرمق، حدتلنمك auf Jemand, etwas— برينه،
برشيئه قيزمق ، سويلنمك ، حدت ايتمك .

Schmälern (ـَ فع متع) a. (21) و —sich (فع مطا)
طارلاشديرمق ، طارالمق ، طارلاشمق ، اكسزلنديرمك،
اكسزلتمك ‖ ازالتمق ‖ طرح وتعليل ايتمك .

Schmalheit (ـَ ا مؤ) (49) (sans pl.) [schmal]
اكسزلك ‖ طارلق ‖ (مجا) آزلق ‖ فقيرلك، طارلق، يوقسوللق ‖
كسادلق .

Schmalkalden (ـَـ ا خالا) b. (40) (جغر) (پروسيانك
هسسه‌ن ناسساو ايالتنده بواسمله موسوم شهر) شمال قالدن .

Schmalt-blau (ـَ ا لا) (38) (صنع) Schmalte
(ـَـ امؤ) (53) (صنع) [ايتاليانجه sma'lto] (كيميا) (رساملق)
مينه مائيسى .

Schmalz (ـُ ا لا) (38) [قديم آلمانجه smalz ‖
schmelzen كلمه‌سنه منسوب] اريدلمش ياغ ، خصوصيله :
(Schweine =)— طموز ياغى .

Schmalzen ، **schmälzen** ايكيسيده (ـَـ فع متع) c. (21)
[Schmalz] (اسم مفعولى اكثريا (عمو) geschmalzen)
(آشجيلقده) ياغ قومق ‖ weder gesalzen noch geschmalzen
نه طاتى (ياغى) وار نه (ده) طوزى ‖ (صنع) = einfetten .

Schmand ، **Schmant** ايكيسيده : (ـُ ا م) (38)
[بوهمياجه smetana] = Rahm ‖ (صنع) (قايماغه
مشابه تركيباتده اولان شى) ياغلى ماده .

Schmarotzen (ـَـ فع لا+) c. (21) اونبشنجى عصرده
smorotzen betteln] طالقاتوقلق ايتمك، كاسه‌ليسلك ايتمك.

Schmarre (ـَـ امؤ) (53) [شمالى آلمانجه] ندبهٔ وجهيه،
ياره نشانه‌سى ، كسيك .

Schmarren (ـَـ ا م) b. (40) [جنوبى آلمانيا تعبيرى]
آشجيلقده : غايت اوفق كسلمش اكمكك ياغده قاورلمشى .

Schmatz (ـُ ا م) (31) و (38) (عمو) [schmatzen]
شاپيرتيلى اوپمه .

Schmatzen (ـَـ فعلا+ وفع متع) c. (21) [اورته آلمانجه
smazen اولوب smackezen دن مأخوذدر „mit Wohlge
schmack essen] ير ويا اوپر ايكن (ديلى) شاقيرداتمق، شاپير
شاپير يمك، اوپمك ‖ شاپدان اوپمك .

Schmauch (ـَ ام) (38) [شمالى آلمانجه smôk] دومان،
كثيف ايس .

Schmauchen (ـَ فع لا وفع متع) a. (21) [Schmauch]
كثيف، قالين دومان چيقارمق، نشر ايتمك ، توتمك ‖ —Taback
توتون توتديرمك ، ايچمك ‖ دها طوغرى اوله‌رق schmäuchen
die Bienen (دومانك تأثيرينه معروض طوتمق بولنديرمق)
آريلرى قوانلرندن طيشارى توسسيلك ، aus den Stock—
توسسى ايله اريلرى قوغانلرندن (طيشارى) اوغراتمق .

Schmaus (ـَ ا م) (26) sing. (32) pl. (بيوك، رسمى)
ضيافت ، طعام .

Schmauser (ـَ ا م) a. (40) [schmausen] ضيافت،
يمك سون ، بوغازينه باقان ، مأكولات مشروباتك ايوسنى
بيان ، آرايان ، شكمپرور .

Schmecken (ـَـ فع لا+) a. (21) [قديم آلمانجه
smecchen ‖ فى الاصل يعنى riechen] لذتى، طعمى ويرمك،
طاتى لذتى، طعمى شويله ، بويله اولمق ‖ —bitter طاتى آجى
اولمق ‖ schmeckt Jehnen diese Suppe? نصل بوچوربايى

بكنديكزمى ؟ بو چوربا نصل ؟ بو چوربايى سـوديكزمى ؟ || شمدى بونك اوزرينـه بر ein Schluck darauf wird— (يودوم) شراب ايو قاچار ، طاتلى اولور || schmeckt das Pfeifchen ? چبوق ايچمنك طاتنى بوليورميسكز ؟ چبوق (ايچمك) طاتليمى كلييور ؟ چبوغك طاتى نصلدر ؟ || nach etwas— برشيئك طاتنى، لذتنى ويرمك || es hat mir gut geschmeckt ايو ييدم ، بكا (بوشى) طاتلى كلدى ، پك ايو اولمش || (فع متع وفع لا) طاتمه ، لذتمه ، طعمنه باقمق ، چاشنيسنه باقمق، طاتمق (= kosten) تجربه ايتمك || آغزينك طاتنى بيلمك || طاتلى بولمق، كندوسنه طاتلى كلمك .

Schmeer (ـَ) (مرا . Schmer) .

Schmeichelei (ـَـّ ا مؤ) (49) [schmeicheln] يالتاقلانمه، مداهنه ايتمه، تبصبص، تملق ايتمه|| اوخشاييجى طبعه، مزاجه خوش كليجى سوزسويلمه ، بوكبى حال وطورده بولنمه ، قولتـوق ويرمك || طاتلى وخوش سوزلرله سومه ، اوقشـامه || einem Mädchen —en sagen برقزه عاشقانه سوزلر سويلمك .

Schmeicheln (ـَ فع لا +) a. (21) [قديم آلمانجـه smeichen schön thun] (Jemandem mit etwas)— (برينه برشيله، برشيدنطولايى) يالتاقلانمق، تبصبص ايتمك، برينى مدح وثناده بولنمق || Jemandem— برينى اوقشاييجى ، خوش، لطيف، طاتلى سوزلرله يوله كتيرمك ، قانديرمق ، بوكبى سوزلرله طمارينه كيرمك ، قولتوقلرينى قباريمق || sich mit eitlen Hoffnungen — خليالر ، قوروتنيـلارده بولنمق || Jemandem etwas aus den Händen— برينك صقالنـه صوغان طوغرايه‌رق ، مداهنه ايله الندن برشيئى قاپمق، آلمق.

Schmeidig (ـَ ص) = ge-schmeidig .

Schmeiß (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه smîzan] حيوان خصوصيله سينك ترسى .

Schmeißen (ـَ فع متع) n. (20) [قديم آلمانجه smîzan] آتمق، فيرلاتمق|| اورمق، چارپمق، طپاق آتمق .

Schmelz (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه smelzi] مينا ، صوات ، ميناكارى ايش || (صنع) schwarzer— آلتـون ايشجيلرينك صوات ايشى || (مجا) melo'discher— لطافت صدا || (ايشلمه‌جيلكده) اينجو تقليـدى اولمق اوزره البسه وامثالندم قوللانيلان دليكلى جام .

Schmelz„ ... (ـَ...) —gemälde (ا مؤ) مينا رسم|| —grad (ا م) ، —hitze (ا مؤ) اريمه درجه‌سى درجۀ ازابه|| —kammer (ا مؤ) || Schmalt-blau = (ا لا) —blau ازابه‌خانه، دوكومخانه|| —hütte (ا مؤ) دوكومخانه|| —lampe (ا مؤ) ميناجى لامبه‌سى || —silber (ا لا) قاپلامه كموش .

Schmelze (ـَ ا مؤ) (53) [Schmelzen] اريمه، ازابه|| دوكمه || بردفعه‌ده ايديله‌جك ، دوكيله‌جك مقدار || دوكومخانه|| جام فابريقه‌لرنده : جام تركيبى، جام .

Schmelzen (ـَ فع لا —) e. (20) [قديم آلمانجـه smëlzan || مرا . انكليزجه melt] (زمان حالى كذلك : schmelzest ، schmelzt || صورت امريه‌سى كذلك : (schmelz(e)) اريمك، مزاب اولمق|| مايع اولمق، اريمك، مايعلشمك، صولانمق|| معادن حقنده : اريمك درجۀ ازابه‌يه كلمك ، يكمك|| (مجا) يموشامق، كوشه‌مك ، خوركبى اولمق، طاغلمق، ضايع اولمق، بيتمك ، تلف اولمق|| (فع متع) اريتمك، ازابه ايتمك ، دوكمك، صولانديرمق.

Schmelzerei (ـَـّ امؤ) (49) (صنع) = Smelz-hütte.

Schmer (ـَ ا م (ا لا) (38) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه smëro اولوب غوتجه smai'ran دن مأخوذدر] bestreichen شحم خنزير || فنا مردار ياغ ، اسكى طون ياغى، ايچ ياغى .

Schmer„ ... (ـَ...) —bauch (ا م) قوجه ، ايرى قارين || بويله قارنلى كمسه .

Schmergel (ـَ ا م) a. (40) [ايتاليانجه smeri'glio] = Schmirgel .

Schmerl (ـَ ام) (38) [ايتاليانجه smerle] ، Schmerle (ـَ ا مؤ) (53) (تا طبيعه) موعول دليجه طوغان || (بحر) دره‌قياسى، بطاقلق، كول قيا بالغى (اكثريا : Schmerle) .

Schmerz (ـَ ا م) (47) [قديم آلمانجـه smerzan weh thun] (مضاف اليهى —es و —ens— || مفعول بهى كذلك —en) عضوى ، مادى ومعنوى : آجى ، اضطراب ، عذاب ، الم ، كدر || آجى ، آغرى ، صيزى ، وجع ، صانجى || mit —en warten صبرسزلقله بكلمك .

Schmerz„ ... (ـَ...) —lindernd (ص) تسكين ايديجى متسلى قلبيجى|| (طب) آغرى‌يى، آجى يى تسكين ايديجى، ديندريجى ، كسيجى || —stillend (ص) الم واضطرابى تهوين ايديجى|| (طب) = —lindern || —voll كال الم واضطرابله .

Schmerzen (ـَ فع لا +) c. (21) [Schmerz] آجيمق، وجـع وآغرى‌يى موجب اولمق || الم واضطراب ويرمك || es schmerzt Einen, Das zu sagen بونى ، شوشيئى سويلمك انسانك الم واضطرابنى موجب اولييور ، يوركى پارچه‌ليور || mir schmerzt der Kopf باشم آغرييور .

Schmetterling (ـَـّ ا م) (38) [schmettern] (تا طبيعه) كلبك .

Schmettern (ـَ فع متع) a. (21) حدت وشدتله آتمق|| zu Boden— يره اورمق ، چارپمـق || in Stücke— پارامپارچه ايتمك ، پارچه پارچه ايتمك ، طوزله بوز ايتمـك || (فع لا —) اورته‌لغى صارصيجى برچاتيردى ايله دوشمك ، ايتمك، يىقلمق || (فع لا +) چاتيردى كورولتى ايله عكس ايتمك ، (بوروحقنده) چاير چاير اوتمك || بلبل حقنده : دل چكمك ، دم چكمك ، شاقيمق .

Schmidt (ـَ ا م) (38) = Schmied .

Schmied (ـَ ا م) (38) [قديم آلمانجه smid] تيمورجى، نعلبند = Huf-schmied || چلينكير|| (مجا) اهل صنعت، مخترع || اصناف .

Schmiede (ـَ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجـه smida] (صنع) تيمـورجى اوجاغى ، دكانى ، تيمورخانه ، چلينكر ، نعلبند دكانى .

Schmiede„ ... (ـَ...) —arbeit (ا مؤ) دميرجى، چلينكر ايشى|| —gesell (ا م) تيمورجى عمله‌سى|| —amboß (ا م) تيمـورجى اورسى || —eisen (ا لا) معدنجيلكده : دوومه دمير (Guß-eisen ك مقابلى) || —esse دميرجى اوجاغى || —kohle (ا مؤ) تيمورجى كمورى .

Schmieden (ـَ فع متع) b. (21) [قديم آلمانجه smidôn] تيمور دوومك || (صنع) چكيچلمك، چكيچله دوومك || Jemand an die Kette— بريى زنجيره اورمق || خصوصيله (مجا) بند ايتمك || (مجا) كال مهارتله ، صنعتلى اوله‌رق يكديكرينـه

ربط وصل ایتمك ، تشکیل ایتمك ‖ (مجا) قورمق. ترتیب ایتمك.

Schmiege (ـَ امؤ) (53) (صنع) [schmiegen] اکله ، اکری اولان محل، اکریلك، انحنالق ‖ چارپوقلق ‖ میل ‖ کونیه .

Schmiegen (ـَ فع متع) .a (21) و —sich (فع مطا) [آنغلوساقسونجه smûgan kriechen] —sich (برشیئه تطبیق اولنمق اوزره) اکلك ، یاتمق ‖ sich— und biegen اکیلوب بوکولمك، یاتمق، الستیقیتلی اولمق ‖ sich an Jemand, برینه، برشیئه صارلمق ‖ sich um einen Baum— etwas— بر آغاجه صارلمق، دولاتمق ‖ زاویه جدولیله بر اکری زاویه یی اولچمك .

Schmier„ ... (ـَ...) —bürste (امؤ) یاغ سورمکه، یاغلامغه مخصوص فورچه ‖ —buch (الا) مسوده، قرمله دفتری ‖ —fink(e) (امؤ) (یاغدانلق) یاغدان ‖ —büchse (ام) (عمو) پیس، مردار کمسه، سونه پهٔ ، بهاسی دوشوك ‖ —fink(e)=(ام) یاغلی بچاوره، پاچاوره بزی ‖ —lappen —seife (امؤ) مرهم ‖ —salbe (امؤ) یوشاق صابون، یشیل صابون .

Schmiere (ـَ امؤ) (53) [schmieren] (صنع) برشی یاغلمغه، یوشاتمغه مخصوص یاغ، مرهم ‖ (عمو) دایاق، پتاق ‖ رشوت ‖ (برشیئی فنا صورتده کیرلتمك، پیسلمك، مردارلق خاصه سنه مالك اولان شی) پیس، مردار شی ‖ (جمعیت) —die ganze مردارلرك هپسی ‖ خصوصیله کزیجی تیاتروجی جمعیتی .

Schmieren (ـَ فع متع) .a (21) [قدیم آلمانجه smëro Schmer دن مأخوذ قدیم آلمانجه smiruan] (یاغلی ویا لزوجتلی برجسمله) یاغلمق، سورمك، بولامق صیوامق ‖ —den Ofen صوبانك دلیکلرینی طیقامق ‖ قاطرانله: قاطرانلمق، زیفتلمك ‖ (عمو) = salben ‖ (مجا) Jemandem das —Maul(mit Honig) برینك اغزینه (برپارمق) بال چالمق ‖ (عمو) —Jemandem die Hände برینی رشوتله یاتیشدیرمق راضی ایتمك، قاندیرمق ‖ —Jemandem den Buckel برینه کوتك آتمق ‖ (ضرمثل) das geht wie geschmiert کندی کندینه اولییور ‖ —Wein شرابه مواد اجنبیه قاته رق حیله یاپمق ‖ برشیئی وقتسز وفنا یازمق، قرملق ‖ فنا وکوتو ایش، یاپمق .

Schmierig (ـَ ص) (24) [schmieren] یاغلی، یاپشاق یاپشاق ‖ پیس، مردار ‖ (مرا. کذلك schmutzig) .

Schmilz (ـَ) ، schmilzest (ـَ) ، schmilzt (ـَ) (schmelzen فعلنك صورت امریه ایکنجی واوچنجی شخصلری).

Schmink „... (ـ ...) —büchse (امؤ) ، —dose (امؤ) دوزکون قوطوسی ‖ —fleckchen (الا) ، —läppchen (الا) دوزکون سونکری، بزی ‖ —mittel (الا) قوسمتیك ‖ —pflästerchen (الا) لادن ‖ —weiß (ا.لا) دوزکون .

Schminke (ـَ امؤ) (53) [schminken] : یاخود roth —weiße قرل ویا بیاض دوزکون ‖ صورت عمومیه ده توالت مرتباتندن : قوزمتیك .

Schminken (ـَ فع متع) .a (21) و —sich (فع مطا) [قدیم آلمانجه smicchan reizend machen] یوزینه دوزکون ، پودره سورمك .

Schmirgel (ـَ ام) .a (40) [ایتالیانجه smeriglio] (معد) (صونباره، سنباذج) زیمپاره .

Schmiß (ـَ ام) (33) [schmeißen] اورمه ، دایاق (دکنك ویا قامچی وامثالی ایله) ‖ هرقنغی برشیئله اوریلان یرك حاصل ایتدیکی یره، یاره وبونك یری ‖ (schmeißen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Schmitz (ـَ ام) (38) [قدیم آلمانجه smiz =Schmiß‖ برشیئی پیسلدن، مردار ایدن شی) پیسلك، کیر .

Schmitze (ـَ امؤ) (53) [اورته آلمانجه smitze Schlag] برقامچی اپینده دوکوم .

Schmitzen (ـَ فع متع وفع لا+) .c (21) [قدیم آلمانجه smizzan کلمه سنه منسوب schmeißen] قامچیلامق ‖ کیرلتمك، پیسلتمك .

Schmöker (ـَ ام) .a (40) [شمالی آلمانجه smôkern] (عمو) کوتو، اسکی کتاب ‖ = Schmoll .

Schmökern (ـَ فع لا+) .a (21) (عمو) اسکی کتابلری آرامق، بونلری قاریشدیروب اخذ معلوماته چالشمق ‖ —herum هرشیئه بورنی صوقمق .

Schmoll (ـَ ام) (38) (عمو) درجهٔ ذکالرینی تعیین وتقدیر ایچون طلبه یه ویریلان ترجمه مسئله سی .

Schmollen (ـَ فع لا+) .a (21) [اورته آلمانجه smollen] کوسمك .

Schmolli(e)ren (ـَ ـَ فع لا+) .a (21) کلمغان بکلرنجه: —mit Jemandem بریسیله قرداشکبی یشامق .

Schmollis (ـَ ام) (inv.) (الا) لاتینجه Sis mihi mollis ویاخود [فلمنکجه smullen schlemmen دن متشکل] —mit Jemandem trinken بریسیله قرداشلغه ایچمك = schmolli(e)ren .

Schmolz (ـَ) (schmelzen فعلنك زمان حال ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schmoren (ـَ فع لا+) .a (21) [شمالی آلمانجه smoren ersticken] اتی کوللی آتشده قیزارتمق ‖ صیجاقدن بوکلمق ‖ (فع متع) آشجیلقده : اتی قاوورمق، قاورمه یاپمق، پیشورمك .

Schmu (ـَ ام) (56) (sans pl.) [یهودیجه آلمانجه] (عمو) اصول ونظاماً ممنوع اولان استفاده قزانج ‖ —machen چالوب چیرپمق .

Schmuck (ـَ ام) (38) [اورته آلمانجه smuc anschmiegen] زینت، تزیینات ‖ سوس، توالت ‖ (ص) کوزل، ظریف، تمیز، سوسلی ‖ کبار، نادر، سوسلی .

Schmücken (ـَ فع متع) .a (21) و —sich (فع مطا) [قدیم آلمانجه smuggian anschmiegen] زینتلمك . سوسلمك، طاقوب طاقیشدیرمق، چکی دوزن ویرمك ‖ ساخته وفقط خوشعال اولمق، برصورت وقالبه کیرمك، فنا ویاکلش برشیئی ایوصورتله تصویر ایتمك .

Schmud(d)elei (ـَ ـَ وـِ ـَ امؤ) (49) (شمال ایالتلرنده مستعمل) (عمو) = Schmutzerei .

Schmuggel (ـَ ام) .a (40) ، Schmuggelei (ـَ امؤ) (49) [شمالی آلمانجه اولوب مرا. آنغلوساقسونجه smugan kriechen] = Schleich=handel .

Schnackig (ـ ـ ص) (21) [Schnack] (عمو) لافزن ، چكه‌سی دوشوك ، لقردیجی .

Schnader-hüpfe(r)l (ـ ـ ـ ـ جمع م) a. (40) جنوب طرف لسانی (عمو) سوقاق شرقیسی ، عادی وساده مقاملی عوام شرقیسی .

Schnak (ـ ا م) (51) Schake (ـ ا مؤ) [شمالی آلمانجه] تحفلق ، مسخره‌لق ، صویتاریلق ‖ [قدیم آلمانجه snacan kriechen] (تا طبیعه) (Schnaken جمع اوله‌رق) سیوری سینك (== Stech = mücken) ‖ چفته قناد (== Pferde = mücken) ‖ یالکز: Ringel=natter=Schnake .

Schnalle (ـ ا مؤ) (53) توقه ‖ قپوماندالی، سورمه ‖ پارمقله اوریلان فسکه ‖ آوجیلقده خصوصیله کوپك وتلکینك فرجی ‖ (مجا) == Hure ‖ (نبا) == Klatsch = rose كانجك چیچكی .

Schnallen (ـ فع متر) a. (21) [Schnalle] توقه‌لق، توقه‌سنی ایلیکامك ‖ (فروسیت) die Bügel länger(höher)— اوزنکیلری اوزالتمق، قیصالتمق ‖ كله‌سنه منسوب] schnellen (فعلا +) چاتلامق ، شاقلامق ‖ mit den Fingern— پارمقلرینی چیتلاتمق .

Schnallen „ ... (ـ ـ ...) —bügel (ا م) توقه‌نك چارچوه‌سی ‖ —dorn (ا م) توقه‌نك دیلی .

Schnalzen (ـ فعلا +) c. (21) شاقلامق، شاقلاتمق، شاقیردامق ‖ mit der Zunge— دیلنی شاقلاتمق، شاپیرداتمق .

Schnapp (ـ حرند) (38) [فلمنكجه] شراق! شاپ ! ‖ (ا م) برلقمه ، آغز طولوسی یودوم ‖ mit einem— برلقمه ده ، بر یودومده .

Schnappen (ـ فعلا + وبعضاً فع متع) a. (21) [فلمنكجه snappen] == schnalzen ‖ (فعلا ±) یایلاتمق، یوقاری صیچرامق ، آتمق ‖ das Brett) schnappt in die Höhe آغاج، تحته یوقاری آتیور، یایلانیور ‖ das Taschen„ messer) schnappt چاقی یایی واسطه‌سیله شارپدان قپانیر ، قپانیور، قپانورکن شارپ ایدییور ‖ —nach etwas حارپدن، شارپدان قاپمق ، یقالامق ، آغز ایله حارپ ، شارپ ایدوب قاپمق ، یقالمق ‖ —nach Luft چبالنه‌رق ، چیرپنه‌رق هوا آلمغه غیرت ایتمك ، صواشمق .

Schnäpper (ـ ا م) a. (40) (تا طبیعه) سینك یبان قوش ‖ كوچوك منـدال ‖ (جرا) (قان آلمغـه مخصوص) اوفق نشتر .

Schnäppern (ـ فع متع) a. (21) پـلاردوده : den Ball— بیلانك یوقاریسنه اورمق ، افه ویره‌رك اوینامق ‖ (عمو) schnippeln .

Schnaps (ـ ا م) (26) *sing.* (36) *pl.* [شمالی آلمانجه ‖ mit einem Schnapp getrunken „] بر یودم عرق ، راقی ، امثالی مسكرات .

Schnapps „ ... (ـ ...) —flasche (ا مؤ) راقی ، قونیاق شیشه‌سی (جبه‌مخصوص) ‖ —bruder (ا م) بكری، سرخوش ‖ —bude (ا مؤ) عادی میخانه ‖ —glas (ا لا) راقی، قونیاق قدحی ‖ —nase (ا مؤ) قرمزی‌سرخوش برونی .

Schnapseln (ـ ا لا) یكرمی درت كاغدله اوینانور برنوع اویون .

Schmuggler (ـ ا م) a. (40) [Schmuggel] ، —in (ا مؤ) (50) قچاقچی، قچاقچیلق ایدن ‖ (بحر) == Schmugg„ ler = schiff قچاقچی ، قورصان كمیسی .

Schmunzeln (ـ فعلا +) a. (21) [اورته آلمانجه smutzen lächeln] صیریتمق، صویتاریلقله كولمك ، تصدیق ایدرصورتله كولمك .

Schmusen (ـ فعلا +) a. (31) خصوصی یهودی لساننده: mit Jemandem— برینه سویلمك ‖ (الا) مذاكره، قومپاس .

Schmutz (ـ ونادراً ـ ام) (38) (*sans pl.*) [انكلیزجه == smut] كیر، پیسلك ، مردارلق، عدم نظافت وطهارت ‖ سوقاق چاموری ‖ —auf dem Kopfe الخ باش وسائر محللرده اولان كیر ‖ die Haut vom —e reinigen وجودی، دری‌یی كیردن عاری قیلمق، وجودك كیرینی كیدرمك ، ییقامق ‖ (مرا . الخ) Dreck , Koth .

Schmutz „ ... (ـ ... ونادراً ـ ...) —ärmel (ا م) طاقمه قول ‖ —bürste (ا مؤ) چامورفورچه‌سی ‖ —farbe (ا مؤ) كیرلی رنك ‖ قویو، كیركوتورر رنك —fink(e) (ا م) (عمو) پیس ، مردار كمسه ‖ —kittel (ا م) ایش كوملكی ‖ —li (e) se (ا مؤ) (عمو) مردار ، پریسی پیس كمسه ‖ —loch (ا لا) پیس، مردار ، مسكین ‖ —nickel (ا م) (عمو) == —fink(e) .

Smutzen (ـ ونادراً ـ) c. (21) [Schmutz] قولایلقله كیرلنمك، چابوق كیرطوتمق .

Schmutzig (ـ ونادراً ـ ص) (24) [Schmutz] es ist— auf der Straße سوقاقده چامور وار ، سـوقاق پك پیس ‖ ناپاك ، پیس ، مردار، كیرلی ، یاغلی ، چامورلی ‖ —er Abzug پرووا، مسوده طبعی ‖ پیس، مردار، فناطبیعتلی، ناكس ، خسیس ‖ —er Geizhals —e Geschichten بی ادبانه حكایات .

Schnabel (ـ ا م) (39) [قدیم آلمانجه snabul] غاغا ‖ mit dem— picken غاغه‌سیله اورمق، غاغه‌لمق ‖ (مجا) er spricht, wie ihm der —gewachsen آغزینـه نصل كلورسه اویله سویلیور، قلبی نصلسه دیلیده اویله سویلیور ‖ (عمو) (انسان اغزی) er ist noch gelb um den— اونك آغزی دها سود قوقویور ، اودها چوجقدر .

Schnabeli(e)ren (ـ ـ ـ و ـ ـ ـ فع متع وفع لا +) a. (21) [Schnabel] لطیفه صورتیله == schmausen .

Schnäbler (ـ ا م) a. (40) [schnäbeln] غاغالیجی، غاغه‌سیله اوریجی قوش ‖ شویله ویا شویله غاغه‌لی مثلا : — Dick „ ایری غاغه‌لی .

Schnäbeln (ـ فع لا +) a. (31) و —sich (فع مطا) [Schnabel] كوكرجینلر حقنده: غاغه‌لشمق، سویشمك ‖ (عمو) انسان حقنده : صیق صیق اوپوشمك ، اوپوشوب قوقلاشمق .

Schnack (ـ ا م) (38) [شمالی آلمانجه] (عمو)، Schnacke (ـ ا م) (52) لقردی ، سوز، صحبت ‖ Das ist ein ganz anderer— بو بسبتون بشقه برشی (در) ، او بشقه شی .

Schnacken (ـ فع لا + وفع متع) a. (21) (عمو) قونوشمق، صحبت ایتمك ، چكه چالمق، لاف آتمق .

[Schnaps] (عو) ㉑ c. (+فع لا ؎) **Schnapsen**
راقى ، ماستيقه چكمك ، آنمق .
Schnarchen (؎فع لا+) ㉑a. خورولدامق ،خورلامق.
‖Knarre = [schnarren] ㊿ (؎ ا مؤ) **Schnarre**
(تا طيبه) = Wachtel = könig .
Schnarren (؎ فع لا+) a. ㉑ [اورته آلمانجه
snarren ‖ صرا . schnurren] غيغيردامق ، غارج ايتمك ،
غاجور غوجور اوتمك ‖ جازيردامق ‖ ناقص وخطالى سس
چيقارمق، پس آهنك صداويرمك، بامسس ويرمك، ويزلدامق،
اوتمك ‖ R حرفنى كسكين چيقارمق واوتديرمك ‖ خور
خور اوتمك .
Schnattern (؎ فع لا+) a. ㉑ [شمالى آلمانجه]
(اوردك وقاز حقنده) غاغاسيله صو ويا چامورى قاريشديرمق
وخورداتمق ‖ (قازك باغيرمسى حقنده) باغيرمق، حايقيرمق ،
اوتمك ‖ (عو) كوهزه‌لك ايتمك ، چكه چالمق .
Schnauben (؎ فعلا+ وفع متع) g. ㉒ و a. ㉑ و c.
[اورته آلمانجه schnarchen snûben] خوروليق، كورلتى ايله
تنفس ايتمك ، صولومق ، صولوق آلمق ، بورنـدن صولومق ‖
اقصيرجه‌سنه بورندن صولومق‖باركير حقنده : خورلامق ‖
vor Wuth— قيزغينلقندن حدتدن كوپورمك ، بورندن
صولومق ‖ (فع لا—) (sich —d bewegen) خورلدايه رق
nach Rache— ‖ خورلايه رق كيدوب كلك ، حركت ايتمك
انتقام‌تنفس‌ايتمك ‖ die Nase— وياخود (فع مطا) اوله‌رق
sich— بورنى سيلمك ، سومكورمك .
[schnauben =] ㉑ a. (+فع لا ؎) **Schnaufen**
آقصيرمق كبى خصوصيله باركيرحقنده بورنـدن نفس آلمق ،
خورلمق .
Schnäuzchen (؎ ا لا) b. ㊵ كله‌سنك Schnauze)
صورت تصغيريه‌سى) اوفق‌حيوان آغزى‖ (عو) كوچوك آغز.
Schnauze (؎ ا مؤ) ㊿ [شمالى آلمانجه snute]
حيوان آغزى ‖ ((عو) (اشخاص حقنده) كذلك "Maul"
كبى آغز ‖ die —halten آغزينى طوپلامق، چكه‌سنى طوتمق‖
حيوان آغزينه مشابه ترتيبات : لامبه اغزى، صو جزوه‌سى
وامثالنده اولديغى كبى ‖ (صنع) صو اولوغى آغزى .
Schnauzen (؎فعلا+ وفع مشاركه) a. ㉑ [Schnauze]
(عو) كوپك كبى آتيله‌رق (جواب ويرمك) سويلمك ، يوزينه
باغيرمق .
Schnäuzen (؎ فعلا+ وفع متع) وsich— (فع مطا)
سومكورمك ، بورنى سيلمك ‖ (عو) .
Schnecke (؎ امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه sne co] اولوب
ينه قديم آلمانجه snëkan kriechen دن‌مأخوذدر] (تاطبيه)
سموكلى بوجك ‖ — fett wie eine يوس يوارلاق، تومبول
تومبول ‖ سموكلى قبوغنـك قيوريم ودولامباجنه نسبةً :
(تشر) حلزون الاذن ‖ (موسيقى) كانك باشى ‖ (معما)
حلزون شكللى ديرك .
Schnee (؎ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه snêo] قار، برف،
ثلج .
Schnee „ ... (؎...) —bedeckt (ص) قارلەمستور ،
قار اورتولى ‖ —blind (ص) قارك بياضلغى جهتيله كوزينه
ضعف ، اعمالق طارى اولان ‖ —bruch (ا م) قارك دالل

اوزرينه يىغلمسيله حاصل ايلديكى قيرلە ‖ —mann (ا م)
قاردن انسان ويا بشقه رسم ، شكل ‖ —treiben (ا لا) قار
كورومه ، قالديرمه ‖ —bahn (امؤ) = Schlitten = bahn‖
—ball (ا م) قارطوپى ‖ (نبا) قارطوپى ‖ —huhn (ا لا)
(تا طيبه) بياض ككليك ‖ —weiß (ص) قاركبى بياض .
Schnee-ig (؎ ص) ㉑ قارله مستور ، قارلى ‖ =
schnee = weiß .
Schneide (؎ امؤ) ㊿ [schneiden] بيچاق وامثالنك
آغزى، كسكين طرفى ، قلاغو ‖ (صنع) بورغونك : اوجى ‖
جنوب ايالتـلرنده (اكثريا : Schneid) شدت ، كسكينلك ،
عانلق، جسارت ، غيرت .
Schneide „ ... (؎....) —holz (ا لا) (دستره ايله
كسلش اودون ‖ —bohnen (جمع مؤ) چالى فصوليه‌سى ‖
—bohrer (ا م) ويده دليكى آچمغه مخصوص چليك بورغو .
Schneiden (؎ فع لا+ ، فع متع) n. ⑳ و —sich
(فع مطا) [قدتم آلمانجه snîdan] كسمك ، قطع ايتمك ‖
ich habe mich (ياخود : mir)in den Finger geschnitten
پارمغمى كسدم ، پارمغ كسلدى ‖ كسمك ، بيچمك ‖ Brot
sich die Nägel—‖ چوربايه اكمك‌طوغرامق‖ in die Suppe—
طرناقلرينى‌كسمك ‖ Jemandem den Stein— (جراحلقده)
برينك مثانه‌سندن‌طاش‌چيقارمق، برينه بوعمليانى ياپمق‖ (مجا)
Geld— پاره قزانمق، كسمك ‖ يارمق ، دستره ايله كسمك ‖
in Holz (Stahl)— ‖ صمان كسمك Häckſel— (زرا)
آغاج وياچليكه حك ايتمك، اويمق‖(فع يكشخ) es schneidet
mir im Leibe قارنم آغرييور ، قوپويور، بچاق صاپلانوركبى
آغرييور ‖ (ياخود : durch's) Das schneidet mir in's
Herz, in (ياخود : durch)die Seele بو بنم جكرمى،يوركمى
پارچاليور، پرخون‌ايديور، عقلى پريشان‌ايديور‖ Gesichter,
eine صورتنى اكوب بوكمك، بريله ذوقلنمك‖ Grimassen—
Kopriole,Kratzfüße — ‖einer Dame Komplime'nte,
براى احترام اكلك ، برقادينـه سلام ويرمك، die Kour—
عرض احتراماتده بولنمق ، صوقولمق ‖ ge-schnitten (اسم
مفعول وصفت) مصدرينك باجمله معنالرنده مستعمل ‖ fein
geschnittenes Gesicht شكل وبيچيمه‌كبار وكوزل اولان
صورت ، وجه‖ griechisch geschnittene Nase رومروفيلى،
يونانليلره مخصوص بيچملى برون (زياده برمشابهتـدن بحثله)
er ist seinem Vater wie aus den Augen (ياخود : aus
dem Gesicht) geschnitten يارم آلمانك باريسى او باريسى
باباسى، باباسنك بورنندن دوشمش كبى بكزه‌يور ‖ —d (اسم
فاعل وصفت) كسيجى ، قاطع (آلات وادوات حقنده) ‖(ريا)
قطع ايديجى، تقاطع ايدن‖ —de Kälte كسكين قوروصغوق.
Schneider (؎ ا م) a. ㊵ [schneiden] ، in—
(ا مؤ) ㊿ ترزى، ترزى قاريسى ‖ كسيجى (اركك ، قادين)
—Holz (ام) اودون‌ياريجى،كسيجى‖ = Bock ‖ قورقاق،يوركى
سلانيك‌اولان‖شقات‌ويوف‌دينيلان‌كاغداويونلرنده: —werden
قاپوت اولمق ‖ كاغـد وبلاردو اويونلرنده : —aus dem
heraus sein آلتمسى‌يابلسى‌مطلوب‌عددك،صاينك‌نصفنى‌كچمك.
Schneider „ ... (؎....) —meister (ا م) ترزى
اوسته‌سى، باشى‖ —beine (جمع لا) (عو) ايجرى بوكولش
بچاق ، چاربوق بچاق " x " بچاقلى ‖ —mamse'll (ا م)
ديكشيجى ،-البسه‌جى قيزى ، موديستره .

Schneidig (ـُـ ص) ㉑ [schneiden] كسكين ‖ (مجا) يمان ، جسور ، غيور ، سرت .

Schnei-en (ـُـ فعه لا ±) a. ㉑ ونادراً (فعه متعه) [قديم آلمانجه snîwan] قار ياغمق ‖ (فعه يكشخ) es schneit قار ياغيور ، قار دوشيور ‖ (مجا) es hat ihm in die Bude (ياخود : Hütte) geschneit اوشاپه اوتوردى ‖ (فعه لا —) sie ist mir einmal in's Haus geschneit اوخبرسزجه بردفعه بزه كلدى ، طاملادى ، دوشدى .

Schneise (ـُـ ا مؤ) ㊺ ، غلط اوله‌رق : Schneiße ، كذا : Schneuse (اورمانجيلق وآوجيلقده) اورمانده آچيلمش (طار) يول ، چيغير ، نفسلك هوا مجراسى ‖ = Dohne .

Schneiteln (ـُـ فعه متعه) a. ㉑ [schneiden] (صنعه) — Bäume) آغاجلرى بودامق ، قيرپمق ، كسمك .

Schnell (ـُ ص) ㉔ [قديم آلمانجه snello] چابوق ، عجله ، سريع ، يورك ، يولى آچيق ، ايو اولان ‖ so —wie möglich ممكن اولديغى قدر سرعتلى ، سرعت ممكنه ايله ‖ عجله ، وقت ضايع ايتمدن ، بكلتمدن ‖ ! — هايدى ! چابوق اول ! يورو ! ‖ ! — nicht so اوقدر عجله ايتمه ! قوشمه ! يواش يواش! ‖ er gehen — دها چابوق ، سرعتليجه كيتمك ، يوريمك ، باصمق ‖ er Puls — سريع نبض ‖ mit —en Schritten چابوق خطوه‌لرله ، چابوق چابوق .

Schnell ... (ـُ...) feuer — (ا لا) (ع) آتشلرك انواعندن چابوق آتش (خزينه‌لى تفنكلرك خزينه آتشنه معادل) ‖ dampfer — (ا م) (بحر) سريع پوسته ياپان كمى ، واپور ، سيرسريع (پوسته) واپورى ‖ zug — (ا م) شمندوفرلرده : پوسته قطارى ، سرعت قطارى .

Schnellen (ـُـ فعه متعه وفعه لا —) a. ㉑ [قديم آلمانجه snellan] آتمق ، فيرلاتمق ، صيچراتمق ، فيشقيرتمق ‖ = knipsen ‖ (عمو) = prellen بوغمق ، پاره‌سى چكمك ‖ (فعه لا — ونادراً فعه مطا) صيچرامق ، آتلمق ، فيشقرمق ، فيرلامق ، ياپيلامق ، ياپيلانوب آتمق ‖ — in die Höhe هوايه صيچرامق ، قالقمق ، هوالانمق .

Schnelligkeit (ـُـ ا مؤ) ㊾ ، نادراً : Schnellheit (ـُـ ا مؤ) [schnell] سرعت ، چابوقلق ، چابوق اولوب يتيشمن ، تيزلك ‖ اقدام ، اهتمام ‖ (eines Stromes) — بر نهرك سرعت جرياني .

Schnepfe (ـُـ ا مؤ) ㊺ [قديم آلمانجه snepho] (تاطبيعه) چوللق ، پاپاس طاووغى ، بقاسه ‖ (مجا) (عمو) = Gimpel قولاى الدانور ، آحمق كمسه ، هبنقه ‖ روسپى ، فاحشه ، شيللق ‖ = Hure .

Schneppe (ـُـ ا مؤ) ㊺ [= Schnabel] و (برحوتوز — (einer Haube) eines Gürtels ، برقوشاق ، سلاحلق وامثالنك قولاقلرى ، اوجى ‖ [schnappen] قوچيلرك موصلوغى ، آقه‌جق آغزى .

Schnepper (ـُـ ا م) a. ㊵ = Schnäpper .

Schneuse (ـُـ ا مؤ) ㊺ (صيق) اورمانلرده هوا يولى (= Schneise) .

Schneuz ... (ـُـ...) = Schnauz ... .

Schnickschnack (ـُـ ا م) ㉛ [شمالى آلمانجه] (عمو) صاچمه سوز ، ترهات ، هرزه ، كوه‌زه‌لك .

Schniegeln (ـُـ فعه متعه) a. ㉑ و — sich (فعه مطا) [ايالت لسانى اوله‌رق Schniegel = Putz] پك زياده بردقت ايله كيديرمك ، كيمك ، سوسلنمك .

Schniepel (ـُـ ا م) a. ㊵ (عمو) = Frack .

Schnipp (ـُ) [شمالى آلمانجه] حرف ندا — ، كذلك schnip(p)s شيرپ ! شيرق !

Schnippchen (ـُـ ا لا) b. ㊵ Jemandem ein— schlagen برينه اويون اويناهق ، ماديك ايتمك .

Schnippel (ـُـ ا لا (ا م)) a. ㊵ [شمالى آلمانجه snippel] اوفق پارچه ، قيرينتى .

Schnippen (ـُـ فعه متعه وفعه لا +) a. ㉑ [اورته آلمانجه snippen ، فى الاصل haderu] = knipsen .

Schnippisch (ـُـ ص) ㉔ [شمالى آلمانجه snepsch اولوب schnappen دن مأخوذدر] معند ، سركش ، متكبر ، عارسز .

Schnitt (ـُ) (schneiden) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى .

Schnitt (ـُ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه snit] كسمه ، قطع ، بيچمه ‖ بيچمه (محصول طوپلامه) ، كسمه ‖ (مجا) (عمو) seinen— bei etwas machen برشيدن زياده قزانمق ، اميدندن ، حقندن فضله استفاده ايتمك ، قزانمق ‖ (قصداً اولميان) كسلمه ، كسيك ‖ (عن قصد) كسمه ، بيچمه ‖ آييرمه ، كسمه ‖ كسيك ، اويوق ‖ بيچم ‖ مودل ‖ كسلمش يارچه ‖ (بيرا قدحنك اوچده ايكيسى قدر برمقدار) يارم قدح ‖ (ريا) — (Durch=) مقطع ‖ غراوه .

Schnitt ... (ـُ...) Schneide = (جمع مؤ) —bohnen bohnen ‖ brenner — (ا م) (صنعه) اوزته‌سى ياريق هوا غازى ايبيكى ‖ linie — (ا مؤ) (ريا) خط قاطع ، فاصل ‖ salat — (ا م) (نبا) مارول (صلاطه‌منى) .

Schnittchen (ـُـ ا لا) b. ㊵ Schnitt كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) مثلا اوفق اتمك ديليمى ، كسلمش اتمك پارچه‌سى .

Schnitte (ـُـ امؤ) ㊺ [قديم آلمانجه snitâ] (اتمك ، ات) ديليمى ، اوزرينه تره ياغى سورلمش اتمك .

Schnitt-ling (ـُـ ا م) ㊳ = Schnitzel ‖ يكيدن ديكلمك ايچون ، طالدير مق ايچون كسلمش كوكسز دال چليك ‖ (آتمه حقنده) كسيك آصمه دالى .

Schnitz (ـُ ا م) ㊳ [schnitzen] = Schnippel و Schnitt كسيك پارچه ، ديليم ‖ قرينتى ، قراضه .

Schnitzel (ـُـ ا لا (ا م)) a. ㊵ Schnitz كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق ديلم ، پارچه‌جق ‖ (آشجيلقده) — (Wiener) طانه اويلوغندن كميكسز اوله‌رق يوارلاقجه پيشوريلان واكثريا اوفق خيار طورشوسيله برلكده يئيلان (طاوه كولباصديسى) ات ‖ قرپينتى ، پارچه .

Schnitzeln (ـُـ فعه متعه وفعه لا +) a. ㉑ دقتلى ، اصول ايله كسمك ، آييرمق ، طوغرامق ، قيرپمق .

Schnitzen (ـُـ فعه متعه وفعه لا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه snizan كلمه‌سنه منسوب] schneiden ‖ (اشكال وسائره) اويمق ، كسمك ‖ — in Holz آغاجلره اويمه‌جيلق يابمق ، آغاجدن اشكال وامثالى كسمك ، اويمق .

Schnitzern (ـ فع لا +) a. (21) (عمو) برخطا يايمق، عجميلك ايتمك ‖ (غرا) نحو خطاسى ايتمك، قواعد نحويه‌جه ياكلشلق يايمق .

Schnob (ـ) (schnauben) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schnobbern (ـ ـ)، (ـ ـ) schnobern .a (21) ايكيسيده (فع لا +) بورنتـدن صولومق ‖ بورنى، سوموكى چكمك مرا . schnüffeln .

Schnöde (ـ ـ ص) (21) [قديم آلمانجه snôdi schlecht] غرض وكينلى برتحقير ويا اطاعتسزلك، مستحقر، زياده تحقير ايديجى، طوقونيجى ‖ Jemand— behandeln برينه فنا صورتله معامله ايتمك، تحقير ايتمك ‖ كوتو، فنا، حقير ‖ نالايق ‖ انصافسز، غدار، ظالم .

Schnoppern (ـ ـ)، (ـ ـ) schnopern .a (21) (فع لا +) = schnobbern .

Schnörkel (ـ ـ ا م) .a (40) حلزون شكلنده تزيينات ‖ (حسن خطده) قوسوارى، خطوط منحنيه ايله يايپلان تزيينات ‖ كرفت يازى ‖ امضانك صوكنده يايپلان قويروق .

Schnörkelei (ـ ـ ـ ا مؤ) (49) = Geschnörkel .

Schnörkelhaft (ـ ـ ـ ص) (21) اطرافى چويرمك، صارمق، طولامق .

Schnorren (ـ ـ فع لا +) .a (21) [عبرانيه] (عو) = betteln .

Schnüffeln (ـ ـ فع لا + وفع متع) .a (21) [snuff] Schnauze دن مأخوذ شمالى آلمانجه] كذلك schnuffeln (ـ ـ) (قيصه قيصه حركتله هوايى بورنتـه چكمك) صيق صيق بورنى چكمك ‖ (كوپكلر حقنده) اشتمام ايتمك، قوقلمق ‖ (مجا) فرقنه وارمق، قوقوسى طويمق، ديكلمك، سزمك، حس ايتمك ‖ هرشيئه بورنى صوقمق ‖ بورنتدن سويلنمك .

Schnupf „... (ـ ...) —tuch (ا لا) انفيه منديلى .

Schnupfen (ـ ـ ام) .b (46) [schnupfen] (علم امراض) (دماغ نزله‌سى) نزله ‖ sich einen— : (عمو) —bekommen, نزله اولمق، نزله‌يه طوتلمق، يقالانمق . —holen

Schnupfen (ـ فع لا + وفع متع) .a و .c (21) [قديم آلمانجه snuppen schnäuzen] (Tabacks)— ‖ آقصيرمق توتون، انفيه چكمك ‖ (مجا) (عمو) Das schnupft ihm بوجانى صيقار، اونك ضديدر، in (ياخود : vor) die Nase بو اوكا پك طوقانور، بو اونى شاشيرتور .

Schnuppe (ـ ـ ا مؤ) (53) [شمالى آلمانجه snup(p)e = schnupfen ‖ Licht-schnuppe = ‖ Stern-schnuppe = ‖ (ص) (21) (عو) ! —Das ist mir بنجه هوا خوش، بنم اومورمده (بيله) دكل !

Schnuppern (ـ ـ فع لا +) .a (21) = schüffeln بورنى چكمك ‖ حس ايتمك، سزمك، قوقوسى آلمق .

Schnur (ـ ا مؤ) (49) نادراً (53) [قديم آلمانجه snuor] قوردون، غيطان، خرج ‖ Geflochtenes —gedrehte بوكه. قيويرمه. قوردون، غيطان ‖ dünne— قوردله ‖ شريد، اينجه ايپ، سجيم ‖ mit— einfassen, besetzen اطرافنه غيطان چكمك، خرج قومق ‖ zum messen— (طپوغرافيا عمليات‌لرنده) مساحه شريدى، ايپ ‖ über die —hauen حدى، حدودى تجاوز ايتمك، كمى آزى يه آلمق ‖ [قديم آلمانجه snur = لاتينجه nurus] (35) (ا مؤ) = Schwieger„ Tochter .

Schnur„... (ـ ...) —besatz (ا م) غيطان خرجى، قوردون خرج ‖ —feuer (ا لا) (صنعه) فتيـل (آتش) — g(e)rade (ص) ايپ چكلمش دومدوز، برحذاده .

Schnür„... (ـ ...) —schuhe (جمع م) باغلى قوندره ‖ —brust (ا مؤ) قورسه (—leib =) ‖ —leibchen جامدان آرقه‌سى غيطانلى نيمتن، قورسه ‖ —riemen (ا م) مشين غيطان، شريد .

Schnüren (ـ فع متع) .a (21) و —sich (فع مط) برقوردون، غيطان، شريد، باغ، قوردله وامثاليله باغلمق ‖ (مجا) Das schnürt Einem das Herz zusammen بو انسانك جاننى، يوركنى صيقار، صيقيور، آفاقانلر بوغيور ‖ eine Dame— برمادامه قورسه‌كيدرمك، قورسه‌سنى صيقمق .

Schnurr (ـ حرتد) مرلدامه، مرناو (ديمه) .

Schnurre (ـ ا مؤ) (53) [schnurren] تحف حكايه، آلاى، لطائف ‖ n erzählen— تحف شيلر آكلاتمق كوزل حكايه‌لر كيمك ‖ تحفلق، مسخره‌لق ‖ ماچه شيلر، سوزلر، آتمه، يوم ‖ (مجا) خردوات، اسكى واهميتسز، ماچه‌شى ‖ حيوانلرك آغزى، بورنلر اطرافنده اولان سرت وديك قيللر ‖ دازلدايان (ايچى بوش) طوپاچ، فرلداق ‖ دازليانشى ‖ چيقريق، ايپلكجى تزكاهى (دستكاه) ‖ قوجه قارى ظيرلديسى .

Schnurren (ـ فع لا +) .a (21) (سـينكلرك حركتى مراد اولندقده كذلك فع لا —) (قورلمش تل، ايپلكجى چيقريغى، سينك، بوجك والخ حقنده) اوتمك، طازلمق، طازيردامق، زوم زوم اوتمك، ويزلامق ‖ كدينك كيفى اولديغى وقتده : خرلدامق ‖ اوفقدن مرناو ديمك ‖ = betteln .

Schnute (ـ ا مؤ) (53) [شمالى آلمانجه] حيوانك برونى، كذا آغيز ‖ سوركن : (ديشى كيبك) ياوروم ! جانم ! الماسم !

Schob (ـ) (schieben) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schober (ـ ا م) .a (40) [قديم آلمانجه scopar schieben دن] يـغين كومه، اوبك ‖ (زرا) اوت وسائره يغينى ‖ آلتمش دمتلك اولچو، مقياس .

Schock (ـ ا لا) (38) [قديم آلمانجه scoc] (جمع عددلرك واحد قياسيسى مقامنده) آلتمش قدر ‖ يغين، برچوق ‖ =viel .

Schock „... (ـ ...) —weise آلتمش قدر ‖ سورى، كومه ايله .

Schofel (ـ ـ) (21) (عمو) [عبرانيه ‖ niedrig]، كذا schof(e)lig (ـ) (ـ) (ـ) (ص) (مرا . ebel) استنكاف اولنه‌جق، مشئوم، ذليل، حقير ‖ — (ا م (ا لا) عادى، اشاغى اشيا، كوتو شى .

Schöffe (ـ ـ ا م) (52) [قديم آلمانجه sca'ffino ‖ schaffen كلمه‌سنه منسوب] (عد) يمينلو، منتخب حاكم، هيئت عدول اعضاسندن برى .

Scholar (ـ ـ ا م) (51) [لاتينجه] مكتبلى، طلبه .

Scholastik (ـ ـ امؤ) (49) [لاتينجه] (فلسفه) سفسطه‌لو.

Scholi-e (ـ٘(ـ)ـ٘ ١ مؤ) ⑤③ [روم] كذلك Scholion (ـ٘(ـ)ـ٘ ١ لا) ③⑧ كتب قديمه اوزرينه يازيلان قواعد صرفيه وسائره يه دائر حاشيه .

Scholken (ـ٘ فع لا+) a. ②① (بحر) صاللانمق ، چالقانمق .

Scholle (ـ٘ ١ مؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه scolla] = (تاطبيه) [لاتينجه so'lea] Eis = scholle ‖ Erd = scholle ديل باليغى .

Schollern (ـ٘ فع ±) a. ②① [Scholle] خفيف وآغير برصدا چيقارمق ، اوغولدامق ، بر اوغولق ايله يوارلانمق ، يوارلانوب كيتمك .

Schollig (ـ٘ ص) ②① [Scholle] طوپراق يغينيسله مستور ، طوپراق يغينى شكلنده .

Schölte (ـ٘) schelten) فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schon (ـ حا) [قديم آلمانجه scôno اولوب يثـه قديم آلمانجه scôni دن مأخوذدر schön] ايمدى ، هنوز ، دها ، شمديدن ، دهاشمديدن ، دهاصباحدن، —am Morgen دها صباحلين ‖ was ist (ياخود giebt es) —wieder ? يثه نه وار ، نه اولدى ? ندر او يثـه ? نه اولمش يثه ? يثه نه اولمش ‖ wenn er doch nur —käme آه (او) بركلسه ! عجباكلورميكه ? ! ‖ ... —wegen دها ... ايچون ، زيرا ... ، دها ... ‖ er wird —kommen كلور ، دهاكلور جانم ، نرده ايسه كلور ‖ —gut ! اى ارتق يتيشور ! اى ... يتيشور ! پكى ! پكى پكى ! آكلادق ‖ Das ist —wahr, aber (Du durftest es ihm nicht in's Gesicht sagen) واقعا طوغرى، حقك وار ، فقط يوزينه قارشوسويلمملى ايدك ‖ ob (ياخود : wenn) es— wahr ist اكرصحيح ايسه .

Schon„... (ـ٘...) —zeit [schonen] (١ مؤ) بالق، سائر آو وامثالنك آولانوب ، طوتيـلوب ، كسلملرى ممنوع اولديغى وقت .

Schön (ـ ص) ②① [قديم آلمانجه scôni ‖ glänzend] (häßlich كلمه سنك مقابلى) كوزل ، ايو ‖ Alles recht—, aber ...... هپسى كوزل اما ... كوزل اما ، فقط ... ، پك اعلا فقط ... ، اى جانم ... پكى ، فقط ... ‖ eines —en Morgens صباحك برنده (بكلنمديكى حالده) ، برده برصباح ‖ er schreibt— او ايوكوزل يازار ‖ Das ist —von Ihnen (آفرين) پك كوزل ياپديكز ، پك كوزل ياپمشسكز، ايو ايتديكز، ايو ايتمشسكز ‖ كوزل، خوش، شيرين، لطيف ‖ —sehr پك لطيف، پك كوزل ، پك دلربا ‖ —thun كوزلك ، ايولك ياپمق، كوسترمك ، صاتمق، سوسلنمك ، كنديه چكى دوزن ويرمك ، بزنمك ‖ كنايه اولەرق : Das wäre —gewesen ! ايو اولوردى : پك خوش چارەدى ! ‖ Das wäre noch —er ! بر او اكسيكدى! اشته بر اوقالدى ايدى! ‖ (عمو) na, der sieht —aus ! اماده بيچم، صورت، قيافت، قيليق ... الخ ها ! اه ارتق ، اشـته بوڭك اوزرينه ... اولماز ‖ da können Sie —warten ! ارتق ايشيك (ايشكز) بوقسه بكله ! ارتق بكله ! ‖ —riechen كوزل، ايوقوقمق ، رايحه سى لطيف اولمق ‖ Sie haben— lachen كولرسكز ، كولوكز بقالم ‖ نه قولايده ، چابوقده كولرسكز ‖ ich danke—

تشكر ايدرم (افندم) ‖ grüßen Sie ihn —von mir اوكا بندن مخصوص سلام ايديكز ، اوكا مخصوص سلام ايدرم ‖ er wird sich— erschrecken اما قورقاجق ها ، فقـط نه قورقه جق ‖ manch —es Mal برچوق دفعه‌لر، چوق كره ‖ پكى ! پك كوزل ! باش اوزرينه ! پك اعلا ! ‖ (١ لا و ١ مؤ) das Schöne ايوسى ، الك اعلاسى، اصل ايشك ايوسى ، ايو پارچه سى ‖ eine Schöne كوزل برقادين، قيز ، بردلبر .

Schön„... (ـ...) —beinig (ص) كوزل ، خوش باجاقلى ‖ —gebau(e)t (ص) كوزل ياپيلى ، خوش اندام ‖ —dank ! (ـ٘ حرند) مرسى ! تشكرايدرم ! ‖ —schreiben (١ لا) حسن خط .

Schonen (ـ٘ فع متع) a. ②① و ---sich (فع مطا) [قديم آلمانجه scôni schön thun] كوزتمك ، صاقنمق ‖ اداره ايله قوللانمق ، اداره ايتمك ‖ دقت ايله باقمق ، اوزمك ويورمقدن اجتناب ايتمك ‖ (اورمانجيلقده) بر اورمانه باقمق ، يتيشديرمك، تحت دقت واعتناده بولنديرمق ‖ مذكور اورماندن استفاده ايتديرمامك، استفاده‌يى منع ويساق ايتمك، كسديرمامك ‖ (فع لا+) باركير حقنده : براز طوپاللامق ، آقصامق .

Schonen (ـ٘ ١ خا لا) ⑤⑤ (جغر) (اسوچ مملكتك جنوبنده كائن ولايتى) اسقانى .

Schönen (ـ٘ فع متع) a. ②① [schön] (شراب وسائره‌يى) تصفيه ايتمك .

Schoner (ـ٘ ١ م) ④⑥ a. [schonen] اداره ايدن ، باقان ‖ [انكليزجه] (بحر) كذلك : Schuner و Schooner ايكى ديركلى انكليز كميسى نوعى .

Schönheit (ـ ١ مؤ) ④⑨ [schön] كوزللك،دلبرلك ‖ (ضرمثل) von der— kann man nicht leben كوزللك اكمك ويرمز ، يالكز كوزللك قارن طويورمز .

Schonung (ـ٘ ١ مؤ) ④⑨ [schonen] اداره احتياط برشى حقنده ايديلان قيد، قايرمه، اعتدال، صايمه ‖ (اورمانجيلقده) اطراف قپالى ويا اشارتلى اولوب دروتنه كيرلمسى ، چيكنه‌نلمسى منع ايديلان محل .

Schonungs„... (ـ...) —los (ص) بلا اداره ، احتياط، واعتدال ‖ ضايعسزجه‌سنه، خاطروكوكله باقمقسزين ‖ غدارانه ، ظالمانه ، مرحمتسزجه ، امانه فلانه باقميه‌رق .

Schoote ، **Schooß** ، **Schooner** (ـ٘) مرا. Schoner و Schote و Schoß .

Schopf (ـ٘ ١ م) ③⑧ [غوتجه skuft in Locken] باشك تپه‌سى وصاچلرك دونديكى محل ‖ gechobenes Haar بوراده قيوريق چيقان صاچلرك دمق ‖ (مجا) Jemand halten ويا خود : beim —e haben برينى يقالامق،الده ايتمك، يقاسى النده اولمق ‖ (قوشلرك باشلرنده اولان تول) تپه‌لك ، تپه ‖ (نبا) نباتاتك ايروچيقمش طوپ ياپراقلرى ‖ (اورمانجيلقده) (der Bäume) — آغاجلرك تپه‌سى .

Schöpf„... (ـ...) —kanne (١ مؤ) كفچه ‖ —brett (١ لا) صوچرخلرينك صوچيقاران، آلانقنادى ‖ —rad (١ لا) (صنع) صوچرخى ‖ ساعتچيلكده : (مرا . Aus-heber) .

Schöpfen (ـ٘ فع متع وفع لا+) a. و c. ③① [قديم آلمانجه scephan erschaffen هه منسوب] (صو) چكمك ‖

برشیئ منبعندن آلمق ، اخذ واستنباط ایتمك ‖ Wein aus einen Gefäß in ein anders— شرابی برقابدن دیکر قابه آلمق، چکمك، بوشالتمق، برقابدن‌دیکرینه‌شراب‌آلمق، بوشالتمق‖ Luft— ‖ (آله بیلمك) یکیدن‌نفس آلمق wieder Athem— هوا آلمق ‖ —Muth جسارت آلمق، جسارتلنمك .

Schöpfer (ـَ ا م) a. ⑩ [قدیم آلمانجه scep'hari اولوب erschaffen scephan دن‌مأخوذدر] ، —in (ا مؤ) ⑩ وجوده کتورن ، خالق ، میدانه کتورن‖ برشیئ برمنبعدن آلان ، چکن ، دوکن .

Schöpfung (ـَ امؤ) ⑩ [schöpfen] وجوده میدانه کتیرمه ‖ یراتمه ، خلق ایتمه ‖ خلق ایدلمش ، یرادلمش شیلرك کافه‌سی، موجودات مخلوقات ‖ کائنات ، عالم ، دنیا .

Schoppen (ـَ ا م) b. ⑩ [قدیم آلمانجه scupha] صوندرمه،آرابه‌لق،اوت صمان قونیلان محل(Schuppen==)‖ [شمالی آلمانجه ‖ Schöpf=gefäß] (مایعات‌اولچکی اولوب ٫۰٩٦٦١ لیتره‌لکدر) شوپین ، یارم لیتره‌لك اولچك‖ یالکز بیرا حقنده : شوپ .

Schöps (ـُ ا م) ⑱ یاخود ⑤ [بوهمیاجه skopec] ‖ Hammel == [Kastra't (مجا) (عمو) بدلا، احمق، سرسم.

Schor (ـَ) (scheren فـلنك زمان حال ماضی‌صورتنك برنجی واوچنجی‌مفرد شخصلری) .

Schore (ـَ ا مؤ) ⑤ [شمالی آلمانجه] پاینده ، طیاق، اکرتی دستك .

Schorf (ـَ ا م) ⑱ (sans pl.) [شمالی آلمانجه (علم امراض) قشر ، قبوق .

Schörl (ـُ ا م) ⑱ [اسلاوجه skoryl schwarz] (معد) شورل .

Schornstein (ـَ ا م) ⑱ [Schore] اوجاق باجاسی، فابریقه باجاسی ‖ (مجا) eine Schuld in den— schreiben بر آله‌جغنك اوزرینه صفوق‌صو ایچمك .

Schoß (ـَ ا م (ا لا) ⑤ (جمعی کذلك (Schößer نباتاتده : فدان سورکیسی ، فلیز ‖ ویرکو ، رسم ‖ (schießen فعلنك زمان‌حال‌ماضی‌صورتنك برنجی واوچنجی‌مفرد شخصلری).

Schoß (ـُ ا م) ⑳ [قدیم آلمانجه scôz ‖ schießen دن] (انسانك اوطورمسنده اویلوقارله قارن ارەسنده حاصل اولان‌محل) قوجاق، (قویون) ‖ die Hände in den—legen ایشسز کوجسز اوطورمق ، الی بوش ، بوکرنده اوطورمق ، طورمق ‖ (چوجغی داخلنده طاشیان محل) رحم ، کذلك برشیئك داخلی، برشیئ دروننده کیزلیان، درونه آلمش اولان محل، بوجاق ‖ اركك البسه‌سنك اتکی، دامن .

Schößling (ـُ ا م) ⑱ [Schöß] (نبا) فلیز ، فدان، شاه .

Schote (ـَ ا مؤ) ⑤ [اونبشنجی عصرده schott] (نبا) قشر خضری ، باقله وامثالنك یشیل قبوغی ، سنف ‖ آشجیلقده : n— تازه بزلیه ‖ (بحر) [انکلیزجه sheat ‖ Schoß کلمه‌سنه منسوب] eines Segels— بر یلکنك آلت کوشه‌سنه باغلانان ایپ .

Schott (ـَ ا لا) ⑱ یاخود ⑫ [شمالی آلمانجه ‖مرا. Schote] تحته پرده ‖ خصوصیله (بحر) بولمه ‖ [عر] چولده طوزلی کول .

Schotte (ـَ ا م) ⑫ ، Schottin ⑩ (ـَ ا مؤ) اسقوچیالی .

Schotter (ـَ ا م) a. ⑩ [قدیم آلمانجه scuttan schütten] جاده ، یول انشاآتنده : چاقل ، قیرمه طاش .

schottisch (ـَ ص) ㉑ [Schotte] اسقوچیایه‌منسوب، اسقوچیالی‖(الا) Sprache e— اسقوچیاجه، اسقوچیالسانی.

Schottland (ـَ ا خالا) (جغر) ⑯ اسقوچیاقطعه‌سی.

Schraffi(e)ren (فع متع وفع لا+) a. ㉑ [ایتالیانجه sgraffia're] رسم وغراوه صنعتلرنده طرامق ، طرامه ایله کولکه ویرمك .

Schräg (ـَ ص) ㉑ g(e)rade کلمه‌سنك مقابلی) [قدیم آلمانجه screkan von der Richtung abweichen] مائل، اکری، چاپروق ، قطری .

Schräg„... (ـَ...) —fenster (ا لا) آباژور، پانجور

Schräge (ـَ ا مؤ) ⑤ [schräg] استقامت ، جهت مائله ، مائللك ، اکریلك‌زاویه‌لی،کوشه‌لی‌اولیش ، بر استقامته نظراً مائل بولنیش ‖ (دیوارجیلق، دولکرلکده) کسکینلکی کیدرلمش کوشه .

Schragen (ـَ فع متع) a. ㉑ [schräg] دولکرلکده: Balken— دیرکلرك باشلرنی‌مائل‌کسوب یکدیکرینه برلشدیرمك.

Schrägen (ـَ فع متع) a. ㉑ [schräg] برشیئی اکریله‌سنه‌قومق،برشیئه‌مائللك ، انحراف‌ویرمك ‖ شیولندیرمك.

Schral (ـَ ص) ㉑ و schralen (فع لا+) a. ㉑ es ist —er Wind, der Wind schralt (بحر) روزکار باشدن اوریور .

Schramme (ـَ ا مؤ) [قدیم آلمانجه scrâma Art-wunde] دریده بولنان اینجه کسیك یری ، طیرمیق ‖ طباق اوزرنده چیزیك .

Schrank (ـَ ا م) ⑳ [قدیم آلمانجه scranc ‖ مرا. انکلیزجه shrink] دولاب ،کوزلی کتبخانه .

Schranke (ـَ ا مؤ) ⑤ [اورته آلمانجه schranc Gitter] مانع‌اولمق‌اوزره یوله قونیلان اکری اغاج‖ برمحلك اطرافنی چویران چیت ، پارمقلق ، حواله ‖ بولمه، دیکرمحللردن‌آیریلانیر ‖ (مجا) حد وپایان ، حدود ، دائره einer Sache n— setzen برشیئه حد تعیین ایتمك ، حد قومق .

Schränken (ـَ فع لا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه screncahn] (آوجیلقده) کییك،قرەجه وامثالی‌آوحیواناتنك یورویشلرنده ایاقلرنی برخط اوزرنده کلیه‌جك صورتده یعنی مثلا آرقه ایاغی اوك‌ایاغی استقامتنده یره باصمیوب صاغه ویا صوله اکری اوله‌رق یوریمك ‖ (فع متع) چاپراز اوله‌رق‌بربری اوزرینه قومق ‖ — die zähne (einer Säge) دسترەنك دیشلرینی سطح اصلیسنك صاغ وصول طرفنه اکمك .

Schranne (ـَ ا مؤ) ⑤ [قدیم آلمانجه scrannâ ‖ Fleisch=bank == [Scharren ذخیره بازاری .

Schranze (ـَ ا مؤ) ⑤ یاخود ⑫ [اورته آلمانجه schranz Spalt] ویا (ا م) آلچاق، پك عادی ویوزسز طالقاووق ، مداهن .

Schrape (ـَ ا مؤ) ⑤ (صنع) بر یری قازیغه . طرامغه مخصوص آلت .

Schrapen (ـَ فع متعه وفعلا+) .a ㉑ [شمالى آلمانجه|| مرا . [schröpfen قازيمق، طرايوب‌چيقارمق|| (رنده‌حقنده) يولمق،پروزلى رنده‌ملك، برطرفنى‌اينجه‌برطرفنى‌قبا ، غيرمساوى‌آلمق .

S(c)hrapnell (ـَ ا م) ㊻ [انكليزجه] (ع) شراپنل .

Schraube (ـَ ا مؤ) ㊳ [schrauben] (صنع) ويده || پروانه || (بحر) قيچدن چرخلى كميلرده‌كى حلزونى archime'dische— || — (Wasser = (آرشيد ويده‌سى || (صنع) n— چليك ويده بورغوسيله ويده دليكى آچمق|| (مجا) schneiden (عمو) in seinem Kopfe ist eine— los (او) برازعقلى قاچيرمش، بوزمش، (بو) برازقاچيرمشه بكزه‌يور، قاچيقميدر نه‌در || auf —n stehen صيق اولمامق، صاللانمق، اوينامق|| feine Worte auf —n stellen لقرديسنى مبهم سويلمك ، چتاللى، مشكوك لقردى‌صرف ايتمك|| قاچيق، چيوغين(چلغين)، عقلى اويناق كمسه .

Schrauben (ـَ فعمتعه) .a ㉑ و .g ⑳ [شمالى‌آلمانجه schrûwan] ويده‌لمق، —(loser) برشيئك etwas fester ويده‌سنى صيقشديرمق (كوشتك)|| —die Lampe herunter (لامبه‌نك ويده‌سى اشاغى بوكمك ، چويرمك) لامبه‌يى‌قيصمق، قيامق ، كذا —die Lampe in die Höhe لامبه‌يى آچمق ، feine Hoffnungen (مجا) || ويده‌سنى يوقارى چويرمك برشيدن اميدينى‌كسمكه باشلامق، اميدى‌آزالمغه، —niedriger قالمامغه يوزطوتمق|| رونق ويرمك، اويروب‌چويروب‌كوستريشلى يايمق|| (مجا) —Jemand بريله‌الاى‌ايتمك،برينى ماهتابه‌آلمق .

Schrauben„ ... (ـَـ...) —dampfer (ا م) قيچدن چرخلى واپور|| —förmig (ا م) ويده باشى || —Kopf (ص) ويده شكلنده|| —horn (ا لا) حلزونى‌الشكل بوينوز|| —li'ni-e (ا مؤ) حلزونى خط|| —mutter (ا مؤ) ويده يوواسى، ديشى ويده، جيواطه|| —schneide = Eisen (ا لا) ويده يوواسى ، ديشى ويده آچمغه مخصوص آلت ، بورغو || —zange (ا مؤ) || —schneid = Eisen = (ا م) —stahl جيواطه ، صومون،طوتوب چويرمكه‌مخصوص اناختار، كرپتن .

Schreck (ـَ ا م) ㊳ = Schrecken .

Schreck„ ... (ـَ...) —bild (ا لا) ، —gespenst (ا لا) —gestalt (ا مؤ) قورقونچ خيال ، اوماجى، بوجو ، قورقولق .

Schrecken (ـَ ا م) [Schrecken] قورقو ، دهشت ، اوركمه ، خوف|| بكيجى وبردنبره اولان‌قورقو || Jemandem —einflößen, einjagen برينى قورقوتمق ، خوف ودهشت ايچنده براقمق ، اوركوتمك ، عقلى آلمق .

Schrecken (ـَ فعلا—) .b ⑳ [قديم‌آلمانجه scricchan [aufspringen قورقمق، بردنبره اوركمك، اوركوب‌قورقوب صيچرامق || (فع متعه) قورقوتمق ، خوف ودهشت ويرمك ، اوركوتمك،بردنبره‌قورقوتوب‌صيچراتمق|| (صيچاق برشيئه بردنبره صوغوق‌برشى يناشديرمق وياعكسنى‌يابمق) جاجيلق، معدنجيلك آشجيلق‌صنعتلرنده : صوغوق‌صويه طالديرمق، آتمق|| اوزرينه صوغوق صو سرپمك || (آشجيلقده) —Wasser (دروتشه صيجاق صو دوكرك) صويى ايلنديرمق ، قيرمق ، اولديرمك .

Schreckens„ ... (ـَـ...) —bote (ا م) قره‌خبرجى|| —botschaft (ا مؤ) قره خبر .

Schrecklich (ـَ ص) ㉔ قورقونچ ، مخوف ، دهشت انكيز|| قورقونچ، فنا حالده اولان، منفور، مستكره، مهيب، پك چركين ، پك بيجمسز، زياده ثقيل|| (مجا) آشورى درجه، پك زياده ، فوق الحد .

Schrecknis (ـَ ا لا) كذا (ا مؤ) نفرت ، كراهت ، استكراه ، دهشت ، هول ويرن شى || = Schrecken .

Schrei (ـَ ا م) ㊳ [schreien] باغيرمه ، حايقرمه .

Schrei„ ... (ـَـ...) —hals (ا م) (عمو) چوق باغيريجى، شماته‌جى، يايغره‌جى‌كمسه (اكثريا چوجق‌حقنده) || —puppe (ا مؤ) ماكنه‌لى بيك ، سس چيقارر يايمه بيك .

Schreib„ ... ، اكثريا **Schreibe„ ...** (ـَـ...) (ـَ) —buch (ا لا) — (e=) يازى دفترى || —lese = Methode اوقويوب يازمه اصولى ، اصول تحرير وقرائت || —stunde (ا مؤ) يازى ، حسن خط ، قرمله درسى|| —feder (ا مؤ) يازى قلمى (توك) || —fehler (ا مؤ) يازى خطاسى|| —kale'nder دفترلك خدمتنى دخى كورر جب تقويمى || —kästchen (ا لا) يازى چكمجه‌سى ، دولابى، خصوصيله قلم ايچون : قلمدان|| —mappe (ا مؤ) آلتلق ، يازى جزؤدانى|| —pult (ا م) يازى ماصه‌سى، يازيخانه ، رحله ، پيش‌تخته|| —sekretä'r (ا م) يازيخانه يازى‌ماصه‌سى|| —stube (ا مؤ) يازى اوطه‌سى، قلم اوطه‌سى، بورو || —unterlage (ا مؤ) = —mappe || —utensi'li-en (جع لا) يازى‌يازمق‌ايچون لازم‌اولان ادوات واشيا ، مالزمهٔ‌قرطاسيه ، تحريريه || —weise (ا مؤ) اصول وصورت‌تحرير || -zeug— (ا لا) يازى‌طاقمى|| كذلك مالزمهٔ تحريريه .

Schreiben (ـَ فع متعه ، فع لا+ وفع مطا) .b ⑳ يازمق، تحرير ايتمك|| noch einmal— تكرار، بردها يازمق|| —(nieder =) يازمق،قيدايتمك || in's Konze'pt— مسوده يابمق، مسوده‌سنى يازمق، الدفترينه قيدايتمك|| in's Reine— تبييض ايتمك || (diese Federn) —nicht gut بوقلملر ايو يازميورلر ، ايو دكلر || seinen Namen unter etwas— برشيئك التنه امضاسى، اسمنى‌يازمق، قومق، برشيئى امضالمق|| (مجا) —Sie sich Das hinter die Ohren بوقولاغكزه، قولاغكزده‌كوپه اولسون|| (تجا) —Jemandem etwas gut برينك آلهجغنى مال صاحبى كندى دفترينه مشترى يه ويره‌جك اولمق‌اوزره قيد ايتمك|| تاريخ‌حقنده: ?den wievielten—wir (آيك) قاچى؟ تاريخ قاچ ؟ || wir – heut 1878 بوكون ۱۸۷۸ سنه‌سنده‌يز || ? wie— Sie sich اسمكز ندر ؟ لطفاً اسمكزى هيجالرميسكز ، اسمكزك حرفلرينى سويلرميسكز || ? wo schreibt sich Dies her بونك اصلى‌ندر؟ نره‌دن‌كلمه‌در؟ نره‌دن نشأت وصدور ايتمه‌در ؟

Schreiber (ـَ ا م) .a ㊵ [schreiben] ، —in (امؤ) ㊿ يازى‌يازان اركك ، قادين يازيجى|| ,er ist ein guter —rascher اونك قلمى سريعدر ، او ايو بر يازيجيدر ، الى چابوقدر || برشيئك‌يازيجيسى ، محررى (بواونك‌الندن‌چيقمش، اونك‌طرفندن‌يازلمشدردينلديكى‌كبى) || قوپيه‌جى || آيلقلى يازيجى ، كاتب .

Schreiberei (ـَـ ا مؤ) ㊾ [schreiben] يازى || [Schreiber] قوپيه جيلق ، —schlechte كوتو يازى || يازيجيلق، نوتر ودعوى وكيلى يازيجيلغى .

Schreien (ـ٬ فعلا +، فه متع وفه مطا) [قديم آلمانجه serian] باغيرمق،حايقرمق،بايغره. شماتهايتمك (باغرەرق)|| آوازى چيقديغى قدر باغـيرمق aus vollem Halse— || يانغين وار ديه باغيرمق، يانغيى خـبر ويرمك Feuer— || آه وانين ايتمك || باغيرمق ، بايغره ايتمك Ach und Weh— || باغره باغره بريـنـك Jemandem die Ohren voll— قولاقلرينى پاطلاتمق .

Schrein (ـ ام) (38) (ايالتلسانى) [لاتينجه scri'nium] دولاب ، چكمجه || صنديق، قوطو .

Schreiner (ـ ام) a. (40) (صنع) طوغرامەجى (Tischler =) .

Schreiten (ـ٬ فعلا—) n. (21) [قديم آلمانجه scritan] (زمان حال صورتنك اوچنجى مفرد شخصى : er schreitet || زمان‌حال ماضيسنك اوچنجى‌مفردشخصى: schritt || اسم‌مفعولى: (ge-schritten) (بر)آديم آتمق||—über etwas برشيئك اوزرندن (آديمى آتەرق) بچمك، آتلامق || كيتمك ، يوريمك ، ايلرولمك || برشيئه طوغرى ايلرولمك ، اوزرينه وارمق || zu etwas— انتخابه كيتمك ، انتخـابه باشلامق || zur Abstimmung— ايكنجى‌دفعه اولەرق ازدواج‌ايتمك، zu einer zweiten Ehe— ايكنجى بر اولنكه قالقمق، قالقشمق، تشبث ايتمك .

schrickt ، **Schrickst** (ـ) (schrecken فعلنك زمان حال ماضى صورتنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schrie (ـ) (schreien فعلنك زمان‌حال‌ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schrieb (ـ) (schreiben فعلنك زمان‌حال‌ماضى‌صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schrift (ا مؤ) (49) [قديم آلمانجه scri:t = لاتينجه scriptum] يازى || يازى يى تشكيل ايدن حروفات || in Latei'nischer— لاتين(روماليلر) حروفاتيله || يازلمش، قلمه آلنمش شى ، تحريرات ، اوراق ، محررات || عمومك اوقومسى ايچون طبع اولنـەرق موقع انتشاره چيقاريلان مطبوعات ، آثار .

Schrift,,... (ـ...) —schneider (ا م) حروفات يازيجيسى ، حكاكى || —deutsch (ا لا) آلمان ادبياتى، آلمان لسانى‌ادبياتنه عائد اولان اصول|| —steller(in) (ا م، امؤ) مؤلف، مؤلفه|| —stück (ا لا) محررات ، اوراق، تحريرات || تأليفات || حجت || (مطبعه) باغلو حروف ترتيبى .

Schriftlich (ـ٬ص) (21) [Schrift] تحريراً ||—abfassen قلمه آلمق .

Schrill (ـ ص) (21) [شمالى آلمانجه schrell] سيورى، اينجه، كسكين، تيز ، جين كبى .

Schrillen (ـ٬ فه لا +) a. (21) [schrill] سيسى كسكين، تيز ياڭمق، تيزلشديرمك .

Schrinnen (ـ٬ فه لا +) a. (21) (شمال ايالتلسانى) ياقيجى ، محرق ،كسكين بر آجى ويا وجعى موجب اولمق .

Schrippe (ـ٬ ا مؤ) (53) اوفق بياض اكمك (يامى وايكى اوجلرى سيورى) .

Schritt (ـ ا م) (38) [schreiten] خطوه ، آديم|| (ع) —halten اياق اويديرمق ، بروزنده‌آديم آتمق || —für— خطوه بخطوه ، قاريش بقاريش || Jemand auf— und Tritt folgen برينى‌خطوه‌بخطوه‌تعقيب‌ايتمك، پشندن آيرلمامق، پشنى ، ايزنى‌براقمامق || (مجا) خطوه، حركت،تشبث، طاورانيش، بدأ ، ابتـداء || der erste—ist immer der schwerste ايلك آديم كوچ اولور || (schreiten فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schritt,,... (ـ...) —messer (ام) مقدارخطوه‌يى اولچر آلت .

Schritt-lings (ـ٬ حا) خطوه ايله ، آديمله || خطوه صورتيله ، خطوه بخطوه || بجاقلرى آيرلمش، آيريق اولەرق || —über einem Graben stehen بجاغنك برى ديكر طرفده اولمق اوزره برخندق اوزرنده طورمق .

Schrob (ـ) (schrauben فعلنك زمان‌حال‌ماضى‌صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schrobel (ـ٬ ا م) a. (40) (صنع) بيوك ويوارلاق چوقه اوتوسى .

Schroff (ـ ص) (21) [قديم آلمانجه scruffen spalten|| مرا . لاتينجه scrupus] ديك، صرپ ، كسكين، اوچوروم، ياليين || (مجا) زياده سرت ، صايغيسز ، توبران ، نادان || باروت كبى || طاش يوركلى .

Schrolle (ـ٬ ا مؤ) (55) Schrulle = .

Schröpfen (ـ٬ فه متع) و c. a. (21) [قديم آلمانجه screphan || مرا . schrapen] (جرا) حجامت ايتمك || (مجا) —Jemand قورو يوبنوز چكمك || برينى يونتمق ، پارەسنى آلمق، چكمك|| (زرا) اكينك تپه ياپراقلرنى كسمك|| صپان چاپەسيله ترلايى سورمك .

Schröpfer (ـ٬ ا م) a. (40) [schröpfen] ، —in (ا مؤ) (50) حجامت ايدن اركك، قادين ، حجامتجى || مادة : حجامت بوينوزى || Hemm = schuh .

Schrot (ـ الا) ام) (38) [قديم آلمانجه scrôt Schnitt] آوصاچمەسى || — kleinstes قوم صاچمەسى || (فى الاصل) اوفاقلنمش بخور پارچەلرى ، (بحر) طوپلره طولديريلان تيمور پارچەلرى ، صالقم ، موسكت || يوارلاق آغاج كوتوكى || ايرى اوكودلمش وچواللره قونلمامش‌ذخيره، بغداى|| سميزلتمك ايچون حيواناته ويريلان كپك (وسائره) .

Schroten (ـ٬ فه متع) b. (21) [Schrot] (اسم‌مفعولى كذلك geschroten) اورتەدن بولمك،پارچەلره‌آيرمق، پارچەلمق، كچيرمك || (صنع) —Getreide ذخيره‌يى (قبا اولەرق) اوكوتمك || —Holz , Metall (آغاج ، معدن حقنـده) يونتمق، تميزلمك، قباسى آلمق || —Lasten (آرابەده اولديغى حالده) اشيايى سوره رك آخر محله نقل ايتمك ، طاشيمق || ein Faß) in den Keller—) برفوچى‌يى كيلاره ايندرمك .

Schroter (ـ٬ ا م) a. (40) [schroten] (تاطبيعى) — (جعه) جهاز اكليه لرى قوتلى ، ايرى اولان بوجكار || كسيجى بجيجى يونتيجى عمله ، اشيجى || فوچيجى كسرى || فوچيلرى كيلاره ايندرن ويا بورادن چيقاران .

Schröt-ling (ـ٬ ا م) (38) [schroten] (صنع) قبارجق || مسكوكاتك ضربنه مخصوص معدن صفحه ، قالب .

Schrubbeln (ـ٬ فه متع) a. (21) [شمالى آلمانجـه] (صنع) طرانەجق يوكى : طرامق .

Schrubben (ـّ فع متع) a. ㉑ [شمالی آلمانجه] —(den Fußboden) (كذلك : schrubbern) (سرت فورچه ايله اوطه واماثالنك طبانی فورچه‌لمق) تخته اوغمق ‖ (صنع) طوغرامه‌جيلقده : قباسی آلمق ، يوتمق .

Schrulle (ـّ ا مؤ) ㊼ [شمالی آلمانجه] ميمون اشتهاليلق ، تلون مزاج ، هرجائيلك ‖ يارمزلق ، خويسزلق .

Schrumpel (ـّ ا مؤ) ㊼ [شمالی آلمانجه] (عو) = Runzel ‖ —alte موشموله ، قوجه قاری ، تيريد .

Schrumpfen (ـّ فع لا — وفع مطا) .c و a. ㉑ = schrumpfen = ein .

Schrund (ـّ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه bersten معناسنه اولان scrintan دن مأخوذ scrunta] ، زياده مستعمل اولەرق : e— (ـّ ا مؤ) ㊼ چاتلاق ، ياريق .

Schub (ـَ و ـّ ا م) ㉛ [schieben] ايتمه ، قاقمه ، سورمه ‖ Jemand einen— geben برينی ايتەلمك ، قاقمق ، قاقشديرمق ‖ — mit einem بر ايتشده ، بردورتوشده ، برقاقەايله ‖ ايتيشه قاقيشەحركت ايدن اشخاص (die Thür wurde um elf Uhr geöffnet und) ich kam mit dem ersten— hinein قپو ساعت اونبرده آچلدی بنده برنجی اولەرق ، ايلك آغزده ايچرو بن‌كيردم ‖ پوليس : ژاندارمه ايله ايديلان سوق ، كوندرمه ‖ (كەغەل اويونده) كەغل اتمه وبونك اويناندیغی محل ، كەغل اويونی ‖ چكمه (Schub = kasten =) ‖ (بردفعەده فرونه آتيلان اككك مجموعی) آغز ، اوكوت .

Schub„ ... (ـّ... ، ـّ...) —fach (ا لا) چكمه ‖ —fenster (ا لا) سورمه پنجره ‖ —karren (ا م) ال آرابەسی ‖ —lade (ا مؤ) چكمه ‖ —sack (ا م) جب ‖ —weise (حا) متعاقباً ، تدريجی ، يكديكرينی متعاقب ، بردوزی يه ‖ طاقم ، آغز ، اوكوت طرزيله ، صورتنده .

Schubb(e)jack (ـّ(ـّ) ـّ ا م) ㉛ ياخود ㊳ [der sich vor Ungeziefer mit der Jacke schubbt] سفيل ، هايلاز ، چاپقين .

Schüchtern (ـّ ص) ㉔ اوتانغاج ، صيقلغان ، محجوب ‖ انساندن قاچار ‖ (آوجيلق) اوركك ، وحشی .

Schuf (ـَ) (schaffen فعلنك زمان حال‌ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Schuft (ـّ ا م) ㉛ و ㊳ [شمالی آلمانجه schuvūt وياخودعبرانيجه schophet [Richter? Auswurf سفيل ، چاپقين ، سفيه ، ناموسسز ، طولانديريجی ، كراته ، رذيل ‖ (ضرمثل) ein—, wer Böses dabei denkt بونده فنالق دوشونه نه يوف اولسون .

Schuh (ـَ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه scuoh] قونده ، آياق قابی ، پوتين ‖ —(Tanz =) leichter اسقارپن ‖ (مجا) Das habe ich längst an den —en abgelaufen (ضرمثل) بز بونی اوكره نەلی چوق اولدی ، سز اورايه كيدركن (بونی اوكرنمكده) بز (اورادن) كليور ايدك ‖ باركيرلرك طيرناغی ‖ (اوزونلق‌مقياسی) آياق ، قدم ‖ (آياق‌قابنه بكزر ويا بووظيفه‌يی كورر شی) : (صنع) چامورلق ‖ باركيرك نعلی .

Schuh„ ... (ـّ...) —anzieher (ام) قوندره‌چكەجك ‖ —ahle (امؤ) قوندره‌جی بزی ‖ —schnalle قوندره‌طوقەسی ‖ —bürste (ا مؤ) قوندره فورچەسی ‖ —eisen (ا لا) قوندرەنك چامورنی آلمغه ، تميزلمكه مخصوص‌تيمور ‖ —flicker (ا م) اسكيجی (قوندرەجی) ‖ —leisten (ا م) قوندره قالبی ‖ —macher (ا م) قوندرەجی ‖ —riemen (ا م) قوندره (مشين) باغی ‖ (مجا) er ist nicht werth, ihm die —riemen aufzulösen (او اونك قوندرەسنك باغنی بيله چوزمكه لايق دكلدر ، چوزه من) او اونك الينه صو بيله دوكەمز ، او اونك كعبنه بيله وارەمز ، او نرەده او نرەده ‖ —schmiere (ا مؤ) = —wichse (ا مؤ) قوندره بوياسی ‖ —zwecke قوندرەجی چيويسی .

Schuhu (ـَ ا م) ㊹ (تا طبيعه) = Uhu .

Schul„... (ـّ...) —a'tlas (ا م) مكتبلره مخصوص‌خريطه آطلاسی ‖ —bekannt = schaft (ا مؤ) مكتب ارقداشلغی ، مكتبدن‌طانشمه ‖ —halter (ا م) مكتب صاحبی ‖ برابتدائيه مكتبی خواجەسی ‖ —schritt (ا م) (فروسيت) مكتب خطوەسی ‖ —bildung (ا مؤ) مكتب تربيەسی ، مكتبده ايديلان‌تحصيل ‖ —bube مكتب‌چوجغی ، مكتبه‌كيدن طلبه ، مكتبلی ‖ ولد ‖ —fuchs (ا م) (عمو) صبيان‌مكتبی‌خواجەسی ‖ كنديسنی عالم‌صانان ، عالملك صاتان جاهل ‖ —fe'ri-en (جمع) مكتب‌تعطيلی ‖ —heft (ا لا) مكتب‌دفتری ، قايه ‖ —lehrer(in) (ا م ، ا مؤ) مكتب خواجەسی ‖ —pferd (ا لا) (فروسيت) مانژ باركيری ‖ فروسيت قواعد اساسيەسنەكوره تربيه ايدلمش باركير ، تعليملی باركير ‖ —schiff (ا لا) كميجيلك تحصيلنده بولنانلره مخصوص كمی (واپور ، زرهلی) ‖ —sprache (ا مؤ) مكتب لسانی ، آغزی ‖ —stunde — (ا مؤ) مكتب وقتی ، درس‌وقتی ‖ درس ‖ —übung (ا مؤ) مكتبلرده‌طلبه‌لره ويريلان وظائف (تحريريه) ‖ —wesen (ا لا) معارف ‖ —zeugniß (ا لا) مكتب شهادتنامەسی ‖ —zwang (ا م) تحصيل جبری .

Schuld (ـّ ا مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه scult اولوب sollen sculan دن مأخوذ] بورج ، دين ‖ in —en bis über die Ohren gerathen بورج‌ايتمك ، بورجه باتمق ‖ (ضرمثل) in —en stecken بوغازينه قدر بورجه باتمق ‖ wer seine — en bezahlt, verbessert sein Vermögen بورجنی ويرن ، اودەيان زنكينلر ‖ (مجا) die— der Natur bezahlen اولمك ، وفات‌ايتمك ‖ قباحت ، قصور ‖ an wem —ist es ? ‖ ? wessen liegt die— ? قباحت كيمده ? قباحت كيمك ، كيمده ? ‖ es ist (nicht) meine— , die— liegt (nicht) an mir, ich habe (nicht) —daran قباحت بنده دكل ، بونده بنم قباحتم يوق ، بنده قباحت يوق ‖ sich etwas zu —en kommen lassen برشيدن طولايی قباحتلی اولمق ، قصور ايتمك ‖ die— auf Jemand schieben قباحتی برينك اوزرينه آتمق ، سورمك ، برينی قباحتلی چيقارمق ‖ كناه ، حقسزلق ‖ (عد) جنحه ، جرم ‖ سبب مثلا : die schlechten Zeiten sind— daran وقتلرك مساعدەسزلكی بوكا سبب اوليور .

Schuld„ ... (ـّ...) —befleckt (ص) برجنحه ، جنايت ايله محكوم ، لكەلی ‖ كناهكار ‖ —haft (ا مؤ) بورجی تأديه ، ادا ايتمديكندن‌طولايی ايديلان حبس ‖ —los (ص) قباحتسز ، جرمسز ، بيكناه ، معصوم ‖ —post(en) (ام ، ا مؤ) تأديه اولنەجق‌اولان ، بورجلی بولنيلان مقدار ، پاره .

Schulden (⏑́ فع متع) b. (21) [Schuld] Jemandem
etwas— برینه برشی بورجلی اولمق || (مجا) بورجلی اولمق ||
etwas— قباحت ایشلمك ، برجنحه ، كناه یاپمق .

Schulden „ ... (⏑́...) —tilgung (ا مؤ) دیون
عمومیه‌یی (ادا وتأدیه ایله) بتورمك ، اوده‌مك || —frei (ص)
بورجسز ، بورجی تأدیه ایتمش || —macher (ا م) بورج
ایتمسی، استقراضی سور كمسه || مسرف.

Schuldig (⏑́ ص) (24) [Schuld] پاره وسائره بورجلی
اولان كمسه، بورجلی، مدیون ؟ was sind wir— بورجمز نقدر؟
نه ویره‌جكز ؟ قاچ پاره (ایتدی) ؟ نه ایدییور || مجبور اولمق
Jemandem großen Dank— sein برینه بیوك برتشكر
بورجلی اولمق || Das ist man ihm— بو اونك حقیدر ،
اوكا ، (اوكا قارشو) بوكا بورجلویز || (مجا) Jemandem
die Antwort— bleiben برینه هیچ برجواب ویرمامك ||
قباحتلی، جنحه‌لی || كناهكار .

Schuldiger (⏑⏑́ ص) a. (40) [schuldig]=Schuldner ||
كناهكار .

Schuldigkeit (⏑́⏑⏑ امؤ) (49) وظیفه، وجیبه، مجبوریت ||
er hat nur seine— gethan او انجق، یالكز وظیفه‌سنی ایفا،
اجرا ایلدی (زیاده برشی یاپمدی) .

Schuldner (⏑́ ا م) a. (40) [Schuld] ، —in
(ا مؤ) (50) (Gläubiger كلمه‌سنك مقابلی) بورجلی، مدیون،
ویره‌جكلی .

Schule (⏑́ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه scuola اولوب
لاتینجه schola دن مأخوذدر] مكتب || درس || hohe—
مكتب عالی || آقاده‌می ، اوینوه‌رسیته || heute ist keine—
بوكون مكتب یوق || (مجا) Jemand in die— nehmen
برینك تربیه وتحصیلنی، تعلیمنی درعهده ایتمك || (اوكرنیله‌جك برشیئی
محتوی اولان كتاب وامثالی شیلر) —des Klavi'er-spieles
پیانو (اصول) كتابی .

Schulen (⏑́ فع متع) a. (21) و —sich (فع مطا)
Jemand— برینه درس ویرمك، برینی تربیه وتعلیم ایتمك ||
ein Pferd— برحیوانی تربیه ایتمك || [شمالی آلمانجه (فعلا +)
كیزلنمك ، صاقلانمق ، یان كوزله باقمق وكوزتلمك ، كوزینك
قویروغیله باقمق .

Schüler (⏑́ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه scu'olari
لاتینجه اولوب scholaʼris دن مأخوذدر] ، —in (امؤ) (53)
مكتب چوجغی ، مكتب ابتدائیه طلبه‌سی || برفلسفه معلمنك ،
برفیلسوفك شاكردی، بویله برفیلسوفك اصول فلسفه‌سنی تحصیل
وتعقیب ایدن شاكرد .

Schülerhaft (⏑⏑́ ص) (24) [Schüler] مكتبلی‌یه عائد
مخصوص ، متعلق || (حا) مكتبلیجه‌سنه ، طلبه واری .

Schulter (⏑́ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه scultara]
اوموز، كتف ، منكب || zu eng in den —n (اوموزلری)
كوكسی پك طار || (مجا) Jemand über die— ansehen
برینی یوقاریدن آشاغی سوزمك || تپه‌سندن باقمق .

Schulter „ ... (⏑́...) —weite (ا مؤ) اوموز ،
كوكس كیكیشلكی || —binde (ا مؤ) حمائل || —blatt (ا لا)
(تشر) اوموزقپاق كمیكی، عظم الكتف، كورك كمیكی || —gicht
(ا مؤ) (علم امراض) اوموزه كیرن یل || —naht (ا مؤ)
اوموز (باشی) دیكیشی .

Schultern (⏑́ فع متع) a. (21) [Schulter] اوموزی
اوزرینه قویمق || (ع) —(das Gewehr =) (تفكله)
حاضر طورمق .

Schult-heiß (⏑́ ا م) (51) [قدیم آلمانجه scultheizëo
Verpflichtungen Befehlender] ، Schulze (⏑́ ا م)
(52) كوی كهیاسی ، ناحیه مدیری ، بلدیه رئیسی .

Schund (⏑́) ، schünde schinden فعلنك زمان حال
وصورت انشائیه‌لرینك ماضی صورتی) .

Schund (⏑́) (38) (*sans pl.*) [schinden] دباغت
أثناسنده چیقان ات ودری پارچه‌لری || (مجا) هیچ بر ایشه
یرامیان ، خرده ، موز || كوتو ، آشاغی مال، سوپرونتی .

Schuppe (⏑́ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه scuopa ||
schaben كلمه‌سنه منسوب] پول (بالق وامثالی حیواناتك) ||
(علم امراض) باشده حاصل اولان كپك .

Schüppe (⏑́ ا مؤ) (53) (شمال ایالت لسانی) كورك
(Schaufel =) || كاغد اویوننده : Pik = قره‌ماچه .

Schuppen (⏑́ فع متع) a. (21) schup(p)sen (عمو) :
كذلك) —Jemand برینی ایتمك، قاقمق || (شمال ایالت لسانی)
خصوصیله (فع مطا) —sich (قاشنمقدن حاصل اوله‌رق)
قازیمق، قاشیمق || [Schuppe] —einen Fisch بربالغك
پوللرینی یولمق || كذلك فع مطاوعت اوله‌رق : die Haut
schuppt sich دری پول پول اوله‌رق دوكیلییور .

Schuppen (⏑́ ا م) b. (40) [Schoppen =] آرابه‌لق،
صوندرمه ، برطرفی ویا كنارلری یاردم آچیق براقه .

Schup(p)s (⏑́ ا م) (36) pl (26) *sing.* (عمو) قاقمه،
ایتمه ، موشته .

Schup(p)sen (⏑́ فع متع) c. (21) (عمو)=schuppen
ایتمك ، قاقمق .

Schur (⏑́ ا مؤ) (49) [scheren] (زرا) قیرقمه ، توكنی
كسمه || قیرقلش یوك || چیت، چیم واكلش شیلرك قرپیلسی ،
كسیلسی، بیچلمسی .

Schüren (⏑́ فع متع) a. (21) [قدیم آلمانجه scioran]
das Feuer— آتش طوتشدیرمق، اویاندیرمق (كذا مجازی) ||
لزومی اولمیه‌رق محضا وقت كچیرمك اوزره آتشی قاریشدیروب
طورمق ، اشه‌لمك .

Schurf (⏑́ ا م) (31) [schürfen] یره یاپیلان، آچیلان
قوئوق، چقور، دلیك ، اویوق .

Schürfen (⏑́ فع متع وفع لا +) a. (21) (معدن
اوجاقلرنده) معدنك طمارینی كشف ایتمك اوزره یره دلیك ،
اویوق، آچمق .

Schuri(e)geln (⏑́⏑ فع متع) a. (21) (عمو) [شمالی
آلمانجه || قدیم آلمانجه scurkan fort-treiben كلمه‌سنه
منسوب] —Jemand برینی راحتسز ایتمك، معذب قیلمق ،
برینه اذیت ویرمك .

Schurke (⏑́ ا م) (52) [قدیم آلمانجه scurkan
fort-treiben] چاپقین ، كلغان بكی ، پلاچقه‌جی .

Schurren (⏑́ فع لا ±) a. (21) بر اوغولتی ایله ،
صاغر سسله قایمق .

Schurz (⏑́ ا م) (31) [قدیم آلمانجه scurz kurz]
عورت محلنی اورتر البسه ، پشتمال || اتكلك .

Schütten (ـَ فع متع . فع لا+) ㉑ a. و(فع مطا) دوكمك || آتمق ، دروته قومق || —(voll) leer ، دوكوب ، سلكوب بوشالتمق ، (طولديرمق) seinen Kummer in بريته دردینی بوشالتمق ، یاکمق || Jemandes Schoß— (طوپراق يیغه‌رق) برسد حصوله کتیرمك || einen Damm— ويرمك ، دوكمك || [شمالی آلمانجه] —Vieh (آخرك طوپراغنده ضرر وزيان ايقاع ايدن حيواناتی) طوتمق، آليقويمق، ضبط ايتمك، حبس ايتمك .

Schüttern (ـَ فع لا+) ㉑ a. [schütten] دترەمك، اهتزاز ايتمك || (فع متع) صارصمق ، ايراث تزلزل ايتمك ، كوكندن صارصمق (مرا . er-schüttern) .

Schutz (ـُ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [schützen] حمايه ، صيانت ، وقايه ، صحابت || Jemand in seinen— nehmen بر ینی حمايه ايتمك ، تحت محافظه‌سنه آلمق، وقايه ايتمك || ملجأ || مستند || Gott nehme Sie in seinen heiligen—! جناب حق سزی محافظه بیورسون ، ايتسون! سزی اه صاقلاسون! || (بر آغاجك آلتنـه) —suchen (unter einem Baume) صیغنمق، قاچمق، التجا ايتمك || unter dem —e der (Nacht) (كيجه) نك ظلمتندن بالاستفاده ، (كيجه دن) استفاده ايله || zu— und Trutz كرك هجوم وكرك مدافعه ايچون (اقبال وحق ادبارده بيله) || [قديم آلمانجه scuzzan schießen] —(=brett, =falle) einer Schleuse صو بندی قپوسی ، قپاغی ، صواق .

Schutz „ ... (ـُ...) —befohlene(r) (ا مؤ) (ا م) محمی، محميه || يتيم || اسكيدن : برينك تحت حمايه‌سنده بولنان ذات || —blattern (جمع) مادهٔ بقريه ، آشی || —geleit (ا لا) محافظ || —mann (ا م) پوليس (مأموری) || —marke (ا مؤ) فابريقه‌اشارتی، مارقه‌سی، علامت فارقه‌سی || —mauer (ا مؤ) حواله ، سپرديواری || —wache (ا مؤ) محافظ قره‌غول || محافظ (معيت) || —waffe (ا مؤ) سلاح مدافعه || (مجا) چارهٔ مدافعه || —wehr (ا مؤ) = —waffe || مدافعه .

Schütz (ـُ ا م) ㊿ Schütze .

Schütze (ـُ ا م) ㊿ [schießen] (آوجيلق وباخصوص عسكرلكده) آوجی || نشانجی || (هيئة) قوس برجی || كذا (ا م) (طوقومه‌جيلقده) مكيك .

Schützen (ـُ فع متع) ㉑ c. و —sich (فع مطا) محافظه وقايه حمايه ايتمك ، صاقلامق ، صاقنمق ، سپر آلمق ، صاقلانمق || —sich gegen die Kälte كنديني صغوقدن محافظه ايتمك || (صنع) صوبی كسمك ، طورديرمق (دكرمان وامثالنده).

Schützen „ ... (ـُ...) —bataillon صورت تلفظی hă-tăle-yô'nᵉ (ا لا) (ع) آوجی طابوری (نشانجی) || —li'ni-e (ا مؤ) (ع) آوجی خطی || —schleuse (ا مؤ) قپاقلی ، صواقلی سد .

Schützer (ـُ ا م) [schützen] ، —in (ا م، ا مؤ) حامی ، حاميه .

Schützling (ـُ ا م) ㊳ حمايه اولنان محمی .

Schwabbeln (ـُ فع لا+) ㉑ a. [شمالی آلمانجه] (عو) = quabbeln || كوه‌زه‌لك ايتمك، لافه‌دالمق .

Schwabber (ـُ ا م) ㊵ a. (بحر) = Schiffs=besen كمی فورچه‌سی .

Schürze (ـُ امؤ) ㊸ [Schurz] = Schurz ايش اوكلكی ، فوطه || (مجا) (عو) قاری hinter jeder—her„ laufen وكذلك in jede —verliebt sein : كورديكی قارينك پشنه دوشمك ، آرقه‌سی صره قوشمق .

Schürzen (ـُ فع متع) ㉑ a. و —sich (فع مطا) [اورته آلمانجه schurzen kürzen] صيغامق، قيويرمق ، صيغالمق ، قيوريلمق || (مجا) —sich برشيئه حاضرلنمق ، پاچالری صيغامق || دوكوملمك .

Schuß (ـُ ا م) ㉜ [schießen] فرلامه، آتلمه ، شدتله چيقمه ، آتمه || (نباتات حقنـده) بيومه || تپوب چيقمه || اسلحهٔ ناريه ايله آتش ايتمـه ، انداخت ايتمه ، آتمه || آتيم ، آتيش ، انداخت || مرمينك تأثيری ، ياره، تفنك ضربه‌سی || بر آتيش ايچون تفنك درونده قونيلان باروت (مقداری) : آتيم || (مجا) er ist keinen —Pulver werth اونك جكری اونپاره ايتمز || مرمينك استقامت ومنزلی : außer —sein قورشون منزلی خارجنده اولمق || in —sein منزل داخلنده اولمق || (مجا) Jemand in den— kommen برينـه مانع اولمق، انكل چيقمق، ايشنه كت اورمق || مقياس اوله‌رق(مجا) مثلا : zwei Büchsen„ —weit (مجا) ايكی قورشون منزلی || (عو) einen —haben دلی، قاچيق اولمق || (طوقومه‌جيلق) اريش دينيلان طولانی ايپلكارك ايچندن كچن عرضانی ايپلك ، ارغاج ، پود .

Schuß„ ... (ـُ...) —li'ni-e (ا مؤ) (ع) انداخت استقامتی || —weite (امؤ) قورشون منزلی، منزل || —wunde (ا مؤ) اسلحهٔ ناريه ياره‌سی .

Schüssel (ـُ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه scu'zi'â دن مأخوذدر] sca'tula لاتينجه اولوب يمك || طباق، صحن || بونلر طولوسی يمك || طوپراق چناق وتجره ، كوكچ .

Schüssel„ ... (ـُ...) —korb (ا م) سپت ، سله .

Schusser (ـُ ا م) ㊵ a. [Schuß] = Klicker .

Schuster (ـُ ا م) ㊵ a. [اورته آلمانجه schuoch ، كذا لاتينجه su'tor schuoch-sutaere دن مأخوذ Schuh دن مأخوذدر] قوندره‌جی || (ا خا لا) (جغر) مجمستانده برشهر.

Schustern (ـُ فع لا+) ㉑ a. قوندره‌جيلق ايتمك ، قوندره‌جيلق صنعتيله مشغول اولمق || دامه اويونـده : آلتی دامه‌سی اولمق ، دامه يه چيقمش التی طاشی بولنمق || (مجا) = knausern .

Schute (ـُ ا مؤ) ㊸ [شمالی آلمانجه || Schüssel كلمه‌سنه منسوب] (بحر) آلتی دوزماونه ، صلاپوريه ، اسقوت.

Schutt (ـُ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [schütten] مولوز، ياپی يقينتيسی ، قازيلان يردن چيقاريلان فضله طوپراق || هدم وتخريب بقيه‌سی || (زرا) ذخيره ييغنی .

Schütte (ـُ امؤ) ㊸ [schütten] (زرا) صاپ دمتی.

Schüttel„ ... (ـُ...) —kopf (ا م) شمال ايالت لسانی : صاللا باش .

Schütteln (ـُ فع متع وفع لا+) ㉑ a. و —sich (فع مطا) [قديم آلمانجه scuti!ôn] صارصمق، صارصلمق، صاللامق،سيلكمك || Jemandem die Hand—|| rütteln= برينك الی صيقمق(صاللامق) || (بوش) es schüttelt mich صارصيور ، تتره‌تيور .

Schwabbern (ـًـ فع متعه) a. ㉑ (بحر) كمى كوكرتاسنى اوغمق، خلاطدن فورچه ايله يقامق .

Schwabe (ـًـ ا م) ㉜ [= لاتينجه sue'vus]، **Schwäbin** (ا مؤ) ㊿ آلمان اقواميندن .برى|| السالس لورهنده وجماريستانده آلانلره (دخى) تسميه اولنور || (تا طبيعه) درت قنادلى، كچيه بوجكى، قره بوجك .

Schwaben (ـًـ ا خا لا) b. ㊵ [اورته آلمانجه zu den Schwaben ze Swâben (جغر) قديم آلمانيانك : توريكهنن، باويرا واسويچره آرهسندهكى قسمى .

Schwach (ـًـ ص) ㉔ [قديم آلمانجه ohne Kraft suach] (صورت نسبيه سى: schwächer، مبالغه صورتى: schwächst) ضعيف، ناتوان، قوتسز، درمانسز، زبون || —e Seite برشيئك ضعيف، قصورلى طرفى، يوفقه طرفى || تاب وتوانى كسلمش، مجالسز، پك ضعيف|| قيريلهجق قوپهجق كبى پك نارين، يوفقه، اينجه || جانى چيقهجق كبى || اينجه، رقيق، توزكبى، خفيف، اوفق || (نفس حقنده) پك ضعيف، كسيك —er Augenblick كوزك قرارديغى، نفسك قبارديغى زمان||ضعفيت وقتى || —e Bouillon ياغسزات صويى|| —e Brust ضعيف كوكس|| auf —en Füßen stehen همان يقيلهجق كبى اولمق علی ضعيف، كوشك اولمق || —es Gedächtniß قاريشيق هرشيئى چابوق اونوديرذهن، طاغنيق فكر|| —werden ضعيفلك قوتدن دوشمك || schwächer werden بسبتون درماندن، قوتدن دوشمك، دها فنا اولمق|| —es wurde ihr او(مؤنث) بايلدى، دوشدى .

Schwach„ ... (ـًـ...) —sichtig (ص) قوهٔ بصريهسى ضعيف اولان، كوزلرى ايوكوروميان|| —herzig (ص) يورکى يوفقه اولان، مرحمتى غالب بولنان || —kopf (ا م) سرسم (قفالى)، بدلا || —sinn (ا م) = —kopf .

Schwäche (ـًـ امؤ) ㊿ [schwach] ضعفيت، زبونلق، قوتسزلك || قوتسزلك، اينجهلك || اقتدارسزلق كذا (= Impotenz سقطلق، كوتوروملك) = schwache Seite .

Schwächen (ـًـ فع متعه) a. ㉑ و—sich (فع مطا) [schwach] ضعيفلتمك، زبونلاشديرمق، قوتدن دوشورمك || ضعيفلامق، قوتدن دوشمك || يوموشامق || يوشامق || قوت وشدتى، سرعتى آزالتمق، يسلشديرمك || سوندرمك || (عد) نقض وابطال وفسخ ايتمك .

Schwachheit (ـًـ امؤ) ㊾ [schwach]=Schwäche|| (برشيئه اولان غير اختيارى اولان ميل) bilden Sie sich keine— en ein قوروتى ايچيكز، نافله يره قوروتى يه، اميدلره دوشميكز .

Schwächlich (ـًـ ص) ㉑ [schwach] طبيعى،وجودى، تشكلات عضويهسى ضعيف، نحيف، خستهلقلى اولان || نازك، نارين، اينجه .

Schwaden (ـًـ ا م) b. ㊵ [شمالى آلمانجه swad [Sense (زرا) اكينءمق، بر اوراق بيچيمى|| in —legen دمت دمت قويمق، ياتيرمق .

Schwadron (ـًـ امؤ) ㊾ [ايتاليانجه squadro'ne فى الاصل Reiter-haufe von 4 Kompagnien سوارى بلوكى .

Schwager (ـًـ ام) a. ㊴ [اورته آلمانجه swâger]، **Schwägerin** ㊿ [انشته، قاين || كوروجه، يكنه، الى، بالديز|| يالكز(ا م) دوست|| (عمو) [فرانسزجه chevalier دن محرف اولهرق] پوسته تاتارى .

Schwäher (ـًـ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه suëhur = لاتينجه so'cerus]، تادراً —in (امؤ) ㊿ = Schwiegervater, =mutter || (چوجقلرى يكديكريله ازدواج ايتمش اولنلر) دونور || wir sind— بز بربريمزله دونور اولويورز، دوشرز، او بنم دونورمدر .

Schwalbe (ـًـ امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه sualwâ فى الاصل دن مأخوذدر|| schwelen suëlan [Rauch=schwalbe (تاطبيعه) قيرلانغيچ، خطاف|| (ضرمثل) eine—macht noch keinen Sommer || توقات، سله، شمار(=Ohr=feige) .

Schwalben„ ... (ـًـ...) —adler (آ م) (تاطبيعه) بياض قويروقلى ايرى قره قوش، قرلانغيچ قرتالى || —nest (ا لا) قرلانغيچ يواسى|| (كذا تشريحده) بيننده اولان يوارلاق چقور ايله عسكرلكده بوريزان وموسيقهجيلرك اوموزلرنده اولان موسيقهجى اشارتى || —schwanz (ا م) قرلانغيچ قويروغى || (مجا) اوزون رسمى ستره|| (تا طبيعه) = Gabel = weihe || قرلانغيچ قويروغى دينلان كلبك (قنادلرينك اطرافى سياه خط وبنكرلك مرسم اولوب اورتهسى صاريدر وقويروغنه طوغرى دخى ايكى ماٸى خط ايله نهايتلرنده ايكى قرمزى نقطه بولنور . اشبوكلبكه ماقاهون دخى دينلور || (معما) يوارلاق باجه (دليكى) || —stein (ا م) (معد) قرلانغيچ طاشى || (el) —wurz (ا م) (نبا) قاهرسموم، قودوز اوتى .

Schwalch (ـًـ ا م) ㊳ [اورته آلمانجه swalch [Wasser = schlund (صنعه) دوكهجيلكده: آتشك علوينك معدن اوزرينه سرايت ايتمك اوزره كچديكى دليك .

Schwälen (ـًـ) (مرا) . schwelen) .

Schwall (ـًـ ا م) ㊳ (sans pl.) [schwellen] صولرك، طالغهلرك ييومسى، قبارمسى || بوصورتله ييوهرك قباراراق حاصل اولان مقدار، ييغين || —von Flammen علو ييغينى، طوپى || —von Redensarten, Worten الفاظ وتعبيرات، سوز، لاقردى ييغينى، برچوال لاقردى .

Schwamm (ـًـ ا م) ㉛ [schwimmen] سونكر، اسفنج || (نبا) = Pilz || خصوصيله : ماتتار || = Feuer (علم امراض) انسان وحيوانات وجودنده حاصل اولان وياره اطرافنده تشكل ايدن منطاركبى شيش،كتله|| schwamm (عمو) كلغان بكلرنجه : —der ganze تكميل كوروليق، هپسى.

Schwamm (ـًـ) schwimmen) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwan (ـًـ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه suan || لاتينجه son'are كلمهسنه منسوب] (قازه بكزر واوزون بويونلى صو قوشى) قوغو || خصوصيله : شاعر || (هيئة) ارج برجى .

Schwand (ـًـ) schwinden) فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwanen (ـًـ فع لا +) a. ㉑ [Schwan] mir schwant etwas بنم خاطريمه برشى كليور، طوغييور، حس ايديورم .

[schwingen] (*sans pl.*) ㊳ (ـّ ا م) **Schwang**
حركتــه in —bringen ‖ Schwung، Schwingung =
كتيرمك، جانلانديرمق، اويانديرمق، صاللامق ‖ schwingen)
فعلنك زمان‌حال ماضيسنك برنجى واوچنجى‌مفرد شخصلرى) .

‖ suangar قديم آلمانجه] ㉑ (ـّ ص) **Schwanger**
[schwingen في‌الاصل دن مأخوذ] اولوب heftigbewegt
قادينلر حقنده : گبه، حامله (دها كبارجه‌سى : Hoffnung
و Umstand) .

[schwanger] ㉑ a. (ـّ فع متع) **Schwängern**
على‌العاده بر اتحاد غيرمشروعه ايله برقادينى) حامله براقمق ‖
(مجا) محصولدار قيلمق، ميوه‌لنديرمك ‖ (كيميا) اشباع ايتمك .

Schwan اولوب مستعمله‌ نادراً ㊿ (ـّ امؤ) **Schwänin**
كله‌سنك مؤنثيدر) ديشى قوغو (قوشى) .

swanc اورته آلمانجه] ㉑ (ـّ ص) **Schwank**
: [stark fortbewegend اينجه وقولايلقله بوكيلان اشياحقنده
صاللانور، اكيلور بوكيلور، اينجه، نارين ‖ es Seil—
كوشك ايپ ‖ صاغلام وامنيتلى اولميان .

دولاب، حيله، [Schwang =] ㉛ (ـّ ام) **Schwank**
er steckt ‖ دسيسه ‖ هزل، لطيفه، شــقه ‖ تحف حكايه
voller Schwänke اوهروقت، كولديره جك برشى بولور .
، مسخره (ا م) —macher (ـّ ...) **Schwank**„ ...
مقلد، ياسقال .

صاللانمق، [schwank] ㉑ a. (ـّفعلا+) **Schwanken**
بر برطرفه، بر اوبرطرفه كيدوب‌گلك ‖ دترمك، اهتزازايتمك،
von einer Seite zur : صارصلمق ‖ (بحر) گمى حقنـده
nach der Länge—، برطرفدن‌اوبرطرفه صاللانمق andern—
يالپا اورمق ‖ (مجا) برشيئك انتخابنده : قرار ويره‌مامك ،
شاشيروب‌قالمق ‖ (تجا) diese Preise —täglich اشبوفيئاتلر
يوميه تبدل وتحول ايدرلر .

كله‌سنك‌صورت Schwan) ㊳ (ـّ ا م) **Schwänling**
تصغيريه‌سى) ياورى قوغو قوشى .

swanz اورته آلمانجه] ㉛ (ـّ ا م) **Schwanz**
Jemandem (عمو) (مجا) ‖ قويروق، ذنب، دنباله [Schleppe
den— ‖ برينه مداهنه‌ايتمك، يالتاقلانمق den— streiche(l)n
صورتمق ، قاچمق ‖ مقدما zwischen die Beine nehmen
صورت اديبانه‌ده والآن بك‌عادى وقبا صورتده : ذكر، زوالى،
der arme— : بيچاره (فقط تحقير ايچيه‌رك) بريسى حقنده
Geld (عمو) (مجا) ‖ او زوالى بيچاره، يازيق بو آدجغز
صورت غير مشروعه ده پاره آلمق ، auf den— klopfen
ايچ ايتمك .

[Schwanz] ㉑ a. (ـّ فع لا+) **Schwänzeln**
(حيوانات حقنده) قويروغنى صاللامق اويناتمق، يالوارمق ،
يالتاقلانمق ‖ (اشخاص حقنده) آرقه‌سى صاللايه‌رق يورومك،
صاللانه‌رق ، قيچى قيره‌رق يورومك ‖ قوروم ايدرك ، قفا
طوته‌رق كيتمك ، يورومك .

[Schwarz] ㉑ c. (ـّ فعلا+ وفع متع) **Schwärzen**
mit ‖ (فع معا) قره‌لمق، سياهه‌بويامق، سياهلامق ‖ و —sich
Kohle— كورله قره‌لمق ‖ (صنع) كورجيلكده : كور طوزيله
اورتمك، اوزرينه كور طوزى دوكمك ‖ (مطبعه ده) اوزرنده

حروفاتك تثبيت ايدلديكى اسطوانه‌يى مركبلك ‖ مركب بولنان‌محله
اسطوانه‌يه مركب دوكمك، سورمك ‖ (مجا) قرانليقلاشديرمق ‖
(الخ ... Waaren—) قاچاقچيلقله مال وساره كچيرمك .

كله‌سنه schwärzen ㊵ a. (ـّ ا م) **Schwärzer**
مشابه اوله‌رق : قره‌ليان بويايان ‖ قاچاقچى .

—sucht (ـّ...) ، **Schwätz**„ ... ، **Schwatz**„ ...
(ا مؤ) چكه چالمغه، گوه‌زه‌لك ايتمكه اولان ميل ‖ —maul,
(ا لا) ، (ا م) هر ايكيسيده : عمو) گوه‌زه، —michel
چكه‌سى دوشوك، چوق سويليان .

㉑ c. (ـّ فع لا+ وفع متع) schwätzen ، **Schwatzen**
‖ klatschen و plaudern = [suade're لاتينجه =]
‖ بوش يره، بيهوده (سوز) سويلك in's Blaue hinein—
صاچمه سويلك ‖ gut —können ديلنه قوتلى اولمق .

آصيلى، معلق [schweben] ㊼ (ـّ ا مؤ) **Schwebe**
اوله ‖ آصيلى، معلق اولمق in der— sein ‖ (مجا) وقت
آخره تعليق وتأخير اولنمش اولمق .

suëpên قديم آلمانجه] ㉑ a. (ـّفعلا+) **Schweben**
اولوب ينه قديم آلمانجه suëpe دن مأخوذدر] كذا Luft
in der Luft— (فع لا—) تبـديل موقع مراد اولندقده
(hin = und her=—) (قوشلرحقنده)هواده‌اوچمق،طيران‌ايتمك ‖
sein Bid] (مجا) ‖ صاللانمق ايكى طرفنه اوچوب طورمق،
خيالى گوزمك اوگنده طوريور، schwebt mir vor Augen
in Gefahr— ‖ گوزيمه گورنيور، گوزمك اوگنـدن كيتميور
zwischen Leben und ‖ تهلكه‌ده بولنمق، تهلكه ايچنده‌اولمق
das Wort ‖ Tod— حيات ايله ممات آره‌سنده اولمق، بولنمق
schwebt mir auf der Zunge (سوز، كلمه) ديلك اوجنده
(بولوب سويليه‌ميورم) .

Schwedin .[Si'lones لاتينجه] ㊼ (ـّ ام) **Schwede**
alter— (عمو) (مجا) ‖ (قادين) ، (اركك) اسوجلى ㊿ (ا مؤ)
ناموسلى حريف ‖ خطاب اوله‌رق : (عمو) قوجه حريف ! ‖
(اسم مؤنث اوله‌رق) اسوج باركيرى ‖ (عمو) n— (جمع)
مسكوكات، پاره .

[suëwal قديم آلمانجه] ㊵ a. (ـّ ا م) **Schwefel**
(معد، كيميا) كوكورت، كبريت .

(كيميا) (ا لا) —kalium (ـّ ...) **Schwefel**„...
ســولفور دوپوتاسيوم ‖ (ا لا) —bad كوكورد بانيوسى ‖
كوكردلى صولرى بولنان قابليجه ‖ —blumen (جمع مؤ) ،
(ا مؤ) (كيميا) بعد التسخين تبريد ايديلان —blüt(h)e
كوكورد مصعدى ‖ —holz ، (ا لا) ، (ا لا) —hölzchen
(آلمان) كيبا كبريتى ‖ —pfuhl (ا م) قيا قويوسى، جهنم
آتشى ‖ — säure (ا مؤ) (كيميا) حامض كبريت ‖
حامض (كيميا) (ا مؤ) —wasserstoff = Verbindung
كبريت مأ ايله براسـدن مركب ملح، كبريتيت مائيت .

[Schwefel] ㉑ a. (ـّ فع متع) **Schwefeln**
كوكوردلمك ‖ (كيميا) كوكردله خلط ايتمك امتزاج ايتديرمك،
تركيب ايتمك .

:(بحر) گمى حقنده ㉑ a. (ـّ فع لا+) **Schwei-en**
آتمش اولديغى دميرك اوزرنده، اطرافنده دونمك .

um„ [sweif قديم آلمانجه] ㊳ (ـّ ا م) **Schweif**
كله‌سنك دها Schwanz [schlingendes Schuh-band

كبارجه‌سى ، على‌الخصوص دها بيوك اولەرق ‖ قوشلرحقنده: كوزل توكلى‌قويروق ‖ كذلك تزيينات وكذا تجهيزات رسميه‌دن اولەرق توك ، توغ .

Schweifen (ٮ ـ فع لا ±) ㉑a. [قديم آلمانجه sueifan (immer umher=) طولاشمق، in Kreis=bewegung s. tz:n]— بر دوزى‌يه طولاشمق ، سرسرى كزمك ، كزوب طورمق ‖ in die Weite— (مجا) دنيايى طولاشمق ‖ صددك خارجنه چيقمق ، مقصدى براقوب بشقه شيئه كيريشمك ، آخردن بحث ايتمك ‖ (فع متع) برقويروق ايله تزيين ، تجهيز ايتمك ، قويروق طاقمق ‖ (صنع) برشيئك كنارينى قوس شكلنه قويمق ‖ aus-schweifen= كر شكلنه قويمق ، كر شكلى ويرمك ‖ قوسلنديرمك ، ياى كبى اكريلتمك ‖ قبارتمق ، قبه‌لنديرمك .

Schweigen (ٮ ـ فع لا +) ⑳ c. [قديم آلمانجه suikan روبجه siga'n] صوصمق ، سكوت ايتمك ، سسنى چيقارمامق ، طنيمامق ‖ (ضرب مثل) wer schweigt, bejaht سكوت اقراردن كلور ‖ (موسيقه ، طوپ ، كوك كورلسى واماثالى حقنده) طورمق ، سسى كسلمك ‖ nicht— können ديلى طورمامق ‖ Sie mir davon —بكا اندن بحث ايتميكز .

Schweigsam (ـ ـ ص) ㉑ [schweigen] سكوتى سون ، چوق سوزدن خوشلانميان ‖ ساكن ‖ كندوسندن سوز چيقميان ، سر صاقلايان .

Schwein (ـ ا لا) ㊳ [قديم آلمانجه sûin اولوب sû Sau دن مأخوذدر] عادى يبانى gemeines wildes— طوموزى ‖ طوموز ، خنزير ‖ Sau= پيس ، مردار كمسه ، كيرلوز ‖ = (كلغان لسانتده) بخت طالع .

Schweinerei (ـ ـ ـ ص) ㊾ [Schwein] جنابتلك ، پيسلك ‖ ادبسزلك، جنابتلك .

Schweiß (ـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه sueiz= لاتينجه sudor] تر ، عرق ‖ (مجا) Das ist mein saurer— بو بنم آلنمك تريله قزانلمشدر ، بن بونى آلنمك تريله قزاندم ، بن بونى قزانمق ، ياپمق ، المق ، ايدمك ايچون تر دوكدم ، امك صرف ايتدم ‖ (پنجره جامندن ايچ طرفنده حاصل اولان) بوغو ‖ قيالرك ايچندن چيقان صو ، تر ‖ (آوجيلقده) قان.

Schweiß„... (ـ ـ ـ) —ausbruch (ام) تربوشانمسى ‖ —bad (ص) تره باتمش ، قان تر ايچروسنده —triefend (ا لا) Schwitz = bad ‖ —blatt (الا) قادينلرك قولتوق التلرينه ترك طيشارى چيقماميچون قويدقلرى (لاستيك) قولتوق الق ‖ —loch (الا) —grübchen= (الا) (تشر) ترك چيقديغى مسامات ‖ —tuch (ا لا) تر سيلكه مخصوص بز، منديل ‖ حضرت عيسا (ع م) ك (خرستيانلرك اعتقادنجه صارلديغى) كفنى .

Schweißen (ٮ ـ فع لا ±) ㉑ c. [Schweiß] (آوجيلقده) يارەلنمش آوحقنده؛ قانى آقمق ‖ (صنع) معدن حقنده: مزاب اولەرق آقمق ‖ (فع متع) (صنع) — الخ .ــ —(Eisen) قزل درجهٔ حرارتده چكيچله دوكەرك برلشديرمك ، قاينامق .

Schweiz (ـ ا خا لا) (inv.) [اورته آلمانجه swîz] موقعنك اسمى] Schwyz (جغر) اسويچره ‖ in der— اسويچره‌ده ‖ كذلك ديكرطاغلق محللر حقنده ده مستعملدر.

Schweizer (ٮ ـ ا م) ㊵ a. ، —in (ا مؤ) ㊿ [Schweiz] اسويچره‌لى (اركك ، قادين) ‖ قپوجى ، بواب ‖ (صنع) =schweizerisch .

Schweizer„... (ـ ـ ـ) —käse (ا م) غراويه‌ر (غراويه‌ر) تعبيرايتدكلرى اسويچره پينرى ‖ —rose (امؤ) (نبا) آلپ (طاغى) كلى .

Schweizerei (ـ ـ ا مؤ) ㊾ سوت صاغيلان محل ، مانديره ، سودجى كارخانه‌سى ، پينر اعمالخانه‌سى .

Schweizerisch (ـ ـ ص) ㉑ [Schweizer] اسويچره‌يه مخصوص ، اسويچره‌لى ، اسويچره‌نك ، اسويچره‌دن چيقمه ، اسويچره‌يه منسوب ، اسويچره‌لى‌يه‌سنه .

Schwelen (ٮ ـ فع لا +) ㉑ a. [شمالى آلمانجه] دومانسز يانمق ، توتمامك .

Schweler (ٮ ـ ا م) ㊵a. (صنع) Theer=schweler= ، Kohlen=brenner

Schwelgen (ٮ ـ فع لا +) ㉑ a. [قديم آلمانجه schlucken suëlkan] ذوق وصفايه طالمق ، اكلنمك ، ذوق وصفاسنه باقمق ‖ ييوب ايچمك ، يشامق ‖ in etwas— برشيئك ذوقنى ، صفاسنى سورمك ، لذتنى چيقارمق ‖ es schwelgt das Herz in der Seligkeit انسانك يوركى غريق لجهٔ فخر ومسار اولور ، بحر مسرته طالار ، طاليور .

Schwel-holz (ٮ ـ ا لا) ㉕ ياغلى ، ساقزلى آغاج ، اودون .

Schwelle (ٮ ـ ا مؤ) (صنع) ㊼ ‖ [schwellen فى الاصل Balken zum Stauen des Wassers صوبى شيشرتمكه مخصوص ديرك آغاج] دولكرلك ، انشا آت ، صو بندلرى انشا آتنده : (طياق وطبان اولمق اوزره افقاً وضع اولنان آغاج) اشيك ‖ يونتولمامش آغاج ، كوتوك .

Schwellen (ٮ ـ فع لا —) ⑳ e. [قديم آلمانجه suëllan مرا. Schwall, Schwulst] = anschwellen . (جرا) geschwollene Beine شيش‌كيك ‖ شيشمك ، قبارمق ، ياپلق ، بيومك ‖ (فع متع) = anschwellen قبارتمق ، شيشرمك .

Schwemme (ٮ ـ ا مؤ) ㊼ [schwemmen] باركيرك (اوزرينه صو آتيله‌رق) يقانمسى، باركيرى يقامه ‖ حيوانلرك صولاندقلرى محل ‖ ein Pferd in die—reiten حيوانى ، باركيرى صويه كوتورمك .

Schwemmen (ٮ ـ فع متع) ㉑ a. [قديم آلمانجه suëmman اولوب schwimmen كلمه‌سنه منسوبدر] برشيئك اوزرينه صو آتمق ، آقيتمق دوكمك ‖ (der Regen) schwemmt die Erde von den Feldern ياغمورترلالردن طوپراغى آقيتيور، آليور ‖ flößen= Holz in's Thal— ‖ ein Pferd— بر باركيرك اوزرينه‌صوآته‌رق‌يقامق = in die Schwemme reiten ‖ (صنع) (دباغت) —die Häute دريى صويه باصمق ، ايصلاتمق ‖ auf-schwemmen= .

Schwengel (ٮ ـ ا م) ㊵ a. [schwenken] چكمه ، قالقمه‌كوپرى ‖ طلومبه قولى ‖ (برچاكك) طوقماغى ‖ برچاكك قولى ،صاپى ، مانوله‌سى .

Schwenken (ـُ فعـ متعـ فعـ مطا) a. ㉑ [قديم آلمانجه
suuenkhan اولوب ſchwingen كلمه‌سنه منسوبدر] ،
den Hut, das Taſchentuch— شابقه‌سنى، منديلنى صاللامق ||
(فعـ لا +) جبهه‌سنى دكيشديرمك || (ع) تبديل استقامت
ايتمك، چرخ ايتمك links ſchwenkt marſch! صوله تبديل
استقامت ــ مارش! || (مجا) ظن وفكرينى دكشديرمك .

Schwer (ـَ صـ) ㉔ [قديم آلمانجه suâri اولوب
ſchwären كلمه‌سيله مناسبتى واردر] آغير، ثقيل، كران ||
چتين، كوچ، مشكل، صعوبتلى || اذيتلى، يوريجى، صرپ ||
تهلكه‌لى، مسئوليتلى، مخاطره‌لو || es wird —halten, daß
ich (morgen) komme بنم يارين كلمكلكم براز زورجه
اوله‌جق، بن يارين براز زورجه كله‌بيله‌جكم || (مشروبات
توتون والخ حقنده) آغير، قوتلى، سرت || (قماش حقنده) آغير،
بهالى، صاغلام، اولمز || اهميتلى، نازك، مهم، حائز اهميت،
مشكل || (ع) —e Artillerie آغير طوپجى (قلعه ومحاصره
طوپجيسى كبى) || —es Gepäck بيوك آغرلق || —es Geſchütz
(ا لا) آغير، چاپى بيوك طوپ || mit —em Herzen جكرى
يانه‌رق، يوركى پارچالانه‌رق، حزن وكدر ايله، تأسف ايدرك ||
—e Reiterei (ع) || آغر خسته‌لق —e Krankheit آغر
سوارى || —e Speiſen آغر، هضمى كوچ يمك، مأكولات ||
—es Verbrechen بيوك جنايت، جنحه || —e Zunge
آغر، (قبا) ديل، لسان || Das wird ihm — eingehen
بو اونك قفاسنه زور كيرر، كيره‌جك || —hören آغر ايشتمك،
برازصاغر اولمق || —im Magen liegen طاش كبى معده‌يه
اوطورمق || —darnieder liegen پك فنا خسته اولمق،
اولوم دوشه‌كنده ياتمق || ſich— verſündigen بيوك كناه
ايشلمك || —wiegen آغر كلمك، اوقه چكمك، ثقلتى چوق اولمق
(خصوصيله مجازى) || صفت ايله برلكده : —betrunken ==
tota'l betrunken (مرا . betrinken) .

Schwer,, ... (ـَ...) —erkrankt (صـ) آغر خسته ||
—verſtändlich (صـ) اكلاشلمسى كوچ || —fällig (صـ)
آغير، قالپ، كوشك، تنبل، مسكين، قبا || —hörig
(صـ) =hart=hörig || —muth (امؤ) مأيوسيت، مكدر
اولمه، مغموميت || درد وكدردن ايلرى كلان كلال، حزن، مالخوليا ||
(علم امراض) مراق، قره سودا || —punkt (ا م) (ماكنه)
مركز ثقلت .

Schwere (ـُـَ ا مؤ) ㊿③ [ſchwer] آغرلق، ثقلت ||
اغرلقلرى اولچمكه مخصوص ثقلت، اوزان رسميه || (شرابك)
قوتى || (مجا) بجريكسزلك، قبالق، آغر ايش كورمه || كوچلك،
صعوبت، مشكلات || شدت || die ganze — dieſes Wortes
بو كلمه‌نك بتون اهميتى، تأثيرى .

Schwere,,... (ـَـُ...) —meſſer (ا م) بارومتره،
مايعات ايچون : ليترامتره || —nöther (ا م) (عمو)
kleiner— nöther بجاقسز، يراماز، چاپقين، كلغانى .

Schwerlich (ـُـَ حا) [ſchwer] زحمتله، مشكلاتله،
مشقتلى، اذيتله، كوچ، ممتنع (الاجراء الحصول) .

Schwert (ـَ ا لا) ㉗ [قديم آلمانجه suërt ||
ſchmerzende Waffe] قلنج || zum —e greifen قلنجه ال
آتمق || Jemand zum —e verurtheilen برينك (باشى
كسلمك اوزره) اعدامنه حكم ايتمك، ويرمك || mit Feuer
und— verheeren كسوب بيچمك، ياقوب ييقمق .

Schwert,,... (ـَ...) —hieb (ا م) ضربهٔ شمشير ||
—fiſch (ا م) (تاطبيعه) قلنج بالغى || —li'li-e (ا مؤ)
(نبا) ايرسا، سوسن .

Schwill (ـُ صورت امريه)، ſchwillſt، ſchwillt (ـُ)
(ſchwellen فعلنك زمان حال ماضى صورتنده ايكنجى واوچنجى
مفرد شخصلرى) .

Schwimm,,... (ـُ...) —ſchule (ا مؤ) سباحت،
يوزيجيلك مكتبى || —bad (ا لا) بيوك بانيو، يوزيله‌جك محل ||
—blaſe (ا مؤ) (تاطبيعه) بالقلرك كيس مسبحى || مجمى
يوزيجيلرك صواوزرنده طوره‌بيلملرينى تسهيل ايچون باغلادقلرى
شيشرتمه درى || —fuß (ا م) قازواوردك وامثالى حيواناتده
كوريلان ويوزمكه مساعد درى ايله مجهز اولان اياق ||
—häutler (جمع م) (تاطبيعه) اياقلرينك پارمقلرى برزارله
مستور اولان طيور، راص الرجل || —hoſe (ا مؤ) يوزمه
طونى || —vogel (ام) (تاطبيعه) يوزيجى قوش .

Schwimmbar (ـُ صـ) ㉔ يوزيله‌بيلور، يوزلمك اوزره
درونته كيريله‌بيلور .

Schwimmen (ـُ فعـ لا ±) e. ㉚ قديم آلمانجه
suimman || Schwamm, Schwemme كلملرينه مقارنتى
واردر] (زمان حال ماضى صورتى ſchwamm) يوزمك ||
auf dem Rücken— صرتى اوستى، آرقه اوستى يوزمك ||
unter Waſſer— صوالتنده يوزمك، طالمق || (اشياحقنده)
صواوزرنده طورمق، يوزمك، چالقانمق || an's Land—
قره‌يه طوغرى يوزمك، يوزه‌رك قره‌يه چيقمق || das Brett
iſt an's Ufer geſchwommen تخته پارچه‌سى يوزه يوزه
كناره، ساحله قدر واردى، صو تخته پارچه‌سنى قييى‌يه، قرايه آتدى ||
(مجا) ihr Auge (ياخود ſie) ſchwamm in Thränen
اونك (مؤنث) كوزلرى ياش ايچروسنده ايدى، اوبيچاره كوز
ياشلرى ايچروسنده يوارلانيور ايدى، يوارلاندى || چالقانمق .

Schwind,, ... (ـُ...) —ſucht (ا مؤ) (علم امراض)
خسته‌لقدن وجودك كيت كيده قوتنى ضايع ايدرك ضعيفلنمسى،
انسانى بطى وفقط زياده ضعيفلتان وحماى دقس تسميه اولنان
صتمه‌يه ابتلا، دقسيت || خصوصيله = Lungen=ſchwindſucht ||
die (Lungen=) —ſucht bekommen كوكس علتنه مبتلا
اولمق || متورم، مسلول اولمق .

Schwinde (ـُ ا مؤ) ㊿③ (علم امراض) چابوق ياييلان
(درى خسته‌لغى) طوزلى بلغم .

Schwindel (ـُ ا م) a. ㊵ [ſchwinden] باش
دونمه‌سى، (قانك باشه هجوميله حاصل اولان) سرسملك ||
(بر اساسه مستند اولميه‌رق وباخصوص آخر برينى آلداتمق
اوزره يايلان، كوريلان ايش) شارلتانلق، الدائمه، حيله، دك،
دوباره || den —kenne ich بو ايشى، صاچه‌يى بن بيلرم،
طانيرم || der ganze— بو (...) ك هپسى، طوپى،
كافه‌سى، طوپيده .

Schwinden (ـُ فعـ لا—) a. ㉚ [قديم آلمانجه
suintan] (صورت انشائيه‌سنك ماضيسى بعضاً ſchwünde)
حجمى كوچولمك، كوچولمك، اينجلمك، ضعيفلمك، اوفالق،
قورومق، صولمق، قوتدن دوشمك، اولمك || (die Hofnung,

Schwitzen (ـُـ فع لا +) c. ㉑ بعضاً (فع متع)
ترلمك ، تعرق ايتمك || بعضا (فع يكشخ) es schwitzt mich
چوق صيجاق (حس ايديورم) || (فعلا —) aus-schwitzen =
ترليوب بتمك || ترشح ايتمك || (فع متع) etwas aus dem
Leibe — ausschwitzen = ترليه‌رك قورتلق ، شفاياب اولمق ،
دفع ايتمك || اوتومق || (آشجيلقده) ياغده خفيفجه قيزارتمق .

Schwöden (ـُـ فع متع) b. ㉑ (صنع) (دباغت)
(die Häute) — دريلرى كيرچلى صويه آتمق ، باصمق .

Schwoll (ـُـ) schwellen فعلنك زمان حال ماضى
صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwor (ـُـ) schwören و schwären فعللرينك
زمان حال ماضى صورتلرينك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwören (ـُـ فعلا + فع متع) g. ㉑ وبعضاً (فع مطا)
يمين ، قسم ايتمك ، يمين ايدرك تأمين وتصديق ايتمك || auf
etwas — برشيئك صحت وجودينه قسم ايتمك ، (ايمانى كبى) ايناتمق ،
ايوجه بيلك ، هيچ شبهه ايتمامك || zur Fahne — سنجاغه
قسم ايتمك ، تحليف ايدلمك .

Schwül (ـُـ ص) ㉑ [شمالى آلمانجه swûl] صيقينتيلى
(صيجاق) ، آغر ، ثقلتلى(هوا)||(مجا) اكثريا : schwul (قورقو،
اوركه) mir ist(wird) — zu Muthe وياخود : um's Herz
يوركه برخوف دوشيور ، قورقيورم ، اوركيورم .

Schwüle (ـُـ ا مؤ) ㊸ [schwül] صيقينتيلى هوا ،
صيجاق || (مجا) جسارتسزلك ، اميدسزلك .

Schwulst (ـُـ ا مؤ) ㊸ [schwellen] = Geschwulst ||
(ا م) = Auf-geblasenheit || — im Style مغلق
ومصطلح اولان اصول انشا ، كتابت .

Schwund (ـُـ ا م) ㊳ = schwinden || خصوصيله
(علم امراض) (تدريجا) وجوددن دوشمه .

Schwung (ـُـ ا م) ㉛ [schwingen] چابوق وشدتلى
حركت || in — bringen تحريك وتسريع ايتمك ، اهميت
قزانديرمق || صيچرامه ، فيرلامه || mit einem — e برصيچرامه
ايله ، برصيچرامه ده || im — e sein حكمى جارى اولمق ، موده‌سى
جارى اولمق || (ترفيع معنويه) تعالى || der Gedanken —
فكرك علويتى || übermäßiger — der Rede طمطراق كلام ،
طنطنهٔ الفاظ || (عو) schwengel = Laden .

Schwünge (ـُـ) schwingen فعلنك صورت انشائيه
ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Schwunghaft (ـُـ ص) ㉑ [Schwung] متحرك ،
اويناق ، پرنده طوروب اوطوره ماز || علوفكره مالك || صوك
درجه شوق ، كشايش فكر || اعتبارده اولان ، تعاليده
بولنان ، كسب اعتلا ايدن ، شرف وشان ، شهرت
قزانان .

Schwur (ـُـ ا م) ㉛ [schwören] يمين ، قسم ، يمين
ايتمه || schwören فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى
مفرد شخصلرى .

Schwur„... (ـُـ...) — gericht (ا لا) محكمهٔ جنايت .

Scilla (ـُـ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] (نبا) آلطه صوغانى ،
عنصل .

Sech (ـُـ z ا لا) ㊳ [قديم آلمانجه sëh] Säge ، Sense
كلمه‌لريله مقارنتى واردر كذلك لاتينجه seca're كلمه‌سيله دخى

(der Muth) schwindet mehr und mehr اميد ، جسارت
كيت كيده غائب اولييور || (حس اولنمامق ، كورونمامك)
زائل اولمق ، غائب اولمق ، بتمك .

Schwinge (ـُـ ا مؤ) ㊸ [schwingen] (قناد كلمه‌سنه
نسبتاً دها كبار اوله‌رق) جناح || (صنع) (زرا) ذخيره يى
قابوق وتوزندن آييرمق اوزره صاوران قالبور || كتن بچاغى .

Schwingel (ـُـ ا م) ㊵ a. [schwingen] جناستيق ده :
آغاج باركير || [schwanken دن مأخوذ : اورته آلمانجه
swengel] (نبا) فتوك .

Schwingen (ـُـ فع متع) a. ㉚ [قديم آلمانجه
swinkan] (صورت انشائيه ماضيسى كذلك schwünge)
etwas — برشيئله دائره چويرمك ، برشيئى ال ايله دائره
اوزرنده دونديرمك || schwenken = || صاللامق (schaukeln) ||
(عو) — das Tanzbein فرلداق كبى دونمك ، دانس ايتمك ||
die Lanze — مزراقى فريل فريل چويرمك || er schwang
sie auf sein Pferd او آنى طوتنجه باركيرينك اوزرينه آلدى ||
(صنع) (زرا) كتان بچاغيله تميزلمك || ذخيره وامثالنى آلت
مخصوصه‌سيله صاورمق || — sich (فع مطا) آتلامق ، آتلق ||
sich aus dem Sattel — اكردن ، حيواندن صيچرامق ،
آتلامق || — sich auf den (Thron) تخته نائل اولمق ، نائل
تاج وتخت وسلطنت اولمق || (فع لا +) (رقاص حققده)
صاللانمق || (چالغى تلى حققده) اهتزاز ايتمك || (جناستيق ده)
وجودى ايتديرمك وينه چيقارمق ، بنديرمك .

Schwingungs„ ... (ـُـ...) — messer (ا م) (حكم)
مقياس اهتزاز (آلت) .

Schwipp (ـُـ حرند) ㉔ (عو) — schwapp! شريب
شراپ! || (ص) اكيلان ، بوكيلان || برطرفدن برطرفه صاللانان ،
يايلانان .

Schwippe (ـُـ ا مؤ) ㊿ برچبوغك ، بر آغاجك ،
بركتك صاللانان ، يايلانان اوجى || (einer Peitsche) —
برقامچينك ، قرباجك اوجى ، اپى .

Schwipps (ـُـ حرند) (عو) = schwipp || (ا م)
sing. ㉖ pl. ㊱ بركتك ضربه‌سى ، چرپمه || (عو)
einen — haben براز كيف اولمق .

Schwirren (ـُـ فع لا ±) a. ㉑ [هنوزاون يدنجى
عصردنبرو] برسسى اهتزازلى يعنى تتره‌ك ايتمك ، تتره‌مك ، اهتزاز
ايتديرمك ، ايناتمق ، (براوق حققده) اوتمك ، اوته‌رك كيتمك ||
(حيوانات حققده) آغستوس ، جرتلاق بوجكى : جيرتلامق (قنادلى
بوجكلر حققده) دازلامق || herum — شورايه بورايه اوچمق ||
(die Gäste) — durch einander مسافرلر قاينايور ، ايكنه
(مسافردن) ره دوشمز ، قرينجه كبى || (فع يكشخص اوله‌رق)
es schwirrt mir um die Ohren (vor den Augen)
قولاقلرم اوغولدايور ، قولاقلريمك ايچى اوتيور ، كوزلرم قماشيور ،
كوزلريمك اوكى قرارييور .

Schwitz„ ... (ـُـ...) — mittel (ا لا) = Schweiß„
(ا لا) — bad || تر اوطه‌سى ، حمامى ، ترلمك ايچون
ايديلان استحمام .

Schwitze (ـُـ ا مؤ) ㊸ (صنع) دباغتده : Häute in
die — bringen دريلرى ايصتمق .

متناهیدر] (زرا) طوپراغی یارمق ایچون صپانك اوچنده بولنان سیوری وکسکین دمیر.

Sechs (˘ zĕkße تلفظ اولنور) [قدیم آلمانجه sĕhs = لاتینجه sex رومجه hex] (صفت اعدادیهٔ اصلیه) آلتی || mit Sechsen (—Pferden) fahren آلتی آتلی عربه ایله کزمك، آلتی آتلی آرابه‌یه بنمك || um — und siebzig یتمش آلتی || halb — ساعت بش بچقده || (ا مؤ) بـ ضاً : Sechse (ا مؤ) آلتی رقمی ، آلتی عددی .

Sechs„... (˘...) —läufig (-er Revo'lver) آلتی قورشـونلی رەوولور || —malig — (ص) آلتی دفعەلق || —pfünder (ا م) (ع) طوپجیلقده : آلتی قوندلق (طوپ) —spännig — (ص) آلتی قوشوملی، آلتی بارکیرلی || —stündig آلتی ساعتلك || —stündlich (ص) آلتی ساعتده بر تکرار ایدن ، —undsechzig (ص) آلتمش آلتی || (ا لا) آلتمش آلتی اولان تعبیر اولنان کاغد اویونی || —eck (الا) (ریا) مسدس ، ذوسته الاضلاع || —fach (ص) آلتی قات ، آلتی مثلی || —flach (ا لا) آلتی وجهی، یوزی اولان جسم ، ذوسته الوجوه ، مکعب || —löthig (ص) اوچ اونسـلق || —viertel-takt (ا م) (موسیق) آلتی دردلك وزن ، تمپو ، تاقت || —wöchnerin (ا مؤ) = Kind = betterin .

Sechse (˘ z kss ا مؤ) ㊾ (مرا. sechs) .

Sechser (˘ z kss ا م) ㊵ a. [sechs] مقدما آلمانیای شمالیده یارم غروش قیمتنده اولان آلتی فنیکلك پاره || کذلك شمدیکی بش فنیکلك آقچه || آلتی رقمی || آلتنجی الایه منسوب نفر.

Sechst (zĕtsze اعد رتبیه ص) ㉑ der(die,das)[sechs] e— ، واسم اولەرق der (die,das) Sechste آلتنجی ، آلتنجی اولان، سادس || der —e, am — en (یعنی رقمك نهایتنده بر نقطه بولنمق اوزره شو :— .6 : طرزده تحریر اولنەرق) Jannuar. کانون ثانینك آلتیسی ، کانون ثانی آینك آلتیسنده || (حا)zum—en ویاخود sechstens آلتنجی اولەرق ، آلتنجیسی ، سادساً .

Sechste = halb (˘ˉ z ˘ ksst ص) (inv.) بش بچق .

Sechstel (˘ ksst ˘ z ا لا) ㊵ a. [sechs] (کسر $\frac{1}{6}$) آلتیده بر .

Sechstens (˘ ksst ˘ z حا) [sechs] (مرا. sechst) .

Sechzehn (˘ˉ z ص اعد اصـلیه) [قدیم آلمـانجه sĕhszĕhan] اون آلتی || (ا مؤ) ㊾ اون آلتی رقمی .

Sechzehner (˘-˘ z ا م) ㊵ a. [sechzehn] فرانسەنك اوچنجی هانری زماننده‌کی لیغاسی ، اون آلتیلر || اون آلتیلرك اعضاسندن بری .

Sechzehnt (˘ˉ z ص اعد رتبیه) ㉑ [sechzehn] der ، (die,das) و اسم اولەرق Sechzehnte اون آلتنجی ، اون آلتنجی اولان Ludwig der Sechzehnte اون آلتنجی لوئی || der —e April نیسانك اون آلتیسی، اون آلتنجی کونی || (حا) zum —en ویاخود —ens اون آلتنجی اولەرق ، اون آلتنجیسی.

Sechzehnte-halb (˘ ˘ˉ z ص اعدا) (inv.) اون بش بچق .

Sechzehntel (˘-˘ z ا لا) ㊵ a. اون آلتیده بر $\frac{1}{16}$ کسری، ۱,۰۸۶۹ لیترەلك فوچیچق .

Sechzehntens (˘-˘ z حا) (مرا. sechzent) .

Sechzig (˘ˉ z ص) ㉑ [قدیم آلمانجه sĕhszug] آلتمش || (ا مؤ) آلتمش عددی .

Sechziger (˘ˉ z ا م) ㊵ a. [sechzig] ، —in (ا مؤ) ㊿ آلتمش یاشـنده اولان ارکك ، قادین، آلتمشلق || پیکه (ت) اویونده : آلتمش || (ص) die —e Jahre آلتمشلق سنی ، زمانی .

Seckel (˘ˉ z·ا م) ㊵ a. [قدیم آلمانجه secchel] اولوب Sack کلمەسـنك صورت تصغیریه‌سیدر] = Säckel || [عبرانیجه] (قدیم یهودی گموش آقچه‌سی ووزن مقیاسی) سیقل.

Sedativ - Salz (˘ z ˉ-˘ z ا لا) ㊳ (کیمیا) . Bo'rax = säure=

Sedez (˘ˉ z ا لا) ㊳ [لاتینجه] —=Ausgabe Sechzehntel=(=ا لا z ˘ˉ˘)—Format (ا مؤ z ˘ˉ˘˘) اون آلتی یاپراقلی (اوتوزایکی صحیفه‌لی) جزؤ، کتاب. forma't

See (ˉ z ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [قدیم آلمانجه sèo] قره‌یی محیط اولان صوسطحی] (بحر) دکز ، بحر || in—gehen دکزه چیقمق || zur —nach (Holland) gehen دکزدن فلمنکه گیتمك || [هنوز اون درنجی عصرده اشبو کلمه مذکر ومؤنث اولەرق تفریق ایدلمشدر] (ا م) ㊷ a. کول || Genfer— جنوه کولی، کذا : له مان کولی .

See„... (ˉ...) —bad (ا لا) دکز حمامی ، (استحمام بحری) || —fest (ص) — (کمیلر حقنده) دکزه طیانور || (انسان حقنـده) دکز طوتماز ، دکزده صفره‌سی قبارمز || —handel (ا م) (تجا) تجارت بحریه || —krankheit — (ا مؤ) دکز طوتمه‌سی || —warte — (ا مؤ) بحریه رصدخانه‌سی || —zug — (ا م) سوقیات بحریه || —ausdruck — (ا م) بحریه اصطلاحی ، تعبیری || —fahrer — (ا م) (بحر) خدمت بحریه‌ده بولنـان || بیوك دکزلره چیقان، کشفیات بحریه ایله اوغراشان کمسه || —hahn (ا م) (تاطبیعه) طالغیج قوشی = Lumme || (بالق) تریغل || —igel (تاطبیعه) دکز کوپکی || —hund — (ا م) آیو بالغی || (ا م) (تاطبیعه) دکز کستانه‌سی || —kade'tt — (ا م) (بحر) بحریه مکتبلیسی ، بحریه‌لی || —kade' tten =Schule — (ا مؤ) (بحر) عسکری بحریه مکتبی || —kuh — (تاطبیعه) صو آیغیری ، بقرالما || —land — (ا لا) (جغر) (قلمنك حکومتنك براطه وولایتی) زه‌لاند || (دانیمارقه اطه‌لرینـك اك بیـوکی) زه‌لاند || —leute — (جمع م) بحریون || کمی طائفه‌لری، کمیجیلر || —meile — (ا مؤ) میل بحری || —offizi'er — (ا م) (بحر) بحریه ضابطی || —pferd — (ا لا) (اسا) فرس الماء || دکز آیغیری || —räuber — (ا م) قورصان || —stück — (ا لا) دکز رسمی ، دکز قابلوسی || —wärts — (حا) دکز طرفندن || (بحر) یناشمه ! آلارغه ! آچیق کل ! || —wehr — (ا مؤ) (بحر) (ع) قوهٔ بحریه || —zunge — (ا مؤ) (تاطبیعه) دیل بالیغی .

Seele (˘ ˉ z) ㊾ [قدیم آلمانجه sêla] (sich) جان، روح || [bewegende Kraft das geht(schneidet,fährt) || بو نم یورکمی پارچالیور || mir durch die— etwas in || برشیئی یورکنك التنده، جانك ایچنده محافظه ایتمك || tiefster—bewahren || mit Leib und— جان ویورکدن ، جان وکوکلدن ، ازدل وجان || es war nicht eine —da اوراده

⑳ I. (فع لا + فع متع وفع مطا z ˘˘) **Sehen** (ماضيسى نادراً كذلك امريه‌سى بعضاً sahe وصورت siehe) باقمق، نظر ايتمك || (فع لا) كورمك ، باقمق ich kann nicht كورمك ، كورمك استمام || — gut آرتق باقه‌مام ، mehr — ايو ، كسكين كورمك ، ايوفرق ايتمك || — weit اوزاقدن كوزه بيلمك، كوزى كسكين اولمق || جمله آره‌سنده : ياخود) er ist, sehe ich : ياخود) wie ich sehe) nicht hier كوريورمكه او بوراده دكل || siehe, da verfinstert sich der Horizont اشته ، باق بركره افق كسب ظلمت ايتمكه باشلادى. كوردكى بركره اورتالق، صولر قرارييور اشته || ! Sie mal — (ei) آى باق بركره ! هله باقكز ! || — auf etwas برشيئه باقمق نظر ايتمك || nur auf seinen Vortheil — يالكزكنندى چيقارينه باقمق، auf den Preis sehe ich nicht || يالكزكنديسنى دوشونمك فيئاتى نه اولورسه اولسون ، فيئاتنه باقمام ، فيئاتك اهميتى يوق || nicht aus den Augen — können كوزلرينى آچه‌مامق || — aus dem Fenster پنجره دن (طيشارى) باقمق || daraus (er =) sehe ich بوندن آكلايورمكه || durch ein eichenes Brett — können وشاق كوزلى اولمق، غايت كسكين كوزه مالك اولمق || (مجا) جن فكرلى اولمق || Jemandem in's Gesicht — برينك يوزينه، صورتنه باقمق || Jemandem in's Herz — برينك قلبنده‌كنى بيلمك ، جكرينى كورمك || er sieht nach Nichts اوهيچ برشيئه اهميت ويرمز،زياده اهمال ومسامحه جيدر || (ياخود : zum) nach dem ihm sieht der Schelm aus || حقانيق آرامق rechten — شيطانلق اونك كوزلرندن ، يوزندن آقييور ، den Augen Jemandem ähnlich — || مسخره‌لق اونك اوزرندن آقييور برينه بكزه‌مك || (فع متع وفع مطا) كورمك ، مشاهده ايتمك، فرق ايتمك ، طانيق || (den Brief) den Sie hier — شوكورمش اولديغكز ، كورمكده اولديغكز مكتوب || etwas برشيئى كورمك استمامك ، كورمزلكه كلمك، nicht — wollen بركوزينى قيامق || zu — sein كورينان، كورنمكده اولمق ، آچلق || für Geld zu — sein پاره ايله سير اولنه بيلان ، كوريله بيلان ، باقيله‌بيلـك || man will ihn nirgends — اونك يوزينى كمسه كورمك استيمور || Sie lassen sich ja (آيول) آرتق هيچ كوروتميورسكز || (مجا) nicht mehr — siehst || الآن برحيات اولمق das Licht der Sonne — كوريورسك، ياكوريورميسك، Du, wie er sich quält ? نصل معذب اوليور؟ || (اسم مفعول مقامنده مستعمل اوله‌رق) بن آنلرى(رسملرى) رسم ياپاركن ich habe sie malen — كوردم || بن اونلرك (رسملرك) نصل رسم ياپدقلرينى كوردم || die Augen aus dem Kopfe — باقه‌باقه كوزلرينى كوراتمك .

— würdig ،(ص) — werth (z ˘˘···) **Sehens„...** (ص) شايان تماشا ، كورمكه شايان ، لايق .

كورن ، باقان [sehen] ㊵ a. (م ا z ˘˘) **Seher** كمسه || غيبدن خبرويرن ، آشكار ، عيان كورن .

(ا مؤ) ارزوى شديد . — sucht (z ˘···) **Sehn„...** اوزله ، انتظار || — süchtig پك زياده ارزو ايله .

[sënwa قديم آلمانجه] ㊺ (ا مؤ z ˘˘) **Sehne** (تشر) وتر ، (عو) سيكر || برقوسك وترى، بر يايك كركى ايپى ، كيريشى .

sie ist ihm an die — || هيچ بركسه ، كمسه لر يوق ايدى او آتى (مؤنث) جانى كبى سور ، جاندن زياده gewachsen سور || — Sie sprechen mir aus der تام سزده بنم فكرمده سكز || es ist eine — von Kind تام انسانك استديكى كبى برچوجق، جاندر او، پك اوصلو، تربيه‌ليدر || رينغا بالغنك قارنده بولنان يباقمسى ليف .

محور (ع) (ا مؤ) — achse (z ˘˘···) **Seelen„...** مجف || — durchmesser (ا م) (ع) چاپ || froh (= 8) — يوره‌كى ، روحى فرحلى اولان ، درونى سوينان ، شادمان ، استراحت قلبه مالك اولان ، كيفندن باييلان || — kunde (ا مؤ) ، — lehre (ا مؤ) علم احوال روح، مبحث الروح || — tag (ا م) يوم‌وفات || vergnügt (= 8) — (ص) — = ، دولاق . — wärmer (ا م) باش،بويون آتقيسى || — (= 8) froh

. (selig . مرا) (z ˘˘) **Seelig**

روحى، روحانى . [Seele] ㉑ (ص z ˘˘) **Seelisch**

[sëgal قديم آلمانجه] ㊵ a. (لا ا z ˘˘) **Segel** يلكن (كذا كمى‌يى دخى اراثه وايما ايدر) || die — streichen (خصوصيله بيوجك بركمى‌يى سلاملامق ايچـون) يلكنلرى ايندرمك || (تشر) اورتو ، پرده ، غشاوه .

يلكن كميسى (ا لا) — schiff (z ˘˘···) **Segel„...** || تنته (ا م) كمى ديركى ، سرنى || — schirm (ا م) — baum تنته || (ا لا) يلكن بزى . — tuch

(فع متع وفع مطا) ㉑ a. (± فع لا z ˘˘) **Segeln** (بحر) كيتمك ، يول آلمق، يلكن آچوب كيتمك .

sëgan قديم آلمانجه] ㊵ b. (ا م ˘˘) **Segen** Fluch) [feierliches Anwünschen von Beglückendem كلمه‌سنك مقابلى) رحمت || تقديس|| لطف حق، بركت || دعا ، خيردعا || ! Gott gebe seinen — dazu اه مبارك ايتسون! بركتلى ايتسون ! بركت ويرسون ! || — das wird Ihnen بوسزه اوغورلى كله‌جك، سعادت كتيره‌جك || مقتى bringen وقتلرده‌ايديلان دعا .

(نبا) [شمالى آلمانجه] ㊿ (ا مؤ z ˘˘) **Segge** آلمانيا صپارته‌سى .

يلكن آچان، [segeln] ㊵ a. (م ا z ˘˘) **Segler** بلكنلى قوللانان، يلكنلى ايله كزن كمسه || يلكن كميسى .

(فع مطا) sich — و ㉑ a. (فع متع z ˘˘) **Segnen** [قديم آلمانجه sëganôn فع متع] و — sich (فع مطا) تقديس ايتمك|| (خرستيانلرحقنده) استاوروزچيقارمق || بر بلا ويا مصيبتى ويا جنلرى دعالرله ويا سحرله دفع ايتمك ، اوقويوب اوفلمك || ترك ايتمك، برشيئه الوداع ديمك|| das Zeitliche : وياخود (ص) ge-segnet || اولمك ، دنيايه الوداع ديمك die Welt — مقدس || بركتلى || قباليجه سوئلمك شرطيله : كبه ، حامله .

|| زاويهٔ مرئيه (ا م) — winkel (˘···) **Seh„...** رصد زاويه‌سى || منطقهٔ مرئيه (ا لا) — feld || — kraft (ا مؤ) قوهٔ مرئيه ، قوهٔ بصريه || — vermögen (ا لا) = . — kraft

كوروته بيلور، منطقهٔ مرئيـه ㉑ (ص z ˘˘) **Sehbar** داخلنده ، كورينه‌بيله‌جك بر بعد ومسافه ده .

(مجا) ‖ ſeihen = (21) a. (فعـ متعـ z ـ́ ـ) **Seigen**
.(Mücke .مرا)
sikan قديم آلمانجـه] (40) a. (ا م z ـ́ ـ) **Seiger**
‖ چالار ساعت ‖ ساعت رقاصى Perpendi'kel= [ſinken
(ص) (معدن قويولرنده) عمودى ، ديكنه .
معدن) (امؤ) —bahn (z ـ́ ـ...) **Seiger,,...**
قويولرنده) عمودى يول .
[Seiger] ‖ ſeihen = (21) a. (فعـ متعـ z. ـ́ ـ) **Seigern**
معدن قويولرنده : — (einen Schacht) عمودى اولەوق
قازمق ، ديكنه ايتمك ‖ (معدنجيلكده) قولاى اريبان معدنى
تسخينله ديكرندن آييرمق،قال ، استصقا ايتمك ، مركب بولنان
معادنى عمليات كيمويه واسطەسيله آييرمق ‖ (فعـ لا —)
. ſickern =
مفرغ ، [sîha قديم آلمانجه] (53) (امؤ z ـ́ ـ) **Seihe**
سوزكچ ، امبيق ‖ سوزيلوركن كيرو قالان ماده،تورتو ،
رسوب .
(ا لا) —papier (ـ́(ـ)...) **Seih(e),,...**
سوزكچ كاغدى ‖ —brühe (امؤ) (آشجيلقده) ات سبزه،
ازمەسى صويى .
[sîhôn قديم آلمانجه] (21) a. (فعـ متعـ z ـ́ ـ) **Seihen**
برشيدن كچيرمك ، سوزمك .
اولوب بوده seil قديم آلمانجه] (38) (ا لا z ـ́) **Seil**
قالين ايپ، [دن مأخوذ در silan معناسنه اولان binden
خلاط ، اورغان ، قابلو .
‖ آصمه كوپرى (امؤ) —brücke (z ـ́...) **Seil,,...**
جانباز (+فعلا) —tanzen ‖ تلدن اورمه خلاط —draht
—tänzer(in) ‖ ايپنده ، تلده اوينامق ، اجراى هنر ايتمك
جانباز (امؤ) —tänzer=Stange ‖ ايپ ، تل جانبازى
ترازوسى .
، ايپجى،خلاطجى [Seil] (40) a. (ا م z ـ́ ـ) **Seiler**
تلجى .
[seim قديم آلمانجـه] (38) (ا م z ـ́) **Seim**
‖ بال كبى قويو واوزلى مايع ‖ (كذا مجا) Honigſeim =
نباتاتدن چيقان : لعب ، غروى ‖ (آشجيلقده) قايمق ،
صو (اوزلى) .
[es لاتينجه ، as =] (19) a. (فعـ لا — z ـ́) **Sein**
—oder ‖ اولمق ‖ بولنمق ‖ موجود اولمق ، برحيات اولمق
يشامقمى يوقسه اولمكمى nicht—, das iſt jetzt die Frage
شمدى اصل مسئله بو ، اصل ايش بوراده ‖ (ياردمجى فعلى اولەرق)
es ſind viele Fremde ‖ بزكيتدك wir ſind gegangen
er iſt zwanzig ‖ برچوق اجنبيلر كلديلر angekommen
‖ اويكرمى ياشنده در ، اونك سنى ، ياشى يكرميدر Jahre alt
(برمحل كوسترور حرف جر ايله برلكده زمان حال صورتيله
er iſt nach : مستعمل اولەرق برحركتى بيان ايدر) مثلا
er iſt ‖ er iſt nach Paris يرينه Paris gegangen
اوشمدى سزكله كوروشەمز ، سزى قبول nicht zu ſprechrn
es iſt erſt Montag ‖ ايدەمز ، اونكله قونوشمق كوچ
es iſt zu erwarten daß... ‖ دها (هنوز) پازارايرتسى
‖ بكانيلوركه ...، ظن اولنه بيلوركه ...، اميد ايديلوركه ...
بوراسى hier iſt nicht gut— wegen der (Fliegen)

senen اورته آلمانجه] (فعـ مطا z ـ́ ـ) **Sehnen**
برشيئى كال ſich nach etwas— ['ſchmerzlich verlangen
اشتياق وارزوايله بكلمك ، انتظار ايتمك ‖ ich ſehne mich danach
وكذا : فعل يكشخصى اولەرق (es ſehnt mich) ihn wieder
اوكا (پك) كورەجكم كلدى ، اونى كورمكى اوزليورم ، zu ſehen
اونى اوزليورم .
[ſchmerzlich sêro قديم آلمانجه] (حا z ـ́) **Sehr**
پك ، زياده ، چوق ‖ er wird —bald kommen اوهمان
نرەده ايسه كلەجك ، چابوق كلەجك ، شمدى كلور ، چوق
طورميەجق ‖ —viel ، —recht پك چوق ، پك زياده ‖ —ſo
اوقدر . . . (كه) .
. Piſſe= (عو) (sans pl.) (53) (امؤ z ـ́ ـ) **Seiche**
. piſſen= (عو) (21) a. (+ فعـ لا) z ـ́ ـ) **Seichen**
sihte اورته آلمانجـه] (24) (ص z ـ́) **Seicht**
آز يوكسك ، آلچق ، منحط ، صويى آز ، [durchwatbar
يورينەرك كچيله بيلور (صوحقنده) ، صيغ ‖ چوق بر درينلكه
واصل اولميان ‖ (عقل ، فكر حقنده) محدود ، قيصه ،
سطحى (قوهٔ مفكره) ، درايتسز ‖ er Kof— بينسز (قفا).
فعلنك زمان حال وصورت امريەسنك ſein) (z ـ́) **Seid**
ايكنجى جمع شخصلرى) .
دن Thier-haar seta لاتينجه] (53) (امؤ z ـ́ ـ) **Seide**
مأخوذ ايتاليانجه] ايپك ، حرير ‖ (مجا) dabei wird er
اونك اوندن ، بو ايشده براستفادەسى keine— ſpinnen
اوليەجق .
[Gefäß si'tula لاتينجه] (40) a. (الا z ـ́ ـ) **Seidel**
مشروبات وعلى الخصوص بيرەيه مخصوص اولچو .
ايپك ، ايپكدن [Seide] (24) (ص z ـ́ ـ) **Seiden**
ايپكلى ‖ ايپك كبى .
(تجا) (ا م) —damaſt (z ـ́ ـ...) **Seiden,,...**
شام (ايپكلى) قماشى ‖ —raupe (امؤ) (تا طبيعه) ايپك
بوجكى (طرطيلى) ‖ —bau (ا م) ايپكجيلك ، ايپك بوجكى
يتشديرمه ‖ —fabri'k (امؤ) ايپك فابريقەسى ‖ —gehäuſe
(الا) —geſpinnſt (الا) ايپك بوجكنك قوزەسى ‖ —garn
(ا لا) (تجا) ابريشم ‖ —haar (ا لا) ايپك كبى صاچ ‖
—haſpel (امؤ) (صنعـ) ايپك چيقريق دولابى ، المكه ‖
—papier (ا لا) (صنعـ) ايپكلى كاغد ‖ —ſpule (امؤ)
ابريشم مقرەسى ‖ —waare (امؤ) اشياى حريريه ، ايپك
ايپكلى قماش ، ايپكلى اشياى تجاريه ‖ —weich (ص) ايپك،
كبى يموشاق ‖ —zucht (امؤ) = —bau ‖ —züchter
(ا م) ايپك بوجكجيلكى ايدن ، بوجك طوتان .
لاتينجه = seifa قديم آلمانجه] (53) (امو z ـ́ ـ) **Seife**
ſieden وياخود —kochen ‖ صابون [sedum Talg
صابون اعمال ايتمك .
(فعـ متعـ z ـ́ ـ) صابونلمق . **Seifen**
ضابون (ا م) —napf (z ـ́ ـ...) **Seifen,,...**
قونيلەجق دليكلى طباق ‖ —balſam (ام) =Opodeldok ‖
—kraut (الا) (نبا) كوكى وداللرى وياپراقلرى صويى كوپوردير
نبات، صابون اوتى ، چوكن ‖ —ſiederei (امؤ) صابون
اعمال اولنان محل ، صابون فابريقەسى ،

سنكلردنطولايي ايودكل ‖ بوراده يشامق hier ist theuer leben
بهاليدر، بوراده چوق پاره‌ايله يشانيلور، بوراده يشامق‌استيان
5 und 2 sind sieben (حسابده) ‖ چوق پاره صرف ايدر
بش ايله ايكى يدى ايدر ‖ !—- es sei ! es mag بلكه ! ،
احتمال ! ‖ ! so sei es اويله اولسون ! اولسون ! هايدى‌بقالم!
sei es im Guten, sei es im Bösen كرك ايلك وكرك
كوتولكده‌اولسون ، كرك ايولك وكركسه كوتولكيجه ‖ (مضاف
اليه ايله برلكده) — der Ansicht . . . فكرنده بولنمق ‖
er ist ganz des Teufels اونى بسبتون شيطانلرضبط ايتمش،
اوكا شيطان نفوذايتمش ‖ —in Paris پارسده بولنمق، اولمق،
امرار وقت ايتمك ، يشامق ‖ —bei Kasse پاره طوتمق ‖
was ist Ihnen ? نه‌كز وار ؟ خسته‌ميسكز ؟ بريريكزمى
آغرييور؟ راحتسزميسكز ‖ mir ist besser (براز) ايوجه‌يم‖
بيلمم نه‌يم وار ، بكا نه اوليور ‖ ich weiß nicht wie mir ist
es ist mir so, als ob ich es gehört hätte بن بونى ، اونى
ايشتدم كبى كلييور ، بن ايشتدم ايدى ظن ايدرسه‌م ‖
Das ist Alles schon da gewesen بونلرك هيچ برى يكى
برشى دكل ، بونلرك ، بونك هپسى كلور كچر، بز بونلرك هپسنى
كوردك كچردك، بوكا كلنجه‌يه دكين دها نلركوردك ‖ ? wie ist's
was soll نه وار نه يوق ؟ ، نصل ؟ ايشلر نه صورده ‖
ei, das wäre (noch ‖ ? بونه (ديمك) اوله‌جق ? das—
(schöner اوت برده بواكسيك ايدى ! ، ايشته اوقت ! ‖ اى
نه ايمش (بقالم) !

Sein (z ـ) (اكثريا شعرده) “er„ ضميرينك مضاف
اليهى=seiner مثلا : —erinnere dich اونى خاطرله ،خاطريكه
كتور ‖ (اوكا عائد) —sind (die Häuser) اولر اونكدر‖
[قديم آلمانجه siner ، sina ، sinaz] (صه و ضمر ملكه)
اونك ‖ ㉑ a. (لا) sein (مؤ) ، seine ، (م) sein
اونلرك‌دوستلرندن برى ، بريسى ‖ einer seiner Freunde
بنم واونك برادرى (برادرلريمز) ‖ mein und— Bruder
انك برچوق(اولان) احباسى ‖ e vielen Freunde— [اورته
آلمانجه siner] (ضمر ملكه) Seiner (م) Seine (مؤ)
der (die, das) Seine (لا) Seines وياخود دها زياده
مستعمل اوله‌رق : Seinige اونككى .

Seiner (ـ ـ z ضم شخص) (“er„ ضميرينك مضاف‌اليهى)
كندندن ،كندينه ، (“man„ كلمه‌سنه مضاف اليه) كندينك ،
كندينه ، كندندن مثلا : nicht mehr mächtig sein —
آرتق كندينه صاحب اوله‌مامق .

Seiner-seits (z ـ ـ z حا)كندى طرفندن ، طرفندن،
كنديسى ايسه ، اوكا ، كنديسنه كلنجه ، اوايسه .

Seines - gleichen (ـ ـ z ـ وكذا ـ ـ z ا لا)
(inv) كندينه بكزه‌يان ، كندينك مشابهلرى ، وكذا ، هكذا
(اولان) كندى كبيلرى ، كندى جنسى وامثالى ‖ Jemand
wie— behandeln برينه اقران وامثالى كبى معامله ايتمك .

Seinet-halben (ـ ـ ـ z) ، wegen = (ـ ـ „—) ،
willen = (ـ „—) جمله‌سيده (ضمير شخصى ايله برلكده
حرف جر) اونك سببنه ، اونك خاطريچون ، اونك يوزندن .

Seinige ، **Seinige** (ـ ـ ـ z (مرا . sein) كنديككى.

Seit (z ـ حرف جر مضاف‌اليه ايله) دنبرى ، اعتباراً ‖
lange— چوق (وقت) دنبرى ، خيلى وقتدر ‖ —er ist
10 Jahren fort او اون سنه‌دنبرو بوراده يوق ، بوراده
بولنميور، اوكيده‌لى اون‌سنه اولدى ‖ (حر عا) =seit-dem .

(Seit„...) (z ـ...) „Seite“ ‖ —grätschen (ا لا)
يباقلرى يانه آيرمق ‖ „seit“ ‖ —dem (كذا ـ ـ z حا)
دنبرو ‖ (حر عا) ... دنبريكه ‖ —wärts (حا) يانه‌طوغرى،
يان طرفه .

Seite (ـ ـ z ا مؤ) ㊺ [قديم آلمانجه sî n] طرف ،
يان ، جناح ‖ Jemand von der — ansehen برينه يان
طرفدن ، ياندن‌باقمق، پروفيلندن كورمك (باقمق) ‖ (براى تحقير
ويا شاشيره‌رق) يان باقمق ‖ (اويقوده) auf der —liegen
يانى اوزرينه ياتمق ، يان ياتمق ‖ die Hände in die —n
stemmen اللرينى يانته قالچه‌لرينك اوزرينه قومق ‖ Stiche
in der — haben يانى ، بوكرى دلك (دشيك) اولمق ‖ sich
vor Lachen die —n halten كولمكدن كيركلرينى طوتمق‖
etwas bei — legen برشيئى برطرفه قويمق ، قالديرمق
(شمديلك) برطرفه آتمق ‖ etwas von (ياخود : nach) allen
—n betrachten برشيئى هرجهتندن تماشا ايتمك ، برشيئك
هرنقطه‌سنى،جهتنى،احتمالنى،نظر مطالعه‌يه آلمق ‖ Jemand
bei seiner schwachen —fassen برينك ضعيف طرفنى كوشك
جهتنى بولمق ، ضعيف جهتنى يقالامق ‖ Alles von der
guten— nehmen, ansehen هرشيئك (يالكز) ايو طرفنى
كورمك ، هرشيئى (يالكز) ايو طرفندن مطالعه ايتمك ، يالكز
ايوجهتنى حساب ايتمك ‖ (mein Oheim) von mütterlicher
—her وياخود mütterlicher-seits والده‌مك برادرى ، دائم،
والده طرفندن اولان عموجه‌م ‖ طرف ‖ Jemand auf seine—
bringen برينى كندى طرفنه جلب ايتمك ‖ يوز، جبهه ، طرف‖
vordere— اوك طرفى ، يوزطرفى ‖ (يازى ومطبعه) صحيفه‖
verkehrte— (einer Münze) برسكه‌نك ترس طرفى، يوزى‖
auf der faulen— liegen مسكينلنمك، ياتديغى‌يرده شورايه
بورايه دونمك ، اوزانمق ‖ Jemand auf die (كذا : bei)—
nehmen برينى بركناره ، طرفه چكمك ‖ etwas auf
وياخود (وياخود : über) die (كذا : bei)— bringen
schaffen : برشيئى كيزليجه برطرفه آتمق ، آشيرمق ‖ bei—
legen (براى تصرف) قالديرمق ، صاقلامق ‖ allen Haß
bei —legen بالجمله كين وغرضى ، خصومتى اونوتمق، برطرف
ايتمك ‖ nach allen —n هرطرفدن ، هرجهتدن هرطرفه ،
هرجهته ‖ (قصابلقده) اتك يانى،قبورغه طرفى ‖ (ع وبحر)
جناح ، يان =Flanke .

Seiten„ ... (z ـ...) —marsch (ا م) (ع) يان
يورويش ‖ —angriff (ا م) (ع) يان هجومى ‖ —ansicht
(ا مؤ) ياندن كورينش ‖ (معمارى ورساملق) پروفيل ‖
—erbe (ا م) ، —erbin (ا مؤ) وارث عن الكلاله ،
ايكنجى درجه وارث ، وارثه ‖ —gewehr (ا لا) (ع)
(آلت‌جارحه) قلنج، قصاطوره،سونكو ‖ —schmerz (ا م)
يان،بوكورآغريسى،صانجيسى ‖ —weg (ا م) =Neben-weg .

Seitig (ـ ـ z ص) ㉑ [Seite] . . يوزلى ، ياكلى‖
—zwölf اون ايكى وجهلى .

Seitlich (ـ ـ z ص) ㉑ [Seite] يان جهتده ، ياننده
واقع ، كائن ، يانه دوشن ‖ مرافق ، جانبى .

Sekante (ـُـ ـَـ z ١ مؤ) (53) [لاتينجه] (ريا) قاطع .

Sekond(e) = Lieutenant z - ـَـ lèu te'nan'ete (ـ ا م) (56) [فر] (اسكيدن) ملازم ثانى شمدى بومقامده يالكز Lieutenant كلمه‌سى مستعملدر .

Sekret (ـ ـَ z ١ لا) (38) [لاتينجه] ايالت لسانتده —e || Abtritt= (جمع) حفظ الصحه : داخل بدنده قالدن ايريلوب چيقان اخلاطات ، افرازات .

Sekretär (ـَ - - ، z - - - ، اكثريا : ـَ ـ ـ z ١ م) (38) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] برداثر ، نظارت ويا برشخصك كاتبى ، مكتوبجى ، منشى ، ديوان افنديسى || يازيجى .

Sekretariat (ـَ (ـ) - - - z ١ لا) (38) [لاتينجه] كاتبلك خدمت ومأموريتى ، كتابت || كتبه اوطه‌سى ، قلم .

Sekt (ـَ z ١ م) (38) [ايتاليانجه vino se'cco] ككره‌ك شراب || شمال ايالتلرنده = Champa'gner .

Sekte (ـُـ z ١ مؤ) (53) (امور مذهبيه) برصاحب مذهبك فكر ومذهبنه تابع اولان جماعت || مذهب .

Sektion (ـَ (ـ) t-s ـَ z ١ مؤ) (49) فصل ، قسم || دائره ، شعبه || يافته (Ab = theilung=) هردين ومذهبك عبادت ورسم آينلرنده‌كى اصول وصره ، مناسك || برجسدك قعيله اعضاى كامله‌نك منتظماً واصوليله معاينه وتشريحى ، تقطيع ، (ع) مانقه .

Sektions... (ـَ ... (ـ) tss ـَ z) —weise (خا) خصوصيله (ع) مانقه ايله ، مانقه مانقه .

Sektor (ـُـ z ١ م) [لاتينجه] (ريا) قطاع دائره .

Sekundaner (ـ ـُـ - z ١ م) (40) a. [لاتينجه] ايكنجى صنف طلبه‌سى ، صنف ثانيدن اولان طلبه .

Sekunde (ـُـ - z ١ مؤ) (53) [لاتينجه] (دقيقه‌نك التمشده برى) ثانيه .

Sekundi(e)ren (ـ ـُـ - z فه متع) (21) a. [لاتينجه] دوئللوده برينه شاهدلك ايتمك || (موسيقى) رفاقت ايتمك ، اويمق.

Sela (ـُـ z حرند) [عبر] لقردى‌اره‌سنده ا—! abgemacht, ارتق اولدى بتدى ! اه ، اولدى بتدى ارتق !

Selb (ـَ z ص) (21) [قديم آلمانجه selp] das in || sich bleibende اكثريا حرف تعريف معين ايله برلكده] zur —en : نادراً حرف تعريفسز اوله‌رق || der selb(ig)e Stunde عين ساعتده .

Selb... (ـَ z ...) —achte (r) او (مؤنث) ويدى ديكرى ، او (مؤنث) سكزنجى اوله‌رق || —ständig (ص) باشلى باشنه اولان ، سربست ، يالكز ، غيرتابع .

Selber (ـُـ z) [selb] ضمير مقامنده مستعمل حال اوله‌رق : selber || ich— بن كندم ، بن كندى كنديمه ، بالذات بن .

Selbig (ـُـ z ص) (21) =selb .

Selbst (ـَ z ضمير مقامنده مستعمل حال) بالذات (كندى)، كنديسى ، اكثريا ضمير شخصى برلكده : ich— بن بيله ، بالذات بن || تكدير وتعذير اثناسنده قارشولق وياى ويريلوركن : عارسز ! سنسك عارسز ! ، عارسز سنسك ! || برينك، برشيئك فوق العاده درجه‌يه مالك اولديغى كوسترمك مقامنده : sie ist die Güte— او (مؤنث) لطف وكرمك ، ايولكك مثال مشخصيدر ، ايولك اونده تجسم ايتمشدر || —von ، aus das geht von— || كنديلكندن ، كندى كندينه ، بو، sich— او كندى كندينه اولور || das versteht sich von— البته ، تكراره ، تعريفه حاجت وارمى ، سويلك استرمى (يا) || (ضمنا) —ist der Mann انسان هيچ بروقتده آخره كوكنامللى || (حا) حق ، بيله — seine Freunde ، seine Freunde — كندى دوستلرى بيله ؛ حق كندى دوستلريده ، بيله || wenn— اكر ... بيله ، حق .

Selbst... (ـَ z ...) —quäler (١ م) كندى كندينى ييوب بتوران || —bewußtsein (١ لا) حس درونى || كندويه اعتماد || بعضاً = Dünkel || —entleibung (١ مؤ) كندى كندينه قيه ، انتحار ، كندى كندينه سوء قصد ايتمه || —herrschaft (١ مؤ) حكومت مطلقه ، سلطنت مستقله || قوة ذاتيه || —laut(er) (غرا) Mit-laut ك مقابلى) صدالى حرف ، ووايل || —lob (١ لا) Eingen =lob= || —los منفعت ذاتيه‌سنى دوشونميه‌رك ، فدا ايدرك ، كندى استفاده‌سنه باقميه‌رق || —mord (١ م) انتحار || —redend (ص) : es ist— redend البته ، شبهه‌مى وار ! هاى هاى || —verständlich (ص) كندى كندينه اكلاشيلان ، ايضاحه حاجت اوليان || (حا) طبيعى ، البته ، بالطبع || —zünder (١ م) (كيم) هوايه تماسله علولنن تركيب كيميوى ، حامل الحراره ، آتشدار .

Selbstisch (ـُـ z ص) (21) منفعت پرستانه ، يالكز كندى چيقارينى دوشونان .

Seldschucke (ـُـ ـُـ z ١ م) (52) Seldschukin (امؤ) (50) آل سلجوقدن ، تبعهٔ دولت سلجوقيه‌دن بولنان اركك ، قادين.

Selekta (ـُـ - z ١ مؤ) sg. inv. pl.—s [لاتينجه] صنف عالى .

Selektaner (ـ ـُـ ـَـ - z ١ م) a. (40) برمكتبك، دارالتحصيلك صنف عالى طلبه‌سى .

Selen (ـَ - z ١ لا) (san spl.) (38) [روم] (كيم) (١٨١٧) سنهٔ ميلاديه‌سنده برتسه ليوسى طرفندن كشف اولنان واجسام بسيطه‌دن بولنان) سلينوم .

Seleno... (ـ ـَ ـ ... z) [روم] (Mond...=) seleno . —graphie (١ مؤ) آيك تعريفاتى ، خريطه‌سى ، توصيف القمر ، مهتا .

Selig (ـُـ z ص) (21) [قديم آلمانجه sâlic] اولوب غوت لسانده gut sels دن مأخوذ] بختيار، مسعود || —er ist ganz سوينجندن ، مسعوديت وممنونيتندن اوله‌جك ، بايله‌جق، پك سوينيور ، آغزى قولاقلرينه وارييور || (اشيا حقنده) موجب سعادت وبختيارى || مرحوم ، مغفور ، رحمت اليهيه‌يه مظهر اولان || Gott habe ihn— جناب حق رحمت ايليه ، رحمة‌الله عليه || mein Vater—(er) مرحوم پدرم، mein—er Vater رحمتلى پدرم || (عو) sein— سرمست ، سكرحال اولمق .

Selim (ـُـ ـ z ١ خام) (56) (على الخصوص سلاطين عظام عثمانيه‌دن بعضيلرينك اسم عاليلرى) سليم .

Sellerie (ـ ـُـ z و ـ ـ ـ z ١ م (١ مؤ)) (sans pl.) (77) (نبا) كره‌وز .

Selten (ـُـ z ص) (21) [قديم آلمانجه sëltan] نادر || كلمه‌سنك مقابلى) häufig) das ist nichts Seltenes بونادر ، ناديده برشى دكل، كورولمامش برشى دكلدر، فوق العاده

برشی دکل ‖ آز وقوعه ، وجوده کلورر ، مستثنا ، خارق العاده ، تحف ، غریب ‖ ich gehe — nicht ‖ اکثریا ، خیلی ، اولدقجه ، so — als möglich hin ‖ بن اورایه ممکن اولدیغی قدر آز کیدرم ، پك نادر کیدرم .

Selter (ـ ـ z ا مؤ) (inv.) سلج ، زەلتس معدن صویی .

Selters (ـ ـ z ا خا لا) (جغر) آلمانیاده ناساو ولایتنده سلج ، زەلتس کویی .

Selterser = Wasser (ـ ـ ـ z ا لا) [Selters z ـ ـ ـ] (Selters = Wasser دها زیاده مستعمل اولەرق ا لا) ⓸⓪ a. زەلتس صویی .

Seltsam (ـ ـ z ص) ②① [قدیم آلمانجه séltsâni] تحف ، غریب ، عجیب ، خلاف معتاد ، خارق العاده ، مراق آور .

Semele (ـ ـ ـ z ا خا مؤ) ④⑧ (اسا ، هیئة) تب قرالی « قادموس » ك قزی سەمەلە .

Semester (ـ ـ z ا لا) ④⓪ a. [لاتینجه] آلتی ای مدتی ، آلتی آیلق .

Semi„ ... (ـ ـ ـ z) [لاتینجه = halb] .

Semikolon (ـ ـ ـ z ا لا) ⑤⑥ (جمی کذا : ...kola) (غرا ، مطبعه) یو آنته ویرکول ، برنقطه وبرویرکولدن مرکب اشارت تنقیطیه .

Seminar (ـ ـ z ا لا) مدرسه ‖ (مکتب خواجەلری ایچون مؤسس) دار المعلمین .

Semiotik (ـ ـ ـ z ا مؤ) ④⑨ [روم] خستەلقلرك علامتلرندن بحث ایدن علم ، مبحث الدلائل ، تعریف الدلائل .

Semit (ـ ـ z ا م) ⑤① [Sem ، حضرت نوحك اولادندن] ، — in (ا مؤ) ⑤③ سام سلالەسندن اولان ارکك ، قادین ‖ بعضا = Jude ، Jüdin .

Semmel (ـ ـ z ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه sëmala اولوب لاتینجه simila اوزون feinstes Weizenmehl] وفقط اوفاق وبیاض اکمك ‖ die Waare geht ab wie warme — n ... مال ، اشیا صیویریا سوریلیور .

Senat (ـ ـ z ا م) ③⑧ [لاتینجه] (قدیمده رومادە وشمدی الآن حکومت ، شهر ومکاتب عالیەده) مجلس عالی ، سناتو ، مجلس کبیر .

Send„ ... (z ـ ...) — bote (ا م) بر ایش کوندرمك اوزره (اکثریا اوروپا شهرلرنده بلدیه نظارتنده اولەرق) برمحله کوندریلان وسوقاقلرده بو ایش ایچون بولنان آدم ، اقسپرس ، آلمانیاده دینستمان دخی دنیلور ‖ هرقنغی برمأموریتله برمحله کوندریلان مبعوث ، مأمور مخصوص .

Senden (ـ ـ z فع متع) ②② a. [قدیم آلمانجه sentan اولوب غوتجه sinos مناسبه اولان Reise کلەسندن مأخوذ ‖ مرا . [Gesinde] (ماضی صورتی : sandte و sendete ‖ صیغهٔ شرطیەسنك ماضیسی : sendete ‖ اسم مفعولی : gesendet و gesandt) اکثریا schicken کلەسنه نظراً دها کبارجه اولەرق : ارسال واسرا ایتمك ، اعزام ایتمك .

Sendung (ـ ـ z ا مؤ) ④⑨ [senden] ارسال واسرا ، کوندرمه ، اعزام ‖ eine — Samen (بردفعەده کوندریلان اشیا) برکرەده ارسال قلنان مقدار تخم ، برکوندرملك ‖ مأموریت ، وظیفه ، خدمت .

Senegal (ـ ـ z ا خا م) ⑤⑥ (جغر) نهر اسمی ‖ (ا خا لا) فرانسزلرك سنغامیاده اولان مستملکاتی : der — سنه غال نهری ‖ سنغال قولونیسی ویا مستملکاتی .

Senegambi-en (ـ ـ ـ ـ z ا خا لا) b. ④⓪ (جغر) آفریقاده کائن سنه غامبیا قطعەسی .

Senf (ـ z ا م) ③⑧ [قدیم آلمانجه sënaph اولوب لاتینجه sina'pi دن مأخوذ] خردال ‖ (مجا) (عمو) سوز ، لاف ‖ einen langen — von etwas machen اوفق برشیدن (سوزی ، شیئی ، لقردی یی اوزاتوب) برچوق لقردی ، سوز یاپمق ، چیقارمق ، اوفق اهمیتسز برشیدن برطاقم لقردیلر یاپمق ‖ seinen — dazu geben بیان فکر وملاحظه ایتمك ، برشی حقنده سوز سویلمك .

Senf„ ... (z ـ ...) — gurke (ا مؤ) خردالی خیار تورشوسی ‖ — büchse (ا مؤ) خردال قوطوسی ‖ — pflaster (ا لا) (طب) خردال یاقیسی ‖ — umschlag (ا م) = — pflaster .

Sengen (ـ ـ z فع متع) ②① a. [قدیم آلمانجه senkan ؛ singen machen] (آتش واسطەسیله برشیده بولنان الیاف ، طمار ، توك وامثالنی یاقمق) اوتولمك ، داغلامق ، آلازلمق ‖ (بحر) تعمیر اولنەجق برکمی یی الك محلرنده بولنان زیفق چوزولوب آقمق ایچون : — یاقمق ، آلازلمق ‖ (کونش حقنده) یاقمق ‖ (فع لا +) یاقمق ، قاوورولمق ، صارارمق .

Senior ، **senior** (ـ z ـ (ـ) ص) (inv.) [لاتینجه] (ju'nior کلەسنك مقابلی) (اولاد) اکبر ‖ (ا م) ④③ برهیئت ، جمعیت ، ارکانك الك قدملیسی ، یاشلیسی ، بیوکی .

Senk„ ... (z ـ ...) — zeit (ا مؤ) (بغچوا) طالدیرمه زمانی ‖ — grube (ا مؤ) لغم چوقوری ، چوقور ؛ = — loch (ا لا) (اوزوم باغلرنده) طالدیرمه چوقوری ‖ — grube = — reis یکیدن کوکلشمك اوزره طوپراغك آلتندن کچیریلان آصمه دالی ، طالدیرمه .

Senkel (ـ ـ ا م) ④⓪ a. [قدیم آلمانجه senchil ‖ senken کلەسنه منسوب] سیچیم ، غیطان ‖ = Loth اوجی قورشونلی ایپ ، اسقاندیل ایپی .

Senkeln (ـ ـ z فع متع) ②① a. [Senkel] das — قورسه یی باغلامق . Mieder) —

Senken (ـ ـ z فع متع) ②① a. [قدیم آلمانجه senchan ‖ sinken کلەسیله متناسب] ایندیرمك ، اکمك ؛ آلچالتمق ، آشاغی آلمق ‖ ایندیرمك ، چوکرتمك ، کوچرتمك ‖ (بغچوا) یاتمق ‖ ab-senken = — sich (فع مطا) ایمك ، آلچالمق ، اکلك ، der Schlaf ‖ سینمك ، ایمك ‖ کوچمك ، چوکمك ‖ senkt sich auf seine Augen ‖ اویقودن کوزلری قپانیور ‖ — sich بریوك آلتنده ازلمك ، بلی بوکولمك ، (ابنیه حقنده) یاتمق ، باصمق ، چوکمك .

Senkig (ـ ـ z ص) ②① [senken] (اراضی حقنده) چقور ، آلچاق .

Senkung (ـ ـ z ا مؤ) ④⑨ [senken] ایندیرمه ، آلچالتمه ، چوکرتمه ‖ ایمه ، آلچالمه ، چوکمه ؛ میللنمه ، یقوش اولمه ‖ طالدیرمه ‖ اینیش ، یقوش ، میل ، بایر اراضی ‖ برابنیەنك کوچمسی .

Senn (ـُ ا م z) ⑤① كذلك، Senne (ـُ ا م z)⑤②
Senner (ـُ ا م z) .a ④⓪ [Sane كه‌سيله متناسب
وبوكا علاوهً Senn(er)in (ا مؤ) ⑤⓪ صغيرتماج (اركك،
قادين) .
Senn,,... (z ...) —hütte (ا مؤ) اسـويچره‌ده
پيتر، (قايماق) اعماله مخصوص مانده‌ره، قلبه .
Senna (ـُ ا مؤ z) (مفردى .inv جمى 8—) [ع]
(نبا) —Sennes = strauch .
Senne (ـُ ا م z) ⑤② —Senn || (ا مؤ) فونده‌لق،
ايشلنمه‌مش وغيرمنبت خالى اراضى (Heide—) .
Sennen (ـُ z فع لا +) .a ②① .b ②① [Senn]
صغيرتماجلق ايتمك، صغيرتماجلق حالنده بولنمق .
Sennerei (ـُـُ ا مؤ z) ④⑨ [Senn] (آلپ طاغلرنده)
سود كارخانه‌سى .
Sennes,,... (z ...) —blätter (جمع لا) (نبا)
سنامكى ياپراغى || —strauch (ا م) (نبا) سنامكى .
Sennheim (ـُ ا خالا z) ⑤⑥ (جغر) (يوقارى‌الساسده
كائن زه‌نهايم) سرنه كوبى .
Sensal (zène-z-) (ا م) ③⑧ ياخود ⑤① [ايتا] (تجا)
دلال، سمسار || صراف .
Sense (zène'-zĕ ا مؤ) ⑤③ [قديم آلمانجه sëgansa
das schneidende] (زرا) اوراق || mit der— abmähen
اوراقله بيچمك .
Sensen,,... (zè"ne-z...) —eisen (ا لا) (صنع)
اوراق دميرى || —mann (ا م) (ع) اوراق كبى سلاحله
مجهزعسكر || اوراقجى || (مجا) اولوم || —schmied (ا م)
چفتچى آلاتى اعمال وفروخت ايدن تيمورجى || —stein (ا م)
اوراقجيلرك اوراقلرينى بيله‌دكلرى طاش .
Sensitiv (zène-z-ـُ ص) ②④ [لاتينجه] حسى، حساس .
Sente (ـُ ا مؤ z) ⑤③ (بحر) اينجه وقولاى بوكيلور
لاطه .
Sentenz (zène-tè' netsse ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه]
حكمت، حديث، كلام كبار || قاعدهٔ كليه، قضيه || حكم،
اعلام، قرار؛ فتوى .
Separat (ـُـ z ص) ②④ [لاتينجه] آيرى، متفرق؛
آيريجه، كيزليجه اولان .
Sepia (ـُـ ا مؤ z) ⑤④ [لاتينجه] (تا طبيع) سوبيه،
مركب باليغى || (رسامليقده) مركب باليغنك سياهندن چيقاريلان
بويا، سه‌پيا .
Septe (ـُ ا مؤ z) ⑤③ (پيكه‌ت اويونده) يدى عدد
بربرندن برنومرو فرقلى كاغد، يدى .
September (ـُـُ ا م z) .a ④⓪ [لاتينجه] ايلول (آيى).
Septett (ـُ ا لا z) ③⑧ [لاتينجه] يدى صدالى موسيقى
پارچه‌سى .
Septima (ـُـُ ا مؤ z) (مفردى .inv، جمى 8—)
[لاتينجه] يدنجى صنف، صنف سابع .
Septisch (ـُ z ص) ②④ [روم] چوروديجى، عفنى .
Septuagesimä (z ـُـُ gh ـُـ-) (.inv) [لاتينجه]
Sonntag— بيوك پرهيزك برنجى بازاركوننده اوچ هفته
اولكى بازاركونى .

Sequens (ـُـ ا م z) (مفردى .inv جمى (...ntes
[تام لاتينجه] صكره‌دن كلان، مابعد اولان، عاقبتنده،
نتيجه‌سنده چيقان || رفيق .
Sequenz (ـُـ ا مؤ z) ④⑨ [لاتينجه] (كاغد اويوننده)
عينى رنكدن اولان كاغد صره‌سى، سلسله‌سى .
Sequester (ـُـ- ا م z) .a ④⓪ [لاتينجه] (عد) حجز
(ايتمه)، سقويسترو، موقتاً ضبط ايدوب قپامه .
Sequoi-e (ĭ - ĕ ssé - kouô' - ا مؤ) ⑤③ ④①
[قاليفورنياجه] (نبا) قاليفورنياده يتيشان بو ناممله موسوم
جسيم آغاج .
Sera-i (z ـُـ-) [فارسى || Wohnung] ، Serail
(فرانسزجه تلفظ اولنور) ايكيسيده (ا م (ا لا) ⑤⑥ سراى
(همايون) .
Serajewo (ـُـ-- z ا خالا) ⑤⑥ (جغر) بوسنه‌ولايتنك
مقراداره‌سى اولان سراى بوسنه، بوسنه سراى شهرى .
Serape-um (ـُـ-- z ا لا) ④① اسكى مصريلرك
طاپيندقلرى سراپيس نام يلانه مخصوص معبد .
Seraph (f ـُـ z ا م) ③⑧ [عبر] (جمى اكثريا :
im—، كذلك : in— (ـُ- z ـ f)، ايكيسيده كذلك مفرد
اوله‌رق استعمال‌اولنور) ملائكهٔ مكرمه‌نك برصنفى اسرافيليون.
Serask(i)er (ـُ(ـُ)ـ- z ا م) .a ④⓪ [فارسيدن
مأخوذ || Haupt des Heeres] سرعسكر .
Serbe (ـُ ا م z) ⑤② ، Serbin (ا مؤ) ⑤⓪ صرپ،
صربلى (اركك، قادين) .
Serbi-en (ـُـُ ا خالا z) .b ④⓪ (جغر) صربستان.
Serbisch (ـُ z ص) ②④ صربجه|| صربستانه، صربيه‌يه
مخصوص، متعلق .
Serenade (ـُـ-- z ا مؤ) ⑤③ [فر] برينك شرفنه
اوله‌رق كيجه‌لين خانه‌سنك پنجره‌سى اوكنده ويريلان قونسر،
چالينان چالغى .
Serenissimus (ـُـُ-- z)(ص) Durchlauchtigkeit||
(ا م) (.inv) حكمدار، اجراى سلطنت ايدن، حكمران
اولان پرنس .
Sergeant (ا م nete، كذا : sserejă'zère...) ⑤①
[فر] (ع) چاوش .
Seri-e (ـُـُ z ا مؤ) ⑤③ [لاتينجه] صره، صنف،
ترتيب || طاقم || (ريا) سلسله .
Sermon (ـُـ z ا م) ③⑧ [لاتينجه =Predigt] ،
خصوصيله كنايه اوله‌رق (عمو) .
Serös (ـُ- z ص) ②④ [لاتينجه] (طب) (حفظ الصحه)
صولى، آچيق، مصلى .
Serpentin (ـُـُ z ا م) ③⑧ [لاتينجه] (معد) سرپانتين
دنيلان قويو رنكلى وسرت طاش .
Service (فرانسزجه تلفظ اولنور) (.inv) [لاتينجه‌دن
مأخوذ فرانسزجه] سفره طاقمى || (ع) مرا. Servies ||
يمك صره‌سى (يكديكرينى تعقيب صره‌سى) || كذا : (مرا.
Bedienung bedienen مصدرندن) .
Servi(e)ren (ـُـ v ـُ ss كذا : z ... فع لا ± وقع متعه)
سفره‌نك طاقملرينى (den Tisch, die Tafel)— ②① .a
قويمق، ترتيب ايتمك || سفره‌ده يمك ويرمك، خدمت ايتمك .

(53) (مؤ ا z … : كذا ss ᵕ v (ᵕ) ᵕᵕ) Servi-ette (پك) حاولوسى .

(z… : كذا ، ss ᵕ v (ᵕ) ᵕ) Servi-etten„… .

—band (ا لا) ، —ring (ا م) حاولى خلقه‌سى .

Servil (ᵕ v ᵕ z ص) (21) [لاتينجه] =knechtisch .

Servies (ssèlᵉ-vî'ssᵒ : كذا … z ا لا) (inv.)

(sans pl.) (ع) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه service] اوكيراسى ، كيرا پاره‌سى .

Servitut (ᵕ v ᵕ z ا مؤ) (49) [لاتينجه] (عد) مالنه اولان حق تملك .

Sesam (ᵕ z ا م) (ا لا) (56) (sans pl.) [روم] (نبا) سوصام ، سمسم ، شيرلغان .

Sesel (ᵕ z ا م) a. (40) [لاتينجه] (نبا) فصيله صيوانيه‌دن انجدان رومى ، خورس كوزى ، كاشم .

Sesostris (ᵕ z ا خالا) (inv.) مصر قرالرندن : سزوستريس .

Sesqui„… (zè'ssᵉ-kouî…) [لاتينجه] اسمله برلكده (بريجق نسبتنده) — ۵ي‌ڊ (كيميا) اكثريا anderthalb= سسكوى اوقريت .

Sessel (ᵕ z ا م) a. (40) [قديم آلمانجه sëzal اولوب غوت لسانده sitzen معناسنه اولان sitan دن مأخوذ] (آرقه‌لى اسكمله) صنداليه ، قولتوق .

Seßhaft (ᵕ z ص) (21) [قديم آلمانجه sez Sitz] = an-fässig .

Session (ᵕ (ᵕ) ᵕ z ا مؤ) (49) [لاتينجه] اجتماع ، انعقاد ‖ برمجلسك مدت مذاكراتى .

Sester (ᵕ z ا م) a. (40) [قديم آلمانجه sëstere اولوب لاتينجه sexta'rius دن مأخوذ] (اسكى برنوع اولچك اكثريا ۱۵ = آلمان ليتره اولچوسى فقط بعضاً دها زياده) سه‌تيه .

Sek„… (z ᵕ…) (ا م) (مطبعه) —fehler ترتيب خطاسى ، مرتب خطاسى ‖ —hafe (ا مؤ) ديشى طاوشان ‖ —zeit (ا مؤ) (آوجيلق) قولوچقه ، ياورولمه زمانى .

Setzen (ᵕ z (فع متع) و —sich (فع مطا) c. (21) [قديم آلمانجه sezzan اولوب sitzen دن مأخوذ] قويمق ، وضع ايتمك ‖ قونلق ، اوطورمق ، يرلشمك ، موضوع بولنمق ، اوزرنده يامق ‖ wohin سؤالى اوزرينه برحال ايله برلكده اولدرق : —Jemand obenan برينى يوقارى اوطورتمق ، باشه كچيرمك ، سفره‌نك باش‌طرفنه اوطورتمق ، آلمق an den ‖ den Topf an's آغزينه قويمق ، آتمق ، آلمق ‖ —Mund تجربه‌لى ، قابى آتشه قويمق ، اوطورتمق ‖ صاغلامجه ، —Feuer يرلى‌اولمرق ربط ايتمك : —(Knöpfe (an den Rock البسه‌يه (ستره ، پالتوامثالى) دوكمه ديكمك ‖ einen Tisch an den برسفره‌يى‌ديكرينه‌برلشديرمك ، برينك يانته‌ديكر بردانه —andern دها قويمق ‖ —um etwas durchzuführen Alles daran برشيئى يامق ، باشه چيقارمق ، اجرا ايتمك ، برشيئه موفق‌اولمق اوزره هرشيئى فدا ايتمك ، وار قوتى بازويه ويرمك ، اولانجه قوتى ، اقتدارنى‌صرف ايتمك ، هرشيئه تشبث واجتسار ايتمك ، وارنى يوغنى‌صرف‌ايتمك ‖ —sich auf's Pferd بارگيره بنمك ‖ —Jemand auf freien Fuß برينى صاليويرمك ، سبيلى

تخليه ايتمك ، سربستيتى اعاده ايتمك ‖ (مجا) sich auf die —Hinterfüße (آرد آياقلرى اوزرينه) ديرنمك ، عناد ايتمك ‖ —(sich auf (einen Zweig (قوش ، كلبك وامثالى حقنده) برداله قونمق ، اوطورمق ‖ —etwas auf den Boden برشيئى يره قومق ‖ —Frühstück auf den Tisch قهوه آلتى يى ماصه ، سفره اوزرينه (قويمق) حاضرلمق ‖ Geld auf eine —Karte اويونده بركاغده پاره باصمق ‖ Spitzen auf ein —Kleid البسه‌يه تنتنه ديكمك ‖ —auf's Spiel تهلكه‌يه ، مخاطره‌يه قويمق ؛ جرأت ايتمك ‖ etwas aus der Sonne —(in den Schatten) برشيئى كونشدن قالديرمق (كولكه‌يه قويمق) ‖ (مجا) —etwas aus den Augen برشيئى اهمال ايتمك ، برشيدن تكاسل ايتمك ‖ den Leuchter) aus der) —Hand شمعدانى الندن براقمق ، (بريره) قويمق ‖ außer —Gebrauch, Kraft استعمالدن ساقط ايتمك ، قوتدن دوشورمك ‖ —etwas gegen Andres برشيئى ديكريله مقايسه ايتمك ‖ —sich gegn etwas برشيئه مقاومت ايتمك ، —(den Fuß in(ein Haus برشيئى‌رد ايتمك ، عليهنده بولنمق ‖ (der Staub, Geruch) براوه آياغنى باصمق ، آتمق ، كيرمك ‖ setzt sich in die Kleider توز ، قوقو البسه‌لره‌كيرييور ، سينيور ‖ —sich bei Jemandem in Ansehen, Kredit برينك نزدنده اعتبارينى آرتيرمق ، امنيت قزانمق ‖ Himmel —und Hölle in Bewegung دنيايى آياغه قالديرمق ‖ in —Jemandem Flammen آتشاره ياقمق ، آتش ويرمك ‖ —(sich) etwas in den Kopf) برشيئى برينك قولاغنه صوقمق ، برشيئى قورمق ‖ —Mißtrauen in Jemand برينه امنيتسزلك ويرمك ، برينك امنيتى سلب ايتمك ‖ برينه —Scheiben in (جامجيلق) ‖ ein-setzen سوءظنده بولنمق ‖ —einen Punkt über برپنجره‌يه جام‌طاقمق ‖ ein Fenster — das „i“ „i“ حرفى اوزرينه برنقطه قويمق ‖ feinen —Namen unter eine Schrift برشيئك آلتنه اسمى (امضاسنى) قومق ، برشيئى امضالمق ‖ —einen Platz) unter Wasser) بريرى‌صويه باصديرمق ‖ —sich zu Tisch سفره‌يه اوطورمق ، يمكه اوطورمق ‖ —sich zur Wehr قارشو قويمق ، مدافعه ايتمك ، مدافعه‌يه ، مقابله‌يه حاضرلنمق ‖ (ضرمثل) den Bock —zum Gärtner كدى يه سود ايناغمق (مرا . Bock) ‖ —sich zwischen zwei Stühlen ايكى اميد آره‌سنده بولنمق ‖ (فعمتع) —Jemandem eine Frist, einen Termi'n برينه بروعده ، مهلت‌تعيين‌ايتمك ‖ —(Jemandem(ein Denkmal برينك ابقاى نامى ايچون برهيكل ، ستون دكز ايتمك ‖ den —Fall (برشيئى) فرض ايتمك ‖ … gesetzt, daß فرض ايده‌لمكه … ‖ (موسيقى) بسته‌لمك ، موسيقه‌يه قويمق ‖ —(höher (niedriger (آلچاغه) يوكسكه قويمق ، برشيئك برينى (آلچاتمق) يوكسلتمك ‖ (اويونده) —Geld پاره قويمق ‖ (آوجيلق) —Junge ياورى‌چيقارمق ، ياورولامق ‖ (ريا) man setzt die Einer hin برلرك خانه‌سى ، يرى اوراسيدر ، برلر ، آحادلرك يرى‌شوراسيدر ‖ (جرا) Jemandem —(Blut-egel) برينه سولوك ياپشديرمق ، قويمق ‖ (بغچو) —(Bäume) آغاج ديكمك ‖ (فع متع) —(Jemand(fest برينى حبس ايتمك ، توقيف ايتمك ‖ (فع مطا) اوطورمق ، اخذ موضع ايتمك ‖ —Sie sich اوطوريكز ، بيوروك اوطوروك ‖

(مايعات حقنده طورطوسی دينه چوكرك) براقلامق، طورطوسی دينه چوكك || شيشمكدن قالمق، سوعك ، شيشكينلكی زائل اولمق ، قباريقلغی كيتمك || ab-geben = (فع يكشخ) || es wird Schläge— يومروق يومروغه ، توقات توقاده كلنه جك ، كيريشيله جك ، غوغا اوله جق ، بر برينه كيره جكلر || über (فع لا ±) آتلامق ، صيچرايوب حوپلايوب كچمك || einen Fluß— برنهری كچمك || (صنعه) (معدن قويولرنده) der Gang setzt durch das Gestein يول طاشلقدن كچيور ، مرور ايدر || ge-setzt (اسم مفعول وصفت) (24) (مرا) . (ge-setzt) .

Setzer (م ا z ˘˘) a. (40) [setzen] (صنعه) (مطبعه ده) مرتب .

Setzling (م ا z ˘˘) (38) [setzen] (زرا) (ابنچوانلقده) يكی ديكيلان فدان وامثالی || (بالقجيلقده) بركولده بالق اورەتمك اوزره درونته آتيلان بالقلر .

Seuche (مؤ ا z ˘˘) (53) [قديم آلمانجه siuhhi ; sich كلەسيله متناسب] (علم امراض) علت ساريه ، مرض مستولی ، وبا .

Seufzen (فع لا + z ˘˘) c. (21) [قديم آلمانجه sûftôn] ايچی چكمك ، (برای تشكی) آه ايتمك ، ناله وفغان ايتمك .

Seufzer (م ا z ˘˘) a. (40) [قديم آلمانجه sûftôd] ايچی چكمه || ايكلەمه ، فغان . ناله .

Sevennen (خا لا جم ا z - v ˘˘) (inv.) (جغر) (فرانسه طاغلرندن) سه وەن .

Sevilla (ا خا لا ا sse - vÏ-˘ lyä) (56) (اسپانيه شهرلرندن) سويل .

Sevres = Porzellan ssé' vĕre (الا ا ˘˘ ˘˘) (38) Sèvres] فرانسەنك پارس قربنده كائن شهری] سەور پورسلانی ، سەور .

Sexagesimä (˘- ˘ gĭ ˘˘ z) (inv.) [لاتينجه] Sonntag— ييوك پرهيزك ايلك پازار كونندن اون بش كون اول اولان پازار كونی .

Sexta (مؤ ا z ˘˘) (54) [لاتينجه] آلتنجی صنف، صنف سادس .

Sextant (م ا z ˘˘) (51) [لاتينجه] (هيئة ، ريا) سه قستانت آلتی || جنوبی سه قستانت برجی .

Sexte (مؤ ا z ˘˘) (53) [لاتينجه] (كاغد اويونده) بررنكدن التی كاغد صرەسی || (موسيقی) التی نوطەدن صكره اولان فاصله || الافرانغه ساعت التيده اوقونان دعا .

Seyn (˘ z) متروك اولوب sein = .

Sezession (˘) (˘) ss˘ - z ا مؤ) (49) [لاتينجه] برشخصك داخل اولديغی جمعيت وهيئتدن آيرلمسی، چيقمسی .

Sezi(e)ren (˘-˘ z فع متع) a. (21) (تشر، جرا) [لاتينجه] برنعشی معاينه وتشريح ايچون ياروب آچق ، فتح ايتمك .

S. g. (so genannt تركيبنك صورت مختصرەسی) .

Sgr. (Silber = groschen كلەسنك صورت مختصرەسی) بوكا مرا .

Shakespe(a)re (صورت تلفظی : cl é' ke - sspî·e ا خا م) (56) [انكليز] انكليزلرك اك بيوك (درام) شاعری اولان شكسپير .

Shawl (˘ صورت تلفظی : châle ا م) (56) [فارسی، انكليز] (تجا) شال، لاهور || (قادين وچوجقلرك بوينلرينه صاردقلری قالين) بيون آتغيسی .

Sherif (˘˘ ch ا م) (56) [انكليز] انكلترەده ناحيه مديری .

Shrapnel(e) (˘˘ ch ا م) (56) (طوپچيلقده) شراپنل .

Sibiri-en (˘) (˘) -˘- z ا خالا) b. (40) (جغر) سيبريا .

Sibylle (˘˘ z ا مؤ) (53) [روم] ازمنهٔ قديمەده كاهنەلك ايدن قادين .

Sich (˘ z) فعللری فعل مطاوعت ياپان ضميرك مفعول اليه ومفعول به صورتلری) [قديم آلمانجه s'h = لاتينجه si'bi] (فعل ايله برلكده) كنديسی كنديسنه ، مثلا —schaden كنديسنه ضرری طوقنمق ، متضرر اولمق || erheben— يوكسلمك، ترفع ايتمك كبی || wie befinden Sie—? كيفكز نصل ؟ نصلسكز (افندم) ? || (der Magnet) zieht das Eisen an— مقناطيس تيموری كنديسنه چكر || etwas zum Muster— nehmen برشيئی كنديسنه مودل اتخاذ ايتمك || Das schickt —nicht بو اولمز ، ياقشمز ، مناسبتسز اولور .

Sichel (˘˘ z ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه sihila = لاتينجه se'cula] (زرا) طيرپان || (طيرپان شكلنده بوكلش اولان) des Mondes— هلال، (تشر) (بيننده بولنان جدار فاصل .

Sicher (˘˘ z ص) (24) [قديم آلمانجه sihhur = لاتينجه secu'rus] امين || den —sten Weg gehen اك امين يولدن كيتمك ، اك امين يولی تعقيب ايتمك || ich kann mich— auf ihn verlassen بن اوكا تماميله امنيت ايده بيلورم ، بن اوندن تماماً امينم || einer Sache— sein برشيده شبهەسی اولمامق ، برشيئه امنيت كاملەسی اولمق ؛ برشيئی ايو بيلمك || er wird— kommen اومطلقا كلور ، اونك كلەجكنه امينم ، هيچ شبهه ايتمامكه اوكلور || vor mir bist du— بندن امين اول، بم طرفمدن قورقەجق برشيئك اولمسون || man ist dort seines Lebens nicht— انسان اوراده حياتندن امين دكلدر || Jemand— stellen (vor etwas) برينی (برشيدن طولايی) تأمين ايتمك || aber ist sie nicht in England (geboren)— شبهەسز برشی وارسه اوده اونك (مؤنث) انكلترەده طوغماديغيدر، اونك انكلترەده طوغماديغی كون كبی آشكار || قورقوسز ، تاصاسز ، بلا پروا .

Sicherheit (˘˘- z ا مؤ) (49) [sicher] صحت؛ امنيت؛ امينلك || (einer Nachricht) برخبرك صحتی || im— Auftreten haben حركتنده امنيتلی اولمق ، ياپديغندن امين اولمق ، طور وحركتی سربست اولمق ، طوتوق اولمامق || etwas mit— behaupten برشيئی كال امنيتله ادعا ايتمك ، برشيده كال امنيتله اصرار ايتمك || (تجا) مخيرلك || قارشولق، تأمينات؛ كفالت ، رهن || امينلك ، قورقوسزلق .

Sicherheits „ ... (˘˘ .... z) —behörde (ا مؤ) پوليس (نظارتی، ادارەسی) || —maßregeln (جمع مؤ) امنيت ترتيباتی ، تأمين ايچون ياپيلان ترتيبات ، تشبثات ||

polizei — (ا مؤ) ضابطه مأمورینی (هیئت) —wache
(ا مؤ) = —polizei || —wachmann (ا م) جنوب
لسانده = Schutz=mann .
Sicherlich (ᵕ ᵕ z حا) [sicher] صحیحاً ، حقیقةً ،
شبهه‌سز ، قطعیاً .
Sichern (ᵕ ᵕ z فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑
[sicher] تأمین ایتمك ، صاغلاملاشدیرمق ، صحیحلشدیرمك ||
قارشولق کوستره‌رك تأمین ایتمك ؛ || صاغلامه باغلامق ؛ کفالته ،
رهنه ربط ایتمك || (فعلا +) (آوجیلق) (آوحقنده) بولندیغی
محلك امین اولدیغنه قناعت حاصل ایتمك اوزره اطرافنی ایوجه
آراشدیرمق، اطرافنه باقمق .
Sicht (ᵕ ا z ا مؤ) [sehen] کورمه، مشاهده ، رؤیت ،
کوریش .
Sicht „ ... (z ᵕ···) —korn (ا لا) (ع ، بحر)
(طوپ، ناملو اوزرنده اولان ونشان آلمغه یرایان) آرپه‌جق ||
—tag (ا م) یوم مهلت .
Sichtbar (-ᵕ z ص) ㉑ [Sicht] کورینان ، کورینه
بیلان ، کورلمسی ، مشاهده‌سی قابل اولان || —werden
کورنمك ، تظاهر ایتمك ، میدانه چیقمق ، مشاهده اولنمق ؛
فرقنه واریله بیلور ، فرق اولنه بیلور، سچیله بیلور .
Sichten (ᵕ ᵕ z فع متع) b. ㉑ [قلمنکیجه zichten
= آنغلو ساقسونجه siftan || مرا . Sieb] قالبوردن ،
الکدن کچیرمك، قالبورلمق، الهمك || —(Getreide) ذخیره‌یی :
صاورمق || (ذکرمانجیلك) beuteln = || آییرمق، آییقلامق ||
(مجا) آییقلامق، الکدن کچیرمك، امتحان ایتمك، کوزدن کچیرمك،
تدقیق ایتمك .
Sichtlich (ᵕ ᵕ z ص) ㉔ [Sicht] (مرا . sichtbar)
کورونور ، ظاهر ؛ آشکار ، بدیهی ، بدیدار ، آچیق ، عیان .
Sickern (ᵕ ᵕ z فع لا ±) a. ㉑ || (فع لا—) رطوبت
حقنده : صیزمق ، طاملامق ، ترشح ایتمك || (فع لا +)
(das Faß) sickert... فوچی صیزیبور ، آقیور .
Siderisch (-ᵕᵕ z ص) ㉔ [لاتینجه] (هیئة) نجمی، کوکبی.
Sie (ᵕ z ضمیر شخص) [قدیم آلمانجه siu] اوچنجی
مؤنث شخصی : او (مفعول به) —(die Frau) sieht mich
او (قادین) بنی کوریور || —ich habe بن اوکا مالکم ||
اوچنجی جمع شخصی (م) اونلری اونلر || (مؤ) اونلر، اونلری
(برادرلر) یوله چیقیورلر ، کیدیورلر، حرکت —reisen ab
ایدیور ، (قز قرنداشلر) حرکت ایدیورلر || (Ihr و du
مقامنده اوله‌رق برای نزاکت : Sie) مجرد ، مفعول به
وصورت مطلقه‌سی || اوچنجی مفرد شخصنك فعلیله
برلکده اوله‌رق دها نزاکتله ! Sie sind am Spiel سز
اوینایه‌جقسکز، اویون سزده ! || Sie und ich werden zu=
sammen abreisen سز وبن برابر یوله چیقه‌جغز ، برابر
حرکت ایده‌جکز ، برابر سیاحته چیقه‌جغز || اسمی بیلنمیان
بر ذاته قارشو : ! Sie افندی ! خانم ! || براز دها اشاغی
درجه اولانلره : ! Sie da, Mann هی باقسه‌ك آ ||
باقسه‌کز آ ! آرقداش ! همشهری ! || Sie (ا مؤ) ㊳
حیواناتك وخصوصیله قوشلرك دیشیسی .
Sieb (ᵕ z ا لا) ㊳ [قدیم آلمانجه sib] —gröberes
(خصوصیله ذخیره کمیزلکه مخصوص) قالبور || اینجه اوله‌رق
خصوصیله : —Haar=, Zeug= الك (قیل وسائره‌دن معمول).
Sieb„... (z ᵕ···) —bein (ا لا) (تشر) عظم غربالی،
مصفات (قفا کمیککنك بورنك التنه کلان دلیکلی قسمی) .
Sieben (ᵕ ᵕ z فع متع) a. ㉑ [Sieb] قالبورلمق ،
الکدن کچیرمك ، الهمك .
Sieben (ᵕ ᵕ z ص اعد اصل) [قدیم آلمانجه sipun
= لاتینجه septem] یدی || —es ist halb ساعت آلتی
بچق || (مجا) halb— sein (بر از سرخوش اولمق) قفا
دومانلی ، چاقر کیف اولمق || (ا مؤ) (*inv.*) یدی عددی .
Sieben„... (z ᵕ···) —hügelig (ص) یدی تپه‌لی ||
—hügelstadt (ا مؤ) یدی تپه اوزرینه مبنی (روما) شهری ||
—blatt (ا لا) (نبا) فصیلهٔ وردیه‌دن قورد پنچه‌سی ||
—eck (ا لا) (ریا) یدی ضلع ویدی زاویه‌سی اولان شکل ،
ذوسبعة الاضلاع || —gestirn (ا لا) (هیئة) برج ثورك
رأسنی تشکیل ایدن ویدی کوکبدن عبارت اولان واولکر ،
ثریا ویا پروین دنیلان طوپ کوکب || —jährig (ص) یدی
یاشنده اولان ، یدی سنه‌لك ، یدی یاشه مخصوص || —der
jährige Krieg محاربهٔ هفتساله || —monats=Kind یدی
آیلق چوجق ؛ (مجا) (کنایه اوله‌رق غایت ایری کمسه حقنده)
دیو، زبللا || —sachen (جمع مؤ) هردرلو تجملات ، خردوات،
پیلی پرتی || —zehn نادراً مستعمل اولوب = siebzehn .
Siebenbürgen (-ᵕᵕ z ا خا لا) b. ㊵ (جغر)
[اسلاوجه Sibin دن محرف Hermannstadt=] (آوستریا
حکومتی اقسام ممالکندن) ترانسلوانیا قطعه‌سی .
Siebener (ᵕ(ᵕ)- z ا م) a. ㊵ [sieben] (٧ .رقمنك
شکلی) یدی رقمی || یدی کشیدن مرکب برهیئت رسمیه‌نك
اعضاسندن بهری ، بری || اشبو کله یدی رقمی ، نومروسی
حائز باجمله اشیا واشخاصی ارائه ایدر مثلا : — یدنجی آلایدن
اولان نفر ، یدنجی آلایلی .
Sieb(e)nerlei (-ᵕ(ᵕ)- z حا) یدی درلو .
Siebent (ᵕ- z ص اعد رتبه) ㉑ —e der (die, das)
اسم اوله‌رق : der (die, das) Siebente یدنجی، یدنجی
اولان || (7. : بروجه آتی یازیلور) der —e Februar
شباطك یدنجی کونی (٧ شباط) || Karl der Siebente
یدنجی شارل (VII) ... یازیلور || (حا) zum —en, —ens
یدنجی اوله‌رق ، یدنجی دفعه اوله‌رق ، یدنجی دفعه‌ده ، صورت
تحریری : (7°) سابعاً || —e=halb آلتی بچق .
Siebentel (ᵕᵕ- z ا لا) a. ㊵ [sieben] (کسر)
(1/7) —ein یدیده بر .
Siebentens (ᵕᵕ- z حا) (مرا . siebent) .
Siebenzig (ᵕᵕ- z ص اعد اصل) =siebzig .
Sieber (ᵕ- z ا م) a. ㊵ —in (ا مؤ) ㊿ [sieben
فعل] قالبورجی ، الکجی .
Siebzehn (ᵕ- z ص اعد اصل) اون یدی || Siebzehn
(ا مؤ) ㊾ اون یدی عددی .
Siebzehner (ᵕ-ᵕ z ا م) a. ㊵ اون یدی رقمی .
Siebzehnt (ᵕ- z ص اعد رتبی) ㉔ —e der (die, das)
واسم اوله‌رق : der (die, das) Siebzehnte اون یدنجی،
اون یدنجی اولان || Ludwig der Siebzehnte (. VXII
یازیلور) اون یدنجی لوئی || (حا) zum —en, —ens اون
یدنجی اوله‌رق اون یدنجی دفعه .

[siebzehn] ⑩ a. (لا ا z ˊ-ˇ) Siebzehntel
(كسر) (1/17) ein— (١/١٧) اون يديده بر .
. (siebzehnt . مرا) == (z ˊ-ˇ) Siebzehntes
[sibunzug قديم آلمانجه](اعد اصل ص z ˇˊ) Siebzig
يتمش .
⑩ (١ مؤ) —in ، ⑩ a. (ا م z ˊˇˇ) Siebziger
يتمشلك ، يتمش ياشنده اولان ، يتمش صولرنده ، رادهلرنده .
der (die, das) —e (اعد رتبي ص z ˇˊ) Siebzigst
وكذا اسم اولەرق der (die, das) Siebzigste يتمشنجى،
يتمشنجى اولان || zum —en, —ens يتمشنجى اولەرق ،
يتمشنجى دفعه (70° يازيلور) .
(1/70) [siebzig] ⑩ a. (لا ا z ˊˇˇ) Siebzigstel
. (١/٧٠) يتمشده بر ein—
sioh اولوب غوت [قديم آلمانجه] ㉔ (ص z ˊ) Siech
[s'inkan دن مأخوذ] krank sein معناسنه اولان لسانده
خستەلقلى ، خسته مزاج ، نحيف ، خستەلق سببيله قوتدن
دوشمش ، مرضى ، عليل المزاج .
. درجهٔ غليان (ا م) —grad (z ˊˇ···) Sied„...
[siodan قديم آلمانجه] ⑳ e. (+ لا فع z ˊˇ) Sieden
(زمان حالنك اوچنجى شخصى siedet || اسم مفعولى gesotten
و gesiedet] قاينامق ، غليان ايتمك ، فوقور فوقور ايتمك
(قاينامق) heiß d— قاينار صيجاق || (فع متع) قايناتمق ،
قايناده‌رق پيشورمك ، خاشلامق || weich (hart) gesottene
Eier رافدان ، آز ، آلاقوق ، (چوق ، قاتيلنجەيه ، لوپ
اولنجيه دكين) پيشمش يومرطه || (بوياجيلق) (einen Stoff)
in Alau'n— برقماشى شاپلى صوده قايناتمق || —Salz
طوز ياپمق || —Seife صابون ياپمق || (شكر فابريقه‌لرنده)
شكرى تصفيه ايتمك .
finken machen قديم آلمانجه] ㊳ (ا م z ˊ) Sieg
معناسنه اولان siki دن مأخوذ siikan] خصوصيله (ع)
غلبه ، ظفر ، مظفريت ، دشمنى مغلوب ايتمه || (ا خا مؤ)
(inv.) (جفر) آلمانياده جارى نهرلردن « زيغ » نهرى .
sigliô غوت لسانده [㊵ a. (لا ا z ˊˇ) Siegel
اولوب لاتينجه sigi'llum دن مأخوذ] تمغا ؛ مهر ، خاتم ||
—amtliches مهر رسمى .
· ... Siegel„ (z ˊˇ···) —bewahrer (ا م) مهردار||
—lack (ا لا) مهر مومى ، بالموميسى ،
|| مهرلمك [siegel] ㉑ a. (فع متع z ˊˇ) Siegeln
—amtlich رسماً مهرلمك ، تمغالمق .
، غلبه ايتمك ، چالمق ㉑ a. (+ فع لا z ˊˇ) Siegen
مظفر اولمق ، مغلوب ايتمك ، غالب گلمك .
مظفريت (ص) —trunken (z ˊˇ···) Sieges„...
وغلبه‌سندن مست اولان (زياده سوينان ومسعود اولان)
وايلروسنى هيچ دوشونميان || —denkmal (ا لا) ستون
ظفر || —preis (ا م) غنيمت ؛ غلبه ايدنه تخصيص اولنان
مكافات .
Siegs„... (z ˊ···) مركب اوله‌رق استعماله اكثريا
. Sieges„...==

(z ˊˇ) siehe ، (z ˊ) Sieh فعلنك صورت sehen
امريه‌سى (بوكا مرا) .
[اشاغى آلمانجه] ㊳ (ا لا) (ا م z ˊ) Sie(h)l (صو
سدلرى انشا آتده) ايجابنده صولرى طوتمغه مخصوص قپولى
سد || كاريز ، لغم ، قنال .
Sie(h)len (z ˊˇ. فع متع و فع لا +) a. ㉑ قنال آچمق.
Siehst ، sieht ايكيسيده (z ˊ) sehen فعلنك زمان
حال صورتنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .
. Siehl . مرا) ㊳ (ا لا) (ا م z ˊ) Siel
Siele (z ˊˇ ١ مؤ) ㊺ [Seil كله‌سيله متناسب]
قوشـوم كوكسلكى || اوفق وال آرابه‌سى ، تسكره كبى تقليه
آرابه‌لرينه كيرن كسه‌لرك اوموزوكوكسلرندن آتدقلرى قايش،
حمائل || سينه بند .
Siesta (ssyè-sta ا مؤ) (مفردى inv. ، جمعى —s)
. Mittags=schläfchen== [اسپا]
Siezen (ˇˊ z فع متع) c. ㉑ [sie] (عمو) —Jemand—=
برينه سز ديه خطاب ايتمك (Sie nennen كله‌سنك duzen
مقابلى) .
Signal (zing-nâ'le ا لا) ㊳ [لاتينجه] اشارت ،
علامت ، نشانه .
Signal„... (z ˊˇ··· مرا . Signal) —schuß (ا م)
برشيئى خبرويرمك ، برشيئه اشارت اولمق اوزره ايديلان آتش||
—horn (ا لا) (موسيق ، ع) بورو .
Signalisi(e)ren (ˇ-ˇˊˇ z مرا . Signa'l فع متع)
a. ㉑ [لاتينجه] اشارت ويرمك .
Signatur zig-nâ-tou're (ا مؤ) ㊾ [لاتينجه]
اشارت مقرره || (پوسته‌ده) مارقه || (تجا) اتيكت || (اجزا)
(اجزا خانه‌لرده شيشه‌لر اوزرينه دروننده‌كى علاجلرك صورت
استعماللرينى مشعر ياپشديريلان) يافته ، تعريفنامه || (مطبعه)
(ارقام ، حروفات واسطه‌سيله جزؤلرى كوسترمه يعنى طبع
اولنان جزؤلرك برنجى صحيفه‌سنى ايجابنده سهولتله بوله بيلمك
اوزره صحيفهٔ مذكوره‌يه قونيلان حرف ويا رقم) سينياتور .
Signi(e)ren (zing-ni'-rĕne فع متع و فع لا +)
a. ㉑ [لاتينجه] امضالمق ، وضع امضا ايتمك || (صنع) « صح »
باصمق (كوش وامثالنه) .
Sigrist (ˇˊ z و ˊ- ا م z) ㊿ [لاتينجه sacris'ta]
(ايالت لسانى) كليسا جامه كاهبانى ، قندلفت .
. Sylbe . مرا) (z ˇˊ) Silbe
Silber (z ˇˊ ا م) ⑩ a. [قديم آلمانجه si'lapar
== روسجه serebro] كوش ، سيم ، فضه .
Silber„ ... (z ˊˇ···) —blick (ا م) كموشك
پارلداسى || —ader (ا مؤ) (معدن قويولرنده) كموش
طمارى || —arbeit (ا مؤ) كموش ايشى || كموش طاقمى ||
—groschen (ا م) آلمانيانك اسكيدن برپاره‌سى اولوب
بوكونكى (٣٠-١) تالر قيمتنده اولان ويكى غروش تعبيراولنان
سكه‌يه مساويدر || —hell (ص) كموش كبى صاف وبراق ،
بياض|| كموش كبى براق سسلى ، سسى كموشك سسنه ، طننه
مشابه اولان || —münze (ا مؤ) كموش پاره ، سيم سكه ||
—schaum (ا م) تقليد كموش ورقى || —scheibe (ا مؤ)
مثلا (شعرده) —scheibe (des Mondes) قمرك كموش كبى

اولان صفحه‌سی . قروجی ‖ —ſchrank (ا م) كموش طاقملری وضع وحفظنه مخصوص دولاب ، بوفه ‖ —waaren (جمع مؤ) كموشدن معمول آوانی ، اشیا ، معمولات سیمیه .

Silbern (ـّـ z صـ) ㉑ [Silber] كموشدن ، كموش ‖ e Hochzeit— (زوج وزوجه‌نك يكرمی بشنجی سنۀ ازدواجلرنده اجرا قلنان شنلك) كموش دوكونی .

Silentium! (ـ)(ـ) ſi- z ـ حرند) [لاتينجه] صوص! صوصكز !

Silex (ـّـ z ا م) (inv.) [لاتينجه] چاقمق طاشی ، چاقل (طاشی) .

Silge (ـّـ z ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] (selꞌnum) (نبا) فصيلۀ صوائيه‌دن سه‌لين دينيلان نبات .

Silhouette ſsi-lou-è-të و ... z ا مؤ) ㊸ [فر] =Schattenriß .

Silikat (ـ ـّـ z ا لا) ㊳ [لاتينجه] (كيميا) حمض سيليسيومك براساسله تركيبندن حاصل اولان ملح كيميوی، سيليسيت .

Silistria (ـّـ ـ z ا خالا) ㊸ سلستره قلعه‌سی .

Silurisch (ـّـ ـ z صـ) ㉑ [لاتينجه] (طبقات) اسكی قيرمزی تباشير طبقه‌سنك التنده بولنان اراضیٔ سيلوريه‌يه منسوب ومتعلق .

Silv„ ... (z ...) (مرا. Sylv ...) .

Similor (ـّـ ـ z ا لا) ㊶ (sans pl.) [فر] باقرله چنقودن مركب اوله‌رق آلتون رنكنده برنوع معدن ، تنباك ، مانهايم آلتونی .

Simpel (ـّـ z صـ) ㉑ [فر] ساده ، عادی ، بسيط ‖ (ا م) =Einfaltspinsel (ا م) بدلا ، شاشقين ، سرسم .

Simplon (ـّـ z ا خا م) ㊶ (جغر) (آلپ كچيدی) der— سه‌مپلون .

Sims (ـ z ا م) (ا لا) مفردی ㉖ جمعی ㊱ [قديم آلمانجه simiz ؛ مرا. لاتينجه sima] =Ge-ſims .

Simſe (ـّـ ـ z ا مؤ) ㊸ (نبا) =Binſe .

Simuli(e)ren (ـّـ ـ ـ z فعـ لا + وفعـ متعد) ㉑ a. [لاتينجه] كوستريش ياپمق ‖ يالاندن ياپار ، ايدركبی طاورانمق، جعلی صورتده ياپمق؛ كوستريش سومك ‖ (عو) —auf etwas برشیٔ دوشونمك ، ملاحظه ايتمك .

Simultan (ـّـ ـ z صـ) ㉑ [لاتينجه] ge-meinſchaftlich و gleich = zeitig .

Sina-i (ـّـ ـ z ا خا م) ㊶ (جغر) der— طورسينا ، جبل سينا .

Sinau (ـّـ ـ z ا م) ㊳ [في الاصل Immer=thau sindau] (نبا) شيربا ، آرسلان پاچه‌سی .

Sind (ـ z) فعلنك زمان حال صورتنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری) ſein .

Sind-flut(h) (ـّـ z ا مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه sin-fluot] ſtarke Fluth = Sünd = fluth= .

Sinekure (ـّـ ـ z ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] برايشه مقابل اوليه‌رق تخصيص اولنمش معاش ‖ همان هيچ ايشی اوليان مأمورين .

Sineſe (ـ ـ z ا م) ㊷ Chine-ſe= .

Sing„ ... (ـّـ ... z) —fertigkeit تغنی ايتمكده ، شرق سويلمكده اولان اقتدار ‖ —droſſel (ا مؤ) (تا طبيعه) آردج قوشی ‖ —ſang (ا م) يكطرز ، تك پرده‌لو ، طاتسز شرق ‖ —vogel (ا م) (تا طبيعه) كوزل اوتن ، چالغی وامثالی تقليدينه مستعد بولنان قوش .

Singalſe (ـّـ ـ z ا م) ㊷ ...leſin (ا مؤ) آسيای جنوبيده واقع سيلان آطه‌سنك ساكنلرندن (اركك ، قادين) .

Singbar (ـّـ z صـ) ㉑ =Sangbar .

Singe„ ... (ـّـ ... z) مركب اوله‌رق (مرا. jing„ ...) .

Singen (ـّـ z فعـ لا + وفعـ متعـ) ㉑a. [قديم آلمانجه ſinkan في الاصل vorleſen] (صورت ماضيه‌سی اسكی اوله‌رق كذلك : ſung) شرق سويلمك ، تغنی ايتمك ‖ (موسيق) falſch— برشرقی‌يی ، برمقامی ياكاش سويلمك ، تغنی ايتمك ‖ كذا (فعـ مطا) —ſich heiſer تركی سويليه سويليه ، تغنی ايده ايده سسی قيصلمق ، سسی قيصلينجه دكين ، شرق سويلمك، باغيرمق ‖ ein Kind) in (den) Schlaf—) برچوجغی تی سويليه‌رك اويوتمق ‖ die Ohren)—mir) قولاقلرم اوتويور ، اوغولدايور ‖ (موسيق) dieſer Sänger) kann) noch das hohe C— بومغنی‌دها (do) پرده‌سنه‌قدرچيقه‌بيلور ، چيقار ‖ (ضـ مثل) Davon kann ich auch ein Liedchen — اوبنده باشمه كلدی ، بزمده باشمزدن كچدی ، اوندن برازده بز اكلارز ، بيليرز .

Singer (ـّـ z ا م) ㊵ a. [اورته آلمانجه ſingaere] اسكيدن : شرق خواجه‌سی ، معلمی ‖ (ا خا م) ㊶ (امريقا ديكيش ماكنه‌سی فابريقاتوری) سينكر ‖ وبوندن مشتق اوله‌رق (ا مؤ) (مفردی inv. ، جمعی a. ㊵) اشبو «سينكر» فابريقه‌سنك ديكيش ماكنه‌سی .

Singerei (ـّـ ـ z ا مؤ) ㊾ [ſingen] آردی آره‌سی كسلمكسزين شرق سويلمه ، كورولتی ايتمه ، قبا شيشرمه .

Singular (ـّـ z كذلك : ـّـ z ا م) ㊳ [لاتينجه] (غرا) مفرد (عددی) .

Singulariſch (ـّـ ـ z صـ) ㉔ [لاتينجه] مفرد .

Sinken (ـّـ z فعـ لا —) ⑳a. [قديم آلمانجه ſinchan] آغير آغير وعمودی اوله‌رق آشاغی ايتمك ، باتمق ، (برشيئك ايچنه‌ايتمك) طالمق، باتمق ‖ (zu : ياخود) —auf den Boden يره دوشمك ، ييقيلمق ، سرلمك ‖ (مجا) er möchte vor Scham in die Erde— اوحجابندن يره كچر ، يره كچمك اونك ايچون دها خيرلو ، ايودر ‖ (كمی حقنده) باتمق ، دبيه قاينامق ‖ den Kopf— laſſen باشنی صاليويرمك ، باشی دوشمك ‖ der Nebel) ſinkt) سيس (اورته‌لغه) باصيور ، چوكيور ، اينيور ‖ bis in die —de Nacht كيجه قرانلقنه دكين ‖ (قوت وارتفاع حقنده) دوشمك ، قوتی غائب ايتمك، ايتمك ؛ سينمك ، شيشلكی، قباريقلغی كيتمك ‖ ازالمق محو اولوب، بتوب كيتمك ‖ den Muth, die Flügel nicht —laſſen جسارتی ، جرأتی غائب ايتمامك ، بيون اكمامك ‖ (مجا) ſein Anſehen) ſank bald) اونك اعتباری درحال غائب اولدی ، اعتباردن دوشدی ‖ (دوشوب) in Ohnmacht— باپلمق ‖ —in tiefen Schlaf درين اويقويه طالمق ‖ (فعـ متعـ) (معدن قويولرنده) ab = teufen= einen Schacht— .

Sinn (ـَ ا م z) ㊳ [قديم آلمانجه sin جمعى : sinnâ = لاتينجه sensus] (جمعى بعضاً : —en) حس ، طويغو ‖ عقل ، فراست ، فكر ، امعان ، ادراك ؛ خاطر ، معنا ‖ in die —e fallen خاطره تبادر ايتمك ، وارد خاطر اولمق ، عقلنه كلمك ‖ (مجا) feine fünf —haben (حواس خمسه‌يه مالك اولمق) منتظم وهرشيئى تمام ومكمل اولمق ‖ für etwas —haben برشى حقنده حس مخصوص ، طويغوسى اولمق ، اكلايشى اولمق ، ذوقنه واقف اولمق ‖ ذكاوت ، فراست ‖ جان ، يورك ‖ فكر ، ظن ‖ نيت ، ارزو ، امل ‖ طبع ‖ in gutem (üblem) —e ايو (كوتو) فكرايله ، ايو (فنا) مقصده بناءً ، ايولك (كوتولك) فكريله ، ايچون ‖ ihr —vergingen die او (مؤنث) كنديني غائب ايتدى ، شاشيردى ‖ fein —steht nach Höherem اونك كوزى يوكسكده ، اوپك يوكسكلرده كزيبور ، اونك كوزى قولاى قولاى طويمز ‖ andern —es werden فكريني دكشديرمك ، تبديل مسلك ايتمك ‖ auf feinem— beharren فكرنده ، املنده ثبات واصرار ايتمك ‖ (ضـ مثل) aus dem Augen aus dem— كوزدن ايراق اولان كوكلدنده ايراق اولور ‖ Jemandem etwas aus dem—e bringen برشيئى برينك فكرندن چيقارمق ، برشيئدن عقلنى چلمك ‖ fich etwas aus dem —e fchlagen برشيئى فكرندن چيقارمق ، تصحيح فكر ايتمك ‖ Das will mir nicht aus dem— بوشى بردرلو فكرمدن چيقميور ، بردرلو اونوده ميورم ، كوزمك اوكندن كيتميور ، خاطر وخيالمدن كيتميور ‖ etwas im—e behalten برشيئى خاطرنده طوتمق ، اونوتمامق ‖ برشيئه عزم ايتمك ، فكرنده ثبات ايتمك ، آرزوسندن وازكچمامك ‖ das will mir nicht in den— بونى بردرلو عقلم آليور ، آكلايه‌ميورم ، بوكا بردرلو عقل ايرديره‌ميورم ‖ in Jemandes —e handeln برينك فكرى موجبنجه حركت وعمل ايتمك ‖ bift du von —en دليمى ، ديوانه مى اولدك ؟ چلديردكمى ؟ عقليكمى بوزدك ؟ ديوانه ميسك سن ؟ قاچيردكمى ؟ شاشيردكمى سن ؟ ايشك يوقمى سنك ؟

Sinn„ ... (z ـَ ...) —bild (ا لا) تمثيل ، تصوير ، معما ‖ رمز ، كنايه ‖ —gedicht (ا لا) هجويه (شعر) ‖ —grün [قديم آلمانجه Dauer sin] (نبا) عشبة عاريه ، جزاير بنفشه‌سى ‖ —los (ص) كنديك صورت حركتنى بيله‌ميان ‖ عقلسز ، بينسز ، دلى ، قاچيق ‖ بايغين ‖ صاچمه ، اهميتسز ، عادى ‖ —pflanze (ا مؤ) [قديم آلمانجه Dauer sin] (نبا) كوسكون اوتى ‖ —reich (ص) معنالى ، محاكمه وتميز ايله واقع اولان ويا اجرا ايديلان ، عاقلانه ، ايو دوشونلمش ‖ معرفتلى ، مصنع ، هنرلى ، روحلى ‖ عقللو ، فطين ‖ —verwant (-es Wort) (ا مؤ) معنالرى بر اولان كلمه‌لر ، مترادف ، همعنى ، مشترك المعنى ، سينونيم .

Sinnen (ـَ z فع لا + وبعضاً فع لا— ‖ فع متع ، وفع مطا) b. ⑳ وكذا طشره‌لسانده a. ㉑ [قديم آلمانجه nach etwas ftreben ، gehen sinnan] تفكر وملاحظه ايتمك ، دوشونمك ، تعميق فكر ايتمك ‖ auf Böfes— فنالق دوشونمك ‖ auf Mittel und Wege— چاره ويول آرامق ‖ Gefährliches— ‖ ? نه دوشونيورسكز ؟ was finnt Ihr ? فنا برشى دوشونمك ، شيطنت ، ملعنت قورمق ‖ auf Rache— انتقام قورمق ، خاطرندن انتقام آلمق يكمك ، كچيرمك .

Sinnig (ـَ z صـ) ㉑ [Sinn] تفكر وملاحظه‌لى ، خليالى ، ذرين تفكراته طالان ، دوشونان ‖ ايو دوشونلمش ، ملاحظه ايدلمش ‖ صنعتلى ، معرفتلى ، هنرلى ‖ شويله ويا بويله فكرلى ، عقللى مثلا : Leicht=finnig .

Sinnlich (ـَ z صـ) ㉑ [Sinn] (عقلاً ، فكراً حس اولنان) عقلى ، فكرى ، معنوى ، (جسماً طويلان حس اولنان) مادى ، جسمانى ، غير معنوى ‖ (اذواق نفسانيه حقنده) ذوق وصفاى شهوانى‌يه عائد ، شهوتجه ، ذوق وشهوته متعلق ، نفسى ‖ شهوت انكيز .

Sinolog(e) (ـِ) gh -ـَـ- z ا م) ㊾ و ㊷ [لاتينجه] چينجه لسان وادبياته واقف كمسه ، چين لسان وادبياتنه آشنا اولان .

Sinter (ـَ ا z م) a. ㊵ [قديم آلمانجه sintar] فى الاصل Meta'llfunke (معد) (تجمد) استالاقتيت ، طامله طاشى ، سينته ر ‖ (معدنجيلكده) دميرجروفى ، معدن بوقى .

Sint-flut(h) (ـَ z امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه sin-fluot] صحيحى [ftarke Flut(h)] Sünd=fluth (بوكا مرا .) .

Sinus (ـَ ا z م) (inv.) [لاتينجه] (ريا) جيب .

Sippe (ـَ ا z مؤ) ㊷ [قديم آلمانجه sibbo] = Sippfchaft .

Sippfchaft (ـَ ا z مؤ) ㊾ اقربالق ، خصملق ‖ اقربا ‖ (اكثريا كنايه اوله‌رق) جمعيت فساديه .

Sirokko (ـَ ـَ z ا م) ㊻ كشيشلمه روزكارى (آق دكزده شرق جنوبيدن صيجاق اوله رق اسر) .

Sirup ، Sirop ايكيسيده (ـَ z ا م) ㊳ [عر شروب] [Trank ، fchrâb] .

Sifti(e)ren (ـَ z فع متع) و — fich (فع مطا) Jemand —(vor ‖ كسمك ، تعطيل ايتمك einftellen ㉑ a. Gericht ftellen برينى محكمه يه جلب ايتمك ، محكمه طرفندن برينه جلب (دعوتنامه) كوندرمك .

Sitte (ـَ z امؤ) ㊿ [قديم آلمانجه situ Gewohnheit] = روجه e'thos] (بيوك ويا كوچك برجمعيت ، خلق طرفندن عادت حكمنه كچن ، مرعى الاجرا اولان) عادت ، اعتياد ، اصول ، معتاد ، عرف وعادت بلده ‖ صورت معيشت ‖ (بعض حكومت ، اهالى واقوامك ويا افرادك كندولرنجه اصول ودستور العمل اتخاذ ايتدكلرى) آداب واخلاق عموميه ‖ das ist bei uns nicht— بو بزده عادت دكلدر ‖ تربيه ، عادت ، قاعده ، نمونهٔ امتثال : feine— عادت حسنه .

Sitten (ـَ z ا خا لا) b. ㊵ (جغر) (اسويچره ده شهر) سيون .

Sitten„... (z ـَ ...) —lehre (ا مؤ) درس تربيه ، اخلاق درسى ، علم ادب ‖ —los (ص) اخلاق وتربيه دن عارى ، تربيه‌سز ‖ —verfall (ا م) اخلاق وآداب عموميه‌نك محو وبرباد اوليشى ، اخلاقسزلق .

Sittich (ـَ z ا م) ㉑ [اورته آلمانجه sitich] اولوب بوده لاتينجه psi'ttacus دن مأخوذ] (تاطبيع) = Papagei .

Sittig (ـَ صـ) ㉑ [Sitte] اخلاق حسنه صاحبى ، آداب وعاداتى ايو ، مقبول ‖ عاقل ‖ فضيلتلى ‖ ناموسلى ، اديب ، نازك ، تربيه‌لى ، عفيف ، اهل حيا .

Sittlich (ـُـ z ـص) ㉑ [Sitte] آداب واخلاقه موافق، موافق آداب|| عادت اولدیغی کبی، وجهله|| (مرا . (ländlich .

Sittsam (ـ ـُـ z ـص) ㉑ [Sitte] (طور وحركتی) نازك، تربیه‌لی، ادیبانه اولان، (دائرهٔ ادب وتربیه‌نك خارجنه چیقمیان) عفیف، مستقیم، ناموسلی، بابا یانی .

Situi(e)ren (ـُـ ـ z ـ فع متعه) ㉑ a. [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] یرلشدیرمك، وضع ایتمك|| على الخصوص اسم مفعول اولەرق: gut situi'rt sein وقت وحالی ایو اولمق.

Sitz (ـُـ z ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه siz] مقر، مقام، مركز|| kleiner —zum aufklappen آچیلور (قیانور) اوفق (صندالیه) اوتوراق|| Kutsche mit vier —en درت كشیلك آرابه|| اجتماعلرده حاضر بولنمق حق وصلاحیتی|| —und Stimme im Rathe haben مجلسده صاحب رأی وموقع اولمق|| (فروسیت) (zu Pferde —) باركیرده وضع وطوروش (اوطوریش)|| Ge-fäß = || محل اسكان، مقر، اقامتگاه|| seinen— (an einem Orte) aufschlagen بر یرده، محلده اختیار اقامت ایتمك، برای اسكان برمحله یرلشمك .

Sitz„ ... (ـُـ... z) —klappe (صنع) (آرابه‌جیلقده) اوطوراق (قنادی)|| —fleisch (لا) (عمو) : er hat اوطوراق (قنادی) kein —fleisch او بر درلو یرنده اوطوره‌مز|| بر ایشده صبر وثباتی اولمق er hat —fleisch او ایشه طیانور، ایو ایشلر .

Sitzen (ـُـ z فع لا +) وخصوصیله جنوب ایالتلرنده فعلا—) i. ㉑ [قدیم آلمانجه sizzan = لاتینجه sede're] ich sitze || اوطورمق (كلەلرینك مقابلی stehen، liegen) hier schlecht بن بوراده ایو اوطوره‌میورم، راحتسز اولیورم|| (فع متع وفع مطا) —(sich)krumm اوطورورکن، اوطوردقدن صكره اكریلمك|| اوطوره اوطوره چارپولمق، اكرلمك، اوطوره اوطوره قانبوری چیقمق، قانبورنی چیقارمق|| (اوطورمق فعلی ارزو اولنمیوب یالكز هرقنغی برموقعده بولنمق حالی تصور اولندقده) nicht still — || ایو بوراسی‌دها hier werden wir besser— können بردرلو راحت اوطوره‌مامق|| (مجا) : auf (یاخود : wie auf) Nadeln, Kohlen, Dornen— دیكن اوستنده اوتورمق|| hoch auf einem Zweige— یوكسكده، بردالده اوطورمق، تونەمك||(طائوق وامثالی حقنده)—auf den Eiern یمورطه‌ده، یمورطه‌یه اوطورمق، قولوچقه‌ده یاتمق، چیقارمق || (فروسیت) —gut zu Pferde باركیرده كوزل وضع وطوروشی اولمق، حیوانده ایو اوتورمق، باركیره كوزل بنمك|| lasset uns hierher—! (هایدی) كلك بورایه (شورایه) اوطورەلم! || an diesen Versen habe ich (drei Tage)gesessen بن بو بیتی، قطعه‌یی یازمق ایچون، یازنجه‌یه دكین اوچ كون اوطوردم، اوچ كون وقت صرف ایتدم || Jemandem auf dem Nacken, (عمو) — dem Dache : بریسك بر شیئی یاپدیرمق، بر ایش كوردیرمك ایچون پشندن آیرلمامق، پشی براقمامق|| bis über die Ohren in Schulden— غرتلاغنه، بوغازینه قدر بورج ایچنده اولمق، اوطورمق|| im Gefängniß, Kerker— محبسده، كوركده یاتمق، چوروملك|| über einem (andern) Schüler)— دیكر برمكتب طلبه‌سنك اوزرینه چیكمك، اوزرینه اوطورمق|| (مجلس، هیئت وامثالی حقنده) اجتماع، انعقاد ایتمك|| محبوس اولمق (حبسده) یاتیور|| er sitzt schon lange اوچوقدن in Quarta— || اقامت ایتمك، ساكن اولمق، بیتوتت ایتمك || bleiben دردنجی صنفده قالمق؛ دونمك|| (قزلر حقنده) (رقص اثناسنده) قاوالیه بولەمامق، هیچ بر اركك راقص طرفندن كندوسنه رقص تكلیف اولنمامق|| اوده قالمق، كندوسنه برزوج بولەمامق، Jemand —lassen : —lassen || قسمق چیقمامق برینی یاری یولده براقمق، برینه اویون ایتمك، دك ایتمك، ترك ایتمك|| mir sitzt den Hut— lassen || شابقه‌سنی چیقارمامق|| viel Schleim auf der Brust كوكسمده زیاده طیقانقلق وار|| hier sitzt mir's ایشته (بنم) زورم بورادن|| (البسه حقنده)= —des Blatt ㉑ (اسم فاعل، ص) —d || kleiden (نبا) (لا ا) صاپسز یاپراق .

Sitzung (ـُـ z ا مؤ) ㊾ [sitzen] انعقاد، اجتماع|| مشورت، مجلس|| مثول، ملاقات .

Sizili-en (ـ) (ـ) (ـُـ ـ z ا خا لا) b. ㊵ (جغر) (ایتالیا آطه لرندن) سجلیا .

Skabiose (ـُـ (ـ) ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (نبا) طول چیچكی، اویوز اوتی، حشیشة الجرب .

Skala (ـُـ ا مؤ) ㊶ [لاتینجه] قدمه‌لی نردبان، ال نردبانی|| (موسیقی) موسیقی نوطه‌لرینك اوزرینه ترتیب وتنظیم ایدلدكاری صره|| كذا مذكور نوطه‌لرك اوزرینه وضع وترتیب اولندقلری اسقالا خطوطی .

Skald(e) (ـ) (ـُـ ا م) ㊲ ㊶ [قدیم شمال لساننده skald] اسكی اسقاندیناو شاعری .

Skalpi(e)ren (ـُـ ـ فع متعه) a. ㉑ [انكلیز] باش، قفا دریسی صویمق .

Skandal (ـُـ ا م) ㊳ ، نادراً ㉛ یاخود ㉒ [لاتینجه] Ärgerniß = رذالت، كورولتی، خرلتی|| حدث، انفعال .

Skandali(e)ren (ـُـ ـ فع لا +) a. ㉑ كورولتی، مرضه ایتمك، بر برینه چیقشمق، سوكوب صایمق .

Skandalisi(e)ren (ـُـ ـ ـ فع لا +) a. ㉑ = skandali(e)ren || sich— (فع مطا) كناهه، درده كیرمك|| انفعال ایتمك .

Skandalös (ـُـ ـ ص) ㉑ [Skandal] حدث وقیل وقالی موجب، فتنه آمیز، باعث رذالت .

Skandi(e)ren (ـُـ فع متع) a. ㉑ Verse— شعرك وزنی آكلامق ویا كوسترمك ایچون مصرعك هجالرینی آییره رق وصایارق اوقومق، تقطیع ایتمك .

Skandinavi-en (ـ ـُـ v ـُـ ا خا لا) b. ㊵ (جغر) اسقاندیناویا .

Skat (ـُـ ا م (ا لا)) ㊳ [قدیم فرانسزجه eskart] (كاغد اویوننده) بعض اویونلرده آیریلوب چیقاریلان كاغدلر|| in—legen (مجا) برطرفه آتمق|| (كاغد اویونی نوعی) اسقات .

Skelet(t) (ـُـ ا لا) ㊳ [فر] = Ge-rippe .

Skeptiker (ـُـ ا م) a. ㊵ [روم] (فلسفه) انسانك كنه وحقیقت اشیایه واقف وناٸل اولماسی محال عد ایدن طریق فلسفه‌یه معتقد اولان، ریبیوندن آدم، ریبی .

Skizze (ـُـ امؤ) ㊸ [ایتالیانجه=لاتینجه sche'dium] (رساملق وامثالی صنعتلرده) رسم، هیكل ویا آخر برشیئك شكل ترتیب وتقسیمات (اولیه‌سی)، تصارلامه، قروكی .

Sklav(e) (ـَ وـ v ـَ ا م) (51) (52) [اورته لاتينجـه sklavus اولوب پولونياجـه slowo der Redende دن مأخوذ] ، Sklavin (ا مؤ) (50) اسير (كذا مجازى) .

Skonti(e)ren (ـّـَ فه متع) (21) a. [ايتا] (تجا) دور حساب ايتمك ، بردينى آخر واسطه‌سيله تسويه ايتديرمك ، آخره دور ايتمك .

Skonto (ـَ الا) (56) [ايتا] (تجا) = Disko'nto .

Skorbut (ـّـَ ا م) (38) (sans pl.) [فلمنكجه schore Riß ، Knochen bot] = Scharbock .

Skorpion (ـَ (ـ) ـَ ا م) (38) [لاتينجه] (تا طبيعه) عقرب (كذا مجازى) ‖ (هيئة) عقرب برجى .

Skribent (ـَ - ا م) (51) [لاتينجه] = Schrift-steller ، Skribler = اكثريا جناس اوله‌رق .

Skribler (ـّـَ ا م) (40) a. (عمو) [لاتينجه] ، —in (ا مؤ) (50) كوتو محرر ، محرره ، محرر نامعقول .

Skripturen (ـّـَ جمع م) (49) [لاتينجـه] محررات ، اوراق .

Skrophel ، **Skrofel** ايكيسيده (ـ ـَ f ا مؤ) (53) [لاتينجه Sau scro'fa] (علم امراض) n— صراجه ، داء الخنازير .

skrophulös ، **Skrofulös** ايكيسيده (ـَ - f - ص) (24) سراجه‌لو ، خنازيرى .

Skrupel (ـّـَ ا م) (40) a. [لاتينجـه scrupulus spitzes Steinchen] اسكيـدن اون دسيغرام ثقلتنده اولان وزن مقياسى ‖ (مجا) (اكثريا : ـّـَ) وسوسه ، قوروتتى ، كوكل اضطرابى ، شبهه،تردد ، تحاشى .

Skrupulös (ـّـَ ص) (24) موسوس، قوروتتولى ‖ پك دقتلو،اعتنالو .

Skrutinium (ـ (ـ) ـَ - ا لا) (44) [لاتينجـه] قرعه اصولى .

Skulptur (ـّـَ امؤ) (49) [لاتينجه] فن‌نقر، هيكلتراشلق.

Skunk (ـَ ا م) (56) (تا طبيعه) = Stink-thier .

Skuptschina (ـّـّـَ ا مؤ) (مفردى) (inv.) جمع s—) [صربجه] صربليلرك اعيان مجلسى،مبعوثان مجلسى .

Skurril (ـّـَ ص) (24) [لاتينجه] صويتاريجه‌سنه ، مسخره وارى ، مضحك ، كولنج = Possen-haft .

Slave (ـ v ـَ ا م) (52) [اسلاوجه] مرا. Sklave ، Slavin (ا مؤ) (50) اسلاو .

Slavone (ـّـَ v - ا م) (52) = Slavo'ni-er .

Slavoni-en (ـ (ـ) ـَ v - ا خا لا) b. (40) [اسلاوجه] (جغر) (آوستريا ممالكندن) اسلاووني .

Sloop (ـَ صورت تلفظى sloup ا م) (56) تك ديركلى اوفق حرب كميسى ، شلوب .

Slowakei (ـّـَ - ا خا مؤ) (49) (جغر) مجارستانك شمالنده واقع سلووقاى قطعه‌سى .

S. M. Seine Majestät) تركيبنك صورت مختصره‌سى) .

Smaragd (ـّـَ ا م) (38) [روم وسانسقريت لسانتده maraka'ta دن مأخوذ لاتينجه] (معد) زمرد .

Smirgel (ـّـَ)(مرا . Schmirgel) .

Smyrna (ـّـَ ا خالا) (56) (جغر) (ممالك شاهانه‌نك الك زياده مشهور، غلبه‌لق وتجارتكاه شهرلرندن) ازمير شهرى .

Smyrna-Teppich (ـّـّـَ ا م) (38) ازميرخاليسى .

Smyrneser (ـّـَ ا م) (40) a. ، Smyrniot (ـّـَ ا م) (51) ، —in (ا مؤ) (50) ازميرلى، ازمير سكنه‌سـندن اولان (اركك ، قادين) ازميرك يرليسى .

So (ـَ z حا) [قديم آلمانجه sô اولوب غوتيجـه svâ دن‌مأخوذ] „Wie" سؤالنه جواب اوله‌رق: بويله، بووجهله، شويله ، اويله ‖ so bin ich nun einmal (نه‌يابه‌يم) ايشته بن بويله‌يم (بردفعه) ‖ Dem ist nicht so او (اونك حالى، اوكا واقع اولان) اويله دكل ، اونك (اونككى) بويله دكل ‖ so standen die Dinge ايشلر بوحالده ، بومركزده ايديلر ‖ so ein Mensch اويله ، بويله بر آدم، بونككى برى ‖ so seid Ihr! اشته سز بويله‌سكز ! سزده بويله‌سكز ! ‖ so ist's! بويله ! اشته بويله ! نه‌چاره بويله اشته! حقيقت‌حال بويله ! ‖ es ist mir so, als wäre ich nicht müde بكا صانكه يورغون دكل ايمشم كبى كليور ‖ wenn Sie es so nehmen (wollen) اكرسز بويله بوصورتله، بوفيئاتله آلق، قبول ايتمك استرسه‌كز ، اكر بويله آلورسه‌كز ‖ er spricht bald so, bald so او كاه‌بويله كاه‌شويله‌دير ، او بوكون بشقه‌يارين بشقه درلو سـويلر ‖ اونك ايپيله قويويه اينلمز ‖ ?— اويله‌مى ? صحيحمى ? ‖ ach so! ! اويله‌مى ! باق هله ! ها اوت ! يا ! ها ها ! اوت اوت ! واى اناسى ! كوردكمى بركره ! ‖ ? wie so نصل? ندن? نيه ? نيچون‌او ? ‖ so, so recht! ها هايكى ! اه اويله ايسه! ‖ (باغيره‌رق) ! er ist so(—)reich او اوقدر زنكيندركه ! اونده اويله پاره واركه! او اوقدر پاره طوتاركه ‖ ich habe so großen Hunger اويله (بر) قارنم آجكه، قارنم برآجكه‖(تأكيدمقامنده) ...ich habe so eine Ahnung, daß‖ wie ich mich so umsehe برده آرقه‌مه باقينجه ، باقه‌يمكه آرقه‌مه دونر دونمز ، شويله‌كرى (يه) باقينجه ‖ Das reicht so ziemlich‖ تام‌ايوكلدى، تمام يتشدى nur so eben شويله، اولدلجه ، اه نه ايسه ، براز ‖ Sie sagen das nur so سز بونى يالكزشويله برسويليورسكز، بونى يالكز آغزيكزسويليور‖ aus dir wird so wie so nichts سن ذاتاً آدم‌اولميه‌جقسك ، برشيئه بكزه‌ميه‌جكسك (كه) ‖ so so نه ايو نه فنا، شـويله بويله ، اوليه‌جك قدر ‖ so sehr اولقدر ، اوقدركه ، اوقدر جوقكه ‖ ...so viel ist gewiß, (nämlich) daß شوقدرى معلوم، محققكه . . . ‖ so weit bin ich noch nicht دها بن اوقدر ايلروله‌مدم ، ترقى ايتمدم ، دها اوقدر اقتـدارم يوق ، اودها نم المدن‌كلمز، دها يابه‌مام‖ ich bin nicht so einfältig (آرتق) بوكاده اينانه‌جق قدر بدلا دكلم ‖ es zu glauben ايش‌اولدى بتدى‌كبى die Sache ist so gut wie abgemacht ديمكدر ‖ er ist so gut wie ruini'rt آرتق اوباتدى ، ايشى بتدى، طوپى آتدى‌ديمكدر‖ so gut wie gar nichts هيچ‌كبى‖ so oft Ihr wollt استديككزقدر، نقدر، قاچ‌دفعه استرسه‌كز‖ so viel ich weiß نم بيلديكم ، بيله بيلديكم ، نم بيلديكمه قالورسه‖ so viel als möglich ممكن‌اوله بيلديكى قدر(چوق)‖ so reich er auch ist نقدر زنكين اولسه بيله ، نقدر زنكين اولورسه اولسون‖ich mag mir noch so viel Mühe geben (دها) نقدرچاليشورچپالارسه‌م‌بيله،نقدرچاليشور،اوغراشورسه‌م

so sehr Ihr ihn liebt, so sehr haßt er Euch || اوغراشه‌يم
سز اونی سودیکجه اوده سزه اوقدر خصم اولییور || wie der
Vater, so der Sohn باباسی نصلسه اوغلیده اویله ، باباسی
نه ایشه اوغلیده اودر|| so viel Franken (so und) so und 50
Frau so und so || اللی وبوقدر فرانق ، اللی بوقدر فرانق
مادام‌فلان فلان، فلان(فلان) خانم|| so daß (حر ربط ـَ ـ)
(er ist krank), so daß er nicht kommen kann اوکله‌میه‌جك
درجه خسته ، او اودرجه خسته‌که گلکه اقتداری یوق || da
Du Abhaltung hast , so werde ich selbst hingehen
مادامکه سنك مانعك وار، مادامکه سن‌کیده‌میه‌جکسك،بوحالده
بن کندم کیده یم ، کیدرم || kaum warst du fort, so kam
er zurück سن بورادن‌چیقارچیقماز،کیدرکیتمز،اوده‌کیروکلدی،
عودت ایتدی، سنك چیقمکی، کیتمکی‌متعاقب اوده‌عودت ایلدی||
(حر ربط) = wenn مثلا so Gott will (اکر جناب
حق‌ارزو ایدرسه) ان شاء اه .

So ,, ... (ـَ ... z) || اصل صدانك قوتی بوندن صکره
کله‌جك اولان‌کله اوزرنده بولنور) || —bald (حا) درحال،
درعقب، . . . لنجـه || (حرعا) اولنجیه ، اولدیغی زمان ،
اولدیغی‌حالده ، . . . کبی|| —dann (حا) صکره ، بوحالده||
—eben (حا) شمدی، همان‌شمدی|| er hat soeben gegessen
اودها شمدی یمك یدی ، یکدن قالقدی ، اودها همـان شمدی
یکدن قالقدی || —fern اکثریا : in sofern شوقدر ، شو
درجه‌یه قدر(که) ، شودرجه|| —fort (حا) همان، آنیده ،
درعقب، درحال، هیچ آره‌سی کچمدن || —gar (حا) حق ،
بیله || —fort = (حا) —gleich (حا)—viel || (حا)اوقدر ،
شومقدار ، شودرجه .

Sobbe (ـَ z ١ مؤ) (55) [انکلیز] (نبا) —saure
آنون ، اوکوز یورکی .

Soc,, ... (ـَ ... z) (مرا . . . Soz) .

Socke (ـَ z ١ مؤ) (55) [قدیم آلمانجه soc اولوب‌لاتینجه
Soccus = [دن مأخوذ soccus] || یموشاق قماشدن ،
کرایستدن طبانی دخی اینجه اوله‌رق،معمول آیاق قابی ، خفیف
قوندره || قیصه قونجلی چوراب .

Sockel (ـَ z ١ م) .a (40) [فر] (صنع) (معما)
|| بر اوك‌اطراف دیوارلرنده یاپیلان‌چیقینتیلی —um ein Haus
قسمی، بنانك قاعده‌سی‌حکمنده قالین‌دیوارلی الت‌قسمی|| برهیکل
وامثالنك قاعده‌سی || —einer Mauer بردیوارك آیاغی ،
قاعده‌سی .

Sod (ـَ z ١ م) (31) یاخود (25) [sieden] بردفعه‌لق
قایناتمه وبوندن حاصل اولان شی ، (بیرا فابریقه‌لرنده) بر
پیشیرم ایچون لازمکلان صو (مقداری) .

Soda (ـَ z ١ مؤ) (49) [so'lida دن‌مأخوذ ایتالیانجه]
(معد) قاربوناتلی‌سودا ، فحمیته تحویل اولنمش‌سودا ، (کیمیا)
قاربونیت سوده .

Soda,, ... (ـَ ... z) —wasser (١ لا) سوده‌صویی،
سودا، شمدیلرده اکثریا : صلتس ، سلج صویی .

Sofa (ـَ z و ـَ ١ لا (١ م) (56) [عربجـه suffa
١٧٢٨ || سنه‌سنده استعمال‌اولنمغه باشلامشدر] Ruhe-bank
قناپه || مندر ، سدر ، کره‌وت .

Soff (ـَ z ١ م) (58) (san-pl) [saufen] (عو)
|| سرخوشلق || بردفعه‌ده ایچیلان‌ایچکی || اکثریا : کوتوایچکی
(soff) saufen فعلنك زمان حال ماضی صورتنـك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .

Söffel (ـَ z ١ م) .a (40) [Soff] (عو) =Saufer .

Soffi(t)te (ـَ z ١ مؤ ، ـَ z ـَ) (53) [ایتالیانجه
(معما وتیاتر) اویمه‌لی ومزین طاوان .

Sog (ـَ z) (saugen فعلنك زمان حال ماضی‌صورتنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sogen . (so genannt) ترکیبنك‌صورت مختصره‌سی) .

Sohl,, ... (ـَ ... z) —leder (١ لا) قوندره‌نك التی،
پنچه‌سی تشکیل ایدن کوسله || —band (١ لا) (انشا آتده)
اشیك .

Sohle (ـَ z ١ مؤ) (53) [قدیم آلمانجه sola Sanda'le]
—(Fuß) آیاغك طبانی|| قوندره‌نك آیاغك‌طبانی آلتنه تصادف
ایدن قسمی ، طبـان (کوسله‌سی) ، پنچـه || (صنع) اوطه
وامثالنك طبانی ، دوشمه‌سی || (زرا) = Pflug = haupt ||
طبان ، یتاق .

Sohn (ـَ z ١ م) (31) [سانسقریت لسانده Geborener
دن مأخوذ قدیم آلمانجه sunu] اوغل، ارکك اولاد .

Söhnchen (ـَ z ١ لا) .b (40) (Sohn کله‌سـنك
صورت تصغیریه‌سی) اوغلجق ! —mein اوغلوم ! اولادم !
یاورم || یوزه چیقارلمش،پك نازلی بیومش چوجق .

Sohnes,, ... (ـَ ... z) —liebe (١ مؤ) اوغل‌محبتی،
سوکیسی || —frau (١ مؤ) = Schwieger = tochter ||
—kind (١ لا) = Enkel, Enkelin .

Sokrates (ـَ z ١ خا م) (inv.) سوقراط حکیم .

Solane-en (ـَ ـَ z جمع مؤ) (inv.) (نبا) بادنجانیه
فصیله‌سی .

Solar,, ... (ـَ ... z) —kamera (١ مؤ) (قطو)
بیت مضیٔ || —öl (١ لا) ایکنجی‌درجه پترول، عادی پترول
(غازی) .

Solch (ـَ z صفت‌مقامنده مستعمل‌ضمیر) [قدیم آلمانجه
sôlîh اولوب so و lich اجزاسندن‌مرکبدر] شویله (بر) ،
شوکبی، مماثل ein —er Mensch بویله، شویله، بوکبی برآدم||
صفت اوکنده اکثریاغیرمتحول‌قالورمثلا(ein —: یاخود) ein—
er hat —e || بویله برچرکین‌چوجق häßliches Kind اونده،
بوندن آندن، اونك‌کبیسی وار، بولنور، اونده بودرلوسی واردر.

Sold (ـَ z ١ م) (38) ، (جمعی نادردر) [فر] (ع)
معاش ، علوفه || (کوریلان برخدمته مقابل ویریلان پاره)
اجرت || (مجا) اجر، مکافات .

Soldat (ـَ z ١ م) (51) [فر](ع) عسکر(باخصوص=
Ge-meiner || مرا . ge-mein) —alter اسکی‌عسکر ||
—werden عسکر اولمق، قرعه‌سی‌چیقمق؛ خدمت عسکریه‌یه
کیرمك ، عسکره یازلمق .

Soldaten,, ... (ـَ ... z) —dienst (١ م) خدمت
عسکریه || —lied (١ لا) عسکرشرقیسی|| —aushebung
(امؤ) اخذعسکر|| —geist (ام) فکرعسکری||—handwerk
(١ لا) صنعت‌عسکریه|| —haus (١ لا) قشله || —sprache
(١ مؤ) عسکر لسانی ، قشله آغزی .

sol اورته آلمانجه] (صنه) (53) (ــُـ ا z امؤ) **Sole**
. دها زیاده مستعمل اولانی Soole = [Salzwasser

Solenn (ـُـ z ـ صـ) (24) [لاتینجه] مراسم وادعیهٔ دینیه
ایله اجرا اولنان ‖ آلایلی، دبدبه‌لی، طنطنه‌لی، رسمی .

Solfatara (ــُــُـ ا z امؤ) (54) کوکوردك چیقارلدیغی
محل، کوکورد معدنی .

Solfeggi(e)ren صورت تلفظی ssöle-fè'-dji'-rene
فعلا +) a. (21) [ایتا] برهـوایی نوطه‌لرینی سویلیـه‌رك
ترنم ایتمك .

Solidarität (ـُـــــ z امؤ) (49) [لاتینجه] کفالت
مشترکه .

Solid (e) (ـ) ـُـ z ، عمو : (ـ) ـُـُـ z صـ) (24)
[لاتینجه] صاغلام وامین، متین، محکم، صاغلام، احتیاطلو .

Soll (z ـُـ) (sollen فعلنك زمان حال صورتنك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) ‖ (ا لا) (inv.) یاخود (56) امر
(شدید، قطعی) ‖ (تجا) (Kre'dit کلمه‌سـنك مقابلی) =
Debet .

Sollen (ـُـ z فعلا +) a. (21) [قدیم آلمانجه scolan :
Schuld کلمه‌سیله متناسب] (زمان حالی : ich(er)soll ‖
اسم مفعولی (مصدردن صکره کلدیکنده) gesollt یرینه : sollen)
Du sollst deinen : ایفا واجراسی بهمه‌حال لازم ولابد اولمق
Vater und deine Mutter ehren پدر ووالده‌که حرمت
ورعایت ایده جکسك ، ایتمکه مجبورسـك ، ایتمکلکك لابدر ‖
مجبوریت وجدانیه وادبیه مثلا : (wir thun nicht immer)
—was wir یاپمقلغمز، ایفا ایتمکلکمز لازم اولانی هروقت
اجرا ایتمیورز ‖ er soll kommen (او) کلسون ، کله‌جکدر،
کلمکه مجبوردر(اونك کلمسنی بن ایسترم ، امر ایدرم) ‖ Sie
sollten Sie ihn sehen,‖ کوره‌جکسکز، کوررسکز—es sehen
اکر، شاید اونی کوره‌جك اولورسه‌کز، so sagen Sie ihm...
کوررسه‌کز دیکزکه . . . ؛ اوکا سـویلیکزکه . . . ‖ man sollte
glauben... صانکه، کویا، یعنی، انسانك اینانه‌جغی کلورکه...‖
sollte er vielleicht gestorben sein? عجبا اولدیمی دیرسك؟ ‖
sollte ich selbst dabei zu Grunde gehen محو اوله‌جغمی ،
die Königin soll abgereist sein ‖ باته‌جغمی بیلسه‌م بیله
قرالیچه حرکت ایتدی ، یوله ، سیاحته چیقدی دیورلر (اما)
so einer soll erst (erst و noch کلمه‌لریله برلکده اوله‌رق)
geboren sein دها اویله بریسی دنیایه کلمامشدر ، آناسـنك
قارنندن چیقمامشدر ‖ ? was soll Das (bedeuten) بونه ،
wem soll dieser Strauß ‖ ? بونه در ؟ نه دیمـك اوله‌جق؟
(gehören) ? بوچیچك دمتی کیمه ویریله‌جـك ؟ کیمکدر ؟ ‖
was ‖ کیتملی ‖ او پارسه کیده جك er soll nach (Paris)
wie soll man ‖ ? (شمدی) نه یاپه‌یم؟ بن نه یاپه‌جغم soll ich ?
da nicht lachen شمدی بوکا نصل کولمز ؟ بوکا سن اولده
es ‖ ? کولمه ، کلده بوکا کولمه ؟ سن بوکا کولمزمیسك شمدی
hat nicht sein— نه یاپه‌لم قسمت دکلمش ! جناب حق قسمت
ایتمامش ! قسمتده یوقمش ! .

Söller (ـُـ z ا م) a. (40) = Altan ‖ بر ابنیه‌نك
یوقاریسنده بولنان آره‌لق وامثالی محلری، بوش یری طام آلتی،
طوان آره‌سی، ذخیره انبارلغی وظیفه‌سنی کورن محل .

Solmisi(e)ren (ــُــ z فعلا +) a. (21) [ایتا]
موسیقی = solfeggi(e)ren .

Solo (ـُـ z حا) [ایتا] یالکز، باشلو باشنه ‖ (ا لا) (56)
موسیقی، رقص : یالکز باشنه تغنی ایتمك ، چالمق ، زولو رقص
ایتمك ‖ (« اومبر » تعبیر اولنان کاغد اویوننـده) Solo !
(آلمه‌دن) اوینایورم ! ‖ آلمان (کاغد) اویونی زولو .

Solözismus (ــُـ z ا م) (45) [روم] (غرا)
قواعد صرفیه ونحویه‌جه سهو وغلط .

Solstitium (ـ(ـ) lss ـُـُـ z ا لا) (41) [لاتینجه] =
Sonnen = wende .

Sommer (ـُـ z ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه sumar]
یاز، صیف ‖ (شـعرده) = Jahr ‖ —fliegender =
Sommer = fäden .

Sommer„ ... (... ـُـ z) —fahr = plan (ا م)
(شمندوفرلرده) موسم صیف ایچون، یازکونلری ایچون قطارلرك
صورت وزمان حرکتلرینی مشعر اولمق اوزره ترتیب قلنان پلان،
جدول، تعرفه ‖ —wohnung (ا مؤ) صیفیه، (کوشك) ‖
—fäden (جمع م) صوك بهارك کوزل کونلرنده هواده کورینن
اوزون واینجه ایپلکلر ‖ —gäste (جمع م) (حمام، ایلیجه،
قاپلیجه‌لرده) اجنبی، اصل یرلی اولمیوب خارجدن برای استحمام
وتداوی کلانلر ‖ —laden (ا م) پنجره پانجوری ‖ —theater
(ا لا) آچیقده اوینانور تیاترو .

Sommerhaft ، sommerig ، sommerlich اوچیده
(ــُـ صـ) (24) [Sommer] یاز کبی ، یازه مشـابه ، یازی
آکدیرر، یازده اولدیغی کبی ، یازین آچان، چیقان نباتات ، یازین
یشایان حیوانات ، صیفی .

Sommern ، sömmern (ـُـ z فعلا + ، فعلا یکشخ)
a. (21) [Sommer] یاز کبی، یازده کبی اولمق es sommert
(der Baum) sommert ‖ (آرتق) یاز کلیور ، یاز باشلایور
آغاج یشیللنیور ، سوریـیور ‖ (فعلا متعدی ، فعلا مطا) کونشـه
قویمق، سرمك ‖ — einen Baum بر آغاجك قورولرینی
کسمك ، آییقلامق ، بودامق (زرا) —(ein Feld) برترلایه
یازلق تخم اکمك ‖ —Vieh بتون یازحیوانسوروسنی چایرده ،
قیرده براقمق .

Somnambül (ـُـُـ z صـ) (24) [لاتینجه طرزنده لاتینجه]
سائر فی المنام .

Sonder„ ... (z ـُـ...) —ausgabe (امؤ) خصوصی
طبع (اولنان شی)، صورت مخصوصه ده طبع ونشر اولنـان
نسخه، کتاب ‖ —gleichen (صـ) امثالسز .

Sonderbar (ـــُـ z صـ) (24) [قدیم آلمانجه sundirbâre
abgesondert] تحف، غریب، عجیب، یبانی ‖ کولنج، تحف ‖ نادر.

Sonderheit (ـــُـ z امؤ) (49) = Be-sonderheit‖
In(=)sonderheit : یالکز همان آتیده‌کی شکلده مستعمل اوله‌رق
خصوصیله ، علی الخصوص .

Sonderlich (ـُــُـ z صـ) (24) [قدیم آلمانجه suntarlich
einzeln] فوق العاده ، خارق العاده ‖ فوق العاده اعلا ، پك
چوق شایان تذکار ‖ (حا) خصوصیله ، باشلوجه، علی الخصوص ‖
es daran—es ist nichts بونده خارق العاده برشی یوق؛ بونده
شاشیله‌جق، تحف برشی یوق ‖ das ist kein—es Vergnügen
بو پك بیوك بر اکلنجه دکل ، بوصانکی بر اکلنجه ، اکلنش دکل :

Sonderling (ـــَـ z ا م) ㊳ [ſondern] تحف ، غريب كمسه ؛ عجائب طبيعتلى آدم .

Sondern (ـَـ z حر عا) [قديم آلمانجه suntar] بلكه، مكر (كه) || ... nicht nur ..., —auch ... يالكز . . . دكل بلكه . . . || [قديم آلمانجه suntarôn] (فعمتع) و—ſich (فع معطا) a. ㉑ آيرمق ، تفريق ايتمك ، بشقه ، آيرى يره قويمق|| آيرلمق ، آيرى اوطورمق، آيرى برمحله ، يره چكلمك ، تفريق ايدلمك .

Sondi(e)ren (ـَـ z فعمتع) a. ㉑ [فر] اسقانديل ايتمك || صوندالمق .

Sonnet (ـَـ - z ا لا) ㊳ [ايتاليانجه sone'tto] (شعر) اون درت مصراعدن عبارت غزل .

Sonn„... (z ـَـ...) —abend ، —tag (بونلرك بركله اوله‌رق آيروجه ترتيب وتحرير اولنانلرينه مراجعت) .

Sonnabend (ـَـ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه sunnûn âbend] جمعه ايرتسى .

Sonne (ـَـ z ا مؤ) ㊼ [قديم آلمانجه sunnâ ، die— ſcheint كونش، شمس [die am Himmel Reiſende كونش چيقيور ، طوغيور || كونش وار .

Sonnen (ـَـ z فعمتع) و —ſich (فع معطا) a. ㉑ [Sonne] كونشـه قويمق ، كونشه چيقارمق ، سرمك || تشميس، تشمس‌ايتمك|| (مجا) : —ſich an (ياخود in) etwas— تلذذ ايتمك ، خوشلانمق، حظ ايتمك || (مجا) ايصنمق ، يكيدن شوق وغيرته كتيرمك || (كونش حقنده) (فع لا +) طلوع ايتمش اولمق ، كونش بولنمق ، هوا كونشلى اولمق .

Sonnen„... (z ـَـ...) —durchmeſſer (ام) قطر شمس || —weit (ص) كونش قدر اوزاق || —aufgang (ا م) طلوع شمس ، كون طوغمسى || —Oſten— —ball (ا م) كرهٔ شمس || —blume (ا مؤ) (نبا) چيچكلرى كونشدن طرفه دونان چيچك ، نبات || —brand (ا م) حرارت شمس || كونشـك ياقمسيله تنك ، دريتك قرارمسى ، يانمسى ، اسمرتن || —fernrohr (ا لا) تلسقوب شمسى || —jahr (ا لا) سنهٔ شمسيه || —klar (ص) كون كبى ظاهر، شبهه‌دن وارسته ، كون كبى آشكار|| —meſſer (ا م) (هيئة) قطر شمسى اولچمكه مخصوص دوربين ، هليومتره || —röschen (ام) كونشلى هواده ياغان ياغمور || —regen (ا لا) چرخ الشمس دينيلان چيچك || —ſchein (ا م) (ضياى) شمسى || —es iſt (ياخود : wir haben) —ſchein كونش وار ، هوا كونشلى || —ſchirm (ام) شمسيه || هم يغموره وهمده كونشـه كلور شمسيه || —ſtäubchen (ا لا) كونشده كوريله‌بيلور توز پارچه‌سى || جزؤ لايتجزا ، آتوم || —ſtich (ا م) (علم امراض) كونش اورمه‌سى ، چارپمه‌سى || —ſyſte'm (ا لا) مسلك شمسى || —wende (ا مؤ)(هيئة) كونشك‌خط استوادن‌اك زياده تباعدايتديكى وبناءً عليـه كوندز ويا كيجه‌نك اك اوزون اولديغى وقت (ونقطه) كه سنه ده ايكى دفعه واقع اولور ، تحويل شمس || —zeiger (ا م) (هيئة) كولكه‌سيله كونشك ارتفاعى كوسترن ستون .

Sonnenhaft (ـَـ z ص) ㉑ [Sonne] كونشـه بكزر || (مجا) پارلاق ، شعشعه پاش .

Sonnig (ـَـ z ص) ㉑ [Sonne] زياده كونشلى اولان (ير) ، پك چوق كونش كورن محل || كونش اورمش اولان محل || (مجا) لمعه‌نثار ، پارلاق .

Sonntag (ـَـ z وياخود ـَـ ـُ) (ا م) ㊳ [اورته آلمانجه suntag لاتينجه di'es solis] بازار(كونى) ، —s بازاركونى ، بازاره || (ضمثل) —es iſt nicht alle Tage هروقت باباز پيلاو يمز .

Sonntägig (ـَـ z ص) ㉑ بربازاركونى واقع‌اولان ، بازارلق ، بازاره مخصوص .

Sonntäglich (ـَـ z ص) ㉑ بازاردن بازاره ، هربازار|| بازارلق ، يبانلق البسـه —er Anzug || ſich —anziehen يكى ، يابانلق البسه‌سنى كيمك ، سوسلنمك .

Sonntags„... (z ـَـ...) —beſuch (ا م) بازار زيارتى ؛ موزه وامثالنده بازاركونى واقع‌اولان دخول ، زيارت|| —buchſtabe (ا م) بازاره تصادف‌ايدن كونى كوسترن‌حرف|| (عمو) برشيئى آز ياپديغندن ، تعليم ايتـديكندنطولايى بالطبع انده معلوماتى آزويجركسزاولانى ارائه مقصديله : —jäger بازار آوجيسى (يعنى آتديغنى بوشه آتان ، كوتو آوجى) || —kind (ا لا) بازار كونى طوغان چوجق || عوام قول وظننجه : «دوته‌روسقوبى» لى چوجق || —Glücks=kind .

Sonſt (ـَـ z) ، (عو) بعضاً ſonſten (ـَـ z) (حا) [قديم آلمانجه sus اولوب غوت لسانده sa der دن مأخوذ] تذكر ، تفكر اولنانك غيرى : بشقه بر ، ديكر —Etwas بشقه برشى|| —Niemand بشقه هيچ (بر) كمسه || يوقسه|| —wie بشقه وقت كبى، على‌العاده ، على‌الاصول|| ehe-mals|| (ا لا) (inv.) das Sonſt und das Jetzt زمان ماضى وزمان حاضر .

Sool„... (z ـَـ...) —ei (ا لا) قاتى پيشمش (طوزلو صووده) يمورطه || —bad (ا لا) طوزلى صوحمامى ، بانيوسى.

Soole (ـَـ z ا مؤ) ㊼ [اورته‌آلمانجه Salz=waſſer sol] طوزلى صو ، مملحه صوبى || صلاموره .

Sopha (ـ f ـَ z ا م) (ا لا) ㊳ (مرا. Sofa) .

Sophiſtiſi(e)ren (ـَـ f ـ z فع لا +) a. ㉑ تغشيش ايتمك ، حيله قاتمق ، بوزمق .

Sopra„... (ss ـَـ...) [ايتاليانجه اولوب über=] —tara [das Gewöhnliche (ا مؤ) حقيق طاره .

Sopran (ـَـ z ام)㊳[ايتاليانجه]موسيقى=Diska'nt.

Sorbet(t) (ـَـ z ، ـَـ z ا م) ㊳ [عربيه‌دن مأخوذ ايتاليانجه schorbet [Trank شربت .

Sordine (ـَـ z ، ـَـ ss ا مؤ) ㊼ [ايتاليانجه] (موسيقى) =Dämpfer .

Sorg„... (z ـَـ...) —los (ص) غمسز ، قايغيسز ، قصاوتسز ، دنيا امورنده اولميان ، تاصاسز ، قيدسز .

Sorge (ـَـ z ا مؤ) ㊼ [قديم آلمانجه so'raga اولوب غوتجه sairgan Kummer, der Jemanden ergriffen hat] غم ، غصه ، غائله ، قساوت ، تاصه ، مراق ، قايغى ، دوشـونجه || راحتسزلق || Jemandem— machen برينى تاصه‌لانديرمق ، برينه مراق ويرمك ، مراق‌ايتديرمك ، راحتسز ايتمك || außer —n ſein تاصـه‌ده اولمامق ، مراق ايتمامك ، امين‌اولمق ، (برشى حقنده) دوشونمامك ، دوشونجه‌سى‌اولمامق||

(برشی حقنده ایدیلان) دقت ، اهتمام ، اعتنا ، تقید || Das lassen Sie meine —sein اوندنطولایی (سز) مراق ایتمیکز ، اونی سز بکا براقیکز ، حواله ایدیکز .

Sorgen (ـُـ z فع لا + ، فع مطا ، فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه so'ragên] راحتسز ، مضطرب اولمق ، مراق واندیشه‌یه دوشمك ، قورقمق || für Jemand, für etwas— بریسی ایچون ، برشی ایچون قید ایتمك || تهیه وتدارك ایتمك || dafür یاردم واعانه ایتمك ، مظاهرتده بولنمق ، دوشونمك || werde ich— بن اونی یاپارم ، اونك ایجابنه باقارم ، تسویه ایدرم ، حاضرلارم ، تدارك ایدرم ، بجریرم ، یاپار یاقشدیریرم || Sie haben dafür zu— بوسزك وظیفه‌کزدر ، بوکا سزدقت وتقید ایده‌جکسکز ، بونی سز یاپه‌جق ، بوکا سز باقه‌جقسکز || (فع مطا وعت‌اوله‌رق) : sich um etwas— برشیئی‌ایدنمکه ، برشیئه موفق اولمغه چالشمق ، جهد ایتمك ، چبالامق .

Sorgen„... (z ـُـ....) —last (امؤ) بار ، قید ، تاصا مشقق || —frei (ص) دوشونجه‌سی اولمیان ، غائله‌سز ، دنیا امورنده اولمیان || —stuhl (ا م) قولتوق (صندالیه).

Sorgfalt (ـُـ z ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [یکی آلمانجه اولوب Einfalt کله‌سنه معادل اوله‌رق تشکیل ایدلمشدر] دقت ، اهتمام || رقت ، شفقت || تمیزلك ، نظافت || تقید ، مقید اولیش ، ایشنه کوجنه دقت وغیرت .

Sorgfältig (ـُـ z ص) ㉑ [Sorgfalt] flüchtig) کله‌سنك مقابلی) کال دقت واهتمامله || (پك زیاده) دقتلی‌اوله‌رق، غایت صحیح || تمیز || غیرتلی || کال شفقتله .

Sorgho (ـُـ z ا م) ㊻ (نبا) مرزغ ، چوراق طاریسی، چاورس .

Sorgsam (ـُـ z ص) ㉔ [Sorge] دقتلی ، اهتماملی || شفقتلی || غیرتلی .

Sorgsamkeit (ـُـ-- ا مؤ) ㊾ (sans pl.) دقت واهتمامی سور طبیعت ، دقتلیلك .

Sorren (ـُـ z فع متع) a. ㉑ (بحر) خلاط ، پالامار باغلامق ، ربط سفینه ایتمك .

Sorte (ـُـ z ا مؤ) ㊸ [فر] جنس ، نوع .

Sorti(e)ren (ـُـ z فع متع) a. ㉑ [Sorte] جنس جنس‌آییرمق ، بوی بوی دیزمك ، تنظیم‌ایتمك || سچوب‌آییرمق، قالبوردن (کچیروب ایوسنی ، ایریسنی آیرمق) کچیرمك .

Sortiment (ـُـ z ا لا) ㊳ [ایتالیانجه sortime'nto] طاقم ، چشیت ، جنس ، بوی ، دیزی .

Sott (z ـُـ) sieden) فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Souffleur=**Kasten** (ـُـ فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) b. ㊵ ، یاخود b. ㊾ (تیا) تیاترولرده سوفلورك (ایچروسنه کیروب صحنه‌یه چیقان اویونجیلرك سویلیه‌جکاری سوزلری کندولرینه فیصلدایان آدمك) صندیغی .

Soupi(e)ren (ـُـ ssou فع لا +) a. ㉑ [فر] اقشام طعامی ایتمك .

Soutachi(e)ren (ssou-tă-chi-rĕn̲e- فع متع) a. ㉑ [فر] برشیئك اطرافنه (طولاشیق، کرفت) شرید ، غیطان دیکمك .

Souterrain (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) ㊻ [فر] سرداب ، یرآلتی ، بودوروم .

Souverän (ssou-vè-rĕn̲e' ص) ㉔ [فر] مطلق ، مستقل || اکبر، اعظم || شاهانه، تاجداری || عالی، بالا ، پك مکمل || (ا م) ㊻ ، یاخود ㊳ حکمدار ، پادشاه ، امیر ، حاکم ، ملك .

Sovereign (صورت تلفظی : ssœu'v-er-ĕn̲e ا م) ㊻ [انکلیزجه] انکلیز لیراسی .

Sozietät ، مرکب . . . „S— (ـُـ z-tss ، ...ـُـ) Gesellschaft(S„...)= (z-tss .

Sozius (ـ)(ـ) z-tss ـُـ ا م) ㊱ یاخود ㊻ [لاتینجه (تجا) اورتاق ، شریك تجارت || رفیق ، شریك ، آرقداش .

S.p. (Siede=punkt) ترکیبنك صورت‌مختصره‌ومخففه‌سی).

Spaa (ـُـ ا خالا) ㊻ (جغ) بلچیقاده شهر وقابلیجه .

Spack (ـُـ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه spahha dürres [Reisholz (آغاج قاب حقنده) =Leck || (مجا) قورادە ، فرتوت ؛ پك اختیار ، اسکی ، هرم .

Spähen (ـُـ فع لا +) ㉑ [قدیم آلمانجه spëhôn] دقتله کوزلمك ، کوزتمك ، کوزتلمك || جاسوسلق ایتمك || —auf Jemand, etwas برینك ، برشیئك یولنی بکلمك ؛ کوزتلمك || (فع متع) کوزتلیه‌رك طانیمغه چالشمق ، بولمغه غیرت ایتمك ، میدانه چیقارمق .

Spahn (ـُـ ا م) ㉛ (مرا . Span) .

Spalier (ـُـ ا لا) ㊳ [فر] (بغچو) (میوه‌دار) آغاج صیره‌سی ، اسپالیا || محافظه ورسم تعظیم ایفا ایتمك اوزره انساندن تشکیل اولنان (ایکی صره‌لی) صف .

Spalieren (ـُـ فع متع) o. ㉑ [Spalier] eine — الخ...Wand بر دیواری‌آغاج (دالاری) ایله اورتمك || —(Bäume) بر آغاجك دالارینی دیواره اورتمك || (جنوب ایالتلرنده) tapezieren=eine Stube— .

Spalt (ـُـ ا م) ㊳ Spalte (ـُـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه spalt] یاریق ، چاتلاق ، ییریق ، (خصوصیله براستقامتده‌بولنان) آچیقلق ، یاریق، فرجه ، شق || (اودوندن یاریلوب قوپان پارچه) اودون پارچه‌سی || (مطبعه) ستون .

Spalte (ـُـ امؤ) ㊸ (مرا. Spalt خصوصیله مطبعه).

Spalten (ـُـ فع لا—) b. ㉑ [قدیم آلمانجه spaltan] (اسم مفعولی ge-spalten فعـل متعدی‌یه کوره کذلك ge-spaltet) یاریلمق ، چاتلامق ، آیرلمق || (فع متع) (جغر) یارمق ، آیرمق ، آچمق ، چاتلاتمق ، ییرمق || ایکی نصفه تقسیم ایتمك ، ایکی‌یه آیرمق ، شـق ایتمك || (حکم) den Licht - strahl (durch das Prisma in 7 Farben)— خط شعاعی ، ضیایی (منشور ، محلل‌الضیا واسطه‌سیله یدی رنکه ، الوان اساسیه‌یه) آیرمق || (Diamanten, einen Krysta'll) — متبلراجسامی اقسام طبیعیه‌سنه کوره یارمق|| sich— (فع مطا) یارلمق ، چاتلامق ، ایکی‌یه آیرلمق ، (طاش حقنده) چاتلامق ، طبقه طبقه آیرلمق || شق اولمق ، شاهرم شاهرم چاتلامق || (مجا) (یکدیکری میانده اتفاقسزلق‌ایتمك ، آره‌لری مباین اولمق) آیرلمق ، هربری برطرفه کیتمك .

Span (ـُـ ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه spân] قیرینق (اودون پارچه‌سی) ، انجه اودون پارچه‌سی ، چرپی (خصوصیله

آتش یاقق ایچون) || (طوغری طورمسی ایچون برشیئك آلتنه
قونیلان آغاج تخته پارچه‌سی) بسمله || (صنع) اینجه اوزون
تخته لوحه‌سی ، قاصناق تخته‌سی || مجلدلك ، قوندره جیلقده
مستعمل اینجه قاین آغاجی لوحه‌سی || —(Dach=) یاداوره ||
(آغاج کسر، اودون یارار، تخته رنده‌لر ویونتارایکن صچرایان،
قوپان پارچه ، قیدپینق) یونغه ، طلاش || قییق || (طشره
لسانی) (مجا) کچینه مامه ، خرلق ، کورلدی ، نزاع ، تفرقه .

Spange (ــ ١ مؤ) (53) [قدیم آلمانجه spangâ
Klammer [چنکل قانجه ، طوقه‌نك اركك قسمی (كتاب
وآلبوم وامثالنده اولان) طوقه ، قوپچه || طوقه دیلی .

Spani-en (ــ) (ــ) ـ ١ خالا) b. (40) [قدیم آلمانجه
spa'nija اولوب لاتینجه Hispa'nia دن‌مأخوذ] (جغر)
اسپانیا || König von— اسپانیا قرالی .

Spani-er (ــ) (ــ) ـ ١ م) a. (40) [قدیم آلمانجه spân
اولوب لاتینجه (hi)spa'nus دن مأخوذ] ، —in (١مؤ)
(50) اسپانیالی .

Spaniol (ــ(ــ)- ام) (38) (تجا) [فر] اسپانیاتوتونی.

Spann (ــ ١ م) (38) [spannen] طوپوق ، کعب ||
آیاغك اوسق ، آخیم .

Spann (ــ) spinnen فعلنك زمان ماضیسنك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .

Spann„ ... (ــ...) —haken (١ م) برشیئی کرمکه
مخصوص حلقه ، چنکل || —hoch (ص) برقاریش یوکسك ،
بوینده ، بویلی || —ader (١ مؤ) (تشر) عضله‌نك اوجی ،
وتر (Sehne ==) || —balken (١ م) چاتی ماهیه‌سنك بابا
کیریشی ، چاتی سرنی || —feder (١ مؤ) برشیئی قورمغه ،
کرمکه مخصوص یای، زنجیر || —seil (١لا) (einer Hänge-
brücke) بر آصمه کوپرینك اورمه تل‌خلاطی، آصقی قابلوسی .

Spanne (ــ ١ مؤ) (53) [spannen] (تقریباً «٢١»
سانتیمتره طولنده واوچلومقامنده مستعمل‌کرلمش ال) قاریش||
(مسافه وزمان‌حقنده) آزمسافه، آووچ‌ایچی‌قدر یر؛ آز برزمان.

Spannen (ــ فعه متعه وفعه مطا) a. (21) [قدیم آلمانجه
spannan ؛ spinnen كلمه‌سیله متناسب] اکثریا : —(sich)
کرمك ، کرلمك، قاصمق|| سرتلشدیرمك|| (موسیقی) die Seiten
—(höher) hoch تللری تیز ، یوکسك پرده‌یه کوره قورمق||
—feine Forderungen zu hoch پك زیاده مطالباتده بولنمق||
—ein Wasser den(Dampf)|| برصوپی‌قبارتمق، شیشرمك
بخارك قوت ودرجهٔ انبساطنی زیاده‌لشدیرمك || etwas weit
—(eng) برشیئی‌کره‌رك ، صیقه‌رق‌دارالتمق، کنیشلتمك ، آچمق،
قپامق || (dieser Rock) spannt (mich) بو البسه بکا طار
کلیور ، بنی صیقیور ، قاصیور || (die Pferde) vor den
—Wagen, an die Deichsel بارکیرلری آرابه‌یه قوشمق ||
(فعلا +) dieser Roma'n spannt sehr, ویاخود : ist sehr
spannend بورومان پك زیاده مراق آور ، (انسانه) زیاده
صاریور || —auf etwas برشیئه نظر دقتی، کوزنی‌دیکمك||
(جنوب ایالات لسانی) (عو) (اعضای تناسلیـه حقنده)
قالقمق، انتعاظ ایتمك .

Spänner ، Spanner ایکیسیده (ــ ١م) a. (40)
[spannen] (اشخاص‌حقنده) کرن ، قوران (بر پای،تفنك
وامثالی) || (بر آرابه‌یی) یوكلدن ؛ بوشالدان || (صفات
Ein-spänner) بر، تك قوشوملی|| اعدادیهٔ اصلیه ایله برلکده
(تا طبیعه) غایت چابوق یورر برنوع طرطیل کلبکی || کرمکه ،
قورلمغه یرایانشی: (تشر) سکیر || (معما) کمل‌ایچنده‌یاپیلان‌کمر.

Spannung (ــ ١ مؤ) (49) [spannen] کرمه ، کرلمه ،
قورمه ، قورلمه || (کذا مجا) مثلا : —des Geistes فکرك
یورلمسی ، اشتغالی || (مجا) in großer—sein بیوك
برصبرسزلقده، انتظارده بولنمق || die —zwischen diesen
(Familien) بوفامیلیالر آره‌سنده اولان‌کرکینلك، شکررنکلك ،
آچیقلق ، بوزغونلق || زیاده دقت وصبرسزلقله اولان انتظار،
(فوق العاده) مراق || (معما) برکر ، برقوسك آچیقلغی ،
قطر داخلیسی .

Spant (ــ ١لا) a. (42) (بحر) [spannen] کمی‌قبورغه‌سی.

Spar„ ... (ــ...) —lampe (١ مؤ) اداره قندیلی ||
—büchse (١ مؤ) پاره بریکدیرمکه مخصوص‌قوطی، چکمجه ،
خبره || —kasse (١ مؤ) اداره ، امنیت صندیغی .

Sparen (ــ فعه متعه و فعه لا—) a. (21) [قدیم آلمانجه
sparôn schonen] اداره ، تصرف ، امساك ایتمك ،
بریکدیرمك || —Geld پاره بریکدیرمك ، صاقلامق|| تعویق،
تأخیر ایتمك || (١لا) b. (40) (*sans pl.*) Sparen bringt
Haben (ضرمثل) تصرف واداره ایدن زنکین اولور .

Sparer (ــ ١ م) a. (40) [sparen] اداره وتصرف
ایدن|| (ضرمثل) dem— gehört ein Zehrer عیه‌نك مالنی
علی (ییبوررلر) .

Spargel (ــ ١ م) a. (40) [لاتینجه sparagos]
(نبا) قوش قونماز ، هلیون .

Spark (ــ ١ م) (38) [لاتینجه] (نبا) چایر اوتی .

Spärlich (ــ ص) (21) [sparen] آز، غیرکافی|| نادر||
سیرك || (عیك حقنده) یاوان ، ساده .

Sparren (ــ ١ م) b. (40) [قدیم آلمانجه sparro]
(صنع) دولکرلکده: —(Dach=) چاتی‌کیریشی|| (مجا) (عمو)
einen —(zu viel) haben یوزدرهم(عقلی) اکسیك اولمق .

Sparsam (ــ ص) (21) [sparen] (اشخاص‌حقنده)
اداره‌لی، تصرف‌سور —mit etwas umgehen برشیئی اداره
ایله قوللانمق، اداره ایله صرف ایتمك || spärlich ==.

Sparsamkeit (ــ ١ مؤ) (49) [sparsam] اداره ،
تصرف || aus —(S = rücksichten) تصرف مقصدیله ، برای تصرف ||
kleinliche— امساك ، بخل .

Spaß (ــ ١ م) (31) [لاتینجه exp'nbere دن‌مأخوذ
ایتالیانجه spasso] اکلنجه، ذوق، جنبش|| seinen— haben
اکلنمك ، ذوقنه کیتمك || Das macht mir ungeheuren —
بونم پك خوشمه کیدییور ، پك ذوقمه کیدییور ، پك زیاده
سوییورم || ... es wäre ein —, wenn ... اکر . . . اولسه
ایدی پك خوش، تحف اولوردی، پك اکلنجه‌لی(برشی) اولوردی||
(آ) Das war nur ein— اوساده برشقه ایدی، لطیفه دن
عبارت ایدی || Das ist kein— شقه ، لطیفه دکل ، بورو ،
چوجق‌اویونجاغی‌دکل|| zum— لطیفه ، شقه‌اولسون‌دیه، ایچون،
کولملم،کولونسون‌دیه|| —bei Seite! شقه ، لطیفه برطرف!||
seinen —mit Jemandem treiben بریله اکلنمك ، لطیفه
ایتمك ، شقه‌لشمق || (keinen) —verstehen شقه‌یه کلامك،
شقه‌دن آکلامامق، شقه‌سی اولمامق .

Spaßen (~- فعلا +) c. ㉑ [Spaß] ذوق ، آلای ، جنبش، لطیفه ، شقه ایتمك || (عو) مسخره لق ایتمك ، یاپمق|| Sie— wohl ? شقه‌ایدیپورسکزدکلمی؟ لطیفه‌می ایدیپورسکز، سویلیورسکز؟ مخصوصمی یاپیورسکز ؟ لطیفه اولسون دیه‌می سویلیورسکز ؟ || damit ist nicht zu— ! بونده کوله‌جك برشی یوق !

Spaßig (~- صه) تحف ، اکلنجه‌لی ، مسخره .

Spat (- حا) متروك اولوب spät= .

Spat (-) (مرا . Spath) .

Spät (- صه) ㉔ [قدیم آلمانجه spâti] کیج اولان ، کیجه قالان، کیج || (حا) —(wird) es ist وقت کیج اولیور (اوله‌جق) || wie —ist es ? وقت نصل ؟ ، ساعت قاچ ؟ || eher) später کله‌سنك مقابلی) بعده ، دها صکره ، دها کیج اوله‌رق || früher oder —er ارکیج || (ضر مثل) besser کیج اولسونده کوچ اولمسون (کیج اولمق هیچ اولمامقدن —als nie ابودر) || es ist schon —am Tage, im Jahre وقت ، موسم کچکدی|| Das kommt zu— آرتق بونك موسمی کچدی|| (die Uhr)geht(um 5 Minuten)zu— ساعت بش دقیقه کیری کیدیور || in— eren Zeiten ایلروده ، مستقبلده .

Spät„... (~-··) —apfel (ا م) صوك ترفنده الما || — herbst (ا م) صوك بهارك نهایتی || —sommer (ا م) یازك صوکی ، نهایتی .

Späte (~- ا مؤ) ㊳ [spät] کیج وقت، کیج زمان .

Spatel (~- ا م) a. ㊵ (صنع) [لاتینجه spata] Rühr-löffel [(اجزا) برطرق طوبلی ودیکر طرق کورك کبی اجزاجی آلتی ، ملوق .

Spaten (~- ا م) b. ㊵ طوغری ودرت کوشه‌لی کورك|| کذا (زرا) ساقز بلی .

Spat(h) (- ا م) ㊳ ونادراً ㉛ [قدیم آلمانجه spât] (معد) یوفقه‌لی طاش ، اسپات || (بیطر) بارکیرك آیاق طراغنه یقین صچرامه مفصلنده حاصل اولان سرت شیش .

Spatium (~)(~) tss - ا لا) ㊹ [لاتینجه] ارەلق، فاصله.

Spät-ling (~- ا م) ㊳ [spät] (Frühling ك مقابلی) کیج طوغان قوزی (طانه) || (میوه حقنده) ترفنده قیش میوه‌سی || (کذا مجازی) || (چوجق حقنده) یاشـلی ابویندن حاصل اولان چوجق .

Spatz (~ ا م) ㊶ یاخود ㊳ [اورته آلمانجـه spar مرا . Sperling || [Petz von Bär (تا طبیع) سرچه Das pfeifen die —en auf den (مجا) || (Sperling=) (آیول) بو هرکسـك آغزنده ، هرکس بیلیور ، Dächern بوندن هرکس بحث‌ایدیپور، اوکرنمدك ، ایشتمدك کمسه قالمدی.

Spazier„... (~-··) —fahrt (ا مؤ) آرابه‌ایله کزمه، پیاسه || —gang (ا م) کزمه ، پیاسـه ، کزمه (کذلك کزمکه چیقیلان محل) || —ritt (ا م) حیوان ایله یاپیلان کزمه ،کزمك ایچون حیوانه بنمه || —stock (ا م) باستون .

Spazi(e)ren (~- ~ فعلا —) ㉑a. [لاتینجه spatia'ri] پیاسـه ایتمك ، کزمك ، کزمکه چیقمق ، کزینمك || —fahren آرابه ایله کزمك ، کزمك ایچون آرابه‌یه بنمك || ein (Kind) —führen برچوجغی کزمکه چیقارمق ،

کوتورمك || —gehen کزمکه چیقمق ، کزمکه کیتمك || —reiten حیوان ایله کزمکه چیقمق ، حیوانله کزمك .

Specht (~ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه spëht ؛ Kluger] Vogel (تا طبیع) آغاچقاقان (قوشی) .

Speck (~ ا م) ونادراً (ا لا) ㊳ (sans pl.) [قدیم آلمانجه spëc ؛ مرا . spicken] طوموز ، بالینه بالغی والخ ایله (عمو) (وکذا انسانك) دریسی التندەکی (ایچ) یاغی|| (مجا) —auf den Rippen haben پاره طوتمق || (عمو) (wie die Made)im— sitzen بوللق ، وارلقده یشامق .

Speck„... (~···) —bauch (ا م) Schmer=bauch=|| —hals (ا م) تاکیه‌جی قالبی کبی (یاغلی) اکسه .

Spedi(e)ren (~- ~- فعمتعه) ㉑a. [لاتینجه expedi're دن مأخوذ ایتالیانجه] (تجا) مال، اشیا کوندرمك ، سوق ایتمك.

Spediteur (tou're ~- ا م) [فرانسزجه‌نهایتله نهایتلنان یکی لاتینجه] (تجا) اشـیای تجاریه طوپلیوب کوندرن (برتجارتخانه نامنه) قومیسیونجی ، امانتجی .

Speditions„... (··· ~ (~) tss --) —büreau (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ا لا) (تجا) مال ، اشـیا سوق اولنان ، دائره ، سـوقیات اوطه‌سی || —geschäft (ا مؤ) (اشیا واموال تجاریه) نقلیات اداره‌سی .

Speer (- ا م (ا لا) ㊳ [قدیم آلمانجه spër =لاتینجه sparus [Wurf=spieß مزراق ، (آتمغه مخصوص) حربه ، قارغی || کذا مرکب اوله‌رق مثلا : — = Rippen کبی دخی مستعملدر .

Spei„... (~···) —gewohnheit (ا مؤ) توکورمه عادتی || —napf (ا مؤ) (موزه ، دوائر ومکاتب وبیوك ابنیه‌لرده قوریدور وامثالی محللره درونی قوم وساره ایله مملو اوله‌رق قونیلان) توکروك چناغی ، حوقه‌سی .

Speiche (~- ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه speicha ، مرا لاتینجه spi'ca [Ähre (آرابه‌جیلقده) =Rad=speiche || (تشر) بیلکی تشکیل ایدن ایکی کمیکك کوچوکی ، طیش طرفده بولنانی ، کعبره .

Speichel (~- ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه spei'chila اولوب speien دن مأخوذ] توکروك ، سالیه ، لعاب .

Speicheln (~- فعلا +) a. ㉑ [Speichel] توکورمك (spucken=) چوق توکورمك ، چوق توکروك چیقارمق .

Speichen (~- فعمتعه) a. ㉑ [Speiche] (صنعه) —(ein Rad) برتکرلکه پارمقلق ، اسپیت طاقمق .

Speicher (~- ا م) a. ㊵ [لاتینجه spicarium (تجا) [spîchari دن مأخوذ قدیم آلمانجه Korn-haus مغازه ، آنترپو ، انبار || خصوصیله ذخیره انباری .

Speichern (~- فعمتعه) a. ㉑ [Speicher] auf-speichern = .

Speien (~- فعلا + وفعمتعه) o. ⑳ وبعضاً a. ㉑ [قدیم آلمانجه spi(w)an = لاتینجه spu'ere] توکورمك || Feuer und Flammen— آتش پوسکورمك|| brechen= Gift und Galle— اطرافنه زهیرصاچمق .

Spei-er (~- ا م) a. ㊵ [speien] ، —in (ا مؤ) توکوران (ارکك ، قادین) || (رن باویراسنده برشهر) اشپائیر، سیر .

Speik (ـَ ا م) ㊳ (نبا) چوقه چیچکی ، زهرالربیع .
Speiler (ـُـ ا م) a. ㊵ کباب شیشی .
Speis (ـَ ا م) ㊳ (صنعه) دیوارجیلقده (مرا . (Speise .
Speise (ـُـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه spîsa ایتالیانجه spesa دن مأخوذ] Aufwand یمك ، طعام ، ینه‌جك شی ، مأکولات (اکثریا : Speis) und Trank — ییه‌جك وایچه‌جك، مأکولات ومشروبات‖ (مجا) geistige— مشروبات کئولیه ‖ مواد غدائیه ‖ Mehl = speise — ‖ (مجا) غدا ، حظ ، ذوق‖ (بویاجیلقده) Kalk = milch — ‖ (دیوارجیلقده) (کذا) (der Speis — (معد) آرسنیق ، صیچان اوتینك معادن ایله اولان ترکیباتی .
Speise... (ـُـ...) —zimmer (ا لا) یمك اوطه‌سی‖ —fisch (ا م) اکل اولنور بالق ‖ ییوك بالقلری بسلمکه مخصوص کوچك بالق‖ —karte (ا مؤ) یمك‌جدولی، لیستاسی‖ —meister (ا م) کیلارجی، وکیل خرج ‖ —saal (ا م) یمك صالونی؛ مکتب وامثالنده یمکخانه، طعامقغوشی‖—röhre (ا مؤ) (تشر) اغدیه‌یی آغزدن معده‌یه سوق ایدن مجرا ، مری‖ —schrank (ا م) یمك دولابی‖ —tisch (ا م) یمك ماصه‌سی ، سفره ‖ —zettel (ا م) —karte = .
Speisen (ـُـ فع متع وفع لا +) b., c. ㉑ [Speise] یمك یمك ، طعام ایتمك ، قارنی طویورمق ‖ خصوصیله : (zu Mittag)— اویله طعامی ایتمك ، —zur Nacht یاخود: zu Abend— اقشام طعامی ایتمك‖ in welchem Gasthofe قنغی لوقانطه ده طعام ایدیورسکز ؟ نره ده یمك —Sie ? ییورسکز ؟ (wünsche) : وکذا یالکز ich wünsche Ihnen wohl zu speisen ! عافیتلر اولسون ! ‖ —Jemand برینه ییه‌جك ، یمك ویرمك ‖ (مجا) Jemand mit leeren Hoffnungen— برینی بوش واصلسز مواعید ایله اویالامق، آلداتمق؛ بوش امیده دوشورمك ‖ مالزمه‌سی تدارك ایتمك .
Spektakel (ـُـ ا لا(ا م) a. ㊵ [لاتینجه، فرانسزجه] Schau = spiel = ‖ (عمو) اکثریا (ا م) کورولتی، پاتردی ، شماته ، پایغره .
Spektrum (ـُ ا لا) ㊽ [لاتینجه] خیال، طیف .
Spekulant (ـُـ- ا م) ㊶ [لاتینجه] (تجا) معاملات تجاریه وصرافیه یاپان‌معامله‌جی .
Spekuli(e)ren (ـُـ-- فع لا +) a. ㉑ [لاتینجه] آراشدیرمق، تجسس ایتمك ، خصوصیله (تجا) معاملات تجاریه وصرافیه‌یه کیریشمك ؛ معامله‌جیلك ایتمك ، (تجا) کذلك حساب ایتمك ، پك اینجه دوشونمك .
Spelt (ـُ ا م) ㊳ (sans pl.) [آشاغی آلمانجه] = Spelz .
Spelunke (ـُـ- ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (اسمی، شهرتی کوتومحل) باتاقخانه ، قمارخانه ، آشاغی کمسه‌لرك کیروب چیقدیغی محل .
Spelz (ـُ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه spëlzo اولوب لاتینجه spelta دن مأخوذ] (نبا) قریلجه بوغدای .
Spelze (ـُ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه spelza =لاتینجه spelta] (نبا) فصیلهٔ نجیلیه‌نك چیچکلرنی احاطه ایدن قلیف ، حثاله .

Spende (ـُ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه expe'ndere دن مأخوذ spënta] توزیع ، اعطا (احسان ، عطیه، هدیه ؛ ذخائر ،مالزمه، ییه‌جك ایچه‌جك حقنده) تقسیم ‖ ویریلان‌شی، عطیه ، صدقه ، بخشش ‖ وقف (وبونك ایرادی) .
Spenden (ـُ فع متع) b. ㉑ [Spende] ویرمك ، هدیه ، عطیه ویرمك ؛ تقسیم ایتمك ، طاغتمق ؛ جومردلك، سخاوت ایدرك ویرمك، بخش ایتمك .
Spendi(e)ren (ـُـَ فع متع وفعلا+) a. ㉑ [ایتالیانجه spe'ndere] هدیه ایتمك، هبه اوله‌رق ویرمك، هدیه اوله‌رق تقدیم ایتمك .
Spenzer (ـُ ا م) a. ㊵ [انکلیز] قادین‌نیمتنی‌نوعی.
Sperber (ـُ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه spa'rwari ، Raubvogel خصوصیله‌سرچه آولیان] (تاطبیع) آتمجه(نوعی) .
Sperenzi-en (ـُـ- جمع) (inv.) [لاتینجه تهایتلنمش اوله‌رق sperren] (عمو) Gesperr = مقاومت ، مقابله ‖ machen Sie keine— نازلنمه‌یکز! ادا ایتمیکز ! هایدندی! .
Sperling (ـُ ام) ㊸ [قدیم آلمانجه sparo] (تاطبیع) سرچه .
Sperlings... (ـُـ...) —kraut (ا لا) (نبا) فاره قولاغی .
Sperr... (ـُ...) —kette (ا مؤ) بر یری قپامغه ، سد ایتمکه مخصوص زنجیر ‖ —angelweit (ص) (عمو) آردینه قدر آچیق، صرتنه قدر آچیق، آیریق‖ —sitz (ا م) (تیا) آیرلمش ونومرولنمش تیاترو یری، صندالیه‌سی .
Sperre (ـُ ا مؤ) ㊸ [sperren] قپامه ، سد وبند ایتمه، برنهرك وجاده‌نك ستر ایدلمسی، مروروعبوره غیرمساعد حاله‌قونمسی ، باریقادله‖ des Verkehrs— اختلاط وارتباط ، ایشلیه ، کوروشمه ، مرور وعبورك منع ، قطع وتعطیلی ‖ غلبه‌لقدن قپانوب قالمه‖ یساغ ایتمه ‖ محاصره ‖(قپامغه، سد وبند ایتمکه یرایان شی) پارمقلق، صره واری قازیق ‖ دربند ، صو بندی ‖ (قپو) سورمه‌سی .
Sperren (ـُ فع متع) a. ㉑ آچمق ، آیرمق ‖ die (Beine) von (یاخود : aus) einander— بجاقلرنی بربرندن آیرمق ، بجاقلرنی‌آچمق‖ (مطبعه) — ein (Wort) برکلمه‌نك حروفاتنی آره‌لی ، فاصله‌لی اوله‌رق‌ترتیب وطبع ایتمك ‖ (سربست‌حرکتی‌میخانیکی برواسطه ایله غیرقابل‌قیلمق) قپامق، سد وبند ایتمك ،کلیدلمك ، سورمه‌لمك ، سورکیلمك ، پکتمك ‖ قطع وتعطیل ایتمك ‖ قپامق ، طیقامق ‖ منع ویساغ ایتمك ‖ Jemand in's Gefängniß — برینی حبسه طیقمق ‖ Jemand aus dem Hause— برینی طیشاری آتمق (ایچرو کیره‌میه‌جك صورتده) ‖ نادراً (فع مطا) قولرینی، بجاقلرنی آیره‌رق مدافعه ومقابله‌یه حاضرلنمق ‖ (مجا) مقابله ایتمك ، دیره نمك ، یایمامق اوزره عناد ایتمك ‖ ازیلوب بوزولمك ، صیقیله‌رق یایمق، تکلیفلی‌طاورانمق‖ آغیر آغیروبجرکسزجه‌سنه یایمق ‖ قورولمق، بتمك ؛ بتمه‌لمك .
Spesen (ـُ جمع) (inv.) [ایتالیانجه] (تجا) مصرف، خرج ‖ unter Zurechnung Ihrer— مصرفکز داخل اولمق اوزره .
Spezerei (ـُـ- ا مؤ) ㊾ [لاتینجه spe'cis دن مأخوذ ایتالیانجه specier'e] (تجا) (یمکه قونیلان

بهارات‖ —en (جمع) بهاراتك انواعيله شكر، قهوه وامثالی
كبی شيلر ، (اجزاجی اشياسی) ‖ اجزای كيمیويه ‖ اجزاجی
وبوياجی اشياسی ، اجزا .

Spezial (⏑ (⏑) ́ tss - صـ) ㉔ خصوصی ، مخصوصی ‖
(ا م) ㊳ (عمو) تكليفسز دوست ، آرقداش .

Speziali-en (⏑ (⏑) ́ (⏑) tss - جمع لا) (*inv.*)
[لاتينجه] مفردات ، تفرعات ‖ ايضاحات .

Spezialist (́ - (⏑) tss - ا م) (51) [لاتينجه] برفن
وصنعتك يالكز برشعبه‌سنی مكملاً اوكره‌نوب اونده اجرای
صنعت ، هنروتدقيقات ومطالعات ايدن هنرمند وعالم متخصص.

Spezialität (́⏑⏑-(⏑) tss - ا مؤ) ㊾ [لاتينجه] برفن
ويا علمده وصنعتده اختصاص ايتمه ، خصوصی فن وصنعت
شعبه‌سی .

Speziell (́ (⏑) tss - صـ) ㉔ [لاتينجه] spezial=
خصوصی، مخصوص ‖ خصوصی، آيروجه ‖ etwas—angeben
برشيئی آيروجه ايضاح وتفسير ايتمك ، جنس ونوع وحالنی
ايضاح ايدرك بيان ايتمك ، ديكرلرندن تفريق ايتمك ‖ mein
—er Freund بنم خصوصی دوستم ؛ رفيق حقيقم ، اصل
ارقداشم ، تكليفسز كوروشديكم ارقداشم .

Spezi-es (́ (⏑) tss ˝ ا مؤ) (*inv.*) [لاتينجه] (بعضاً
لاتينجه تصريف اولنوب جمعی بعضاً كذلك : Spezi-en) نوع ‖
(حسابده) —die 4 اعمال اربعه (قواعد اصليهٔ اربعه) .

Spezifikum (́⏑⏑ tss - ا لا) (58) [لاتينجه] (طب)
برعلته مخصوص اولان دوا ، دوای خصوصی .

Spezifisch (́⏑ tss - صـ) ㉔ [لاتينجه] خصوصی ،
خاص ‖ (حكمـ) —es Gewicht ثقلت اضافيه .

Spezimen (⏑⏑ tss ́ ا لا) (56) [لاتينجه] (جمعی كذا
لاتين اصولنده اولور : Spezi'mina) نمونه ، اورنك ، مشق.

Sphäre (́⏑ sf ا مؤ) (53) [روم] (ريا) كره ‖ (هيئت)
كرهٔ سما ، عالم دنيا ، كائنات ‖ دائرهٔ نفوذ ، دائرهٔ تأثيرواقتدار.

Sphäro-id (́⏑⏑- sf ا لا) ㊳ [روم] (ريا) شكلی
كره‌يه قريب ومشابه اولان جسم ، شبه كره .

Sphinx (́ s f ا مؤ) (مفردی .*inv* ، جمعی —e) ،
(ا م (ا لا) ㊳ [روم] (اساطير) اساطير قديمه‌نك قيزباشلی
وقنادلی ارسلان صورتنده تخيل اولنان برپريسی ‖ (تا طبيعه)
Dämmerungs-falter= .

Spicken (⏑ ́ فعـ متعـ) .a ㉑ [اورته آلمانجه spicken]
ياغله ياغلامق ؛ طوموزياغی صوقمق ‖ (مجا) (den Beutel)
—mit Gold كيسه‌يی التون ، پاره ايله طولديرمق ‖
—Jemand برينك پاره‌سنی طولانديرمق ، پاره‌سنی چكمك ،
صيزديرمق .

Spie (́) (spei-en فعلنك زمان ماضيسنك برنجی
واوچنجی مفرد شخصلری) .

Spiegel (⏑ ́ ا م) .a ㊵ [قديم آلمانجه spiegel
لاتينجه spe'culum دن مأخوذ] آيينه ، مرآت ‖ glatt
—wie ein آيينه كبی دوزومجلا ‖ (نشان تخته‌سنده) مركز،آيينه.

Spiegel„ ... (˝⏑···) —decke (ا مؤ) (معما) آيينه
طوان ‖ —glatt (صـ) آيينه كبی دوز ، پارلاق (مجلا) ‖
—rahmen (ا م) آيينه چارچوه‌سی ‖ —beleger (ا م)
(صنعـ) قالايجی ‖ —eier (جمع لا) صحن ، طاواده قيزيلوب

(پينر ، پاصديرمه وامثاليله) پيشوريلان يمورطه ‖ —fernrohr
(ا لا) (هيئت) تلسقوب ، انعكاس آيينه‌سی ‖ —fo'li-e
(ا مؤ) (صنعـ) آيينه صيری ‖ —glas (ا لا) (صنعـ)
آيينه جام ، آيينه جامی ‖ برآيينه‌نك جامی ‖ —karpfen (ا م)
(تا طبيعه) آلاجه سازان (بالق) ‖ —leiste (ا مؤ) (صنعـ)
اكری يونتولمش آيينه كناری ‖ —quadra'nt (ا م) (بحر)
هادلی قادرانی .

Spiegeln (⏑ ́ فعـ لا +) .a ㉑ [Spiegel] مجلا ،
پارلاق اولمق ، آيينه كبی پارلامق ، خاره‌لنمك ، يشار دونراولمق ‖
(مجوهرات حقنده) پرل پرل يانمق (پارلامق) .

Spiekanard (⏑⏑ ́ ا م) ㊳ (نبا) indische Spieke= .

Spi(e)ke (⏑ ́ ا مؤ) (53) [لاتينجه spica] (نبا)
سنبل هندی .

Spi(e)ker (⏑ ́ ا م) .a ㊵ [Speiche ، كلمه‌سيله
متناسب] چيوی .

Spiel (́ ا لا) ㊳ ، جمعی بعضاً (*inv.*) [قديم آلمانجه
spil Zeitvertreib] اويون،لعب ، اوينامه ‖ auf dem—e
stehen تهلكه ومخاطره‌ده اولمق ‖ auf's— setzen تهلكه‌يه ،
مخاطره‌يه قويمق ، فدا ايتمك ، يازيق ايتمك ‖ (موسيقی) چالمه ‖
(ع) —mit klingendem موسيقه چاله‌رق ، بورو ، ترنپت
باشده اوله‌رق ‖ ...der Teufel) hat sein— damit) بو ايشه
بوكا شيطان قاريشيور ‖ die Hand bei etwas im —e haben
برايشك ايچنده الی ، پارمغی اولمق ، برشيده مدخلی بولنمق ‖
lassen Sie mich bei dieser Sache aus dem—e بو ايشه
بنی قاريشديرميكز ‖ ايش ، شی ‖ اويون طوپی ، اويونجاق ‖
(آلات مختلفه‌ده) ديل ، ديلجك .

Spiel„... (˝···) —feind (ا م) اويونی سومز كيمسه ‖
—parti'e (ا مؤ) bei uns ist heute —parti'e بوكون
بزم اويون كونمز ، بوكون بزم اويونمز وار ‖ —bruder (ا م)
اويونی پك سون ، كيجه كوندوز اويونله مشغول اولان كيمسه ‖
—leute (جمع) (—mann كلمه‌سنك جمعی) خصوصيله (ع)
بوريزان وترنپته جيلر ؛ (صورت عموميه‌ده) موسيقه جيلر ‖
—sache (ا مؤ) اويونجاق ‖ —uhr (ا مؤ) چالارساعت ‖
—werk (ا لا) =—sache چالار ساعتك چالمه ماكنه‌سی ،
چالاری ‖ —zeug (ا لا) اويونجاق ‖ اويونجاق قبيلندن
اولان شی ، چوجق اويونجاغی كبی شی .

Spielen (⏑ ́ فعـ لا + ، فعـ متعـ ، وبعضا فعـ مطا) .a ㉑
[Spiel ؛ [قديم آلمانجه spilôn] اوينامق ‖ (موسيقی)
—ein Instrume'nt (آلات موسيقيه‌دن برينی ، برچالغی‌يی)
چالمق ‖ —ein Lied برهوا ، شرقی‌يی چالمق ‖ er lässt nicht
—mit sich اوكنديسيله اوينانمز ، اونك ايله شقه ، لطيفه
ايدلمز ‖ — الخ Karten كاغد وسائره اوينامق ‖ —um Geld
پاره‌سنه ، پاره ايله اوينامق ‖ —umsonst بادهواسنه ، بوشنه،
هيچ برشيسنه اوينامق ‖ Jemandem einen Possen, einen
—Streich برينه براويون ، ماديك اوينامق ، دك ايتمك ‖
(diese Farbe) spielt in's Blaue بورنك مائی‌يه چاليور ،
قاچيور، مائی‌يی آكديريور ‖ (تيا) das Stück spielt lange
بواويون پك چوق كره ، چوقدنبری اويناييور ‖ das Stück
spielt in Vene'dig بوماده ، بوشی وندیكده جريان ايدييور،
بووقعه وندیكده وقوعه كليور ‖ (مجا) —etwas تقليدايتمك

(برنی، برشیئی) den (großen) Herrn— افندیلك ، بیوكلك طاسلامق ، صاتمق || so spielt man nicht بو بویله اوینانمز. wir beide — zusammen || بونك اویونی اویله دكلدر اویونده برابریز ، برابریز برابراویناپورز ، اوینایه‌جغز، ich habe in der Lotterie gespielt, aber(jetzt) || اوینایه‌لم spiele ich nicht mehr بن پیانقو اویندام (صاتون الدم) فقط شمدی آرتق اوینامیورم (آلمیورم) .

Spieler (ــَ ا م) ④ a. [spielen] ، —in اوینایان (اركك ، قادین) || (موسیقی) — ersten Ranges (برنجی‌درجه) موسیقی شناس ، چالغی چالان || (تیا) آقتور ، آقتریس || falsche(r) —(in) قمارده حیله ایدن .

Spielerei (ــَ ا مؤ) ④ [spielen] اویناشمه ، لطیفه ، شقه، چوجقلق || اویونجاق|| صاچمه ، عبث، دكرسز شی || اوینامه .

Spier (ــَ ا لا) ㊳ [= انكلیزجه spire : Spore كله‌سیله متجانس] اینجه ، اوفق چمن ، اوت پارچه‌سی ، تل || [لاتینجه] (ا م) ㊳ (نبا) فصیلهٔ وردیه‌دن اركچ صقالی (كذلك Spier) .

Spiere (ــَ ا مؤ) ㊸ [Spier=] (نبا) Spier= اركچ صقالی || (بحر) — (ویاخود Sparren) قبا ایشلرده مستعمل مانوله ، اوزون صیریق ؛ كوندر ، كوسكو .

Spier(l)ing (ــَ ا م) ㊳ [-لاتینجه spira] (نبا) Eber = esche= .

Spieß (ــَ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه spioz || sprießen و Bugspriet كله‌لریله‌متناسب] قدیمده (ع) مزراق، غارغی ، حربه ، —(Wurf=) اوق ، غارغی || مزراقلی ، غارغیلی (بونلرله مسلح كسه ، عسكر) || [قدیم آلمانجه spiz] شیشده قیزارتمق ، am —e braten || Brat = spieß= پیشورمك (آوجیلق) e— (جمع) كییك اتواعنك وقره‌جه‌نك ایلك یاشنده یعنی یالكز ایكی بوینوزدن عبارت اولدیغی وقتك بوینوزلری،نوشاخ .

Spieß„... (ــَ...) —braten (ا م) (آشجیلق) شیش كبابی || —bürger (ا م) اسكیدن غارغیلی باشی بوزوق || شمدی : احوال عادیه‌ده یشایوب همان هركون بری دیكرینه بكزرصورتده امرار ایام ایدن كویلی|| —glanz (ا م) (معد) reiner — glanz صاف آنیتموان || — glas (ا لا) —glanz= || —hirsch (ا م) (آوجیلق) یاوروكییك . (Spießer=)

Spießen (ــَ فع متع و فع مطا) ㉑ c. [Spieß] دلك ، دلوب كچیرمك، شیشلمك || (مجازات اولەرق) قازیقلامق (pfählen=) auf die Gabel— چاتاله طاقمق ، كچیرمك، باتیرمق || میخلایه‌رق ، چاقه‌رق تثبیت ایتمك .

Spießer (ــَ ا م) ④ a. [Spieß] (اسكیدن) غارغیلی || (مجا) (عو) Spieß = bürger= || (آوجیلق) برپاشنده كییك .

Spik„... (ــَ...) (مرا. Spiek...) .

Spill (ــَ ا لا) ㊳ [قدیم آلمانجه spillâ] (بحر) ایرغاد . (كذا Gang=—)

Spille (ــَ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه spi'nala] Spindel= .

Spilling (ــَ ا م) ㊳ [اورته آلمانجه spinling] اولوب prunus spino'sa دیمك‌اولان Schlehen=baum دن مأخوذ] چاقال اریكی ، (كوچوك یبانی) صاری اریك .

Spinat (ــَ ا م) ㊳ [لاتینجه] (نبا) اسپناق || یمك اوله‌رق اسپناق یمكی .

Spind (ــَ ا لا (ا م) ㊳ ، a. ㊷ [آشاغی آلمانجه] كذا: Spinde (ــَ الا) ㊷b. دولاب(=Schrein ، Schrank).

Spindel (ــَ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه spi'nnala] spinnen دن مأخوذ] ایك ، مغزل || زمان قدیمده طائفهٔ نسایه اشارت اولنق اوزره —lehen : مثلا Kunkel„...= (ا لا) Kunkel = lehen= || (تشر) كعبره(=Speiche) || (نبا) محورسیله ، سونكو || (صنع) محور ، میل ، عمودی قازیق، آغاج || (معما) —einer Treppe بردومه نردبانك یوقاریدن‌اشاغی‌یه، اورته‌سنه موضوع‌دیرك، بابا || (ایپلیكجیلكده) الكه محوری ، مكیك || مقره .

Spindel„... (ــَ...) —dünn(e Taille) قوپه‌جق‌كبی غایت اینجه (بل) || —dürr (صه) اوفلسه‌ك اوچاچاق‌كبی قورو ، ضعیف .

Spinell (ــَ ا م) ㊳ [لاتینجه] (معد) آل یاقوت .

Spinett (ــَ ا لا) ㊳ [ایتالیانجه spine'tta] (موسیقی) قانون .

Spinn„... (ــَ...) —frau (ا مؤ) ایپلكجی قاری || —hütte (ا مؤ) كندی اطرافنی اورن ایپك بوجكلری حقنده یعورطه ، تخم صندیغی|| —raupe (ا مؤ) قوزه یاپان قورد، ایپك بوجكی || —rocken (ا م) اوركه .

Spinne (ــَ ا مؤ) ㊸ [قدیم‌آلمانجه spinna] spinnen دن مأخوذ] (تا طبیعه) اوروجك || (مجا) ich hasse ihn wie eine— بن اونی كوناهم قدر سومام ، اوندن كوناهم‌قدر خوشلانمام || (عمو) pfui, —! تو ، مصیبت !

Spinnen (ــَ فع متع و فع لا +) بعضا (فع مطا) ⑳ b. [قدیم آلمانجه spinnan] اكرمك ، بوكمك ، اورمك|| der Kreisel spinnt (طوپاچ اولدیغی یرده دونیور) اویبیور.

Spinnerei (ــَ امؤ) ㊾ [spinnen] اكرمه ، ایپلك بوكمه اصولی|| ایپلك اكریلان ، ایپك یاپیلان محل ، ایپلكخانه، ایپك فابریقه‌سی .

Spinös (ــَ صه) ㉑ [لاتینجه] (عمو) پرامز ، خبیث ، قلاش ، شرت .

Spintisi(e)ren (ــَ فع لا+) ㉑ a. [قلمنكیجه] (عمو) برشیئی پك چوق دوشونمك ، برشی اوزرینه ایچون قفاسنی پاتلاتمق .

Spion (ــَ ا م) ㊳ نادراً كذلك ㊷a. [فر] جاسوس|| —(Polizei'=) خفیه .

Spioni(e)ren (ــَ فع لا +) ㉑ a. [Spio'n] جاسوسلق ، خفیه‌لك ایتمك .

Spiral (ــَ صه) ㉑ [لاتینجه] حلزونی ، (حا) حلزونی اوله‌رق .

Spirale (ــَ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] علی‌الخصوص (ریا) حلزون (مغنیسی) || —(in einer Taschenuhr) برجب ساعتنك یایی .

Spritismus (ــَ ا م) ㊿ [لاتینجه] ارواح امواتله اختلاط وارتباطده بولنمق ادعا واعتقادی .

Spirituosa,...sen (ـ ـ ـ ـ جمع) (*inv.*) [لاتينجه] مشروبات كئوليه ، مسكرات .

Spiritus (ـ ـ ا م) (*inv.*) شراب روحى ، اسپرتو ، كئول (آلقول) ‖ (مجا) وسعت قريحه ، فكرك علويتى ، تعاليسى ‖ روح ، جان ‖ جن ، پرى .

Spiritus,... (ـ ـ ـ ...) —Hospita'l (ا لا) روح القدس خسته خانه‌سى .

Spital (ـ ـ ا لا) ㉕ [Hospital كله‌سنك صورت مختصره‌سى] ، Spittel (ـ ا م) a. ㉔ خسته خانه ، دارالشفا .

Spitz (ـ ص) [قديم آلمانجه spizi ‖ Spieß كباب‌شيشى كله‌سيله متناسب] سيورى ، اوجلو ، (مجازى) كذا : كسكين ، تيز ‖ (ريا) —er Winkel زاويهٔ حاده ‖ —auslaufen سيوريله‌رك كيتمك ، كيتدكجه سيوريلشمك ‖ ich kann es nicht— kriegen بن بونى بردرلو آكلايه‌ميورم ، بوندن برشى آكلايه‌ميورم ‖ نازك ، نارين ‖ طوقونافلى ، رموزلى ، انجيديجى ، كسكين ، سرت ‖ Spitz (ا م) ㉑ سيورى برون كوچوك كوپك ، اشپيتسى ‖ (عمو) خفيف كيف ‖ einen— haben چاقركيف اولمق .

Spitz,... (ـ ...) —bohrer (ا م) (صنع) سيورى مثقب ، بورغو ‖ —kopf (ا م) سيورى قفالى (انسان) ‖ —bogen „... مثلا : —bogen = Fenster (ا لا) اوزرى مختلف المركز ايكى قوسك برزاويهٔ حاده تشكيل ايتمك اوزره يكديكريله تقاطعدن حاصل اولان برشكلى پنجره ‖ —bub (ا م) وياخود —bube (ا م) توفه‌جى ، يان كسيجى ، خرسز ، كلخان بكى ‖ —findig (ص) اورته آلمانجه vunt و fein spi [Fund قورناز ، شيطان فكرلى ‖ سفسطه‌جى ، مغالطه‌جى ‖ سيورى آغيز (حيوان حقنده) ‖ (تا طبيعه) كوپك بالغى نوعندن بالق ‖ —name (ا م) لقب ، آلاى واستهزا ، تحقير طريقيله قونمش اسم .

Spitze (ـ ا مؤ) ㊸ اوج ، برشيئك سيورى محلى ، نهايت طرف ، تپه‌سى ، ذروه‌سى ‖ (ع) برقطعهٔ عسكريه‌نك اوجى ، پيشدار ، باش ، (پيشداراوجى) ‖ die —der Behörden رؤسا ونظار حكومت ‖ die Dinge auf die— treiben برشيئك صوكنه وارمق ، آشيرى كيتمك ‖ طوقوناقلى سوز ، نطق ‖ (تجا) Kante = Brabanter— ‖ تنته بروكسل دانتله‌سى .

Spitzen (ـ فع متعـ وفع مطا) e. ㉑ [spitz] سيوريلتمك ، سيوريلشديرمك ، سيوريلمك ، سيوريلنمك ، اينجلتمك ‖ (einen Blei-stift, eine Feder)— برقورشون قلمى ، برقلمى يونتمق ، آچمق ‖ (مجا) طوقونديرمق ، كنايه‌لى جواب ويرمك ، سوز سويلمك ، طاش آتمق ‖ das ist auf mich gespitzt بكا اوله‌جق ‖ das Maul, (اعضاى بدن حقنده) اوزامق ، سيوريلمك ‖ den Mund— (اوپمكده اولديغى كبى) آغزينى دوداقلرينى بوزوب سيوريلتمك ‖ (مجا) پك دقتله بكلمك ، انتظار ايتمك ‖ die Ohren— (دقتله ديكلمك اوزره حاضرلانمق) قولاق ويرمك ‖ (مجا) (عمو) sich auf etwas— برشيدن اميدلنمك ، اميد وار اولمق ، بكلمك .

Spitzen,... (ـ ...) —kleid (ا لا) تنته‌دن يابله ، تنته‌لى البسه ‖ —kragen (ا م) تنته ياقه ‖ —klöpplerin (ا مؤ) تنته‌جى قادين ، قيز ، تنته اورن .

Spl. (Supplement) كله‌سنك صورت مختصره‌سى .

Spleen (splîn° انكليزجه تلفظ اولنور) ㊻ ا م (sans pl.) [انكليزجه] فى الاصل = Milz = sucht ‖ شمدى قاچيقلغى كوسترمك اوزره) انكليزخسته‌لغى .

Spleiße (ـ ا مؤ) ㊸ [اورته آلمانجه splîze] Schleiße = بويته يارلمش تخته ، آغاج .

Splendid (ـ ص) ㉔ [لاتينجه] پك مكمل ، پارلاق ، طنطنه‌لى ، مكلف ، محتشم ، كوسترشلى ، شانلى .

Splint (ـ ا م) ㉗ و ㊳ [آشاغى آلمانجه] (نبا) و (صنع) آغاجك قبوغيله ايچى آره‌سنده هرسنه نشوونما بولان درى ، حشب كاذب .

Spliß (ـ ا م) ㉝ [Spleiße =] آغاج پارچه‌سى ، قيرپنتيسى .

Spliß (ـ) spleißen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى .

Splissen (ـ فع متعـ) c. ㉑ [Spliß] (بحر) (zwei Taue)— (ايكى خلاطى اوروب) اوجلرندن بر برينه اكلك .

Splitter (ـ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه spiltan spalten] اودون ، آغاج پارچه‌لرى ؛ صيچرايوب ، فيرلايوب قوپان پارچه ‖ (درى وسائر محله كيرن) قييق ، خصوصيله كميك قييغى ‖ (صنع) —(Stein =) ايشلنمكده اولان طاشدن قوپان پارچه .

Spoli-en، **Spol-ia** ايكيسيده (ـ جمع) (*inv.*) [لاتينجه] يغما ، پلاچقه ، غارت .

Sponsi(e)ren (ـ فع لا +) a. ㉑ [لاتينجه sponsa're] sich verloben برقادينه ، قيزه يلتمك .

Spontan (ـ ص) ㉔ [لاتينجه] (حفظ الصحه) كنديلكندن عارض اولان ، تأثيرات خارجيه اولمقسزين وقوعه كلان .

Sponton (ـ ا م) ㊻ [فر] قديم (ع) والآن (بحر) رامپه چنكلى ، قانجه‌سى .

Spore (ـ ا مؤ) ㊸ [روم] (نبا) ذات الالقاح الخفيه تعبير اولنان نباتاتك آلت تناسلى ، اسپور (Keim=Korn=) .

Sporen (ـ جمع) (*inv.*) Sporn كله‌سنك جمعى .

Sporen (ـ فع لا +) a. ㉑ قورومق ، كوفلنمك ، كوف باغلامق .

Sporer (ـ ا م) a. ㊵ [Sporn] (صنع) مهموزجى .

Sporn (ـ ا م) ㊳ [Speer : sporô ايله متجانس] مهموز (كذا حيواناتك حقنده ومجازى) (Pferde) einem die Sporen geben برباركيرى مهموزلمق ‖ صاغلام يورومك قابليتى اوزره آياغنه طاقيلان سيورى چيوى ‖ (تاطبيعه) خروس وامثالنك مهموزى ‖ (مجا) كذلك مهموز ، غيرتى آرتيريرشى ، تشويق ايدرشى ‖ اوكندره .

Spornen (ـ فع متعـ) a. ㉑ [Sporn] —(ein Pferd) برباركيرى مهموزلمق ‖ (مجا) anspornen = Jemand— كذا (فع مطا) (مهموز طاقمق) Jemand— برينه مهموز طاقمق ، برينك مهموزلرينى طاقمق ‖ sich— مهموزلرينى طاقمق ، مهموز طاقمق .

Sport (ـ ا م) ㊻ [انكليزجه] آوجيلق ، حيبوان ، قايق و امثالى يارشى ومكيفاته متعلق ، اكلنجه ، اشپورت ،

Sportel (ـُ ا مؤ) (53) [لاتينجه] استفاده ، تمتع ، قزانج ، چيقار ، آچيقدن كلير .

Spott (ـُ ا م) (38) (*sans pl.*) [قديم آلمانجه spot] استهزا ، آلاى ، اكلنجه، ذوقلنمه، اوفقدن آلاى ايتمه|| Scherz مصال ، حكايه ، آلاى ، لطيفه لى شى .

Spott„... (ـ...) billig— (ص) پك اوجوز، پاره ايله ديجيه جك درجه ده || geld— (ا لا) دون فيئات ، آز قيمت ، آز آقچه|| vogel— (ا م) (تا طبيعه) آمريقانك قاريبولاقوشى|| (مجا) آلايجى، استهزاجى .

Sprach (ـُ) (sprechen فعلنك زمان حال ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sprach„... (ـ...) genie— (فرانسزجه تلفظ اولنور) (ا لا) استعداد السنه || السنه ، لسان اوكرنمكه استعداد فوق العاده سى اولان كمسه || stunde— (ا مؤ) لسان درسى || art— (ا مؤ) شيوه ، طرز لسان بر محله بر ايالته مخصوص لسان ، فرع لسان || fehler— تكلم وتلفظ خطاسى ، برلسانده ايديلان خطا || (غرا) قاعده، غرامرخطاسى || fertig— (ص) فصيح ، بليغ || forscher— (ا م) السنهٔ مختلفه تحصيل وتدقيقاتيله اوغراشان ، بوخصوصده تتبعاته قوييلان ، لسان آشنا كمسه|| kundig— (ص) برلسانك كنهنه واقف ، برلسانى بتمامها تحصيل ايتمش ، بيلور كمسه || برچوق ديلدن آكلايان ، برچوق لسان ايله تكلم ايدن || lehrer— (ا م) (السنهٔ اجنبيه درسى ويرن) لسان خواجه سى|| قواعد، غرامرخواجه سى|| los— (ص) ديلسز|| los werden— ديلى طوتولمق ، لقرديسى شاشيرمق || mengerei— (ا مؤ) اثناى تكلمده اجنبى الفاظى قاريشديرمه || neuerer— (ا م) مجدد لسان || regel— (ا مؤ) قواعد نحويه || richtig— (ص) اصول وقواعد نحويه يه مطابق ، غرامرجه || schatz— (ا مؤ) برلسانك لغاتى ؛ ديكسيونر|| wissenschaft— (ا مؤ) علم لسان ، علوم السنه .

Sprache (ـُ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه sprâhha || sprechen كلمه سيله متناسب] لسان ، ديل ، صورت افاده ، شيوهٔ لسان || لغت || n— alte (neuere) السنهٔ قديمه (وجديده) || der Augen— كوز ايله ايديلان بيان حال ، حالى كوزيله اكلاتمق اصولى ، كوزاشارتى|| die—in seiner Gewalt haben لقرديسى شاشيرمامق ، سربست بيان حال وادارهٔ كلام ايتمك || شيوه ، صورت افاده ، مختلف صنف واهالى طرفندن سويلنيلان آغيز || frei mit der— herausgehen سويليه جكى صيقلمدن سويلمك ، چكنمامك || mit der— nicht recht heraus wollen سويلمك ، اكلاتمق ايسته مامك ، سويلكه نيتى اولمامق ، آغزندن لقردى چيقمامق || etwas zur— bringen برشيئى بريرده سوزه ، خاطره كتيرمك ، برشيدن بحث ايتمك || zur— kommen ديله دوشمك ، لسانه كلمك ؛ بحث اولنمق ، برشيدن سويلنمك ، برشى اوزرينه لقردى دوران ايتمك .

Sprang (ـُ) (springen فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Sprech„... (ـ...) stunde— (ا مؤ) كبرا ودوقتور (حكيم) وسائر اصحاب مصالحك وقت قبولى|| meine—stunde ist von 4 bis 5 بن ساعت دردتن بشه قدر مسافر، زيارتجى، ارباب مصالح ، خسته . . . الخ قبول ايده بيلورم ، بم وقت قبولم ساعت دردتن بشه قدردر|| unterricht— (ا م) مكالمه درسى|| weise— (حا) صورت تكلم، تلفظ ، قونوشمه ، ادارهٔ كلام ايتمه || zimmer— (ا لا) قبول اوطه سى ، مكالمه صالونى، مكتب ، دوائروسائره ده غير رسمى صورتده كلنلرله كوروشمكه مخصوص اوطه ، تنفس اوطه سى || دوقتورلرك خسته يه باقديغى ، تداوى ، قونسولتا اوطه سى .

Sprechen (ـُ فع لا + وفع متع) b. (20) (صورت امريه سى بعضا كذلك spreche) سويلمك ، بحث ايتمك || von Geschäften— ايشدن ، مشغوليتدن ، آليش ويريش، تجارتدن بحث ايتمك|| es wird gesprochen von ... دن بحث اولنه جق ، اولنيور ، . . . يه دائر مذاكره اولنه جق ، قونيشيله جق || anmaßend— يوكسك ، باغيره رق ، تفاخر ايدرك ، عظمتله سويلمك || deutlich— آچيق ، واضح صورتده ، اكلاشيله جق وجهله ، دوبره دوبره سويلمك || vor Gericht— برشيدن (حضورمحكمه ده) شكايت ايتمك|| groß— بيوك سويلمك ، كندونى مدح ايتمك ، اوكونمك||=die Herzens güte spricht aus seinem Gesichte قلبنك، يوركنك ئيزلكى يوزندن لمعان اولييور ، صفوت وشفقت قلبى جهره سندن ، سيماسندن بللى || er läßt nicht mit sich— اونكله لقردى اولمز ، اولاى اكلاماز ، ديكلمماز|| von etwas Anderem— بشقه شيدن بحث ايتمك ؛ سوزى بشقه شيئه نقل ايتمك || wir werden uns— (تهديد حقنده) صكره كوريشورز || etwas spricht sich herum . . . شيدن بحث اولنيور ، سويلنيور ديمك ، ايتمك،اوقومق|| ein Gebet— بردعااوقومق|| zu—sein (بريسيله كوروشمك اوزره انى قبوله وقتى اولمق) كنديسيله كوروشمك ، كنديني كورمك قابل اولمق ، اوده اولمق|| sich nicht—lassen كوروشمامك ، كنديني كمسه يه كوسترمامك، كمسه يى قبول ايتمامك|| der (Vater) ist noch gar nicht gut auf Sie zu— پدرم سزكله حالا دارغين ، سزه حالا قيزغين|| Jemand frei— || بيان واعلان ايتمك || برينك سبيلى تخليه ايتمك ؛ برينك برى الذمه اولديغنى، برشيده قصور وقباحت ومدخلى اولمديغنى بيان ايتمك || heilig— برينى عزيزلر برشيئى احكام دينيه ، مذهبيه صره سنه كچيرمك ، بونلرعداديه داخل ايتمك ، عزيز ، مكرم ومبارك طانيمق .

Sprecher (ـُ ا م) (40) a. [sprechen] سويليجى ، ديجيى || خطيب .

Spree (ـ ا خا مؤ) (*inv.*) (جغر) die— (هاوول نهرينك برقولى اولوب برليندن مرور ايدر) اشپره || (ا مؤ) (49) Spreh(e)= .

Sprehe (ـُ امؤ) (تا طبيعه) صيغيرجق قوشى (Staar=).

Spreiß„... (ـ...) feder— (ا مؤ) (ساعتجيلكده) ربط يايى ، زنبركى .

Spreiten (ـُ فع متع) b. (21) [قديم آلمانجه spreitan] يايمق ، سرمك ، آچمق .

Spreize (ـُ ا مؤ) (53) [spreizen] (انشا آتده) طياق ، دستك ، پاينده .

Spreizen (ـُ فع متع) و—sich (فع مطا) c.(21)[قديم آلمانجه spriozan دن] (sprießen زمان حال اوچنجى مفرد شخصى نادراً: spreißt) die Finger— پرمقلرينى آييرمق ||

die Beine—, sich— باجاقلرینی آییرمق ، آچمق ‖ (مجا) sich— یاییلق ‖ (صنع) طیاق ، دستك اورمق ، پایندەلمق ‖ sich— (اعضاسی) الی ، قولنی (بجاقلرینی) آییرەرق ، آچەرق قارشو قویمق ، مدافعەیە حاضرلنمق .

Spreng,,... (‥‥) —wagen (ا م) سوقاقلری صولامغە مخصوص بلدیە آرابەسی ‖ —arbeit (ا مؤ) (صنع ، لغمجیلق) لغم (آتمە) ایشی ‖ —geschoß (ا لا) (ع) (طوپجیلقدە) برپرلەمصادمەایدرك ویاکندی کندینەپاطلیان مرمی.

Sprengel (ا م) a. ⑩ [sprengen] کلیسا ، آیازمە باقرابی ؛ Kirch=sprengel= صو سرپمکە مخصوص دال ، سوپورکە وامثالی .

Sprengen (فع متە ، وفع مطا وفع لا ±) a. ㉑ صیچراتمق ، آتمق ، پارچە پارچە ایدوب طاغتمق ، برهوا ایتمك، پارەلمق ، طارمە طاغین ایتمك ‖ Jemand nach einem Orte sein (Pferd) ‖ hin— برینی بریرە آتمق، آشیرمق ، دفع ایتمك ‖ über einen Graben— بارکیرینی برخندق اوزرندن آتلاتمق ‖ auf die Feinde(los)— (فع لا—)آلاییلدیکنە قوشمق، کیتمك ‖ daher gesprengt kommen دشمنك اوزرینە آتلمق ، هجوم ، صولت ایتمك ‖ درت نعل، توزی دومانە قاتوب کلمك ، اوکنە راست کلانی یقوب ، دویروب کلمك ‖ (تخم وسائرە) سرپمك ‖ im Garten (den Garten)— (مایعات حقندە) سرپمك ‖ es hat nur gesprengt (فع یکشخ) بغچەیی صولەمق ‖ (یغمور حقندە) یالکز براز سپەلەدی ، پك آز یاغدی ‖ Balken — (معما) بر دیرکی معین برقوس sprenkeln= تحتندە دسترە ایلە کسمك .

Sprenger (ا م) a. ⑩ [sprengen] آتان ، صیچراتان ، (مرا . sprengen) (بیلاردو) بیلانك صیچرامسی.

Sprengsel (ا م) a. ⑩ [sprengen] Sprenkel= طوزاق .

Sprenkel (ا م) a. ⑩ [springen] (قوش آوجیلغندە) ککلیك وسائرە آوندە مستعمل غایطان حلقەلرندن متشکل طوزاق ‖ برشیئك غیری رنکدەاولان ، بنکی ، لکەسی.

Sprenkeln (فع متە وفع مطا) a. ㉑ [Sprenkel] بنکلمك ، (صنع) بنك بنك یاپمق ، علی‌الخصوص (کتابجیلقدە) کتابك کنارینی مرمر تقلیدی یاپمە ، سرپمە بنك بنك یاپمق .

Spreu (ا مؤ) ⑲ (*sans pl.*) [قدیم آلمانجە spriu] (زرا) حبوبات دانەسی زاری ، ذخیرە صاوریلورکن چیقان قبوق ‖ (مجا) (ذکرسز شی) دوکوتی ، قیرنتی ‖ (نبا) نباتاتدە میوەنك آلتی احاطەایدن اینجە یول مثللو یاپراق ، فلسە.

Sprich ( ) sprechen) فعلنك صورت امریەسنك ایکنجی مفرد شخصی) .

Sprich,,... (‥‥) —wort (ا لا) [اورتە آلمانجە sprichwort [Wort, das oft gesprochen wird ، ضرب مثل ، مثل .

Spricht ( ) spricht ( ) sprechen) فعلنك زمان حالنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Spriegel (ا م) a. ⑩ [قدیم آلمانجە sprügel] (صنع) (اینجە) آغاج چنبر ، قوطیجی قاصناق تختەسی .

Sprießen (فع لا ±) e. ⑳ ، c. ㉑ (نباتات حقندە) طمورجقلنمق ، اوپایمق ، سورمك ، بیتمك (جملەسیدە کذلك مجازی) ‖ فلیزلنمك .

Spriet (ا لا) ㊳ [فلمنکجە] (آشاغی آلمانجە) چتال بل (Gabel=stange=) ‖ (بحر) Bug=spriet= .

Spring (ا م) ㊳ (بحر) باشی وقیچی یوکسك واورتەسی باصیق اولە ، اورتەسی باصیقلق ‖ تیمورلی کمی ‖ قایناق ؛ قاینامە ، فیشقیرمە .

Spring,,... (‥‥) —übungen (جمع مؤ) صیچرامە تعلیملری ‖ —Matra'tze (ا م) فیسقیە ‖ —brunnen (ا مؤ) جناستیقدەصیچرامە سهپالری اوکنەقونیلان اوت مندر ‖ —stunde (ا مؤ) بردرسی بلافاصلە تعقیب ایتمیان درس ، برصکرەکی درس .

Springel (ا م) [springen] جناستیقدە صیچرامە تعلیملرینە مخصوص جناستیق آلتی .

Springen (فع لا ± وفع متە ، فع مطا) a. ⑳ [قدیم آلمانجە springan] (فقط زمان حالندە ایکنجی مفرد شخصی springst) (gehen فعلنك مقابلی) über einen (Graben)— برخندغی آتلامق ، برخندغك اوزرندن اوتەیە صیچرامق،ظیبلامق،آتلایوب کچمك ‖ etwas entzwei— برشیئی اوزرینە آتلایەرق ویا اوزرندن آتلارکن قیرمق ‖ sich müde— آتلایە آتلایە یورولمق ، صیچرامەدن حالی قالمامق ‖ (مجا) das springt (von selbst) in die Augen بو (ذاتاً کندی کندینە) انسانك کوزینە ، کوزە چارپور ‖ zu Jemandem— قوشوب برینك یانە کیتمك ‖ auf die Seite— hin-- آتلامق ، صیچرامق ‖ ins Wasser— صویە آتلامق، صویك ایچنە صیچرامق ، (مجا) کندینی صویە آتمق ، صودە بوغولمق ‖ über die Klinge--lassen قلنجدن کچیرمك ‖ (کچی قویون وامثالی ارککلریلەبوغا،وآیغیرحقندە) آشمق ، بینمك ‖ بردنبرە آچلمق ، چاتلامق ، آتمق ‖ es ist mir, als sollte mir der Kopf— قفام ، باشم چاتلایەجق ظن ایدیورم ، بکا باشم آیریلیویرەجك کبی کلیور ‖ (مایعات، قاینارجە حقندە) فیشقیرمق، فیشقیرەرق چیقمق ، فسقیە کبی صیچرامق .

Sprit (، نادراً ا م) ㊳ [Spi'ritus] (تجا) Spritus= .

Spritz,,... (‥‥) —mittel (ا لا) (طب) شیرینغە ، احتقان (اولەرق علاج) ‖ —bad (ا لا) دوش ‖ —fahrt (ا مؤ) اوفق پیاسە ، اوزاق اولمیان برمحلە (آرابە شمندوفر وامثالیلە) یاپیلان تفرج ‖ —kanne (ا مؤ) بغچە وامثالی صولامغە مخصوص سوزکچلی تنکە ‖ —leder (ا لا) (برآرابەدە تکرلك اوزرینە موضوع) چامورلق ‖ —kuchen (ا م) طلومبە ، شیرینغە طاتلیسی ‖ —löcher (جمع لا) عمومیتلە برشیئك صیچرامسنە چیقمسنە مخصوص دلیکلر ‖ (تا طبیع) بالینە بالغنك صو آتان منفسلری ‖ —regen (ا م) اینجە، توزکبی سپەلیەرك یاغان یغمور ، احمق ایصلاتان .

Spritze (ا مؤ) ⑬ [spritzen] کوچك ال شیرینغەسی ‖ (Feuer=)— یانغین طلومبەسی .

Spritzen (فع لا—) c. ㉑ [اورتە آلمانجە sprützen] فیشلامق ، فشقیروب چیقمق آقمق ، صیچرامق ، (یازی قلمی، افواە ناریە وامثالی حقندە) صیچرامق ، فیشقیرمق ، اغزندن آتمق ‖ (فع متە وفع لا +) فیشقیرتمق، آتدیرمق ؛ سرپمك، پوسکورمك ‖ صیچراتمق (چامور وامثالی حقندە) ‖ (یانغین طلومبەسی) صیقمق ‖ —Öl in (das Ohr) قولاغە یاغ صیقمق ‖ یاغلە شیرینغە ایتمك .

Sprißen,,... (ـَـ...) —haus (ا لا) یانغین‌طلومبه‌لرینك طوردیغی‌محل ، دیوی || —rohr (ا لا) —röhre ، (ا مؤ) بریانغین طلومبه‌سنك بورسی || —korps (ا لا) اطفائیه هیئتی، طلومبه‌جیلر || —stock (ا م) پیستون .

Spröde (ـَـ ص) (21) [هنوز اون التنجی عصردنبری مستعمل || dürftig] (صنع) اینجه ، ضعیف ، قولایلقله قیریلور || (معدنیات حقنده) کیورك ، اینجه ، نارین ، چابوق آتان ، قیریلان ، سرت || (مجا) سرت ، دیك باش ، قولای ضبط اولنمیان || (اشخاص حقنده) صفوق قانلی ، غیرمتأثر ، سرت || (علی‌الخصوص قاریلرحقنده) اثنای محبت وملاعبه‌ده صفوق طوران ، حسسز اولان ، طاش کبی || عفت فروش || صیقلغان ، اوتانغاج ، قورقاق ، محجوب .

Spröd(e),,... (ـَـ...) —hufig (ص) (بیطر) (بارکیر حقنده) سرت طیرناقلی .

Sproß (ـَـ ا م) (33) [sprießen] Schößling، Schoß || sproß (sprießen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sprößchen (ـَـ ا لا) (40) b. (Sproß) کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) تازه فلیز ، شاخ ، طوپراقدن ایلك ظهور ایدن فلیز ، صاپ (مرا . Schößling) .

Sprosse (ـَـ ا مؤ)(53)[sprießen](نبا)=Schößling|| (صنع) یردبانك چاپراز آغاجی ، باصاماغی ، کذا برآغاجلی یردبانك باصاماغی (که‌کووده‌سی اورته‌ده اولوب باصاماقلرك هرایکی طرفنه باصمق قابلدر) .

Sprossen (ـَـ فع لا ±، فع متع) (21) c. [Sproß] sprießen= || (sprießen فعلنك زمان‌حال ماضیسنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری) .

Sprößling (ـَـ ا م) (38) [Sproß] فلیز (= Schößling) .

Sprotte (ـَـ ا مؤ) (53) [قلمنکیه] (تا طبیعه) ایری ساردالیه بالغی .

Spruch (ـَـ ا م) (31) [sprechen] حکم، قرار، اعلام؛ فتوی|| ضرب‌مثل|| قاعدهٔ کلیه|| کلام‌کبار، کلام‌حکما ، حدیث.

Spruch=wort (ـَـ) (مرا Sprich=wort) .

Sprudel (ـَـ ا م) (40) a. (هنوز اون‌سکزنجی‌عصرده) قاینامه، فیقیردامق، قاینامه، غلیان|| قایناق، پیکار، قاینارجه.

Sprudeln (ـَـ فعلا—) (21) a. قاینایه‌رق، فوقوردایه‌رق نبعان ایتمك ، فیشقیرمق ، قاینایه‌رق آقمق || (فع لا +) (قاینارجه صولری‌حقنده) فیشقرمق، کوپورمك || (مشروبات حقنده)کوپورمك|| (مجا) der Witz sprudelt von seinen Lippen (ویاخود فع متع اوله‌رق —Witze seine Lippen) آغزندن تحقلق، لطیفه آقیور || (اشخاص حقنده) پك زیاده برسلاست، طلاقت‌لسان‌ایله سویلمك، چابوق وآکلاشلمز صورتده سویلمك || (فع متع) فیشقیرتمق || —Beleidigungen کفر صاچمق ، کوپوره‌رك تحقیر آمیزسوزلر سویلمك .

Sprühen (ـَـ فعلا ±، فع متع) a. (21) شدتله آتلمق، صاورلمق، صاچلمق، (قغلجم حقنده) شدتله چیتلایوب چیقمق، صاچلمق، (فعل متعدی اوله‌رق) آتش‌قغلجم چیقارمق|| (مجا) آتش کبی صاچلمق || (اینجه یاغمورحقنده) es sprüht یاغمور اینجه اینجه سپه‌لییور ، چیسه‌لیور .

Sprung (ـَـ ا م) (31) [قدیم آلمانجه sprunc : مرا springen] صیچرامه، خوپلامه|| mit einem —e برصیچرایشده. برصیچرامه ده || سکمه ، ریقوشت || es ist nur ein —bis dahin بورادن اورایه بر آدیم (در) || (مجا) keine großen Sprünge machen können برشیئی ایلرولته‌مامك ، ایلرو کوتوره‌مامك، برشیده ایلروکیده‌مامك ، بیوك برترق‌ایده‌مامك|| auf dem —e sein : یاخود stehen همان‌کیتمك‌اوزره اولمق || چاتلاق، ییریق، یاریق .

Sprung,,... (ـَـ...) —weise (حا) صیچرامه ایله ، صیچرایه صیچرایه ، صیچرایه‌رق|| —bein (ا لا) طوپوقکمیکی|| —riemen (ا م) (پانطالونده) سوپیه || (سراجلقده) قوشومك‌کوکس قایشی .

Spucke (ـَـ ا مؤ) (53) [spucken] توکوروك .

Spucken (ـَـ فع لا + وفع متع) (21)a. spuwun || (مرا . spei-en) توکورمك ، توکوروکلك (speien =)|| (مجا) (عو) — (Zopf : یاخود) Jemandem auf den Kopf برینه ایوجه چیقیشمق ، فنا حالده آزارلمق .

Spuk (ـَـ جنوب طرفلرده ـَـ ا م) (38) [اشاغی آلمانجه spôk] خیال(کوروممه‌سی) || (برشیئك یالکزصورتااولیشی، حقیق اولمه‌یشی) خیال میال اولان شی || صورت وهیه ، غول بیانی، اوماجی، اجنی|| بیوك‌کورولتی(اجنیلرك اوماجیلرك یاپدیغی فرض اولنان) || طبیعی اولمیان شی|| es ist —dabei بونده بر ایش ، برحکمت وار ، بونده مطلقا شیطانك پارمغی (وار ، بوکا ، بو ایشه شیطان‌قارشمش ، قاریشیور || جنابت ، بر باد ، مؤلم ایش ، شی ، وقعه .

Spuken (ـَـفعلا+) a. (21) [شاغی آلمانجه spôken] (ارواح جثیه حقنده)کوروممك || شیطانلق، کورولتی، شماته ایتمك || es spukt in diesem Hause بو اوده اجنی، اوماجی وار ، بو او تهی دکلدر ، تهی دکل دیورلر || (مجا) es spukt bei ihm im Oberstübchen (یاخود : in seinem Kopfe) (مرا . richtig) es ist nicht ganz richtig mit ihm= .

Spukerei (ـَـ امؤ) (49) [spuken]=Ge-spuk(e).

Spul,,... (ـَـ...) —förmig (ص) توکاك‌صاپی، ماصوره، مقره شکلنده|| —mädchen (ا لا) =Spülerin|| —wurm (ا م) (تا طبیعه) باغرساق قوردی، دیدان امعا .

Spül,,... (ـَـ...) —kasten (ام) (کهرجله‌فابریقه‌لرنده) بانیو، فوچیجی‌قابی، کَردلی ،قوانه‌سی|| —napf (ا م) درونده اوته بری چالقامغه ، ییقامغه مخصوص قاب ، چناق (قهوه فنجانلرینی ییقامغه ، چالقامغه ، مخصوص چوملك کبی) .

Spulchen (ـَـ ا لا) (40) b. (Spule) کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) (صنع) اوفق مقره .

Spule (ـَـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه spuolo] توکاك بوریسی، صاپی (= Kiel) || (صنع) ایپلك صارمغه مخصوص) مقره .

Spulen (ـَـ فع متع) a. (21) [Spule] (صنع) (ایپلك ،ایپك وامثالنی) — مقره یه ایپلك ، ایپك صارمق || (= ab—) مقره یی صاغمق .

Spülen (ـَـ فع لا + وفع متع) a. (31) [قدیم آلمانجه spuolan [wie eine Spule drehend naß machen خفیف طالغه یاپمق اوزره برشیئه چارپمق ، برشیئی بر یری دوومك ،

اورمق || (فع متع) (die Wogen) —das Ufer hohl
طالغه‌لر ساحلی چارپه چارپه اویویور || (فع متع) Geschirr—
قاب یيقامق ، چالقامق ، صویه وورمق ، چریمق || sich den
Mund— آغزینی یيقامق، چالقامق||(صنع) ab-spülen=،
. aus-spülen

Spuler (ـِـ ا م) a. (40) [spulen] (اشخاص حقنده)
—(in) (ا م (ا مؤ) مقاره‌یه ایپلك صاران اركك (قادین)||
مقاره یاپان کمسه||(اشیا حقنده) (دیکیش ماکنه‌سنده) مکیك .

Spüler (ـِـ ا م) a. (40) [spülen] ، —in (ا مؤ)
(50) برشیئی یيقايیجی، چالقايان اركك ، قادین .

Spülig ، Spülicht ایکیسیده : (ـِـ ا لا) (38) [اورته
آلمانجه spulach] بولاشیق صویی || Schlämpe = .

Spund (ـّ ا م) (38) ، (31) (کذا الا) [اورته آلمانجه
(s)punt] فوچی طاپه‌سی (Spund = zapfen = || (صنع)
طاپه ، طیقاج || بوداق دلیکی قپامغه ، طیقامغه مخصوص تحته
طیقاج ، چیوی|| جیواطه .

Spunden ، spünden ایکیسیده (ـّ فع متع) b. (21)
[Spund] ein Faß, den Wein— فوچی یی شرابی
طیقاجلامق،طاپه‌سنی طیقامق || (صنع) (طوغرامه جیلقده ،
دولکرلکده) —Bretter (in einander) تحته‌لری بر برینه
جیواطه‌لمق .

Spur (ـُـ ا مؤ) (49) [قدیم آلمانجه spor ؛ Sporn
کلمه‌سیله متجانس] ایز ، اثر ، نشان ، نشانه || keine —von
etwas برشیئك اثری کولکه‌سی بیله بولنماق، اولماق || ==
Ge-leise|| halten— برآرابه‌یی دیکر برتکرلکلك ایزندن کچیرمك،
برآرابه‌نك کچدیکی یردن آرابه‌سی کچیرمك ، ایز طوتمق|| (ویا)
(برخط ویا مستوینك برمستوی ایله اولان فصل مشترکی) اثر .

Spur„... (ـُـ...) —breite= (ا مؤ)—weite=||—ritt
Spür= (ا م)== —schnee || (ا م) بارکیرله آو آراشدیرمه
schnee || weite— (ا مؤ) تکرلك ایزی ککیشلکی ،
(کذلك شمندوفرده) رایلرك یکدیکرندن اولان مسافه‌سی ،
آچیقلغی ، رای ککیشلکی .

Spür„... (ـُـ...) gang — (ا م) برای تفتیش یاپیلان
دور ، طولاشمه || schnee— (ا م) آوك ایزینی کشفه یارار
تازه قار || hund— (ا م) (آوجیلق) آو اراشدیرمق ایجون
یتشدیرلمش ، تربیه اولنمش کوپك|| nase— (ا مؤ) هرقوقودن
آکور برون ، هرشیئه مراق ایدن ، هرشیئی اراشدیرمغی سون کمسه.

Spuren (ـُـ فع لا+) a. (21) [Spur] (آرابه حقنده)
ایز براقمق ، ایز آچمق .

Spüren (ـُـ فع لا + ونادراً فع متع و فع مطا) a.(21)
[قدیم آلمانجه spurjan] (آوجیلق ومجازی) ایزینی ارامق ||
(کوپك حقنده) قوقلامق ، قوقو ایله ارامق || (مجا) nach
Jemandem,etwas— برینك برشیئك پشنه دوشمك ،
ایزینی ارامق|| (فع متع) حس ایتمك ، طویمق، اکلامق، کورمك.

Spürer (ـُـ ا م) a. (40) [spüren] Spür-hund= .

Sputen (ـُـ فع مطا) b. (21)[قدیم آلمانجه spouton
= انکلیزجه speed] sich— عجله ایتمك .

St. (ـّ حرتد) [لاتینجه = st] شیت ! پیست !
صوص ! ایته !

St. Peter (کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی Sankt=) St.
سن پیه‌ر || (کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی Stunde=) ||
. alten Styls= a St.

Staar (ـَـ ا م) (38) یاخود (31) [قدیم آلمانجه stara
= لاتینجه sturnus] (تا طبیعه) صغیرجیق قوشی ||
(علم) [Starrheit der Augen ؛ stai'ran غوت لساننده]
امراض) (کوز بیکنك یا قوهٔ بصری ضعیفلشدیرن ویا بسبتون
نور بصردن محروم ایدن خسته‌لغی اسکیدن : —grauer)
کوز پرده‌سی ، آق صو ، ساد || —schwarzer قره صو ،
لحنه دینیلان کوز خسته‌لغی ، باقار کور || —grüner طبقهٔ
زجاجیه‌نك غیر شفاف برحال پیدا ایتمسندن عبارت کوز
خسته‌لغی ، داء زرقه|| den—stechen برینك کوزندن پرده‌سنی
بالتداوی قالدیرمق ، برینك کوزینه بوعملیاتی یاپمق || (مجا)
برینك کوزندن پردهٔ ظلمت وجهالتی قالدیرمق ، کوزینی آچمق ،
دقت وانتباهنی موجب اولمق ، حقیقتی کوسترمك .

Staat (ـَـ ا م) a. (42) [لاتینجه sta'tus] (پولتیقه
نقطهٔ نظرندن یکوجوداولمرق اهالی ومملکت) دولت ، حکومت||
(خدمتجی ومعیت خلقیه ، بونلرك استخدامیله خارجه) سلطنت،
کوستریش|| زینت ، دبدبه ، طنطنه|| mit etwas—machen
برشیئله کوستریش یاپمق ، برشیئله اوکونمك ، برشیئله قوروم،
چالم صاتمق || سوس ، توالت .

Staats„... (ـَـ...) amt— (ا لا) وظیفه ومأموریت
دولت|| dienst— (ا م) =amt— || eisenbahn— (ا مؤ)
حکومتك مالی اولان شمندوفر|| gebäude— (ا لا) میری(بنا)
(ابنیهٔ میریه) || (عمو) مکمل ، محتشم ابنیه ، ابنیهٔ عالیه ||
gut— (ا لا) مال میری ، املاك واراضی امیریه || استعمالی
مباح وعامه‌یه مخصوص اولان ملك ، اراضی واموال|| kasse—
(ا مؤ) خزینهٔ جلیله ، مالیه || kutsche— (ا مؤ) سلطنت
آرابه‌سی || sekretär— (ا م) ناظر ، وکلای دولتدن اولان
کمسه || zimmer— (ا لا) سلطنت ، قبول ، تشریفات
اوطه‌سی، دائره‌سی، صالون || anwalt— (ا م) (حکومت ،
دولت) مدعیٔ عمومیسی || anzeiger— (ا م) (حکومتك
رسمی غزته‌سی) تقویم وقایع || degen— (ا م) آلای قلیجی||
fach— (ا لا) پولتیقه|| gesetz— (ا لا) (قوانین ونظامات
دولت)قانون حکومت|| haushalt— (ا م) (امور واحوال)
مالیه || kleid— (ا لا) آلای البسه‌سی ، رسمی البسه ،
سلطنت البسه‌سی || klug— (ص) سیاسی ، پولتیقه شناس||
kunde— ، (ا مؤ) kunst— (ا مؤ) پولتیقه ، سیاست ||
ادارهٔ دولت ، علم تدبیر ملل ، مسلك سیاسی || mann—
(ا م) سیاسیون ، پولتیقه شناس کمسه ؛ رجال حکومتدن
اولان|| oberhaupt— (ا مؤ) برحکومت ودولتك حکمرانی،
رئیسی|| prokura'tor— (ا م) باش مدعیٔ عمومی (دولت)||
schatz— (ا م) (تجا) خزینهٔ جلیله ، مالیه || schuld—
(ا مؤ) دیون عمومیه || unifo'rm— (ا مؤ) سلطنت ،
آلای البسه‌سی || wissenschaften— (جمع مؤ) (پولتیقه
وسیاسته عائد علوم وفنون) علم ، فن تدبیر ملل .

Stab (ـَـ ا م) [قدیم آلمانجه stap] دکنك ، صوپا ،
عصا ، چوبوق || (اسا) Merku'r's geflügelter—
متقدمینك تجارت الهی‌طانیدیغی عطاردك علامت مخصوصه‌سی
اولان واوجی قنادلی‌اوله‌رق ایکی ییلان طرفندن صاریلان زیتون

اغاجندن عصاسی || متره || (صنع) معدن چبوغی || اوزوم وامثالنه قونیلان دستك ، صیریق ، چبوق || (معما) برستونك یوقاری‌تپه‌سنده اویمه‌لی، حلقه، زه|| (قوچیچیلق) Daube=|| (ع) قوماندان ، مارشال‌عصاسی || (قوماندان معیتی) ارکان حربویاوران || (صو وحا) —weise (verkaufen) || —weise متره ایله صاتمق|| —hobel (ا م) کوشتره|| —holz (ا لا) (صنه) Dauben=holz= .

Stäbeln (ـ‌ـ فع متع) a. ㉑ [Stab] اغاج ، صیریق ایله دستك ، طیاق اورمق ، هرك اورمق .

Stail (ـ‌ـ ص) ㉔ [لاتینجه] طیانقلی ، محکم ، متین ؛ ثابت ، دواملی .

Stabs,,... (ـ...) (ع) —schule (ا مؤ) ارکان حرب مکتبی || —arzt (ا م) یوز باشی (قول آغاسی) رتبه‌سنده دوقتور|| —hautbo-i'ſt (صورت تلفظی ..hô ا م) موسیقه دیرکتوری (باش چاوش رتبه‌سنده) || —Offizi'er (ا م) فرمانلی ضابط || —quarti'er (ا لا) قرارکاه عمومی .

Stach (ـ) (stechen) فعلنك زمان حال ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stachel (ـ‌ـ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه sta'chila ؛ stechen کلمه‌سنه منسوب] سیوری اوج ، دیکن کبی سیوری اولان شی || اوکوزلری سورمکه، دورتمکه مخصوص اوکندره (کذا مجازی) || برتوقه‌نك چیویسی ، دیشی ، دیلی || (تشر) قیلچیق ؛ (نبا) دیکن ؛ (تا طبیعه) ایکنه ، صوقاج ، قیصقاج، کیرپینك دیکنی .

Stachel,,... (ـ...) —beere (امؤ) (نبا) بوکورتلن|| —hals اکثریا چوبان کوپکلرینك بوینه طاقیلان معدنی دیکنلی طاسمه || —mohn (ا م) (نبا) دیکنلی خشخاش || —roche(n) (ا م) (تا طبیعه) قرق انبار (بالق) .

Stacheln (ـ‌ـ فع متع) a. ㉑ [Stachel] سیوری برشی ویا ایکنه وامثالی ایله تجهیز ایتمك ، اوزرینه بویله برشی طاقمق || اوکندره ایله دورتمك ، سورمك || خصوصیله (مجا) دورتمك ؛ تحریك وتحریص ایتمك ، فیشقیرتمق ، آزدیرمق ، فیت ویرمك .

Stadel (ـ‌ـ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه stadal ؛ stehen کلمه‌سیله متناسب]=Stall ،Schuppen ،Scheune.

Stadium (ـ‌ـ ا لا) ㊹ [روم] یاریش‌میدانی، قوشو، آت میدانی|| (برشیئك ترقیسنده اولان) دور، درجه ، صورت، رنك ، مرتبه .

Stadt (ـ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه Stätte = stat] (جمعی : Städte ـ‌ـ) شهر، بلده ، مدینه ، قصبه .

Stadt,,... (ـ...) —arzt (ا م) شهر اماتی، بلدیه دوقتوری || —phy'ſikus (ا م) شهرك ، بلده‌نك خدمات صحیه‌سنه نظارته تعیین ومأمور ایدلمش‌دوقتور || —polizei' (ا مؤ) بلدیه پولیسی || —bahn (ا مؤ) (شهرك یا اولری اوزرندن ویا آلتندن ویاخود شهرك دروتندن‌کچن‌شمندوفر) شهر شمندوفری|| —bewohner (ا م) =Städter|| —bezirk (ا م) (بیوجك شهرلرده بلدیه دائره‌سی) دائره || —brief (ا م) شهر پوسته‌سیله کوندریلان مکتوب || —bürger (ا م) شهرلی|| —gericht (الا) (Land=gericht کلمه‌سنك مقابلی) دائره سی یالکز برشهردن عبارت اولان محکمه ، بلدیه محکمه‌سی || پروسیاده : بدایت محکمه‌سی || —post (ا مؤ) شهر پوسته‌سی|| —richter (ا م) بدایت محکمه‌سی رئیسی|| —viertel (ا لا) محله .

Städtchen (ـ‌ـ الا)(Stadt کلمه‌سنك‌صورت‌تصغیریه‌سی) اوفق شهر ، قصبه .

Städter (ـ‌ـ ا م) [Stadt] —in (ا مؤ) برشهرك سکنه‌سندن، اهالیسندن اولان‌ارکك، قادین، شهری، اهل بلده .

Städtiſch (ـ‌ـ ص) ㉔ [Stadt] شهره ، بلده‌یه مخصوص، شهره متعلق وعائد (ländlich کلمه‌سنك مقابلی) .

Stafette (ـ‌ـ‌ـ ا مؤ) ㊸ [فر] اولاق، منزلدن منزله کیدن تاتار ، امرکوتورن یاور .

Staffel (ـ‌ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه stafal اولوب schreiten معناسنه اولان stafanدن مأخوذ] درجه ، آیاق، قدمه || (مجا) قدمه ، کذا (ع) .

Staffel,,... (ـ...) —tarif (ام) (تجا) متحول‌تعرفه.

Staffelei (ـ‌ـ‌ـ ا مؤ) ㊾ [Staffel] (رساملقده) سهپا .

Staffette (ـ‌ـ‌ـ ا مؤ) ㊸ = Stafe'tte .

Sta(f)fi(e)ren (ـ‌ـ‌ـ فع متع) a. ㉑ [قدیم فرانسزجه estoffer] برشیئی اتمام ، اکمال ایدیجی شیئله تجهیز ایتمك ، تزیین ایتمك || بتورمك || (رساملق) اشکال، استاتو، وامثالنی برشیئه علاوه ایتمك ، رسمه درج ایتمك ، کچمك ، کچیرمك ، دوناتمق .

Stag (ـ الا) ㊳ [دانیمارقه‌جه] (بحر) استرالیا ایپی.

Stagni(e)ren (ـ‌ـ gh = n + فعلا) a. ㉑ [لاتینجه] تعفن ایتمك ، چوروممك ، قوقمق .

Stahl (ـ) (stehlen) فعلنك زمان‌حالنك ماضی‌صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stahl (ـ ا م) ㉛ یاخـود ㊳ (sans pl.) [قدیم فرانسزجه Bude estal] چلیك (کذا صاغلام سرت برشیئك ارائه ومرادی‌حالنده مجازی اولرق) چلیك‌کبی|| چلیك معدنندن یاپلمش شی، چلیکدن اولان نسنه|| خنجر، بچاق، قما، قلیج || چاقماق || قصاب مصاطی .

Stahl,,... (ـ...) (ص) —bepanzert چلیك قابلی|| —blech (ا لا) چلیك صاج || —härtung (ا مؤ) چلیکه صو ویرمه || —feder (ا مؤ) چلیك یای|| چلیك یازی‌قلمی|| —kobalt (ا م) (معد) بوز ، قیر رنکلی زرنیق طاشی || —kugel (ا مؤ) چلیك طوپ ، یوارلاق ، کله || (اجزا) چلیك‌حاپی|| —quelle (ا مؤ) صوینده دمیر بولنان‌قاینارجه، دمیرلی‌قاینارجه|| —ſtich (ا م) چلیك اوزرینه یاپیلان‌حك|| شعاعات شمش واسطه‌سیله ایدیلان حك ، حك شمسی .

Stählen (ـ‌ـ فع متع) و —ſich (فع مطا) a. ㉑ [Stahl] (صنع) (معدنجیلکده) چلیکه تحویل‌ایتمك ، دمیره چلیك قاتمق|| مایعاته چلیك قاتمق، چلیکلی‌قیلمق|| (مجا) چلیك کبی (سرتلشدیرمك) یاپمق ، قوتلندیرمك ، دمیر کبی صاغلاملاشدیرمق || —den Muth جسارتنی آرتیرمق .

Stählern (ـ‌ـ ص) ㉔ [Stahl] چلیکدن(معمول)، چلیك || (مجا) چلیك ، دمیرکبی صاغلام ، سرت ، متین .

Stähr (ـ) (مرا . Stär) .

Stak (ـَ) (همان متروك كبى اولوب stecken فعلنك زمان حال ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى ، شمدى دها زياده مستعمل اولمق اوزره : steckte) .

Stake (ـَـ ا مؤ) ⑤③ [اشاغى آلمانجه] (صنع) قازيق اسقاره || (بحر) == Staken .

Staken (ـَـ ا م) b. ④⓪ [آشاغى آلمانجـه] آغاج ، (بغچوانلق) صيريق (== Stange) || (بحر) كوچوك كمى ديركى مقامنده مستعمل كوشه‌سز آغاج ، ديرك .

Staket (ـَ ا لا) ③⑧ [Staken] ، —e (ـَـ ا مؤ) ⑤③ قازيق سد .

Stalaktit (ـُـ ا م) ⑤① [روم] (معد) طامله طاشى (== Tropf-stein) استالاقتيت .

Stall (ـَ ا م) ③① [قديم آلمانجه stal Stand-ort] آخور ، اصطبل ، كومس || آغيلار ، بودروم ، اودون وكمورلك ؛ انبارلق ، صمانلق ، شروانى || (كوتومسكن حقنده) كومس .

Stall„... (ـَ...) —knecht (ا م) آخور اوشاغى ، سايس ، اسپير|| —meister (ا م) امير آخور ، اصطبل عامره مديرى||سلاحشور|| فارس ، آت جانبازى|| فروسيت خواجه‌سى ، درونده فروسيت درسى آلنان محلك صاحبى ، مديرى .

Stallen (ـَ فع متع) a. ②① [Stall] Vieh— حيواناتى آخورلرينه قويمق ، كومسلرينه صوقمق || (فع لا +) (باركيرلر حقنده) قاشانمق || آخورده ، كومسده اولمق ، بولنمق ، ياتمق || (اشخاص حقنده) —sich ويا خود : —mit einander بر بريله يكنمك ، اويوشمق .

Stallung (ـَ ا مؤ) ④⑨ [stallen] آخوره ، كومسه قويمه ، آخورده ، كومس وامثالنده بولنمه || آخور ، كومس وامثالى (داخلى) .

Stambul (ـَ ا خا لا) ⑤⑥ [تركجـه اولوب روجه : in die Stadt eis tan po'lin] (جغر) استانبول ، درعليه (== Konstantinopel) .

Stamin (ـَـ ا م) ③⑥ [لاتينجه stamen] (تجا) ياشمق بزى .

Stamm (ـَ ا م) ③① [قديم آلمانجه stam Stab des Baumes] كووده ، كوتوك ، بدن ، ساق || (برآغاج ، فدان مكتبنده يتشديرلمش) آشى فدانى ، آشيله‌نه‌جك آغاج || فاميليا ، عائله ، خانه (خلق) || قبيله || يرلى (مسافر ، زيارتجى) || رأس المال ، آنا || داغيدلدقدنصكره يرده باقى قالان اويون كاغدلرى || (اويونده) قاب درونده بولنان آقچه || —einen Kegel (schieben) برپارتى ، براوكون كه‌غل اوينامق || (غرا) (بركلمه‌نك اساسى تشكيل ايدن قسمى) كلمهٔ غيرمشتقه ، اصليه ، حرف اصلى ، شمدى اكثريا : مصدر || (زرا) بر چفتلكك واردات وموجود دائميسى تشكيل ايدن ودائم الاوقات على السويه محافظه وابقا اولنان حيوانات || (eines Bataillo'ns) —(ع) برطابورك اركان (اصليه‌سى) ، طابور هيئتى .

Stamm„... (ـَ...) —buchstabe (ا م) اساس حرفى || —holz (ا لا) كووده‌سى يوك ، اوزون بدنلى آغاج|| —lehen (ا لا) فاميليا ، قبيله رئيسى || —wappen (ا لا) فاميليا ، عائله آرمه‌سى|| Geschlechtsregi'ster == —buch (ا لا) البوم|| —gast (ا م) يرلى مشترى ، مسافر (قهوه ، بيراخانه ، لوقانطه وامثالنده) || —halter (ا م) اركك ذريت|| —kneipe (ا مؤ) على الاكثر ، على الدوام كيديلان محل ، بيراخانه || —mutter (ا مؤ) برفاميليا ، عائله‌يى اولا طوغوران ، تشكيل ايدن قادين ، برفاميليانك قبيله‌نك مؤسسه‌سى|| —sitz (ا م) اجدادك اقامت ايتدكلرى محل ، اسكان ايتدكلرى شهر ، مقراسلاف || —silbe (ا مؤ) (غر) بركلمه‌نك اساسى ، اصلى تشكيل ايدن هجا || —vater (ا م) برفاميليا ، برقبيله ، برجنسك مؤسسى اولان اركك || —zeiten (جمع مؤ) (غرا) ازمنهٔ اصليه .

Stammeln (ـَ فع لا + وفع متع) a. ②① [قديم آلمانجه stammalôn || مرا . stumm] كـكـه‌لمك ، طوتوق سويلمك ، تردد وحجاب ايدرك سويلمك ، آغزندن دوكيله‌رك سويلمك .

Stammen (ـَ فع لا —) a. ②① (اشخاص حقنده) نسلندن ، صلبندن ايتمك ، كلمك ، برينك اولاد واحفادتدن اولمق|| چيقمق ، نشئت ، صدور ايتمك|| (غرا) (dies Wort) stammt aus dem Griechischen بوكلمه روجه‌دن آلنمش ، مصدرى روجه‌در .

Stämmig (ـَ ص) ②④ [Stamm] (آغاجلر حقنده) يوكسـك كوده‌لى آغاج || (مجا) ايرى يارى ، كوجلى قوتلى واوزون ، يوكسك ، قوتلى ، سرت ، صاغلام|| (وجود حقنده) اتنه طولغون ، طيقناز || بركلمهٔ معينه ايله برلكده : —dick„ ايرى كوده‌لى ، كوكلى ، قالين ساق اولان .

Stampf„... (ـَ...) —hammer (ا م) باصيق ، تمغا چكيجى|| بخاره اينرقالقار چكيج (برشى دوكمك ايچون) —erde (ا مؤ) (انشـا آتده) دووه طوپراق || —werk (ا لا) برشيئى دووملك ، سحق ايتمك ، اوفالامق خصولنده استعمال اولان آلت .

Stampfe (ـَ ا مؤ) ⑤③ [قديم آلمانجـه stamp] (صنع) طوقمق ، ال چكيجى ، هوان الى ، برشى ازمكه ، قيرمغه مخصوص چكيج || قيصه وقالين اياقلى شراب قدحى .

Stampfen (ـَ فع متع ، فع لا ±) a. c. ②① [قديم آلمانجه stamfôn] (مقابلى طرفده برشيئه اورمق وتصادف ايتمك اوزره (يوقاريدن) آشاغى‌يه طوغرى تحريك ايتمك) mit dem Fuße auf die Erde— اياغى ايله يره اورمق ، تپمك ، اياغى يره اورمق ، كذلك (برباركير حقنـده) تپمك ، اياغيله يرى اشه‌لمك || (فع لا—) آغيراياقله يوريمك || (برشيئى بريره) اوروب صاپلامق || (بحر) (كمى حقنـده) بويى استقامتنده صاللانمق ، ياليا اورمق || aus dem Boden— تپينه تپينه ، يره اوره اوره ، يرى اشه اشه يردن چيقارمق || die(Erde) —fest طوپراغى دوكمك ، چكنيوب سرتلشديرمك || —klein دووه‌رك اوفالمق ، ازمك|| دووملك ، ديكده دوومك ، سحق ايتمك .

Stand (ـَ) stehen فعلنك زمان حال صورتنك ماضيسى .

Stand (ـَ ا م) ③⑧ حال || (تجارت اليش ويريش واورته‌لغك احوال حاضره‌سنده) حالى بولنديغى صورت ؛ حال ، صورت|| ترتيبات|| mit Jemandem einen harten—haben بريله كوج برموقعده ، حالده بولنمق || درجه ، رتبه || صنف ، مسلك || حيثيت|| die höheren Stände كبارطاقمى ، صنوف عاليه || اياقده طورمه ، قائم اولمه ، ديكيلمه || festen—fassen يرلشمك ، صاغلام يرطوتمق || آوجينك بولنديغى ، نشانجينك آتش ايتديكى محل || (قوشوده) حركت اولنان محل || بازارده برصاتيجينك اوطه‌سى ، دكانى ، سيار تسكره‌سى ، سركيسى || seinen—an einem Orte برينك دائما بولنديغى محل ، يرى || haben برى برمحلده اولمق ، مقرى ، مركزى فلان يرده اولمق ||

(تجا) —des Goldes آلتونك فیئاتی، پیاسه‌سی||—der Preise اچه فیئاتی، پیاسه || هیئت، صورت عمومیه، وضعیت|| اشیا حقنده لازمکلان حال وصنعتده بولنمق، مطلوب صورتده اولمق: بر شیئی یکیدن etwas wieder in—setzen || im—e sein اصلاح وتنظیم، تعمیر وترمیم ایدرك مكمل برصورته افراغ و ارجاع ایتمك، دوزه‌لتمك|| etwas zu—e bringen, mit etwas zu—e kommen برشیئی بتورمك، صوكنه ایردیرمك. اتمام ایتمك، میدانه كتیرمك، باشه چیقارمق|| (الخ ... die Reise) سیاحت ممكن اوله‌بیله‌جك، قابل اجرا wird zu—e kommen اوله‌جق || بر جمعیتی كوسترمك اوزره : er hat einen اوتك اورمان قوریلرنده كلیتلی bedeutenden Fasanen— ـسوكولنلری وار || (اعداددنصكره) vier—Betten مكمل درت یتاق.

Stand„... (⏑...) —bild (ا لا) (ایاقده اولمق اوزره یاپیلان) هیكل، استاتو || —geld (ا لا) =Buden=geld|| —krämer (ا م) ایاق صـاتیجیسی، النده اشـپورطه ایله طولاشـان ویاسركی قوران صاتیجی، پازارجی، پازارلره كلان صاتیجی || li'ni-e— (ا مؤ) (طوپوغرافیا) اسـاس خطی || —pferd (الا) منزل باركیری، یدك آتی || —punkt—(ام) نظر ایدیلان، باقیلان نقطه: (مجا) =Gesichts=punkt || برشیئك اوزرنده طوردیغی بولندیغی نقطه، محل، موقع || —quarti'er (ا لا) (ع) وقت حضرده موقع عسكری، عسكرك بولندیغی، آرامساز اولدیغی محل، شهر، غارنیزون || سفر برعسكر ایچون اردوكاه، قوناق (یری) —recht (ا لا) دیوان حرب موقتی|| —uhr (امؤ) آصمه ساعت || —vogel (ا م) حیوانات اهلیه‌دن اولان قوش|| —wind (ام) دائمی، ثابت روزكار.

Standarte (⏑⏑ ا مؤ) ㊾ [فر] سنجاق، بیراق، لوا، علم (سواریلره مخصوص) || تلكی وقورد قویروغی.

Standarten„... (⏑⏑....) —junker (ا م) (سواری بایراغی طاشیان) سنجقدار.

Stände„... (⏑....) —tag (ام)، —versammlung (ا مؤ) مجلس عمومی، مجلس مبعوثان.

Ständchen (⏑⏑ ا لا) [Stand] كیجه موسیقه‌سی، سره ناد || —(=Morgen) صباحلین ایركندن برینك پنجره‌سی، قپوسی اوكنده چالینان چالغی.

Ständer (⏑⏑ ا م) ㊵ a. [قدیم آلمانجه stantan] ثابت دیرك، عمودی بولنان، دیكیلی طوران آغاج، دیرك || (معمـا) برسـتونك آیاغی || (دكرمانده) — (einer Windmühle) بریل دكرمننك آنا، اورته‌دیركی.

Standes „... (⏑....) —gebühr (ا مؤ) = —rücksichten || —mäßig (صـ) صفت، صنف، مسلك، درجه، موقع ورتبه‌سنه كوره، حالنه كوره|| —rücksichten (جمع مؤ) صفت، صنف، مسلك رتبه، درجه‌سـنه ایدلمسی لازمكلان حرمت، اعتبار|| —widrig (صـ) صفت، صنف، مسلك، رتبه، درجه، موقع، حیثیته مخالف، یاقشمز اولان، حالیله متناسب اولمیان || —amt (ا لا) بلدیه دائره‌سی، شهر اماتی|| —gemäß (صـ) = —mäßig || —genosse (ا م) همصنف، مسلكداش؛ اقران، هم رتبـه، همحال || —person (امؤ) معتبر، ممتازكسه، ارباب حیثیتدن اولان ذات.

Standhaft (⏑⏑ صـ) ㉔ [Stand] (اشخاص حقنده) ثابت، متین، سوزنده ثبات ایدن، اوفق تفك شیئه آلدیرمیان، جسور، كوزی پك.

Ständig (⏑⏑ صـ) ㉔ [Stand] = be-ständig || —es Amt (ا لا) مأموریت دائمـه، دائمی خـدمت || —es Einkommen ایراد دائمی، ثابت واردات.

Stange (⏑ ا مؤ) ㊹ [قدیم آلمانجه stanga : stechen كلمه‌سنه منسوب] دكنك، قامش، چبوق، باستون || برسنجاغك صیریغی || قلامه، قازیق؛ اینجه صیریق، هرك || (مجا) bei der— bleiben فكرندن، امیدندن، سعیندن دونممك، ثبات ایتمك || آغاجدن غیری ماده‌دن دكنك، باستون، صوپا، چبوق شكلنـده اولان، یاپیلان شی || (دوكولمش معدن) چبوق || (فروسیت) n (am Gebisse)— كمك قوللری.

Stangen „... (⏑....) —förmig (صـ) دكنك، چبوق، صوپا صیریغی شكلنده، بیچمنده || —bier (ا لا) اینجه اوزون قدحلرده ایچیلان بیرا || —bohne (ا مؤ) چالی فصولیه‌سی || —gitter (ا لا) پرمقلق، قفس || —pferd (ا لا) (طوپچیلرده) دیب باركیری.

Stank (⏑) stinken فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Stank (⏑ ا م) نادراً مستعمل اولوب = Ge-stank.

Stänker (⏑⏑ ا م) ㉛ [Stank] پیس قوقولو، رایحه‌سی كوتوكمسه، شی|| [١٥٢٠ سنهٔ میلادیه‌سنده كونیغسبرغلی عالم Sta'ncarus] (مجا) منازعه‌جی، غاوغا ونزاعی سون|| هرشیئه بورنی صوقان كمسه.

Stänk(e)rig (⏑(⏑) ⏑ صـ) ㉔ كوتو، فنا قوقولی، لش كبی قوقان.

Stänkern (⏑⏑ فع لا + وفع متع) a. ㉑ [Stank] فنا، لش كبی قوقمق، تعفن ایتمك، مردار مردار قوقمق|| (مجا) (عمو) غوغا، نزاع چیقارمق، فتنه فجورلق ایتمك || هریره، هرشیئه قاریشمق، بورنی صوقمق.

Staniol (⏑ (⏑) ⏑ ا لا) ㊳ (sans pl.) [یكی لاتینجه stanni'olum] دوولمش قلای، قلای ورق.

Stanze (⏑⏑ ا مؤ) ㊾ [اورته لاتینجه stя'ntia دن مأخوذ ایتالیانجه] (شعرده) قطعه، رباعی || رومادە واتیقان سراینـده رسام شهیر رافائل طرفنـدن ترسیم وتزیین ایدیلان اوطه|| (صنع) (معدنجیلك وسكه زنلكده) قالب حككه مخصوص آلت، باصق|| (طونج وباقر حكاكلغنده) باصق آلتلغی، قالب.

Stapel (⏑⏑ ا م) a. ㊵ [آشاغی آلمانجه =Staffel] (صنع) اسـكله || (بحر) قیزاق (اوزرنده كمی انشا وتعمیر اولنان محل) || (laufen) lassen (ein Schiff) vom— بركمی یی (قیزاقدن) صویه ایندیرمك || (تجا) اشیای تجاریه آنباری، آنترپو || (دوكلمش برشیئك یغینی) كومه، ییغین.

Stapeln (⏑⏑ فع متع) a. ㉑ [Stapel]=auf-stapeln|| (فع لا—) (عمو) (باجاقلرینی یوكسكه قالدیره رق یوریمك) قوجه‌مان آدیم ایله یورمك، دوه كبی یوریمك.

Stapfe (⏑⏑ ا مؤ) ㊾ آیاق ایزی.

Stär (⏑ ا م) ㊳ یاخود ㊼ اركك قویون، قوچ (Schaf=bock=).

Starb ( ) (sterben فعلنك زمان حالنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stark (ص) ㉑ [قدیم آلمانجه starah ؛ starren کلمه‌سنه منسوب] (صورت نسبیه‌سی : stärker ؛ ومبالغه صورتی : stärkst) قوتلی ، قوی (کذا حال اوله‌رق) ‖ (زیاده وجود قوتی اولان) قوتلی ، زورلی ‖ (وجودی صاغلام وقوی اولان کمسه حقنده) کوجلی قوتلی ، قوی البنیه ، صحیح الوجود ، توانا ‖ قوتلی ، شدتلی ، مقتدر ‖ das ist etwas —! بوبراز اوقه‌لی ! ‖ —er Esser اوبور ، چوق ییان ، بوغازلی ‖ —es Tuch (الا) قوتلی ، قالین چوقه ، طوقچوقه ، قماش ‖ es geht ein —er Wind صیق روزکار اسیپور ‖ وجودلی (وجوهتلی یعنی طیقناز ، شیشمانجه) .

Stark„ ... ( ) —besetzt (ص) پر بولنمیه‌جق ، ایکنه آتسه‌ك یره دوشمیه‌جك درجه‌ده ، خنجا خینج ، آغز آغزه طولو .

Starke ( ) ، کذا بعضاً **Stärke** ( ) ایکیسیده (ا مؤ) ㉟ کنج ، دها هیچ طوغورمامش اینك .

Stärke (امؤ) ㊸ [stark] قوت ، شدت ، زور ، توانالق ، صاغلاملق ‖ طیقناز ، شیشمانجه ‖ [steif machen = stärken] نشاسته ، علی الخصوص چاشورده مستعمل : قوله .

Stärken (فع متع) و (فع مطا) sich — a. ㉑ [stark] kräftigen = ‖ (den Muth) — ‖ جسارتنی آرتیرمق ‖ (اغذیه حقنده) بسلمك ، تقویه ایتمك ‖ den Magen — معده‌یه قوت ویرمك ‖ wieder — تکرار جانلاندیرمق ، قوت ویرمك ‖ Wäsche — چاشور قوله‌لمق .

Stärker (ا م) a. ㊵ [stärken] ، —in (امؤ) ㊿ قوله‌جی ارکك ، قادین .

Starr (ص) ㉑ [قدیم آلمانجه starri غوتجه stau'rran دن مأخوذ] (نظر حقنده) ثابت ، دیکلمش ‖ (کوز حقنده) طالمق ، بر یره دیکیلوب قالمق ‖ —werden غیرمتحرك ، اویوشوق ، اویوشمش ‖ vor Kälte — صغوقدن طوکمش ‖ —werden اویوشمق ، طوتولمق ‖ (مجا) vor — Erstaunen sein حیرتندن ، تعجبندن طوکوب قالمق ، طاش کبی کسلمك ‖ (اکلز بوکولمز) یوله ، املایه کلز ، لاف آکلاماز ، سوز دیکلمز ، دیك باشلی ، معند .

Starr„ ... ( ) —todt (ص) اولوب قاسقاتی اولمش ، بر انده دوشوب اولیش ‖ —blind (ص) کاملاً اعمی ، بسبتون کور ‖ —köpfig (ص) دیك باش ، معند ، یهودی طمارلی ‖ —sinnig (ص) = —köpfig ‖ —sucht (ا مؤ) (علم امراض) حس وحرکتی ابطال ایدن علت ، داء الجمود ، داء الثبات دینیلان خسته‌لق .

Starren (فعلا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه starên] auf (یاخود : nach) etwas — برشیئه ، برشیئك آرقه‌سندن کوزینی دیکوب باقمق ، برشیئه کوزی طالمق ، بلین بلین باقمق ‖ [قدیم آلمانجه starrên = er- starren ‖ die Finger] — mir vor Kälte صغوقدن پارمقلرم طونیور ‖ von etwas — sein برشیئله غایت صیق اوله‌رق دوناتلق ، بزه‌نمك ‖ von Gold — آلتون ایچنه غرق اولمق ، کوموملك ‖ seine Hände — von Schmutz اللری مردارلقدن ، کیردن کوروغمیور ، اللری کیر ایچنده .

Starrheit (ا مؤ) ㊾ [starr] کوزك ثابت اوله‌رق بر یره دیکلمسی ، طالمسی ‖ غیر متحرك ومتحسس اولیش ، اویوشمه ، طوتمه ‖ عنادجیلق ، دیکباشلیلق ، طمارسزلق .

Stasis (امؤ) (مفردی) (*inv.*) جمعی اکثریا (Stasen) [روم] (علم امراض) قان ویا اخلاطك بدنك بر یرینه طوپلانوب طورمه‌سی ، رکودت .

Stät (ص) ㉑ [قدیم آلمانجه stâti] صاغلام ، صالینتیسی اولمیان .

Statarisch (ص) ㉑ [لاتینجه] شرح وتفسیره متعلق ، عائد .

Stätig (ص) ㉑ [قدیم المانجه stâtic] دائمی ، متمادی ، متصل ، فاصله‌سز ، (کذا ریاضیه‌ده) ؛ آردی آره‌سی کسلمیان ، علی الدوام اولان ، ثابت .

Statik (ا مؤ) ㊾ [روم] (ماکنه‌ده) موازنه .

Station (امؤ - tss) ㊾ [لاتینجه] (شمندوفرده) موقف ، استاسیون ، غار ؛ (پوسته‌ده) منزل ‖ (قتولکلرده) دعا ایدلمکه کیدیلان مناستر کلیسا ، کذا بوراده اوقونان دعا ‖ توقف ، قونمه ‖ freie — haben بلا اجرت ییوب ایچمك واقامت ایتمك .

Stationär (ص - tss) ㉑ [Statio'n] بر یرده ، برشیده ثبات ودوام ایدن ، مستقر ، حرکت ایتمیان .

Stations„ ... (- tss) —vorsteher (ا م) (شمندوفرده) استاسیون ، موقف مدیری ، (پوسته‌ده) کذلك منزل ، پوسته ، مدیری .

Statiös (ص - tss) ㉑ [آلمانجه فرانسزجه] محتشم ، مکلف ، پك مکمل ، اعلا ، بالا .

Stätisch (ص) ㉑ [Statt] دیکباش ، معند ، سرکش ‖ (فروسیتده) معند ، سرت بارکیر .

Statist (ا م) ㊿ [روم] ، —in (ا مؤ) ㊿ (تیا) تیاترولرده یالکز صحنه‌یه چیقوب سوزه قاریشمیان وغلبه‌لغی چوغالتان اویونجی .

Statistik (امؤ) ㊿ [یکی لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] استاتستیق .

Stäts (حا) = stets .

Stäsch (ص) ㉑ = stätisch .

Statt (ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) [قدیم آلمانجه stat ، فی الاصل = Stadt] ادبیات وضروب امثالده = Stätte ‖ (حا) da hat das Schweigen bessere — بوراده سکوت دها خیرلیدر ‖ die Bitte — finden lassen رجایی اسعاف ایتمك ، قبول واجرا ایتمك ‖ — finden (فعلیله haben) وقوعبولمق ‖ اکثریا کوچك حرف ایله یازیله‌رق : statt مضاف الیه وحرف عاطف ایله برلکده (حرجر) = anstatt ، مثلا — dessen آنك یرینه ، اوکا مقابل ‖ — meiner بنم یریمه ‖ — daß er arbeiten sollte چالشه‌جغی یره ، یرده ، اونك چالشمسی لازمکلورکن ‖ [قدیم آلمانجه stata] انجق مفعول الیه وجمع اوله‌رق : von — en gehen Statten ایلری کیتمك ، ایلرولمك ، ترقی ایتمك ‖ راست کیتمك ، موفق اولمق ‖ zu — en kommen برینه چوق فائده‌سی ، یاردمی اولمق .

Statt„ ... ( ) —halter (ا م) وکیل ، قائممقام ‖ والی ، حکمدار وکیلی ‖ قدیمده فلمنکلیلرك رئیس حکومتی .

Stätte (‿́ ا مؤ) (53) [Statt] مقام، موقع، محل|| die heiligen —n مقامات مباركه ، مقدسه .

Statten (‿́) (مرا . Statt) .

Statthaft (‿́ ص) (24) [Statt] وقوعبوله بيلور ، ظهور ايده بيلور ، وقوعى ملحوظ ، وقوعبولان، محتمل اولان|| وقوع واجراسنده بأس اولميان ؛ شايان قبول، معتبر، مقبول.

Stattlich (‿́ ص) (24) [Statt] ظريف ، پك مكمل ، فوق الحد ، ايو وكوزل اولان ، محتشم ، مكلف ، سوسلى || (وجود انسان حقنده) ياقيشقلى ، شانلى ، خوش قيافت ، قبالى، سيماسىكوزل، كوستريشلى|| هيبتلى ، عظمتلى|| مطنطن، دبدبه‌لى ، محتشم .

Statu-e (‿‿́ ا مؤ ، دها مقبول اوله‌رق : فرانسزجه تلفظ اولنور)(53) [لاتينجه] استاتو، مجسم‌تصوير ، هيكل.

Statui(e)ren (‿‿́‿-فعه متعه) a. (21) ==fest=stellen || مساعده ايتمك ، قبول ايتمك || ياپمق .

Statur (‿́ امؤ) (49) [لاتينجه] اندام، قد ، قامت ، بوى .

Status (‿́ ا م) (inv.) [لاتينجه] (تجا) دفتروقاصه موجودى (حسابى) || ايشلرك بولنديغى حال ، موقع .

Statut (‿́ - ا لا) a. (42) نظامنامه ، اداره قانونى ، تعليمات .

Stau (‿́ ا م) (·aui) [قديم آلمانجه sliwan] آتجق بروجه آتى مستعملدر : (بحر) das Waſſer iſt im— صولر (مد ايله جزر آره‌سنده) طورغون || (صنع) das Waſſer halten : وياخود im— haben صويى طورديرمق ، قپامق ، طوتمق .

Staub (‿́ ا م) (38) (sans pl.) [قديم آلمانجه stoub ؛ stieben كلمه‌سنه منسوب] توز، غبار|| Jemand, etwas in den— ziehen , zerren , treten برينى توزه طوپراغه ، چاموره باتيرمق ، برينى، برشيئى آياقلرينك آلتنه آلوب چيكنه‌مك ، كميكلرينى قيرمق || اون اوفق، كول ايتمك || wieder zu —werden ينه طوپراق اولمق، اصلنه رجوع ايتمك، اولمك|| (مجا) (عمو) ſich aus dem—e machen صيويشمق، طبانى قالديروب قاچمق ، صاووشمق .

Staub,,... (‿́‿) —hülle (ا مؤ) آياغه قالقان توز، دوماندن حاصل اولان بلوط كبى قبارتى|| —blüt(h)e (ا مؤ) (نبا) اركك چيچك|| —deckel (ا م) (صنع) (ساعتجيلكده) innerer— deckel ساعتك ايچنده (قورمه وعيار دليكلرينى حاوى) قپاق || —haar (ا لا) كنجلرك يوزنده چيقان اينجه توى ، ايوا توكى|| —hemd (ا لا) ايش كوملكى|| —kittel (ا م) == —mantel (ا م) ايش كوملكى|| —ſand (ا م) اينجه قوم، ريغ .

Stäubchen (‿́ ا لا) b. (40) (Staub كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) توزجق ، اوفق غبار || غايت كوچك برشيئك كوسترلمسى ايچون مستعمل اولوب : حبه ، آتوم ، جزؤ لايتجزا ، غايت اوفق شى ، زره .

Stauben دها زياده مستعمل اوله‌رق : ſtäuben ايكيسيده (فعه لا ±) a. (21) [Staub] (فعه يكشنه) ſtaubt : ياخود es ſtäubt توزييور ، توز قالقيور || توزينى آلمق ، توزينى كيدرمك ، سيلكمك || توز ، زرات كبى اوچمق ، اوچوشمق || (فعه متعه) يالكز : ſtäuben توز كبى شيلرى سرپمك مثلا Sand, Pulver auf etwas— برشيئك اوزرينه قوم ، توز اكمك، سرپمك، دوكمك|| aus einander— ياخود : ſtieben چيل ياوروسى كبى طارمه طاغين ايتمك ، طاغتمق || توزينى سيلكمك ، تميزلمك == ab=ſtäuben .

Stäubig (‿́ ص) (21) [Staub] توزلى، توز ايچنده ، توزله ملمع ، توزدن كورنمز درجه‌ده || —es iſt (اورتالقده) توزوار .

Stäubling (‿́ ا م) (38) [Staub] (نبا) == Boviſt .

Stauche (‿́ ا مؤ) (53) (زرا) اوفق يغين ، دمت .

Stauchen (‿́ فعه متعه) a. (21) [آشاغى آلمانجه stuken] چارپمق، چاقمق، طالديرمق، صوقمق، چاقمق، ميخلامق، صوقمق ايچون اورمق|| دوشه‌رك —(ver,,) [ſich den Arm دوشوب قولنى بورمق، بورغولتمق|| (زرا) —الخ... den Hanf كنويرى دمت ياپمق، دمتلمك || (چلينكرلكده) di Niete— پرچينلرك تپه‌سنى ازمك ، پرچينلمك .

Staude (‿́ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه stûdâ] (نبا) اوفق آغاج ، آغاجله نبات اره‌سنده فدان .

Stauden (‿́ فعه لا ±) b. (21) [Staude] و ſich— (فعه مطا) اوفاق چالى حالنه كچمك ، اوقدر بيومك || (صلاطه حقنده) كوبكلنمك .

Stauen (‿́ فعه متعه) a., b. (21) [اورته آلمانجه stöuwen] اشياى تجاريه‌يى چوق محل استيعاب ايتميه‌جك ، يرطوتميه‌جق صورتده يرلشديرمك ، استيف ايتمك || خصوصيله (بحر) — (ein Schiff) بركمينك حموله‌سنى ايوجه تقسيم ايتمك ، يرلشديرمك ، يوكى استيف ايتمك .

Staufen (‿́ ا خا م) b. (40) == Hohen-ſtaufen.

Staunen (‿́ فعلا+) a. (21) [== انكليزجه stun] تعجب ايتمك ، حيرتده قالمق، شاشمق، (عمو) آغزى آچيق قالمق .

Staunens=werth (‿́‿ ص) ، würdig ,,(‿́ ,, — ص) (24) == er=ſtaunlich .

Staub-beſen (‿́‿ ام) b. (40) توزچيقارمغه مخصوص (حصير) طياق، اورمه‌قامچى .

Stäupe، Staupe ايكيسيده (‿́ امؤ) (53) [اورته آلمانجه stûpe Schandpfahl] قديم دكنك ضربى جزاسى ، فلقه جزاسى || [فلمنكجه stuip] بولاشمه ، سرايت|| خصوصيله حيوانات خسته‌لغنده مستعمل اولوب مثلا : Hunde— كوپك نزله‌سى .

Stäupen (‿́ فعه متعه) a. (21) [Stäupe] (عموم مواجهه‌سنده) دكنك جزاسى، ياپمق، دوكمك (كذا مجازى) .

Stearin (‿́‿- ا م (ا لا) (38) (sans pl.) [روم] (كيميا) ياغلى موادك عادى درجهٔ حرارتده اريمين قسمى، استعارين، اسپرمچت مومى مايه‌سى .

Stech,,... (‿ ...) —apfel (ا م) (نبا) جوزماثل، طاطوله ، پاطليجان چيچكى آغاجى || بونك ميوه‌سى || —baum (ا م) (نبا) == —palme || —eiche (امؤ) == —palme (امؤ) (نبا) چوبان پوسكولى || —vieh (ا لا) == Schlacht=vieh .

Stechen (‿́ فعه متعه، اكثريا haben ايله تصريف اولنور فعه لازم وفعه مطا) b. (20) [قديم آلمانجه stehhan ؛ مرا .

روجه stigma] بوره‌رق ويا ياراليه‌رق برشيئه برشيئى صوقمق،
صاپلامق ، طالديرمق‖ Jemandem den Degen durch den
auf ‖ برينك قارتسه قلنجى صاپلامق ، داه ايتمك‖ Leib—
برينه برخنجرله وير ايتمك ، صاپلامق، خنجر، Jemand los—
بچاق ايله برى اوزرينه (اورمق اوزره) آتلمق ‖ Jemand
برينى بچاق وامثالى ايله اوره‌رق todt : وياخود zu Tode—
اولديرمك ‖ —durch und durch صاپلايوب ، صوقوب اوته
طرفندن چيقارمق ‖ —Löcher in etwas برشيئه دليك
(دليكلر) آچمق، ثقبه‌لمك‖ —Jemandem Löcher in die Ohren
برينك قولاقلرينى دلمك ، قولاقلرينه دليك آچمق‖ حربه‌لشمك ،
مزراقله اوروشمق ، Jemand (mit der Lanze) vom
Pferde— برينى مزراقله اوروب حيواندن دوشورمك ، كذلك
aus dem Sattel— ‖ ein Thier— برحيوانى شيشليه‌رك
اولديرمك‖ —ein Kalb برطانه اولديرمك‖ باطمق، صاپلانمق:
es sticht mir (وياخود : mich) in der Milz يوركه ،
جكرمه (طالاق) برشى صاپلانيور ظن ايديبورم، جكريمه بچاق
صاپلايورلركبى كليبور ‖ (die Sonne) sticht كونش ياقيور ‖
(عمو) —Eine : اكثريا Jemandem eine Maulschelle,
برينه آغزينه ، برينه ، برسله ويا توقات اورمق ، يرلشديرمك ‖
Jemandem etwas— وياخود : stecken كيزليجه برينه
برشى خبر ويرمك ، كچمك ، فيصلامق ‖ (درونته صوقيلان
برآلت واسطه‌سيله ايچندن آلمق، چيقارمق ، چكمك) Wein
aus dem Fasse— (موسترە ايچون فوچيدن طلومبه
واسطه‌سيله) شراب چكمك ، چيقارمق ‖ (زرا) —Rasen
چمن كسمك ‖ (كاغد اويونده) der König) sticht den
Buben طاغلى بجاغى قيرار، آلور ‖ (فع لا—) —in See
انكينه آچلمق .

Stecher (ـُ ام) a. ⓸⓪ [stechen] صاپلايان، طالديران،
صوقان . . . الخ‌كمسه‖ مزراقلى‌سبارز‖ = Kupfer = stecher‖
توقيف يايى ، منداللى ‖ (ياغ وامثالى معاينه ايچون مستعمل)
صونده ‖ دوربين ‖ (صنع) —eisen (ا لا) صونده دميرى ،
ميل .

Steck,... (ـُ...) —brief (ا م) توقيفنامه ، توقيف
امرى ‖ —nadel (ا مؤ) طوپلى ايكنه ‖ —zirkel (ا م)
(صنع) متحرك ، طاقمه باجاقلى پركار .

Stecken (ـُ ا م) a. ⓸⓪ [قديم آلمانجه steccho ;
stechen كلمه‌سنه منسوب] = Stock (Spazier„) .

Stecken (ـُ فعلا +) a. ⓶① [قديم آلمانجه stecchan ;
stechen فعلنك سبب وعلت بيان ايدن صورتى] (زمان‌حالنك
ايكنجى واوچنجى‌شخصلرى بعضاً كذلك: ,stickst ‖ stickt زمان
حالنك ماضى صورتى متروك اولمق اوزره : stack ويا stak ‖
صورت شرطيه‌سنك ماضيسى كذلك : stäke) بر يرده اولمق ،
بولنمق ‖ den Schlüssel —lassen آناختارى قپوده ، قپونك
اوزرنده براقمق‖ (صاقلنمق، كيزلنمك) مستوراً بولنمق‖ مربوط
وتثبيت‌ايدلمش‌اولمق‖ (مجا) Das werde ich nicht— lassen
بو بويله اولمز، بن بونى بويله براقمام‖ (برحال وموقع‌ناخوشده
بولنمق) —bis über Ohren in Geschäften بوغازينه قدر
ايش ايچنده اولمق ‖ —ich möchte nicht in seiner Haut
بن اونك يرنده اولمق استمام ‖ er schreit, als ob er am
Spieße stäke صانكه آتى قوپاريبورلرمش كبى باغريبور ‖
—immer zu Haus اودن چيقمامق ، منفال‌ديبندن آيريلمامق‖
Sie denn?— wo نره‌ده‌سكز(جانم) ? ‖ —dahinter (مرا .
dahinter) ‖ in dem Kerl steckt was بوحريف ، چوجق
(دليقانلى) بوش دكل ، اقتدار ، قوت ، قدرت ، ذكرى وار)
يمان‖ —bleiben (طالوب، باتوب) قالمق، ايچندن‌چيقه‌مامق‖
(فع يكشخ) es steckt mir in allen Gliedern وجودمك
هرطرفنده برقيريقلق ، راحتسزلق وار ، هرطرفى آغريبور ‖
hier steckt es mir اشته راحتسزلغم بورادن ‖ (عمو) da
steckt's اشته (جنابتلك) ، فنالق بوراده ، بونده ‖ (فع متع)
قويمق ‖ —in Brand (ein Haus) بر اوى ياقمق، بر اوه
آتش ويرمك ، آتشلمك‖ صوقمق، طالديرمق، درونته‌وضع‌ايتمك،
ديكمك، غرس‌ايتمك، درونته سورمك، طيامق‖ (den Degen)
in die Scheide— قلنجى قينته ، غلافنه ، يرينه قويمق ،
صوقمق‖ —etwas fest برشيئى (ايكنه وامثالى واسطه‌سيله)
تثبيت وربط ايتمك ‖ —etwas los برشيئى (كنديسنى‌طوتان
شيلرى چيقاره‌رق) چوزمك ، چيقارمق ‖ Jemandem ein
Ziel— برينه برهدف‌كوسترمك ، تعيين ايتمك ، ‖ =stechen
صوقمق، چاقمق، صاپلامق؛ توقات اورمق‖ —sich (فع مطا)
sich in Kosten— يورجه كيرمك ، باتمق ‖ sich hinter
Jemand, etwas— برينك برشيئك آرقه‌سنه كيزلنمك ،
صاقلانمق، سيتمك ؛ التجا ايتمك ، صيغنمق .

Stecken,... (ـُ...) —streich (ام) صوپا غوغاسى‖
stecken (فع لا) —bleiben (ا لا) (باطوب طاقيلوب)
طورمه ، قالمه ، طوتولمه ، شاشيرمه ‖ —pferd (ا لا)
(چوجقلرك اساننده وعمو) باركير، داهداه (كذا مجازى) ‖
چوجقجه‌سنه آرزو ومراق ، دائما دوشنيلان وصايقلانان، آرزو
اولنان شى .

Steckling (ـُ ا م) ⓷⑧ [stecken] (بغچوا) كوكسز
دال، چليك ، طالديرمه .

Steffen (ـُ ا م) b. ⓸⓪ (وافتيز اسمى) (Stephan
كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) تيه نو ، اتيه‌ن .

Steg (ـُ ا م) ⓷⑧ [قديم آلمانجه stëc ; steigen
كلمه‌سنه منسوب] طار (ويا صارپ) يول، كچى، چوبان يولى‖
(kennen) Wege und —e يولنى ، اصولنى طانيمق ‖ اينجه
آغاج كوپرى، برخندق اوزرينه آتيلان آغاج (بحر) اسكله ‖
(تل ايله چالينان چالغيلرده) كوپرى ‖ (پانتالونده) سوپيه ‖
(معما) خطيل ‖ (مطبعه) سطرلر آره‌سنه قونيلان چيزكى ،
فيلت‖ —lehne (ا مؤ) كوپرى، اسكله قورقولغى‖ —reif
(ا م) = Steig = bügel ‖ (مجا) aus dem —reife
تداركسز اوله‌رق ، حاضرلقسز ‖ (in) —reif = Dichter
بالبداهه شعرسويليان شاعر، شاعره ، ارتجالاً شعرسويليان .

Steh,... (ـُ...) —platz (ا م) آياقده طوريلان محل،
ديكيلنان ير ‖ —pult (ا لا) آياقده يازى يازمغه مخصوص
يازيخانه ‖ —auf (ا م) حاجى ياتماز ‖ —fragen (ا م)
ديك (طوروب اوجلرى دخى قيوريق اولميان) يقالق .

Stehen (ـُ فع لا ± وفع مطا) t. ⓶⓪ [قديم آلمانجه
stantan وياخود stân = لاتينجه sta're] زمان حالنك
ماضى صورتى بعضاً stund ‖ صورت شرطيه‌سنك ماضيسى
(stände و stünde) ‖ (sitzen و liegen كلمه‌لرينك مقابلى)
آياقده اولمق ، طورمق، ديكيلمك ‖ —ich kann kaum mehr

wieviel || ایاقده‌ارتق طوره‌جق حالم یوق، آیاقده‌زورله طوریورم
Betten können in diesem Zimmer—? بو اوطه‌یه قاچ
قاریوله‌صیغار؟ بوراده‌قاچ قاریوله‌طوره‌بیلور؟ بوراسی‌قاچ قاریوله
آلور؟ || — obenan یوقاریده ، بالاده‌بولنمق ، طورمق ، اولمق ||
da steht's (یعنی بوکتابده‌شوراده) اشته، ناشته، باقکز || (مجا)
ich weiß nicht, wo mir der Kopf steht باشم‌نره‌ده‌بیلیورم،
ذهنم ، باشم پك قاریشیق || es steht mir fern بنم (اوندن ،
بوندن) خبرم یوق ، بن اونی طانیمام ، بوندن آکلامام ||
Das || so viel steht fest, daß ... شوقدرمعلوم ، بیلینیورکه
(بونده سزمأذونسکز) سز اعلم ، اونی‌سز steht Ihnen frei
gerade— || بیلورسکز ، بوکا مأذونیت؛ صلاحیتکز واردر
gut —für Jemand, || طوغری طورمق، دیم دیك طورمق
(die Thüre) || برینه ، برشیئه یاقشمق، مناسبت آلمق etwas
(die Sache) steht so || قپو آچیق (طوریور) steht offen
ایش بویله، حال بوم‌کزده || —still غیرمتحرك طورمق، حرکت
ایتمامك ، قملدانمامق ، اوینامامق || (دکرمن ماکنه حقنده)
طورمق، ایشلمامك || (meine Uhr)steht(still) ساعتم‌طورمش،
ایشلمیور || —er kann nicht still او بردرلو(راحت) طوره‌ماز
Das wird ihm theuer zu— kommen || (قوردلی‌قشار)
es steht nun || بو اوکا طوزلی ، بهالی اوطوره‌جق ، کله‌جك
einmal so da نه‌چاره بردفعه بویله یازلمش، یازیلان بوزلماز ،
was steht Neues in der Zeitung ? || یازلمش یازلمشدر
einem Maler ? غزته‌ده (یکی) نه وار ؟ غزته نه یازییور ؟
steht es gut || برسامه مودللك ایتمك (als, zu) Modell—
نصل (اونه یاپیور) ایشلری (oder) schlecht mit ihm ?
wie steht's (mit Ihrer Gesundheit) ? || ایومی قنامی؟
نصلسکز (کیفکز، صحتکز ایومی، یولنده‌می؛ خسته‌لغکز نصل
اولدی)؟ || so steht's also ? یا بویله‌می؟ حال بوم‌کزده‌می؟ ||
Jemandem gut (schlecht)— برینه یاقشمق، یراشمق(البسه
وامثالی حقنده) || wir—uns nicht besonders آره‌مز پك ایو
دکل، پك اوقدرخوش کچنه‌میورز || er steht sich auf(یاخود: an)
das || اونك اوچیوز مارقلکیری وار dreihundert Mark
Messer steht ihm an der Kehle اونك بیچاق بوغازنده
die A'kti-en —auf || (طیالی) طوریور ، بیچاق غرتلاغنده
300 %. حصه‌لر ، اسهام یوزده اوچیوزده طوریور ،
فیئاتنده || auf Jemandes Seite— برینك طرفداری اولمق،
آuf dieses Verbrechen steht || بریله متفق، هم فکر بولنمق
der Kopf بو ایشی ایشلیانك باشی کسیلور ، کسیله‌جکدر ،
ich müßte || بوقباحتك، جرمك ، جنایتك جزاسی اعدامدر
selbst für Alles— هپسی بکا باقییوردی ، هپسی بوینمده
Thränen || ایدی هپسنه بن باقار ، هر ایشی بن کوررم
standen ihm im Auge || کوزلری یشارمش‌ایدی، طولی‌ایدی
es steht in Ihrer Macht بو سزك اقتداریکز داخلنده‌در ،
über (unter) || ید اقتداریکزده‌در ، بونی سز یاپه بیلورسکز
Jemandem— برینك مافوقی، مادونی اولمق، برندن یوقاریده،
آشاغیده اولمق ، بولنمق || um Jemand herum— برینك
اطرافنه طوپلانمق، اطرافنی آلمق، اطرافنه طوپلانوب طورمق،
er steht mir immer vor Augen || یبغلمق، بریکمك او(خیالی)
ich stehe im Augenblicke || بردرلوکوزمك اوکندن کیتمیور، کیتمز
|| zu Ihren Diensten شو آنده امریکزه منتظرم

|| Jemandem zur Seite— برینه‌معاونت ومظاهرتده بولنمق
|| طوره طوره یورولمق sich müde— (فعه متعه وفعه مطا)
bei || (ایدی) نره‌ده قالدق wo sind wir— geblieben ?
، برشیئله اکتفا ایتمك ، قناعت ایتمك etwas— bleiben
Geld bei Jemandem —haben || برشیئك ایلروسنه وارمامق
eine Speise— || برنده پاره‌سی بولنمق، پاره‌سی برنده طورمق
den Bart — || بر یمکی یمامك ، برطعامه الی‌سورمامك lassen
(seinen Schirm) || صقالنی صالیویرمك، صقال براقمق lassen
، شمسیه‌سنی بر یرده اونوتمق an einem Orte —lassen
براقمق || برینی آیاقده‌قومق ، براقمق || برینی Jemand-- lassen
das(Blut)zum Stehen : مثلا still - == || بر یره دیکمك
das Haus steht noch || قانی طوردیرمق، کسمك bringen
so lange die Welt || بو او دها یکی یاپلدی nicht lange
(خدمتده بولنمق) || دنیا طوردقجه || دیك طورمق، دیکامك steht
اونك طوردیغی (der Ort) , wo er gestanden ، خدمتده
(اسم فاعل وصفت) —d || بولندیغی ، خدمت ایتدیکی یر
㉔ || d— allein یالکز || (ع) —es Heer اردوی دائمی
قوهٔ دائمه (ء عسکریه) . .

Stehlen (ـُ فعه متعه وفعه لا وفعه مطا) d. ⑳ [قدیم
آلمانجه stëlan] چالمق ، سرقت ایتمك ، آشیرمق ، چارپمق ،
توفه‌لمق، کیزلیجه آلمق || غصب ایتمك آلمق || Das kann mir
gestohlen werden بونك ذکری‌بنم‌عندمده بش پاره‌در ، بش
پاره‌لق ، ذکری اهمیق یوقدر ، بونی اه باشمدن دفع ایتسون ،
Jemandem das Herz— || قالدیرسون ، کوزم کورمسون
برینك کوکلنی چلمك ، جذب ایتمك ، کندینه عاشق ایتمك ||
sich— (فعه مطا) sich wohin— کیزلیجه بر یره کیرمك ،
بر یره صیویشمق || er stahl sich aus(dem Hause) اواودن
طیشاری صیویشدی، قاچدی، فرتیکی ویردی .

Steierland (ـُـً ا خا لا) ㉕ (جغر) ، Steiermark
(ـُـً ا خا مؤ) ㊾ (جغر) (اوستریا دوقه‌لغی) استیری
(اشتایرلاند ، = مارق) .

Steif (ـُ ص) ㉔ [آشاغی آلمانجه؛ لاتینجه stipa're
کلمه‌سنه منسوب] سرت ، قاتی ، غیرقابل انحنا || —machen
سرتلشدیرمك ، قاتیلاشدیرمق ، اکلز بوکولمز برحاله قویمق ||
—er (علم امراض) || طوتولمش ، طونمش (اعضا حقنده)
Hals آغریسی || fühle : ویاخود)ich bin اجل‌دینیلان بویون
mich) ganz— in allen Gliedern وجودمك ، اعضامك
هرطرفی اودون کبی || e Leinewand— قاتی کتن، قناویچه ،
ضمقلی بز ، قباکیر پاس || —er fragen قولالی(دیك) یقالق ||
پك قوتلی، کسکین || غیرمتحرك ، عنادجی، اودون کبی، غیرقابل
انحنا || قبا، عتیك ، چویك اولمیان || صیقلغلن، رسمی || (عمو)
Peter : یاخود —er Bock عنادجی کمسه ، سرت آدم ،
دیکباش || (بحر) —e Kühlte : یاخود —er Wind صیق
روزکار ، زیاده سرینلك .

Steif„ ... (ـً...) —hals (ا م) بوینی، باشی‌سرت
انسان ویاحیوان || (علم امراض) (حرا. Steif) || —leinewand
(ا مؤ) (صنع) سرت بز ، قناویچه ، قباکیر پاس .

Steife (ـُ امؤ) ㊸ [steif] سرتلك، قاتیلق، غیرقابل
انحنالق || (اشیایی قاتیلاتمغه مخصوص شی) قاتی، Steifheit==
قولا || (دولکرلکده) دستك ، پاینده ، طیاق . .

Steifen (ـَ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [steif] سرتلشدیرمك || [Steife] قاتیلاشدیرمق ، قاتی قویمق ، قولەلمق || [Steife] دستك ، پاینده ، طیاق اورمق ، قویمق || (مجا) —sich auf etwas ثباتله برشیده اصرار ایتمك ، برشی ایچون عناد ایتمك .

Steig (ـ ا م) (38) [steigen] (طار ویا صرپ) یول ، کچی یولی ، پاتقه .

Steig„ ... (ـ...) —bügel (ا م) اوزنکی || —eisen (ا م) اوزنکی‌قایشی، زنجه || —bügel = riemen (ا لا) —rohr || —röhre ، (ا لا) —bügel = (ا مؤ) (برطلومبه‌نك) صو چیقاران بوریسی .

Steige (ـ ا مؤ) (53) [steigen] (طارویادیك) زیاده اینیشلی، یوقوشلی یول || (بابا یوروبانلر ایچون‌چیت وامثالنده قولایجه کچیله‌جك ، چیقله‌جق محل || پارمقلق || طاوق قفسی: Steig„ ... = (ـ...) **Steige**„ ... .

Steigen (ـ فع لا ±) v. (20) [قدیم آلمانجه stikan = روجه stei'chein [schreiten] چیقمق ، یوکسلمك ، ترفیع ایتمك (اشاغی طوغری حرکت ایتمك) ایتمك || طیرمانمق، چیقمق || in's (aus dem) Bett— یتاغه کیرمك ، یاتمق ؛ یتاقدن چیقمق ، قالقمق || einen Drachen —lassen بر اوچورتمه اوچورتمق ، هوالندیرمق || (تجا) بهالنمق ، فیئاتی یوکسلتمك || das Wasser steigt صولر قباریور، یوکسلیور || (عمو) کیتمك wo —Sie hin ? نره‌یه کیدیورسکز ، چیقیورسکز؟ || (فروستیده) (بارکیرحقنده) sich bäumen = .

Steigern (ـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) [steigen] — (sich) یوکسلتمك (یوکسلمك) ، آرتمق ، زیاده‌لشمك ، چوغلمق، فنالشمق || قوتلشدیرمك ، فنالشدیرمق || (تجا) — den Preis einer (Waare) برمالك فیئاتنی یوکسلتمك، زیاده‌لشدیرمك || مزایده‌ده برشیئك فیئاتنی آرتدیره‌رق صاتون آلمق .

Steil (ـ ص) (24) [قدیم آلمانجه steigal : steigen کلمه‌سنه منسوب] صرپ ، یقوش ، دیك ، یالچین .

Steile (ـ ا مؤ) (53) [steil] صرپلق، دیكلك || صرپ، دیك محل ، اوچوروم .

Stein (ـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه stein = روجه sti'a Kiesel] طاش، حجر، سنك || (علم امراض) (وجود انسانی وحیوانیده حاصل اولان طاش) مثانه طاشی، حصاة || قیا ، جسم طاش || (طبقات الارض ، معد) zu —werden تحجر ایتمك || (مجا) einen —auf dem Herzen haben یورکنده برصیقینتی اولمق ، بردردی اولمق || es fällt mir ein— vom Herzen (اوخ آمان) یورکم فراحلندی، یورکمدن شوصیقینتی قالقدی || (diese Uhr) geht auf 15 —e (n) (ساعتلرده) بوساعت اوتبش‌طاشلیدر || (مثانه‌ده) حصاة ، طاش || (دومینو، دامه اویوننده) طاش || (اسکیدن وقت وموقعه‌کوره مختلف اولچو : ۱۱ الی ۱۲ کیلولق‌مقیاس) یکرمی، یکرمی ایکی‌لیتره .

Stein„ ... (ـ...) —bank (ا مؤ) طاشدن معمول صره ، قنابه || (طبقات الارض) طاش طبقه‌سی || —zeit (ا مؤ) دور حجر ، طاش دوری || —alt (ص) پك اسکی || —bock (ا م) (تا طبیعه) طاغ‌تکه‌سی، یبانی‌تکه || —butt (ا م) ، —butte (ا مؤ) (تاطبیعه) قالقان بالغی || —bruch (ا م) (صنع) طاش باصمه‌سی، لیطوغرافیا اصولی || بو اصولده باصلمش‌شی || —erbarmen (ا لا) یالکز بروجه آتی‌مستعملدر: das ist zum— erbarmen یورکلر آجیسی ، بو انسانك یورکنی پارچه‌لر ، پارچه پارچه ایدر || —frucht (ا مؤ) (نبا) چکردکلی میوه || —fuchs (ا م) (تا طبیعه) ماوی تلکی ، قیا تلکیسی || —gut (ا لا) (تجا ، صنع) عادی چینی (دن معمول آوانی) ، فغفوری || —hart (ص) طاش کبی‌قاتی، سرت || —hort (ا م) طاشلق یرده بولنان اورمان || —huhn (ا لا) (تا طبیعه) قزل‌ککلیك || —kluft (ا مؤ) طاشه آچیلمش اویوق، مغاره || —kohle (امؤ) (معد) معدن، طاش‌کموری || —krank (ص) طاش خسته‌لغنه مبتلا اولان || —kunde (ا مؤ) || Sesel = (نبا) (ا م) —kümmel مبحث الحصاة || تاریخ طبیعینك طاشلردن بحث ایدن قسمی ، مبحث الاحجار || —meßel (ا م) (صنع) طاشجی قلمی || —mergel (ا م) (معد) طاشلی‌کیل || —moos (ا لا) (نبا) قیا یوصونی || —mörtel (ا م) (صنع) باداته || —obst (ا لا) = —frucht || —öl (ا لا) پترول، صولی غاز ، غاز یاغی || —pflaster (ا لا) طاش‌قالدیرم || —pilze (ا مؤ) (نبا) یتیرمانطار || —rinne (ا مؤ) طاش اولوق || —roche (ا مؤ) (تا طبیعه) قرق انبار (بالغی) || —salz (الا) قیاطوزی || —same(n) (ا م) (نبا) فصیلهٔ سنجاریه‌دن غره میل دینیلان نبات || —schaf (ا لا) (تا طبیعه) طاغ، قیاقویونی، یبانی قویون || —schloß (ا لا) (صنع) چاقماقلی تفنكك چاقماغی || —schloß=Gewehr (الا) چاقماقلی تفنك || —schwalbe (ا مؤ) (تا طبیعه) = Mauer = schwalbe || —weg (ا م) قالدیرم (طاش) دوشه‌لی سوقاق || —wurz (ا مؤ) (نبا) = Acker = mennig || —zeichner (ا م) طاشه رسم یاپان ، حك ایدن ، لیطوغراف .

Steinern (ـ ص) (24) [Stein] طاشدن ، طاشدن اعمال واحضار ایدلمش || (مجا) —es Herz طاشدن یورك (طاش یورك) ، انصافسز ، قاتی‌یورك .

Steinicht (ـ ص) (24) [Stein] = steinartig طاش کبی، طاش نوعندن || (نبا) (میوه حقنده) قاتی‌چکردکی اولان.

Steinig (ـ ص) (24) [Stein] طاشلی، چاقللی، قیالق || (علم امراض) خصاتی اولان ، طاش خسته‌لغی بولنان || = steinicht .

Steinigen (ـ فع متع) a. (21) [Stein] طاش آتمق، طاشلامق || (ازمنهٔ قدیمه‌ده طاشه کومه‌رك طاشلایه‌رق) اعدام ایتمك ، رجم ایتمك .

Steiß (ـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه stiuz اولوب stoßen معناسنه اولان stôzan دن‌مأخوذ] = Arsch قیچ || قوشلرك قویروق صوقومی طرفی .

Stele (ـ ا مؤ) (53) [روم] (معما) ستون شکلنده هیکل || محکومینك تشهیر ایدلدیکی دارآغاجی .

Stell„ ... (ـ...) —dich-ein (ال) محل،وقت‌ملاقات، راندەوو || —macher (ا م) یوك آرابه‌سی یاپان آرابه‌جی || —rad (ا مؤ) (ساعتجیلکده) (آناختارسز) صاپندن‌قوریلور ساعتلرك قورمه چرخی || —schraube (ا مؤ) برشیئك یرینی دکشدیرمکه آچوب قپامغه ، صیقیشدیروب کوشتمکه مخصوص

ويده ‖ vertreter— (ا م) وكيل، قائمقام ، معاون ‖ vertreter eines Lehrers— برخواجه‌نك معاونى، قالفه‌سى ‖ zirkel— (ا م) ويده‌لى پرگار .

Stellage (صورت تلفظ : stel°-lâ'jĕ ا مؤ) 55 [فرانسزجه نهايتلنمش اولەرق stellen دن مأخوذ] Gestell= رسم ، هيكل آياغى، كتبخانه آلتنه قونيلان آلتلغى .

Stellbar (-ـ صـ) 21 [stellen] استنادبكى وجهله تنظيم وتحريك ايتديريلان، متحرك .

Stelle (ـ ـ م مؤ) 53 [stellen] محل، موقع، مقام ، ير ‖ an Jemandes —treten (ياخود : kommen) برينك يرينه كلك ، مقامنه كچمك ، برينه خلف اولمق ، برينه نصب وتعيين اولنمق ‖ ير ، محل ! rührt Euch nicht von der— بريكزدن قيپردانميكز ! صاقين يريكزدن اويناميكزها ! ‖ an— . . . von . . . برينه ، . . . مقابل ‖ auf der— همان ، درعقب،درحال، همان اوراده (يرنده ، اولديغى يرده) .

Stelle„ ... (ـ ـ . . .) —Stellen „ ... = .

Stellen (ـ ـ فعـ متعـ ، فعـ لا +) و —sich (فعـ مطا) a. 21 (مرا . setzen)—(sich) ديكمك (ديكلمك) عموداً وضع ايتمك (وضع اولنمق) ‖ —(in Ordnung) ترتيب وتنظيم ايتمك ، ديزمك ‖ —an einander برلشديرمك ‖ eine Leiter an (die Wand)— برمرديونى ديواره طيامق، قويمق، ياصلامق ‖ —sich auf die Zehen (آياغنك) پرمقلرى اوزرينه قالقمق، آياقلرينك اوجنه قالقمق ‖ das Geschütz auf (ع) طوپى برهدف اوزرينه توجيه ايتمك ، بريره چويرمك ‖ —ein Ziel) zur Schau— سيره چيقارمق، باقلمق، سير اولنمق اوزره ميدانه قويمق ‖ sich zwischen— آره‌سنه كيرمك ‖ sich gegen Jemand —bereit حاضرلمق ، تهيه ايتمك ‖ —feindlich برينه مخاصم چيقمق، برينه دشمنجه‌سنه طاورانمق ‖ —fest تأسيس ايتمك ، تقرر ايتديرمك ، قرار ويرمك ‖ die Speisen —gerade (schief) طوغرى (اكرى) قويمق ‖ Jemand —warm عكارى ايصيتمق ، آتشه قويمق ‖ —zufrieden برينى ممنون ، محظوظ ايتمك ، خشنود وراضى قيلمق ‖ die Sache stellt sich anders als ich gedacht ايش نم ظنم ، ظن ايتديكم كبى چيقميور، چيقمدى ‖ —sich ياپه ياپمق ، جعلى افعال وحركاتده بولنمق ‖ er stellte sich krank اوخسته‌كبى كورينيور ، كنديسنى خسته كبى كوستريور، كنديسنى خسته ديه هركسى قانديرمق استيور، يالاندن خسته‌لق طاقنيور ‖ —taub sich كنديسنه صاغرلق اسناد ايتمك ، صاغرلق سوسى ويرمك ، صاغر اولمديغى حالده كنديسنى صاغركبى كوسترمك، دوزمه صاغرلق ايتمك ‖ er stellt sich nur so او يالكز اويله بركورينيور ، ياپديغى صحيح دكل ، حركتى ، طورى جعلى ، اصلى يوق ‖ das Räderwerk (طورديرمق، حركتنى تعطيل ايتمك) ‖ der Mühle— دكرمانك چرخلرينى طورديرمق ، ايشلتمامك ‖ برينك برشيئك اطرافنى آلمق، چويرمك ‖ (كوسترمك ، قويمق) einen Bürgen, Bürgschaft— بركفيل كتيرمك،كوسترمك، كفالت ، شهادت ايتديرمك ‖ Jemandem etwas zur Verfügung— برشيئى برينك امر وارادەسنه ترك ايتمك ، استخدام ايتمك وآندن استفاده ايتمك اوزره كندوسنه ويرمك ‖ sich mit Zeugen— شاهد كوسترمك ، كتيرمك ‖ Jemandem (ياخود : gegen) Jemand nicht —können

بريسيله كچنه‌مامك، حسن امتزاج ايده‌مامك، ائتلافده بولنه‌مامق، اويوشه‌مامق ‖ (sich) mit Jemandem schlecht— بريسيله آره‌سى ايو اولمامق، بوزوق اولمق ‖ den Zeiger einer Uhr ياخود : eine Uhr— برساعتى دوزلتمك ، عيار ايتمك ‖ das Geschütz— (ع) طوپى توجيه ايتمك ، هدفه چويرمك، طوغرولتمق، طوپله‌نشان آلمق ‖ Fallen, Garne (آوجيلق) : ياخود — Netze دوزاق، آغ قورمق، قويمق ‖ Jemandem nach dem Leben— برينك جاننه قييق، حياتنه سوءقصد ايتمك ‖ Jemandem eine Frage— برسؤال ايراد ايتمك ‖ Aufgabe— برينه بروظيفه، مسئله ويرمك، ايش كوسترمك ‖ einen Termi'n— وقت ، وعده ، مهلت تعيين ايتمك ‖ Jemandem ein Ziel— برينه برحدى تعيين ايتمك، كوسترمك.

Steller (ـ ـ ا م) a. 40 [stellen] نادراً : وضع ايدن، قويان ‖ (صنعـ) (ساعتجيلكده) عيار ساعتى .

Stellung (ـ ـ ا مؤ) 49 [stellen] قويمه، وضع ايتمه، ترتيب وتنظيم ايتمه؛ عيار ايتمه؛ طورديرمه ، ايشلتمامه ‖ (ع) وضع وطوريش؛ تشكيلات؛ (طوپ حقنده) نشانه توجيه ايتمه ، نشان آلمه ‖ وضع ، وضعيت ‖ (وجود حقنده) وضع وطوريش، وضعيت ، طور ‖ ! ـه وضعيت آل، حاضر اول ‖ برجمعيت برهيئت داخلنده موقع، مرتبه ، رتبه ، درجه .

Stelze (ـ ـ ا مؤ) 53 [قديم آلمانجه stelzâ] [Holzbein zum Gehen يوكسكدن يوريمك ايچون آياقلره باغلنان صيريق ‖ آغاج آياقلر اوزرنده auf —en gehen يوريمك ‖ (مجا) پك يوكسكدن اوچمق، آتوب طوتمق، ساخته وقارلق ايتمك .

Stemm„... (ـ . . .) —art (امؤ) اودون بالطه‌سى .

Stemmen (ـ ـ فعـ متعـ) —sich (فعـ مطا) a. 21 [قديم آلمانجه stimman (?) strecken] (فعـ تام) طيامق، استناد ايتديرمك ، ديكمك ‖ —(sich) قالقمق ، ديكيلمك ، ديره‌نمك (ديرمك) ‖ die Hände in die Seiten— اللرينى بلنه ، بوكرينه قويمق ، طيامق ‖ sich auf etwas (مجا) Wasser, einen Teich— ‖ (steifen مرا) steifen und stauen = .

Stempel (ـ ـ ا م) a. 40 [فى الاصل Stempfel] [قديم آلمانجه stamph (تمغا اورمغه مخصوص آلت) تمغا ‖ مارقه ، مهر ؛ تمغا ‖ (نبا) عضو تأنيث .

Stempel„... (ـ ـ . . .) —abgabe (امؤ) تمغا رسمى ‖ —frei (رسم) تمغادن معاف ‖ —amt (الا) تمغاقلى ، اوطه‌سى ، دائره‌سى ‖ —gebühr (ا مؤ) ، —geld (الا) تمغا رسمى، پاره‌سى ‖ —hammer (ا م) تمغا چكيچى .

Stempeln (ـ ـ فعـ متعـ) a. 21 [Stempel] مارقه قويمق ، اشارتلك ‖ مهرلمك ، تمغالق ‖ برشيئك تقليد اولمديغنه اشارت اولمق اوزره تمغا اورمق ، صح چكمك ، اورمق .

Stendel (ـ ـ ا م) a. 40 (نبا) [Stand] = Knaben = kraut .

Stenge (ـ ـ امؤ) 55 [آشاغى آلمانجه ؛ مرا. Stange] (بحر) چناقلق ، غابيا ديركى .

Stengel (ـ ـ ـ ا م) a. 40 [قديم آلمانجه stengil ؛ Stange كلمه‌سنه منسوب] (einer Pflanze) — برفدانك صاپى ، آغاجى ، كوده‌سى ‖ = Blatt=, Blumen=stiel .

Stengeln (ـ ـ فعـ لا ±) a. 21 كوكالمك ، صاپ سورمك .

Steno„... (‥‥ ـ‥ ویاخود ‥‥ ـ‥) [روم] ſténo... (eng... viel„...=—) .

Stenograph (ـ‥ ـ‥ ا م) (51) [روم] دوائر عالیه‌ده وسائر محللرده آز زمانده سویلنان بر چوق شیلری حفظه مخصوص (سته نوغرافی) ایله قید وضبط ایدن کمسه ، اشبو اصول تحریره آشنا ذات ، استنوغراف .

Stepp„... (‥‥) [ſteppen] —naht (ا مؤ) یوزدن دیکیلان دیکیش (یورغان خرقه دیکیشی کبی) ، یوزدن وآلتدن بکن دیکیش .

Steppe (ـ ا مؤ) (53) [روسجه] (خصوصیله ممالك شمالیه ده بولنان واسع وخالی وآغاجسز ، غیر منبت اووه) صحرا ، دشت .

Steppen (ـ فعمتع) (21) a. [اورته آلمانجه stëppen] (دیکیشده) (یوزدن دیکیلان دیکیشله) دیکمك .

Ster (ـ ا م) (56) [روجه فرانسزجه] (متره مکعبی حجمده اودون وسائره اولچمکه مخصوص) انبار .

Sterbe„... (. ـ) —bett (ا لا) برینك دروننده وفات ایتدیکی یتاق || —fall (ا م) وفیات || —tag (ا م) یوم وفات (کذلك مراد. Todes„...) .

Sterben (ـ فعلا—) (20) b. [قدیم آلمانجه sterpan] [ſich zu Ende mühen ؛ دنیادن کوچمك ، اولمك ، وفات ایتمك ، رحلت ایتمك ، دار بقایه عازم اولمق || eines natürlichen Todes— اجل موعودیله اولمك || مضاف الیه ایله برلکده : Hungers— آجلقدن تلف اولمق ، اولمك || (حرف جر ایله برلکده) an der Peſt— وبادن اولمك ، کیتمك || aus Gram— یأس وکدردن ، تلهفدن اولمك ، وفات ایتمك ، تلف اولمق || (ا لا) (40) b. (*sans pl.*) حالت نزعده ، اولوم دوشکنده ، حالنده || am Sterben مبالغه و افراطی کوسترمك اوزره : zum Sterben verliebt ſein فنا حالده تعشق ایتمك ، صوك درجه‌ده سومك .

Sterblich (ـ ص) (21) [ſterben] فانی ، باق اولمیان ، اولیجی .

Stereo„... (ـ‥ ـ‥ ‥‥) [روجه] ſtereo... (=Körper...) .

Stereometrie (ـ‥ ـ‥ ا مؤ) (30) و (49) [روم] (ریا) هندسهٔ مجسمه .

Stereoſkop (ـ‥ ـ ا لا) (38) (حکمه ، فطو) مسطح اولان رسم وتصویرلری مجسم شکل وصورتده کوسترن آلت ، دوربین ، صلبیین ، استره‌وسقوپ .

Stereotype (ـ‥ ـ‥ ا مؤ) [روم] (53) مطبعه‌لرده دیزلمش صحیفه‌یی تشکیل ایدن حروفاتك اسکیمالری ودیکر صحیفه‌لر ترتیبی ایچون مرتب برصحیفه نك یکپاره اوله‌رق قالبنی دوکمك (ویوصورتله اولکی حروفاتی دیکر صحیفه‌لرك ترتیبنده قوللانمق) اصولی .

Sterlet(t) (ـ ا م) (38) [روسجه] مرسین بالغی نوعی ، سترلت .

Sterling (ـ ص) (21) [انکلیزجه] یالکز پروجه‌آتی مستعملدر : — Pfund (یاخود : Livre) استرلینغ لیراسی .

Stern (ـ ا م) (38) [قدیم آلمانجه sterno = روسجه aste'r] کوکب ، نجم || er hat weder Glück noch— اونك هیچ طالعی یوق || der Hoffnung letzte— امیدك صوك ضیالری || طرناق وچباناك بیاض لکه‌سی .

Stern„... (‥‥) —artig (ص) کوکب کبی ، کوکبه بکزر || —beſä-et (ص) نجوم له طولو || —bild (ا لا) (هیئت) برج ، جملهٔ کوکبیه || —blume (ا مؤ) (نبا) بر نوع چیچك ، خصوصیله Aſter = || —deuter (ا م) علم نجوم ایله اوغراشان ، منجم ، رمال || —diſtel (ا مؤ) (نبا) فصیلهٔ مرکبه‌دن طبده مستعمل حشیشة القنطاریون || —förmig (ص) کوکب شکلنده بچمنده || —gucker (ا م) (عو) —hagel = beſoffen, —hagel = voll || —ſeher = (ص) کوس کوتوك سرخوش ، زیل زورنا ، کور قندیل || —kunde (ا مؤ) علم نجوم ، هیئت || —hell (ص) (هوا حقنده) آچیق ، کوکب طولی || —lehre (ا مؤ) علم نجوم || —ſchanze (ا مؤ) (ع) کوکب شکلنده طابیه || —ſchnuppe, (ا مؤ) شهاب ثاقب || کذلك —ſchuß (ا م) علم نجوم وهیئته وقوفی اولان عالم ، منجم || —ſtein (ا م) (معد) تحجر ایتمش نجم بحری ، حجر الکوکب || —uhr (ا مؤ) یلدیزلره کوره ترتیب وتحریك ایدیلور ساعت || —warte (ا مؤ) رصد خانه .

Sterz (ـ ا م) (38) [آشاغی آلمانجه stërt] Schwanz= || Steiß = کذا —c (ـ ا مؤ) (53) (زرا) صپانك صوق واداره‌سیچون کیرووده بولنان قولی .

Stet (ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه stâti] ſtät= .

Stets (ـ حا) (ſtet کلمه‌سنك مضاف الیهی) دائما ، هروقت ، علی الدوام .

Steuer (ـ ا لا) (40) a. [اورته آلمانجه stiur] (هرنقدر اصطلاحات بحریه‌دن ایسه‌ده کمیجیلر بوکابه Ruder : دیکه‌ده درلر) دومن ، دومنك صاپی || [قدیم آلمانجه stiura اولوب stioran دن [ſtark ſein ویرکو ؛ رسم || = Steuer-amt || عمومی برمصرفك هرکسه دوشن حصه‌سی ، اعانه (قسمی) || کرك رسمی .

Steuer„... (ـ‥‥) —rad (ا لا) (بحر) دومن چرخی ، تکرلکی || —amt (ا لا) کومروك دائره‌سی || —bord (ا لا) (بحر) کمینك صاغ طرفی ، سنجاق طرفی || —frei (ص) ویرکودن، رسمدن ، کمرکدن معاف || —mann (ا م) (بحر) دومنجی || —ſatz (ا م) هرکسه دوشن ویرکی حصه‌سی .

Steuern (ـ فعمتع ، فعلا ±) و —ſich (فعمطا) (21) a. و (21) b. [قدیم آلمانجه stiuran] (بحر) —(ein Schiff) برکمی‌یی دومنله سوق واداره ایتمك ، دومنی قوللانمق || das Schiff hat (wir ſind) nach London geſteuert کمی (بز) لوندره یه متوجهاً یول آلدق، کیتدك ، (واصل اولدق) || (مفعول الیه اوله‌رق) einer Sache— برشیئك اوکنی آلمق ، برشیئه مانع اولمق ، برشیئك چاره‌سی بولمق || ویرکو ویرمك || کرکی ویرمك || —(freiwillig)= beiſteuern .

Steven (ـ ۷ ا م) (40) b. [آشاغی آلمانجه] (بحر) —(Vor=) کمینك باش بودوسلامه‌سی .

Steward (صورت تلفظی : st(y)ou'-ĕrdᵉ ١ م) ⑯ [انكليزجه] (بحر) قاروت ، سفرهجی ، كيلارجی .

Steyer (ـَـ) (مرا . Steier) .

Stibitzen (ـَـ فع متع وفع لا+) c. ㉑ (عمو) (اسم مفعولی ſtibitzt) آشـيرمق ، ال چابوقلغيله چارپمق ، توفه‌لمق ، اڭ ايتمك .

Stich (ـَـ ١ م) ㊳ [ſtechen] صوقمه —einer Biene بر آرینك صوقمسی || —einer Wanze ... برتحته قوريسی وامثالنك ايصرمسی || —mit dem Degen قليجله دوركمه ، صاپلامه || (مجا) Das iſt mir ein— durch die Seele بو بنم يوركمه بر بچاق ، خنجر ضربه‌سی كبيدر || (اسقريمه) دوركمه = Stoß (Hieb ضربه‌نك مقابلی) || —halten طيانمق || im— laſſen برينه اويون ، ماديك ايتمك ، شاپه اوطورتمق ، صيقينتيده براقمق || ترك ايتمك || = Hieb جاقر كيف || (رنك حقنده) چالمق: einen —in's Blaue haben برازماڭی يه چالمق || (بيرا شراب حقنده) بوزولمغه باشلامه ، ككرمسيلشمه || (ديكيشده) ايكنه‌نك ديكديكی ديكيش (ايری‌اوفق اولمق‌اوزره) : weite (enge)—e machen اينجه‌،صيق، ايری، سيرك ديكمك ، باصمق || (تجا) ترامپه ==Tauſch = handel || (كاغد اويونـده) دها يوكسك بركاغدله آلمق ، قيرمق || (علم‌امراض) صاپلانيجی صانجی —e in der Seite haben || بوكرينه بچاق صاپلانوركبی اولمق || (صنع) (حككاقده) حك قلمنك حك اولنه‌جق شيئه كوسترلمسی ، حك || (بحر) (ثابت ويا متحرك) پراكته دوكومی .

Stich„ ... (ـَـ ...) —fehler (١ م) حك خطـاسی || —mal (١ لا) برشيئك صوقمسی ، دورتلمسی‌ايله قالان ياره ، نشانه || —blatt (١ لا) قليجك قبضه‌سنده بولنان طابله || —bohrer (١ م) مثقب || —entſcheid (١ م) : der Präſident giebt bei Stimmengleichheit den — entſcheid رأيلرك‌مساواتنده‌رئيس‌حكم‌ويرر،مسئله‌يی‌حل وفصل ايدر || —waffe (١ مؤ) آلت جارحه || —wahl (١ مؤ) مساوی رأی قزانمش اولان ايكی طرفدن قرعه چكه‌رك برينك ديكرينه‌تغلبی .

Stichel (ـَـ ١ م) [ſtechen] == Grab = ſtichel || Grab = ſcheid== (نبا) == Igel = klette .

Sticheln (ـَـ فع لا+ وفع متع) a. ㉑ == nähen || طوقوناقلی ، نكته‌لی سوزسويلمك ، صرف ايتمك ، طاش آتمق ، آلای ايتمك .

Sticht ، **Stichſt** (ـَـ) ſtechen فعلنك زمان‌حالنك ايكنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stick„ ... (ـَـ ...) —muſter (١ لا) نقش ، سوزنی اورنكی || —arbeit (١ مؤ) كركفله ياپيلان نقش، سوزنی || —gas (١ لا) (كيمی) == —ſtoff || —gaze (صورت تلفظی ghā'-zĕ ١ مؤ) (صنع) قاناوچه || —huſten (١ م) (علم امراض) بوغمجه اوكسوركی || —luft (١ مؤ) كوتو ، بوزولمش هوا || —nadel (١ مؤ) نقش ويا قاناوچه ، خالی ايكنه‌سی || —rahmen (ام) (صنع) كركف، قاصناق، دستكاه || —ſtoff (١ م) (كيمی) آزوت غازی ، نيتروژن || —zeug (١ لا) نقش، قاناوچه ايچون لازم اشيا .

Sticken (ـَـ فع متع وفع لا —) a. ㉑ || (فع متع) (اولديرمك) بوغمق ، تلف ايتمك (مرا . er-ſticken) || (فع لا) بوغولمق (مرا . er-ſticken) || (فع متع) اينجه ايكنه ايله قباريقمه شكل ياپمق || Hitze zum— (انسانی بوغاجق كبی اولان صيجاق) بايلديجی صيجاق .

Stickerei (ـَـ ١ مؤ) ㊾ [ſticken] طيقامه، بوغمله || ايشلمه ، نقش، (قناوچه اوزرينه ايشلمه) قناوچه .

Stieben (ـَـ فع لا ±) f. ⑳ و a. ㉑ [قديم آلمانجه stiopan ، مرا . Staub] == ſtäuben || (تغلجم‌حقنده) ſprühen == (فع متع) ſtäuben .

Stief„ ... (ـَـ ...) (اوز اولميوب‌تكرار اولنمكله حصوله كلان اقربالق ، خصملق) —bruder (١ م) اوكی قرنداش|| —eltern (جمع) اوكی ابوين || —geſinnt (صه) بدخواه ، غرضكار || —kind (١ لا) اوكی چوجق، اولاد || —mutter (١ مؤ) اوكی والده ، آنا || —mütterchen (١ لا) (نبا) هرجائی || —ſohn (١ م) اوكی اوغل || —tochter (١ مؤ) اوكی قز || —vater (١ م) اوكی پدر ، بابا .

Stiefel (ـَـ ١ م) ㊵ a. [قديم آلمانجه ايتاليانجه stiva'l ، لاتينجه aestiva دن مأخوذ stiful] چيزمه || in—und Sporen erſcheinen چزمه ومهموزله كلك || (مجا) (عمو) ſeinen (guten)— gehen صيق پوتين || يوريمك ، آله بيلديكنـه كيتمك || [اورته آلمانجه stibil (صنع) == Pumpen = ſtiefel .

Stiefel„ ... (ـَـ ...) —abſatz (١ م) چزمه، قوندره اوكچه‌سی || —anzieher (١ م) چزمه كيكه‌مخصوص‌چنكل|| معدن ويا كميك قوندره چكيجه‌كی || —bürſte (١ مؤ) قوندره فورچه‌سی || —putzer (١ م) قوندره بوياييجی || —zieher (١ م) قوندره چيقاره‌جق .

Stiefelette (ـَـ ١ مؤ) ㊸ [فرانسزجه نهايتلنمش Schnür=ſtiefel==|| Gamaſche== [ſtiefel توزلق،چامورلق||

Stiefeln (ـَـ فع لا+) a. ㉑ (عمو) [Stiefel] آديملامق ، ايری ايری آديملرله يوريمك ، كيتمك || wo— Sie hin ? نره‌يه بويله عجله عجله ؟ نره‌يه؟ || (فع متع) و—ſich (فع مطا) قوندره آياق قابی كيديرمك ، كيمك .

Stieg (ـَـ) ſtiegen فعلنك زمان حالنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Stieg (ـَـ ١ م) ㊳ [Steig ==] اينجه وديك يول .

Stiege (ـَـ ١ مؤ) ㊸ [ſteigen] نردبان .

Stieglitz (ـَـ ، اكثريا : ـَـ ١ م) ㊳ ياخـود ㊶ [بوهمياجه ste'·lec] (تاطيه) سقاقوشی(==Dieſtel=fink).

Stiehlt ، **ſtiehlſt** ، **Stiehl** (ـَـ) ſtehlen فعلنك صورت امريه‌سيله زمان‌حالنك ماضی ايكنجی واوچنجی‌مفرد شخصلری) .

Stiel (ـَـ ١ م) ㊳ [لاتينجه stilus دن‌مأخوذ stil] اشيانك صاپی، قولپی|| قوپارلمش برچيچك ، ميوه‌نك ، برطاوه‌نك صاپی|| (نبا) اسطوانه‌وی واوزرنده چيچك ويا ميوه‌سی بولنان صاپ ، آياق ، كوده || تكميل فداننك كوده‌سی، ساق || (مجا) mit Stumpf und Stiel ausrotten كوكندن چيقارمق ، كوكی قوروتمق ، تملندن چيقارمق .

Stielen (ـَـ فع متع) a. ㉑ [Stiel] صاپ ايله تجهيز ايتمك || (صنع) eine Axt— بر بالطه‌يه صاپ طاقمق .

Stielig (ـ ص) ㉔ شويله‌ويابويله‌صاپلى، آياقلى || (مجا) (عمو) بعضاً = langweilig .

Stieper (ـ ا م) ㉞ a. [آشاغى آلمانجه ؛ Stiefel كله‌سيله، كله‌سنك اورته آلمانجه‌سنه منسوب] (بحر) (مثلا چادر، خيمه صيريغى ديرككى) اوفق‌ديرك ،كوچوك سرن. steif

Stier (ـ ص) ㉔ [starr =] (نظرحقنده) ثابت ، ديكلمش ، طالمش ، طالغين .

Stier (ـ ا م) ㉘ [قديم آلمانجه stior = روجـه tau'ros ، وسانسقريت لساتـده sthûra's] (تا طبيه وزرا) بوغا ، ثور(كذا مجا) || junger— طوسون||(هيئة) ثور برجى .

Stieren (ـ فعلا+) a. ㉑ كوزنى ، نظرينى برشى اوزرنده توقيف ايتمك ، برشيئه بلين بلين باقمق||كوزى‌طالمق.

Stieß (ـ) stoßen فعلنك زمان حالتك ماضى‌صورتتك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Stift (ـ ا م) [قديم آلمانجه Nabe stëft || Stab كله‌سنه منسوب] معدن چيوى ؛ باشسز اينجه چيوى ؛ طوقه وامثالى چيويسى ، ديلى || طيقاچ ، ميل || قيرلمش برديشك باق قالان كوكى || رسم ويا يازى ايچون مستعمل (قورشون ، بويا) قلم|| (عمو) (لطيفه مقامنده) اوفق آدم، مكتب‌چوجغى|| (خيراتخانه وبونك ايچون تخصيص اولنان پاره) خسته‌خانه ، مناستر، مكتب ، عمارت وامثالى وقفى .

Stiften (ـ فعه متعه) b. ㉑ [stift] تأسيس ايتمك ، ميدانه ، وجوده كتيرمك ، ميـدانه قويمق eine Ehe— بر ازدواج حصوله كتيرمك، اولنمك|| Frieden— امن‌وآسايش تأسيس ايتمك ، تأمين آسايش ايتمك || Gutes— ايو برشى ياپمق|| (عمو) da haben || an-stiften (كوتو برشى‌حقنده) Sie etwas Schönes (an) gestiftet هايدى بيورك بقالم ، نه ياپديكز بيليورميسكز، چوقفناليتديكز|| ايو برشى، خيراتخانه تأسيس وبنا ايتمك ، خيرات ياپمق ، براقمق ، خير ايچون وقف وحصر ايتمك ، تخصيص ايتمك .

Stifter (ـ ا م) a. ㊵ [stiften] مؤسس، بانى .

Stifts „... (ـ...) —tag (ا م) بركليسا ، مناستر خيراتخانه ايچون تجمع ايدن مجلس ، تشكل ايدن هيئتك يوم انعقادى|| —frau (ا مؤ) ، —dame (ا مؤ) —fräulein باش راهبه || —hütte (ا مؤ) (يهوديلرك) ايام‌مخصوصه‌ده قپاندقلرى چادير ، قوليه || —schule (ا مؤ) راهب مكتبى .

Stiftung (ـ ا مؤ) ㊾ [stiften] برمؤسس، بانينك ايشى ، اجراسى || تأسيس، بنا ، وجوده ، ميدانه كتيرمه || (ارباب‌خيرطرفندن‌تأسيس وبنا قلنان) خيراتخانه || —milde خيرات ، مبرات وقف ، امورحسنه .

Stigmatisi(e)ren (ـ‌ـ‌ـ فعه متعه) a. ㉑ [روم] قزغين تيمورله تمغا اورمق .

Stil (ـ) (مرا . Styl) .

Stilett (ـ ا لا) ㉘ اينجه‌كوچوك خنجر .

Still ، بعضاً : stille (ـ) (ـ ص) ㉔ [قديم آلمانجـه s'illi اولوب stellan sich niederlegen دن مأخوذدر] ساكن ، قابل رؤيت وحس برحركتى اولميان ، طورغون ، غيرمتحرك ، يواشجه (صدا ايله) سكوتله ، (حا) سسزجه ، سكوت وسكونتله||beten— آلچاق‌سسله دعا ايتمك ، اوقومق|| (dieHand) — ساكن وساكت قالمق، طورمق|| —bleiben er kann den Mund الى قيلداتمامق ، اويناتمامق|| halten nicht —halten اونك آغزى طورمز ، اوچكه‌سنى بردرلو طوته‌مز || —halten طورمق ، توقف ايتمك ، ايلروله‌مامك || — liegen طورمق ، ايلروله‌مامك ، حركت ايتمامك || —sitzen صوصمق، برشيئه دائرسوز آچمامق || —schweigen راحت طورمق ، اوصلو اوطورمق ، قيلداتمامق ، قيپرداتمامق ، اوطورديغى يرده قالمق || —werden كسب سكونت ايتمك ، اوطورمق ، ياتيشمق || صوصمق، سسى كسلمك || —es wird اورته‌لق‌سسزلشيور، كسب سكونت ايديور، هركس‌چكيليور، اطرافده كمسه قالمدى ، قاليور || (حرف ندا اوله‌رق) feid —(ياخود: schweigt) صوص ! صوصكز ! سسكزى‌كسيكز ! طوريكز ! || —davon ! صوص آرتق اوندن بحث ايتمه ! || —gestanden (كذا ع) حاضر اول! || (سسز،كورولتيسز) —e Gegend سسز، ايصسزمحل، سمت، قويتى يرا|| (كورولتى وشماته‌سى ، دبدبه وداراتى اولميان) —e Hochzeit آلايله ، آلايشله اولميوب سادەجه ، سسزجه ياپيلان دوكون || —es Gebet آلچاق سسله ، يواشجـه ايديلان دعا || حليم ، كندى‌حالنده ، سسـز، كمسه‌يه ضررى‌اولميان|| —es Wetter ساكن، طورغون‌هوا || —es Wasser طورغون، راكدصو|| (ضرمثل) —e Wasser sind tief طورغون صودرين اولور ، سينسيدن‌قورقملى|| (جغر) der Stille O'zean بحرمحيط‌كبير.

Still„... (ـ...) beglückt (ص) كيزليجه مسعود وبختيار || —leben (ا لا) ساكتانه امرار ايديلان حيات، سوريلان عمر || (رساملقده) اولديرلمش آو حيوانلى رسمى || —vergnügt (ص) سسزجه‌ممنون‌ومسروراولان، مسرورتى طيشارى‌اورميان .

Stille (ـ ا مؤ) ㊸ [still] سكونت ، حضور ، راحت || —tief سكونت كامله .

Stillen (ـ فعه متعه) a. ㉑ [still] تسكين ايتمك ، سكونت كسب ايتديرمك ، تخفيف ايتمك ، باصديرمق ، ياتيشديرمق ، تسلى ايتمك || —den Durst تسكين عطش ايتمك ، حرارتى آلمق || —den Hunger آچلغى دفع ايتمك، دفع جوع ايتمك ، قارنى طويورمق || —Jemand برينك‌حدت ويا مأيوسيتى، كدرينى تسكين وتخفيف ايتمك ، تسلى ويرمك|| —ein Kind برچوجغى صوصديرمق ؛ ممه ويرمك .

Stimm„... (ـ ...) —berechtigt (ص) اعطاى رأيه، انتخابه حق وصلاحيتى اولان || —abgabe (امؤ) انتخاب|| —schlüssel (ا م) (موسيق) پيانو آناختارى .

Stimme (ـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه stimma ؛ Stab و Stam كله‌لرينه منسوب feſter Laut] صدا ، سس ، صوت || seine—abgeben (انتخاب ايتمك ، انتخابده بزى ايچون) رأى ويرمك .

Stimmen (ـ فعلا+) a. ㉑ [Stimme] (موسيق) اويمق (صدا ، سس حقنده) توافق ايتمك ، بربرينى طوتمق|| (مجا) —zu etwas برشيئه اويمق ، توافق ايتمك ، مناسبت آلمق ، اويوشمق || (انتخاب ايتمك) ab-stimmen= || (فعه متعه) (موسيق) چالغى‌يه ، سازه دوزن ويرمك ، آقورد ايتمك || (مجا) —seine Forderungen hoch مطالبى يوكسك اولمق ، چوق شى‌طلب‌ايتمك || gut gegen Jemand gestimmt

بری حقنده حسن نیت وتوجهده بولنمق || er iſt (heute)
ſchlecht geſtimmt اونك بوکون بر خوشلغی ، بر تحفلغی
(جان صیقیسی ، طورغونلغی ، ترسلکی) وار ، نشئه‌سی
یوق .

Stimmen,,... (ــ ...) —einheit (ا مؤ) —
einhelligkeit (ا مؤ) اتفاق ، اتحاد آرا : mit —e اتفاق،
اتحاد آرا ایله || —gleichheit (für und gegen) برشیئك
له وعلیهنده اولانلرك طرفینجه تساوی آراسی ، برفرقه‌نك
کندیسیله مخالفی اولان طرفك عددجه مساوی کایشی .

Stimmung (ــ ا مؤ) (49) [ſtimmen] (موسیقی)
آقورد ، دوزه‌ن || (مجا) —des Gemüths رنك ، لون ،
مزاج ، نشئه .

Stimuli(e)ren (ــ فع متع) a. (21) [لاتینجه]
(طب) ایقاظ ، تحریك ایتمك ، تنبیه ایتمك .

Stink,,... (...) —bock (ام) قوقار مصر چکیسی ||
—käfer (ام) (تا طبیعه) = Miſt=käfer || —naſe
(ا مؤ) (طب) قرحهٔ خیشوم .

Stinken (ــ فعلا +) a. (20) [قدیم آلمانجه stinchan ؛
فی الاصل aus=dunſten] فنا قوقمق ، لش کبی قوقمق،
تعفن ایتمك || er ſtinkt vor Faulheit او مسکنلکدن
قوقیور، آرتق قوقه‌جق.

Stint (ـ ام) (38) [آشاغی آلمانجه (تاطبیعه) استرونکیلوس
بالغی .

Stipendiat (ـ (ـ) ـ ام) (51) [لاتینجه] داخلی بر
مکتبده مجاناً تحصیل کورن طلبه .

Stippen (ــ فع متع وفع لا +) a. (21) ایصلاتمق ،
صوینه باتمق || =tippen .

Stirb ، **ſtirbſt** ، **ſtirbt** (ـ) (ſterben فعلنك صورت
امریه‌سیله زمان حالنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stirn (ـ ا مؤ) (49) بعضاً —e (ــ ا مؤ) (53)
[قدیم آلمانجه stirna] آلن ، جبهه ، ناصیه || dem
Feinde die —bieten دشمنه کوکس کرمك || (معما) =
Front

Stirn,,... (...) —ader (ا مؤ) آلن طماری ||
—blatt (الا) آلنه طاقیلان معدنی تزیینات، آلنلق، تپه‌لك ||
—haar (الا) آلنده بیتان صاچ || —locke (ا مؤ) پرچم،
کاکل ، زلف || —riemen (ام) (صنع) (سراجلقده)
بارکیرك آلین قایشی .

Stob (ـ) (ſtieben فعلنك زمان حال ماضی صورتنك
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stoben (ــ فع متع) [مرا. انکلیزجه ſtobe]
(آشجیلقده) (مرا. dämpfen) || (ſtieben فعلنك زمان
حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی جمع شخصلری) .

Stöbern (ــ فع لا +) [ſtieben] ، (فع یکشنز)
es ſtöbert توزکبی، اینجه‌قار ویاباغمور یاغییور، توزکبی سپه‌لیور
|| هرکوشه‌یی آلت اوست ایتمك ، آراشدیرمق، آرامدق یر براقمامق.

Stocher (ــ ام) a. (40) [ſtechen] = Zahn=ſtocher .

Stochern (ــ فع متع وفع لا +) a. (21) =
purren : das Feuer — آتشی قاریشدیرمق، دورتیشدیرمق ،
اشه‌لمك || sich die Zähne — دیشنی، دیشلرینی قاریشدیرمق،
آییقلامق || auf Jemand — = ſticheln .

Stock (ـ ام) (31) [قدیم آلمانجه stocch اولوب
ſtechen معناسنه اولان stëhhan دن مأخوذ] دکنك، چوبوق
(= Stab) || باستون (بیلاردوده) استقا ، بیلاردو دکنکی ||
(طپوغرافیا) قلامه || میوه ، نباتات وچیچکلره دیکیلان دکنك،
صیریق || اوزوم کوتوکلرینك بهری || (مجا) über—und
Stein اوکنه نه‌کلورسه اوزرندن آتلایوب ، صیچرایوب
کچمك اوزره ،دره تپه || (Wurzel, Krone (des Zahnes)—
کلمه‌لرینك مقابلی) دیشك کوده‌سی || =Stamm || مرتفع
سلسله ، جبال || Bienen=korb = || [انکلیزجه]
Börſen=effe'kten= || کذلك (الا) (جمی —e) برابنیه‌نك
قاتی || im erſten—e برنجی قاتده ، بنانك برنجی قاتنده ||
—ſteif (ص) قازیق کبی ، دیم دیك ، صوپاکبی || —böhme
(ام) خالص ، تام بوهمیالی || —adler (تا طبیعه) چاقر
قوشی || —blind (ص) کاملاً کور ، اعمی || —börſe (ا مؤ)
(مجا) بورسه اینه‌سی || —dumm (ص) پك آلیق، پك عقلسز، پك
حیوان || —dunkel (ص)=—finſter (ص) زیفیرکبی قرانلق ||
—fiſch (ام) (تا طبیعه) قورو مورینه بالغی || (مجا)
نرسم قفالی، اوکوز قفالی ، آلیق || —fleck [ſtocken] (ص)
رطوبتدن حاصل اولان لکه ، چیل || —fremd (ص) کاملاً،
بسبتون اجنبی ، یبانجی || —degen (ام) شیشلی باستون ||
—gelehrt (ص) = —peda'ntiſch || —gläubig (ص)
برشیئه کور کورینه عقلی ایرمدن اینانان ، امنیتی اولان ||
—leuchter آیاقلی عادی شمعدان || —roſe (ا مؤ)
Baum=roſe || —ſchirm (ام) شمسیه‌لی باستون ||
—ſchnupfen (ام) (علم امراض) نزله‌دن بورنك طیقانمسی ||
—ſtill (ص) قازیق ، پوت کبی طورمق ، هیچ قملدانماق ||
—prügel (جمع م) صوپا آتمه .

Stocken (ــ فع لا ±) a. (21) [Stock] حرکتدن قالمق،
طورمق || (مایعات حقنده) آقماقدن قالمق ، طورغونلاشمق ||
آغیرلاشمق ، طیقانمق || (das Blut) ſtockt in den Adern
قان طمارلرده حرکت ایتمیور || (der Handel) ſtockt آلیش
ویریش طورغونلاشیور، آلیش ویریش یوق || طوکمق || رطوبتدن
بوزولمق، چیللنمك (فع متع وفع مطا) دکنك ، صیریق دیکمك ||
(صنع) die Reben — اوزوم کوتوکلرینه صیریق باغلامق ||
Tücher— آچوب ، قاتلامق .

Stöck(e)rig (ـ (ـ) ـ ص) (24) [Stock] دکنك کبی
اینجه ، قورو ، ضعیف .

Stockig (ــ ص) (24) [ſtocken] رطوبتدن بوزولمش ،
چیللنمش، لکه‌لنمش || (ذخیره حقنده) بوزولمغه ، چوروممکه
باشلامش || es iſt hier— بوطرفده بوراده پك زیاده رطوبت
وار، بورالری پك مرطوب || قازیق کبی سرت ، قاتی || (مجا)
عنادجی ، دیك باش .

...ſtöckig (ــ...) صفات اعدادیه ایله برلکده: شوقدر
(عدد) قاتلی مثلا: drei— اوچ قاتلی .

Stockiſch (ــ ص) (24) = ſtockig قازیق کبی .

Stocks (ـُ جمع) (*inv.*) [انكليزجه ‖ مرا . Stock]= Börsen = effe'kten .

Stoff (ـُ ا م) ㊳ [قديم فرانسزجه estoffe] (البسه‌لك طوقومه شی) قماش ‖ كندوسندن برشی یاپیلان نسنه ، عقلاً ، ذهناً ، موجود اولان شی) ماده ، جوهر ‖ (حكم) einfacher— جسم بسیط ‖ (بر ایش ویامذاكره‌نك اصلی اساسی تشكیل ایدن شی) اساس ماده، فكر اساسی ، مبنیٔ علیه ‖ zum Lachen geben— كولمكه ، كولدیرمكه سبب، بهانه اولمق، محل براقمق .

Stoffel (ـُ) a. ㊵ (وافتیز اسمی ا م) (Christoph) اسمنك صورت تصغیریه‌سی) قریستوف ‖ (مجا) قبا ، هودوك حریف ، دانغالاق ، بدلا .

Stoffen (ـُ ص) ㉔ قماش ، قماشدن .

Stöhle (ـُ) (stehlen فعلنك صورت انشائیه ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Stöhnen (ـُ فعلا+) a. ㉑ آه وانین ایتمك ، خفیفجه، كیزلیجه ، دریندن ایكلمك .

Stoizismus (ـُـُ ا م) (*inv.*) حكم مشهور زنونك اصول وطریق حكمتیكه اخلاقجه پك سرت اولمغله مشهوردر ‖ ثبات ومتانت .

Stola (ـُ ا مؤ) ㊿ [لاتینجه] بعضاً Stole (ـُ ا مؤ) ㊿ قاتولك پاپاسلرینك اوموزلرندن آندقلری اوزری اوچ صلیب ایشله‌لی اوزون واكلی آتكی .

Stoll„... (ـُ ...) Stollen ; ort— (صنع) برغالری آیاغی، اوجی ‖ baum— (ا م) (صنع) (معدن قویوسنده قاپلامه آغاجی، دستك ‖ beule—(ا مؤ) (بیطریه) باركیرك بلكی اوجنده حاصل اولان شیش، چبان .

Stolle (ـُ امؤ) ㊿ [Stollen =] ‖ Stollen= باركیرنعلینی قیارلی یاپمق ‖ Stulle = .

Stollen (ـُ فعمتعـ) a. ㉑ (الدیونجیلك ، دریجیلكده) قوروتمق ایچون سرمك ، یایمق ‖ ein Fell— die Huf„ eisen— باركیرك نعلنه قایار یاپمق ، قایارلامق .

Stollen (ـُ ا م) b. ㊵ [قدیم آلمانجه stollo كلمه‌سنك اساسنه منسوب] Stall ; Stütze براشیانك دوشمه اقسامنك آیاغی، قاریوله آیاغی ‖ میلاد عیسی یورطیسنده هدیه مقامنده ویریلان اوزونجه چورك ‖ (معدن قویولرنده) افقی لغم یولی، معدن قویوسی، غالریسی .

Stöllner (ـُ ا م) a. ㊵ (صنع) [Stollen] (معدن قویولرنده) لغم یولی صاحبی ‖ برلغم یولنده چالیشان عمله .

Stolo (ـُ ا خام) ㊻ [لاتینجه] (روماليلرك اسملرندن) استولون .

Stolper (ـُ ا م) a. ㊵ ، ei— (ـُـُ ا مؤ) ㊾ [آشاغی آلمانجه stulpen über-stürzen] سنده‌له ، (باركیرحقنده) قپانمه .

Stolp(e)rig (ـُ (ـُ) ـُ ص) ㉔ = holperig .

Stolpern (ـُ فعلا±) a. ㉑ [Stolper] سنده‌لمك ، یوروركن ییقلمق ‖ (باركیرحقنده) قپانمق ‖ (مجا) برخطا ایدوب تكرلنمك .

Stolz (ـُ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه stelze كلمه‌سنك اصلنه منسوب] (برشیئه) مغرور ، برشیئله افتخار ایدیجی ‖ مغرور، متكبر ، كندوسنی بكنمش، كندینه كوه‌نان ، كندینی مدح ایدن ، عظمتلو .

Stolz (ـُ ا م) ㊳ [stolz] كبر ، غرور، عظمت ‖ برشی ایچون ایدیلان افتخار ، تنزل ایتمامه ‖ افتخار ، تفاخر ایدیلان‌شی: er ist der Stolz seines Vaterlands اوكندی مملكتنك مدار افتخاریدر ، مملكتی اونكله افتخار ایدر .

Stolzi(e)ren (ـُـُ فعلا±) a. ㉑ كبرلنمك ، عظمت صاتمق ، خروسلانمق ، بوبورلنمك .

Stoma„... (ـُ...) [روم] stoma...=(mund„...) .

Stopf„... (ـُ...) farbe— (ا مؤ) یاغلی بویارسملری طولدیرمغه مخصوص بویا ‖ arz(e)nei—(ا مؤ) (طب) پكلك ویرن، پك طوتیجی علاج ، قابض ‖ naht— (ا مؤ) اوریجی دیكیشی ‖ wachs— (ا لا) Bienen = harz .

Stopfen (ـُ فعمتعـ ، فعلا+ وفعمطا) a., c.㉑ [قدیم آلمانجه stoppôn اولوب لاتینجه stuppa ، Werg] باصمق ، صیقیجه صوقوب برلشدیرمك ، طیقامق ، طیقه باصه صوقمق ‖ eine Pfeife— صوچوق طولدیرمق Wurst— ‖ برچوبوق طولدیرمق ‖ Geflügel— قوش قاز وامثالنی طولدیرمق‖ ein Loch— بردلیكی طولدیرمق ، طیقامق ‖ (بحر) mit Werg — اوستوپو ایله طیقامق Strümpfe— چورابلری كوزه‌مك ‖ (اشاغی آلمانجه : stoppen برشیئه برطورغونلق‌ویرمك،تعطیل ایتمك) طوردورمق، توقیف ایتمك؛ طوتمق ‖ sich— طیقامق ، صیقشمق ‖ پكلك ویرمك ، قبض ایتمك .

Stopfer (ـُ ا م) a. ㊵ [stopfen] طیقایان ، قپایان كمسه ‖ (دیكیشده) اوریجی ، كوزه یجی ‖ برشیئی طیقامغه مخصوص آلت ، شی ‖ —(Pfeifen„) دودوك طیقاجی ‖ Topf=nudel== حیوانات اهلیه‌دن طاووق،قازوامثالنی سمیرتمك ایچون ویریلان خمور .

Stoppel (ـُ ا مؤ) ㊿ [=لاتینجه stipula](زرا) اكین بیچلدكدنصكره ترلاده قالان اكین صاپی ‖ n— (جمع) توكی یولنمش قوش وآو حیواناتك دریسنده قالان اوفق توك باشلری ‖ سرت صقال دیبی ، ایكی كونلك صقال .

Stoppel (ـُ ...) bart— (ام) ایكی كونلك صقال ‖ feld— (الا) اكینی بیچلمش واوزرندن بشاق دیبی قالمش ترلا ‖ rübe— (ا مؤ) (نبا) اغستوس شالغمی .

Stappeln (ـُ فعمتعـ وفعلا+) a. ㉑ [Stoppel] اوراقدن صكره قالان بشاقلری طوپلامق ‖ (آثار مختلفه‌دن اوته بری طوپلایوب) برمجموعه یاپمق،تلفیق ایتمك .

Stoppen (ـُ فعمتعـ فعلا+) v.㉑ [stopfen==] (آشاغی آلمانجه) = stopfen) آشاغی‌آلمانجه قسمی) .

Stopper (ـُ ا م) a. ㉑ (بحر) رادانسه‌لی قامچی .

Stöpfel (ـُ ام) a.㉑ [stopfen] طاپه (Pfropf=) ‖ (مجا) قیصه وشیشمان آدم ، طوبیاچ كبی كمسه ، بودور .

Stör (ـُ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه sturo] (تا طبیع) مرسین بالغی .

Storch (ـَ ام) (31) وطشره‌لرده (51) [قديم آلمانجـه storah] (جنوب لسانى) (تاطبيعه) لكلك (بياضى) || ägy'ptischer— قره لكلك ، ابو الحشى ، بسجع .

Storch„... (ـُ ...) —bein (الا) لكلك بجاغى || (مجا) (عو) —beine (جمع) (اينجه اوزون بجاق) لكلك بجاغى || Gera'nium= (نبا) (ام) لكلك غاغاسى || —schnabel || (اشكالى بيولتوب كوچولتمكه مخصوص آلت) پركارميمونى، پانتوغراف .

Störch-ling (ـَ ام) (38) [Storch] (تاطبيعه) لكلك ياوروسى .

Stören (ـَ فعمتعه) (21) a. [قديم آلمانجه stôran] Jemand— برينى تجيز ، راحتسز ايتمك ، صيقمق ، راحت ويرمامك || بوزمق ، نظام وانتظامنه خلل كتيرمك ؛ راحت ، حضور وآسايشنى بوزمق ، قطع ايتمك ، مانع اولمق برشيئك طوغرى كيديشنى،جرياننى بوزمق || (ايالت لسانى اوله‌رق) (فعلا +) stöbern= اوته‌يى برويى آراشديرمق ، ديمى بوجاغى آرامق .

Stören-fried (ـَ ام) (38) Friedens-störer= .

Störrig ' störrisch ايكيسيده : (ـَ ص) (24) [storren كلمه‌سنه منسوب] (مرا. hals-starrig) عناد ، عنادجى ، معند ، ديكباشلى ؛ ترس ، تمرود ، سوز ، لاف آكلامز ، يوله ياتماز .

Störung (ـَ ا مؤ) (49) [stören] راحت ويرمامه، تجيز ايتمه ، صيقينق ويرمه ، ازعاج ايتمه،بوزمه ، قاريشديرمه، مانع اوله || انكل ، مانع || يولسزلق ، عدم انتظام ، قاريشقلق .

Stoß (ـُ ام) (31) [قديم المانجه stôz] ايتمه ، قاقمه ، اورمه ، دورتمه ، ضربه ، دوومه،ايتش ، قاقيش ، اوروش، دورتوش || in die Trompete— بورو سسى ، بورو چالنمه‌سى ، اوتديرلمسى || ايكى جسمك يكديكريله اوروشمسى، چارپشمه‌سى || (beim Erdbeben —) زلزله صارصمه‌سى ، ضربه‌سى || (مجا) Das hat mir einen—gegeben بو بنى فنا حالده صارصدى ، ضربه‌لدى || (يوكسلديلش ، قالديرلمش) يغين ، اويك،قوجاق ،دمت || (صنع) (ايكى شيئك ، جسمك بربرليله التصاق ايتدكلرى، برلشدكلرى محل) اك يرى ، آغز، آغزه كلان ير || (ديكشجيلك) (بر يرى صاغلاملاشديرمق ، چاپوق آشينماق اوزره چكيلان) پرواز ، زه ، شريد || (ع) (طوپجيلق) —der Kan'one طوپك قوروغى .

Stoß„... (ـُ ...) —degen (ام) (دوز قلنج) مع || —fechten || Jagd-falke= (تاطبيعه) (ام) —falk(e) (الا) مع تعليمى || —garn (الا) (آوجيلق) = —netz || —kolben (ام) (بيلاردوده) —waffe = (الا) —gewehr استقا ، بيلاردو دكنكى || —netz (الا) قوش طوتمغه مخصوص ايپ دوزاق ، آغ || —seufzer (ام) (شديد ويانق‌صورتله چكيلان) آه ، ايچى چكمه || —waffe (ا مؤ) دورتمكه مخصوص سلاح || —weise (حا) = ruck-weise || —wind (ام) (بحر) صيق ، ضربه‌لى روزكار ، بورا ، راقال || —zahn (ام) حيواناتك آلت مدافعه‌سى مقامنده اولان ديشى .

Stößel (ـَ ام) (40) a. [قديم آلمانجـه stôzil] (هوان ،ديبك وامثالنك) الى ، طوقماغى ، بر شيئى دووكمه يرايان شى .

Stoßen (ـَ فعمتعه) (20) p. [قديم آلمانجه stôzan] (زمان حالى : Du (er) stößt ـُ) قاقمق ، ايتمك ، صارصمق، چارپمق || (فعل مشاركه) —sich mit den Hörnern (قويون وامثالى) حيوانات بوينوزلريله اوروشمق ، چارپشمق، دوكوشمك || Jemand an die Wand— برينى ديواره چارپمق || Jemand aus dem Hause— برينى اودن طيشارى قوغمق ، دفع ايتمك ، سوروب چيقارمق ، آتمق ؛ رد ايتمك || (اد) قلنجيله er stieß ihm den Degen durch den Leib اونك قارننى دشدى ، دشيوردى || einen Pfahl in (die Erde)— يره برقازيق چاقمق || er stieß ihm den Dolch in's (Herz) اوخنجرى ، قمايى آنك يوركنه صاپلادى، دالديردى || Jemand zu Boden— برينى ايتوب ، قاقوب ، برينه‌چارپوپ يره‌سرمك ، دوشورمك ، چارپمق || (die Erde) fest— طوپراغى دوكوب صيقيشديرمق || etwas klein— بر شيئى (اوفلمق اوزره) دووهك ، سحق ايتمك ، ازمك || sich ein Loch in den Kopf— باشى(طاشه ، ماصه‌يه‌وامثالى محله) چارپه‌رق ، اوره‌رق ، دلك || چاتمق ، ملاق اولمق ، التصاق ايتمك ، برلشمك ، چقمق || (بيلاردو اويوننده) wer stößt? صره كيمده ؟ كيم اويناية‌جق؟ || --sich (فعمطا) sich an etwas— برشيئه مخالفت‌ايتمك ، برشى عليهنده صرف كلام ايتمك ، سويلنمك || چاتمق،كورولتى‌ايتمك || (فعلا ±) nach Jemandem, etwas— برينه ، برشيئه اورمق ، چارپمق ، دورتمك استمك ، (برينه) اورمغه چالشمق|| (آوجى قوشلار حقنده) (auf eine Taube)— بركوكرجين اوزرينه آتلمق|| (بحر) (كمى حقنده) vom Lande— (قره‌دن) دكزه آچيلمق || auf Jemand, etwas— برينه ، برشيئه (تصادفاً) راست‌كلك، اميد ايتديكى‌حالده بولمق،كورمك|| (ع) (فعلا—) zum Heere— اردويه كلمك ، واصل اولمق ، التحاق ايتمك || in die Trompe'te— بورو چالمق ، بوروبى اوتديرمك || (die Flinte) stößt (بيرا حقنده) تفنك تپيبور|| كوپورمك.

Stößt (ـَ) stoßen فعلنك زمان حالنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Stottern (ـَ فعلا +) a. (21) [آشاغى آلمانجـه anstoßend sprechen] كككه‌لمك ، پپه‌لمك .

Stoven (ـُ فعمتعه) a. (21) (آشجيلق) =dämpfen بوغلامه پيشرمك .

Strack (ـَ ص) (24) [Strick و strecken كلمه‌لرينه منسوب] طوغرى، قائم ، ديك ، قالقيق‌طوران || (صاج‌حقنده) schlicht || قوى وقطعى ، طوغريجه ، طوغريدن طوغرى‌يه ، طوسطوغرى .

Stracks (ـَ حا) [strack] (برمسافه حقنده) طوغريجه، طوسطوغرى || (زمان حقنده) درحال،درعقب، همان .

Straf„... (ـَ ...) —befugniß (ا مؤ) جزا ايتمك صلاحيتى ، اقتدارى || —gewalt (ا مؤ) = befugniß || —arbeit (ا مؤ) (مكتبلرده) براى‌جزا ويريلان‌فضله وظيفه|| —geld (الا) جزاى نقدى || —gericht (الا) جزا محكمه‌سى || —gesetz-buch (الا) جزا قانونامه‌سى || —würdig (ص) جزايه مستحق .

Strafbar (ـَ ـ ص) ㉔ [strafen] قابل جزا ؛ جزايه لايق، شايان مجازات .

Strafe (ـَ ـ ا مؤ) ㊸ [اورته آلمانجه strâfe ؛ straff كلمه‌سنه منسوب] جزا، مجازات ‖ seine—erleiden ، جزاسنى كورمك، چكمك ‖ körperliche— جزاى جسمانى ‖ — (Geld=) — جزاى نقدى ، فقط بروجه آتى سادەجه : (es ist) bei— verboten جزاى نقدى ايله منع اولنور ، اولنشدركه ‖ seine (Gefängniß)—absitzen حبس جزاسى كورمك ، مدت محكوميتى قدر حبسده اوطورمق ‖ Jemand in—n nehmen برينه مجازات ايتمك .

Strafen (ـَ فعـ متعـ) ㉑ a. [Strafe] مجازات ايتمك، جزالندیرمق ، دوچار مجازات ايتمك ‖ Jemand am Leben (am Leibe)— برينى اعدامله جزالندیرمق (مجازات ايتمك) ‖ Jemand mit Gefängniß— برينه حبس جزاسى ايتمك ، براى مجازات برينى حبس ايتمك ‖ Gott straf'mich ! (wenn ich lüge) اه جزامى ويرسون! (اكر يلان سويليورسه‌م)، اه جزامى ويرسونكه يالان سويليورم ! ‖ بعضاً (فعـ مطا) (solche Fehler) —sich بويله خطالرك مجازاتى واردر ، بوكبى خطالر دنطولايى ، بوكى قباحتلر ايچون جزا واردر ‖ —b (اسم فاعل وصفت) ㉔ جزا ايديجى، جزالندیريجى ‖ منتقم‖ نظرستمكار، تكدير آميز باقيش . —der Blick

Straff (ـَ ص) ㉔ [اورته آلمانجه straf [strenge] ‖ schlaff (تل والخ. حقنده) ايوجه كركين ، كرلمش، چكلمش كلمه‌سنك مقابلى) ‖ (مجا) سرت، شديد‖ —anziehen, spannen كرمك، كركين اولمق اوزره چكمك ‖ (البسه حقنده) —anliegen ايوجه ياپشمق .

Sträflich (ـَ ـ ص) ㉔ [Strafe] = strafbar ‖ جزا ايديجى، جزالندیريجى ‖ (مجا) (عمو) نهايت درجه، فوق‌الحد، بغايت، پك چوق .

Sträfling (ـَ ا م) ㊳ [strafen]=Strafgefangene(r) مجازات كورن، اولنان (محبوس) ، براى مجازات حبس اولنان كمسه.

Strahl (ـَ ا م) ㊷ a. [قديم آلمانجه strâla] خط شعاع ‖ plötzlicher, heller— برق، شمشك ، پرتو، پاريلدامه ‖ طار برديلك ، مجرادنفيشقيران ، چيقان ، آتان مايع ‖ (رسم، هندسه) خط مستقيم ‖ (بيطر) باركير آياغنك ، طرناغنك ايچنده اولان واوق اوجنه مشابه بولنان قبارتى .

Strahlen (ـَ فعـ لا +) ㉑ a. [Strahl] نشرشعاع وضيا ايتمك (كذا مجا) ، پارلامق، پارلدامق، پرل پرل يانمق ‖ (مجا) —vor Freude سونجندن يوزى پارلدامق ‖ (فعـ متعـ) نشرضيا ، اشاعه ايتمك .

Strählen (ـَ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. ㉑ = kämmen طرامق و striegeln .

Strahlen,,... (ـَ...) —auge (ا لا) پارلايان، پارلدايان كوز ‖ —brechung (ا مؤ) (حكمـ) انكسارضيا .

Strähne (ـَ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه strëno] صاچ بوووى، دمق ، صاچ اوركيسنك برقسمى، برطوتام صاچ ‖ (مجا) الخ —Garn طوره، چيله ايپلك ‖ طوره، چيله ايپلكى .

Stramin (ـَ ام) ㊳ [قلنك وفرانسزجه estamine] (صنعـ) (طوقومه جيلقده) قناوه‌جه .

Stramm (ـَ ص) ㉔ [آشاغى آلمانجه] = straff ‖ (مجا) (عمو) schlapp كلمه‌سنك مقابلى) كسكين ، قوتلى ‖ —er Bursche قوتلى، يمان دليقانلى، حريف ‖ —er Soldat كسكين ، يمان عسكر ، (نفر) بغايت وظيفه شناس ، خدمتى سورعسكر .

Strampeln (ـَ فعـ لا +) ㉑ a. [آشاغى آلمانجه strumpelen straucheln] (صورت دائمه‌ده) mit den Armen (قوللريله) تحريك ايتمك، اويناتمق ، صاللامق .

Strand (ـَ ا م) ㊳ ونادراً ㉕ [اورته آلمانجه strant] دكز قييسى ، ساحل بحر، دريا .

Strand,,... (ـَ...) —batteri'e (ا مؤ) (طوپچيلق) ساحل بطاريه‌سى ‖ —bauer (ا م) = —bewohner (ا م) ساحل (دريا) سكنه‌سى، يالى بوينده اوطوران ‖ —fisch (ا م) ساحلده طوتيلان ، يالى بويى كزن باليق ‖ —stein (ا م) چاقل طاشى .

Stranden (ـَ فعلا ±) ㉑ b. (بحر) (كمى ، كذلك بيوك صو حيواناتى ، كراسته صالى حقنده) قره‌يه دوشمك ، (مجا) موفق اوله‌مامق .

Strang (ـَ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه stranc لاتينجه stri'ngere ؛ مرا. streng كلمه‌سنه منسوب] ايپ ، خلاط ‖ قوشوم حيوانلرينك قوشوم ايپى ، قايشى ‖ (مجا) wenn ‖ alles auf-bieten = alle Stränge anziehen اك صوك درجه‌ده ، احتياج قوى alle Stränge reißen مس ايتديكى حالده ، ايش باشه دوشونجه ، آرتق واسطه قالمازسه ‖ (صنعـ) تيمور يولى (Ge-leis=) ‖ (تشر) حبل .

Stranguli(e)ren (ـَ ـ ـ فعـ متعـ) ㉒ a. [لاتينجه] = er-drosseln .

Strapaze (ـَ ـ ا مؤ) ㊸ [ايتاليانجه ؛ مرا. strapazi(e)ren] يورغونلق ، محن ومشقت ، رنج وتعب، زحمت .

Strapazi(e)ren (ـَ ـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) (sich)—[verhöhnen ايتاليانجه strapazza're] ㉑ a. اتعاب ايتمك ، يورمق ، محن ومشقته قوشمق ‖ يورلمق ، زحمت ومشقته كيرمك .

Straßburg (ـَ الالا) ㊻ (جغر) (خصوصيله الساس قطعه‌سنك مقرى ، مركزى) استرازبورغ شهرى .

Straße (ـَ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه strâza اولوب لاتينجه strata دن مأخوذ] سوقاق ، جاده ‖ auf der— سوقاقده ‖ يول ، طريق عمومى ‖ طريق بحرى ‖ دكز بوغازى ‖ —von Calais پادوقاله بوغازى ، قاله بوغازى .

Straßen,,... (ـَ...) —anlage (ا مؤ) يول يپلانى ‖ —dieb (ا م) قطاع طريق ، يول كسن خرسز ‖ —thüre (ا مؤ) سوقاغه جاده‌يه آچيلان قپو ‖ —damm (ا م) شوسه ‖ قالديرم ‖ —(eisen-) bahn (ا مؤ) ترامواى ‖ —kleid (ا لا) ياسه البسه‌سى ، يانلق البسه ‖ —junge (ا م) سوقاق چاپقينى ‖ —sperrung (ا مؤ) سوقاغك ، يولك ، سد وبند ايدلمسى .

Stratagem (ـَ gh ـ) ، دها طوغرى اوله‌رق : Strategem (ـَ gh ـ الا) [روم] خدعهٔ حربيه ‖ حيله ، طولاب ؛ اوسته‌لق .

Strateg(e) (ـ) gh (ـ ـ لم) ⑤① ⑤② سردار ، قديم آتنه‌ليلرك منتخب عسكرى قوماندانى ‖ سوق الجيشده ماهر كمسه .

Strategie (ـ gh ـ ـ امؤ) ⑤③ (*sans pl.*) [روم] سوق الجيش .

Strategiker (ـ ـ gh ـ ـ ام) a. ④⓪ [روم] سوق الجيشده بهره وملكه‌سى اولان ‖ سوق الجيش مؤلفى .

Strato (ـ ـ اغام) ⑤⑥ (ميلاددن ٢٧٠ سنه مقدم برحيات اولان) استراتون نام فيلسوف .

Sträuben (ـ ـ فعمتع) a. ②① [قديم آلمانجه strûpan] (صاچ ، توك) اورپرتمك ، قالديرمق ، ديم ديك ايتمك ‖ sich — (فعمطا) (صاچ حقنده) اورپرمك ‖ ديرنمك ‖ sich gegen etwas — بر شيئه مخالفت ايتمك ، بر شيئه قارشو طيانمق ، قارشو طورمق ‖ (die Feder) sträubt sich 'zu schreiben قلم (بونى،اونى) يازمقدن امتناع‌ايديور، يازمغه قلم وارميور ، انسانك الى وارميور .

Straubig ، **sträubig** (ـ ـ ص) ②① ايكيسيده [sträuben] = struppig ‖ عاصى ؛ سركش

Strauch (اورته آلمانجه strûch جمعى كذلك Sträu„cher) اوفق آغاج ، چالى ، ايلجه بالطه‌لق .

Straucheln (ـ ـ فعلا ±) a. ②① [قديم آلمانجه strûhhôn] قيامق ، تكرلنمك (ياكلش آياق آتوب) سندملك (كذا مجا) .

Strauchig (ـ ـ ص) ②④ [Strauch] چاليلق، چرپيلق ، چالى چرپى ايله اورتولى ، اورمان كبى .

Strauchler (ـ ـ ام) a. ④⓪ [straucheln] —in (امؤ) سندليان ، قيانان ، خطا ايدن ‖ خطا ، بالطه‌يى طاشه اورمه .

Strauß (ـ ام) ③⑧ [اورته لاتينجه struthio (تاطيبه) — ، (عمو) دوه قوشى ‖ Vogel— [قديم‌نورد لسانده strûtr (Blumen„)— [spitze Hut-verzierung چيچك دمتى ‖ Feder=busch = ‖ [اورته آلمانجه struz صيق دوكوش ، غوغا .

Strauß„... (ـ ...) ei„(en) — (الا) دوه قوشى يمورطه‌سى ‖ gras — (الا) آيريق چيمى ، اوزون كوك چيم .

Strazze (ـ ـ امؤ) ⑤③ [ايتاليانجه stracciare اولوب لاتينجه extra'ctus] (تجا) = Kladde ، كذا تجار مسوده دفترى .

Strebe (ـ ـ امؤ) ⑤③ [streben] (صنع) انشاآتده — einer Gewölb=rüstung ‖ Spreize = براخشاب چاتى كمرينك دستك ، بلله آغاجى ، كيريشى ‖ mauer— (امؤ) برديواره عموداً دستك مقامنده ياپيلان ديوار ، پاينده .

Streben (ـ ـ فعلا +) a. ②① [قديم آلمانجه strëpên] بر شيئه جهد ايتمك ، برشيئى ايدنمك ، الده ايتمك ، برشيئه موفق اولمق اوزره چبالامق ، اوغراشمق ، چالشمق ، صواشمق . nach etwas—

Streber (ـ ـ ام) a'. ④⓪ [streben] برشيئه چالشان، صواشان ، برشى ايچون اوغراشان ‖ (حريص شان وشهرت ومنصب مأمور ، ضابط) غيرتلى ، چالشقان .

Strebsam (ـ ـ ص) ②④ [streben] ترقى‌ايتمكه، ايلرولمكه چالشان ، غيور ؛ حريص شان وشهرت اولان ‖ er Fleiß— سعى وغيرت دائمه .

Strecke (ـ ـ امؤ) ⑤② [strecken] (محل، مملكت پارچه‌سى ، قطعه‌سى) قطعهٔ آراضى ، محل ، ير ، مسافه ، بعد ‖ eine gute — Weges ايو بر (مسافه) يول ‖ (هندسه) خط مستقيم ‖ (معدن قويولرنده) برمحلده تمديد اولنان غالرى ‖ (شمندوفرده) بالذات شمندوفر خطى حقنده مستعملدر ‖ horizonta'le— ترديان صحنلغى (شمندوفرده) پلانوم .

Strecken (ـ ـ فعمتع) و— sich (فعمطا) a. ②① [قديم‌آلمانجه strecchan ؛ strack] Jemand zu Boden— برينى (بوينه) يره ياتيرمق ؛ سرمك ، اولديرمك (كذا das Gewehr (ع) ‖ (Jemand hin„ ياخود : nieder„— وياخود : — die Waffen تسليم اولمق ، ترك سلاح ايتمك ‖ die Hände gegen Himmel — اللرينى‌سمايه قالديرمق ، براى تضرع ونياز اللرينى آچمق ‖ die Glieder, sich— اعضاسنى اوزاتمق ، كرنمك ‖ die Zunge) aus dem Munde— (آغزندن) ديلنى اوزاتمق ، چيقارمق ‖ im gestreckten Galo'p طولو ديزكين ، حيوانك قارنى يره سوريلورجه‌سنه بردرت نعل ايله ‖ (ع) die Arme— (ادمان تعليمنده) قوللرى اوزاتمق ‖ تأثيرات خارجيه ايله طوغرلمق واوزاتمق، بويلانمق ‖ يايمق، آچمق؛ ياصيلاتمق؛ چكمك .

Streich (ـ ام) ③⑧ [streichen] (ال، دكنك،قامچى كبى برمجازات آلتى ، سلاح ايله واقع اولان ضربه) كوتك ، طوقات ، سله ، شمار ‖ Jemandem einen— versetzen برينه برتوقات اورمق، برشمار آتمق، بر يومروق يرلشديرمك ، برينه برداته ايچيرمك ‖ (مجا) چابوق وشاشيرديجى صورتده واقع اولان شى ‖ dummer— دليجه‌سنه ، بدلاجه‌سنه ياپيلان شى ، ايش ‖ Das ist einer seiner dummen —e بوده اونك زوزكالك، بدلالق، ايشلرندن برى ‖ er hat noch ganz andere —e gemacht اونك قيرديغى پوت يالكز بودكل ، او دها نلر ياپدى ، ياپديغى ، ايشلدكلرى يالكز بو اولسه ايو . يالكز بونكله قالسه‌ايو،قيرديغى‌جويز بيكى‌كچدى‖ Jemandem einen— spielen برينه اويون اوينامق ، طولاب‌چويرمك، دسيسه ايتمك ، ماديك ايتمك ، اويون ايتمك .

Streich„... (ـ ...) holz— (الا)كبريت ‖ چوبان اولچكاريتك،قوطولرينك اوزرندن كچيريلان وفضله يى سيلان آغاج ، تحته ‖ linie— (امؤ) (ع) (استحكام) خط مدافعه ‖ musik— (امؤ) (موسيق) تفسله چالنهوب تللى وياپك سورتولمسيله چالنان چالغى، موسيقه .

Streicheln (ـ ـ فعمتع) a. ②① [streichen] Jemand (وياخود : Jemandem) über den Rücken— برينك آرقه‌سنى صيغامق ‖ خصوصيله سوه‌رك : Jemand— برينى اوخشامق، اوخشايه‌رق آلداتمق .

Streichen (ـ ـ فعلا ±) n. ②⓪ [قديم آلمانجه strîhhan] (آراضى حقنده) ممتد اولمق، دوام ايتمك (مثلا: nach Norden شماله طوغرى) ‖ كچمك ، كيتمك ، يوريمك ‖ durch Feld und Wald — (دره تپه كچمك ، آشمق، مرور ايتمك) اووه واورماندن مرور ايتمك ‖ umher— طولاشمق

بوش ، هایلاز کزمك ، سورتمك || (یالکز haben فعلیله)
برشیئك سطح خارجیسنه تماس ایتمك ، سورمك || mit der
Hand über (das Gesicht)— الني یوزینه سورمك ||
über etwas hin— برشیئك اوزرینه طوقونمق، الني سورمك،
اوزرندن کچمك || (بالقلر حقنده) چفتلشمك || (فع متع)
برشیئك اوزرنده حرکت ایتدیرمك، اوزرینه کچمك ، سورتمك ||
ein Zünd-holz || صاچلرینی دوزلتمك sich die Haare—
an die Wand— برکبریتی دیواره سورمك ، سورتمك ،
چاقمق || —in die Höhe فورچه ، طراق ایله یوقاری قالدیرمق،
die (Geige) mit dem Bogen— || یوقاری صیغامق، طرامق ||
(کمانی) یایله چالمق ، یایی (کمانه) سورمك || (برشیئی دیکر
برشی اوزرینه یاپیشه جق، اوزرنده قاله جق وجهله) سورمك
Butter auf das Brot— || schmieren = اکمکه یاغ
سورمك || —etwas mit Farbe برشیئه بویا سورمك =
|| an-streichen برشیئك اوزرینه کورینه جك وجهله چیزکیلر
یاپمق || = aus-streichen برشیئی بطال ایتمك اوزره چیزمك،
بوزمق || —Jemand mit Geißeln, Ruthen کذلك :
Jemand — برینه اورمق، کوتك آتمق، برینی قامچی، قیرباج
ایله دوکمك || (آوجیلق) Lerchen— آغ ایله ترلا قوشی ،
طویغار اولامق || —glatt یوکی طرامق || —die Wolle
سیلك ، پرداخلامق ، پرداخ ایتمك || (بحر) —Flagge
سنجاق ایندیرمك .

Streicher (ـُـ ا م) a. ㊵ (مرا . streichen) ||
(صنع) اکثریا = An-streicher || (صنع) (آلت) =
Streich = eisen برشیئی آچغه ، اینجلتمکه مخصوص آلت ||
کوتك || (مرا . —= Land) .

Streif (ـُـ ا م) ㊳ [streifen] = Streifen .
Streif „ ... (ـُـ...) —band (ا لا) (پوسته ده)
ساده جه باغلی اولەرق || —jagd (ا مؤ) ، unter —band
—jagen (ا لا) (آوجیلق) قوپوی آوی ، سورکون آوی ||
—kolo'nne (ا مؤ) (ع) سیارقول || —licht (ا لا) ایکی
جسمك آره سندن کچوب دیکر برجسمی بالواسطه تنویر ایدن
ضیا || —wache (ا مؤ) (ع) کشفه چیقاریلان عسکر ،
کشاف (قولی) || —wunde (ا مؤ) خفیف یاره ، صییرلمه .

Streifchen (ـُـ ا لا) b. ㊵ Streif(en) کلەسنك
صورت تصغیریه سی) اوفق، اینجه شرید ، اکسز ، اینجه زه ||
اینجه قماش چوبوغی .

Streifen (ـُـ ا م) b. ㊵ [قدیم آلمانجه strîfan]
عمومیتله : (اینجه واوزون پارچه ، شی) باغ، شرید ، صارغی ||
زه || (معدندن اینجه باغ) قوشاق || خط ، زه || قیرباج وامثالی
برەسی، چوروکی || اوق، درین چیزکی .

Streifen (ـُـ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑
[قدیم آلمانجه strûfan] شرید ، اولوق وامثالیله تجهیز
ایتمك ، مجهز اولمق || [اورته آلمانجه stroufen] کذا
(فعلا +) بلا واسطه تماس ایتمك ، طوقونمق فقط نفوذ ایتمامك
—etwas—, an etwas خفیفجه طوقانمق ، اوستون کوری
کچمك ، اوزرندن سورونوب کچمك ، سیلوب کچمك || (مجا)
Das streift an Frechheit بوشی عارسزلغی، یوزسزلکی براز
اوخشار ، بوکا طوغریجه سی صیقلمزلق ، یوزسزلك دیرلر ||
(برشی چیقارمق) —den Ring vom Finger یوزوکی

die Ärmel in die Höhe— || پارمغندن چکمك ، چیقارمق
das Laub || البسه نك قوللرینی، ینلرینی (یوقاری) صیغامق ||
von einem Zweige— بردالك یاپراقلرینی صییرمق || (فعلا +
وتبدیل مکان مراد اولندقده : فع لا—) ایشسز وسرسری
اوته ده بروده کزمك ، خرسزلق ایتمك اوزره اطرافده طولاشمق،
کزنمك || (ع) —auf Kundschaft برای کشفیات طولاشمق،
اجرای کشف مقصدیله طولاشمق، کشف وتجسسه چیقمق .

Streit (ـُـ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه strît] (جمعی نادراً
استعمال اولنوب، دها زیاده مستعمل اولانی: Streitigkeiten)
(اشخاص وطرافدارلر میاننده وقوعه کلوب فعلاً قوهٔ جبریه
وامثالی استعمال اولنمیه رق حل وفصل اولنان) مباحثه ، معارضه،
عدم موافقت ، اتفاق واتحادسزلق ، اویغونسزلق، یکدیکرینی
آکلایه مامه، مجادلهٔ کلامیه، نزاع، چکشمه || mit Jemandem
in— gerathen بریله درده چاتمق،منازعه ایتمك || (جمعی اولمیه رق
= Kampf .

Streit „ ... (ـُـ...) —fertig (ص) اورشمغه ، مجادله یه،
محاربه یه حاضر || —axt (ا مؤ) تبر || —hahn (ا م)
= Kampf = hahn || —hammel (ا م) (دوکوشیجی
قوچ) نزاع ومجادله یی سون، غاوغاجی || —Kräfte (جمع مؤ)
(ع) قوهٔ حربیه ، عسکریه || —punkt (ا م) منازع فیه
نقطه ، ماده || —sache مجادله ، مباحثه ، منازعه یی موجب
اولان شی ، ماده || —sucht (ا مؤ) غوغا منازعه حرصی ،
مجادله جیلك ، چکشمه یه اولان میل واستعداد .

Streitbar (ـُـ ص) ㉔ [streiten] جسور، یکیت ،
بهادر ، جنکاور ، مردانه .

Streiten (ـُـ فع لا +) n. ⑳ (زمان حالی b. ㉑)
[قدیم آلمانجه stritan] (mit Waffen) حرب ایتمك ،
سلاحله اوروشمق || (الفاظ وامثالی ایله) —mit Jemandem
بریله مباحثه ، مجادله ایتمك ، ادعایه کیریشمك ، بردیکرینك رأی
وفکرینی جرح ایتمك || —vor Gericht اشتکا ایتمك، دعوی
ایتمك || Das streitet gegen die gesunde Vernunft بوکا
هرکس کولر (آیول، صکره) || (فع متع) Das will ich
—nicht بوکا بردیه جکم یوق، خیر بن بوکا اینانمامازلق ایتمیورم،
ایتمك ایستمام || —sich (فع مطا) = —mit Jemandem ||
die —den Mächte محارب دول .

Streitig (ـُـ ص) ㉔ [Streit] mit Jemandem
über etwas —sein برشی اوزرینه بریله منازعه ، مجادله ،
کورولتی ایتمك ، آتشمق ، چکیشمك || —er Punkt (ا م)
منازع فیه نقطه ، قبول اولنمیان ، رد اولنان ماده .

Streng (ـُ) ، بعضا : —e (ـُ) ایکیسیده : (ص)
㉔ [قدیم آلمانجه stranki ؛ spannend] (mild کلەسنك
مقابلی) سرت ، شدید،صیق، آجی، مشکل ، کسکین || قطعی ||
—gegen Jemand verfahren برینه قارشو سرت طاورانمق ||
—, aber gerecht سرت فقط عادلانه ، آجی اما طوغری ،
حقلی || —e Kälte صیق ، شدتلی صغوق || —im —sten
Winter قیشك اك شدتلی زماننده || بوروق ، قوتلی وآجی ،
سرت || —schmecken سرت ، آجی طادی اولمق .

Strenge (ـُـ ا مؤ) ㊼ [قدیم آلمانجه strengî]
سرتلك ، شدت ، صیق ، صقیلق ، کوجلك || قطعیلك || in
—aller کمال شدتله || (علم امراض) = Harn = strenge .

Striegel (ـــَـ ا م) a. ⑩ [لاتینجه stri'gil(is)] اکثریا (ا مؤ) (بارکیری تمیزلمکه مخصوص) قشاغو ‖ انسان ایچون (Bade—) فورچه ، کیسه ، لیف .

Striegeln (ـــَـ فع متع) a. ㉑ [Striegel] حیوانات اهلیه‌یی قشاغولق، تیمار ایتمك ، ال ایله اوغمق ، فورچه‌لامق .

Strieme (ـــَـ ا م) ㊸ [قدیم آلمانجه strîmo] ، **Striemen** (ام) b. ⑩ اویوق ، زه، باغ ، چیزیك .

Strike straīke تلفظ اولنور ا م) ㊿ [انکلیزجه] عمله ٔ ایشجی پاطیردیسی ، تعطیل عملیات .

Strikt (ـَـ ص) ㉑ [لاتینجه] سرت ، شدید ؛ قطعی ، صیق ! تام ؛ جدی .

Strippe (ـــَـ ا مؤ) ㊸ [آشاغی آلمانجه Streif] برشیئی باغلامغه مخصوص ایپ یوماغی ، طوره‌سی ‖ سیچیم ‖ n— (جمع) آیاق قابنك قولاقلری ‖ (پانطالونده) سوپیه .

Stritt (ـَـ) streiten فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد‌شخصلری .

Stroh (ـَـ الا) ㊸ (sans pl.) [قدیم آلمانجه strao ؛ streuen کلمه‌سنه منسوب] صمان ، حبوبات صاپی ‖ mit— ausstopfen صمانله‌طولدیرمق ، صمان طولدیرمق ‖ (بغچو) (Bäume) mit—umwickeln آغاجلری‌صمان‌صاپیله صارمق ‖ (Stühle) mit—überziehen (حصیر) صندالیه‌لك اوزرینی یاپمق ، حصیرنی چکیرمك .

Stroh,,... (ـــَـ...) —arbeit (ا مؤ) صمان ، ابنجه حصردن یاپیلان شی ، بونکله یاپیلان ایش ‖ —breche (امؤ) (صنع) صمان کسمکه مخصوص ماکنه ‖ —hut (ا م) حصیر شاپقه ‖ —band (الا) حصیر باغ ، (اوزوم‌کوتوکلرینی باغلامغه مخصوص) ساز ‖ (تجا) (حصیر صمان کبی پارلاق آتلاسی شرید ‖ —flasche (ا مؤ) حصیرلی (شیشه) ‖ —halm (ام) صمان چوپی ‖ —junker (ام) کوی کباری ، کویلی اصیلزاده ‖ —kopf (ام) (عمو) سرسم قفا (لی کمسه) بدلا ‖ —mann (ا م) اوتدن یاپیلان انسان شکلی (کذا سیماسی) ، (باغچه وامثالنه قونیلان) قوش قورقودان ، قورقولق ‖ (ویست اویوننده) مور (—Blinder) ‖ — ich bin ‖ (امؤ) ، —wittwer (ا م) موقت بکار ‖ —wittwer حرمی اوده یوق ، شمدیلك بکارم .

Strohe(r)n (ـــَـ ص) ㉔ [Stroh] اوتدن ، صاپدن (کذا طایانیان برشی حقنده مجازی اوله‌رق) ‖ (مجا) طاتسز ، جان ، روح صیقیجی .

Strolch (ـَـ ا م) ㊸ [انکلیزجه stroll کلمه‌سنه منسوب] سرسری . خرسز ، کوندوز کلاهلی کیچه سلاحلی سرسری .

Strom (ـَـ ام) ㉛ [قدیم آلمانجه strôm straum] (سیر سریع ایله آقان) نهر ‖ سیل ‖ —im Meere دکزده‌اولان‌آقینتی ‖ (حکمت) —ele'ktrischer جریان الکتریق ‖ (پك‌کثرتلی وصیق اولان انسان غلبه‌لغی) غلبه‌لق ‖ Ströme Blutes سیل کبی آقان قان ، قان آقینتیسی ، سیلی .

Strom,,... (ـــَـ...) —ab (ـَـ ـَـ) —abwärts (ـَـ ـَـ) (حا) (بحر) آقینتی آشاغی ‖ —auf (ـَـ ـَـ) ، —aufwärts (ـَـ ـَـ) (حا) (بحر) آقینتی یوقاری ، آقینتی‌یه

Streu (ـَـ ا مؤ) ㊾ [streuen] (für Vieh) — حیوانك آلتنه سریلان‌صمان، کوبره وسائره ‖ یتاقده اویومیان کمسه ایچون اوت مندر .

Streu,,... (ـــَـ...) —salz (ا لا) توز حالنده طوز ‖ —stroh (ا لا) (اوت) میندر ایچنه طولدیریلان اوت ‖ —zucker (ا م) توز شکری .

Streuen (ـــَـ فع متع وفع لا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه strewjan = لاتینجه ste'rnere] سرپمك، سرپه‌رك آتمق، صاچمق، اکمك ، طاغتمق ‖ Blumen auf den Weg— یوله چیچك آتمق، صاچمق ویاخود : den Weg mit Blumen— یولی‌چیچکله (آتوب) طولدیرمق ‖ —(Salz (Pfeffer, Zucker طوز ، بیبر، شکر اکمك ‖ (زرا) —Mist کوبره آتمق ، قویمق ‖ —den Kühen (یتاق ایچون) اینکلرك آلتلرینه کوبره ، اوت سرمك ‖ (مجا) نشر ایتمك ، طاغتمق، یایمق .

Strich (ـَـ ا م) ㊸ [streichen] mit der Feder— قلمله یاپیلان چیزکی ‖ (مجا) —in einem برچرپیده ، بلا فاصله ، برچکیشده‖ خط einen—unter etwas machen برشیئك آلتنه برچیزکی چکمك ‖ (مجا) کسمك ، بتورمك ‖ er hat keinen—gethan اوهیچ بر ایش کورمدی، برچیزکی بیله چکمدی، برحرف بیله یازمدی‖ —durch etwas machen برشیئی بوزمق، چیزمك ، بطال ایتمك ‖ (مجا) Das macht uns einen—durch die Rechnung بوبزم‌حسابمزی بوزدی‖ جامده طمارلی ، چیزیکلی محل ‖ چیزکی، کتابه ، زه ‖ طرف ، دائره‖ (مجا) (عمو) einen Hieb haben=einen—haben ‖ طمار ، یول، الیاف ، خاو(استقامت) gegen den—bürsten خاوك ترسنه سوپورمك ‖ —der Luft هوانك کچیشی ‖ (طویلی اوچان قوشلر) کومه‌ ‖ (مجا) auf den—gehen قاری آوینه چیقمق ، قاری پشنه دوشمك ، آرامق ، قاری یه دوزاق قورمق ‖ بالقلرك یموطه وقتی ‖ هنوز یموطه دن چیقمش بالق ‖ سورتمه ، دلك،سیله ‖ —mit der Bürste فورچه ایله سپورمه ‖ streichen فعلنك زمان حال (strich) ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری .

Strich,,... (ـــَـ...) —zeit (ا مؤ) قوش‌کچیمی‌زمانی ‖ —mani'er (امؤ) (عسکری‌خریطه‌لرده) طرامه (اصولی) ‖ —regen (ا م) شوراده بوراده‌یاغان یاغمور ‖ (حا) —weise چیزکی ایله ، چیزکیلی اوله‌رق ‖ بعض تقاطده اوله‌رق ، منطقه منطقه، طرف بطرف ‖ es regnet—weise طرف‌طرف‌یاغیور ‖ (قوشلر حقنده) (ziehen) weise— کومه کومه‌کچمك .

Stricheln (ـــَـ فع متع) a. ㉑ [Strich] اوزرینه اوفق خط ویا چیزك یاپمق .

Strick (ـَـ ا م) ㊸ [قدیم آلمانجه strich ؛ streichen کلمه‌سنه منسوب] ایپ ، حبل ‖ Fallstrick= (آوجیلق) کوپك وامثالنه باغلانیلان ایپ ، قایش(Fang=Leine =) ‖ (مجا) (عمو) —durchtriebener ایپسز ، یراماز ، چاپقین ؛ —kleiner کلغانی .

Strick,,... (ـــَـ...) —muster (ا م) اوروکی‌اورنکی ‖ — arbeit (چوراپ وامثالی کبی) اوریله‌رك یاپلقده اولان شی ، اوروکی ایشی ‖ —haken طیغ ‖ —leiter (امؤ) ایپ‌نردبان .

Stricken (ـَـ فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه strecchan] [verknüpfen الخ] (einen Strumpf) چوراپ وسائره اورمك ‖ = schlingen .

Stubbe (ـّـ ا مؤ) 53 آغاج كوتوكى .

Stübchen (ـّـ ا لا) b. 40 (Stube كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) اوفق اوطه ، اوطه‌جق ، حجره ‖ [اورته‌لاتينجه stopa] (ايالت لسانى) (اوچ الى درت ليتره لك مايعات اولچيسى) ايشتوبهن .

Stübchen = Vermiethen (ـّـ ا لا) b. 40 —spielen (*sans pl.*) (چوجق اويونلرندن) كوشه‌قاپماجه اويناموق .

Stube (ـّـ امؤ) 53 [ايتاليانجه stufa ؛ Badestube مرا . انكليزجه stove] اوطه ‖ (معما) ايسقره ‖ = Brunnen = stube .

Stuben„... (ـّـ...) —ältester (ا م) ، —auf = ‖ (ا م) اكثريا (ع) قغوش‌قدمليسى ‖ arrest — (ا م) fehler اكثريا (ع) اوطه وقشله بندلك (محبوسيتى) خفيف حبس ، كوزحبسى ، اذنسزلك ‖ gelehrte(r) — معلومات ومعاملات عمليه وخارجيه‌يه وقوفى اولميان ‖ mädchen — (ا لا) يوقارى خدمتجيسى ، خصوصى قيز ‖ uhr — (ا مؤ) آصمه ساعت ، اوطه ساعتى .

Stüber (ـّـ ا م) a. 40 [فلمنكيه stuiver] (پاره نوعى) ستوور ‖ Nasen = stüber== .

Stuck (ـّـ ا م) 56 (*sans pl.*) [ايتاليانجه] (معما) مرمر صيوا .

Stück (ـّـ ا لا) 38 [قديم آلمانجه stucchi ؛ stechen كلمه‌سنه منسوب] (برشيئك پارچه‌سى، جزئى اوله‌رق) پارچه ؛ (تمام برشى فرض اولنه‌رق) پارچه ، قطعه ، عدد ، دانه ‖ fein : ياخود aus einem —bestehen يكپاره اولمق ‖ ein gut(es)— ‖ پارچه‌پارچه ، بربر، دانه بدانه ‖ für— Arbeit زورلو،كوچ برايش ‖ پارچه، جزؤ، قسم ‖ Butter— يارم اوقه‌لق بر اوقه‌لق ويا . . . لق ، بركتكلك تره ياغى ‖ acht— : قاچ‌دانه؟ تقدر بالق، wieviel Fische? سكزدانه ‖ Feldes— بر پارچه تارلا ‖ (برينه واقع اولان شى) وقعه ، حكايه ‖ in allen —en هرنقطه‌ده ، هرجهتدن ‖ (همان متروك) طوپ .

Stück„... (ـّـ...) —arbeit (ا مؤ) (صنع) دانه ايله ياپيلان‌ايش ‖ weise — (حا) دانه ايله ، پارچه پارچه .

Stückeln (ـّـ فعه متعه) a. 21 [Stück] پارچه پارچه آييرمق ، پارام پارچه ايتمك ، پارچه‌لره افراز ايتمك ، بولمك ‖ (صنع) (الچه‌يى) aus-stückeln == .

Stücken (ـّـ فعه متعه) a. 21 [Stück] پارچه قومق، يامه‌لمق stückeln == .

Stuckern (ـّـ فعلا+) a. 21 (عمو) صارصمق، صاللامق، (صاللاتى) صالينق ياپمق .

Stückig (ـّـ صـ) 24 پارچه‌لى ، يامه‌لى ‖ groß — بيوك پارچه‌لى .

Student (ـّـ ا م) 49 [لاتينجه] ، —in (ا مؤ) 50 طلبه ، طالبه ‖ der Rechte — حقوق تحصيل ايدن طلبه .

Studenten„... (ـّـ...) —blume (نبا) ثلاثى الوراق ابوالمسك ، اوچ ياپراقلى عنبرچيچكى .

(es regnet) ‖ (حال) سيل‌كبى ، طالقه‌كبى ‖ weise— قارشو ‖ weise— سيل‌كبى ياغمور ياغييور ‖ zeit— (ا مؤ) ، خصوصيله (آشاغى آلمانجه) tid— (ا مؤ) زراعت تحصيلى سنه‌لرى .

Strömen (ـّـ فعلا ±) a. 21 [Strom] بيوك بيوك طالغه ايله ، چوق مقدارده آقمق ، سيل كبى آقمق ‖ (اونك) كوزلرندن ياشلر Thränen—aus seinen Augen سيل‌كبى آقييور ، كوزينك ياشى سيل‌كبى آقيور ‖ Das Volk strömt nach (dem Schauspielhause اهالى (درام اوينانان) تياترويه قوشيورلر ، آقين آقين اورايه كيديورلر .

Stromer (ـّـ ا م) a. 40 [Strom] (عمو) بدوى الشجى ، كوجبه‌جى عمله ‖ (آشاغى آلمانجه) زراعت مفتشى يماغى ، چفتجيلك تحصيل ايدن طلبه .

Strömung (ـّـ امؤ) 49 [strömen] آقينتى، جريان ‖ reißende— شدتلى آقينتى .

Strotzen (ـّـ فعلا+) c. 21 [اورته آلمانجه strotzen] ، von etwas— [angeschwollen sein برشى ايچـون برشيدن طولابى قبارمق، بوبورلنمك ‖ von Hochmuth— كبردن قبارمق، عظمتندن كچلمامك ‖ b voll— چاتلايه‌جق كبى شيشمش ، قبارمش، پاطلايه‌جق كبى .

Strudel (ـّـ ا م) a. 40 [قديم آلمانجه strëdan] [wallen برصويك كيرداب محلى، كرداب، (بحر) سرت آقينتى، قيى آنافورى ‖ der Vergnügungen— امواج‌ذوق وصفا ‖ der Geschäfte— ايش،مشغوليت‌كورولتيسى ‖ ايچى رچلى، طاتليلى صارمه كوزلمه .

Strudeln (ـّـ فعلا±) a. 21 [Strudel] دونه‌رك قاينايه‌رق حركت ايتمك ‖ كوپورمك ، قاينامق ، فوقوردامق ‖ آنافور ياپمق ‖ آلا بيلديكنه ، كوزى قپالى كيتمك .

Strumpf (ـّـ ا م) 31 [اورته آلمانجه strumpf= [Stumpf ‖ چوراب ‖ kurzer— قيصه قونچـلى چوراب ‖ (مجا) (عمو) sich rasch auf die Strümpfe machen درحال يوله چيقمق، سرعتله كيتمك ‖ صاووشمق .

Strumpf„... (ـّـ...) stuhl - (ا م) (صنع) چوراپ دستكاهى ‖ band— (ا لا) ديز باغى، چوراب باغى ‖ hose— (ا مؤ) آياقلرى‌كندندن پانتالون ‖ waaren— (جمع مؤ) چورابجى اشياسى ‖ wirker = Stuhl— (ا م) (صنع) چورابجى ، چوراب دستكاهى .

Strunk (ـّـ ا م) 31 [اورته آلمانجه strunc] (لحنه وامثالى‌نباتاتك قاتى‌صاپى) قوچان ‖ بر آغاجك (كوكى) كوتوكى، كوده‌سى .

Struppi(e)rt (ـّـ صـ) 24 [فرانسزجه estropié] (فروسيتده) e Beine— بوزلمش، خراب اولمش، سقطلنمش (حيوان) باجاغى .

Struppig (ـّـ صـ) 24 [قديم آلمانجه striopan] (صاچ‌حقنده) قارمه قاريشيق، دوزنى بوزولمش، بربرينه كيرمش.

Strumwel„... (ـّـ...) (عمو) =.....Strupp ‖ kopf— (ا م) صاچلرى طرانمامش باش .

Strychnin (ـّـ ch ـّـ ا لا) 38 [روم] (كيمي) جوز مقيىدن چيقاريلان قوتلى زهر ، استريكنين .

Studi-e (ـ (ـ) ـَ ا مؤ) ⑤③ [لاتینجه] بروسامك مشق ایتدیكی رسم پارچه‌سی‖(n—جمعی اولوب Studium دن كلور) .

Studien„... (ـ ـ ـ ـ (ـ) ـَ) „Studium" ‖ —kopf (ا م) بروسامك مشق اوله‌رق چالشدیغی یاپدیغی(انسان) قفاسی‖ —rath (ا م) انجمن دانش، مجلس معارف ‖ مجلس معارف ، انجمن دانش اعضاسی .

Studi(e)r„... (ـ ـ ـ ـَ) —lampe (ا مؤ) قلم اوطه‌سی ، مطالعه خانه وامثالنه قونیلان (اوزدی شمسیه‌لی) لامبه‖ —stube (ا مؤ) ، —zimmer (ا لا) مطالعه‌خانه، مذاكره خانه .

Studi(e)ren (ـَـ فع لا+، وفع متع) ㉑ a. برشیئه چالشمق ، برشی اوكرنمك ، تحصیل ایتمك ‖ —etwas برشیئی اوكرنمك ، تحصیل ایتمك ، برشیئه چالشمق ‖ —auf etwas برشیئله مشغول اولمق ، برشیئی بولمق، كشف ایتمك ، عقل ایردیرمك ایچون اوغراشمق ‖ فع مطاوعت اوله‌رق : —sich blaß چالشمقدن صولوب صرارمق، پك چوق چالشمق‖Jura ویاخود: die Rechte— حقوق تحصیل ایتمك ، حقوقه چالشمق ‖ was studirt er ? اونه تحصیل ایدیور ? (قنغی مسلكه سلوك ایده‌جك) .

Studio (ـ (ـ) ـَ ا م) ⑤⑥ (عمو) ، Studiosus (ـَ (ـ) ـ ا م) ④⑤ و ⑤⑦ [لاتینجه] = Stud'ent .

Studium (ـ(ـ) ـَ ا لا) ④④ [لاتینجه] تحصیل، تتبع، برشیئه چالشمه ، برشیئله اوغراشمه .

Stufe (ـَ ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه stuof ؛ Staffel كله‌سنه‌متعلق] einer Treppe— برنردبانك بصماغی، قدمه‌سی، آیاغی‖ درجه ، فاصله‖ —(Rang) سلسلهٔ مراتب ، رتبه‌لرك برینك دیكرینه‌نظراًدرجه‌سی‖ (معدن قویولرنده) مارقه ، چتله.

Stuhl (ـَ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه stuol ؛ stellen كله‌سنه عائد ؛ مرا . بوصمیاجه Tisch معناسنه اولان stul] صندالیه ، كرسی ، اسكمله ‖ = Kirchen=stuhl ‖ = zu—e gehen طیشاری ، آیاق یولنه چیقمق ‖ Nacht=stuhl ‖ = Stuhl=gang ‖ = Web=stuhl .

Stuhl„... (ـ ـ ـ ـَ) —bein (ا لا) برصندالیه ، اسكمله‌نك آیاغی ‖ —drang (ا م) دفع حاجت احتیاجی ، بونك ویردیكی صیقینتی ، صیقیشمه ‖ —flechter (حصیر) صندالیه اورن ، اسكمله یاپان ، صندالیه‌جی‖ —gang (ا م) دفع حاجت ایتمه‖ آیاق یولنه كیتمه ، طبیعت‖ —geld (ا لا) صندالیه كیراسی ، اسكمله پاره‌سی ‖ —herr (ا م) حاكم ، قاضی ، محكمه رئیسی .

Stulle (ـَ ا مؤ) ⑤③ (شمال لسانی) (عمو) اوزرینه تره یاغی سورلمش اكمك دیلیمی .

Stulp ، **Stülp** ایكیسیده (ـَ ام) ㊳ [آشاغی آلمانجه] بوكولمش شی، اكرلمش یر، كنار، پرواز ، شاپقه كناری .

Stulpe ، **Stülpe** ایكیسیده (ـَ امؤ) ⑤③ ==Stulp‖ علی الخصوص (چزمه حقنده) چزمه‌نك طیشاری چوریلان پارچه‌سی ‖ قپاق ، اورتو .

Stülpen (ـَ فع متع) a. ㉑ [Stulp] چویرمك ، صیغامق، ترسنه چویرمك ، دوندیرمك، ایچی‌طیشنه چیقارمق، اوزرینه دویرمك‖ —einen Topf [Stülp] برچوملكك، قاوانوزك آغزینی قپامق، اورتمك .

Stumm (ـَ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه stum ؛ an der Stimme ganz stockend ؛ مرا . stammeln] دیلسز ، ابكم ، اخرس ‖ ein Stummer, eine Stumme بردیلسز (اركك ، قادین) ‖ es(e)— اوقونماز ، صداسز (e) حرف ، es(h)— اوقونماز (h) حرفی، (h) موثة .

Stummel (ـَ ا م) ㊵ a. [مرا. ver-stümmeln] اوج ، كوت محل ‖ كسلمش عضو .

Stummheit (ـَ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) [stumm] دیلسزلك ، ابكملك (كذا مجازی : سكوتیلك) .

Stümpern (ـَ فعلا+ وفع متع) ㉑ a. [Stümper] بوده اورته آلمانجه stumben ، verstümmeln دن مأخوذ] كوتو، دقتسز یاپمق، یارم‌ایش‌كورمك ، كوردیكی ایشی آغزینه، یوزینه بولاشدیرمق‖ —auf einem Instrume'nt برچالغی‌یی چالەجغم‌دیه‌غاجیرداتمق، داقیرداتمق، قناچالمق، اوتدیروب‌طورمق.

Stumpf (ـَ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه stumph [Stumpf] (scharf كله‌سنك مقابلی)كور‖ (spitz كله‌سنك مقابلی) كوت ، اوجسز ، اوجی سیوری‌اولمیان ‖ —e Nase برون‖ e Stoß=Napi'ere— اوجلری‌دوكه‌لی‌مچ‖ —er winkel زاویهٔ منفرجه‖كورلنمش، كورلدلمش، آشیندیرلمش، آشینمش‖ (فكر ، ذهن وامثالی حقنده) كورلمش ، قوتی غائب ایتمش ؛ طونوق ، پوت‌كبی، حسسز، طویغوسز، طاش‌كبی، اودون‌كبی .

Stumpf (ـَ ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه stumph] = Stummel ‖ —(Baum=) آغاجك كوتوكی، كوده‌سی، كوك طرفی‖ (مرا . Stiel) .

Stumpf„... (ـ ـ ـ ـَ) —kegel (ا م) (ریا) مخروط ناقص ‖ —fuß (ا م) كوت ، یاصی آیاق‖ —sinnig (ص) سرسم ، شاشقین ؛ بوناق ‖ —zahn (ا م) كور ، آشنمش دیش ، قیریق دیش .

Stund متروك اولوب بعضاً دها شعرده مستعملدر (ـَ فعلنك زمان حالنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری اولوب stand اوله‌رق دها زیاده مستعملدر) .

Stunde (ـَ ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه stunta] ساعت ‖ von—zu— ساعت بساعت ؛ ساعتدن ساعته‖ in der elften— اونبرنجی ساعتده ، ساعتك اونبرنده ؛ (مجا) كچ وقتده ، صوك ساعتده ‖ (مسافه ، یول مقیاسی اوله‌رق ۴/۳ ۳ الی ٤ كیلومتره) فرسخ ‖ (ساعتله اوقونان درس) englische— انكلیزجه درسی ‖ —n geben im (außer dem) Hause اونده (خارجده) درس ویرمك ‖ —halten مكتبده درس ویرمك ، درسه دوام ایتمك ، درسی اولمق .

Stunden (ـَ فع متع) ㉑ b. [Stunde] Jemandem eine Summe— برپاره‌نك اعادهٔ تأدیه‌سی ضمننده برینه وعده ، مهلت ویرمك .

Stunden„... (ـ ـ ـ ـَ) —glocke (ا مؤ) ساعتی اشاعه ایدر ، ساعت باشنده چالار چاك ‖ —lang (ص) ساعتلرجه دوام ایدن ، سورن ، وقوع ویاختامنه دكین‌ساعتلر كچن‖ —weiser (ا م) ، —zeiger (ا م) ساعت ابره‌سی، عقربی .

Stündig (ـَ ص) ㉔ [Stunde] برساعتلك ‖ برفرسخلق ‖ اعداد ایله برلكده شوقدر ، بوقدر ساعتلك : —drei اوچ ساعتلك .

aus dem (Zimmer)— قوجاغنه (آیاقلرینه) آتلمق ، قپانمق ||
sich (قپودن طیشاری فیرلامق || (یرتیجی برحیوان حقنده
sich || آوی ، شکاری اوزرینـه آتیلمق auf seine Beute—
کورکورینه کندینی تهلکه‌یه blindlings in die Gefahr—
آتمق، بیله بیله تهلکه‌یه آتلمق || sich in Kosten— مصارفه
دوچار اولمق || (فع متع) آتمق، فیرلاتمق ، یووارلامق ، بالدیر
کولدیر آتمق || —(einen Krug) بر(بیوك) قدحی بوشالتمق،
ایچمك || (مجا) die Kasse— قاصه‌یی یوقلمه ایتمك ، حسابنه
باقمق، تفتیش ایتمك || —einen Deckel über einen Topf
برقپاغی برچوملك، قاوانوز اوزرینه اورتمك ، قپامق || (زرا)
دیکلمك اوزره براقلمش برتولایی، اراضی‌یی ، ایشلمك .

Stute (ـَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه stuot [Gestüt
قیصراق ، دیشی بارکیر .

Stuterei (ـَ ا ـَـ ا مؤ) (49) = Ge-stüt .

Stuttgart (ـَ ا خا لا) (56) (جغر) وورتمبـه رغ
قرالیتنك پای تختی اولان اشتوتغارت شهری . .

Stutz (ـَ ا م) (38) [stoßen] auf den— بردنبره .

Stutz,, ... (ـَ...) —bart (ا م) یوقاری‌قالقیق‌بییق ||
—ärmel (ا م) قیصه قول (البسه‌ده) || —kopf (ا م)
صاچلری قیصـه کسلمش باش || روما امپراطورلرندن تیسوس
اصولنده توالت ایدلمش صاچ || (تا طبیعه) یاصی‌قفالی بالیق ||
—nase (ا مؤ) قیصه ، یاصی برون || —ohr (ا لا)کسیك
قولاق || قولاغی‌کسلمش‌کوپك وامثالی‌حیوان || —uhr (ا مؤ)
اوجاق ، قونسول ساعتی .

Stütz (ـَ ام) (38) (جناستیق) الده، قولده استناد وضعیتی.

Stütz,, ... (ـَ...) —punkt (ا م) نقطهٔ استناد .

Stütze (ـَ ا مؤ) (53) [stützen] طیانمغه مخصوص‌شی ،
محل، مسند ، استنادگاه (کذا جمله‌سی‌مجازی) || (معما) دیاق،
دستك .

Stutzen (ـَ فع متع) .c (21) [قدیم شمال لسانـنده
stuttr [kurz کسه‌رك ، قیرپاراق‌کچمك ، کسلمك ، قیصالتمق،
قیرپمق || —einem (Hunde, Pferde) die Ohren برکوپکك
(بارکیرك) قولاقلرینی کسمك || —einen Baum بر آغاجی
بودامق، اوجلرینی قیرپمق || کسوب بیچم‌ویرمك ، بربیچم وشکل
ویرمك اوزره‌کسمك || —(zurecht) Jemand zu etwas برینی
برشیئه آلشدیرمق، برینه برشی‌اوکرتمك || (فعلا +) [stoßen]
بردنبره‌طورمق،ایرکیلمك،دیرتمك || برشیئی‌سویلرکن‌طوتولوب‌قالمق،
مبهوت اولمق، سویلیه‌مامك || (بارکیرحقنده) قولاقلرینی‌دیکمك.

Stützen (ـَ فع متع) و—sich (فع مطا) [قدیم آلمانجه
stuzzan stoßen کلمه‌سنه متعلق] برشیئك آلتنی بسلمك ||
پاینده اورمق، دستکلمك ، مسند قویمق، اتکا ایتمك || —(sich)
طایامق || (کذالك: sich mit dem) Ellenbogen auf
den Tisch— قوللرینی، دیرسکلرینی ماصه‌یه طیامق || (مجا)
sich auf etwas— برشیئه استناد ایتمك ، برشیئه‌کووکمك ||
gestützt auf sein Recht کندی حقوقنه ، حقنه استناداً .

Stutzer (ـَ ا م) .a (40) ، —in (ا مؤ) (50)
[stutzen] سوسی ، موده‌یی سور ارکك ، قادین ، شـیق ،
سوس بدلاسی .

Stutzig (ـَ ص) (24) [Stutz] شاشقین ، مبهوت ||
—werden بردنبره طورمق || (بارکیر حقنده) قولاقلرینی
دیکمك واورکمك .

Stündlich (ـَ ص) (24) [Stunde] هرساعت واقع
اولان، (حا) ساعت بساعت ، ساعتدن ساعته ، ساعتده بر.

Sturm (ـَ ا م) (31) [قدیم آلمانجه sturm : stören
کلمه‌سنه منسوب] (Stille کلمه‌سنك مقابلی) خصوصیله (بحر)
فورطنه— heftiger اورقان، اوراغان || —(Gewitter=)بورا ||
یالکز (بحر) فورطنه‌لی‌هوا || (مجا) der Leidenschaften—
حدت ، شدت وهوسات ، تلاطم افکار وهوسات || غلبه‌لغك
ایلرویه اولان‌هجومی || موقتی‌جنت ، فوق‌العاده تهور || — im
sein, einen —haben کورقندیل سرخوش اولمق، بلوط کبی
اولمق || غلبه‌لق || (ع) هجوم —nehmen eine Festung mit
برقلعه‌یی هجومله ضبط ایتمك .

Sturm,, ... (ـَ...) —signa'l (ا لا) هجوم‌بوروسی،
اشارتی || —schritt (ا م) (ع) هجوم آدیمی .

Stürmen (ـَ فعلا ±) .a (21) [قدیم آلمانجه sturman
(فع لا +) der Wind stürmt || روزکار شـدتلی اسیيور
das Wetter (یاخود : es) stürmt هواده بورا ، فورطنه
وار ، فورطنـه چیقدی || (فع لا +) (مجا) in Jemand
برینه پك زیاده رجا ایتمك || (فع لا +) هجوم mit Bitten—
ایتمك ، آتیلمق || auf seine Gesundheit los— صحتی سوء
استعمال‌ایتمك ، صحتنه مضرت ایراث ایده‌جك صورتده حرکت
ایتمك || (فعلا—) هجوم‌ایتمك ، اوزرینه آتلمق، صولت ایتمك||
کورولتی ایتمك ، قیامت قوپارمق ، اورته‌لغی بربرینـه قاتمق ||
(فع متع) خصوصیله (ع) —eine Festung بر استحکامه
هجوم ایتمك ، هجوم ایدرك اوزرینه وارمق؛ هجوم ایله آلمق ||
—(eine Thür) برقپویی زورلامق، آرقه‌سنه دویرمك || d—
(اسم فاعل وصفت) (24) (ع) die Stürmenden مهاجمین.

Stürmisch (ـَ ص) (24) [Sturm] فورطنه‌لی، بورالی،
شدید روزکارلی || —es دکز فورطنه‌لی || das Meer ist—
Wetter فورطنه‌لی‌هوا || (مجا) فورطنه‌لی، بلالی،کورولتیلی،
تلاشلو||متهور،قیزغین،قودورمش||کورلتیجی، شماته‌ویایغره‌جی.

Sturz (ـَ ا م) (31) [قدیم‌آلمانجـه sturz Fall]
دورلمه ، ییقلمه ، دوشمه ، نزول||کوچمه|| طاقلاق‌قیلمه، طاقلاق
آتمه (کذا مجازی) || (مجا) نکبت ، انفصال،کوزدن دوشمه،
ادبار، مصیبته، فلاکته دوچار اوله ، انقراض || چاغلیان، صو
دوشمه‌سی|| ein Glas) auf einen —austrinken) برقدحی
بردن بوشالتمق ، برنفسـده ، بر یودومده یوارلامق || (معما)
قپو ویا پنجره اوزرینه قونیلان باشلق سوکه .

Sturz,, ... (ـَ...) —stange (ا مؤ) (صنع) باشلق
دیرکی، سوکه آغاجی || —bad (ا لا) دوش || —karren (ا م)
(صنع) طوپراق ، قوم ، مولوز آرابه‌سی || —weg (ا م)
غایت صرب دیك یول .

Stürze (ـَ ا م) (53) [اورته آلمانجـه stürze
Deckel] قپاق؛ منقال، طاوه قپاغی .

Stürzen (ـَ فعلا—) .c (21) [قدیم آلمانجه sturzan
شدتله دوشمك، یوارلانمق، طاقلاق‌قیلمق، پالاس پاندراس‌کیتمك||
کوچمك ، ییقلمق || (Das Pferd) ist (mit ihm) gestürzt
حیوان آنکله قپاندی، دوشدی|| (فعلا— وقع مطا) (آراضی
حقنده) دیك ، صرپ اولمق ، یوقاریدن آشاغی یه پك زیاده
میل ایله ایتمك || (فع مطا) (sich) in Jmandes Arme
(Jemandem zu Füßen)— برینك قوللری آره‌سـنه ،

Styl (ـَ ا م) ㊳ [روم] اصول، طرز، اسلوب ، انشا ‖ (تاریخ حققنده) alten (neuen) Styls تاریخ رومی (افرنجی) ‖ im großen —e .

Sub (ـُ z حرجر) = unter .

Sub-altern (ـُـَـَ z صـ) ㉑ [لاتینجه] مادون، کوچوك رتبه‌ده بولنان ‖ Subalterne(r) کوچوك رتبه‌لی مأمور ‖ Subaltern = offizier کوچوك رتبه‌ده ضابط (اکثریا ملازملر وبعضاً یوز باشی دخی داخل اوله‌رق) .

Subhasti(e)ren (ـَـَـُـُ z فعـ متعـ) ㉑ a. باغره‌رق صاتمق، ترکه ایتمك، مزاده چیقارمق . [Subhastation

Subjekt (ـُ y ـُ z ا لا) ㊳ [لاتینجه] سبب ‖ مبتدا ، فاعل ‖ مبعوث عنه شخص ویا ماده ، صدد .

Subjektiv (ـَـُ y ـُ z صـ) ㉔ [لاتینجه] (فلسفه) تصوری، تخیلی، معنوی ‖ (غرا) es Verbum — فعل لازم .

Subjektes = Kasus (ـُـَـُ y ـُ z ا م) (inv.) (غرا) مجرد ، مرفوع .

Sublimat (ـَـُ z ا لا) ㊳ [لاتینجه] (کیمیا) تسخین واسطه‌سیله تبخر دنصکره بتکرار تصلیب ایدلمش جسم ، مصعّد .

Submiß (ـُـُ z صـ) ㉑ [لاتینجه] تابع ، برینك حکم ونفوذی آلتنده بولنان ؛ منقاد .

Sub-rektor (ـَـُـُ z ا م) ㊸ [لاتینجه] دیرکتور ثانی، مدیر معاونی .

Subsellium (ـُـُ z ـُ z ا لا) ㊹ [لاتینجه] مکتب صره ورحله‌سی، صره وماصه ، قدمه‌لی مکتب صره‌سی .

Subsistenz (ـُ z ـُ z ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] اعاشه ، اتفاق ‖ = mittel —(جمع لا) واسطهٔ تعیش، نفقه ‖ (ع) ارزاق ، ذخائر .

Subskribi(e)ren (ـَـَـُـُ z فعـ متعـ) ㉑ a. [لاتینجه] برشیئه وضع امضا ایتمك ، تصدیق ایتمك . auf etwas—

Substantiv (ـُـُ z و ـُـُ z ا لا) ㊳ ، —um (ـُ v ـُـُ z ا لا) (غرا) اسم ، اسم موصوف .

Substanz (ـُـُ ا مؤ) ㊾ [لاتینجه] (فلسفه) جوهر، ماده ، ذات .

Substrat (ـُـُ z ا لا) ㊳ [لاتینجه] زمین ، اساس، تمل ، کراسته .

Subtil (ـُـُ z صـ) ㉔ [لاتینجه] اینجه ، دقیق ‖ mit Jemandem sehr —umgehen müssen برینه پك زیاده دقتله معامله ایتمك ، بریله قونوشور ، کوروشورکن پك زیاده دقت ایتمك .

Subtrahend(us) (ـُ) ـُـُ z ا م) ㊿ [لاتینجه] (حسابده) (Minu-end'(us) کلمه‌سنك مقابلی) مطروح .

Subtrahi(e)ren (ـَـَـُـُ z فعـ متعـ) ㉑ a. [لاتینجه] (ریا) طرح وتنزیل ایتمك ، دوشمك ، چیقارمق .

Subv(e)nieren (ـُـَـُ v ـُ z فعلا+) ㉑ a. [لاتینجه] Jemandem— برینه یاردم ، معاونت ، مظاهرت ایتمك .

Subventioni(e)ren (ـُ) isse ـُ v ـُ z ـُـُ فعـ متعـ) ㉑ a. [لاتینجه] اعانهٔ نقدیه ویرمك، اعانهٔ مخصصات باغلامق .

Succedi(e)ren (ـُـَـُ z فعلا+) ㉑ a. Jemandem— برینه خلف اولمق ، برندنصکره کلمك ، برینك یرینه کچمك .

Succurs (ـُـُ z ا م) ㉖ (sans pl.) [لاتینجه] خصوصیله (ع) امداده کوندریلن ، کلان عسکر ، امداد .

Such,,... (ـُ ... z) —eisen (ا لا) جراحلرك صونده‌سی ‖ —hund (ا م) (تا طبیعه) (آوده) قوپوی .

Suche (ـُ z ا مؤ) ㊿ [suchen] آرامه، آراشدیرمه، تجسس ایتمه ‖ auf der— sein آرامقده اولمق، آراشدیرمق، تجسس ایتمك .

Suchen (ـُ فعـ متعـ ، فعلا+ ، فعـ مطا) a. ㉑ آرامق ‖ etwas nach— برشیئی آراشدیرمق ‖ wen— Sie? کیمی آرایورسکز ‖ آرامق، استمك ‖ was hast Du hier zu—? نه آرایورسك بوراده؟ نه استیورسك؟ بوراده نه ایشك وارسنك؟ ich habe da nichts zu —? بوراده نه یاپیورسك سن؟ اوراده نم ایشم یوق ‖ Das hätte ich hinter(یاخود: in)Ihnen nicht gesucht بونی سزدن مأمول ایتمزدم، بونی سزدن بکلمزدم ، اومازدم ، سزك بومعرفتکزی بیلمزدم ‖ آرامق طرامق .

Sucher (ـُ z ا م) a. ㊵ [suchen] آرایان ، آراشدیران ‖ (جرا) سونده آلتی .

Sucht (ـُ z ا مؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه suht اولوب siech کلمه‌سنه منسوب] (جمع بعضاً Süchte) مرض، خسته‌لق، داء ، سودا ‖ Fall = sucht = fallende— صرعه ‖ علل مزمنه‌دن حاصل اولان مرض، ضعفیت بدن، سؤقنیه ، قشکسیا ‖ مانیا ، جنت ، سودا ، مراق !

Sud (ـُ z ا م) ㊳ یاخود ㉛ [sieden] = Sod ‖ (صنعـ) Bier— (ا لا) بردفعه‌لق یاپیله‌جق ، قایناديله‌جق مقدار بیرا .

Süd (ـُ z ا م) ㊳ صرف برلکده دها زیاده Süden صورتی مستعملدر (z ـُ) (ا م) b. ㊵ [قدیم آلمانجه sund = انکلیزجه south] (هر ایکی صورتی دخی (sans pl.) (صورت مخففه‌سی : S.) جنوب ، جهت جنوبیه .

Süd,,... (z ...) —amerika (ا خا لا) (جغر) آمریقای جنوبی ‖ —wärts (حا) جنوبه طوغری ، جنوب طرفنه ، جنوباً ‖ —wind (ا م) (جنوب روزکاری) لدوس ، قبله روزکاری .

Sudan (ـُ z ا خا لا) ㊻ (جغر) (صحرای کبیرك جنوبنده بولنان قطعه) سودان .

Sudel (ـُ z ا م) a. ㊵ [اورته آلمانجه sudel اولوب Sud دن مأخوذ] چامور ، بطاقلق، طورغون، صولی چامور ‖ مردارلق، سوپروتی پیغنی، بیریکنتیسی (کذا مجازی)

Sudeln (ـُ z فعلا+ وفعـ متعـ) a. ㉑ چامورده ، چرکابده یووارلانمق، باتدی باتدی یاپمق، باتوب چیقمق، کیرلتمك ، پیسلمك، باتیروب چیقارمق ‖ (کوتو رسم یاپمق مجازی یازمق) آغزینه یورتنه بولاشدیرمق .

Süden (ـُ z ا م) b. ㊵ (sans pl.) (مرا . Süd) .

Süder,,... (...ـُ z) اکثریا بحریه اصطلاحی —breite (ا مؤ) عرض جنوبی .

Sudeten (ـُـُ z) die— (جمع) (inv.) (جغر) (بوهمیا ، موراویا ، وشلزیا ایالتلری آره‌سنده‌کی سلسلهٔ جبال) سوده تن ، سوده‌ت .

Südlich (ـُ z صـ) ㉔ [Süd] جنوبی، جنوب طرفنده ، جنوباً ، قبله طرفنده واقع ، کائن .

Suez (isse ـُ z کذلك ze ـُ z ا خا لا) (inv.) (جغر) (مصرده) سویش شهری .

Suez„... (tsse...) —kana'l (ا م) سویش قنالی .

Sühne (ـُ z ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه suona] اصلاح بین ، تألیف بین ؛ بارشمه ، اوزلاشمه .

Sühnen (ـُ فع متع) v. (21) [قدیم آلمانجه suonan] etwas— برشیئك عذابنی چكه‌رك ابو یاپمق، ابولشدیرمكه ، اوزلاشدیرمغه چالشمق .

Suite (suï'lĕ ا مؤ) (53) [فر] معیت ، اركان معیت ، حشم ، خدم .

Sulphat (ـُ ـ z ا لا) (38) (جفر) (كیمیا) حامض كبریت ایله بر اساسدن مركب ملح ، كبریتیت ، سولفاتو .

Sultan (ـُ ـ z ا م) (38) وبعضاً a. (42) [عر] سلطان، حكمدار || —(Groß =) سلطان اعظم ، عثمانلی پادشاهی ، ذات اقدس حضرت شهریاری ، شهنشاه .

Sultanat (ـُ ـ ـ z ا لا) (38) [Sultan] سلطانلق، بر پادشاهك حكومتی || سلطنت شاهانه ، حشمت حكمدارانه || برسلطان ، حكمدار طرفندن اداره اولنان حكومت ، مملكت .

Sülze، Sulze (ـُ z امؤ) ایكیسیده (53) [قدیم آلمانجه sulza] صلاموره ، طوزلی صو || (یكنده) یمك تربیه‌سی ، صالچه|| پلته ، پاچه ، بر یمكك طوكدیره‌سی ، بونكله صارلمش ات || خنزیر ژله‌سی || صلاموره .

Sumach (ـُ z ا م) (56) [عر] سماق آغاجی . (Schmack =)

Summa (ـُ z ا مؤ) (54) [لاتینجه] Summe= || اكثریا یالكز (حا) اوله‌رق مستعملدر : —in جمعاً (یكون) .

Summand (ـُ z ام) (51) [لاتینجه] (ریا) برمقدار، بریكونك اجزاسی .

Summarisch (ـ ـُ z صـ) (21) [لاتینجه] قیصه ، مختصر ، مجمل ، زبده .

Summe (ـُ z ا مؤ) (53) آقچه ، مبلغ || یكون ، حاصل جمع .

Summen (ـُ z فعلا + وفع متع) a. (21) (آری حققنده) طازلامق، زوم زوم ایتمك (كذا مجا) || (چاك حققنده) طنین انداز اولمق ، اوتمك || —ein Liedchen مرلدانه‌رق برشرقی سویلك|| [Summe] (فع متع) (اكثریا : summi(e)ren) جمع ، یكون ایتمك ، طوپلامق .

Summi(e)ren (ـ ـُ z فع متع) a. (21) (مرا . summen) .

Sumpf (ـُ z ا م) (31) [قدیم آلمانجه sumft] schwimmen كلمه‌سی اساسندن مأخوذ] بطاقلق، بطاقلق اراضی.

Sumpf„... —boden (ا م) بطاقلق یر ، طوپراق .

Sümpfer (ـُ z ا م) a. (40) (صنعه) [Sumpf] (طوغله جیلقده) چامور یوغوران عمله .

Sumpfig (ـُ z صـ) (21) [Sumpf] بطاقلق حالنده ، بطاقلقلی ، بطاقلق اولان .

Sumsen (ـُ z فع لا +) c. (21) =summen زوم زوم اوتمك ، ویزلامق .

Sund (ـُ z ا م) (38) [آنغلو ساقسونجه sund] بوغاز، كچید|| علی الخصوص(جفر) —zwischen schwimmen] اسوج ایله (زه‌لاند) See-land und Schweden آطه‌سی آره‌سنده‌كی زوند ، سوندا بوغازی .

Sünd„... (ـُ ... z) —fluth (ا مؤ) „Sind" (دن محرف) طوفان || fluth = —los (صـ) (امور دینیه‌ده) خطادن منزه ، منزه عن الذنوب ، لایخطی .

Sünde (ـُ z امؤ) (53) [قدیم آلمانجه sunta ؛ مرا . قدیم نوردلسانتده synja versagen] گناه، ذنب ، قباحت، معصیت|| —ich hasse ihn wie die اونی گناهم قدر سومام .

Sünden„... (ـُ ... z) —geld (ا لا) حلالندن كلیان ، حرام یولنده قزانیلان پاره|| —lust (ا مؤ) هوسات شهوانیه ، نفسانیه ، گناه ایشلمكه اولان میل .

Sündigen (ـُ ـ z فع لا +) a. (21) [sündig] was habe ich gesündigt? بن نه گناه ایشلدم ؟ نه قباحت یاپدم ؟ نم نه قباحتم ، نه گناهم وار ؟ بن نه یاپدم ؟

Sündlich (ـُ z صـ) (21) (افعال وحركات حققنده) جرم وتهمتلی ، قباحتلی ، جنایتلی ، ممنوع ، غیرجائز ، حرام ، منهی|| دینسز ، گناهكار .

Sung (ـ z) (متروك اولوب) singen فعلنك زمان حالنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Sunnit (ـُ z ام) (51) Schi-it كلمه‌سنك مقابلی) سنی.

Super„... (ـُ ـ ... z) [لاتینجه] (ober„...،über„...).

Superkargo (ـُ ـ ـ z ا م) (56) [اسپا] (تجا) اوزاق برمحله كوندریله‌جك اموال تجاریه‌نك گمی‌یه تحمیل وایجاب ایدن محللرده صورت بیع واخراجنه نظارت ایتمك اوزره مال صاحبی طرفندن تعیین اولنان وكیل .

Superlativ (ـ ـ ـ z و ـ ـ ـ ام) (38) كذلك **Superlativus** (ـ v ـ ـ ـ z ا لا) (57) [لاتینجه] (غرا) مبالغه صورتی ، صیغهٔ مبالغه .

Super=Oxyd (ـ ـ ـ z ا لا) (38) [لاتینجه روجه] (كیمیا) اك زیاده مولد الحموضه‌یی حاوی حمض ، حمض اخیر .

Suppe (ـُ z ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه supphan كلمه‌سنه منسوب] saufen || schlürfen چوربا || Jemand auf einen Löffel —einladen برینی (برقاشیق چوربایه) یمكه دعوت ایتمك (عمو) (مجا) Jemand schlagen, daß die —herausspritzt rothe برینی بكمزینی آقیدنجه یه (برطرفی قانادنجیه) قدر دوكمك || Jemandem die —versalzen برینك آغزینك طادینی ، كیفنی قاچیرمق ، بوزمق .

Suppediti(e)ren (ـ ـ ـ ـ z فع متع) a. (21) [لاتینجه] Jemandem etwas— برینه اعانةً برشی ویرمك ، بولمق ، تدارك ایتمك .

Suppen„... (ـُ ... z) —löffel (ا م) یمك، چوربا قاشیغی || چوربا طاغیتمغه مخصوص قاشیق ، چوربا ، سفره كفچه‌سی || —schüssel (ا مؤ) چوربا كاسه‌سی، قابی || —teller (ا م) درین طباق|| —topf (ا م) چوربا كاسه‌سی، كذلك دروننده چوربا اولدیغی حالده : (بر) كاسه چوربا .

suppig، Suppicht (ـُ z صـ) ایكیسیده (21) چوربایه بكزر ، صولی .

(ا م) —winkel (z ◡-◡···) **Supplement „ ...**
(ریا) زاویهٔ متممه .
.Bitt=schrift = [لاتینجه] ⑭ (ا مؤ z ◡-) **Supplik**
—in [لاتینجه] ⑤ (ا م z ◡-◡) **Supplikant**
. Bitt = steller(in) = ⑩ (ا مؤ)
[لاتینجه] ㉑ a. (فع لا + z ◡-◡-◡) **Supplizi(e)ren**
. رجا والتماس ایتمك anſuchen = Jemand um etwas—
، فرض ایتمك ㉑ a. (فع متع z ◡-◡-◡) **Supponi(e)ren**
قیاس ایتمك ، طوتمق .
، یوقاری oben = [لاتینجه] (حا z -◡) **Supra**
. یوقاری یه ، یوقاریدن
[susurra're لاتینجه] ㉑ a. (فعلا + z ◡◡) **Surren**
ویزیلدامق ، ویزلدی ایتمك ، پسدن ترنم ایتمك .
، معادل ، مقابل ، مماثل ㉘ (ا لا z ◡-◡-) **Surrogat**
بدل ، دکری بر اولان اشیا ، اجزا .
Suſa'nne= (وافتیز اسمی) ㉝ (ا مؤ z ◡-) **Suſe**
سوزه‌ت ، سوزون ‖ (آلیق رازیه ، کذا ارکك حقنده) ،
ژانت ، روقیش .
، آصمق ㉑ a. (فع متع z ◡◡◡) **Suspendi(e)ren**
صاللامق ، وقت آخره تعلیق ایتمك ‖ تعطیل ایتمك .
[لاتینجه] ㊹ (ا لا z ◡◡◡◡) **Suspenſorium**
(جرا) خایه آصغیسی ، قاصیق باغی .
لاتینجه = suoçi [قدیم آلمانجه] ㉔ (صـ z -◡) **Süß**
[sua'vis کله‌لرینك مقابلی) حلواء طاتلی (herbe و ſauer
لذیذ ‖ ſchmecken— لذتی ، طعمی طاتلی اولمق، طاتلی کلمك‖
—(zucker=) شکرکبی (طاتلی) ‖ widerlich— پك زیاده ،
کوکل بولاندیره‌جق درجه‌ده طاتلی ‖ (مجا) سویملی ، طاتلی ،
خوش ، شکر ، الماس ، جان کبی عزیز .
(صـ) میخوش، آججراق —bitter (z -···) **Süß„ ...**
طاتلی ، طاتلاساق آجی ‖ —brötchen (ا لا) بیسکوی ‖
—kirſchen = baum ‖ (ا لا) میان اوتی، میانکوکی —holz
(ا م) یبانی کراز آغاجی .
[ſüß] طاتلیلق، لذت‖ حلاوت‖ ㉝ (ا مؤ z -◡) **Süße**
(مرا . Süßigkeit) .
(عمو) (نادراً مستعمل) ㉑ a. (فعلا + z -◡) **Süßeln**
[ſüß] طاتلیلانمق، طاتلیلق‌کوسترمك. جلوه ایتمك .
etwas—[ſüß] ㉑ c. (فع متع وفعلا + z -◡) **Süßen**
برشیئی طاتلیلاشدیرمق، شکرلمك، برشیئه‌طاتلی قویمق‖ (اجزا ،
کیمیا) تحلیه ایتمك .
، طاتلیلق [ſüß] ㊾ (ا مؤ z -◡-) **Süßigkeit**
طاتلی اولمه ، حلویت (کذا مجازی) ‖ (طاتلی برشی) شکرلمه ،
طاتلی ، طاتلیجی ، شکرلمه‌جی ایشی .
‖ طاتلیمساق ، طاتلی [ſüß] ㉑ (صـ z -◡) **Süßlich**
(مجا) طاتلی .
[ایتا] ㉝ (ا مؤ ss -◡ ، کذلك z -◡-) **Sutane**
راهب جبه‌سی .
فرعون (نبا) [روم] ㊿ (ا مؤ z -◡-◡) **Sykomore**
انجیری ، جمیز ، یابان انجیری .
مفتری، غماز. [روم] ㊿ (ا م z -◡ f◡) **Sykophant**

ich ‖ هیجا (غرا) [روم] ㉝ (ا مؤ z ◡-) **Sylbe**
(بیلـه) بن بوندن برحرف verſtehe keine — davon
آکلامیورم .
هیجالمك. ㉑ (فع متع وفعلا + z ◡◡◡) **Syllabi(e)ren**
ایکیسیده: (z ◡ f-◡) **Sylphide** ، (z ◡ f◡) **Sylphe**
(ا مؤ) ㉝ [روجه Motte silphe دن مأخوذ لاتینجه]
قرون وسطی مصاللرنده هواده بولندقلرینه اینانیلان پریلر .
(ا م) —abend (z ◡ v ◡···) **Sylveſter „ ...**
(آلافرانغه ۳۱ کانون اول) سن زیلوستر .
.(mit...=) ſym„... [روم] (z ◡···) **Sym„...**
علامت ، اشارت ، [روم] ㉘ (ا لا z ◡-) **Symbol**
مثال مجسم ، تمثال .
[روم] (sans pl.) ㉝ (ا مؤ z ◡◡-) **Symmetrie**
تناسب ، موازنه ، تناظر .
(قوهٔ خفیه) (طب) ㉝ (ا مؤ z ◡◡-) **Sympatie**
طبیعت اویغونلغی‖ توجه، میل، خوشلانمه ، یلدیزباریشقلغی .
[روم] ㉑ a.(فع لا + z ◡-◡◡) **Sympatiſi(e)ren**
mit Jemandem— برندن خوشلانمق ، قلبا سومك،یلدیزی
باریشیق اولمق ، قان قاینامق .
(علم امراض، طب) [روم] ㉘ (ا لا z ◡-) **Symptom**
عرض، علامت مرض .
. (mit =) [روم] (z ◡···) **Syn„ ...**
خاورا . [روم] ㉝ (ا مؤ z ◡◡-◡) **Synagoge**
(غرا) [روم] ㉝ (ا مؤ z ◡◡-f◡) **Synalöphe**
ایکی حرف صداتك با ترکیب برهیجا تشکیل ایتملری .
[روم] (inv.) (ا م z ◡ k ◡◡◡) **Synchronismus**
وقایع مختلفه‌نك عینی وقتده جریانی، تصادف تاریخی .
برهیئت شرکت [روم] ㉘ (ا لا z ◡◡-) **Syndikat**
ویا جماعتك کندی افراد واعضاسندن برینه ویردیکی وکالت
ومرخصیت ‖ برمفلس آلمجقلرینك تعین ایتدکلری وکیلك
صفت وکالتی .
(غرا ، موسیق ، [روم] ㉝ (ا مؤ z ◡-◡) **Synkope**
علم امراض) برکله‌نك اورته‌سندن برحرف حذفی‖ یواش برسسله
باشلانیلان لحنك یوکسك سسله تمدیدی وبونك اشارت
مخصوصه‌سی ‖ بایلمه ، غشیان ، غشی .
روسیه‌ده der heilige—[روم] ㉘ (ام z ◡-) **Synod**
مجلس کبیر روحانی .
(ا لا) Synonym و ㉔ (صـ z ◡◡-) **Synonym**
a. ㊷ معنالری بر اولان کله‌لر، مترادف، هممعنی، مشترك المعنی.
نحو، [روم] ㊾ (ا مؤ z ◡◡ یاخود z ◡◡) **Syntax**
علم معانی ، کذلك: نحو، علم معانی کتابی .
(منطق، کیمیـ ، ریا) [روم] ㉝ (امؤ z ◡-◡) **Syntheſe**
ترکیب وتألیف ‖ برجسمك حل اولنمش اجزاسنك تکرارجمعی،
ترکیب‖ اولجه اثبات اولنمش مسئله‌لر واسطه‌سیله دیکرینك اثباتی.
[روم] (sans pl.) (inv.) (ا مؤ z -f◡◡) **Syphilis**
(علم امراض) داء الافرنج ، فرنکی .
آسیاده (جغر) ㉝ (ا خا لا z -(◡)◡) **Syri-en**
سوریه قطعه‌سی .
. Sirup = ㉘ (ا م z -◡) **Syrup**

System (ـ ا z ـ ا لا) ㊳ [روم] سيستم، اصول، طريق، مودل .

Systematisch (ـ ـ z ـ ص) ㉔ [روم] بر اصول وترتيب منتظمه متعلق وتابع، اصولداخلنده، برمسلكه تابع .

Szegedin (ـ ss ا خا لا) ㊱ (جغر) مجارستان شهرلرندن : سكه دين .

Szene (ـ ss ا مؤ) ㊵ = Scene .

T حرفيله بولنه‌ميان كله‌لر ايچون **D** حرفنه مراجعت اولنسه .

T. (ـ ا لا) ㊺ (آلمان الفباسنك يكرمنجى‌حرفى وحروف غيرصوتيه‌سنك دخى اون آلتنجيسيدر) صورت مختصره‌سى‌اولان **T. F.** ‖ Taschenausgabe = **T. A.** ‖ Tonne = t . Taschen = forma't =

T„... (ـ...) —eisen (ا لا) (صنع) T " t „ حرفى شكلنده اولان تيمور ‖ —vogel (ا م) (تا طبيع) كيجه كلبكى (دنيلان قوش) .

Taba(c)k (ـ ـ ، كذلك ـ ا م) ㊳ [هندجه] (نبا) توتون، دخان .

Taba(c)k „... اكثريا : ... „ **Taba(c)ks** (ـ...) —bau (ا م) توتون زراعتى ‖ —monopol (ا لا) (تجا) انحصار دخان ‖ —bruder (ا م) (عمو) پك چوق توتون ايچان كمسه ، توتون برياكيسى ‖ —dose (ا مؤ) (انفيه ايچون) انفيه قوطوسى ‖ —pfeife (ا مؤ) توتون‌چوبوغى ‖ —regie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) توتون رژيسى ، توتون اعمال وصرفنى يد انحصارنده بولنديريلان شركت .

Tabagie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) ㊵ [فر] توتون ايچمكه مخصوص محل ، قهوه خانه .

Tabak (ـ ياخود ـ) (مرا . Taba(c)k) .

Tabelle (ـ ـ ا مؤ) ㊵ [لاتينجه] جدول ، تابله .

Tabernakel (ـ ـ ـ ا لا) a. ㊵ [لاتينجه] اسرائيليلرك يوم‌مخصوصده‌ كيردكلرى‌چادير ، كوشك ‖ حضرت موسايه تبليغ اولنان وصاى عشره‌يى حاوى صنديغك وضع اولنديغى‌كرسى ‖ خرستيانلرده خبز مقدسى حاوى اولوب معبدك محرابنه موضوع صنديق .

Tabulat (ـ ـ ا لا) ㊳ [لاتينجه] اوفق تخته‌لردن ياپيلان، دوشمه ، پاركه .

Tabulett (ـ ـ ا لا) ㊳ [ايتا] آياق صاتيجيلرينك آرقه ، بويون ويا اللرنده كزديردكلرى اشيا قوطوسى، صنديغى.

Tadel (ـ ا م) a. ㊵ [اورته آلمانجه tadel] (Lob كله‌سنك مقابلى) ذم ، قدح ، تقبيح ، تكدير ؛ عيبلمه ؛ ستم ؛ طعن ‖ مجازات تكديريه ، تكديرلى اخبار .

Tadel „... (ـ...) —los (ص) خطاسز ، شايان تقبيح وذم هيچ برحالى ، صفتى اولميان ، مكمل ، فوق العاده ، قصورسز .

Tadeln (ـ فه متع) a. ㉑ [Tadel] تعييب وطعن ايتمه ‖ Jemand wegen etwas--- برينى برشيدنطولايى تعييب ايتمك ، برينه برشيدنطولايى قباحت بولمق ، طعن ايتمك، تكدير ، توبيخ ايتمك ‖ an Allem etwas zu—finden هر شيئه برقصور بولمق ، هرشيئك برعيبنى ، قصورينى كورمك .

Tafel (ـ ا مؤ) ㊵ [قديم آلمانجه tavalâ اولوب لاتينجه ta'bula دن مأخوذ] ماصه ، تابله ‖ —(Wand„) مكتبلرده يازى يازمغه ، خريطه چيزمكه وامثالى خصوصاتده استعمال ايدلكه مخصوص تخته ‖ لوحه ، طبقه ، تخته ، Chokola'de— چوقولاته (لوحه‌سى) ‖ (معما) ديرك‌تابله‌سى، باشلق ‖ — ausge=hängte (اوزرى اعلانلى) اصيلى لوحه ، اعلان‌تخته‌سى ‖ سفره .es ist heute große— bei N بوكون N. نك كوشكنده ، شاتوسنده ، اونده بيوك ضيافت وار .

Tafel„... (ـ...) —decken (الا) سفره احضارى ، ترتيباتى ‖ —arbeit (امؤ) (صنع) طوغرامه‌جى ايشى ‖ —brot (الا) سفره اكمكى ، عادى اكمك ‖ —beste'ck چتال قاشيق پچاق كبى مالزمه‌يى شامل سفره طاقمى ‖ —diener (ا م) سفره‌ده يمك ويرن خدمتجى، لاكه ‖ —land (ا لا) (جغر) طاغ اوزرنده دوز اووه ، يايلا ‖ —tuch (ا لا) سفره اورتوسى .

Tafeln (ـ فه لا+) a. ㉑ [Tafel] ييوب ايچمكى، بوغازينى‌سومك، سفره‌يى‌سومك‖ —gern سفره‌دن آيريله‌مامق، ايى يمكى سومك ، بوغازندن وازكچه‌مامك ‖ (فه متع) سفره ، ماصه اوزرينه قويمق .

Täfeln (ـ فه‌متع) a. ㉑ [Tafel] einen Fußboden— بر اوطه‌نك دوشمه‌سنى پاركه‌لمك ، پاركه دوشه‌مك ‖ قاپلامق .

Taff(e)t (ـ) (ـ) ، **Taft** (ـ) ايكيسيده (ا م) ㊳ [ايتاليانجه taffetas اولوب‌فارسيجه tâfteh glänzend دن مأخوذ] (تجا) جانفس .

Taff(e)t „... (...(ـ)ـ) —band (ا لا) (تجا) جانفس شريد ‖ —kleid (ا لا) جانفس البسه .

Taff(e)ten (ـ (ـ) ـ ص) ㉔ [Taff(e)t] جانفس ، جانفسدن .

Tag (ـ وـ ام) ㉛ [قديم آلمانجه tac=لاتينجه dies] كون، يوم ، روز ‖ —es ist كوندز ، كوندز اولمش، ايدى، اورتالق آغرمش ‖ (e)s-- (heutiges : ياخود heutigen

. Takel = werk = (53) (ا مؤ -ᵕ- j ᵕ) **Takelage**

(موسیقی) [ta'ctus لاتینجه] (38) (ᵕ ا م) **Takt** وزن، مزور، تاقت || aus dem — e kommen وزنی بوزمق، تاقتی غائب ایتمك || (مجا) آهنگی ، آغزینك طاقتی بوزمق ، آغزینك طاقی قاچمق || den — angeben برهوانك وزنی ویرمك|| — haben ادیب اولمق، ادب وارکانی بیلمك ، یولسز داورانمامق .

Takt„ ... (ᵕ...) — los (صـ) ملاحظه‌سز، تأملسز، دنسز ، تربیه‌سز ، لازمکلان حرمت ودقتده قصوری اولان ، صایغیسز || — messer (ا م) موسقینك درجهٔ سرعتنی اولچر آلت || — voll (صـ) تربیه‌لی، نازك ، خاطرشناس، صایغیلی، طبیعت صاحبی .

Takti(e)ren (ᵕ-ᵕ فع لا +) a. (21) (موسیقی) وزنی محافظه ایتمك .

Taktik (ᵕ ا مؤ) (49) (sans pl.) [روم] (ع) فن تعبیه ، تعبیة الجیش (کذا مجازی) ، (بحر) تعبیهٔ بحریه .

Taktisch (ᵕ صـ) (21) [روم] فن‌تعبیه‌جه، تعبیة الجیش نقطهٔ نظرندن .

Talent (ᵕ ا لا) (38) [روم] اسکی اقچه‌لردن : تالنت || مهارت ، ممارسه || استعداد، اهلیت، درایت || هنر ومعرفت .

Talg (ᵕ ا م(ا لا) (38) (sans pl.) [آشاغی آلمانجه] ایچ یاغی، شحم ، طوك یاغی، مراع .

Talg„ ... (ᵕ...) — licht (ا لا) یاغ مومی .

Talgen (ᵕ فع لا +) a. (21) [Talg] dieser (geschlachtete) Ochse talgt gut بو اوکوزك ایو یاغی چیقیور || (صوغومقده اولان یمك حقنده) یاغی طوکمق || (فع متع) ایچ یاغی سورمك ، طوك یاغیله یاغلامق||(صـ) (24) ایچ یاغندن .

Talje (ᵕ امؤ) (53) [آشاغی آلمانجه] (ماکنه وبحریه‌ده) Flaschen = zug = (بحر) پالانغه .

Talk (ᵕ ا م) (38) [عر] (معد) دوزکون اعماله یارار یوفقه‌لی معدن، طلق .

Talmi = Gold (ᵕ-ᵕ ا لا) (38) (sans pl.) اوزری خفیفجه آلتون یالدیزلی باقیروتوتیا خلیطه‌سی .

Tamarinde (ᵕᵕ- ا مؤ) (53) [یکی لاتینجه] (نبا) تمرهندی ، هند خرماسی .

Tamariske (ᵕᵕ- ا مؤ) (53) [لاتینجه] (نبا) ایلغین آغاجی، طرفاء ، قاطر چیچکی فدانی .

Tambour (اکثریا) tă'mᵉ-bourᵉ : ناذراً دخی فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) (56) [فر] (ع) ترامپته ، ترامپته‌جی || بیوك ابنیه قبولرینك ایچنده ایکنجی قپو مقامنده اوله‌رق یاپیلان قبولی بولمه (که ابنیه درونته صغوق وروزکار کیرمامك ایچون یاپیلور) || سوزنی ایشنه مخصوص‌قاصناق .

Tambouri(e)ren (ᵕ- tă'mᵉ-bou فع متع) a. (21) [فر] قاصناق ایشلمك .

Tambourin (tămᵉ-bou-ri'nᵉ ا لا) (38) [فر] (موسیقی) (اطرافی ذیللی) دف || دومبلك || قاصناق .

Tamponi(e)ren (ᵕᵕᵕ- فع متع) a. (21) [فر] (حرا) تفتیك وامثالی ایله بر یاره وامثالی طیقامق .

بوکونکی‌کونده ، فی یومنا هذا || eines schönen — es کونك برنده ، برکون|| den ganzen — über تکمیل‌کون؛ صباحدن اقشامه قدر|| — für — هرکون، یومیه|| von — e zu — e کوندن‌کونه، کیت‌کیده، کون بکون || e — (zu : یاخود) am میدانه an den — kommen || موجود اولمق، بولنمق liegen چیقمق، آشکار اولمق. بللی اولمق؛ ظهور ایتمك ، وقوعبولمق|| es ist noch früh am — e دها پك ایرکن، دها صباح اولمدی کبی || Leb=tag (e) = meine — e || یالکز مجازی اوله‌رق : in 's Gelag hinein = in den — hinein .

Tag„ ... (ᵕ... و ᵕ...) اکثریا ... Tage„ (ᵕ..ᵕ-) — täglich (صـ) تکرینك (هر) کونی، هرکون(بلا انقطاع)|| — über بتون‌کون، کونك تکمیل امتدادنجه|| — arbeiter(in) (ا م ، امؤ) کونده‌لکجی ارکك ، قادین || — blatt (= e) (ا لا) (حوادث یومیه‌یی ناشر) غزته ، یومی غزته || — blind (صـ) کیجه‌لین کوندزدن دها ایوکورمکی موجب کوز خسته‌لغی چکن آدم، اخفش || — dieb(in) (ا م ، امؤ) تکمیل‌کونی بوش ، ایشسز کچوران ، تلف ایدن کمسه || — lohn (= e) اجرت یومیه ، کونده‌لك einem Arbeiter seinen — lohn auszahlen برعمله‌نك کونده‌لکنی تأدیه ایتمك|| — marsch (ام) (ع) برکونلك یوریش، برکونلك یوریشده قطع اولنان مسافه || — (e=)werk (ا لا) یومیه یاپیلان، کوریلان ایش، سعی یومی، حاصلات یومیه ، برکونلك ایش || اراضی اولچیسی اوله‌رق : (٤/١ هکتار) .

Tagen (ᵕ- فع لا + وفع متع) a. (21) [Tag] es (یاخود : der Morgen) tagt کوندز اولیور || (مجا) es wird schrecklich — ! پك فنا اوله‌جق، صوکی‌فناچیقه‌جق|| انعقاد ، اجتماع ایتمك .

Tages„ ... (ᵕ..ᵕ-) — befehl (ا م) اوامر یومیه || — hell (صـ) کوندزکبی آیدینلق || — fragen (جمع مؤ) مسائل یومیه ، مسئلهٔ حالیه|| — grauen (ا لا) شفق آتمه|| اکثریا = — anbruch || — neuigkeiten (جمع مؤ) حوادث، وقایع یومیه .

. . . tagig (ᵕ-..ᵕ صـ) [Tag] اعداد ایله برلکده : شوقدر وشوقدرکونلك مثلا : — = drei اوچ کونلك .

Täglich (ᵕ- صـ) (21) [Tag] هرکونلك ، هرکون وقوعبولان، هرکونه مخصوص، یومیه|| (حا) دائما ، هرکون|| seine — e Kleidung هرکونه مخصوص اولان کونده‌لك البسه‌سی .

Tagus (ᵕ- ا خا م) (inv.) اکثریا Tajo مقامنده مستعملدر .

Ta(h)iti (ᵕᵕ- ا خا لا) (56) (جغر) = Otahai'ti .

Taille (tă'lᵉ-yĕ ا مؤ) (55) [فر] قادین وارکك البسه‌سنك بل‌قسمی || بدن، قامت، اندام || اوموزدن بله قدر اولان قسم|| چاکتك ایچنه کییلان ودرونی قورسه‌لی‌کبی بیچمده اولان قادین یلکی ، ایچلکی .

Tailli(e)ren (tă'lᵉ-yi-rĕnᵉ فع لا +) a. (21) [فر] کاغدلری قاریشدیرمق .

Tajo (ᵕ- حرند) آوده آوك کورلدیکی وقتده چاغیریلور .

Takel (ᵕ- ا لا) a. (40) [فلمنکجه] (بحر) پالانغه .

Takel„ ... (ᵕ..ᵕ-) — werk (ا لا) برکمینك تجهیزی ایچون‌لازم اولان دیرك یلکن ایپ مقره وامثالی‌شیلر، آرمه .

Tand" (ـٓ ا م) ㊳ (جمعی نادر) [اورته آلمانجه tant
Possen . مرا [tändeln دکرسز ، اهمیتسز ، اویونجاق
نوعندن اولان شی ‖ چوجوق اویونجاغی ‖ هرزه وکیلك ،
کوهزهلك ، هذیان .

Tändeln (ـٓـٓ فعلا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه tantarôn
fafeln دن؛ مرا . Tand] اوینامق، زوزکلمك، صاچهشیلرله
اشتغال ایتمك ، چوجوقکبی اویناشمق ‖ اویناشمق، جلوه ایتمك،
جلوهلشمك ، فندق قیرمق، قیریتمق ، قیقردامق، فینك آتمق ‖
اضاعهٔ وقت ایتمك .

Tang (ـٓ ا م) ㊳ [دانیمارقهجه] (نبا) قورسیقه
آشنهسی، خریق دینیلان نبات .

Tangent (ـٓ gh ـ ا م) ㊿ [لاتینجه] (موسیقی)
(پیانو وچالغیلی ساعتارده) اوفقطوقماق .

Tangente (ـٓـٓ gh ـ ا مؤ) ㊳ [لاتینجه] (ریا)
دائره ویا قوسه یالکزتماس ایدن خط ، خط مماس .

Tangi(e)ren (ـٓـٓ وفعـ متعـ) a. ㉑ [لاتینجه] تماس
ایتمك ، طوقونوب یکمك ، مماس اولمق .

Tann (ـٓ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه tan (ا لا) Wald]
بیوك اورمان .

Tanne (ـٓ ا مؤ) ㊳ [قدیم آلمانجه tanna] (نبا)
چام ، چیرا آغاجی ، تنوب . — (= Weiß =, Edel =) کذلك

Tännel (ـٓ لا (ا م) a. ㊵ (نبا) الاتین .

Tannen (ـٓ ـ صـ) ㉑ [Tanne] چام آغاجندن .

Tannicht (ـٓ ا لا) ㊳ [Tanne] چاملق .

Tannin (ـٓـٓ ا لا) ㊻ (sans pl.) [Tanne]
(کیم) دباغتده مستعمل مادهٔ کمیویه تانن ، آسیدتانیك .

Tantal (ـٓ ا لا) ㊻ [روم] جلالندیغی وقت دمیره
بکزر تانتال معدنی .

Täntchen (ـٓ ا لا) b. ㊵ (Tante کلهسنك صورت
تصغیریهسی) خالهجق ، تیزهجك .

Tante (tă'n°-tĕ ا مؤ) ㊿ [فر] (شمدی Muhme
دن دها زیاده مستعمل) (والدهنك همشیرهسی) تیزه .

Tantieme (tan-tié-mĕ ا مؤ) ㊿ [فر] برمنفعتده
اولان حصه ، تمتع حصهسی ‖ (تیا) (برمحررك یازدیغی اثرك
اویناٌمسندهکندوسنه ویریلان حصه) حق تحریر .

Tanz (ـٓ ا م) ㉛ [ایتالیانجه da'nza ، قدیم آلمانجه
dansôn دن مأخوذ] رقص ، دانس ‖ —im Freien
قیربالوسی ‖ (مجا) غوغا ، نزاع ، مجادله، کورولتی‖ —einen
mit Jemandem wagen (یاخود : ein Tänzchen) بریله
مجادلهیه ، غوغایه طوتوشمق، باشلامق .

Tanz„... (ـٓ...) —schüler(in) (ا م ، ا مؤ)
رقص درسی آلان طلبه ، طالبه ‖ —bär (ا م) تربیهلی
آیو ‖ —boden (ا م) دانسصالونی ‖ —fest (ا لا) بالو ،
رقصلی اکلنجه ‖ —gesellschaft (امؤ) بالوضیافتی، اکلنجهسی .

Tänzeln (ـٓ فعـ لا +) a. ㉑ [Tanz] هوپ هوپ
صیچرامق ، ظیپلامق .

Tanzen (ـٓ فعلا ±) c. ㉑ [قدیم آلمانجه dansôn
خوره تپمك ، دانس ، رقص ایتمك (کذلك تربیه اولنمش کوپك
وآیولر وامثالی حقنده اوینامق) ‖ —nach der Violi'ne
بریننك nach Jemandes Pfeife— (مجا) ‖ کاتك دانس‌ایتمك
کیفنه کوره ، برینك سوزیله حرکت ایتمك ، چالدیغنه کوره
اوینامق ‖ (das Schiff) tanzt auf den Wellen کمیطالغهلر
اوزرنده یوارلانیور ‖ (فعـ متعـ وفعـ ملا) — (einen Tanz)
بردانس ایتمك ‖ —Jemand zu Boden اثنای رقصده برینی
یره دوشورمك ‖ —(seine Schuhe) entzwei دانسدن
پوتینلرینی پاتلاتمق ‖ —sich müde دانس‌ایده ایده یورولمق،
یورولنجهیه قدر رقص ایتمك ، اوینامق ‖ es tanzt sich gut
in (diesem Saale) بوصالونده کوزل دانس ایدیلیبیور ‖
(dieser Polka) tanzt sich gut بو پولقا ایلهایو اویناٌنیور،
رقص ایدیلیبیور .

Tänzer (ـٓ ام) a. ㊵ [tanzen] ، —in (ا مؤ)
㊿ رقص ایدن ، دانس ایدن، اوینایان ارکك قادین ، رقاص،
رقاصه (کذا تیاترووده) .

Tänzerschaft (ـٓـٓ ا مؤ) ㊾ [Tänzer] دانس‌ایتمك
هیئتی، حالی ‖ دانس ایدنلر ‖ بالقعبیلرهیئتی، جمعیتی .

Tapet (ـٓـٓ ا لا) ㊳ [لاتینجه tape'tum] متروك
اولهرق= Teppich ‖ آنجق بروجه آتی استعمال اولنمقدهدر:
etwas auf's—bringen برشیئی میدانه کتیرمك ، قومق ،
آشکاره چیقارمق .

Tapete (ـٓـٓ ا مؤ) ㊿ [اورته آلمانجه tape'ta]
(صنعـ) دیوارلره یاپشدیرمغه مخصوص اوطه ، دیوارکاغدی ،
بویالیکاغد ‖ یوك ویا ایپکله ایشلنمش خالی، کلیم .

Tapezi(e)ren (ـٓـ(ـ) ـ فعـ متعـ) a. ㉑ [ایتالیانجه
tapezziere] کاغد وامثالی ایله قاپلامق ، صیوامق ‖ خالی
وکیه اورتمك ، یونلرله تفریش ایتمك .

Tapfer (ـٓـٓص) ㉔ [قدیم آلمانجه taphar gewichtig]
جسور ، شجیع ، بهادر ، یکیت ،کوزی پك ‖ = tüchtig ‖
(حا) ایوجه ، مکملاً ، پك اعلا ، صیقیجه .

Tapferkeit (ـٓـ ا مؤ) ㊾ [tapfer] جسارت ،
بهادرلق ، پك‌کوزلیلك ، شجاعت .

Tapioka (ـٓ(ـ) - امؤ) (مفردی (inv.) جمعی —s)
[آمریقاجه typyo'ca دن مأخوذ پورتکیزجه] (آمریقانك
مانیوق دینیلان‌کوچك بر آغاجك‌کوکندن چیقاریلان) نشاسته،
تاپیوقه‖ aus—bereitete Suppe تاپیوقه چورباسی .

Tapir (ـٓ ا م) ㊳ (تا طبیعـ) آمریقانك تاپیر تعبیر
اولنان بیوك وددرت آیاقلی برحیوانی .

Tapisserie (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) ㊿ [فر]
قاناوچه اوزرینه ایشلمه .

Taponni(e)ren (ـٓـٓـٓ فعـ متعـ) a. ㉑ [فر] die
—Haare صاچی قبارتمق .

Tapp! (ـٓ حرند) صدایی تقلیداً : پات ! تاپ !

Tapp (ـٓ ا م) ㊳ اکثریا : —s =Klap(p)s ‖
=Fuß = stapfe ‖ (عو) ، کذا : —=zu ، —=in's Mus
قبا ، سومسوك کمسه ، بجریکسز .

Tappe (ـٓ ا مؤ) ㊿ [اورته آلمانجه tâpe] حیوان
آیاغی ، پنجه ‖ =Fuß = stapfe .

Tappeln (ـٓ فعـ لا +) c. ㉑ (عو) = trippeln ‖
یورومك .

Tappen (ـٓ فعلا ±) a. ㉑ قبا وبچمسز یورمك ‖
باقمقسزین یوقلیهرق طوتمق، اللهمك .

Täppisch (ـّ ص) ㉑ [Tappe] بجريكسز، صولاق .
Tap(p)s (ـّ ا م) مفردى ㉖ ، جمى ㊱ = Tapp .
Tara (ـّ ا مؤ) (inv.) (sans pl.) [ايتا] (تجا) طاره .
Tarantel (ـّ ا مؤ) ㊸ [ايتاليانجه tara'ntola] (تا طبيع) Tara'nto دن رتيلاء ، ايرى اورمجك .
Tarantella yă ـّ ا مؤ) (مفردى.(inv) جمى —s) ايتاليانك تارنته شهرى يقينلرنده اوينانيلان رقص نوعى .
Tarent (ـّ ا خا لا) ㊻ (جغر) (ايتاليا شهرلرندن) تارنت .
Tari(e)ren (ـّ فع متع) .a ㉑ (تجا) —(ein Faß) برفوچينك طارەسنى آلمق .
Tarif (ـّ ا م) ㊳ [ع ، فر] تعرفه ، اجرت ، فيئات جدولى .
Taro(c)k (ـّ ا مَ (ا لا) ㊻ [ايتاليانجه] تاروق دينيلان كاغد اويونى .
Tartar (ـّ) هرنقدر غلط ايسەده اكثريا : Tatar = .
Tartsche (ـّ ا مؤ) ㊸ [آنغلوساقسونجه] قديمده (ع) = Schild .. يوارلاق قالقان .
Tasche (ـّ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه taska] جب ؛ كيسه || etwas in die —stecken برشيئى جبنه قويمق ، صوقمق، درجب ايتمك || —(= Uhr) ساعتجى(پانطالونده)|| Jemand aus Jemandes—leben برينك كيسەسندن يشامق || in die— stecken (برينى جبنه صوقمق ، برينه غلبه چالمق ، ايتمك اقتدارينى حائز اولمق) برينى جبندن چيقارمق || چانطه .
Taschen „ ... (ـّ....) —ausgabe (ا مؤ) برشيئك كوچوك وجبه كيرەجك صورتده اوفق اولەرق طبع ونشر اولنان نسخەسى || —dieb (ا م) يانكسيجى || —geld (ا لا) جب خرجلغى || —spiel (ا م) حقه بازلق || —spieler (ا م) حقه باز || —tuch (ا لا) منديل ، ياغلق || —uhr (ا مؤ) جب ، قويون ساعتى || —wörterbuch (ا لا) جب لغتى .
Täschner (ـّ ا م) .a ㊵ [Tasche] (جنوب ولايتلر لسانى) (صنع) اوفق الصنديقى ، يولچانطەسى ياپان صنعتكار .
Täßchen (ـّ ا لا) .b ㊵ (Taße كلمەسنك صورت تصغيريەسى) (اوفق كاسه) فنجان .
Tasse (ـّ ا مؤ) ㊸ [عربجه tassah] Napf دن مأخوذ فرانسزجه] فنجان .
Tasten (ـّ فع لا +) .b ㉑ [ايتاليانجه tasta're] befühlen] پارمقلرينك اوجيله ، الله ، يوقلامق، طوقونمق || —nach etwas يوقلامق اوزره الى برشيئه اوزاتمق || = tappen || (مجا) سوندەلمق || الله‌يەرك ، يوقلايەرق نه اولديغى بيلك .
Taster (ـّ ا م) .a ㊵ [tasten] الله‌يان ، يوقلايان || (تاطبيع) بعض بوجكلرك آلتچكەلرنده بولنان آلتلامسەلرى .
Tatar (ـّ ا م) تاتار || كذلك پوصته تاتارى || تاتار باركيرى .
Tatarei (ـّ ا خا مؤ) ㊾ (جغر) —die تاتارستان .
Tä(t)towi(e)ren (ـّ ، ـّ فع متع) و —sich (فع مطا) تاهيتيلسانده tatu] تنك اوزرينه اشكال ويازيلر نقش ايتمك ، دوومك ، دوودیرمك .

Tatze (ـّ ا مؤ) ㊸ [اورته آلمانجه tatze] الخ .:. —des Bären آيو وامثالنك پنچەسى (كذلك انسان الى حقنده دخى استعمال اولنه بيلور) .
Tau (ـّ ا لا) ㊳ [آشاغى آلمانجه] (بحر) خلاط ، (بحر) ايپ ، پلامار .
Taub (ـّ ص) [قديم آلمانجه toup] صاغر ، اصم || —sein auf einem Ohre برقولاغى، برطرفى صاغر اولمق ، —sein bei (für, gegen, zu) (مجا) برطرفندن ايشتمامك || Jemandes Bitten برينك رجالرينه ، يالوارملرينه ، تمنيات ونيازلرينه احالهٔ سمع اعتبار ايتمامك، قولاق، اهميت ويرمامك || (ضرمثل) —en Ohren ist schlecht predigen صاغر لاف آكلاماز، سوز آكلامق، ايشتمك ايستەميانه لاف تأثير ايتمز || die Hand —machen اويوشديرمق، صاغر، حسسز ايتمك || —ist mir es Ei ال اويوشمش ، اويوشدى || —تخمسز يمورطه .
Taub„... (ـّ....) —feld (ا لا) محصول ويرمزتارلا، غيرمنبت آراضى || —stumm (ص) اصم وابكم ، هم صاغر هم ديلسز .
Täubchen (ـّ ا لا) .b ㊵ (Taube كلمەسنك صورت تصغيريەسى) كوچوك كوكرجين، كوكرجينجك (كذا مجازى)|| (سويشەرك) —mein جانم ! قوزوم ! جانم !
Taube (ـّ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه tûpâ ، = انكليزجه dove] كوكرجين ، حمامه ، كبوتر || (ضرمثل) ,er meint die —n werden ihm gebraten in's Maul fliegen او آرمود اولوب آغزينه دوشەجك ظن ايديور ، او ارمود اول آغزيمه دوش ديور .
Tauben„... (ـّ....) —ausstellung (امؤ) كوكرجين سركيسى || —post (امؤ) كوكرجين پوستەسى || —haus (ا لا) كوكرجينلك ، كوكرجين قفسى || —mist (ا م) (زرا) كوكرجين ترسى || —stößer (ا م) (تا طبيع) = Habicht .
Tauber ، **Täuber** ايكيسيده (ـّ ا م) ، Täuberich (ـّ ام) ㊳ [Taube] اركك كوكرجين .
Taubheit (ـّ ا مؤ) ㊾ (علم امراض) صاغرلق ، اصملك || اويوشقلق || عقم ، عقر ، عدم انبات .
Täubin (ـّ ا مؤ) ㊿ [Taube] ديشى كوكرجين، كوكرجينك ديشيسى .
Täubling (ـّ ا م) ㊳ [Taube] (نبا) (Pilz) = Bitterling .
Tauch - ente (ـّ ا مؤ) ㊸ (تا طبيع) طالغيچ اوردكى .
Tauchen (ـّ فع متع) —sich (فع مطا) .a ㉑ [قديم آلمانجه tûhhan = آشاغى آلمانجه duken] طالديرمق، طالمق ، صويه طالديرمق ، باتيرمق ، صويه باتمق ، تغطيس ايتمك .
Tauen (ـّ فع متع) .a ㉑ [Tau] (صنع) (دباغتده) —die Häute دريى صويمق ، تميزلمك || (بحر) بركمى يى زنجير ، خلاط ايله چكمك .
Tauerei (ـّ ا مؤ) ㊾ (بحر) = Drath„ seil = Schiff=fahrt .

وافتيز صوينك (ا لا) —becken (ـ ...) Tauf,, ...
قونديغى قورنه || —name (ا م) وافتيز اسمى ، فامليا اسمنك
غيرى اولان اسم ، اسمذاتى ، (برينى) چاغيرمغه مخصوص
اولان اسم || —zeuge (ا م) ، —zeugin (ا مؤ) ==
Pathe.

Taufe (ــ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه toufa] وافتيز،
وافتيز آيينى ، تعميد، || == Tauf=schmaus (ا م)وافتيز
يمكى .

Taufen (ــ فعه متعه) a. (21) [قديم آلمانجه toufan
وافتيز ايتمك ، اسم قويمق || —(den Wein) شرابه صوقاتمق.

Taugen (ــ فعه لا +) a. (21) [قديم آلمانجه tougan
ايشه يرامق ، برشيئه يرامق ، كلك || (nicht ، Nichts —
ياخود : zu Nichts) هيچ برشيئه يرامامق ، بش پاره ايتمامك
نافله اولمق .

Taugenichts (ــ) يراماز || حايلاز ، چاپقين .

Tauglich (ــ ص) (24) [taugen] يرايان —zu etwas
برشيئه يرايان (يراشان ، قابليق اولان) .

Taumel (ــ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه tûmôn
kreisen] صاللانمه ، باش دونمه‌سى ، سندمله ؛ سرخوشلق ،
مستلك ، كيف ،

Taumeln (ــ فعه لا ±) a. (21) [قديم آلمانجه
kreisen tûmôn] صاللانمق ، ييقلمق || das) er ist in
Zimmer getaumelt) او اوطه‌يه صاللانه‌رق كيردى ،
يقيله‌رق كلدى || —zu Boden صاللانوب يره دوشمك ||(مجا)
er taumelt von diesem unverhofften Glück او اوميديغى
بوسعادتدن بايلور، اومأمول ايتمديكى بوسعادته نائليتندنطولايى
نه‌ياپه‌جغنى بيلمور .

Tauri-en (ــ اخالا) b. (40) (جغر) (شمديكى قريم)
توريد .

Tausch (ــ ا م) (38) ، نادراً (31) [يكى كبار آلمانجه]
دكشديرمه ، تبديل ، مبادله ، ترامپه .

Tauschen (ــ فعه متعه و فعه لا +) a. c. (21) [==آشاغى
آلمانجه tûsken] دكشديرمك ، تبديل ايتمك ، دكشمك ، مبادله،
ترامپه‌ايتمك || ich möchte nicht mit ihm— بن اونك‌برنده
اولمق استه‌مام || (برخدمت ، مقام ، مأموريت حقنده) بحايش
ايتمك .

Täuschen (ــ فعه متعه و فعه لا +) و —sich (فعه مطا)
a. c. (21) [اورته آلمانجه tûschen] آلداتمق ، دولابه
دوشيرمك ، برينك امنيتنى سوءاستعمال ايتمك،دوزاغه‌دوشيرمك،
اغفال ايتمك ، آلدانمق ، يوتمق ، بوغلمق || in seinen
Hoffnungen getäuscht werden اميدلرى بوشه چيقمق ،
آلدانمق .

Tauschi(e)ren (ــ فعه متعه) a. (21) [ايتاليانجه
tausi'a Arbeit damaszi'rte] قاپلامق،قاقمق، صوالتلامق.

Täuschung (ــ ا مؤ) (49) [täuschen] آلداتمه، اغفال
ايتمه || آلدانمه، حيله ، دوباره‌يه دوشمه || خيال، وهم، قوروتى
(اميد وانتظار حقنده) بوشه چيقمه .

Tausend (ــ ص اعدا اصل) بيك ، الف ، اون عصرلق
زمان || —und aber— بيكرجه || —schwerenoth! بيك
بلاسى ويرسون ! || ei der der Tausend (nocheinmal)!

Tausend!,potz—! واى آناسى! هاى‌اء مستحقى ويرسون!
(تعجب مقامنده) || (ا لا) (38) بيك عددى ، رقمى || zu
Tausenden بيكر بيكر .

Tausend,,... (ـ ...) —fältig (ص) بيك درلو ،
بيك قات، بيك نوع، چشيد|| —fuß (ا م) (تا طبيعه) قرق
آياق، ابو اربعين || —jährig (ص) بيك سنه‌لك، بيك‌ياشنده،
اون عصرلق || —schön(chen) (ا لا) (نبا) قويون‌كوزى،
ربعيه ، بودورياك || قطيفه چيچكى || خروس ايبيكى .

Tausender (ــ ا م) a. (40) [tausend] (رياء) بيكلر،
بيكلر خانه‌سى رقملرى .

Tausendst (ــ ص اعد اصلا) (عمر) das weiß der
Tausendste nicht بونى بيكده بركشى ، بيكده برى بيله بيلمز.

Tausendstel (ــ ا لا) a. (40) بيكده برنجى ، بيكده
بر اولان .

Tauto ,, ... (ـ ...) [روم] == der, die, das)
Nämliche) .

Tax,, ... (ـ ...) —ordnung (ا مؤ) تعرفه،فيئات
جدولى (نرخ، رسم ، ويركو حقنده) .

Taxator (ــ ا م) (43) [لاتينجه] استيماتور ، مخمن.

Taxe (ــ ا مؤ) (53) [لاتينجه] تخمين فيئات ، تقدير
قيمت ، نرخ || رسمى تعرفه ، فيئات جدولى .

Taxi(e)ren (ــ فعه متعه) a. (21) [لاتينجه]
— الخ (Brot, Fleisch) اكمك، ات وامثالنه‌فيئات‌قويمق،نرخ
اورمق ، قويمق ، تخمين وتقدير ايتمك ، برشيئك پاره‌سنى‌فيئاتنى
قيمتنى بولمق، تخمين وتعيين ايتمك ، ظن ايتمك.

Tazette (ــ ا مؤ) (53) فوليا || رزن .

Technik (ــ ch ا م) (sans pl.) (49) [روم]فنون
وصنايع مختلفه‌نك تاريخ واصولندن بحث ايدن‌فن، مبحث‌الفنون،
فن وصنعت .

Technikum (ــ ch ا لا) (58) [روم]مكتب صنايع،
مهندسخانه .

Techno ,, ... (ch ـ ...) [روم] techno ,, ...
(Gewerbe,,... ، Kunst,,.. ==) .

Tecke (ــ ا مؤ) (53) [آشاغى آلمانجه اولوب لاتينجه
teca دن مأخوذ] (تا طبيعه) كنه .

Teckel (ــ ا م) a. (40) قيصه‌باجاق، ياصى برون كوپك
(Dachs=hund ==) .

Tegel (ــ ا م) a. (40) (طبقات‌الارض) لوله‌جى چامورى،
اوزلو طوپراق (Letten ==) .

Teheran (ــ ا خا لا) (56) (جغر) عجمستانك پاى
تختى اولان طهران شهرى .

Tei,,... (ـ ...) (بحر) —anker چاپراز تيمور .

Teich (ــ ا م) (38) [قديم آلمانجه dîch]كول، كونان||
حوض .

Teifun (ــ ا م) (56) [چينجه] (بحر هنديده وقوعه
كلور وشدتلى فورطنه) طيفون .

Teig (ــ ا م) (38) [قديم آلمانجه teic اولوب غوت
لسانده deigan aus Thon kneten] اكمك خمورى ،
يوغورلمش خمور .

Teig,,... (ـــ...) —affe (ا م) (عمو) خمور يوغوريجى، اكمكجى|| —birne (ا مؤ) چوروميكى حالده ايچى قارمش آرمود|| —löffel (ا م) خمور يوغورەجق|| —mulde (ا م) اكمك خمورينك يغورلديغى تكنه، خمور تكنەسى، اكمكجى تكنەسى.

Tek,,... (ـــ...) (نبا) —baum (ا م) هندستانده سفائن اعمالنه يارار تقا تعبير اولنور آغاج.

Telegramm (ـــ ا لا) (38) [روم] برمحله چكيلان تل، تلغرام، تلغرافنامه.

Telegraph (f ـــ ا م) (51) [روم] تلغراف، واسطهٔ الكتريقه ايله اوزاقدن مخابره ايتمك اصولى، دورنويس.

Telegraphen,,... (ـــ f ...) —kabel (ا لا) تلغراف تلى، قابلوسى|| —bote (ا م) اوراق تلغرافيه موزعى، تلغراف پوستەجيسى|| —wesen (ا لا) امور تلغرافيه، تلغراف (هيئتى، نظارتى).

Telegraphie (ـ f ـــ ا مؤ) (53) [روم] تلغرافجيلق، تلغرافلرك اصول انشا وادارەسى صنعتى.

Telegraphi(e)ren (ـ f ـــ فعـ متعـ) a. (21) [روم] تلغراف، (تل) چكمك، تل ايله مخابره ايتمك، تلغراف واسطەسيله خبر ويرمك.

Telegraphisch (ـ f ـــ صـ) (21) [روم] تلغراف واسطەسيله، باتلغراف|| تلغرافه عائد، متعلق.

Telegraphist (ـ f ـــ ا م) (51) [روم] تلغرافجى.

Telemach (ـــ ا خا م) (56) تلماق.

Teleologie (ـ gh ـــ ا مؤ) (53) [روم] اوزاقدن قونوشمق، سويلمك صنعتى، فنى، اصولى (= Fern = sprach = lehre).

Telephon (ـ f ـ ا لا (ا م)) (56) [روم] اوزاقدن قونوشمغه يارار وبرطرفدن براوجى آغزه آلنوب سويلنوركن ديكر طرفدن قولاغه طوتەرق ديكلنان وبو صورتله بالمناوبه استعمال اولنان آلت) تلفون.

Teleskop (ـــ ا لا (ا م)) (38) [روم] (حكمهٔ هيئت) اوزاقدن كورمكه مخصوص آلت، دوربين، بيوك دوربين، مرصد|| = Spiegel=fernrohr.

Teller (ـــ ا م) a. (40) [ايتاليانجه tagliére] طباق|| Küchen-hackbrett = Präsenti'(e)r = teller|| Spiel=teller (تشر) الك آيەسى، راحله، كف.

Teller,,... (ـــ...) —korb (ا م) سپت، سله.

Tellur (ـــ ا لا) (sans pl.) (56) [لاتينجه] (معدنيه) اجسام بسيطەدن تلور تعبير اولنور مائيتراق بياض ويوفقەلى معدن.

Tempe (ـ ا خا لا) (56) (جغر) تساليادە بو اسمله مسمى وغايت كوزل بر وادى (كذلك مجازى اولەرق = reizende Gegend).

Tempel (ـــ ا م) a. (40) [لاتينجه templum] معبد، پروتستان كليساسى|| قمار اويونى نوعى.

Temperament (ـــ ا لا) (38) [لاتينجه] برجسمك صورت تشكل وتركيبى|| طبيعت، مزاج.

Temperatur (ـــ ا مؤ) (49) برشيده، برجسمده بولنان درجهٔ حرارت|| هوانك درجهٔ حرارتى.

Tempo (ـــ ا لا) (56) [ايتاليانجه] تمپو، وزن (اسقريم رقص وفروستيده كذلك موسيقيده).

Temporali-en (ـ) (ـ) ـــ (جمع) (*inv.*) [لاتينجه] مواد جسمانيه، امور دينويه|| فانى شيلر، بقاسز اولانلر.

Temporair (ـــ صـ) (21) [لاتينجەدن مأخوذ فرانسزجه] بروقت معين ايچون اولان، موقت.

Temporisi(e)ren (ـــ فعـ لا +) a. (21) [لاتينجه] دهامناسب بروقت انتظاريله برشيئى تعويق وتأخير ايتمك، وقت قزانمق، فرصت قووالامق.

Tempus (ـــ الا) (غرا) (مفردى *inv.*، جمعى Tempora) برفعلك زمانى.

Tendenz (ـــ ا مؤ) (49) [لاتينجه] توجه، ميل، تمايل نيت، قصد|| برشيئه اولان جهد، صواشمه.

Tender (ـــ ا م) a. (40) [انكليزجه] (شمندوفرده) كمور آرابەسى|| (بحر) انكليزلرك بيوك برحرب سفينەسى معيتنده اولەرق طولاشان آويزو واپورى، ساعت، مخابره واپورى، كشاف كميسى.

Tenne (ـــ ا مؤ) (53) [von Tannen-dielen] (زرا) حرمان.

Tenor (ـــ ا م) (38) ياخود (31) [انبا] (موسيقى) آلتو ايله باسسو آرەسنده اولان صدا، تنور|| = Tenori'st تنور صداسيله تغنى ايدن مغنى|| (ـــ ا م) (*sans pl.*) (56) (عد) براوزاقلق متى.

Tentamen (ـــ ا لا) (56) [لاتينجه] موقت، خصوصى امتحان، تجربه (امتحانى).

Tenzone (ـــ ا مؤ) (53) [لاتينجه] سؤاللى جوابلى ومجادله صورتنده منظومه، تشاعر.

Teppich (ـــ ا م) (38) [قديم آلمانجه tepih اولوب لاتينجه tape'tum] خالى، كچه، كليم، قاليچه|| ديواراورتوسى.

Teppich,,... (ـــ ا م) —wirker (صنع) خالى طوقويان خاليجى.

Termin (ـــ ا م) (38) [لاتينجه] وعده، مهلت، وقت، ميعاد، ختام مدتى|| (بروقت معيننده) حضور محكمەيه دعوت جلب.

Termite (ـــ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (تاطبيعه) بياض قرنجه، آغاج كيرن.

Terne (ـــ ا مؤ) (53) [لاتينجه] (صايلى پيانقو وپيانقو اويونى) پيانقوسنك چكلديكى وقت يالكز ترتيب ايديلان اوچ نومروسنك قزانمسى|| زارده: دوسه.

Terpent(h)in (ـــ ا م) (38) [روم] بطم دينيلان آغاجدن آقان وترمنتين دينيلان صمغ.

Terrain (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) (56) [فر] (ع) آراضى، ميدان.

Terrasse (ـــ ا مؤ) (53) طوپراق قدمەسى، دوزطام، تراسه|| رسمده: بر پيزاژ، بركوى، قيرعالمى كوسترن رسمك اوك طرفى، زمينى.

Territorium (ـ) (ـ) ـــ ا لا) (44) ممالك، اولكا، كشور، دولت طوپراغى.

Terrorisi(e)ren (ــُــَـ فعـ متعـ) .a ㉑ دهشتلو برحكم آلتنده طوتمق .

Tertia (ــُ (ــُ) tss ـُ ا مؤ) ㊹ (جمعى كذلك ــ ــ) [لاتينجه] برمكتب اعدادى وياعاليه‌نك اوچنجى‌صنفى||(مطبعه‌ده) اون آلتى پونتولق يازى (غرو رومن) .

Tertius (ــُ (ــُ) tss ـُ ا م) ㊺ [لاتينجه] اوچنجى‌صنف باش خـواجه‌سى ، برنجى ، باشـلوجه اولان معلمى || برصنفك اوچنجيسى .

Terz (ـُ ا مؤ) ㊾ [لاتينجه te'rtius] اوچنجى، ثالث اولان || (تجـا) اسپانيول يوكنك ياپاغيسنك اوچنجيسى (الك آشاغى‌جنسى) || (موسيق) صداى اساسيدن اعتباراً اوچنجى صـدا || (كاغد اويونـده) بر رنكدن اولان وبر برندن برر درجه (صاپى ويا نقطه‌سى) آشاغى ويا يوقارى اولان كاغد || (اسقريم) اوچنجى اوريش ، دورتيش وضعيق .

Teschine (ــُــَ ا مؤ) ㊸ (صنعـ) ، Tesching (ــُ ا مؤ) ㊳ [Teschen] غايت‌كوچوك چاپلى‌تفنك(وياطبانجه) .

Test (ـُ ا م) ㊳ [لاتينجه] Scherbe = صيرچه || (معد) آلتون، كومش‌كوچله‌رينى مخلوط اولدقلرى ديكرمعادندن تفريق ايچون مستعمل‌قال پوطه‌سى، مقلا || اسكيدن انكلتره‌ده مأمورينك قتوليك اولمدقلرينه دائر اجراسنه بورجلى اولدقلرى تجربه يمينى (١٦٧٣ الى ١٨٢٩) .

Testament (ـُـُ ا لا) ㊳ [لاتينجـه] وصيتنامه || اولمكده اولان بركمسـه‌نك صوك آرزوسى ، وصيت || Altes —(Neues) عهد عتيق، تورات (عهد جديد ، انجيل) .

Testi(e)ren (ــُـُ فعـ متعـ وفعـ لا+) .a ㉑ [لاتينجه] وصيت ايتمك، وصيتنامه ياپمق، باوصيت ترك ايتمك ، ميراثكبى ترك ايتمك .

Testikel (ــُـُ ا م) .a ㊵ [لاتينجه] خصيه (=Hode) .

Testimonium (ـُ (ـُ) ــُ ـُـُ ا لا) .a ㊵ [لاتينجـه] شهادت ، تصديقنامه (= Zeugniß) .

Tetra,,... (ــُـُ...) [روم] tetra (=...vier) .

Tetra-eder (ــُــُـُ ا لا (ا م) .a ㊵ [روم] (ريا) ذو اربعة الوجوه ، رباعى الوجوه ، درت سطحلى جسم .

Teufe (ـُـ ا مؤ) ㊸ متروكدر [قديم آلمانجه tiufi] آنجق معدن قويولرنجه مستعمل اولوب: درينلك ، عمق .

Teufel (ـُـ ا م) .a ㊵ [قديم آلمانجه tiufal اولوب لاتينجه dia'bolus] شيطان، ابليس || !—scher Euch zum دفع اولوك شورادن ! يقل شورادن !

Teufels,,... (ــُ...) —brücke (ا مؤ) (غوتارد جاده‌سى، طريق اوزرنده مبنى) شيطان كوپريسى || —kirsche (ا مؤ) (نبا) —wurz || Bellado'nna = (نبا) (ا مؤ) قورد بوغان دينيلان زهرلى اوت ، خانق النمر .

Teufen (ــُ فعـ متعـ) .a ㉑ متروك اولوب الا ن‌معدن قويولرنده : tiefen = .

Teutsch (ــُ) (مرا . Deutsch) .

Text (ـُ ا م) ㊳ [لاتينجه] متن ، نص .

Textil (ــُـ) [لاتينجه = ...Spinn] ايپلك ايپلك آيراسى ممكن اولان .

T. F. (Taschen = forma't) كله‌سنك‌صورت‌مخففه‌سى .

Thal (ـُ ا لا) ㉕ [قديم آلمانجـه tal = انكليزجه dale] وادى، دره (كذا مجازى) || zu—fahren آقندى يوقارى چيقمق .

Thaler (ـُـُ ا م) .a ㊵ اوچ مارقلق(اون‌سكز غروش قيمتنده) كموش سكه ، تالر || پاره، پول، مانغر .

Thasos (ـُـُ ا خا لا) (.inv) (جغر) آطه‌لر دكزنده طاشوز آطه‌سى .

That (ـُ ا مؤ) ㊾ [قديم آلمانجه tât ، thun كله‌سنه منسـوب] فعل ، عمل ، ايش ، اجرا || Jemandem mit Rath und —beistehen . برينـه هردرلومعاونتده بولنمق || اجرا آت ، فعليات || (حا) حقيقةً ، in der - فى‌الحقيقه ، واقعا .

That (thun فعلنك ماضى صورتـك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

That,,... (ـُ...) —sache (ا مؤ) ماجرا ، حقيقت حال || —sächlich (ص) حقيقت حالكوره ، حقيقةً || (حا) فى‌الحقيقه ، فى‌الواقع .

Thäte (ــُ) (thun فعلنك صورت انشائيه ماضيسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Thaten,,... (ــُـُ...) —reich اجراآت فعلياتى چوق اولان، بونلرله مشتهر بولنان|| los— معطل ، اجراآتسز .

Thäter (ــُ ا م) .a ㊵ [That] ، in— (ا مؤ) ㊿ برشيئى ياپان اجرا ايدن(اركك، قادين) فاعل||(خصوصيله برقباحتك ، جرمك صاحبى) مجرم ، جانى .

Thätig (ــُ ص) ㉑ [That] فعال ، حركتده اولان، ايشليان || فعال، ايشكذار ، اجراآتلى .

Thätigkeit (ــُــُ ا مؤ) ㊾ [thätig] فعاليت ، حركتده بولنه ، ايش‌كورمه|| ايش، اجراآت || außer—setzen (برمأمورحقنده) ايشدن ال چكديرمك || معطل ايتمك ، ايش كورديرمامك || كورلتمك ، قولنى قنادينى قيرمق .

Thau (ـُ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه tou = انكليزجه dew] شبنم ، چيك .

Thauen (ـُـ فعـ لا±) .a ㉑ es thaut بوزلر، قارلر چوزيليور ، اريبور || (فعـ لا+ وفعـ متعـ) es thaut چيك وار ، چيك ياغيور، چيك، شبنم ايله ايصلاتمق|| (مجا) چيك دانه‌سى‌كبى پارلامق .

Thaumaturg (ــُـ ا م) ㊶ [روم] صاحب‌كرامت ، اهل كرامت ، معجزه كوسترن .

Theater (ـُـُـ ا لا) .a ㊵ [روم] تياترو || صحنه || تياترو (اويونى‌كتابى) || تياتروده اويناتان اويونلر || anato'= —misches تشريحخانه ، تشريح درسخانه‌سى .

Theater,,... (ــُـُ...) —besuch (ا م) تياترويه‌كيتمه، تياترو زيارتى || —bille't (ا لا) تياترو بيلتى || —kasse (ا مؤ) تياترو بيلق صاتيلان محل || —stück (ا لا) تياترو اويونى || —zettel (ا لا) تياترو اعلانى ، پروغرام .

Thee (ـُ ا م) ㊳ [جنوبى چينجه‌دن مأخوذ فلمنكجه] چاى|| —trinken چاى ايچمك|| باپاتيه ، اخلاموركبى‌چيچكلرك منقوعى .

Thee„... (̄···) —gesellschaft (ا مؤ) چای ضیافتی، بوضیافته چاغریلان مسافرلر || —kessel (ا م) (چای قایناتمغه مخصوص قاب) چایدان || —kräuter (جمعلا) (نبا) قایناديلوب صوبی ایچیلان چیچك ونباتات || —maschi'ne (ا مؤ) چایدان || —topf (ا م) (طوپراق) چایدان = —kanne .

Theer (ـ ا م (ا لا) (38) [آشاغی آلمانجه = انکلیزجه tar] قطران ، (بحر) کذلك زفت .

Theil (ـ ا م (ا لا) (33) [قدیم آلمانجه teil = انکلیزجه deal] قسم، پارچه || der größte—der Menschen انسانلرك قسم اعظمی || drei —e von etwas (3/4) برشیئك اوچ ربعی ، درتده اوچی || ein Dritt— = Drittel یاخود اوچده بری ، برثلث || حصه || (عمو) ich habe ihm sein—gegeben بن اوکا پاینی ویردم ، بن اوکا برابوجه یواسنی پایدم || — an etwas haben, nehmen برشیده مشترك اولمق، اشتراك ایتمك || Jemand an etwas— nehmen lassen Jemandem برینی برشیئه اشتراك ایتدیرمك || zu — werden برینه توجه واصابت ایتمك، حصه‌سنه چیقمق، نصیب قسمت اولمق ، میسر اولمق ، ارزان اولمق ، حصه پای اوله‌رق دوشمك ، حقنده واقع اولمق || — zum قسماً || um ein gut—reicher نسبتاً چوق زنکین اوله‌رق ، خیلی مقدار دها زنکین ،

Theil„... (̄···) —haber(in) (ا م ، امؤ) مشترك اولان ، برشیده حصه‌سی ، پایی اولان ، اورتاق || —nahme (ا مؤ) اشتراك (هر خصوصده) || —weise (حا) قسماً || پارچه پارچه اوله‌رق ، قسم قسم ،

Theilbar (ـ ـ ص) (21) [theilen] تقسیم ایدلمسی ممکن اولان ، قابل انقسام || مختلف حصه‌لره ، پایلره آیریله‌بیلان .

Theilen (ـ ـ فع متع) و — sich (فع مطا) .a (21) آییرمق ، تفریق وتقسیم ایتمك ، بولمك .

Theiler (ـ ـ ا م) .a (40) [Theil] تقسیم ایدن، بولن (ریا) مقسوم علیه .

Theilhaft (ـ ـ ص) (21) [theilen] Jemand einer Sache— machen برینی برشیئه اشتراك ایتدیرمك ،

Theils (ـ حا) [Theil] قسماً || —in baarem Gelde —in Wechseln قسماً نقد وقسماً کاغد آقچه ایله .

Theilung (ـ ـ ا م) (49) [theilen] تقسیم ایتمه||تفریق اولنمه ؛ بولنمه ، پارچه‌لنمه .

The-ismus (ـ ـ ام) (inv.) (sans pl.) [روم] الوهیتك وجودینی قبول ایدن فلسفه ، فلسفهٔ الهیه، ایمان‌بالله.

Thema (ـ ـ ا لا) [روم] (56) مبنی علیه ، موضوع الیه ، مادهٔ اساسیه ، صدد ، دعوا ، مدعا ؛ فصل ، بحث || درس ، وظیفه ، تمرین ، مکتب چوجقلرینك اوکرندکلری لسانه کندی لسانلرندن یاپدقلری ترجمه .

Themse (ـ ـ ا خا مؤ) (53) انکلتره‌ده جاری تایمس نهری.

Theo„... (̄···) [روم] theo ... = Gott„...) .

Theokratie (ـ ا ـ ـ ا مؤ) (53)یاخود(49)[روم] قانون الهی وصفت روحانیتله اجرا اولنان حکومت ، من طرف‌الله وکیل عد اولنان حاکمك حکومتی ، حکومت روحانیه .

Theolog(e) (ـ gh ـ ـ ا م) (51) (52) علم عقائده وقوف اولان کمسه ، علم عقائد مؤلفی || بو علمك شاکردی ، بو علمه چالیشان طلبه .

Theologie (ـ gh ـ ـ ا مؤ) (53) علم عقائد ؛ علم کلام || —studiren عقائده چالیشمق، عقائد اوقومق، تحصیل ایتمك .

Theorbe (ـ ـ ا مؤ) (53) (موسیق) لاوته نوعی .

Theorem (ـ ـ ـ ا لا) (38) [روم] (ریا) حلی مطلوب (مسئله) .

Theoretiker (ـ ـ ـ ـ ام) .a (40) [روم] (Prak= tiker ك مقابلی) نظریاتجی ، نظریات ایله توغل ایدن، برفن وصنعتك یالکز نظریات جهتنی بیلن ، نظری .

Theosoph (f ـ ـ ا م) (51) [روم] کندینی ملهم اولمق اوزره تلق ایدن فیلسوف، صوفی .

Therapie (ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] (طب) طبك خسته‌لقلرك تداویسندن بحث ایدن قسمی، مبحث تداوی، فن تداوی.

Theriak (ـ) (ـ) ـ ا م) (38) [روم] (اجزا) تریاق.

Therme (ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] = Therma'l=quelle صیجاق صو قایناجه‌سی ، صیجاق قاپلیجه (منبعی) .

Thermo„ ... (̄···) [روم] thermo... = (Wärme„ ...) .

Thermometer (ـ ـ ـ ا لا (ا م) .a (40) (حکمـ) مقیاس‌الحراره، ترمومتره || das— steht 3 Grad unter Null ترمومتره اوچ درجه ناقص کوستریور، اوچ درجه صفوقوار، صفر اوچه اینمش .

Thesaurus (ـ ـ ا م) (27) [روم] خصوصیله (پك بیوك لغت کتابلری حقنده) قاموس .

These (ـ ـ ا مؤ) (53) [روم] Thesis (ـ ـ ا مؤ) (مفردی .inv جمعی —ses) موقع بحث ومذاکره‌یه قونیلان ماده ، موضوع بحث || حلی شاکردانه تکلیف اولنان مسئله ، تز (امتحانی) .

Thessalonich (ـ ـ ـ ا خا لا) (56) (جغر) سلانیك شهرینك اسکی اسمی .

Theuer (ـ ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه tiuri] بهالی ، قیمتلی، فیئاتی چوق || عزیز، قیمتدار ، جان‌ویورکدن (کوکلدن) سویلان، مکرم || (ich schwöre es) bei Allem, was mir —ist عندمده اك زیاده عزیز اولان شیئه ، طاتلی جانمه یمین ایدرمکه || —bezahlen چوق پاره ویرمك، بهالی آلمق || (مجا) Das wird Ihnen —zu stehen kommen بوسزه (چوق) طوزلی ، آغر اوطوره‌جق || — ihm ist Nichts zu اونك عندنده هیچ برشیئك دکری، قیمتی یوق || (تجا) der Kaffee ist— قهوه فیئاتی زیاده، یوکسکده || wie— ist Das? بونك فیئاتی قاچه ? بونی قاچه ویریورسکز ، ویریورلر? || wie — ist dies Zimmer? بو اوطه‌نك کیراسی، آیلغی قاچ? آیده بو اوطه‌یه نه‌استیورسکز ، استیورلر? || —es war im Lande یاخود : theure Zeit طشره‌لرده قحطلق ، برکتسزلك وار ایدی ، da war guter Rath— محصولده برکت یوقدی || آز، نادر || حال ، موقع پك مشکل ایدی .

Thier (ـ ا لا) (38)[قدیم آلمانجه tior ، روجه ther] حیوان ، جانوار ، ذی روح || حیوان ، آو، [Jagd - thier

آخور ، بینك حیوانی ‖ —(Maul=) قاطر ‖ (عمو) (انسان حقنده) تربیه‌سز ، یونتولمامش کمسه، حیوان کبی آدم ، حیوان احمق ، بدلا کمسه، اوکوز ‖ حیوان کبی وحشی .

Thier„... (⋯) — quäler (ا م) حیواناته اذیت ایدن ، بونی اعتیاد ایدینان کمسه ‖ —arzt (ا م) بیطر ، حیوان هکیمی ‖ —garten (ا م) حیوانات بغچه‌سی .

Thierisch (ــَ ص) (41) [Thier] حیوانی، ذیروحه مخصوص (انسان حقنده) حیوانجه‌سنه ، حیوان کبی .

Thl. (Theil کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Thlr. (Thaler کلمه‌سنك صورت مختصره‌سی) .

Thon (ــَ ا م) (38) [قدیم آلمانجه dâhâ] کیللی طوپراق، کیل ؛ لوله‌جی چاموری ، اوزلی طوپراق .

Thon„ ... (⋯) —geschirr (ا لا) طوپراق قاب ‖ —pfeife (امؤ) طوپراق لوله ‖ —arbeiter (ا م) چوملکجی (بویله ادوات‌ بیتیه یاپان عمله ، ایشجی، اصناف) ‖ —waaren (جمع مؤ) چوملکجی ادواتی، لوله‌جی چاموردن معمول باجمله آوانی .

Thönern (ــَ ص) (24) اوزلی طوپراقدن، لوله‌جی چاموردن معمول .

Thor (ــَ الا) (38) [قدیم آلمانجه tor = روجه thyra] بیوك قپو ‖ vor das— gehen شهرك خارجنه چیقمق ‖ Thörin [اورته آلمانجه tôre کلمه‌سنه منسوب Dusel ، (ا مؤ) (50) دلی ، بدلا ، چیلغین، قاچیق .

Thor„ ... (⋯) —angel (ا م) قپو رزه‌سی ‖ —nagel (ا م) قپو قنادی ‖ (ا م) (صنم) —flügel ایکی اوجلی چیوی ‖ —weg (ا م) آرابه قپوسی .

Thores„ ... (⋯) (مرا . ... Thor„) .

Thorheit (ــَ ا مؤ) (49) [Thor] دلیلك ، قاچیقلق، چیلغینلق .

Thöricht (ــَ ص) (21) [Thor] دلی ، قاچیق ، عقلی باشنده اولمیان ، قیزغین .

Thran (ــَ ا م (ا لا) (38) (sans pl.) [آشاغی آلمانجه trân] بالق یاغی، بالینه یاغی ‖ (مجا) شمال طرفلرنده (عو) im— sein سرخوش اولمق ، یوکنی آلمش اولمق .

Thräne (ــَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه trahan ا م] کوز یاشی ، دمع ، اشك ‖ leicht zu —n gerührt werden کوزی صولی اولمق ، همان آغلار اولمق .

Thränen (ــَ فع لا +) a. (21) [Thräne] die Augen —ihm اونك کوزلری طولیور ، یاشاریور ، نرده ایسه آغلیه‌جق، کوزلری صولانیور .

thranig، **Thranicht** (ــَ ص) ایکیسیده (21) [Thran] بالق یاغی لذتی ویرن، طادی بالق یاغی کبی اولان ‖ بالق یاغلی، بالق یاغی بولاشق ، قاریشق .

Thron (ــَ ا م) (38) کذلك a. (42) [روم] تخت ، سریر سلطنت ، اریکه ، اورنك ‖ den— besteigen تخته جلوس ایتمك ، چیقمق .

Thron„ ... (⋯) —besteigung (ا مؤ) تختـه چیقمه ، جالس سریر سلطنت اوله ، جلوس .

Thronen (ــَ فع لا +) a. (21) [Thron] تختـه چیقمق ، جلوس ایتمك ، جالس سریر سلطنت اولمق .

Thuja (ــَ ا مؤ) (56) [یکی لاتینجـه] (نبا) = Lebens=baum سروی آغاجی نوعی .

... thum (⋯) [قدیم آلمانجـه tuom Macht] (جمع ... thümer) صفت ، فعل ، اسم ایله برلشـه‌رك : موقع ، مقام ، حیثیت ، رتبـه ومالکیتی ارائه ایدر مثلا : Kaiser کلمه‌سنك نهایتنه کلکله Kaiserthum ایمپراطورلق ، reich زنکین ، Reithum (ا م) زنکینلك .

Thummim (ــَ) (مرا . U'rim) .

Thun (ــَ فع متع وفع لا +) ، نادراً (فع مطا) b. (22) یاپمق، ایشلمك ، قیلمق ، حرکت ایتمك ‖ ich habe es gethan بونی بن ایشلدم ، بونی یاپان بنم ‖ —ich werde es nicht بن بونی یاپمام ، یاپمیه‌جغم ، اصلا یاپمام ‖ ? —was soll ich نه یاپه‌یم (نه یاپمقلغمی استیورسکز) ? ‖ ich kann nichts بوندن ایوسی المدن کلمز، بوندن ایوسی یاپه‌مام ‖ —Besseres بو اولدی‌بتدی، یاپلدی، ایشلنیلدی Das ist so gut wie gethan صاییلور، بوشی یاپلمش، ایشلنلمش دیمکدر ‖ — das Seinige کندی بورجنی ایفا ایتمك ، وظیفه‌سنی کورمك ، ایشلمك ، الندن کلنی یاپمق ‖ —des Guten zuviel پك اوزاغه وارمق، پك ایلرو (یه) کیتمك ، زیاده قاچیرمق ‖ —Jemandem Schaden برینـه ایراث مضرت ایتمك ، برینـه زیان ویرمك ‖ ich habe بن سزه حقسزلق ایتدم ‖ (چالشمق) Ihnen Unrecht gethan اوهیچ برشی یاپمز ، یاپمیور، اوهیچ چالشمز ‖ er thut Nichts یاپدیکز . . . Sie haben recht gethan (daß Sie . . .) ایو اولدی، ایوکه . . . . یاپدیکز، . . . یاپدیکزه ایو ایتدیکز ‖ werr soll mich beruhigen, wenn Du es nicht thust! بنی سن تأمین، تسکین وتسلی ایتمز ایسـه‌ك کیم ایده‌جك ! ‖ او بزی کورمزلکه er thut so, als ob er uns nicht sieht واریور ، بزی کورمیور کبی طاورانیـور ، بزی کورمزلکدن کلیور ‖ —Sie, als wen Sie zu Hause wären رجا ایدرم اویکزده کبی طاورانیکز (ییکز، ایچکز، اوطوریکز ... الخ) ‖ —Sie doch nicht so! رجا ایدرم، اه عشقنه شویله یاپمیك یاپمیکز ! شویله ایتمـه ، دیمه قوزوم ! نازلنمه اه عشـقنه ! ‖ —groß صورت ایتمك ، طارغنلق کوسـترمك ‖ —böse بیوکلك طاسلامق، کوستریش یاپمق، چالم صاتمق —spröde عفت فروشلق ایتمك ‖ Das thut Einem wohl بو انسانه فرح ویریور ، انشراح قلبنی موجب اولییور ، انسان بوندن ممنون اولیور ‖ Das thut mir leid, weh بوکا (پك زیاده) تأسف ایدرم ، تأسـف ایدرم ، بوبنی مضطرب ایدییور، بکا آجی صیزی ویریور ‖ thu' es dort hin شونی اورایه قوی ‖ —etwas hinzu (برشیٔ برشیئه ، یره) علاوه ایتمك ‖ Das thut's nicht بونکله بو اولمز ، بوکافی دکلدر ، بوکفایت ایتمز ‖ (Das) thut Nichts (wenn...) (اکر...سه) ضرری یوق ، اهمیـتی یوق ، زیان ایتمز ، بأس یوق ‖ was thut Das (Dir) بونك سکا نه زیانی وار ؟ بوندن سکا نه ؟ ‖ —ich kann Nichts dazu بن بوکا (قارشو) برشی یاپه‌مام، بوکا قارشو بنم المدن برشی کلمز ‖ Das hat mit Dem, was —ich gesagt habe Nichts zu بنم سویلدیکم شیئك بوکاهیچ بر دخلی یوقدر ، بنم سویلدیکمله بونك هیچ برمناسـبتی یوق ‖ —es ist mir sehr darum zu اونك بنجه چوق اهمیتی وار ‖ Das thut sich auch so (فع مطا) بو اویله‌ده اوله بیلور ،

بویله‌ده یاپیله بیلور ‖ (ا لا) .b (40) (sans pl.) (ضرمثل) Sagen und Thun ist zweierlei سویلك بشـقه یاپمق بشقه ، وعد بشقه اجرا بشقه .

Thun,... (‥‥) fisch— (ا م) (تاطبیعه) اورکینوس، استاورید بالغنك آزمه‌سی .

Thunlich (ـ ص) (21) [thun] قابل‌اجرا ، یاپیله بیلور، ممکن ، شایان توصیه .

Thunn (ا م) (38) (تا طبیعه) = Thun=fisch .

Thu-nicht-gut (ا م) (56) حایلاز، یراماز، خیرسز (مرا . Taugenichts) .

Thür (ا مؤ) (49) (مرا . Thüre) .

Thür,... (‥‥) angel— (ا مؤ) قپو رزه‌سی ‖ flügel— (ا م) قپو قنـادی ‖ hüter— (ا م) قپوجی ، قواص ‖ klinke— (ا مؤ) قپو مندالی ‖ riegel— (ا م) قپو سورمه‌سی ‖ schwelle— (ا مؤ) قپو اشیکی .

Thürchen (ا لا) .b (40) (Thür کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) قپوجق، کوچوك قپو ‖ سورمه قپاق ‖ (ماکنه‌ده) سوپاپ .

Thür(e) (ـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه ! Thor:turi کله‌سنه منسوب] او، اوطه ، آخور، دولاب وامثالنك قپوسی ‖ Jemandem die — weisen ‖ Haus=thür = اکثریتله یاخود : zeigen برینه سوقاق قپوسنی کوسترمك، برینی قوغمق، قپو طیشاری ایتمك ‖ بیوك برقپوده بولنان کوچوك قپو .

Thüringen (gh ا خا لا) .b (40) (جغر) آلمانیه‌نك تورینکه‌ن قطعه‌سی ،

Thurm (ـ ا م) (31) [قدیم آلمانجه turri = لاتینجه turris] قله (کذلك مجازی اوله‌رق : مناره کبی یوکسك ، بوجه اولان) ‖ حصار قله‌سی، قلعه، برج ‖ حبسخانه ، کورك محلی .

Thurm,... (‥‥) Falk(e)— (ا م) (تا طبیعه) مویعول، یؤیؤ دنیلان قوش .

Thürmen (فع متع) .a (21) [Thurm] مناره کبی یوکسلتمك ، ییغمق ، چیقمق ‖ (طشره لسانی اوله‌رق) Jemand— برینی حبسه آتمق (مرا. einkerkern) ‖ (فع لا +) sich— قله کبی چیقمق ، یوکسلمك ، طاغ کبی ییقلمق ، تپه‌سی بوطلره قاریشمق .

Thust ، thut (ـ) thun فعلنك زمان حال‌صیغه‌سنك ایکنجی واوچنجی مفرد شخصلری)

Thymian (- ( ) ـ ا م) (38) [لاتینجه] (نبا) یبانی ککیك .

Tiara (ا مؤ) (مفردی . inv‘ جمی —s)[روم] پاپانك اوچ قاتلی تاجی .

Tiber (ا خا م) .a (40) ، اکثریا (ا مؤ) (.inv) (جغر) ایتالیاده جاری وساحلنده روماشهری بولنان‌تیبرنهری.

Tibet (ا خا لا) (56) (جغر) آسـیاده واقع تیبت قطعه‌سی ‖ بوراده چیقان یوك .

Tick (حر ند) تیـق ‖ ! tack— طیق طاق ! ، طیق طیق ! ‖ ! — — طاثوق وامثالی ایچون چاغیرمق خصوصنده (تیق تیق !) بیلی بیلی ! ‖ (ا م) einen —haben کندینی بکنمك .

Tief (ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه tiuf کله‌سنك Taufe اساسنه منسوب] درین ، عمیق ‖ graben— درین قازمق ‖ seufzen— غایت درین ایچنی چکمك ‖ trauern— زیاده یاس ، ماتم طوتمق، کاملاً سیاهلره غرق اولمق ‖ کناری‌آلچاق اولمیان، دیبلی، چقور ‖ die Augen liegen ihm —im Kopfe کوزلری‌چقوره قاچمش ‖ er Schnee— (ایچنه کومولینه‌جك درجه‌ده) چوق قار ‖ in tiefen Gedanken stehen پك‌درین دوشونمك ‖ einen Ton —er singen بر پرده اشاغی تغنی ایتمك ‖ im--sten Winter قیشك اك شدتلی ، اك‌جیوجیولی زمانده، اك شدتلی صغوقلرده، قیشك تام اورته‌سنده ‖ (بحر) er Grund — غایت درین محـل ‖ (das Schiff) geht Me'ter— 3 کمینك صوکسیمی اوچ متره‌در ، اوچ متره صو کسیمی وار .

Tief,... (‥‥) bewegt— (ص) صوك درجه متهیج، متأثر ‖ blick— (ا م) یوقاریدن آشاغی، درینجه‌ایدیلان نطر ‖ کسکین، انسانك، برشیئك درونی کشف ایدرجه‌سنه، کوررجه‌سنه باقیش ‖ land— تسویه‌سی آلچاق اولان ، چقور ممالك ویا اراضی ‖ loth— (ا لا) (بحر) دکزك‌درین محلارینی‌اسقاندیله یارار قورشون ‖ messer— (ا م) اسقاندیل (آلتی) .

Tiefe (ا مؤ) (53) [tief] درینلك ، عمق ، چقورلق چقور ‖ (موسیقی) صدانك اشاغیلنمسی ، قالینلاشمسی ‖ (ع) برقطعه‌نك عمق ، درینلکی ‖ بوغاز ، یار ، اوچوروم .

Tiefen (فع متع و فع لا +) .a (21) درینلتمك ، چقورلشدیرمق، درینلشمك ‖ (بحر) دکزك درینلکنی آلت واسطه‌سیله اولچمك ، اسقاندیل ایتمك .

Tiegel (ا م) .a (40) [قدیم آلمانجه tëgel لاتینجه te'gula] تنجره ‖ (کیمیـ صنع) درونده اوته بری اریتمکه مخصوص ازابه قابی ، پوطه .

Ti(e)ne (ا مؤ) (53) [لاتینجه tina] صوفوجیسی.

Tiger (ا م) .a (40) in — (ا مؤ) (50) قاپلان (ارکك ، دیشی) ؛ پلنك .

Tiger,... (‥‥) decke— (ا مؤ) ، fell— (ا لا)، haut— (ا مؤ) قاپلان پوستی ، دریسی .

Tigern (فع متع) .a (21) [Tiger] قاپلان‌دریسی کبی بنکلمك ،

Tigris (ا خا م) (.inv) (جغر) آسـیای صغریده جاری دجله نهری .

Tilde (ا مؤ) (53) (غرا) برحرفك اوزرینه قونیلان تخفیف صدا اشارتی ‖ تکرار اشارتی .

Tilgen (فع متع) .a (21) [قدیم آلمانجه tiligôn Theil کله‌سـنه منسوب] آزالتمق ، بتورمك ‖ محو و هـلاك ایتمك ، امحا ایتمك ‖ سیلمك ‖ eine Schuld— (تأدیه ویاآخر صورتیله) امحای دین ایتمك ، اوده‌یوب بتورمك ‖ ترقین‌ایتمك ‖ حك وابطال ایتمك .

Timokratie (ـ ا ـ ا مؤ) (53) [روم] تیموقراتی.

Timur (ا خا لا) (56) der lahme— تیمورلنك.

Tingi(e)ren (فع متع) .a (21) [لاتینجه] بویامق صبغ ایتمك (färben =) ‖ (کیمیـ حکمـ) برجسمك اقسـام مؤثره‌سنی چیقارمق .

Tinkel (ـَـ ا م) a. ⑭ [هندجه] (تجا) (معد) تنكار، بوريت سود،

Tinktur (ـُـ ا مؤ) ⑭ [لاتينجه] بويا، رنك، لون.

Tinte (ـَـ ا مؤ) ⑮ [قديم آلمانجه tincta اولوب لاتينجه tinctâ دن färben ti'ngere] (كذلك Dinte) مركب ‖ (مجا، ضر مثلا Jemand in die—bringen, führen برينى صيقنتىيه صوقمق، برينه اويون ايتمك ‖ (يالكز: Tinte:) (رسامل‌قده) بويا بونك رنك ودرجه‌سى.

Tinten„ … (ـَـ‥‥) —flasche (ا مؤ) بوياشيشه‌سى ‖ —schwarz (ص) (مركب) اوجاق قوروى، كمور كبى قاره ‖ —faß (ا لا) مركب حقه‌سى، يازى طاقمى ‖ —flecks (ا م) مركب لكه‌سى، صيچرامه‌سى.

tintig. **Tintícht** (ـَـ ص) ⑭ [Tinte] مركبه بكزه‌يان، مركب كبى ‖ dieser Wein schmeckt — بوشرابك مركب كبى برلذتى وار، بوشرابك طادى مركبه بكزييور.

Tippel (ـَـ ا م) (ا لا) a. ⑭ نقطه ‖ etwas bis auf's —chen wissen برشيئى الك اوفاق تفرعاتنه، جزئياتنه وارنجه‌يه دكين بيلمك، برشيئك كنهنه، غوامضنه واقف اولمق.

Tippen (ـَـ فع متعه وفع لا +) a. ㉑ پارمق اوجيله خفيفجه طوقونمق.

Tirade (ـَـ‥ ا مؤ) ⑮ [فر] چكيش ‖ قطعه، فقره ‖ (ايتا) بر اويونجينك اوزون سوزى، سويلديكى، آكلاتديغى اوزون فقره.

Tiraillí(e)ren (tî-râlᵉ-yî -rĕnᵉ فع لا +) a. ㉑ [فر] (ع) اوفق آوجى محاربه‌سى ايتمك.

Tirol (ـَـ ا خا لا) ⑯ (جغر) (مغران قربنده مبنى كوشك، حصار) تيرول ‖ (آوستريا ولايتلرندن) تيرول.

Tisch (ـَـ ا م) ⑱ [قديم آلمانجه tisc اولوب لاتينجه discus دن] ماصه، يمك ماصه‌سى ‖ einen guten —führen ايو يمك ايچمك، سفره‌سى تميز اولمق ‖ von— und Bett geschieden اوندن بارقندن، مالندن ملكندن اولمق، آيرلمق ‖ Jemand zu—e laden برينى يمكه كيتمك ‖ zu—e gehen يمكه دعوت ايتمك ‖ —e vor (nach) يمكدن اول (صكره).

Tisch„ … (ـَـ‥) —geräth (ا لا) سفره طاقمى ‖ —besteck (ا لا) سفره‌يه قونيلان چتال قاشيق طاباق وحولى ‖ —gänger (ا م) (بر برده) يمكه آبونه لى اولان كمسه ‖ —gast (ا م) (يمكه) دعوت اولنان مسافر، دعوتلى ‖ —geld (ا لا) يمك، پانسيون پاره‌سى.

Tischen (ـَـ فع لا + وفع متعه) a. c. ㉑ [Tisch] نادراً مستعمل اولوب: سفره چيقارمق، ترتيب وتنظيم ايتمك ‖ سفره‌يه اوطورمق، سفره‌ده بولنمق، يمك يمك.

Tischler (ـَـ ام) a. ⑭ [Tisch] مرانغوز، طوغرامه‌جى، —(Kunst=) طوشانجى، سيله‌جى.

Titel (ـَـ ا م) a. ⑭ [لاتينجه ti'tulus] عنوان، لقب ‖ der— Graf (ياخود: eines Grafen) برقونت (وياقونتك) عنوانى، قونتلق (لقبى، رتبه‌سى) Jemandem ‖ den— Fürst geben برينه پرنسلك عنوانى توجيه ايتمك؛ برينه پرنس ديه خطاب ايتمك.

Titel„ … (ـَـ‥‥) —kopf (ام) (بر بند و امثالى حقنده) سرلوحه ‖ القاب.

Tituli(e)ren (ـَـ‥‥ فع متعه) a. ㉑ [لاتينجه] = be-titeln مثلا: Jemand „Herzog" — برينى دوقه يا ايمق، برينه دوقه‌لق توجيه ايتمك، دوقه‌لق صفتى، پايه‌سى ويرمك.

Toast tôstᵉ تلفظ اولنورسه‌ده فقط غلط اوله‌رق اكثريا: tô-ā'st'ᵉ تلفظ اولنور (ا م) ⑱ و⑯ [فى الاصل geröstete Brot-schnitte] [انكليز] (برى، برشى حقنده نطق ايراديله) ادارهٔ اقداح ايتمه.

Toben (ـَـ فع لا +) a. ㉑ [قديم آلمانجه topôn؛ Taub كلمه‌سنه منسوب] كوروليق، پاتيردى ايتمك، تلاش، ولوله، شماته ايتمك، قيامت قوپارمق، پايغاره ايتمك، حدتله حايقيرمق.

Tochter (ـَـ ا مؤ) مفردى (inv.) جمعى ㉕ [قديم آلمانجه thyga'ter روجه = tohtar] قيز اولاد، كريمه (كذلك die Töchter كنج برقادينه قارشو ايديلان خطاب مشفقانه) ‖ des (Hauses) اوك، خانه‌نك قزلرى.

Tochter„ … (ـَـ‥‥) —anstalt (ا مؤ) شعبه ‖ —staat (ا م) ‖ Schwieger=sohn= (ا م) —mann (ا م)، —stadt (ا مؤ) (برمحلدن مهاجرتله آيريلان كمسه‌لرك واردقلرى يرلرده تشكيل ايتدكلرى) حكومت، شهر، مستعمرات.

Töchter„ … (ـَـ‥‥) —schule (ا مؤ) قز مكتبى ‖ höhere—schule اناثه مخصوص مكتب عالى، قيزمكتبنك بيوكى.

Tocki(e)ren (ـَـ‥‥ فعلا +) a. ㉑ [ايتاليانجه tocca're] (ايچركن قدحلرى) توقه ايتمك ‖ (رساملقده) قالين، قبا چيزكيلرله ترسيم ايتمك.

Tod (ـَـ ام) ⑱ [قديم آلمانجه tôd؛ روجه thanei'n] sterben كلمه‌سنه متقارن] اولوم، ميت (جمعى نادراً مستعمل اولوب آنك برينه اكثريا: Todes-fälle) ‖ auf den— ياخود: verwundet (zum —e) اولوم حالنده يارەلى، پاره‌سى اولومى انتاج ايده‌جك صورتده تهلكه‌لى، مهلك صورتده مجروح ‖ zum —e betrübt صوك درجه‌ده، فنا حالده محزون، متألم ‖ Geld oder—! (عد) وفات ايتمه، فوت اولمه ‖ ياپالى ياجانى! ‖ ich will des —es sein! اه جانمى آلسه! آلسون! ‖ ich will den— an dem Bissen essen, wenn… صوك لقمه‌م اولسون اكر … سه‌م ‖ Jemand vom —e erretten برينى اولومدن قورتارمق ‖ sich zu —e lachen كولمكدن قيرلمق، كولمكدن اولمك.

Tod„ … (ـَـ‥‥) —krank (ص) اولوم حالنده خسته ‖ —müde (ص) فنا حالده يورغون، قيملدامغه مجالى اولميه‌جق درجه‌ده يورولمش.

Todes„ … (ـَـ‥‥) —bleich، —blaß (ص) موميا كبى، اولوكبى صاپ صارى، بالموى كبى صارارمش ‖ —angst (ا مؤ) اولوم قورقوسى ‖ پك فنا حالده قورقو ‖ —anzeige (ا مؤ) برينك وفاتنى مشعر يازيلان كاغد، كوندريلان، ويريلان خبر ‖ —fall (ا م) وفيات ‖ —strafe (ا مؤ) اعدام جزاسى ‖ —urtheil (ا لا) اعدام حكمى ‖ —wunde (ا مؤ) تداويسى مشكل، غيرقابل يارە، افلاح اولمز، صاحبنى كوتوران جريحه.

Todt (ـَـ ص) ㉔ [قديم آلمانجه tôd اولوب sterben معناسنه اولان tottwan دن] اولمش، وفات ايتمش، فوت اولمش ‖ جانسز، بيروح، اولو ‖ —es Kapita'l برقازانغ

کتیرمیان ، فائضه ویرلمیان ویا آخر صورتله استعمال اولنمیان
آقچه || سوکمش ، اولمش || خالی || (معدن قویولرنده) es—
sich—schießen || قیالق || معدنی بولنمیان طاغ ، Gebirge
انتحار ایتمك (تفنك طبانجه وامثالیله) .

Todt,,... (‿···) —geboren (ص) اولو طوغان ،
طوغمش || —schlag (ام) اوروب اولدیرمه، قتل || —schläger
(ا م) قاتل ، قاتلی || باشی قورشونلی صوپا ، باستون (=
Lebens=retter) .

Todten,,... (‿···) —gebe't (ا لا) موتالر ایچون
ایدیلان ، اولوتان دعا || —kalt (ص) اولو کبی صوغوق ||
—bett (الا) = Sterbe=bett || —fleck (ا م) مورارمش
یر ، چوروك || —gräber (ا م) مزارجی || (تا طبیعه)
مزارجی بوجکی || —hand (ا مؤ) اولونك الی || اولو الی کبی
صغوق اولان ال || —hemd (ا لا) کفن || —marsch (ا م)
(موسیقی) جنازه آلایلرنده چالینان هوا || —stadt (ا مؤ)
مقبره ، مزارستان ، مشاتلق || —uhr (ا مؤ) تحته دروننده
یشایان آغاج قوردی .

Tödten (‿ فعه متعه) و —sich (فعه مطا) (21) b.
[قدیم آلمانجه tôtan todt machen] اولدیرمك ، اتلاف ،
اعدام ایتمك ، قتل ایتمك || Du sollst nicht— (قتلدن قطعیاً
اجتناب ایت) قتل حرامدر || اولدیرمك ، سیندیرمك ، یاقمق ،
ازمك ، یوشاتمق ، قیرمق .

Tödter (‿ ام) a. (40) (نادراً مستعملدر) = Mörder.

Tödtlich (‿ ص) (24) [Tod] اولدیریجی، موت‌موجب
اولان ، مهلك || خونریزانه || Jemanden —hassen برندن
فناحالده، صوك درجه‌ده نفرت ایتمك .

Töffel (‿ ا م) a. (40) (واقتیز اسمی)، کذلك مجازی
اوله‌رق = Stoffel .

Toilette (tŏa-lè'-tĕ ا مؤ) [فر] توالت ماصه‌سی ،
طاقمی || توالت || (ein wenig) — machen برتوالت یاپمق ،
براز سوسلنمك .

Toleranz (‿ ا مؤ) (49) [لاتینجه] مساعده، مسامحه،
اجمك ، خوش کورمه، تحمل ، اغماض عین؛ عدم تعصب .

Toleri(e)ren (‿‿ فعه متعه) (21) a. [لاتینجه] مساعده
مسامحه ایتمك ، خوش کورمك .

Toll (‿ ص) (24) [قدیم آلمانجه tol töricht] دیوانه ،
دلی ، مجنون ، مختل الشعور ، قاچیق ، قودورمش ، پك زیاده
دلیرمش || Jemandem — قودورمش کوپك er Hund —
den Kopf ganz —machen برینك (کورولتی وامثالیله)
قفاسنی سرسم ایتمك || (تحف) das Tollste dabei بونده ،
(بونك) الك تحف اولان ، الك تحفی ، الك زیاده کوله‌جکم کلان ،
کولدیکم شی || es ging sehr—her پك آلاویره ایدی ||
wie— und voll— کوزکوتوك سرخوش || چلدیرمش کبی .

Toll,,... (‿···) —leere (ا مؤ) (نبا) =
Irren=heil-an= (ا لا) —haus || Bellado'nna
—kühn || Bellado'nna = (نبا) (ا لا) —kraut || stalt
(ص) دلیجه‌سنه جسور ، صوك درجه کوزو پیلز اولان ||
—wuth (ا مؤ) قودورمه .

Tolle (‿ ا مؤ) (55) (sans pl.) [Dolde]
Tollheit قوشلرك تپه‌لك توکی || انسانلرك آلننده بولنان پرچم .

Tollen (‿ فعه لا ±) a. (21) دلی کبی کورولتی، پاتیردی
ایتمك || [Tolle] (فعه متعه) قیرمه یاپمق ؛ لوله لوله یاپمق ||
das Haar— صاچلری قیویرجق یاپمق .

Tollheit (‿ ا مؤ) (sans pl.) (49) [toll] دلیلك،
جنت ، چیلغینلق || قودورمه .

Tölpeln (‿ فعه متعه ±) قبا قبا ، سومسوك سومسوك
یوریمك .

Tomba(c)k (‿ ا م (آلا) (sans pl.) (36) [مالایجه]
(صنعه) (معد) باقیرله چینقودن مخلوط معدن ، تومباق ||
weißer— بیاض باقیر .

Ton (‿ ا م) (31) [اوترهٔ آلمانجه dôn لاتینجه to'nus
صدانك پرده‌سی، نغمه || مقام، آواز || in einem hohen —e
reden یوکسك پرده‌دن، یوکسك سسله سویلمك || in spöttischem
—e استهزا ایدر برسسله || یاخود : es ist jetzt feiner— (
gehört zum feinen Tone), zu... شمدی ... مقبول، موده
اولان ، شمدی ... مقبولدر ، مستحسندر ... کچیور ، عادت ||
(موسیقی) ایکی پرده آره‌سنه || Klang=farbe= || سس، صدا .

Ton,,... (‿···) —angeber (ا م) برجمعیتده ال
باشیلیق ایدن || —druck (ا م) رنکلی باصمه || —halle
(ا مؤ) قونسر صالونی || —leiter (ا مؤ) موسیقیده اساس
سسلری پرده‌لرینك صره‌سی کوسترن خط قدمه‌سی ، مقیاس
اصوات .

Tönen (‿ فعه لا + وفعه متعه) a. (21) اوتمك ، سس
ویرمك ، صدا چیقارمق ، قولاغه عکس ایتمك .

Tonisch (‿ ص) (24) (حفظ الصحه واجزاجیلقده) مقوی.

Tonka,,... (‿···) —baum (ا م) (نبا) قومارو،
طونقا آغاجی .

Tonne (‿ ا مؤ) (53) [اوترهٔ لاتینجه tunna]
طون ، طونیلاته ، بیك کیلو غراملق اولچی || بیوك فوچی ،
واریل (باریل) .

Tonnen,,... (‿···) —butter (ا مؤ) باریل ،
فوچی یاغی || —pech (الا) سیاه زیفت || —reifen (ا م)
(صنعه) فوچی چنبری .

Tonsur (‿ ا مؤ) (49) [لاتینجه] قتولك پاپاسلرینك
باشلرینك تپه‌سنده‌کی تراشلری || بوتراشك اجراسی آیینی .

Topas (‿ ا م) (مفردی (26) جمی ، (36)) [روم]
(معد) یاقوت اصفر دنیلان صاری قیمتلی طاش.

Topf (‿ ا م) (31) [قدیم آلمانجه toph ؛ taufen
کله‌سنك اساسنه منسوب] قاب ، چناق ، چوملك ، پوطه ||
صاقسی || —(Fleisch) کووج، طوپراق تنجره .

Topf,,... (‿···) —blume (ا مؤ) ، —gewächs
(ا لا) = —pflanze (ا مؤ) صاقسیده یتشدیریلور، صاقسی‌یه
دیکیلور فدان ویاچیچك || —lecker (ا م) (عمو) چناق یالایجی،
آچ کوزلی || —gucker (ا م) الك اوفاق شیشه‌یله قاریشان ؛

Töpfchen (‿ ا لا) b. (40) (Topf کله‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) اوفق چناق ، چوملك || (ضر مثل) — Jedes
Töpfchen findet sein Deckelchen تنجره یوارلنور قپاغنی بولور .

Töpfer (‿ ا م) a. (40) [Topf] (صنعه) چناق ،
چوملك ، صاقسی یاپان ، صاتان کمسه .

Topograph (f ‿‿ ا م) (51) [روم] اراضینك
خریطه‌سی آلان ، یاپان .

Topp (ـَ ا م) ㊳ [آشاغى آلمانجه ؛ Gipfel] (بحر) هر ديكيلى آغاجك تپه‌سى .

Toppenant (ـَـَ ا مؤ) ㊾ [Topp] (بحر) كمينك ديركلريله آرته‌لرى آره‌سنه اوزاتمش ايپ، ياقه چليكى ايپى .

Torf (ـَ ا م) ㊳ ياخود ㉛ [آشاغى آلمانجه torf [Rasen چورومش ويايمغه صالح ، نبات انقاضى ، تورب .

Torkeln (ـَـَ فع لا ±) a. ㉑ (سرخوشلر حقنده) يقلمق، اورسه‌بوجا يوريمك، اوديوارسنك بوديوار بنم‌يوريمك.

Tornister (ـَـَ ا م) a. ㊵ [مجارجه tarisznya [Vorraths=sack چانطه ، عسكر چانطه‌سى .

Torpeder (ـَـَـَ ا م) a. ㊵ [Torpe'do] (بحر) توريپل كميسى، طورپيل استمبوتى .

Torpedi(e)ren (ـَـَ-ـَ فع متع) a. ㉑ توريپل‌قويمق. دكز لغمى ياپمق .

Torpedo (-ـَـَ ا م) ㊻ (بحر) [اسپانيولجه][تا طبيعه] Zitter=rochen = دكز لغمى، توريپل .

Torso (-ـَ ا م) ㊻ [ايتا] (مجسم بر رسمك، برهيكلك) بدنى .

Tort (ـَ ا م torte ،) ㊳ (جمى نادر) [فر] درد ، غدر، اذيت، بلا، راحتسزلق||Jemandem einen—anthun برينك باشنه برشئ مسلط ايتمك ، باشى درده صوقمق || Jemandem etwas zum— thun برشئ برينك بورنـدن كتيرمك ، درد ايتمك .

Torte (ـَ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه torta gewundenes [Gebäck تورتا، ايچنه ميوه قاتيلان‌طاتلى، خورايشى.

Tortur (ـَ ا م) ㊾ [لاتينجه] اشكنجه ، عقوبت ، عذاب ، زحمت ، اذيت .

Tory (ـَ ا م) ㊻ (جمى Tories) [انكليزجه] (Whig كلمه‌سنك مقابلى) انكلتره‌ده محافظـه كاران فرقه‌سى اعضاسندن اولان كمسه .

Tosen (ـَ فع لا ±) c. ㉑ [قديم آلمانجه dôsôn] على‌الخصوص (روزكار ، طالغه حقنده) كورولتى .، ياتيردى ايله قوپوب كلك ، ايكليه‌رك حركت ايتمك ، اورته‌لغى، ييقمق، قيامت قوپارمق .

Total (ـَ- صـ) ㉔ [لاتينجه] عموى ، كافه ، بتون ، كلى ، مجموع ، يكون .

Touchi(e)ren (ـَ- touch فع متع) a. ㉑ [فر] طوقونمق ، اللمك ||كلخان بكلرنجه be-leidigen = .

Tour (فرانسزجه تلفظ اولنور ا مؤ) بريره كيديش ، كزينتى ، اوفق سياحت ، يوله چيقمه ، دور ، طولاشمه||كلامده ياپيلان اداره || رقص ، اويونده ايديلان، اولان‌دونيش، دونمه؛ اركق،طاقه‌صاچ|| (einen Wagen) auf (die) — nehmen بر آرابه‌يى بر دولاشمغـه ، كزمكه كيرالمق ، طوتمق || (ع) außer der (nach der)—avanciren صره‌دن خارج اوله‌رق (قدمى كله‌رك ، قدمله) ترفيع ايتمك ، ايلرولمك .

Tour„... (ـَ...) —bille't (...bIle-yè'le الا) كيتمه بيلتى || Retour = Beförderung (und) — (امؤ) كيدوب كله .

Tower (tăou-ĕre تلفظ اولنور ا م) a.㊵ [انكليزجه Thurm =] لوندره قلعه‌سى .

Trab (ـَ و ـَ ا م) ㊾ سرعتلى، لينك، طيريس —reiten طيريس كيتمك (حيوانلر) || in — setzen طيريسه قالديرمق ، قالقمق || warte! Dich werde ich auf den— bringen طور ! بن‌سنى شمدى جانلانديريرم .

Trabant (ـَ- ا م) ㊿ [ايتاليانجه traba'nte] قديم مزراقلى سوارى|| معيت، اشقيا وامثالى عونه‌سى||(هيئة) بر سياره‌نك اطرافنده كنديسيله برلكده دونن سياره ، پيك.

Traben (ـَ فع لا ±) a. ㉑ [Trab] (حيوانات باركير ، انسان حقنده) طيريس ، لينك كيتمك.

Traber (ـَ- ا م) a. ㊵ [traben] (فروسيت) لينك ، طيريس كيدن حيوان

Träber (ـَ جمه مؤ) (inv.) شراب تورتوسى ، بيرا اعمالنه مخصوص قايناتلمش آرپه وامثالى .

Tracht (ـَ ا مؤ) ㊾ [tragen] كيمه ، اصول وطرز تلبس || قوستوم ، البسه || يوك (Holz)— اودون يوكى، بر يوكلك اودون || (Last) eines Esels— (برمركبك كوتوره بيله‌جكى يوك، برمركبك‌يوكى) برمركب‌يوكى || Schläge — طياق، كوتك||كدى، كوپك وامثالنك بردن‌طاشيه بيلدكلرى‌وطوغوره بيلدكلرى ياورو مقدارى || (معما) برديرك وامثـالنك چكه بيله‌جكى ثقلت مقدارى .

Trachten (ـَ فع لا +) [قديم آلمانجه trahtôn لاتينجه tractus دن مأخوذ] —nach etwas برشئ ايچون دوشونمك ، فرصت كوزتمك؛ چالشمق ، اوغراشمق، صواشمق، برشئ استمك ؛ ايجابنه باقمق || —nach Geld پاره قزانمغه، ايدنمكه باقمق .

Trächtig (ـَ صـ) ㉔ [Tracht] (حمه‌لى‌ديشى‌حيوانات حقنده) كبه .

Traci(e)ren (ـَ- ss فع متع) (انشاآت ، شمندوفر (ع) استحكاماتده) بنا وانشا اولنه‌جق شيئك خطوط اصليه واساسنى چيزمك ، يرده كوسترمك .

Traf (ـَ) treffen فعلنك زمان حال ماضى‌سنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Träfe (ـَ) treffen فعلنك صيغهٔ انشائيه‌سنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Trag„... (ـَ...)، Trage (ـَ...) —lohn (ا م) نقليه ، حماليه پاره‌سى || —bahre (ا مؤ) ال دتسكيره‌سى، نقليه دتسكيره‌سى || —band (ا لا) = Hosen=träger || —butte (ا مؤ) آرقه‌ده طاشينور (حمال) كوفه‌سى ، فوچيسى || —himmel (ا م) قاريوله قبـه‌سى ، طوانى || —riemen (ا م) چانطه ، كوفه و امثـالنك قايشـلرى || —sessel (ا م) ايچنده اوتورلديغى حالده ساترلرى طرفندن طاشينه بيلور صنداليه ، سديه || —stuhl (ا م) = „— —weite || sessel برسلاحك صوك ، نهايت منزلى .

Tragbar (ـَ- صـ) ㉔ [tragen] كوتوريله بيـلور ، قابل نقل،طاشنمسى ممكن|| in der Tasche— جيبده‌طاشينور طاشينه بيلور || Apotheke (Feld =) e — (الده طاشينه بيلور) يول اجزا طاقمى ||كييله‌بيلور، قابل تلبس|| ميوه‌لى، اوزرنده ميوه‌سى بولنان ، محصوللى .

Trage (ـَ- ا مؤ) ㊸ [tragen] سديه ، دتسكيره.

Trage„... (ـَ...) (مرا . Trag„...) .

Trakehner (ـُـ ١ م) a. (40) [Trakeh nen شرق
پروسیاده پرکوی و حارای قرالی] تراکه‌نر ، تراکن (بارکیر).
Trakt (ـُ ١ م) (38) [لاتینجه] برطاغ و الخ‌نك جهت
جریانی ، ورسان .
Traktament (ـُ ـ ١ لا) (38) ضیافت ‖ هدیه، پیشکش
(ع) معاش .
Traktat (ـُ ـ ١ م) (38) [لاتینجه] معاهده، قونطورات
مقاوله ، پازارلق .
Trakti(e)ren (ـُـ فعـ متعـ و فعـ لا ±) a. (21)
be-handeln= معامله ایتمك ، قوللانمق ‖ ضیافت ویرمك،
پیشکش چکمك .
Tralje ، Tralge (ـُ ١ مؤ) (53) (صنعـ) برپارمقلقلك
(تیمور) چبوقلری ، برمردیونك پارمقلقلرندن بهری .
Trällern (ـُ فعـ لا ±) a. (21) [trala] سسی
تتره‌ده‌رك شرق سویلمك ، مرلدانه‌رق تغنی ایتمك .
Tram„... (trè-m° „ ...) [انکلیزجه Outram
نامنده‌کی ۱۷۹۰ سنه‌سنده‌کی موجد انکلیز مهندسنك „-äou'tᵉ
-rèn.ᵉ تلفظ. اولنور" اسمندن مخرف] bahn— (ا مؤ)
ترامواى ‖ wagen— (١ م) ترامواى عربه‌سی ‖ wah—
(صورت تلفظی . oué ١ م) bahn==— .
Trempeln (ـُـ) a. (21) [trampfen [آشاغی‌آلمانجه
(فعـ لا +) ایکیسیده (عمو) آیاقلریله تپمك ‖ آیاقلرینی
سورویه‌رك ، صاللایه‌رق یوریمك ‖ auf etwas— برشیئی
آیاقلرینك آلتنه آلمق ، چکمك ، اوزرنده تپمك .
Trampolin (ـُ ـُ ١ م) (38) [ایتالیانجه] جانبازلرك
صیچرامارلریچون قوللاندقلری تخته .
Tranchee (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ مؤ) [فر] (ع)
Lauf = graben == .
Tranchi(e)ren (tran-chi-ĕrᵉ فعـ متعـ) a. (21)
— (الخ) einen Braten (بر ات والخ قزارتمه‌سی) دیلمدیلم
طوغرامق، کسمك ، دیلمك .
Trank (ـُ) trinken فعلنك زمان حال صیغه‌سنك
ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .
Trank (ـُ ١ م) (31) [trinken] ایچکی ، ایچیله‌جك ،
شرب اولنه‌جق شی، مشروبات ‖ Speise und— (مأکولات
ومشروبات) یه‌جك ایچه‌جك ‖ (طب) اکثریا : Tränkchen
(ـُ ١ لا) b. (40) (داخلاً آلنه‌جق صولی وچوقجه ایچیلور
علاج) ایچیله‌جك علاج، جرعه ، مطبوخ، شربت ، خسته‌لره
ایچریلور قاینادلش برشی مغلی ‖ حیوانلره صومقامنده ویریلان
واینجه‌کپك ، آرپه اونی وامثالی شیلر قاریشدیریلان صو .
Tränk„... (ـُ ...) eimer — (١ م) ، faß— (١ لا)
Trank = faß (١ لا) (حیواناتی صولامغه مخصوص قوغه ،
کردل) صولوق .
Tränke (ـُ ١ مؤ) (53) حیوانلرك صو ایچدکلری محل ‖
حیوانلره ویریلان (کپك وامثالی) صو .
Tränken (ـُ فعـ متعـ) و sich— (فعـ مطا) a. (21)
[قدیم آلمانجه trenchan [Jemand— برینه ایچه‌جك
برشی ویرمك ، برینه برشی ایچورمك ، حرارتنی دفع ایتمك ،
برشی ایتمك ، دفع حرارت ایتمك ‖ (ein Kind)— برچوجغه
ممه ویرمك ، سود ویرمك ‖ der Regen hat die Felder

Träge (ـُ ـ ص) (21) [قدیم آلمانجه trâki] آغیر ،
یواش، مسامحه‌جی، اهمالجی، اویقوده کبی طوران، اویوشوق،
تنبل ، مسکین ، جانسز ، میزمیز ، میمینق .
Tragen (ـُ فعـ متعـ) 2. (20) [قدیم آلمانجه trakan
== لاتینجه tra'here] کوتورمك، طاشیمق ‖ (مجا) Jemand
auf den Händen— برینی اللرینك (باشی) اوزرنده‌طاشیمق،
فوق العاده اعتبار ایتمك ‖ Zinsen— فائض کتیرمك ‖
der Rock läßt‖ سهل النقل ، طاشمسی قولای leicht zu—
ich trage ‖ بیلور کبیله دها البسه (بو) sich noch—
(بوتین) gewöhnlich Stiefel بن اکثریت اوزره چزمه ، (بوتین)
کیه‌رم ‖ die (Stiefel) schief— چزمه‌لرینی ، قوندره‌لرینی
چارپولتمق ‖ nach etwas Verlangen— برشیئی آرزو ایتمك
(die Bäume) ‖ مصرفی‌چکمك، پاره‌سنی‌ویرمك die Kosten—
آغاجلرك‌میوه‌سی‌پك‌چوق، پك‌چوق‌ویریورلر. sehr reichlich—
ein Korn trägt sechzigfältig برحبه‌دن آلتمش‌دانه حاصل
اولور، اولیور ، ... بره آلتمش (محصول)ویریور ‖ (dieser
Baum) fängt an zu— بوآغاج‌ویرمکه‌باشلایور ‖ (فعـ لا +)
چکمك ‖ an etwas schwer zu —haben برشیده چکه‌جکی
اولمق ‖ (فعـ مطا) (عمو) sich nach Hause— اوینه‌کیتمك،کیرمك
اشتغال ایتمك ‖ sich mit etwas (herum)— برشیئله مشغول‌اولمق، اوینامق،
man trägt sich mit dem Gerücht ‖ اورته
لقده برلقردی دوران ایدیورکه ، هرکسك آغزنده سویلنوب
طوریور ‖ sich müde— برشیئی کوتوره کوتوره ، طاشیه
طاشیه یورولمق ‖ sich sauber— تمیز کزمك ‖ (dies Tuch)
trägt sich leicht fadenscheinig بو چوقه تك حاوی چابوق
دوکیلیور .
Träger (ـُ ـ ١ م) a. (40) (sans pl·) [tragen]
کوتوریجی، طاشیجی، ==Hausi=(e)==حال ‖ Dienst = mann==
rer ‖ (تشر) بویون کمیکلرینك برنجیسی اولان حلقه کبی
کمیك ، فقرهٔ عنقیهٔ اولی ، اطلاس ‖ (نبا)== Staub = faden
‖ Last = thier== ‖ آتادیرکی ، طبان ،
Trägheit (ـُ ـ ١ مؤ) (49) [träge] تنبللك، مسکینلك
کوشکلك ‖ (حفظ‌الصحه) —natürliche صووق قانلیلق،
طبیعی اولان آغیرلق .
Tragiker (ـُ gh ـ ١ م) a. (40) [روم] هائله، درام
یازان شاعر ‖ Tragö'de== .
Tragi-komödi-e (ـُ) (ـُ) ـُ ـ gh ـ ١ مؤ) (53)
هائلهٔ مضحکه .
Tragöde (ـُ ـُ ١ م) (52) هائله، درام اوینایان‌اویونجی،
آقتور .
Tragödi-e (ـُ)(ـُ) ـُ ـ ١ مؤ) (53) [روم] اشخاص
مشهوره مابیننده واقع اولان اهمیتلی ماجرایی کوسترن
هولناك وآجیقلی شعر ، منظومه ؛ تیاترو کفته‌نی .
Train (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ م) (56) [فر]آرده‌ن،
نقلیه .
Traini(e)ren (tré ـُ فعـ متعـ) [فر] (چناستیقیجی،
قوشو حیوانلری حقنده) تربیه وتعلیم ایتمك ، مسابقه‌یه ،
قوشویه حاضرلامق ، حاضرلمق .
Trajekt (ـُ y - ١ م) (38) [لاتینجه] (یکید ، معبر)
یکمه ، عبور :

getränkt يغمورترلرى صولادى‖ (اجسام غيرذيروح حقنده) ايصلاتمق، صويه باصمق ‖ حيوانات حقنده) صولامق .

Trans,,... (صورت دائمه‌ده غنه‌سز اوله‌رق يعنى بروندن اوقونميه‌رق تلفظ ايديلوب بونكله تشكل ايدن اسم وصفتلرده اك قوتلى تلفظ هيجاسى، هروقت حرف جر اوزرنده بولنور) [لاتينجه trans,,... (= jenseit ... Cis,,) حرف جرينك مقابلى) .

Trans-atlantisch (ـُـُـُ ـ) ㉔ بحر محيط اطلاسك اوته‌سنده اولان، ماوراى اطلاسده بولنان، آتلانتيك دكزينك آمريقايه طوغريسنده اولان ‖ —e Dampfer (آوروپادن آمريقايه) بحر محيط آطلاسى اوزرنده ايشليان، پوسته پاپان واپور، پودكزه مخصوص پوسته كميسى .

Transch (ـُ ا م) ㊳ (*sans pl.*) (عو) einen —bekommen آزار ايشتمك، پاينى آلمق .

Tranchée و . (مرا) transchi(e)ren ، **Transchée** . (tranchi(e)ren

Transit (trä'nᵉ-zitᵉ ا م)㊻(*sans pl.*)[لاتينجه] (تجا) مواد تجاريه‌نك برمحلدن كومروك ويرمدن كچمسى حق، اصولى .

Transitiv (trănᵉ z ـُـ f) ㉔ (ـ) (غرا) —es (ـُـُـ tranᵉ z ا لا) Transitivum : كذلك Zeitwort فعل متعدى .

Transloci(e)ren (ـُـُـُ فع متع) a. ㉑ تبديل موضع وموقع ايتمك، يرنى دكشديرمك، بريادن اوبريانه‌قالديرمق بكيرمك .

Transparent (ـ ـ tranᵉssᵉ paré'nᵉtᵉ ـ) ㉔ شفاف، برطرفندن اوبر طرف كورينان، براق .

Transpiri(e)ren (ـُـُـ فع لا +) a. ㉑ schwitzen بوغولانمق ‖ كوروتمكه، آكلاشلمغه باشلامق .

Transponi(e)ren (ـُـُـ فع متع) a. ㉑ [لاتينجه] (موسيق) برشرقينى مقام مخصوصنك غيرى بر مقامله اوقومق، چالغرمق .

Transport (tranᵉssᵉ-pŏ'rtᵉ ا م) ㊳ [لاتينجه] (اشيانك) نقل، آرابه وامثاليله كوتورلمسى ‖ برحساب حاصل جمعنك، يكونتك ديكرستون ويا صحيفه‌يه نقلى .

Trapez (tssᵉ ـُ ا لا) ㊳ [روم] (ريا وجنا) يالكز ايكى ضلعى موازى اولان شكل هندسى، شبه منحرف ‖ جمناستيق ترا پزى .

Trappe (ـُ ا مؤ ونادراً : ا م) ㊷ (تا طبيعه) طوى قوشى، حبارى .

Trappeln (ـُ فع لا +) a. ㉑ آياقلرى ايله تپمك، ديركمك .

Trappen (ـُ فع لا ±) a. ㉑ [آشاغى آلمانجه] آغر، آقصاق يوريمك .

Trassi(e)ren (ـُـُـ فع متع وفعلا +) a. ㉑ ...auf— حواله ايتمك، حواله نامه، پوليچه ويرمك .

Tratschen ، trätschen (ـُ فعلا + فع متع) a. c. ㉑ باغرمق ‖ كوزه‌للك ايتمك، چان چان ايتمك .

Trau,,... (ـُـُـُ) —ring (ا م) تأهله، نكاحه اشارت اولمق اوزره پارمغه طاقيلان دوز يوزوك، حلقه ‖

—schein (ا م) تزوجك وقوعبولديغنى، عقد نكاح ايدلديكنى مشعر تنظيم قلنان تصديقنامه ‖ تأهل ايچون رخصت تذكره‌سى، رخصتنامه .

Traube (ـُ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه trûpo] — (= Wein) اوزوم، عنب، انكور، اوزوم صلقيمى ‖ die —n sind sauer, (sagt der Fuchs, wenn er sie nicht bekommen kann (ضرمثل) كدى يتيشه‌مديكى جكره پيس دير (مثل) .

Trauben,,... (ـُـُ...) —apfel (ا م) مسكت الماسى ‖ —geländer (ا لا) آصمه چارداغى ‖ —kamm (ا م) دانه‌لرى قوپارلمش اوزوم صالقيمى ‖ —lese (ا مؤ) = Wein=lese ‖ —pilz (ا م) كوللمه دينيلان اوزوم خسته‌لغى ‖ —zeit (ا مؤ) اوزوم كسيمى، باغ بوزومى زمانى .

Traubig (ـُ ـ) ㉔ [Traube] طولوصالقيم، اوزومى چوق ‖ = trauben=artig .

Trau-en (ـُ فع لا + فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ [قديم آلمانجه trûwèn ‖ treu كلمه‌سنه منسوب] —etwas auf Jemand برينه، برشيئه امنيت ايتمك، امنيق اولمق، اعتقادى اولمق، اعتماد ايتمك ‖ dem Glück ist nicht zu— انسان سعادته، بختيارلغنه كوونه‌مليدر، سعادته كوونمك اولمز ‖ فعل مطاوعت اوله‌رق ge-trauen = ‖ (فع متع) kopuli(e)ren = ‖ نكاح ايتمك، تزويج ايتمك ‖ sich— lassen اولنمك، ازدواج، تزوج ايتمك .

Trau-er (ـُ ا مؤ) ㊸ (*sans pl.*) [trauen] يأس، ماتم، غائب ايديلان شى ايچون ايديلان تأثر وتأسف، كدر ‖ اولن برينچيون طوتيلان ماتم، يأس ‖ —haben يأس، ماتم طوتمق، ماتمده اولمق .

Trau-er,,... (ـُـُ...) —anzeige (ا مؤ) برينك وفاتنى مشعر اعلان، كوندريلان كاغد ‖ —binde (ا مؤ) علامت ماتم اولمق اوزره قول وشابقه‌يه صاريلان سياه تول ‖ —botschaft (ا مؤ) برينك وفاتى خبرى ‖ خبركدورت اشتمال، قره خبر ‖ —kleid (ا لا) ماتم البسه‌سى ‖ —kutsche جنازه آرابه‌سى ‖ —marsch (ا م) (موسيق) جنازه آلاينده چالنان موسيق، مارش .

Trau-ern (ـُ فعلا+) a. ㉑ [قديم آلمانجه trûrên = آنغلو ساقسونجه dres'san] مأيوس، مكدر، مغموم اولمق ‖ —um Jemand برينك ياسى طوتمق، برى ايچون ماتم طوتمق، اولن برينچيون آغلامق، كوز ياشى دوكمك ‖ ماتم البسه‌سى كيمك، طاشيمق .

Traufe (ـُ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه trouf ؛ triefen كلمه‌سنه منسوب] طامدن ايغن، طامليان صو، طامله ‖ طام يغمور اولوغى ‖ ايلروچيقمش طام (كنارى) اوزون صچاق .

Träufeln (ـُ فع لا ±) a. ㉑ [träufen] طاملامق، تقطر ايتمك، طاملا طاملا دوشمك، ايكجه ايكجه آقمق ‖ (فع متع) طامله طامله آقيتمق، تقطير ايتمك .

Träufen (ـُ فعلا ±) a. ㉑ [قديم آلمانجه troufan ؛ triefen كلمه‌سنه منسوب] كذا (فع متع) = träufeln فقط ترى er träufte von Schweiß : بيوجك، ايرى طامله ايله : ياغمور كبى آقييور، يوزندن يغمور كبى ترطاملايور ايدى .

Traulich (ـُ ص) ㉔ [trauen] شايان اعتماد وامنيت، امين، معتمد ‖ يبانجى اوليان ‖ اعتمادكارانه، تكليفسزجه، صميمى ‖ كذلك (مرا . heimlich و ge-müthlich) .

Traum (ـُ ا م) ㉛ [قديم آلمانجه troum = آنغلو ساقسونجه dream] رؤيا، معنا، دوش، عالم نوم ‖ ich habe einen —gehabt بررؤيا كوردم ‖ اويقو ايله اويانقلق آره‌سنده‌كى نعاس، سنه دينيلان حال، بين النوم واليقظه اوليش.

Traum,,... (ـُ...) —ausleger (ا م) —deuter ‖ —buch (ا لا) تعبيرنامه ‖ —deuter (in) (ا م، ا مؤ) رؤيا تعبير ايدن كمسه، معبر، معبره .

Träumen (ـُ فع لا +) (فع متع وفع مطا) ㉑ a. رؤيا كورمك؛ صايقلامق ‖ er träumte (von) Nichts als Schlachten اوك محاربه دنبشقه رؤياسنده برشى كورمز ايدى، اوك محاربه كوندزخيالنده كيجه رؤياسنده ايدى .

Träumerei (ـُ ــ ا مؤ) ㊾ [Traum] رؤيا كورمه ‖ صايقلامه، خليا، خيال ‖ اوهام وخيالات، قورونتى .

Traun (ـُحرند) [اورته‌آلمانجه triuwen in Wahrheit] حقيقةً! قسم ايدرمكه! امين اوليكزكه!

Traurig (ـُ ص) ㉔ [Trauer] حزن آميز، صيقينتلو؛ مأيوس، مكدر، مغموم، محزون ‖ مراقلو ‖ قره سودالو ‖ اوغورسز، منحوس، مشئوم .

Traut (ـُ ص) ㉔ [قديم آلمانجه trût] عزيز، جاندن طاتلى، سوكيلو ‖ صميمى، درونى ‖ تكليفسز .

Trau-ung (ـُ ا مؤ) ㊾ [trauen] نكاح دعاسى ‖ نكاح قيه ‖ دوكون .

Travesti(e)ren (ـُـُ v - فع متع) ㉑ a. [لاتينجه transvesti're دن مأخوذ ايتاليانجه verkleiden] قيافتى دكشديرمك، آخر قالبه افراغ ايتمك ‖ ياكلش معنا ويرمك؛ استهزا ايتمك .

Trecken (ـُفع متع) ㉑ a. [آشاغى آلمانجه ziehen=] (بحر) (ein Fahrzeug)— (مراكب بحريه‌دن برينى) ايله چكمك، يدك چكمك .

Treff (ـُ ا م) ㊳ [treffen] ضربهٔ (شديده)، صدمه ‖ (مجا) طاش، طوقوناقلى سوز ‖ [فر] (كاغد اويوننده) اسپاتى، سيناك .

Treff,,... (ـُ...) —könig (ا م) اسپاتى طاغليسى ‖ —sicherheit (ا مؤ) (نشانجيلقده) اصابت ايتديرمكده ايتمكده اولان امنيت .

Treffen (ـُ فع متع وفع لا + وفع مطا) ㉚ b. [قديم آلمانجه trëfan stoßen] (خصوصيله اندا ختده) برهدفه اصابت ايتديرمك ‖ هدفنه، مرصدينه، مقصدينه واصل، نائل، اولمق . استحصال مطلب ايتمك ‖ vom Blitze getroffen werden صاعقه اصابت ايتمك، صاعقه ايله اورولمق ‖ Jemand mit den Pfeilen des Spottes— برينه استهزا ايدرك طاش آتمق ‖ Das trifft Sie ‖ wen بوسزه راجعدر ‖ trifft die Schuld? قباحت كيمه راجع؟ قباحت كيده؟ ‖ das Loos traf ihn پيانقو اوكا چيقدى، اصابت ايتدى ‖ bin ich getroffen? (رسم فوطوغرافى حقنده) (رسمم، فوطوغرافم بكا) بكزه‌مشمى؟ ايو چيقمشمى؟ ‖ (موسيق) آهنكبه تطابق، توافق ايتمك ‖ Jemand— برينه

تصادف ايتمك ‖ ich habe ihn (in seiner Wohnung) nicht getroffen بن اوني اونده بوله‌مدم، اواوده دكلدى، اوده‌يوقدى ‖ da trifft er ja Bekannte اونك اوراده بيلدكلرى واردر، اوراوراده احبابه تصادف ايدر ‖ Das trifft ‖ ايده‌جكدر پك كوزل، پك مناسب، پك موافق (دوشدى) ‖ wie sich Das trifft! نه غريب تصادف! ‖ Vorbereitungen— حاضرلق كورمك، تداركاتده بولنمق ‖ راستكلك، اوزرينه دوشمك، تصادف ايتمك ‖ Vorsichts-maßregeln— تقيداتده بولنمق ‖ b — (اسم فاعل وصفت) ㉔ موافق مصلحت ‖ طوغرى، مصيب ‖ das —e Wort قول صحيح، موافق حال ومصلحت اولان سوز، سوزك طوغريسى ‖ ㊵ b. Treffen (sans pl.) تطابق، توافق ‖ تصادف، راستكله؛ قارشولشمه ‖ (ع) دشمنله چارپشمه، چاتمه ‖ ein Treffen liefern اوفق بر محاربه ايتمك.

Treffer (ـُ ا م) a. (ا لا) [treffen] كوزل اصابت ايتديرن ‖ (نشانجى حقنده) ايو نشانجى، آتديغى راست كتيرن، ايو اصابت ايتديرن، اوران ‖ آلديغى، ياپديغى رسمى اصلنه حقيقته بكزه‌دان ‖ هدفه اصابت ايدن مرمى (Treff = schuß).

Trefflich (ـُ ص) ㉔ [treffen] فوق العاده، مكمل، پك كوزل .

Treib,,... (ـُ...) —eis (ا لا) سيارېوز ‖ —haus (ا لا) (بغچوانلق) وقتسزميوه يتشديرمكه وقيشين صوغوقدن بوزيلان نباتاتى محافظه ايتمكه مخصوص اوزرى جاملى ودرونى صوبالى محل، ليمونلق ‖ —jagd (ا مؤ) —jagen (ا لا) قوپوى آوى، سورك آوى ‖ —kraft (ا مؤ) قوهٔ محركه ‖ —reis (ا لا) كنج برآغاجك ايلك بهارده‌كى سوركونى .

Treiben (ـُ فع متع) ㉚ b. [قديم آلمانجه tripan] سوروب چيقارمق، دفع ايتمك، آتمق ‖ سورمك ‖ Jemand aus (dem Hause)— برينى اودن سوروب چيقارمق، آتمق، دفع ايتمك ‖ einen Nagel— برچيوى صوقمق، ميخلامق، صغيرلرى، اينكلرى قيره‌سورمك، (Kühe) auf die Weide— چيقارمق، اوتلاتمغه كوتورمك ‖ Jemand in die Enge— برينى صيقشديرمق ‖ (den Feind) طاره كتيرمك، قيصديرمق ‖ die Leute in die Flucht— دشمنى طرد ايتمك، قاچيرمق ‖ so weit möchte ich zur Arbeit— عمله‌بى ايشه‌سورمك ‖ (بنده) es doch nicht— آرتق ايشى اوراده‌يه كتيرمك ايستمام ‖ vorwärts— ايلرو سورمك، تعجيل ايتمك، تسريع ايتمك ‖ (das Pulver) treibt die Kugel باروت (غازى) قورشونى، مرميى ايلرو سورر، قورشونى ايلرويه طوغرى حركت ايتديرر، مرمى‌يه ايلرويه طوغرى حركت‌ويرر ‖ (diese Arzenei) treibt den Schweiß بو علاج تركتيرر، دوكديرر ‖ (فدان ونباتات حقنده) (Blüthen, Früchte)— چيچك، ميوه ويرمك ‖ (Knospen, Zweige)— غنچه‌ويرمك ‖ دال سورمك، فليزلنمك ‖ اشتغال ايتمك، مشغول اولمق ‖ (نه‌ايشله) was— Sie für ein Handwerk? نه‌صنعتله مشغولسكز؟ ‖ Latein— لاتينجه ايله، لاتين لسانيله اشتغال ايتمك ‖ Unsinn— دليلك ايتمك ‖ Kindereien— چوجقلق ايتمك، صاچمه ايشلر كورمك، مناسبتسز شيلر ياپمق ‖ (آشجيلق) den Teig— خمور آچمق ‖ (فع لا ±) طالعه، آقينق، روزكار وامثالى طرفندن سوريله‌رك حركت ايتمك ‖ (بحر) vor (بحر) auf den Sand— سوروكلنمك ‖ Anker— تيمور طرامق، سورومك

قومه اوطورتمق || der Schnee treibt قار صاورىلىور ،
روزكار قارى صاورىيور || der Saft treibt im Holze
اوز ، صو آغاجه سورىيور ، يورىيور .

Treiber (ـُـ ا م) (40) a. [treiben] ايتان ، سورن،
سوروب آتان، چيقاران || (حيواناتى سورن) سورىجى||(آوده)
سورك آوى ايچون حيوانلرى‌سورن، اوركودانلر|| ظالم، جبار
كمسه || برشيئه تشويق ايدن، مشوق ، (عمو) چيغرتان ||
فوچى چنبرينى طاقمغه مخصوص آلت .

Treidel (ـُـ ا م) (40) a. [treideln] (انهاروسواحلده)
يدكده چكيلان قايقلرك يدك ايپى .

Tremolo (ـُـ ا م) (ا لا) (56) [ايتاليانجه] (موسيقى)
پرده‌نك تتره‌ك وسريع اوله‌رق اوزادلسى .

Tremuli(e)ren (ـُـ-- فع لا+) [ايتاليانجه](موسيقى)
تتره‌مك، تتره‌ك اوله‌رق چالمق = Tre'molo .

Trenn,... (ــُـ ...) —punkte (جمع م) Tre'ma=
(ا لا) (59) (غرا) تره‌ما .

Trennen (ـُـ فع متع) — sich (فع مطا) (21) a.
[قديم‌آلمانجه trennan] آييرمق، آيرلق ، چوزمك،طاغتمق،
طاغلمق || اتفاق واتحاد ايده‌مامك ، قيرلمق || (اوليلر حقنده)
آيرلق (بربرنى) ترك ايتمك ، بوشامق ، بوشانمق || (حيوانات
حقنده) اشندن آيرمق .

Trense (ـُـ ا مؤ) (53) [اسپانيولجه Flechte trenza
دن مأخوذ آشاغى آلمانجه] (Kanda're كله‌سنك مقابلى)
قنطارمه .

Trepan (ـُـ ا م) (56) [روجه try'panon] (جرا)
Schädel-bohrer= مثقب منشارى .

Trepang (ـُـ ا م) (56) [مالايجه] (تا طبيعه) تره‌پان
دينيلان واكل اولنمغه صالح حيوان .

Trepp,... (ــُـ ...) —auf,—ab (حا) مرديوانى اينوب
چيقه‌رق ،اينه چيقه ، برآشاغى بر يوقارى || —luke (ا م)
(بحر) آنبار آغزى .

Treppe (ـُـ ا مؤ) برلى ترديان eine—,zwei—n hoch
(wohnen) برنجى ، ايكنجى قاتده اوطورمق || eine—höher
ziehen برقات يوقارو چيقمق ، طاشينمق || باصاماق || (مجا)
(صاچ كسمنده) —n schneiden صاچى مرديونلى كسمك .

Treppen,... (ــُـ ...) —bau (ام) نردبان‌انشاسى،
—haus (ا لا) مرديوان ايچون ترك اولنان محل ، مرديونك
بولنديغى يرا || —geländer (ا لا) نردبان طرابزونى،پارمقلغى
—stufe (ا مؤ) نردبان قدمه‌سى ، باصاماغى || —wange
(ا مؤ) نردبان باصاماقلرينك طايادقلرى كريتيكلى ديرك ويا
ديوار .

Tresor (ـُـ ا م) (56) ياخود (38) [فر] = Schatz ،
Schatz=kammer || پاره طولابنده كليدلى كوز ، چكمه .

Tresse (ـُـ ا مؤ) [فرانسزجه || فى الاصل]drei-faches
Geflecht] (صرمه) شريد (كذلك : ع) رتبه‌لرى يكديكرندن
فرق ايچون ديكيلان صرمه شريد .

Trester (ـُـ جمع م، لا) (40) a. [قديم آلمانجه trestir]
اوزوم ، زيتون جبره‌سى ، صوفى|| (=Träber) .

Tret,... (ــُـ ...) „treten" —butte (ا مؤ) —faß
(ا لا) ، —kufe (ا مؤ) اوزم ازيلان ، جبره چيقاريلان
فوچى ، شراب تكنه‌سى .

Treten (ـُـ فع لا±) (20) b. (20) ، اسم مفعولى (20) f.
(صورت امريه‌سى بعضاً كذلك : trete) || (فع لا+) آياغى
باصمق، قويمق ، وضع ايتمك || —(fehl : ياخود) daneben
يا كلش باصمق || —leise خفيف باصمق ، آياقلرينك سسنى
چيقارمامق، (مجا) ايزينى بللى ايتمامك ، قورتاز اولمق، صمان
آلتندن صو يورومك || (ع) —auf der Stelle يرنده
صايمق || (فع لا ــُـ) آديمله ، خطوه ايله ايلرولمك ، يوريمك ،
ايلرولمك ، اوته‌يه ، ايلرويه كيتمك|| حال‌ايله برلكده : —Sie
dorthin ! شورايه كچ ! شويله كيكز ! || —Sie herauf !
بورايه ، يوقارى چيقك ، ييورون || —Sie näher ! يقين
كليكز ! يناشيكز،شويله‌صوقولوك! || wenn Nichts dazwischen
tritt اكر آره‌يه برمانع‌كيرمز، آره(لق)ده برمانع‌ظهور ايتمزسه،
اكر برمانع ظهور ايتميه جك اولورسه || حرف جر ايله برلكده
اوله‌رق : —(Fenster) an das پنجره يه طوغرى كيتمك ،
پنجره‌يه يناشمق || —an's Licht (اشخاص حقنده) ضيايه
يناشمق || (اشيا حقنده :) ضيايه ، آيدينلغه چيقمق ، ضيادار
اولمق ، ميدانه چيقمق || —an die Spitze باشنه ، باشطرفه
كچمك|| —auf die Zehen پرمقلرينك اوجنه باصمق، قالقمق||
—in ein (Haus) بر اوه كيرمك || der Schweiß trat
ihm in's Gesicht ترى يوزندن آقيوردى ، آقدى ، آقمغه
باشلادى ||—mit Jemandem (wieder) in Verbindung
بريله(يكيدن) عقد رابطه‌ايتمك|| —Jemandem in den Weg
برينك يولنى كسمك ، قارشوسنه كچمك ، مانع وحائل اولمق ،
يولنى كسمك || (ع) —in's Gewehr سلاح باشنه كلمك ،
سلاح آلمق|| ein Wölkchen trat vor den (Mond) براوفق
بلوط آيى‌قپادى، آيك‌اوكنه، اوزرينه كلدى||—zu Jemandem
برينه يناشمق ، برينك يانته تقرب ايتمك ، كيتمك ، كچمك ||
(فع متع وفع مطا) —etwas برشيئك اوزرنده يوريمك ،
برشيئه باصمق، آياغنك آلتنه آلمق (كذا مجازى) || (اركك قوشلر
حقنده) ديشى يه : آشمق ، بنمك || —einen Weg بر يولى
تعقيب ايتمك || (زرا) —die Trauben اوزومى ازمك ؛
آياقله قاريشديرمق ، يوغورمق || —etwas entzwei برشيئى
باصه‌رق قيرمق|| —sich einen Dorn in den Fuß آياغنه
ديكن باتمق(برشيئك اوزرينه باصه‌رق آياغنه ديكن باطرمق) ||
—seine Schuhe schief قوندره لرينى اكريلتمك || (eine
Schlange) todt— بر ييلانى باصوب اولديرمك ، ازمك .

Treter (ـُـ ا م) (40) a. [treten] آياغيله ، باصان ،
چيكنيان ، ازن ، يوغوران اليشجى .

Treu (ـُـ صـ) (24) [قديم آلمانجه triwi ؛ trau-en
كله‌سنه منسوب] صادق، صداقتلى ؛ امين ، معتمد ؛ ناموسلى ||
عاليجناب || ثبات ومتانتلى || مطيع || طوغرى يى سور، صحيح ؛
طوغرى مستقيم .

Treu,... (ـُـ ...) —bruch (ا م) نقض‌عهد ، عهد
شكنلك ؛ نقض‌قسم|| خيانت، حائنلك ، غمازلق، عدم‌صداقت||
—herzig (صـ) امين، معتمد ، صادق يوركلى، حيله‌سى‌خرده‌سى
اوليان ، طوغرى || صاف ، صافدل ، ساده دل ؛ صفوت درونه
مالك .

Treue (ـُـ ا مؤ) (53) [قديم آلمانجه triuwa]
صداقت ، صادقلق ، امنيق سوء استعمال ايتمامه || طوغريلق ،
صحت || عاليجنابلق .

Trgf. (Trag=fähigkeit) تركيبنك صورت مختصره‌سی.
Triagonal„ ... (...˘˘–) [روم] (ريا) ... مثلثی.
Triangel (˘˘– ا م) a. ⓸⓪ [لاتينجه] مثلث شكلنده آلت موسيقه .
Triangler (˘˘– ا م) a. ⓸⓪ تيريانغل دينيلان آلت موسيقه‌یی چالان چالغیجی .
Triangulär (–˘˘– ص) ⓶⓵ [لاتينجه]=drei=eckig .
Triangulí(e)ren (˘˘–˘˘– فع متع) a. ⓶⓵ [لاتينجه] (طپو) نيرنكى تشكيليله برمحلك خريطه‌سی آلمق .
Trias (˘– ا مؤ) (inv.) (sans pl.) [روجه] اوچ شخص ويا شيئك مجموعی ، ثلثه ، تثليث (=Dreiheit) || (طبقات الارض) طبقات ارضيه‌دن : اراضئ ثالثه .
Tribulí(e)ren (˘–– فع متع) a. ⓶⓸ جور وجفا ، اذيت ايتمك .
Tribun (˘– ا م) ⓹⓵ و⓷⓼ [لاتينجه] قديم روماليلرده منافع عموميه‌یی مدافعه‌یه مأمور حاكم || عمومی محللرده نطقلر ايراد ايدن كمسه .
Tribunal (˘–– ا لا) ⓷⓼ [لاتينجه] محكمه || هيئت حكام || محكمهٔ عاليه .
Tribüne (˘–˘ ا مؤ) ⓹⓷ [لاتينجه] نطق ايراديه ، وعظ ويرمكه مخصوص كرسی || تياترو وامثالنده‌یوكسلدلمش واهالينك اوزرندن ايلروسی‌سير ايتمسنه‌مخصوص‌صره‌لر، محل.
Tribut (˘– ا م) ⓷⓼ [لاتينجه] برحكومت تابعه‌نك حكومت متبوعه‌سنه ويرديكی ويركی ، جزيه .
Trichine (˘– ch – ا مؤ) ⓹⓷ [روم] (تا طبيعه) طوموز اتنده بولنان غايت اينجه قورد ، دود شعر .
Tricho„ ... (...˘ ch –) [روم] tricho„ ... (= Haar„ ...) .
Trichter (˘– ا م) a. ⓸⓪ [قديم آلمانجه trahtaere اولوب لاتينجه tractus دن مأخوذ] Heber خونی شكلنده اولان مثلا : بوشكلده معدن قويوسی || خونی .
Trichtern (˘– فع متع) a. ⓶⓸ [Trichter] خونی واسطه‌سيله دوكمك ، بوشالتمق .
Tri(c)ktra(c)k (˘˘ ا لا) ⓷⓼ طاوله (اويونی) .
Trieb (–) treiben فعلنك‌زمان‌حال صيغه‌سنك ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .
Trieb (– ا م) ⓷⓼ [treiben] (نبا) نباتاتده بولنان نشو ونما قوتی || نشو ونما بولان فيلز ، سوركون|| برشيئك حركتی بادی اولان قوت ، قوهٔ محركه ، قوهٔ دافعـه || تشويق وتحريك ايدن قوت || سوق || تشويق وتحريك ، جانلاندريمه || هوسات natürlicher— سوق طبيعی || die sinnlichen—e نفسانيه؛ سوق درونی|| er hat keinen —zum Studi'ren اونك تحصيلده هيچ كوزی يوق ، تحصيله هيچ ميلی ، هوسی‌يوق . Trift=
Trieb„... (–...) —kraft (ا مؤ) قوهٔ محركه،ايشلديجی قوت|| (نبا) نشوونمايی موجب ماده، عنصر —werk (ا لا) ماكنه ، آلت .
Triebel (˘– ا م) a. ⓸⓪ [treiben] (صنع)(فوچيلقده) فوچيلرك چنبرنی طاقمغه يكيدرمكه مخصوص آلت || (ماكنه‌ده) ماتوله .

Triefen (˘– فع لا +) e. ⓸⓪ [قديم‌آلمانجه triofan مرا . Tropfen] كذا (فع متع) (زمان حالی شعرده كذلك : träufe(l)n= (er treuft ، du treufst) a. ⓶⓵ ياخود (علم امراض) برمايع ، اخلاطی چيقارمق ، دفع ايتمك || die Augen —ihm اونك كوزلری آقار ، صولانور .
Triegen (˘–) [قديم‌آلمانجه triokan] (مرا. trügen).
Tri-ennium (˘ (˘) ˘– ا لا) ⓸⓸ [لاتينجه] اوچ سنه‌لك برمدت ، دارلفنونده ايديلان اوچ سنه‌لك تحصيل .
Tri-ere (˘–˘ ا مؤ) ⓹⓷ [روم]=Drei-ruderer .
Triff ، **trifft** ، **triffst** (˘) treffen) فعلنك صورت امريه‌سيله‌زمان حال‌صيغه‌سنك ايكنجی‌واوچنجی مفردشخصلری).
Trifolium (˘ (˘) ˘– آ لا) ⓸⓸ [لاتينجه]=Drei=blatt .
Trift (˘ ا مؤ) ⓸⓽=Trift=gerechtigt [treiben] مرعی، اوتلاق يولی|| اوتلاق، مرعی|| سوريده بولنان،سوريلان رعی اولنان حيواناتك هيئت مجموعه‌سی، سوری: —Ochsen صغر سوريسی || كذلك (ا لا) ⓷⓼ (بحر) (اكثريا : Drift) دكز اوزرنده يوزان اجسام، غرق وشكست اولمش كمی‌اشياسی .
Trift„... (...˘) —gerechtigkeit (ا مؤ) حق رعی.
Triftig (˘– ص) ⓶⓸ [treiben] اساسلی، مقنع، قطعی، معين (شايان اعتماد) || inhaltschwer= || فعال، چالشقان|| صوده يوزان اجسـام || (بحر) —sein (تيمور حقنده) ديمه وارمق || (كمی حقنده) روزكارك تأثيريله تبديل استقامت ايتمك .
Trigonometrie (˘–˘˘˘ ا مؤ) (sans pl.) ⓹⓷ [روم] (ريا) هندسه‌نك مثلثاتك اولچلمسندن بحث ايدن‌قسمی، مثلثات .
Trikolore (˘–˘˘ ا مؤ) ⓹⓷ [فر] اوچ رنكلی بايراق، سنجاق .
Trikot (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م ا لا) ⓹⓺ [فر] اورمه كوملك ، طون ، تريقو .
Triller (˘– ا م) a. ⓸⓪ [ايتاليانجه trillo] (موسيقی) تتره‌ديله‌رك چالنان پرده .
Trillion (˘ (˘) ˘ ا مؤ) ⓸⓽ [اورته لاتينجه] ملیارك بيك مثلی ، تريليون .
Trilogie (˘ gh ˘– ا مؤ) ⓹⓷ [روم] اوچ قسمدن عبارت تياترو اويونی ويا منظومه .
Trimester (˘–˘ ا م) a. ⓸⓪ [روم] اوچ آيلق زمان ، مدت || اوچ آيلق تقسيط .
Trine (˘– ا مؤ) ⓸⓽ (واقتيز‌اسمی‌اولوب Kathari'na دن مخففدر) قاترين || (قادينلر حقنده) براى استخفـاف : —dumme آليق رازيه ، روقيش .
Trink„... (...˘) —geschirr (ا لا) صـو ايچمكه مخصوص قاب ، صو قابی || —becher (ا م) صو بارداغی || —geld (ا لا) بخشش ، قهوه پاره‌سی || —glas (ا لا) قدح ، بارداق || —napf (ا م) قفس وكومسده : صولوق || —spruch (ا م) =Toast || —wasser (الا) ايچيله‌جك صو ، قابل شرب صو .
Trinkbar (˘– ص) ⓶⓵ [trinken] قابل شرب،ايچيلور، ايچلمكه صالح .

Trinken (ـًـ فعـ متعـ ، فعـ لا + وفعـ مطا) a. ⑳ فقط (زمان حالى : trinkst, trinkt) (حرارتى تسكين ايچون) ايچمك ، براى تغدى ايچمك ، آلمق ، شرب ايتمك ، قوللانمق || sich voll — آووجيله ايچمك || aus der hohlen Hand— سرخوش اولمق .

Trinom (ـَـ ١ لا) ㊳ [روم] (ريا) ذوحدود ثلثه .

Trio (ـَـ ١ لا) ㊻ [ايتاليانجه] (موسيقى) اوچ آلت وياصدا ايچون ترتيب اولنمش فصل .

Triole (ـَـ ١ مؤ) ㊺ [ايتاليانجه] (موسيقى) سكز مصراعدن عبارت قطعه ، مثمن .

Trigel (ـًـ ١ م) a. ㊵ [فرانسزجه triple = dreifach] (ويستاويوتنده) يارق تريپل || (صنع) [Tri'polis] جلا طوپراغى .

Tripel„… (ـًـ…) — allia'nz (فرانسزجه تلفظ اولنور ١ مؤ) اتفاق مثلث || —erde (١ مؤ) طرابلس شامده چيقان جلا طوپراغى .

Tripeln (ـًـ فعـ متعـ) a. ㉑ [Tripel] طرابلس جلا طوپراغيله پارلاتمق ، سيلمك .

Trippeln (ـًـ فعـ لا ±) a. ㉑ [traben] تيپمك ، آياغى يره اورمق ، تيپيش تيپيش يورمك || da kommt sie heran getrippelt ايشته طيپيش طيپيش كليور .

Tripper (ـًـ ١ م) a. ㊵ [آشاغى آلمانجه trippen triefen] (علم امراض) بل صوغوقلغى ، حرقت بول .

Tritt (ـًـ) treten فعلنك صورت امريهسيله زمان حالنك اوچنجى مفرد شخصى) .

Tritt (ـًـ ١ م) ㊳ [treten] (خطوه) آياق آتمه || einen sicheren —haben صاغلام يورمك ، سنده لنمامك ، صيق باصمق || (ع) —halten خطوهسنك وزنى بوزمامق ، خطوهٔ موزونهايله ، موزون يورمك || ! ohne— ماتورهآدم ! وزنسزوبوزوق آياق|| ! gefasst— آياق اويدورا|| ! —wechseln آياق دكشدير ! || آياغك باصديغى يرده حاصل اولان ايز ، آياق ايزى || تپه ، تكمه ، آياقله اوريش || برماكنهيى ، برشيئى يوروتمك حركت ايتديرمك ايچون اوزرينه باصيلهجق شى ، ير ، باصاماق || (اوزرينه باصيلهرق بريره كيريلان ، چيقيلان شى) آرابه باصاماغى وامثالى|| اوزرينه چيچك قومغه مخصوص قدمهلى سهپا ، چيچكلك || Fußbank= || اوطهده پنجرهاوكنه قونيلان يوكسك كرهوت ، پيكه .

Triumph (ـَـ ١ م f) ㊳ [لاتينجه] غلبه ، مظفريت ، آلت ايقه (كذا مجازى Sieg=) .

Trivial (ـَـ(ـ) v - ص) ㉑ چوق قوللانلمش ، مبتذل ، بياغى ، عادى ، قبا .

Trivium (ـَـ(ـ) v ١ لا) ㊹ [لاتينجه] قرون وسطيده صرف نحو ، بيان ومنطقدن عبارت علوم ثلثه .

Trocken (ـًـ ص) ㉑ [قديم آلمانجه trucckan = انكليزجه dry] قورو ، يابس ، خشك || (قورو قوروبه) قورو ، سادهجه || —legen قوروتمق ، بريره قويوب ، سروپ قوروتمق|| (einen Gast) mit —em Munde sitzen lassen برمسافره تازهليهجك برشى ويرمامك ، تقديم ايتمامك (صنع) —pressen باصقيده صونى چيقارمق ، باصق ايله قوروتمق || قورو ، يابس ، رطوبتسز||سرت ، نزاكتسز؛ صوئوق؛ مرحمتسز.

Trocken„… (ـًـ…) — gewicht (١ لا) (تجا) برشيئك يالكزكنديثقلق|| —leine (١ مؤ) چاشورقوروتمغه آصمغه مخصوص ايپ || —stube (١ مؤ) (برشيئى) قوروتمغه مخصوص اوطه ، فرون ، تنور .

Trockne (ـًـ ١ مؤ) ㊺ (sans pl.) قوروقلق ير ، قره ، ير .

Trocknen (ـًـ فعلا—) b. ㉑ [trocken] قوروتمق ، (فعـ متعـ وفعـ مطا) قوروتمق ، قورولامق ، قورولانمق ، سيلوب قوروتمق ، كونش وروزكار واسطهسيله قوروتمق|| getrocknete Feigen قورو انجير ، قاورولمش انجير .

Troddel (ـًـ ١ مؤ) ㊺ [قديم آلمانجه trâdo Gewand-saum] پوسكول (Quaſt =) || قلنچ پوسكولى .

Trödel (ـَـ ١ م) a. ㊵ [فى الاصل Trudel ، abgenutzte Gegenstände] اسكى البسه ، چاپيت ، اسكى اشيا ، پيرتى ؛ قوراده‌شى || استعماله غيرصالح ، فضله اشيا || آلت اوست اولمش اشياى بيتيه ، بات پازارى(كبى) ، پالهچالپه .

Trödeln (ـَـ فعلا+) a. ㉑ [Trödel] صاوصاقلانمق ، سومسوك سومسوك ايش كورمك ، حاوپاركسمك || اسكى اشيا ، چاپيت ، قيريق دوكوك اشيا ايله اوغراشمق ، آلوب صاتمق || مسخرهلق ايتمك .

Tro-er (ـًـ ١ م) a. ㊵ = Troja'ner .

Troff (ـًـ) ، tröffe (ـًـ) triefen فعلنك زمانحال صيغهسنك ماضىصورتيله صيغهٔ التزاميهسنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Trog (ـَـ) trügen فعلنك زمانحال صيغهسنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Trog (ـًـ ياخود ـَـ ١ م) ㉛ [قديم آلمانجه troc] كرديل، تكنه .

Tröge (trügen فعلنك صورت التزاميهسىماضىصورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Troja (ـَـ ١ خا لا) ㊻ ترو آد قطعهسنك مركزى تروآ شهرى .

Trollen (ـًـ فعـ لا—) [فر] قيصه طيريس كيتمك ، قيصه قيصه خطوهلرله قوشمق || —sich = sich packen .

Trommel (ـًـ ١ مؤ) ㊺ [اورته آلمانجه trumbe اولوب ايتاليانجه trumba دن] (ع، موسيقى) طاوول، طبل|| طاوول قاصناغى || (صنع) صنايع مختلفه ايچون لزومى اولان آچيق قاصناق|| (زرا) حبوبات ايچون ال الكى ، قالبورى .

Trommel„… (ـًـ…) — rührend (ص) ترامپته طاوول چالهرق، طبلزن اولهرق || —fell (١ لا) (ع) طاوول دريسى || (تشر) قولاق زارى، پردهسى|| —klöppel (١ م) (ع) — = stock (١ م) طاوولطوقماغى چوماغى، ترانپتهدكنكى.

Trommeln (ـًـ فعـ لا +) خصوصيله (ع) طاوول ، ترامپته چالمق || (فعـ يكشخ) es trommelt طاوول ، ترامپت چالينيور || —mit den Füßen آياقلريله تپنمك ، آياغيله يره اوروب طاوول كبى سس چيقارمق (برشيئى تقبيح ونادراً تقدير مقامنده آياغى يره اورمق) || (فعـ متعـ) einen Marsch— برمارش (طاوول، دومبلك ، ترانپت ايله) چالمق .

Trommete (ـًـ ١ مؤ) ㊺ = Trompete .

|| بورو (موسيق) [فر] ⑬ (ٮ ٮ ا مؤ) **Trompete**
خصوصيله in die-- stoßen || بوروچالمق auf der— blasen
مجازى اولەرق عالمه طويورمق، اعلان ايتمك : طاتول چالمق) ||
(تشر) —eusta'chische نفير استاكى .
es || بوروچالمق ㉑ b. (ٮ ٮ فع لا +) **Trompeten**
(einen (فع متع) || بوروچالندى ، چالدى hat trompe'tet
Jemand aus dem || بورو ايله برمارش چالمق (Marsch—
. بريني بورو ايله اويقودن اويانديرمق، قالديرمق Schlafe —
، (ع) (ا لا) —signa'l (ٮ...ٮ) **Trompeten,,** ...
بحر) بورو اشارتى .
بوريزن [trompeten] ㊵ a. (ٮ ٮ ا م) **Trompeter**
. Hornist =
Kapuzi',,= [لاتينجه] ㊽ (ٮ ٮ ٮ الا) **Tropäolum**
. ner = kresse
(هيئة ، || (روم] مجاز ، كنايه] ⑬ (ٮ ا مؤ) **Trope**
جغر) —n (جمع) منطقه واقاليم حاره .
[ein vom Schlag- ㊳ وياخود ⑤ (ٮ ا م) **Tropf**
armseliger— || احمق ، بدلا ، ابله] fluß Gelähmter
بيچاره حريف، زواللى|| قولاى آلدانور، هرشيئه قانار، هبنقه.
طامله‌چاى، رچنەسى، (ا لا) —harz (ٮ...ٮ) **Tropf,,...**
طامله ساقزى || bad — (ا لا) دوش || stein — (ا م)
(معد) كيرجلى صولرك طامله‌مسندن حاصل اولان طاش، استالاقتيت.
طامله [Tropfen] ㉑ a. (± فع لا ٮ ٮ) **Tröpfeln**
طامله دوشمك ، طاملامق ، طاملالنمق ، طاملا تشكيل ايتمك ،
طامله اولەرق صيزمق ، آقمق || (فع متع) طامله طامله آقيتمق ،
(eine Arzenei) auf || تقطير ايتمك ، طامله طامله چكمك
etwas (in || برعلاجى شكراوزرينه طاملاتمق Zucker—
. برشيئى برياره دروننه آقيتمق ، طاملاتمق eine Wunde)—
|| tropho قديم آلمانجه] ㊵ b. (ٮ ا م) **Tropfen**
es regnet in || كله‌سنه منسوب] طامله ، قطره triefen
. يغمور ايرى ايرى دوكيليور großen—
= [Tropfen] ㉑ a., e. (± فع لا ٮ) **Tropfen**
(فع متع) يغمور دوشيور ، طاملايور es tropft || träufen
. tröpfeln =
تاراج، ، غنيمت [روم] ⑬ (ٮ ا مؤ f ٮ ا) **Trophä-e**
شعر الغزا || اسلحه آرمه‌سى|| غلبه، مظفريت، فتوح|| تفاخر .
. علم مجاز [روم] (*sans pl.*) ㊾ (ٮ ا مؤ) **Tropik**
(روم) ، جمى (*inv.*) (مفردى) (ٮ ٮ ا م) **Tropikus**
.(Trope . مرا) || Wende = kreis = (هيئة) (Tropen
. مجاز [روم] Trope= ㊺ (ٮ ا م) **Tropus**
Gepäck trossa اورته آلمانجه] ㉝ (ٮ ا م) **Troß**
لاتينجه torque'er دن] (ع) بيوك قافله ؛ (بونلرك افرادى
وطوپچى آغيرلقلرى دخى داخل اولديغى حالده) ترەن || (مجا)
صيقينق ويرن اشيا غلبه‌لغى || آرقەدن كلان كورولتى، غلبه‌لق
. (بحر) n— قالين خلاط ، ايغريب خلاطى .
trôst [قديم آلمانجه] (*sans pl.*) ㊳ (ٮ ا م) **Trost**
ich finde in dem || تسلى [كله‌سنه منسوب trauen
es gereicht mir zum : ياخود Gedanken — , daß...,
Jemandem || دوشونه‌رك متسلى اوليورمكه —e, daß...
nicht recht || (عمو) ياخود برينى تسلى ايتمك — zusprechen
. عقلى باشنده اولمامق nicht wohl) bei —e sein

(ص) شايان تسلى ، — bedürftig (ٮ...ٮ) **Trost,,...**
— los || تسليتنامه (ا م) — brief || تسلى‌يه محتاج
(ص) تسلى قبول ايتمز ، اميدسز ، مكدر ، مأيوس ، مغموم ||
موجب حزن ، كدر آميز .
(فع مطا) sich—, و (فع متع و فع لا +) ٮ ٮ) **Trösten**
Jemand(sich) über (wegen : ياخود um) [Trost] ㉑ b.
—etwas ، بريني ، كنديني برشى ايچون ، برشيدنطولايى تسلى
sich einer || ايتمك ، ويرمك ، متسلى اولمق || برشيئه سويتمك
—Sache (مضاف اليه ايله) برشيئه راضى اولمق ، قناعت
ايتمك ، متسلى اولمق ، برشيدن ممنون اولمق ، برشيئله
اكتفا ايتمك .
(ا مؤ) — in [tröften] ㊵ a. (ٮ ا م) **Tröster**
⑳ تسلى ويرن، متسلى قيلان (اركك، قادين) كنايه‌اولەرق
(طاباق آتمغه مخصوص دكنك) صوپا .
|| trapp = [trotto ايتاليانجه] (حر ند) **Trott**
ㅤTrott (ا م) ㊳ طيريس ، پاركيرك لينك كيديشى
. (Trab =)
Trottoir (فرانسزجه تلفظ اولنور ا لا) [فر] پياده‌لرك
يوريمسنه مخصوص كنار قالديرمى، پياده قالديرمى، ياياقالديرمى
. (Bürger = steig =)
Trotz (ٮ مضاف اليه ومفعول اليه‌آلور حر جر)خلافنه،
ضدينه اولەرق ، بالعكس|| allebem — ,bem — مع مافيه،
معذلك ، ينه ، بالعكس ينه || (حر عا) دها زياده مستعمل
اولەرق : ...bem, daß — هرنقدر، كرچه .
[truz ياخود traz اورته آلمانجه] ㉝ (ٮ ا م) **Trotz**
عدم تبعيت فكرى ، قارشى قويمه ، عناد، ديكباشليلق ||
—bieten قارشو قويمق ، سركشلك ، عناد ايتمك ||
، برينه عناد اولەرق Jemandes , Jemandem zum —e
برينه رغماً .
قارشو ⑳ (ا مؤ) — in ㊵ a. (ٮ ا م) **Trotzer**
قويان ، عناد ايدن (اركك قادين) || مغرور ، كنديني بكنمش ،
عظمتلى .
Trotzig (ٮ ص) ㉔ [Trotz] متعظم ، مغرور، متكبر،
عنيف || كستاخ || معند || Jemand — ansehen برينه
عظمتله باقمق ، برينه بيوكك طاسلامق ، قفا طوتمق .
[فر] ㊻ (فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) **Troubadour**
قرون وسطاده (فرانسه‌نك شمال طرفلرنده قوناقدن قوناغه
كيدرك شعر اوقويان) عاشق || موسيقى شناس مشهور ورديك
اوپراسى ؛ — der لوتروقادور .
(ص) [troupi قديم المانجه] (ٮ) —e (ٮ) **Trüb**
㉑ (مايعات ، هوا ، تنفس اولنان هوا ، برقدح ، كوزحقنده
(klar, heiter, hell كله‌لرينك مقابلى) اوله‌رق : بولانيق ،
طونوق ، سونوك . غير شفاف || machen (— werden) —
بولاندرمق ، بولانمق || e Stelle — (مجوهراتده) دومانلى ،
بولانيق محل، لكه || (هوا حقنده) es Wetter— بولانيق
der Himmel || هوا ، قپالى ، قسوتلى ، آچيق اوليان هوا
—wird هوا قپانمغه ، بولانمغه باشلايور ، كوك يوزى
اورتيليور ، قراريور || (طب) تورتيلى ، رسوب پيدا ايدن ||
(كيف ، مزاج حقنده) ليمونى ، محزون ، مكدر ، مغموم ،
قساوتلى ؛ مراقلى .

Trüb „ ... (‒‿‿‿) ‒äugig (صـ) گوزلری بولانیق اولان، دومانلی‌گوزلی، صولانان‖ ‒selig (صـ) [Trübsal] مأیوس، مکدّر، مغموم، محزون، آجیقلی‖ الم،‌کدر وجفادیده‖ حزن، کدر آمیز، کوتو ومغموم منظره‌لی ‖ شایان مرحمت ، آجینه‌جق حالده .

Trübe (‿‒ صـ) ㉔ = trüb ‖ [قدیم آلمانجه trôpi] Trübe (ا مؤ) مغموم، یأس وفتور ویریجی، کوتومنظره‖ پارلاقلغی اولمامقلق ، رونقسزلق ، عدم شفافیت‖ بولانیق ، قپالی هوا .

Trubel (‿‒ ا م) .a ㊵ [فر] قاریشقلق، هرج ومرج، آلت اوله؛ شورش .

Trüben (فعـ متعـ) و ‒ sich (فعـ مطا) ، نادراً دخی (فعـ لا +) .a ㉑ [قدیم آلمانجه truopan] بولاندیرمق ، پراقلغی، شوق وشطارتی‌کیدرمك، زائل‌ایتمك‖(der Himmel) trübt sich هوا قپانیور ، قپانمغه باشلادی ، بوزیلیـور ، قراریور‖ (بول‌حقنده) طورتولنمق، ترسب ایتمك‖(پارلاقلق، رونق‌حقنده) ‒(sich) پارلاقلغی، رونقنی‌کیدرمك ، صولمق، طونوق اولمق، جلاسی غائب ایتمك ‖ بولانمق .

Trübsal (‒‿ ا مؤ) ㊾ وبعضاً‌کذا (ا لا) ㊳ [trüb] کدرعظیم ‖ اضطراب ، صیقینتی ، ضرورت ‖ بلا ، محنت .

Truchseß (‿‿ ا م) ㉝ [قدیم آلمانجه Schar truht] (اسکیدن‌حکمداران‌سراینده) چاشنیجی باشی‖ (ایمپراطورك سراینده) کیلارجی باشی . [Anſitzender sâzo

Truck„ ... (‿‿‿) ‒ſyſte'm (ا لا) مبادله ، ترامپه، عمله‌یه پاره یرینه اشیا ویرمك ، اشیا ایله ایشجی قوللانمق .

Trudel (‿‒ ا م) .a ㊵ Tröbel ‖ قحبه ، روسپی ، اخلاقسزقاری ‖ (عمو) (ا مؤ) ㊸ کوچوك وطیقنازقادین .

Trudeln (‿‒ فعـ متعـ فعـ لا‒) .a ㉑ (عمو) یوارلامق، طولامق، چویرمك ، طوپ ایتمك (= rollen) .

Trüffel (‿‒ ا مؤ) ㊸ [ایتالیانجه tartu'folo اولوب [لاتینجه terrae tuber دن‌مأخوذ] یاخود echte [Erdknolle ‒ eßbare یرمانطاری ، کمئه ، دومالان .

Trug (‒ ا م) ㉛ (جمعی‌نادر) [triegen] آلدانمـه ، اغوا ، اغفال ، قاندیرمه ، زعم باطله صاپدیرمه ، عقلنی‌چله .

Trug (‒) (tragen فعلنك زمان حال صیغه‌سی ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Trug„ ... (‒‿‿‿) ‒bild (ا لا) شکل‌کاذب ، خیال، رؤیا (خاطره‌سی) .

Trugen فی الاصل : triegen ایکیسیده (‿‒ فعـ متعـ ، فعـ لا+) و ‒ sich (فعـ مطا) .f ⑳ [قدیم آلمانجه triokan] آلداتمق ، اغفال ایتمك ، اغوا ایتمك ، قاندیرمق ؛ آلداتمق ، اغفال اولنمق ، قاپلمق‖ شاشیرمق ‖ (ضرمثل) der Schein trügt ظاهره اینان اولماز .

Trügeriſch (‿‿‒) [Trüger] (‿‒) trüglich [Trug] ایکیسیده (صـ) ㉔ آلداتیجی، قاندیریجی، اغفال واغوا ایدیجی‖ قاپان، جلب وجذب ایدن ‖ یالان، کاذب ، سفسطه‌لی .

Truhe (‿‒ ا مؤ) ㊸ [اورته لاتینجه trucca لاتینجه Stamm tru'ncus دن مأخوذ] صندیق، سپت صندیق .

Trumm (‿ ا لا (ا م) ㉕ [قدیم آلمانجه drum] پارچه ، قرینتی ، قیریلوب ، قوپوب دوشن ، آیریلان پارچه‖ پارچه ، بلوك ، قسم ‖ برصاب تیره ‖ اورکیجی (منسوجاتده) تشکیل ایدن ایپلك .

Trümmer (‿‒ فی‌الحقیقه Trumm کلمه‌سنك جمعی‌ایسه‌ده یکیلارده (ا مؤ) ㊸ اولەرق استعمـال اولنمغه باشلانمشدر) (ا م (ا لا) .a ㊵ انقاض، هدم وتخریب ایدیلان، قیریلان، دوکولان شیئك بقیه‌سی ، یقینتی ‖ zu ‒n ſchlagen پارچه پارچه ایتمك ؛ اون اوفق ایتمك .

Trumpf (‿ ا م) ㉛ [لاتینجه triumphus] (کاغد اویوننده) قوز ‖ ? ‒ was iſt قوزندر ؟ ‖ ‒ Pique iſt (قره) ماچه قوز ‖ الك معتبر اولان ، الك زیاده حکمی جاری اولان شی‖ ſeine Trümpfe ſpielen کندی چیقارینه باقمق، ایشی کندی‌منفعتنه‌کوره ترتیب ایتمك ‖ ‒ der letzte صوك چاره .

Trumpfen (‿ فعـ لا+ ، فعـ متعـ) .a., c ㉑ (کاغد اویوننده) قارشوسنده‌کنك‌کاغدینی‌قوز ایله آلمق، قارشوسنده‌کنك آتدیغی‌کاغددن بیوکنی آتەرق آلمق (=ab-trumpfen) .

Trunk (‿ ا م) ㉛ [Trinken] بردفعه‌لق ایچم ، یودوم ‖ ‒ einen thun بر یودوم ایچمك ‖ (das Glas) (Zug) leeren : دها زیاده مستعمل‌اولەرق ‒ auf einen قدحی ، برداغی بر یودمده ، برنفسـده بوشالتمق ، بر دیکیشده ایچمك ‖ Trink=gelage عشرت عالی ، مجلسی ، جنبشی ، اکلنجه‌سی ‖ ایچکی ایله اولان اعتیاد، ایچمه ، سرخوشلق ‖ ایچیلان شی ، ایچکی ، مشروبات ‖ بردفعه‌ده ایچیلان شی .

Trunk„ ... (‿‿‿) ‒ſucht (ا مؤ) ایچکی‌یه ابتلا ، سرخوشلق، ماستورلق، ایچکی‌یه اولان انهماك .

Trunkenbold (‿‿ ا م) ㊳ [trunken] سرخوش ، بکری .

Trunkenheit (‿‿‒ امؤ) ㊾ [trunken] سرخوشلق، سرمستلك (کذا مجازی) مستلك .

Trupp (‿ ام) ㊻ نادراً ㊳(فر) قطعه، سوری ، کروه، جماعت ‖ عسکرقطعه‌سی ، مفرزه ، اردو، فرقه ‖ (آوجیلق) حیوان ، آوسوریسی، قطاری .

Truppe (‿‒ ا مؤ) ㊸ = Trupp کروه، جماعت ، قطعه ، خصوصیله بر اویونجی قومپانیه‌سی وامثالی هیئتی ‖ (ع) اردو اقسامندن برقطعهٔ عسکریه .

Truppen „ ... (‿‿‿‒) ‒einſchiffung (ا مؤ) قطعهٔ عسکریه‌نك کمی‌یه (شمندوفر وبوکبی وسائط نقلیه‌یه) ارکابی‖ ‒aushebung (ا مؤ) اخذعسکر‖ ‒bewegungen (جمع مؤ) مانوره .

Trupp-weiſe (‿‿‒ حا) سوری،کومه ، ییغین ، بلوك ایله ، سورو سورو .

Trüſche ، **Truſche** ایکیسیده (‿‒ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه tru'cta] (تا طبیه) مورینه بالیغی نوعی ، لوت .

Trut„ ... (‒‿‿‿) ‒hahn (ا م) هندطاوغی، هندی‖ (مجا) (عمو) er iſt roth wie ein ‒hahn اوهندی کبی قیزارر‖ ‒henne (ا مؤ) ، ‒huhn (ا لا) دیشی‌هندی.

Trutſchel (‿‒ ا مؤ) ㊸ [اورته آلمانجه trutschel (ا م) شیللق، قحبه ، اویناق قاری .

Trutz (ٓ ام) ㊳ (*sans pl.*) Trotz= ‖ zu Schutz und— تعرض ومدافعه ایچون، تدافع وتعرضی، هم سعادت وهم فلاکتده، اقبال وادبارده .

Trutzen (ٓ ٓ فع لا +) c. ㉑ trutzig (ٓ ٓ ص) ㉔ =trotzen, trotzig .

Tscha (c) ko (- ٓ ا م (ا لا) ㊻ [اسلاو] آشاغیسی یوقاریسندن کنیش (اوکی شمس سپرلی چوقه ویا مشیندن معمول ومخروط ناقص شکلنه قریب) عسکر باش کسوه‌سی، سرپوش .

Tscheche (ٓ ch ٓ ا م) ㊾ چه، جهلو = Cze'che .

Tscherkesse (ٓ ٓ ا م) ㊾ چرکس .

Tschibuk (ٓ - ا م) ㊻ [ترکجه] چبوق (توتون ایچمکه مخصوص) .

Tuba (ٓ - ا مؤ) ㊼ (موسیق) = Trompe'te .

Tuben (ٓ -) (Tuba Tubus کلمه‌لرینك جمعی) .

Tuberkel (ٓ ٓ - ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] علی‌الخصوص (علم امراض) نباتات وخصوصیله آق جکرده حاصل اولان دوکوم، حدبه، قبارجق، درن، ورم .

Tuberkulös (ٓ ٓ ٓ - ص) ㉔ [لاتینجه] متورملرك آق جکرنده حاصل اولان قبارجق قبیلندن، درنی .

Tuberkulose (ٓ ٓ ٓ - ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] ورم خسته‌لغی، تدرن (آق جکرده) قبارجق حاصل اولمه، نباتاتك دوکوم ویومرولنمسی، حدبه‌لنمسی، دردلنمسی .

Tuberose (ٓ ٓ - ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (نبا) یاسمین نوعی، تبر .

Tübet (ٓ ٓ ا خا لا) ㊻ (جغر) = Ti'bet .

Tubus (ٓ - ا م) ㊺ و ㊻ [لاتینجه] بورو (= Röhre) ، خصوصیله = Fernrohr .

Tuch (ٓ ا لا) ㉕ و㊳ [قدیم آلمانجه tuoh] (جمعی Tuche ونادراً Tücher) (اوزری حاوسز دوز یوك قماش) چوخه ‖ —e (جمع) یوکلی قماش (لر) ‖ (جمع Tücher) اقمشه منسوجه پارچه‌سی، اکثریا درت کوشه اوله‌رق ‖ Hals= (بوینه، باشه صاریلان) مندیل، بز، صارغی، — Kopf= شال آتکی ‖ Hand=,Taschen=,tuch حاولی، مندیل ‖ (zum Abwischen) —. پاچاوره، اوته بری سیلکه تمیزلکه مخصوص بز ‖ (بحر) Segel = ‖ (عمو) — zweierlei عسکر، اهل سیف .

Tuch,,... (ٓ ···) motte — (ا مؤ) (تاطبیه) چوقه‌یه عارض اولان کوکه ‖ geschäft— (ا لا) چوقه‌جی مغازه‌سی، دکانی، چوقه تجارتی ‖ nadel— (ا مؤ) بوینه صاریلان بزی طوتمغه مخصوص (تزیینات مقامنده مستعمل) ایکنه ‖ قورومق ایچون آصیلان بز وحولی کبی شیلرك دوشمامسیچون اوزرینه طاقیلان ایکنه ‖ reisender — (ا م) چوقه (آلوب) صاتمه ایچون طولاشان قومیسیونجی، سیار چوقه تجاری ‖ (بیلاردوده تعبیر استهزا اوله‌رق) بیلاردونك طولنجه برقاچ دفعه کیدوب کلان بیلا، بیلانك بوصورتله برقاچ کره کیدوب کلسی ‖ scherer— — (ا م) چوقه قیرپیجی، قیرقیجی ‖ waaren— (جمع مؤ) (تجا) چوقه اشیا، قیرقه‌سی، چوقه مفروشاتی .

Tuchen (ٓ - ص) ㉑ [Tuch] چوقه، چوقه‌دن(معمول)

Tüchtig (ٓ ٓ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه tuhtic] اوصاف مطلوبه ومستحسنه‌یی حائز، مکمل ‖ (عمو) ایوجه، صاغلامجه، صیقیجه (برابی) ‖ ماهر، مستعد، قابلیتلی، ایو، مکمل، فوق العاده ‖ sein in etwas — برشیده ملکه ومهارتی اولمق، برشیئی ایو یاپمق، بیلمك، برشیئه مقتدر اولمق —zu etwas برشیئه قابلیتلی اولمق ‖ صاغلام، مکمل، محکم، قوی .

Tuck (ٓ حرند) [اورته‌آلمانجه tuc schnelle Bewegung] (طاوق جیوجیولرینی چاغرمغه مخصوص) ! — ! — ییلی ! ییلی اکه اکه ! تیق ! تیق ! ‖ کذلك Tuck : Tück (ا م) ㉛ ، ㊳ =Tücke .

Tucke (ٓ ٓ ا مؤ) ㊸ (Tuck کلمه‌سنك جمعی) کلك، کوتولك، خیانتلك، کیزلیجه ایدیلان فنالق، حیله‌کارلق، کیزلیدن کیزلی‌یه برینه دولاب ایتمك ،

Tucken (ٓ ٓ فع لا +) a. ㉑ [tuck] (das Huhn) tuckt طاوق غوت‌غوت‌ایدیبور، غوت غوت دیه (اشی،یاوروارینی) چاغریبور ‖ زونغولدامق .

Tuf (f) (ٓ ا م) ㊳ [لاتینجه tophus ایتالیانجه tuffo] (معد) آیاق طاشی (بیاض ویومشاق اولور) .

Tüftelei (ٓ ٓ ٓ) =Düftelei .

Tugend (ٓ - ا مؤ) ㊾ [قدیم‌آلمانجه tugan taugen دن مأخوذ tugundi] (قوهٔ مؤثره ‖ تربیه‌جه اولان مکملیت؛ عفت، اهل‌عرضلق خصوصیله قادینلر حقنده :کذلك کنایهٔ عکسی معناده اوله‌رق ‖ تربیه‌لی، ناموسلی قادین) فضیلت، عفت، اهل عرضلق، حسن تربیه، ناموسلیلق .

Tüll (ٓ ا م) (تجا) [Tulle فابریقه‌نك بولندیغی‌شهر] تول، تولبند .

Tülle (ٓ ا مؤ) ㊸ (صنع) صاپ کچیریله‌جك محل، قووان، بورو (=Dille) .

Tulpe (ٓ ٓ ا مؤ) ㊸ [ترکجه tulbent Turban] (نبا) لاله ‖ بوکا بکزه‌مسندنطولایی انجه اوزون وآیاقسزبیرا قدحی ‖ (تا طبیه) سموکلی بوجك ومدیه کبی قبوقلی حیوانات اسمی .

Tummel (ٓ ا م) a. ㊵ [اورته آلمانجه tumel Lärm] باش دونمه‌سی، دوار ‖ خصوصیله =Rausch .

Tummel,,... (ٓ ···) becher— (ام) دومبلك‖معدنی طاس ‖ platz— (ا م) بارکیرلر ایچون : مانژ ‖ (قوشمق، دوکوشمك، کورشمك ایچون اولان) سیر محلی، تیاترو ‖ راندهوو محلی، موقع ملاقات ‖ taube — (امؤ) (تا طبیه) اوچارکن طاقلاق قیلان کوکرجین .

Tummeln (ٓ ٓ فع متع) a. ㉑ [Tummel] دائره، قوس اوزرنده چویرمك، دوندیرمك ‖ — Jemand درت دوندیرمك، آمان ویرمکسزین قوشدیرمق وازمك ‖ ein(Roß) —برهارین، سرت، عجمی، بارکیری مانژده تربیه‌ایتمك، چابوق صاغه، صوله چرخ ایتدیرمك، ناقلامق ‖ — sich (فع مطا) زبلامق، صچرامق، سرعتله صاغه صوله صچرامق، خصوصیله رقص اثناسنده، کیفندن خوپلامق ‖ عجله ایتمك، چابوق‌اولمق.

Tummler (ٓ ا م) a. ㊵ [tummeln] (اشخاص حقنده) برحیوانی مانژده تربیه ایدن‖ Tänzer= ‖ (تا طبیه) کذلك : Tümmler = Tummel-taube ‖ دکز خنزیری (= دکز طوزی Delphi'n) .

Türke (ـ́ ا م) ⑫ Türkin (ا مؤ) ⑳ [تركه
turk دن مأخوذ ايتاليانجه turco] ترك ، عثمانلى قاريسى ||
اسلام ، مسلمان .

Türkei (ـ́ ا خا مؤ) ⑲ [ايتاليانجه Turchi'a
(جغر) —die ممالك محروسهٔ شاهانه ، تركيه .

Türken (ـ́ ا م) b. ⑩ (نبا) (زرا) ممالك عثمانيه‌ده
يتيشان مصر (Mais =) .

Turkestan (ـ́ ا خا لا) ⑯ (جغر) = Turan .

Türkis (ـ́ ا م) مفردى ㉖ ، جمعى ㊱ [ايتاليانجه
(معد) فيروزه [türkisch turche'se

Türkisch (ـ́ ص) ㉑ [Türke] تركجه ، عثمانليجه ،
تركره ، عثمانليره مخصوص || تركجه ، عثمانلى لسانى .

Turkmene ، **Turkmane** (ـ́ ا م) ⑫ =
Turkoma'ne .

Turko (ـ́ ا م) ⑯ (ع) جزاير آوجيسى ، عسكرى .

Turkomane (ـ́ ام) ⑫ ، Turkomanin (ا مؤ)
⑳ تركمن .

Turmalin (ـ́ ا م) ㊳ (معد) تورمالين دينيلان
ودلك وتسخين ايله الكتريقلنان طاش .

Turn... (ـ́...) —verein (ا لا) جمناستيق جمعيق ،
—anstalt || جمناستيقجيلرهيئتى (ا مؤ) جمناستيق مكتبى .

Turnier (ـ́ ا لا) ㊳ [فر] جيريد اويونى ، مزراق
دوكوشى .

Turnip (ـ́ ا م) ⑯ ، —se (ـ́ ا مؤ) ㊸ (نبا)
(زرا) انكليز شلغمى .

Turnus (ـ́ ا م) ㊱ [لاتينجه] اصول مناوبه .

Turtel-taube (ـ́ امؤ) ㊸ (تاطيعه) [قديم آلمانجه
turtulatûba اولوب لاتينجه turtur] قومرو .

Tusch (ـ́ ا م) ㊳ [جنوب طرفلرنده [stoßen=tuschen
(موسيق) بورو ايله برشى چالمه || [فرانسزجه toucher
(طلبه آغزنده) دوئللويى موجب تحقير ، حقارت || (حرند)
tusch ! سكوتى آمر اولهرق : سست ! صوص ! شيت !

Tusche (ـ́ امؤ) ㊸ [فرانسزجه toucher] (صولى
چينى مركبى || —Stück قورو چينى مركبى ، چينى .

Tuscheln (ـ́ فعلا + وفعمته) a. ㉑ [tuschen
يك يواش لقردى سويلك ، فيصيلدامق .

Tuschen (ـ́ فعمته) a., c. ㉑ [Tusche] چينى
(مركبى) ايله ترسيم ايتمك || [قديم آلمانجه tuzzan كذلك :
tüschen باصديرمق ، سونديرمك ، تبس ايتمك ، تسكين ايتمك ||
(فعلا + وفعمته) صوصديرمق .

Tuschi(e)ren (ـ́ فعمته) طوقونمق (rühren=)||
[Tusch] تجاوز ، تحقير ايتمك .

Tüte ، **Tute** (ـ́ امؤ) ㊸ [آشاغى آلمانجه Düte=] .

Tutel (ـ́ امؤ) ⑲ [لاتينجه] (عد) وصيلق ، وصايت .

Tuten (فعلا + وفعمته) b. ㉑ [آشاغى آلمانجه]
(موسيق) بوروچالمق .

Twist (ـ́ ا م) ㊳ [انكليز] پاموق ايپلك .

Type (ـ́ ا مؤ) ㊸ [روم] (صنعه) (مطبعه‌ده)
مطبعه حروفاتى .

Tümpel (ـ́ ا م) a. ⑩ [قديم آلمانجه tumphilo]
بطاقلقلى صو|| بركولك درين محلى .

Tumult (ـ́ ا م) ㊳ [لاتينجه] غلبه‌لك ، كورولق ،
ولوله ؛ قاريشقلق ، هرج ومرج || دغدغه .

Tumultui(e)ren (ـ́ فعمته) a. ㉑ [Tumu'lt]
كورولق ، ولوله ايتمك || قاريشقلق ، شورش ، دغدغه‌چيقارمق .

Tünche (ـ́ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه tunicha
لاتينجه tuni'ca Unter-kleid] (صنعه) برديوارك كيرج
وياطوپراق بويا ايله بادانه ايدلمسى ، بادانه ، برديوارك يوزينه
سوريله‌جك بويا ، بادانه ايچون صرف اولنان خرج || (مجـا)
(برشيئك) اوزرينه سوريلان خفيف بوياكى سـاخته ايش
ياپمق ، سوس وبرمه) كوستريش ، ياپمه ، ساخته ايش ، شى .

Tung-stein (ـ́ ا م) Tung-sten (ـ́ ا م) ㊳
(معد) طونغ اشتاين ، طونكستن .

Tunise (ـ́ ا م) ⑫ —r ⑫ (ا م) Tunis(er)in
(ا مؤ) ⑳ طونسلى (اركك ، قادين) .

Tunke (ـ́ ا مؤ) ㊸ [tunken] (آشچيلق) صالچه ،
يمك صويى || (صنعه) صو ويرمه ، طاولامه .

Tunken (ـ́ فعمته) a. ㉑ [قديم آلمانجه dunchôn
لاتينجه ti'ngere=[tauchen و stippen || (قهوه ، شروب
ليموناته كبى ايچروسـنه برشى باتيريله‌رق يينيلان ، ايچيلان
مشروباتى ايچمك) باتمق ، باتيره‌رق ايچمك .

Tunnel (ـ́ ا م) a. ⑩ برطاغ وياصو آلتندن كچن يول ،
تونل || برتنفس محلنك كيلار قاتى ، سرداب .

Tunneli (e)ren (ـ́ ـ) tunnelisi(e)ren (ـ́ ـ)
(فعلا + وفعمته) a. ㉑ [Tunnel] برتونل ، بريرآلتى
آچمق .

Tupf... (ـ́...) —bällchen (ا لا) —ball (ام)
(صنعه) (مطبعه) باقير اوزرينه حك اولنمش رسم و سائره
باصانك مركب كيلندروسى (يوك) سيلندر .

Tüpfel (ـ́ ا لا (ا م) a. ⑩ [tupfen] حيوانات
وقوشلرك درى وتوكلرى اوزرنده بولنان اوفق بنك ، لكه ؛
نقطه || صورت مختصره سـيله : das Tüpfelchen auf
dem (das ياخود) (i) حرف اوزرنده بولنان نقطه "i" .

Tüpfeln (ـ́ فعمته) a. ㉑ [tupfen] نقطه‌لمق ،
نقطه نقطه ياپمق || نقطه‌سى قويمق ، تنقيط ايتمك ، اوفق اوفق
بنكار قويمق ، بنك بنك ياپمق .

Tupfen (ـ́ فعمته) a., c. ㉔ [قديم آلمانجه tupfan
(tüpfen كذلك) پارمق اوجيله خفيف خفيف طوقونمق ، [be-netzen
پارمق اوجى خفيفجه تماس ايتديرمك . طوقونديرمق || eine
Wunde mit einem Läppchen— برياره‌يى بر بزايله تميزلمك ،
خفيفجـه سيلك || (طاشچيلق) —einen Stein) طاشى
قباجه يونمق ، يونتمق || (برشيئى) رنكلى بنكلره بنكلمك .

Turan (ـ́ ا خا لا) ⑯ [tur توران لسانـنـده :
Mensch] (جغر) آسياى كبراده : توران ، تركستان .

Turban (ـ́ ا م) ㊳ ياخود ⑯ [تركجه turbent
دن مأخوذ ايتاليانجه turba'nte] صاريق ، عمامه .

Turbine (ـ́ ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] (ماكنه‌ده)
تورپين ، افق صو چرخى .

Typhus (٢- ا م) (36) [روم] (جمی كذلك : Typhen)
(علم امراض) تیفو، حما ‖ Nerven=fieber .
Typisch (٢- ص) (24) [روم] رمز وتمثیله متعلق ‖ طور
وحالی تحف وكندینه مخصوص .
Typograph (٢- ا م) (51) [روم] (صنع) =
. Schrift=setzer

Typographie (٢- ا مؤ) (53) (sans pl.) [روم]
(صنع) باصمه‌جیلق، فن‌طبع‖ (مرا . Buchdrucker=kunst) .
Tyrol (٢-) = Tirol .
Tza(c)ko (٢-) (مرا . Tscha(c)ko) .

U. (٢ ا لا) (55) آلمان الفباسنك یكرمی برنجی صداسز وبشنجی‌صدالی حرفی‖ Jemandem ein x für ein u machen
(رومن حرفلریله برینه X برینه V = 5 یازمق) آلداتمق ، اون یرینه بش یازمق ‖ مختصراً : u. = und ‖ u. a.=
(anderem : یاخود) unter anderen دیكرلری‌میاننده ، بونلرمیاننده ، بوندنبشقه‖ u. s. w.= und so weiter وكذلك،
وقس علی هذه البواق ‖ u. A. w. g. = um Antwort wird gebeten جوابنه انتظار اولنور ، جوابی مسترجادر .

Übel (٢- ص) (24) [قدیم آلمانجه upil = انكلیزجه
evil] (r) übel ، übles ‖ صورت نسبیه‌سی : übler)
فنا ،كوتو، برباد ‖ صورت‌نسبیه ایله دها فنا ، بدتر‖ (ا لا)
a. (40) Jemandem Übles gönnen, wollen برینه كملك،
فنالق كلدیكنی ، برینك فنالغنی ایستمك ، آرزو ایتمك ‖ bei
Jemandem —angeschrieben stehen برینك‌یاننده‌تزكیه‌سی
بوزوق ، فنا اولمق ‖ etwas— aufnehmen برشی حقنده
سوء ظنده بولنمق؛ برشیدنطولایی ایجرلمك ، برشیئه طوتولمق ‖
فنا قبول ایتمك ‖ es sieht mit ihm —aus اونك ایشی‌فنا
(كبی) كورینور ‖ von Jemandem denken — بری‌حقنده
سوء ظنده بولنمق، (برینك) بردیكری حقنده ظن ایو اولمامق‖
etwas— nehmen برشیدن طولایی منفعل اولمق ، قیرلمق ،
كوجنمك ، جانی صیقلمق ‖ —nehmen Sie es mir nicht
عفویكزی رجا ایدرم، كستاخلغمه حمل ایتمیكز، تربیه‌سزلكمه
حمل‌بیورلمسون، طارلمیكزه اما، خاطریكز قالمسون ‖ riechen—
فنا قوقمق ‖ —wohl oder استر ایستمز، طوعاً وكرها ‖
— nicht فنا دكل ، خوش ، ضررسز ، زیانسز ‖
Das wäre nicht — ‖ فنا دكل (بو) Das ist nicht —
فنااولمزمانكه‖ —Das klingt nicht بونك سسی، صداسی
فنادكل‖ ich habe nicht — Lust dazu بوكاپك اشتهالنیورم
بوكا پك آرزوم وار ، پك استیورم ‖ daran sein— برشیده
صیقینتیده ، راحتسزلقده‌بولنمق ‖ —mir ist یاخود : wird
فنایم ، راحتسزلق حس ایدیورم ، فنا اولیورم ، (استفراغ
ایتمك راحتسزلغنده بولنان بركمسه طرفندن) كوكلم بولانیور،
صفرام قباریبور .

Übel „ ... (٢...) — gelaunt (ص) خوش مزاج ،
اوزرنده برخوشلغی اولیش ، تحفلق ، خویسزلق كبی اوزرنده
برحال اولان ، نشئه‌سز ، طبیعتی لیمونی ‖ stand — (ا م)
اویغونسز ، محذورلی ، فنا حال ‖ that — (ا مؤ) كوتولك
ایتمه ، فنالق ، كملك ، (عد) جنحه .

Üben (٢- فعه متعه) و — sich (فعه مطا) [قدیم آلمانجه
uopan Land-bau treiben]تعلیم‌ایتمك،اوكرنمك، آلشدیرمق‖
اجرا ایتمك، یاپمق چالیشمق، اوكرنمك ‖ —Barmherzigkeit
مسافر پرور Gastlichkeit — ابراز شفقت ومرحمت ایتمك ،
لك ایتمك‖ —(Geduld) صبركوسترمك‖ —(das Gesetz)
احكام قانونیه‌یی تطبیق ایتمك ، قانونك ایجابنی اجرا ایتمك،جزا
ایتمك ‖ — Gewalt زور ، وشدت كوسترمك ، جبر ایتمك ‖
— (ein) (ein Musikstück) برموسیقه‌پارچه‌سنی تعلیم‌ایتمك‖
— Jemandes Hand zum schreiben برینك الی یازی‌یه
آلشدیرمق ، یاتیرمق ، قیرمق ‖ — Rache an Jemandem
بردن اخذ انتقام ایتمك، بردن اوج آلمق ‖ ge-übt (اسم
مفعول وصفت) (24) ماهر ، معلم ، اوكرنمش ‖ ge-übt in
etwas sein برشیده ملكه‌سی اولمق .

Über (٢ـ مفعول الیه ومفعول‌به آلور حرجر)(مستعمل
اشكال مختلفه‌سی : m— یاخود : m'— = dem — n—
یاخود : n'— = den— s— یاخود : s'— = das —)
(آلجاقده، آشاغیده بولنان برشیئك یوكسك، یوقاریده‌بولنیشنی
ارائه ایدر ومفعول الیه ایله مستعمل اولدیغی وقت wo ایله
و مفعول به ایله مستعمل اولدقده wohin سؤالنه جواب
ویرر) اوستنه ، اوزرینه، فوقنه، یوقاریسنه، اوستنده،فوقنده
—etwas hinweg برشیئك اوزرندن، یوقاریسندن (كچه‌رك
مرور ایله) ‖ über etwas (مفعول‌به) gesetzt sein بر
شیئه نظارت ایتمك ، برشی اوزرینه نظارته مأمور اولمق ‖
der Übergang — die (Loire) لوار كچیدی، لوار اوزرندن
مرور ایدن كچید ‖ — Berlin nach Hamburg reisen
برلین اوزرندن ، برلیندن كچه‌رك هامبورغه كیتمك ، سیاحت
ایتمك ‖ Das geht über die Grenze des Erlaubten بو
(آرتق) حدودك ، دائره تربیه‌سنك خارجنه چیقیور ‖ Das
geht mir— alles Andere بونی سائرلرینك كافه‌سنه،هپسنه
ترجیح ایدرم ، بونی هپسندن‌زیاده سورم ، استرم، آرزوایدرم،
بنجه بوهپسندن مقبول ، لازم ‖ (ض مثا) Zufriedenheit
geht — (den) Reichthum قناعت ثروته تقدم ایدر ‖
— alles Erwarten (glücklich) امید، ظن اولندیغندن
زیاده مسعود ‖ — alle Maßen schön صوك درجه‌ده ،
خارق‌العاده كوزل ، خوش ، لطیف ‖ 100 (mehr als) —
(Mark) یوز مارقدن زیاده ‖ (Kilo) es ist noch — ein
davon da اوندن (بوراده ، بزده) دها بركیلودن زیاده وار،

sich — etwas || بوراده اوندن دها بر كیــلودن زیاده وار
برشیئه دائر — etwas sprechen || برشیئه سونمك freuen
سویلمك ، برشیدن بحث ایتمك || كتاب اوزرنده عنوان اوله‌رق :
وای Weh— die (Thäter) ! || فلان فلانه دائر —. . .
خطا خطا Fehler— Fehler || كلدی بونی یاپانك باشنه !
|| (اوله‌رق) بشــقه ، بوندن فضله —dies || اوزرینــه
10 || سكز كون صكره (بوكوندن) heute— 8 Tage
—dem Essen || اوتبری اون یكییور Minuten— 11
den Tag ویاخود : Tags— || یمك وقتی ، یمك اثناسنده
den Leib— || تكمیل كون ، تكمیل اقشامه قدر ، اوكون
über und (حا) || وجودینی ایلرویه اكمش اولدیغی حالده
über كاملاً —naß —und كاملاً ، صیر صیقلام
او sie ist —und —roth geworden || ایصلاق ، یاش
||gegen-über=|| قس كبی اولدی ، قیپقیرمزی كسلدی (مؤنث)
صیتمه (das Fieber) ist— : مثلا vor=über = (عمو)
برشیده Jemandem in etwas— sein || كچدی ، صاوشدی
|| Berg — = طاغلرك اوته‌سنه ، اوته‌سنده || برینه تفوق ایتمك
㉓ a. (sép.) صورتنده دائما (⏑⏑⏑⏑‒) فعل ایله برلشدكده
مودلنه كوره تصریف اولنوب بالعكس صدا اساس كله اوزرنده
اوله‌رق (⏑⏑⏑⏑‒) صورتنده دائما (insép.) و b. ㉓ مودلنه
كوره تصریف اولنور .

یوزه‌رك — schwimmen (⏑⏑⏑⏑ یاخود ‒⏑) **Über,, ...**
|| اوته‌یه كچمك || ziehen — بر البسه‌یی دیكرینك اوزرینه كیمك
Jemand —listen || حیوانلره چوق یم ویرمك — füttern
—sehen || برینی آلت ایتمك ، حیله ، خدعه‌سنه غلبه ایتمك
فوق الحد —groß || تسامح ایتمك || كورمامك ، فرقنه وارمامق
بیوك ، پك عظیم ، فوق العاده جسامته مالك .

(زرا) (insép.) ㉑ a. (فعه متعه ‒⏑⏑) **Über-ackern**
(فعه متعه) sich— || خفیفجه ، اوستون كوری سورمك
چفت سوره سوره یورولمق ، بیتمك .

هر [upar al قدیم آلمانجه] (حا ‒⏑) **Über-all**
یرده ، هرمحلده || Das findet man— بونی هر یرده بوله
بیلورسكز ، بوهر یرده بولنور ، بوكا هر یرده تصادف ایدیلور ||
—nicht || schlechter=dings || هرجهته ، هرطرفه —hin
. durch-aus nicht ، über-haupt nicht =

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه ⏑⏑‒⏑) **Über-anstrengen**
a. ㉑ (insép.) پك زیاده ، حددن زیاده یورمق ، ازمك ؛
یورلمق ، اقتدارندن زیاده چالشمق ، چالشدیرمق .

(insép.) ㉑ b. (فعه متعه ⏑⏑‒⏑) **Über-antworten**
تسلیم ایتمك ، ویرمك .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه ⏑‒⏑) **Über-arbeiten**
‒⏑⏑ و ⏑‒⏑ || über-anstrengen=(insép.) ㉑ b.
فعه متعه) ㉑ b. (sép.) و (insép.) یاپیلمش ، چالیشلمش ،
برشیئی یكیدن یاپمق ، چالشمق ، تكمیللمك ، بتورمك ، رتوش
ایتمك ، اوزرندن كچمك || über-arbeitete Stelle (رساملقده)
رتوش ایدلمش ، اولمش محل || چالشه‌رق خسته اولمق ؛ خسته
دوشه‌جك قدر چالشمق .

یكمه ، طاقه قول ㊵ a. (ا م ⏑⏑‒⏑) **Über-ärmel**
ین .

نهایتسز ، فوق العاده . (حا ‒⏑) **Über-aus**

آلتنده || بنانك چیقینتیلی محلی ㊳ (ا م ‒⏑) **Über-bau**
كینك اوزرینه بنا ایدیلان ابنیه قسمی ، صكره‌دن علاوه اولنان
ابنیه قسمی .

(sép.) ⑳ p. (فعه متعه ‒⏑⏑⏑) **Über-behalten**
seinen(Mantel)— پالطوسنی ، یاغمورلغنی ، قاپوتنی چیقارمامق .

(علم امراض) كمیك اوزرنده ㊳ (ا لا ‒⏑) **Über-bein**
حاصل اولان كمیكدن شیش ، ورم عظم || سیكیر اوزرنده حاصل
اولان بز ، عقده .

Deck=bett= ㉗ نادراً ، ㊷ a. (الا ‒⏑) **Über-bett**

(فعه متعه ‒⏑‒⏑) über-biegen ㉑ a. **Über-beugen**
f. ⑳ و sich— (فعه مطا) (sép.) اوزرینه اكمك ، قاتلامق
sich — اوزرینه اكلك ، آبانمق .

⑳ f. (+ فعه متعه و فعه لا ‒⏑⏑⏑) **Über-bieten**
er bot noch (zwei Mark) über (sép.) اودها اوزرینه
‒⏑ || (ایكی مارقده فضله ویردی ، ایكی مارقده اوسته ویردی
(فعلی حرف (insép.) (فعه مطا) sich — و (فعه متعه ‒⏑)
جرندن آیریلماز) — etwas برشیئی بهالندیرمك ، پی سورمك
sie über,, || (مجا) — etwas برشیئه تفوق ایتمك ، كچمك
boten sich in Höflichkeiten تزاكتده بربرینه ، یكدیكرینه
تفوقه چالشیورلردی ، ایتدیلر .

Jemand— (insép.) (فعه متعه ‒⏑⏑⏑) **Über-bilden**
برینی زیاده تعلیم وتدریس ایتمك ، پك زیاده تربیه كوسترمك ،
برینك فكرینی ، تربیه‌سنی بوزمق .

الك اوزره (جرا) ㊸ (ا مؤ ‒⏑⏑) **Über-binde**
صاریلان صارغی ، اوست صارغیسی .

(sép.) اوزرینه ⑳ a. (فعه متعه ‒⏑⏑) **Über-binden**
die Wunde mit einem (insép.) (‒⏑⏑) || باغلامق
Lappen — یاره‌یی بربز ایله صارمق .

(sép.) باقی ، ⑳ o. (— فعه لا ‒⏑‒⏑) **Über-bleiben**
(insép.) (‒⏑‒) || قصور قالمق ، یالكز اسم مفعولنده
über-blieben : مستعملدر بروفات ایدنه نظراً كیرو ، آرقه‌یه
قالمق .

㊵ a. (ا م) الا ‒⏑⏑) **Über-bleibsel** بقیه ، قصور ،
آرتق || برعزیزك وفاتندن صكره صاقلانیلان اشیا ویا كمیكلری .

kurzer— || عطف نظر ، نظر ㊳ (ا م ‒⏑⏑) **Über-blick**
برشیئك خلاصهٔ تعریفی || برشیئك عمومی ، كافهٔ اقسامنی كورمكله
حاصل اولان فكر .

(insép.) ㉑ a. (فعمتعه ⏑‒⏑) **Über-blicken** یكنظرده ،
برباقشله كورمك ، احاطه ایتمك .

man (sép.) ㉑ b. (فعه متعه ‒⏑‒⏑) **Über-breiten**
hatte eine Decke übergebreitet اوزرینــه بریایغی ، اورتو
(‒⏑‒⏑) : یایلمش ، اورتولمش ایدی || نادراً مستعمل اوله‌رق
(den Tisch) mit einer Decke— (insép.) ماصه‌یی بر
اورتو ایله اورتمك .

㉒ a. (insép.) (فعه متعه ‒⏑‒) **Über-bringen**
Jemandem etwas— برینه برشی كوتورمك ، بری طرفندن
كتیروب تسلیم ایتمك ، تقدیم ایتمك .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه ‒⏑‒) **Über-brücken**
(einen Fluß)— برنهری اوزرینه كوپری قوره‌رق آشمق ،
كچمك .

(كيميا) ㉑ (صـ) k Über-chlor-sauer
es Salz — حامض فوق قلوری ایله براساسدن مرکب ملح ،
فوق قلوريت .

Schutz-dach، Ob-dach = ㉕ (الا) Über-dach .

(sép.) ㉑ a. (فعـ متعـ) Über-decken
etwas — (برشيئك) اوزرينه برشى سرمك ، اورتمك ، يايمق ‖
(insép.) etwas mit etwas — برشيئك اوزرينى
اورتمك ، قپامق ‖ (معما) mit einem Gewölbe — برقبه
ايله اورتمك ، اوزرينه برقبه بنا ايتمك .

Über-dem (حا) نادراً مستعمل اولوب = über-
dies .

Über-denken (فعـ متعـ) ㉒ a. (مرا. denken)
(insép.) etwas — برشى تفكر ايتمك ، ملاحظه ايتمك .

Über-dies (حا) بوندنبشقه ، بوندنفضله ، بونك
اوزرينه .

Über-druß (ام) ㉓ (s. pl.) (مرا. ver-
drießen) طاتسزلق ، جان صيقيسى ؛ بيقينلق ، اوصانج ،
ثقلت ، ملال .

Über-eck(s) (حا) über Eck = (مرا. Eck) .

Über-eile (امؤ) ㊳ (sans pl.) (جچى يوقدر)
عجله ، بيوك تلاش .

Über-eilen (فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا)
(insép.) ㉑ a. — Jemand برينى صيقيشديرمق ‖
etwas — برشيده زياده عجله كوسترمك ، پك عجله ايله ياپمق ‖
Sie Nichts — هيچ برشيده تلاش ايتميكز ! هيچ برشيده تلاش
ايو دكلدر ؛ العجلة من الشيطان .

Über-ein (حا) توافق ايدرك ، توفيقاً ، امتثالا ،
(gleich-förmig (مرا. بكزهيه‌جك ، برشكلده اوله‌جق صورتده
Über-ein „ ... (فعـ متعـ) — kleiden
برشكلده ، برفورمه‌ده ، برسياقده اكسا ايتمك ، كيديرمك ‖
— kommen (فعـ لا —) اويمق ، توافق ايتمك ‖ über etwas
— kommen برشيده اويوشمق ‖ (فعـ لا +) — stimmen
mit Jemandem — stimmen بريسيله برشى حقنده اويوشمق ،
توافق ايتمك ، هم افكار اولمق ‖ (مادة) اويمق ‖ (غرا)
das a . muß mit seinem s . im Geschlechte und in
der Zahl — stimmen صفت راجع اولديغى اسمله جنس و
عددجه تطابق وتوافق ايتمليدر ، ايدو .

Über-ein-ander (حا) بريديكرى اوزرنده ،
بربرى اوستنده ، اوستنه ‖ legen — بربرى اوزرينه قويمق ،
ييغمق ‖ die Beine — schlagen باجاقلرينى بربرى اوزرينه
قويمق ، باجاغى باجاغى اوستنه آتمق ‖ — greifen، — stehen
بربرى اوزرينه بيتمك ، بربرى اوزرينه بنوب برى ديكرينى
طوتمق ، بربرينه يچمك .

Über-fahren (فعـ لا —) ㉚ 2. (sép.) كمى
و واپور ايله اوبر يقه يه ، طرفه يچمك ‖ (فعـ متعـ) آرابه ويا
واپور ايله قارشويه يچيرمك ، نقل ايتمك ‖ — Jemand برينى
آرابه ، واپور ، قايق وامثاليله قارشو يقه‌يه يچيرمك ‖ (فعـ
متعـ) و (sép.) و (insép.) Jemand (mit
dem Wagen) — برينى (آرابه ايله) چيكنمك ، ازمك ‖
(فعـ متعـ) (insép.) يچمك ، مرور ايتمك ، (دكز ،

كورفز اوزرندن) ‖ (die Tafel) mit dem Schwamme —
سونكر ايله (طاش) تختهيى سيلمك ‖ es überfuhr eiskalt
seinen Rücken بردنبره آرقه‌سى بوزكبى كسلدى (برتترهمه
كچدى) ‖ — (der Kutscher) hat die Pferde — آرابه‌جى
باركيرلرى پك زياده يوردى ، لزومندن زياده سوره‌رك ازدى .

Über-fahrt (امؤ) ㊾ كچيد ، كوپرى‌كچى محللردن
مرور ايتمه ، كچمه ، كچيد ‖ يوكبى محللرك ويرديكى كچيد .

Über-fall (ام) ㉛ هجوم ناكهانى ، باصقين ؛
استيلا ، باصمه ‖ صنديق وامثالنده كليدكوپريسى ، رزه ‖ (صنعـ)
(برصو يولنده) صواق .

Über-fallen (فعـ متعـ) p. ⑳ (insép.)
Jemand — برينى يقه‌لمق ، باصمق ، برى اوزرينه آكسزين
چوللامق ، هجوم ايتمك ‖ (فعـ لا —) (sép.) اوته
طرفه دوشمك ، يوارلامق .

Über-fein (صـ) ㉔ پك اينجه پك دقيق ، پك رقيق ،
پك نازك ، پك مكمل ، پك اهميتلى .

Über-flechten (فعـ متعـ) e. ⑳ (sép.)
(insép.) و Stroh — über die Flasche
die Flasche mit Stroh — شيشه اوزرينه حصير ، اوت
صارمق ، شيشه‌يى حصيرله اورتمك (اوزرينه‌حصير اوره‌رك) .

Über-fliegen (فعلا —) f. ⑳ (sép.) اوچه‌رق
اوبرطرفه ، يقه‌يه كچمك ، قارشويه اوچمق ، اوزرندن اوچه‌رق
اوته‌يه كچمك ‖ (فعـ متعـ) (insép.) (ein Papier)
mit den Augen — بركاغده يوقاريدن آشاغى‌يه بركوزكزديرمك ،
بركاغد وامثالنى پك چابوق اوقومق ، بركوزدن كچيرمك ‖
ihr Antlitz über-flog ein rother Schein يوزى بردنبره
قيزاردى ، يوزينى برقيرميزيلق قاپلادى ، برحمرت استيلا ايتدى .

Über-floren (فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.)
اوزرينه برقيره‌پ اورتمك .

Über-flügeln (فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) (ع)
den Feind — دشمنك يانينى چويرمك ‖ Jemand — برينى كچمك .

Über-fluß (ام) ㉜ (sans pl.) كثرت ، زياده‌لك ،
فضله‌لق ، بوللق ‖ — an etwas haben برشيده بوللغه
مالك اولمق ، فضله شيئى بولنمق ‖ مبذوليت ، زنكينلك ‖
طولولق ، طاشغينلق ؛ لزومندن فضله اوليش ‖ Geld ist im
— da پاره چوق (وار) ، استديكك قدر پاره وار ، پاره نقدر
استر ايسه‌ك اوقدر (وار) .

Über-flüssig (صـ) ㉔ لزومسز ، فضله ، فائده‌سز ،
بيهوده ‖ — Das ist بوكا هيچ لزوم يوق ‖ كثرتلى مبذول ‖
(حا) كثرتله ، مبذوليتله .

Über-fracht (امؤ) ㊾ (پوسته وشمندوفرده)
فضله يوك ، حدمعروفدن زياده آغيرلق ، اشيا ‖ حدندن زياده
آلنان ، تحميل اولنان يوك ، اشيا .

Über-frieren (فعـ لا —) f. ⑳ (insép.)
بوزله ستر اولنمق .

Über-füllen (فعـ متعـ) a. ㉑ (sép.) (Wein)
in ein anderes Gefäß — شرابى ديكر برقوبى يه نقل
ايتمك ، دولديرمق ‖ (فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا)
(insép.) زياده طولديرمق ، قويمق ، طاشيرمق ، آغزينه قدر
ييغمق ، قويمق .

Über-hängen (ـ ـ فعـ لا +) 8. ⑳ (*sép.*) =
über-hangen برشيئك اوزرينه آصلمش، آكلمش اولمق، اكرى
طورمق، شاقولندن چيقمق، صارقمق || (فعـ متعـ) اوزرينه
آصمق، آصيله‌جق وجهله كچيرمك || eine Flinte, (einen
Mantel)— برتفنكى (اوموزينه) آصمق، طاقمق (بر پالتويى
اوموزينه، آرقه سنه، صرتنه آلمق آتمق).

Über-häufen (ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
Jemand mit etwas— برينى لطف واحسانه، ممنون ومسرور
اولديغى شيلره غرق ونائل ايتمك، نعمت ولطفنه مستغرق ايتمك،
ويرمك || اوستنه ييغمق، طولديرمق وعين زمانده ازمك.

Über-haupt (ـ حا) صورت عموميه‌ده، عموميتله ||
اصلا، هيچ بر وقت Du hattest es— nicht thun sollen,
سن بونى (بوشيئى) هيچ ياپمامليدك، besonders nicht jetzt
باخصوص شمدى، بونى سن باخصوص شمدى ايتمامليدك.

Über-heben (ـ ـ فعـ متعـ) h. ⑳ (*sép.*) قالديرمق
واوزردن كچيرمك، اوزرينه قويمق || (ـ ـ فعـ متعـ) و
sich— (فعـ مطا) (*insép.*) Jemand (sich) einer
Sache— برينى، كنديني برشيدن معاف طوتمق، مستثنا قيلمق ||
sich— برشيئى قالديرمغله كنديني ضرر ايراث ايتمك || sich einer
Sache— برشيدن طولايى پك زياده تفاخر ايتمك، اوكونمك،
مغرور اولمق، كنديني هوايه اوچورمق.

Über-holen (ـ ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉔ (*sép.*)
Jemand— برينى آرامق واو برطرفه كچيرمك، آلمق، كتيرمك ||
(بحر) — die (Segel) يلكنلرى چويرمك || (ـ ـ ـ)
(*insép.*) Jemand— برينه يتشمك وكچمك، برينى آرقه‌سنده
براقمق، كچمك.

Über-hören (ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) etwas—
برشيئى ايشتمامك، طويمامق || (بعضاً) قصداً ايشتمزلكه
كلك، طويمازكبى طورامق || Jemand, Jemandem seine
Aufgabe— برينك درسنى وظيفه‌سنى (ازبره اوقودوب) ديكلمك.

Über-irdisch (ـ ـ ص) ㉔ موجودات ارضيه اوزرنده،
فوقنده اولان، دنيايه متعلق اولميان || جناب حقه عائد ومنسوب
اولان، الهى، ربانى.

Über-jährig (ـ ـ ص) ㉔ بر ياشندن زياده مسن،
برياشى كچكين، ييللانمش.

Über-kippen (ـ ـ فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) دوريلك،
موازنتنى غائب ايدوب دوريلك وطاقلاق قيلمق.

Über-kitten (ـ ـ فعـ متعـ) b. ㉔ (*insép.*) چتتو
ايله صيوامق، اوزرينه چتتو كچمك || معجونله اورتمك.

Über-kochen (ـ ـ فعلا —) a. ㉑ (*sép.*) قاينايوب
دوكولمك، طاشمق، اوچمق || die Milch kocht über سود
طاشييور || (مجا) قيزمق، كسب حدت ايتمك.

Über-krusten (ـ ـ فعـ متعـ) و sich— (فعـ مطا)
㉑ b. (*insép.*) اوزرينى قبوقله قاپلامق || قابوقله اورتمك ||
قابوق باغلامق (bekrusten =).

Über-laden (ـ ـ فعـ متعـ) 2. ⑳ ياخـود ㉑ b.
(*sép.*) (مرا :) laden برطرفدن ديكرطرفه طاشيمق، آلوب
بوشالتمق، (برساحلدن) ديكرساحله كچيرمك || (ـ ـ فعـ متعـ)
و sich— (فعـ مطا) (*insép.*) پك زياده يوكلك، حددن زياده
يوك قويمق، آلمق.

Über-füttern (ـ ـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*)
چوق يم، ييه‌جك ويرمك.

Über-gabe (ـ ـ امؤ) (53) ويرمك، تسليم ايتمه ||
دور ايتمه || (ع) (einer Stadt)— برشهر تسليمى || eine
Stadt zur— auffordern برشهره تسليم اولمسنى تكليف
ايتمك، برشهرى تسليمه اجبار ايتمك.

Über-gang (ـ ـ ام) ㉛ كچيد، معبر || hier ist
kein—! بورادن كچمك ممنوعدر || كچيش، كچمه، مرور ||
نقل || انقلاب، تغير؛ تلون.

Über-gar (ـ ص) ㉔ پك قورو، پك زياده پيشكين،
قوامى كچمش.

Über-geben (ـ ـ ـ فعـ متعـ) l. ⑳ (*sép.*) Jemandem
etwas— برينه برشى ويرمك، (اورتمك، قپاتمق ايچون) ||
(ـ ـ ـ فعـ متعـ وفعـ مطا) Jemandem etwas— برينك
يدينه برشى اعطا ايتمك، ويرمك، تسليم ايتمك؛ يد اداره
واقتدارينه توديع ايتمك، حواله ايتمك || (ع) eine Festung—
برقلعه‌يى تسليم، ترك ايتمك؛ تسليم اولمق.

Über-gehen (ـ ـ فعلا —) g. ⑳ (*sép.*) قارشويه،
او برطرفه كچمك، كيتمك || (مجا) zu etwas — برشيئه نقل
(كلام، مقال، حال ايتمك) منقلب اولمق، رجوع ايتمك، تحول
ايتمك || in Fäulniß— چورومه‌يه باشلامق، چورومك؛
كچمك || (مجا) die Augen gingen ihm über كوزلرى
طولدى، يشاردى || (ـ ـ فعـ متعـ) (*insép.*) etwas—
برشيئى (اوقودوب) كچمك، اونوتمق، ترك واهمال ايتمك ||
اوقوركن بركله آتلامق، بركله‌يى ein Wort (beim Lesen)—
اوقوركن كچمك || mit Stillschweigen— صوصه‌رق،
سكوتله كچيشديرمك || das Feld— معاينه مقصديله برترلايى،
اراضيى كزمك، برترلادن، اراضيدن كچمك || برشى اوزرينه
كوز كزديرمك، برشيئى كوزدن كچيرمك || sich— (فعـ مطا)
چوق يورويه‌رك كنديني يورمق، حالى قالمامق.

Über-gewicht (ـ ـ الا) ㊳ آغيرلق، ثقلتك
فضله‌لغى || قوت، قدرتك فضله‌لغى، قوت وقدرتك اولديغى
بولنديغى محل، جهت، نقطه || قوت، نفوذ، اقتدار || تفوق،
تقدم.

Über-gießen (ـ ـ فعـ متعـ) (مرا) ⑳ e. (gießen
دوكه‌رك ياپمق، اوزرينه دوكك || (*sép.*) in ein anderes
Gefäß— بشقه برقابه بوشالتمق || (ـ ـ فعـ متعـ) (*insép.*)
ايصلاتمق، صولامق || von Schweiß wie übergossen sein
تردن صيرصيقلام اولمق || (بغچوانلق) پك چوق صولامق، پك
زياده صو ويرمك.

Über-glücklich (ـ ـ ص) ㉔ پك مسعود، پك بختيار ||
Sie machen mich— سز بنى بحرمسرته غرق ايدييورسكز،
بنى (پك) بختيار ايدييورسكز: بنى پك مسعود ايتديكز.

Über-golden (ـ ـ فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*)
(آلتون) يالديزلمق، قاپلامق.

Über-haben (ـ ـ فعـ متعـ) b. ⑲ (*sép.*) einen
Rock— اوزرنده بر پالطوسى اولمق، اوزرينه پالطوكيمك،
پارده سو بولنديرمق، پارده سويى كيمك || فضله بولنديرمق؛
لزومندن فضله‌سنه مالك اولمق || (مجا) (عمو) بيقمش،
اوصانمش اولمق = etwas dick sein.

Über-lassen (ـُـُـ فعـ متعـ) p. ⑳ (*sép.*) (مرا). برينك (ديكرطرفه) كچمسنه مساعده Jemand— (lassen ايتمك‖ (عمو) آرتيرمق، صاقلامق‖(فعـ متعـ) (*insép.*) ديكر برينـه ترك وحواله ايتمك، امانت ايتمك، صالمق ‖ sich es ist ihm—,‖ كنديـنه امنيت واعتقادى اولمق selbst —sein اوكندى يابه‌جقنده، افعالنده مستقل، was er thun will مختاردر، اوكندى استديكى، بكنديكى كبى يابه‌جق، ايش اوكا حواله اولندى؛ ديله‌ديكنى يابه بيلور‖ —sich (فعـ مطا) كنديـنى تسليم ايتمك، ظهوراته تابع اولمق.

Über-last (ـُـ ا مؤ) ⑲ يوكك، آغرلغك فضله‌سى‖ بيوك صيقينق، تعجيزلك.

Über-laufen (ـُـ فعـ متعـ) p. ⑳ (*sép.*) برينى قوشاركن، اوزرينه قوشاراق، چاربه‌رق دوبرمك، چكنه‌يوب كچمك ‖ (فعـ لا —) (مايعات حقنده) طاشمق، قبارمق‖ die Augen laufen ihm über كوزلرندن ياش آقييور‖ (مرا.) Galle ‖ بشقه برطرفه‌كچمك، قاچمق‖ (فعـ متعـ) etwas— برسطح، ساحه اوزرندن كچه‌رك آنى‌ستر واستيعاب ايتمك، استيلا ايتمك، باصمق ‖ Jemand— برينى‌صيقيجه ويزيته ايله تصديع ايتمك، باش آغريتمق‖ قوشوب كچمك ‖ sich— (فعـ مطا) قوشه قوشه كنديـنى يورمق، قوشمقدن حالى قالمامق، بيتمك.

Über-läufer (ـُـ ا م) (ع) ⑳ a. فرارى، قاچاق (دشمن طرفندن).

Über-leben (ـُـ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) برندن، برشيدن زياده يشامق‖ der wird اودها هيچبرى مزاره كوتوره‌جك، اودها uns noch Alle— هيچ‌برى كومر ‖ das überlebe ich nicht بونى، اونى آرتق بن‌كوره‌مام، بونى‌كورميه آرتق ‌بنم عمرم وفا ايتمز، آرتق بونى بن‌كورميز ‖ وقتى، موده‌سى كچيرمش اولمق.

Über-legen (ـُـ صـ) ㉑ فائق، رجحان وتفوق اولان، غالب.

Über-legen (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) اوزرينه، اوستنه قويمق ‖ Jemand— برينى دوكمك ايچون چويرمك، (ياتيرمق) دوكمك ‖ (فعـ متعـ) — etwas mit . . . برشيئى بر . . . ايله اورتمك، قپامق ‖ etwas— برشيئى دوشونمك، تفكر، وملاحظه ايتمك ‖ mit Jemandem بريله مذاكره ايتمك، برابردوشونمك ‖ etwas— برشيئى بريسيله برابر دوشونمك، برشى اوزرينـه ich werde es mir— ‖ اونى بردوشونه‌جكم، هله بن بردوشونه‌يم ‖ Das verdient ‖ wohl überlegt zu werden بونى بردوشونملى، بونى‌دوشونمك لازم، دوشونه‌جك، دوشونيله‌جك شى.

Über-legenheit (ـُـ ا مؤ) ⑲ تفوق، تقدم، رجحان، غلبه.

Über-liefern (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) Jemandem(einen Brief, ein Packe't)— برينه برمكتوب، پاكت‌كتيروب تسليم ايتمك ‖ Waaren— مالى تسليم ايتمك ‖ der Nachwelt— اخلافه دور وتسليم ايتمك؛ اخفاده انتقال ايتديرمك.

Über-macht (ـُـ ا مؤ) (ع) ⑲ قوۀ عسكريه‌ده‌اولان تفوق، غلبه ‖ نفوذ.

Über-malen (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) اوزرينه رسم ايتمك ‖ (ـُـ) (*insép.*) آلتنده قالانى كوسترميه‌جك وجهله ايكيسنك اوزرينه ترسيم ايتمك؛ بويامق؛ نقش يابمق ‖ بيتمش وفقط تصحيحاته محتاج اولان بررسمى دوزلتمك، رتوش ايتمك.

Über-mannen (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) غلبه ايتمك، آلت ايتمك، يتمك.

Über-maß (ـُـ الا) ㊳ اولچونك‌فضله‌لغى، طاشقينلغى، اولچه‌كك اوسق، جابه ‖ لزومندن فضله اوليش، طاشقينلق ‖ —im Essen und ‖ مسرتك‌صوك درجه‌سى —von Freude Trinken يبوب ايچمكده اولان افراط.

Über-menschlich (ـُـ صـ) ㉔ قوۀ بشريه‌نك‌طاقت بشرك خارجنده اولان؛ خارق العاده، فوق البشر.

Über-messen (ـُـ فعـ متعـ) m. ⑳ (*sép.*) بول طوته‌رق اولچمك ‖ aus einem Sack in den anderen— برچوالدن اولچه‌رك ديكرينه بوشالتمق ‖ (ـُـ فعـ متعـ) (*insép.*) (كذلك: (ـُـ) سطحياً، اوستون‌كورى، همان شويله بر اولچمك ‖ تكميل‌امتداد‌نجه شويله بركوزدن‌كچيرمك، باقمق‖ —sich (فعـ مطا) اولچركن برسهووده بولنمق، خطا ايتمك.

Über-morgen (ـُـ حا) يارينـدن صكره، يارين دكل او بركون ‖ Übermorgen (الا) ㊵ b. يارينـدن صكره كلان كون، او بركون.

Über-morgend (ـُـ صـ) ㉔ (كون حقنـده) يارينـدن صكره‌كى اولان ‖ der —e Tag يارينـدن‌صكره‌كى‌كون.

Über-müden (ـُـ فعـ متعـ وفعـ مطا) b. ㉑ (*insép.*) —(sich) زياده يورمق، يورولمق.

Über-muth (ـُـ ا م) ㊳ (*sans pl.*) تيزمزاجلق، حدت، شدت ‖ حدندن زياده اولان شطارت خوبه‌لق، دليلك؛ كستاخلق، عارسزلق ‖ كبروغرور ‖ (بوطبيعتده اولان‌كمسه) بدلا، ادبسز.

Über-nachten (ـُـ فعـ لا +) b. ㉑ (*insép.*) كيجه‌لمك، كيجه‌يى‌كچيرمك، كيجه‌لين‌قالمق‖ (فعـ متعـ) Jemanden— برينى كيجه مسافر اوله‌رق نزدنده آليقويمق، قبول ايتمك.

Über-nächtig (ـُـ صـ) ㉔ بتون‌كيجه امتداد ايدن‖ بتون كيجه اويوميان، صباحى‌صباحليان وبونك نتيجه‌سى اوله‌رق يوريلان، يورولمش‌اولان ‖ —ausfehen اويومامش، اويقوسز قالمش، يورغون كورونمك.

Über-nähen (ـُـ فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) اوزرينه، اوسـتنه ديكمك ‖ (ـُـ) (*insép.*) ديكه‌رك، ديكيشله طوتديره‌رق برشـيئى اورتمك، اوزرينـه برشى ديكه‌رك آلتى كورونميه‌جك وجهله قپامق ‖ ديكيشله قپامق.

Über-nahme (ـُـ ا مؤ) ㊸ اوزرينه آلمه، درعهده ايتمه، دور ايتمه ‖ bei der — habe ich . . . اثناى تسليمده دورده (آلدم،كوردم) كه ... ‖ —eines Amtes برمأمورتى قبول ايتمك، درعهده ايتمك؛ برمأموريته‌كيريش.

Über-natürlich (ـُـ صـ) ㉔ خارق الطبيعـه، طبيعتدن خارج.

Über-nehmen (ـُـ فعـ متعـ) b. ⑳ (*sép.*) (مرا). nehmen ديكرطرفه كچيرمك، قويمق‌ايچون آلمق، قالديرمق، اوبرطرفه قويمق، كچيرمك‖ (كنديـنى اورته‌جك، ستر ايده‌جك

برشيئى آرقەسنه آلمق) einen Mantel— آرقەسنه برمانتو،
يغمورلق آلمق، برقاپوطه ، مانتويه صارلمق|| (كاغد اويوننده)
(يوكسك) بركاغدى وياقوزى كندندن دها بيوكيله آلمق، دها
بيوكنى قيرمق || (فم متع) (insép.) اوزرينه آلمق ،
درعهده ايتمك ، تحت تملك ، وتصرفنه آلمق ، قبول ايتمك ||
die Verantwortlichkeit für etwas— برشيئك مسئوليتنى
اوزرينه آلمق، برشيدن طولايى كلەجك ، وارد اولەجق مسئوليته
جواب ويرمكه حاضر اولمق || ſich vom Zorne —laſſen
حدتلنمك || (فم مطا) ſich im Eſſen und Trinken— پك
زياده يمك ايچمك، ييوب ايچمكه، بوغازينه پك زياده مبتلا اولمق.

Über-nehmer (ا م) a. ⓸⓪ اوزرينه آلان ،
درعهده ايدن كمسنه، قبول ايدن آدم ؛ متعهد ، ملتزم ؛ طالب.

Über-oxyd (الا) ㊳ [آلمانجه روجه] (كيميا)
اك زياده مولد الحموضه يى حاوى حمض ، حمض اخير .

Über-pichen (فم متع) ㉑ a. (insép.) اوزرينى
زيفتلمك ، اوزرينه زيفت كچمك ، زيفتله قپاتمق .

Über-ragen (فم متع) ㉑ a. (insép.)
etwas— برشيئك اوزرينه چيقمق، بوينى كچمك ، تپەسندن
باقمق ، خصوصيله (ع) (استحكامات حقنده) حاكم اولمق ||
ايلرويه طوغرى صارقمق .

Über-ranken (فم متع) ㉑ a. (insép.)
اينجه وصاريلور داللريله اورتمك ، صارلمق .

Über-raſchen (فم متع) ㉑ a., c. [raſch]
(insép.) شاشيرتمق، آلداتمق، تعجبده براقمق|| غفلةً باصمق،
ياقالامق || Jemand auf friſcher That— برينى برايشى ،
قباحتى كورركن يقەلمق، باصمق، طوتمق .

Über-reden (فم متع) و ſich— (فم مطا)
(insép.) ㉑ b. قانمق ، قانديرمق ، اقناع ايتمك ، قانع
اولمق ، ارضا ايتمك مثلا : Jemand—, etwas zu thun ،
Jemand zu etwas— برينى برشيئى ياپمغه راضى ايتمك ،
اقناع ايتمك || سوزله ايناندرمق ، لافه ، بوغمق .

Über-reichen (فم متع) (sép.) اوزرندن ،
اوستندن، اوزاتمق، ويرمك || (فم لا +) اوزرندن اوزاتمق||
(فم متع) (insép.) Jemandem etwas— برينه
برشيئى اوزاتمق، ويرمك ، تقديم ايتمك .

Über-reif (ص) ㉔ پك اولغون ، كچمش .

Über-reiten (فم متع) n. ⓴ (sép.) (مرا) .
reiten) Jemand— (كذلك :) بر باركيرله دويرمك،
برينك اوزرينه باركيرى سوروب چيكنمك || (فم لا—)
حيوانله كچمك || (فم متع) (insép.) يوقارودەكى
معنالره كلور || Jemand— برينى (حيوانله) كچمك ||
ein (Pferd)— برحيوانى زياده بينەرك يورمق، ازمك .

Über-rock (ام) ㉛ اركك لرك سترەسى، ردنغوت||
(ع) ايكى اوكلى ستره || im— كوچوك اونيفورمه ايله ||
weiter— پالتو || der Frauen— قادينلرك مانتوسى .

Über-ſchätzen (فم متع) و ſich— (فم مطا)
(insép.) ㉑ c. etwas— برشيئه دكرندن زياده قيمت تقدير
ايتمك ، قدر واعتبارينى زياده تخمين ايتمك ، دكرندن زياده
سويلمك ، برشى حقنده حسن ظنه مالك اولمق ، ظن وتخميننده
آلدانمق .

Über-ſchäumen (فم لا—) a. ㉑ (sép.)
كوپوروب طاشمق .

Über-ſchießen (فعمتع وفعلا+) e. ⓴ (sép.)
اوزرندن اورمق (تفنك وطبانجه حقنده) ، اوزرندن آتمق ||
(فم لا—) ايلرويه، اوزرينه طوغرى اكمكله اوچمق، دوشمك،
فيرلامق ، طاقلاق قيلمق ، دورلمك || nach hinten — صرتى
اوزرى دورلمك ، يوارلانمق، كيتمك|| (فم متع) (آيرلماز)
(غايت سرعتله برشى اوزرينه كيتمك ، قوشمق وآنى برطرفه
براقەرق كچمك)برشيئك اوزرندن فيرلامق ، كچمك ، صيچرامق ||
das Ziel— هدفك اوزرندن كچمك || آتلامق || قبا ، تقريبى
برحساب ايتمك، كشف اولياپمق|| ſich— (فم مطا) طاقلاق قيلمق .

Über-ſchiffen (فم لا—) a. ㉑ (sép.) كمى،
واپور واسطەسيله قارشو يقەيه كچمك ، آتلامق || nach
England)— انكلترەيه كچمك (فم متع) (كذلك:)
(insép.) كمى واپورواسطەسيله قارشويقەيه ساحله كچيرمك، نقل
ايتمك (فم متع كذا) (insép.) — eine (Meer-enge)
برقنالى ، بوغازى كچمك .

Über-ſchlag (و ا م) ㉛ — der Wage
ترازونك برطرفه ميل ايتمسى || دوريله ؛ قاكرلمه || (برشيئك
شويلەجه برحسابى) تخمين ، خصوصيله انشاآتده: كشف، صرف
اولنەجق پارەجه ايديلان تخمين ، قونيلان فيئات || (برشيئك
قيوريلوب دوريلوب اوزرينه كلان قسمى) دوريم (خصوصيله
يقالق ويقاده) .

Über-ſchlagen (فم لا —) 2. ⓴ (sép.)
شدتلى اوزرندن كچمك ، صاچلمق || اورەرق دورلمك ، طاقلاق
قيلمق|| ترازو حقنده) برطرفنه ياتمق|| in etwas Anderes—
بشقه برشكله كيرمك ، بشقه برشكل آلمق، تحول ايتمك، دكشمك،
جنسنى اصلنى دكيشديرمك ، بوزولمق || (فم متع) صارمق ،
اورتمك ، اوزرينه آتمق (براى تستر ومحافظه) ein Tuch—
برآتغى ، اورتى اورتمك، اورتونمك، برآتغى يه صارلمق، بورونمك
die Beine)— بجاقلرينى بربرى اوزرينه آتمق|| (فم
لا —) (insép.) be-ſchlagen= اوزرى توز، پاص باغلار
كبى اولمق ، بوغولانمق || ايلنمق ، ايليق اولمق ، قيريلمق ||
etwas— برشيئى آتلامق، كچمك، اوقومامق|| برشيئله اورتمك
ſich— صرتى اوزرينه، آرقەسى اوستى دوريلمك ، كيتمك تكرلنمك
قصداً : دونمك ، تاقلاق ، پرنده آتمق .

Über-ſchleiern (فم متع) a. ⑫ (insép.)
اوزرينى تول، غاز ايله اورتمك|| (مجا) كذلك: اورتمك، قپاتمق،
اورت باص ايتمك ، اوستنه ، اوكنه پرده چكمك .

Über-ſchreiten (فم لا—) n. ⓴ (sép.)
(مرا . ſchreiten) اوزرندن كچمك ، مرور ايتمك ، اوستندن
يوريمك || (فم متع) (insép.) (كچمك، مرور ايتمك،
آتلامق) (einen Bach)— بر درەيى آشمق ، كچمك || Das
überſchreitet alles Maß بوهرحدى تجاوز ايديور، ايتدى،
پك آغير ، چوق اولدى .

Über-ſchrift (ا مؤ) ㊾ Auf-ſchrift= .

Über-ſchuh (ا م) پوتين ، مست اوزرينه كييلان
قوندره ، قالوش .

Über-ſchuß (ا م) ㉜ فضله، آرتق، باقى|| (تجا)
قزانج ، تمتع || (Kaſſen-)— فضلهٔ واردات .

(*sép.*) ㉑ b. (فع متع ⏑⏑ ‒ ⏑) **Über-schütten**
(*insép.*)(فع متع ‒ ⏑⏑ ‒) اوزرینه، اوسته، یوقاری‌یه دوکمك ‖ mit etwas — اوزرینه برشی دوکه‌رك ، آته‌رق اورتمك ‖ (صنع) eine Straße) mit Stein-schlag—) برجاده‌یه قالدیریمه قیرمه طاش دوکمك، برقالدیریمی قیرمه طاشله‌دوشه‌مك، اورتمك ‖ (مجا) Jemand mit etwas— برینی برشیئه‌غرق ایتمك ، (اوزرینه یاغدیرمق) .

(*sép.*) ㉑ a. (+فع لا ‒ ⏑⏑) **Über-schwanken**
(تقریباً) موازنه‌یی غائب ایتمك ، (مایعات حقنده) دوكولمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع ‒ ⏑⏑) **Über-schwemmen**
باصمق ، استیلا ایتمك (صو حقنده) .

(*sép.*) ⑳ e. (— فع لا ‒ ⏑⏑) **Über-schwimmen**
(مرا . schwimmen) یوزه‌رك كچمك .

(*sép.*) ⑳ l. (+ فع لا ‒ ⏑ z ‒ ⏑) **Über-sehen**
(مرا . sehen) اوسته، یوقاریسنه، تپه‌سنه باقمق، اوستندن باقمق ‖ (فع متع ‒ ⏑ z ‒ ⏑) (*insép.*) برباقیشده احاطه‌ایتمك، قاورامق، كوره‌بیلمك (كذا مجازی) ‖ (مجا) — Jemand برشیده برینه پك‌زیاده تفوق ایتمك ‖ بتون امتدادنجه اوزرینه كوز گزدیرمك ‖ etwas— برشیئه سطحی بركوز گزدیرمك (‒ ⏑ z ⏑ ‒ كذلك:) sich seine (Lektio'n) noch einmaal— درسنی بردها اوقومق كوزدن كچیرمك، بردفعه‌دها كوزگزدیرمك ‖ etwas— برشیئی كوره‌مامك ،كوزینه ایلیشمامك ، (لظردن قاچرمق ‖ قصداً : كورمزلكه كلك ، باقمامق ‖ Jemandes Fehler— برینك‌قصورینی، خطاسنی‌كورمزلكه‌كلك، آلدیرمامق .

فضله‌اولمق (*sép.*) ⑲ a. (فع لا ‒ ⏑ z ‒) **Über-sein**
آرتق ، قصور قالمش اولمق ‖ (ع) (die Festung) ist über قلعه ، استحكام الدن چیقدی ، تسلیم اولدی ، دشمنك النه‌كچدی (عمو) Das ist mir über (بوندن‌آرتق) آرتق یتر ، بیقدم بزدم ، اوصاندم (عمو) er ist Dir über اوستندن قوتلیدر ، اوسكاغلبه‌ایدر، سندن زورلیدر، سن اونكله اوغراشه‌مازسك، باشه چیقه‌مازسك .

(*sép.*) ㉒ a. (مع متع ‒ ⏑ z ⏑ ‒) **Über-senden**
(مرا . senden) اوته‌یه قارشویه كوندرمك (⏑ ⏑ z ⏑ ‒) Jemandem etwas — (*insép.*) برینه برشی كوندرمك ، ارسال ایتمك ، یوللامق .

(*sép.*) ㉑ c. (— فع لا ‒ ⏑ z ⏑ ⏑) **Über-setzen**
اوسته، یوقاری‌یه آتلامق،صیچرایوب چیقمق، آشمق‖(برصویك اوته‌سنه كچمك) كمی ؛ قایقله قارشویه كچمك ‖ (فع‒ ⏑ z ⏑ ⏑ متع) (*ensép.*) برلساندن برشی ترجمه ایتمك ‖ buchstäblich — حرفیاً ترجمه وبرلسانه نقل ایتمك ‖ ترجمانلق ایتمك ، نقل وحكایه ایتمك، تصور ایتمك ‖ حدندن زیاده‌اشغال ایتمك،یوكلمك، طولدیرمق .

(⏑ ‒ z ⏑ ‒ ١ موٌ) ㊾ منظره ،كوروندیش ‖ **Über-sicht**
(مشاهدات حقنده) اوفق برفكر ، سوز ، زبدهٔ برشیئه اولان وقوف ‖ خلاصه ، زبده .

آشكار، ایوجه‌كوریلور ㉔ (ص ‒ ⏑ z ⏑ ⏑) **Über-sichtlich**
واكلاشیلور صورتده ، اجمال ، خلاصه صورتیله یاپیلان میدانه قونان شی .

(⏑ ‒ z ‒ ⏑) ، (*sép.*) (⏑ ‒ z ‒ ⏑) **Über-siedeln**
nach (Ame'rika) — ㉑ a. (— فع لا) (*insép.*) آمریقایه كچمك ، مهاجرت ایتمك ، آمریقاده یرلشمك ، كیدوب اورداه توطن ایتمك ‖ (فع متع) لاجل الاسكان بریشقه محله نقل ایتمك .

(*sép.*) ㉑ a. (فع متع ‒ ⏑ ⏑ ⏑) **Über-spannen**
(*insép.*) (مع متع ‒ ⏑ ⏑ ⏑) ‖ اوستنه ، یوقاریسنه‌كرمك اوزرینی برخالی ایله اورتمك ، mit einem (Teppich)— اوزرینه برخالی‌كرمك ‖ قاریشله اولچمك ‖ پك زیاده كرمك ‖ پك زیاده قورمق،كرمك ‖ — den Geist) فكرینی، ذهنی زیاده یورمق .

(*sép.*) ⑳ a. (— فع لا ‒ ⏑ ⏑ ⏑) **Über-springen**
(مرا . springen) اوزرینه، اوستنه صیچرامق ، یوقاریسنه چیقمق ‖ (مجا) — von einem Gegenstande zum andern (برشیدن اوبرینه آتلامق) دالدن داله قونمق ‖ (⏑ ⏑ ⏑ ‒ فع متع) (*insép.*) —(einen (Graben برخندغی آتلامق، برخندغك اوزرندن صیچرامق ‖ (مجا) — Jemand برینی كچمك ، رتبه‌ده برینك اوزرینه ، چیقمق ، اوستنه كچمك ، مادونی ایكن مافوق اولمق ‖ Das Fieber) überspringt sich— ‖ طوتییور ، einen Tag صیتمه‌كون آشیری‌كلیبور (فع مطا) صیچرامق ، آتلامقدن یورولمق، فنالشمق .

وقت معینی كچمش ، ㉔ (ص ⏑ ⏑ ⏑ ‒) **Über-ständig**
قوجه‌مش .

(*sép.*) ⑳ a. (وفع متع + فعلا ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-stechen**
(كاغد اویوننده) كوچوك بركاغدی طوتان ، آلان ، بركاغد وياقوز اوزرینه دها بیوكنی قیرمق .

برشیئك ، (*sép.*) ⑳ t. (+ فعلا ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-stehen**
برمحلك اوستنده ، یوقاریسنده‌طورمق ، بولنمق ‖ چیقینتیلی‌اولمق، ایلروسنده بولنمق ‖ یاتمق (die Wäsche) steht über چاشور یاتییور ‖ (فع متع ‒ ⏑ ‒ ⏑) (*insép.*) = be-stehen طورمق؛ طیانمق ، تحمل ایتمك ‖ — seine Dienstzeit مدت خدمتنی ایفا واكمال‌ایتمك ‖ —eine (Krankheit) glücklich برخسته‌لغی صاووشدیرمق ، برمضرت كورمكسزین كچیشدیرمك .

اوستنه، (*sép.*) ⑳ o. (— فعلا ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-steigen**
یوقاری‌یه چیقمق، یوقاریسنه بینمك ‖ (صولر حقنده) یوكسلمك، طغیان ایتمك ‖ (فع متع ‒ ⏑ ‒ ⏑) (*insép.*) — (Berge) طاغلری آشمق ، كچمك ‖ (مجا) —eine Schwierigkeit بركوچلكی برطرف ایتمك ‖ برشیئه نظراً دها یوكسكه چیقمق، كچمك ‖ (مجا) تجاوز ایتمك ‖ (فع مطا) sich— پك یوكسكه چیقمق .

اوزرینی (*insép.*) ⑳ a. (فع متع ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-sticken**
ایشلمه ایله اورتمك ، اوزرینه ایشلمه یاپمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-stimmen**
(موسیقی) پك یوكسكه چیقمق، پك یوكسكدن چالمق ‖ رأیلرك چوقلغیله مخالفینك رأی وتكلیفنی جرح ایتمك .

اوستنه، (*sép.*) ⑳ n. (فع متع ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-streichen**
یوقاریسنه سورمك ، سورتمك ، اوستندن اوغمق ‖ (‒ ⏑ ‒ ⏑) (*insép.*) —mit etwas برشیئله اوزرینی سیلمك (جلالمق)؛ اوزرینه برشی سورمك ‖ — (Pech) mit Firniß ورنیق سورمك (زیفلتمك) .

(*sép.*) ㉑ a. (— فع لا ‒ ⏑ ‒ ⏑) **Über-strömen**
ihr Herz strömt über (vor (مجا) ‖ طاشمق، طغیان ایتمك

او (مؤنث) سونجندن چیلدیره‌جق، سونجندن ایچی Freude (
ایچنه صیغمایور || sein Mund strömte über von ihrem
Lobe او آنی پك زیاده مدح وثنا ایتدی ، آنك ثناسنی بر درلو
بتیره‌مدی ، اونی پك باللاندیریوردی .

Über-süß (ـ ‿ ـ z ـ ص) ㉑ پك طاتلی ، پك زیاده
شکرلی || (مجا) بال ، قایماق کبی .

Über-tragen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) r. ⑳ (*sép.*)
—(ein Kleid) بر البسه‌یی الك اوسته کیمك || دیکرطرفه
کوتورمك ، قویمق ، قارشویه قویمق || (‿ ـ ‿ ـ فع متع)
(*insép.*) بشقه برمحله ، طرفه نقل ایتمك || etwas auf
Jemand— برشیئی برینك اوزرینه‌چویرمك، انتقال‌ایتدیرمك؛
عهده‌سنه ویرمك ، توجیه ایتمك || in ein anderes Buch—
بشقه برکتابه نقل‌ایتمك || etwas auf Jemandes Namen—
برشیئی برینك نامنه کچیرمك ، فیما بعد اونك نامنه طانیمق ||
برشیئی etwas aus einer Sprache in die andere —
برلساندن دیکرینه نقل ایتمك ، ترجمه ایتمك = über-setzen ||
برکلمه‌نك‌معنای‌مجازیسی|| —e Bedeutung (eines Wortes)
نقل وفراغ، دور واحاله ایتمك || آخر بری اوزرنده اولان بار
ومحنتی ، مشقتی ، یوکی ، زحمتی کندی اوزرینه آلوب آنی‌تسلی
ایتمك ، قورتارمق ، خفیفلشدیرمك .

Über-treffen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) و —sich (فع مطا)
Jemand, etwas— (*insép.*) ⑳ b. برینی، برشیئی‌کچمك ||
Jemand— برینی کچمك ، برینه تفوق ایتمك .

Über-treiben (‿ ـ ‿ ـ فع متع) o. ⑳ (*sép.*) دیکر
طرفه ، قارشویه سورمك ، کچیرمك || (فع لا —) سوروب
طاشمق، طغیان ایتمك || (‿ ـ ‿ ـ فع متع) و —sich (فع مطا)
—(das Vieh) سوری‌حیوانی زیاده سوروب طولاشدیروب
یورمق || (تعیین ایدلمش حدی ، حدودی) تجاوز ایتمك ، حد
معینی‌کچمك || نقل وحکایه‌ده مبالغه ایتمك ، حقیقت حالدن
زیاده تصویر ایتمك ، آبمق .

Über-treten (‿ ـ ‿ فعلا اکثریا ایله : ـــ ایله) sein
b. ⑳ اسم مفعولی I. ⑳ (*sép.*) او برجهنه کچمك ، آیاق
باصمق || (نهرلر حقنده) باصمق ، طاشمق || (فروسیت) اوك
وآرقه آیاقلرینی بربرینه چاریمق|| Zu Jemandes Partei—
برینك طرفنه ، فرقه‌سنه کچمك ، التحاق ایتمك || (‿ ـ ‿ ـ
فع متع) و — sich (فع مطا) den Fuß— (مفعول‌الیه
ایله) —sich و (مفعول به ایله) —sich ترس باصه‌رق
آیاغنی انجیتمك ، بورقمق || حد معین ومعروفی تجاوز ایتمك ،
خلاف تعلیمات حرکت ایتمك .

Über-trieben (‿ ـ ‿) (ـ ‿ ـ) (اسم مفعول وصفت) ㉔
(über treiben فعلندن) .

Über-wachen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
Jemand,etwas— برینی، برشیئی تحت نظارت ودقتده
بولندیرمق ، برینه ، برشیئه دقت ومحافظلق ایتمك .

Über-wachsen (‿ kss ـ ‿ ـ فعلا—) r. ⑳ (*sép.*)
اوستنه چیقمق ، اوزرنده بیومك ، بیتمك || (‿ kss ـ ‿ ـ
فع متع فع لا—) (— *insép.*) = be-wachsen || (فع متع)
etwas— بیویه‌رك دیکرینی کچمك ، بوینی آشمق || —sich
(فع مطا) پك چابوق بیومك ، آزمق، ممرعك .

Über-wältigen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
غلبه ایتمك ، حاکم اولمق، باشه چیقمق، باصمق|| der Schlaf
überwältigt ihn اویقو اوکا کوز آچدیرمیور، اویقویقالدی.

Über-weisen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) o. ⑳ (*insép.*)
Jemandem etwas— برینه برشی تعیین، تخصیص ، حواله
ایتمك ، عهده‌سنه ویرمك ، ترك ایتمك || (Jemand eines
(Irrthums, einer Schuld) - برینه خطاسنی، قصورینی
ارائه‌ایتمك ، تصدیق ایتدیرمك، بونلری ارائه ایله اقناع‌ایتمك .

Über-weißen (‿ ـ ‿ ـ و ‿ ـ ‿ ـ فع متع) c. ㉑
(*sép.* و *insép.*) اوزرینه بیاض بویا سورمك ، بیاض
رنك کچمك ، بادانه ایتمك .

Über-wendlich (‿ ـ ‿ ـ ص) ㉔ (صنع) (دیکیشده)
تیللی ، تیل دیکیشلی .

Über-wiegen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) f. ⑳ (*insép.*)
etwas — دیکر برشیدن دها آغیر اولمق|| (‿ ـ ‿ ـ) (*sép.*)
ایشی میدانه چیقارمق ، غلبه ایتمك ، آغیر ، اوست کلمك .

Über-winden (‿ ـ ‿ ـ فع متع) r. ⑳ (*sép.*) برآلت
واسطه‌سیله اوزرینه ، یوقاریسنه کچیرمك || برشیئك اطرافنه
صارارق باغلامق || (‿ ـ ‿ ـ فع متع و فع مطا) (*insép.*)
اوغراشه‌رق، جبالیه‌رق برشیئه‌غلبه ایتمك، موفق اولمق،اوست
کلمك ، باشه چیقارمق ، صاووشدیرمق || Liebe überwindet
Alles سودایه برشی قارشو طوره‌ماز || صارمق = be-
wickeln .

Über-wintern (‿ ـ ‿ ـ) a. ⑳ (*insép.*) an
— (einem Orte) برمحلده‌قیشلامق ، قیشی کچیرمك||تکمیل
برقیش مدتنجه دوام ایتمك، اوزرندن برقیش کچمك .

Über - wölben (‿ ـ ‿ ـ فع لا — و فع متع) a. ㉑
(*sép.*) قنبورلاشمق ، میل ایتمك، بورتلمك|| (‿ ـ ‿ ـ فع متع)
(*insép.*) (معما) اوزرینی برقبه ایله اورتمك ، اوزرینه قبه
یاپمق .

Über-wölken (‿ ـ ‿ ـ فع متع) و — sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) بلوط ایله ستر ایتمك ، (اورتولمك) .

Über-zahl (ـ ‿ ـ امؤ) ㊾ فضله عدد ، صایی|| فضله
مقدار ، عددجه زیاده‌لك .

Über-zeugen (‿ ـ ‿ ـ فع متع) و — sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) — Jemand von etwas بربرینی برشی
دنطولایی اقناع ایتمك، برینه‌برشی حقنده‌قناعت حاصل‌ایتدیرمك
— sich mit eignen Augen کندی کوزیله کورمك،رأی‌العین
مشاهده ایتمك ،

Über-ziehen (‿ ـ ‿ ـ فع‌متع) f. ⑳ (*sép.*) قارشویه
اوبر طرفه چکمك ، آلمق || — Jemand zu sich برینی‌کندی
طرفنه چکمك ، کندی فرقه‌سنه آلمق || Jemandem Eins,
یاخود: — einen Hieb (mit dem Stock) برینه بردانه، بر
صوپاپرلشدیرمك، اورمق|| چکه‌رك‌طوغرو استقامتدن،استقامت
اصلیه‌سندن انحراف ایتدیرمك، چکه‌رك انحراف ایتدیرمك ||
(فع لا —) قارشو طرفه ، اوته‌یه کچمك || بشقه برمحله‌هجرت
ایتمك،کوچمك، طاشینمق، کیتمك er ist nach (Leipzig)über-
gezogen او لایپسیغه کیتدی ، اورایه طاشیندی ، اوراده
یرلشدی، لایپسیغده اوطوره‌جق|| (‿ ـ ‿ ـ فع متع) و —sich
(فع مطا) — etwas (اوزرینـه) اورمك ؛ (اوزرینی)

Uhle (ـ́ ا مؤ) (53) Eule = يموشاق باشلى‌سوپوركه .

Uhr (ـ́ ا مؤ) (49) [لاتينجه hora] وقتى ارائه ايدن ساعت|| اقسام يوميه‌دن يكرمى‌درتده بروقت|| was (ياخود: wieviel — ist es? نصل؟ ساعت‌قاچ، wieviel) ist die — ? ساعت قاچ ? — es ist ein (vier) ساعت بر (درت) || — es ist 12 (ساعت اون ايكى) وقت اويلن ، زوال || halb drei— (ساعت) ايكى بچق || (اوقات‌كوستر آلت، اوقاتنما) ساعت: — (Thurm =) ساعت قله‌لرينه طاقيلان چالارساعت ، — (Pendel) اوطه لرده ديواره آصيلان رقاصلى ساعت || — (Taschen =) جيب ، قويون ساعتى || (مجا) Mann nach der — ساعت كبى، هرايشنه وقتيله باقان‌كمسه، وقتنى بيلور آدم .

Uhr „ ... (ـ́...) —band (ا لا) ساعت قوردونى|| —zeiger (ا م) ساعتك مشعرى ، ساعتك عقربى || —macher(in) (ا م ، ا مؤ) ساعتجى (اركك ، قادين) || —kette (امؤ) ساعت‌كوستكى .

Uhu (ـ́ ا م) (56) [قديم آلمانجه hûwo] (تاطبيعه) غران دوق (دينيلان بايقوش نوعى) ، پوهو .

U(h)zen (ـ́ فعمته) (21) c. (طشره‌لسانى) Jemand— بريله اكلنمك ، آلاى ايتمك ؛ شقه ايتمك .

U-istiti (ـ-ـ́ ا م) (56) (تاطبيعه) حيوانك باغريشى تقليداً: (ميمون نوعى) اوئيستيق .

Ukas (ـ́- ا م) مفردى (26) ، جمعى (36) [روسجه ؛ Befehl] اراده ، اوقاز .

Uk(e)lei, Ukelei (ـ́(ـ)- ا م) (56) ياخود (inv.) [پولونياجه] (تاطبيعه) طاتلى‌صوكفالى، آق كفال .

Ulan (ـ́-) (مرا) . (Uhlan) .

Ulema (ـ ـ́ ـ ا م) (56) ، جمعى كذا (inv.) [ع] علمادن آدم ، طريق علميه‌يه منسوب كمسه ؛ صاريقلى .

Ulk (ـ́ ا م) (38) (عمو) [آشاغى آلمانجه = Unglück] (طلبه آغزنده) آلاى .

Ulme (ـ́ ـ امؤ) (53) [لاتينجه] (نبا) قره آغاج || junge— قره آغاج فدانى .

Ultimatum (ـ ـ́ ـ ـ ا لا) (56) و (58) [يكى‌لاتينجه] اولتيماتوم ، (رسماً ايديلان) تكاليف اخير (كه عدم قبولى حربى انتاج ايدر) .

Ultimo (ـ́ ـ ـ ا م) (inv.) [لاتينجه] (تجا) آيك صوكى || —August آغستوس نهايتى .

Ultra (ـ́ ـ ا م) (56) [لاتينجه] امور سياسيه‌ده افراط طرفدارى .

Ultra„ ... (ـ́ ـ...) —mari'n (ا لا) (رساملقده) آچيق ماﺋى ، كوك رنك .

Um (ـ́ مفعول به آلورحرف جر) [قديم آلمانجه umpi = رومجه amphi'] (um das=um's) um ein Haus بر اوك اطرافنده ، درت برطرفنده|| (herum) er ist immer اوحالا اوتك اطرافنده طولاشيور، دونيور || (Sie um sie wissen nicht), wie mir —'s Herz ist سز بنم يوركك نصل، نه حالده اولديغى بيلمزسكز|| um die sechste Stunde آلتنجى‌ساعته طوغرى، آلتنجى‌ساعتده || 11 Uhr — ساعت اونبرده || sich— Jemand ängstigen بريسيچون قورقمق ؛

der Himmel überzieht sich (mit Wolken) || قپانمق كوك يوزينى بلوطلر قاپلايور ، هوا قپانمقده ، (بلوطلرله) اورتولمكه باشلادى || ستر ايتمك ، كيديرمك ، تلبيس ايتمك ، تزيين ايتمك ، صيوامق، كاغد وامثاليله اورتمك|| ein Bett— بريتاغه‌چاشوريبى‌اورتمك|| ein (Land) mit Heeresmacht, برمملكتى بر اردو ومحاربه ايله استيلا ايتمك ، mit Krieg— حرب ايتمك اوزره برمملكته داخل اولمق ودروتندن يورومك، ايچنه يايلمق || (معما) قاپلامق ، چكمك .

Über-zieher (ـ ـ́ ـ ا م) (40) a. (اكثريا) پاردسو ؛ كذلك : پالتو .

Über-zinken (ـ ـ ـ́ فعمته) a. (21) (insép.) (das Eisen)— تيموراوزرينه چينقو چكمك ، توتيا ايله قاپلامق.

Über-zinnen (ـ ـ ـ́ فعمته) a. (21) (insép.) برقابى قالايلامق .

Über-zug (ـ ـ ـ́ و ـ ـ́ ا م) (31) [überziehen] ديكر بر اوه ، خانه‌يه طاشينمه ، نقل مسكن ايتمه ، اقامتكاهى دكشديرمه || برشى اوزرينه چكيلان بويا ، صيوا ، باداته || قليف (غلاف) يتاق طاقملرندن يورغان ياصديق وامثالنه چكيريلان يوز ؛ اورتو .

Üblich (ـ́ ـ ص) (24) [اورته آلمانجه uop || üben] كلمه‌سنه منسوب] عادت، اصول، معتاد || (الفاظ وكلمات‌حقنده) قوللانيلور ، مستعمل .

Übrig (ـ́ ـ ص) (24) [قديم آلمانجه upari دن über] فضله، قصور، بقيه،كسر، آرتق || ياخود : bleiben —sein فضله اولمق ، آرتمق || آليقويمق — behalten (فضله) صاقلامق || mein —es Geld پاره‌مك قصورى ، باقيسى ، اوته‌سى، اوستنى|| فضله، لزومسز، مناسبتسز || (اسم‌اولەرق) das Übrige اوته كيلر ، باقيلر ، ديكرلرى || die Übrigen باقى، اوته‌كى، ديكرشى|| ein Übriges thun فضله، لزومسز برشى ياپمق .

Übrigens (ـ́ ـ ـ حا) [übrig] (مساوات ومشابهاتده) بناءً عليه (zu-dem =) || (اولكى شيئه مخالف اولەرق) يوقسه ، بوحالده .

Übung (ـ́ ـ امؤ) (49) [üben] برشيئى تعليم ايتمه ، عملى‌كوريلان ايش ؛ اجرا || (ضرمثل) —macht den Meister اوستەيى تعليم يتيشديرر (مرا . Meister) || in — sein اوتوتمامق، ياپقده ، استعمال‌ايتكده، قوللانمقده دوام ايتمك|| in der — bleiben ملكه ومهارتى غائب ايتمامك ، الدن چيقارمامق|| aus der — gekommen sein ملكه ومهارتى غائب ايتمك ، اوتوتمق || (diese Sitte) ist schon lange بوعادت چوقدنبرو وار (ترك ايدلدى) in (außer) — اوكرنلك ايچون چاليشيلان شى، تعليم|| (ع) Manö'ver = .

Uf (ـ́ حرند) اوف !

Ufer (ـ́ ـ ا لا) a. (40) [اورته آلمانجه uover] (ثابت ويا جارى برصويك‌كنارى) ساحل، يالى بويى، دكز، نهرقييسى.

Uh! (ـ́ حرند) (تعجب اثناسنده) اوه ! واى اناسى ! نفرت واستكراه ايچون آه ! هوه !

U(h)lan (ـ́- ا م) (51) [تاتار پولونياجه] (ع) اولان، مزراقلى‌سوارى عسكرى (آوروپاده بو اسمله ياد اولنان ايكنجى درجه‌ده آغر واساساً مزراقله مجهزسوارى) .

قساوت چكمك || بن ich habe um die Sache geschrieben
اوشيئك كوندرلمسيچون يازدم ، بن اوشى ايچون يازدم || um
Gottes— : ... مضاف اليه ايله تركيب اولنەرق willen
اه عشقنه (—des Himmels) willen erbarmt Euch !
اولسون(بكا) مرحمت ايدك ! || == || wegen, halber (فرق
ومقياس مقامنده) er ist— zwei Jahre älter als Du
اوسندن ايكى سنه ياشليدر || um die Hälfte vergrößern
نصفقدر، نصف نسبتنده بويولتمك || er war —einen Kopf
او برباشقدر ... دن بيوك، اوزون(بويلى) größer als ...
ايدى || so besser —اوقدر، اونسبتده ايو ، دها اعلا ، ايو ||
um die 100 || قيل قالينلغنده ، قيل قدر um ein Haar
einen || بوزتالرغائب‌ايتدك (Thaler) bist Du(gekommen)
برپوستەجى تاتارى ، Boten— den andern aussenden
برخبرجى‌يى او برينك آرقەسندن ، بربرى اوزرينه كوندرمك ،
je mehr er hat, --desto mehr (حرعا) || يوله چيقارمق
will er haben اومالك اولدقجه اولمق، آلدقجه آلمق، زنكينلدكجه
زنكينلك استر || —Ihnen zu beweisen (سزه كوسترمك،
سزى اقناع ايتمك) سزه اثبات ايتمك ايچون || er hat nicht ge„
nug — zu leben || يشايەجق قدر ثروتى، وقت وحالى يوق
um und um (حا) ببتون، كاملاً ، ايوجه ، هرطرفدن ||
(حذف اولنان برفعلى كوسترمك اوزره) —mit diesem
شو آغاجى دوريكز ، كسيكز ، كس شو آغاجى ! Baum ! ||
über Berlin || صوله يارمصول ! صوله دون ! links—!
zu reisen ist— برلين اوزرندن كيتمك ، يكمك طولاشق ،
اوزون اولور .

Um „ ... (٠٠٠ ,٠٠٠) فعل اوكنـه قونيلور ادات ||
(insép.) وجهله صدا اساس كلمه اوزرنده بولندقده (٠٠٠)
دائما b. ㉓ مودلنه‌كوره تصريف اولنورمثلا : (die Soldaten)
umstanden (٠٠) den Feldherrn (عسكرلر) قوماندانك
اطرافنـده ايديلر ، اطرافنى محافظه ايديورلر ايدى ، اطرافنى
آلمش ايديلر ، طوريورلر ، اطرافنه طوپلانمشلردى || eine
Insel um-fahren (٠٠) بر آطه‌نك اطرافنى طولاشمق ،
آطه‌ده برجولان ايتمـك || (٠٠٠) وجهله صدا ادات اوزرنده
اولدقده دائما (sép.) مثلا : um-behalten (٠٠٠)
آرقه سندن ، اوموزندن چيقارمامق ، چوزوب چيقـارمامق ||
شورايه‌كيتمه ، بورايه‌كيتمه ، برمنطقه داخلنده حركتك شورايه
بورايه اوليشى مثلا : um-irren يولى شاشيروب (شورايه
بورايه) كيدوب كلمك ، كيروب چيقمق (شـوراده بوراده)
طولاشـوب طورمق || اك قيصه يولى تعقيب ايده‌مامك مثلا :
sich um eine Meile um-fahren (٠٠) برميـل فضله
طولاشمق (آرابه واپوريله) ، برميل قدر فضله يول ياپمق ||
um-laufen : مثـلا بيتمسى ، مرور ايتمسى ، بروقت معينك
(٠٠) مرور ايتمك ، بيتمك || بر دائره اوزره آزچوق ياپيلان
دور مثـلا : um-drehen (٠٠) (باشـى) چويرمك ،
دونديرمك || يوقاريسى آشاغى يه دوشه‌جك ،كله‌جك وجهله
اولان حركت مثلا : um-fallen (٠٠) ييقلمق، دورلمك ،
تپه‌سى آشاغى دوشمك || Jemand um-rennen (٠٠)
برينى حيوان ايله ويا قوشه‌رق چارپوب دويرمك دوشورمك ،
يوارلامق || شـكل وقيـافتجه تبـديل ايتمك
مثلا : um-formen دكشديرمك ، شكلى وقيـافتى بوزمق

وقالب آخره افراغ ايتمك || برمحلدن آخرمحله نقل ايتمك ، قويمق،
بوشالتمق مثلا: um-sacken (z ٠٠) برچوالدن، برطوربه‌دن
ديكرينه بوشالتمق|| ... um und um „ (٠٠٠ ٠٠٠) ==
durch einander : مثلا —und —wühlen قارمه قاريش
ايتمك ، آلت اوست ايتمك ، بر برينه قاتمق .

Um-ändern (٠٠ فعه متع) a. ㉑ (sép.) (كاملاً)
دكشديرمك ، شكل آخره افراغ ايتمك .

Um-arbeiten (٠ - ٠٠ فعه متع) b. ㉑ (sép.)
etwas— برشيئى يكيدن ياپمق ، چالشوب باشقه ياپمق ،
دكيشديرمك || تارلا ، خندق وامثالنى يكيدن سورمك ، آچمق .

Um-armen (٠٠ فعه متع) و—sich (فعه مطا) a. ㉑
(insép.) قوجاقلامق، صارلمق، دولامق، قوجاقلاشمق، بربرينه
صارلمق ، صارماش دولاش اولمق .

Um-bau (٠٠ ا م) ㊳ (آخر شكل وصورتده اولمق
اوزره) انشا وتعمير ايتمك || بوصورتله انشا ايديلان تعمير
وترميم قلنان ابنيه .

Um-bauen (٠٠ فعه متع) a. ㉑ (insép.) اطرافنى
ابنيه ايله چويرمك ، قپامق ، چپه جورەسنه بناياپمق || (٠٠
فعمتع) (sép.) برابنيه‌يى باشقه درلوقالبه صوقمق، دكشديره‌رك
تعمير ايتمك .

Um-behalten (٠٠٠ فعمتع) p. ⑳ (sép.) آرقه‌سنده،
اوموزنده طوتمق ، چيقـارمامق || — (seinen Mantel)
يغموزلغى، پالتوسى اوموزينه آلمش، آرقه‌سنه آلمش اولديغى
حالده محافظه ايتمك ، چيقارمامق .

Umber (٠٠ ا م) a. ㊵ [لاتينجه U'mbria terra
Umbra == ㊿ (٠٠٠ ا مؤ) — ، كذلك : =eede —
[لاتينجه umbra] (تاطيم) كذلك : =fisch — (٠٠ ام)
㊳ لورك بالغى نوعى .

Um-bessern (٠٠ فعه متع) a. ㉑ (sép.) etwas—
برشيئى دكشديره‌رك تصحيح ايتمك ، دوزلتمك .

Um-biegen (٠٠ فعه متع) و —sich (فعه مطا) f. ⑳
(sép.) بوكمك ، اكمك ، (قيويرمق) ، بوكولمك ، اكريلمك ،
(قيوريلمق) .

Um-bilden (٠٠ فعه متع) b.㉑ (sép.) دكيشديرمك،
باشقه برشكل ورسم ويرمك ، قالب آخره افراغ ايتمك ، ديكر بر
صورتده تشكيل ايتمك ؛ اصـلاح وتنسيق ايله يكيدن تشكيل
وايجاد ايتمك .

Um-binden (٠٠ فعه متع) a. ⑳ (sép.) صارمق ،
اطرافنه باغلامق ، برشال، باغ باغلامق، برشى ein Tuch —
صارمق، (بوينه) بربز باغلامق || — (sich) eine (Schürze)
اوكنه ، براتكلك باغلامق ، اتكلك ، اوكلك طوتونمق || يكيدن
باغلامق || (صنع) — ein (Buch) بركتابى يكيدن جلدلمك .

Um-blasen (فعه متع) p. ⑳ (مرا) (blasen (٠٠)
(sép.) اوفليوب دويرمك ، دوشورمك || (٠٠) (insép)
von den Winden — ببتون روزكاره معروض اولمق .

Um-blättern (٠٠ فعه لا +) a. ㉑ (sép.) بركتابك
ياپراقلرينى چويرمك || بركتابك ايچروسى آراشديرمق، تتبع ايتمك
. (durch-blättern ==)

Um-blick (٠٠ ا م) ㊳ اطرافه عطف ايديلان نظر ،
نكاه || آرقه‌سنه باقمه || ohne — آرقه‌سنه باقمه‌دن .

Um-fang (ـَ ـُ ا م) ㉛ (برشیئ احاطه‌ایدن) دائره، محیط، دوره ، چوره ‖ (اشبو حدود داخلنده اولان) وسعت، امتداد — körperlicher جرم ، جسم ، ثخن ، قالینلق .

Um-fangen (ـَ ـَ فع متع) ⑳p. (umfing: ماضیسی) (insép.) چویرمك ، احاطه ایتمك ، قوجاقلامق، دورونه آلمق .

Um-fänglich (ـَ ـَ ـَ ص) ㉔ دها زیاده مستعمل اوله‌رق um-fangreich (ـُ ـَ ـَ ص) ㉔ (غایت) واسع ، کنکیش ‖ — (körperlich) وجودجه‌ایری، قالین، ثخنلی(جرملی،جثه‌لی).

Um-fassen (ـَ ـَ فع متع) c., a. ㉑ (insép.) احاطه ایتمك ‖ sein Alles — der Blick اونك هرشیئ کورن، فهم ایدن نظری(کوزی)‖ استیعاب ایتمك، محتوی اولمق، قوشاتمق، داخل بولندیرمق ، شامل اولمق ‖ صارلمق ‖ (ـَ ـَ فع متع) (sép.) (صنع) — einen (Ring) بریوزوکك طاشـلرینی دکشدیرمك ، باشقه درلو بزه‌مك .

Um-flechten (فع متع) e. ⑳ (ـَ ـَ) (sép.) اطرافنه اورمك ‖ اورکیسنی باشقه درلو یاپمق ، دکیشدیرمك ‖ (ـَ ـَ (insép.) um-flochtene Flasche حصیرلی شیشه .

Um-gang (ـَ ا م) ㉛ دور ، طولاشمه ، آلای (ایله یکمه) ‖ دونه‌رك کیتمه ‖ von etwas — nehmen برشیدن اجتنـاب ایتمك ، توق ایتمك ، سمتنه اوغرامامق ‖ ایکی شخص آره‌سـنده اولان مناسـبت ‖ mit Jemandem — haben (یاخود : pflegen) بریسیله قونوشمق ،کوروشمك ، مناسبتی اولمق ‖ fleischlicher, geschlechtlicher — مناسبت‌شهوانیه ‖ مناسبت وکوروشمه نقطهٔ نظرندن : کوریشیلان، قونیشیلان اشخاصك هیئت مجموعه‌سی ‖ (معما) (طولاشه‌رق یوریکه ، کزمکه مخصوص محل) غاری ، دهلیز .

Um-gänglich (ـَ ـَ ـَ ص) ㉔ [Um-gang] سائرلریله الفت ایتمکی، قونوشمغی ، سون ، مونس، قابل‌الفت وانسیت .

Um-geben (ـَ ـَ فع متع) و — sich (فع مطا) ⑳ l. (insép) اکثریا : — (sich) اطرافنی چویرمك ، احاطه‌ایتمك، چوریلك، محاط اولمق ‖ (ـَ ـَ فع متع) Jemandem (sép.) — seinen (Mantel) برینك یالطوسنی ، قاپوتنی اوموزینه ویرمك ، آتمق .

Um-gebung (ـَ ـَ ا مؤ) ㊾ برینك اطرافنده،قربنده جوارنده بولنـانلر ، مقربین ، قرنا ، برینك انسیت ایتدیکی ، کندولریله امور وادارەیه باقدیغی اشخاص ‖ برینك قونوشدیغی کوروشدیکی ، دوشوب قالقدیغی آدملر ‖ Um-gegend = .

Um-gegend (ـَ ـُ ا مؤ) ㊾ اطراف، جوار، حوالی .

Um-gehen (ـَ ـَ فع لا —) s. ⑳ (sép.) دونمك ، دور ایتمك ، تکرلنك ‖ herumgehen = um etwas gehen برشیئك اطرافنی، اطرافنده طولاشمق ‖ b — ویاخود : mit um = ‖ — درحال، درعقب،همان،ایلك‌پوسته‌ایله der Post -her=gehen (خیال‌اوله‌رق کزمك، طولاشمق) کزمك،کوروکمك (کذا فعیکشمك اوله‌رق es geht in diesem (Schlosse)um بوکوشکده اجنی وار، خیالات کورونیور، چیقیور ‖ دونمك ، دوران ایتمك، پیـاسه‌ده بولنمق ، الدن کچمك ، تداول ایتمك ‖ wir sind (فع مطا) کذا (یاکلش طولاشمق، بریول یاپمق) haben uns)eine Meile umgegangen : یاخود) بزبرمیل نافله‌طولاشدق، بزبرمیلك‌فضله‌یول‌یاپدق ‖— mit Jemandem بریسیله کوروشمك، الفت ایتمك ‖ er weiß mit Menschen umzugehen او انسـانه معامله ایتمکی بیلیر ، اصول تربیه

Um-blicken (ـَ ـَ فع لا +) و — sich (فع مطا) (sép.) ㉑ a. اطرافنه باقمق ، عطف نظر ایتمك ‖ (sich) — nach etwas برشیئه‌دونوب‌باقمق،دونوب‌برشیئی(کوزلریله) آرامق .

Umbra (ـَ ا مؤ) (sin) [لاتینجه] (معد) اومـبرا طوپراغی ، آچیلو طوپراق .

Um-brachen (ـَ ـَ فع متع) ㉑ a. (sép .) (زرا) (خالی وبوش) طوپراغی سورمك ، آچمق .

Um-brechen (ـَ ـَ فع متع) ⑳ b. (sép.) قیرمق ویارچه‌لمق ، بوکوب ، اکوب قیرمق ‖ (زرا) — ein Feld برتارلایی آچمق ، سورمك ، یکیدن ایشلمك ‖ (صنع) (اکثریا ـَ ـَ) (insép.) (مطبعه) جملهٔی ، صحیفه تشکیل ایده‌جك وجهله یوزمق ، دیزمك ‖ صحیفه یوروتمك‖ (فع لا—) (ثقلت وشدتی آلتنده) ازلمك ، چوکمك ، قیرلمق .

Um-bringen (ـَ ـَ فع متع) -- sich (فع مطا) ㉒ a. (sép.) اولدیرمك، تلف ایتمك ، قتل ایتمك ، ایشنی بتورمك ، بوغازلامق ، — durch Ersticken بوغمق .

Um-decken (ـَ ـَ فع متع) a. ㉑ (sép .) اطرافنه براورتواورتمك ‖ — den Tisch (بشقه درلویا یکیدن اوله‌رق) سفره‌یی یکیدن حاضرلمق ، ترتیب ایتمك ، طاقملرینی دکشدیرمك (صنع) — ein Dach برطامی آقطارمق ، یکیدن اورتمك ، وکیره میدلمك .

Um - deutschen (ـَ ـَ فع متع) a., c. ㉑ (sép .) آلمانجه‌لشدیرمق .

Um-drehen (ـَ ـَ فع متع) و — sich (فع مطا) ㉑ a. (sép.) چویرمك ، دوندرمك (مثلا برآرابه تکرلکنی محوری اطرافنده دوندرمك ‖ — sich (مثلا کرهٔ ارض حقنده) دور ایتمك‖ ترسی، مقابل‌جهتنی دیکرجهته‌کتیرمك ‖ Jemandem — den Hals برینك بوینی قوپارمق .

Um-enden (ـَ ـَ فع متع) b. ㉑ (sép) (غرا)= flecti (e) ren و ab-wandeln .

Um-fahen (ـَ ـَ فع متع) r. ⑳ (متروك اولوب انجق شعرده مستعملدر) (insép.) = um-fangen .

Um-fahren (ـَ ـَ فع لا ±) r. ⑳ (sép.)، کذلك — sich (فع مطا) آرابه ایله برپاکلش یول یاپمق، شاشیروب یولی غائب ایدوب بیـهوده طولاشمق ‖ (فع متع) آرابه ایله چارپوب دویرمك ، ییقمق ‖ (ـَ ـَ فع متع) (insép) — die Stadt شهری آرابه ایله طولاشمق ، اطرافنی طولاشمق ،اطرافنی دونمك ، طولاشمق .

Um-fahrt (ـَ ا مؤ) ㊾ eine — halten بردور ، جولان ، کزینتی ، طولاشمه یاپمق (آرابه وامثالی ایله) .

Um-fall (ـَ ا م) ㉛ Umfallen = دوشمه، دوریله، ییقله ، موقع اقتداردن دوشمه .

Um-fallen (ـَ ـَ فع لا —) p. ⑳ (sép.) دوشمك، دورلمك ، ییقلمق ‖ (برآرابه حقنده) دوریلك ، یانی اوزرینـه دوشمك (= um-werfen) ‖ (حیوان حقنده) دوشوب اولمك ، ییقلمق (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) یان دوشمه ، دوریله ، ییقله .

Um-falzen (ـَ ـَ فع متع) c. ㉑ (sép .) (صنع) مجلدلکده: — (die Bogen) طبقه‌لری یکیدن بوکمك،قاتلامق.

Um-hauen (فعه متع) (مرا . hauen) a. ㉑ (...) (sép.) بالطه ايله كسوب دويرمك || (...) (insép.) اطرافنى كسمك ، دائراً مادار كسوب اطرافنى آچمق .

Um-her (... حا) اطرافه، اطرافنه ، درت طرفه، چبه چوره ، هرطرفنه || استقامات مختلفه‌ده ، برشورايه بربورايه ، نصل كلورسه .

Um-her„... (...) —blicken (فعلا +) اطرافنه ، درت يرطرفنه كوز كزديرمك ، آهسته آهسته اطرافنه باقمق || —fahren (فعه لا—) آرابه ايله طولاشمق، پياسه ايتمك || (دوقتورحقنده) خسته‌لرينى طولاشمق (طولاشه‌رق ويزيته‌سنى ياپمق) || —mit der Hand (سوزسويلر ، برشى آكلاتور ايكن) اليله آشاغى يوقارى اعانه ايتمك ، الى صاللامق ، الى صاوورمق || (فعه متع) آرابه ايله كزديرمك ، طولاشديرمق || (اشياحقنده) برشيئى شورادن آلوب بورايه قويمق || —gehen (فعه لا —) شوراده بوراده كزمك ، طولاشمق || müßig— gehen اكثريا: بوش ، هايلاز كزمك ، آواره طولاشمق || —irren (فعه لا—) سرسرى، باشى بوش اوله‌رق شوراده بوراده كزمك، چاپقينلق ايتمك || —liegen =herum=liegen || —reisen (فعه لا—) سياحت ايتمك ، طولاشمق، اورايه كزمك in der Welt —reisen دنيايى طولاشمق، كزمك ، دور عالم ياپمق || Um-her=reisen (ا لا) برمملكتده دور ياپمق || —sitzen (فعه لا+) شوراده بوراده اوطورمق ، شورايه بورايه ياييلق || —werfen (فعه متع) شورايه بورايى آتمق، طاغتمق ، صاچمق || sich im Bette— يتاغك ايچنده كنديسنى اورادن اورايه آتمق ، بريانده بريانه آتلمق .

Um-hin (... حا) ...nicht— können, zu... كنديسنى... دن آلامامق ، طوته‌مامق ، ضبط ايده مامك .

Um-hüllen (فعه متع) a. ㉑ (sép.) ein Tuch— (مفعول اليه ايله) برآتغى‌يه صارغى‌يه ، طولامق || sich— (فعه متع) (insép.) صارمق، برشيئله بربزه صارلمق || اورتمك ، ستر ايتمك ، كيديرمك ، اوزرينى اورته‌رك آلتنده صاقلامق .

Um-kehren (... فعه لا—) a. ㉑ (sép.) كيرو دونمك، كيروچوريلك || plötzlich— بردنبره دونمك ، يولدن كيرودونمك || (فعه متع) و— sich (فعه مطا) تماماً عكسى مقابلى اولان طرفه چويرمك ، چوريلك ، دونمك ، دونديرمك || كذلك يوقاريسى آشاغى‌يه كله‌جك صورتده چويرمك ، دونديرمك || den Braten— قزارتمه‌يى چويرمك ، آلت اوست ايتمك || die Hand— الى چويرمك || ich habe das ganze Haus umgekehrt بن تكميل اوى آلت اوست ايتدم، آلتى اوستنه كتيردم، چويردم || um-gekehrt (اسم مفعول وصفت) ㉔ مصدرينك باجمله معنالرينه كلور || mit umgekehrter Hand ترسنه چورلمش ال ايله ، الى ترسنه چويره‌رك ، النك ترسيله || umgekehrte Seite (einer) Münze برسكه‌نك ترسى ، طغرا طرفى || das Umgekehrte || (!) بالعكس um-gekehrt || عكسى ، مقابلى ، ضدى ، مخالفى اولان .

Um-kippen (... فعه لا—) a. ㉑ (sép.) موازنتى غائب ايتمك || (كمى وآرابه حقنده) دوريلك .

Um-klaftern (فعمتع) a. ㉑ (insép.) (برآغاجى) قوچاقلامق .

وتشريفاته آشنادر || (ضر مثل) sage mir, mit wem Du umgehst, und ich will Dir sagen, wer Du bist كيم ايله دوشوب قالقديغنى سويله بكا ، سنك نه‌آدم وكيم اولديغنى (بيله‌يم) سويليه‌يم سكا || mit etwas — برشيئله اوغراشمق ، اشتغال ايتمك || — mit Jemandem gut برينسيله ايوكچينمك، برينه ايو معامله ايتمك || (... فعه متع) (insép.) einen) (Garten — die) براغچه‌يى طولاشمق ، اطرافنده كزمك || —(Grenzen) حدودى دور ايتمك ، كوزدن كچيرمك ، حدود بوينده تفتيشه چيقمق || (ع) —den Feind دشمنك جناحنى چويره‌رك آرقه‌سنه دوشمك ، چويرمه حركتى ياپمق || —etwas تصادف ايتمامك ، اوزرينه كلمامك اوزره برشيئك اوته‌سندن كچمك، طولاشمق || (مجا) — eine Schwierigkeit برمانعى برطرف ايتمك || (مجا) —das Gesetz (ايديلان تدبيرسايه‌سنده) قانونه ، نظامه رعايت ايتمامك ، تأويل ايتمك .

Um-gekehrt (...) ㉑ (ص) (مرا . um-kehren) .

Um-gestalten (... فعه متع) و — sich (فعه مطا) b. ㉑ (sép.) —etwas برشيئك شكل وبيچيمنى ، دكشديرمك، منظره‌سنى بشقه درلو ياپمق ، تبديل ايتمك || (دوزه‌لده‌رك) اصلاح ايتمك ، دوزلتمك .

Um-gießen (... فعه متع) e. ⑳ (sép.) قابدن قابه اقطارمه ايتمك ، بوشالتمق || (اريدوب دوكه‌رك) شكلنى، بيچيمنى دكشديرمك || صو دوكركن دويرمك ، صولاركن ييقمق .

Um-gittern (... فعه متع) a. ㉑ (inésp) اطرافه پارمقلق چكمك .

Um-graben (... فعه متع) r. ⑳ (sép.) بل ايله قازمق || (زرا) — (einen Acker) برترلايى بل ايله ايشلمك|| —einen (Baum) (برآغاجك اطرافنى آچمق ، اطرافنه چقور ياپمق وبوصورتله) يقمق || بشقه درلو ، ديكرصورتله قازمق || (... فعه متع) (insép.) اطرافنه خندق، چقورقازمق .

Um-greifen (... فعه متع) r. ⑳ (insép.) آووجلامق ، صاريله‌رق طوتمق، صارلمق .

Um-grenzen (... فعه متع) c. ㉑ (insép.) اطرافنى تحديد ايتمك ، احاطه ايتمك قپامق، حدود چكمك .

Um-gürten (... فعه متع) b. ㉑ (sép.) ein Schwert— برقيليجى قوشانمق، بشقه‌درلو باغلامق، قوشانمق || (... فعه متع) (insép.) seine Lenden— بلنى صارمق، باغلامق .

Um-haben (... فعه متع) b. ⑲ (sép.) (عمو) اطرافنده بولنديرمق، اوزرنده طوتمق(صاريلى، آلنمش اولديغى حالده) er hatte einen Mantel um آرقه‌سنده ياغمورلغى ، قاپوطى وار ايدى .

Um-halsen (... فعه متع) c. ㉑ (insép.) Jemanden— برينك بوينته آتلمق، صارلمق، قوجاغنه آتلمق.

Um-hang (... ا م) ㉛ پرده، حجاب || —(Damen=) قادين چارشافى .

Um-hängen (فعه متع ...) s. ⑳ (insép.) اطرافنه آصمق، اورتمك || (...) (sép.) einen(Mantel)— بر پالتوبى، يغمورلغى اوموزينه‌آلمق، آتمق || برشيئى بشقه درلو آتمق ، آصمق (برشى اوزرينه) .

(*insép.*) ㉑ a. (◡ ◡ ◡ فعـ متعـ) **Um-klammern**
صاريلوب طوتمق ، صيم صيق (يه) طوتمق ، صارلمق .

㉑ b. (فعـ مطا) (◡-◡ فعـ متعـ) و — sich **Um-kleiden**
Jemand — (*sép.*) برينك البسه‌سنى چيقارمق ودكيشديرمك ،
ديكر بر البسه كيديرمك ‖ — sich البسه‌سنى دكشديرمك ،
بشقه برشى كيمك .

(*sép.*) ㉑ a. (فعـ لا —) (◡◡◡) بوكولوب **Um-knicken**
قيرلق ‖ (فعـ متعـ) اكه‌رك قيرمق .

(*sép.*) ⑳ c. (فعـ لا —) (◡◡◡) تلف **Um-kommen**
اولمق ، اولمك ، كيتمك ، هلاك اولمق ، بيتمك ‖ (مجا) vor
Hitze — صيجاقدن اولمك ‖ (اشياحقنده) بوزلمق ، غائب اولمق ،
بيتمك .

(*sép.*) ㉑ a. (فعـ لا +) (◡ ◡ ◡) **Um-krämpe(l)n**
صيغامق .

(◡ ◡ ا م) مفردى ㉖ ، جمعى ㊱ دائره ‖ **Um-kreis**
im — se von 10 Meilen ‖ محيط دائره (ريا) Um-fang =
اون ميل مسافه دورنده ، اون ميل محيطنده .

(مرا.) ㉑ b. ياخود ⑳ r. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-laden**
der ganze ‖ بشقه درلو تحميل ايتمك ، يوكلتمك (*sép.*) (laden
آرابه‌نك تكميل يوكى Wagen mußte umgeladen werden
ايندیرلمك ايجاب ايتدى ايدى ، آرابه‌نك يوكى يكيدن ايندیرلدى
وبنديرلدى ‖ ديكر برمحله طاشيمق .

(*insép.*) ㉑ a. (◡-◡ ا مؤ) برمحلك **Um-lagern**
اطرافنى طوتمق ، اشغال ايتمك ، احاطه ايتمك ، محاصره ايتمك ‖
(◡-◡ فعـ متعـ وفعـ مطا) (*sép.*) بشقه درلو ياتيرمق ، ياتمق .

㉛ (*sans pl.*) (◡ ◡ ا م) **Um-lauf**
— (des Blutes) ‖ Kreis = bewegung = (*sans pl.*)
دوران دم ‖ (هيئت) سياره‌لرك تابع بولندقلرى ثابتك اطرافنده‌كى
دورلرى ‖ برندن ديكرينه يكمه ، كيتمه ، تداول ‖ (برقسم زمان
in — bringen, حقنده) ايام ، دور ‖ (پاره‌يى) setzen : وياخود
ايادى تداوله تسليم ايتمك ، ميدان تداوله چيقارمق .

Jemand, (*sép.*) ⑳ p. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-laufen**
— etwas برينى ، برشيئى قوشاركن چارپوب دويرمك ، دوشورمك ،
ييقمق ‖ (فعـ لا —) دائره اوزرنده حركت ايتمك ‖ دوروحركت
ايتمك ‖ تداول ايتمك ، جريان ايتمك ، دوران ايتمك ‖
wir sind (زمان حقنده) مرور ايتمك ‖ haben : ياخود)
uns) eine Meile umgelaufen بز برميل ياكلش يول ياپدق ،
طولاشدق .

(◡-◡ ام) ㊳ (غرامرده ä, ö, ü كبى حروف **Um-laut**
صوتيه وهيجائيه‌نك صداسنى تخفيف ايتمه (حركه‌نك تعديلى) .

(غرا) (*sép.*) ㉑ b. (فعـ لا +) (◡-◡) **Um-lauten**
„er“ . (die Plura'le auf „er“) lauten gewöhnlich um
ايله تشكل ايدن جمعلرك حركه‌سى ، حروف صدائيه‌لرى على الاكثر
تخفيف قلنور (مثلا : Land ، جمعى : Länder) ‖ (فعـ متعـ)
den Voka'l — صدايى ، حركه‌يى تخفيف ايتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (◡-◡ فعـ متعـ) اطرافنى **Um-legen**
(برشى ايله) تجهيز ايتمك ، طوناتمق ، اطرافنه ديزلمش ، قونلمش
اولمق ‖ (◡-◡ فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) (*sép.*) صارمق ،
اطرافنه قويمق ‖ — einen Verband برصارغى صارمق ‖
(ديكر بروضعيته كتيرمك : مثلا آياقده طوران برشى) : —

die Truppen — (ع) ‖ بشقه درلو قويمق ، دوشه‌مك ‖ ياتيرمق
يلكنلرى چويرمك ‖ die Segel — ‖ um-quartieren =
die Kosten ‖ ايتمك (das Schiff) — كمى‌يى چويرمك ، آلابانده
مصرفى حصه دارلره auf (die einzelnen Theilnehmer) —
تقسيم ايتمك .

(*sép*) ㉑ a. (± فعـ متعـ ، فعـ لا) (◡◡◡) **Um-lenken**
چويرمك ، دونديرمك ‖ (مجا) — عقلنى چلمك ، جايديرمق ،
فكرينى دكيشديرمك ، تبديل فكر ايتمك .

اطرافنده (*sép*) ⑳ f. (فعـ لا +) (◡-◡) **Um-liegen**
كائن ، موضوع ، واقع اولمق ، بولنمق ‖ ياالكز اسم فاعلنده مستعمل
اوله‌رق : d — مجاور ، جوار اولان ، يقيننده بولنان .

اطرافنى (*insép.*) ㉑ a. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-nähen**
ديكمك ، اطرافنه ديكيشله صو ، يول ياپمق ‖ (◡-◡) (*sép.*)
بشقه درلو ديكمك ، اولكى سوكوب بشقه درلو ديكمك ، ديكيشنى
دكيشديرمك .

(nehmen .مرا) ⑳ d. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-nehmen**
einen ‖ (*sép.*) برشيئى اوزرينه ، آرقه‌سنه ، اطرافنه آلمق ‖
— (Mantel) آرقه‌سنه ، اوموزينه برمانتو ، يغمورلق آلمق .

يرلشديرلمش (*sép.*) ㉑ a. (◡◡◡ فعـ متعـ) **Um-packen**
اشيايى چيقارمق (وايجابنه كوره دكيشديره‌رك) بشقه برمحله
يرلشديرمك ، بشقه درلو يوكلمك ، يرلشديرمك .

اطرافنه (*insép.*) ㉑ a. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-pfählen**
آغاج ، پاليساد ، شارامبول قازيقلرى ديكمك ، بونلرله چويرمك .

قالديرمى ، (*sép.*) ㉑ a. (◡◡◡ فعـ متعـ) **Um-pflastern**
برقالديرمى دكيشديرمك ، يكيدن ياپمق ، تعمير ايتمك ‖ (◡◡◡
فعـ متعـ) (ein Haus) — (*insép.*) بر اوك اطرافنه قالديرم
دوشه‌مك ، ياپمق ، چويرمك .

(*sép.*) ㉑ a. (◡-◡◡ فعـ متعـ) **Um-quarti (e) ren**
Jemand — برينك اوينى ، اوطه‌سنى دكشديرمك ، بشقه يره
ياتيرمق ‖ (ع) — die Truppen عسكرك اقامتكاهنى تبديل
ايتمك ، قوناغنى دكيشديرمك .

(...) (*insép.*) ⑳ n. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-reisen**
اطرافنده طولاشمق ، سياحت ايتمك ، كزمك ‖ (◡-◡ فعـ متعـ)
(*sép.*) سياحتده ياكلش يول ياپه‌رق طولاشمق .

ييقمق ، دويرمك (*sép.*) (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-reißen**
(روزكار حقنده) آغاجلرى : ييقمق ، سوكمك ، يره ياتيرمق ‖
— (ein Haus) براوى ييقمق ، هدم ايتمك ، ايندیرمك ‖ اك
آشاغيسنى يوقارى دونديرمك ، آلت اوست ايتمك .

(reiten .مرا) ⑳ a. (◡-◡ فعـ متعـ) **Um-reiten**
(*insép.*) — etwas حيوانله برشيئك اطرافنى طولاشمق ،
طولانمق ‖ — einen Bezirk (visitirend) بردائره‌يى (براى
تفتيش) حيوانله دور ايتمك ، طولاشمق ، كزمك (◡-◡ فعلا —)
(*sép.*) حيوانله ياكلش يول ياپمق ، صاپه كيتمك ‖ (فعـ متعـ)
— ein Kind برچوجغى حيوانله چيكنمك .

صارمق ، (*insép.*) ㉑ a. (◡◡◡ فعـ متعـ) **Um-ringeln**
قوشاتمق ، قوجاقلامق .

صنيقيه (*insép.*) ㉑ a. (◡◡◡ فعـ متعـ) **Um-ringen**
صارمق ، قوشاتمق ، حلقه ايله باغلامق ‖ احاطه ايتمك ، قوشاتمق ،
اطرافنى آلمق .

Um-riß (ـٌـ ا م) (33) (رسمده) برشيئك (اطراف) چيزكيسى || fließende, leicht hingeworfene — sse قروقى || sse des Gesichtes — سيمايى چويرن خط، سيما .

Um-rühren (ـٌـ فع متع) a. (21) (sép.) تحريك ايتمك، اويناتمق، قاريشديرمق .

Um's (ـٌ) = um das بعضاً um des = مثلا : Himmels willen! — اه عشقنه (اه رضاسى ايچون اولسون) !

Um-satteln (ـٌـ z ـٌ فع متع) a. (21) (sép.) — ein Pferd برباركيرك اكرينى دكشديرمك، بشقه براكر اورمق. (فع لا +) اكردن ويا بولنديغى محلدن صيچرامق || (مجا) (عمو) صفت ومأموريتى دكشديرمك، چولى، قيليق وقيافتى، دكشديرمك.

Um-sausen (ـٌـ فع متع) e. (21) (insép.) (روزكار وياسائر برشى حقنده) ... اطرافنده اوتمك، ايكلده‌ليه‌رك سس ويرمك، بوصورتله طولاشمق، يكمك .

Um-schaffen (ـٌـ فع متع) و — sich (فع مطا) r. (20) (sép.) — (sich) شكل وقيافتى دكشديرمك، بشقه درلو وجوده كتيرمك، شكل وقيافتجه دكشمك، -- (bessernd) بالاكال، بالتصحيح تبديل وتعديل ايتمك .

Um-schanzen (ـٌـ فع متع) c. (21) (ع) (insép.) يكيدن استحكام انشا ايتمك، اسكى استحكامى بشقه برحاله‌قويمق.

Um-schaufeln (ـٌـ فع متع) a. (21) (sép.) كوركله قاريشديرمق، كوركله صاوورمق .

Um-schießen (ـٌـ فع متع) e. (20) (insép.) هر طرفدن طوپله، تفنكله دوكمك || (ـٌـ) (فع متع) (sép.) اسلحـۀ ناريه‌دن بريله اوروب دويرمك || (فع لا —) (بحر) روزكاريك چابوق دكيشيور، دونيور، (der Wind) schießt um.

Um-schiffen (ـٌـ فع متع) a. (21) (insép.) كمى ايله اطرافنده طولاشمق، كزمك || — ein (Vorgebirge) برپرونى طولاشمق || (ـٌـ فع لا —) (sép.) كمى ايله ياكاش بريول يايمق || (فع متع) — (Waaren) اشيايى بركميدن ديكرينه‌ويا برمحله اقطارمه ايتمك .

Um-schlag (ـٌـ طشره‌لرده ـٌ ا م) (31) بردنبره‌اولان دكشمه، تحول || (فنا برحاله تحول) بوزولمه || (البسه‌اوزرنده) (برشى اوزرينه صاريلان اثبعه، يوشاق ماده) ظرف || Aufschlag = || — (Deckel =) eines Buches — بركتابك قابى || — einer Zeitung غزته صارغيسى، باغى || (طب) صارغى، باغ (بونلر درونده خسته محله، ياره، چبانه صاريلان قونيلان) لاپه || قات، قيرمه قپاق .

Um-schlag... (ـٌـ ... و ... ـٌـ) (e =) fragen — (ا م) قيرمه، دويرمه يقالق .

Um-schlagen (ـٌـ فع لا —) r. (20) (sép.) ترسنه دوشمك || (برآرابه حقنده) دورلمك || (بردنبره، كاملاً بشقه درلو اولمق، بربشقه رنك وصورت كسب ايتمك) (روزكار حقنده) دونمك، (هوا حقنده) دكشمك || die Krankheit schlägt um خسته‌لق بشقه‌برنك آليور، بشقه‌لشيور || بوزولمق، فنالاشمق، قوقمق، اكشيمك، كسلمك || (فع متع) براوريش، ضربه ايله ييقمق، دويرمك، ياتيرمق || برشيئى صارمق، باغلامق || ein Tuch — برزصارمق || دويرمك، ياتيرمق، قاتلامق، چويرمك || die (die Ärmel) — قوللرينى، يكنى صيغامق، قيويرمق || die — Seite eines Buches بركتابك ياپراقلرينى چويرمك، صحيفه‌يى چويرمك || (صنع) (ضرب ايديله‌رك ميدانه‌كتيرلمش برشيئى يكيدن باصمق، ضرب ايتمك) — Münzen = umprägen پاره‌يى، سكه‌يى يكيدن ضرب ايتمك، كسمك .

Um-schließen (ـٌـ فع لا +) e. (20) (sép.) اناختارى كليد داخلنده چويرمك || (ـٌـ فع متع) (insép.) اطرافنى چويرمك، احاطه ايتمك || Jemand mit seinen Armen — برينى قوللرى آره‌سنه آلمق، صارلمق || (ع) — (eine Festung) برقلعه‌يى محاصره ايتمك، اطرافنى چويرمك .

Um-schlingen (ـٌـ فع متع) و — sich (فع مشاركه) (20) (sép.) كندى قاتلرينه صارلمق . قاتلريله اورتولمك، قيورينتى آره‌سنده قالمق، قاتلرى، قيوريملرى ايله اورتمك || اصيق صيق صارمق، صارلمق .

Um-schmeißen (ـٌـ فع متع و فع لا —) a. (21) (عمو) (sép.) = um-werfen .

Um-schnallen (فع متع) a. (21) (ـٌـ) (sép.) den Degen — قلنجى قوشانمق، باغلامق، ديكر درلو طوقه‌لمق || (ـٌـ) (insép.) تكميل اطرافنه صارمق، باغلامق، طوقه‌لمق.

Um-schnüren (فع متع) a. (21) (ـٌـ) (sép.) اطرافنى تكميل شريد ايله صارمق، بشقه درلو صارمق، باغلامق || (ـٌـ) (insép.) غيطان وسيجيم ايله باغلامق .

Um-schreiben (ـٌـ فع متع) o. (20) (sép.) بشقه درلو، ديكر برطرزده يازمق، قلمه آلمق || تعديل ايتمك || ein Recht auf Jemand — برحقى آخره انتقال ايتديرمك، با تحريرات عهده‌سنه ترك وتوجيه ايتمك || (ـٌـ فع متع) (insép.) برتحريرات عموميه، بيانامه ايله تجهيز ايتمك بر صورتله ميدانه چيقارمق، تعميم ايتمك، بيانامه حالنه قويمق || تعبيرات ويا سرمايه‌نك مقداراندنطولايى اوزون اوزادى‌يه تعريف ايتمك، چوق يازمق || (ريا) be-schreiben = چيزمك، اشكال وخطوط هندسيه ايله كوسترمك .

Um-schütten (فع متع) b. (21) (ـٌ ـٌ) (sép.) — ein (Glas) برقدحى دويرمك، بارداغى دوشورمك || بشقه بر قابه دوكمك || etwas mit etwas — (insp.) (ـٌـ) بر شيئك تكميل اطرافنه برشى دوكمك، يايمق .

Um-schwärmen (ـٌـ فع متع) a. (21) (insép.) برشيئك اطرافنده (اوچه‌رق) دونمك || — (feindlich) (ع) دشمنى تعجيز ايتمك .

Um-schwung (ـٌ ا م) (49) دونمه، حركت دورانيه، چرخ ايتمه || (مجا) بردنبره ظهوره‌كلان تحول وتبدل، سريعاً وقوعه‌كلان سعادت || دوشمه، تزلزل || انقلاب؛ تجدد || آلت اوست اولمه .

Um-sehen (ـٌz ـٌ) — sich (فع مطا)، نادراً (فعلا +) l. (20) (sép.) آرقه‌سنه باقمق، باشى آرقه‌يه چويرمك || (مجا) باشى چويرنجه‌يه : man sieht sich um ياخود im Umsehen كوزنى آچوب قاپاينجه‌يه قدر = im Nu || sich an einem اطرافنه كوز كزديرمك، نظر تجسس ايله باقمق || — (Orte) برمحلى طانيمق، آكلامق اوزوره استكشاف ايتمك، كوزدن كچيرمك || er hat sich viel in der Welt — اونك كوركوسى پك چوقدر، دنيايى ايوطانور، اوچوق شى كورمش (كچيرمش) در، او بودنياده نلر كورمشدر || sich nach

Jemandem— برینی آرامق اوزره دونوب (آرقه‌سنه باقمق) برینه باقمق، برینی کورمك ایچون آرقه‌سنه دونمك ‖ (مجو) da kann er sich lange— ایشی یوقسه بکلسون .

Um-setzen (ـَـُ فعمتع z) و— sich (فعمطا) c. ㉑ (sép.) تکمیل اطرافنه قویمق، اوطورتمق، فیردولایه دیکمك، دوناتمق ‖ بشقه‌درلو وضع ایتمك، برینی دکشدیرمك ‖ —(Bäume) آغاجلری بر یردن دیکر برمحله دیکمك ‖ (برشیدن دیکرینه) کچمك ‖ تبدیل ایتمك، مبادله وبجایش ایتمك ‖ بر بشقه شیئه تبدیل وتحویل ایتمك، دکشمك ‖ das Wetter, der Wind setzt um (مرا . um schlagen) .

Um-sich-greifen (ـَـُ z ۱ لا) b. ㊵ (sans pl.) توسع، انتشار، سرایت، یاییلمه، استیلا، تهاجم، تجاوز، (آتش حقنده) صارمه .

Um-sicht (z ـَـ امؤ) ㊾ پانوراما ‖ (مجا) نظرمطالعه‌یه آلنه‌جق، دوشونیله‌جك برشیئك، ایشك ذکر وملاحظه‌سی، احتیاط، بصیرت، تمکین، صاییغی، انتباه .

Um-sinken (ـَـُ z فع لا—) a. ⑳ (sép.) یواشجه دوریلمك، ییقلمق، ایگمك ‖ vor Schwäche— ضعفیتدن، حالسزلکدن ییقلمق، ییغیلوب قالمق .

Um-sonst (ـَـ z حا) [اورته آلمانجه umbe sus] بوشنه، بیهوده، بادهوا، بوش یره، نافله ‖ um so ganz ‖ —arbeiten پك بوشنه، بسبتون نافله چالشمق، اوغراشمق ‖ Das soll er nicht umsonst gethan haben : (برای تهدید) (اوبونی پك بوشنه یاپمشه بکزه‌میور، اوبونی بوش یره یاپمدی یا) بو اونك یاننه قالمز، بونك آجیسی بن آندن چیقاریرم .

Um-spannen (ـَـُ فعمتع) a. ㉑ (sép.) اطرافنه کرمك، چکمك ‖ (die Saiten)— چالغی کیریشلرینی یکیدن قورمق، دکشدیرمك ‖ die Pferde—, den Wagen— بارکیرلری، آرابه‌نك (قوشوم) حیوانلرینی دکشدیرمك ‖ (ـَـُ فعمتع) (insép.) قاریش ایله (قاریشلیه‌رق) قاورامق، چویرمك ‖ (کریلمش برشی ایله اطرافنی احاطه ایتمك) einen Ort mit Netzen— برمحلك اطرافنه آغ کرمك .

Um-spinnen (ـَـُ فعمتع) b. ⑳ (insép.) اطرافنه ایپلك کرمك، ایپلکله اورتمك، ایشلمك، صارمق ‖ (مجا) براینتریقه آغی قورمق، باغلامق .

Um-springen (ـَـُ) (فعمتع) a. ⑳ (sép.) صیچرایه‌رق دویرمك ‖ (فع لا—) یمك، آلت ایتمك ‖ damit werde ich bald— بوچوق سورمز، سورمیه‌جك، تره‌ده ایسه اونی برطرف ایدرم، باشمزدن آته‌جغز ‖ (ـَـُ فعمتع) (insép.) Jemand— برینك اطرافنده صیچرامق، خوپلامق .

Um-spülen (ـَـُ فعمتع) a. ⑳ (insép.) (طالغه حقنده) دوکمك .

Um-stand (ـَـ ام) ㉛ احوال، قضیه، ماده، حال ‖ تفرعات ‖ unter diesen Um-ständen بوکبی احوالده، حاللرده، بویله زمانلرده، بوکبی خصوصاتده ‖ بوحال ایله ‖ unter allen Umständen هرحالده، بهمه حال، مطلقا ‖ Das kommt auf die Umstände an بو احواله تابعدر ‖ in andern (جمع) Umstände (قادینلرحقنده) in : یاخود gesegneten) Umständen sein حامل، کبه اولمق ‖ (کذا جمع اوله‌رق) Umstände تشریفات، تکلفات، سره‌موئی ، nicht viel Umstände mit etwas machen راحتسزلق

برشیده پك چوق تکلفه حاجت براقمامق، تکلیفسز طاورانمق.

Um-ständlich (ـَـُ صـ) ㉑ تفرعاتلی، تفصیلاتلی ‖ اوزون، راحتسز، اضاعهٔ وقتی موجب، کوچ er wäre zu—, zu... شمدی پك زور، کوچ اولور، اولوردی... (مصدرکلور) ‖ (نادراً) پك زیاده تکلفات یاپان، جان صیقیجی (کمسه) .

Um-stehen (ـَـُ فعمتع) t. ⑳ (insép.) احاطه ایتمك، اطرافنی آلمق، چویرمك ‖ (ـَـُ فع لا +) (sép.) نادراً اطرافنده طورمق، دیکلمك ‖ اکثریا اسم مفعولنده مستعمل اوله‌رق die— den Personen, die Umstehenden : قرنا، متقربین ‖ حاضرون ‖ b— (حال مقامنده اوله رق) یازلمش، باصلمش شیلر حقنده : (کله‌جك صحیفه‌یه، یاپراق چوردیکی وقت کله‌جك اولان صحیفه‌یه یازلمش اولان) ظهرینه، مراجعت ‖ (der Wein) steht um بوزیلیور؛ دها هنوز اوطورمامش .

Um-steigen (ـَـُ فع لا—) v. ⑳ (sép.) آرابه ویا حیوانی دکشدیرمك .

Um-stellen (ـَـُ فعمتع) a. ㉑ (sép.) بشقه درلو وضع ایتمك، برشیئك صره وترتیبنی دکشدیرمك ‖ مبادله ایتمك ‖ (ـَـُ فعمتع) (insép.) اولجه قونلمش، دیزلمش برشیئی اطرافنه قویمق، دیزمك ‖ etwas mit etwas— برشیئك اطرافنی برشی دیزمك، اطرافنی برشیئله دوناتمق ‖ (آوجیلقده) (Wild)— اطرافنی آلمق، چویرمك، قوشاتمق .

Um-stoßen (ـَـُ فعمتع) p. ⑳ (مرا . stoßen) (sép.) (einen Stuhl)— برصندالیه‌یی دویرمك، دوشرمك (کذا مجازی) ‖ (مجا) یتورمك، محو ایتمك، هیچ برشیئه یرامایه‌جق، طوتار یری قالمیه‌جق برحاله کتیرمك؛ وجودینی اورتادن قالدیرمق ‖ بوزمق، برباد ایتمك ‖ استیناف ایتمك، نقض ایتمك .

Um-stürzen (ـَـُ فع لا—) c. ㉑ (sép.) stehen) کله‌سنك مقابلی) ییقلمق، دورلمك، ایگمك، کوچمك ‖ (برآرابه حقنده) دوریلمك ‖ (فعمتع) ییقمق، دویرمك، بردنبره چویروب آلتنی اوستنه کتیرمك .

Um-tanzen (ـَـُ) (فعمتع) c. ㉑ (insép.) اطرافنده رقص، دانس ایدرك دونمك، طولاشمق ‖ (ـَـُ) (sép.) رقص دانس ایدرکن، ییقمق، دویرمك، دوشورمك .

Um-tauschen (ـَـُ فعمتع) a., c. ㉑ (sép.) sich— (فعمطا) دکشدیرمك، ترامپه ایتمك ‖ (اشخاص حقنده) sich— کندینی دکشدیرمك، دکشمك .

Um-thun (ـَـُ فعمتع) b. ㉒ (sép.) بشقه درلو یاپمق، دکشدیرمك ‖ (einen Mantel)— برپالتویی آرقه‌سنه، اوموزینه آلمق = um-nehmen ‖ sich— (فعمطا) sich ‖ nach etwas— برشیئه چالشمق، برشیئه اوغراشمق، جهد ایتمك — sich bei Leuten دیکرلرندن خبر آلمق .

Um-treten (ـَـُ فع لا +) l. ⑳ (sép.) (ع) آیاق دکیشدیرمك ‖ (فعمتع) تکملیوب، آیاق ایله اوره‌رق دویرمك، قیرمق، چیکنمك، آیاق آلتنده ازمك .

Um-trieb (ـَـ ام) ㊳ حرکت، فعالیت ‖ (جمع اوله‌رق) e— برفکر خصوصیه خدمت وبویله ایشلر کوریش ‖ heimliche— کیزلی ایش، حیله، فساد، خدعه، اینتریقه ‖ (اورمانجیلقده) براورمانك (صورت منتظمه‌ده) آچیلمسی، ایشلدلمسی .

Um-wachsen (ـ kss ـَ فعـ متعـ) r. ⑳ (مرا . wachsen) (*insép* .) بيويه‌رك برشيئى قوشاتمق ، اطرافنى اورتمك .

Um-wallen (فعـ متعـ) a. ⑳ (*insép.*) اطرافنى استحكام ايله اورتمك ، ستر ايتمك || اطرافنه طالغه‌لنمق، تموج ايدرك ، بووجهله سير ايدرك طولاشمق ، دونمك .

Um-wälzen (فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) ㉑ c. (*sép.*) تكرلمك ، يوارلانمق ، تكرر مكرر كتمك .

Um-wandeln (فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) ㉑ a. (*sép.*) دكشديرمك ، تحويل ايتمك ، دكشمك ، تحول ايتمك ، بربشقه شيئه قلب ايتمك ، منقلب اولمق ،

Um-wechseln (ـ kss فعـ لا +) (*sép.*) ab- wechseln دكشديرمك ، ترامپه ايتمك || (پاره‌يى) بوزمق || مبادله ايتمك || يرينه بشقه قويمق ، آلمق .

Um-weg (ا م) ㊳ صاپه يول ، طولامباج طريق || (مجا) auf —en بالواسطه ، طوغريدن طوغرى يه اولميه‌رق ، آرقه‌دن آرقه‌يه .

Um-wenden (فعـ متعـ) a. ㉒ (مرا . wenden) (*sép.*) چويرمك ، دوندرمك || (die Hand) — النك ترسى آلتنه كتيرمك، ايچى يوقارى كتيرمك || wie man eine Hand || sich — (فعمطا) دونمك،چوريلمك || im Nu = umwendet . um-kehren = (± فعـ لا)

Um-werfen (فعـ متعـ) b. ⑳ (*sép*.) دويرمك das Erd„ (زرا) über-werfen = (einen Mantel) — طوپراغى صپان ايله سورمك reich mit dem Pfluge — كورومك || (± فعـ لا) (mit dem Wagen) — آرابه ايله دورلمك || (برتجار وامثالى حقنده) طوپ آتمق، باتقروت‌يايمق.

Um-wickeln (فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) = her„ um=wickeln بشقه درلو صارمق، طولامق || (فعـ متعـ) mit etwas — (*insép.*) برشيئله صارمق ، اورتمك || mit Stroh— صمان ، صاپ ، حصر ايله صارمق .

Um-winden (فعـ متعـ) a. ⑳ ( ) (*insép* .) صارمق، قوشاتمق || die Stirn mit (Lorbeer) — باشنه آلتنه دفنه باغلامق || ( ) (*sép.*) اطرافنه صارمق ،بشقه، درلوصارمق ، بورمق ، دوندرمك ، چويرمك .

Um-wühlen (فعـ متعـ) a. ㉑ (*sép.*) قاريشديرمق، آلت اوست ايتمك || حار اوروب خرمن صاوورمق || (ein Feld) — (يبان‌حيوانلرى حقنده) برتارلايى بوزمق || Bett — بريتاغى بوزمق ، خراب ايتمك ، آلت اوست ايتمك ، چيكنمك || (فعـ متعـ) (*insép.*) اطرافنى، اطرافنده‌بوزمق، ايراث خسار ايتمك ، اشه‌لمك .

Um-zäunen (فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) اطرافنه برچيت چويرمك ، چالى چيرپى ايله اورتمك || (بغچوانلق) mit Dornen — اطرافنه ديكن ديزمك ، قويمق ، بويله بر چيت يايمق .

Um-zeichnen (فعـ متعـ) ( ) b. ㉑ (*sép* .) (Waaren) — اشيايه بشقه مارقه قويمق ، مالك مارقه‌سى دكشديرمك || ein Bild — بررسمى دكشديرمك ، بشقه درلو ترسيم ايتمك || ( ) (*insép.*) اطرافنى رسمله طوناتمق .

Um-ziehen (فعـ لا—) f. ⑳ (*sép.*) اقامتكاهنى، اوطورديغى يرى ، اوينى دكشديرمك ، اوطورديغى محلدن چيقمق ، بشقه يره طاشينمق || (فعـ متعـ) sich — (فعـ مطا) چكه‌رك دويرمك ، چكركن دوشورمك ، ييقمق || die Schuhe— آياق قابنى دكشديرمك || — (ein Kind) برچوجغك البسه‌سنى ، چماشورينى دكشديرمك || (فعـ متعـ) (*insép.*) (اشخاص حقنده) برشيئك اطرافنده طولاشمق، دونوب طورمق || برشيئك اطرافنى اورتمك ، ستر ايتمك ، قپاتمق ، حائل اولمق || mit etwas — برشيئله اورتمك ، اطرافنى چويرمك ، احاطه ايتمك، بزه‌مك ، بوينجه چكمك ، ديزمك .

Um-zingeln (فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) اطرافنى آلمق ، قوشاتمق ، احاطه ايتمك (كذا جمله‌سى : ع) .

Um-zug (و ا م) ㉛ نقل خانه ، كوچ، طاشينمه، اوطورديغى يردن چيقمه ، او دكشديرمه (خدمتجى حقنده) اوطورديغى يردن چيقمه ، قپو دكشديرمه || آلاى ايله كچمه .

Um-zugs„... (... و ...) „Um-zug" مثلا — kosten (جمع) تقليه ، طاشينمه پاره‌سى .

Un„... (... وبعضاً ...) (مختلف صفتلر ايله حال، اسم مفعول واسم ايله برلكده) [= لاتينجه ...in ، روجه ...a ويا‌خود ...an] نقصان ، نفى وفعلده بولنـان معنانك قوه‌دن فعـله چيقمديغنى ، چيقه‌ميه‌جغنى ارائه ايدر || „un befriedigend غير كافى ، ادنا || un-ähnlich غير مشابه، un-förmlich بكزمز|| Un-fall (ا م) وقعهٔ مؤلمه، قضا || (ص) بيچمسز ، شكلى خوش اوليان || un-menge (ا مؤ) پك چوق مقدار|| un-zählich (ص) غيرقابل تعداد،صاييسز || Un-mensch ( ) معناً انسان اوليان كمسه .

Un-ab-änderlich (و ص) ㉔ دكشمز، لايتغير ، ممتنع‌التغير، ثابت، برقرار اوزره بولنان ، ممتنع‌الفسخ ، غير قابل تصحيح .

Un-ab-büßlich (ص) ㉔ عفوى غير ممكن ، ممتنع‌الكفارة .

Un-abgelöscht (ص) (صنع) (كيرج حقنده) سونمامش ، طوز ، طاش كيرج ، قنطار كيرجى .

Un-abhängig (ص) ㉔ غير تابع ، مستقل،مطلق، مختار .

Un-ablässig ، un-abläßlich ايكيسيده : (ص) ㉔ دائمى ، متمادى || (حا) بلا فاصله ، بلا انقطاع، على‌الدوام.

Un-ablöslich (ص) ㉔ آيرلمسى ، افراز ايدلمسى قابل اوليان، (مرا . ab-lösen)|| يكيدن (صاتون) آلنه‌ميان، غير قابل‌اشترا || e Anleihe — (ديون منتظمه‌جع اوله‌رق) قونسوليد .

Un-absehbar ( ) و un-absehlich ( ) (صنع) ㉔ كوز ايله (نهايتى)كوريله‌ميان ، پك جسيم،واسع، نامتناهى ، حدسز .

Un-absichtlich (ص) ㉔ من‌غير تعمد ،بلاقصد، قضارا ، راست كله ، بيلميه‌رك .

Un-abweisbar ( ) و un-abweislich ( ) ايكيسيده : (ص) ㉑ ردى غيرقابل، مبرم ، مجبر، لازم‌الاجرا.

Un-abwendbar (ص) ㉔ ممتنع الدفع والرفع ، مقدر ، چاره‌سز .

Un-ächt (ـَـَ صـ) (24) (مرا . un-echt) .

Un-achtsam (ـَـَ صـ) (24) دقتسز ، مسيب ، تنبل ، چالشمز، آواره ، طالفين، خفيف؛ شاشقين، غافل، صاوروق .

Un-ad(e)lig (ـ) (ـَـَ صـ) (24) اصالتى اوليان، عنوان اصالته مالك اوليان ‖ عوامدن اولان ، پسپايه .

Un-ähnlich (ـَـَ صـ) (24) برشيئه بكزه ميان ، آز بكزه‌يان ، عينى اوليان .

Un-angenehm (ـَـَ صـ) (24) ناخوش ، نامقبول ، فنا ، بد ، جان صيقيجى ، چركين ، قبيح ؛ مردار ، ملوث ، مكروه ‖ ترس ، مصيبت ، عكسى .

Un-annehmlichkeit (ـَـَـَ ا مؤ) (49) فنالق ، اويغونسزلق، مناسبتسزلك ، راحتسزلق، اوفق طارغينلق ‖ ترسلك ، مصيبت ‖ (sans pl.) كوتو ، چركين ، قبيح ، بد طبيعت .

Un-anwendbar (ـَـَ صـ) (24) غير قابل تطبيق واستعمال .

Un-appetitlich (ـَـَ صـ) (24) پك اشتها ويريجى اوليان ‖ پيس ، كيرلى ، مردار ، كريه .

Un-art (ـَ ا مؤ) (49) فناعادت ، كوتو اخلاق، چركين طبيعت، برچوجغك خيانتلكى، آقاجانلغى، يارامازلق؛ تربيه‌سزلك، يولسزلق، حرمتسزلك ‖ (ا م) (38) يراماز (چوجق) كمسه .

Un-artig (ـَـَ صـ) (24) (چوجقلر حقنده) اوصلو طورماز ، سوزدينكلماز ، يارامز ، عارسز، اطاعتسز، عاصى ‖ قبا ، ظريف اوليان، چركين، بد ، كستاخ ، عارسز، نزاكتسز، صايغيسز . ظرافتسز، خاطرشناس وسوزديكلر اوليان .

Un-artikuli(e)rt (ـَـَ صـ) (24) [لاتينجه] (غرا) تلفظ اولنميان ، مخرج مخصوصى اوليان صدا .

Un-aufgelöst (ـَـَ صـ) (24) (مايعات حقنده) اريمامش ، اريدلمامش ، حل اولنمامش .

Un-aufhaltbar ، **Un-aufhaltsam** ايكيسيده (ـَـَ صـ) (24) غيرقابل تسكين، اوكنه طورلمز، طوتلمز، مقاومتى محال، قارشو قونلمز .

Un-aufhörlich (ـَـَ صـ) (24) بلا انقطاع ، بلافاصله، بردوزى يه ، حدسز ، نهايتسز ، آردى آره‌سى كسلمز ، بيتمز توكنمز اولان .

Un-auflösbar (ـَـَ) ، **un-auflöslich** (ـَـَ) ايكيسيده : (صـ) (24) اريمسى ، حلى غير قابل ، چوزيلمسى ممكن اوليان ، حل اولنه‌ميان ، مساويسى چيقاريله‌ميان .

Un-aufmerksam (ـَـَ صـ) (24) دقتسز، صايغيسز ، طالفين .

Un-ausbleiblich (ـَـَ صـ) (24) تركى، اجرا ايدلمامسى غير قابل ، ممتنع الاجتناب ، يابلمامسى تركى غيرجائز ‖ محقق ، شبهه‌سز ، مطلق .

Un-ausdehnbar (ـَـَ صـ) (24) (حكم) (مرا . dehnbar) (غازلر حقنده) غيرقابل انبساط (اجسام صلبه حقنده) توسع ايجز ، آچيلماز ، كنديني صاليويرماز ، اسنه‌ماز ، قويوويرميان .

Un-ausgebildet (ـَـَ صـ) (24) درس، تعليم، تربيه كورمامش ، عجمى ، ابتدائى ، يابانى .

Un-aussprechlich (ـَـَ صـ) (24) توصيف وتعريفى غير قابل، خارق العاده، ديل ايله تعريف اولنماز اولان، سويلنلسندن اجتناب اولنان ‖ (جمع اوله‌رق) die Unaussprechlichen مقام تأديده طون ، پانطالون ايچون استعمال اولنور .

Un-band (ـَ ا م) (38) (جمى نادراً قوللانيلور) (عمو) سركش چوجق (اركك) اطاعتسز ، آقاجان .

Un-bändig (ـَـَ صـ) (24) ضبط اولنماز ، اله آوجه صيغماز ، چيچك ‖ (عمو) صوك درجه ، نهايت درجه‌ده .

Un-barmherzig (ـَـَ صـ) (24) مرحمتسز ، غدار ، ظالم ، انصافسز ، طاش يوركلى ، باربار .

Un-bärtig (ـَـَ صـ) (24) صقالسز، توكسز .

Un-beachtet (ـَـَ صـ) (24) كورلمامش ، نظر دقته چاريمامش ، اوزرينه عطف نظر دقت اولنمامش ، دقتدن دور طوتلمش ، قالمش ؛ اهميت ويرلمامش .

Un-bearbeitet (ـَـَـَ صـ) (24) (معناً) تربيه كورمامش ، كوركيسز ، وقوفسز ، خام ‖ (صنع) (خام اشيا حقنده) ايشلنلمامش، خام ، ال سوررلمامش .

Un-bedacht (ـَ) ، **un-bedächtig** (ـَـَ) ، **un-bedachtsam** (ـَـَ) جمله‌سيده : [denken] (صـ) (24) دوشونلمكسزين ، دليجه‌سنه ، خفيف مشربانه ، بلا ملاحظه ، بلاتأمل، آغزندن چيقيويره‌رك ‖ er Weise — بلاتأمل، عقلنه كله‌نى يابمق ، ديلينه كلانى سويلك اوزره .

Un-bedeutend (ـَـَ صـ) (24) اهميتسز ، آز، اوفق، هيچ برشى ، صاچمه ، مالايعنى .

Un-bedingt (ـَـَ يا خود ـَـَ صـ) (24) (بلا شرط ، بلا قيد وعذر اولان) مطلق، البت ، چاره‌سز، بهمه حال .

Un-befangen (ـَـَـَ صـ) (24) بالجمله ظن وشبهه‌دن آزاده، قارشمامش، مشاركتى اوليان، بيطرف ‖ ساكن، تحملى ‖ طبيعى ‖ معصوم ‖ kindlich — چوجقجه‌سنه ، صاف دل ، معصومانه ، امنيت ايدر ، اينانور .

Un-befestigt (ـَـَـَ صـ) (24) (ع) غير مستحكم ، اطرافنده استحكامى بولنميان ، بيوك ، كوچك استحكام ايله تحكيم وترصين قلنميان ، آچيق .

Un-befleckt (ـَـَـَ صـ) (24) لكه‌سز ‖ (مجا) باكر ، باكره ، اتكنك اوجى كورلمامش ، قيز اوغلان قيز، الله‌نلمامش .

Un-befördert (ـَـَ صـ) (24) كوندرلمامش ، ارسال اولنمامش ‖ (اشخاص حقنده) ترفيع ايدلمامش .

Un-befrachtet (ـَـَ صـ) (24) يوكسز ، صابوره‌سز .

Un-befriedigend (ـَـَ صـ) (24) ممنون ايده‌ميان ، غيركافى .

Un-befugt (ـَـَ صـ) (24) مأذون اوليان ، مأذونيتى حائز بولنميان ‖ er Weise (عد) — (وكذلك: un-befugterweise) مأذون اولمديغى حالده ، مأذونيتى، صلاحيتى دائره‌سنده اولميه‌رق .

Un-begabt (ـَـَ صـ) (24) مهارتسز، درايتسز .

Un-begleitet (ـَـَ صـ) (24) معيتى اولمقسزين، يالكز، تك باشنه .

Un-begreiflich (ـَـَ صـ) (24) آكلاشلماز، عقل ايرماز، ادراكى مشكل، لايفهم .

Un-begrenzt (ـَـَ صـ) (24) grenzen-los = .

Un-begriffen (ـَـَ صـ) (24) آكلاشلمامش .

Un-begründet (ـَـَـَ صـ) (24) اصلی واساسی اولمیان، دیبسز ، یالان ، صاچمه ، اویدیرمه .

Un-behaart (ـَـَ صـ) (24) توکسز ، (انسانك باشی حقنده) صاچی دوکولمش ، قباق ، توکسز .

Un-behaglich (ـَـَـَ صـ) (24) راحتسز ، بیحضور ، صیقنتیلی ، صوئوق .

Un-behelligt (ـَـَـَ صـ) (24) راحتسز ، مضطرب اولمدن ، اولمقسزین .

Un-behindert (ـَـَـَ صـ) (24) بلامشکلات، هیچ برمانعه تصادف اولنمیه‌رق، ایتمکسزین .

Un-beholfen (ـَـَـَ صـ) بجریکسز، سونپه ، مسکین، صیقیلغان .

Un-behülflich (ـَـَـَ صـ) (24) کندینه یاردمی اولمیان، یاردم ایده‌میان ، بطیءالحرکه || un-beholfen = .

Un-bekannt (ـَـَ صـ) (24) نامعلوم، مجهول، طانلمیان، Das ist mir— بن بونی بلیورم ، بن بوندن خبرم یوق ، بوبنجه مجهول || (اشخاص حقنده) (طانلمیان، شهرتی اولمیان، اسمی معلوم اولمیان) es wird Dir nicht — sein || سنك معلوماتك اولمیدر ، سن بیلورسك ظن ایدرم ، معلوماتك اولسه کرك || (برشیئی بیلمامه ، طانیمامه) mit etwas — sein بر شیئه وقوفی اولمامه || ich bin hier— بن بورانك بیانجیسی‌یم.

Un-bekümmert (ـَـَـَ صـ) (24) قیدسز ، غائله‌سز ، اهمالجی ، غمسز، قساوتسز .

Un-beladen (ـَـَـَ صـ) (24) یوکسز ، طولدیرلمامش ، یوکلدلمامش ، (آرابه وامثالی حقنده) بوش (بحر) صابوره‌سز.

Un-belaubt (ـَـَ صـ) (24) یاپراقسز ، (نبا) معدوم الاوراق .

Un-beleckt (ـَـَـَ صـ) (24) von der Kultu'r— مدنیت، شنلك کورمامش .

Un-beliebt (ـَـَ صـ) (24) سویلیان، سویلمامش، توجه عامه‌یه مظهر اولمامش ، منفور .

Un-bemannt (ـَـَ) (24) (بحر) مرتباتی ، طائفه‌سی اولمیان (کمی) .

Un-bemerkbar (ـَـَـَ صـ) (24) کورلمز، فرق اولنماز.

Un-bemerkt (ـَـَ صـ) (24) کورلمکسزین ،کورلمدن، کمسه فرقنه وارمه‌دن ، کمسه کورمدن ، سسزجه، اصول ایله.

Un-bemittelt (ـَـَـَ صـ) (24) صیقینتیده اولان،ثروتی اولمیان ، فقیر ، یوقسزلك چکن ، محتاج .

Un-benutzt (ـَـَ صـ) (24) فائده‌سز، ثمره‌دار، محصولدار اولمیان || (سرمایه حقنده) قوللانلمیان ، فائضی ایشلدلمیان || Das wird er nicht — lassen .

Un-bequem (ـَـَ صـ) (24) راحتسز|| (صـ) راحتسز، صیقینتیلی ، جان صیقیجی || قولای وقولانیشلی اولمیان .

Un-beritten (ـَـَـَ صـ) (24) (سواری حقنده) حیوانسز، حیوانه بنمامش، یایا || Jemand — machen برینی حیواندن ایندیرمك، آلتندن ویاالندن حیوانی آلمق || es (Pferd) — هنوز بنلمامش ، تربیه ایدلمامش حیوان .

Un - berücksichtigt (ـَـَـَـَ صـ) (24) نظر مطالعه‌یه آلنمیان ، اولجه اهمیت ویرلمیان || etwas — lassen برشیئه اهمیت ویرمامك ، آلدیرمامق .

Un-berufen (ـَـَـَ صـ) (24) چاغیرلمقسزین کندی‌کندینه (کلان، اولان)، بلاحق وصلاحیت || دعوتسز مسافر || , ! — und unbeschrieen ! — (هنوزسویلنیلان ، ذکر اولنان بر شیدن برضرر کلامسنی ، ظهور ایتمامسنی تمنی مقامنده) اه اسیرکه‌سون ! اه محافظه ایتسون ! اه خیره تبدیل ایلیه ! اه حفظ ایلیه ! اه ویرمسون ! خدانکرده !

Un - berührt (ـَـَ صـ) (24) طوقونلمامش ، هیچ ال سورولمامش || etwas — lassen برشیئه ال سورمامك ، بر شیدن بحث ایتمامك .

Un-bescheiden (ـَـَـَ صـ) (24) ازعانسز، متکبر، مغرور، کندینی بکنمش ، تربیه‌سز ، تربیه وعادات عمومیه‌یه مخالف (حرکت ایدن) || حدینی تجاوز ایدن || فوق‌الحد ، پك چوق طلب ایدن، مشکلپسند، آزله قناعت‌ایتمیان، آچ‌کوزلی .

Un-bescheinigt (ـَـَـَ صـ) (24) تصدیقسز ، تصدیقنامه‌سز ، شهادتنامه‌سز .

Un - beschlagen (ـَـَـَ صـ) (24) دمیرسز || (بارکیر حقنده) نعلسز ، نعللانمامش || (مجا) (عمو) in (einer Wissenschaft) — برعلمده ، فنده بهره‌سی اولمیان .

Un-beschnitten (ـَـَـَ صـ) (24) کسلمامش ، سنتسز .

Un-beschränkt (ـَـَ و ـَـَ صـ) (24) نامحدود، تحدید ایدلمیان ، بلا شرط ، مطلق .

Un-beschreiblich (ـَـَـَ صـ) (24) غیر قابل توصیف، تعریفی ممکن اولمیان،کندیسی ایچون تعبیر بولنه‌میان||برشیئك غایه‌سنی کوسترمك اوزره : (حال اوله‌رق) نهایتسز ، صوك درجه‌ده .

Un-beschuht (ـَـَ صـ) (24) آیاق قابسز|| چامورلقسز.

Un-beseelt (ـَـَ صـ) (24) جانسز، روحسز، طورغون، طونوق .

Un-besetzt (ـَـَ صـ) (24) بوش، خالی، اشغال اولنمامش (بر مأموریت حقنده) منحل || (die Droschke, der Platz) ist — آرابه ، یر طوتلمامش، بوش || دوشه‌مه‌سز، طونادلمامش، طونانمسی ، تجهیزاتی نقصان .

Un - besiegbar (ـَـَ) ، un - besieglich (ـَـَـَ) ایکیسیده: (صـ) (24) کندوسنه غلبه ایدلمسی غیر قابل،ضبطی ممکن اولمیان .

Un-besoldet (ـَـَـَ صـ) (24) بلامعاش ، آیلقسز ، بلا مخصصات، پاره‌سز .

Un-besonnen (ـَـَـَ صـ) (24) بلاتأمل، دوشونمکسزین، ملاحظه‌سز ، دلیجه‌سنه ، اوکنی آرقه‌سنی دوشونمه‌دن .

Un-besorgt (ـَـَ صـ) (24) قایغیسز، قساوتسز،طاسا سز، امور ایتمیان|| sei (e) n Sie —! مراق ایتمیکز! قساوت ایتمیکز ! سز مراق ایتمیك .

Un-beständig (ـَـَـَ صـ) (24) ثباتسز ، غیر ثابت ؛ دوامسز،متحول، متبدل، برشویله‌بربویله، شبهه‌ده‌اولان، قرارسز، برحالی برحالنه اویمیان ، برساعتی برساعتنه بکزه‌میان .

Un-bestechbar (ـَـَ) ، un-bestechlich (ـَـَـَ) ایکیسیده : (صـ) (24) مستقیم، حیله حورده، رشوت‌قبول‌ایتمز.

Un-bestellt (ـَـَ صـ) (24) امروسپارش اولنمیان،اصمارلانمیان (مکتوبلرحقنده) صاحبنه، مرسل‌الیهه‌تسلیم‌اولنمیان، ویریله‌میان، توديع اولنمیان || (زرا) سورولمامش، چالیشلمامش، ایشلنلمامش.

Un-bestimmt (صح) ㉔ غير معين (رياضيه‌ده) تعيين ايدلمامش، مبهم (كذا غرامرده) ‖ هنوز تعيين اولنميان (حقنده برقرارويرلميان)، تقرر ايتميان، مجهول، مبهم، قاريشيق، شبهه‌لى، مشكوك .

Un-bestritten (صح) ㉔ قابل اعتراض اولميان، قيد واعتراضدن وارسته ‖ (حا) قابل اعتراض اولميه‌جق صورتده .

Un-besucht (صح) ㉔ زيارت ايدلميان، كليرى كيدرى اولميان ويا پك آز اولان .

Un-betheiligt (صح) ㉔ اشتراكى اولميان، يبانجى، بيطرف .

Un-betitelt (صح) ㉔ بلا عنوان، بلا القاب .

Un-betont (صح) ㉔ (سسز) يكيلان، تأثير واهميتله بحث ايدلميان، ذكر اولنميان .

Un-beugsam (صح) ㉔ اكلز، بوكولمز؛ ديكباش، سركش، معند، سوزندن فكرندن دونمز، انصافسز، نوح دير پيغمبر ديمز .

Un-bewacht (صح) ㉔ دقت ونظارت، قره غول آلتنده اولميان ‖ بلامدافعه ومحافظه ترك اولنمش اولان، صاحبسز ‖ (مجا) er Augenblick — ضعيفت وقتى، وقت تغافل، بوش بولنمه، كوشكلك، غفلت زمانى .

Un-bewaffnet (صح) ㉔ سلاحسز .

Un-bewährt (صح) ㉔ موثوق ومحقق اولميان، شبهه‌لى، مشكوك ‖ (اشخاص حقنده) تجربه اولنمامش، دنه‌نمامش كمسه .

Un-bewandert (صح) ㉔ برشيئه چوق وقوفى اولميان، يكى، عجمى، تجربه‌سز .

Un-beweglich (صح) ㉔ غير متحرك، ثابت، يرلى اولميان ‖ ساكن، طورغون ‖ es Gut — اشيا واموال غير منقوله، املاك، عقار ‖ (مجا) حسسز، اولو ‖ ديديكندن سويلديكندن دونمز، طاش يوركلى .

Un-bewehrt (صح) ㉔ مدافعه‌سز، سلاحسز، آغزى ديلى اولميان .

Un-beweibt (صح) ㉔ (قاريسز) بكار، اركن، اولنمامش .

Un-bewiesen (صح) ㉔ اثبات واظهار اولنه‌مامش، ميدانه قونلمامش، تبين ايتمامش .

Un-bewohnt (صح) ㉔ غير مسكون ‖ بوش، طوتلمامش ‖ خالى، ايصسز .

Un-bewußt (صح) ㉔ نامعلوم، مجهول، بيلنميان ‖ Das ist mir — بن بوندن خبرم يوق، بن بوكا دائر معلوماتم يوق ‖ es wird Ihnen nicht — sein... (سزك) معلوماتكز واردر ظن ايدرم، البته طانور، بيلورسكز ‖ sich (مفعول اليه ايله) einer Sache — sein برشيئى بيلمامك ‖ استيه‌رك، بيليه‌رك، كنديلكندن .

Un-bezahlbar (صح) ㉔ اوده‌نه‌مز ‖ بهاسى چوق، بها يتشمز، دكرى يوق .

Un-bezogen (صح) ㉔ يوزى كچيرلمامش، ايچى طاقلمامش ‖ es (Kopfkissen) — يوزسز، يوزى كچيرلمامش ياصدق ‖ (موسيقى) e (Violi'ne) — كيريشلرى طاقلمامش كمان .

Un-biegsam (صح) ㉔ بوكولمز، قيوريلماز، قاتى ‖ (مجا) = un-beugsam .

Un-bilde (امؤ) ㊸ [Bild] راحتسزلق، اضطراب، حقسزلق، انصافسزلق، جور؛ حقارت، تحقير .

Un-bill (امؤ) ㊾ كذلك (ام وا لا) ㊻ كافه‌سى . Un-bilde = (sans pl.)

Un-billig (صح) ㉔ پك عادلانه اولميان، حقسز، انصافسزجه‌سنه، مناسبتسز، ناخوش، ياقشماز اولان .

Un-bot-mäßigkeit (امؤ) ㊾ عدم اطاعت، سركشلك، عدم انقياد .

Un-brauchbar (صح) ㉔ استعماله الويريشلى اولميان، غير قابل استخدام، قوللانلمز، فنا حالده، برشيئه ياراماز، كوتو، فنا، چوروك، بوزوق .

Und (حرعا) عباره آره‌سنده آشاغى‌يى يوقارى‌يه ربط مقامنده : و ‖ kein Brot und kein Geld haben نه پاره‌سى ونه ده اكمكى اولمق، پاره‌سيده يه‌جكى ده اولمامق ‖ immer größer und größer بيودكجه بيومكده، كيتدكجه بيومكده ‖ zwei und zwei ايكيشر ايكيشر ‖ durch und durch كاملاً (برطرفدن اوبرطرفه كچمك اوزره) تماميله، تام ‖ كنايه صورتيله، يكديكريله برلشمرى محال اولان ايكى كله‌يى برلشديرمك اوزره : er und Furcht haben! كيم او قورقسون ها ! ‖ sei so gut und schreibe ihm رجا ايدرم، قوزوم اوكا ياز ‖ laufe hin und sage es ihm هايدى قوش اورايه كيت وبونى شونى اوكا سويله، هايدى كيتده شونى اوكا سويليوير .

Un-dank (ام) ㊳ (sans pl.) نانكورلك، (كوريلان ايولكه قارشو تشكر ايتمامه، ايديلان ايولكى بيلمامه) كملك .

Un-denkbar (صح) ㉔ خاطر وخياله كلمز، تصور اولنمز، دوشونلمز، ممكن دكل .

Un-deutlich (صح) ㉔ واضح، آچيق اولميان، قاريشيق، غير معين، قطعى اولميان ‖ (رسماملق) قراكلق، لوش، پك بللى اولميان، اكلاشلماز، آكلاشلمسى كوچ، اوقونماز، اوقونلمسى كوچ .

Un-dicht (صح) ㉔ ايو برلشميان، امتزاجسز، برشيئك نفوذينه مساعد .

Un-dienlich (صح) ㉔ غير موافق، اويمايان، مناسب كلميان .

Un-ding (الا) ㊳ موجود اولميان، بولنميان شى ‖ مناسبتسز شى، مناسبتسزلك .

Un-disziplini(e)rt (صح) ㉔ خصوصيله (ع) ضبط وربطى، نظام وانتظامى بوزولمش، قالمامش اولان، اولميان .

Un-eben (صح) ㉔ تسويه‌سى بوزوق، دوزاولميان، برطرفى برطرفنه بكزه‌ميان، آشاغيلى يوقاريلى، عارضه‌لى طالغه‌لى، (يول، قالديرم حقنده) بوزوق، دوم دوز اولميان، اينيشلى چيقيشلى ‖ (مجا) مناسب اولميان، مناسبتسز ‖ nicht — پك فناذكل، ضررسز .

Un-ebenbürtig (صح) ㉔ پس پايه، اصيل اولميان ‖ هم عيارى، دنكى اولميان .

Un-echt (صح) ㉔ پايه، تقليد، صحيح اولميان ‖ (حقيق اوليوب طبيعى تقليداً صنعت قوتيله ياپيلان) صنعى، ياپمه ‖ (الوان حقنده) صولغى ‖ حلال اولميه‌رق، حق صريح اولميه‌رق، غير مشروع .

Un-edel (˘–˘ ص) ② اصيل، نجيب اولميان ؛ بياغى ، عادى، يبانى ‖ e Metalle — بذوليت اوزره بولنان عادى معدن.

Un-ehelich (˘˘–˘ ص) ② نا مشروع صورتده اولان ازدواج، نامشروع اولان تولدات، (پيچ، ولد زنا es Kind —).

Un-ehre (˘–˘ ص) ㊿③ ناموسسزلق .

Un-ehrlich (˘–˘ ا مؤ) ② ناموسسز ، ادبسز ؛ عادلانه ، حقشناسانه اولميان ، ملعونانه ، ادبسزجه‌سنه ، ناموسسزجه‌سنه .

Un-eingeladen (˘–˘–˘ ص) ② دعوت اولنمامش ، (حا) بلادعوت ، دعوت اولنمدن ، چاغرلمقسزين .

Un-einig (˘–˘ ص) ② اويوشه‌مامش، موافقت حاصل ايده‌ميان، نفاق وشقاقله werden — اويوشه‌مامق، يكديكرينك فكرينه موافقت ايده مامك ، بربرينك مرامنى آكلامامق ، قبول ايتمامك .

Un-einigkeit (–˘–˘ ا مؤ) ④⑨ اتفاقسزلق ، نفاق ، شقاق ، تفرقه ، عدم اتفاق واتحاد ، تخالف افكار .

Un-eins (–˘ حا) = un-einig .

Un-elastisch (˘˘–˘ ص) ② الستيقيتسز ، الستيقيتى اولميان .

Un-empfindlich (˘˘–˘ ص) ② برشيدن حس ايتميان، حسسز ، برشيئه قارشو طويغوسز ، اوردم طويماز ‖ für Liebe — sein عشق ومحبتدن آكلامامق؛ صوئوق طورمق ‖ gegen Schläge — طياقدن، صوپادن آكلاماز، آلمز، حسسز، طويغوسز، شفقت ومحبتسز طوروش، بويله طورانيش، صوئوق قاتى طاش يوركلى ، اومورنده اولميان ، آلديرماز ‖ اويوشوق ، حسنى غائب ايتمش، طويماز (اعضا واجزاى بدن حقنده) .

Un-endlich (˘–˘ ص) ② صوكى اولميان، نهايتسز، بى نهايه ، (رياضيه‌ده : ∞ ايله ارائه اولنان نامتناهى) ، عظيم، واسع ‖ پك زياده klein — پك كوچوك، صوك درجه‌ده صغير.

Un-entbehrlich (˘–˘˘ ص) ② تركى غير جائز، بولنديرلمسى ايدينلمسى واجب ، مطلقا لازم ولابد، آكسز اولمز .

Un-entdeckt (˘˘– ص) ② غير مكشوف، كشف اولنوب ميدانه چيقارلمامش .

Un-entgeltlich (شيللره كوره) un-entgeldlich ايكيسده (˘˘–˘ ص) ② باد هوا ، (حا) مجاناً ، پاره‌سزجه .

Un-ent-hüllt (˘˘– ص) ② پردۀ ظلمت ومجهوليت آلتنده ، غير مكشوف ، قپالى .

Un-entschieden (˘–˘–˘ ص) ② تقرر ايتمامش، مشكوك، مبهم ، شبهه‌لى .

Un-entschlossen (˘˘–˘ ص) ② هنوز قرار ويره‌مامش ich bin noch — دها (هنوز) برقرار ويره‌مدم ‖ برشيئه قولاى قولاى قرار ويره‌ميان، بوخصوصده پك دوشونان اشخاصك توصيفى اثناسنده) قرارسز ، بردرلو كسوب آته‌مز .

Un-entmuthigt (˘–˘–˘ ص) ② جسارتنى غائب ايتمامش، جسارتى زائل، منكسر اولمامش .

Un-entwickelt (˘˘–˘ ص) ② انتشار ايتمامش، هنوز سريلمامش .

Un-erfahren (˘–˘–˘ ص) ② تجربه‌سز ، عجمى .

Un-erfreulich (˘–˘–˘ ص) ② موجب ممنونيت اولميان، فنا ، بيچمسز ، موجب كدر ومحزونيت ، اسف اشتمال، طاتسز .

Un-erfüllbar (–˘–˘ ص) ② غير قابل الاجراء، ايفاسى مشكل ، غير ممكن .

Un-erfüllt (˘˘– ص) ② ايفا واجرا اولنمامش، ياپلمامش.

Un-erhört (–˘– و ––˘ ص) ② ايشيدلمامش، تحف، پك فاحش ‖ e Preise — پك غالى ، پك فاحش فيئات .

Un-erkannt (˘˘– ص) ② طانلمقسزين ، طانلمدن .

Un-erklärbar (–˘–˘) un-erklärlich (˘–˘–˘) ايكيسيده : (ص) ② غير قابل ايضاح ، تعريفى ممكن دكل ، تعريف اولنمز .

Un-erläßlich (˘–˘–˘ ص) ② لازم ، لازمِ غير مفارق، مهم ، لازم ، اساس تشكيل ايدن .

Un-erlaubt (–˘– ص) ② ممنوع ، غير جائز ، منهى ، حرام ‖ كيزلو ، مخفى .

Un-ermeßlich (˘˘–˘ ص) ② حدسز بيوك ، واسع ، بى پايان ، پك جسيم ، اولچلمز ، حد تعيين اولنمز درجه‌ده ، حد وپايانى اولميان .

Un-erprobt (–˘– ص) ② تجربه اولنمامش، دنه‌نمامش، تجربه‌سز .

Un-erreichbar (–˘–˘˘ ص) ② ممتنع الوصول، الده ايدلمسى ، ايرلمسى پك مشكل ، يتيشلمز .

Un-erschöpflich (˘˘–˘ ص) ② بيتمز ، توكنمز ، بى غايه، يورولمز .

Un-erschrockenheit (–˘˘–˘ ا مؤ) ④⑥ (*sanspl.*) قورقمامه ، بيلمامه ، زياده جسارت .

Un-erschütterlich (˘˘˘–˘ ص) ② صارصيلماز، (هيچ برشيئى) طويماز ، تزلزل ايتمز، برقرار، ثابت ‖ عزم قوى صاحبى، تمكينلى ، متأثر اولمز .

Un-ersetzbar (–˘–˘) un-ersetzlich (˘–˘–˘) ايكيسيده : (ص) ② يرينه (معادلى) قونلمسى غير قابل ، امثالى بولنمز .

Un-erträglich (˘–˘–˘ ص) ② چكلمز ، طاقتفرسا ، ينيلوب يودلماز .

Un-erwachsen (kss ˘˘–˘ ص) ② (männlich — كلمه‌سنك مقابلى) يتشمامش، بيومامش، بلوغه ايرمامش، كوچك، صبى .

Un-erwähnt (–˘– ص) ② ذكر اولنميان ، هنوز بحث اولنميان ، سويلنلميان .

Un-erwartet (˘˘–˘ ص) ② بكلنلميان، غير مأمول، بردنبره ، ناكهظهور ، (حا) تصادفاً ، راست كله .

Un-erweichbar (–˘–˘) un-erweichlich (˘–˘–˘) ايكيسيده (ص) ② يموشادلمسى غير قابل ، يموشامز ‖ (مجا) = un-beugsam .

Un-erzählbar (–˘–˘ ص) ② نقل وحكايه ايديله‌ماز اولان ، سويلنلماز ، تعريف اولنماز .

Un-erzeugt (–˘– ص) ② وجوده ، حصوله كلمامش ، يارادلمامش .

Un-eßbar (–˘˘ ص) ② ينلماز ، اكلى غير قابل ، ينلمسى ايو اولميان .

Un-fähig (˘–˘ ص) ② اقتدارسز ، نا اهل ، قابليتسز .

Un-erzogen (ـُـَـُـ ص) (24) تربیه‌سز ، عارسز ، تربیه کورمامش .

Un-fahrbar (ـَـُـ ص) (24) (یول حقنده) آرابه ایله کچلمز ، (بحر) کمی ایله کچلمز .

Un-fall (ـُـَـ ام) (31) قضا (ی) مدهش، فجیع، فلاکت، مصیبت ، آفت .

Un-faßbar (ـُـَـ) un-faßlich (ـُـَـ) ایکیسیده: (ص) (24) طوتلمز ، اله آووجه کلمز || un-begreiflich = .

Un-fehlbar (ـُـَـ ص) (24) یاکلمز ، شبهه‌سز ، محقق ، مطلق، لایخطی، شاشمز ، اختلاف ایتمز ، آلداتمز || — er wird kommen او مطلقا، بهمه حال کلور .

Un-fein (ـُـَـ ص) (24) نازك، نازکانه اولمیان، کبار دوشمیان، کبارجه‌سنه اولمیان ، ایو اولمیان (حا) عدم نزاکتله ، غیر نازکانه .

Un-fern (ـُـَـ حا ، کذلك مضاف الیه ومفعول الیه آلەرق von ایله استعمال اولنور) اوزاق دکل (یقین) قربنده .

Un-flath (ـُـَـ ام) (28) (*sans pl.*) [اورته آلمانجه unvlât : flauen کلمه‌سنه منسوب] پیسلك، مردارلق،عدم نظافت وطهارت || Un-fläther = پیس ، مردار کمسه .

Un-fleißig (ـُـَـ ص) (24) چالشقان، غیور اولمیان، تنبل، مسکین .

Un-folgsam (ـُـَـ ص) (24) مطیع ومنقاد اولمیان،سوز دیکلمز ، یارامز ، دیکباش .

Un-franki(e)rt (ـُـَـ ص) (24) سربست وآزاده قلنمامش || (مکتوب حقنده) پوسته اجرتی ، پاره‌سی ویرلمامش مکتوب ، پولسز کوندریلان مکتوب .

Un-frei (ـُـَـ ص) (24) سربست وآزاده اولمیان، اسیر || Unfreie (r) اسیر ، خلایق ، کوله ، قول .

Un-freundlich (ـُـَـ ص) (24) خیرخواه ، دوستانه اولمیان ، عبوس ، ترس ، عکسی ، نزاکتسز ، خوش مزاج ، مرحمتسز، عنیف، کولر یوزی اولمیان (هوا حقنده) سرت ، آجی || بولانیق .

Un-friede (ـُـَـ ام) (48) ، —n (ام) .b (40) (ایکیسنك دخی جمعی یوقدر) صلح وآسایش، راحت وحضورك مفقودیتی ، خیرکور ، امتزاجسزلق؛ تفرقه ، اتفاقسزلق .

Un-fruchtbar (ـُـَـ ص) (24) ثمره‌سی ، میوه‌سی آز اولان ، محصولدار اولمیان ؛ غیر محصولدار (کذا فکر وذهن حقنده) || (قادین حقنده) قیصیر (کذا حیوانات حقنده) || ثمره‌سز ، فائده‌سز ، بیهوده ، بوش .

Un-fug (ـُـَـ ام) (38) (*sans pl.*) Un-recht = || یولسزلق، حقسزلق؛ چاپقینلق، ادبسزلك،کورولق، رذالت.

Un-fühlbar (ـُـَـ ص) (24) حس اولنمیان ، طویلماز .

... ung (ـُ...) کلماتك نهایتلرینه علاوه اولنور اداتکه اسم ومصدر وفعلی اسم مؤنثه تحویل ایدر : das Entdecken کشف ایتمك و die Entdeckung || gähren تخمر ایتمك ، قاینامق و Gährung تخمر .

Un-gangbar (ـُـَـ ص) (24) (یول حقنده) اوزرنده حرکت اولنماز ، یورولمز ، اوزرندن کچلمز || آز کچیلور ، کلور کچری ، کچیجیسی آز اولان || مستعمل اولمیان || (مسکوکات حقنده) کچمز ، (مجا) پیاسه ده اولمیان ، سورومی اولمیان .

Un-gar (ـُـَـ ص) (24) ایوجه پیشمامش، اولمامش، چی، قزارمامش ، طاطارسی || (صنع) دباغتده : —e Stelle دباغلنمش دریده چیك قلان محل .

Ungar (ـُـَـ ام) (42) c. [روجه Ungros اولوب اسلاوجه Ugr دن] ، —in (50) مجار، مجارلی (ارکك قادین) .

Ungarisch (ـُـَـ ص) (24) [Ungar] مجاره منسوب ، مجار || مجارجه ، die —e Sprache مجارلسانی .

Ungarn (ـُـَـ اخ لا) (56) (جغر) مجارستان .

Un-gastlich (ـُـَـ ص) (24) مسافر پرور اولمیان، مسافری سومیان || مسافره ، مشتری‌یه باقمقدن آکلامیان .

Un-geachtet (ـُـَـ ص) (24) اعتبار اولنان، صایلان، پك اوقدر صاللانیلمیان || ابتدا ویا نهایتنه کلك اوزره مضاف الیه ویا مفعول الیه آلەرق : (حرجر) خلافنه ، ... مقسزین ... ضدی اوله‌رق، اهمیت ویرلمکسزین || (حرعا) هرنقدر، ایسه‌ده.

Un-geahndet (ـُـَـ ص) (24) مجازاتسز براقلمش ، جزاسز قالمش ، مجازات ایدلمامش .

Un-geahnt (ـُـَـ ص) (21) خاطره بیله کلیان ، عقلدن خیالدن (بیله) کچمیان || es Glück — هیچ امید وانتظار ایدلمیان برسعادت .

Un-geb. (un-gebunden) ترکیبنك صورت مختصره‌سی .

Un-gebaut (ـُـَـ ص) (24) بنا وانشا ایدلمامش || (زرا) سورولمامش، اکیلمامش .

Un-geberde (ـُـَـ امؤ) (53) اطوار غیر نازکانه || یاپمه طورلر، ادالر، یاپشلر، قیریتمه‌لر .

Un-gebeten (ـُـَـ ص) (24) دعوت اولنمامش ، چاغیرلمامش || er Gast — دعوت اولنمقسزین کندیلکندن کلان مسافر؛ طباق یلایجی || برشی‌ایچون دعوت ورجایه حاجت براقمدن ، کندیلکندن .

Un-gebrannt (ـُـَـ ص) (24) (طوغله‌کره‌میت وامثالی حقنده) ایو پیشمامش ، پیشکن اولمیان ، کوشك || لطیفه ، استهزا طریقیله : e Asche — (کوتك آتمغه مخصوص) ایری صوپا .

Un-gebräuchlich (ـُـَـ ص) (24) غیرمستعمل، عادت اولمامش .

Un-gebühr (ـُـَـ امؤ) (49) لایق ومستحق اولمامه ، عدم استحقاق || حقسزلق ، سوء استعمال ، حدینی تجاوز ، اقتدار وصلاحیت خارجنه چیقمه || zur — حق وصلاحیتی استحقاق اولمقسزین ، نالایق اوله‌رق .

Un-gebunden (ـُـَـ ص) (24) باغلی، مربوط اولمیان || (مختصراً : un-geb.) (کتاب حقنده) قابسز ، جلدسز = un-eingebunden || —e Rede, —e Schreibart = Pro'sa || (مجا) سربست ، کندی کندینك افندیسی اولان، مختار || باشی بوش ، خوارده || صیقلماز ، چاپقین ، آچیق ، سربست .

Un-gedeckt (ـُـَـ ص) (24) غیرمستور، آچیق، چبلاق، سپرسز ، ستره‌سز || (تجا) قابسز .

Un-gedeihlich (ـُـَـ ص) (24) آز استفاده اولنور ، فائده‌سز || مغدی اولمیان ، آز یسلر اولان .

Un-gedruckt (ـُـَـ ص) (24) طبع اولنمامش، باصیلمامش.

Un-geduld (ـُ ـٓ ١ مؤ) (49) (*sans pl.*) صبرسزلق || (اشخاص حقنده) صبرسز انسان، تیز جانلی .

Un-ge-eignet (ـٓ ـُ ـٓ ص) (24) برشیئه لایق، مناسب اولمیان، برشیئك آدمی، اری اولمیان، نا اهل || وقتسز، وقت مناسبنده اولمیان .

Un-gefähr (ـُ ـٓ حا) تقریباً، تخمیناً || Das war es—, was er (mir sagte) اونك بكا سویلدیكی تقریباً بوندن عبارت ایدی، او بكا بوكا یقین برشی سویلدی (ص) تصادفی، (حا) تصادفاً || (١ لا) (56) (*sans pl.*) تصادف || von Ungefähr راست كله .

Un-gefährdet (ـُ ـُ ـٓ ص) (24) بلا تهلكه، مخاطره‌سز، مخاطره‌یه دوشمامش، دوچار اولمامش .

Un-gefährlich (ـُ ـُ ـٓ ص) (24) ضرری طوقونماز، قورقولی اولمیان .

Un-gefällig (ـُ ـٓ ص) (24) خوشه كیتمز، بكلنیلماز، شایان تحسین وتقدیر اولمیان || رعایتسز، خاطرشكن .

Un-gefärbt (ـُ ـٓ ص) (24) بویاسز، بویانمامش || رنك اصلیسنده اولان .

Un-geheizt (ـُ ـٓ ص) (24) ایصیدلمامش، صوغوق .

Un-geheuchelt (ـُ ـٓ ـٓ ص) (24) ریاكارانه اولمیان، طوغری، صمیمی .

Un-geheuer (ـُ ـٓ ص) (24) بیوك، عظیم، قوجامان، فوق الحد، پك چوق، شایان تعجب درجه ده، فنا حالده، قورقونج، مدهش .

Un-gehindert (ـُ ـٓ ص) (24) برمانع، مشكلاته تصادف ایتمكسزین، كمسه، برشی طرفندن توقیف اولنمقسزین .

Un-gehobelt (ـُ ـٓ ـٓ ص) (24) (یونتولمامش) رنده‌لنمامش || (مجا) یونتولمامش، میشه اودونی، قبا .

Un-gehofft (ـُ ـٓ ص) (24) مأمول وامید ایدلمكسزین.

Un-gehörig (ـُ ـٓ ص) (24) یاقشمز، مناسب اولمز، مناسبتسز، اویماز، نا بمحل، یاقیشیق آلمز؛ یرنده اولمیایان .

Un-gehorsam (ـُ ـٓ ص) (24) اطاعتسز، انقیادسز، سركش، معند .

Un-geistlich (ـُ ـٓ ص) (24) روحانی اولمیان، غیرمعنوی، امور دینیه ومذهبیه‌یه، آخرته متعلق اولمیان دنیوی، جسمانی

Un-gekocht (ـُ ـٓ ص) (24) پیشمامش، غیر مطبوخ، پیشرلمكسزین، طبخ ایتمدن .

Un-geleckt (ـُ ـٓ ص) (24) یالانمامش || (مجا) —er Bär یونتولمامش انسان.

Un-gelegen (ـُ ـٓ ص) (24) دقتسز، اویغونسز، مناسبتسز، نابمحل، بیچمسز .

Un-gelegt (ـُ ـٓ ص) (24) قوتولمامش، غیر موضوع (یمورطه حقنده) یمورطلانمش || (مجا) —e Eier (اورته‌ده قول یمورطه یوق ایكن برشیدن، امكاندن بحث ایتمك) قول یوق یمورطه یوق .

Un-gelehrig (ـُ ـٓ ص) كوج اوكره‌نان. قولای تحصیل ایده‌میان، غباوت ذهنیه‌سی اولان || زور اوكره‌دیلور، تربیه قبول ایتمز .

Un-gelehrt (ـُ ـٓ ص) (24) عالم، دانش اولمیان، غیر متفنن .

Un-gelenk (ـُ ـٓ ص) (24) قازیق كبی، اكیلوب بوكولمز، اودون كبی || صولاق، بجریكسز .

Un-gemach (ـُ ـٓ ١ لا) (38) (*sans pl.*) راحتسزلق، اویغونسزلق، درونی راحتسزلق، فكراً یورغونلق، ذهن پریشانلغی، مصیبت، فلاكت .

Un-gemästet (ـُ ـٓ ص) (24) سمیزلمامش، سمیرمامش، ضعیف .

Un-gemein (ـُ ـٓ ص) (24) عادی اولمیان، پك عادی‌دكل (ـُ ـٓ) عادت اوزره اولان برشیئك خارجنده، اوندن بشقه شایان حیرت، غریب، حیرت‌انكیز، خارق‌العاده، نهایتسز، صوكی یوق (حا) اوله‌رق برشیئك صوك درجه‌سنی كوسترر : فوق‌العاده پك زیاده .

Un-gemengt (ـُ ـٓ ص) (24) = un-gemischt .

Un-gemischt (ـُ ـٓ ص) (24) قاریشـدیرلمامش || ایچنه بشقه، یابانجی برجسم قاتلمامش، غیر مخلوط، خالص صافی .

Un-gemüthlich (ـُ ـٓ ص) (24) راحتسز، صیقینتیلی (محل)؛ انسانی صیقان، روحه ثقلت ویرن، صقوق كمسه .

Un-genannt (ـُ ـٓ ص) (24) (اسمی) ذكر اولنمامش، كندیسندن بحث اولنمامش، اسمسزقالمش، هنوز اسم ویرلمامش اسمی قونمامش .

Un-genau (ـُ ـٓ ص) (24) طوغری، صحیح اولمیان، یاكاش .

Un-geneigt (ـُ ـٓ ص) (24) Jemandem— برینه‌پك خیرخواه اولمیان، برینه توجهی آزاولان || برشیئه (پك) میال اولمیان، خوشلانمیان .

Un-geni(e)rt (ـُ j ـٓ ص) (24) صقیلماز، سربست، بلا تكلفات، صیقلمقسزین، راحتجه، سربستجه .

Un-genießbar (ـُ ـٓ ص) (24) غیرقابل اكل وشرب، یماز یودلماز || طاتسز || (اشخاص حقنده) (عمو) اكثریا : un-ausstehlich = .

Un-genossen (ـُ ـٓ ص) (24) طادلمامش، یمامش || die Speisen — lassen یمكه ال سورمامك، یمدن براقمق .

Un-genügend (ـُ ـٓ ص) (24) غیر كافی، یتشمز، الویرماز .

Un-genügsam (ـُ ـٓ ص) (24) قناعتسز، قناعتكار اولمیان، آج كوزلی، كوزی طویمق بیلمز .

Un-genützt (ـُ ـٓ ص) (24) استفاده ایدلمامش (den Augenblick) — vorüber gehen lassen فرصتدن استفاده ایتمامك، فرصتی الدن قاچیرمق .

Un-geordnet (ـُ ـٓ ص) (24) ترتیب وتنظیم قلنمامش، قاریشیق .

Un-gepaart (ـُ ـٓ ص) (24) چفت چفت قونلمامش، چفتلشدیرلمامش، برلشدیرلمامش .

Un-geprüft (ـُ ـٓ ص) (24) امتحان، تجربه اولنمامش || تجربه‌سز، بلا امتحان .

Un-gerächt (ـُ ـٓ ص) (24) مجازاتسز، جزاسی‌كورمامش، جزاسی چكمامش؛ آجیسز، اوجی آلنمامش || Das soll nicht — bleiben بونك آجیسی البته چیقاریرم، بونی مطلقا یانده براقمم .

Un-g(e)rade (ـَـ (ـِ) ـَ صـ) (٢١) طوغری ومستقیم اولمیان ، اکری ، غیر مستقیم ‖ (اعداد حقنده) تك اولان اعداد ، ارقام (ایکی ایله قابل تقسیم اولمیان) .

Un-gerathen (ـَـَـَ صـ) ایوجه‌موفقیت حاصل‌اولمیان (اشخاص حقنده) فاسد ، فاسق ‖ حل اولنمامش ، es — Räthsel حل اولنمامش معما ، بیلمجه .

Un-gerechnet (ـَـَـَ صـ) حساب ایدلمامش ‖ داخل حساب اولمامش ، حسابه قاتلمامش .

Un-gerecht (ـَـَـَصـ) (٢١) حقسز ‖ es Verfahren— حرکت نامشروعه ، غیر لایقه ، حقسز حرکت ، معامله ، یولسز ایش .

Un-geregelt (ـَـَـَ صـ) (٢١) قاعده وانتظام تحتنه آلنمامش ، ترتیب اولنمامش ، غیر منتظم .

Un-geritten (ـَـَـَ صـ) (٢١) (es (Pferd — هنوز بینیلمامش ، یکی ، کنج حیوان .

Un-gern (ـَـَ حا) (مرا . gern) مع‌الکراهه ، استمیه استمیه ، زور ایله ‖ — gern oder استر استه‌مز ، طوعاً وکرهاً .

Un-gerochen (ـَـَـَ صـ) (٢١) = un-gerächt .

Un-gerügt (ـَـَ صـ) (٢١) ذم وتقبیح اولنمامش ‖ ich kann nicht— lassen ذم وتقبیح ایتمه‌دن کچه‌مم ، براقامم .

Un-gerührt (ـَـَصـ) (٢١) السورولمامش ، طوقانلمامش ، یرندن اوینامقسزین ، قملدانمقسزین ؛ یرندن اوینادلمامش .

Un-gerupft (ـَـَ صـ) (٢١) یولونمامش ، توکاری یولونمدن (مجا) davon kommen — برشیدن صاغ سلامت ، پوسق قایدیرمدن ، پوسق الدن ویرمدن قورتلمق .

Un-gesagt (ـَـَـَصـ) (٢١) ذکر اولنمامش ، بحث اولنمامش ، سویلنمیان ، دینلمامش ، ذکر اولنمدن ، دینمکسزین ، سویلمدن .

Un-gesalzen (ـَـَـَ صـ) (٢١) طوزسز ، طوزلانمامش ، تازه ‖ (مجا) (طاتسز) طوزسز .

Un-gesattelt (ـَـَـَ صـ) (٢١) اکرسز ، اکری اورولمامش ‖ auf —em Pferde reiten چیبلاق بارکیره بنمك .

Un-gesättigt (ـَـَـَـَصـ) (٢١) طویورلمامش ، طویمقسزین ، قانمامش ، اشتهاسی آلمدن ، طویمامش .

Un-gesäuert (ـَـَـَ صـ) (٢١) (اکمك حقنده) مایه‌سز ، یوودیلرك : es Brot — خمورسزی .

Un-gesäumt (ـَ ـَ ـَ صـ) (٢١) کناری باصغیسز ، باصدیرلمامش ‖ بلا افاتهٔ وقت ، وقت وفرصت غائب ایتمکسزین ، همان ، اوساعت ، درحال .

Un-geschält (ـَـَ صـ) (٢١) قبوغی‌صویلمقسزین ، قبوغی صویمدن ، قبوقلی .

Un-geschent (ـَـَحا) قورقمدن ، بلافتور ، اورکمکسزین .

Un-geschick (ـَـَ ا لا) (٣٨) بجریکسزلك ، امسزلك ‖ (ا م) بجریکسز ، امسز کمسه ، دقتسز آدم .

Un-geschickt (ـَـَ صـ) (٢١) بجریکسز ، امسز ، الندن برشی . ‌بر ایش کلمز (الیله ویا بدننك هرقنغی برقسمیله ایش کوردکن وقوعه کلان بجریکسزلك حالی) مسکین ، دقتسز ‖ (ضرمثلا) — läßt grüßen ! اماده بجریکسز ، میسکینسك ها ! فقط نقدر دقتسزلك ایدیورسك !

Un-geschlacht (ـَـَـَ صـ) (٢١) [Ge-schleckt] سرت ، قبا ، اوددون‌کبی ، تربیه‌سز ، شنلك کورمه‌مش ، یونتولمامش ، وحشی ، آلیق ، حیوان .

Un-geschliffen (ـَـَـَ صـ) (٢١) (بچاق وامثالی حقنده) بیلنمامش ، کور ، کسکین دکل ‖ جلالی دکل ‖ (جواهرحقنده) ایشلانمامش ، یونتولمامش ‖ (مجا) قبا ، یونتولمامش ، نزاکتسز ازعانسز .

Un-geschmack نادراً مستعمل اولوب (ـَـَ ا م) (٣١) (صویك) کوتو ، فنا طعمی ، ناخوش‌طعم ، فنا ، تحف‌برلذت ‖ Geschmacklosigkeit= .

Un-geschmeidig (ـَـَـَ صـ) (٢١) آز یموشاق ، سرت ، قاتی ، آزقوللانیلیشلی ، قبا ، اله کلمز ، باکماز .

Un-geschmückt (ـَ ـَ ـَ صـ) (٢١) تزیین ایدلمامش ، بزه‌نمامش ، دونادلمامش ، چیلاق .

Un-geschoren (ـَـَـَ صـ) (٢١) قیرپیلمامش ، (مقاصله) کسلمامش ‖ (ـَـَـَ) (مجا) lassen Sie mich—! بکا صاتاشمایکز ، ایلیشمیك بکا ! بنی کندی حاله براقیك !

Un-geschwänzt (ـَـَـَ صـ) (٢١) (تا طبیعه) قویروقسز ، عدیم الذنب .

Un-gesellig (ـَـَـَ صـ) (٢١) جمعیق سومز ، انساندن قاچار ، جمعیتندن خوشلانمز ‖ جمعیق ایو اولمیان کمسه .

Un-gesetzlich (ـَـَـَ صـ) (٢١) قانون ونظامه مغایر ‖ (قانون ونظامدن‌خارج اوله‌رق اجرا آته مقتدر اولانلرطرفندن اولان) دائرهٔ قانونك خارجی ، نظامدن خارج .

Un-gesittet (ـَـَـَ صـ) (٢١) اخلاقسز ، تربیه‌سز ‖ آداب وارکانه وقوفی اولمیان ، قبا ، یونتولمامش .

Un-gesotten (ـَـَـَ صـ) (٢١) قاینامامش ، پیشمامش ، قاینادلمامش .

Un-gestalt (ـَـَ) ، کذلك (ـَـَـَ) —et ایکیسیده : (صـ) (٢١) بیچمسز ، شکلسز ، قودوبت .

Un-gestärkt (ـَ ـَ ـَ صـ) (٢١) تحکیم وترصین وتقویه ایدلمامش ‖ (چاشورحقنده) قوله‌لانمامش ، قولاسز .

Un-gestielt (ـَـَ صـ) (٢١) صاپسز ، ساقسز .

Un-gestillt (ـَ ـَ ـَ صـ) (٢١) تسکین ایدلمامش ، ساکن اولمیان ، دیغیان ، (حرارت ، صوسزلق‌حقنده) کسلمیان ، تسکین اولمیان ، (سودا ومحبت وامثالی حقنده) سونمز ، غیرمنطفی .

Un-gestört (ـَ ـَ ـَ صـ) (٢١) راحتسز ایدلمکسزین ، آسوده ، آسوده حال ، آسایش اوزره ‖ علی‌الدوام ، بلافاصله .

Un-gestüm (ـَـَـَصـ) (٢١) [قدیم آلمانجه ungistuomi] [nicht still] آتشلی ، شدید ، سرت ، حدید ؛ خویسز ؛ شماته‌جی ، عارسز ، دوروب دیکلمز ‖ es Wetter— فورطنه‌لو هوا .

Un-gesund (ـَـَ صـ) (٢١) (اشخاص حقنده) خسته ، نامزاج ، مریض ، خسته‌لقلی ‖ صحته مضر ، صحته غیر نافع (علی‌الخصوص) هوا ، (موقع واماکن‌حقنده) مضرصحت ، وخیم .

Un-getheert (ـَـَ صـ) (٢١) قطرانسز ، قطرانلانمامش ‖ es Tau-werk— زیفتسز خلاط .

Un-gewiß (ـَـَ صـ) (٢١) شبهه‌لی . مشکوك ، قطعی اولمیان ، غیرحقیق .

Un-gewöhnlich (ـُـَـٰ ص) (21) (پك) عادی اولمیان، فوق العاده؛ عادت اولمیان، غیرمستعمل، نادر.

Un-gewohnt (ـُـَـٰ ص) (21) آلیشمامش، یبانجی، آلیشقین اولمیان || آلیشلمامش.

Un-geziefer (ـُـَـٰ ص) (21) [قدیم آلمانجه zëpar Opfer = thier] (کهله، تخته قوروسی، پیره کبی حیوانات) حشرات.

Un-geziemend (ـُـَـٰ ص) (21) یاقیشمز، یاقیشق آلمز.

Un-gezogen (ـُـَـٰ ص) (21) ایو تربیه کورمامش، ایدلمامش، تربیه‌سز، عارسز — es Kind تربیه‌سز چوجق || غیر نازکانه، تربیه‌سزجه‌سنه، کیازم، ادبسزجه‌سنه، رذیل، ناموسسز.

Un-gezügelt (ـُـَـٰ ص) (21) دیزکینسز، کمسز || (مجا) باشی بوش.

Un-gezwungen (ـُـَـٰ ص) (21) جبر ایدلمامش، زورلنمیان، سربست، برشیئه مجبور ایدلمیان، بلامجبوریت || برشیئی کندیلکندن مجبور اولمقسزین یاپمق — etwas thun || یاپمه اولمیان، طبیعی || (وضعیت بدنیه حقنده) کندینی صیقمقسزین، زورلامدن، طبیعی.

Un-glaube (ـُـ ا م) (46) ایناممزلق || ایمان ایتمامه، ایمانسزلق، غیرمؤمنلك.

Un-glaublich (ـُـَـ ص) (21) شایان حیرت، ایناملسی کوچ، غریب || Das ist — ممکن دکل، اینانه‌میه‌جغم کلیور، نه غریب، بوکا اینانلماز.

Un-gleich (ـُـ ص) (21) غیر مساوی || غیر مشابه، بربرینه بکزه‌میان مختلف، بر برینه اویمایان؛ غیرمتناسب || (ترکیبات نسبیه ایله برلکده) پك زیاده، نهایت درجه: — schöner نسبت اولنمز درجه‌ده دها کوزل، اوندن پك بالاتر (لطیف).

Un-gleich „ ... (ـُـ ...) — armig (ص) قوللری بربرینه بکزه‌میان، بری اوزون بری قیصه قوللی، ویا آخر صورتله متخالف || — artig (ص) بشقه بشقه، غیرمشابه، مختلف || — mäßig (ص) غیرمساوی، غیرمتناسب.

Un-glimpf (ـُـ ا م) (38) (sans pl.) صایغیسزلق، خویراتلق، حقسزلق، تحقیر، ظلم وتعدی.

Un-glück (ـُـ ا م) (38) (جمعی نادراً مستعمل اولوب بونك مقامنه Unglücks = fälle) فلاکت، مصیبت، آفت، بلا || — zum عکسی اولەجق، عکسی کبی || عکسیلك، درد، الم، کدر، طالعسزلك، بدبختلق؛ آتش وفورطنه وامثالی کبی آفاتك موجب اولدقلری حال.

Un-glücklich (ـُـَـ ص) (21) فلاکتزده، مصیبتدیده، مسعود وبختیار اولەمامش اولان بیچاره، کون کورمامش.

Un-glücks „... (ـُـ...) — bote (ا م) خبر فلاکت، فلاکت مصیبت خبری ویرن، مشئوم آغز || — fall (ا م) (وقعه) فلاکت || — vogel (ا م) بیچاره، فلاکتزده || بشقه‌لرینه فلاکت، مصیبت کتیرن کمسه.

Un-gnade (ـُـَـ ا مؤ) (53) غضب، نفرت، عفو ومرحمت ایتمامه || sich Jemands — zuziehen برینك غضبنه اوغرامق، برینك سوءتوجه ونفرتنی قزانمق، کوزندن دوشمك.

Un-grammatisch (ـُـَـَـ ص) (21) نحو وغرامرجه طوغری اولمیان، قواعد نحویه‌یه مغایر.

Un-grisch (نادراً مستعمل اولوب ـُـ) (21) = Ungarisch.

Un-gültig (ـُـَـ ص) (21) دکری، اهمیتی اولمیان، وقتی اهمیتی کچمش، قیمتسز، پاره ایتمز اولان || غیرمقبول، مجروح، صایلماز || für — erklären فسخ وابطال ایتمه، نقض وفسخ ایتمه، صایمامه.

Un-gunst (ـُـ ا مؤ) (49) (sans pl.) عدم توجه، کوزدن دوشمه، رغبتسزلك، اعتبارسزلق.

Un-haltbar (ـُـَـ ص) (21) طیانماز، چوروك، طیانقلی اولمیان || طوتلمسی، مدافعه‌سی، الدن چیقارلمامسی غیرقابل.

Un-heil (ـُـ ا لا) (38) (sans pl.) بلا، فلاکت، نحوست، اوغورسزلق || — anrichten, stiften اوغورسزلق کتیرمك، فلاکته بادی اولمق، باعث مصیبت وفلاکت اولمق.

Un-heilsam (ـُـَـ ص) (21) آز ویا هیچ باعث فلاح وسلامت اولان || (صحت حقنده) ایو اولمز ویاایو اولمق امکانی پك آز، دورلمز، ایشی بتمش.

Un-heimlich (ـُـَـ ص) (21) آرام‌سیزلنمش، باعث اضطراب، مشئوم، منحوس، مصیبتلو || مدهش، مخوف، قورقونج.

Un-höflich (ـُـَـ ص) (21) نزاکتسز، ازعانسز، ارکانسز تربیه‌سز، ترس، عکسی، صورتسز.

Un-hold (ـُـ ص) (21) مرحمتسز، یوز ویرمز، ایولك استمز، دشمن، ظالم، غدار || Unhold (ا م) (38) یاخود (51) Unholdin (ا مؤ) (50) صورتسز، قودوبت کمسه || خائن، جادی، خائنه، جفاکار قادین؛ شیطان، عفریت، جادولوز.

uniform, Uniform (ـُـ — کذلك ـَـ) [لاتینجه] (ا مؤ) (49) خصوصیله (ع) اونیفورمه، عسکرك کیدیکی یکسیاق، بربیچیم البسه || بعضاً عسکری البسه، عسکرالبسه‌سی in großer (kleiner ویاخود : Interims =) Uniform آلای البسه‌سی، بیوك اونیفورمه‌سی (کوچوك ویایومیه‌لك البسه) ایله || (ص) یکطرز، یکشکل، متشابه.

Unikum (ـُـ الا) (58) [لاتینجه] بردفعه‌لق، بردفعه بولنان شی؛ بردانه‌جك، یکتا.

Universität (ـُـ z ـُـ v -- ا مؤ) (49) [لاتینجه] باجمله علوم وفنونی تحصیله مخصوص دوائر عالیه‌یی محتوی دارالفنون، مدرسهٔ عالیه || بورایه دوام ایدنلره درس ویرن هیئت معلمینك مجموعی.

Universum (ـُـ z ـُـ v -- ا لا) (58) (sans pl.) دنیا، جهان، عالم، کائنات.

Unke (ـُـ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه Schlange unc] (تا طبیعه) چینغراقلی یلان || = Ringel=natter.

Un-kennbar (21) = un-kenntlich.

Un-kenntlich (ـُـَـ ص) (21) طانلماز || (seine Hand= schrift, Stimme) — machen (ال) یازوسنی، سسنی دکشدیرمك، طانلماز برحاله قویمق، کتیرمك || بلیرسز.

Un-kenntniß (ـُـَـ ا مؤ) (21) معلوماتسزلق، بیلمامه، طانیمامه || جهالت.

Un-klar (ـُـ ص) (21) آچیق وبراق وشفاف اولمیان، پارلاق دکل، قبالی، بولانیق، سیسلی || آکلاشلماز، غیرواضح، قاریشیق، کیاکلق، قبالی، عقل ایرمز.

Jemanden ‖ مصرف (*inv.*) (ـُـَـَ جمع) **Un-kosten** بريني مصرفه صوقمق، برچوق پاره‌دن چيقارمق. in—stürzen

Un-kräftig (ـَـَـَ ص) ㉔ قوتسز ‖ فائده‌سز، تأثيرسز، قوتسز .

Un-kraut (ـُ ا لا) ㉕ [قديم آلمانجه unchrût] (نبا) (كوتو، يبانى، فائده‌سز اوت) دليجه اوتى ‖ (ضرمثل) vergeht nicht — آجى باطليجانى (نه) قراغى چالماز .

Un-kündbar (ـُـَـَ ص) ㉔ (تجا) ديون منتظمه، قونسوليد؛ لازم‌الادا واجب التأديه اولميان .

Un-kunde (ـَـَ ا مؤ) ㉝ معلوماتسزلق . برشيدن خبرى اولمامه، ايشيتمامش اولمه ‖ بيلمايش .

Un-landbar (ـَـَ ص) ㉔ (بحر) يناشيلماز (قره حقنده) .

Un-längst (ـَـَ حا) براز اوليسى، دميندن، شمدى، يقيناً .

Un-lenkbar (ـَـَ ص) ㉔ سوق واداره‌سى، قوللانلمسى كوچ ‖ اطاعتسز، عاصى، كنديسيله كچينلمسى مشكل، لاف آكلاماز، سوز ديكلماز، كم آلماز .

Un-lesbar (ـَـَ ص) ㉔ اوقونماز، اوقونوركبي اوليان ‖ قاريشيق، فنا يازلمش .

Un-leugbar (ـَـَ ص) ㉔ غير قابل انكار، ميدانده .

Un-lieb (ـَـَ ص) ㉔ ناخوش، سويمسز، صوغوق ‖ es ist mir — Dieses zu hören بونى ايشيتديكمدن طولايى تأسف ايدرم، بن بونى ايشيتمك استه‌مام، خوشمه كيتماز .

Un-löblich (ـَـَ و ـَـَ ص) ㉔ مدح وثنايه لايق اوليان .

Un-logisch (ـَ gh ـَ ص) ㉔ [روم] منطقه مستند وموافق اوليان، غيرصحيح .

Un-lösbar (ـَـَ) un-löslich (ـَـَ) ايكيسيده : (ص) ㉔ غير قابل حل، اريمز ‖ چوزولمز، آچيلمز، سوكولمز.

Un-lust (ـَ امؤ) آرزوسزلق، خوشسزلق، قيرغينلق، جان صيقينتيسى ‖ برشيدن صوغومه، عدم رغبت وتمايل، نفرت، اوصانج .

Un-mannbar (ـَـَ ص) ㉔ (هر ايكى جنس حقنده) بلوغه ايرمامش، هنوز صبى ‖ (قادين حقنده) هنوز اركگه غيرصالح، قوجه‌يه وارماز، كوچوك .

Un-masse (ـَـَ ا مؤ) ㉝ پك چوق، پك زياده، فوق الحد، بريغين (اولان شى) .

Un-menge (ـَـَ ا مؤ) ㉝ =Unmasse .

Un-mensch (ـَ ص) ㉔ يوركسز، حسسز، مرحمتسز انسان، باربار .

Un-meßbar (ـَـَ ص) ㉔ غيرقابل مساحه، اولچولمز، اولچولمسى ممكن دكل .

Un-mittelbar (ـَـَـَ ص) ㉔ طوغريدن طوغرى‌يه، بلا واسطه .

Un-möbli(e)rt (ـَـَ ص) ㉔ دوشنمامش، دوشه‌لى دكل، دوشنمدن، دوشه‌مه‌سز .

Un-modern (ـَ ـَ) ; un-modisch (ـَـَ) ايكيسيده (ص) ㉔ يكى برشى دكل، موده‌سى كچمش، اسكى، بارد.

Un-möglich (ـَـَ و ـَـَ ص) ㉔ غيرقابل، ممكن اوليان ‖ ich kann es— thun بن اونى ممكن دكل يابه‌مام، ممكن دكل بن بونى اجرا ايده‌مام، بو بنم المدن قابل دكل كلمز .

Un-moralisch (ـَـَـَ ص) ㉔ اخلاق وآدابه مغاير، مغاير ادب وتربيه؛ فاسد، فاسق .

Un-mündig (ـَـَ ص) ㉔ هنوز رشدينى اثبات ايتمامش، فاعل مختار اوليان، صبى، غير بالغ ‖ هنوزلقردى ايتميان، سويليان چوجق .

Un-musikalisch (ـَـَـَـَ ص) ㉔ قواعد موسيقيه يه مخالف ‖ (اشخاص حقنده) —fein موسيقى يه واقف وآشنا اوليان .

Un-nach-ahmbar (ـَـَـَ ص) ㉔ تقليدى غيرممكن، عينينى يابمق مشكل .

Un-nahbar (ـَـَ ص) ㉔ كندوسنه يناشلمسى غيرممكن.

Un-natur (ـَـَ ا مؤ) ㊾ بوزوقلق، فساد حالى، شناعت .

Un-natürlich (ـَـَـَ ص) ㉔ طبيعته مخالف، غير طبيعى ‖ عجيب، خارج ازطبيعت، اجيش بوجوش ‖ غيرطبيعى، جعلى صنعى، يابمه ‖ تحف يبانجى، خوش .

Un-nennbar (ـَـَ ص) ㉔ ذكر اولنماز، اسمى سويلنمز.

Un-nötig (ـَـَ و ـَـَ ص) ㉔ فائده‌سز؛ فضله، بيهوده، بوش يره، لزومسز، فضله .

Un-nütz (ـَ ص) ㉔ هيچ برشيئه يارامايان، صاچمه، عبث ‖ es Zeug — صاچمه، لزومسز، برشيئه يارامازشى ‖ sich— machen عظمت طاسلامق .

Un-ordentlich (ـَـَـَ ص) ㉔ (اشخاص حقنده) دوكوتى‌پى‌سون، سونپه، انتظامسز، داغنيق ‖ (اشياحقنده) غيرمنتظم، قارمه قاريشيق ‖ (يشايش حقنده) غيرمنتظم ياشامه .

Un-ordnung (ـَـَ ا مؤ) ㊾ قاريشيقلق، طاغينيقلق، انتظامسزلق، غيرمنتظم ومرتب اوليش ‖ in— bringen قارمه قاريشيق ايتمك، طاغيتمق، آلت اوست ايتمك، بر برينه قاتمق، انتظام وترتيبى بوزمق؛ صارصمق، رخنه‌دار ايتمك .

Un-paar (ـَ ص) ㉔ (عدد حقنده) (چفت اوليان) تك، ايكى ايله غيرقابل تقسيم ‖ كذلك un-paarig (ـَـَ) چفت، اش اوليان ‖ بر برينه اويميان، تك مثلا (الديون حقنده) بر برينك تكى اوليان .

Un-partei-isch ، un-parteilich (ـَـَـَ) ايكيسيده (ـَـَـَ) (ص) ㉔ بيطرفانه، طرفيندن هيچ برينى (آيروجه) التزام ايتمكسزين ‖ اسم اولەرق : (r) Un-partei-ische = Schieds=richter .

Un-paß (ـَ حال وصفت مقامنده) = un-päßlich .

Un-passend (ـَـَ ص) ㉔ ايو انتخاب اولنمامش، (بركله حقنده) اويميان مناسبت، ياقيشيق آلميان، ياكلش استعمال اولنان ‖ مناسبتسز، مناسبت آلمز، وقتسز، كبارجه اوليان، ناخوش، ياقيشماز .

Un-passi(e)rbar (ـَـَـَـَ ص) ㉔ كچلمز، آشلماز، غيرقابل مرور، يول؛ كچيد ويرماز .

Un-päßlich (ـَـَ ص) ㉔ راحتسز، نامزاج؛ دردلى، خسته‌لقلى، مريض .

Un-praktisch (ـَـَـَ ص) ㉑ قوللانیلشلی اولمیان، اجرا سنده سهولت اولمیان ، عملی دکل || اجراسی غیر قابل .

Un-rasi(e)rt (ـَـَـَ ص) ㉔ تراش اولمامش (صاچی صقالی کسدیرمامش ، تراش ایتمامش) تراشسز ، صقاللی .

Un-rath (ـَ ا م) ㊳ (*sans pl.*) دوکوتی قیرینتی شی، چورچوب، سوپروتی، پیسلك ، آیاق یولی سوپروتیسی، انسان ترسی|| (مجا) wittern : یاخود merken — برشیده فنالق، عکسیلك ، جنابتلك اولدیغنی حس ایتمك .

Un-rationell (ـَ - (ـ) - tss ـَ ص) ㉔ [لاتینجه] عقله غیر موافق، مغایر عقل|| عبث، دیبسز .

Un-recht (ـَـَ ص) ㉔ طوغری، مناسب، حقلی اولمیان، حقسز ، مناسبتسز ، عکسی ، ترس ، مغایر عدالت|| komme وقتسزمی کلدم؟ ich jetzt —? || (das Packe't) ist in —e Hände gekommen پاکت یاکلش کیتمش ، صاحبنك یدینه واصل اولمامش || Das ist der Unrechte بو آرادیغم (آدم) دکل|| es ist mir etwas in die —e Kehle gekommen بوغازیمه ،ککزیمه برشی قاچدی (برشی یر ایکن) || Das ist —e Seite بونك یری بوراسی دکل|| hier am —ten Orte || (eines Stoffes) برقماشك ترس طرفی|| zur —en Zeit وقتسز || (ا لا) ㊳ (*sans pl.*) حقسزلق، مغایر حقانیت وعدالت اولان شی، ضرر || (ضر مثل) besser Unrecht leiden, als Unrecht thun حقسزلق یاپمدن ایسه حقسزلغه اوغرامق اولادر. آلداتمق آلداتمقدن اولادر|| — haben حقسز اولمق، Jemandem — geben برینه حقسزلق اسناد ایتمك ، برینی حقسز چیقارمق .

Un-redlich (ـَـَـَ ص) ㉑ = un-ehrlich .

Un-regel-mäßig (ـَـَـَـَـَ ص) ㉔ غیر منتظم ، منتظماً دوام وجریان ایتمیان ووقوع اولمیان، وقتی زمانی بلورسز، غیر منتظم ، رقاعده‌یه مستند اولمیان ، غیر قیاسی .

Un-reif (ـَـَ ص) ㉔ هنوز اولمامش ، کماله ایرمامش ، چیك ، خام، پیشمامش، کورکو وتجربه‌سز || (اشخاص حقنده) هنوز کنج ، بالغ ، بالغه اولمیان چوجق .

Un-reife (ـَـَ ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) Un-reifheit (ـَـَ ا مؤ) ㊾ "un-reif" خاملق، پشیلك، هنوز اولمامه، کماله ایرمامشلك، چیکلك ، اولغون اولمایش|| بلوغه ایرمایش ، چوجقلق .

Un-rein (ـَـَ ص) ㉑ پیس، مردار، کیرلی (کذا مجازی اوله‌رق : — sittlich) || خالص وصافی اولمیان || (مایعات حقنده) بولانیق ، طورطولی ، قاریشیق || غیر صحیح || مسوده حالنده، تبییض وتصحیح اولنمامش یازی .

Un-rettbar (ـَـَـَ ص) ㉑ غیر قابل تخلیص، خلاص ممکن اولمیان ، قورتارلمسی مشکل .

Un-richtig (ـَـَـَ ص) ㉑ طوغری اولمیان، غیرصحیح، غیر موثوق ، یاکلش ، خطالی .

Un-ruhe (ـَـَـَ ا مؤ) ㊾ حرکت ، یرنده طورامامه ، قیقیرداقلق ، راحت طوره‌مامه || اضطراب ، خلجان ، تلاش ، تاصه ، قایغی، صیقینتی، جان صیقیسی || یرنده طوره‌ماز کمسه (صنعه) ساعتك حرکتی، ایشلمسی تنظیم‌ایدن رقاص تکرلکی، چرخی|| قاریشیقلق، شورش .

Un-ruhig (ـَـَـَ ص) مضطرب، راحتسز، موجب اندیشه، یرنده‌طوره‌ماز، جیوه کبی‌اویناق || متحرك،کوپورمش، قیزمش|| خلجان ، وتلاش ایچنده || کورولتی ایتمك استیان ، قاریشیقلق چیقارتان ، ولوله‌جی || (بحر) طالغه‌لی، صاللانتیلی .

Un-rühmlich (ـَـَـَ ص) ㉑ شایان‌مدح‌وستایش‌اولمیان، شانسز .

Uns (ـَ ضمیرشخص) (مفعول‌الیه ومفعول به آلوب ich ضمیرینك جمعیدر) [قدیم آلمانجه uns] بز || ضمیر مطلقك مفعول الیهی اوله‌رق: بزه|| —ein Freund von احبابمزدن دوستلریمزدن بری || —er gehört zu اوبزدندر ، بزه‌عائدر، || —grüßen Sie ihn von اوکا بزدن‌سلام سویلییك ؛ بزدن سلام‌کوتورك ، اوکا همز سلام ایدرز .

Un-saftig (ـَـَ z ـَ ص) ㉔ آز صولی، خاصه‌سی آز، صوسز ، قوری ، خاصه‌سز .

Un - säglich (ـَ z ـَ -) un-sagbar (ـَ z ـَ -) ایکیسبده: (ص) ㉑ سویلنلماز، غیرقابل‌تعریف، توصیفی‌مشکل.

Un-sanft (ـَ z ـَ ص) ㉑ حلیم وملایم‌اولمیان، سرت، آتش مشرب ، چفته‌لی .

Un-sauber (ـَ z ـَـَ ص) ㉑ =un-rein .

Un-säuberlich (ـَـَـَ z ـَ ص) ㉔ پیس ، مردار .

Un-schadhaft (ـَـَـَ ص) ㉔ ضررسز ، بربرینه برشی اولماز، بوزوق دکل .

Un-schädlich (ـَـَـَ ص) ㉔ ضررسز ، مضر اولمیان ، زیانی طوقونماز، کندی حالنده ، مضرتسز ، زواللی .

Un-schätzbar (ـَـَـَ ص) ㉑ قیمتی تقدیر اولنماز، اهمیت ویرلمز|| بهاسز ، دکری تخمین ایدیله‌مز .

Un - scheinbar (ـَـَـَ ص) ㉑ آزکورونور ، آزکوزه چارپار ، اهمیتسز || (رنك حقنده) پك آلاجه وکوزه چارپار اولمیان ، طوتوق (مجا) قراکلق ، مظلم .

Un-schicklich (ـَـَـَ ص) ㉑ = un-anständig || مناسبتسز ، اویغونسز .

Un-schiffbar (ـَـَـَ ص) ㉔ (بحر) کمی ایله اوزرنده، درونده سیاحت غیر قابل ، کچلمز .

Un-schlitt (ـَ ا م) ㊳ (*sans pl.*) [قدیم آلمانجه unsli(h)t] ایچ یاغی ، طون یاغی (Talg =) .

Un-schlüssig (ـَـَـَ ص) ㉑ قرارسز ، بر شیئه یودرلو قرار ویره‌میان،کسوب آته‌میان، برشویله‌بربویله یاپان،سویلیان شاشیرمش ، متردد .

Un-schmackhaft (ـَـَـَ ص) ㉔ طاتسز، لذتسز،طعمی آز ویا هیچ یوق || طاتسز طوزسز . صوغوق .

Un-schön (ـَـَ ص) ㉑ ناخوش، لطیف وظریف اولمیان، کوزل وکبار اولمیان ، ایو دکل .

Un-schuld (ـَـَ امؤ) ㊾ معصومیت،جرم وقباحتسزلك، بیکناهلق ، صوچسزلق ، برائت ، صافدل وپاکدل || کبارلق|| طاهرلك|| (تشخص ایتدیریله‌رك) معصوم،کبار، طاهر،پاکدل بیکناه کمسه .

Un-schuldig (ـَـَـَ ص) ㉔ معصوم ، بیکناه،قباحتسز صوچسز، جرم وجنایت وجنحه صاحبی اولمیان ، بری‌الذمه || غیرمضر ، قباحت وکناهی موجب عفت وصفوت‌وپاکدامنلکی بوزارشیدن بیخبر وبونلری ایشلماز اولان || بیچاره ، زواللی ، معصوم، بیکناه، غریب .

Un-selig (ـُـ z ـَ صـ) ㉑ مشئوم، منحوس، صوكى فنا، اوغورسز، مصيبت .

Unser (ـَ ضم شخص) (wir ضميرينك مضاف اليهى) (بزدن) بزه مثلا: — erbarme Dich بزه مرحمت (رحمت) ايت، آجى ‖ (vier) — waren (es : ياخود) wir بزدرت كشى ايدك، Einer — بز، بزلر بزم كبى آدملر ‖ (صفت وضمير ملكى) unser (م)، uns(e)re (مؤ) ㉑ unser بزم .

Unsert = halben (ـَـَـ)، wegen = (ـَ ـُ ـَـ)، = willen (ـَـَـ) (ضمير شخصى ايله برلكده ضمير ملكى) بزم ايچون، بزم يوزيمزدن، بزم سببمزه .

Un-sicher (ـَ z ـَ صـ) ㉑ امين اولميان، شبهه‌لى، قوى اولميان ‖ Gedächtniß es — قوتلى اولميان، چابوق اونودان ذهن ‖ قورقولى، امين دكل، تهلكه‌لى .

Un-sichtbar (ـُ z ـَ صـ) ㉑ غيرمرئى، كورونمز، فرق اولنمز .

Un-sinn (ـَ z ام) ㊳ صاچمه، مناسبتسزلك، بدلالق، دليلك، مناسبتسز شى ‖ — Das ist بوشى صاچمه، بونك اصلى يوق، بويله شى اولماز ‖ دليلك، جنت .

Un-sitte (ـَ z ـَ ا م) ㊸ فنا عادت، اخلاقسزلق .

Un-sittlich (ـَ z ـَ صـ) ㉑ آداب واخلاقه مغاير، مغاير ادب وتربيه .

Un-sorgsam (ـُ z ـَ صـ) ㉑ = sorg = los ‖ = غمسز، طاسه‌سز، قايغيسز . sorgen = frei

Unsrer-seits (ـُـَ z ـَـحا) بزدن، بزم طرفدن، بزم طرفمزدن .

Un-stät (ـُ ـَ صـ) ㉑ غيرثابت؛ يرنده طورماز، متحرك، اويناق، راحتسز، سرسرى، يرسز يوردسز ‖ صيق وصاغلام اولميان ‖ فاصله‌لى، دوامسز، متماديا على الدوام اولميان .

Un-statthaft (ـَ ـَ ـَ صـ) ㉑ مساعده اولنماز، قبول ايدلمز، ممنوع ‖ كفايتسز، اولماز، غير مقبول، مناسبتسز، ياقيشيق آلماز، نابجا .

Un-sterblich (ـَـَ صـ) ㉑ دائم وباقى، لم يزل .

Un-stern (ـَ ـَ ا م) ㊳ فلاكت (مصيبت) .

Un-stet(ig) (ـَ)(ـُ ـَ) (مرا . un-stät) .

Un-stillbar (ـُ ـِ ـَ صـ) ㉑ „stillen" طورماز، ديكمز، غيرقابل تسكين، طورماز ديكلانماز .

Un-streitig (ـَ ـُ ـَ صـ) ㉑ قابل اعتراض اولميان، قيد واعتراضدن وارسته .

Un-studi(e)rt (ـُ ـَ ـَ صـ) ㉑ تحصيل ايتمامش، كورمامش، چالشمامش ‖ طوغريدن طوغرى يه، بلا تفكر، ارتجالا، غيرصنعى، طبيعى، اويديرمه ومصنوع دكل .

Un-summe (ـَ z ـَ ا مؤ) ㊸ مبلغ عظيم .

Un-tauglich (ـَـَ صـ) ㉑ (برشيئه، ايشه) يارامار، كلز، قابليتلى اولميان، الويرميان ‖ كوتو، هيچ برشيئه يارامار .

Unten (ـَ حا) [undeän قديم آلمانجه] (oben كله‌سنك مقابلى) آشاغيده ‖ — nach آشاغى يه، آشاغى طرفه طوغرى ‖ — bis von oben bis آشاغى‌دن يوقاريدن آشاغى ‖ von — auf (آشاغى‌دن يوقارى يه) آشاغيدن بدأ ايله ‖ — siehe آشاغى يه نظر، مراجعت اولنه، آتيده بيان اولنور، بروجه آتى ... ‖ — im Lande دها آشاغيده ‖ — weiter آشاغيده اووه ده et hat von — auf gedient ‖ (تركيبنك مقابلى) im Gebirge اوهرتبه‌يى آلدرق يتيشدى، چكردكدن يتيشدى .

Unter (ـَ ـُ مضاف اليه ومفعول به ايله برلكده كاور حرجر) (بروجه آتى : m — ‖ وياخود m' — وجهله تركيب ايدر = dem — ، n — وياخود : n' — = den — ، s — وياخود s' — = das —) دها يوكسك وعالى برشيئه نسبتله آشاغى بردرجه‌يى كوسترر، مفعول اليه ايله : wo ? ومفعول به ايله كلدكده wohin ? سؤالنه جواب ويرر (über كله‌سنك مقابليدر) آلتندن مثلا : der Hand — ال التندن، كيزليجه، خفيا ‖ was verstehst Du — (diesem Ausdrucke) ? بوتعبيردن، بوندن نه آكلايورسك، بوندن مقصدك ندر ؟ etwas — den Händen ‖ بونكله نه ديمك استيورسك ؟ haben برشى النك آلتنده اولمق ‖ — freiem Himmel آچيقده، قيرده، صحراده (اوزرى قپالى اولميان برمحلده) ‖ — dem Wasser schwimmen ‖ كيجه‌لين آچيق هواده صويك ايچندن، آلتندن يوزمك ‖ (جغر) — dem dreiß'gsten Breitengrade اوتوزنجى عرض درجه‌سنده ‖ — dieser Bedingung بوشرط تحتنده، بوشرط ايله ‖ — diesen Umständen بويله، بوكبى احوالده، زمانلرده، بويله شيلرله ‖ ich kann es Ihnen nicht — 50 (Mark) geben بونى سزه اللى ماركدن آشاغى ويره‌مام ‖ — die Soldaten kommen عسكره قاريشمق (عسكر آره‌سنه كيرمك) عسكر اولمق ‖ (ـَـَـ...) وجهله يازيلوب فعل ايله برلشدكده دائما (sép.) و a. ㉓ مودلنه كوره تصريف اولنوب بالعكس صدا اساس كلمه اوزرنده واقع اولدقده دائما (insép.) و b. ㉓ مودلنه كوره تصريف اولنور .

Unter-arm (ـَـَـ ا م) ㊳ (تشر) (قولك آشاغى قسمى، بيلك ايله ديرسك آره‌سى) اكثريا : بيلك .

Unter-ärmel (ـَـَـ ام) a. ㊵ البسه‌نك يكى، قولنك آشاغى قسمى .

Unter-arzt (ـُ ـَ ـَ ا مؤ) ㉛ طبيب معاون، رتبه‌سى كوچوك دوقتور .

Unter-bau (ـُ ـَ ا م) ㊳ (صنع) (معما) برابنيه‌نك قسم تحتانيسى، تمل ديوارلرى .

Unter-bauen (ـَـَـ فع متع) a. ㉑ (sép.) (صنع) آشاغى يه، آشاغيدن انشا ايتمك ‖ (معما) (ـَـَـ فع متع) (insép.) (بر ابنيه‌يى) آلتندن اكرى يه آلدرق آلتنى يابمق، تمل تعمير ايتمك؛ (بر ابنيه‌يه، بر يره) دستك باينده اورمق .

Unter-beamte(r) (ـَـَـَـ ا م) ㉑ كوچوك رتبه‌لى مأمور .

Unter-befehlshaber (ـَ ـُ ـَـَـ ا م) a. ㊵ قوماندان وكيلى، ايكنجى قوماندان .

Unter-beinkleid (ـُ ـَ ـَ ا لا) ㉗ ايچ طونى .

Unter-bilanz (ـَـَـ ا مؤ) ㊾ (تجا) آچيق .

Unter-binden (ـَـَـ فع متع) a. ⑳ (sép.) آلتندن باغلامق، ربط ايتمك، آشاغى يه صارمق، آلت طرفندن طوتديرمق ‖ (ـَ ـَ ـَ فع متع) (insép.) (جرا) (انسجهٔ عضويه وحجيره‌لرى درونده بسليجى اولان صويك، اوزون دوران ايتمسنه مانع اوله‌جق صورتده) باغلامق، صارمق، بوغمق .

Unter-bleiben (ـَ ـُ ـَ فع متع) o. ⑳ (insép.) وقوعبولمامق، يكيدن حصول بولمامق، كسلمك، بيتمك، منقطع اولمق، ختام بولمق ‖ ich hoffe, Das wird in Zukunft — اميد ايدرمكه بو بردها واقع اولماز، يايلماز .

Unter-brechen (ـَـُـَـ فع متع) و — sich (فع مطا) b. (*insép.*) (20) منقطع اولمق ، كسلمك ‖ بروقت ايچون تعطيل ايتمك ، منقطع اولمق ، تعليق ايتمك ، ايدلمك ‖ بوزمق، كسمك ، كيرو براقمق، تجيز ايتمك .

Unter-breiten (ـَـُـَـ فع متع) b. (21) (*sép.*) etwas— برشيئى اشاغيدن يايمق ‖ آلتنه سرمك ، يايمق ‖ (ـَـُـَـ فع متع) عرض وتقديم ايتمك ، ويرمك ، انها ايتمك ‖ einem Gegenstande ‖ اساس، سبب اولەرق كوسترمك، طوتمق etwas— برشيئه برشيئى اساس اتخاذ ايتمك .

Unter-bringen (ـَـُـَـ فع متع) a. (22) (*sép.*) تحت تأمينه ، امنيته آلمق، امين ومستور برمحله قويمق، قوندرمق‖ Jemand— برينى اسكان ايتمك ، براى اقامت بر يره اوتل وامثالنه اينديرمك ‖ برينه بر ير ، مأموريت، محل بولمق برينى بر يره،مأموريته يرلشديرمك .

Unter-chlorig (ـَـk ـَـ ص) (21) (كيميا) —e Säure حامض تحت قلورى .

Unter-deck (ـَـُـَـ ا لا) (38) (بحر) برنجى (كوپرى) كوكرته .

Unter-decke (ـَـُـَـ ا مؤ) (53) آلت طرفه كلەجك ، اورتيلەجك قپاق ، اورتو .

Unter-deß (ـَـُـَـ) Unter-dessen (ـَـُـَـ ايكيسيده ص وحر عا) (21) = in-deß و in-dessen .

Unter-drücken (ـَـُـَـ فع متع) a. (21) (*sép.*) اشاغى يه باصمق، اشاغى طرفه طوغرى ايتمك‖ (ـَـُـَـ فع متع) (*insép.*) برشيئى باصديرمق ، ياتيشديرمق ، اورت باص ايتمك ، تسكين وتنكيل ايتمك (حسيات حقنده) كيزلمك ، بللى ايتمامك ‖ بوكالتمق، ازمك ‖ غلبه ايتمك ، تحت ضبطنده طوتمق .

Unter-einander (ـَـُـَـ حا) اونلرك كندى آرەلرنده، (بزم آرە مزده) مابينلرنده ، كنـدى كنديلرينه ، بالمقابله ‖ —mengen ‖ durch-einander بربرينه قاتمق، قاريشديرمق ‖ Alles— werfen هپسنى، جملەسنى بربرينەقاتمق، قارمەقاريش، آلت اوست ايتمك‖(ـَـُـَـ) بربرينك آلتنده، بربريتك تحتنده.

Unter-fahren (ـُـَـُـ فع متع وفع لا —) r. (20) den Wagen— (*sép.*) آرابەنك آلتندن كچمك، آرابەيى، آرابەسنى اورتولى محله چكمك، etwas— (*insép.*) (ـ ـَـُـ فع متع) آرابەلغه قويمق‖ برشيئك آلتندن كچمك ، (واپور ، آرابه وامثاليله) ‖ (معدن قويولرنده) die Erze— معدن فليز ، طمارلرينك آلتنه دكين لغم ، يول آچمق ، كيرمك .

Unter-faktor (ـَـُـَـ ا م) (43) (مطبعەده) مرتب ثانى ، مرتب معاونى .

Unter-fangen (ـَـُـَـ فع مطا) p. (20) (*insép.*) sich einer Sache— (مضاف اليه آلور) برشيئه تشبث (ايتمكه جسارت) ايتمك ، قالقيشمق .

Unter-fassen (ـَـُـَـ فع متع) و — sich (فع مطا) Jemand, etwas— (fassen . ا مرا) (*sép.*) (21) c. برينى، برشيئى آلتندن طوتمق ، دوشمسى منع ايتمك ، آلتندن قاورامق ، — Jemand برينى قولنك آلتندن قاورامق، طوتمق، دوشمامسى ايچون قولنه كيرمك .

Unter-gang (ـَـُـَـ ا م) (38) = Niedergang ‖ سقوط ؛ زوال ، انحطاط ، انقراض، محو اوله .

Unter-geben (ـَـُـَـ فع متع) l. (20) (*sép.*) آلتنه قويمق اوزره ويرمك ، تحتنه وضع ايتمك ‖ (ـَـُـَـ فع متع) (*insép.*) Jemandem etwas— برشيئى برينك تحت اداره، نظارت وقومانداسنه توديع ايتمك، امر وقوماندەسى آلتنه قويمق، ادارەسى عهدەسنه ويرمك ‖ — اسم مفعول ، صفت واسم اولەرق: Unter-gebene(r) (اسم) (24) مادون، معيتده بولنان. كوچوك رتبەلى مأمور (Vor - gesetzter كلمەسنك مقابلى) .

Unter-gehen (ـَـُـَـ فعلا —) s. (20) (*sép.*) طالمق وغائب اولمق، باتمق ‖ (اجرام حقنده) باتمق ، غروب ايتمك ، افقك آلتنه كيتمك ‖ (بحر) باطمق ، (صويك دبينه ، دكزك ايچنه) قاپانمق ‖ حركت ارضده باتمق ، يرك دبينه كچمك ‖ (بورجه) باتمق ‖ غائب اولمق ، بيتمك ، محو اولمق ، صفرى توكتمك ، خانمانى ، اوجاغى سونمك ‖ برشيئك آلتنه كيرمك ، صيغمق ، قونمق ، der Heuwagen ging nicht unter اوت آرابەسى (طامك آلتنه) صيغمدى ، كيرمدى‖ (ا لا) b. (40) Unter-gang = (*sans pl.*) .

Unter-gehölz (ـَـُـَـ ا لا) (38) = Unter-holz .

Unter-geordnet (ـَـُـَـ ص) (21) ، unter-ordnen) مصدرينك اسم مفعولى) ‖ معيت ، تابع ‖ ايكنجى درجەده ، ايكنجى بررتبەده بولنان : ايكنجى‖ (اشخاص حقنده) مادون .

Unter-geschoben (ـَـُـَـ ص) (21) ساختە، سورولمش.

Unter-geschoß (ـَـُـَـ ا لا) (33) (معما) زمين قاتى ، آلت قات .

Unter-gestell (ـَـُـَـ ا لا) (38) (صنع) بر اسكلەنك قسم تحتانيسى، بركرەوتك آلت باصاماغى .

Unter-gewand (ـَـُـَـ ا لا) (25) ايچ چاشورى .

Unter-gewehr (ـَـُـَـ ا لا) (38) (ع) اسلحهٔ جارحه .

Unter-gewicht (ـَـُـَـ ا لا) (38) (تجا) نقصان كلان آغرلق، برشيئك ثقلت مطلوبەدن اولان اكسيكلكى .

Unter-glied (ـَـُـَـ ا لا) (27) قسم تحتانى، عضو مؤخر ، سفلى .

Unter-graben (ـَـُـَـ فع متع) r. (20) (*sép.*) كوركله اورتمك ‖ (زرا) — Dung كوبره صاقلامق، سائر شيلرك آلتنه دوشەمك‖ (ـَـُـَـ فع متع) (*insép.*) آلتنك قازلمسيله اوزرينى ييقمغه حاضرلمق، بونك ايچون آلتنه لغم قازمق، آلتنى اويمق ‖ آلتنى اويمق، على الخصوص (صوحقنده) يمك ‖ (مجا) (ايچنى) ييوب بتورمك ، خراب ايتمك .

Unter-haben (ـَـُـَـ فع متع) b. (19) (*sép.*) (عمو) ein Kleiderstück— ديكر بر البيسەنك آلتنه كيمش اولمق ، ايچنده ديكر برشى بولنمق ، ايچنه كيمك ‖ الى آلتنده اولمق ‖ كندى آلتنده بولنديرمق ‖ — Jemand برينى آلت ايتمك .

Unter-halb (ـَـُـَـ مضاف اليه آلور حرف جر) (ober-halb تركيبنك مقابلى) آشاغيسنده ، آشاغيسيده ، اوتەسنده der (Brücke) — كوپرينك آلت باشنده آقينتى مقابلنده ، روزكار جهتنده .

Unter-halt (ـَـُـَـ ا م) (38) (*sans pl.*) بسلمه ، انفاق واعاشه ‖ نفقه ، مصارف بيتيه ‖ seinen —haben اكمكى اولمق ، بولنمق ، يەجكى اولمق .

Unter-lage (ـُـَـّـ ا مؤ) (53) برشیئك آلتنه قونیلان، اوزادیلانشی، آلتلق‖ اساس، تمل(کذلك ایکیسیده : مجازی)، الك آلت طبقه ‖ چوجق یتاقلرنده یتاق اوزرینه قونیلان اوفق مندر ‖ آلته کلان آستار .

Unter-laß (ـُـّـ ام) (38) آنجق بروجه‌آتی مستعملدر : ohne— بلا انقطاع ، بلا فاصله ، طوروب دیکلنمکسزین .

Unter-lassen (ـُـَـّـ فع متع) p. (20) (*insép.*) اهمال ایدرك برشیئی ترك ایتمك ، اونوتمق ، یاپماق ، واز کچمك ‖ کندینی طوتمق .

Unter-laſt (ـُـّـ ا مؤ) (49) (بحر) صابوره .

Unter-lauf (ـُـَـّـ ا م) (31) (eines Flusses) — برصویك یتاغنه یقین‌اولان جریانی ، جریان تحتانیسی ‖ (بحر) برنجی کوکرته .

Unter-laufen (ـُـَـّـ فع لا—) p. (20) (*sép.*) برسپره ، اوزری اورتولی برمحله قوشمق، مصون وقپالی بر یره التجا ودخالت ایتمك ، کندینی آتمق ، آلتنه کیرمك ‖ mit— برابر اولمق ، آره‌یه کیرمك ، آره‌لرینه قاتیشمق ‖ (فع متع) اوفق آرابه ایله آلتنه طاشیمق ‖ (ـُـّـ فع متع) (*insép.*) برینك التندن قوشوب کچمك ‖ (فع لا—) Jemand— (سطح فوقانیسنده وعلی الخصوص دری حقنده) آلتنده کورونمك ، (علم امراض) اوعیهٔ مخصوصه‌سندن چیقوب یایلمق ‖ mit Blut - (sein) قان اوطورمق ، بره‌لنمك .

Unter-legen (ـُـَـّـ ونادراً ـُـّـ فع متع) a. (21) (*sép.*) ونادراً (*insép.*) آلتنه، آلت‌طرفنه قویمق، دوشه‌مك‖ (einem Huhne) Eier zum Brüten— برطاوغك آلتنه یمورطه قویمق، قلوچقه‌یه یاتیرمق، قلوچقه ایتمك‖ Pferde— آرابه استاسیونلرنده قوشوم ایچون‌حیوان حاضر بولندیرمق ، طوتمق ‖ (ـُـّـ فع متع) (*insép.*) برشیئك آلتنه برشی قویمق ، آنکله تجهیز ایتمك ‖ (ـُـّـ) (unter-liegen مصدرندن اسم مفعول) .

Unter-lehrer (ـُـّـ ا م) a. (40) خواجه معاونی .

Unter-leib (ـُـَـّـ ا م) (27) (*sans pl.*) قارین ، خصوصیله قارنك آشاغی قاصیق طرفی ، بطن اسفل .

Unter-liegen (ـُـَـّـ فع لا—) f. (20) (*insép.*) مغلوب ، آلت اولمق ، مقاومت ایده‌مامك ، ازلمك ‖ Das unter-liegt keinem Zweifel آرتق بوکا هیچ‌شبهه لازم‌دکل، آرتق بوکا هیچ برشبهه ایستمز . بوکا آرتق شبهه لازم دکل ‖ (ـُـَـّـ فع لا+) (*sép.*) آلتنده بولنمق اساسی ، تملی تشکیل ایتمك .

Unter-lieutenant (ـ(ـ) ـُـّـ ا م ، صورت تلفظی : lœ̂'-tenanete) (آوستریا ایله اسوبچره‌ده وآلمانیا بحریه‌سنده یالکز : Seconde-Lieutenant مقامنده مستعملدر) ملازم ثانی .

Unter-lippe (ـُـّـ ا مؤ) (53) آلت دوداق ‖ dicke— صارقیق دوداق .

Unterm ویاخود unter'm (ـّـ) (عو) = unter dem .

Unter-malen (ـُـَـّـ فع متع) a. (21) (*sép.*) آلتنه اسمی قویمق، امضاسی آتمق ‖ (seinen Namen)— die Leinwand— (رساملق) (*insép.*) (ـُـّـ فع متع)

Unter-halten (ـُـَـّـ فع متع) p. (20) (*sép.*) آلتندن طوتمق ، آلت طرفنـه طوتمق ‖ (ـُـّـ فع متع) و (*insép.*) انفاق واعاشه ایتمك ، بسلمك ‖ (فع مطا) sich— قوللانمق ، اداره ایتمك ، محافظه ایتمك ‖ بریله قونوشمق، برینی صورت‌نازکانه ، ملتفتانه ولطیفه‌ده اشغال ایتمك ، اکلندیرمك‖ sich mit Jemandem— بریله قونوشمق .

Unter-handeln (ـُـّـ فع لا+) (فع متع) a. (21) (*insép.*) مذاکره ایتمك (den Frieden ویاخود : über den Frieden— مصالحه‌ایچون، عقدمصالحه ایچون‌مذاکره ایتمك) mit Jemandem wegen einer Sache یاخود : über etwas— بریله برشیئه دائر کوروشمك ، قونوشمق ، مذاکره ایتمك ، ایلچی ایله مذاکره ایتمك ، ایلچیلشمك .

Unter-handlung (ـُـّـ ا مؤ) (49) مذاکره ‖ sich in —en einlassen, in —treten مذاکراته ، مذاکره‌یه کیریشمك باشلامق .

Unter-hauen (فع متع) (مرا . hauen) (ـُـّـ) (ـُـّـ) q. (20) (*sép.*) (بالطه ایله) اوره‌رق برشیئك آلتنه برشی صوقمق ، اوره‌اوره‌یرلشدیرمك ‖ (ـُـّـ) (*insép.*) (معدن قویولرنده) معدنی آلتندن قالدیرمق ، آلمق .

Unter-hefe (ـُـّـ امؤ) (53) (صنع) = Boden-hefe .

Unter-hemd (ـّـ ا لا) a. (42) ایچ کوملکی .

Unter-holz (ـُـّـ ا لا) (25) کسلمش قالین آغاج ، کسیلان آغاجکوده طرفی ‖ (معما) انشا آتده تملك، طبانلق ایچون قوللانیلان آغاج دیرك .

Unter-hose (ـُـّـ ا م) (53) ایچ طونی .

Unter-irdisch (ـُـّـ ص) (24) تحت الارض ، تحت زمینده اولان .

Unter-jacke (ـُـّـ ا مؤ) (53) ایچ کوملکی ‖ نیمتن .

Unter-jochen (ـُـَـّـ فع متع) a. (21) (*insép.*) تحت تابعیت وضبطنه آلمق؛ بویوندروق آلتنه آلمق .

Unter-kiefer (ـُـّـ ا م) a. (40) (تشر) آلت چکه، فك سفلی .

Unter-kinn (ـّـ ا لا) (38) (بعضاً : Doppel-kinn مقامنده) چکه‌نك آلتنده تشکل ایدن کردان .

Unter-klasse (ـُـّـ ا مؤ) (53) آشاغی صنف ‖ (درس کتابلری حقنده) ابتدائی درسلری (ایچون یازلمش کتابلر) .

Unter-kommen (ـُـَـّـ فع لا—) c. (20) (*sép.*) برمسکن ، ملجأ ، مأوی بولمق ، بر یره صیغینمق ، بر یرده باشی صوقمق ‖ برخدمت ، بر بولمق، بر یره یرلشمك ، قبولنمق .

Unter-körper (ـُـّـ ام) a. (40) وجودك قسم‌سفلیسی.

Unter-kriechen (ـُـَـّـ فع لا—) e. (20) (*sép.*) سوروئه‌رك آلتنه کیرمك ‖ (مجا) er sucht ein Plätzchen, wo er— kann او باشی صوقه‌جق بر یر آرایور .

Unter-kriegen (ـُـّـ فع متع) a. (21) (عو) (*sép.*) (مرا . Kriegen) Jemand— برینی آلت ایتمك ، برینه غلبه ایتمك .

Unter-kunft (ـّـ ا مؤ) (35) = Unter-Kommen ملجأ ، مسکن ، مأوی ، قوناق ، اقامتگاه .

ein || حاضرلق ، مشمعه زمین کچمك ، اوزرینه رسم یاپیله‌جق
Bild— بررسمك زمینی، اساس بویالرینی یاپمق، اورمق .
Unter-mann (ع) (25) (ع) برنفرك آلتنده
بولنان نفر ، صولنده‌کی نفر .
Unter-maß = Einmaß .
Unter-mauern (فعه متع) (21) a. (sép.)
etwas einem Gegenstande— کارکیردیوارلی برشیئك آلتنه
(insép.) (فعه متع) || برشیئی وضع وتثبیت وعلاوه ایتمك
etwas— برشیئك آلتنه کارکیر دیوار ، تمل یاپمق ، دیوار
تمل اوستنه آلمق .
Unter-mengen (فعه متع) (21) a. (sép.)
etwas— برشیئی برشیئك‌درونته قاریشدیرمق، برشیئه قاتمق ||
etwas mit etwas— (insép.) (فعه متع) برشیئی
برشیئله خلط ایتمك ، قاریشدیرمق .
Unter-mischen (فعه متع) (21) a., c. sép.
. unter-mengen = (insép.
Untern یاخود : **unter'n** (عمو) = unter den .
Unter-nehmen (فعه متع) (20) b. (مرا) .
(nehmen) (insép.) تشبث ایتمك || تجربه ایتمك || zu
Vielerlei auf einmal— برچوق ایشه بردن باشلامق .
Unter-nehmer (40) a. بر ایشه باشلایان،
بر ایشی اوزرینه آلان || متعهد ، ملتزم .
Unter-offizier (tssîre -) (38) (پیاده ویا
سواری وطوپچی باش چاوشلرینه قدر اولان کوچوك ضابطان)
اوروپا اردولرنده حقیقةً کوچوك ضابط اولان ، و بزده
اونباشیدن بیوك وچاوشدن کوچوك اولان رتبه‌وبونك اصحابی ||
فرانسزجه : قورپورال وآتلی اولان قطعاتده بریغادیه .
Unter-offiziers„ ... (ع) —dienst„
thuer || کوچوك ضابط خدمتی کورن اونباشی ، نفر
—schule (امؤ) کوچوك ضابط مکتبی .
Unter-ordnen (فعه متع) و —sich (فعه مطا)
b. (21) (sép.) تابع قیلمق ، ایتمك || تابع اولمق ، تبعیت ،
مطابقت ایتمك .
Unter-reden (فعه مطا) (21) b. (insép.)
sich mit Jemandem— بریسیله قونوشمق ، کوروشمك ،
لقردی ایتمك .
Unterricht (38) (ویریلان، تدریس‌ایدیلان)
درس ، تعلیم (النان ، اوکره نیلان ، کوریلان) درس .
Unterrichten (فعه متع وفعه لا +) b. (21) (insép.)
Jemand in etwas— برینه برشیدن درس ویرمك، برینه
Jemand von etwas— || برشی‌تعلیم‌ایتمك،کوسترمك، اوکرتمك
برینه برشیدن معلومات ویرمك ، برشی‌خبر ویرمك ، سویلك ||
اخبار واخطار ایتمك .
Unterrichts„ ... —anstalt (امؤ)
—ministe'rium || مدرسه ، درسخانه ، محل تعلیم وتدریس
(الا) معارف عمومیه نظارتی .
Unter-rinde (امؤ) (53) (نبا) آغاجلرك قبوغنی
تشکیل ایدن قبوغك آلتنده بولنانی ،کشابیه .
Unter-rock (31) (Ober-rock کله‌سنك‌مقابلی)
(der Frauen)— قادینلرك ایچ انتاریسی، اتکلك، میسو .

Unter-sagen (فعه متع) (21) a. (insép.)
Jemandem etwas— برینه برشیئی یساق‌ایتمك، ممنوع‌قیلمق،
مساعده ویرمامك ، منع ونهی ایتمك .
Unter-satz (31) اساس ، تمل ، طیاق ،
مسند|| تپسی، تابله ؛ آلتلق|| هرقنغی برشیئی یوکسلتمك اوزره
آلتنه قونیلان‌شی،آیاق|| (منطق) (Ober-satz کله‌سنك‌مقابلی)
قیاسك ایکنجی قضیه‌سی ، صغری .
Unter-schale (امؤ) (53) (einer Tasse)
برفنجانك آلتنه قونیلان طباق .
Unter-schätzen (فعه متع) (21) c. (insép.)
قدروقیمتی تنزیل ایتمك ، دکرینی آزالتمق || قدروقیمتی ودکرینی
بیله‌مامك، اعتبارینك نه‌درجه اولدیغنی بیله‌مامك، آکلایه‌مامق.
Unter-scheiden (فعه متع) و —sich (فعه مطا)
v. (20) (مرا . scheiden) (insép.) آییرمق، تفریق‌ایتمك،
آیرلمق ، تفریق اولنمق ، فرقنی بولمق ،کورمك ، فرقلی اولمق ،
آییرمق ، بللی اولمق .
Unter-schenkel (ام) a. (40) کذا (تشر)
بجاغك آشاغی قسمی ، دیز .
Unter-schieben (فعه متع) (20) f. (sép.) آلتنه،
آلت‌طرفنه سورمك||— (einen Wagen) بر آرابه‌یی آرابه‌لغه
سورمك ، صوقمق || (sép.) ، بعضاً
(insép.) (فعه متع) بردنبره دکشدیرمك اوزره برشیئی برشیئك
برینه سورمك ، قویمق .
Unter-schied (ام) (38) فرق، zum —e von...
شیدن فرقلی اوله‌رق ، فرق اولمق اوزره || فرق ایتمه ، تفریق
ایتمه ، فرق وتمییز ایتمه || فرق، عدم مساوات .
Unter-schied ( ) (unter-scheiden فعلنك زمان
حال صورتنك ماضی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .
Unter-schlagen (فعه متع) (20) r. (sép.)
Jemandem ein Bein— || قوللرینی‌چاپرازلمق die Arme—
Gelder— (insép.) (فعه متع) || برینه چلمه اورمق
پاره آشیرمق، ایچ‌ایتمك،کتم واخفا ایتمك وویرمامك ، صاقلامق،
(einen Brief)— برمکتوبی ضبط وکتم ایتمك .
Unter-schleif (ام) (38) آلدانمه، بوغمه، دوباره،
خدعه ، یوتدیرمه || قاچاقجیلق ، آشیرمه ، مال قاچیرمه ؛
اختلاس ، سرقت .
Unter-schreiben (فعه متع) (20) v. (sép.)
آلتنه، آلت‌طرفنه یازمق(فعه متع) و—sich (فعه مطا)
(insép.) امضا ایتمك ، امضا ایله تجهیز ایتمك ، آلتنه امضا
قویمق ، آتمق ، امضالمق .
Unter-schrift (امؤ) (49) امضا ، امضالمه ||
برشیئك آلتنه یازیلان یازی .
Unter-setzen (فعه متع) (21) c. (sép.) آلتنه
قیامق، وضع‌ایتمك —seinen Namen آلتنه اسمی، امضاسی
وضع ایتمك || (فعه متع) (insép.) آلتنه قونیلان
برشیئله تجهیز وتزیین ایتمك ، آشاغیسنه قویمق، یاپیشدیرمق،
علاوه ایتمك ، ذیل ایتمك || آلتنه مسند ، آیاق اورمق ||
unter-setzt (ص) (21) (بوی بوس حقنده) قیصه وطیقناز ،
طوپوزکبی، طوپاج || کذا (مرا . Ge-drungenheit) .

Unter-siegeln (ـ ـ ـ z ـ ـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
— etwas برشیئی مهرلمك . تمهیر وتختیم ایتمك .

Unter-sinken (ـ ـ z ـ ـ فع لا —) a. ⑳ (*sép.*)
= unter-gehen باتمق؛غروب ایتمك :طالمق، بیقیلوب دوشمك.

Unter-spülen (ـ ـ ـ ـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
صو ایله آلتنی دلمك ، آچمق || کذا (مرا. unter-waschen).

Unterst (ـ ـ) unter حرف جرینك مبالغه صورتی .

Unter-staats-sekretär (ـ ـ ـ ـ z ا م) ㊳ یاخود ㊻ مستشار .

Unter-stadt (ـ ـ ا مؤ) ㉟ آشاغی شهر، آشاغی محله .

Unter-stecken (ـ ـ ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*) آلت طرفه ، آشاغی یه صوقمق، قویمق، ادخال ایتمك || برجسم مکملك جزؤ متممی مقامنده ادخال واجمال ایتمك ، علاوه ایتمك || (ع) —Soldaten دیکر آلایلره توزیع وادخال ایتمك || (ـ ـ ـ فع متع) (*insép.*) —mit etwas آلت طرفه ، آلتنه قونیلان، ربط ایدیلان ، صوقیلان برشیئله تزیین ایتمك || ربط وعلاوه ایتمك .

Unter-stehen (ـ ـ ـ فع لا —) t. ⑳ (*sép.*) آلت طرفده ، آلتده ، آشاغیده اولمق. بولنمق || (ـ ـ ـ فع مطا) (*insép.*) sich —etwas zu thun برشیئی یاپمق ، جرأت ایتمك ، یاپمغه قالقمق .

Unter-stellen (ـ ـ ـ ـ فع متع) (sich)— (وقع مطا) a. ㉑ (*sép.*) —(sich) آلتنه ، آشاغی طرفه قویمق، کندینی وضع ایتمك ،کیرمك، آلت طرفه اوطورتمق، قپالی یره قویمق، کیرمك || —(einen Wagen) بر آرابه یی آرابه لغه چکمك ، قویمق || (ـ ـ ـ *sép.* و ـ ـ ـ *insép.*) (فع متع) Jemandem یاخود : einer Sache etwas — برینك ویا برشیئك آلتنه برشی قویمق، وضع ایتمك || (مجا) Jemandem برینك معیتنه ویرلمك ، برینك معیتنده ، unterstellt sein امری تحتنده اولمق ، بولنمق || Unter-stellung (ا مؤ) = Hypothe'se .

Unter-streichen (ـ ـ ـ ـ فع متع) (*insép.*) ein — (Wort) برکلمه نك آلتنی چیزمك ، آلتنه (بر) چیزکی چکمك .

Unter-streuen (فع متع) (ـ ـ ـ) a. ㉑ (*sép.*) آلتنه سرمك ، یایمق|| —(den Pferden) Stroh بارکیرلرك آلتنه اوت سرمك، یایمق، آتمـق || (ـ ـ ـ) (*insép.*) سرمك ، صاچمق .

Unter-stützen (ـ ـ ـ ـ فع متع) c. ㉑ (*sép.*) —etwas برشیئك آلتندن دستك ، طیاق، پاینده اورمق || (ـ ـ ـ فع متع) (*insép.*) مسند قویمق . برشیئه استناد ایتدیرمك || —Jemand برینه مظاهرت ایتمك ، اعانه ایتمك ، یاردم ایتمك || برشیئك ترقیسی ایچون اعانهٔ نقدیه ده بولنمق ، نقد ایله حمایه ایتمك || —Jemand mit Rath und That برینه هردرلو معاونتی دریغ ایتمامك ، برینه فعلا ولساناً یاردم ایتمك .

Unter-stützungs,,... (ـ ـ ـ ...) —trupp (ا م) (ع) استناد (طاقمی ، قطعه سی) .

Unter-suchen (ـ ـ ـ z ـ ـ فع متع) a. ㉑ (*sép.*)
— etwas برشیئی معاینه و تفتیش ایتمك|| تحقیق وتدقیق ایتمك، طوغری اولوب اولمدیغنه باقمق|| ایو جه کوزدن کچیرمك|| معاینه (عد) استنطاق ایتمك ، اجرای تحقیقات ایتمك .

Unter-than (ـ ـ ص) ㉔ | unter-thun مصدرینك اسم مفعولی] تابع ، متبوع ، محکوم || (ا م) ㊶ تبعه .

Unter-thänig (ـ ـ ـ ص) ㉔ =unter-than ||(ص) مقام احترام وتواضعده : —ster Diener بندهٔ خاکبرابرلری، کمترلری .

Unter-theil (ـ ـ ا م (ا لا) ㊳ قسم تحتانی. آشاغی پارچه ، آشاغیسی .

Unter-treten (ـ ـ ـ ـ فع لا —) t. ⑳ (*sép.*) آشاغی یه ایتمك || (فع متع) باصه رق چوکرتمك ،کوچرتمك ، ییقمق|| (ـ ـ ـ فع متع) (*insép.*) آیاق آلتنه آلمق. آیاغنك آلتنده چیکنمك ، ازمك || ظلم ایتمك ، ازمك .

Unter-verdeck (ـ ـ ـ ا لا) ㊳ (بحر) برنجی کوکرته.

Unter-wachsen (ـ ـ ـ hss ص) ㉔ (نادراً مستعملدر) برشیئك آلتنده بویومش، تشکل ایتمش|| —mit Fett آره سنه یاغ صوقمق .

Unter-wald (ـ ـ ا م) ㉕ (مرا . Unter-holz) .

Unter-wall (ـ ـ ا م) ㉛ (ع) سپر تحتانی .

Unter-wärts (ـ ـ حا) آشاغی یه طوغری، آشاغی طرفه.

Unter-waschen (ـ ـ ـ فع متع) r. ⑳ بر ابنیه نك تملی اویمق، آچمق .

Unter-weg(e)s (ـ) (ـ ـ حا) —sein یولده ، کلمك اوزره اولمق|| —bleiben یولده . یارم قالمق، واقع اولمامق .

Unter-weisen (ـ ـ ـ فع متع) v. ⑳ (*insép.*) —Jemand برینی تعلیم ایتمك ، اوکرتمك، برشیئه دائر معلومات، درس ویرمك .

Unter-werfen (ـ ـ ـ ـ) b. (فع متع) ⑳ (*sép.*) آشاغی یه آتمق ، آلت طرفه دوشورمك || (ـ ـ ـ فع متع وفع مطا) (*insép.*) — (sich) آلت ایتمك ، تحت تبعیته وضبطنه کچیرمك ، تسخیر ایتمك ، تسلیم وتابع اولمق ، مغلوب ایتمك، محکوم ایتمك .

Unter-winden (ـ ـ ـ فع مطا) b. ⑳ (*insép.*) sich einer Sache— (مضاف الیه ایله) = sich einer Sache unter-fangen .

Unter-wölben (ـ ـ ـ ـ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) آلتنه طونوز ، کمر اورمك .

Unter-zeichnen (ـ ـ ـ ـ فع متع) b. ㉑ (*sép.*) —etwas برشیئك آلت طرفنه (برشی) رسم ایتمك (ـ ـ ـ فع متع) و —sich (فع مطا) (*insép.*) اسمنی ، امضاسنی آتمق، یازمق، یاپمق|| ich Unter-zeichnete(r) صاحب امضا (اولان بن) .

Unter-zeug (ـ ـ ا لا) ㊳ = Unter-kleider .

Unter-ziehen (ـ ـ ـ فع متع) f. ⑳ (*sép.*) آشاغی یه، آلتنه چکمك ، سپر آلتنه ، اوستی اورتولی بر یره چکمك ، آلمق || (چاشور والبسه حقنده) آلتنه کیمك : ایچنه کیمك || —Leinwand کاغد اوزرینه ترسیم اولنمش برسم وامثالی آلتنه بز یاپشدیرمق، بویله برشیئی بزه چکمك || (ـ ـ ـ ـ)

(*insép.*) (فعمتء) آلتنه چكلمش ، كريلمش برشيئله تجهيز وتزيين ايتمك ، بزهمك ، آلتنه ياپشدرمق ، تطبيق وتثبيت ايتمك ‖ (فعمطا) fich einer Sache— (مفعول اليـه) اوزرينه آلمق، درعهده ايتمك ، برشيئك ، ايشك آلتنه ايچنـه كيرمك ‖ —fich einer (Operatio'n) كنديـنـه برعمليات ياپديرمق ‖ چكمك .

Un-that (ـّـَ ا مؤ) ⑭ وحشت، جنايت‖كوتو ايش، شناعت ، تجاوز .

Un-thätig (ـّـَ ـَ ص) ㉔ غير فعال ، عمل مانده ‖ ايشسز ، بوش، مشغوليتسز ‖ جانسز ، بيروح .

Un-theilbar (ـَـّ ص) ㉑ غيرقابل تقسيم؛ آيرلماز ، بولونمز ، عديم الانقسام .

Un-theilnehmend (ـــّ ص) ㉑ برشيئه اشتراك ايتميان ، اشتراكى اولميان .

Un-thier (ـّ ا لا) ㊳ جسيم حيوان ، جنوار .

Un-thunlich (ـّـ ص) ㉑ ياپلماز ، ايشلنلماز ، غير قابل اجرا وايفا ، غيرممكن .

Un-tief (ـّ ص) ㉔ آزدرين ؛ كنارى آلچاق، كنارسز.
Un-tiefe (ـّـَ ا مؤ) ⑬ (*sans pl.*) آز اولان درينلك‖ (*avec pl.*) (بحر) صيغ محل؛ قومصال‖ (*av. pl.*) (ديبى بوجاغى اولميان درينلك) قعرناياب ، اوچوروم (كذا مجازى) .

Un-tilgbar (ـَـّ ص) ㉑ سيلنماز ، چيقماز ‖ ممتنع التسكين ، اطفاسى غيرقابل‖ هدم وتخريبى غيرقابل‖ (بورج، ديونات حقنده) غيرقابل تأديه ، اودنمسى مشكل .

Un-tödlich (ـّـَ ص) ㉑ اولومى متبع اولميان، اوليه‌جك صورتده ، اولماك اوزره ، موجب تلف اولميان .

Un-tragbar (ـّـَ ص) ㉑ كوتورلمز، نقلى، طاشينمسى مشكل ‖ (البسه حقنده) كيلمز، اكساسى، تلبسى ممكن دكل ، اسكى .

Un-trennbar (ـَـّ ص) ㉑ آيرلمسى مشكل، آيرلماز ، سوكولمز .

Un-treu (ـّ ص) ㉑ غيرصادق ‖ (سوزنى ، يمينى) طوتميان، كاذب .

Un-treue (ـّـَ ا مؤ) ⑬ عدم صداقت ‖ —in der Liebe محبتده صادق اولمامه ، ثبات ايتمامه ؛ محافظهٔ عفت ايتمامه‖ خيانت‖(ضرمثل) —fchlägt ihren eigenen Herrn خيانتلك صاحبنك باشنه اوغرار .

Un-trinkbar (ـّـَ ص) ㉑ غيرقابل شرب، ايچلماز ‖ ايچلمسى ممكن اولميان ، كوج اولان ‖ شربه صالح اولميان .

Un-tröftbar (ـّـَ ص) ㉑ تسلى قبول ايتميان، متسلى اوليان ‖ تسلى سى مشكل = un-tröftlich .

Un-tröftlich (ـّـَ ص) ㉑ غيرقابل تسلى، پك زياده مأيوس، مغموم ومكدر ‖ انسانى آزمتسلى قيلان، تسليتبخش اولميان .

Un-trüglich (ـّـَ ص) ㉑ آلداتماز ‖ قطعى، صحيح ، امنيتلى .

Un-tüchtig (ص) ㉑ قابليتسز، قادر اولميان ، امسز ، بجريكسز ، كوشك ، نافله ايشه ياراماز .

Un-tugend (ـّـَ ا مؤ) ⑭ لكه‌ليلك ، ناموسسزلق، نقيصه ، عفت واستقامتسزلك، طوغرى اولمامه ، فضائل اخلاقه مغاير اولان شى ، حال .

Un-überdacht (ـّـَـَ) ، = un-überlegt (ـَـَ) ايكيسيده : (ص) ㉑ un-bedacht .

Un-überfetzt (ـّ ـَ ص) ㉑ ترجمه اولنمامش .

Un-überwindlich (ـّـَـَ ص) ㉑ (اشخاص حقنده) غلبه اولنماز ، آلت ايدلماز ، قارشوسنه چيقلماز ؛ يولدكتورلماز كسه ‖ (مشكلات حقنده) رفعى ، برطرف ايدلمسى مشكل ويا نا قابل ‖ (ع) (استحكامات وقلاع حقنده) ضبطى غيرقابل، ممتنع التسخير .

Un-überwunden (ـّـَـَ ص) ㉑ مغلوب وتسخير ايدلمامش ، ضبط اولنه‌مامش ، برطرف ايدلمه‌مامش ، ينيله‌مامش، كم آلماز (صورتده) .

Un-unterbrochen (ـّـَـَـَ ص) ㉑ (على الدوام) بلا فاصله ، بلا انقطاع ، بردوزى يه ، آردى آره‌سى كسيلمكسزين؛ بتمز توكنمز .

Un-ver-änderlich (ـّـَـَ ص) ㉑ دكشمز ‖غيرقابل تغيير وتعديل ‖ بوزولماز ، صاغلام ، غير متحول .

Un-ver-antwortlich (ـّـَـَ ص) ㉑ (اشخاص حقنده) غير مسئول ، كنديسندن صوروب سؤال ايده‌جك اولميان ‖ (اشيا حقنده) عفو وصفحى غير ممكن ، عفواولنماز.

Un-verbefferlich (ـّـَـَ ص) ㉑ (اشخاص حقنده) اصلاحى غيرقابل ، اصلاح اولماز ، يوله كلمازكسه ‖ ايشى بتمش آدم ‖ (اشيا حقنده) اصلاح واكمالى غيرقابل ‖ خصوصيله : غيرقابل اصلاح اراضى ‖ (دها مكمل اولمسى ممكن اولميان ، آرتق اصلاح واكماله حاجت براقميان) فوق العاده مكمل، اكمل.

Un-verbindlich (ـّـَ ص) ㉑ مجبورى اولميان ، ياپليان ‖ ظرافتسز، نزا كتسز ، اركانسز ، قبا .

Un-verbürgt (ـّـَ ص) ㉑ تأمين ايدلمامش؛ كفالتسز ‖ (حوادث وخبرلر حقنده) —(die Nachricht) ift noch بو خبر هنوز تأييد ايدلمامشدر .

Un-verdaulich (ـّـَ ص) ㉑ هضمى سهيل اولميان ، هضم اولنماز ، بطى الهضم .

Un-verdaut (ـّـَ ص) ㊳ هضم ايدلمامش ، اولمامش، ايچدن (كذا مجا) خام .

Un-verdient (ـّـَ ص) ㉑ مستحق اولميان ، حقسز، استحقاقسز ‖ —er Weife حقسز اوله‌رق ، بلا استحقاق ، لايق اولمدن .

Un-verdroffen (ـّـَ ص) ㉑ بلا فتور ، يورلماز ، بيقماز ، ثباتلى ، صبر ومتانتله .

Un-vereinbar (ـّـَ ص) ㉑ (برشيئله) جمع وتأليفى قابل اونميان ، بربره كتورلمسى مشكل ، ممتنع الامتزاج ‖ (اشيا حقنده) بر برينه اويميان .

Un-vergeßlich (ـّـَ ص) ㉔ اونودلماز ، اونودلمسى مشكل، غيرقابل، خاطردن چيقماز‖ Das wird mir —bleiben بونى بن اصلا خاطرمدن چيقارميه‌جغم، بونى بن هيچ اونوتميه‌جغم، اصلا اونوده ميه‌جغم .

Un-verheiratet (ـ ـ ـ ـ ص) ㉔ = un-ver-ehelicht بكار ، اولنمامش ، (نسا حقنده) باكره ، قيز ، دها قوجه يه وارمامش ، باشندن نكاح كچمه‌مش .

Un-vergleichbar (ـ ـ ـ) ، un-vergleichlich (ـ ـ ـ) ايكيسيده (ص) ㉔ آخرله مقايسه اولنه‌ماز ، اشسز ، مانندى يوق ، حددن افزون ، بردانه .

Un-verhofft (ـ ـ ـ ص) ㉔ مأمول واميد ايدلميان ، بكلنلميان ، انتظار اولنميان ، اوموللقسزين ، اميد وانتظار ايدلمكسزين .

Un-verholen (ـ ـ ـ ص) ㉔ كيزلنميان ، آچيقدن آچيغه ، طوغريدن طوغرى يه ، طوغريجه ، دوبره دوبره .

Un-verjährbar (ـ ـ ـ ص) ㉔ (عد) مرور زمانله اسقاطى ممكن اولميان .

Un-verkennbar (ـ ـ ـ ص) ㉔ طانيامق غير ممكن ، انكارى غيرقابل ، آشكار .

Un-vermählt (ـ ـ ص) ㉔ = un-ver-ehelicht .

Un-vermeidlich (ـ ـ ـ ص) ㉔ غير قابل اجتناب ، چاره‌سز ، مقدر ، نصيب .

Un-vermuthet (ـ ـ ـ ـ ص) ㉔ ظن اولنماز ، ظن ايدلميان ، بكلنلميان .

Un-verschämt (ـ ـ ـ ص) ㉔ اوتانماز ، حياسز ، عارسز ، يوزسز ، كستاخ ، صيقلماز .

Un-versehen (ـ ـ z ـ ص) ㉔ (صفت اوله‌رق نادر الاستعمالدر) بكلنلمكسزين ، آنسزين ، ناكهانى || = un-absichtlich || —s (حا) ارتجالاً ، بلاتدارك ، حاضرلنمدن || بلا نيت وقصد .

Un-versehrbar (ـ ـ z ـ ـ ص) ㉔ ضروره اوغرلماز ، زيان كورمز .

Un-versehrt (ـ ـ z ـ ص) ㉔ السورلمامش ، طوقانلمامش ، قيزكبى ، يكى ، بوزلمامش ، لكه‌سز ، تمام .

Un-versichert (ـ ـ z ـ ـ ص) ㉔ تأمين ايدلمامش ، تحت امنيته آلنمامش .

Un-versiegelt (ـ ـ z ـ ـ ص) ㉔ مهرله قپادلمامش ، آچيق || مهرسز .

Un-versöhnt (ـ ـ z ـ ص) ㉔ بارشمامش ، بارشمقسزين ، طارغين .

Un-versorgt (ـ z ـ ـ ص) ㉔ واسطه ومدارتعيشى اولميان ، استقبالى تأمين ايدلمامش .

Un-verstand (ـ ـ ـ ص) ㉔ عقلسزلق ، كج انديشلك ، بدلالق ، دليلك ، دوشنجه‌مزلك .

Un-verständig (ـ ـ ـ ص) ㉔ غيرمدرك ، فرق وتمييزه مقتدر اولميان || آكلاشلماز ، غير عاقلانه ، نا معقول ، عقله موافق اولميان .

Un-verständlich (ـ ـ ـ ص) ㉔ آكلاشلماز ، عقل سر ايرماز ، نه اولديغى بيلنماز || آچيق وواضح اولميان .

Un-versucht (ـ z ـ ـ ص) ㉔ نيت ومرام ايدلميان ، ايدلمكسزين || ich habe Nichts — gelassen تشبث ايتمديكم ، باش اورماديغم شى قالمدى ، هر برواسطه يه مراجعت ايتدم ؛ هپسنى ياپدم ، تجربه ايتدم .

Un-vertheidigt (ـ ـ ـ ـ ص) ㊷ حمايه ايدلمامش ، محافظه ومدافعه‌سز ، متروك .

Un-vertheilt (ـ ـ ـ ص) ㉔ تقسيم وتوزيع ايدلمامش ، آيرلمامش ، تمام .

Un-verwahrt (ـ ـ ـ ص) ㉔ باقلمامش ، باشى بوش .

Un-verwandt (ـ ـ ـ ص) ㉔ ثابت ، (حا) ثبات ايله ، دوكمكسيزين ، چورلمكسيزين ، غير متغير ، بلا تبدل || seine Blicke — auf etwas richten كوزينى برشى‌اوزرينه ديكوب آييرمامق ، برشيئه دقتله باقمق .

Un-verwehrt (ـ ـ ـ ص) ㉔ ممنوع اولميان ، مساغ اولان || es ist Ihnen — zu . . . ده سربستسكز ، مساغ وار .

Un-verweigerlich (ـ ـ ـ ـ ص) ردى ممكن اولميان .

Un-verweilt (ـ ـ ـ حا) كجكمدن ، بلا اقامة وقت ، درحال .

Un-verwelk-lich (ـ ـ ـ ص) ㉔ صولماز || دائما كوزل ، هردم تازه ، اولمز .

Un-verweslich (ـ ـ ـ ص) ㉔ بوزلماز ، ناقابل فساد ، چوروماز ، غيرقابل تقسيم ، تعفن ايتمز .

Un-verzagt (ـ ـ ـ ص) ㉔ قورقماز ، كوزى ييلماز ، جسارتى قيرلماز .

Un-verzollt (ـ ـ ـ ص) ㉔ (تجا) كمركى آلنمامش || كمرك معامله‌سى بيتمامش ، بلا كمرك .

Un-verzüglich (ـ ـ ـ ص) ㉔ درحال ، درعقب اولان ، (حا) = un-verweilt .

Un-vollbracht (ـ ـ ـ ص) ㉔ ناتمام ، ناقص ، بيتمامش ، اجرا ايدلمامش ، ميدانه كلمامش .

Un-vollendet (ـ ـ ـ ص) ㉔ صوكنه ايرمامش ، ناتمام ، اكسيك ، غايه‌يه وارمامش .

Un-vollständig (ـ ـ ـ ص) ㉔ تكميل دكل ، بيتمامش || مكمل دكل ، قصورلى || (غرا) ناقص || (متعددجلددن مركب كتاب حقنده) ناتمام .

Un-vollstreckt (ـ ـ ـ ص) ㉔ موقع اجرايه قونلمامش ، اجرا ايديله‌مامش .

Un-vollzählich (ـ ـ ـ ص) ㉔ تمام اولميان ، ناقص العدد ، اكسيك .

Un-vollziehbar (ـ ـ ـ ـ ص) ㉔ اجراسى ، ياپلمسى ممكن اولميان .

Un-vor-aussehbar (ـ ـ ـ ـ ـ ص) ㉔ اولجه كشف وتخمين ممكن اولميان .

Un-vorbereitet (ـ ـ ـ ـ ـ ص) ㉔ حاضر اولميان ، حاضرلنميان || حال اوله‌رق : حاضرلنمقسيزين ، بلا تداركات .

Un-vorsichtig (ـ ـ ـ ص) ㉔ كوزى قپالى ، كوركورينه ، بلا تقيد ، دقتسز ، غيرعاقلانه ، غيرمدبرانه .

Un-vortheilhaft (ـ ـ ـ ص) ㉔ فائده‌سز ، محسناتى اولميان .

Un-wägbar (ـ ـ ـ ص) ㉔ (حكم) غيرقابل الوزن .

Un-wahr (ـ ـ ص) ㉔ غيرصحيح ، دوزمه ، اويديرمه || (اشخاص حقنده) طورى جعلى ، مرائى ، رياكار .

Un-wahrheit (´– ١ مؤ) ⑲ (*sans pl.*) برروایت وحکایه‌نك عدم صحتی || (*av. pl.*) یالان، طولاب، دوزمه، خیال، وهم .

Un-wahrnehmbar (´––– ص) ㉑ غیر محسوس .

Un-wahrscheinlich (´–´– ص) ㉑ طوغری‌یه بکزه‌میان، غیرمحتمل، کندوسنه پك احتمال ویریله‌میان .

Un-wandelbar (´–´– ص) ㉑ غیرمتحرك، برقرار، ثابت، دائمی، باقی، فانی اولمیان، خلل پذیر اولمیان، زوال بولمیان || بعضاً (غرا) تصریف اولنمیان، غیرمتصرف .

Un-wehrhaft (´– ص) ㉑ مدافعه‌سز، آغیزسز، دلسز .

Un-weib (´– ١ لا) ㉗ مکروه، منفورقاری، قادینه بکزه‌میان قاری، جانوارکبی شی، ارککه بکزرقادین .

Un-weigerlich (´–˘– ص) ㉑ مخالفتسز، منقاد || —er Gehorsam اطاعت کامله .

Un-weise (´–)، un-weislich (´–) ایکیسیده: (ص) ㉑ غیر عاقلانه، جاهلانه، حکیمانه اولمیان، (حا) جاهلجه‌سنه .

Un-weit (´– حا)، کذلك مضاف ومفعول الیه آلور (حرجر) = un-fern .

Un-werth (´– ص) ㉑ نالایق، ناروا، ناسزا، مناسب اولمیان، نامستحق || نادراً: قیمتسز، اعتبارسز، دکرسز || (١ م) ㊳ قیمتسزلك، دکرسزلك، اهمیتسزلك .

Un-wesen (´–˘ ١ لا) b. ㊵ (*sans pl.*) = Un-fug || قوجه‌مان، ایزی، دیو کبی انسان، حیوان، علی العجائب .

Un-wesentlich (´–˘– ص) ㉑ اساسی اولمیان، تفرعات صره‌سنده، قبیلندن اولان .

Un-wetter (´–˘ ١ لا) a. ㊵ فنا هوا || فورطنه، بورا .

Un-wichtig (´–˘ ص) ㉑ مهم اولمیان، اهمیتسز .

Un-widerruflich (´–˘–˘ ص) ㉑ کری آلنه‌ماز، فسخ اولنه‌ماز، بوزیله‌ماز || (مأموریت حقنده) صاحبی عزل اولنه‌ماز، لاینعزل اولان .

Un-widersetzlich (´–˘–˘ ص) ㉑ = un-widerstehlich .

Un-widerstehlich (´–˘–˘ ص) ㉑ مقابله، مقاومت اولنه‌ماز، ایدیله‌ماز .

Un-wille(n) (´–˘ ١ م) b. ㊵، ㊽ (*sans pl.*) اغبرار، انفعال، حدت، غضب .

Un-willfährig (´–˘– ص) ㉑ خاطرنواز اولمیان .

Un-willig (´–˘ ص) ㉑ مغبر || Jemand— machen برینی مغبر ایتمك، حدتلندیرمك، کوجندیرمك || über etwas, Jemand— werden برشیئه، برینه مغبر اولمق، قیریلمق || استه‌مایش، مخالفت .

Un-willkürlich (´–˘– ص) ㉑ استه‌میه‌رك، غیر اختیاری .

Un-wirsch (´– ص) ㉑ صورتسز، عکسی، ترس، عبوس، لعنت .

Un-wirthschaftlich (´–˘– ص) ㉑ اداره‌سی بیلمیان || اوینی اداره ایده‌میان .

Un-wissend (´–˘ ص) ㉑ جاهل || وقوعبولان برشیدن خبری اولمیان، معلوماتی اولمیان .

Un-wohl (´– ص) ㉑ راحتسز، mir ist—, ich bin— راحتسزم، برخوشلغم وار، کیفم یوق . ich fühle mich—

Un-wohl-sein (´–– ض) ㉑ راحتسزلق، کیفسزلك، نامزاجلق .

Un-würdig (´–˘ ص) ㉑ (مضاف الیه einer Sache) — برشیئه نالایق، نامستحق .

Un-zahl (´– ١ مؤ) (65) eine— نهایتسز برمقدار، بر آلای، سوری .

Un-zahlbar (´–¯– ص) ㉑ پاره‌سی‌ویریلماز، تأدیه اولنماز، هنوز وقت تأدیه‌سی کلمامش .

Un-zählbar (´–¯)، un-zählig (´–˘) ایکیسیده: (ص) ㉑ لایعد ولایحصی، صاییسز، حسابسز .

Un-zähmbar (´–¯ ص) ㉑ موانست ایتدیریله‌میان، آلشدیریله‌میان، وحشی || یاتیریله‌میان، ضبط اولنه‌میان .

Un-zart (´– ص) ㉑ نازك، نارین، تربیه‌سی اولمیان، قبا .

Unze (´– ١ مؤ) ㉑ لاتینجه [u'ncia] اوقیه ثقلت میزانی، سکز درهم وزنی || [روجه lynx دن مأخوذ فر] (تاطبیه) (برقیجی حیواناتدن پارس دینیلانك کوچوکی) یوز .

Un-zeit (´– ١ مؤ) مخالف، مناسبتسز، کوتووقت .

Un-zeitig (´–˘ ص) ㉑ وقتسز اولان، مناسبتسز برزمانه تصادف ایدن، عکسی بروقتده راست کلان || خام، اولمامش، ایرمامش، e Früchte— خام، وقتسز میوه || وقتندن اول‌طوغان، دنیایه‌کلان || (میوه‌حقنده) کاله ایرمامش، خام قالمش میوه .

Un-zerbrechlich (˘–˘– ص) ㉑ قیرلماز، غیرقابل انکسار، طاغلماز .

Un-zerlegbar (–¯˘– ص) ㉑ خصوصیله (کیمیا) ترکیبی بوزلمیان، حل‌اولنه‌میان .

Un-zersetzbar (–˘– ص) ㉑ (کیمیا) = un-zerlegbar.

Unzial,... (¯···) (˘) ˘ —buchstabe (١ م) زمان قدیمك مزار طاشاریله ابنیه وآثار سائره‌سنده قوللانیلان ایری قالین یازی حرفی .

un-ziemlich، **Un-ziemend** ایکیسیده (´–˘) (ص) ㉑ یاقیشمیان، مناسب، لایق اولمیان .

Un-zier (´– ١ مؤ)، Un-zierde (*sans pl.*) ㊾ (´–˘ ١ مؤ) ㉑ برشیئك زینتی، یاقیشیغی، طادینی‌قاچیران‌کمسه .

Un-zierlich (´–˘ ص) ㉑ غیرظریف، خوش اولمیان، زینتسز، لطافت وظرافتدن بری .

Un-zinsbar (´–˘ ص) ㉑ جزیه‌کذار اولمیان، ویرکی ویرمیان، ویرکوسز؛ فائض ویرمیان، کتیرمیان .

Un-zivilisi(e)rt (´–˘–˘– ص) ㊳ تمدن ایتمامش، مدنی دکل، باربار .

Un-zucht (´– ١ مؤ) ㊾ (جمعی نادردر) عفتسزلك، ناموسسزلق، فحش || تربیه‌سزلك، عارسزلق .

Un-zufrieden (´–˘– ص) ㉑ خشنود وراضی، ممنون اولمیان || (ضرمثل) der Unzufriedene hat nie genug کوکل خوشلغی قناعتله اولور .

Un-zufriedenheit (ـَـَـُ ا مؤ) ⑲ عدم ممنونيت، عدم خشنوديت ، قناعتسزلك .

Un-zugänglich (ـَـُ ص) ㉔ (اشخاص واشياحقنده) يانته واريلماز ، تقربى محال ، كنديسيله كوريشيلهماز ، كمسه ايله كچنماز ، امتزاجسز .

Un-zulänglich (ـَـُ ص) ㉔ غيركافى .

Un-zulässig (ـَـُ ص) ㉔ قبول ايدلماز، اولنهماز .

Un-zünftig (ـَـُ ص) ㉑ اصناف طاقمندن برينه منسوب اولميان .

Un-zureichend (ـَـُ ص) ㉔ غيركافى .

Un-zuträglich (ـَـُ ص) ㉔ نفعى ، فائدهسى آز ‖ مضرصحت .

Un-zuverlässig (ـَـَـُ ص) ㉔ امين دكل، اينان اولماز ، شبههلى ، غيرصادق ‖ (اشخاص حقنده) غير معتمد ‖ دقتسز ، مقيد اولميان .

Un-zweckmäßig (ـَـُ ص) ㊳ مقصده ، مصلحته ، احتياجه موافق اولميان .

Un-zweideutig (ـَـُ ص) ㉔ (شبههلى ، نكتهلى ، مبهم ، ايكى طرفه چكيلور اولميان) آچيق ، واضح ، عيان ، طوغرى طوغرى .

Un-zweifelhaft (ـَـُ ص) ㉔ شبههسز ، داعئ شبهه اولميهجق صورتده ، محقق ، صاغلام .

Upas (ـُ ا لا) (*inv.*) [مالايجه = Gift] اوپاس دينيلان زهر نباتى .

Üppig (ـُ ص) ㉑ [قديم آلمانجه . leer uppic] (نباتاتحقنده) بركتلى، مبذول، بول(كذا مجازى) ‖ زنكين، بول ، چوق، مبذول ، كور ، كمراه ‖ ihr —er Wuchs آنك (مؤنث) قامت لوندانهسى‖ شهوت انكيز، حظوظاتنفسانيهيى تحريكايدر، طومبول‖ ذوق وصفاده پويانٍاولان‖ —es Mahl بركتلوطعام‖ طنطنهيىسور ‖ متكبر، متعظم .

Ur (ـُ ا م) ㊷ a. —e ، (ـُ ا م) ㊾ (تاطبيه) = Auer .

Ur „ ... (ـُ ...) كلمه اوكنه وضع اولنان اداتدن اولوب (*insép.*) فعل ، صفت ويا اسمله برلكده كلور ‖ —begriff (ا م) فكر ابتدائى، اصلى، اولى‖ —alt پك اسكى، پك قديم.

Ur-ahn (ـُ ا م) ㉛ ، —e (ـُ ا مؤ) ㉝ —herr = (ـُ ا م) ㉛ ، =frau (ـُ امؤ) ㊾ دده‌نك وياببوك والده‌نك پدرى، والدهسى، جداكبر، جدهٔكبرى.

Ural (ـُ ا خا م) ㊹ (جغر) —der اورال‌طاغلرى.

Ur-alt (ـُ ص) ㉔ پك قديم ، پك اسكى برزمانه مخصوص ، منسوب ، پك ياشـلى .

Uran (ـُ ا لا) ㊳ (*sans pl.*) (كيميا) (اورانيوم دينيلان معدنك حضى) اوران .

Urania (ـُ ا خا مؤ) ㊹ (مفردى كذلك ㊾) (اسا) (اساطيرده معارفك حاميهلرى اولان پريلردن علم‌نجوم وفلكيات حاميهسى) اورانيا .

Uranus (ـُ ا خا م) (*inv.*) (اسا وهيئت) اورانوس.

Urä-us-Schlange (ـُ ا مؤ) ㉝ (تا طبيعه) (مصرك زهرلى ييلانى ، اكثرينت اوزره قديم مصر قراليق علامتى) اوره .

Urban (ـُ ا م) ㊹ [لاتينجه] خصوصيله پاپالرك اسمى ، اوربن .

Urban (ـُ ص) ㉔ [لاتينجه] نازك ، ظريف ، نزاكتلى ، تربيهلى ، چلبى ، جنتلمن :

Ur-bar (ـُ ص) ㉔ [ادات ابتدائى er ايله bären = tragen] (زرا) (ترلا حقنده) ايشلنمش ، سورلمش ، اعمار ايدلمش ، قابل زراعت ‖ —machen بوش، خالى‌ترلايى آچمق .

Ur-bewohner (ـُ ا م) a. ㊵ اصل اهاليسى ، سكنهٔ قديمهسى، برنجىسكنهسى(برمحلك، مملكتك، اراضينك) .

Ur-bild (ـُ ا لا) ㉗ شكل وقيافت اصلى، اصل .

Ur-bino (ـُ ا خا لا) ㊹ (ايتالياده) اوربينو ، اوربين شهرى .

Ur-deutsch (ـُ ص) ㉔ = Kern-deutsch .

Ur-einwohner (ـُ ا م) a. ㊵ = Ur-bewohner.

Ur-eltern (ـُ جمع) (*inv.*) unsere— برنجى اك اجدادمز (حضرت آدم وحواع م) .

Ur-fehde (ـُ ا مؤ) ㉝ قرون وسطاده اخذ انتقام ايتمامك ايچون ايدبلان يمين ، ويريلان بسا .

Ur-gebirge (ـُ ا لا) a. ㊵ (طبقات الارضده) اراضئ ابتدائيه .

Urgi(e)ren (ـُ gh فه متعه) a. ㉑ [لاتينجه] —etwas برشى اوزرينه اصرار ايتمك ، ابرام والحاح ايتمك .

Ur-heber (ـُ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه urharp] —in (ا مؤ) ㊿ برشيئك فاعلى ، مسببى ، [Ur-sache ، برشيئى ميدانه ، وجوده كتيرن (اركك قادين) .

Urin (ـُ ام) ㉔ (*sans pl.*) [لاتينجه] ادرار ، بول، چيش ، سيديك .

Ur-komisch (ـُ ص) ㉔ پك تحف ؛ نهايتـدرجه صويتارى .

Ur-kraft (ـُ ا مؤ) ㊾ قوهٔ ابتدائيه ، اصليه .

Ur-kunde (ـُ ا مؤ) ㉝ (عد) حجت ، سـند ، اوراق (رسميه) ، اوراق مثبته ، برات ‖ علامت ، نشانه ‖ اثبات ، شهادت .

Ur-laub (ـُ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه ur-loup] [Erlaubniß zum Weggehen] اذن ، رخصت ‖ —auf sein اذنلى اولمق ؛ —nehmen (برمحله كيتمك اوزره) اذن آلمق .

Ur-lauber (ـُ ام) a. ㊵ (ع) = Beurlaubte(r).

Ur-mutter (ـُ امؤ) (مفردى. *inv.* ، جمعى mütter...) برنجى، ايلك ، (اصل) والده .

Urne (ـُ ا مؤ) ㉝ [لاتينجه] اسكيدن صو دستيسى وصوالهه‌لرى‌وبركوسى‖ كول‌قابى، مزارطاشلرنده اولوم‌اشارتى‖ پيانقو، قرعهلرده دروتنه نومرو ، يوارلاق، انتخاب پوصلهسى وضع اولنان قاوانوز ، قواطه ‖ صاقسى‖ (كذا Tod=) .

Ur-ochs (kss ـُ ا م) ㊿ (مرا. Ochs) (تاطبيه) = Auer .

Ur-sache (ـُ z ـ ا مؤ) ㉝ سبب ‖ سـبب علت، موجب ، باعث .

Ur-sage (ـُ z ـ ا مؤ) ㉝ روايت ، قول قديم .

Ur-schrift (ـّـ ا مؤ) ㊾ خط قدیم، اصلی ‖ (عدلیه‌ده الیوم Original کله‌سندن دها زیاده مستعملدر) نسخهٔ اصل، بر یازینك مسوده‌سی، اصلی ‖ برمؤلفك کندی خط دستی (ایله یازلمش اولان نسخهٔ اصلیه) .

Ur-sitz (ـّ z ـّ ا م) ㊳ = Stamm-sitz .

Ur-sprung (ـّ ا م) ㉛ (بر آقار صوبك باشلدیغی ، چیقدیغی محل) منبع ، باشی ‖ (مجا) برشیئك اساسی ، صدور ابتدیکی یر ، اصل ، منبع ‖ بدایت ‖ میدانه ، وجوده کلیش .

Ur-sprünglich (ـّـ و ـّـ ص) ㉑ اساسی، اصلی ، قدیم ‖ (حا) اساساً ، فی الاصل ‖ —aus Deutsch-land فی الاصل آلمانیادن چیقمق ، خروج وصدور herstammen ظهور ، نشئت ایتمك ‖ منبعی آلمانیا اولمق .

Ur-stracks (ـّ حا) = ur-plötzlich بردنبره .

Urthel ، کذا **Urtel** ایکیسیده : (ـّ ا لا) ㊵ a. = Ur-theil .

Ur-theil (ـّ ا لا) ㊳ [قدیم املاجه urteil] حکم، قرار ‖ ein —fällen برحکم ویرمك ‖ meinem —nach بنم محاکمه‌مه ، قرارمه‌کوره، بنم حکممجه ، فکرمجه ‖ برمحکمه‌نك ویردیکی قرار، حکم ‖ sich selbst sein—sprechen (بالذات اقرار جرم ایتمکله) حکم کیمك ‖ Jemandem das— sprechen بری حقنده حکم ویرمك (خصوصیله اعدام ایچون) ‖ nach dem —der Sach-verständigen ارباب وقوف ، اهل خبره‌نك حکم وقرار وفکرلرینه‌کوره ، نظراً .

Ur-theilen (ـّ ـ ـّ فه لا +) ㉑ a. [Ur-theil] حکم ایتمك ، قرارینی ویرمك — nach seinen Reden سوزندن استخراج ایتمك ، سوزینه نظراً حکم ایتمك ‖ nach seiner Sprache zu— سوزینه ، دیدیشنه باقیلورسه ، باقیلنجه .

Ur-theils„... (ـّ ـ ...) (ص) اهل وقوفدن‖ —fähig (ص) قوهٔ محاکمه‌سی، قوهٔ ممیزه‌سی اولان ‖ —vermögen (ا لا) قوهٔ محاکمه ، قوهٔ ممیزه ‖ —Kraft = (ا مؤ) قوهٔ ممیزه .

Ur-typus (ـّـ ا م) ㊺ = Ur-bild .

Uruguay (ا حا لا -- gouâ'i-) ㊿ (جغر) (آمریقای جنوبیده) اوروغوآئی حکومتی .

Ur-ur„... (ـّ ...) —alt (ص) پك اسکی .

Ur-volk (ـّ ا لا) ㉕ بر یرك (اسکی ، قدیم ملتی) ‖ اك اولکی ملت .

Ur-wald (ـّ ا م) ㉕ اسکی اورمان .

Ur-wesen (ـّـ ا لا) b. ㊵ موجودات اولیه ، مادهٔ ابتدائیه ، عنصر اصلی .

Ur-zustand (ـّـ ا م) ㉛ حال ابتدائی .

Ur-zweck (ـّ ا م) ㊳ اصلی، مرام وفکر ابتدائی .

Usa (ـّ ا م) (مفردی .(inv) ، جمعی Usi) (تجا) [ایتا] پولیچه وعده‌سی .

Usukapi(e)ren (ـّـ ---- فه متع) a. ㉑ [لاتینجه] (عد) مرور زمان ایله (حق) قزانمق .

Usurpator (ـّـ ا م) ㊸ غاصب ، زوربا ، فضولی .

Usurpi(e)ren (ـّـ فه متع) a. ㉑ [لاتینجه] جبراً، زوربالقله غصب ایتمك ، زورله آلمق ، فضولاً ضبط ایتمك .

Usus (ـّ ا م) (inv.) (sans pl.) [لاتینجه] = Gebrauch .

Utan(g) (ـّ ا م) ㉛ = Orang-utan(g) .

Utensili-en (ـّ) (ـّ) (ـّ جمع) (inv.) [لاتینجه] آلات، وادوات .

Uterus (ـّ ـ ا م) ㊼ [لاتینجه] (تشر) = Gebär-mutter .

Utika (ـّ ا خالا) ㊻ (جغر) قدیمده آفریقاشهرلرندن اوتیقا ، اوتیق ‖ (you' تلفظ اولنورسه) آمریقای شمالیده اوتیقا شهری .

Utilitari-er (ـّ) (ـّ) (ـّ -- ا م) a. ㊵ هرشیدن اول کندی منفعتنی کوزه‌دن ، منفعتپرست .

Utopie (ـّ ا مؤ) ㊾ [روم] اوهام ، خیال باطل (مرا . Hirn-gespinst) .

Uzbeken (ـّ جمع م) (inv.) (تاتار اقوامندن) اوز بکلر .

V.

V. (ـّ ا لا) ㊾ آلمان الفباسنك یکرمی ایکنجی حرفی واون یدنجی صداسزحرفی اولوب : " فاو „ تلفظ اولنور ‖ صورت مختصره‌سی v. = von ‖ = Vers ‖ (شمندوفر حرکت اعلانلرنده) ٧ اوله‌رق (آلافرانغه کیجه ساعت اون ایکیدن اویله‌ین اون ایکی‌یه دکین اولان‌وقت اولوب‌اویله‌دن اول وقتی ارائه ایدر) ‖ vorigen Monats = v. M. ‖ = v. J. vorigen Jahr کچن سنه .

Vaccini(e)ren (kss ـّ v ـّ ـّ فه متع) a. ㉑ [یکی لاتینجه] = impfen .

Vademekum (ـّـ v ا لا) ㊻ جیبده طاشینان شی ‖ رساله .

Vag (ـّ v ص) ㉑ مبهم ، غیر معین ، شبهه‌لی ، بوش ، معناسز .

Vagabund (ـّ -- v ا م) ㊿ ، نادراً ㊳ [لاتینجه] آواره ، سرسری ، در بدر ، چاپقین .

Vagabundi(e)ren (ـّ ـّ -- v فه لا ±) a. ㉑ آواره ، سرسری ، باشی بوش کزمك ، چاپقینلق ایتمك .

Vakant (ـّ v ص) ㉔ [لاتینجه] (برموقع حقنده) منحل ، بوش ، آچیق .

Vakanz (‿́ - v ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه] منحليت ؛ محلوليت‖ . Fe'ri-en

Vakat (‿́ - v صـ) ②① بوش، آچيق‖ (مأموريت حقنده) منحل، كمسه طرفندن اشغال ايدلميان ‖ ناموجود .

Vakuum (‿‿́ - v ا لا) ③⑧ [لاتينجه] (حكمه) خلا ، بوشلق.

Vale (- ́ - v حرند) [لاتينجه] اللهه اصمارلدق ! آديو !

Valerian (́ - (‿) - - v ا خا م) ⑤⑥ ، —us (*inv.*) روما ايمپراطورلرندن : والريان .

Valet (‿́ v كذلك ‿́ - v ا لا) ⑤⑥ [لاتينجه vale'te‖ اللهه ، ربى يه امانت اولوك !] اللهه اصمارلدق ، آديو .

Validi(e)ren (‿ ́ - - - v فع متع) a. ②① [لاتينجه] قيمتدار قيلق ، تأمين ، رسماً ابقا ايتمك ، تصديق ايتمك .

Valuta (‿́ - - v ا مؤ) ⑤④ [لاتينجه] (تجا) قيمت ، دكر ، اعتبار اقچه ، پياسه (فيئاتى) .

Valuti(e)ren (‿ ́ - - - v) ، valvi(e)ren (‿́ v‿v) (فع متع) a. ②① [لاتينجه] تخمين وتقريرفيئات ايتمك ، دكر بها قويمق ، ويرمك .

Vampyr ، **Vampir** ايكيسيده (‿́ - v بعضاً : ‿́ - v ا م) ③⑧ ياخود ⑤① [صربيجه قان امن جادى معناسنه اولان wampir كلمه‌سندن مأخوذ ايتاليانجه] جادى ، اوماجى ‖ (تا طبيعه) ترلا فاره‌سى نوعى، واميير ‖ (مجا) قان ايچيجى‖ خيال .

Vandale (‿ ́ ‿ v ا م) ⑤② ترق وصنعت دشمنى .

Vanille (‿ ly ‿‿ v ا مؤ) ⑤③ [لاتينجه vagi'na Scheide دن مأخوذ اسپانيولجه vainilla] (نبا) آمريقا محصولندن وانيليا .

Varek (‿ ́ ‿ v ا م) ⑤⑥ (نبا) دكز اوتى ، خريق . (See-tang ≐)

Varia (‿ (‿) ́ - v جمع) (*inv.*) [لاتينجه] (اكثريا حرف تعريفسز) اشياى متنوعه ، مواد مختلفه .

Variabel (‿ ́ - (‿) - v صـ) ②① [لاتينجه] = . veränderlich

Variation (- ‿ - v ́ (‿) tss ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه] تبدل ، تحول ، انحراف ، (هيئة) قمرك حركتنده كوريلان عدم مساوات .

Vari-i(e)ren (‿ ́ ‿ - v فع لا + وفع متع) a. ②① [لاتينجه] تبديل وتحويل ايتمك ، بشـقه صورته كيمك ، كيرمك ، دكشديرمك .

Varus-schlacht (‿‿́ v ا مؤ) ④⑨ =Hermanns . schlacht

Vasall (‿‿ v ا م) ⑤① [كلتجه gwâs [Diener كلمه‌سنك مقابلى) برحكمداره تابع اولان (امارت Freier (پرنسى) ، بر بيوك حكومته تابع كوچك حكومت ، بردره بكنك خرجكذارى اولان .

Vase (‿́ - v ا مؤ) ⑤③ [فر] كاسه ، قاب ، اناء ، اكثر صالون واوطه‌لره قونور آياقلى يوكسك صاقسى .

Vater (‿́ f ام) a. ③⑨ [قديم آلمانجه fatar = روجه pate'r ؛ Nährer] بعضاً (عمو) اولدرق حرف تعريفسز مفعول اليه وبعى —n (صورت تصغيريه‌سى :

Väterchen (‿‿́ f ا لا) b. ④⑩ پدر ، بابا ، اب (كذا مجازى) .

Vater„ ... (‿‿‿ ‿́ f) —bruder (ا م) عموجه ‖ —haus (ا لا) بابا بوجاغى ، خانهٔ پدر ‖ —land (ا لا) وطن، محل‌ولادت‖ lands=Liebe (ا مؤ) محبت وطنيه ، وطنداشلق ‖ (s=)name— (ا م) بابا اسمى‖ فامليا اسمى ، لقب .

Väterlich (‿‿́ f صـ) ②① [Vater] پدرانه .

Vegetarianer (‿ - gh ‿́ - v ́ (‿) ا م) a. ④⑩ بسبتون وياخود همان سبزه ايله تغدى ايدن ، نباتيوندن اولان كمسه .

Vegetativ (‿‿ - gh - v صـ) ②① [لاتينجه] نباتى (animal'isch كلمه‌سنك مقابلى) .

Vegghia (‿‿́ v ا مؤ) (مفردى *inv.* ، جمعى —s) [ايتاليانجه] اقشام جمعيتى ، سواره .

Vehemenz (‿́ - v ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه]=Heftigkeit.

Vehikel (‿́ - v ا لا) a. ④⑩ [لاتينجه] واسطهٔ نقليه ، سائق، ناقل‖ (اجزا) (صولى اجزانك حل اولنمسنه يارارماده) سواغ .

Vehm (́ f) (مرا . Fehm) .

Vei(e)l ((‿) ́ f ا م) ③⑧ [لاتينجه vi'ola] (نبا) منكشه .

Veilchen (‿́ f ا لا) b. ④⑩ (Veiel كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى) بنفشه (منكشه) .

Vektor (‿́ ام) ④③ [لاتينجه] هندسه: —(Radius) قطع ناقص وقطع مكافيه‌نك خطوط شعاعيه‌سى .

Velin (فرانسزجه وكذلك: vĕ-li'nᵒ دخى تلفظ اولنور ا لا) ⑤⑥ [فر] انجه ايپكلى كاغد .

Veliten (‿́ - - v جمع) (*inv.*) [لاتينجه ve'lites] اسكى روماليلرك چرخه‌جى خفيف پياده عسكرى .

Velle-ität (‿ - ‿ ́ v ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه دن مأخوذ فرانسزجه] كوشك ، دوامسز آرزو ، مايعون اشتهاليلق .

Veloziped (يكى تعبير) (́ ‿ - - v ا م (ا لا) ③⑧ ياخود ⑤① [لاتينجه] وه‌لوسيپد (دينيلان ايكى ويا دها زياده تكرلكلى واوزرنه بينلدكدنصكره آياقله تحريك اولنان) آرابه .

Vene (‿ ́ - v ا مؤ) ⑤③ [لاتينجه] (تشر) = . Blut=ader

Venedig (‿́ - v ا خا لا) ⑤③ (جغر) ونديك .

Venen„ ... (‿ ‿ ‿ ́ v) —entzündung (ا مؤ) (علم امراض) التهاب وريد .

Venerie (‿́ - v ا مؤ) ⑤③ (*sans pl.*) [لاتينجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (علم امراض) = Lust=seuche .

Venerisch (‿́ - v صـ) ②④ [لاتينجه]=syphili'tisch .

Venös (́ - v صـ) ②④ [لاتينجه] چوق‌طمارلى، وريدى.

Ventil (‿́ v ا لا) ③⑧ [اورته لاتينجه ventus] (تشر ، نبا ، صنع) = Klappe ‖ (صنع) ماكنه‌ده كذلك سوپاپ .

Ventilation (‿ ́ (‿) tss - - ‿ v ا مؤ) ④⑨ [لاتينجه] تجديد هوا ، هوايى دكشديرمه ، هوالنديرمه .

Ventilator (‿‿–‿ ٧ ١ م) (43) [لاتينجه] تجديد هوا آلتى ، ماكنه‌سى ‖ مخلية الهوا .

Ventili(e)ren (‿‿–‿ ٧ فعه متعه) *a.* (21) [لاتينجه] (einen Raum)— بر يرك هواسنى تجديد ايتمك، هوالنديرمق ‖ (مجا) eine Frage— برمسئله‌يى دور ودراز مذاكره ايتمك .

Ventimiglia (mY ‿‿ ٧ e-ya ا خا لا) (56) ايتاليا شهرى وپرنس خاندانى .

Venus (‿– ٧ ا خا مؤ) (*inv.*) (اسا) حسن وجمال آلهه‌سى، وه‌نوس (كذا مجازى اوله‌رق فوق العاده كوزللك)‖ (نبا) كوسدم (سينك قپان) .

Ver... (f ‿···) افعال وبونلردن تشكل ايده جك اسم وصفتله برلكده دائما (*insép.*) وبرشيئك صرف واستهلاككى ارائه ايدرمثلا: (das Mehl) ver-backen اكمك ياپمق اوزره، ياپه‌رق اونك كافه‌سنى بتورمك ، صرف ايتمك ‖ (viel Tinte) ver-schreiben چوق مركب صرف ايتمك ‖ كذلك ياكلشلق وضررى كوسترر مثلا : (die Karten) ver-geben قارتلرى ويرركن ياكلش ويرمك ، ياكلشلقله دكشديرمك ‖ ستر واخفا ومحافظه‌يى ايما وارائه ايدر مثلا : (einen' Spiegel) ver-hängen بر آيينه‌نك اوزرينى تول ، پرده ايله اورتمك ‖ امرار وقتى ارائه ايدر مثلا : (die Zeit) ver-plaudern وقتى لاف ايله قونوشه‌رق كچيرمك ‖ برشيئك بيتديككى مثلا : ver-brausen كورولتى‌يى كسمك ‖ برشيئك عكسنى ، خلافنى، ضدينى ارائه ايدرمثلا: achten تعظيم واحترام ايتمك ver-achten تحقير ايتمك، صايمامق، اهميت ويرمامك‖ اولمكى كوسترمثلا: ver-hungern آچلقدن اولمك ، تلف اولمق‖ اكثريا صفتك صورت نسبيه‌سيله برلشه‌رك برشيئك اولشمسى، جنسلشمسنى كوسترن فعلى تشكيل ايدرمثلا: edel جنس، اصيل ver-edeln جنسلشديرمك آشيلايوب اصيل قيلمق ‖ größer دها بيوك ver-größern بيولتمك، توسيع ايتمك .

Ver-abfolgen (‿‿‿ f فه متعه وفعه لا +) *a.* (21) (*insép.*) ab-folgen= مثلا: (eine Kiste) an Jemand— برصنديغى بريسنه تسليم ايتمك .

Ver-ab-reden (‿–‿ f‿ فه متعه) و— (فه معطا) sich— (*insép.*) (21) *a.* برشيئه دائرقونوشمق وبونك اوزرينه قرار ويرمك ، سوزلشمك ؛ (عد) مقاوله ايتمك ، قونطوراتلاشمق .

Ver-ab-reichen (‿–‿f ‿ فه متعه) *a.* (21) (*insép.*) Jemandem etwas— برينه برشيئى ويرمك ، تسليم ايتمك ‖ Jemandem eine Ohrfeige— برينه برطوقات، شمارآتمق، اورمق ، برينه برسله يرلشديرمك ، عشق ايتمك ، وير ايتمك .

Ver-abschieden (‿–‿f فه متعه) *b.* (21) (*insép.*) Jemand— برينه يول، اذن، رخصت ويرمك ، اخراج ايتمك، خدمتدن چيقارمق‖ برشيئه قراروير‌مك ، حكم ايتمك ‖(فعمطا) sich von (ياخود : bei) Jemandem— (بريندن رخصت آلمق) بريله وداعلاشمق .

Ver-accisen (kss ‿‿ f ‿– فعه متعه) *c.* (21) (*insép.*) etwas— برينك حقنى ويرمك ، تأديه ايتمك ، اودهمك .

Ver-achten (‿‿‿ f فه متعه) *b.* (21) (*insép.*) تحقير، استحقار ايتمك ، نظر حقارتله كورمك ، خور كورمك ، باقمق، اهميت ويرمامك ، تنزل ايتمامك ‖ (den Tod)— اولومه اهميت ويرمامك ، اولومدن قورقمامق .

Ver-achtfachen (‿‿‿ f فعه متعه) *a.* (21) (*insép.*) سكز مثلى ياپمق .

Ver-ächtlich (‿‿‿ f ص) (24) تحقيرايدرك،نظر استخفاف واستحقار ايله ‖ تايان تحقير واستخفاف .

Ver-ächzen (‿ ‿‿ f فه متعه) *c.* (21) (*insép.*) (sein Leben)— حياتنى ، عمرينى آه واه ، آه وانين ايله كچيرمك ، بويله يشامق ، كون كورمامك .

Ver-allgemeinern (‿‿ f ‿–‿ فعه متعه) *a.* (21) (*insép.*) تعميم ايتمك ، عمومى قيلمق .

Ver-alten (‿‿‿ f فه لا—) *b.* (21) (*insép.*) اسكيمك ، كچمك ، حكمدن ساقط اولمق ‖ ver-altet (اسم مفعول وصفت) (24) اسكى ، اختيار ، كچمش ، قوجه‌مش ، حكمدن دوشمش ، موده‌سى كچمش ، حكمى قالمامش خارج از استعمال .

Veranda (‿‿– ٧ ‿ امؤ) (54) (جمى كذلك s—) [اسپا] (معما) اوستى قپالى واطرافى پارمقلقلى ، پشيلكلى بالقون .

Ver-änderlich (‿‿‿ f ص) (24) متحول . متبدل، غير ثابت ، متلون ، برشويله بربويله ، طبيعتى ليونى .

Ver-ändern (‿‿ f فه متعه) *a.* (21) (*insp.*) ändern= ‖ شكل وصورتنى دكشديرمك ، تحويل، تعديل، تبديل ايتمك ‖ تغيير وافساد ايتمك ، بوزمق ‖ sich— (فه معطا) دكشمك .

Ver-ankern (‿‿ f فه متعه) *a.* (21) (*insép.*) ديوارى حطيل ايله تقويه ايتمك .

Ver-anlagen (‿–‿ f فه متعه) *a.* (21) (*insép.*) die Steuern— ويركو طرح ايتمك ‖ ترتيب وتنظيم ايتمك ‖ gut veranlagter Mann حالووقتى (پك) ايواولان كمسه .

Ver-anlassen (‿‿‿ f فه متعه) *c.* (21) (*insép.*) سبب اولمق ، فرصت ويرمامك ، تصميم اولنمش برشيئى ميدانه قويمق ، دعوت ايتمك ، سببيت ويرمك ، توليد ايتمك ‖ Jemand zu etwas— برينى برشيئه سوق ايتمك ، برشيئى يابمسنه سبب واسطه اولمق ، تشويق ايتمك ‖ Das hat mich zu dem Glauben veranlaßt بو بكا اينانديردى ‖ ظن ايتديردى ، نم ذهابمه سبب اولدى ، . . . فكره صاپديردى .

Ver-anlassung (‿‿‿ f امؤ) (49) سبب ، موجب، وسيله، بهانه ، تشويق ، الجاء ، توليد .

Ver-anschaulichen (‿‿–‿ f فه متعه) *a.* (21) (*insép.*) etwas— (برشيئى كوستره‌رك) افهام ايتمك ، ادراك ايتديرمك، اكلاتمق ، قناعت كتورمك ، فكر ويرمك .

Ver-anschlagen (‿–‿ f فه متعه) *a.* (21) (*insép.*) تخمين وتقدير ايتمك ‖ (انشا آتده) كشفنى ياپمق ، كشف دفترينى ياپمق ، قيئات قومق ، صرف اولنه‌جق ، كيده‌جك پاره‌يى حساب ايتمك .

Ver-anstalten (‿‿‿ f فه متعه) *b.* (21) (*insép.*) ترتيب وتنظيم ايتمك ، ياپمق ، برشيئى ياپمق ايچون حاضرلق كورمك ‖ كوزل ترتيب ايتمك .

Ver-antworten (‿‿‿ f فه متعه) *b.* (21) (*insép.*) etwas— برشيئه جواب ويرمك ، برشيئك مسئوليتنى درعهده ايتمك ‖ Das will ich schon— بونك مسئوليتى بكا عائد ،

نم اوزرینه اولسون ‖ —sich (فعه معطا) كنديني (اسناد ايديلان برقباحت وتهمتدن طولايي) مدافعه ايتمك .

Ver-antwortlich (f ⏑⏑⏑ صه) ㉔ مسئول ، بر شيئك مسئوليتي درعهده ايدن ، بوخصوصده كنديسنه مراجعت ايديله‌جك مسئول طوتيله‌جق اولان ‖ —gegenseitig بربرينه كفيل ، (كفالت متسلسله ايله) .

Ver-antwortung (f ⏑⏑⏑ ا مؤ) ㊾ مسئوليت ‖ —thun Sie es auf meine سز اوني مسئوليتي بكا عائد اولمق اوزره ياپيكز ، سز ياپيكز مسئوليتي بن درعهده ايدرم .

Ver-arbeiten (⏑ ⏑⏑ f فعه متعه) b. ㉑ (*insép.*) (صنعه) بر ايشده قوللانلق ، برايشه صرف ايتمك ، Eisen, —(Ma'rmor...) دمير (مرمر والخ) ايشلمك ‖ ايشليه‌رك برقالبه صوقمق ، برشكله ارجاع ايتمك ، اعمال ايتمك ، ايشليه‌رك بتورمك ، صرف ايتمك ‖ (مجا) —seine Sorgen دوشونه‌رك مشكلي ، صيقينتيسي ، تاصه‌سي ، غصه‌سي ، حل ودفع ايتمك ‖ تانه‌سي ياپمق .

Ver-argen (⏑ ⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) —Jemandem etwas برينى ايشلديكى برشيدنطولايي تعييب ايتمك ، حقسزبولمق ، دارلمق ‖ —Das kann mir Niemand بني بوندنطولايي كمسه تعييب ايده‌ماز ، بكاكمسه قباحت بوله‌ماز .

Ver-armen (⏑ ⏑ f فعه لا —) a. ㉑ (*insép.*) فقير دوشمك ، يوقسزلغه ، ضرورته دوشمك .

Ver-äste(l)n (⏑⏑ f فعه متعه) و —sich (فعه معطا) ㉑ b. ㉑ a. (*insép.*) دال بوداق صالمق .

Veratrin (⏑⏑ --- v ا لا) ㊻ (*sans pl.*) [لاتينجه] (كيميا) وراترين .

Ver-auktioni(e)ren (⏑ - f ⏑⏑- (⏑) tss فعه متعه) ㉔ a. (*insép.*) مزايده‌يه قويمق ، بالمزايده صاتمق .

Ver-ausgaben (⏑⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) صرف وخرج ايتمك .

Ver-äußern (⏑ ⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) —etwas بيع وفراغ ايتمك ، صاتمق .

Verb (⏑ v ا لا) (مفردي .c ㊷ ، جمعي .a ㊷) [لاتينجه] =Verbum .

Ver-backen (f ⏑⏑ فعمتعه) a. ㉑ و r. ⑳ (*insép.*) —einen Scheffel Mehl täglich يوميه براولچك خمور پيشورمك ‖ —das Mehl zu Brot خموري اكمك ياپمق ، پيشورمك ‖ (فعمتعه وفعه‌لا—) فنا پيشورمك ، (اكمك وامثالي) خمور ايتمك ، ايو پيشوره‌مامك ، پشكين ياپه‌مامق ‖ —das Brot ist اكمك خمور اولمش ، پيشكين دكل ، ايو پيشمامش .

Verbal„ ... (⏑⏑ ... v) (غرا) فعلي ، فعله منسوب ‖ —adjekti'v (الا) صفت فعليه ‖ —inju'ri-e (ا مؤ) سب وشتم ايله ايديلان تحقير .

Ver-ballasten (⏑⏑⏑ f فعمتعه) a. ㉑ (*insép.*) (بحر) صابوره قويمق .

Ver-band (⏑ f ا م) ㉛ ارتباط ، اشتراك ، شركت ، جمعيت ‖ (جرا) صارمه ، باغلامه ‖ (يارەنك اوزرينه‌صاريلان باغ ، صارغي ‖ (صنعه) (انشاآتده) برديوارك طاش وياطوغله‌سي بربرينى طوته‌جق يعنى آلتده‌كيلرك كنارلري اوزرينه قونيله‌جق اولانك اورته‌سنه كله‌جك وجهله قونمقله حاصل اولان ارتباط ، باغ .

Ver-band„... (f ⏑...) —platz (ا م) (ع) ميدان محاربه‌ده تشكيل ايديلان صارغي محلي .

Ver-bannen (⏑ ⏑ f فعه متعه) b. ㉑ (*insép.*) سورمك ، نفي وتبعيد ايتمك ‖ سوروب چيقارمق ، دفع ايتمك ، قوغمق .

Ver-barrikadi(e)ren (⏑ ⏑⏑-⏑⏑ f فعه متعه) و —sich (فعه معطا) a. ㉑ (*insép.*) كول ، تكيد وامثالي محللري ككليميه‌جك صورتده سد ايتمك ، باريقاد ياپمق .

Ver-bauen (⏑ ⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) —einen Durchgang برگچيدي ، كذرگاهي ، قپويي (اعمالات ايله) قپامق ، اورمك ، (انشاآت ايله) سد ايتمك ‖ —einem Hause das Licht, die Aussicht بر اوك اوكنه بر ابنيه انشا ايدرك آيدينلغني ويا نظارتني قپامق ، اوكني قپامق ‖ (ياپي‌يه ، انشاآته صرف ايتمك) —(1000 Mark) بيك مارق ياپي‌يه صرف ايتمك ‖ —(viel Holz) ياپي‌يه‌چوق كراسته صرف ايتمك ‖ انشا ايدرك بوزمق ، انشاآتي قصورلي ياپمق ، بيچمسز ايتمك ‖ —sich (فعه معطا) (معمار حقنده) ياپيده ياكلشلق ايتمك ، برري ياكلش ياپمق ‖ (صنعه) (معدن‌قويولرنده) die Zeche verbaut sich چيقان معدن مصرفني قوريور .

Ver-bauern (⏑ ⏑ f فعه لا —) a. ㉑ (*insép.*) كويلولشمك ، كويلي اولمق ، (عمو) كويده طشره‌ده پاصلانمق .

Ver-beißen (⏑ ⏑ f فعه متعه) n. ⑳ (*insép.*) برشيئك اوجني كميرمك ، ايصيرمق ‖ (der Redner) verbeißt die Wörter ناطق ، سوز سويليان ذات لقردينك ، كلمه‌لرك ياريسي يوطيور ‖ ديشني صيقوب براجيي ويادردي آخره حس ايتديرمامك ، بللي ايتمامك ‖ —seinen Ärger حدتني بللي ايتمامك ، كوسترمامك ‖ —sich das Lachen كولمامك ايچون دوداقلريني ايصيرمق ‖ —sich (فعه معطا) اكثريا (آو كوپكلري حقنده) ايصيرديغني تكرار براقه‌ميه‌جق قدرصيق ايصيرمق ‖ (اشخاص حقنده) (مجا) برشيئه مصرانه دوام ايتمك .

Verbene (⏑ ⏑ v ا مؤ) ㊸ [لاتينجه] (نبا) = Eisen = kraut .

Ver-bergen (⏑ ⏑ f فعه متعه) و —sich (فعه معطا) b. ⑳ (صورت شرطيه‌سنك ماضيسي : verbärge ، بعضا يكشخصي : verberge) (*insép.*) صاقلامق ، صاقلانمق ، كيزلمك ، كوزينه كورنمامك ، كوزه كورونمامك ، پنهان اولمق ، مستور ومخفي اولمق ، طوتمق .

Ver-bessern (⏑ ⏑ f فعه متعه) و —sich (فعه معطا) a. ㉑ (*insép.*) دوزلتمك ، اصلاح ايتمك ، ايولشديرمك ؛ دوزلمك ، ايولشمك ، اصلاح اولمق ، تصحيح خطا وحال ايتمك ؛ بالاصلاح تعديل ايتمك ‖ —das Gehalt معاشي يوكسلتمك ، معاشه ضم ايتمك .

Ver-beugen (⏑ ⏑ f) —sich (فعه معطا) a. ㉑ (*insép.*) —sich براي تعظيم اكلمك ، سلاملامق ، سلام ويرمك .

Ver-biegen (ـُـ ـَـ f فعه متعد) و —sich (فعه مطا) f. ⑳ (insép.) بوكولمك ، اكريلمك ؛ چارپولتمق ، اكمك ، بوكمك ‖ —sich آكمق .

Ver-bieten (ـُـ ـَـ f فعه متعد) f. ⑳ (insép.) (مرا. bieten) منع ونهى ايتمك ، يساق قيلمق ، تعطيل ايتمك .

Ver-bilden (ـُـ ـَـ f فعه متعد) b. ㉑ (insep.) كذلك —sich (فعه مطا) فنا شكل ويرمك ، چارپولتمق ، چارپولمق ، سوء تشكل ايتمك ، بوزولمق ‖ ياكلش يوله ، فكره صاپديرمق .

Ver-bild-lichen (ـُـ f ـُـ فعه متعد) a. ㉑ (insép.) برشكل ورسم ايله ارائه ايتمك ، تصوير ايتمك .

Ver-binden (ـُـ ـَـ f فعه متعد) و —sich (فعه مطا) a. ⑳ (insép.) باغلامق ، باغلانمق ، ربط والصاق ايتمك ، برلشديرمك ، برلشمك ، اشتراك ايتمك ‖ sich geschäftlich mit Jemandem— بريله عقدشركت ايتمك ، براى تجارت برلشمك ، مشترك ايش كورمك ‖ جمع وتلفيق وتوحيد ايتمك ‖ (صنعه) كتابك اثناى تجليدنده كاغدلرى ، ياپراقلرى ياكلش جلدلمك .

Ver-bindlich (ـُـ ـَـ f صه) ㉔ مربوط ومجبور طوتان ، موظف قيلان ، مكلف قيلان ‖ برحس ايله مربوط ، مجلوب ، متندار ‖ خاطرنواز ؛ متندارقيلان .

Ver-bindung (ـُـ ـَـ f ا موٌ) ㉟ باغلامه ، ربط والصاق ايتمه ، برلشديرمه ، جمع وتوحيدايتمه ، اتفاق ‖ eheliche— ازدواج ‖ (كيميا) che'mische— امتزاج ، تركيب كيمياوى ‖ ارتباط (قلبى) ، مجلوبيت ‖ التصاق ‖ (پوستهده) nach mehreren Orten die— vermitteln نقاط مختلفهبيننده مواصله ومخابرهيى ايفا ايتمك ؛ نقاط مختلفهيى ربط والصاق ايتمك ‖ يكديكره قارشو اولان مناسبت ، ارتباط ‖ mit Jemandem in— stehen بريله ارتباط ومناسبتى اولمق ، متفق بولنمق ، بريله ال برلكى اولمق ‖ شركت ، اشتراك ، مشاركه ‖ تركب .

Ver-bindungs„... (f ـُـ ـَـ...) —li'ni-e (ا موٌ) ، —weg (ا م) خطمواصله ‖ —bahn (ا موٌ) (شمندوفرده) التصاق خطى ، مختلف استاسيونلرى يكديكرينه برلشديرن مواصله خطى ‖ —mittel (ا لا) واسطهٔ ارتباط ‖ قويو عك تربهسى ‖ —stück (ا لا) (انشا آتده) بند ، كند ، باغ پارچهسى ‖ —wort (الا) (غرا) Ko'pula= ‖ ادات ربط ، حرف عاطف .

Ver-bissen (ـُـ ـَـ f صه) ㉔ [ver-beißen] قيزمش ، برشيئه فنا حالده طوتلش ، (ايچندن) كوپورمش .

Ver-bitten (ـُـ ـَـ f فعه متعد) i. ⑳ (insép.) sich (مضاف اليه) etwas von Jemandem— برشيئى ياپلماسىايچون رجا ايتمك ‖ منع ونهى ايتمك ‖ solche Bemerkungen verbitte ich mir بوكبى مطالعاتى ، اخطاراتى ، فكرى ردايدرم ، قبول ايتمم ، بوكبى اخطاراتكزى برده ايشتميهيم ، بوكبى سوزلرى برده طويميهيم ‖ Das verbitte ich mir (für die : ياخود : in Zukunft)! بونك برده تكررينى كورميهيم ! بو برده وقوعبولمسون !

Ver-bittern (ـُـ ـَـ f فعه متعد) a. ㉑ (insép.) اكثريا (مجا) طاتسزلشديرمق ، آجيلاشديرمق ‖ Jemandem das Leben— برينك باشنه دنيايى طار ايتمك ، حياتندن لذتياب ايتمامك ، آغزينك طادينى قاچيرمق ‖ (فعه لا —) و —sich (فعه مطا) نشئهسز اولمق ، آغزينك طادى اولمامق ‖ حدتلنمك ‖ طاتسزلشمق ، آجيلاشمق .

Ver-blasen (ـُـ ـَـ f فعه متعد) p. ⑳ (insép.) (مرا. blasen) بورى وامثالى چالهرق قوغمق ، قوغهلمق ، دفع وطرد ايتمك ، سوروب چيقارمق ‖ (رساملق) die Farben— رنكلرى غايت خفيف كچمك ‖ ياكلش چالهرق ، (اوفليهرك) اوتديرهرك بوزمق .

Ver-blassen (ـُـ ـَـ f فعه لا —) c. ㉑ (inssp.) صارارمق ، صاراروب صولمق ، رنكى اوچمق ، رنكى آتمق .

Ver-blättern (ـُـ ـَـ f فعه متعد) a. ㉑ (insép.) eine Stelle (im Buche)— بركتابك ياپراقلرينى چويروب طوروركن بر يرى غائب ايتمك ، بر يرى ياپراقلرى چويرهرك غائب ايتمك .

Ver-bleib (ـُـ ـَـ f ا م) a. ㊳ (sans pl.) برشيئك قالديغى محل ، ير ‖ ich weiß Nichts über den— dieser Papiere بوكاغدلرك نرهده قالدقلرينى بيلمم ، بوكاغدلرك قالديغى ير نرهسيدر بيليورم .

Ver-bleiben (ـُـ ـَـ f فعه لا —) a., b. ㉑ (insép.) برحالده قالمق ‖ bei (seiner Meinung)— فكرنده ثبات ايتمك ‖ lassen wir es dabei— بونده قالهلم ‖ على الخصوص مكتوب نهايتنده خاتمه اولهرق : „ich verbleibe hochacht„ ungsvoll... كمال تعظيم وتوقيرات ايله (. . . قاليرم) .

Ver-bleichen (ـُـ ـَـ f فعه لا —) n. ⑳ ، a., ㉑ (insép.) طوروب طورركن ، بردنبره رنكى اوچمق ، آتمق ، صارارمق ، صاب صارى كسلمك ‖ بعضاً شاعرانه : des Todes— تكميل انفاس ايتمك ‖ اكثريا : der (die) Verblichene مرحوم ، مرحومه ، متوفى ، متوفيه .

Ver-bleien (ـُـ ـَـ f فعه متعد) a., b. ㉑ (insép.) قورشونلامق .

Ver-blenden (ـُـ ـَـ f فعه متعد) b. ㉑ (insép.) كوزى قرارتمق ، قماشديرمق ، حائل رؤيت اولمق ‖ Jemand über etwas— برينى برشيده آلداتمق ، اغفال ايتمك ، بوتمق ، برينه برشيئى يوتديرمق ‖ durch sein Glück verblendet مسعوديتنه آلدانهرق ، سعادتنه قاپيلهرق ، بختيارلغيله مست اولمش ‖ قاپمق ، آلداتمق ‖ رؤيته مانع اولمق ، نظرى قپاتمق ، قاپلامق .

Ver-blich (ـُـ f) ver-bleichen فعلنك زمان حال صيغهسنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-blichen (ـُـ ـَـ f) ver-bleichen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-blüffen (ـُـ ـَـ f فعه متعد) a. ㉑ (insép.) آهنكى بوزمق ؛ شاشيرتمق ، تشويش ايتمك ؛ طادينى قاچيرمق ‖ شاشيرتمق ، متحير براقمق ‖ verblüfft dastehen (عمو) : قاش قاتى ، طونوب قالمق ، پرمغى آغزنده قالمق .

Ver-blühen (ـُـ ـَـ f فعه لا ±) a. ㉑ (insép.) (فعه لا +) چيچك دوكمك ‖ (فعه لا —) صولمق (كذا مجا) ‖ (مجا) dies Mädchen verblüht schon بو قيز آرتق صولييور ، وقتى كچييور .

Ver-blümen (ـُـ ـَـ f فعه متعد) a. ㉑ (insép.) چيچكله طوناتمق ‖ اكثريا : etwas— (برموز حقنده) برشيئى جناس اولهرق ، قپالى سويلمك ، ايما ايتمك .

Ver-bluten (˘ ˘́ f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*) قانی بری ایچون دوکمك ، فدا sein Blut für Jemand — ایتمك || (فعلا —) و — sich (فعـ مطا) قنامق ، قان آقمق || die Sache hat sich verblutet ایش بیتدی ، اولدی ، اونودلدی کیتدی .

Ver-bohlen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) (صنعـ) قالین دوشمه تخته‌سی ایله دوشمك .

Ver-bohren (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) بورغو ایله دلك و (تخته) چیوی ایله باغلامق (چیویلك) || یاکلش دلك || (اشخاص حقنده) بیچمسز ، قیلقسز ، غریب الشكل .

Ver-bollwerken (˘ ˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) (ع) باستیون ایله‌ستر ایتمك ، برج ایله‌اورتمك ،

Ver-borgen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) = borgen || (اسم مفعول وصف (مرا. ver-bergen) .

Ver-bot (˘́ f الا) ㊳ (Ge-bot کلمه‌سنك مقابلی) „ver-bieten" یساغ ایتمك ، منع ایتمه ، ممنوع قیلمه ، نهی .

Ver-boten (˘ ˘́ f) (ver-bieten فعلندن اسم‌مفعول وصفت) ㉔ یساق ، ممنوع ، منهی .

Ver-brand (˘́ f ا م) ㉛ (*sans pl.*) مواد ناریه ومشتعله‌نك صرف واحراق ، محروقات صرفیاتی .

Ver-brannt (˘́ f ص) ㉔ (ver-brennen فعلنك اسم مفعولی) ، '

Ver-braten (˘ ˘́ f فعـ متعـ) p. ⑳ (*insép.*) (مرا. braten) — (zu viel Butter) چوق یاغ یاقمق ، صرف ایتمك || قیزارتیرکن بوزمق ، فنا ایتمك ، یاقمق ، ایو قیزارتمامق || (فعـ لا —) قیزاررکن ، قیزاره‌رق پیشرکن بوزلق .

Ver-brauch (˘́ f ا م) ㉛ (*sans. pl.*) صرف واستهلاك || — übermäßiger اسراف :

Ver-brauchen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) صرف واستهلاك ایتمك ، قوللانمق ، خرجه‌مق || صرف وخرج ایدوب بتورمك ، دینه‌ داری اکمك || قوللانمق ، استعمال ایتمك .

Ver-brauchs„... (f ˘ ˘́ ...) —steuer (ا مؤ) صرفیات ویرکوسی ،

Ver-brauen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) (Malz, Hopfen) — (قلیز لنمش آرپه ، شربتجی اوتی) بیرا اعمالیچون استعمال ایتمك || (alles Malz) ist verbraut مالت دینیلان چیلنمش آرپه‌نك هپسی قوللانلدی (بیرا یاپلدی) .

Ver-brausen (˘ ˘́ f فعـ لا ±) c. ㉑ (*insép.*) کورولتی ایتمکدن فارغ اولمق ، کورولتیسی کسلمك ، کسب سکونت ایتمك ، (مرا. brausen) || (مجا) کسب سکونت ایتمك ، ایچی بوشالتمق ، اوفکه‌سی کچمك .

Ver-brechen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) b. ⑳ (*insép.*) — etwas برجنایت ، جرم ایشلمك || was habe ich ver-brochen? بن نه‌کناه ایشلدم ، نه یاپدم ، نم جرمم ، قباحتم نه ؟ نم نه تقصیراتم وار ؟ || (ا لا) b. ㊵ جرم ، جنحه ، جنایت ، مخالف قانون حرکت ، سوء قصد .

Ver-brecher (˘ ˘́ f ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ مجرم ، مجرمه ، جانی ، جانیه ، متهم .

Ver-breiten (˘ ˘́ f فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) b. ㉑ (*insép.*) یایمق ، نشر ایتمك ، تعمیم وتوسیع ایتمك اکمك ، یایلمق ، منتشر اولمق ، تعمیم ایتمك ، عوام ناس بیننده دوران ، جریان ایتمك || sich über etwas — صورت مفصله‌ده بیان افکار ایتمك ، برشی حقنده اوزون اوزادی‌یه سوزسویلك .

Ver-brennen (˘ ˘́ f فعـ لا —) a. ㉒ (*insép.*) (مرا . brennen) یاقمق ، یاتوب بیتمك ، احتراق ایتمك ، طوتوشمق ، اشتعال ایتمك || (فعـ متعـ وفعـ مطا) اکثریا : (sich) یانمق ، یاقمق ، احراق ایتمك (کذا صنعـ ومجا) || یاقه‌رق صرف واستهلاك ایتمك ، یاقوب توکتمك || — zu Asche یاقوب کول ایتمك ، قیزارمق ، (یانمق ، طوتوشمق خصوصیله مجازی) .

Ver-briefen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) بر یازی ، یازیلی بر اوراق ایله تأمین ایتمك ، طانیق ، سند ویرمك ، باتحریرات تصدیق ایتمك .

Ver-bringen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉒ (*insép.*) وقت وامثالی حقنده کچیرمك (پاره وامثالی حقنده) صرف ایتمك .

Ver-bröckeln (˘ ˘́ f فعـ متعـ وفعـ لا —) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) = zer-bröckeln .

Ver-brüdern (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) قرداش کبی ایتمك ، یاشاتمق || (فعـ مطا) — sich mit Jemandem بریله قرداش اولمق ، قرداش کبی یاشامق ، پیدای اخوت ایتمك ، بریله قرداش کبی قونوشمق ، کچینمك .

Ver-brühen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) قاینانمق ، خاشلامق .

Ver-buhlen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) سفاهت ، عیش وعشرتله صرف ایتمك ، اسراف ایتمك .

Verbum (˘́ v ا لا) ㊳ [لاتینجه] (غرا) فعل || — fini'tum برصیغهٔ شخصیه‌سی اولان فعل .

Ver-bummeln (˘ ˘́ f فعـ متعـ) a. ㉑ (عو) (*insép.*) — (Geld) پاره اسراف ایتمك ، صرف ایتمك || (seine Zeit) — وقتنی اسراف ایله کچیرمك ، بیهوده اضاعهٔ وقت ایتمك || اونوتمق ، اهمال ایتمك || (فعـ لا —) تنبلك ، آواره لکه طالمق ، بویله طولاشمق .

Ver-bunden (˘ ˘́ f) ver-binden فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-bünden (˘ ˘́ f فعـ متعـ) و — sich (فعـ مطا) b. ㉑ (*insép.*) اتفاق ، اتحاد ایتمك ، ایتدیرمك ، متفق قیلمق .

Ver-bürgen (˘ ˘́ f فعـ متعـ وفعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) — etwas, sich für etwas برشیئه کفیل اولمق ، برشیئه تکفل ایتمك ، ضامن اولمق .

Ver-büßen (˘ ˘́ f فعـ متعـ) c. ㉑ (*insép.*) — etwas برشیئك اذیتی چکمك ، جزاسی کورمك || seine — Strafzeit وقت جزاسی کچیرمك ، چکمك = ab-sitzen .

Ver-dacht (˘́ f ا م) ㊳ (*sans pl.*) [ver-denken] شبهه ، سوء ظن || Jemand in — bringen بری حقنده شبهه‌یی دعوت ایتمك ، برینی سوء ظنه دوشورمك || اشکیل || Jemand wegen einer Sache in — haben برشیدن طولایی برینه سوء ظنده بولنمق ، برندن شبهه‌لنمك .

Ver-dächtig (˘ ˘́ f ص) ㉔ شبهه‌لی ، داعی شبهه ؛ سوء ظنی موجب ، مظنون (کذلك ا م) : verdächtige (r) مظنون .

Ver-dächtigen (⏑⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) = verdächtig machen .

Ver-dammen (⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) حكم ايتمك ، حكم ويرمك ، محكوم ايتمك || لعنت ايتمك ، عذاب جهنمه محكوم ايتمك .

Ver-dampfen (⏑⏑ f فعلا—) a., c. ㉑ (*insép.*) تبخر ايتمك || ab-kühlen = || (عمو) — (viel Tabak) چوق توتون توتمك ، ايچمك .

Ver-danken (⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) = . (verdanken) : danken .

Ver-darb (⏑ f) verderben فعلنك زمان حال ماضى صيغه سنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-dau-en (⏑⏑⏑ f فعه متعه وفعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) هضم ايتمك (كذا مجا) fich leicht — (diefe Speifen) بو يمكلر قولاى هضم اولنورلر ، سهل الهضمدرلر .

Ver-daulich (⏑⏑⏑ f صـ) ㉑ قولاى هضم اولنور ، سهل الهضم || چكيلور .

Ver-deck (⏑ f الا) ㊳ (صنه) (آرابه جيلقده) — بر آرابه نك اوزرى طاوانى || (بحر) = Deck .

Ver-decken (⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) اورتمك، قپامق (كذا مجا) صاقلامق، كوزدن نهان ايتمك ، ستر ايتمك ، كولكه ده براقمق، ستر واخفا ايتمك ، كيزلى طوتمق .

Ver-denken (⏑⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉒ (*insép.*) (مرا . denken) = ver-argen .

Ver-derben (⏑⏑ f فعلا—) b. ⑳ (كذا فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) بوزلمق || فنالاشمق ، فساده اوغرامق ، چورومك ، قوقمق ، طاغلمق ، خسارديده اولمق || باتمق ، محو اولمق|| (بحر) خسارات بحريه يه اوغرامق، اوغرامق|| an ihm اوابو برآقتور اوله جقمش || ift ein Schaufpieler verdorben (اشخاص حقنده) باتمق ، محو اولمق (بعضاً اولمك) || (فعه متعه) بوزمق ، افساد ايتمك ، برباد ايتمك ، باتيرمق ، رخنه دار ايتمك ، زيان وضرره اوغراتمق ، خسار ديده ايتمك || Jemandem برينك مسرتى ، سوينجى ، die Freude, die Luft— آرزوسى قاچيرمق ، كسر ايتمك || fich den Gefchmack آغزينك طادينى بوزمق || fich den nicht verderben كندى معده سنى بوزمق ، هضمسزلغه اوغرامق || Magen— برينى برباد ايتمك || Jemand (fittlich) — Jemand— برينك اخلاقنى بوزمق ، افساد ايتمك، تربيه سز، عارسز ايتمك || (ضر مثل) böfe Beifpiele — gute Sitten افعال مذمومه اخلاق مقبوله يى افساد ايدر || es mit Jemandem— ايشى بريسيله فنا ايتمك ، بوزمق ، برينك كوزندن دوشمك ، توجهنى غائب ايتمك || verdorben ㉔ (اسم مفعول وصفت) (مصدرينك باجمله معنالرنده مستعملدر) || خصوصيله : غنغرنه اوغرامش ، طاغلمق اوزره || قوقمش ، چوروك ، بوزلمش || ver-derbt على الاكثر (آداب واركان واخلاق حقنده) باشدن ، يولدن چيقمش ، افساداولنمش ، بتمش ، يوله املايه كلز حاله كيرمش ، فاسق .

Ver-derblich (⏑⏑ f صـ) ㉑ منحوس ، مشئوم ، مصيبتلى ، مخوف ، قورقولى ، مدهش ، دوچار فلاكت ايديجى ، مهلك || نادراً : قولاى بوزيلان ، فنالشان ، چوريان ، قابل فساد .

Ver-derbniß (⏑⏑ f امؤ) ㉞ (الا) ㉝ بوزوله ، يولدن ، باشدن چيقمه ، فساد ، تعفن، چورومه || فلاكت ، مصيبت || fittliche — اخلاق وآداب بوزوقلغى ، فساد اخلاق ، عادات مرغوبه ومستحسنه يه عدم رعايت .

Ver-derbt (⏑ f صـ) ㉔ (مرا. ver-derben) :

Ver-deutlichen (⏑⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) ايضاح ايتمك،عيان وآشكار قيلمق . آچيقلاشديرمق .

Ver-deutschen (⏑⏑ f فعه متعه) a., c. ㉑ (*insép.*) آلمانجه يه ترجمه ونقل ايتمك ، آلمانلاشديرمق .

Ver-dichten (⏑⏑ f فعه متعه) و — fich (فعه مطا) b. ㉑ (*insép.*) [dicht] (حكمى ، كيم والخ ده) — (fich) تكاثف ايتمك ، اتديرمك ، صيقيلاشديرمق ، صيقلاشمق ، قاتيلاشديرمق ، قاتيلاشمق || (هواكبى برجسمى) تضييق ايتمك || [dichten] die Zeit— وقتى بيت ، شعر يا پقله امرار ايتمك .

Ver-dicken (⏑⏑ f فعه متعه) و— fich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) قالينلاشديرمق . قالينلاشمق || (طبده) برمايعى : قويو ولزوجتلى برحاله كتيرمك ، تلزيج ايتمك ، قويو ، قاتى ولزوجتلى حاله كيرمك ، قويولاشمق ، پيختيلاشمق .

Ver-dienen (⏑⏑ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) قزانمق || man verdient dabei nicht پاره قزانمق Geld — پونده ، بوايشده انسان چورباسنه das Salz zur Suppe طوز بيله قزانه ماز ، بش پاره استفاده يوق || قزانمق ، حق ايتمك ، مستحق اولمق ، لايق وسزا اولمق ، دكمك || (افعاليله برينك مكافاتنه ، تحسيننه مستحق ولايق اولمق، اجرينى قزانمق) بعضاً (فعه مطا) er hat fich um das (Vaterland) fehr verdient gemacht مملكتى اوكا پك متشكردر .

Ver-dienst (⏑ f ام الا) ㊳ اكثريا : (ام) ، نادراً : (الا) قزانج ، كار ، كسب ، تمتع ، فائده || Das ist mein ganzer —dabei بونده بم تكميل قزانجم ، كارم بوندن عبارتدر || اكثريا : (الا) ، ونادراً : (ام) die —e diefes Mannes um || موفقيت ؛ ظفر || خدمت die Stadt بو آدمك ، ذاتك شهره اولان خدماتى، سبقت ايدن خدمتلرى ، ايولكرى || (كرك ايولك وكرك كوتولكله قزانيلان شى) حق ، استحقاق ، جزا .

Ver-dienst,... (f ⏑—...) — orden (نادراً مستعمل اولوب دها زياده : Orden pour le merite اوله رق استعمال اولنور) لياقت نشانى || (امؤ) — medaille لياقت مداليه سى .

Verdikt (⏑ f ، بعضاً دخى انكليزجه تلفظ اولنور الا) ㊳ [انكليز] (عـه) — der Gefchworenen (انتقابلى وتحليف ايدلمش هيئت حكامك قرارى ، حكمى) حكم ، قرار .

Ver-ding (⏑ f الا) ㊳ احاله ، تفويض || (برفيئات معينه ايله ، مقطوعاً) كوتورى اوله رق برشيئى ياپمق ايچون ايديلان حواله || بونك مقاوله نامه سى ، قونطوراتوسى .

Ver-dingen (⏑⏑ f فعه متعه) و— fich (فعه مطا) a. ⑳ (*insép.*) (ver-dingt كذلك اسم مفعول || dingen مرا.) بر ايش ويا خدمت ايچون قونطورات ياپمق ، مقاوله ايتمك ||

فعلنك زمان حال verdrießen) (f ⏑⏑́) **Ver-droß**
صيغه‌سنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

فعلنك اسم‌مفعولى) ver-drießen (f⏑⏑́⏑) **Ver-drossen**
اسم مفعول اولەرق مصدرينك باجمله معناسنده‌مستعملدر‖ ==
جانى صيقلمش ، مكدر ، قيزغين ، حدتلى ، ver=drießlich
متأسف ، مغموم‖ نشئه‌سز ، محزون ‖ بيقيد‖ ver-drießen
فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى
جمع شخصلرى .

(insép.) (صنع) ㉑ a. (فع متع f⏑⏑́⏑) **Ver-drucken**
(مطبعه) كوتو، فنا طبع ايتمك ، ايو باصممامق‖ ياكلش بر يره
باصه‌رق ، طبع ايدرك بتورمك ، صرف ايتمك .

== (inép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-drücken**
. zer-drücken

نشئه‌سزلك ، (sans pl.) ㊳ (ا م f ⏑⏑́) **Ver-druß**
كيفلى اولمامه ، حدت ، جان صيقينتيسى ؛ اسف ، كدر ، غم ،
غصه ، عدم خشنوديت ، آغز طاتسزلغى ، طاتسزلق ‖
Jemandem etwas zum —machen برينه برشئ عناديامق،
يايه‌رق قيزديرمق‖ Jemandem—machen برينه كدرويرمك،
برينى متأسف مكدر، مغموم قيلمق، برينى قيزديرمق‖ طاتسزلق،
غم ، غصه ، كدر ، اسف ويريجى اولان شى ‖ (عمو) —einen
قانبور اولمق ، آرقه‌سنده چكمجه‌سى اولمق . haben

(فع مطا) sich—) و —(فع لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-duften**
تبخر ايتمك، اوچمق‖ (مجا) (عمو) (اشخاص (insép.) ㉑ b.
حقنده) غائب اولمق، صيويشمق .

(insép.) ㉑ a. (—فع لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-dummen**
بدلا اولمق، سرسملشمك ؛ آليقلاشمق‖ (فع متع) سرسملتمك،
آليقلاشديرمق ، آبدال ايتمك .

. (مرا) ㉑ a., c. (—فع لا f⏑⏑́⏑) **Ver-dumpfen**
(صدا حقنده) شدت وقوتى ، غائب (insép.) (dumpf
ايتمك ، خفيفلشمك ، هوايه‌طاغيلوب غائب اولمق، يواش يواش
كسلمك ، ايشيدلمزحاله كلمك‖ (كوك‌كورلسى‌حقنده) خفيفلشمك،
شدتله اوتممامك ، اوقدركورولتى ايتمامك‖كورلمك ،كسب‌خفت
ايتمك ، ياتيشمق ، اويوشمق، باصلمق ، تسكين اولمق .

(جمى يوقدر) (sans pl.) ㊳ (ا م f⏑⏑́) **Ver-dung**
. Ver-ding ==

(فع مطا) sich —) و —(فع متع f⏑⏑́⏑) **Ver-dunkeln**
قرانلق ايتمك ، قاراكليقلاشديرمق، قارارتمق، (insép.) ㉑ a.
قارانليقلاشمق ، سياهلاتمق ، قرارمق (كذا مجازى) ‖ (رنك
حقنده) قويولاشديرمق، قويولاتمق‖ قرانلغه دوشورمك ، مظلم
قيلمق ‖ (مجا) پك چوق كيريده براقمق، يكمك ، كولكه ده
براقمق ، صولده صفر براقمق .

㉑ a. (فع مطا) (sich—) و—(فع متع f⏑⏑́⏑) **Ver-dünnen**
انجلتمك ، انجه‌لشديرمك ، دقيقلشديرمك ‖ (صنع) (insép.)
كوچولتمك ، انجلتمك ‖ هرقنغى برمايعى صولانديرمق ،
خفيفلشديرمك ، كسمك ‖ (كيميا) برمايعى تسخين ايله بخاره
قلب ايتمك ، تدقيق ايتمك .

(insép.) ㉑ b. (—فع لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-dunsten**
تبخر ايتمك ، بخاره منقلب اولمق ، اوچمق ، هوايه قاريشمق ‖
(فع متع) (اكثريا : ver-dünsten) خصوصيله (كيميا
تبخير ايتمك ، (بالتسخين) بخاره قلب ايتمك ، اوچورمق .

اوغلنى (seinen Sohn) als Diener bei Jemandem—
برينك يانته خدمتجيلكه قويمق ، ويرمك ‖ sich als Diener
برينك يانته خدمتجيلكه كيرمك ، قاپيلانمق‖ bei Jemandem—
آرابه‌سنى عاريةً برينه Jemandem sein Fuhrwerk—
ويرمك ، كيرالمق .

ver-derben) (f ⏑⏑́) **ver-dirbt ، Ver-dirbst**
فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتى ايكنجى واوچنجى
مفرد شخصلرى) .

. Dolmetscher ==㊵ a. (ام f ⏑⏑́⏑) **Ver-dolmetscher**

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-donnern**
(بر شيئك (حا) verdonnert (عمو) ‖ an-donnern==
يوكسك درجه‌سى ، زياده‌لكى ارائه مقامنده) پك زياده ،
پك چوق ، نهايت درجه ده ، بغايت .

(فع مطا) sich—) و —(فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-doppeln**
سعى وغيرتنى ، اقدامنى den Eifer— (insép.) ㉑ a.
تضعيف ايتمك، ايكى قات قيلمق ‖ (ع) —den Sold معاشى
تضعيف ايتمك .

فعلنك ver-derben) (f ⏑⏑́⏑) **Ver-dorben**
اسم مفعولى) .

(insép.) ㉑ a. (— فع لا f ⏑⏑́) **Ver-dorren**
قوروتمق ، قورومق ؛ قاورمق ، قاورولمق ، قيزارتمق ،
قيزارمق .

(اسم مفعولى ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-drängen**
بعضاً : ver-drungen) (insép.) ايته‌رك ، دورته‌رك ،
قاقه‌رق ، يرندن آتمق ، دفع ايتمك ، كيرى باصمق ، يرندن
اويناتمق ، قالديرمق ، رفع ايتمك .

(فع مطا) sich—) و —(فع متع f ⏑⏑́) **Ver-drehen**
دوتمك ، چوريلمك ، چويرمك ، دونديرمك ، (insép) ㉑ a.
بورمق ، بوكمك ، بورولمق ، بوكولمك ‖ sich den Arm—
قولى بورغولمق ، قولنى بوكمك ‖ die Augen— كوزلرينى
دونديرمك ، چويرمك ‖ das Gesicht— صورتنى آصمق ،
اكشيتمك ، يوزينى اكوب بوكمك ‖ (مجا) ترس ، يا كلش
قويمق ، ايتمك ‖ ver-dreht (اسم مفعول وصفت) ㉔
ترس ياكلش ‖ بوكولمش، بورولمش، چوريلمش ‖ verdrehter
دلى ، بدلا ، قاچيق ‖ er ist halb verdreht اوعادتا Kopf
دلى ، قاچيق .

(فع مطا) sich—) و—(فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-dreifachen**
اوچ قات ايتمك ، اوچ دفعه زياده ايتمك، (insép.) ㉑ a.
اوچ مثلنه ابلاغ ايتمك ، طوليرمق ، اوچ مثلى اولمق ، اوچ
مثلنه بالغ اولمق ، تثليث ايتمك .

اورته آلمانجه] ⑳ e. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-drießen**
(اسكيدن زمان حالنك اوچنجى مفرد (insép.) [driezen
شخصى ايدى) verdreußt برينه پك فنا ، Jemand—
طاتسزگلك ، شدينه كيتمك ، جانى صيقمق ، قاننه طوقانمق ،
خوشنه كيتمامك ، كوجنه كيتمك ‖ ich lasse mich etwas
هيچ برشى بنم كيفمى قاچيره‌ماز ، بن هيچ برشيئه nicht—
طوتولمام ، هيچ برشيئه اسف ايتمام ، جانم صيقلماز ، آلديرمام .

مكدر، محزون، مغموم، ㉔ (ص f ⏑⏑́) **Ver-drießlich**
متأسف ، ناراضى ، خشنود دكل ، قيزغين ، دارغين ، حدتلى،
صورتى آصمش، چهره‌سى اكريلمش ‖ جان صيقيجى .

Ver-dürbe (f ◡◡◡) فعلنك صيغهٔ ver-derben انشائيه‌سنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-durften (f ◡◡◡ فع لا—) b. ㉑ (*insép.*) صوسزلقدن اولمك ، تلف اولمق .

Ver-düstern (f ◡◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) مظلملشديرمق، قراكلقلاشديرمق، (كذا ايكيسيده : مجازى) || بلوطه صارمق، صوقمق، سيس ايچنده غائب ايتمك || —sich (فع مطا) و — (فع لا—) قرارمق، كسب ظلمت ايتمك .

Ver-dutzen (f ◡◡◡ فع متع) c. ㉑ (*insép.*) = ver-blüffen خصوصيله اسم مفعول صورتيله : ver-dutzt machen شاشيرتمق ، سرسم ايتمك ، عقلنى باشندن آلمق ، آليندرمق ، آليقلاشديرمق .

Ver-edeln (f ◡◡◡ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) كبار واصيل‌قيلق، نجابت ويرمك || شرفنى آرتيرمق، ايولشديرمك، اصلاح‌ايتمك ، مواد اجنبيه‌دن آييرمق، تطهير وتصفيه ايتمك || خاصلاشديرمق، آشيلامق .

Ver-ehelichen (f ◡◡◡◡ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) تزويج‌ايتمك، ازدواج، تزوج‌ايتمك، اولنديرمك، اولنمك (مرا . ver-heirathen) .

Ver-ehren (f ◡◡◡ فع متع) a. ㊿ (*insép.*) حرمت واعتبار ايتمك ، احترام ورعايت ايتمك ، تعظيم ايتمك|| طاپمق|| سجده ايتمك || تعشق ايتمك || Jemandem etwas— برينه برشى تقديم ، هديه ايتمك .

Ver-ehrer (f ◡◡ ا م) ، —in (ا مؤ) تعظيم وحرمت ايدن || عاشق ، عاشقه ، سوكيلى || طرفكير .

Ver-eid(ig)en (f ◡(◡)◡ فع متع) b. ㉑ ، a. ㉑ (*insép.*) Jemand— برينه يمين ويرمك ، عهد ايتديرمك، برينى تحليف ايتمك .

Ver-ein (f ◡ ا م) ㊳ اشتراك، اتفاق، اتحاد، تعاون، ياردېم || جمعيت ، شركت .

Ver-einbaren (f ◡◡◡◡ فع متع وفع مطا) a. ㉑ (*insép.*) etwas—, sich über etwas— اتفاق‌ايتديرمك ، برلشديرمك ، (توحيد ايتمك) ، برشى اوزرينـه اتفاق واتحاد ايتمك ، برشيئه موافقت ايتمك ، برشى حقنده اويوشمق، برشيئى بينلرنده قرارلشديرمق ، برشيده اتفاق آرا حاصل ايتمك .

Ver-einen (f ◡◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) = ver-einigen .

Ver-einfachen (f ◡◡◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) ساده‌لشديرمك ، بسيط قيلمق .

Ver-ein(ig)en (◡) ◡◡f◡ فع متع) و—sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) (كذا مرا . ver-binden) برلشديرمك، برلشمك ، اتفاق ايتمك|| (جغر) die Vereinigten Staaten حكومات متفقهٔ آمريقا || ارتباط حاصل ايتديرمك ، ربط وتلفيق ايتمك || جمع وتوحيد ايتمك ، يكديكرينه ياقلاشديرمق ، بر برينه اويديرمق ، اويمق || (sich) auf einen Punkt— برنقطه‌ده اجتماع ايتمك ، طوپلانمق، اجتماع ايتديرمك|| اشتراك ايتمك، مشترك قيلمق، اورتاق‌اولمق|| =(sich) ver-bünden || sich verein-baren = (كيميا) تركيب ، حل ايتمك || (جغر) (انهار حقنده) : —sich برى ديكرينه برلشمك ، جريان ايتمك ، قاريشمق ، آقمق .

Ver-einigungs „ ... (f ◡◡◡◡...) —punkt (ا م) نقطهٔ اتفاق ، اتحاد || نقطهٔ ملاقات ، رانده وو (محلى) || نقطهٔ تلاق .

Ver-ein-nahmen (f ◡◡f◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) —Geld پاره آلمق، اخذ وقبض ايتمك ، درصنديق ايتمك .

Ver-eins„ ... (f ◡◡...) —kasse (ا مؤ) برجمعيتك صنديغى || —gebiet (ا لا) —länder = —länder || (جم لا) : die deutschen —länder آلمانيا كمرك‌معاهده واتفاقنه داخل اولان ممالك .

Ver-einsamen (f ◡◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) آييرمق ، يالكز باشـنه براقمق ، منفرد قيلمق ، تجريد ايتمك ، انزواده براقمق .

Ver-einzeln (f ◡◡◡ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) تك ، يالكز اولەرق براقمق، آييرمق ، تكر تكر آييرمق، تكر تكر طاغيتمق، برشورايه بر بورايه قويمق ، بويله آيرلمق ، برشورايه بر بورايه طاغلمق || آيرلمق ، طاغلمق ، آييرمق، طاغتمق || بر اشى، چفق بوزمق، اشـيندن آييرمق || نادر ver-einzelt auftreten (خصوصيله خسته‌لق‌حقنـده) اوله‌رق‌ظهوره كلمك ، برشوراده بر بوراده اولمق، وقوعه كلمك .

Ver-eisen (f ◡◡◡ فع لا +) c. ㉑ [Eis] (*insép.*) بوزه تحول ايتمك ، بوزكسلمك، طونمق .

Ver-eiteln (f ◡◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) بوشه ، هيچه چيقـارمق ، نافله ، بر ايشه يارامازايتمك ، مانع اولمق || فنا برشيئك اوكنى آلمق، ظهورينه ، باشه چيقمسنه مانع‌اولمق، بوزمق، اوكنه سدچكمك ، آلت اوست، قارمه قاريشيق‌ايتمك|| Jemands Hoffnung— برينك اميدينى محو ايتمك .

Ver-eitern (f ◡◡ فع لا—) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) (جرا) جراحتلنمك ، جراحت پيدا ايتمك .

Ver-ekeln (f ◡◡◡ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) Jemandem etwas— برشـيدن برينى صوغوتمق ، استكراه ايتديرمك ، تيكسينديرمك .

Ver-enden (f ◡◡◡ فع لا ±) b. ㉑ (*insép.*) (خصوصيله آوحقنده) اولمك ، تلف اولمق .

Ver-enge(r)n (f ◡◡◡ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) طارلاشديرمق، تنك ايتمك ، طارالمق، صيق اولمق ، صيقمق ، چكمك .

Ver-erben (f ◡◡◡ فع متع) a. ㉑ (*insép.*) Jemandem (ياخود : auf Jemand) etwas— اولوركن برينه برشى براقمق، اوستنه ايتمك ، (برينكـنديـنه وارث‌ايتمك) كذلك مجازى‌اوله‌رق : برينه انتقال‌ايتديرمك، سرايت ايتديرمك|| (sich) auf Jemand— (فع مطا) sich— و (فع لا—) وراثت صورتيله برينه انتقال ايتمك ، قالمق .

Ver-erden (f ◡◡◡ فع لا—) b. ㉑ (*insép.*) طوپراغـه منقلب اولمق ، طوپراق اولمق ، كسلمك || خصوصيله = oxydi(e)ren .

Ver-erzen (f ◡◡◡ كذلك f ◡◡◡ :) (*insép.*) (معد ، طبة) (فع لا—) و —sich (فع مطا) c. ㉑ معدنلاشمك ، معدن‌حالنه كيمك || (فع متع) برجسمى‌ديكر برجسمك تأثيريله معدن حالنه قويمق ، معدنلشديرمك .

Ver-ewigen (⏑⏑⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) —(sich) تأييد ايتمك ، دائم وباقى قيلمق ، اولمق، اولمز حاله قويمق || (اسم مفعول وصفت اولەرق) (24) ver-ewigt مرحوم ، متوفى .

Ver-fahren (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا ±) r. (20) (*insép.*) حركت، معامله ايتمك، طورامق || mit Nachsicht— متيقظانه حركت ايتمك ، بصيرتله حركت ايتمك || (فع متع) آرابه ده ، آرابه (امثالى) ايله كزەرك صرف ايتمك || (اشيا والخ حقنده) بشقه برطرفه كوندرمك ، كوتورمك ، نقل ايتمك ، اخراج ايتمك || den Zoll— كمركه اوغرامیه‌رق مالى كمركسز قاچيرمق، كچيرمك، كومرەوكدن مال قاچيرمق || (die Wege)— يوللرى آرابه وامثاليله كچه كچه بوزمق || eine Sache— بر ايشى بوزمق ، بر باد ، قارمه قاريشيق ايتمك || (seine Schichte)— (معدن قويولرنده) ايشلديكى يرى بتورمك ، ايشلديكى يرك معدنى چيقارمق || (فع مطا) sich— آرابه وامثاليله ياكلش كيتمك، يولى شاشيرمق || (مجا) sich— قاريشيق بر ايشه دوشمك .

Ver-fall (⏑⏑ f ا م) (31) (*sans pl.*) دوشمه ، دورلمه ، ييقلمه || انهدام ، انقراض ، زوال ، تدنى || in— gerathen دوچار انقراض وزوال اولمق، تدنى يه يوزطوتمق || مشرف خراب اولمق || بوزولمق ، چيغرندن چيقمق || طاغلمق || —eines Rechtes, Pfandes اسقاط حق، حقدن اسقاط ، بررهنك ، تأميناتك ضبطى ، ضياعى || (تجا) وعده ، مهلتك ختامى .

Ver-fallen (⏑⏑ f فع لا —) p. (20) (*insép.*) = in Ver-fall gerathen || in eine Krankheit— برخسته‌لغه دوچار اولمق ، طوتلمق ، دوشمك || in eine Geldstrafe— برجزاى نقدى يه اوغرامق، محكوم اولمق ، in eine Strafe— برمجازاته دوچار اولمق || auf etwas— خاطرينه برشى وارد اولمق || auf Den wäre ich nicht— بو نم خاطريمه كلزدى، بن بونى قرق ييل قالسەم دوشونمزدم، بولەمزدم ، او نم عقلمه كلزدى || قالمق ، دوشمك : wenn kein Erbe da ist, verfällt die Erbschaft dem Staate هيچ بروارث بولنمديغى تقديرده وراثت حكومته دوشر ، ميراث حكومته قالير || —e Güter مصادره اولنمش اموال || das Pfand ist— رهن مدتى ختام بولدى ، بتدى ، منقضى اولدى || die Klage ist— (عد) دعوانك حكمى قالمدى ، مرور زمانله حكمدن ساقط اولدى ، مهلت معينه‌سى مرور ايتمكله حكم دعوا ساقط اولدى || (تجا) (مهلت، وعده، مدت حقنده) منقضى اولمق، بيتمك، وقتى كچمك .

Ver-fälschen (⏑⏑ f فع متع) a., c. (21) (*insép.*) (اشياى تجاريه‌نك) ساخته وقالپنى ياپمق، چيقارمق، سورمك ؛ بوزمق؛ ساخته شى ياپمق، تقليد ايتمك؛ بريازينك بعض يرلرينى سيلمك وبشقه درلو يازمق ، ساخته كارلق ايتمك ، علاوه ايتمك ؛ قاريشديرمق، شراب وامثالى شيلره تجارتده صوقاتمق .

Ver-fangen (⏑ ⏑ f) (ماضى صورتى : verfing) (فع مطا) sich— (*insép.*) p. (20) كيرمك، قاچمق، طوتلمق || (der Wind) hat sich im Schornstein— روزكار بجانك ايچنه كيردى || (اشخاص وحيوانات حقنده) بردنبره نفسى كسلمك ، طوتلمق ، طيقامق || (die Hunde) haben sich— كوپكلرك چكه‌لرى آچليور، آوى براقه‌ميور، كيتلندى || (فع لا +) اجراى تأثير ايتمك ، تأثيرى طوقونمق ، اولمق .

Ver-fänglich (⏑ ⏑̆ f ص) (24) ياكلش ، تهلكه‌لى ، قورقولى ، مغفل، اضلاله يارار .

Ver-färben (⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*) بوياممقده قوللانمق، بويامق ايچون استعمال ايتمك || بويارکن ، بويايه‌رق بوزمق، برباد ايتمك || (فع مطا وفع لا +) —(sich) بوياسى دكشديرمك ، رنكى آتمق ، صولمق .

Ver-fassen (⏑⏑ f فع متع) c. (21) (*insép.*) (مرا . fassen) ترتيب وتشكيل ايتمك ، ميدانه كتيرمك ، بركتابى جمع وترتيب ايتمك ، تأليف ايتمك ، يازمق ، برشيئى قلمه آلمق || ذى قيمت برطاشى ، مجوهرى ياكلش طاقمق، اوطورتمق .

Ver-fasser (⏑⏑ f ا م) a. (40) —in (ا مؤ) (50) (eines Buches) — بركتابك مؤلنى ، مؤلفه‌سى .

Ver-fassung (⏑⏑ f ا مؤ) (49) حال || حال، طبيعت، مشرب ، مزاج || قانون اساسى ، مشروطيت اداره قانونى .

Ver-faulen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) a. (21) (*insép.*) = faulen .

Ver-faulenzen (⏑⏑⏑ f فع متع) c. (21) (*insép.*) (die Zeit)— هيچ برشيئله مشغول اولميه‌رق وقتنى كچيرمك، وقتى تنبللكله كچيرمك .

Ver-fechten (⏑⏑ f فع متع) e. (20) (*insép.*) (مرا . fechten) etwas— برشى ايچون مجادله ايتمك ، اوروشمق ، حرب وجدال ايله قزانمق || sein Recht— حقنى مدافعه ، استحصال ومحافظه ايتمك .

Ver-fehlen (⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*) قصور ايتمك || (diese Nachricht) wird nicht—, Auf-sehen zu machen بو خبر، حوادثمطلقا نظردقتى جلب ايده‌جك، ايدر.

Ver-feinden (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا) b. (21) (*insép.*) بوزيشديرمق ، بر برينه دشمن ايتمك ، بوزوشمق، بر برينه دشمن اولمق .

Ver-feinern (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) خالص وصافيلشديرمك، خالص وصافيلشمك (كذا مجازى) || پرداح ايتمك ، پارلاتمق ، جلالمق ، جلالنمق ، پارلامق، سيلنمك (خصوصيله مجازى) ؛ تميزلمك، تطهير ايتمك ، اينجلتمك ، دقيقلشديرمك ، اينجلمك || اصلاح ايتمك ، ايولشمك || sich— اينجلمك ، مدنيلشمك ، نازكلشمك .

Ver-fertigen (⏑⏑⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*) ياپمق، اعمال ايتمك ، (خصوصيله ماكنه واسطه‌سيله) معمولات صناعيه‌يى اعمال ايتمك، چيقارمق، على الخصوص: حاضر البسه ياپمق .

Ver-feuern (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*) (viel Holz)— چوق اودون ياقمق ، صرف ايتمك || alles, Pulver— باروتك ، جبخانه‌سنك كافه‌سى توكتمك ، آتمق .

Ver-fing (⏑⏑ f) (ver-fangen فعلنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-finstern (⏑⏑⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (*insép.*) قراكليقلاشديرمق، قرالتمق، قاراكليقلاشمق، لوش اولمق || (هيئت) سياراتدن برى ديكرينك اوكنه كله‌رك : قرارتمق ، طوتمق ، قرارمق ، طوتولمق ، كسوف ، خسوفه اوغرامق ، اوغرامق .

Ver-firsten (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) b. ㉑ (*insép.*) ein Dach— برچاتينك تپەسنى، كرەميد، قورشون وامثاليله اورتمك .

Ver-flachen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه لا—) و —sich (فه مطا) a. ㉑ (*insép.*) دوزلتمك، ياصيلاتمق ‖ (فه متعه كذلك : ver-flächen (دوزلتمك، ياصيلاتمق .

Ver-flackern (⏑ ⏑́ ⏑ f فه لا—) a. ㉑ (*insép.*) يانه يانه، طوتوشەرق غائب، ضايع اولمق، بيتمك .

Ver-flechten (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) c. ⑳ (مرا . flechten) (*insép.*) بر برينه كيرمك، صوقمق، كرفت اولمق، طولاشمق، اورلمك، صارمق، دولاشديرمق (كذا مجازى) ‖ اوركو ايچون صرف وخرج ايتمك ‖ فنا اورمك.

Ver-fleischen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه مطا) a., c. ㉑ sich— (*insép.*) اته تحول ايتمك، اتشكل وصورتنى آلمق، تلحم ايتمك.

Ver-flicken (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) يامامه، صرف ايتمك، يامه ايچون قوللانوب توكتمك .

Ver-fliegen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه لا—) f. ⑳ (*insép.*) اوچاركن غائب اولمق، (زمان حقنده) چابوجاق مرور، كذران ايتمك، كچمك ‖ اوچمق، بخاره منقلب اولمق، طيران ايتمك ‖ (كيميا) بخاره قلب ايتمك، تطيير ايتمك ‖ —sich (فه مطا) اوچاركن يولى غائب ايتمك، يولندن شاشمق، صاپمق .

Ver-fließen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه لا—) e. ⑳ (*insép.*) آقمق، جريان ايتمك ‖ der Termi'n ist (heute) verflossen مهلت، مدت، وعده بوكون ختام بولدى، منقضى اولدى ‖ verflossenes Jahr سنهٔ سالفه، ماضيه، سابقه ‖ حس اولنمز صورتده غائب اولمق، (كوزدن) نهان اولمق، آقوب كيتمك، بيتمك.

Ver-flochten (⏑ ⏑́ f) ver-flechten فعلنك زمان حال صيغەسى ماضى صورتـنك برنجى واوچنجى جمع شخصلرى واسم مفعولى) .

Ver-flossen (⏑́ ⏑ f) ver-fließen فعلنك زمان حال صيغەسـنك ماضى صورتك برنجى واوچنجى جمع شخصلريله اسم مفعولى) .

Ver-flößen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) c. ㉑ (*insép.*) كذلك (فه مطا) ver-schmelzen = ‖ die Farben — بويا ازمك، ارتمك ‖ Holz— آغاج يوزديرمك، صال ياپوب سورمك، كزديرمك .

Ver-fluchen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) Jemand, etwas— برينه، برشيئه لعنت، بد دعا ايتمك ‖ لعنتلك، آفوروز ايتمك ‖ استكراه، نفرت ايتمك ‖ ver-flucht (اسم مفعول وصفت) ㉑ ملعون، منفور ‖ (عمو) (اثناى حدتده) ملعون ! هاى خبيث ! ‖ اكثريت اوزره برشيئك صوك درجەسنى كوسـترر : verflucht witzig پك غريب، صوك درجه تحف .

Ver-flüchtigen (⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) a. ㉑ (*insép.*) خصوصيله (كيميا) بخـاره قلب ايتـمك، تطيير ايتمك ‖ ver-fliegen = sich — وعلى الخصوص بخاره منقلب اولمق ‖ (عمو) — sich صيويشمق، توكمك .

Ver-flüssigen (⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) a. ㉑ (*insép.*) (حكما) : —(sich) (مايعات وغازلر حقنده) آقيجى، سيال حاله كيرمك .

Ver-folgen (⏑ ⏑́ f فه متعه) (*insép.*) تعقيب ايتمك، آرقەسنه، پيشنه دوشمك، قوغالمق ‖ das Unglück verfolgt ihn überall بد بختلق، قره طالع اونى نرەده اولسه بولور ‖ تعقيب ايتمك، برشيده دوام ايتمك ‖ عليهنـده بولنمق، جور واذيت ايتمك، مسلط اولمق .

Ver-fressen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) p. ⑳ (*insép.*) (عمو وعو) sein Ver-mögen— اولانجـه وارينى يـوب بتورمك، حاراوروب خرمان صاوورمق، آلتندن كيروب اوستندن چيقمق .

Ver-frieren (⏑ ⏑́ ⏑ f فه لا—) f. ㉖ (*insép.*)= er-frieren .

Ver-frühen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) برشيئى وقتندن اول ياپمق، برشيده عجله ايتمك، وقتى بكلەمامك .

Ver-fügbar (⏑ ⏑́ ⏑ f ص) ㉔ (لزومنده) قوللانلمق اوزره الده بولنان، موجود، يدك، ممكن الاستعمال .

Ver-fügen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) etwas— برشيئى ترتيب احضار ايتمك، حاضرلمق ‖ امر ايتمك، قوللانمق، تحت تصرف وامرنده بولنديرمق، حكم ايتمك ‖ das Gesetz verfügt, daß... قانون، نظام، امر حكم ايدركه ...، ديركه . . . ‖ (فه لا +) über etwas, Jemand — برشى، بركمسـه اوزرنده حكمى بولنمق، امر ايتمك، يبورمق، آلتنده بولنمق، برشيئى، بر آدمى اولمق، بولنمق ‖ —sich (فه مطا) — sich wohin بر يره كيتمك .

Ver-füglich (⏑ ⏑́ ⏑ f ص) ㉔ = ver-fügbar .

Ver-fügung (⏑ ⏑́ ⏑ f ا مؤ) ㊾ مصدرى معنالرنده ‖ كذلك (فه لا +) كوره : zur — stellen امر وارادەسـنه ترك ايتمك، ادارەسنه ويرمك، امر وارادەسنده بولنديرمق، (كذا ع) معيتنه ويرمك .

Ver-führen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) (اشيا واموال حقنده) (كمى، دينكيل اوزرنده) نقل ايتمك، außer Landes— مملكتدن خارجه يوللامق، اخراج ايتمك، خارجه صاتمق ‖ ياكلش بر يوله صاپديرمق، ياكاش، چيقماز يوله سـوق ايتمك (كذا مجا) ‖ (مجا) ياكلش برفكره ذاهب ايتمك، يولدن چيقارمق، افسـاد ايتمك ‖ آيارتمق، قانديرمق، اغفال واغوا، اضلال ايتمك ‖ Jemand zu etwas— برينى برشيئه تشويق ايتمك، تحريك ايتمك، سوق ايتمك ‖ Jemand— برينى وظيفەسى خلافنه حركته سوق ايتمك، آيارتمق ‖ Jemand zur Liederlichkeit— برينى آيارتمق، باشـدن چيقارمق، كوتولكه سوق ايتمك، آزديرمق ‖ بعضاً : voll-führen = .

Ver-führer (⏑ ⏑́ ⏑ f ا م) a. ㊵ ، in— (ا مؤ) ㊿ „ ver-führen " مصدرى معنالرنده مستعملدر مثلا : باشدن چيقاران، آيارتان، مغفل، كوتولكه آليشـديران، آزديران ‖ دلكش، فتان .

Ver-führerisch (⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ f ص) ㉔ مغفلانه، جاذبه‌لى، دلربا، محرك، كنديـنه ميل ايتديريجى .

Ver-füllen (⏑ ⏑́ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) den Wein— (شرابى برقابدن ديكرينه بوشالتمق ‖ ياكلش برفوچى‌يه، قابه بوشالمق، طولديرمق ‖ طولديرركن بوزمق .

Ver-fünffachen (⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) بش مثلى ياپمق، تزييد ايتمك، تخميس ايتمك .

ver-füttern ، Ver-futtern ايكيسيده (⏑⏑́) فع متع)
آستار اولەرق صرف ايتمك ، قاپلميه خرج (insép.) ㉑ a.
ايتمك‖ — das Vieh حيوانىقنا يمك ، حيوانه ايو باقماق‖
. برچوجغه چوق يديروب ايچرمك ein Kind ver-füttern

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gaben**
etwas— برشيئى هديه ايتمك، ويرمك، بخش ايتمك(باغشلامق).

(insép.) ㉑ a. (فع مطا f ⏑ ⏑́) **Ver-gaffen**
sich in Jemand, etwas— برينه ، برشيئه هيمان اوروِلمق،
كوكل ويرمك ، مائل اولمق، طوتولمق، مفتون اولمق .

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gähnen**
die Zeit—) وقتى اسنمه ايله كچيرمك .

(مجا) (insép.) ㉑ a. (فع متع f⏑⏑́) **Ver-gällen**
Jemandem etwas— برينك آشنه اودقاتمق، ايشنى بوزمق،
sich das Leben— كندى عمرينى برباد ايتمك ، زهرلمك .

㉑ a. (فع مطا ⏑ ⏑́ ⏑ f ⏑⏑) **Ver-galo(p)pi(e)ren**
sich— (insép.) (عمو) ياكلق ، آلدانمق، الدن قاچيرمق ،
فوت فرصت ايتمك .

㉔ (اسم مفعول وصفت f ⏑ ⏑́) **Ver-gangen**
ver-gehen فعلنك باجمله معنالرنده مستعملدر ‖ (خصوصيله
وقت حقنده) ماضى، كچمش ، سابق، مرور ايتمش ؛ يقينده ،
كچنلرده .

Ver-gänglich (⏑⏑́ f ص) ㉔ كچيجى، كذران ايديجى،
غير دائم ، چابوق مرور ايدن ، عارضى ، فانى ، چابوق خراب
اولان، فنا بولان .

(insép.) ㉑ b. (فع متع f ⏑ ⏑́) **Ver-ganten**
(جنوب لسانى) = ver-auktioni(e)ren .

(فع مطا) sich — و (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gasen**
برجسمى غاز حالنه قويمق ، (sich) — (insép.) ㉑ c.
غاز حالنه كچمك .

Ver-gaß (f ⏑ ⏑́) ver-gessen فعلنك زمان حال
صورتنك ماضى صيغەسى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-gattern (⏑⏑́ f فع متع) ㉑ a. [شمالى آلمانجه ؛
مرا . انكليزجه to gather] (insép.) — etwas برشيئى
اسقره ، تيمورقفس ايچنه آلمق ، بونك آرقەسنه قويمق ، ايچنه
كليدلمك ، قپامق‖ قديمده (ع) die Solda'ten— عسكره
جمع بوريسى چالمق، جمع بوريسى چالەرق عسكرى طوپلامق.

(insép.) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gaukeln**
die Zeit— سويتاريلق ومسخره لقله ، آلاى ايدرك وقتنى
كچيرمك ، بويله اضاعهٔ وقت ايتمك .

(insép.) ⑳ l. (فع متع وفع مطا f⏑⏑́) **Ver-geben**
etwas— برشيئى براقمق ، ويرمك ، آخره ترك ايتمك ‖ ein
Amt, eine Stelle— برمأمورتى، برموقعى ترك ايتمك، اورادن
چيقمق‖ —die Stelle) ist noch nicht) (او ، يور، موقع)
هنوز بوشدر ، متعلدر ، كسەيه ويرلمامشدر ، كمسه آلمامشدر‖
die Hand seiner Tochter—, seine Tochter — قزينى
(برينه) ويرمك‖ — ihre Hand ist schon او(قز) چوقدن
صالمشدر ، چوقدن نشانلاندى ، اولندى ‖ — sein Recht
حقوقندن وازكچمك ، حقى ديكرينه ترك ايتمك‖ Jemandem
etwas— برينه برشيئى باغشلامق، عفو ايتمك ، ... دفعەلق

قصورينـه باقماق ‖ (اويونده : ياكلش طاغيتمق ، ويرمك)
die Karten— كاغـدلرى ياكلش طاغيتمق ‖ (اسم مفعول
وصفت اولەرق) ㉔ مصدرينك ايلك معنالرنده مستعملدر ‖
حقيق صفت اولەرق مثلا: ver-geblich = —er Wunsch
بوش ، بيهوده آرزو ، نافله ، فائدەسز شى .

Ver-gebens (⏑⏑́ f حا) بوش يره، نافله يره ، بيهوده ،
فائده سز اولەرق .

Ver-geber (⏑ ⏑́ f ا م) a. ㊵ بروقفيـه ويرن ،
توجيهنده بولنان .

Ver-geblich (⏑⏑́f ص) ㉔ [في الاصل ver-geben(d)lich]
فائدەسز ، بوش ، نافله ، فضـله ، لزومسز ‖ (حال اولەرق)
sich—e Mühe machen ‖ ver-gebens= ، نافله يره ،
بوشنه ، بيهوده اوغراشمق .

㉑ a. (فع متع ⏑⏑⏑ ⏑⏑́ f ⏑) **Ver-gegenwärtigen**
(insép.) حاضرقيلمق ، حال حاضره كتيرمك ، تطبيق ايتمك ،
وجوده كتيرمك ‖ — sich etwas (مضاف اليه ايله) برشيئى
تصور وتخيل ايتمك، كچمش برشيئى خاطرلمق، خاطرندنكچيرمك .

(insép.) ⑳ s. (— فع لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gehen**
(وقت حقنده) كچمك ، مرور، كذران ايتمك ‖ كچوب كيتمك ،
غائب اولمق، محو اولمق، بيتمك، فنا بولمق، تلف اولمق، سيلنمك،
كچمك ، كوشمك ، كيتدكچه آزالمق، فنالشمق ، اولمك ، اريوب
كيتدكجـه آزالمق ، فنالشمق ، اريوب كيتمك ‖ vor
Ungeduld— صبرسزلقدن چاتلامق، تلف اولمق‖ die Lust
ist mir dazu vergangen نم اوندن اشتهام قاچدى ، (بن
اوندن هوسمى آلدم) ‖ ihm verging Hören und Sehen
او آرتق نه ايشيديور نه ده كوريوردى ‖ (فع مطا) خطا ،
قصور ايتمك ،كناه ايشلمك ،كناهه كيرمك ، برشيدر يايمق ‖
sich gegen das (Gesetz)— مخالف قانون حركتده بولنمق ،
نظامه قارشـو قويمق ، نظامسز حركت ايتمك ‖ sich
gegen : wider Jemand— ياخود برينه قارشـو يولسز
طاورانمق ، احترامسزلق ايتمك ، قارشوكلمك .

(iusép.) ㉑ a. (فع مطا f ⏑⏑́⏑) **Ver-geistigen**
روحى وخلاصەسنىچيقارمق، مادىاولانشيلره معنويتويرمك،
معنوياته قاريشديرمق‖ (كيمي) (eine Flüssigkeit)— برمايعى
اسپرتولنديرمق ، اسپرتوحالـه قويمق، تكحيل ايتمك .

(مرا . (insép.) ⑳ b. (فع متع f⏑⏑́) **Ver-gelten**
Jemandem etwas— (gelten برينه برشيئى (مقابلهٔ)
ويرمك ، اعاده ايتمك‖ Gott vergelte es Ihnen! (ويريلان
برصدقه يه ، ايديلان براِيولكه قارشو) : اه راضى اولسون !
اجرينى ويرسون ! برينه بيك ويرسون ، بركت ويرسون! قبول
ايلسون(ومكافاتنى ويرسون) ! ‖ — Gleiches mit Gleichem
(عينيله ، عين شيئله مقابله ايتمك) مقابلهٔ بالمثل ايتمك (ايولكه
قارشوايولك، كوتولكه قارشو كوتولك ايتمك) ‖ Gutes mit
Bösem— ايولكه قارشوكوتولك ، كملك ايتمك .

Ver-gelter (⏑⏑́ f ا م)، a. ㊵ in— (ا مؤ) ㊿
اجر ومكافات ويرن ، ويريجى ‖ منتقم .

Ver-gessen (⏑⏑́ f فع متع) m. ⑳ [غوتجه gitan
= انكليزجه get erhalten] (insép.) (صورت امريەسى
بعضاً كذلك vergesse) اونوتمق ، فراموش ايتمك ، خاطردن
چيقمق ‖ ja, daß ich nicht vergesse آمان اونوتميـەيم ،

Ver-gleich (ـُـ f ا م) ㊳ (برنزاع وكورولتينك حسن نيته بناءً صورت حسنه ده برطرف ايدلمسى) بارشديرمه ، تأليف بين ، اوزلاشديرمه ، اويوشمه ، صلح ومقاوله ؛ قرار ‖ مقايسه ، موازنه ، نسبت ‖ zu...: ياخود —mit Das ist Nichts im بو . . . هه نسبتاً ، . . . نك يانده هيچ برشى دكل ، هيچ قالور .

Ver-gleichen (◡ ـُـ ◡ f فعه متعه) n. ⑳ و —sich (فعه مطا) (*insép.*) (صورت امريه سى ver=gleiche) مساوى قيلق ، دوزله تمك ، تسويه ايتمك ؛ دوزه لتمك ، طوغريلتمق ، تسويه ايتمك ، اويديرمق ‖ (مجا) تسويه ايتمك ، توازن حاصل ايتمك ؛ تأليف بين ايتمك ، مشكلاتى برطرف ايتمك ‖ sich mit Jemandem— بريله اويوشمق ، فكراً متفق اولمق ، متفق الرأى اولمق ، آكلاشمق ‖ — etwas mit etwas Anderem برشيئى (براى امتحان) ديكريله مقايسه ايتمك ، برشيئى ديكرينه نسبت ايتمك ، قارشولشديرمق ، براى مقايسه بربنى ديكرينك يانته قويمق .

Ver-gleichungs„ ... (◡ ـُـ f ...) —parti'kel (امؤ) (غرا) ادات نسبيه .

Ver-gletschen (◡ ◡ f فعه لا —) a. ㉑ (*insép.*) بوز يغينته تحول ايتمك ‖ (فعه متعه) بوز يغينته تحويل ايتمك .

Ver-glich (◡ ◡ f) ver-gleichen فعلنك زمان حال صورتنك ماضى صيغه سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى ، ver-glichen (◡ ◡ f) (◡) كذلك فعل مذكورك اسم مفعولى) .

Ver-glimmen (◡ ◡ f فعه لا —) و —sich (فعه مطا) e. ⑳ (*insép.*) يواش يواش سوكمك ، پير پير ايدوب سوكمك .

Ver-glühen (◡ ـُـ ◡ f فعه لا —) a. ㉑ (*insép.*) قرارمقدن قالمق ‖ (مجازى) يواش يواش سوكمك وياصغومق ، آتشده قرارمرق يانه رق بيتمك ، اريمك ، محو اولمق ‖ (فعه متعه) وكذلك (فعه مطا) (sich) حرارتله ، قزل درجه حرارتده بوزولمق ، فنالشمق ‖ das Porzella'n— (پورسلان فابريقه لرنده) پورسلانى برنجى ياقيشده پيشورمك .

Ver-gnügen (◡ ـُـ ◡ f فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. ㉑ [ge-nügen] (*insép.*) — (sich) اكلنمك ، اكلنديرمك ، غم طاغتمق ، كيدرمك ، فرح ، ذوق ويرمك ، ايتمك ‖ ver-gnügt (صفت اوله رق مستعمل اولدقده) ㉑ = froh .

Ver-gnügen (◡ ـُـ f الا) b. ㊵ ذوق وصفا ، اكلنجه ، تلذذ ، حظ ، خوشلق ، خشنودلق ، ممنونيت ، محظوظيت ، اكلنجه ، تنزه ، دفع غم ؛ استراحت ، تنفس ‖ wenn es Ihnen —macht اكر آرزو بيوريلورسه ، اكر موجب ممنونيت ، محظوظيت اولورسه ، اوليورسه ، اكر خوشكزه كيديورسه .

Ver-gnüglich (◡ ـُـ ◡ f ص) ㉑ ممنون ، راضى ، خشنود ، قانع ، قائل ‖ اكلنجه لى ، اكلنديريجى ، خوش ، لطيف ، خوشه كيدر ، ممنونيتجش ‖ (حا) مع الممنونيه .

Ver-gnügt (ـُـ ◡ f) ㉑ ver-gnügen فعلنك اسم مفعولى وصفت (froh =) .

Ver-gnügung (◡ ـُـ ◡ f ا مؤ) ㊾ اكلنجه ، ذوق ، دفع غم ‖ اكلنمه ، جنبش ايتمه .

Ver-gnügungs„ ... (◡ ـُـ ◡ f ...) —loka'l (ا لا) دانس صالونى ، رقصخانه ، عمومى بغچه .

Ver-golden (◡ ◡ ◡ f فعه متعه) b. ㉑ (*insép.*) (آلتون) يالديزلق (كذا مجازى) ، تذهيب ايتمك .

er vergißt darüber Essen und Trinken ‖ صاقين خاطرمدن چيقمسون او بونك اوزرينه نه يه جك يور نه ده برشى ايچيور ؛ او بونك ايچون يه جك ايچه جكى اونوتدى ، يه جك ايچه جكدن اولدى ، كسلدى ‖ (فعه مطا) —sich كنديني اونوتمق ، كنديني دوشونمامك ؛ اونودلمق ، دوشونمامك ‖ ياكلق .

Ver-gessenheit (◡ ◡ ◡ f ا مؤ) ㊾ (*sans pl.*) اونودلمش اولمه ، اونوتمه ، نسيان ، فراموش ‖ —Jemand in bringen بريني اونوتديرمق ، عالم نسيانه آتمق ‖ = Vergeßlichkeit .

Ver-geßlich (◡ ◡ f ص) ㉔ اونوتقان ‖ كنديني اونودان ، فائده سى دوشونمز ‖ اونوده رق خطاده ، قصورده بولنان .

Ver-geuden (◡ ◡ f فعه متعه) b. ㉑ [اورته آلمانجه groß thun giudon] (*insép.*) طاغيتمق ، اسراف واتلاف ايتمك ، خار اوروب خارمان صاوورمق ، آلت اوست ايتمك .

Ver-gewaltigen (◡ ◡ ◡ ◡ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) —Jemand برينه زور ايتمك ، جبر وشدت كوسترمك .

Ver-gewissern (◡ ◡ ◡ f فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) —etwas برشيئى تصديق ايتمك ؛ اثبات واقناع ايتمك ، تحقق ايتمك ‖ Jemand einer Sache (مضاف اليه) ، — Jemand über etwas بريني برشى حقنده برشيد نطولايى تأمين ايتمك ، برينه قناعت كتيرمك ، حاصل ايتديرمك ‖ —sich einer Sache برشيئه قناعت حاصل ايتمك ، برشى حقنده كسب قناعت ايتمك ، قناعت وامنيت حاصل ايتمك ، برشيئه قناعت كتيرمك ، يقين حاصل ايتمك ، مطمئن اولمق ، ايوجه عقلى ايرمك ، آكلامق .

Ver-gießen (◡ ـُـ f فعه متعه) e. ⑳ (*insép.*) ,Blut قان ، كوز ياشى دوكمك ‖ —Thränen heiße Thränen— پك فراقلى ، دردلى دردلى آغلامق ‖ قضاءً بريره برشيئى دوكمك ، دويرمك ، آقيتمق ‖ دوكه رك ، دوكركن بوزمق ، ياكلش ، فنا دوكمك ‖ دوكمك ايچون ، اوزره صرف ايتمك ‖ (دوكه رك صيقيشديرمق) —die Klammern mit Blei پرچينلرى ، كنتارى قورشون آقيده رق پكيشديرمك ‖ —sich (فعه مطا) دوكرك ، آقيده رق يورولمق ، بيتمك ‖ ياكلش ، فنا دوكمك ، ياكلق .

Ver-giften (◡ ◡ f فعه متعه) و —sich (فعه مطا) b. ㉑ (*insép.*) —(sich) زهرلمك ، تسميم ، زهرلنمك ، كنديني زهرلمك ، تسميم ايتمك ‖ زهرحاصل ايتمك ، زهرلى ايتمك ، زهرقاتمق (كذا مجا) .

Vergil (◡ ◡ ٧ ا خا م) ㊳ اصول جديده اوزره : Virgi'l مقامنده مستعملدر .

Ver-giß (◡ f) ver-gessen فعلنك صورت امريه سنك ايكنجى شخصى ؛ ver-gissest (◡ ◡ f) فعل مذكورك ماضى صورتنك ايكنجى ver-gißt (◡ f) كذلك فعل مذكورك عينى زمانتك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-gißmeinnicht (◡ ـُـ ◡ f ا لا) (*inv.*) ㊳ كذا ياخود ㊻ (نبا) (صيچان قولاغى دينيلان واوفاجق آچيق ماوى چيچكلى نبات) اونوتمه بنى .

Ver-gittern (◡ ◡ f فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*) اطرافنه ، اوكنه پارمقلق چويرمك ، چكمك ، پارمقلق ، تل ايله بزه مك ، پرمقلق ، تل كرمك ، قويمق ، چكمك ، طاقمق .

Ver-glasen (◡ ـُـ ◡ f فعه لا —) c. ㉑ (*insép.*) ein Fenster— (جاجيلقده) ‖ جامه تحول ايتمك ، زجاجلنمق ‖ برپنجره يه جام طاقمق ، كچيرمك .

. (صنعه) يالديزجى ⑩ a. (ا م f ⏑⏑⏑) **Ver-golder**

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gönnen**
لطفاً، مع الممنونيه مساعده ايتمك، (برينك برشيئى ياپمسى
برشيئه مالك اوله بيلمسى) جان كوكلدن آرزو ايتمك .

ver-gießen فعلنك زمان حال (f ⏑ ⏑́) **Ver-goß**
صيغه‌سنك ماضى صورتنك برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى،
ver-gossen فعل مذكورك اسم مفعولى) .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-göttern**
Jemand— (مجا) ‖ آلهه صره‌سنه كچيرمك، تأليه ايتمك
برينى مدح وثناده كوكلره چيقارمق، طاپمق .

⑳ r. (فع متع وفع مطا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-graben**
be-graben = (*insép.*) ‖ كيزلمك اوزره كومك، اورت
باص ايتمك، صاقلامق، خفى طوتمق ‖ (حيوانات خصوصيله
آلته طاوشانى حقنده) يره صوقولمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-grämen**
(sein Leben)— عمرينى حياتنى درد وكدر، الم وجفا ايله
كچيرمك ‖ Jemand— برينه كدر ويرمك، جفا ايتمك ‖
sich— (فع مطا) درد ومحنت ايله تلف اولمق .

(*insép.*) ㉑ c. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-grasen**
(زرا) grasen = پك زياده اوت صالان اكينلرى قيرپمق ‖
(فع لا—) اوتله اورتلمك، قپلمق .

(*insép.*) ⑳ n. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-greifen**
(مرا .) greifen ياكلش طوتمق ويا طوتامیوب قاچيرمق،
يقاليه‌مامق ‖ die Saite— (موسيق) چالغى چالاركن ياكلش
يره باصمق، آشاغى ويا يوقارى‌يه باصه‌رق ياكلش صدا چيقارمق ‖
die Auflage, (تجا) برمالى قاپيشيرجه‌سنه (صاتون) آلمق ‖
das Buch ist (كذلك: hat sich) vergriffen بوكتاب بو او
طبع كاملاً صاتلدى، قالمدى ‖ sich— (فع مطا) ياكيله‌رق
ياكلش طوتمق ‖ sich an etwas— برشيئه دستراز اولمق،
sich an den (Gesetzen)— ‖ دست تسلط وتغلبى اوزاتمق
قانونى سوء استعمال ايتمك ‖ sich an Jemandem— برينه
sich mit Worten an Jemandem— ‖ ال آتمق، برينى يقالمق
برينه اطاله لسان ايتمك، لساناً تجاوزاتده بولنمق .

ver-greifen فعلنك زمان حال (f ⏑ ⏑́) **Ver-griff**
صيغه‌سنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى
ver-griffen فعل مذكورك اسم مفعولى) .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gröbern**
قالينلاشديرمق، قبالاشديرمق ‖ sich— (فع مطا) قالينلاشمق،
قبالاشمق، يونتولمامشه دوكمك .

(فع مطا) sich— و (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-größern**
(*insép.*) ㉑ a. (sich)— يبولتمك، جسامتلنديرمك،
ايريلشديرمك ‖ توسيع وتزييد واعظام ايتمك، مبالغه‌لى ياپمق،
مبالغه ايتمك، يبولتمك، تهلكه‌لى كوسترمك، اعظام ايتمك،
in vergrößertem Maßstabe darstellen اهميت ويرمك
بيوك مقياسده كوسترمك ‖ بيره‌يى دوه، حبه‌يى قبه ياپمق .

—linse (⏑ ⏑ . . . f ⏑ ⏑́) **Ver-größerungs „ …**
(امؤ) باقيله‌جق اشيانى بيومكه يارارجام، عدسه ‖ —late'rne
(ا مؤ) حقه بازقنارى ‖ —spiegel (ا م) ديو آيينه‌سى .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-grübeln**
die Zeit)— وقتى اينجلمك، كسب نزاكت ايتمكله، اينجه
العيوب صيق طوقومقله كچيرمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فع لا— f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-grünen**
يشيل رنكنى غائب ايتمك، اوزرنده بولنان يشيللك زائل اولمق،
(مجا) صولمق، صارارمق، تروتازه‌لكى كيتمك ‖ (چيچك ياپراقلرى
حقنده) يشيل رنك آلمق، يشيللنمكه باشلامق .

㉑ a. (فع مطا) sich— (f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gucken**
. sich ver-sehen = (*insép.*)

(*insép.*) ㉑ b. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-gulden**
. ver-golden = اسكى لسان اوله‌رق

ver-gönnen (متروك اولوب) (f ⏑́) **Ver-gunst**
مصدرينك اسم مفعوليدر) .

. مساعده (*sans pl.*) (*inv.*) (ا مؤ f ⏑́) **Ver-gunst**

مساعده ايتمه، ㊾ (ا مؤ f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-günstigung**
مساعده‌لى طاورانمه .

(*insép.*) (فع متع f ⏑ ⏑́ (⏑) ⏑) **Ver-güt(ig)en**
Jemandem etwas— برينه برشيئى تضمين ايتمك، برينك
اوغراديغى ضرر وزيانى اوده‌مك ‖ Jemandem ‖ اعاده ايتمك
die Auslagen, die Kosten — برينك مصرفنى، ايتديكى
صرفياتى، برشى ايچون خرجه‌ديغى پاره‌يى اعاده ايتمك، ويرمك .

يارمق، (*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑ ⏑́) **Ver-hacken**
كسمك ‖ (ع) (استحكا) —das (Lager) اردوكاهى، قوناق
محلى آغاج ييغى ايله اورتمك، چويرمك .

(*insép.*) [Haft] ㉑ b. (فع متع f ⏑ ⏑́) **Ver-haften**
Jemand— برينى توقيف ايتمك، طوتمق، ياقالامق، دردست ايتمك.

(*insép.*) ㉑ a. (فع لا— f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-hageln**
ihm ist (مجا) ‖ طولو ييه‌رك خراب اولمق، طولودن ازلمك
die Petersi'lie verhagelt اونك داريسى سرچه يدى،
قزغينلغى وار .

(فع مطا) sich— و (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-häkeln**
اوفق چنكل، قروشه، (قانچه لى) ايكنه (*insép.*) ㉑ a.
ايله طوتديرمق، بويله ايكنه ايله ايكنه‌لمك ‖ (viel Seide)—
(طيغ ايكنه ايله) اوركويه چوق ابريشم صرف ايتمك .

ver-helfen فعلنك زمان حال (f ⏑́) **Ver-half**
صورتنك ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

㉑ a. (فع مطا) sich— (f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-halftern**
(*insép.*) يولاره طولاشمق ‖ مشكلاته اوغرامق، شاشيرمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فع لا— f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-hallen**
(صدا حقنده) يواش يواش غائب اولمق، اوزاقلاشه‌رق، قوتى
ضايع ايدرك ايشدلمامك .

(*insép.*) ⑳ p. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-halten**
den A'them, den Uri'n— نفسى، (ادرارينى) آبدستنى
طوتمق ‖ بللى ايتمامك، صاقلامق، ديشنى صيقوب ميدانه
ويرمامك، سزديرمامك ‖ حقندن كلك، ضبط ايتمك ‖ (فع لا—
وفع مطا) (اشيا حقنده) اولمق، بولنمق، wissen Sie, wie
sich die Sache (ياخود: wie es sich damit) verhält?
ايشك نه اولديغى بيلورميسكز؟ نه رنك كسب ايتديكندن
معلوماتكز وارمى؟ ‖ wenn es sich so verhält اكر (...)
بويله دوام ايدرسه، بويله قالورسه ‖ برشيئه قارشو برنسبق

Ver-härten (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) b. (21) كذلك :
ver-harten و (فع مطا) قاتيلاشمق ، سرتلشمك ، تقبض
ايتمك (خصوصيله اشبونهايتكى صورتى مجازى اولەرق = ver-
stocken) || (فع متع) قاتيلاشديرمق ، (مجا) سرتلشديرمك ،
پيشورمك ، پكلشديرمك ، پكلك ويرمك || **Ver-härtung**
(ا مؤ) (51) قاتيلاشمه ، پكلشديرمه ، سرتلشديرمه ، سرتلنمه
(كذا مجازى وعلم امراض) || يالكز : **Ver-härlung** (علم
امراض) قاتيلق پيداه ايدن محل ، قالين درى ؛ اوفق ناصور .

Ver-harzen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) و — sich (فع مطا)
c. (21) (*insép.*) ساقزلشمق ، رچنەلشمك || (فع متع)
ساقيزلشديرمق ، چام ساقزى كبى ياپمق ، چام ساقزى ، رچنه
تشكيل ايتمك .

Ver-haspeln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) ايپلك وامثالنى چوزركن ، صاغاركن
طولاشديرمق || (مجا) sich (beim Reden)— ايراد نطق
ايدركن شاشيرمق، طوتيلوب ، طاقيلوب قالمق .

Ver-haßt (⏑́ ⏑ f ص) (24) منفور ، كنديسى سولميان ،
كنديدن حظ اولنميان .

Ver-hätscheln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) ein Kind— برچوجغى (يوز ويروب)
شيمارتمق، عارسز ايتمك .

Ver-hau (⏑ ⏑́ f ا لا) (38) = Ver-hack .

Ver-hauen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا)
q. (20) (مرا . hauen) (*insép.*) اورەرق متضرر ايتمك ،
بوصورتله ايراث خسار ايتمك || (عمو) كوتك آتمق ، دوكمك ، پتاقلمق
(Jemand—) بريني ايصلاتمق || zer-hauen= || sein Holz—
اودوننى ، آغاجنى كسوب بتورمك ، كسه كسه برشى براقمامق ،
— و — sich فنا ، ياكلش كچمك || (مجا) sich im Reden—
پوت قيرمق ، مناسبتسز برشى صرف ايتمك || (ع) كسلمش
آغاجلرله بر يولى ، برمحلى ستر ايتمك ، يوله وياسترى مطلوب اولان
برمحله آغاج دويرمك .

Ver-heben (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا)
h. (20) (مرا . heben) (*insép.*) sich (مفعول اليه) den
Arm— بريوك قالديرركن قولنى اينجتمك ، چيقارمق || (كاغد
اويوننده) ياكلش كسمك .

Ver-heeren (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
ein (Land), eine (Stadt) — برمملكتى ، برشهرى (جبراً)
تخريب ايتمك. ياقوب ييقوب ، يغما ايدوب خرابه زاره دوندرمك ||
mit Feuer und Schwert— آتش وقلنجدن كچيرمك .

Ver-heften (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) b. (21) (*insép.*) (جرا)
eine Wunde— بر يارە يى ديكمك || (viel Garn) —
(ديكيشده) چوق ايپليك قوللانمق ، صرف ايتمك || (صنع)
ein (Buch) — بركتابى ياكلش جلدلمك ، ياپراقلرينك ،
صحيفەلرينك يرينى دكشديرمك .

Ver-hehlen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا)
a. (21) (*insép.*) = hehlen صاقلامق ، كيزلمك ، كيزلى ،
خفى طوتمق .

Ver-heimlichen (⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ f فع متع) a. (21) (*insép.*)
Jemandem etwas— برشيئى برندن كيزلمك ، صاقلامق ،
سويلمامك ، كوسترمامك || صوصمق ، سزدېرمامك .

بولنمق || طورامق ، حركت ايتمك ، — sich ruhig سكوتى
محافظه ايتمك ، سكوتى بوزمامق || كورولتى ايتمامك ، سسنى
چيقارمامق || Sie sich passiv— بيطرف قاليكز ، قاريشميكز ،
مداخله ايتميكز || ich weiß nicht, wie ich mich dabei— soll
بن بو ايشده نصل طاورانەجغمى بيلميورم ، شاشيردم ، نصل
حركت ايدەجكم بيلمام ، نصل ايدەجكم ، نه ياپەجغم بيلمام ،
شمدى بن نصل طاورانەيم .

Ver-hältniß (⏑ ⏑́ ⏑ f ا لا) (38) ، نادراً (ا مؤ) (34)
مناسبت ، ارتباط || in freundschaftlichen —ssen mit
Jemandem stehen بريسيله حسن مناسبتده بولنمق ، آرەسى
ايو ، دوستانه اولمق || نسبت ، (ريا) — in umgekehrtem
نسبت معكوسه ايله ، معكوساً متناسب اولەرق || حال ، احوال ||
er lebt in angenehmen —ssen (قوۀ ماليه) حال ووقت
ايو وقت كچيرييور ، يشايور ، موقعى ، حال ووقتى ايودر ||
unter solchen—ssen بويله ، بوكبى احوالده ، وقتده ، زمانده ،
ايشلرك بويله كيتديكى ، اولديغى زمانده || مناسبت عاشقانه ،
سويشمه .

Verhältniß,, ... (⏑ ⏑́ ⏑ ⏑ ... f) —mäßig (ص) متناسب ،
نسبى || (حا) نسبتاً ، نسبت اولندقده || —wort (ا لا)
(غرا) ادات التصاق ، حرف جر .

Ver-handeln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا + وفع متع) a. (21)
(*insép.*) über etwas— برشى حقنده مذاكره ومباحثه
ايتمك ، برشى اوزرينه قونوشمق ، مشورت ايتمك || über (den
Frieden)— مصالحه يه دائر مذاكره ايتمك ، مصالحه ايچون
مذاكره يه كيريشمك ، مشورت ايتمك || (عد) — gerichtlich
حقنده معاملۀ قانونيه اجراسنه قالقشمق ، كيريشمك ||
mündlich— افادەسنى ضبط ايتمك ، تقريرينى آلمق ، مضبطەسنى
ياپمق || (فع متع) صاتمق || (تجارتده ، معاملەجيلكده) غائب
ايتمك er hat (sein ganzes Vermögen) verhandelt
اومالملكنك كافەسنى ، اولانجه ثروتنى معاملەجيلكده ، معاملات
تجاريەده غائب ايتدى ، باتيردى .

Ver-hängen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. (21) و s. (20) (*insép.*)
بر پرده ايله اورتمك ، ستر ايتمك || (einem Pferde) die
Zügel— بر باركيرك ديزكينلرينى صاليويرمك || eine Strafe
über Jemand— برينه برجزا تعيين ايتمك ، بريني برجزا ايله
جزالنديرمق || die Todesstrafe über Jemand— بريني
اعدام جزاسيله محكوم ايتمك ، برينك قتلنه حكم ويرمك .

Ver-hängniß (⏑ ⏑́ ⏑ f ا لا) (38) [ver-hängen]
برينك طالعى ، بختى ، قدر ، قسمت ، نصيب ، مقدر ، يازو ، قضا ،
تقدير .

Ver-hängniß,, ... (⏑ ⏑́ ⏑ ... f) —voll (ص) مصيبت ،
منحوس ، مردار ، بر باد .

Ver-härmen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) و — sich (فع مطا)
a. (21) (*insp.*) (sein Leben)— عمرينى غم وقساوت ايچنده
كچيرمك ، دنياسنى كورمامك .

Ver-harren (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا ±) a. (21) (*insép.*)
(ثبات واصرار ايله) بكلمك ، برحالده قالمق || auf seinen
Ansichten— ديديكنى ديمك ، ديديكندن وازكچمامك ، سوزنده
اصرار ايتمك ، فكرنده ثبات ايتمك .

Ver-hüllen (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) و — fich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) بر اورتو ، صارغی دروننده صاقلامق ، اوزرینه بر اورتو، صارغی آته‌رق گیزلمك ، —(fich) اورتولمك، قپانمق ، مستور اولمق ‖ اوزرینه تول اورتمك ‖ in —ten Worten الفاظ نازكانه ایله، قپالیجه اوله‌رق، رموزات ایله .

Ver-hundert-fachen (⏑⏑⏑ = — f قع متع) — fich a. ㉑ (insép.) یوزمثلی قیلمق، یوزمثلنه ابلاغ ایتمك ‖ یوز مثلی اولمق ، یوز مثلنه بالغ اولمق ، یوزكره زیاده اولمق ، یوزكره زیاده‌لنمك .

Ver-hungern (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) a. ㉑ (insép.) آجلقدن اولمك ، آجلقدن تلف اولمق ‖ ganz verhungert aussehen آجلقدن بتی بكزی قالمامق ، اولویه دونمك .

Ver-hunzen (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) c. ㉑ [غوتیجه gahaunjan ؛ مرا . فرا . honni] (insép.) شكلی، بیچمی ، قیافتی بوزمق ، دكشدیرمك ، قیلیغنی دكشدیرمك ، بیچمسز ایتمك ، بیچمسز ، قیلقسز برشیئه دوندرمك ، بیچمی كیدرمك ، یاقیشیغی قاچیرمق .

Ver-hüten (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) b. ㉑ (insép.) —(ein Unglück) برقضایی دفع ایتمك ، بر بلایه ، مصیبته قارشو طورمق ، كلك ‖ وقایه ، محافظه ایتمك ، صاقلامق ‖ Das ver-hüte Gott! اه اسركه سون ! اه ویرمسون ! جناب حق كوسترمسون !

Ver-innigen (⏑⏑⏑ f قع متع) a. ㉑ (insép.) صمیمی، تكلیفسزقیلمق، ارتباط قویه ایله ربط ایتمك .

Ver-intereffi(e)ren (⏑⏑ f ⏑⏑⏑́ قع متع) و — fich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) = ver-zinfen .

Ver-irren (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) و — fich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) طوغری یولی غائب ایتمك ، یولی شاشیرمق، یولدن چیقمق (كذا مجا) ، غائب اولمق، شاشیرمق (كذا مجا) ‖ كیده‌جكی استقامتی غائب ایتمك ، شاشیرمق .

Ver-jagen (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) a. ㉑ (insép.) سوروب چیقارمق ، دفع وتبعید ایتمك ، طرد ایتمك .

Ver-jähren (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) a. ㉑ (insép.) اسكیمك ، كوكلشمك ، یرلشمك ‖ (حقوق حقنده) مرور زمان ایله غائب ، منفسخ اولمق ، حكمدن دوشمك ، حكمی قالمامق ، مرعی اولمامق .

Ver-jammern (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) a. ㉑ (insép.) —(fein Leben) عمرینی آه واه ، فلاكت ایله كچیرمك ‖ عمری اولدقجه نالان اولمق ، آغلامق ، كوز یاشی دوكمك .

Ver-jauchen (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) a. ㉑ (insép.) چوروتمك ، منفسخ ایتمك .

Ver-jüngen (⏑ ⏑́ ⏑ f قع متع) و — fich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) كنجلشدیرمك ، كنجلمك ، كنجلشمك ، تازه‌لنمك ‖ كوچولتمك ، انجلتمك ، كوچوك مقیاسده ترسیم ایتمك ‖ im verjüngertem Maßftabe كوچوك مقیاسده ، كوچولدلمش اوله‌رق .

Verkalken (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا —) و — fich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) (كیرج) تكلس ایتمك ، كیره‌جه تحول ایتمك ، كیرج اولمق ‖ (فع متع) تكلیس ایتمك ، كیره‌جه تحویل ایتمك .

Ver-heirat(h)en (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) —(eine Tochter) برقزی، كریمه‌یی اولندیرمك، تأهل ایتدیرمك ‖ — fich (فع مطا) اولنمك ، تأهل ایتمك ، تزوج ایتمك ، برینی آلمق ، برینه وارمق ‖ — fich glücklich بختیارانه اولنمك ، اولنوب مسعود اولمق (استدیكنی آلمق، استدیكنه وارمق) .

Ver-heißen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) b. ⑳ (insép.) (اسم مفعولی ver-heißen) وعد ایتمك ، سوز ویرمك ‖ das —e Land ارض موعود ، ارض كنعان .

Ver-helfen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا +) b. ⑳ (insép.) Jemandem zu etwas — (برشیئه موفق اولمق، نائل اولمق، برشیئی ایدنمك خصوصنده) برینه یاردم واعانه ایتمك ، برینه برشیئی یاپی ویرمك .

Ver-henkert (⏑⏑ f ص) ㉔ (عو) = Ver-dammt.

Ver-herrlichen (⏑⏑⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) تعظیم وتبجیل وثنا ایتمك ، مشهور ونامدار قیلمق .

Ver-hetzen (⏑ ⏑́ f فع متع) c. ㉑ (insép.) = auf-hetzen و auf-wiegeln .

Ver-hexen (⏑ ⏑́ f فع متع) c. ㉑ (insép.) سحر، بویو ایله باغلامق، سحر ایتمك ، باغلامق .

Ver-himmeln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) برشیئی جناب حقه منسوب عد ایتمك ‖ الوهیت اسناد ایتمك ‖ ver-himmelt fein (فع لا —) پك زیاده مسعود ، بختیار اولمق ، مسعودیتندن ، بختیارلغندن كوكره چیقمش كبی اولمق ، چیقمش قدر سوینمك .

Ver-hindern (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) = hindern .

Ver-hoffen (⏑⏑ f فعلا +) a. ㉑ (insép.) (نادراً) = hoffen ‖ هنوز عمومیتله مستعمل اوله‌رق: wider alles Ver-hoffen (بتون) امید وانتظار خلافنده اوله‌رق، بسبتون امیدك عكسی، كاملاً عكسنه .

Ver-hohlen (⏑ ⏑́ ⏑ f) (ver-hehlen فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-höhnen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) Jemand — برینی استهزا ایتمك ‖ برینی ذوقلنمك ، استخفاف، آجی آجی آلای ایتمك .

Ver-holfen (⏑ ⏑́ ⏑ f) (ver-helfen فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-hör (⏑́ f لا ا) ㊳ (عد) استنطاق، استجواب ‖ Jemand in's — nehmen برینی استنطاق ایتمك ، استنطاقه چكمك .

Ver-hören (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) (عد) استنطاق ، استجواب ایتمك ، برینك برشیئه خصوصیله دائر افاده‌سنی دیكلمك، die (Schüler) —, ضبط ایتمك، آلمق ‖ den (Schülern) ihre Lektion — طلبه‌یه درسلرینی تقریر ایتدیرمك ، قرائتلرینی دیكلمك ‖ fich — (فع مطا) یاكلش ایشتمك ، (آكلامق) .

Ver-hudeln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.) دقتسزلكله (برشیئی) خراب ایتمك ، برباد ایتمك ‖ (فع لا —) خراب اولمق .

(فه مطا) sich— و —(فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kennen**
‖كنديني طانيامق (sich)—(kennen . مرا) (*insép.*) (22) a.
نفسنی اونوتمق ، كنديني دوشونمامك ، اونوتمق ، طانيامق ‖
طانينمامش ، آكلاشلمامش ، كوزه چارپمامش اولمق ، طانيه‌مامق .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-ketteln**
اوفق برزنجير ، كوستك ايله باغلامق ، ربط ايتمك ، زنجيره ،
كوستكه طاقمق .

زنجيرله (*insép*) (21) b. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-ketten**
بند ايتمك (كذا مجازی : اسير ، مفتون ايتمك) .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-ketzern**
Jemand— برينه رافضيلك اسناد ايتمك ، رافضی معامله‌سی
ايتمك ‖ قيافتنی بيچمنی دكشديرمك .

(*insép.*) (21) b. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kitten**
(Kitt . مرا) معجونله ياپيشديرمق ، معجونلامق ، خراسانلامق .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-klagen**
(عد) Jemand— بری عليهنه اقامهٔ دعوا ايتمك ، برندن
دعوا ، شكايت ايتمك ‖ Jemand wegen einer Schuld—
بورجندنطولايی برندن دعوا ايتمك .

Ver-kläger (م ا f ⏑⏑́⏑) a. (40) (عد) =Kläger .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-klammern**
چنكل آتمق ، طاقمق ؛ صيقی صيقی‌يه طوتمق ، صارلمق .

(فه مطا) sich— و —(فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-klären**
ضيالنمق ، آيدينلانمق ، ضيادار اولمق ، اضائه ، (*insép.*) (21) a.
تنوير ايتمك ، شعشعه پاش اولمق ‖ ein verklärtes Aus=
sehen haben مسعود ، بختيار كورونمك .

(*insép.*) (21) c. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-klatschen**
Jemand— برينك حيثيتنی ، ناموسنی اخلال ايتمك ، تذليل ايتمك ،
يوها چاغيرمق ‖ (die Zeit)— كوه‌زه‌لك ايله ، چكه چالمقله
وقتی اضاعه ايتمك ، كچيرمك .

Ver-klausen (f ⏑⏑́⏑) دها زياده مستعمل اوله‌رق :
ver-klausuli(e)ren (f ⏑–⏑⏑́⏑) (فه متع) (21) a.
(*insép.*) (برمعاهده ، مقاوله بندی ، ماده‌سيله) حصر
وتحديد ايتمك .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kleben**
eine Wunde (mit Pflaster) — (جرا) ياپيشديرمق
بر ياره‌يی ياقی ايله قپاتمق ، ياره‌يه ياقی ياپيشديرمق .

Ver-kleiben (فه متع f ⏑⏑́⏑) (*insép.*) =ver-kleben .

(فه مطا) sich— (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kleiden**
البسه‌سنی دكيشديرمك ، تبديل جامه ، (*insép.*) (21) b.
تبديل قيافت ايتمك ، طانتمامق اوزره قيلغنی قيافتنی ، البسه‌سنی
دكيشديرمك ‖ اورتمك ، قاپلامق ‖ mit Täfelwerk —
قاپلامه‌لقله قاپلامق ‖ اورتمك ، ستر ايتمك .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kleinern**
كوچولتمك ؛ آزالتمق ، تقليل ايتمك ، آزه ايندیرمك ، اختصار
ايتمك ‖ (غرا) —b تصغيری ه تصغيريه ‖ رسمده =
ver-jüngern ‖ (مجا) etwas— برشيئك قيمتنی تنزيل
ايتمك ، كوچوك دوشورمك ، اهميتدن اسقاط ايتمك ، افترايه
اوغراته‌رق اعتبارينی آزالتمق .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kleistern** =
ver-kleben ‖ (مجا) اورت باص ايتمك ، اورتمك ، قپاتمق .

(21) a. (فه مطا f ⏑⏑⏑⏑́⏑) **Ver-kalkuli(e)ren**
(*insép.*) (عمو) sich— (حسابده) ياكلمق .

Ver-kannt (ص f ⏑́⏑) (24) و (ver-kennen فعلنك
اسم مفعولی) .

(*insép.*) (21) a. (فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kappen**
(صنع) — (eine Mauer) برديواری سيچاق ايله اورتمك ،
ديوارك اوزرينه شابقه ، باشلق ياپمق ‖ (فه متع) و —sich
(فه مطا) برشيئه صاريله‌رق ، بورينه‌رك كنديني طانميه‌جق
برقيافته صوقمق ، تبديل قيافت ، جامه ايتمك ، ماسكه طاقمق .

(*insép.*) (21) b. (فه لا— f ⏑⏑́⏑) **Ver-karsten**
غير منبت ، بيابان اولمق ، برحاله كيرمك .

Ver-kauf (م ا f ⏑́⏑) (31) صاتش ، صاتم ، بيع ، صاتمه ،
فروخت .

(فه مطا) sich— و —(فه متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-kaufen**
صاتمق ، بيع وفروخت ايتمك ، صاتلمق ، (*insép.*) (21) a.
صاتمی اولمق ‖ zu —sein صاتيلق اولمق ‖ Das verkauft
sich schwer بونك صاتيمی ، صاتيليشی آزدر ، بوندن هركس
آلماز ، بو آز سورولور ‖ كوتو برمبايعه‌ده بولنمق (فه مطا)
(ضرمثل) an guter Waare verkauft man sich nie بهالی
مال ، ايومال هروقت اوجوزدر ، ايومال آلان آلدانماز .

Ver-käufer (م ا f ⏑⏑́⏑) ، a. (40) —in (ا مؤ)
(50) صاتيجی ، بيع ايديجی ؛ تجارت خانه‌لرك قوميسونجيسی .

Ver-käuflich (ص f ⏑⏑́⏑) (24) صاتيلق ، صاتيله بيلور ،
صاتيله‌جق ‖ (مجا) پاره ايله الده ايديلور ، قانديريلور اولان ،
مرتشی ‖ (حا) بيعاً ، بيع ، صاتمق صورتيله .

(برمعـلده) (*sans pl.*) (24) (م ا f ⏑́) **Ver-kehr**
اشخاصك كيدوب كلسی ، كلوب كچمسی ، جولان ، ذهاب واياب ،
آمد شد ‖ مقابلةً اولان ارتباط ، مناسبت ‖ آليش ويريش ،
ايش ، تجارت ‖ (شمندوفر ، پوسته حقنده) ايشلمه ، (اشخاص
واشيايی ، مكاتيب وامثالنی) نقل ايتمه ، موارده ‖ ايشلتمه ، ايشلمه
(شمندوفری) eine Bahn dem— übergeben برطريق ،
كشاد ايتمك ، ايشلتمه‌يه باشلامق ، آچمق .

(*insép.*) (21) a. (فه لا+ f ⏑⏑́⏑) **Ver-kehren**
كيدوب كلمك ‖ Lokal, im dem viele (Schiffer)— اكثريتله
كميجيلرك كيتديكی قهوه ، غازينو ‖ mit Jemandem— بريسيله
كوروشمك ، مناسبتی اولمق ، قونوشمق ‖ bei Jemandem—
برينك اوينه كيدوب كلمك ، اوی خلق ، عائله‌سيله مناسبت
ورابطه‌سی اولمق ، كوروشمك ، بر او ، عائله‌جه طانيمق ، اختلاط
ايتمك ، براوه مداومت ايتمك ‖ (فه متع وفه مطا) استقامت
اوليه ، اصليه‌سندن چويرمك ، دونديرمك ، صاپتمق ، چيقارمق ‖
تبديل وتحويل ايتمك ، چويرمك ، تبدل وتحول ايتمك ، دونمك .

Ver-kehrs„ ... (f ⏑⏑́...) —straße (ا مؤ) طريق
مواصله ، اوزرنده مواصلات وموارادات اجرا ايديلان كبير طريق
عام ‖ —wesen (ا لا) شمندوفر حركاتی (وكذا امثالی حقنده)
امور موارادات ، خصوصات نقليه .

Ver-kehrt (ص f ⏑́⏑) (24) و (ver-kehren فعلنك
اسم مفعولی) ترس ، عكسی ، ياكلش ، (حا) ترسنه ، عكسنه ‖
e Seite— ترس طرف ، برشيئك ترسی ‖ (مجا) ياكلش .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متعه f ⏑-⏑) **Ver-kramen**
بر اوطه‌یی تزیین وترتیب ایدرکن فضله ومناسبتسز شیلری یرلرندن قالدیرمق ، دفع ایتمك وبوصورتله یر آچمق ، خردواتی دفع ایتمك .

(*insép.*) ⑳ e. (فه مطا f ⏑-⏑) **Ver-kriechen**
sich in das ‖ سورونه‌رك بر یره کیزلنمك ، سیتمك sich—
sich in ein ‖ یتاغه صوقولمق ، اصول ایله کیرمك Bett—
(مجا) ‖ یواش یواش ، اصول ایله بردلیکه کیرمك Loch—
، برینه sich vor (gegen) etwas, Jemand— müssen
برشیئه بیون اکمکه ، سرفرو ایتمکه مجبور اولمق (کندیسنی دیکرلرندن پك اوفق، آشاغی کوردیکیچون) اوکندن صیویشمق .

sich—) و —) فه متعه وفه لا f ⏑⏑‿) **Ver-krümmeln**
(فه مطا) اوفالتمق ، آزالتمق، طاغیتمق ‖ (*insép.*) ㉑ a.
sich—‖ (مجا) — (sein Geld) پاره‌سنی صرف ایتمك ، اریتمك
اریمك ، یواش یواش بیتمك ، تلف اولمق، قالمامق، صاورولمق.

(فه مطا) sich— و (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-krümmen**
اکمك ، اکلك ، چارپولتمق (*insép.*) ㉑ a. چارپولمق، اکه‌رك بیچمندن چیقارمق، ینکچ یونکچ یاپمق، اکری بوکری اولمق ، قانبوری چیقمق .

(*insép.*) ㉑ a. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-krüppeln**
نشو ونما بوله‌مامق، سربه‌مامك ، قاورولمق، یانمق، بیج قالمق‖ (ضیا وتازه هوانك فقدانیله) صولمق‖ (فه متعه) سقطلامق، تجزیم ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-kümmern**
(آغاج ، فدان، نباتات حقنده) یانمق، سربه‌مامك ، بیومامك ، بیج قالمق‖ جان صیقینتیسندن ، اوزونتیدن هلاك اولمق، تلف اولمق‖ اسف وکدرله هلاك اولمق‖ in Traurigkeit—
(فه متعه) یاقمق ، بیچ براقمق، بیولتمامك ‖ Jemands
Freude— برینك نشئه‌سنی بوزمق، قاچیرمق، مسروریتی ، ممنونیتی کسر ایتمك (مرا . schmälern) ‖ (عد) توقیف ایتمك ، حجز ایتمك ، ضبط ومصادره ایتمك .

(f⏑⏑⏑⏑) ver-kündigen ، (f ⏑⏑‿) **Ver-künden**
ایکیسیده : (فه متعه) ㉑ a. (*insép.*) اعلان واعلام ایتمك، بیان، اشعار واخبار ایتمك ، نشر ایتمك ، بیلدیرمك ، معلومات ویرمك ‖ رسما بیلدیرمك ‖ im voraus— برشیئی قبل الوقوع خبر ویرمك ، (تفأل ، کرامت ویاحساب وملاحظه ایله) کشف ایدوب سویلك .

—in ، ㊵ a. (ام (⏑) ⏑ f ⏑‿) **Ver-künd(ig)er**
(ا مؤ) ㊿ برشیئی نشر واعلان ایدن، خبر ویرن، بیلدیرن، اركك، قادین ‖ خبرجی، مژده‌جی، ساعی، مخبر، تاتار ‖ رسماً اعلان ایدن .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متعه f ⏑-⏑) **Ver-künsteln**
برطاقم صنیعه‌لرله ، یاپمه‌لرله بوزمق ، برباد ایتمك ، افراط ایله بوزمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-kupfern**
باقرقاپلامق، باقرلامق .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-kuppeln**
. kuppeln و koppeln ==

(فه مطا) sich— و (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-kürzen**
قیصالتمق، قیصالمق، بوینی،طولنی اکسیلتمك ، (*insép.*) ㉑ c.

(*insép.*) ⑳ a. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-klingen**
(صدا وصوت حقنده) غائب اولمق ، ایشیدلمامك ‖ (مجا) کذلك: سونمك .

(*insép.*) ⑳ n. (فه متعه f ⏑-⏑) **Ver-kneifen**
sich (عمو) چیمچیکلیه‌رك کیزلمك ، صاقلامق ‖ بعضاً : (مفعول الیه ایله) etwas— جبر نفس ایله بر آرزو وهوسدن واز کچمك .

(*insép.*) (عمو) ㉑ a. (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-kneipen**
پاره‌سنی ایچکی‌یه ویرمك، ثروتنی ایچکیده باتیرمق. sein Geld—

(*insép.*) ㉑ a. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-knöchern**
کمیکه تحول ایتمك ، تعظم ایتمك ‖ (مجا) کورلنمك ، قورومق‖ سرسملنمك ‖ (فه متعه) کمیکه تحویل ایتمك ، کمیکلشدیرمك ‖ (مجا) قوروتمق، قدیدلشدیرمك .

sich— و ㉑ a. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-knorpeln**
(فه مطا) ㉑ a. (*insép.*) (علم امراض) تغضرف ایتمك ، قیقیرداقلانمق .

(فه مطا) sich— و (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-knüpfen**
mit etwas ‖ ver-binden == (*insép.*) ㉑ a., c.
(mit Übelständen) verknüpft sein برشی ایله (برطاقم اویغونسزلقلرله ، مشکلاتله، محاذیرله) ارتباطی اولمق، مناسبتی بولنمق، باغلی اولمق، مربوط ومنسوب ، ملحق اولمق .

㉑ a. (فه مطا) sich— (f ⏑⏑‿) **Ver-knurren**
آلت اوست اولمق، قاینامق . (*insép.*)

(*insép.*) ㉑ a. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-kochen**
پیشه‌رك بوزولمق، پیشه پیشه فنالاشمق، پیشه‌رك ، قاینایه‌رق اوچمق ‖ (مجا) (sein Zorn) verkocht bald اونك حدتی چابوق، شمدی‌یکر، کین طوتمز ‖ (فه متعه) طبخده ، پیشورمکده قوللانمق، صرف ایتمك ‖ چوق پیشورمك .

(*insép.*) ㉑ a. (— فه لا f ⏑-⏑) **Ver-kohlen**
کموره تحول ایتمك ، کمور اولمق ، قاربونلاشمق ‖ (فه متعه) و sich— (فه مطا) کموره تحویل ایتمك ، مادهٔ قاربونیه ایله امتزاج ایتدیرمك ، برلشدیرمك ، برلشمك .

(صنع) [Koke] ㉑ a. (فه متعه f ⏑-⏑) **Ver-koken**
معدن ، طاش کمورینی قوق die Steinkohle— (*insép.*) کموری حالنه قویمق .

. (مرا) ⑳ c. (— فه لا f ⏑⏑‿) **Ver-kommen**
کوزدن، اعتباردن دوشمك ، دوشمك، (*insép.*) (kommen منکوب اولمق ، دوچار ادبار اولمق ‖ (انسان حقنده) برباد وپریشان اولمق، فساد اخلاقه اوغرامق، بیتمك ‖ — (اسم مفعول) بیتمش ، فنالشمش، اخلاق وتربیه ، حیثیت ، وقارقالمامش .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-koppeln**
بر اراضی‌یی، ترلایی تعاقب مزروعات صره‌سنجه الشلك ، نوبت زرعه کوره اراضی‌یی تقسیم ایتمك .

(فه مطا) sich— و (فه متعه f ⏑⏑‿) **Ver-körpern**
تجسم ایتدیرمك ، جسم ویرمك ، برشخصك (*insép.*) ㉑ a., شکل وقیافتنده اوله‌رق تجسم ایتدیرمك ، کوسترمك ؛ تجسد ایتدیرمك .

(die (*insép.*) ㉑ c. (فه متعه f ⏑‿) **Ver-kosen**
Zeit)— لاف آته‌رق، طاتلی طاتلی قونوشه‌رق وقت کچیرمك، صحبتله وقتی کچیرمك .

= (عد) (49) (مؤ ا f ⏑ ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-lassenschaft**
. Erbschaft

آنجـق براى تزاكت : (*inv.*) (م ا f ⏑́ ⏑) **Ver-laub**
mit— مساعده‌كزله ، عفوكزه مغروراً ، حاشا حضوركزدن ،
حاشا حضوردن : مقاملرنده مستعملدر .

(زمان) (*sans pl.*) (31) (31) (م ا f ⏑́ ⏑) **Ver-lauf**
nach —von drei Tagen || كچمه ، دوران ، مرور (حقنده
اوچ كون مرورنده ، اوچ كون صكره ، اوچ كون نهايتنده ||
برشيئك صورت‌دوام وجريانى، كيديشى، روشى|| حل اولنيش،
عاقبت ، انجام .

(20) p. (فع مطا وبعضاً فع لا—) (⏑́ ⏑ f ⏑) **Ver-laufen**
(*insép.*) || —sich يولى شاشيرمق ، غائب ايتمك ، غائب
اولمق || (بيلاردوده) بيلانك ياكلش حركتى mein Ball hat
— (ich habe mich) (وياخود) sich (دليكلى بيلاردولرده)
بيلامى (دليكه) قاچيردم ، ايچرى دوشوردم || (اكثريا فع لا)
(برغلبه‌لق يغين حقنده) قوشوب طاغلمق ، غائب اولمق ||
(كذلك فع لا) (صولر ، زمان والخ حقنده) جريان ايتمك ،
مرور ايتمك ، كچمك || (اراضى حقنده) يواش يواش ، طاتلى
برميل ايله ايتمك || (رساملقده) in (sich)—(die Farben)
einander بويالر ، رنكلر على التدريج قاريشيور ، قاينايور ،
كچيورلر ، طوتيورلر ، درجه بدرجه يكديكريله كسب آهنك
ايديورلر || (اكثريا فعلا) —(sich) so und so شوشوشورنكى
آلمق ، منجر اولمق ، ? —(die Sache) wie ist ايش نصل اولدى؟
نصل اولدى ، نه رنك كسب ايتدى ، نيه منجر اولدى؟ || (فعلا—)
قوشوب طاغلمق ، جريان ايتمك ، (رنك حقنده) طوتمق || منجر
اولمق ، رنك ، روش كسب ايتمك || (فع متع) —(eine Zeit)
وقتى قوشه‌رق كچيرمك || —Jemandem den Weg برينك
يولنى كسمك ، قارشوسنه چيقمق .

. (ver-leugnen . مرا) (f ⏑́ ⏑ ⏑) **Ver-läugnen**

(*insép.*) (21) b. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-lautbaren**
افشا ، اشاعه ايتمك ، عالمه ، اورتالغه يايمق ، شايع ايتمك ||
. ver-lauten = (فع لا ±)

(*insép.*) (21) b. (فع لا ± f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-lauten**
شيوع بولمق، متواتر اولمق ، سويلنمك ، ذكر اولنمق ، كچمك ||
wie verlautet ديلنديكى وجهله ، سويلنديكنه نظراً ، بروجه
بيان .

بروقتى (*insép.*) (21) a. (فع متع f ⏑́ ⏑) **Ver-leben**
كچيرمك —(auf dem Lande) الخ den Sommer يازى
شهرك خارجنده ، صيفيه‌ده كچيرمك || عدم‌دقت وتقيدله ، ايجابى
وجهله يشاميه‌رق وجودينى چوروتمك ، افنا ايتمك ، بتورمك ||
ver-lebt (اسم‌مفعول وصفت) (24) كچمش ، ماضى ، اولمش
بيتمش || بيتمش، صفرى توكنمش .

(*insép.*) (21) a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-leckern**
طاتليلاشديرمق، لذتلنديرمك ، باللانديرمق ، طاتلى، كوزل شيله
آلداتمق، جلب ايتمك || = ver-naschen .

(زمان) (*insép.*) (21) a. (فع متع f ⏑́ ⏑) **Ver-legen**
وموقعاً) بشقه درلو وضع ايتمك ، وقتنى ، يرينى دكشديرمك ||
—sein Geschäft nach Leipzig تجارتخانه‌سنى لايپتيسغه نقل
ايتمك || —ein Fest الخ auf einen andern Tag برشنلك

اكسيلمك || اختصار ايتمك ، قيصالتمق ، قيصه ، مختصر لولمق ،
تقليل وتخفيف ايتمك ، قيرپمق || Jemandem (sich) die
—Zeit (مرا. kürzen) || چكلمك ، بوزولمك || حذف ايتمك .

(*insép.*) (21) a. (فع متع f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-lachen**
—Jemand (etwas) برينه برشيئه كوليويرمك ، اكلنمك ،
كولمك || —(die Zeit) وقتنى كولمكله كچيرمك، اضاعه ايتمك .

(مرا . (*insép.*) (20) r. (فع متع f ⏑́ ⏑) **Ver-laden**
(laden (تجا) — الخ Waaren اشياى (تجاريه والخ)
يوكلتمك، تحميل ايتمك، بينديرمك || —(ein Gewehr) برتفنكى
فنا طولديرمق || طولديره‌رق بوزمق .

(*sans pl.*) (38) (م ا f ⏑́ و f ⏑ ⏑) **Ver-lag**
(برتجارتخانه‌نك اجراى تجارتنه خادم اولان شى ، واسطه)
مال، سرمايه || (كتابجيلقده) : بركتابك طبع ونشرى، صاتلمسى ||
den — eines (Buches) übernehmen بركتابك طبع
ونشرينى درعهده ايتمك || (dies Buch) erscheint im —e
von Langenscheidt بوكتاب لانغنشايدت كتابخانه‌سنده ،
مطبعه‌سنده صاتيلور ، چيقيور .

—bücher (f ⏑ ... و f ⏑ ...) **Ver-lags„ ...**
(جمع لا) كتبخانه‌نك سرمايه‌سنى تشكيل ايدن كتابلر || —lager
. —bücher = (ا لا)

(*insép.*) (21) (+ فعلا وفع يكشفة) f⏑́⏑) **Ver-langen**
—nach etwas برشيئى ارزو ايتمك ، امل ايدمك ، شدتله
طلب ايتمك ، زياده آرزو ايتمك || (das man —,nach etwas
verloren hat) غائب، ضايع ايديلان برشيئه آجينمق، حيفلنمق،
آرامق || (فع متع) = fordern ، طلب ايتمك، مطلوب ايتمك ||
Das ist zu viel verlangt || حقى طلب ايتمك ، مصراً استمك
بوچوق اولور (بونى يايمق، ايفا ايتمك كوچدر) قولاى برايش دكلدر.

(فع مطا) sich— و (فع متع f ⏑́⏑) **Ver-längern**
(*insép.*) (21) a. اوزاتمق ، اوزاتمق ، تمديد ايتمك ، امتداد
ايتمك || بوينجه ، امتدادنجه ، استقامتنجه اوزاتمق ، اوزاتمق ،
دوام ايتمك ، اوزانوب كيتمك || زمان ومهلت حقيقيه‌سندن
زياده دوام ايتمك ، ايتديرمك ، تمديد مدت ايتمك .

(*insép.*) (21) a. (فع متع f⏑⏑́⏑) **Ver-langsamen**
آغيرلاشديرمق ، يواشلاتمق || كيوشتمك .

(*insép.*) (عمو) (21) a. (فع متع f⏑⏑) **Ver-läppern**
يواش يواش ، آزار آزار ، بلا لزوم صرف واستهلاك ايتمك ،
چيرت چيرت صرف ايتمك .

(فع مطا) sich— و (فع متع f ⏑ f ⏑) **Ver-larven**
(*insép.*) (21) a. ماسكه كيديرمك، كيمك، مسخره آلبسه‌سى ،
ماسكه‌سى كيمك .

|| Zu-verlässigkeit=(*sans pl.*) (33) (م ا f⏑⏑) **Ver-laß**
es ist kein— auf diesen Menschen بو آدمه ، بوكا اينان
اولمز ، بونك ايپيله قويويه اينلمز .

(lassen . مرا) (20) p. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-lassen**
(*inésp*) برندن ، برشيدن يوز چويرمك ، برينى ، برشيئى ترك
ايتمك، وازكچمك، صرف نظر ايتمك || ترك ايتمك ، شاپه اوتورتمق ||
چاره وواسطه‌سز براقمق ، حاليله ترك ايتمك || (فع مطا) sich
—auf Jemand, etwas برينه ، برشيئه اعتماد ايتمك ، بل
باغلامق، اعتمادى اولمق || —sich wegen etwas auf Jemand
برشيدنطولايى برينه كوومك ، ايشى برينه حواله ايتمك .

Ver-lesen (f⏑–⏑ فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) l. ⑳ (insép.)—(الخ den Tag) كوننى،كونى اوقويه‌رق بكچيرمك ، تكميل كون اوقومق || بالقرائه اعلان ايتمك ، رسماً بيان وتبليغ ايتمك || die Namen— اسامى اوقومق ، اسامى اوقويه‌رق يوقلمه ايتمك || (كذا فعـ مطا) ياكلش، فنا اوقومق || sich— اوقوركن ياكلمق، ياكلش اوقومق|| sich— اوقومغه پك زياده طالمق ، قويولمق ، مصرانه دوام ايتمك || سچمك ، قالبوردن بكچيرمك ، سوزمك ، آييردلامق .

Ver-letzen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) c. ㉑ (sans pl.) يارەلمق، جرح ايتمك ، سقطلمق ، سقطلنمق، خسار ديده اولمق ، اينجتمك ، اضرار ايتمك ، طوقونمق ، تأثير ايتمك .

Ver-leugnen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) b. ㉑ (insép.) انكار ايتمك ، ارتداد ايتمك ، طانيامق ، رد ايتمك || Jemand (als Freund)—, seine Unterschrift— بردوستنى ، امضاسنى انكار ايتمك ، طانيامق || مخالف اوله‌رق حركت ايتمك .

Ver-leumden (⏑⏑́⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ [اورته آلمانجه verliumden || مرا . Leumund] (insép.)—Jemand برينه افترا ايتمك ، افتراده بولنمق ، عزو واسناداتده بولنمق || برينى ناموسنه ، كندوسنه طوقانير سوزلرله رسوا ، بدنام ، رذيل ، كپازه ايتمك ، ديله دوشورمك ، لكه سورمك ، غيبت ايتمك ، شهرتنى بوزمق || Ver-leumdung (ا مؤ) ㊾ افترا ، قاره (سورمه) ، عزو اسناد ، غيبت .

Ver-lieben (⏑⏑́⏑ f فعـ مطا) a. ㉑ (insép.) sich —in Jemand برينه عاشق ، مفتون اولمق، برينى سومك ، برينه طوتلمق ، مفتون ، مبتلا اولمق ، ووريلمق || ver-liebt (اسم مفعول وصفت) ㉔ عاشق، مفتون، طوتشمش، اورولمش|| sein— närrisch in Jemand برينى دلى ديوانه اولورجه‌سنه سومك ، چيلديره‌سيه سومك، بريسيچون ياتوب طوتوشمق || verliebte Augen machen كوزلرينى (عاشقانه) سوزمك ، طاتلى‌طاتلى باقمق، مفتونانه نكته‌انداز اولمق|| (sich leicht —d) هركورديكنه طوتيلان ، مفتون اولان .

Ver-liegen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعـ متعـ) f. ⑳ (insép.) —(eine Zeit) بروقتى ياته‌رق بكچيرمك || etwas— برشيئى چوق ياتديغندن ، ياتوب قالديغندن طولايى قاچيرمق ، فرصتى فوت ايتمك|| (فعـ لا—) برچوق‌مدت‌مغازه‌ده ياتوب‌چورومك ، بوزولمق .

Ver-lieren (⏑ ⏑́ ⏑ f فعـ متعـ) f. ⑳ (insép.) [قديم آلمانجه farliosan ؛ مرا . los] غائب، ضايع‌ايتمك|| etwas— برشيئى غائب ايتمك || etwas verloren haben برشى، برشيئى‌غائب ايتمش‌اولمق|| —(الخ die (Äste, Blätter دال، ياپراق وامثالى‌غائب ايتمك ، دوشورمك ، دوكمك|| sich— (فعـ مطا) غائب اولمق (in etwas) || كوزدن غائب اولمق، فرقنه وارلمقسزين كوزدن نهان اولمق ، سرقدم اولمق، اوچمق، سيلنمك ، دوشمك ، درونده غائب اولمق، يازيق اولمق|| آقوب كچمك ، طاغلمق (غلبه‌لق حقنده) || (رساملق) (بويا ، رنك حقنده) بر برينه قاريشمق|| ver-loren (اسم مفعول وصفت) ㉔ مصدرينك هر برمعناسنده‌مستعملدر|| غائب اولمش، يولدن باشدن چيقمش ، فلاح بولمز حاله كيرمش || بيتمش ، كچمش ،

ويا امثالى آخر بركونه تحويل ، تعليق ايتمك || die Sitzung auf einen späteren Tag— مجلسى آخر بركونه تعليق‌ايتمك، قوميسيون كوننى تبديل ايتمك ، دكشديرمك || (برمكان ، محل تصوريله) يرينى دكشديرمك ، تبديل موقع ومحل ايتمك || (انشا آتده) —(Steine) طاش قويمق ، يرلشديرمك || ياكلش قويمق ، ياكلش اوطورتمق ، يرينه قويه‌مامق ، غير اختيارى ياكلش يره ، كيزلى برمحله قويمق || قصداً كيزلمك ، يرينى دكشديرمك || غائب ايتمك ، بر يره آتمق || Jemandem den Weg, die Straße— برينك يولنى قپامق ، كسمك ، اوكنه، يولنه سد چكمك || لازم اولان اشيا ، پاره وامثالنى ويرمك || (تجا) (كتابجيلقده) —(ein Buch) بركتابى نشر ايتمك ، چيقارمق، ميدان انتشاره قويمق، صاتيلغه چيقارمق|| (فعـ مطا) —sich auf etwas اويمق .

Ver-legen (f⏑́⏑) [ver-liegen فعلنك اسم مفعول وصفى] (تجا) چوق وقت مغازه ده ، دپوده ياتمش قالمش ، بيات ، اسكى ، كچمش ، بوزولمش ، فنالشمش ، چوروك || شاشيرمش، شاشقين، صيقيلمش ، صيقيلغان || —um etwas sein تصل ايدينه‌جكنده ، نصورتله الده ايده‌جكنده شاشيروب قالمق، نه ياپه‌جغنى بيلمامك|| sein —um Geld sehr پك زياده پاره‌سز قالمق ، پاره‌سزلقدن پك زياده صيقنتى يه اوغرامق ، پاره‌دن يكا پك زياده صيقنتيده اولمق || —er ist nie هيچ صيقينتى‌يه دوشمز او ايشنى اويدير ، ايشنى‌بيلير ، هيچ صيقينتى چكمز ، هيچ آلت اولماز .

Ver-legenheit (–⏑⏑́⏑ f ا مؤ) ㊾ صيقينتى، مجبوريت، طاره كليش || شاشيرمه ، صيقلمه ، اوتانمه ، شاشقينلق ، محجوبيت ، صيقينتى .

Ver-leger (⏑⏑́⏑ f ا م) a. ㊵ (تجا) (كتابجيلقده) (eines Buches)— بركتابك ناشرى ، طابعى || (شمال مملكتلرى‌لسانده) صاتيجى، پايه‌جى || سرمايه صاحبى، مؤجر.

Ver-leiden (⏑ ⏑́ ⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (insép.) —Jemandem etwas برينك برشيدن آلديغى لذتى بوزمق ، آغزينك طادينى‌قاچيرمق، ذوقنى بوزمق، خوشابنه طوزقاتمق|| —Jemandem seine Freude برينك سوينجنى قاچيرمق ، نشئه‌سنى كيدرمك ، بوزمق .

Ver-leihbar (–⏑́⏑ f ص) ㉔ اودونج ويريله بيلور ، ادانه ايديلور؛ عاريتاً ، امانتاً اعطا اولنه بيلور، قابل‌توجيه .

Ver-leihen (⏑⏑́⏑ f فعـ متعـ) o. ⑳ (insép.) اودونج آلمق ، كيرا ايله آلمق || —(الخ Bücher, Möbel, Pferde) (پاره ايله) كتاب ، اشيا ، باركير والخ كيرالمق، طوتمق|| توجيه ايتمك ، زعامته ويرمك ، تيمار تعيين‌ايتمك || (حكمدارطرفندن) تعيين ونصب ايتمك ، توجيه ايتمك || (امتياز وحقوق‌خصوصيه حقنده) اعطا ايتمك ، رخصت ويرمك || (جناب حق‌طرفندن) عنايت واحسان ايتمك ، بخش ايتمك ، ويرمك .

Ver-leiten (⏑⏑́⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (insép.) = ver-führen || Jemand — برينى اغوا ايتمك ، يولدن باشدن چيقارمق ، كوتو ، اكرى يوله صاپديرمق ، آيارتمق ، آزديرمق .

Ver-lernen (⏑ ⏑́ ⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) —etwas برشيئى (اوكره‌نوب ، اوكرندكدنصكره) اونوتمق .

Ver-lumpen (‿‿́ f فعه لا— وفعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) ‖ (فعه لا) : (البسه حقنده) بيللم بيللم اولمق ، پارچه پارچه‌اولمق، زياده‌اسكيمك‖(فعه متعه) --(feine Kleider) البسه سى پارچه پارچه ايتمك ، پك زياده اسكيتمك ، پجاوره يه دونديرمك ‖ (فعه لا) چاپقين، سفيل، سفيه اولمق .

Ver-luſt (‿́ f ا م) ㊳ و㉛ [قديم آلمانجه forlust] Verderben (كلمه‌سنك مقابلى Ge-winn) زيان، ضياع ، غائب ايتمه ، چكيلان زيان ، كوريلان خسار ‖ ضايع اولمه ‖ يوزوله ‖ عدم موفقيت ؛ محروميت .

Ver-luſti(e)ren (‿‿́‿ f فعه مطا) .a ㉑ (عمو) (*insép.*) —ſich اكلنمك ، ذوق ايتمك .

Ver-luſtig (‿‿́ f ص) ㉔ einer Sache (مفعول‌اليه ايله) —gehen, werden برشيئ‌ضايع، غائب ايتمك ، (حقوق وجميت عموميه‌جه اولان صلاحيت وموقعى) غائب ايتمك ، ساقط اولمق einer Sache —ſein برشيئى غائب ايتمك ، غائب ايتمش اولمق .

Ver-machen (‿‿́ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) Jemandem etwas— برينه با وصيت برشى ترك ايتمك ، با سند باغشلامق، ترك وتبرع ايتمك ، وقف ايتمك .

Ver-mächtniß (‿‿́ f ا لا) ㉝ وصيتنامه‖ با وصيت ترك وتبرع اولنان شى، هبة ارثيه .

Ver-mahlen (‿́‿ f فعه متعه) .a ㉑ (اسم‌مفعولى—) (*insép.*) —(den Weizen) بغداى اوكوتمك‖كوتوچكمك، ايو اوكوتمه مامك .

Ver-mählen (‿́‿ f فعه متعه) و —ſich (فعه مطا) .a ㉑ (*insép.*) = ver-heirat(h)en ‖(مجا) برلشديرمك، برلشمك، كسب ارتباط ايتديرمك ، جمع وتوحيد ايتمك ، اجتماع ايتمك ‖ چفتلشديرمك ، چفتلشمك ، جماع ايتمك .

Ver-mählungs„... (‿́‿... f) —tag (ا م) وليمه جميق كونى ، دوكون كونى ‖ —feier (ا مؤ) ، —feſt (ا لا) = Hochzeit .

Ver-mahnen (‿‿́ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) ايولكه تشويق ايتمك ، ايولك ايچون اخطاراتده بولنمق .

Ver-maledei-en (‿‿́‿‿ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) لعنت ، بد دعا ايتمك ، لعنت اوقومق .

Ver-malen (‿‿́ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) براى ترسيم قوللانمق، صرف ايتمك ‖ —ein Bild بررسمى بوزمق، فنا ياپمق .

Ver-mannich=fachen (‿‿́‿‿ f) ، —=fältigen (‿‿́‿ —) ايكيسيده : (فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) متنوع ، مختلف قيلمق ، دكشديرمك .

Ver-marken (‿‿́ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) die Grenzen eines Feldes— برترلانك حدودينى آييرمق، اشارت ايتمك .

Ver-mauern (‿‿́‿ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) ديوارمالزمه‌سى‌اوله‌رق‌صرف ايتمك ، ديوار انشاسنده قوللانمق‖ اطرافنى ديوار چويرمك ، اطرافنه ديوار چكمك ‖ قپامق (einmauern =) اورمك ‖ Jemand lebendig— برينى طاشه كومك ، طار بر يره حبس ايتمك ‖ ديوار ايله اورمك ، ديوارچكوب قپامق، طيقامق .

etwas für verloren achten, ‖ بوش، نافله ، اولمش بيتمش etwas verloren geben برشيئه غائب اولمش ، بيتمش، الدن چيقمش نظريله باقمق .

Ver-ließ (‿́ f ا لا) ㊳ [كوزه‌كوروئميان، چارپميان محل] ير آلتى، مغاره ، سرداب‖ (قديمده حبسخانه مقامنده زندان ، طومروق .

Ver-loben (‿‿́‿ f فعه متعه) و —ſich (فعه مطا) .a ㉑ (*insép.*) Jemandem ſeine (Tochter)— قيزينى برينه نشانلامق ،كريمه‌سى براى ازدواج برينه وعد ايتمك ‖ : وياخود verlobter Bräutigam (verlobte Braut) der (die) Verlobte نشانلانمش‌اركك ، قيز ، نشانلى .

Verlöbniß (‿́‿ f و‿́‿ f ا لا) ㉝ ونادراً (ا مؤ) ㉞ = verloben (ا لا) نشانلامه ، نشانلانمه .

Ver-lobte(r) (‿́‿ f ا) (مرا) . ver-loben) .

Ver-lobungs„... (‿́‿... f) —feſt (ا لا) نشان رسمى ، جميق ‖ —ring (ا م) نشان يوزوكى ، نشانليلرك ، ياووقليلرك پارمقلرينه (صول الك اورته وسرچه پارمقلرى آره‌سنده‌كى يوزوك پارمغنه) طاقدقلرى يوزوك ، آلتون نشان حلقه‌سى .

Ver-locken (‿‿́ f فعه متعه) .a ㉑ (*insép.*) = ver-führen على‌الخصوص : آيارتمق ، جلب وجذب ايتمك ، قانديرمق، چكمك .

Ver-logen (‿́‿ f ص) ㉔ [ver-lügen فعلنك اسم مفعولندن مأخوذ] (اشخاص حقنده) پك يالانجى ، هيچ برلقرديسى طوغرى اوليان ، بوجى، غيربجى، آتيجى‌كمسه .

Ver-lohnen (‿́‿ f فعه يكشخ) .a ㉑ (*insép.*) es verlohnt (ياخود : es verlohnt ſich der) Mühe زحمته دكر .

Ver-lor (‿́f) ver-lieren) فعلنك زمان‌حال‌صورتنك ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-loren (‿́‿f) ver-lieren) فعلنك اسم‌مفعولى) .

Ver-loren „... (‿́‿... f) —gehen-laſſen دقتسزلكدنطولايى غائب ، ضايع ايتمك ‖ —heften (ا لا) چاتغى ، ايلينق، اكرتى ديكيش ؛ بويله ديكمه .

Ver-löſchen (‿‿́ f فعه لا—) .e ⑳ (مرا) . (löſchen) (*insép.*) (آتش، ايشيق‌حقنده ومجازى اوله‌رق) سوكمك ‖ er-löſchen = ‖ (فعه متعه) يازلمش اولان برشيئى بوزوله‌جق وجهله سيلمك ، بوزمق .

Ver-loſen (‿‿́ f فعه متعه) .c ㉑ (*insép.*) etwas— (برشى ايچون) قرعه چكمك ؛ (برشيئى) لوتريايه قويمق ‖ پاى ايتمك .

Ver-löthen (‿‿́ f فعه متعه) .b ㉑ (*insép.*) (صنعه) لحيملمك ، لحيم ايله قپامق، قپاتمق .

Ver-lottern (‿‿́ f) ver-ludern (‿‿́ f) = (*insép.*) ㉑ .a (فعه متعه وفعه لا —) ايكيسيده . ver-liederlichen

Ver-lügen (‿́‿ f فعه متعه) .f ⑳ (*insép.*) (نادراً مستعملدر) = be-lügen .

Ver-mehren (ـُـَـَـ f فعـ متعـ) و — fich (فعـ مطا) (insép.) ㉑ a. (fich)— چوغالتمق، چوغالمق، تزيد ايتمك، تزايد ايتمك، آرتمق، آرتيرمق، بيولتمك‖ نشروتعميم‌ايتمك، ياىمق.
Ver-meiden (ـُـَـُ f فعـ متعـ) .o ⑳ (مرا . meiden) (insép.) etwas— برشيدن توق واجتناب ايتمك، چكنمك، احتراز ايتمك ، قاچينمق ‖ يوليله برشيدن قورتلق، اجرا وايفا واجابت ايتمكسزين برشيئى برطرف ايتمك .
Ver-meintlich (ـُـَـُ f ص) ㉔ = an-geblich .
Ver-melden (ـُـَـُ f فعـ متعـ) b. ㉑ (insép.) Jemandem etwas— برينه برشيئى اخبار ايتمك ، معلومات ويرمك‖ mit Refpekt zu— عفو ايدرسكز، حاشا حضوزدن، عفو بيوررسكز اما .
Ver-mengen (ـُـُـُ f فعـ متعـ) و — fich (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) mengen = ‖ قارمه قاريش ايتمك ، بر برينه قاتمق‖ — fich mit etwas = كذلك be-faffen.
Ver-menfchen (ـُـَـُ f فعـ متعـ) ㉑ a., c. و **Ver-menfchlichen** (ـُـُـُـُ f فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) انسان‌شكل وقيافتنده تصوروتخيل‌ايتمك، بويله تجسم ايتديرمك، ظن وقبول ايتمك ‖ —Barbaren باربارلرى آدم ايتمك ، مدنيلشديرمك .
Ver-merk (ـُـَـُ f م ا) ㊳ اخطار ، اشارت ، تنبيه ‖ حاشيه .
Ver-merken (ـُـَـُ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) = be-merken ‖ اخطار واشارت وتنبيه ايتمك، ارائه وايما ايتمك‖ etwas gut— برشيئى ايو اولەرق قبول ايتمك ، ايو طرفندن مطالعه ايتمك .
Ver-meffen (ـُـُـُ f فعـ متعـ) m. ⑳ (insép.) = meffen ‖ —fich (فعـ مطا) اولچركن ياكلق ، ياكلش اولچمك‖ بوينك اولچوسى آلمق، اجتسار ايتمك، تشبث ايتمك، دنەمك، تجربه ايتمك، صينامق‖ (مفعول‌اليه) fich einer Sache —, fich —, etwas zu thun ياخود : daß man etwas thun will برشيئه طورانمق ، اجتسار ايتمك ، برشيئى ياپمق استەمك ، تجربه ايتمك ، ياپەيم ديمك ‖ —fich zu viel كندويه پك زياده اهميت ويرمك ، كندوسنه پك كوونمك ‖ تأمين‌ايتمك (برشيئك اولمەجغنى، ياپيلەجغنى) ‖ (اسم‌مفعول وصفت) ㉔ مصدرينك بالجمله معنالرنده‖ (جرأت وجسارتى قوهٔ تشبثيه‌نك زيادەلكى ارائه ايدرك) ييلماز ، اوركز ، صيقلمز ، اوتانماز .
Ver-meffungs„... (...ـُـُـُ f) arbeit— (ا مؤ) اصول مساحهٔ آراضى ، اراضيى اولچمك ايشى ‖ —bureau (ا لا) فرانسزجه تلفظ اولنور (ا لا) طپوغرافيا دائرەسى ‖ —revi'for (ا م) عرصه واراضى اولچيجيسى .
Ver-miethen (ـُـَـُ f فعـ متعـ) b. ㉑ (insép.) كيرايه ويرمك ، ايجار ايتمك ‖ كيرا ايله طوتمق ، كيرالامق ، استيجار ايتمك .
Ver-mindern (ـُـُـُ f فعـ متعـ) و — fich (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) mindern = ‖ طارالتمق، طارلاشمق ، ايندرمك ، ضعيفلتمك ، تعديل وتخفيف ايتمك ، معتدللشمك ، كسب اعتدال ايتمك ، يامق ، كسديرمك ، ياتيشديرمق .
Ver-minderungs„ ... (...ـُـُـُ f) wort— (ا لا) (غرا) كلهٔ تصغيريه ، اسم تصغير .

Ver-mifchen (ـُـُـُ f فعـ متعـ) و — fich (فعـ مطا) ㉑ a., c. (insép.) =mengen ‖ قاريشديرمق، يوغورمق، حل ايتمك ‖ —mit Waffer (Milch) سوده صو قاتمق ، سودى صو ايله كسمك ‖ مختلف جنسلرى حيوانلرى قاتمق ، برجنسى ديكرينه قاريشديرمق ‖ چكمك ‖ fich mit einem —Weibe (fleifchlich) برقادينله مناسبت‌شهوانيه‌ده بولنمق‖ (صنعـ) —Metalle mit einander معادنى يكديكريله خلط ايتمك ، بر برينه قاتمق ، قاريشديرمق (مرا . legi(e)ren) ‖ ver-mifcht (اسم‌مفعول‌وصفت) vermifchte Nachrichten, (غزته‌لرده) متنوعه ، حوادث مختلفه . Vermifchtes
Ver-miffen (ـُـَـُ f فعـ متعـ) c. ㉑ (insép.) etwas— برشيئى كورەمامك ، يوقلغنى حس ايتمك ، آرامق ، بولەمامق، برشيئك ضياعنى آجيسنى حس ايتمك ، آجيمق .
Ver-mitteln (ـُـَـُ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) etwas— برشيئه توسط ايتمك ، الده ايتمك ، ياردم ايتمك ‖ eine Differenz (zwifchen zwei Perfonen)— ايكى كشينك آره‌سنى بوزمق ‖ —eine Anleihe : تجا) den Frieden) برمصالحه يه ، استقراضه توسط ايتمك ، عقدينه توسط ايتمك ‖ den Handel mit einem (Volke)— برملت وقوم‌ايله تجارتده بولنمق، بوخصوصده واسطه، آلت‌اولمق ‖ =widerftreiten) be Ideen)— افكار متباينه‌يى تأليف ايتمك ، اويوشديرمق .
ver-mittelft ، **Ver-mittels** ايكيسيده (ـُـَـُ f) مضاف اليه آلور (حرجر) = mittels .
Ver-mittler (ـُـَـُ f م ا) ، a. ㊵ in— (ا مؤ) ㊿ = Mittel = mann .
Ver-möbeln (ـُـَـُ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) = möbli(e)ren ‖ (تجا) (عمو) —etwas برشيدن قورتلق، خلاص اولمق ، برشيئى باشندن صاومق ‖ (تجا) (عمو) —Jemand برينى ايوجه بوزمق ، نانەسنى ياىمق ، رد ودفع ايتمك ‖ كوتكلمك .
Ver-mocht (ـُـَ f اسم‌مفعول) و ver-mochte (ـُـَـُ) (ver-mögen فعلنك زمان‌حال‌صيغه‌سنك ماضى‌صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .
Ver-möge (ـُـَـُ f مضاف اليـه ايله تصريف اولنور حرف جر) ايجابنجه ، . . دنطولايى، سايه‌سنده .
Ver-mögen (ـُـَـُ f فعـ متعـ) (insép.) (مرا . mögen ؛ اسم مفعولى آنجق : ver-mocht) مقتدر اولمق ، الندن كلمك ، اقتدارينى حائز بولنمق ‖ wenn er es über fich vermag اكر اوكا راضى‌اولورسه، اكر بوكا قراورويه‌بيلورسه ‖ Jemand zu etwas— برينى برشيئله موظف قيلمق، برينه برشيئى ياپديرمغه مقتدر اولمق ، ياپديرمق ‖ b— (اسم فاعل وصفت) ㉔ برشيئه قابليت‌كوستريجى، حالنده قابليتلى، الندن كلور‖ حال ووقى ايو، زنكين‖ Vermögen (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) مقتدر اولمه ، ياپه بيلمك ، النـدن كله ، مقتدر ، قابليت عقليه ، فكريه ، قوت ، اقتدار ، واسطه .
Ver-muckern (ـُـُـُ f فعلا —) (عمو) ㉑ a. (insép.) احكام انجيليه‌يه حرفياً تطبيق احوال ايتمك ، پك صوفى اولمق.
Ver-mummen (ـُـُـُ f فعـ متعـ) و — fich (فعـ مطا) ㉑ a. (insép.) اورتمك (خصوصيله ماسكه ، مسخره البسه‌سى طاقه‌رق وكيه‌رك) ، مسخره البسه‌سى كيمك ، كولونج قيليغه ، حاله قويمق .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-muthen**
etwas— برشیئه احتمال ویرمك ، ظن وتخمین ایتمك ، فرض ایتمك ، استدلال ایتمك ، حس ایتمك ، برشیدن شبهه لنمك || برشیئی اولجه کشف ایله حاضر بولنمق ، بکلمك .

(ص f ⏑–⏑) ㉔ **Ver-muthlich** ممکن ومحتمل ، اغلب احتمال ، ملحوظ ، غالبا .

(فعـ متعـ f ⏑⏑–⏑) و sich — **Ver-nachlässigen** (فعـ مطا) (*insép.*) ㉑ a. اهمال ایتمك ، قید اتمامك ، تساح ایتمك ، آلدیرمامق || دقتسزلك ایتمك ، اهمیت ویرمامك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-nageln** لازمکلان آغاج چیوی ایله چیویلمك || چیویلیه رك ، مخلیه رق یوزمق ، برباد ایتمك ، (خصوصیله حیوان نعلی حقنده) (ein Pferd, ع : eine Kanone)— قنا نعللامق ، چیویلمك || قپامق اوزره مخلامق ، چیویلیوب قپامق ، کورلتمك || (مجا) (عمو) vernagelt sein (im Kopfe) سرسام بینسز اولمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-nähen** (viel Zwirn الخ)— دیکیشه صرف ایتمك ، دیکیشده (چوق تیره الخ) قوللامق || دیکوب قپامق ، قپامق .

sich— (فعـ لا —) و (فعـ مطا) (f ⏑⏑) **Ver-narben** (*insép.*) ㉑ a. قابوق باغلامق ، قپامق ، التیامپذیر اولمق (کذا مجازی) || (فعـ متعـ) قپامق ، التیامپذیر ایتمك (کذا مجازی) .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ مطا f ⏑⏑) **Ver-narren**
sich ver-gaffen = in Jemand, etwas— .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فعـ متعـ f ⏑⏑) **Ver-naschen**
(sein Geld)— پاره سنی بوغازینه (خار ووروب خرمان صاوورەرق) صرف ایتمك ، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق ، پاره سنك هپسنی بوغازینه ویرمك .

(*insép.*) ⑳ b. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-nehmen**
(nehmen . مرا) ver-nehme صورت امریه سی بعضاً (*insép.*) ایشتمك ، قولاغنه چالنمق || نادراً : مشاهده ایتمك ، کورمك || (عد) ver-hören = || sich— (فعـ مطا) ich kann || sich aus etwas— برشیئی آکلامق ، ادراك ایتمك mich nicht daraus— بن بونی هیچ آکلایه میورم ، بوندن برشی آکلامیورم || sich mit Jemandem— بریسیله اتفاق آرا حاصل ایتمك || (s. pl.) ㊵ b. (ا لا) **Ver-nehmen** dem— nach ایشیدیلیشه باقیلورسه ، دیدکلرینه باقیلنجه ، علی روایة ، ایشیدیلدیکنه کوره || Gutem —nach (ist er schon fort) صورت موثوقه ده ایشیدلدیکنه کوره اوکیتمش ، حرکت ایتمشدر .

㉑ a. (فعـ مطا) sich— (f ⏑–⏑) **Ver-neigen** (*insép.*) اکلمك ، کندینی بوکمك ، سرفرو ایتمك ، باش کسمك ، میل ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-neinen**
etwas— برشیئی رد ایتمك ، برشیئه جواب رد ویرمك ، خیر ، اولماز دیمك ؛ برشیئی انکار ایتمك ، صاقلامق || d— (اسم فاعل وصفت) ㉔ غیر مثبت ، منفی || —de Parti'kel ادات نفی .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑⏑) **Ver-nichten**
محو ایتمك ، یوق ایتمك ، تلف ایتمك ، وجودینی قالدیرمق ، بتورمك ، حکمدن اسقاط ایتمك ، اورته دن قالدیرمق ، اسمی جسمی ، اثرینی براقمامق ، کوکنی قوروتمق ، محو وتلف ایتمك ، بتورمك || durch Feuer— آتش ایله ، آتشده محو ایتمك ، کول ایتمك || خاك ایله یکسان ایتمك ، هدم ایتمك ، کوکندن ییقمق ، دویرمك || یوتمق .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑–⏑) **Ver-nieten**
پرچینلمك ، پرچین ایتمك ، پرچین ایله طوتدیرمق .

(*sans pl.*) (*inv.*) (ا مؤ f ⏑⏑) **Ver-nunft** [قدیم آلمانجه farnoman دن farnufst ver-nehmen] ادراك ، ازعان ، عقل ، فراست ، درایت || فرق وتمییز ، قوهٔ مدرکه ، ممیزه ، حکم || بعضاً بلامحاکمه طوغری برشیئی ادراك ، التزام ایتمه .

(ا مؤ) –lehre (f ⏑⏑...) **Ver-nunft„ ...** منطق ، معقولیت || —widrig (ص) عقله ، منطقه یقین و موافق اولمیان ، صاچمه .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ لا + f ⏑⏑) **Ver-nünfteln**
پك زیاده تدقیق ایتمك ، مراق کوسترمك ، اینجه الهیوب صیق طوقومق .

(ص f ⏑⏑) ㉕ **Ver-nünftig** معقول ، صواب ، حقلو ، طوغری ، مقبول || صبرلی ، عقللو ، (چوجقلر حقنده) اوصلو ، تربیه لی ، عقللی ، ساکن || منطقه موافق ، معقول .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ لا — f ⏑–⏑) **Ver-öden** خالی ، بیابانی اولمق ، ایصسزلشمق ، بومبوش ، اهالیسز ، سکنه سز قالمق || (فعـ متعـ) خالی ، بیابانی قیلمق ، ایصسزلشدیرمق ، بومبوش ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑⏑⏑) **Ver-öffentlichen**
نشر واعلان ایتمك || (ein Buch)— برکتابی نشر ایتمك ، چیقارمق || ein Gesetz— برقانون ، نظامنامه اعلان ایتمك .

(نبا) ㊻ مفردی کذلك ㊹ (ا مؤ V –⏑⏑) **Veronika**
Ehren = Preis = .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑⏑) **Ver-ordnen**
بیورمق ، امر واراده وفرمان ایتمك ، امر وتعیین ایتمك || (دوقتورحقنده) Jemandem etwas— برینه برشی یازمق ، رچته ، علاج ویرمك ، ترتیب یازمق || توجیه ونصب ایتمك .

(ا مؤ f ⏑⏑) ㊾ **Ver-ordnung** امر ، اراده || رچته ، ترتیب || نصب وتعیین || منصب ، پایه .

(ا لا) —blatt (f ⏑⏑...) **Ver-ordnungs„ ...**
رسمی غزته ، جریدهٔ عسکریه (اکثریت اوزره اوامر ، نظامنامه لرله ترفیعلری اعلان ایدر) .

(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑⏑) **Ver-pachten**
برچفتلکی ایجاره ویرمك ، التزام ایتمك ؛ استیجار ایتمك ، طوتمق ، التزامه آلمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑) **Ver-packen**
einpacken || پاکته قورکن ، باغلار ، صارارکن غائب ایتمك ، ضایع ایتمك .

(فعـ مطا) sich— (فعـ متعـ) و (f ⏑⏑) **Ver-panzern**
(sich) — (*insép.*) ㉑ a. زرهلامق ، زره ایله قاپلامق ، اورتمك ، کندوسنی ، اوزرینی زره ایله اورتمك (کذا مجازی) ، محافظه سپری زره ایله اورتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑) **Ver-päppeln**
(ein Kind)— برچوجغه چوق یدیرمك ، چوق طیقشدیرمق ، چوق یدیروب ایچیرمك .

(insép.) ㉑ c. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-passen**
etwas— دقتسزلك ويا آخر شيدنطولايى قاچيرمق ، ضايع ،
غائب ايتمك || بكليه‌رك برشيئى كچيرمك ، كچمه‌سى ، ديكممسى
بكلمك — den Regen (unter einem Baume) برآغاج آلتنده
طوره‌رق ، بكليه‌رك يغمورك ديكممسى بكلمك || — ein Spiel
(اويونده) اويناممق ، كچمك ، (برال) بكلمك .
وباى (insép.) ㉑ b. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pesten**
نشر ايتمك ، سرايت ايتديرمك || قوقوتمق وهوايى افساد ايله
زهيرلمك ، اخلال ، تسميم ايتمك (كذلك بالجمله معنالرنده مجازى) .
(فع مطا) sich— و (فع متع) f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pfählen**
اطرافنى قازيقلرله تحديد ايتمك ، قپامق (insép.) ㉑ a.
(كذا ع استحكا) || (انشا آتده) قازيق قاقمق ، قازيقله تحكيم
(اكثريا چوروك آراضى ، طوپراق دروننـه) || يالكز :
. Pfahl=werk = ㊾ (ا مؤ) **Ver-pfählung**
(insép.) ㉑ b. (فع متع f ‿ ‿ ‿) **Ver-pfänden**
رهن قويمق ، ترهين ايتمك ، تأمينات مقامنده برشيئى بريره
قويمق ، ويرمك || (عد) فراغ بالوفايه ، استعلاله ترك ايتمك .
چوق (insép.) ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pfeffern**
بوبرقويمق ، بيبرلمك (كذا مجا) .
(insép.) ㉑ c. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pflanzen**
(زرا) برفدانى ، چيچكى بريردن آله‌رق ديكر محله ديكمك ، غرس
ايتمك ، بشقه يرده يتشديرمك (كذا مجازى‌اوله‌رق) نقل ايتمك ||
فدانلرك ، فيده لرك يرينى دكشديرمك ، چيقاروب آخر برمحله
ديكمك .
(insép.) ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pflegen**
(einen Kranken)— برخسته‌يه باقمق || ياردم ايتمك ، بولنمق ||
(يمك يديرمك) باقمق ، بسلمك || **Ver-pflegen** (ا لا) ㊵ b.
(sans pl.) و **Ver-pflegung** (ا مؤ) ㊾ باقمه ، ياردمده
بولنمه ، فقرايه باقمه ، بسلمه || — Einquartirung mit
يتاق ويمك (يمكله اسكان ايتمه) || (ع) ييـه جك ، يمك ||
— (Natura'l =) .
(ا لا) —mittel (f ‿ ‿́ ‿ ...) **Ver-pflegungs„...**
ارزاق ، ذخيره .
(فع مطا) sich— و (فع متع) f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pflichten**
برينى Jemand zu etwas— (insép.) [Pflicht] ㉑ b.
برشيئه مجبور ايتمك ، برشيئله توظيف ايتمك ، وظيفه ويرمك ||
sich gegen Jemand— برينه قارشو برايشى ، شيئى وظيفه
درعهده ايتمك ، موظف ، مجبور اولمق || — Jemand (zu Dank)
برينى تشكره مجبور ايتمك || — Jemand eidlich برينى تحليف
ايتمك ، برينى يمين ايله توظيف ايتمك ، برشيئه يمين ايتديرمك .
(insép.) (صنع) ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pflöcken**
جيواطه‌لمق ، قازيقلامق .
(insép.) ㉑ a., c. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pfuschen**
بجريكسزلكله ، دقتسزلكله برباد ايتمك ، بوزمق ، فنا ،
دقتسز ياپمق .
(insép.) (صنع) ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pichen**
زيفتلمك ، زيفت سورمك .
(f ‿ ‿́ ‿) ver-plaudern ، (f ‿ ‿́ ‿) **Ver-plappern**
ايكيسيده (فع متع) ㉑ a. (insép.) die Zeit— وقتى
كوزه‌لك ، چكه چالمق ايله كچيرمك ، قونوشمقله امرار زمان
ايتمك || كوزه‌لكله برشيئى اهمال ايتمك ، قونوشوركن برشيئى
ياپه‌مامق ، اونوتمق ، لافه دالوب اونوتمق || (فع مطا) —sich
آغزندن قاچيرمق ، دقتسزلكله برشيئى افشا ايتمك ، سويلمك ،
چكه‌سى طورمديغندن برشيئى ميدانه اورمق || so verplaudert
sich die Zeit انسان قونوشوركن وقتك نصل كچديكنى بيلميور ،
وقت نصل كچيور ! اشته انسان وقتى كوزه‌لكله بويله كچيرر .
(insép.) ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-plempern**
دليجه‌سنه صرف وخرج ايتمك ، خاروروب خارمان صاوورمق ،
اسراف واهلاك ايتمك || —sich . sich ver-lieben = .
poena لاتينجه] ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-pönen**
[Strafe (insép) مشاق عظيمه ايله مدافعه ومحافظه ايتمك ،
طيامق ، اوغراشمق .
(insép.) ㉑ c. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-prassen**
sein Vermögen— ثروتنى مالملكنى ييوب ايچمك ، بتورمك ،
آلتندن كيروب اوستندن چيقمق ، سفاهتده صرف ايتمك .
و (فع متع f ‿ - v (‿) ‿ ‿́ ‿) **Ver-provianti(e)ren**
. provianti(e)ren=(insép.) ㉑ a. (فع مطا) sich—
(insép.) ㉑ a. (— فع لا f ‿ ‿́ ‿) **Ver-puffen**
(كيميا) صدا ايله پاطلامق ، پوف ايتمك ، شدتلى علو ايله پاطلامق ||
(مجا) غائب اولمق ، اوچمق || (فع متع) پاطلاتمق || —sich
(فع مطا) بتـون باروتنى قوللانمق ، صرف ايتمك || (مجـا)
بتون پاره‌سى صرف ايتمك ، خرج ايدوب توكتمك .
(insép.) ㉑ a. (فع مطا f ‿ ‿́ ‿) **Ver-puppen**
(تاطبيعه) بريمورطه ايچروسنه كيرمك ، يمورطه درونده بولنمق ،
محفوظ اولمق ، قبوق ، قوزه درونده اوطورمق || كلبك اولمزدن
اول قوزه‌سنه صارلمق ، تحدث ايتمك (كذا مجازى) .
= (sans pl.) (صنع) ㊳ (ا م f ‿ ‿́) **Ver-putz**
صيوا . Putz
سوسه ، (insép.) ㉑ c. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-putzen**
sein (Geld) — (عمو) || چكى دوزه‌نه ، ترتيبه صرف ايتمك
پاره‌سى برباد ايتمك ، سفاهت ايله يمك ، اسراف ايتمك || (عو)
(يمك حقنده) يوتمق ، سيلوب سوپورمك .
(insép.) ㉑ a. (— فع لا f ‿ ‿́ ‿) **Ver-qualmen**
تبخر ايتمك ، اوچمق ، توتمك ، بورام بورام چيقمق || (فع متع)
تبخـير ايتمك ، بورام بورام دومانى بخارينى چيقـارمق ،
توتديرمك || (عمو) توتونه صرف ايتمك ، پاره ويروب توتون
ايچمك وپاره‌يى بو يولده بتورمك .
(insép.) ⑳ e. (— فع لا f ‿ ‿́ ‿) **Ver-quellen**
فيشـقيره‌رق آقمق ، چيقمق ، نبعان ايتمك || رطوبتدن طولايى
قصورلى اوله‌رق ياپلمق ، شيشمك ، قبارمق || (برچاتلاق ، ياريق
حقنده) شيشه‌رك ، قباره‌رق ، اوفروله‌رك قپانمق .
(فع مطا) sich— و (فع متع) f ‿ ‿́ ‿) **Ver-quicken**
(كيميا) برلشمك ، قاريشمق ، sich)— (insép.) ㉑ a.
خليطه صورتيله قاريشمق وتركب ايتمك (كذا مجا) .
(insép.) ㉑ a. (فع متع f ‿ ‿́ ‿) **Ver-ramme(l)n**
باريقاد ايله ستر وسد ايتمك .
فعلنك اسم مفعولى) . ver-rennen) (f ‿ ‿́) **Ver-rannt**
اله ويرمك ، (sans pl.) ㊳ (ا م f ‿ ‿́) **Ver-rath**
ميدانه اورمه ، خيانت ، غمازلق || einen— an Jemandem
begehen برينه خائنلك ايتمك ، برينى اله ويرمك .

Ver-rathen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) و —(sich) (فعـ مطا) (sich)—(*insép.*) (rathen . مرا) ⑳ p. (كنديني) اله ويرمك ، ميدانه قويمق ، خائنلك ايتمك .

Ver-räther (⏑ ‒ ⏑ f ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ خائن ، خائنه ، غماز ، مهين ، غيرصادق ، منافق .

Ver-rauchen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) a. ㉑ (*insép.*) توتمك ، يانمق ‖ (die heiße Suppe) —lassen صيجاق چوربه‌يی صوغومق اوزره براقمق (دومانی چيقمق وكنديكندينه صوغومق اوزره ترك ايتمك) ‖ اوچمق ، بخار ، دومان اوله‌رق چيقمق ، هوالنمق ، بوزولمق ‖ (مجا) seinen Zorn —lassen حدتی كچيرمك ، ياتيشديرمق ‖ (ياقوب) كول ايتمك ، كولی صاوورمق ‖ سوغوتمق ، دومانی ، بوغوسی كيدرمك ‖ Tabak —(الخ) پارەيی توتون وامثالنه ويرمك ، ايچمك ، توتونه صيغاره‌يه ويرمك ‖ (eine Stunde)— توتون ، چوبوقله برساعت‌وقت‌كچيرمك ، برساعت توتون ، چوبوق امثالنی ايچمك .

Ver-räuchern (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) اوقات عاديه‌ده (كذا ايام رسميه‌ده) عود آغاجی ، كونلك كبی شيلری چوق ياقمق ‖ قوقوتمق ، توتوتمك ‖ (فعـ لا —) قوقمق ، توتسولنمك ، دومانده قوريمق .

Ver-rauschen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) a. ㉑ (*insép.*) ايكليه‌رك ، اوته‌رك ، خيشيردايه‌رق كچمك ، خيشيردايه‌رق ، اوته‌رك ، كورولتی ايله كچمك وغائب اولمق ‖ (برقسم زمان حقنده) روزكاركبی كلوب كچمك .

Ver-rechnen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*) حساب صره‌سنه قويمق ، داخل حساب ايتمك ‖ —(sich) (فعـ مطا) برحسابده ياكلشلق ياپمق ، ياكلمق ‖ (مجا) برشيده مأمولك غيری‌يی بولمق ، كورمك .

Ver-recken (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) a. ㉑ (*insép.*) كبرمك ، اولمك ، قويروغی تيتره‌تمك .

Ver-reden (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*) etwas— برشيئی ياپمامغه ، برشيدن فراغت ايتمكه عهد ايتمك ، وعد ايتمك ‖ (فعـ لا +) اكثريا : —sich (فعـ مطا) سويلركن ياكلمق ، سويلمك ، استديكی شيئك غيری برشيئی سويلمك ، آغزندن غير اختياری برشی قاچيرمق ، صرف ايتمك .

Ver-regnen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*) (فعـ متعـ) ياغمورله بوزمق .

Ver-reiben (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) o. ⑳ (*insép.*) ايوجه صحق ايتمك ، ازمك ‖ اوغه‌رق طاغيتمق ، كچيرمك .

Ver-reisen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) c. ㉑ (*insép.*) برای سياحت حركت ايتمك ، سياحته ، يوله چيقمق ‖ oft— اكثريا سياحتده بولنمق ، كزمك ‖ (فعـ متعـ) die (Zeit)— وقتنی سياحتله ، كزه‌رك كچيرمك ‖ (viel Geld)— سياحته چوق پاره صرف ايتمك .

Ver-reiten (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) n. ⑳ (reiten . مرا) (*insép.*) die (Zeit)— وقتی حيوانه بنمكله ، حيوانده كچيرمك ‖ (viel Geld) — حيوانه بنمك ، حيوانله كزمك ايچون چوق پاره صرف ايتمك .

Ver-renken (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) (جرا ، علم امراض ، بيطر) كميكی يرندن اويناتمق ، بورقمق ، چيقارمق .

Ver-rennen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) a. ㉒ (مرا . rennen) (*insép.*) Jemandem etwas— برندن اول قوشه‌رق بر يری قپامق ، سدچكمك ، مانع اولمق ‖ (فعـ متعـ) و —sich (فعـ مطا) Jemand— برينی كوستكلمك ، اولديغی يرده ميخلامق ، علی الخصوص (مجا) —sich چيقمازينه طالمق ، كنديني قعرنايابه آتمق ‖ den ganzen Tag— تكميل كونی قوشه‌رق كچيرمك .

Ver-richten (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (*insép.*) قيلمق ، ايشلمك ، ياپمق ‖ (مرا . Noth-durft) ‖ اجرا وايفا ايتمك ، وظيفه‌سنی كورمك ، بورجنی ادا ايتمك .

Ver-richtung (⏑ ‒ ⏑ f ا مؤ) ㊾ قيلمه ، ايشلمه ، ياپمه ، اجرا وايفا ايتمه ، اجرا وايفا ، ادا ‖ —mit der Hand اجرا باليد (باخصوص برچابوقلق ومهارت نظر مطالعه‌يه آلنه‌رق) ‖ — علی الخصوص اعضای بدنيه‌دن بدنك ايشلمسی ، اوينامه‌سی ، مقصد ولزومنه كوره حركت وايفای وظيفه ايتمسی .

Ver-riechen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) و —(sich) (فعـ مطا) e. ⑳ (*insép.*) قوقوسی ، قوتی غائب ايتمك ، (قوقو حقنده) اوچمق ، قاچمق ، قالمامق .

Ver-riegeln (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (*insép.*) سوركولمك ؛ (مجا) قپامق ، سد ايتمك .

Verrinen (⏑ ‒ ⏑ v جمع مؤ) (*inv.*) رومالیلرك اك مشهور خطيبی سيسه‌رونك وه‌رره‌س عليهنده سويلديكی نطقاری .

Ver-ringern (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) و —(sich) (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) آزالتمق ، آزالمق ، تقليل وتخفيف ايتمك (كذلك فعلا اوله‌رق) =— (sich) ‖ (سكه حقنده) محتوياتنی آزالتمق ، عيارينی آشاغيلاتمق .

Ver-rinnen (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) b. ⑳ (*insép.*) آقمق ، صيزمق ‖ علی الخصوص (مجا) (زمان حقنده) كچمك ، مرور ايتمك ، كچوب كيتمك .

Ver-rochen (⏑ ‒ ⏑ f) ver-riechen مصدرينك اسم مفعولی) .

Ver-rosten (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) b. ㉑ (*insép.*) پاصلانمق (كذا مجا) .

Ver-rotten (⏑ ‒ ⏑ f فعـ لا —) b. ㉑ (*insép.*) چورومك ، اسكيمك (كذا مجا) ‖ (مجا) ver-rottete Ansichten چوروك ، باطل افكار .

Ver-rucht (⏑ ‒ f صـ) ④ ملعون ، لعين ، كافر ، آلچاق ، ناموسسز ، رذيل .

Ver-rücken (⏑ ‒ ⏑ f فعـ متعـ) و —(sich) (فعـ مطا) a. ㉑ (*insép.*) —(sich) تبديل موقع ايتمك ، يرندن اوينامق ، يرينی دكشديرمك ، يرندن اويناتمق ‖ نظامنی ، ترتيبنی بوزمق ، دكشديرمك ، قارمه قاريشيق ايتمك ، اولمق ‖ ver-rückt (اسم مفعول وصفت) ㉑ verrückte Uhr بوزوق ، طوغری كيتمز ساعت ‖ دلی ، ديوانه ، عقلی بوزمش ، قاچيق ، چيلغين ‖ (مجا) صاچمه .

Ver-ruf (⏑ ‒ f ا م) ㊳ (*sans pl.*) سقوط ، اعتباردن دوشمه ، تنزل ، نكبت ، ادبار ، آدی فنايه چيقمه ، شهرتی غائب ايتمه ‖ in— bringen اعتباردن دوشورمك ، رسوای ، بدنام ايتمك .

Ver-rufen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ⑳ (insép.) =
be-rufen ‖ (Geld)— پاره ، آقچه‌یی اعتباردن دوشورمك ،
تنزیل قیئاته اوغراتمق ، قیمتدن دوشورمك (كذا مجا) ‖
(اسم مفعول وصفت) ㉔ اعتبارسز ، دوشوك ، بدنام ،
رسوای .

Vers (f ⏑ ا م) ایالت لسانتده كذلك f ⏑́ (مفردی ㉖ ،
جمعی ㉖) [لاتینجه] (صورت مختصره‌سی : .V) شعر ،
بیت ، منظومه (مجا) er kann sich keinen —daraus
machen اوبونی بردرلو آكلایه‌ماز ، بوكا بردرلو معنا ویره‌مز ‖
ایكی مصرعدن عبارت بر بیت ، قطعه ‖ آیت كریمه ؛
سورۀ شریف .

Ver-sagen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) — sich (فع مطا)
a. (insép.) رد ایتمك ‖ (die Beine) —mir den Dienst
باجاقلرم طوتمیور ، باجاقلریمه صاحب دكلم ، آرتق یورویه‌میه‌جكم ‖
وعد وترك ایتمك ، باغشلامق ‖ anderwärts (Z. B. zum
Essen) versagt sein یعنی ایچون بشقه یره سوز ویرمش
اولمق ‖ (فع لا +) = den Dienst— قاچیرمق ، ایفای
وظیفه ایده‌مامك ، مقصدی ایفا ایده‌مامك ‖ (فشنك وامثالی
حقنده) پاطلامامق ، آتش آلمامق .

Versal-Buchstabe (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ z ⏑ v ا م) ㉒ (جمعی :
—n ، كذلك : Versali-en (⏑) (⏑) z ⏑ v) (inv.)
(مطبعه) ماژوسكول ، باشلانغیج حرفی ؛ بیوك حرف .

Ver-salzen (⏑ ⏑ f فع متع) ㉑ c. (اسم مفعولی : —)
(insép.) (مجا) چوق طوزلمق ‖ Jemandem eine Freude—
برینك ذوقنی ، كیفنی قاچیرمق ، سونجنی بوشه چیقارمق ،
برندیرمك ، آغزینك دادینی قاچیرمق ، خوشابنه طوزقاتمق .

Ver-sammeln (⏑ ⏑ z ⏑ f فع متع) و—sich (فع مطا)
a. ㉑ (insép.) —sich طوپلامق ، جمع ایتمك ، طوپلانمق ،
تجمع ایتمك ، (مكرراً) اجتماع ایتمك ، بركل ، هیئت تشكیلیچون
طوپلامق ، برلشدیرمك ، جمع وتوحید وتلفیق ایتمك ، بر آره‌یه
كتیرمك ، كلك ‖ — (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) و
Ver-sammlung (ا مؤ) ㊾ طوپلامه ، برلشمه ، تجمع ،
اجتماع ، طوپلامه ، جلب ایتمه ، چاغیرمه ‖ جمعیت ، هیئت ،
شركت ‖ طوپلانمش بیوك غلبه‌لق ، اهالی ‖ ازدحام ، بریكمش
ییغینتی ، غلبه‌لق .

Ver-sand (⏑ z ⏑ f ا م) ㊳ (تجا) [ver-senden]
یوللامه ، اسرا ، كوندرمه .

Ver-sand,,... (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ z ⏑ f) (تجا) —bier (ا لا)
داخلده صرف اولنمیوب خارجه كوندرلمك اوزره اعمال واحضار
ایدیلان بیره ، طیشاریسی ایچون یاپیلان بیرا .

Ver-sanden (⏑ ⏑ z ⏑ f فع لا —) و—sich (فع مطا)
b. ㉑ (insép.) قوملامق ، قوملانمق ، قومه اوطورمق ،
قوم ایله اورتمك .

Ver-satilität (⏑ ⏑ — — ⏑ v امؤ) [لاتینجه‌دن مأخوذ فر]
ثباتسزلق ، قرارسزلق .

Ver-satz (⏑ z ⏑ f ا م) (برشیئك رهین ، امانت اوله‌رق
بر یره وضعی ، برشیئله تبدیلی) ترهین ، (بوصورتله رهنه
قونیلان شی) امانت ، رهن ‖ etwas in— geben برشیئی
رهنه قویمق ‖ (معدن قویولرنده) املا ، طولمه ‖ =
Ver-satz-mauer .

Ver-satz,,... (⏑ ⏑ ⏑ z ⏑ f) —amt (ا لا) امانت
صندوغی ‖ —mauer (ا مؤ) (صنع) (معدن قویولرنده)
طولمه ایله یاپیلان دیوار .

Ver-sauern (⏑ ⏑́ z ⏑ f فع لا —) a. ㉑ (insép.)
اكشیمك ، اكشیلشمك ، سركه كبی اولمق ‖ (مجا) طراوت
فكریه‌سنی ، قوۀ مفكره‌یی غائب ایتمك ‖ (فع متع) دها طوغری
اوله‌رق ! ver-säuern زیاده اكشی ایتمك ، آجیتمق ‖ (مجا)
ver-bittern = ver-leiden .

Ver-saufen (⏑ ⏑́ z ⏑ f فع متع) e. ⑳ (عو) (insép.)
پاره‌سنی ایچكیده توكتمك ، ایچكی‌یه صرف ایتمك ‖ (مجا)
—seinen Verstand .

Ver-säumen (⏑ ⏑́ z f فع متع) a. ㉑ (insép.)
etwas— برشیئی اهمال ویا سائر قصورله الدن قاچیرمق ،
دوشن فرصتدن استفاده ایده‌مامك ، غائب ایتمك ، موجود
بولنمامق (بولنملیلق لازمكلان برمحلده) بولنه‌مامق ، (یتیشلمك
لازمكلان برشیئی) قاچیرمق ، یتیشه‌مامك ‖ —sich (فع مطا)
كندینه باقمامق ، كندی حقنده اهمالجیلك ایتمك ، لجكمك .

Ver-säumniß (⏑ ⏑́ z ⏑ f ا مؤ) ㉞ (ا لا) ㉝ =
Ver-säumen (ا لا) b. ㊵ (sans pl.) اونوتمه ،
تكاسل ، اهمال ، قاچیرمه ، غائب ایتمه ، استفاده ایده‌مامه ،
یتیشه‌مامه ‖ اهمال ، تكاسلدن طولایی وقوعه كلان وقت
ضیاعی .

Ver-schachern (⏑ ⏑ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.)
etwas— برشی صاتمق ‖ (صنعت اوله‌رق) اخذ واعطا ،
تجارت ایتمك .

Ver-schaffen (⏑ ⏑ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.)
Jemandem etwas— برینه برشی بولمق ، تدارك ایتمك ‖
برینه برشیئی كتیرتمك ، تدارك ایتمك ، الده ایتدیرمك ،
صاحب قیلمق ، مالك ایتمك .

Ver-schalen (⏑ ⏑́ f فع متع) a. ㉑ (insép.) =
be-schalen ‖ (انشا آتده) die Decke eines Zimmers—
بر اوطه‌نك طوانی قاپلامق ‖ (معدن قویولرنده ، ع استحكا)
برغالری‌یی ، یولی قاپلامق .

Ver-schallen (⏑ ⏑ ⏑ f فع لا —) a. ㉑ (مرا) .
(schallen (insép.) = ver-klingen ‖ خاطرۀ انسانده
غائب اولمق ، اونودلمق ، خاطردن چیقمق ‖ ver-schollen
(اسم مفعول وصفت) ㉔ چوق وقت كندوسندن برشی
ایشیدلمیان ، اونودلمش er ist verschollen (چوقدنبرو
اوندن برسس چیقمیور ، (كندندن) برشی ایشیدلمیور ، نره‌ده
اولدیغی بللی دكل ، اولدیغی قالدیغی كمسه بیلمیور ، اونودلدی .

Ver-schämt (⏑ ⏑́ f ص) ㉑ محجوب ، پك صیقیلغان ،
قورقاق ، (حال اوله‌رق) قورقارجه‌سنه ، قورقار ، صیقیلوركبی .

Ver-schanzen (⏑ ⏑ f فع متع) و —sich (فع مطا)
c. ㉑ (insép.) (استحكا) —(Lager) الخ ein براردوكاهی ،
موقع عسكری‌یی استحكامله تحكیم وترصین ایتمك ، بریره
استحكام یاپمق ‖ —sich كندینی استحكامله قپامق ، استحكامه
یرلشمك .

Ver-schärfen (⏑ ⏑ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (insép.)
= schärfen (علی الخصوص) تزیید وتقویه ایتمك .

(*insép.*) ⑳ e. (فعه متعه f ⏑-́⏑) **Ver-schießen**
(انداختـه مخصوص آلات ايله) آتمق ‖ خصوصيله بلا مقصد
ولزوم : — sein Pulver unnütz— باروتى بوش يره آتمق،
صرف ايتمـك ، ياقمق ، بتورمك (كذا مجا) (كذلك مرا .
(Pulver ‖ آتش ايتمك ، نشان آتمق، انداخت ايچون مالزمه‌سنى
بتورمك ، توكتمك، جبخانه‌سنى توكتمك ، صرف ايتمك ، اكثريا :
Licht und (رساملقـده) ‖ (فعه مطا) اوله رق sich—
sich— ‖ درجه درجه كوسترمك Schatten, Farben—
(فعه مطا) انداخت حقنـده بروجه سابق ‖ (مجا) (عمو)
sich in Jemand— برينه مفتون اولمق، طوتلمق، اوروملق،
in Jemand ‖ sich ver-lieben = يانمق ، عبايى ياقمق
verschossen sein برينه اوروملق، طوتولمق ‖ (فعه لا—) مجله
ايله كيچمك ، جريان ، مرور ايتمك ‖ (الوان حقنده) صولمق ،
طونوقلاشمق، پارلاقلغى، رونقى، قوتنى غائب ايتمك .

(بحر) (*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) **Ver-schiffen**
(دكز ،صوواسطه‌سيله) بحراً نقل ايتمك .(مملكتدن) اخراج ايتمك ‖
كمى‌يه يوكلتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (—فعه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-schimmeln**
كوفلنمك ، كوف باغلامق، چيللنمك .

(*insép.*) ㉑ a., c. (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) **Ver-schimpfen**
بوزمق ، دكشديرمك ، بر باد ايدوب براقمق .

(كلغان بكارنجه) (عمو) ㉝ (ام f ⏑́⏑) **Ver-schiß** =
برينى thun : وياخود Jemand in— erklären ‖ (Verruf
توقيف ايتمك .

(فعه مطا) sich— و (—فعه لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-schlacken**
تجريف ايتمك ، اريمش معدنك اوزرينـه (*insép.*) ㉑ a.
چيقان كوپوكنى آييرمق .

(مرا) ⑳ p. (فعه متعه f ⏑-́⏑) **Ver-schlafen** .
اويله‌دن (den Vormittag) الخ — (*insép.*) (schlafen
ich habe die Zeit ‖ اوليسى اويقو ايله ، اويقوده كچيرمك
—(mich : وياخود فعل مطاوعت اوله‌رق) زياده اويويه‌رق
برشيئى قاچيرمق ، برشيئك وقتنى كچيرمك ، اويويوب قالمق ‖
(seinen Hunger)— (اويقو ايله كچيشديرمك) آچلیغنى
اويقو ايله دفع ايتمك ، آچلغنى اونوتمق، طويمق ايچون اويومق ‖
(اسم مفعول وصفت اوله‌رق) ㉔ اويقودن اويانه‌ميه‌رق كيج
قالمق ‖ schläf(e)rig = ‖ schlaf = trunken = .

(تحته بولمه، ㉛ (ام f ⏑-́ : ونادراً f ⏑́⏑) **Ver-schlag**
تحتـه پرده ‖ بوصورتله آييرلان محل ، (بر اوطه درونـنده
بولمه اوفق اوطه ، قماره، يتاق اوطه‌سى، صنديق اوطه‌سى .

(*insép.*) ⑳ r. (فعه متعه f ⏑-́⏑) **Ver-schlagen**
mit Brettern— تحته ايله قاپلامق ‖ برمحلى، بر يرك برقسمنى
تحته ايله بولمك، تحته پرده ايله (آييرمق، چويرمك، قپامق) ‖
viel Nägel— ‖ چيويلايوب قپامق mit Nägeln— چيوى‌ايله ميخلامق
چوق چيوى صرف ايتمك ، ميخلامق ‖ اورورکن ، اوره رق
eine aufgeschlagene Stelle im Buche, ‖ بوزمق، قيرمق
ver-blättern = das Buch— ‖ اوره‌رق (كيتمسى مطلوب
اولميان) برمحله سورمك ، يوارلامق، ياكلش آتمق ‖ (روزكار،
(ein Schiff) von der Fahrt— (فورطنه والخ حقنـده
بركمى‌يى يولندن آليقويمق، استقامت اصليه‌سندن، مطلوبه‌سندن
آييرمق ‖ —etwas (مفعول اليه ايله) —sich ، برشيئى‌تمك ،

(*insép.*) ㉑ b. (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) **Ver-schatten**
كولكه ايله اورتمك ، كولكه ايتمك ، سايه‌سيله قپامق ‖ =
. schatti(e)ren

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه f ⏑-́⏑) **Ver-schäumen**
پيشان برشيئى كوپورته‌رك قايناتمق ‖ (فعه لا—) كوپوك
كوپوك قاينامق .

(مرا) ⑳ o. (—فعه لا f ⏑-́⏑) **Ver-scheiden** .
‖اولمك ، وفات ايتمك ، ترك حيات ايتمك (*insép.*) (scheiden
(ا لا) b. ㊵ (*sans pl.*) اولمش ، ترك حيات ايتمش ،
متوفى ‖ im—liegen اولوم دوشه‌كنده ياتمق ، حال
احتضارده بولنمق .

(*inssp.*) ㉑ a. (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) **Ver-schenken**
هديه ، هبه ، بهيه اوله‌رق ويرمك ، بخش ايتمك ، (باغشلامق) ‖
. aus-schenken = Getränke—

(*insép.*) ㉑ c. (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) **Ver-scherzen**
— الخ (den Tag) كوتى شـقـه ، ملاطفه ايله كچيرمك ‖
دقت وتمكينسزلكله برشيئى غائب ايتمك ، الدن چيقارمق ،
قاچيرمق ، فوت ايتمك sein Glück— دليلكله ، خفيف
مشربلكله سعادتدن اولمق، سعادتى، بختيارلغى غائب ايتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه f ⏑-́⏑) **Ver-scheuchen**
دفع شبهه die Sorgen— (مجا) ‖ fort-scheuchen =
وتلاش ايتمك ، مراق وقورقويى ، تسالته‌يى دفع وتعديل ،
تخفيف ايتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) **Ver-schicken**
. fort-schicken =

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه f ⏑-́⏑) **Ver-schieben**
يردن ، ايتمك ، قاقچله يردن اويناتمق (*insép.*) ⑳ f.
اويناتمق، ايتيلوب سورولمك ، اكرلمك ‖ (ريا) verschobenes
. auf-schieben = ‖ Vier-eck معين ، بقلوا شكلى

بربرينك ،مختلف، متباين ㉔ (صـ f ⏑-́⏑) **Ver-schieden**
غيرى ، بر بردن فرقلى، بر برينه بكزه‌ميان، اويمايان ؛ متحول،
متبدل ‖ himmel = weit —sein آزه‌لرنده يردن كوكه قدر
فرق اولمق ، بينـلرنده فرق عظيم بولنمق ‖ da hört doch
ver-schieden ‖ Das ist doch zu toll=Verschiedenes auf
فعلنك اسم مفعولى .

(صـ) —artig (f ⏑-́⏑ . . .) **Ver-schieden ...**
متخلف الصورة، بشقه بشقه، متباين، بربرينه اويماز، مختلف،
ضد ، بربرينـه بكزه ماز ‖ —farbig (صـ) متخلف اللون ،
بشقه بشقه رنكده .

بشقه (*inv.*) (صـ ⏑⏑-́ f ⏑-́) **Ver-schiedenerlei**
بشقه شيلر ، مختلف شيلر ، هردرلو ، هرنوع مواد .

اختلاف ، ㊾ (مؤ ا f ⏑-́⏑-) **Ver-schiedenheit**
مباينت ، تباين، تضاد ، اويمامه ، بكزه‌مامه ؛ تبدل، تحول ‖
—der Ansichten, Meinungen تباين افكار، اختلاف آرا ،
افكارك بر برينه اويمامسى ، مباينت افكار .

مختلف ، ㉔ (صـ f ⏑-́(⏑)⏑) **Ver-schied(ent)lich**
بشقه‌بشقه ، بشقه‌جه، آيروآيرو ‖ (حا) برچوق، برقاچ‌دفعه ،
مختلف طرز واصولده .

مناسبتسزلکی ، دقتسزلکی ایله غائب ایتمك ، خطاسندنطولایی
برشی الدن قاچیرمق ‖ (فع لا ±) ‖ (فع لا—) heiße
ایلیخق اوزره (وعلی الخصوص:) Getränke— lassen kalte
ترك ایتمك ، بر یره قویمق ، صوغوتمق ‖ das (kalte) Wasser
—lassen صوتوق صویی قیرمق ، براز ایصیتمق اوزره بر یره
ترك ایتمك ‖ durch den Sturm verschlagen wir nach
(Norwegen) فورطنه بزی (نوروچیا) یه طوغری آتدی ،
سوروبوردی ‖ (+فعلا) Das verschlägt Nichts یونك
اهمیتی یوق ، فرق ایتماز ‖ was verschlägt Ihnen Das?
بونك سنجه نه اهمیتی وار؟ بوندن سکا نه؟ بوستانك نره‌کی
اکسیلدیر؟ ‖ —sich (فع مطا) (آوجیلق) (قورشون
حقنده) ایستنلیان ، مطلوب ایدلیان برمحله اورمق ‖ (اسم
مفعول وصفت) ㉑ مصدرینك بالجمله معنالرنده مستعملدر ‖
شیطان ، دوزنباز ، حیله‌کار ، صمان آلتندن صو یوریتن .

Ver-schlammen (~~ f فع لا—) ㉑ a. (*insép.*)
صولرك ایندیردیکی چاموره باتمق .

Ver-schlämmen (~~ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) چامور ایندیرمك ، یبغمق ‖ ایناك چاموره
طولمق ‖ ver-schlemmen = .

Ver-schlang (~ f) (ver-schlingen فعلنك زمان
حالنك صورت ماضیه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصاری) .

Ver-schlechtern (~~ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) بوزمق ، فنالاشدیرمق ، رخنه دار ایتمك ،
ایراث خسار ایتمك ، کوتولشدیرمك ؛ بوزولمق ، فنالاشمق ،
کوتولشمك .

Ver-schleichen (~ ~ f فع لا—) n. ⑳ (*insép.*)
(وقت حقنده) یواش یواش مرور ایتمك ، کذران ایتمك ‖
—sich (فع مطا) یواش یواش، آغیر آغیر غائب وزائل اولمق .

Ver-schleiern (~ ~ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ㉑ (*insép.*) یاشمق ، تول وامثالیله اورتمك ، قپامق ،
پرده چکمك ، ستر ایتمك (کذا مجا) ‖ (مجا) eine
—Erzählung برحکایه ، روایت ، نقلی ایو برقالبه دوکرك
سویلمك ، حسن تأویل ایتمك .

Ver-schleifen (~ ~ f فع متع) n. ⑳ (*insép.*)
یاکلش بیله‌یرك ، چرقه ، بیله‌کویه‌طوته‌رق ‖ ab-schleifen=
بوزمق ، آغزینی دوندیرمك ‖ (موسیقی) —(Töne) صدالری
یکدیکرینه باغلامق ، برصدایی کسیك کسیك چیقارمیوب‌متصلاً
دوام ایتدیرمك .

Ver-schleimen (~ ~ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
(علم امراض) طبیعت لعابیه‌سیله صیقمق ، راحتسز ایتمك ،
(اوز وطاقلی مواد ایله) طولدیرمق ، طیقامق (کذا نبا) ‖
—(die Zunge) دیلی چامورلی کبی ایتمك ، یاپیشدیرمق ‖ (ع)
—(ein Gewehr) کیرلتمك ، درونی چامور باغلاتمق ‖ (فعلا—)
و —sich (فع مطا) (فعل متعدی صورتنه مشابه معنالرده
مستعملدر) راحتسز اولمق ، طیقامق ، مادهٔ مخاطیه (سوموك
وبلغم وامثالی شیلرله) طولمق ‖ verschleimt sein کوکسی
طیقه‌لی اولمق ‖ verschleimte Zunge خسته‌لقدن چامورلی
کبی ، یاپیشیق اولان دل ‖ (ع) (تفنك حقنده) چامور
باغلامق ، کیرلنمك .

Ver-schleiß (~ ~ f ا م) ㊳ (جنوب طرف لسانی)
(تجا) سوروم ، صاتیش ، صرفیات .

Ver-schleißen (~ ~ f فع لا—) و —sich (فع مطا)
n. ⑳ یاخود c. ㉑ (*insép.*) [اورته آلمانجه verslizen
یرتمق ، بیتمك ، صرف واستهلاك اولمق ، sich ab-nutzen]
آشینمق ‖ (فع متع) [اسلاوجه dienen sluzye] (جنوب
طرف لسانی) (تجا) —(Waaren) مال صاتمق ، سورمك .

Ver-schlemmen (~ ~ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
—(sein Vermögen) ثروتنی محو واسراف ایتمك ، ییوب ،
ایچوب بتورمك ‖ —(die Zeit) وقتی بوش بوشنه امرار
ایتمك ، تلف ایتمك .

Ver-schlendern (~ ~ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
—(die Zeit) وقتی بوش بوشنه ، هیچ بر ایش کورمکسزین
کچیرمك ، اضاعهٔ وقت ایتمك .

Ver-schleppen (~ ~ f فع مطا) a. ㉑ (*insép.*)
—etwas سورویه‌رك برشیئی کوتورمك ، سورویوب چکمك ،
خصوصیله مطلوب اولمیان بر استقامته چکوب سورومك ‖
— (eine Krankheit irgendwohin) برخسته‌لغی برطرفه
یایمق ، کوتورمك ‖ ایشدن آلیقویمق ، صاپدیرمق ، اوزاتمق ،
سوردیرمك ‖ —(ein Kleid) بر البسه‌یی کیه کیه ، سورویه
سورویه اسکیتمك ‖ —etwas برشیئی اوزاتمق ‖ —sich
(فع مطا) بردرلو بیتوب میدانه کله‌مامك ، چوق سورمك ،
اوزامق .

Ver-schleudern (~ ~ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
—einen Stein برطاشی آتمق ، فیرلاتمق ، (صپان ایله) ‖
(مجا) قیمت واعتبارینه باقمقسزین ، صرف وخرج ایتمك ،
اسراف ایتمك ، خار اوروب خارمان صاوورمق ، (خصوصیله
بیوك ثروت حقنده) آلتندن‌کیروب اوستندن چیقمق ، ارپنمك ‖
(تجا) —(die Waare) مالی اشاغی‌فیئاتله ، آزکارله صاتمق .

Ver-schließen (~ ~ f فع متع) و —sich (فع مطا)
a. ⑳ (*insép.*) قپامق ، قیلمق ‖ نهایت ویرمك ، خاتمه
چکمك ‖ (مجا) sich einer Sache— برشیئی رد ایتمك ‖
(طب) einen verschlossenen Leib haben منقبض اولمق ،
قبض چکمك ‖ (بحر) —(einen Hafen) برلیمانی‌سد ایتمك ،
قپامق ‖ ver-schlossen ‖ ein-schließen = (اسم مفعول
وصفت) ㉑ (مصدرینك هر برمعناسنده استعمال اولنور) ‖
(اشخاص حقنده) پك مجتنب،احتیاطلی، چکینکان، آغزندن‌لاف
چیقماز ، سکوتی ، طیناز ‖ Ver-schließung (ا مؤ) ㊾
قپامه ، سد ایتمه ‖ (طب) قبض ، طیقامه ‖ (بحر) برلیمانك
سدی ، معاملات عمومیه‌یه قپالی اولمسی .

Ver-schlimmern (~ ~ f فع متع ، فع لا—) و—sich
(فع مطا) a. ㉑ (*insép.*) فنالاشدیرمق ، بدتر ایتمك ، اولمق
(فع متع ، فع لا) ‖ کوچلشدیرمك ، آغیرلاشدیرمق ‖ معناً
بوزمق ، بوزولمق ، آشاغیلامق ‖ (غرا) b— بر ایکی حرف
علاوه‌سیله معنایی‌دکیشدیرن وتحقیر واستهزا معناسی‌چیقاران .

Ver-schlingen (~ ~ f فع متع) a. ⑳ (*insép.*)
یوتمق ، ییه‌چکنه (آچ کوزلولك ایله ، تهالکله) یوتمق ‖
بوچوق پاره یوتار ‖ Das verschlingt viel Geld ich
آه یره باتسون او ‖ wollte, die Erde verschlänge ihn
او انسانی ، برینی er sieht aus als wolle er Einen—

|| (فعـ متعـ وفعـ مطا) بر يرتى يوته‌جق كبي كورينيور ، باقييور
يومش كبي ، بر برى ايچنه كچمك ، طولاشمق ، كريفت اولمق ، ايچمك ، طولامق ، صارماش طولاش اولمق .

Ver-schloß (f ⏑́⏑) ver-schließen فعلنك زمان حالنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Ver-schlossen (f ⏑⏑́⏑) ver-schließen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schlucken (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) يوتمق (كذا مجا) || die Erde verschluckt das Wasser طوپراق صويى ايچر ، چكر || بلع ايتمك || die Wörter— كله‌لرى يوتمق، آكلاشلمازصورتله تلفظ ايتمك || sich— (مجله ، ياكلش يوته‌رق) كگزه قاچيرمق .

Ver-schlummern (f ⏑́⏑ فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) die Zeit— (وقتى اويقو ايله كچيرمك .

Ver-schlungen (f ⏑́⏑) ver-schlingen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schluß (⏑ ⏑ f ١٠ م) ㉜ قپامه ، سد وبند ايچه || قپاق || كليد || etwas unter —haben (بركتابده) طوقه || برشيئ‌كليد آلتنده صاقلامق، بولنديرمق || (پوسته اداره‌سنجه) مهر ، تمغا || برشيئك قپانديغى محل، قپالى ير .

Ver-schluß,... (f ⏑́⏑...) —kopf (١ م) اسلحهٔ نارية جديده‌نك بعضيلرنده وبالخصوص آلمانيانك مانليهر (٨٨موديلى) تفنكنده بولنان (متحرك) قپاق باشى .

Ver-schmachten (f ⏑́⏑ فعـ لا—) b. ㉑ (insép.) تلف اولمق ، زبون دوشمك (vor etwas) ، بيتمك ، اولمك ، بايلمق || —(vor Ärger) (حرصندن، حدتندن) تلف اولمق، بيتمك || —vor Durst صوسزلقدن اولمك ، هلاك اولمق || (فعـ متعـ) —sein Leben فنا ، دوشكون، كدر والملى، دردلى برحيات كچيرمك ، آه وزاردن قورتلمامق .

Ver-schmähen (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) استحقار ، استخفاف ايتمك ، خور باقمق ، حقير كورمك ، تنزل ايتمامك ؛ ارتكاب ايتمامك || er verschmäht die Arbeit او چالشمغه ، ايش‌كورمكه تنزل ايتماز|| Ver-schmähte متروكه .

Ver-schmelzen (⏑ ⏑⏑ f فعـ متعـ) c. ㉑ (insép.) اريتمكده صرف ايتمك، اريتمكه قوللانمق، ازابه ايله خرج ايتمك|| كذلك (فعـ مطا) برشيئ etwas mit ياخود : in etwas— ديكرى درونته قاينامق ، قاتمق || (فعـ لا—) كاملاً ، ايوجه اريمك ، طاغلمق ، مايعلشمك || (مجا) برشيئله قاتمق، قايناشمق (mit etwas) قلب ايتمك .

Ver-schmerzen (⏑ ⏑⏑ f فعـ متعـ) c. ㉑ (insép.) متسلى‌اولمق، برشيئك آجيسى‌اونوتمق، اونوتمغه غيرت ايتمك، صبر ايتمك .

Ver-schmieden (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) b. ㉑ (insép.) —(viel Eisen) دميرجيلكده چوق دمير صرف ايتمك ، قوللانمق || دميرى دوكركن، اهمال ايدركن بوزمق، فنا ياپمق .

Ver-schmieren (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) (mit Lehm) بردليكى‌صيوايوب‌طيقامق (eine Öffnung)— كيل،كيللى‌طوپراق ايله ، (كيره) طين ايله صيوامق|| باغلامغه صرف ايتمك ، باغلامقده قوللانمق || —(Papier) كاغد اسراف ايتمك ، پيسلتوب ، كيرلتوب (آتمق) برباد ايتمك ||

(مجا) —(viel Geld) چوق پاره صرف ايتمك ، صوقاغه آتمق || (dies Metall) verschmiert die Feile بومعدن اكه‌يى طوتيور ، اكه‌نك ديشلرينى طولديرييور .

Ver-schmitzt (f ⏑́⏑ صـ) ㉔ = durch-trieben .

Ver-schmoren (⏑ ⏑́⏑ f فعـ لا—) a. ㉑ (insép.) (آشجيلق) (das Gemüse) war verschmort سبزه زياده پيشمش ايدى، ازيك اولمش|| (مجا) صيجاقدن بيتمك ، اولمك ، هلاك اولمق || (فعـ متعـ) (آشجيلقده) الخ (viel Butter)— چوق ياغ الخ صرف ايتمك ، قوللانمق .

Ver-schnappen (⏑ ⏑́⏑ f فعـ مطا) c. ㉑ (insép.) sich— عجله ايله آغزندن(سوز) قاچيرمق، تلاش ودقتسزلكله كيزلى طوتلسى لازمكلان برسوزى سويليويرمك .

Ver-schnaufen ⑳ b. ، **Ver-schnauben** ⑳ g. (insép.) (فعـ مطا) sich— و (فعـ لا—) (f ⏑́⏑) ايكيسيده : نفس آلمق، صولومق|| ديكلنمك .

Ver-schneiden (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) n. ⑳ (مرا) . (schneiden (insép.) كسمك ، بيچمك ، طوغرامق،كسه‌رك ، طوغرايه‌رق بوزمق، ياكلش كسمك ، فنا طوغرامق، بيچمك || بيچمكده صرف ايتمك ، قوللانمق zu (2 Meier Tuch) einem Rocke— بر البسه‌يه ايكى متره چوقه ، قماش صرف ايتمك|| = kastri(e)ren || (Wein)— آخر برشيئ‌علاوه‌سيله بوزمق ، كسمك || Ver-schnittene (r) (١ م) ㉑ = Eunuch و Kastrat .

Ver-schneien (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ وفعـ لا —) a. ㉑ (insép.) (فعـ لا اوله‌رق) قارله اورتولمك .

Ver-schnitten (f ⏑́⏑) ver-schneiden فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schnupfen (⏑́⏑ فعـ متعـ) a., c. ㉑ (insép.) —(viel Taback) چوق‌انفيه چكمك، قوللانمق، صرف ايتمك، —(viel Geld) انفيه‌يه چوق‌پاره خرج، صرف ايتمك || (der schnelle Temperatu'r=Wechsel) verschnupft leicht هوانك بردنبره تبدلى نزله‌يى دعوت ايدر، هوانك بردنبره صيق صيق دكشمسندن انسان نزله اولور || خصوصيله اسم مفعول اوله‌رق مستعملدر : verschnupft sein نزله اولمق || (مجا) Das verschnupft mich بو بنى‌معذب ايدر .

Ver-schnüren (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) قوردون ، شريد ، غيطان ايله تزيين ايتمك ، بزه‌مك || ايپ ، غيطان‌ايله باغلامق|| قورسه‌نك‌صيقمسيله بوزمق، ضرروريرمك.

Ver-schob (f ⏑́) ver-schieben فعلنك زمان‌حالنك صورت‌ماضيه‌سى برنجى واوچنجى‌مفردشخصلرى، ver-schoben كذلك فعل مذكورك اسم مفعولى) .

Ver-schollen (f ⏑́⏑) ver-schallen فعلنك اسم مفعولى) .

Ver-schonen (⏑ ⏑́⏑ f فعـ متعـ) a. ㉑ (insép.) Jemand— برى حقنده مسامحه‌كوسترمك ، بريى وقايه وحمايه ايتمك ، صيانت ايتمك|| Jemand mit etwas— بريى برشيدن‌معاف ، مصون، برى طوتمق، ايليشمامك ، طوقونمامق، زيان ويرمامك ، مستثنا طوتمق ، آزاده قيلمق || verschonen Sie mich mit... مرحمت ايديكز ، ... دنطولايى لطف ايديكز ، بنده‌كزى‌معاف طوتكز ، بنده‌كزه ايليشميكز ، اوفى بكا ديميكز، سويليكز، آندن بكا بحث ايتميكز، بن‌اوفى، ...فى استماع.

(*insép.*) ⑳ b. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schütten**
er hat es (مجا) || صو وسائره دوكمك (Wasser) — الخ
bei (ياخود : mit ihm verschüttet) اواونكله ايشىفنا ،
ايشى برباد ايتدى، او اونككوزندن‌دوشدى|| اوزرينه ، ايچنه ،
اوكنه دوككله اورتمك ، قپامق ، طولديرمق ، ستر ايتمك .
(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schwägern**
اولنمكله كسب مناسبت ايتديرمك ، ايتمك . (*insép.*) ㉑ a.
فعلنك زمان ver-schwinden) (f ⏑⏑́) **Ver-schwand**
حال صيغه‌سنك ماضى‌صورتى برنجى واوچنجى‌مفرد شخصلرى) .
(مرا) ⑳ g. (— فعـ لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-schwären**
(علم امراض) ياره پيداه ، حاصل (*insép.*) (schwären
اولمق ، تقرح ايتمك ، ياره آچلمق .
(*insép.*) ㉑ a. (+ فعـ لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-schwärmen**
(آريلر حقنده) ياوريلرينك يوه‌لرينى ترك ايدوب چيقمق ||
(آريلرحقنده) اوچوب طاغلمق ، غائب اولمق|| اوچه اوچه ،
die (Nacht)—(فعـ متعـ) اوچوشه اوچوشه يورولمق، قالمق||
كيجه‌يى دليجه‌سنه اكلنجه ايله كچيرمك ،كورولدى ايله اكلنمك ،
اور پاتلاسون چال اويناسون كيتمك .
(*insép.*) ㉑ c. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schwärzen**
قرالمق ، سياهلمق ، سياهه بويامق || (مطبعه) بولاشديرمق ،
(an-schwärzen . (مرا) Jemand— (مجا) || قرالمق
f ⏑⏑́⏑) : ايكيسيده **ver-schwätzen** ، **Ver-schwatzen**
برساعتچك (ein Stündchen)—(*insép.*) ㉑ c. (فعـ متعـ
||aus-plaudern=etwas—|| چكه‌چالمق، قونوشمق،لاف‌آتمق
برى حقنده ، عليهنده لاف، لقردى سويلمك ، — Jemand
چكشديرمك، غيبت ايتمك، ذم وقدح، افترا واسناداتده بولنمق||
sich— (سويلنميه‌جك ، كيزلنه‌جك برشيئى سويلمك) آغزندن
قاچيرمق، صرف ايتمك|| چكه چالاركن كچيكمك ، يتيشه‌مامك .
(*insép.*) ⑳ o. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schweigen**
etwas— (برينه برشيئى) سويلمامك ، (برشى‌حقنده) سكوت
ايتمك ، آچمامق || صوصمق، سسنى چيقارمامق، مسامحه ايتمك ،
(برينه سويلنديكى وقت‌ضرورى اوله بيله‌جك) برشيئى‌سويلمامك،
كيزلمك .
=(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́) **Ver-schwelgen**
ver-prassen .
(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schwemmen**
(جوشان، طغيان‌ايدن برصوحقنده) سوروب، آلوب‌كوتورمك .
(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑⏑́) **Ver-schwenden**
geizen (كله‌سنك مقابلى) اسراف ايتمك ، دليجه‌سنه ولزومسز
يره صرف ايتمك ؛ پك بول ومبذول قوللانمق، طوتمق .
مسرف ، ㉑ (صـ f ⏑⏑́⏑⏑) **Ver-schwenderisch**
دوشونمدن صرف ايدن || —mit etwas umgehen برشيئى
مسرفانه قوللانمق، صرف ايتمك|| دبدبه ودارات‌سون|| مسرفانه،
مسرفجه‌سنه،مبذولانه .
فعلنك زمان ver-schweigen) (f ⏑́) **Ver-schwieg**
حال صيغه‌سنك ماضى‌صورتى برنجى واوچنجى‌مفرد شخصلرى) .
(مرا) اسم مفعول وصفت) f ⏑⏑́⏑) **Ver-schwiegen**
ver-schweigen) .
(*sans pl.*) ㊾ (ا مؤ f ⏑⏑́⏑-) **Ver-schwiegenheit**
كتوملق ، آغيز پكلكى ، سكوتيلك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ وفعلا— f ⏑⏑́⏑) **Ver-schönen**
كوزل ياپمق،كوزللشديرمك ، خوش قيلمق، (فعل‌لازم‌اولەرق)
كوزللنمك ، خوش اولمق .
(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schönern**
(*insép.*) دهازياده كوزل ياپمق، كوزللكنى، لطافتنى آرتيرمق،
دها زياده لطافت ، حسن بخش اولمق .
(*insép.*) ㉑ c. (+ فعـ لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-schossen**
(نبـا) آرتق سورمامك ، سورمكدن قالمق ، بيويه‌مامك ، دال
بوداق صاله‌مامق .
(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́) **Ver-schränken**
قوللرينى ، (die Arme, Beine) — : مثلا schränken =
بجاقلرينى چاپرازلمق ، بر برينى اوزرينه آتمق .
(*insép.*) ⑳ g. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schrauben**
ويده‌لمق || eine Schraube— برويده‌يى ياكلش چويرمك ،
ترس ويده‌لمق || (مرا . ver-schroben) .
(فعـ مطا) sich— و (فعـ متعـ f ⏑⏑́) **Ver-schreiben**
(Zwei || يازى يه مركب صرف ايتمك (*insép.*) ⑳ o.
Stunden)— ايكى ساعت يازى يازمق، ايكى‌ساعتلك مدتى
(ein Wort)— يازى ايله كچيرمك || سهواً ، ياكلش يازمق
ich habe mich verschrieben (فعـ مطا) بركلمه‌يى ياكلش يازمق||
(Bücher, Arbeiter) — || ياكلش يازدم ، يازاركن ياكلدم
كتاب ، عمله وسائره كتيرتمك ايچون (آخر) برمحله يازمق ،
einem Pati-e'nten (طب) || اسمارلامق ، سپارش ايتمك
eine Arzenei' (ياخود : ein Reze'pt) — برخسته يه
برعلاج ، رچته يازمق || Jemandem etwas— باسند ،
حجت برينه برشى يازمق، توجيه ايتمك ، وعد ايتمك ، ويرمك .
(*insép.*) ⑳ o. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schreien**
Jemand, etwas— برينى برشيئى رسواى ايتمك ، عليهنده
سوزسويلمك ، عالمه افشا ايتمك .
فعلنك اسم ver-schrauben) (f ⏑⏑́) **Ver-schroben**
مفعولى) || على الخصوص بوزوق ، قاريشيق ، انتظامنه خلل
كلش، شاشمش، دوزننده چيقمش، ترتيبى بوزولمش، ||(مجا)
شاشقين ، قاچيق، برازعقلى اويناتمش ، بوزوق، زيوانه‌سندن
چيقمش .
㉑ a., c. (— فعـ لا f ⏑⏑́⏑) **Ver-schrumpfen**
ein-schrumpfen = || (زرا) (حبوبات حقنده) ياتمق ،
بوزولمق || (غنچه حقنـده) صولمق ، قاورولمق || (فعـ متعـ)
بوروشديرمق، بوروش بوروش ايتمك .
(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-schüchtern**
قورقوتمق ، اخافه ايتمك ، كوز داغى ويرمك ؛ يلديرمق .
(*insép.*) ㉑ b. (فعـ متعـ f ⏑⏑́) **Ver-schulden**
Jemandem || بورجـه ، ديونه باتيرمق ، صوقمق ، قويمق
verschuldet sein برينه قارشو بورجلى اولمق ، برشيئى ايفـا
واجرايه مجبور ومجلوب اولمق|| —etwas برقباحت ايشلمك ||
was habe ich verschuldet ? بن نه قباحت ايشلدم ؟ نم نه
جرمم ، قباحتم وار ؟ نم كناهم نه ؟ || —etwas برشيئك
وقوعنه ، آرزو ايدليان برشيئك ظهور وحدوثنه سبب اولمق،
سببيت ويرمك || (ياپديغنك ، ايشلديكنك جزاسى اولمق اوزره
sich = (فعـ مطا) sich— || فنا برشيئه) مستحق اولمق
ver-sündigen .

(*insép.*) ㉑ a. (—فعـ لا f ⏑́⏑) **Ver-ſchwielen**
ناصورلى اولمق .

(*insép.*) ㉑ a. (—فعـ لا f ⏑́⏑) **Ver-ſchwimmen**
طاغلمق، حس اولنميه‌جق صورتده غائب اولمق‖ in einander—
بر برينه قاريشمق‖ (رساملق) (بويا حقنده) بر برينى طوتمق؛
امتزاج ايتمك ‖ (مجا) —in Glückſeligkeit بحر سعادت ،
درياى مسرتده پويان اولمق ‖ ver-ſchwommen (اسم مفعول
وصفت) ㉔ ايى فرق اولنه‌ماز ، سچيله‌ماز ، مبهم .

(ع) (ا مؤ) —ſcheibe (f ⏑́⏑...) **Ver-ſchwind,...**
برازطوروب غائب اولان وبتكرار چيقان نشان تخته‌سى (اكثريت
اوزره ابتدائى انداختلرك ختامنده نفراته محاربه اصولى
انداختلرى اوكرتمك اوزره مختلف اصولده ترتيب اولنورلر) .

(*insép.*) ⑳ a. (—فعـ لا f ⏑́⏑) **Ver-ſchwinden**
كوزدن غائب اولمق ، نهان اولمق ، نابديد اولمق ‖ محو اولمق ،
بيتمك ، توكنمك ‖ (مجا) اوچمق ، يره باتمق ، سر قدم اولمق
(سره قدم باصمق) .

(*insép.*) (فعـ متعـ وفعـ مطا f ⏑́⏑) **Ver-ſchwiſtern**
—(ſich) رابطهٔ اخوت ايله ربط ايتمك ، مربوط اولمق‖ (مجا)
قرداش، همشيره اولمق، قرداش كبى تكليفسز ايتمك ، اولمق .

㉑ c. (فعـ لا— وفعـ مطا) (f ⏑́⏑) **Ver-ſchwitzen**
(*insép.*) ſich— ترلمك ، دومانى چيقمق‖ (فعـ متعـ) ترلته‌رك
دومانى چيقارمق ، توتديرمك ‖ —(eine Stunde) برساعت
ترلمك ، ترلمك اوزره برساعت اوطورمق ‖ ترليه‌رك كيرلتمك ،
بوزمق، چوروتمك‖ (عمو) (آلاى ولطيفه صورتيله) اونوتمق.

ver-ſchwimmen) (f ⏑́⏑) **Ver-ſchwommen**
فعلنك اسم مفعولى) .

فعلنك ver-ſchwören) (f ⏑́⏑) **Ver-ſchworen**
اسم مفعولى وكذلك ver-ſchwören فعلنك دخى اسم مفعولى)‖
(فعلنك زمان حال صيغه‌سنك ماضى صورتنك ver-ſchwören
برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

ſich— (*insép.*) ⑳ g. (f ⏑́⏑) **Ver-ſchwören**
(فعـ مطا) سؤقصده قاريشمق، برمقصد خفى يه اشتراك ايتمك ،
فسادقورمق‖ —ſich برشيئه رسماً وعلناً واصولاً يمين وقسم
ايتمك ، عهد ايتمك ، سويلديكنى قلباً ووجداناً دخى تصديق ايدرك
يمين ايتمك‖ ...ſich hoch und theuer—, zu صدق قلب ايله ،
جان كوكلدن (برشيئى ياپمغه) يمين ايچمك ، عهد ايتمك ‖
(فعـ متعـ) لعنت ، بد دعا ايتمك ‖ برشيئى ايشلميه جكنه توبه
ايتمك‖ Ver-ſchworene(r) (ام) ㉔ سوء قصدجى، برمقصد
خفى يه خدمت واشتراك ايدن .

فسادجى ، اهل ㊵ a. (م ا f ⏑́⏑) **Ver-ſchwörer**
فساددن اولان = Ver-ſchworene(r) .

فعلنك ver-ſchwinden) (f ⏑́⏑) **Ver-ſchwunden**
اسم مفعولى) .

㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑ kss ⏑́⏑) **Ver-ſechs-fachen**
(*insép.*) آلتى مثلى ياپمق ، آلتى مثلنه ابلاغ ايتمك ، آلتى مثلى
بويولتمك .

(*insép.*) ⑳ l. (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſehen**
برينى ، Jemand (ſich) mit etwas— (كذلك فعـ مطا)
كنديني برشيئله تجهيز ايتمك ، دوناتمق، (يانته) آلمق، (يانته)
ويرمك ‖ —mit etwas برشيئله دوناتمق ، بزه‌مك ، تجهيز

ايتمك ، سوسلمك ‖ —mit Hausgeräth او اشياسيله تجهيز
ايتمك ، او اشياسى، مالزمهٔ بيتيه آلمق، ويرمك‖ den Wechſel
—mit Giro (تحويل سندينك ، بونك ظهرينه) جيروچكمك،
حواله ايتمك‖ —etwas برشيئى ايفا واجرا ايتمك‖ Jemands
—Dienſt : ياخود Amt برينك مأموريتنى ، وظيفه‌سنى ،
خدمتنى ايفا ايتمك ، برينك يرينه كچمك ، ايشنه باقمق ‖ die)
—(Küche, den Stall مطبخه ، آخوره باقمق‖ برشيده سهو
ايتمك ، برشيئى خطا ايتمك ، بيلميه‌رك، كورميه‌رك ياپمق‖ er hat
—es bei ihm او اونك نظرندن دوشدى‖ —ſich (فعـ مطا)
دقتسزلكله خطاده بولنمق ، سهو ايتمك ‖ (ضر مثل) —iſt
auch verſpielt خطا ايتمك غائب ايتمك ديمكدر ، خطا ايدن
غائب ايدر، آلدانور‖ —ſich eines Dinges zu Jemandem
قوياً اميد ومأمول ايتمك ، بكلمك‖ ehe man ſich's verſieht
لمحهٔ بصرده (كوزيكى آچوب قاپاينجه‌يه قدر) .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſehren**
يارملمق، برملمك ، زده‌لمك ، ايراث خسار ايتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſellen**
شمال طرفلرده = ver-kaufen .

(*insép.*) ㉒ a. (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſenden**
(مرا . ſenden) كوندرمك ، ارسال ايتمك ، سوق ايتمك ‖
—in's Ausland خارجه ، خارج مملكته ، اخراج ، سوق
ايتمك ، يوللامق، چيقارمق ‖ Ver-ſendung (ا مؤ) ㊾
يوللامه ، اخراج وارسال ايتمه ، سوق واسرا ايتمه .

(فعـ مطا) ſich— و (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſengen**
و (فعـ لا—) a. ㉑ (*insép.*) = ſengen .

(فعـ مطا) ſich— و (فعـ متعـ f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſenken**
(einen Sarg)—‖ طالديرمق، باطرمق، طالمق (*insép.*) ㉑ a.
برطابوتى مزاره ايندرمك‖ —(ein Schiff) بر كمى يى باتيرمق،
قصداً غرق ايتمك ‖ چيوى وسائره صاپلامق، ميخلامق، قاقمق .

اسم فعلنك ver-ſitzen) (f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſeſſen**
مفعولى) ‖ (ص) ㉔ auf etwas— ſein برشيده اصرار ،
عناد ، ثبات ايتمك .

㉑ c. (فعـ متعـ وفعـ مطا f ⏑ z ⏑́⏑) **Ver-ſetzen**
(*insép.*) ياكلش اوطورتمق، قويمق‖(خصوصيله مطبعه جيلقده)
Wörter— كذلك (فعـ مطا) ſich— حروفاتى ياكلش ترتيب
ايتمك ‖ (فعـ متعـ) —etwas برشيئك يرينى دكشديرمك ،
بر يردن قالديروب آخر برمحله قويمق، نقل ايتمك‖ —(Bäume)
آغاجلرك يرينى دكشديرمك، بر يردن چيقاروب آخر برمحله ديكمك‖
—einen Beamten برمأمورى ديكر برمحله تعيين ايتمك ،
نقل ايتمك ‖ verſetzt werden ترفيع ايتمك ، ايلرولمك‖ wir
ſind zuſammen verſetzt بزم تاريخ ترفيعمز بردر، بز برتاريخده،
برابر ترفيع ايتدك ‖ —Sie ſich in meine Lage بنم يرمده
اوليكز ، بنم يرمده اولديغكزى تصور ايديكز ، بردفعه بنم يرمده
اولديغكزى تصور ايديكز‖ برحاله قويمق، دوشورمك‖ Jemand
—in große Ängſten برينى بيوك برقورقويه دوشورمك ،
زياده قورقوتمق ‖ برشيئك صره‌سنى نوم‌روسنى دكيشديرمك ،
يكيدن ، بشقه درلو ترتيب ايتمك ‖ مبادله ايتمك ، بحايش
ايتديرمك ‖ —etwas برشيئى رهين اوله‌رق بر يره قويمق ،
ويرمك ، ياتيرمق ‖ تركيب ايتمك ، قاتمق ، خلط ايتمك ‖ den
—(Eingang mit (Steinen مدخلى، بر يره كيريله جك يولى

(*insép.*) ㉑ a. (—فع لا f⌣z⌣⌣) **Ver-simpeln**
احمق اولمق، آبداللاشمق، حیوانلاشمق .

(فع متع) (*insép.*) ⑳ a. (f⌣z⌣⌣) **Ver-singen**
—(seine Zeit) وقتی شرقی، ترکی سویلکله، تغنی ایله کچیرمك ‖
(فع لا + وفع مطا) — sich یاکلش تغنی ایتمك .

(*insép.*) ⑳ a. (— فع لا f⌣z⌣⌣) **Ver-sinken**
طالمق ، باطمق ، کومولمك ‖ دیبه کیتمك ، قاینامق ، یودولمق ‖
(مجا) — in etwas برشیئه باتمق، محو اولمق، قویولمق، طالمق.

㉑ b. (فع متع z⌣⌣⌣f⌣) **Ver-sinn-bilden**
(*insép.*) احوال معنویه‌یی بر مثال ایله تصویر وتجسیم ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f⌣z⌣⌣⌣) **Ver-sinnlichen**
حس ایتدیرمك ، طویدیرمق ‖ (مرا . ver-anschaulichen) ‖
ذوق وصفای جسمانی‌یی حس ایتدیرمك ، طویدیرمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع ⌣⌣ f⌣z⌣) **Versittlichen**
اخلاق وآدابجه حسن مثال اولمق ، حسن مثال ویرمك .

(*insép.*) (⑳ i. (فع متع f⌣z⌣⌣⌣) **Ver-sitzen**
—die Zeit وقتی اوطوره‌رق کچیرمك، معین مقدار اوطورمق ‖
—sich سسسز اوطوروب قاچیرمق ، فرصتی فوت ایتمك ‖
(فع مطا) چوق وقت (اوده) اوطورمقله صحتنه ایراث مضرت
ایتمك ‖ (عمو) اوطوره اوطوره پاصلانمق، قوقمق .

V° : اکثریا [ایتا] (حا v⌣ss - و v⌣z -) **Versa**
یازیلوب بر کاغدك ، یاپراغك آرقه طرفی، دیکر یوزی دیمکدر .

. (مرا ㉑ (اسم مفعول وصفت f⌣z⌣⌣) **Ver-soffen**
. (ver-saufen

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f⌣z–⌣) **Ver-sohlen**
‖(wieder)besohlen = Stiefel— (صنع) (قوندره جیلقده)
Jemandem die Haut (یاخود : das Fell), (عمو) (مجا)
وکذلك : —Jemand برینه کوتك آتمق ، اکسه‌سنده بوزا
پیشورمك ، ایوجه ایصلاتمق .

(فع مطا) sich— و (فع متع f⌣z–⌣) **Ver-söhnen**
= (*insép.*) [farsônan قدیم آلمانجه] (*insép.*)
. sühnen = بعضاً ‖ aus-söhnen

Ver-söhnlich (f⌣z–⌣ صـ) ㉑ قابل عفو؛ بار یشدیریله
بیلور ، تألیف ومصالحه‌سی قابل .

(فع مطا) sich— و (فع متع f⌣z⌣⌣) **Ver-sorgen**
= Jemand (sich) mit etwas— (*insép.*) ㉑ a.
(کندیسیچون آرتق دوشونلیه‌جك) Jemand— ‖ ver-sehen
صورتده بر یره) یرلشدیرمك ، قویمق، ویرمك ، استقبالی تأمین
ایتمك ‖ er hat alle (seine Kinder) versorgt اوچوجقلرینك
هپسنی یرلشدیردی ، آرتق چوجقلرندن یانه قایغیسی یوق ‖
(ا مؤ) **Ver-sorgung** ㊾ ارزاق ومدار تعیش، نفقه تدارکی؛
بسله ‖ (ع) Versorgung mit Lebensmittel ارزاق
وذخیره تدارکیله تجهیز ایتمك ‖ یرلشدیرمه ، بر یره قویمه ،
ویرمه ، استقبالی تأمین ایتمه .

(فرانسزجه—bureau (f⌣z⌣⌣··) **Ver-sorgungs„...**
تلفظ اولنور ا لا) خدمتکاران اداره‌سی، خدمتجیلره قپو بولمغه،
استینار خدمتجی تدارك ایتمکه مخصوص اداره خانه ‖ —anstallt
(ا مؤ) = haus— (ا لا) یتیم ، بیکس، ضعفایه مخصوص
محل ، (دار العجزه) ، اصلاحخانه .

طاشله اورمك ، قپامق || Das versetzt mir den Athem,
Jemandem ‖ بو نم نفسمی طوتیور ، طیقایور die Luft
برینه einen Hieb, Schlag, Stoß, Jemandem Eins—
بردانه اورمق، یرلشدیرمك ، توقات ، سله ، شمار آتمق، عشق
ایتمك ، ایچیرمك ‖ (برمکالمه اثناسنده) جواباً ایراد ایتمك ؛
قارشولغی سویلمك ، یاپیشدرمق .

(*insép.*) ㉑ c. (فع متع f⌣z–⌣) **Ver-seufzen**
— الخ (die Nacht) بتون کیجه‌یی ایچنی چکمکله ، آه ایتمکله
کچیرمك .

(تجا ، بحر) ㊵ a. (ا م f⌣z⌣⌣⌣) **Ver-sicherer**
سیغورطه‌جی .

(فع مطا) sich— و (فع متع f⌣z⌣⌣) **Ver-sichern**
㉑ a. (*insép.*) تأمین ایتمك ، تحت امنیته آلمق ، کندینی
تحت امنیته آلدیرمق، تأمین ایتدیرمك ‖ seien Sie meines
نم غیرتمدن امین اولیکز Eifers versichert جالشه جغمه
شبهه ایتمیکز ‖ —(مضاف الیه ایله) Jemand einer Sache
برینی برشید نطولایی، برشی ایچون تأمین ایتمك ، قویاوعد وتعهد
ایتمك ، تکفل ایتمك ‖ —(یاخود : an Eides Statt) eidlich
یمین ایله (ویا یمین مقامنده) تأمیناتده بولنمق ، قسم ایتمك .

—age'nt (f⌣z⌣⌣⌣··) **Ver-sicherungs „ ...**
(ا م) سیغورطه اجنته‌سی، مأموری ‖ —gesellschaft (ا مؤ)
سیغورطه شرکتی .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع –⌣f⌣z⌣) **Ver-sichtbaren**
کوسترمك ، رؤیتی قابل قیلمق ، (کوزه چارپه‌جق، کورینه‌جك
وجهله وضع ایتمك ، یرلشدیرمك) کوزه چارپدیرمق .

(*insép.*) ㉑ a. (—فع لا f⌣z⌣⌣) **Ver-sickern**
صیزمق، ترشح ایدرك آقمق .

(*insép.*) ㉑ a. (—فع لا f⌣z–⌣) **Ver-siechen**
بردرد دروندن صاراروب صولمق ، قورومق ، اریمك ، درد
والمله بیتمك .

⑳ b. و ㉑ e. (—فع لا f⌣z–⌣) **Ver-sieden**
(*insép.*) (مرا . sieden) قاینایه‌رق اوچمق ، اوچق ، تبخر
ایتمك ‖ پك شدتلی پیشه‌رك ، قاینایه‌رق بوزولمق ، فنالاشمق ‖
(فع متع) پك زیاده قاینامق ‖ پیشورمکده ، قایناتمقده قوللانمق،
صرف ایتمك .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f⌣z–⌣) **Ver-siegeln**
برمهرك اوزرینی مهرلمك، مهر ایله قپامق ‖ (einen Brief)—
حکومت معرفتیله ، محکمه طرفندن مهر آلتنه gerichtlich—
آلمق ، مهرلمك .

(*insép.*) ㉑ a. (—فع لا f⌣z–⌣) **Ver-siegen**
(برمنبع ، قایناق ، کوز یاشی حقنده) (آقه آقه) قورومق ،
صوینی چکمك .

[لاتینجه] ㉑ a. (فع متع ⌣–⌣V⌣) **Ver-sifizi(e)ren**
(*insép.*) بیت سویلمك ، نظم ایله اوغراشمق .

کموش قاپلایان، ㊵ a. (ا م f⌣z⌣⌣⌣) **Ver-silberer**
یالدیزلیان ، یالدیزجی .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f⌣z⌣⌣) **Ver-silbern**
کموش قاپلامق، کموشله یالدیزلمق ‖ —etwas برشیئی پاره یاپمق،
برشیئی پاره‌یه، آقچه‌یه ، نقده تحویل ایتمك ‖ (تجا) —Akti-en
کاغدلری، اسهامی نقده تحویل ایتمك .

= (*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſparen**
. aufſchieben و aus-ſparen
(فعـ مطا) ſich— و (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpäten**
|| گجیكدیرمك ، كچ براقمق ، گجیكمك ، كچ قالمق (*insép.*) (21) a.
برشیئله ، برشـیده ſich verſpätet haben (mit etwas)
گجیكمك ، كچ قالمق || Ver-ſpätung (ا مؤ) (49) گجیكمه ،
كچ قالمه || (گجیكدیرمه ، كچ براقمه) .

(*insép.*) (21) c. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpeiſen**
يمكله ، ييه‌رك صرف ايتمك ، بتورمك .

(21) a. (فعـ مطا f ⏑⏑⏑⏑́⏑) **Ver-ſpekuli(e)ren**
معامله جيلكده آلدانمق ، ياكلش ſich— (*insép.*)
برمعامله جيلك يامق ، ياكلش برمعاملهٔ تجاريه‌ده بولنمق ، آلدانمق .

(21) a. (فعـ متعـ وفعـ مطا f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſperren**
سربست منظره‌يه die Ausſicht— || ſperren = (*insép.*)
اوك طرفى كورمكه مانع وحائل اولمق ، اوك طرفى ، منظره‌يى
اورتمك .

(*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpieckern**
(بحر) چيويلمك .

(*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpielen**
— الخ (den Abend) اقشامى (كيجه‌يى) اويونله كچيرمك ،
بتون اقشام اويون اوينامق || اويونده غائب ايتمك || (مجا)
ihr habt (es) verſpielt (اويونى) غائب ايتديكز .

(*insép.*) (20) b. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpinnen**
ſich— || كتنك هپسنى اكيرمك ، بوكمك allen Flachs—
كندى اطرافنى نسج ايتمك ، طوقومق .

(*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſplittern**
— الخ (Zeit und Geld) وقت ونقدينى اسراف ايتمك ،
بوشنه صرف ايتمك ، آبور جوبور ايتمك .

(*insép.*) (21) b. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpotten**
. ſpotten = Jemand, etwas—

(*insép.*) (20) b. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſprechen**
ich verſpreche mir nicht viel davon || وعد ايتمك ، آدامق
بن بوندن برشى اميد ايتمم ، بوندن ايو برشى چيقمازظن ايدرم ،
بونك ايو برشى اوله‌جغى استدلال اولنه‌ماز ، بوندن ايش ، خير
bei Treu und || اومم ، بونك صوكى چيقه‌جغنى ظن ايتمم
(فعـ مطا) ſich— || عهدوپيمان ايتمك ، دينه يمين ايتمك Glaube—
|| ver-loben = على الخصوص || تعهد ، وعد ودرعهده ايتمك
قونوشوركن خطا ايتمك ، ياكلمق ، ياكلش سويلمك .

(*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſprengen**
بر انسان ييغينى ، غلبه‌لغى (einen Menſchenhaufen)—
دارمه طاغين ، تارومار ايتمك ، چيل ياوروسى كبى طاغيتمق .

(*insép.*) (20) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpringen**
ſich— (مفعول اليه ايله) den Fuß— || (ſpringen . مرا)
آتلاركن ، صيچرايه‌رق آياغى اينجتمك ، بورقمق || وقتنى خوپلامه ،
صيچرامه . آتلامه ايله كچيرمك || (فعـ مطا) ſich— ياكلش آتلامق .

اوزاغه (*insép.*) (21) c. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpritzen**
فيشقيرتمق || ſein Blut für (das Vaterland)— ملكتى
اوغورنده فداى جان ايتمك || (فعـ مطا) (مثلا طالغه‌لر حقنده)
قياره چارپه‌رق طاغيلمق ، پارچه‌لنمق ، ſich am (Felſen)—
صيچرامق ، سرپلمك .

(فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) ايكيسيده : **ver-ſpünden ، Ver-ſpunden**
. ſpunden = (*insép.*) (21) b.

= (*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſpüren**
ſpüren طويمق ، حس ايتمك .

(21) c. (فعـ مطا) ſich— (f ⏑⏑́⏑⏑) **Ver-ſpurloſen**
(*insép.*) (عمو) صيويشمق ، سره قدم باصمق ، كوزدن نهان
اولمق .

(*insép.*) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑⏑) **Ver-ſtaatlichen**
حكومته مال ايتمك ، حكومت مالى عدادينه كچيرمك ، حكومت
طرفندن صاتون آلمق ، اموال حكومتدن ايتمك .

(*insép.*) (صنع) (21) a. (فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſtählen**
. ſtählen =

(انسانك) (*sans pl.*) (38) (ا م f ⏑⏑́) **Ver-ſtand**
دوشونان وآكلايان قوهٔ عقليه‌سى) عقل ، فراست ، ادراك ،
فرق وتمييز ، قوهٔ مميزه وادراكيه ، عقل ، شعور || برشيئى
چابوجاق فرق ، ادراك ايتمك ، آكلامق ، ضبط وفهم ايتمه ،
سرعت انتقال ، ذكاوت ، فطانت || er iſt nicht bei— اونك
عقلى باشنده‌دكل || (der Kranke) blieb bei—e (خسته) عقلى
غائب ايتمدى || zu —e kommen عقلى باشنه كلمك ، عقلى باشنه
طوپلامق ، طوپلايه بيلمك || einen klaren —haben فرط
ذكا وفراسته مالك اولمق || Das geht über meinen— بو ، بنم
قوهٔ ادراكيه‌م فوقنده ، بن بونى آكلايه‌مام ، بو بنم آكلايه‌جغم
شى ، ايش دكل || (ضرب مثل) —iſt beſſer als Reichthum
عقل ثروته تقدم ايدر ، عقلى باشنده اولمق زنكين اولمقدن
اولادر || صورت تلق || معنا .

(ا م) (عمو) —kaſten (f ⏑⏑́ ...) **Ver-ſtand„ ...**
(Kopf) (براى لطيفه : قفا ، باش مقامنده) عقل قوطوسى ،
چكمجه‌سى ، مقرشعور || —ſchwäche قوهٔ ادراكيه‌نك ،
عقلك ضعيفلكى ,

(معقول ، مقبول ، عاقلانه ، (24) (صـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſtändig**
مدبرانه ، طوغرى ، دور انديشانه || —es Alter برشيئك
ايولكنى كوتولكنى ، عاقبتنى دوشنه‌جك سن ، زمان .

(فعـ مطا) ſich— و(فعـ متعـ f ⏑⏑́⏑⏑) **Ver-ſtändigen**
برينه برشيئى Jemand von etwas— (*insép.*) (21) a.
Jemand über etwas— (خصوصيله) || آكلاتمق ، طانيتمق
برينه برشيئى آكلاتمق ، شبهه‌سنى ازاله ايتمك ، ايضاح وافهام
ايتمك || ſich mit Jemandem— بريسيله اويوشمق ، آكلاشمق ،
بر برينك فكرينى آكلامق ، توافق حصوله كلمك ، اتفاق آرا
حاصل اولمق ، متفق الرأى اولمق || اوجه سوزلشمك .

قولاى آكلاشيلير ، (24) (صـ f ⏑⏑́⏑) **Ver-ſtändlich**
allgemein— || سهل الفهم ، آچيق ، كوچ وزور وقپانيق دكل
هركس طرفندن قولايجه آكلاشيلور ، آكلاشيله بيله‌جك صورتده ||
آچيق سويلمك ، آچيقجه بيان وادارهٔ كلام ſich— ausdrücken
ايتمك || ſich— machen كنديسنى آكلاتمق ، افادهٔ مرام ايتمك ||
برينه برشيئى آكلاتمق ، Jemandem etwas— machen
عقلنى ايرديرمك ، افهام ايتمك ، فكرينى ياتيرمق ، قانديرمق ؛
(مجا) كوزينه صوقمق .

عقل ، (34) (ا مؤ) ، (33) (لا ا f ⏑⏑́) **Ver-ſtändniß**
اذعان ؛ ادراك ، فراست || —für etwas haben برشيئه عقلى
ايرمك ، برشى ايچون قابليت وذكاسى اولمق ، برشيده مهارتى بولنمق .

(*insép.*) ⑳ t. (فه متع f ⏑–⏑) **Ver-stehen**
(ماضيسى همان متروك وشعرده : ver-stund) آكلامق ،
فهم وادراك ، اذعان ايتمك ‖ Zu—geben آكلاتمق ، ايما
ايتمك ‖ Deutsch— آلمانجه بيلمك ‖ Sie—mich falsch
سز بنى آكلايه‌ميورسكز ؛ بنى طوغرى، ايو آكلايه‌ميورسكز ‖
آكلامازلقه كلمك ، nicht—wollen آكلامق استه‌مامك ،
اورمق ‖ etwas aus dem Grunde— برشيئى كنهندن بيلمك،
برشيئك اساسنه ، كنهنه واقف اولمق ‖ Sie Das— يونى
آكلاميسكز؟ بوكا عقلكز ايريورمى، اررمى؟ ‖ Das—Sie nicht
سز بونى آكلامازسكز، بوكا عقلكز ايرماز ‖ sich— (فه مطا)
مثلا ‖ sich mit Jemandem— بريسيله آكلاشمق، اويوشمق ‖
البته ، اوكا شبهه‌مى وار ‖ Das versteht sich von selbst
طبيعى، ظاهر . (Das) versteht sich

= (*insép.*) ㉑ a. (فه مطا f ⏑–⏑) **Ver-steigen**
so hoch habe ich mich nie (مجا) ‖ über-steigen
بوقدر هيچ يوكسلمديدم . verstiegen

= (*insép.*) ㉑ a. (فه متع f ⏑–⏑) **Ver-steigern**
(عد) مزايده‌يه چيقارمق، (تركى) ‖ ver-auktioni(e)ren
مزايده ايله صاتمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع f ⏑–⏑) **Ver-steinern**
طاش ايتمك ، طاشه تحويل ايتمك ، تحجير ايتمك ‖ حيرتدن
طونوب قالمق ‖ طاشلامق؛ خصوصيله طاشه طوتوب اولديرمك ‖
(فه لا—) و —sich (فه مطا) طاش اولمق ، طاشه تحول
ايتمك ، تحجر ايتمك ، طاش كسلمك ، طاش كبى اولمق .

اشياى (*insép.*) ㉑ a. (فه متع f ⏑⏑–) **Ver-stellen**
مختلفه‌نك يرلرينى دكشديرمك ، بر يردن قالديروب ديكر محله
قويمق، تبديل محل ايتمك ‖ ياكلش يره ، موقعه قويمق ‖ man
hat mir alle (Bücher) verstellt تكميل كتابلرم آلت اوست
ايدلمش ، هر برى برطرفه آتلش ، يرلرى دكشديرلمش ، قارمه
قاريشيق ايدلمش ‖ يرندن اوينامق ، قالديرمق ‖ اوته برى
قويه‌رق قپامق، سد وبند ايتمك ‖ —(den Weg) يولى ستر
ايتمك ، اورتمك ، قپامق ‖ entstellen= ‖ دكشديرمك ، برحاله،
قالبه ، قيليغه ، قيافته صوقمق ، طانيمماز حاله قويمق ‖ كيزلمك ،
صاقلامق، بللى ايتمامك ‖ —sich (فه مطا) دكشمك ، تبديل
حال وقيافت ايتمك ‖ sich gegen Jemand— برينه قارشو
مرائيلك ايتمك ؛ طوغرى سويلمامك ، برشيئى برينه قارشو آچيق
سويليوب كيزلمك ، جعلى ، يايمه حال وطور طاقيمنق (حقيقق
كتم ايتمك اوزره) ‖ قيافتى، البسه‌سى دكشديرمك ‖ sich gut—
اويونى ، رولى ايو اوينامق .

(*insép.*) ⑳ b. (—فه لا f ⏑⏑⏑) **Ver-sterben**
(مرا . werfen) = sterben ‖ verstorben (اسم مفعول
وصفت) ㉔ اولمش، مرحوم، متوفى، ارتحال ايتمش، كوچمش،
دار بقايه كيتمش اولمق .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع f ⏑–⏑) **Ver-steuern**
etwas— برشيئك معين ، مقنن ، موضوع اولان ويركوسنى
تأديه ايتمك ، ويرمك ‖ (verzollen) (مقامنده اوله‌رق)
(Waaren) an der Grenze— حدودده دخوليه كمركنى
ويره‌رك اشيا (بى) كچيرمك ؛ اشيانك دخوليه كمركنى حدودده
ويرمك .

(فه مطا) sich— و (فه متع f ⏑⏑⏑) **Ver-stärken**
a. ㉑ (*insép.*) قوتلشديرمك ، تقويه ايتمك، تحكيم وترصين
ايتمك ، قوت ويرمك ، پكيشديرمك قوتلنمك ، ‖ تقويه ايتمك ،
عدد ومقدارجه چوغالتمق، تزييد ايتمك؛ چوغالمق، تزايد ايتمك ‖
تضعيف ايتمك، قالينلاشديرمق، آغرلاشديرمق ‖ —(die Stimme)
سسى ، صدايى يوكسلتمك ، تيزدن چيقمق ‖ (كيميا) eine
Säure— برحامضى قويولاشديرمق، تكثيف ايتمك ‖ (غرا)
d— (اسم فاعل) بركلمه‌نك معناسى تشديد ومبالغه ايدن .

(امۇ) —parti'kel (f ⏑⏑–...) **Ver-stärkungs„ ...**
(غرا) ادات مبالغه ‖ —truppen (جمع) (ع) تقويه قطعاتى،
برقطعه‌يى تزييده ، يابرموقعى تقويه‌يه مأمورعسكر ‖ —wort
(ا لا) (غرا) كلهٔ مبالغه .

= (*insép.*) ㉑ b. (فه متع f ⏑⏑⏑) **Ver-statten**
. ver-gönnen ، gestatten

(فه مطا) sich— و (—فه لا f ⏑–⏑) **Ver-stauben**
كاملاً توزله اورتولمك ، زياده توزلنمق ‖ (*insép.*) ㉑ a.
(فه متع) ‖ توزكبى اوچمق ، توزكبى اولمق، اون اوفاق اولمق
(غلط اوله‌رق) = ver-stäuben .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع f ⏑–⏑) **Ver-stäuben**
توزله اورتمك ، توز ايتمك ‖ توزحالنه قويمق، غباركبى ياپمق ‖
توزوتمق .

Ver-staubungs= ، ㊵ a. (ام f ⏑–⏑) **Ver-stäuber**
Apparat (f –⏑⏑⏑ ام) ㊳ اجزا ، دوومكه مخصوص آلت،
منبعق ، اجزاجى هوائى .

(*insép.*) ㉑ a. (فه متع f ⏑–⏑) **Ver-stauchen**
(جرا) sich den Fuß— آياغنى بورقمق .

(*insép.*) ⑳ b. (فه متع f ⏑⏑⏑) **Ver-stechen**
(ديكيشجيلكده) — الخ ein Loch = stopfen ‖ (مزراق
feine Strümpfe— (اوبونده) ‖ وامثالى) دورتوب قيرمق
توزنى قيرمق ‖ —(Weine) شرابه صوقمق، كسمك .
‖ صاقلامه (*sans pl.*) ㊳ (ا لا) م ا f ⏑⏑) **Ver-steck**
(اويون اوله‌رق) spielen— صاقلانماج(صاقلانمه‌جه اويونى)
اوينامق ‖ (*av. pl.*) صاقلانيلان ، كيزلنيلان محل ، مخفى ،
(آوجيلق) آوك قاچوب كيزلنديكى محل، دليك ‖ (ع) پوصى ،
كمين .

صاقلانماج (ا لا) —spiel(en) (f ⏑⏑...) **Ver-steck„...**
اويونى .

㉑ a. (فه مطا) sich— و (فه متع f ⏑⏑⏑) **Ver-stecken**
‖ صاقلامق، كيزلمك ، صاقلانمق، كيزلنمك (sich)— (*insép.*)
sich vor Jemandem— müssen (مجا) ‖ ver-bergen =
بريسندن پك كيرو بولنمق ، برينك كعبنه بيله واره مامق ‖
ver-steckt (اسم مفعول وصفت) ㉔ كيزلى ، صاقلو، مكتوم ،
خفى ‖ versteckte Anspielungen كيزلى الفاظ ، جناس ‖
كيزلى كنايه ، ستم ‖ (اشخاص حقنده) versteckter Vorwurf
سينسى، صمان آلتندن صو يورودور ، حيله كار ، يوزه كولر،
قورناز تلكى ، يره باقار يورك ياقار ، ايزينى بللى ايتماز ، حالى
بشقه قالى بشقه اولان ؛ مرائى .

㊵ b. (ا لا f ⏑⏑–⏑) **Ver-steckens=spielen**
. Ver-steck=spiel = (*sans pl.*)

ایتمامك ‖ (فعه متعه) —Jemand بريني ايتمك ، دفع ايتمك ‖
—Jemand aus einer (Gesellschaft) بريني برجمعيتدن
طرد ايتمك ، قوغمق ‖ رد ايتمك ، طرد ايتمك ، قوغمق .

(insép.) ⑳ n. (— فعه لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-streichen**
(زمان حقنده) كچمك ، مرور ايتمك ، كذران ايتمك ، روزكار
كبي كلوب كچمك ‖ (der Termi'n) ist ver-strichen وقت ،
وعده ، مهلت ، ميعاد مرور ايتدى ، ايتمش ، كلمش ‖ (فعه متعه)
= ver-schmieren ‖ (انشاآتده) —die Fugen دليكلرى ،
طاش وتحته كبي موادك برلشدكلرى محللرى صيوامق ، اورتمك ،
قپاتمق ، طيقامق ‖ —(den Längen=Einschnitt) mit Gips
طولانى ياريق ، فصل مشترك محللرى آلچى ايله قپامق ، صيوامق ‖
قلم وقورشون قلمى ايله بوزمق ، چيزمك ، قاپ قاره ايتمك ‖
ein ganz verstrichenes (Exempla'r) كاملاً چيزلمش ،
قاره لنمش نسخه ، تصحيحاتله بر باد ايدلمش نسخه ، مسوده .

(21) b. زمان حالى ⑳ n. (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-streiten**
(sein ‖ وقتى غوغا ايله كچيرمك (die Zeit)— (insép.)
—Vermögen) ثروتنى دعوالرده بتورمك ، صرف ايتمك .

(insép.) (21) a. (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-streuen**
شورايه بورايه صاچمق ، سرپمك ‖ طوپلى وبر يرده اولان شيلرى
طاغتمق ، قارمه قاريشيق ، طارمه طاغنيق ايتمك ، وبوصورتله
ضايع وتلف ايتمك ، حار اورمق خرمن صاوورمق .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stricken**
(21) a. (insép.) اوركى يه صرف ايتمك ، اوركيده خرج ايتمك ،
اوركى يه قوللانمق ‖ = bestricken ‖ —sich اوردكن اوركى يى
طولاشديرمق ‖ in etwas verstrickt sein برشيئه طولاشمق ،
بولاشمق ، بر ايشه قويولمق ، كيرمك ، باشلامش بولنمق .

(insép.) (21) a. (— فعه لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-strömen**
شدتلى آقمق ، حارل حارل ، كورول كورول آقمق .

(insép.) (21) a. (فعه متعه ⏑́ ⏑ - f ⏑́) **Ver-studi(e)ren**
— (seine Gesundheit) چالشه چالشه صحتنه خلل طارى
ايتمك ، چالشه جغم ديه كنديني خسته ايتمك .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه f ⏑ ⏑́) **Ver-stümmeln**
(21) a. (insép.) برجسمك ، برشيئك برقاچ يريني فنا صورتده
كسمك ، قيرمق ، طوغرامق ، عادتا سقط ايتمك ، خرده وخاش
ايتمك ؛ برطرفنى قيرمق ، قوپارمق ، آلوب كوتورمك ، چيقارمق .

(insép.) (21) a. (— فعه لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stummen**
دلسز اولمق ، دلنى كسمك ، صوصمق ، طورمق ، سسى كسلمك ‖
—vor Erstaunen شاشرديغندن ، شاشره رق دلى طوتولمق ، بهت
وحيرت ايچنده قاله رق سوز سويليه مامك ، طوتولوب قالمق .

ver-stehen) (f ⏑ ⏑́) **Ver-stund** همان متروك كبى اولوب
فعلنك ماضى صيغه سى) .

(38) (⏑́ z ⏑ f ا م) **Ver-such** تجربه ، دنهمه ، يوقلمه ،
طارتمه ، امتحان ، تشبث ، جهد ، اوغراشمه .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-suchen**
(21) a. (insép.) تجربه ايتمك ، دنهمك ، كوجه برشيئى
دنهمك ، طارتمق ، يوقلمق ، جهد ايتمك ، اوغراشمق ؛ امتحان ايتمك
—sein Glück, sein Heil بختنى ، طالعنى ، فلاح ونجاتنى
دنهمك ، طالعنى تجربه ايتمك ‖ er hat sich Etwas (ياخود : viel)
versucht, er hat sich in der Welt versucht اودنيايى بيلور ،
چوق طولاشمشدر ، تجربه سى پك زياده در ‖ —Jemand بريني
تجربه ايتمك ، پرووا ايتمك ‖ بريني برشيئه جلب ايتمكه چالشمق .

توز (insép.) ⑳ f. (— فعه لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stieben**
اولوب طاغيلمق ، اون اوفاق اولمق ، توز كبى اوچمق ، طاغيلمق ،
اوچمق ، بتمك .

ver-steigen) (f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stiegen** فعلنك اسم
مفعولى) .

= (insép.) (21) a. (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stielen**
. helmen

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه f ⏑ ⏑́) **Ver-stimmen**
(insép.) (موسيقى) —ein Instrument آلات موسيقيه دن
برينك) آقوردينى ، آهنكنى ، سسنى بوزمق ‖ —sich آقوردى
بوزولمق ، آهنكنى غائب ايتمك ، سسى بوزولمق ‖ verstimmtes
Klavier آقوردى بوزوق پيانو ‖ (مجا) —Jemand
برينك كيفنى قاچيرمق ، نشئه سنى قيرمق ، كيدرمك ، قاچيرمق ،
طاريلتمق ‖ verstimmt sein نشئه سز اولمق ، طورمق ،
برتحفلغى ، خوشلغى اولمق ، خوش طورمق .

Ver-stimmung ، **Ver-stimmtheit** ايكيسيده : (f ⏑ ⏑ ⏑́
ا مؤ) (49) (موسيقى) آقورد ، آهنك بوزوقلغى ‖ (مجا) خوشلق ،
تحفلق (خصوصى مزاج ، كيف) ، نشئه سزلك .

(insép.) (21) a. (— فعه لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stocken**
= stocken ‖ (فعه لا —) و —sich (فعه مطا) حس
وطويغوسز قالمق ، قاتى يوركلى اولمق ، طاش كبى مرحمتسز اولمق ،
هيچ طويمامق ‖ (فعه متعه) قاتيلتمق ، سرتلشديرمك ، غيرمتأثر
قيلمق .

همان = stehlen] (24) (ص f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stohlen**
متروك كبى ver-stehlen] كيزليجه ، خفياً ، قورقه رق ، كيزلى
وناصواب ونامأذون اوله رق ، احترازله ، غيرمشروع صورتده .

(معدن) (insép.) (21) a. (فعه متعه f ⏑ ⏑́) **Verstollen**
قويولرنده) يول ، لغم ، غالرى آچمق .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stopfen**
(insép.) طيقامق ، طيقانمق ، قپاتمق ، قپانمق ‖ (21) a., c.
طاپه لمق ‖ —die Ritzen يارمق ، دليكلرى طيقامق ، قالافات
ايتمك ؛ —mit Werg قتيق ، لوكون ايله طيقامق ‖
— الخ (einen Kanal) برقنالى ، يولى ، مجرايى طيقامق ،
وامثالى درونته كيروسائره طوله رق طولديرمق ، قپاتمق ، (بورى
بر عارضه حاصل اوله رق قپانمق) ‖ (طب) قبض ايتمك ، اولمق .

ver-sterben) (f ⏑ ⏑́) **Ver-storben** فعلنك اسم
مفعولى وصفت) (24)

= (insép.) (21) a. (فعه متعه f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stören**
stören ‖ —Jemand بريني شاشيرتمق ، دوچار دهشت ايتمك ‖
ein ganz verstörtes Gesicht haben , ganz verstört
aussehen مأيوس ، قورقمش ، متهيج كورونمك ‖ راحتسز
ايدوب قوغمق ، قاچيرمق ، اوركوتمك .

(31) (⏑́ ⏑ f ا م) **Ver-stoß** خطا ، قصور ، قباحت ‖
einen— begehen برقصور ايشلمك ، قباحت ايتمك ، قصورده
بولنمق .

(stoßen . ام) ⑳ p. (+فعه لا f ⏑ ⏑́ ⏑) **Ver-stoßen**
(insép.) —gegen etwas برشيئه قارشو جرم وقباحتده
بولنمق ، قصور ايتمك ، كناه ايشلمك ، برشيئه تجاوز ايتمك ،
برشيئك حقوقنى كوزتمامك ، جرح ايتمك ، احكامنه رعايت

(ا مؤ) —statio'n (f ⌣⌣z ⁼…) **Ver-suchs„ …**
تجربه محلی، میدانی ‖ (حا) تجربه صورتیله، تجربه —weise
ایدرك .
بر باد، (*insép.*) ㉑ a. (فعمتع f⌣⌣) **Ver-sudeln**
تلویث ایتمك، آغزینه یوزینه بولاشدیرمق، قبا وفنا یاپمق .
(*insép.*) ㉑ a. (—فعلا f⌣z⌣⌣) **Ver-sumpfen**
بسبتون بطاقلق اولمق، بطاقلق حالنی کسب ایتمك ‖ (مجا)
. ver-liederlichen ==
㉑ a. (فعمطا) sich— (f⌣z⌣⌣) **Ver-sündigen**
برینه، برشیئه قارشو کناه ایشلمك، کناهه کیرمك (*insép.*)
sich an Jemandem— ‖ (an Jemandem, etwas—)
برینه قارشو قباحتلی اولمق، برینه برجرمده بولنمق، تعرض ایتمك .
فعلندن ver-sinken) ㉔ (fz⌣⌣) **Ver-sunken**
اسم مفعول وصفت)
(*sans pl.*) ㊾ (ا مؤ - f⌣z⌣⌣) **Ver-sunkenheit**
تنزل، فنالاشمه، تدنی؛ اخلاقك بوزولمسی، فساد اخلاق .
(*insép.*) ㉑ c. (فعمتع f⌣z⌣⌣) **Ver-süßen**
طاتلیلاشدیرمق، طات ویرمك؛ طاتلیلاشمق (کذا مجا) ‖
(کیمیا، حکمت) خلط طریقیله حامضك قوتنی آزالتمق، احلا ایتمك.
(فعمطا) sich— و (فعمتع f⌣⌣⌣) **Ver-tagen**
برمجلسك die (Kammern)— ‖ تأخیر، تعویق ایتمك ㉑ a.
یوم انعقاد، اجتماعی آخر برکونه تعلیق ایتمك .
(*insép.*) ㉑ a. (فعمتع f⌣⌣⌣) **Ver-tändeln**
وقتنی دلیلکله کچیرمك، دلیجه‌سنه، زیاده die (Zeit)—
سربست یشایه‌رق وقتنی اضاعه ایتمك ‖ اسراف ایتمك (sein
پاره‌سنی اسراف ایتمك، دوکوب صاچمق . Geld)—
(die Nacht)— ㉑ c. (فعمتع f⌣⌣) **Ver-tanzen**
کیجه‌یی دانس، رقص ایله کچیرمك، کیجه صباحه قدر رقص ایتمك .
(فعمطا) sich— و (فعمتع f⌣⌣) **Ver-taumeln**
عالم ذوق وصفا وسفاهته طالمق، عالم صفاده (*insép.*) ㉑ a.
ایام کذار اولمق .
(*insép.*) ㉑ a., c. (فعمتع f⌣⌣) **Ver-tauschen**
برشیئی برشیئله etwas gegen (für, mit, um) etwas—
دکشمك، تراميه ایتمك، مبادله ایتمك ‖ ein Amt, eine)
برمأموریت، بروظیفه‌یی بجایش ایتمك ‖ معادله Pfründe)—
. ver-wechseln == ‖ صورتیله دکشدیرمك، مبادله ایتمك
⌣⌣⌣) =fältigen (f⌣⌣⌣⌣) **Ver-tausend=fachen**
بیك مثلی (*insép.*) ㉑ a. (فعمتع) ایکیسیده : (— =
ایتمك، قیلمق، بیك ایله بیکارله ضرب ایتمك، بیکارجه یاپمق .
[schlage um : لاتینجه صورت امریه] (v⌣⌣) **Verte**
صحیفه‌یی، یاپراغی چویریکز، چویر، ظهرینه مراجعت .
⌣⌣⌣) ایکیسیده : ver-teuen کذا ،(بحر) **Ver-teien**
f فعمتع) ㉑ a. (*insép.*) (ein Schiff)— برکمی‌یی
اورغانله، خلاطله یالی‌یه باغلامق .
، ver-dammt == ㉔ (صـ f⌣⌣⌣) **Ver-teufelt**
، کذلك (عمو) خصوصیله (برشیئك درجهٔ غایه‌سنی ver-flucht
زیاده‌لکی ایما ایتمك) فنا حالده، پك فنا، صوك درجه‌ده،
پك جنابت اولان ‖ (حا) پك فنا، صوك درجه‌ده، پك برباد،
پك غریب حالده ‖ was für ein —es Geschäft نه تحف،
نه غریب ایش، صنعت .

. (فعلنك اسم مفعولی ver-thun) (f⌣⌣) **Ver-than**
㉑ a.(فعمطا) sich—و(فعمتع f⌣⌣⌣⌣) **Ver-theidigen**
[gerichtlich verhandeln t.gedingen اورته آلمانجه]
(*insép.*) مدافعه، مقابله ایتمك، التزام ایتمك ‖
sich— ‖ برینی حمایه ومدافعه، صیانت ایتمك Jemand—
کندی حقی اثبات ایتمك، حقوقنی مدافعه ومحافظه ایتمك ‖
Jemands —über= ‖ مدافعه ㊾ (امؤ) **Ver-theidigung**
nehmen برینك مدافعه‌سنی درعهده ایتمك .
(ا مؤ) —in ، ㊵ a. (ام f⌣⌣⌣⌣) **Ver-theidiger**
㊿ مدافعه ایدن، مدافع؛ (عد) برینك مدافعه‌سنی درعهده
ایدن دعوی وکیلی، آووقات .
—bündniß (f⌣⌣⌣⌣…) **Ver-theidigungs„ …**
(ا لا) اتفاق تدافعی ‖ (ا مؤ) آلت مدافعه ‖ —waffe
(ا م) (ع) حال تدافعی . —stand
(فعمطا) sich— و (فعمتع f⌣⌣) **Ver-theilen**
(*insép.*) تقسیم ایتمك، اقسامه آییرمق، بولمك، طاغیتمق،
توزیع ایتمك ‖ —etwas هرکسه (ویرلمسی لازم کلدیکی،
ویریله‌جکی قدر) ویرمك، طاغیتمق ‖ طاغیتمق، هدیه، عطیه،
صدقه اوله‌رق ویرمك ‖ (علم امراض) (eine Geschwulst)
ver-theilt sich برچبان طاغیلور (طوپلامه، اولمه‌نك مقابلی) .
(*insép.*) ㉑ a. (فعمتع f⌣⌣⌣) **Ver-theuern**
دها بهالی قیلمق، بهالندیرمق، قیمتنی آرتیرمق، قدرینی یوکسلتمك .
(*insép.*) ㉑ a. (—فعلا f⌣⌣⌣) **Ver-thieren**
حیوانلاشمق، حیوان کبی اولمق، حیوانه دونمك .
وظیفه‌سنی، (*insép.*) ㉒ b. (+فعلا f⌣⌣) **Ver-thun**
بورجنی ایفا ایتمك، ادا ایتمك، قیلمق ‖ (فعمتع) مسرفانه
صرف ایتمك، صاچمق، شورایه بورایه آتمق، طاغیتمق .
(*insép.*) ㉑ a. (فعمتع f⌣⌣⌣) **Ver-tiefen**
درینلشدیرمك، تعمیق ایتمك ‖ برشیئك ایچنی اویمق، چقورلشدیرمق ‖
درینلشمك، چقورلشمق، ایتمك ‖ —sich (مفعول الیه ایله :
sich in seine ‖ برشیئه قویولمق، طالمق، in etwas— (ومفعول به
(Gedanken)— افکارینه طالمق، درین درین دوشونمك .
. senk=recht == [لاتینجه] (صـ v⌣⌣) **Vertikal**
، افنا (*insép.*) ㉑ a. (فعمتع f⌣⌣) **Ver-tilgen**
امحا ایتمك، بتورمك، توکتمك ‖ محو ایتمك؛ کوکنه کبریت
صویی دوکمك، اوجاغنه انجیر دیکمك، خراب ایتمك ‖ اونوتدیرمق ‖
(Speisen, (لطیفه اوله‌رق باخصوص طلبه آغزنده) (عمو)
(Getränke)— مأکولات، مشروباتك دیبنه داری ایکمك،
سیلوب سوپورمك، برلقمه، برطامله قالمینجه‌یه قدر یيوب ایچمك .
== (*insép.*) ㉑ a. (—فعلا f⌣⌣) **Ver-tönen**
. ver-klingen
vertrekken اورته آلمانجه] ㉔ (صـ f⌣⌣) **Ver-tract**
zerren] وجودجه : یاپیلشیجه، پرادیلشیجه، قصورلی، بیچمسز،
چارپوق ‖ (فنا، مشئوم برشیئك کرهاً ارائه وذکری حالنده)
فنا، برباد، جنابت، منحوس .
‖ توافق، آکورد (*sans pl.*) ㉛ (ام f⌣⌣) **Ver-trag**
(*avec pl.*) اتحاد، اتفاق، معاهده، مقاوله، قونطورات .
(*inép.*) ⑳ r. (فعمتع f⌣⌣⌣) **Ver-tragen**
(یاکلش) برطرفه قالدیرمق، کوتورمك، صاقلامغه کوتورمك،
صاقلامق، قالدیرمق ‖ (Kleider)— البسه‌یی کیه‌رك اسکیتمك ‖

تحمل ايتمك ، چكمك ، صبر ايتمك ، اعتدال كوسترمك ، طيانمق، طيانه بيلمك || (محارب ، مخاصم ايكی طرف بيننده ويا ايكی كشی آره‌سنده) تأليف بين حاصل ايتمك ، آره‌لرينی بولمق ، بارشديرمق، اوزلاشديرمق || متاركه ومصالحه يه دائر مذاكراتده بولنمق ، مذاكره‌يه كيريشمك || معاهده ، مقاوله ايتمك || (فعه مطا) sich || برينه يكه بارشمق sich mit Jemandem (wieder) — (بر بريله) شويله بويله كچنمك sich so und so (mit einander) — (ايو ويا كوتو) || (اشيا حقنده) اويغون، (مناسب) دوشمك ، بارشمق، بر برينی طوتمق Grün und Blau — sich nicht يشيل ايله ماوی بر برينه اويماز ، بر برينی طوتماز .

Ver-träglich (f ⏑⏑́⏑ صه) ㉑ (اشخاص حقنده) ايجابنده آره‌سی بولنور، اويار، كنديله قونوشيلور، لاف آكلار، اخلاق كوزل، حليم ، سليم كمسه || (اشيا حقنده) اويغون ، موافق، طوتار اولان .

Ver-trags„ ... (f ⏑···) — widrig (صه) مخالف ، مناقض معاهده ومقاوله || — mäßig (صه) معاهده ، مقاوله موجبنجه ، بموجب معاهده .

Ver-trauen (f ⏑⏑́⏑ فعه لا +) a. ㉑ (insép.) Jemandem, auf Jemand, etwas — برينه، برشيئه امنيت ايتمك ، ايناغق، اعتماد ايتمك || (فعه متع) و — sich (فعه مطا) an-vertrauen = Jemandem etwas, sich — .

Ver-trauen (f ⏑⏑́⏑ ا لا) b. ㊵ (sans pl.) اعتماد، ايتان،امنيت || in Jemand, zu Jemand — : ياخود auf Jemandem || برينه اعتمادی اولمق، اعتماد ايتمك، ايناغق haben im — auf Deine || برينه اعتماد ايتمك sein — schenken (Güte) لطف كرمكه استناداً، عفويكه مغروراً || Jemandem etwas im — sagen برينه برشيئی خفياً ، خصوصی اوله‌رق آچمق ، محرمانه سويلمك .

Ver-trauern (f ⏑⏑́⏑ فعه متع) a. ㉑ (insép.) — (sein Leben) عمرينی يأس، ماتم ايله كچيرمك || sich — ماتم كشلكله ، كدرله كنديني تلف ايتمك .

Ver-traulich (f ⏑⏑́⏑ صه) ㉑ = ver-trauens=voll || محرم ، تكليفسز ، بلاتكليف || mit Jemandem, mit einer Sache — werden بريله ، برشيئله كسب انسيت ايتمك ، برينه، برشيئه ابوجه آلشمق، ابوجه اوكرمك || —e Mittheilung محرمانه خبر، حوادث، معلومات ، بوصورتله سويلنان شی .

Ver-traulichkeit (f ⏑⏑́⏑⏑ ا مؤ) ㊾ (sans pl.) (كلمه‌سنه مشابه جمعسز اوله‌رق) ver-traulich تكليفسزلك، لا ابالیلك || (avec pl.) تكليفسزجه اولان معاملات sich gewisse — en herausnehmen بعض لا ابالیلكده ، تكليفسزلكده بولنمق، لاابالی وسربست طوراتمق، صيقلماق .

Ver-träumen (f ⏑⏑́⏑ فعه متع) a. ㉑ (insép.) (eine Stunde) — برساعتی خيال ، قورونق، رؤيا ايله كچيرمك || sein Glück — رؤيا، خيال ايله اوغراشوركن سعادتندن اولمق .

Ver-traut (f ⏑́ صه) ㉑ تكليفسز وابوطانيشور اوله || mit Jemandem — sein, auf — em Fuße mit Jemandem stehen بريسيله ابوكوروشمك ، تكليفسز قونوشمق، جان جكر اولمق || ابو بيلير، آكلار اوله || mit etwas — برشيئی ابو بيلمك ، آكلامق || sich mit etwas — machen برشيئی ابو اوكرمك ، برشيئه ابو آليشمق، برشيئك كنهنه ، اساسنه واقف اولمق || Vertraute (r) || ver-trauens = voll = (ام) بريله تكليفسز ، ابوكوريشان|| برينك اعتمادينی قزانان، معتمد ، امين ، علی الخصوص(فرانسزجه وابونلرنده) محرم اسرار شخص || برشيئی ابو بيلان .

Ver-treiben (f ⏑⏑́⏑ فعه متع) b. ⑳ (insép.) دفع ايتمك ، طاغيتمق ، سوروب كيدرمك ، چيقارمق ، سوروب كوتورمك || Jemand aus einem (Orte) — بريني بر يردن سوروب چيقارمق، دفع وطرد ايتمك || (ع) den Feind aus einer Stellung — دشمنی برموقعدن طرد ايتمك || Gewalt mit Gewalt — زوره قارشو زور كوسترمك ، چيوی يی چيوی ايله سوكمك || (sich) die Zeit — وقت كچيرمك ، كذلك وقتی اولديرمك|| (طب) — (eine Krankheit) برخسته‌لغی دفع ايتمك، شفاياب ايتمك ؛ — das (Fieber) صيتمه يی كسمك || (تجا) ab-setzen = || Vertriebene(r) (ام) ㉑ برمحلدن سورولمش، چيقارلمش، مطرود ، منفی ، قاچقين .

Ver-treten (f ⏑⏑́⏑ فعه متع) و sich — (فعه مطا) b. ⑳ (insép.) (مرا . treten) den (مفعول اليه) sich — (مفعول به) sich, Fuß — آياغنی بورقمق، اينجلتمك|| sich die Beine — (مفعول اليه) زياده اوطورمقله اويوشان بچاقلرينی اوزونجه مدت يوزويه‌رك آچمق|| آياغيله باصوب ازمك، چيكنمك ، تخريب ايتمك || Jemandem den Weg — برينك اوكنه كچوب يولنی كسمك ، سد ايتمك || die Stelle Jemands, Jemand — برينك وكالتنده بولنمق، وكالةً برينك مأموريتنی كورمك ، ايفا ايتمك ، كچمك|| (مرا . Vater = stelle) || (تجا) auf dem Markte nicht — sein آليش ويريشده بولنمامق، پياسه‌ده كورونمامك || Jemandes Sache vor dem Richter — برينك ايشنه محكمه‌ده وكالت ايتمك ، حضور حاكمده برينك مدافعه‌سنی وكالةً درعهده ايتمك || برينك ، برشيئك يرينه قائم اولمق || eine Ansicht — ··· فكرده اولمق ، هرقنغی برفكری ترويج ايتمك || Vertretung (مؤ) ㊾ بورقولمه ، اينجيلمه ، يولی كسمه ، قپامه ، سد ايتمه || وكالت ، يرينه قائم اولمه || die Vertretung des be-urlaubten N. übernimmt Herr P. مأذون بولنان .N ك يرينه .P افندی وكالت ايده جكدر .N افندينك مأذونيتی مدتنجه .P افندی وكالةً ايفای وظيفه ايده جك|| in Vertretung des ... نه وكالتاً .

Ver-treter (f ⏑⏑́⏑ ا م) a. ㊵ = Stell=vertreter || برينك ، برشيئك حقوقنی وكالةً محافظه ومدافعه ايدن، وكيل|| مرخص || (تجا) تجاروكيلی ، مؤكل، اجنته .

Ver-trieb (f ⏑́ ا م) ㊳ (sans pl.) (تجا) = Ab-satz .

Ver-trinken (f ⏑⏑́⏑ فعه متع) a. ⑳ (insép.) (sein Geld) — پاره‌سنی ايچكی يه ويرمك ، صرف ايتمك || (seine Zeit) — وقتنی عشرتله ، ايچكيله كچيرمك .

Ver-trocknen (f ⏑⏑́⏑ فعه لا —) b. ㉑ (insép.) قورومق .

Ver-trödeln (f ⏑⏑́⏑ فعه متع) a. ㉑ (insép.) die Zeit — ايشسز كوچسز اوطورارق، كزه‌رك وقتی ضايع ايتمك || etwas — بات پازاری اصولی اوله بری صاتمق ، آياق صاتيجيلغی ايتمك .

Ver-urtheilen (فعه متعه f ⏑⏑́⏑) a. ㉑ (*insép.*)
حکم ایتمك || gerichtlich ver-urtheilter Mensch محکمه‌جه
حکم‌کیمش، حکمی ویرلمش‌کمسه ، ارباب وقوعاتدن اولان آدم ||
—J. zum Tode برینك اعدامنه حکم ویرمك .

Ver-viel-fachen (f⏑f⏑́⏑) ، = fältigen (⏑⏑⏑
㉑ a. (فعه مطا) sich— و (فعه متعه) : ایکیسیده — = ⏑
(*insép.*) تزیید ایتمك ، تزاید ایتمك ، ضرب ایتمك ، توفیر
وتکثیر ایتمك ، چوغالتمق .

Ver-vierfachen (f⏑ f⏑́⏑) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
درت‌مثلی ایتمك ، درت مثلی آرتیرمق ، درت مثلنه ابلاغ ایتمك ،
تربیع ایتمك .

Ver-vollkommnen (f⏑f⏑́⏑) فعه متعه) و—sich (فعه مطا)
b. ㉑ (*insép.*) اکال ایتمك ، مکمل قیلق ، کماله ایرمك ،
تکمیل ایتمك ، مکمل اولمق ، حدکماله واصل اولمق .

Ver-vollständigen (⏑⏑⏑ f⏑f) فعه متعه) و —sich
(فعه مطا) a. ㉑ (*insép.*) اتمام ایتمك ، تمام اولمق ، بتمك ،
بتورمك ، گمامه ایرمك .

Ver-wachen (⏑⏑́ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
— die Nächte) کیجه‌لری باقمقله ، برشیئه نظارت ایتمك ،
بکلمك ، ومحافظه ایتمك || اویومامق .

Ver-wachsen (⏑kss⏑́f) فعه متعه) r. ⑳ (*insép.*)
(مرا . wachsen—) ein Kleidungsstück—auswachsen ||
اولجه کوریتان بر شیئی بویوته‌رك اورتمك || er hat seine
Narbe ganz— یاره‌سی کاملاً غائب اولدی، بیودکجه اونك
یاره یری بلورسز اولدی || — sich (فعه مطا) = über-
wachsen || sich پك چابوق بیومك ، چابوق بیومکه باشلامق
—zu etwas صورت دائمه‌ده بیویه‌رك شکل وبیچمی غائب
ایتمك ، بیچیمسز ، ثقیل اولمق ، طاتسزلاشمق || (فعه لا —)
die Wunde صورت دائمه ده قباره رق بیویه رك قپانمق ،
verwächst یاره قپانیور|| طیشاریدن‌بیویان برشیئله ا رتولمك||
بیویه‌رك بر بریله برلشمك ، بربرینه اولامق،طولامق، قاینامق||
چارپوق چورپوق بیومك ، دردلی ، قصورلی اولمق ، (انسان
حقنده) قانبورجونبور اولمق، بویله بیومك .

Ver-wägen (⏑́⏑ f) فعه متعه) g. ⑳ (*insép.*)
طارتمق ، یوقلامق، دنه‌مك || —sich einer Sache برشیئه
اجتسار ، جرأت ایتمك .

Ver-wahr (⏑́ f ا م) (*inv.*) (*sans pl.*) =
Ver-wahrung .

Ver-wahren (⏑́⏑ f) فعه متعه) و—sich (فعه مطا)
a. ㉑ (*insép.*) — etwas برشیئی(ایو ، حسن صورتله ،
حالده) محافظه ایتمك ، صاقلامق، قالدیرمق، قالدیروب کلیدلمك،
امین اولمق اوزره بر یره قویمق || —Jemandem Geld zu
geben برینه یاره صاقلامق|| —gegen (یاخود: vor) etwas
برشیئه قارشوتأمین ایتمك ، برشیدن وقایه ایتمك || sich gegen
—etwas کندینی برشیدن وقایه ایتمك، برشیئه قارشو احتیاطلی
طاورانمق ، برشیدن صاقینمق، علی الخصوص (عد) برشیئی
پروتستو ایتمك ، قبول ایتمامك .

Ver-wahrlosen (⏑́⏑⏑ f) فعه متعه) c. ㉑ (*insép.*)
باقیه باقیه خراب ایتمك ، صاحبسز براقمق، خراب وویران‌ایتمك .

Ver-trösten (⏑́⏑ f) فعه متعه) و —sich (فعه مطا)
a. ㉑ (*insép.*) —Jemand برینی متسلی ایتمك ، تسلی
ویرمك ، تحمل ایتدیرمك ، اویالامق ، اکلندیرمك || Jemand
—auf etwas برینی برشیئه امیدلندیرمك || seine
(Gläubiger) von einem Tage auf den andern —
آلاجقلیلرینی برکوندن دیکرینه صاللامق ، بوکون یارین دی یه
آووتمق .

Ver-trumpfen (⏑⏑́f) فعه متعه) a., c. ㉑ (*insép.*)
—alle seine Trümpfe بتون قوزلرینی قیرمق، اوینامق .

Ver-tuschen (⏑⏑́ f) فعه متعه) a., c. ㉑ (*insép.*)
—etwas کذلك : (ver-tuscheln ⏑⏑́ f) صاقلامق ،
کیزلمك ، اورتمك ، قپامق ، ستر ایتمك .

Ver-übeln (⏑́⏑ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
— ver-argen = Jemandem etwas .

Ver-üben (⏑́⏑ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
— ein Verbrechen) برجرم ، جنحه ، جنایت ایشلمك ،
ارتکاب ایتمك ، اجرا ایتمك .

Ver-ähnlichen (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
غیرمساوی ، غیرمشابه قیلمق ، (اسکیسنه) بکزتمامك .

Ver-un-edeln (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) و—sich (فعه مط)
a. ㉑ (*insép.*) بیاغیلاشدیرمق ، صونی، جنسنی بوزمق ،
فرومایه قیلمق ، بیاغیلاشمق ، عادیلشمك ، اصالتنی ، جنسلکی
غائب ایتمك .

Ver-un-ehren (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
= ent-ehren .

Ver-un-einigen (⏑⏑́⏑⏑ f) فعه متعه) و—sich (فعه مطا)
a. ㉑ (*insép.*) = entzweien .

Ver-un-glimpfen (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) a., c. ㉑
(*insép.*) برینك ناموسنه ، حیثیتنه لکه سورمك ، برینی
قاره‌لمق ، اسمنی فنایه چیقارمق .

Ver-un-glücken (⏑⏑́⏑ f) فعلا—) a. ㉑ (*insép.*)
یاره‌لنمق ، قضایه اوغرامق ونتیجه‌سی اوله‌رق اولمك || (بحر)
das Schiff) ist ver-unglückt) کمی‌قضایه اوغرادی، باتدی،
غرق اولدی || = miß-glücken .

Ver-un-reinigen (⏑⏑́ f ⏑⏑ فعه متعه) و —sich
(فعه مطا) (*insép.*) پیسلتمك،کیرلتمك، مردارلمق، پیسلنمك ،
کیرلنمك || —(die Luft) هوایی بوزمق، افساد ایتمك ، تعفن
ایتدیرمك || (پولیس طرفندن) dieser Ort darf nicht
ver-un-reinigt werden بومحلی کیرلتمك ممنوعدر .

Ver-un-stalten (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) b. ㉑ (*insép.*)
شکل وقیافتنی دکشدیرمك ، بیچیمندن چیقارمق ، بیچمسز ،
چیرکین ، قیلیقسز ، قیافتسز ایتمك ، بویله برحاله قویمق .

Ver-un-treuen (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
das Hauswesen (امور بیتیه وامثالی حقنده) حسن اداره
ایتمامك ، سوء اداره ایتمك ، باتمق، آشیرمق، ایچ ایتمك .

Ver-ursachen (⏑⏑́⏑ f) فعه متعه) a. ㉑ (*insép.*)
صبب ، باعث ، موجب اولمق، ایجاب ایتدیرمك ، تولید ایتمك،
میدان ویرمك ، حاصل ایتمك .

Ver-waschen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) r. (20) (*insép.*) —(viel Seife) چوق صابون صرف ایتمك (یيقامق، یيقاتمق خصوصنده) || —(Flecke) (لكه‌یی) يیقایوب چیقارمق ، يیقایه‌رق سیلك (چیقارمق) || يیقیه‌رق اسكیتمك، آشیندیرمق || (اسم مفعول وصفت) (24) مصدرینك باجمله معنالرنده مستعملدر || (طبیعت حقنده) قرارسز ، متردد ، برشیئه چابوق ووقتیله حكم ویره‌ماز اولان || رنكی اوچوق ، بوزوق ، صولوق ، صارارمش .

Ver-wässern (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) etwas— برشیئی ایصلاتمق || (مجا) طاتسز طوزسز یاپمق ، ایتمك|| صولاندیرمق|| (فع لا—) چوق وقت ایصلاتمق||(مجا) طاتسزلاتمق ، طادی طوزی قالمامق .

Ver-weben (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) h. (20) (*insép.*) —(Baumwolle, Garn الخ) پاموق، ایپلك وامثالنی طوقومقده صرف ایتمك، نسج ایدرك خرجامق|| نسج ایدرك ادخال ایتمك ، چالشمق||(اوروجك حقنده) آغیله اورتمك، اوروجك باغلامق|| (كذا فع مطا) اوره‌رك ، طوقویه‌رق ربط والصاق ایتمك sich (in etwas) برشیئه طولاتمق، دروننه صوقولمق،كیرمك|| پك صیق فیق كسب ارتباط والتصاق ایتمك ؛ اصولیله ، یولنی بوله‌رق صوقولمق، كیرمك .

Ver-wechseln (⏑ kss ⏑́ ʃ فع متعه) a. (21) (*insép.*) etwas mit etwas Anderem— برشیئی دیكر برشیئله بیلیه‌رك ، سهواً ، آكلامیه‌رق قاریشدیرمق، ظن ایتمك || wir haben unsere Hüte verwechselt برسرپوشلرمزی دكشدیردك، یاكلش آلدق|| Ver-wechselt = das = Bäumchen : اویون كوشه قاپماجه اویناموق || Geld— spielen برجنس پاره‌یی دیكر برجنس ایله دكشدیرمك، تحویل ایتمك|| Ver-wechselung (ا مؤ) (49) قاریشدیرمه ، یاكلشلق || دكشدیرمه ، تبدیل ، ترامپه || سهو ، خطا ، یاكلشلق ، یاكله ، شاشیرمه ، غلط || sie sehen sich zum Ver-wechseln ähnlich اونلر انسانی شاشیرته‌جق قدر بر برینه بكزرلر، انسان اكثریا اونلرك برینی او بری ، اوتكی ظن ایدر ، اونلر اوقدر بر برینه بكزركه انسان كوردیكی وقتده شاشیرر .

Ver-wegen (⏑́ ⏑ f ص) (24) [Ver-wägen] قورقماز، یلماز ؛ صوری صاغلام ، یوزی‌پك،صقیلماز، پرواسز،كستاخ، جرأتلی .

Ver-wehen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) (اسه‌رك) آلوب كوتورمك || — (vom Wege ab) یولدن سوروب چیقارمق، آتمق|| (روزكار حقنده) اسه‌رك طاغیتمق|| اسه‌رك طولدیرمق ، قپاتمق، اورتمك (der Wind) hat die Spur, den Weg mit Schnee verweht روزكارقاری آته آته ایزی، یولی قپاتمش ، روزكاردن ایز، یول قار ایله اورتولمش ، اسن روزكار ایزی، یولی قارله طولدرمش || (فع لا—) طاغیلق ، اوچمق ، طارمه طاغین اولمق .

Ver-wehren (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) Jemandem etwas— برینی برشیدن منع ایتمك ، برینك برشیئی یاپمسنه مانع اولمق ، منع ویساق ایتمك ، مدافعه ومقابله ایتمك ، یاپدیرمامق .

Ver-wahrung (⏑ ⏑́ ⏑ f ا مؤ) (49) محافظه ، وقایه ، صاقلامه ، صاقلامق ایچون قالدیرمه || اوته بری محافظه‌سنه قالدیرلسنه مخصوص محل ، دبوی || Jemand in— nehmen برینی توقیف ایتمك ، تحت توقیفه آلمق، حبس ایتمك || —gegen etwas einlegen برشیئی پروتستو ایتمك ، قبول ایتمامك .

Ver-waisen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع لا—) c. (21) (*insép.*) یتیم اولمق، یتیم قالمق، اوكسز اولمق|| verwaist اوكسز ، بیكس؛ (مجا) متروك || (فع متعه) اوكسز ، یتیم براقمق، قالمق .

Ver-wälschen (⏑ ⏑ ⏑ f فع متعه) a., c. (21) (*insép.*) رومنلشدیرمك ، ایتالیانلاشدیرمق .

Ver-walten (⏑ ⏑ ⏑ f فع متعه) b. (21) (*insép.*) اداره ، نظارت ایتمك ، باقمق، تحت امر واداره‌سنده اوله‌رق قوللانمق ، اجرای حكومت ایتمك|| بالذات قوللانمق، چویرمك ، اداره ایتمك ، ایشلتمك|| الندہ بولنمق|| ein Amt— برمأموریتی اداره ایتمك، ایفا ایتمك .

Ver-walter (⏑ ⏑́ ⏑ f ا م) a. (40) ، —in (ا مؤ) (50) اداره ونظارت ایدن ، برشیئی ، بردائره‌یی تحت اداره وامرنده ، قومانداسنده بولندیران || بر اداره خانه‌نك ، تجارت اوینك ، چفتلك وامثالنك مدیری، دیركتوری، اداره مأموری.

Ver-waltung (⏑ ⏑́ ⏑ f ا مؤ) (49) اداره ، نظارت ، ایشلتمه|| هیئت اداره، نظارت، حكومت|| دیركتورلق، مدیریت.

Ver-wandeln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) برشیئه قلب وتحویل ایتمك ، افراغ ایتمك و —(فع مطا) sich (in etwas) || شكل وصورتنی تبدیل ایتمك ، تناسخ ایتدیرمك ، تبدیل وتغییر ایتمك ، تبدل وتغیر ایتمك || in einen Aschenhaufen— بر ییغین كوله ،كول ییغیننه تحویل ایتمك ، یاقوب كول ایتمك|| eine Strafe in eine andere— برمجازاتی، جزایی آخر برمجازاته ، جزایه تحویل ایتمك .

Ver-wandlung (⏑ ⏑́ f ا مؤ) (49) „ver-wandeln" دكیشدیرمه ، تبدیل ، تحویل ، افراغ ، تبدل وتحول منظره وهیئت ، علی الخصوص (اسا ، طب) || قلب وتحویل .

Ver-wandt (⏑́ f ص) [اورته آلمانجه verwant] f كلمه‌سنه منسوب] ver-wenden اولوب خصم، اقربا، قریب || er ist mit mir— او بنم خصیمدر، او بنم خصیمدر، اقربامدندر، اونك بكا قرابتی واردر || wir sind nahe, weitläuf(t)ig— بز یقین(اوزاق) یقیندن(اوزاقدن) اقرباییز، یقیندن(اوزاقدن) اقربالغمز ، خصیملغمز وار || wie sind Sie mit ihm— ? قرابتكز ، خصیملكز نه طرفدن || (مجا) مشابه ، متناظر، مطابق، همجنس، مطابق|| مشترك ، مربوط ، بورجلو، لطیفه صورتیله (عمو) : er ist mir mit 10 (Mark)— اونك بكا اون مارق ویره‌جكی ، بورجی وار .

Ver-wandschaft (⏑́ ⏑ f ا مؤ) (49) قرابت ، خصیملق، صهریت ، اقربالق || (مجا) مشابهت ، مقارنت ، مطابقت ؛ مناسبت || (عد) —von väterlicher (mütterlicher) Seite پدر (والده) طرفندن خصیملق ، قرابت || مناسبت، ارتباط || (اقربالرك هیئت مجموعه‌سی) بتون اقربا ، خصیملرك جمله‌سی .

Ver-warnen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) اخبار ، اخطار ایتمك ، اولجه خبر ویرمك ، ایقاظ ایتمك ، آكاه ایتمك .

(insép.) (wenden .١ (مرا) (f ˘˘˘) **Ver-wenden**
(فعه متعه) a. ㉒ ياخود b. ㉒ چويرمك ، جهت واستقامتنى
دكشديرمك اوزره دونديرمك ، خصوصيله صورت نفى ايله er
verwandte kein Auge von ihr اوكوزينى اوندن بردرلو .
هيچ ، اصلا آييرميوردى ، آيرمدى ، (او) كوزينى اوكا ديكمش
اويله باقيوردى ، كوزينى قيرپمدن اوكا باقيوردى || ترسى ، اوبر
يوزينى چويرمك ، دونديرمك mit der verwendeten ياخود :
verwandten Hand النك ترسيله ، آرقه‌سيله || (برفكرمعين
ايله برشيئى ، بريى ، برشيده استخدام ايتمك Jemand ياخود : etwas
zu etwas— بريى ويا برشيئى برشيده استخدام ايتمك ، قوللانمق ،
برشيئه ، بر يره قوللانمق || nützlich— فائده‌لى صورتده
استعمال ايتمك ، استحصال فائده ايده بيله‌جك صورتده قوللانمق ،
اداره ايتمك || Sorgfalt auf etwas— برشيئه خصر دقت ايتمك ،
تحت تقيد واهتمامده بولنديرمق || seine (Zeit) zu etwas—
وقتنى برشيئه صرف ايتمك ، حصر ايتمك ، وقتنى برشيئه كيچيرمك ||
die nöthige (Zeit) auf etwas— برشى ايچون لازم اولان وقتى
كنديسيچون تعيين وتخصيص ايتمك ، ويرمك || (فعه مطا) sich
für Jemand — كندى آرزو ورجاسيله نفوذ واقتدارينى
بريسيچون صرف واستعمال ايتمك (bei Jemandem بر ديكرى
نزدنده) || Ver-wendung (ا مؤ) ㊾ استعمال ، استخدام ،
تطبيق ، قوللانمه .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه) f ˘˘˘) **Ver-werfen**
b. ⑳ (insép.) شورايه بورايه آتمق ، طارمه طاغين ايتمك ،
طاغيتمق ، صاچمق || ياكلشلقله بشقه بر يره كتيرمك ، آتمق ،
قويمق || (اويونده) ياكلش اويناميق ، آتمق || (آغاج ، تخته حقنده)
اكريلمك ، چارپيلق (آتمق) || آته‌رق بتيرمك ، آته آته صرف
ايتمك || قالديروب آتمق ، ايشه يارامز برشيئى آتمق || آتمق ،
دفع ايتمك ، قبول ايتمامك ، رد ايتمك ، برشيئك كنديسنه نسبتنى
قبول ايتمه‌مك ، انكار ايتمك ، طانيمامق ، لعنت ايتمك .

(insép.) ㉑ b. (فعه متعه f ˘ ˘ ˘) **Ver-werthen**
etwas— برشيئى دكرلى ياپمق ، ايتمك ، قيمتدارقيلق || (تجا)
Papi'ere— اسهامى ، كاغدى نقده تحويل ايتمك .

(insép.) ㉑ c. (فعه لا —) f ˘ ˘ ˘) **Ver-wesen**
(موجوديتدن ساقط اولمق) اولمك ، بيتمك ، زائل وغائب اولمق ،
تفسخ ايتمك ، طاغلمق || (مجا) يواش يواش تلف اولمق || (فعه متعه)
etwas— برشيئه حكم سورمك ، حاكم اولمق ، ضبط ايتمك ،
سوق واداره ايتمك ، تحت نظارت ، اداره وقوماندا اسنده بولنديرمق ||
خصوصيله وكالةً Jemands Amt— بريئك وظيفه‌سنى
بالوكاله ايفا ايتمك ، وكالةً بريئك ايشنى كورمك ، وكالةً بريئك
ايشنده (ده) باقمق .

(insép.) ㉑ b. (فعه متعه f ˘ ˘ ˘) **Ver-wetten**
(ادعا ، بحثده غائب ايتمك) ، ادعا ايتمك ، بحث طوتوشمق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه f ˘ ˘ ˘) **Ver-wettern**
ver-fluchen = ، خصوصيله اسم مفعول اوله‌رق مستعملدر :
ver-dammt = ㉔ (اسم مفعول وصفت) verwettert
ver-flucht || هوانك بوزولمسى ، غيرمساعد اوله‌رق حكمفرما
اولمسيله بوزولمش ، خراب اولمش .

[ver-weichen] ㉔ (ص) f ˘˘˘) **Ver-wichen** كچمش ،
ماضى ، زائل ، سابق ، es Jahr— سنهٔ سابق .

(insép.) ㉑ a. (فعه لا — f ˘ ˘ ˘) **Ver-weichen**
زياده يوموشامق ، پك يوموشاق اولمق ؛ اريمك ، صوده ياته‌رق :
يوموشامق ، ايوجه كوشه‌مك || (فعه متعه) پك زياده يوموشاتمق ،
صويه باصه‌رق ، قويه‌رق يوموشاتمق ، اريتمك ، صويه ياتيرمق ||
(فعه لا) آنجق اسم مفعولنده مستعملدر (مرا .. ver-wichen) .

(فعه مطا) sich— و (فعه متعه) f ˘ ˘ ˘) **Ver-weichlichen**
a. ㉑ (insép.) يوموشاتمق ، تلين ايتمك ، ملايملشديرمك ،
ملايملاشمق ، نازك ونارينلشديرمك ، نازك ونارين اولمق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه f ˘ ˘ ˘) **Ver-weigern**
رد ايتمك ، امتناع ايتمك ، قبول ايتمامك ، مخالفت ايتمك ،
موافقت ايتمامك .

(فعه مطا) sich— و (فعه لا + f ˘˘˘) **Ver-weilen**
a. ㉑ (insép.) طورمق ، توقف ايتمك ، مكث وآرام ايتمك ،
eine (längere Zeit)— برخيلى وقت مكث وتوقف ايتمك ،
اوطورمق ، اكلنمك ، اقامت ايتمك || (فعه متعه) Jemand—
بريى آليقويمق ، اكلنديرمك ، توقف ايتديرمك ، طوتمق .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه f ˘ ˘ ˘) **Ver-weinen**
(Thränen)— كوز ياشى دوكمك || (eine Zeit)— (بر وقتى)
آغلامقله كچيرمك ، امرار ايتمك || (كوز ياشى دوكه‌رك ،
آغلايه‌رق ممحى ، قساوتنى ، كدرينى تخفيف ايتمك ، كيدرمك)
(seinen Kummer) آغلايه‌رق ممحى ، قساوتنى طاغيتمق ،
تخفيف ايتمك || (آغلايه آغلايه بر باد ايتمك) seine Augen—
آغلايه آغلايه كوزلرينى كور ايتمك ؛ بر باد ايتمك ، بتورمك ||
verweinte Augen haben كوزى شيش اولمق ؛ آغلايه
آغلايه كوزلرينى يومروغه دونديرمك .

Ver-weis (˘ ˘ ا م f) مفردى ㉔ ، جمعى ㊴ تكدير
(كذلك مجازات تأديبيه‌دن اوله‌رق) توبيخ ، تكدير ، تعزير ،
Jemandem wegen etwas einen— || تكديرلى اخطار وتنبيه
einen || برشيدن طولايى بريى تكدير وتعزير ايتمك geben
derben— geben فنا حالده آزارلامق ، تكدير ايتمك .

(insép.) ⑳ o. (فعه متعه f ˘ ˘ ˘) **Ver-weisen**
Jemand an Jemand, etwas بريى بريئه صاغلق
ويرمك ، كوندرمك ، بريى برشيئه كوندرمك || Jemand
aus dem Lande (ياخود : des Landes)— بريى مملكتدن
چيقارمق ، نفى وطرد واخراج ايتمك ، سورمك || مكتب طلبه‌سى
حقنده : er ist verwiesen worden اومكتبدن مطروددر ،
طرد اولندى ، چيقارلدى ايدى || Jemandem etwas— بريئه
ايتمش اولديغى خطايى كوستره‌رك آكلاته‌رق ، تعزير وتكديرده
بولنمق ، كوردكمى ديمك ، ستم ايتمك .

(insép.) ㉑ a. (فعه لا — f ˘ ˘ ˘) **Ver-welken**
صولمق ، سونمك .

(insép.) ㉑ a. (فعه متعه f ˘˘˘) **Ver-weltlichen**
فانى ، غير باقى ، دنيالق قيلمق || روحانيتدن دنيويته تحويل
ايتمك ، (اراضىٔ وقفيه يى) اراضىٔ ملكيه يه تبديل ، تحويل
ايتمك || (فعه لا—) فانى ، غير باقى ، عمرسز ، وفاسز اولمق .

(˘ ˘ ˘ f ص) ㉔ قابل استخدام واستعمال || **Ver-wendbar**
zu etwas— برشيئه يارار .

(*insép.*) ㉑ a. (فع لا —) (f ⏑⏑́) **Ver-wittern**
روزکار، هوانك تأثیریله طاغیلمق، بوزولمق، دوکولمکه باشلامق، تجزأ ایتمك، توزکبی اوفه‌لنمغه باشلامق، کفکه‌لنمك؛ مرور زماناله خراب حاله کیرمك، دوکولمکه باشلامق ‖ (فع متع) طاغیتمق، دوکمك، اریتمك.

㉑ b. (فع لا — وفع متع —) (f ⏑⏑́⏑) **Ver-wittwen**
(*insép.*) طول قالمق ویا براقمق، قوجه ویاقاریسی غائب ایتمك، اکثریا آنجق اسم مفعول صورتیله مستعملدر: ver-wittwet طول، ارمل، ارمله، بیوه.

(f ⏑⏑́⏑) **Ver-wogen** (ver-wägen مصدرینك اسم مفعولی وخصوصیله ver-messen = قوت وقدرتنك فوقنده ایش کورمکه قالقان، کندندن بیوك ایش یاپمق استیان و (ver-wegen) ‖ (فع لا —) ㉑ a. (*insép.*) (طالغه، امواج حقنده) آقمق، چالقنه‌رق حرکت ایتمك، (صدا حقنده) ver-hallen = .

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-wohnen**
(ein Zimmer —) بر اوطه‌یی (درونده اوطوره اوطوره) ویرانه‌یه دوندیرمك، خراب ایتمك.

(فع مطا) (sich — و (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wöhnen**
Jemand — (*insép.*) ㉑ a. برینی خویسز ایتمك، خویسز آلیشدیرمق، فنا، کوتو آلیشدیرمق، خصوصیله برچوجغی: تربیه‌سز آلیشدیرمق، ایتمك ‖ — sich (فع مطا) فنا آلیشمق.

(f ⏑⏑́⏑) **Ver-worfen** (ver-werfen فعلنك اسم مفعولی وصفت) ㉔ مصدرینك معنالرنده مستعملدر ‖ صوك درجه فنا ومذموم وناخوش، متفور، جنابت، برباد، نامقبول.

(f ⏑⏑́) **Ver-worren** ㉔ (ver-wirren فعلندن اسم مفعول وصفت).

(فع مطا) (sich — و (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wunden**
b. ㉑ کذا نادراً a. ㉑ (*insép.*) — (sich) یاره‌لمق، یاره‌لنمق (کذا آوجیلق وعجا).

(*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wundern**
Jemand — برینی شاشیرتمق، تعجبی، حیرتی موجب اولمق، حیرت ایچنده براقمق ‖ — sich (فع مطا) تعجب ایتمك، بهت وحیرت ایچنده قالمق، شاشیرمق.

(اسم ㉑ a., c. (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-wünschen**
مفعولی کذلك ver-wunschen) (*insép.*) سحر ایتمك، ver-fluchen = ‖ پك زیاده ممنون وشادان ایتمك برشیئك صوك درجه‌سنی کوسترمك اوزره اسم مفعول اوله‌رق ver-wünscht فنا حالده، صوك درجه.

(*insép.*) ㉑ e. (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-würzen**
(eine Speise —) بریمکی زیاده بهارلمق.

. ver-heeren = ㉑ b. (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-wüsten**

جسارتی (*insép.*) ㉑ a. (فعلا + f ⏑⏑́⏑) **Ver-zagen**
غائب ایتمك، ییلمق، اورکمك، کوزی قورقمق، کندینی ازدیرمك، نومید اولمق، جسارت ایده‌مامك ‖ ver-zagt (اسم مفعول وصفت) ㉔ جسارتی منکسر، ییلغین، اورکمش، کوزی قورقمش، قورقاق، جسارتسز، جبین، یورکسز.

㉑ a. (فع مطا) sich — (f ⏑⏑́⏑) **Ver-zählen**
یاکلش صایمق، صایارکن یاکلق.

(*insép.*) ㉑ a., c. (فع متع f ⏑⏑kss⏑) **Ver-wichsen**
مومیلامقده قوللانمق، مومیلامغه صرف ایتمك ‖ = (عمو) = durch-prügeln = (عمو) ‖ ver-jubeln.

(فع مطا) (sich — و (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wickeln**
(*insép.*) ㉑ a. (ایپلك وامثالی حقنده) طولاشمق، بربرینه پکمك ‖ (حرف جر ایله برلکده) sich mit den Füßen آیاقلرینه برشی طولاشمق، صارلمق، طاقیلمق ‖ in etwas — (عجا) — Jemand mit etwas برینك باشنه برشی صالمق، بوینه طولامق ‖ sich in etwas — برشیئه بولاشمق، باشلامش بولنمق، باشلامق، قویولمق ‖ قاریشمق، قارمه قاریشیق، عرب صاچی کبی اولمق.

طارتمق. (*insép.*) ⑳ f. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wiegen**

(f ⏑⏑́⏑) **Ver-wiesen** (ver-weisen فعلنك اسم مفعولی).

(فع مطا) (sich — و (فع لا — f ⏑⏑́) **Ver-wildern**
(*insép.*) ㉑ a. وحشیلشمك، وحشی اولمق، یبانیلشمك ‖ بوزولمق، فاسد اولمق، حیوانلاشمق ‖ (ترلا حقنده) اکیلوب بیچیلمامك، وباقلمامق اوزره بوزولمق، اورمان حالنه کیرمك.

(*insép.*) ⑳ a. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-winden**
etwas — چکیرمك، صاومق، اوجوز قورتولمق، برطرف ایده‌بیلمك.

جزا (*insép.*) ㉑ a. (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wirken**
اوله‌رق چکمك، غائب ایتمك ‖ مستحق جزا اولمق، استمك، دعوت ایتمك ‖ — eine Strafe برجزایه مستحق اولمق، برجزایی حق ایتمك، داعیٔ مجازات برجرم وقباحتی ارتکاب ایتمك ‖ طوقومغه، تسجه صرف ایتمك.

(فع مطا) (sich — و (فع متع f ⏑⏑́⏑) **Ver-wirklichen**
(*insép.*) ㉑ a. حقیقت‌قیلمق، حقیقت اولمق، صحیحلشدیرمك، تحقق ایتمك، قوه‌دن فعله کلمك، چیقمق.

(فع مطا) (sich — و (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wirren**
(*insép.*) (اسم مفعولی کذلك: ver-worren) (ایپلك، صاپ وامثالی حقنده) ver-wickeln = علی الخصوص: طولاشمق (sich) ‖ قارمه قاریشیق ایتمك، انتظامی غائب ایتمك، انتظامدن چیقارمق، بوزمق، چوربه کبی ایتمك ‖ — (sich) بوزولمق، قارمه قاریشیق، چوربه کبی اولمق ‖ Jemandem Jemand ‖ برینك باش، صاچ توالتی بوزمق — die Frisu'r — برینی شاشیرتمق، شاشقینلاشدیرمق، verwirrt machen محجوب ایتمك، ذهنی پریشان ایتمك، صیقمق، آلیقلاشدیرمق ‖ ㉔ (اسم مفعول وصفت) ver-wirrt و ver-worren شاشقین، پریشان، عقلی وفکری قارمه‌قاریشیق، قارمه قاریشیق حال، بوزوق، برباد ایش، احوال.

(*insép.*) ㉑ b. (فع متع f ⏑⏑⏑́) **Ver-wirthschaften**
دوکوب صاچمق، محو واسراف ایتمك، پك فنا اداره واتلاف ایتمك.

(فع مطا)، (sich — و (فع متع f ⏑⏑́) **Ver-wischen**
(فع لا —) ㉑ a., c. (*insép.*) سیلمك، سیلنمك، بوزمق، بوزولمق، چیزمك (سیلوب چیقارمق)، (رسام لقده) مختلف چیزکیلری استامپه ایله بربرینه قایناشمق، استامپه‌لمق ‖ برشیئك اوزرینه الی ویا آخر برشیئی قصدی اوله‌رق سوره‌رك بوزمق، بوزلمق.

Ver-zahnen (⏑-⏑ f فه متعه وفه مطا) a. ㉑ (*insép.*) (صنعه) برشیئی قاورامق، برشی دروتنه کیروب طوتمق اوزره دیش یاپمق، آچمق : —(ein Rad) برچرخه دیش آچمق، کسمك ‖ sich in einander— بر برینه کچمك ‖ (دولکرلك) —(einen Balken) بردیرکه دیش، قامه، چیوی یاپمق.

Ver-zapfen (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a., c. ㉑ (*insép.*) — (Getränke) = aus-schenken ‖ (مجا) (عمو) es wird Nichts verzapft سکا برشی یوق! سکا یاغمه یوق!‖ (صنعه) کچمه بردیل، دیش واسطه‌سیله طوتدیرمق، ربط ایتمك.

Ver-zärteln (⏑ - ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) a. ㉑ (*insép.*) یموشاتمق، نازکلشدیرمك، کسب نزاکت ایتدیرمك؛ نازکلشمك، قیریتمق، اینجلمك ‖ —ein Kind برچوجغی نازلی آلشدیرمق، حوبیا بیوتمك، فنا آلشدیرمق، خویسز ایتمك.

Ver-zaubern (⏑ - ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) = ver-wünschen و be-hexen ‖ سحر ایله دکشدیرمك، مسحر قیلمق.

Ver-zäunen (⏑-⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) اطرافنی چیت ایله چویرمك، اطرافنه چیت چکمك.

Ver-zechen (⏑-⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) ایچمکه، عشرته صرف ایتمك ‖ وقتی،وقتنی ایچکی ایله، عمرینی عشرتله کچیرمك.

Ver-zeh(e)nten (⏑(⏑)-⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) عشرینی ویرمك.

Ver-zehnfachen (⏑ ⏑ - ⏑ f فه متعه وفه مطا) a. ㉑ اون مثلی یاپمق، ایتمك، اون مثلنه ابلاغ ایتمك، —sich (*insép.*) اون مثلی اولمق، اون مثلنه بالغ اولمق.

Ver-zehren (⏑ - ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) —(essend) یه‌رك صرف ایتمك، یمك، اکل ایتمك ‖ (توکه‌تەرك) یمك، اسراف ایله یمکه صرف ایتمك، بتورمك، یوتمق، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق، حار اوروب خارمان صاوورمق ‖ —sich (فه مطا) و (فه لا) = auf-zehren.

Ver-zeichnen (⏑ - ⏑ f فه متعه) b. ㉑ (*insép.*) —(ein Bild) بورسمی فنا، یاکلش ترسیم ایتمك، یاپمق، بوزمق، یاپه‌مامق ‖ کذا (فه مطا) اولەرق —sich رسم یاپارکن (برشیئك) رسمی چیقارارکن یاکلق، یاکلش رسم ایتمك ‖ = auf-zeichnen ‖ یازو ایله ضبط وقید ایتمك، نوطه ایتمك، برشیئك جدولی، لیسته‌سی یاپمق ‖ auf einer Liste— برلیسته‌یه قید ایتمك، (verzeichnet sein) (مقید بولنمق) ‖ خصوصی اولەرق قید واشارت ایتمك، بر یره کچیرمك.

Ver-zeichniß (⏑-⏑ f ا لا) ㉝ اجمال، خلاصه، صورت مخصوصه‌ده یاپیلان لیسته، دفتر، جدول؛ اسامی جدولی؛ سجل، فهرست، بورج، دین پوصله‌سی ‖ —von Druckfehlern مطبوع بر اثرك خطا صواب جدولی ‖ —des Inhalts فهرست، مندرجات جدولی.

Ver-zeihen (⏑-⏑ f فه متعه) o. ⑳ (*insép.*) عفو ایتمك، باغیشلامق ‖ —برشیئی (Jemandem etwas) برینه برشیئی ‖ (اثر نزاکت اولەرق) Sie! — وکذلك : —! (w.) Sie عفو ایدیکز! عفو ایدرسکز! ‖ —etwas برشیئی معذور کورمك، قصورینه باقمامق؛ آلدیرمامق، باغشلامق.

Ver-zeihlich (⏑-⏑ f صـ) ㉔ قابل عفو ‖ —e Sünde قابل صفح، خفیف کناه.

Ver-zeihung (⏑-⏑ f امؤ) ㊾ عفو، صفح، باغیشلامه، عفو ایتمه ‖ Jemand um— bitten بریدن عفودیلمك ‖ —(um) ! عفو ایدرسکز! یاردون!

Ver-zerren (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) و —sich (فه مطا) a. ㉑ (*insép.*) بوره‌رق، بوکه‌رك شکلنی، بیچمنی دکشدیرمك، بوریله‌رق، بوکیله‌رك شکلندن، بیچمندن چیقمق، فنالاشمق، بوزولمك، بوروشمق ‖ den Mund— آغزینی اکمك، چارپولتمق.

Ver-zetteln (⏑⏑-⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) طاغیتمق، صاچمق، صرف واسراف ایتمك؛ اوفاق اوفاق طوغرامق، پارچه پارچه ایتمك، دقتسزلك، صاوروقلق نتیجه‌سی اولەرق غائب ایتمك، بر یره آتمق، آبورجوبور ایتمك.

Ver-zicht (⏑-⏑ f ا م) ㊳ ونادراً (ا مؤ) ㊾ کف ید ایتمه، فراغت، وازکچمه، یاخود : auf etwas — leisten, ver-zichten = thun.

Ver-zichten (⏑ ⏑ ⏑ f فه لا +) b. ㉑ (*insép.*) auf etwas— برشیدن وازکچمك، برشیدن، برحقدن صرف نظر، فراغت ایتمك؛ برشیئی آخره ترك وفراغ ایتمك.

Ver-zieh (⏑ - f) ver-zeihen فعلنك زمان حالنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری ‖ ver-ziehen فعلنك صورت امریه‌سنك ایکنجی شخصی).

Ver-ziehen (⏑-⏑ f فه متعه، فه مطا وفه لا—) f. ⑳ (*insép.*) خصوصیله : —ein Kind برچوجغی تربیه‌سز، عارسز آلیشدیرمق ‖ (آغاج، چلیك حقنده) —sich آکمق، اکریلمك ‖ بعضا (فه متعه) ein zuckendes Lächeln verzog احتلاجله برصیرتدی ‖ اکمك، بوکمك ‖ er wagt sein Gesicht keine Miene vor ihm zu— او اونك اوکنده، حضورنده، یاننده‌صورت ایده‌مز، آصاماز، اکه‌مز، یوزینی بیله اکشیده‌ماز ‖ den Mund— آغزینی اکمك، چارپولتمق ‖ den Mund—zum Lachen تبسم ایتمك، آغزینك اوجیله‌کولمك، صیریتمق ‖ (مفعول الیه ایله) sich کولمکدن قاتیلمق، —eine Sehne برطرفی طوتولمق ‖ (دامه وامثالنده) یاکلش طاش چکمك، اوینامق ‖ (فه لا) بر یردن چیقمق، تبدیل مسکن ایتمك، طاشینمق ‖ in die Stadt— شهره طاشینمق، اقامت ایتمك اوزره شهره کیتمك ‖ (عمو) —sich = ver-duften ‖ چکیلوب‌غائب اولمق، طاغیلمق، آغیر آغیرکچه‌رك غائب‌اولمق ‖ (چیبان حقنده) طاغیلمق ‖ چکه‌رك طولاتمق، صارپلمق ‖ (فه مطا، فه لا) sich in die (تأخر ایتمك، کچکمك) Länge— اوزامق، چوق سورمك، قالمق.

Ver-zieren (⏑-⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) (فائده‌لی اولمق اوزره) : تزیین ایتمك ‖ دوناتمق، سوسلمك، بزه‌مك، تجهیز ایتمك.

Ver-zierung (⏑-⏑ f ا مؤ) ㊾ تزیین ایتمك، دوناتمه، سوسلمه، بزه‌مه؛ تجهیز ایتمه، دوناتمه ‖ تزیینات، سوس، اورغان؛ طاقم، دوناتمه، خرج.

Ver-zimmern (⏑ ⏑ ⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*insép.*) (صنعه) کراسته ایله قاپلامق ‖ (بحر) — (ein Schiff) برکمی‌یی تعمیر ایتمك، کراسته‌سنی یکیلمك.

Ver-zinken (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
(معدنجیلك) توتیا ایله قاپلامق ، چینقولمق .

Ver-zinnen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
قالایلامق ، قالای سورمك || verzintes Eisen = blech (اوزری
قلایلی تیمور لوحه) تنكه .

Ver-zinsen (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) e. ㉑ (*insép.*)
etwas— برشیئك فائضنی ویرمك ، تأدیه ایتمك || sich—
(فع مطا) فائض كتیرمك ، قزانج ویرمك ، كتیرمك .

Ver-zogen (⏑́⏑ f) ver-ziehen فعلنك اسم مفعولی) .

Ver-zögern (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
كجیكدیرمك ، تأخیر ایتمك ، بكلتمك ، آخروقتــه تعلیق ایتمك ،
بشقه كونه ، وقتــه براقمق ، اوزاتمق || sich— (فع مطا)
اوزامق (اوزون) سورمك ، بكلتمك .

Ver-zollen (⏑́⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (تجا)
كمركنی ویرمك .

Ver-zotteln (⏑ ⏑́ ⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*)
قارمه قاریشیق ایتمك ، عرب صاچنه دوندیرمك .

Ver-zucken (⏑́⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insp.*) بورقمق،
بورمق ؛ غیر اختیاری چارپولتمق ، احتلاجی صورتده تحریك
ایتمك || (فع لا—) قویروغنی تترتمك .

Ver-zücken (⏑́⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) حیران
ایتمك ، شاشیرتمق ، مبهوت ایتمك .

Ver-zug (⏑́ f ونادراً ⏑́ ا م) ㉛ كجكدیرمه، كیرو
براقمه ، تأخیر، تعویق || (حسن تربیــه ایدلمامش،كورمامش
چوجق) شیارغان، عارسز ؛ چیچك .

Ver-zweifeln (⏑́⏑ f فع لا +) a. ㉑ (*insép.*)
قطع امید ایدرك شاشیرمق، مأیوس اولمق، چیلدیرمق || برشیدن
امیدینی كسمك (an etwas) اولهجغی ظن ایتامك ، شبهه
ایتمك || Ver-zweif(e)lung (ا مؤ) ㊾ امیدینی كسمك ،
شــبهه ایتمك || قطع امید ایله مأیوس اولمه || Jemand in
(zur : یاخود) Verzweif(e)lung bringen برینك برشیده
امیــدینی براقمق ، كسمك ، قطع امیــد ایله مأیوس ایتمك ،
شاشیرتمق ، فوق العاده مأیوس ومكدر ایتمك ، چیلدیرتمق .

Ver-zwicken (⏑́⏑ f فع متع) a. ㉑ (*insép.*) (زرا)
(die Weinstöcke)— = geizen || (صنع) (دیوارجیلقده)
آرهلقلرینی طولدیرمق ، بسلمك || (مجا) (قولایلقله ، بر برندن
آیرلیهجق وجهله) بر برینــه قاتمق ، قارمه قاریشــیق ، آلت
اوست ایتمك .

Vesier (⏑́⏑) (مرا . Vezier) .

Vesikatorium (⏑)(⏑)⏑́---⏑ ا لا) ㊹ [لاتینجه]
(طب) پهلوان یاقیسی، لقص منفط (=Blasen=pflaster) .

Vespasian (⏑́ (⏑)-⏑ ⏑ ا خا م) ㊻ روما قیصرلرندن
وسپازیه ن .

Vesper (⏑ ⏑ v دها زیاده مستعمل اولهرق: ⏑́ ا f مؤ)
㊸ [لاتینجه] (امور دینیه) آیین خرســتیانیهده ایكندی
اوسق اوقونان دعا ، اقشام دعاسی ، ایدیلان نیاز وعبادت ||
بعضا (مجا) = Abend .

Vespern (⏑́ ⏑ v دها زیاده مستعمل اولهرق : ⏑́ ⏑ f
فع لا—) a. ㉑ [Vesper] (ایكندی یمكی یمك ، عصرانه
(یكی) یمك .

Vest (⏑́ f ص) ㉔ متروك اولوب = fest .

Vesta (⏑́⏑ v ا خا مؤ) ㊹ مفردیكذا ㊻ (اسا ، هیئة)
آتش آلههسی || سیارات صغیرهدن وستا دینیلان نجم .

Veste (⏑́ f ا مؤ) ㊸ متروك اولوب = Festung .

Vesuv (f ⏑́- v ا خا م) ㊻ (جغر) —der وزوو
(ینار طاغی) .

Veteran (⏑́-⏑ v ا م) ㊿ [لاتینجه] (مضاف الیهی
كذلك : s—) چوق وقت خدمت عسكریهده بولنمش كمســه ،
اختیار عسكر ، قودومان ، اسكی یالا .

Veterinär (⏑́--- v ا م) ㊻ (جمی كذلك: e—)
... „veterinär (⏑ ⏑ ⏑ ⏑ --- v) اسم ایله برلكده =
Thier=arzt, =arznei .

Veto (⏑́ - v ا لا) ㊻ یاخود .*inv* [لاتینجــه] رد ،
عدم قبول وتصدیق ، تأخیر .

Vettel (⏑́ ا f ا مؤ) ㊸ [لاتینجه ve'tula] پیس ،
پاصاقلی قاری ، شیلق .

Vetter (⏑́ ا f ا م) ㊶ [قدیم آلمانجــه fatur'ëo ؛
Vater هه منسوب] عموجه ودایی زاده،كذلك خاله وتیزه زاده.

... „**Vetter** (⏑⏑⏑ ⏑́ f) (n)gunst— (عمو) اكثریا :
خصم واقرباسی قاییرمه ، كندی آدملرینی یتشدیرمه ، خویشان
پروری .

Vetturin (⏑́ - ⏑ v ا م) ㊳ [ایتالیانجــه] (كذلك
بسبتون ایتالیانجه اولهرق o— ، جمی i—) سیاحته مخصوص
كیرا عربهسی، كذلك بو آرابهنك آرابهجیسی .

Vetver-Wurzel (⏑⏑́ v ⏑ v ا مؤ) (نبا) اشیانی
كووهدن محافظه ضمننده قوللانیلان نبات ، وتوه ر .

Vexi(e)r (⏑́ v ، اكثریا : ⏑́ ا f ا لا) ㊳ [لاتینجه]
آلداتمه ، خدعه || ماهتاب ، اكلنمه || حیرتده براقمه .

Vexi(e)ren (⏑⏑́ v ، اكثریا : ⏑⏑́ f فع متع) a. ㉑
[لاتینجه] foppen || خصوصیله: آلدانهرق اكلنمك، شاشیرتمق.

Vezi(e)r (⏑́ ss - v ا م) ㊳ [عر] وزیر .

Vezi(e)rat (⏑́ ss - v ا لا) ㊳ [عر] وزارت ،
وزیرلك رتبهسی .

Vgl. (ver-gleiche كلهسنك صورت مختصرهسی) .

Via (⏑́- v ا مؤ) (*inv.*)[لاتینجه]= Straße || via
حال اولهرق شهر اسملرینك اوكــه وضع اولنور و über معناسنه
استعمال اولنور مثلا : via Hamburg هامبورغ اوزرندن ،
هامبورغ طریقیله .

Viadukt (⏑́-- v ا م) ㊳ [لاتینجه] (شمندوفرده)
شمندوفرك (كاركیر) كمرلر اوزرندن مرور ایدن قسمی (كه
آیاقلری زمینه متصلدر) .

... „**Vice** (⏑⏑⏑ ⏑́ f) König— (ا م) حكومت تابعه
حاكمی، خدیو، پرنس || graf— (ا م) قدیمدن بارون وقونت
آرهســنده اولان ویقونتلق پایهسی ، عنوانی || feldwebel—
(ا م) (ع) آلمانیاده كذلك باشچاوش كبی قلنج طاقان كوچك
ضابطكه اولكیسی یقاسندهكی دوكمه ایله اشبو «فیسه فلدوه بل»
دن فرق ایدیلور، باش چاوش معاونی .

Vidi (⏑́- v حال اولهرق) [لاتینجــه] كورولمشدر ،
تصدیق ایدلمشدر .

[لاتینجـه] ㉑ a. (فه متع v -⏑-⏑) **Vidimi(e)ren**
vidimus] رسماً تصدیق ایتمك || (عد) افراد اهالی بیننده
عقد اولنمش اولان مقاوله‌لری محکمه‌جه قبول ایتمك .

[قدیم آلمانجه ㉗ اوستریالیلرجه ㊳ (لا ا f -) **Vieh**
صورت مجتمعه‌ده [pecu لاتینجه = Ver-mögen ſihu
(درت آیاقلی واحتیاجات زرعیه وبیتیه‌نك تسویه‌سیچون استخدام
ایدیلور خصوصیله بوینوز وطیرناقلی حیوانات) حیوانات اهلیه ،
مواشی، طوار || عمومیلشدیریله‌رك: غیرمونس، خویسزحیوان،
(انسانی تحقیرضمننده) حیوان، اوکوزقفالی .

(امؤ) صغیر ، —ausſtellung (f ⁼···) **Vieh„ ...**
طوارمعرکیسی || —markt طوار ، مواشی پازاری || —arzt
(ا م) = Thier=arzt || —bremſe (ا مؤ) (تا طبیعه)
صیغیرسینکی || —dumm (ضه) اوکوز قفالی ، پك آلیق ||
—knecht (ا مؤ) (حیوان ، طوار) سوروسی || —herde
(ا م) چوبان، طوار اوشاغی، صیغیرتماج || —ſeuche (امؤ)
(بیطر) حیوانات علت ساریه‌سی ، سؤاف ، مرض مستولیٔ
حیوانات ، قیرچین .

روجـه = filu [قدیم آلمانجـه ㉔ (ضه f -) **Viel**
mehr نسبیه‌سی صورت (حا) و [plus ، لاتینجه poyl's
ومبالغه صورتی : meiſt (wenig و ein کلمه‌لرینك مقابلی)
چوق، کثیر، وافر (e) Freunde — چوق‌دوست (لر)، چوق
احبا ، احبابلرك دوستلرك ، آرقداشلرك (بر) چوغی || er
ist— (یاخود : um Vieles) größer als ich اوبندن چوق
اوزوندر، بیوکدر || es fehlt Viel (daran) , daß... دها...
(اوکا) چوق ایستر || es kamen ihrer Viele اونلردن چوق
کلدی ، اونلرك چوغی کوردك ، اونلردن بورایه چوق کلدی ||
دها پك چوق کمسه‌لر ، دها بر —e andere (Perſonen)
چوقلری، دها برطاقم(بشقه‌لری، دیکر) لری || durch—(en)
Fleiß برخیلی چالشمه ایله ، برچوق چالشمه ، غیرتدن صکره ||
trotz ſeines vielen || (او) چوق پاره das —e Geld
die —en || چوق پاره‌سی اولدیغی حالده بیله ، دخی Geldes
Menſchen, welche چوق کمسه‌لر ، چوق انسانلر، که... ،
ein bischen, etwas—, ein wenig— || بر چوق کمسه‌لر
براز زیاده ، آشوری ؛ براز دها ، براز ، خیلی زیاده جـه ،
اولدقجه ، خاطری صاییلور مقدارده || eben ſo— اول قدر ،
دیکری قدر، عین‌مقدارده || gleich— اونك قدر، دیکری‌قدر،
اوته‌کی ، دیکری نقدرسه (اوندنده ، اوده) اوقدر ، مساوی
اوله‌رق || recht—, چوق دکل ، آز ، جزئی، براز || nicht—
ſehr— چوق، زیاده‌جه ، بولجه ، چوقجه || (مرا . ſehr) ||
ſo— اوقدر || ſo— ich gehört habe بنم ایشتدیکمه نظراً ،
آکلادیغمه کوره || nein, ſo— ich weiß بنم بیلدیکمه نظراً
خیر ، اویله دکل ، اولمسه کرك ؛ خیر ، بنم بیلدیکمه نظراً ||
der ſo und ſo—ſte Theil . . . (شو) قدرنجی قسم ،
قسمی || wie— سؤال ایدرك : نقدر، نمقدار، قاچ || نقدر... ||
wie viel er auch gelernt haben mag نقدر اوکرنسه بیله،
wie —Kinder er auch haben || نقدر اوکرنمش اولسه بیله
mag نقدر چوق چوجغی اولسه‌ده ، اولسه بیله ، قاچ چوجغی
(نقدرچوق) اولورسه اولسون || ziemlich— اولدقجه ،
خیلی ، ایجه (چوق) || zu— پك چوق ، حدندن ، لزومندن
زیاده، فضله || —zu— (ein Dutzend) zu— بردوزینه فضله

پك زیاده ، (آمان) پك چوق || des Guten zu— thun پك
ایلری‌یه وارمق، اوته‌صنه کیتمك ، آشوری کیتمك || عدد اوکنده
استعمال اولندقده: (e) hundert— یوزلرجه ، برقاچ یوز ||
کنایه صورتیله : ich weiß— بن‌چوق بیلیرم (یعنی بن بوکی
هیچ بیلمام ، بن نه بیلیم، نصل بیلیم ؟) || ich frage—nach
(Eurem Gelde) بن سزك پاره کزدن شبهه ایدییورم ،
شبهه‌لنیورم، پاره‌کزدن بکا شبهه عارض اولیور ، مراقمی جلب
ایدییور || (ضرمثل) wo Viel iſt, wird Viel verbraucht
چوق اولان یرده چوق صرف اولنور || beſſer zu— als zu
wenig آز اولمدنسه چوق اولمق، اکسیك کلمه‌دنسه فضله اولمق
ایودر ، اولادر || mit Vielem hält man Haus, mit
wenigem kommt man aus (پاره‌سی) چوق اولان صرف
ایدر ، آز اولانده اداره ایدر .

Viel„ ... (f ⁼···) —armig (صه) چوق قوللی ،
دالی بوداغی ، قولی چوق اولان || —gereiſt (صه) چوق
کزمش، طولاشمش، کورمش || —beinig(t) (صه) چوق باجاق،
آیاقلی || —beſchäftigt (صه) ایشی چوق، مشغول؛ پك زیاده
اشغال ایدیلان || —blätt(e)rig (صه) چوق یاپراقلی ، کثیرة
الاوراق || —deutig (صه) چوق معنالی ، چوق ، متعدد
معناسی اولان || ایکی معنالی ، چتال معنالی، جناس || —eck
(ا لا) (ریا) ذوکثیرة الاضلاع ، پولیغون ، سلاح تجربه محلی ||
—ehig (صه) (نبا ، تا طبیعه) آلات تذکیر وتأنیثی برلکده
اولان || —eſſer (ا م) چوق ییبان(عو) اوبور، پیس بوغاز ||
—fach (صه) متنوع ، متعدد ، (حال اوله‌رق) مکرراً ، متعدد
اولمق اوزره ، دفعاتله ، اکثریا || —fach = (صه) —fältig ||
چوق، بول، مبذول || —fraß (ا م) چوق یر، اوبورحیوان،
(انسان حقنده) اوبور || —freſſer (ا م) (مرا . —eſſer) ||
—glied(e)rig (صه) چوق اعضالی خصوصیله (تا طبیعه)
ذوکثیرة الاعضا (ریا) زائد ناقص ... اشارتلریله مربوط ،
حدود متعدده‌دن عبارت تناسب ذوکثیر الحدود || —jährig (صه)
چوق سنه‌لك ، قدیم، اسکی || —leicht (حا) بلکه ، احتمالکه ||
Sie haben —leicht Recht احتمالکه حقکز واردر ||
—liebchen (ا لا) پك زیاده سویلان ، دلبر ، معشوق ،
معشوقه || لادس(طوتوشمه) || —mehr (حا) بالعکس ،
بلکه || —mal(s) (حا) برچوق کره‌لر، قاچ دفعه (لر) ،
بیکلرجه دفعه، کراتله، دفعاتله || ich danke Ihnen —mal
(سزه) چوق تشکر ایدرم(افندم) || —ſagend (صه) چوق
دییان ، سویلیان ، معنالی ، چوق معناسی اولان || —ſaitig
(صه) (موسیقی) چوق تللی، کیریشلی || —ſylbig (صه)
چوق هجالی || —thuer (الم) چوق ایش وارکبی کوسترن ،
یاپان کمسنه || —weibig (صه) (نبا) آلات تأنیثی متعدد
اولان نبات ، کثیر التأنیث || —züngig (صه) چوق دیلی
اولان ، کثیر اللسان || (مجا) = —ſprachig (صه) چوق
لسانلی؛ چوق لسان اوزره || —ſprachiges Wörterbuch
السنهٔ مختلفه اوزرینه یازلمش لغت کتابی، متعدد لسان اوزرینه
جمع وتألیف اولنمش قاموس .

Vielerlei (صه f -⏑-⏑) ㉔ هرجنس ونوع (دن) ... ||
Vielerlei چوق شی، هردرلو نسنه .

Vielheit (ا مؤ f - -) ㊾ (ſans pl.) چوقلق، کثرت،
تعدد || غلبه‌لك .

Vier (ـَـ f ص ا عد) [قديم آلمانجـه fior ، نحوتجـه fidôr ، لاتينجه quatuor] درت ، اربع ، جهار ، چار ‖ je— und— دردر دردر ، دردر ، دردرله ‖ zu —en ايكى كشى مابيننده آره‌سنده ، باش باشـه unter —Augen ‖ mit— Pferden آره‌ده يبانجى بشقه‌سى اولمديغى حالده ‖ اولەرق، آره‌ده يبانجى بشقه‌سى اولمديغى حالده ‖ Vieren fahren درت آتلى ، درت قوشوملى اولەرق ، آرابه‌يه بنمك ، كذلك (عمو) auf ‖ Viere lang fahren درت آياغى (آياق) اوزرنده كيتمك ، allen Vieren gehen يورومك ‖ um halb— اوچ بچقـده ‖ —und neunzig طقسان درت ‖ —Wochen بر آى مقامنده (درت هفته) ‖ Vier (تبا) دردرلى ، دردزلى ‖ zu je—en vorhanden (ا مؤ) ㊾ درت عددى ؛ درت رقمى .

Vier„... (f ...) —armig (ص) درت قوللى ‖ —gestrichen (ص) موسيق (نوطه‌لرك آلتى‌درت چيزكيليسى) درت چيزكيلى ‖ —hundert (صا عد نسـبيه) درت يوزنجى ‖ —pfünder (ا م) (ع) درت فوندلق طوپ ‖ —beinig (ص) درت بجـاقلى ، آياقلى ‖ —blatt (ا لا) (كاغد اويونده) يكديكرينى بلا فاصله تعقيب ايدن نقطه‌لى درت كاغد ‖ —eck (ا لا) (درت كوشـه‌لى شكل) مربع ‖ —fach (ص) درت قاتلى ، درت قات ، درت مثلى ، رباعى ‖ —füßig (ص) درت آياقلى ، (تا طبيعه) چارپا ‖ —gespann (ا لا) درت قوشـوملى آرابه ‖ —händig (ص) درت اللى ‖ (موسيق) درت الله ، ايكى كشى طرفنـدن چالينان هوا ، پارچه ‖ —mal (حا) درت دفعه ، —mal so viel درت دفعـه بوقدر ، اوقدر ، بونك ، اونك درت مثـلى ‖ —fitzig (ص) درت طرفلى ، ذو اربعة الوجوه ‖ —feitig (ص) درت كشيلك ، درت اوطوراقلى (آرابه) ‖ —spännig (ص) درت آتلى ‖ —tägig (ص) درت كونلك ‖ —theil (ا م) كسر (ا لا) —undsechzigstel ‖ Viertel = (ا لا) اولەرق آلتمش درتده برى .

Viere (ـَـ f ا مؤ) ㊺ = Vier (اسم اولەرق) .

Vierer (ـَـ f ا م) [vier] درت رقمى ‖ دردلردن برى ‖ دردنجى آلايك نفرى ، عسـكرلرندن برى ، دردنجى آلايدن ‖ درت سـنه‌لك شراب ‖ بوكلمه « ٤ » رقمى حاوى بالجمله موادى اراءه ايده بيلور ‖ دردلك .

Viert (ـَـ f صا عد نسبيه) [vier] der (die, das) دردنجى ‖ vierte Heinrich (der Vierte) ‖ (fünfte .صا) دردنجى هانرى ‖ Januar (—e) der 4. كانون ثانينك دردنجى كونى ، دردى ‖ Viert (ا لا) ㊳ اعداددنـكره قديم بر اولچك ربعى .

Viertel (ـَـ f ا لا) ㊵ a. [قديم آلمانجه fiorteil] ربع ، چاريك ، دردده بر ‖ es ist ein —auf 2 (Uhr) ساعت برى چاريك بچيور ‖ (ص) ربع ، دردلك اولەرق كسر .

Viertel„... (f ...) —bogen (ا م) چاريك طبقه (كاغد) ‖ —stunde (ا مؤ) چاريك ساعت ‖ —jahr (ا لا) (سنه‌نك دردده برى اولان) اوچ آيلق مدت ‖ —jährig (ص) اوچ آيلق (ياشى ، عمرى اوقدر اولان) ‖ —jährlich (ص) اوچ آيلق ، اوچ آيلق مدت ايچـون ، بومدته مخصوص ‖ —jährliche Miethe اوچ آيلق كرا ‖ —note (ا مؤ) موسيق اشارتلرندن بر سياه نقطه وعمودى

بر چيزكيدن‌عبارت اولان بر دردلك نوطه ‖ —pfund (ا لا) ليرا چاريكى .

Vierteln (ـَـ f فعـ متعـ) ㉑ a. [Viertel] دردده تقسيم ايتمك ، بولمك ، درت قسمه ، پارچه‌يه آييرمق ‖ (فعـ لا +) vierteln (diese Uhr) بوساعت چاريكلريده چالار .

Viertens (ـَـ f حا) رابعاً ، دردنجيسى .

Vier-theilen (ـَـ f كذلك ـَـ فعـ متعـ) ㉑ a. (insép.) —(einen Verbrecher) بر جانى‌يى دردده بولمك ، درت باركيره باغليوب (دردده) بولمك ، پارچالمق .

Vierung (ـَـ f ا مؤ) ㊾ [vier] (ريا) des Zirkels— دائره‌نك مساوى مربعه تحويلى (هنوز حل اولنمامشـدر) ، تربيع الدائره .

Vierzehn (ـَـ f نادراً ـَـ صا عد اصليـه) [قديم آلمانجه fiorzëhan] اوندرت ، اربع عشر ‖ —Tage ايكى هفتـه‌لق مدتى اراءه ايتمك اوزره : اون درت (اونبش) كون ‖ die (Zahl) Vierzehn اون درت عددى ‖ der (die, das) — te (صا عد نسـبيه) اوندردنجى ‖ فقط تاريخلرده : der —te des Monats آيك اوندردى ‖ Ludwig XIV (der Vierzehnte) اون دردنجى لوئى ‖

Vierzehntel (ا لا) ㊵ a. اون دردده برى (كسر) .

Vier-zehn„... (... f و نادراً ...) —ender (ا م) (آوجيلق) اون درت چتاللى (بوينوزى اولان كيبك وامثالى حيوان) .

Vier-zehner (ـَـ f ا م) ㊵ a. اون دردنجى آلايه منسوب عسكر، ١٨١٤ سـنه‌سنك شرابى ‖ "١٤" رقمى حائز بالجمله مواد .

Vierzig (ـَـ f صا عد اصليه) [قديم آلمانجه fiozuc] قرق ‖ Alter von —Jahren قرقلق، قرق سـنه‌لك عمر ‖ er ist bald —Jahre alt يقينده اوقرقى بيتيريور ، ترەده ايسه قرق ياشـنده اوله‌جق (قرقى بيتره جك) ‖ die Zahl (ا مؤ) قرق عددى ‖ Vierziger (ا م) ، Vierzig (ا مؤ) قرقلق ، قرق ياشـنده اولان اركك ، Vierzigerin قادين ‖ in den Vierzigern, in den vierziger Jahren قرقى بچكين ، متجاوز ، قرق بو قدر ياشـنده ، قرق ايله اللى آره‌سنده ‖ قرقنجى آلايدن اولان عسكر ، بوكله‌نك « ٤٠ » رقمى‌حائز اولان بالجمله مواده شمولى واردر ‖ der (die, das) —ste قرقنجى ‖ —stens (حا) قرقنجى اولەرق ، قرقنجيسى ‖

Vierzigstel (ا لا) ㊵ a. قرقده بر ، قرقده برى .

Vierzig„... (f ...) jährig (ص) قرق سنه‌لك ، قرقنده، قرق ياشنده ‖ —tägig (ص) قرق‌كونلك ‖ —tägige Fastenzeit vor Ostern خرستيانلرك پاسقاليه‌لرندن اولكى قرق كونلك پرهيزلرى مدتى .

Vigilanz (ـَـ v-gh امؤ) ㊾ [لاتينجه] بيوك دقت، انتباه ، تيقظ .

Vigili(e)ren (v-gh ـَـ فعـ لا +) ㉑ a. [لاتينجه] دقت ايتمك ، انتباه وتيقظ اوزره اولمق ، كوزنى آچمق .

Vignette (vĭnᵉ-yĕ'-tĕ تلفظ اولنور ا مؤ) ㊸ [لاتينجه‌دن‌مأخوذ فرانسزجه] (مطبعه‌جيلقده) كتابلرك باب ويا فصللرينك نهايت ويا ابتدالرينـه باصيلان چيچك وامثالى تزيينات .

Vigogne (فرانسزجه تلفظ اولنور امؤ) (53) [اسپانیاجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] (تا طبیعه) Vikuna = .

Vikar (ـ ـ v ا م) (38) [لاتینجه]، کذلك بسبتون لاتینجه اوله‌رق: —ius (ـ (ـ) ـ ـ v ا م) (57) یاخود (45) کوی ویا محله پاپاسنك وكیل ویا معاونی، مختار .

Vikari(e)ren (ـ ـ ـ ـ v فع لا+) a. (21) [لاتینجه] Jemandes Stelle : ویاخود Jemand= für Jemand— vertreten .

Viktoria (ـ) ـ (ـ) ـ v ا مؤ) (54) مظفریت، ظفر، غلبه، نصرت ‖ (نبا) re'gia— لاره‌ن ویقتوریا ‖ (ا خا ووافتیز اسمی) ویقتوار ‖ فقط : Königin —von England انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریا .

Viktoria„ ... (ـ ـ ـ ـ (ـ) ـ ـ v) —ſchießen قرانیلان برمظفریتی اعلان ایتمك وبونك شرفنه اولمق اوزره آتیلان طوپ .

Viktuali-en (ـ (ـ) ـ ـ v جم) (*inv.*) [لاتینجه] کذلك Lebens=mittel = مأکولات، یه‌جك .

Vikuna (ـ ـ v vî-kou'nᵉ-ya تلفظ اولنور ا لا) (53) (تا طبیعه) [اسپا] قویون نوعی .

Villa (ـ ـ v ا مؤ) (54) [ایتا] (جمی کذلك : —s) کوشك، صیفیه (لك خانه) .

Vindizi(e)ren (ـ ـ ـ ـ v فع متع) a. (21) [لاتینجه] طلب ایتمك، کندی مالی اولدیغنی ادعا ایله استمك، استدعای حقوق ایتمك .

Viola (ـ ـ ـ v ا مؤ) (56) [ایتا] (موسیقی) ویـولا دینیلان ایری کمان، دهازیاده : آلتو تعبیر اولنور .

Viole (ـ ـ ـ v ا مؤ) (53) [لاتینجه] (موسیقی) = Vio'la ‖ (نبا) = Veilchen .

Violet(t) (ـ ـ v صـ) (24) [ایتا] منکشه رنکنده، منکشه رنکنه چالار مور (مسی) .

Violin„ ... (ـ ـ ـ ـ v) futtera'l— (ا لا) کمان قوطیسی، محفظه‌سی، ſchule— (ا مؤ) کمان چالمغی مشق وتعلیم ایچون ترتیب اولنمش نوطه کتابی، اصول تعلیم ‖ ſchlüſſel— (ا م) صول‌آناختاری، مفتاحی ‖ virtuo'ſe— (ا م) کمان استادی، موسیقی شناساندن کمانه مراق اولان .

Violine (ـ ـ ـ v ا مؤ) (53) [ایتا] (موسیقی) کمان ‖ die erſte— ſpielen کمانك برنجی درسـی‌چالمق، یکی اوله‌رق کمان درسی آلمق ‖ (مجا) بوریسی اوتمك، سوزی کچمك .

Violiniſt (ـ ـ ـ ـ v ا م)، (51) —in (ا مؤ) (50) کمانجی، کمان چالان ارکك، قادین، کمان اوستاسی .

Violoncell (ـ lŏntch ـ v ا لا) (56) [ایتا] (موسیقی) بطال، بیوك کمان، ویولونسل .

Viper (ـ ـ v ا مؤ) (53) [لاتینجه] (تاطبیعه) gemeine— اوفق انکرك، عادی انکرك ‖ ſchwarze— انکلیز انکرك یلانی یاخود قره انکرك؛ قوم انکرکی .

Virginia (ـ (ـ) ـ gh ـ v ا خا مؤ) (54) مفردی کذا (46) ویرژنی ‖ (ا لا) Virgi'ni-en = .

Virginien (ـ (ـ) ـ gh ـ v کذلك ـ (ـ) ـ dj ـ ا خا لا) b. (40) (جغر) متفقهٔ آمریقادن بریسی اولان ویرژنیا جمهوریتی .

Virtuos (ـ ـ ـ v صـ) (24) [ایتا] صنایعك هرقنغی برشعبه‌سنده زیاده مراق وملکه‌سی اولان، استاد .

Viſa (ـ ـ ا لا) (56) [لاتینجه] برشیئك دائره وجهت عائده‌سنجه کورلمسی وتصدیق، ویزه، تصدیق امضا ویااشارتی، صح .

Viſi(e)r (ـ ـ v ا لا) (38) [فر.] مغفرده کوزلك کورمسی ایچون اولان یاریق، (طوپ) تفنکده نشان آلورکن نشانکاه دینیلوب ناملو اوزرینه تثبیت قلنان ونشان اثناسنده کوزه الك یقین بولنان پارچه = Dio'pter ‖ (ا م) (38) = Vezi(e)r .

Viſi(e)r„ ... (ـ ـ ـ ـ v) —einrichtung (ا مؤ) نشان ترتیباتی ‖ koſten— (جم) برشیئك ویزه ایدلمسی، تصدیق خرجی ‖ kappe— (ا مؤ) (ع) نشانکاه اورتوسی ‖ korn— (ا لا) آرپه‌جق ‖ li'ni-e— (ا مؤ) خط نشان ‖ ſchuß— (ا م) (ع) مسافه‌نك نشانکاه ایله منطبق اولدیغی یعنی نشان نقطه‌سنك هدف نقطه‌سنه منطبق اولدیغی زمان ایدیلان انداخته‌دکی اصابت .

Viſi(e)ren (ـ ـ ـ v فتع مع) a. (21) [فر] (einen Paß— بریول، مرورتذکره سی ویزه، تصدیق ایتمك، اوزرینه کورلمشدر دیمك ‖ برشیئك حجمنی، محتویاتنی اولچمك، درجهٔ استیعابنی تعیین ایتمك ‖ (فع لا+) nach etwas— برشیئه کوزینی دیکمك، برشیئی هدف اتخاذ ایتمك، برشیئی کندیسیچون مقصد تعیین ایتمك .

Viſion (ـ (ـ) ـ v ا مؤ) (49) = Ge-ſicht خیال، کورونیش، کشف، کورمه .

Viſitator (ـ ـ ـ ـ v ا م) (43) کمرکلرده آرایجی، قولجی مأموری .

Viſite (ـ ـ ـ v امؤ) [لاتینجه‌دن مأخوذ فرانسزجه] زیارت، ویزیته (Be-ſuch =) .

Viſiten„... (ـ ـ ـ ـ v) tag— (ا م) ویزیته کونی ‖ karte— (ا مؤ) قارت دوویزیت، ویزیته‌لرده تعاطی ایدیلان (مطبوع) کاغد ‖ karten=Papier— قارت دوویزیت ایچون قوللانیلان کاغد ‖ karten=Taſche— (ا مؤ) : یاخود (ا لا) Täſchchen = قارت دوویزیت جزودانی .

Viſiti(e)ren (ـ ـ ـ ـ v فع متع) a. (21) [لاتینجه] (einen Koffer)— برصندیغی آرامق، یوقلق، معاینه ایتمك، باقمق، کوزدن کچیرمك ‖ ویزیته ایتمك .

Viskache (ـ tch ـ ـ v ا لا) (56) [اسپا] (تا طبیعه) شینشیللا (کدیسی) .

Viſum (ـ ـ v ا لا) (58) [لاتینجه] = Viſa .

Vitriol (ـ ـ v ام ا لا) (38) [لاتینجه اولوب vitrium Glas دن مأخوذ Vitre'olus] (کیمی) زاج .

Vivat (ـ v ـ v) = er (ſie) lebe hoch (مرا.) (hoch .) یشاسون ! ‖ Vivat (ا لا) (56) = Lebe-hoch .

Viviſektion (ـ v-ـ-v (ـ) tsſ ـ z ا مؤ) (49) [لاتینجه] علم وظائف‌الاعضا تجاربیچون حیوانك دیری اوله‌رق تشریحی، تشریح ذیروح .

Vizier (ـ ـ v ا م) (38) [ترکجه] وزیر .

Vogel (ـ ـ f ا م) a. (39) [قدیم آلمانجه foᴦal] قوش، طیر، مرغ [geflügeltes Thier] (مرا.) Vögelchen ‖ اسماء مغنیهٔ طیور اوکنده ترجمه اولنه‌مازمثلا : Strauß— دوه قوشی (جنابلری) دوه‌قوشی ‖ (مجا) arger, durchtriebener—

قورنازتلكی‖ —lustiger صفا پزه‌ونكی‖ —loser كلخان بكی‖
es ist ihm so wohl, wie dem—im Hanf-samen (ضرمثل)
اونك شمدی مال بولمش مغربی كبی كیفی یرنده ، آرپه آنبارینه
كیرمش آچ طاووق قدرسونجی وار ‖ die Vögel, welche zu
früh singen ، frißt die Katze ایركن كولن چابوق آغلار‖
(عو) einen —haben (م ا . Sparren (مجا .

Vogel„... (f ‑⌣···) —art (ا مؤ) قوش نوعی‖—ei
(ا لا) قوش یوورطه‌سی‖ —leicht (صـ) قوش كبی خفیف ‖
—bauer (ا لا (ا م) قوش قفسی ‖ großes —bauer
قوشخانه‖ —beere (ا مؤ) (نبا) اووز، غبیرا‖ —deuterei
(ا مؤ) = —schau, —wahrsagerei ‖ —fuß (ا م)
قوش آیاغی ، ‖ (نبا) قوش آیاغی ‖ —futter (ا لا) قوش
یمی، یه‌جكی‖ —haus (ا لا) قوشخانه‖ —kirsche (امؤ)
(نبا) یابانی كراز، قوش كیرازی‖ —laus (ا مؤ) (تا طبیعه)
قوش كنه‌سی، بیتی ‖ —milch (ا مؤ) (نبا) توكروك اوتی
دینیلان كوزل بیاض چیچكلی نبات، خشیشة البزق‖ —netz (الا)
(آوجیلق) قوش آغی (Garn=) ‖ —perspekti've (امؤ)
قوش باقیشی، (aus der—perspktive(entworfenerPlan
قوش باقیشی چیقاریلان پلان، خریطه، رسم ‖ —schau (امؤ) اسكی
یونانلی و روماليلرك قوشلرك اوچه و اوتمه‌لرندن ایتدكلری
تفأل‖ —schauer (ام) فالجی‖ —steller (ام)= —fänger
(ا م) قوشباز ‖ —wahrsagerei' (ا مؤ) =—schau ‖
—wild-pret(t) (ا لا) قوش تویلی آو، طیورجنسندن شكار‖
—zucht (ا مؤ) قوشجیلق، قوش بسلمك ، یتشدیرمك ، تربیه
ایتمك اصولی، قوش تربیه‌سی ، قوشبازلق .

Vögelchen (⌣⌣‑ f ا لا) b. ⓸⓪ (Vogel كلمه‌سنك
صورت تصغیریه‌سی) قوشجق، قوشجغز، مینی مینی قوش .

Vogesen (⌣‑ gh - v ا خا جمع) (inv.) (جغر)
[قدیم آلمانجه wasgau دن مأخوذ لاتینجه Vo'gesus]
(غربی رن علیا جبالنك جنوب قسملری) لەووغ، فوغه‌زه‌ن .

Vogt (‑ f ا م) ㉑ [لاتینجه advoca'tus] محافظه،
كوزه‌تیجی ، حامی ، مافوق ، اوسـته ‖ والی، متصرف‖ ناظر ،
مدیر، كتخدا ، حاكم، كهیا ، اداره مأموری، وكیلخرج‖ پولیس،
ضابطه مأموری ، كوی، ترلا بكجیسی .

Vogtei (‑‑ f ا مؤ) ㊾ „Vogt“ بروالی ، متصرف ،
حاكم ، ناظر ، كتخدا وامثالنك اقامت ایتدیكی مقام ، حكومت ،
نظارت ، مدیریت قوناغی‖ بعض یرلرده : حبسخانه .

Vokabel (⌣‑‑ v امؤ) [لاتینجه] (اجنبی لساندن اولوب
ازبرلنمك اوزره قید اولنان) كلمه ، لفظ .

Vokabularium (⌣(⌣)‑‑‑‑ v ا لا) ㊹ [لاتینجه]
مختصر لغات كتابی .

Vokal (‑‑v ا م) ㊳ [لاتینجه] (غرا) (Konsona'nt
كلمه‌سنك مقابلی) صدالی حرف ، حركه مقامنده مستعمل حرف،
وواییل

Vokation (‑(⌣) tss -- v ا مؤ) ㊾ [لاتینجـه]
برخدمته ، مأموریته تعیین .

Volk (⌣ f ا لا) ㉕ [قدیم آلمانجه folc = پولونیاجه
pulk Haufen] خلق، اهالی‖ —das gemeine عوام ناس‖
—viel چوق خلق ، غلبه‌لق ‖ ملت ، قوم ، امت ‖ جنس ،
صنف اهالی ‖ (ع وبحر) = Mannschaft (هرقنغی برقطعه
ویا كمی ترتیبی اولان افراد) ‖ جمعیتلی، طوپلی اوله‌رق كزن قوشلر،
سوری‖ (آوجیلق) Völker Repphüner : یاخود —zwei
ایكی كومه ، سوری ككلیك ، ایكی ككلیك آلایی .

Völker„ ... (f ⌣‑ ···) —eigenthümlichkeiten
(جمع مؤ) اخلاق وعادات ملل ‖ —beschreibung (ا مؤ)
امم واقوام مختلفه‌نك تقسیماتی وهر برینك ساكن اولدقلری
محللردن بحث ایدن علم، علم تعریف الامم ، علم تعریف طوائف
بشر ‖ —kunde (ا مؤ) و —lehre (امؤ) نوع بشرك امم
واقوام مختلفه‌یه صورت انقسامنی وبونلرك بهرینك احوالنی بیان
ایدر علم، مبحث الامم‖ —recht (ا لا) حقوق ملل‖ —stamm
(ا م) اوفق برقوم، قبیله .

Völkerschaft (⌣⌣‑ f ا مؤ) ㊾ [Volk] اهالی، قوم ،
ناس ، ملت ‖ (اهالی وناسك اوفق مقیاسده اوله‌رق هیئت
مجموعه‌سی) خلق، اوفق برجمعیت ، قبیله .

Volks„... (f ‑···) „Volk“ اهالینك ، اهالی‌یه راجع،
اهالی‌یه مخصوص، اهالی، ملت حقنده ، ناسجه ، اقوامه كوره ،
اقوام واهالی میاننده ، آره‌سنده ‖ —ausdrücke (جمع م)
الفاظ ناس، خلق، عوام آره‌سنده مستعمل الفاظ وتعبیرات ،
عادی الفاظ‖ —dichter (ا م) عوام ناس، خلق آره‌سندن
یتیشان ویا بونلره مخصوص اشعار یازان شاعر (Kunstdichter
كلمه‌سنك مقابلی) ‖ —fest (ا لا) ملی شنلك ، بایرام، یورطی،
سور ، شهر آیین ملی‖ —beliebt (صـ) عموم خلقك سودیكی،
حرمت واعتبار ایتدیكی،اهالینك توجه، حرمت ورعایتنه مظهر‖
—lied (ا لا) ملی شرقی‖ خلق طرفندن سویلنان شرقی ‖
—schule (ا مؤ) عمله ، عوامه مخصوص مكتب ، فرانسه‌ده:
مكتب ابتدائی‖ —zählung (ا مؤ) تحریر(تعداد) نفوس .

Volksthümlich (⌣‑⌣ f صـ) ㉔ [Volksthum] اهالی،
خلق آره‌سنده تأسس ایتمش، عادت صره‌سنه كچمش ، اهالی،
خلقه كوره ، ملی .

Voll (⌣ f صـ) ㉔ [قدیم آلمانجه fol = رومجه pleos،
لاتینجه plenus] طولو، مملو‖ —sein von etwas برشیئله
طولو اولمق‖طولدیرلمش، ییغلمش، آغزینه برابر‖ (der Mond)
—ist آی بدرحالنده، آیك اونبشی‖ طولی، پك چوق، مالامال
ییغیلی‖ —ein Arm برقول(قوجاق) طولوسی‖ —ein Löffel
برقاشیق طولوسی ‖ in —er Arbeit پك زیاده چالیشه‌رق ،
چالشمق اوزره، صورتیله ، حالنده‖ aus —er Brust سس،
نفس یتدیكی، آوازی چیقدیغی قدر ‖ aus—em Herzen جان
یوركدن ، جان كوكلدن ‖ —e und weiche Stimme كور
ولطیف صدا ‖ in —em Trabe صیق طیریس ایله ‖ war
es —im Theater ? تیاترووده چوق سیرجی ، غلبه‌لق
وارمیدی؟ ‖ —der Saal war ganz صالون پك غلبه‌لق ،
طولو ایدی ، صالونده پك چوق كمسه وار ایدی، هیچ یرقالمامش
ایدی ‖ بیلتجی طرفندن ! —Der Wagen ist آرابه طولی ،
آرابه‌ده (ترامووای وامثالی حقنـده) یر یوق ‖ یوارلاق، یوس
یوارلق، طوپارلاق، سمیز ، ملحم ، ایری كوده‌لی ‖ كمال بولمش،

Vollends (~ f حا) [قديم آلمانجه follon gänzlich] كاملاً ، بسبتون ، كافةً || Das wird ihn — zu Grunde richten بو اونی بسبتون كاملاً محو وپريشان، خراب ايده‌جك، بتوره جك || دها بوندنبشقه ، فضله اوله‌رق صانكه . . . بتيورمش كبي ، برده .

Voller (~ f) = volle (بوكا مراجعت) || voll كله‌سنك صورت نسبيه‌سی .

Völler (~ f ا م) a. (40) آچ كوزلی ، اوبور ، بكری مصطفی .

Voll-führen (~ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) = aus-führen .

Völlig (~ f ص) (24) [voll] تكميل، بتون || (حا) كاملاً، بسبتون، تماميا || (البسه‌حقنده) = voll-kommen.

Voll-kommen (~ f ص) (24) [قديم آلمانجه folla quëman [zum Ziele kommen مكمل، تام ، قصورسز، فوق العاده ، غايه يه وارمش || تكميل ، بتـون || (عمو) (البسه حقنده) كنكيش، راحت ، بول ، فراخ .

Voll-kommenheit (~ f ا مؤ) (49) كمال، مكمليت، (هر بر اقسامنده) قصورسزلق .

Voll-strecken (~ f فع متعه) a. (21) (*insép.*) علی‌الخصوص (عد) اجرا ايتمك، موقع اجرا ايه وضع ايتمك .

Voll-ziehen (~ f فع متعه) و — sich (فع مطا) f. (20) (*insép.*) = voll-strecken ، aus-führen ، voll-bringen || قوهٔ اجرائيـه —de Gewalt || ihre vollzogene eheliche Verbindung zeigen an... اجراقلنان رسم ازدواجلرينی... كال تعظيمات و ... ايله محترم ... لرينه بيان ايدرلر || —(الخ. . einen Vertrag.) برمعاهده وامثالنی تصديق ايتمك .

Voll-zieher (~ f ا م) ، a. (40) —in — (ا مؤ) (50) اجرا ايدن اجرا مأموری || جلاد .

Voll-zug (~ ا م) (31) (*sans pl.*) اجرا ، موقع اجرايه وضع ايتمه|| تصديق .

Volontär (فرانسزجه تلفظ اولنور ام) (56) ياخود (38) (ع) = Frei=williger غيرموظف مأمور، ملازم .

Voltaire (فرانسزجه تلفظ اولنور ا خام) (56) وولتر|| برنوع قولتوق‌صنداليه ، وولترصنداليه‌سی .

Volte (~ v ا مؤ) (53) [فر] (اسقريم وفروسيت) خيوانك چرخ ايتديرلمسی، بوحركتله خصمك ضربه‌سندن‌محافظه اولنمه حركتی|| (حقه‌بازلق، كاغد اويوننده) ال چابوقلغی .

Voltigeur (فرانسزجه تلفظ اولنـور ا م) (56) [فر] باركير اوزرنده وولتيژ تعليمی يابان بينيجی، كذلك: (ع) قديم خفيف صف پياده‌سی .

Voltigi(e)r ... (~ j ~ v) —kunst (ا مؤ) وولتيژ صنعتی || (الا) وولتيژ باركيری (كذلك تحته باركير) .

Voltigi(e)ren (~ j ~ v فع لا+) a. (21) شورايه بورايه ، اوته‌يه بری‌يه اوچمق ، اوچوشمق|| ثبات ووفاسزلك ، هرجائيلك ايتمك|| (ايده) جانبازلق ايتمك|| (حيوانده) وولتيژ تعليمی يايمق .

ايركن || تمام ، نقصانسز || die —e ganze Wahrheit sagen طوغری،طوسطوغری‌سويلمك، ايشك‌حقيقتنی‌سويلمك || (تجا) ich kann die Goldstücke nicht für —annehmen بن بو آلتونلری‌تام‌ديه قبول‌ايده‌مام، بونلرقيمتلرندن آشاغيدرلر || sich den Leib— ärgern (انفعال ايله برلكده اوله رق) اوفكه‌سی بورنـنه چيقمق ، فنا حالده حدتلنمك ، طوتولمق || —füllen ، كذلك —gießen, —schenken (آغزينه قدر، ايوجه) طولديرمق || Jemandem den Hinteren —geben برينه كوتك آتمق || die Summe— machen پاره‌يی مقدار معلومه ، مطلوبه طولديرمق ، ابلاغ ايتمك ، تكميللمك || Jemandem die Ohren — schreien (schwatzen) برينك قولاقلرينی لافله طولديرمق ، باغره باغره پاطلاتمق || —von sich— برشيئله طولمق ، برشيئه طويمق || etwas werden — trinken شرابی بورنـنه دوكه‌جك قدر ايچمك ، زيل زورنا اولمق || für— nehmen برشيئی تمام ، تكميل اوله‌رق‌قبول ايتمك ، اصل قيمتنده اوله‌رق آلمق || aus dem —len wirth=schaften مالی ، مصرفی اسيركه‌ميه‌رك .

Voll ... (f ~) —mond (ا م) بدر ، اون درت كونلك آی || —monds=Gesicht (ا لا) آی كبی يوارلاق يوزلی، تاتار يوزی || —ährig (ص) (زرا) طولغون‌دانه‌لی، بشاقلی|| —auf (~ f حا) كثرتلی، بول، طولو، پك چوق، مبذول ، بول بول ، طولو طولو || —bart (ا م) اورته‌سی وياناقلری آلتقسزين صاليويريلان صقال (طولو صقـال) || —blut (ا لا) (Halb=blut تركيبنك مقابلی) (فروسيت) جنسی قاريشيق‌اوليان،صاف‌قانلی، جنس حيوان|| —brüstig (ص) كوكسی‌طولی،طولغون كوكوسلی، ممه‌لری‌قوبمش‌طولمش|| —bürger (ا م) (Halb=bürger تركيبنك مقابلی) باجمله حقوق مدنيـه وپولتيقيه‌يه مالك شهری || —bürtig (ص) عين پدر ووالده‌دن‌طوغمش‌دنيايه گلش، اوزواحد|| —dampf (ا م) (صنع) تام قوت ، تام بخار || —gehalt (einer Münze) (ا م) تام عيار ، تام العيار (آقچه) ، كذا (مجا) || —gewalt (ا مؤ) قوت وقدرت مطلقه || —jährig (ص) (عد) فاعل مختار || —körnig (ص) طولغون دانه‌لی || —leibig (ص) اتـنه طولغون ، ملحم ، شيشمان قارنلی || —ständig (ص) تمام، تكميل، نقصانسز ، كاملاً ، كافةً ، قاريشمامش|| —ständig besetzt sein (آرابه حقنده) كاملاً طولو، دروننده اوتوريله‌جق واصولی‌دائره‌سنده آياقده طوريله‌جق يری پولنميه‌جق‌صورتده طولو بولنمق|| —zählig (ص) تمام .

Voll-bringen (~ f فع متعه) a. (22) (*insép.*) بتورمك، اتمام واكمال‌ايتمك ، صوكنه ايرديرمك ، باشه‌چيقارمق، اجرا ايتمك ، —(eine Pflicht) بروظيفه‌يی ايفا ايتمك || —(ein Verbrechen) برجرمی، جنايتی ارتكاب واجرا ايتمك، (صوكنه قدر) ايشلمك .

Voll-enden (~ f فع متعه وفع لا +) و —sich (فع مطا) b. (21) (*insép.*) اتمام ايتمك ، نهايته ايرديرمك ، ايرمك ، كماله واصل ايتمك ، اولمق ، بتورمك ، بيتمك،غايه‌سـنه وارديرمق ، وارمق ؛ ايصال ايتمك ، واصل اولمق || (ا لا) Voll-endung و (*sans pl.*) (40) b. (ا مؤ) (49) بتورمه، بيتمه ، صوكنه ، غايه‌سـنه وارمه ، ايصال ايتمه ، اكمال واتمام ايتمه || Vollendung (ا مؤ) (49) كمال ، مكمليت .

Volubilität (ـُـ ـُـ ـُـ v ١ مؤ) (49) [لاتینجەدن مأخوذ
فرانسزجه] چابیقلق ، چویکلك ، سرعت حرکت ودور ||
طلاقت لسان ، سلاست .
Volumen (ـُـ ـُـ v ١ لا) b. (40) [لاتینجه] (جمع
volu'mina) حجم ؛ جرم (Raum=inhalt =) .
Vom (f ـُـ) = von dem .
Vomi(e)ren (ـُـ ـُـ v فع لا +) a. (21) [لاتینجه] =
sich (er) brechen || (مرا . brechen) .
Vomitiv (ـُـ ـُـ v ١ لا) (38) [لاتینجه]=Brech=mittel .
Von (f ـُـ حرجر) [قدیم آلمانجه fana] (صورت
مختصرەسی v.) مفعول‌الیه اولوب : (اکثریا vom صورتنده
مستعمل اولان von dem ترکیبنده اولدیغی کبی) دن مثلا :
nehmen Sie das vom Tische weg شونی سفرەدن، ماصەدن
قالدیریکز ، آلیکز || (مضاف الیه مقامنده) der Herr vom
Hause اوك افندیسی || König von Preußen پروسیاقرالی ||
einer von uns بزدن بری || Von Gottes Gnaden بعونه،
بلطفه تعالی، بعنایة اللّٰه تعالی، عون وعنایت الٰهیه ایله اولان،
کرم وعنایت صمدانیه‌دن || (برمؤلفك اسم وشهرتی ارائه ضمننده)
von Sue (Der ewige Jude) "سو „ طرفندن تألیف قلنان
" اویکه یوده „ برشیئك جنس ونوعنی ارائه ایچون : von
Holz bauen اخشابدن انشا ایتمك || موضوع مقال اولانی ارائه
ایچون ? von wem sprechen Sie کیمدن بحث ایدیورسکز ،
کیمدن بحث اولنیور ? von drei Jahren (ein Kind) اوچ
یاشنده ، اوچ سنه‌لك برچوجق || klein von Gestalt اوفق
تفك ، بویسز ، قیصه بویلی || (اصالق ارائه مقامند) Herr
von Brandenstein موسیو فون براندنشتاین ، موسیو دو
براندنشتاین || etwas vom Original abschreiben برشیئی
اصلندن ترجمه ایتمك || von Jemandem gehen برینی ترك
ایتمك || von Sinnen kommen عقلنی قاچیرمق، غائب ایتمك،
بوزمق || von der Arbeit ruhen براز راحت ایتمك || ich
behalte 5 (Mark) von dieser Summe zurück بن
بو پاره دن بش مارق آلیقویورم ، بن بو پاره‌نك بش مارقنی
آلەجغم || von heute an بوکوندن اعتباراً || von Alters
her اسکیدنبرو ، اوته‌دنبرو || von Westen nach Osten
غربدن شرقه طوغری || ein Freund von mir احبابمدن ،
دوستلرمدنبری .
Von-ein-ander (ـُـ ـُـ f حا) =aus-ein=ander .
Vor (f ـُـ حرجر) [قدیم آلمانجه fora اسکیدن für
ایله مناسبتی وار] (حرف جرینك مقابلی) hinter مفعول‌الیه
آلور و ? wo سؤالنه جواب ویروب مفعول به آلدیغی وقت
wohin ? سؤالنه جواب ویرر (بعضاً حرف تعریف تخفیف
اولنه‌رق : vor das = vor's ، vor dem = Vor'm ||
(زمان حقنده) (برشیئه نسبتاً دها اول ، nach کلمه‌سنك
مقابلی) اول، مقدم مثلا : (غرا) das Subje'kt steht vor
dem (stellt man vor das) Zeitwort فاعل فعلك اوکنه
وضع اولنور || vor acht Tagen سکزکون، برهفته اول ||(مرا .
der Tag vor || (Hand .مرا) vor der Hand || (Alter
dem (Feste) شنلك ، شهر آیین‌کوننذن برکون اول‌لکی، بایرامدن
برکون اول‌لکی کون، عرفه‌کونی || vor allen Augen verborgen
هرکوزدن نهان || vor Gott حضور ربانیده ، حضورحقده ،
جناب حقه قارشو || vor der Thüre sein قپوده ، قپونك
اوکنده اولمق || Jemand vor die Thüre werfen برینی قپو
طیشاری ایتمك ، برینی قپودن طیشاری آتمق || Jemandem
die Thüre vor der Nase zuschlagen قپویی برینك یوزینه
قپامق || (بحر) vor Anker liegen (مرا . Anker)
vor Allem هرشیدن اول، علی‌الخصوص ،کذلك vor allen
Dingen || den Vorrang vor Jemandem haben رتبه‌جه
برینه تقدم ایتمك || sich vor etwas in Acht nehmen برشیدن
کندینی صاقنمق کذلك : sich vor etwas hüten || Furcht,
Scheu vor etwas haben, sich vor Jemandem,etwas
fürchten برندن، برشیدن قورقمق، احتراز ایتمك || (ich habe
keine Geheimnisse) vor Ihnen .نم سزدن برصاقلایه‌جغم ،
کیزلی برشیئم یوق || den Hut vor Jemandem abnehmen
برینه حرمة شابقه‌سنی چیقارمق (مرا . ab-nehmen) ||
ich habe keine Ruhe vor ihm او بنی بر دقیقه راحت
براقماز ؛ او بکا هیچ راحت ویرماز ، بن اونك الندن یاندم ||
Schutz vor dem Wind روزکاردن محافظه ، روزکاره قارشو
محافظه ، سپر ، سپرلی پر || سبب ، علت ، موجب ، طولایی
معنالرنده دخی مستعمل در مثلا : vor Freude weinen سونجندن،
سونجندن طولایی آغلامق، سونجله آغلامق || برازمتروك اوله‌رق
= für مثلا : Schritt vor Schritt خطوه بخطوه || Vor
das Vor und Nach (١ لا) (inv.) اول وآخر || (حا)
اکثریا متروك کبی اولوب = vor-her || هنوز مستعمل اوله‌رق :
nach wie vor اولی، اولیسی نصلسه ینه اویله ، اسکیسی کبی،
کما فی السابق || ! vor ایلری ! ایلروچیقك ! ایلرولیك ! .

Vor„... (ـُـ ... f) — (ادات ابتدائیه‌لری آیریلان) فعللرله
برلکده قوللانیلور die Hände —halten اللرینی اوکنه ،
ایلریسنه طوتمق || — bedenken اولجه دوشونمك ، دوشونوب
طاشینمق، اولچوب بیچمك || بردیکرینك حضورنده مواجهه‌سنده
برشیئی یاپمق معناسنی چیقارر: —erzählen برشیئی بردیکرینك
حضورنده ، مواجهه‌سنده نقل وحکایه ، تعریف ایتمك ، برینك
یاننده سویلك || اولجه درس مقامنده کوسترمك ، مشق ایتمك :
Jemandem etwas—zeichnen برینه برشیئی اولجه (ایلروده
کندیسنه مودل مشق اولمق ایچون) کوسترمك ، مودل، مشق
اوله‌رق کوسترمك ، ویرمك ، بومقصدله ترسیم ایتمك ، اوکرتمك
اوزره رسمی یاپمق || برابر بولندیغی دیکر شیلردن دها قوتلی
اولدیغی، دهازیاده بللی اولدیغی، کندیسنی کوستردیکنی ایما ایدر:
der Pfeffer schmeckt in dieser Brühe vor بوات صوینده ،
بوچورباده ، صالچه ده بیبرك طادی زیاده ، چوق بیبر وار ،
بیبری چوق || Vor-garten برخانه‌نك اوك طرفنده بولنان
بغچه .

Vor-ab (ـُـ f حا) (ولایت لسانی) (اسویچره‌ده)
علی‌الخصوص ، هرشیدن اول .

Vor-abend (ـُـ ـُـ f ١ م) (38) عرفه کونی ، بر بایرام
کوننك اقشامیسی .

Vor-ahnen (ـُـ ـُـ f فعه متعه) a. (21) (sép.) —etwas
برشیئی اولدن حس ایتمك .

Vor-Alpen (ـُـ ـُـ f جمه مؤ) (53) (جغر) آلپ طاغلرینك
کنددن آیریله‌رق عموداً تشکل ایدن قسمی .

(*sép.*) ㉑ b. (فه متعه f ⏑́⏑⏑) **Vor-bedeuten**
برشيئك اولدن استخراج وتفألنه‌دلالت وتفأل ايتمك ، كوسترمك ،
بللى ايتمك ، ايما ايتمك .

Vor-bedeutung (⏑́⏑⏑ f ا مؤ) ㊾ برشيئك اولجه
—gute استخراج وتفألنه ياردم ايدن علامت ، اشارت ، فال ||
فال خير .

(*sép.*) ⑳ a. (فه متعه f ⏑́⏑⏑) **Vor-bedingen**
اولجه تعيين ايتمك ، شرط (اوله‌رق) قوشمق .

Vor-begriff (⏑́⏑ f ا م) ㊳ وقوف ومعلومات اوليه ||
سطحى معلومات .

(*sép.*) ⑳ p. (فه متعه f ⏑́⏑⏑) **Vor-behalten**
— الخ seine Schürze (اوكلك وامثالنى اوكنده طوتمق ، طوتمق)
—Jemandem etwas برينك برشيئنى ، برحقنى محافظه ووقايه
ايتمك ، طوقونمامق ، تجاوز ايتمامك ، كوزتمك ، رعايت ايتمك ؛
استثنا ايتمك ، احتياط اوزره بولنديرمق .

Vor-bei (⏑́- f حا) يكچه‌رك ، كچركن ، يانندە ، اوكنده ||
فعل ايله برلكده: etwas —gehen برشيئك يانندن كچمك ||
(زمان حقنده) مرور ايتمش ، كچمش ، كذران ايتمش ، ماضى ||
—ist— (ضرمثلا) || es ist mit ihm— اونك ايشى بيتمش
كچمشه ماضى (يمشه قوزى) ديرلر || (صورت مختصره ده)
مثلا انداخت اثناسنده : —drei Schüsse اوچ قورشون
بوش ! (يعنى انداخت ايديلان اوچ مرمينك دخى نشان تخته‌سنه
اورمديغى) .

Vor-bei,,... (f - ⏑́ ···) افعال ايله برلشدكده همان
(an etwas) —eilen (فه لا—) —eilen || (*sép.*) دائما
سرعتله برشيئك يانندن كچمك ، سرعتله اوكندن كچمك ||
—fahren (فه لا—) آرابه ايله برشيئك ، برينك يانندن كچمك ||
an der Mauer —fließen (فه لا—) —fließen ديوارك
ديبندن ، اوكندن آقمق ، كچمك || —kommen (فه لا—)
اوكندن ، يانندن كچمك || —können (فه لا +) اوكندن ،
يانندن كچه بيلمك || —lassen (فه متعه) كچمسنه ، مرورينه
مساعده ايتمك ، كچيرمك ، صاليويرمك || —marsch (ا م)(ع)
—marschi(e)ren || اوكندن (خطوهٔ منتظمه ايله) كچمه (رسم كچيد)
(فه لا —) يورويه‌رك اوكندن ، يانندن كچمك ، على الخصوص
رسم (im Para'de- marsch) —marschi(e)ren (ع)
كچيد يوريشيله كچمك || —schießen (فه لا—) يلديرم كبى
يانندن ، اوكندن كچمك ، قيل قدر يقيندن كچمك ، اوق ، خشم
كبى يانندن كچمك ، اتكلرى طوتوشمش كبى كچمك || (فه لا +)
—ziehen || اوزرينه آتش ايتديكى هدفى اوره‌مامق ، بوشنه آتمق
(فه لا—) برشيئك يانندن كچمك ، = (ع) —marschi(e)ren .

(*sép.*) ⑳ c. (فه متعه f ⏑́⏑⏑) **Vor-bekommen**
اونك اوكنه بر اوكلك ويرلدى ، sie bekam eine Schürze vor
اوكا اوكنه برفوطه طوتديرلدى || طيشارى ايلرى آله بيلمك ،
ich habe 10 (Points) von ihm— :اويونده || چيقاره بيلمك
او بكا اون آوانس ويردى .

Vor-bemeldet (⏑́⏑⏑ f ص) ㉔ = vor-benannt .

Vor-bemerkung (⏑́⏑⏑ f ا مؤ) ㊾ اخبار ، اولجه
خبر ويرمه || (بركتاب وامثالنده) اخطار ، مقدمه .

Vor-an (⏑́- f فه متعه) ايلروده ، باشده ، ديكرلرينك
اوكنده || —nur ! (آنجق) دائما ايلرى ! || —eilen, —laufen
ايكيسيده (فه لا—) ايلرمى قوشمق ، ايلرى چاپالامق || Jemandem
—gehen برندن ايلرى كيتمك || برينى كچمك ، تفوق ايتمك ||
|| mit gutem Beispiele —gehen حسن مثال اولمق
—schicken (فه متعه) ايلرى كوندرمك ، اوك طرفه يوللامق .

Vor-anschlag (⏑⏑́ f كذا ⏑́- f ا م) ㉛ اولجه
ياپيلان حساب ، اولجه ايديلن تخمين || انشا آتده : كشف اول .

Vor-anstalt (⏑⏑́ f ا مؤ) ㊾ تدارك ، حاضرلق ||
ابتدائى مكتب وامثالى .

Vor-arbeit (-⏑́ f امؤ) ㊾ عمليات اوليه ، اولجه
كوريلان ، احضار ايديلان ايش ، ياپيلان شى .

(*sép.*) ㉑ b. (فه لا + f ⏑-⏑́) **Vor-arbeiten**
—Jemandem چاليشه‌رق برينك اوزرينه ، اوكنه كچمك ، برينه
تقدم ايتمك || (فه متعه) —Jemandem etwas برينه برشيئى
حاضرلمق ، كوچ طرفلرينى چاليشه‌رق ياپدقدن ، برطرف
ايتدكدنصكره قولايني آخره براقمق || برينه برشيئى موده ل
اوله‌جق صورتده ياپمق ، چالشمق ، كوسترمك ، مشق ايتمك ،
ويرمك || —etwas اصل ايش ايچون تشبثات وعمليات ابتدائيه ده
بولنه‌رق حاضرلمق .

Vor-arm (⏑́ f ا م) ㊳ (تشر) بيلك ، (كذا
حيوانلرده بجاغك آشاغى قسمى ، بيلك) .

Vor-auf (⏑́- f حا) = vor-an .

Vor-aus (⏑́- f حا) (مكان حقنده) اولجه ، مقصده
وارلمزدن اول اولان ، ايلرو ، ايلروده ، اوكده || تفوق : كچمش ||
(زمان حقنده) اولجه ، مقدمجه ، اوكجه اولان || Vor-aus
(⏑́- f ياخود -⏑́ f ا لا) (*inv.*) (*sans. pl.*) وارثلردن
اك چوق ميراث ييه‌جك اولانك آلديغى ميراث ، ديكرلرينه
نسبتاً فضله آلديغى شى .

Vor-aus „... (f - ⏑́ ···) —bedingen (فه متعه)
اولجه شرط قوشمق ، وضع وتعيين ايتمك || —bezahlen
(فه متعه) پاره‌سنى اولجه ويرمك ، تأديه ايتمك ، پشين ويرمك ||
—fahren (فه متعه) آرابه وامثاليله اولجه يوللامق ، يوله
چيقارمق ، كوندرمك || (فه لا—) آرابه وامثاليله اوكنه كچمك ،
ايلرولمك ، اوكدن كيتمك || —reiten (فه لا—) باركيرله
ديكرينك اوكندن كيتمك ، قلاغوز كبى ايلرودن كيتمك || —sagen
(فه متعه) اولجه ديمك ، سويلمك ، كشف ايتمك || —sehen
(فه متعه) اولجه كشف ومشاهده ايتمك ، حس ايتمك ، بيلمك ||
—sichtlich (ص) غالباً ، اغلب احتماله نظراً ، كورونديكنه كوره .

Vor-bauen (⏑́⏑ f فه متعه) a. ㉑ (*sép.*) اوكنه
بنا ايتمك || برقسمى ايلرويه چيقه‌جق وجهله ، چيقينتيلى اولمق
اوزره انشا ايتمك || (مجا) —(مفعول اليه) einer Sache
اتخاذ ايديلان تدابير ايله اوكنى آلمق ، ميدان ويرمامك ، مندفع
قيلمق .

Vor-bedacht (⏑́⏑⏑ f ا م) ㊳ (*sans pl.*) تفكر ،
ملاحظه ، مطالعه ، اولچوب بيچمه ، —mit (gutem) ايوجه
ملاحظه دنصكره ، دوشوندكدنصكره .

(*sép.*) ㉒ a. (فه متعه f ⏑́⏑⏑) **Vor-bedenken**
—etwas برشى حقنده تفكرده بولنمق ، مطالعه ايتمك ، اولچوب
بيچمك .

بروجه بالا، بالاده ذكر ㉔ (ص f ‾‿‿) **Vor-benannt**
وتعداد اولنديغى كبى، يوقاروده ذكر اولنان، مذكور، مسرود .

(فعه مطا) ſich— و (فعه متعه f ‾‿‿) **Vor-bereiten**
، (برشيئه حاضرلنمق) ſich—(auf etwas) (*sép.*) ㉑ b.
حاضر ايتمك ، تداركلى طوراتمق‖ d— حاضرلايجى، ابتدائى ،
auf etwas ‖ اوليـه ، استعدادلى قيليجى ، مستعد قيـلان
Vorbeeiten ‖ برشيئه حاضرلنمش اولمق vorbereitet ſein
㊾ (ا مؤ) Vor-bereitung و(*sans pl*.) ㊵ b. (ا لا)
—en‖ حاضرلق،حاضرلنمه، تدارك ، حاضر ايتمه، تهيه، احضار
zu einer Reiſe treffen (جمع) بر يولجيلغه ، سياحته
حاضرلنمق، يولجيلق، سياحت ايچون حاضرلق، تداركاتده بولنمق.
(ا مؤ) —klaſſe (f ‾‿‿…)**Vor-bereitungs„ ...**
مخرج ، اعدادى صنف ‖ ſchule— (ا مؤ) مخرج ، اعدادى
مكتبى ‖ zimmer— (ا لا) شامبرنووار .

اولجـه محكوم اولان ㉔ (ص f ‾‿‿) **Vor-beſtraft**
ومجازات كورمش بولنان .

(*sép.*) ㉑ b. (وفعه متعه +فعلا f ‾‿‿) **Vor-beten**
ازبردن برينـك اوكنـده بردعا Jemandem ein Gebet —
اوقومق .

ايلرويه (*sép.*) ㉑ a. (فعه متعه f ‾‿‿) **Vor-beugen**
اكمك ، بوكمك ‖ (فعه لا +) — الخ einem Übel ==
برفنالق وتهلكه نك اوكنى آلمغه مخصوص، d— ‖ vor-bauen
اوكنى آليجى ‖ Vorbeugen (ا لا) b. ㊵ ، (*sans pl.*)
بوكولمسى، ايلرويه اولان ميـل ‖ (طب) خسته لقلردن تحافظ ، ميلى ، وجودك اوكه اكلسى ㊾ (ا مؤ) Vorbeugung
ووقايه ايتمك ، اسبابندن بحث ايدن قسم ، وقايه .

مودەل، اساسى شكل ونسخه، ㉗ (ا لا f ‾‿) **Vor-bild**
نسخهٔ اصليه ، اصل نمونه ، اورنك ‖ نشانه ، مثال مجسم .
(ا مؤ) —anſtalt (f ‾‿‿…) **Vor-bildungs„ ...**
و ſchule— (ا مؤ) مكتب اعدادى .

اوكنه ، (*sép.*) ⑳ a. (فعه متعه f ‾‿‿) **Vor-binden**
اوكندن برشى باغلامق، طوتونمق—(eine Schürze) برفوطه ،
اوكلك طوتونمق ، اوكـنه بر اوكلك باغلامق ‖ (كتابجيلق)
dem Buche das Inhalts=Verzeichniß— فهرست جدولنى
كتابك اوك طرفنه ربط ايتمك، جلدلمك‖ ابتدا جلدلمك، باغلامق،
اوكرتمك ايچون برينك اوكنـده جلدلمك ، جلدلمك ، باغلامقده
ديكرينه تقدم وتفوق ايتمك ‖ ايالت لسانى اولەرق : (عمو)
ſich etwas ‖ برينى تكدير وتوبيخ ايتمك ſich Einen —
—(eine Arbeit) برايشه جدى اولەرق، كمال شـدت وآرزو
ايله بدأ ومباشرت ايتمك .

برشيئه موفق اولمق اوزره ㊾ (ا مؤ f ‾‿‿) **Vor-bitte**
اولجه ايديلان رجا ‖ == Für-bitte (مرا . Für) .

؛ foraboto قديم آلمانجه] ㊿② (ا م f ‾‿‿) **Vor-bote**
انكليزجه vorbedeuten bode] مژده جى ، مبشر (برينك
برشيئك وصولنى ، وقوعنى بيلديرن) ‖ (برشـيئك وقوعنى ،
ظهورينى اولجه استخراجه واسطه اوله بيلان) اشارت، نشانه،
علامت ، فال‖ (علم امراض) برخسته لغك علامات ونتايجندن
اولەرق ظهور ايدن حال ويا مرض، عرض، علامت مرض .

اوك (بحر) —braſſe (f ‾‿…) **Vor-bram„ ...**
دىركك اوزرنده كى ديركك قولى .

== (*sép.*) ㉒ a. (فعه متعه f ‾‿‿) **Vor-bringen**
برشـيئى لازمكلان برمحلده سويلمك ، ‖ her-vor = bringen
لازمكلان برمحله اخبار ايتمك ، ذكر ايتمك ، اورته يه ، ميـدانه
قويمق،مباحثه يه، مذاكره يه وضع ايتمك، تكليف ودرميان ايتمك‖
برچفت لقردى بيله سويليه مدى ، er konnte kein Wort—
برسوزسويلمكه بيله اقتدارى يوقدى .

(*sép.*)㉑a.(فعه متعه f ‾‿‿) **Vor-buchſtabi(e)ren**
برينك اوكنده برشيئى هيجالمك، برشيئى Jemandem etwas—
برينه هيجاليه رك اوقومق .

برج، حصار، قلعه ديوارى ㊾ (ا مؤ f ‾‿) **Vor-burg**
خارجنده بولنان ابنيه، قلعه طيشى ، واروش ‖ برديكرينك
اوكنده بولنمق وآنى محافظه ايتمك اوزره بولنان محل ويا برج.

قبل الميلاد . ㉔ (ص f ‾ k ‿) **Vor-chriſtlich**

صچاق؛ طامك ايلروچيقمش ㉕ (ا لا f ‾‿) **Vor-dach**
اوك قسمى .

. ehe-dem == (حا f ‾‿) **Vor-dem**

؛ fordaro قديم آلمانجـه] ㉔ (ص f ‿‿) **Vorder**
fort كلمه سنه منسوب] صورت مبالغه سى ſt— (hinter كلمه سنك
مقابلى) ايلرودن ، ايلروده اولان ، اوكده بولنان ‖ مقدم .
Vorder„ ... (f ‾‿…) front— (ا مؤ) اوك طرفده كى
يوز‖ arm— (ا م) بيلك‖ bug— (ا م) صيغير، قويونك
اوموزطرفى، (باركيرده) اوموزكوركى‖ eck— (ا لا) (كه غل
اويونده) الك اوكده بولنان كه غل‖ glied— (ا لا) (تاطبيعه)
قسم مقدم‖ (ريا) glied eines Verhältniſſes— برتناسبك
قسم مقدمى ‖ (منطقده) glied (eines Schluſſes)— بر
قياسك برنجى قضيه سى ، كبرى‖ grund— (ا م) اوك طرف
اوك قسم، برشيئك ايلروسى‖ (مجا) in den —grund ſtellen
ميدانه چيقارمق،اورته يه قويمق،آشكاره چيقارمق، ايضاح ايتمك‖
hand— (ا مؤ) (تشر) اوك آياق، حيوانلرك اوك قسمى،
باركيرك اوك آياق واوك قسمى ‖ Indien— (اخالا) (جغر)
هند انكليزى‖ kopf— (ا م) == haupt— (ا لا) (تشر)
باشك اوك، آلين قسمى‖ lader— (ا م) (ع) (Hinter-lader
كلمه سـنك مقابلى) اوكدن ، آغزدن طولمه (تفنك ، طوپ) ‖
lauf— (ا م) (آوجيلق) läufe— (جمع) آو حيواناتنك
اوك باجاقلرى‖ (صنعه) ناملونك اوك قسمى‖ leute— (جمع م)
(مرا . كذلك : mann—) (ع) برنجى صره نفراتى ، ديزى
باشى ‖ ich habe noch zehn— leute دها بم اون(كشى)
قدملم وار‖ mauer— (ا مؤ) (معما) بر بنا وامثالنك اوك
طرف ، يوز ديوارى ‖ mann— (ام) (ع) برديزينك برنجى
صره نفرى، ديزى باشى‖ قدملى‖ (تجا) جرانته، حواله صاحبى‖
ſatz— (ا م) (غرا) برجمله نك قسم مقدمى ؛ (منطق) ==
glied— ‖ ſeite— (ا مؤ) اوك طرف ، يوز ، جبهه ، ايلرى
طرف‖ ſitz— (ا م) آرابه ده: اوك طرف، آرابه جينك آرقه سنه
تصادف ايدن اوطوراق ‖ ſteven— (ا م) (بحر) كمينك
باش بودوسلامسى ‖ theil— (ا م ا لا) قسم مقدم ، اوك
طرف، اوك قسم‖ treffen— (ا لا) (ع) برنظام حربى تشكيل
ايدن قدمه لرك اوك خطده بولنان قطعاتى ، برنجى خـط ‖
(طوبجيلقده) آرابه نك اوك تكرلك ايله اوقدن متشكل اولان اوك
قسمى‖ برنجى قدمه .

Vor-drängen (⏑⏑– f فعه متعد) و —sich (فعه مطا) a. (21) (*sép.*) ایلرو باصمق وسورمك || —sich ، (مجو) vordrängeln (f –⏑⏑) ازدحامی یارمق ، یاروب کچمك ، (مجا) اوك آیاق اولمق، اوكه دوشمك ، اوكه کچمك .

Vor-dringen (⏑⏑– f فعه لا —) a. (20) (*sép.*) زورله ایلرولمك ، ایلروکچمك ، (ع) ایلرودن یرقرامق، ضبط ایتمك .

Vor-druck (⏑– f ا م) (38) (صنعه) شرابك برنجی صیقیلیشندنصکره حاصل اولان شیرا (Nach-lauf کله‌سنك مقابلی) (مطبعه‌جیلقده) برنجی باصقی .

Vor-drücken (⏑⏑– f فعه متعد) a. (21) (*sép.*) صیقه‌رق ایلروسورمك ، ایلرولتمك .

Vor-eilen (⏑⏑– f فعه لا —) a. (21) (*sép.*) سرعتله ایلرو قوشمق ، ایلرولمك ، ایلرویه عجله ایتمك || اوکه کچمك ، ایلرویه، اوکه قوشمق|| Jemandem— برینی‌کیروده براقه‌جق وجهله ایلرویه عجله ایتمك ، برینی کچمك ، کیروده براقمق .

Vor-eilig (⏑–– f صه) (24) پك سریع ، پك چابوق ، وقتندن اول، زماندن ، موسمندن اول ، بلا تفکر || (حا) کال تهالکله .

Vor-empfinden (⏑⏑– f فعه لا +) a. (20) (*sép.*) اولجه حس ایتمك ، قلبنه طوغمق .

Vor-enthalten (⏑⏑– f فعه متعد) p. (20) (*sép.*) Jemandem etwas— (*insép.*) بلا سبب وحق بعضاً برینی برشیدن ، برحقدن منع ایتمك .

Vor-erinnerung (⏑⏑⏑– f ا مؤ) (49) اولجه ، وقتیله ایدیلان، ویریلان خبر ، اخطار .

Vor-ernte (⏑⏑– f ا مؤ) (49) برنجی محصول .

Vor-erst (– f حا) اولجه ، مقدما ، هرشیدن اول ، شمدیلك .

Vor-erwähnt (⏑–– f صه) (24) بالاده مذکور، مسرود، علی‌الخصوص سالف الذکر .

Vor-erzählen (⏑–⏑– f فعه متعد) a. (21) (*sép.*) Jemandem etwas— برینه برشیئی‌حکایه ایتمك ، آکلاتمق .

Vor-fahr (– f ا م) (51) اکثریا جمع‌اولەرق‌قوللانیلور: mein— (اجدادمدن بری) || die—en (جمع) = Vor-eltern اجداد .

Vor-fahren (⏑⏑– f فعه لا —) r. (20) (*sép.*) bei Jemandem— (برینی زیارت ایچون) آرابه‌یی برینك اوینك اوکنده طوردیرمق ، آرابه‌یی برینك اوی اوکنه سوق ایتمك ، چویرمك ، برینك اوی اوکنه چکمك ؛ اوکندن کچمك || den Wagen — lassen آرابه‌یی اوك، قپونك اوکنه چکدیرمك ، یناشدیرمق|| Jemandem — آرابه ایله برینی‌قارشولمق، برینه قارشو، (ایلرو) کیتمك ، برای‌استقبال آرابه ایله قارشوکیتمك|| (der Wagen) fuhr uns vor (چالیشمق) آرابه یولمزی کسدی ، اوکمزه چیقدی ، اوکمزدن کچدی .

Vor-fall (⏑– f ا م) (31) ظهور ، حدوث ، تصادف ، حادثه ، وقعه ، ظهورات|| seltsamer— غریب وقعه ، تحف شی، حال|| un-angenehmer— قضا ، ناخوش آجیقلی برحال، وقعهٔ مؤلمه ، حال اسف اشتمال|| (علم امراض) برعضوك‌حال طبیعیسندن ووضعیت اصلیه‌سندن انحراف ایدیشی، چیقیشی ، صارقمسی .

Vor-fallen (⏑⏑– f فعه لا —) p. (20) (*sép.*) وقوعبولمق، صادر اولمق ، حدوث وظهور ایتمك ، کچمك ، آنسزین ظهوره کلمك || thun Sie, als wenn (gar) Nichts vorgefallen wäre هیچ برشی اولمامش، وقوعه‌کلمامش‌کبی‌طاورانیکز، برشی حس ایتدیرمیکز ، برشی اولمامش‌کبی کوستریکز ، بللی ایتمه .

Vor-fechten (⏑⏑– f فعه لا) p. (20) (مرا . fechten) (*sép.*) Jemandem برینه درس ویرمك اوزره اسلحه استعمالی یاپمق || برینی مدافعه ایتمك اوزره آنك اوکنده ، ایلروسنده حرب ایتمك ، اوروشمق .

Vor-finden (⏑⏑– f فعه متعد) و —sich (فعه مطا) a. (20) (*sép.*) (کندی ورودنده) بولمق ، اویله بویله ، شو ویا بوحالده بولمق، هرقنغی برحال اوزره بولمق،کورمك .

Vor-frage (⏑– f امؤ) (53) استجوابات اولیه، ابتدائیه|| (پارلمنتولرده) die —stellen (رئیس‌طرفندن) موقع بحثه، مذاکره‌یه قویمق، (مبعوثان طرفندن) مسائل اولیـه حقنده استیضاحاتده بولنمق .

Vor-freude (⏑⏑– f ا مؤ) (53) برشیدن اول حس اولنان سونچ .

Vor-führen (⏑⏑– f فعه متعد) a. (21) (*sép.*) ایلری سورمك ، چیقارمق ، سوق ایتمك ، ایلرولتمك || برای تفتیش ومعاینه اوکه سورمك ، میدانه چیقارمق|| هرکسه‌کوسترمك، تقدیم‌ایتمك|| dem Richter (einen Verbrecher)— برجانی‌یی، اصحاب قباحتدن برینی حضور حاکمه چیقارمق .

Vor-gang (⏑– f ا م) (31) سائرلرینـه نظراً ایلروده بولنه، ایلروچیقمه، تقدم || Jemandem den —lassen برینی ایلروکچیرمك، تقدیم، ترجیح‌ایتمه || اولجه‌وقوعبولوب حال‌حاضر ایچون‌نمونه ، اصول‌اتخاذ اولنه‌بیلورحال، موده‌ل، مثال||وقعه، حادثه || صورت جریان ؟

Vor-gänger (⏑⏑– f ا م) a. (40) و —in (امؤ) (50) سلف ، متقدم .

Vor-garten (⏑⏑– f ا م) b. (38) اوی‌سوقاقدن آییران، اوك اوکنده اولان بغچه .

Vor-gaukeln (⏑–⏑ f فعه متعد) a. (21) (*sép.*) Jemandem etwas— برینی‌برطاقم‌مواعید کاذبه‌ایله‌آلداتمق ، برینه برطاقم قورد ماصاللری، مارتاوال‌اوقومق، برطاقم‌امیدلره دوشورمك .

Vor-geben (⏑⏑– f فعه متعد) l. (20) (*sép.*) Jemandem etwas— برینه بر اویون واملشانده آکا فائده‌سی اوله‌جق صورتده‌فضله برنومرو، صایی ویرمك|| برینه اوکنده طوره‌جق، بولنه‌جق وجهله برشی ویرمك، (dem Kinde) eine Schürze— چوجغك اوکنـه اونلك ، کوکسلك ویرمك ، طاقمق || آخرك شبهه‌لنمسنه‌سبب اولان برشیئك ایناندیرلمسی‌ایچون الفاظ‌مقنعه ایراد ایتمك ، مقام‌اعتذارده‌صرف ایتمك|| etwas Erdichtetes, Unwahres— دوزمه برشی اویدیرمق، سویلمك .

Vor-gebirge (⏑⏑– f ا لا) a. (40) = Kap || = Vor-berge .

Vor-geb-lich (⏑– f صه و حا) (24) سویلدیکی ، ادعا اولندیغی، ظن اولندیغی اوزره .

. Vor-erwähnt= ㉔ (ص f ــُـ) **Vor-gedacht**
برشیئك ، حس مقدم ㊳ (لا ۱ f ــُـ) **Vor-gefühl**
وقوع وحدوثندن اول حس اولنمسی ، طویلمسی ، قلبه طوغمسی .
(die (*sép.*) ⑳ s. (ـ لا فع f ــُـ) **Vor-gehen**
ایلریده اولمق ، ایلری یورومك ، ساعت ایلری‌کیدیور ، کیدر ‖ Uhr) geht vor
ایلریلك ، (ع) —auf den Feind دشمن اوزرینه یورومك ،
ایلرولمك ‖ —mit etwas برشیئله اوغراشمق ، حرکت ومعامله
ایتمك ‖ دیکرندن اول وارمق ، کچمك ‖ —Jemandem برینه
رهبر ، دلیل ، مرشد ، مودهل ، نمونه اولمق ‖ وقوعبولمق ،
ظهور یافته اولمق .
موصل ، (ماکنه‌ده) ㊵ a. (لا ۱ f ــُـ) **Vor-gelege**
آره پارچه‌سی ، ناقل ‖ ایالت‌لساننده Feu(e)rungs=anlage=.
. مابین‌اوطه‌سی ، آنتیشامبر ㉕ (الا f ــُـ) **Vor-gemach**
اصل Vor-essen = ㊳ (لا ۱ f ــُـ) **Vor-gericht**
یمکدن ، باش یمکدن اول ویریلان ، ینیلان شی .
تاریخی مضبوط ㊾ (مؤ ۱ f ــُـ) **Vor-geschichte**
اولمیان زمانلر ، قبل‌التاریخ ازمنه واعصار ‖ هرقنغی برزمان ،
برعصری تقدم ایدن زمان .
مصدرینك vor-schieben) (f ــُـ) **Vor-geschoben**
اسم مفعولی) .
فعلنك اسم‌مفعولی) . vor-sehen (f ــُـ) **Vor-gesehen**
Unter-gebener) ㉔ (م ۱ f ــُـ) **Vor-gesetzte(r)**
کلمه‌سنك مقابلی) مافوق ، باش ، رئیس .
دون دکل اولکیسی کون ، (حا f ــُـ) **Vor-gestern**
اولکی کون .
اولکی کونکی ، دوندن ㉔ (ص f ــُـ) **Vor-gestrig**
اول اولان .
مصدرینك اسم vor-thun) (f ــُـ) **Vor-gethan**
مفعولی) . (ضرمثلا مقامنده مرا . nach-bebenken) .
(greifen . مرا) ⑳ n. (+ فعلا f ــُـ) **Vor-greifen**
‖ (زمان‌حقنده) —mit etwas اولجه طاورانمق ‖ (*sép.*)
—einer Frage ‖ برندن اول طاورانمق —Jemandem
برسؤاله اولجه آکلایه‌رق جواب ویرمك ، حکم ویرمك ،
برمسئله‌نك قبل‌التحقیق فصل وحسمنه مباشرت ایتمك ‖ برینك
حقوقنه ، دائرهٔ صلاحیتنه تجاوز ایتمك ، ایشنه قاریشمق ‖
(موقعاً) برموقعه ، برمحله طوغری ایلرولمك ، اوزامق ، یایلمق ،
mit dem rechten Fuße— ‖ دال وقول بوداق صالیویرمك
صاغ آیاغی ایلرو اوزاتمق ، آتمق .
etwas— (*sép.*) ⑲ b. (فع متع f ــُـ) **Vor-haben**
etwas—, ‖ برشیئی اوکنده بولندیرمق ، اوکنده برشی اولمق
—Jemand برشیئله ، بریله اشتغال ایتمك ، برشیئله ، بریله
اوغراشمق ‖ ich habe ihn schon vor gehabt بن اونی
استجواب ایتدم ، بن اونی (چوقدن) استنطاق ایتدم ‖ بن
اوکا درسنی ویردم ‖ تصور ایتمك ، فکرنده بولنمق ، تصارلمق ،
قورمق ‖ —Böses نیت ، فکری فنا اولمق ، فنا شیلر یاپمغی
تصور ایتمك ‖ ich habe es gut mit Ihnen vor بن سزك
ایولککزی ارزوایدیورم ، استیورم .

—(eines Hauses) (معما) ㊾ (مؤ ۱ f ــُـ) **Vor-halle**
براوك آولیسی ، طاشلق ، اوك اوکنده بولنان چاتی ، علی‌الخصوص
جامع وکلیساکبی مبانینك اوکنده بولنان میدان .
اوکه (*sép.*) ⑳ p. (فع متع f ــُـ) **Vor-halten**
طوتمق ، ایلروقویمق ‖ —Jemandem etwas (برینك اوکنه
برشی قویمق ، طوتمق) تقدیم ایتمك ‖ ستم وسرزنشده بولنمق ‖
(فعلا +) gegen-halten= قارشوقویمق ، طیانمق ‖ سورمك ،
دوام ایتمك .
(کاغد) و (تشر تاطبیه) ㉟ (مؤ ۱ f ــُـ) **Vor-hand**
wer hat die— ? ‖ Vorder=hand = (اویونی ، فروسیت)
ال کیمده ، کیم باشلیه‌جق ، اوینایه‌جق ?
موجود ، حاضر اولان ‖ ㉑ (ص f ــُـ) **Vor-handen**
es ist Nichts mehr davon—‖ موجوداولمق ، بولنمق —sein
آرتق اوندن اثر قالمدی .
(تیاترولرده) پرده ، حجاب ‖ ㉛ (م ۱ f ــُـ) **Vor-hang**
تیاترو پرده‌سی .
= (لا ۱) —blatt (f ...) **Vor-hänge„ ...**
. آصمه کلید (لا ۱) —schloß ‖ Vor-lege-blatt
(hangen . مرا) ⑳ s. (ـ فعلا f ــُـ) **Vor-hangen**
(*sép.*) اوك طرفده ، اوکده آصیلی اولمق ؛ چیقینتی تشکیل ایده‌جك
صورتده ایلروچیقمش اوکده آصلق ، صاللانمق .
ایلرویه ، (*sép.*) ㉑ a. (فع متع f ــُـ) **Vor-hängen**
اوکه آصمق .
آلین ، Vorder-haupt ㉕ (لا ۱ f ــُـ) **Vor-haupt**
اوك قفا .
Vor-hemd(e) ㊵ b. ، (لا ۱ f ــُـ) **Vor-hemdchen**
. (لا ۱ f ــُـ) a. ㊷ اركك کوکسلك ویقالغی .
مقدمجه ، اولا ، اولجه (حا f ــُـ و f ــُـ) **Vor-her**
مقدما ‖ —am Abend اقشامیسی ‖ = vor-aus .
صوك بهار ابتداسی ، ㊳ (م ۱ f ــُـ) **Vor-herbst**
باشلانغجی ‖ وقتدن اول اولان ، کلان صوك بهار .
اولکی ، ابتداکی ، اوکجه‌کی ، ㉔ (ص f ــُـ) **Vor-herig**
مقدمکی ، ایلك دفعه‌کی ، برنجی .
(*sép.*) ㉑ a., c. (+ لا فع f ــُـ) **Vor-herrschen**
دیکرینه ، سائرینه نسبةً دها زیاده حکم‌سورمك ، نافذ اولمق ،
تقدم ، تفوق ایتمك ، اهمیت واعتبارلی اولمق ، کچمك .
براز اول ، هنوزشمدی ، (حا f ــُـ بعضاً f ــُـ) **Vor-hin**
دمینجك .
.vor-geschichtlich= ㉔ (ص f ــُـ) **Vor-historisch**
برابنیه‌نك طیش ㉛ (م ۱ f ــُـ و f ــُـ) **Vor-hof**
حولیسی ، خصوصیله معابدك اوکنده بولنان میدان ‖ (تشر)
(des Herzens)— یورکك طرفینده بولنان قولاقلردن اوکده‌کی
. (Vor=kammer=) ‖ (des Ohres)— دهلیز (قولاقده)
اعراف ؛ قاتولکلرجه ㊾ (مؤ ۱ f ــُـ) **Vor-hölle**
هنوز واقتیز ایدلمدن وفات ایدن چوجقلر ارواحنك مقری ،
برزخ .
man (*sép.*) ㉑ a. (فع متع f ــُـ) **Vor-hören**
اونك (مؤنث) سسی hört (ihre Stimme) unter allen vor
هپسندن قوتلی ، یوکسك چیقیور ، اوته‌کیلرك آره‌سندن اونك

سسی‌دها چوق ایشیدیلور، دها قوتلی‖ (فع لا +)-معلومات
آلمق (اوزره واروب باقمق، کورمك ، آکلامق،دیکلمك) .

Vor-hut (⏑ – f ا مؤ) (49) (زرا) برنجی ، ایلك
اوتلاقیه حق، ایلك دفعه اوتلاتمق صلاحیق‖ (ع) پیشدار .

Vorig (⏑ – f ص) (24) اولکی، مقدمکی، اوکجه‌کی، ایلك ،
ایلك دفعه‌کی، برنجی .

Vor-jagen (⏑ – – f فع متع) a. (21) (*sép.*) ایلری
سورمك ، قوغمق ‖ (فع لا —) ایلری ســورمك ، قوشمق ‖
Jemandem— سرعتله برینك اوکنه‌کچمك ، اوکنده‌قوشمق‖
قوشه‌رق ایلریلك ، کچمك .

Vor-jährig (⏑ – – f ص) (24) سنهٔ سابقه‌دن،کچن‌سنه‌نك،
بلدیرکی .

Vor-kammer (⏑ ⏑ – f ا مؤ) (53) برمحله‌کلزدن،کیرلزدن
اول اولان آره‌لق ، اوك قسم اوطه ، توقف صالونی ، مابین ‖
(تشر) —n des Herzens یورکك اذیناتی(صاغ وصولنده‌کی
بهرقولاغی) .

Vor-kauen (⏑ – – f فع متع) a. (21) (*sép.*)
etwas— (einem Kinde الخ) برچوجق‌الخ‌یه برشی‌چکنه‌مك،
چکنم یاپمق‖ (مجا) —man muß ihm Alles بوکاده آرتق
هرشیئی اوکرتملی، کوسترملی، سویلملی، بونك ده هرشیئی آغزینه
صوقملی .

Vor-kaufen (⏑ – – f فع متع) a. (21) (*sép.*) (مرا .
kaufen) (تجا)مالی‌چارشو پیاسه‌سی زمانندن اول آلوب‌طوپلامق
وصکره ده صاتمق، مقصد احتکارله اشیایی‌اولجه طوپلیوب بعده
بهالی‌صاته‌رق استفاده ایتمك .

Vor-kehr (– – f ا مؤ) (49) (*sans pl.*)=Vor-kehrung
مثلا: treffen— حاضرلق‌کورمك، تدارکاتده بولنمق ، ترتیبات
لازمه‌یی اتخاذ ایتمك .

Vor-kehren (⏑ – – f فع متع) a. (21) (*sép.*) =
her-aus-kehren طیش‌طرفه، طیشاری‌یه‌چویرمك‖ کله‌جك،
اوله‌جق‌برشی‌ایچون تدارکاتده، حاضرلقده‌بولنمق‖ —das Nöthige
لازم اولانی حاضرلمق، ترتیبات لازمه‌ده بولنمق .

Vor-kehrung (⏑ – – f ا مؤ) (49) ترتیبات ، اسباب ،
وسائط ‖ das Nöthige vor-kehren = —en treffen .

Vor-kenntniß (⏑ ⏑ – f ا مؤ) (34) معلومات اولیــه ،
معلومات ابتدائیه .

Vor-klingen (⏑ ⏑ – f فع لا +) a. (20) (*sép.*) اولجه
اوتمك ، ابتدا طنین انداز اولمق ‖ قولاغه چالنمق ، قولاغنــك
اوکنده، دیبنده اوتمك،چالنمق‖ سسی زیاده چیقمق ودیکرلرندن
زیاده ایشیدیلمك .

Vor-kommen (⏑ ⏑ – f فع لا —) c. (20) (مرا .
kommen) (*sép.*) = her-vor-kommen ‖ bei
Jemandem— نصل اولسه برینك اوینك اوکندن کچمك ،
یولی اورادن اولدیغی ایچون اوکندن کچمك ‖ برینــك یاننه ،
حضورینه چیقه بیلمك ‖ (اشیا حقنده) وقوعبولمق ، وقوعه
کلمك ، اولمق ‖ حقنده مذاکره ایتمــك ، موقع بحث ومذاکره‌یه
قویمق‖ ظن اولنمق ، بکزه‌مك ، کوروتمك ‖ ich weiß nicht
wie Sie mir (heute)— بیلمم سز بوکون بنم‌کوزیمه نصل

کورینیورسکز ، بوکون بن سزی بر خوش ، تحف کوریپورم ،
بولییورم ‖ (مرا . spanisch) ‖ —Jemandem برینی
کچمك ، برندن اول‌کلمك ، یاپمق‖ (نباتات، فدان وامثالی‌حقنده)
طبیعی اوله‌رق یتیشمك ، بولنمق ، چیقمق .

Vor-kommniß (⏑ ⏑ – f ا مؤ) (33) = Vor-fall .

Vor-kost (⏑ – f ا مؤ) (49) (*sans pl.*) سفره‌ده اتدن
صکره ویمشدن اول قونیلان یمك .

Vor-kratze (⏑ ⏑ – f ا مؤ) (53) (صنع) یوك ، یپاغی
وامثالنی‌قبا طراقدن کچیرمك .

Vor-lade = Gewehr (– ⏑ – – f ا لا) (38) آغزدن‌طولمه
تفنك = Vor-lader .

Vor-laden (⏑ – – f فع متع) r. (20) (مرا . laden)
(*sép.*) اوکنه‌طولدیرمق، یوکلتمك، بیندیرمك(عد)—gerichtlich
حضور محکمه یه دعوت ایتمك ، جلب ایتمك .

Vor-lader (⏑ – – f ا م) a. (40) محکمه‌ده برینی‌حضور
محکمه‌یه دعوت ، جلب ایدن ‖ gewehr = — (ا لا) =
Vor-lader .

Vor-ladung (⏑ – – f ا مؤ) (49) (عد) محکمه‌یه دعوت،
جلب ‖ (ع ، بحر) طوپك مرمیسی اوزرینه قونیلان‌طیقاج .
Vor-ladungs„... (⏑ – – ... f) —schreiben (ا لا)
جلبنامه .

Vor-lage (⏑ – – f ا مؤ) (53) اوزاتمق اوزره برشـیئه
اکلنــان ، علاوه ایدیلان پارچه ‖ بیوك فوچی وامثالنــك
یوارلانمسنی‌منع‌ایچون اوکنه قونیلان توقیف پارچه‌سی، طوقاز‖
موقع بحث‌ومذاکره‌یه‌قونیلان‌شی‖ —(Schreibe=, Zeichen=)
= Vor-lege = blatt ‖ (کیمیـ) = Rezipi-e'nt .

Vor-land (⏑ – f ا لا) (25) یاخود (24) ارضك،طوپراغك،
قره‌نك ایلرو چیقینتیلی اولان یری، اوك طرف اراضیسی‖ بند،
سدلرك‌اوکنده‌بولنان‌آراضی‖ (قدیمده) die österreichischen
—e آوستریانك شمدیکی بادن بیوك دوقه‌لغنده اولان آراضیسی .

Vor-längst (⏑ – f حا) چوقدن .

Vor-laß (⏑ – f ا م) (33) ایلری یه، اوکه براقمه ،
صالیویرلمه‖ (صنع) تقطیر ایتمه وصوغوتمه = Vor-lauf .

Vor-lassen (⏑ ⏑ – f فع متع) p. (20) (مرا . lassen)
(*sép.*) کیروده بولنان برشیئی‌اوك طرفه آلمق ، اوکه کتیرمك،
ایلرولتمك ‖ برینــك اوکنه چیقـارمق ، حضورینه کتیرمك ‖
—Jemand برینی‌حضورینه چیقارمق، قبول ایتمك .

Vor-lauf (– – ا م) (31) قوشــیده ، یاریشده ایلریده
بولنمه ‖ اثنـای تقطیرده اك اول چیقـان مایع ، ایلك آغز ‖
قبارمه‌دن فوچیدن چیقاریلان شراب ، اکشی شیره .

Vor-läufer (⏑ – – f ا م) ، a. (40) —in (ا مؤ)
(50) = Vor-bote ساعی، قاصد ‖ واردانجی ‖ (علم امراض)
برخسته‌لغك ظهورندن اول کوریلان علائم ، وسیس .

Vor-läufig (⏑ – – f ص) (24) اك اول، ابتدای امرده ،
اول باول اولان، شمدیلك ، موقت ‖ اك اول، ابتدای امرده ،
موقتاً ‖ شو آرالق .

Vor-laut (– – f ص) (24) کندینی پك چابوق‌ایشیتدیرر‖
سرصاقلاماز ، آغزنده باقله ایصلانماز ،کندی کفایتنه ، کندی
بکندینه کوه‌نیر ، برونی‌قاف‌طاغنده اولان، پك متعظم، کیمسه‌یی
بکنمز، صوزکش ، کسدیرمه ، ترس جواب ویرن .

Vor-mittag (ـُ ـَ f = ـَ و ـ ـَ = f ا م) (38) صباح، اوکله‌دن‌اول وقت(صباحدن اوکله‌یه دکین‌اولان وقتك کافه‌سی).

Vor-mund (ـَ = f ا م) (25) ونادراً (38) یاخود (31)، **Vor-münderin** (ـ ـ ـ = f ا مؤ) (56) [قدیم آلمانجـه der ؛ دن munt معناسنه اولان Schutz foramundo زum Schutze Vor-gesetzle] ومی، وصیه، ولی، ولیه.

Vor-mundschaft (ـَ ـَ = f ا مؤ) (49) (عد) وصیلق، وصایت ‖ unter—stehen ومی، ولی اداره سنده بولنمق، وصی یه ولی یه مربوط اولمق.

Vor-müssen (ـ ـَ = f فع لا +) (مرا . müssen) (sép.) ایلرولمکه مجبور اولمق، ایلرولمك، ایلرویه کیتمك، چیقمق مجبوریتنده بولنمق.

Vorn (ـَ f)، کذلك e—، ونادراً en— ایکیسیده (ـَ ـَ f) (حا) کلمه‌سنك مقابلی) اوك، ایلرو، hinten پیش، ایلرو طوغری ‖ heraus— اوك طرفده، (جاده‌یه، سوقاغه) ایلرویه ناظر اقامت ایتمك، اوطورمق ‖ حرف جره تابع اولیه‌رق : im Buche— کتابك باشنده‖ an sitzen— اوکده، تا ایلروده، باش‌سدرده اوطورمق، تایوقاریده اوطورمق‖ von —anfangen‖ Von— اوکدن، جبهه‌دن؛ باشدن، یکیدن یکیدن، باشـدن باشلامق‖ von— herein اول امرده، اك اوکجه؛ باشدن، تا بدایتدن.

Vor-nahme (ـَ ـَ = f ا مؤ) (53) [vor-nehmen] تشبث، عزم، تصدی، نیت.

Vor-name (ـَ ـَ = f ا م) (52)، n— (ا م) b. (40) عائله اسمنك غیری‌اولان اسم ذاتی(کوبك آدی وغلطك غیری اسم) چاغیرمه اسمی، والتمیز اسمی.

Vor-nehm (ـَ ـَ f صـ) (24) [اورته آلمانجه vornaeme ‖ دن „ nehmen " مرا . genehm aus-gezeichnet] باشدن باش، اك اعلا، برنجی (= vor-züglich) (بیوك، کبار صنفه عائد اولان) (اشخاص حقنده) کبار، اصیل، کشیزاده ‖ die —en Leute کبارلر، کبار عالی کذلك : die —e Welt کبار عالی(اك‌کبار، زنکین اولنلر) ‖ Vornehmen —thun کبارلق، بیوکلك صاتمق، طوری طاقنمق (اشیا حقنده) مقبول، کبار، معتبر، نادر.

Vor-nehmen (ـَ ـَ = f فع متع) b. (20) (sép.) اوکنه آلمق ‖ Jemand, اوکنه اوکلك طاقمق ‖ eine (Schürze)— ‖ Ver- بریله ؛ برشیئله اوغراشمق، اشتغال ایتمك ‖ etwas— تبدیلات وتغییراتده بولنمق، دکشدیرمك ‖ Änderungen— (عمو) Jemand— برینی یقالمق، یوه‌سی، تانه‌سی یاپمق، کوسترمك ‖ یاپیله‌جق برشیئه باشلامق ‖ sich (مفعول الیه) etwas— برشیئه عزم ونیت ایتمك، برشیئی یاپمغه قرارویرمك.

Vor-neigen (ـَ ـَ = f فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (sép.) — (sich) اوکه اکمك، اکلك، اوکه میل ایتدیرمك، ایتمك، اوکه ییقیمق، ییقلمق ‖ میـل ایتمك، آرزو کوسترمك.

Vor-ort (ـَ = f ا م) (38) اسویچره ده‌حکومتك‌اجراییه مأمور هیئت مدیرانی.

Vor-pfeifen (ـَ ـَ = f فع متع) n. (20) (sép.) Jemandem etwas— برینه ایصلقله برشی چالمق.

Vor-legen (ـَ ـَ = f فع متع) و —sich (فع مطا) a. (21) (sép.) اوکه، اوك، ایلری‌طرفه، قویمق، وضع‌ایتمك‖ Jemandem etwas— برینك اوکنه برشی وضع وتقدیم‌ایتمك، عرض ایتمك، عرض وتکلیف ایتمك ‖ Jemandem bei (Tische) Braten— برینه‌سفره‌ده‌ات‌قیزارتمه‌سی‌تقدیم ایتمك‖ (برشیئی یرندن قالدیروب، سوروب ایلرو قویمق) etwas weiter— برشیئی ایلری، دها اوته‌یه سورمك.

Vor-lesen (ـَ ـَ = f فع متع) l. (20) (sép.) یوکسك سسله برینك اوکنده اوقومق ‖ دیکرلری اوکندن، دیکرلرندن اول باغلرده اوزوم طوپلامق؛ اولمش، برنجی اوزوم محصولی طوپلامق.

Vor-lesung (ـَ ـَ = f ا مؤ) (49) öffentliche— علناً برشیئك (برای مشورت، مذاکره) قرائتی ‖ دار الفنونلرده درس‖ تقریر ‖ —en halten über Logik منطقـه دائر، منطقدن درس ویرمك.

Vor-letzt (ـَ = f صـ) (24) صوکنجیدن اولکی، نهایتدن ایکنجی.

Vor-leuchten (ـَ ـَ = f فع لا) b. (21) (sép.) Jemandem— برینه‌ایشیق‌کوسترمك،آیدینلق‌طوتمق‖ (مجا) برینك کوزلرنده پارلامق، کوزلرینی ضیادار ایتمك، منور ایتمك وحسن مثال اولمق.

Vor-lieb (ـَ - f حا) = für-lieb (مرا . Für„...)

Vor-liebe (ـَ ـَ = f ا مؤ) (53) (sans pl.) (محبتده) ترجیح، تقدیم، تفوق ایتدیرمه، دها زیاده خوشلانمه.

Vor-liegen (ـَ ـَ = f فع لا +) f. (20) (sép.) اوکنده کائن اولمق ‖ Jemandem— برینك کوزی اوکنده بولنمق ‖ es liegt (heute) Nichts vor بوکون وضع‌موقع بحث‌ایدیله‌جك برشی یوق‖ موجود اولمق، بولنمق.

Vor-lügen (ـَ ـَ = f فع متع) f. (20) (sép.) Jemandem etwas— برینه برقیتیر آتمق، یلان اویدیرمق.

Vor'm (f ـَ) = vor dem.

Vor-machen (ـَ ـَ = f فع متع) a. (21) (sép.) اوکنه قویمق ‖ Jemandem etwas— برینـه برشی اوکرتمك، کوسترمك اوزره (قارشوسندة) برشی یاپمق، نصل اوله‌جغنی، یاپیله‌جغنی کوسترمك‖ برینی آلداتمق اوزره برشی یاپمق، دوه یاپمق.

Vor-magen (ـَ ـَ = f ا م) a. (40) (تا طبیعه) = Blätter-magen.

Vor-malig (ـَ ـَ = f صـ)، (24) Vor-mals (ـَ ـَ f حا) = eh(e)-malig، ehe-mals.

Vor-mann (ـَ = f ا م) (25) (تجـا ونادراً ع) = Vorder-mann ‖ (اویونده) یرندن اول اوینـایان کمسه ‖ (صنع) ایش باشی.

Vor-marsch (ـَ = f ا م) (31) (ع) ایلرو یوروییش، ایلرویه طوغری اجرا ایدیلان حرکت.

Vor-mast (ـَ = f ا م) a. (24) (بحر) = Fock.

Vor-mauer (ـَ ـَ = f ا مؤ) (53) اوك طرف دیواری ‖ (ع استحکا) باستیون، استحکام برجی ‖ (مجا) استنادکاه، واسطهٔ مدافعه، سپر.

Vor-platz (ـَـ f ا م) ㉛ برشیئك اوكنده بولنان آچیقلق ، میدان، خصوصیله بر ابنیـه برنغچه وامثالی اوكنده بولنان بوش محل؛ آولی .

Vor-posten (ـَـ f ا م) b. ㊵ (ع) ایلری قره‌غول.

Vor-prahlen (ـَـ f فه متع) a. ㉑ (*sép.*) Jemandem etwas— برینه برشیدن طولایی کندینی مدح ایتمك ، آتوب طوتمق .

Vor-predigen (ـَـ f فه متع) a. ㉑ (*sép.*) Jemandem etwas— برینه وعظ ونصیحتده بولنمق ، برینه اوقومق ، تلقین ویرمك ، صایمق ، صاتمق .

Vor-ragen (ـَـ f فه لا +) a. ㉑ (*sép.*) = her-vor-ragen .

Vor-rang (ـَـ f ا م) ㉛ تفوق، تقدم (رتبه ، موقع وحیثیتجه) || den —vor Jemandem haben رتبه‌جه برینه تقدم ایتمك .

Vor-rath (ـَـ f ا م) ㉛ مالزمه ، ذخیره ، مهمات|| etwas im—(یاخود : sich einen —von etwas) anschaffen کندینه برشی تدارك ایتمك ، مالزمه اوله‌رق طوپلامق|| کثرت ، بوللق زماننده احتیاط اوله‌رق قالدیریلان ، طوپلانوب حاضر بولندیریلان شی || بر برینی طوتار ، بر برینه منسوب ومربوط اولان شیلرك تمام ومکمل مجموعه‌سی، دیزیسی، طاقم .

Vor-räthig (ـَـ f ص) ㉔ تدارك اولنوب حفظ اولنمش، حاضر، بولنور، موجود ، حاضرده‌وار || —bei (allen Buch= händlern) هرکتابچیده بولنور ، صاتیلور|| (برشیئك تبدیلی ایچون احتیاط اوله‌رق الده بولندیریلان) یدك .

Vor-raths „ ... (f ...) —achse (ا مؤ) (ع) (طوبچیلقده) احتیاط، یدك‌دینگیلی|| —haus (ا لا) مغازه ، دپو، آنترپو || —spind (ا لا) بوفه ، یمك دولابی، قفسلی دولاب || —verzeichniß اموال واشیا مفردات دفتری .

Vor-rechnen (ـَـ f فه متع) b. ㉑ (*sép.*) (برشیئی برینك) حضورنده ، اوكنده حساب ایتمك || ich kann Ihnen leicht— was ich dabei verdiene بوندن نه کارم اولدیغنی، بوندن نه قزاندیغمی سزه قولایجه کوستره بیلورم ، حساب ایده بیلورم ، بور بورحساب ایتمك ، صایمق .

Vor-recht (ـَـ f ا لا) ㊳ برینه دیکرینه نظراً ویریلان حق تقدم ، امتیاز ، صلاحیت || خصوصیله تولد اثناسنده ، تولدندطولایی قزانیلان امتیاز مخصوص .

Vor-recken (ـَـ f فه متع) a. ㉑ (*sép.*) ایلری اوزاتمق ، کرمك .

Vor-rede (ـَـ f امؤ) ㊸ ملاحظات، مطالعات اولیه|| اصل نطق، سوزدن اول سویلنیلان ، ایدیلان سوز|| (eines Buches) برکتابك مقدمه‌سی، دیباجه‌سی، مدخلی .

Vor-reden (ـَـ f فه متع) b. ㉑ (*sép.*) Jemandem etwas— برینه برشی دیکلتمك ، صایمق || sich etwas— lassen یوتمق، قاتمق، دیکلمك .

Vor-redner (ـَـ f ا م) a. ㊵ برندن اول سویلیان، خطابت‌ایدن|| پارلمنتولرده برندن اول بیان فکر ورأی ایدن کمسه.

Vor-reihen , **Vor-reigen** (ـَـ f ا م) ایکیسیده b. ㊵ برباللونك کشادی، بردانس، رقصك ایلك صره‌سی، اویونی|| den— haben باللویی ، رقصی کشاد ایتمك ، دانسه باشلامق .

Vor-reißen (ـَـ f فه متع) n. ⑳ (*sép.*) شدتله اوكه ، ایلری‌یه چكمك|| ایلك محیطی، اطراف چزکیلرینی‌چیزمك ، چكمك || Jemandem Witze— کوتو ، فنا لطیفه ، شقه سویلمك ، ایتمك .

Vor-reiten (ـَـ f فه‌لا—) n. ⑳ (مرا . reiten) (*sép.*) حیوانله ایلرودن کیتمك ، ایلرویه‌کیچمك ، اوكدن کیتمك|| Jemandem (einen Wagen)— برینك ، برآرابه‌نك اوكندن (حیوانله) کیتمك|| بارکیرینی ایلری‌سورمك، بارکیریله ایلرویه، اوكه چیقمق|| Jemandem— برینی‌کچمك || Jemandem— برینه درس ویرمك ، بینیجیلك کوسترمك اوزره اونك اوكنده حیـوانه بنمك؛ اوندن اول بنوب کوسـترمك || (فه متع) (ein Pferd)— بر بارکیره بینوب آخره کوسترمك ، حیوانی کوسترمك || (مجا) (عمو) Jemandem etwas— برینـه برشیئی‌نقل وارائه ایتمك|| (بیلاردوده) einen Ball— بیلایی اویونی قولایجه یاپه‌جق یاپدیره‌جق وجهله قویمق، براقمق .

Vor-reiter (ـَـ f ا م) a. ㊵ بیوك برذاتك آرابه‌سی اوکنـده حیوانه بینان واردابی || (مختلف قوشوم حیوانلری اولان بر آرابه‌نك اوك حیوانلرندن برینه بینان) قلاغوز .

Vor-richten (ـَـ f فه متع) b. ㉑ (*sép.*) = vor-rücken ایلك معنالرنده|| استعمال، استقدام اولنه‌بیله‌جك صورتده ترتیب وتکمیل ایتمك .

Vor-richtung (ـَـ f ا مؤ) ㊾ حاضرلمه ، تدارك ، احضار || en (einer Reise)— برسیاحت ایچون کوریلان حاضرلق ، تدارکات || (هرقنغی برفکر خصوصی یه مبنی اوله‌رق یاپیلان ترتیبات) آلت، جهاز، ماکنه (طاقم) .

Vor-rücken (ـَـ f فه متع) a. ㉑ (*sép.*) (einen Stuhl, eine Uhr الخ)— برصندالیه‌یی ایلرو چکمك، برساعتی ایلرو آلمق|| Jemandem etwas— برینه برشیدن طولایی ستم ایتمك ، برستده بولنمق || (فه لا—) ایلرولمك (Truppen) lassen— قطعاتی ایلرولتمك ، ایلرویه قطعات سورمك|| ترقی، ترفیع ایتمك، ایلرولمك|| ایلرولتمك، سورمك؛ ایلرولمك، یناشمق.

Vor-saal (ـَـ z f ا م) ㉚ مفردی (جمع säle ...) (معما) (برصالون ، اوطه‌دن اول اولان یر) صوفه ، آره‌لق، مابین اوطه‌سی || توقف اوطه‌سی ، بکلمه صالونی .

Vor-sagen (ـَـ z f فه متع) a. ㉑ (*sép.*) = vor-aus-sagen || Jemandem etwas— ایشیتسون ، بیلسون دیه برشیئی برینه اولجه ، اولدن سویلمك || چیتلامق ، ایشیتدیرمك ، برشیئی اولجه آکلامق، حکایه ایتمك || دیکرینك عینی‌صورتله سویلمسی، تلفظی تکراری ایچون سویلمك ، کندی سویلدیکی کبی سویلتمك اوزره تلفظ ایتمك ، سویلمك ، دیمسی ، سویلمسی لازمکلان شیئی اولجه اوکرتمك ، سوفلورلك ایتمك .

Vor-sager (ـَـ z f ا م) a. ㊵ سوفلور .

Vor-satz (ـَـ z f ا م) ㉛ رسم، شکل، پلان، پروژه ، بونك ایچون ویریلان قرار، تصمیم || mit— عن‌قصد ، قصداً ، اولجه ویریلان قرار ، ایدیلان تصمیم اوزرینـه ، بعد التأمل ، ثم التدارك .

Vor-schein (ـَـ f ا م) ㊳ (*sans pl.*) zum— kommen کورونمك ، میدانه چیقمق ، ظاهر اولمق ، اورته‌یه چیقمق|| zum— bringen اورته‌یه ، میدانه، ظاهره، آشکاره چیقارمق، کوسترمك.

= (*sép.*) ㉑ a. (فع متع f ‿‿ ‿) **Vor-schicken**
Truppen— ‖ (vor-an . مرا) vor-aus-schicken
ایلری‌قطعات‌سورمك ،کوندرمك ، عسکرکوندرمك ، ایلرولتمك .

قایدیره‌رق (*sép.*) ⑳ f. (فع متع f ‿‿) **Vor-schieben**
vorgeschobene Forts (استحکامده) (ع) ‖ ایلروسورمك
zu weit vorgeschoben ‖ (ایلرو سورلمش) مفرزطایبه‌لر
Jemand— (مجا) ‖ چوق‌ایلروسورلمش، چیقارلمش، چیقمش
برینی ایلرو سورمك ، وکندیسنی صاقلامق ‖ —etwas برشی
بهانه ایتمك ، برمعنا بولمق، اورته‌یه ، ایلرویه برشی سورمك .

برتفنکله ، (*sép.*) ⑳ e. (+فعلا f ‿‿) **Vor-schießen**
سلاحله : —Jemandem برینك اوکنده آتش ایتمك ، آتمق
(خصوصیله اصولی‌کوسترمك ، اوکرتمك‌اوزره) ‖ برندن اول
Her-vor schießen = (فعلا—) ‖ اندا‌خت ایتمك ، آتش‌ایتمك
Jemandem (فع متع) ‖ شدتله چیقمق، صیچرامق، فیشقرمق
برینه برمقدار پاره (پشیناً) علی eine Summe Geld—
الحساب ویرمك ‖ ich werde das Geld— ‖ پاره‌یی بن‌ویره‌جکم
(فعلا—) (برطام،جنبه ، شاهنیشین وامثالی حقنده) چیقمق،
ایلرو طوغری چیقینق تشکیل ایتمك ‖ سورمك .

تکلیف ودرمیان ‖ ㉛ (م ا f ‿ و ‿‿ f) **Vor-schlag**
بر ایش‌حقنده ایدیلان اك اولکی تکلیف ، بیان فکر ورأی ‖
برلکده (بر) تمپو ایله چالشانلر ایچون اوریلان برنجی‌ضربه ،
ویریلان تمپو اشارتی ‖ تجارت (مالی‌صاتمق اوزره) مشتریدن
استدیکی(ایلك) فیئات ‖ (غرا) ایکیسی بردن اوقونوبده برصدا
تشکیل‌ایدن وواپه‌ل‌حرفلردن برنجیسی ‖ برشیئی دیکر برشیدن
محافظه ایچون اوکنه قونیلان سپر ، یاپیلان دستك .

(*sép.*) ⑳ r. (فع متع f ‿‿ ‿) **Vor-schlagen**
Jemand ‖ برینه برشیئی‌تکلیف ایتمك ‖ Jemandem etwas—
برینی برمأموریته یرلشدیرمك ، قویمق، zu einem Amte—
نصب و تعیین ایتدیرمك ایچون مقام عائدنه تکلیف ،
وانها ایتمك ‖ اوره‌رق برشیئی‌ایلریلتمك ‖ (تجا) بعده برمقداری
یازارلقله تنزیل‌اولنمق اوزره ایلك برفیئات‌سویلمك ‖ (موسیق)
(فعلا—) ‖ برینه تمپو ویرمك ‖ Jemandem den Takt—
die (ترازو حقنده) ‖ طامدن دوشرکی برینك اوکنه دوشمك
ترازونك دیلی‌دوشیور، یطرفه یاتیور ‖ Zunge schlägt vor
توطه‌نك (eine Note) schlägt vor (موسیق) ‖ vor-walten
بریسنك تمپوسی یوق ، فالسولی .

—liste (‿‿ f ... و ‿‿ f ...) **Vor-schlag (s)** „...
(ا مؤ) (ع) (ضابطانك‌تلطیف ، ترفیعی‌حقنده) انها ، عرض
دفتری .

ایلك طات ، اولکی‌لذت ، ㉛ (م ا f ‿‿) **Vor-schmack**
اسکی‌طات ، لذت ، اولجه ، یمزدن ، طاتمزدن ، یایمزدن ، ایچزدن
اول حس اولنان ذوق ولذت .

(*sép.*) ㉑ a. (+فع لا f ‿‿ ‿) **Vor-schmecken**
—الخ (بر بهار وامثالی حقنده) (von einem Gewürze
چوق ، دیکرلرندن،عمومی لذتدن زیاده اوله‌رق طادیرمق ، حس
اولنمق ‖ (فع متع) — الخ den Pfeffer بوبری زیاده بولمق،
دیکرلرندن زیاده بوبر آجیسی طویعق ‖ طاتمازدن ، یمزدن اول
برشیئك طادینی حس وتخمین ایتمك .

(*sép.*) ⑳ n. (فع متع f ‿‿ ‿) **Vor-schneiden**
قیزارمه ، (Braten, Geflügel) — (leiden . مرا)
طائوق ، قوش وامثالنی کبی شیلری کسمك ، پارچه‌لمق ‖ برینك
اوکنده ، حضورنده‌کسمك ‖ Jemandem Gesichter— برینه
(یوزیله) اشارتلر ایتمك ، یوزینی غریب صورتده اکلمك ،
مقلدلك ایتمك اوزره اکوب بوکمك .

. vor-eilig = ㉔ (ص f ‿‿) **Vor-schnell**

(*sép.*) ⑳ g. (فع متع f ‿‿ ‿) **Vor-schrauben**
ایلرو ویده‌لمق .

(*sép.*) ⑳ o. (فع متع f ‿‿ ‿) **Vor-schreiben**
برشیئی برشیئك اوکنه ، ایلروسنه etwas vor etwas—
یازمق؛ ال یازیسی ایچون مشق، موده‌ل اولمق اوزره یازمق ،
اورنك یازمق ‖ امر وتعیین وتحدید ایتمك (بوصورتله قانون
اولمق‌اوزره تحریر واصدار ایتمك) ‖ ich lasse mir Nichts—
بن‌کیمسه‌دن عقل ایستمه‌م ، بکاکیمسه‌نك امر ایده‌جکی، عقل
خواجه‌لغی ایده‌جکی یوق .

. مرا) ⑳ n. (—فع لا f ‿‿) **Vor-schreiten**
Jemandem— ‖ fort-schreiten = (*sép.*) (schreiten
برینك یورویه‌رك اوکنه کچمك ، کچمك .

یازی موده‌لی ، مشق ، ㊾ (مؤ ا f ‿‿) **Vor-schrift**
حسن خط اورنکی ‖ قاعده ، نظام ، اصول ، امر ، (صورت
حرکت‌حقنده) تعلیمات ، بونلرك کافه‌سنی‌جامع‌اوله‌رق‌تعلیمنامه ،
قانونامه ، دستور ‖ درس، یول، طریق ‖ ärztliche— طبك ،
طبیبك علاج آلمق وسائرخصوصاتده نه‌کبی ونصورتله طوراتمق
لازمکلدیکنی بیان‌ضمننده ویردیکی امر، یاپدیغی ترتیب ، یازدیغی
رچته .

اصول (ص) —mäßig (‿‿ f ....) **Vor-schrifts**„ ...
ونظامنه توفیقاً ، اصول وقاعده‌سنجه ، نظامی وجهله ‖ (ع)
(البسه حقنده) (امرخدمتنده کیلسی لازمکلان) رسمی‌البسه
(پلاصقه‌لی) ‖ —widrig (ص) اصول ونظامه مخالف، مغایر
نظام وقانون .

. ایلرویه آتیلان‌خطوه ㊳ (م ا f ‿‿) **Vor-schritt**

که غدل اویونده ㉛ (م ا f ‿ و ‿‿ f) **Vor-schub**
ایلك یوارلامه ، آتمه ‖ . den— haben اویونه ، یوارلامغه
باشلامق(حقی حائز اولمق) ‖ یاردم ، اعانه —Jemandem
. (thun : یاخود) leisten برینه یاردم،معاونتده بولنمق .

(*sép.*) ㉑ a. (فع متع f ‿‿ ‿) **Vor-schuhen**
(قوندره‌جیلقده) — (Stiefel) قوندره‌نك یوزینی یکیدن
یامق، باشلامق .

اعدادی (مکاتب‌عالیه‌نك) ㊸ (مؤ ا f ‿‿) **Vor-schule**
قسمی ، اعدادی مکتبی ‖ (مجا) مقدمه ، دیباجه ‖ برفنك ،
علمك دیباجه‌سنی تشکیل ایدن ، محتوی‌اولان قسمی، خلاصه .

البسه‌نك اوك طرفنی ㊸ (مؤ ا f ‿‿) **Vor-schürze**
محافظه ایچون قوشانیلان اوکلك .

پشین ویریلان ، اوکدن ㉜ (م ا f ‿‿) **Vor-schuß**
تأدیه اولان آقچه ‖ ویریلان ، صرف اولنان آقچه ‖ um 100
(Mark) im— sein ادانه ایتمش ، پشیناً ، اولجه ویرمش
اولوب آلمجقلی اولمق ‖ ... قدر آلمش اوله‌رق ایلروده بولنمق ‖
Sie haben den— سزآته‌جقسکز،سزانداخت،آتش‌ایده‌جکسکز.

اوزره) ؟ darf ich Ihnen etwas— ؟ برشی تقـدیم ایده بیلورمیم؟ سزه براز برشی حاضرلقلغمه مساعده ایدرمیسکز؟ براز برشی تقدیم ایده‌یمی ؟ ‖ (مفعول‌الیه ایله) sich einen Zweck— برشیئی مقصد ایدنمك ، برشیئه قصد ونیت ایتمك‖ Jemand einer Sache, einem Amte — برینی بر ایشه ، برمأموریته رئیس ایتمك ، برینك الینه بر ایشی ، برمأموریتی تسلیم ایتمك ‖ vor-gesetzte Behörde دائرهٔ عائده ، مرجع ، مقام‌عائد ، رسمًا مراجعت ایده بیله‌جکی. مربوط اولدیغی، تحت حکم وقوماندasında بولندیغی مقام، کذلك : مافوق، اولوالامر.

Vor-sich-hin„ ... (f ⁼ z ᵕᵕ···) —lächeln (ا لا) سسزجه کوله ، دوداقلرینی ایصره رق، اوکونه باقوب کوله ‖ —sprechen (ا لا) کندی کندینه سویلنیلان سوز ، تیاترو وامثالی محللرده یالکز قالان برکمسه‌نك کندی کندینه سویلنمسی.

Vor-sicht (ᵕ f ⁼ z ا مؤ) ㊾ (جمی نادرًا مستعمل اولوب بونك یرینه : Vor-sichts = maßregeln اولورق استعمال اولنور) اولجه آکلایش ، اولدن کوروش ، ادراك وتیقن ایتمه، ضررلی برشیدن اجتناب واحتراز ایتمه، احتیاط اوزره بولنمه‖ (ضرمثلا) —ist die Mutter der Weisheit دقت واحتیاط امنیتی تولید ایدر .

Vor-sichtig (ᵕ ᵕ f ⁼ z ص) ㉔ احتیـاطلی ، متنبه ، متبصر ‖ (حا) دقت واحتیاطلی اولهرق، متبصرانه ‖ حکیمانه، عاقلانه ، مدبرانه .

Vor-sichts„ ... (f ⁼ z ᵕ ···) —maßregeln (جمع مؤ) (Vor-sicht کلمه‌سنك جمعی مقامنده) تدابیر احتیاطیه .

Vor-silbe (ᵕᵕ f ⁼ z ا مؤ) ㊸ (مرا . Vor-sylbe) .

Vor-sitz (ᵕ f ⁼ z ا م) ㊳ (sans pl.) رئیسـلك ، ریاست ‖ den— führen ریاست ایتمك .

Vor-sommer (ᵕ ᵕ f ⁼ ا م) ㊵ a. یاز ابتدالری، باشلانغیجی .

Vor-sorge (ᵕᵕ f ⁼ ا مؤ) ㊸ تقید ، برشیده ایدیلان احتیاط، برشیئك وقوع وظهورندن، وجوده کلسندن، اولمسندن اول‌ایدیلان دقت، قید‖ ...daß (یاخود : treffen) —tragen . . . ایچون قید ایتمك ، اوغراشمق ، تاصه چکمك ‖ کرامت ، عنایت ورحمت (ربانیه) .

Vor-spann (ᵕ f ⁼ ا م) یدك ، منزل آتی ‖ چـیوغار حیوانی (حیوانلری) .

Vor-spannen (ᵕᵕ f ⁼ فع متع) ㉑ a. (sép.) (ein —(الخ Seil, ein Tuch بر بز ، تنته وامثالنی اوکنه‌کرمك‖ Pferde— بارکیرلری آرابه‌یه قوشمق .

Vor-spiegeln (ᵕ ᵕ ᵕ f ⁼ فع متع) ㉑ a. (sép.) Jemandem etwas— برشیئی برینك کوزلری اوکنده پارلاتمق، لمعه پاش،شعشعه‌دار ایتمك ‖ کوزلرینی بویامق، آلداتمق .

Vor-spielen (ᵕᵕᵕ f ⁼ فع متع) (sép.) Jemandem —etwas برینك ایشیتمه‌سی،دیکله‌مسی ویا اوکرنمه‌سی‌ایچون اوکنده حضورنده برشیئی اوینامق ، (چالمق) .

Vor-springen (ᵕ ᵕ f ⁼ ± فع لا) ⑳ a. (مرا . springen) (sép.) ‖ (فع لا—) ایلرو صیچرامق، آتلامق ، خوپلامق‖ (فع لا +) Jemandem— برینك اوکنه آتلامق، صیچرامق‖ (فعلا—) آتلایه‌رق، صیچرایه‌رق، خوپلایه‌رق برینی کچمك ، آرقه‌ده براقمق ‖ (اقسام واجزا حقنـده) قبارمق ،

Vor-schütten (ᵕ ᵕ f ⁼ فع متع) ㉑ k. (sép.) dem Vieh Futter— حیوانه (صغیر،داوارکبی) یم دوکمك ، ویرمك ‖ —(Dämme) صو باصمسندن محافظه ایچون اوکنه طوپراقسد دوکمك ، طولدیرمق، انشا ایتمك .

Vor-schwarm (ᵕ f ⁼ ا م) ㉛ (آریجیلقده) آریلرك ایلك تخم ، یمورطه دوری .

Vor-schwatzen (ᵕ ᵕ f ⁼ فع متع) ㉑ c. (sép.) = . vor-plaudern

Vor-schweben (ᵕ ᵕ f ⁼ فع لا + ونادرًا : فع لا —) Jemandem (sép.) ㉑ a. برینك کوزلری اوکنده طیران ایتمك ،کوزینه‌کوروکمك ، خیالنه ، خاطرینه تبادر ایتمك ، کلمك ، طوغمق ‖ — Das schwebt mir deutlich (dunkel) آنك خیالی حالا کوزومدن کیتمیور،عیان‌بیان‌کوریورم ، حالاصانکه شمدی کورمش کبیم ‖ (خیال میال) خاطرلایورم .

Vor-schwindeln (ᵕ ᵕ f ⁼ فع متع) ㉑ a. (sép.) Jemandem etwas— برینی‌قاندیرمغه، برشیئه ایناندیرمغه ، بوتمغه چالشمق، برینه قورنازلق ایتمك .

Vor-sehen (ᵕ f ⁼ z فع متع) ⑳ l. (sép.) (مرا . vor-aus-sehen=(sehen ‖ دور اندیشلکله ملاحظه ایتمك، تفکرده بولنمق ، برشی‌حقنده اولجه عریض وعمیق دوشونمك ، der Fall ist im Gesetze nicht vor‖ایوجه اولچوب‌بیچمك gesehen قانونده بوحاله، بونقطه‌یه‌دائرصراحت یوق، ویرلمامش، بوراسی اولجـه دوشونلمامش ‖ — sich (فع مطا) ضرردن کندینی وقایه ایتمك ، احتیاطلی طاورانمق، دقت ایتمك ، (ایقاظ واخبار مقامنده) ! vorgesehen دقت ایت ! اوکنـه باق ! دستور ! (آرابه‌جیلر طرفندن) واردا ! دستور ! ‖ (صندوق وامثالی‌اوزرنده) دروننده‌اشیانك دورلمك ، قیرلمق، دوکولمکدن محافظه‌سیچون : دقت (ایت) !

Vor-sehung (ᵕ ᵕ f ⁼ z ا مؤ) ㊾ کشـف ورؤیت وحکمت وقوت وقدرت الیهیه .

Vor-sein (ᵕ f ⁼ z فعلا) ㊾ a. (sép.)—Jemandem برندن ایلریده بولنمق، برینی کچمش اولمق، برینك ایلروسنده ، اوکنده اولمق ‖ موقع بحث ومذاکره‌ده اولمق ‖ تصور ونیتده اولمق‖ ? was ist (jetzt) vor نه وار بقالم؟ نه ایش وار ? شمدی ندن بحث اولنیور؟ نه‌یه قرار ویریله‌جك ؟ ‖ da sei Gott vor ! اه محافظه ایتسون ! اه صاقلاسون !

Vor-setz„ ... (f ⁼ ᵕ···) —fenster (ا لا) چفته جام، پنجره ‖ —gitter (ا لا) ژالوزی ، پنجره قفسی ‖ —sylbe (ا مؤ) (غرا) ادات ابتدا

Vor-setzen (ᵕ ᵕ f ⁼ z فع متع) ㉑ c. (sép.) ایلرویه، اوك طرفه قویمق‖ — den Stuhl صندالیه‌یی ایلرو قویمق ، سورمك ‖ برشیئی برشـیئك اوکنه قویمق ، ایلروسنه ، اوکنه وضع ایتمك ‖ (موسیقی) —(einer Note ein Kreuz (ein b برنوطه‌نك اوکنه بر " دیـه‌س„ ویا " بِمول „ اشارتی قویمق‖ (سطرنج اویوننده) — einen Stein دیکر برینی ستر ایتمك اوزره برطاشی ایلروسورمك ، برطاشی‌دیکریله اورتمك‖ بعضًا : einem Gegenstande etwas— برشیئه برشیئی‌ترجیح ایتمك ، دها زیاده سومك ، خوشلانمق،دها ایو بولمق، تقدم‌ایتدیرمك‖ Jemandem etwas— برینه برشیئی‌تقدیم‌ایتمك (یمك ایچمك

دیکرلرینکتسویه وحذاسندن آیرلمق، خصوصیله (فن معماریده) ایلری چیقمق، چقینتیلی اولمق، برون تشکیل ایتمك، دیرسك، کوشه یاپمق .

Vor-sprung (ـُ ـَ f ا م) (49) چقینتیلی اولان قسم، vor-springen = einen —bilden چقینتیلی اولمق،چیقینق، برون تشکیل ایتمك‖ کنار،دیرسك، کوشه‖ (قوشوویاریشلرده) ایلروده بولنیش (کذا مجا) تفوق، غلبه، کچمه .

Vor-spuken (ـُ ـَ f فعلا+) a. (21) (sép.) فوق الطبیعه اولەرق، برفال اولەرق کورونمك، فوق الطبیعه، خارق العاده برعلامت اولەرق ظاهر اولمق .

Vor-stadt (ـُ f ا م) (35) (مرا . Stadt) شهرك خارج محلەسی، واروش .

Vor-stand (ـُ ـَ f ا م) (31) بر ادارەنك نظارتی، مدیریتی، (هیئت عمومیەسیله) مجلس اداره‖ بونك ایچندن یالکز براعضاسی، بریسی‖ مدیر، ناظر .

Vor-steck„ ... (ـُ ...f) —blume (ا مؤ) یلك، قورسەنك اوکنه طاقیلان اوفق چیچك دمتی، چیچك‖ —ärmel (ا م) قوللق‖ —nadel (ا مؤ) بروش، کوکس، کردان ایکنەسی‖ —pflock (ا م)(صنع) ساعتك ایکی ماکنەسنی یکدیکرینه ربط ایدن معدن چیوی، ساعت جیواطەسی، اوفق قامەسی .

Vor-stecken (ـُ ـَ f فعه متعه وفعه لا+)(sép. اوکه، اوك طرفه،ایلرویه طاقمق، صوقەرق ربط ایتمك‖ den Kopf— باشنی ایلرو اوزاتمق، صوقمق‖ (مجا) = vor-setzen .

Vor-stecker (ـُ ـَ f ا م) a. (40) Vor-steck = = nagel, =pflock‖ قامه، چیوی .

Vor-stehen (ـُ ـَ f فعلا+).t (20) (sép.)= = her-vor stehen, = ragen‖ (آوجیلقده) (der Hund) steht vor (den Hühnern) کوپك ... بکلیور، یاتیور، کوزلیور‖ nach-stehen (صرەحقنده، باخصوص کلەسنك مقابلی) : Jemandem, برنطقك اقسامی حقنده) تقدم ایتمك‖ رتبەجه بریشه، برشیئه تقدم، تفوق ایتمك، دها einer Sache— بیوك رتبەده اولمق، حیثیت واعتبارجه تقدم ایتمك، اوزرنده اولمق‖ نظارت، واداره ایتمك، —(Hause) dem برتجارتخانەیی ادارەایتمك‖ —einem Amte برمأموریتی ایفا ایتمك، برمأموریتك خدمتنی کورمك، وظیفەسنی ادا واجرا ایتمك .

Vor-steher (ـُ ـَ f ا م) a. (40)، —in (ا مؤ) (50) مدیر، مدیره، دیرکتور، رئیس، اوسته، مبصر، اداره مأموری، کهیا، کتخدا، ناظر، باش؛ خصوصیله بانقه دیرکتوری‖ مکتب مدیری‖ ایش باشی .

Vor-steh=Hund (ـُ ـَ f ا م) (38) (آوجیلقده) = = Hühner=hund .

Vor-stellen (ـُ ـَ f فعه متعه) و —sich (فعه مطا) a. (21) (sép.) —(sich) تقدیم، (کندینی تقدیم) ایتمك، طانیتمق، کندینی طانیتمق‖ برشیئی شمدی یه دکین بولنقده، طورمقده اولدیغی محلك اوك طرفنه کلەجك وجهله ایلروقویمق، یرندن قالدیروب ایلرو وضع ایتمك؛ ایلرویه کچیرمك، وضع ایتمك، ایلروسورمك‖ —Jemandem (sich) etwas برینه (کندینه) برشیئی تصور ایتمك، اولدیغی کبی نقـل وحکایه ایتمك، وصف وتعریف، تصویر ایتمك‖ (برشیئه قرار ویرەجك اولان کمسەیه قرارینی تسهیل وترویج ایتدیرمك ایچون) تکلیف، ارائه طریق ایتمك‖ برشیئه دائرفکر ایدنمك، تصور ایتمك، فکرنده تجسم ایتدیرمك، دوشونوب عقل ایردیرمك‖ —etwas (مفعول الیه) (sich) (تیاتروده) : یاخود —Rolle eine Person برشخصی ویا بررولی تصویر ایتمك‖ —etwas, was man nicht ist کندینك اولمدیغی برشیئی تقلید ایتمك، طوریی طاقینمق‖ —was soll Das بونه اولەجق، بوندن نه چیقاجق، نه آکلاشیلەجق؟ بونه یی ایما، ارائه ایدەجك؟ کوسترەجك، تصویر ایدەجك؟

Vor-stellung (ـُ ـَ f ا مؤ) (49) عرض وتقدیم ایتمه، طانیتمه‖ ایدیلان برحقسزلق، یاپیلان بر یولسزلقدن طولایی شکایت ایتمه‖ فکر، تصور، تجسم ایتدیرمه، تصویر ایتمه‖ تصویر، شکل‖ —Das geht über alle بوکی انسانك فکری آلماز، آرتق بوتصورك خارجنده‖ (تیا) بر اویونی اوینامه واهالی یه سیرجیلره کوسترمه، اویون‖ (ع) einer —(Truppe (برقطعۀ عسکریەنك امتحانی، تفتیشی) قوماندانی طرفندن عسکرك مافوقنه تقدیمی، حضورنده تعلیم ایتدیرمسی.

Vor-stopfen (ـُ ـَ f فعه متعه) a., c. (21) (insép.) طیقامق ایچون اوکندن دلمك .

Vor-stoß (ـَ ـُ f ا م) (31) ایلرویه ایدیلان هجوم، آتیلە‖ (ع) ایلری سورلمش نقطه، عسکرك ایلرولمش قسمی‖ (صنع) چیقینتی، دیرسك‖ (توزیلك) زیه، آشیرمه آستار .

Vor-stoßen (ـُ ـَ f) (مرا . stoßen) p. (20) (sép.) (فعه متعه) ایلرو سورمك، دورتمك، ایتمك، چارپمق‖ ایلرو اوزاتمق، طیامق، تمدید ایتمك‖ —einen Saum کنار، شرید چویرمك، چکمك‖ (فعه لا—) (ع) (بر استقامت معینه ده قطعات عسکریه طرفندن هجوم عمومی اجراسی مقصدیله) دشمن اوزرینه آتیلق، هجوم ایتمك، بعض نقاطدن منفرد اولەرق غایت شدتلی اولمق اوزره اجرا ایدیلان هجوم .

Vor-strecken (ـُ ـَ f فعه متعه) a. (21) (sép.) ایلرو اوزاتمق‖ اوك طرفه اوزاتمق، اوکنه کرمك‖ Jemandem —Geld = vor-schießen .

Vor-streuen (ـُ ـَ f فعه متعه) a. (21) (sép.) اوکنه سرمك، ایلرویه سرپمك‖ —den (Hühnern) Korn طاوقلره یم سرپمك، دوکمك، ویرمك .

Vor-stürzen (ـُ ـَ f فعه لا—) c. (21) (sép.) یرودن ایلرویه آتیلق، فیرلامق .

Vor-suchen (ـُ ـَ f فعه متعه) a. (21) (sép.) -her vor-suchen‖ (آوجیلقده) آو آراشدیرمق .

Vor-sylbe (ـُ ـَ f z ا مؤ) (53) (غرا) ادات ویا هیجای ابتدا .

Vor-tanzen (ـُ ـَ f فعه متعه) c. (21) (sép.) —Jemandem einen Walzer برینه، برینك اوکنده بروالس رقصی اوینامق‖ (فعه لا+) دانسه باشلامق .

Vor-theil (f ـُ ـ ! Vor=und Nach=theil صورتده: ـُ ـَ ـ ـ تلفظ اولنور ا م) (38) محسنات، فائده‖ استفاده، قزانج، تمتع .

Vor-theilhaft (ـُ ـَ f ص) (24) فائده بخش، محسناتلی، نافع؛ قابل استفاده، استفادەلی، کارلی، قزانجلی .

Vor-trupp (ـَ ـَ ا f م) (56) (ع) پیشدارك اوجی کیروسنده یوریان قسمی ، پیشدار پیشداری .

Vor-turner (ـَ ـَ f ا م) (40) a. جناستیق معلمی (وکیلی) .

Vor-üben (ـِ ـَ ـَ f فه متعد) (21) a. (*sép.*) اولجه تعلیم ایتك || **Vor-übung** (ا مؤ) (49) اولجه یاپیلان تعلیم، حاضرلق، ابتدائی تعلیم .

Vor-über (ـِ ـَ ـَ f حا) = vor-bei || —schießen = vor-bei-schießen اوق کبی یانندن کچمك ، خشم، یلدیرم کبی یانندن ، اوستندن کچمك || (زمان حقنده) (der Regen) — ist یغمور کچدی || (sein Ruhm) war schnell — اونك صیت وشهرتی چابوق زائل اولدی، اونام وشهرتی چابوق غائب ایتدی || (کلهسنك مقابلی اولهرق) hinten über den Kopf— beugen, neigen .

Vor-über „ ... (ـَ ـَ ـَ ... - f) افعال ایله برلشه رك با خصوص فعل متعدی تشکیل ایدر ودائما (*sép.*) || —fliegen (فه لا—) اوچهرق کچمك || —kutschi(e)ren آرابه ایله کچمك || —gang (ا م) کچمه ؛ مرور،کذران || Vor-über= gehen کچیش، کچمه ، مرور im Vorübergehen کچرکن، اثنای مرورده ، یاندن کچرکن || —gehend (ص) موقتاً ؛ کچن ، die Vorübergehenden کچیجیلر ، یولجیلر ، کچیجیده اولان خلق || (زمان وامثالی حقنده) کچیجی ، موقت،غیردائم ، آز زمانده بیتان ، غائب وزائل اولان ، فانی ، بردنکلوب کچن.

Vor-urtheil (ـَ ـَ f ا لا) (38) حکم واعتقاد باطل ، کوتوظن || Vor-gefaßte Meinung = (vor=fassen .مرا) حکم اول ، برشیئك ابتداسنده ویریلان قرار ، ذهنه قونیلان شی ، فکر .

Vor-vater (ـَ ـَ f ـَ f ا م) (40) a. = Vor-fahr || Vor-väter جمع = Vor-eltern .

Vor-verhör (ـَ ـَ f ـَ f ا لا) (38) استنطاق واستجوابات اولیه ، تحقیقات ابتدائیه .

Vor-vordern (ـَ ـَ f ـَ f جمع م) = Vor-eltern .

Vor-vor-gestern (ـَ f ـَ ـَ f حا) (دونکل، اولیسی کون دکل) دها اولکی، اولیسی کون ، اوچ کون اولیسی .

Vor-vorig (ـَ ـَ f ـَ f ص) (21) صوکدن اول اولان ، نهایتکندن اولکی .

Vor-vor-letzte (ـَ f ـَ ـَ f ص) (24) نهایتدن اوچنجی ، علی الخصوص (غرا) نهایتدن اوچنجی هجا .

Vor-wagen (ـَ ـَ f فه معطا) (21) a. (*sép.*) sich— ایلرولمکه اجتسار، جرأت ایتمك ،کوزینه آلدیرمق .

Vor-walten (ـَ ـَ f فه لا +) (21) b. (*sép.*) غلبه ایتمك ، غالب کلك ، دها زیاده جاری ونافذ اولمق ، کچمك،پاره ایتمك ، یوروسی اوتمك ، حکمی جاری اولمق ، دیکلنمك || = ob-walten .

Vor-wand (ـَ ـَ f ا م) (31) [vor-wenden] بهانه ، وسیله || قاچامق یولی ، بهانه ، صورت ظاهره .

Vor-wärts (ـَ ـَ f حا) ایلرویه ، ایلرو طوغری || سسلنه رك : ایلری ! هایدی ! || بر یردن حرکت اثناسنده : هایدی بقالم! هایدیقالقك ! قالق! آرش! || آرابهجی‌یه : سور!

Vor-thun (ـَ ـَ f فه متعد) b. (22) (*sép.*) اوکه، ایلرویه قویمق، کتیرمك || برشیده عجله ایتمك ، (وقتندن) اول یاپمق || es (مرا . nach-bedenken) || = her-vor = thun || Jemandem (zu-) — برشیئی برندن اول یاپمق ، برشیده برندن اول طاورانمق .

Vor-trab (ـَ ـَ f و ـَ ـَ f ا م) (38) (ع) (جمعی نادردر) پیشدار || کشاف ، چرخه‌جی .

Vor-traben (ـَ ـَ f فعلا —) (24) a. (*sép.*) طیریس یوروییشله ایلرولمك ، ایلرو کچمك .

Vor-trag (ـَ ـَ f و ـَ ـَ f ا م) (31) عرض وبیان ، نقل وحکایه || عرض وانها || beim Könige haben — حکمداره، قراله راپورینی عرض وتقدیم ایتمك ؛ شفاهاً معروضاتده بولنمق || خطابت، ایراد نطق || einen schönen —haben کوزل خطابت ایتمك ، مکمل قوه نطقیه‌یه مالك اولمق، صاحب بلاغت وفصاحت اولمق || راپور، تقریر || ایضاحات || مذاکره || خطبه || حکایه، روایت || (تجا) حساب کوردلکدنصکره قالان بورج مقدارینك یکی حساب پوصله‌سنك بالاسنه نقل وتحریری، auf neue Rechnung— قلان حسابی یکی حساب پوصله‌سی بالاسنه نقل.

Vor-tragen (ـِ ـَ ـَ f فه متعد) r. (20) (*sép.*) Jemandem etwas— برشیئی برینك اوکنه ، حضورینه کوتورمك ، چیقارمق، عرض وتقدیم ایتمك || انها وتقریر ایتمك || سامعین وبعضاً قارئینه بیان وانها ایتمك ، مخبرلك ایتمك || نقل وحکایه ، افاده، روایت، تقریرایتمك || (موسیق) eine A'rie— برهوا تغنی ایتمك ، برمقام کچمك ، اوقومق || (تجا) den Saldo auf neue Rechnung — قلان بورجی یکی حساب پوصله‌سنه، دفتره، سنده، کچیرمك .

Vor-trefflich (ـَ ـَ f کذلك ـَ ـَ f ص) (24) فوق العاده، بالا ، اعلا ، انفس || شایان حیرت ، حیرت افزا ، مکمل، حال مکملیتده ، بلند مرتبه ، برنجی درجه‌دن .

Vor-treiben (ـِ ـَ ـَ f فه متعد) b. (20) (*sép.*) ایلرو سورمك || (ع) (لغملرده ، استحکاملرده) — (eine Galerie) برلغمی ایلروطوغری سورمك ، آچمق .

Vor-treppe (ـَ ـَ f ا مؤ) (53) = Frei=treppe .

Vor-treten (ـِ ـَ ـَ f فعلا —) b. (20) (مرا . treten) (*sép.*) ایلری بر آدیم، خطوه آتمق، پای‌انداز اولمق، ایلرولمك، ایلروچیقمق، صره‌دن طیشاری چیقمق || (مجا) mit etwas nicht— wollen برشیئی یاپمق ، ویرمك ، سویلك استمامك || چیقمق،قبارمق،چیقینتی تشکیل ایتمك || = her-vor = treten || Jemandem— برینك اوکندن کیتمك، برشیئك اوکنه کچمك || یوریمك .

Vor-trinken (ـَ ـَ f فه متعد) a. (20) (مرا . trinken) (*sép.*) Jemandem— برندن اول ایچمك ، علی الخصوص برینك عافیتنه، شرفنه‌نوش ایتمك ، صحتنه ایچمك || برندن دها چابوق ایچمك .

Vor-tritt (ـَ ـَ f ا م) (38) ایلری آتیلان خطوه ، ایلری طوغری یاپیلان آدیم ، رتبه وقدم وتشریفاتجه تقدم ایتمك ، قدم ، تشریفاتجه برینه den— vor Jemandem haben تقدم ایتمك .

هایدی ! || ایلرو طوغری حرکت ایتمك ، sich— bewegen ایلرو حرکتده بولنمق || gehen— ایلرو یورومك ، حرکت ایتمك || es will nicht (mit ihm) —gehen اونك ایلرولیه‌جکی یوق ، بونك نافله برشی اوله‌جغی یوق ، اولیه‌جق ، نافله || —kommen ایلرولمك ، قطع مسافه ایتمك || (ضر مثل) langsam kommt man auch— طامله‌یه طامله‌یه‌کول اولور.

Vor-weg (‿́ - f حا) اوکدن ، اوك طرفدن ، ایلروده || (مرا . vorn) || von-vorn herein = (برشیئك نهایت بوله‌جغی ، منقضی اوله‌جغی ، الشلش بولنه‌جغی زماندن ، آندن اول) اولجه ، وقت مرهوننده اول، کذا پشیناً .

Vor-weg-nahme (‿́‿ - f ا مؤ) (53) اولجـه عائد ولازم اولانی آلمه ، آییرمه ، پشیناً آلمه .

Vor-weisen (‿́‿ f فع متع) v. (20) (مرا. weisen) (sép.) کوسـترمك ، عرض وابراز ایتمك ؛ حصوله کتیرمك ، حاصل ایتمك .

Vor-welt (‿́ f ا مؤ) (49) Nach-welt ترکیبنك مقابلی اوله‌رق) زمان ماضی ، ازمنهٔ متقدمه ، وقت سابق || اجداد || عالمك ، دنیانك حال ابتدائیسی ، خلقت اولیه .

Vor-werfen (‿́‿ f فع متع وفع مطا) b. (20) (sép.) (die Hand)— الی اوزاتمق || برشیئك اوکنه آتمق ، آتوب اوکنه کتیرمك || Jemandem etwas— برینك اوکنه برشی آتمق ، آتیویرمك || (مجا) — Jemandem etwas برشـه برشیدنطولایی‌ستم، عتاب ایتمك، برینی برشیدنطولایی‌تکدیر ایتمك، حقسز اولدیغنی‌کوسترمك || sie haben sich einander Nichts vorzuwerfen ایکیسنکده ، هیسینکده بر برینه ، بر برلرینه برشی دیه‌جکلری یوق، هیسی بر برینـه اویغون ، هیسیده بر قابریقه‌مالی، هیسینکده قباحتی وار(ویاخودهیچ برینك قباحتی، کناهی یوق) .

Vor-werk (‿́ f ا لا) (38) کوچوك چفتلك || (ع) مفرز طابیه ویا سپر .

Vor-wiegen (‿́‿ f فع لا+) f. (20) (sép.) دها زیاده اهمیت ودکرلی ، اعتبارلی اولمق، کچمك ، چوق اولمق، بولنمق، حاکم اولمق|| (فع متع) —Jemandem etwas برشیئی برینك کوزی اوکنده طارتمق، وزن ایتمك .

Vor-winseln ، **Vor-wimmern** ایکیسیده : (‿́‿ f فع متع) a. (21) (sép.) = vor-jammern .

Vor-wind (‿́‿ f ا م) (38) (بحر) پویا هواسی، روزکاری.

Vor-winter (‿́‿ f ا م) a. (40) قیشك ابتداسی ، باشلانغجی || وقتندن اول ، ایرکن کلان ، باشلایان قیش .

Vor-wissen (‿́‿ f ا لا) b. (40) (sans pl.) برشی حقنده اولان معلومات ، وقوف ، برشیئی بیلمه ، خبری اولمه || es geschah mit meinem — بنم معلومانم وار ایدی ، بکا معلومات ویردیلرده یاپدیلر ، استیذان، اخبار ایتدیلر || ohne mein (sein)— اولجه بنم (اونك) خبرم، معلومانم‌اولمقسزین، بکا (اوکا) خبرمعلومات ویرمدن .

Vor-witz (‿́ f ا م) (38) هرشیئه مراق‌ایدر، مناسبتسز، متجسس ، آغزنده لاف طورمازکمسه‌نك حالی || (ضرمثل) was Deines Amtes nicht ist, da lasse Deinen— وظیفه‌ك اولمیان ، اوزرینه الزم اولمیان شیئه بورنی صوقمه || هرشیئه مراق ایدن، بورنی‌صوقان کمسه ، مناسبتسز ، زوربه آدم .

Vor-wort (‿́ f ا لا) (38) مقدمه،دیباجه ، افاده || (غرا) (25) (جمع : Vor-wörter) حرف جر .

Vor-wurf (‿́ f ا م) (31) ستم|| ذم وتعییب وتقبیح، طعن ایتمه || تکدیر ایتمه . آزار || (برشیئه اساس اولان شی) زمین ، موضوع ، فکر ، مبنیٔ علیه .

Vor-zählen (‿́‿́ f فع متع) a. (21) (sép.) Jemandem etwas— برشـیئی برینك اوکنده ، حضورنده صایمق|| تعداد ایتمك .

Vor-zahn (‿́ f ا م) (31) فضله دیش، سن زائد .

Vor-zeichen (‿́‿́ f ا لا) b. (40) O'men = || (ریا ، موسیقی) رمز ، اشارتی .

Vor-zeichnen (‿́‿́ f فع متع) b. (21) (sép.) einem Schüler) etwas—) اوکرتمك ، مشق ویرمك‌اوزره برطلبه‌نك اوکنده برشی ترسیم‌ایتمك ،کوسترمك ، موده‌ل اولمق اوزره رسم‌ایتمك|| بالترسیم‌نظره عرض‌ایتمك،کوز اوکنه‌قویمق|| دستور العمل اولمق اوزره برشیئی تعیین وارائه ایتمك ، امر ایتمك ، قروکیسی ، مسوده‌سنی چیزمك ، پروزه‌سـنی یاپمق || (موسیقی) برصدانك اوکنه اشارتی ، اناختارنی قویمق .

Vor-zeigen (‿́‿ f فع متع) a. (21) (sép.) ارائه ایتمك ،کوسترمك ،کوستره‌رك یاپمق، نصل یاپدیغنی‌کوسترمك.

Vor-zeiger (‿́‿ f ا م) a. (40) Dieses— اشبو سند ، ورق ، کاغدك حاملی .

Vor-zeit (‿́ f ا مؤ) (49) اسکی زمان .

Vor-zeiten (‿́- f حا) وقتیله .

Vor-zeitig (‿́‿ f صـ) (24) = früh = reif || (حا) وقتندن اول، عجله ، زماننـدن اول ، درحال ، همان .

Vor-ziehen (‿́‿́ f فع متع) f. (20) (sép.) = her-vor-ziehen || برشـیئك اوکنه چکمك || ترجیح ایتمك ، دها زیاده سومك ، بکنمك ، خوشلانمق ، حظ ایتمك ، etwas einem Gegenstande— برشیئه برشیئی ترجیح ایتمك ، تقدم ایتـدیرمك || (فع لا—) اوکه ، ایلرویه طوغری یوریمك ، ایلرولمك || اوك طرفه طاشینمق .

Vor-zimmer (‿́‿ f ا لا) a. (40) مابین اوطه‌سنه .

Vor-zug (‿́ ا م) (31) تقدیم ، ترجیح ، تقدم ، تفوق|| den— vor Jemandem haben برینـه تفوق ایتمك ، بری اوزرینـه استحصال رجحانیت ایتمك || مکملیت ، رجحانیت ، فائقیت ، رجحان ، مزیت ، لیاقت ، استحقاق تفوق .

Vor-züglich (‿́- f صـ) (24) مکمل، بالا، اعلا، فائق|| ganz— پك بالا، فوق‌العاده || das —ste Stück الك‌مکمل، مرجح‌قسمی،الك‌معتبر، مقبول‌پارچه‌سی||(حا)=vor-nehmlich.

Vor-zugs„... (‿́... f) —weise (حا) بالترجیح .

Vota (‿́ v) Vo'tum کلمه‌سنك جمعی(بوکامراجعت) .

Votum (‿́ v ا لا) (58) = Stimme رأی ، حـق انتخاب وبیان فکر ورأی || آداق، نذر ، عهد ، اهدا .

Voti(e)ren (‿́ - v فع لا+) a. (21) انتخاب ایچون رأی‌ویرمك ، انتخاب ایتمك || die Voti(e)renden منتخبین .

Votiv„... (‿́ f ...v) —kirche برعهد ونذر اوزرینه تأسیس‌ایدیلان‌کلیسا || —bild (ا لا) ، —gemälde (ا لا)، —tafel (ا مؤ) بروعد ونذر اوزرینـه برکلیسایه آصیلان رسم ، لوحه .

Vulgo (-ـَ v حا) [لاتینجه] على العاده ، برمعتاد .

Vulkan (ـُ ـَ v ا خا م) ㊻ [لاتینجه] (اسا) ژوبیتر وژونونك اوغلی وآتش الهی وولکه‌ن ‖ آتش پوسکوران طاغ، وولقان (کذا مجازی) .

Vulkanisi(e)ren (ـَ ـُ ـَ ـَ v فعه متعه) a. ㉑ [لاتینجه] لاستیکی کوکورتلمك ، لاستیکی کوکورت واسطه‌سیله حرارت وبرودتدن غیرمتأثر حاله قویمق .

W. (ـَ ا لا) آلمان الفباسنك یکرمی ایکنجی وحروف غیرصوتیه‌نك اون‌سکزنجی حرفی **W. S. G. U.** = wenden = **Sie gefälligst um** لطفاً چویریکز .

Waal (ـَ ا حا م) (*inv.*) (جغر) der— (راین نهرکبیرینك فلمنکده جاری برقولی) وال .

Waare (ـَ ـُ ا مؤ) ㊸ [هنوز یکی‌کبار آلمانجه] (تجا) مال، متاع ، مواد تجاریه‖ —grüne یشیللك، اوت ، سبزه‖ —irdene چناق چوملك ‖ —kurze (مرا . kurz) ‖ seidene, wollene —n یوکلی واپکلی مالل ‖ (مجا) شی، نسنه ، ماده —Das ist theure بو بهالی برمتاع ، بهالی‌شی ، طوزلی .

Waaren„ ... (ـَ ـُ ...) (تجا) اشیا دلالی ، سمساری ‖ —adre'ß=zettel (ا م) اشیا واموال تجاریه اوزرینه جنس مقدار وفیئاتنی‌مبین یاپشدیریلان یافته اتیکت، مارقه، فاتورا‖ —verzeichniß (الا) (اشیای تجاریه) لیسته‌سی، فاتوره .

Wabe (ـَ ـُ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه waba ؛ weben کلمه‌سنه منسوب] —n (الا ا م) بال‌کومجی ، پتکی .

Wach (ـَ ص) ㉔ [wachen هنوز اون سکزنجی عصردنبری] اویانیق ، بیدار ، (کوزی آچیـق ، متیقظ) ‖ —werden اویانمق، بیدار اولمق، اویقودن قالقمق .

Wach„... (...ـَ) —frei (ص) قره‌غول‌نوبتندن‌معاف‖ —aufzug (ا م) قره غول نوبتنه کیره‌جك اولان قطعه‌نك اجرا ایلدیکی رسم (وکچیدی) ‖ —habend (ص) قره غول نوبتنده اولان‖ —loch (الا) قره‌غول‌حبسخانه‌سی(قره‌غوللرده بولنان موقت حبسخانه ، دلیك) عسکرلك نقطهٔ نظرندن دها زیاده مستعمل اولان ... „Wacht کلمه‌سنه مراجعت اولنه .

Wache (ـَ ـَ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wache munter-sein] اکثریا (ع) (Wacht کلمه‌سی معناسیله) قره‌غول، محافظلق‌خدمتی، نوبتی‖ —haben ویاخود : —thun قره‌غول نوبتنده ، خدمتنده اولمق ‖ —auf ziehen, die قره‌غول خدمتنه کیرمك ‖ —beziehen von der— abziehen قره غول خدمتندن ، نوبتندن چیقمق‖ ! —'raus قره‌غول سلاح باشنه! ‖ بالذات‌قره‌غول‌دائره‌سی، قره‌غولخانه‖ —halten کوزلمك ، کوزتلمك ‖ (بحر) (طائفه‌نك برقسمنك کوکرته ده خدمتده بولندیغی اثناده‌کی درت ساعتلك مدت ، درت‌ساعتلك کوکرته خدمتی ، نوبتی زمانی) نوبت ، خدمت وقتی .

Wachen (ـَ ـَ فعلا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wahhên غوتجه vakan دن sich des Schlafes enthalten :] اویومامق، بکلمك .

Wach(h)older (ـَ ـَ ـَ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wëhhal یعنی : immergrün و Baum terâ] (نبا) آردج ، ارس ، عمر، عرعر، آردج‌تخمی‖ = Wach(h)older= branntwein آردیج راقیسی .

Wachs (kssᵉ ـَ الا) مفردی ㉔ جمعی㊱ [قدیم آلمانجه wahs] آری مومی، صاری موم ، بال مومی .

Wachs„ ... (... kssᵉ ـَ) —bild (الا) ، —figu'r (ا مؤ) بالمومی رسم، مجسم شکل‖ —blume (ا مؤ) (نبا) ملینه ‖ —haut (ا مؤ) (تا طبیعه) قوشلرك غاغاسنده‌کی بالمومی‌کبی‌صاری‖ —licht (الا) شمعه،موم‖ —leinwand (ا مؤ) مشمع بز ‖ —scheibe (ا مؤ) = Honig=wabe ‖ —stock (ا م) قالین شمعه،موم .

Wachsam (- ch ـَ ص) ㉔ [wachen] چوق‌متیقظ ، متنبه ، زیاده‌دقتلی،کوزی آچیق‖ (ع) سلاح بدست (اوله‌رق حاضر ودقت اوزره بولنمه) .

Wachsen (ـُ kss ـَ) r. ⑳ (فعه مطا) [قدیم آلمانجه wahsen] (زمان‌حالی: Du, er wächst ؛ زمان‌حالك ماضی صورتی: wuchs (ـُ) ‖ (فعه لا—) بویومك‖ (کنج انسانلر حقنده) بویومك ، یواش یواش‌کاله ایرمك ، (صقال بیق‌حقنده) اوزامق،بویومك ، (عمو) (چوجقلر حقنـده) بویه سورمك ، سربیلك‖(نباتات‌حقنده) اولمق، یتشمك؛ —sehr in's Kraut آزمق، بویه کیتمك ، دال بوداق صالیویرمك ، آزمق ‖ in die Breite— اکنه کیتمك ، بویومك ‖ —in die Höhe بویه کیتمك ، اوزامق ‖ —in's Fleisch اته باتمق ، اتك ایچنه کوملك ، اتك ایچنده بویومك ‖ —schief (grade) اکری ، طوغری‌بویومك‖چوغالمق، das Wasser wächst صولر چوغالیور، قباریور ، یوکسلییور ‖ (بر ایش ، محصول ، عمل حقنـده) ایلرولمك‖ er (Das) ist ihm an's Herz gewachsen اواونی (بونی) پك زیاده سـور ، اونك اوکا (بوکا) پك زیاده محبت ومیلانی وار ، جانی‌کبی سور ؛ استر ، او اونی (بونی) ایوجه فکرینه قویمش، یرلشدیرمش، واز کچمسی محال‖ (فعه مطا) —sich fest بویویه‌رك پکشمك ‖ اوستنه بویومك ، قپانمق ‖ ge-wachsen (اسم مفعول وصفت) ㉔ مصدرینـك باجمله معنالرنده‌مستعملدر‖ (تشکلات بدنیه‌حقنده) gut gewachsen متناسب الاعضا ، اندامی کوزل ، اعضاسی بر برینه اویغون ‖ seiner Stelle mehr als gewachsen (nicht gewachsen) sein ایشنك اهلی (نا اهلی) اولمق .

Wächsen (˘kss˘ فع متع) c. ㉑ [Wachs] بالموميلامق، بالمومی ایله صیوامق ، بالمومی سورمك .

Wächsern (˘ ˘kss ˘ ص) ㉔ بالمومی ، بالمومیدن .

Wächst (˘ kss ˘) wachsen (فعلنك زمان حالنك) ایکنجی و wächst (˘ ksste) اوچنجی شخصی.

Wachsthum (- ˘ kss ˘ ا لا) (ا م) ㉕ [wachsen] (sans pl.) || بویومه ، بوییش || —(der Pflanzen) بیتمه ، یتیشمه ، نشوونما بولمه || بویومه ، تزاید ایمه ، آرتمه || یتیشدیرمه—(eine Flasche Wein) (mein eigenes) کندی باغ محصولم برشیشه شراب .

Wacht (˘ ا مؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه wahta] = Wache قره غول خدمتی ونوبتی وقره‌غولخانه .

Wacht„ ... (˘···) (ع) —dienst (ا م) قره غول خدمتی ||—dienst üben قره‌غول‌نوبتی‌اثناسنده ایفا ایدیله‌جك خدماتك تعلیمی یاپمق || —offizier (ا م) قره‌غول(نوبتجی) ضابطی || —feuer (ا لا) بیواق ، آچیق اردوكاه آتشی || —habend (ص) قره غول‌نوبتنده‌بولنان || —mantel—(ا م) قره غول نوبتجیلرینك کیدیکی واکثریا قره غول اشیاسندن معدود قاپوت ، یغمورلق || Para'de — (ا مؤ) قره‌غوللرك دکشدیرلمسی وبونلرطرفندن یاپیلان رسم‌چکید || —schiff—(ا لا) (بحر) قره‌غول کمیسی || —stube—(ا مؤ) قره‌غول افرادینك اوطوردیغی اوطه ، محل = Wache .

Wachtel (˘ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wa'htala یاخود : quattala] (تا طبیعه) بیلدیرجین (قوشی) || die —schlägt بیلدیرجین اوتیور، چاغیرییور ، ککبیور || (عمو) = Ohr = feige .

Wachtel„ ... (˘···) —schlag (ا م) بیلدیرجین اوکمه‌سی || —strich (ا م) بیلدیرجین کچمه‌سی || بیلدیرجین آغیله بیلدیرجین آولامق || —könig (ا م) (تاطبیعه) بیلدیرجین بکی، قزل صوطاوغی .

Wächter (˘ ا م) a. ㊵ [Wacht] بکجی، قولجی، محافظ ، غاردیان .

Wackelig (˘˘˘ص) ㉔ [wackeln] تیتره‌یان ، صاللانان، اوینایان ، (مجا) die —کیوشه‌مش نعل || es Huf-eisen بو ایش صاغلام بر ایش Sache steht auf —en Füßen دکل ، صوکی چیقه‌جغه بکزه‌میور ، بوکون یارین دوشه‌جك ، طوپی آته‌جق کبی .

Wackeln (˘ فعلا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wagôn کلمه‌سنه منسوب] صاللامق، اوینامق || mit dem schwanken باشی صاللامق || (فعیکشغ) es wackelt mit Kopfe— اونك صحتی‌صارصلدی، صحتی یرنده دکل، feiner Gesundheit بوکون ایو ایسه یارین‌فنا || (فع لا—) er ist die Straße اوصاللانا صاللانا سوقاغك یوقاری باشنه ، hinauf gewackelt یولك اوستنه چیقدی .

Wacker (˘ ˘ ص) ㉑ [قدیم‌آلمانجه wachar rührig] = brav || (عمو) (حا) = ge-hörig ایوجه ، ایستدیکی کبی ، بر اعلا .

Wad (˘ ا لا) ㊺ [انکلیز] (معد) (sans pl.) مانغانز اوقزیده هید راته .

Wade (˘ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wado] بالدیر|| (صنعه) (بالیقجیلقده) = Wate .

Waffe (˘ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wâfan] سلاح، آلت حرب || das Volk in —n ملت مسلحه|| Jemandem die— abnehmen برینك سلاحنی الندن آلمق .

Waffel (˘ امؤ) ㊸ [اورته آلمانجه Wabe ؛ gafrum کلمه‌سنه منسوب] بال کومجی|| کاغد حلواسی|| یاصی چورك || (ایالت لسانده) آغز ، چکه (= Maul) .

Waffen (˘ ا لا) b. ㊵ تعبیرقدیم اولوب = Waffe .

Waffen„ ... (˘···) —bruder (ا م) سلاح‌آرقداشی|| —arbeit (ا مؤ) حرب ، سفر || —dienst (ا م) خدمت عسکریه || —gattung (ا مؤ) جنس ، صنف ، نوع سلاح فقط : bei welcher —gattung dient er ? قنغی صنف سلاحده‌خدمت ایدیور ؟ سواریمیدر ، طوپجیمیدر، پیاده‌میدر ندر ؟ || —haus (ا لا) سلاح دپوی ، سلاحخانه|| —rock (ا م) (ع) وقتیله کییلان زره کوملکی ؛ الیوم بردوکمه‌لی وآرقه‌سی ییرتماجلی قیصه سترہ || —ruhe متارکه ، ترك مخاصمات || —schmied سلاحجی، تفنکجی || —schmiede (صنعه) سلاحجی ، تفنکجی ، طبانجه‌جی دکانی ، مغازه‌سی || —stillstand (ا م) متارکه || = —ruhe || —stück (ا لا) سلاح || بر یکیتك کوردیکی ایش ، ایتدیکی مجادله ، حرب || —that (ا مؤ) اجرا آت عسکریه ، مجاهده ، اوروشمه ، محاربه ، مجادله .

Waffnen (˘ فع متع) و—sich (فع مطا) —(sich) سلاح‌ایله تجهیز ایمك ، سلاح ویرمك ، قوشانمق، سلاحلانمق (mit einem Schwerte) برقلنجله|| (فع لا +) = rüsten .

Wag„ ... (˘···) —spiel (ا لا) قمار اویونی .

Wägbar (-˘ ص) ㉔ [wägen] (حکم) قابل وزن ، کذا (کیمی) مقدار وترکیبنك بولنمسی، تعیینی ممکن اولان .

Wage (˘ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wâga wëgan دن] ترازو، میزان|| Jemandem, einer Sache —halten برینه ، برشیئه قارشو موازنه‌لی ، اعتداللی ، حقلی ، عادلانه طورانمق، برطونمق، دنك ایمك || Blei = wage || وضعیت افقیه || = Kippe .

Wag(e)„ ... (˘···) (˘) —zünglein (ا لا) ترازو دیلی|| —balken (ام) ترازوقولی||geld(کذلك =Wäge-geld)— قنطاریه ، ترازو پاره‌سی، وزن رسمی || —hals (ا م) ، کوزی ییلماز ، متهور ، متجاسر، پرواسز ، کستاخ ، هرشیئه آتیلور ، حددن زیاده ایشه قالقان || —schale (ا مؤ) ترازو کوزی ، کفهٔ میزان || (مجا) seine Worte auf die —schale legen لقردیسنی دوشونوبده اویله سویلك ، سویلیه‌جکی شیئی اولجه وضع کفهٔ میزان مطالعه ایمك || —recht (ص) افقی، مستوی، دوم دوز || متساویاً .

Wägelchen (˘˘˘) ، Wäglein (˘˘-) ایکیسیده (ا لا) b. ㊵ Wagen) کلمه‌سنك صورت تصغیریه‌سی) .

Wagen (˘ - فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ برشیئی تصادفه براقمق، برشیئه هرچه باد آباد ، بختنه دیوب تشبث ایمك ، اجتسار ایمك ، قالقشمق، جرأت ایمك ،کوزه آلمق || —sich unter die Leute هرکسك ، انسانلرك عالمك آره‌سنه کیرمکه ، آنلرله الفت ایمکه جرأت ایمك ،کوزه

آلمق || es mit Jemandem— بريله بوينى اولچمك || (ضرمثل) اوشه‌نانك نه اوغلى wer nicht wagt, der nicht gewinnt اولمش نه قيزى || بخته حواله ايتمك ، يا هاررو ، يا ماررو ، هرچه باد آباد ديمك ، يا بايمق يا چيقمق اوزره طورانمق || (ضرمثل) frisch gewagt ist halb gewonnen بر ايشه ايو باشلامق اونى قزانمق ديمكدر .

Wagen (ـُ ا م) ⓸⓪ b. [قديم آلمانجه wagan كذلك قديم آلمانجه vehere لاتينجه führen = wëkan دن مأخوذ] آرابه || —(Laſt =, Leiter =) يوك ، كنارى يارمقلقلى اشيا آرابه‌سى || (شمندوفرده) واغون ، دمير يولى آرابه‌سى || (هيئت) = Bär .

Wagen„ ... (ـُ...) —kaſten (ام) آرابه‌نك گوده‌سى || —achſe (ا مؤ) دينكل || —bauer (ا م) آرابه يايان آرابه‌جى || —klaſſe (ا مؤ) آرابه‌صنفى ، ein Billet zweiter— (شمندوفرده) ايكنجى‌موقع بيلق || —macher (ا م) klaſſe (ام) آرابه‌لق || —ſchuppen = —remi'ſe || —bauer= —zug (ا م) (شمندوفرده) ترهن ، قطار .

Wägen (ـُ فع متع وفع مطا) ⓶⓪ g. وناداً ⓶⓵ a. [= wiegen] طارتمق ، يوقلامق (wiegen صورتيله دها زياده مستعملدر) || ge-wogen اسم مفعول وصفت ⓶⓸ (مرا . ge-wogen) .

Wager (ـُ ام) ⓸⓪ a. تهلكه ومخاطره‌يه باقمقسزين برشيئه جرأت واجتسار ايدن ، كوز آلديران .

Wa(g)gon (اكثريا فرانسزجه تلفظ اولنور ا م) ⓹⓺ واغون ، شمندوفر آرابه‌سى .

Wagner (ـُ ا م) ⓸⓪ a. [Wagen] آرابه‌جى‌عمله‌سى || (ا خا م) على الخصوص ١٨١٣ سنهٔ ميلاديه تولد ايدن : —Richard آلمانيانك اك مشهورموسيقى‌شناسى وقومپوزيتورى ريشار واغنه‌ر .

Wagniß (ـُ ا لا) ⓷⓽ و (ا مؤ) ⓷⓸ [wagen] جرأت ، اجتسار ، تهلكه‌لو مخاطره‌لى برشيئى ياپمغه ، ايشلكه قالقشمه ، جرأت .

Wahl (ـُ ا مؤ) ⓸⓽ [قديم آلمانجه wala : wollen] انتخاب || (هركس طرفندن ايديلان) انتخاب || freie— ſeine— treffen انتخاب ايتمك || ايكى مختلف شيدن برينى قبول ، انتخاب ، اختيار ايتمك || انتخاب || auf – begründet انتخاب اصوليله اولان ، انتخابه تابع || متروك اولوب [قديم آلمانجه wal Niederlage] ميدان حرب ، محاربه ميدانى .

Wahl„ ... (ـُ...) —bezirk (ا م) ، —kreis (ا م) دائرهٔ انتخاب || —fürſt (ا م) منتخب پرنس ؛ =Kur=fürſt || —kind (ا لا) اولادلق ، آخرت اولادى ، قبوللمه چوجق || —kugel (ا مؤ) انتخابلرده برقاب درونته ، صنديغه آتيلان يوارلاق ، قرعه‌طوپى || —recht (ا لا) حق رأى || —ſtimme (ا مؤ) رأى .

Wählen (ـُ فع متع) ⓶⓵ a. [Wahl] انتخاب ايتمك || اختيار ايتمك || —einen bleibenden Wohnſitz ، برلشمك ، اختيار اقامت ايتمك ، قالمق || رأى ويره‌رك انتخاب ايتمك .

Wählerisch (ـُ ـُ ص) ⓶⓸ مشكلپسند ، قولاى قولاى برشيئى بكنمز .

Wahn (ـُ ا م) ⓷⓼ (جمعى نادر) [قديم آلمانجه wân Hoffnung] بوش بيهوده اميد ، ياكلش ظن ، خيال‌خام ، قوروتى ، وهم ، امل باطل ، افكار واهيه || دليلك ، جنت ، چيلغينلق ، عقلسزلق ، دوشونمامه || على الخصوص (حكمت) چولده وكزده افقك اوزرنده اولمقسزين انعكاس طريقيله كوريلن شى ، سراب .

Wahn„ ... (ـُ...) —ehre (ا مؤ) اونور ووقاركاذب || —bild (ا لا) خيال ، اوهام || —ſinn (ا م) (علم‌امراض) عقله عارض‌اولان‌مرض ، جنت ، دليلك ، چيلغينلق ، بوزمه || عقل وفكرنى برشى‌ايله اشتغال‌ايتديرمك اوزره حاصل‌اولان مراق ، بوزغونلق || (مجا) es wäre— ſinn ſo zu handeln بويله حركت دليلكدر ، بو بردليجه‌سنه حركت اولمش اولور ، اويله دليجه سنه حركت اولماز || —ſinnig (ص) — ſinnige(r) (اسم) دلى ، قاچيق ، چيلغين ، عقلى بوزمش || (مجا) es iſt zum— ſinnig werden انسانك چيلديره‌جغى كلييور ، چيلديرمق برشى دكل .

Wähnen (ـُ فع متع ، فع مطا ، فع لا +) ⓶⓵ a. فى‌الاصل اصول ادبيات وانشادن اولوب اليوم دخى بوصورتله مستعملدر : ظن‌ايتمك ، اويله ظن‌وقبول ايتمك ، فكرده اولمق || ياكلش‌فكرده اولمق (بيلمكسزين) ظن ايتمك ، قوروتى ايتمك ، كندى كندينى آلداتمق .

Wahr (ـُ ص) ⓶⓸ [قديم آلمانجه wâr = لاتينجه ve'rus] صحيح ، طوغرى ، حيله‌سز ، صادق ، صميمى ، حقيق || er Freund— دوست حقيق ، صادق دوست ، آرقداش || (اشخاص حقنده) طوغرى ، حالى وقالى حيله ودوزه‌ندن‌عارى ، طوغرى (طوغرى طوسطوغرى) غل‌وغشدن عارى || سؤال اولندقده ؛ ? —nicht اويله دكلى ؟ دكلى ، صحيح دكلى (برجواب تصديق بكليه‌رك) || برشيئى‌تصديق ، تأكيد ، تأمين‌مقامنده ! ſo— ich lebe سزى تأمين‌ايدرمكه ! شو بن نصل (شمدى) حياتده ايسه‌م ! شورادن سلامت كيتمييه‌يكه ! ſo— mir Gott || مثلا ! Das muß —ſein ! helfe بعون اه تعالى ! بعناية اه ! || —werden حقيقت اولمق ، كلوب چيقمق ، ايفا واجرا اولنمق || er hat das —gemacht (Sprüchwort) اوضرب مثلك حكمنى اثبات ايتدى ، طوغرى اولديغنى ميدانه قويدى .

Wahr„ ... (ـُ...) —nehmbar (ص) قابل ادراك ، آكلاشيله بيلور ، فرق اولنه‌بيلور ، حس اولنور ، طويلور ، قابل مشاهده ، كوريلور || —nehmen (فع متع) (مرا . nehmen (sép.) einen Gegenſtand — nehmen ، برشيئى برنسنه‌يى فرق ايتمك ، برشيئك فرقنه وارمق ، كورمك ، طويمق ، نظر دقتنه چارپمق || طويمق ، برشيئى دستور العمل والحركه اتخاذ ايتمك ؛ فائده‌لى برشيئه درت‌اليله صارلمق ، اولجه فهم وادراك ايله الدن‌قاچيرمامق || —ſagen (فع متع وفع‌لا +) اكثريا (insép.) (حقيقى ، برشيئك طوغريسنى سويلك معناسنه اولان : wahr ſagen تركيبيله قاريشديرماميدر) (كشف خفايا ايله) برشيئى اولجه خبر ويرمك ، فالجيلق ايتمك ، تفأل وياكرامت وياخود حساب‌ملاحظه ايله‌كشف ايتمك ، سويلك || aus den Karten —ſagen كاغدله فاله باقمق || —ſcheinlich (ص) اغلب احتمال‌اولەرق ، قرين‌احتمال ، محتمل ، ملحوظ ، غالبا || —ſpruch (der Geſchworenen) معقول ، عقله يقين‌اولان ||

(ا م) اهالیـدن انتخاب اولنان یعنی هیئت حکامك حکم وقراری‖ —zeichen (ا لا) علامت ، اشارت‌فارقه وممیزه‖ zeichen (جمع) eines Ortes — برشهرك‌جالب‌مراق‌وموجب استفاده غرائبی، کوریله‌جك شیلری .

Währ„ ... (ـ‎ ...) (مرا) . ... „ Wehr).

Wahren (ـ‎ فع متع وفع لا + وفع مطا) a., b. ⑩ [قدیم آلمانجـه waron اولوب یته قدیم آلمانجـه wara : be-wahren == [دن مأخـوذ Aufmerk=samkeit برشیدن (کندینی) برینی Jemand, (sich) vor etwas— محافظه ، وقایه ایتمك ، صاقلامق .

Währen (ـ‎ فعلا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wërèn] دوام ایتمك ، امتداد ایتمك ، اوزامق، سورمك، دائمی‌موجود بولنمق، غائب اولمامق، طیانمق‖ die Erinnerung an ihn wird ewig— آنك خاطره‌سی‌اصلاضایع‌اولمیه‌جق، اونودلیه‌جق، خاطر وخیالده باق قاله‌جق ‖ es kann noch lange—, ehe (یاخود ... bis) ... جه یه قدر دها چوق وقت کچر ؛ دها چوق سـورر ‖ es währte nicht lange , so brach der Sturm aus آره‌سی‌چوق‌کچمدی ، چوق سورمدی، فورطنه قوپدی‖ —d (اسم‌مفعول وصفت) ㉑ دوام ایدن، حکمفرما اولان ، موجود اولان ‖ in— der Arbeit چالشلقده ایکن، چالشلق اثناسنده ‖ —d ewig ازلی ، دائمی، باقی، لایموت ، لایزال‖ حرف جر وحرف ربط اولەرق آتیده‌کی‌لغته نظراولنه .

Während (ـ‎ حرجر ، مضاف الیـه آلوب بعضا دخی مفعول الیـه آلور) [währen] اثناسنده ، ایکن ، دوامی اثناسنده ، دوامنجه، دوام ایتدکجـه ‖ des— ich habe ihn ganzen Tages nicht gesehen بن اونی بتون کونده ، تکمیل کون ، اقشامه قدر کورمدم ‖ (حرف عاطف اوله‌رق doch یاخود : hingegen (حالبوکه معناسنه‌کلور هرنقدر، حالبوکه ، وقتاکه، حالبوکه بالعکس‖ هرنقدرمعناسنه‌کلدکده : er noch weinte, brach er in ein Gelächter aus — هر نقدر دها آغلایور ایدیسه ده ، آغلایوب طورركن بردنبره کولمکه باشلادی .

Wahrhaft (ـ‎ ص) ㉔ [wahr] =wahr صادق، طوغری، حقیق ، صمیمی الخ ‖ —er Mensch طوغری آدم ، طوغری ایش کورن ، کورمك ایستیان ‖ —fein قلبی پاك اولمق .

Wahrheit (ـ‎ امؤ) ㊾ [wahr] صحت، طوغریلق، صحیح وطوغری اولیش (کلەلرینـك Fabel, Erdichtung مقابلی) ‖ Jemandem derb die— sagen برینه دوبره دوبره طوغری‌یی سـویلك ‖ man hat ihm rund die— gesagt اوكا ایشك طوسطوغریسی آکلاتلدی، سویلندی .

Wahrlich (ـ‎ اکثریا : حرند) [wahr] — ! واه ! حقیقة ! ای طوغریسی !

Währung (ـ‎ امؤ) ㊾ [währen] تعیین وتقدیر پدیلان‌اچقه‌قیمتی،دکر، قیمت ‖ —Wiener (100 Gulden) یوزغولدن ویانه پاره‌سی، یکری ایله .

Waid (ـ‎ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجـه weit == لاتینجه vitrum] (نبا) پاستل دینیلان چیوید اوتی نوعی .

Weid„ ... (ـ‎ ...) —bau (ا م) (زرا) چیوید اوتی زرعی ویتشدیرلمسی .

Waise (ـ‎ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه be-raubt weisi] بر اركك چوجق حقنـده : کذلك بعضاً (ا م) ㊷ اوکسز ‖ —vater=und mutter=lose آنادن بابادن اوکسز ، آناسز باباسز اوکسز .

Waisen„ ... (ـ‎ ...) —mutter (ا مؤ) اوکسزلر آناسی ‖ —gelder (جمع لا) == Pupillen=gelder ‖ —kind (ا لا) == Waise ‖ —knabe (ا م) اوکسز (اركك) چوجق ‖ —mädchen (ا لا) اوکسز قیز .

Waizen (ـ‎ ا م) b. ㊵ == Weizen .

Wake (ـ‎ ا مؤ) ㊸ [شمالی آلمانجـه] بوزه آچیلان دلیك .

Wal (ـ‎ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه wal آنغلوساقسونجه hwâl ؛ مرا . آنغلوساقسونجه hwëlan [tosen (تاطبیعه) دکزجانوراری ‖ خصوصیله == fisch— ‖ e— (جمع) بالیق شکلنده اولان مەمەلی‌حیوانات ، فصیلهٔ قبطسیه‖ بالینه جنسی‖ غیرمستعمل اوله‌رق (ا لا) Wahl == (inv.) میدان‌حرب .

Wal„ ... (ـ‎ ...)(علی‌الاکثر ... Wall„ صورتنده‌یازیلور) [Wal —fisch (ا م) (تاطبیعه) بالینه بالغی ‖ =fisch— (ا م) (بحر) بالینه بالغی آوینـه مخصوص کمی ‖ —nuß (مرا . Wall-nuß) .

Walache (ـ‎ ch ـ‎ ا م) ㊷ Walachin (ا مؤ) ㊿ اولاح ، ولاح اركك ، قادین) افلاقلی‖ (مرا . کذلك Wallach و Wlache) .

Walachei (ـ‎ ch ـ‎ ا خا مؤ) ㊾ (جغر) (الیـوم رومانیانك برقسمی) افلاق .

Wald (ـ‎ ام) ㉕ [قدیم آلمانجه wald ؛ آنغلوساقسونجه veald ؛ wild کلەسنه منسوب] (Feld کلەسنك مقابلی) اورمان(کذلك مجازی اوله‌رق اورمان آغاجلری‌کبی صیق بیوك غلبه‌لق) —kleinerer کوچك اورمان ، قوریلق ‖ (نبا) تا طبیعه (wachsend) in Wäldern lebend اورمانده یشایان یبویان حیوانات ، نباتات،اسکی رومالیلرك اورمانلرده وجودلرینی تخیل ایتدکلری پریلر ‖ (ضرمثل) wie man in den - ruft, so schallt's heraus نصل صورارسه‌ك اویله جواب آلورسك ‖ (مجا) Wälder (جمع) اشعار مجموعه‌سی (اسم وعنوانی) .

Wald„ ... (ـ‎ ...) —bewohner(in) (ا م ، ا مؤ) اورمان سکنه‌سی ، (خصوصیله اشعارده) اورمانده یشایان حیوانات‖ —wärts (حا) اورمانه طوغری، اورمان‌طرفنده‖ —baum=schule (ا مؤ) اورمان مکتبی ‖ نمونه اورمانی ‖ —beere (ا مؤ) (نبا) == schwarze Besing ‖ —biene (امؤ) یبان آریسی‖ —esel (تاطبیعه) یبان اشکی‖ —geier (اسا) زیلوسته‌ر‖ —geist (ا م) اورمان پریلری ، جنـلری ، ‖ Bussard == —geschrei (الا) آوجیلرك آوباغیرمه‌سی‖ —glöckchen (ا لا) ، —glöcklein (ا لا) (نبا) قامپانل (کوبه چیچکی‌جنسی) ‖ —haar (الا) (نبا) آلمانیاصپارته‌سی (یاپراقلری‌کسکین ماثی نبات) ‖ —huhn (ا لا) (تاطبیعه) چالی خروسی ، بدنوس ‖ —land (ا لا) اورمانلی آراضی ‖ —mann (ا م) اورمان سکنه‌سندن اولان‌کمسه ‖ —geist‖

قیصه آیاقلی آوکوپکی ، داقس ‖ —mensch (ا م) اورمان
آدمی ‖ (تاطبیه) خصوصیله میمون اسمی اوله‌رق = Orang-utan
و Schimpanse ‖ —rebe (ا مؤ) (نبا) قل بهار ‖
—reich (ا لا) اورمانلقلی ، اورمانی چوق ‖ —schnepfe
(ا مؤ) (تاطبیه) عادی ، بیاغی چوللق ، یبانی پاپاس طاووغی ،
بقاسه‌سی ‖ —teufel (ا م) = —geist ‖ (تاطبیه) (میمون
اسمی اوله‌رق) اورمان شیطانی ‖ —weg (ا م) اورمان درونندن
کچن یول ، اورمانك آچیق محلی ، کچید ‖ —wolle (ا مؤ)
اورمان دیکنندن فانیله .

Waldai-Plateau (ــَـ ا لا =plă-'ô') (56) (جغر)
das— والدای طاغلری (آراضیسی) .

Wäldchen (ــَـ ا لا) b. ㊵ (Wald کلمه‌سنك صورت
تصغیریه‌سی) اورمانجق ، اوفق اورمان ، قوری .

Waldig (ــَـ ص) ㉔ [Wald] اورمانلقلی ، اورمانلی ،
اورمانلق .

Wal-drappe (ــَـ امؤ) (53) [ایتالیانجه gualdrappe
اولوب val-drappa دن مأخوذ] Pferde-decke =
. Schabra'cke

Waldung (ــَـ امؤ) ㊾ [Wald] اورمانلق ، اورمان ،
قوری .

Walen (ــُـ فع لا +) a. ㉑ (بحر) (روزکار کبی
ومانیتیزمه‌سی غائب ایتمش مقناطیس حقنده) صاللانوب
طورمق ، چالقانمق .

Wales (vuélss ا خالا) (inv.) (جغر) انکلتره‌نك
غربنده کائن غال قطعه‌سی .

Walfisch (ــَـ ا م) ㊳ (مرا . Wal,,...) .

Walk,,... (...َــ) —echt (ص) ازیلکه ، چیکنمکه ،
باصلمغه صالح ‖ —trog (ا م) ازمکه ، چیکنمکه مخصوص
پوتـه ‖ —haare (جملا) = Flock-wolle ‖ —meister
(ا م) قازیبیجی ، چیرپیجی ، ازیجی اوسته‌سی ‖ —müller
(ا م) = Walker .

Walke (ــَـ امؤ) (53) [walken] (صنع) (چوقه‌جیلق ،
کلاهجیلق ، عراقیه‌جیلك کبی صنعتلرده) دوومه ، تپه ، چکنمه ‖
(دباغتده) die letzte —geben دریلرك صوك دباغتنی یاپمق ،
صوك دفعه دباغلمق ‖ Walk-mühle = (امؤ) ، —hammer
(ا م) .

Walken (ــَـ فع متع) a. ㉑ [قدیم آلمانجه walchan ،
welle کلمه‌سنك اصلنه منسوب] چوقه‌جیلق وامثالی صنعتلرده :
هوانده دوکمك ، چیکنمك ، سرتلشدیرمك ‖ (مجا) (عمو) =
. durch-prügeln

Wall (ــَـ ا م) ㉛ (ع) (استحکامده) سپر ‖ دیوار ، چیت
خدمتنی کورمك اوزره بر یرك اطرافنه چوریلان طوپراق ییغنی ،
سد ‖ املا یولی ‖ برمزارك اوزرنده تشکل ایدن طوپراق ییغنی ‖
(بحر) قره ، ساحل ، طوپراق ‖ [wallen] (ا م) ㊳ برمایعك
علی الخصوص پیشمسی ، قاینامسی زماننده اولان فیقیردامه‌سی ،
قاینامه (سی) تلاطم ‖ (رینغا بالغی تجارتنده) مقیاس اوله‌رق
٨٠ — ٨٤ بالق عددی ‖ (ا م) ㊳ = Wal .

Wall,,... (...َــ) —graben (ا م) سپر خندغی ‖
(تاطبیه) —fisch, —rath, —roß (مرا . Wal,,...) ‖
—bruch (ا مؤ) (ع) برسپره آچیلان کدیك ، رخنه ‖

—fahrer(in) (ا م ، ا مؤ) حجه ، مقام مقدسی زیارته کیدن
ارکك ، قادین ‖ —fahrt (ا مؤ) حجه کیتمه ، حج ‖ —fahrten
(فع لا —) حجه کیتمك ‖ —meister (ا م) (ع) کوچك ضابط
رتبه‌سنده استحکام انشائیه مأموری ‖ —nuß (ا مؤ) (نبا)
(کذلك Walnuß وکذلك wälsche Nuß) [قدیم آلمانجه
fremd walah] جویز .

Wallach (ــَـ ا م) ㊳ [یعنی aus der Wallachei]
یورمه ، انمه آت ، مجار بارکیری ، ایکدیش ‖ — (ــَـ) (51)
—e (ــَـ) (ا م) (52) = Walach .

Wallachen (ــَـ فع متع) a. ㉑ [Wallach] (بیطر)
—einen Hengst بر آتی ایکدیش ، مجار (بارکیری) یاپمق .

Wallen (ــَـ فع لا ±) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wallon
zur Ferne gehen] یورومك ، (برهدف اتخاذ ایتمکسزین
ایلرولمك) اواره ، سرسری کزمك ، خصوصیله سیاح چیقمق ‖
حجه چیقمق ، زیارته کیتمك ‖ [قدیم آلمانجه wallan :
Welle کلمه‌سنه منسوب] طالغه‌لنمق ، (ویا طالغه درونده کبی
حرکت ایتمك) چالقانمق ؛ موجه‌لنمك ؛ (متحرك صوحقنده) متموج
اولمق ، قاینامق ، کوپورمك ، فیقیردامق ‖ (مجا) کوپورمك ،
قیزمق ، هیجانه کلمك .

Wällen (ــَـ فع متع) a. ㉑ (آشجیلق) قایناتمق ،
خفیف پیشورمك ، آهسته آهسته قایناتمق .

Waller (ــَـ ا م) a. ㊵ ، —in (ا مؤ) ㊿ =
. Wall-fahrer(in)

Wallone (ــَـ ا م) (52) [قدیم آلمانجه walah
Fremder ، علی الخصوص Romane ، مرا . Walache ،
Wallis] (ا م) (52) ، Wallonin (ا مؤ) ㊿ بلچیقاده
رومانجه تلفظ ایدن قسم خلق ، والون .

Walm (ــَـ ا م) ㊳ (معما) چاتینك ، قبه‌نك قروپ
دینیلان بیچیمی ‖ (زرا) = Heuhaufen ‖ (بالقجیلق) =
. Wasser-wirbel

Wälsch (ــَـ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه walahise لاتینجه
gallicus دن] (اجنبی وعلی الخصوص رومانجه سویلین
اجنبی حقنده) اجنبی ‖ die —en رومان خلق ‖ —er Hahn ،
—es Huhn = Trut-hahn ، Trut-henne ‖ —es Korn
= Mais ‖ —e Nuß = Wall-nuß .

Walten (ــَـ فع لا + وفع متع) b. ㉑ [قدیم آلمانجه
waltan = لاتینجه vale're] حکمفرما اولمق ، حکم سورمك ،
ایشلمك ، حرکت ایتمك ، اجرای حکم وتأثیر ایتمك ، موجود
وحاضر اولمق ‖ (der Vater) waltet im Hause اوی پدر
اداره ایدر ، ایدیور ، اداره ایدن پدردر ‖ Jemand —lassen
برینی حرکتنده سربست براقمق ، ایشلتمك ‖ Gott— lassen
جناب حقه حواله ایتمك ، اه یاپسون دیمك ، جناب حقه توکل
ایتمك ‖ mit etwas schalten und— برشیئی تحت ارادتنده ،
حکمنده بولندیرمق ، برشیئی بیلدیکی ، استدیکی ، دیلدیکی کبی
قوللانمق ‖ اکثریا مضاف الیه ایله : walte deines Amtes !
وظیفه‌کی ایفا ایله ! موقعنك ، رتبه‌كك ایجاب ایتدردیکی ایشی
کور ! ‖ Das walte Gott ! یاخود : Deß انشا اه (بویله
اولسون) ! اه ویره (اه ویرسونده بویله اوله) ! آمین !

Walter (ــَـ ا م) a. ㊵ یاپان ، اجرا ایدن ، حکم واداره
وارادة ایدن ، بیوران (حاکم ومدبر) ‖ [قدیم آلمانجه wa'lthari ؛

walten کلەسنه منسوب (واقتیز اسمی) (ا م) غوتیـه ؛ (مرا . Habe = nichts) اکثریا خصوصیله انکلیز اسملرنده کذلك والتەر .

Walz„ ... (...) —blech (ا لا) حدەدن چکلمه معدن لوحەسی|| —eisen (الا) معدن لوحەلری تصفیح ایدن ماکنه ، حده ، بوماکنەنك اولدیغی محل .

Walze (ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه walza Schlinge] اسطوانەوی دمیر ، سلندیر || اوغلاغی .

Walzen (فع لا + بعضاً فع متع وفع مطا) c. ②① [قدیم آلمانجه walzan اولوب sich um seine Axe drehen محوری اطرافنده دونمك ، دور ایتمك معناسنەدر] والس اویونی اوینامق ، والتسـەر رقص ایتمك ، والس اصولی خوره تپمك || [Walze] (فع متع) برسیلندیر ایله ایشلمك || (اکمکجیلکده) den Teig — محوری (سیلندیر ماکنه ایله) یوغورمق || (حده خانه ده) —(das Eisen) تیموری حده دن چکمك .

Walzen„ ... (...) —förmig (ص) سیلندیرشکلنده || —reiniger (ا م) (مطبعه) دوقتور (سیلندیر سیلان) || —stein (ا م) (طبقات) آنتروق .

Wälzen (فع متع وفع مطا) c. ②① [قدیم آلمانجـه wëlzan] —(sich) یوارلامق ، تکرلنمك ، دونمك || sich im Kothe— چامورده یوارلامق ، چاموره باتوب چیقمق || etwas von sich— die Verantwortlichkeit برشیئی کندندن چویرمك || برشیدن طولایی کلەجك مسئولیتی für etwas auf Jemand— برینك اوزرینه آتمق ، یوکلتمك || er wälzt sich vor Lachen کوله جکم دیه یرلرده یوارلانیور ؛ کولەدن بایلیور || (ا لا) کولمکدن Das ist zum Wälzen (*sans pl.*) ④⓪ b. بایلینەجق ، قاتیلینەجق شی .

Walzer (ا م) a. ④⓪ والس ، والتسەر دینیلان رقص وبونوع دانس ایچون چالنیلان موسیقه (هواسی) .

Wälzer (ا م) a. ④⓪ [wälzen] تکرلیان ، یوارلیان ، دوندیران || (عمو) غایت قالین کتاب ، کوتوك .

Wamme (ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجـه wampa ، اورته آلمانجه wambe Bauch] کورك اولەرق قوللانمق اوزره حیوانلرك قارنی ، قارن طرفندن چیقان کورك || یمك ایله طولدیریلان ، طولان قارین || یان ، بوکور ، جنب .

Wamms (ا لا (ا م) ②⑤ ، بعضا ③①) = Wams .

Wams (ا لا (ا م) ②⑥ ، بعضا ③① یلك ، مینتان ، نیمتن .

Wamsen (فع متع) c. ②① نیمتن ، یلك کیدیرمك || Jemand— (durch-prügeln . مرا) برینی ایوجه ایصلاتمق .

Wand (ا مؤ) ③⑤ [قدیم آلمانجه want ؛ winden کلەسنه منسوب] —(eines bewohnten Raumes) اسکان اولنان برمحلك ، مکانك دیواری || (مجا) mit dem Kopfe durch die —rennen باشنی دیواره چارپمق ، اورمق || سائربویوك ، قالین یوکسك دیوارلر || —(= Scheide) hölzerne تحته (بولمه) پرده || —spanische روزکارلك (اکثریت اوزره قپو ، صوبا وسائر اورکلسی مطلوب محلارك اوکنه وضع اولنور) پاراوانه || برقابك ایچ یانلری ، جدار ، کذلك برتفنـك ، چادر ، معده ، قفا طاسی وامثالنك جداری || man soll den Teufel nicht an die —malen انسان بلایی ، قضایی کندی دعوت ایتملی || Wände hoch vor Freude springen سوینجندن طاوانه یوکسلمك ، صیچرامق || دیوارکبی دوز ، عمودی یالچین قیا .

Wandel (ا م) c. ④② (*sans pl.*) [قدیم آلمانجه wantal (تربیه داخلنده) Geschäft] کیدیش ، رفتار || صورت حرکت ، اخلاق واطوار ، کیدیش ، مشوار || Ver-kehr = Handel und— آلیش وریش ، تجارت || تبدل ، تحول .

Wandel „ ... (...) —bahn اوزری اورتولی ، قپالی کزینتی محلی ، یول || —stern (ا م) (هیئة) سیاره .

Wandelbar (ص) ②④ [wandeln] = ver-änderlich || اوزرنده یکیلور ، یورینور صورتده اولان ، قابل مرور ، ایشلك حرکته مساعد || کورك ، قیریلور ، کوشك ، نادرین ، ویران ، مشرف خراب ، همان ییقلق ، کوچك اوزره اولان .

Wandeln (فع لا ± ، فع متع وفع مطا) a. ②① آغیر آغیر ، یواش یواش یوریمك ، پیاسـه ایتمك ، کزینمك || Handeln und— تجارت ، آلیش وریش ایتمك || یشایوب کیتمك ، کچنمك || (فع متع وفع مطا) (sich)ver-wandeln = .

Wander „ ... (...) [wandern] || —blöcke (جمع م) (طبقات) برقوة خارجیه ایله محل اصلیسندن تبعید (ایدلش طاش ییغینی ، سیار || —buch (ا لا) عمله وسائرەیه ویریلان (ضبطیه طرفندن) مرور ، یول تذکرەسی || —jahre (جمع لا) سیاحت سنەلری ییلری ، er hat seine —jahre vollendet اودورینی ، سیاحت مدتنی بتوردی || —leben (ا لا) کوچبەلك ، دائمی صورتده برمحلده اقامت ایتمیوب شوراده بوراده یشامق || —stab (ا م) یولجی ، سیاحدکنکی ، عصاسی ، den —stab ergreifen : ویاخود zum —stabe greifen یوله چیقمق || —vögel (جمع م) مواسم مختلفه یه کوره تبدیل موقع ایدن قوشلر .

Wanderer (ا م) a. ④⓪ [wandern] ، Wand(r)erin (ا مؤ) ⑤⓪ یایا یولەچیقان ، سیاح (ارکك قادین) ، برشهردن ، بریردن کچان || بریره ، جمعه ویازیارته کیدن .

Wandern (—فعلا) a. ②① [قدیم آلمانجه wantarôn] یایا اولەرق سیاحت ایتمك ، کزمك ، طولاشمق || یایا یوریمك || mit Jemandem durch's Leben— بریله برابر ایام کذار اولمق ، کزوب توزمق ، عمرینی کچیرمك || (عمو)— in's Gefängniß حبسه کیرمك ، حبسی بویلامق || seines Weges— یوله چیقمق || seine Uhr ist auf's Leih-haus gewandert اونك ساعتی امانت صندیغنی بویلدی ، امانت صندیغنه کیتدی ، او ساعتنی امانت صندیغنه قویدی || برمحل وموقعده ثابت اولمیان ، متحرك اولمق ، برینی دکشدیرمك || Wandern (ا لا) b. ④⓪ (*sans pl.*) و Wanderung (ا مؤ) ④⑨ یورومه ، حرکت ، سیر ، (تاطبیعه وسائره) کوچ ، رحلت ، نقل مکان ، هجرت ، برمحلدن برمحله کیتمه || کزمه ، دولاشمه ، سیاحت مثلا : beim Wandern lernt man viel (انسان کزرکن چوق شی اوکرەنور) چوق کزن چوق بیلور || یالکز Wanderung (ا مؤ) ④⑨ سیاحت ، دور ، (تفتیش ایچون) طولاشمه || اوزاق مملکتاره سیاحت ، ممالك اجنبیەیی زیارت .

Wandersmann (ـ ـ ـ ام) ㉕ (جمعی Wandersleute)
سیاح (Wanderer =) .

Wandler (ـ ا م) a. ㊵ [Wandeln] (شعرده)
(گزن ، یورویان، یولی غائب ایدوب ، شاشیروب ، کیده‌جکی
یری بیلیوب طولاشان) سرسری، خانه بردوش، سیاح .

Wandlung (ـ ا مؤ) ㊾ تبدل ، تحول ، انقلاب ؛
تبدیل‌قیافت ، استحالهٔ جوهر .

Wandte (ـ) (Wenden فعلنك زمان حال‌صورتنك
ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی شخصلری) .

Wandung (ـ ا مؤ) ㊾ [Wand] بوله ، دیوار ،
تخته پرده || جدار .

Wange (ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wang
(Bache . صرا) Boden-fläche] یناق ، رخ ، خد
die Scham röthete ihre —n حجابندن‌قیزاردی، اوتاندیغی
یوزینك قیزاردیغندن بللی‌ایدی|| (معما) مردیوان باصامقلرینك
یتاغی|| (بحر) —n = Schale کمی دیرکلرینك تقویه‌سنه
مخصوص دستکاری .

Wangen„ ... (ـ....) —grübchen (جمع لا) یناق
چقوری .

Wankel„ ... (ـ....) —rede (ا مؤ) قطعی اولمیان،
مبهم ، مشکوك ، قوتسز نطق || —muth (ا م) ثبات
وقرارسزلق ، تلون .

Wanken (ـ فعه لا ±) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wanchôn
= schwanken] (ع) vor dem Feinde—
دشمنه مغلوب، سرفرو اولمق || (den Feind) —machen,
دشمنی صارصمق ، مغلوب ایتمك || zum Wanken bringen
—d (اسم مفعول وصفت) ㉔ = schwankend .

Wann (ـ حا) [قدیم آلمانجه huanne ؛ wer کله‌سنه
منسوب] نوقت، نه زمان || irgend—, es wolle, es sei
نوقت ، نه زمان اولورسه اولسـون ، هرنه زمان اولورسـه ،
اولسه|| dann und— بعض بعض، آره صره ، وقت وقت .

Wännchen (ـ ا لا) b. ㊵ [Wanne کله‌سنك‌صورت
تصغیریه‌سی] کوچوك تکنه ، فوچی،اوفق بانیه، قورنه‌جق .

Wanne (ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wanna لاتینجه
vannus دن] (زرا) بغدای وساره صاوورمغه مخصوص
قپاق‌شکلنده سپت. ذخیره‌قالبوری(= Getreide=schwinge)
اورته‌سی‌چقورجه اطرافی‌خفیف میل‌ایله یوکسکجه قاب ، بانیه،
فوچی، قورنه|| (یقانمغه‌مخصوص) بانیه (چینقو ویا طاشدن)،
مغطس .

Wannen (ـ حا) (مکان‌حقنده) تأکیدمفهوم‌صورتیله:
von— نره‌دن،قنغی محلدن ، طرفدن .

Wannen„ ... (ـ....) —bad (ا لا) اکثریت‌اوزره
بر اوطه درونـده تك چینقو بانیولی حمام || بوصورتله بانیو
درونده،ایدیلان استحمام .

Wanst (ـ ا م) ㉛ [قدیم آلمانجه wanest ؛ لاتینجه
venter کله‌سنه منسوب] (تا طبیعه) Pansen = .

Want (ـ ا مؤ) ㊾ [شمالی آلمانجـه] (بحر) دیرك
خلاطی || —(= Matro'sen) یاریم الدیون.

Wanze (ـ ا مؤ) ㊸ [اورته آلمانجـه wance]
(تاطبیعه) تخته قوریسی، تخته بیتی ، تخته کهله‌سی ، بق .

Wanzen„... (ـ....) —brut (ا مؤ) تخته،قوریسی
یاوشاغی|| —kraut (ا لا) (نبا) تخته قوریسی‌اوتی(بونلری
دفعه مخصوص) || —tod (ا م) (تخته قوریسی اولدیرن)
تخته قوریسی علاجی .

Wanzig (ـ ص) ㉑ [Wanze] تخته قورروسی‌طولو.
تخته قورولی || —er Geruch تخته قوررسنه مشابه قوقو ،
پیس ، فنا قوقو .

Wapiti (ـ ـ ام) ㊻ [قناواجه] —Hirsch = (ـ ـ ـ)
(ا م) ㊳ واپیتی‌کیکی، آمریقا ظبی = kanadischer Hirsch

Wappen (ـ ا لا) b. ㊵ [اورته آلمانجه wâpen ؛
Waffe کله‌سنه‌منسوب] اصیلرك ومشهورخاندانلرك علامت
مخصوصه‌سی ، اصالت آرمه‌سی .

Wappen„ ... (ـ ـ) —maler (ا م) آرمه یاپان
رسام ، آرمه‌جی || —schneider (ا م) آرمه اویوجیسی ،
حکاکی|| —schild (ا م (ا لا) آرمه لوحه‌سی، قالقان‌شکلنده
خاندان آرمه‌سی .

Wappnen (ـ فعه متعه) b. ㉑ [Wappen] =
waffnen .

War (ـ) (sein فعلنك زمان‌حال‌صورتنك ماضی‌صیغه‌سی
برنجی واوچنجی‌مفرد شخصلری) .

Warb (ـ) (werben فعلنك زمان‌حالنك ماضی‌صیغه‌سی
برنجی واوچنجی‌مفرد شخصلری) .

Ward (ـ) (werden فعلنك زمان‌حال صورتنك ماضی
صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wardein (ـ ا م) ㊳ [اورته لاتینجه wardi'nus
قدیم آلمانجه warten wartên دن] مسکوکاتك عیارینی
تعیین ایدن ، عیارجی || (جغر) مجارشهرلرندن واردین .

Wardi(e)ren (ـ ـ فعه متعه) a. ㉑ [Wardein]
مسکوکاتك فیئات وعیارینی تعیین وتخمین ایتمك .

Wäre (ـ ـ) (sein فعلنك صیغهٔ شرطیه‌سنك ماضی
صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Warf (ـ) (werfen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی
صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری .

Warm (ـ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه waram = روجه
thermo's] (صورت‌نسبیه‌سی wärmer وصورت‌مبالغه‌سی
wärmst) (kalt کله‌سنك مقابلی) صیجاق || es ist— هوا
صیجاق، صیجاق وار || mir ist— حرارتم وار ، آتشم وار ،
صیجـاق طورییور ، اوف یانییورم ، ترلیورم ، اوف صیجـاق ||
—auftragen صیجاق‌اوله‌رق احضار واکرام ایتمك ، قویمق||
—baden صیجاق صو ایله ، صیجـاق حمامده استحمام ایتمك ،
بانیو ایتمك|| (فعلا) —halten صیجاق‌طوتمق(البسه‌حقنده) ||
(فعه متعه) و sich— halten وجودینی‌صیجاق‌طوته‌جق‌صورتده
کیینمك || —(die Sonne) scheint کونش یاقییور، کونشك
صیجاغی طوییلیور || (مجا) —sitzen دنیا اموزنده اولمامق
کیفی یرنده، پاره‌سی‌جبنده اولمق|| sich (مفعول‌به) —arbeiten
چالیشه‌چالیشه‌قیزیشمق، ایصیتمق،ترلمك|| —machen ایصیتمق،
nicht—, (مجا) || —stellen ایصیتمق اوزره آتشه قویمق
nicht kalt نه صوغوق نه‌صیجاق، نه اث نه بالیق، نه‌شاپ نه‌ده
شکر || Jemandem den Kopf— machen بریتك‌قفاسنی
قیزدیرمق ، حدتلندیرمك .

Warm „ ... (...) —bad (ا لا) صیجاق حمام ، صیجاق صو || —blüter (ا م) kalt = blütige Thiere) تركیبنك مقابلی) ، —blütig (ص) (تاطبیعه) قانی صیجاق ، قاینار ، قانلی حیوان|| —haus (ا لا) = Treib = haus || —herzig (ص) قاینار یوركلی، حرارتلی|| قیزغین .

Wärm„ ... (...) —appara't (ا م) تسخین آلتی|| —korb (ا م) چاشور الیصیتمغه، قوروتمغه مخصوص سپت .

Wärme (ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه warmi] حرارت ، صیجاق، صیجاقلق .

Wärme„ ... (...) —erzeugend (ص) حرارت حاصل ایدن ، حرارتبخش ، مسخن || —grad (ا م) درجهٔ حرارت ، شدت حرارت || —lehre (ا مؤ) (حکمه) مبحث حرارت|| —messer (ا م) (حکمه) مقیاس الحراره ، ترمومتره.

Wärmen (فعه متعه) و — sich (فعه مطا) a. (21) [قدیم آلمانجه warman] —(sich) الیصیتمق، تسخین ایتمك ، صیجاقلاشدیرمق ، الیصیمق ، صیجاق اولمق || داخلاً ، قاینامق ، غلیانه گتیرمك .

Wärmer (ا م) a. (40) [wärmen] برشیئی الیصیتمغه یارایان قاب ، خصوصیله مسخن Wärm = pfanne = .

Warn„ ... (...) —ruf (ا م) اخبار (باغیرمه‌سی) .

Warnen (فعه متعه) a. (21) [قدیم آلمانجه warnôn ؛ wahren كله‌سنه منسوب] Jemand vor einer Gefahr— برینه برفلاكتی ، بوروطه‌یی اولدن خبر ویرمك ، برفلاكت ، بر ورطه‌دن اولجه خبردار ایتمك وآندن احتراز ایتمكی توصیه واخطار ایتمك || اعتماداولنمسی جائز اولمیان برشیدن توقی یی ، اینان اولمیان برشیدن اجتنابی توصیه ایتمك || Warnung (ا مؤ) (49) خبر ، اخبار ، اشارت — Das soll mir eine— fein بوندن عبرت آلملیم ، بوندن متنبه اولملیم ، بو بكا بردرس اولملی ، بو بنم قولاغمه كوپه اولملی ، بو بكا برنصیحت اولملی .

Warpen (فعه متعه) (بحر) —ein Schiff برگمی یی خلاطله ، قالوما چكمك .

Warschau (ا خا لا) (56) (جغر) (روس پولونیاسنك مركزی) وارشاو .

Wart (ا م) (38) [قدیم آلمانجه wart ؛ wehren كله‌سنه منسوب] = Hüter (مرا. —. Turn=, Schrift=) .

Warte (ا مؤ) (53) هرقنغی برمقصده بناءً یوكسك برمحله انشا ایدیلان ، قوریلان رصد محلی ، رصدگاه ، بكلمه (هیئه) رصد خانه ، مرصد || یوكسك قوله ، حصار ، بكجی قوله‌سی، اخباریه ، چان، یانغین، اشارت قوله‌سی .

Warte„ ... (...) —saal (ا م) توقف ، بكلمه صالونی(شمندوفرلرده) || تنفس اوطه‌سی || —geld (ا لا) معزولیت معاشی ، آچیق معاشی ، نصف معاش || —zimmer (ا لا) بردوقتورك : مشتری بكلمه اوطه‌سی ؛ دها كبارجه : استراحت ، توقف صالونی .

Warten (فعه لا + وفعه متعه) b. (21) [قدیم آلمانجه warten [Wacht halten بكلمك|| (كنایه‌اوله‌رق) da ایشك یوقسه بكله ! دها چوق können Sie lange— بكلرسك ! || (تكدیر واخافه مقامنده) warte, wenn' ich Dich erwische ! طور ، سنی بن بر یقالارسه‌م ! طور بن‌سنی البت الده ایدرم! || —auf Jemand برینی، بریسنی بكلمك، er läßt immer auf sich— برینك ورودینه انتظار ایتمك || اوكندینی دائما بكله‌دیر ، او بویله بكلتمه‌سنی سور || worauf —wir ? بز نه‌یی بكلیورز؟ نه طوریورز ? || pflegen = باقمق ، دقت ایتمك ، گوزه‌تمك .

Wärter (ا م) a. (40) [warten] ، —in (ا مؤ) (50) قره غول ، بكجی ، غاردیان || (خسته‌لر نزدنده) خسته‌یه باقان ، خسته خدمتجیسی .

Wärter„ ... (...) —haus (ا لا) شمندوفر بكجیلرینك قلبه‌سی ، باراقه‌سی .

...wärts (... حا) [قدیم آلمانجه gewendet wert] (آنجق برمحل ومكان گوسترن كلمات ایله برلكده مستعملدر) طرفندن،جهتندن ، طرفدن ، یردن، طرفه ، جهته ، محله‌طوغری مثلا : —himmel= سمایه طوغری، گوكدن طرفه ، —see= دكزه طوغری؛ دكز طرفندن .

Warum (ـحا) [قدیم آلمانجه war umbre] نیچون، ندن ، نه سببله ندن ، نه سببدن‌طولایی || —nicht ? نیچون اولمیور ، اولمیه‌جق ، اویله دكل ? || منفی سؤالرده خصوصیله بر آوزونی اظهار ایدرك : —bin ich nicht 20 Jahre alt ? (آه نه اولور یكرمی یاشمده اوله ایدم) ندن بن یكرمی یاشمده دكلم ? || —und ich weiß wohl (ich gebe nichts aus,) برشی‌خرج‌ایتمیورم، صرف ایده‌میورم‌اونك‌سببینی، ندن‌اولدیغنیده بن بیلورم|| (ضمیر استفهامی) : um حرف جری ایله برلكده) دها صحیح اوله‌رق : worum ? = um was ? مثلا : worum handelt es sich ? ندر ? نه وار ? ایش نه‌یه دائر? نه اولمش ?

Währ-wolf (ا م) (31) = Wehr = wolf .

Warze (ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه warza = لاتینجه verru'ca] (علم امراض) (درینك قباره رق بیومه‌سیله باشلوجه پارمقلرده حاصل اولان) سكل || (بوقبارجغه مشابه یوكسكلك ، قبارتی) تشریحده : خصوصیله Brust— ممه‌نك تپه‌سی ، دوكمه‌سی ، حلمه || (نبا) نباتاتده وخصوصیله كوكلرنده حاصل اولان قبارجق، دوكوم، اوفق یومرو، حدبه .

Warzen„ ... (...) —mittel (ا لا) الده اولان قبارجقلری، سكللری‌گیدیرمك ایچون علاج || —förmig (ص) قبارجق ، دوكمه شكلنده .

Was (ضمیر استفهامی) [غوتجه hwa = سانسقریتجه k:s] نه ? —denn ? نه‌وار? نه اولیور? نه‌وار به ?ندر?|| متكلمی اكلامینجه : ?— نه ? نه دیدك ? نصل ? ها ? || كبارجه بیور? افندم? نه دیدیكز? || —(giebt es)Schöneres ... als daß ... ایو دهانه اوله بیلور ، نه واركه || استفهام صورتیله : —,schon wieder ! ینه نه وار ! نصل، ینه‌می!|| von was ? ، mit was ? دها زیاده مستعمل اولانی (wovon ، womit) نه ایله ? ندن ? || —Sie sagen ! آمان نه دیورسكز ! || —soll aus mir werden ? بنم حالم نه اوله‌جق? بنم حالم‌نه‌یه واره‌جق? بن‌نه اوله‌جغم? بنم‌صوكم‌نصل، نه اوله‌جق? نه اوله‌جغم بن?|| —ist(یاخود: fehlt) Ihnen? نه‌كز وار ? نه‌دن راحتسزسكز ? راحتسزلقكز نه‌كزدن ? كیفسزمیسكز? خسته‌میسكز? || —ist Das anders als ... بو ... دنبشقه ندر ، نه اوله بیلور ? || —war es doch ? نه دیوردق ? نه ایدی او ? نصل دیدی ایدك ? || —ist Dein

Vater? پدرك ندر؟ نجيدر؟ نه ايشده‌در؟ نه‌مأموريتده‌در؟ نه ايش‌طوتار || was für اولەرق اسم‌اوكنه كلەركده غيرقابل تصريفدر) ? was für ein Mann, glauben Sie, ist es اونی‌نه، نصل‌آدم‌ظن‌ايدرسكز؟ || بالواسطه سؤاللرده‌ضمير‌نسبی = مثلا: ich weiß— Sie in Erstaunen setzt بن‌سزی‌تعجبده، حيرتده براقان شيئك نه اولديغنی بيلورم ، سزك ندن ، نه يه متحير اولديغكزی بيلورم ، بيليورم|| تقدرمعناسنه اولەرق = مثلا: wie viel —kostet dieser Shawl? بوشاله‌نه‌استيورسكز؟ بوشال‌نه ايدر، ايديور؟ بوشال‌قاچ غروش؟ قاچه بوشال؟ || —er nicht Alles verlangt || ساعت‌قاچ —ist die Uhr? نەلر استيور؟ دها نەلر استيه‌جك؟ استديكی نه قالدی؟ || —das für ein lästiger Mensch ist! اما جان‌صيقيجی‌انسان ها! نه جان‌صيقيجی‌حريف بوبه! || —haben wir gelacht! || امان نه‌كولدك! نه‌كولدك! || ! ach— امان! اوف امان! هايدی سنده! باه! آدم سنده! يا! عجايب! اويله‌می! هيچ اويله شيی اولور! اما يابدك ها! || (ضميرنسبی) ich— bereue پشيمان اولديغم برشی وارسه ، پشيمان اولديغم شی || —noch mehr (noch)|| بكلديكم، اومديغم‌شی —ich erwarte es koste —es wolle || دها فناسی schlimmer) ist پاره‌سی نه اولورسه اولسون || —mich betrifft بن ايسه ، بكاكلنجه ، بن|| (عمو) (كذلك اكثريا : was' يازيلوب) = مثلا : Das ist— Anders etwas او بشقه (بر) شی؛ اويله ايسه او بشقه ، ها اوكا ديه‌جك يوق ، ها او بشقه || so— hat man nie gesehen بويله برشی هيچ كورلمامش || so— lebt nicht بويله برشی اولماز || كذلك (ا لا) (inv.) ein unbekanntes Was: بر بيلمام نه .

Wasch„ ... (‥‥) —anstalt (ا مؤ) چاشورخانه || —becken (ا م) (معد) (صاری‌عنبر) كهربا || —amber (ا لا) چاشورتكنه‌سی|| —blau (ا لا) چيويد|| —bläuel (ا م) چاشور طوقماغی|| —frau (ا مؤ) = Wäscherin || —kessel (ا م) چاشورقزغانی|| —haus (ا لا) چاشورخانه، چاشورلق = —küche || —korb (ا م) چاشور سپتی || —lappen (ا م) بولاشيق، مطبخ بزی، پاچاوره|| (مجا) (عمو) پاچاوره‌كبی‌كوشك ، مسكين، برشی‌ياپمغه اوشنر، برشيئی‌آغزينه ، بورنته بولاشديرركسه، قاری‌كبی يجريكسز، ميمنق|| —lauge (ا مؤ) چاشور يقامق ايچون كوللی ويا سوده‌لی صو، بوغاده صويی|| —markt (ا م) كوەزەلرك طوپلاندقلری يرِ كوەزەلر مجلسی|| —maschi'ne (ا مؤ) چاشورماكنه‌سی || —maul (عمو) (ا لا) = —weib (مجا) || —pritsche (ا مؤ) چاشور تكنه‌سی || —seife (ا مؤ) چاشور صابونی ، عادی صابون || —trog (ا م) (صنع) دروننده اوته بری معادن يقامغه ويا برشی محافظه ايتمكه مخصوص بيوك ويا كوچوك قواطه|| —wanne (ا مؤ) بانيو، چاشورتكنه‌سی|| —wasser (ا لا) چاشورصويی ؛ يقامغه ، يقامغه مخصوص‌صو|| (مجا) Das ist reines— (صو وقوتسزمشروبات حقنده) = (عمو) wasser (آيول) بوعادتا بولاشيق ، قويوصويی|| صولی، مايع علاج ، بعض‌خسته‌لرك بعض‌عضولرينی يقامغه مخصوص‌صو، غسل|| —weib (ا لا) = —frau (مجا) (عمو) (هر ايكی جنس انسانلرحقنده :) چاشورجی قاری، ايبلكيجی قاری‌كبی كوەزه ، بوش بوغاز ، چكەسی دوشوك || —zettel (ا م)

چاشور پوصله‌سی || (مجا) (عمو) برغزته‌يه حكومت طرفندن ويريلان تكذيب ويا اخطار وتنبيه || —zuber (ا م) = —faß .

Wäsch„ ... (‥‥) kiste (e =) — (ا مؤ) چاشور صنديغی|| —eschrank (ا م) چاشورطولابی|| —zeichnerin (ا مؤ) چاشورلره مارقه يابان قاری، قيز || fabrik (e =) — (ا مؤ) (ا لا) چاشورفابريقه‌سی، چاشوره‌عائد مالزمه؛ اشيا صاتان حاضرجی ، كخفيجی دكانی ، مغازه‌سی || rolle (e =) — (ا مؤ) چاشورجلامنكنه‌سی .

Wäsche (‥ ا مؤ) (53) [waschen] چاشور || چاشور ويه‌جك داخل freie —und freien Tisch haben اولمامق ، بونلره پاره ويرمامك ، چاشوری وبوغازی اوردان اولمق || يقامه || يقنان اشيا ، چاشور (كيله‌جك ويا يتاق وتزيينات چاشوری) —reine تميز چاشور (schmutzige ، وياخود : —schwarze كيرلو چاشورك مقابلی) .

Wäsche„ ... (‥‥) (مرا . Wäsch„ ...) .

Waschen (‥ فعه متعه) و —sich (فعه مطا وقعه لا) a. (20) [قديم آلمانجه wascan] —(sich) يقامق|| (ضرمثلا) eine Hand wäscht die andere الك برِی ديكرينی يقار|| das Leinen-zeug— چاشور يقامق ، (heute) —wir بوكون (بزم) چاشيريمز وار، بوكون بز چاشور يقايه‌جغز|| mit Seife— صابون ايله يقامق || —sich lassen قولای يقانمق، صابونه‌كلك|| (مجا) (عمو) Das hat sich gewaschen بو عمان ، پك قيياق (قاچدی) ، اشته‌بوپك‌كوزل، پك اعلا|| Waschung (ا مؤ) (49) چاشيروساٸره يقامه، صابونلامه|| آبدست؛ غسل .

Wäscher (‥ ا م) a (40) ، —in (امؤ) (50) چاشورجی (اركك ، قادين) .

Wasen (‥ ا م) b. (40) (ايالت لسانی) [قديم آلمانجه waso] چيم ، چمن || (Rasen =) || Faschi'ne = || قلمنكيه wasem] = Dunst .

Wasgau (‥ ا خا) (56) (جغر) —das (كذلك : der) غربی، يوقاری‌رن طاغلرينك جنوب قسمی ، فوغ .

Was-maßen (‥ ‥ حرعا) همان متروك اولوب: مادامكه ، چونكه .

Wasselnheim (‥ ‥ ا خا لا) (56) (جغر) الساس قطعه‌سنده : واسه‌لون شهری .

Wasser (‥ ا لا) a. (40) [قديم آلمانجه wazar = روجه hu'dor] صو،ماء ، آب || bei— und Brot sitzen يكده، سفره‌ده اولمق|| —fahren صوطاشيق، كتيرمك (آرابه وامثالی‌ايله) ، (كذلك auf dem— fahren مقامنده) دكزده، صوده كزمك ، سياحت ، پيامه ايتمك|| (مجا) zu— werden هيچه چيقمق، نتيجه‌سز، فنا،بوزوق ، بوش چيقمق || (مرا . (صوبی آقيتمق، sein— lassen ياخود : abschlagen || (still چيقارمق ، دفع ايتمك) ايشه‌مك || (ضرمثلا) der Mund steht ياخود : läuft ihm voll —, das— läuft ihm im Munde zusammen آغزينك صويی آقيور ، آقار ، آغزی صولانيور ، صولانير || —(ياخود : Kölnisches) Kölner قولونيا صويی || (انجو والماسده براقلقلرينك درجه‌سنی ارائه صورتيله) ein schönes— haben براق، لكه‌سز، تميزاولمق||

بحراً وبراً ، قره‌ده ودكزده ، برى zu— und zu Lande
وبحرى || (مجا) برشيئى برباد ايتمك etwas zu— machen || wie—
صوكبى بول ، طولو || (er spricht Französisch) wie—
اوصوكبى، غايت كوزل فرانسزجه سويلر، بيلير، فرانسزجه‌سى
پك مكملدر || (صنعـ) — (صوكبى اعوجاج) طالغه ، ein
(بحر) || كوزل طالغه‌لى ، متموج اولمق schönes —haben
دكز ، صو ، بحر .

Wasser„... (‿‿ · · · ·) Land كله‌سنك مقابلى)
—farbig (صـ) صورنكنده || —haus (الا) شمندوفرده:
صودپوسى، قله‌سى || —heizung (امؤ) صيجاق صو ايله تسخين
اصولى || —jagd (امؤ)، —jagen (الا) صو، دكز آوى ||
—mühle (امؤ) صودكرمنى || —reich (صـ) صولى، (دكزى)
بول || —spiegel (ا م) صو آينه‌سى || سطح بحر ||
—ablauf-rinne (امؤ) (معما) طامله‌لق، اولوق || —arm
(صـ) صوسز ، صوبى قيط || —auge (الا) (علم امراض)
استسقاء العين || —becken (الا) صوقورنه‌سى ، حوض ||
—blase (امؤ) صوقبارجنى، حباب || (علم امراض) خصوصيله
آياقده والده حصوله كلان صو قبارجنى || —damm (ا م)
صوسدى || —dicht (صـ) صوكچمز || —eimer (ا م) قوغه ،
قووا || —faden (ا م) اينجه آقان صو || (نبا) صويوصونى ||
—fahrt (امؤ) كمى، قايق ايله صوده ، دكزده ايديلان سياحت،
كزينتى || —fall (امؤ) چاغليان، سلسبيل، شلاله || —flasche
(امؤ) صراحى || —frei (صـ) صوسز، دروننده صو بولنميان،
بوش || (كيميا) بلا ماء || —gang (ا م) صو يولى، قانال ||
(تشر) قنات || —gefäß (الا) صو قابى || =—irdenes
gefäß (zum häuslichen Gebrauche) اودروننده استعمال
اولنمق ايچون طوپراق صوقابى، چوملك ، باتيه || —geflügel
(الا) صوده كزر قوش نوعى || —geist (ا م) (اسا) صو
پريسى، صومالكه‌سى || —glas (الا) صوقدحى، بارداق ||
(كيميا) قابل مزاب شيشه ، زجاج || سيليقات دو پوتاس ،
سيليسيت پوتاس || —heil-kunde (امؤ) صو واسطه‌سيله
اولنان تداوى، تداوى بالماء ، راهب قنايپ اصول تداويسى ||
—hose (امؤ) (بحر) صو قاصيرغه‌سى، طلومبه ، تيفون ||
—huhn (الا) (تاطبيعه) صوطاوغى، آنكيت || —hund
(ا م) = Pudel || —jungfer (امؤ) = Libe'lle ||
—kanne (امؤ) ابريق || —karte (امؤ) (جغر) بحريه
خريطه‌سى ، دكزلرك ، جزائر وسواحلك احوالندن باحث
خريطه || —kitt (ا م) (صنعـ) صوچنتوسى || —klee (ا م)
(نبا) = Biber-klee || —kopf (ا م) استسقاء الرأس
خسته‌لغى || بوخسته‌لغه اوغرامش كمسه ، بويله قفالى آدم ||
—krug (ا م) صودستيسى ، (كوكومى ، ابريكى) großer
—krug، صوكوپى || —kur (امؤ) (طب) تداوى بالماء ،
برخسته‌يى صويه دوام ايتديرمه ، صويه دوام اتمه || —kürbis
(ا م) (نبا) حلواجى قباغى || —leitung (امؤ) صويولى،
تقسيم ، مطبخده : چشمه ؛ صو بندى || —mann (ا م)
صوجى ، سقا || (هيئة) دلو برجى || —melo'ne (امؤ)
(نبا) قار بوز || —messer (ا م) جريان ايتمكده اولان
صولرك ، يوريمكده اولان بركمينك ساعتنى اولچمكه مخصوص
آلت، پاراكته ؛ كذلك مايعاتك كثافتنى اولچمكه مخصوص آلت،
مقياس المايعات ، مقياس الكثافه || —molch (ا م) صو
كرتنكله‌سى، سمندر بحرى || —nix (ا م)، —nixe (امؤ)
(اسا) دكز انسانى ، دكز قيزى || —parti'e (امؤ) دكز
كزينتيسى ، دكز عالمى || —perle (امؤ) يالانجى اينجى ||
—pocken (جمع مؤ) صوچيچكى || —pumpe (امؤ) صو
طلومبه‌سى || —rinne (امؤ) صو يولى، صو اولوغى ، كذا
طاملرده : صوطامله‌لغى || —rose (امؤ) = See-rose ||
—schnepfe (امؤ) (تاطبيعه) = Bekassi'ne || —sprudel
(ام) صوقبارمه‌سى؛ قبارجق ، قاينامق؛ قباره‌رق صويك فيشقرمه‌سى ||
—straße (امؤ) طريق بحرى، نهر يولى || —sucht (امؤ)
(علم امراض) وجودده صو بولنمسى لازم اولميان بر محله صو
بريكمسى، استسقا || —trense (الا) صولق يولارى .

Wässerig (‿‿ صـ) (24) [Wasser] صولى ، صولاق،
صوبى بول ، چوق صوبى حاوى || كذا مجازى : Jemandem
den Mund (nach etwas)— machen (برشيئه) برينك
آغزينى صولانديرمق ، آغزينك صوينى آقيتمق || —es Blut
صولى قان || (مجا) صولى، طاتسز، صوكبى .

Wässerlen (‿‿ فعـ لا +) a. (21) جنوب ايالتلرنده
مستعمل اولوب صودوكمك (آبدست بوزمق) .

Wässern (‿ فعـ لا +) a. (21) [Wasser] صوآقيتمق،
صولامق || ihm —die Augen اونك كوزلرى صولانيور ،
آقار || mir wässert der Mund danach . بو نم آغزيمك
صوينى آقيدر ، بوكا نم آغزيمك صوبى آقار، اوكا نم آغزيمك
صوبى آقيور ، آقار ، اوكا بن پك ايمره‌نييورم || (فعـ متعـ) =
be-wässern || ein-wässern = خصوصيله: ايصلاتمق، صويه
باصمق || Häringe— طوزينى چيقارمق، اوزره رينغه بالغى
صويه باصمق || den Wein— شرابه صوقاتمق || (صنعـ) صو
طالغه‌سى كبى موجه‌لى اوله‌جق صورتده ياپمق، موجه ويرمك .

Wassers„... (‿ · · · ‿) —noth (امؤ) صوباصمه‌سيله
حصوله كلان فلاكت ، يوقسوللق (بونكچون اشبو تركيبك صو
فقدانى معناسنه اولان Wasser-noth تركيبيله قاريشديرلمامسى
لازمدر) .

Wate (‿ ا مؤ) (53) [waten] سوروتمه بالق آغى ،
مانياط .

Waten (‿ فعـ لا ±) a. (21) [قديم آلمانجه watan
im (Wasser, im Kothe الخ) — [im Wasser gehen
صويك ، چامورك ايچنده يوريمك ، ايچندن اوروب كچمك
durch einen Bach— بردره‌دن كچمك ، كچيدينى بولوب قارشو
يقايه يوريمك .

Water„... (· · · ‿ اكثريا تلفظى اوزره : ouà'-tĕrᵉ
اوقونور) [انكليز Wasser =] —klose'tt (الا) انكليز
اصولى اياق يولى، ممشا || —proof ouà'-tĕrᵉ-proufᵉ)
تلفظ اولنور ا م) صو كچمز البسه ، يغمورلق .

Watscheln (‿ و ‿ فعـ لا ±) a. (21) اوردك كبى
اطرافنه صاللانه‌رق يوريمك .

Watt (ا لا (ام) a. (42) (بحر) دكزك مد وجزرينه
دكين آچيق وصوسز قالان چقورلر، صيغ محللر || (اكثريا جمع
اوله‌رق) قوم وياطاش يغينى، باتق || (ا خام) (56) —James
بخارماكنه‌سى اكال ايدن مشهور واط .

Watte (‿ ا مؤ) (55) [انكليزجه wad [Büschel
(تجا) ياموق || mit —füttern ياموق قومق، ياموقله قاپلامق ||
[فلمنكجه] (بحر ونبا) = Watt .

Watten„ ... (⏑ ...) —artig (ص) پاموق كبی ، پاموق جنسندن || —macher (ا م) پاموقجی ، پاموق یاپان || —fahrer (ا م) آلچاق صولرده ، صیغ یرلرده كزمك ایچون آلتی دوز ، صوكسیمی آز كمی .

Watti(e)ren (⏑-⏑ فع متع) a. ㉑ [Watt] پاموق قاپلامق .

Wau (⏑ حرند) كوپكك حولامسنی تقلیداً : هاو ! || (نبا) (ا م) ㊳ فاغیه ، خصوصیله (صنایعده Färb-kraut اولەرق بویا اوتی) صاری بویه اوتی .

Wealden„ ... (oue'le-dene تلفظ اولنور) (ا م) طبقاتده = ... **Wälder„ ...** .

Web„ ... (⏑ ...) (مرا ...) (**Webe„...**) .

Web-bar (⏑- ص) ㉑ قابل انتساج ، لیفی .

Webe (⏑- ا مؤ) ㊸ [Weben] = Ge-webe || كتان بزی پارچەسی || = Spinnen = webe .

Webe„ ... (⏑ ...) —art (ا مؤ) صورت ، طرز ، اصول نسج || —faser (ا مؤ) خیط ، لیف ، نسج ، رشته ، طوقومه ایپلكی ، لیفی ، ایپلك ، برطوقومه بزی ، قماشك الیافی || —stuhl (ا م) (اكثریا : Web = stuhl) طوقومه دستكاهی ، دستكاه .

Weben (⏑- فع متع وفع مطا) ㉑ b. ㉀ h., قدیم آلمانجه [wëpan] (صنع) طوقومق ، نسج ایتمك || (مجا) ایشلمك || قاریشدیرمق ، مزج ایتمك || (صنع) einen(Stoff) برقماشی دها صیق ، طوقطوقومق || بوكمك ، اكرمك || —dichter (مجا) = an-zetteln || flechten || her-vor=bringen || (فعلا +) حركت ایتمك ، قمیلدامق ، اوینامق || (مرا . leben) || (فع متع) تحریك ایتمك ، اویناتمق .

Weber (⏑- ا م) a. ㊵ [weben] ، —in (ا مؤ) ㊿ طوقوجی ، اوریجی ، نساج ، بزاز .

Weber„ ... (⏑ ...) —gesell(e) (ا م) طوقوجی اصنافندن ، بزاز ، اوریجی (چراغی) || —baum (ا م) قماش دستكاهلرنده قماشك صارلمسنه مخصوص اسطوانه وی آغاج || —einschlag (ا م) ، —eintrag (ا م) مكیك ایپلكی || —kamm (ا م) طوقومه دستكاهنك طراغی || —knecht (ا م) = —gesell(e) || (تاطبیم) چایر اوروجكی || —schiffchen (ا لا) مكیك || —schütze (ا مؤ) = —schiffchen || —vogel (ا م) بزاز قوشی .

Weberei (⏑-⏑- ا مؤ) ㊻ [weben] (صنع) بزازخانه ، طوقومەجی فابریقەسی || طوقومەجیلر || طوقومه (صورت نسج) || طوقومه ، طوقویش || (طوقونەرق چیقاریلان مال) طوقومه ، طوقونمش شی ، منسوجات (كذلك مجازی) .

Wechsel (⏑Kss⏑ ا م) a. ㊵ قدیم آلمانجه [wëhsal] دكشمه ، تبدل ، تحول ، تعاقب صورتیله اولان دور ، انقلاب ؛ درجه بدرجه تبدل ؛ دیكر برشیئه یكمه ، انقلاب ؛ صورت منتظمەده یكیدن وقوعه كلیش ، عودت || دكشمه ، دكشدیرمه der — der Ringe یكی متأهللرك یوزوكلرینی ، پارمقلرندەكی حلقەلرینی دكشدیرمەسی || (تجا) (بر پارەنك دیكر نوع بر پاره ایله تبدیلی ، دیكر بر آقچه یه تحویلی) بوزدیرمه ، تحویل || (بر پاره مقابلنده كوندریلان ، آلنان ومقابلنده بدلی قدر پاره ایله تسویه وتأدیه ایدیلان كاغد) پولیچه — gezogener پولیچه || —(یاخود : trockener) eigener امرینەبونو ، سپارشلی تحویل ؛ عادی تحویل ، عادی پرومس || برطلبەنك آلتی آیلق ایچون آلدیغی پاره || (آوجیلقده) بیوك آوحیواناتك طوتدقلری یول || ایكی شیئك یكدیكریله كسب ارتباط واتصال ایتدیكی محل : مفصل ، محل تلاق ، نقطهٔ اتصال .

Wechsel„ ... (⏑kss⏑) —inhaber (ا م) برتحویل ، پولیچه كاغدی صاحبی || —bewegung (ا مؤ) حركت مشتركه ، متقابله || —frist (ا مؤ) (بر پولیچەنك تأدیەسیچون تعیین اولنان مدت) وعده || —gespräch (ا لا) مكالمه ، محاوره ، قارشولقلی قونوشمه || —brief (ا م) = Wechsel پولیچه || —haus (ا لا) بانقه || —mäkler صراف ، بانقه سمساری || —satz (ا م) (منطق) ایكی مادەیی حاوی اولوب هربرینك تصدیق خصمی الزامه كافی اولان برهان ، تخییر || —seitig (ص) = gegen = seitig || —strom (ا م) الكتریقده : جریان متعاقب || —winkel (ا م) (ایكی موازی خطك اوزرندن كچن برخط عمودیك تشكیل ایتدیكی) زاویهٔ خارجەلر .

Wechselbar (⏑-⏑ kss ⏑ ص) ㉑ [Wechseln] قابل تبدیل ، دكشدیریله بیلور ، تحویل اولنه بیلور || نادراً : متبدل ، متحول .

Wechselei (⏑ kss⏑ ا مؤ) ㊾ [wechseln] انقلاب دائمی || = Wechsel = geschäft صرافلق ، بانقه .

Wechseln (⏑kss⏑ فع لا ± وفع متع وفع مطا) a. ㉑ قدیم آلمانجه [wëhsalon] تبدیل ایتمك ، etwas mit —etwas برشیئی برشیئله تبدیل ایتمك ، برشیئی برشیئه تحویل ایتمك ، ترامپه ایتمك || —etwas برشیئی دكشدیرمك ، بوزوب بشقه برحاله ، شیئه تحویل ایتمك || یكیلمك ، یكیسی ، تازەسی قویمق ، یرینه بشقەسنی قویمق || die Zähne— دیشلرینی دكشدیرمك ؛ یكی دیشلری چیقمق ، كلمك || (فع لا وفع مطا) —mit etwas (sich) برینه قائم اولمق ، خلف اولمق || دكشمك ، ترامپه ایتمك || (تجا) نادراً : صرافلق ایتمك ، تحویلاتله اوغراشمق || (بیوك آوحیواناتی حقنده) یردكشدیرمك ، (تعقیب اولنان آو حقنده) برصاغه برصوله صاپمق ، دولامباج یول تعقیب ایله آوجی یی شاشیرتمق .

Wechsler (⏑ kss ⏑ ا م) a. ㊵ [wechseln] پاره وسائره بوزمق ، تحویل ایتمك .

Weck (⏑ ا م) ㊳ ، —e (ا مؤ) ㊸ —n (⏑ ا م) b. ㊵ قدیم آلمانجه [Keil wekki] (بغدای اوتندن اكمك ، چورك) فرانجله .

Weck„ ... (⏑ ...) „ wecken " —glocke (ا مؤ) اویاندیرمه ، قالق چانی ، مخبر || —uhr (ا مؤ) اویاندیریجی ساعت ، منبه .

Wecken (⏑ فع متع) a. ㉑ قدیم آلمانجه [weechan] [wach machen] اویاندیرمق ، اویقودن قالدیرمق || (مجا) ایقاظ ومتنبه ایتمك ، كوزنی آچمق .

Wecker (⏑ ا م) a. ㊵ [wecken] ، —in (ا مؤ) ㊿ اویاندیریجی ، اویقودن قالدیریجی كیمسه || ساعتك اویقودن اویاندیرمغه مخصوص اولان قسمی ، منبه || = Weck = uhr || ساعت دنبشقه سائرماكنەلرده هرقنغی برشیئی خبر ویرن ماكنه پارچەسی ، مخبر ، مشعر .

Wecker„ ... (⏑ ...) —uhr = Weck = uhr .

Wedel (ـ ـَ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجـه wadal] (صاللايه رق يللهمكه ، روزكارلغه مخصوص Reisbüschel آلت) يلپازه || كبيك، صيفير وامثالى Spreng = wedel == || كبى حيوانانك قويروقلرى || (نبا) آلات تناسليه وتثيريه‌لرى اوليان نباتاتك (ذات الالقاح الخفيه) ياپراغه بكزه‌يان قوللرى . Tannen = wedel ==

Wedeln (ـَ فع لا + وفع متعـ) a. ㉑ [قديم آلمانجه wad!ôn] schweifen [— den Fächer ياپلازه‌يى صاللامق، صاوورمق (كذلك — mit dem Fächer) || Jemandem يلپازه‌ليه‌رك برينك سينكلرينى، die Fliegen vom Leibe— برينك اوزرندن سينكلرى قوغمق || (على الخصوص كلب حقنده) قويروغنى صاللايوب طورمق ، قويروغنى صاللايه‌رق تكاپو ايتمك . (mit dem Schwanze)—

Weder (ـَ حرعا) [قديم آلمانجه huëdac] —...noch... نه ... ونه ... مثلا : Du noch ich —نه سن ونه‌ده بن .

Weg (ـَ ا م) ㊳ [قديم آلمانجه wëc == لاتينجه via] يول، طريق (كذا مجا) ، جاده || zu Wasser — طريق بحرى، نهر يولى ، صوطريق || eine Anhöhe hinaufführender— بر يوقوشه ، تپه‌يه چيقان يول ، يقوش يولى || (مجا) auf — (كبير) طاتليلقله || gütlichem —e بطريق ماء ، صوواسطه‌سيله ، بحراً || auf nassem —e بوراده(دن) hier geht kein— يول يوق، بوراسى قپالى ، بوراده سوقاق يوق، بورادن‌كچلمز || (مجا) seinen ruhigen — fort gehen يولنه دوام ايتمك || Das hat gute —e ايو ، كيديش فنا دكل ، ايشك كيديشنه ديه‌جك يوق || ! geht Eures —es هايدى‌ايشنه ! هايدى‌سن يولنه‌كيت ، نه‌كه لازم ! ? woher des —es ? نره‌دن بويله ?|| sich auf den— begeben (ياخود : machen) يوله چيقمق ، دوزلمك || die Sache ist auf gutem —e ايش ايو ايلروليور، ايشك كيديشى ايو، ايش يولنده || ! Glück auf den— اه سلامت ويرسون! يولك آچيق اولسون! اوغورلر اولسون! || von —en برينه مانع اولمق || Jemandem im —e stehen mit etwas zu —e kommen || برى طرفندن Jemands برشيئى يولنه قويمق، ايشى دوزلتمك ، بر ايشى تسويه ايتمك ، بتورمك .

Weg„ ... (ـَ...) == Wege„ ... || —weiser (كذا مجا) قلاغوز ، رهبر ، دليل، يول كوسترن ، يول اوكره‌دن ، آيارتيجى || (مملكت يوللرنده بغچه وامثالى محللرده) مشـعر صيريغى. قلاغوز آغاجى

Weg (ـَ حا) [قديم آلمانجه in wëc] == fort : مثلا : er ist — اوچ كيتدى . دفع اولدى || غائب اولدى ، چكلدى ، بتدى هايدى ، اشته كيتدى || — ist (das Buch) كتاب غائب اولدى ، كيتدى اشته ، اوچدى || (das Haus) liegt اوجاده‌دن، سوقاقدن (چوق، خيلى) weit von der Straße اوزاقده || ganz —sein چيلديرمق ، زياده حدتلنمك || über darunter— sein || برشيئى آشمق ، آتلامق etwas— sein اعتبارينى ، قيمتى غائب ايتمش اولمق ، هيچ اهميتى اولمامق || in Einem— بردوزى يه ، على التوالى، لاينقطع || ابتداسنه كلان حال ايله برلكده اكثريا بركلمه تشكيل ايدرك : kurz = weg, dreist =, flott = — : كذلك || rund = weg, schlecht = weg

Weg„ ... (ـَ...) —beten (فع متع) دعا ايدرك دفعنى استرحام ايتمك || dürfen — (فع لا +) كيتمك مأذونيتى‌حائز اولمق || beißen— (فع متع) ايصيروب آلمق، قوپارمق || (مجا) Jemand— برينك آياغنى قايديروب مأموريتى، يرينى، ايشنى الندن‌قاپمق، آلمق || bringen— (فعمتع) == fort-bringen || (einen scheidenden Kamera'den)— (فع متع) —essen آيريلان بر آرقداشك شرفنه برضيافت‌چكمك، يمك يمك، برينك وداع يمكى يمـك || fahren— (فع لا—) آرابه وامثاليـله بر يردن كيتمك ، حركت ايتمك ، قالقمق || آرابه وامثاليـله قاچيرمق، آشيرمق || fangen— (فع متع) قاپمق ،الق، زورله غصب ايتمك || (فع متع) (بالق حقنده) آولامق ، طوتمق || (مجا) Jemandem etwas— fischen برينك برشيئى آشيرمق، چيرپمق || gabeln— (فع متع) == (مجا) —fischen || Jemand—gehen || fort = gehen == (فعلا—) —gehen برينه اون پول ويرمك، صاليويرمك ؛ استثقال‌ايتمك || heißen برشيئى كچمك (مجا برشيئك اوستنه über etwas— gehen اوزرينـه اوطورمق) || gewöhnen (فع متع وفع مطا) برينى بريردن Jemand von einem (Orte) —gewöhnen صوغوتمق ، داداندييغى بر يردن واز كچيرمك ، آليشديغى بر يره (فيما بعد) كوندرمامك ، بر يردن آياغنى كسمك || —kapern (فع متع) آشيرمق ، آيارتمق || leihen— (فع متع) == (فع متع) —nehmen || aus-leihen (فع متع) آلمق ، قالديرمق ، اورته‌دن‌قالديرمق، غائب ايتمك || آشيرمق، يوق ايتمك || einen Leichnam (gerichtlich)— nehmen بر اولوبى قالديرمق || räumen و fort-räumen == (فع متع) —räumen ein Hindernis— (مجا) || räumen == برمانعى، برمشكلى برطرف ايتمك || fort=rufen == (فع متع) —rufen || (فع متع) قيرقوب ، مقاصله كسوب قالديرمق ، —scheren دفع ايتمك || (عمو) sich fort=scheren == sich — scheren (فع متع) شقه. لطيفه، مسخره‌لق ايله‌اونوتديرمق || —scherzen || fort = huschen,=schleichen== (فع لا —) —schlüpfen || fort = —schmeißen == (فع متع) (عمو) —schmeißen (فع متع) كسمك ، كسوب آلمق، چيقارمق، كذا —schneiden (جرا) قطع ايتمك ، — ein Glied— برعضوى قطع ايتمك || (فع لا +) برشيدن نظرينى ، كوزلرينى چويرمك ، —sehen آرتق باقمامق || hin-weg = sehen== über etwas —sehen خصوصيله (مجا) برشيئى كورمامكه كلك ، اغماض عين ايتمك || (فع متع) برشيئى‌قالديرمق، بر يانه قويمق || (فعلا—) —setzen sich über || برخندغى آتلامق über einen (Graben)— (فعلا—) —sterben || hin-weg=setzen == etwas— setzen بردنبره ، چابوق اولمك ، اولوب‌كيتمك || (فع متع) —werfen اوزاغه آتمق ، آرزو اولنمديغندن ، خوشلانلمديغندن ، ايشـه

برامديغندن ، قالديروب ، فيرلادوب آتمق || (كاغد اويونده) كاغدى آتمق ، اوينامق || das Geld ist so gut wie weggeworfen (بو) پاره عادتا صوقاغه آتلمش كبيدر، ديكدر || einen Buchstaben —werfen (غرا) برحرفى حذف ايتمك || sich— werfen (فع مطا) كندى حيثيتنى بش پاره‌لق ايتمك ، پايمال ايتمك، آياغى آلتنه آلمق، قدروقيمت براقمامق || —wischen (فع متع) سيلوب ، (بيقايوب) چيقارمق .

Wege„... (—٠٠٠) —bau (ا م) يول، طريق، سوقاق انشاسى || —amt (ا لا) طرق ومعابر اداره‌سى || —meister (ا م) طرق ومعابر مهندسى || —distel (ا مؤ) (نبا) = Frauen = distel || —geld (ا لا) يول پاره‌سى ، كوپرى وامثالنده ويريلان مروريه || —lerche = Hauben= (ا مو) || —messer (ا م) قطع اولنان مسافه‌يى اولچمكه مخصوص آلت || —säule (ا مؤ) = Weg = weiser || —stunde (ا مؤ) درت يكى ميللك يعنى برساعتلك مسافه || —tritt (ا م) (نبا) = Wegerich || —wart(e) (ا مؤ) (نبا) = Cichori-e .

Wegen (—ـ حر جر) [Weg] (ابتدا ونهايتنه وضع اولنان مضاف اليه ايله وبعضاً دخى مفعول اليه ايله برلكده مستعملدر) ايچون، دنطولايى، دن، مقتضاسنجه ، كوره ، نتيجه‌سى اوله‌رق || von— (مرا . Weg) || — = von Polizei پوليس (نظارتى) امريله ، پوليس طرفندن .

Wegerich (ـ٠ ا م) ⑶ [قديم آلمانجه wëgarîch ؛ Herrscher auf dem Wege] (نبا) سيكرلى ياپراق اوتى ، لسان الحمل .

Wegsam (ـ ص) ⑵ [Weg] قابل مرور .

Weh (ـ حرند) [قديم آلمانجه wê = لاتينجه vae] آمان ! — ! au— آى آمان ! اوف ! آى آى آى ! هاى هاى هاى! || —ihm : ach und— آه وواه || مقام اخافه‌ده وای اوكا ! وای كلدى باشنه ! || (ص) e— آجيدان، آغريدان، آغرى ، صانجى حاصل ايدن || es ist mir — zu Muth , um's Herz ؛ zu Sinn ياخود ايچمده برخوف ، برهيجان ، برصيقينتى وار ، يورگم صيقليور ، پك مكدرم، ايچم برتحف || Jemandem—thun برينك جاننى آچيتمق ، ياقمق ، برطرفنى آجيتمق، ايغبيتمك ، برينك خاطرينى كوكلنى قيرمق ، قلبنى يقمق || Das thut mir im Innersten(: ياخود in der Seele)— بو بنم يوركمى ، قلبمى پارچه‌ليور ، بنى اولدريريور ، هلاك ايديور، بنى برباد ايديور ، بيتيريور .

Weh (ـ الا) ⑶ ياخود (.inv) [weh=] صداى شكايت ، آه وآنين ، آغلامه صيزلامه ، فرياد وفغان ، ناله وكريان || mit — Dein Wohl und — liegt || فرياد وفغان ايله Ach und mir am Herzen• سنكا كله‌جك سعادت وفلاكت بكا ديمكدر ، سعادت وفلاكتنه مشتركم || (وجودده حس اولنه‌جق مادى برآغرى ، صانجى‌يى ارائه ايچون) — = Kopf =, Zahn باش ، ديش آغريسى || — واكثريا جمع اوله‌رق : en — كذلك Wehe (ا مؤ) ⑸ (علم امراض) (طوغورمق اثناسنده چكيلان آغرى) آغرى ، چوجق آغريسى .

Weh„... (ـ٠٠٠) — gefühl (ا لا) آجيلى ، آجيقلى حس || —Klage (ا مؤ) آه وانين (ايله ايديلان شكايت)، فرياد وفغان || — muth (ا مؤ) دائما دوشونور ، محزون ومكدر اوليش ، قره‌سودا ، داء حزن || — mutter (ا مؤ) = Hebe = mutter .

Wehe (ـ٠ حرندا صوحا) = weh || Wege (ا مؤ)

Weh ⑸ = چوجق آغريسى || Schnee = Wächte .

Wehen (ـ٠ فع لا +) ⑵ a., d. [قديم آلمانجه wâjan] اسمك، هبوب ، وزان ايتمك || (ثابت برشى حقنده) روزكارده صاللانمق ، (بايراق حقنده) اوچمق ، تموج ايتمك || (فع متعد) اسديره‌رك ، اوچوره‌رق كتيرمك .

Wehr (ـ ا مؤ) ⑷ [قديم آلمانجه wari] كذلك (الا) مقابله ، مدافعه ، قارشى قويمه ، بتمله ، طيانمه ، ديرنمه || sich zur — setzen مدافعه ايتمك ، مقابله ايتمك ، قارشى قويمق، طيانمق || بعضا (الا) (فى الاصل : Schutz = Waffe سلاح مدافعه) سلاح مدافعه || (على العموم سلاح) خصوصيله اكثريا : und Waffen — سلاح || مدافعه ، صيانت، حمايه، استناد || (براى مدافعه ومحافظه استخدام اولنان خلق ،عسكر) قطعه ، قول ، عسكر || (صنع) اكثريا (الا) صولرى طوتمغه مخصوص سد || فضله صويك آقديغى محل || بالق ايكنه‌سنده قيل برينه طاقيلان معدنى تل .

Wehr„... (ـ٠٠٠) — anstalten (جمع مؤ) تشبثات تدافعيه، تحفظيه || — bezirk (ا م) حدود ، دائرهٔ عسكريه || — fähig (ص) قابل مدافعه ، مدافعه‌يه ومحافظه‌يه مقتدر || خدمت عسكريه مقتدر ، صالح || — hänge (الا) —gehenk (الا) حمائل || (بله صاريلان) كمر || — gesetz (الا) (خدمت عسكريه‌يى تعيين وتحديد ايدن قانونامه) قرعه ، اخذ عسكر ، خدمت عسكريه قانونامه‌سى || — los (ص) سلاحسز، سلاحى آلنمش || (حيوانات حقنده) آلت تدافعيه‌سى اولميان || مدافعه ومقابله‌يه غيرمقتدر، بيچاره، كندينى مدافعه‌دن، برشيئه مقابله‌دن عاجز || — mann (ا م) محارب ، عسكر، جنكجى || ميليس عسكرى نفرى || —pflicht (ا مؤ) (ع) خدمت عسكريه (ايله مكلف اوليش) allgemeine — pflicht خدمت (مكلفهٔ) عسكريه || — stand (ا م) Lehr = , (كله‌لرينك مقابلى) عسكرلك ، اردو ، سلك عسكرى ، صنف عسكرى ، صنعت عسكريه .

Wehren (ـ٠) a. ⑵ [قديم آلمانجه warjan ؛ wahren كلمه‌سنه منسوب] —sich كندينى مدافعه ايتمك، قارشو قويمق ، كندى كندينى محافظه ايتمك ، طيانمق ، مقابله ايتمك ، sich mit aller Macht, aus Leibeskräften, mit — Hand und Fuß اولانجه قوتيله ، هرشيئه مراجعتله كنديني مدافعه ايتمك ، هرشيئه مراجعتله مقابله ايتمك ، قارشو قويمق، كال شدتله طيانمق || مضاف اليه ايله : sich seines — Lebens, Leibes, seiner Haut حياتنى ، وجودينى مدافعه ايتمك ايچون شدتله طورانمق ، قارشو قويمق || (فع متع فع لا +) مدافعه ، مقابله ايله دفع وبرطرف ، ازاله ايتمك ، خصوصيله : — Jemandem etwas برينه برشيئى ياپديرمامق ، مانع اولمق ، اوكنه طورمق ، چكمك einer Sache — برشيئك اوكنى آلمق — dem Feuer آتشى سونديرمك ، اوكنه چكمك؛ آتشه طيانمق ؛ مثلا : ver-wehren = etwas — wer ? will es — بونى كيم منع ايده‌جك ؟ بوكا كيم مانع اوله‌جق ؟ قارشو قويه‌جق ، طوره‌جق ؟ كيم اولماز ديه‌جك ، ديه‌بيلور ؟ كيم نه ديه‌جك ؟

Wehrhaft (ـ ـ ص) ㉔ [Wehr] مدافعه حالنده، برتجاوز وتعرضه قارشو مدافعه‌یه حاضر حالده (اركككجه‌سنه جربده ، غوغاده‌طاورانان)جسور،يكيت،بهادر || Jemand— machen برینی سلاحلەمق ، آلت تدافعیه وحربیه ویرمك .

Weib (ـ الا) ㉗ [قدیم آلمانجه wip؛مرا . Weibel] قادين، قارى، نسا طائفه‌سندن اولان ، دیشی (اهلی) || Jemandem seine Tochter zum —e geben قیزینی برینه قارى ، زوجه ایتمك ، قیزینی بریله اولندیرمك، برینه ویرمك .

Weibchen (ـ ـ الا) b. ㊵ Weib) كلەسنك صورت تصغیریەسی) قاریجق ، قادنجق ، قادين ، قادینجغز || خطاباً : قاریجغم || (تا طبیعه) (كوچوكلكنه باقمقسزین، یاشك اهمیتق اولمقسزین) حیواناتك دیشیسی .

Weibel (ـ ـ ام) a. ㊵ [قدیم‌آلمانجه weibil اولوب schwanken weipôn دن مأخوذ] خصوصیله (اسویچره‌ده) محضر ، مباشر ، محکمه خدمەسی (Gerichts=bote) .

Weiber,,... (ـ ـ .....) — art (امؤ) قادين عادتى ، قادين اصولی،قادینجه || قادين جنسی ، نسا طائفه‌سی ، نسا ، قادینلر || —Krankheit (امؤ) قادين‌خسته‌لغی || —liebe (امؤ) (قادینلر طرفندن) قارى محبتی ، قادين سوداسی || —geklatsch (اركکلرطرفندن) قارى‌محبتی، قارى‌سوكیسی || —geklatsch (الا) ایکی قادینك بربره كلسیله باشلادقلری كوەزه‌لك ، چكه چالە ، چان چان ، دیدی قودی || gelüst (الا) — قادين آرزوسی ، هوسی،برشیئه اولان اشتیاق ؛ (خسته‌لق آثاريندن) —gewäsch || كبه قادینك آش‌ایرمه‌سی، آش‌ایرمه —gelüst (الا) (عمو) = —geklatsch|| —gunst (امؤ) ، قادینك حسن‌نظر وتوجهی || (ضرمثل) —gunst ist wie April= wetter قادين مزاجی (نیسان) مارت هواسنه بکزر، قادینلرك توجهنه اعتماد اولنماز || narr — (ام) قارى ، قادين بدلاسی || volk — (الا) (عمو) قادینلر ، طائفهٔ نسا :

weibig .... (ـ ـ ....) (نبا) [Weib] یالکز اولنده برعدد بولنان تركیبده مستعملدر مثلا : —drei اوچ عضو تأنیثی بولنان .

Weibisch (ـ ـ ص) ㉔ [Weib] قارى كبی،كوشك || sich— benehmen قارى كبی طاورانمق .

Weiblich (ـ ـ ص) ㉔ [Weib] (männlich كلەسنك مقابلی) مؤنث ، اناثه،طائفهٔ نسايه مخصوص|| (نبا وتاطبیعه) دیشی .

Weibling (ـ ـ ام) ㊳ [Weib] قارى كبی اركك ، خانم آبله .

Weich (ـ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه weih ؛ weichen كلەسنه منسوب] (fest و hart كلەلرینك مقابلی) يموشاق، —e, —gekochte : یاخود gesottene Eier || (حا) يموشاق يوموشاق پیشیرلمش یمورطه ، رفدان||Eier— kochen رفدان یمورطه پیشیرمك ، یمورطه یی خفیف ، يموشاق پیشورمك ، آلا قوق یاپمق || Fleisch —kochen اتی ایوجه پیشیروب يموشاتمق ، اتی يموشاق پیشیرمك || werden— يموشامق || كوشك ، صیق اولمیان،سرت دكل ، ضعیف || حلیم ، يموشاق ، عبوس وترشرو اولمیان || sich— anfühlend طوقوتولدیغی، طوتیلدیغی وقتده يموشاق الكلان، يموشاجیق، يموق‌كبی اولان؛ يموشاق ، نارین،كورك ، قرابیه كبی || خفیف‌وایجه || اتلی (مجا) حساس ، طاش كبی سرت اولمیان ، مرحمتلی ، شفقتلی (یورك) || mir wird ganz weich um's Herz یوركم برشیلر اولیبور ، ایچم برتحف اولیور ؛ ایچمه برغریبلك ، مرحمت چوكدی ، كلدی|| خوش، لطیف ، طاتلی (اكثریتله سس،صدا حقنده) || —es Wasser خفیف صو(ایچیلان‌صولر حقنده) || غلیظ اولمیوب خفیف ویموشاق اولان‌مثلا(غرا) —er Buchstabe خفیف ویموشاق تلفظ اولنور حرف || (صنع) —es Eisen يموشاق دمیر || (Stahl) —machen چلیکی يموشاتمق ، صوینی آلمق .

Weich,,... (ـ ....) —hufig (ص) (بیطر) طیرناغی‌يموشاق اولان ، يموشاق طیرناقلی || —bild [قدیم آلمانجه wih لاتینجه=Bilde؛vicus ؛ Zeichen eines Ortes=Flecken] (الا) بلده حدودی ، دائره داخلی ، قلعه ، سور ایچی ، شهر جواری || —erz (الا) آرژان سولفوره || —herzig (ص) یوفقه یوركلی|| —kübel (ام (الا) (صنع) = —faß || (كاغد فابریقه‌لرنده) صوكردلی، كاغداعمالنه مخصوص موادی ایصلاتمغه مخصوص تكنه || —mäulig (ص) (فروسیت) آغزی خفیف ، يموشاق، حساس، طویغولی اولان (حیوان) || —schalig (ص) || —herzig = (ص) —müthig قابوغی، دروننده بولندیغی‌ظرفی‌ایجه ویموشاق‌اولان|| (en=) schiene— (امؤ) (صنع) (شمندوفرده) تیمورلی یول التصاق مقامی || —wasser (الا) برشیئی ایصلاتمغه ، ایچروسنه برشی باصمغه مخصوص صو .

Weiche (ـ ـ امؤ) ㊸ [weich] (*sans pl*) „weich" يموشاقلق ، طاتلیلق ، تزاكت لطافت ، نازیكلك ، ایجه‌لك || (تشر) اكثریا (*av. pl.*) —n (وجودك كمیكسز اولان قارنك اوك یان طرفلری) بوكور ، یان || (شمندوفرده) = (Weich = schiene =) مقاص || Aus-weiche .

Weichen (ـ ـ فعلا ±) a. ㉑ [weich] = er-weichen يموشامق || (فعمتعـ) = er-weichen يموشاتمق || (مجا) انسانلاشدیرمق ، یوله كتیرمك || [قدیم آلمانجه wîhhan (فعلا — ونادراً فعلا+) برتضییقه مقاومت ایتمیوب،تابع اولمق، اسنمك،اكیلمك ، بوكولمك ، ازلمك || ییلمق ، قاچمق، (ع) بوزلمق ؛ یرینی موقعنی ترك ایتمك ، صیویشمق ، چكلمك || keinen Schritt vom (Pfade der Tugend) — عفت واستقامتدن برخطوه‌سیله نكول ایتمامك ، ذره قدر آیرلمامق .

Weichen,,... (ـ ....) — قادين ، قاسیق طرفلری || —scheibe (امؤ) (شمندوفرده) مقاص یرینه قائم وخط دكشدیرمكه مخصوص‌دوز دائره|| —wärter (ام) مقاصجی.

Weichheit (ـ ـ امؤ) ㊾ [weich] = Weiche يموشاقلق|| الخ مثلا : —des Fleisches, des Obstes اتك ، میوه‌نك يموشاقلغی || (حكمه ، طب) كوشكلك ، يموشاقلق || یوفقه، متأثر اولان متحسس (مجا) —des Gemüthes رقت طبع ، زیاده‌متأثر اولیش|| (برلسان وامثالی‌حقنده) حلاوت، طاتلیلق، يموشاقلق .

Weichlich (ـ ـ ص) ㉑ [weich] نا خوش صورتده يموشاق، چورومش، طاغلق اوزره كبی || كوشك ، لاپه كبی ، برشیئه تحملی اولمیان ، مخلیجی ، خانم آبله ، نحیف ، ضعیف ، لاپەجی ، قادين‌كبی || (یمك حقنده) طاتسز، طوزسز ، یوان || ein —es Leben führen شهوتپرستانه یشامق، ذوق ایتمك.

Weichling (~ ا م) ㊳ [weich] قارى كبى كسه ، خانم آيله ‖ شهوتپرست ، ذوقنه مجبور .

Weichsel (~ kss ~ ا مؤ) ㊿③ [= پولونياجه wi'snia] (نبا) = Weichsel=holz و Weichsel=Kirsche ‖ (ا خا) (جغر) die — آلمانياده جارى وشرق دكزينه دوكيلور ويستول نهرى .

Weichsel „... (~ kss ~···) —gegend (ا مؤ) ويستول نهرى جوارى ‖ —geist (ا لا) ويشنه راقيسى ‖ —holz ماهالب كيرازى آغاجى ‖ —kirschbaum (ا م) (نبا) ويشنه آغاجى ‖ —kirsche (ا مؤ) (ميوه) كيراز خصوصيله : ويشنه ‖ —rohr (ا لا) ويشنه آغاجندن ياپيلان سيغاره آغيزلغى ‖ —zopf (ا م) [پولونياجه wieszczyca] (علم امراض) لهستانده Nacht-weib واقع اولان وصاچك قاريشمسى وصاچلى درينك وجعى موجب خسته‌لق، داء الشعر .

Weid (~ ا م) ㊳ (نبا) = Waid ‖ نادراً (ا مؤ) ㊿③ آو (Jagd =) .

Weid„... (~···) Weid (Jagd =) ‖ —gesell (ا م) آو رفيق ‖ —messer (ا لا) آو بيچاغى ‖ —mann (ا م) آوجى ‖ —sprosse (ا مؤ) (كيك بوينوزنده) بوينوز سوركونى ، بوداغى ‖ —tasche (ا مؤ) = Jagdtasche ‖ —wund (آوجيلق) قارن يارەسى .

Weidbar (~ ص) ㉔ قابل رعى، اوتلانه بيلور، اوتلاغى، مرعيسى بولنه بيلور .

Weide (~ ا مؤ) ㊿③ (نبا) [قديم آلمانجه wida = لاتينجه vi'tex] سكود‖ [قديم آلمانجه weida] (اوزرنده چاير ، چمن ، اوت بويومش وحيوان وخصوصيله طوار رعينه مخصوص مرعى ، اوتلاق ، چاير ، قير ‖ auf die —treiben مرعى يه سورمك ، اوتلاغه چيقارمق، اوتلاغه كوتورمك ‖ (تكميل ياز ايچون) مرعى يه چيقارمق ، يايلاغه چيقمق ‖ مرعى اوزرنده ولوكه اوت ، چمن اولمديغى حالده بيله بولنان يم، غدا (كذا مجا) ‖ —(= Korb) اينجه قامش .

Weide „ ... (~···) —berechtigt (ص) اوتلاغه كيرمكه ، مرعيدن استفاده ايتمكه حق وصلاحيتى اولان ‖ —land (الا) (زرا) مرعى، اوتلاق، چاير ايچون آيرلمش ويا بوكا اويار محل‖ مرعى، يايلا(لق بيوك آراضى) ‖ —platz (ا م) اوتلاق، اوتلق محل، قير، اوتلامه يرى .

Weiden (~ فعل اولەرق) (فعلا + فعمتعـ ، فعل مطا) ㊿③ [قديم آلمانجه weidon weida دن مأخوذ ؛ مرا . Weide مرعى ، اوتلاق](حيوان حقنده) (فعلا و —sich) اوتلامق ، يايلمق ‖ (فعمتعـ) (چوبان اولەرق) حيوانلرى، سوريى مرعى يه چيقارمق ، كوتورمك ، سورمك ، اوتلاتمق ‖ (مجا) seine Augen, Blicke an etwas— حرص وطمعله، دقتله ، ييەجككبى برشيئه نظر ايتمك ، نصب انظار دقت ايتمك، كوزينى آييرمامق ‖ sich in Hoffnungen— بيهوده اميدلره، طول امله دوشمك .

Weiden„... (~···) —asche (ا مؤ) سكود كولى ‖ —bach (ا م) اطراف سكود آغاجلريله محدود ومستور دره، سكودلى دره ‖ —korb (ا م) اينجـه قامش ، ساز سپت ، زنبيل ‖ —bitter (الا) (كيميا) سكوددن چيقاريلان ماده كيمويه ، صفصالين ‖ —gebüsch (الا) و —gehölz (الا) سكودلك ‖ —röschen (الا) (نبا) ياقى اوتى .

Weiderich (~ ا م) ㊳ [Weide] (نبا) ياقى اوتى .

Weidicht (~ الا) ㊳ [Weide] سكودلك ، سكود آغاجلرى اولان محل ، سازلق .

Weidlich (~ ص) ㉔ [قديم آلمانجه weidalich ؛ Weide كلمه‌سنه منسوب] جسور ، يكيت ، شجيع ، كوجلى قوتلى ، كوربوز، ايرى يارى ، قوتلى ‖ خصوصيله حال اولەرق مستعمل اولوب : بهادرانه ، جسورانه ، يمان .

Weidling (~ ا م) ㊳ [Weide] قابل اكل منطار.

Weife (~ امؤ) ㊿③ (صنع) = Garn=haspel.

Weigern (~ فعمتعـ) a. ㉑ [قديم آلمانجه weigerôn] Jemandem etwas — برينه برشيئى ويرمكه ، برشيده بولنمغه موافقت ايتمكه ، اسعاف ايتمكه ممانعت ايتمك ، راضى اولمامق، ديديكنى ديلديكنى ياپمامق ، قبول ايتمامك ، رد ايتمك ‖ مرا . ver-weigern ‖ sich— (فعمطا) sich—etwas zu thun برشيئى ياپمقدن امتناع ايتمك ، برشيئى ياپمامق ، قبول ايتمامك، رد ايتمك .

Weih (~ ا م) ㊳ نادراً مستعمل اولوب ياخود ㉛ (مرا . Weihe) .

Weih (~ حر ندا) (عمو وعو) ! — (o : ياخود weh = au) .

Weih„... (~···) —altar (ا م) محراب مقدس ، (محل تقديس) ‖ —becken (ا م) خرستيانلرك ماء مقدس حوضى، قورنەسى ‖ —bild (الا) تصوير مقدس ‖ —gelübde (الا) نذر ، آداق ‖ نذر اولنان شى ‖ —nacht (امؤ) [اورته آلمانجه ze wihen nâht zur heiligen Nacht] —nachten (امؤ) — (e) = nacht ليلهٔ مقدسهٔ مباركه ‖ (ا م ، ا لا) ولادت عيسى عليه‌السلامك تصادف ايتديكى ٢٥ كانون اول كونى كيجەسى) ولادت عيسى (ع . م كيجەسى) ‖ nachts = Abend ولادت عيسى يورطيسى عرفه كيجەسى ‖ —nachts-Baum (ا م) ولادت عيسى يورطيسنده ايديلەجك ، ويريلەجك هديەلر اكثريت اوزره اوزرينه تعليق ويا آلتنه وضع اولنان واوزرينه متعدد موم وقنديل آصيلەرق اوطه وصالونلره وضع وتشهير قلنان چام آغاجى (بورسم سائر محللردن زياده آلمانياده اجرا اولنور) ‖ —rauch (ام) [قديم آلمانجه wihrouh يعنى heiliger Rauch]كونلك، لبان‖ (مجا) : ياخود opfern Jemandem —rauch streuen (برينه ، برينك شرفنه تقديساً كونلك ياقمق) بريني مدح وثنا ايتمك ‖ برينه مداهنه ايتمك ‖ —rauch=Büchse (امؤ) بخوردان ، كونلك قوطوسى ‖ —rauch=Faß (الا) بخوردان ، كونلكلك ‖ —räuchern (فعلا +) (insép.) (—rauch streuen . مرا) = Jemandem —räuchern قاثوق صاللامق ‖ —wedel (ام) پاپاسلرك اجراى آيينلرنده صو سرپمك ايچون قوللاندقلرى آلت .

Weihe (~ امؤ) ㊿③ [weihen] تقديس (آيين ديني) ‖ مراسم رهبانيه‌ده على‌الخصوص قتولكلر : مراتب رهبانيه توجيهنده برينه ايتدكلرى دعا , برينك رسم تقديسى ‖ Jemandem die —(n) ertheilen بريني تقديس ايتمك . برى ايچون رسمى دعا ايتمك ، اجراى آيين ايتمك ‖ محترم معزز،

مبارك اوليش ، ماء مقدس سرپمه || برينك برسره ، برمكتوم
شيئه محرم قلنمسى || (الخ (eines Denkmals برهيكل وامثالنك
كشادى رسمى ، آيينى || (امؤ) كذلك (ام) (52) بعضاً :
Weih (ام) (38) ياخود (51) و **Weiher** (ام) .a (40)
(تا طبيه) (ييرتيجى قوشلرك اسمى) چايلاق .

Weihen (ـ فع متع) .a (21) [قديم آلمانجه whan]
—sich (فعل مطا) تقديس ايتمك || خرستيانلرك وعلى الخصوص
قتولكلرك اعتقادنجه هرقنغى برماده يى عزيز ومبارك قيلمق اوزره
تقديس ايتمك || — Jemand zum Bischof بريني پسقپوس
اولمق اوزه ه تقديس ايتمك ، پسقپوسلغه تعيين وترفيع (وبومناسبتله
آيين روحانى اجرا) ايتمك || روحانيت ، قدسيت ، قوهٔ روحانيه
ويرمك .

Weiher (ـ ـ ام) .a (40) [لاتينجه viva'rium]
اوفاق كول .

Weil (ـ حر عا) [قديم آلمانجه dia wila] مخاطب
ايچون برسبب غير معلوم ذكرنده : چونكه ، زيرا || سبب
معلوم ايرادنده : مادامكه ، بوحالده || er— (er ist krank)
zu viel getanzt hat چوق رقص ايتديكندن ، ايتديكيچون
خسته لندى ، اونك خسته لغى چوق دانس ايتمدن اولدى || دن
ايچون ..دنطولايى اولمغله || während == مثلا : das Eisen
schmieden, — es warm ist دميرى طاوينده ايكن دوكملى ،
دمير طاوينده دوكيلور .

Weiland (ـ حا) [weilen] مقدما ، وقتيله || مرحوم ،
متوفى .

Weile (ـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه Zeit huila
eine ganze (geraume ياخود lange)— برمدت وقت ، برزمان
eine kleine, kurze,—|| برخيلى مدت ، خيليدن خيلى ، ايجه برزمان
ein Weilchen براز ، بش دقيقه جق || — über eine kleine
براز ، برمدت صكره || — damit hat es gute بونك عجله سى
يوق ، دها وقتى وار ، اونك ايچون دها وقت وار || — Zeit und
mit etwas verlieren برشيئله وقت ضايع ايتمك ، وقتنى
برشيله غائب ايتمك || (ضر مثل) — eile mit تلاش ايتمه
چابوق اول ، متأنى اول || بوش ، خالى وقت ، ايشسز زمان ||
(حا) — (bei) nächtlicher كيجه لين ، كيجه وقتى ، كيجه
اثناسنده .

Weilen (ـ ـ فع لا +) .a (21) [Weile] بريرده
طورمق ، ساكن اولمق ، اقامت ايتمك ، اكلنمك ، اوطورمق ||
? — wo mag er (jetzt) عجبا شمدى او نره ده كه ? نره ده
(كيمك يانـنـده) اوطوريـوركه ? كيم بيلير او شمدى هانكى
دليكده ? عجبا شمدى اونى نره ده آراملى ، بولمليكه ? .

Weiler (ـ ـ ام) .a (40) [قديم آلمـانجه ؛ wîlari
اورته لاتينجه villa're] اوفق شهر ، قصبه ، شهرك بركنار
محله سى ، ويا برقاچ محله دن مركب واروش .

Weimar (ـ ا خالا) (56) (جغر) آلمانياده ساقس وايمارك
مقر اداره سى .

Wein (ـ ام) (38) [قديم آلمـانجه wîn == لاتينجه
vinum رومجه oi' nos] شراب ، خمر || باده ، سائر
مسكرات || (= rebe) — آصمه ، اوزوم چبوغى || —bauen
باغ يتشديرمك || اوزوم den — lesen (باغ بوزمق) ، اوزوم
طوپلامق .

Wein„... (ـ ...) — bekränzt (ص) اوزرى اوزوم
طولى || essig — (ام) اوزوم سركه سى || — hügel
(ام) اوزرى باغلق تپه || kauf — (ام) شراب اشتراسى ||
(برآليش ويريشك ، تجارتك صوكـنده ويريلان پاره) قهوه پاره سى ،
بخشيش || zoll — (ام) شراب ويركوسى . رسمى ، كمركى ||
bau — (ام) باغ يتشديرمه ، باغ انشاسى || beere —
(امؤ) اوزوم دانه سى || berg — (ام) اوزرى اوزوملك
تپه ؛ صورت عموميه ده كذلك : دوز آراضيده دخى اوزوملك
باغ ، باغلق || blume — (امؤ) شرابك رايحه سى || —drossel
(امؤ) (تا طبيه) قزل قناد آردچ قوشى ، تپه لى ترلاقوشى ||
gegend — (امؤ) باغلرى چوق ، بول ، مشهور اولان
مملكت ، جوارى باغلق اولان يرلر || gehalt— (ام) جوهر
خمريه || geist— (ام) شراب روحى ، اسپرتو ، كئول خمر ||
händler — (ام) (تجا) شراب تجارى ، شرابجى ||
hefe — (امؤ) شراب تورتوسى ، رسوبى || kirsche —
(امؤ) شراب طعملى كراز ، خصوصيله == Weichsel = Kirsche
|| krankheit — (امؤ) باغلره عارض اولان خسته لق ||
land — (الا) باغلق اراضى ، مملكت ، اوزوم يتشديرمكه
صالح طوپراق ، محل || laub — (الا) آصمه اوزوم ياپراغى ||
laube — (امؤ) آصمه چارداغى || lese — (امؤ) اوزوم
طوپلامه ، باغ بوزمه || lese halten — باغ بوزمق || presse —
(امؤ) (صنم) اوزوم باصغيسى ، جندوه سى || ranke —
(امؤ) آصمه دالى ، اوزوم هونكى || rebe — (امؤ) (نبا)
اوزوم كوتوكى ، اوزوم || roth — (ص) و(الا) شراب كبى .
حكيك (طاشى) كبى قرمزى ، شراب قيرمزيسى || säure—
(امؤ) شراب اكشيلكى ، حامضيت شراب || (كيميا) حامض
تارتيريك || schenke — (امؤ) قولتوق || stein— (ام)
(كيميا) ترتير || stein — (Zahn) (ام) ديش كيرى ||
stock — (ام) اوزوم كوتوكى ، آغاجى || traube— (امؤ)
اوزوم (صالقيمى) || trester(n) — (جمع) اوزوم جبردسى .

Weinen (ـ فع لا + ، فع متع) و —sich (فع مطا)
.a (21) [قديم آلمانجه weinôn winseln كلمه سندن متشعب]
آغلامق ، كوز ياشى دوكمك || — um Jemand بريچون ،
بريسى ايچون آغلامق ، برينه كوز ياشى دوكمك (ضياعندن .
طولايى) || —vor Freude سونجندن آغلامق || sich (مضاف
اليه ايله) — die Augen roth آغلايه آغلايه كوزلرى قپ
قيرمزى كسلمك || — zu Tode ياخود todt (مفعول به ايله) sich
آغلايه آغلايه هلاك اولمق ، كنديني هلاك ايتمك || (چوجقلر
حقنده) آغلامق ، يارامازلق ، خويسزلق ايتمك || — heftig
هيجقره رق آغلامق .

Weinerei (ـ ـ امؤ) (49) == Geweine .

Weinerlich (ـ ـ ـ ص) (24) [weinen] آغلامغه حاضر ،
آغلايه جق كبى ، ايصلاق كوزلى || ihm ist— zu Muthe
اوهمان آغلايه جق ، كوزلرى طولو || in einem —en Tone
آغلار كبى برصدا ايله || ادبياتده : —es Lustspiel .

Weines„... (ـ ...) اكثريا : == Wein„... .

Weinhaft ، **weinicht** ، **weinig** كافه سيده (ـ ص) (24)
[Wein] شراب كبى ، شراب قوقولى ، شراب طاونده ،
رنكنده .

Weis (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه wis kundig] شمدى

Jemandem etwas— machen : آنجق بروجه آتی مستعملدر
برینه برشیئی اینانديرمق ، يوتدرمق ، قانديرمق،ديكلتمك :
Das machen Sie Andern — اونی سز باشقه‌لرينه ،
بشقه‌سنه آكلاتك ، ديكلتك ، بن اونی يوتمام ، اكا ايناتمام ،
قانمام .

Weis,... (…‾) — (اسم ، صفت وفعل ايله برلكده
مستعملدر) ſagen — (فع متع) [قديم آلمانجه wîzagôn
اولوب wizago Vorausſagender دن مأخوذ ؛ شمديكی
املانك ارائه‌سی وجهله weis و ſagen كلمه‌لرندن مركبدكلدر]
= wahrſagen خصوصيله برشيئی وقتندن اول خبرويرمك ،
بيلمك ، سويلمك ‖ برشيئی اعلان واشاعه ايتمك ، اولجه
بيلديرمك .

Weiſe (‿ ‾ ص) ㉑ [قديم آلمانجه wis kundig]
عاقل ، دانا ، حكيم ، اديب ؛ مدبر ، احتياطلی ‖ (r) Weiſe
(ا م) ㉑ ، ein Weiſer (der Weiſe) برحكيم ،عاقل ؛
اديب ‖ die ſieben Weiſen Griechenlands يونانستانك
(Tha'les , So'lon, Bi'as, Chi'lon , Kleob'ulos ,
Peria'nder, Pi'ttakus) نام‌لرنده‌كی حكمای سبعه‌سی ‖
عالم ، حاذق .

Weiſe (‿‾امؤ)㊸[قديم آلمانجه wîsa kundiges Thun]
(مرا . Art) صورت، طرز ، اصول ، اسلوب ، عادت، معتاد،
موده‖ حال اوله‌رق:? —(ياخود : was für eine) auf welche
نه‌صورتله ? نه‌طرزده ? نه‌وجهله ? ‖ — auf keine هيچ بر-
صورتله ، هيچ بر وجهله ، اصلا ‖ — Jeder nach ſeiner
هركسك عادتی وار ، هركسك براصولی ، برصورت حركتی‌وار‖
glücklicher = ‖ بروجه معتاد،علی‌الاصول gewohnter = weiſe
weiſe بركت ويرسونكه ‖ verſteckter=weiſe كيزليجه ،
خفياً ، آرقه‌دن آرقه‌يه ‖ zufälliger = weiſe راست كله ،
تصادفاً ، نصلسه ‖ (اسمله برلشه‌رك حال تشكيل ايدر)
haufen = weiſe ييغين ايله ‖ kreuz=weiſe چاپراز ،
خاچواری‖(موسيقی) =Melodi'e ‖ —Wort (Text) und
الفاظ واسلوب ‖ كلمه ومقام ، بسته وكفته ، برشرقی‌وياهوانك
باشليجه فكر واساسی .

Weiſel (‿‾ ام) .a ㊵ [قديم آلمانجه wiso Führer]
(تا طبيه) آری‌آناسی، بكی (= Bienen = Königin) .

Weiſen (‿‾ فع متع ، فع لا + وفع مطا) .o ⑳ اسكيدن
وخصوصيله علوم دينيه‌ده ·b ㉑ [قديم آلمانجه wîsân
kund thun] — Jemandem etwas برينه برشی ارائه ايتمك ،
كوسترمك ، اوكرتمك (= zeigen) ‖ كنايه صورتيله :
Jemandem die Thür, Wege — برينه قاپوبی ، يولی
كوسترمك ، عدم نزاكتله قوغمق ، چيق طيشاری ديمك، قاپو
طيشاری ايتمك ‖ mit dem Finger, mit Fingern auf
— Jemand برينی ال ايله، اليله كوسترمك (مرا. Finger) ‖
ويرلمش استقامتی ارائه ايتمك،هرقنغی برجهته توجيه‌ايدلمش اولمق،
كوسترمك ؛ ... die Magne'l-nadel, weiſt nach Norden
ابرۀ مقناطيس شمالی كوستريور ، كوسترر ، شمالی
ويرر ‖ die Uhr zeigt auf 12 ساعت (ك عقربی) اون
ايكی‌يی كوستريور (اون ايكی اوزرنده) ‖ (حرف جر ايله
برلكده تعقيب اولنه‌جق ، كيديله‌جك يری، استقامتی، مراجعتی
لازمكلان محلی كوسترر) —Jemand an Jemand, etwas

برينی برينه ، برشيئه كوندرمك ، برينه برينی ، برشيئی (برای
مراجعت) كوسترمك ، صاغلق ويرمك ‖ Jemand aus (der
Schule, Stadt)— برينی مكتبدن قوغمق، برشهردن چيقارمق،
طردوتبعيد ايتمك، اخراج ايتمك ‖ etwas von der Hand, von
ſich — برشيئی رد ايتمك، قبول ايتمامك، دفع ايتمك ‖ Jemand zu
zurecht— : ياخود Recht (مرا. zu-recht)‖==ver-weiſen:
er will ſich nicht —laſſen او ينه ديديكنی دييور، طوغری‌يی،
سويلنيلان سوزی ديكلميور، برقولاغندن كيروب اوبرقولاغندن
چيقيور، صاللاميور .

Weiſer (‿‾ ا م) .a ㊵ [weiſen] كوسترن ، ارائه
ايدن مثلا : — = Wege ‖ (صنع) ساعت وامثالی قادرانده
بولنان ايكنه ، ابره (عقرب) .

Weisheit (‾‾ ا مؤ) ㊾ [weiſe] عقل، فراست، علم
ومعرفت ، حكمت ‖ معرفة اه ‖ كتب مقدسۀ عتيقه حقنده
دخی مستعملدر ‖ — die Bücher der كتب مقدسه‌نك حكمت
وحكميانه متعلق اولنلری‖ (ضرمثل) ist beſſer als Stärke—
عقل وحكمت جبر وشدته غلبه ايدر ‖ علم ، معلومات mit
ſeiner —zu Ende ſein معلوماتی توكتمك‖ (مرا. freſſen) .

Weisheits,... (…‾) —nimbus (ا م) قوۀ مخيره،
خارقه ، معرفت ، حكمت ‖ —dünkel (ا م) احوال ظاهره‌يه
مبنی فكر ومطالعه، كشف وتخمين ، ظن ‖ —lehre (امؤ)
فلسفه ، حكمت‖ —zahn (ا م) سن الحلم، عقل ديشی .

Weislich (‿‾ حا) [weiſe] عاقلانه ، مدبرانه ، حكيمانه،
حاذقانه .

Weiß (‾ ص) ㉑ [قديم آلمانجه huiz] بياض، آق، سفيد‖
(صنع) ſieden : وياخود das Silber— brennen كموشی
آغيرتمق، آغارتمق ‖ —nähen (بياض) چماشور ديكمك ‖
(مجا) Jemand—waſchen برينی پيروپاك ايتمك، آنادن طوغمه كبی
كناهسز، قباحتسز چيقارمق ‖ ,ein Weißer, eine Weiße
انسانلرك قفقاس جنسنه منسوب اولنلرندن der (die) Weiße
بری، بر بياض(اركك ، قادين) (Farbiger كلمه‌سنك مقابلی)‖
(برلين لساننده) (عمو) eine Weiße بر بيوك(بارداق ويابرشيشه)
بياض بيره ‖ das Weiße im Auge كوزك آقی ، im Ei
يومورطه‌نك آقی ‖ —Schwarz auf (مرا . ſchwarz) .

Weiß,... (…‾) —armig (ص) بياض قوللی ‖
—bart (ا م) آق صقاللی انسان وياحيوان ‖ —bier (ا لا)
اكثريت اوزره آلمانياده اعمال وصرف اولنور بياض بيرا ‖
—brod (ا لا) بياض اكمك ، فرانجله ‖ —pappel (ا مؤ)
(نبا) آق قواق(Silber=pappel) ‖ —wein (ا م) بياض
شراب ‖ (جغرافيا اسملرنده weiß كلمه‌سی اكثريا ترجمه اولنماز
مثلا Weißhorn وايس هورن طاغی كبی) ‖ —anſtreichen—
(ا لا) بياض بويامه ، بياض بادانه ‖ —bäckerei (ا مؤ)
بياض، خاص اكمك چيقاران فرون ‖ —blech (الا) (صنع)
تنكه ‖ —brennen (ا لا) (كيميا) ياقه‌رق آغارتمق، تنكليس
ايتمك ‖ (مجا) تميز وپاك ايتمك ، آنادن دوغمه كبی صوچسز
وقباحتسز چيقارمق، تبريۀ ذمت ايتديرمك ‖ —buche (ا مؤ)
(نبا) = Hage=buche ‖ —buchen و —büchen ايكيسيده:
(ص) قاين ، كوركن آغاجندن ‖ —fichte (ا مؤ) (نبا)
(=Pech=tanne) ‖ —fuchs (ا م) آق تلكی؛ (باركير حقنده)
آچيق، قير آل، آلاجه‌قير‖ —gerberei (ا مؤ) اينجه‌وبياض

دری‌دباغخانه‌سی، دباغت وتجارتی ‖ grau— (ص) آچیق‌کول
رنکنده، قیر بوز ‖ gold— (ا لا) پلاتین ‖ kirsche—
(ا مؤ) طراغانی کراز، آلاجه، بیاض کراز ‖ kohl— (ا م)
(نبا) بیاض‌لحنه ‖ kram— (ا م) بیاض چاشور اشیاسی،
بیاض‌کتن‌طاقمی ‖ kupfer— (ا لا) (صنع) Neu=silber= ‖
näh(t)erin— (ا مؤ) چاشور وبیاض اوطاقمی‌دیکن، یاپان،
صاتان‌قادین ‖ pinsel— (ا م) [weißen] بادانه فورچه‌سی ‖
schnabel— (ا م) (تاطبیعه) کندی‌سیاه وغاغاسی بیاض ایری
آغاچ قاقان ؛ (مجا) Gelbschnabel = ‖ specht— (ا م)
(تا طبیعه) Bunt=specht = ‖ tanne— (ا مؤ) ایری،
یتشمش چام (Pechtanne= ‖ waare— (ا مؤ) (تجا)
کتن، چاشور، یوق وامثالی اشیای بیتیه وملازمهٔ انسانیه،
بزازیه.

Weiße (ا مؤ) ⑤③ [weiß] (*sans pl.*) (بیاضلق،
آقلق ویرن، بونك ایچون قوللانیلان‌ماده، دوزکون بیاض بادانه
کیرجی کبی)، بیاض رنك، آقلق ‖ آق، بیاض نقطه، محل ‖
(شعر) قار ‖ کذلك (مرا. weiß قفقاس‌نسلنه، جنسنه منسوب
انسان) عرق ابیض.

Weißen (ـ فع متعد وفعلا —) c. ②① [weiß] آغارتمق،
بیاضلاتمق، تبییض ایتمك، بیاض ایله بویامق، بادانه ایتمك ‖
(معدنجیلك) —(das Roh-eisen) خام دمیری‌تصفیه ایتمك ‖
(دباغتده) —die Felle دریلری بیاضلاتمق، آغارتمق.

Weißenburg (ـ ا خالا) ⑤⑥ (جغر) الساس ولایتنده
وایسه‌نبورغ شهری، ویسامبورغ —griechisch بلغراد.

Weißer (ـ ا م) a. ④⓪ „weiß" عرق ابیضدن
اولان، بیاض ‖ [weißen] آغارتان، بادانه‌جی، صیواجی
علی‌الخصوص = Weißtüncher.

Weißlich (ـ ص) ②④ [weiß] آقیمسی، بیاضمسی،
آقچیل.

Weißling (ـ ا م) ③⑧ [weiß] (تا طبیعه) بالق
خصوصیله = Weiß=fisch ‖ (نبا) صاری قوزی منطاری،
قطران کوپوکی.

Weisung (ـ امؤ) ④⑨ [weisen] تعلیمات، اوامر،
درس، اوامر قطعیه، تعلیمات(عسکریه) ‖ حواله، حواله‌نامه.

Weit (ـ صو حا) ②④ [قدیم آلمانجه wît] هرطرفه
طوغری بیوك بروسعتده اوله‌رق eng کلمه‌سنك مقابلی) واسع،
کنکیش، بیوك، فرح، غیر قابل مساحه، حدوپایانی، اکنه
بوینه، پهنا، انکین ‖ (البسه وامثالی حقنده) کنکیش،
بول، فرح ؛ zu — sein پك کنکیش، بول اولمق ‖ in die —e
Welt gehen یاخود ziehen دنیایی طولاشمق، پك اوزاقلره
کیتمك، چیقمق ‖ die Augen — aufmachen کوزلرینی
آییرمق، زیاده آچمق، اقینی‌کوسترمك ‖ die Thüre stand —
offen قپو آردینه‌قدر آچیلمش، آیرلش دورلمش ایدی ‖ (مجا)
alle Herzen) wurden —) هرکسك یورکی انبساط ایتدی،
فرحلندی، آچیلدی، ‖ هرکس بیوك برنفس آلدی،
بعد ومسافه جهتیله: nah (مرا. ent-fernt) کلمه‌سنك
مقابلی، اوزاق، بعید ‖ ممتد، اوزون ‖ (حا) — wie
wollen Sie uns begleiten بزی نره‌یه‌قدر تشییع‌ایده‌جکسکز؛
بزه نره‌یه قدر رفاقت ایده‌جکسکز، ایدرسکز ‖ und breit—
اکنه بوینه ‖ mit Fragen kommt man — السان‌صورا
صورا کعبه‌یی بولور ‖ (مجا) (vorgerückt) — ایلرولمش اولمق،
wie weit sind Sie mit (Ihrer Arbeit?) ایشکز ایله
نصلسکز؟ دها نقدر وار، نقدر یاپدیکز، کوردیکز، یازدیکز،
ایشلدیکز؟ ایشکز نه‌عالمده ‖ (ruf' mich) wenn sie so—ist,
اوقدر اولنجه، بوقدر یاپنجه، اولنجه، ایشلینجه (بنی‌چاغیر)،
شورایه قدر کلدکمی، یاپدکمی، ایشلدکمی، بیتردکمی، اولدیمی،
بیتدیمی (بنی چاغیر) ‖ Das geht zu — بوپك چوغه
واریور، پك چوق اولییور، اولور، آرتق بوحدینی‌طاشیور،
طاشار ‖ es zu— treiben حدینی‌کچمك، پك آشیری کیتمك،
ایلروسنه‌وارمق ‖ Jemand—über treffen, Jemandem—
überlegen sein برینه‌زیاده‌سیله تفوق ایتمك، غالب‌کلمك، برندن
پك زیاده ایو، ایلروده بولنمق، فائق اولمق، فرقلی اولمق،
آره‌لرنده‌برایله کوك قدر فرق‌اولمق ‖ gefehlt — سزحقیقتدن
پك‌اوزاقسکز ‖ in so fern = in so — ‖ so — ist es mir
er hat so — شوقدرموفق‌اوله‌بیلدمکه، یاپه‌بیلدمکه gelungen
recht, aber واقعا (اوقدر، شونجه، بونده) حق وار،
فقط... ‖ das Weite (ا لا) ②④ بعدیت اوزاقلق،
مسافه، کنکیشلك، وسعت ‖ das Weite suchen, gewinnen
اوزاقلاشمغه، قاچمغه، صاووشمغه باقمق ‖ حال اوله‌رق:
die Liste ist bei Weitem nicht vollständig لیسته‌نك
دها پك چوق نقصانی وار، مکمل اولمسی دها پك اوزاق ‖
weiter (صورت‌نسبیه) دها کنکیش، دها بول، دها واسع ‖
am — esten ‖ دها اوزاق، دها اوته‌ده — er entfernt
اك اوزاق، اك ایلروده ‖ برشیئك اوقونمسی ویا یاپلمسی‌اثناده
دوامی امر ایتمك اوزره: er lesen — اوقومغه دوام ایتمك ‖
er! — دوام ایت! کسمه! ای! ‖ nur — er! هاطورمه
(دوام ایت)! یکی یکی! ‖ nicht —! یتر! طور! آرتق
یتر ‖ hören Sie — er! صوکنی‌دیکله! دیکله باق! هله
دیکله! دیکله دیکله! ‖ er Nichts — بشقه هیچ برشی
یوقمی؟ بوقدرمی؟ هپسی بومی؟ ‖ wenn's —er
was ‖ اکر ایش یالکز بوندن عبارت ایسه Nichts ist
ist denn da — er? دها نه اوله‌جق، نه اولسون! ‖
und so — er (صورت‌مختصره‌سی: u. s. w. الخ) الی‌آخره،
وکذا وکذا، وقس علی هذه البواقی ‖ habe ich Nichts —
zu sagen بشقه برسویلیه‌جکم، دیه‌جکم یوق ‖ er —
—er bringen (einen Schüler) ‖ ferner-hin= (=hin)
برمکتبلی‌یی، برطلبه‌یی ایلرولتمك، صنفلرینی کچیرمك، کچه‌جك
صورتده چالیشدیرمق ‖ Jemandem — er helfen برینك
ترقی‌سی، ایلرولیه‌بیلمسی، اوته‌یه کچه‌بیلمسی ایچون یاردم‌ایتمك،
ایلرولتمك، اوته‌یه کچیرمك ‖ nicht — er können آرتق
ایلرویه‌کیده‌مامك ‖ صفت اوله‌رق: fern= ‖ in —eren Kreisen
عمومیتله، همان هریرده ‖ ohne — ere Umstände بشقه
برمشکلاته، برمانعه دوچار اولمقسزین، بشقه برکلفته‌دوشمکسزین،
آرتق هیچ بربهانه‌اولمقسزین ‖ (ا لا) ③⑧ bis auf Weiteres
شمدیلك، بشقه بر امر وتعلیماته دکین ‖ ohne Weiteres
طوغریدن طوغری‌یه، بشقه هیچ برشیئه باقمقسزین، همان،
بلا تکلیف ولا تکلف ‖ das Weitere باقیسی، ماباق،
قصوری، قالانی، اوته‌سی، مابعدی.

Weit,,... (ـ) — äſtig (ص) دالی‌بوداغی‌کنکیش،
قوللری بیوك ‖ aus — (کذلك ـ) (حا) اوزاقدن،

اوزاقده ‖ = (پك زياده، صوك درجه (weit ‖ gehend —
(ص) اوزاغه كيدن ، اوزونه واران ، واسع . پك ككيش ‖
اكثريا : = weitaussehend ‖ läuf(t)ig — (ص)
يايغين ، ككيش ، اكنه بوينه كيتمش، اوزانمش ، طاغنيق ‖
(حا) بربرندن اوزاق ‖ sie sind —läufig verwandt اونلر
يكديكرينه اوزاق اقربادرلر ، اوزاقدن خصمدرلر ‖ واسع ،
ككيش ، ممتد ‖ (تفصيلاتلى ، اوزون اوزادى يه ge-drängt
كلمه‌سنك مقابلى) ؛ اك اوفاق پارچه‌سنه وارنجه يه دكين پك
مفصل ‖ maschig — (ص) ايرى، سيرك اوركولى ، دليكلى ،
كوزلى ‖ schweifig — (ص) = läufig — ككيش ،
واسع، ممتد ، عظيم ‖ (kurz gefaßt، präzi's كلمه‌لرينك
مقابلى اوله‌رق) اوزون ، اوزون اوزادى يه اولان ، پك مفصل ‖
sichtig — (ص) آنجق اوزاقدن ايو كورن (kurz=sichtig
كلمه‌سنك مقابلى) ‖ كوزلرى ايو كورن ، (مجا) دوربين ،
دور انديش ، كاشف ، حقيقتبين، سريع الانتقال ‖ sprung—
(امؤ) اكنه اولان صيچرامه ‖ spurig — (ص) =
breit = spurig ‖ vorstehend — (ص) زياده ايلرو چيقان،
چيقنتيلى .

Weite (ـ ـ امؤ) ㉓ [weit] برماده‌نك امتدادينى ارائه
ايتمك اوزره ككيشلك ، واسع اوليش ، وسعت ، بوللق ،
(برقابك) حجمى، ككيشلكى ، (بربورينك) قطرى ،(برسلاحك)
قطرى ‖ (مجا) eines Begriffes — وسعت ادراك ‖
ككيش ، واسع محل ، ساحهٔ وسيعه ‖ اوزاق ، بعيد (اولان
محل) in die — ziehen طيشارى دنيايه چيقمق ، دنيايى
طولاشمق ، سياحته چيقمق ، سياحت ايتمك .

Weiten (ـ ـ فعمتعد) (كذا فعمطا) (sich .b ㉑
ككيشلتمك، ككيشلمك ‖ (فعلا ـ) اوزاقلاشمق، صاووشمق،
تباعد ايتمك .

Weiter (ـ ـ) (صا . weit) .

Weiter,... (... ـ ـ) marsch — (ام) يورويشه
دوام ‖ beförderung — (امؤ) يكيدن ودها اوته يه كوندرمك .

Weitern (ـ ـ فعمتعد) و — sich (فعمطا) .a ㉑
= er-weitern .

Weiterung (ـ ـ ـ امؤ) ㊾ [weitern] خصوصيله:
en — مشكلات ، برايشك اوكنه قونيلان، چيقاريلان موانع،
حائل ، تصعيبات .

Weitung (ـ ـ امؤ) ㊾ [weiten] ككيشلتمه ، توسيع
‖ صحنلق (مرديونده) .

Weizen (ـ ـ ام) .b ㊵ [غوتجه hvaiteis ؛
weißes Korn](زرا) بغداى، حنطه ‖(مجا)blüht — mein
اميدم وار، (برايش، انتظار اولنان برشى حقنده) ايوكيتمك ‖
(نبا) بغداى ‖ türkischer — = Mais .

Weizen,... (...ـ ـ) acker — (ام) بغداى ، حنطه
ترلاسى ‖ brand — (ام) شاربون دينيلان حبوبات خسته‌لغى ‖
mehl — (الا) بغداى اونى .

Welch (ضمير) [قديم آلمانجه huëlih غوتجه hvë wer
و leiks دن مأخوذ ؛ wie beschaffen] (ضمير استفهامى)
قنغى er Mann — هانكى آدم ، قنغى كمسه ، نصل آدم؟
e Frau — هانكى، نصل قادين؟ ‖ welches ist Dein Name?
اسمك نه، نصل؟ سنك آدك نه؟ سكا كيم ديرلر؟ ‖ (نه اوله‌رق)

‖ ! موفقيت (بيوك) نه — er (ياخود : — ein) Erfolg!
بو مادام — e dieser (ياخود : von diesen) Damen
(خانملردن)...سى ، قنغيسى ‖ (ضمير نسبى) (die Bibliothe'k
des Fürsten), —e prächtig ist پرنسك مكمل ، فوق العاده
اولان كتبخانه‌سى، پرنسك مكمل، فوق العاده اولان اوكتبخانه‌سى ‖
مضاف اليهى مثلا : dessen der Mann, dessen Tochter
(ich gesehen habe) abgereist ist (نم كورديكم) كريمه‌سى
سياحت ايدن آدم ‖ die Dame — er wir geschrieben
haben كندوسنه يازديغمز خانم، مادام ‖ مفعول به اوله‌رق
die Sachsen, —es Volk قوللانوب تبديل محل ايدلدكده
(stark war) وقتيله قوى الشوكة اولان ساقسونياليلر ‖
e Tugenden er auch haben mag — نقدر عفيف
وناموسلى اولورسه اولسون، نقدر اوصاف واخلاق جميله صاحبى
بولنورسه بولنسون ‖ (ايكنجى بر دفعه ذكر اولنميان اسم
مقامنده) haben Sie Zucker? برازشكريكز وارمى؟ بولنور
(اوندن، شكردن بنده) :ich habe —en ‖ irgend— =
irgend ein (بوكا مراجعت) .

Welcher,... (...ـ ـ) gestalt— (حال مقامنده)
نه بچيم ، نه قيلق ونه قيافتده ؛ نه صورتده ، نوجهله ؛ نه‌دن
طولايى ، نه‌يه بناءً ‖ lei— (ص) نصل، نصورتله lei auch—
نه‌كبى ، نصل اسباب سرد seine Gründe sein mögen
ايدرسه ايتسون ، مطالعه‌سى نه اولورسه اولسون .

Welf (ـ ام) ㊿ [قديم آلمانجه huëlf Junges
von Hunden] كذلك **Welfe** (ام) ㊲ **Welfin** (امؤ) ㊿
(Waiblinger ك مقابلى) وه‌لفلرك اركان واعضاى عائله‌سى
آوستريايجه كه‌لف ‖ اسكيدن پاپا طرافدارى ‖ كوپك وسائر او
حيواناتنك ياوروسى .

Welfen (ـ ـ فعلا + وفعمتعد) .a ㉑ طوغورمق ،
ياورولامق ؛ (ديشى برقورد حقنده) ياورولامق .

Welk (ـص) ㉔ [قديم آلمانجه wëlh feucht] (frisch
كلمه‌سنك مقابلى اوله‌رق) (نباتات ونباتات اقسامى حقنده)
صولمش ، بوسبتون صارارمش ، صاومش ، چكمش (كذا
جمله‌سى مجازى) ، كوشك ، پورصومش ، جانسز ، اولمش ‖
قصداً ، مخصوص قورودلش ، قورو ، (صوپى سيلى چكلمش).

Welken (ـ ـ فعلا -) .a ㉑ [welk] صولمق ،
صارارمق (كذ مجا) ‖ (فعمتعد) صولديرمق، صارالتمق ،
كچيرمك، صوپى سيلى قالميه‌جق صورتده قوروتمق، پورصوقلاتمق .

Well,... (...ـ) baum — (ام) (ماكنه‌ده)
خصوصيله كندى قطرى اطرافنده دور ايدن آغاج (اسطوانه) .

Welle (ـ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه wëlla ؛ لاتينجه
volvere و wälzen كلمه‌لرينه منسوب] (صو اوزرنده)
(sanfte)— خفيف طالغه ، صويك اوينامه‌سى ، موج ‖
(wild bewogte)— hohe— ‖ ايرى فورطنه طالغه‌سى
يوكسك قالقان وبولديغى، اوزرنده‌كى برابر آلت اوست ايدن
طالغه das Meer schlägt —n دكز طالغه‌لنيور، موجه‌لنيور،
تموج ايدييور ‖ شعرده = Wasser ‖ (مجا) (الستيق
مايعات ، هوا وامثالى حقنده) طالغه ، موجه ‖ (جيمناستيق)
وجودك ثابت دمير ويا آغاج اطرافنده متمادياً دونمه‌سى ،
حركتى ‖ (ماكنه‌ده) كندى محورى اطرافنده دور وحركت
ايدن آغاج ، سيلندير ‖ چالى دمتى n machen— چالى دمتلمك ‖
اوت باغى .

(٢١) a. (ــُـ فعلا + ، فعمطا و فعمتع) **Wellen** (das Terrain) wellt || wallen = (فعلا) [Welle] آراضی طالغه‌لنه‌رق دره وتپـه sich in Hügel und Thal تشـکیل ایدیور ، طالغه‌سی ، طالغه طـالغه || (فعمتع) خصوصیله(اسم‌مفعول)اوله‌رق ge-wellt = ||wellenförmig (فعمتع) = wällen || = walgen (معـدنجیلك) das Eisen— تیوری سرتلشدیرمك .

Wellen„... (ـُـ ...) — bad (الا) طالغه‌لی دکزده ایدیلان استحمام || — binder (ام) چالی ، اوت دمتی یاپان،باغلایان || — brecher (ام)(بحر) برلیمان اوکنده طالغه‌نك شدتنی کسمك اوزره یاپیلان ریختم ، طالغه قیران || — holz (الا) چالی اودونی|| — schlag (ام) طالغه‌نك اورمسی ، دوومه‌سی ، اوروشی .

Wellern (ــُـ فعمتع) (٢١) a. [Welle] اوت دمتی صمان وچامورله صیوامق ، خرج اوله‌رق یونی قوللانمق ، قره چامور قوللانمق ، .

Welling (ــُـ ص) (٢٤) [Welle] طالغه‌لی ، اینشلی ، چقیشلی .

Wels (ـُـ ام) مفردی (٢٦) ، جمعی (٥٦) [هنوز اونبشنجی عصردنبرو مستعمل] (تا طبعیه) طاتلی صو یبلان بالغی .

Welsch (ـُـ) (مرا . welsch) .

Welt (ـُـ امؤ) (٣٩) [قدیم آلمانجه Mann wëralt وغوتجـه wër اولان معناسنه „ Alter alds یعنی : Mannes-alter دن مأخوذ] دنیا ، عالم ، جهان ، کائنات، ارض وسما ، کیتی || — die ganze بتون عالم ، دنیـانك کافه‌سی || هرکس || — eine Reise um die machen بردور عالم سیاحتی‌یاپمق، بتون ارضی طولاشمق || — das Licht der دنیـایه کلك ، پاتپاده‌شهود erblicken, auf die — kommen اولمق، ضیای دنیایی‌مشاهده‌ایتمك ، طوغمق || — zur—bringen دنیایه‌کتیرمك، طوغورمق|| Jemand aus der—bringen (یاخود räumen) schaffen, برینك وجودینی‌دنیادن‌قالدیرمق|| کنجلر || فلك . die junge —

Welt„... (ـُـ ...) — achse (امؤ) محور عالم || — anschauung (امؤ) (دنیاده موجود) افکار|| — blatt دنیانك هربر طرفنده اوقونور ، طانینیرغزته || — herrschaft (امؤ) دنیانك‌حکمدارلغی،جهانفرمااولیش، جهان‌ایمپراطورلغی، جهانداراق || — kundig (ص) دنیادن خبری اولان || — müde (ص) دنیادن ، جانـدن بیقمش ، دنیاسـندن بحمش || die sieben — wunder : (الا) — wunder بابلك آسیلی بغچه‌لریله دیوارلری ، اهراملر ، اسکندریه‌نك فناری ، ردوسك قولوسی، اولیمپیاده ژوپیتـه‌ر ، دیـانا معبدی ، موسـول نام قرالك مزاری) عجائب سبعهٔ عالم || — ausstellung|| کائنات،کافهٔ کائنات‌ومافیها (الا) — all (امؤ) جهان سرکیسی ، معرض عمومی || — ball (ام) کرهٔ ارض || — begebenheit وقعهٔ عظمیه ، بتون دنیایه، عالمه شمولی اولان ، هرکس طرفنـدن و بریلان مسـئله || — bekannt هرکس ، بتون عالم، دنیا طرفندن طانیلان ، دنیانك معلومی اولان || — berühmt (ص) مشهور عالم|| — bezwinger (ام) دنیایی ضبط ایدن ، جهـانکیر || — entstehung (امؤ) خلقت‌عالم ، دنیانك یارادیلیشی ،

تشکلی || — geschichte (امؤ) تاریخ عالم || — handel (ام) (تجا) بتون دنیا ایله ایدیلان تجارت ، جهان تجارتی، بتون اقطار جهانده اولان‌تجارت || — händel (جمع م) امور عالم، (دنیا، جهان) علی‌الخصوص پولتیقه || — karte (امؤ) (جغر) کرهٔ مسطحه|| — kind (الا) دنیوی، انسان || — mann (ام) بتون دنیاده ، هر پرده یشایه‌بیلور ، یشامسنی بیلور ؛ کندیسنی طانتمش، معروف عالم کمسنه،دنیانك طانیدیغی آدم ؛ هر یرده‌کورینه بیلور ، هر یره‌کیره بیلورکمسه ، هر یره یاقیشور انسان|| — meer بحرمحیط‌کبیر || — post=Karte (امؤ) اتحاد پوسته‌سی‌آچیق‌مخابره ورقه‌سی، قارتی|| — post=Verein (ام) اتحاد پوسته‌سی (جمعیت‌متفقه‌سی، اتفاق) || — scheu (ص) هرکسله کوروشمك ، دوشوب قالقمقدن چکینان ، خوشلانمیان‌کمسه ؛ آدجیل، وحشی|| — schöpfer (ام) خالق کائنات ، جناب خالق موجودات (کل) || — sprache (امؤ) بتون‌دنیانك متفقاً، رسماً قوللاندقلری، دنیانك پك‌چوق‌قسمنده سویلنیلان لسان ، لسان رسمی || — stadt (امؤ) عددلری محدود اولوب غایت جسیم ودنیاده صایله بیلور بیوك ومنتظم شهر مثلا : پای‌تختلرك بعضیلری وبونلره مماثل بلاد مشهوره (وجسیمه)|| — strich (ام) = Erd=strich || — theil (ام) دنیانك برقسمی|| بر، قره ، بر|| — weise(r) فیلسوف، حکیم || — weisheit (امؤ) فلسفه ، حکمت .

Weltlich (ـُـ ص) (٢١) [Welt] دنیوی، دنیایه متعلق، ارضی، ترابی || حظوظات دنیویه || اصلسز ، دیبسز ، واهی ، عبث، یجعی، باطل|| am Weltlichen hangen دنیایه رغبت ایتمك (آخرتی اونوتمق) || (روحانی اولمیان) جسمانی || (عزیز ومبارك اولمیان) دنیوی، غیرمقدس، نفسانی|| (اراضی‌حقنده) وقف اولمیوب ملکی وامیری اولمه .

Weltling (ـُـ ام) (٣٨) [Welt] دنیوی، انسان || = Welt=mann .

Wem (ـَ) wer : کیم‌معناسنه اولان‌کلمه‌نك مفعول‌الیه صورتی) کیمه ؟ کیمدن؟

Wen (ـَ) wer : کیم معناسنه اولان کلمه‌نك مفعول به صورتی) ? sehen Sie — کیمی‌کوریورسکز؟ کوردیکزکیم؟ || حرف جر ایله برلکده ? — für کیمك ایچون ؟

Wende (ــُـ ام) (٥٢) ، Wendin (امؤ) (٥٠) اسلاو اقوامندن برینك اسمی وند ، وه‌نه‌د|| [قدیم آلمانجه wentî (امؤ) (٥٠) دونمه‌حرکتی، دونیش|| برشیئك‌دوندیکی، چورلدیکی، بوکولدیکی محل، دونم ، بوکوك (بر) || اکله|| تبدیل وتغییر، چویرمه || یکی برعصرك ، دورك ابتـداسی ، باشلامه‌سی، بدأ ایدیشی .

Wende„ ... (ـُـ ...) — kreis (ام) (هیئة) (جغر) (کرهٔ ارض اوزرنده خط استوایه موازی وکونشك اوزاندیغی دائره‌لری‌تحدید ایدر ایکی دائره) مدار (des Krebses شمالده مدارسرطان) (جنوبده des Steinbocks مدارجـدی) || zwischen den— kreisen liegen مدارین آره‌سنده‌کائن، واقع اولمق || — punkt (ام) بر بخت وطـالع (وادبارك) تبدل ایتدیکی، دوندیکی زمان، وقت انقلاب|| بعضاً : بحرانلی زمان|| (هیئة)کونشك خط استوادن الك زیاده اوزاق بولندیغی‌نقطه، تحویل شمس‌نقطه‌سی .

Wendel „ ... (ـ́ ـ...) —steig (ام) دونه دونه
چیقیلور داریول || —treppe (امؤ) دونر، دونمه‌م دیوان ||
شیطان مناره‌سی .

Wenden (ـ́ فعمتعه) و —sich (فعمطا) ونادراً
(فع لا +) .a ㉒ (زمان حالنك ماضی صورتی : wandte ،
wendete ، صورت شرطیه‌سنك ماضی صورتی : wendete ،
اسم مفعولی gewandt و gewendet) اکثریا : —(sich)
دوندیرمك (دونمك) || (زرا) —(einen Acker) برتارلایی
آلت اوست ایتمك ، چویرمك ، چاپه‌لیوب قبارتمق || (مجا)
—Sinn : یاخود Jemands Herz برینك قلبنی، ذهننی، فکرینی
دکشدیرمك ، چلمك ، چویرمك (برشیدن) || =ab-wenden .
مثلا : —ein Übel, etwas Schlimmes منع ایتمك ، اوکنی
آلمق، دفع ایتمك ، برطرف ایتمك || (حرف جر ایله) sich an
—Jemand برینه مراجعت ایتمك (برشیئه مالك اولمق ایچون) ؛
دخالت ایتمك ، التجا ایتمك ، صیغینمق || —viel Geld an etwas
برشی ایچون چوق پاره صرف ایتمك || —seine Zeit auf etwas
وقتنی برشیئه حصر ایتمك ، صرف ایتمك ، فدا ایتمك || die
—Augen auf etwas کوزلرینی برشی اوزرینه دیکمك ،
عطف ایتمك، عطف وامالهٔ نظر ایتمك || —sich gegen Jemand
بری علیهنه قالقمق، برینه تعرض وتجاوز ایتمك || برینه طوغری
کیتمك || —sich von etwas برشیدن یوزچویرمك || sich zum
—Guten دوزلمك ، ایولکه یوزطوتمق، ایولشمك || ایو یوله
سلوك ایتمك || (بحر) — (das Schiff) آلاباندا ایتمك ||
ge-wandt (اسم مفعول وصفت) .

Wendung (ـ́ امؤ) ㊾ [wenden] دوندیرمه ،
چویرمه، دور ایتدیرمه ، تدویر || —zur Besserung ایولکه
دونمه ، یوز طوتمه (خسته‌لق حقنده) || (ع) دونیش (صاغه ،
صوله ، کیرویه) || —einer Sache eine andere —geben
برشیئك شکل وقیافتنی دکشدیرمك ، برشیئه باشقه رنك ومعنا
ویرمك ، بشقه برقیلغه ، شکله صوقمق، بشقه برشیئه تحویل
ایتمك ، دکشدیرمك || شیوه، طرز، صورت افاده وکلام || اکریلك،
بوکوك اولمه ، چورلمه، بوکولمه .

Wenig (ـ́ ص) ㉑ [قدیم آلمانجه wēnae elend]
آز، قلیل (صورت تفضیلیه‌سی am wenigsten اك آز) ||
Das —e Geld (بو) براز پاره ، آزیجق آقچه || die —en
Male برقاچ کره‌جك، دفعه‌جقلر || —e einige برقاچ، براز ||
ge-ring : مثلا meine —e Hoffnung براز امیدم || Das
Wenige براز (اولان) || Da ist das Wenigste بو اك
اهونی، اك آزی ، اك آشاغیسی || —ein = ein Bischen
مثلا: Wasser(s) —ein برازصو، بریودوم صو || ein —schneller
برازچابوق، آچیق (آزیجق) چابوق || es fehlte —, so hätte...
آزقالدی، آزقالدیکه او... || nichts desto —er هیچ اولمازسه،
بونکله برابر، مع مافیه . حالی بویله ایکن || —stens (حا) ||
(پك چوق دكل ، براز) es ist nur e Schritte von hier
بورادان برقاچ خطوه اوته‌ده، همان برقاچ آدیم ایلروده ، همان
شوراده || in —en Worten برقاچ کلمه ، سوز ایله (برقاچ
سطرله) بر ایکی لاف ایله || in nicht – anderen Ländern
همان برچوق ممالکده || —er werden آزالمق ، کسب قلت
ایتمك ، نادرلشمك || —er (um so یاخود) desto اونسبتده،
اوقدرده .

Wenigkeit (ـ́ ـ امؤ) ㊾ [wenig] (sans pl.)
آزلق ، قلت، آز مقدارده اولیش || (جمع ایله) هیچ برشی ،
اهمیتسز ، اوفق تفك || —(eigene) meine (بالذات)
بنده‌کز ، بنده‌لری برای نزاکت „ich„ مقامنده مستعملدر .

Wenn (́ حرعا) [= wann] اکر ، وقتاکه
wenn man reich ist hat man nur zu viel Freunde
(اکر) انسان زنکین اولورسه دوستی چوق اولور ||
—er kommt, sagen Sie es ihm اوکلدیکی وقت (اکر او
کاورسه) بونی اوکا سویلیکز || —ich es wüßte, würde
ich es Ihnen sagen اکر اونی بیلسه‌م ، بیله ایدم سزه سویلر
ایدم || —man ihn hört, sollte man glauben انسان
اونی ایشتسه ایناتور ، اینانه‌جغی کلور || es ist nicht gut
—man zu viel schläft چوق اویومق ایو دکلدر ، چوق
اویونورسه مضرتی موجب اولور (یاخود: sie jammert, als
—wie) کویا آرتق هیچ امکان قالمامش، Alles vorbei wäre
هرشی محو اولمش کبی بولنییور، آغلایوب صیزلایور، دوویتیور ||
—gleich, —auch, (und)— برده هرنقدر، واقعا || —selbst,
—und حتی || ich es könnte— selbst حتی المدن کلسه بیله، حتی
بن اونی یاپه بیلسه‌م بیله || —man doch einmal sterben soll
مادامکه بردفعه اوله‌جکز، اولوم وار (فقط doch کلمه‌سی اولمدیغی
حالده) : —man einmal sterben soll مادامکه اولمك لازم،
ایجاب ایدییور .

Wenzel (ـ́ وافتیز اسمی ام) .a ㊵ [اسلاوجه‌دن :
روسجه wjenez یعنی Kranz و sla'wa Ruhm] .

Wenzeslaus (ـ ـ́) (inv.) ونتسه سلاس || کاغد
اویوننده (ام) (آلمان کاغدلریله) واله ، اوغلان (= Bube).

Wer (́ ضمیر (استفهامی)) [قدیم آلمانجه huēr]
مضاف الیهی wessen ، بعضاً weß ، مفعول الیهی wem ،
مفعول بهی wen) سؤال استفهامی ? —ist da کیم او ?
کیم وار اوراده ? عدم امنیتله ، شبهه ایله : کیمدر او ?
—ist größer, Cä'sar oder Pompe'jus ? سزارله پومپه‌
یوسدن قنغیسی دها بیوکدر ? || (ع) ? —da کیمدر او? ||
(صفت صورتیله ضمیر استفهامی یالکز مضاف الیه صورتیله
مستعملدر) weß Geistes Kind ist er? بوکیم ? بولصل،
نه چشید آدم ? نصل آدم بو ? || (ضمیر نسبی) = welcher
و derjenige مثلا : —mich lieb hat, hol' mich weg!
بنی سون آرقه‌مدن کلسون ! || —nur immer هپ ||
(ضمیرغیرمعین) = Jemand مثلا : der's leugnen —ist
will بونی انکار ایده‌جك کیمسه وارمی || ich höre wen rufen
برینك سسلندیکنی ایشیدییورم ، بری سسلنیور ، چاغیرییور،
بری باغیرییور || es auch sei — کیم اولورسه اولسون ||
برآرزویی افهام مقامنده — Das lassen könnte آه شونی،
بونی برترك ایده‌بیلسه‌م || ....ein Narr wäre — آرتق
بونی یاپان ، ایدن دلی اوللی .

Wer„... (ـ́...) || Wehr„... مثلا : Wehr = geld .

Werbe„... (ـ́...) —büreau پاره ایله (الا) اخذ
عسکر، جمع عسکر دائره‌سی، قلمی || —offizi'er (ام) اخذ
عسکره، عسکر طوپلامغه مأمور ضابط .

Werben (ـُ فعلا + وفعمتعد) ⑳ b. [قديم آلمانجه
=um Jemand, etwas— [ſich um thum hwërpan
nach etwas (Lob, hohem Preiſe) — ‖ be-werben
ايستمك، طالب اولمق، برشيئه صواشمق، برشى ايچون اوغراشمق،
چبالامق ‖ — Jemand zu etwas برينى ، برشى ايچون
طوتمق ، كيرالمق، على الخصوص (ع) zum Kriegsdienſte,
‖ عسكر طوپلامق (پاره ايله) Solda'tenſtande —
㊵ b. (الا) **Werben** ‖ قرعه آلمق Rekruten —
㊾ (امؤ) **Werbung** ‖ مصدرى معناسنده (*sans pl.*)
استەمه ، آرزوى ازدواج ، برينى آلمغه اوغراشمق ، بوكا
يلتمك ‖ برشيئه چبالمه، اوغراشمه ، آرزو ، هوس ‖ طوتمه،
تكليف ايتمه ، طوپلامه، اخذ عسكر ، خفياً عسكر اخذى .

Wer-da! (ـُ حرندا) (ع) كيمدر او ! (مرا. wer.
‖ كذلك اسم اولەرق das Wer-da .

Werde (ـُ الا) (*inv.*) [werden فعلنك صورت
امريەسى] (كلام خلقت) كن .

Werden (ـُ فعلا -) ⑲ c. [قديم آلمانجه wërdan]
(اسم مفعولى اكثريا worden) اولمق ، وقوعه كلمك ، وجود
بولمق ، يارادلمق ، خلق اولنمق ‖ — alle Tage, die Gott
läßt جناب حقك خلق ايتديكى كافة ايامده ، تكرينك هر كونى ‖
man weiß nicht, was noch— mag دها نه اولەجغى معلوم
دكل ، (كون طوغمدن نلر طوغار) ‖ — es wird (ja) ſchon
اشته اولەجق (يا) ، صبر ايت اولەجق ‖ صبرسزلقله
باغيريلەرق : ? nun, wird's (bald) اى دها بتميەجكمى ?
اولمديمى ? اولميەجقمى? ‖ —aus etwas etwas برشيدن
برشى اولمق ‖ aus Kindern — Leute چوجقلردن انسانلر
اولور ، چوجقلر بيويوب (بيوك) آدم اولورلر ‖ aus
Dir wird Nichts سن آدم اولمازسك ، سنك برشى
اولەجغك يوق ‖ was ſoll aus ihm — ? بونك عاقبتى ،
صوكى نه اولەجق ? ، بو نه ايش طوتەجق ? ‖ Jemandem
wird etwas برينه برشى اولەجق (براى مكافاة وكذلك براى
مجازات) ? was wird mir dafür ? بكا نه وار ? ‖ Recht
ſo gut iſt es (ſolch ‖ حقكز كتم اولنميەجق ſoll Euch —
Glück iſt) mir nicht geworden بويله بر سعادته بن نائل
اولەمادم ‖ — Jemandem zu Theil پاى اولەرق تصادف
ايتمك ، حق ، (استحقاق اولەرق) دوشمك ، اولمق ‖ aus
etwas klug — برشيدن عقللنمق ، حصه قاپمق ‖ آكلامق
(مسلك ، مذهب ، صنعت حقنده) — Arzt دوقتور ،
حكيم اولمق ، فن طبه انتساب ايتمك ‖ — alt اختيارلمق ‖
— ärger فنالشمق ، دها كوتو اولمق ، بدتر اولمق ‖ — böſe
قيزمق ، دارلمق ‖ — gelinde يوموشامق ، ملايملاشمق ،
قيرلمق ، حدتى ، سرتلكى كچمك ، انصافه كلمك (مرا.
ge-recht) ‖ es wird hell اورتالق آيدينلاشيور ، صباح
اوليور ‖ ? — wie wird die Ernte محصول نصل ?
نصل اولەجق ? ‖ „es" ايله برلكده : ? wie wird es
نصل اولەجق ? نه ياپەجقكز ? نصل ايدەجكز ?
‖ wie wird es mit Dir ? سنك ايشك ، حالك نصل اولەجق ،
نه يه وارەجق ? ‖ es wird Tag كوندوز اولييور ‖
‖ سنه اولەجق ، يارين بريل morgen wird es jährig

zu Nichts— ‖ نه اولدى بكا wie ward mir بوشەچيقمق ،
صو اولمق ، هيچ بر شيئه يارامامق ‖ (der Schnee) wird zu
Waſſer قار اريبەجك ، اريبوب صو اولەجق ‖ (اعانه فعلى
اولەرق صيغهٔ مستقبل وشرطيه تشكيلنده) : ich werde es
er würde ‖ بن اونى اوكا سويليەجكم ، سويلرم ihm ſagen
es mir geſagt haben او بكا بونى سويلردى ، سويليەجك
ايدى ، سويلملى ايدى ، بكا سويلمسى لازمكليردى او بكا بوندن
بحث ايتملى ايدى ، ايدردى ، ايتمسى لازمكلوردى ‖ (عمو)
مستقبل = حال مثلا : wo werde ich nur den Schlüſſel
haben ? عجبا آناختارى نرەده بولورمكه ، نرەيه قويدمكه ?

Werder (ـُ ام) ㊵ a. [قديم آلمانجه w:rid ;
wehren كلمەسنه منسوب ؛ مرا. Börde] اكثريتله زياده
منبت واطرافى صو ايله محاط يوكسك آراضى ‖ آطەجق ‖
(اخام) آلمان اركك اسمى ‖ (الا) (خبر) آلمان شهرى
وه ردەر .

Werfen (ـُ فعمتعد وفعمطا و فعلا +) ⑳ b.
اكثريا ؛ (ſich) آتمق (كنديني) آتمق ، آتيلمق ‖ حال ايله
برلكده = — etwas fort, weg, hin برشيئى آتمق ‖
die Augen, den Blick auf etwas — برشيئه عطف نظر
ايتمك ، توجيه نظر ايتمك ، باقمق ‖ einen Verdacht auf
Jemand— برينى ظن آلتنه قومق ، برشيئدن شبهەلنديرمك ،
برينى مظنون ، شبهەلى ايتمك ‖ — etwas bei Seite برشيئى
برطرفه ، يانه آتيويرمك (حصير آلتى ايتمك) ‖ — das Loos
قرعه آتمق ‖ آتمق ، فيرلاتمق ‖ — (mit einer Schleuder)
صپان ايله آتمق ، (كذا معترضانه طاش آتمق) ‖ — Schatten
كولكەسى دوشمك ، كولكه دوشورمك ‖ دوشورمك ، شبهەيه
دعوت ايتمك: (die Sorge) warf ihn auf's Krankenlager
شبهه ، مراق اونى يتاغه سردى ‖ — ſich auf's Pferd
باركيره آتلامق ، صيچرامق ‖ — ſich auf ein Stu'dium
بردرسه چاليشمق اوزره حصر وجود ايتمك ، قويولمق ، دالمق ‖
— Jemand aus dem Hauſe برينى قاپى طيشارى ايتمك ‖
(مجا) — ſich in die Bruſt (مرا. Brun) قوجاقلاشمق ،
صارماش طولاش اولمق ، قوجاغنه آتلمق ‖ die Flinte in's
— Korn تهلكەلى برشيدن وازكچوب سلامته ايرمك ، سلامتى
بولمق ‖ — Alles in einen Topf = über einen Kamm
ſcheren (بوكا مراجعت) هپسنى برطراقدن كچيرمك ، كافەسنه
برمعامله ايتمك ، هپسنى بر طوتمق ‖ — Steine nach Jemandem
برينه طاش آتمق ‖ — über den Haufen دويرمك ، يره
سرمك ، يره چارپمق ، اورمق ‖ (ع) دشمنى دفع وطرد ايتمك ،
بر موقعدن آتمق ، يقاليوب تپەسى اوزرينه يره اورمق ‖
— die Schultern (um : ياخود einen Mantel über)
پالطويى يغمورلغى اوموزلرينه آلمق ، آتمق ، آرقەسنه آلمق ‖
طاغيتمق ، صاچمق ، ياغديرمق ‖ (حيوانات حقنده) طوغورمق ،
ياورولامق — vier Junge درت دانه ياورو طوغورمق ،
ياورولامق ، چيقارمق ‖ (او يونده) — Kegel كەغەلى
اوينامق ‖ كاغد اويوننده : — das Spiel اويونى بتورمك ،
كسمك ‖ (زار وامثالنى) آتمق ‖ (صنع) اودون حقنده :
اكريلمك ، چارپولمق ، آتمق .

Werft (ـُ الا) ㊳ [فلمنكجه \erpte ; werben
كلمەسنه منسوب] (بحر) قيزاق ، دستكاه ‖ ساحللرده كمى
تعميرينه مناسب برمحل ، قلفات يرى .

Werg (‍ُ‍ ا لا) (ا م) (38) [اورته رەن لسانده =
getheertes — (بحر)|| Hede = (*sans pl.*) [Werk
زيفتلى اوستوپو .

Werk (‍ُ ا لا) (38) [قديم آلمانجه wërah, =
روجه e'rzon] ميدانه كتيريلن ، كوريلان ايش ، وجوده
كتيريلان ، اورتەيه چيقاريلان آثار ، كار ، عمل || اثر ،
ايجاد ، تأليف || in's — ſetzen (ايشه) باشلاتمق ،
جانلانديرمق ، اوياندېرمق ، حركت ايتديرمك ، ميدانه كتيرمك
قوەدن فعله چيقارمق ، وجود بولديرمق || ايش ، كار ،
اجرا آت ، تشبثات || die Sache iſt ſchon im — e ايش
(اجرا اولنمقده ، ميدانه كلمكده) يولنده ، اوليور || ſo und
ſo zu— صورت حركتنجه شويله وشويله طوراتمق ||
thut nach meinen Worten und nicht nach (ضرمثلا)
بنم ديديكمى ياپده ايشلديكمه باقمه || meinen—en (عادت ،
معتاد ، خوشلانەرق ياپيلان شى Komplimente ſind
بن مدح وثنا وتبصبص‌دن خوشلانمام mein — nicht ،
عادتم دكلدر ، المدن كلماز || (كمال صنعت ومهارتله طاقلمش
ماكنه) ماكنه ، آلت || (برشيئك ايشلنمسى ، اعمالى ايچون
ايشلديلان اعمالاتخانەلرك هيئت عموميەسى) اعمالاتخانه ، كارخانه ،
اوجاق فابريقه || (صنع) (معد) سيملى قورشون || (پاره)
خليطه || (ساعتده) ساعتك زمبركى .

Werk„... (‍ُ ...) — holz (ا لا) (دولكرلكده)
ياپى كراستەسى || brett — (امؤ) دستكاه || bank —
(ا لا) بيچق ، سيلكى دستكاهى|| führer— (ا م) فابريقه
وامثالى محللرده ايش باشى ، عمله باشى || heilige(r) —
(ا م) قباصوف || leute — (غير مستعمل اولان mann—
كلمەسنك جمعى) عمله ، ايشجى || meiſter — (ا م) قالفه ||
فابريقەلرده : = führer— || ſetzer— (ا م) (مطبعه)
مرتب || ſtatt — (امؤ) ، ſtätte — (امؤ) ſtelle—
(امؤ) كارخانه ، فابريقه ، دكان ، ايش محلى ، اعمالاتخانه ||
ſtuhl — (ا م) ايش دستكاهى || (طوقومەجيلقده)
دستكاه || tag (= el —) (ا م) ايش كونى ، پايدوس كونى
اولميان كون (بوش ، تعطيل ، يورطى ، بايرام كوننك
مقابلى) || zeug — (ا لا) (صنع) آلت (ſich) mit den
nötigen — zeugen verſehen آلات وادوات لازمه ايله
(كنديني) تجهيز ايتمك || عضو ، آلت .

Werkel„... (... ‍ُ ‍ِ) = Werk„... مثلا : —tag
. Werk = tag =

Wermuth (‍ُ و ‍ُ ا م)(38) ، نادراً (49) (*sans pl.*)
[قديم آلمانجه wërmuota || Erwärmendes] آپسنت ،
پلين ايچكيسى .

Werndel = Gewehr (‍ُ ‍ِ ‍ُ ا لا) (38) [Werndl
اوستريالى تفنك فابريقاجيسى] ورندل تفنكى .

Werner (‍ِ ‍ُ ا م) (40) a. (وافتيز اسمى) وەرنەر ،
بعضاً كەرتار (د) .

Werpen (‍ِ ‍ُ فعلا +) (40) b. (*sans pl.*) [شمالى
آلمانجه] (بحر) خلاطله چكمك ، يدك چكمك ، قالوما چكمك .

Werre (‍ِ ‍ُ امؤ) (53) [قديم آلمانجه wërran
Schaden machen] (تا طبعيه) = Maul-wurfs=
. Grille

Werrig (‍ِ ‍ُ ام) (38) (*sans pl.*) =Werg، Hede .

Werſt (‍ُ امو) (49) [روسجه werstà] (١٫٠٦٦٨
كيلومتره مقدارنده طول مقياسى) وەرست .

Werth (‍ُ ص) (21) [قديم آلمانجه wërd geltend]
(بلا تكلف ومداهنه) عزيز ، مكرم مبارك ، عالى ، شايان
حرمت ، اعتبارلى ، لايق ، مستحق ، شايستهٔ تعظيم || Jemand;
etwas — achten, — ſchätzen, — halten برينى ، برشيئ
تقدير ايتمك ، حقنده ابراز حرمت ورعايت ايتمك ، بيوك طوتمق ||
wie iſt Ihr — er Name? اسم عاليكز ؟ اسم عاليلرى
(نصلدر افندم) ؟ || mora'liſcher — einer Perſo'n
بركسەنك قدر وقيمت معنويەسى ، دكرى || اشيانك اوصاف
جميلەسى ، دكرى || größter (kleinſter) — (einer ver=
änderlichen Größe) بركميت متحولەنك حد اعظمى ، اصغريسى
|| innerer — des gemünzten Goldes برسكەنك عيارى ||
(تجا) — gleicher چفت اش همعيار .

Werth„... (‍ُ...) — ſachen (جمع مؤ) قيمتدار اشيا
|| brief — (ا م) (پوستەده) درونده آقچه بولنان مكتوب
|| los — (ص) قيمتسز ، دكرسز ، اهميتسز ، بش پاره ايتمز
شى ، پك جزئى اهميتلى ، دكرى اولان شى || papi'er — (الا)
(تجا) اوراق نقديه ، بانقنوط || voll — (ص) پك زياده
قيمتدار ، پك چوق دكرى اولان ، بغايت اهميتلى || zeichen—
(ا لا) (تجا) بانقنوط .

Wertheriſi(e)ren (‍ِ ‍ً ‍ِ ‍ِ ‍ُ فعلا +) a. (21)
« وورتەر » نام رومان قهرمانى وجهله حركت ايتمك .

werthig . . . (‍ِ ‍ُ . . .) صفت وكلمات كميه ايله برلكده
مستعملدر (مرا . werthig = gleich) .

Weſen (‍ِ ‍ُ ا لا) (40)b. اوليش ، بولنيش ، موجوديت ||
حال || موجوديت حقيقيه ، وجود حقيقى (Bild , Schein
كلمەلرينك مقابلى اولەرق) حقيقت ، صحت ، جوهر ، اصل ||
(فلسفه) جوهر ذاتى ، اصلى || Das gehört zum — der
Sache بوشى ايشك ، مادەنك روحيدر ، اصلنى تشكيل ايدر ||
صورت موجوديت وحال ، طبيعت ، حال وطور ، قيافت ،
طور ، اخلاق ، خصوصيت حال — geſetztes (حال وطور
وقيافت صنعيه ، اطوار جعليه مقابلى اولەرق) آغير ، تمكينلى ،
كامل || ſein — treiben جبليتنى اجرا ايتمك (ايو وكوتو
اوليشنه كوره) || (Etwas ،Dinge) كبى كلمەلرك صورت
عموميەده مقاملرنده مستعمل اولەرق) : شى ، فلان|| تشكلات
روحانيه وجسمانيه || (جانلى مخلوقات حقنده) مخلوق ||
Haus= , Heim = weſen = || برشيئك هيئت عموميەسى
(بالجمله تشملات وتفرعاتيله برلكده) || اداره شعباتنده :
(مرا Proviant = — , Lazare'th = خدمت ... اكثريا
جمع اولەرق كلمهٔ معنيه ايله برلكده : — das Fina'nz امور
ماليه|| Thun = (مرا. thun و treiben) خصوصيله:
طور وحركت || كذلك : s — كورولتى ، شماتا ، پاطيردى ||
nicht viel —s mit Jemandem machen بريله پك تكلفده
بولنمامق ، پك تكلفلى اولمامق || weſe متروك (فعلا +)
. ſein =

Weſen„... (... ‍ِ ‍ُ) gleich (s) — (ص) ديكرينك
عينى ، مشابه ، همجنسى || lehre — (امؤ) (فلسفه)
موجوداتدن بحث ايدن علم ، مبحث المكونات ، اونتولوژى ||

— los (ص) بوش، واهی ، حقیقتسز ، دیسز ، غیرصحیح ، موهوم ، باطل || — reich هیئت مخلوقات ومکونات ، دنیا ومافیها .

Wesenhaft (ـ ـ ـ ص) ㉔ [Wesen] بالذات، فی الحقیقه موجود، جدی ، حقیق ، صحیح ، اصلی حقیق اولان .

Wesens„... (ـ ...ـ) (مرا. ... Wesen„) .

Wesentlich (ـ ـ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه wesant- lih اولوب Wesen wësan دن] صورت نسبیه‌سز = wesenhaft || اساسلی ، اهمیتلی ، مهم اولان ، باشلوجه ، برشیئك سبب واصلی تشکیل ایدن ، هیئت عمومیه‌سنده برقسم مهمی تشیل ایدن ، پك زیاده شایان دقت وذکر اولان || = haupt=sächlich .

Weser (ـ ا خا مؤ) (*inv.*) (حیز) — die آلمانیاده جاری وه‌زەر نهری .

Wespe (ـ ا مؤ) ㊸ [لاتینجه] (تا طبیع) اشك آریسی ، یابان آریسی ، کذا (مجا) .

Weß (ـ) ، wessen (ـ ـ) wer (بوکا مراجعت) ك مضاف الیهی کذلك was ك دخی مضاف الیه صورتی Schwert— (hat ihn erschlagen ? کیمك ضربهٔ سیفنه اوغرادی ? — klagt man || ? کیمك قلبجی اونی (اوردی) اولدیردی ? Dich an ? سندن تدنطولایی شکایت ایدییورلر ، اولنیور ? سندن نیچون شکایت‌ایدییور؟ سندن شکایتلرینك سببی نه ? || — Schuld ist es? || بوبالتو کیمك? — ist dieser Mantel ? قباحت کیمك ، کیمده ? — er mich anklagt بندن شکایتنه سبب اولان ، اولدیغی ، سبب شکایتی بولنان (شی) .

Weßhalb (ـ ـ) ، weß-wegen (ـ ـ ـ) (حا) سؤال مقامنده : نیچون ? ندن ? سبب ? تدنطولایی || زیرا ، چونکه ، مثلا : ich traf Sie nicht, — ich weiter reis'te سزی بولمدیغم ، سزه تصادف ایده مدیکم ایچون یوله ، سیاحته دوامه مجبور اولدم .

West (ـ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه wëst ؛ غوتجه vis Ruhe کله‌سنه منسوب Himmelsgegend der eintretenden Ruhe صورت مختصره‌سی (W.) غرب ، باطی ، مغرب جمعی یوقدر) || (مرا. Westen) || (*avec pl.*) = West=wind .

West„... (ـ ...ـ) Afrika — (ا خا لا) آفریقای غربی || — wärts غربه طوغری ، باطی طرفنه || — wind (ا م) باطی روزکاری (کذا مرا. ... Ost„) .

Weste (ـ ا مؤ) ㊺ [فر] یلك .

Westen (ـ ا م) [قدیم آلمانجه Bëstan اولوب West wëst دن کله) (مضاف الیهی کذلك s = سز دخی اولور) غرب ، کون باطی طرفی ، مغرب (مرا. West) کرهٔ ارضك غرب طرفنده کائن قسمی .

Westen„... (ـ ...ـ) — futter (ا لا) یلك استاری.

Westfale (ـ ـ ـ ا م) ㊷ [قدیم آلمانجه wëstfâlo] Westfalin [westlicher Feldbewohner (ا مؤ)㊿ وستفالن ولایتندن ، طرفندن اولان وستفالیلی (ارکك قادین) .

Westfalen (ـ ـ ا خا لا) b. ㊵ [مفعول الیهك جمعی اوله‌رق wëstfâlo ؛ (مرا. Westfale] (جغر) پروسیا ولایتلرندن وستفالی .

Westlich (ـ ـ ص) ㉔ [West] غربی ، غرب طرفنده کائن || von... — ... ك غربنده ، ... نظراً غرب طرفده .

Wett — (ـ ص) ㉑ = [Wette] آنجق : (باطا، نه آلمجق نه‌ویره‌جك مقامنده) برابر ، اوده‌شدك صورتیله مستعملدر .

Wett„... (ـ...) (بو تکله برلکده فعل قوللانلدقده افعال مذکوره بعضاً (*sép.*) بوحالده wett لفظی Wette یه تحویل ایدر) fliegen — (فعلا -) (مرا. fliegen) (*insép.*) یاریش ایتمك، عناد، نسبت، بحث ایدرك قوشمق || eifern — (فعلا +) (*insép.*) — mit Jemandem eifern بریله عناد وادعا ایتمك ، تسبتلشمك ، یکدیکرینه رقابت ایتمك ، یاریشه چیقمق || streit — (ا م) برمکافاة ویا امثالی ایچون بربریله ایدیلان مصادمه ، مضاربه ، مبارزه ، کورشمه ، چارپشمه ، اوغراشمه ، مسابقه || eifer — || بعضاً = sich mit Jemandem in einen — streit einlassen بریله عناده ، ادعایه دوشمك .

Wette (ـ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wetti Pfand] بحث (طوتوشمه) عناد ، ادعا || eine — eingehen بربحثه کیریشمك ، برشی حقنده بحث طوتوشمق || was gilt die — ? نه سنه ? (بحثی) قزاننه نه وار? || um die (حال صورتیله) — (یاخود) in die : عنادینه ، نسبتنه ، برای رقابت .

Wetten (ـ فعلا + وقعه متع) b. ㉑ [غوتجه vadjan ؛ قدیم آلمانجه wetjan auf Pfand setzen] برفرانغنه بحث طوتوشمق، ایتمك || (um) einen Franken — es läßt sich Hundert gegen Eins —, daß... بتون عالم تصدیق ایدر، بیلورکه ... ، آپ آشکارکه ... || ich wette, daß بن نه‌سنه ایسترسه‌ك بحث ایدرمکه Sie es nicht können سن بونی یاپه‌مازسك ، بوکا مقتدر دکلسك ، بوسنك الندن کلاز || ich wette auf Kopf بن قفامی کسرم (اکر ...) .

Wetter (ـ ا لا) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wëtar] هوا || was ist (heute) für — ? بونصل هوا بوکون ? بوکون هوا نصل ? || es ist schönes — هوا کوزل || = wenn der Alte kommt, (مجا) || Blitz = || Ge-witter so ist das — los اکر پدریکز کلورسه ایشیکز وار ، قیامق قوپارلر ، قوپاره‌جق || al —!, Donner und —!, — noch eins! های جانته! وای آناسی! های اه مستحقی ویرسون! || (معدن اوجاقلرنده) تحت التراب بولنان هوا || — böses فناهوا ، غازلی ، مضر هوا || — schlagende = Gruben=gas || [wetten] ، in — (ا مؤ) ㊿ بحث طوتوشان ادعایه کیریشان (ارکك ، قادین) .

Wetter„... (ـ ...ـ) — läuten (ا لا) برفورطنه ظهورنده چاکلرك اورمسی، چالنمسی || — bube (ا م) آقاجان، آتش کبی یاراماز چوجق || — blume (ا مؤ) (نبا) هوانك قرارمسیله قپانان چیچکر || هوانك تبدیله رنکی دکیشان صنعی چیچك، بارومتره چیچکی || — dach (ا لا) ملجأ، سپر، صچاق، دیرکلر اوزرنده طوران سربست صوندیرمه‌ظلّه || — fahne (ا مؤ) یلقوان ، (مجا) پك زیاده متلون الافکار || (حکمه) روزکار ، هوا مشعری، باد نما || — glas (ا لا) بارومتره || — hahn (ا م) چك خروسی || (dieser Mensch) ist ein

—hahn بو آدم پك متحول الافكاردر، هيچ برشيده ثباتی يوقدر، همان دونيويرر ‖ —kunde (ا مؤ) حكمتك علائم جويه‌دن بحث ايدن قسمی، مبحث علائم جويه ‖ —launisch (ص) = —wendisch ‖ —leuchten (فعلا خصوصيله فع يكشخ +) [فی الاصل springen] يعنی شمشك چاقمق، برق ‖ —los (ص) برقيانك تحت التراب هوايی نشر ايتديكی دليكی، ياريغی ‖ هوانك اسديكی، كيرديكی دليك ‖ —männchen (ا لا) بوواسندن، دليكندن چيقاراق ويا بورايه كيره‌رك تبدل هوايی كوسترن يايعه انسان . بوبك ‖ —prophe't (ا م) ايلروده هوانك نصل اوله‌جغنی خبرويرر، برفورطنه وامثالی اولجه سويلر كيمسه، (عمو) بارومتره ‖ —seite (امؤ) (Sonnen=seit: ك مقابلی) شمال طرفی، جهتی، شمال ‖ —stange (امؤ) = Blitz=ableiter ‖ —stein (ا م) (طبقات) حجر النشاب دينيلان صدف مستحاثه‌سی ‖ —strahl (ا م) = Blitz=strahl ‖ —wendisch (ص) غيرثابت، متلون، هيچ بردالده طورميان، برشيده قرار وثباتی اولميان ‖ —wolke (ا مؤ) = Gewitter=wolke .

Wettern (ـُ فع لا ±) a. ㉑ [Wetter] خصوصيله (فع يكشخ) es wettert فورطنه وار، كوك كورليور، طيشاريده بورا وار ‖ سوكوب صايمق، اورطه‌لغی بر برينه قاتمق ‖ (sans pl.) ㊵ b. Wettern ‖ فورطنه es war ein fortwährendes — بردوزی يه فورطنه واردی بورانك آرقه‌سی كسلميوردی، بردوزی‌يه شمشك چاقييوردی .

Wetter(n)=See (ـُ z ا خا م) a. ㊷ (جغر) der— اسوچ قطعه‌سنده وتته‌ر (زه) كولی .

Wetz „ ... (ـُ ...) —spule (ا مؤ) (ايكنه جيلك) ايكنه فابريقه‌لرنده ايكنه‌لری سيوريلتوب بيله‌مكه مخصوص مقره ‖ —stahl (ا م) اوته‌بری بيله‌مكه مخصوص چليك مساط، قصاب مصادی ‖ —stein (ا م) بيله‌كی طاشی .

Wetzen (ـُ فع متع) c. ㉑ [قديم آلمانجه huzzan] كذا (مرا . schleifen) بيله‌مك، زاغلامق ‖ (فعلا +) schärfen] بيله‌مكده اولديغی كبی اوته‌يه برويه سورمك، صاللامق، صاوورمق .

Weymouths=Kiefer (ـُ ـَ o· è' - mœusse امؤ) ㊺ [Weymouth انكليزلوردی] (نبا) وه‌يموت چامی .

Whiskey (oui'sse-kĕ ا م) ㊻ [انكليزجه اولوب ايرلانده‌جه‌دن محرف : Lebenswasser] (حبوباتدن چيقاريلور ايچكی) ويسكی ‖ ايكی تكرلكلی وتك قوشوملی آرابه .

Whist ouisste وياخود : vĭsste ا لا (ا.م) ㊻ [انكليزجه] ويست دينيلان كاغد اويونی .

Wich (ـُ) (weichen فعلنك زمان حال ماضی صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wichs (ksste ـُ ا م) مفردی ㉖ جمعی ㊱ (عمو) [wichsen] كلغان بكلرنجه : بيوك توالت، غايت شيق وسوسلی كيمه ‖ كذا طلبه‌لرجه : عادات قديمه اوزره كيمه، طاقوب طاقيشديرمه .

Wichs „ ... (ـُ ksse ...) —bürste (ا مؤ) قوندره بويا فورچه‌سی .

Wichse (ـُ kss امؤ)، ㊺ [wichsen] قوندره بوياسی ‖ (صنه) مومه، بويامه ‖ Bart=wichse = ‖ جلا، پرداخ ‖ (مجا) (عمو) داياق، ماريز، كوتك .

Wichsen (ـُ k·s فع متع) c. ㉑ [Wachs كلمه‌سی اصلنه منسوب] قوندره وامثالنی بويامق، لوستره‌لمق ‖ = wächsen ‖ einen Faden — بر ايپلكی، سيجيمی مومه‌لامق ‖ پرداخلامق، جلالمق ‖ [Wichs] خصوصيله اسم مفعول اوله‌رق ge-wichst مكمل چكی دوزن ويرلمش، پك مزين، سوسلی ‖ (عمو) [Wichse] = prügeln .

Wichser (ـُ vĭ-ks·Yé ا م) ㊻ (عمو وعو) [wichsen] = Stiefel=putzer .

Wicht (ـُ ا م) ㊳ و ⓶ | قديم آلمانجه wiht | Geschöpf مخلوق، كشی، كس، آدم ‖ erbärmlicher— سفيل مخلوق . آشاغی، بياغی، حيله‌كار، طولاندريجی كمسه، رذيل، مسخره . يارماز، چاپقين، كلغانی ؛ احمق، قوجه قفا ‖ = Burich حريف مثلا : (يمان) آدم، (قياق) حريف، (بيچاره) آدم ‖ armer — زواللی، بيچاره حريف، چوجق ‖ اوغلانجق، ياوروجاق، چوجغز .

Wichtel (ـُ ا لا (ا م) a. ㊵ ، —männchen (ـُـُ ا لا) بجاقسز، آقاجان .

Wichtig (ـُ ص) ㉑ [شمالی آلمانجه wichte Wagschale] (اهميتلی، مهم) مقامنده : آغير ‖ = ge-wichtig ‖ (مجا) اهميتلی ‖ höchst — پك مهم، پك زياده اهميت ونفوذ وتأثيری اولان، اساسلی، نتيجه‌سی، صوكی پك بيوك ‖ thun — اهميت ويرمك، اعظام ايتمك، وياخود : (es — haben) .

Wichtigkeit (ـُ ا مؤ -) ㊺ [wichtig] وزن مشروع ‖ (مجا) اهميت، تأثير ونفوذ عظيم .

Wicke (ـُ امؤ) ㊺ [لاتينجه] (نبا) جلبان دينيلان نبات، بورچاق ‖ (ضـ مثل) in die — n gehen = in die Pilze gehen .

Wickel (ـُ ا م) a. ㊵ [قديم آلمانجه wieeh li] طومار، صارلمش شی، دو رولمش نسنه، اوره‌كه، صارلمش يوك ‖ برشمعدانك مومی دبينه صاريلان كاغد ‖ كذلك (امؤ) (جمعی : —n) = Wickel=zeug ‖ = Haar=, Locken=— ‖ Haar، Pe(r)rücke = Jemand (عمو) (مجا) خصوصيله ‖ beim— kriegen برينی صاچندن يقالمق، اكسه‌سندن طوتمق، يقاسنی طوتمق .

Wickel„... (ـُ ...) —band (ا لا) صارغی، باغ، طولاق، قونداق ‖ —tisch (ا م) يكی طوغان برچوجغك طولاغنی، قونداغنی باغلامق ايچون اوزرينه ياتيرلديغی ماصه ‖ —zeug (ا لا) اوفق چوجقلرك كيديرلمسی وصارلمسی ايچون لازم مواد، قونداق وتماتی .

Wickeln (ـُ فع متع وفع مطا) a. ㉑ [Wickel] sich um etwas (herum) — برشيئه، برشيئك اطرافنده طولانمق، صارلمق، بوريله بوريله صارلمق ‖ etwas auf — برشيئی برمقره وامثالنه صارمق، چيله، طوره، يوماق ياپمق ‖ صارلمش برشيئی aus einander — چوزمك، صاغمق، بوشالتمق ‖ (مجا) sich aus dem — Handel مشكلات، دغدغه‌ياتيرديدن چكلمك، قورتلمق ‖ in Locken — : ياخود Haare zu صاچلری طوپوزياپوب لوله‌ليوب قالديرمق ‖ (Cigarren) — سيغاره صارمق . ياپمق ‖ ein Kind — برچوجغی قونداقلامق . كيديرمك ‖

Wider-lager (‿ ⌣́ ‿ ‿ ا م) a. (40) طیاق ، پاینده ، دستك ، مسند .

Wider-legen (‿ ‿́ ‿ فعمتعـ) a. (21) (insép.) رد وجرح ایتمك || seine Handlungen— seine Worte حالی قالنه اویعاز ، ایشلدیکی سویلدیکی طوتمیور، ایتدیکی دیدیکی جرح ایدییور .

Widerlich (‿ ‿́ صـ) (24) [wider] مکروه ، خشین ، ناخوش ونامقبول، کریه، منفور ، مردار ، نامرغوب .

Widern (‿ ‿́ فعلا+) a. (21) [wider] etwas widert mir, es widert mir vor etwas بکا ... دن نفرت کلییور ، اکراه ، نفرت ایدییورم .

Wider-natürlich (‿ ‿́ ‿ ‿ صـ) (24) un=natürlich= .

Wider-part (‿ ‿ ‿́ ا م) (38) Gegen-part = .

Wider-rathen (‿ ‿́ ‿ فعمتعـ) p. (20) (insép.) Jemandem etwas— برینه برشی توصیه ایتمك ، ایشلمکدن توقی واجتناب ایتمسنی توصیه ایتمك ab-rathen= .

Wider-rechtlich (‿ ‿ ‿́ صـ) (24) حق وحقانیتـه مخالف ، عدالته صیغمیان ، مخالف قانون ، مغایر نظام واصـول (حال اولەرق) حقسزلقـله ، ناحق اولەرق ، ناحق یره .

Wider-reden (‿ ‿́ ‿ insép. ‿́ ‿ ‿ و sép.) (فعلا +) wider-sprechen = .

Wider-rist (‿ ‿ ‿́ ا م) (الا) (38) (بیطر) جداغو .

Wider-rufen (‿ ‿́ ‿ ‿ فعمتعـ) q. (20) (insép.) کیرو آلمق ، سهو ، یاکلش اولەجغنی اعلان ایتمك ، تصحیح ایتمك، دوزلتمك || — (einen Befehl) برامری فسخ ایتمك ، کیرو آلمق || — eine Nachricht برخبری تکذیب ایتمك، بر حوادثك ، روایتـك اصلی اولمدیغنی اعلان ایتمك || (ein — Versprechen) سوزنی ، وعدینی کیرو آلمق ؛ سوزندن وعدندن نکول ایتمك .

Wider-ruflich (‿ ‿ ‿́ صـ) (21) قابل فسخ ، کیرو آلنەبیلور ، فسخ ولغوی ممکن || صاغلام وقطعی اولمیان .

Wider-sacher (‿ ‿ ‿́ ملا) a. (40) — in (امؤ) (50) مخالف ، ضد ، معارض اولان طرف ، دشمن (عد) دعواجییه کوره دعوالی ودعوالی‌یه کوره دعواجی اولان طرف، خصم .

Wider-schein (‿ ‿ ‿́ ا م) (38) عکس ضیا ولون ، اثر ، کولکه .

Wider-setzen (‿ ‿́ ‿ z فعمطا) c. (21) (insép.) sich Jemandem —, sich einer Sache —(مفعول الیه) برشیئه ، برینه قارشی قویمق ، قارشی کلك ، مخالفت ایتمك ، راضی اولمامق ؛ تپینمك || sich einer (Meinung) (einem — Vorschlage) برفکره، برتکلیفـه ممانعت ایتمك ، قبول ایتمامك، اعتراض ایتمك || — sich dem Gesetze قانونه اطاعت ایتمامك || (فروسیتده) که آصیلمق .

Wider-sinn (‿ z ‿ ‿́ ا م) (38) (sans pl.) معنای مقابل، برکلمه ویا تعبیرك معنای اصلی وطبیعیسنه مخالف اولان معنا (مرا . Gegen = sinn) || معناسزلق ، مناسبتسزلك ، عبث (مرا . Unsinn) || قارشوکله ، عناد (Eigensinn=).

— ein K'näuel, ein Packe't بریوماق یاپمق ، صارمق ، پاکت یاپمق || (صنع) — die Seide ایپکی یوماغه صارمق || (مجا) (عمو) — schief (مرا . schief) .

Wicken„ ... (‿ ‿ ...) —brot (الا) جلبان اتمکی .

Wickler (‿ ‿́ ا م) a. (40) [wickeln] —in (امؤ) (50) صاران ، طولایان ، مقرەجی ، چیقریقجی ، طورەجی ، دستەجی || (تا طبیعه) Blatt=wickler = .

Widder (‿ ‿́ ا م) a. (40) [قدیم آلمانجه widar ؛ فی الاصل verschnittener Schafbock یورمـه قوچ] قوچ (Schaft ك مقابلی) قدیماً محاصره آلتلرندنبری اولوب دیوار دلمکه مخصوص ایدی || بوندن محرف اولەرق سفائن حربیەدن دیکری اوزرینه دوشمك ایچون مستعمل اولان کمی || (هیئت) برج حمل .

Widder„... (‿ ‿ ...) — schwärmer (ا م) (تا طبیعه) کلبك نوعی .

Widderchen (‿ ‿) ، Widderlein (‿ ‿) ایکیسیده (الا) b. (40) (تا طبیعه) Widder=schwärmer = .

Wider (‿ ‿́ مفعول به آلور حرف جر = gegen) [قدیم آلمانجه widar — willen کرهاً ، استمیەرك ، آرزو ومطلوبه مخالف || das Für und Wider (آرزو ایدرك واستمیەرك ، استیه‌رك استمیه‌رك) استەمك واستەمامك طوع وکراهت ، له وعلیه || (حال اولەرق) — hin und (اکثریا : wieder) بعض بعض آره صره (مرا . hin) || (اکثریا wieder) طرفندن، ایچون، یوزندن، سببیله، (meiner=seits) بنم طرفمدن.

Wider-bellen (‿ ‿ ‿́ فعلا +) || فعل ایله برلشدکده اکثریا (insép.) (عمو) (sép.) قارشو قویمق ، قارشولق ویرمك .

Wider-christ (‿ k ‿ ا م) (51) [لاتینجه a'nti-chri' stus دن مترجم] = Anti = christ .

Wider = druck (‿ ‿ ‿́ ا م) (38) = Gegen = druck || (صنع) (باقرحکاکلقنده) = Gegen = abdruck || (مطبعه) ایکنجی فورمه .

Wider-fahren (‿ ‿́ ‿ فعلا —) r. (20) (insép.) واصل اولمق || — mir ist viel Ehre پك بیوك شرفه نائل اولدم ، پك زیاده اکرام واعزاز ایدلدم، کوردم || Jemandem Gerechtigkeit—lassen برینه حقانیت اوزره معامله ایتمك ، عدالت ایتمك .

Wider-haarig (‿ ‿ ‿́ صـ) (21) عنادجی ، عنود ، دیکباش، حشین مزاج (مرا . störrig) .

Wider-häkchen (‿ ‿ ‿́ الا) b. (40) (صنع) Wider- (haken ك صورت تصغیریەسی) خصوصیله بالقجیلقده : بالیق ایکنەسنك دیلی، مقابل چنکلی .

Wider-hall (‿ ‿ ‿́ ا م) (38) عکس ایتمه ، صدانك طنین انداز اولمسی ؛ عکس صدا || einen —im (Herzen) finden یورکنده حس مقابلی طویمق، عینی حس ایله متحسس اولمق .

Wider-haltig (‿ ‿ ‿́ صـ) (21) مقاومت ایدن، طیانمق خاصەسنه مالك ، بوزولمیان .

Wider-kehren (کذلك : wieder-) (‿ ‿ ‿́ فعلا —) a. (21) (sép.) ینه کلك، دونمك، متکلمه قارشوکلك، کیتمك || (اشیا حقنده) تکرر ایتمك .

Wider-wärtig (ـٮـٮـ ص) ㉑ [قديم آلمانجه wider-wartig] منفور ، مكروه ، ناخوش ، سويمسز ، حظ اولنميان ، صفوق ، مصيبت ، طاتسز ‖ عكسى ، ترس ، مصيبت ، لعنت .

Wider-wille (ـٮـٮـ ام) ㊽ كذلك **Wider=willen** (ام) b. ㊵ (*sans pl.*) نفرت ، استكراه ، خوشلانمامه ، سومامه ، استمامه ، اكراهاتجه —(gegen etwas) برشيدن‖ n — mit اكراه ايله ، كرهاً اسميه اسميه ، زوراكى ‖ = Un-lust .

Wider-wind (ـٮـ ام) ㊳ (بحر) = Gegen-wind.

Widmen (ـ فعمتعد) , sich—, (فعمط) b. ㉑ [قديم آلمانجه widimjan ausstatten] Jemandem ein Buch — برينه بركتاب هديه وتخصيص ايتمك ، بخش ايتمك ، ويرمك ، ‖ weihen = ‖ sich — كنديني وقف وحصر ايتمك ‖ — seine Zeit Jemandem, einer Sache وقتنى (عمرينى) برينه ، برشيئه حصر ايتمك ‖ Widmung . (ام) ㊾ حصر ،وقف وتخصيص ‖ (بركتابك باشنه ياز يلان) اتحافنامه ، تخصيصنامه .

Widrig (ـ ص) ㉑ [wider|مخالف ، مانع ، خصم ‖ (حال صورتيله) im Widrigen,— en Falls — عكس حالنده، اولمديغى تقديرده ، يا اولمازسه (نهايتكيسى اكثريا : widrigenfalls اولەرق‌يازيلور) ‖ ge-mäß وجهله‌كله‌سنك مقابلى مخالفى اولەرق) —= bundes اتفاق‌معاهده‌سنه مخالف اولەرق،معاهدهٔ اتفاق‌خلافى‖=wider-wärtig, widerlich.

Wie (ـ حرف ربط مقامنده مستعمل حال) [قديم آلمانجه huiêo] نصل، نه، نيجه؟ wie kommt es, daß...? نصل اوليورده ... ، ندن ايجاب ايديورده ... ‖ wie denn ? anders بشقه نصل اولور ، اولورمش ؟ يا نصل ؟ بونك بشقه درلوسى ممكنمى ! ؟ ‖ wie alt sind Sie ? قاچ ياشنده سكز؟ سنكز نقدر ؟ ياشيكز قاچ؟ ‖ wie weit ist er ? نره‌يه كلدى ؟ نقدر يايدى ؟ بتوردى ؟ ‖ wie spät ist es ? وقت نصل ؟ ساعت قاچ ؟ wie breit ist dieses Zimmer ? بو اوطه‌نك اكى نقدر ؟ ككيشلكى قاچ آرشون ، (متره) ؟ ‖ wie wenig ? نه آز ، نقدر آز wie beliebt ? نه بيورديكز ؟ wie ? بيور ؟ افندم ؟ نصل ؟ نه ؟ ‖ wie sagten Sie ? نصل ديديكز؟ نه بيورديكز ؟ اكلايه‌مدم (افندم) ؟افندم؟ ‖ wie so denn ? نه ديمك ؟ نيچون ؟ ندن ؟ عجائب ؟ ‖ wie gefällt es Ihnen (in Berlin) ? برلينى نصل بولديكز؟ برليندن خوشلانديكزمى؟ نصل‌برلين؟ ‖ wie liebenswürdig sind Sie ? آه نقدرشايان حرمت‌واحترامسكز،لطف‌وتزاكتكزه تشكر ايدرم ‖ ! wie oft ! o' او ، قاچ كره ! قاچ يك دفعه‌لر ! ‖ اى آرتق الويرمازمى ! اى دها قاچ دفعه اوله‌جق بو ! اى‌اماآرتق‌يتيشر ! wie sieht er aus ! اونه! هله‌شوكا (شونك حالنه ، قيليغنه ، بيچمنه ، قيافتنه) باق ! ‖ und wie (schön) ! (عمو) (liest er schön?) ياخود : aber wie ! او ، كوزل ديكده برشيى ! او ، فوق العاده ! او، همده نصل! ‖ schön wie ein Engel ملك ، حورى‌كبى كوزل ‖ gleich... wie so... كبى ، ... قدر ، ... بچم وشكلده، ... بكزر (مرا . (gleich‖ (so wie) er ist so gut wie taub اوعادتا صاغيركبى، عادتا، ايودن ايى‌يه‌صاغيردر‖

Wider-spenstig (ـٮـٮـ ص) ㉑ عنف وشدتله وسرته‌لەرك قارشى طوران، قويان ، عنادجى، عكسى ،معند ، ديكباشلى ، نوح ديوب پيغمبرديميان، كنديله كچنمك پك كوچ ، غير ممكن اولان ‖ (چوجق حقنده) عنادجى ، غير مطيع ، سركش ، پك خرچين ‖ sein — آيافلرينى ديره‌مك .

Wider-spiel (ـٮـ الا) ㊳ = Gegen-spiel و Gegentheil .

Wider-sprechen (ـٮـٮـ فعلا + و فعمتع) b. ⑳ (*insép.*) —Jemandem قارشيلق ويرمك،قارشوقويمق ‖ نقض ايتمك ، يالان ويا ياكلش اولديغى سويلمك ، اثبات‌ايتمك، اثباته قالقيشمق ، ادعا ايتمك ‖ خصمك ادعاسنى رد وجرح‌ايتمك‖ بر برينه اويمامق ، توافق ايتمامك ، نقض ايتمك ، مخالف چيقمق ‖ Das widerspricht meinem Gefühl بوكا نم وجدانم قائل وراضى اولماز ، بن بوكا قائل اوله‌مام ، بن بونى قبول ايتمام ‖ diese Sätze — sich بوجمله‌لر بربرينى‌طوتميورلر، منافى، مغاير چيقيورلر .

Wider-sprecher (ـٮـٮـ ام) a. ㊵ قارشولق ، جواب ، ويرن ، قارشو طوران ؛ رد وجرح ايدن ، مخالفت ايدن ، قبول ايتميان ؛ عقللق ، اعتراض ايدن .

Wider-spruch (ـٮـ ام) ㉛ قارشولق ، جواب ويرمه ؛ رد وجرح ؛ قبول ايتمامه ؛ مخالفت ، ضديت ، عدم توافق واتفاق ، بوزغونلق ، نقض ، تناقض ، ممانعت .

Wider-stand (ـٮـ ام) ㉛ (*sans pl.*) مقاومت، مقابله (كذا حكمى ، ماكنه وع) مدافعه مقاومت ‖ leisten— (اشخاص حقنده) مقابله ومدافعه ايتمك ، مقاومت كوسترمك، قارشو قويمق ‖ (اشيا حقنده) طيانمق مقاومت ايتمك .

Wider-stands„... (ـٮـٮـ ...) — los (ص) الى آياغى باغلى ، بلا مقاومت ومدافعه ، مقابله ومدافعه‌يه غير مقتدر .

Wider-stehen (ـٮـ فعلا+) t. ⑳ (*insép.*) = Widerstand leisten‖(können)—der Versuchung nicht نفسنه مغلوب اولمق ، ياپمامق ، استديكى برشيده ثباتسزلق ايدرك نفسنه مغلوب اوله‌رق ياپمق ‖ =diese Speise wider steht mir بن بويمكى يه‌مام ، خوشلانمام ، معده‌م قالديرماز، كوتورماز ، ايچم قبول ايتميور .

Wider-stoßen (ـٮـ) كذلك wieder-stoßen (فع متع) p. ⑳ (مرا . stoßen (*sép.*) — Jemand برينى ايتمك ، قاقمق ، برينك برابتيش قاقيشنه مقابله ايتمك ، طيامق.

Wider-strahlen (ـٮـ) (*insép.*) و (ـٮـ) (*sép.*) (فعمتع و فعلا +) = ab-strahlen .

Wider-streben (ـٮـٮـ فعلا +) a.㉑ (*insép.*) برشيئك اولماسى ايچون چالشمق ، اولماسنه غيرت ايتمك ، بوكا اوغراشمق ‖ — Jemandem, dem Willen Jemands برينه ، برينك آرزوسى نتيجه‌سز ، ثمره‌سز ، عقيم براقه‌جق صورتده حركت ايتمك ‖ etwas widerstrebt mir بكامخالفت ايديور، مانع‌اولييور، خوشلانمام .

Wider-strom (ـٮـ ام) ㉛ (بحر) بوقارشو اولان آقينتى .

بربرندن كوزل، بربرينه Eins ist so gut wie das Andere
بكزر ، هپسيده اويله، طوپيده بربرينه بكزر || بعضا برصورت
(ich will es geben) ,wie : مثلا als = نسبيه‌دن صكره
كوكلكز نصـل استيورسـه سزه اوكله ، Ihr es heischet
اوكله‌سنى ويره‌جكم || wie sich's gehört لازمى، لايق وجهله،
نصل مناسب ايسه ، نصل ايجاب واقتضا ايدر . ايديورسه ،
جسبان اوله‌رق || ich weiß schon, wie Das ist بونى بن
آكلادم ، بن بونك نصـل اولديغنى آرتق ، شمدى آكلادم ،
اوكرندم، نصل اوله‌جغنى بيليورم || ,schlau wie er ist
قورناز ايشنى اونك كبى wird er sich schon durchhelfen
بجرير ، اوقورنازلغى ، كوزينك آچيقلغى سايه‌سنده آچ قالماز،
ايشنى كورير ، اكمك بولور || براى ايضاح : Carlos, wie
كنديته قارلوس نامى ويريلان ، دينيلان || er sich nannte
wie schlau مثلا wie... auch... || als = (زمان حقنده)
او قدر كوز آچيقليغى ، قورنازلق، عقلليلق Sie auch waren
ايتديكز حالده بيله || wie schlau sie auch sein mochten نقدر
قورناز ، عقللى، جين فكرلى اولسه‌لر بيله || (الا) (.inv)
نصل auf das Wie kommt es an (ض مثلا) || نصل
صورارسه‌ك اويله جواب آليرسك ، ايش صوروشده ، سؤالده؛
(سويلييشه كوره فتوا ويريلور) .

(fern .مرا) in—fern ، —fern (‎ـ...) **Wie„ ...**
|| so — نه ديمك ، نصل صانكه ، نه كبى صانكه || viel —
— viel unnütze Mühe geben Sie || نقدر، نه‌مقدار ، قاچ
! sich نقدر بوشنه چاليشيورسكز !، فقط نه بوشنه، بيهوده
امك سزككى ! || ? viel Uhr — ساعت قاچ ، نصل ? ||
der—vielste ، وياخود : vielte — نقدرنجى ، قاچنجى ،
هانكى (برنجى) || wohl — (صرعا) = ob-gleich .
Wiede (‎ـ ا مؤ) ⓹⓷ [قديم آلمانجه wid || Weide
كلمه‌سنه منسوب] .

Wiede-hopf (‎ـ ام) [قديم آلمانجه witihopha!
[Holzhüpfer (تا طبيعه) hopf — gemeiner هد هد ،
چاوش قوشى .

Wieder (‎ـ حا) [wider =] يكيدن ، يكى باشدن ،
بتكرار || — wie, schon نه ، ينه‌مى ! — da bin ich اشته
ينه كلدم .

Wieder„... (‎ـ...) = فعللرله برلكده دائما (.sép)
اولوب يالكز (wieder = holen) تركيبنده (.insép) در ||
bitten — ايكنجى بر دفعه (دها) رجا ايتمك || anfangen —
(فعل متعدى) يكيدن ، بتكرار باشلامق || a'nschaffen —
(فعل متعدى) يكيدن ، بتكرار تدارك ايتمك ، يرينه قويمق ||
a'nstellen — يكيدن يرينه قويمق ، كچيرمك ، يرلشديرمك ،
ايشه باشلاتمق || au'fblühen — (فعل لازم -) يكيدن اويانمق،
جانلانمق || au'ferstehen — (فعل لازم) = auf-erstehen ||
au'fnehmen — (فعل متعدى) — (eine Arbeit) برايشه
يكيدن باشلامق، برايشى يكيدن ، بتكرار اله آلمق ، ابتدار ايتمك ||
beleben — (فعل متعدى) يكيدن، بتكرار جانلانديرمق ، احيا ايتمك
اويانديرمق (كذا مجا) — einen gelähmten Körpertheil
منزول برقسم اعضايى يكيدن اويانديرمق، احيا ايتمك، جانلانديرمق،
ايمه‌يى دفع ايتمك || befetzen — (فعل متعدى) (مرا. be-fetzen)
ein Land — برمملكتى يكيدن طوتمق، استيلا ايتمك ، برمملكته

mit Kolonisten, || بتكرار كيرمك ، ضبط ايتمك، اشغال ايتمك
—mit Fischen مهاجرينله ، بالقلمه اسكان ايتمك ، طولديرمق
— الخ einen Lehrstuhl بردرس كرسيسنى ، صنداليه‌سنى
اشغال ايتمك ، برمقامه ، بركرسى‌يه يكى مأمور، خواجه تعيين
وواقع ايتمك || eintreten — يكيدن كيرمك ، داخل اولمق،
(برضابط حقنده) يكيدن خدمته داخل اولمق || يكيدن واقع اولمق ،
ظهور يافته اولمق، تكرر ايتمك || erkennen — (فعل متعدى) طانيمق
كذا (فعل مشاركة) (sich وياخود: einander) طانشمق، بربرينى
طانيمق ، بيلمك || erobern — يكيدن بتكرار فتح وضبط ايتمك،
بتكرار تسخير ايتمك || erscheinen — (فعل لا-) يكيدن كورونمك،
ظاهر اولمق (خيالات اوهام حقنده) كوزه كورونمك || erwecken—
اويقودن اويانديرمق — (vom Tode) اولومدن قالديرمق ،
ديرلتمك || finden— (فعل متعدى) غائب اولمش ، اونودلمش
برشيئى يكيدن بولمق ، تكرار يكيدن بولمق || geben—
(فعل متعدى) ايكنجى دفعه اوله‌رق ويرمك || كيرو ويرمك ، اعاده
ايتمك || (تياترو ورسمده) شرح وبيان ، توصيف وتصوير
ايتمك ، كوسترمك || grüßen, — (فعل متعدى) — Jemand
grüßen برينك سلامنى آلمق ، سلامه مقابل سلام ويرمك ||
haben— (فعل متعدى) بتكرار تملك ايتمك ، يكيدن اله كچيرمك،
مالك اولمق ، صاحب اولمق || ich habe es wieder بن اونى
ينه بولدم، ينه مالك اولدم ، بتكرار اله كچيردم، بولدم ، الده
ايتدم ، يقالادم || he'rstellen— (فعل متعدى) اسكى حالنه وضع
وافراغ ايتمك (her-stellen =) || holen— (‎ـ فعل متعدى
وفعل مطا) (.insép) شفاهاً وياتحريراً : تكرار ايتمك، تأكيد
ايتمك (اكثريا : sich) تكرار ايتمك، يكيدن اوقومق، سويلمك
ويا يازلمق ؛ بردها ياپمق، تكرار ايتمك ، يكيلمك ؛ برچوق دفعه‌لر
ويا مكرراً سويلمك || —seine Beweisgründe kurz اسباب
مثبته‌سنى خلاصةً تكرار وبيان ايتمك || Das läßt sich
nicht —holen آرتق بو بردها اولماز ، ياپلماز ، تكرارى
مناسبت آلماز، ممكن اولماز || kauen, käuen— (فعل لا+
وفعل متعدى) بعضاً (.insép) (تا طبيعه) كويش كتيرمك ||(مجا)
(عمو) برشيئى ، بركلامى نقل وحكايه ايدر ايكن ككه‌ليوب
طورمق، بردوزى يه يكيدن باشلامق ، آرقه‌سنى كتيره‌مامك ؛
برسويلديكنى بردها تكراره مجبور اولمق ، برسويلديكنى بردها
سويلمك || schießen— (فعل متعدى) ايكنجى دفعه آتش ايتمك ،
آتمق || (آتش) آتشله جواب ويرمك ، مقابلهٔ بالمثل (آتشله)
ايتمك .

Wie-fern (‎ـ) (مرا. ... wie„) .

Wiege (‎ـ ا مؤ) ⓹⓷ [قديم آلمانجه Œgâ اولوب
wëkan دن مأخوذ sich bewegen, wägen دن مأخوذ]
بشيك = Wiege=messer .

Wiege„ ... (‎ـ...) —messer (ام) قيمه بيچاغى ،
سطر .

Wiegen (‎ـ فعل متعدى) f. ⓶⓪ [قديم آلمانجه wëkan
= sich bewegen, wägen] طارتمق (wägen =) || (فعل لا+)
طارتمق ، ... قدر آغيرلكده ، ثقلته مالك اولمق || (Wiegen)
(الا) b. ⓸⓪ (sans pl.) طارتمه، قنطاره، ترازى‌يه چكمه ||
[Wiege] (فعل متعدى وفعل مطا) بشيك صاللامق || (ein Kind)
—in (den) Schlaf برچوجغى بشيكده (صاللايه‌رق) اويوتمق ||

einen — den خفیفصاللامق) ؛ — (sich) خفیفجه صاللامق
Gang haben خفیف ، بللی بلورسز صاللانه‌رق یوریمك ||
(مطبخ اصطلاحنجه) قییمق || ge-wiegt (اسم مفعول وصفت)
. (24)

Wiegen „ ... (⏑⏑ ·...) band — (الا) بشیك قوردلاسی،
ایپی ، باغی (بشیکی صاللامق ، چکمك ایچون) || (بشیکك
اوزرینه اورتیلان شیلری باغلامغه مخصوص) باغ || angebinde —
= (١ لا) — fest || Geburts-tags-Geschenk = (١ لا)
(١ لا) — kind || Geburts-tag بشیك چوجغی، بیه‌جك ،
یکی طوغمش چوجق، آغوجق || lied — (١ لا) نی .

Wiehern (⏑ فعـ لا + وفعـ متعـ) a. (21) [قدیم آلمانجه
hueiôn] کیشنمك || کیشنر کبی کولمك؛ یوکسك بسسله باغیرمق،
حایقیرمق .

Wien (⏑ ١ خا لا) (56) (جغر) آوستریا دولتنك پای تختی.
Wiener (⏑ ١ م) a. (40) [Wien] ، in — (١ مؤ)
(50) ویانه‌لی، ویانه ساکنلرندن (ارکك ، قادین) || wiener =,
مثلا : Haus — ویانه اوی ، ویانه کاری، ویانه wienerisch
ترتیبی خانه ، لوقانطه ، بیراخانه ، تجارتخانه || tränkchen —
(١ لا) (اجزا) سنامکی منقوعی (عمل ایچون مسهل) .

Wienerisch (⏑⏑ ض) (21) ویانه‌لی ، ویانه‌یه مخصوص ،
ویانه‌جه .

Wie's (⏑) = wie es .

Wies (⏑) weisen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی
صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wiesbaden (⏑⏑ اکثریا : ⏑⏑ ١ حا لا) (56) (جغر)
پروسیانك (هسه‌ن ناسساوو) قطعه‌سنده کائن (ویسباده‌ن)
شهری وبورانك قابلیجه‌سی .

Wiese (⏑ ١ مؤ) (53) [قدیم آلمانجه wisa ؛ مرا .
کملت لساننده Wasser wis] (زرا) چایر، چمنلك .

Wiesel (⏑ ١ م (١ لا) a. (40) ، نادراً (١ مؤ) (53)
[قدیم آلمانجه wi'sala das auf Wiesen lebende Thier]
(تا طبیع) کلینجك ، (کذلك کورك ایچون) سمور .

Wiesen „ ... (⏑⏑ ·...) bach — (١ م) برچایرلقی اسقا
ایدن دره || bau — (١ م) چایریتشدیرمه || pieper — (١ م)
(تا طبیع) (چایرده طولاشیر اینجه سسلی) چایرقوشی || thal —
(١ لا) چایرلق وادی || gras — (١ لا) (زرا) چایر اوتی ||
grund — (١ م) چمنلك ، چایر بروادینك دیبنده ، ایچنده
واقع چایرلق || klee — (١ م) (نبا) چایر یونجه‌سی خصوصیله
gelber — klee صاری یونجه || knarre — (١ مؤ) =
(١ م) — kresse || Wachtel-könig (نبا) یبانی تره‌اوتی ||
(١ م) — scharrer || Wachtel-könig = (١ مؤ) — ralle
(تا طبیع) = Wachtel-könig || teppich — (١ م)
چایر ، چمن (خالیسی) || weizen — (١ م) (نبا) صاری
جاروس، صاری داری، چایر داریسی .

Wild (⏑ ص) (24) [قدیم آلمانجه wi'di Wald اساسنه
منسوب] یبانی wachsend — خدای نابت (ge-säet کله‌سنك
مقابلی) وحشی، یبانی، کندی کندینه، یتشدیریلمکسزین، اکلمکسزین
یتشان، چیقان || es Volk — (ge-sittetes ترکیبنك مقابلی
اوله‌رق) وحشی ، مدنیت کورمامش ، مدنیلاشمامش ، اهالی،
خلق ، قوم وحشی || تربیه ایدلمامش ،وحشی ، آلشمامش ||
(انسان وحیوان حقنده) راحتنه طوقونانه قییان وحشی ،
ییرتیجی، خونخوار || جمعیت . مدنیت دشمنی. تربیه‌کورمامش.
یونتولمامش. وحشی || (نبا) wachsen — یبانی، طبیعی یتشمك.
بیتمك || (ساکن ، حلیم ، سلیم ، عقللی ، تمکینلی معنالرینه
گلان ruhig و gesetzt کله‌لرینك مقابلی) یاراماز . اله
آوجه صیغماز ، آفاجان ، طوروب دیکلنمك بیلماز . خرچین ،
خویسز ، تیتیز ، دلی ، اورته لغی آلت اوست ایدن . قیامت
قوپاران ، کم آلماز || (ein Thier) — machen برحیوانی
خویسز ایتمك، خوینیز آلیشدیرمق || اورکوتمك || seid nicht
so — ! ای کورولتی ایتمیك ! هی اوصلو طوروك ! دلیرمیکز
بقالم ! های طوروندی ، اوطوروندی آرتق ! || ای حدتك
لزومی یوق! || werden — قیزمق، حدتلنمك، کوزی دونمك.
ختینلنمك || Bäder — صولری معتدل حمام ، قابلیجه‌لر ||
er Boden — قابل زرع اولان طوپراغك آلتنده بولنان عادی
طوپراق طبقه‌سی || es Fleisch (in Wunden) — یاره‌لرده
اولمش ، جانسز ات || er Mann — غولیبانی . اوماجی ||

Wilde (r) (١ م) (21) وحشی || مکتبك آرد نیوسندن
چیقان ، مکتبه دوام ایتمدن امتحان ویروب چیقان || Wild
(١ لا) (8) (جمعی یك نادر استعمال اولنور) آوجیلقده :
آولانیلان حیوان. آو || hohes (kleines) ایری . اوفق آو ||
— (Roth = : اکثریا) rothes قزل آو. کییك ، قراجه
امثالی حیوانات || (آشجیلقده) آو اتی . آو اتندن یاپیلان
یمکار .

Wild „ ... (⏑ ·...) braten — (١ م) آو (اتی)
قیزارتمه‌سی || gefälle — (جمع) آو ، اتینك صاتلسندن چیقان
حاصلات ، اولان قرانج || geruch — (١ م) آو (اتی)
قوقوسی || obst — (١ لا) یبانی میوه || bad (١ لا)
طبیعی صیجاق معدن صولری اولان قابلیجه || وورتمبرغده بونامله
مسمی حمام ، ویلدباد || bret (t) — (الا) کذلك : (t)
zum wiltpraete [اورته آلمانجه — و (t) pret — brät (t)
(الا) — fleisch || آو اتی [Braten bestimmtes Wild
آو اتی || fremd — (ص) کاملاً یبانجیسی ، یبانجی ||
درونده ، (١ م) — garten ، (١ لا) پارق . gehege —
آو بولنان اورمان ، قوری || hafer — (١ م) (نبا)
= Flug-hafer || kalb — (الا) (تا طبیع) کییك .
قره‌جه یاورسی ، صیپاسی، یعفور ، فرار ، یغموریجه ||
ruf — (١ م) (آوجیلقده) آوی چیقارمغه ، چاغیرمغه
مخصوص صدا || schwein — (١ لا) (آوجیلق وتا طبیع)
یبان طوموزی || wasser — (١ لا) = Sturz-bach .

Wildenzen (⏑⏑ فعلا +) c. (21) [wild] آو اتی
طاتی آلمق ، طعمی ویرمك .

Wildern (⏑ فعلا +) a. (21) [wild] وحشی
طبیعت صاحبی اولمق ، پیدا ایتمك ، وحشیلشمك || (نباتات
حقنده) یبانیلشمك || بشقه‌سنك طوپراغنده آولمق، آو اراماق،
آو خیرسزلغی ایتمك (wild-dieben =) .

Wildheit (⏑ امؤ) (49) [wild] (*sans pl.*) وحشت،
وحشیلك ، طبیعت ، منظره واخلاق وحشیه ، بار بارلق .
عادات مردوده ووحشیه ، غدارلق ، خیانتلك ، ظالملك ||
(*av. pl.*) معاملات وافعال وحشیه .

Wildling (ـ ا م) ㊳ [wild] (بغچوانلقده) آشیسز فدان ‖ ein zames Reis auf einen — pfropfen برآشی فدانی ، دالنی یبانی برفدان ، دال اوزرینه آشیلامق ‖ (اشخاص حقنده) وحشی (Wilde (r) =) مدنی اولمیان. اخلاق بار بار اولان ، وحشی .

Wildniß (ـ امؤ) ㉝ نادراً (الا) ⑳ [wild] غیر منبت اولان حوالی، اراضی ، محصول ویرماز محل ، چول ‖ قارما قاریشیق ، بربرینه کچمش، کیرمش اولمقلق ‖ ییغینتی. قاریشیقلق.دارمه داغنیقلق‖ عالم وحشت ‖ (مجا) قاریشیقلق. هرج ومرج ، انا بابا کونی .

Wildzeu (ـ فعلا +) ㉑c. [wid] = wildenzen .

Wilhelm (ـ ا م) ㊻ (وافتیز اسمی) [قدیم آلمانجه Jemand, dessen Wille nach dem Helm: Willahelm steht] ویلهلم ، کیلیوم .

Will (ـ) wollen فعلنك زمان حال صورتنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wille (ـ ا م) ㊽ کذلك : **Willen** (ا م) b. ㊵ دیلك ، آرزو ، استك ، مراد ؛ برشی یاپمق ایچون موجود اولان نیت ‖ Dein — geschehe! آرزوك ، مرادك نه ایسه اولسون! یاپلسون ! مطلوبك اسعاف اولنه ! ان شاالله مرادکه نائل اولورسون ، الله مرادیکی ویرسون ! ‖ Jemandem seinen — n thun برینك مطلوباتنی ، آرزوسنی اسعاف ایتمك، برینه استدیکی شیلرك یاپلسی ایچون اذین،رخصت ویرمك ، مرام ومرادینی ، مقصودینی قبول ایتمك ‖ — letzter صوك آرزو، وصیتنامه ‖ — böser مقصد نامشروع ، نیت غیرخالصانه، مقصد وفکرخائنانه ، سوء نیت ‖ — freier آرزوی ذاتی ، وجدانی ‖ برینك کندی آرزوسی‌اوزره یاپدیغی شیدن متضرر اولدیغی اشاده : es war ja Dein eigener — آیول بونی سن کندك استدك ، دیلدك ، یاپدك ، بوکا سن سبب اولدك ، سن بویله استدك ، استیوردك ‖ مضاف الیه صورتیله : aus freiem — n ‖ نیت وفکرنده بولنمق ‖ — ns sein zu آرزوی ذاتی ووجدانیسیله، کندی کندینه، کیمسه‌نك برتشویق ویا جبری اولمقسزین ‖ mit — n مخصوص ، قصداً mit (freiem)—n کندی آرزوسیله، ارادەسیله ، کندیلکندن‖ nach seinem — n اونك آرزوسنه توفیقاً ، آرزوسنجه ‖ آنك آرزوسی ، استدیکی .

Willen,,... (ـ ...) — los (ص) آرزو ومطلوبی اولمیان ، استکسز ‖ ضعیف ، سسز ، دیلسز ، آغزی دیلی یوق ، قناعتکار ‖ محترز ، چکینور ، قورقار اولان ، برشیئه بردرلو قرار ویرەمیان .

Willens,,... (ـ ...) — änderung (امؤ) تبدیل نیت ومرام ‖ — kraft (امؤ) استك ، مرام ومراد ایتمه ، همت ، غیرت.جهد واقدام .

Willentlich (ـ ص) ㉑ [Wille] = absichtlich .

Willfahren (ـ و ـ فعلا +) a. ㉑ [برینك آرزوسنه کوره حرکت ایتمك ، برینك آرزو ومرامنه تبعیت ایتمك] (اسم‌مفعولی: gewillfahrt‌ویا willfahrt) Jemandem in etwas — برشیده برینه موافقت ایتمك ، برینك برآرزو ومقصدینه‌کوره حرکت ایتمك ؛ برشیده برینه تابع اولمق ‖ Jemands — der Bitte (مضاف الیه ایله) اسعاف ایتمك

Willfährig (ـ ص ، ـ ص) ⑳ [willfahren] برینك آرزو ومطلوبنی قبول واسعافنه حاضر وآماده اولان ‖ حسن نیت صاحبی ، اویغون ، خدمته ، ایولکه مهیا ‖ خاطر نواز ، خاطر شناس ، سوز آکلار ، دیکلار ؛ نازك . (رجا راسترحامی) روی رضا کوسترمك ، موافقت ایتمك ، قائل وقانع اولمق، قبول‌ایتمك ‖ (برای احترام ، خاطر ایچون) قبول وتسلیم ایتمك ، موافقت ایتمك .

Willig (ـ ص) ㉑ [Wille] برشیئك اولمسنی ، یاپلمسنی آرزو ایدر ، موافقت ایدر ، حسن نیت صاحبی ، حلیم ، ساکن ، نازك ‖ etwas — thun برشیئی مع‌المنونیه یاپمق‖(ضرمثل) der Geist ist — aber das Fleisch ist faul اطاعت ، آرزو وار اما اقتدار ، طاقت یوق .

Willigen (ـ فعلا +) a. ㉑ [willig] in etwas — برشیئه موافقت ایتمك ، رضا کوسترمك ، قبول واسعاف ایتمك.

Willkommen (ـ ص) ㉑ [Wille, kommen] خوش ، صفا کلمش ! — seien Sie (mir) — افندم صفا ، (خوش) کلدیکز ‖ممنونیت ومحظوظیتایله بکلنیلان،کوریلان، کندوسندن خوشلانیلان ، موجب ممنونیت ، ایستنیلان (شی) تام وقتده‌تصادف ایدن، ایوراست‌کلان‖ Jemand — heißen برینه صفا کلدیکز دیمك ، رسم خوش آمدی یی ایفا ایتمك .

Willkomm(s),,... (ـ ...) — mahl (الا) خوش کلدك یمکی ، ضیافتی .

Willkür (ـ امؤ) ㊾ (sans pl.) [Wille, Kür] کیف ، اراده ،اختیار ‖ ich lasse Das in Ihre — gestellt, کندی بیلدیکك‌کبی یاپ،کیفکز نصل استرسه اویله یاپیکز (بن‌قارشمام) ، دیلدیکك‌کبی‌حرکت ایت . handeln Sie nach Ihrer —

Willst ، متروك اولەرق willst (ـ) wollen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سنی ایکنجی مفردشخصی) .

Wilze (ـ ا م) ㊿ Wilzin (امؤ) ㊿ اسلاو جنسندن ویلتس .

Wimmeln (ـ فعلا ±) a. ㉑ [قدیم شمال لسانده rasche Bewegung hwim] قرنجه‌کبی چوق اولمق واویله حرکت ایتمك ، اوینامق ، قاینامق ؛ ویغیر ویغیر قاینامق ، پك چوق اولمق ‖ طولو اولمق ، پك چوق بولنمق .

Wimmern (ـ فعلا +) a. ㉑ ایکلمك ، آه وانین ایتمك (über etwas) برشی‌ایچون، برشیئه ‖ برشیئه آغلامق. برشی ایچون ویرلامق .

Wimpel (ـ ا م (الا) a. ㊵ ، بعضا (امؤ) ㊿ (بحر) [قدیم آلمانجه wimpal] اوزون واکسز بایراق ، قوردله بایراغی ، باندرول .

Wimper (ـ امؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه wintprâwa] [Augenschirm] (تشر) هدب ، کیرپیك ، مژکان ‖ نباتاتك بعضیلرنده بولنان برصره توکری ، قیلجقلری ، هدب .

Wimpern (ـ فعلا +) o. ㉑ [Wimper]کوزلرینی (اکثریا غیر اختیاری) قیپمق ‖کوز قیرپمق (قیپمق) .

Wind (ـ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه wint = لاتینجه ve'ntus] روزکار، ریح ، یل، باد ‖ Nord=, Süd=, Ost= , West= — پویراز شمال ، لدوس جنوب ، کون طوغیسی . باطی) روزکاری ‖ es geht ein starker — صیق روزکار

اسپیور ، وار ‖ bei — und Wetter یوراده، فورطنه‌ده ، den — im Rücken haben ‖ یغموره فورطنه‌یه باقمیه‌رق روزکاری آرقه‌دن یمك (كذا vor dem Winde segeln) ‖ (آوجیلق) قوقو،روزکار ‖ (مجا) — von etwas bekommen برشیئی طویمق ، حس ایتمك ‖ (مجا) in den — reden روزکاره سویلمك ، هوایه دیکلتمك ، برقولاغندن کیروب اوته‌کی قولاغندن چیقان آدمه لاف آکلاتمغه چالشمق ، بیهوده چکه چالمق ، بوشنه نفس توکتمك ‖ etwas in den — schlagen برشیئه اهمیت ویرمامك ، قولاق آصمامق ، حصیر آلتی ایتمك، دیکلمامك ‖ بریله آلای ایتمك ‖ — machen پك زیاده تمادحده بولنمق ، سویلدیکی شیده پك زیاده مبالغه ایتمك، آتوب طوتمق ، دیکلتمك .

Wind,... (ٽ ٠٠٠) — beschädigung (امؤ) روزکارك ، برفورطنه‌نك ایراث ایتدیکی خسار ‖ frei — (ص) روزکاردن محفوظ ، یل طوتماز ‖ schnell — (ص) روزکار ، یل کبی سریع ‖ ball — (ام) درونی روزکار ایله طولوطوپ، اوفق بالون ‖ beutel — (ام) ایچی هوا طولو طوربه ، (بحر) هوا ، طلومبه‌سی ، تیفون ‖ چوق سویلیان آز یاپان کمسه ، آتیجی ، منطارجی ، بیوك سوز سویلیان ، شارلتان ‖ (طاتلیجیلقده) ایچی بوش خمور طاتلیسی ‖ blatter — (امؤ) (نبا) ‖ blume — (امؤ) = pocke — (امؤ) هوا ایله آتیلور تفنك = büchse ‖ Anemo'ne — (ص) هواده قورودلمش ‖ (مجا) (عمو) پك قورو. dürr — (الا) ایچی تخمسز، جیلق ، قوف یموطه ‖ ei — پك ضعیف طیش قبوقسز، قبوغی ایوتشکل ایتمامش یموطه ‖ fahne — (امؤ) = Wetterfahne ‖ (كذا مجا) fang — (ام) براوطه ویا محلك هواسی تجدیده مخصوص منفذ وآلت ، مجدد هوا ، مروحه ‖ lotte = قپو اوکنده روزکاری کسمکه مخصوص‌چیقینتی ‖ Flug=hafer — (ا م) (نبا) = hafer ‖ hetze — (امؤ) ، hetzen — (آوجیلق) تازی ایله ایدیلان (طاوشان ، تلکی آوی) آو ‖ hund — (ام) (آوجیلقده) تازی ‖ karte — (امؤ) کمیجی خریطه‌سی ‖ kessel — (ام) ناظم هوا ‖ licht — (الا) روزکارده سوتماز ، یانار فنار ، موم، یوارلاق جام، فنار ایچنده‌یانار موم ‖ lotte — (امؤ) (صنعه) هوا باجاسی ، مجراسی ‖ macher — (ام) براوطه‌ده هوا فناری ، مجدد هوا ‖ (مجا) (عمو) شارلتان، قوفتیجی ، آتوب طوتان ‖ maschi'ne — (امؤ) روزکارایله ایشلر ماکنه ‖ (معدنجیلکده) هوا چقوری ‖ messer — (ام) برروزکارك نظرفدن اسدیکی تعیین وقوتنی اولچان آلت ، مقیاس‌الریح ‖ Manome'ter = mühle — (امؤ) یل دکرمانی ‖ pocke — (امؤ) (علم امراض) صو چیچکی ، جدری کاذب ، تهلکه‌سز خفیف‌صو چیچکی ‖ rose — (امؤ) (جغر ، بحر) مختلف روزکارلرك جهت وزاتنی کوستور واسملرینی تعیین ایدر شکل ، روزکار کلی ‖ schief — (ص) اکثری موازنتنی غائب ایتمش ، چارپوق ‖ schirm — (ا م) روزکارلق ، پاراوانه ، (آچیقده چالشمق ایچون روزکاری کسمکه مخصوص چکیلان) تنته ، ویا تخته پرده ‖ spiel — (الا) اوفق یاوری تازی ‖ still — (ص) ساکن ، طورغون ‖ sucht — (ام) هوا طورغون ، ساکن ‖ es ist — still (علم امراض) غازلرك طوپلانمسیله قارنده حاصل اولان

شیشکینلك ، انتفاخ بطن ‖ wärts — (حا) (بحر) = اورسه (یه) ! ‖ luv=wärts — wärts ! .

Winde (ٽ ٽ ا مؤ) ⑤③ [winden] (نبا) صارماشیق جنسندن‌قهقه ، علیق ‖ (صنه) برآلت = Garn=winde ‖ یوك قالدیرمق ایچون آلت ، بوجورغاد .

Windel (ٽ ٽ ا مؤ) ⑤③ [Winden] طولاق، قونداق بزی، آلتلق ، بز .

Windel,... (ٽ ٠٠٠) bohrer — (ام)دوز یورغی ، کاغد ، مقوا اینجه‌تحته وامثالی‌مدور صورتده کسمکه مخصوص زیمبه، مثقب ‖ kind — (الا) قونداقده چوجق ، بیك ، آغزی سودقوقار چوجق ‖ Jemand (عمو) (ص) — weich برینك پاصدیرمه‌سنی ، پوستسه‌کیسی weich schlagen -- چیقارمق ، ایوجه ایصلاتمق .

Windeln (ٽ فعه متعه) ㉑ a. [Windel] قونداقلامق ، چوجغی صارغی یه ، طولاغه صارمق ، صارمق طولامق .

Winden (ٽ فعه لا +) ㉑ b. [Wind] اکثریا (فعه یکشخ) es windet روزکار وار ، روزکار اسپیور ‖ (آوجیلقده) آو کوپکاری ، آو حقنده : قوقویی آلمق ، سزمك ‖ [قدیم آلمانجه wintan] (فعه متعه) بوکمك ، اکرمك ‖ — Garn auf die Winde المکه‌یه ، چیقریغه ایپلك صارمق ‖ — Kränze چیچك ، دمتی باغلامق ‖ er wand ihm den Stock aus den Händen او بوکه‌رك ، برچویرمکله دکنکی، صوپایی،باستونی الندن(قوپاردی) ، چکدی آلدی ‖ etwas in die ‖ بربوجورغاد واسطه‌سیله قالدیرمق Höhe — برشیئی بوجورغاد ، مقره واسطه‌سیله یوقاری‌یه قالدیرمق ، چیقریقله یوقاری چکمك ، قالدیرمق ‖ sich — der E'pheu ‖ (فعه مطا) بوکرلمك . صارلمق ، طولانمق صارماشیق‌آغاجلره صاریلور windet sich um die (Bäume) ‖ — sich um seine Achse محوری اطرافنده دونمك ، دور ایتمك ، قیوریله قیوریله چیقمق ‖ (ein Bach) windet (schlängelt) sich durch das Thal بردره‌دونه دونه وادی‌یی طولاشیور ، طولاشه طولاشه جریان ایدیور ، ایدر ‖ sich durch etwas — برشیئك آره‌سندن ، ایچندن زورله کچمك ، کچه‌بیلمك ‖ ge-wunden (اسم مفعول‌وصفت) ㉑صارلمش، بورولمش ، بوکولمش، اکرلمش ‖ (Winden) (الا) b. ④⓪ (sans pl.) بوکمه ، چویرمه ، طولامه ، صارمه ؛ چیقریقله یوقاری چکمه ،قالدیرمه ‖ (كذلك) mit allem Krümmen und Winden نقدر اوغراشدیسه بیله،بوقدرغیرت‌وامکارینك خلافنه اوله‌رق .

Winden (ٽ ٽ جمع م) ⑤② [اسلاوجه : Weisse] اسلاو اقوامندن « وند » لر .

Winden,... (ٽ ٽ ٠٠٠) schwärmer — (ام) (تاطبیه) قهقهه کلبکی .

Windes,... (ٽ ٠٠٠) eile, —schnelligkeit —(امؤ) سرعت روزکار ‖ braut (= اکثریا : Winds=) — یورا ، (بحر) قره‌دن اسن روزکار ، آز مدت سورن قیصه وشدتلی روزکار ، قصیرغه ، سیقلون .

Windig (ٽ ص) ㉑ [Wind] روزکارلی ، روزکاره معروض ‖ es ist — روزکار وار ، روزکار اسپیور ‖ (مجا) خفیف‌مشرب ، خوبیا ؛ عقلی‌باشنده دکل ، زوبه . luftig =

Windung (ٽ ٽ ا مؤ) ④⑨ [winden] = Winden ‖

(چوریلان ، دور ایدن خط) دائره، محیط ، قوس ، چوره، ‖ برنهر ویا یولك دیرسك محلی ، قیوریلدیغی، دوندیکی بر ‖ بریلانك چورکانمسی، چورك ، حلقه .

Wink (ـّ ا م) ㊳ [winken] ال ، باش وامثالیله ویریلان ، ایدیلان اشارت (خبر مقصدیله) Jemandem mit den Augen einen — geben برینه کوزیله اشارت ایتمك ، کوز قیرپمق ‖ (عمو) Jemandem einen — mit einem Laternen= (یاخود Zaun=) pfahl geben برینی ؛ قاقیشدیرمق ، دورتوشلمك ‖ (مجا) نصیحت ، اخطار ‖ آن برآنده ، برلحظهٔ بصرده ، کوزنی آچوب قپامادن. einem — en

Winkel (ـّ ا م) ㊵ a. [قدیم آلمانجه winchil ؛ winken کلمه سنه منسوب] (ریا ، صنع ، ع استحکا) زاویه ‖ خصوصیله (معما) in den — bringen کونیه سنه کتیرمك ، کونیه یه کوره زاویه سنی ویرمك ‖ (صنع) == Winkel = alle— und haken, = maß کوشه ، زاویه ‖ کیزلی محل‖ im entlegensten — Deutsch= ‖ بتون دیب بوجاقده Ecken lands آلمانیانك اك هجری محللرنده ، برنده .

Winkel,,... (ـّ ...) — bogen (ا م) برزاویه نك قوسی ‖ — ehe (امؤ) ازدواج خفی (ام) — advoka't (کیزلی ایش کورن) دیپلوماسز ، رخصتنامه سز دعوی وکیلی، بیاغی آووقات ‖ — börse (امؤ) (تجا) اوفق بورسه ‖ — makler (ام) (تجا) کیزلی دلال ، خفی سمسار ‖ — messer (ام) (ریا) زاویه لرك درجه لرینی اولچمکه مخصوص آلت ، غرافومتره ، غونیو متره ‖ (حکم) اوفق ارتفاعات فرقنی کوستر آلت ، قانه تومتره ‖ — münze (امؤ) قالپ پاره اعمالنه مخصوص محل ، فابریقه ‖ قالپ پاره ‖ — recht (ص) == rechtwink(e)lig ‖ —scheibe (امؤ) یوارلاق پلانچته ‖ مقیاس ارتفاع کواکب ، اسطرلاب، آسترولاب ‖ — spiel (الا) کوشه قاپماجه ‖ — treppe (امؤ) کیزلو نردبان ‖ — werk (الا) (ع استحکا) زاویه لی ، چیقینتیلی کوشه لی استحکام ، ردوت ‖ — züge (جمع م) اکری بوکری یوریمه ؛ ایکی طرفه دونمه ، مجمجی قیلیجی کبی ایکی یوزلیلك ، حیله کارلق ‖ — züge machen حیله کارلق ، ایکی یوزلیلك ایتمك ، دوزنبازلق .

Wink(e)lig (ـّ ص) ㉔ [Winkel] زاویه لی، کوشه لی کوشه ، زاویه تشکیل ایدن، کیرینتیلی ، پك چوق زاویه سی ، کوشه لری اولان ، دیرسك تشکیل ایدن ‖ — spitz زاویهٔ حاده لی، سیوری کوشه لی .

Winken (ـّ فعـ لا + وفعـ متعـ) a. ㉑ [قدیم آلمانجه winchan Jemandem [zunickend ein Zeichen geben برینه کوزلریله اشارت ایتمك ، چاغیرمق، mit den Augen— er winkt mir, ich sollte ‖ ویاموافقت وقبول اشارتی ویرمك (یاخود : heranzukommen) بکا کل دیه herankommen اشارت ایتدی ، یناش دیدی ‖ (فعـ متعـ) Jemandem Stillschweigen winken برینه :صوص! دیه اشارت ایتمك ، صوص دیمك ‖ — mit den Augen کوزلرینی قیرپمق ، کوزیله اشارت ایتمك ؛ غمزه ایتمك .

Winkel,,... (ـّ ...) — affe (ام) (تاطبیعه)سائی دینیلان وآغلارکبی یاپان میمون .

Winseln (ـّ فعـ لا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه winisôn weinen کلمه سنه منسوب] آغلامق ، ویزلامق ، زیرلامق، ویراق ویراق آغلامق .

Winter (ـّ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wintar] قیش،شتا (کذا مجا) — mitten im قیشك اورته سنده ، قیش اورته سی ، قیش ایچنده ، قیش وقتی .

Winter,,... (ـّ ...) — abend (ام) قیش کیجه سی (اقشامی) ‖ — apfel (ام) (نبا) قیش الماسی ‖ — bestellung (امؤ) قیش اکیمی ، قیشین اجرا اولنان زراعت ایشی ؛ قاریشیق اکیلان بغدای ، چاودار ، یولاف آرپه ، ربیعیه ‖ — gerste (امؤ) صوك بهار ، کوزه موسمنده اکیلان آرپه ‖ — hafen (ام) (بحر) کمیلرك قیشك بارینمه لرینه مخصوص محفوظ لیمان ‖ — haus (الا) قیشلق او ، شتائیه ‖ (بغچوانلق) صوئوغه طایانمیان نباتاتی محافظه یه مخصوص محل ، لیمونلق ‖ — könig (ام) (تاطبیعه) == Zaunkönig ‖ — levkoje (امؤ lèfe-keû'-ë) (نبا) قیش شبویی ‖ — mäßig (ص) == winterhaft ‖ — schein (ام) (هیئة) تشرین ثانیده کوریلان یکی آی ‖ — schlaf (ام) (تاطبیعه) قیش اویقوسی .

Winterhaft (ـّ ـّ) اکثریا winterlich (ـّ ـّ ـّ) (ص) ㉑ [Winter] قیش کبی ، قیشه مخصوص، ایکیسده قیشیجه سنه ‖ (جغر) صورت دائمه ده قارایله مستور ‖ (حا) قیشین اولدیغی کبی .

Wintern (ـّ فعـ لا + وفعـ یکشخ) a. ㉑ es wintert قیشه کیرییورز ، اورتالق قیشلایور، قیش باشلایور ،کلییور‖ (فعـ متعـ) == durch-wintern .

Winzer (ـّ ا م) b. ㊵ [قدیم آلمانجه winzuril لاتینجه vi'nitor دن] ، — in (امؤ) ㊿ اوزوم یتشدیران، باغ صاحبی (ارکك ، قادین) شرابجی ‖ اوزوم طوپلیان ، باغ بوزیجی .

Winzig (ـّ ـّ ص) ㉑ [wenig کلمه سنه منسوب] — klein پك اوفق، قوقله قدر ، مسخره ، شماما ، میفی میفی، اوفاجق ‖ (اشیا حقنده) پك ضعیف ، جلیز ، صیسقا ، پك کوتو ، پك ایجه،قیریلیویره جك کبی ‖ — es Männchen برآووچ آدم ، برقاریش انسان ، باجاق قدر (حریف) .

Wipfel (ـّ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wiphil اولوب winden دن wîfan] — eines Baumes برآغاجك تپه سی، اوجی ‖ (نبا) پوسکول ، بشاق .

Wipfeln (ـّ فعـ لا + وفعـ مطا) a. ㉑ [Wipfel] — (sich) باشنی هوایه قالدیرمق، دیکمك ، (تپه سی) افلاکه سر چکمك ‖ (فعـ متعـ) — Bäume == kappen .

Wipps,,... (ـّ ...) — leine (امؤ) ، — seil (الا) (قدیم ایپ جزاسنده) برینك آصلمسنه مخصوص ایپ .

Wippchen (ـّ جمع لا) b. ㊵ [Wippe] حقه بازلق ، یالان ، تزویر ، شیطانلق ، قورنازلق ، دوزنبازلق ؛ قیتیر ، مارتاوال .

Wippe (ـّ ا مؤ) ㊸ شمالی آلمانجه] == Kippe مثلا auf der — stehen دوشمك ، یوارلانمق ، طوپی آتمق اوزره اولمق ‖ تحترواللی ‖ == Wippgalgen دارآغاجی ‖ (جنا) Kipperei == Kippe und — ‖ Peitsche == (وجودك ویا برقسمنك موازنه سنده طورمسی ویا صاللانمسی

حركق) موازنت ، صاللانمه حركتى || برچكمه كوپرينك مانوله ، باصمق ديركى ، اوق || (فراغونار) اصولى پاره عيار ترازوسى .

Wippeln (ــَـ فعه لا + وفعه متعه) ㉑ a.. wippen = .

Wippen (ــَـ فعه لا + وفعه مطا) ㉑ a. صاللانمق ، تحتراوالّلى اوينامق ، اوطوروب قالقمق || كذا (فعه مطا) der Storch wippt (sich) erst mit den Flügeln : اولەرق ليلك اوچمازدن اول (اولا) قنادلريله چرپينور وكنديسى طار طار قالدير || (فعه متعه وفعه مشاركة) — Jemand برينى تحتراوالّلى صالنجاق اوزرنده صاللامق || دويرمك ، ييقمق ، دوشورمك ، تپەسى آشاغى ايتمك || برينى دار آغاجنه چكمك ، (بحر) متمى ايپله صويه صاللامق .

Wipper (ــَـ ام) ㊵ a. [wippen] = Kipper.

Wir (ـُ ضمير شخص) [قديم آلمانجه wir ، غوتجه weis] برنجى شخصك جمعى ، بز مثلا : — finden es اونلر بزز ، بززاونلر || Dichter — بز شاعرلر ، بز شعرا .

Wird (ـُ) (werben فعلنك صورت امريەسى) .

Wirbel (ــَـ ام) ㊵ a. [قديم آلمانجه wirbil] دائره اوزرنده دونيش ، دور ، دونان ، دور ايدن ، (مجا) كرداب ، ورطه || — (= Wasser) صو طلومبەسى ، آنافور (لى آقندى) || باش دونمەسى وجودده صاچ وتويلرك عكسى طرفه دورايتديكى ، دونديكى محل || باشك اك يوكسك نقطەسى ، تپه ، (تشر) قمةالرأس || vom — bis zur Zeh تپەدن طيرناغه || (برىبرينه قاريشمش ، مزج ايدلمش صدا) برهجاده ترنم اولنان برقاچ صدا ، سس || داوول ، ترامپته اوزرنده ياپيلان طيرر رر رر رر . || (تشر) بل كميكى طوتان ، ربط ايدن كميك ، بونى تشكيل ايدن فقرات || هرقنغى برفكر ومقصد اوزرينه چوريلان ، دونديريلان شى ، پنجره وقپوپى آچيق طوتمغه مخصوص دونر ماندال ، موصلقلرده موصلفك اناختارى مقامنده اولان تپەسى || (كمان وامثالى سازلرده تللرك قورولمسنه مخصوص) ماندال ، اناختارى .

Wirbel,,... (ــَـ....) — säule (امؤ) (تشر) عمود فقارى || los — (ص) (تاطبيعه) بل كميكارى اولميان (حيوانات) ، معدوم الفقرات || sturm — (ام) قصيرغه ، دونەرك وقوعه كلان شدتلى قصيرغه .

Wirbeln (ــَـ فعه لا + ، تبديل موقع مراد اولندقده فعه لا -) (فعه) مطا ، فعه متعه) ㉑ a. || (فعه لا وفعه مطا اولەرق) دونمك ، چويرلمك ، دور ايتمك ، (فعه متعه) دونديرمك ، چويرمك ، دور ايتديرمك || (die Lerche) wirbelt (ihr Lied) طويغار ، ترلاقوشى دم چكييور ، اوريور .

Wirbst ، **wirbt** (ـُ) (werben فعلنك زمان حال صورتنك ايكنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Wirf (ـُ werfen فعلنك صورت امريەسى) .

Wirfst (ـُ) (werfen فعلنك زمان حال صورتنك ايكنجى مفرد شخصى) .

Wirk,,... (ــَـ....) (صنعه) — bank ، (امؤ) — brett (الا) خوور تحتەسى ، تكنەسى || eisen — (الا) نعلبند بچاغى || meister — (ام) بزاز ، نساج اوستەسى || tafel — (امؤ) ، tisch — (ام) brett — || waare — (امؤ) كوزلى طوقومه ، منسوجات .

Wirken (ــَـ فعه لا — ، فعه متعه) ㉑ a. [قديم آلمانجه wirchan] حركت ايتمك ، طاورانمق ، ياپمق ، معامله ايتمك (فعه لا) نتيجه استحصال ايتمك ، حاصل اولمق ، تأثير حاصل ايتمك ، تأثيرى كورولمك ، فائده ويرمك ، هدف مقصوده واصل اولمق ، مقصدى الده ايتمك ، استديكنه نائل اولمق || die Arzenei hat gewirkt علاجك تأثيرى اولدى ، كورلدى ، فائدەسى اولدى ، فعلى اجرا ايتدى ، ايوكلدى || — Gutes ايولك ياپمق ، ايولك ايتمك || — beruhigend تسكين ايتمك ، شدت وحدتى كيدرمك (صورتيله تأثير ايتمك) || an einer — Schule (als Lehrer) بر مكتبده (خواجه اولەرق) خدمت كورمك || — nachtheilig auf etwas برشيئه ، برشى اوزرينه سوء تأثير ايتمك || — für Jemand برينك لهنده ، برى ايچون چالشمق ، برىيچون غيرت ايتمك ، ايشنى كوريويرمك ، تسهيل ايتمك || — gegen einander متقابلاً اجراى تأثير ايتمك || بر برينه قارشو اوغراشمق ، بر برينك آياغنى چلمه باقمق || دستكاهده طوقومق ، نسج ايتمك (دوزكون اولميوب ، كوزلى اولمق اوزره) ايشلمك ، اورمك || (فرونجيلق) يوغورمق || (نعلبندلق) den Huf — (مرا . aus-wirken) طوز ياپمق || Salz — || d — (اسم فاعل وصفت) ㉑ مؤثر . تأثيرى كوريلان ، شافى .

Wirkerei (ــَـ امؤ) ㊾ [wirken] نساج ، طوقومەجى ، اورىجى دستكاهى || (مرا . Strumpfwirkerei ، Borten) .

Wirklich (ــَـ ص) ㉑ [wirken] حقيق ، صحيح ، كرچك ، قطعى || خالص || صحيح ، موجود ، حقيق vorhanden — حقيقة موجود اولان || — صحيحى ، طوغريمى ؟ صحيحمى سويليورسك ؟ اه عشقنه قوزوم طوغرى سويله ؟ يا ؟ عجائب ؟ || ich weiß ...nicht — حقيقة بيليورم ، معلومم يوق .. || er geheimer — Rath انجمن ، مجلس خاص (وكلا) اعضاسندن اولان || — Staats rath شوراى دولت اعضاى دائميسندن اولان ذات (ورتبەسى) .

Wirklichkeit (ــَـ امؤ) ㊾ (sans pl.) حقيقت ، طوغريلق ، كرچكلك ، بالذات موجوديت || — in فى الحقيقه . حقيقت حالده (dem Namen nach تركيبنك مقابلى) || (av pl.) حقيق ، صحيح اولان ، بالذات موجود وواقع اولان شى ، اصل ايش ، مادة حقيقيه ، اسمى اولوبده جسمى اولميان دكل .

Wirksam (ــَـ ص) ㉑ [wirken] (فعلاً) تأثيرى كوريلان ، مؤثر ، شافى || — sein gegen etwas برشيئك عليهنده چالشمق ، برشيئى تأثيرسز براقمغه چالشمق ، اوغراشمق ، براقمق || برشى ايچون ايو اولمق ، برشيئه تأثيرى ، فائدەسى اولمق ، برشيئه ايوكلمك .

Wirksamkeit (ــَـ امؤ) ㊾ [wirksam] مؤثرلك ، تأثير ايديش ، مؤثر اوليش ، فائده ويريش || قوة مؤثره ، تأثير || — in sein فعاليتده بولنمق ، تأثير ونفوذنى اجرا ايتمك ، ايش كورمك || (مأمورين حقنده) الآن خدمت كورمك ، موظف اولمق || (قوانين ونظامات حقنده) اليوم حكمى جارى ، مرعى الاجرا اولمق ، حكمى اولمق ، موجبنجه عمل اولنمق || — in treten حكمى اجرا اولنمغه باشلانمق .

Wirkung (ــَـ امؤ) ㊾ [wirken] = Wirken (الا) مثلا : auf Jemand eine — ausüben برينه برتأثيرونفوذ اجرا ايتمك ، برينه برتأثيرونفوذده بولنمق ، تأثيرونفوذى اولمق ||

Wirtbar (- ُ صـ) ㉔ [wirthen] مسافرز ، یولجی اسکانه الویرشلی ، مسافر قبول ایدر ؛ قابل سکنا .

Wirths„... (ُ ...) — tafel (ا مؤ) ، — tisch (ا م) تابل دوت (معین بریمك چیقاریلان وکلان مسافرلرك کافه‌سنه بلا فرق بویمکدن ویریلان مقطوع فیآتلی) سفره ‖ — haus (الا) مسافر خانه ، خان ، لوقانطه .

Wirthschaft (ُ ا مؤ) ㊾ [Wirth] (لوقانطه‌جی ، هوتلجی ، خانجی ، او افندیسی کبی اداره ایتمك ، قوللانمق ، چویرمك ، دوندرمك صنعتی) اداره ، قاعدهٔ تصرفیه. اصول اداره ، ایشلتمه ، دوندرمه ، چویرمه ‖ die — lernen اداره‌ٔ تجاریه وزراعیه‌یی اوکرنمك ‖ die — besorgen (بر او حقنده) براوك اداره‌سنه باقمق ، اداره ایتمك ، چویرمك ‖ هر او ، خانه ، چفتلك ، اوتل والخ صاحبنك کندوسنجه اولان اداره‌سی : او اداره‌سی ‖ Gast = wirthschaft — ‖ Land = wirthschaft (عمو) کورولتوسی ، باطیرتیسی چوق ، آلایـلدیکنه یاپیلان ، کوریلان ایدیلان برایش ، برخارلتی برکورولتی ، شماته‌لی ایش ، قارمه قاریشـیقلق ، بوزوق ، نه آلتی نه اوستی بللی اداره ، ایش .

Wirthschaften (ُ ُ فعلا +) a. ㉑ [Wirthschaft] براداره‌ده بولنمق ، براوی اداره ایتمك ، بسلمك،چویرمك ‖ — auf einem Gute برچفتلکی اداره ایتمك، ایشلتمك ، چفتلکه‌باقمق ‖ — mit eigenem Vermögen gut پاره‌سنی، ثروتنی ، وارینی کوزل اداره ایتمك ، چویرمك ، قوللانمق ‖ اوتلجیلك ، خانجیلق ، لوقانطه وقهوه‌جیلك ایتمك ، براوتل ، قهوه ، لوقانطه‌یی طوتمق ‖ قارمه قاریشیق ، کورولتیلی‌ایش کورمك ، قیامت‌قوپارمق ، آلت اوست ، برباد ایتمك ، آلتنی اوستنه کتیرمك ، آلتندن کیروب اوستندن چیقمق، برباد وملوث ایتمك .

Wirthschafts„ ... (ُ ...) — beamte (r) (ا م) اداره مأموری ‖ — betrieb (ا م) زراعت وحراثت ، اکوب بیچمه، برطوپراغی، آراضی‌یی قاعده واصولی دائره‌سنده ایشلمه ‖ — jahr (الا) سنهٔ مالیه ‖ — wesen (الا) علم ثروت (ملل) .

Wisch (ُ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه wisc] مطبخ‌وامثالی بزی ، پاچاوره ، بز، چاپید ‖ مقام، استخفافده : (یازیلی ویا باصلمش‌کاغد) کاغد پارچه‌سی ‖ wisch ! (حر ندا) ایصلیغی ، فصیلدی‌یی تقلیداً : شیش !

Wisch„... (ُ ...) — papier (الا) سلکی،پرداخ، زیمپاره کاغدی ‖ — lappen (ا م) برشی سیلکه،تمیزلکه، قورولمغه مخصوص بز ، سلکی پاچاوره ‖ — wasch, کذلك : Wischiwaschi (ا م) (الا) صاچه ، ترهات ، هرزه .

Wischen (ُ فعـ متعـ) a., e. ㉑ [قدیم آلمـانجه wisken ؛ wasche اصلنـه منسوب] بربز ایله سیلمك ، خفیفجه اوغمق ، اوغوشدیرمق ، تمیزلمك ، قورولمق (اوزره سیلمك) ، سیلەرك تمیزلمك ‖ sich den Mund — آغزینی‌سیلمك ‖ (رسمده) قبا کاغددن یاپیلان قلم ایله رنك ، بویالری‌بربرینه قاریشدیرمق ، امتزاج‌ایتدیرمك ، بربرینه یدیرمك ، استامپالمق ‖ (فعـ لا -) قاپوب کیتمك ، سیلوب کچمك ، سورتوب‌کچمك .

Wischer (ُ ُ ا م) a. ㊵ [wischen] سیلان، تمیزلیان، اوغالیان ؛ قورولیان ‖ رسمده قوللانیلان کاغد قلم ، استامپا ‖

(کبیر) مجموع خواص، قوهٔ مؤثره ، قوت ‖ تأثیر، نتیجه ، فائده (ویا مضرت) ، تأثیر وحس ‖ seine — thun تأثیر ایتمك ‖ (ضرمثل) keine — ohne Ursache سببسز برشی اولماز ، آتشسز دومان چیقماز .

Wirkungs„ ... (ُ ...) — voll (صـ) پك زیاده‌تأثیرلی اولان،کوریلان، پك‌مؤثر ‖ — kreis (ا مؤ) دائرهٔ‌تأثیروتفوذ ‖ — los (صـ) تأثیر ونفوذسز .

Wirr (صـ) ㉔ [wirren] قارمه قاریشـیق ، طارمه طاغنیق ، آلت اوست‌اولمش ، قاریشیق،مشوش، ملوث ‖ e — Haare haben صاچلری قارمه قاریشیق، چهارشنبه قاریسی کبی‌اولمق ‖ — im Kopf عقلی‌باشنده‌اولمامق،ذهنی پریشان‌اولمق ‖ es Durch-einander — قارمه قاریشیقلق،آلت اوست‌اولمه .

Wirr „ ... (ُ ...) — garn (الا) طولاشیق ایپلك ، آچلمامش چیله ‖ — kopf (ا م) ذهنی پریشان ، عقلی باشنده اولمیان کمسه ، عقلسز باش، پریشان ذهن ‖ عقلی براز اویناق اولان کمسه ‖ — seide (ا مؤ) ایپك قیرینتیسی .

Wirre (ُ امؤ) ㊼ [wirren] قاریشیقلق،هرج‌ومرج ‖ — n (جمع) خیرکور، نفاق، آغیزطاتسزلغی،کورولتی پاطیردی، کچمسزلك، اویوشه‌مامق ‖ فتنه، فساد؛ قاریشیقلق، تشوش .

Wirren (ُ فعـ متعـ وفعـ مطـا) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wërran] (اسم‌مفعولی بعضاً ge-worren) etwas durch (in : یاخود unter) einander — برشیئی‌آلت اوست ایتمك ، بربرینه قاتمق، هرج ومرج‌طارمه طاغنیق ایتمك، اودی(آتشی) صویه قاتمق .

Wirniß (ُ امؤ) ㉞ (الا) ㉝ **Wirrsal** (- ُ الا) ㊳ [wirr] قارمه قاریشیقلق ، آلت‌اوست اولمه ، هرج ومرج ، تشوش ، آشوب .

Wirrung (ُ ُ امؤ) ㊾ [wirren] قاریشیقلق ، تشویش ، تشوش ، هرج ومرج ، فساد ، شورش .

Wirsing (ُ) [ایتالیانجه verza لاتینجه viri'dia] — kohl (- ُ ُ) (نبا) ایکیسیده : (ا م) ㊳ (sanspl.) (آشجیلقده) کوچك یوارلاق وقیویرجیق لحنه .

Wirtel (ُ ا م) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wirt ge-dreht ؛ لاتینجه ve'rtere . ا م] — an der Hand-spindel ایك وامثالی آغیرشاغی ‖ (نبا) ساقك برطرفنده حاصل اولان‌دال یاپراق ویا چیچکلر ، حلقویه .

Wirtemberg (ُ ُ ا حا لا) ㊻ (جغر) (قرال فره‌دریق زمانـنـه دکین مستعمل اولان طوغری املا) = Württemberg .

Wirten (ُ ا خا لا) ㊻ (جغر) فرانسه شهرلرندن وردون .

Wirth (ُ ا م) ㊳ [قدیم آلمانجه wirt Ehe-herr] — in (ا مؤ) ㊿ فاملیا،عائله پدری ، اوك افندیسی ‖ — in اوك ، عائله‌نك خانمی ‖ برخانه‌نك صاحب وصاحبه‌سی ‖ هوتل، مسافر خانه ، لوقانطه،قهوه خانه‌صاحب ویا صاحبه‌سی، کیراجی ‖ نزدینه مسافر قبول ایدن کمسه ‖ — (Gast=) خانجی ؛ برقهوه خانه ده : قهوه‌جی ، zweiten Ranges لوقانطه‌جی ‖ — (Schänk=) (ع) میخانه‌جی ‖ (des) — Soldaten نزدنده‌عسکراقامت‌ایتدیریلان کمسه ، قوناق‌صاحبی ‖ او اداره‌سندن ایو آکلار اداره‌یی بیلور کمسه ، او ایشنه‌باقان، کهیا .

برشیئی ، سیلکه، تمیزلکه‌مخصوص آلت || (دوکمه‌جیلرده)
استوپو || (ع) (طوپجیلقده) آتش ایدیلان طوپك ناملوسنی
تمیزلکه مخصوص طومار || (مجا) (عمو) قطعی ، شدتلی
جواب ، ترسلمه .

Wisent (ئ ئ ا م) (38) [قدیم آلمانجه wisunt =
روبجه bi'son] (تا طبیعه) آمریقای جنوبینك هور کوچلی
وصاچلی یبانی اوکوزی .

Wismut(h) (- ئ ا لا) (38) (*sans pl.*) (معد،کیمیا)
بیسموت دینیلان معدن (براز صاری یه مائل بیاض وقولایجه
توزه تحول ایدر، اجسام بسیطه‌دندر) .

Wispel (ـــ ا م) a. (40) اسکیدن : (١٠٠٠ کیلودن
عبارت واسکی ٢٤ شه‌فغل مقدارنده اولچك ،کیله)ویسپه‌ل.

wispern، **Wispeln** ایکیسیده(ـ فع لا +) a. (21)
[قدیم آلمانجه huspalôn = انکلیزجه whisper]
(روزکار حقنده) ایکامك ، اوتمك || سویلرکن : قولاغه
فیصلدامق ؛ فیصقوص کچمك .

Wiß„... (ـ...) bedürfniß — (ا لا) بیلك احتیاجی،
لزومی || begierig — (صـ) هرشیئی بیلکه اوکرنمکه ،
طویغه ، اشیتمکه مراق ایدن ، هوسلنان .

Wißbar (- ئ صـ) (21) [wissen] بیلنه بیلور .

Wissen (ئ فع متع) (زمان حالی: ich weiß، Du weißt
wir wissen || صورت شرطیه‌سنك زمان حالی : ich wisse ||
ماضی‌صورتی: ich wußte || صورت شرطیه‌سنك ماضی صیغه‌سی:
ich wüßte || اسم مفعولی : Ge-wußt || صورت امریه‌سی:
wisse) بیلك || ich weiß viel بن چوق بیلیورم ، بیلرم ||
was weiß ich? نه بیلیورم ، بیلرم ؟ بن نه بیله‌یم ؟ ||
wer weiß? کیم بیلور ؟ || — wer kann es ? کیم
بیلور ، بیله بیلور ؟ || — Das mag Gott بونی آنجق
جناب حق بیلور ، اونی الله بیلسون ، اونی جناب حق بیلور||
und Gott weiß wie viel sonst noch... الله بیلور (دها
کیم بیلور) نقدر بشقه . . . ، کیم بیلور دها نقدر سائر
. . . || Nichts, so viel ich weiß هیچ، هیچ برشی بکاقالورسه،
بکا قالورسه هیچ برشی || کاملاً قناعت حاصل ایدلیان برمعنی
صورتنده : ich wüßte nicht پك بیله‌مام ، بیله‌میورم ،
ابو بیله‌میورم||عباره‌آره‌سنده : wie Du weißt, wie Sie —
= be-kanntlich معلوم ، معلومکز اولدیغی وجهله || غیر
منتظر بولنیلان برشیئی بیان ضمننده : weißt Du, was ?
بکا باق ؟ بیلیرمیسك؟ ؛ بیلیورمیسك ؟ ، باق نه دییه‌جکم؟
باق خاطریمه نه‌کلدی ، کلیبور ؟ ، باق نه دییه‌جکم ؟ ، بن‌سکا
برشی سویلیه‌یمی ؟ || er ist reich, weiß Gott الله
بیلور اما اوتده پاره وار || Jemandem etwas zu — thun
بریته برشیئی بیلدیرمك ، برشی حقنده بریته معلومات ویرمك،
برشیئی بریته اخطار واخبار ایتمك : ich weiß, Du thust es
gern بن بیلورم سن بونی (بوایشی) استیه‌رك یاپیورسك ،
سوییورسك، سنك‌خوشنه کیدیبور، بیلورم سن‌بونی (بوایشی)
سورسك || Sie — doch wohl, daß... پك ایو بیلورسکزکه
، . . || dann wäre ich jetzt wer weiß wie weit شمدی
کیم بیلور نقدر ایلرولمش اوله‌جقدم ، شمدی کیم بیلور نره‌یه
وارمش ایدم ، کوردم || (مفعول الیه ایله) Jemandem
— Dank (für etwas) بریته بر شیدنطولایی ایفای تشکر
ایتمك ، تشکری‌اونوتمامق|| — sich keinen Rath تدبیره‌جغنی
بیلمامك ، شاشیرمق || (مصدر ایله برلکده برشی بیلك ،
آکلامق معناسنده) — zu leben یشامنك یولنی ، اصولنی
بیلك|| — Bescheid (بوکامراجعت) || Das — Sie nicht ?
بوندن خبریکز یوقمی ، یوق ها ؟ ، بونی‌بیلیورسکز اویله‌می ؟
|| — Das möchte ich wohl فقط شونی برآکلاسه ، بیلسه
ایدم ، جنده بوکا بردرلو عقلم ایرمیور ، اماده تحف شیءها ||
man will — , daß ... دینیورکه، ادعا ایدیلیورکه ...،هرکس
دییورکه || — sich viel mit (یاخود : auf) etwas برشیئه
پك مغروراولمق،برشیدنطولایی پك قوورلمق||(یاخود :um) von
— etwas برشیئی بیلك ، آکلامق، عقلی ایرمك er weiß von
keiner Sorge اونك هیچ برشی‌اومورنده ، تاصه‌سنده‌دکل، دنیا
امورنده‌دکلدر، اوهیچ برشیدن مکدرومتأثر اولماز ، قایغیسزدر
dort weiß man vom Winter Nichts اوراده قیش ندر
بیلمازلر، هیچ قیش کورلمامش|| — ich will von ihm Nichts
امان براق شونی (شونك لقردیسنی) آه‌عشنه براق شونك
لافنی ، لقردیسنی ، شونك سوزینی اچمه || davon will er
— Nichts اوندن بحث‌ایتمك‌ایشنه کلیور ، اونك لافندن هیچ
خوشلانماز ، اونی هیچ بیلك ایستمیور || — etwas gethan
wollen برشیئك یاپلدیغنی کورمك استمك || d — (اسم فاعل
وصفت) بیلان || برشیئه واقف ، آکلار ، آکاه ، بیلور ،
سرداش .

Wissens„... (21) (ئـ...) drang — (ام) durst —
(ا م) بیلك ، اوکرنمك ، آکلامق ، استمك، مراق وهوسی ||
— werth, — würdig (صـ) بیلنمکه ، اوکرنلمکه سزا ،
لایق .

Wissenschaft (ئـــ امؤ) (49) [wissen] علم ، فن||
die schönen — en صرف ونحو ، معانی ، شعرفنلری . علوم
ادبیه ، ادبیات || schöne — en und klassische Sprachen
مکاتبده صرف ونحودنصکره اوقودیلان منطق ومعانی وسائر
علوم عالیه والسنهٔ اجنبیه‌دن باخصوص اولسانه مناسبت
وارتباطی‌اولانلری (*sans pl.*) بر علم وفنه اولان درین
وقوف، معلومات‌تامه ، تفنن || وقوعه‌کلان برشیئه دائراولان
معلومات، وقوف، اوندن اولان‌خبر || ich habe keine — davon
بوکا دائر نم هیچ بر معلومانم،خبرم یوق .

Wissenschafter (ئـــ ام) a. (40) [Wissenschaft]
علوم وفنونه وادبیاته وقوفی اولان متفنن کمسه ، علامه ،
ادیب ، نحریر ، چوق اوقومش کمسه .

Wissenschaftler (ئـــ ام) a. (40) [Wissenschaft]
(برای استخفاف : Wissenschafter مقامنده مستعملدر)
عالملك . اوقومشلق ، ادیبلك طاسلایان کمسه ، عقلا .

Wissenschaftlich (ئـــ صـ) (21) [Wissenschaft]
فنی ، علمی، علوم‌وفنونه تعلق وعائدیتی اولان ، علوم وفنونه
مخصوص ، اصول وقاعده دائره‌سنده ، مرتب ، ایوجه مطالعه
وملاحظه ایدلمش، مکمل، موافق عقل‌وحکمت ، اصول وفن
دائره‌سنده|| eine — e Bildung haben مکمل تحصیل‌کورمش
یتشمش‌اولمق، بالجمله علوم وفنونه اختصاصی بولنمق .

Wissenschafts„... (ئـــ...) durst — (ام) علوم
وفنونه اولان فرط هوس || lehre — (امؤ) مبحث علوم
وفنون، علوم وفنون نظریه‌سی، نظریاتی .

Wissentlich (ـ ـ صـ) ㉑ [wissen] سبب واصلى بيلەرك ‖ (حا) بيله بيله ، مخصوص ، قصداً ، تعمداً .

Wisser (ـ ام) a. ㊵ [wissen] بيليجى ‖ بعضاً : (يلورم ظن ايدر) جاهل ‖ (مرا . ‚‚Mit‚‚ ‚‚Halb (Viel‚‚— .

Wist! (ـ حر ند) = hott صوله !

Witt‚‚... (... ـ) —frau (امؤ) = Wit(t)we ‖ —mann (ام) = Wittwer .

Wittenberg (ـ ا خالا) ㊻ (جغر) پروسيانك ساقسونيا ولايتى داخلنده ويتەنبرغ شهرى .

Wittern (ـ فعلا + ، فعمتعوفعمطا) a. ㉑ es witlert so und so هوا شويلەويابويلە=wettern‖(آوجيلق) nach etwas— ايزينى آرامق ، ايزينه دوشمك ، قوقوسندن زەدە اولديغنى آراشديرمق ‖ —etwas برشيئك قوقوسنى آلمق ، سزمك ، ايشكيللنمك ، چاقمق .

Witterung (ـ ـ ـ امؤ) ㊾ [Wittern] هوانك حالى ، طبيعق ، اقليم ‖ die rauhe— سرت هوا ‖ تحت الارض معادن قويولرنده اولان هوالرك حالى ‖ [wittern] خصوصيله (آوجيلقده) قوتو آلمه ،قوقو ايله آرامه ‖ برآوك كيروبراقديغى قوقو .

Witterungs‚‚... (... ـ ـ ـ) —einwirkung تأثير (تأثيرات هوائيه) هوا ‖ —kunde (امؤ) —lehre (امؤ) علم علائم جويه ، هوائيه ، مبحث هوا .

Witt(h)um (ـ ام (الا) [قديم آلمانجه wi'dumo [Brautschatz] طولره ويريلان مهر مؤجل .

Wittib (ـ امؤ) ㊻ متروك اولوب هنوز قلملرده كتاب بيننده مستعملدر = Wit(t)we .

Wit(t)we (ـ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه wi'tuwâ= لاتنجه vi'du»] طول ، ارمله ، بيوه ‖ مهر مؤجلنه مالكه طول قادين ‖ (تا طبيعيه) —gelbflügelige قرەبابا دينيلان اوزون قويروقلى قوش ‖ كيجه كلبكى .

Wit(t)wer (ـ ام) a. ㊵ [Wit(t)we] طول اركك ، ارمل .

Witz (ـ ام) ㊳ نادراً (امؤ) ㊾ [قديم آلمانجـه wizzan wissen دن مأخوذ (sans pl.) زكا ، فراست ، عقل ‖ نكته ، طاش ، آتيلانسوز ‖ —scharfer اوقەلى ، قبا لطيفه ، سرت سوز ‖ schlagfertigen — besitzen حاضر جواب اولمق ، لاف آلتنده قالمامق ‖ لطيفه ، شقه ، تحف سوز ، بردنبره خاطره تبادر ايدن تحف سوز ، شى ‖ —e machen تحفلق ايتمك ، تحف سوز سويلمك ‖ جناس ‖ (ياخود: Das ist darin liegt) ja eben der (ganze)— اصل تحق ، تحف يرى بوراسى ، اصل ايش ، تحفلق بونده ‖ اصل ايشك كوچلكى ، اهميتى بوراده ‖ آلاى ، اكلنجه ، شنلك ، اكلنتى ‖ = Tanz=vergnügen .

Witz‚‚... (... ـ) —blatt (الا) اكلنجه غزتەسى ، اوراق لطائف ‖ —bold (ام) شقەجى ، لطيفەجى كسه ، پك تحف آدم،مقلد ، صويتارى ، شيطان كبى عقللى .

Witzeln (ـ فعلا +) a. ㉑ [Witz] مسخرەلق ، تحفلق ايتمك، لطيفه، شقەيامق ، جناس ، نكته سويلمك über —Jemand, etwas بريله، برشيئله آلاى ايتمك .

Witzig (ـ ـ صـ) ㉑ [Witz] (اشخاص حقنده) عاقل ، فطين،زكى ، احسن فكرلى، شيطان ‖ —sein wollen عقللىلق طاسلامق ، صاتمق ، تحفلق ايتمك استمك ‖ (اشيا حقنده) تحف ، نكتەلى ، معنالى ، يمان شى ، طوقوناقلى ، جناسلى ‖ —er Einfall تحف فكر ، شى .

Witzigen (ـ ـ فعمتعه) a. ㉑ [witzig] عقللانديرمق، ذكيلشديرمك ، كوزينى آچمق ، آليقلغى كيدرمك .

Wlache (ـ ام) ㊷ ، Wlachin (ـ امؤ) ㊿ = Walache .

Wo (ـ حا) [قديم آلمانجه hwâr] نرەده ? wo ist er? نرەده او ? او نرەدەدر ? نرەدەدر ? ‖ wo ich (das Haus) wohne نەاوطورديغم او ‖ es kommt auf das wo an نرەده اولەجقى، نرەسنك اولديغى معلوم اولملى ، نرەده اصل اوتى بيلملى ، حل ايتملى ‖ in einer Zeit, wo man (an dergleichen nicht dachte) بويله شيلرك دوشونلديكى برزمانده ‖ im Februar, wo der Hirsch .... كييكك . . . ديغى نيسان آينده ‖ =wie مثلا: wo werd'ich so dumm sein ? بن هيچ دليميم ? بدلاميم بن ? دليسك سن ? سن نه دليمى ظن ايتدك ? ‖ ach wo ! = wenn (حر عا) ‖ مثلا: wo ich denk'nicht dran اكر يانلمايورسەم، خطا ايتميورسەم، ظن ايدرسەم، غالبا ‖ wo nicht irre اكر دكاسه ، اولمديغى حالده ، يوقسه .

Wo‚‚... ، هجا اوكنده : wor‚‚ ... (ـ ـ ـ) صداى اصلى اكثريا تعقيب ايدن كلـه اوزرنده بولنور) حرف جر ويا حال ايله تركب وامتزاج ايدرك حال ويا حرف عاطف استفهامى تشكيـل ايدرك " Was ‚‚ و was وياخود welche(r) ، welches وياخود غيرمعين اولان irgend etwas‚‚ " تركيبلرينه معادل اولور ‖ —gegen مقام استفهامده : نەيه مقابل? نەيه قارشى? نه مقابلنده ? ‖ صورت نسبيەده : ... مقابل ، ... قارشو، ... اوزرينه ‖ تبديل صورتيله : (نه)يه قارشولق، ... ايله مبادله اولنمق اوزره ، ... مقابلنده ‖ —ran سؤال مقامنده : ? نەدوشينورسكز? نەاوزرينه —ran (denkst Du) ملاحظه ايديورسك ? ‖ (ضمير غيرمعين مقامنده) Du mußt doch —ran gedacht haben برشى دوشـونمش اولمليسك . البته خاطريكه برشى كلشدر، البته برشى فكرينى اشغال ايتمش، برشيئه صرف ذهن اولمليسكدر ‖ —(das Buch) (نسى اولەرق) ran ich arbeite چالشمقده ، يازمقده ، تأليف ايتمكده اولديغم كتاب ‖ (مجا) ? —ran bin ich نرەده قالدم? نرەيه براقدى ايدم ? ‖ —rauf نه اوزرينه ? نيه دائر ‖ —rauf sinnst Du ? نه دوشنيورسك ? نەيه تفكر وملاحظه ايديورسك? ‖ —rauf Alle fortgingen بونك اوزرينه هركس كيتديلر ، طاغلديلر ‖ —raus ندن ? نرەدن ? ‖ اوندن ، بوندن ‖ —bei نرەده ? نره جوارنده ? ‖ قنغى اثناده ? نه يانار ، اولوركن ? ‖ —durch نه ايله ? نصل ? نه واسطه ايله ? ‖ اونك بونك ايله ‖ —für نه ايچون ? نيه ايى? ‖ —für ist بو ? ‖ Das gut بونيه ايى ، يارار ? بونكله نه اولەجق ? بوندر آنك ، بونك ايچون‖ —her نرەدن? نەطرفدن? قنغى جانبدن? نصل ? نصورتله ? ‖ اوطرفدن ‖ —hin نه طرفه ? نرەيه ? قنغى جانبه ? ‖ —hin ich gehe نم كيتديكم محل، ير، جانب‖ —rin ندە? ندن ? ‖ اونده ، اوندن ‖ —mit نه ايله ?

Wocke(n) (ـٔ ا م) ⑤② ، b. ④⓪ [آشاغی آلمانجـه] = Rocken .

Wog (ـَ) (wägen و wiegen فعللرینك زمان حال ماضیلرینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Woge (ـٔ امؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجه wâc tiefes Wasser] مرا . Welle) بیوك طالغه ، موجه (کذا مجا) || (بحر) بیوك دکز طالغه‌سی .

Wogen (ـٔ فه لا ±) a. ②① [Woge] طالغه‌یوارلامق ، تحریك امواج ایتمك ، طالغه‌لنمق ، تموج ایتمك ، طالغه ایتمك ، یاپمق || es wogt das Meer دکز طالغه‌لنیور || خصوصیله (اکین حقنده) طالغه‌لنمق ||(مجا) چارپمق ، دیترەمك ، شیشمك طالغه اوزرنده چالقانمق .

Wogig (ـٔ ـَ ص) ②⑤ [Woge] طالغه‌لی ، متموج ، قباریق ، = wogend طالغه یوارلایان .

Wogule (ـٔ ـَ ام) ⑤② (فینو والیلره منسوب اولان اوغریلر قومندن) ووغول .

Wohl (ـَ ص) ②① [قدیم آلمانجه wola ؛ wollen کله‌سنه منسوب] خصوصیله (حا) ایو || صورت نسبیه‌سی : er — دها ایو ، دها کوزل || صورت مبالغه‌سی ، تفضیله‌سی : am —sten اك ایو ، اعلا ، پك کوزل || (یالکز (حا) اوله‌رق صورت نسبیه : besser) bekomm's (Ihnen)! — عافیت اولسون! شفالر اولسون ! || ! — leben Sie آللهه اصمارلدق! عافیت اوزره قالیکز! ربی‌یه امانت اولوك! || اکثریا اسم مفعول ایله برلکده مستعمل اولوب دیکر صورتلرنده : „gut“ اوله‌رق مستعملدر || — berechnet ایوجه حساب اولنمش ، دوشونلمش || er so — wie (Dein Bruder) او و (کذا سنك) برادرك ، کرك اوکرك قرنداشك ، اوده قرانداشکده || ! — ja اوت افندم! البته! شبهه‌ی وار! ... es sind — drei Jahre, daß اوت (تمام) اوچ سنه (قدر) اولیور ، اولیورکه || wieder — werden یکیدن ایولشمك ، کسب عافیت ایتمك ، افاقت بولمق || es thut — oder übel طوعاً وکرهاً ، استراستمز || mir —, wenn... اکر ... اولورسه پك زیاده خوشلانیرم ، پك زیاده مسعود وبختیار اولورم ، (صوك درجه‌ده) لذتیاب اولیورم ، ممنون اولیورم || Sie wissen sehr — پك کوزل ، اعلا ، رعنا بیلیورسکزکه || ich wünsche (Ihnen) — Das ist — || gesegnete Mahlzeit = gespeist zu haben نوش اولسون nicht möglich بو (اصلا) قابل ، ممکن دکل ، نصل اولور ، ممکنمی || اشخاص مفعول الیهی ایله برلکده (حرف ندا) اوله‌رق = Heil (weh کله‌سنك مقابلی اوله‌رق) — Dem, der ... یشاسون ، اعلا اولسون اوکه ... || — ihm, daß er Das nicht erlebte بوکا یتشمدیکندن ممنون ، بختیار اولسون ، کورمدیکی پك اعلا اولمش ، بونی یشایوبده کورمدیکی دها اعلا اولمش ، نه مودلی (امیدلی) که بونی کورمدی || (بحر) کمیجیلرك قپودن ، سواریسنك ویردیکی برقوماندا ، امرینه قارشو ! — باش اوستنه ! ، آلسته ! || ob اداتی صکره کله‌رك واکثریا بوندن برضمیر شخصی ایله آیریله‌رق مستعملدر : ob er (krank) ist — هر نقدر خسته کیفسز ایسه‌ده || (ا لا) (sans pl.) ایولك ، عافیت (=ergehen) — عافیت اوزره اولمق ، کیفی یرنده اولمق ، صاغ وسالم اولمق ، جانی صاغ اولمق ، سعادت ، سلامت || auf Ihr Wohl! عافیت ، سعادت وسلامتکزه !

نه ایله مشغول اولیورسکز؟ — mit beschäftigt Ihr Euch? اشتغال ایدییورسکز ؟ || — mit kann ich Ihnen dienen? نه امر بیورییورسکز ؟ نه آرزو ایدرسکز ؟ سزه نصورتله ابراز خدمت ایده‌بیلورم || Das ist's, — mit ich nicht zufrieden bin بنم ممنون اولمدیغم ، خشنود اولمدیغم شیده اشته بودر ، اشته بنم استمدیکم شی بودر || — nach نه‌دن صکره ؟ نه‌یه کوره ؟ نه ایجابنجه ؟ نه ؟ || — nach fragt er ? نه ، نه‌یی صورییور ؟ نه‌یه دائر سؤال ایدییور ؟ || — ran ، — rauf ، — raus ، — rin (یوقاری یه مراجعت) || — rüber نه‌اوزرینه || نه‌یك اوستنه ؟ نه‌یه دائر ؟ نه‌حقنده ؟ || — über lachst Du? نه‌یه ، نه‌نك اوزرینه کولیورسك ؟ نه‌یه کولدك ؟ نیچون کولدك ؟ ندن کولدك ؟ نیچون کولدك ، کولییورسك ؟ || — über er sehr ärgerlich war بوکا ... اوکا چوق قیزمش ایدم ، چوق قیزدیغم شی || — runter نه آلتنده ؟ نه‌یك آلتنه || — runter hatte er sich versteckt ? نه‌یك آلتنده قالمش ؟ نره‌یه ، نه‌یك آلتنه صاقلانمش || تختنده ، بینلرنده . آره‌لرنده || — von نه‌دن ؟ || آنك ، آندن || — vor نه اوکنده ؟ قارشوسنده ؟ ندن ؟ || — vor fürchtest Du dich ? ندن خوف ایدییورسك ؟ ندن قورقیورسك ؟ سنی اورکودن ، ییلدیرن ندر ؟ || — zu نه‌ایچون ؟ نه‌یه ؟ نیچون ؟ نه مقصده بناء ؟ || — zu Das? بونه‌یه ایو ؟ بونه اوله‌جق ؟ || اکا ، بوکا ، آنکچون || wir müssen uns — zu entschließen بز برشیئه قرار ویرملییز .

Wob (ـَ) ، wöbe (ـٔ) (weben فعلنك زمان حال وصورت انشائیه‌سنك ماضی صورتی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Woche (ـٔ ا مؤ) ⑤③ [قدیم آلمانجـه wëhhâ || weichen کله‌سنه منسوب ولاتینجه vicis] هفته ، اسبوع || هفته بهفته تبدیل اولنان خدمت ، هفته خدمتی ، نوبتی ، خدمت ، مشغولیت اسبوعیه || die — haben هفته نوبتنده اولمق ||(چوجق قونداغی) n — (den)in(—n =Sechs : فی الاصل) in die — n قونداقده اولمق || sein, die — n halten لوغوسه اولمق kommen mit einem Sohne برچوجق طوغورمق ، تولید ایتمك || aus den — n kommen لخوسه‌لقدن قالقمق .

Wochen„ ... (ـٔ ... ـٔ) — lang (حا) هفته مدتنجه ، هفته (لر)جه || — weise (حا) هفته بهفته ، هفته‌دن هفته‌یه || — schrift (ا مؤ) هفته‌ده برچیقار غزته ، جریدهٔ اسبوعیه || — besuch (ا م) لخوسه زیارتی || — bett (ا لا) لخوسه یتاغی || — blatt (ا لا) هفته‌لق غزته || اعلانامه ؛ اعلان کتابی || — geld (ا لا) هفته‌لق (معاش) هفته‌دن هفته‌یه ویریلان ، آلنان پاره || — kleid (ا لا) هفته‌نك ایام عادیه‌سنده کییلان البسه ، کونده‌لك البسه || — stube (ا مؤ) لخوسه اوطه‌سی || — tag (ا م) هفته‌نك ایش کونلرندن اولان بهر کون ، ایام رسمیه‌نك غیری کون .

Wöchentlich (ـٔ ـٔ ص) ②① [Woche] هفته‌لق ، هفته‌ده بر || — (erscheinend) هفته‌ده برچیقان ، نشر اولنان ||(حا) هرهفته ؛ هفته بهفته || (کذلك ... wöchig) مثلا : — = letzt صوك هفته‌نك ، صوك هفته ، کچن هفته‌دن .

Wöchner (ـٔ ا م) a. ④⓪ هفته‌لقلی ، هفته‌لقجی ایشجی .

Wöchnerin (ـٔ ا مؤ) ⑤① [Woche] لخوسه .

Wohl„... (‒̄...) —beschaffen (ص) استدیکلککبی، استدیکندن اعلا —genährt (ص) ایو باقلمش، بسلنمش، سمیز || —an (‒́ ‒ حا) کمال جسارتله، بلا پروا || (حرف ندا مقامنده) هایدی بقالم، هایدی، هایدا، یاللاه !|| —auf (‒́ ‒ حا) er ist—auf (اوصاغ سالم، برشیئی یوق، تورب کبی، آرسلانکبی،) صحتده‌در||(حرف ندا) —an== || —bedacht (ا م) مثلا (mit) — bedacht (e) ایو تفکر وملاحظه‌دن، ایوجه دوشوندکدنصکره || —befinden (الا) صحت‌وعافیت تامه || —befugt (ص) مأذونیت تامه‌وکامله صاحبی (ها) مأذونیت فوق‌العاده، تام‌ایله، فوق‌العاده رخصتله —behagen (الا) فوق العاده کوکل خوشلغی، راحت وحضور قلب || —behalten (ص) صاغ‌سالم (اشیاحقنده) صاغلام هیچ‌برشی اوللامش (ص) —erfahren || be-leibt== (ص) —beleibt صاحب وقوف، وقوف تامه‌سی اولان || —ergehen (الا) سعادت حال، اقبال، دولت مسعودیت، بختیارلق || —fahrt (امؤ) Wohl== || —feil (ص) اوجوز، اهون، (عادتا) بادهوا —feiler werden اوجوزلق، دوشمك، ایمك || hier ist — feil leben بوراده اوجوز یشانور || (مجا) —ferlei||اوجوزقورتلق—feilen Kauf's davon kommen (الا) (نـا) [Wohl für allerlei] اوکوز کوزی، آرتیقا || —geartet (ص) اهیل، نجیب، عائله‌سنك شرف واعتباریی اعلا ایدن، فاملیاسنه شرف وسعادتبخش اولان، مدار افتخاری اولان || —gefallen (الا) ذوق، خوشلانمه، ممنونیت || sein —gefallen an etwas haben بر شیدن خوشلانمه، پك سومه، کوکللیسی اولمه || —gemuth (ص) recht— شاد وخندان، کیفلو، ممنون، دلشاد، مسرور، شن — —gemeint||پك‌نشئه‌لی، کیفلی‌کوروتمك|| gemuth aussehen (ص) حسن نیتله، ایولك فکریله || —geruch (ص) خوشبو، کوزل قوقولی || —geschmack (ام) ذوق ولذت (کامله)، حسن طبیعت، آغز طادی، ظرافت طبع، ذوق سلیم || —gesittet || gut=gesinnt —gesinnt (ص) ادبلی، تربیه‌لی، آداب وارکانه رعایتی اولان، بویله تربیه‌کورن کمسه، کبار ذات || —getroffen (ص) پك کوزل بکزه‌مش (رسم حقنده) پك‌کوزل اولمش، یابلمش || —gewogen (ص) خیرخواه، ایولك‌فکر ونیتیله (یابلمش اولان) || —habend (ص) وقت وحالی یرنده (زنکین) || —klingend (ص) سمعه خوش‌کلان، ایشیدیلنجه ممنون اولنان (صداویا سوز، کوزل سس، طاتلی، آهنکلی صدا) || —leben (الا) ذوق وصفا وراحت وسعادت ایله کچیریلان عمر؛ بویله یشامه || طاتلی عمر کچیرمه، یشامه، ذوق، عمر سورمه || —löblich (ص) —meinend || löblich== (ص) حسن نیتله، ایولك نیتیله، خیرخواهلقله، شفقت ومحبت ومرحمت فکریله || —riechend (ص) کوزل قوقولی، رایحهٔ طیبه‌لی، قوقولی || —sein (الا) ایولك، صاغلق، عافیت، صحت || —stand (ام) ایولك، حال وقتك ایولکی، سعادتحال، بختیارلق؛ زنکینلك، راحتلق || —that (امؤ) خیر. ایولك‌ایتمه، حسنات، کرم ولطف Jemandem —thaten erzeigen برینه ایولك، لطف، افندیلك ایتمك || bei solcher Hitze ein Bad ist eine— that بویله صیجاقده براستحمام حیاتبخشادر، پك ایواولور، پك‌کوزل قاچار، پك خوش اولور || ایوایش || —thuend (ص) ایوکلان. خوش ولطیف صورتده تأثیر ایدن، فائده بخش، یارارلی انسانی متسلی قیلان، کوکلنه فرح ویرن. یورکنه صو سرپان || —verdient (ص) مستحق، لایق، حق ایدلمش || —weise (امؤ) — hoch=weise== || —weislich (حا) عاقلانه، مدبرانه || —wollen (فع لا +) (sép.) Jemandem —wollen برینك ایولکنی، سعادتحالنی آرزو ایتمك || Wohlwollen (الا) توصیه، حسن نظر، شفقت، همت || —ziemend (ص) کوزل یاقیشان، ایو اوطوران، آغیر؛ ادیبانه.

Wohlig (‒́ ‒ ص) ㉑ [Wohl] کندوسی راحت، مسعود، کیفلی حس‌ایدن، راحت || ایوحس ویرن، خوش، لطیف، فرحفزا، سعادتبخشا، روحفزا.

Wohn„... (‒̄...) — gebäude (الا) اقامت اولنان ابنیه، محل، سکنا، اقامتخانه، مسکن || —haus (الا) اقامت اولنه‌جق او، خانه، (طشره‌ده) افندی، اغا قوجه باشینك اوی، قوناق || —ort (ام) محل اقامت || خان، او، مکان || —sitz (ام) مسکن، اقامت اولنان محل، (دائمی صورتده) اوطوریلان، بولنیلان یر || —stätte (امؤ) — zimmer (امؤ) —stube || —ort== (الا) اقامت اوطه‌سی، صالون، (یمك، یتاق وامثالی اوطه‌لرك غیری اولان) اوطورمغه مخصوص اوطه || —zins (ام) او، اوطه‌کیراسی، بدل اجاره.

Wohnbar (ص) ㉑ [wohnen] قابل سکنا، ایچنده اوطوریله بیلور، اقامت اولنور، اوطورمغه، اسکان ایتمکه صالح، لایق.

Wohnen (‒́ ‒ فع لا +) a. ㉑ [قدیم‌آلمانجه wônen] ساکن‌اولمق، یرده اوطورمق || es wohnt sich dort sehr angenehm (فع معطا) اوراده اقامت پك ایودر، اوراده پك کوزل اوطوریلور، اوراده اوطورمق انسانك پك خوشنه کیدر، اورانك‌اولری، اوطه‌لری پك‌کوزلدر || die Hoffnung wohnt in seinem Herzen امید اونك قلبنده، یورکنده یاتیور، او قلباً امید وار در.

Wohnhaft (‒́ ‒ ص) ㉑ [wohnen] ساکن، مقیم، برمحله یرلشمش || sich an (einem Orte) —niederlassen برمحله یرلشمك، برمحلده اختیار اقامت ایتمك.

Wohnlich (‒́ ‒ ص) ㉑ [wohnen] (بر او وامثالی حقنده) قابل اقامت، کوزل دوشنمش‌دایانمش واسکانه‌الویریشلی قلنمش، راحت، ترتیبلی، قوللانیلیشلی.

Wohnung (‒́ ‒ امؤ) ㊾ [wohnen] (sans pl·) مأوی، مسکن، اقامتگاه || او، خانه، قوناق، اوتل || — kleinere اکثریا: (اشیاسی تکمیل وقابل سکنا) اوطه، —(größere) آپارتمان، دائره.

Wohnungs„... (‒̄ ‒ ‒...) —(ver) änderung (امؤ) تبدیل مکان ومسکن، اوینی، اقامتگاهنی دکشدیرمك، چیقمق، کوچ ایتمك || —anzeiger (ام) شهر، بلدیه (اقامتگاه) تقویمی || —kosten (جمع) کیرا، بدل اقامت.

Wo-iloch یاخود: **Wo-ilach** ایکیسده: ‒ ‒ ‒́ اکثریا: ‧veû'-lăch (ام) ㊱ [روسجه woĭlok] (ع) سکره بوکیلور کتن اورتو.

Woiwod ‑vëu سزياده كذلك (‑ ‑ ا م [اسلاوجه ؛ Kriegs=führer] كذلك Woiwode (‑ ‑ ‑ ا م)
وويووده ، والى ، مجارستان بكى .
Woiwodat (‑ ‑ ‑ ا لا) ㊳ ، Woiwodschaft (‑ ‑ امؤ) ㊾ [اسلاوجه] وويووده‌لق ، بكلك ، امارت .
Wol (‑ ياخود ‑ نجا) = wohl .
Wölb,,... (‑...) (صنع) (e=)dach — (الا) كمرلى طام ‖ stein — (ا م) قبه كمرينك تپه‌سى تشكيل ايدن‌طاش، آناختار طاشى .
Wölben (‑ ‑ فعمتعو فعمطا) .a ㉑ [قديم آلمانجه hohl-rund gestalten heulpan] (معما) — (sich)
قبه‌لنمك ، قبه كمركبى قبارمق ، مقعرلنمق ‖ يوارلاق ومحدب اوله‌رق تشكيل ايتمك ، املا ايتمك ، طولديرمق ، اوطه‌سى قبه‌لنديرمك ، قبارتمق ‖ gewölbt (اسم مفعول وصفت)
㉑ ‖ بعضاً دخى b— (اسم‌فاعل) قبه‌لى ، محدب ، (داخلنه طوغرى) مقعر ، قنبور ، قبارمق .
Wölbung (‑ ‑ امؤ) ㊾ [wölben] = Ge=wölbe
‖ قبه‌لى، محدب‌شكل ، قبارتيلق، محدبلك ، بريولك اورطه‌سنك قباريق ، بالق صرتى اوليشى ‖ قبه ، قنبور ، قباريق .
Wolf (‑ا م) ㉛ [قديم‌آلمانجه wolf= لاتينجه vu'lpes]
قورد ، ذئب ،كرك ، Wölfin (ا مؤ) ㊿ ديشى قورد ‖ junger — قورد ياوروسى ‖ (علم امراض) چوق يوريمك ويا حيوانه بنمك صورتيله وجودك برمحلنده درينك ياره اولمسى، اورولمه ، يالانمه ، ‖ (gehen) sich einen— reiten :وياخود (مجا) —in Schafskleidern‖ حيواندن ويا يورومه‌دن اورولمق قويون دريسنده قورد ، يوزندن حليم سليم ايچريسندن شيطان رجيم اولان، سينسى‖ =Dieb ‖ = (صنع) Ramm=bär ‖ (مع) آقينتيدن كيرى قالان بقيه،جروف‖ (طوقومه‌جيلقده) wenn der—alt wird, (ضمثلا) ‖ Kletten=wolf = ist er des Hundes Spott قورد قوجالنجه كوپكلرك مسخره‌سى اولور .
Wölfen (‑ ‑ فعمتع) .a ㉑ (صنع) يوكى طارامق ‖ (ديشى قورد حقنده) ياورولامق .
Wolfram (‑ ‑ الا (ا م) ㊻] Wolf=rahm ويا Wolfschaum] (sans pl.) (مع) (كيم) تونغستن .
Wolfs,,... (‑...) art — (امؤ) قورد جنسى ‖ قوردلرك طبيعتى ‖ balg — (ا م) قورد دريسى ، پوستى ‖ bohne — (امؤ) (نبا) Lupi'ne= ‖ falle — (امؤ) (آوجيلق) قورد قپانى ‖ grube — (امؤ) (آوجيلق) قورد قويوسى (ع) (استحكا) قورد قويوسى ‖ hund — (ا م) = Spitz ‖ قورد ايله كوپكك‌چفتلشمسندن حصوله كلان ملز ‖ kirsche ‖ Heiß=hunger= (ام) —hunger ‖ (امؤ)=Bellado'nna ‖ magen— (ا م) قورد معده‌سى ‖ (مجا) طويماق بيلماز (اوبور) معده‌سى ‖ milch— (امؤ) قورد سودى ‖ (نبا) فصيلهٔ فريبونيه‌نك اساسى اولان ياقيجى سودلى نبات ، فريبون ‖ schwanz— (ا م) قورد قويروغى ‖ (نبا) قلاقا ، قورد قويروغى ‖ sucht— (امؤ) (علم امراض) قورد خسته‌لغى ، جنت ، ذئب دينيلان خسته‌لقكه مبتلا اولان كنديني قورد ظن ايدر .
Wolga (‑ خامؤ) (inv.) [روسجه ‖ die Heilige] (جغر) die— وولغا نهرى .

Wölkchen (‑ ‑ الا) .b ㊵ [Wolke كلمه‌سنك صورت تصغيريه‌سى] اوفق بلوط ، بلوطجق ‖ —weiße (جمع) بياض ويوارلاق بلوط ، پاموق كبى آتلمش طوپ طوپ بلوط .
Wolke (‑ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه Welle؛wolchan كلمه‌سنه‌منسوب] بلوط ، سحاب‖ wie aus den—n gefallen طامدن دوشمر كبى ، صاللاپاتا ‖ قادينلرك خفيف وظريف باش اورتولرى ، فيونغه‌لرى، باش‌آتغيسى (توالت يرينه توالت مقامنده مستعملدر) ‖كوزل ورايحهٔ طيبه نشر ايدن بالو البسه‌سى حقنده) — eine wahre كلدسته .
Wolken (يالكز فعلا اوله‌رق) يوقسه : wölken [Wolke] ㉑ .a (‑ فعمتع وفعلا وفعمطا) : ايكيسيده — (sich) بلوطـله اورتمك قپامق ، اورتولمك ، قپانمق ‖ gewölkt بلوطلى .
Wolken ,, ... (‑...) (‑ ‑ ‑) —an (‑ ‑ ‑ حا) بلوطاره طوغرى ، بلوطـلره ،كوكه قدر ‖ —hoch (ص) افلاكه سر چكمش ‖ acha't— (ا م) (معد) دومانلى عقيق طاشى ‖ bruch— (ا م) صاغناقلى يغمور، سيل كبى ياغان يغمور ‖ schieber— (ا م) (عمو) = Kouli'ssen=schieber ‖ اوچ كوشه‌لى ياپاس شاپقه‌سى .
Wolkenhaft (‑ ‑ ‑) ، (‑ ‑) wolkig (t) ايكيسيده (ص) ㉔ [Wolke] بلوطلى، بلوطله اورتولى ‖ بلوطمثالى ، بلوطه بكزر، اوطبيعت وصورتده بلوطلى، (مجا) مغموم، حزنلى.
Woll,,... (‑...) vieh— (الا) يوك ويرن‌حيوانات‖ wäsche— (امؤ) (صنع) يوك چماشور ، يوكلى شيارى يقامق ‖ baum— (ا م) (نبا) پاغى كبى اينجه حاولى نباتاته اطلاق اولنور ، خصوصيله پينير آغاجى ‖ garn— (الا) (صنع) يوك ايپليكى‖ kamm— (ا م) (صنع) يوك طراغى‖ sack— (ا م) يوك چوالى، طوربه‌سى ‖ (مجا) آلتون باباسى ‖ schere— (امؤ) ، schur— (امؤ) = Schafschere,=schur ‖ spinner— يوك ايپلك اكيران ‖ (تا طبيعه) ليپار دينيلان كلبك ، (نونته دخى دنيلور) .
Wolle (‑ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه wolla Welle كلمه‌سنه منسوب] يوك ، پاغى، صوف‖ (قماشلر وامثالى حقنده) قبارمق، حاوى قالقمق ‖ (انسانلر حقنـده) auf werfen— كذلك ‖ (آوجيلق) طوشانك توكى (مجا وضرمثلا) Flaum= in der Wolle sitzen (weich und warm) توزى قورى اولمق، جانى جتنده اولمق، راحتجه‌اوطورمق‖(مرا.) (Ge-schrei).
Wollen (‑ ص) ㉔ [Wolle] يوك، يوكدن، پياغى، تيفتيكدن، صوف .
Wollen (‑ فعمتع وفعلا+) [قديم آلمانجه wëllan ، غوتجه viljan ‖ Wahl كلمه‌سنه منسوب] (زمان حالى : ich will, Du willst, (متروك‌اوله‌رق : willt), er will, ‖ wir (sie)—, ihr wollt ‖ صورت انشائيه‌سنك زمان حالى: ich ‖ زمان حال وصورت انشائيه‌سنك ماضيسى : ich wolle ‖ wollte ‖ صورت‌امريه wolle ‖ اسم مفعول : gewollt وبر مصدردن صكره اكثريا : — ‖ استمك ، طلب وآرزو ، مراد ومرام‌ايتمك؛ عزم ونيت ايتمك‖ ich will, daß Dies geschehe بن بونك اولمسى، موقع حصوله كلمسى استرم،طلب ايدرم ، بو اولمليدر ، يابلمليدر ‖ —etwas gethan wissen برشيئك يابلديغنى كورمكى استمك ‖ Das will ich' mal sehen ! بكى

کورملم ! هایدی بقالم ! بکی کوریز ! ‖ müssen = منی جمله‌لرده مثلا dürfen = : die Sache will mit Klugheit ausgeführt werden بو ایشده عقللی طاورانلق لازم ، بو ایشده عقللیلق ، درایت لازم ‖ was— Sie von mir ? بندن نه استیورسکز ? ‖ —Jemandem wohl بریبنك ایولکنی استمك ، بریبنه رحم وشفقت ایله معامله ایتمك ، ایولك ، لطف، عنایت‌کوسترمك، اثرتوجه ومحبت ابراز ایتمك‖ ich will mich geirrt haben بلکه یاکلدم ‖ dieser Baum will fetten Boden بو اغاچ یاغلی، بسیلی‌طوپراق ایستر ‖ Das wolle Gott ! ان‌شاء اه ! اه ویرسونده ! مراد الهی‌اویله اولسون ‖ so Gott will! ان‌شاء اه الرحمن!‖ nähere Erkundigungen wolle man einholen bei... تفصیلات وایضاحات، دهازیاده معلومات آلمق ایستیان‌فلان یره مراجعت ایتسون، بیورسون‖ Das wollte mir gar wohl gefallen صانکه ، . (یواش یواش) بو بڭم خوشمه کیده‌جك ، کیدییور ، خوشمه کیده‌جك کبی کلیور ‖ wir— sehen کورملم ، بقالم ، آزقالدی ، کوریز ‖ wie wollte es Euch zu Ohren kommen : مثلا sollen?= بوڭی سزنصل ایشتدیکز ? ایشیده بیلدیکز ? نصل اولدیده بو سزك قولاغکزه چالندی ? نصل ایشیده بیلورسکز ? نصل اولوروده خبر آله بیلورسکز ? ممکنمی ? ‖ können = مثلا : Das will Etwas (Nichts), sagen, bedeuten بونك اونك اهمیتی یوق ، برمعناسی ، تأثیری یوق ‖ ich will es nicht gehört haben بن بوڭی ایشتمامش اوله‌یم ، بڭم بوڭی ایشتدیکمی کیسه‌یه سویله ، کیسه طویمسون ، استه‌مام‖ Das will mir nicht (recht) in den Sinn بوکا بڭم بردرلو عقلم ایرمیور، بوڭی بڭم حوصله‌م ، ذهنم بردرلو آلمیور ‖ hoch hinaus wollen باشی،کوزی یوکسکده‌اولمق،یوکسکدن‌اوچمق.

Wollen „ . . . (‿ ···) —atlas (ا م) (تجا) یوك ساتن ‖ —waaren (ا م) (تجا) یوك اشیا .

Wollig (‿ ص) ㉔ [Wolle] (کذلك wollicht) یوکلی ‖ یپاغی یه مشابه ، یوکلی مثالی ، یوکلی ، قبا ، توکلی ، قبارق اوزری حاولی ، قیویر قیویر .

Wollust (‿ ا مؤ) ㉟ [Wohllust] شهوت ، هوس نفس، حظوظات شهوانیه‌یه تبعیت ، ذوق وصفا .

Wollüstig (ـ ‿ ص) ㉔ [Wollust] شهوت انکیز ، نفس اویاندیریجی ‖ شهوتله ، نفسنه تابع، باشی‌دومانلی، یللی.

Wombat (‿ ا م) ㊻ [آوسترالیاجه] (تا طبیعه) توربالی حیواناتدن وومبا .

Wonne (‿ ا مؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه wunna ; Wunsch و wohnen کله‌لریله متجانس ومتقارب] فوق‌العاده ممنونیت ومحظوظیت ، سرور ، شادمانی ، سونج ‖ مفتونیت ، بهت وحیرت، برشیئه بایلمه .

Wonne „ ... (‿ ···) —bebend (ص) سونجندن ، سروردن رعشه‌یه‌دوشان‖ —berauscht(ص)—trunken=‖ —trunken (ص) مست شادمانی ‖ —voll (ص) = wonnesam .

Wonnesam (‿ ـ) دها زیاده مستعمل‌اولانی wonnig (‿) [Wonne] کذلك wonniglich کافه‌سی (ص) ㉔ غایت‌لذیذلطیف واکلنجه‌لی، دلشاد ایدن، دلربا ، انسانی‌مسرور، مفتون وحیران ایدن .

Wooß (ouou'tsse تلفظ اولنور ا م) [انکلیز Stahl = (ـ ‿ ا م) (*sans pl.*) بنغاله‌نك برنوع دوکمه چلیکی، ووتس چلیکی، هند چلیکی .

Wor„... (... ‿)حرف‌جرایله ترکب‌ایدرك (مرا.....wo„) .

Worden (‿ werden فعلنك اسم مفعولی) اکثریا ماضی مجهول ایله استعمال اولنه‌رق (=ge-worden) .

Worfel (‿ ا مؤ) ㊸ (صنع) خصوصیله (زراعتده) مدور کورك .

Worfeln (‿ فعمته) a. ㉑ [Wurf] (صنع) —(das Getreide) صاوورمق .

Wort (‿ الا) ㊳ ㉕ (دیکر کله‌لره تعلق اولمدیغی حالده) [قدیم آلمانجه wort ‖ لاتینجه verbum کله‌سنه منسوب] کله ، سوز ، کلام ، لقردی ‖ یکدیکرینه مربوطیق اولمیان کله‌لرك جمعی : Wörter: ‖ سائر احوالك کافه‌سنده جمعی : Worte ، کلام ، لقردی ، اوفق برنطق ، سوز ‖ das—führen سوزی اداره ایتمك ، سوزی بللی باشلی‌اوله‌رق سویلیان‌اولمق ‖ auf Ihre Worte hin سوزیکز ، دیدیککز اوزرینه ‖ auf's—gehorchen برنجی سوزه ، امره اطاعت ایتمك ‖ —für— کله بکلمه ، حرفیاً ، بتمامها ، ایوجه ، عنعنه‌سیله ‖ mit einem—(e) خلاصهٔ کلام ، والحاصل ‖ die—e (zu einem Liede) برشرقینك متنی ، کفته‌سی (Weise و Melodie کله‌لرینك مقابلی اوله‌رق) ‖ das— des Räthsels بیلمجه ، معمانك مفتاحی ‖کلام ، ضرب‌مثل، قصه ‖ وعد ، سوز sein—brechen وردیکی سوزی طوتمامق، عهدینی بوزمق ‖ ein Mann von—sein سوزی صاغلام ، معتمد کمسه اولمق ‖ (پارلمنتو وامثالنده) ich bitte um's— سویله‌مکلکمه مساعده بیورك ‖ Gottes— کلام‌الله‖ (عمو) لطیفه یوللی =Pastor ‖ (ع) اشارت (پاروله‌اقسامندن) تعبیر‖ es ist ein Lärm, daß man sein eigenes—nicht hört اویله‌کورولتی وارکه انسان کندی سویلدیکنی بیله ایشیده‌میور ‖ (ضرمثل) ein gutes—findet einen guten Ort ایو ، طاتلی سوز دیلی آشندیرماز ، طاتلی ، ایو سوز یلانی دلیکندن چیقارور ‖ ein —giebt daß andere سوز سوزی ، لاف لافی ، لقردی لقردی‌یی‌طوغیرور ‖ genug der—e ایوچکه چالدق!چوق‌سویلدك ! etwas nicht—haben wollen ! Jemandem, ‖ برشیئی قبول واعتراف ، تصدیق ایتمامك ‖ یاخود : einer Sache das—reden بری ویا برشی لهنده اداره‌ٔ کلام ایتمك ، برینی ویا برشیئی تصاحب‌ایتمك ، برندن‌ویا برشیدن طرفه چیقمق ‖ —e machen ایش کورمیوب ساده کوزه‌لك ایتمك ‖ er brach in die—e aus باغیردی ، باغیرمغه باشلادی .

Wort„... (··· ‿) —bau (ا م) ترتیب کلمات والفاظ‖ انشاء جمل ‖ —tari'f (ا م) (تلغرافده) بهر کله‌نك چکلمسیچون آلنان اجرت ، کله باشنه آلنان پاره ‖ —arm (برلسان‌حقنده) لغتی آز لسان ‖ —habend (ص) سوز صاحبی ، رئیسی ‖ —wechsel ‖ (الا) جناس، نکته‖ —spiel (ام) مذاکره ، تذکر ، مباحثه ؛ مؤاخذه ، مناظره، مجادله .

Wörtchen (‿ الا) ㊵ b. (Wort کله‌سنك صورت تصغیریه‌سی) اوفق ، کوچوك کله ، سوز ‖ (غرا) = un— abänderliches ادات ، حرف .

Wörter,... (~~...) — bildung (امؤ) تشکیل وتشکل کلمات ‖ buch — (الا) لغات کتابی ، قاموس ، دیکسیونر ‖ اسکی ویا آکلاشلمسی کوج کلماتی تفسیر ایچون یازیلان لغات کتابی .

Wörtlich (~ ص ، حا) [Wort] کله ، بکلمه ، حرفیاً ، حرفی ‖ سویلنیلان صرف ایدیلان سوز، الفاظ ایله ، آغزایله، شفاها — e Beleidigung تجاوزات لسانیه .

Worüber (~-) ، worunter (~-) (مرا. ....,wo) .

Wozu (--) (مرا. ....,wo) .

Wrack (~ ص) ㉔ [آشاغی آلمانجه] آتیله‌جق ، ایشه یاراماز شی ، فضله ، لزومسز دوکونتی ، خرده (بحر) — holz دوکونتی ، چرپی ، کراسته دوکونتیسی ، انقاض ‖ (الا ونادراً ام) ㊳ یاخود ㊻ انقاض ، ییقینتی (بحر) اسکی خرده ، فوراده کمی ‖ (بحر) کذلك wrack (~) ، wraking (~-) ایکیسیده : (امؤ) ㊾ آیاق یولی .

Wricken (~ فعه متعه) ㉑ a. [آشاغی آلمانجه] (بحر) — ein Boot برصندالی، فلکه‌یی برکورکله یورتمك(آرقه‌سندن صاغه صوله اویناته‌رق) .

Wringen (~ فعه متعه) ⑳ a. — Wäsche چماشوری صیقمق ، صوینی چیقارمق .

Wruke (~- امؤ) ㊿ [لاتینجه eru'ca]=Kohl=rübe.

Wucher (~- بعضاً ~ ~ ام) ㊵ a. [قدیم آلمانجه vuohhar Zuwachs] فاحش فائض آلمق صورتیله ایدیلان مرابحه‌جیلق ، صویجی ‖ treiben — مرابحه‌جیلق ایتمك ، زیاده قازانج ، زیاده کار .

Wucher,... (... ~ ~ بعضاً ... ~ ~) —gerste (امؤ) (نبا) =Bart=gerste ‖ —pflanze سرعتله‌بیویان ، اوزانان، یاییلان‌نبات، فدان ‖ =Schmaro'tzer pflanze= .

Wuch(e)rer (~) (~) - وبعضاً ~ (~) ~ ام) ㊵ a. [wuchern] مرابحه‌جی ، آلا ویره‌جی ، انصافسز فائضجی ، معامله‌جی ، محتکر .

Wuchern (~ - بعضاً ~ فعه لا +) ㉑ a. [Wucher] خصوصیله (نشو ونما ، حقنده) سرعتله بویومك ، اوره‌مك ، سرعتله بویومك ، یتشمك ، یورومك (کذا مجا) ، آزوب بویومك ‖ (علم امراض) (یاره‌ده اولان ات حقنده) صارمق ، قپلامق ، یورتلیوب چیقمق ‖ (مجا) پك زیاده تکثر وانتشار ایتمك‖ ابو پاره ، ایرادکتیرمك ‖ — sein Geld lassen (یوکسك فائضله) پاره‌سی ایشلتمك ؛ معامله‌جیلك ایتمك ؛ محتکرلك ایتمك .

Wuchs (kss - و ~ ksseᵒ ام) مفردی ㉔ جمعی نادر اولوب ㊱ نباتات ،فدان و امثالی حقنده Wachs=thum علی‌الخصوص نشو ونما ، بویومه ، تزاید ، تکثر ، چوغالمه ، بویه‌سرعه ، اوزامه ، بویومه ؛ قیافت ، قد وقامت ، قبال ، بوی .

Wuchs (~ ksseᵒ و ~ kssᵒ) wachsen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی‌صیغه‌سی برنجی‌واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wucht (~ ا مؤ) ㊾ [آشاغی آلمانجه] بعضاً دخی(ام) ㊳ آغرلق ، ثقلت ‖ قوی وقالین مانوله ، مشعط .

Wuchten (~ فعه لا +) ㉑ a. [Wucht] آغیر کلمك ، تارتمق ، آغیر باصمق،ثقلتنده اولمق ؛ (مجا) آغیر باصمق ‖ (فعه متعه) آغیر برشیء خصوصیله مانوله ایله تحریك ایتمك .

Wühl,... (... ~) — huber (ام) (عمو) = Wühler محرك ‖ maus — (امؤ) (تاطبیعه) طوپراغی قازان وایچنه کیرن یرفاره‌سی .

Wühlen (فعه لا +) ㉑ a. [اورته آلمانجه wulen graben] تأثیرك بیانی‌ایله کذلك(فعه متعه وفعه مطا)قاریشدیرمق، آراشدیرمق ‖ قازمق ، اشمك ‖ —sich in die Erde طوپراغی قازمق وایچنه کیرمك ، طوپراغك ایچنه صاقلامق ‖ اشه‌لمك —nach Würmern طوپراغی بوجك ، قورد آرامق ایچون اشه‌لمك ، طوپراقده قورد وامثالی ایله یملنمك ایچون اشه‌لنمك، آرامق ‖ (صو حقنده) اویمق ، یمك ، دلمك ،کندونه یول، مجرا آچمق ‖ —in etwas برشیئك آلتنی اوستنه کتیرمك ، آلت اوست ، قارمه قاریشیق ایتمك ‖ (مجا) تهییج ایتمك ، آلت اوست ایتمك ، قاریشدیرمق،ولوله‌یه ویرمك ‖ in einer — Wunde آلتجارحه‌یی‌یاره درونده‌چویرمك ، دوندیرمك‖ کسیلورکبی،یاره‌کبی آجی‌یایمق (der Schmerz) wühlt mir in den Eingeweiden بوصانجیدن صانکه‌ایچریمه‌بچاقلارصاپلنیور کبی اولیور ، آمانك جکرم قوپیور، باغرصاقلاریمی‌قوپاریورلر.

Wühler (~ - ام) ㊵ a. [wühlen] قازیجی ، قازوب ایچنه صوقولان ،کیزلنان ‖ (تاطبیعه) — (جمع) قازیجی ، طوپراغه صوقولان حیوانات ‖ محرك ، فسادجی ، فتنه‌کار ، اورته‌لغی بربرینه قاتان .

Wühlerisch (~ ص) ㉔ [Wühler]=rüh(re)risch.

Wuhne (~ - امؤ) ㊿ بوزه آچیلان دلیك .

Wulst (~ ام ، امؤ) ㊾ [قدیم‌آلمانجه wulsta ؛ Welle کله‌سنه منسوب] شیشمه ، قبارمه ، اوفورودیلوب قالقمه ، اوفوروك ، یومرو ، دوکمه ‖ —von zusammen geschlun= genen Haaren اورلمش، طوپلانمش صاچدن یاپیلان‌طوپوز‖ (معما) یوارلاق ، طوپارلاق ،تزیینات .

Wulsten (~ فعه لا - وفعه مطا) ㉑ b. —sich شیشمك، یومرولنمق ، چیبان کبی باش‌کوسترمك ‖ (فعه متعه) قبارتمق ، شیشیرمك ، یومرولتمق .

Wund (~ ص) ㉔ [قدیم‌آلمانجه wunt] یاره‌سی‌اولان، یاره‌لی ، بره‌لو ، یاره‌لنمش ‖ sich die Füße—gehen, laufen یورویه یورویه آیاقلرینی یاطلامق ، یورومدن آیاقلرینی یاره ایتمك ، آیاقلرینی یاره ایدنجه‌یه‌قدر ، آیاقلری اورولنجه‌یه قدر قوشمق ‖ Jemand—schlagen برینی وجودی یاره‌لنجه‌یه ، یاره اولنجه‌یه دکین دوکمك ، بره ایچنده براقمق .

Wund,... (~...) — balsam (ام) یاره‌مرهمی ‖ (ام) —arzt (امؤ) جراح مکتبی‖ arz(e)nei=Schule— جراح ‖ gedrückt— (ص)یاره‌لی،بره‌لی،اورولمش‖ gelaufen— (ص) اوزون بر یورویش ایله اورلمش، یاره‌لنمش ‖ kraut — (الا) (نبا) یاره اوتی ، heidnisch—kraut قضیب ذهب‖ mal — (الا) =Wunden=mahl .

Wunde (~ ا مؤ) ㊿ [قدیم آلمانجه wuntâ] یاره ، جرحه ، صحیح؛ وجودك، اتك هرقنغی برسبب‌خارجی‌ایله‌یاره‌لنمسی وکذلك تأثیرات خارجیه ویا داخلیه ایله درونی اولان یاره ، جرحه کذا (مجا) .

Wunden,... (~...) —frei (ص) یاره‌سز ، بره‌سز ،

صاغ || —mal (الا) پاره‌یری ، نشانی ، ندبه .

Wunder (الا ⏑⏑) a. ㊵ [قدیم آلمانجه wuntar] (عقل بشرك ایره‌مدیکی صورتده خارق العاده وحیرتبخش اوله‌رق وقوعه کلان احوال وآثار فوق الطبیعه) معجزه ، کرامت || خارق العاده ، فوق الطبیعه شی ، غریبه ، اعجوبه ، نادراً وصورت غریبه‌ده وقوعه کلان آثار طبیعیه || er hat Wunder gethan فوق العاده شیلر ارائه ایتدی ، فوق العاده ایش کوردی ، شی یاپدی ، هرکسی حیرتده براقدی ، یاپدیغی شیلر خارقه نوعندن ، تعجبه شایان ، موجب حیرت ایدی || Das ist kein — بونك شاشیله‌جق ، تعجب اولنه‌جق بریری یوق ، بونده شاشیله‌جق نه‌وار ، بو برشیئی صانکه ، آدم اوهیچ برشی دکل || es nimmt mich wunder, daß... شاشیورم ، تعجب ایدیورم ، حیرتده قالیورمکه . . . || er bildet sich — was darauf ein او بوندن طولایی ، بوایش ایچون فوق العاده مغرور اولییور ، ایش کوردم ، برشی یاپدم ظن ایدیور || mach' mir nicht so viel—! امان باش آغریتمه !

Wunder„... (...⏑⏑) — erklärung (امؤ) تفسیر وبیان معجزات ، شرح کرامت || —gleich (ص) معجزه ، کرامت نوعندن ، معجزه وکرامته بکزر || —alt (ص) شاشیله‌جق ، حیرتده قالنه‌جق درجه‌ده اختیار ، اسکی || —bau حیرتبخش بنا ، فوق العاده انشاآت || — mähre (امؤ) حوادث غریبه ، شایان تعجب وقعه || —doktor (ام) یالاندن علاج ترتیبیله هکیملك صاتان حریف || Balsam=apfel=—apfel || —baum (ام) (نبا) (ام) (نبا) غریب ، عجیب آغاج || un=echte Aka'zi-e = || Ri'cinus = || —ding (الا) حیرتفزا ، شایان تعجب ، غریب شی ، عجیبه || —hübsch (ص) پك کوزل ، پك لطیف ، فوق العاده کوزل ، ملکسیما ، حوری کبی || —schön (ص) حیرتبخش درجه‌ده خوش ، لطیف ، نهایت درجه‌ده کوزل || —selten (ص) پك زیاده ، صوك نهایت درجه‌ده نادر ، اندر || —spiegel (ام) آیینهٔ خیال || —thäter (ام) صاحب معجزه ، کرامت صاحبی || —voll (ص) حیرت افزا ، باعث حیرت وتعجب ، شایان تحسین ، فوق العاده ، اعلا ، پك مکمل || معجزات وکرامات ایله مملو || —werk (الا) خارقه نوعندن اولان ایش ، اثر ، شی || معجزه ، کرامت ، عقل سر ایرماز شی .

Wunderbar (- ⏑⏑ ص) ㉑ [Wunder] معجزه ، کرامت نوعندن ، عجیب ، عقل ایرماز ، عقله صیغماز ، حیرتفزا ، شایان تعجب ، عجیبه ، غریبه ، فوق الطبیعه ، خارقه ؛ تحف ، غریب ، عجایب .

Wunderlich (⏑⏑⏑ ص) ㉑ غریب ، تحف ، عجایب ، هیچ کورلمامش ، واقع اولمامش ، ایشیدلمامش ، مشکل || es ist ihm — ergangen اونك باشنه تحف برایش کلدی اونك باشندن تحف برشی ، وقعه کچدی .

Wundern (⏑ فعلا + وفعه متعه وفعه مطا) a. ㉑ [قدیم آلمانجه wuntarôn] sich — تعجب ایتمك ، حیرتده قالمق ، شاشیرمق ، شاشمق ، متعجب اولمق || (über etwas) || Das (diese Sache) wundert mich بوایش بنم تحفمه کیدیور ، بکا غریب کلیور ، بن بوکا تعجب ایدیورم ، بن بوکا شاشدم ، بوشیدن برشی آکلامیورم ، بوشیئه بنم عقلم ایرمیور || es soll mich doch — ob . . . شوکا پك

مراق ایدیورم عجبا . . . ، بقالم شو شی نصل اوله‌جق ، بنده بوکا مراق ایدیورم ،

Wundersam (- ⏑⏑ ص) ㉑ = wunderbar .

Wunniglich (متروك وشعر اصطلاحی) (⏑⏑⏑ ص) ㉑ = wonnig .

Wunsch (⏑ ام) ㉛ [قدیم آلمانجه wunsc ؛ Wonne || کلمه‌سنه منسوب] آرزو ، استك ، اوزمه ، هوس ، جانی چکمه || دیلك ، دلخواه ، مقصود || mir geht Alles nach— هپسی استدیکم ، دیلدیکم ، آرزوایتدیکم وجهله اولیور || (غرا) —einen— ausdrückend برتمنی‌یی ارائه ایدر کلمه ، لفظ ، ادات ، صیغه || آرزو ایدیلان ، استنیلان ، بکلنیلان ، آرانیلان شی .

Wunsch„... (... ⏑) —parti'kel (امؤ) (غرا) ادات تمنی .

Wünschel„... (...⏑⏑) —hut (ام) —hütlein (الا) سحرباز ، کوز باغیجی شابقه‌سی ، کلاهی .

Wünschen a. c. ㉑ (⏑⏑ فعه متعه) [قدیم آلمانجه wunscan] آرزو ایتمك ، استمك ، طلب وتمنی ایتمك || Ich wünsche es (Ihnen) von Herzen بونی بن سزك ایچون جان وکوکلدن طلب ایدرم || Jemandem Glück — برینی تبریك ایتمك ، مبارك اولسون دیمك ، برشیده سعادت وبختیارلغنی دیلك || ich wünsche Ihnen gute Besserung اه شفالر ویرسون ، جناب حق شفایاب ایتسون ، انشاالله یقینده کسب عافیت ایدرسکز ، eine gute Reise, wohl zu schlafen — ich wünsche، اه سلامت ویرسون ، اه راحتلق ویرسون دیمك ، wohl geruht zu haben! انشاالله کوزل اویودیکز ، استراحت ایتدیکز ، بیوردیکز !

Wünschens„... (... ⏑ ⏑) —werth، —würdig (ص) شایان تمنی ، آرزو اولنور || es wäre mir—werth zu wissen بیلمسی ، اوکرنمسی آرزو ایدردم .

Wupp (s) (حرتد ⏑) هوب ! ، جوب !

Würbe (⏑) werben فعلنك صورت انشائیه‌سنك ماضی صیغه‌سنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Wurde ، **würde** (⏑) werden فعلنك زمان حالیله صورت انشائیه‌سنك ماضی صیغه‌لر ینك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Würde (امؤ ⏑) ㊳ [قدیم آلمانجه wirdi ؛ werth کلمه‌سنه منسوب] رتبه ، منصب ، پایه ، مسند ، مقام || شوکت ، سلطنت ، عظمت ، حکمت ، شهامت ، اصالت ، رتبت || وقار ، حیثیت || ich halte es unter meiner— ihn zu bitten اوکا منت ایتمك بنم حیثیتمه طوقانور ، بوکا تنزل ایتمم || (قیمت اصلیه وداخلیه) ذکر ، لیاقت ، قیمت .

Würden=träger (⏑⏑⏑ ام) a. ㊵ (بیوك) رتبه صاحبی ، اصحاب رتبه‌دن اولان ، مرتبه وموقعی بیوك اولان ، بیوکلردن آدم ، رجالدن کمسه .

Würdig (⏑⏑ ص) ㉑ [Würde] لایق ، مستحق ، سزا || er ist Dessen nicht — او اوکا لایق دکل ، اوکا او یاقشماز ، او اوشیئك آدمی دکل || شایان حرمت ورعایت ، تعظیمه مستحق ، محترم ، مبارك .

Würdigen (⏑⏑ فعه متعه) a. ㉑ [würdig] Jemand einer Sache— برینی برشیئه لایق کورمك ، برینی برشیئه

لایق ومستحق کورمك || تنزل ایتمك ، لطفاً یاپمق ؛ (مجا)
(برینك ، برشیئك قیمتنی) تقدیر ایتمك ، اعتبار ایتمك ، صایمق .

Würdiglich (ــ حا) = würdig .

Wurf (ام) (31) [قدیم آلمانجه vurf ؛ werfen
کلمه‌سنه منسوب] آتمه ، رمی ، فیرلاتمه || Jemandem in
den — kommen, laufen, rennen برینك مرمیسنه راست کلمه،
قارشو کیتمك ، (مجا) برینك الینه دوشمك || (طاوله، کمغل
وامثالی اویونلرده) آتمه، صاللامه den ersten—haben ایلك
آتمق صلاحیتنی حائز اولمق || حیواناتك طوغورمسی ،
یاورولامسی || طوغوریلان ، یاورولنان یاورو .

Wurf „ ... (...) —kraft (امؤ) قوهٔ رمی ||
—erde بر یردن قازیلوب آخر محله طولدیریلان ، آتیلان
طوپراق || —geschoß (الا) (ع) (طوپجیلق) ال وسائر
شیله آتیلان مرمی .

Würfe ( ) (werfen فعلنك صورت انشائیه‌سنك
ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Würfel (ام) a. (40) [قدیم آلمانجه worfil ؛
Wurf کلمه‌سنه منسوب] زار —spielen زارا ویونی اوینامق،
زار آتمق || اویون زاری شکلنده اولان اجسام Brot
in—form schneiden اککی زارکبی کسمك || (ریاضیه
وسائره‌ده) مکعب، مکعب شکلنده || —einer Zahl برعددك
اوچنجی درجه قوتی ، مکعبی .

Würfel (...) —spiel (الا) زار اویونی ||
—bein (الا) (تشر) آیاغك آرقه طرف طراغنی ، رسغ
القدم جهتنی تشکیل ایدن کمیك || —förmig (صـ) مکعب
شکلنده || —pasch (ام) بردن آتیلان زارلرك عینی
یوزدن دوشمسی ، کلسی .

Würfeln (فعلا +) a. (21) [Würfel] زار
اویونی اوینامق || —um etwas برشیئه زار آتمق || (فعل
متعد) اوفق مکعب شکلنده کسمك ، آییرمق || etwas durch
einander— (برشیئی) آلت اوست ایتمك، بربرینه قاتمق .

Würg „ ... (...) —leine (امؤ) ، —li'ni-e
(امؤ) ، —schnur (امؤ) (صنع) (باروتخانه ایشلرنده)
خارتوج، فشنك وامثالی بوغمغه، باغلامغه مخصوص ایپ ||
—apfel (ام) بوغاز آلان کوتوالما .

Würgen (فعلا +) و —sich (فعل مطا) a. (21)
[قدیم آلمانجه wurkan ؛ er-sticken] بوغمق ، بوکالتمق ،
(بوغازنده برشی قالمرق، بوغازینه برشی طیقانمرق) بوغمق ||
er würgt (sich) an diesem Bissen, dieser Bissen würgt
ihm (یاخود ihn) im Halse بولقمه اونك بوغازنده قالوب
اونی بوغار ، بوغاجق ، طیقایه‌جق || یوتمق ویا استفراغ
ایتمك ایچون جبالامق || (کذا فعل متعد) برشیئی یوتمق
ایچون اوغراشمق ، زورلامق ، زورله یوتمق || (مجا)
an einer Arbeit — برشیئه پك زیاده غیرت وصرف
مقدرت ایله چالشمق || (فعل متعد و فعل مطا) Jemand—
بوغازندن یقالمق || بوغمق، بوغازلمق، قتل ایتمك ، کوکنی قالدیرمق ||
برایپ ایله اعدام ایتمك ، آصمق .

Würger (ام) a. (40) [würgen] بوغان ،
بوغازلیان، جلاد || (تاطبیعه) آری قوشی .

Würken ( ) (مرا . wirken) .

Wurm (ام) (25) کذلك (31) [قدیم آلمانجه wurm
Schlange = لاتینجه we'rmis] (عو) (الا) قورد ،
دود ، کرم || بعضاً ییلان || (مجا) Das war der Kopf
des —es (اصل) ییلانك باشی بو، بوراسی ایدی ایشك اك
قورقولی ، تهلکه‌لی یری بوراسی ایدی || = Grille مثلا :
einen — haben , Würmer (Schrullen) im Kopfe
haben باشنك ایچنده برشیلر اولمق، باشنك ایچی آلت اوست
اولمق || (مجا) کوچوك ، ضعیف ، بیچاره مخلوق، یاوروجق ،
بیچاره چوجق، اکثریا (الا) اوله‌رق : Du armes— واه
یاوروجاق || (اهالینك ظن واعتقادی اوزرینه برقوزدك
وجودیله واقع اولان خسته‌لقلره اطلاق اولنور) am Finger —
= Nagel=geschwür .

Wurm „ ... (...) —geschwür (الا) پارکینو، استر
وامثالنك اوغرادیغی چبان خسته‌لغی || —krankheit (امؤ)
قوردوصولوجاندن حاصل اولان خسته‌لقلر ، امراض دودیه || —kraut
(الا) (نبا) ، —kuchen (ام) قورد ، صولوجان دوشوران
اوت ، پیسکوی ، طارد دیدان || —mittel (الا) قورد ،
صولوجان علاجی .

Wurmen (فعلا +) a. (21) [Wurm] =
stichig werden = wurm قوردلنمق، فاعل شخصی ایله : (عمو
کذلك wurmist (e) ren :) = grübeln || Das
in mir : یاخود wurmt in meinem Inneren بونم ایچمی
قوردکبی ییپور || Das wurmt mich بوشی، بونم جانمی
پك صیقیور، ایچمی ییپور || (عمو کذلك wurmisi (e) ren)
etwas wurmt im Magen یورکده قوپارر کبی صانجی،
آغری یاپمق .

Wurmia (اخام) (56) (جغر) ایرانده رومیه کولی.

Wurmig (صـ) (24) [Wurm] قورد ینیکلی، قوردلی ||
= ver-drießlich .

Wurmisi(e)ren (فعلا +) a. (21) (عمو) =
wurmen

Würm-see (ام) a. (42) (جغر) باویراده
« شتارنبرغ » کولی .

Wurst (امؤ) (35) [اورته آلمانجه worst ؛ würken
کلمه‌سنه منسوب] (خصوصیله —(Mett=) صوجوق، بومبار ||
(مجا) Wurscht : یاخود —Das ist mir بنجه هوا خوش،
بکا کوره هپسی بر . بنم امورمده بیله دکل، بن اونی طانیمام .

Wurst „ ... (...) —suppe (امؤ) صوجوق
چورباسی || —darm (ام) بومبار || —kraut (الا)
(نبا) صوجوقلری بهارلمغه قونیلان بهارلی اوت || —maul
(الا) (عمو) ایری دوداقلی آغز .

Wür(t)temberg (اخالا) (56) (جغر)
[Wirtenberg ، قانشتاد جوارنده‌کی بورج ، حصار]
(۱۸۰۲ سنه سندنبرو (tt) ایله یازلمقده در) (جغر)
وورتمبرغ قرالیقی .

Wurz (امؤ) (35) [قدیم آلمانجه wurz ؛ Kraut] = Wurzel .

Würz „ ... (...) اسم وصفت ایله برلکده استعمال
اولندقده = Ge-würz || —branntwein (ام) راتافیا
دینیلوب قونیاق شکر وبعض بهاراتدن معمولدر || —garten
(ام) نباتات بغچه‌سی || —brühe (امؤ) (آشجیلق) بهارلی
یمك تربیه‌سی، صالچه‌سی .

Würzburg (ـُ ا خا لا) (56) (جغر) باویرا دارالفنونی بولنان وورتسبورغ شهری .

Würze (ـُ ـُ ا مؤ) (53) [اورته آلمانجه würze] Ge-würz = [Pflanze بهارله، بوبرله، (مجازی اوله‌رق) برشیئی قیزیشدیران، بهارلشدیرن، کرمیت ویردیرن || چیقان قوقو || (مجا) کسکینلك، سرتلك || بیرا مایه‌سی .

Wurzel (ـُ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه wurzalâ || مرا . Wurz] کوك، بیخ (کذا مجازی) || — schlagen وکذا — treiben کوك صالمق، کوکلشمك، اساسلاشمق، کذا کذا (مجا) || — kleine نباتاتك هنوز صالمغه باشلادیغی کوچوك کوك، جذیر || — n (gelbe) (Möhren =) || — des Fußes آیاغك آرقه طرفی، رسغ القدم .

Wurzel„... (ـُ ...) — expone'nt (ا م) (ریا) اس || — förmig (صـ) کوك شکلنده || — knollen (نبا) نباتاتك علی الخصوص کوکلرنده حاصل اولان یومرو دوکوم، حدبه || — reis (ا لا)، — schoß (ا م)، — schößling (ا م) کوك سورکونی، تازه فلیز، آغاجلرده دیبندن چیقان سورکون، فرح || — sprosse (ا مؤ) (نبا) فلیز || — zeichen (ا لا) (ریا وصنایعدن مطبعه‌جیلقده) جذر اشارتی .

Wurzeln (ـُ فعلا ± ، فعمتعه وفعمطا) (21) a. [Wurzel] = Wurzel schlagen الخ کوکلنمك، کوکاشمك، کوك صالمق، کوکلشدیرمك (مجا) — in etwas برشیئه کوك صالمق، ال، قول آتمق || — sich ایوجه کوکلشمك .

Würzen (ـُ فعمتعه) (21) c. [Würze] (آشجیلقده) بهارلمق، بهار قاتمق (کذا مجا) || (قوقو حقنده) قوقو قاتمق، رایحه‌لندیرمق، عطیر قویمق .

Würzhaft würzig ایکیسیده (ـُ صـ) (24) [Würze] عطرلی، قوقولی، بهارلی .

Wusch (ـُ حر ند) = husch || (ـُ) waschen فعلنك زمان حال صورتنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Wußte . **wüßte** (ـُ) wissen فعلنك زمان وصورت انشائیه‌سنك ماضی صیغه‌سی برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Wust (ـُ ا م) (38) [wüsten] (*sans pl.*) قاریشیقلق، غلبه‌لق، ازدحام، هرج ومرج || موجب کره ونفرت اولان، مردارلق، پیسلك، کیر .

Wüst (ـُ صـ) (24) [قدیم آلمانجه wuosti = لاتینجه va'stus] (چول، صحرا)، غیر مزروع، ایشلنلمامش، بوش، خالی (اراضی)، (بر) بیابان، غیر معمور (اراضی)، خراب || قارمه قاریشیق، هرج ومرج || der Kopf ist mir — (e) vom vielen Schreiben چوق یازی یازمقدن قفام شیشدی، باشم سرسم اولدی || شریر، فنا، یاراماز، نزاکتسز، خویراده، بار بار || تربیه‌سز، یوزسز || چاپقین، سفیه ein — es Leben führen سفاهتله امرار اوقات ایتمك .

Wüste (ـُ ـَ ا مؤ) (53) [قدیم آلمانجه vuosti] چول، صحرا، بر بیابان؛ غیر معمور ومزروع اراضی، خالی اووه، بوش یر، خرابه .

Wüsten (ـُ ـَ فعلا +) b. (38) [قدیم آلمانجه wuostan] دلیجه‌سنه هوا وهوسه، نفسه تابع اولمق؛ آلت اوست ایتمك، یاقوب ییقمق، سفاهت ایتمك — mit dem Gelde پاره‌نك آلتندن کیروب اوستندن چیقمق، پك بربادصورتده صرف ایتمك، سوقاغه آتارجه سنه خرج ایتمك .

Wüsten„... (ـُ ـَ ...) — bewohner (ام) چول سکنه‌سی .

Wüstenei (ـُ ـَ ـُ ا مؤ) (49) [wüst] چول، بیابان، بریه .

Wüstheit (ـُ ـَ امؤ) (49) [wüst] خالی، بوش، خراب، غیر معمور حال ویا منظره، خرابیلك || اخلاقسزلق، خوواردەلق، نزاکتسزلك، قبالق، خویرادلق، ترسلك، حیوان کبی اولیش واویله معامله‌ایدیش || دنسزلك || قفانك شیشکینلکی، سرسملکی .

Wüstling (ـُ ـَ ام) (38) [wüsten] هوا وهوسنه تابع، حشری .

Wut(h) (ـَ امؤ) (35) [قدیم آلمانجه wuoti] (جمعی نادراً مستعملدر) حدت، غضب، اوفکه، کوپورمه، قودورمه، تهور، حرصلنمه، شدت — seine — an Jemandem auslassen حدتنی، اوفکه‌سنی بریسندن آلمق || Jemand in — bringen بریسنی حدتلندیرمك، قیزدیرمق، کوپورتمك، کوپه بندیرمك .

Wut(h)„... (ـُ ...) — anfall (ام) er hat manchmal — anfälle اونك بعضاً حدتی طوتار، اوکا بعضاً حدتندن، اوفکه‌سندن اویله برحال کلور || — schnaubend (صـ) اوفکه‌سندن، غضبندن کوپورمش .

Wüt(h)en (ـُ ـَ فعلا +) b. (21) [Wut(h)] غضب، حدت، تهور ایتمك، قیزمق، اوفکه‌لنمك، حرصلنمق، قودورمق، یاقوب ییقمق، (اوکنه کلانه صالدیرمق، اوکنه کلانی ایصیرمق، حاشلامق || (خسته‌لق حقنده) پك شدتله حکم سورمك، پك صالغین اولمق، استیلا ایتمك، مستولی اولمق || — d (اسم فاعل وصفت) (24) حدتلی، اوفکه‌لی، کوپورمش، قودورمش، کوپاره‌بینمش || in Wuth gerathen = — d werden .

Wüt(h)erich (ـُ) (ـُ) ـَ ا م) (38) [wüt(h)en] زوربا، دره بکی، جبار، وحشی .

Wüt(h)ig (ـُ ـَ صـ) (24) اکثریا (عمو) (آیالت لسانی اوله‌رق) wüt(h)end = [wüt(h)en] (مرا.) wüt(h)en .

X.

X. (ـُ ا لا) (55) (آلمان الفباسنك یکرمی دردنجی حرفی اولوب اون طقوزنجی صداسز حرفیدر ویالکز اجنبی کلماتده مستعملدر) (ام (ا مؤ) (ضرمثل) Jemandem ein X für ein U machen برینه بر (ایقس) یرینه (او) یاپمق یعنی برینی آلداتمق، کشنه بوغمق || (ریا) نامعلوم بیوکلك، حد نامعلوم || X (کذلك مجازی اوله‌رق: سر) || ich habe es ihm x= mal gesagt بن اوکا (اونی) یوزدفعه، بیك کره سویلدم || فلان وفلان .

X„... (ـُ ...) — beine (جمع لا) دیزقپاقلرنده یکدیکرینه یقین وآشاغی طرفلری کیتدکجه یکدیکرندن متباعد چارپوق بچاق، X بچاق .

Xant(h)ippe (ـُ ـُ ا خا مؤ) (48) (سوقراطك زوجه‌سی

قسانتپ) (مجا) عجوزه ، ترس زوجه ؛ سرت قاری .

Xaver (ـَ v ـ وافتيز اسمی ا م) (56) قساویه .

Xenophon (ـَ f ـَ ا خام) (56) كذلك (38) قسەنوفون.

Xerxes (ـَ ا خام) (inv.) سرخس .

Xr. Kreuzer كلەسنك صورت مختصرەسی .

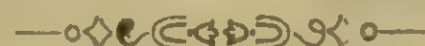
Xt iksste تلفظ اولنور ص) (ريا) die xte Potenz x درجەسی .

Xylograph (ـ ـ ـf ام) (51) [روجه]=Holzschneider.

Xylol (ـَ ا لا) (38) [روجه] (sans pl.) (كيميا) خصوصیله چیچك علق ايچون مستعمل برنوع پترين .

Y.

Y. (y) حرفيله باشليوبده بوراده بولنميان كلەلر ميانندە آرانمليدر) (كذلك اشكال خارجيەلريله معنالری مشابه اولان اجنبی كلەلری درج اولنمامشدر) (اشبو حرف u'pe-ssi-lönе ودها طوغری اولەرق ـَ تلفظ اولنور ا لا) (56) آلمان الفباسنك يكرمی بشنجی حرفی اولوب يالكز اجنبی كلەلرندە مستعملدر ‖ (ريا) ايكنجی نامعلوم بيوكلك ، حد ‖ (تا طبيعه) كذلك Ypfilon-eule (ا مؤ) اوپسيلون (كلبك) ‖ (فلمنكيجه) (ا خا لا) (56) het Y (hèté-äï' تلفظ اولنور) Zuy'der دكزينك قولی) Y كورفزی ، ليمانی .

Yacht yächte وياخود انكليزجه yô'le ا مؤ) (49) (مرا . Jacht) .

Yams = Wurzel (ـَ y i ا مؤ) (53) (نبا) هندستان ير الماسی ، ايغنام، ژاپونيا پاتاتسی .

York (ـَ y ا خا لا و م) (56) (جغر) انكليز شهری وفاملیا اسمی يورق .

Yukka (ـَ y ا مؤ) (56) (نبا) آمريقانك اود آغاجی ، يوقا .

Z.

Z. (ـَ ا لا) (55) آلمان الفباسنك يكرمی التنجی وصوكنجی حرف ويكرمنجی صداسز حرف (تسەت) ؛ von A bis Z من اوله الی آخره ، ابتداسندن تانهايتنه قدر ، ابتداسندن صوكنەقدر، من الباب الی المحراب ‖ تشكلات بدنيەسی منتظم اوليان انسان ‖ صورت مختصرەلرندن : z. B. = zum Beifpiel ‖ z. D. = zur Dispositi'on .

Zabern (ـَ ا خا لا) (56) (جغر) الساس شهرلرندن: ساوەرن ؛ خصوصیله : —Berg= ساوەرن طاغلری .

Zacke (ـَ ا مؤ) (53) [آشاغی آلمانجه Zweig tack [

Zacken (ا م) .b (40) بر البسەنك اتكنك چنتيك اولەرق كسلسی ايله حاصل اولان اويمه ، ديش، زيمه ، ديل، چنتيك ‖ سيوری اولەرق چيقينتيلی جسم ، اوج، سيوری تپه ‖ —einer Gabel برچتالك ديشلری .

Zacken (ـَ فع متع) .a (21) چنتيك ، ديش ، ديل ، سيوری اوجلرله تزيين ايتمك ، چنتيك كرمك ‖ —fich زيقزاق تشكيل ايتمك،دسترە آغزی كبی كيرينتيلی چيقينتيلی اولمق .

Zacken„ ... (ـ...) —blatt (ا لا) (نبا) كسيك كسيك اولان ، تيرفيللی ياپراق ‖ —holz (ا لا) چتاناقلی آغاج،اودون ‖ —li'ni-e (ا مؤ) (ع) (استحكا) (زيقزاق، منشاری خط ‖ —werk (ا لا) (ع) (استحكا) منشاری استحكام، زاويه خارجه وداخلەلی استحكام .

Zackeri(e)ren (ـَ ـ فع لا +) .a (21)(عو) غوغا، نزاع ، معارضه ، منازعه ايتمك ،

Zackig (ـَ ص) (21) [Zacke] ديشلی ، چنتيكلی ، كيرنتيلی چيقينتيلی ، منشاری ، زيقزاق ، ديلم ديلم ، تيرفيللی چتناقلی،چوتاناقلی .

Zag (ـَ بعضاً كذلك : ـَ ص) (21) [قديم آلمانجه zagi = zaudernd [zaghaft .

Zagel (ـَ ام) .a (40) [قديم آلمانجه zakal = انكليزجه tail] قويروق (Schwanz = Zopf) .

Zagen (ـَ فع لا) .a (21) [قديم آلمانجه zagên] قورقمق، يوركسزلك ايتمك؛ احتراز ايتمك، جسارت ايدەمامك ‖ mit Zittern und Zagen ديترەيه ديترەيه ، قورقه قورقه.

Zaghaft (ـَ ص) (21) [zag] (herzhaft كلەسنك مقابلی اولەرق) يوركسز ، جسارتسز ، طبانسز ، قورقاق ؛ اوركك ، محترز ، چكينكان ، عزم وتشبثی اوليان .

Zäh (ـَ)بعضاً : zähe (ـَ)(ص) (21) [قديم آلمانجه zâhi] معند ، طيانقلی ، قوتلی ‖ سيكير كبی ، دمير ، چليك كبی ، اوزلی ، صيريم كبی ؛ سرت ‖ ياپيشقان ‖ —werden

قویولشمق ، اوزلشمك || جانی پك،اولمز اوغلی ، ایت جانلی || ein—es Leben haben جانی پك اولمق || (صنعه) (معد) اینجه ، ایشلنمش،تصفیه اولنمش معدن .

Zähe (ـُـ ص) ㉔ (مرا . zäh) .

Zähe (ـُـ امؤ) ㊸ ، Zäh(h)eit (ـُـ) ، اکثریا **Zähigkeit** (ـُـ) ایکیسیده (امؤ) ㊾ [zäh] کافه‌سی (*sans pl.*) پکلك ، سرتلك ، طیانقلیلق .

Zahl (ـ امؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه zala ؛ Ziel و Zeile کلمه‌لرینه منسوب] عدد ، صایی،مقدار || (=zeichen)— رقم.

Zahl„... (... ـ) —tag (ام) خزینه‌لرك پاره‌توزیع ایتدکلری،قاصه‌لرك پاره ویردکلری کون، پاره‌کونی || —figu'r (امؤ) رقم || —los (ص) صاییسز، حسابسز،لایعدولایحصی، بی‌شمار || —meister (آلمانیاده اسکی Rechnungs-führer کیسه‌دار . خزینه‌دار (آلمانیاده بهر طابورده بولنوب مذکور طابورك امور حسابیه ونقدیه‌سنه باقان وضابط اولمدیغی حالده کندولرینه مخصوص البسه‌یی لابس اولان مأمور عسکری) || —reich (ص) چوق ، متعدد ، برچوق || —wort (ص) اسم عدد .

Zähl„... (... ـ) —brett (الا) صراف پیش‌تخته‌سی.

Zahlbar (ـ ـ ص) ㉔ [zahlen] (تجا) —in drei Monaten اوچ‌آیده تأدیه‌اولنه‌جق،اوده‌نه‌جك، اوچ‌ماه‌وعده‌لی (bei Sicht حامله «کوریلنجه» ویرلك اوزره) .

Zählbar (ـ ـ ص) ㉑ [zählen] قابل تعداد،حساب اولنه‌بیلور || محدود .

Zahlen (ـُـ فعمتعه ، فعلا +) ㉑ a. [قدیم آلمانجه zalôn]کذا (فعمطا) (پاره) ویرمك، (برشیئك‌پاره‌سنی) تأدیه ایتمك ، اوده‌مك ، قیمتی ویرمك ، (آلدیغی شیئه مقابل) پاره‌سنی ویرمك || im Stande sein zu— پاره ویره‌جك‌حال واقتدارده اولمق ، تأدیه‌یه مقتدر اولمق || اوده‌مك ، ادا وایفا ایتمك (پاره) ، (تجا) تسلیم ایتمك — (ein-) یاتیرمق || پاره ویرمك، چیقمق || لوقانطه بیراخانه وقهوه‌خانه‌لرده : Kellner (یاخود : Sie) — ! كل غارسون ! (بورجمز نقدر)، نه ویره‌جکز، نه‌ایدییور بقالم ! شو بزم حسابی‌کور !

Zahlen„... (... ـ) —werth (ام) قیمت مقادیر، ارقام || —verhältniß (الا) نسبت ارقام .

Zählen (ـُـ فعوفعلا + و فعمطا) ㉑ a. حساب ایتمك ، صایمق || die— Bevölkerung— مثلا تحریر، تعداد نفوس‌ایتمك || wenn ich mich zu Ihren Freunden zählte اگر بن سزك دوستلریکزدن ایدیسه‌م ، اوله‌ایدم || .

Zählen (الا) ㊵ b. (*sans pl.*) و Zählung (امؤ) ㊾ تعداد ، حساب صایمه || تحریر وتعداد .

Zahler (ـُـ ام) ㊵ a. [zahlen] ، —in (امؤ) ㊿ er ist ein säumiger— او بورجنی براز اونودور ، پاره‌یی براز زورجه ویرر ، اونك الندن پاره براز زور چیقار .

Zähler (ـُـ ام) ㊵ a. [zählen] ، —in (امؤ) ㊿ صاییجی ، حساب ایدیجی، تعداد ایدیجی؛ (بلاردو ، طوپ اویوننده صاییجی (یازیجی) || محاسب آلت || (ریا)حسابده: (Nenner کلمه‌سنك مقابلی اوله‌رق)کسر عادینك صورتی || (مجا)کندی مقامنده خاطری صاییلور اولان ، مقامنك اهلی (Null کلمه‌سنك مقابلی) جانی واراولان .

Zahlung (ـُـ امؤ) ㊾ [zahlen] پاره‌ویرمه ، اوده‌مه ، تأدیه،بورجی بتورمه ، تسویه، اوده‌مه .

Zahlungs„... (... ـ) —einstellung (امؤ) پاره ویرمه‌یی قطع، تسویهٔ دینی تعطیل ایتمه ، بانقروت ، طوپ آتمه || —termin (ام) مدت،مهلت، وعدهٔ (تأدیه) .

Zählungs„... (... ـ) —kommissio'n (امؤ) تعداد وتحریر نفوس قومیسیونی .

Zahm (ـ ص) ㉔ [قدیم آلمانجه zam ؛ ziemen کلمه‌سنه منسوب] حیوانات حقنده : اهلی ، وحشی اولمیان ، آلیشقین ، تربیه اولنمش، انسانه یاناشان ، مأنوس ، مونس ، اولجه حال وحشتده ایکن کوردیکی تربیه اوزرینه اهلی‌اولان|| (انسان حقنده) اویار ، حلیم ، || zähmen = —machen دیکباش ویاحشین اولمیان ، ملایم ، سوز اکلار .

Zähmen (ـُـ فعمتعه) ㉑ a. [zahm] ein Thier— برحیوانی تربیه ایتمك ، انسانه،اوه آلیشدیرمق ، مونس‌یاپمق|| ein Pferd— برباركیری‌تربیه‌ایتمك، بینمك||(مجا)جبرایتمك،ضبط ایتمك ؛ seine Leidenschaften— نفسنی‌قیرمق||(الا) b. ㊵ Zähmung(*sans pl.*) (امؤ) ㊾ آلیشدیرمق، تربیه‌ایتمك، یاتیشدیرمق ، قیرمق ، تأنیس ایتمه .

Zahn (ـ ام) ㉛ [قدیم آلمانجه zan = لاتنجه dens] دیش، سن، دندان ؛ Zähne bekommen دیشلری چیقمق ، سورمك || gute Zähne haben دیشلری صاغلام اولمق || Jemandem etwas aus den Zähnen reißen برینك الندن برشی آلمق (زورله) ، آغزندن لقمه‌سنی آلمق || (صنعه) ماکنه ، چرخ وامثالنده دیش .

Zahn„... (... ـ) —arm (ص) دیشسز ، دیشلری آز اولان || —bürste (امؤ) دیش فورچه‌سی ، مسواك || —fäule (امؤ) (علم امراض) دیش چورومه‌سی ، رم اسنان || —arzt (ام) دیشجی، دیش حکیمی|| —buchstabe (ام) (غرا) دیشلرك آره‌سندن، دیشلرله تلفظ اولنان حرف سنی || —hobel (ام) (صنعه) دیشلی رنده || —kitt (ام) ساقز — (الا) —mittel چوروك دیشلره قونیلان علاج|| —rad (الا) دیشلی چرخ || —Bahn (امؤ) دیشلی چرخ ایله متحرك شمندوفر (اکثریا طرفینده بولنان‌ایکی عادی رای ایله بونلرك وسطنده بولنه‌رق لوقوموتیف آلتنده وکذا وسطنده بولنان دیشلی چرخه یتاقلق ایدن بریووه‌لی یولدن‌عبارت شمندوفر یولی|| —schmerz (ام) (علم‌امراض) دیش آغریسی ، دیش صانجیسی || —stocher (ام) دیش قاریشدیره‌جغی، کوردان|| —wechsel (ام) دیش‌دکشدیرمه، یکیدن‌دیشلری‌چیقمه||—zange||—schmerz= (الا)—weh (امؤ) (جرا) دیش ، دیشجی کرپدنی || —wasser (الا) دیش یقامغه مخصوص صو .

Zahnen (ـُـ فعلا +) ㉑ a. (چوجقلر حقنده) دیشلری کلك ، چیقمق ، سورمك || **Zähnen** (ـُـ فعمتعه) ㉑ a. (صنعه) برشیئه دیش آچمق ، دیش دیش کسمك ، کرکمك .

Zahnig (ـُـ ص) ㉑ [Zahn] دیشلی، دیشله مجهز || کذلك کلمهٔ معینه ایله برلکده : Zähnig شو قدر دیشلی ؛ —zwei„ ایکی دیشلی .

Zahnung (ـُـ امؤ)㊴ [zahnen](صنعه) —von Rädern چرخلرك دیشلری .

Zähre (ـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zahar = انكليزجه lear] كوزياشى ، دمع ، اشك ؛ ‖ — كوزياشى (آغلامقله دوكيلان).

Zähringen (ـ ـ اخا لا) (56) (جغر) باد بيوك دوقه‌لغنده (تسه‌رينكن) خرابه‌سى.

Zain (ـ ام) (38) [قديم آلمانجه zeïn] (معدنجيلكده) (دوكولمش ، حده‌دن چكلمش ، دوولمش) معدن لوحه‌سى ، چبوغى.

Zampel (ـ ام) (40) a. [انكليزجه sample] (طوقومه‌جيلقده) سه‌مپل.

Zander (ـ ام) (40) a. (تا طبيعه) ساندا ، ساندر دينيلان بالق.

Zange (ـ امؤ) (55) [قديم آلمانجه zanka] كربدن ، جيبيز ‖ (تا طبيعه) بعض حيوانلرك وجودنده اولوب برشيئى ويا بر يرى طوتمغه ، صيقمغه مخصوص محللرى ، قيصقاج ؛ كذا بوجكلرك لسيه‌لرى ؛ بوجكلرك چيكنيه‌جك جهاز دهنيه‌لرى.

Zangen„... (ـ ...) — blätter (جمع لا) برقيصقاج ، كلبتنك ، جيبيزك قوللرى ‖ — ſchanze (امؤ) (ع) استحكامده مقاص طابيه.

Zank (ـ ام) [هنوز اون بشنجى عصرده zanken كله‌سندن تشكيل ايدلمشدر] (31) غوغا ، نزاع ، منازعه ، معارضه ، چكيشمه ، خيركور mit Jemandem — ſuchen برينه بولاشمق استمك ، برينه صاتاشمغه جبالامق ، برينه چاتمق استمك.

Zank„... (ـ ...) — ſüchtig (ص) غوغا ، معارضه آرايان ، تيتيز ، شرت ، بولاشيق ، هيچ يوقدن كورولق چيقارتان.

Zanken (ـ فعلا +) و (فعمطا) ſich — (21) a. ابتدا اون بشنجى عصر ابتداسنده zangken = آنغلو ساقسونجه [drängen tengan] ياخود : mit Jemandem — ſich بريله غوغا ايتمك ، غوغا ، نزاع ايتمك ‖ — ſie über Kleinigkeiten هيچ يوقدن كورولق ، معارضه ايدرلر ، غوغا چيقارتيرلر.

Zänkerei (ـ ـ امؤ) (49) = Ge-zänk.

Zänkiſch (ـ ص) (24) [Zank] نزاعجى ، غوغاجى ، تيتيز ، خرچين ، اوصوروغى جينلى.

Zäpfchen (ـ الا) (40) b. (Zapfen كله‌سنك صورت تصغيريه‌سى) خصوصيله (تشر) (دماغدن صارقان بز) كوچوك ديل ، لهات.

Zapfen (ـ ام) (40) b. [قديم آلمانجه zapho ؛ zupfen ، Zopf ، Zipfel كله‌لرينه منسوب] آغاج طاپه ، طيقاج ؛ موصلقك آچيلوب قپانمسى ايچون اله آلينلان تپه‌سى ، موصلوق آناختارى ‖ براوجى انجلمكده اولان مخروطى جسم ، مخروط (مرا. Eis-zapfen) ؛ vom Tropfſtein — طامله طاش ، كيرجلى صولرك طاملمسيله اكثرى رطوبتلى محللرده حاصل اولان بوز آصقيسنه مشابه آصقى ، استالاقتيت ‖ (تشر) = Zäpfchen ؛ (نبا) جام ، سروى وامثالى ديكن آغاجلرى ايله قاين آغاجى والخ‌نك ميوه‌سى ، طوپى ‖ (صنع) چيوى ، ميل ؛ اوزرنده برشى دور ايدن ميل ، ديل ، اياق ، قازيق.

Zapfen (ـ فعمتع) (21) a. c. [فلمنكجه tappen] Bier — بيرا فوجيسى آچمق ، فوچيدن بيرا طولديرمق ، چكمك ‖ (جرا) صونى ، جراحتى آقيتمق ، دلك.

Zapfen„... (ـ ...) — geld (الا) پراكنده ، آياقده مشروبات صاتيجيلرينك ويردكارى رسم ، ويركو ‖ — ſtreich (ام) يات بوريسى ، كيجه اذنى اولميان نفراتك قشله‌يه عودتلرينى امر واخبار ايتمك اوزره چالينان بورو ويا ترمپته اشارتى (كه بوندن برچاريك اول دخى بونك ايچون براخبار اشارتى ويريلور).

اشبو اشارت يازين آلاقرانغه اخشام ساعت اونده وقيشين دخى على العاده ساعت طقوزده چالينور.

Zäpflein (ـ الا) (40) b. = Zäpfchen.

Zappel„... (ـ ...) — fritze (ام) (عمو) — mann (ام) قره‌كوز حاجى عيواض رسمى ؛ بونلره بكزر صورتده صاللانور ، صارصاق آدم ، قوقله.

Zappeln (ـ فعلا +) (21) a. [قديم آلمانجه zapâlon] اليله آياغيله دوونمك ، تپنمك ؛ mit den Beinen — آياغيله تپنمك ؛ (مجا) چبالمق ، اوغراشمق ، Jemand — laſſen برينى اوغراشديروب طورمق ، يورمق ، اوزمك ، برچوق وقت بكلتمك ‖ (فروسيت) برنده صايمق ، اوغراشوب اوغراشوب ينه برنده قالمق ، اوينامق.

Zar (ـ) [تاتارجه ؛ صحرا حكمدارى] (مرا. Czar).

Zarge (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zarga = آنغلو ساقسونجه farga kurzer Schild] كنار ، اطراف ، چارچوه ، برمجوهرك اطرافى قفسى ، يووه‌سى ، اوى.

Zart (ـ ص) (24) [قديم آلمانجه lieblich zart] صورت نسبيه‌سى بعضاً zärter (دقتلى قوللانلسى لازمكلان و grob كله‌سنك مقابلى اولان) نازك ، نارين ، حساس ، اينجه ، ضعيف ، نحيف ، خوش ، لطيف ، شيرين ، روحنواز ، (هيكلتراشلقده) يومشاقلق وطراوت ولطافت (كذا رساملق).

Zart„... (ـ ...) — glied(e)rig (ص) نازك ، نارين اعضالى ‖ — roſa (ص) توز پنبه ‖ — gefühl پك دقيق ، رقيق حس ، نزاكت حس وطبع ‖ — ſinnigkeit (امؤ) = — gefühl.

Zärtelei (ـ ـ امؤ) (49) ازيلوب بوزولمه ، قيرلمه ، ابراز نزاكت ايتمه ، ساختكه تأثركوسترمه ، چيت قيرلدملق ايتمه.

Zart-heit (ـ ـ امؤ) (49) [zart] نزاكت ، نازيكلك ، نارينلك ، اينجه‌لك ، دقيقلك ، رقيقلك ، ضعيفلك ، نحيفلك ، اينجه وقيريلور اولوش ، چابوق ازير طاغيلور ، جلدك ، درينك ، حسك نزاكتى ، طويغوسنك زياده اولوشى ؛ مشروبات وميوه‌نك تازه وكورپه‌لكى ، تر وتازه اولوش ، طراوت.

Zärtling (ـ ام) (38) [zart] قارى كبى (نازك ، نارين ، جانسز اولان) اركك ، خانم آبله.

Zaſer (ـ امؤ) (53) نادراً (ام) (39) a. = Faſer.

Zaſpel (ـ امؤ) (53) [Spille و Zahl] سيمادردن چورومه ايپ.

Zauber (ـ ام) (40) a. [قديم آلمانجه zoupar] (=formel, =mittel, =werk) — جاذبه ، افسون ، سحر ، سحر ايتمه تأثير سحرى ، بوكو (كذا كافه‌سى مجازى).

Zauber„... (ـ ...) — blick (ام) انسانى تأثيريله مفتون ومسحور ايدن نظر ‖ — late'rne (امؤ) خيال فنار ‖ — appara't ‖ — ſtab = (امؤ) — ruthe ‖ (ام) حقه‌باز آلتى ، طاقمى ‖ — bild (الا) (خارق عادت قوته‌مالك

اولديغنه زعم اولنان نجوم وبروج وسمايه استناداً ياپيلان ، يازيلان نسخه ، شكل ، مداليه وامثالى) طلسم ، (مجا) پك لطيف ودلربا ، انسانى مبهوت ايدن رسم || —formel (امؤ) ترتيب ودواء سحرى ، بوكو، سحر || —kraft (امؤ) قوهٔ سحريه || —land (الا) سحرلى مملكت ، (مجا) جنت كبى كوزل فرحفزا مملكت || —posse (امؤ)(تياتروده) حقه‌باز، سحرباز قومدياسى ||—mittel (الا) بوكو ، سحر || —stock (الا) سحرباز اويونى ، سحربازلق ،كوز بوياجيلق ، حقه‌بازلق.

Zauberei (⏑‒⏑ امؤ) (49) سحر ايتمه،سحر ، بوكولمه ، بوكوجيلك || natürliche— ارواح لطيفه ايله ايديلان سحر، (schwarze Kunst) ارواح خبيثه‌نك جميله ايديلان سحر .

Zauberer (⏑⏑‒ ام) (40) a. [zaubern] = Zau b(r)erin (امؤ) (50) سحرباز ، ساحر،ساحره ؛حقه‌باز؛ بوكوجى (اركك ، قادين) ||كرامت كوسترن صاحب اقتدار .

Zauberhaft (⏑⏑‒ صـ) . zaub(e)risch (⏑)(⏑) ‒ صـ) (24) [Zauber] سحر كبى ، سحره بكزر ، سحر آسا ، خارق الطبيعه ||كرامت نوعندن || (مجا) سحر كبى تأثير ايدن،انسانى مبهوت وحيران ومفتون ايدن .

Zaubern (⏑‒فعلا+) (21) a. [قديم آلمانجه zouparôn] (فعمتع) سحر ايتمك ، حقه‌بازلق ايتمك ، بوكو ياپمق || Jemand jung— برينى اختيار ايكن سحر بوكو ويا خارق‌العاده بر اقتدار ايله) كنج ياپمق ،كنجلشديرمك || das Geld aus dem Beutel des Einen in den des Anderen— پاره‌يى برينك جيبندن اوته‌كنه كچيرمك (حقه‌بازلقله) .

Zaudern (⏑‒ فعلا) + a. (21) [مرا . فلمنكجه mit etwas—,—etwas [langsam sprechen ; taueln zu thun برشى ياپمقده تردد ايتمك ، قرارسزلق ايتمك ، بردرلو قرار ويره‌مامك ، جسارت ايده‌مامك ، آغر طاورانمق ، وقت مناسبنى ، فرصتى غائب ايتمك || دها مناسب بر وقتى،فرصتى قوغالامق .

Zaum (‒ ام) (31) [قديم آلمانجه zaum] (فروسيت) يولار ، ديزكين ؛ (مجا) كم ؛ ein Pferd gut im—e halten اووزنده برباركيره ايوجه صاحب اولمق ، ضبط ايتمك || (مجا) seine Begierden, Leidenschaften الخ im—e halten هوا وهوسى ، آرزو وحراقى تسكين ايتمك ، ضبط وغلبه ايتمك ، يكمك || seine Zunge im—e halten ديلى طوتمق ؛ حدينى بيلمك .

Zaum„... (... ‒) —recht (صـ) (فروسيت) باشلغه آليشمش ، آلشديرلمش (حيوان) ||los— (صـ) يولارسز؛ (مجازى) باشى بوش ، كمسز ||zeug— (الا) (برباركيرك) باشلق طاقمى .

Zäumen (⏑‒فعمتع) (21) a. [Zaum]—(ein Pferd) برباركيره باشلق ، يولار، كم اورمق || (انجيل شريف احكامنجه) zähmen = .

Zaun (‒ ام) (31) [قديم آلمانجه zûn ؛ انكليزجه town كلمه‌سنه منسوب] آغاج تخته چيت ، پرده ، چالى ، چرپى‌ديوار||—geflochtener اورمه‌چيت‌ديوار—lebendiger تازه ، ياش، چيت ديوار (اكثريا بستان كنارلرى وترلالرك شمندوفر ويول بويلرنده بولنور) ؛ (باليقجيلقده) = Fisch=zaun || (مجا) بولمه ديوار || (مجا) (ضرمثل) etwas vom—e brechen اوفاق برشيدن ، هيچ يوقدن‌منازعه ومعارضه چيقارمق ، استفاده‌يه قالقيشمق .

Zaun„... (... ‒) —dürr (صـ) پك قورو، چيروز كبى || —könig (ام) چالى قوشى || —rebe (امؤ) (نبا) فرنك آصمه‌سى ، چالى آصمه‌سى .

Zäunen (⏑‒ فعمتع) a. (21) [Zaun] =ein=zäunen .

Zausen (⏑‒ فعمتع) c. (21) sich—, (فعمشاركه) آتيشمق ، بربرينه قارشو سرت ، طوقوناقلى سوزلر سويلمك ، آغز غاوغاسى ايتمك ، چكيشمك || تعزير وتكدير ايتمك ، خرپالمق .

Zebra (⏑‒ الا) (56) [اسپانيولجه] (تاطبيعه) زرد دينيلان يابان اشكى .

Zebu (‒⏑ ام (الا)) (56) [هندجه] (تاطبيعه) هندبوغاسى ثور هند ، زبو .

Zech„... (... ⏑) —bruder (ام) ايچيجى ، چاقيجى ، عياش || —stein (ام) (معد) مواد عضويه قيرينتيسندن عارى كيرجلى طوپراق ، شمدى اكثريا تسه‌هشتاين .

Zeche (⏑‒ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zëcke Ordnung einer Gesellschaft] (هر قنغى برينى ويا ايچكى‌يه اشتراك ايده‌نك حصه‌سنه اصابت ايدن پاره) ايرفانه (عارفانه) || (لوقانطه وامثالنده حساب كوريله‌رك‌ويريلان، ويريله‌جك پاره) مصرف ؛ (مجا) (على العموم) مصرف die —bezahlen مصرفى چكمك ، ويرمك (لوقانطه وبيره‌خانه وامثالنده) ، (مجا) كذلك جزمه‌يى چكمك|| عارفانه ، يمك‌جميتى ، ضيافت، عالم || دكيشان برشيده اشخاص بيننده دور ايدن نوبت ، صره|| اصناف جمعيتى ، اصناف طاقمى || = (صنع) Berg=werk .

Zechen„... (... ⏑⏑) —haus (الا) معدنجى عمله‌لرك طوپلاندقلرى قهوه ، بيره‌خانه ، لوقانطه وساره .

Zechen (⏑‒ فعمتع وفعلا +) a. (21) [قديم آلمانجه zëhôn اورته لاتينجه zusammenfügen dica're aufzeichnen] چكمك ، ايچمك ، آتمق ، افراط درجه‌ده ايچمك ، عياشلق ايتمك ، چاقمق || برجمعيت ترتيب ايدوب يمك، ايچمك ، عالم ياپمق ، اكلنجه ياپمق || بر لوقانطه بيره‌خانه‌ده ... قدرلق برحسابى اولمق ، مصرف ايتمك .

Zecherei (⏑‒⏑ امؤ) (49) [Zecher] =Ge=zeche .

Zechine (⏑‒⏑ امؤ) (53) [ايتاليانجه zecca دن zecchi'no ، ونديكده ضربخانه‌اولوب ١٢٨٠ سنهٔ ميلاديه‌سنده آقچه اك اول بوراده ضرب‌اولنمشدر] تقريباً ٤٨ غروش قيمتنده اولان ايتاليانلرك قديم آلتون سكه‌سى .

Zecke (⏑‒ امؤ) (53) (تاطبيعه) كوپك صقيرغه‌سى ، كنه‌سى .

Zeder (⏑‒ امؤ) (53) (نبا) [لاتينجه] ارزه ، شربين آغاجى ||europä'ische— اوروپا ملزى .

Zedern (⏑‒ صـ) (24) [Zeder] تسه‌در دينيلان ارزه آغاجندن .

Zedrach (‒⏑ ام) (38) [عر] تسبيح آغاجى .

Zeh (‒ ام) (38) ، **Zehe** (⏑‒ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zeha = لاتينجه di'gitus] آياق پارمغى ؛ große —e آياق باش پارمغى|| auf den —en gehen آياقلرينك اوجنده، پارمقلرينك اوجنده يورمك .

Zehen (ـَـ صه عد) (مرا) zehn .
Zehen„ ... (ـَـ...) —gang (ا م) آیاغك پرمقلری
اوجنده،اوزرنده یورمك .
Zeh(e)nt (ـَـ) ـَـ صه عد رتبیه) (مرا zehnt) ||
Zeh(e)nt ㉛ ، Zeh(e)nte (ا م) ㉜ (قدیم عشر
ویرکوسی) اعشار .
Zeh(e)nten (ـَـ)(ـَـ) ـَـ فع متعه) b. ㉑ [Zeh(e)nt]
اعشار طوپلامق، اعشار رسمی آلمق .
Zehn (ـَـ) [قدیم آلمانجه zëhan=لاتینجه de'cem]
بعضاً zehen و zehne (ـَـ) (صه ا عد اصل) اون || es ist
(e)— halb ساعت طقوز بچق ؛ —Anzahl von ویاخود
(عمو) —ein Stücker اون دانه ، اون قدر ؛ (نبا) اون
عدد اعضای تذکیری اولان نبات|| Zehn (ا مؤ) ㊾ اون
عدد ویا رقمی|| Zehn (ا لا) ㊳ اونلق، اوندانه‌دن مرکب،
عشره .
Zehn„ ... (ـَـ...) —jährig (صه) اون ییللق ، اون
یاشنده ، اون‌سنه‌لك || —mal (حا) اون دفعه|| —ender
(ا م) بوینوزی‌اون‌چتال(کییك) ، اون‌چتاللی|| —Gebote
(جمع لا) من طرف اه حضرت موسایه طورسیناده نازل اولان
وصایای‌عشره || —männ(er)ig (صه) (نبا) اون‌اعضای
تذکیرلی نبات || —weib(er)ig (صه) (نبا) اون عدد
اعضای تأنیث اولان نبات .
Zehner (ـَـ ا م) a. ㊵ [zehn] اون دانه ، اون
دن مرکب ، اونلق || (حسابده) عشرات || (اون پاره‌لق ،
اون سانتیلك) اون‌فنیکلك اون قروشلق ، اونلق پاره ||
(کاغد اویونده) اونلی|| اونلردن اولان|| in den—n stehen
اون ایله یکرمی یاش آره‌سنده اولمق، اونی‌کچکین اولمق|| اون
رقمی|| اونجی آلایه منسوب عسکر، اونجیدن، اونجی آلایلی،
اشبوکله علی‌الاطلاق اون‌شیدن ویا کسه‌دن عبارت اولان اشیا
ویا اشخاصدن برینی ارائه ایدر .
Zehnerlei (ـَـ حا) اون‌درلو،اون‌چشید ، اون مختلف
صورتده .
Zehnt (ـَـ صه اعد رتبیه) ㉑ [قدیم آلمانجه zëhanto
—e (die, das) der اونجی، عاشر||der—e (10) October
تشرین‌اولك‌اونی، اونجی‌کونی؛ —es Kapitel اونجی فصل||
Zehnt (ا لا) ㊳ = Jahrzeh(e)nt .
Zehntel (ـَـ ا لا) a. ㊵ [zehnt] (کسر اوله رق)
(¹/₁₀)—ein بر اونده ۱/۱۰ .
Zehntel„ ... (ـَـ...) —meter (ا م) دسیمتره ،
متره‌نك اونده بری ، عشر متره .
Zehntens (ـَـ حا) [zehnt] اونجی اوله‌رق ، عاشراً
علی العاده : 10° اوله‌رق یازیلور .
Zehr„ ... (ـَـ...) —fieber (ا لا) (علم امراض)
انسانی پك زیاده قوروتوب ضعیفلتان مقنن صتمه ، حمای دق||
—geld (ا لا) ، —pfennig (ا م) نفقه ، مدار تعیش
(پاره) ؛ علی الخصوص یولده : مصارف راهیه ، خرجراه ؛
دیش کیراسی .
Zehren (ـَـ فع لا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه zerjan ؛
zerren کله‌سنه منسوب] کندینی بسلمك ، اتفاق ایجمك ، یمك

ایجمك — bei einem Wirthe برهوتلده یمك یمك || von
seinen Zinsen— حاضر یمك ، پاره‌سنك فائضندن یشامق||
an etwas— برشیدن یمك ، برشیئله یشامق، برشیئله اداره
اولمق ؛ (مجا) کمیرمك،یوب بتورمك ، برشی براقمامق ، تلف
ایتمك ، دینه ، کوکنه‌داری اکمك || (der Wein, der Thee,
das Wasser) zehrt... بسلیور؛ضعیفلتور|| die See=luft,
das Baden zehrt... دکزهواسی، حمامی(علی‌العموم‌استحمام)
اشتهایی آچار، یمك یدیریر ، یارار || (فعلا ±) ضعیفدوشمك،
زبونلاشمق ، قوتدن دوشمك ، اریمك || (مشروبات حقنده)
اوچمق ، صیزمق ، فوچی شرابی ، بیرایی ایچیور || (فع مطا)
(مجا) der Kummer zehrte (fraß) sich immer tiefer
in ihr Herz درد والم کوندن کونه اونی یدی بتیردی|| b—
اسم‌فاعل وصفت ㉔ صرف واستهلاك ایدیجی،یوب ایجیجی||
محو وتلف ایدیجی، یوب بتیریجی؛ (علم امراض) قوروروب
ضعیفلادیجی ، اریدیجی .
Zehrung (ـَـ ا مؤ) ㊾ [zehren] صرف وخرج ،
یوب ایچمه ، مصرف ، او اداره‌سنه ، یوب ایچه‌جکه صرف
اولنان پاره ، اوتل ومسافر خانه‌ده یمك ویتاق اجرتی || die
letzte (Weg =) — خرستیانلره حالت نزعده یدیریلن‌شرابلی
اکمك || اریوب اوچوب بیتمه || (علم امراض) بعضاً =
Ab=, Aus = zehrung .
Zehrungs„ ... (ـَـ...) —kosten (جمع) یوب
ایچمه مصرفی || —steuer (ا مؤ) مأکولات ومشروباتدن
آلنان ویرکی .
Zeichen (ـَـ ا لا) b. ㊾ [قدیم آلمانجه zeihhan
= انکلیزجه token] اشارت، علامت (فارقه) ||اوزاقدن
فرق‌ایدیلان وکوریله‌بیلان‌اشارت،علامت؛ (اولجه قونیلمش)
اشارت ، اوته بری اوزرینه قونیلان یاپیلان مارقه ، علامت ،
(Ab=, Ehren =)— رتبه وافتخارعلامتی، اشارتی ، نشانی ؛
یانیق، پاره اشارتی، یری، برشیئه دلالت‌ایدن،برشیئی‌ارائه ایدن
اشارت ؛ (تمغا) مارقه ؛ آلتون وکومش کبی قیمتلی معادندن
معمول آوانی یه باصیلان تمغا ، صح اشارتی ؛ unter einem
glücklichen —geboren sein (نجوم) نجمی ایو اولمق ||
welches —s sind Sie ? (ع) بورو ، ترامپته اشارتی ||
هانکی صنعتله مشغولسکز ؟ صنعتکز ، مسلککز ندر ؟
Zeichen„ ... (ـَـ...) —brett (ا لا) رسم تحته‌سی||
—feder (ا مؤ) رسم‌قلمی|| —garn (تجا) مارقه ایپلکی||
—buch (ا لا) رسم‌دفتری،کتابی || —lehrer (ا م) رسم
خواجه‌سی || —deuter (ا م) مفسر اشارات ، رموزات
آناختاری ؛ فالجی || —papi'er (الا) رسم کاغدی ||
—sprache (امؤ) اشارتله ایدیلان افادهٔ مرام وحال ،
پانتومیم || —vorlage (امؤ) رسم مودلی .
Zeichnen (ـَـ فع متعه ، فعلا + وفع مطا) a. ㉑ [قدیم
آلمانجه zeihhanjan [ترسیم ایتمك،تصویرایتمك || —(auf„)
عینی چیقارمق ، رسمی، قروکیسی چیزمك ، یاپمق || mit
—Bleistift قورشون قلمیله‌ترسیم ایتمك ، قره‌لامق || برشیئی
براشارتله اشارتلمك ، مارقه ، علامت ، تومرو قویمق || eine
Schrift —, seinen Namen unter eine Schrift —
بریازویی امضالمق،بریازونك آلتنه امضاسنی قویمق ؛ (مرا .
zu einem Denkmal 100 Mark —||unter=zeichnen)

برهيكل ايچون يوز مارق ويرمك، يازلمق ‖ Zeichnung(امؤ)
㊾ اشارت ، علامت ، مارقه قويمه ، نومرولمه ، اوزرينه
برشكل،رسم يابمه ، چيزمه ، قرهلمه ؛ امضا ايتمه .
Zeichnung (~ـ امؤ) ㊾ [zeichnen] اشارت ،علامت،
رسم ، شكل قويمه ، امضا ايتمه ‖ وسم، امضا ‖ برشى ايچون
ويريلان آقچه .
Zeidel„... (ـ~...) — messer (الا) آرى قووانلرينى،
بال پتكلرينى كسمكه مخصوص بيچاق ‖ bär — (ام) ==
Honig=bär ؛ heide — (امؤ) آرى بسلمكه مخصوص
قورى ، اورمان .
Zeige„... (...~ ـ) — finger (ام) شهادت ،
اشارت پرمغى .
Zeigen (~ـ فعمتع ، فعمطا وفعلا +) a. ㉑ [قديم
آلمانجه zeikön] كوسترمك —(sich) كورونمك ، كنديني
كوسترمك ‖ ارائه ايتمك ، كوزينه كوسترمك ، كورونمك ،
كوز اوكنه كتيرمك ، ابراز واظهار واثبات ايتمك ، كوزاوكنه
قويمق ، كورونسون ، سير اولنسون ايچون سرمك ، يايمق ،
عرض ايتمك ، صورت حركت ومشوار ايله ارائهٔ حال وخاصه
ايتمك ؛ (فعمطا) كورونمك ، كنديني كوسترمك ، تظاهر ،
تبين ايتمك،ميدانه چيقمق ، آشكار اولمق ، كيزلى قپالى يرى
قالمامق ، حل اولنمق ، Das wird sich bald— چوق سورمز
كورهجكز، نه اولديغى ميدانه چيقار ‖—er kann sich überall
اوهريره كوكسنى كره كره كيده بيلور ‖ يالكز (فعلا) اولهرق:
مقناطيس ايكنهسى die Magne't-nadel zeigt nach Norden
شمالى كوستر ، كوستريور ؛ (das Thermometer) zeigt
20 Grad ترمومتره يكرمى درجه كوستريور .
Zeiger (~ـ ام) a. ㊵ [zeigen] كوسترن ، ارائه ايدن،
مشعر ‖ einer Uhr — برساعتك مشعرى ، ايكنهسى ،
ابرهسى، عقربى ‖ eines Telegra'phen— تلغراف مشعرى ‖
= Zeigefinger .
Zeihen (~ـ فعمتع) a. ⑳ [قديم آلمانجه zîhan ==
لاتينجه dice're] — Jemand einer Lüge بريني يالانجيلق
ايله اتهام ايتمك ، برينه يالانجيلق اسناد ايتمك .
Zeiland (~ـ ام) ㊳ [اورته آلمانجه zîl Strauch]
= Seidel=bast .
Zeile (~ـ امؤ) ㊸ [قديم آلمانجه zîla ؛ Ziel كلهسنه
منسوب] يازيلى ويا باصلمش سطر ، zwischen zwei — n
ايكى سطر آرهسنده ؛ (مطبعه) — neue سطرباشى ‖ صره ،
صف ، ترتيب ، ديزى ‖ او ، ابنيه صرهسى ‖ (صنعـ)
(كوركجيلك)بربرينه اكلنان كورك،درى ديزيسى .
Zeisig (~ـ ام) ㊳ [اورته آلمانجه ciseck بوهمياجه
cizek] (تا طبيعه) قناريه قوشى ‖ (اشخاص حقنده) ==
Vogel‖ —lockerer شن آدم .
Zeit (ـ امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه zît] وقت ، زمان ‖
(=Abschnitt) — عصر ، دور ، قرن ‖ حرف جر ايله :
zu... (es wäre— : ياخود) — es ist an der تام وقتى،
وقتيدر ، پك مناسبدر ‖ — Dies ist nicht mehr an der
آرتق بونك موسمى ، مودهسى ، زمانى ، وقتى كچدى ، بو آرتق
شمدى اولماز ، عادت دكل، اوقدر مستعمل دكل ‖ —auf einige
برمدت ، موقتاً ‖ bei—en وقتيله ، وقتنده ، وقتى كلنجه ،
زمانده،اوائلده ‖ —bei guter وقت مناسبده ‖ —für alle
هرزمان ، هروقت ايچون ، قيامته قدر ‖ — in kurzer آز
وقتده ‖ —mit der وقت ايله ، مرور زمان ايله ، كيت كيده،
كيتدكجه ‖ —nach einiger برزمان، مدت صكره ‖ um die
der Ernte — وقت حصادده ، اوراق ، خرمان وقتى ‖
— zu — von وقت وقت، آرهصره ‖ —vor kurzer براز وقت
مقدم ؛ دمندن، يقينده ،شمدى ‖ —zu gleicher عين زمانده،
بروقتده ‖ —zu meiner بنم وقتمده ، بن اورادهايكن ‖
mittheilen — ich werde Dir. Das seiner وقتى كلنجه بن
سكا اونى اخبار ايدرم ، خبر ويرهجكم ؛ مناسب بروقتده سكا
بونى سويلرم ، سويليهجكم ‖ (مقام حيرت وتعجبده) :
—du ewige —! liebe : ياخود du meine) آمان ياربى !
‖— es ist hohe هايدى بقالم ، وقت كلدى ‖ — Das hat
اونك (اوقدر) عجلهسى يوق ‖ festsetzen — eine بروقت
تعيين ، تثبيت ايتمك ؛ (غرا) برفعلك كوستر ديكى، واقع اولديغى
زمان، ازمنهٔ مختلفه ‖ — harte, schwere مشكل عصر ،
مشكلاتلى وقت ، :ist Geld— وقت نقد (در) ‖ Alles zu
— seiner كل شيئ مرهونة لوقته ، هرشيئك برزمانى ، وقتى
وار ، هرشى وقت مرهونه باقار ‖ spare in der—, so hast
Du in der Noth, وقتنده اداره ايدن يوقسوللق چكمز ‖
(موسيقى) كذا (شعر ووزن) == Zeit=maß .
Zeit„... (... ـ) — einigeit (امؤ) توحيد زمان ‖
gewinn — (ام) ادارهٔ وقت ، تصرف زمان ‖ —raubend
(ص) پك چوق وقتده ميدانه كلور ، اضاعهٔ وقتى موجب
اولور ‖ —verschwendung (امؤ) اضاعهٔ وقت،زمان
اسرافى ‖ alter — (الا) قرن ، عصر تاريخ ، زمان ‖
—angabe (امؤ) تعيين زمان ، ohne—angabe بلاتاريخ ‖
buch — (الا) برعصر ويا دورى خاكى تاريخ ، اثر ،تاريخ
وقايع ‖ —forscher (ام) زمان وقوعلرى اعتباريله وقايع
تاريخيهضبط وتحرير ايدن ويا بونى تدريس ايدن مورخ ويامعلم ‖
gemäß — (ص) احوال وايجابات زمانه كوره ، موافق اولهرق
حال حاضره عائد ، شمديكى زمانه دائر ‖ —genoß (ام)،
—genossin (امؤ) همعصر ، معاصر ‖ —her (حا)،
herig —(ص)==(ig) bisher ، seit=dem ؛ —kürzend
(ص) وقتى انسانه قيصه ، آز كتيرن اكلنجهلر ، خوش كچيرن ؛
—lebens (كذلك حا) عمرم اولدقجه ، عمرمده ، يشاديغم
قدر؛ كنديمى ، كنديسى بيلدم ، بيلدى بيلهلى، آنامدن ، آناسندن
طوغدم ، طوغدى طوغهلى ، عمرى اولدقجه ‖ Pensio'n
auf--lebens قيد حيات شرطيله باغلنان معاش ‖ —lose
(امؤ) (نبا) == Herbst=zeit=lose ‖ —messer (ام)
(هيئت ، موسيقى) (هيئتده) قرونومتره ؛ (موسيقيده)
مشعر وزن ؛ (آرابهلرده) تكرلكلرك حركت دوريهسيله
ايشلر وقطع اولنان مسافهيى كوستر آلت، كيلومترهساعتى ‖
punkt — (ام) آن ، لحظه،دقيقه ، زمان ‖ —rente (امؤ)
تقسيط ‖ schrift — (امؤ) رسالهٔ موقوته، غزته، جريده ‖
verderb — (ام) وقتى بيهوده كچيرن ، جانصيقان اكلنجه ‖
vertreib — (ام) وقت كچيرهجك شئ، اوفق اكلنجه
ومشغوليت ‖ wort — (الا) (غرا) فعل ‖ —zünder
(ام) (ع) ثانيهلى طاپه .

Zeitig (ـُ ـ ص) (24) [Zeit] der-malig= ‖ وقت وحاله مناسب وجسبان، موافق وقت وحال؛ تام وقتنده اولان، کلان، ظهور ایدن ‖ früh = ایرکن ‖ اولغون، اولمش، یتشمش.

Zeitlich (ـُ ـ ص) (21) [Zeit] زمان وحاله منسوب ومتعلق، شمدیکی آنه مخصوص؛ دنیوی، فانی، باقی اولمیان‖ das Zeitliche segnen عالم فانیدن کوچمك، دارعقبایه کیتمك، ارتحال ایتمك (روحانی نك مقابلی) جسمانی، دنیوی.

Zeitlichkeit (ـُ ـ امؤ) (49) [Zeit] حیات، عالم فانی‖ aus dieser (irdischen) —abscheiden بو عالم فانی یه الوداع دیمك، عازم داربقا اولمق ‖ en— (جمع) —Tempora'li-en=.

Zeitung (ـُ ـ امؤ) (49) [Zeit] غزته، ژورنال، (حوادث یومیه دن باحث) اوراق حوادث؛ الیوم بعض غزته لرك هنوز اسملرنده برلکده استعمال اولنور =Augs burger Allgemeine— آوغسبورغ عمومی غزته سی ‖ خبر، حوادث eine angenehme — bekommen ایو برخبر آلمق.

Zeitungs„... (ـُ ...) —anzeige (امؤ) غزته اعلانی ‖ —korrespondent (ام) غزته مخابری —amt (الا) غزته اداره سی؛ (پوسته ده) غزته شعبه سی ‖ —junge (ام) غزته موزعی، علاوه جی ‖ —redakteur (ام) غزته محرری.

Zell„... (ـُ ...) —gewebe (الا) انسجهٔ حجره ویه ‖ —bruder (ام) منزوی، حجره نشین ‖ محبوس.

Zelle (ـُ امؤ) (53) [لاتینجه ce'lla] (منزوی، درویش، حجره نشین کمسه لرك اقامت ایتدکلری محل) خلوتخانه، زاویه، حجره، چله خانه ‖ آریلرك قوانی درونده بولنان بوش کوزلر ‖ (بنا وتشر) عضو انسانی ویاحیوانی ونباتیده بولنان کوزلر، حجره؛ کذا دانه، تخم یتاغی ‖ (حمامارده) آری آیری کیریلور کوزلر، قابینه، حجره؛ آری پتکی، کومجی کوزی، عساله ‖ بعض قدان اقسامنده بولنان چوقور، کوز ‖ دیش کوکی یوواسی ‖ حبس، قودس، دلیك.

Zellen„... (ـُ ...) —gefängniß (الا) قودس، حجره، حبس‖ —fäule (امؤ) = Kartoffel=pest.

Zelot (ـُ - ام) (50) [روجه] غیرتلی آدم، غیور، حمیتمند؛ متعصب.

Zelt (ـُ الا) (38) [قدیم آلمانجه zëlt ؛ bedeckt کذلك] خصوصیله (عو) a. (42) چادر ‖ ein — aufschlagen بر چادر قورمق ‖ قایق اوزرنده یغمورلق، تنته ‖ قولبه ‖ قبهٔ سما ‖ [هسپانیولجه - لاتینجه thieldo] (ام) (38) [قدیم آلمانجه (Paß=) رهوان (فروسیته) ‖ (sans pl.) zelto] (ام) (38) ویفور (27) (جنوب ایالتلرنده) یاصی بورك، چورك.

Zelt„... (ـُ ...) —lager (الا) (ع) چادرلی اردوکاه ‖ —bude (امؤ) صاتیجی چادری ‖ --decke (امؤ) چادر اورتوسی، ماركیز ‖ —stuhl (ام) صحرا، قیر یتاغی ‖ —wagen (ام) اشیا، آغیرلق آرابه سی ‖ اوزری تنته لی آرابه.

Zelter (ـُ ام) a. (40) [Zelt] (فروسیت) = Paß=gänger ‖ اسکیدن قادینلرك بینمسنه مخصوص راحت حیوان، آلای آتی، یوشاق خویلی حیوان.

Zend (ـُ الا) (56) —sprache (sans pl.) (ـُ امؤ) زند، اسکی فارسی (sans pl.).

Zenith (ـُ - ام) (الا) (38) [عر] (هیئت) سمایه ناظر اولان کمسه نك باشی اوزرینه کلان نقطهٔ عمودیه، سمت الرأس.

Zensi(e)ren (ـُ فعمتة) a. (21) [لاتینجه cense're] حکم ایتمك؛ مؤاخذه، مناقشه، تنقید ایتمك‖ طبع ونشر اولنه جق بر اثرك طبع اولنوب اولنمامسی حقنده حکم وقرار ویرمك.

Zensor (ـُ ام) (43) [لاتینجه] قدیمدن وشمدی: معاینهٔ مطبوعات مأموری، مطبوعات مفتشی.

Zensur (ـُ امؤ) (49) [لاتینجه] مطبوعات مفتشلکی؛ مطبوعاتك رسماً تفتیش ونظر معاینه دن کیچیرلمسی ‖ وقتیله رؤسای روحانیه طرفندن اولنان تهدیدات وایدیلات مجازات‖ برینك اقتداری حقنده ترتیب واعطا قلنان شهادتنامه، حسن حال شهادتنامه سی؛ علی الخصوص مکتب طلبه سی ایچون اخلاق ورقه سی.

Zensus (ـُ ام) (36) [لاتینجه] (بعضاً (جمع —sse) تحریر نفوس (کذلك بعضاً املاك ویرکوسی (Grund=zins).

Zent (ـُ الا) (56) [لاتینجه centum] اکثریا —pro کله سیله برلکده: — pro (صورت مختصره سی: .pro C o/o) یوزده، یوزده سی، پروتسه نت، پروسان ‖ [اورته لاتینجه centa ['centena] (امؤ) (49) جنایت محاکمه سی؛ جنایت محکمه سی ‖ (56) (ام) یوز دانه سی بر بتون تشکیل ایدن اقچه.

Zentesimal (ـُ ـ ـ ص) (24) [لاتینجه] = hundertheilig, =gradig.

Zenti„... (ـُ ...) —li'ter (ام) برلیتره (رطلك) نك یوزده بری، ظرف.

Zentifoli-e (ـُ) (ـُ) (ـُ امؤ) (53) [لاتینجه؛ یوز یاپراقلی] یوز یاپراقلی کل.

Zentner (ـُ ام) a. (40) [لاتینجه centum hundert] (اللی کیلوغراملق آغرلق اولچیسی) یکی قنطار، اللی کیلو.

Zentral„... (ـُ ...) —Asien (الا) آسیاقطعه سنك مرکزی، اسیانك ایچی ‖ —blatt (الا) مرکزده چیقان، مرکزلرده اوقونان غزته، روو.

Zentralisi(e)ren (ـُ ـ ـ فعمتة) a. (21) [لاتینجه] بر نقطه یه، بر مرکزه طوپلامق، جمع ایتمك.

Zentri(e)ren (ـُ ـ فعمتة) a. (21) [لاتینجه] eine Linse, ein zu bohrendes Stück — برعدسه نك، دلینه جك برشیئك مرکزینی بولمق، تعیین ایتمك، تثبیت ایتمك.

Zentrifugal (ـُ ـ ـ ص) (24) [لاتینجه] (حکم) مرکزدن تبعید ایدن ویا ایتمکه چبالیان، مبعد عن المرکز (کذا نبا).

Zentri=Winkel (ـُ ـ ام) a. (40) =Radi-en=Winkel.

Zentrum (ـُ الا) (58) [لاتینجه] مرکز، اورته، وسط نقطه سی ‖ Mittel=punkt = Mittel=partei (نشان تخته لرنده) قره، مرکز، اورته نك بیاضی.

Zentum„... (ـُ ...) [لاتینجه centum] مثلا: —vir (ام) اسکی روماليلرك یوز اعضادن مرکب محکمه لرینك اعضالرندن بهری.

Zenturio (- (ᵕ) ᵕ̄́ ام) ⑯ [لاتينجه] مضاف اليه وجمى كذلك : —nen : (ᵕ̄ (ᵕ) - ᵕ́) (اسكى روماليلرك يوز نفردن عبارت بربلوكنه قوماندا ايدن ضابط) يوزباشى .

Zeolith (ᵕ́ ᵕ - ا م) ⑸ ياخود ㊳ [روم] (معد) حامضاتك درونده ژلاتين قوامى آلان وآتشده اريان طاش .

Zephyr (- f ᵕ́ ا خام) ⑯ [روم] ، كذلك **Zephyrus** (ᵕ - f ᵕ́) اساطيرده : آلهه مقامنده طانيلان غرب ، باطى روزكارى ‖ (ا م) ㊳ باطى روزكارى .

Zepter (ᵕ́ ا لا (ا م) .a ㊵ [لاتينجه sce'ptrum] برحكمدارك اعضاى حكومتى .

Zer... (ᵕ···) ادات ابتدا اولوب افعال ايله برلشور ، وبونلردن مشتق اسما وصفتلر تشكيل اولنوب دائما (*insép.*) وبرماده‌نك كاملاً آيرلمسى تفسخ وطاغلمسى وياخود اقسام متممه‌سندن برينك آيرلمسى ويا ضرر وخسار ديده اولمسى معنالرينى افاده وارائه ايدر وفعل مطاوعت ايله مستعمل اولدقده كاملاً تلف وضايع اولمغى ويا درجهٔ افراطى كوسترر، مثلا : ,zer-ätzen zer-beizen (فعمتع) ياقوب طاغيتمق ، پارچه‌لمق ‖ zer-lesen (فعمتع) بركتابى اوقويه اوقويه پاچاوره كبى ايتمك، وپارچه‌لمق، طاغيتمق .

Zer-arbeiten (ᵕ - ᵕ́ ᵕ فعمتع) .a ㉑ (*insép.*) چاليشه چاليشه پارچه‌لمق، پارچه پارچه ايتمك ‖ —Jemand derb برينى فنا حالده دوكمك ، پارچه پارچه ايتمك ‖ خرد وخاش ‖ (فعمطا) — sich فنا حالده يورولمق، چاليشه چاليشه كنديني برباد ايتمك ، بيتيرمك .

Zer-barst (ᵕ́ ᵕ) zer-bersten فعلنك زمان حالنك ماضى صورتى برنجى واوچنجى مفرد شخصلرى) .

Zer-beißen (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .n ⑳ (*insép.*) ايصيروب قوپارمق ، قيرمق .

Zer-bersten (ᵕᵕ́ᵕ فعلا -) .d ⑳ (مرا . bersten) (*insép.*) چاتلامق ، پاطلامق ، ياريلمق ، ييرتلمق ، ييريلمق .

Zer-blättern (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع ومطا) .a ㉑ (*insép.*) ياپراقلرينى آچه آچه ، چويره چويره ييرتمق .

Zer-brechen (ᵕ ᵕ́ ᵕ فعمتع) .d ⑳ (*insép.*) برفنجانى قيرمق ، پارام پارچه ايتمك ، (eine Tasse) — پاره‌لمق ‖ — sich den Kopf كندى قفاسنى پاطلاتمق ، برشيئى دوشونه‌جكم ، بوله‌جغم ، آكلايه‌جغم ديه فكرينى ، ذهننى زياده يورمق ، كنديني سرسام ايتمك ‖ — sich das Kreuz بلنى قيرمق ، (صنع) پاره‌لنمق ، طاغيلمق ، آيرلمق ‖ (فعلا -) قيرلمق ، طاغيلمق ، پارامپارچه اولمق ، طوزله بوز اولمق .

Zer-brechlich (ᵕ ᵕ́ ᵕ ص) ㉔ قولايجه قيريلور ، پك اينجه ، نارين ، طيانماز ، خصوصيله صنديقلر اوزرينه يازيلوب درونده قيريلور اشيا اولديغنى وبناءً عليه ايتلوب دورلميوب اصول ايله ايندريلوب بيندرلمسى لازمكلديكى اخطار وارائه اولنور ؛ قابل كسر ، قابل انكسار .

Zer-brochen (ᵕᵕ́ᵕ اسم مفعول) ㉔ (zer-brechen فعلنك اسم مفعولى) .

Zer-bröckeln (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .a ㉑ (*insép.*) اوفاق پارچه‌لمق ؛ اكمكى ، شكرى اوفالمق .

Zer-dreschen (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .d., c ⑳ (*insép.*) دوكنله ازمك ؛ (مجـا) (عمو) = پاصديرمه‌سنى چيقارمق = zer-bläuen .

Zer-brochen (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .a ㉑ (*insép.*) باصوب ازمك ، قيرمق ، ياصيلاتمق ، ياصياتمق ، يام ياصى ايتمك ، پستيلنى چيقارمق .

Zer-fahren (ᵕ ᵕ́ ᵕ فعمتع) .r ⑳ (*insép.*) آرابه ايله اوزرندن كچوب قيرمق ، چكنتمك ، پارچه‌لمق ، ازمك ‖ (فعلا -) (بربرندن آيريلوب ايلار طوتاريرى قالمامق)طاغيلمق، پاره‌لنمق ‖ — (ص واسم مفعول) ㉔ مصدرينك معناسنده ‖ (مجا) قارمه قاريشيق ، پريشان ، خراباتى ، سفاهت وسفالته مبتلا ، مسرف .

Zer-fallen (ᵕᵕ́ᵕ فعلا -) .p ⑳ (*insép.*) دوشوب قيرلمق ، پارچه‌لنمق ، پاره‌لنمق ‖ خرابه دونمك ، منهدم اولمق، ييقلمق ، دوكولمك ، طاغيلمق ، برباد اولمق، (مجا)زوال بولمق، مشرف خراب وزوال اولمق، منقرض اولمق ‖ —mit Jemandem بريله بوزوشمق ‖ —in mehrere Theile برچوق اقسامه منقسم اولمق ، برچوق شعباته آيرلمق .

Zer-fällen (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .a ㉑ (*insép.*) اقسامه آيرمق ، تقسيم ايتمك ، بولمك .

Zer-fetzen (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .c ㉑ (*insép.*) پارچه پارچه ايتمك ، پارامپارچه ايتمك، ييرتمق ، پارچه پارچه قيرمق، طوزله بوز ايتمك ، خرده خاش ايتمك ، اوفق اوفق كسمك ، طوغرامق ، ليمه ليمه ، اون اوفاق ايتمك ‖ Jemandem das — Gesicht (قيلنج ايله اوروشوركن) برينك يوزينى طوغرامق، پاره‌لمق .

Zer-flattern (ᵕ ᵕ́ ᵕ فعلا -) .a ㉑ (*insép.*) اوچاراق هواده طاغلمق ، غائب اولمق .

Zer-fleischen (ᵕ ᵕ́ ᵕ فعمتع) .a., c ㉑ (*insép.*) اتنى قوپارمق ، اتلرينى ديتمك ، كسمك ، ييرتمق .

Zer-fliegen (ᵕᵕ́ᵕ فعلا -) .f ⑳ (مرا . fliegen) (*insép.*) اوچوب طاغيلمق ، پاره‌لنمق .

Zer-fließen (ᵕᵕ́ᵕ فعلا -) .e ⑳ (*insép.*) اريمك، صولانمق، مايعلشمك، مذاب اولمق ؛ (مجا) — in Thränen كوزباشيله اريمك ، آغلايه آغلايه اريبوب صولمق .

Zer-flößen (ᵕᵕ́ᵕ ف متع) .c ㉑ (*insép.*) اريتمك ، ازابه ايتمك .

Zer-flossen (ᵕᵕ́) (zer-fließen. فعلنك اسم مفعولى).

Zer-fressen (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .m ⑳ (*insép.*) ييوب ، كميروب پارچه‌لمق ، فاره قورد وامثالى حقنده يمك، كميرمك ، ديديك ديدك ايتمك(علم امراض كيميا) يمك ، آشينديرمق، چوريمك.

Zer-gehen (ᵕᵕ́ᵕ فعلا -) .s ⑳ (*insép.*) اريمك ، طاغيلمق ، صولانمق .

Zer-gliedern (ᵕ - ᵕ فعمتع) .a ㉑ (*insép.*) (تشر) فتح اموات ، اجساد ايتمك ، براى تشريح ياروب آچمق (كذا مجا) ‖ وجودى بولمق ، قوپارمق ، قولى قناديني قيرمق ، پاره‌لمق ‖ (غرا ، فلسفه) اقسام اصليه واساسيه‌يه آييرمق ، آناليز ايتمك .

Zer-hauen (ᵕ ᵕ́ ᵕ فعمتع) .q ⑳ (مرا . hauen) (*insép.*) كسمك ، پارچه‌لره بولمك ، آييرمق ‖ (مجا) den — Knoten ايى كسمك ، حلى مشكل شيئى حل ايتمك .

Zer-kleine(r)n ايكيسيده : (ᵕᵕ́ᵕ فعمتع) .a ㉑ (*insép.*) اوفاق اوفاق پارچه‌لره آييرمق ، اون اوفاق ايتمك، اوفالمق ، طوزله بوز ايتمك ، توزكبى ايتمك .

Zer-knirschen (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) a. c. ㉑ (*insép.*) ازمك؛ (مجا) ندامت وپشمانلق آلتنده ازلمك ، نادم وپشمان، توبه‌كار اولمق .

Zer-knittern (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) بروشديرمق ، پاچاوره كبي ايتمك ، اورسه‌لمك .

Zer-kratzen (⏑́⏑ فعمتعـ) c. ㉑ (*insép.*) طرمالمق، طيرمالايوب كسمك ، قوپارمق .

Zer-laufen (⏑ ⏑́ ⏑ فعلا -) p. ⑳ (*insép.*) = ver-laufen ‖ zer-fließen = ‖ (فعمتعـ) sich die Stiefel— آياق قابلريني پاطلاتمق،اسكيتمك .

Zer-legen (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) (einen Körper)— برجسمي اقسامه آييرمق . طاغيتمق ، سوكمك (كذا ريا) in Theile— ايكي قسمه آييرمق ‖ سفره‌ده Speisen— يمك تقسيم ايتمك ، آييرمق ، بولمك؛ (كيميـ) einen Stoff— برجسمي تحليل ، آناليز ايتمك .

Zer-lumpt (⏑́⏑) ㉑ ييرتيق ، پارچه پارچه ، اوستي باشي ليه ليه .

Zer-mahlen (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (مرا . mahlen) (*insép.*) اوكودمك .

Zer-malmen (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) ازمك، اون اوفاق ايتمك ، طاغيتمق ، توزكبي ايتمك (مجا) پارامپارچه ايتمك .

Zer-pflücken (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) (eine Blume)— چيچك ياپراقلريني يولمق؛ ديمك، يولمق ، قوپارمق.

Zer-platzen (⏑́⏑ فعلا-) c. ㉑ (*insép.*) پاطلامق، چاتلامق ، يارلمق ، طارمه طاغين اولمق ، اوچمق .

Zer-pressen (⏑́⏑ فعمتعـ) c. ㉑ (*insép.*) = zer-drücken .

Zer-quetschen (⏑́⏑ فعمتعـ) c. ㉑ (*insép.*) ازمك، ازوب قيرمق ، ازوب برمك .

Zerr„... (...) اسم وصفتله برابر مستعمل (بيچمسز، غير طبيعي) معناسنى افاده ايدر ، —bild (الا) كولنج رسم ، استهزا وآلاى ايچون ياپيلان رسم، شكل .

Zer-raufen (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) Jemandem das Haar — برينك ييرمق . قوپارمق ؛ صاچلريني يولمق .

Zer-reiben (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) o. ⑳ سورته سورته اسكيتمك ، آشينديرمق ، ازمك،اوفالمق ؛ توز ايتمك ، ياپمق .

Zer-reißen (⏑́⏑ فعمتعـ و فعمطا) n. ⑳ (*insép.*) ييرتمق ، پارلمق ‖ in Stücke— پارچه پارچه ايتمك ، ليه ليه ييرتمق ؛ (einen Faden)— بر ايپلكي قوپارمق (كذا مجا) قطع رشته ايتمك ؛ ييرتمق ، پارلمق ، مزق ايتمك ؛ seine viel Stiefel, Kleider— چوق قوندره، البسه اسكيتمك؛ Ketten— زنجيرلري قوپارمق ؛ (مجا) ich würde mich für ihn— lassen بن اونك ايچون فداى جان ايدرم، يولنه قربان اولورم ‖ (فعلا -) (فعل متعدى صورتنه مشابه) ييرتلق، پارچه‌لنمق ، قوپمق ، ييرتلمق ، پارامپارچه‌اولمق .

Zerren (⏑́ فعمتعـ ، فعلا + ، فعمشاركه وفعمطا) a.㉑ چكمك،سوروكلك، سورومك؛ etwas in den Koth— Jemandem die Kleider vom برشيئي چاموره سورومك ‖ Leibe— برينك البسه‌سنى صرتندن چكوب چيقارمق ، sich mit einander— برينك صاچني باشني يولمق :

Zer-rennen (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) خام تيورى : ارتمك ، تميزلمك .

Zer-rinnen (⏑́⏑ فعلا-) b. ⑳ (*insép.*) اريبوب آقمق ، اريمك ؛ (مجا) اريبوب محو اولمق ، بتمك ؛ in ein Nichts— هيچ اولمق .

Zer-rissen (⏑́⏑) (zer=reißen فعلنك اسم‌مفعولى).

Zer-rissenheit (⏑́⏑ امؤ-) ㊾ ييرتيقلق، پارامپارچه اوليش ، پريشانيت ، طاغينقلق ، ايلرطوتار يرى اولمامق ؛ تفرقه،اتفاقسزلق ، شقاق ، نفاق .

Zer-rupfen (⏑́⏑ فعمتعـ) a., c. ㉑ (*insép.*) = zer-pflücken.

Zer-rütten (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) طاغيتمق، بربرينه قاتمق ، آلت اوست ايتمك ‖ (مجا) صارصمق ، فنا ايتمك ، بوزمق ، ييقمق ، دويرمك خراب ايتمك،هدم ايتمك ؛ seine Gesundheit – صحتني برباد ايتمك .

Zer-sägen (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép*) دستره ايله كسمك ، دستره‌لمك .

Zer-schaben (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) قازيه‌رق، طرماليه‌رق بوزمق ، برباد ايتمك .

Zer-schellen (⏑́⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) قيرمق‖ (فعلا -) قيرلمق ، طاغيلمق (كذا بحر) .

Zer-schießen (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) e. ⑳ (*insép.*) اوزرينه بر سلاح آته‌رق دلمك ، قيرمق ، ييرتمق ، پارچلمق ، طاغيتمق،طوپ ايله خاك ايله يكسان ايتمك ‖ (فعلا -) برقوتله طاغيلمق ، پارچه‌لنمق ، دارمه‌طاغين اولمق؛ zu Trümmern — خاك ايله يكسان اولمق .

Zer-schlagen (⏑́⏑ فعمتعـ وفعمطا) r. ⑳ (*insép.*) (sich) — اورو‌ب قيرمق ، طاغيتمق ، قيرلمق ، طاغلمق ، پارچه‌لمق ، پارچه‌لنمق ، اون اوفاق ايتمك ، اون اوفاق اولمق ؛ ich bin an allen Gliedern — هر طرفم قيرلمش كبي ، كيكلرم قيرلمش كبي آغرييور، وجودم طياق يمش كبي ، كذلك : alle Glieder sind mir wie — ‖ Jemand— = zer- bläuen برينك پاصديرمه‌سنى چيقارمق، طياقدن وجوديني سيمياه چوروك ايچنده براقمق ، پوسته‌كيسنى چيقارمق ، كيكلريني‌قيرمق ‖ خرده‌خاش ايتمك ‖ (مجا) موفق اولمامق، بتيشه‌مامك،قاچيرمق ، فوت فرصت ايتمك (برايش حقنده) نائل اوله‌مامق ، بوشه چيقمق .

Zer-schmeißen (⏑́⏑ متعـ) (ع) n. ㉙ (*insép.*) برطاشله برشيئي طوزله بوز ايتمك ، قيرمق .

Zer-schmelzen (⏑́⏑ فعلا -) e. ⑳ (*insép.*) = schmelzen ‖ (فعمتعـ) schmelzen = وصورت تصريف : a. ㉑ وبعضاً ، e. ⑳ (*insép.*) .

Zer-schmettern (⏑ ⏑́ ⏑ فعمتعـ) a. ㉑ (*insép.*) يلديرم كبي چاربوب پارامپارچه ايتمك ، دارمه طاغين ايتمك ، طوز ايله بوز ايتمك ، طاغيتمق ‖ (فعلا —) پارامپارچه ، دارمه طاغين اولمق، طاغيلمق ، طوزايله بوز اولمق .

Zer-schneiden (⏑́⏑ فعمتعـ) n. ⑳ (leiden كله‌سى

کبی) (insép.) پارچه‌لمق ، پارچه پارچه ایتمك ، بولمك ، اورته‌سندن آییرمق ، کسوب آییرمق ، چیقارمق ؛ بیچوب چیقارمق ؛ کسمك، آییرمق ، طوغرامق ؛ Jemandem das Herz— برینك قلبنی، یورکنی، کوکلنی جریحه‌دار ایتمك .

Zer-schnipp(s)eln ایکیسیده (˘ـ˘ فع متع) a. ㉑ (insép.) = schnippeln .

Zer-setzen (˘ـ˘ فع متع وفع مطا) c. ㉑ (insép.) —(sich) (کبی) آییرمق ، طاغیتمق ، تحلیل ایتمك ، مرکب اولدیغی اجسامه آییرمق، آیرلمق ، تجزا ایتمك .

Zer-splittern (˘ـ˘ فع متع) a. ㉑ (insép.) etwas— طاغیتمق ، پارچه‌لرینی برهوا ایتمك ، آتمق ، پاراماپارچه ایتمك ، (تشر) (کمیك وامثالی حقنده) قیرمق ، دارمه طاغین ایتمك ، اون اوفق ایتمك ؛ (ع) —seine Truppen النده‌کی عسکرینی شورایه بورایه طاغیتمق ، اندن چیقارمق ؛ (مجا) آبورجوبور ایتمك ، اسراف ایتمك ، حار اوروب حرمن صاورمق || (فع لا—) و —sich (فع مطا) طاغیلمق ، هر پارچه‌سی برطرفه اوچمق ، کیتمك ؛ (ع) (مرمیات حقنده) پاطلامق، طاغلمق .

Zer-sprengen (˘ـ˘ فع متع) a. ㉑ (insép.) پاطلاتمق ، طاغیتمق ، آتمق ، طاغیتوب برهوا ایتمك || eine Menschenmenge— برغلبه‌لغی، ازدحامی طاغیتمق = aus-einander-sprengen ، (ع) بوزمق،منهزم، پریشان ایتمك .

Zer-springen (˘ـ˘ فع لا—) a. ⑳ (مرا.) springen قیرلمق ، آتمق ، طاغلمق ، پاطلامق ، چاتلامق ، (آغاج ، تخته حقنده) چاتلامق، آچیلمق؛ (مجا) der Kopf will mir— باشم چاتلایور ، چاتلایه‌جق .

Zer-stampfen (˘ـ˘ فع متع) a. e. ㉔ (insép.) طاغیله‌جق، پارچه‌لنه‌جق صورتده دوومك ، ازمك ، سحق ایتمك؛ ein Feld— zu Pulver— سحق ایتمك، دوومك توز (کبی) ایتمك || آیاغنك آلتنده ازمك .

Zer-stäuben (˘ـ˘ فع متع) a. ㉑ (insép.) توز ایتمك ، توزحالنه قویمق، (مجا) طاغتمق دارمه داغین ایتمك ، چیل یاورو سی کبی طاغیتمق || (فع لا—) توزکبی طاغلمق .

Zer-stäuber (˘ـ˘ ا م) a. ㊵ ، Zer-stäubungs=Apparat (˘ـ˘˘ـ˘ ا م) ㊳ علاج دوومکه مخصوص اجزاجی آلتی ، مسحق، پولوریزاتور .

Zer-stieben (˘ـ˘ فعلا—) f. ⑳ و a. ㉑ (insép.) = zer-stäuben ؛ (مجا) (اشخاص حقنده) طاغلمق ؛ محو ونابدید اولمق .

Zer-stören (˘ـ˘ فع متع) a. ㉑ (insép.) بوزمق، ییقمق ، تخریب ایتمك ، هدم ایتمك ، آشاغی آلمق ، ایندیرمك ، خاك ایله یکسان ایتمك ، آلت اوست ایتمك، پاراماپارچه ایتمك، یوق ایتمك ، فسخ ولغو ایتمك .

Zer-störung (˘ـ˘ ا مو) b. ㊴ (مرا. zer=stören).

Zer-stoßen (˘ـ˘ فع متع) p. ⑳ (مرا. stoßen) طوز، بوبر دوکمك ، سحق ایتمك || Salz, Pfeffer— برشیئه اوره‌رق ، چارپه‌رق قیرمق .

Zer-streuen (˘ـ˘ فع متع وفع مطا) a. ㉑ (insép.) —(sich) طاغیتمق ، طاغیلمق ، هر برینی برطرفه آتمق ، دارمه داغین ایتمك ، سوکمك ، آییرمق || Jemandes Gedanken— برینك ذهننی طاغیتمق ، فکرینی بر شیدن چویرمك ، واز کچیرمك ؛ کذلك : Jemand— اکلندیرمك، تسلی ایتمك ، اویالامق ، اکلمك ، وقت کچیرمك ، اویالانمق .

Zer-streut (ـ˘ ص) ㉔ طاغنیق ، هر بری برطرفه آتلمش، طاغیدلمش ، شوراده بوراده اولان ، بولنان ، سیرك؛ —e Gedanken طاغنیق ، پریشان ذهن || —sein فکری پریشان ، ذهنی یورغون اولمق !

Zer-streut-heit (ـ˘ـ ا مؤ) ㊾ طاغنیقلق ، مشغولیت فکر ، ذهن پریشانلغی ، طالغینلق .

Zer-streu-ung (˘ـ˘ ا مؤ) ㊾ طاغیله ، طاغیلوب یکدیکرندن تباعد ایتمه ؛ طاغنیقلق ، پریشانیت ، شورایه بورایه دوکولمه ؛ طاغلمه ، افتراق ؛ برشیدن واز کچیرمه ، صاپدرمه ؛ اکلنمه ، اکلنجه .

Zer-stücke(l)n (˘ـ˘ فع متع) ، ایکیسیده a. ㉑ (insép.) اوفق اوفق پارچه‌لره آییرمق ، پارچه پارچه کسمك، ایتمك، بیك پارچه‌یاپمق، پارچه‌لمق، پارچه پارچه ییرتمق ؛ تقسیم ایتمك پارچه‌لره ، اقسامه آیرمق ، بولمك .

Zerte-partie (ـ˘˘˘ ا مؤ) [فر] (بحر) ㊾ = Certe=partie .

Zer-theilen (˘ـ˘ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) —(sich) آیرلمق ، منقسم اولمق، اقسامه تفریق اولنمق ، آیرمق ، بولمك ، اقسامه تقسیم ایتمك ، پارچه‌لره آیرمق، پارچه‌لمق ، یارمق ، اقسام مختلفه‌یه تقسیم وتفریق ایتمك ؛ in Brüche— اقسامه ، کسره آیرمق || یوارلاق ، طوپلو برشی چوزمك ، بولمك ، آچمق وطاغیتمق .

Zer-trennen (˘ـ˘ فع متع) و —sich (فع مطا) a. ㉑ (insép.) =trennen .

Zer-treten (˘ـ˘ فع متع) b. ⑳ (مرا. treten) (insép.) آیاغیله باصمق ، ازمك ، قیرمق ، قوپارمق ؛ (مجا) — چیکنیوب کچمك .

Zer-trümmern (˘ـ˘ فع متع) a. ㉑ (insép.) ییقمق ، خراب ایتمك، هدم وتخریب ایتمك ، قیرمق ، اوروب کوچورمك ، آرقه‌سنه دویرمك || (فع لا—) قیرلمق ، طوزله بوز اولمق ، ییقلمق ، خراب اولمق ، دوکولمك .

Zer-würfniß (˘ـ˘ الا) ㉝ غوغا، نزاع ، معارضه ، نفاق .

Zer-zausen (˘ـ˘ فع متع) c. ㉑ (insép.) Jemand ؛ بروشدیرمق، ازوب بوزوب آتمق ؛ zausen= tüchtig— برینك صاچنی باشنی یولمق ، اوستنی باشنی قوپارمق .

Zeter (˘ـ ا م (الا) a. ㊵ وحرف ندا : صیقینتی ، طارلق باغیرمه‌سی .

Zettel (˘ـ ا م) [لاتینجه ce'dula اورته لاتینجه sche'dula دن] a. ㊵ کاغد (پارچه‌سی) ، چتله ، (یازیلی) پوصله، تذکره ؛ Thea'ter=zettel= (تیا) شیشه، قوطو وامثالی اوزرنده : اتیکت ، یافته || An-schlag= || (طوقومه‌جیلقده) زنجیر .

Zettel„... (˘ـ ...) —baum (ا م) (طوقومه‌جیلقده) طوقومه دستکاهنك آرقه‌سنده قماش صارلمسنه مخصوص اسطوانی آغاج .

Zetteln (ـٓ فعـ متعـ) a. (21) (صنع) طوقومه‌جيلقده ومجازى = an=zetteln.

Zeuch(t) همان متروك كبى اولوب (ـ) zeihen) فعلنك صورت امريه‌سنك ايكنجى وزمان حالنك اوچنجى مفرد شخصى).

Zeug (ـ ا لا (ا م) (38) [قديم آلمانجه ziuch ؛ ziehen كلمه‌سنه منسوب] كندوسندن برشى اعمال ويا احضار اولنان شى، نسنه ، ماده، آلت، ادوات ، طاقم ؛ (فابريقه ده ايشلنمش فابريقه‌لنمش) شى ‖ طوقومه ، قماش ، بز ‖ بوكه‌دن احضار ايديلان ، ياپيلان البسه‖ چاپيت ‖ آرايه وبينك حيوانلريچون = Jagd=geräth = (آوجيلق) ‖ Ge-schirr ، باليق، قوش آغى ‖ادارۀ بيتيه ده=Geschirrقاپ قاجاق ؛ irdenes— طوپراق قاپ ، چناق چوملك ‖ (اكمكجيلكده) يوغورولمش خمور ؛ مايه ‖ (كاغد فابريقه‌لرنده) كاغد اعمالنه مخصوص يغورلمش، حاضرلنمش خمور؛ (مطبعه‌جيلق) حروفات دوكمكه مخصوص معدن‖ مايه ، استعداد، قابليت مثلا : er hat das— zu einem (Künstler) اونك برهنرور ، صنعتكار اولمغه قابليتى استعدادى وار ؛ gut auf dem—e sein كيفى يرنده اولمق ؛ ايشى يولنده اولمق ‖ وياخود s— مقام تحقير واستخفافده : صاچمه ، دكرسز ، اهميتسز ، مناسبتسز ، شى(s) — allerhand هردرلو شى (خردوات) برطاقم تجملات ‖ — albernes صاچمه ، زروه شى ، بدلاجه‌سنه اولان شى، مناسبتسزلك — dummes (مرا. dumm) ؛كنايه‌اوله‌رق: — Das ist schönes فنا دكل ، اشته هايدى بقالم، بيوروك بقالم ، ايشتهٔ بربو اكسيك ايدى .

Zeug,,... (ـ...) —druck (ا م) بر قماش باصمه‌سى ‖ —stiefel— (ا م) كتان ، ساتن ، پوتين ، قوندره ‖ —amt (ا م) (ع) طوپجى‌لوازم (اداره‌سى)هيئتى ‖ —bütte— (امؤ) (كاغد فابريقه‌لرنده) خمور تكنه‌سى ‖ —drucker— (ا م) قماش بز اوزرينه باصمه باصان باصمه‌جى ‖ —haus — (ا لا) اسلحه ومهمات حربيه وتجهيزات عسكريه دپوسى .

Zeuge (ـ ـ ا م)(52) [اورته آلمانجه ziuge ؛ ziehen كلمه‌سنه منسوب] Zeugin(50) شاهد ، كواه؛ برشيئى رأى العين مشاهده ايدن ، كورن .

Zeugen (ـ ـ فعـ لا +) a. (21) [قديم آلمانجه ziugôn] شاهد اولمق ، شهادت ايتمك ، (عد) اداى شهادت ايتمك ؛ افاده وتقرير ايتمك ‖ (فعـ متعـ) وجوده ، دنيايه كتيرمك ، (پدر وابوين حقنده) — (ein Kind) چوجق طوغورمق چوجقى اولمق، دنيايه كتيرمك، چوجقى طوغمق ، چوجقى دنيايه كلمك .

Zeugen,,... (ـ...) —eid— (ا م) شاهد يمينى ،شاهدك ايتديكى ، شاهده ايتديريلان يمين ‖ —aussage — (امؤ) شاهدك افاده‌سى، روايتى‖ —verhör— (ا لا) شاهدك استماعى.

Zeugniß (ـ ـ ا لا) (33) شهادت‖ von etwas—ablegen برشيئه شهادت ايتمك ، برشيئه دائر ، برشى حقنده شهادتده بولنمق‖ شهادتنامه ، تصديقنامه؛ برات؛ تحصيل شهادتنامه‌سى، ديپلوما (Zensu'r =) .

Zeugung (ـ - ا مؤ) (49) حفظ الصحه : طوغورمه، توليد ، دنيايه كتيرمه ؛ نسل ، جبل ، بطن ، ذريت .

Zeugungs,,... (ـ ...) — fähig — (ص) توليد وتناسله صالح .

Zeus (ـ اخا م) (inv.) (اساطير) دها زياده مستعمل اوله‌رق : ژوپيتر .

Zibebe (ـ ـ - امؤ) (53) [ايتاليانجه ؛ عربجه zabîb قورو اوزوم] شام رزاقيسى .

Zibeth (ـ - ا م (ا لا) (38) [عربجه zabâ l ، يكى لاتينجه cive'tta] (sans pl.) مسك كديسنك مسكى .

Zibeth,,... (... -) — katze (امؤ) (تا طبيع) مسك كديسى؛ —thier (ا لا) (تا طبيع) (amerika'nisches) graues—thier آمريقانك غريزون دينيلان حيوانى .

Zicke (ـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zikkin] = Ziege

Zickel (ـ ـ ا لا) a. (40) Zickelchen صورت تصغيريه (ـ ـ ـ) ، Zicklein (- ـ) صوك ايكيسى (ا لا) b. (40) كچى ، اوغلاق .

Zickeln (ـ ـ فعـ لا +) [Zicke] a. (21) (كچى حقنده) ياورولامق ؛ كچى كبى باغيرمق ، مله‌مك .

Zickzack (ـ ـ حا) [zacken] زيقزاق ، ييلانقاوى ، برصاغه برصوله دونه‌رك ، قيوريله‌رق ، قيريله‌رق ‖ (ا م) (88) و (56) زيقزاق يول وسائره .

Ziege (ـ ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه ziegâ] (تا طبيع) كچى .

Ziegel (ـ ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه ziegal ؛ لاتينجه te'gula دن] a. (40) ياپيده : — (Mauer=) طوغله ؛ (طوغله اوجاقلرنده) brennen — طوغله پيشورمك ‖ طام كره ميدى ، كره ميد (Dach=ziegel=) .

Ziegel,,... (...) —bau— (ا م) طوغله ايله ياپيلان بنا ، انشا (آت) —dach— (ا لا) كره ميدله اورتولى طام ‖ —erde— (امؤ) طوغله ، كره ميد طوپراغى ‖ —arbeiter (ا م) = Ziegler ‖ —brenner — (ا م) طوغله‌جى ، كره‌ميدجى ‖ —stein— (ا م) طوغله .

Ziegelei (- ـ - امؤ) (49) (صنع) طوغله اوجاغى ، خرمانى = Ziegel=brennerei .

Ziegen,,... (...) —hären— (ص) كچى تفتيكندن‖ —artig— (ص) كچى كبى ، كچى نوعندن ، كچى‌يه بكزر ‖ —bock— (ا م) كچى‌اركجى، اوغلاق ، اركچ ‖ —melker— (ا م) كچى صاغان ؛ (تا طبيع) چوبان آلداتان (قوشى) ‖ —peter— (ا م) كچيلى پترو ، كچيجى پيه‌ر ؛ (تشر) كردان بزلرينك اك بيوكى .

Zieger (ـ ـ ا م) a. (40) [قديم آلمانجه ziger] پينير صويندن آيريلان قويو طورتو‖ غلارينك يشيل پينرى ،شيغر.

Ziegler (ـ ـ ا م) a. (40) [Ziegel](صنع)طوغله‌جى، كره‌ميدجى اوسته‌سى .

Zieh (ـ) (ziehen فعلنك زمان حال صورتنك ماضى صيغه‌سى برنجى واوچنجى مفرد شخصلريله صورت امريه‌سنك مفرد شخصى) .

Zieh,,... (...) —tag— (ا م) طاشينمه كونى ، مدتى‖ —band— (ا لا) طوتيلوب برشيئك چكلمسنه مخصوص شريد؛ ويده‌لر واسطه‌سيله كريلان تيمور باغ ‖ —bank (امؤ) بيو آچمغه مخصوص تفكجى دستكاهى ‖ (تل اعمالاتخانه‌لرنده) حده دستكاهى ‖ —topf— (ا م) ايچنده چاشير قايناديلور قاب ، پوطه .

Ziehbar (ـَـ ـَـ ص) ㉔ [ziehen] (صنعو حكم) (معادن)
دوكولمكه صالح ، قابل انطراق (معدن) .

Ziehen (ـَـ فع متعو فعمطا) f. ⑳ [قديم آلمانجه
ziohan = لاتينجه du'cere] همان غيرمتروك برحالده
زمان حال : du zeuchst, er zeucht ؛ ماضىصورتى : zeuch)
چكمك ، چيقارمق ؛ Jemand am Arme— برينى قولندن
چكمك ‖ an sich— كنديه (طوغرى) ، ياننه چكمك ‖
Jemand an den Haaren— برينىصاچندن يقالمق وچكمك؛
einen Nagel aus der Wand— ديواردن برچيوى چيقارمق‖
Schlüsse aus etwas— برشيدن نتايج چيقامق ، استخراج
ايتمك ‖ in die Höhe— يوقارى چكمك ، چكوب يوقارى
چيقارمق ، آلق ، چكمك ‖ Perlen, auf einen Faden—
ايپلكه اينجو ديزمك ‖ Seiten auf die Geige— كمانه تل ،
Jemand auf seine Seite: ياخود Partei—‖ كيريش‌چكيرمك
برينى كندى طرفنه چكمك ، كندى طرفدارلرى ميانه آلمق ‖
ich werde mir eine Lehre daraus— بن بوندن عبرت
آليرم ، بوبكا بردرس اولەجق ‖ etwas aus einander—
برشيئى چكەرك آچمق ، يايمق ، سرمك ، آييرمق ‖ etwas
in sich— برشيئى ايچمك ، بلع ايتمك،ايچنه چكمك ، صورمق
امك ، مص ايتمك ‖ Folgen nach sich— صوكى ، نتايجى
(وخيم اولمق) چيقمق ‖ vor Gericht— حضور محكمه‌يه
جلب ايتمك ‖ Jemand zu Rathe— برينه استشاره ايتمك ‖
Jemand zur Rechenschaft— برينه برشى‌طانيشمق ، برشى
حقنده استشاره‌ايتمك ، فكرينى ، رأينى صورمق ‖ die Stricke
fest— ايپلرى ، غيطانلرى صيقمق ، چكوب صيقيلق ‖
eine Mauer— برديوارچكمك‖(ريا) eine Senk-rechte—
برعمود تنزيل ايتمك ، ايتمك ، چكمك ‖ بيومكده اولان برشيئه
باقمق ‖ Kinder (groß)— چوجغه‌باقمق،بيوتمك ‖ Vieh—
حيوان بيوتمك ، بسلمك ‖ جذب ايتمك ، چكمك ‖ (دامه
واماثلى اويونلرده) einen Stein— بر طاش اوينامق ،
سورمك ، چكمك ، كذا (اوينامق) ‖ Den Draht—
حدەدن تل چكمك ‖ (اسلحه فابريقه‌سنده) = ein Geschütz
rohr— برطوپك ناملوسنه ييو آچمق ‖ sich— (فعمطا)
چكلمك ‖ sich wohin— برره طوغرى كيتمك ، برطرفه
چكلمك ‖ اوزانمق،ممتد اولمق ، بوينه كيتمك ، das Gebirge
zieht sich bis an die Grenze (بو) طاغلر حدوده قدر
وارر ، اوزانير،ممتد اولور ، طيانور ، كيدر ‖ كيرمك ، نفوذ
ايتمك ، چكمك ‖ (قماش حقنده) قويو ويرمك،صاليويرمك ‖
(فعلا+) تبديل‌موقع‌مرادا‌ولندقده(فعلا—) = برطرفه‌كيتمك،
چكلمك ‖ der Thee muß(noch) einige Zeit— چاى بر
مدت دها دملنلى ‖ es zieht hier بوراده جريان هوا ، قوران
دەر وار ؛ es zieht durch diese Thür بوقپودن روزكار
كلييور ، چاريور ، طوقانيور ‖ der Ofen zieht gut—
صوبا كوزل چكييور ، (يانييور) ؛ طلبه آغزنده : — آتمق،
چالمق ، چكمك ، يورلامق ‖ (فعلا—) (على التوالى حركتله
ايلرولك) ايلرولك ، يوريمك ؛ gezogen kommen (صالالوب)
كلمك ، واصل اولمق ؛ laß mich—! براق كيدەيم ! ‖
(خصوصيله مهاجرقوشلار حقنده) چكمك ، كوچمك ‖ (مسكن ،
خانه حقنده) دكشديرمك ، طاشنمق ‖ in die Stadt— شهره
طاشينمق، كوچ‌ايتمك‖ auf ein anderes Zimmer— بشقه
براوطه‌يه‌طاشينمق، كچمك‖ (خدمتجى حقنده) قپودكشديرمك‖
ge-zogen (اسم مفعول وص) ㉔ (مصدرينك باجمله معنالرنده
مستعملدر) gezogenes Rohr يولى ناملو .

Zieher (ـَـ ا م) ㊵ a. [ziehen] مؤنثلە اشخاص
حقنده in— (ا مؤ) ㊿ چكن؛ (بحر) يدكجى؛ (تجا) =
Trassa'nt ‖ چكمكه، چيقارمغه يارار آلت، (صرا) . Kork=,
(Schrauben=, Stiefel=zieher.

Ziehung (ـَـ ا مؤ) ㊾ [ziehen] der Lose—,
der Lotterie قرعه ، پيانقوچكلمسى،كشيده‌سى .

Ziehungs,,,, (ـَـ ....) liste-- (امؤ) پيانقو ، قرعه
جدولى، اكراميه قرانان،اصابت ايدن نومرەوبى كوسترلىستە .

Ziel (ـَـ ا لا) ㊳ [قديم آلمانجه cil] غايه ، صوك ،
مطلب ، اقصى ‖ عاقبت ، ختام ، انجام ‖ حد ، درجه ‖
das— überschreiten حدينى ، حدودينى ، حدودى تجاوز
ايتمك ، ايلروسنه وارمق ‖ (بووقتك ، عمرك نهايتى) عاقبت ،
صوك ؛ am —e seines Lebens sein عمرك صوكنده‌اولمق،
صوككونلرنده بولنمق‖ auf 3 Monate— اوچ آى‌وعده،
مهلت (ايله) ‖ مقصد ، هدف ، مطلب ، آرزومثلا : einer--
Reise برسياحتك هدف الحركتى،وارلمسى‌كيدلمسى‌مطلوب‌نقطه‖
ohne— umhergehen سرسرى‌كزمك،باشى‌بوش(نره‌كيده‌جكنى
نه‌يايه‌جغنى بيلميه‌رك، تعيين‌ايده‌ميه‌رك) طولاشمق‖ برآوجينك:
هدف ، نشان تختەسى، اورەجق شى ؛ نتيجه ، مرام، مقصد .

Ziel,,... (ـَـ ....) los— (ص) بلامقصد،هدف ومرامى
اوليان ‖ tag— (ا م) مهلت، وعده ، مدت‌كونى‖ punkt—
(ا م) هدف ، نشان نقطه‌سى نشانك مركزى .

Zielen (ـَـ فعلا+، بعضا فع متع) ㉑ a. [قديم آلمانجه
zilôn [sich be-eifern نشان آلمق ، توجيه ايتمك ، هدفه
چويرمك ، نشانلامق ؛كوز قويمق ، تصارلامق،غايهٔ مقصد
اتخاذ ايتمك ، مرام‌ايدينمك ، آرزو ، طلب ايتمك ؛ نيت ايدنمك .

Ziemen (ـَـ فع لا+ وفع مطا) ㉑ a. [قديم آلمانجه
zeman ؛ zahm كلەسنه منسوب] = ge-ziemen .

Ziemer (ـَـ ا م) ㊵ a. [فرانسزجه cimier]
آوحيواناتيله حيوانات اهليه‌نك آيرلمسى پارچه‌لنمسى اثناسنده :
بل طرفى ، بوكور ، دوش‖ حيوانك هوركوچ طرفى ، سرج ‖
بيوجك اركك حيواناتك ذكرى ، آلتى .

Ziemlich (ـَـ ـَـ ص) ㉔ [ziemen] فى الاصل (ص)
اولدقجه ، خيلى ، همان همان ، اب ايو ، ايجه (اكثريا حال
اولەرق مستعملدر) gut— اولدقجه ايو، فنادكل ، ضررسز ‖
es waren— viel Fremde da اولدقجه اجنبى ، يبانجى ،
غلبەلق واردى (اوراده) ‖ (ياش‌حقنده) er ist so— von
meinem Alter او جمله همان ياشيدكبيدر، بن ياشده اولسه
كرك‖ eine —e Anzahl Leute اولدقجه (بر، چوق) خلق،
غلبەلق ، اهالى .

Ziepen (ـَـ فع متع) ㉑ a. (ايالت‌لسانى) Jemand
an den Haaren— برينى صاچندن چكمك .

Zier (ـَـ امؤ) ㊾ [قديم آلمانجه zieri] = Zierde .

Zier,,... (ـَـ ....) blume— (امؤ) صالون واماثلى
محللرى وياسائر اشيايى تزيينه مخصوص چيچك ، زينت ايچون
طاقيلان چيچك ‖ affe— (ا م) صورت تصغيريه‌سى :
äffchen— (الا) زوزك ، چيت قيرلدم ، (قارى) ايكى

درهم برچكردك، عشوه‌باز، جلوه‌جى، فندقجى ‖ —bengel
(ام) چيت قيرلدم، شيق بكى، قارى كبى سوسلى كزن كنج ‖
(ام) تنزه باغچه‌سى، مزين خصوصى باغچه، —garten
چيچك باغچه‌سى ‖ —puppe (ام) بيك كبى كينمش وسوسلى
قارى —affe = —rath ؛ (ام) ③⑧ نادراً ④⑨ Zierat
كله‌سنك فنا املاسى.

Zierat (ـ ـ ام) ③⑧ [Zier ، Rath كله‌سيله متشكل
اوليوب اكثريا ath صورتيله يازيلان at نهايت اداتيله
برلشور Heimat(h), Heirat(h) الخ كبى] اورنومان، تزيينات
دوزن، سوس، ده قوراسيون.

Zierde (ـ ـ امؤ) ⑤③ [zierida] زينت، سوس،
تزيينات، سوسه تزيينه يرار شى (كذا جلوه‌سى مجازى).

Zieren (ـ فعمتعد) و —ſich (فعمطا) ②① a. [قديم
آلمانجه zieran] تزيين ايتمك، زينتبخش اولمق، سوس‌ويرمك،
تزيينات خدمتنى كورمك ‖ برشيئى تزيين ايتمك، سوسلمك،
بزه‌مك، دوناتمق ‖ (فعمطا) قيرتمق، ادا، جلوه ايتمك،
عشوه‌بازلق ايتمك، ازلوب بوزلمك، على الخصوص قاريلر
حقنده: (استديكى برشيئه طوغريدن ميل كوسترميوب، اظهار
آرزو ايتمكسزين، جبر نفس ايله) نازلانمق، يان چيزنه
قويديرمق استمك.

Ziererei (ـ ـ امؤ) ④⑨ [zieren] = Ge-ziere ‖
نازلنمه، ادا، جلوه، ياپمه ناز، كنديني صاتمه، قيرتمه.

Zierlich (ـ ص) ②① [Zier] ظريف، لطيف، ادالى،
نازلى؛ عشوه‌باز، نازك، پك كوزل، كبار، كوزل، ظريف؛
(حا) نزاكتله، ناز وادا ايله، قيريته‌رق، ازيله‌رك بوزيله‌رك.

Ziffer (ـ امؤ) ⑤③ [عربيجه zifron ، Null] رقم،
بر رقمك كوستر‌ديكى عدد، كيزلى يازى، شفره ‖ صره، صحيفه
نومروسى؛ (جمع اوله‌رق) n— ساعتك رقملرى، اشاراتى.

Ziffer„... (ـ) —brief (ام) شفره‌لى مكتوب ‖
—ſchlüſſel (ام) شفره آناختارى، مفتاحى.

Ziffern (ـ فعلا + وفعمتعد) a. ②① رقم يازمق،
نومرو آتمق، فيئات قويمق، شفره‌لى اوله‌رق يازمق؛ حساب
ايتمك.

...zig (ـ ...) صوك هجاسى vierzig قرق، achtzig
سكسان كبى يكرمى ايله اوتوز in den zwanzigen ſein
آره‌سنده يكرميسى چكمكين؛ zu zwanzig(en) يكيرميشر،
او (مؤنث) يكرمى ſie iſt eine Zwei = und zwanzigerin
ايكيلك (در)، يكرمى ايكيسنده وار ‖ Zwanziger يكرميلك
(يكرمى پاره‌لق، يكرمى سانتيملك، فنيكلك الخ) ‖ ...zigſt
صفت عدديهٔ نسبيه تشكيليچون مثلا : vierzigſt(er) قرقنجى‖
zwanzigſtel : كسر بيان وتشكيلى ايچون مثلا ...zigſtel
يكرميده برى، يكرميده بر.

Zigarre (مرا . Cigarre).

Zigeuner (ـ ـ ام) ④⑩ a. [فارسيجه cengî
[zi'ngano ايتاليانجه ؛ Zangeubar وياخود Muſikant
—in (امؤ) ⑤⑩ چنكانه، قبطى قاريسى، بوهميالى.

Zigeuner„... (ـ ...) —mädchen (الا) چنكانه
قيزى، بوهميالى قيز ‖ —leben (الا) چركه نشينلك،
كوچبه‌لك.

Zigeunern (ـ ـ فعلا +) [Zigeuner] a. ②①
چنكانه‌جه يشامق، قبطى عالمنده يشامق، بوهميالى وارى
عمر سورمك؛ كذا = vagabondi(e)ren.

Zigeunerthum (ـ ـ الا) [Zigeuner] ②⑤
(sans pl.) قبطى عالمى، چنكانه‌لك، بوهمياليلق.

...zigſt(el) (ـ) (...ـ) zig ... دن متشكل صوك
هجاسى.

Zikade (ـ ـ امؤ) ⑤③ [لاتينجه] (تاطبيه) اغستوس
بوجكى، جيرجير، اوراق بوجكى، جارجار.

Zille (ـ امؤ) ⑤③ (بحر) آلتى دوزاوفق كمى، صندال،
چكديرمه.

Zimbel (ـ امؤ) ⑤③ [لاتينجه] (موسيقى)زيل.

Zimmer (ـ الا) a. ④⑩ [قديم آلمانجه zimpar
اوطه، [لاتينجه do'mus كله‌سنه منسوب] ؛ Baumholz
بولمه، حجره ‖ —(Arbeits=) ايش اوطه‌سى ‖ größeres—
صالون ‖ (كوركجيلكده) قرق درى پاكى، قيسمه‌ر ‖ كراسته
آغاجى.

Zimmer„... (ـ ...) —flöße (امؤ) كراسته
صالى ‖ —fontä'ne (امؤ) صالون فيسقيه‌سى ‖ —arbeit
(امؤ) دولكرلك ‖ —beil (الا) دولكر كسرى ‖ —holz
(الا) ياپى كراسته‌سى ‖ —jungfer (امؤ) يوقارى خدمتجيسى
(= Stubenmädchen) ‖ —mann (ام) دولكر ‖
—meiſter (الا) دولكر قالفه‌سى ‖ —werk (الا) =
—arbeit.

Zimmerchen (ـ ـ ـ الا) b. ④⑩ (Zimmer كله‌سنك
صورت تصغيريه‌سى) اوطه‌جق، قابينه، قماره.

Zimmern (ـ فعمتعد و فعلا +) a. ②① [قديم آلمانجه
zimparjan] (صنع) —(das Holz) كراسته‌يى ايشلمك،
كراسته آغاجى ايشليوب كراسته حالنه قويمق، يونتمق
(كذا مجا).

Zimm(e)t (ـ) (ـ ام) ⑤⑥ [لاتينجه ci'nnamun
روجه ki'nnamon دن كاوب فنيكه‌لولرك لسانى واسطه‌سيله
مالايجه: kâjû mânis دن كاورر] füßes Holz (sans pl.)
دارچين (=Kanne(e)'l).

Zimm(e)t„... (ـ (ـ) ...) —branntwein (ام)
دارچين راقيسى ‖ —braun = (ص) —farben (ص)
دارچين رنكنده، دارچين صاريسى ‖ —mandeln (جمع
مؤ) دارچين شكرى.

Zimperlich (ـ ـ ـ ص) ⑤⑥ [اورته آلمانجه zimpher
(عمو) نازلى، چيت قيرلدم، عشوه‌لى ‖ پك زياده تربيه‌لى ‖
—thun قيرتمق.

Zimpern (ـ فعلا +) a. ②① (مرا . zimperlich
zimperlich thun.

Zindel (ـ ام) a. ④⑩ [لاتينجه ce'ndalum
روجه si'ndon يعنى Zeug aus J'ndien دن]— كذلك
taf(fe)t = — (فلورانسه‌ده اعمال اولنان اينجه ايپكلى قماشك
اينجه‌سى) يارم فلورانس.

Zingulum (ـ ـ ـ الا) ⑤① [لاتينجه] پاپاس قوشاغى،
ذونار.

Zink (ـ الا (ام) ③⑧ [لاتينجه zincum (sans pl.)
(معدن، كيميا) اجسام بسيطه‌دن چينقو دينيلان توتيا،

Zink,... (ـ ...) —butter (امؤ) (كيميا) قلورور دوزنق ‖ —asche (امؤ) (كيميا) شودوزنق اوقسيده ‖ —ätzung (امؤ) چينقوغرافى ،چينقو حكى ‖ —blech (الا) چينقو (تنكه‌سى، تحته‌سى) —kalk (ام) (كيميا) =asche— —vitrio'l (ام (الا) سولفات دوزنق ، كبريتيت توتيا .

Zinke (ـ امؤ) (53) [اسكى آلمانجه cinko [Zinken (ام) b. (40) =Zacke كذا آوجيلق ‖(طراقجيلقده) بوينوز كسمى ، ديلى ‖ بورو ، (بوينـوزدن معمول بورو) قورنت ‖ ارغنون بوريسى .

Zinken (ـ ص) (21) [Zink] چينقودن ، توتيـا ‖ [Zinke] (فعـ متعـ) a. (21) بوينوز بورى چالمق ‖ ديش ، چتال‌يايمق،طراق كبى كسمك مثلا drei-gezinkte Gabel اوچ ديشـلى ، اوچ پارمقلى چتال ‖ برشـيئى قيرلانغيچ قويروغى بيچمنه قويمق وبونكله ربط ايتمك .

Zinkenist (ـ ام) [Zinke] (51) (موسـيقى) = Zinken=bläser (ام) بوينـوز بورو ، قورنت چالان ‖ =Musika'nt.

Zinkig (ـ ص) (21) [Zinke] ديشلى،چتاللى ، ديش ديش ، خصوصيله تركيبده : —zwei ايكى‌ديشلى ، ايكى‌اوجلى، ايكى چتال .

Zinkographie (ـ f ـ امؤ) (53) [لاتينجه روجه] چينقوغرافيه،توتيا حكى فنى .

Zinn (ـ الا) (38) [قديم آلمانجه] (sans pl.) (معد، كيميا) قلاى ، رصاص ابيض .

Zinn,... (ـ ...) —geschirr قالاى قاپ ‖ —säure (امؤ) (كيميا) حامض استاينك ، حامض رصاص .

Zinne (ـ امؤ) (53) [قديم آلمانجه zinna] (معما) طام ، چاتى،سيورى محلده دوز چاتى ‖ (ع) (استحكا) قلعه ، بورج ، ديوارلره آچيلان مازغاللردن متصل ديش .

Zinnern (ـ ص) (21) [Zinn] قلاى ، قلايدن .

Zinnober (ـ ام) a. (40) [لاتينجه c'nna'baris] (معد) كبريتيت ايله جيوه‌دن مركب قرمزى ، صاف (طبيعى) حالده بولنور ماده‌كه بين‌العوام زنجفره دينيلور ، (كيميا) كبريتيت احمر زيبق .

Zins (ـ ام) مفردى (21) ، جمعى (36) [لاتينجه ce'nsus] قديمـده : خراج ، جزيه ؛ رسم ، ويركو ، تكليف ، نفوس، املاك ويركوسى ؛ كيرا ‖ —، جمعى Zinsen (Kapital كلمه‌سنك مقابلى) فائض ، ربح ‖ Geld auf — sen geben فائضه پاره ويرمك ، ياتيرمق ، فائضله پاره ايشلتمك .

Zins,... (ـ ...) —fällig (ص) =pflichtig— ؛ —los (ص) بلا فائض ، بلا تمتع ؛ —pflichtig (ص) خرجكذار ‖ —tag (ام) فائض (ويريله‌جك) كون ، ويركو كونى — bauer (ام) سـپاهى‌يه ، مال صاحبنه،افندى‌يه ويركو ويرن تابع ،كويلى ‖ —frau (مرا. —mann) —frei بلا فائض ، ويركوسز اوليش ‖ ويركودن معافيت ؛ —groschen (ام) حكومته ويريلان ويركو ، پاره،صاليانه، خراج ‖ —herr (ام) صاحب ملك ، طوپراق ، ملك افنديسى ، صاحب ، مال صاحبى ، چفتلك مؤجرى ‖ —lehn (الا) برسـپاهى‌يه توجيه وتوديع قلنـان تيمار ، زعامت ‖ —mann (ام) ، —frau (امؤ) ؛ —leute (جمع)

برسپاهى‌يه ، تيمار صاحبنه ، ملك افنديسنه خرجكذار اولان، ويركو ويرمكله مكلف اولان‌اركك، آدم ، قادين ، خلق،مكلفين.

Zinsbar (ـ ص) (21) [Zins] =zins=pflichtig .

Zinsen (ـ فعـ متعـ وفعـ لا +) [قديم آلمانجه zinsom] c. (21) فائض،ويركو ، خراج ، رسم اوله‌رق ويرمك ادا ايتمك ‖ فائض،ايراد كتيرمك ، ويرمك .

Zinses-zins (ـ ام) مفردى (26) ، جمعى —sen فائضك فائضى ، فائض مركب .

Zion (ـ اخامؤ) (56) [عبر] قدسده برج سيون .

Zipfel (ـ ام) a. (40) [اورته آلمانجه Spitze zipfel] تپه ، اوج ، سيورى محل ، باش طرفى .

Zipfel,... (ـ ...) —mütze (امؤ) سيورى كيجه‌لك تاكيه‌سى ‖ —tuch (الا) قادينلرك بوينلرينه‌صاردقلرى منديل.

Zipfelig (ـ ص) (21) [Zipfel] بر ويا برقاچ اوجلى.

Zipolle (ـ امؤ) (53) [لاتينجه kleine Zwiebel معناسنه‌اولان ce'pula دن مأخوذ] صوغان (=Zwiebel).

Zipp,... (ـ ...) —ammer (ام) (تا طبيعه) دلى (صارى) قوش ‖ —lerche (امؤ) چاير قوشى .

Zipperlein (ـ الا (ام) b. (40) (علم امراض) مفاصل خسته‌لغى، نقريس، خصوصيله= Fuß=,Hand=gicht.

Zirbel (ـ ام) a. (40) [اورته آلمانجه wirbeln zirben] (53) كذلك Zirbe (ـ امؤ) (53) تسبير چامى (=Arbe).

Zirbel (... ـ) —nuß (امؤ) (نبا) چام فيستيغى.

Zirkel (ـ ام) a. (40) [لاتينجه ci'rculus] دائره ، محيط دائره؛ تكرلك،جنبر،دائره شكلى ، خلقه ؛ اشخاص‌دائره‌سى، خلقه‌سى، جمعيتى ، مجلسى ، محفل مثلا (مرا. Lese=—) ‖ (صنعـ) (دائره‌چيزمكه‌مخصوص آلت) پركار .

Zirkel (. . . ـ) —spitze (امؤ) پركارك اوجى ‖ —bogen (ام) = Kreis=bogen ‖ —säge (امؤ) (صنعـ) = Schweif=säge .

Zirkeln (ـ فعـ متعـ) a. (21) [Zirkel] =ab=zirkeln .

Zirkon (ـ ام) (38) [سيلانجه cerkon] (معد) ذيقيت طاشلردن (تسيرقون) دينيلان طاش .

Zirkular (ـ الا) (38) [لاتينجه] (اكثرياعين مألده اولمق وعين زمانده برقاچ محله كوندرلمك وياخود عين تحريراتك برقاچ محلى طولاشمسى صورتيله يازيلان وكوندريلان تحريرات) تعميمنامه ، بياننامهٔ عمومى ، تحريرات عموميه .

Zirkuli(e)ren (ـ فعـ لا +) a. (21) [لاتينجه] دونمك ، دوران ايتمك ، طولاشمق ، (روايات حوادث حقنده) آغزده ، اورتالقده طولاشمق .

Zirkum,... (ـ ...) [لاتينجه ≐ um...herum...] دوراً ، دور صورتيله .

Zirkumflex (ـ ام) (38) [لاتينجه] (غرا) (^) اشارتنى حاوى صدا ، آقسان سير قونفلقس ‖ آقسان سير قونفلقس بيچيمنده قيليچ پاره‌سى .

Zirkus (ـ ام) (36) [لاتينجه] (٣٦) (جمعى —sse) آت جانبازخانه‌سى ، تسيرقوس ، سيرق .

Zirpe (ـ امؤ) (53) [zirpen] (نا طبيعه) جير جير، اغستوس بوجكى (=Zika'de) .

Zirpen (ـ فعـ لا + و فعـ متعـ) a. (21) [=انكليزجه

[chirp (بوجکلر ، چکرکه ، اغستوس بوجکی، جیرتلاق، یاوری قوش وامثالی حقنده) جیرجیر ، جیویل جیویل اوتمك .

Zisch (ـُ ام) ㊳ ایصلیق ، فصیلدی ، فیصلامه .

Zischeln (ـُـ فعلا و فعمته) a. ㉑ فیصـلامق ، فیصلدایەرق سـویلمك . (غرا) die Laute j, ch — b ausſprechen، j و ch صدالرینی آغزنده اودیره‌رك سویلمك ، تلفظ ایتمك .

Zischen (ـُـ فعلا + تبـدل محل مراد وذکر اولندقده فعلا-) a c. ㉑ [ابتدالری لوتەر طرفندن استعمال اولنمشدر] (قیزغین برشیئك صوئوق برشیئله تماسنده حاصل اولان صدایی تقلیداً) جیز ایتمـك ، جیزیر جیزیر ایتمك ، جیزیردامق ‖ (قورشون وامثالی شیلرك هوادن کچرکن صداسی حقنده) ویزلامق ، اوتمك ، ویزلدایەرق کچمك ‖ بعض حیوانات ایله کذا انسانلر طرفندن ایصلغه مشابه صدا ایله اوتمك ، بویله سس چیقارمق ویا تلفظ ایتمك ‖ برای استخفاف وتحقیر ایصلق چالمق (کذا مجا) ‖ (das Waſſer kocht noch nicht), صو دها قاینامدی فقط aber es fängt ſchon an zu— جیزلدامغه باشلادی ‖ صیصتدیوب‌صوصمغی، سکوتی‌امر ایتمك (کذا تیاتروده سسی کسدیرمك ، هرکسی‌صوصدیرمق‌ایچون) .

Ziſeli(e)ren (ـُـ- فعمته) a. ㉑ [فر] (صنع) (دمیر قلمله) دلمك، قازیمق؛ حك ایتمك؛ اویمق .

Ziſterne (ـُـ امؤ) ㊾ [لاتینجه] صهریج ، سارنیج .

Zitadelle (ـُـ- امؤ) ㊾ [لاتینجه] (ع) بر قصبه ویا امثالنه حاکم قلعه .

Zitat (ـُ- الا) ㊳ نقل روایت، برکتابدن چیقارلمش فقره .

Zitation (ـ(ـ) tss -- امؤ) ㊾ [لاتینجه] محکمه‌یه دعوت تذکره‌سی ، احضار پوصله‌سی ، جلبنامه .

Zither (ـُـ امؤ) ㊿ [روجه] (موسیق) کیتاره .

Ziti(e)ren (ـ - فعمته) a. ㉑ [لاتینجه] بر مدعانك اثباتیچون افکار واقوال مشهوره نقل وایراد ایتمك ‖ (هد) حضور محکمه‌یه جلب‌ودعوت ایتمك ‖ ارواح لطیفه‌یی طوپلامق، باشنه جمع ایتمك .

Zitrone (ـُـ- امؤ) ㊾ [لاتینجه] لیمون میوه‌سی ؛ (نبا) لیمون آغاجی .

Zitronen„... (ـُـ...) —ſcheibe (امؤ) تکرلك کسلمش لیمون دیلی ‖ —falter (ام) (تا طبیعه) صاری کلبك ؛ —ſäure (امؤ) (کیمیا)حامض‌سیتریك، حامض‌لیمون.

Zitter„... (ـُـ...) —nadel (امؤ) باشه زینت ایچون‌طاقیلان‌تیترك ایکنه‖ —fiſch (ام) (تا طبیعه) الکتریق بالغی ‖ —gold (الا) Flitter=gold = ‖ —pappel (امؤ) —eſche = (امؤ) آقجه قواق .

Zittern (ـُـ فعلا+) a. ㉑ [قدیم آلمانجه zitterôn] دیترەمك ، مثلا : aus (یاخود vor) Furcht— قورقودن دیترەمك ‖ —und beben vor Kälte صغوقدن دیترەمك ، زانقیردامق ، حدت ، شدت مسرت وامثالی احوالده وجودك دیترەمەسی، صارصیلمسی، زانقیردامسی ، صاللانمق .

Zit(t)wer (ـُـام) ㊵ a. [اورته آلمانجه zedoa'rium [عربیه‌دن‌مأخوذ dschadwâr] جدوار، زروار (اجزا.) .

Zitz (ـُ ام) ㊳ [بنغالجه chits] (تجا) قالنقاس دینیلان هند باصمه‌سی ، قماشی .

Zitze (ـُـ امؤ) ㊾ [آشاغی آلمانجه titte = روجه titthé] Bruſt=warze (Warze . مرا) خصوصیله (تا طبیعه) اینك وکچی‌کبی حیواناتك ممه‌سنك اوجی، ممه باشی .

Zitz=weber (ـُ- ـُ ام) a. ㊵ (صنع) ، —in (امؤ) ㊿ قالنقاس دینیلان هند باصمه‌سی طوقویان قماشجی (ارکك، قادین) .

Zivil (ـُ- v - ص) ㉔ [لاتینجه] سیویل، باشی بوزوق ، ملکی ‖ مدنی سیو یل ‖ اوجوز ، معتدل um ſehr — en اوجوز؛ معتدل فیأتله ‖ Zivil (الا) ㊿ (sans pl.) Preis (عسکرك مقابلی) باشی بوزوق ، ملکی .

Zivil„... (- v ـ...) —amt (الا) ملکیه مأموریتی‖ —anwärter (ام) عسکرده خدمت ایتمیان ملکیه ملازمی ‖ —kabine't (الا) (ملکی انتصاب مأمورین قومیسیونی) ملکیه ، سیویل قابینه‌سی ‖ —tracht (امؤ) باشی بوزوق، سیویل البسه‌سی .

Ziviliſation (ـ(ـ) tss -ـ- v - امؤ) ㊾ [لاتینجه] مدنیلشدیرمه ، تمدین ‖ مدنیت .

Ziviliſi(e)ren (ـُـ-.v - فعمته) a. ㉑ [لاتینجه] تمدین ایتمك ، مدنیلشدیرمك ، قوانین ونظامات بلده ایله اهللشدیرمك ، شهریلشدیرمك آدم ایتمك ، تربیه ایتمك .

Ziviliſt (ـُ - v - - ام) ㊿ [لاتینجه] باشی بوزوق، ملکیه‌لی ، سیویل ‖ Kriminaliſt) کلمه‌سنك مقابلی اوله‌رق) حقوق مدنیه معلمی .

Zobel (ـُ-ام) a. ㊵ [روسجه so'bol] (تاطبیعه) روس سموری ‖ سمور کورکی ، طلومی .

Zober (ـُ- ام) a. ㊵ = Zuber .

Zockeln (ـُ فعلا -) a. ㉑ (ایالت لسانی) صاللانه صاللانه یوریمك ، کیتمك .

Zodiakus (ـُـ- ام) (inv.) [روجه] (sans pl.) = Thier=kreis .

Zofe (ـُ- امؤ) ㊿ [اورته آلمانجه ſchücken zâfen] = Kammer=jungfer .

Zog (-) ، zöge (-ـ) (-ـ) ziehen فعلنك زمان حال ماضیسـنك وصورت التئابیـه‌سی ماضیسنك برنجی واوچنجی مفرد شخصلری) .

Zögern (ـُـ فعلا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه zögôn ſchwanken ؛ Zug کلمه‌سنه عائد] = ſäumen و zaudern ‖ رجعت، چکلمك ، برشیده‌قالمق ، اجتناب‌ایتمك، آغیر آلمق .

Zögling (ـُـام) ㊳ [اورته‌آلمانجه zo ؛Schar ziehen کلمه‌سنه منسوب] طلبه ، شاگرد ، چیراق ‖ —ſie iſt mein او (مؤنث) بنم طالبه‌مدر ، طلبه‌مدر .

Zölibat (ـُـ - الا (ام) ㊿ بکارلق، عزوبت،غربه.

Zoll (ـُ ام) ㊳ [اول امرده اون‌بشنجی عصرده idezol صورتیله استعمال اولنمغه باشلانمشدر] واحد قیاسی اوله‌رق (مقدما ١/١٢ یاخود ١/١٦ قدم) پارمق، پوس‖(هیئ) (کونشك ویا آی قطرینك اون ایکیده بری) پارمق ‖ (مجا) auf—und Linie خطوه بخطوه ، قاریش قاریش ، تماميله ‖ [قدیم

آلمانجه zol اورته آلمانجه [telonium ㉛ اكثريا (تجا) يكه‌جك ، گچيريله‌جك برشى ايچون ويريلان رسم ، كمرك ويركوسى، كمرك (مجا) ويركو، رسم ‖ Zoll=amt =haus= .

Zoll,,... (ـ٠٠٠) —gesetz (الا) كمرك نظامنامه‌سى‖ —maß (الا) پارمق ، پوس اولچيسى ‖ —amt (الا) كمرك نظارتى ، دائره‌سى ، اوطه‌سى ؛ كمرك ‖ —anschlag (ام) كمرك تعرفه‌سى ‖ (r) —beamte (ام) كمركچى ، كمرك مأمورى ‖ —frei (ص) كمركسز ، كمرك رسمنه تابع اوليان ، اولمقسزين ، كمركدن معاف ‖ (مجا) Gedanken sind—frei عقله كلان شيدن كمرك آلنماز ‖ —pfund اتحاد كمرك ، تسولفرآين ليتره‌سى‖ —General=dire'ktor (ام) كمرك ناظرى،رسوماتامينى‖ —speicher (ام) كمرك دپوسى، آنترپو .

Zollbar (ـ ـ ص) ㉔ = zoll=pflichtig .

Zollen (ـ فعلا + وقعه متعه) a. ㉑ كمرك رسمى ويرمك‖ ، (اعتراف وتسليم ايتمك اوزره) طانيمق ، لايق كورمك، حرمت ، رعايت ايتمك ، صايمق — Jemandem Achtung برينه (عرض) احترام ايتمك ، برنى ، برينك خاطرنى صايمق ، رعايت ايتمك .

Zöllig (ـ ص)㉔[Zoll]—(ein) برپارمقلق،برپوسلق .

Zöllner (ـ ام) a. ㊵ [Zoll] مرابحه‌جى ، مدخر .

Zone (ـ ا مؤ) ㊸ [روم] (هيئت ، جغر ، ريا ، تلغراف ومجا) (زياده وسعت وامتدادى اولان محل) منطقه .

Zo-o... (ـ٠٠٠) [روم] zoo... = (Thier...) .

Zo-ologisch (ـ gh ـ ـ ص) ㉑ [روم] تاريخ طبيعيه، علم حيواناته عائد، مخصوص ومتعلق ‖ er Garten — حيوانات بغچه‌سى .

Zo-ophyt (f ـ ـ الا) ㊶ [روم] نباتاته بكزرحيوان، حيوان نباتى .

Zopf (ـ ام) ㉛ [قديم شمال لساننده Zapfen , Zipfel اساسنه متعلق] اسكيدن اركك‌لرده وشمدى ايسه toppr چينده وروم باپاسلرنده اوزون صاچ (طوراسى ، اورگوسى) (مجا) صاچى اورمك ‖ das Haar in Zöpfe flechten (مجا) برنى Jemandem einen — anstecken, drehen, machen رذيل، مسخره ايتمك ‖ كندينى بكمش‖ پروكه ‖ —(=ende) برآغاجك تپه‌سى ، اوجى .

Zopf,,... (ـ٠٠٠) — lerche (امؤ) (تا طبيعه) = Hauben lerche — mensch (ام) (عمو) اسكى قفالى، كندى بيلديكندن واز كچماز ، اوزون صاچلى ‖ styl — (ام) اسكى اصول ؛ اسكى موده .

Zöpfen (ـ فعه متعه) a. c. ㉑ [Zopf]—(die Haare) صاچلرى ، صاچ اورمك ، طوره پاپمق ‖ — einen Baum برآغاجك تپه‌سنى كسمك ، چيرپمق . بودامق .

zöpfig, Zopfig ايكيسيده (ـ ص) ㉑ [Zopf] اوزون صاچلى ، قادين حقنده آرقه‌سنده اوريلى طوره پابلش ‖ (مجا) موده‌سى گچمش ، اسكى ‖ (رومانجيلرده) اسكى اصولدن واز گچميان ، اسكى اصولده يازان .

Zopfenthum (ـ الا) ㉕ (*sans pl.*) برصنعتك يالكز عملياتى جهتنده يتشمش، نظرياتدن بى بهره ، فن كورمامش اوليش ، بويله يتشمش اولنلر .

Zorn (ـ ام) ㊳ [قديم آلمانجه zerren : كلمه‌سنه منسوب] (جمعى نادر اولوب آنك يرينه — ausbrüche صورتى استعمال اولنور) حدت ، غضب ، تهور ، اوفكه ، قيزغينلق ، اوج، طارغينلق،خشم‖ seinen—an Jemandem auslassen حدتنى ، اوفكه‌سنى برندن آلمق ، برينه بوشالتمق‖ Jemand in--bringen برنى حدتلنديرمك ، اغضاب ايتمك، قيزديرمق ‖ جان صيققينلغى، طوتله .

Zorn,,... (ـ٠٠٠)كذلك اكثريا : ... Zornes,, (ـ٠٠٠) —entbrannt (ص) حدت غضبدن كوپورمش ، قنا حالده حدتلنمش اوله‌رق ، صوك درجه غضب وتهورله ‖ —müthig (ص) حديد ، عكسى .

Zornig (ـ ص) ㉔ [Zorn] حدتلى ، غضوب ، قيزغين ، دارغـين ‖ نادراً = zornmüthig ‖ حـدت وقيزغينلغى كوسترر ، بونى ايما ايدر .

Zote (ـ ا مؤ) ㊳ ايكى معنالى مبهم سوز ، جناس ، ايهام ‖ مغاير ادب وناموس سوز، ادبسزلك ، ياقشماز، چركين حال ، پك سربست سوز ، صيقينتيسزحال .

Zotte (ـ ا مؤ) ㊸ [قديم آلمانجه zata] صاچ ، يوك طوره‌سى، طوپى :

Zottel,,... (ـ٠٠٠) —kopf (ام) باشنده صاچى پك چوق، صيق (وقاريشيق اولان) شخص .

Zottelei (ـ امؤ) ㊶ (عمو) مسكينلك ، تنبللك ، فوق العاده بطائت .

Zu (حرجر) (مفعول اليـه آكور وحرف تعريف ايله تركب ايدر) [قديم آلمانجه zuo] مثلا : zu dem=zum [zu der = zur (موقعـاً تقرب حالنده) هه ، يره ، يه معنالرينى افاده ايدر ‖ (براستقامتده) طوغرى مثلا : zu er geht zu seinem ياتمغه كيتمك ، اوبومق ، Bett gehen Bruder برادرينه كيديور ، كيدر ‖ zum (aus dem) مثلا: Brot ‖ قپودن چيقمق zum (Thore) hinaus gehen اته اككى قاتيق ايتمك ، اتله اكمك يمك zum Fleisch essen ‖ (بر محلده اقامت حالنده) ده zu Berlin برلينده ‖ zu zu Fuß ‖ اوده zu Mittag‖ اويله‌ين ، اوكله وقتى Hause ياپا اوله‌رق، يوريمك اوزره، قوليله، پياده،ماشياً ‖ zu Wagen آرابه ايله ! دكزدن ، دكز ايله، بحراً zur See Jemandem zum ‖ برينه‌رغماً، برينه عناد zum Ärger, zum Trotz بركت ويرسونكه ، تشكر اولنور ، جناب حقه چوق Glück شكر اولسونكه ‖قسماً zum Theil‖ aus Liebe zu Euch سزلرى سوديكمدن ، سزك خاطريكز ايچون ‖ zu Zweien ايكيشر ‖ zu Dritt اوچر (اوچر) ؛ اوچ ال، اوچ كشى ‖ zum ersten برنجى دفعه اوله‌رق ؛ برنجى كره‌ده ، دفعه‌ده ‖ نسبتى ارائه ايچون : drei verhält sich zu sechs wie fünf zu zehn اوچك آلتى‌يه نسبتى بشك اونه نسبتى كبيدر ‖ er hat es Ihnen zu Liebe gethan او اونى سزك خاطريكز ايچون ، سزى سوديكى ايچون ياپدى ‖ mir zum Schaden بنم زيانمه ، بكا زيان ، ضرر اولمق ايچون،بكا خيانتلك اولسون ديه ‖ er hat sie zum Weibe او اونى آلدى ، اولندى ‖ Wasser zum Trinken ايچمكه ، ايچمـك ايچون صـو ؛ ايچيلمكه مخصـوص ، ايچمـه صوبى es ist zum Sterben انسانك اوله‌جكى كليور، اولورميسك ، اولديرميسك ، بايله‌جغم ‖

توز ، اوْن اوفاق ، کول کبی اولمق ‖ zu Staub werden
er wurde ‖ چیلدیرمق برشی دکل zum Narren werden
جنرال نصب وتعیین اولندی : zum General ernannt
پاشالغه ترفیع قلندی ‖ حرکت، دوشونمك ، سویلمك وتصور
ایتمك بیان ایدن افعالدن صکره اکثریا ترجمه اولماز : ich
سزی آلمغه کلییورم ‖ حرف جردن komme Sie abzuholen
صکره : بنی آلداتمق ایچون ‖ (حا) um mich zu täuschen
پك بیوك ، zu sehr, zu viel ، پك زیاده، آشوری zu groß
درجه ، in hohem Grade = gar zu ‖ ab und zu آره
صره ‖ nach Norden zu شماله طوغری ، gegen (gen)
جنوبه طوغری ، جنوب طرفه ‖ Süden zu auf etwas zu ‖
برشیئه طوغری کیتمك ‖ zu ! immer zu! nur zu ! gehen
هایدی ! ها ! های بقایم ! ها غیرت ! طورمه ‖ (فعل ایله
برلکده اجراآتنده افعالنده بلاانقطاع دوام ایتمك معناسنی افاده
ایدر) دائما ، علی الدوام ، بردوزی یه، همان هیچ طورمدن .
Zu„... (... ـٓ) ادات ابتدا افعال ایله برلشور ودائما
(sép.) و a. (23) یه کوره تعریف ایدیلور. قپامق ، طیقامق،
اورتمك معنالرینی ایما ایدر. مثلا zu-klinken ماندالامق ،
قپویی سورمه‌لمك ‖ برشیئه، محله طوغری چبالامق ، صواشمق
تپه‌یه طیرمانمق، تپه‌یه، یوقاری یه dem Gipfel zu- arbeiten
چیقمغه چبالامق ، اوغراشوب طورمق ‖ (ضم وعلاوه ایتمك،
زیاده‌لشدیرمك) zu- arbeiten چالشه‌رق چوغالتمق ، علاوه
ایتمك ‖ بر ایشده تزیید قوت وصرف مقدرت ایدرك دوام
ایتمك معناسنی ایما ایدرك اکثریا : immer کلمه‌سیله برلکده
قوللانیلور مثلا : دوام ایتمك، آردینی آره‌سنی کسمامك، طوروب
دیکلنمامك، یردوزی یه یاپمق وعجله ایتمك‖ zu- arbeiten ایشنه
متمادیاً دوام ایتمك، تعقیب ایتمك‖ (حکم وتعیین ایتمك، ویرمك)
مثلا: Jemandem eine Strafe zu- dikti(e)ren برینه بر
جزا تعیین وامر ایتمك ، حکم ایتمك .
(sans pl.) (40) b. (الا ـٓ ـ) **Zu-und Ab-strömen**
مد وجزر .
Zuave (ـ ـٓ - ام) (52) [عر] جزایرده فرانسزلرك
یرلیدن تشکیل ایتدکاری فسلی عسکر ، زحاف .
(sép.) (صنع) (21) a. (ـ - ـٓ فع متع) **Zu-bauen**
انشا ایدرك ، بنا ایدرك قپامق ، اورتمك ‖ بر قسم بنا علاوه
ایتمك .
قپالی (sép.) (20) p (ـ ـٓ فع متعد) **Zu-behalten**
طوتمق .
Zu-behör (ـ ـٓ ام) (الا) (38) (امؤ) (49) اساسی برشیئه
عائد اولان بالجمله تفرعات اشیا، مالزمه، ادوات، طاقم، اقسامندن
تمامندن اولان شی ‖ (Wohnung von 6 Zimmern)
—mit آلتی (اوطوره‌جق) اوطه ایله اشیا (ی لازمه) سی،
بالجمله مالزمه‌سی، ادواتی ‖ (آشجیلقده) zu den Speisen—
اصل یمکك یاننده ینیلان سائر قاتیق .
(sép.) (20) n. (ـ ـٓ فع لا + وفع متع) **Zu-beißen**
هاپ ایدوب آغزیله قاپمق ، ایصیرمق ، طوتمق ‖ (عمو)
—wacker ایوجه کوده‌یه آتمق ، ویرلشدیرمك ‖ اشتهالی
اشتهالی یمك ‖ —Brot (ات ایله) اکمك یمك ، اکمك
قاتیق ایتمك .
(sép.) (21) a. c. (ـ ـٓ فع متع) **Zu-benam(s)en**
لقب قویمق ، تلقیب ایتمك .

zwipar قدیم آلمانجه] (40) a. (ـ ـٓ ام) **Zuber**
اوفق فوچی ، تکنه، کردل ،] Ge-fäß mit zwei Griffen
ماستله .
= (sép.) (21) b. (ـ ـ ـٓ فع متع) **Zu-bereiten**
خصوصیله حاضرلمق ، حاضر ایتمك ، (یمك وامثالی bereiten
حقنده) پیشیروب حاضرلمق ، پیشیرمك .
(sans pl.) (40) b. (الا ـ ـ) **Zu-bette-gehen**
یاتمق ‖ —beim یاتارکن .
باغلیوب (sép.) (21) a. (ـ ـٓ فع متع) **Zu-binden**
قپامق ، قپاتمق ایچون باغلامق ، صارمق ‖ Jemandem
die Augen— برینك کوزلرینی باغلامق .
ein Glas Wein mit einem— (33) (ـٓ ام) **Zu-biß**
قاتیق ایله برلکده برقدح شراب .
(blasen .مرا) (20) p. (+ فع لا ـٓ ـ) **Zu-blasen**
روزکار طورمیوب اسیور ‖ (der Wind) bläst immer zu
(فع متع) اوفلیوب، اوفوروب قپاتمق ‖ برشیئك آرقه‌سندن
اوفوروب کیتمك، چالەرق قوشمق ‖ (مجا) —Jemandem etwas
. ein-blasen =
قپالی (sép.) (20) v. (- فع لا ـٓ ـ) **Zu-bleiben**
قالمق ، اورتولی طورمق .
((21) a.) (21) c. (+ فع لا ـٓ ـ) **Zu-blinze(l)n**
برینه کوزینك قویروغیله اشارت Jemandem — (sép.)
ایتمك .
.مرا) (sép.) (22) a. (ـٓ فع متع) **Zu-brennen**
brennen) یاقوب قپاتمق ، یاق ، جهنم طاشی وامثالیله یاقمق
وقپاتمق ‖ (معد) قیزدیرمق .
Jemandem (sép.) (22) a. (ـٓ فع متع) **Zu-bringen**
— etwas برینه برشیئی کتیرمك ، برینی برشی صاحبی ایتمك :
(کلین حقنده) جهاز اوله‌رق کتیرمك ، دراخومه اوله‌رق
ویرمك ‖ die zugebrachten Kinder ایلك زوج ویازوجه‌سندن
اولان چوجقلر ‖ — die Zeit mit etwas وقتی برشی ایله
کچیرمك ، امرار ایتمك ‖ — etwas برشیئی قپامغه موفق
اولمق ، قپایه بیلمك ‖ Zu-bringer (ـ ـ ـٓ ام) (40) a.
(ع) مکرر آتشلی تفنکاره فشنك موصلی .
. Zu-kost = (جمعسز) (38) (الا ـٓ ـ) **Zu-brot**
Zu-buße (ـ ـٓ امؤ) (53) (صنع) (معدن اوجاقلرنده)
حصه‌دارانك سرمایه‌اوزرینه آقچه وضعی ‖ (کذا سائرتجارتلرده
ومجا) اوستنه قویمق ، جرمه چکمك .
(صنع) (sép.) (21) c. (فع متع ـٓ ـ ـ) **Zu-büßen**
معدن اوجاقلرنده اوسته قویمق .
Zucht (ـ امؤ) (35) [قدیم آلمانجه zuht (جمعی نادراً
استعمال اولنور) یتیشدیرمه، بیوتمه، تربیه، حیوان یتشدیروب
چوغالتمه ، بسلمه ‖ حیوان جنسی ‖ — von Obstbäumen
میوه آغاجلرینك یتشدیرلمسی ‖ تربیه ایتمك (اشخاص حقنده)
— (Schul=, Mann=, Kriegs=) مکتب ، ارککلك ، حرب
تربیه‌سی ، تربیهٔ تدریسیه ، انسانیه، رجلیه وحربیه، تعلیم
وتربیه ، دیسیپلین ، ادب ، ارکان ، یول ، ضبط وربط ‖
sich an—und Ordnung gewöhnen کندینی ضبط وربطه
وانتظامه آلشدیرمق ، آلیشمق ‖ تربیه، ناموس ، شرف وحیثیتی
طانیمه ، اخلاق صاحبی اولمه ، ناموسکارلق ، عفت وعصمت ‖

ذم‌وقدحی بیان ایدر برکلمه‌ایله برلکده— Das ist ja eine wilde
بونه قاریشیقلق ، بونه کپازه‌لك ، بونه ایشدر بو || (زرا)
صپان ایله تکرلکاری طوتان زنجیر .

Zucht,,... (...) schule — (امؤ) تعلیم وتربیه ،
آداب وارکان ، ضبط وربط وانتظام مکتبی || (زرا) زراعت
مکتبی ، حیواناتك بسی وجنس یتیشدیرمك ایچون آیریلانلری ،
دامیزلق || bulle— (ام) دامیزلق طانه || haus — (الا)
کورك جزاسنه مخصوص حبسخانه || hengst— (ا م) دامیزلق
آیغیر || los— (ص) تربیه‌سز ، تربیه واطاعتدن محروم ،
سرکش || pferd — (الا) حارا بارکیری ، دامیزلق ||
ruthe— (امؤ) جنتدن چیقمه دکنك ، قامچی .

Züchten (فعـ متعـ) b. (21) [قدیم آلمانجه zuhtan]
حیوانات بیتیه‌یی ، ایپك بوجکی بسلمك ، یتشدیرمك ، طوتمق ||
Zier,=Nutz=pflanzen — سوسلی ویا نافع فدان بسلمك
یتشدیرمك || (چوجقلر حقنده) تربیه ایتمك ، اداب وارکان
اوکرتمك || **Züchtung** (امؤ) (49) تربیه ، یتشدیرمه .

Züchter (ام) a. (40) [züchten] حیوانات بسلیجیسی ||
فدانجی ، نباتات یتشدیران .

Züchtig (ص) (24) [Zucht] ادیب ، ناموسکار ،
تربیه‌لی ، عفیف (قادین حقنده) ناموسلی ، عفیفه .

Züchtigen (فعـ متعـ) a. (21) [Zucht] مجازات
ایتمك ، جزالندیره‌رق تربیه ، تأدیب ایتمك ، تکدیر وتوبیخ
واخطار ایتمك || **Züchtigung** (امؤ) (49) جزالندیرمه ،
مجازات ، تربیه‌تکدیر وتوبیخ ، تعذیر ، تأدیب .

Zuck (ام) (38) وجودك بردنبره وشدتله دیتره‌مسی
وآتلمسی ، رعشه || zuck! (حر ندا) (im—) جوب !

Zuckeln (فعـ لا -) a. (21) (عمو) پیت پیت یوریمك .

Zucken (فعـ لا +) a. (21) [قدیم آلمانجه zucchan]
بردنبره وشدتله قیصه برحرکت ایتمك ، صارصیلق ، دیتره‌مك ،
رعشه‌یه اوغرامق ، لرزه‌ناك اولمق || چیرپنمق ، اوره‌ق ،
دوکونمك || Das zuckt ihm durch alle Glieder او اونك
بالجمله اعضاسنی دتره‌تدی ، بتون اعصابندن کچدی ، بتون
وجودینی صارصدی || (فعـ متعـ وفعـ لا) — in die Höhe
شدتله هوایه‌فیرلاتمق || er hat nicht gezuckt قملدامدی‌بیله ،
اومورنده بیله اولمدی || **Zuckung** (امؤ) (49) (علم امراض)
آتمه ، اختلاج .

Zücken (فعـ متعـ) a. (21) [Zuck] اکثریا zucken=
خصوصیله : den Degen, den Dolch— قلنجنی ، قمانی
(خنجری) چکمك . قالدیرمق ، اوزرینه حواله ایتمك .

Zucker (ام) a. (40) [عربجه sokkar بوده فارسیجه
schakar وسانسقریتجه Körner-zucker معناسنه اولان
çarkarâ دن مأخوذدر] شکر ، سکر || in—verwandeln
(zu— werden) شکرلنمك .

Zucker,,... (...) handel— (ا م) شکر تجارتی ||
hut— (ام) شکر کله‌سی || rohr— (الا) (بنا) شکر قامشی ||
zange— (امؤ) قهوه وچای ایچون آلفه مخصوص شکر
قیصغاجی || apfel— (ام) (نبا) شکریه الماسی || backwerk—
(الا) شکرلی خمور ایشی ، طاتلی شکرلمه || düte— (امؤ)
شکر کلاهی (کاغد) harnruhr— (امؤ) (علم امراض)
krankheit=— (امؤ) (علم امراض) ادرارك صیق وچوق
وقانلی برمایه‌یی حاوی اوله‌رق کلمسی موجب علت ، شکر علق ،
دیابیطس || mehl— (الا) اینجه توز شکری || melo'ne—
(امؤ) شکر قاونی ، (شکرله یپلان) قاوون || rübe— (امؤ)
(نبا) Runkel=rübe= || säure— (امؤ) (کیمیا) حامض
سکر || süß— (ص) شکرکبی طاتلی || (مجا) شکرکبی ، شکر ،
بال ، قیماق کبی .

Zuck(e)rig (ص (ـ) ـ) (24) = zuckerhaltig, ||
zuckern شکردن || شکرلنان ، شکرلی .

Zuckern (فعـ متعـ) a. (21) [Zucker] شکرلمك ||
gezuckert شکرلی ، (مجا) zucker=süß = (مجا) || (ص)
(24) شکردن .

Zu-dämmen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.)
— (ein Loch im Pflaster) قالدیرمك بردلیکنی ، آچیغنی ،
چقورینی قپاتمق ، تعمیر ایتمك ، اطرافنه سد چکوب قپاتمق .

Zu-decken (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) اورتمك
(mit etwas) || — mit einem Deckel برقپاقله قپاتمق ||
برشیئك اوزرینه برقپاق قپاتمق || — mit Stroh, Dünger
اوت ، صمان ، کوبره ایله اورتمك || (مجا) (عمو) Jemand
derb— برپتاقلامق ، صوپا آتمق || — Jemand ماصه آلتنده
یاتمق ، کوفه‌لك اولمق .

Zu-deichen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) =
zu-dämmen اطرافنه سد چکمك وقپاتمق .

Zu-dem (حا) بوندبشقه ، بعده ، بوندماعدا .

Zu-denken (فعـ متعـ) a. (22) (مرا . denken)
(sép.) —Jemandem etwas برشیئی برندن صاقلامق ،
بوندن کیزلی طوتمق ، فکرندن ، خاطرندن کچانی برینه
سویلامك .

Zu-drang (ام) (38) (sans pl.) برشیئه ، بریره
طوغری ایتیشه قاقیشه صوقیلان غلبه‌لق ، ازدحام .

Zu-drängen (فعـ طا) a. (21) (sép.) — sich
یتیشمك ، وارمق ایچون عجله ، تلاش ایتمك ؛ (مجا) باش آغریته‌جق
وجهله صوقولمق ، تصدیع ایتمك ، ازعاج ایتمك .

Zu-drehen (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) برشیئه ،
بریره طوغری چویرمك ، دوندرمك || Jemandem den
Rücken— برینه آرقه‌سنی دونمك ، چویرمك || چویره‌رك ،
دوندیره‌رك قپامق .

Zu-dringlich (ص) (24) مزعج ، تصدیع ایدیجی ،
باش آغریدیجی || پك زیاده صوقولقان ، صیقلمز ، اوصاندیریجی ||
بصیرتسز ؛ کوه‌زه ، بوش بوغاز .

Zu-drücken (فعـ متعـ) a. (21) (sép.) بصه‌رق ،
صیقیشدیره‌رق قپامق ؛ (مجا) — ein Auge bei etwas
برشیئی کورمامزلکه کله‌رك کوزینك برینی قپامق ، باشنی چویرمك ||
تضییقه دوام ایتمك .

Zu-eignen (فعـ متعـ) b. (21) (sép.) Jemandem
etwas— برینه برشیئی اسناد وتخصیص ایتمك ، اوندن بیلمك ||
حصر وتخصیص ایتمك ، وقف وتبرك ایتمك || — etwas
(مفعول الیه) sich برشیئی نفسنه حصر وتخصیص ایتمك ، کندینه
مال ایتمك ، بنمسمك .

auf Jemand—(sép.) ㉑ a. (—فعلا ـّـَـ) **Zu-eilen**
برینه طوغری ، برینك اوزرینه طوغری قوشمق ، یوریمك ،
seinem Verderben— (مجا) ؛ کیتمك ، برندن طرفه قوشمق
اولومنی ، فلاکتنی ، برباتنی آرامق ، اجلنه صوصامق ، بلاسنی
آرامق ، کندی کندینه (ایده‌جك صورتده حرکت) ایتمك .

(kennen .مرا) ㉒ a. (فعمتع ـّـَـ) **Zu-erkennen**
Jemandem etwas— برینه برشیدن طولایی (عد) (sép.)
حق ویرمك ، برشیئه مستحق بیلمك ، تصدیق ایتمك ، تسلیم
Jemandem (eine Würde, Ehre)— || ایتمك ، تقدیر ایتمك
برینه بروتبه، برشرف توجیه ایتمك || لهنه حکم ایتمك .

[ze êrest قدیم آلمانجه] (حا - ـَـ) **Zu-erst**
(ضر مثل) برنجی ؛ مقامنده) die یاخود : der erste)
(ضرا. mahlen) =erste اولاً باخصوص ، هرشیدن اول ||
erholen Sie sich— هله براستراحت ایدیکز ، هرشیدن اول
ابتدا استراحت ایتمکز لازم .

(sép.) ⑳ m. (+ فعمتع وفعلا ـّـَـ) **Zu-essen**
=zu-beißen قاتیق ایتمك ، برابرنده یمك || iß zu ! ! یه یه ،
چابوق اول (یه) ! براز چابوق یه !

dem (sép.) ⑳ r. (± فعلا ـّـَـ) **Zu-fahren**
Dorfe— شهره طوغری چکمك ، کیتمك (آرابه وامثالیله) ||
(بحر) —auf das Land قره‌یه چیقمق ، یناشمق || auf
Jemand— برینك اوزرینه آتلمق ، وارمق .

(ـّـَـ ام) ㉛ تصادف ، راست کلیش || بخت **Zu-fall**
den Launen des —s || ایشی ، طالع ، قدر ، قسمت
unterworfen بخت وطالعه باغلی ، قسمته باقار ، شبهه‌لی ||
etwas dem— überlassen بخته ، طالعه ، قسمته حواله
ایتمك ، قدره براقمق || قضا ؛ (علم امراض) =Anfall .

(دوشرکن) (sép.) ㉑ p. (—فعلا ـّـَـ) **Zu-fallen**
قپانمق ؛ die Augen fallen ihm zu کوزلری قپانییور ||
برشیئه ، برشیئك یاننه دوشمك ، اصابت ، تصادف ایتمك ، یاننه
Jemandem— (پاینه ، حسابنه) دوشمك ||
برینه دوشمك .

[Zufall] ㉔ (ص ـّـَـ) راست کله ، تصادفی **Zu-fällig**
اولان ، ناکهان ، بکلنلمدیکی ، انتظار اولنمدیغی حالده (حال
اوله‌رق) er Weise— راست کله ، تصادفاً ، تصلسه ؛ اویارسه
وقت ، فرصت دوشرسه || (علم امراض) وسیله ، سبب (مرض) .

Jeman„ (sép.) ㉑ a. (فعمتع ـّـَـ) **Zu-fertigen**
dem etwas— برینه برشی ارسال ایتمك ؛ سرعتله یاپوب
بیجرمك .

(einen (sép.) ㉑ b. (فعمتع ـّـَـ) **Zu-falten**
die Hände— || قپامق ، برمکتوبی قاتلامق Brief) —
اللرینی یومق .

(sép.) ㉑ a. (فعمتع ـّـَـ) تعمیر ایتمك ، **Zu-flicken**
Löcher in einem Kleide برالبسه‌نك دلیکلرینی یامق .

einem (sép.) ⑳ f. (—فعلا ـّـَـ) **Zu-fliegen**
(Orte)— بر یره طوغری اوچمق ، اوچار کبی کیتمك ||
(die || immer— دائما اوچمق ، طوروب دیکلنمیوب اوچمق
Thür) flog zu قاپی بردنبره ، شدتلی قپاندی ، چارپدی .

(sép.) ⑳ e. (—فعلا ـّـَـ) **Zu-fließen** ··· طوغری ،
··· یره آقمق ، آقه‌رق ایتمك || (مجا) آقوب بر یره طوپلانمق ،
تراکم ایتمك .

(sans pl.) ㊾ (امؤ ـّـَـ) التجا ، صیغینه ، **Zu-flucht**
مراجعت (کذا جمله‌سیده مجا) ملجأ ، مأوی ، صیغینه‌جق یر .
Zu-fluchts„ ... (··· ـّـَـ) —haus ملجأ (خانه) ||
—hafen (ا م) ، —ort (ا م) ، —platz (ا م) ،
—stätte (ا مؤ) بورا ، فورطنه‌آثناسنده بارینه‌جق لیمان ،
محل التجا ، صیغینه‌جق ، بارینه‌جق محل ، ملجأ .

(ـّـَـ ام) ㉜ آقوب بریره طوپلانمه ، تراکم ایتمه **Zu-fluß**
(کذا طب ومجا) ؛ (طب) (des Blutes)— قانك هجومی ،
تهاجم دم || (برنهره آقان) قوللر ، آقینتی .
Zu-fluß„... (... ـّـَـ) —kana'l (ام) بولاشیق
چقوری ، یولی .

Jemandem (sép.) ㉑ a. (فعمتع ـّـَـ) **Zu-flüstern**
etwas— برینك قولاغنه برشی فیصلدامق ، فیص چکمك .

(ـّـَـ حرجر) (صکره‌دن کلورسه مفعول الیه **Zu-folge**
واول کلدکده مضاف الیه آلور) = ge-mäß .

(حال [zu Frieden] ㉔ (ص - - ـَـ) **Zu-frieden**
مقامنه) سکون حالنده : sich—geben مستریح اولمق ||
Jemand—stellen برینی خشنود ایتمك ، مستریح قیلمق ||
sich mit etwas—geben برشیئه قناعت ایتمك ، خشنود
mit Jemandem, etwas خشنود ، راضی ممنون || اولمق
—sein برندن ، برشیدن خشنود وراضی اولمق || (ضر مثل)
der Zufriedene hat immer genug قناعق اولان ، حالندن
ich bin || خشنود اولان قدر زنکین ومسعود کمسه اولماز
es— پك اعلا ، پكی .

(sans pl.) ㊾ (امؤ - ـَـ -) **Zu-friedenheit**
خشنودیت ، ممنونیت ، مستریح البال اولیش ، قناعت ،
خشنودلق ، استراحت قلبیه ووجدانیه .

(sép.) ⑳ f. (-فعلا ـّـَـ) کاملا طونمق ، **Zu-frieren**
انجماد ایتمك .

hin-zu- = (sép.) ㉑ a. (فعمتع ـّـَـ) **Zu-fügen**
fügen || = an-thun .

(امؤ ـّـَـ) ㊾ ارزاق امتعه ورودی || طریق **Zu-fuhr**
موارده || مواردات || (ع) von Lebensmitteln— ارزاق
ومهمات نقل وایصالی || ارزاق ، وذخیره .

(sép.) ㉑ a. (فعمتع ـّـَـ) نقل وایصال **Zu-führen**
ایتمك ؛ یاننه ، یره کوتورمك || (صنع) (معدن اوجاقلرنده)
برمحلی ککیشلتمك ، برغالری‌یی ، اوجاق‌یولنی آچمق ککیشلتمك .

(ـّـَـ فعمتع) ㉑ a. اوزرینه قویوب **Zu-füllen**
(einen Graben)— || طولدیرمق ، اوزرینی اتمام ایتمك ، تماملامق
برخندکی طولدیرمق ، قپاتمق .

(ـّـَـ ، جمعی : Züge ـّـَـ ام) ㉛ [قدیم آلمانجه **Zug**
zuc : ziehen کلمه‌سنه منسوب] (یوریمك ، چکوب ،
چکیلوب کیتمك حرکتی) برارد‌ونك ، برآلایك والخ نك یورومسی ||
بریردن ، برشی اوزرندن چکمه ، مرور || (سورو ایله کچن حیوانات
حقنده) (سورو ، سورو کچیشی ، قوش ، بالق وامثالی
حیواناتك موسمه کوره تبدیل محل ایدیشی) کچیش ، کوچ ،

مهاجرت ، هجرت ‖ صو، روزکار وامثالنك جریانی ، آقیشی ، چکیشی ‖— der Ofen hat keinen guten (بو) صو با ایو چکمیور ، یانمیور ‖ چکنارك هیئت عمومیه‌سی (اشخاص حقنده) قول، آلای ، دیزی ، صره ‖ (ع) طاقم ؛ حیوان سوروسی، کومه ‖ برابر، برلکده قوشولو حیوانات ؛ herrlicher—Thiere قیزکی حیوانلر ‖ (عین زمانده چکیلان، یوریان آرابه، کمی وامثالی) قطار ، ترەن ‖ یازی ، ترسیم زمانلرنده کشیده قلنان ، خط ‖ in kurzen Zügen برقاچ کله ایله ، صورت مختصره‌ده die Züge(eines Porträ'ts eines Gesichtes) (برسمك، برچهره، سیمانك خطوطی) چهره ، سیما ‖ برشیئك خصوصیت حال وکندینه مخصوص صورتی، نقاط اساسیه وخصوصیه‌سی ‖ چکلمکده برشیئه ویریلان حرکت — mit einen—an der ‖ جر ، یاپیلان چکیش ، بارکیرله Pferden چاکی براورمق ، چالمق ‖ (خصوصیله کوکلی، Glocke thun جانی جذب ایدن حال ، حرکت) میل ، توجه ، محبت ‖ (بر دفعه‌لق اوله‌رق دوام ایده‌جك صورتده ویریلان غیرت) فعالیت، غیرت دائمه ، چالشمه ، ایشه دوام ‖ in Zug bringen جانلاندیرمق ، اویاندیرمق ‖ in einem—e بردن؛ بردفعه‌ده ‖ حال احتضارده جان چکیشمه ، حالت نزع، شمدی آنجق : in den letzten Zügen liegen صوك نفسده یاتمق ، حالت نزعده اولمق ‖ قپالی براوقپوسی آچمغه مخصوص ایپ‖ بر شیئی یوقاری چکمکه قالدیرمغه مخصوص ترتیب = بر طلومبه‌نك پیستونی ؛ Flaschen=zug ‖ (موسیق) = تفنکچیلك وسلاح ‖ Forte= الخ Zug, Orgel=stimme فابریقه‌لرنده : تفنكك درونته آچیلان وحرمیه حرکت دوریه ویرن) یبو (اکثریا جمع اوله‌رق قوللانیلور : Züge) ‖ (ترزیلکده) بوزمه، لاستیق .

Zug (اخالا) ⑯ (جغر) اسویچره قانتون وشهری، تسوغ ، زوغ ‖ —aus تسوغلی ، زوغلی .

Zug,,... (...و ...) —breite (امؤ) (ع) طاقم جبهه‌سی ‖ —heuschrecke (امؤ) (تا طبیعه) = Wander= (حا) —weise ترەن مأمورلری‖ —persona'l ‖ heuschrecke آلای آلای ، طاقم طاقم ، پارچه پارچه ، بلوك بلوك ‖ (ام) —arti'kel ‖ Grund angel = (امؤ) —angel (تجا) مشتری جذب ایدن مال، سوروملی چوق اشیا، امتعه‖ —brücke اکرقی کوپری ‖ —führer (ام) شمندوفرده : شه‌ف دوترەن ، قطار قلاغوزی ‖ —geschirr (الا) آرابه قوشومی ، قوشوم ‖ —leine (امؤ) ارتباط ایپی ، خصوصیله کمیلری چکمکه مخصوص یدك خلاطی ‖ —li'ni-e (ام) (ریا) (هرقنغی برقوه محرکه‌یه تابع برجسمك چیزدیکی) خط ، اثر ، کیدوب کلدیکی یول ، محرك ‖ —loch (الا) جریان (هوا) دلیکی ‖ —mittel (الا) خلق خذب وجلبه‌واسطه اولان شی ؛ (اجزا) قبارتیجی ، منفط ‖ —ochse (ام) (زرا) چفت اوکوزی ‖ —pferd چکی ، آرابه بارکیری ‖ —vogel (ام) (تا طبیعه) کچیجی مهاجر قوش، یرلی اولمیوب موسمه کوره تبدیل موقع ایدن طیور ‖ —wind (الا) جریان .

Zu-gabe (امؤ) ⑬ [zu-geben] بازارلقدن خارج اوله‌رق ویریلان شی، جابه ‖ فضله ، علاوه .

Zu-gang (ام) ㉛ [قدیم آلمانجه zuocanc] تقرب، قبول، دخول، یانته، حضورینه چیقه‌بیله (zu Jemandem)— ‖ یول ، طریق ، ‖ —einer Brücke برکوپرینك مدخلی ، آغزی .

Zu-gänglich (ص) ㉔ [Zu-gang] قابل تقرب یناشیلور ، یانته کیدیلور ، حضورینه چیقیله‌بیلور ؛ (مجا) (für etwas)— برشیئه مستعد ، قابل ؛ —machen قابل تقرب یاپمق ، مونس حاله کتیرمك ، یانته واریله‌بیلور قیلمق .

Zu-geben (فعمتع) ⑳ f. (sép.) علاوه ایتمك، علاوه ، ضمیمه ، ضم وعلاوه ایتمك ، اوزرینه قویمق ، آرشونله اولچرکن فضله‌سی ویرمك ‖ کاغد اویوننده ‖ klein bei-geben =klein—(مجا) ؛ کذا bei-geben= ein-räumen= .

Zu-gegen (---) sein— موجود اولمق، حاضر بولنمق .

Zu-gehen (فعلا —) f. ⑳ (sép.) قپانمق ‖ auf Jemand,etwas— برینك برشیئك اوزرینه ، برینه، برشیئه طوغری یورومك ،کیتمك ، ایلرولمك ، برندن ، برشیدن طرفه کیتمك ؛ (diese Arbeit) geht dem Ende zu بو ایش بتیور ، قولایلندی ، ختامه رسیده اولیور ‖ —spitzig اوجنه طوغری سیوریلشمك ‖ —Jemandem (اشیا حقنده) نصل اولور ، wie geht es zu, daß... ‖ zu-kommen= اولیبورکه ... ؛ es geht sonderbar zu in dieser Welt بودنیا تحقدر ‖ im Kriege geht es nicht anders zu ای بوکا محاربه دیرلر ، محاربه‌ده بوقدر اولور ‖ —gut ایشی ایو، آیینه اولمق ، تیقیرنده اولمق .

Zu-gehör (ام الا) ㊳ (sans pl.) =Zu-behör.

Zu-gehören (فعلا +) a. ㉑ (sép.) gehören=Jemandem— ‖ (iß nicht Fleisch allein), es gehört Brot zu ساده ات یمه اکمك ده لازم ، اکمکده یه ، قاتیق ایت ،

Zügel (ام) a. ㊵ [قدیم آلمانجه zugil ؛ ziehen کلمه‌سله منسوب] دیزکین ، عنان ، تربیه ‖ (مجا) حد ، حدود ‖ (مجا) den—der Regierung in Händen haben عنان حکومت ید اقتدارنده اولمق ‖ Jemandem den— schießen lassen برینك یولارینی صالویرمك، قاپوب قویویرمك.

Zügel,,... (...) —hand (امؤ) سواریتك صول الی، دیزکین طوتان الی ‖ —los (ص) دیزکینسز ‖ (مجا) باشی بوش ، کمسز ، باصقیسز، دنسز ؛ آواره ، سرسری .

Zügeln (فعمتع) a. ㉑ [Zügel]—(ein Pferd) بربارکیره کم، باشلق اورمق ؛ خصوصیله (مجا) باشنه یولار طاقمق ، کچیرمك ، ضبط ایتمك ، باشه چیقمق .

Zu-gemüse (الا) a. ㊵ ات ایله برلکده ینیلان ، اته قاتیق ایدیلان سبزه .

Zu-genannt (ص) ㉔ تلقیب ایدلمش ، لقب ، آد طاقلمش .

Zu-geordnete(r) (ام) معاون ㉔ (مرا. (Bei-geordneter .

Zu-geständniß (الا) ㉝ رخصت، مساعده، موافقت ؛ امتیاز ، احاله .

= (*sép.*) (21) a. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-hefteln**
. zu-häkeln

قپامق ، (*sép.*) (21) b. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-heften**
اورتمك ، قاتلامق ، يرلشديرمك .

(يارەحقندە) (*sép.*) (21) a. (- فعلا ‿‿ ˝) **Zu-heilen**
قپانمق ، ايو اولمق ، قبوق باغلامق ، التيامپذير اولمق .

(*sép.*) (21) a. c. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-herrschen**
Jemandem etwas— برينه (برشئ) آمرانه صورتده، امر ايدرك سويلمك ، امر ، حكم ايتمك .

(‿‿- حا) الك صكره ، نهايت الامر . **Zu-hinterst**

دقتله (*sép.*) (21) a. (+ فعلا ‿‿ ˝) **Zu-horchen**
ديكلمك ، جان كوكلدن ديكلمك وقولاق ويرمك || كيزليجه ديكلمك ، قولاق ويرمك .

Jemandem (*sép.*) (21) a. (+فعلا ‿‿ ˝) **Zu-hören**
(einer Erzählung)— برحكايەيى، آكلاديلان، تقريرايديلان برشيئى استماع ايتمك ، ديكلمك .

(‿‿ ˝ ام) (40) a. سامع ، مستمع || dieser **Zu-hörer**
Prediger hat viele— بوواعظك سامعينى ، جماعتى چوقدر

(‿‿‿ ˝ امؤ) (49) سامعين، ديكليانلر. **Zu-hörerschaft**

(*sans pl.*) (53) (‿‿‿ - امؤ) **Zu-hülfe-nahme**
mit (ohne)—von... ... نك ياردميله ، ياردمى اولمقسزين ... قوللانەرق ، قوللانمقسزين .

(‿‿- حا) جاندن،يوركدن ، جان وكوكلدن، كمال صدقله . **Zu-innerst**

بريرەطوغرى (*sép.*) (21) a. (- فعلا ‿‿ ˝) **Zu-jagen**
كمال سرعت وتهالكله ايلروملك، قوشمق || (فعلا+) jag, zu!
سور ! ، قوش قوش ! باص ! || (فعمتعـ) Jemandem
ein Wild— برآوى برينه طوغرى سورمك ، قوغالامق .

Zu-jauchzen ، zu=jubeln ايكيسنده (‿‿ ˝ فعلا+ و فعمتعـ) (21) a. (*sép.*) Jemandem— برينى صداى مسروريت وشادمانيله قارشولمق، برينه قارشو سوينەرك ابراز شادمانى ايدرك باغيرمق ، حايقيرمق بويلەجه قارشو كيتمك || Jemandem Beifall— برينى آلقيشلامق .

(*sép.*) (21) a. (فعمتعـ و فعمطا ‿‿ ˝) **Zu-kehren**
(sich)— برينه دونديرمك ، توجيه ايتمك ، دونمك ، توجه ايتمك ، يوزينى چويرمك || Jemandem das Gesicht— برينه يوزينى كوسترمك ، چويرمك ، برينه طوغرى دونمك .

خراسانله (*sép.*) (21) a. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-kitten**
قپاتمق ؛ معجونلامق .

(برقپاق، (*sép.*) (21) a. (- فعلا ‿‿ ˝) **Zu-klappen**
قناد حقندە) قپاتمق ، اورتولمك .

Zu-kleben ، zu=kleistern ايكيسنده (‿‿ ˝ فعمتعـ) (21) a. (*sép.*) قوله ، چيريش ايله ياپشديرمق ، قپامق .

(*sép.*) (21) a. c. (فعمتعـ و فعمطا ‿‿ ˝) **Zu-knöpfen**
(sich)— ايليكلمك، دوكمەلمك، قپامق، ايليكلنمك ، دوكمەلنمك .

auf (*sép.*) (21) c. (- فعلا - ‿‿ ˝) **Zu-kommen**
Jemand— برينه طوغرى يوريمك كلمك ، ايلرولمك || Jemandem— برينك يانته وارمق ، ايريشمك ، كيدەبيلمك || فائده ، حصەمنداولمق || ايصال ايتمك ، ويرمك، كوندرمك || Jemandem— = gebühren مثلا Das kommt mir

= (*sép.*) (20) t. (فعمتعـ ‿‿‿ ˝) **Zu-gestehen**
. ein-räumen = Jemandem etwas— || ge-stehen

Jemandem—[zu-thun] (21) (‿‿ ˝ ص) **Zu-gethan**
Jemandem —sein : برينه فدا ، مفتون ، مجلوب،قربان برينه محبت ايتمك ، بندە ، قول اولمق ، مفتونى ، قربانى اولمق، جاندن سومك .

فعلنك zu-wenden) (21) (‿‿ ˝ ص) **Zu-gewandt**
اسم مفعولى) || تابع .

دوكەرك (*sép.*) (20) e. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-gießen**
ضم وعلاوە ايتمك || mit Blei— (das Loch) قورشون آقيدەرق (دليكى) قپاتمق || (immer)— دها دوكمك ؛ دوكمكه دوام ايتمك .

(‿‿ ص) (21) [Zug] جريان هوايه معروض . **Zugig**

تيمور پارمقلقله (*sép.*) (21) a. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-gittern**
قپامق، اطرافنى چويرمك، درت برطرفنه (تيمور) پارمقلق چكمك.

(‿- حا) عين زماندە ؛ برلكده ، بردن . **Zu-gleich**

بل ايله قپاتمق. (*sép.*) (20) r. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-graben**

. (مرا) (*sép.*) (20) n. (+فعلا ‿‿ ˝) **Zu-greifen**
mit allen fünf || ال آتمق ، يقالامق ، طوتمق (greifen Fingern— صيق صيقيه طوتمق، ايوجه يقالامق، صارلمق|| der Anker greift zu (بحر) || طاورانمق، (ع) سلاحه صارلمق، دميرطوتدى، طوتيور .

بيتمك، (ا لا) —gehen (‿‿...-) **Zu-grunde,...**
محو ومضمحل وبرباد اولمق || —bohren (فعمتعـ) دلوب(مرمى وسائره ايله) باتيرمق .

= (عمو) (*sép.*) (21) a. (+فعلا ‿‿ ˝) **Zu-gucken**
. zu-sehen

(‿‿ ˝ ام) (22) دوكەرك علاوە ايتمه ، آقيدەوق **Zu-guß**
اوزرينه ضم ايتمه ؛ اوزرينه طاملاتمه ؛ آقيتمه|| علاوە اولنلن، اوزرينه دوكيلان ، قونيلان مايع .

(‿‿‿ - حا) (عمو) نهاية النهايه ، **Zu-guter-letzt**
والحاصل ، خلاصۀ كلام ، الك صوك .

|| قپالى طوتمق (*sép.*) (19) b. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-haben**
er will (beim Tausch): يالكز مصدر صورتندە مستعمل اولەرق
noch Geld— اودها (مبادلەدە) اوزرينه، اوسته پارە استيور.

Zu-haken ، zu-häkeln ايكيسنده (‿‿ ˝) (21) a. (*sép.*) قوپچەلمق، طوقه ايله قپامق .

|| قپالى طوتمق (*sép.*) (20) p. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-halten**
auf etwas— (+فعلا) برشيئك اوزرينه طوغرولمق ، وايلرولمك || mit Jemandem— بريله مناسبتده بولنمق ، على الخصوص غيرمشروع صورتده كوروشمك ، ياشامق .

(‿‿ ˝ امؤ) (50) غيرمنكوح قارى، قاپاتمه. **Zu-hälterin**

چكيچله (*sép.*) (21) a. (فعمتعـ ‿‿ ˝) **Zu-hämmern**
دوكەرك ، اورەرق قپاتمق .

وبعضاً (*sép.*) (21) a. (فعمتعـ ‿‿‿ ˝) **Zu-hängen**
f. (20) بر پردە ويا آصق ايله اورتمك ، اوكنه پردە چكمك .

(hauen . (مرا) (20) q. (+فعلا ‿‿ ˝) **Zu-hauen**
|| اورمق برينه ، برينه طوغرى auf Jemand— (*sép.*) (فعمتعـ) اورەرق قپاتمق ، اورتمك ، طيقامق ، بالطه ايله اوروب ، كسوب اورتمك ، قپاتمق || (قصابلقدە) برحيوانى آييرمق || آغاج، بوينوز، طاش كسمك ، يونمق .

، ترك واحالهٔ ايتمك ||(حقنى آرارسه‌ك) (von Rechtswegen), zu
طوغريسنى آرارسه‌ك) بو،نم حقم||(ضرمثل) Jedem, was ihm
. اولملى ، هركس حقنه راضى اولسون zukommt

Zu-können (+ فعلا ـ ٮ) (مرا . können) (sép.)
. برشيئه يناشه‌بيلمك ، تقرب ايده‌بيلمك zu etwas —

Zu-korken (فعمته ـ ـ ٮ) a.㉑ (sép.)—(Flaschen)
شيشه‌يى طاپه‌لمق ، آغزينى قپامق || — wieder آچيق شيشه‌يى
. تكرار قپامق

Zu-kost (امؤ ـ ٮ) ㊾ (sans pl.) قاتيق ،ات ويا اكمك
ايله برلكده يتيلان شى ، خصوصيله = Zuge-müse,
. Kompo't(t)

Zu-kriegen (فعمته ـ ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) (عمو)=
. قپايه‌بيلمك،قپامق ، اورتمك || zu=bekommen

Zu-kunft (امؤ ـ ٮ) ㊾ [zu كلمه‌سيله kommen
كلمه‌سندن مشتق ويالكز مركب اوله‌رق مستعمل ! Kunft
. (مرا
[Aus=kunft (sans pl.) كله‌جك (زمان) مستقبل ،
استقبال — in بوندنبويله ، مستقبلاً ، فيما بعد|| (غرا) زمان
. مستقبل

Zu-künftig (صه ـ ٮ) ㉔ = künftig .

Zu-lächeln (فعمته و + فعلا ـ ٮ) a. ㉑ (sép.)
Jemandem— برينه تبسم ايتمك || Jemandem Beifall—
برينه ياپديغى تقديراً تبسم ايله التفات ايتمك ، آلقيشلامق ،
ابراز واظهار ممنونيت ايتمك ، ياپديغى خوشنه كيدرك كولمك .

Zu-lage (امؤ ـ ٮ) (53) (معاشك ضمى ، علاوه‌سى)
ضم معاش ، (متفرقه) || تأديه اولنان اقچه‌نك غيرى فضله
. Bei=lage = || اجرت،عطيه ، مكافات

Zu-langen (+فعلا ـ ٮ) a. ㉑ برشيئه ال اوزاتمق||
Jemandem etwas — (فعمته) || aus=reichen =
. برينه برشى اوزاتمق ، صونمق

Zu-länglich (صه ـ ٮ) ㉔ = hin = länglich .

Zu-lassen (فعمته ـ ـ ٮ) p. ⑳ (مرا . lassen)
(sép.) — die Thür قپويى قاپالى براقمق ؛ دخولى قبول
ايتمك ، دخوله مساعده ايتمك ، قبول ايتمك ، (بعد الامتحان)
بريره قبول ايتمك ، آلمق || —etwas (برشيئك اولمسنه)
مساعده ايتمك ، منع ايتمامك ، براقمق، ياپديرمق ، ايتديرمك ||
— etwas nicht برشيئه مساعده ايتمامك ، منع ايتمك .

Zu-lässig (صه ـ ٮ) ㉑ = statthaft .

Zu-lassungs.,.. (... ـ ٮ) schein — (ام) بريره
دخولنه مخالفت اولنمامق اوزره برينك النه‌ويريلان پاسسو،
. رخصتيه ، اذننامه ، مروريه

Zu-laufen (- فعلا ـ ـ ٮ) p. ⑳ (sép.) حيزلى
قوشمق || ! lauf zu ! چابوق ! قوش || — auf Jemand
برينه،برينه طوغرى،برينك اوزرينه ، (برينك آرقه‌سندن)
قوشمق || = aus -laufen مثلا spitz — كيتدكجه، اوجنه
طوغرى‌سيوريلمك || (الا) b. ㊵ Zu-lauf= (sans pl.)
كلانى، زيارتجيسى، سيرجيسى، آليجيسى چوق اوله ||Ab=und
. كيديش كليش Zu-laufen

Zu-legen (فعمته ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) —ein Loch
(تخته واماثلى ايله) بردليكى ويا امثالى قپاتمق ، اورتمك

— (ei Messer) برچاقى يى قپاتمق || قويوب علاوه ايتمك ،
اوزرينه،اوستنه قويمق || — sich etwas (مفعول اليه ايله)
كنديسنه برشى ايدنمك ، كندى كنديسنه بخش ايتمك || (فعلا +)
(عمو) بخشيش آلمق ، استفاده ايتمك ، چيقارى اولمق .

Zu-leimen (فعمته ـ ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) (طوتقال،
قوله ايله) ياپيشديرمق ، طيقامق .

Zu-leiten (فعمته ـ ـ ٮ) b. ㉑ (sép.) بريره
طوغرى سوق واداره ايتمك،ايصال ايتمك ، — (Wasser) صو
تقسيم ايتمك .

Zu-lernen (فعمته ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) (اوكره‌نه‌رك)
معلوماتنى تزييد ايتمك .

Zu-letzt (ـ ٮ حا) نهايت، صكره ، صوكنده ،نهايتنده،
صكره‌دن،نهايت دفعه‌اوله‌رق، الك نهايت ، عاقبت|| — kommen
الك صكره ، نهايت كلك || doch etwas thun — الك صكره،
صوكنده اولسون برشى ياپه بيلمك .

Zu-lispeln (فعمته ـ ٮ) a.㉑ (sép.)=zu-flüstern.

Zu-löten (فعمته ـ ـ ٮ) b. ㉑ (sép.) لحيملك ،
لحيمله دليكى ، چاتلاغنى قپامق .

Zülpich (اخا لا ـ ٮ) (56) (جغر) ره‌ن ولايتنده
تسوليخ شهرى ،كذا : تولپياق .

Zulu (ـ ا م) (56) (جمى كذا .inv) (مملكت لسانده:
سماوى] ياخود : frau — (امؤ) ㊾ ، weib — (الا)
㉗ تسولو.

Zum (ٮ) =zu dem .

Zu-machen (فعمته ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) قپامق ||
zu-gemacht قپالى، مظروف|| — (einen Brief) برمكتوبك
ظرفنى قپامق؛ مكتوبى ظرفه قويمق || — (den Rock) البسه‌يى
دوكمه‌لمك، ايليكلمك ، — (Flaschen) شيشه‌يى طيقامق ،
آغزينى قپامق || (فعلا +) ! mach zu چابوق اول ،هايدى،
يورو !

Zu-mal (ـ ـ حا) على الخصوص، بالخصوص ، خصوصيله،
هله برده || = zu-gleich .

Zu-mauern (فعمته ـ ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) ديوار
چكمك ، ديوارله اورتمك ، قپامق .

Zu-meist (ـ ـ حا) = meist .

Zu-messen (فعمته ـ ٮ) m. ⑳ (sép.) Jemandem
— etwas (مثلا حبوبات) برينه برشى اولچمك، اولچيويرمك ||
حصه‌سنى آيريوب ويرمك || der zugemessene Theil حصه‌سنه
دوشن شيئى،پاى || (مجا) اسناد ايتمك .

Zu-muthen (فعمته ـ ٮ)b.㉑(sép.)=an-muthen.

Zu-muthung (امؤ ـ ٮ) ㊾ طلب وادعاى غريب ||
عزو واسناد .

Zum=Vorschein=kommen (ٮ ٮ - ـ ٮ) b. ㊵
(sans pl.) كورونيش، تظاهر ايديش، كوزه چارپيش ،
ميدانه چيقيش .

Zu-nächst (ـ ـ حا) برمحل ومكان حقنده) كذلك
dem Eingange : وياخود — des Eingangs (حرجر)
قپونك، مدخلك ياقى‌باشنده ، بيتيشيك، همان مدخلك‌يانتده ||
(حا) الك اول ، اول امرده .

Zu-nageln (فعمته ـ ٮ) a. ㉑ (sép.) (چيويله)
قپامق ، چيويلمك ، ميخلامق .

Zu-nähen (ـُـَـ فعمتع) a. ㉑ (sép.)دیکوب قپامق ، دیکمك .

Zu=nahme (ـَـَـ امؤ) ㊸ توافر ، تزاید ، چوغالمه ، تکثر ، ترق ، ازدیاد ، دائمی آرتمه .

Zu-name (ـَـَـ ا م) ㊷ (مع مافیـه مضاف الیهی : — ns) قاملیا اسمی ‖ = Bei-name .

Zünd„... (ـُ...) körper — (ام) (کیمیا) موجب احتراق جسم ، (جسم) محرق ‖ feld — (الا) (ع) بر آلت ناریه‌نك دائرهٔ اشتعالی ، ‖ holz — (الا) ، — hölzchen (الا) کبریت ‖ hütchen — (الا) اسکی تفنکلرك قاپسولی ‖ kraut — (الا) (ع) اسلحه وامثالنك آغزینـه قونیلان باروت ، آغز اوتی ‖ kugel — (امؤ) خمبره، بومبه ‖ nadel — (امؤ) ایکنه‌لی تفنکلرك ایکنه‌سی ‖ ruthe — (امؤ) (ع) فتیـل قونداغی ، طوپلره آتش ویرمکه مخصوص اوجی آتشـلی دکنك ‖ schnur — (امؤ) معدنلرده فتیل ‖ strick — (ام) قاو ‖ schwamm — (ام) (ع) فتیل .

Zündbar (ـ ـُ ص) ㉔ = ent=zündbar .

Zünden (ـُ فعمتع) ویا (فع لا +) b. ㉑ آتشلمك ، فیتیللمك ‖ آتش ویرمك، آتشه ویرمك ‖ (مجا) کوپه بیندیرمك، فنا حالده قیزدیرمق ، حدتلندیرمك ، پارلامق .

Zunder (ـُـُ ام) a. ㊵ [قدیم آلمانجـه zumtrâ] قاو ، فنیل ، قایتان ؛ (مجا) کول آلتنده بولنان آتش .

Zünder (ـُ ام) a. ㊵ [zünden] یاقیجی ، آتش ویریجی ، محرق ‖ برشیئه آتش ویرمکه، برشیئی آتشلمکه یارار شی = Fidibus ‖ (ع) خمبره طاپه‌سی ‖ (معدنلرده) فیتیل.

Zu-nehmen (ـَـَـ فع لا +) b. ⑳ (مرا . nehmen) (sép.) ab-nehmen) کله‌سنك مقابلی) آرتمق ، تزاید ایتمك، چوغالمق ، بیومك، ترق ، توسـع ایتمك، ایلرولمك ؛ (مضر ، قورقولی برشی حقنده) چوغالمق ، فنالشمق، کسب وخامت ایتمك ‖ چیقمق ، یوکسلمك ، شیشمك ، قبارمق ‖ (اشخاص حقنده) شیشمانلامق ‖ bei — den Jahren یاش ، سن ایلرولدکجه ‖ (اوردکن ، طوقورکن) آرتدیرمق (کوزلری) ‖ (فعمتع) — (= hin) nach etwas دها برشی آلمق علاوه ایتمك .

Zu-neigung (ـَـَـ امؤ) ㊾ رغبت ، اعتبار ؛ میل ومحبت، سومه، استمه ، خوشلانمه .

Zunft (ـُ امؤ) ㉟ [قدیم آلمانجه zumft] Versammlung] اصناف طاقمی ، اصنافلر ‖ (der Handwerker) — (برلکده یاشار) رهبان جمعیتی، جمعیت ؛ (هرقنغی برطریقه ، مذهبه، فکره تابع) طاقم ‖ قدیمه : خلق ، عشیرت ، سبط .

Zunft„... (ـُ...) meister — (ام) اصناف کهیاسی.

Zunge (ـُ امؤ) ㊸ [قدیم آلمانجه zungâ] = قدیم لاتینجه li'ngna di'ngua مقامنده] دل ، لسان ، زبان ‖ eine feine — haben آغزی ، دیلی پك طویغولی اولمق ‖ بر جزءدانك دیلی ، (عمومیتله برچوق اشیانك دیل کبی اولان یری) قولاق ‖ (تا طبیعی) دیل بالیغی = Scholle .

Züngeln (ـُ فع +) a. ㉑ دیلیله اوینامق ، (ییلان حقنده) ایصیلق چالمق ‖ (آلو حقنده) بورام بورام یانمق .

Zungen„... (ـُ...) buchstabe — (ام) (غرا)

حروف اللسان ‖ drescher — (ام) چکه‌باز ، لافه‌زان ، لقردی دکرمنی ‖ fertig — (صـ) فصیح اللسان، بلیغ، دیلی دوزکون ؛ چکه‌باز، لقردیجی ، لاف آلتنده قالماز ‖ laut — (ام) (غرا) دیلك بوزولمسی ویاتماس ایله چیقان صدا ، صوت اللسان .

züngig, Zungig ایکیسیده (ـُ صـ) ㉔ [Zunge] مرکب اوله‌رق استعمال اولنور مثلا : — = breit ککیش ، اکلی، یایوان‌دیللی .

Zu-nicht(e) (ـُـُ ـ حا) (مرا . nicht) ‖ Jemand— machen برشی‌یوق ، محو ، برباد ایتمك، بیترمك، یوق ایتمك، نافله ایتمك .

Zu-nicken (ـَـَـ فعلا + و فعمتع) a. ㉑ (sép.) Jemandem — برینه برای سلام التفات وبالتصدیق باش اکمك ، کردان قیرمق ، بر شی سویلك ایچون برینه طوغری ، بریسنك قولاغنه اکلك .

Zupfen (ـُ فعمتع) c. ㉑ [فی الاصل zapfen اساسنه متعلق] چکمك، چیقارمق (مجا) (مرا . Nase) ‖ (مرا . auszupfen) تیفتیکلمك ، تیفتیك ، فتیل چکمك ‖ Leinwand zu Charpi'e — : ویاخود Charpi'e— بزدن فیتیل چکمك ، فیتیل یاپمق .

Zu-pflöcken (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) اطرافنـه قازیق دیکوب قپامق ، اطرافنی قازیقله چویرمك .

Zu-pflügen (ـُـَـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) = zu-ackern .

Zu-pfropfen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) طاپه‌لمق ، آغزینی طاپه ، طیقاج ایله اورتمك ، قپامق .

Zu-pichen (ـَـَـ فعمتع) a. ㉑ زیفتله طیقامق ، زیفتلتمك .

Zur (ـُ ، ـ) = zu der .

Zu-rathe„... (ـَـَـ ...) halten — (الا) اوقونولوی، اداره ‖ ziehung — (امؤ) مشاوره ، قونسولتا .

Zu-rathen (ـَـَـ فعمتع) p. ⑳ (sép.) (مرا rathen) — Jemanden etwas برینه برشی توصیه ایتمك ‖ ich will Dir weder zu= noch ab=rathen (بونی) بن‌سکا نه یاپ دیرم نه‌ده یاپمه ، نه توصیه ایدرم ونه‌ده بوندن وازکچ دیرم ؛ نصیحت ویرمك ؛ اوکودلمك .

Zu-raunen (ـُـَـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) Zu= raunung ㊾ (امؤ) = zu-flüstern ، Zu-flüsterung .

Zürch (ـُ hc) اکثریا = Zürich .

Zur-Dispositions=Stellung (ـُـُـ) (ـ) ss-ـُـُ امؤ) ㊾ استندیکی وقت استخدام ، استعمال ایدلمك اوزره آچیقده بولندیرمه ، آچیغه چیقارمه ‖ بریك امر واراده‌سنه ترك ووضع ایتمه ، تابع قیلمه .

Zu-rechnen (ـَـُـ فعمتع) b. ㉑ (sép.) برحسابه داخل ایتمك ‖ — Jemandem etwas برشیئی برینك حسابنه داخل ایتمك ‖ برینه عطف واسناد ایتمك، آندن بیلمك، مسببی اوله‌رق طانیمق (کذلك فنـا برشی حقنده) برینه یوکلتمك ، آندن بیلمك .

Zu-recht (ـُ ـ حا) [قدیم آلمانجه zi'rëhte] افعال ایله برلشه‌رك برکلمه تشکیل ایدرسـه‌ده اثنای تصریفلرنده دائما (sép.) بولنده، اویغون، موافق مصلحت ومطلوب ، قوامنجه ‖

—finden || ایوجه ، قوامنجه یوغورمق، قارمق —kneten
برمحلده برشیده ، شاشیرمامق ، یولنی بیلمك ، بولمق ، تجمیلك
ایتمك || setzen, stellen — طوغریلتمق ، طوغری قویمق ،
اوطورتمق ، قورمق den Tisch — setzen ماصه‌یی قویمق ،
سفره‌یی قورمق ، دوزمك || Jemand — weisen برینه یولی
کوسترمك ، ارائه طریق ایتمك یول ، اصول کوسترمك ؛ (مجا)
برشیئك نصل یاپیله‌جغنی ارائه واخطار ایتمك || برخطاسی
تصحیح ایتمك ، خطادن قورتارمق || خطاسی یوزینه چارپمق،
تکدیر وتعذیر ایتمك .

Zu-reden (ـــَـ+فعلا) b. ㉑ (sép.) Jemandem—
برینه سویلمك ، خطاب ایتمك ، برینه توجیه کلام ایتمك ؛
برای تسلی وتشجیع برینه سوز سویلمك ، تسلی ویرمك ،
تشجیع ایتمك، جسارتلندیرمك || — er läßt sich nicht اولاق
دیکلماز (که) ، سوز اکلاماز (که) ، اونکله لاف اولماز ؛
رجا ایتمك .

Zu-reichen (ـــَـ فعمتعو فعلا +) a. ㉑ (sép.)
کفایت ایتمك، یتمك || ==reichen ویرمك ، صونمق، اوزاتمق .

Zu-reiten (ـــَـ فعلا -) n. ⑳ (مرا . reiten)
(sép.) — einem (Orte), (auf Jemand) حیوانله برمحله
ویا برینه طوغری یوریمك ، ایلرولمك، حیوانی بریره ، بری
اوزرینه سورمك || — tüchtig حیوانی صیق سورمك ،
ایو یورمق || (فعمتع) (فروسیتده) — ein Pferd برحیوانی
تربیه ایتمك ، آلیشدیرمق ، تربیه ایچون بینمك .

Zu-reiter (ـــَـ ام) a. ㊵ برماژ بینیجیسی ، حیوان
تربیه‌جیسی .

Zürich (ch ـَـ الخلا) (جغر) ㊻ (وبعضاً) (امؤ)
غیر متحول) اسویچره قانتون وشهری .

Zu-richt(e),... (... (ـ) ـَـ) — span (ام)
(طباعتده) فیلت دینیلان تخته .

Zu-richten (ـــَـ فعمتعو فعمطا) b. ㉑ (sép.)
— (sich) برشیئه یوزنی ، بوینی چویرمك ، توجیه ، توجه
ایتمك ، دوندیرمك ، دونمك || برشیئی استعماله صالح حاله
قویمق ، قوللانیله‌جق درجه‌یه دکین اعمال واکمال ایتمك ؛
حاضر ایتمك ، حاضرلمق ؛ یمکی پیشورمك ، حاضرلمق ،
قورتارمق ؛ آغاج اودون طاش بوینوز وامثالی یونتمق، یونمق،
ایشلمك || اکری شیلری قالدیرمق، دوزلتمك ؛ — das Leder
دری‌یی دباغلمق || تدارك ایتمك || طاقمق ، قورمق .

Zu-riegeln (ـــَـ فعمتع) a. ㉑ (sép) سورمه‌لمك ،
سورکولیوب قپامق .

Zürnen (ـ ـَـ فعلا +) [Zorn] a. ㉑ (sép.)
قیزمق ، حدتلنمك ، حرصلنمق، اوفکه‌لنمك، طارلمق (über,um,
wegen etwas—) .

Zu-rollen (ـــَـ فعلا -) a. ㉑ (sép.) بریره، طرفه،
برینه طوغری یووارلامق || (فعمتع) یووارلایه‌رق، دوره‌رك
قپامق ، بوکمك، بورمك ، طومارلمق .

Zur-schau-stellung (ـــَـ امؤ) ㊾ عرض، ابراز ||
سرمه ، یایمه ، دوکمه ؛ — falsche کوستریش، نمایش، یایمه .

Zu-rück (ـ) ، بعضاً (ـَـ حا) zu-rücke [قدیم آلمانجه
ze-rücke nach dem Rücken hin] کیرویه ، آرقه‌یه ،
کیروطرفه ، کیری || کیروقالمش، ترقی ایده‌مامش || er ist noch
— nicht دها کیرو دونمدی، (اوهنوز) عودت ایتمدی .

Zu-rück,... (ـ ـــ) — افعال ایله برلکده استعمال
اولندقده دائما (sép.) ㉓ مودلنه کوره تصریف اولنور .
(حرکت) — arbeiten (فعلا +) (ماکنه حقنده) کیرو
یوریمك ، کیرو کیرو ایشلمك || — verwandeln (فعمتع)
تبدیل شکل وصورت ایتمك ، وحال اصلیسنه ارجاع ایتمك ||
— behalten (فعمتع) کیرو آلیقویمق؛ ضبط ایتمك، ویرمامك،
صاحب چیقمق || — berufen (فعمتع) کیرو چاغیرمق ،
عزل ایتمك || — beugen (فعمتع) = — biegen || — bleiben
(فعلا —) کیرو قالمق || hinter den Anderen — bleiben
سائرلرندن، دیکرلرندن کیرو قالمق || دوکولمك، پراکنده قالمق ||
meine Uhr bleibt zurück (gegen die Bahnhofs=Uhr)
بنم ساعت(م) کیرو قالور، قالییور (استاسیون، شمندوفر ساعتنه
نظراً) ؛ کیرو قالمق ، باقی قالمق ، آره‌ده قالمق || — blicken
(فعلا +) کیرو باقمق ، ماضی‌یه عطف ایتمك || — bringen
(فعمتع) کیرو کتیرمك ؛ (مجا) Jemand zur Pflicht
— bringen برینی حدی دائره‌سنه چویرمك ، حدینی بیلدیرمك ||
Jemand in's Leben — bringen برینك حیاتنی اعاده ایتمك،
یکیدن جانلاندیرمق، احیا ایتمك || (مجا) صیقینتی‌یه ، مضایقه‌یه
دوچار ایتمك ، کیرولتمك ، ایشنه کت اورمق diese Verluste
haben ihn sehr — gebracht (بو) ضایعات اونی پك
صارصدی ، ایشلرینی طارالتدی ، بوزدی ، بلنی بوکدی ||
— denken (فعلا +) ماضی‌یی درخاطر ایتمك ، کچمش برشیئی
خاطرلمق an seine (Jugend) — denken کنجلکنی درخاطر
ایتمك ، چوجقلغنی خاطرلمق، خاطرینه کتیرمك || — drängen
(فعمتع) den (Feind) — drängen دشمنی طرد ایتمك ،
کیرو پوسکورتمك ، یرندن قوپاروب کیرو آتمق || — erobern
(فعمتع) استرداد، کیروضبط ایتمك || — fahren (فعلا —)
(واپور، کمی، آرابه وامثالیله) کیروکیتمك عودت ایتمك، کیرو
دونمك ، بردنبره آرقه‌سنه ایرکیلمك ، آتلمق || (فعمتع) کمی ،
آرابه وشمندوفر کبی وسائط نقلیه ایله کیرو نقل ایتمك ||
— fallen (فعلا —) کیرو دوشمك || (مجا) in denselben
Fehler — fallen عینی خطایه دوچار اولمق ، عین یا کلشلغی
ینه یاپمق || کیروعکس ایتمك ، دوشمك (ضیا، کولکه وامثالی
حقنده)؛ (مجا) die Schande davon ist auf uns—gefallen
بوندن بزمحجوب اولدق، قالدق، عاری بزه دوشدی، بزعارلندق،
بونك زیانی بزه طوقاندی، محجوبیتی بزچکدك || — finden
(فعلا ±) sich — finden (فعمطا) دونه‌جك یولنی بولمق ||
— führen (فعمتع) کیرو کوتورمك ، ایصال ایتمك || (مجا)
auf etwas — führen برشیئه ارجاع ایتمك ، برشیئه قلب
وافراغ ایتمك ، برشیئی انتاج ایتمك || — gehen (فعلا —)
کیرو دونمك ؛ کیرویه کیتمك ، قاچمق (تجا) (اشیا حقنده)
اعاده ایتمك، قبول ایتمامك || کیروکیتمك، کیروکیرو کیتمك ، یوریمك
auf den Grund, die Quelle, den Ursprung — gehen
برشیئك اصلنی، کنهنی، اساسنی، اولیاتنی آراشدیرمق || (تجارت
حقنده) باتمق، کیتدکجه فنالاشمق || (تجا) (اسهام وامثالی حقنده)
انمك ، آشاغیلامق، دوشمك || — greifen (فعو +) برشیئی
طوتمق، یقالمق اوزوره الی آرقه‌یه کوتورمك ، آتمق || weiter
— greifen برشیئك باشندن، دها ابتداسندن آلمق، باشلامق،
تکرارلمق، اوراده عطف کلام ونظر ایتمك || — halten (فعمتع
وفعمطا) اکثریا : — (sich) کیرو طوتمق ، کیرو طورمق ،

in das Priva't-leben — treten ‖ اسکی محلنه کیتمك
مأموریت ومشغولیت رسمیه‌دن ال چکوب کندی عالمنده یشامق،
von seinem Amte بردیکر ایش طوتمق ، مشغولیت بولمق
— treten مأموریتندن استعفا ایتمك ، چیقمق ؛ عفو اولنمق،
Jemandem — (+ فعلا) — weisen ‖ چیقارلمق
weisen برینك کیرو کیتمسنی ، چکلمسنی (الیله) امر واشارت
ایتمك ‖ auf etwas — weisen برشیئه ، برمحله اعاده ایتمك‖
Jemand, Jemands Bitte — weisen برینی ، برینك
رجاسنی رد ایتمك ، قبول ایتمامك ‖ einen Zeugen : ویاخود
einen Richter — weisen برشاهد ویا حاکمی استینافایتمك،
رد ایتمك ‖ den Ball ‖ کیرویه آتمق (فعلا متعد) — werfen
— werfen طوپی کیرو آتمق ، کلدیکی یره آتمق ؛ (ضیاو امثالی
حقنده) عکس ایتمك ، دوشمك ؛ den Kopf — werfen
باشنی آرقه‌یه آتمق ، صالیویرمك ‖ den Feind — w. دشمنی
کیرو آتمق ، پوسکورتمك ‖ — ziehen (فعلا متعد وفعلا مطا)
sich vonder Bühne — z. کیرو چکلمك ‖ sich — z. تیاترویی
ترك ایتمك ، صحنه‌دن چکلمك ‖ (ع) einen (Posten) — z.
an einen (Ort) (- فعلا) ‖ برنوبتچیی کیرو آلمق، قالدیرمق
(in seine frühere Wohnung)—z. برمحله(اسکی اقامتکاهنه)
چکلمك ، دونمك .

(21) a. ونادراً (20) g. (⏑⏑⏑ فعلا وفعلا متعد) **Zu-rufen**
(sép.) auf Jemand — برینك آرقه‌سندن باغیرمق ،
حایقرمق ، سسلنمك ؛ Jemandem etwas — برینه برشی
سویلمك (باغیره‌رق ، سسلنه‌رك) .

برره (sép.) (21) b. (⏑⏑ فعلا متعد) **Zu-runden**
کوره ، برمحله اویاجق وجهله یوارلاتمق ، دور ایتدیرمك ،
کوشه‌سنی آلمق .

Zu-sage (⏑⏑z امؤ) (53) وعد ایتمه ، سوز ویرمه ،
درعهده ایتمه ؛ وعد ، سوز .

Zu-sagen (⏑⏑z فعلا متعد) (21) a. (sép.) وعد ایتمك،
سوز ویرمك ‖ اقرار واعتراف ، تصدیق ایتمك ‖ (فعلا +)
Jemandem — ‖ entsprechen= طبعنه اویمق، ایستدیکی
کبی اولمق ، آرزوسنه توافق ایتمك .

za sa'mana قدیم آلمانجه] (⏑ z ⏑ حا) **Zu-sammen**
(bei-sammen (مرا.) [کلمه‌سنه منسوب sammeln:
Das ‖ برابر ، برلکده ؛ mit Jemandem — برابر ‖ بریله
macht 100 Mark — اونکله برابر یوزمارق ایدر .

Zu-sammen„... (⏑⏑⏑ - z) افعال ایله برلشور
حرف ابتدا اولوب دائما (sép.) و a. (23) مودلنه کوره
تصریف اولنور ‖ — bleiben (فعلا -) برابر قالمق ،
آیرلمامق ‖ — fliegen (فعلا -) برابر، برلکده اوچمق ‖
اوچارق هپسی بریره کلمك ‖ (عمو) (کنایه) بیوك واطرافلی
وفقط ابتداسندنبری لزوم ومقصدسز اولانی ارائه ایدر مثلا :
was der Mann Alles — schreibt بوآدم نقدر یازی
یازییور ، نه‌لر یازییور ، ندر بوآدمك یازدیغی بوقدر یازی ،
اما اوزه‌نیورها ‖ — arbeiten (فعلا + وفعلا متعد)برابر ،
برلکده چالشمق ‖ چالشه‌رق ، یاپه‌رق ، ایشلیه‌رك بریره
طوپلامق ، کتیرمك ؛ (مجا) (عمو) Jemand — a. برینی
(sich) — b. (فعلا مطا) و (فعلا متعد) — ballen ‖ یاتاقلامق
بریره طوپ ایتمك، طوپارلامق ، طوپ طوپ اولمق ‖ — binden —

Jemand — halten, تیقظ وانتباه اوزره بولندیرمق، بولنمق،
etwas zu thun برینی برشی یاپمقدن منع ایتمك ، آلیقویمق ،
وازکچیرمك ‖ (فعلا +) احتراز اوزره بولنمق، مجانبت ایتمك،
احتیاطلی طورامق ‖ — kehren (فعلا —) کیرو دونمك ،
کیرو کلمك ، کیروکیتمك ‖ — legen (فعلا متعد) کیرویه قویمق،
آرقه‌یه وضع ایتمك ‖ (فعلا مطا) sich — legen آرقه‌یه یاتمق،
یاصلانمق، کیرو قاغیرلمق ‖ آخرطرفندن آلنه بیلمامك اوزره
برطرفه قویمق، قالدیرمق ‖ (پاره) صاقلامق ، بریکدیرمك ‖
(einen Weg) — legen قطع مسافه ایتمك ، بر یولی یورومك،
کچمك ‖ die Schule – gelegt haben مکتبه کیتمش، مکتبدن
چیقمش ، تحصیلی بتورمش اولمق ‖ — melden (فعلا متعد)
و (فعلا مطا) کیروخبر ویرمك، جواب ویرمك ، کتیرمك ‖(ع)
sich vom Urlaube — melden اذندن، مأذونیتدن عودتنی
(رسماً) خبر ویرمك ، بیلدیرمك ‖ — mögen (فعلا +)
عودت ایتمکی، کیروکیتمکی آرزو ایتمك ‖ — müssen (فعلا +)
(اشخاص حقنده) کیرودونمکه ، عودته مجبور اولمق ؛
(اشیا حقنده) — (das Buch) muß کتابی اعاده ایتملی ،
بوکتاب کیرو ویرلملی؛ ویریله‌جك ‖ — (der Tisch) muß ماصه
(آزیجق) کیری چکیله‌جك ، چکلملی ‖ — nehmen (فعلا متعد)
کیرو آلمق ، (مجا) sein Wort — nehmen سوزنی کیرو
آلمق ‖ — schaudern (فعلا —) قورقوب آرقه‌سنه دوشمك،
دوشه‌جك کبی اولمق، اورکوب آرقه‌سنه ایرکلمك ‖ — schlagen
(فعلا متعد) کیرویه ایتمك ، آرقه اورمق ، دورتمك ، اوروب
اورتوب کیرویه، آرقه‌یه دفع ایتمك ، دوشورمك ؛ die Haare
zurückge= ‖ صاچلرینی آرقه‌یه ، آرقه‌سنه آتمق — schlagen
schlagener Wagen کوروکلی، آچیق آرابه، فایطون، قالش ‖
(فعلا —) شدتله کیرو دوشمك ، آتیلمق ‖ — schreiben
(فعلا متعد) یازیله جواب ویرمك ، جواب یازمق ‖ — sehnen
(فعلا مطا) sich — sehnen کیرو کیتمك ، کیرویه دونمك ،
عودت ایتمك استمك ، اوزلمك ‖ er sehnt sich — عودت ایتمکی،
کیرو دونمکی درت کوزله کوزلیور ، ایله چکییور ، اوطورمق
استمیور، کوره‌جکی کلش ‖ — setzen (فعلا متعد) کیرو قویمق ،
کیرو چکمك ‖ — dati(e)ren = das Datum — s. ‖
an die vorige Stelle — setzen ینه اسکی یرینه قویمق ،
اوطورتمق ، وضع ایتمك کذا (فعلا مطا) sich einige 100
Jahre — setzen برقاچیوز سنه ، برقاچ عصر کیرویه
ماضی یه رجوع ، احالهٔ نظر ایتمك ، برقاچ عصر اولیسنی
دوشونمك ‖ — spiegeln (فعلا متعد) (آیینه، صوکبی شیلر حقنده)
عکس ایتمك ، ضیاسی اورمق ‖ — stellen (فعلا متعد) کیرویه
قویمق ، آرقه یه سورمك ‖ (eine Uhr) — stellen
برساعتی کیرو آلمق ‖ — setzen= ‖ (ع) einen Militär-
pflichtigen — stellen خدمت عسکریه‌یه کیره‌جك اولان
برینك برقصور ویا معذرتندنطولایی قرعه‌یه ویا عسکره دخولنی
تأخیر ایتمك ‖ — stoßen (فعلا متعد) اسکی یرینه (کیرویه، آرقه‌یه)
دورتمك (مجا) کندندن اوته ایتمك ، قاقمق ، دفع ایتمك ؛ (مجا)
رد ایتمك ، آیاغیله تپمك ‖ — treiben (فعلا متعد) کیرویه
سورمك ؛ (ع) den Feind — treiben دشمنی دفع وطرد
ایتمك ، کیرویه پوسکورتمك ؛ das Vieh — treiben طواری
کیرو کتیرمك ، سورمك ؛ (طب) den Schweiß — treiben
تری کسمك ‖ — treten (فعلا -) کیرو چکلمك ، چیقمق،

(فعمتعد) آیری آیری شیلری بریره باغلامق ، صارمق ؛
(فعمتعد)— blasen || ایوجه ، صیقیجه باغلامق fest — b.
بورو چالوب طوپلامق ، بریره جمع ایتمك ؛ اوفوره‌رك بریره
طوپلامق (کذا شیشه‌جیلکده) ؛ اوزرینه اوفلیه‌رك‌دویرمك ||
— brechen (فعلا -) دورلمك ، بیقیلوب ، دوشمك، ایتمك،
کوچك — seine Kniee brechen unter ihm دیزلری
بوکیلیور ، قیوریلیوریبور ، طوتمیور || — bringen (فع
متعد) طوپلایه بیلمك ، جمعه موفق اولمق ؛ (ع) جمع ایتمك ؛
(پاره حقنده) بریکدیرمك ، طوپلامق || — drücken (فع
متعد) صیقوب قیرمق ، کوچرمك ، باصوب ازمك (ال ایله) ،
بربرینه کچیرمك || — fahren (فعلا -) آرابه‌ده ، آرابه‌ایله
برلکده کیتمك ، آرابه‌یه برابر، برلکده بنمك ، (آرابه ، واپور،
شمندوفر وامثالی ایله) یول آرقداشلغی ایتمك|| (zwei Züge)
sind —gefahren ایکی قطار بربریله چارپشدیلر ، ایکی قطار
آره‌سنده مصادمه وقوعبولدی ؛ f.— vor Schreck قورقمق،
قورقوسندن، خوف ودهشتندن‌تیتره‌مك|| آرابه واپور وامثالیله
کچرکن طوپلامق || fallen — (فعلا -) کوچمك ، خراب
ومهندم اولمق ، ییقلمق ، دوکولمك ؛ (اشخاص حقنده)اریمك،
قورومق ، بیتمك || یتمك ، سنمك ، شیشلکی کیتمك || بوزولمك،
اوفالمق || عینی محله تصادف ایتمك || (ریا) بربری اوزرینه
قونولدقده، تصادف‌ایتدکده منطبق اولمق || دوشه‌رك ، عکس
ایدرك‌برلشمك، || falten— (فعمتعد) قاتلامق ویا دوشیرمك ||
— fügen (فعمتعد وفعمطا) f.— (sich) برلشدیرمك ،
برلشمك ، یکدیکرینه تطبیق ایتمك ، منطبق قیلمق ، منطبق
اولمق ، بربرینه قایناتمق ، قاینامق || gehen — (فعلا -)
برلکده ، برابر کیتمك ؛ (مجا) برابر، برلکده حرکت ایتمك ،
توفیق معامله ایتمك ؛ هم افکار اولمق، بربرینه معاونت‌ایتمك||
طار برمحله صیغمق ، کیرمك ، طوپلانمق || (مجا) اریمك ،
اوفالمق || gehören — (فعلا +) یکدیکرینه منسوب‌اولمق،
بربرینك لازم ومتممی اولمق ، چفت ، اش اولمق|| halten —
(فعمتعد) بریرده طوتمق، طوپلو بولندیرمق ؛ متفق ، هم‌افکار
اولمق ؛ h.— sein Geld پاره‌سنی قوللانمق ، طاغیتمامق ،
ایو اداره ایتمك ؛ (ع) h.— das Heer اردویی طوپلو
بولندیرمق || wir halten برای مقایسه یان‌یانه کتیرمك ||
(فعلا +) || die Zeitung — غزته‌یه برابر آبونه اولدق
بربرینی طوتمق، بربرینه مربوط اولمق || hang — (ام)
keinen — hang haben mit... ارتباط ، مناسبت ، تعلق ؛
. . . ایله هیچ بر جهت تعلق ومناسبتی اولمامق ؛ خلاصه ،
مفاد || سیاق وسباق : hangen — (فعلا +)
برشی ایله باغلی ، مربوط اولمق ، مناسبت وتعلق اولمق ؛
sagen Sie mir doch, wie die Geschichte —hing
بکا بوکا دائر براز معلومات ویریکز ، اوعشقنه بوایش نصل
ایدی || باغلو اولمق ؛ (حکمت) برجسمی ترکیب ایدن
اقسام واجزانك بربرینی طوتمسی ، تماسك ، قوۀ ماسکه ||
hängen — (فعمتعد) بربرینی دیکرینك یانته آصمق || =
— kaufen || —hangen = (فعلا+) in—hang setzen
aus allen Gegenden|| (فعمتعد) برابر، برلکده اشترا ایتمك
alles Korn —k.؛ k.— هر طرفدن طوپلایوب اشترا ایتمك
ذخیره‌نك کافه‌سنی ، نقدر ذخیره وارسه صاتون آلمق ||
—kommen (فعلا -) برابر بولوشمق ، بریره طوپلانمق ||
scharf mit Jemandem — k. || تصادف ایتمك ، بریره کلمك

بریسیله آلیشمق || —kunft (برقاچ کمسه حقنده) طوپلانمق،
تجمع ایتمك؛ (ایکی کمسه‌آره‌سنده) برابر بولوشمه ، کوروشمه؛
— k. (zur ملاقات ، راندەوو ؛ (verabredete) — k.
(Beratung استشاره ، قونفرانس || (هیئت) ایکی
سیاره‌نك بربریله قاووشه‌جق‌کبی برموضعه یعنی برجك‌برنقطه‌سنه
تصادفلری، اقتران|| lauf— (ام)— fluß = — laufen||
(فعلا -) برابرقوشمق|| قوشه‌رق برلشمك ،طوپلانمق، بریکمك،
ییغلمق، غلبه‌لك‌تشکیل‌ایتمك ؛ (رنك‌الوان‌حقنده) بربرینه‌قاریشمق
l.— bei der Wäsche ییقانورکن، چاشورده‌چکمك، بوزولمك،
طارالمق || leben — (فعلا +) برلکده، برابر یشامق ،
امرار اوقات وایام ایتمك ، برلکده ، عمرسورمك || legen —
(فعمتعد وفعمطا) برابر، برلکده، یان یانه‌قویمق؛ Alles auf
l.— einen Haufen هپسنی، طوپنی‌بریره ییغمق؛ (Geld)—
پاره طوپلامق ، عارفانه ویرمك ؛ قاتلامق ، دورمك ؛ (ein
l.— (Taschen = messer چاقی‌یی‌قپامق || liegen — (فع
لا +) برابر یاتمق ؛ (اشیا حقنده) بریره قونمش اولمق ،
بریرده‌یاتمق، برابر بولنمق||nehmen— (فعمتعد) ein Loos
n.— mit Jemandem بریله برلکده برپیانغو بیلق آلمق ،
بربر بیلق مشترك آلمق ؛ fassen— = النه آلمق وصیقمق ،
(مجا) طوپلامق ، جامع وشامل اولمق ؛ (فروسیت) ein
n.— Pferd برباركیری طوپارلمق، طوپلامق؛ (مجا) Jemand
n.— gehörig برینی ایو ازمك ، فنا حالده بوزمق ؛ (مجا)
n.— seine Kräfte دیشنی صیقوب غیرتنی طیرناغنه آلمق ؛
n.— seine Gedanken عقلنی باشنه طوپلامق.؛ — Alles
genommen خلاصهٔ کلام || packen — (فعمتعد) Alles
p.— in einen Ballen هپسنی بربالیه ، پاکت یاپمق ،
طوپنی بریره باغلامق || passen — (فعلا +) بربرینه
اویمق ، منطبق اولمق ، مطابقت ایتمك ، موافق ، مناسب‌کلمك،
بربرینی ایو طوتمق ، هم آهنك اولمق || raffen — (فعمتعد)
هپسنی طوپلامق، بریره‌ییغمق، طیقمق، قالدیرمق ||rechnen—
(فعمتعد) جمع ایتمك ، طوپلامق ، برابر حساب ایتمك، Alles
gerechnet — هپسنی برابر، هپسنی بردن؛ (فعلا +) mit
r.— Jemandem بریله حساب کورمك ، حسابلاشمق ||
reimen — (فعمتعد، فعلاوفعمطا) = reimen : reimen
Sie Das—, wenn Sie können بیورك‌بقالم، آیقلا پرنجك
طاشی ، شمدی بونی دوزلته بیلورسه‌ك دوزلت || rücken —
(فعمتعد) بربرینه یناشدیرمق، صیقیشدیرمق || (فعلا -)
یناشمق،صیقیشمق ؛ (ع) r.— nach rechts صاغه‌یناشمق||
rufen — (فعمتعد) چاغروب طوپلامق ، جمع ایتمك ،
ییغمق || schau(d)ern — (فعلا -) قورقودن، دهشتدن
دیتره‌مك || schieben — (فعمتعد) سوروب بریره طوپلامق ||
schießen — (فعمتعد) تفنك طوپ وامثالیله آتوب دویرمك ،
یرله یکسان ایتمك ، طارمه طاغین ایتمك ، هدم وتخریب ایتمك ،
طاغیتمق ؛ (eine Summe)— schießen (برپاره‌یی اعانه
طوپلایه‌رق) جمع ایتمك || schlagen — (فعلا -) بربرینه
اورمق، چارپمق ؛ (die Wellen) schlugen über ihm—
طالغه‌لر اونك اوزرندن کلوب کچدیلر، اوزرندن آشیورلردی ||
(فعمتعد) برینی اوته‌کنه اورمق ، چارپمق ؛ (einen Brief)
f.— برمکتوبی قاتلامق || اوره‌رق برلشدیرمك ؛ دوکوب
طوپ‌طوپاج یاپمق، دوومك؛ Geld aus etwas — schlagen
برشیدن پاره چیقارمق، schließen — (فعمتعد) Verbrecher

Zu-schärfen (ـ ـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) سیوریلتمك، انجلتمك ؛ قوتلشدیرمك .

Zu-schauen (ـ ـ فعلا +) a. ㉑ (sép.) (مفعول الیه) — einer Sache sch. برشیئه باقمق ، برشیئی سیر ایتمك، نظر ایتمك .

Zu-schauer (ـ ـ ام) a. ㊵ in — (امؤ) ㊿ سیرجی ؛ شاهد (برشیئی رأی العین مشاهده ایدن) .

Zu-schicken (ـ ـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) کوندرمك، ارسال ایتمك .

Zu-schieben (ـ ـ فعمتع) f. ⑳ (sép.) (ایتهرك، قاقهرق) قپامق || t — Jemandem etwas برینه برشی اوزاتمق ، سورمك ؛ (مجا) الینه صیقیشدیرمق ، سورمك ؛ — Jemandem den Eid برینه یمین تکلیف ایتمك ، تحلیف ایتمك .

Zu-schießen (ـ ـ فعلا +) e. ⑳ (sép.) برصلاحی بوشالتمق ، آتمق (los = schießen ==) || (فعمتع) (مجا) — (dem Feinde Kugeln, Jemandem Blicke) برینه کسکین، خشمله باقمق ، نظر فیرلاتمق || —Geld فضله پاره بولمق ، تدارك ایتمك ؛ ویرمك .

Zu-schlagen (ـ ـ فعلا +) r. ⑳ (sép.) اورمق، توجیه وتمدید ضربات ایتمك || — auf Jemand برینه صیق اورمق ، اچیرمك ، یاپیشدیرمق || (نعلبند چراغی حقنده) اورمق ، یاردم ایتمك || (فعلا -) اوریلهرق ، چارپهرق قپانمق || (فعمتع) — die Thür قپویی چارپوب، شدتله قپامق || zu-hauen == || — Jemandem den Ball برینه طوپی آتمق ، اوروب کوندرمك || مزایدهده آرتیرمق .

Zu-schließen (ـ ـ فعمتع) e. ⑳ (sép.) کلیدلمك.

Zu-schnallen (ـ ـ فعمتع) a. ㉑ (sép.) طوقهلمق، قوپچهلمق .

Zu-schnappen (ـ ـ فعلا -) a. ㉑ (sép.) قاپوب (دروتنه آلوب ، چکوب) پردنبره قپانمق ، حابهدن قاپمق .

Zu-schneider (ـ ـ ام) a. ㊵ in — (امؤ) ㊿ مقاصدار ، ترزیلرك بچکیجیسی .

Zu-schrauben (ـ ـ فعمتع) g. ⑳ و a. ㉑ (sép.) ویده ایله قپامق ، ویدهلمق .

Zu-schnitt (ـ ام) ㊳ [zu-schneiden] eines — برالبسهنك بچکیسی ، کسیمی ، بچیمی ، (کذامجا) Kleides فاسون ؛ (مجا) صورت ، شکل ، قیلیق ، قیافت بچیم .

Zu-schreiben (ـ ـ فعمتع) v. ⑳ (sép.) einige —Zeilen علاوةً برقاچ سطر یازمق (علاوه ایتمك) || — Jemandem etwas برینه باتحریرات برشی توجیه ایتمك، ویرمك ؛ — (eine Summe) Jemandem برینه برپاره ویرمك، حسابنه کچیرمك || bei-legen == || (مجا) عزو ، اسناد ایتمك، برندن، اوندن بیلمك .

Zu-schreien (ـ ـ فعمتع وفعلا +) o. ⑳ (sép.) — Jemandem etwas برینه برشی سسلنمك ؛ (باغیرهرق)، || er schreit immer noch zu حایقیرهرق برشی سویلمك (او) حالا باغیریور ، باغیریر ، حالا حایقیروب طوریور ، بردوزی یه باغیریر .

Zu-schreiten (ـ ـ فعلا -) n. ⑳ (sép.) (مرا.

— sch. الخ جانی وامثالی بربرینه باغلامق ؛ die Reihen — sch. صرهلری یناشدیرمق || (فعلا +) sch. — gut ایو قپامق ، امتزاجلی اورتولمك || (فعلا -) — schmelzen اریمك ؛ (مجا) اریمك ، اریبوب بتمك ، غائب اولمق ؛ صوکی کیتمك ؛ بروده ، برابر اریتمك || — schnüren (فعمتع) برابر، سیمیم ایله صیقمق، باغلامق ؛ (مجا) Das schnürt — mir das Herz بو بنم یورکمی ازیبور ، جانمی فنا حالده صیقیور ، قوپاریور ، ایچمه طارلق ، صیقینتی ویریور || — setzen (فعمتع) و f. — sich (فعمطا) بریره قویمق ، وضع ایتمك، برابر ، برلکده قویمق، طاقمق f. — sich برابر ، برلکده، یان یانه، هپ بر یره اوطورمق ، طاقلمق ; (ع) die Gewehre — f. تفنکلری چاتمق ، بربرینه اویار پارچهلری بریره طاقمق ، قورمق ؛ (ریاکیه) ترتیب وترکیب وتشکیل ایتمك ؛ ترتیب وجمع ایتمك ؛ طاقمق ؛ — stellen (فعمتع) بریره برلکده قویمق، برآرایه وضع ایتمك ، برلشدیرمك جمع وتوحید ایتمك ترتیب وتشکیل ایتمك ؛ nach Klassen صنف صنف ترتیب ایتمك ؛ passend — st. (الخ) st. — Farben) رنکوساترهیی اویدیرهرق ترتیب ایتمك، قاریشدیرمق، رنك دوزمك، اویدیرمق || — stimmen (فعلا +)(موسیقی) اویمق ، آهنکنه توافق ایتمك ، طوتمق ، آقورد ایتمك ؛ mit : nicht ؛ etwas — stim. برشیله توافق ایتمك، برشیئهاویمق — stim. (رنك حقنده) اویمامق، طوتمامق || — stoßen (فعمتع) برینی دیکرینه چاتمق ، دوکمك ، قاقمق ، ایتمك || ایتهرك برلشدیرمك ؛ (ترزیلکده) برالبسهنك پارچهلرینی چاتمق || stoß. — (im Mörser) هوانده برابر دوومك || دویرمك || (فعلا ±) (شمندوفر حقنده) بربری اوزرینه یورویهرك مصادمه ایتمك ، بربرینه چارپمق || — grenzen || (ع) (قطعات حقنده) بربرینه تصادف ایتمك ، ملاقی اولمق ، راست کلمك || — stürzen (فعلا -) دورلمك ، (ابنیه حقنده) ییقلمق ، ایکمك ، کوچمك ؛ — treffen (فعلا -) دورلمك ، (اشخاص حقنده) t. — mit einander بربرینه راست کلمك ، تصادف ایتمك || عین زمانده واقع اولمق ، ظهوره کلمك؛ برابر ، برلکده چالشمق ، اجرای تأثیر ایتمك || mit etwas — t. برشیله توافق ایتمك، برلشمك || بولوشمق ، اویمق || بولوشمق ، کوروشمك || — wickeln (فعمتع) صارمق ، برمندیله صارمق || — w. in ein Taschentuch (فعلا +) (اشخاص حقنده) برابرایش کورمك، چالشمق، اجرای تأثیر ونفوذ ایتمك || برشیئه یاردم ایتمك || — zählen (فعمتع) جمع ایتمك ، طوپلامق ، ضم ایتمك ، برابر حساب ایتمك || — ziehen (فعمتع وفعمطا) z. — (sich) چکهرك طارالتمق ، طارالمق ، چکلمك ، چکمك. طوپلامق ؛ es zieht — sich ein Gewitter برفورطنه ، بورا قوپهجق (بلوطلر طوپلانیور) || zwängen — (فعمتع) صیق صیقیه ، زورله ، قوتلیجه صیقوب طارالتمق ، زورله قپامق ، یتیشدیرمك ، یناشدیرمق .

Zu-satz (ـ ا م z) ㉛ [zu setzen] ضم وعلاوه ایتمه؛ ضم اولنان وعلاوه ایدیلان شی || توسیع ، تکثیر ؛ علاوه ، حاشیه .

Zu-schanzen (ـ ـ فعمتع) v. ㉑ (sép.) [آشاغی Jemandem etwas — [دن عرف toschranzen آلمانجه zu-schieben == .

auf Jemand — (schreiten برينه طوغرى ايلرولك برندن
(tüchtig ياخود : wacker) — || برى اوزرينه يوريمك طرفه،
ايو ، صيق ، طبانه قوت يوريمك .

Zu-schuß (ـُ ـَ ام) ㉜ [zu-schießen] فضله(پاره)
ضم، احتياطا ويريلان (آقچه).

Zu-sehen (ـَ ـُ z ـَ فعلا+) ⑳ l. (*sép.*) باقق ،
سير ايتمك ، كوز مسافرى اولمق ، نظر ايتمك ، برشيئى مشاهده
ايتمش اولمق ، شاهد اولمق || = hin-sehen = nach-sehen
|| برشيئه دقت واهتمام ايتمك ، نظارت ايتمك ، كوزتمك ، اسيركمك
دقت ايتمك ، صاقنمق ، احتياطايتمك .

Zu-sein (ـَ z ـَ فعلا -) ⑲ a. (*sép.*) قپالى اولمق ،
مستور اولمق ، بولنمق .

Zu-senden (ـُ ـَ z ـَ فعمتعـ) ㉒ a. (*sép.*)=zu-schicken.

Zu-setzen (ـُ ـَ z ـَ فعمتعـ) ㉑ e. (*sép.*) علاوه ايتمك ||
اوزرينه ، اوستنه ويرمك ، اكلمك || (اوطوروب) قپامق ؛
(دوميتو اويونده) اويونى قپامق ، باغلامق || (فعلا +)
— (Jemandem hart : scharf ياخود برينى ايوجه
صيقيشديرمق ، اوزرينه وارمق ، صيقمق ، راحتسز ايتمك ||
— Jemandem mit Bitten برينى برطاقم رجالرله تصديع و
ازعاج ايتمك ؛ Jemandem so—, daß er nicht mehr aus
noch ein weiß برينى بردها ويق ديه‌ميه‌جك ، بر دها برشى
ويله‌ميه‌جك ، ياپه‌ميه‌جق صورتده صيقيشديرمق ، بوحاله
تيرمك ، بويله ياپمق .

Zu-sichern (ـُ ـَ z ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*)
— Jemandem etwas برينه برشيئى قويا وعد وتأمين ايتمك.

Zu-siegeln (ـَ ـُ z ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*)
= ver-siegeln .

Zu-speise (ـُ ـَ امؤ) ㊿ = Zu-kost .

Zu-sperren (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*) قپامق ،
سد وبند ايتمك ، اورتمك .

Zu-spitzen (ـُ ـَ فعمتعـ وفعمطا) ㉑ c. سيوريلتمك ،
اوجنه طوغرى سيوريلمك ، سيوريلتمك || تپه‌سنه — (sich)
طوغرى مخروطيلشمك ؛ اينجه‌لشمك ، سيوريلشمك ؛ برچورابى
قپامق ، اوجى ياپوب بتورمك || (مجا) — epigramma'tisch
هجويه‌يى شدتلنديرمك .

Zu-sprechen (ـُ ـَ فعمتعـ) ⑳ b. (*sép.*) Jemandem
— Trost برينى تسلى ايتمك ؛ مدار تسلى اولمق ، تسلى
ويرمك || (فعلا +) zu-erkennen = Jemandem etwas — ||
برينه سويلمك ، توجيه كلام ايتمك ، خطاب — Jemandem
ايتمك || (مجا) — dem Glase fleißig لاينقطع ايچمك ،
شرب ايتمك ؛ — einer Speise gehörig بريمكدن ايوجه يمك،
ايوجه قاشيق آتمق .

Zu-springen (ـُ ـَ فعلا—) ⑳ a. (*sép.*) (مرا .
(springen — auf Jemand برى ، برينك اوزرينه آتلق ،
اوستنه طوغرى صيچرامق ، قوشه‌رق ، حوپلايه‌رق برينك يانه ،
اوزرينه وارمق || آتلايه‌رق ، صيچرايه‌رق قوشمق ، ايلرولك
(قطع مسافه ايتمك) || zu-schnappen = || — Jemandem
برينه ياردم ايتمك .

Zu-spruch (ـُ ام) ㉛ برينه توجيه ايديلان ، خطاب
اولنان ، سويلنيلان سوز ، كلام ؛ تسلى ، اويالامه ، اكلمه ، جسارت
ويرمه || براى تسلى ، باشـك صاغ اولسونه كلانلرك زيارتى ؛
(بر تجارتخانه وامثالى حقنده) — großen — haben مشتريسى
چوق اولمق ، چوق رغبتلى اولمق ، اعتبار قزانمق .

Zu-spunden (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ b. (*sép.*) طيقاجى
برشيئك آغزينه ، ايچنه ، صوقمق ، طيقامق ، طيقاجلامق .

Zu-stand (ـُ ـَ ام) ㉛ حال وكيفيت ؛ صفت ، صورت ||
وضعيت ، موقع ؛ احوال حاضره ، حال .

Zu-stande„ ... (ـُ ـَ ...) —bringen (ا لا) مثلا:
— das b. dieser Sache wird schwer halten بو ايشى
باشه چيقارمق ، ميدانه كتيرمك (پك) كوچ اوله‌جق || —kommen
(ا لا) موفق اوليش || قسمت ونصيب ميسر اوله مثلا :
das — k. des Kongre'sses ist gesichert قونغره اجتماع ،
انعقاد ايده‌جك ، قونغره‌نك انعقادى آرتق تحقق ، تبين ايتدى ،
ممكن اوله‌جق .

Zu-ständig (ـُ ـُ ـَ ص) ㉔ — Jemandem برينه
مخصوص ، عائد ، متعلق ، برينك حق اولان || — er Richter
بردعوانك حل وفصلى كنديسنه عائد اولان حاكم ، قاضى ، كف
يد اقتدارنده بولنان حاكم .

Zu-stechen (ـُ ـَ فعمتعـ) ⑳ b. (*sép.*) auf
— Jemand برى اوزرينه برينه طوغرى دورتمك ، صاپلامق .

Zu-stecken (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*) Jemandem
— etwas برينك برشيئى آشيرمق ، جبه‌آتمق ، آلمق ، صاقلامق ||
بر ايكنه ايله قپامق ، ايكنه‌لمك .

Zu-stehen (ـُ ـَ فعلا+) ⑳ t. (مزا . (stehen
(*sép.*) die Thür steht zu قاپو قپالى طوريور ، قپاليدر ||
(Jemandem zu-kommen) — Jemandem برينك حق ،
استحقاق اولمق ، برينه مخصوص ، عائد ، راجع اولمق ، برينه
متعلق بولنمق .

Zu-stellen (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ a. برشيئى برينك اوكنه
قور ايكن قپامق ، اورتمك ؛ — eine Thüre برقپويى سد
وبند ايتمك ، قپامق || Jemandem etwas (einhändigend
(übergeben برينه ، برينك يدينه برشيئى تسليم ايتمك ويرمك.

Zu-steuern (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*) (كذا
فعلا+) = bei-steuern || (بحر) (فعلا) — der Küste
ساحله طوغرى يوريمك ، حركت ايتمك ، ايلرولك (كمى وامثاليله) ||
— immer لاينقطع يولنه دوام ايتمك ، يولنى تعقيب ايتمك .

Zu-stimmen (ـُ ـَ فعلا+) ㉑ a. (*sép.*) =
bei-stimmen .

Zu-stopfen (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*) قپامق ،
طيقامق (الخ) ein Loch, die Ohren برد ليكى قولاقلرينى || mit
— (Werg اوستوپو ، لوكونلى كتن ايله طيقامق ، قپامق || (mit
— der Nadel) ايكنه ايله كوزه‌مك .

Zu-stöpseln (ـُ ـَ فعمتعـ) ㉑ a. (*sép.*) — etwas
برشيئى طيقامق ، قپامق (برشى صوقه‌رق) .

Zu-stoßen (ـُ ـَ فعمتعـ) ⑳ p. (مرا . (stoßen
(*sép.*) — Jemandem etwas برينه برشى دورتمك ، برشيئى
برينه طوغرى ايتمك ؛ ايته‌رك قپامق || (فعلا+) شدتله ايتمك ؛
قاقمق || (فعلا —) — Jemandem خوشلانماز ، آرزو ايدلماز
(برشى حقنده) برينه كلوب چاتمق ، بولمق .

Zu-streben (⏑⏑‒ فع لا +) a. (21) (*sép.*) einem
Ziele— = nach etwas streben .

Zu-streichen (⏑⏑‒ فع لا —) u. (20) (*sép.*) auf
ein Ziel, dem Ziele— برهدفه، مقصوده طوغری دوکمك ،
توجه ایتمك ، اورایه طوغری ایلرولمك ، یوریمك ‖ (فع متع)
(Ritzen) mit Lehm— کیللی، اوزلی طوپراق ایله صیوامق،
طین ایله صیوامق .

Zu-stricken (⏑⏑‒ فع متع) a. (21) (*sép.*) (einen
Strumpf)— = (einen Strumpf) zuspitzen .

Zu-strömen (فع لا —) a. (21) (*sép.*) سل اوله‌رق ،
سل کبی آقوب کلمك ، آقین آقین کلمك ‖ (فع متع) سل کبی
آقیتمق .

Zu-stürmen (⏑⏑‒ فع لا —) a. (21) (*sép.*) auf
Jemand— بری اوزرینه آتیلمق ، قوشمق .

Zu-stürzen (⏑⏑‒ فع لا —) a. (21) (*sép.*) auf
Jemand— بری اوزرینه آتیلمق .

Zu-stutzen (⏑⏑‒ فع متع) c. (21) (*sép.*) چکی دوزن
ویرمك ، دوزلتمك ‖ —(einen Baum) بر آغاجی مطلوب
وجهله کسمك ، یونمق ‖ —einen Rock بر البسه‌یی تعمیر ایتمك،
ترتیب ایتمك ‖ (مج) —Jemand zu etwas برینی برشیده
تربیه ایتمك ، یتیشدیرمك ، تعلیم وتربیه ایتمك .

Zu-tappen (⏑⏑‒ فع لا +) a. (21) (*sép.*) بر یره ،
برینه ، برشیئه طوغری پات پات ، صالاق صالاق یوریمك ‖ قبا
قبا، الی یاقشمز صورتده برشیئی طوتمق ‖ قبا قبا، یونتولمامشجه‌سنه،
شنلك کورمامشجه‌سنه حرکت ایتمك .

Zu-that (⏑‒ ا مؤ) (49) بر البسه‌یه اساس قوماشدن
بشقه برای ترتیبات قونیلان خرج ؛ بر یمکه تفرعات اوله‌رق
قونیلان خرج ؛ اجزاده اولان ، جزؤدوا ‖ خام اشیا .

Zu-theilen (⏑⏑‒ فع متع) a. (21) (*sép.*) Jemandem
etwas— برینه پای اوله‌رق برشی ویرمك، حصه چیقارمق ؛
Jemandem etwas in reichem Maße— برینه برشیئی
بول بول ویرمك ، اسبرکه میوب استدیکی قدر ویرمك ‖ تقسیم
وتوزیع ایتمك. حصه، پای ایتمك؛ gerichtlich— محکمه قراریله،
قانوناً نظاماً ویرمك، تسلیم ایتمك، شرعاً ویرمك، توجیه ایتمك .

Zu-thulich (⏑⏑‒ ص) (24) وظیفه شناس، مقدم،
مداوم؛ ایشکذار ، چالشقان ‖ مونس ، صوقولغان .

Zu-thun (⏑‒ فع متع وفع مطا) b. (22) (*sép.*)
= hin-zu-fügen ‖ قپامق — die Augen کوزلرینی
یومق ، قپامق ، برآن ایچون قیرپمق ‖ (مجا) اولمك ، کوزینی
یومق = sterben ‖ sich Jemandem — برینه صوقولمق .

Zu-traben (⏑⏑‒ فع لا +) a. (21) (*sép.*) auf
—(einen Ort) بریره طیریس کیتمك ، قوشمق ، طبانی
قالدیرمق ‖ — kräftig عجله ، همان ، اله بیلدیکنه کیتمك ،
سیرتمك .

Zu-tragen (⏑⏑‒ فع متع) r. (20) (*sép.*) Jemandem
etwas — برینه برشی کتیرمك ، صاحب ایتمك ، ایصال ایتمك،
على الخصوص کیزلی ، خفی شیلری بیلدیرمك ، خبر کتیرمك ،
ویرمك ، مخبرلك ، چاشیدلق ایتمك ‖ (فع لا +) (آغاج ،
ترلا حقنده) ویرمك ، محصولدار ، منبت اولمق ‖ — sich
(فع مطا) = sich er-eignen .

Zu-trägerei (‒⏑‒⏑ ا مؤ) (49) جاسوسلق، چاشیدلق ،
لقردی آلوب کوتورمه ، اکثریا افترا صورتیله فتنه‌لك ایتمه ،
دیدی قودی یاپمه .

Zu-träglich (⏑⏑‒ ص) (24) (مرا. zu-tragen)
منبت ، محصولدار ، حاصلاتلی ؛ فائده‌لی ، منفعتبخش ؛ باعث
فوز وسعادت وفلاح ونجات ؛ شایان توصیه ، مناسب موافق؛
der Gesundheit — صحته نافع؛ (هوا حقنده) انسانه
یارایان ، صحته نافع ، صاف ، تمیز .

Zu-trauen (⏑⏑‒ فع متع) a. (21) (*sép.*) Jemandem
etwas — (برینك برشیده اولان قابلیت واستعدادینه ایناممق)
ایناممق ، امنیت ایتمك ، ظن وتخمین ایتمك ؛ ich traue ihm
nicht viel Gutes zu بن بوکا پك امنیتم یوقدر ، بنجه پك مقبول
آدم ؛ شی دکلدر ؛ او بنجه برشیئه یاراماز .

Zu-traulich (⏑⏑‒ ص) (24) = ver-traulich .

Zu-treffen (⏑⏑‒ فع لا +) d. (20) (*sép.*) اویمق ،
مطابق ، موافق کلمك ، دینلدیکی ، بیلندیکی ، سویلنلدیکی ،
ظن وتخمین اولندیغی کبی چیقمق، اصابت ایتمك، طوغری چیقمق .

Zu-treiben (⏑⏑‒ فع متع) d. (20) (*sép.*) · . . طوغری
سورمك : — eine Herde (der Weide) برسوری‌یی چایره .
قیره ، مرعایه سورمك، اوتلاغه چیقارمق ‖ — die Pferde
بارکیرلری شدتله سورمك ‖ (فع لا -) — (Klippen)
(کمی حقنده) قایایه اوطورمق ، چارپمق .

Zu-treten (⏑⏑‒ فع لا -) l. (20) (*sép.*) یناشمق ،
یاننه وارمق ، یاقلاشمق ‖ آره‌یه کیرمك ، توسط ایتمك ‖
موجود برشیئه التحاق ایتمك ، برشیئله برلشمك ؛ (امراض
حقنده) دیکر خسته‌لقله قاریشمق ، برلشمك ‖ (فع متع)
— in der Erde (ein Loch) یوردکن یرده بولنان برچقوری.
دلیکی اوزرینه باصوب قپامق .

Zu-trinken (⏑⏑‒ فع لا +) a. (20) (مرا. trinken)
(*sép.*) — Jemandem برینك صحتنه ، شرفنه ایچمك ،
مقابلهٔ ادارهٔ اقداح ایتمك ‖ — (immer) على الدوام ایچمك،
ایچمکه دوام ایتمك .

Zu-tritt (⏑‒ ام) (36) تقرب ، مقارنت ، یناشمه :
على الخصوص حکمداران نزدینه ، حضورینه ، مجالس کبرایه :
دخول ، قبول ؛ (تیاترولرده) — freien اجرتسز ، مجاناً
دخول ‖ مدخل ‖ bei Jemandem (freien) — h. (بلا
رخصت) برینك یاننه کیره بیلمك، حضورینه چیقمق صلاحیتنی،
امتیازینی حائز اولمق .

Zu-unterst (⏑⏑ - حا) الك آشاغیسده ، الك آلتده ،
تا دیبده .

Zu-verlässig (⏑⏑⏑‒ ص) (24) امین ، امنیتلی ، قطعی،
(حوادث وروایات حقنده) صحیح ، مجرب ، معتمد ، صادق ،
صادق الکلام ، طوغری سوزلی .

Zu-verlässigkeit (- ⏑⏑ ⏑‒ ا مؤ) (49) امنیت، امینلك،
اعتماد ‖ قطعیت، حقیقیلك، موثوقیت ، صدق .

Zu-versicht (⏑⏑‒ امؤ) (49) (*sans pl.*) [sich versehen.
بوکا مرا.] اعتماد (تام) ، امنیت کامله ، اعتقاد ، امید قطعی.

Zu-versichtlich (⏑⏑⏑‒ ص) (24) اعتماد ، امنیت واعتقاد
تام ایله، ایوجه امید، انتظار ایله ‖ = zu-verlässig .

. (مرا) ㉒ a. (فعمتعوفعمطا ‒ ‿ ‿) Zu-wenden
den Schritt ‹ یاخود sich) (nach) (*sép.*) (wenden
بریره متوجه، خطوه‌سی برطرفه توجیه‌ایتمك einem Orte—
ال J-m das Gesicht— | اولمق، دونمك | برینه یوزینی‌دونمك
seine Freundlichkeit wandte ihm alle Herzen zu اونك
نزاکتی، لطفکارلغی، کولر یوزلیلکی هرکسك محبتنی جلب
ایتدی || J-m et.— برینه‌برشی‌ایدیندیرمك، برشی‌صاحبی‌ایتمك.
J-m (*sép.*) ⑳ b. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-werfen
برینه عطف نظر ایتمك، کوز آتمق، باقمق || Blicke—
(کاغد اویونده) اویناممق، آتمق || die Thür— قپویی
چارپمق (چارپوب قپامق)، حیژله قپامق.
das: ایله برلکده (sein) (حا ‒ ‿ ‿) Zu-wider
بزه فلك، طالع مساعده ایتمدی، بزه Glück war uns—
طالعمز یار اولمدی || مخالف، ضد، مانع || einem Befehle
بر امره مخالف حرکت ایتمك، بر امری اجرا handeln—
ایتمامك || خصوصیله ایله (sein) J-m—sein: بری‌نظرنده
مکروه ومنفور اولمق، بریسی (برشیدن، برندن) نفرت، اکراه
ایتمك، خوشلانمامق.
J-m— (*sép.*) ㉑ a. (+فعلا ‒ ‿ ‿) Zu-winken
برینه باش وامثالیله اشارت ایتمك.
(معما) (*sép.*) ㉑ a. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-wölben
قبه ایله قپامق، اوزرینه قبه چکمك، بنا ایتمك.
(دکشمر) (خاموٌ ا zėû"-dĕr° z ‒ ‿) Zuyder-see
(جفر) (قلمنکیه لیمان) زوویدرزه.
صایه‌رق (*sép.*) ㉑ a. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-zählen
علاوه‌ایتمك، برابر داخل‌حساب ایتمك، حسابه قاتمق || J-m
برینه برشیئی برر برر صایه‌رق تسلیم ایتمك، ویرمك. et.—
einen (*sép.*) ⑳ f. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-ziehen
پردوکوبی صیقیشدیرمق؛ (فعمطا) —sich fest Knoten—
ایوجه چکلمك، قپاتمق؛ (پرده‌لری) قپامق (چکه‌رك) ||
بریی‌کرداب (فلاکته) طوغری‌چکمك، J. dem Abgrunde—
J-zu etwas— (اشتراك ایتمك اوزره) | دوشورمك
بریی برشیئه اشتراك ایتدیرمك، برشیئه برینی دخی داخل
ایتمك || اکثریا کندی‌خطاسیله برشیئه دوچار اولمق sich eine
برخسته‌لغه دوچار، کرفتار اولمق، خسته‌لق Krankheit—
قازانمق، درد صاحبی اولمق || die (فعمطا) sich—
باغ، دوکوم صیقیشیور || (فعلا+) Schleife zieht sich zu
صیقیجه، صیق صیقیه چکمك || (فعلا-) برطرفه kräftig—
طوغری، کیتمك، یوریمك || (خدمتجی‌حقنده) — بریره، بر
قپویه کیرمك.
پراکنده (اوله‌رق دیکرلرینه ㉛ (ام ‒ ‿) Zu-zug
التحاق ایتمك اوزره‌کلانلر) || (ع) تقویه.
کوکلی || [Zu-zug] ㊵ a. (ام ‒ ‒ ‿) Zu-zügler
— (جمع) Zu-zug = تقویه || یکی‌کلنلر. برلشان، کیرن،
قبولنان.
قیصقاج ایله (*sép.*) ㉑ a. (فعمتع ‒ ‿) Zwacken
صیقمق؛ (مجا) — J. zwicken und بریی (قنا حالده)
خبرپالمق، پك زیاده خور طوتمق.
فعلنك زمان‌حال‌ماضی‌صورتنك zwingen) (‿) Zwang
برنجی واوچنجی مفرد شخصلری).

Zu-viel || (viel (مرا.) zu-viel= (حا ‒ ‒) Zu-viel
(الا) صوك درجه، غایه، لزوم وحدودندن فضله (*inv.*)
اولان، آشوری شی.
. vor-her = (حا ‒ ‒) Zu-vor
(*sép.*) برلشدکده دائما — (‒ ‿ ···) Zu-vor„...
دوشونمك، اولجه عقلی باشنه آلمق || (فعلا-) — (فعلا + و(فعمتع) برشیئی یاپمزدن اول bedenken—
کلمك || (اسم مفعول وصفت) — kommend || (Jemandem) برندن اول طاورانمق، یاپمق، ایتمك، kommen—
ملتفت، مکرم، اکرامی (مسافر) آغیرلغی سور. ㉔ نازك،
(حا ‒ ‿ ‿) اولا، اول امرده، اك اول، Zu-vörderst
اول باول، هرشیدن اول.
استعمال (م ‒ ‿ ‿ ksse) مفردی ㉖ ونادراً Zu-wachs
اولنان جمعی‌تحویل صدا ایله ㊱ بیومه، تزاید، آرتمه، ازدیاد،
چوغالمه، نشو ونما.
(wachsen. (مرا) ⑳ r. +فعلا ‒ ‿ ksse) Zu-wachsen
(*sép.*) مجاور طرفلرك بیومسیله قپانمق || J-m — :
dem Landmanne wachsen die Früchte zu چفتجی میوه
آلور، طوپراق اکا میوه ویرر؛ برینك حصه‌سنه دوشمك،
تصادف ایتمك.
(امؤ ‒ ‿ ‿) ازدیاد، توافر؛ قصابلرده: ㊳ Zu-wage
اتله برابر ویریلان کمیك وسائره، جونته.
J-m et.— (*sép.*) ⑳ g. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-wägen
برینه برشی طارتمق؛ (مجا) — (Lob und Tadel) تلطیف
وتکدیر ایتمك.
der Strom (*sép.*) ㉑ c. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-wälzen
نهر، ایرماق‌صولرینی wälzt seine Gewässer dem Meere zu
دکزه دوکر —J-m et. برشیئی یوارلایوب || zu-schieben=
یردنیکی قپاتمق.
بریره (*sép.*) ㉑ a. (فعلا ‒ ‒ ‿ ‿) Zu-wandern
طوغری یوله چیقمق، دوزلمك، قویولمق || —، کذا:
چیقه کلمك، قومق. zu-gewandert kommen
کال (*sép.*) ㉑ b. (+ فعلا ‒ ‿ ‿) Zu-warten
سکوتله، سسزجه برینی بکلمك، بکلیوب طورمق || (طب).
برخسته‌لغی تداوی‌یه باشلامازدن اول — de Methode
تأثیرات طبیعیه‌یی بکلمکدن عبارت اصول، طب مترقب.
(مرا. zu یاخود bei Wege = (حا ‒ ‿ ‿) Zu-wege
مثلا (Weg برشیئی بتورمك، صوکنه etwas— bringen
کلمك، یوزوب یوزوب صوکنه کتیرمك، یوله یاترمق.
(روزکار) (*sép.*) ㉑ a. (فعمتع ‒ ‿ ‿) Zu-wehen
اسه‌رك برشیئی بریره، طرفه آتمق، روزکارلیه‌رق برطرفه
اوچورمق، آتمق || (der Wind) hat die Wege mit Schnee
روزکار یوللری بتون قارله طولدیرمش، اورتمش، zugeweht
قپامش.
.(bis-weilen=(حابعضاً، بعض بعض (‒ ‿ ‿)Zu-weilen
(ماضیسی (*sép.*) ⑳ o. (+فعلا ‒ ‿ ‿) Zu-weisen
(فعمتع) || auf etwas hin-weisen= — (ich wies zu
برینه برشیئی تعیین، تخصیص، حواله ایتمك || J-m et.—
برینه مشتری یوللامق. Je-m Kunden—

Zwang (ٌ ام) (38) [قديم آلمانجه Zaum thuang]
(sans pl.) (freier Wille نك مقابلى) زور، جبر، تضييق،
شدت؛ اسارت || Ge-richtsbarkeit ; Bann = اسكيدن ||
dem — e unterworfen رعيه‌لكله چفتلك وسائره‌ده
ايشله، تيمارجيلق ايتمه || اقسام عضويه داخلنده آجيه‌رق
وقوعه‌گلان قوپارمه، نصير، تضييق || تركيباتده (مرا.
Stuhl = zwang).

Zwangs„… (…ٌ) S=jacke — (امو) دلی‌كوملكی ||
S=weise — (حا) جبراً، زور ايله || S=arbeit —
zu lebenslänglicher — a. verurtheilen : (امؤ) مؤبداً
پرانغه بند ايتمك (خدمات شاقه‌ده قوللانمق) || los — (ص)
جبر وتضييق اولمقسزين، || (اشخاص حقنده) بلا تكليف،
تكلفاته حاجت قالمقسزين، طبيعی، هركس آرزو ايتديكی
كبی || (كتابجيلق) in — en Heften غير معين، اوبلجه
تعيين وتحديد اولنميان زمانلرده لشر اولنان، چيقان.

Zwängen (ٌ فعه متعه وفعه مطا) a. (21) [قديم آلمانجه
duengan] صيقمق، صيقيشديرمق، صيق صيقيه طوتمق ||
(دار قونده‌ره وامثالى حقنده) صيقمق || زورله بوكمك،
اكمك || ازمق (مجا) || تأثيرك بيانيله : den Kopf (sich)
durch ein Loch — بردليكدن زورله باشی صوقمق.

Zwanzig (ٌصدا عد اصلا) [قديم آلمانجه zweinzuc]
يكرمی؛ etwa — Bäume (تقريباً) يكرمی قدر آغاج ||
Zwanzig (امؤ) (49) يكرمی عددی in den Z — en
sein يكرميسی يچمش، يكرمی ايله اوتوز آراسنده اولمق ||
zu Zwanzigen يكرميشر يكرميشر.

Zwanzig„… (…ٌ) ender — (ام) (آوجيلق)
(بوينوزی يكرمی چتاللی كييك) يكرمی چتال || fach —،
fältig — (ص) يكرمی اوقدر بيوك || markstück — (الا)
يكرمی مارقلق، بر آلمان ليراسی || eck — (الا) (هنـ)
يكرمی زاويه‌لی شكل، جسم || flächig — (ص)، flächner —
(ام) (هنـ) سطحی يكرمی مثلث وجهلی جسم، ذوعشرين
الوجوه.

Zwanziger (ٌٌٌ ام) a. (40) قرق رقمی || (امؤ ايله
(in) — (50) كنج آدم، يكرميلك شخص || (آلمانياده يكرمی
فنيكلك وآوستريا‌ده قروتيسه‌رلك پاره) يكرميلك || اشبو كله
يكرمی رقمی حاوی، حائز بولنان باجمله اشيا ويا اشخاص ارائه
ايدر مثلا : يكرمنجی آلايدن بولنان برنفر، يكرمنجی آلايلی.

Zwanzigstel (ٌٌ الا) a. (40) يكرميده بری، يكرمنجی
پارچه (سی).

Zwar (ٌحا) [قديم آلمانجه in Wahrheit zi wâru]
und — (اوبلجه بيان اولنان برفكرك تقويه‌سی وبونك دها يقين
اوله‌رق تعيينی مقامنده) حق، وهله، باخصوص، يعنی، وهم،
همده || فی‌الواقع، فی‌الحقيقه، واقعا.

Zweck (ٌ ام) (38) [قديم آلمانجه Nagel zwëc]
= Pflock ؛ نشان تخته‌سنك اورته‌سنده‌كی چيوی، آوجی هدفی ||
(مجا) مقصد، هدف، مطلوب، مقصود، مرام، فكر، نتيجه ||
zu welchem — e ? نه ايچون؟ نه فكره بناء؟ نه مقصدله ||
(عمو) sonst hat es (weiter) keinen — يوقسه بشقه
برشيئه يارامز، يوقسه بشقه برشی ايچون دكل.

Zweck„… (…ٌ) entsprechend — (ص) مطلوب
ومقصده موافق؛ موافق مصلحت، مناسب، موافق || los —
(ص) بوش، بوشنه، بيهوده، نافله، فائده‌سز، مناسبتسز، هيچ
برهدف ومقصده مبتنی اولميان، ديسز || mäßig — (ص)
موافق حال ومصلحت، مناسب، مطلوب وجهله، مطلوبه موافق،
عملی، قولايلقی اولان، قوللانشلی، فائده‌لی.

Zwecke (ٌ ا مؤ) (53) تحته چيواطه، قونده‌ره چيويسی،
كچه، حالی چيويسی.

Zwecken (ٌ فعه متعه) a. (21) [Zweck] = zwacken،
zwicken || نادراً || be-zwecken = (صنعه) اوفق چيوی،
طابله‌لی ايكنه ويا چيوی ايله تثبيت ايتمك، ربطيه ايله باغلامق،
چيويلمك || نادراً (فعه لا +) فكرينه مبتنی اولمق || فكرومقصده
موافق كلمك، اويمق.

Zwecks (ٌ مضاف اليـه آلور حرجر) مثلا : einer —
Unterredung برمذاكره، مكالمه‌دن طولايی.

Zween (ٌ صا عد اصلا) اكثريا دكشمز، معماقيه كذلك
نادراً (21) = zwei.

Zwei (ٌ صا عد، اصلا) (inv.) (متروك وايالتلسانده)
اجناس مختلفه يه كوره : zween (ام)، zwo (امؤ) و
zwei (الا) ايكی || und siebzig — يتمش ايكی || es ist
halb — ساعت بر بچق || um drei Viertel auf — ايكی يی
اوچ چاريك كچه، ساعت اوچه چاريك قاله || in — Exempla'ren
ausgefertigte Verhandlung ايكی نسخه اوله‌رق ترتيب
ايديلان مذاكره اوراق، مذكره || (كير) aus Elementen
(عنصر حقنده) ايكی عنصردن مركب، مثنائی || Zwei (امؤ)
(49) ايكی عددی، كذا (كاغد دومينو اويوننده) ايكی نقطه‌لی
كاغد ويا طاش، ايكيلی || Zweiheit = || Zwei (الا)
(inv.) چفت.

Zwei„… (…ٌ) armig — (ص) ايكی قوللی ||
gestrichen — (ص) (موسيقی) gestrichen (e Note) —
آلتی ايكی چيزكيلی نوطه، اون آلتيلق || schläf(e)rig —
(ص) schläf(e)riges Bett — ايكی كشيلك يتاق ||
spännig — (ص) برچفت باركير قوشولی (آرابه وامثالی)
چفت قوشوملی || basisch — (ص) (كيميا) اساسی ايكی قاتلی
اولان محلاره دينور، اساس مثنی || deuteln — (فعه لا +)
مبهم، آكلاشلماز اولمق، دائما مبهم آكلاشلماز ايكی طرفه
چكيله بيلور وجهله ادارهٔ كلام ايتمك، بويله تعبيرات والفاظی
آرامق || تأويله قالقمق || deutig — (ص) ايكی معنالی،
برچوق شی آكلاشيله بيلور، برچون شيئه دلالت ايدر، معنای
حقيقی‌يی قصداً ستر ايدن، مبهم براقان، جناس، شبهه‌لی،
مشكوك، آكلاشلماز || تأويل كوتورر || fach — (ص)
ايكی قات، ايكی مثلی || falter — (ام) (تاطبيعه) نادراً
مستعمل اولوب Schmetterling = füß(l)er — (ام)
(تاطبيعه) ايكی آياق ويا پنجه‌لی حيوان || geschlechtig —
(ص) ايكی آلتی اولان هم آلت تذكير وهمده آلت تأنيثی بولنان،
خنثی || gespräch — (نادراً مستعمل) (الا) Zwie = =
gespräch || gliedrig — (ص) ايكی عضوی بولنان، آلتی چفت
اولان (ريا) gliedrige Größe — آره‌لرنده (+) ويا (−)
اشارتی بولنان، ايكی حدلی، ذوحدين مقادير || (ع) ايكی
صره‌لی || händer — (ام) (تاطبيعه) ايكی اللی || händig —

(ص) ایکی الایله ؛ ایکی الایله‌قوللانیلور، یاپیلور ، چالینور ||
— Höcker (ام (تا طبیعه) ایکی هورکوجلی دوه ، هجین
دوه‌سی|| — hundert (ص اعد اصل) ایکییوز|| — jährig
(ص) ایکی سنه‌لك ، ایکی ییللق ، ایکی یاشنده ، مدتی ، زمانی
ایکی سنه‌دن عبارت اولان ؛ — Kampf (ام) دوئللو ||
— lebig (ص) (نادراً مستعملدر) صوده وقره ده یاشایان
ویا یتیشان حیوان ویا نبات،ذوالمعاشیر || — mal (حا)
ایکی دفعه || — mal im Jahre (im Monat) ییلده(آیده)
ایکی دفعه ،کره || — Master (ام) (بحر) ایکی دیرکلی ||
— reihig (ص) ایکی صره‌لی ، ایکی کچه‌لی || — ruderig
(ص) ایکی کورکلی،برچفته || — schneidig (ص) ایکی طرفی
کسر، (کذا مجا) ؛ (نبا) قیلیچ کبی ، ایکی طرفی کسکین
شکلنده اولان،سیفی الشکل || — schürig (ص) سنه‌ده ایکی
دفعه قیرپیلان ، بچیلان || — sitzig (ص) ایکی کشی
اوطوره‌جق ، ایکی کشیلك یری‌اولان، ایکی اوطوراقلی ||
— sitziger Wagen ایکی‌اوطوراقلی آرابه، قوپه || — sylbig
(ص) ایکی هجالی || — spänner (ام) = — gespann ||
— theilung (امؤ) ایکی‌یه آیرلمه ، بولنمه ؛ چتاللاشمه ||
— und-dreißigstel = Forma't (الا) (صنع) (مطبعه -
جیلقده) بهر فورمه‌سی اوتوز ایکی‌یه قاتلانوب آلتمش درت
صحیفه‌سی اولان کتاب || — weibig (ص) ایکی زوجه‌سی
اولان ، ایکی قاریلی || — zahl (امؤ) ایکی عددی ؛ (غرا)
تثنیه (Dua'lis =) || — zeilig (ص) ایکی سطرلی ،صره‌لی؛
ایکی صره اوزرینه .

Zweier (ـ ـَ ام) .a ⓸⓪ ایکینك شکلی ، ایکی رقمی ||
بوکله‌لردن ایکی رقمیله مرقم بالجمله اشخاص واشیایی ارائه ایدر
(مثلا) برعسکر حقنده : ایکنجی آلایدن ، ایکنجی آلایلی نفر،
عسکر .

Zweierlei (ـ ـَ ـ ص) (inv.) ایکی درلو ، ایکی نوع ،
ایکی جنس ، ایکی چشید — Das ist بونك ایکیسیده بشقه
بشقه شی ، بونلر بشقه بشقه شیلر ، اوبشقه بوبشقه شی ،
آیری آیری || (عمو) (die Herren vom) — Tuch عسکر .

Zweifel (ـ ـَ ام) .a ⓸⓪ [قدیم آلمانجه zuîfal ؛
zwei کله‌سنه منسوب] ؛ (Glaube کله‌سنك‌مقابلی‌اوله‌رق)
شك وشبهه، ظن ، اشتباه، قرارسزلق،تردد ، تحاشی ، احتراز.

Zweifel,,... (...ـَ) frei (= s) — شك وشبهه‌دن بری،
عاری|| los — (ص) بلا اشتباه، شبهه وتردده محل‌قالدیرمیان،
قطعی || (حا) = s-ohne ؛ — müthig (ص) بردرلو
برشیئه قرار ویره‌میان ، محترز || s-ohne — (ـ ـَ ـ حا)
کذلك (عمو) : (ص) شبهه‌سز ، بلا شك ، محققاً .

Zweifelhaft (ـ ـَ - ص) ⓶⓸ [Zweifel] شبهه‌لی ،
مشکوك ، متردد ، غیر قطعی || هنوز حل اولنمامش || مظنون،
شبهه‌لی ، داعیٔ شبهه .

Zweifeln (ـ ـَ فع لا +) .a ⓶① [قدیم آلمانجه zuîfalôn]
شبهه ایتمك ، شبهه‌لنمك (an et., J-m برشیدن ، برندن)
|| دوشونمك ، احتراز ایتمك ، قرار ویره‌مامك ، تردد ایتمك .

Zweig (ـَ ام) ⓷⑧ [قدیم آلمانجه zuic = انکلیزجه
twig ؛ zwei کله‌سنه منسوب] قولك آشاغیسی ؛ دال(کذا
مجا) برسلسلهٔ جبالك،شمندوفر وامثالنك قولی ، شعبه ||
(مجا) er wird nie auf einen grünen — kommen اونك

قیمی یرکورمیه‌جك ؛ راحت بولمیه‌جق ، مسعود وبختیار
اولمیه‌جق ، ایشی راست کیتمیه‌جك .

Zweit (ـَ ص اعد نسبی) ⓶⓸ (der die, das) — e اسم
اوله‌رق : (r) Zweite (ام) ، Zweite (امؤ) ایکنجی ،
ثانی ؛ حال اوله‌رق : zum — en، — ens ثانیاً ، ایکنجیسی
|| der — e des Monats آیك ایکیسی ، ایکنجی کونی ||
— er Artikel ایکنجی ماده ، فقرهٔ ثانیه || Hein =
rich der Z — e ایکنجی هانری ، هانریٔ ثانی || . — zu
دیکر بر || — er Alexa'nder ایکنجی برعلکساندر .

Zweit,,... (...ـَ) das — edelste Meta'll آلتوندن
صکره الك قیمتلی معدن || — altasie(r) (ام) برعائله، جمعیت
وامثالنده ایکنجی درجه‌ده الك باشلی ، الك قدملی اولان ||
— nächst (ص) برنجیدن صکره اولان، برنجی‌یی تعقیب‌ایدن ||
der — nächste Tag یارینندن صکره‌کی کون ، اوبرکون .

Zwerch (ـَ ص و حا) (ایالت لسانی) [قدیم آلمانجه
duërah] = quer خصوصیله ترکیبلرده .

Zwerch,,... (...ـَ) دائما اسم وبر فعل ایله برلشه‌رك
= Quer-... || — fell (الا) (تشر) قارن ایله‌کوکسی
داخلاً بربرندن آییران زار ، پردهٔ قلب،حجاب حاجز .

Zwerg (ـَ ام) ⓷⑧ [قدیم آلمانجه twërc = انکلیزجه
dwarf ؛ مرا. روجه theurgo's übernatürliches
thuend] ، — in ⓹⓪ جوجه ، بوجور،بودور؛ دکرسز آدم؛
زمان‌قدیمده‌اوفاجق‌اوله‌رق‌تصور اولنان آدم، برقاریش بویلیلر.

Zwerg,,... (...ـَ) — apfel (ام) (نبا) =
Paradi'es-apfel || — apfelsi'ne (امؤ) ماندارین ،
ماندارینه || — baum (ام) بودور آغاج، چالی || — bock
(ام) (تا طبیعی) آفریقا تکه‌سی ، کچیسی ، بودور کچی ||
— mensch (ام) (اسا) اسکی زمانده اکثریا مغاره وامثالی
محللرده اقامت ایدر ودفینه وبوکاممائل‌شیلرك محافظی‌عد اولنور
اوفق بویلی اوزون صقاللی انسانلر || — seele (امؤ) (مجا)
تقریباً بینسز ، بوش قفالی انسان .

Zwetschke ، Zwetsch(g)e ایکیسیده (ـَ امؤ) [لاتینجه
prunus seba'stica] ⓹⓷ اریك (= Pflaume) .

Zwick (ـَ ام) ⓷⑧ [zwicken] = Zwecke || = kneifen
(الا) || = Schmitze || بونکله (قامچی) ایله اوروش .

Zwickel (ـ ـَ ام) .a ⓸⓪ (صنع) [zwecken] آغاج
قامه ، اودونجی‌قامه‌سی(= Keil) (ترزیلك ودیکیشجیلکده)
پارچه، اتك‌آره‌سی وسائرمحلره‌صوقیلان وپش‌دینیلان(آشاغیسی
ککیش ویوقاریسی‌طار) پارچه|| اکثریا بشقه رنکده اوریلور
وچورابك طپوغی‌یوقاریسنه یاپیلورچوراب قامه‌سی،کوشه‌سی .

Zwikeln (ـَ فع متع) .a ⓶① — Strümpfe چورابك
طپوغنه قامه یاپمق، (رنکلی) کوشه قویمق .

Zwicken (ـَ فع متع) .a ⓶① [قدیم آلمانجه zuicchan]
چیمدیکلمك ، چیمدیك‌باصمق، قوپارمق || چیمدیکلر ، قوپاریرکبی
آغری، صانجی یاپمق، es zwickt mich im Leibe آمان‌صانجم
وار، قارنم پك صانجیور|| — Jemand برینی راحت براقمامق،
بوکالتمق، راحت ویرمامك || قیرپمق .

Zwicker (ـَ ا م) .a ⓸⓪ [zwicken] = Kneifer||
= kneifen (الا) || تك‌کوزلك، مونوقل|| = Zwick-zange||
دلنمش برفوچی یه صوقیلان طیقاچ .

Zwie„ ... (‥‥) [zwei =] اسم صفت وافعال ایله
برلکده ‖ = ... zwei„ مثلا : fach— (ص) ایکی قاتلی ،
ایکی مثلی= zwei=fach ‖ back— (ا م) بیسکوی، پکسماد‖
brache— (امؤ) (زرا) تارله وباغلرك مضر اوت وامثالندن
تطهیری ایچون یاپیلان ایکنجی قازمه ویا چاپه‌لمه ‖ licht—
(ا لا) لوشلق، شفقدن اولکی کبی ضعیف آیدینلق‖ spalt—
(ام) اویوشامامه ، اختلاف ، نفاق ، بوزغونلق، ائتلافسزلق،
اتفاقسزلق. آره‌لری آچیق اولمه ‖ (امورمذهبیه‌ده) برمذهبك
قواعد وعقائد اصلیه‌سنه مخالفت، رفضه‖ tracht— (امؤ)
[اورته آلمانجه zwei-tragen zwitracht] تفرقه، اختلاف.

Zwiebel (‥ امؤ) ㊾ [قدیم آلمانجه zwibollo لاتینجه
ce'pula دن zwi(e)zwei هه استناداً] (نبا) صوغان‖
چیچك وسائره صوغانی ، صوغان کبی کوك ‖ (مجا) قبا ،
قالین ساعت ، انفیه قوطوسی .

Zwiebel„... (‥‥) gerucḥ— (الا) صوغان
قوقوسی ‖ artig — (ص) صوغان کبی ، صوغانه بکزر ،
صوغان نوعندن ‖ beet — (الا) (زرا) صوغانلق ،
صوغان یتاغی ، ترلاسی ‖ blume — (امؤ) (نبا) چیچك
صوغانی (بصله‌سندن چیقان کوچك بصله ، صوغان بیچی ،
قوزیسی) ‖ brut — (امؤ) (بغچوانلق) ‖ gras —
(الا) (نبا) = Glatt=hafer ‖ knollen— (ام)
zô'-ssĕ) (امؤ) — sauce ‖ چیچك صوغانی ، بصله‌بلبوسی‖
تلفظ اولنور) صوغان صالچه‌سی ، صوغانلی صالچه ، روبرت
صالچه‌سی .

Zwiebeln (‥ فه لا +) a. ㉑ [Zwiebel] صوغان
(صوغان) قوقمق ‖ (فه متع) صوغانلمق ، صوغان صیقمق،
صوغان سورمك ‖ (مجا) (عمو) —.J. برینه جور وجفا ،
واذیت ایتمك .

Zwiesel (‥ ا م) a. ㊵ [zwie = zwei] ، (امؤ)
㊾ چتال ، چتاللانمه ؛ (بغچو) چتال ، بل ‖ اکرقاشی.

Zwilch (‥) ، Zwillich ایکیسیده (ام) ㊳ [اورته
آلمانجه zwilich لاتینجه bilix نه نظراً aus zwei Faden)
(تجا وصنع) کتندن معمول صیق وپارلاق بز ، قوتیل .

Zwilling (‥ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه zwinilinch]
اکثریا : (S=knabe) — ایکیز .

Zwing„... (‥‥) burg— (امؤ) (برمحل ویا
مملکتك ضبط وتضییقیچون انشا ایدیلان ، وجوده کتیریلان)
بورج ، حصار ، قلعه ، باستیلیون ‖ schraube — (امؤ)
(صنع) (طوغرامه‌جیلقده) یاپیشدیریلان تخته‌لری صیقمغه
وبویله قوروتمغه مخصوص مرانفوز منکنه‌سی .

Zwinge (‥ امؤ) ㊾ [zwingen] برشیئك آشاغی
طرفنك چاتلامامسی، آیریلامسی، طاغیلمامسی ایچون قونیلان
دمیر قوشاق ، چنبر ، چامورلق ، منکنه ‖ (قیلنج قیننده)
چامورلق .

Zwingen (‥ فه متع وفه مطا) a. ⑳ [قدیم آلمانجه
duikan](فعل ماضیسی بعضاً : zwung)—(sich)(کندینی)
جبر وتضییق ایتمك ، زورلامق ، مجبور طوتمق ، زور ایله
یاپدیرمق، ایشلتمکه چالیشمق ، اجبار ایتمك ، صیقیشدیرمق ‖
sich zum Lachen, ‖ زور ایله جبر ایتمك mit Gewalt —
zur Lustigkeit — کولمکه ، شن کورونمکه ، کولر یوز

کوسترمکه چالشمق ‖ غلبه ایتمك ؛ زورله یاپه بیلمك ‖
Das läßt sich nicht — بوکا زور اولماز ، بو ایش ،
شی، زور کوتورمز ، زورله اولماز ‖ d— (اسم فاعل وصفت)
㉔ مجبر، اشد لزوم کوسترن، پك‌زیاده احتیاج مس ایتدیران ‖
e Umstände — احوال مجبره ، اسباب مبرمه ومجبره ،
مانع‌قوی، ضرورت ‖ gezwungen (اسم مفعول وصفت)
㉔ gezwungen lachen زوراکی کولك .

Zwinger (‥ ام) a. ㊵ [zwingen] (امؤ) ایله
(in) — ㊿ جبر وتضییق ایدن، زورلیان ‖ (اطراف قپالی
ودرونته محبوس، مجرم کبیلرك قپادلدیغی محل) حبس ،چله‌خانه
آو کوپکلرینك یاتیرلدیغی آغیل ‖ اسکیدن برشهرك اطرافنده
بولنان سور اوزرنده بورج ، قلعه ، باستییون .

Zwinken دها زیاده مستعمل اولان صورتی zwinkern
ایکیسیده (‥ فه لا +) a. ㉑ [قدیم آلمانجه zuinchan]
= blinzeln ‖ (کذلك کوزدن ماعدا دیکر اعضا حقنده)
قیصه وکسکین حرکت ایتمك .

Zwirn (‥ ام) ㊳ [قدیم آلمانجه zuir zwei Mal
ایکی دفعه چورلمش ، صارلمش ، اکرلمش ایپلك] (صنع ،تجا)
ایپلك ، تیره ، رشته ، (طوقومه جیلقده) تل ‖ (عمو)
ذهنده قوریلان شی ، فکر ‖ .im Kopfe h — ذهننده برشی
دوشونمك ، دوشوندیکی برشی اولمق .

Zwirn„... (‥‥) haspel — (ا م) ایپلك چیقریغی‖
spitze — (امؤ) تیره تنتنه .

Zwirnen (‥ ص) ㉔ [Zwirn] تیره ایپلکدن ‖
فعل اوله‌رق a. ㉑ (فه متع) (ایپلکجیکده) اکرمك ‖
ایپکی کندینه مخصوص دکرمنندن کچیره‌رك ایشلمك ‖ — doppelt
ایپکی چفته تل بوکوب ابریشم یاپمق ‖ (فه لا + (کدی
حقنده) کیفی کلوب خیرلدامق (= spinnen) ‖ (die Wolle)
zwirnt یوك یاپیشوب ایپلك ایپلك اولییور .

Zwischen (‥ مفعول الیه) آلور و wo ایله ایدیلان
سؤاله ومفعول به آلدیغی وقتده wohin ایله ایدیلان سؤاله
جواب ویرر (حرف جر) ‖ آره‌سنده ، مابیننده ، اورته‌سنده‖
Frau — 50 und 60 Jahren سنی اللی ایله آلتمش آره‌سنده
(قادین) ‖ (حا) = da-zwischen .

Zwischen„... (‥‥) mittel — (الا) (کیمیا)
اجزا ، واسطهٔ متوسطه ‖ akt — (ام) (نبا) پرده، فصل
آره‌سی ‖ balken — (ام) آره کیریشی ‖ deck — (الا)
(بحر) ایکی کوورته آره‌سی ، کوورته‌نك ایکی اوجندن آچاق
اولان جهتی ، پالاوره انباری ‖ durch — (اکثریا : ش‌ش
حا) اورته‌سندن ، آره‌سندن (کچمك اوزره ، کچه‌رك) ‖
(زمان حقنده) بعضاً ، آره‌صره ‖ fall — (ام) وقعه ،
حادثه ‖ gericht — (الا) ایکی باشلی یمك آره‌سنده‌ویریلان
طعام ؛ برطعامه قاتیق اولمق اوزره قونیلان ، ینیلان ،ویریلان
یمك ‖ glied — (الا) عضو متوسط ، مابینجی ، واسطه‖
(mahl (=zeit — (الا) (امؤ) عصرانه ، ایکیندی یمکی
‖ mauer — (امؤ) آره دیواری ؛ raum — (ام)
(محل وزمان حقنده) فاصله، آره‌لق یر ؛ کذا ایکی شی آره‌سنده
اولان مسافه ، اوزاقلق (مثلا ایکی اوموز آره‌سنده اولان
ککیشلك کبی) ؛ ایکی شی آره‌سنده اولان بعد ومسافه ‖
Aufstellen in — räumen آره‌لقله ، فاصله‌لی اولمرق وضع

ايچه ، ركز ايتمه ‖ ſtation — (امؤ) آره موقفى ، برمحلدن
حدوددن منطقه‌دن ديكرينه كچيلان، استاسيون، نقطه، دربند.

Zwist (˘ ام) (58) [اشاغى آلمانجه ؛ zwie كلمه‌سنه
منسوب] ، اختلاف‖عدم ائتلاف، اتفاقسزلق ، آره بوزوقلغى،
نفاق ، شقاق ، شكرونكلك، اويغونسزلق ، بوزغونلق ،
غوغا ، نزاع .

Zwistig (˘˘ ص) ㉔ [Zwist] غوغالى ، منازعه‌لى ،
بوزغون ؛ نفاقجى ؛ (اشيا حقنده) غوغالى ، منازع فيه =
ſtreitig .

Zwitschern (˘ ˘ فع لا + وفع متع) a. ㉑ [قديم
آلمانجه zuizerôn] (قوشلر حقنده) جيو جيو ايتمك ،
اوتمك ، جيويل جيويل اوتوشمك ؛ (فع متع) — ein Lied
برشرق سويلك ، اوته‌رك برشرق چالمق .

Zwitter (˘ ˘ ام) a. ㊵ [قديم آلمانجه zuitann
Kebskind] (كنديسنده مختلف ايكى طبيعت برلشمش اولان
مخلوق) پيچ ، ملز ، آشلامه؛ (نبا) مخلوط جنسين ، آشلامه‖
آلت تذكير وتأنيثى اولان انسان حنثى ، (كذا نبات) ‖
(مجا) هر ايكى طرفه چكيلور ، مبهم معنالى لفظ ، جناس .

Zwo (˘ ص اعد ا حا) (همان متروك) [مرا. zwei]
= zwei (مع مافيه يالكز اسم مؤنث ايله برلكده) .

Zwölf (˘ ص اعد اصل) [قديم آلمانجه zuelif ؛ zehn
und zwei , مرا . elf] اون ايكى ‖ (e)— die Uhr ist
ساعت اون ايكى (كيجه‌لين نصف الليل آلافرانغه) ‖
(e) — um ³/₄ auf ساعت اون ايكى‌يه چاريك قاله، اوكله‌دن
بر چاريك اول ‖ — etwa تقريباً اون ايكى دانه ،
بردوزينه قدر ‖ اون ايكى عددى — Z (امؤ) ㊾ اون ايكى
(عددى ويا رقمى) .

Zwölf,,... (....) (ص) — malig اون ايكى دفعه‌لق‖
— pfünder (ام) (ع) طوپجيلرك اسكى تعبيرى اوله‌رق
اون ايكيلك، اون ايكى فوندلق (طوپ) ‖ ſtündig — (ص)
اون ايكى ساعتلك ؛ اون ايكى ورسلك ‖ ſtündlich —(ص)
هر اون ايكى ساعتده بر (تكرر ايدن) ، دكيشان ، اون ايكى
ساعت امتدادى اولان ‖ finger-darm — (ام)
(تشر) معده‌نك آلتنده بولنان باغرصاق ، اون ايكى پارمق
باغرصاغى ، معا اثنا عشر ‖ flächner — (ام) (ريا)
اون ايكى سطحلى جسم ‖ jährig — (ص) اون ايكى سنه‌لك؛
اون ايكى ياشنده اولان ‖ ſeitig — (ص) اون ايكى طرفلى ،
يوزلى، جهتلى؛ (ريا) اون ايكى وجهلى، ذو وجوه اثنا عشر ‖
theilig — (ص) اون ايكى پارچه‌لى ، اون ايكى قسمدن مركب؛
(ريا) اون ايكى ايله تقسيم اولنان ، عدد صحيحى اون ايكى
جزؤ ايله تقسيم ايدرك ياپيلان تعداد وترقيم .

Zwölfer (˘˘ ام) a. ㊵ [zwölf] اون ايكى رقمى ‖
اون ايكى ماده مقدارى ‖ اون ايكيلردن برى ؛ اشبو كلمه
اون ايكى رقمى حائز بالجمله اشيا واشخاصى ارائه ايدر مثلا :
اون ايكنجى آلايلى بر عسكر كبى .

Zwölferlei (- ˘ ˘ حا) اون ايكى درلو، اون ايكى نوع ،
اون ايكى مختلف جنسدن، اون ايكى مختلف طرز وصورتده .

Zwölft (˘صا عدنسب) ㉔ [zwölf] —e der (die, das)
اون ايكنجى ، اثنا عشر ‖ der Z — e des Monats آيك
اون ايكيسى ، اون ايكنجى كونى ‖ die Zwölften (جمع)
ميلادعيسى ايله خاچك صويه آتلمسى آره‌سنده اولان اون ايكى كون.

Zwölftel (˘ ˘ ا لا) a. ㊵ [zwölf] اون ايكيده بر
(پارچه ، كسر ، قسم) ‖ — ein بر اون ايكيده برى .

Zwölften (˘ ˘ حا) [zwölf] اون ايكنجى اوله‌رق
اون ايكنجى‌ده ، اثنا عشر .

.(Sy... . مرا) Zy...

آلمانجه فعللرك اصول تصريفنى كوستر جدول .

١

⑲ يارديجى فعللرى .... Hülfsverben.

a) sein.

ازمنهٔ بسيطه . Einfache Zeiten.

INDICATIF		SUBJONCTIF. صيغهٔ التزاميه (انشائيه)	
زمان حال	حال فى الماضى	زمان حال	حال فى الماضى
مفرد ich bin	مفرد ich war	مفرد ich ſei	مفرد ich wäre
du biſt	du — (e) ſt	du — (e) ſt	du — ſt
er (ſie, es) iſt	er —	er —	er —
جمع wir ſind	جمع wir—en	جمع wir—en	جمع wir — en
ihr ſeid	ihr —(e) t	ihr—et	ihr — t
ſie ſind.	ſie —en.	ſie —en.	ſie — en.

صورت امريه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
ſei, ſeid.	ſein.	ſeiend.	geweſen.

ازمنهٔ مركبه . Zusammengesetzte Zeiten.

ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich bin geweſen.	ich war geweſen.	ich ſei geweſen.	ich wäre geweſen.
مستقبل	استقبال ماضى	صيغهٔ شرطيه	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde ſein.	ich werde geweſen ſein.	ich würde ſein.	ich würde geweſen ſein.

مصدر ماضى	مصدر مستقبل	اسم مفعول	صيغهٔ مشتركهٔ مستقبله
geweſen ſein.	ſein werden.	(نادراً مستعمل) geweſen ſeiend.	(نادراً مستعمل) ſein werdend.

b) haben.

ازمنهٔ بسيطه . **Einfache Zeiten.**

INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
زمان حال	حال فى الماضى	زمان حال	حال فى الماضى
مفرد ich habe	مفرد ich hatte	مفرد ich habe	مفرد ich hätte
du haſt	du —ſt	du —ſt	du —ſt
er (ſie, es) hat	er —	er —	er —
جمع wir haben	جمع wir —n	جمع wir —n	جمع wir —n
ihr hab(e)t	ihr —t	ihr —t	ihr —t
ſie haben.	ſie —n.	ſie —n.	ſie —n.
صورت امريه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
habe, habet.	haben.	habend.	gehabt.

ازمنهٔ مركبه . **Zusammengesetzte Zeiten.**

ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich habe gehabt.	ich hatte gehabt.	ich habe gehabt.	ich hätte gehabt.
مستقبل	استقبال ماضى	صيغهٔ شرطيه	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde haben.	ich werde gehabt haben.	ich würde haben.	ich würde gehabt haben.
مصدر مستقبل gehabt haben.		اسم مفعول (نادراً مستعمل) gehabt habend.	

c) werden.

ازمنهٔ بسيطه . **Einfache Zeiten.**

INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
زمان حال	حال فى الماضى	زمان حال	حال فى الماضى
مفرد ich werde	مفرد ich wurde (ich ward)	مفرد ich werde	مفرد ich würde
du wirſt	du — ſt (du—ſt)	du — ſt	du — ſt
er (ſie, es) wird	er — (er—)	er —	er —
جمع wir werden	جمع wir — n	جمع wir — n	جمع wir— n
ihr werdet	ihr — t	ihr — t	ihr — t
ſie werden.	ſie — n.	ſie — n.	ſie — n.
صورت امريه werde, werdet.	مصدر werden.	اسم فاعل werdend.	اسم مفعول geworden.

ازمنهٔ مركبه **Zusammengesetzte Zeiten.**

ماضى ich bin geworden.	ماضى فى الماضى ich war geworden.	ماضى ich ſei geworden.	ماضى فى الماضى ich wäre geworden.
مستقبل ich werde werden.	ماضى مستقبل ich werde geworden ſein.	صيغهٔ شرطيه حالى ich würde werden.	صيغهٔ شرطيه ماضيسى ich würde geworden ſein.
مصدر ماضى geworden ſein.	مصدر مستقبل werden werden. (نادراً مستعمل)	اسم مفعول geworden ſeiend. (نادراً مستعمل)	صيغهٔ مشتركهٔ مستقبله werden werdend. (نادراً مستعمل)

٢

قديم (قوتلى) اصول تصريف . Konjugation alter (starker) Form.

اسکی اصول تصریفه کوره افعال اساسیه‌ده صدای اصلینك تبدلی حکایة‌الحال فی‌الماضی صیغه‌سنده و en . . . ایله نهایتلنان اسم مفعوللرده واقع اولور (مثلا : binden -- band - gebunden کبی ؛ صیغهٔ‌شرطیه ماضیسنده‌صدا ساده جه(bände-band) کبی تحول ایدوب زمان حال ماضیسنك برنجی واوچنجی شخصلرنده دخی فعلك نهایتنجه شخصه کوره هیچ بر تحولات واقع اولماز (ich band ، er band) کبی . فقط افعال مشتقه‌نك یکی اصول تصریفه کوره زمان حال ماضیسیله اسم مفعوللری اساس کلمه ثابت قالمق اوزره نهایتلرینه: te (e) . . . و et . . . آلورلر مثلا : betete gebetet کبی . (تنبیه) معنالر دیکسیونرك کندوسنده ذکر اولنمشدر .

==برنجی صنف (امپارفه‌لرنده a (u) ویاخود o واسم‌فاعل ومفعوللرنده u ، o و e صدای‌اصلیلری بولنانلر .) ==

⑳ a. **binden.**

متعدی .

ازمنهٔ بسیطه . Einfache Zeiten.

	INDICATIF. زمان حال	INDICATIF. حكاية الحال فى الماضى	SUBJONCTIF. زمان حال	SUBJONCTIF. حال فى الماضى
مفرد	ich binde	ich band	ich binde	ich bände
	du — st	du — (e) st	du — st	du — st
	er — t	er —	er —	er —
جمع	wir — n	wir — en	wir — n	wir — n
	ihr — t	ihr — et	ihr — t	ihr — t
	sie — n.	sie — en.	sie — n.	sie — n.

صورت امريه	مصدر	اسم فاعل	اسم مفعول
binde, bindet.	binden.	bindend.	gebunden

ازمنهٔ مركبه Zusammengesetzte Zeiten

INDICATIF.		SUBJONCTIF.	
ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich habe gebunden.	ich hatte gebunden.	ich habe gebunden.	ich hätte gebunden.
مستقبل	ماضى مستقبل	صيغهٔ شرطيه	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde binden.	ich werde gebunden haben.	ich würde binden.	ich würde gebunden haben.

مصدر ماضى	مصدر مستقبل	اسم مفعول
gebunden haben.	binden werden.	gebunden habend

فعل مجهول PASSIF.

INDICATIF PRÉSENT.		SUBJONCTIF.	
زمان حال	حكاية الحال فى الماضى	زمان حال	حكاية الحال فى الماضى
ich werde gebunden.	ich wurde gebunden.	ich werde gebunden.	ich würde gebunden.
ماضى	ماضى فى الماضى	ماضى	ماضى فى الماضى
ich bin gebunden(worden).	ich war gebunden(worden).	ich sei gebunden(worden).	ich wäre gebunden worden
مستقبل	مستقبل ماضى	صيغهٔ شرطيه	صيغهٔ شرطيه ماضيسى
ich werde gebunden werden.	ich werde gebunden (worden) sein.	ich würde gebunden werden.	ich würde gebunden (worden) sein.
صورت امريه	مصدر	مصدر ماضى	مصدر مستقبل
werde (t) gebunden.	gebunden werden.	(gebunden worden) sein.	(نادراً مستعمل) werden gebunden werden.

اسم فاعل	اسم مفعول	صيغهٔ مشتركهٔ مستقبله
gebunden werdend.	gebunden (worden) seiend.	zu binden (ياخودطوبليعه : bindend).

حال في الماضي. صورت اخباريه.	صورت انشائيه.	صورت امريه.	اسم مفعول.
ch spann (◡́)	ich spönne (◡́◡)	spinne (◡́◡)	gesponnen (◡◡́◡)
ch kam (–́)	ich käme (–́◡)	komm (e) (◡́◡)	gekommen (◡◡́◡)
ch brach (–́)	ich bräche (–́◡)	brich (◡́) brecht (◡́)	gebrochen (◡◡́◡)
ch warf (◡́)	ich würfe (◡́◡)	wirf (◡́) werft (◡́)	geworfen (◡◡́◡)
ch befahl (◡–́)	ich beföhle (◡–́◡)	befiehl (◡–́) befehl(e)t (◡–́ (◡)	befohlen (◡–́◡)
ich klomm (◡́)	ich klömme (◡́◡)	klimm(e) (◡́◡)	geklommen (◡◡́◡)
ich kroch (◡́)	ich kröche (◡́◡)	krieche (–́◡)	gekrochen (◡◡́◡)
ich soff (◡́)	ich söffe (◡́◡)	saufe (–́◡)	gesoffen
ich flocht (◡́)	ich flöchte (◡́◡)	flechte (◡́◡)	geflochten
ich bog (–́)	ich böge (–́◡)	biege (–́◡)	gebogen (◡–́◡)
ich log (–́)	ich löge (–́◡)	lüge (–́◡)	gelogen (◡–́◡)

	مصدر .		صورت اخباریه‌نك زمان حالی .
(20) b.	spinnen	مفرد	ich spinne, du spinnst, er spinnt
		جمع	wir spinnen, ihr spinn (e) t, sie spinnen
(20) c.	kommen	مفرد	ich komme, du kommst, er kommt
		جمع	wir kommen, ihr komm (e) t, sie kommen
(20) d.	brechen	مفرد	ich breche, du brichst, er bricht
		جمع	wir brechen, ihr brech (e) t, sie brechen
	werfen	مفرد	ich werfe, du wirfst, er wirft
		جمع	wir werfen, ihr werf (e) t, sie werfen
	befehlen	مفرد	ich befehle, du befiehlst, er befiehlt
		جمع	wir befehlen, ihr befehl (e) t sie befehlen
(20) e.	klimmen	مفرد	ich klimme, du klimmst, er klimmt
		جمع	wir klimmen, ihr klimm (e) t, sie klimmen
	kriechen	مفرد	ich krieche, du kriech (e) st, er kriecht
		جمع	wir kriechen, ihr kriech (e) t, sie kriechen
	saufen	مفرد	ich saufe, du säufst, er säuft
		جمع	wir saufen, ihr sauf (e) t, sie saufen
	flechten	مفرد	ich flechte, du flichtst, er flicht
		جمع	wir flechten, ihr flechtet, sie flechten
(20) f.	biegen	مفرد	ich biege, du biegst, er biegt
		جمع	wir biegen, ihr bieg (e) t, sie biegen
	lügen	مفرد	ich lüge, du lügst, er lügt
		جمع	wir lügen, ihr lüg (e) t, sie lügen

حال فی الماضی. صورت اخباریه.	صورت انشائیه.	صورت امریه.	اسم مفعول.
ich gohr (-́)	ich göhre (-́⏑)	gähre (-́⏑)	gegohren (⏑-́⏑)
ich ſchwor (-́) یاخود : ſchwur (-́)	ich ſchwöre (-́⏑) یاخود : ſchwüre (-́⏑)	ſchwöre (-́⏑)	geſchworen (⏑-́⏑)
ich ſchnob (-́)	ich ſchnöbe (-́⏑)	ſchnaube (-́⏑)	geſchnoben (⏑-́⏑)
ich wob (-́)	ich wöbe (-́⏑)	webe (-́⏑)	gewoben (⏑-́⏑)
ich bat (-́)	ich bäte (-́⏑)	bitte (⏑́⏑)	gebeten (⏑-́⏑)
ich ſaß (-́)	ich ſäße (-́⏑)	ſitze (⏑́⏑)	geſeſſen (⏑⏑́⏑)
ich lag (-́)	ich läge (-́⏑)	liege (-́⏑)	gelegen (⏑-́⏑)
ich las (-́)	ich läſe (-́⏑)	lies (-́) lieſ(e)t (-́(⏑)	geleſen (⏑-́⏑)
ich gab (-́)	ich gäbe (-́⏑)	gieb (-́) geb(e)t (-́(⏑)	gegeben (⏑-́⏑)
ich aß (-́)	ich äße (-́⏑)	iß (-́) eſſet (⏑́⏑)	gegeſſen (⏑⏑́⏑)

= ایکنجی صنف (مصدرلرنده ei وصورت

ich biß (⏑́)	ich biſſe (⏑́⏑)	beiß (-́)	gebiſſen (⏑⏑́⏑)
ich blieb (-́)	ich bliebe (-́⏑)	bleib (-́) bleibe (-́⏑)و	geblieben (⏑⏑́⏑)

= اوچنجی صنف . (امپارفه لرنده ie ، i وياخود u

ich fiel (-́)	ich fiele (-́⏑)	falle (⏑́⏑)	gefallen (⏑⏑́⏑)
ich rief (-́)	ich riefe (-́⏑)	rufe (-́⏑)	gerufen (⏑-́⏑)

	مصدر .		صورت اخباريه نك زمان حالى .
(20) g.	gähren	مفرد	ich gähre, du gähr(e)ſt, er gährt
		جمع	wir gähren, ihr gähr(e)t, ſie gähren
	ſchwören	مفرد	ich ſchwöre, du ſchwörſt, er ſchwört
		جمع	wir ſchwören, ihr ſchwör(e)t, ſie ſchwören
	ſchnauben	مفرد	ich ſchnaube, du ſchnaubſt, er ſchnaubt
		جمع	wir ſchnauben, ihr ſchnaub(e)t, ſie ſchnauben
(20) h.	weben	مفرد	ich webe, du webſt, er webt
		جمع	wir weben, ihr web(e)t, ſie weben
(20) i.	bitten	مفرد	ich bitte, du bitteſt, er bittet
		جمع	wir bitten, ihr bittet, ſie bitten
	ſitzen	مفرد	ich ſitze, du ſitz(e)ſt, er ſitzt
		جمع	wir ſitzen, ihr ſitz(e)t, ſie ſitzen
(20) k.	liegen	مفرد	ich liege, du liegſt, er liegt
		جمع	wir liegen, ihr lieg(e)t ſie liegen
(20) l.	leſen	مفرد	ih leſe, du lieſt (lieſeſt), er lieſt (lieſet)
		جمع	wir leſen, ihr leſ(e)t, ſie leſen
	geben	مفرد	ich gebe, du giebſt, er giebt
		جمع	wir geben, ihr geb(e)t ſie geben
(20) m.	eſſen	مفرد	ich eſſe, du iſſt (iſſeſt) er iſſt
		جمع	wir eſſen, ihr eßt (eſſet), ſie eſſen

خباريه ماضيلريله اسم مفعوللرنده i صداى اصليلرى بولنانلر) ==

(20) n.	beißen	مفرد	ich beiße, du beiß(e)ſt, er beißt
		جمع	wir beißen, ihr beiß(e)t, ſie beißen
(20) o.	bleiben	مفرد	ich bleibe du bleibſt, er bleibt
		جمع	wir bleiben, ihr bleib(e)t, ſie bleiben

صداى اصليسى بولنانلر ايله اسم مفعول ومصدرينك صداى اصليسنى محافظه ايدنلر.

(20) p.	fallen	مفرد	ich falle, du fällſt, er fällt
		جمع	wir fallen, ihr fall(e)t, ſie fallen
(20) q.	rufen	مفرد	ich rufe, du rufſt, er ruft
		جمع	wir rufen, ihr ruf(e)t, ſie rufen

حال فی الماضی.			
صورت اخباریه.	صورت انشائیه.	صورت امریه.	اسم مفعول.
ich ſchlug (–́)	ich ſchlüge (–́⏑)	ſchlage (–́⏑)	geſchlagen (⏑–́⏑)
ich ſchuf (–́)	ich ſchüfe (–́⏑)	ſchaffe (⏑́⏑)	geſchaffen (⏑⏑́⏑)

دردنجی صنف (مصدرلرنده e صدای اصلیسی بولنان
اصلیلری بولنانلر. — .t ⑳ امپارفه واسم مفعوللرند

ich ging (⏑́)	ich ginge (⏑́⏑)	geh (–́)	gegangen (⏑⏑́⏑)
ich ſtand (⏑́)	ich ſtünde (⏑́⏑)	ſteh (–́)	geſtanden (⏑⏑́⏑)

Konjugation neuer (schwacher) Form.

(١) بلا صدای

ich lebte (–́⏑)	ich lebte (–́⏑)	lebe (–́⏑)	gelebt (⏑–́)

(تنبیه) i (e) ren . . . ایله نهایتلنان (مثلا :

(٢) صدای

ich betete (–́⏑⏑)	ich betete (–́⏑⏑)	bete (–́⏑)	gebetet (⏑–́⏑)
ich reizte (–́⏑)	ich reizte (–́⏑)	reize (–́⏑)	gereizt (⏑–́)

افعال غیر

ich brachte (⏑́⏑)	ich brächte (⏑́⏑)	bringe (⏑́⏑)	gebracht (⏑́)
ich that (–́) کذا thät (–́)	ich thäte (–́⏑)	thu (e) (–́⏑)	gethan (⏑–́)
ich durfte (⏑́⏑)	ich dürfte (⏑́⏑)	dürfe (⏑́⏑)	gedurft (⏑́) فقط : ich habe . . . dürfen

	مصدر.		صورت اخباریه‌نك زمان حالی.
⑳ r.	ſchlagen	مفرد	ich ſchlage, du ſchlägſt, er ſchlägt
		جمع	wir ſchlagen, ihr ſchlaget, ſie ſchlagen
	ſchaffen	مفرد	ich ſchaffe, du ſchaffſt, er ſchafft
		جمع	wir ſchaffen, ihr ſchaffet, ſie ſchaffen

— ⑳ s. : امپارفه‌لرنده ...ing اسم مفعوللرنده ang... صدای
...and صدای اصلیسی بولنانلر.)

⑳ s.	gehen	مفرد	ich gehe, du gehſt, er geht
		جمع	wir gehen, ihr geh(e)t, ſie gehen
⑳ t.	ſtehen	مفرد	ich ſtehe, du ſtehſt, er ſteht
		جمع	wir ſtehen, ihr ſteh(e)t, ſie ſtehen

٣

یکی ویا (ضعیف) اصول تصریف.

متوسط.

㉑ a.	leben	مفرد	ich lebe, du lebſt, er lebt
		جمع	wir leben, ihr leb(e)t, ſie leben
			(raſi(e)ren وافعال اسم‌مفعوللرنده ...ge هجای اولیه‌سی آلمازلر.

متوسط ایله

㉑ b.	beten	مفرد	ich bete, du beteſt, er betet
		جمع	wir beten, ihr betet, ſie beten
㉑ c.	reizen	مفرد	ich reize, du reizeſt, er reizt
		جمع	wir reizen, ihr reiz(e)t, ſie reizen

٤

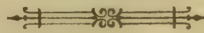
قیاسیه.

㉒ a.	bringen	مفرد	ich bringe, du bringſt, er bringt
		جمع	wir bringen, ihr bring(e)t, ſie bringen
㉒ b.	thun	مفرد	ich thue, du thuſt, er thut
		جمع	wir thu(e)n, ihr thu(e)t, ſie thu(e)n
㉒ c.	dürfen	مفرد	ich darf, du darfſt, er darf
		جمع	wir dürfen, ihr dürf(e)t, ſie dürfen

Konjugation der zusammengesetzten Verben.

اکر صدا ایلك هجاده بولنور وفعل‌دخی‌بروصف معناسنی اراثه ایدرسه بوحالده (زمان حال) ، (ماضی) و (صورت امریه)
ویالکز(عو) وبعضاً (شعر) ده an zu weinen fing اولور) ؛ اسم مفعول ایسه . . . ge . . . اداتنی آلور (an ge-fangen)
ver . . . ؛ zer . . . ایله مرکب اولان افعال‌مرکبه ایله (مثلا begreifen) صداسی‌کلمه‌نك اساس قسمی اوزرنده بولنان و . . . über ؛

ماضی .	اسم مفعول .
ich legte über (´◡´◡)	übergelegt (˝◡◡´)
ich überlegte (´◡˝◡)	überlegt (´◡˝)

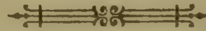

ع

افعال مركبه‌نك صورت تصريفى.

ده حرف جرنهايته كاور (ich fange an ، ich fing an ، fange an كبى : فقط جمله آتيه ده : als er zu weinen anfing
مصدره . . . zu . . . ضم وادخال قلنور (anzufangen) كبى ؛ بوكا مقابل . . be ، . . . emp ، . . . : ent ، . . . er ، . . . ge ،
. . . unter ، . . . um ، . . . wider و . . . wieder ايله مركب اولان افعاله . . . ge و . . . zu . . . علاوه وادخال اولنه‌ماز .

	مصدر.		زمان حال.
(23) a.	**ü'berlegen**	مفرد	ich lege über, du legst über, er legt über
		جمع	wir legen über, ihr leg (e) t über, sie legen über
(23) b.	**überle'gen**	مفرد	ich überle'ge, du überle'gst, er überle'gt
		جمع	wir überle'gen, ihr überle'g (e) t, sie überle'gen

اسملرك اصول تصريفى (اعراب ، احوال اسم).

(24) a.

حرف تعريف.

تعريف معين.

	مفرد : مذكر	مؤنث	لازم
مجرد *Nominatif* (فاعل)	der	die	das
مضاف اليه *Génitif* (مفعول غير صريح)	des	der	des
مفعول اليه *Datif* (مفعول غير صريح)	dem	der	dem
مفعول به *Accusatif* مفعول صريح	den	die	das

صفت.

١ . ضعيف (خفيف) تصريف .

حرف تعريف معين ويا ضمير اشارتيه وياخود ضميرنسبيه ايله .

(24) b. *)

	مفرد : مذكر	مؤنث	لازم
Nom. (فاعل)	der gute Mann	die gute Frau	das gute Kind
Gén. (مفعول غير صريح)	des — n — es	der — n —	des — n —des
Dat. (مفعول غير صريح)	dem — n — e	der — n —	dem — n —e
Acc. (مفعول صريح)	den — n —	die — —	das —

dieser gute Mann

٢ . ثقيل تصريف .

معين حرف تعريفسز ويا برصفت عدديه‌سز اوله‌رق :
Zwei gute Männer.

(24) c. *)

Nom. (فاعل)	guter Mann	gute Frau	gutes Kind
Gén. (مفعول غير صريح)	— s — es	— r —	— — es
Dat. (مفعول غير صريح)	— m — e	— r —	— m — e
Acc. (مفعول صريح)	— n —	— —	— s —

٣ . تصريف مشترك .

حرف تعريف غير معين وياخود بونك مودلى اوزرينه تصريف اولنان برضمير ايله برلكده
مثلا : mein (unser) guter Mann كبى .

(24) d. *)

	مفرد :		
Nom.	mein guter Mann	meine gute Frau	mein gutes Kind
Gén.	— es — n — es	— r — n —	— es — n — es
Dat.	— em — n — e	— r — n —	— em — n — e
Acc.	— en — n —	— — —	— — s —

Deklinations-Tabelle.

Artikel

حرف تعريف غيرمعين . مذكر	مؤنث	لازم	حرف جمع : هر اوچ جنس ايچون
ein	eine	ein	die
eines	einer	eines	der
einem	einer	einem	den
einen	eine	ein	die

Adjektiva.*)

I. Schwache Deklination.

Mit bestimmten Artikel (oder) Demonstrativ = (oder) Relativ-Pronomen.

جمع :

مذكر	مؤنث	لازم
die guten Männer	die guten Frauen	die guten Kinder
der — —	der — —	der guten —
den — —n	den — —	den — —n
die — —	die — —	die — —

welcher gute Mann.

II. Starke Deklination.

Ohne bestimmten Artikel (oder!) mit einem Zahlworte:
Zwei gute Männer.

gute Mänнner	gute Frauen	gute Kinder
—r —	—r —	—r —
—n —n	—n —	—n —n
— —	— —	— —

III. Gemischte Deklination.

Mit dem unbestimmten Artikel (oder) einem wie dieser deklinirten Fürworte, z. B.
mein (unser) guter Mann.

جمع :

meine guten Männer	meine guten Frauen	meine guten Kinder
—r — —	—r — —	—r — —
—n — —n	—n — —	—n — —n
— — —	— — —	— — —

Deklination der substantivirten Adjektiva und Participes passés.

حرف تعریف غیر معین ایله Mit dem unbestimmten Artikel		حرف تعریفسز Ohne Artikel	
مفرد	جمع	مفرد	جمع
ein Kleiner	mehrere Kleine	Kleiner	Kleine
eines — n	mehrerer — n	(استعمال اولنماز)	— r
einem — n	mehreren — n	— m	— n
einen — n	mehrere —	— n	—
eine Kleine	mehrere Kleine	Kleine	Kleine
einer — n	mehrerer — n	(يوقدر)	— r
einer — n	mehreren — n	— r	— n
eine —	mehrere —	—	—
ein Kleines	mehrere Kleine	Kleines	Kleine
eines — n	mehrerer — n	(يوقدر)	— r
einem — n	mehreren — n	— m	— n
ein — s	mehrere —	— s	—

*) اسم مقامنده مستعمل صفت واسم مفعولرك صورت تصريفى .

		حرف تعريف معين ايله **Mit dem bestimmten Artikel** مفرد	جمع
مذكر	*Nom.* (فاعل)	der Kleine	die Kleinen
	Gén. (مفعول غير	des — n	der —
	Dat. صريح)	dem — n	den —
	Acc. (مفعول صريح)	den — n	die —
مؤنث	*Nom.* (فاعل)	die Kleine	die Kleinen
	Gén. (مفعول غير	der — n	der —
	Dat. صريح)	der — n	den —
	Acc. (مفعول صريح)	die —	die —
لازم	*Nom.* (فاعل)	das Kleine	die Kleinen
	Gén. (مفعول غير	des — n	der —
	Dat. صريح)	dem — n	den —
	Acc. (مفعول صريح)	das —	die —

Substantiva. اسم

(تنبیه) بو صنف اسملردن مستثنا اولنلر بالذات دیکسونرده ذکر وارائه اولنمشلردر .

I. Starke Deklination. ١. قوتلی تصریف

(A. Plural auf ... er). (١ . جمعی ... er... اولانلر)

جمع : مفرد :

(Umlaut im Pl.) (جمعلرنده صدالری تبدل ایدرك)

(25)	*Nom.* (فاعل)	der Rand	die Ränder
	Gén. (مفعول غیر)	des — (es)	der —
	Dat. (صریح)	dem — (e)	den — n
	Acc. (مفعول صریح)	den —	die —
	Nom (فاعل)	der Wurm	die Würmer
	Gén. (مفعول غیر)	des — es	der —
	Dat. (صریح)	dem — (e)	den — n
	Acc. (مفعول صریح)	den —	die —

(ع) صدالی حرف اوکنده (ß) آلمانجه ضعف حرفك شده‌لی (ſſ) هه و (ſ) قیصه حرفك (آ) اوزون حرفه تحولی و صدای اصلینك جمعده تبدلی

(26)	*Nom.* (فاعل)	das Faß	die Fäſſer
	Gén. (مفعول غیر)	des — ſſes	der —
	Dat. (صریح)	dem — یاخود — ſſe	den — n
	Acc. (مفعول صریح)	das — ß	die —
	Nom (فاعل)	das Glas (Reis)	die Gläſer (Reiſer)
	Gén. (مفعول غیر)	des — ſes	der —
	Dat. (صریح)	dem — ſe	den — n
	Acc. (مفعول صریح)	das —	die —

صدای اصلینك عدم تحولی

(27)	*Nom.* (فاعل)	das Geld	die Gelder
	Gén. (مفعول غیر)	des — es	der —
	Dat. (صریح)	dem — (e)	den — n
	Acc. (مفعول صریح)	das —	die —

(B. Mit doppeltem Plural). ب . ایکی درلو جمعی اولان اسملر

جمعی (25) و (36) نومرولره کوره تصریف اولنوب معنالری دخی دکشانلر

(28)	*Nom.*	das Band	die Bänder یاخود Bande
	Gén.	des — es	der — —
	Dat.	dem — (e)	den — n — n
	Acc.	das —	die — —

جمعی (31) و (49) نومرولره کوره تصریف اولنان ومعنالری دخی دکشانلر .

(29)	*Nom.*	die Bank	die Bänke یاخود Banken
	Gén.	der —	der — —
	Dat.	der —	den — n —
	Acc.	die —	die — —

(C. Plural auf ... e.) ث . جمعلری e . . . ایله اولانلر

ایکی درلو اولوب برنوعنده صدای اصلی تحول ایتمز دیکرنوعنده تحول ایدرکه اشبو نهایت حال نادراً واقع اولور

(30)	*Nom.*	der Aal	die Aale نادراً : Äle
	Gén.	des — (e) s	der — —
	Dat.	dem — (e)	den — n — n
	Acc.	den —	die — —

جمعنده صدای اصلیسی تحول ایدنلر .

(31)	*Nom.*	der Gang	die Gänge
	Gén.	des — (e) s	der —
	Dat.	dem — (e)	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعنده صدای اصلیلری تحول و e اوکنده ß لری ss صورتنده شدهلی حرفه تبدل ایدنلر

(32)	*Nom.*	der Baß	die Bässe
	Gén.	des — sses	der —
	Dat.	dem — یاخود: — sse	den — n
	Acc.	den — ß	die —

اسم مذکر واسم لازمده صدای اصلیلری تحول ایتمکسزین اوزون ß لر شدهلی ss لره تحول ایدن اسملر

(33)	*Nom.*	der Firniß	die Firnisse
	Gén.	des — sses	der —
	Dat.	dem — یاخود — sse	den — n
	Acc.	den — ß	die —

ß ی ss هه تبدل ایدن وصدای اصلیلری اسم مؤنثده تحول ایتمیان اسملر

(34)	*Nom.*	die Kenntniß	die Kenntnisse
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den — n
	Acc.	die —	die —

مفردنده صدای اصلیلری تحول ایتمیوب جمعلرنده تبدل ایدن اسملر

(35)	*Nom.*	die Hand (Maus)	die Hände (Mäuse)
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den — n
	Acc.	die —	die —

مفردلرنده غیر متحول قالوب جمعلرنده نهایتلرینه e ... ویا se ... آلان اسملر

(36)	*Nom.*	der Kalmus	die Kalmuse
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —
	Nom.	der Demosthenes	die Demosthenesse
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

مفردلرنده دکشمیوب جمعلرنده نهایتلری دکشان لاتینجه کلمه‌لر .

(37)	*Nom.*	der Kultus	die Kulte
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایتمیان کلمه‌لر .

(38)	*Nom.*	der Aar	die Aare
	Gén.	des — (e) s	der —
	Dat.	dem — (e)	den — n
	Acc.	den —	die —

(D . **Ohne besondere Plural-Endung**) د . جمعلرنده نهایتلرینه بر ادات خصوصی آلمیانلر .

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایدنلر

(39) a.	*Nom.*	der Vater	die Väter
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایدوبده یالکز جمعلرینك مفعول الیهلرنده
نهایتلرینه n ... آلمیانلر .

(39) b.	*Nom.*	der Graben	die Gräben
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدای اصلیلری تحول ایتمیانلر .

(40) a.	*Nom.*	der Maler	die Maler
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den — n
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدالى حرف دكشميان ومفعول اليهنه n . . . آليان كلمەلر .

(40) b.	*Nom.*	das Häuschen	die Häuschen
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —

II. Gemischte Deklination. ٢ . مختلط تصريفلر .

جمع : (مفردى خفيف وثقيل) مفرد :

(41)	*Nom.*	der Bauer	die Bauern
	Gén.	des — s ياخود — n	der —
	Dat.	dem — (n)	den —
	Acc.	den —	die —

(مفردى ثقيل اولەرق)

(42) a.	*Nom.*	der Mast	die Masten
	Gén.	des — (e) s	der —
	Dat.	dem — (e)	den —
	Acc.	den —	die —
(42) b.	*Nom.*	das Auge	die Augen
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —
(42) c.	*Nom.*	der Stachel	die Stacheln (بعضا Stachel)
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

جمعلرنده صدا محلى تبدل ايدنلر .

(43)	*Nom.*	der Alliga'tor	die Alligato'ren
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

مفردينك مضاف اليهلرى ثقيل تصريف اولنانلاتينجه اسملر.

(44)	*Nom.*	das Studium	die Studien
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —

مفردلرنده تحول ايتميان لاتينجه اسملر .

(45)	*Nom.*	der Ge'nius	die Ge'nien
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	den —	die —

اوكلرنده بركلهٔ معينه بولنديغى حالده مفردلرينك مضاف اليهلرنده s . . . آلان اسملر .

(46)			
	Nom.	Adelheid	die Adelheiden
	Gén.	— s	der —
	Dat.	— (en)	den —
	Acc.	—	die —

مفردينك مضاف اليهى ens ... ايله نهايتلنان اسملر.

(47)			
	Nom.	der Fels ياخود Felsen	die Felsen
	Gén.	des — sen (s)	der —
	Dat	dem — ياخود —	den —
	Acc.	den — ياخود —	die —

اوكلرنده بركلهٔ معينه اولمديغى حالده مضاف اليهلرى‌مفردنده ns . . . ايله نهايتلنان ثقيل تصريفلى اسملر.

(48)			
	Nom.	Charlotte	die Charlotten
	Gén.	— ns	der —
	Dat	— n	den —
	Acc.	— n	die —

III. Schwache Deklination. ٣ • ضعيف ويا خفيف تصريفلر •

جمعلرى . . . n(e) . . . ايله نهايتلنانلر .
مفردلرى دكشميان اسملر .

(49)			
	Nom.	die Frau	die Frauen
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den —
	Acc.	die —	die —

مفردلرى دكشميوب جمعلرنده صوڭ صداسز حرفلرى
تضاعف ايدن اسملر .

(50)			
	Nom.	die Königin	die Königinnen
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den —
	Acc.	die —	die —

هر برصورتده en ... آلان اسملر .

(51)			
	Nom.	der Bär	die Bären
	Gén.	des — en	der —
	Dat.	dem — en	den —
	Acc.	den — en	die —

هر برصورتده n ... آلان اسملر .

(52)			
	Nom.	der Bote *)	die Boten
	Gén.	des — n	der —
	Dat.	dem — n	den —
	Acc.	den — n	die —

(* اسم مذكر. بو صنف كلهلر اكثريا كنديلرندن اول برحرف تعريف معين ويابونك يرينه قائم اولورلر بركلمه كلديكى حالده مجرد صورتلرنده r... ايله نهايتلنورلر مثلا : ein Beamter كبى و اسم لازملرنده، عين صورتلرنده s... ايله نهايتلنورلر مثلا: Eingemachtes كبى.

مفردی e ... ایله نهایتلنوب باقی صورتلری دکشمیان اسملر .

(53)	*Nom.*	die Wunde	die Wunden
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den —
	Acc.	die —	die —

مفردینك نهایتی دکشه‌رك جمعلری تشکل ایدن اسملر .

(54)	*Nom.*	die Donna	die Donnen
	Gén.	der —	der —
	Dat.	der —	den —
	Acc.	die —	die —

٤. شمدی یه قدر بیان اولنان قواعددن کلیاً انحراف ایدن کله‌لر .

IV. Wörter mit ganz abweichender Deklination.

مفردی ثقیل تصریفلرده اولدیغی کبی وجمعی ... s ... علاوه سیله ویا خفیف تصریفلرده اولدیغی کبی تصریف اولنانلر ویاخود اصلا تصریف اولنمیانلر .

(55)	*Nom.*	das A	die A (s) یاخود Aen
	Gén.	des — s	der — یاخود —
	Dat.	dem —	den — یاخود —
	Acc.	das —	die — یاخود —

جمعلری ... s ... علاوه سیله اولوب مفرد مؤنثلری اصلا تصریف اولنمیانلر .

(56)	*Nom.*	das Genie	die Genies
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den —
	Acc.	das —	die —

جمعلری لاتینجه ده اولدیغی کبی نهایتلرنده‌کی ... us ... ك ... i ... یه تحویلیله تشکل ایدنلر

(57)	*Nom*	der Modus	die Modi
	Gén.	des —	der —
	Dat.	dem —	den — s
	Acc.	den —	die —

جمعی لاتینجه‌ده اولدیغی کبی ... um ... نهایتنك ... a ... یه تحویلیله تشکل ایدنلر .

(58)	*Nom.*	das Faktum	die Fakta
	Gén.	des — s	der —
	Dat.	dem —	den — is یاخود Fakten
	Acc.	das —	die —

بسبتون لاتینجه تصریف اولنانلر .

(59)	*Nom.*	das Kollegium	die Kollegia
	Gén.	des — i	der یاخود :
	Dat.	dem — o	den Kollegien
	Acc.	das — um	die

مرکب اولان ویابر ابتدائی هیجا ایله برلشان اسملرده اساس کله‌نك یالکز نهایتی تصریف اولنور مثلا : (51) der Eisbär, des Eisbären, dem Eisbären, den Eisbären, die Eisbären, der Eisbären, den Eisbären die Eisbären کبی.

۱. آلمانجه الفبانك حركه مقامنه قائم صدالی حرفلری .

I. VOCALE.

A. Einfache Vokale. ا . صدالی حرفلرك بسیطلری .

	قیمت				اسامیٔ اصوات	آلمانجه کلمات	صورت تلفظ
	◡	◡́	–	–́			
	قیصه		اوزون				فرانسزجه حروفاتله
	صدا					(مثال اولەرق)	اشعار قلنمشدر
	قوتسز	قوتلی	قوتسز	قوتلی			
a	ă	..	..	..	a قیصه وقوتسز	Al=ma=nach (◡◡◡́)	ă'le-mă-năche
	..	ắ	..	..	a قیصه قوتلی وآچیق	Satz (◡́)	zătsse
	..	..	ā	..	a اوزون قوتسزوقپالی	rath=ſam (–́–)	râ'te-zâme
	..	..	..	ā́	a اوزون قوتلی وقپالی	rath=ſam (–́–)	râ'te-zâme
e	ĕ	..	..	..	e قیصه وقوتسز	vor=de=re (◡◡◡́)	fŏ're-dĕ-rĕ
	..	ĕ́	..	..	e قیصه قوتلی آچیق	echt (◡́)	èchte
	..	..	..	ḗ	e اوزون قوتلی قپالی	wen (–́)	véne
i y	ĭ	..	..	..	i قیصه وقوتسز	Für=ſtin (◡◡́)	fŭ're-stĭne
	..	ĭ́	..	..	i قیصه وقوتلی	Schirm (◡́)	chĭrme
	..	..	ī	..	i اوزون وقوتسز	mâ=rî=nî=ren (–––́◡)	mâ-rî-nî'-rĕne
	..	..	..	ī́	i اوزون وقوتلی	J=gel (–́◡)	î'-ghĕle
o	..	ŏ́	..	..	o قیصه قوتلی وآچیق	Ton=ne (◡́◡)	tŏ'ne-nĕ
	..	..	ō	..	o اوزون قوتسزوقپالی	Klei=nod (–́–)	klăï'-node
	..	..	..	ṓ	o اوزون قوتلی وقپالی	Ro=ſe (–́◡)	rô'-zĕ
u	ŭ	..	..	..	u قیصه قوتسز	Schei=dung (–́◡)	chăï-dôunge
	..	ŭ́	..	..	u قیصه قوتلی	Bucht (◡́)	bouchte
	..	..	..	ū́	u اوزون قوتلی	Buch	boŭch

B. Umlaute. ب . صدالری تعدیل اولنمشلری .

	قیمت		»	»	»
	◡́	–́			
	صدا				
	قیصه	اوزون			
ä	ắ	..	ä قیصه قوتلی آچیق	Lärm (◡́)	lèrme
	..	ā̈́	ä اوزون قوتلی	Äh-re (–́◡)	ê'-rĕ
ö	ŏ̈́	..	ö قیصه قوتلی آچیق	Öff=nen (◡́◡)	œu'ffe-nĕne
	..	ȫ́	ö اوزون قوتلیقپالی	Tö-ne (–́◡)	teu'-né
ü	ü̆́	..	ü قیصه قوتلی	Müt=ter (◡́◡)	mŭt'e-tĕre
	..	ǖ́	ü اوزون قوتلی	Mü=he (–́◡)	mû'-hĕ

C. gedehnte Vokale . ث . مدلى صدالى حرفلر

آلمانجه اصول املاده برصدالى حرفك اوزاه‌رق اوقونمسى بروجه آتى اولور :
(١) بر (h) علاوه‌سيله (ah ، eh الخ كبى) ؛ (٢) تضعيف صورتيله (aa ، ee ، oo كبى) ؛ (٣) يالكز i اوكنده ie : (e) كبى
علاوه‌سيله اولور . اشبو هجالر دائما اوزون وقوتلى تلفظ اولنورلر . مثلا :

ah, aa	á̄	Bah=re (-⌣), Saal (-)	bâ'-rĕ ; zâlᵉ
eh, ee	é̄	Mehl (-), Thee (-)	mélᵉ ; té
ih, ie	í̄	ihn (-), viel (-)	înᵉ ; fîlᵉ
oh, oo	ó̄	Sohn (-), Moos (-)	zônᵉ ; môssᵉ
uh	ú̄	Huhn (-)	hounᵉ

äh = ā̈ , öh = ō̈ , üh = ṻ .

D. Diphthongen . د . جفته صدالى حرفلر

آلمانجه‌ده اولان جفته‌صدالى حرفلر تركيبى فرانسزجه‌ده موجود دكلدر . بونلر يكديكريله اوقدر قطعى صورتده متحد بولنورلركه حقيقت حالده ايكيسندن يالكز برصدا ايشيديلور . اكر آلمانجه جفته (صدالى حرفلر) برازمد ايله اوقونور يعنى اثناى تلفظده براز چكيلورسه بوحالده صوك حرف ei-i كبى ايشيديلور .

ai, ay, ei, ey	ái (ăi)	Mai (-), Bay=ern (-⌣) nein (-) Mey=er (-⌣) măi, băi-ĕrnᵉ, năinᵉ, măi-ĕrᵉ
au	áu (ă-ou)	Maus (-) mǎoussᵉ
äu, eu	ä́u (eû)	Mäuse (-⌣), Leute (-⌣) meû'-zĕ, leû'-tᵉ

II. KONSONANTEN. ٢ . صداسز حرفلر .

A. Einfache Konsonanten.

ا. صداسز بسيط حرفلر .

c tsé	e ، i ، y ، ä ، (ö) اوكلرنده ts اوله‌رق اوقونور احوال سائره‌نك كافه‌سنده k كبى اوقنور .	Ce=ment (-⌣́) Cou-vert (-⌣́)	tse-mè'nᵉtᵉ kou-vè'rtᵉ
g ghé	(١) تركجه غ وفرانسزجه ثقيل صدالى حرف اوكنده اوقونان g كبى تلفظ اولنور .	Ga-be (-⌣)	ghâ-bè
	(٢) dich ، ich نهايتلرنده اولان ch كبى اوله‌رق تلفظ اولنوركه بوده كلـه‌نك نهايت هجـاسى اولديغى وقت واقع اولور .	Kö-nig (-⌣)	keū'-nĭch
	... ng ... اوله‌رق برصداسز حرفدنصكره كلورسه همان هيچ فرق اولنمازكبى تلفظ اولنور .	fan-gen	zăougènᵉ

اصلى آلمانجه اولان كلماتده اشبو g حرفى هيچ بروقت فرانسزجه j و g كبى تلفظ اولنميوب دائما تركجه غ واينجابنده يعنى خفيف برصدالى حرف اوكنده فارسيجه گ كبى تلفظ اولنور .

h hâ	(١) بركلمه‌نك ابتداسنده فرانسزجه صدالى h حرفندن دها زياده قوتلى اوله‌رق تلفظ اولنور .	Holz (⌣́)	höltsᵉ
	(٢) بر صدالى حرفدنصكره ويا (t) حرفندن صكره ويا اول كلورسه صداسز اولوب يالكز مده يارار .	Kahn (-)	kânᵉ
j yôt	فرانسزجه y وتركجه ى حرفى كبى تلفظ اولنور .	Je=der (-⌣)	yé'-dèrᵉ
m èmmᵉ n ènnᵉ	(١) فرانسزجه‌ده اولديغى كبى (٢) m ، n حرفلرينك محل وموضعى نه اولورسه اولسون دائما قيمت وصداى اصليلرينى محافظه ايدر واصلا كنزدن تلفظ اولنمازسه ده كندوسندنصكره g ، ويا k حرفى كلورسه بوحالده كلمات عاديه‌ده بو ايكى حرفدن بركنزصداسى چيقاريلور .	Ma=ma (⌣-) den-fen fin-gen	mă-mâ dè'nskĕnᵉ zĭ'nsĕnᵉ

q kou	u حرفندن اولکاورسه kw = .	Qua=drat (--)	kwâ-drâ'te
s ſ èsse	فرانسزجه z حرفی کبی تلفظ اولنور	See=ſand (--)	ze'zăne
...s Schluss=S	نهایت s حرفی اولوب ترکجه (س) کبی ss اولەرق تلفظ اولنور .	los (-) Bos=heit (--)	lôsse bô'sse-hăïte
t té	فرانسزجه (t) کبی تلفظ اولنوب اصلی لاتینجه اولان کلەلرده i حرفندن اول کلور ts کبی اوقونور .	Te=ſta=ment (---) Na-tion (--)	tèsse-tâ-n è'nnete nâ-tssio'ne
v fau	(١) اساساً آلمانجه اولانکلەلرده f کبیتلفظ اولنور (٢) اساسا اجنبیاولانکلەلردەفرانسز v کبیاوقونور	Va=ter (--) Vi=a=dukt (---)	fâ-tère. vi-â-dou kte
w vé	ترکجه (و) فرانسزجه (v) حرفی کبی تلفظ اولنور	Walze (--)	vă'l-tssĕ
x ikse	داعًا : Axe ، Saxe کلەلرینك x حرفی کبی تلفظ اولنور .	Xy=lo=graph	ks-î-lŏ-gâ fe
z t-èlle	داعًا ... ts ... کبیاوقونور.	Zahn (-)	tsâne

بروجه آتی دیکر عادی صداسز حرفلر فرانسزجەلری کبی تلفظ اولنور :

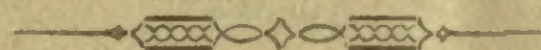
b ، d ، f ، k ، l ، p ، r حرفلریله
bé dé èffe ka èlle pé èrre

ضعف صداسز حرفلر : bb (bé) و dd (dé) تمامیله فرانسزجه ده اولدیغی وجهله تلفظ اولنورلر .

ب . مرکب صداسز حرفلر .

B. Zusammengesetzte Konsonanten.

ch ché یاخود tsé-hâ	(١) کلەلرك ابتدالرنده ، ادات تصغیر اولان ..chen.. دەوه äu ، ä ، e ، i ، ö ، ü ، l ، n ، r حرفلرندنصکره بو وجهله اوقونور — اشبو ch صداسز حرفلر ترکیبی بر آلمان طرفندن تلفظ اولندقده غایت کسکین وفرق اولنورصورتده دماغدن تلفظ اولنور . (٢) a ، o ، u ، au حرفلرندنصکره ch بوغازدن وشدتلی تلفظ اولنور . (٣) سائر احوالك کافەسنده ch ك k مقامنه قائم اولور .	Che=mi=ker (---) Chi=na (--) Frau=chen (--) ach, Buch (-) rau-chen (--) Cha=mä=le=on (----) Fuchs (-)	che-mĭ-kere chi'nă fraou'-chĕne ăch, bouch răou'-hèn kâ-mê'-lé-ŏne foukssse
ck tsé-kâ	k وبعضا ترکجەده شدەلی ق کبیتلفظ اولنور .		
ph pé-hâ	رومجه دن مأخوذ کلەده f کبی اوقونور .	Phi=lo=ſoph (---)	fi-lŏ-zô'fe
ſch ess-t-sè-hâ	فرانسزجه ch ترکجه ش کبی اوقونور.	ſchön (-)	cheune
ſſ ß èsse-ésse èsse-tsètte	قوتلیجه اولەرق s کبی اوقونور.	wiſſen (--) büßen (--)	vĭ'sse-ssĕne bû'ssĕne
ſp ésse-pé ſt èsse-té	فرانسزجه sp ، st کبی اوقونور. کلەلرك ابتداسنده کلدکده آلمانلرك اکثریسی فرانسزجه ch کبی تلفظ ایدرلر .	Spei=ſe (--) Stadt (-) ta=ſten (--)	chpăï'-zĕ chtăte tă'-sstĕne
th té-hâ	اوزون ومدەلی اوقونور ترکجه تا کبی .	That (-)	tâte
tz tè-tssette	ts ترکجه (تسه ت) کبی تلفظ اولنور .	Katze (--)	kă'tssĕ

آلمان الفباسی

برنجی سطر آلمان لسانی الفباسنك ال یازیسنی، ایكنجی سطر هر بر حرفك غوتیك حروفاتیله صورت طبعنی، اوچنجی سطر تلفظجه قیمتنی، دردنجی سطر دخی اوچنجی‌یی متمم ومفسر اوله‌رق ترکجه حروفاتیله (وفرانسزجه تلفظ اولنمق اوزره بشنجی سطر دخی ایجاب ایدن محلده دردنجی‌یه یاردم ایدرك) صورت تلفظی کوستر.

Harf	Telaffuz
A a	آ
Ä ä	آ (فتحهٔ ثقیله)
B b	به
C c	تسه
D d	ده
E e	ئه
F f	اف
G g	گه
H h	حا
I i	ئی
J j	یوت
K k	قا
L l	ال
M m	ام
N n	ان
O o	او
Ö ö	ئو (ضمهٔ ثقیله)
P p	په
Q q	قو kou
R r	ار
S ſ (s ſſ ß)	اس اس
Sch ſch	اس تسه حا
St ſt	اس ته
T t	ته
U u	او ou
Ü ü	ئو
V v	فاو
W w	وه
X x	ایقس
Y y	ایپسلون
Z z (tz)	تسه‌ت

(تنبیه) مد ایله اوقونه‌جق حروفاتك خصوصیله خفیف صدالیلری اینجه واوزون تلفظ اولنور .